

BIBOLO DABUŋ

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb

Contents

Bibolo Dabur	1
Biŋ Tasam Êmunŋa	3
GENESIS	13
EKSODUS	77
LEWITIKUS	107
NAMBA	113
DAITERONOMI	127
JOSUA	153
GÔLIŊWAGA	164
RUT	181
SAMUELŊĒ 1	186
SAMUELŊĒ 2	218
KIŊŊĒŊ 1	240
KIŊŊĒŊ 2	266
MIŊ	284
ESRA	286
JOB	291
PESALEM	308
ŊACMĒTĒ TAU	449
JĒSAIA	452
JEREMIA	499
TANĊBOA	530
ESEKIEL	533
DANIEL	545
HOSEA	560
JOEL	566
AMOS	573
JONA	586
MIKA	589
HABAKUK	599
HAGAI	603
SAKARIA	606
MALEAKI	608
MATAI	612
MARKA	660
LUKA	690
JOAN	739
APOSTOLO	774
ROM	818
KORINTI 1	840
KORINTI 2	860
GALATA	873

EPESE	881
PILIPI	888
KOŁOSO	894
TESALONIKI 1	899
TESALONIKI 2	904
TIMOTE 1	907
TIMOTE 2	913
TITI	918
PILEMON	921
JAKOBO	923
PETERE 1	929
PETERE 2	935
JOAN 1	939
JOAN 2	945
JOAN 3	946
JUDA	947
GEOC LASÊ	949
NAË TO NALÔ NAM	973

Bibolo Dabun

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Bibolo Dabun

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

© 1980, The Bible Society of Papua New Guinea

Print publication, 1980 by The Bible Society of Papua New Guinea

Web version
2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *The Bible Society of Papua New Guinea* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>*.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

Table of Contents

page

Bij Tasam Êmunja

Sêpuc Bibolo tonec ñalêj tenj kêtôm, tanj sêpuc aêacnêj Bijlênsêm Wakuc nanj atom. Aêac tec tasam ñapuc ñagec tonec gebe epenj nêj kauc lasê e tajala katô kwananjenmanj.

Sêjam Bijlênsêm Lanjwa ñabuku samob ôkwi tomalagenj ma sêpuc gêc Bibolo tonec atom. Ñam amboac tonec gebe Lau Israel lanjwa nêj bijsu to nêj om ma nêj da to ñasakinj ñagôlinj gwalêkinj kepenj aêac lau galocña amboac lau Juda tauj nê atom. Anôtô kêkêj bij tonanj ñai gêdêj lau têm tônênagenj gebe sejop. Bij amboac tonanj tec lau-sêjalinj-bijwaga sêwi sinj gêcña. Dedec gêcña ñapucmêgenj atom. Sêpuc bij dambê kêtû ñapelenj gêjô balinj, tê sêgêli gêcña nê su. Lau tenj embe taêj ênam sebe sêsam to sêjala bij, tê sêgeli gêcña nê, nanj sêkac Bibolo English me Tok Pisin me awenja tenj ma sêsam.

Bibolo ñamêtê ñajamanô tenj gebe sêwa buku samob ñam sa dambêgenj ma sêpuc gêmunj buku tau gêdêj-gêdênjenj. Go ñadênanj tenj gêc gêwinj Bijlênsêm Wakucña, tanj têdênanj bijj ñatênagenj gêc awê solop.

Ñalôtêna kêkô minj to bijj ñagêdô samob ñaô. Buku ñagêdô ñaê ma ñamôkêlatu to ñamadinj ñanamba embe ênêc ñalôtêna tenj ñalabu, nanj êkêj puc aêac gebe sêpuc bijj tau gêc buku tonanj ñai gêwinj.

Sêpuc môkêlatu ñanamba ec kapôênjenj kêkô gêdêj gasêja, tanj sêjac m bijj tau nanj. Ñamadinj ñanamba gêc ñatalinja amboac gêmunjja kêtiam atom. Sêwi sinj ma sêpuc ñanamba ec saujj gêjô ñatalô madinjja / su. Ñanambagenj tec genj ñamadinj samob gêngic-gêngic. Embe talic namba luagêc êkô ñamadinj ñagêdô ñasawa, nanj epenj nêj kauc lasê gebe bijj samuc tagenj, tec sêjac gêngic atom, sêpuc ñamadinj luagêc me têtêac kêpi tagenj.

Bijj ñagêdô, tanj aposolo to lau teto e kêkwa tau gêc nêj buku gêdêj-gêdênjenj nanj, tasam gebe paralel gebe bijj tau ñam me kêkwa tau. Anja aêacnêj Bijlênsêm Wakuc ñamataña samob sêpuc paralel tau ñabuku ñaê dambê ma môkêlatu to ñamadinj ñanamba gêc ñatali kêkanônj bijj tau solop. Ñamêtê ñajam tonanj sêwi sinj anja Bibolo tonec ma sêsa lêj tenj. Sêpuc paralel gêc saite tau ñatali ñalabuñagenj. Ñapuc tenj gêwinj atom. Aêac tauñ taêj ênam ma tasala namba, tê sêpuc gêc ñalabuña nê. Sêpuc paralel ñamôkêlatu ñanamba ec kapôênj, tec kêkô awê ñajam.

Ñatalô tenj amboac utitalata embe sêpuc ênêc êkwa bijj ñalô tenj, nanj êkêj puc aêac gebe sêwa ñalô tonanj ñam sa sêpuc gêc saite tonanj ñalabu me tatap ñalô tonanj sa anja buku ñatêku gêc ñaê to Ñalô ñam.

Ñamadinj ñagêdô kêsêp gandonj (...) ñalêlôm. Ñam amboac tonec gebe Lau-tetowaga lanjwa ñagêdô samob teto ñamadinj togandonj tonanj gêc nêj papia gêwinj atom, lau ñagêdôgenj teto gêc nêj buku gêwinj. Aêac embe tasam Mêtê, tanj tasam bijj me ñalô, tê gandonj kêkapij tônj nê êwinmanj, gebe gêwa bijj tau ñam sa gêwinj.

Embe atap ñatalô amboac tonec sa "...", go ajala gebe galoc kêsôm-bijwaga nê awa tau tonec, sêjac minj ênê minj ñaômagenj atom.

Anja buku tonec ñatêku oc atap bijj ñagêdô sa. Tenj Ñaê to Ñalô Ñam, tanj gêwa bijj to ñalô ñagêdô ñam sa. Môkêlatu to ñamadinj Ñam, tanj têdênanj gebe tatap lau to gêj ñagêdô-gêdô nêj bijj to ñam sa anja ñamala, tê takac Bibolo tonec ñalêlôm ondod-ondod. Minjanô Ñatêm têdênanj ñatênagenj. Tonanj gêwa

aêacnêḡ kauc sa gebe gêḡ to miḡ ḡajala samob, taḡ kêsâ-kêsâ kêpi kiḡ to propete nêḡ biḡ ḡagêdô-gêdô naḡ, kêdaguc tau amboac ondoc.

Nom ḡakatu Biḡlênsêm Langwa to Wakucḡa oc tatap sa amboac tonanḡen.

Aêac tandôḡ tauḡ e tajala Buku dabuḡ tonec êtu tôḡ ma takac nêḡ Biḡlênsêm Langwa to Wakucḡa todaḡge ma totêntac wapigen ḡêtm bêcḡenmaḡ. Apômtau Jesu gêlêḡ biḡ aêac gebe “Mêtê taḡ têtô gêc naḡ, amac apuc atu dôbḡen amoa abe aḡḡḡ matem jali tenḡen ḡam jakêsêp biḡ tonanḡ, ma biḡ tonanḡ ḡai gêwa aê ḡam sagoc” (Joanḡ 5:39). Lau tolau ḡagêdô sêjam koleḡ ḡanô gebe Bibolo aêac tauḡ awenḡa êsêp aêac lemeḡ. Tec tanam danḡe Anôtô gebe “Aômnmêm biḡ kêtû ockaiḡ ḡadawenḡ, ma ja tenḡ kêpô ḡoc intêna” (Pes 119:105). Lanem to lambiḡ êndêḡ Apômtau Jesu Kilisi endenḡ tōḡenḡ. Biḡḡanô.

ḡalôandanḡ

BUKU 70 KÊTU BUKU SAMUC TAGEN

ḡAÊ BIBOLO ḡAM

ḡaê Bibolo kêsêp Griḡ aweng. Êsêac sêsam buku tagenḡ gebe biblos ma biblia buku ḡagêdô me taêsam. Sejoḡ buku 66 sa ma sêsi kêpi tagenḡ gêc Bibolo ḡalêlôm, tec sê ḡaê biblia kêpi. Go lau Rom to lau ḡamuḡa toê-toê sêsap ḡaê tonanḡ toḡ tec gelom-gelom lau kêtm nom ḡagamêḡenḡ gêja. Englis sêsam ḡa tauḡ aweng gebe Bible (Baibel) ma Jabêm aweng Bibolo. ḡaê tau tonanḡ kepeḡ buku tagenḡ, taḡ sêjac buku taêsam sa gêc ḡalêlôm naḡ.

PAPIA ḡAMATAANÔ SAMOB GÊJAḡA

BIḡ ḡALÔ TAU (TEXT)

Lau andanḡenḡa têtô Bibolo ḡabuku ḡagêdô samob ḡa Hebolai aweng ma luagêcḡen ḡa Aramai aweng. Go têtô Biḡlênsêm Wakuc ḡa Griḡ awenḡenḡ. Papiâ tobôc ḡaôlic (parchment), naḡ tetowaga ḡamataḡa tauḡ lemeḡ têtô biḡ kêsêp naḡ, ḡateḡ mênḡgelom aêac atom, sêjaḡa samob. ḡam gebe papiâ langwa kêtû manê, tec lau têm tenḡa, taḡ jasêsi tetowaga ḡamataḡa nêḡ têmḡa naḡ, têtô biḡ tau gelom papiâ wakuc. Papiâ taḡ têtô Mêtê tau ḡakôninḡa kêtiâm-kêtiâm nanḡenḡ ḡagêdô tec gêc ḡapaḡ. Biḡlênsêm Wakuc ḡapapiâ langwa tonanḡ tomalagenḡ tec sêc. Papiâ têtô ḡa lemēḡenḡa tonanḡ têtap ḡagêdô sa aḡa monasteri, ḡagêdô aḡa gamêḡ sawa ḡagaḡac ḡalêlôm, ma ḡagêdô aḡa pocḡêsunḡ. Pocḡêsunḡ tenḡ, taḡ ḡawae kêtm gamêḡ samob gêja naḡ, gêdêḡ 1947 ḡapalê Arabianḡa tenḡ gejob noniḡ gêmoa Qumran (Kumran) ḡalôc kêsi Gwêc Matêja. Eḡ gesom noniḡ gêbôm tenḡ e jagêdô lasê pocḡêsunḡ tenḡ, taḡ tetoc ku ḡagêdô kêkô naḡ. Papiâ toluḡ langwaanô taêsam gêc ku tau ḡalêlôm. Lau têtô Biḡlênsêm Langwa ḡabuku ḡagêdô kêsêp papiâ ḡaluḡ tonanḡ gêja, go sêpoanec kêsêp ku gêja ma sêbaob auc, gocḡo sêsiḡ ôkwi tokuḡenḡ kêkô pocḡêsunḡ tonanḡ. Kêkô ḡajala amboac 2,000 me, go têtap sa. Sêkêḡ jalau kwalam langwa sê dôḡ biḡ Hebolai awenḡa kêpi biḡ, tec sêpuc gêc aêacnêḡ Biḡlênsêm Langwa nec, tec sêlic gebe lulu kêkwa tau ḡajamḡenḡ. ḡabukuḡenḡ tec têtap ḡagêdô sa todim-todim, mago Bibolo samuc, me Biḡlênsêm samuc tec têtap sa tosawatosawa. Papiâ ḡapopocḡenḡ to ḡagêḡḡic, ḡagêdô ec kapôêḡ, ḡagêdô saunḡanô amboac lemeḡ ḡaja taêsam gelom aêac. Mago dedec gêḡ lênu-lênu tonanḡ ḡateḡ gêcḡa atomanô, sejoḡ samob sa tomalagenḡ, gebe gêjam kwalam langwa, têtô kôm tau gêjac êsêac ḡawae nê, sa gêdêḡ sêwaka Bibolo ḡabinḡ ḡalô tau sa e sêlic jakêtm, têt ḡatetowaga ḡamataḡa têtô nê. Lau tau sêjam kôm tonanḡ sêsiḡ sugenḡ

tec sêmoa. Mêtê tê teto gêdêj andanjen su nê, galoc gêc aêacnja amboac tomalagen kêtiam. Têtap papia teto ña lemenjenña lanjwaanô tonaj 1,000 to 1,000 sa, tec sêwaka Mêtê ñalo tau sa kêtû tôngac. Lau sêjam Bibolo ôkwi ña lau têm galocnja awerj nec sêsap papia lanjwa ñabinj ñalô tau tonaj tôngjen.

BIBOLO GÊJAC LAU TAÊSAM LEMENJAWAAE

BINJ TAU GELOM-GELOM

Ñamalac têtap sêpuc papia ña masine ñamêtê sa sebenj atom. Mênjgêdêj jala 1 to 1500 lau teto papia kêtû taêsam ñamêtê tagen gebe teto ña lemenjen. Teto binj samob ñakônijnja jagelom papia wakuc kêtiam-kêtiam, tec kêtû taêsam. Ñamêtê tenj gêc atom, tonanjen, tec kêtû kôm kapôêjanô gêdêj lautetowaga. Ma gêj, tê teto binj tau kêsêp nê, keso-keso tau. Lau gamênj oc kêpinja sepen nêj binj ñalô kêsêp poc, me sêkôc ka dambê-dambê kêtû kêlêpê jateto natalô kêsêp nomku palê-palê. Lau gamênj ñagêdô sêmasanj nêj kêlêpê tokainj-tokainj ma teto binj kêpi bôc ñaôlicgenj me sêmasanj sinj ñasêbê kêtû nêj papia, nanj teto nêj binj kêsêp.

Lau gêmunjja tônê teto binj ñamêtê amboac tec. Teto binj tomôkê-tomôkê kêsi taugen kêpi papia ñalauj ec kapôêj tenj e gêlôc. Daê dôj êpi sêpuc aêacnêj nuspaper ñamêtê, gebe tajala katôgenj. Go selom ñalauj wakuc tenj teto e gêlôc. Sêgôm kêtôm tônêgenj. Teto-teto e sêjac dabinj, go sêsi ñalauj tau samob gêdêj ñataligenj, sêjac têku-sêjac têku e kêtôm papia samuc tagenj baliñ amboac meta tenj me luagêc. Papia baliñ tonanj tec sêluñ sa amboac lac tenj ma sêpoanec kêsêp gasuc me ku tenj gêja gebe ênêc langwa-langwa. Embe taênj ênam sebe sêsam, nanj têtaiñ luñ tau sa mênjsêjac lêtênj ma sêsam binj tau gêc êsêac lanjônêm ñajamgenj. Bibolo ñabuku samob nec gêmunjenj toluñ amboac tonanj.

Lau langwa gamênj ñagêdôña teto nêj binj gelom papia kêtôm aêacnêj buku galocnja ñamêtê. Sêsam buku tau gebe Kodeks, ñam gebe papia me buku langwa teto ña lemenjenña. Sêkênj ñalauj gêsac tau ñaô ma sêsi kêpi tagenj amboac buku galocnja. Mêtê kêlainj tau, tec buku kainj tonanjenj kêlainj tau gêwinj-gêwinj. Judanênj lau mêtê tokauc, nanj kêtôm têm langwa samobgenj (B.C. kêtôm Before Christ ñam gebe gêdêj tanj Apômtau Jesu têna kêkôc enj gêmênj nom atomgenj nanj) teto-teto Binjlênsêm Langwa kêsêp papia toluñ mênjgelom aêac nanj, ma moniki to lau, tanj têtôm têm ñasawa ñamuña tenj (Middle Ages, jala

500-1500) teto Bibolo samuc ñakônijnja kêtiam-kêtiam nanj, sêlic nêj kolenj tonanj kêtôm nêj sakinj gêdêj Anôtô tau, tec teto binj samob ñapepsawa to jagêdêjenj.

BIBOLO ÑABUKU TO BUKU SAMUC TAU ÑABINJ

BIBOLO ÑAMATA TÊLÊAC

Sêwa Bibolo ñabuku gêja mata têtêac kêtôm binj kainj têtêac, tanj kêjalij tau sa gêc awê anja Binjlênsêm agêc ñalêlôm nanj (1) Minj, (2) Têdônj to sêlêj binjña, ma (3) Seoc binj lasêja.

Lau Hebolai langwa sêjac Binjlênsêm Langwa gêngic ma têtêdênanj ñabuku kêtôm binj mata têtêac tonanj su. Sêkênj Binjsu (Tora), tanj tasam gebe Mosenê Buku Lemenjenj me Pentatoik (Buku toluñ 5) nanj, gêc ñamata. Êsêac sêsam Josua e jagêdêj Kinênj Buku sebe Propete Ñamataña nêj. Sêjac propete ñagêdô nêj minj gêjam buku tonanj ñai auc, tec sêsam amboac tonanj ma sêkênj kêsi Mosenê. Go Propete Ñamuña Jesaia e Maleaki nêj buku kêdaguc ñatonj tonanj.

Jeremianê Tanj to Danielnê buku ac sêsam sêwiñ tonj tonanj atom. Ma buku ñagêdô samob kêtû tonj tenj taunja, nanj sêkêñ gêc ñamuña. Ac têdênanj amboac tanj kêtôm lau Juda taunj tetoc buku tau gêdêñ-gêdêñgeñ sa nanj.

Dr. M. Luther gêsuj buku kainj tenj ñatonj gêc Binjlênsêm Lanğwa to Wakuc ñasawa kêtû tonj tenj taunja. Enj kêsam buku tonanj gebe Apokripi. Ñaê tonanj Grik awerj, tanam ôkwi gebe Ñam kêsij tau. Enj gêwa buku tau sa gebe “Buku nanj tatoc sa êtôm Bibolo ñabuku tau nanj atom, mago embe tasam, oc êmoasinj aêac ñajam êwiñ”.

Apokripi tonanj gêc Bibolo Hebolai awerñja atom. Mago sêkêñ gêc Bibolo Grik to Rom awerñja. Êsêac sêgaluj buku tonanj kêsêp buku ñagêdô ñalêlôm. Apokripi masi anğa Hebolainêñ Bibolo, tec Luther gêjac sa kêtû tonj tenj taunja. Bibolo Englis to awerj ñagêdô sêpuc gêc Binjlênsêm agêc ñasawa ma ñagêdô masi.

BIBOLO ÑASÊBU SAUNJ TO SAUNANÔ ÑABINJ

Sêwa Bibolo kêkôc kêtôm ñamata kapôêññageñ atom, sêjac gêñgic-gêñgic kêtôm ñasêbu saunj to saunjanô nec gêwiñ. Aêac tasam ñasêbu tonanj gebe Môkêlatu to Madinj. Tetowaga lanğwa taunj sêjac gêñgic amboac galoc talic gêc nec kwananğen atom. Lau gêmujña teto binj ñamêtê tenj. Ac teto binj ñalô to ñatalô kêsî-kêsî taugen gêja, e ñalô me ñaê tenj kêkô awê amboac galoc nec atomanô. Englisnêñ bisop tenj gêjac binj to minj samuc-samuc sa kêtû môkêlatu tenj taunja (1350) su. Go ñac Fransja tenj gêjac m ñamadinj kêtû ñamata gêdêñ 1551. Enj gêgôm kêpi Binjlênsêm Wakuc tenj, nanj enj kêpuc Grik to Rom awerj e kêkanôñ tau nanj. Gêjac binj gêñgic-gêñgic kêtôm ñamadinğen ma keto ñanamba gêja. Lau sêlic ñajam, tec malô acgom, go samob sêpuc nêñ Bibolo tomôkêlatu ma tonjamadinj kêtôm tôneğen.

Ñalôtêna kapôêñ to saunj, tanj kêkô binj ñagêdô ñaô ma geñ gêñgic nanj, lau lanğwa teto kwananğ atom, lau galocña sêkêñ gebe sênam lau-sêsamwaga sa.

ANÔTÔ GÊWIÑ NÊ LAU ÑAMINJ

BINJLÊNSÊM LANĞWA ÑAM

Teto Binjlênsêm Lanğwa ñabuku ñamataña sa seberj atom. Lau sêjac ñaminj samob tulu jagelom nêñ wakuc sêsôm gêc awerñgeñ ñasawa balinj e ñêñgeñ sêmoa acgom. Teto papia (toluj) ñamataña gêdêñ kinj Dawidi agêc Salomo nêñ têngen. Mago aêac embe taêñ ênam dabe tandênanj Binjlênsêm Lanğwa ñabuku êtôm têm, tê teto-teto buku tau nê, oc danğôm ñawapac.

Lau Juda nêñ lau mêtê tokac to nêñ binjsutau sejonj papia dabuj sa-sa sêjac m gêdêñ jala 300 to 400 B.C. ñasawa, go sêkêñ kêpi tagen amboac sêgôm Mosenê Buku Lemenjtêñ nanj. Sêjac Binjlênsêm Lanğwa tau ñabuku sa nec gêbacnê gêdêñ jala 200 A.D. (Anno Domini tonanj kêtôm têm, tanj Apômtau Jesu gêmêñ nom su nanj, me Apômtaunê jala). Aêac tec talic gebe sêkôc kôm tau sa e sêjac dabij nec, ñajala amboac 1,000 gêjarja acgom, go sêjac dabij.

Lau tau ñagêdô nêñ ñalêlôm gêja lu kêtû ñabuku ñagêdôña, tec binjsutau ñagêdô sêkac taunj sa gêdêñ jala 100 A.D. gebe sêsêm binj tau êtu katô gebe Buku ondoc mênjêsêp Bibolo Hebolai awerñja ñalêlôm êwiñ ma ondoc êsêp êwiñ atom. Samob sêlôc kêtû tôñ gebe Apokripi êsêp Bibolo ñalêlôm atom. Go sêsôm binj ñalô tau ñabinj e tomalagen gêwiñ. Binj tanj êsêac sêsôm kêtû tôñ nanj, Gôlôac Dabuj kêsô ñalabu. Amboac tonanj ñalô Hebolai awerñja, tanj êsêac sêwaka sa

gêc nan, kêtü Binjlênsê m Lanġwa njanomban e mênġgêdêj oc toney. Lau tenj embe sênam Binjlênsê m ôkwi, oc têndênanj binj tau tonanġen.

BINJLÊNSÊ M LANĠWA NJABUKU TAU

Naê Binjlênsê m njam kêsêp lau Rom awenj (Testament). Englis sêsam sebe Testament amboac tanj. Naê tau njam gebe poac. Naê Binjlênsê m Lanġwa kepej aêacnêj kauc lasê gebe Binjlênsê m Wakuc tenj gêc amboac tonanj. Poac lanġwa njam kêsêp poac, tanj Anôtô kêmota inj gêdêj lau Israel anġa lôc Sinai nanj. Poac tonanj kêtü anô kêpi lau tau gêdêj tanj sêlôc kêtü tônj gebe tanenj wamu êndêj Anôtônê Binj, tec sêkêj bôc kêtü da gêdêj enj kêtü nġakamaclauj (Binjsu nġapoac, Eks 24:7,8). Poac wakuc njam kêsêp Anôtô gêjac mata nê moasinj gêjac nġamalac tapanġenġen nġawae. Sênġônġ matenġ jali njam kêsêp Jesu kêkêj tau kêtü da gêdêj Tama gêjô samob su. Lau tanj sêkêj gêwinġ enj nanj, Anôtô gêlic êsêac têtü lau gêdêj. (Moasinj nġapoac.)

Naê Buku Minġja nê kêkwa buku samob, tanj sêjac Anôtô kêkalem Israel lanġwa nêj abenġi to gêwê ma kêwaka êsêac sa nġaminġ gêjam auc nanj. Ac sê Mosenê naê kêpi buku nġamata nġa 5 nê, njam kêsêp nġac tau nê kolenġ gêwê lau tau nġa nġaminġ gêjam sêga anġa buku tau tônê. Sêjac m buku tau kêpi Anôtô kêkêj undambê to nom ma nġamalac nġaminġ. Ac sêjac Israelnêj binj gêmunġja nġaminġ balinġenġ ma teto Anôtô gêjam êsêac kêsi ma gêwê êsêac sêwi Aiguptu sinġ nġaminġ e tomalagenġ. Minġ tonanj nġai kêgi poac, tanj Anôtô to nê lau sêmota inġ gêdêj tau nġ nanj, to Binjsu Lemenġlu, tanj tonġam kêlêlêc su nanj. Lau têtôm nom nġagamênġenġ sênġô Binjsu 10 tonanj nġawaegac. Go sêjac mata Mosenê Buku Lemenġtenġ teto Mose jakêkô lôc Nebo gêlic gamêj, nanj Anôtô gêjac mata gêdêj nê lau nasêmoa êtu têtê nanj, mago gêjac jao Mose tec jagêô lasê gamêj tau gêwinġ atom.

Josua to Gôlinwaga teto lau Israel nêj minġ gêdêj tanj lau tau sêbinġ tau nġ tônġ têtü lau-m kapôênġ su atom nanj. Israelnêj sinġsêlêc to nêj laumata ma gôlinwaga towae sêjam gôlinġ êsêac gêdêj nġasawa tônê, tec nġaminġ gêjam buku tonanj nġai auc. Sêwaka Israelnêj gôlinġ kinġja sa nġaminġ e Dawidi agêc Salomo sêboa gamêj tau sa kêtü kapôênġ ma Israel kêpô lêtêj gêdêj nġac, tanj gêjô Salomo su nanj, gêwa gamêj tau kêkôc gêja luagêc kêtü Juda to Israel nêj gamêj. Sêjac minġ binj tonanj nġai e jagêdêj lau Asirianġa sêku Israel tulu ma lau Babilonġa sêku Juda tulu nanj. Lau-tetowaga sêpuc gêjwapac tonanj nġai kêtap lau tau sa nanj kêsêp êsêac tanġenġpêc gêdêj Anôtônê Binjsunġa. Esra agêc Nehemia teto lau Juda anġa gamêj kapoacwalônġa sêmu sêmênġ mênġsêkwê lôm dabunġ sa anġa Jerusalem ma sêjac m to sêboa Judanêj gamêj tenġ tau nġa sa kêtiam nġaminġ.

Buku Têdônġ Binġja to Sêga Wênġa nê kêkwa tau atom, gebe binj, tanj teto gêc buku tonanj nġai nġalêlôm nanj, kêtôm tau amboac onanj teto gêc buku minġja to seoc lasênġa nanj atom. Anġa buku Job sêpuc Anôtônê binġgêdêj nġam. Anôtô enġ nġac gêdêj, ma amboac ondoc lau mansanġ nġajam taêsam sêôc nġandanġ to gêmac ma gêjwapac kêkôninġ êsêac tônġenġ. Binj tonanj kêlênsônġ lau kêtôm têtü to nom nġagamênġenġ nġapanġ. Pesalem nec buku wênġa tenġ. Mec 150 tonanj nġagêdô balinġ ma nġagêdô dambê. Lau mansanġ gêdêj-gêdênġenġ tetenġ sêmoa nêj tau nġa me gôlôc sêjam kêtü nêj wê gêdêj sêlic nêj omġa. Go Binġôlinġ to Nġacmêtê Tau nê sejonġ binġ nġalô to lêj nġagôlinġ nġajam-nġajam sa, tanj sê kinġ tokauc Salomo nê naê kêpi. Wê môtê nanj nġapalêo to nġac têtac gêwinġ tau nġa nêj wê. Sêlic wê tau kêtôm Anôtô têtac gêwinġ nġamalac nġa nġadôndônġ, tec sêkêj kêtü Bibolo nġabuku tenġ gêwinġ.

Aêac tatap Propetenêḡ Buku 16 sa gêc aêacnêḡ Bibolo. Sêwa buku tau kêkôc ma sêsam gebe propete kapôêḡ to saun̄ nêḡ. Propete Kapôêḡ nêḡ tonec gebe Jesaia agêc Jeremia ma Eskiêl agêc Daniêl nêḡ buku, ma Propete Saun̄ nêḡ tonec gebe Hosea e jagêdêḡ Maleaki. Sêsam buku tonan̄ sebe Propete 12 nêḡ Buku gêwiḡ. Buku ḡadani tec sêsam sebe kapôêḡ, ma wapi sêsam sebe saun̄. Propete tonan̄ ḡai sêsam dôḡ nêḡ lau, tê sêmoa êsêac ḡalêlôm gêdêḡ taun̄ nêḡ têm nê, nêḡ lêḡ kêpi Anôtônê Biḡsu. Go êsêacnêḡ kôm teḡ tonec gêwiḡ gebe seoc biḡ lasê kêtôm Anôtô gêôc êsêac awen̄ sa ma gêgôm katun̄ kain̄ teḡ kêsâ e sêlic gêḡ ḡakatu to dôḡ nan̄, tec sêsôm to teto. Propetenêḡ biḡ gelom aêac nec ḡalêḡ tonec gebe ac taun̄ me nêḡ kêpuctôḡwaga teto ḡalô, tê kêsâ-kêsâ êsêac awen̄sun̄ nê sa. Propete sêsôm lau ḡaôma to laumata nêḡ geo lasê gêdêḡ êsêac solopger ma sêjô êsêac gebe Anôtô ocgo êmêtôc to ênac êsêac ḡagêjô. Mago sêsôm biḡ tonan̄ger atom, ac sêsôm Anôtô taê labu to taê walô nê laun̄ ḡajaen̄ lasê gêdêḡ êsêac gêc awê amboac tonan̄ger gebe gêjac mata nê moasin̄ gêdêḡ samob, taḡ sêsap ênê poac, taḡ kêmoatin̄ gêdêḡ Israel tôḡ ma gebe lau tau sênaḡa atom nan̄. Sêsôm ḡajaen̄ tonec lasê gêdêḡ samob sêḡô gebe Anôtô oc ênam Israel to lau nomḡa peben̄ kêsî êḡgôm ḡanô êsa amboac tonec gebe En̄ êkêḡ Dawid wakuc teḡ mênêtu moasin̄ ḡakin̄. Têm ḡamuḡa teḡ acgom, go Gôlôac Dabun̄ sêwa propetenêḡ biḡ ḡalô tonan̄ ḡam sa gebe kepeḡ Jesu Kilisi tau, gebe Mesia Dawidinê Latu en̄.

JESU KILISI KÊTU LAU PEBEN̄ SÊKÊḡ MATEN̄ EN̄ ḡANANÔ

BIḡLÊNSÊM WAKUC ḡAM

Aposolo Paulu nê papia kêtû Biḡlênsêḡ Wakuc ḡabuku, taḡ en̄ keto gêmun̄ buku ḡagêdô samob su. Biḡ taḡ Apômtau kêsôm to gêḡ, taḡ en̄ gêgôm-gêgôm nan̄, lau sêjac ḡamin̄ gêc awen̄ger gelom kêtôm malacger gêja. Sêsôm sêmoa ḡasawa balin̄ e ḡen̄ger acgom, go lau ḡagêdô nêḡ ḡalêlôm kêkac êsêac ma teto miḡ tonan̄ ḡai sa. Kêtû tonan̄ḡa tec teto Jesunê ḡawae ḡajam kêsêp papia gêja.

Teto Biḡlênsêḡ Wakuc ḡabuku ḡagêdô samob gêdêḡ jala 50 to 100 ḡasawa. Gêdêḡ têm tônê lau ḡagêdô teto buku gwalêkin̄, nan̄ sêkêḡ ḡalôtêna gêwa buku tau sa gebe ḡawae ḡajam me aposolonêḡ miḡ ma sêsakin̄ gêdêḡ gôlôac gêwiḡ, mago teto Jesu Kilisi nê ḡawae ḡajam to biḡ, taḡ aposolo tédôḡ nan̄, keso miḡ ḡanô tau, gebe sêgalun̄ kauc jaba kêsêp ḡalêlôm gêjam auc. Amboac taḡ tec kêtû kôm gêdêḡ Gôlôac Dabun̄ gebe sêpuc papia tonan̄ ḡai ḡam e sêmasuc buku dansan̄ ma sêjalin̄ Mêtê ḡawa ḡabuku tauger sa ma sêkêḡ kêsêp Biḡlênsêḡ Wakuc. Kôm tonan̄ gêbacnê gêdêḡ jala 400. Laumata sêkac taun̄ sa ma sêsôm buku, taḡ êsêp Biḡlênsêḡ Wakuc nan̄, ḡabin̄ kêtû tôḡ. Sêsôm biḡ tau kêtû tôḡ tec gêc ḡapan̄.

BIḡLÊNSÊM WAKUC ḡABUKU

Jesu Kilisi gêjam lau gêdêḡ-gêdêḡnger to ḡamalac gamêḡ-gamêḡ tapaôḡnger kêsî, tec sêwaka biḡ tau sa gêc awêger an̄ga Biḡlênsêḡ Wakuc ḡabuku 27 ḡalêlôm.

ḡawae ḡajam aclê to Gêḡ Taḡ Aposolo Sêgôm Nan̄ kêtû Biḡlênsêḡ Wakuc ḡabuku miḡḡa. ḡawae ḡajam ḡamataḡa têlêac, taḡ sê Matai agêc Marka ma Luka nêḡ ḡaê kêpi nan̄, ḡam kêsêp papia lau andan̄ger teto ḡa lemeḡḡa ḡaton̄ tagen̄. Embe tasam ḡawae ḡajam tonan̄ ma tapuc ḡam ḡapepger, oc tajala biḡ, nan̄ tetowaga sebe sêwaka sa ênêc awê êndêḡ nêḡ lau-sêsamwaga. Go ḡawae ḡajam kêtû aclêḡa gêjac têku biḡ, taḡ teto gêc ḡamataḡa têlêac nan̄. Joan̄ kêwaka biḡ

tonec sa gebe Biñ tajala Anôtô ñamña ma gêñ, tañ taêñ kêka anğa ênêña nan, samob ñanô kêsa kêpi Jesu Kilisi sugac.

Luka keto Ñawae Ñajam kêtú têlêacña su, go gêjac êsêac, tañ sêwaka Gôlôac Dabuñ sa ma sêsôm Ñawae Ñajam kêlainñ tau kêtôm Romnêñ gamêñ samobgen gêja nan, ñaminñ gêc Gêñ Tañ Aposolo Sêgôm Nan.

Biñlênsêm Nabuku Têndôñ To Sêlêñ Biñña nec aposolonêñ papia, tañ teto gêdêñ gôlôac to lau tagen-tageñ nan. Papia tonanñ ñatonñ luagêc kêjalinñ tau sa amboac tonec gebe Paulunê papia, tañ gêjac gôlôac ñagêdô ñawae solopgen nan, ma papia, tañ gêjac gôlôac samob tapaôngeñ ñawae nan, tec sêsam sebe Papia Gôlôac Tapaôngeñña.

Paulu keto nê papia gêjac gôlôac ñawae solop ma gêwa takêñ gêwiñ Jesu Kilisi ñam sa gêdêñ êsêac tomalagenñ gêc papia tau ñalêlôm. Lau buña sêsa nêñ lêñ jadêdac gêñ, tañ kêlênsônêñ nêñ kauc ma kêkêñ wacac êsêac nan, tec sêjam kênac biñ tau ñam gêdêñ en. Go en gêjô êsêac awenñ keto kêsêp nê papia ma kêsakinñ gêdêñ êsêac sêja. Gôlôac ñamataña sêjam kôm Misionña jasêsôm Ñawae Ñajam kêtú tapa e biñ jaba tokainñ-tokainñ kêpoa lasê ma gebe êmbôc Mêtê ñalêñ auc. Paulu tec gêjac sinñ ñajana gebe êkôninñ mêtê-geo tokainñ-tokainñ tôn. En gêjam talanñ Jesu Kilisi nê Ñawae Ñajam ñawa-tau gêdêñ biñ geo to lau geo samob nê, ñalô dabuñ teñ anğa ênê papia gêdêñ lau Galatana kêtôc gêc awê gebe “Anjô agcom, aêac me anjela undambêña teñ embe asôm ñawae ñajam teñ lasê êndêñ amac eso Ñawae Ñajam, tañ aêac asôm lasê sugac nan, Anôtô oc êpuc boa en” (Gal 1:8).

Petere agêc Joañ ma Jakobo agêc Juda to lau ñagêdô teto Papia Gôlôac Tapaôngeñña, tañ gêjac gôlôac malac-malac samob ñawae nan. Biñ amboac tec gêc papia tonanñ ñai gebe tawaka takêñ gêwiñ ñawa tau sagerñ to tajop tauñ êndêñ mêtê geo ma tatijn su to tasa lêñ buña mansanjerñ ma tanam nêñ sakinñ êndêñ gôlôac buña to êndêñ tauñ nêñ gôlôac êpi kôm, tec gêjac aêac ñawae nec, ma êndêñ nêñ lau, tañ tamoa êsêac ñalêlôm anğa nêñ malacmôkê ma anğa tauñ nêñ gamêñ amboac tonanjerñ nan.

Biñlênsêm Wakuc ñabuku Propeteña tagenñ tec gêc. Buku tau ñaê gebe Biñ Kilisi Geoc Lasê Gêdêñ Joañña. Embe tanam dôñ êpi propete Biñlênsêm Langwana nêñ buku oc naêtôm tau atomanô. Sêjac m Geoc Lasê ña biñ 7 gêdêñ gôlôac Asia Saunña, tañ ketowaga kêkêli to gêlêñ biñ êsêac ma gêjac êsêac têtac tôn nan. Gêñ nan en katu kainñ teñ kêsa jagêlic ñakatu ma keto gêjam môkêlatu ñamuña ñagêdô auc nan, samob ñam tagenñ tonec gebe Gôlinwaga nomña sêgôm gêñlêlôm gebe sêkôninñ Gôlôac Dabuñ tôn, mago kêtú ñamu Anôtô gêjam sa e kêku ñacjo samob tulu. Joañ oc keto nê buku Geoc Biñ Lasêña gêdêñ ñasawa teñ kêdabinñ jala 100. Biñ tau gêjac gôlôac Asia Saunña ñawae gêdêñ têm, tañ sêjana to sêlêsu êsêac nan.

ANÔTÔNÊ BIÑ ÑA AÊAC TAUN AWEN

SÊJAM MÊTÊ ÔKWI

Kêtôm têm, tañ Bibolo gêc nan, lau sêjam Anôtônê Biñ Hebolai to Grik awenña ôkwi ña lau gamêñ ñagêdô awenñ. Gêdêñ jala 250-130 B.C. sêjam Biñlênsêm Langwa ôkwi ña Grik awenñ. Biñlênsêm Langwa tonanñ gêjac lau Juda gamêñ Aiguptuna ñawae, gebe sêsôm Grik awenjenñ kêtú tôn êsêac. Lau mêtê tokauc 72 sêjam kôm tonanñ, tec sêsam Biñlênsêm Langwa tonanñ gebe Septuagint. Ñaê tau ñam gebe 70 sêjam ôkwi. Biñlênsêm Langwa Grik awenña tonanñ kêtú lau buña ñamataña nêñ Bibolo. Mêtê wakuc kêlainñ tau kêtôm

Romnêḡ gamêḡ gêja e jagêô lasê êsêacnêḡ gamêḡbôm gêwiḡ, tec sêjam Bibolo samuc me ḡabuku ḡagêdô ôkwi ḡa lau-m towae ḡagêdô awenḡ gêwiḡ. Go gêdêḡ jala 400 A.D. Hieronimus gêjam Bibolo samuc ôkwi ḡa Rom tau awenḡ Latin. Bibolo tonanḡ ḡaê Vulgata (ḡam gebe kêtû tapa gêja). Katolik sêsap tôḡ e mênḡgêdêḡ galoc.

Wulfila kêtû lau Goten nêḡ bisop. Enḡ gêjam Bibolo ôkwi ḡa lau Serman awenḡ tenḡ kêtû ḡamata. Enḡ kêwaka alpapet (binḡ ḡatalô) wakuc sa acgom, go gêgôm. Mago ḡac tau gêjam Bibolo samucgenḡ ôkwi ma kêkêḡ kêsêp nê lau Goten lemenḡ atom. ḡam gebe lau tau sesegenḡ sebe sênac taunḡḡa. Amboac tonanḡ enḡ kêkêli sinḡ ḡaminḡ anḡa Binḡlênsêḡ Lanḡwaḡa gebe êkêli êsêac êtu sênac sinḡḡa atom.

Sêjam Bibolo ôkwi ḡa lau-m wakuc awenḡ ḡakôm kapôêḡ nec, sêjac dabihḡ su atom tagenḡ. Sêgôm kôm tau sêmoa e mênḡgêdêḡ 1975 sêjam ḡabuku ḡagêdô ôkwi ḡa lau 1577 awenḡ, ma Bibolo samuc tau nec ḡa lau-m 261 genḡ awenḡ. Binḡlênsêḡ Wakuc tec sêjam ôkwi ḡa lau-m 645 awenḡ su. Anḡa nom samuc nec lau gamêḡ-gamêḡ 3,000 sêsôm taunḡ awenḡ gêdêḡ-gêdêḡgenḡ tec sêmoa.

SÊJAM BIBOLO ÔKWI ḡA BINḡJABÊḡ

Binḡsu ḡamataḡa mênḡsêô lasê aêac gêdêḡ 1886. Anôtônê lau jaenḡ êsêac, tec taêḡ gêjam kêtû tôḡ gebe sêkalem lau Niuginiḡa sa têtû Anôtônê lau sêwiḡ. Sêboalec binḡ Jabêḡ sêmoagenḡ, mago sejonḡ ḡapalê sa sêsô lôḡm papia anḡa Simbanḡ ma têdônḡ êsêac. Binḡsu sêsôm binḡ Jabêḡ kêtû tôḡ êsêac ḡagec su acgom, go sêsôm Mêtê (Minḡ Dabuḡ) lasê kêtôm omgenḡ ma têdônḡ lau lêḡḡa e êsêac ḡagêdô sêlihḡ sanḡu. Lau buḡa têtû taêsam ma gôlôac buḡa sêwaka taunḡ sa kêtôm malacgenḡ gêja. Go sêkwê lôḡm papia sa kêtû têndônḡ gôlôac saunḡa. Sêsam papia kêtû tôḡ êsêac, tec binḡsu sêjam Binḡlênsêḡ Lanḡwa to Binḡlênsêḡ Wakuc ḡaminḡ ḡanôgenḡ ôkwi kêtû Minḡ Dabuḡ. Malôgenḡ acgom, go sêjam ḡawae ḡajam ḡagêdô ôkwi amboac taḡ ma sêpuc kêsêp Jaenḡḡajam jalau sêsam-sêsam kêtôm nêḡ andugenḡ. Sêjam Mêtê ôkwi sêjam kôm tau sêsihḡ sugenḡ sêmoa e gêdêḡ 1924 sêpuc Binḡlênsêḡ Jabêḡ awenḡḡa ḡamataḡa anḡa London. Sêbêḡnôc sêmoa e 1935 sêpuc kêtiam (Stuttgart, Sermani). Sinḡ Kapôêḡ Ilḡa gêbacnê, go sêpuc Binḡlênsêḡ Wakuc tonanḡgenḡ kêtiam gebe masi anḡa lau taêsam nêḡ. Gêdêḡ jala 1965 sêsunḡ kôm bêḡnôcḡa gêdêḡ lau toḡ tenḡ. Ac sêjac dabihḡ kôm tau, tec sêpuc Binḡlênsêḡ Wakuc anḡa Hong Kong e gêbacnê gêdêḡ 1973.

Lau toḡ tonanḡgenḡ selom Binḡlênsêḡ Lanḡwa ma sêjam Genesis ôkwi. Kristen Press Madang sêpuc Gêḡ Samob ḡam ḡabuku, Mosenê buku ḡamataḡa gêdêḡ 1970. Su go lau tonanḡgenḡ selom Binḡlênsêḡ ḡabuku ḡagêdô gêwiḡ. Binḡsu ḡagêdô sêjam buku tagenḡ-tagenḡ ôkwi gêdêḡ ḡasawa tenḡ su, tec sebe sênac dabihḡ kôm tau. Lau toḡ tagenḡ têtôm kôm kapôêḡanô tonanḡ atom, tec sêkalem lau toḡ tenḡ sêkôc nêḡ kôm sa amboac tonanḡ. Sêjam kôm tau sêmoa e 1979 sêjac dabihḡ. Sêpuc Binḡlênsêḡ Lanḡwa to Binḡlênsêḡ Wakuc anḡa Sydney, Australia ma sêsi lulu kêpi tagenḡ, tec Bibolo samuc kêsêp aêac lemenḡ gêdêḡ jala 1980.

BIBOLO ḡAKÔḡ ḡAKÔNIḡḡA

TANAM BIBOLO ÔKWI ḡAKÔNIḡḡA ḡAM

Embe sênam Bibolo ôkwi ḡa lau tenḡ awenḡ su, nanḡ dendec gacgenḡ ênêcḡa atom. Sêkêḡ êtu kôm êndêḡ lau tenḡ sênam ôkwi êsêp ḡasawa êtiam-êtiam. ḡam gebe lau tenḡ awenḡ amboac binḡ Jabêḡ nec gêḡmatê tenḡ atom, gêḡ mata jali tenḡgoc. Lau wakuc sêsôm binḡ tau têtôm lau lanḡwa gêḡmunḡḡa sêsôm nanḡ ḡapanḡ atom. Sêwi binḡ ḡalô lanḡwa ḡagêdô sinḡ ma sêsôm wakuc gêḡjô lanḡwa su. Kêtû

tonanġa tec tanam Bibolo ôkwi êtôm binġ, tê lau wakucġen sêsôm-sêsôm sêmoa nê. Embe danġôm atom, lau wakuc oc sêpô lêna taunġ e sêjala Mêtê naeo ma sebe sêġô atom. Mêtê nġnô tau nec, lau teġ sebe sêpô ôkwi atom, binġ nġlôġen tec tasôm êtu wakuc-êtu wakuc êġô lanġwa, tê tajala kwalec nê su. Go nġm teġ ġêwiġ. Bibolo nġkwalam lanġwa sêpuc nġpapia andanġenġa nġm sêmoa, tec têtap nġlô wakuc nġġêdô sa, tê sêkêġ ġêġô nġkeso lanġwa su. Kêtu tonanġa tec sêkêġ nġpuc amboac tonec gebe Bibolo teġ embe ênêc êtôm jala 30 me 50 su, nanġ taêġ ênam gebe tanam ôkwi nġkôninġa teġ êtiam. Embe masi, lau nġġêdô oc sêjala sapu. Binġsu sêġôm kôm tonanġ kêpi Binġlênsêm Wakuc Jabêm awenġa dim nġġêdô su, tec galoc ajala nġmagac.

*ANDU TEN EMBE BIBOLO ÊNÊC ATOM, LAU TAU OC SÊMOA NġJAM ATOM.
(Dr. M. Luther)*

BIBOLO KÊLAINġ TAU ġÊMOA

Bibolo ġêġac nġmalac peberġ nġwae, tec Gôlôac Dabuġ to lau buġa kêtôm nom nġgamêġenġ sêbinġ taunġ tônġ gebe sêmansanġ Bibolo êlainġ tau nġlêġ. Lêġ tonanġ ġêġac kôm têlêac nġwae. Tec gebe sêkêġ lau sênam Bibolo ôkwi nġ lau gamêġgamêġ awenġ. Teġ gebe sêmbalinġ nêġ mone êna gebe sêpuc Bibolo tau e nġôli saunġnôġenġ. Go teġ gebe sêkêġ Bibolo naêô lasê lau tau. Baibel Sosaiti ġeġob kôm tonanġ. Sêġam kôm tau anġa gamêġ amboac 100 tec sêmoa. Sêbinġ taunġ tônġ, tec têtôm kôm kapôêġ tonanġ. Gôlôac Dabuġ to lau buġa gamêġ nġġêdôġa taunġ têtôm Bibolo nġkolenġ sênam ôkwi ma sêpuc to sênac sam êtu tapanġa tonanġ atom, nġm gebe ġêġac mone taêsam nġwae. Kêtu tonanġa Baibel Sosaiti gamêġ tolêlômġa sêġam Baibel Sosaiti gamêġ nġlêlôm sawanġa sa, tec kôm tau kêsêlêġ nġjam. Baibel Sosaiti sêġam ġôlinġ kôm tau, tec sêġam Bibolo ôkwi to sêkêġ kêtu tapa sêġôm sêlêsucġêdôġenġ. Nġnamba nġġêdô tonec kêtôc ġêc awê ġêdêġ aêac

Sêġam Bibolo samuc me nġbuku nġġêdôġenġ ôkwi:

jala 1800 1860 1920 1976

awenġ jala 71 1900 299 1950 830 1960 1577 1975

Sêġac sam Bibolo samuc me nġbuku nġġêdôġenġ:

nġnamba 8 000 000 22 000 000 35 000 000 44 000 000

BIBOLO NEC BUKU TENġ TAUġA SAMUCġENġ

NġMALAC AWENġ KÊTU ANÔTÔNÊ BINġ NġSABANġ

Bibolo nec buku teġ, nanġ lau sêpuc to sêġam ôli ma sêsam-sêsam amboac buku nġġêdô nanġ. Mago buku nġġêdô samob kêtôm Bibolo nec atomanô. Bibolo nec buku taujala teġ, tec sêsam sebe Buku Tau. Nġm amboac ondoc, tec sêsam Bibolo sebe Buku Tau, tanġ nġmalac kêtôm nêġ têm to nêġ gamêġenġ sêsam-sêsam e nêġ nġlêlôm ġêwiġ binġ tau. Ma nġm amboac ondoc, tec Gôlôac Dabuġ toê-toê samobġenġ sêsô Bibolo nġlabu ma sêkêġ kêtu nêġ nġġôlinġ. Embe takac Bibolo palinġpalinġenġ, oc talic amboac buku nġġêdôġa teġ. Sêġac Anôtô kêkêġ undambê to nom ma ġêġ, tê lau tentenġlatu dêdac-dêdac nê nġaminġ. Minġ tau kêpi lau, nanġ sêġġônġ ġêdêġ ġêmunġ andanġenġa. Seġonġ lau lanġwa gamêġ teġġa nêġ binġsu to nġġôlinġ sêmoa sêwiġ taunġa sa-sa. Aêac tasam binġ tonanġ nġi e nġġêdô kêlênsônġ aêacnêġ kauc to tapô lêna taunġenġ. Binġ tonanġ kêtu Bibolo nġbinġ taujala tau nec atom. Binġ taujala nê asanġenġ.

Bibolo nġbinġ taujala tau tonec gebe Nġtatowaga sêġac nġmalac ma ġêġ, tanġ ac dêdac-dêdac nanġ, nġaminġ kêtôm sêlic Anôtô tau ġêwê to ġêġam ġôlinġ êsêac nanġenġ.

Lau-teto-Bibolowaga tônê lau, tañ Anôtô kêkam êsêac tôñ nañ. Ac sêlic Anôtô gêjam gôlin nom to ñagêñ samob ma ñamalac to nêñ lêñ gêwiñ. Ênê binj kêtú tóñ. Eñ gégôm samob ñanô kêsá. Ac sêlic gêc awê gêdêñ êsêac, tec teto nêñ binj têtôm lau sêkêñ gêwiñ eñ to ôlin andañ eñña. Ac sêjala Anôtô kêtú tóñ amboac tonañ, tec taêñ gêjam kêtú tóñ gebe sêwê lau ñagêdô sêkêñ êwiñ eñ amboac tañ, me sebe sêpuc êsêacnêñ sêkêñ gêwiñ eñña tóñ. Êsêac sebe ñamalac samob sêjala binj tonec êtu katô gebe Sêmoa maten jali me sêmac êndu nê, ñam kêsêp Anôtôñagen, tañ gedec binj geo samob ma têtac têtwiñ to gê binj tóñ ñamadin masigen nañ. Lau tañ teto Binjênsêm Wakuc ñabuku nañ, sêjala kêtú tóngac gebe Anôtô têtac gêwiñ ñamalacña mênkêtu awê kêpi Jesu Kilisi. Ñam gebe ac sêlic eñ kêsá nê lêñ kêtôm ñac ten, tañ kêkêñ tau kêsô Anôtô ñalabu kêtú nê binj samobña samucgen nañ. Eñ gêmac êndu ma gêdi sa anğa ñacmatênêñ, tec sêjala Anôtô kêtôm gebe êsuc ñamalacnêñ tañeñpêc to nêñ tóñ ôkwi, ma kêtôm gebe êkêli êsêac sêsa nêñ lêñ totêntac êpa sugen êtiã, ma kêtôm gebe êtóc sêngôñ maten jali tengeñ êtu nêñ lêñ ñatêpôê naênêc awêgeñ êndên êsêac.

Lau taêsam sê tañen jaen, tañ lau-teto-Bibolowaga sêsôm lasê gêdêñ êsêac nañ, ma sêmêtóc nêñ lêñ kêtôm Mêtê tau sêjac ñawae. Ac sêñô to sêsam lau tonañ nêñ binj to nêñ minj kêtôm Anôtô kêsôm binj gêdêñ êsêac solopgen. Lau taêsam sêsaê sêmoa gebe amboac tonañ e mênghêdêñ galoc ñapan. Lau sêñô Mêtê e atên gêmô êsêac ma nêñ ñalêlôm kêtú malô to têtac kêpa su, ma kêkêli êsêac e sêjala gacgen gebe sêngôñ nom nec ñaômagen atom.

Bibolo tau gêwa tau sa gebe Anôtônê Binj nec, aêac ñamalac nêñ kauc kêtôm gebe tapuc tóñ me dansen su nec atom. Propete sêsôm nêñ jaen lasê todim-todim sêjac m binj tau gebe “Apômtau awa tau tonec”, tec lau têm tônêña ñagêdô sêñô tonêñ ñalêlôm gêja lu-gêja lu kwanangen su. Aêac têtac lulu atomman. Apômtau Jesu kêsôm gêc Joañê Ñawae Ñajam gebe “Aêñoc mêtê kêtú tauc ñoc gêñ atom, ñac tañ kêsakin aê gamêñ nañ, nê gêñ. Ten embe taê ênam gebe êngôm Anôtônê Binj êtu tóñ, oc êjala ñoc mêtê ñam gebe anğa Anôtônê me aê kasôm tauc ñoc binj” (7:16-17). Anôtô kêsôm binj anğa Bibolo ñalêlôm nec, aêac tajala kêtú katô atom, tasô binj tau ñalabu ma dangôm ñanô êsa êpi taun nêñ lêñ acgom. Embe tañô Bibolo ñakalem e takêñ êwiñ Mêtê ma ôlin andañ Anôtô tonêñ ñalêlôm taêñ êka eñ samucgen, oc tatap ñanô sa e daê taêñ todim-todim. Lau tê sêmoa sêmunj aêac to onec sêmoa sêwiñ aêac nec, nêñ taêsam ñanô lasê sêjalagac gebe Bibolo buku taujala ten, ma aêac taun ocgo tajala amboac tonanjen. Oc tajala Bibolo gebe Buku Tau, tañ dangôñ maten jali ñam kêsêp nañ, tec kêlêlêc buku ñagêdô samob su binjñanôgen.

Gêh Samob Nam Nabuku

Njaê Genesis nam gebe Nam me Namôkê. Buku tau gêjac undambê to nom nam namini ma gêwa namalacnêh nam sa amboac tonanjen. Go kêpuc namalac sêgôm sec to sêoc gêhwapac anja nom nec nam sa ma kêwaka Anôtô gêjam gôlin namalac tapanjen jalên sa gêwin.

Aêac tawa buku namôkêlatu kêkôc gêja jasêbu kapôên luagêc gebe

1. Môkêlatu 1-11 gêwa undambê to nom nam sa ma gêjac min namalacnêh lêh andanjenja. Aêac tatap Adam agêc Ewa ma Kain agêc Abel to Noa nêh min sa ma tanjô bu kêsuj natêna to andu natêpôê soso balin anja Babel namini amboac tonanjen.
2. Môkêlatu 12-50 gêjac min lau Israel nêh mimi nêh lêh andanjenja namini. Nêh mimi namatana tau Abraham. En jac towae kêkêh gêwin to tana wamu Anôtôna. En latu Isak to dêbu Jakob nêh min kêdaguc. Jakob, tanj nê njaê ten gebe Israel nan, nê latui 12 têtû lau Israel nêh gôlôac 12 nêh namôkê. Êsêacnêh ten Josep. Buku tau gêjac min ênê lêh kêgêlucgen ma gêwa Jakob tonê gôlôac sêngôh gamên Aiguptuna nam sa amboac tonanjen.

Binjanô, buku tonec gêjac min bin namalacna, mago buku tau namanô tau tonec gebe kêwaka kôm, tanj Anôtô tau gêgôm nan, sa gêc awêgen. Gêjac min tau gebe Anôtô kêkêh undambê to nom, tanj buku tau kêpuc min tau tôh nan. Ma gêjac dabin namini Anôtô gêjac mata bin gebe ênam jaom nê lau Israel enden tôhjenja.

Anôtô kêtû buku tonec jagôlinjtêna. En kêmetôc namalac to gêjac êsêac kêtû nêh secna, en gêwê nê lau to gêjam êsêac sa ma en gêjam gôlin nê lau sêsa nêh lêh sêmoa nom nec.

Êsêac teto buku langwaanô tonec nam gebe sênac lau-m ten nêh sêkêh gêwin Anôtôna namini gebe elom lau namuna ma êpuc êsêac tôh e sêkêh gêwin tau tonan mata jaligen ênêc êtôm tônegen napan.

Anôtô kêkêh undambê to nom

¹ Gêdêh namatanô Anôtô kêkêh undambê to nom.

² Nom tau sawa to jagêlêh ma jakesec kêkôm gwêc jamsêga auc ma Anôtônê Nalau kêlao gêmoa bu jaô. ³ Ma Anôtô kêsôm gebe “Njawê êsa”, e njawê kêsa. ⁴ Anôtô gêlic njawê gebe njam. Ma Anôtô gêwa njawê to jakesec kêkôc. ⁵ Anôtô kêsam njawê gebe “Gelenja” ma jakesec gebe “Gêbêcauc.” Tec gêbêcauc to gelenja tonan kêtû bêc namatana.

⁶ Go Anôtô kêsôm gebe “Lênsan ten ênini bu ênjic ma êwa bu êkôc.” ⁷ Ma Anôtô kêmasan lênsan ma gêwa bu kêkôc, jagêdô kêpoac lênsan njalabu ma jagêdô kêpoac jaô. ⁸ Ma Anôtô kêsam lênsan tau gebe “Umboj.” Gêbêcauc to gelenja tonan kêtû bêc kêtû luagêcna.

⁹ Go Anôtô kêsôm gebe “Bu, tanj kêpoac umboj njalabu nan, êlêc sa naêpoac tauja e gamên jakelenj êsa.” Ma njanô kêsa. ¹⁰ Ma Anôtô kêsam gamên jakelenj gebe “Nom” ma bu njatonj gebe “Gwêc.” Ma Anôtô gêlic gebe njam. ¹¹ Go Anôtô kêsôm gebe “Gêh êlêc namatac anja nom, gêh tolaun tanj êkêh njawê êtôm jakainjen nan, ma ka tanj sênam njanô êtôm jakainjen nan.” Ma njanô kêsa. ¹² Tec gêh gêlêc namatac anja nom, gêh tolaun, tanj kêkêh njawê kêtôm jakainjen

nanj ma ka tanj sêjam njanô kêtôm njakaiŋgeŋ nanj. Ma Anôtô gêlic gebe njajam. ¹³ Gêbêcauc to geleŋnja tonanj kêtu bêc kêtu têlêacnja.

¹⁴ Go Anôtô kêsôm gebe “Ja njanô sêkô umbonj njalênsanj e sêwa geleŋnja to gêbêcauc êkôc ma têtû têm to bêc ma jala njabelo. ¹⁵ Ma ja njanô sêkô umbonj njalênsanj gebe sêpô nom njawê êsa.” Ma njanô kêsa. ¹⁶ Tec Anôtô kêkêŋ ja kapôêŋ luagêc, ja kapôêŋsêga tenj gêjam gôlinj geleŋnja ma ec saunj tenj gêjam gôlinj gêbêcauc ma utitalata sêwiŋ. ¹⁷ Ma Anôtô kêkêŋ gêŋ tau sêkô umbonj njalênsanj gebe sêpô nom njawê êsa, ¹⁸ gebe sênam gôlinj geleŋnja to gêbêcauc to sêwa njawê to njakesec êkôc. Ma Anôtô gêlic gebe njajam. ¹⁹ Gêbêcauc to geleŋnja tonanj kêtû bêc kêtû aclêŋja.

²⁰ Go Anôtô kêsôm gebe “Bu to gwêc sêkôc gêŋ materj jalinja palac-palacgeŋ to moc sêlôp sêmoa nom to umbonj njasawa,” e njanô kêsa. ²¹ Tec Anôtô kêkêŋ gêŋsêga gwêcŋja to gêŋ materj jali samob, tanj sêmoa bu to gwêc palac-palacgeŋ ma kêkêŋ moc tomagê tokaiŋ-tokaiŋ. Ma Anôtô gêlic gebe njajam. ²² Go Anôtô gêjam mec êsêac ma kêsôm gebe “Asu njalatu ma atu taêsam e anam bu to gwêc auc ma moc têtû taêsam sêmoa nom.” ²³ Gêbêcauc to geleŋnja tonanj kêtû bêc kêtû lemeŋ tenja.

²⁴ Go Anôtô kêsôm gebe “Nom êkôc gêŋ materj jali tokaiŋ-tokaiŋ, gêŋ masiŋ ma gêŋ, tanj sêgalab to sêlêgeŋ nanj ma bôc saleŋnja tokaiŋ-tokaiŋ.” Ma njanô kêsa. ²⁵ Tec Anôtô kêkêŋ bôc nomnja tokaiŋ-tokaiŋ, gêŋ masiŋ tokaiŋ-tokaiŋ to gêŋ, tanj sêgalab to sêlê nanj, tokaiŋ-tokaiŋ. Ma Anôtô gêlic gebe njajam.

²⁶ Go Anôtô kêsôm gebe “Takêŋ njamalac têtôm aêac tauŋ katunj, têtôm aêac. Êsêac têtû i gwêcŋja to moc umbonj njalabuŋja ma gêŋ masiŋ to bôc saleŋnja samob ma gêŋ, tanj sêgalab to sêlêgeŋ samob, tanj sêmoa nom nanj njatau.” ²⁷ Ma Anôtô kêkêŋ njamalac kêtôm enj tau katu, kêkêŋ enj kêtôm Anôtô katu solop. Enj kêkêŋ êsêagêc njac to awê. ²⁸ Ma Anôtô gêjam mec êsêagêc ma kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Aka gôlôac lasê e atu taêsam ma anam nom auc. Nom êsô amac njalabu. Ma atu i gwêcŋja to moc umbonj njalabuŋja ma gêŋ materj jali samob, tanj sêmoa nom nanj, njatau.” ²⁹ Ma Anôtô kêsôm gebe “Alicgac, aê kakêŋ gêŋ tolaunj samob tanj kêkêŋ njawê kêtôm njakaiŋgeŋ nanj to ka samob, tanj sêjam njanô kêtôm njakaiŋgeŋ nanj, tec kêtû amacnêm gêŋ aniŋnja. ³⁰ Mago gêgwanj to gêŋ matak njagêdô samob aê jakêŋ êndêŋ bôc nomnja samob to êndêŋ moc umbonj njalabuŋja samob ma gêŋ materj jali samob, tanj sêgalab to sêlê sêmoa nom nanj.” Ma njanô kêsa. ³¹ Ma Anôtô kêsala gêŋ samob, tanj enj kêkêŋ nanj, ma gêlic gebe njajamanô. Ma gêbêcauc to geleŋnja.

2

¹ Amboac tonanj undambê to nom njagêŋ materj jali totau-totau samob njanô kêsa. ² Ma Anôtô gêjac dabiŋ nê koleŋ, tanj gêjam su nanj, gêdêŋ bêc lemeŋ tenj njanô luagêcŋja ma kêlêwanj tau gêdêŋ bêc kêtû njanô luagêcŋja kêtû koleŋ samob, tanj gêgôm nanja. ³ Ma Anôtô gêjam mec bêc kêtû njanô luagêcŋja to gêjam dabunj, gebe gêdêŋ bêc tonanj Anôtô kêlêwanj tau anja nê koleŋ, tanj gêjam e gêjac dabiŋ nanj. ⁴ Anôtô kêkêŋ undambê to nom njanô kêsa njamiŋ tau tunc.

Bij Paradisja

Gêdêŋ tanj Apômtau Anôtô kêkêŋ nom to undambê ⁵ gêŋ tolaunj tenj kêpi atom to gêŋgaga tenj kêkô kôm atom tagenj gebe Apômtau Anôtô kêkêŋ kom kêsêp nom atom tagenj. Ma njamalac tenj gebe êŋgalunj nom popocŋja gêmoa

atom. ⁶ Ma bu nom ñalêlômña kêlêni mênkêpi ma kêmalôm nom ñawambuc kêsa. ⁷ Gêdên tonan Apômtau Anôtô kékôc nom anja kôm ma kêlêsob ñamalac to gêju awajaô mata jaliña kêsô enj lususun, tec ñamalac kêtü gênj mata jali.

⁸ Go Apômtau Anôtô kêsê kôm anja Eden, tanj gêc gêmu kêsa gamênj oc kêpiña nan, ma ketoc ñamalac, tanj kêlêsob nan, gêmoa kôm tau. ⁹ Ma Apômtau Anôtô kékênj ka kêpi anja nom, ñakatu gêjac mataanô ñajam ma ñanô tau kêmoasiñ awasun. Ma ka dangôñj maten jaliña kêpi anja kôm ñalunj to ka tajala ñajam to secña amboac tonanjenj.

¹⁰ Bu tenj ñamôkê gêc Eden gebe êmalôm kôm tau. Anja kôm ñalêlôm bu tonan gêwa tau kékôc gêja ñasêli aclê. ¹¹ Ñasêli ñamata ñaê gebe Pison. Bu tonan kêgi gamênj Hawila, tanj gold gêc nan, ¹² ma gamênj tonan ñagold ñajamanô. Katêkwi tonjamalu ñajam ñaê gebe bedelium to pocawa kokoc ñaê gebe soham gêc gamênj tonan amboac tonanjenj. ¹³ Bu ñasêli kêtü luagêcña ñaê gebe Gihon. Bu tonan kêgi gamênj Kus. ¹⁴ Bu ñasêli kêtü têtêcña ñaê gebe Hidekel, nan kêpoac Asuria ñagamênj oc kêpiña. Ma bu ñasêli kêtü aclêña ñaê gebe Euprat.

¹⁵ Apômtau Anôtô kékôc ñamalac ma ketoc enj gêmoa kôm Eden gebe ênam kôm êpi nom ma ejop kôm tau. ¹⁶ Ma Apômtau Anôtô kêjatu ñamalac ma kêsôm gebe “Kañanô pebenj, tanj kékô kôm nan, ôniñmanj. ¹⁷ Mago kañanô tajala ñajam to secña ôniñ atom. Embe ôniñ kañanô tau, oc ômac êndu êndênj bêc tonanj.”

¹⁸ Go Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Ñamalac taugen êmoa oc ñajam atom. Aê gabe jakênj kêpuctôño tenj êndênj enj, tanj êtôm enj nanj.” ¹⁹ Tec Apômtau Anôtô kékôc nom ma kêmasanj bôc saleñña samob to moc umbonj ñalabuña totau-totau ma kékênj gênj tau gêdênj ñamalac ma gebe êñô ñaê, tanj ñamalac ê êpi gênj totau-totau tonan. Ma ñaê, tanj ñamalac gê kêpi gênj totau-totau samob kêtômgenj nanj, tec kêtü êsêacnênj ñaê. ²⁰ Ñamalac gê bôc malacña samob nêñj ñaê to kêsam moc umbonj ñalabuña nêñj ñaê ma bôc saleñña amboac tonan, mago kêtap ñamalacnê kêpuctôño tenj gebe êtôm enña sa atom. ²¹ Tec Apômtau Anôtô gêgôm ñamalac tau gêc bêc e kêlinj tau sinj ma kékôc ênê ñabi tenj sa ma ñamêsôm gêoc ñamala auc. ²² Ñabi tanj Apômtau Anôtô kékôc anja ñamalacnê nanj, enj kêmasanj kêtü awê ma kékênj gêdênj ñamalac. ²³ Go ñamalac kêsôm gebe “Kecgoc, galoc katap ñatêkwa anja aênjoc sa ma ñamêsôm anja aênjoc amboac tonanj.

Aê gabe jaê ênê ñaê gebe ‘Ñamalaco’ gebe sêkôc anja ñamalacnê.”

²⁴ Kêtü tonanña ñamalac êwi tama agêc têna sinj ma êsap nê awê tônj ma êsêagêc têtü ôli tagenj. ²⁵ Ma ñaclagêco sêmoa ôlinj ñaôma ma majenj gêdênj taunj atom.

3

Ñamalac sêkac taunj su anja Anôtônê

¹ Ma moacnê kauc ñagaô kêlêlêc bôc saleñña ñagêdô samob, tanj Apômtau Anôtô kékênj nanj nêñj su. Ma enj kêsôm gêdênj awê gebe “Anôtô oc kêsôm gebe ‘Aniñ kôm ñakananô tenj atom’ me.” ² Go awê kêsôm gêdênj moac gebe “Aêac aniñ kôm ñakananô, ³ tagenj ka, tanj kékô kôm ñalunj nanj ñanô, tec Anôtô kêsôm gebe ‘Aniñ atom. Amoasac atom amboac tonanj gebe amac êndu atom.’” ⁴ Tec moac kêsôm gêdênj awê gebe “Op, agêc oc amac êndu atomgoc. ⁵ Mago Anôtô kêjala gebe amagêc embe aniñ, go matemanô êpoa lasê ma atôm enj tau ma ajala ñajam to sec.” ⁶ Ma awê gêlic kañanô ma taê gêjam gebe ñalêwê ñajam e gêjac mataanô ñajam amboac tonanjenj. Tec têtac gêboanj gebe êwa nê kauc sa ma kékôc kañanô tau mênjenj, go kékênj ñagêdô gêdênj nê akwenj amboac

tonañ, ma geñ. ⁷ Tec agêc materjanô kêpoa lasê ma sêjala taun gebe ôlinj ñaôma, tec sêginj kalaunj mênjsêkic kêtû nêñ ladôm.

⁸ Oc kêtû luc acgom, go Apômtau Anôtô kêsêlêñ gêmoa kômlêlôm. Agêc sêñj eñ ma ñamalac agêc nê awê sêsiñ taunj sêsô ka, tañ sêkô kôm nanj, ñalabu gebe Apômtau Anôtô êlic êsêagêc atom. ⁹ Go Apômtau Anôtô gêmôêc ñamalac ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Gômoa ondoc.” ¹⁰ Eñ kêsôm gebe “Aê ganjô aôm gômoa kôm ñakicsêa e katêc tauc gebe aê ôlic ñaôma tec kasiñ tauc.” ¹¹ Go Anôtô kêsôm gebe “Asa kêsôm gêdêñ aôm gebe ôlim ñaôma. Aôm goeñ kañanô, tañ gajac jao gêdêñ aôm gebe ôniñ atom nanj, me masi.” ¹² Ñamalac kêsôm gebe “Awê, tañ kôkêñ gebe êwiñ aê nanj, kêkêñ kañanô tau gêdêñ aê, tec gaenj.” ¹³ Go Apômtau Anôtô kêsôm gêdêñ awê gebe “Aôm gôgôm asagenj tonañ.” Awê gêjô eñ awa gebe “Moac kêtîm aê, tec gaenj.”

¹⁴ Ma Apômtau Anôtô kêsôm gêdêñ moac gebe
 “Aôm gôgôm tonañ,
 tec japuc boa aôm êlêlêc bôc malacña
 to bôc saleñña samob su.

Aôm ôkêñ ña têmtac walôgeñ
 ma ôniñ kekop e ômac êndu.
¹⁵ Ma aê gabe jakêñ amagêc awê
 to nêñ wakuc akêñ kisa êndêñ taôm.
 Eñ êka aôm môkêmapac popoc
 ma aôm ôñac eñ êsêp agêbi.”

¹⁶ Eñ kêsôm gêdêñ awê gebe
 “Aê jakêñ ñandanj taêsam êndêñ aôm êndêñ noc ôkêkam ñapalêña.
 Ôkôc ñapalê tonandanjenj.
 Aôm matam katu nêñ akweñ,
 mago eñ êtu nêñ ñatau.”

¹⁷ Ma eñ kêsôm gêdêñ Adam gebe
 “Aôm kôkêñ tañam nêñ awênê biñ
 ma goeñ ka ñanô,
 tañ gajac jao gêdêñ aôm
 gebe ôniñ atom nanj.
 Kêtû tonañña aê japuc boa nom êtu aômña.
 Ônam kôm ôim taôm sugenj êtôm bêc samob,
 tañ ômoa nanj, go nom êlôm aôm.

¹⁸ Gêñ têkwa-têkwa to waôñ êtu nêñ kôm ñanô
 ma ôniñ ñagêñgaga.

¹⁹ Ônam kôm towaenjenj,
 go ôtap mo sa
 e ôtu nom êtiam
 gebe aômñem ñam gêc nom.
 Aôm nom,
 tec ômu ôndêñ nom ôna êtiam.

²⁰ Ma ñamalac gê nê awênê ñaê gebe Ewa gebe eñ kêtû lau materj jali samob tenerji. ²¹ Ma Apômtau Anôtô kêmasañ bôc ñaôlic kêtû ñakwê ma kêkêñ gêdêñ ñamalac agêc nê awê sêsô.

²² Ma Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alic acgom, ñamalac kêtôm aêac ma kêjala ñajam to sec. Galoc tec tajop eñ gebe êmêtôc lêma naêpip kañanô anja ka

danğôj maten jalinja ma êniņ e êmoa tengeņ nec atom.” ²³ Kêtu tonarja Apômtau Anôtô kêtiņ eņ su anğa kôm Eden gebe êkaliņ nom, taņ kêtu ênê njan nanj. ²⁴ Ma eņ kêmasuc njamalac ma kékêj kerub tosin jaôsic-ôsic sêkô kôm Eden nğamêj oc kêpiņa gebe sejoj ka danğôj maten jalinja naintêna. *

4

Kain agêc Abel

¹ Adam gêmoa gêwiņ nê awê Ewa e taê ma kékôc Kain. Ma eņ kêsôm gebe” Apômtau gêjam aê sa, tec kakôc latuc tenj.” ² Ma kékôc njalê tenj kêtiņ, lasi Abel. Abel kêtu gejobwaga bôcņa ma Kain gêjam kôm moņa. ³ Têm nğagêdô gêjaņa, tec Kain kékôc nê kôm njanô kékêj kêtu da gêdêj Apômtau. ⁴ Ma Abel kékôc bôc tenj anğa nê bôc tau njamêcgeņ, gêjac endu ma kékêj njalêsi kêtu da. Ma Apômtau gêlic Abel to nê da nğajam. ⁵ Mago gêlic Kain to nê da atom. Tec Kain têtac nandanj kêsa to laņôanô kêbêlê. ⁶ Apômtau kêsôm gêdêj Kain gebe “Aôm têtmac nandanj to laņômanô kêbêlê kêtu asageņja. ⁷ Biņ tau amboac tonec me masi gebe Aôm embe ôņgôm êndêj, go ôsa laņômanô sa. Embe ôņgôm eso, go sec êndib aôm ênêc katamdêmôê. Sec mata katu aôm, mago aôm ôku sec tulumaj.”

⁸ Go Kain kêsôm gêdêj lasi Abel gebe “Tana kôm.” Agêc sêô lasê kôm su, go Kainnê njalêlôm gêli sa ma gêjac lasi Abel êndu. ⁹ Go Apômtau kêsôm gêdêj Kain gebe “Lasim Abel gêmoa ondoc.” Eņ kêsôm gebe “Aê gajam kauc. Aê katu lasicnê gejobwaga me.” ¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aôm gôgôm asageņ. Lasimnê dec awa gêmôêc anğa nom kêpi gêdêj aê gêmêj. ¹¹ Ma galoc aê japuc boa aôm anğa nom, taņ gêja awasuj ma gênôm lasimnê dec anğa aôm lêmam nanj. ¹² Aôm embe ônam kôm, go êņgamiņ njanô êndêj aôm. Matam kanôj ôsêlêj ôņôņgeņ ônac laoc gamêņgeņ.” ¹³ Ma Kain kêsôm gêdêj Apômtau gebe “Noc keso nğagêjô kapôêj kêlêlêc ôlicwalô su. ¹⁴ Gôlicgac me, galoc aôm kôtiņ aê su anğa nom ma jasij tauc ôkwi anğa laņômnêmja. Matoc kanôj jasêlêj ôņôņgeņ janac laoc gamêņgeņ ma lau, taņ têtac aê sa nanj, sênac aê êndu.” ¹⁵ Mago Apômtau kêsôm gêdêj eņ gebe “Amboac tonarj atom. Tenj embe ênac Kain êndu, nanj êtap nğagêjô êtôm dim 7ja sa.” Ma Apômtau kékêj nabelo tenj gêdêj Kain gebe nğac tenj embe êtap eņ sa, nanj ênac eņ êndu atom. ¹⁶ Amboac tonarj Kain kêtaiņ tau su anğa Apômtau laņônêmja gêmoa gamêj Nod, taņ gêc Eden nğamêj oc kêpiņa nanj.

Kainnê wakuc

¹⁷ Kain gêmoa gêwiņ nê awê e taê ma kékôc Enok. Ma Kain kékêwê malac tenj sa ma eņ gê latu Enoknê nğê kêpi malac tau. ¹⁸ Enok latu Irad, Irad kêka Mehujael lasê, Mehujael kêka Metusael lasê ma Metusael kêka Lamek lasê. ¹⁹ Ma Lamek gêjam awê luagêc, tenj nê nğê gebe Ada ma tenj nê nğê gebe Sila. ²⁰ Ada kékôc Jabal. Eņ kêtu lau, taņ sêņgôj becobo to sêmoa sêwiņ nêj bôc nanj, nêj mimi. ²¹ Lasi nğê gebe Jubal. Eņ kêtu lau, taņ sêjac gêj wêņa to lau-sêju-gasucwaga nêj mimi. ²² Ma Sila kékôc gôlôac amboac tonarj, ênê nğê gebe Tubal-Kain. Eņ kêtu lau-sêpac-kiwaga, taņ sêmasarj gêj ja ki kokoc to jejec nanj, nêj mimi. Tubal-Kain luo Nama.

²³ Ma Lamek kêsôm gêdêj nê awê luagêc gebe “Ada agêc Sila, anjô aê aoc. Lameknê awêlagêc, akêj tanjem nğoc biņ.

* **3:24:** Adam njam gebe Njamalac.

Binjanô, aê gajac ñac tenj êndu gêjô ñoc kamoc ma ñapalê tenj gêjô ñoc sêmmala.

²⁴ Tenj embe ênac Kain êndu, oc sêkêñ ñagêjô êtôm dim 7ña.

Mago tenj embe ênac aê, Lamek, nec êndu, oc sêkêñ ñagêjô êtôm dim 77ña.”

Setné wakuc

²⁵ Ma Adam gêmoa gêwiñ nê awê kêtiam ma enj kêkôc latu tenj, tanj kêsam enj gebe Set, ñam gebe “Anôtô kêkêñ latuc tenj gêdêñ aê gêjô Abel, tanj Kain gêjac enj êndu nanj su.” ²⁶ Ma Set kêka latu tenj lasê ma gê enj gebe Enos. Gêdêñ têm tonan lau awenj gêjac Apômtau kêtü ñamata. * †

5

Ñamalac ñamataña nêñ dênanj

¹ Adamnê wakucnêñ ñadênanj tau tonec. Gêdêñ tanj Anôtô kêkêñ Adam nanj, kêkêñ enj kêtôm enj tau. ² Enj kêkêñ êsêagêc ñac to awê ma gêjam mec êsêagêc. Ma gêdêñ enj kêkêñ êsêagêc nanj kêsam êsêagêc gebe “Ñamalac.” ³ Gêdêñ tanj Adamnê jala kêtü 130 nanj, kêka latu tenj lasê kêtôm enj ma kêtôm enj tau katu ma gê ênê ñaê gebe Set. ⁴ Ma Adam kêka Set lasê su acgom, go gêmoa nom jala 800 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ⁵ Adamnê jala kêtü 930, go gêmac êndu. ⁶ Gêdêñ tanj Setné jala kêtü 105 nanj, kêka latu Enos lasê. ⁷ Enj kêka Enos lasê su acgom, go gêmoa nom jala 807 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ⁸ Amboac tonan Setné jala kêtü 912, go gêmac êndu.

⁹ Gêdêñ tanj Enosnê jala kêtü 90 nanj, kêka Kenan lasê. ¹⁰ Enj kêka Kenan lasê su acgom, go gêmoa nom jala 815 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ¹¹ Amboac tonan Enosnê jala kêtü 905, go gêmac êndu.

¹² Gêdêñ tanj Kenannê jala kêtü 70 nanj, kêka Mahalalel lasê. ¹³ Enj kêka Mahalalel lasê su acgom, go gêmoa nom jala 840 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ¹⁴ Amboac tonan Kenannê jala kêtü 910, go gêmac êndu.

¹⁵ Gêdêñ tanj Mahalalelnê jala kêtü 65 nanj, kêka Jared lasê. ¹⁶ Enj kêka Jared lasê su acgom, go gêmoa nom jala 830 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ¹⁷ Amboac tonan Mahalalelnê jala kêtü 895, go gêmac êndu.

¹⁸ Gêdêñ tanj Jarednê jala kêtü 162 nanj, kêka Enok lasê. ¹⁹ Jared kêka Enok lasê su acgom, go gêmoa nom jala 800 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²⁰ Amboac tonan Jarednê jala kêtü 962, go gêmac êndu.

²¹ Gêdêñ tanj Enoknê jala kêtü 65 nanj, kêka Metusala lasê. ²² Enok kêsa nê lêñ to Anôtôgeñ ma kêka Metusala lasê su acgom, go gêmoa nom jala 300 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²³ Amboac tonan Enoknê jala kêtü 365. ²⁴ Enok kêsa nê lêñ to Anôtôgeñ e lanômê gebe Anôtô kêkôc enj su.

²⁵ Gêdêñ tanj Metusalanê jala kêtü 187 nanj, kêka Lamek lasê. ²⁶ Metusala kêka Lamek lasê su acgom, go gêmoa nom jala 782 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²⁷ Amboac tonan Metusalanê jala kêtü 969, go gêmac êndu.

²⁸ Gêdêñ tanj Lameknê jala kêtü 182 nanj, kêka latu tenj lasê. ²⁹ Enj gê ênê ñaê gebe Noa ma kêsôm gebe “Ñac tonec ênam aêac kêsi anga nêñ kolenj to gêñwapac, tanj kêtap aêac lemenj sa kêtü kôm, tanj Apômtau kêpuc boa nanjja.”

* **4:26:** Ewa ñam gebe Gêñ maten jali samob ñamokê. † **4:26:** Kerub têtü Anôtônê anjela tonj tenj.

³⁰ Lamek kêka Noa lasê su acgom, go gêmoa nom jala 595 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ³¹ Amboac tonañ Lameknê jala kêtú 777, go gêmác êndú.

³² Gêdêñ taj Noanê jala kêtú 500 nan, kêka Sem agêc Ham ma Japet lasê.

6

Ñamalacnêñ sec gêjam sêga

¹ Gêdêñ taj ñamalac sêjac m gebe têtú taêsam anğa nom nan, sêka latuñio lasê, ² ma lau undambêña sêlic ñamalac latuñio gebe ñajam, tec sêjalij nêñ lauo sa anğa êsêacnêñ ma sêjam. ³ Go Apômtau kêsôm gebe “Aêñoc Ñalau êmoa êwiñ ñamalac enderñ tôngeñ atom gebe eñ toôli nomña tec êné jala êtôm 120geñ.”

⁴ Gêdêñ têm, taj lau undambêña sêjam ñamalac latuñio e êsêac sêkôc ñapalê nan, lau waso-waso kainñ tej sêmoa nom. Ma gêdêñ têm, taj kêdaguc nan, amboac tonañgeñ. Lau ñaclai towae têm andañgeñanôña tau tonec.

⁵ Apômtau gêlic gebe ñamalacnêñ sec gêjam sêga anğa nom ma êsêac sêlao kêtú binñ secña ñapan. ⁶ Ma Apômtau geñ olinñ gebe kêkêñ ñamalac sêmoa nom wagenñ e nê ñalêlôm ñawapacgosu. ⁷ Tec Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe jansenñ ñamalac, taj kakêñ nan, su anğa nom, ñamalac to bôc ma gêñ, taj sêgalabgeñ nan, to moc umbonñ ñalabuña gebe aêñoc ñalêlôm ñawapac kêtú gaim tauc su ñaômageñ kêtú êsêacña.” ⁸ Mago Noa gêjac Apômtau mataanô ñajam.

Noa gêsô wan

⁹ Noanê minñ tau tonec gebe Noa eñ ñac gêdêñ, binñ tej kêtap eñ sa anğa nê lau ñalêlôm atom. Eñ kêsa nê lêñ toAnôtôgeñ. ¹⁰ Ma Noa kêka ñapanñ télêac lasê, Sem agêc Ham ma Japet. ¹¹ Mago Anôtô gêlic nom kêtú sec sugac ma binñ alôb-alôb gêjam nom auc. ¹² Ma Anôtô kêtuc kêninñ nom ma gêlic gebe sec gêjam aucgeñ gebe gêñ matenñ jali samob anğa nom sêsa lêñ secgeñ.

¹³ Ma Anôtô kêsôm gêdêñ Noa gebe “Aê taêc gêjam kêtú tônñ gebe janac gêñ matenñ jali samob nêñ lêñ pep tagenñ gebe ñamalacnêñ binñ alôb-alôb gêjam nom samucgeñ auc. Kêtú tonañña aê gabe jansenñ êsêac tonomgeñ su sênaña.

¹⁴ Ônsô wanñ kapôêñ tej ña ka balanñ. Ômansañ tobalêm-tobalêm ma openñ sip anğa dêmôêña to lêlômña. ¹⁵ Ônsô wanñ tau amboac tonec gebe ñalêsij balinñ amboac saka 60, takôcña amboac saka 10 ma ñaô amboac saka 6. ¹⁶ Ômansañ wanñ tau ñasalôm ma katam kapôêñ ênêc lêsijña. Ôwa ñalêlôm êkôc êna denñ télêac, denñ ñalabuña to denñ êtu luagêcña ma denñ êtu télêacña. ¹⁷ Gôlicgac me, galoc aê jakêñ bu êsunñ ñatêna êpoac nom gebe jansenñ gêñ matenñ jali samob, taj sêwê kainñ awajaô mata jali anğa umbonñ ñalabu nan, su sênaña, gêñ nomña samob sêmac êndú. ¹⁸ Mago aê gabe jamoatinñ ñoc poac êndêñ aôm. Amboac tonañ ôsô wanñ ñalêlôm ôna, aôm taôm to latômi ma nêmm awê to lawamio wakuc sêwiñ aôm. ¹⁹ Ma bôc samob to gêñ matenñ jali tokainñ-tokainñ nan, ôkêñ luagêc-luagêc sêsô wanñ sêna gebe sêmoa matenñ jali sêwiñ aôm, ôkêñ kapoac tej ma têna tej. ²⁰ Moc tokainñ-tokainñ ma gêñ, taj sêgalabgeñ nan, tokainñ-tokainñ ñaluagêc-luagêc sêsô wanñ sêna sêwiñ aôm gebe sêmoa matenñ jali. ²¹ Ma aôm ônac gêñ taniñña tokainñ-tokainñ sa, gebe êpuc aôm to êsêac samob tônñ.” ²² Ma Noa gêgôm gêñ samob. Eñ gêgôm kêtôm Anôtô kêtatu eñ nanñ solopgeñ. * gebe “Ênam sa,” ma

* 6:22: Noa ñam gêc awê samucgeñ atom. Lau ñagêdô sêwa sa

7

Bu kêsuy nâtêna

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Noa gebe “Ôsô wañ ôna, aôm to nêñ gôlôac samob gebe aê galic aôm amboac ñac gêdêñ gômoa aê lanôcnêm anğa lau tonañ ñalêlôm. ² Ôkôc bôc 7-7 anğa bôc selec samob nêñ, kapoac to têna. Mago ôkôc bôc luagêc-luagêc anğa bôc, tañ selec atom nañ, kapoac teñ ma têna teñ. ³ Moc umbon ñalabuña amboac tonañ. Ôkôc 7-7 êtômgen, kapoac to têna gebe sênac ñawê tôñ anğa nom. ⁴ Gebe bêc 7 ênaña acgom, go jakêñ kom ênac êtôm elenğa 40 to êmbêcauc 40 ma gabe jansen gêñ materñ jali samob, tañ kakêñ nañ, su anğa nom.” ⁵ Ma Noa gêgôm gêñ samob ñanô kêsâ kêtôm Apômtau kêjatu eñ.

⁶ Noanê jala kêtû 600, go bu kêsuy nâtêna kêtap nom sa. ⁷ Ma Noa to latui ma nê awê to lawaio wakuc sêsô wañ sêja gebe sêc bu su. ⁸ Bôc selec to bôc selec atom ma moc to gêñ, tañ sêgalabgen nañ, anğa nom samob, ⁹ kapoac teñ to têna teñ sêsô wañ sêwiñ Noa kêtôm Anôtô kêjatu nañ.

¹⁰ Bêc 7 gêjarja, go bu kêsuy nâtêna kêtap nom sa. ¹¹ Gêdêñ tañ Noanê jala kêtû 600 naajôn luagêc ma ñabêc 17 nañ, bumata nom ñalêlômña samob kêpulu kêpi ma katam umbonña gêlêc su ¹² ma kom kêsêwa kêsêp nom gelenğa 40 to gêbêcauc 40. ¹³ Gêdêñ bêc tonañ Noa to latui Sem agêc Ham ma Japet ma nê awê to lawaio wakuc têlêac sêwiñ êsêac sêsô wañ sêja. ¹⁴ Êsêac ma bôc saleñña tokaiñ-tokaiñ to bôc malacña tokaiñ-tokaiñ ma gêñ, tañ sêgalabgen anğa nom samob tokaiñ-tokaiñ to moc tokaiñ-tokaiñ, moc to gêñ tomagê samob, ¹⁵ gêñ samob tonañ ñai sêsô wañ sêwiñ Noa, gêñ materñ jaliña luagêc-luagêc. ¹⁶ Gêñ materñ jaliña samob, kapoac teñ to têna teñ sêsô wañ kêtôm Anôtô kêjatu eñ. Ma Apômtau kêlai eñ auc.

¹⁷ Bu kêsuy nâtêna kêpoac nom gê tôngey kêtôm bêc 40 ma bu kêsuy kapôên ma kêsuy wañ sa kêpigen jakêpoac. ¹⁸ Ma bu kêsuy kêpi-kêpi e gêjam sêga anğa nom ma wañ kêpoac bu ñaô. ¹⁹ Bu kêsuy nâtêna e gênôm lôc baliñ, tañ kêkô umbon ñalabu nañ auc samucgen. ²⁰ Bu tañ gênôm lôc ñatêpôê auc nañ e amboac saka samuc têlêac. ²¹ Tec gêñ materñ jali, tañ sêmoa nom nañ, samob sêjarja, moc ma bôc malacña to bôc saleñña ma gêñ samob, tañ sêgalab to sêlêgen sêjam nom auc nañ, ma ñamalac amboac tonanğey. ²² Gêñ samob, tañ sêsê awen sêmoa masanğey nañ, sêmac êndu. ²³ Amboac tonañ gesen gêñ materñ jali, tañ sêmoa nom nañ su samob, ñamalac to bôc ma gêñ, tañ sêgalab to sêlêgen nañ to moc anğa umbon ñalabu samobgen sêjarja anğa nom. Noa taugen gêmoa to êsêac, tañ sêwiñ eñ sêmoa wañ ñalêlôm. ²⁴ Ma bu kêsuy nâtêna kêpoac nom kêtôm bêc 150. * luagêc. Ton teñ tec sêsam gebe Bôc selec, ma teñ sesam gebe Bôc nâtêmui. Bôc selec nêñ ñagêdô gebe domba to bulimakao. Bôc tonañ êsêac sêkêñ têtû da, ma bôc selec tonanğey êsêac señ kêtû nêñ gwada. Bôc nâtêmui amboac bôc susu êsêac sên atom ma sêkêñ têtû da atom.

8

Bu kêtaiñ su

¹ Ma Anôtô taê gêjam Noa ma bôc saleñña to malacña, tañ sêmoa sêwiñ eñ sêmoa wañ ñalêlôm nañ. Ma Anôtô kêkêñ mu kêsêlêñ anğa nom ma bu tau kêtaiñ su. ² Ma bumata nom ñalêlômña to katam umbonña ñajarja kêsâ. Kom gêjac kêtiam atom ³ ma bu kêtaiñ su anğa nom. Bu kêpoac bêc 150, go kêtaiñ su

* 7:24: Lau Israel sêwa bôc toê-toê samob kêkôc gêja ton

4 ma gédên ajônj kêtü 7ña ñabêc 17 wañ jagêlôc lôc Ararat. 5 Bu kêtairj-kêtairj e gédên ajônj kêtü 10ña. Gédên ajônj tonañ ñabêc ñamataña lôc ñagêdô ñatêpôê mênkêpi.

6 Bêc 40 gêjaña, go Noa gêlêc wañ ñakatam saurj, tañ enj kêmasañ nañ, su 7 ma kêkênj aoco teñ gêlôb kêsa gêja. Moc tonañ gêlôb gêja-gêmu, gêja-gêmu e bu kêpa anja nom. 8 Ma Noa kêsaê e bêc 7, go kêkênj balôsi teñ gêlôb kêsa gêja gebe êlic bu oc kêtairj su anja nom me masi. 9 Mago balôsi kêtap ñamala êlêwan taunja teñ sa atom, tec gêlôb gêmu gédênj enj gêja kêtiam, gebe bu gacgenj kêpoac gêjam nom samucgenj auc. Tec enj kêmetôc lêma kêsa jakêkôc moc kêsô wañ ñalêlôm gêja gêwinj enj. 10 Go kêsaê bêc 7 kêtiam, go kêkênj balôsi tau gêlôb kêsa gêja kêtiam. 11 Gédênj kêtulala moc gêmu gédênj enj gêmênj ma kesenjenj katêkwi ñalaurj matac teñ. Gédênj tonañ Noa kêjala gebe bu kêtairj su anja nom. 12 Enj kêsaê bêc 7 kêtiam ma kêkênj balôsi gêlôb kêsa gêja, mago gêmu gédênj enj gêmênj kêtiam atom.

13 Gédênj tañ Noanê jala kêtü 601 ñaajônj ñamataña ñabêc ñamataña nañ, bu kêpa anja nom. Tec Noa kêkac wañ ñasalôm su e gêlic nom ñakelenj kêsa. 14 Gédênj ajônj kêtü luagêcña ñabêc 27 nom ñakelenj kêsa samucgenj. 15 Go Anôtô kêsôm gédênj Noa gebe 16 “Ôwi wañ sinj ôsa ôna, amagêc nêma awê ma latômi to lawamio wakuc sêwinj aôm, 17 ma bôc samob, tañ sêwinj aôm nañ, gêñ materj jalinja samob, moc to bôc ma gêñ, tañ sêgalabgenj sêmoa nom nañ, samob, ôwi êsêac sinj sêwinj aôm asa ana gebe seola nom auc ma sêsu ñalatu e têtü taêsam anja nom.” 18 Ma Noa gêwinj nê latui to nê awê ma lawaio wakuc sêsa sêja 19 ma bôc salenja to malacña samob, moc samob to gêñ, tañ sêgalabgenj sêmoa nom nañ, samob tokairj-tokairj sêsa anja wañ sêja.

20 Ma Noa gêboa Apômtaunê altar teñ sa ma kêkôc bôc selec ñagêdô to moc selec ñagêdô ma kêkênj kêtü daja gêsac altar ñaô. 21 Ma Apômtau gêñu ñamalu ñajam ma kêsôm gédênj tau gebe “Aê gabe japuc boa nom êtu ñamalacña êtiam atomanô gebe ñamalacnênj geo ñapalêgenja tec gêc. Aê gabe jansenj gêñ materj jali êtiam amboac gagôm su nê atom. 22 Êtôm nom ñatêm samob sêse ñawê ma sejonj ñanô, malô to ñandanj, ocêsa to komô, elenj to êmbêc êjô tau êjô tau.”

9

Anôtô kêmoatij poac gédênj Noa

1 Ma Anôtô gêjam mec Noa to nê latui ma kêsôm gédênj êsêac gebe “Aka gôlôac lasê e atu taêsam ma anam nom auc. 2 Mago bôc nomja samob to moc umbonj ñalabuña samob ma gêñ materj jali, tañ sêgalabgenj sêmoa nom nañ, samob to i samob, tañ sêmoa gwêc nañ, têtêc amac to materj golec êsa. Ma aê kakênj êsêac sêsêp amac lemema. 3 Gêñ materj jalinja samob, tañ sêmoa nañ, têtü amacnêma gêñ anijnja. Aê kakênj gêñ tolaunj gédênj amac su, tec gêñ ñagêdô samob amboac tonanjenj. 4 Tagenj aninj bôc ñamêsôm tonê katugenj atom. Bôcnê katu tau gebe dec. 5 Êtu amac taôm nêma decña aê jaê binj ñagêjônja tôñ. Aê jaê binj ñagêjônja tôñ êpi bôc samob ma êpi ñamalac. Aê jaê ñamalacnênj katuñ ñabinj ñagêjônja tôñ êpi lau samob nêñ lasitêwai amboac tonanjenj. 6 Teñ embe êkêc ñamalacnênj dec sinj, nañ ñamalac sêkêc ênê dec sinj êjô, gebe Anôtô kêkênj ñamalac kêtôm tau katu. 7 Amac tec aka gôlôac lasê to atu taêsam anam nom auc to atu nom ñatau.”

8 Go Anôtô kêsôm gédênj Noa to nê latui, tañ sêwinj enj nañ, gebe 9 “Alic acgom, aê tec jamoatij poac êndênj amac to nêma wakuc, tañ sêndanjuc nañ,

10 ma êndêj gêj materj jali samob, tañ sêmoa sêwiñ amac nañ, êndêj moc to bôc malacña to saleñña samob, tañ sêmoa sêwiñ amac nañ, êndêj gêj samob, tañ sêsa aña wañ sêmêj nañ. 11 Aê gabe jamoatiñ poac êndêj amac gebe Bu êsunj ñatêna terj enserj gêj materj jali su êtiam atomanô ma bu êsunj ñatêna terj enserj nom su êtiam atom amboac tonaj.”

12 Ma Anôtô kêsôm gebe “Poac, tañ jamoatiñ êndêj amac to gêj materj jali, tañ sêmoa sêwiñ amac nañ, ñabelo tonec ênêc tengej ma tengej gebe 13 Jakêj ñoc kasômbuc êkô tao ñasawa êtu poac, tañ kamoatiñ gêdêj nom nañ, ñabelo. 14 Aê embe jakêj tao êkô nom ñaô ma jalic kasômbuc ênsac tao ñaô, 15 go taêc ênam poac, tañ kamoatiñ gêdêj amac to gêj materj jali samob nañ, ma bu êsa e êsunj ñatêna enserj gêj materj jali samob su êtiam atom. 16 Kasômbuc embe ênsac tao ñaô, go jasala gêj tau ma taêc ênam poac tengeñña, tañ kamoatiñ gêdêj gêj materj jali samob, tañ sêmoa nom nañ.” 17 Ma Anôtô kêsôm gêdêj Noa gebe “Poac, tañ kamoatiñ gêdêj gêj materj jali samob, tañ sêmoa nom nañ, ñabelo tau tonec.”

18 Noa latui, tañ sêsa aña wañ sêmêj nañ, nêj ñaê tonec gebe Sem agêc Ham ma Japet. Kanaan tama Ham. 19 Noa latui têtêac tonaj. Ma êsêac têtû lau nom samucgeñña nêj ñamôkê. 20 Noa gêjam kôm kêpi nom kêtû ñamata. Eñ kêsê kôm wainña terj. 21 Eñ gênôm wain e kêjanjij eñ ma gêc nê becobo toîli ñaôma. 22 Ma Kanaan tama Ham gêlic tama ôli ñaôma ma kêsâ jakêsôm binj tau gêdêj têtû. 23 Go Sem agêc Japet sêkôc ñakwê terj sêkêj gêsac maginjij ma sêsêlêj sênu tauñgej jasêsaj tamenji ôli ñaôma auc. Agêc sêkac lañôñanô ôkwi sebe sêlic tamenji ôli ñaôma atom. 24 Gêdêj tañ wain ñañaclai gêbacnê ma Noa gêdi sa nañ, eñ gêjô binj, tañ ñac sauj gêgôm gêdêj eñ nañ, 25 tec kêsôm gebe

“Aê japuc boa Kanaan,
eñ êtu lasitêwainêj sakinwaganêj gêjôma.”

26 Eñ kêsôm terj gêwiñ gebe
“Apômtau, aêñoc Anôtô, ênam mec Sem
ma êngôm Kanaan êtu ênê gêjôma.

27 Anôtô êkêj ñasawa êndêj Japet
gebe êmoa êwiñ Sem aña nê becobo.
Mago Kanaan êtu ênê gêjôma.”

28 Bu kêsuj ñatêna kêpa ma Noa gêmôa nom jala 350 gêwiñ. 29 Noanê jala samob kêtû 950, go gêmâc êndu.

10

Noanê wakuc nêj dênanj

1 Lau tonec têtû Noa latui Sem agêc Ham ma Japet nêj wakuc. Êsêac saka gôlôac lasê gêdêj tañ bu kêsuj ñatêna gêbacnê. 2 Japet latui tonec Gomer, Magog, Madai, Jawan, Tubal, Mesek ma Tiras. 3 Gomer latui tonec Askenas, Ripat ma Togarma. 4 Jawan latui tonec Elisa, Tarsis, Kitim ma Dodanim. 5 Lau gwêcña sêsa aña lau tonaj nêj. Lau tonec têtû Japetnê wakuc têtôm nêj gamêj to awêj gêdêj-gêdêjgej ma têtôm nêj gôlôac to gôlôacmôkê gêdêj-gêdêjgej.

6 Ham latui tonec Kus, Aiguptu, Put ma Kanaan. 7 Kus latui tonec Seba, Hawila, Sabta, Rama ma Sabteka. Rama latui tonec Seba agêc Dedan. 8 Kus kêka Nimrod lasê, tañ kêtû nom ñaapômtau tonaclai ñamataña. 9 Eñ kêtû ñac

lêma gwadaña towae gêmoa Apômtau lanjônêmña. Kêtu tonanña binjêdem lanjwa gêc gebe “Kêtom Nimrod, tanj kêtû ñac lêma gwadaña towae gêmoa Apômtau lanjônêmña.” ¹⁰ Enj gêjac m nê gôlinj kinña anja Babel to Ereka ma Akad, tanj gêc gamênj Sinar. ¹¹ Enj gêwi gamênj tonanj sinj ma gêja Asuria ma kêkwê malac Niniwe to Rehobot-Ir ma Kala ¹² ma malac tej gêc Niniwe to Kala ñasawa ñaê gebe Resen, tanj kêtû malac kapôênj. ¹³ Aiguptu kêka Ludim, Anamim, Lehabim, Naptuhim, ¹⁴ Patrusim, Kasluhim, tanj kêtû Pilistinênj mimi nanj, ma Kaptorim lasê.

¹⁵ Kanaan kêka nê ñacsêga Sidon agêc lasi Het lasê. ¹⁶ Enj kêtû lau gamênj Jebus, Amor, Girgas, ¹⁷ Hib, Ark, Sin, ¹⁸ Arwad, Semar ma Hamatña tamenj. Kêtû ñamu gôlôac, tanj sêsa anja Kanaannê nanj sesewec. ¹⁹ Lau Kanaan nênj gamênj gêc Sidon gêmu kêsô gêdênj Gerar ma Gasa to gêmu kêsô gêdênj Sodom to Gomora ma Adma to Seboim e gêdênj Lasa. ²⁰ Lau tonec têtû Hamnê wakuc têtôm nênj gamênj to awenj gêdênj-gêdênjenj ma têtôm nênj gôlôac to gôlôacmôkê gêdênj-gêdênjenj.

²¹ Japet têwa Sem, tanj kêtû Ebernê gôlôac abenji nanj, kêka gôlôac lasê amboac tonanjenj. ²² Sem latui tonec Elam, Asur, Arpaksad, Lud ma Aram. ²³ Aram latui tonec Us, Hul, Geter ma Mas. ²⁴ Arpaksad kêka Sela lasê, ma Sela kêka Eber lasê. ²⁵ Eber kêka latui luagêc lasê, ñac tej nê ñaê gebe Peleg, ñam gebe gêdênj ênê têm lau nomña sêwa tauñj kékôc, agêc lasi Joktan. ²⁶ Joktan kêka Almodad, Seleph, Harsarmawet, Jera, ²⁷ Hadoram, Usal, Dikla, ²⁸ Obal, Abimael, Seba, ²⁹ Opir, Hawila ma Jobab lasê. Lau samob tonec Joktan latui êsêac. ³⁰ Êsêacnênj gamênj sênjgônña gêc Mesa ma gêmu kêsô gêdênj Separ to gêdênj lôc dênanj, tanj kékô gamênj oc kêpiña. ³¹ Lau tonec têtû Semnê wakuc têtôm nênj gamênj to awenj gêdênj-gêdênjenj ma têtôm nênj gôlôac to gôlôacmôkê gêdênj-gêdênjenj.

³² Noanê wakuc nênj gôlôac têtôm nênj ñam to gôlôacmôkê êsêac. Bu kêsuj ñatêna kêpa, tec êsêac têtû lau nomña samob nênj ñamôkê.

11

Ñamalac sêkwê andu baliñ tej

¹ Lau nomña samob sêsôm binj awenj tagenj to ñalô tagenj. ² Gêdênj tanj êsêac dêdi anja gamênj oc kêpiña nanj, sêsêlênj e têtap gaboanjenj sa gêc gamênj Sinar ma sênjgônj tonanj. ³ Ma êsêac sêoc tauñj gebe “Ajôc, tamansanj nomku têkê-têkê ma tapac e ñajanja êsa.” Ma êsêac sêkôc poc nomkuña gêjô poc anô ma sêkôc kolda kêtû sêsap poc tônña. ⁴ Go sêsôm gebe “Ajôc, takwê nênj malac tej sa to andu baliñ tej e ñatêpôê soso êpi undambê gebe tamboa nênj ñaê sa, gebe têtâ aêac salinj-salinj tanam nom samuc auc atom.” ⁵ Go Apômtau kêsêp gêmênj gebe êlic malac to andu soso, tanj ñamalac latunji sêkwê sa nanj. ⁶ Ma Apômtau kêsôm gebe “Kec, êsêac lau m tagenj ma samob sêsôm awenj tagenj. Ma kôm, tanj sêjac m nanj, oc sênac têku ma gênj samob, tanj êsêac taênj ênam gebe sênjgômña nanj, ñateñj oc êkênj wapac êsêac atom. ⁷ Ajôc, tasêp tana ma tanjalunj êsêac awenj gebe sênjô tauñj nênj binj sapu.” ⁸ Ma Apômtau kêta êsêac salinj-salinj e jasêjam nom samucgenj auc ma êsêac sêpô kôm sêkwê malac sanja sinj. ⁹ Kêtû tonanña sê malac tau ñaê gebe Babel, ñam gebe Apômtau kêgalunj lau nomña samob awenj anja ônê ma kêta êsêac salinj-salinj e sêjam nom samucgenj auc.

Semnê wakuc

10 Semnê wakuc tau tonec. Bu kêsun̄ ŋatêna kêpa ma jala luagêc gêbacnê, go Semnê jala kêtû 100, ma kêka Arpaksad lasê. 11 Arpaksad têna kêkôc en̄ su ma Sem gêmôa nom jala 500 gêwin̄, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 12 Arpaksadnê jala kêtû 35 ma kêka Sela lasê. 13 Sela têna kêkôc en̄ su ma Arpaksad gêmôa nom jala 403 gêwin̄, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 14 Selanê jala kêtû 30 ma kêka Eber lasê. 15 Eber têna kêkôc en̄ su ma Sela gêmôa nom jala 403 gêwin̄, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 16 Ebernê jala kêtû 34 ma kêka Peleg lasê. 17 Peleg têna kêkôc en̄ su ma Eber gêmôa nom jala 430 gêwin̄, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 18 Pelegnê jala kêtû 30 ma kêka Reu lasê. 19 Reu têna kêkôc en̄ su ma Peleg gêmôa nom jala 209 gêwin̄, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 20 Reunê jala kêtû 32 ma kêka Serug lasê. 21 Serug têna kêkôc en̄ su ma Reu gêmôa nom jala 207 gêwin̄, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 22 Serugnê jala kêtû 30 ma kêka Nahor lasê. 23 Nahor têna kêkôc en̄ su ma Serug gêmôa nom jala 200 gêwin̄, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 24 Nahornê jala kêtû 29 ma kêka Tara lasê. 25 Tara têna kêkôc en̄ su ma Nahor gêmôa nom jala 119 gêwin̄, go kêka latuio to ŋac ŋagêdô lasê. 26 Taranê jala kêtû 70 ma kêka Abram agêc Nahor ma Haran lasê.

Taranê wakuc

27 Taranê wakuc tau tonec. Tara kêka Abram agêc Nahor ma Haran lasê. Ma Haran kêka Lot lasê. 28 Haran gêmâc êndu gêmun̄ tama Tara an̄ga nê malacmôkê Ur an̄ga Kaldea. 29 Ma Abram agêc Nahor sêjam awê sa. Abramnê awênê ŋaê gebe Sarai, Nahornê awênê ŋaê gebe Milka, en̄ Haran latuo, Haran, tan̄ kêka Milka agêc Iska lasê nan̄. 30 Ma Sarai en̄ awê kapoac, en̄ kêkôc ŋapalê ten̄ atom.

31 Tara kêkôc latu Abram agêc dêbu Lot, nan̄ Haran latu ma lawao Sarai, latu Abram nê awê, ma êsêac sêwi Ur an̄ga Kaldea sin̄ gebe sêna gamên̄ Kanaan. Mago gédên̄ tan̄ êsêac sêô lasê Haran nan̄ sêngôn̄ tônê. 32 Taranê jala kêtû 205 ma Tara gêmâc êndu an̄ga Haran.

12

Anôtô kêkalem Abram

1 Ma Apômtau kêsôm gédên̄ Abram gebe “Ondec nê m gamên̄ to nê m lau sêmoa ma tamamnê andu êkôn̄a ma ôna gamên̄, nan̄ aê gabe jatôc êndên̄ aôm. 2 Aê gabe jan̄gôm aôm ôtu laum kapôên̄ ma gabe janam mec aôm ma jan̄gôm nê m ŋaê êtu kapôên̄ gebe ôtu moasin̄ ŋamôkê. 3 Aê gabe janam mec êsêac, tan̄ sênâ m mec aôm ma êsêac, tan̄ sêpuc boa aôm nan̄, aê gabe japuc boa. Gôlôac nomn̄a samob têtâp mec ŋamoasin̄ sa êtu aômŋa.”

4 Amboac tonan̄ Abram gêdi kêtôm Apômtau kêjatu en̄, ma Lot gêdi gêwin̄ en̄. Gédên̄ tan̄ Abram gêwi Haran sin̄ nan̄, nê jala kêtû 75. 5 Ma Abram kêkôc nê awê Sarai to lasinê latu Lot ma nê n̄ waba samob, tan̄ têtâp sa nan̄, ma lau, tan̄ têtû nê n̄ sakin̄waga an̄ga Haran nan̄, ma dêdi gebe sêsêlên̄ sêna gamên̄ Kanaan. Ma gédên̄ tan̄ sêô lasê gamên̄ Kanaan tau nan̄, 6 Abram kêsêlên̄-kêsêlên̄ e jagêô lasê malac Sikem to kamem, tan̄ kêkô More nan̄. Gédên̄ têm tonan̄ lau gamên̄ Kanaan ŋa sêngôn̄ gamên̄ tau. 7 Go Apômtau geoc tau lasê gédên̄ Abram ma kêsôm gebe “Aê gabe jakên̄ nom tonec êndên̄ nê m wakuc.” Tec en̄ gêbo altar ten̄ sa gédên̄ Apômtau, tan̄ geoc tau lasê gédên̄ en̄ nan̄. 8 Go en̄ gêdi kêpi lôc an̄ga Betel ŋagamên̄ oc kêpiŋa ma gê becobo kêkô Betel, tan̄ gêc gamên̄ oc kêsêpŋa ma Ai, tan̄ gêc gamên̄ oc kêpi ŋa nan̄ ŋasawa. Ma an̄ga tônê en̄ gêbo Apômtaunê

altar ten sa ma awa gêjac Apômtaunê ñaê. ⁹ Ma Abram gêdi kêsêlêñ lanjô gêlac Negebgen gêja.

Abram gêmoa Aiguptu

¹⁰ Ma tôbôm kêsâ gamêñ tonañ. Tec Abram kêsêp Aiguptu gêja gebe êsêlêñ-êsêlêñ êmoa tônê gebe tôbôm kapôêñ gêc gamêñ tau. ¹¹ Gêdêñ tanj kédabinj gebe êô lasê Aiguptu nanj, enj kêsôm gêdêñ nê awê Sarai gebe “Aê kajala gebe aôm awê êjam. ¹² Lau Aiguptu embe sêlic aôm, go sêsôm gebe ‘Ênê awê tonec,’ go sênac aê êndu, ma oc sendec aôm ômoa. ¹³ Ôsôm gebe aêñoc luco aôm e sêlêwanj aê êtu aômña.” ¹⁴ Gêdêñ tanj Abram gêô lasê Aiguptu nanj, Aiguptuwaga sêlic awê tau gebe awê êjam. ¹⁵ Paraonê laumata sêlic enj ma sêlambinj enj ñanô gêdêñ Parao. Ma sêkôc awê tau sêsô Paraonê andu sêja. ¹⁶ Ma kêtû enña Parao kêmooasinj Abram ma kêkêñj domba to bulimakao ma donjki kapoac ma sakinjwagao to ñac ma donjki têna to kamele gêdêñ enj.

¹⁷ Mago Apômtau gejonj Parao to nê andu ña gêñwapac ñanôgenj kêtû Abramnê awê Saraiña. ¹⁸ Tec Parao kêkalem Abram ma kêsôm gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondoc. Kêtû agenñja kôsôm lasê gêdêñ aê gebe nêñ awê enj nec atom. ¹⁹ Kêtû agenñja aôm kôsôm gebe ‘Aê luco enj,’ tec kakôc enj kêtû ñoc awê. Amboac tonanj nêñ awê tau tonec, ôkôc enj ma ôêc ôna.” ²⁰ Ma Parao kêjatu lau kêtû enña gebe sêsêlêñ sêwiñ êsêagêc nê awê to ênê waba samob.

13

Abram agêc Lot nêñ binj

¹ Ma Abram agêc nê awê tonêñ waba samob sêwi Aiguptu sinj sêmu sêja Negeb. Ma Lot gêwiñ êsêac. ² Abram kêtû ñac tolêlôm bôc ma silber to goldña. ³ Ma enj kêsêlêñ-kêsêlêñ gêmoa Negeb e gêô lasê Betel e gêdêñ gamêñ, tanj gêmunjenj gê becobo kêsêp, gêc Betel ma Ai ñasawa nanj, ⁴ gêdêñ gamêñ, tanj gêboa altar sa. Go Abram awa gêjac Apômtaunê ñaê anja tonê. anja tonê. ⁵ Ma Lot, tanj gêwiñ Abram nanj, nê domba to bulimakao sêmoa ma nê becobo sêkô amboac tonanjenj. ⁶ Ma gamêñ kêtôm gebe êsêagêc lulugenj sêñgônj sêwiñ taunña atom, gebe êsêagêcnêñj waba to bôc taêsam ñanô gebe sêñgônj sêwiñ taunj tec kêtôm atom. ⁷ Ma Abramnê bôc ñagejobwaga to Lotnê bôc ñagejobwaga awenjsunj gêoc ka tau. Gêdêñ têm tonanj lau gamêñ Kanaan to Perisña sêñgônj gamêñ tonanj.

⁸ Go Abram kêsôm gêdêñ Lot gebe “Binj awenjsunj êoc ka taunja ênêc aêagêc ñasawa to agêcnêñj gejobwaga ñasawa atom gebe aêagêc ñam tagenj. ⁹ Gamêñ samuc tonec gôlic atom me. Ôsu taôm su anja aê. Embe ôkôc gamêñ gasêña, go aê jana anôñanja. Embe ôkôc gamêñ anôña, go aê jana gasêñanja.” ¹⁰ Ma Lot gêoc mataanô sa ma gêlic bu Jordan ñagaboan gebe nom ñalêsi ñajam kêtôm Apômtaunê kôm tau, kêtôm gamêñ Aiguptu e gêdêñ Soar. Gêdêñ tonanj Apômtau gesenj Sodom to Gomora su atom tagenj. ¹¹ Tec Lot kêjalinj bu Jordan ñagaboan sa kêtû nê gamêñ ma Lot kêsêlêñ gêmu gêdêñ oc kêpiña gêja. Gêdêñ tonanj êsêagêc sêwa taunj kêkôc. ¹² Abram gêñgônj gamêñ Kanaan ma Lot gêñgônj malac gaboanña ñasawa ma gêjam bebec e gêdêñ Sodom. ¹³ Mago lau Sodomña lau secanô ma sêgôm gêñ alôb-alôb gêdêñ Apômtau.

¹⁴ Lot kêsû tau su anja Abramnê, go Apômtau kêsôm gêdêñ Abram gebe “Ôc matamanô sa ma ôlic gamêñ samob, tanj kêgi aôm auc nanj, gêmu kêpi go gêmu kêsêp ma gêmu kêsô to gêmu kêsaña ¹⁵ gebe gamêñ samob tonanj, tanj gôlic nanj,

aê gabe jakêḡ êndêḡ aôm to nêḡ wakuc êtu amacnêḡ êndêḡ tôngeḡ. ¹⁶ Aê gabe janḡôm nêḡ wakuc têtḡ taêsam amboac ganḡac gwêcḡa. Lau embe têtôm gebe sêsa ganḡac gwêcḡa ḡanamba sa, go têtôm gebe sêsa nêḡ wakucnêḡ namba sa amboac tonanḡeḡ. ¹⁷ Ôndi ôsêlêḡ e naôndêḡ gamêḡ ḡamadiḡ maken-makeḡ, gebe aê gabe jakêḡ êndêḡ aôm.” ¹⁸ Tec Abram gêbuc nê bec sa ma jagêô lasê kamem anḡa Mamre, taḡ kêkô Hebron ḡagala nanḡ, ma gê nê bec, go gêboa Apôḡtaunê altar teḡ sa anḡa tônê.

14

Abram gêḡam Lot sa

¹ Gêdêḡ taḡ Amrapel kêtḡ kiḡ Sinarḡa ma Ariok kêtḡ kiḡ Elasarḡa ma Kedorlaomer kêtḡ kiḡ Elamḡa ma Tidal kêtḡ kiḡ Goiimḡa nanḡ, ² êsêac sêḡac siḡ gêdêḡ Bera, taḡ kêtḡ kiḡ Sodomḡa ma Birsa, taḡ kêtḡ kiḡ Gomoraḡa ma Sinab, taḡ kêtḡ kiḡ Admaḡa ma Semeber, taḡ kêtḡ kiḡ Seboimḡa ma gêdêḡ kiḡ Belanḡa (ḡaê teḡ gebe Soar). ³ Êsêac samob sêpi tageḡ sêsêlêḡ sêwê Sidim ḡagaboanḡ (ḡaê teḡ gebe Gwêc ḡatonḡ). ⁴ Êsêac sêsô Kedorlaomer ḡalabu to sêḡam sakiḡ eḡ jala 12 ma jala kêtḡ 13ḡa êsêac sêkac tauḡ su. ⁵ Jala kêtḡ 14ḡa Kedorlaomer to kiḡ, taḡ sêwiḡ eḡ nanḡ, sêmêḡ ma sêkônḡiḡ Repaim anḡa Asterot-Karnaim to Susim anḡa Ham ma Emim anḡa Sawe-Kiriataim ⁶ to lau gamêḡ Horḡa anḡa nêḡ lôc Seir e gêdêḡ El-Paran, taḡ gêc kêsi gamêḡ sawa nanḡ. ⁷ Go sêkac tauḡ ôkwi sêḡu sêḡa En-Mispata (ḡaê teḡ gebe Kades) ma sêkônḡiḡ lau Amalek nêḡ gamêḡ samob ma lau gamêḡ Amorḡa, taḡ sêḡgôḡ Hasason-Tamar nanḡ, amboac tonanḡeḡ. ⁸ Go kiḡ Sodomḡa to kiḡ Gomoraḡa ma kiḡ Admaḡa to kiḡ Seboimḡa ma kiḡ Belanḡa (ḡaê teḡ gebe Soar) sêḡa ma sêdêḡanḡ tauḡ anḡa gaboanḡ Sidimḡa gebe sêḡac siḡ. ⁹ Sêḡac siḡ êndêḡ Kedorlaomer, taḡ kêtḡ kiḡ Elamḡa to Tidal, taḡ kêtḡ kiḡ Goiimḡa ma Amrapel, taḡ kêtḡ kiḡ Sinarḡa to Ariok, taḡ kêtḡ kiḡ Elasarḡa. Kiḡ aclê sêḡac siḡ gêdêḡ kiḡ lemeḡ teḡ. ¹⁰ Ma kolda ḡagêsuḡ gêḡam gaboanḡ Sidimḡa auc. Ma gêdêḡ taḡ kiḡ Sodom to Gomoraḡa sêc siḡ nanḡ, nêḡ ḡagêdô sêḡu tauḡ sêsêp gêsuḡ tonanḡ ma lau ḡagêdô sêc sêpi lôc sêḡa. ¹¹ Tec ḡacjo sêḡanḡo Sodom to Gomora nêḡ waba to nêḡ gêḡ taniḡḡa samob su ma sêc sêḡu sêḡa nêḡ gamêḡ. ¹² Abramnê lasi latu Lot gêḡgôḡ Sodom, tec êsêac sêkôc eḡ tonê waba amboac tonanḡ ma sêc sêḡa. samob, taḡ sêkôc su ma latu Lot to nê waba ma lauo to lau samob gemu gêḡa amboac tonanḡeḡ.

¹³ Ma ḡac teḡ kêsêp siḡ sawa jagêḡac miḡ gêdêḡ ḡac Ebolai Abram, taḡ gêḡgôḡ ḡac gamêḡ Amorḡa Mamre nê kamem ḡagala. Mamre lasiagêc Eskol agêc Aner. Lau tonanḡ sêḡoatiḡ poac sêwiḡ Abram gebe sêḡam tauḡ sa. ¹⁴ Abram gêḡô sêkôc latu tôḡ ḡawae, go kêdêḡanḡ nê siḡwaga 318, taḡ tenenḡi sêkôc êsêac têtḡ ênê sakiḡwaga nanḡ, ma sêḡjanda êsêac e gêdêḡ Dan. ¹⁵ Ma gêdêḡ gêbêc eḡ gêḡa nê siḡwaga kêkôc ma eḡ to nê lau sêḡac êsêac ma sêḡjanda êsêac e gêdêḡ Hoba, taḡ gêc Damaskus gêḡu kêpiḡa nanḡ. ¹⁶ Eḡ kêḡanḡo waba samob, taḡ sêkôc su nanḡ su ma latu Lot to nê waba ma lauo to lau samob gêḡu gêḡa amboac tonanḡeḡ.

Melkisedek gêḡam mec Abram

¹⁷ Abram kêku Kedorlaomer to kiḡ, taḡ sêwiḡ eḡ nanḡ, tulu ma gêḡu gêḡa. Go kiḡ Sodomḡa kêḡuc eḡ tôngtông anḡa gaboanḡ Saweḡa (ḡaê teḡ gebe Kiḡnê Gaboanḡ). ¹⁸ Ma kiḡ Salemḡa, Melkisedek, kêkôc polom to wain gêḡa. Eḡ kêtḡ Lôlôc ḡatau Anôtô nê dabuḡwaga. ¹⁹ Ma eḡ gêḡam mec eḡ to kêsôm gebe

“Lôlôc N̄atau Anôtô, tañ kêkêñ undambê to nom nañ, ênam mec Abram.

²⁰ Aweñ êoc Lôlôc N̄atau Anôtô,

tañ kêkêñ nêñ ñacjo sêsô aôm lêmam ñalabu.”

Ma Abram kêkôc gêñ lemeñ lu-lemeñ lu ñatageñ-tageñ sa kêkêñ gêdêñ eñ.

²¹ Ma kinj Sodomña kêsôm gêdêñ Abram gebe” Ôkêñ ñamalacgeñ sêndêñ aê ma ôkôc waba êtu nêñ gêñ.”

²² Mago Abram kêsôm gêdêñ kinj Sodomña gebe “Aê katôc lemoc gêdêñ Lôlôc N̄atau Apômtau Anôtô, tañ kêkêñ undambê to nom nañ,

²³ gebe jakôc aômñêm nia me lêkôñ me aômñêm gêñ ñateñ atomano. Moae aôm ôsôm gebe ‘Aê kakêñ Abram kêtù ñac tolêlôm.’

²⁴ Aê gabe jakôc gêñ teñ atom, mago gêñ tageñ tañ lau matak señ nañ to gêñ Aner agêc Eskol ma Mamre, tañ sêwiñ aê nañ, sêwê kainj, tec sêkôc nêñ gêñmanj.” *

15

Anôtô kêmoañiñ poac gêdêñ Abram

¹ sinj tonaj gêbacnê, go Abram katu gêlic Apômtau ma awa gêjac eñ gebe “Abram, ôtêc taôm atom. Aê katu aômñêm lautuc. Moasinj kapôêñ étap aôm sa.”

² Mago Abram kêsôm gebe “O Apômtau Anôtô, aôm gobe ôkêñ asageñ êndêñ aê. Aêñoc gôlôac masianô ma Elieser anja Damaskus êtu ñac oc êwê kainj aêñoc gêñlênsêm.”

³ Ma Abram kêsôm gebe “Ôlic acgom, aôm kôkêñ gôlôac gêdêñ aê atom ma gêñôma teñ, tañ têna kêkôc eñ anja ñoc andu nañ, oc êtu ñac êwê kainj aêñoc gêñlênsêm.”

⁴ Mago Apômtaunê binj gêdêñ eñ gebe “Ñac tonec êwê kainj nêñ gêñlênsêm atom, aôm latôm solop êtu ñac êwê kainj nêñ gêñlênsêm.”

⁵ Go gêwê eñ kêsâ awê gêja ma kêsôm gebe “Matam endec umbonj ma embe ôtôm gebe ôsa utitalata sa, go ôsa samanj.” Go kêsôm gêdêñ eñ gebe “Nêñ wakuc oc têtôm tonaj.”

⁶ Ma eñ kêkêñ gêwiñ Apômtau, tec gêlic eñ ñac gêdêñ.

⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê Apômtau, tañ kakôc aôm anja Ur Kaldeanj gebe jakêñ gamêñ tonec êndêñ aôm ôwê kainj.”

⁸ Mago Abram kêsôm gebe “O Apômtau Anôtô, aê jajala amboac ondoc gebe jawê kainj gamêñ tau.”

⁹ Eñ kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôkôc bulimakao têna ñajala kêtù têlêac to noninj têna ñajala kêtù têlêac ma domba kapoac ñajala kêtù têlêac ma balôsi teñ to moñgôm ñalatu teñ, go ômôêñ.”

¹⁰ Ma eñ kêkôc gêñ samob tonaj ma kêsêlê kêkôc gêja luagêc-luagêc ma kêdêñaj makeñ-makeñ kêkanôñ tau, mago moc, tec kêsêlê atom.

¹¹ Ma moc, tañ señ gêñ todec nañ, sêpôp sêsêp sebe sêniñ gwada, tec Abram gesoc.

¹² Oc jakêsêp ma Abram gêc bêc e kêliñ tau sinj ma nê ñalêlôm ôluñ-ôluñgeñ to ñakesec kêkôm eñ auc.

¹³ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Abram gebe “Ôñô, ma ôjala êtu tôñ gebe nêñ wakuc oc têtù lau jaba anja gamêñ, tañ êsêac tauñ sêwê kainj atom nañ, ma têtù gêñôma ma sêkôniñ êsêac êtôm jala 400.

¹⁴ Mago aê jamêtôc lau, tê sênam sakinj êndêñ êsêac nê, go êsêac sêwi gamêñ tau sinj towaba taêsam ñanô lasê.

¹⁵ Mago aôm taôm tec ôndêñ tamamî ôna tobiñmalôgeñ ma nêñ jala êtu taêsam acgom, go sênsunj aôm.

¹⁶ Ma nêñ gôlôac ñatonj têtù aclêña oc sêmu sêmêñ gamêñ tonec êtiã, gebe lau gamêñ Amornja nêñ alôb-alôb gêjac pep atom tageñ.”

* **14:24:** Melkisedek ñam gebe Binjêdêñ ñakinj.

17 Oc jakêsêp ma gamêñ ñakesec kêsâ, go ku tojadaunj tej ma dawen tej gelom lasê gêmoa bôc tau ñasawa. 18 Gêdêñ bêc tonañ Apômtau kêmoatinj poac gêdêñ Abram ma kêsôm gebe “Aê kakêñ gamêñ tonec gêdêñ nêñ wakuc su anja bu Aiguptunja e gêdêñ bu kapôêñ Euprat, 19 gamêñ tanj lau Ken to Kenis ma Kadmon 20 to Het ma Peris to Repaim 21 ma Amor to Kanaan ma Girgas to Jebus sêwê kainj.”

16

Hagar agêc Ismael

1 Ma Abramnê awê Sarai kêkôc ñapalê tej atom. Ma ênê sakinwagao Aiguptunja tej gêmoa, nê ñaê gebe Hagar. 2 Ma Sarai kêsôm gêdêñ Abram gebe “Aôm gôlicgac gebe Apômtau kêgamijn ñapalê gêdêñ aê gebe jakôc atom. Tec naômoa ôwinj sakinwagao, moae jatap ñoc ñapalê sa anja ênê.” Ma Abram kêkêñ tanja Sarai awa. 3 Abram gêmoa Kanaan jala 10 su, go Sarai kêkôc nê sakinwagao Aiguptunja Hagar ma kêkêñ gêdêñ nê akwêñ Abram gebe ênam êtu ênê awê. 4 Ma enj gêmoa gêwinj Hagar e kêkêkam ñapalê. Gêdêñ tanj enj kêsâê tau gebe taê nanj, gêlic nê ñatauo ña matapanagenj. 5 Ma Sarai kêsôm gêdêñ Abram gebe “Keso tec sêgôm gêdêñ aêma nec êpi aôm. Aê tauc kakêñ ñoc sakinwagao kêsêp aôm lêmam. Ma galoc kêsâê tau gebe taê, tec gêlic aê ña matapanagenj. Apômtau êmêtôc aêagêcnêñ binj ñasawaja.” 6 Mago Abram kêsôm gêdêñ Sarai gebe “Ôlic acgom, nêñ sakinwagao kêtû admnêñ gêñgac. Ôñgôm gêñ, tanj taêm ênam nanj, êndêñ enj.” Ma Sarai kêkônijn enj, tec gêbôm gêja.

7 Apômtaunê anjela kêtap enj sa gêñgônj bumata, tanj kêpoac gamêñ sawa nanj, bumata tau kêpoac intêna Surña. 8 Ma enj kêsôm gebe “Sarainê sakinwagao Hagar, aôm gômôêñ anja ondod ma gobe ôna ondod.” Enj gêjô enj awa gebe “Aê gabôm anja ñoc ñatauonê tec gamêñ.” 9 Go Apômtaunê anjela kêsôm gêdêñ enj gebe “Ômu ôndêñ nêñ ñatauo ôna êtiam naôsô enj ñalabu.” 10 Apômtaunê anjela kêsôm gêdêñ enj gêwinj gebe “Aê gabe janjôm nêñ wakuc têtû taêsam e sêsa êsêac sa naeo.” 11 Ma Apômtaunê anjela kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm taêm ma ôkoc ñapalê ñac. Ôê ênê ñaê gebe Ismael gebe Apômtau kêkêñ tanja nêñ gêñwapac. 12 Enj êtu ñac tej, tanj êtôm bôclai tej ma enj lêma ejonj lau samob ma lau samob lemenj ejonj enj. Enj oc êñgônj êwinj tawanj atom.” 13 Hagar kêtû kênac tau gebe “Amboac ondod, aê galic Anôtô, tanj gêlic aê nanj, binjanô anja tonec me masi.” Tec kêsam Apômtaunê ñaê gebe “Aôm Anôtô tomatamanô kainj tej.” 14 Kêtû tonanjja lau sêsam bumata tonanj gebe Ber-Lahai-Roi. Bumata tau kêpoac Kades to Bered ñasawa. 15 Ma Hagar kêkôc Abramnê latu tej ma Abram gê latu, tanj Hagar kêkôc nanj, nê ñaê gebe Ismael. 16 Gêdêñ tanj Hagar kêkôc Ismael nanj, Abramnê jala kêtû 86. * nanj.”

17

Anôtônê poac ñabelo

1 Gêdêñ tanj Abramnê jala kêtû 99 nanj, Apômtau geoc tau lasê gêdêñ enj ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñajanja ñatauo Anôtô aê, ôsa ñoc lêñ ômansanj taôm ñapep. 2 Ma aê gabe jamoatinj poac tej êndêñ aôm ma gabe jakêñ admnêñ wakuc têtû taêsam ñasec.” 3 Go Abram gêtu tau lanjôanô jagêdêñ nom ma Anôtô kêsôm gêdêñ enj gebe 4 “Gôlicgac, ñoc poac tau tonec gebe jakêñ aôm ôtu

* 16:16: Ber-Lahai-Roi ñam gebe “Ñac mata jali, tanj gêlic aê

gôlôacmôkê taêsam tamenj. ⁵ Sêsam aômnêm ñaê Abram êtiam atom, sêsam aôm gebe Abraham gebe aê kakêñ aôm kôtu gôlôacmôkê taêsam tamenj. ⁶ Aê gabe jakêñ aômnêm wakuc têtû taêsam ñasec ma nêm wakuc têtû gôlôacmôkê taêsam ma kinj sêsa anja aômnêm. ⁷ Aê jamoatinj poac êndêñ aôm to nêm wakuc, taj sêndañguc aôm nanj, nêñ gôlôac to gôlôac ma poac tau ênêc tengeñ ma tengeñ gebe aê jatu amac to nêm wakuc, taj sêndañguc aôm nanj, nêm Anôtô. ⁸ Ma aê jakêñ gamêñ Kanaan, taj aôm gômoa amboac ñac jaba nanj, samuceñ êndêñ aôm to nêm wakuc, taj sêndañguc aôm nanj, gebe êtu amacnêm endenj tôngeñ ma aê jatu êsêacnêñ Anôtô.” ⁹ Ma Anôtô kêsôm gêdêñ Abraham gebe “Aôm to nêm wakuc, taj sêndañguc aôm nanj, ma êsêacnêñ gôlôac to gôlôac ajop ñoc poac. ¹⁰ Aêñoc poac tau tonec gebe sêsa ñapalê ñac samob. Binj tonanj kamoatinj gêdêñ aôm to nêm wakuc, taj sêndañguc aôm nanj, gebe ajopña. ¹¹ Sêsa amacnêm utimôlic. Poac, taj kamoatinj gêdêñ aôm nanj, ñabelo tau tonanj. ¹² Ñapalê ñac tenj anja aômnêm, taj nê bêc êtu 8 nanj, sêsa enj êtôm nêm gôlôacmôkêgeñ. Lau, taj tenenji sêkôc anja taôm nêm andu me ajam ôli ña mone anja lau jaba nêñ, taj sêsa anja aômnêm ñawê atom nanj, ¹³ sêsa êsêagêc lulugeñ, ñac taj têna kêkôc enj anja taôm nêm andu nanj, to ñac, taj gôjam ôli ña mone nanj. Tec ñoc poac ênêc amac ôlim êtu poac tengeñña. ¹⁴ Mago ñac samuc tenj, taj sêsa utiôlic atom nanj, senseñ enj su anja ênê launêñ gebe enj gêgôm ñoc poac popoc.”

¹⁵ Ma Anôtô kêsôm gêdêñ Abraham gebe “Aômnêm awê Sarai, nanj ôsam enj gebe Sarai êtiam atom, ênê ñaê gebe Sara. ¹⁶ Aê gabe janam mec enj e aôm ôtap latôm sa anja ênê êwiñ. Aê gabe janam mec enj e enj êtu gôlôacmôkê tenenji ma lau to-m-to-m nêñ kinj sêsa anja ênêña.” ¹⁷ Ma Abraham gêû tau lanjôanô jagêdêñ nom ma kêômac ma taê gêjam gêc tauña gebe “Aê ñamalacanô, taj ñoc jala kêtû 100 sugac nanj, oc jaka ñapalê lasê me. Ma Sara, taj nê jala kêtû 90 nanj, êkôc gôlôac me.” ¹⁸ Ma Abraham kêsôm gêdêñ Anôtô gebe “Ojae, Ismael êsa nê lêñ êmoa aôm lanjômnêmñamanj.” ¹⁹ Mago Anôtô kêsôm gebe “Masi, nêm awê Sara oc êkôc nêm latôm tenj. Ôê ênê ñaê gebe Isak. Ma aê gabe jamoatinj ñoc poac êndêñ enj êtu poac ênêc tengeñña êndêñ ênê wakuc, taj sêndañguc enj nanj. ²⁰ Ismaelnê binj, tec ganjô sugac. Gôlicgac me, aê janam mec enj ma jakêñ gôlôac to gôlôac êndêñ enj e têtû taêsam ñanô. Enj êka kasêga 12 lasê ma aê gabe jakêñ enj êtu laum kapôêñ. ²¹ Mago ñoc poac, tec gabe jamoatinj êndêñ Isakgeñ. Sara êkôc enj êndêñ jala ônê ñatêm amboac tonec.” ²² Anôtô kêsôm binj gêdêñ Abraham su, go gêwi enj sinj ma gêc kêpi gêja.

²³ Go Abraham kêkôc latu Ismael to nê gêñôma samob, taj tenenji sêkôc êsêac anja ênê andu ma êsêac samob, taj gêjam ôli ña mone nanj. Enj kêkôc ñacwaga samob, taj sêmoa sêwiñ enj anja nê andu ma kêsa nêñ utiñôlic gêdêñ bêc tônêgeñ kêtôm Anôtô kêtatu enj. ²⁴ Abrahamnê jala kêtû 99 ma sêsa enj. ²⁵ Latu Ismael nê jala kêtû 13 tec sêsa enj. ²⁶ Gêdêñ bêc tônêgeñ êsêac sêsa Abraham agêc latu Ismael, ²⁷ ma ñacwaga samob, taj sêmoa ênê andu, lau, taj tenenji sêkôc êsêac anja andu tau to êsêac, taj enj gêjam ôli ña mone anja lau jaba nêñ nanj, sêsa êsêac sêwiñ enj. *

18

Anôtô gêjac mata Isak

* 17:27: Isak ñam gebe Enj kêômac.

¹ Ma Apômtau gêôc tau lasê gédêñ Abraham anja kamem Mamrenja. Abraham gêñgôn becobu nasacgêdô gédêñ oc kékô ñalun. ² Enj gêôc mataanô sa e gêlic lau télêac sêkô enj lanjônêmña. Enj gêlic êsêac ma kélêti anja becobu nasacgêdô gédêñ êsêac gêja. Enj gewec gédêñ êsêac ³ ma kêsôm gebe “Ñoc apômtau, embe ôlic aê ñajam, go ôc lêlêc nêñ sakinjwaga atom. ⁴ Êsêac sêkôc bu sêmêñ gebe akwasinj emkainj êsêpña, go alêwanj taôm anjônj ajuntêna, ⁵ go aê jakôc gêñ ñagac mêjaninj tekwegm êsa. Aninj su acgom, go asêlêñ nêñ lêñ êtiã gebe mêñaô lasê nêñ sakinjwaga sugac.” Ma êsêac sêsôm gebe “Ôñgôm amboac kôsôm.” ⁶ Ma Abraham kélêti kêsô becobu ñalêlôm gédêñ Sara gêja ma kêsôm gebe “Ôkôc polom laclu télêac ôñgamuc ma ôpac ñagaôgerj.” ⁷ Ma Abraham kélêti gédêñ bulimakao gêja, kékôc bulimakao ñalatu ñajam tonjalêsi tenj ma kékêñ gédêñ sakinjwaga, tanj kékacgerj gebe eno matajajagerj. ⁸ Go kékôc su gêjac anô to su ñakana ñajam ma bulimakao, tanj enj kêmasanj nanj, ma kékêñ gédêñ êsêac. Êsêac senj gerj ma enj tau gêjam sakinj êsêac gêmoa ajuntêna. ⁹ Go êsêac sêsôm gédêñ enj gebe” Nêñ awê Sara gêmoa ondoc.” Ma enj kêsôm gebe “Tec gêmoa becobu ñalêlôm.” ¹⁰ Apômtau kêsôm gebe “Êndêñ ocêsa aê oc jamu jandêñ aôm jamêñ êtiã ma Sara oc êkôc latu tenj êndêñ têm tonanj.” Ma Sara kékô becobu ñakatom lêlômgerj ma tanjasunj gêjac. ¹¹ Mago Abraham agêc Sara têtû lauo ñanô to ñac sugac, nêñ jala têtû taêsam ma lauonêñ mêtê sêjam ôli ajônña gêwi Sara sinj su. ¹² Kêtu tonanña Sara kêômac kêêñgingerj ma kêsôm gédêñ tau gebe “Aê kamêlinj sugac ma ñoc apômtau kêtu ñamalacanô su amboac tonanjerj, tec aêagêc atu samuc tauñ amboac ondoc.” ¹³ Tec Apômtau kêsôm gédêñ Abraham gebe “Kêtu agerjña Sara kêômac ma kêsôm gédêñ tau gebe ‘Katu awêanô sugac, tec jakôc ñapalê amboac ondoc.’ ¹⁴ Gêñwapac tenj gêc, tanj kélêlêc Apômtau su me. Êndêñ ocêsa aê jamu jandêñ aôm jamêñ êtiã ma Sara oc êkôc latu êndêñ têm tonanj.” ¹⁵ Sara kêpa tau ma kêsôm gebe “Aê kaômãc atom,” gebe kêtêc tau. Mago Apômtau kêsôm gebe “Magobe, kôômãcagac.”

Abraham ketenj kêtu Sodomña

¹⁶ Go lau tau dêdi ma sêc sêja. Ma êsêac matenj gê Sodom. Ma Abraham kêsêlêñ gêwinj êsêac gebe êkêñ êsêac anja intêna. ¹⁷ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê jansanj gêñ, tanj gabe janjôm nanj, auc êndêñ Abraham oc êtôm me. ¹⁸ Kajalagac gebe Abraham êtu laum kapôên to ñajanja, ma lau tom-tom samob têtãp mec ñamoasinj sa anja ênê, ¹⁹ gebe aê kajalinj enj sa gebe êjatu nê latui to nê lau samob, tanj sêndanjuc enj nanj, gebe sejoj aêñoc intêna ma sêngôm ñoc binj ñanô êsa to sêmêtôc lau naêndêngerj gebe aê jakêñ gêñ, tanj gajac mata gédêñ Abraham nanj, êndêñ enj.” ²⁰ Go Apômtau kêsôm gebe “Ñaonda kêpi Sodom to Gomora kêtu kapôên ma êsêacnêñ sec gêjam sêga. ²¹ Tec aê gabe jasêp jana jalic acgom, êsêac samob sêgôm kêtôm ñaonda, tanj ganj nanj, me masi. Embe masi, mago gabe jajala.”

²² Ma lau tau sêsêlêñ sepenj Sodom, mago Apômtau gacgerj kékô gêwinj Abraham. ²³ Go Abraham kêtu gasuc ma kêsôm gebe “Aôm gobe onsenj lau gédêñ to lau sec su êtômgerj binjanô me. ²⁴ Embe lau gédêñ 50 sêñgôn malac tau, oc gobe onsenj malac su amboac tonanjerj me ôsuc malac ñasec ôkwi êtu lau 50, tanj sêñgôn malac nanjña. ²⁵ Ônac jaê binj amboac tonanj, aôm ôñgôm gêñ amboac tonec gebe onsenj lau gédêñ sêwinj lau sec nanj atom. Embe ôñgôm, ñacgêdêñ oc êndac êtôm ñac sec. Ônac jaê binj amboac tonanj. Ñac-kêmêtôc-nomwaga êmêtôc naêndêñ-gerjnanj.” ²⁶ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê embe jatãp

lau gédêŋ 50 sa sêŋgôŋ malac Sodom, oc jasuc malac samucgeŋ ŋabinj ôkwi êtu êsêacŋa.” ²⁷ Abraham gêjô eŋ awa gebe “Aêma katôm kekop to wao, mago katoc tauc sa gebe janam biŋgalôm jawiŋ Apômtau. ²⁸ Moae lau gédêŋ 50 solop atom, moae lemeŋ teŋ masi. Aôm gobe onseŋ êsêac su êtu lemeŋ teŋ masiŋa me.” Ma eŋ kêsôm gebe “Aê embe jatap 45geŋ sa, oc jansenj êsêac su atom.” ²⁹ Abraham awa gêjac eŋ kêtiam ma kêsôm gebe “Moae ôtap 40geŋ sa anġa ônê.” Eŋ gêjô eŋ awa gebe “Êtu 40ŋa aê gabe jaŋgôm gêŋ tau ŋanô êsa atom.” ³⁰ Go Abraham kêsôm gebe “Apômtau, ôlic aê sec atom, aê jasôm biŋ teŋ êwiŋ. Moae ôtap 30geŋ sa anġa ônê.” Eŋ gêjô eŋ awa gebe “Aê embe jatap 30geŋ sa, oc jaŋgôm gêŋ tau ŋanô êsa atom.” ³¹ Abraham kêsôm gebe “Op, aê katoc tauc sa gebe janam biŋgalôm jawiŋ Apômtau, moae ôtap 20geŋ sa anġa ônê.” Eŋ gêjô eŋ awa gebe “Aê jansenj êsêac su atom êtu 20geŋŋa.” ³² Go Abraham kêsôm gebe “O Apômtau, ôlic aê sec atom, aê jasôm biŋ tageŋ tonec êwiŋ. Moae ôtap 10geŋ sa anġa ônê.” Eŋ gêjô eŋ awa gebe “Aê jansenj êsêac su atom êtu 10geŋŋa.” ³³ Apômtau gêjam biŋgalôm gêwiŋ Abraham e su ma gêc gêja. Ma Abraham tau gêmu gêja nê gamêŋ.

19

Sodom to Gomora gêjaja

¹ Ma anġa luagêc sêô lasê Sodom gédêŋ kêtulala. Lot gêŋgôŋ malac ŋasacgêdô. Eŋ gêlic êsêagêc ma gêdi sa gebe êpuc êsêagêc tôŋtôŋ ma gewec laŋôanô jagêdêŋ nom ² ma kêsôm gebe “O apômtauagêc, aê jatenj amagêc gebe anam nêŋ lêŋ ôkwi api nêŋ sakiŋwaganê andu. Akwasiŋ emkainj to anêc bêc. Êndêŋ bêbêc kanucgeŋ, go andi ma asêlêŋ nêŋ intêna.” Mago êsêagêc sêsôm gebe” Masi, aêagêc anêc malacluŋ tonec.” ³ Mago eŋ kêkac êsêagêc ŋapanj, tec agêc sêjam nêŋ lêŋ ôkwi sêwiŋ eŋ sêpi ênê andu. Ma Lot kêmasaŋ moasiŋ gédêŋ êsêagêc to kêpac polom ŋaluc ma agêc seŋ. ⁴ Êsêagêc sêc bêc atom tageŋ ma ŋacwaga malacm, ŋacwaga anġa Sodom tau, wakuc to laŋgwa sêwiŋ tauŋ. Lau samob tomalageŋ sêgi andu tau auc. ⁵ Ma êsêac sêmôêc Lot ma sêsôm gebe “Ŋacwaga, taŋ sêô lasê aôm gédêŋ gêbêc naŋ, sêmoa ondoc. Ôkôc êsêagêc sêsa sêndêŋ aêac sêmêŋmaŋ gebe ajala êsêagêc.” ⁶ Go Lot kêsa gédêŋ êsêac gêja gê katam gêc muŋa ⁷ ma kêsôm gebe “O lasitêwaiac, anġôm sec amboac tonaj atom. ⁸ Alicgac me, latucoagêc sêmoa, taŋ sêjam kauc ŋacwaga. Aê gabe jakêŋ êsêagêc sêndêŋ amac. Anġôm êsêagêc amboac têmtac gêwiŋ. Mago anġôm ŋaclagêc tonaj sec atom, gebe êsêagêc sêsô ŋoc salôm ŋalabu sugac.” ⁹ Mago êsêac sêsôm gebe “Aôm ôêc su.” Ma sêsôm gebe “Ŋac tonec gêô lasê amboac ŋac jaba ma galoc ketoc tau sa gebe êtu ŋac-êmetôc-biŋwaga. Amboac tonaj, aêac anġôm aôm sec êlêlêc êsêagêc su.” Ma êsêac guluc-gulucgeŋ sebe sêkôc Lot tôŋ ma sebe têtuc katam popoc. ¹⁰ Mago ŋaclagêc sêmêtôc lemeŋ ma sê Lot kêsô andu gédêŋ êsêagêc gêja ma sêsaj katam auc. ¹¹ Ma sêgôm ŋacwaga sauj to kapôêŋ, taŋ sêmoa katam dêmôêŋa naŋ, matenjpec kêsa e seso katam elêmê. ¹² Go ŋaclu sêsôm gédêŋ Lot gebe “Aôm nêŋ lau ŋagêdô sêmoa tonec me masi. Aôm nêŋ lawami to latômio ma nêŋ lau, ŋagêdô, taŋ sêmoa malac naŋ, ôwê êsêac awi malac tonec Siŋ. ¹³ Gebe aêagêc abe anseŋ malac tonec su gebe Apômtau gêŋô êsêacnêŋ biŋ gêjam sêga ma kêsakiŋ aêagêc gebe anseŋ êsêac su.” ¹⁴ Ma Lot kêsa gêja ma kêsôm gédêŋ lawai, taŋ sebe sênam latuoagêc gebe “Ajôc, awi malac tonec siŋ gebe Apômtau oc enseŋ su.” Mago lawai sêlic eŋ amboac ŋac kêsôm biŋ makic teŋ.

15 Gêu bôj ma anjela sêkac Lot ma sêsôm gebe “Ôndi, ôkôc nêma awê to latômoagêc, tañ sêmoa tonec nañ, gebe ñagêjô, tañ êtap malac sa nañ, ensey aôm su ôwiñ atom.” 16 Lot kêlênagenj, tec ñaclu sêkam êsêagêc nê awê to latuoagêc lemenj gebe Apômtau gebe ênam êsêac sa ma sêwê enj gêwi malac sinj ma sêkêj enj kêlêwanj tau gêngôj malac ñamagê. 17 Êsêagêc sêkêj êsêac sêmoa awê ma sêsôm gebe “Ôêc ônam katôm kêsi, ôkac taôm ôkwi atom to ôkô ôniñ awam anja gaboanj tonec atom. Ôêc ôpi lôc ôna gebe ônanja atom.” 18 Mago Lot kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “O apômtauagêc, masianô. 19 Amagêc amoasiñ nêma sakiñwaga ma taêm walô aê tec ajam aê kêsi gebe jananja atom. Mago aê katôm gebe jaêc japi lôc atom. Gêjwapac oc êtap aê sa ma jamac êndu. 20 Alic acgom, malac tônê gêc ñagala kêtôm gebe jaêc jana tônê, ma malac tau saunjanô. Ôlôc sa gebe jaêc jana tônê. Malac tau saunjanô atom me. Jaêc jana tônê, go jamoa matoc jalî.” 21 Apômtau kêsôm gêdêj enj gebe “Amboac tonanj, aê gabe jalôc sa ma jansenj malac, tañ kôsôm ñabiñ nañ, su atom. 22 bêc ôna tônê ñagaôgerjmanj. Aê janğôm gêj tenj ñagaô atom e ô lasê malac tônê su acgom.” Kêtu tonanjja sêsam malac ñaê gebe Soar. 23 Oc kêpi kêpô nom ma Lot gêô lasê Soar.

24 Go Apômtau kêkêj talao to ja anja undambê gêjac Sodom to Gomora anja Apômtaunê. 25 Ma enj gesenj malac tonanj to gamêj gaboanj ma malac to ñalau pebenj to gêj, tañ kêpi anja nom nañ. 26 Mago Lotnê awê, tañ kêdaguc enj nañ, kêkac tau ôkwi, tec kêtu pocgwêc. 27 Ma bêbêc kanucgenj Abraham gêdi ma jakêsa gamêj, tañ enj kêkô Apômtau lajônêmna nañ, 28 ma mata gê Sodom to Gomora ma gamêj gaboanjja samob ma gêlic jadauj kêpi amboac ja genj kôm. 29 Gêdêj tañ Anôtô gesenj malac gaboanjja su nañ, enj taê gêjam Abraham ma gêwê Lot gêc gamêj, tañ gêjanja nañ su. Binj tau kêsa gêdêj Anôtô gesenj malac, tañ Lot gêngôj nañ su.

Lau Moab to Amon ñam

30 Ma Lot gêwi Soar sinj jakêpi lôc gêwiñ latuoagêc gebe enj kêtêc tau, tec gêwi Soar sinj. Ma enj gêwiñ latuoagêc jasêngôj pocgêsuj tenj. 31 Ma awêsêga kêsôm gêdêj awê saunj gebe “Tamenjî kêtu ñamalacanô sugac ma ñac tenj gêmoa nom tonec atom gebe êmoa êwiñ aêagêc amboac sêgôm-sêgôm kêtôm gamêngenj. 32 Ajôc, aêagêc takêj wain êndêj tamenjî ênôm e êjanj enj, go tanêc dawij enj gebe nêj wakuc sêsa anja tamenjî.” 33 Tec gêdêj gêbêc sêkêj wain gêdêj tamenjî gênom e kêjarj enj. Ma awêsêga kêsô gêja gêc gêwiñ tama. Gêc gêwiñ enj ma gêdi sa, mago tama kêsaê atom. 34 Ñagelej awêsêga kêsôm gêdêj awê saunj gebe “Gêdêj gêbêc aê gaêc gawij tamoc ma êndêj êmbêc takêj wain êndêj enj ênôm êtiam. Su, go aôm ôsô naônêc ôwiñ enj gebe tatap nêj wakuc sa anja tamenjî.” 35 Tec gêdêj gêbêc sêkêj wain gêdêj tamenjî e kêjarj enj kêtiam. Ma awê saunj gêdi jagêc gêwiñ enj. Gêc gêwiñ enj ma gêdi sa, mago tama kêsaê atom. 36 Tec Lot latuoagêc lulugenj taênj anja tamenjî. 37 Ma awêsêga kêkôc ñapalê ñac ma gê ênê ñaê gebe Moab. Enj kêtu lau Moab têm galocña nêj abenji. 38 Ma awê saunj kêkôc ñapalê ñac amboac tonanjgenj ma gê ênê ñaê gebe Ben-Ami. Enj kêtu lau gamêj Amonja têm galocña nêj abenji. * † ‡

20

Abraham agêc Abimelek nêj binj

* 19:38: Soar ñam gebe Gêj saunj. † 19:38: Moab ñam gebe Anja tamocnê. ‡ 19:38: Ben-Ami ñam gebe Nôc tawanj latu.

1 Abraham gèdi anğa ôné kêsêlêŋ kepen gamêŋ Negebgen ma jagêŋgôŋ Kades to Sur ŋasawa. Eŋ gêmoa gamêŋ Gerar amboac ŋac jaba. 2 Ma Abraham kêsôm kêpi nê awê Sara gebe “Aê luco eŋ.” Ma kiŋ Gerarŋa, Abimelek, kêsakiŋ lau gebe sêkôc Sara. 3 Mago gêdêŋ gêbêc Anôtô gêsuj mê gêdêŋ Abimelek ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic taôm, aôm ômac êndu êtu awê, taŋ aôm kôkôc nanŋa, gebe ŋac teŋ nê awê eŋgoc.” 4 Mago Abimelek kêdabiŋ eŋ atom tagen, tec kêsôm gebe “Apômtau, aôm gobe onsenj lau tobiŋmê su me.” 5 Abraham tau kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Aêŋoc luco eŋ.’ Ma awê tau kêsôm gebe ‘Ŋoc lucŋac eŋ.’ Aê gagôm gêŋ tau toŋoc ŋalêlôm ŋaŋêŋ ma tolemoc selecgen.” 6 Go Anôtô kêsôm gêdêŋ eŋ gêdêŋ taŋ gêc mê nan, gebe “Aec, aê kajala gebe gôgôm gêŋ tau tonêm ŋalêlôm ŋaŋêŋgeŋ tec aê tauc gabôc aôm auc gebe ôŋgôm sec êndêŋ aê atom. Kêtu tonanŋa gajac jao aôm gebe ômoasac eŋ atom. 7 Amboac tonan ôkêŋ Abrahamnê awê êmu êna gebe eŋ propete teŋ. Ma eŋ eteŋ êtu aômŋa gebe ômoa matam jaligen. Mago aôm embe ôkêŋ eŋ êmu êna atom, go ôjala gebe ômac êndu biŋŋanôgen, aôm to nêŋ lau samob.”

8 Gêdêŋ bêbêc kanucgen Abimelek gèdi sa ma gêmôêc nê sakiŋwaga samob ma gêjac miŋ biŋ samob tonan ŋai gêdêŋ êsêac e têtêc tauŋ ŋanô. 9 Go Abimelek kêkalem Abraham ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm gôgôm asagen gêdêŋ aê. Aê gagôm aôm sec amboac ondoc, tec kôsabi sec kapôêŋ kêpi aê to ŋoc gamêŋ kiŋŋa. Gêŋ, taŋ sêjac jao gebe danğôm atom nan, aôm gôgôm gêdêŋ aê.” 10 Ma Abimelek kêsôm gêdêŋ Abraham gebe “Aôm taêm gêjam biŋ amboac ondoc, tec gôgôm gêŋ amboac tonan.” 11 Ma Abraham kêsôm gebe “Aê gajam kauc gebe lau gamêŋ tonecŋa têtêc Anôtô atom, tec êsêac sênac aê êndu êtu ŋoc awêŋa, tec gagôm gêŋ tau. 12 Ma eŋ aêŋoc luco biŋŋanôgen, gebe eŋ tamocnê latuo, mago tinocnê latuo atom. Ma eŋ kêtü ŋoc awê. 13 Gêdêŋ taŋ Anôtô kêkalem aê ma gawi tamocnê andu siŋ nan, kasôm gêdêŋ eŋ gebe Aôm embe têmtac êwiŋ aê, go ôwa aê ŋam sa ma ôsôm êndêŋ lau gamêŋ samobŋa gebe ‘Ŋoc lucŋac eŋ.’” 14 Go Abimelek kêkôc domba to bulimakao ma sakiŋwagao to ŋac ma kêkêŋ gêdêŋ Abraham ma kêkêŋ Sara gêmu gêdêŋ eŋ gêja. 15 Ma Abimelek kêsôm gebe “Gôlicgac, ŋoc gamêŋ gêc laŋômnêmŋa, ôŋgôŋ gamêŋ, taŋ gêjac matamanô ŋajam nan.” 16 Ma kêsôm gêdêŋ Sara gebe “Gôlicgac, aê kakêŋ silber 1,000 gêdêŋ lômŋac gebe êwaka aôm waem sa êndêŋ lau samob, taŋ sêwiŋ aôm nan, ma sêlic aôm awê gêdêŋ.” 17 Go Abraham keteŋ mec gêdêŋ Anôtô ma Anôtô gêgôm Abimelek ôli ŋajam kêsma ma gêgôm ênê awê to sakiŋwagao ôliŋ ŋajam kêsma amboac tonanŋeŋ gebe sêkôc gôlôac êtiam, 18 gebe Apômtau gêbôc lauo, taŋ sêmoa Abimeleknê andu nan, têtacêlêlôm auc kêtü Abrahamnê awê Saraŋa.

21

Sara kêkôc Isak

1 Apômtau kêtü ŋacleŋ Sara amboac kêsôm su, ma gêgôm biŋ, taŋ gêjac mata nan, ŋanô kêsma kêpi Sara. 2 Abraham kêtü ŋamalacanô su, go Sara taê ma kêkôc Abrahamnê latu-tenj gêdêŋ noc, taŋ Anôtô kêsam gêdêŋ eŋ nan. 3 Abraham gê latu, taŋ kêka lasê ma Sara kêkôc eŋ nan, nê ŋaê gebe Isak. 4 Isaknê bêc kêtü 8 ma Abraham kêsma latu amboac Anôtô kêjatu eŋ nan. 5 Abrahamnê jala kêtü 100 ma Isak mênkêsma. 6 Ma Sara kêsôm gebe “Anôtô gêgôm aê kaômâc. Lau, taŋ sêŋô biŋ tau ŋawae, oc sêômâc sêwiŋ aê.” 7 Ma eŋ kêsôm gebe “Asa oc kêjala

kêtu tôj ma êsôm êndêj Abraham gebe Sara oc êkêj su êndêj ñapalê dedec sênôm. Mago aê kakôc ênê latu gêdêj taj enj kêtû ñamalacanô sugac.”

Têtij Hagar agêc Ismael su

⁸ Ma ñapalê kêtû kapôêj e gêwi tēnanê su sij. Ma gêdêj bêc Isak gêwi tēnanê su sij nanj, Abraham geno moasinj kapôêj. ⁹ Ma Sara gêlic awê Aiguptuñja Hagar, nê latu, taj Abraham kêka lasê nanj, gêjam dôa-dôa gêwiñ latu Isak. ¹⁰ Tec kêsôm gêdêj Abraham gebe “Ôtij sakinjwagao tonec nê latu su gebe sakinjwagao tonec nê latu êwê kainj gêjñlênsêwê wîñ latuc Isak atom.” ¹¹ Mago Abrahamnê ñalêlôm ñawapac kêtû latuñja. ¹² Mago Anôtô kêsôm gêdêj Abraham gebe “Nêw ñalêlôm ñawapac êtu ñapalê tau to nêw sakinjwagoñja atom. Ôjgôm binj samob, taj Sara kêsôm nanj, ñanô êsa gebe sêsam nêw wakucnêj ñaê sêndanjguc Isaknê ñaêgej. ¹³ Ma aê janjgôm sakinjwagoñê latunê wakuc têtû laum kapôêj tej amboac tonaj, gebe enj kêsa anja aômnêw.”

¹⁴ Tec Abraham gêdi gêdêj bêbêc kanucgej ma kêkôc polom to bu kêsêp bôc ñaôlic ma kêkêj gêdêj Hagar gêoc gêwiñ ñapalê ma kêsakinj enj gêja. Ma enj jakêlêsa gêmoa gamêj sawa anja Ber-Seba.

¹⁵ Gêdêj taj bu kêpa anja bôc ñaôlic nanj, enj gêwi ñapalê sij gêc gamêj dani. ¹⁶ Ma enj jagêjgônj sic anja ñasawa kêtôm ñac talamñja êpê nê sôb naêsêpñja ma taê gêjam gebe “Aê jalic ñapalê êmac êndu êndêj aê matocanô atom.” Enj gêjgônj kêkanônj enj ma ñapalê awa kêpi ma kêtaj. ¹⁷ Anôtô gêjô ñapalê kêtaj ma Anôtônê anjela awa gêjac Hagar anja undambê ma kêsôm gêdêj enj gebe “Asagenj gêgôm aôm, Hagar. Ôtêc taôm atom gebe Anôtô gêjô ñapalê awa anja gamêj nanj ¹⁸ Ôndi sa, ôsip enj sa ma ôkôc enj ñajajja gebe aê gabe jakêj enj êtu laum kapôêj tej.” ¹⁹ Go Anôtô gêgôm enj mata gêlac e gêlic bumata tej ma enj jakêkati bu kêsêp bôc ñaôlic ma kêkêj gêdêj ñapalê gênôm. ²⁰ Ma Anôtô gêwiñ ñapalê ma enj kêtû kapôêj. Enj gêmoa gamêj sawa ma kêpê talam lêma kata sec. ²¹ Enj gêmoa gamêj sawa Paran ma tēna kêkôc ênê awê tej anja gamêj Aiguptu.

Abraham agêc Abimelek sêmoatinj poac gêdêj tauñ

²² Gêdêj ñasawa tonaj Abimelek agêc nê sijwaganêj ñac ñamatañja Pikol sêsôm gêdêj Abraham gebe “Anôtô gêwiñ aôm to nêw kôm samob. ²³ Kêtû tonajñja tec galoc ôtôc lêmam êndêj Anôtô matocanô jalic gebe ôjgôm aê to ñoc wakuc me wakucnêj wakuc sec atom. Aê kamoasinj aôm, amboac tonaj ôjô moasinj tonaj êndêj aê to êndêj gamêj, taj mênjgômoa ñac jabanjagenj nanj.” ²⁴ Ma Abraham kêsôm gebe “Aê gabe jatôc lemoc.”

²⁵ Ma Abraham kêtôc binj Abimelek kêtû bumata tej, taj Abimeleknê sakinjwaga sêjanjo su nanjja. ²⁶ Ma Abimelek kêsôm gebe “Aê gajam kauc lau, taj sêgôm gêj tonaj. Aôm kôsôm binj tej gêdêj aê atom, ma aê ganjô binj tej atom e mênjgêdêj galoc.” ²⁷ Tec Abraham kêkôc domba to bulimakao ma kêkêj gêdêj Abimelek ma ñac lu sêmoatinj poac tej gêdêj tauñ. ²⁸ Go Abraham kêkêj domba ñalatu 7 sêkô tauñja ²⁹ tec Abimelek kêtû kênac Abraham gebe “Domba ñalatu 7, taj kôkêj sêkô tauñja nanj, ñam amboac ondoc.” ³⁰ Enj kêsôm gebe “Ôkôc domba ñalatu 7 tonaj su anja lemoc ec têtû ñabelo êndêj aôm ôjala gebe aê tauc tec kakwê bumata tau.” ³¹ Kêtû tonajñja sêsam gamêj tonaj gebe Ber-Seba gebe êsêagêc lulu têtôc lemej. ³² Êsêagêc sêmoatinj poac anja Ber-Seba su, go Abimelek agêc Pikol, ênê sijwaganêj ñac ñamatañja, dêdi ma sêmu sêja Pilistinêj gamêj kêtiam. ³³ Mago Abraham kêsê ka gamêj sawanja

tenj ñaê gebe tamarisk anja Ber-Seba ma awa gêjac Apômtau Anôtô tenjen nê ñaê. ³⁴ Ma Abraham gêmoea Pilistinên gamên ñasawa ec ñênjen. * †

22

Anôtô kéjatu Abraham gebe êkên Isak êtu da

¹ Gêj samob tonaj su acgom, go Anôtô kêsae Abraham ma awa gêjac enj gebe “Abraham.” Ma enj kêsôm gebe “Aê tec gamoa.” ² Ma Anôtô kêsôm gebe “Ôkoc nêmlatôm tagen Isak, tanj têtmac gêwinj enj nanj, ma ôna gamên Moria. Anja ônê ôkên enj êtu daja anja lôc tenj ñatêpôê tanj gabe jatoc êndên aôm nanj.” ³ Tec Abraham gêdi gêdênj bêbêc kanucgenj kêkôc nê donji mênjkepô ômbinjak kêsêp. Enj kêkôc sakinwaga wakuc luagêc sêwinj êsêagêc latu Isak. Enj gêga ka kêtudajana ma gêdi gêja gamênj, tanj Anôtô kêsôm ñabinj gêdênj enj nanj. ⁴ Gêdênj bêc kêtutêlêacnja Abraham gêoc mataanô sa ma gêlic gamênj tau gêc jaêcgenj. ⁵ Go Abraham kêsôm gêdênj nê sakinwagaagêc gebe “Amoa tonec awin donji. Aêagêc ñapalê ana ônê. Atenj mec su acgom, go amu amênj êtiam.” ⁶ Ma Abraham kêkênj ka dajana gêdênj latu Isak gêoc. Ma enj tau gejen ja ma kêmêgôm bôjanj. Ma agêc sêsêlênj sêwinj tauj sêja. ⁷ Ma Isak awa gêjac tama Abraham gebe “Tamoc.” Ma enj kêsôm gebe “Latucenec, aê tec gamoa.” Ma enj kêsôm gebe “Ja to ka tec gêc, mago domba dajana gêmoea ondoc.” ⁸ Ma Abraham kêsôm gebe “Latucenec, Anôtô tau oc ênsuj domba dajana.” Ma agêc sêsêlênj sêwinj tauj sêja.

⁹ Agêc sêo lasê gamênj, tanj Anôtô kêsôm ñabinj gêdênj enj nanj, ma Abraham gêboa altar sa ma gêjac pac ka. Go gêsô latu Isak tônj ma ketoc enj gêsac altar topac ñaô. ¹⁰ Go Abraham kêmêtôc lêma gebe êkôc bôjanj ma êmbuc latu. ¹¹ Mago Apômtaunê anjela gêmôêc enj anja undambê ma kêsôm gebe “Abraham, Abraham.” Ma enj gêlôc gebe “Aê tec gamoa.” ¹² Ma enj kêsôm gebe “Lêmam êndênj ñapalê atom ma ôngôm gêj tenj êndênj enj atom, gebe aê galic aôm kôtêc Anôtô ma kôgaminj nêmlatôm tagenj gêdênj aê atom.” ¹³ Ma Abraham gêoc mataanô sa e gêlic domba kapoac tenj kêkôc enj dêmôêmu ñajabo gêjac kêsô odani. Tec Abraham gêja ma kêkôc domba kapoac jakêkênj kêtudaja gêjô latu su. ¹⁴ Abraham kêsam gamênj tonaj ñaê gebe “Apômtau gebe ênam sa êndênj ñanoc,” amboac sêsôm-sêsôm e mênjgêdênj galoc gebe “Anja lôc Apômtau gebe ênam sa êndênj ñanocnja.”

¹⁵ Go Apômtaunê anjela gêmôêc Abraham anja undambê kêtudim luagêcnja ¹⁶ ma kêsôm gebe “Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm gôgôm tonaj ma kôgaminj nêmlatôm nanj atom, tec katôc lemoc kêpi tauc gebe’ ¹⁷ janam mec aôm binjanôgenj, ma nêmlatôm wakuc têtutâesam têtôm utitalata umbonj ñalaburja to têtôm ganjac gwêcnja. Ma nênj ñacjonênj malac ñasacgêdô êtu nêmlatôm wakucnênj. ¹⁸ Ma êtu nêmlatôm wakucnja laum nomnja samob têtap moasinj sa kêtutanjam wamu aêña.’” ¹⁹ Amboac tonaj Abraham gêmu gêdênj nê sakinwagaagêc gêja ma ac dêdi sêwinj tauj sêja Ber-Seba. Ma Abraham gênjgônj Ber-Seba kêtutêlê.

Nahornê wakuc

²⁰ Gêj samob tonaj su acgom, go binj gêdênj Abraham gebe “Gôlicgac, Milka kêkôc gôlôac amboac tonaj kêtulasim Nahornja.” ²¹ Ñacsêga Us agêc lasi Bus ma Kemuel, tanj kêtudaja Aram tama ²² ma Kesed, Haso, Pildas, Jidlap to Betuel ²³ Betuel kêtudaja Rebeka tama. Lau 8 tonaj Milka kêkôc gêdênj Abraham lasi

* **21:34:** Alic 17:19; Isak ñam gebe Enj kêomac. † **21:34:** Ber-Seba ñam gebe Bumataata têtôc lemenja.

Nahor. ²⁴ Ma Milka anao, nê ñaê gebe Reuma, kêkôc Teba, Gaham, Tahas to Maka.

23

Sara gêmác êndu. Abraham gêjam ôli sêô

¹ Sara gêmoe e nê jala kêtú 127. Saranê jala tau tonañ. ² Ma Sara gêmác êndu anğa Kiriát-Arba (ñaê tenj gebe Hebron) anğa gamêñ Kanaan. Ma Abraham kêsô gebe êpuc tanjboa sa ma êtanj êtu Saranja. ³ Su, go Abraham gêdi Hetña nê ñacmatê sinj ma kêsôm gêdêñ lau gamêñ Hetña gebe ⁴ “Aê ñac jaba to ñac ñasawanja mênğanğôñ gawin amac. Akêñ nêñ gamêñ tenj êndêñ aê jawê kainj êtu gamêñ sêôña gebe jansunj ñoc ñacmatê ênêc.” ⁵ Lau gamêñ Hetña sêjô Abraham awa gebe ⁶ “O apômtau, ôkêñ tanjam ma binj. Aôm gômoa gôwinj aêac amboac kasêga towae tenj. Ônsunj nêñ ñacmatê êsêp ma sêô ñajamanô tau. Aêacma ñac tenj êñgamijn nê sêô êndêñ aôm me êkô aôm auc êtu ônsunj nêñ ñacmatê êsêpña atom.” ⁷ Abraham gêdi ma gewec gêdêñ lau gamêñ Hetña, tanj têtú gamêñ ñatau nanj. ⁸ Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac embe alic êtôm gebe jansunj ñoc ñacmatê ênêc, go akêñ tanjem ñoc binj ma atenj Sohar latu Epron ajô aê su ⁹ gebe êkêñ pocgêsunj Mak-Pela, tanj kêtú ênê gêñ nanj, êndêñ aê. Gêsunj tau gêc kêsî ênê kôm ñamadijn. Aê jakêñ ñaôli samucgenj êndêñ enj jakô amac lanjômñemña ma enj êkêñ êtu aêñoc gêñ êtu jansunj ñacmatê sêsêpña.”

¹⁰ Mago Epron tau gêñğôñ gêwinj lau gamêñ Hetña ma ñac Hetña Epron gêjô Abraham awa e lau Hetña tanj sêmêñ sêñğôñ malac ñasacgêdô nanj samob sêñô ma kêsôm gebe ¹¹ “O apômtau, masianô. Ôñj ñoc binj. Aê jakêñ kôm to jakêñ ñapocgêsunj, tanj gêc kôm tau nanj, ñaômagenj êndêñ aôm. Aê kakô ñoc lau lanjômñemña, tec jakêñ gêñ tau ñaômagenj êndêñ aôm. Ônsunj nêñ ñacmatêmanj.”

¹² Go Abraham gewec gêdêñ gamêñ ñatau. ¹³ Ma enj kêsôm gêdêñ Epron e gamêñ ñatau sêñô sêwinj gebe “Aê jatenj aôm gebe ôkêñ tanjam aê. Aê jakêñ kôm ñaôli êndêñ aôm. Ôkôc ñaôli anğa aê lemoc gebe jansunj ñoc ñacmatê anğa tonañ.” ¹⁴ Epron gêjô Abraham awa gebe ¹⁵ “O apômtau, ôñj ñoc binj. Aêagêc tasôm binj taêsam êpi gamêñ, tanj ñaôli amboac dôñ silberña 400genj nanj, êtu agenña. Ônsunj nêñ ñacmatêmanj.” ¹⁶ Abraham gêlôc gêdêñ Epron. Ma Abraham gêjam dôñ silber gêdêñ Epron, tanj enj kêsam lau gamêñ Hetña sêñjô nanj, dôñ silberña 400. Enj gêjam dôñ kêtôm lau-têtulu-gêñwaga sêjam dôñ gêdêñ tauñ.

¹⁷ Amboac tonañ Epron nê kôm Mak-Pela, tanj gêc Mamre ñagamêñ gêmu oc kêpiña nanj, kôm to ñapocgêsunj ma gêñkainj, tanj kêkô kôm ñagamêñ samucgenj auc nanj, ¹⁸ kêtú Abrahamnê. Lau gamêñ Hetña samob, tanj sêô lasê ênê malac ñasacgêdô nanj, sêlic. ¹⁹ Su, go Abraham kêsunj nê awê Sara kêsêp pocgêsunj, tanj gêc kôm Mak-Pela nanj, gêc Mamre (ñaê tenj gebe Hebron) ñagamêñ oc kêpiña anğa gamêñ Kanaan. ²⁰ Lau gamêñ Hetña sêkêñ kôm to ñapocgêsunj tonañ kêtú Abrahamnê gêñ gebe ênsunj ñacmatê sêsêpña. * sacgêdô gêc întênagêsunj. Gamêñ tonañ kêtú êsêacnêñ malenj sêkac sanja.

24

Isaknê minj gêjam awêña

* **23:20:** Lau ñanô sêbooa tunjbôm kêgi nêñ malac auc. Sêmasanj

1 Abraham kētu ñamalacanô sugac ma nê jala kētu taêsam. Ma Apômtau gêjam mec Abrahamnê gêj samob. 2 Ma Abraham kêsôm gêdêj nê sakinwaga ñamataja, tañ gejob ênê gêj samob nanj, gebe “Ôkêj lêmam êsô lambic 3 ma ôtôc lêmam êndêj Apômtau, tañ kētu undambê to nom ñaAnôtô nanj, gebe ôkêj awê teñ êndêj latuc anja lau gamêj Kanaanja, tañ gamoa êsêac ñalun nanj, nêj ñapalêonêj atom. 4 Aôm ôna ñoc malacmôkê ôndêj ñoc lau naôkôc latuc Isak nê awê teñ anja ônê.” 5 Ma sakinwaga kêsôm gêdêj enj gebe “Amboac ondoc, awê tau embe endec ma êndanjuc aê êmêj gamêj tonec atom, go jakôc latôm êmu êna gamêj, tañ aôm gôwi sinj nanj, me.” 6 Abraham kêsôm gêdêj enj gebe “Ôlic taôm, ôkêj latuc êna ônê atom. 7 Apômtau, Anôtô undambêja, tañ gêwê aê anja tamocnê andu ma anja ñoc gôlôacnêj gamêj nanj, gêjam biñgalôm gêwiñ aê ma kêtôc lêma gebe Aê gabe jakêj gamêj tonec êndêj nêw wakuc. Enj oc êsakinj nê anjela êmunj aôm ma aôm ôkôc latucnê awê teñ anja ônê. 8 Mago awê tau embe endec ma êndanjuc aôm atom, go binj, tañ ôtôc lêmam nanj ênêcja. Mago ôkêj latuc êmu êna ônê êtiam atom.” 9 Go sakinwaga kêkêj lêma kêsô nê ñatau Abraham lambi ma kêtôc lêma gebe êngôm ênê binj ñanô êsa.

10 Go sakinwaga kêkôc nê ñataunê kamele 10 to nê ñataunê gêlôj ma awa tokaiñ-tokaiñ ma gêdi gêja. Enj kêsêlêj gêja Mesopotamia e gêô lasê Nahornê malac. 11 Enj kêkêj kamele sêlêwanj tauñ anja bumanj, tañ kêpoac malac ñagala nanj, gêdêj kêtula, gêdêj têm, tañ lauo sêsa gebe têtê buja. 12 Ma enj kêsôm gebe “O Apômtau, ñoc ñatau Abraham nê Anôtô, aê jatenj aôm gebe ôlôc gebe jatap kôm ñanô sa ma ôwaka nêw têtac gêwiñ ñoc ñatau Abrahamja sa. 13 Ôlic acgom, aê mênjakô bumata ñatali ma malacm latunjo oc sêsa mênjtêtê. 14 Ñapalêo, tañ jasôm binj êndêj enj gebe ‘Ôlêwanj ku gebe mênjanôm bu’ nanj, embe êsôm gebe ‘Wacônôm ma jakêj bu êndêj nêw kamele sênôm amboac tonanjen,’ nanj jajala gebe tecenec aôm kôjalij sa kētu nêw ñacsakinj Isakja. Binj tonanj êtu ñabelo êndêj aê e jajala gebe kôwaka têtac gêwiñ ñoc ñataunja sa.”

15 Enj kêsôm binj gêmoa, tec Rebeka kêsa gêôc nê ku buja. Enj Betuel, tañ Abraham lasi Nahor nê awê Milka kêkôc nanj, latuo enj. 16 Ñapalêo tau lanjo ñajamanô, enj awêtakinj teñ, nanj kêtap ñac teñ sa atom tagenj. Enj kêsêp bumata jakêtê bu su ma kêpi gêmêj. 17 Go sakinwaga kêlêti gebe êpuc enj tontônj ma kêsôm gebe “Aê gabe jatenj aôm ôkêj bu ñagac mênjanôm anja nêw ku.” 18 Enj kêsôm gebe “Ñoc ñatau, ônommanj.” Ma sebenj kêlêwanj ku kêsêp lêma ma kêkêj bu gêdêj enj gênôm. 19 Kêkêj bu gêdêj enj gênôm, go kêsôm gebe “Aê jatê bu mênjakêj êndêj nêw kamele sênôm e êôc êsêac tônj êwiñ.” 20 Amboac tonanj enj kêkêc bu kêsêp bôcnêj suc kêtê-kêtê bu gêja gêmu mênkêkêj gêdêj kamele samob sênôm. 21 Ma ñac tau kêsala enj ñabinj mêngeñ gebe êjala Apômtau oc gêjam gôlinj ênê lêj me masi. 22 Kamele sênôm bu e kêtôm, go ñac kêkôc gêlôj goldja teñ, gold tau ñawapac kêtôm gold ñadônj ñamakenj ma joc luagêc, tañ ñawapac kêtôm gold ñadônj 10ja 23 ma kêsôm gebe “Asanê latuo aôm. Ôsôm acgom, ñasawa gêc tamamnê andu êtôm aêac anêcja me masi.” 24 Enj gêjô enj awa gebe “Milka agêc Nahor latunja Betuel latuo aê.” 25 Ma kêsôm binj ñagêdô gêdêj enj gêwiñ gebe “Oba to gêgwanj taêsam tê gêc to gamêj kêtôm gebe anêcja tê gêc.” 26 Ñac tau gewec ma awa gêôc Apômtau 27 e kêsôm gebe “Aê jalambinj Apômtau, ñoc ñatau Abraham nê Anôtô, tañ kêgaminj nê têtac gêwiñ to binj ñanêj gêdêj ñoc ñatau atom. Ma Apômtau gêwê aê katôgenj gadêj ñoc ñataunê lasitêwainêj

andu.”

²⁸ Ma n̄apal̄eo k̄el̄eti jaḡejac miñ biñ tonañ ḡed̄eñ t̄enan̄e lau. ²⁹ Rebekan̄e luñac teñ ḡemoa, ên̄e n̄aê gebe Laban. Ma Laban k̄el̄eti ḡeja bumata ḡed̄eñ n̄ac tau. ³⁰ Eñ ḡelic ḡel̄oñ to joc, tañ luo kêka nan̄, ma ḡeñô biñ, luo k̄êsôm gebe N̄ac tau k̄êsôm biñ amboac tonec ḡed̄eñ aê. Tec en̄ k̄el̄eti ḡed̄eñ n̄ac tau ḡeja ma kêtap en̄ sa kêkô bumata ḡewiñ n̄e kamele. ³¹ Ma en̄ k̄êsôm gebe “O n̄atau, tañ Apômtau ḡejam mec nan̄, k̄okô awê k̄etu asagen̄ña. Ôsô òmôd̄eñman̄, aê kamasan̄ andu su to gam̄eñ k̄etu kamelen̄a.” ³² Amboac tonañ n̄ac tau k̄êsôm andu ḡeja ma Laban k̄ekôc kamelen̄eñ waba su ma k̄ek̄eñ oba to ḡégwan̄ ḡed̄eñ kamele. Go k̄ekôc bu gebe Abrahamn̄e sakin̄waga to n̄e lau s̄ekwasin̄ en̄kain̄ ês̄ep̄ña, ³³ go s̄ek̄eñ ḡeñ taniñña ḡed̄eñ sakin̄waga gebe êniñ. Mago k̄êsôm gebe” Aê janin̄ ḡeñ teñ atom, aê jawa n̄oc biñ sa êmuñ acgom.” Laban k̄êsôm gebe “Amboac tonañ ôsômman̄.”

³⁴ Tec en̄ ḡewa tau sa gebe “Abrahamn̄e sakin̄waga aê. ³⁵ Apômtau ḡejam mec n̄oc n̄atau n̄anôgeñ e k̄etu kapôd̄eñ. Eñ k̄ek̄eñ domba to bulimakao ma silber to gold ma sakin̄wagao to n̄ac ma kamele to don̄ki ḡed̄eñ en̄. ³⁶ Ma n̄oc n̄ataun̄e awê Sara n̄e jala k̄etu taêsam su ma k̄ekôc latu teñ ma n̄oc n̄atau k̄ek̄eñ ḡeñl̄ens̄em samob ḡed̄eñ en̄ ḡewê kain̄. ³⁷ Ma en̄ k̄êsôm ḡed̄eñ aê gebe jatôc lemoc ma k̄êsôm gebe ‘Aôm ôkôc latucn̄e awê teñ an̄ga lau Kanaan̄ña, tañ aê gamoa n̄eñ gam̄eñ nan̄, latuñion̄eñ atom, ³⁸ aôm ônd̄eñ tamocn̄e andu to n̄oc lasit̄ewai ôna ma ôkôc latucn̄e awê teñ an̄ga ôn̄e.’ ³⁹ Aê kasôm ḡed̄eñ n̄oc n̄atau gebe ‘Awê embe êndan̄guc aê atom, go amboac ondoc.’ ⁴⁰ Tec en̄ k̄êsôm ḡed̄eñ aê gebe ‘Apômtau, tañ kas̄el̄eñ gamoa en̄ lan̄ôn̄em nan̄, êsakin̄ n̄e an̄ela êwiñ aôm to ênam ḡoliñ n̄em l̄eñ e aôm ôkôc latucn̄e awê an̄ga n̄oc laun̄eñ to an̄ga tamocn̄e andu. ⁴¹ Embe ô lasê n̄oc lasit̄ewai ma ês̄eac s̄ek̄eñ awê ênd̄eñ aôm atom, go biñ, tañ k̄ôtôc l̄emam nan̄ ên̄eçña.’

⁴² “Ocsalô aê gaô lasê bumata ma kasôm gebe ‘O Apômtau, n̄oc n̄atau Abraham n̄e Anôtô aôm, galoc ônam ḡoliñ n̄oc l̄eñ, tec kasa nec. ⁴³ Ôlic aê, galoc kakô bumata. N̄apal̄eo, nan̄ êsa êm̄eñ gebe êtê bu ma jasôm biñ ênd̄eñ en̄ gebe ‘Aê jateñ aôm ôk̄eñ bu n̄agec an̄ga n̄em ku m̄eñjanôm,’ ⁴⁴ ma embe êsôm ênd̄eñ aê gebe ‘Ônômman̄, ma aê gabe jatê ênd̄eñ n̄em kamele amboac tonañ,’ nan̄ awê tecenan̄ êtu awê tañ Apômtau kêjal̄iñ en̄ sa k̄etu n̄oc n̄ataun̄e latuñña.’

⁴⁵ “Aê taêc ḡejam biñ tonañ ḡebacn̄e su atomgeñ, tec Rebeka k̄esa ḡem̄eñ ḡeoc n̄e ku jak̄ês̄ep̄ bumata ma k̄etê bu. Ma aê kasôm ḡed̄eñ en̄ gebe ‘Ôk̄eñ bu m̄eñjanôm.’ ⁴⁶ Eñ seber̄ k̄el̄ewan̄ ku su ma k̄êsôm gebe ‘Ônômman̄, ma aê gabe jak̄eñ bu ênd̄eñ n̄em kamele s̄enôm amboac tonan̄geñ.’ Tec aê ganôm ma en̄ k̄ek̄eñ bu ḡed̄eñ kamele s̄enôm amboac tonañ. ⁴⁷ Go aê katu k̄enac en̄ gebe’ Aôm asan̄e latuo.’ Eñ k̄êsôm gebe ‘Nahor latu Betuel, tañ Milka k̄ekôc en̄ nan̄, latuo aê.’ Tec aê kak̄eñ ḡel̄oñ geñ kalen̄ en̄ lususun̄ ma kak̄eñ joc en̄ kêka. ⁴⁸ Go aê gawec ma aoc ḡeoc Apômtau ma kalambin̄ Apômtau, n̄oc n̄atau Abraham n̄e Anôtô, tañ ḡewê aê kasa int̄ena solop e katap n̄oc n̄ataun̄e lasin̄e latuo sa k̄etu ên̄e latuñña. ⁴⁹ Ma galoc amac embe t̄emtac êwiñ n̄oc n̄atau ma atoc en̄ sa, go asôm n̄awae ênd̄eñ aê. Embe masi, go asôm amboac tonan̄geñ, ec jajala gebe anô ê aê me gasê ê aê.”

⁵⁰ Go Laban aḡec Betuel s̄ejô en̄ awa gebe “Biñ tonañ ḡem̄eñ an̄ga Apômtaun̄e. Aêac atôm gebe asôm biñ n̄ajam me sec teñ ênd̄eñ aôm atom. ⁵¹ Ḡolic̄gac, Rebeka k̄ekô aôm lan̄ôm̄n̄em, ôkôc en̄ ôna ma ôk̄eñ en̄ êtu n̄em n̄ataun̄e latun̄e awê êtôm Apômtau k̄êsôm.” ⁵² Ḡed̄eñ tañ Abrahamn̄e

sakinwaga gêrô bin tonan nan, en gêu tau gêdêr Apômtau. ⁵³ Ma sakinwaga kékôc gêlôn silber to gold ma njakwê jakêkêr gêdêr Rebeka. Ma kékêr gêr mata êjamger gêdêr lunjac to têna amboac tonanjer. ⁵⁴ Ma en to nê lau, tan sêwir en nan, sen to sênôm gêr ma gêdêr gêbêc tonan sêc sêwir êsêac. Njagelen êsêac dêdi sa ma en kêsôm gebe “Asakin aê jamu jandêr njoc njatau jana.” ⁵⁵ Mago têna agêc lu sêsôm gebe “Ôlôc gebe njapalêo êmoa êwir aêac bêc njagêdô amboac bêc 10 su, go aêc ana.” ⁵⁶ Tagen en kêsôm gebe “Akôc aê tôr atom gebe Apômtau gêjam gôlin njoc lêr. Asakin aê, gebe jaêc jamu jandêr njoc njatau jana.” ⁵⁷ Êsêac sêsôm gebe “Aêac amôêc njapalêo to atu kênac en tau.” ⁵⁸ Ma êsêac sêmôêc Rebeka ma sêsôm gêdêr en gebe “Aôm gobe ôwir njac tonec me masi.” En kêsôm gebe “Aê gabe jawir.” ⁵⁹ Tec êsêac sêkêr lunjo agêc ênê jaomwagao to Abrahamnê sakinwaga to nê lau sêja. ⁶⁰ Ma êsêac sêjam mec Rebeka ma sêsôm gêdêr en gebe “O awêenec, ôtu lau taêsam tenenji ma lau, tan sêkêr kisa nêw wakuc nan, nêr malac êtu nêw wakucnêr.” ⁶¹ Go Rebeka to nê sakinwagao dêdi ma sêpi kamele ma têdaguc njac tau sêja. Amboac tonan sakinwaga kékôc Rebeka ma gêc gêja.

⁶² Ma Isak gêja gamêr, tan bumata Ber-Lahai-Roi kêpoac nan, jagêngôn gamêr Negeb. ⁶³ Gêdêr kêtula ten Isak kêsêlêr gêmoa kôm njalêlôm gebe taê ênam nê bin njagêdô e gêôc mataanô sa ma gêlic kamele sêmêr. ⁶⁴ Ma Rebeka gêôc mataanô sa ma gêlic Isak. Tec kêsêp anja kamele ⁶⁵ ma kêsôm gêdêr sakinwaga gebe “Asa tê kêpuc aêac tôntôn nê.” Sakinwaga gêjô en awa gebe “Njoc njatau tau tônê.” Tec en kékôc nê obo ma kêgêduc tau. ⁶⁶ Ma sakinwaga gêjac min bin samob, tan gêgôm nan, gêdêr Isak. ⁶⁷ Go Isak gêwê Rebeka kêsô têna Sara nê becobo gêja ma kékôc en kêtû ênê awê ma têtac gêwir en. Isak têna gêmac êndu, mago bin tonan gêjam malô ênê njalêlôm. * tonan.

25

Abrahamnê wakuc, tan Ketura kékôc

¹ Abraham gêjam awê ten, ênê naê gebe Ketura. ² En kékôc Simran, Joksan, Medan, Midian, Isbak to Sua. ³ Joksan kêka Seba agêc Dedan lasê. Dedan latui lau Asurim to Letusim ma Leumim. ⁴ Midian latui tonec Epa, Eper, Hanok, Abida to Elda. Lau samob tonan naj têtû Keturanê gôlôac. ⁵ Ma Abraham gêwi nê gêr samob sin gêdêr Isak. ⁶ Mago Abraham kêkêr awamata gêdêr nê lauo njagêdô nêr gôlôac ma kêsakin êsêac sêja gamêr oc kêpinja sêmoa jaêc latu Isak. Bin tonan en gêgôm gêdêr gêmoa mata jaligen.

Abraham gêmac êndu to sêsur en

⁷ Abrahamnê bêc to jala gêmoarja kêtôm jala 175. ⁸ Ma katu gêwi Abraham sin ma gêmac êndu. Abraham gêmoa nê jala sa têtû taêsam ma kêtû njamalac su e kêsaê gebe kêtôm enjac. Tec Apômtau kêkalem en jagêwir nê lau, tan sêmac sêmur en nan. ⁹ Latuagêc Isak agêc Ismael sêsur en kêsêp pocgêsun Mak-Pela, tan gêc njac gamêr Hetja Sohar latu Eproné kôm gêc Mamre njagamêr oc kêpinja nan. ¹⁰ Kôm tonan Abraham gêjam ôli sa anja lau gamêr Hetja nêr. Anja ônê sêsur Abraham gêc gêwir nê awê Sara. ¹¹ Abraham gêmac êndu ma Anôtô gêjam mec latu Isak. Isak tec gêmoa bumata Ber-Lahai-Roi njagala.

Ismaelnê wakuc

* 24:67: Lau nanô nêr mêtê sêsôm bin êtu tônja ten

12 Saranê sakinwagao Aiguptuo Hagar latu Ismael, tan Abraham kêka en lasê nan, nê wakuc tonec. 13 Ismael latu i nêj naê tonec. Ac tédênanj naê kêtôm tenenji kékôc êsêacna. Ismaelnê nacsêga Nebajot ma Kedar, Adbel, Míbsam, 14 Misma, Duma, Masa, 15 Hadad, Tema, Jetur, Napis to Kedema. 16 Ismael latui tau tonanj ma êsêacnêj naê tau kêtôm nêj malac to gamêj sêngôjja. Kasêga 12 têtôm nêj gólôacmôkê. 17 Ismaelnê jala gêmoa nomja tonec gebe 137. Katu gêwi en sinj ma gêmac êndu jagêwiñ nê lau. 18 Nê wakuc sêngôj gamêj Hawila to Sur, tan gêc kêkanôj Aiguptu gêmu kêsô Asuriaña nan njasawa. Ac sêngôj sêwiñ tawanj atom.

Esau agêc Jakob nêj bij

19 Abraham latu Isak nê wakuc tau tonec. Isak tama Abraham. 20 Isaknê jala kêtú 40, go gêjam Rebeka kêtú ênê awê. Rebeka en nac Aram na anja Mesopotamia Betuel latuo, nac Aramja Laban nê luo. 21 Ma Isak ketenj mec gédêj Apômtau kêtú nê awêja gebe en awê kapoac tenj. Apômtau kékêj tana ênê mec e ênê awê Rebeka taê. 22 Ôlinbôm sémónanj tanj sêmoa en tétacclélôm ma enj kêsôm gebe “Embe amboac tonanj, nanj jamoa êtu asagejja.” Tec gêja gebe êtu kênac Apômtau. 23 Ma Apômtau kêsôm gédêj enj gebe “Gólôacmôkê luagêc sêmoa aôm têmtaclélôm

ma aôm ôkôc laum luagêc,

mago sêwa tanj êkôc.

Tenj toóliwalô êlêlêc tenj su

ma nacsêga ênam sakinj nacsauj.”

24 Gédêj nanoc êkôc napolêja, tec kékôc ôlinbôm. 25 Nac namata, tanj kêsa nanj, kokoc ma ôlilu amuc-amuc, tec sê ênê naê gebe Esau. 26 Go lasi kêsa ma lêma kékôc Esau agêbi tøj, tec sêsam enj gebe Jakob. Isaknê jala kêtú 60, tec tenenji kékôc êsêagêc.

27 Napolê têtú kapôênj ma Esau kêtú nac lêma gwadaña, tanj kêpê talam lêma kata gêjac laoc gamêjgenj. Ma Jakob kêtú nac wapac to nanjênj, tanj gêngôj becoba. 28 Isak têtac gêwiñ Esau gebe enj genj gwada gêjac njawae. Mago Rebeka têtac gêwiñ Jakob.

29 Gédêj njasawa tenj Jakob geno gabab ma Esau anja kôm gêmêj totêkwa gêbacgenj 30 ma Esau kêsôm gédêj Jakob gebe “Ôkêj gêj kokoc tonanj sebenj êndênj aê mênjaninj gebe aê tekoc gêbac.” Kêtú tonanjja sêsam enj gebe Edom.

31 Mago Jakob kêsôm gebe” Ôkêj nêj gêjnlênsêj nacsêgaña êndênj aê jawê kainj acgom.” 32 Esau kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê oc jamac êndu. Gêjnlênsêj nacsêgaña ênam aê sa amboac ondoc.” 33 Jakob kêsôm gebe “Ôtôc lêmam êmunj acgom.” Ma enj kêtôc lêma ma kékêj nê gêjnlênsêj nacsêgaña gédêj Jakob gêwê kainj. 34 Go Jakob kékêj polom to gabab gédêj enj. Ma enj genj to gênôm gêj su, go gêdi ma gêc gêja. Tec Esau gêlic gêjnlênsêj nacsêgaña amboac gêj njadma.*

26

Isak gêmoa gamêj Gerar to Ber-Seba

1 Ma tóbôm tenj kêsa anja gamêj tonanj. Tóbôm, tanj kêsa gédêj Abrahamnê têm nanj, tenj. Ma Isak gédêj Pilistinênj kinj Abimelek gêja Gerar. 2 Ma Apômtau geoc tau lasê gédêj enj ma kêsôm gebe “Ôsêp Aiguptu ôna atom. Ômoa gamêj, tanj jasôm njabinj êndênj aôm nanjenj. 3 amoa gamêj tau amboac nac jaba ma

* 25:34: Edom nam gebe Kokoc.

aê gabe jawiŋ aôm to janam mec aôm. Aê gabe jakêŋ gamêŋ tonan samob êndêŋ aôm to nêŋ wakuc ma gabe jaŋgôm biŋ, taŋ katôc lemoc gêdêŋ tamam Abraham nanŋ ŋanô êsa. ⁴ Aê gabe jaŋgôm nêŋ wakuc têtû taêsam ŋanô lasê têtôm utitalata umbonŋa ma gabe jakêŋ gamêŋ samob tonanŋ ŋai êndêŋ nêŋ wakuc ma laum nomŋa samob têtap nêŋ wakucnêŋ mec ŋamoasiŋ sa, ⁵ gebe Abraham taŋa wamu aê aoc ma kêmasanŋ ŋoc ŋagôliŋ to ŋoc biŋsu ma ŋoc biŋ to ŋoc jatu.” ⁶ Tec Isak gêmoa Gerar.

⁷ Gêdêŋ taŋ lau malac tonanŋa têtû kêŋnac eŋ kêtû nê awêŋa nanŋ, eŋ kêsôm gebe “Aê luco eŋ,” gebe eŋ kêtêc tau, tec kêsôm gebe “Aêŋoc awê eŋ” atom. Eŋ taê gêjam gebe Moae lau gamêŋ tonecŋa sêŋnac aê êndû êtû Rebekaŋa, gebe eŋ awê ŋajam. ⁸ Eŋ gêmoa gamêŋ tau ŋasawa ec baliŋ su, tec bêc teŋ Pilistinêŋ kiŋ Abimelek kêtuc kêniŋ kêsa katam sauŋ ma gêlic Isak kêtû samuc Rebeka. ⁹ Tec Abimelek gêmôc Isak ma kêsôm gebe “Amboac ondod, eŋ aôm nêŋ awêgoc. Aôm kôsôm gebe aôm lômo eŋ nanŋ amboac ondod.” Isak kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê gaboc moae jamac êndû êtû eŋŋa.” ¹⁰ Abimelek kêsôm gebe “Aôm gôgôm aêac amboac ondod. Aêŋoc launêŋ teŋ embe êmoa êwiŋ nêŋ awê, go aôm nêŋ keso ŋagêjô êtap aêac sa.” ¹¹ Tec Abimelek gêjac biŋsu lau samob gebe “Lau, taŋ sêmoasac ŋac tonec me nê awê nanŋ, sêŋnac êsêac êndû.”

¹² Ma Isak kêsê gêŋ kêsêp gamêŋ tonanŋ ma gêjam ŋanô kêlêlêc ŋêŋgeŋ su. Apômtau gêjam mec eŋ, ¹³ tec ŋac tau kêtû ŋac tolêlôm ma nê awa kêtû kapôêŋ e kêsalê eŋ auc. ¹⁴ Ênê domba to bulimakao taêsam sêmoa ma sakiŋwaga gwalêkiŋ. Pilisti sêlic e têtac sec. ¹⁵ Bumata samob, taŋ tamanê sakiŋwaga sêkwê gêdêŋ tama Abraham nê têtam nanŋ, Pilisti sêsuŋ auc ma sêkêŋ nom kêsêp. ¹⁶ Ma Abimelek kêsôm gêdêŋ Isak gebe “Ôcêc ôna gebe aôm kôtû ŋaclai ŋatau kôlêlêc aêac su.”

¹⁷ Amboac tonanŋ Isak gêwl gamêŋ ônê siŋ jagêjam bec anŋa gaboan Gerar ma gêŋgôn tônê. ¹⁸ Ma Isak kêgawê bumata, taŋ sêkwê gêdêŋ tama Abraham nê têtam nanŋ sa kêtiam. Abraham gêmac êndû, tec Pilisti sêsuŋ bumata tonanŋ auc. Ma eŋ gê ŋaê, taŋ tama Abraham gê su nanŋ sa kêtiam. ¹⁹ Mago gêdêŋ taŋ Isaknê sakiŋwaga sêkwê bumata anŋa gaboan e têtap bu sa nanŋ, ²⁰ gejobwaga bôcŋa anŋa Gerar sêsôm Isaknê gejobwaga bôcŋa gebe “Bu tonec aêacma.” Tec eŋ kêsam bumata tau gebe “Esek,” gebe êsêac sêsôm eŋ. ²¹ Ma êsêac sêkwê bumata teŋ kêtiam ma sêsôm tauŋ kêtû bu tonanŋa amboac tonanŋeŋ. Tec eŋ kêsam bumata tau gebe “Sitna.” ²² Ma eŋ gêwi gamêŋ tônê siŋ ma kêkwê bumata wakuc teŋ. Êsêac sêsôm tauŋ kêtû bu tonanŋa atom, tec kêsam ŋaê gebe “Rehobot,” + ma kêsôm gebe “Galoc Apômtau kêkêŋ ŋasawa gêdêŋ aêac gebe tatu taêsam anŋa gamêŋ tau.”

²³ Anŋa ônê Isak jakêpi Ber-Seba. ²⁴ Ma Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ eŋ gêdêŋ gêbêc tonanŋ ma kêsôm gebe “Tamam Abraham nê Anôtô aê. Ôtêc taôm atom gebe aê jawiŋ aôm ma gabe janam mec aôm to jakêŋ nêŋ wakuc têtû taêsam kêtû ŋoc sakiŋwaga Abrahamŋa.” ²⁵ Ma Isak gêmoa altar teŋ sa ma awa gêjac Apômtaunê ŋaê, go gê becobo. Ma Isaknê sakiŋwaga sêkwê bumata teŋ.

Isak agêc Abimelek sêmoatiŋ poac

²⁶ Go Abimelek anŋa Gerar gêdêŋ eŋ gêja. Nê ŋac Ausat to nê siŋwaganêŋ ŋac ŋamataŋa Pikol sêwiŋ eŋ. ²⁷ Isak kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac têtmtac gedec aê, tec ajanda aê anŋa nêŋ gamêŋ ma galoc amêŋ kêtû agenŋa.” ²⁸ Êsêac sêsôm gebe “Aêac alic gêc awêgeŋ gebe Apômtau gêwiŋ aôm, tec taêŋ gêjam gebe awiŋ

aôm ma tatôc lemenj ma tamoatinj poac êndênj taunj, ²⁹ gebe aôm ôngôm aêac sec atom êtôm aêac amoasac aôm atom ma agôm aôm njamgenj e asakinj aôm tobinjalôgenj gôêc gômôênj. Apômtaunê mec kêpi aôm sugac.” ³⁰ Tec Isak geno moasinj gêdênj êsêac seŋ to sênôm. ³¹ Gêdênj bêbêc kanucgenj ac dêdi ma têtôt lemenj gêdênj taunj ma Isak kejonj êsêac ma êsêac seboŋ taunj tobinjalôgenj.

³² Gêdênj bêc tonanj Isaknê sakinwaga dêdênj enj sêja ma sêkênj njawae gêdênj enj kêtû bumata, taŋ sêkwê nanja, ma sêsôm gêdênj enj gebe “Aêac atap bu sa.”

³³ Enj kêsam bumata tau gebe “Siba,” njam gebe Tatôt lemenj. Kêtû tonanjja malac njâe gebe Ber-Seba e mênjgêdênj galoc.

³⁴ Esaunê jala kêtû 40 ma enj gêjam njac gamênj Hetnja Beri nê latuo Judit to njac Hetnja Elon nê latuo Basemat têtû ênê awê agêc. ³⁵ Ma êsêagêc sêgôm Isak agêc Rebeka nênj njalêlôm njawapac sec. * † ‡ §

27

Jakob gêjam genjenj tamanê mec

¹ Isak kêtû njamalacanô ma mataanô kêtû waô e gêlic gamênj kêtôm atom. Gêdênj tonanj enj gêmôêc nê njacsêga Esau ma kêsôm gêdênj enj gebe “Latucenec.” Ma enj gêjô enj awa gebe “Aê tec gamoa.” ² Ma enj kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê katu njamalacanô sugac ma gajam kauc njoc bêc jamac ênduja. ³ Tec ôkôc nênj waba gwadaŋja, nênj talam to sôb naôtap gwada sa anja saleŋ êtu aênja ⁴ ma ômansanj gênj tau êtôm aê têtac êwiŋ, go ôkôc mênjjaninj gebe janam mec aôm su acgom, go jamac êndu.”

⁵ Ma Rebeka tanjasuj gêjac biŋ, taŋ Isak kêsôm gêdênj latu Esau nanj. Esau gêja saleŋ kêtû êkôc gwadaŋja su acgom, ⁶ go Rebeka kêsôm gêdênj latu Jakob gebe “Aê ganjô tamam kêsôm biŋ gêdênj têwam Esau gebe ⁷ Ôkôc gwada êtu aênja, mênjômansanj gênj tau gebe janinj ma janam mec aôm êmunj jakô Apômtau lanjônêmja, go jamac êndu.” ⁸ Kêtû tonanjja, latucenec, tanjam wamu njoc biŋ, tec jajatu aôm nec. ⁹ Ôna ôkôc noninj njalatu kapoac luagêc anja njatonj mênjamansanj tamamnê gênj êtôm têtac êwiŋ ¹⁰ ma ôkênj êndênj tamam êniŋ gebe ênam mec aôm êmunj, go êmac êndu.” ¹¹ Mago Jakob kêsôm gêdênj têna Rebeka gebe “Aôm gôlic gebe teoc Esau enj njac ôlilu amuc-amuc, mago aê ôlic selec.

¹² Moea tamoc êmoasac aê e ênsaê gebe kasau enj ma êpuc boa aê êjô mec su.”

¹³ Têna kêsôm gêdênj enj gebe “Latucenec, biŋ êpuc boa aômja êpi aê. Aôm tanjam wamu njoc biŋ naôkôc gênj tau ômôênj.” ¹⁴ Tec enj gêja ma kêkôc gênj luagêc jakêkênj gêdênj têna. Ma têna kêmasanj gênj kêtôm tama têtac gêwiŋ. ¹⁵ Go Rebeka kêkôc njacsêga Esau nê njakwê omja, taŋ gêc tênanê andu nanj, ma kêkênj gêdênj njac saunj Jakob kêsô. ¹⁶ Ma kêkwa Jakob lêma to gêsutêkwa auc nj noninj njalatu. ¹⁷ Go kêkênj gwada to polom, taŋ enj kêmasanj nanj, kêsêp latu Jakob lêma.

¹⁸ Ma enj kêsô gêdênj tama jakêsôm gebe “Tamoc.” Ma enj kêsôm gebe “Aê tec gamoa. Latucenec, aôm asa.” ¹⁹ Jakob kêsôm gêdênj tama gebe “Nênj njacsêga Esau aê. Aê gagôm biŋ, taŋ kôsôm gêdênj aê nanj, njanô kêsa. Galoc ôndi sa ma ôniŋ njoc gwada gebe ônam mec aê.” ²⁰ Mago Isak kêsôm gêdênj latu gebe “Latucenec, amboac ondoci, tec kôtap gwada sa seboŋ.” Enj gêjô enj awa gebe “Njam gebe Apômtau, aôm nênj Anôto tau, kêkênj gêdênj aê.” Go Isak kêsôm gêdênj Jakob gebe ²¹ “Latucenec, ômôênjmanj, gebe jamoasac aôm e jajala gebe latuc

* **26:35:** Esek njam gebe Kisa. † **26:35:** Sitna njam gebe Siŋ. ‡ **26:35:** + Rehobot njam gebe Nasawa. § **26:35:** Ber-Seba njam gebe Bumata têtôt lemenja. Alic 21:31.

Esau aôm binjanô me masi.” ²² Tec Jakob jakêsa tama Isak ñagala. Eñ kêmoasac eñ ma kêsôm gebe “Awam kêtôm Jakob awa, mago lêmam kêtôm Esau lêma.”

²³ Ma eñ kējala eñ atom gebe lêma amuc-amuc kêtôm tēwa Esau lêma, tec gējam mec eñ. ²⁴ Eñ kêsôm gebe “Aôm latuc Esau binjanô me masi.” Eñ gējô eñ awa

gebe “Aê tau tonec.” ²⁵ Go eñ kêsôm gebe “Ôkêñ gējê êndêñ aê mênjanin latucnê gwada ma janam mec aôm.” Tec eñ kékêñ gējê gédêñ eñ geñ ma kékêñ wain gédêñ eñ gênôm. ²⁶ Go tama Isak kêsôm gédêñ eñ gebe “Latucenec, mênôtu gasuc ma ôlêsoñ aê.” ²⁷ Ma eñ kētu gasuc to kêlêsoñ eñ. Ma Isak gēju ênê ñakwê ñamalu ma gējam mec eñ to kêsôm gebe

“Gôlicgac me, latucnê ñamalu
kêtôm kôm, tarj Apômtau gējam mec narj,
ñamalu gējam sarjñ.

²⁸ Anôtô êkêñ manin umbonña êsêlô êpi aôm
to nom ñalêsi ma polom to wain ñanô lasê.

²⁹ Eñ êkêñ tenterlatu sênam sakinj aôm
to laum sewec êndêñ aôm.

Ôtu lasiminêñ ñatau
to tēnam latui sewec êndêñ aôm.

Aê japuc boa lau, tarj sêpuc boa aôm
to janam mec êsêac, tarj sênam mec aôm.”

³⁰ Isak gējam mec Jakob su ma Jakob gēwi tama Isak sinj dambêgeñ, ma tēwa Esau anga salerj gêmêñ. ³¹ Eñ kêmasarj nê gwada amboac tonarj ma kékêñ gédêñ tama. Ma eñ kêsôm gédêñ tama gebe “O tamoc, ôndi sa ma ôniñ latômnê gwada gebe ônam mec aê.” ³² Tama Isak kêsôm gédêñ eñ gebe “Aôm asa.” Eñ gējô eñ awa gebe “Aôm latôm ñacsêga aê, Esau.” ³³ Go Isak kêtakê ñanôgeñ ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, aôm gômôêñ atomgeñ ma asa kêtap gwada sa to kékêñ gédêñ aê gaerj ma gajam mec eñ su. Binjanô, mec kêpi eñ sugac, oc êwê kainj.” ³⁴ Esau gēju tamanê bin tonarj ma kêwakic to kêtaj lasê ma kêsôm gédêñ tama gebe “O tamoc, ônam mec aê amboac tonanjerjmarj.” ³⁵ Mago eñ kêsôm gebe “Lasim gêmêñ kébôli tau kêpi aôm ma kêjanjo aômnêm mec su.”

³⁶ Ma Esau kêsôm gebe “Ac sê ênê ñaê gebe Jakob jagédêñgeñ gebe eñ kêsau aê kētu dim luagêc sugac. Eñ kêjanjo ñoc gêñlênsêm ñacsêganja ma galoc eñ kêjanjo ñoc mec su gēwiñ.”

Go eñ kêsôm gebe “Aôm kôgamirj mec terj kētu aêña me masi.” ³⁷ Isak gējô Esau awa gebe “Ôlic acgom, aê kakêñ eñ kētu nêm ñatau ma kakêñ lasii samob gédêñ eñ gebe tētu ênê sakinjwaga ma kakêñ polom to wain gédêñ eñ gêwê kainj. O latucenec, aê janam aôm sa ña gēj amboac ondoc.”

³⁸ Esau kêsôm gédêñ tama gebe “O tamoc, aômnêm mec tagenjerj gêc me masi. O tamoc, ônam mec aê amboac tonanjerjmarj.” Ma Esau géoc awa sa ma kêtaj lasê.

³⁹ Go tama Isak gējô eñ awa gebe
“Malam ôñgôñña ênêc jaêc kôm tonjalêsi
to gamêñ manin umbonña êsêlô êsêpña.

⁴⁰ Nêm sinj êlôm aôm
ma ônam sakinj lasim.

Mago embe ôñgôm ôtu wakac,
go bêc terj ônsaic ênê sakinj su
êkônin aôm tônj êtiam atom.

Isak kêsakinj Jakob gēja Haran

⁴¹ Galoc Esau têtac gedec Jakob kêtü mec, tañ kêtap sa anğa tamanê nanğa. Ma Esau kêsôm gêdêñ tau gebe “Bêc tatanñ tanjiboa êtu tamocña kêdabinñ. Su, go janac lasic Jakob êndü.” ⁴² Rebeka gêñô latusêga Esau nê binñ tonañ naboña, tec kêsakinñ binñ gêdêñ ñac saunñ Jakob ma kêkalem enñ ma kêsôm gêdêñ enñ gebe “Ôlic acgom, têwam Esau gebe êkac kamocgôc. Enñ gebe ênac aôm êndü, tec kêkic aômnmê binñ.” ⁴³ Kêtu tonañña, latucenec, tañam wamu aê aoc. Ôndi ôêc ôndêñ lucñaç Laban ôna Haran. ⁴⁴ Ômoa ôwiñ enñ têm ñagêdô e têwamnê ñalêlôm êtu malô ⁴⁵ e têtac ñandanñ êdñ su ma êlinñ binñ, tañ gôgôm gêdêñ enñ nanñ sinñ, ocgo jasakinñ binñ êwac gebe ômu ômôêñ. Êtu asagenña amagêc lulugenñ anaña awi aê sinñ êndêñ bêc tagerñ.”

⁴⁶ Ma Rebeka kêsôm gêdêñ Isak gebe “Aê ôlic ñakam kêtü lau gamêñ Hetña nêñ lauonña. Jakob embe ênam lau Hetña nêñ awê teñ êwiñ êtôm laocoagêc, awê teñ anğa lau gamêñ tonecña nêñ, go aê jamoa nom êtu agenña.”

28

Jakob gêdi gêja gamêñbôm

¹ Go Isak gêmôêc Jakob ma gêjam mec enñ, go kêjatu enñ ma kêsôm gebe “Ônam awê gamêñ Kanaanña teñ êtu nêm awê atomanô. ² Ôndi ôêc ôna Mesopotamia ôndêñ tênam tama Betuel nê andu ma ônam awê teñ anğa tênamnê luñac Laban nê latuionêñ. ³ Njajaña ñatau Anôtô ênam mec aôm gebe ôtap gôlôac wakuc sa e ôtu taêsam ma ôtu lau tom-tom. ⁴ Enñ êkêñ Abrahamnê mec ñanô êndêñ aôm to nêm wakuc, gebe nom, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ Abraham ma aôm gômoa amboac ñac jaba nanñ, êtu aômnmê gêñ.” ⁵ Amboac tonañ Isak kêsakinñ Jakob gêja Mesopotamia gêdêñ ñac Aramña Betuel latu Laban, Esau agêc Jakob tenenñ Rebeka nê luñac.

Esau gêjam awê teñ

⁶ Esau gêlic gebe Isak gêjam mec Jakob ma kêsakinñ enñ gêja Mesopotamia gebe ênam awê anğa ônê ma gêdêñ tañ gêjam mec enñ nanñ, kêjatu enñ gebe “Ônam awê gamêñ Kanaan ña teñ êtu nêm awê atomanô,” ⁷ ma Jakob taña wamu tama agêc têna ma gêc gêja Mesopotamia. ⁸ Tec Esau kêjala gebe tama Isak gêlic lauo gamêñ Kanaanña ñajam atom ⁹ ma Esau gêdêñ Ismael gêja ma gêjam Abraham latu Ismael latuo, Nebajot luo Mahalat kêtü ênê awê gêwiñ awêlu, tañ enñ gêjam su nanñ.

Jakob gêc mê anğa Betel

¹⁰ Jakob gêdi anğa Ber-Seba kêsêlêñ kepen Haran gêja ¹¹ e kêsa ñasawa teñ jagêc gebe oc kêsêp su. Enñ kêkôc poc, tañ sêc gamêñ tonañ nanñ, ñateñ gedêñ kêtü nê kwalim ma kêsa tau sic gebe ênêc bêc. ¹² Ma gêc mê gebe têcwalê teñ kêkô nom ma ñatêpôê jadinñenñ undambê. Ma Anôtônê anjela sêpi-sêsêp sêmoa têc. ¹³ Ma gêlic Apômtau kêkô têcôña ma kêsôm gebe “Apômtau, tamamagêc Abraham agêc Isak nêñ Anôtô aê. Nom, tañ gôêc nanñ, aê gabe jakêñ êndêñ aôm to nêm wakuc. ¹⁴ Ma aômnmê wakuc oc ñanô lasê têtôm ganac gwêcña ma sêlainñ taunñ sêmu gamêñ oc kêsêp to oc kêpi ma gamêñ gêmu kêsêp to gêmu kêpiña sêna ma aôm to nêm wakuc nêm mec ñamoasinñ êmoasinñ gôlôac to gôlôac êtôm nom ñagamêñgeñ êna. ¹⁵ Gôlicgac me, aê gawinñ aôm ma gabe jajop aôm êtôm nêm lêñ ôsanña samobgeñ ma gabe jawê aôm e ômu ômôêñ gamêñ tonec êtiã, gebe aê jawi aôm sinñ atom e janğôm binñ, tañ gajac mata gêdêñ aôm nanñ

ņanô ģsa acgom.” ¹⁶ Jakob ģċ bċc e mata ģġlac ma kċsċm ģebe “Binņanċġen, Apċmtau ģġmoa ģamġņ tonecġoc ma aġ ģajam kauc.” ¹⁷ Ma eņ kġtġc tau ma kċsċm ģebe “ġamġņ tonec ģamġņ dabuņġoc. Anċtċ tau nġ andu ma undambġ ģasacġġdċ tonec.”

¹⁸ Ģġdġņ bġbġc kanucġņ Jakob ģġdi sa ma ģġjac poc, taņ ģeden ģġtu nġ kwalim naņ, sa kġkċ ģġtu ņabelo ma kġkġc niptġkwi kġpi poc tau. ¹⁹ Eņ kġsam ģamġņ tau ņaġ ģebe Betel. Ģġmuņġeņ sġsam malac tonarņ ņaġ ģebe Lus. ²⁰ Ma Jakob ģġjac mata bin amboac tonec ģebe “Anċtċ embe ġwiņ aġ ma ejop aġ aņġa intġna, tec ģasa nec, ma ġkġņ mo aġ janij to ņakwġ aġ ģasċņa ġndġņ aġ ²¹ e ģaċ lasġ tamocnġ andu tobiņmalġġeņ ġtiam, ġo Apċmtau ġtu ņoc Anċtċ. ²² Poc tonec ģajac sa kġkċ ģġtu ņabelo ġtu Anċtċnġ andu. Ma ģġņ samob, taņ aċm ġkġņ ġndġņ aġ naņ, aġ ģakġņ ģġņ 10-10 ņateņ ņanċ-teņ ņanċ ġtċmġeņ ġmu ġndġņ aċm ġwac.” *

29

Jakob ģġjam sakiņ Laban ģġjċ Rahel aġġc Lea

¹ Ģo Jakob ģġdi ma kġsġlġņ e ģġċ lasġ lau oc kġpiņa nġņ ģamġņ. ² Mata ģeso ģamġņ, tec ģġlic bumata teņ kġpoac kċm ma domba toņ tġġlac sġc ņaġala ģebe domba tġtarp nġņ bu sa aņġa bumata tau. Poc kapċġņ kġġadġ bumata tau. ³ Domba ņatoņ samob embe sġpi tageņ su, ġo ņaġejobwaga sġċc poc su aņġa bumata ma sġkġņ bu ġndġņ domba sġnċm. Su, ġo sġkġņ poc ġmu ņamala naġņġandġ bu auc ġtiam.

⁴ Ma Jakob kġsċm ģġdġņ ġsġac ģebe “O ņoc lasitġwaiac, amac aņġa ondoc.” ġsġac sġsċm ģebe “Aġac aņġa Haran.” ⁵ Eņ kġsċm ģġdġņ ġsġac ģebe “Amac ajala Nahor latu Laban me masi.” ġsġac sġsċm ģebe “Aġac ajala eņġac.” ⁶ Eņ kġsċm ģġdġņ ġsġac ģebe “Eņ ģġmoa ņajam me masi.” ġsġac sġsċm ģebe “Ģġmoa ņajam. Ģlic eņ latuo Rahel ģġmġņ ģġwiņ domba.” ⁷ Eņ kġsċm ģebe “Amboac ondoc, oc kġkċ ņaluņ, tec bċc sġsċ sapa sġna atomġeņ, akġņ bu ġndġņ ġsġac, ġo aġc ana ģebe sġniņ ģġġwanņarņ.” ⁸ Mago ġsġac sġsċm ģebe “Aġac atċm atom tageņ. Domba ņatoņ samob sġpi tageņ acgom, ġo aċc poc su aņġa bumata ma akġņ bu ġndġņ domba sġnċm.”

⁹ Eņ ģġjam binġalċm ģġwiņ ġsġac ģġmoa, ma Rahel ģġċ lasġ ģġwiņ tamanġ domba ģebe eņ ģejob ġsġac. ¹⁰ Jakob ģġlic sa lanġwa Laban nġ latuo Rahel to nġ domba, ġo ģġja ģġċc poc su aņġa bumata ma kġkġņ bu ģġdġņ sa lanġwa Laban nġ domba sġnċm. ¹¹ Ģo Jakob kġġsġp Rahel ma kġtarņ lasġ. ¹² Ģo Jakob ģġwa tau sa ģġdġņ Rahel ģebe “Tamamnġ ġġlċacnġeņ teņ aġ, ģebe tinoc Rebeka.” Tec Rahel kġġti ģakġsċm ņawae ģġdġņ tama.

¹³ Laban ģġņċ luo latu Jakob ņawae ma kġġti ģebe ġkċc eņ sa. Eņ kġmbċġņ to kġġsġp eņ, ġo ģġwġ eņ kġsċ nġ andu. Jakob ģġjac nġ lġņ samob ņamiņ ģġdġņ Laban ¹⁴ ma Laban kġsċm ģġdġņ eņ ģebe “Binņanċ, aġņoc ņatġ ņaġġdċ aċm.” Ma Jakob ģġmoa ģġwiņ eņ aġġņ teņ.

¹⁵ Ģo Laban kġsċm ģġdġņ Jakob ģebe “Aċm aņġa ņoc ġġlċacnġeņ, tec ġnam sakiņ aġ ņaċma me. Ģsċmmanņ, ģakġņ ņaġġjċ amboac ondoc ġndġņ aċm ġjċ nġm kċm.” ¹⁶ Ma Labannġ latuoagġc sġmoa, awġsġganġ ņaġ ģebe Lea ma awġ saun nġ ģebe Rahel. ¹⁷ Lea lanġanċ tutuc, mago Rahel ġli to lanġanċ latu-latu. ¹⁸ Ma Jakob tġtac ģġwiņ Rahel, tec eņ kġsċm ģebe “Aġ ģabe janam sakiņ aċm ģala 7

* 28:22: Betel ņam ģebe Anċtċnġ andu.

êjô latômô saurj Rahel su.”¹⁹ Laban kêsôm gebe “Jakêj enj êndêj aôm oc njam êlêlêc jakêj enj êndêj njac jaba tenj su. Amboac tonanj ômoa ôwiñ aê.”²⁰ Tec Jakob gêjam sakinj jala 7 kêtû Rahelñja. Enj têtac gêwiñ enj njanô, tec gêlic njasawa tonanj kêtôm bêc luagêcgeñ.

²¹ Go Jakob kêsôm gêdêj Laban gebe “Ôkêj njoc awê êndêj aê gebe jamoa jawiñ enj gebe njoc têm gêbacnê.”²² Ma Laban kékalem lau malacña samob sêpi tagen ma geno moasiñ tenj.²³ Mago gêdêj kêtulala enj kékôc latuo Lea ma gêwê enj gêdêj Jakob gebe êmoa êwiñ enj.²⁴ (Laban kékêj nê sakinjwagao Silpa gêdêj latuo Lea gebe ênam sakinj enj.)²⁵ Ma gêdêj bêbêcgeñ Jakob gêlic gebe Lea. Ma enj kêsôm gêdêj Laban gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondoc. Aê gajam sakinj aôm kêtû Rahel ña atom me. Aôm kôsau aê kêtû asagenja.”²⁶ Laban gêjô enj awa gebe “Aêacma mêtê gebe awê saurj ênam njac êmuñ awêsêga nec gêc atom.²⁷ Agêc amoa awiñ taôm e woke tonec êmbacnê, go aêac akêj awê tenj êndêj aôm êwiñ. Ma aôm ônam sakinj aê jala 7 êtiam êjô awê tau.”²⁸ Jakob gêlic njam ma agêc sêmoa sêwiñ tauñ e woke tau gêbacnê, go Laban kékêj latuo Rahel gêdêj enj gêjam.²⁹ (Laban kékêj nê sakinjwagao Bilha gêdêj latuo Rahel gebe ênam sakinj enj.)³⁰ Ma Jakob gêmooa gêwiñ Rahel amboac tonanjenj ma têtac gêwiñ Rahel kêlêlêc Lea su. Ma enj gêjam sakinj Laban jala 7 gêwiñ.

Jakobnê wakuc

³¹ Apômtau gêlic gebe Jakob têtac gedec Lea, tec kékêj enj kékêkam njapalê. Mago Rahel enj awê kapoac.³² Ma Lea taê ma kékôc njapalê njac ma gê ênê ñaê gebe Ruben gebe enj kêsôm gebe” Apômtau mata gê njoc gêj wapac ma galoc njoc akweñ oc têtac êwiñ aê.”³³ Enj taê kêtiam ma kékôc njapalê njac tenj ma kêsôm gebe “Apômtau gêñô su gebe têtac gedec aê, tec kékêj latuc tonec gêwiñ.” Ma gê ênê ñaê gebe Simeon.³⁴ Enj taê-kêtiam ma kékôc njapalê njac tenj ma kêsôm gebe “Galoc njoc akweñ êsap aê tøj gebe aê kakôc ênê latui têlêac.” Kêtû tonanña enj gê ênê ñaê gebe Lewi.³⁵ Ma enj taê kêtiam ma kékôc njapalê njac tenj ma kêsôm gebe “Galoc aê gabe jalambinj Apômtau.” Kêtû tonanña enj gê ênê ñaê gebe Juda. Go kékôc gôlôac kêtiam atom.*

30

¹ Rahel kêsaa gebe enj oc êkôc njapalê êjô Jakob atom, tec gêjam lêmuj têwao ma kêsôm gêdêj Jakob gebe “Ôka njoc gôlôac lasê. Embe masi, oc jamac êndu.”² Jakob têtac njandanj kêsaa gêdêj Rahel ma kêsôm gêdêj enj gebe “Aê gajô Anôtô su me. Enj kêgaminj têtmtaclêlôm njanjanô gêdêj aôm.”³ Go enj kêsôm gebe “Njoc sakinjwagao Bilha tonec. Ômoa ôwiñ enj gebe êkôc njapalê ênggôn aê labucm gebe jatap latuc tenj sa anja ênê.”⁴ Tec kékêj nê sakinjwagao Bilha gêdêj Jakob kêtû ênê awê ma Jakob gêmooa gêwiñ enj.⁵ Ma Bilha taê e kékôc njapalê njac gêjô Jakob.⁶ Go Rahel kêsôm gebe “Anôtô kêmêtôc aê ma kékêj tanja aê aoc, tec kékêj latuc gêdêj aê.” Kêtû tonanña enj gê ênê ñaê gebe Dan.⁷ Ma Rahelnê sakinjwagao Bilha taê kêtiam ma kékôc latu kêtû luagêcña gêjô Jakob.⁸ Ma Rahel kêsôm gebe “Aêagêc teoco amônaj tauñ njajanagenj e kaku enj tulu.” Tec gê njapalênê njaa gebe Naptali.

⁹ Lea kêsaa gebe oc êkôc gôlôac êtiam atom, tec kékôc nê sakinjwagao Silpa ma kékêj enj gêdêj Jakob kêtû ênê awê.¹⁰ Ma Leanê sakinjwagao Silpa kékôc latu tenj gêjô Jakob.¹¹ Ma Lea kêsôm gebe “Aê katap njoc njam sa.” Ma gê ênê ñaê

* **29:35:** Lau tonanj sêlic nêj om awê to njacña woke samuc tenj.

gebe Gad. ¹² Go Leanê sakinwagao Silpa kékôc latu kêtû luagêcña gêjô Jakob. ¹³ Ma Lea kêsôm gebe “Aê gamoa totêtac wapigen. Binjanô, lauo sêlambin aê.” Tec gê ênê ñaê gebe Aser.

¹⁴ Gêdêj têm sejon kôm ñanô saña nan, Ruben gêja kôm ma kêtap kananô ñagêdô sa, tanj lauo kapoac sêkôc êtu sêkêkam ñapalêña. Enj kékêj gêdêj têna Lea. Ma Rahel kêsôm gêdêj Lea gebe “Ôkêj latômnê kananô êndêj aêmarj.” ¹⁵ Ma Lea kêsôm gebe “Amboac ondoci, aôm kôjanjo ñoc akweñ su, nec gôlic amboac gêj ñaôma me. Ma galoc gobe ôkôc latucnê ka ñanô su amboac tonanjen me.” Ma Rahel kêsôm gebe “Amboac tonanj êmbêc tonec êmoa êwiñ aôm êjô latômnê ka ñanô.” ¹⁶ Gêdêj kêtula Jakob gêmu gêmêj anja kôm ma Lea kêpuc enj tontôn ma kêsôm gebe “Ôndêj aê ômôêjmarj gebe aê gajam ôli aôm ña latucnê ka ñanô.” Tec gêmoa gêwiñ enj gêdêj gêbêc tonanj. ¹⁷ Ma Anôtô kékêj tanja Lea e taê ma kékôc latu kêtû lemenj tenja gêjô Jakob. ¹⁸ Ma Lea kêsôm gebe “Anôtô kékêj latuc tenj gêdêj aê gêjô aê kakêj ñoc sakinwagao gêdêj ñoc akweñ.” Ma gê ênê ñaê gebe Isakar. ¹⁹ Go Lea taê kêtiam ma kékôc latu kêtû bña gêjô Jakob. ²⁰ Ma Lea kêsôm gebe “Anôtô kékêj gêj ñajam gêdêj aê. Galoc ñoc akweñ etoci aê sa gebe aê kakôc latuci 6 gêjô enj.” Ma enj gê ênê ñaê gebe Sebulon. ²¹ Tonanj su, go enj kékôc latuo tenj ma gê ênê ñaê gebe Dina.

²² Go Anôtô taê gêjam Rahel ma kékêj tanja enj ma gêlôc sa gebe êkôc ñapalê. ²³ Enj taê ma kékôc ñapalê ma kêsôm gebe “Anôtô gesen ñoc binj majocña su,” ²⁴ ma gê ênê ñaê gebe Josep ma kêsôm gebe “Apômtau êkêj latuc tenj mênêwiñ.”

Jakob kêmasej binj gêdêj Laban

²⁵ Rahel kékôc Josep su, go Jakob kêsôm gêdêj Laban gebe “Ôsakin aê jamu jana ñoc malac to ñoc gamêj. ²⁶ Ôkêj ñoc lauo to ñoc gôlôac êndêj aê gebe aê gajam sakin aôm kêtû êsêacña. Ôlôc, go jaêc jana. Aôm kôjala sakin, tanj gajam gêdêj aôm nanjac.” ²⁷ Ma Laban kêsôm gêdêj enj gebe “Ôlic aê ñajammarj. Aê kapuc kapoac ma katap sa gebe Apômtau gêjam mec aê kêtû aômña. ²⁸ Ôsam nê ñaôli ma aê gabe jakêj êndêj aôm.” ²⁹ Ma Jakob kêsôm gêdêj enj gebe “Taôm kôjala sakin, tanj gajam nanj, ma gôlic nê bulimakao to bôc ñagêdô sêmoa ñalêj gêdêj aê gajob êsêacña, ³⁰ gebe luagêcgenj sêmoa gêdêj aê gamêj atomgenj ma galoc têtû taêsam, ma Apômtau gêjam mec aôm gêdêj ñasawa, tanj aê gamoa gawin aôm nanj. Mago galoc amboac ondoci. Aê janam kôm janam tauc ñoc gôlôac sa êndêj ondocijenj.” ³¹ Ma Laban kêsôm gebe “Amboac tonanj aê jakêj asagenj êndêj aôm.” Ma Jakob gêjô enj awa gebe “Ôkêj gêj tenj êndêj aê atom. Aôm embe ôlôc êndêj ñoc binj tonec, go aê jatu gejobwaga ma jajop nê bôc êtiam. ³² Galoc aê janac nê bôc pebenj kêsî ma jajalinj bôc ôlinj komokom to tictêla-tictêla samob sa ma domba jejec to noninj komokom to tictêla-tictêla amboac tonanjenj ma gêj tonanj têtû ñoc ñaôli. ³³ Êtu ñamu binj tonec êwaka aê sa gebe aê ñac gêdêj gebe Aôm embe ômôêj gebe ônac ñoc ñaôli kêsî ma ôlic noninj, tanj ôlinj komokom to tictêla-tictêla atom to domba, tanj jejec atom nanj ñatenj, go ôlic aê amboac ñac genjenj.” ³⁴ Laban kêsôm gebe “Ñajam, amboac tonanj nê binj êtu tônj.” ³⁵ Mago gêdêj bêc tecenanj Laban kékôc noninj kapoac talô-talô to tictêla-tictêla ma noninj têna ôlinj komokom to tictêla-tictêla samob su, samob, tanj ôlinj sêpsêp ñagec gêc nanj, to domba jejec samob amboac tonanj ma kékêj gêdêj latui sejon. ³⁶ Ma gêc gêja e intêna ñasawa kêtôm bêc têtêac genj êsêagêc Jakob kêsî ma Jakob gejob Labannê bôc ñagêdôgenj.

³⁷ Go Jakob kékôc kalatu anġa kaleloj to otic ma kaopo ma geberj ɲaôlic ɲatalô tictêla-tictêla. ³⁸ Eɲ kékôc kalatu, taɲ kemasaj su naɲ, jaketoc kékô busawa, kékô suc, taɲ bôc sêmêɲ sênôm bu kêsêɲa naɲ, kékô bôc laɲôɲnêmɲa solop. Go gêdêɲ noc sênôm buɲa bôc sêgêli tauɲ sêmoa. ³⁹ Bôc sêgêli tauɲ sêmoa sêkanôɲ gamêɲ, taɲ kalatu sêkô naɲ, tec sêsu ɲalatu ôliɲ talô-talô to komokom ma tictêla-tictêla. ⁴⁰ Domba tonaj sêmoa tauɲɲa ma Jakob kékêɲ bôc ɲagêdô laɲôɲ gêdêɲ bôc ôliɲ komokom to tictêla-tictêla, taɲ sêmoa Labannê bôc ɲatoɲ ɲalêlôm naɲ. Ma eɲ kêjalij tau nê bôc ɲatoɲ ɲagêdô sa ma kékêɲ nê gêɲ sêwiɲ Labannê atom. ⁴¹ Embe bôc toôliɲwalô sêɲgêli tauɲ, go Jakob naetoc kalatu ênêc bôc laɲôɲnêmɲa êsêp suc ɲalêlôm gebe sêlic kalatu ma sêɲgêli tauɲ. ⁴² Mago embe bôc toôliɲ secsec, go naetoc kalatu êkô atom. Kêtu tonajɲa bôc toôliɲ secsec têtù Labannê ma bôc toôliɲwalô têtù Jakobnê. ⁴³ Tec ɲac tau kêtu ɲac tolêlôm ma kêtap nê bôc ma sakiɲwagao to ɲac ma kamele to doɲki taêsam sa.

31

Jakob gêwi Laban siɲ

¹ Ma Jakob gêɲô Laban latui sêsôm-sêsôm gêdêɲ tauɲ gebe “Jakob kêjaɲgo tamenjinê gêɲ samob su. Anġa tamenjinê gêɲ eɲ kêtap waba taêsam sa e kêtu ɲac tolêlôm.” ² Ma Jakob kêsâê Laban laɲôanô e gêlic kêtôm gêmunġeɲ kêtiam atom. ³ Tec Apômtau kêsôm gêdêɲ Jakob gebe” Ômu tamami to nêm tawaj nêɲ gamêɲ ôna ma aê oc jawiɲ aôm.” ⁴ Ma Jakob kêsakiɲ biɲ gêja ma gêmôêc Rahel agêc Lea sêmêɲ kôm, taɲ nê bôc sêmoa naɲ, ⁵ ma kêsôm gêdêɲ êsêagêc gebe “Aê galic tamemi laɲôanô amboac teɲ, eɲ gêlic aê ɲajam amboac gêmunġa kêtiam atom. Mago tamocnê Anôtô gêmoo gêwiɲ aê. ⁶ Amagêc ajala gebe gajam sakiɲ tamemi toɲoc ɲaclai samucġeɲ. ⁷ Mago tamemi kêsau aê ma gêjam ɲoc ɲaôli ôkwi kêtu ðim 10. Mago Anôtô kékô eɲ auc gebe êɲgôm aê sec atom. ⁸ Gêdêɲ taɲ eɲ kêsôm gebe ‘Bôc toôliɲ komokom têtù nêm ɲaôli’ naɲ, bôc samob sêsu ɲalatu toôliɲ komokom. Ma gêdêɲ taɲ eɲ kêsôm gebe ‘Bôc toôliɲ tictêla-tictêla têtù nêm ɲaôli’ naɲ, bôc samob sêsu ɲalatu toôliɲ tictêla-tictêlageɲ. ⁹ Amboac tonaj Anôtô kékôc bôc su anġa tameminê ma kékêɲ gêdêɲ aê.

¹⁰ “Gêdêɲ têm taɲ bôc sêgêli tauɲɲa naɲ, aê gaôc matocanô sa ma gaêc mê teɲ ma galic noniɲ kapoac, taɲ sêgêli noniɲ têna naɲ, ôliɲ komokom to tictêla-tictêla ma talô-talô. ¹¹ Go Anôtônê anġa awa gêjac aê gêdêɲ taɲ gaêc mê gaêc naɲ, gebe ‘Jakob.’ Ma aê kasôm gebe ‘Aê tec gamoa.’ ¹² Ma eɲ kêsôm gebe ‘Ôc matamanô sa ma ôlic. Noniɲ kapoac samob, taɲ sêgêli noniɲ têna naɲ, ôliɲ komokom to tictêla-tictêla ma talô-talô gebe aê galic gêɲ samob, taɲ Laban gêgôm gêdêɲ aôm naɲ. ¹³ Aê Anôtô, tec gaoc tauc lasê gêdêɲ aôm anġa Betel naɲ, gêdêɲ taɲ aôm goeɲ oso poc ma gôjac mata biɲ gêdêɲ aê naɲ. Galoc ôndi ôwi gamêɲ tonec siɲ ma ômu ôna gamêɲ, taɲ tênam kékôc aômɲa naɲ.’ ”

¹⁴ Ma Rahel agêc Lea sêjô eɲ awa gebe” Aêagêc awê kaiɲ gêɲ ɲagêdô to gêɲlênsêm ɲagêdô gêc tamemainê andu me. ¹⁵ Eɲ gêlic aêagêc amboac lauo jaba. Eɲ kêtulu aêagêc ma kêjaiɲ awa, taɲ gêjô aêagêc naɲ, su. ¹⁶ Waba samob, taɲ Anôtô kékôc su anġa tamemainê naɲ, kêtu aêagêc to ma gôlôac ma gêɲ. Kêtu tonajɲa ôɲgôm biɲ samob, taɲ Anôtô kêsôm gêdêɲ aôm naɲ, ɲanô êsamaɲ.”

17 Tec Jakob gêdi ma kékêñ latui to nê lauo sêñgôn kamele ñaô. 18 Ma en gêwê nê bôc to gêñ maten jali samob, tañ kêtap sa nan, bôc samob, tañ têtû ênê gêñ gédêñ en gêmôa Mesopotamia nan, gebe êndêñ tama Isak êna gamêñ Kanaan.

19 Laban gêja gebe êkapiñ domba ñaôlilu. Ma Rahel gêjam genjen tamanê anôtô gwam. 20 Ma Jakob gêwê ñac Aramña Laban auc gebe kékêñ tau êc êna nec ñawae ten gédêñ en atom. 21 En gêc tonê waba samobgen gêja, go gêdi jagelom bu Euprat ma kêsêlêñ lanjô gêlac gamêñ lôcña Gilead.

Laban kējanda Jakob

22 Bêc têtêac gêjaña, go sêsôm gédêñ Laban gebe Jakob gêc gêja. 23 Tec en kejon nê tawan sêwiñ en ma kējanda Jakob bêc 7 e gê en tôn anga gamêñ lôcña Gilead. 24 Mago gédêñ gêbêc Anôtô jagêsun mê gédêñ ñac Aramña Laban ma kêsôm gédêñ en gebe “Ôlic taôm, ôsôm biñ ñajam me sec êndêñ Jakob atom.”

25 Ma Laban kêka lêtêc Jakob. Jakob gê nê becobo kékô lôc ma Laban to nê tawan jasêlêwan taun sêmôa gamêñ lôcña Gilead. 26 Ma Laban kêsôm gédêñ Jakob gebe “Aôm gôgôm asagen, tec gôwê aê auc ma kôjanjo latucoagêc su amboac sinwaga sêjanjo ñacjo, tañ sêku êsêac tulu nan su. 27 Kêtu asagenña aôm gôwê aê auc ma gôêc kelecgen gômôên. Aê gabe jambon aôm ña wê to onj ma dauc, mago aôm kôsôm biñ ten gédêñ aê atom. 28 Ma kêtû asagenña aôm godec gebe jalêsôp latucoagêc to dêbuci alinânô atom. Aôm gôgôm gêñ meloc. 29 Aê katôm gebe janjôm aôm sec. Mago tamamnê Anôtô kêsôm biñ gédêñ aê gédêñ gêbêc tonan gebe ‘Ôlic taôm, ôsôm biñ ñajam me sec ten êndêñ Jakob atom.’ 30 Ma galoc aôm gôêc gômôên gebe gôjam awam su tamamnê andunja. Mago kêtû asagenña aôm gôjam genjen aêñoc anôtôi gwam.” 31 Jakob gêjô Laban awa gebe “Aê katêc tauc gaboc aôm ôjanjo latômio su anja aêñoc. 32 Aôm embe ôtap nêman anôtôi gwam sa anja ñac ten nê, nan oc êmôa mata jali atom. Aêacnêñ tawan sêmôa, tec ômbêlêñ ñoc waba e ôtap nêman gêñ sa ma ôkôc êsêac sêlic.” Jakob gêñô Rahel gêjam genjen gêñ tau ñawae atom.

33 Amboac tonan Laban kêsô Jakobnê bec gêja ma kêsô Leanê bec ma kêsô sakinwagao luagêc nêñ bec amboac tonanjen, mago kêtap gêñ tau sa atom. Go kêsa anja Leanê bec jakêsô Rahelnê. 34 Ma Rahel kêkôc anôtôi gwam tau jakêsij ôkwi gêc kamelenêñ waba lau sêñgôn ñaôña ñalêlôm ma en tau gêñgôn ñaô. Ma Laban kêbêlêñ bec ñagêñlêlôm samob ma kêtap gêñ tau sa atom. 35 Ma Rahel kêsôm gédêñ tama gebe “O ñoc ñatau, aê gadi sa kakô aôm lanjômnêñ jakatôm atom, tec têtmtac ñandan êndêñ aê atom, gebe kakôc ajôn.” Tec gesom-gesom, mago kêtap anôtôi gwam tau sa atom.

36 Go Jakob têtac ñandan kêsa ma kêsôm Laban. Ma Jakob kêsôm gédêñ Laban gebe “Aê gagôm sec amboac ondoc. Aê gagôm keso ondoc tec kôjanda aê gômôên nec. 37 Aôm kôbêlêñ ñoc waba samob. Aôm kôtap nêman waba ondoc sa. Otoc gêñ tau ênêc awêgen êndêñ aêñoc tawan to aômnêman tawan lanjônên gebe sêlic ma sêmêtôc aêagêcnêñ biñ. 38 Aê gamoa gawiñ aôm jala 20. Nêman domba têna to noniñ têna sêjam ñalatu su atom ma aê gaen domba kapoac ten anja nêman domba ñaton atom. 39 Gêñ, tañ kêam sec sêkac gêñgic nan, aê kakêñ gédêñ aôm gebe ôlic nan atom, aê tauc gajô anja aêñoc. Aôm kôkac aê gebe jajô gêñ samob, tañ sêjam genjen gédêñ ocsalô ma ônê, tañ sêjam genjen gédêñ gêbêc nan amboac tonanjen. 40 Aê gamoa amboac tonan. Gédêñ ocsalô oc kêpac aê êndu ma gédêñ gêbêc malo gêjam aê. Ma bêc gedec matocanô. 41 Jala 20 aê gamoa gawiñ aôm anja nêman andu. Aê gajam sakin aôm jala 14 gêjô latômogêc. Ma jala 6 gêjô nêman bôc. Mago aôm gôjam ñoc ñaôli ôkwi kêtû dim

10. ⁴² Tamocnê Anôtô, Abrahamnê Anôtô ma Isaknê kêtêc tau ñamôkê embe êmoa êwiñ aê atom, go aôm ôsakiñ aê tolemoc sawagen jana. Anôtô gêlic ñoc gêñwapac to lemoc ñakôm ma kêmêtôc nêmbiñ gêdêñ gêbêc tonec.”

Jakob agêc Laban sêmoatiñ poac

⁴³ Go Laban gêjô eñ awa ma kêsôm gêdêñ Jakob gebe “Lauo tonec aêñoc latucio, gôlôac tau aêñoc gôlôac, bôc ñatorñ aêñoc bôc ñatorñ ma gêñ samob, tañ aôm gôlic nañ, aêñoc gêñgoc. Mago ocsalô tonec aê jañgôm asagen êndêñ latucio me êndêñ nêñ gôlôac, tañ êsêac sêkôc nañ.” ⁴⁴ Ajôc, aêagêc tamoatiñ poac teñ. Poac tau êtu ñabelo êwa aêagêc saña teñ.” ⁴⁵ Tec Jakob kêkôc poc teñ jagêjac sa kêkô kêtû ñabelo. ⁴⁶ Ma Jakob kêsôm gêdêñ nê tawan gebe “Ajoñ poc sa.” Ma êsêac sêkôc poc ma sêboa sa kêtû toñ teñ. Ma êsêac señ gêñ sêngôñ poc tau ñaô. ⁴⁷ Laban kêsam toñ tau gebe Jegar-Sahaduta, mago Jakob kêsam gêñ tau gebe Galed. ⁴⁸ Laban kêsôm gebe “Toñ tonañ kêtû ñabelo êwa aêagêc saña êkô ñasawa.” Kêtû tonañña eñ kêsam gêñ tau gebe Galed, ⁴⁹ ma alê poc gebe Mispa gebe eñ kêsôm gebe “Aêagêc embe tamoã jaêc taun, go Apômtau ejoj aêagêc. ⁵⁰ Aôm embe ôtu kasec aê latucio me ônam lauo ñagêdô mênsewiñ latucio, nañ ôlic katômañ gebe ñamalac teñ tec mêngewiñ aêagêc atom nec, mago Anôtô oc êjala gebe gejob aêagêc.”

⁵¹ Go Laban kêsôm gêdêñ Jakob gebe “Ôlic toñ to alê poc tonec, tañ aê gajac sa kêkô aêagêc ñasawa nañ. ⁵² Toñ tau to alê poc tonec êtu ñabelo gebe aê jañgêli toñ tonec wacjalom nêmbiñ gamêñ atom, ma aôm ôngêli toñ to alê poc tonec mênjolom aêñoc gamêñ êtu ôngôm aê secña atom. ⁵³ Abrahamnê Anôtô to Nahornê Anôtô ma agêc tamenjinê Anôtô êtu ñac-mêtôcwaña êkô aêagêc ñasawa.” Ma Jakob kêtôc lêma gêdêñ tama Isak nê kêtêc tau ñamôkê. ⁵⁴ Ma Jakob kêkêñ da teñ anga lôc tonañ ma kêkalem nê tawan gebe sêniñ polom. Ma êsêac señ polom ma sêmoã lôc tau gêdêñ gêbêc samuc tonañ.

⁵⁵ Gêdêñ bêbêc kanucgeñ Laban gêdi ma kêlêsoñ dêbui to latuio alinãno to gêjam mec êsêac. Go gêwi êsêac siñ ma gêmu gêja nê gamêñ. * †

32

Jakob kêmasañ tau gebe êndac Esau

¹ Ma Jakob kêkôc nê lêñ sa amboac tonañ. Ma Anôtônê anjela dêdac eñ. ² Jakob gêlic êsêac ma kêsôm gebe “Anôtônê siñwaga êsêac.” Tec kêsam gamêñ tau ñaê gebe Mahanaim.

³ Go Jakob kêsakiñ nê lau jaen sêmuñ dêdêñ têwa Esau sêja, tañ gêngôñ Edomnê gamêñ Seir. ⁴ Ma eñ kêjatu êsêac gebe “Asôm êndêñ ñoc ñatau Esau amboac tonec gebe Aôm nêmbiñ sakiñwaga Jakob kêsôm biñ tonec gebe Aê gamoa gawij Laban e mêngeêdêñ galoc. ⁵ Ma aê katap bulimakao to donki ma bôc ñatorñ ma sakiñwagao to ñac sa. Ma galoc kakêñ jaen gêdêñ ñoc ñatau gebe ôlic aê ñajamña.”

⁶ Lau jaenña sêmu dêdêñ Jakob sêja ma sêsôm gebe “Aêac aô lasê têwam Esau. Eñ gêdi gebe êpuc aôm tônia toñ to lau 400 sêwiñ eñ.” ⁷ Tec Jakob kêtakê ñanô ma gêmoã tonjalêlôm ñatutucgeñ ma gêwa lau, tañ sêwiñ eñ nañ, ma bôc ñatorñ to bulimakao ma kamele kêkôc gêja toñ luagêc. ⁸ Eñ taê gêjam gêc taña gebe “Esau embe êndac toñ teñ ma enseñ su, go toñ teñ gacgeñ sêc sêna.”

* **31:55:** Jegar-Sahaduta ñam gebe Toñ tañ kêtû ñabelo. † **31:55:** Galed tonec Ebolai awen ñam gebe Toñ tañ kêtû ñabelo.

⁹ Ma Jakob kêsôm gebe “O tamoc Abraham nê Anôtô ma tamoc Isak nê Anôtô, o Apômtau, aôm kôsôm gêdêḡ aê gebe ‘Ômu ôna nêḡ gamêḡ to nêḡ gôlôac ma aê gabe jamoasiḡ aôm.’” ¹⁰ Aê gêḡ ḡaôma nec katôm nêḡ moasiḡ to nêḡ biḡ ḡaḡêḡ, taḡ kôkêḡ gêdêḡ nêḡ sakiḡwaga aê naḡ atom. Aê galom bu Jordan tonec tec kamêḡôm ḡoc tôcḡer ma galoc katu toḡ luagêc. ¹¹ Aê jaterḡ aôm gebe ônam aê kêsi êndêḡ teoc Êsau lêma, gebe aê katêc eḡ. Moae êmêḡ e ênac aêac samob êndu, enseḡ teneḡi to nêḡ gôlôac êtômḡeḡ. ¹² Mago aôm kôsôm gebe ‘Aê gabe jamoasiḡ aôm to jakêḡ nêḡ wakuc têtôm ḡaḡac ḡwêcḡa, taḡ lau teḡ sêsa sa têtôm atom.’”

¹³ Ma eḡ gêmoa ônê gêdêḡ gêbêc tonanḡ ma kêkôc nê gêḡ samob, taḡ kêtap sa naḡ, ḡagêdô su gebe êwi siḡ êndêḡ têwa Esau ḡaôma. ¹⁴ Eḡ kêkôc noniḡ têna 200 to kapoac 20 ma domba 200 to kapoac 20, ¹⁵ ma kamela 30 tonêḡ ḡalatuḡeḡ, taḡ sêḡôm su naḡ, bulimakao tana 40 to kapoac 10, doḡki têna 20 to kapoac 10. ¹⁶ Bôc totoḡ-totoḡ tonanḡ eḡ kakêḡ sêsêḡ sakiḡwaga lemeḡ gêdêḡ-gêdêḡeḡ ma kêsôm gêdêḡ nê sakiḡwaga gebe “Amac amuḡ aê ma akêḡ ḡasawa êsi tau êniḡ toḡ êndêḡ-êndêḡ-ḡeḡḡa êḡic êtômḡeḡ.” ¹⁷ Eḡ kêjatu ḡac ḡamataḡa gebe “Teoc Esau embe ênac aôm ma êtu kênac aôm gebe ‘Aômḡeḡ ḡatau asa. Aôm ôna ondoc. Gêḡ, taḡ gêmuḡ aôm naḡ asanê,’” ¹⁸ go ôsôm gebe ‘Êsêac têtû nêḡ sakiḡwaga Jakobnê gêḡ. Eḡ gebe êkêḡ gêḡ tau êndêḡ ḡoc ḡatau Esau ḡaômageḡ. Eḡ tau kêdaguc aêac.’” ¹⁹ Eḡ kêjatu biḡ tonanḡeḡ gêdêḡ ḡac kêtu luagêcḡa to têlêacḡa ma êsêac samob, taḡ têdaguc bôc ḡatoḡ gêdêḡ-gêdêḡeḡ naḡ. “Amac embe andac Esau, go asôm biḡ tagerḡ tonanḡeḡ êndêḡ eḡ” ²⁰ ma asôm teḡ tonec êwiḡ gebe ‘Nêḡ sakiḡwaga Jakob kêdaguc aêac.’” Jakob taê gêḡam gebe “Aê jaê wama eḡ ḡa gêḡ, taḡ gabe jakêḡ ḡaômageḡ êndêḡ eḡ naḡ, êmuḡ acgom, go jalic eḡ laḡôanô êtu ḡamu. Moae êkôc aê sa.” ²¹ Tec gêḡ, taḡ gebe êkêḡ ḡaômageḡ êndêḡ Esau naḡ, kêsêlêḡ gêmuḡ eḡ ma eḡ tau gêmoa bec ḡamala gêdêḡ gêbêc tonanḡ.

Jakob agêc ḡac teḡ sêḡônḡ taḡ aḡa Peniel

²² Gêdêḡ gêbêc tonanḡeḡ Jakob gêdi ma kêkôc nê awêagêc to nê sakiḡwagaogêc ma nê gôlôac 11 gebe selom buselerḡ Jabok. ²³ Eḡ kêkôc êsêac ma kêsakiḡ êsêac selom bu tonê gêḡ ḡagêdô amboac tonanḡeḡ. ²⁴ Ma eḡ taugerḡ gêmoa ḡamakerḡ. Ma ḡac teḡ jaagêc sêḡônḡ taḡ e gêu bôḡ. ²⁵ Gêdêḡ taḡ ḡac tau gêlic gebe oc êku Jakob tulu êtôm atom naḡ, kêtap Jakob kêsêḡ magi e magi kêsu gêdêḡ agêc sêḡônḡ taḡ sêmoa naḡ. ²⁶ Ma eḡ kêsôm gebe “Ôwi aê siḡ gebe gêu bôḡḡac.” Mago Jakob kêsôm gebe “Aê jawi aôm siḡ atom e ônam mec aê êmuḡ acgom.” ²⁷ Ma ḡac tau kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Nêḡ ḡaê amboac ondoc.” Ma eḡ kêsôm gebe “Jakob.” ²⁸ Go eḡ kêsôm gebe “Sêsam aôm gebe Jakob êtiam atom, sêsam aôm gebe Israel, gebe aôm ḡôjac siḡ gêdêḡ Anôtô to ḡamalac ma kôku êsêac tulu.” ²⁹ Ma Jakob kêtu kênac eḡ gebe “Ôsam nêḡ ḡaê êndêḡ aê.” Mago eḡ kêsôm gebe “Aôm kôtu kênac ḡoc ḡaê kêtu asagerḡa.” Ma eḡ gêḡam mec Jakob aḡa tônê. ³⁰ Go Jakob kêsam gamêḡ tau ḡaê gebe Peniel ma kêsôm gebe “Aê laḡôcanô gêdêḡ Anôtô laḡôanô ma ḡacḡeḡ ḡamoa tomatoc jaligerḡ.” ³¹ Gêdêḡ taḡ kêka lêlêc Peniel naḡ, oc kêpi. Ma eḡ kêka ḡwecḡeḡ gêḡa kêtu magiḡa. ³² Kêtu tonanḡa lau Israel seḡ bôc ḡalabu atom e mêḡgêdêḡ galoc gebe ḡac tau kêtap Jakob kêsêḡ magi.

33

Jakob agêc Esau sê wama tauj

¹ Ma Jakob gêôc mataanô sa e gêlic Esau to lau 400 sêwiņ enj sêmêņ. Tec enj gêjac sam nê gôlôac gêdêņ Lea agêc Rahel to sakinwagao luagêc. ² Ma enj kékêņ sakinwagaoagêc to nêņ gôlôac sêkô ņamata. Lea to nê gôlôac têdaguc, ma Rahel agêc Josep sêkô êsêac samob ņamu. ³ Enj tau gêwê êsêac ac têtû oloņ-oloņ sêja. Enj gewec e jakêtap labôc kêtû dim 7 e jagêjac têwa sa.

⁴ Mago Esau kêlêti gêdêņ enj jagêlô enj tônj to kêmboên enj kêsêp gêsutêkwa, ma kêlêsoņ enj alianô. Ma agêc tetaņ. ⁵ Gêdêņ taņ Esau gêôc mataanô sa e gêlic lauo to gôlôac naņ, enj kêsôm gebe “Asa lau, tec sêwiņ aôm.” Ma Jakob kêsôm gebe “Gôlôac, taņ Anôtô kékêņ êsêac kêtû êmoasinj nêm sakinwagaņa naņ.” ⁶ Ma sakinwagaoagêc to nêņ gôlôac mênjtêdabinj ma sewec. ⁷ Go Lea to nê gôlôac mênjtêdabinj ma sewec amboac tonanņenj. Gocgo Josep agêc Rahel mênjtêdabinj ma sewec têtû ņamu. ⁸ Ma Esau kêsôm gebe “Aôm taêm gêjam binj amboac ondoc kêpi tonj kapôên, taņ gadac naņ.” Jakob gêjô enj awa gebe “Aê gabe ņoc ņatau êlic aê ņajamņa.” ⁹ Mago Esau kêsôm gebe “O lasicenec, aêņoc gêņ kêtôm aê. Ôkôc nêm gêņmaņ.” ¹⁰ Jakob kêsôm gebe “O masi. Aôm embe ôlic aê ņajam, go ôkôc gêņ tonanņ aņa aêņoc gebe aê galic laņômanô e kêtôm galic Anôtô tau laņôanô gebe aôm kôkôc aê sa ņajamņenj. ¹¹ Aê jatenj aôm gebe ôkôc gêņ, taņ kakêņ gêdêņ aôm gêwac naņ, gebe Anôtô kêmoasinj aê ņanôgenj ma kakoc ņoc gêņ kêtôm aê su.” Enj kêpiņkap Esau amboac tonanņ e kékôc gêņ tau su.

¹² Go Esau kêsôm gebe “Ajôc, dandimaņ ma tasêlêņ. Aê jasêlêņ jamuņ aôm.” ¹³ Ma Jakob kêsôm gebe “O ņoc ņatau, aôm gôlicac gebe gôlôac têtû kapôên su atom ma aê gaê go domba to bulimakao tonjalatu naņ. Embe sensoc êsêac sêsêlêņ ec baliņ sêņgôm bêc tagenj, ņatonj samucgenj oc sênaņa. ¹⁴ Amboac tonanņ, ņoc ņatau, ôsêlêņ ômuņ aêac. Aê jawê bulimakao malô-malôgenj jandaņguc êtôm bôc to gôlôac ņasec-ņasec sêkêņ aê e wacjaô lasê ņoc ņataunê gamêņ Seir.”

¹⁵ Tec Esau kasôm gebe “Aê jawi lau, taņ sêwiņ aê naņ, ņagêdô sinj sêwiņ aôm.” Mago enj kasôm gebe “Sêwiņ aêac êtu agenņa. ņoc ņatau, embe ôlic aê ņajam, go êtôm.” ¹⁶ Tec Esau kékac tau ôkwi gêdêņ bêc tonanņenj gêmu gêja Seir kêtiam. ¹⁷ Ma Jakob kêsêlêņ jagêô lasê Sukot ma kékwê nê andu tenj, ma gêjam bec kêtû nê bôcņa. Kêtû tonanņa enj kêsam gamêņ tau gebe Sukot.

¹⁸ Go Jakob toôli samucgenj gêô lasê malac Sikem, taņ gêc gamêņ Kanaan naņ. Enj kêsêlêņ aņa Mesopotamia gêmêņ ma gêjam nê bec kékô malac ņamagê. ¹⁹ Ma enj gêjam ôli nom, taņ nê bec kakô naņ, aņa Sikem tama Hamor latuinêņ. Enj gêjam ôli ņa mone 100. ²⁰ Aņa tonanņ enj gêboa altar tenj sa ma kêsam altar tau gebe Anôtô, Israelnêņ Anôtô enj. *

34

Siņ kêsâ Sikem

¹ Bêc tenj Lea latuo Dina, taņ Jakob kêka lasê naņ, kêsêlêņ gebe êlic lauo gamêņ tonanņa. ² Ma ņac gamêņ Hibņa tenj, taņ kêtû gamêņ ņatau naņ, Hamor latu Sikem, gêlic enj ma gêlô enj tônj ma gêmôa gêwiņ enj e gêgôm enj kêtû sec. ³ Mago nê ņalêlôm kêsap Jakob latuo Dina tônj. Enj têtac gêwiņ ņapalêo tau ma kêsôm binj ņajamņenj gêdêņ enj. ⁴ Tec Sikem kêsôm gêdêņ tama Hamor gebe

* 33:20: Sukot ņam gebe Bec.

“Ômansañ binj gebe ñapalêo tonañ êtu ñoc awê.” ⁵ Ma Jakob gêñô gebe enj gêgôm latuo Dina kêtú sec. Tagenj latui sejop bôc sêmoa kôm, tec Jakob gêjam tau tônj e êsêac sêmu sêmênj acgom. ⁶ Ma Sikem tama Hamor gêdênj Jakob gêja gebe ênam binjalôm êwiñ enj. ⁷ Jakob latui anja kôm sêmênj ma sêñô binj tau ñawae e gegenj êsêac sa ma têtac ñandanj ñanô gebe Sikem gêgôm sec gêdênj Israel ma gêmoa gêwiñ Jakob latuo, gebe lau tenj sêñgôm gêñ amboac tonañ atomanô.

⁸ Mago Hamor gêjam binjalôm gêwiñ êsêac ma kêsôm gebe “Latucnê ñalêlôm gêwiñ latômio samucgenj, tec gabe jatenj aôm ôkênj enj êndênj enj êtu êna awê.

⁹ Tanam taunmanj. Amac akênj latômio êndênj aêac ma akôc aêac latunjo êjô.

¹⁰ Amoa awiñ aêac atu têtê. Ma gamênj êtu amacnêm gamênj. Amoa gamênj tau ma atulu gêñ e atu lau tolêlôm.” ¹¹ Ma Sikem kêsôm binj gêdênj awê tama to lui gebe “Alic aê ênac matemanô ñajammanj. Ma gêñ samob, tanj atenj anja aêñoc nanj, aê gabe jakênj êndênj amac. ¹² Amac embe ajatu ñaôli kapôñj sec to awalauñ, oc jakênj êtôm tê ajatu nêgenj. Tagenj akênj ñapalêo tau êtu ñoc awê.”

¹³ Jakob latui sêjô Sikem agêc tama Hamor awenj sêbanac binjenj gebe enj gêgôm luñjo Dina kêtú sec. ¹⁴ Êsêac sêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Aêac atôm atom gebe akênj luñjo êndênj ñac samuc tenj, tanj sêsa enj atom nanj. Binj amboac tonañ êñgôm aêac majenj. ¹⁵ Angôm binj tonec êtu tônj êmuñ acgom, gebe asa nêmm ñacwaga samob e amac mênjatôm aêac acgom, go aêac alôc êndênj nêmm binj ¹⁶ ma akênj latunjo êndênj amac ma aêac akôc amac latômio to amoa awiñ e tatu laum tagenj. ¹⁷ Mago amac embe akênj tanjem ma binj ma asa taôm atom, go aêac akôc latunjo su ma aêc ana.”

¹⁸ Êsêacnênj binj tonañ kêmoasinj Hamor agêc Hamor latu Sikem. ¹⁹ Ma ñac wakuc tau gêgôm gêñ tau ñanô kêsa sebenj gebe enj têtac gêwiñ Jakob latuo. Ñac tau nê gôlôac tetoc enj sa kêlêlêc nêñ lau ñagêdô su. ²⁰ Ma Hamor agêc latu Sikem sêô lasê nêñ malac ñasacgêdô ma sêjam binjalôm sêwiñ ñacwaga malacña ma sêsôm gebe ²¹ “Lau tonañ sê sêlêb gêdênj aêac, Amboac tonañ alôc gebe sêmoa aêacnênj gamênj ma têtulu gêñmanj. Alic acgom, gamênj tau kapôñj kêtôm êsêac sêñgôñja. Aêac tanam êsêac latunjo ma takênj nêñ latunjo êndênj êsêac sênam. ²² Tagenj êsêac oc sêmoa aêac ñaluñ tatu laum tagenj atom, aêac talôc sa gebe êsêacnênj binj tecenec êtu tônj acgom gebe Tasa nêñ ñacwaga samob êtôm êsêac sêsa taunñ nanj. ²³ Ma êsêacnênj bulimakao to waba ma bôc samob oc têtú aêacnênj atom me. Tagenj tecenec gebe talôc êndênj êsêacnênj binj, go êsêac sêmoa sêwiñ aêac.” ²⁴ Ma êsêac samob, tanj sêsô-sêsa ênê malac ñasacgêdô sêmoa nanj, sêkênj tanjenj Hamor agêc latu Sikem nêñ binj. Ma sêsa ñacwaga samob, tanj sêsô-sêsa ênê malac ñasacgêdô sêmoa nanj.

²⁵ Gêdênj ñabêc kêtú têtêac kamoc kêtunj êsêac. Tec Jakob latuagêc Simeon agêc Lewi, Dinanê luñacagêc, sêkôc nêñ sinj ma kelecgenj sêja malac jasêjac ñacwaga samob êndu. ²⁶ Êsêac sêjac Hamor agêc latu Sikem ña sinj amboac tonanjenj, ma sêkôc Dina su anja Sikemñê andu ma sêc sêja. ²⁷ Ma Jakob latui sêjac lau gêmac ma sêjanjo waba malac tonanña su gebe êsêac sêgôm luñjo kêtú sec. ²⁸ Êsêac sêjanjo nêñ domba to bulimakao ma donki ma gêñ, tanj sêmoa malacêlêlôm to kôm nanj su. ²⁹ Êsêac sêkôc waba samob ma nêñ gôlôac ñasec-ñasec samob to nêñ lauo ma sêwê êsêac sêc sêja ma sêjam genjenj gêñ samob, tanj gêc nêñ andu nanj. ³⁰ Ma Jakob kêsôm gêdênj Simeon agêc Lewi gebe “Amagêc akalem gêñ togêjô kêpi aê, gebe êñgôm lau gamênj tonanña, lau Kanaan to Perisña, têtac sec êndênj aê êtu amacña. Aêñoc lau luagêcgenjoc. Êsêac embe sêmbinj taunñ tônj êtu sênac sinj êndênj aêña, oc sensenj aê tauc to ñoc

gôlôac samucgeŋ su tanaŋa.” ³¹ Mago êsêagêc sêjô eŋ awa gebe “Eŋ êŋgôm lunjio amboac mockainjo teŋ me.”

35

Anôtô gêjam mec Jakob anŋa Betel

¹ Anôtô kêsôm gêdêŋ Jakob gebe “Ajôc, ôndi ôpi Betel ôna naôŋgôŋ ôné ma ômboa altar teŋ sa êndêŋ Anôtô, taŋ geoc tau lasê gêdêŋ aôm gêdêŋ taŋ gôêc têwam Esau su naŋ.” ² Tec Jakob kêsôm gêdêŋ nê gôlôac to lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, gebe “Awi anôtôi gwam, taŋ sêc amacŋa naŋ, siŋ to akwasin nêŋ ŋatêmui samob su ma asô nêŋ ŋakwê wakuc.” ³ Su, go aêac dandi tapi Betel tana. Ma aê jamboa altar sa êndêŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ taŋa aê gêdêŋ bêc, taŋ gamoa toŋoc ŋalêlôm ŋatutucgeŋ ma mêŋgêwiŋ aê anŋa intêna samob, taŋ aê kasa naŋ.” ⁴ Go êsêac sêkêŋ anôtôi gwam samob, taŋ sêc êsêacŋa naŋ, gêdêŋ Jakob to salasa, taŋ geŋ kaleŋ taŋeŋlauŋ naŋ, ma Jakob kêsun gêŋ tau auc gêc kamem, taŋ kêkô Sikem ŋagala naŋ ŋalabu.

⁵ Go êsêac dêdi. Ma Anôtô gêgôm lau malac ŋamagê-magêŋa samob têtêc taun e sêjanda Jakob latui atom. ⁶ Ma Jakob to nê lau samob sêo lasê Lus (Betel tau tonan), taŋ gêc gamêŋ Kanaanŋa. ⁷ Ma anŋa tônê eŋ gêboa altar teŋ sa ma kêsam gamêŋ tau gebe “El-Betel,” gebe Anôtô geoc tau lasê gêdêŋ eŋ anŋa tônê gêdêŋ taŋ eŋ gêc têwa su naŋ. ⁸ Ma Rebekanê jaomwagao Debora gêmac êndu ma sêsun eŋ gêc kamem, taŋ kêkô Betel ŋalabu naŋ, ŋaajuŋ. Ma êsêac sêsam ka tau gebe “Kamem Tanjiboa.”

⁹ Ma Anôtô geoc tau lasê gêdêŋ Jakob kêtiam gêdêŋ taŋ eŋ anŋa Mesopotamia gêmêŋ naŋ gêjam mec eŋ. ¹⁰ Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm nêŋ ŋaê Jakob, mago sêsam aôm gebe Jakob êtiam atom, sêsam aôm nêŋ ŋaê gebe Israel.” Tec sêsam eŋ gebe Israel. ¹¹ Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋajaŋa ŋatau Anôtô aê. Ôka gôlôac lasê e têtû lau taêsam. Lauŋ kapôêŋ teŋ ma lau toê-toê sêsa anŋa aôm nêŋ. Ma kiŋ sêsa anŋa aôm nêŋ amboac tonanŋeŋ. ¹² Nom, taŋ kakêŋ gêdêŋ Abraham agêc Isak naŋ, aê gabe jakêŋ êndêŋ aôm to gabe jakêŋ nom tau êndêŋ nêŋ wakuc, taŋ sêsa sêndaŋguc aôm naŋ.” ¹³ Go Anôtô gêwi gamêŋ, taŋ gêjam biŋgalôm gêdêŋ eŋ naŋ, siŋ kêpi lôlôc gêja. ¹⁴ Ma Jakob kêsun alê teŋ sa kêtû ŋabelo kêkô gamêŋ, taŋ Anôtô gêjam biŋgalôm gêdêŋ eŋ naŋ. Alê poc tau eŋ kêkêc wain kêpi kêtû da ma kêkêc niptêkwi kêpi. ¹⁵ Ma Jakob kêsam gamêŋ Anôtô gêjam biŋgalôm gêwiŋ eŋna tau gebe Betel.

Rahel gêmac êndu

¹⁶ Go êsêac dêdi anŋa Betel. Ac sêsêlêŋ têtabinj Eprat ma ŋapalê kêtun Rahel secanô. ¹⁷ Gêdêŋ taŋ ŋandaŋ kêtun eŋ ŋanô naŋ, êné jaomwagao kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôtêc taôm atom. Aôm ôkôc ŋapalê ŋac teŋ êtiam.” ¹⁸ Mago gêdêŋ taŋ kêtabinj gebe awa êtu dambê ma êmac êndu naŋ, eŋ gê êné ŋaê gebe Benoni. Mago nê tama kêsam eŋ gebe Benjamin. ¹⁹ Ma Rahel gêmac êndu. Ac sêsun eŋ gêc intêna Epratŋa (ŋaê teŋ gebe Betlehem) ŋatali. ²⁰ Ma Jakob kêsun alê poc teŋ kêkô sêo ŋaô. Alê tau kêtû Rahelnê sêo ŋabelo, taŋ kêkô e gêdêŋ galoc. ²¹ Go Israel gêdi ma gêjam nê bec kêkô andu soso Ederŋa ŋamakenj.

Jakobnê wakuc

²² Gêdêŋ taŋ Jakob gêŋgôŋ gamêŋ ôné naŋ, Ruben gêja gêmoa gêwiŋ tênanê anao Bilha. Ma Jakob gêŋô biŋ tau ŋawae.

Jakob latui 12. ²³ Lea latui gebe Ruben (Jakobnê ñacsêga), Simeon, Lewi, Juda, Isakar ma Sebulon. ²⁴ Rahel latu gebe Josep agêc Benjamin. ²⁵ Rahelnê sakinwagao Bilha latui gebe Dan agêc Naptali. ²⁶ Leanê sakinwagao Silpa latui gebe Gad agêc Aser. Jakob latui tau tonan, tenenji sêkôc êsêac anga Mesopotamia.

Isak gêmac êndu

²⁷ Ma Jakob gêô lasê tama Isak anga Mamre (me Kiriati-Arba, ñaê tenj gebe Hebron) Abraham agêc Isak nênj gamênj sêmoanja. ²⁸ Isaknê jala kêtû 180. ²⁹ Ma katu gêwi enj sinj e gêmac êndu, go sêkênj enj gêc gêwinj nê lau. Enj kêtû ñamalacanô su ma ênê jala gêbacnê tomalagenj. Ma latuagêc Esau agêc Jakob sêsunj enj. * † ‡

36

Esaunê wakuc

¹ Esau (nê ñaê tenj gebe Edom) nê wakuc tau tonec. ² Esau gêjam lauo anga lau gamênj Kanaanja latunjo nênj. Ñac gamênj Hetnja Elon latuo Ada ma Ana latuo Oholibama. Ana enj ñac gamênj Hibnja Sibeon latu. ³ Ma Ismael latuo Basemat, Nebajot luo enj. ⁴ Ma Ada kêkôc Esau latu Elipas ma-Basemat kêkôc Reuel. ⁵ Ma Oholibama kêkôc Jeus, Jalam ma Kora. Esau latui tau tonan, tan tenenji sêkôc êsêac anga gamênj Kanaan.

⁶ Go Esau kejonj nê lauo ma latuio to ñac ma nê lau samob, nê bulimakao to nê bôc samob ma nê waba, tanj kêtap sa gêdênj tanj enj gêmoo gamênj Kanaan nan, ma gêc lasi Jakob su gêja gamênj jaêc. ⁷ Gebe êsêagêcnênj waba taêsam ñasec, tec êsêagêc têtôm gebe sêmoa sêwinj tauñ atom ma gamênj, tanj êsêagêc sêmoa nan, kêtôm gebe êlôm nênj bôc atom. ⁸ Kêtû tonanja Esau jagêngônj gamênj lôcnja Seir. (Esaunê ñaê tenj gebe Edom.)

⁹ Lau Edom tamenji Esau, tanj gêngônj gamênj lôcnja Seir nan, nê wakuc tau tonec. ¹⁰ Esau latui nênj ñaê tau tonec gebe Esaunê awê Ada latu Elipas, Esaunê awê Basemat latu Reuel. ¹¹ Elipas latui Teman, Omar, Sepo, Gatam ma Kenas. ¹² (Esau latu Elipas nê awê tenj gebe Timna. Enj kêkôc Elipas latu Amalek.) Esaunê awê Ada latui tau tonan. ¹³ Reuel latui tau tonec gebe Nahat, Sera, Sama ma Misa. Esaunê awê Basemat latui tau tonan. ¹⁴ Esaunê awê Sibeon latu Ana latuo Oholibama nê latui tonec. Enj kêkôc Esau latui Jeus, Jalam ma Kora.

¹⁵ Esau latuinênj kasêga tonec. Esaunê ñacsêga Elipas latui tonec gebe kasêga Teman, Omar, Sepo, Kenas, ¹⁶ Kora, Gatam ma Amalek. Elipasnê kasêga êsêac, tanj sêngônj gamênj Edom. Ada latui êsêac. ¹⁷ Esau latu Reuel latui tonec gebe kasêga Nahat, Sera, Sama ma Misa. Reuelnê kasêga êsêac, tanj sêngônj gamênj Edom. Esaunê awê Basemat latui êsêac. ¹⁸ Esaunê awê Oholibama latui tonec gebe Jeus, Jalam ma Kora. Esaunê awê Ana latuo Oholibama kêkôc kasêga tonan. ¹⁹ Esau (nê ñaê tenj gebe Edom) latui to nênj kasêga tonan.

Seirnê wakuc

²⁰ Ñac gamênj Hornja Seir latui, tanj sêngônj gamênj tonan nan, tonec gebe Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, ²¹ Dison, Eser ma Disan. Seir latui êsêac, tanj têtû

* **35:29:** El-Betel ñam gebe Anôtô tanj gêmoo Betel. † **35:29:** Benoni ñam gebe Ñoc ñandanj latu.

‡ **35:29:** Benjamin ñam gebe Moasinj latu.

lau gamêḡ Horna nêḡ kasêga anḡa gamêḡ Edom. ²² Lotan latui tau tonec gebe Hori agêc Heman. Lotan luo Timna. ²³ Sobal latui tau tonec gebe Alwan, Manahat, Ebal, Sepo ma Onam. ²⁴ Sibeon latui tau tonec gebe Aia agêc Ana. Eḡ Ana, taḡ katap bumata ḡandarḡ sa gêdêḡ taḡ gejob tama Sibeon nê donḡi anḡa gamêḡ sawa. ²⁵ Ananê gôlôac tonec gebe Dison agêc Oholibama, Ana latuo. ²⁶ Dison latui tonec gebe Hemdan, Esban, Itran ma Keran. ²⁷ Eser latui tonec gebe Bilan, Sawan ma Akan. ²⁸ Disan latui tonec gebe Us agêc Aran. ²⁹ Lau gamêḡ Horna nêḡ kasêga tau tonec gebe Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, ³⁰ Dison, Eser ma Disan. Lau gamêḡ Horna nêḡ kasêga tonanḡ têtôm êsêacnêḡ gôlôac anḡa gamêḡ Seir.

Kiḡ Edomḡa

³¹ Kiḡ, taḡ sêjam gôliḡ gamêḡ Edom gêdêḡ têm, taḡ kiḡ teḡ gêjam gôliḡ lau Israel atom tagenḡ nanḡ, tau tonec. ³² Beor latu Bela gêjam gôliḡ Edom. Ênê malac ḡaê gebe Dinhaba. ³³ Bela gêmac êndu ma Sera anḡa Bosra latu Jobab gêjam gôliḡ gêḡo eḡ su. ³⁴ Jobab gêmac êndu ma Husam anḡa lau Teman nêḡ gamêḡ gêjam gôliḡ gêḡo eḡ su. ³⁵ Husam gêmac êndu ma Bedad, taḡ kêku Midian tulu anḡa Moabnêḡ gamêḡ nanḡ, latu Hadad gêjam gôliḡ gêḡo eḡ su. Ênê malac ḡaê gebe Awit. ³⁶ Hadad gêmac andu ma Samla anḡa Masreka gêjam gôliḡ gêḡo eḡ su. ³⁷ Samla gêmac êndu ma Saul anḡa Rehobot, taḡ gêc bu Euprat ḡatali nanḡ, gêjam gôliḡ gêḡo eḡ su. ³⁸ Saul gêmac êndu ma Akbor latu Bal-Hanan gêjam gôliḡ gêḡo eḡ su. ³⁹ Akbor latu Bal-Hanan gêmac êndu ma Hadar gêjam gôliḡ gêḡo eḡ su. Ênê malac ḡaê Pau. Ênê awênê ḡaê Mehetabel. Eḡ Mesahab latuo Matred nê latuo.

⁴⁰ Esaunê kasêganêḡ ḡaê tau tonec têtôm nêḡ gôlôac to nêḡ gamêḡ sêḡḡoḡḡa. Kasêga Timna, Alwa, Jetet, ⁴¹ Oholibama, Ela, Pinon, ⁴² Kenas, Teman, Mibsar, ⁴³ Magdiel, Iram. Edom (ḡaê teḡ gebe Esau, taḡ kêtuo Edom tama) nê kasêga tonanḡ kêtôm nêḡ gamêḡ sêḡḡoḡḡa anḡa tauḡ nêḡ nom.

37

Josep to têwai

¹ Jakob gêḡḡoḡ gamêḡ Kanaan, gamêḡ, taḡ tama gêḡḡoḡ amboac ḡac jaba nanḡ. ² Jakobnê gôlôacnêḡ miḡ tau tonec.

Josepnê jala kêtuo 17. Eḡ gejob bôc gamoa gêwiḡ têwai. Eḡ ḡapalê matacḡen gêmoa gêwiḡ tamanê lauo Bilha agêc Silpa nêḡ latuḡi. Ma Josep kêdôn êsêacnêḡ biḡ keso gêdêḡ tamenḡi. ³ Ma Jakob têtac gêwiḡ Josep kêlêlêc nê gôlôac ḡagêdô su, gebe eḡ gêlic eḡ amboac latu, taḡ kêka eḡ lasê gêdêḡ kêtuo ḡamalacanḡ su. Ma eḡ kêsi êna ḡakwê baliḡ teḡ tonjalêma. ⁴ Mago gêdêḡ taḡ têwai sêlic gebe tamenḡi têtac gêwiḡ eḡ kêlêlêc latui ḡagêdô samob su nanḡ, êsêac têtac sec gêdêḡ eḡ ma sêsôm biḡ malô teḡ gêdêḡ eḡ atom.

⁵ Gêdêḡ ḡasawa teḡ Josep gêc mê teḡ. Eḡ gajac miḡ biḡ tau gêdêḡ têwai ma êsêac têtac sec ḡanôḡenḡ gêdêḡ eḡ. ⁶ Eḡ kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Akêḡ taḡjem mê, taḡ aê gaêc nanḡ. ⁷ Aêac tajac lagic polom tonḡakaiḡ tamoa kôm, tec aêḡoc lagic gêjac sa jakêkô ma amacnêḡ mênḡsêḡi aêḡoc auc ma sewec gêdêḡ ḡoc lagic.” ⁸ Têwai sêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Aôm gobe ônam gôliḡ aêac ma ôtu aêacma kiḡ me.” Ma êsêac têtac sec samucḡenḡ gêdêḡ eḡ kêtuo ênê ma to biḡḡa. ⁹ Go eḡ gêc mê teḡ kêtiam ma jagêjac miḡ gêdêḡ têwai ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê gaêc mê teḡ kêtiam. Oc to alôḡ ma utitalata 11 sewec gêdêḡ aê.” ¹⁰ Biḡ tonanḡ

en gêjac min gêdên tama to têuai. Tec tama gec bin en ma kêsôm gêdên en gebe “Mê, tan aôm gôêc nan, nam amboac ondoc. Aêagêc tênam to têuami wacapôn aenduc êndên aôm binjanôgen me.” ¹¹ Ma têuai sêjam lêmun en, mago tama taê gêjam bin tau gêc nê njalêlôm.

Lau Aiguptu sêjam ôli Josep

¹² Ma têuai jasejop tameninê bôc sêmoa Sikem nâgala. ¹³ Ma Israel kêsôm gêdên Josep gebe “Aôm gôlicgac me, têuami sejop bôc sêmoa Sikem. Ômôên acgom, aê gabe jasaki aôm ôndên êsêac ôna.” Ma Josep kêsôm gêdên en gebe “Aê tec gamoa.” ¹⁴ Tec en kêsôm gêdên en gebe “Galoc ôna ma ônac têuami to bôc kêsi ma ômu ômôên ôkên nâwae êndên aê.” Tec kêsakin en anga gaboan Hebronna e jagêo lasê Sikem. ¹⁵ Ma nac ten kêtap en sa geo gêmoa kôm njalêlôm. Ma nac tau kêtua kênac en gebe “Aôm gosom asagen.” ¹⁶ En kêsôm gebe “Aê gasom teoci. Ôsôm êndên aêman, êsêac sejop bôc sêmoa ondoc.” ¹⁷ Ma nac tau kêsôm gebe “Êsêac sêc sêja gebe aê garô êsêac sêsôm gebe ‘Taêc tana Dotanman.’” Tec Josep kêdaguc têuai e jakêtap êsêac sa sêmoa Dotan. ¹⁸ Êsêac sêlic en kêsa jaêcgen, mênkêdabin êsêac atom tagen, ma ac sêkic ênê bin gebe sênac en êndu. ¹⁹ Êsêac sêsôm gêdên tauj gebe “Op, mê natau gêmênagac. ²⁰ Ajôc, tanac en ênduman ma tambalin en êsêp sê ten, go tasôm gebe bôc sec ten gen en su ma talic ênê mê nanô acgom.” ²¹ Mago Ruben gênô bin tau ma gebe ênam en kêsi anga êsêac lemen, tec kêsôm gebe “Dansen en su atom.” ²² Ma Ruben kêsôm gêdên êsêac gebe “Akê dec sin atom, naambalin en êsêp sê tônê êmoa gamên sawa, mago lememe êpi en atom.” En gebe ênam en sa anga êsêac lemen e êsakin en êmu êndên tama êna êtiam, tec kêsôm bin tonan. ²³ Gêdên tan Josep mêngeô lasê têuai nan, êsêac sêkwalec ênê nâkwê balin su, nâkwê balin tau, tan en kêsô nan tonalêma, ²⁴ ma sêkôc en tôn jasêbalin en kêsêp sê ten gêja. Sê tau nâkelen, bu kêpoac njalêlôm atom.

²⁵ Go êsêac sênghôn sic gebe sênin gên. Ac sêôc materjanô sa e sêlic lau Ismael pom ten anga Gilead tonên kamele sêmên, tan sejon katêkwi to gênmalu ma niptêkwi sebe sêsêp Aiguptu sêna. ²⁶ Go Juda kêsôm gêdên nê lasitêuai gebe “Aêac embe tanac lasinji êndu to tasin ênê dec ôkwi, oc tatap nanô amboac ondoc sa. ²⁷ Ajôc, takên en êndên lau Ismael sênam ôli en ma aêac lemen êpi en atom gebe en kêtua aêac lasinji. Aêacnên dec tagen.” Ma ênê lasitêuai sêkên tanen en. ²⁸ Ma têtulu-gênwaga anga Midian sêsêlên sêoc lêlêc êsêac. Go Josep têuai sê en sa anga sêlêlôm ma sêkên en gêdên lau Ismael sêjam ôli en na silber nadôn ²⁰. Ma êsêac sêkôc Josep sêja Aiguptu.

²⁹ Ma Ruben gêmu gêja sê e gêlic Josep jâob tagen, tec kêkac nê nâkwê gênjic ³⁰ ma gêmu gêdên lasii jakêsôm gebe “Nâpalê malamê. Ma aê, aê oc jaêc jasa ondoc jana.” ³¹ Go êsêac sêkôc Josepnê nâkwê jasêjac nonin ten êndu ma sêsac nâkwê tau tôn kêsêp nâdec. ³² Ma êsêac sêsakin nâkwê balin tonalêma ma sêkên gêdên tamenji ma sêsôm gebe “Aêac atap gên tonec sa. Ôlic acgom, latômnê nâkwê me masi.” ³³ Ma en kêjala gên tau ma kêsôm gebe “Latucnê nâkwêgoc. Bôc sec ten kêkac Josep popoc ma gen en binjanôgen.” ³⁴ Go Jakob kêkac nê nâkwê gênjic ma kêsô talu kêtua nê nâkwê ma kêtaj latu nâtanjiboa gêmoa bêc taêsam. ³⁵ Latuio to nac samob dêdi sebe sênam malô-malô en, mago en gedec gebe sênam malô en ma kêsôm gebe “Masi, aê totanjiboaen jasêp lamboam jawin latuc jana.” Tama kêtaj-kêtaj en amboac tonan. ³⁶ Kêtaj gêmoa ma lau Midianna sêkên Josep gêdên Potipar anga Aiguptu gêjam ôli en. En Paraonê

gejobwagasêga tenj, tanj kêtû lau sinjwaga nêj laumata. * sêsô ñakwê lanjwa me talu.

38

Juda agêc Tamar nêj birj

¹ Gêdêj ñasawa tonanj Juda gêwi nê lasitêwai sinj-ma jakêsap ñac gamêj Adulamja tenj tôj, nê ñaê gebe Hira. ² Anja onê Juda gêlic ñac gamêj Kanaanja Sua latuo. Enj gêjam enj kêtû ênê awê ma gêmoa gêwiñ enj. ³ Ma enj kêkêkam ñapalê e kêkôc latu tenj. Ma enj gê ênê ñaê gebe Er. ⁴ Go enj kêkêkam ñapalê tenj kêtiam e kêkôc latu tenj ma gê ênê ñaê gebe Onan. ⁵ Ma kêkôc latu tenj kêtiam ma gê ênê ñaê gebe Sela. Gêdêj tanj kêkôc Sela nan, enj gêmoa Kesib. ⁶ Ma Juda kêjalij awê tenj sa ma kêkêj gêdêj ñacsêga Er. Ênê ñaê gebe Tamar. ⁷ Mago Juda latu ñacsêga Er gêjac Apômtau mataanô ñajam atom, tec Apômtau gesen enj su. ⁸ Go Juda kêsôm gêdêj Onan gebe “Ôndêj têwamnê awê ôna ma ônam enj ôjô têwam ma ôkêj ñawê ajô têwam su.” ⁹ Mago Onan kêjala gebe ñapalê oc têtû ênê atom, tec gêdêj tanj enj gêmoa gêwiñ têwanê awê nan, kêkêc sulu kêsêp nom gebe têwa êtap wakuc sa atom. ¹⁰ Mago Apômtau gêlic gêj, tanj enj gêgôm nan, ñajam atom ma gesen enj su amboac tonanj. ¹¹ Go Juda kêsôm gêdêj lawao Tamar gebe “Ôngôj tamamnê andu amboac awêtuc tenj e latuc Sela êtu kapôj acgom.” Gebe enj kêtêc tau gebe moae Sela êmac êndu amboac tonanj êtom têwaagêc. Amboac tonanj Tamar gêja gêngôj tamanê andu.

¹² Jala ñagêdô gêjanja acgom, go Sua latuo, tanj Juda gêjam nan, gêmac êndu. Gêdêj tanj Juda kêkac kaukac su nan, êsêagêc nê ñac Hira anja Adulam sêpi Timna dêdêj nê lau sêkapij-domba-ñaôliluwaga sêja. ¹³ Ma êsêac sêsôm gêdêj Tamar gebe “Lawam kêpi Timna gêja gebe êkapij nê domba ñaôlilu.” ¹⁴ Tec enj kêkac nê abec su ma gi tau auc ña obo lala ma gêngôj Enaim ñasacgêdô, tanj gêc intêna Timnanja nan. Enj gêlic Sela kêtû kapôj enj, mago sêkêj enj kêtû ênê awê su atom tagen. ¹⁵ Gêdêj tanj Juda gêlic enj nan, gêjam kauc gebe awê mockaiño tenj, gebe gêsanj lanjôanô auc. ¹⁶ Enj gelom gêdêj enj gêja intêna ñamaken jakêsôm gebe “Ômôj, aê gabe jamoa jawiñ aôm.” Gebe enj kêjala atom gebe lawao. Ma awê tau kêsôm gebe “Aôm embe ômoa ôwiñ aê, go ôkêj asagenj êndêj aê êjô.” ¹⁷ Enj kêsôm gebe “Aê gabe jasakiñ nonij kapoac ñalatu anja bôc ñatonj êndêj aôm.” Ma enj kêsôm gebe “Aôm gobe ôkêj kamaclauj tenj êndêj aê e êndêj ñanoc ôsakiñ gêj tauña me masi.” ¹⁸ Enj kêsôm gebe “Aê jakêj asagenj êtu kamaclauj êndêj aôm.” Enj gêjô enj awa gebe “Ôkêj nêj ñatalô êwa aôm sanja, tanj sepej kêsêp ki nan, tonjalêkôngenj ma nêj tóç, tanj kômêgôm nan, êndêj aê.” Tec enj kêkêj gêj tau gêdêj enj ma gêmoa gêwiñ enj e taê. ¹⁹ Go awê tau gêdi ma gêc gêja. Ma enj kêkac nê obo lala su ma gêjam abec kêtiam.

²⁰ Ma Juda kêsakiñ nê ñac anja Adulam kêkôc nonij ñalatu gêja gebe êkôc kamaclauj anja awênê êmu êmêj, mago kêtap enj sa atom. ²¹ Tec enj kêtû kênac lau malacja gebe “Awê mockaiño, tanj gêngôj intêna Enaimja ñatali nan, gêmoa ondoc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Awê mockaiño tenj gêmoa tonec atom.” ²² Tec enj gêmu gêdêj Juda jakêsôm gebe “Aê katap enj sa atom ma lau malacja sêsôm gebe awê mockaiño tenj gêmoa tonec atom.” ²³ Ma Juda gêjô enj awa gebe “Amboac tonanj êkôc gêj tau êtu ênê gêjmanj, gebe lau sêômac aê

* **37:36:** Lau ñanô embe têtap gêjwapac sa, go têtap tanjiboa ma

atom. Aôm gôlicgac gebe aê kasakinj noninj ñalatu gêja su, mago aôm kôtap en sa atom.”

²⁴ Nasawa amboac ajônj têlêac gêjaña, tec sêjac minj gêdênj Juda gebe “Lawamo Tamar gêgôm gêj mockainjona e galoc kêkêkam ñapalê gêmôa.” Ma Juda kêsôm gebe “Akôc enj êsa êna ma akên ja êniinj enj.” ²⁵ Ma êsêac sêwê enj kêsâ gêja, tec enj kêsakinj binj gêdênj lawa gebe “Ñac, tanj kêtû gêj tonanj ñatau nanj, kêtû ñapalê tama.” Ma enj kêsôm gebe “Ôsala gêj tau ñapepgerj. Ñatalô êwa ñatau sanj, tanj sepej kêsêp ki nanj tonjalêkônj ma tôc nec ñatau asa.” ²⁶ Ma Juda kêjala gêj tau ma kêsôm lasê gebe “Enj awê gêdênj kêlêlêc aê su gebe aê kakêj latuc Sela gêdênj enj atom.” Ma enj gêmôa gêwiinj enj kêtiam atom.

²⁷ Gêdênj enj êkôc ñapalê ñanoc nanj kêkôc ôlinjbôm. ²⁸ Gêdênj tanj ñapalê kêtuj enj gêmôa nanj, ñapalê tenj kêkêj lêma kêsâ gêmêj. Ma jaomwagao kêkôc lêkônj kokoc ma kêkic tôj kêpi ñapalê lêma ma kêsôm gebe “Tonec gêô lasê kêtû ñamata.” ²⁹ Mago enj kêtaiinj lêma su ma ñac tenj kêsâ gêmêj ma jaomwagao kêsôm gebe “Aôm gôc nêj intêna gêjgicgac.” Tec sê ênê ñaê gebe Peres. ³⁰ Go lasi kêdaguc tolêkônj kokoc gêc lêma, ma sê ênê ñaê gebe Sera.

39

Josep gêjam sakinj Potipar

¹ Ma êsêac sêkôc Josep sêsêp Aiguptu sêja ma Paraonê kasêga tenj, ñac Aiguptunja Potipar, tanj gejob sinjwaga tonj tenj nanj, gêjam ôli enj anja lau Ismael, tanj sêkôc enj gêja ônê nanj nêj. ² Apômtau gêwiinj Josep, tec gêjam kôm samob tonjanogej gamoa nê ñatau, ñac Aiguptunja, nê andu. ³ Ma ênê ñatau gêlic gebe Apômtau gêwiinj enj ma kêmoasinj enj, tec gêgôm gêj samob ñapep sawa. ⁴ Kêtû tonanj enj gêlic enj ñajam ma kêkêj enj kêtû tau nê sakinjwaga ma enj gêgôm enj kêtû ênê andu ñagejobwagasêga ma kêkêj enj gejob ênê waba samob. ⁵ Gêdênj têm tanj enj kêkêj enj kêtû andu to êna waba samob ñagejobwagasêga nanj, Apômtau gêjam mec ñac Aiguptunja nê andu kêtû Josepna. Apômtau gêjam mec ênê waba samob anja andu to kôm kêtômgenj. ⁶ Kêtû tonanj enj kêkêj gêj samob kêsêp Josep lêma ma taê kêka engerj, gê go tau kêtû nê gêj ñagêdônja atomanô, nê gêj êniinj tagenj, tec tau gejob.

Josep enj ñac ñajam ma ñac tolanj. ⁷ Têm ñagêdô gêjaña, tec ênê ñataunê awa mata ola Josep ma kêsôm gebe “Mêjônêc ôwiinj aê.” ⁸ Mago enj gedec ma kêsôm gêdêj nê ñataunê awê gebe “Ôlic acgom, ñoc ñatau taê kêka aêgerj ma gê go tau nê andu ñagêjêlêlôm tenj atom ma enj kêkêj gêj samob kêsêp aê lemoc. ⁹ Enj ñac kapôêj kêlêlêc aê anja andu tonec atom ma kêgaminj gêj tenj gêdêj aê atom, aôm taômgenj gebe aôm kôtû ênê awê. Tec aê jangôm gêj alôb-alôb kapôêj tonec ma jangôm sec êndêj Anôtô êtu asagenja.” ¹⁰ Enj kêsôm binj gêdêj Josep katôm bêcgerj, mago enj kêkêj tana awê atom ma gêc to gêmôa gêwiinj enj atom. ¹¹ Bêc tenj Josep jakêsô andu gebe ênam nê kôm ma ñac tenj gêmôa andu ñalêlôm gêwiinj atom. ¹² Tec awê gê ênê ñakwê tôj ma kêsôm gebe “Ônêc ôwiinj aê.” Mago enj gêwi nê ñakwê sinj kêsêp enj lêma ma gêc kasa anja andu gêja. ¹³ Ma gêdêj tanj awê gêlic enj gawi nê ñakwê sinj kêsêp enj lêma ma gêc kêsâ anja andu gêja nanj, ¹⁴ enj gêmôêc nê sakinjwaga ma kêsôm gêdêj êsêac gebe” Alic acgom, ñoc ñatau kêkêj ñac Ebolainja tenj gêmôa gêwiinj aêac gebe êngôm aêac majenj êsa. Enj kêsô gêdêj aê gamêj gebe ênêc êwiinj aê. Mago aê gamôêc aoc kapôêj. ¹⁵ Enj gêjê aê kawakic to gamôêc, tec gedec nê ñakwê gêcna ma gêc kêsâ anja andu gêja.” ¹⁶ Go awê ketoc Josepnê ñakwê gêc gêwiinj

en e nê natau gêmu gamêñ. ¹⁷ Ma en gajac miñ biñ tonanjen gêdên en ma kêsôm gebe “Sakinwaga Ebolainja, tañ kôkên en gêmoa gêwiñ aêac nañ, kêsô gamêñ gebe anğôm aê majoc êsa. ¹⁸ Mago gêdên tañ aê kawakic to gamôêc nañ, en gedec nê ñakwê gécña ma géc kêsa anğa andu gêja.”

¹⁹ Ênê natau gênô biñ, tañ nê awê kasôm gêdên en nañ, gebe “Aômnêm sakinwaga gêgôm aê amboac tonanjen,” tec en têtac ñandan kêsa. ²⁰ Ma en kékôc Josep gêja ma kêbalin en kêsêp kapoacwalô, gamêñ, tañ kinê lau kapoacwalôwaga sênğôn nañ. Ma en gênğôn kapoacwalô tonanjen. ²¹ Mago Apômtau gêwiñ Josep e lau têtac gêwiñ en ma kapoacwalô ñagejobwaga gêlic en ñajam. ²² Ma kapoacwalô ñagejobwaga kékên lau kapoacwalôña samob, tañ sênğôn kapoacwalô nañ, sêsêp Josep lêma. Ma kôm samob, tañ sêgôm nañ, en kêtû natau. ²³ Kapoacwalô ñagejobwaga gê go tau kêtû kôm, tañ kêsêp Josep lêma nañña, atomanô, gebe Apômtau gêwiñ Josep ma kêmoasin ênê kôm samob e ñapep sawa.

40

Josep gêwa lau kapoacwalôña nêñ mê ñam sa

¹ Tonanjen su, ma têm ñagêdô gêjaña acgom, go kin Aiguptuña nê ñac kêpip wain ñanôña to nê ñac kêpac polomña sêgôm keso ten gêdên nêñ natau, kin Aiguptuña tau. ² Ma Parao têtac ñandan gêdên nê laumata luagêc tonec, gêdên laumata wainña to laumata polomña ³ ma en kékên êsêagêc sêsô sinwaganên kapitainê andu gebe sejojña. Andu kapoacwalôña tau, nañ Josep gênğôn nañ. ⁴ Ma sinwaganên kapitai kékên Josep gêjam sakin êsêagêc. Ma êsêagêc sênğôn kapoacwalô ñasawa ec ten.

⁵ Ma gêdên gêbêc tagen êsêagêc lulugen sêc ma ten-kin Aiguptuña nê ñac kêpip wain ñanôña agêc ñac kêpac polomña, tañ sênğôn kapoacwalô nañ — agêc sêc nêñ mê keso tau ma agêc lulugen nêñ ma ñam keso tau amboac tonanjen. ⁶ Gêdên bêbêcgen Josep gêdên êsêagêc gêja ma gêlic êsêagêc semoa tonên ñalêlôm ñawapacgen. ⁷ Ma en kêtû kênac Paraonê laumata, tañ sênğôn ênê ñataunê andu sêwiñ en gebe sejoj êsêacña nañ, gebe “Agêc lanğomanô bêlê-bêlê kêtû asagenña.” ⁸ Agêc sêsôm gêdên en gebe “Aêagêc aêc mê ma ñac êwa mê ñam saña ten gêmoa atom.” Ma Josep kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Kôm dawa ma saña gêjac Anôtô ñawae. Anac miñ mê tau êndên aêmanjen.”

⁹ Go laumata wainña gêjac miñ nê mê gêdên Josep ma kêsôm gêdên en gebe “Aê gaêc mê ma galic wain ñamôkê ten kékô. ¹⁰ Wain ñamôkê tau ñalaka têtêac kékô. Ma gên tau kêpô katôm e ñaola kêsa seben ma gêjam ñanô. ¹¹ Aê kakôc Paraonê laclu. Go kakôc wain ñanô ma kapip ma katêwiñ ñatêkwi kêsap Paraonê laclu ma kakên laclu tau kêsêp Parao lêma.” ¹² Ma Josep kêsôm gêdên en gebe “Mê tonanjen ñam amboac tonec gebe ñalaka têtêac kêtôm bêc têtêac. ¹³ Bêc têtêac ênaña acgom, go Parao êsa aôm têmbêlam sa ma êkên aôm ônam sakin en êtiam. Aôm ôkên laclu êsêp Parao lêma êtiam êtôm gôgôm gêdên têm, tañ kôtû ênê ñac kêpip wain ñanôña nañ. ¹⁴ Mago aôm embe ômoa ñajam, go taêm ênam aê. Taêm walô aê ma ôkên aê ñawae andan Parao ma ônam aê sa gebe jawi andu tonec sin. ¹⁵ Gebe êsêac sêjam genjen aê anğa Ebolainên gamêñ, ma aê gagôm gên sec ten anğa gamêñ tonec kêtôm gebe sêmbalin aê jasêp gêsunña atom.”

¹⁶ Laumata polomña gênô gebe gêwa mê ñam sa ñajamgen, tec kêsôm gêdên Josep gebe “Aê gaêc ma ten amboac tonanjen. Aê kakuc gadob polomña

têléac. ¹⁷ Ma gêḡ tokain-tokain, taḡ sêpac kêtḡ Paraoḡa nan, kêsêḡ gadob ḡaḡḡa. Mago moc mênḡsen gêḡ aḡga gadob, taḡ aê kakuc nan.” ¹⁸ Ma Josep gêḡḡ eḡ awa gebe “Nam amboac tonec gebe Gadob têléac kêtôm bêc têléac. ¹⁹ Bêc têléac ênaḡa acgom, go Parao êsa aôm têmbêlam sa gebe êkêḡ aôm ôḡkaleḡ ka teḡ ma moc sêkac nêḡ ḡamêsôm.

²⁰ Bêc kêtḡ têléacḡa kêtḡ Paraoḡê bêc têna kêkôc eḡḡa, tec geno moasin gêdêḡ nê sakinwaga samob ma kêsâ ḡac kêḡpip wain ḡnanôḡa agêc ḡac kêḡpac polomḡa teḡbelenḡ sa gêdêḡ nê sakinwaga. ²¹ Eḡ kêkêḡ sakinḡ wainḡa gêdêḡ ḡac kêḡpip wain ḡnanôḡa gêwê kainḡ kêtiam, tec kêkêḡ laclu kêsêḡ Parao lêma. ²² Mago eḡ kêkêḡ ḡac kêḡpac polomḡa geḡkaleḡ ka kêtôm Josep gêwa sa gêdêḡ êsêagêc su nan. ²³ Tagen ḡac kêḡpip wain ḡnanôḡa taê gêḡjam Josep atom, kêlinḡ eḡ sin gacgeḡ.

41

Josep gêwa Paraoḡê mê ḡam sa

¹ Jala samuc luagêc gêḡjaḡa ma Parao gêc mê gebe kêkô bu Nil ḡatali ² ma gêlic bulimakao ḡjam to têtôḡ ḡjam 7 sêḡpi aḡga bu Nil mênḡsen sinḡ ḡalauḡ sêmoa. ³ Gocgo bulimakao sec toôlinḡ ḡasaḡ kainḡ teḡ 7 sêḡpi aḡga bu Nil têdaguc êsêac mênḡsêkô sêwinḡ bulimakao ḡagêdô sêmoa bu Nil ḡatali. ⁴ Ma bulimakao sec toôlinḡ ḡasaḡ têdanḡôḡ bulimakao ḡjam to têtôḡ ḡjam tau su e Parao mata gêlac. ⁵ Ma eḡ kêlinḡ tau sinḡ kêtiam e gêc mê kêtḡ luagêcḡa gebe Mopolom teḡ ḡakainḡ tagenḡ gêḡjam ḡnanô ḡjam to kesewec kapôêḡ 7. ⁶ Su, go gêlic ḡnanô sec to ḡapaôma 7 mênḡkêḡpi, taḡ mu aḡga oc kêḡḡpiḡa kêlêsanḡ nan. ⁷ Go ḡnanô sec kêdanḡôḡ ḡnanô ḡjam to kapôêḡ 7 tau su e Parao mata gêlac ma kêsâê gebe gêc mê. ⁸ Gêdêḡ bêbêc eḡ gamoa tonê ḡalêlôm ḡawapacgeḡ. Kêtḡ tonanḡa eḡ kêsakinḡ binḡ gêdêḡ lau seoc binḡ lasêwaga to gêdêḡ lau tokauc samob, taḡ sêmoa Aiguptu nan, gebe sêḡmêḡ ma gêḡjac minḡ nê mê gêdêḡ êsêac. Mago êsêacnêḡ ḡac teḡ kêtôm gebe êwa mê ḡam sa êndêḡ Parao atom.

⁹ Gêdêḡ tonanḡ go ḡac kêḡpip wain ḡnanôḡa kêsôm gêdêḡ Parao gebe “Ocsalô tonec aê taêc gêḡjam ḡoc keso. ¹⁰ Gêdêḡ taḡ Parao têtac ḡandanḡ gêdêḡ nê sakinwaga ma kêkêḡ aêagêc ḡac polomḡa aḡḡôḡ sinḡwaganêḡ kapitainê andu gebe seḡḡp aêagêcḡa nan, ¹¹ aêagêc aêc ma gêdêḡ gêbêc tagenḡ ma aêagêcma ma keso tau to ḡam keso tau amboac tonanḡeḡ. ¹² ḡacseḡom Ebolainḡa teḡ gêḡḡôḡ gêwinḡ aêagêc. Eḡ kêtḡ sinḡwaganêḡ kapitainê sakinḡwaga teḡ. Aêagêc ajac minḡ ma ma gêdêḡ eḡ ma eḡ gêwa mê ḡam sa gêdêḡ aêagêc. Eḡ gêwa sa gêdêḡ aêagêc gêdêḡ-gêdêḡgeḡ katôm ma ma tau. ¹³ Ma binḡ tau, taḡ gêwa sa gêdêḡ aêagêc nan, ḡnanô kêsâ. Sêsunḡ ḡoc sakinḡ gêdêḡ aê kêtiam ma sêkêḡ ḡac kêḡpac polomḡa geḡkaleḡ ka.”

¹⁴ Tec Parao kêsakinḡ lau gebe sêḡmôêc Josep. Êsêac sêkôc eḡ seḡbeḡ sa aḡga gêsunḡ. Eḡ kêkalinḡ tau ma kêsô ḡakwê wakuc sa su acgom, go kêsô jakêkô Parao lanḡônêḡ. ¹⁵ Tec Parao kêsôm gêdêḡ Josep gebe “Aê gaêc ma teḡ ma ḡamalac teḡ kêtôm gebe êwa ma tau ḡam sarḡa gamoa atom. Mago aê gaḡḡô aôm ḡawae gebe aôm embe ôḡḡ ma teḡ, go ôtôm gebe ôwa ḡam sa solop.” ¹⁶ Josep gêḡḡ Parao awa gebe “Binḡ amboac tonanḡ gêc aêḡa atom. Anôtô tau êḡḡ aôm awam ma awa nêḡ ma sa ḡajamgeḡ.” ¹⁷ Go Parao kasôm gêdêḡ Josep gebe “Aê gaêc ma gebe kakô bu Nil ḡatali ¹⁸ ma bulimakao ḡjam to têtôḡ ḡjam 7 sêḡpi aḡga bu Nil mênḡsen sinḡ ḡalauḡ sêkô. ¹⁹ Ma bulimakao 7 kêtiam sêḡpi têdaguc êsêac. Êsêac ôlinḡ ḡasaḡ to sec ma ḡatêkwa ḡaôma. Aê galic gêḡ teḡ amboac tonanḡ sêmoa Aiguptunêḡ gamêḡ atomanô. ²⁰ Ma bulimakao ôlinḡ ḡasaḡ to sec gacgeḡ

tédangôn bulimakao n̄amataŋa 7, taŋ têtôp n̄ajam naŋ su. ²¹ Mago gêdêŋ taŋ tédangôn êsêac su naŋ, talic êsêac amboac tédangôn gêŋ teŋ atom, ôliŋ n̄asaŋ n̄aômageŋ sêmoa katôm gêmun̄a. E matoc gêlac. ²² Ma aê gaêc ma teŋ kêtiam naŋ galic mopolom n̄akair̄ tagen̄ gêjam n̄anô 7. N̄anô tau n̄ajam to kapôêŋ. ²³ Ma galic n̄anô 7 gêuc mên̄kêpi kêdaguc. Gêŋ tau kêmêliŋ ma n̄apaôma to mu an̄ga oc kêpiŋa kêlêsaŋ. ²⁴ Ma n̄anô n̄apaôma kédangôn n̄anô n̄ajam 7. Aê gajac miŋ biŋ tonaj gêdêŋ lau-seoc-biŋ-lasêwaga, mago êsêacnêŋ nac teŋ kêtôm gebe awa ma tau n̄am sa atom.”

²⁵ Ma Josep kêsôm gêdêŋ Parao gebe “O Parao, nê mê luagêc tau n̄am tagen̄. Anôtô geoc biŋ, taŋ eŋ gebe êngôm naŋ, lasê gêdêŋ aôm. ²⁶ Bulimakao n̄ajam 7 to polom n̄anô n̄ajam 7 têtôm jala 7. Ma lulu tau n̄am tagen̄. ²⁷ Ma bulimakao n̄atêkwa n̄aôma to sec 7, taŋ mên̄sêpi têdaguc êsêac naŋ, têtôm jala 7. N̄anô 7 n̄apaôma to mu an̄ga oc kêpiŋa kêlêsaŋ kêtôm jala 7 totôbôm amboac tonaj. ²⁸ Amboac kasôm gêdêŋ aôm su gebe Anôtô kêtôc gêŋ, taŋ gebe êngôm naŋ, gêdêŋ aôm. ²⁹ alic acgom, galoc jala 7 tomoasu ênêc Aiguptu n̄agamêŋ samucgeŋ. ³⁰ Mago tonaj su, go jala totôbôm 7 mên̄êsa ma êsêac salin̄ têm moasuŋa siŋ samucgeŋ an̄ga Aiguptu. Tôtôm enseŋ gamêŋ su. ³¹ Ma êsêac sênam kauc moasu an̄ga gamêŋ tau atu tôbôm, taŋ mên̄êsa êndan̄guc naŋŋa, ma tôbôm tau oc anam sêga. ³² Aôm gôêc mê kêtû dim luagêc n̄am gebe Anôtô taê gêjam biŋ taŋ kêtû tôn̄ sugac, ma saun̄geŋ, go Anôtô êngôm gêŋ tau n̄anô êsa. ³³ Amboac tonaj galoc aôm ôjaliŋ nac wapac ma nac tokauc teŋ sa ma ôkêŋ eŋ ênam gôliŋ gamêŋ Aiguptu. ³⁴ Aôm ôkêŋ gejobwaga êtôm gamêŋ samobgeŋ. Êndêŋ jala tomoasu 7 tonaj lau embe têtap polom talu lemeŋ teŋ-lemeŋ teŋ sa, go sêkôc talu tageŋ-tageŋ su an̄ga êsêacnêŋ atôm gamêŋ Aiguptuŋa samob. ³⁵ Ôjatu gebe sênac polom sasa êndêŋ jala n̄ajam, taŋ mên̄êsa naŋ, ma sênac polom tau tôn̄ sênam aôm laŋôm. Sejoŋ polom n̄anô samob sêpi malacsêgagen̄ êna ma sejoŋ tôn̄. ³⁶ Gêŋ masê tonaj ênêc e êlôm lau gamêŋ tonajŋa êndêŋ jala totôbôm 7, taŋ mên̄êsa an̄ga Aiguptu naŋ, gebe tôbôm enseŋ gamêŋ tau popoc atom.”

Josep kêtû gôliŋwaga Aiguptuŋa

³⁷ Parao to nê sakin̄waga samob sêŋô biŋ tonaj n̄ajam. ³⁸ Ma Parao kêsôm gêdêŋ nê sakin̄waga gebe “Aêac oc tatap nac, taŋ Anôtônê N̄alau gêjam eŋ auc kêtôm nac tonec naŋ, teŋ sa me masi.” ³⁹ Tec Parao kasôm gêdêŋ Josep gebe “Anôtô kêtôc gêŋ samob tonaj gêdêŋ aôm, kêtû tonajŋa nac wapac ma nac tokauc teŋ kêtôm aôm gamoa atom. ⁴⁰ Aôm ôtu ŋoc andu n̄atau ma ŋoc lau samob taŋeŋ wamu aômnmê biŋ. Lêpôn̄ kiŋŋa tageŋ êkêŋ aê jalêlêc aôm su.” ⁴¹ Go Parao kêsôm gêdêŋ Josep gebe “Ôlic acgom, aê kakêŋ aôm kôtu gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ n̄atau.” ⁴² Ma Parao kêkôc nê riŋ tonjatalô êwa eŋ saŋa mên̄kêkêŋ gêdêŋ Josep kêka. Eŋ kakêŋ n̄akwê n̄ajam-n̄ajam gêdêŋ eŋ kêsô ma kêkêŋ kapoacwalô gold eŋ gênôn̄. ⁴³ Go kêkêŋ eŋ gêngôn̄ nê kareta kêtû luagêcŋa ma êsêac sêmôêc sêsêlêŋ sêmun̄ gebe “Apôn̄ aemduc.” Amboac tonaj Parao kêkêŋ eŋ kêtû gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ n̄atau. ⁴⁴ Ma Parao kêsôm gêdêŋ Josep gebe “Aê Parao, mago nac teŋ an̄ga gamêŋ Aiguptuŋa ênam kôm teŋ me êngôm gêŋ teŋ êoc lêlêc aôm atom.” ⁴⁵ Ma Parao kêsam Josepnê n̄aê gebe Sapanat-Panea. Ma eŋ kêkêŋ dabun̄waga an̄ga On Potipera latuo Asenat gêdêŋ eŋ gêjam kêtû ênê awê. Su, go Josep gêwi Parao siŋ ma gêjac gamêŋ Aiguptuŋa kêsi.

⁴⁶ Gêdêḡ taḡ Josepnê jala kêtḡ 30 naḡ, eḡ kêkôc kôm anam sakinḡ kin Aiguptuḡa Parao sa. Ma Josep gêwi Parao siḡ ma gêjac laoc gamêḡ Aiguptuḡa. ⁴⁷ Gêdêḡ jala tomoasu 7 naḡ kôm gêjam ḡanô taêsam. ⁴⁸ Ma eḡ kejonḡ jala tomoasu 7 ḡapalom samob sa aḡga gamêḡ Aiguptuḡa to gêjac gêḡ tau sa kêkô kêtôm malacsêgagenḡ. Eḡ gêjac kôm, taḡ kêgi malac auc kêtômgenḡ naḡ, ḡaḡanô sa kêkô malac gêdêḡ-gêdêḡgenḡ. ⁴⁹ Tec Josep gêjac polom taêsam sa kêtôm gaḡac gwêcḡa. Eḡ gedec gebe ênam dôḡ to êsa gêḡ tau sa atom gebe ḡamalac teḡ kêtôm gebe ênam dôḡ to êsa gêḡ amboac tonanḡ ḡai sa nec atomanô.

⁵⁰ Jala tôbômḡa gêô lasê atom tagenḡ ma Josep kêka ḡapalê luagêc lasê. Dabuḡwaga Onḡa Potipera latuo Asenat kêkôc êsêagêc. ⁵¹ Josep gê ḡacsêganê ḡaê gebe Manase ma kêsôm gebe “Gaê ênê ḡaê Manase gebe Anôtô gêgôm aê kalinḡ ḡoc gêḡwapac to tamocnê andu ḡagôlôac samob siḡ.” ⁵² Gê ḡac kêtḡ luagêcḡa nê ḡaê gebe Epraim gebe “Anôtô kêkêḡ gôlôac gêdêḡ aê aḡga gamêḡ ḡoc gêḡwapacḡa.” ⁵³ Jala tomoasu 7, taḡ gêc gamêḡ Aiguptuḡa naḡ, mênḡgêjac pep ⁵⁴ ma jala totôbôm 7 mênḡkêsa kêtôm Josep kêsôm naḡ. Ma tôbôm gêjam gamêḡ ḡagêdô samob auc, aḡga gamêḡ Aiguptuḡa tagenḡ, tec têtap nêḡ polom sa. ⁵⁵ Gêdêḡ taḡ lau Aiguptuḡa sêoc tôbôm naḡ, lau têtatḡ polom gêdêḡ Parao. Ma Parao kêsôm gêdêḡ lau Aiguptuḡa samob gebe “Andêḡ Josep ana ma biḡ samob, taḡ eḡ êsôm naḡ aḡgôm.” ⁵⁶ Ma gêdêḡ taḡ tôbôm gêjam gamêḡ samucgenḡ auc naḡ, Josep gêlêc katam su andu gêḡ ḡanôḡa ma kêkêḡ gêḡ gêdêḡ lau Aiguptuḡa sêjam ôli gebe tôbôm kapôêḡ gêc gamêḡ Aiguptuḡa amboac tonanḡenḡ. ⁵⁷ Tôbôm gêjam sêga, tec lau gamêḡ pebenḡa sêja Aiguptu sebe sênam ôli polom aḡga Josepnê, gebe tôbôm kapôêḡ gêjam nom ḡagamêḡ samob auc. * jali. † tetoc oc sa kêtḡ nêḡ anôtô jaba.

42

Josep têwai sêsêp Aiguptu sebe sênam ôli polom

¹ Gêdêḡ taḡ Jakob gêḡḡ polom gêc Aiguptu ḡawae naḡ, eḡ kêsôm gêdêḡ latui gebe “Matemanô gêdêḡ-gêdêḡ taôm kêtḡ asagenḡa.” ² Ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê gaḡô ḡawae gebe polom gêc Aiguptu. Asêp ana ma anam ôli nêḡ polom aḡga tônê gebe tamoa materḡ jali ma tamac êndu atom.” ³ Amboac tonanḡ Josep têwai 10 sêsêp sêja sebe sênam ôli polom aḡga Aiguptu. ⁴ Mago Jakob kêsakinḡ Josep lasi Benjamin gêwiḡ atom gebe eḡ kêtêc gebe gêḡwapac êtap eḡ sa. ⁵ Amboac tonanḡ Israel latui sêô lasê sebe sênam ôli polom, sêmoa lau ḡagêdô, taḡ sêmêḡ naḡ, ḡalêlôm gebe tôbôm gêjam gamêḡ Kanaanḡa auc samucgenḡ.

⁶ Ma Josep kêtḡ ḡacgôlinsêga gamêḡ tonanḡa. Eḡ tau kêkêḡ polom gêdêḡ lau gamêḡ samobḡa sêjam ôli. Ma Josep têwai sêô lasê jatêtap labôc sêc eḡ laḡônêmḡa. ⁷ Josep gêlic têwai e kêjala êsêac, mago eḡ gêgôm êsêac amboac lau jaba ma kêsaic biḡ êsêac. Eḡ kêsôm gebe “Amac aḡga ondoc amêḡ.” Êsêac sêsôm gebe “Aḡga gamêḡ Kanaanḡa, abe anam ôli mo.” ⁸ Josep kêjala têwai, mago êsêac sêjam kauc eḡ. ⁹ Ma Josep taê gêjam mê, taḡ eḡ gêc kêpi êsêac naḡ, ma kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Kêmsecwaga amac, tec amêḡ abe alic gamêḡ kwananḡenḡ.” ¹⁰ Êsêac sêsôm gêdêḡ eḡ gebe “O apômtau, masianô, nêm sakinḡwaga aêac tec amêḡ abe anam ôli mo. ¹¹ ḡac tagenḡ latui aêac samob. Aêac lau mansanḡ. Aôm nêm sakinḡwaga atu kêmsecwaga atom.” ¹² Eḡ kêsôm gêdêḡ

* 41:57: Sapenat-Panea ḡam gebe Anôtô kêsôm gebe eḡ gêmoa mata † 41:57: On kêtḡ lau Aiguptu nêḡ malac dabuḡ towae. Êsêac

êsêac gebe “Masianô, amac amêñ abe alic gamêñ kwananjen.” ¹³ Ma êsêac sêsôm gebe “Aômnêm sakinwaga aêac lasitêwai 12, ñac Kanaanja tenj latui aêac. Ñac saunj gacgenj gêmoa gêwiñ tamemai ma tenj gêjañja.” ¹⁴ Tec Josep kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amboac tê kasôm gêdêñ amac su nê gebe Amac kêmsecwaga. ¹⁵ Aê gabe jansaê amac êpi binj tonec ma jasôm binñanô êtu Parao gêmoañja gebe amac oc awi gamêñ tonec sinj atom e amacnêm lasimi saunj êô lasê tonec êwiñ agcom. ¹⁶ Asakinj amacnêm tenj gebe êkôc lasimi êmêñ ma amac ñagêdô anğônj kapoacwalô agcom. Aê gabe jansaê amacnêm binj e jajala gebe amac lau binñanôña me masi. Embe masi, go aê jasôm êtu Parao gêmoañja gebe kêmsecwaga amacgoc.” ¹⁷ Go kêkêñ êsêac samob sêñğônj kapoacwalô bêc têlêac. ¹⁸ Ñabêc kêtui têlêacña go Josep kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anğôm tonec, go amoa matem jali gebe aê katêc Anôtô. ¹⁹ Amac embe lau mansañ, go awi nêñ tenj sinj êñğônj kapoacwalô êjô amac ma amac ñagêdô akôc polom andêñ nêñ gôlôac ana gebe mo êjô êsêac êndui atom. ²⁰ Ma akôc lasimi saunj andêñ aê amêñ, go amacnêm binj êwaka tau sa gebe binñanô ec amac êndui atom.” Ma êsêac sêgôm amboac tonañ. ²¹ Go êsêac sêsôm gêdêñ taunj gebe “Binñanôgoc, gêñ tañ dagôm gêdêñ lasinji nanj ñagêjô tonec. Aêac talic enj gêmoa tonjalêlôm ôlun-ôlunjen ma ketenj aêac, mago takêñ tañen enj atom. Kêtu tonañja gêñwapac tonec kêtap aêac sa jagêdênjen.” ²² Ma Ruben gêjô êsêac awenj gebe “Aê tec kasôm gêdêñ amac gebe anğôm ñapalê sec atom. Nec kasôm me masi. Mago amac abe akêñ tañem atom. Kêtu tonañja ênê dec ñagêjô kêpi aêac galoc.” ²³ Êsêac sêjam kauc gebe Josep gêñjô êsêac awenj atom gebe ñac ênam binj ôkwiña tenj kêkô êsêac ñasawa. ²⁴ Ma enj gêbuc dêmôê êsêac ma kêtanj. Kêtanj su ma gêmu jagêjam binjalôm gêdêñ êsêac kêtiam. Ma enj kêkôc Simeon anja êsêacnêñ ma gêsô enj tônj ma ac sêlic.

Josep têwai sêmu sêja Kanaan

²⁵ Go kêjatu gebe polom êsêp êsêacnêñ talu e mênêc êtômgenj to nêñ ñaôli êmu êna êtiam ma sêkêñ gêñ êpuc êsêac tônj anja intênañja êndêñ êsêac êwiñ. Ma sêgôm amboac tonañ. ²⁶ Go êsêac sêpô nêñ polom gêsac donki ñaô ma sêc sêja.

²⁷ Ma gêdêñ tañ êsêacnêñ tenj gêjac nê talu lêtênj gebe êkêñ gêñ êndêñ nê donki êniñ anja gamêñ sênêcña nanj, gêlic nê bôlêñ gêc taluawa ²⁸ ma kêsôm gêdêñ nê lasitêwai gebe “Sêkêñ bôlêñ gêmu gêmêñ, onec gêc ñoc taluawa.” Sêlic e katunj gêjañja, ma têtênêp ma sêsôm gebe “Ojae, Anôtô gêgôm asagenj gêdêñ aêac.”

²⁹ Gêdêñ tañ sêô lasê dêdêñ tamenji Jakob anja gamêñ Kanaan ña nanj, ac sêjac minj binj samob, tañ kêtap êsêac sa nanj, gêdêñ enj ma sêsôm gebe ³⁰ “Ñac, tañ kêtui gamêñ tônê ñatau nanj, kêsaic binj aêac ma geboc aêac atu gamêñ tau ñakêmsecwaga. ³¹ Mago aêac asôm gêdêñ enj gebe ‘Aêac kêmsecwaga atom, aêac lau mansañ. ³² Aêac lasitêwai 12, tamemai latui. Ñac tenj gêjañja ma ñac saunj gacgenj gêñğônj gêwiñ tamemai gêmoa Kanaan.’ ³³ Mago ñac, tê kêtui gamêñ ñatau nê, kêsôm gêdêñ aêac gebe ‘Aê jajala amac lau mansañ êndêñ tonec gebe awi nêñ tenj sinj êmoa êwiñ aê ma akôc polom andêñ nêñ gôlôac ana, gebe tóbôm gêc. ³⁴ Akôc lasimi saunj andêñ aê amêñ, go jajala amac gebe lau mansañ ma kêmsecwaga amac atom. Su, go jakêñ nêñ lasitêwa êmu êndêñ amac êtiam ma amac atôm gebe atulu gêñ amoa gamêñ tonec.’” ³⁵ Gêdêñ tañ êsêac sêjac nêñ talu lêtênj nanj, samob sêlic nêñ bôlêñ tosabanj-tosabanj kêsêp nêñ talu gêdêñ-gêdênjen. Êsêac to tamenji sêlic nêñ bôlêñ tosabanj-tosabanj ma têtêc taunj. ³⁶ Ma tamenji Jakob kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac ajanjo ñoc gôlôac su. Josep gêjañja, Simeon gêjañja, ma galoc abe akôc Benjamin su êwiñ. Binj

samob tonañ kêpi aêgeñ.” ³⁷ Tec Ruben kêsôm gêdêñ tama gebe “Ôkêñ enj êsêp aê lemoc, aê jakôc enj jamu jandêñ aôm jamêñ. Aê embe jakôc enj jamu jamêñ atom, go ônac ñoc latucagêc êndu.” ³⁸ Mago enj kêsôm gebe “Latuc êsêp êwiñ amac atom gebe têwa gêmac êndu su ma enj taugenj tec gêmoa. Gêñ wapac embe êtap enj sa anğa intêna, tanj abe asêlêñ nanj, go amac akêñ aê tomôdêgenj jasêp lamboam tonjoc ñalêlôm ñawapacgenj jana.”

43

Josepnê lasitêwai sêsêp Aiguptu kêtú luagêcña

¹ Tôbôm kapôêñ kékônij gamêñ tôñ ñanôgenj. ² Êsêac senj polom, tanj sêkôc anğa Aiguptu nanj, e gêbacnê su, go tamenj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amu ana êtiam gebe anam ôli aêacnêñ mo ñagêdô.” ³ Tec Juda kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñac tonañ kêjatu aêac ñajaña ma kêsôm gebe ‘Amac alic aê lanjôc atom, e lasimi êwiñ amac acgom.’” ⁴ Aôm embe ôsakinj lasinj êwiñ aêac, go asêp naanam ôli nêñ mo. ⁵ Embe ôsakinj enj êwiñ atom, go aêac asêp atom gebe ñac tau kêsôm gêgêñ aêac gebe ‘Amac alic aê lanjôc atom, e lasimi êwiñ amac acgom.’” ⁶ Israel kêsôm gebe “Amac agôm aê sec ma asôm lasimi ñawae gêdêñ ñac tau kêtú asagenña.” ⁷ Êsêac sêjô enj awa gebe “Ñac tau kêkip aêac to ma gôlôac ñam sa ñapep ma kêsôm gebe ‘Tamemi gacgenj gêñgônj mata jali me masi. Amacnêñ lasitêwai tenj gêñgônj me masi.’ Binj, tanj aêac ajac minj gêdêñ enj nanj, gêjô kênac tonanjenj. Aêac ajala binj, tê enj kêsôm kêdaguc gebe ‘Akôc lasimi andêñ aê amêñ’ nê, kwananjenj amboac ondocgenj.” ⁸ Ma Juda kêsôm gêdêñ tama Israel gebe “Ôsakinj ñapalê tau êwiñ aê, go andi ma asêlêñ gebe tamoa materj jali ma aôm to aêac ma nêñ gôlôac ñasec-ñasec amboac tonanjenj, tamac êndu atom. ⁹ Aê jatu lautuc enj, ma enj ê lamu aê. Ôtu kênac enj êndêñ aê lemoc. Aê embe jakôc enj jamu jawac to jakêñ enj êkô aôm lanjômnêñ atom, go jawê binj tonañ ñakainj endenj tôngeñ. ¹⁰ Binjanô, aêac embe tajainj têm atom, oc aêac amu amêñ wanêcgenj su.”

¹¹ Go tamenj Israel kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Embe amboac tonañ, nanj anğôm amboac tec gebe Akôc gamêñ tonecña ñagêñ mata êjamgenj êsêp nêñ talu ma ajonj êndêñ ñac tônê awi sinj êndêñ enj ñaômagenj, amboac gêñmalu ñagec, to lêp ñagec, ma ka ñagêdô ñatêkwi, ma kaña to lanip. ¹² Ma akôc bôlêñ luagêc êwiñ tau. Bôlêñ, tanj sêkêñ gêc nêñ taluawa nanj, akôc amu ana amboac tonanjenj. Oc moae sêgôm kêgôlinj. ¹³ Akôc lasimi amboac tonañ ma andi amu andêñ ñac tau ana. ¹⁴ Embe akô ñac tau lanjônêñ, go ñajaña ñatau Anôtô taê walô amac gebe êsakinj nêñ lasitêwai tenj agêc Benjamin sêwiñ amac sêmu sêmêñ. Ma aêma nec embe jamoa togôlôacmêgenj, go jamoa amboac tonañ.” ¹⁵ Kêsôm su, go lau tau sêkôc gêñ sêkêñ ñaômagenña to sêkôc bôlêñ luagêc gêwiñ tau ma Benjamin gêwiñ. Ac dêdi ma sêsêp Aiguptu sêja ma sêkô Josep lanjônêñ.

¹⁶ Josep gêlic Benjamin gêwiñ êsêac, tec kêsôm gêdêñ gejobwaga anduña gebe “Ôwê lau tonec sêsô andu sêna. Ônguj bôc tenj ma ono gebe lau tonec sêniñ gêñ sêwiñ aê êndêñ ocsalô tonec.” ¹⁷ Ñac tau gêgôm kêtôm Josep kêjatu nanj ma gêwê lau sêsô Josepnê andu sêja. ¹⁸ Ac sêkêñ lau tau sêsô Josepnê andu, tec têtêc tauñ ma sêsôm gebe “Êsêac sêkôc aêac tasô tonec kêtú ñaôli, tanj sêkêñ kêsêp aêacnêñ talu gêdêñ tamêñ kêtú ñamata nanña. Êsêac sebe sênac sinj êndêñ aêac e sêku aêac tulu ma sêkônij aêac tatu gêñôma to sêjanjo

aêacnêj donki su.” ¹⁹ Ma êsêac têtû gasuc dêdêj ñac, tañ gejob Josepnê andu nan, ma sêjam binjalôm sêwiñ eñ sêkô andu ñsacgêdô ²⁰ ma sêsôm gebe “O ma apômtau, aêac asêp amêj têm teñ sugac gebe anam ôli mo. ²¹ Gêdêj tañ aêac aô lasê gamêj anij awenña ma ajac ma talu lêtêj nan, atap ma bôlêj sa tomalagej gêc taluawa gêdêj-gêdêjgenj. Tec aêac akôc gêj tau amu amêj kêtiam. ²² Ma aêac akôc bôlêj ñagêdô gêwiñ amboac tonaj abe anam ôli mo. Aêac ajam kauc ñac, tañ kêkêj ma bôlêj kêsêp ma talu.” ²³ Eñ gêjô êsêac awen gebe “Atêc taôm atom. Nêm Anôtô to tameminê Anôtô oc kêkêj awa kêsêp nêm talu. Aê tec katap nêm bôlêj sa sugac.” Ma eñ kêkôc Simeon gêdêj êsêac gêja. ²⁴ Go eñ gêwê lau tau sêsô Josepnê andu sêja ma kêkêj bu gêdêj êsêac gebe sêkwasij enkainj ma kêkêj gêj gêdêj nêj donki senj. ²⁵ Êsêac sêjô ñawae gebe sêniñ gêj anja tônê, tec sêmasaj gêj, tañ sebe sêkêj ñaômagej nan, ma sêsae Josep gebe êô lasê êndêj ocsalô.

²⁶ Gêdêj tañ Josep gêô lasê nê andu nan, êsêac sêkôc gêj, tañ sêmasaj nan, jasêsô dêdêj eñ ma têtap labôc sêc eñ akainja. ²⁷ Mago eñ awa gêjac êsêac ma kêsôm gebe “Tamemi lanjwa, tañ ajac ênê minj gêdêj aê nan, gêmoa ñajam me masi. Eñ gêmoa mata jali me masi.” ²⁸ Êsêac sêjô eñ awa gebe “Aômnêm sakinwaga, aêac tamemai gêmoa ñajam. Eñ gêjgôj mata jaligenj.” Ma êsêac sewec to têtap labôc. ²⁹ Eñ mata gedec ma gêlic lasi Benjamin, eñ tau tēnanê latu teñ ma kêsôm gebe “Lasimi sauj, tañ ajac ênê minj gêdêj aê nan, tau tonec me.” Go kêsôm gêdêj eñ gebe “Latucenec, Anôtô êmoasij aôm.” ³⁰ Go Josep kêkacgenj gebe êwi êsêac sij gebe nê ñalêlôm gêjam awa su lasi ma kêdabinj gebe êtañ lasê. Eñ jakêsô nê balêm teñ ma kêtaj gêmoa tônê. ³¹ Eñ kêkwasij lanjôanô su, go kêsâ gêja. Eñ kêpuc tau tôj ma kêsôm gebe “Akôc gêj taniñña amêjmanj.” ³² Êsêac sêjam sakinj eñ tauña to êsêac tauñña ma lau Aiguptu, tañ senj gêj sêwiñ eñ nan, tauñña amboac tonanjenj, gebe lau Aiguptu nêj jao kêkô gebe sêniñ gêj sêwiñ lau Ebolai atom. Gêj tonaj lau Aiguptu sêlic amboac gêj alôb-alôb. ³³ Ma Josep tēwai to lasi sêjgôj eñ nêmnja. Ñacsêga gêjgôj mala, tañ gêjac eñ ñawae nan, ma ñac sauj gêjgôj mala, tañ gêjac eñ ñawae. Ma lau tau sêsala tauñ e sêñac lemenj. ³⁴ Sêkêj gêj taniñña gêdêj êsêac anja Josepnê tebo, mago sêkêj gêj taniñña gêdêj Benjamin kêlêlêc êsêac ñagêdô nêj su. Êsêac ñagêdô têtap laclu tagen sa ma Benjamin kêtap nê laclu lemen teñ sa. Ma êsêac sênôm sêwiñ eñ e têtac ñajam kêsâ.

44

Josep kêsâ nê tēwai to lasi

¹ Go Josep kêjatu nê andu ñagejobwaga gebe “Ôkêj polom êsêp lau tau nêj talu e mênêc êtôm sêmbalanja ma ôkêj êsêacnêj bôlêj ênêc taluawa. ² Mago ñoc laclu silber nanj ôkêj ênêc ñac sauj nê taluawa êwiñ ênê bôlêj polomja.” Ma eñ gêgôm kêtôm Josep kêsôm gêdêj eñ nan. ³ Gêu bônj acgom, go sêkêj êsêac to nêj donki sêja. ⁴ Êsêac sêwi malac sij saujgenj ma ñasawa kêtû baliñ atom tagen, tec Josep kêsôm gêdêj nê andu ñagejobwaga gebe “Ajôc, ôjanda lau tau. Embe ôê êsêac tônj, go ôsôm êndêj êsêac gebe ‘Amac akêj sec gêjô ñajam kêtû agenja. Amac ajam genjenj aêñoc laclu silber nec kêtû agenja. ⁵ Ñoc ñatau gênôm gêj kêsêp gêj tau tonaj to kêpuc kapoac ña gêj tonaj. Amac agôm gêj tonaj, tec agôm keso ñanô.’ ”

⁶ Eñ gêoc lêlêc êsêac ma jakêsôm biñ tonanğen gêdêñ êsêac. ⁷ Êsêac sêjô enj awa gebe “Aêacma apômtau kêsôm biñ amboac tonanğ kêtü asagenña. Biñ amboac tonanğ ênac jaê nêñ sakinğwaga aêac. Biñ amboac tonanğ aêac oc anğôm atom. ⁸ Ôlic acgom, bôlêñ, tanğ aêac atap sa gêc ma taluawa nanğ, aêac akôc amu amêñ anğa gamêñ Kanaan akêñ gêdêñ aôm, tec aêac anam geñgen silber me gold anğa nêñ nğataunê andu amboac ondoc. ⁹ Aôm embe ôtap gêñ tau sa anğa nêñ sakinğwaganêñ tenğ nê, nanğ ênac êndu ma aêac nğagêdô atu ma apômtaunê sakinğwaga amboac tonanğen.” ¹⁰ Ma enj kêsôm gebe “Amboac tonanğ, biñ, tanğ asôm su nanğ, êtu tônğ. Nac, nanğ jatap gêñ tau sa anğa ênê nanğ, êtu nğoc gêñôma, ma amac nğagêdô aêc ana tobiñmêgen.” ¹¹ Go gaôgenğ êsêac samob sêlêwanğ nêñ talu ma sêjac nêñ talu lêtêñ. ¹² Ma enj kêbêlêñ talu gêjac m anğa nğacsêganê e gêdêñ nğac saunğ nê. Ma kêtap laclu tau sa gêc Benjaminnê talu. ¹³ Ma êsêac sêkac nêñ nğakwê gêñgic e sêkêñ talu gêsac nêñ donğki nğaô kêtiam ma sêmu sêja malac.

¹⁴ Juda to nê lasitêwai sêô lasê Josepnê andu ma nğac tau gacgenğ gêmoa. Ma êsêac têtap labôc sêc enj akaiñña. ¹⁵ Josep kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac agôm gêñ amboac ondoc. Amac ajam kauc gebe nğac amboac aê oc Japuc gêñ nğam jatôm atom me.” ¹⁶ Ma Juda kêsôm gebe “Aêac asôm biñ ondoc êndêñ nğoc apômtau. Aim awenğsunğ su êtu agenña. Aêac awaka tauñ sa amboac ondoc. Anôtô kêkip nêñ sakinğwaga aêac ma keso sa sugac. Gôlicgac, aêac atu nğoc apômtaunê gêñôma, aêac to enj, tanğ têtap laclu sa gêc enğna nanğ, amboac tonanğ.” ¹⁷ Mago Josep kêsôm gebe “Biñ amboac tonanğ ênac jaê aê. Nac tagenğ, tanğ têtap laclu sa gêc enğna nanğenğ êtu nğoc gêñôma. Mago amac nğagêdô, amac aêc tobiñmalôgenğ andêñ tamemi ana.”

Juda gebe ênam Benjamin kêsi

¹⁸ Tec Juda gêdêñ enj gêja ma kêsôm gebe “O apômtau, aê gabe jatenğ aôm gebe nêñ sakinğwaga aê jasôm biñ tenğ êsô nğoc nğatau tanğasunğ ma têtmac nğandanğ êndêñ nêñ sakinğwaga atom, gebe aôm kôtôm Parao tau. ¹⁹ Nğoc apômtau kêtü kêñac nê sakinğwaga gebe ‘Amac tamemi me lasimi tenğ gêmoa me masi.’ ²⁰ Ma aêac asôm gêdêñ nğoc nğatau gebe ‘Tamemai gêmoa, enj kêtü nğamalacanô sugac, ma lasinğ saunğ tenğ gêmoa, tanğ enj kêka lasê gêdêñ kêtü nğamalacanô su nanğ. Nğac tau têwa gêmac êndu su, tec enj taugenğ gêmoa, tênanê gôlôac nğagêdô masi. Ma tama têtac gêwiñ enj.’ ²¹ Go aôm kôsôm gêdêñ nêñ sakinğwaga gebe ‘Akôc enj asêp amêñ gebe matocanô êpi enj.’ ²² Aêac asôm gêdêñ nğoc apômtau gebe ‘Nğapalê tau kêtôm gebe êwi tama sinğ atom. Embe êwi tama sinğ, oc tama êmac êndu.’ ²³ Go aôm kôsôm gêdêñ nêñ sakinğwaga gebe ‘Lasimi saunğ embe êwiñ amac êsêp êmêñ atom, oc alic aê lanğôc êtiam atom.’ ²⁴ Gêdêñ tanğ adêñ nêñ sakinğwaga, tamoc tau, amu aja nanğ, ajac minğ nğoc apômtaunê biñ gêdêñ enj gêñô. ²⁵ Ma gêdêñ tanğ tamemai kêsôm gebe ‘Ana êtiam, gebe anam ôli aêacnêñ gêñ nğacêc’ nanğ, ²⁶ aêac asôm gebe ‘Aêac asêp ana atôm atom. Embe lasinğ saunğ êsêlêñ êwiñ aêac, go asêp ana, gebe aêac oc alic nğac tau lanğânô atôm atom, e lasinğ saunğ êwiñ aêac acgom.’ ²⁷ Go nêñ sakinğwaga, aê tamoc, kêsôm gêdêñ aêac gebe ‘Taôm ajalagac gebe nğoc awê kêkôc nğoc nğapalê luagêcgenğ. ²⁸ Tenğ gêwi aê sinğ e kasôm gebe Biñjanô, gêñ tenğ kêkac enj popocgenğ ma aê galic enj kêtiam atom e mênğgêdêñ galoc. ²⁹ Amac embe akôc nğac tonec su anğa aênğoc amboac tonanğenğ ma gêñwapac êtap enj sa, go akêñ aê tomôdêgenğ jasêp lamboam jana tonğoc nğalêlôm nğawapacgenğ.’ ³⁰ Kêtü tonanğna aê embe jaô lasê nêñ sakinğwaga, aê tamoc, ma nğapalê, tanğ kêtü enj gêñgônğ mata jali nğamôkê

nan, êwiñ aêac atom, ³¹ en embe êlic ñapalê mênêwiñ aêac atom, oc êmac êndu. Ma nê m sakinwaga aêac akên nê m sakinwaga, aêac tamemai, tomôdêgen êsêp lamboam êna tonjalêlôm ñawapacgen. ³² Gebe nê m sakinwaga aê kasôm gêdên tamoc gebe jatu ñapalê tonec nê lautuc ma en ê lamu aê. Ma kasôm gebe Aê embe jakôc en jamu jandên aôm jawac atom, go jawê bin tonan ñakaiñ enden tôngên. ³³ Kêtu tonanña tec galoc jaten aôm gebe nê m sakinwaga aê jatu ñoc apômtaunê gêyôma jamoa tonec jajo ñapalê tau su. Ma ondêc ñapalê tau êwiñ têwai êmu ênaman. ³⁴ Gebe ñapalê tau embe êwiñ aê atom nec, oc jamu jandên tamoc jana amboac ondoc. Aê katêc tauc gabe jalic gêñwapac, nan êtap tamoc sa nan jawin atom.”

45

Josep gêwa tau sa

¹ Ma Josep kêkô lau samob lanôñnêmña e kêpuc tau tônia jageo. Tec en gêmôêc gebe “Lau samob sêwi aê sin sêsa sêna.” Amboac tonan gêdên tan Josep gêwa tau sa gêdên lasitêwai nan, lau ten sêmoa sêwiñ êsêac atom. ² Ma en kêtan lasê e lau Aiguptu sênô ma Paraonê lau sênô ñawae amboac tonanjen. ³ Ma Josep kêsôm gêdên nê lasitêwai gebe “Aê Josep. Tamoc gêngôn mata jali me masi.” Mago lasitêwai sêjô en awa kêtôm atom, gebe en kêtakê êsêac ñanôgen.

⁴ Tec Josep kêsôm gêdên nê lasitêwai gebe “Atu gasuc aêmar.” Ma êsêac dêdên en sêja. Ma en kêsôm gebe “Lasimi aê Josep, tan akên aê gadên lau Aiguptu sêjam ôli aê. ⁵ Mago galoc têtac ñawapac atom to amoa tonêm ñalêlôm ñatutuc êtu akên aê gadên lau tonec sêjam ôli aêña atom, gebe Anôtô kêsakin aê gamuñ amac gebe ênam amac kêsî anôgôn matem jali. ⁶ Tôbôm gêc gamên tau jala luagêc su. Ma jala lemen ten gacgen gêc tan lau sêsap nom ma sejon kôm ñanô sa atom. ⁷ Ma Anôtô kêsakin aê gamuñ amac gebe janam amacnêm ñagêdô kêsî anga nom ma jajop lau taêsam sênôgôn maten jali êtu amacña. ⁸ Kêtu tonanña amac asakin aê gamên tonec atom, Anôtô taugen. En kêkên aê katu Parao tama to ênê andu ñatau ma gamên Aiguptuña samob ñagôlinwaga. ⁹ Andi ñagaôgen. Andên tamoc api ana ma asôm êndên en gebe ‘Latôm Josep kêsôm bin amboac tonec gebe Anôtô kêkên aê katu gamên Aiguptuña samob ñatau. Ôsêp ôndên aê ômôên ma ônam gamên tônia atom. ¹⁰ Aôm ôngôn gamên Gosen ma ômoa aê ñagala, aôm to nê m gôlôac ma nê m gôlôacnên gôlôac ma nê m domba to bulimakao ma gêñ samob, tan kêtû aôm nê m nan. ¹¹ Aê gabe janam aôm sa anga tonec e aôm to nê m lau ma gêñ samob, tan kêtû aôm nê m nan, apô lèna taôm êtu gêñ tenña atom, gebe tôbôm ênêc jala lemen ten êwiñ.’ ¹² Ma galoc amac matemanô alic to lasic Benjamin mataanô gêlic amboac tonanjen gebe aê tauc aocsuñ kasôm bin gêdên amac. ¹³ Anac min ñoc ñawasi anga gamên Aiguptuña to gêñ, tan alic nan, ñawae êndên tamoc. Andi ñagaôgen ma akôc tamoc êsêp gamên tonec êmên.” ¹⁴ Ma agêc lasi Benjamin sêmbôên tauñ ma têtan kêpi tauñ. ¹⁵ Ma en kêlêsoñ têwai samob ma kêmbôên êsêac to kêtan. Su, go lasitêwai sêjam binjalôm sêwiñ en.

¹⁶ Gêdên tan sênô ñawae anga Paraonê andu gebe Josepnê lasitêwai sêmên nan, Parao to nê sakinwaga sênô ñajamgen. ¹⁷ Ma Parao kêsôm gêdên Josep gebe “Ôsôm êndên nê m lasitêwai gebe Anôgôm amboac tonec gebe akên nê m waba ênsac nê m bôc ñaô ma amu ana gamên Kanaan. ¹⁸ Ma akôc tamemi to nê m gôlôac samob andên aê amên ma aê gabe jakên Aiguptu ñagamên ñajamanô tau êndên amac gebe anin nom tonan ñanjalêsi. ¹⁹ Ôjatu êsêac amboac

tonec êwiñ gebe Angôm tonec gebe Akôc kareta anġa gamêñ Aiguptuġa êtu nêḡ ḡasec-ḡasec to nêḡ lauonġa ma akôc tamemi amêñḡan. ²⁰ Ma taêm walô nêḡ waba anduġa atom, gebe Aiguptu ḡagamêñ ḡajamanô tau êtu amacnêḡm.”

²¹ Ma Israel latui sêġôm kêtôm tonanġ, go Josep kêkêñ kareta gêdêñ êsêac kêtôm Paraonê jatu ma kêkêñ mo gebe êpuc êsêac tôñ anġa intênaġa. ²² En kêkêñ ḡakwê omġa tagen-tagen gêdêñ êsêac samob kêtômgeñ, Benjamin saugeñ tec kêkêñ silber ḡadônġ 300 to ḡakwê omġa lemeñ teñ gêdêñ eñ. ²³ Eñ kêsakinġ ġêñ amboac tonec gêdêñ tama ġêja gebe donġi kapoac 10 toġêñ mata êjam Aiguptuġa ma donġi têna 10 topolom ma mo to ġêñ taniñġa êtu êpuc tama tôñ anġa intênaġa. ²⁴ Go kêsakinġ lasitêwai sêja ma gêdêñ tañ kêkam êsêac lemeñ nanġ, kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Asôm taôm anġa intêna atom.” ²⁵ Tec êsêac sêwi Aiguptu sinġ sêpi gamêñ Kanaan jasêô lasê dêdêñ tamenġi Jakob. ²⁶ Ma êsêac sêjac miñ gêdêñ eñ gebe “Josep ġêñġônġ mata jali ma eñ kêtū gamêñ Aiguptuġa samob ḡagôliñwaga.” Mago têtac kêkac eñ atom, gebe eñ kêkêñ ġêwiñ êsêac atom. ²⁷ Mago gêdêñ tañ sêjac miñ Josepnê biñ samob, tañ kêsôm gêdêñ êsêac nanġ, gêdêñ eñ ma gêdêñ tañ eñ ġêlic kareta, tañ Josep kêsakinġ gebe êkôc eñġa nanġ, tec tamenġi Jakob têtac kêpô su ma nê ḡalêlôm ġêdi sa kêtiam. ²⁸ Ma Israel kêsôm gebe “Kêtômġac. Latuc Josep ġêñġônġ mata jali. Aê gabe najalic eñ acgom, go jamac êndu.”

46

Jakob lanġwa kêsêp Aiguptu ġêja

¹ Amboac tonanġ Israel ġêdi ma kêkôc nê ġêñ samob ġêwiñ ġêja. Eñ ġêô lasê Ber-Seba ma kêkêñ da gêdêñ tama Isak nê Anôtô. ² Ma ġêdêñ ġêbêc Anôtô ġeoc tau lasê ġêdêñ Israel ma ġêjam biñġalôm ġêdêñ eñ ma kêsôm gebe “Jakob, Jakob.” Ma eñ kêsôm gebe “Aê tec gamoa.” ³ Go eñ kêsôm gebe “Aê Anôtô, tamamnê Anôtô aê. Ôsêp Aiguptu ôna tonêḡ ḡalêlôm ḡatutuc atom, gebe aê gabe janġôm aôm ôtu laum kapôêñ teñ anġa ônê. ⁴ Aê gabe jasêp Aiguptu jawiñ aôm. Ma aê gabe jakêñ aôm ômu ôpi ômôêñ êtiam ma Josep lêma êmbaob aôm matamġasi.” ⁵ Go Jakob ġêdi anġa Ber-Seba. Ma Israel latui sêkêñ tamenġi Jakob to nê ḡasec-ḡasec ma nêñ lauo sêpi kareta, tañ Parao kêsakinġ kêtū êkôc eñġa. ⁶ Êsêac sêkôc nêñ bôc to waba, tañ têtac sa anġa Kanaan nanġ, ma sêô lasê Aiguptu, Jakob to nê ġôlôac samucgeñ sêwiñ eñ. ⁷ Eñ kêkôc latui to latuio sêwiñ eñ ma dêbui to dêbuio to nêñ wakuc samob sêwiñ eñ sêja Aiguptu.

⁸ Israelnê wakuc, tañ sêô lasê Aiguptu nanġ, nêñ ḡaê tau tonec gebe Jakob to nê latui. Jakobnê ḡacsêga Ruben ⁹ to Ruben latui Hanok, Palu, Hesron ma Karmi. ¹⁰ Simeon latui Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Sohar ma Saul, awê Kanaanġa teñ latu eñ. ¹¹ Lewi latui Gerson, Kohat ma Merari. ¹² Juda latui Er, Onan, Sela, Peres ma Sera (mago Er agêc Onan sêmac êndu anġa gamêñ Kanaan). Ma Peres latui Hesron agêc Hamul. ¹³ Isakar latui Tola, Puwa, lob ma Simron. ¹⁴ Sebulon latui Seređ, Elon ma Jalel. ¹⁵ (Lea latui tau tonanġ, tañ Jakob kêka lasê anġa Mesopotamia sêwiñ latuo Dina. Êsêac latunġio to ḡac samob sêpi tagenġ têtôm 33.) ¹⁶ Gad latui Sipion, Hagi, Suni, Esbon, Eri, Arođi ma Areli. ¹⁷ Aser latui Imna, Iswa, Iswi, Beria ma luñġio Sera. Ma Beria latui Heber agêc Malkiel. ¹⁸ (Silpa latui tau tonanġ. Laban kêkêñ eñ ġêdêñ latuo Lea. Ma Jakob kêka êsêac lasê, lau 16 sêpi tagenġ.) ¹⁹ Jakobnê awê Rahel latui Josep agêc Benjamin. ²⁰ Ma anġa gamêñ Aiguptu Josep kêka Manase agêc Epraim lasê, tañ dabunġwaga Onġa Potipera latuo Asenat kêkôc nanġ. ²¹ Ma

Benjamin latui Bela, Beker, Asbel, Gera, Naman, Ehi, Ros, Mupim, Hupim ma Ard. ²² (Rahel latui tau tonan, tan Jakob kêka lasê, lau 14 sêpi tagen.) ²³ Dan latu Husim. ²⁴ Naptali latui Jasel, Guni, Jeser ma Silem. ²⁵ (Bilha, tan Laban kêkên gêdên latuo Rahel nan, latui tonan, tan Jakob kêka lasê, lau 7 sêpi tagen.) ²⁶ Jakobnê lau samob, tan sêo lasê Aiguptu nan, ma sêsa anga enj tau nê sêpi tagen 66, mago Jakob latuinên lauo sêwin namba tonan atom. ²⁷ Ma Josep latui tan kêka lasê anga Aiguptu nan, luagêc, tec lau samob anga Jakobnê gôlôac, tan sêo lasê Aiguptu nan, sêpi tagen 70.

²⁸ Jakob kêsakin Juda gêdên Josep gêmun enj gebe eten Josep êo lasê Gosen êmun. Ma êsêac sêo lasê gamên Gosen. ²⁹ Go Josep kêmasan nê kareta ma kêpi gêja gebe êpuc tama Israel tontôn anga gamên Gosen. Ma gêdên tan enj gêlic tama nan, kêmbôên enj kêsêp gêsutêkwa ma kêtan njasawa balin gêsac enj gêsutêkwa. ³⁰ Israel kêsôm gêdên Josep gebe “Galoc gabe jamaac êndu gebe aê galic lanjômanô ma kajala gebe gongôn matam jali.” ³¹ Josep kêsôm gêdên lasitêwai to gêdên tamanê lau gebe “Aê gabe japi jakên amac njawae êndên Parao ma jasôm êndên enj gebe ‘Noc lasitêwai to tamocnê lau, tan sêmoa gamên Kanaan nan, dêdên aê sêmên su. ³² Lau tau gejobwaga bôcna gebe êsêac senjer bulimakao ma sêkôc nêj domba to bulimakao ma nêj gên ntagêdô samob sêmên.’ ³³ Parao embe êkalem amac ma êtu kênac amac gebe ‘Amacnêm kôm amboac ondoc,’ ³⁴ go asôm gebe ‘Aômnêm sakinwaga aêac anjer bulimakao gêdên aêac njalêgen e mêngêdên galoc, atôm tamemai.’ Asôm binj tonan ec êlôc gebe amoa gamên Gosen gebe lau Aiguptunja sêlic gejobwaga bôcna samob amboac gên alôb-alôb.”

47

Jakob langwa kêtôc tau gêdên Parao

¹ Amboac tonan Josep kêsô jakêkên njawae gêdên Parao ma kêsôm gebe “Tamoc to noc lasitêwai ma nêj domba to bulimakao ma nêj gên samob sêmên anga gamên Kanaan jasêngôn gamên Gosen.” ² Enj kêkôc têsai lemen tej sêwin enj ma kêtôc êsêac gêdên Parao. ³ Parao kêsôm gêdên enj têsai gebe “Amac ajam kôm amboac ondoc.” Ma êsêac sêsôm gêdên Parao gebe “Nêm sakinwaga aêac ajop dombagen atôm tamemai.” ⁴ Go êsêac sêsôm gêdên Parao gebe “Aêac amên gebe amoa gamên tonoc amboac lau jaba gebe nêm sakinwaga aêac ma gamên alôm ma domba tan gêc gamên Kanaan atom gebe tóbôm gêjam gamên auc samucgen. Tec aêac aten aôm gebe ôlôc gebe nêm sakinwaga aêac anjôn gamên Gosenmanj.” ⁵ Go Parao kêsôm gêdên Josep gebe “Tamam to nêm lasitêwai dêdên aôm sêwac. ⁶ Gamên Aiguptunja kêtû aômnêm gên. Ôjalij gamên njamanô tej sa ma ôkên êndên tamam to nêm lasitêwai sêngôn. Ôkên êsêac sêngôn gamên Gosenmanj. Ma aôm embe ôlic lau tokauc anga êsêacnên, go ôkên êsêac sejop noc bulimakao sêwinj.”

⁷ Josep gêwê tama jakêtôc gêdên Parao ma Jakob gêjam mec Parao. ⁸ Ma Parao kêtû kênac Jakob gebe “Aômnêm jala tendocgen.” ⁹ Jakob gêjô Parao awa gebe “Jala, tan gamoa nom amboac nac jaba tej nan 130. Jala, tan gamoa nom natêm tau dambê to njawapac ma taêsam kêtôm tamocinên jala sêmoa nom amboac lau jabanja nan atom.” ¹⁰ Ma Jakob gêjam mec Parao ma gêwi enj sin kêsa gêja.

¹¹ Go Josep kêkên gamên gêdên tama to nê lasitêwai gebe sêngônna ma kêkên nom gêdên êsêac kêtû êsêacnên gên anga gamên Aiguptunja, kêkên nom

ñajamanô tau gêdêñ êsêac ança gamêñ Rameses kêtôm Parao kêjatu. ¹² Ma Josep gêlôm tama to nê lasitêwai ma tamanê lau samob kêtôm êsêacnêñ gôlôacnêñ nambagenj.

Josep gêjam gôlinj Aiguptu

¹³ Mo tej gêc gamêñ samuc tonanj atom, gebe tóbôm kapôêñ sec e mo gêjô lau gamêñ Aiguptu to Kanaanja êndu. ¹⁴ Ma Josep kejonj awa, tanj gêc gamêñ Aiguptu to Kanaanja nanj, samob sa gêjô polom, tanj lau sêjam ôli nanj. Ma Josep kêkêñ ñaawa kêsô Paraonê andu.

¹⁵ Ma gêdêñ tanj awa samob gêbacnê ança gamêñ Aiguptu to gamêñ Kanaan nanj, lau Aiguptu samob dêdêñ Josep sêja ma sêsôm gebe “Ôkêñ mo êndêñ aêac. Aêac amac êndu anêc aôm lanjômnmêñja êtu agenñja, gebe ma awa gêbacnê.”

¹⁶ Ma Josep kêsôm gebe “Amacnêma awa embe êmbacnê, go akêñ nêma bôc ma aê gabe jakêñ mo êndêñ amac êjô nêma bôc.” ¹⁷ Tec êsêac sêkêñ nêñ bôc gêdêñ Josep ma enj kêkêñ mo gêjô hos to bulimakao ma domba to donki. Tec gêdêñ jala tonanj enj gêlôm êsêac ña mo gêjô nêñ bôc samob.

¹⁸ Jala tonanj gêbacnê, tec gêdêñ jala kêtû luagêcña êsêac sêmu dêdêñ enj jasêsôm gêdêñ enj gebe “Aêac asinj binj tonec ôkwi êndêñ ma ñatau atôm atom gebe awa gêbacnê ma bôc ñatonj kêtû ma ñataunê gêñ sugac. Amboac tonanj ma gêñ akêñ êndêñ ma ñatauñ tej gêc atom, aêac ôlinj to ma nom tagenj. ¹⁹ Aêac to ma nom ananja anêc aôm lanjômnmêñja êtu agenñja. Ônam ôli aêac to ma nom ma ôkêñ mo êjô, go aêac to ma nom anam sakinj êndêñ Parao. Ôkêñ polom ñawê êndêñ aêac gebe anjônj matenj jali ma amac êndu atom ma aêacma nom êtu gasanj atom.”

²⁰ Amboac tonanj Josep gêjam ôli nom samob ança Aiguptu kêtû Paraonê gêñ, gebe lau Aiguptunja samob sêkêñ nêñ nom gêdêñ enj gêjam ôli gebe tóbôm kapôêñ sec gêc, tec nom tau kêtû Paraonê gêñ. ²¹ Mago lau tau tec kêkêñ êsêac têtû gêñôma ança Aiguptu ñamadinj ñamakerj e gêdêñ ñamakerj. ²² Dabunwaga taunjenj nêñ nom tec gêjam ôli atom, gebe dabunwaga têtap nêñ ñaôli sa ança Paraonê, tec ñaôli tau, tanj Parao kêkêñ gêdêñ êsêac nanj, gêlôm êsêac. Kêtû tonanjja êsêac sêkêñ nêñ nom gêdêñ enj gêjam ôli atom.

²³ Ma Josep kêsôm gêdêñ lau gebe “Amboac tonanj, ocsalô tonec aê gajam ôli amac to nêma nom atu Paraonê gêñgac. Galoc akôc polom ñawê tonec ma asê êsêp kômmanj. ²⁴ Mago kôm ñanô tau awa êkôc êna tonj lemenj tej ma akêñ tonj tej êndêñ Parao. Tonj aclê êtu amacnêma gebe asê êsêp kôm wakuc ma aninj êtu amac to nêma gôlôac ma nêma ñasec-ñasec nêma mo.” ²⁵ Êsêac sêsôm gebe “Aôm gôjam aêac sa anjônj matenj jali. Ma ñatau, embe ôlic aêac ñajam, go anam sakinj Parao anêc ñawaegenj.” ²⁶ Tec Josep kêkêñ binj tonanj kêtû ñagôlinj tej gêc e mêngêdêñ galoc gêjam gôlinj lau Aiguptunja nêñ nom gebe sêwa kôm ñanô êkôc êna tonj lemenj tej ma sêkêñ ñatenj êndêñ Parao. Dabunwaga taunjenj nêñ nom kêtû Paraonê gêñ atom.

Jakob lanjwa kêmasanj binj kêtû tauña

²⁷ Amboac tonanj Israel sêngônj gamêñ Aiguptu ñagamêñ Gosen. Ac sêngônj têtû têtû ma sêka gôlôac lasê e têtû taêsam ñanô lasê. ²⁸ Ma Jakob gêngônj gamêñ Aiguptu jala 17 e ênê jala kêtû 147. ²⁹ Israelnê noc êmac êndunja kêdabinj nanj enj kêkalem latu Josep ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm embe ôlic aê ñajam, go ôkêñ lêmam êsô lambic ma ôsôm êtu tônj gebe ômansanj aê ñapep ma totêmtac êwinjenj gebe ônsunj aê ança Aiguptu atom. ³⁰ Mago ôkêñ aê janêc jawinj

tamoci. Ômbalanj aê anja Aiguptu naônsunj aê anja nêj sêô.” Enj gêjô enj awa gebe “Aê gabe janjom êtôm binj, tanj kôsôm nanjenj.” ³¹ Ma Israel kêsôm gebe “Ôtôc lêmam.” Ma Josep kêtôc lêma. Go Israel gewec gêdêj nê mê njagêdô môkêapacj.

48

Jakob lanjwa gêjam mec Josep latuagêc

¹ Tonañ su acgom, go sêkêj njawae gêdêj Josep gebe “Ôlic acgom, tamam gêmac gêc.” Tec enj kêkôc latuagêc Manase agêc Epraim sêwiñ enj jasêô lasê Jakob. ² Ma sêkêj njawae gêdêj Jakob gebe “Latôm Josep gêdêj aôm gêwac.” Go Israel kêpuc tau tôj ma gêdi gêjgônj nê mê. ³ Ma Jakob kêsôm gêdêj Josep gebe “Njajana njatau Anôtô geoc tau lasê gêdêj aê anja Lus, tanj gêc gamêj Kanaan nanj, to gêjam mec aê ⁴ ma kêsôm gêdêj aê gebe ‘Ôlic acgom, aê gabe jakêj aôm ôka gôlôac lasê e têtû lau taêsam. Aê gabe janjom aôm ôtu laum kapôêj ma jakêj gamêj tonec êndêj nêj wakuc êtu nêj gêj endenj tôngjenj.’ ⁵ Ma galoc latômagêc, tanj kôka êsêagêc lasê anja Aiguptu gêdêj tanj aê gamêj Aiguptu atomgenj nanj, têtû aêñoc. Epraim agêc Manase têtû aêñoc kêtôm Ruben agêc Simeon. ⁶ Gôlôac, tanj kôka lasê têdaguc êsêagêc nanj, têtû aômnmê, ma êsêac sêwê kainj gêjnlênsêm sêwiñ tewenjaagêc. ⁷ Gêdêj aê gawi Mesopotamia sinj gaô lasê Kanaan nanj Rahel gêmac êndu anja intêna, tanj kêdabinj Eprat ma aê kasunj enj anja intêna Epratja njatali,” njâe tenj gebe Betlehem.

⁸ Israel gêlic Josep latuagêc ma kêsôm gebe “Asaagêc tonec.” ⁹ Josep gêjô tama awa gebe “Aê latucagêc, tanj Anôtô kêkêj gêdêj aê anja tonec.” Go Israel kêsôm gebe “Ôkôc êsêagêc têtû gasuc sêmênmanj gebe janam mec êsêagêc.” ¹⁰ Israel kêtû njamalanô su tec mataanô kêtû waô e gêlic gamêj amboac gêmunja atom. Ma Josep gêwê êsêagêc dêdêj enj sêja, ma enj kêlêsoj êsêagêc alinjanô ma kêmboêj êsêagêc. ¹¹ Go Israel kêsôm gêdêj Josep gebe “Aê gaboc oc jalic aôm lanjomanô êtiam atom, mago galoc Anôtô kêkêj aê galic aômnmê gôlôac amboac tonanjenj.” ¹² Go Josep kêkam êsêagêc sa anja ênê labum ma gewec e lanjanô jagêdêj nom.

¹³ Ma Josep kêkam êsêagêc, kêkam Epraim njâ lêma anôja, tanj kêkanônj Israel lêma gasêja to Manase njâ lêma gasêja, tanj kêkanônj Israel lêma anôja ma gêwê êsêagêc têtû gasuc enj. ¹⁴ Mago Israel gêjac lêma keso tau ma kêmêtôc lêma anôja jagêu gêsac njac saunj Epraim môkêapac ma lêma gasêja gêsac Manase môkêapac. Manase enj njacsêga. ¹⁵ Ma enj gêjam mec Josep ma kêsôm gebe “Anôtô, tanj tamocagêc Abraham agêc Isak sêsa nêj lêj sêmoa enj lanjônêmja, Anôtô, tanj kêtû njoc njacgejob gêdêj njoc bêc samob e mênjgêdêj galoc, ¹⁶ anjela, tanj gêjam aê kêsi gêdêj gênwapac samob nanj, ênam mec njapalêagêc gebe njoc njâe to tamocagêc Abraham agêc Isak nêj njâe elom-elom anja êsêagêcnêj e têtû taêsam ma seola nom njagamêj auc.”

¹⁷ Josep gêlic gebe tama gêu lêma anôja gêsac Epraim môkêapac e keso ênê njâlêlôm, tec kêkôc tama lêma anja Epraim môkêapac gebe naênsac Manase môkêapac. ¹⁸ Ma Josep kêsôm gêdêj tama gebe “O tamoc, amboac tonan atom. Njâc tonec njacsêga, tec u lêmam anôja ênsac enj môkêapac.” ¹⁹ Mago tama gedec ma kêsôm gebe “Aê kajala, latucenec, aê kajalagac. Njâc tonoc oc êtu laum amboac tonan ma êtu kapôêj, mago lasi êtu kapôêj êlêlêc enj ma ênê wakuc têtû laum taêsam.” ²⁰ Tec gêjam mec êsêagêc gêdêj bêc tonan ma kêsôm gebe” Lau Israel sêsam amagêcnêm njâe gebe sênam mec tauñ ma

sêsôm gebe' Anôtô êngôm aôm ôtôm Epraim agêc Manase.' ” Kêsôm amboac tonaj tec ketoc Epraim sa kêlêlêc Manase. ²¹ Go Israel kêsôm gêdêj Josep gebe “Ôlic acgom, galoc jamac êndu, mago Anôtô êwiñ amac ma êkêj amac aô lasê tameminêj gamêj êtiam. ²² Ma aê jatoc aôm sa êlêlêc nê m lasitêwai su ma jakêj gamêj ñabau, taj kajanjo su anja lau gamêj Amorrja nêj ña ñoc sinj to talam nanj êndêj aôm.”

49

Jakob lanjwa geoc binj lasê kêpi nê gôlôac

¹ Go Jakob kêkalem latui ma kêsôm gebe “Akac taôm sa api tagen gebe jasôm binj, taj êtap amac sa êndêj têm, taj gêc nê m ña nanj, lasê êndêj amac.

² “Jakob latuiac, akac taôm sa ma akêj tanjem tamemi Israel awa.

³ “Ruben, aôm kôtu ñoc ñacsêga, ñoc ñaclai to ñoc ôlicwalô ñamêc. Ñac ñamata waenja to ñac ñamata ñaclaija.

⁴ Aômnê m lêj êtôm bu, taj gêc ñasamac nanj, tec ôtu ñac ñamata atom gebe aôm kôpi tamamnê mê ma gôgôm mê, taj aôm kôpi nanj, kêtú sec.

⁵ “Simon agêc Lewi êsêagêc lasitêwai. Êsêagêcnêj sinj kêtú ñaclai sec ñawaba.

⁶ O ñoc katuc, naô lasê êsêacnêj sêkac sa atom. O ñoc ñalêlôm, ôwiñ êsêacnêj lau atom gebe êsêac embe têntac ñandanj, go sênac ñamalak êndu.

⁷ Aê japuc boa nêj têntac ñandanj, gebe têntac ñandanj ñawaôboa to nêj ñalêlôm kêmoatiñ ñajarja. Aê gabe jawa êsêac êkôc anja Jakobnê gamêj ma jata êsêac salinj-salinj anja Israel.

⁸ “O Juda, lasitêwai oc sêlambinj aôm. Aôm lêmam êkam ñacjo êndêj gêsutêkwa. Tamam latui oc sewec êndêj aôm.

⁹ Juda kêtôm lewe ñalatu. O latucenec, aôm kôjanjo gêj, tec gêlôm aôm kôtu kapôênj. Enj kêluñ tau jakêlêwanj tau amboac lewe, kêtôm lewe têna tenj. Asa gebe ensoc enj êndi sa.

¹⁰ Kijnê gêbôm oc endec Juda atom ma tó c gôlinja endec asawa atom e elom ñac, taj gêjac gêj tau ñawae nanj, ma tentenlatu oc tanenj wamu êndêj enj.

¹¹ Enj kêkô nê donki tôj kêpi wain ñamókê to nê donki ñalatu kêpi wain ñalaka. Enj kêkwasiñ nê obo kêsêp wain

to nê ñakwê kêsêp wain ñanô ñatekwi.

12 Wain gégôm mataanô ñawasi kêsa ma su gégôm luluj kêtú sêp.

13 “Sebulon êngôñ gwêctali.

Enj êtu wanj ñasêcluj to ênê ñamadinj ênêc e naêndêñ Sidon.

14 “Isakar enj ñatêkwa kêtôm donji, tan jakêlêwanj tau gêmoa domba ñalêlôm.

15 Enj gêlic gebe mala lêwanña ñajam to gamêñ tau têtac kêsa lanjwageñ, tec enj gewec gebe êôc gêñ wapac ma kêtú gêñôma gêjam kôm e kêkôninñ enj.

16 “Dan êmêtôc nê lau amboac Israelnêñ gôlôacnêñ tonj tenj.

17 Dan êtu moac tenj, tanj gêc intêna, êtu moacwêm, tanj kêkêñ gêjac intêna ñataligenñ nanj, ma êñac hos êsêp agêsu e ñac, tanj gêngôñ hos ñaó nanj, embenj êsêp muña êna.

18 O Apômtau, aê gaôñ aôm gebe ônam aê kêsi.

19 “Sêjanjowaga sêjanda Gad, mago enj êjanda êsêac êjô.

20 “Asernê mo tonjalêsi ñajam ma êmansañ gêñ êtôm kinj sêniñ.

21 “Naptali kêtôm mojava, tanj kêlêti ñagaôgenñ nanj. Binj ñajam kêsa enj awasunj.

22 “Josep kêtôm ka wakuc, tanj gêjam ñanô, ka wakuc, tanj gêjam ñanô ma kêkô bumata nanj, ênê ñalaka jagê gêsac tunbôm.

23 Sinjwaga totalam sêlênsônñ enj to sêpê nêñ sôb ma sêjac sinj gêdêñ enj.

24 Mago ênê talam ñajaña ma enj lêma kata

gebe Jakobnê ñajaña ñatau gêjam enj sa to ñacgejob, lau Israel nêñ poclabu, kêpuc enj tônj.

25 Tamamnê Anôtô ênam aôm sa to ñajaña ñatau Anôtô ênam mec aôm êkêñ mec ñamoasinñ anja undambê ôña to mec ñamoasinñ anja ñagêdimbob, tanj kêpoac ñalabuña nanj, ma mec ñamoasinñ, tanj kêsa su to têtacclêlôm nanj.

26 Tamamnê mec ñamoasinñ tolêlôm-tolêlôm kêlêlêc lôc tenjgerña ñamec ñamoasinñ su, kêlêlêc gamêñ ñabau lanjwa sec ñamoasinñ. Gêñ tonanñ ñai ênsac Josep môkêpac ñaó,

ênsac ñac, tañ gêmoa jaêc lasitêwai nanñ ñaô.

27 “Benjamin kêtôm kêam sec, tañ kêkac gêñ gêngic-gêngic nanñ.

Êndên bêbêcgenj enj êndanğôñj nê gwada
ma êndên êtula ênac sam gêñ, tañ kêjanğo nanñ.”

28 Israelnêñ gôlôac 12 tau tonañ. Ma binj, tañ tamenj kêsôm gêdênj êsêac nanñ tonañ. Ma enj gêjam mec êsêac, enj gêjam mec êsêac gêdênj-gêdênğenj ña mec gêdênj-gêdênğenj.

Jakob lanğwa gêmac êndu ma sêsunj enj

29 Ma enj kêjatu êsêac to kêsôm gêdênj êsêac gebe “Anôtô embe êkalem aê najawinğ ñoc lau, go ansunğ aê jawinğ tamoci anğa pocğêsunğ, tañ gêc ñac gamênj Hetñja Epron nê kôm, 30 anğa pocğêsunğ, tañ gêc kôm Mak-Pela gêmu kêsô Mamreña anğa gamênj Kanaan, kôm, tañ Abraham gêjam ôli anğa ñac gamênj Hetñja Epron nê gebe êtu gamênj sêôña. 31 Anğa ôñê êsêac sêsunğ Abraham agêc nê awê Sara. Anğa ôñê êsêac sêsunğ Isak agêc nê awê Rebeka. Anğa ôñê aê kasunğ Lea. 32 Kôm to pocğêsunğ, tañ gêc ñalêlôm nanñ, êsêac sêjam ôli anğa lau gamênj Hetñja nêñ.” 33 Jakob kêjatu binj tonañ ñai gêdênj latui e gêbacnê, go Anôtô kêkalem enj jagêwinğ nê lau. Enj gê akainğ kêpi mê ma gêwi katu sinğ.

50

1 Go Josep gêu tau gêsac tama lanğanô ñaô ma kêtanğ kêpi enj to kêlêsoğp enj.
2 Ma Josep kêjatu dokta, tañ têtü êñê sakinğwaga nanñ, gebe sêmansanğ tama. Tec dokta senğ oso Israelnê ñawêlêlanğ. 3 Ac sêjam bêc 40, gebe kôm taniğ oso ñawêlêlanğña kêtôm ñasawa amboac tonañ. Ma lau Aiguptu têtanğ tanğiboac kêtôm bêc 70 kêtü enğña.

4 Têm tanğiboanğa gêbacnê, go Josep kêsôm binj gêdênj Paraonê gôlôac gebe “Amac embe alic aê ñajam, go jatenğ amac gebe amansanğ binj êndênj Parao ma asôm gebe 5 “Tamoc kêsôm gebe Kêdabinğ gebe jamac êndu, tec ônsunğ aê jasêp ñoc sêô, tañ kasap kêsêp poc anğa gamênj Kanaanña. Tec katôc lemoc gêdênj tamoc gebe janğôm ñanô êsa. Kêtu tonanğña aê jatenğ aôm gebe ôlôc gebe japi najansunğ tamoc, go jamu jamênj êtiam.” 6 Ma Parao gêjô enj awa gebe “Ôpi ôna, ônsunğ tamam amboac kôtôc lêmam gêdênj enj.” 7 Tec Josep kêpi gêja gebe ênsunğ tama, ma Paraonê sakinğwaga samob to êñê gejobwaga andunğ ma gamênj Aiguptu ñagejobwaga samob sêpi sêwinğ enj sêja. 8 Ma Josepnê andu ñagôlôac to nê lasitêwai ma tamanê andu ñagôlôac sêwinğ amboac tonañ, tagenğ nêñ gôlôac ñasec-ñasec ma nêñ bulimakao to domba tec gacgenğ sêwi sinğ sêmoa gamênj Gosen. 9 Kareta to lau tohos sêpi sêwinğ enj sêja amboac tonanğenğ. Lau tau tonê nêñ tonğ kapôêjanô. 10 Gêdênj tanğ sêô lasê polom ñamala Atadña, tañ gêc bu Jordan ñamakenğ ôñêña nanñ, êsêac sêpuc tanğiboac sa ma têtanğ ñanô tonênğ ñalêlôm ñawapacgenğ. Josep kêmasanğ binj gebe lau têtanğ tanğiboac êtôm bêc 7 êtu tamanğa. 11 Ma malacm tau, lau gamênj Kanaanña, sêñô tanğiboac kêpi anğa polom ñamala Atadña ma sêsôm gebe “Lau Aiguptu têtanğ tanğiboac kapôênğ anğa ôñê.” Tec sê gamênj tau ñaê gebe Abel-Misraim. Gamênj tau gêc bu Jordan ñamakenğ ôñêña. 12 Tec Jakob latui sêgôm binj, tañ enj kêjatu êsêac nanñ, kêtü anô 13 gebe latui sêbalanğ enj sêja gamênj Kanaan ma sêsunğ enj kêsêp pocğêsunğ, tañ gêc kôm Mak-Pela ñalêlôm, tañ gêc gêmu kêsô Mamreña. Abraham gêjam ôli pocğêsunğ tau tokômgenğ anğa ñac gamênj Hetñja Epron nê gebe êtu êñê gamênj

sêôña. ¹⁴ Josep kêsuj tama su, go enj to nê lasitêwai ma lau samob, tanj sêpi sêwiñ enj sêja gebe sênsuj tamanja nanj, sêmu sêja Aiguptu kêtiam.

Josep kêsuc têwainêñ binj ôkwi

¹⁵ Josepnê lasitêwai sêlic gebe tamenj gêmac êndu su, tec sêsôm gebe “Moae Josep êkêñ kisa aêac ma êkêñ ñagêjô êjô sec samob, tanj dagôm gêdêñ enj nanj.”

¹⁶ Amboac tonanj êsêac sêsañ binj gêdêñ Josep gêja ma sêsôm gebe “Kêdabinj gebe tamam êmac êndu, tec kêkêñ jatu tonec gebe ¹⁷ Asôm êndêñ Josep gebe ‘Aê jatenj aôm êtu têwamiña gebe êsêac sêgôm aôm sec. Mago ôsuc êsêacnêñ keso to sec ôkwimanj.’ Ma galoc aêac atenj aôm gebe ôsuc tamamnê Anôtônê sakinjwaga aêac ma keso ôkwi.” Gêdêñ tanj sêsôm binj gêdêñ enj sêmoa nanj, Josep tau kêtanj. ¹⁸ Têwai samob dêdêñ enj sêja jasêu tauñ sêc enj lanjônêmña ma sêsôm gebe “Gôlicgac me, aêac atu nêñ sakinjwaga.” ¹⁹ Mago Josep kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Atêc taôm atom. Aê jajô Anôtô su me. ²⁰ Amac abe anjôm aê sec, mago Anôtô gêjam keso tau ôkwi kêtû moasinj. Enj gebe êngôm gêñ tônê gebe lau taêsam sêngôn matenj jali amboac talic gêdêñ galoc. ²¹ Amboac tanj, atêc taôm atom, aê gabe janam amac to nêñ ñasec-ñasec sa.” Enj gêjam malô êsêac amboac tonanj ma gêjac êsêac têntac tônj.

Josep gêmac êndu

²² Amboac tonanj Josep to tamanê gôlôac sêngônj Aiguptu ma Josepnê jala kêtû 110. ²³ Ma Josep gêlic Epraim latui to dêbui, ma Manase latu Makir nê gôlôac, tenenj sêkôc êsêac sêngônj Josepnê labum. ²⁴ Ma Josep kêsôm gêdêñ nê lasitêwai gebe “Kêdabinj gebe jamac êndu. Mago Anôtô ênam amac kêsî ma êwê amac awi gamêñ tonec sinj e aô lasê gamêñ, tanj Anôtô gêôc lêma sa ma kêsôm kêtû tônj gebe êtu Abraham agêc Isak ma Jakob nêñ nanj.” ²⁵ Go Josep awa gêjac Israel latui gebe têtôc lemenj ma kêsôm gebe “Anôtô embe ênam amac kêsî, go ambalanj ñoc ñatêkwa anja tonec api ana.” ²⁶ Tec Josep gêmac êndu, nê jala kêtû 110, ma êsêac senj oso ênê ñawêlêlanj ma sêkêñ enj kêsêp wanj anja Aiguptu. *

* **50:26:** Abel-Misraim ñam gebe Aiguptunêñ tanjiboa.

Eksodus

LAU ISRAEL SÊWI AIGUPTU SINŊ NAMIŊ NABUKU

Ŋaê Eksodus ŋam gebe Sêwi sinŊ. Sêjaliŋ ŋaê tau sa gebe ŋamiŋ samob kepen Israelnêŋ miŋ towae kapôêŋanô tagenŋ gebe sêwi gamêŋ Aiguptuŋa sinŋ, taŋ kêkôninŋ êsêac tônŋ têtû lau gêŋôma sêŋgônŋ nanŋ.

Buku tau ŋamiŋ gêwa tau kêkôc gêja ŋasêbu têlêac.

1. Mòkêlatu 1-18 Anôtô kêgaboac lau Ebolai su anŋa kolenŋ gêŋômaŋa ma gêwê êsêac jasêô lasê Lôc Sinai.
2. Mòkêlatu 19-24 Anôtô kêmoatinŋ nê poac gêdêŋ lau Israel kêkêŋ biŋsu to ŋagôlinŋ gêdêŋ êsêac gebe sêsa nêŋ lêŋ to sênam gôlinŋ tauŋ ma sêlic nêŋ-om sêso biŋ tau ŋalabugenŋ.
3. Mòkêlatu 25-40 Lau Israel sêkwê nêŋ gamêŋ sênam sakinŋ Anôtôŋa tenŋ sa ma sêjac Lômbec ŋagêŋlêlôm sakinŋŋa sa, go biŋsu ŋagêdô gêdêŋ dabuŋwaga sejp ma gêdêŋ lau Israel sêlic Anôtônê om êtôm sakinŋ dabuŋ.

Mago miŋ ŋanô tau, taŋ buku tonec gêwa sa nanŋ, tonec gebe Anôtô kêgaboac nê lau su anŋa sakinŋ gêŋômaŋa ma gêbiŋ êsêac tônŋ têtû lau-m tenŋ, taŋ sêkêŋ materŋ têm to lêŋ nêŋŋa totêntac kêpa sugenŋ nanŋ.

Ŋamalac taŋ nê miŋ gêjam sêga anŋa buku tau nanŋ Mose. Ŋac tau taŋ Anôtô kêjaliŋ enŋ sa gebe êwê nê lau sêwi Aiguptu sinŋ nanŋ. Mose kêtû ŋamalac tapaôŋgenŋ nêŋ ŋac towae kapôêŋ tenŋ.

Buku tau ŋabinŋ, taŋ lau gamêŋ-gamêŋ samob sêŋô ŋawae su nanŋ, Biŋsu Lemenlu, taŋ sêpuc gêc mòkêlatu 20 nanŋ.

Gêŋwapac, taŋ kêtap lau Israel sa anŋa Aiguptu nanŋ

¹ Israel latui, taŋ sêja Aiguptu sêwiŋ Jakob nanŋ, nêŋ ŋaê tonec. Êsêac samob sêja tonêŋ gôlôacgenŋ. ² Ruben agêc Simeon ma Lewi agêc Juda, ³ ma Isakar agêc Sebulon ma Benjamin, ⁴ ac to Dan agêc Naptali ma Gad agêc Aser. ⁵ (Jakobnê gôlôac samob sêpi tagenŋ lau 70.) Josep tau gêmoa Aiguptu kwananŋenŋ. ⁶ Sêmoa acgom, go Josep tau to nê lasitêwai ma nêŋ gôlôac samob sêmac êndu. ⁷ Mago lau Israel nêŋ wakuc sêka gôlôac lasê e têtû taêsam ŋanô. Êsêac ŋalêlêma atom, sesewec tonjaclaigenŋ e sêjam gamêŋ tau auc.

⁸ Gêdêŋ tonanŋ kinŋ wakuc mêŋkêsa anŋa Aiguptu. Ŋac tau gêjam kauc Josep. ⁹ Enŋ kêsôm gêdêŋ nê lau gebe “Alic acgom, lau Israel têtû taêsam ŋanô ma sesewec tonjaclai sêlêlêc aêac sugoc. ¹⁰ Ajôc, danŋgôm nêŋ gêŋ tokaucgenŋ gebe têtû taêsam sêlêlêc aêac atom. Embe sinŋ êsa, oc moae sêwiŋ aêacnêŋ ŋacjo ma sênac sinŋ êndêŋ aêac e sêwi aêacnêŋ gamêŋ sinŋ ma sêc sêna.” ¹¹ Kêtû tonanŋŋa êsêac sêkêŋ gejobwaga kômŋa gebe sêkôninŋ lau Israel ŋa kôm ŋawapac. Tec lau Israel sêkwê malac Piton to Rameses sa. Malac luagêc tonanŋ kêtû Paraonê malac ênac kôm ŋanô saŋa. ¹² Lau Aiguptu sêkôninŋ lau Israel tônŋ ŋanôgenŋ, mago êsêac têtû taêsam ŋanô e sêjam gamêŋ auc. Tec lau Aiguptu têtêc lau Israel ŋanôgenŋ. ¹³ Amboac tonanŋ lau Aiguptu sêkac lau Israel gebe sênam kôm kapoacwalôŋa. ¹⁴ Êsêac sejonŋ lau Israel ŋa kôm ŋawapacgosu. Lau Israel sêkwê andu ŋa poc, taŋ sêmasanŋ ŋa nomku nanŋ, to kolda ma sêjam kôm tokôm. Lau Aiguptu sêkac êsêac gebe sênam kôm samob tonanŋ ŋai tonjaôli masigenŋ.

¹⁵ Go kinŋ Aiguptuŋa kêsôm biŋ gêdêŋ lau Ebolai nêŋ jaomwagao. Awê tenŋ nê ŋaê gebe Sipra ma tenŋ nê ŋaê Pua. ¹⁶ Enŋ kêsôm gebe “Amagêc

embe anam Ebolainêj lauo sa êndêj tèm sêkôc ñapalêja, go ajop ñapep. Awê tenj embe êkôc ñapalê ñac, nanj anac êndu. Embe êkôc awê, go andec êmoa.”¹⁷ Mago jaomwagaoagêc têtêc Anôtô, tec sêgôm kinj Aiguptuñja nê binj ñanô kêsa atom, agêc dedec ñapalê ñac sêmoa matenj jali amboac tonanjenj.¹⁸ Tec kinj Aiguptuñja kêkalem jaomwagaoagêc ma kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Amagêc adec ñapalê ñac sêmoa matenj jali kêtû asagenñja.”¹⁹ Jaomwagaoagêc sêsôm gêdêj Parao gebe “Ebolainêj lauo têtôm lauo Aiguptuñja atom. Êsêac ôlinjalô kainj tenj. Jaomwagao sêô lasê dêdêj êsêac atomgenj ma sêkôc ñapalê su.”²⁰ Anôtô kêmoasinj jaomwagao ma lau Israel têtû taêsam ma sesewec tonjaclaigenj.²¹ Jaomwagao têtêc Anôtô, tec Anôtô kêkêj gôlôac gêdêj êsêac.²² Go Parao kêjatu nê lau samob gebe “Ñapalê ñac samob, tanj Ebolainêj lauo sêkôc nanj, ambalinj samob sinj sêsêp bu Nil sêna, ma ñapalêogenj tec andec sêmoa.”

2

Mose têna kêkôc enj

¹ Ñac tenj anja Lewinê gôlôac gêjam awê tenj. Awê tau anja Lewinê gôlôac amboac tonanj.² Awê tau taê ma kêkôc ñapalê ñac tenj. Enj gêlic gebe ñapalê tau ñajam, tec kêsinj enj ôkwi kêtôm ajônj télêac.³ Gêdêj tanj têna kêtôm gebe êsinj enj ôkwi êtiam atom nanj, enj kêkôc katapa, tanj sêmasan ña talu nanj, ma kepenj sib, go kêkêj ñapalê tau kêsêp ma ketoc katapa tau kêkô bu Nil ñatali ñasinj ñalêlôm.⁴ Ñapalê luo kêkô ec jaêc saunjenj, gebe êlic gêj ondod oc êtap ñapalê tau sa.

⁵ Gêdêj tonanj Parao latuo mênjgêô lasê gebe êlinj bu. Ênê sakinjwagao sêsêlêj sêmoa butali. Awê tau gêlic katapa kêkô sinj ñalêlôm, go kêsakinj nê sakinjwagao tenj gebe êkôc gêj tau.⁶ Parao latuo kêkac baob sa e gêlic ñapalê tenj. Ñapalê tau kêtanj, tec taê walô enj ma kêsôm gebe “Ebolainêj ñapalê tenj tonec.”⁷ Tec ñapalê luo jakesôm gêdêj Parao latuo gebe “Amboac ondod, aê najamôêc Ebolainêj lasulawê tenj gebe êkêj su ñapalê tau ênom êtu aômña me masi.”⁸ Parao latuo kêsôm gêdêj enj gebe “Ônamanj.” Tec ñapalê luo gêja jagêmoêc ñapalê tau têna.⁹ Go Parao latuo kêsôm gêdêj enj gebe “Ôkôc ñapalê tonec ma ôkêj su êndêj enj êtu aêña. Aê oc jakêj ñaôli êndêj aôm êjô nêkôm.” Tec awê tau kêkôc ñapalê ma gêlôm enj.¹⁰ Gêdêj tanj ñapalê tau kêtû kapôênj su nanj, têna kejonj enj gêdêj Parao latuo gêja. Ma enj kêkôc ñapalê tau su kêtû ênê latu ma kêsôm gebe “Aê gaê enj sa anja bu,” tec gê ênê ñaê gebe Mose.

Mose gêc gêja Midian

¹¹ Mose kêtû kapôênj su ma bêc tenj enj gêja gebe êlic nê lau ma gêlic kôm ñawapac, tanj kêkôninj êsêac tônj nanj. Ma gêlic ñac Aiguptuñja tenj gêjac Ebolai tenj. Enj Mosenê launêj tenj.¹² Mose mata geso gamênj e gêlic tenj gêmoa atom, tec gêjac ñac Aiguptuñja tau êndu ma kêgawê ganac ma kêsuñ enj.¹³ Ñabêbêc Mose kêsa gêdêj nê lau gêja kêtiam ma gêlic Ebolai luagêc sêjac taunj. Ma enj kêsôm gêdêj ñac, tanj gêgôm keso nanj, gebe “Gôjac nêk ñac kêtû asagenñja.”¹⁴ Mago ñac tau gêjô enj awa gebe “Asa kêkêj aôm kêtû aêacma gôlinjwaga to mêtôcwaga. Oc gebe ônac aê êndu amboac gôjac Aiguptuñja tau nanj me.” Go Mose kêtakê ma taê gêjam gebe “Binñanô, binj tau ñapuc kêsa sugac.”¹⁵ Gêdêj tanj Parao gêñô ñawae nanj, enj gêgôm gêñlêlôm gebe ênac Mose êndu.

Mago Mose gêc Parao su jagêmoa gamêñ Midianna. Ma en jagêngôñ bumata ten. ¹⁶ Ma dabunwaga Midianna nê latuio 7 sêmoa. Êsêac sêsa jasêkati bu jasêsêwa kêsêp suc, gebe tamenjinê domba sênôm. ¹⁷ Mago gejobwaga bôcña sêmên ma têtin êsêac su. Tec Mose gêdi jagêjam êsêac sa ma kékên bu gédên nêñ domba sênôm. ¹⁸ Su, go êsêac dédên tamenñ Reuel sêja, ma en kêsôm gebe “Amboac ondoc, tec ocsalô tonec amu amên ñagaôgeñ nec.” ¹⁹ Êsêac sêsôm gebe “Ñac Aiguptuñ ten gêjam aêac sa anga gejobwaga bôcña ma kékati bu gêjô aêac su jakékên gédên domba sênôm.” ²⁰ Go tamenñ kêsôm gédên latuio gebe “En gêmoa ondoc. Adec ñac tau kékô tônê kêtú asageñña. Amôêc en gebe êniñ gêñ êwiñ aêacmañ.” ²¹ Mose gêlic kêtôm gebe êmoa êwiñ Reuel, tec ñac tau kékên latuo Sipora gédên Mose gêjam. ²² Awê tau kékôc ñapalê ten, ma Mose kêsôm gebe “Aê katu ñacleñ gamoa gamên jaba.” Tec gê ênê ñaê gebe Gerson. ²³ Ñasawa baliñ tonan gêbacnê ma kin Aiguptuñ gêmac êndu. Mago lau Israel sen oliñ tauñ kêtú nêñ kôm ñawapacña ma sêmôêc gebe Anôtô ênam êsêac sa. Ma êsêacnêñ tanjiboa kêtú kôm ñawapacña kêpi gédên Anôtô gêja. ²⁴ Ma Anôtô kékên tanja nêñ oliñ tau ma taê gêjam poac, tanj kêmooatin gédên Abraham agêc Isak ma Jakob. ²⁵ Ma Anôtô gêlic lau Israel ma kêwaka tau sa gédên êsêac.

3

Anôtô kékalem Mose

¹ Ma Mose gejob lawa dabunwaga Midianna Jetro nê domba. En gêwê domba kêsa gamên sawa kêsêlên ec nêñgeñ e gêô lasê Anôtônê lôc Horeb. ² Ma Anôtônê anjela geoc tau lasê gédên en ña jawaô. Ja ñawaô tau kêsa gamênñdani ñalêlôm. Mose gêlic ja kêsa gamênñdani, mago ja geñ gamênñdani tau su atom. ³ Ma Mose kêsôm gebe “Aê gabe jana najalic gêñsêga tonec. Ja geñ gamênñdani su atom ñam amboac ondoc.” ⁴ Apômtau gêlic en kédabin gamênñdani gebe êlic ñam, tec Anôtô gêmôêc gédên en anga gamênñdani gebe “Mose, Mose.” Ma en gêjô en awa gebe “Aê tec gamoa.” ⁵ Go Anôtô kêsôm gebe “Ôtu gasuc ômôên atom. Ônu nêñ atapa su anga amtapa gebe gamên, tanj aôm kôkô nan, nom dabun.” ⁶ Ma kêsôm ten gêwiñ gebe “Tamamnê Anôtô aê, ma Abrahamnê Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aêgoc.” Mose gêsar lanjônô auc gebe kêtêc tau, gebe êlic Anôtô atom.

⁷ Go Apômtau kêsôm gebe “Aê galic ñoc lau sêmoa jageo ñanô anga Aiguptu. Aê ganjô êsêac sêmôêc kêtú nêñ gejobwaga kapoacwalôña sêlêsu êsêacña. Binñanô, aê kajala êsêacnêñ ñandan.” ⁸ Aê kasêp gamên gebe janam êsêac kêsî anga lau Aiguptu lemeñ ma jawê êsêac sêwi gamên tonar sin nasêpi gamên ñajam to kapôên ten. Anga gamên tau tônê su to lêp keselen. Galoc lau Kanaan to Het ma Amor to Peres ma Hib to Jebus sêngôn gamên tau. ⁹ Aê ganjô lau Israel nêñ tanj manjêso aê tanjocsur ma galic lau Aiguptu sejon êsêac ñanô. ¹⁰ Amboac tonar aê gabe jasakin aôm ôndên Parao ôna gebe ôwê ñoc lau Israel sêwi Aiguptu sin.”

¹¹ Mago Mose kêsôm gédên Anôtô gebe “Aê asa, tec jandên Parao jana ma jawê lau Israel sêwi Aiguptu sin nec.” ¹² Anôtô gêjô en awa gebe “Aê oc jawiñ aôm. Ma gabe jakên ñabelo tonec êndên aôm gebe ôjala, gebe aê tauc tec kasakin aôm. Ñabelo tau tonec gebe Êndên tanj ôwê lau sêwi Aiguptu sin su nan, oc anam sakin Anôtô anga lôc tonec.”

¹³ Go Mose kêsôm gédêñ Anôtô gebe “Embe jandêñ lau Israel jana ma jasôm êndêñ êsêac gebe ‘Tameminêñ Anôtô kêsakin aê tec gamêñ,’ ma êsêac embe têtû kênac aê gebe ‘Ênê ñaê amboac ondóc,’ oc jasôm amboac ondóc êndêñ êsêac.” ¹⁴ Go Anôtô kêsôm gédêñ Mose gebe “Aêñoc ñaê gebe Aê-Gamoa-Amboac-Gamoa.” Ma Anôtô kêsôm teñ gêwiñ gebe “Ôsôm biñ tonec êndêñ lau Israel gebe ‘Aê-Gamoa kêsakin aê’ tec gadêñ amac gamêñ.” ¹⁵ Ma Anôtô kêsôm gédêñ Mose gêwiñ gebe “Ôsôm êndêñ lau Israel gebe ‘Apômtau, amac tameminêñ Anôtô, Abrahamnê Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô kêsakin aê gadêñ amac gamêñ.’ Ñaê tonec kêtû ñoc ñaê teñgeñ ma teñgeñja ma gôlôac to gôlôac wakuc samob awerj ênac aê ña ñaê tonecgeñ. ¹⁶ Ôna ma ôkalem lau Israel nêñ laumata sa sêpi tagerj, go ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Apômtau, amac tameminêñ Anôtô, geoc tau lasê gédêñ aê. Eñ Abraham agêc Isak ma Jakob nêñ Anôtô. Ma eñ kêsôm gédêñ aê gebe “Aê gajac amac kêsî ma galic gêñ samob, tañ lau Aiguptu sêgôm gédêñ amac nañ. ¹⁷ Tec aê taêc gêjam kêtû têtû gebe jawê amac awi gêñwapac Aiguptuñja sinj ma aô lasê lau Kanaan to lau Het ma Amor to Peres ma Hib to Jebus nêñ gamêñ. Anga gamêñ tônê su to lêp keselen.” ’ ¹⁸ Lau Israel nêñ laumata oc sêkêñ tañerj nêñ biñ ma sêwiñ aôm andêñ kinj Aiguptuñja ana ma asôm êndêñ eñ gebe ‘Apômtau, Ebolainêñ Anôtô, mêngêjam biñgalôm gêwiñ aêac, tec galoc aterj aôm gebe ôwi aêac sinj gebe asêlêñ bêc têlêac asa gamêñ sawa ana ma akêñ da êndêñ aêacma Apômtau Anôtô.’ ¹⁹ Aê kajalagac gebe kinj Aiguptuñja oc êwi amac sinj atom e ñaclai teñ êkac eñ agcom. ²⁰ Amboac tonerj aê oc jamêtôc lemoc to janac Aiguptu ña gêñtalô tokaiñ-tokaiñ anga gamêñ tau. Gêñtalô tau êmbacnê agcom, go êwi amac sinj ana. ²¹ Aê janğôm lau Aiguptu sêlic lau Israel ñajam ma embe ana, go ana tolemem sawagerj atom. ²² Amacnêñ lauo samob êndêñ-êndêñgeñ teterj nêñ lauo sackapoc gédêñ taunja to lauo, tañ sêñgôn andu tagerj sêwiñ taun nañ, gebe sêkêñ gêlôn silber to goldña ma ñakwê êndêñ êsêac. Ma amac akêñ nêñ latômio to ñac sêsô to sênôñ gêñ tau. Amboac tonerj añaño gêñ su anga lau Aiguptuñja.”

4

¹ Go Mose gêjô eñ awa gebe “Mago lau Israel embe sêkêñ êwiñ aê atom to sêkêñ tañerj ñoc biñ atom ma sêsôm êndêñ aê gebe ‘Apômtau geoc tau lasê gédêñ aôm atom,’ go janğôm amboac ondóc.” ² Apômtau kêtû kênac eñ gebe “Aôm lêmam kômêgôm asagerj.” Ma Mose gêjô eñ awa gebe “Kamêgôm tôc.” ³ Go Apômtau kêsôm gebe “Ômbaliñ naênêc nom.” Ma Mose kêbaliñ tôc jagêc nom e kêtû moac. Ma kêtakê e gênu tau su. ⁴ Mago Apômtau kêsôm gédêñ Mose gebe “Ômêtôc lêmam ma ômêngôm moac ñalêñuc.” Tec eñ kêmetôc lêma ma kêmêgôm moac têtû jakêtu tôc kêtiam kêsêp eñ lêma. ⁵ Ma Apômtau kêsôm gebe “Ôngôm amboac tonerj e sêkêñ êwiñ gebe Apômtau eñ êsêac tameninêñ Anôtô. Eñ Abrahamnê Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô geoc tau lasê gédêñ aôm.”

⁶ Go Apômtau kêsôm biñ ñagêdô gédêñ eñ gebe “Ônsêmuñ lêmam êsô nêñ ñakwê.” Eñ kêsêmuñ lêma kêsô ma gédêñ tañ kêtaiñ sa kêtiam nañ, gêlic gebe kamocbôm gêjac têc lêma auc e kêtû sêp kêtôm labi. ⁷ Go Apômtau kêsôm gebe “Ônsêmuñ lêmam êmu êsô nêñ ñakwê êtiam.” Tec Mose kêsêmuñ lêma gêmu kêsô nê ñakwê kêtiam, Ma gédêñ tañ kêtaiñ sa kêtiam nañ, gêlic gebe ñajam kêsa

kêtom ôli ñagêdô. ⁸ Ma Anôtô kêsôm gebe “Êsêac embe sêkêñ êwiñ aôm atom ma gêñtalô ñamataña embe ênam êsêac ôkwi atom, go sêkêñ êwiñ gêñtalô êtu luagêcña. ⁹ Ma êsêac embe sêkêñ êwiñ gêñtalô luagêc tonañ to sêkêñ taney nêm biñ atom, go ôkati bu ança bu Nil ma mênôkêc êsêp nom, go bu, tan ôkati ança bu Nil nan, oc êtu dec ênêc nom.”

¹⁰ Mago Mose kêsôm gêdêñ Apômtau gebe “Oe, ñoc Apômtau, aê aoc sob atom. Gêmungeñ aê gamoa amboac tonañ ma galoc kôsôm biñ gêdêñ aê, tan katu nêm sakinwaga nan, mago aoc sob kêsa atom amboac tonanğey. Aê kasôm biñ malô-malô to imbeloc ñawapac sec.” ¹¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ ey gebe “Asa kêkêñ ñamalac awasuy. Asa kêkêñ ey awamê me tanasuybic me gêlic gamêñ me matapec. Aê Apômtau kakêñ atom me. ¹² Amboac tonañ ôna ma aê jawiñ aôm to janam aôm awam sa ma jandôñ biñ ôsômña êndêñ aôm.” ¹³ Mago Mose kêsôm gebe “O Apômtau, aê jaten aôm gebe ôsakin lau ten.”

¹⁴ Go Apômtau têtac ñandan kêsâ gêdêñ Mose ma kêsôm gebe “Têwam Aron ança Lewinê gôlôac gêmoa atom me. Aê kajala ey awa sob. Ôlic acgom, ey gêdi kêpuc aôm tônôtôñ gêmêñ. Ey embe êlic aôm, oc têtac ñajam êsa ñanô. ¹⁵ Amboac tonañ ônam biñgalôm êndêñ ey ma ôwa nêm biñ sa êndêñ ey gebe êsôm lasê. Ma aê gabe jawiñ amagêc to janam amagêc awey sa ma jandôñ gêñ ôngômña êndêñ aôm. ¹⁶ Ey êjô aôm su êsôm biñ êndêñ lau ma êtu aôm awam. Ma ey êlic aôm amboac Anôtô. ¹⁷ Ma aôm ômêngôm tôc tonec gebe ôngôm gêñtalôña.”

Mose gêmu gêja Aiguptu

¹⁸ Ma Mose gêmu gêdêñ lawa Jetro gêja jakêsôm gêdêñ ey gebe “Aê jaten aôm gebe ôlôc sa ma aê jamu jandêñ ñoc lau jana Aiguptu najalic êsêac sêmoa maten jali me masi.” Ma Jetro kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôêc tobiñmalôğey ôna.” ¹⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose ança Midian gebe “Ômu ôna Aiguptu gebe lau samob, tan sebe senseñ aôm nan, sêmac êndu su.” ²⁰ Amboac tonañ Mose kêkôc nê awê to latu ma kêkêñ êsêagêc sêngôñ donki ten ñaô ma gêja gamêñ Aiguptuña. Ma ey kêmêgôm Anôtônê tôc.

²¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôlic acgom, aôm embe ô lasê Aiguptu, go ôngôm gêñtalô samob, tan kakêñ ñaclai gêdêñ aôm gebe ôngômña nan, ôkô Parao lanônêñña. Mago aê oc janğôm ênê ñalêlôm ñadani êsa, gebe êwi lau siñ atom. ²² Go aôm ôsôm êndêñ Parao gebe ‘Apômtaunê biñ tau tonec gebe ñoc latuc ñacsêga tau Israel, ²³ ma aê jasôm êndêñ aôm gebe “Ôwi latuc siñ gebe naênam sakin aê.” Ôlic acgom, embe ondec ma ôwi ey siñ atom, go jansen aôm latôm ñacsêga su.’”

²⁴ Êsêac sêsêlêñ sêmoa intêna e sêô lasê gamêñ sênêc bêcña ten. Ma Apômtau gêdac Mose ança tônê ma kêsaê gebe ênac ey êndu. ²⁵ Go Sipora kêkôc bôjan poc ñagaôğey ma kêsa latu utiôlic jakêmoasac Mosenê lambi ña ñaôlic tau tonañ ma kêsôm gebe “Biñjanô, aôm kôtu ñoc ñac-gebe-ênam-awêwaga todec.” ²⁶ Go Apômtau gêwi ey siñ gêmoa mata jali. Gêdêñ tonañ awê tau kêlêwiñ biñ sêsa lauña gebe “Ñac-gebe-ênam-awêwaga todec.”

²⁷ Apômtau kêsôm gêdêñ Aron gebe “Ôpuc Mose tônôtôñ ôsa gamêñ sawa ôna.” Tec ey gêja ma gêdac Mose ança Anôtônê lôc ma kêlêsoñ ey alianô. ²⁸ Go Mose gêjac miñ biñ samob, tan Apômtau kêsôm gêdêñ tan kêsakin ey nan, to gêñtalô samob, tan Apômtau kêjatu ey gebe êngômña. ²⁹ Go Mose agêc Aron sêja ma sêkalem lau Israel nêñ laumata samob sa sêpi tagen. ³⁰ Ma Aron kêsôm biñ samob, tan Apômtau kêsôm gêdêñ Mose nan, ma gêgôm gêñtalô lau sêlic. ³¹ Ma

lau tau sêkên gêwiñ. Gêdên tañ sêñò ñawae gebe Apômtau kêtù ñaclen lau Israel ma gêlic êsêacnên gêñwapac nan, êsêac sewec ma teten mec.

5

Mose agêc Aron sêkô Parao lanjônêmña

¹ Tônê su, go Mose agêc Aron dêdên Parao sêja ma sêsôm gebe “Apômtau, Israelnên Anôtô, nê binj tonec gebe ‘Ôwi ñoc lau sinj gebe sêlic nêñ om tenj anja gamên sawa êtu tetoc aê saña.’” ² Mago Parao gêjô êsêagêc awen gebe “Apômtau tau asa, tec jakên tañoc enj ma jawi Israel sinj. Aê gajam kauc Apômtau tonan, ma aê gadec gebe jawi Israel sinj.” ³ Go êsêagêc sêsôm gebe “Ebolainên Anôtô gêjam binjalôm gêwiñ aêagêc, tec atenj aôm gebe ôwi aêac sinj. Aêac asa gamên sawa ana asêlên bêc télêacgenj ma akênj da êndên Apômtau, aêacma Anôtô. Embe masi, oc êsêp êndên aêac êmên ña kole to sinj.” ⁴ Mago Parao kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Mose agêc Aron, amagêc abe akôc lau su anja nêñ kôm kêtù asagenña. Aec su andên nêñm koleñ ana.” ⁵ Ma Parao kêsôm tenj gebe “Agêc alic acgom, galoc lau tau têtù taêsam su, ma amagêc abe akô êsêac auc anja nêñ kôm ma akênj êsêac sêlêwanj tauñ.” ⁶ Gêdên bêc tonanjenj Parao kêtatu lausêlésuwaga to gejobwaga gebe ⁷ “Akênj oba êndên lau amboac agôm nan, êtiam atom. Êsêac taun nasejonj oba gebe sêmasanj nomku têkê-têkê. ⁸ Mago nomku têkê-têkê ñanamba, tañ sêmasanj kêtôm bêcgenj nan, êkôgenj, êtu saunj atom, gebe êsêac ojomtêna, tec sêmoêc gebe ‘Ôwi aêac sinj gebe akênj da êndên aêacma Anôtô.’” ⁹ Akênj kôm ñawapac êkônij lau tonanj e ênam êsêac auc ma têtap nêñ ñasawa sêkên tañenj binj agwa-agwanja sa atom.”

¹⁰ Amboac tonanj lau-sêlésuwaga to launênj gejobwaga sêsa sêja ma sêjac minj gêdên lau gebe “Parao kêsôm binj tonec gebe ‘Aê jakênj oba êndên amac êtiam atom. ¹¹ Galoc amac taôm naajonj oba anja gamên, tañ atap oba saña nan. Mago nomku têkê-têkê, tañ amac oc amansanj nan, ñanamba êtu saunj atom, êtôm namba lanjwa.’” ¹² Amboac tonanj lau sêselênj sêjam gamênj Aiguptu samucgenj auc, gebe sejonj oba êtu sêmasanj kêtôm têkê-têkêña. ¹³ Lausêlésuwaga sêkac êsêac ma sêsôm gebe “Anam nêñ kôm êtôm bêcgenjña e atap nomku têkê-têkê ñanamba sa êtôm namba, tañ atap sa gêdên têm sêkênj oba gêdênj amacña nan.” ¹⁴ Paraonê lausêlésuwaga sêjac launênj gejobwaga, tañ êsêac sêjalinj sa gebe sejonj nêñ lau nan, ma têtù kênac êsêac gebe “Gêdênj ocsaló tonec amac atap kôm ñanô sa kêtôm gêmuñña atom, nec ñam amboac ondoc.”

¹⁵ Go lau Israel nêñ gejobwaga dêdên Parao sêja ma têtanj gebe “Amboac ondoc aôm gôgôm aêac, tañ atu nêñm sakinjwaga nan, amboac tonanj. ¹⁶ Êsêac sêkênj oba tenj gêdênj nêñm sakinjwaga atom, mago sêjatu gebe ‘Amansanj nomku têkê-têkê.’ Ma galoc ôlic, êsêac sêjac nêñm sakinjwaga gêwiñ. Ñakeso gêc aôm taôm nêñm launagenj.” ¹⁷ Mago enj kêsôm gebe “Amac ojomtêna, amac ojomtêna. Kêtù tonanña amac asôm gebe ‘Ôwi aêac sinj gebe akênj da êndên Apômtau.’” ¹⁸ Aêc su, anam nêñ kôm. Ac sêkênj oba êndênj amac atom, mago amac amansanj nomku têkê-têkê ñanamba êtôm gêmuñña.” ¹⁹ Lau Israel nêñ gejobwaga sêmoa jageo ñanô kêtù jatu tonecjenj gebe “Ajop taôm, gebe nomku têkê-têkê ñanamba êtôm bêcgenjña êtu saunj atom.” ²⁰ Gejobwaga sêsa anja Paraonê andu sêja ma têtap Mose agêc Aron sa. Êsêagêc sêônj êsêac sêmoa. ²¹ Ma gejobwaga sêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Apômtau mata ê amagêc e êmêtôc amagêc, gebe amagêc agôm

Parao to nê lau têntac gedec aêac ma akêñ siñ kêsêp êsêac lemen, gebe sênac aêac êndu.”

Mosenê mec

²² Go Mose kêac tau ôkwi kêtiam gêmu gêdêñ Apômtau gêja ma kêsôm gebe “O Apômtau, amboac ondoc tec gôgôm lau tonec sec. Aôm kôsakiñ aê gamêñ kêtû asagenña. ²³ Aê kasô gadêñ Parao gaja ma kasôm biñ gajam aôm lanôm, mago enj gêñô e gêgôm lau tonec sec, ma aôm tec gôjam nêmu lau kêsî atomanô.”

6

¹ Mago Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Galoc aôm oc ôlic gêñ, tañ aê gabe janğôm êndêñ Parao nan. Enj oc êkac êsêac tonjaclaigenj gebe sêwi gamêñ siñ, ma êjanda êsêac tonjaclaigenj gebe sêwi ênê gamêñ siñ.”

Anôtô kêkalem Mose ñakôninña

² Ma Anôtô kêsôm gêdêñ Mose gebe “Aê Apômtau. ³ Aê gaoc tauc lasê gêdêñ Abraham agêc Isak ma Jakob gebe ñaniniñ Natau aê, mago aê kawaka tauc sa gêdêñ êsêac ña ñoc ñaê Aê-Gamoa-Amboac-Gamoa nec atom. ⁴ Aê kamoatiñ poac gêdêñ êsêac gebe jakêñ gamêñ Kanaan êndêñ êsêac. Gamêñ tau, tañ êsêac sêmoa têtôm lau jabagenj nan. ⁵ Ma aê ganô lau Israel, tañ lau Aiguptu sêlêsû êsêac ña kôm ñawapac nan, nêñ tanjiboa ma taêc gêjam ñoc poac. ⁶ Kêtû tonanña ôsôm êndêñ lau Israel gebe ‘Aê Apômtau tau. Aê gabe jaê amac sa anğa Aiguptunêñ kôm ñawapac, tañ kêkônin amac nan, to janğamboac amac su anğa êsêacnêñ sakiñ gêñômanja ma jamêtôc lemoc gebe janam amac sa to janğôm gêñsêga gebe jamêtôc êsêac. ⁷ Aê gabe jakôc amac sa atu ñoc lau ma gabe jatu nêmu Anôtô. Amac ajalamanj gebe aê Apômtau, amacnêmu Anôtô, tañ gaê amac sa anğa Aiguptunêñ kôm ñawapac. ⁸ Aê gabe jawê amac aô lasê gamêñ, tañ katôc lemoc gebe jakêñ êndêñ Abraham agêc Isak ma Jakob. Aê gabe jakêñ gamêñ tau êndêñ amac êtu amacnêmu nom. Aê Apômtau oc janğôm.’” ⁹ Mose kêsôm biñ tonan gêdêñ lau Israel, mago êsêac sêkêñ tanjenj Mosenê biñ atom, gebe nêñ ñalêlôm popoc ma kôm tau ñawapacgosu.

¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ¹¹ “Ôsô naôsôm êndêñ Aiguptunêñ kinj Parao gebe êlôc ma lau Israel sêwi ênê gamêñ siñ.” ¹² Mago Mose kêsôm gêdêñ Apômtau gebe “Ôlic acgom, lau Israel sêkêñ tanjenj ñoc biñ atom, ma Parao oc êkêñ taña aê, tañ aocsunj ñawapac nan, amboac ondoc.” ¹³ Go Apômtau gêjam biñgalôm gêwiñ Mose agêc Aron ma kêjatu êsêagêc gebe sêsôm êndêñ lau Israel to êndêñ Aiguptunêñ kinj Parao gebe agêc awê lau Israel sêwi gamêñ Aiguptunja siñ.

6:14-27 Ñamadiñ tonec kêkip Mose agêc Aron nêñ ñam sa. Êsêagêc sêsa anğa Lewinê gôlôac. Aronnê wakuc ñagêdô nêñ ñaê kêsêp ñamadiñ tonec gêwiñ.

Anôtônê Jatu gêdêñ Mose agêc Aron

²⁸ Gêdêñ bêc, tañ Apômtau kêsôm biñ gêdêñ Mose anğa gamêñ Aiguptunja nan, ²⁹ Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Aê Apômtau tau. Ôsôm biñ samob, tañ aê jasôm êndêñ aôm nan êndêñ Aiguptunêñ kinj Parao.” ³⁰ Mago Mose kêsôm gêdêñ Apômtau gebe “Ôlic acgom, aê aocsunj ñawapac, tec Parao oc êkêñ taña aê amboac ondoc.”

7

1 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôlic acgom, aê jakêŋ aôm ôtu Parao nê anôtô ma têwam Aron êtu nêŋ propete. 2 Aôm ôsôm biŋ samob, taŋ aê jajatu naŋ, êndêŋ Aron, ma eŋ êsôm êndêŋ Parao, gebe êlôc gebe lau Israel sêwi ênê gamêŋ siŋ sêc sêna. 3 Mago aê gabe jaŋgôm Parao nê ŋalêlôm ŋadani êsa. Aê oc jaŋgôm gêŋtalô to gêŋsêga taêsam aŋga gamêŋ Aiguptuŋa, 4 tagen Parao oc êkêŋ taŋa amagêcnêŋ biŋ atom. Go aê lemoc êpi Aiguptu ma ŋoc tonŋ, ŋoc lau Israel tau tonanŋ, sêwi gamêŋ Aiguptuŋa siŋ, ma jaŋgôm gêŋsêga gebe jamêtôc lau Aiguptu. 5 Aê embe jamêtôc lemoc gebe janac Aiguptu ma jawê lau Israel sa aŋga êsêac ŋalêlôm, go lau Aiguptu sêjala gebe aê Apômtau.” 6 Ma Mose agêc Aron taŋeŋ wamu ma sêgôm biŋ kêtôm Apômtau kêjatu êsêagêc. 7 Gêdêŋ taŋ sêsôm biŋ gêdêŋ Parao naŋ, Mosenê jala kêtû 80 ma Aronnê kêtû 83.

Aronnê tôc

8 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose agêc Aron gebe 9 “Parao embe êsôm êndêŋ amagêc gebe ‘Awaka taôm sa ŋa gêŋtalô tenŋ,’ go ôsôm êndêŋ Aron gebe ‘Ôkôc nêŋ tôc ma ômbaliŋ naênêc Parao laŋôŋnêŋa gebe êtu moac.’ ” 10 Amboac tonanŋ Mose agêc Aron dêdêŋ Parao sêja ma sêgôm kêtôm Apômtau kêjatu êsêagêc. Aron kêbaliŋ nê tôc jagêc Parao to nê sakiŋwaga laŋôŋnêŋa e tôc tau kêtû moac. 11 Go Parao kêkalem lau tokauc ma lau mectomaŋŋa, ma Aiguptunêŋ lau mectomaŋŋa tonanŋ nêŋ ŋaclai kaiŋ tenŋ, tec sêgôm gêŋtalô tônê amboac tonanŋeŋ. 12 Êsêac samob gêdêŋ-gêdêŋgeŋ sêbaliŋ nêŋ tôc jagêc nom e kêtû moac. Mago Aronnê tôc kêdaŋgôŋ êsêacnêŋ tôc samob su. 13 Mago Parao nê ŋalêlôm ŋadani ŋapaŋ, tec kêkêŋ taŋa êsêagêcnêŋ biŋ atom, kêtôm Apômtau kêsôm lasê kwananŋeŋ.

Bu kêtû dec ŋagêŋwapaç

14 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Parao nê ŋalêlôm ŋadani kêsagac, eŋ gedec gebe êwi lau siŋ. 15 Bêbêcgeŋ Parao êsa bu êna, go aôm ôndêŋ eŋ ôna ma ônsaê eŋ ôkô butali. Ômêŋgôm tôc, taŋ gêjam tau ôkwi kêtû moac naŋ. 16 Go ôsôm êndêŋ eŋ gebe ‘Apômtau, Ebolainêŋ Anôtô, kêsakiŋ aê gadêŋ aôm gamêŋ. Eŋ kêsôm gebe ‘Ôwi ŋoc lau siŋ sêna, gebe sênam sakiŋ aê aŋga gamêŋ sawa, mago ôlic acgom, aôm taŋam wamu atom tagenŋ.’ ” 17 Apômtau kêsôm tenŋ amboac tonec gebe “Ôlic acgom, aê janac bu, taŋ kêpoac bu Nil naŋ, ŋa tôc, taŋ kamêgôm naŋ, ma bu ênam tau ôkwi êtu dec. Biŋ tau êwaka aê sa e ôjala gebe aê Apômtau. 18 Ma i aŋga Nil oc sêmac êndu ma bu Nil tau ŋabu ŋasu êsa ma lau Aiguptu oc sendec bu ma sênôm atom.” ’ ” 19 Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôsôm êndêŋ Aron gebe ‘Ôkôc nêŋ tôc ma ômêtôc lêmam êndêŋ bu Aiguptuŋa samob, êndêŋ bu, taŋ keselenŋ naŋ, to êndêŋ busawa ma bu ŋatonŋ to bu saboac, gebe bu samob ênam tau ôkwi êtu dec aŋga gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ. Bu êtu dec aŋga suc to kupoc amboac tonanŋeŋ.’ ”

20 Mose agêc Aron sêgôm kêtôm Apômtau kêjatu. Aron gêoc tôc sa ma gi bu, taŋ kêpoac bu Nil naŋ, Parao to nê sakiŋwaga samob sêlic. Ma bu samob, taŋ kêpoac bu Nil naŋ, gêjam tau ôkwi kêtû dec. 21 Ma i, taŋ sêmoa bu Nil naŋ, sêmac êndu, ma bu Nil ŋasu kêsa e lau Aiguptu têtôm gebe sênôm bu aŋga bu Nil êtiam atom. Dec gêjam gamêŋ Aiguptuŋa samucgeŋ auc. 22 Mago lau mectomaŋ Aiguptuŋa sêgôm gêŋ tônê amboac tonanŋeŋ ŋa nêŋ ŋaclai kaiŋ tenŋ. Amboac tonanŋ Parao nê ŋalêlôm ŋadani gedêŋ tŋŋeŋ ma eŋ kêkêŋ taŋa êsêagêcnêŋ biŋ atom kêtôm Apômtau kêsôm kwananŋeŋ. 23 Parao kêkac tau ôkwi kêsô nê andu

gêja ma biñ tonañ gégôm nê ñalêlôm ñawapac kêsa atom. ²⁴ Ma lau Aiguptu samob sêgawê bu sênômña sêmoa bu Nil ñatali, gebe êsêac têtôm gebe sênôm bu Nil atom. ²⁵ Apômtau gi bu Nil ma gêñwapac tau géc bêc 7.

8

Ôpoac ñagêñwapac

¹ Go Apômtau kêsôm gédêñ Mose gebe “Ôsô ôndêñ Parao ôna ma ôsôm êndêñ eñ gebe ‘Apômtaunê biñ tau tonec gebe “Ôwi ñoc lau siñ, gebe nasênam sakinj aê. ² Mago embe ondec ma ôwi êsêac siñ atom, go jakêñ ôpoac sêlênsôn nêñ gamêñ samucgeñ. ³ Ôpoac sênam bu Nil auc. Êsêac sêpi nêñ andu ma sêsô nêñ balêñ bêcña ma sênêc nêñ mê. Êsêac sêpi nêñ sakinjwaga to nêñ lau samob nêñ andu. Êsêac sêsô nêñ ki apac polomña ñalêlôm to sênêc nêñ suc anjaluj polomña. ⁴ Ôpoac oc sêñgalab sêpi aôm to sêpi nêñ lau ma nêñ sakinjwaga samob.” ’ ⁵ Ma Apômtau kêsôm gédêñ Mose gebe “Ôsôm êndêñ Aron gebe ‘Ômêtôc lêmam to nêñ tôc êndêñ bu to busawa ma bu ñatonj ma ôkêñ ôpoac sênam gamêñ Aiguptuñja auc.’” ⁶ Amboac tonañ Aron kêmêtôc lêma gédêñ Aiguptu ñabu samob ma ôpoac sêpi e sêjam gamêñ Aiguptuñja auc. ⁷ Mago lau mectomanña sêgôm gêñ tônê ña nêñ ñaclai kainj teñ ma sêkêñ ôpoac sêpi gamêñ Aiguptuñja sêmêñ amboac tonanjenj.

⁸ Go Parao kékalem Mose agêc Aron ma kêsôm gebe “Ateñ Apômtau gebe êkôc ôpoac su anja aê to ñoc lau ma jawi lau siñ nasêkêñ da êndêñ Apômtau.” ⁹ Mose kêsôm gédêñ Parao gebe “Aê jateñ aôm gebe taôm ôsam bêc ôpoac sêwi aôm to nêñ andu samob siñña, go jateñ êtu aôm to nêñ sakinjwaga ma nêñ lauña. Ma ôpoac oc sêmoa bu Nil tageñ.” ¹⁰ Ma Parao kêsôm gebe “Elenña.” Mose kêsôm gebe “Biñ, tañ aôm kôsôm nanj, oc ñanô êsa, ec ôjala gebe ñac teñ kêtôm Apômtau, aêacma Anôtô, gêmoa atomanô. ¹¹ Ôpoac oc sêwi aôm to nêñ andu ma nêñ sakinjwaga to nêñ lau samob siñ. Êsêac oc sêmoa bu Nil tageñ.” ¹² Go Mose agêc Aron sêwi Parao siñ, ma Mose awa gêjac Apômtau kêtû ôpoacña, kêtôm tañ eñ kêmasañ biñ gêwiñ Parao nanj. ¹³ Ma Apômtau gégôm kêtôm Mosenê biñ. Ôpoac sêmac êndu anja andu to malacluj ma kôm. ¹⁴ Ma êsêac sêboa ôpoac sa totorj-totorj e ñasu kêpôñj popoc gêjam gamêñ samucgeñ auc. ¹⁵ Mago gédêñ tañ Parao kêsaê gebe gêñwapac kêlêwanj eñ nanj, eñ gégôm nê ñalêlôm ñadani kêsa e kêkêñ taña êsêagêcnêñ biñ atom kêtôm Apômtau kêsôm kwananjenj.

Kawanj ñagêñwapac

¹⁶ Go Apômtau kêsôm gédêñ Mose gebe “Ôsôm êndêñ Aron gebe ‘Ômêtôc nêñ tôc ma ôi nom ñakekop e êtu kawanj ênam gamêñ Aiguptuñja samucgeñ auc.’” ¹⁷ Ma êsêagêc sêgôm amboac tonañ. Aron kêmêtôc lêma tonê tôc ma gi nom ñakekop, ma kawanj kêpi e gêñac ñamalac to bôc. Nom ñakekop samucgeñ kêtû kawanj gêjam gamêñ Aiguptuñja auc samucgeñ. ¹⁸ Lau mectomanña sêsaê gebe sêkêñ kawanj amboac tonañ ña nêñ ñaclai kainj teñ, mago sêgôm têtôm atom. Amboac tonañ kawanj gêjac têc ñamalac to bôc auc. ¹⁹ Ma lau mectomanña sêsôm gédêñ Parao gebe “Anôtônê lêma ñakôm tonec.” Mago Paraonê ñalêlôm ñadani kêsa e kêkêñ taña êsêagêcnêñ biñ atom kêtôm Apômtau kêsôm kwananjenj.

Danuc ñagêñwapac

²⁰ Go Apômtau kêsôm gêdêr Mose gebe “Ôndi sa êndêr bêbêc kanucger ma ônsaê Parao êsa bu êna, go êsôm êndêr en gebe ‘Apômtaunê binj tau tonec gebe “Ôwi ñoc lau sinj, gebe nasênam sakinj aê. ²¹ Ôlic acgom, embe ôwi ñoc lau sinj atom, go jasakinj danguc êpi aôm to nê m sakinjwaga ma nê m lau ma êsô nê m andu amboac tonanj. Ma danguc tolêsôb-tolêsôb ênam lau Aiguptu nê n andu auc ma ênac têc nom, tanj ñamalac sêmoa nanj, auc amboac tonanjer. ²² Êndêr bêc tonanj aê janjôm gamêr Gosen amboac tenj. Ñoc lau sêmoa gamêr tonanj, tec danguc tenj êmoa atom oc ôjala gebe aê Apômtau gamoa gamêr tau ñalêlôm. ²³ Amboac tonanj aê jawa ñoc lau to nê m lau êkôc. Binj tonanj êsa êndêr elenja.” ’ ” ²⁴ Ma Apômtau gêgôm binj tonanj ñanô kêsâ. Danguc tolêsôb-tolêsôb kêsô Parao to nê sakinjwaga nê n andu. Ma gamêr Aiguptunja samucger kêtap danguc ñagêrwapac sa.

²⁵ Go Parao kêkalem Mose agêc Aron ma kêsôm gebe “Ajôc, akêr da êndêr nê m Anôtô anja gamêr tonec.” ²⁶ Mago Mose kêsôm gebe “Binj amboac tonanj oc êtôm atom, gebe gêr, tanj aêac oc akêr êtu da êndêr Apômtau, aêacma Anôtô, nanj, lau Aiguptu sêlic amboac gêr alôb-alôb. Ma aêac embe akêr gêr, tanj lau Aiguptu sêlic amboac gêr alôb-alôb nanj, êtu da êsêac sêlic, oc têtuc aêac ña poc êndu atom me. ²⁷ Aêac asêlêr êtôm bêc têlêac asa gamêr sawa ana, go akêr da êndêr Apômtau, aêacma Anôtô, êtôm enj tau kêjatu aêac nanj.” ²⁸ Tec Parao kêsôm gebe “Aê jawi amac sinj naakêr da êndêr Apômtau, amacnê m Anôtô, anja gamêr sawa. Tager amac ana jaêcger atom. Awem ênac Apômtau êtu aêrja.” ²⁹ Go Mose kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê jawi aôm sinj jasa najatenj mec êndêr Apômtau gebe elenja danguc tolêsôb-tolêsôb êwi Parao to nê sakinjwaga ma nê lau sinj. Tager aôm ônsau aêac êtiam atom ma ôngaminj lau gebe sêkêr da êndêr Apômtau nec atom.” ³⁰ Ma Mose kêsâ anja Paraonê jaketenj mec gêdêr Apômtau. ³¹ Ma Apômtau gêgôm binj, tanj Mose ketenj nanj, ñanô kêsâ ma kêkôc danguc tolêsôb-tolêsôb su anja Parao to nê sakinjwaga ma nê lau nê n. Danguc tenj gêmoa kêtiam atom. ³² Mago Parao gêgôm nê ñalêlôm ñadani kêsâ kêtiam ma gêwi lau sinj atom.

9

Bôc têtap gêrwapac sa

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêr Mose gebe “Ôsô ôndêr Parao ôna ma ôsôm êndêr enj gebe ‘Apômtau, Ebolainêr Anôtô, nê binj tau tonec gebe “Ôwi ñoc lau sinj, gebe nasênam sakinj aê. ² Ôlic acgom aôm embe ondec gebe ôwi êsêac sinj ma ôkôc êsêac tôr ñapanj, ³ go Apômtau lêma ênac aôm nê m bôc, tanj sêmoa kôm nanj, hos to donji ma kamele to bulimakao ma domba. Samob têtap gêmac sec kainj tenj sa. ⁴ Ma Apômtau êwa lau Israel to Aiguptu nê n bôc êkêc, ma lau Israel nê n bôc tenj êmac êndu atom.” ’ ” ⁵ Ma Apômtau kêkêr noc ma kêsôm gebe “Elenja Apômtau gebe êngôm binj tau ñanô êsa anja gamêr tonec.” ⁶ Ma gelenja Apômtau gêgôm gêr tau. Lau Aiguptu nê n bôc samob sêmac êndu, mago lau Israel nê n bôc tenj gêmac êndu atom. ⁷ Ma Parao kêsakinj lau gebe sênac lau Israel nê n bôc kêsi ma êsêac sêlic gebe nê n bôc tenj gêmac êndu atom. Mago Paraonê ñalêlôm ñadani kêsâ ma gêwi lau sinj atom.

Kamocmatu ñagêrwapac

⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdêr Mose agêc Aron gebe “Akôc ñagasi anja ki ano gêrja êsêp amagêc lemem ma Mose êpalip gêr tau êpi umbonj ma Parao êlic.

⁹ Nagasi tau oc ênam tau ôkwi êtu kekop ênam gamêñ Aiguptuñja samucgeñ auc e êngôm kamocmatu ênam ñamalac to bôc nêñ ôliñ auc anğa gamêñ Aiguptuñja samucgeñ, ma kamocmatu tau êu lasê e êtu kamoc.” ¹⁰ Amboac tonañ êsêagêc sêkôc ñagasi tau ma sêkô Parao lañônêmña. Ma Mose kêpalip kêpi umbonj e ñamalac to bôc têtap kamocmatu sa, tec kamocmatu tau gêu lasê e kêtû kamoc. ¹¹ Lau mectomanña têtôm gebe sêkô Mose lañônêmña atom, gebe kamocmatu gêjam êsêac auc kêtôm gêjam lau Aiguptu ñagêdô samob atom. ¹² Mago Apômtau gêgôm Paraoñê ñalêlôm ñadani kêsa e kêkêñ tanja êsêagêcñêñ binj atom kêtôm Apômtau kêsôm gêdêñ Mose kwananğeñ.

Kompoc ñagêñwapac

¹³ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôndi êndêñ elenj bêbêc kanucgeñ ma ôkô Parao lañônêmña ma ôsôm êndêñ eñ gebe ‘Apômtau, Ebolainêñ Anôtô, nê binj tau tonec gebe “Ôwi ñoc lau sinj gebe nasênam sakinj aê. ¹⁴ Gebe galoc aê oc jasakinj ñoc gêñwapac samob êkôninj nêm ñalêlôm to nêm sakinjwaga ma nêm lau e ôjala, gebe ñac teñ kêtôm aê gêmôa nom atomanô. ¹⁵ Wanêcgeñ aê embe jaôc lemoc sa ma janac aôm to nêm lau ña gêmâc sec, oc galoc amac ananja anğa nom su. ¹⁶ Mago aê gasenj aôm su atom, gebe jatôc ñoc ñaclai êndêñ aôm ma janğôm ñoc ñaê ñawae êsa êtu tapa anğa nom samucgeñ. ¹⁷ Aôm kotoc taôm sa gêdêñ ñoc lau ñapanj ma gôwi êsêac sinj atom. ¹⁸ Ôlic acgom, elenña ñaockatu amboac tonec aê jakêñ kompoc ênac kapôêñanô. Gêdêñ têm, tanj Aiguptu kêsa e mênğêdêñ galoc kompoc amboac tonañ gêjac kêsêp Aiguptu atomanô. ¹⁹ Amboac tonañ ôsakinj ñawae gebe nêm bôc samob to gêñ samob, tanj gêmôa kôm nanj, sêlamu gadê teñ, gebe kompoc oc ênac ñamalac to bôc samob, tanj sêmoa kôm ma nêñ gadê masi nanj, sêmac êndu.” ’ ” ²⁰ Go Paraoñê sakinjwaga ñagêdô, tanj têtêc Apômtaunê binj nanj, sêkêñ nêñ gêñôma to nêñ bôc sêc jasêlamu nêñ andu. ²¹ Mago êsêac, tanj Apômtaunê binj keperj nêñ ñalêlôm atom nanj, dedec nêñ gêñôma to nêñ bôc gacgeñ sêmoa kôm.

²² Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ômêtôc lêmam êndêñ undambê gebe kompoc ênac êpi ñamalac to bôc ma gêñ kômña anğa gamêñ Aiguptuñja samucgeñ.” ²³ Go Mose kêmêtôc lêma totôc gêdêñ undambê, ma Apômtau kêkêñ wapap to kompoc gêjac ma ôsic kêkac kêsêp nom gêmêñ. Ma Apômtau kêkêñ kompoc gêjac gamêñ Aiguptuñja. ²⁴ Kompoc gêjac ma ôsic kêkac gê tönğenj kêsêp kompoc ñalêlôm. Gêdêñ têm samob, tanj ñamalac Aiguptuñja sêbinj taurj tönj têtû lau-m kapôêñ nanj, kompoc kapôêñanô amboac tonañ gêjac atomanô. ²⁵ Kompoc kêtuc gêñ samob, tanj gêmôa kôm nanj, anğa gamêñ Aiguptuñja samucgeñ. Gêjac ñamalac to bôc kêtômgeñ ma gêjac gêñ kômña samob to kêtuc ka samob, tanj kêkô kôm nanj, tulu. ²⁶ Gamêñ Gosen tagenj, tanj lau Israel sênğônj nanj, tec kompoc kêsêp atom.

²⁷ Go Parao kêsakinj binj gêdêñ Mose agêc Aron gebe sêmêñ ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Aê gagôm sec gêdêñ ñasawa tonec. Apômtau eñ ñac gêdêñ ma aê to ñoc lau agôm gêñ keso. ²⁸ Atenj Apômtau gebe wapap to kompoc êmbacnê, gêjac kêtômğac. Aê gabe jawi amac sinj ana, amac oc amoa tonec balinjanô atom.” ²⁹ Mose kêsôm gêdêñ eñ gebe “Êndêñ tanj jawi malac sinj su, go jalam lemoc êndêñ Apômtau, ma wapap êmbacnê ma kompoc ênac êtiam atom, ec ôjala gebe Apômtau kêtû nom ñatau. ³⁰ Mago aê kajala gebe aôm to nêm sakinjwaga atêc Apômtau Anôtô atom tagenj.”

³¹ (Kompoc gesen gêj kômja, tañ kêtü gagwen nan su, ³² gêj kômja ñagêdô, tañ kêpoa atom tagen nan, gêjaña atom.)

³³ Amboac tonañ Mose kêsä anja Paraoñê jagêwi malac sinj ma gêlam lêma gêdên Apômtau, tec wapap to kompoc gêbacnê, ma kom kêsêwa kêsêp nom kêtiam atom. ³⁴ Gêdên tañ Parao gêlic gebe kom to kompoc ma wapap gêbacnê nan, enj gêgôm sec kêtiam ma enj tau to nê sakinwaga ségôm nëñ ñalêlôm ñadani kêsä. ³⁵ Amboac tonañ Paraoñê ñalêlôm ñadani ma gêwi lau Israel sinj atom kêtôm Mose kêsôm kwananjen gêjam Apômtau awa.

10

Wagô ñagêjwapac

¹ Su, go Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Ôsô òndên Parao òna gebe aê gagôm enj to nê sakinwaga nëñ ñalêlôm ñadani kêsä gebe jatôc ñoc gêñtalô tonec ñai êndên êsêac ² ma gagôm gêj tau gebe aôm ònac minj êndên latômi ma débômi sêjô aê gagôm lau Aiguptu têtü meloc to gagôm gêñsêga kainj tenj anja êsêacnênj gebe amac ajala gebe aê Apômtau tau.”

³ Amboac tonañ Mose agêc Aron sêsô dêdên Parao sêja ma sêsôm gêdên enj gebe “Apômtau, Ebolainênj Anôtô, nê binj tau tonec gebe ‘Aôm gobe ònac jao taôm e êndên ondocgenj, go ômbu taôm êndên aê. Ôwi ñoc lau sinj gebe nasênam sakinj aê. ⁴ Ôlic acgom, aôm embe ondec ma ôwi ñoc lau sinj atom, go elenja aê jakênj wagô êsa nëm gamênj. ⁵ Gêj tau ênac têc nom auc e talic nom sapu. Wagô êniñ gêj, tañ kompoc gesen su atom nanj, to êniñ nëm ka samob, tañ kêkô kôm nanj. ⁶ Gêj tau êpi aôm to nëm sakinwaga ma lau Aiguptu samob nëñ andu e êlôc. Gêdên tèm, tañ tamami to débômi sêngônj gamênj tonec e mêngêdên galoc êsêac sêlic gêj amboac tonañ tenj atomanô.’” Go Mose kêkac tau ôkwi ma kêsä gêja.

⁷ Ma Paraoñê sakinwaga sêsôm gêdên enj gebe “Ñac tonec êtü aêac tamoa jageo ñamôkê e endenj ondocgenj. Ôwi lau tau sinjanj nasênam sakinj Apômtau, êsêacnênj Anôtô. Aiguptu gêjaña nec aôm nêma kauca kêsä atom me.” ⁸ Amboac tonañ êsêac sêkôc Mose agêc Aron sêmu dêdên Parao sêja, ma Parao kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Ana anam sakinj Apômtau, amacnêma Anôtômanj. Mago asa lau oc sêna.” ⁹ Ma Mose kêsôm gebe “Aêac oc ana toma lau wakuc ma lau ñanô, toma latunjo to ñac ma toma bulimakao to domba, gebe aêac alic Apômtaunê om.” ¹⁰ Parao kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Apômtau êwiñ amacmanj, mago aê jawi amac tonêma lau ma nëm gôlôac ñasec-ñasec sinj atom. Binj tonec gêc awê, gebe amac taêm gêjam binj sec gêc nëm ñalêlôm. ¹¹ Masianô. Amac ñacwaga taômgenj ana ma anam sakinj Apômtau, gebe binj tonec tec abe angôm.” Ma sesoc êsêagêc sêsa anja Parao sêja.

¹² Go Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Ômêtôc lêmam êpi gamênj Aiguptunja gebe wagô êsa gamênj Aiguptunja êmênj ma êniñ gêj tolaun samob, tañ kompoc gesen su atom nanj.” ¹³ Amboac tonañ Mose kêmêtôc nê tôc kêpi gamênj Aiguptunja ma Apômtau kêkênj mu kêsêlêñ anja gamênj oc kêpiña kêsä gamênj tau gêdên oc samuc tonañ ma gêbêc samuc tonañ. Ma ñageleñ mu tau kejoñ wagô gêmênj. ¹⁴ Ma wagô gêjam nom Aiguptunja auc samucgenj ma gêjac têc gamênj Aiguptunja auc samucgenj. Lau tenj sêlic wagô totonj-totonj amboac tonañ su atomanô me oc sêlic tenj êtiam atom amboac tonanjenj. ¹⁵ Gêj tau gêjac têc nom auc samucgenj e jecôma ma genj gamênj ñagênj matac samob to kananô, tañ kompoc gesen su atom nanj, e gêbacnê Ka to gêj kômja anja

gamêñ Aiguptuñja ñalauñ gêjaña samucgeñ. ¹⁶ Go Parao kêkalem Mose agêc Aron kêkacgeñ ma kêsôm gebe “Aê gagôm sec gêdêñ Apômtau, amacnêm Anôtô, ma gêdêñ amagêc. ¹⁷ Tec galoc gabe jaterñ amagêc gebe asuc ñoc sec ôkwi tagerñ tecenec êwiñ, gebe aterñ Apômtau, amacnêm Anôtô, ma êkôc gêñwapac tonec su anğa aê, gebe janaña atom.” ¹⁸ Go Mose kêsa anğa Paraonê jaketerñ Apômtau. ¹⁹ Ma Apômtau gêjam mu ôkwi e kêsêlêñ kapôêñ kêsa anğa gamêñ oc kêsêpña. Mu tonañ kejon wagô sa ma kêbaliñ kêsêp Gwêckoc gêja e wagô teñ gêmoa gamêñ Aiguptuñja kêtiam atom. ²⁰ Mago Apômtau gêgôm Paraonê ñalêlôm ñadani kêsa ma eñ gêwi lau Israel siñ atom.

Gêsunbôm ñagêñwapac

²¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe” Ômêtôc lêmam êpi umbonj gebe gêsunbôm êkôm gamêñ Aiguptuñja auc e lau têtôm gebe sêmoasac gêsunbôm tau.” ²² Ma Mose kêmêtôc lêma kêpi umbonj e gêsunbôm ñadani sec kêkôm gamêñ Aiguptuñja samucgeñ auc kêtôm bêc têlêac. ²³ Lau Aiguptu sêlic tauñ sapu ma dêdi anğa malerñ atom kêtôm bêc têlêac. Mago lau Israel samob têtap ñawê sa anğa nêñ gamêñ. ²⁴ Go Parao kêkalem Mose ma kêsôm gebe “Anam sakiñ Apômtau. Nêm ñapalêo to ñac sêwiñ amac, tagerñ nêm bulimakao to domba gacgeñ sêmoa tonec.” ²⁵ Mago Mose kêsôm gebe “Amboac tonañ aôm taôm ôkêñ bôc gebe akêñ êtu da to daja êndêñ Apômtau, aêacma Anôtô. ²⁶ Aêacma bulimakao samob sêwiñ aêacmañ, ñaterñ êmoa tonec atom, gebe aêac ajaliñ ñagêdô sa êtu anam sakiñ Apômtau, aêacma Anôtôña. Aêac ajam kauc anam sakiñ Apômtau ña gêñ ondoc. Aêac aô lasê gamêñ tau su acgom, go ajala.” ²⁷ Ma Apômtau gêgôm Paraonê ñalêlôm ñadani kêsa ma eñ gêwi êsêac siñ atom. ²⁸ Go Parao kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôêc su. Ôlic taôm gebe ôlic aê lanjôcanô êtiam atom. Êndêñ bêc ôlic aê lanjôcanô êtiamña, aôm oc ômac êndu.” ²⁹ Mose kêsôm gebe” Aôm kôsômgaç. Aê oc jalic aôm lanjômanô êtiam atom.”

11

Ñamêc samob sêmac êndu ñapuc

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Aê gabe jakêñ gêñwapac tagerñgeñ êwiñ êkônij Parao to Aiguptu. Tonec êmbacnê, go êwi amac siñ. Embe êwi amac siñ, go êjanda amac aêc gacgeñ ana. ² Galoc ôsôm êndêñ nêm lau gebe ñacwaga samob teterñ nêñ lau sacgêdô gêdêñ tauñña to lauo samob teterñ nêñ lauo sacgêdô gêdêñ tauñña gebe sêkêñ gêlôn silber to gold êndêñ êsêac.” ³ Ma Apômtau gêgôm lau Aiguptu sêlic lau Israel ñajam. Ma Mose tau amboac tonañ. Paraonê sakiñwaga to lau tau sêlic eñ amboac ñac towae kapôêñ anğa gamêñ Aiguptuñja.

⁴ Ma Mose kêsôm gebe “Apômtaunê biñ tau tonec gebe Êndêñ êmbêc êna lugeñ, go aê jasêlêñ janac laoc gamêñ Aiguptuñja. ⁵ Ma gamêñ Aiguptuñja ñagêñ ñamêc samob sêmac êndu. Janac m anğa Paraonê ñacsêga, tañ oc êngôn Paraonê lêpôn kiñña nan, e êndêñ sakiñwagao, tañ kêlêsa polom popoc nan, nê ñacsêga. Ma bôc ñamêc samob sêmac êndu amboac tonanğerñ. ⁶ Lau oc têtanj tanjiboa kapôêñanô amboac têtanj gêmunña atom ma oc têtanj êtiam amboac tonec atomanô. ⁷ Mago lau Israel amboac teñ. Kêam teñ oc êkêñ Iêsu ñamalac to bôc atom, gebe ajala Apômtau gêwa lau Aiguptu to lau Israel kêkôc. ⁸ Go nêm sakiñwaga samob tonañ sêsêp sêndêñ aê sêmêñ ma sewec êndêñ aê ma sêsôm gebe ‘Ôkôc taôm sa ma nêm lau samob sêndanğuc aôm.’ Su, go jawi gamêñ

siñ.” Ma Mose kêsa anğa Paraonê totêtac nandan kapôêngeñ gêja. ⁹ Go Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Parao oc êkên taña aômnm biñ atom e aênoc gênthalô êtu taêsam anğa gamên Aiguptu acgom.”

¹⁰ Mose agêc Aron sêgôm gênthalô samob tonan nאי sêkô Parao lanônemña. Ma Apômtau gêgôm Paraonê nălêlôm nädani kêsa ma gêwi lau Israel siñ anğa nê gamên atom.

12

Bij Pasaña

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdên Mose agêc Aron anğa gamên Aiguptuña gebe ² “Ajôn tonec êtu nêm ajôn samob namata. Amac anac m nêm Jala na ajôn namata tonan. ³ Asôm êndên Israelnên gôlôac gebe Êndên ajôn tonec nábêc 10 nacwaga samob sêkôc domba nălatu tagen-tagen êtôm nêñ gôlôacmôkêgen, sêkôc domba tagen-tagen êtôm andugen. ⁴ Ma lau andu tenña embe nêñ ton saun, nan têtôm gebe sêniñ domba nălatu ten e êmbacnê atom, go êsêac to lau, tan sêñgôn mênban taun nan, sêpi tagen, ec têtôm gebe sêniñ domba nălatu tau. Lau tau nêñ namba êtôm gebe sêniñ domba nălatu ten e êmbacnê. ⁵ Aômnm domba nălatu tau nageo ten ênêc atomanô. Ôkôc kapoac ten nălala tagen. Ôkôc domba me noniñ nălatu ten. ⁶ Ajop bôc nălatu tau e êndên ajôn tonec nábêc 14. Êndên nábêc tonan năêtula Israelnên gôlôac samob sêmbuc nêñ domba nălatu êtômgen. ⁷ Go sêkôc nădec năgêdô nasênsê êpi andu, tan sêñgôn ma sêniñ gên nan, năsagintêkwa sacgêdôña to kagêbôc. ⁸ Êsêac sêpac domba ma sêniñ êndên êmbêc tonan êwiñ polom năluc to gêñgaga namakic. ⁹ Aniñ bôc tau matac atom ma ano êsêp ku, go aniñ atom amboac tonan. Apacgen ma aniñ. Apac samucgen, namôkê to năakain ma nătê. ¹⁰ Ma andec năpopoc ênêc e eleyen lasê atom. Năgêdô embe ênêc, go akên ja êniñ su. ¹¹ Aniñ gên tau nălên amboac tonec gebe Ajandiñ nêm ômbiñkap to asô atapa ma amênngôm tôc ma aniñ gên năgaôgen. Moasiñ tonan kêtü Apômtaunê Pasa. ¹² Êndên êmbêc tonan aê jasêlên janac laoc gamên Aiguptuña ma janac gên namêc samob êndu, namalac ma bôc. Ma aê jamêtôc Aiguptunêñ anôtôi samob. Aê Apômtau. ¹³ Dec, tan ansê êpi nêm andu nan, êtu amacnêm năbêlo. Embe jalic, oc jaôc lêlêc amac. Êndên tan janac Aiguptu nan, gênwapac ten êpi amac to ensen gac su atom.

¹⁴ “Bêc tonan êtu amacnêm bêc taêm ênamña ma amac alic bêc tau amboac Apômtaunê om ten. Bij tonan êtu amacnêm gôlôac to nêñ gôlôac nêñ năgôlin ten ênêc enden tôngeñ. ¹⁵ Amac aniñ polom năluc êtôm bêc 7. Êndên bêc namatana amac akôc jist su anğa nêm andu, gebe nac ten embe êniñ polom tojist êndên bêc namatana to bêc êtu 7ña năsawa, nan têtin en su anğa Israelnên. ¹⁶ Êndên bêc namatana gôlôac dabun sêcac sa. Ma êndên bêc êtu 7ña gôlôac dabun sêcac sa êtiam. Êndên bêc tonan lau ten sênam kôm atom, kôm amansañ gên aniñnana tagen, tec êtôm gebe anam. ¹⁷ Ma amac matem êndin Om Polom Nălucña năpêp, gebe êndên bêc tonan nêñ aê jawê amacnêm toñ samob sêwi Aiguptu siñ, tec amacnêm gôlôac to nêñ gôlôac mater êndin bêc tonan êtu nêm om. Bij tonan êtu năgôlin tengeñña ten. ¹⁸ Êndên ajôn namatana năbêc 14 năêtula amac aniñ polom năluc năpan e êndên ajôn tonan năbêc 21 năêtula. ¹⁹ Êndên bêc 7 tonan jist năgec ênêc amacnêm andu atom. Năc jaba ten me Israel taun nêñ nac ten embe êniñ polom tojist, nan têtin en su anğa Israelnên

gôlôac. ²⁰ Anij gêj tojst ten atom, anij polom ñalucgen anja nêmandu samob.”

²¹ Go Mose kêkalem Israelnêj laumata samob ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Ajalij domba ñalatu sa êtôm nêmandu gôlôacgen ma amboac domba Pasaña. ²² Akôc sôbolec ôndôc ten ma asac tøj êsêp dec, tan êpoc laclu nan, go ansê ñadec êpi kagêbôc to sagintêkwa sacgêdôja. Amacnêmandu ten êsa nêmandu ñasacgêdô êna atom e elerña lasê. ²³ Gebe Apômtau êsêlêj ênac laoc gamêj gebe ênac Aiguptu. Embe êlic dec anja kagêbôc to sagintêkwa sacgêdôja, go êoc lêlêc sacgêdô tonan ma êkô anjela sinja auc gebe êsô nêmandu êna ma ênac amac atom. ²⁴ Sakin tonan amac matem êndij êtu ñagôlij tenjerña ten êndêj amac to nêmandu gôlôac wakuc. ²⁵ Ma amac embe aô lasê gamêj, tan Apômtau gebe êkêj êndêj amac amboac gêjac mata su nan, go ajop sakin dabun tonan. ²⁶ Ma amacnêmandu gôlôac embe têtû kênac amac gebe ‘Sakin dabun tau ñam amboac ondoc,’ ²⁷ go asôm êndêj êsêac gebe ‘Pasa ñada, tan akêj êndêj Apômtau nan tonec. Da tau ñam gebe En gêoc lêlêc lau Israel nêj andu anja Aiguptu. Gêdêj tan gêjac Aiguptu nan, en gêjam aêacnêj andu kêsi.’ ” Ma lau sewec to tetên mec gêdêj Apômtau.

²⁸ Go lau Israel sêja ma sêgôm bin, tan Apômtau kêjatu gêdêj Mose agêc Aron nan, ñanô kêsa.

Gêjwac ñamuja. Ñamêc sêmac êndu

²⁹ Gêdêj gêbêcauc gêja lu Apômtau gêjac launêj ñacsêga samob êndu anja gamêj Aiguptu. En gêjac Paraonê ñacsêga, tan êwê kain ênê lêpôn kinja to ñac kapoacwalôja, tan gêjgôn gêsuj kapoacwalôja nan, nê ñacsêga ma bôc ñamêc samob. ³⁰ Ma Parao to nê sakinjwaga ma lau Aiguptu samob dêdi sa gêdêj gêbêc ma tanjiboa kapôên kêpi anja Aiguptu gebe ñacmatê sêc kêtôm andu samobgen. ³¹ Ma gêdêj gêbêc tonanjen Parao kêkalem Mose agêc Aron ma kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Andi ma aêc ana. Amagêc to lau Israel awi ñoc lau sin. Aêc su naanam sakin Apômtau amboac asôm. ³² Akôc nêmandu domba to bulimakao sêwij amac êtôm asôm ma ana. Ma atên Apômtau gebe ênam mec aê amboac tonanjen.”

³³ Lau Aiguptu sêkac lau Israel gebe sêwi gamêj sin ñagaôgen gebe sêsôm gebe “Êsêac embe sêwi aêc sin atom, go aêc samob tamac êndu.” ³⁴ Amboac tonan lau Israel sêsabar nêj suc topolom ñaluc matac kêsêp nêj ñakwê ma sêbic sa sebe sêsêlêj. ³⁵ Lau Israel sêgôm kêtôm Mose kêsôm gêdêj êsêac ma tetên Aiguptu, tec sêkêj gêlôn silber to gold ma ñakwê gêdêj êsêac. ³⁶ Ma Apômtau gêgôm lau Aiguptu sêlic lau Israel ñajam e sêkêj gêj, tan Israel tetên nan, gêdêj êsêac. Tec lau Israel sêjanjo gêj su anja lau Aiguptu nêj.

Lau Israel sêwi Aiguptu sin

³⁷ Ma lau Israel dêdi anja Rameses sêsêlêj sêja Sukot. Êsêacnêmandu namba amboac 600,000, mago sêsa lauo to nêj gôlôac sa sêwij atom. ³⁸ Ma lau jaba taêsam sêwij êsêac, ma domba to bulimakao toton-toton sêwij amboac tonanjen. ³⁹ Ma lau Israel sêkôc polom matac, tan sêmasan anja Aiguptu nan, anja nêj suc ma sêpac polom ñaluc. Polom tau ñaluc gebe lau Aiguptu sesoc êsêc, tec nêj ñasawa sêkêj jist êsêpna masi. Êsêac sêmasan gêj sênin anja intênanja gêwij atom amboac tonanjen.

⁴⁰ Lau Israel sêjgôn Aiguptu kêtôm jala 430. ⁴¹ Ma gêdêj bêc jala 430 gêbacnêna solopgen Apômtaunê lau samob sêwi gamêj Aiguptu sin.

⁴² Gêdêñ gêbêc tonañ Apômtau gêjam jali ma gêwê êsêac sêsa anğa Aiguptu sêja. Kêtu tonañña lau Israel nêñ gôlôac to nêñ gôlôac samob sênam jali êndêñ êmbêc tonañ ma taên ênam Apômtau.

12:43–13:16 Anğa ñasêbu tonec binju sêlic om Pasa to om Polom Njalucña ñapeña gêc. Binju ñagêdô kêkanônñ lau Israel nêñ ñapalê ñamêc to nêñ bôc kapoac ñamêc Anôtô gêwa sa gêdêñ êsêac gebe ñamêc tau têtû ênê gêñ.

13

Tao majan to tao ja

¹⁷ Gêdêñ tan Parao gêwi lau Israel sin nan, Anôtô gêwê êsêac sêsa lau Pilsti nêñ gamêñ ñaintêna atom. Intêna tau tonañ dambê, mago Anôtô taê gêjam gebe lau embe sêndac sin, oc moae sêkac taun ôkwi sêmu sêna Aiguptu êtiam.

¹⁸ Tec Anôtô gêwê lau sêsa intêna gamêñ sawanğa sepeñ Gwêckoc sêja. Lau Israel dêdi anğa Aiguptu tonêñ laukasapgeñ. ¹⁹ Ma Mose kêkôc Josepnê ñatêkwa gêwiñ kêtôm Josep kêtôc lêma ma kêmasan binj gêdêñ lau Israel gebe “Anôtô oc ênam amac kêsi. Êndêñ tonañ amac akôc ñoc ñatêkwa anğa tonec êwiñ.” ²⁰ Ma êsêac sêwi Sukot sin jasê bec anğa Etam, tan gêc gamêñ sawa ñamagê nan. ²¹ Ma Apômtau kêsêlêñ gêmun êsêac gêmoa tao majan ñalêlôm gêdêñ ocsalô gebe êwê êsêac ma gêdêñ gêbêc gêmoa tao ja ñalêlôm gebe êpô êsêac e têtôm gebe sêsêlêñ êndêñ ocsalô ma êndêñ êmbêc. ²² Tao majan kêsêlêñ gêmun gêdêñ ocsalô ma tao ja gêdêñ gêbêc ñapangeñ.

14

Lau Israel selom Gwêckoc

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ² “Ôsôm êndêñ lau Israel gebe sêkac taun ôkwi sêmu sêna Pihahiroc nasê bec anğa gamêñ, tan gêc Migdol to gwêc ñasawa êkanônñ Balsepo nan. Aê bec êkanônñ malac tonañ anğônñ gwêctaligeñ. ³ Parao oc taê ênam gebe lau Israel sêlêsa sêmoa ma gamêñ sawa oc kêlênsônñ êsêac. ⁴ Go aê janğôm Paraonê ñalêlôm ñadani êsa e êjanda êsêac. Go jaku Parao to nê sinwaga samob tulu e ñoc ñawasi êsa. Ma lau Aiguptu oc sêjala gebe aê Apômtau.” Ma êsêac sêgôm amboac tonañ.

⁵ Gêdêñ tan sêjac minj gêdêñ kinj Aiguptunğa gebe lau Israel sêc sêja nan, Parao to nê sinwaga nêñ ñalêlôm gêjam tau ôkwi ma taên gêjam binj tenj kêpi Israel. Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac dagôm asageñ tonec, tec dawî Israel sinj e sêjam sakinj aêac kêtiam atom.” ⁶ Amboac tonañ Parao kêjatu gebe sêmansan kareta sinña ma kejonj nê sinwaga sa sêwiñ enj. ⁷ Enj kêkôc kareta sinña 600, tan tau kêjalij sa nan, to kareta ñagêdô samob, tan kêtap sa anğa Aiguptu nan, ma kêkêñ sinwaganêñ laumata sêpi kareta tonañ kêtômgeñ. ⁸ Ma Apômtau gêgôm kinj Aiguptunğa Parao nê ñalêlôm ñadani kêsa e kêjanda lau Israel, tan sêsa anğa Aiguptu sêja toolinj kêpigeñ. ⁹ Lau Aiguptu sêjanda êsêac ma Aiguptunêñ hos to kareta ma lau, tan sêngônñ hos ñaô nan, to sinwaga samob jasêoc lêlêc lau Israel, tan sê nêñ bec sêngônñ gwêctaligeñ anğa Pihahiroc kêkanônñ Balsepo.

¹⁰ Gêdêñ tan Parao kêdabinj êsêac nan, lau Israel sêoc matenânô sa ma sêlic lau Aiguptu sêsêlêñ sepeñ êsêacgeñ, ma êsêac têtêc taun ñanô. Ma lau Israel têtanj gêdêñ Apômtau. ¹¹ Ma êsêac sêsôm gêdêñ Mose gebe “Amboac ondoc, sêo masi anğa gamêñ Aiguptunğa, tec gôwê aêac asa amên gebe amac êndu anğa gamêñ sawa nec me. Aôm gôgôm aêac amboac ondoc, tec gôwê aêac awi Aiguptu sinj nec. ¹² Aêac amoa Aiguptugeñ, tec asôm binj tonec gêdêñ aôm

gebe ‘Ondec aêac, aêac abe anam sakinj lau Aiguptu.’ Anam sakinj Aiguptu tec njajam këlêlêc amac êndu anja gamêj sawanja su. Aêac asôm binj tonanj atom me.” ¹³ Ma Mose kêsôm gêdêj lau gebe “Atêc taôm atom, akô njajanja, go alic Apômtau ênam amac kési njakôm, tanj gebe ênam êndêj ocsalô tonec êtu amacnja nanj. Lau Aiguptu, tanj ocsalô tonec alic êsêac nanj, oc alic êsêac êtiam atom. ¹⁴ Apômtau oc ênac sinj êjô amac su ma amac taôm amoa gamêj êmacgej.”

¹⁵ Go Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Aôm gômôcêc aê kêtû asagejja. Ôsôm êndêj lau Israel gebe sêndi sêsêlêj. ¹⁶ Ôc nê m tôc sa to ômêtôc lêmam êsa gwêc ma ôwa êkôc gebe lau Israel sêsêp ma sêsêlêj gamêj kelengej. ¹⁷ Ma aê janngôm lau Aiguptu nêj njalêlôm njadani êsa e sêsêp sêndanjuc êsêac, go janngôm njoc njawasi êsa jaku Parao to nê sinjwaga samob ma nê kareta to lau, tanj sêngôj hos njao nanj tulu. ¹⁸ Aê embe janngôm njoc njawasi êsa jaku Parao to nê kareta ma nê lau, tanj sêngôj hos njao nanj, tulu su, go lau Aiguptu sêjala gebe aê Apômtau.”

¹⁹ Go Anôtônê anjela, tanj kêsêlêj gêmunj lau Israel nêj tonj nanj, gêwi mala sinj jakêdaguc êsêac. Ma tao majanj gêwi nêmja sinj jakêkô êsêac dêmôêjmuja, ²⁰ ma gej lau Aiguptu nêj tonj to Israelnêj tonj gêngic. Ma tao majanj tau kêkêj gêsujbôm ma tonj luagêc têtap tauj sa atom gêdêj gêbêcauc samuc tonanj.

²¹ Go Mose kêmêtôc lêma kêsa gwêc ma Apômtau kêkêj mu gêbuc anja gamêj oc kêpija gêdêj gêbêc samuc tonanj ma gêgôm gwêc njakelenj kêsa. Eñ gêwa gwêc kêkôc, ²² ma lau Israel sêsêp gwêc njalêlôm jasêsêlêj sêmoa gamêj njakelenj. Ma gwêc tau gêlêc sa kêtôm tunjbôm kêkô makenj-makenj. ²³ Lau Aiguptu sêjanda êsêac ma Paraonê hos samob to nê kareta sinjja ma nê lau, tanj sêngôj hos njao nanj, têdaguc êsêac sêsêp gwêc njalêlôm sêja. ²⁴ Gêu bôj kêsa ma Apômtau, tanj gêmoa tao majanj to tao ja njalêlôm nanj, kêtuc kênij kêsêp lau Aiguptu nêj tonj ma kêlênsôj êsêac. ²⁵ Eñ gêbôc nêj kareta auc e kareta kêsêlêj njawapac sec. Tec lau Aiguptu sêsôm gebe “Taêc lau Israel sumanj, gebe Apômtau tau gêjac sinj gêdêj aêac gêjô êsêac.”

²⁶ Go Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ômêtôc lêmam êsa gwêc gebe gwêc êjô tau mala ma ênsalê lau Aiguptu to nêj kareta sinjja ma nêj lau sêngôj hos njaoja auc.” ²⁷ Amboac tonanj Mose kêmêtôc lêma kêsa gwêc, tec gêdêj gelenj mata gwêc gêjô tau mala kêtiam. Lau Aiguptu, tanj sêc su nanj, sêlêti sêsêp gwêc njalêlôm ma Apômtau kêkêj gwêc kêsâlê lau Aiguptu auc. ²⁸ Gwêc gêjô tau mala ma kêmakop Paraonê kareta to lau sêngôj hos njaoja ma nê tonj samob, tanj têdaguc lau Israel sêsêp gwêc sêja nanj. Êsêacnêj tej gêmoa kêtiam atom. ²⁹ Mago lau Israel sêsêp gwêc jasêsêlêj sêmoa gamêj njakelenj. Gwêc tau gêlêc sa kêtôm tunjbôm kêkô makenj-makenj.

³⁰ Gêdêj bêc tonanj Apômtau gêjam lau Israel kési anja lau Aiguptu lemenj njalêj tonanj. Ma lau Israel sêlic lau Aiguptu nêj njacmatê sêc ambêô. ³¹ Ma lau Israel sêlic kôm kapôên, tanj Apômtau gêjam gêdêj tanj gesenj lau Aiguptu su nanj, e têtêc Apômtau. Ma êsêac sêkêj gêwiñ Apômtau to nê sakinjwaga Mose.

15

¹ Go Mose to lau Israel sêjam wê tonec gêdêj Apômtau gebe

“Aê gabe janam wê êndêj Apômtau, gebe enj kêwaka nê njawasi sa. Eñ kêbaliñ hos to lau sêngôj njaoja sêsêp gwêc sêja.

² Apômtau kêtû njoc njacclaimôkê to njoc wê njam.

Enj kêtü moasiñ ênam aê kêsija.
 Aêñoc Anôtô enjoc, tec gabe jalambij enj.
 Enj kêtü tamocnê Anôtô, tec gabe jatoc enj sa.
 3 Apômtau enj siñsêlêc lanjwa.
 Ênê ñaê gebe Apômtau.

4 “Enj kêbaliñ Paronê kareta to nê siñwaga sêsêp gwêc sêja.
 Ma siñwaga, tanj Parao kêjaliñ sa nanj, sênôm Gwêckoc su sêjaña.

5 Gwêc ñadembom kêmakop êsêac auc.

Êsêac sênê sêsêp gêdimbob amboac poc.

6 O Apômtau, aôm lêmam anôña kêwaka ñaclai sa,

O Apômtau, aôm lêmam anôña kêtuc ñacjo popoc.

7 Aôm ñaniniñ to ñawasi ñatau kôku nêmm sonjo-sonjo tulu.

Aôm têtmtac ñandanj kêsa, tec geñ êsêac amboac ja geñ oba.

8 Aôm gôju awamjaô kêsa ma gwêc gêlêc tau sa
 e kêkô kêtôm tunbôm

ma gwêc ñadimdani tau ñajaña kêsa kêkô.

9 Ñacjo kêsôm gebe ‘Aê jajanda e jaôc lêlêc êsêac.

Aê janac sam waba, tanj jajañgo anga êsêacnêñ nanj,
 ma matoc katu gêñ tenj êtiam atom.

Aê jambuc ñoc siñ sa ma lemoc enserj êsêac su.’

10 Aômnêm mu gêbuc e gwêc kêmakop êsêac auc.

Êsêac sênê sêsêp gwêc kapôêñ sêja têtôm ki gênê.

11 “O Apômtau, anôtôinêñ asa kêtôm aôm.

Asa ñaniniñ to dabuñ ma gêgôm gêñsêga tonjaclai
 to gêgôm gêñtalô kainj tenj kêtôm aôm.

12 Aôm kômêttôc lêmam anôña
 ma nom kêdanjgônj êsêac.

13 “Aôm gôwê lau, tanj kôjaliñ sa nanj, totêtmtac gêwinj tenjgeñña,
 Aôm gôwê êsêac ña nêmm ñaclai sêô lasê nêmm gamêñ dabuñ.

14 Lau tomôkê-tomôkê sêñô ñawae e têtênêp.

Lau, tanj sêñgônj Pilistinêñ gamêñ nanj, sêmoa tonêñ ñalêlôm ôluñ-ôluñgeñ.

15 Gêdêñ têt tonañ lau Edom nêñ kasêga têtakê,

lau Moab nêñ laumata têtênêp,

ma lau samob, tanj sêñgônj Kanaan nanj, nêñ ñalêlôm kêtü palê.

16 Êsêac têtakê ma têtêc tauñ ñanô.

O Apômtau, aôm lêmam ñañaclai gêgôm êsêac awerjmê kêsa têtôm poc
 e aômnêm lau sêôc lêlêc êsêac,

e lau, tanj aôm gôjam gôliñ nanj, sêôc lêlêc êsêac.

17 Aôm gobe ôwê êsêac e ôsa êsêac sêsêp aôm taôm nêmm lôc.

O Apômtau, aôm ôsa êsêac sêsêp nom, tanj kêtü nêmm gamêñ nanj.

O Apômtau, gamêñ tonañ êtü nêmm lôm dabuñ, tanj lêmam kêmasañ nanj.

18 Apômtau êtü kinj tenjgeñ sa tenjgeñ.”

19 Paronê hos to nê kareta ma lau sêñgônj hos ñaôña sêsêp gwêc sêja, mago
 Apômtau kêkêñ gwêc gêjô tau mala jakêmakop êsêac auc. Ma lau Israel sêsêlêñ
 sêmoa gamêñ ñakelêñ sêmoa gwêc lêlômgeñ sêja.

²⁰ Go Aron luo, Miriam, tañ kêtü teñ nan, kékôc on saun teñ ma lauo samob tédaguc eñ toongeñ ma têtê wê. ²¹ Ma Miriam gêjam wê gédêñ êsêac gebe Anam wê êndêñ Apômtau, gebe eñ kêwaka nê ñawasi sa, Eñ kêbaliñ hos to lau sêngôn ñaôña sêsêp gwêc sêja.

Mara ñabu ñamakic

²² Go Mose kêjatu lau Israel gebe sêndi anga Gwêckoc ma gêwê êsêac sepen gamêñ sawa Surña. Êsêac sêsêlêñ bêc têlêac sêmoa gamêñ sawa ma têtap bu teñ sa atom. ²³ Gêdêñ tañ sêo lasê Mara nan, êsêac têtôm gebe sênôm bu Marañ atom, gebe bu tau ñamakic. Gamêñ tau ñaê Mara ñam gebe Bu ñamakic. ²⁴ Ma lau sêli awen sa gédêñ Mose ma sêsôm gebe “Aêac anôm asagenj.” ²⁵ Ma eñ gêmôêc gédêñ Apômtau. Ma Apômtau kêtôc ka teñ gédêñ eñ. Mose kêbaliñ ka tau kêsêp bu ma bu tau ñaluc kêsa.

Anga tônê Apômtau kékêñ ñagôlinj to jatu gédêñ êsêac ma kêsâê êsêac. ²⁶ Eñ kêsôm gebe “Aôm embe tañam wamu Apômtau, aômnm Anôtô, nê awa ma ôngôm ênê ñagôlinj êtu tônj, go jakêñ gêmac, tañ kakêñ gédêñ lau Aiguptu nan, ñateñ êngôm aôm atom, gebe aê Apômtau, tañ gagôm aôm ôlim ñajam kêsa nan.”

²⁷ Go êsêac jasêo lasê Elim. Bumata 12 kêpoac gamêñ tonanj ma nip 70 kékô. Ma êsêac sê nêñ bec sêmoa bu ñagala.

16

Anôtô kékêñ mana

¹ Êsêac dêdi anga Elim ma Israelnêñ gôlôac samob sêo lasê gamêñ sawa Sin, tañ gêc Elim to Sinai ñasawa. Êsêac sêwi Aiguptu sinj ma sêmoa gamêñ sawa e têtap ajôn kêtü luagêcña ñabêc 15 sa, ma sêo lasê gamêñ tonanj. ² Ma Israelnêñ gôlôac samob sêli awen sa gédêñ Mose agêc Aron anga gamêñ sawa ³ ma sêsôm gédêñ êsêagêc gebe “Aêac abe Apômtau lêma enenj aêac su anga gamêñ Aiguptunamanj. Gédêñ tonanj aêacma ku togwada kékô to anğônj moasu ñaô. Amagêc awê aêac asa gamêñ sawa amêñ gebe mo êjô aêac samob êndu.”

⁴ Go Apômtau kêsôm gédêñ Mose gebe “Ôlic acgom, aê gabe jakêñ polom êndêñ amac anga undambê amboac kom. Ma lau sêsa sêna to sejon polom êtôm bêcgenña êndêñ bêc samob, gebe jansaê êsêac gebe sêmoa ñoc binju ñalabu me masi. ⁵ Êndêñ bêc êtu 6ña embe sêmansañ polom, tañ sejon sa nan, oc polom bêc tagenña tau êtu taêsam êtôm bêc luagêcña.” ⁶ Go Mose agêc Aron sêsôm gédêñ lau Israel samob gebe “Êndêñ êtula amac oc ajala gebe Apômtau gêwê amac asa anga gamêñ Aiguptunja amêñ. ⁷ Ma êndêñ elenj bêbêc amac oc alic Apômtaunê ñawasi, gebe eñ gêñô amac ali awem sa gédêñ eñ tau, gebe aêagêc asa, tec ali awem sa gédêñ aêagêc.” ⁸ Ma Mose kêsôm gebe “Êndêñ êtula Apômtau êkêñ gwada êndêñ amac aninj, ma êndêñ elenj bêbêc êkêñ amac anğônj moasu ñaô. Gebe Apômtau tau gêñô amac ali awem sa gédêñ eñ. Aêagêc asa. Amac ali awem sa gédêñ aêagêc atom, ali awem sa gédêñ Apômtau.”

⁹ Go Mose kêsôm gédêñ Aron gebe “Ôsôm êndêñ lau Israel nêñ gôlôac samob gebe ‘Amêñ atu gasuc andêñ Apômtau amêñ, gebe eñ gêñô amac ali awem sa sugac.’ ” ¹⁰ Ma gédêñ tañ Aron kêsôm binj gédêñ lau Israel nêñ gôlôac nan, êsêac sêkac taunj ôkwî gédêñ gamêñ sawa ma sêlic Apômtaunê ñawasi geoc tau lasê ña tao teñ. ¹¹ Ma Apômtau kêsôm gédêñ Mose gebe ¹² “Aê ganjô lau Israel sêli awen sa. Ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Êndêñ êtula amac oc aninj gwada ma êndêñ elenj bêbêc anğônj moasu ñaô. Gocgo ajala gebe Apômtau, amacnêñ Anôtô, aê.’ ”

¹³ Gêdêr kêtula kêmbico mênșêsêsa e sêjam gamêr, taŋ bec kêkô nan, auc. Ma gêdêr bêbêcgeŋ manîr gêjam gamêr tau auc. ¹⁴ Manîr gê su acgom, go gêr ŋasec-ŋasec to kuku kêtôm mêcgauc gêc nom. ¹⁵ Lau Israel sêlic gêr tau ma sêsôm gêdêr tauŋr gebe “Tonec asageŋ.” Gebe êsêac sêjam kauc gêr tau. Ma Mose kêsôm gêdêr êsêac gebe “Polom, taŋ Apômtau kêkêr gêdêr amac gebe anîr nan, tonec. ¹⁶ Ma Apômtau tau kêjatu binr amboac tonec gebe ‘Amac samob êndêr-êndêrgeŋ aŋor gêr sa êtôm amac anîrŋa. Aŋor lita luagêc sa êtôm ŋacanôgeŋ. Amboac tonar asa lau, taŋ sêŋgôr amacnêr bec sêwir amac nan sa, go aŋor sa êtôm namba tau tonarŋeŋ.’ ” ¹⁷ Ma lau Israel sêgôm kêtôm tonar. Lau ŋagêdô seŋor ec kapôêr, ŋagêdô seŋor ec ŋagec. ¹⁸ Mago gêdêr taŋ sêjam dôŋr gêr tau ŋa dôŋr laclu nan, ŋac taŋ keŋor ec kapôêr nan, kêkôc kêlêlêc laclu teŋ su atom, ma ŋac, taŋ keŋor ec ŋagec nan, kêpô lêna atom. Êsêac samob seŋor sa kêtôm êsêac sêniŋŋa solopgeŋ. ¹⁹ Ma Mose kêsôm gêdêr êsêac gebe “Ŋac teŋ êkêr ŋagêdô ênêc e eleŋŋa atom.” ²⁰ Mago êsêac sêkêr taŋer eŋ atom. Lau ŋagêdô tetoc ŋapopoc gêc e geleŋŋa, tec gêr tau kêtû sec ma têmeoa gêjam auc ma ŋasu kêsa. Ma Mose têtac ŋandar kêsa gêdêr êsêac. ²¹ Kêtôm bêbêcgeŋ samob êsêac seŋor gêr tau sa e kêtôm êsêac gebe sêniŋŋageŋ. Mago gêdêr taŋ oc ŋandar kêsa nan, gêr tau gêwê.

²² Gêdêr ŋabêc kêtû 6ŋa êsêac seŋor polom kêtôm bêc luagêcŋa. Êsêac seŋor laclu luagêc-luagêc kêtôm ŋacanôgeŋ. Ma gôlôacnêr laumata dêdêr Mose jasêjac ŋamiŋr gêdêr eŋ. ²³ Ma eŋr kêsôm gêdêr êsêac gebe “Binr tonec Apômtau kêjatu gebe ‘Eleŋŋa bêc talêwan taŋŋa teŋ. Bêc tau kêtû Apômtau nê sabat dabuŋ. Gêr taŋ amac abe apac nan, apacmaŋ. Ma gêr, taŋ amac abe ano nan, anomar. Ma gêr ŋagêdô, taŋ gacgeŋ gêc nan, ênêc e eleŋŋa acgom.’ ” ²⁴ Amboac tonar êsêac dedeŋ gêr ŋagêdô gêc e geleŋŋa, kêtôm Mose kêjatu êsêac. Ma gêr taŋ kêtû sec atom ma têmeoa kêsêp atom. ²⁵ Mose kêsôm gebe “Ocsalô anîr gêr tau gebe ocsalô kêtû Apômtau nê sabat. Ocsalô amac oc atap gêr teŋ sa aŋga kôm atom. ²⁶ Aŋor gêr tau sa êtôm bêc 6, mago êndêr bêc êtû 7ŋa, taŋ êtû sabat nan, oc atap gêr teŋ sa atom.” ²⁷ Gêdêr bêc kêtû 7ŋa lau ŋagêdô sêsa sêja sebe seŋor gêr tau, mago têtac gêr teŋ sa atom. ²⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdêr Mose gebe “Amac adec ŋoc jatu to binrsu ma asô ŋalabu atom e êndêr ondocgeŋ. ²⁹ Ôlic acgom, aê Apômtau kakêr sabat gêdêr amac. Kêtû tonarŋa kakêr polom kêtôm bêc luagêc gêdêr bêc kêtû 6ŋa. Êndêr bêc êtû 7ŋa amacnêr lau samob sêŋgôr nêr malenŋeŋ. Ŋac teŋ êwi nê mala sinr atom.” ³⁰ Amboac tonar lau sêlêwan taŋr gêdêr bêc kêtû 7ŋa.

³¹ Ma lau Israel sêsam gêr tau gebe Mana. Gêr tau sêpsêp kêtôm mêcgauc ma ŋasaê kêtôm polom tolêp. ³² Ma Mose kêsôm gebe “Apômtau kêjatu binr tonec gebe ‘Akôc gêr tau laclu teŋ ma amansaŋ ênêc gebe nêr gôlôac ŋamuŋa sêlic polom, taŋ kakêr gêdêr amac aeŋ aŋga gamêr sawa gêdêr taŋ gawê amac asa aŋga gamêr Aiguptuŋa amêr nan.’ ” ³³ Ma Mose kêsôm gêdêr Aron gebe “Ôkôc ku teŋ ma ôkêr mana laclu teŋ êsêp ma otoc ku taŋ êkô Apômtau lanônêrŋa gebe ênêc e nêr gôlôac ŋamuŋa sêlic amboac tonarŋeŋ.” ³⁴ Amboac tonar Aron ketoc ku taŋ kêkô katapa poacŋa ŋanêrŋa gebe ênêc kêtôm taŋ Apômtau kêjatu gêdêr Mose nan. ³⁵ Ma lau Israel seŋr mana tau kêtôm jala 40 e sêô lasê gamêr, taŋ ŋamalac sêŋgôr nan. Êsêac seŋr mana e sêô lasê gamêr Kanaan ŋamadin. ³⁶ (Dôŋr sêjam dôŋr gêr ŋakelenŋa gêdêr têr tonar kêkôc kêtôm 20 lita.)

17

Bu kesa poc

¹ Lau Israel nêj gôlôacmôkê samob dêdi anġa gamêj sawa Sin. Êsêac sêsêlêj ma sêlêwanj taunj tosawa-tosawa kêtôm Apômtaunê jatu e sê nêj bec anġa Repidim. Mago bu gebe lau sênômġa masi. ² Kêtu tonanġa êsêac sêli awenġa sa gêdêj Mose ma sêsôm gebe “Ôkêj bu êndêj aêac anôm.” Ma Mose kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac ali awem sa gêdêj aê kêtû asagenġa. Amac asaê Apômtau kêtû asagenġa.” ³ Ma bu gêjô lau anġa tônê, tec sêli awenġa sa gêdêj Mose ma sêsôm gebe “Aôm gôwê aêac asa anġa Aiguptu mênġasa tonec gebe bu êjô aêac to ma gôlôac ma bulimakao samob êndu kêtû asagenġa.” ⁴ Amboac tonanġa Mose gêmôêc gêdêj Apômtau gebe “Aê janġôm lau tonec amboac ondod. Saunġen, go têtuc aê ġa poc êndu.” ⁵ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ôkôc lau Israel nêj laumata ġagêdô ma asêlêj aôc lêlêc’ lau naamuġ. Ômênġôm tôc, taġ kôkôc gêdêj gôjac bu Nil nanġ, ma ôsêlêj. ⁶ Ôlic acgom, aê jakô aôm ġamata anġa poc kapôêj Horebġa ma aôm ônac poc tau, go bu êsa gebe lau sênôm.” Mose gêgôm amboac tonanġ, ma lau Israel nêj laumata sêlic. ⁷ Eġ gê gamêj tonanġ ġaê gebe Masa to Meriba, ġam gebe sêli awenġa sa gêdêj Mose to sêsâê Apômtau ġa binġ, taġ sêsôm gebe “Apômtau gêmôa gêwiġ aêac me masi.

Lau Israel sêjac siġ gêdêj lau Amelek

⁸ Go lau Amelek sêô lasê ma sêjac siġ gêdêj lau Israel anġa Repidim. ⁹ Ma Mose kêsôm gêdêj Josua gebe “Ôjalij lau sa ma eleġ bêbêc asêlêj naanac siġ êndêj lau Amelek. Aê tauc jamênġôm Anôtônê tôc najakô gamêj ġabau.” ¹⁰ Amboac tonanġ Josua gêgôm binġ, taġ Mose kêsôm gêdêj eġ nanġ, ġanô kêsâ ma gêjac siġ gêdêj lau Amelek. Ma Mose agêc Aron ma Hur jasêpi gamêj ġabau tau sêja. ¹¹ Gêdêj taġ Mose gêôc lêma sa nanġ, lau Israel sêjac lau Amelek ġapanġ. Mago gêdêj taġ Mose kêlêwanġ lêma ġasawa ġagêdô nanġ, lau Amelek sêjac lau Israel. ¹² Mago Mose lêma gêmâc. Amboac tonanġ tec Aron agêc Hur sêkôc poc teġ mênġsêkêj Mose gênġgôj ġaô, go êsêagêc sêsip eġ lêma sa. ġac teġ kêkô ġamakeġ ma teġ kêkô ġamakeġ. Tec sêôc Mose lêma tôj ġanġenġeġ e oc jakêsêp. ¹³ Ma Josua geseġ Amelek to nê lau su ġa siġ ġamata.

¹⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Oto binġ tonec êsêp buku teġ, gebe lau taêj ênam ma ôndôj êndêj Josua e êtu tôj eġ, gebe aê jansenġ lau Amelek nêj waenġ anġa umbonġ ġalabu su ênaġa samucġen.” ¹⁵ Ma Mose gêboâ altar teġ sa ma kêsam ġaê gebe “Apômtau kêtû ġoc gêbôm.” ¹⁶ ma kêsôm gebe” Lemeġ êndêj Apômtaunê gêbôm. Apômtaunê siġ oc ênêc gôlôac togôlôacġenġ êtu lau Amalekġa.”

18

Mosenê lawa Jetro gêwa lêj teġ sa gêdêj eġ, tec Mose kêjalij lau ġanġêj ġagêdô sa têtû mêtôcwaga gebe sêmansanġ to sêmêtôc launêj binġ ġasawaġa.

19

Lau Israel sêmôa Lôc Sinai ġalabu

¹ Lau Israel sêwi gamêj Aiguptuġa siġ e ġaajôj kêtû têlêac, go sêô lasê gamêj sawa Sinainġa. ² Êsêac dêdi anġa Repidim ma sêsêlêj e sêô lasê gamêj sawa Sinainġa ma sê nêj bec anġa gamêj sawa tonanġ sênġgôj sêkanôj lôc tau. ³ Ma Mose kêpi lôc gêdêj Anôtô gêja. Ma Apômtau awa gêjac eġ anġa lôc ma kêsôm

gebe “Ôsôm biñ amboac tonec êndêñ Jakobnê gôlôac to ôkêñ ñawae êndêñ lau Israel gebe ⁴ Amac taôm alic gêñ, tañ gagôm gêdêñ lau Aiguptu. Amac alic, gebe aê kabalan amac amboac momboan kèbalan ñalatu sêñgôn nê magê ñaô, ma kajon amac adêñ aê amêñ. ⁵ Amboac tonan amac embe tañem wamu aê aoc ma ajop ñoc poac, go atu aê tauc ñoc gêñ anga lau nomña samob nêñ, gebe nom samucgeñ ñatau aê. ⁶ Amac oc atu ñoc gamêñ kinña ñadabuñwaga to atu ñoc lau dabuñ m tenj. Biñ tau tonan aôm ôsôm êndêñ lau Israel.”

⁷ Amboac tonan Mose gêdêñ lau gêja ma gêmôêc êsêacnêñ laumata ma kêkêñ biñ samob, tañ Apômtau kêjatu en nan, ñawae gêdêñ êsêac. ⁸ Go lau samob sêlôc selengeñ ma sêsôm gebe “Biñ samob, tañ Apômtau kêsôm nan, aêac abe angôm ñanô êsa.” Ma Mose gêjac miñ launêñ biñ tonan gêdêñ Apômtau. ⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôlic acgom, aê jandêñ aôm jawac jamoa tao majan ñalêlôm. Ma embe jasôm biñ êndêñ aôm, go lau sêñô ma sêkêñ êwiñ aôm enden töngeñ.”

Ma Mose gêjac miñ launêñ biñ gêdêñ Apômtau. ¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôndêñ lau ôna ma ôsôm êndêñ êsêac gebe sênam dabuñ taun êndêñ galoc ma elenña. Êsêac sêkwasiñ nêñ ñakwê, ¹¹ ma êndêñ bêc êtu télêacña êsêac sêmansañ taun e êmbacnê, gebe êndêñ bêc êtu télêacña tonan aê Apômtau jasêp lôc Sinai jawac ma lau samob sêlic. ¹² Ônac belo êñgi lôc auc êtu madiñ ma ôsôm êndêñ lau gebe ‘Ajop taôm gebe api lôc tau atom ma amoasac ñamadiñ tau atom. Ñac, tañ êmoasac lôc nan, senseñ enj su énaña. ¹³ Lau tenj lemenj sêmoasac enj atom. Êsêac oc têtuc enj ña poc me sêpê enj êndu. Bêc me ñamalac, tañ sêmoasac lôc nan, sêmoa atom, sênaña.’ Êndêñ tañ dauc êtañ ê tönj baliñgeñ nan, êsêac sêpi lôc sêmêñ.”

¹⁴ Amboac tonan Mose kêsêp anga lôc gêdêñ lau gêja ma kêsôm gêdêñ êsêac, gebe sênam dabuñ taun. Ma êsêac sêkwasiñ nêñ ñakwê. ¹⁵ Ma enj kêsôm gêdêñ lau gebe “Amansañ taôm e êmbacnê êndêñ bêc êtu télêacña ma andambin lauo atom.”

¹⁶ Gêdêñ bêc kêtù télêacña ñabêbêcgeñ nan, wapap gêjac to ôsic kêkac ma tao majan tenj kêkôm lôc auc. Ma dauc kêtañ kapôêñ e lau samob, tañ sêñgôn gamêñ becña nan têtênêp. ¹⁷ Go Mose gêwê lau sêsa anga gamêñ becña sêja gebe sêpuc Anôtô tônôtôn. Ma êsêac sêkô lôc tau ñalabu. ¹⁸ Jadaunj kêkôm lôc Sinai auc gebe Apômtau kêsêp lôc gêmêñ gêmoa ja ñalêlôm. Ma jadaunj kêpi kêtôm ja geñ oba ma lôc kêwiwiç tau ñasec. ¹⁹ Dauc kêtañ kêtù kapôêñ-kêtù kapôêñ e ñadiñdinj sec. Ma Mose kêsôm biñ, go Anôtô gêjê enj awa ña wapap. ²⁰ Ma Apômtau kêsêp lôc Sinai ñatêpôê gêmêñ. Ma Apômtau gêmôêc Mose gebe êpi lôc ñatêpôê éna, ma Mose kêpi gêja. ²¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôsêp ôndêñ lau naôkêñ puc êsêac gebe sêñgêli ñamadiñ êtu sêlic aêña nec atom. Embe sêñgôm, oc taêsam sênaña. ²² Ma ôsôm êndêñ dabuñwaga, tañ sêndambin aê nan, gebe sênam dabuñ taun amboac tonanjenj. Embe masi, go aê janac êsêac êwiñ.” ²³ Ma Mose kêsôm gêdêñ Apômtau gebe” Lau tau têtôm gebe sêpi lôc Sinai atom, gebe aôm kôjatu gebe ‘Anac belo angi lôc auc êtu madiñ ma anam dabuñ lôc tau.’ ” ²⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôsêp ôna ma ôkôc Aron agêc api amêñ êtiam. Mago dabuñwaga to lau sêñgêli ñamadiñ êtu sêpi sêndêñ aê sêmêñña nec atom. Embe sêñgôm, go janac êsêac.” ²⁵ Amboac tonan Mose kêsêp gêdêñ lau jakêkêñ ñawae gêdêñ êsêac.

20

Bijsu lemenj lu

¹ Ma Apômtau kêsôm biñ samob tonec ñai gebe ² “Apômtau, aômnêm Anôtô, aê. Aê gawê aôm kôsa anja gamêñ Aiguptunja gômôêñ, kôsa anja andu gêñômaña.

³ “Ônam sakinj anôtôï jaba êwiñ atom, ônam sakinj aê taucgeñ.

⁴ “Ôñgôm gêñ, tañ gêmoa undambê me gêmoa nom me gêmoa bu, tañ kêpoac nom ñalêlôm nanj, ñateñ ñakatu ênam gêñ tau lanô atom. ⁵ Owec êndêñ gwam tonanj to ônam sakinj gêñ tau atom, gebe aê Apômtau, aômnêm Anôtô, gajob ñoc lau gebe têtac êwiñ aê taucgeñ nec. Aê jakêñ lau, tañ têtac gedec aê nanj, nêñ geo ñagêjô êpi êsêac latunji to dêbunji ma abenji. ⁶ Mago aê jakêñ moasinj êndêñ lau, tañ têtac gêwiñ aê to sêmasañ aêñoc biñsu nanj, nêñ gôlôac to gôlôac ñêñgeñ êna.

⁷ “Ôjainj Apômtau, aômnêm Anôtô, nê ñaê atom gebe Apômtau oc êmêtôc ñac, tañ êjainj ênê ñaê nanj.

⁸ “Taêm ênam sabat gebe dabunj ma ômansañ ñapep. ⁹ Êndêñ bêc 6 aôm ônam kôm to ôñgôm nêñ gêñ samob. ¹⁰ Mago bêc êtu 7ña êtu Apômtau, aômnêm Anôtô, nê sabat. Êndêñ bêc tonanj aôm ônam kôm teñ atomanô. Aôm to nêñ latômio to ñac ma nêñ sakinjwagao to ñac ma nêñ bulimakao to lau jaba, tañ sêñgônj sêwiñ aôm nanj, anam kôm teñ atom amboac tonanjenj. ¹¹ Gebe gêdêñ bêc 6 Apômtau kêkêñ undambê to nom ma gwêc to ñagêñ samob, tañ sêmoa matenj jali nanj. Ma gêdêñ bêc kêtù 7ña nanj, enj kêlêwanj tau. Kêtù tonanña Apômtau gêjam mec sabat tau ma gêjam dabunj.

¹² “Otoc tamam agêc tênam sa, gebe ômoa ñasawa baliñ anja gamêñ, tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêñ êndêñ aôm nanj.

¹³ “Ônac ñamalac êndu atom.

¹⁴ “Ôñgôm gêñ mockainja to mockainja atom.

¹⁵ “Ônam geñgeñ atom.

¹⁶ “Ônga biñ êpi lau wacbanj aôm atom.

¹⁷ “Matam katu lau wacbanj aôm nêñ andu atom. Matam katu lau wacbanj aôm nêñ awê to sakinjwagao to ñac ma bulimakao to donji ma gêñ ñagêdô teñ atom.”

Lau têtêc tauñ

¹⁸ Lau samob sêsaê wapap gêjac to ôsic kêkac ma dauc kêtanj ñakicsêa to jadaunj kêsa lôc tau ma têtêc tauñ e têtênêp ma sêkô jaêcgeñ. ¹⁹ Ma êsêac sêsôm gêdêñ Mose gebe “Aôm taôm ôsôm biñ êndêñ aêac ma aêac akêñ tañenj. Anôtô embe êsôm biñ êndêñ aêac, oc amac êndu.” ²⁰ Ma Mose kêsôm gêdêñ lau gebe “Atêc taôm atom, gebe Anôtô gêmêñ gebe ênsaê amac, ec taêm ênam biñ atêc enña ñapanj gebe anjôm sec atom.”

²¹ Gêdêñ tañ Mose kêtù gasuc tao majanj, tañ Anôtô gêmoa ñalêlôm nanj, lau sêkô jaêcgeñ.

20:22–23:33 Biñsu to ñagôlinj ñagêdô kêsêp ñasêbu tonec. Biñsu ñagêdô kêmasanj launêñ lêñ sêmoasinj nêñ lau jabanj êsêacña ñapep. Biñsu ñagêdô gêwa lêñ tamêtôc lau, tañ sêgôm sec tokainj-tokainj nanj, jagêdêñgeñña sa. Ñagôlinj ñagêdô kêkanônj lau-sêmêtôc-biñwaganêñ kôm. Ñagêdô kêmasanj lêñ tajô launêñ gêñ, tañ dagôm kêtù sec nanña. Ma ñagêdô kêjatu om ñasakinj to sakinj om toê-toê, tañ lau Israel sêlic kêtôm jalagenj nanña.

24

Sêmoatiŋ poac kêtú tóŋ

¹ Ma Apômtau kêsôm gédêŋ Mose gebe “Amagêc Aron ma Nadab agêc Abihu ma Israelnêŋ laumata 70 api andêŋ aê amêŋ ma atenŋ mec akô jaêcgeŋ. ² Mose taugenŋ êtu gasuc aê. Lau ŋagêdô têtú gasuc atom ma lau sêpi sêwiŋ enŋ sêmêŋ atom.”

³ Go Mose gédêŋ lau gêja ma kêkêŋ Apômtaunê biŋsu to ŋagôliŋ samob ŋawae gédêŋ êsêac. Ma lau samob sêlôc sa awenŋ tagenŋ gebe “Biŋ samob, taŋ Apômtau kêsôm naŋ, aêac abe aŋgôm ŋanô êsa.” ⁴ Ma Mose keto Apômtaunê biŋ samob sa. Ma gédêŋ bêbêc kanucgeŋ enŋ gêdi sa ma gêboa altar tenŋ sa kêkô lôc ŋalabu ma gêjac alê poc 12 sa kêtôm lau Israel nêŋ gôlôacmôkê 12. ⁵ Go enŋ kêjatu lau Israel nêŋ lau wakuc ŋagêdô gebe sêkêŋ daja ma sêmbuc bulimakao kapoac wakuc ma sêkêŋ têtú dawama êndêŋ Apômtau. ⁶ Nâdec ŋamakerŋ Mose kêkêŋ kêsêp laclu tenŋ. Nâdec ŋamakerŋ enŋ kêpalip kêpi altar. ⁷ Go kêkôc poac ŋabuku ma kêsam lasê gédêŋ lau sêŋô. Ma êsêac sêsôm gebe” Biŋ samob, taŋ Apômtau kêjatu ma, aêac abe aŋgôm ŋanô êsa ma taŋenŋ wamu biŋ tau.” ⁸ Go Mose kêkôc dec, taŋ kêpoac laclu naŋ, jakêpalip kêpi lau ma kêsôm gebe “Alic acgom, poac, taŋ Apômtau kêmoatiŋ gédêŋ amac kêdaguc biŋ samob tonanŋ ŋai naŋ, ŋadec tau tonec.”

⁹ Go Mose agêc Aron ma Nadab agêc Abihu to Israelnêŋ laumata 70 sêpi lôc sêja, ¹⁰ ma êsêac sêlic Israelnêŋ Anôtô. Ma gamêŋ, taŋ enŋ kêkô naŋ, amboac masac pocawa ma ŋakêŋkêŋgosu kêtôm undambê tau. ¹¹ Ma Apômtau lêma gêjac lau Israel nêŋ kasêga tonanŋ atom. Êsêac sêlic Anôtô ma senŋ to sênôm gêŋ.

Mose gêmoa lôc Sinai

¹² Ma Apômtau kêsôm gédêŋ Mose gebe “Ôpi lôc ôndêŋ aê mênŋôŋ ômoa tonec acgom. Aê gabe jakêŋ poc tapa tau êndêŋ aôm. Aê kato biŋsu to jatu kêsêp gebe lau sêjala.” ¹³ Amboac tonanŋ Mose gêdi tonê sakinŋwaga Josua ma sêpi Anôtônê lôc sêja. ¹⁴ Ma Mose kêsôm gédêŋ laumata gebe “Amoa tonec e aêagêc amu amêŋ êtiam. Aron agêc Hur sêmoa sêwiŋ amac. Ŋac tenŋ nê biŋ tenŋ embe êlênsôŋ, go êndêŋ êsêagêc êna.”

¹⁵ Go Mose kêpi lôc gêja ma tao kêkôm lôc tau auc. ¹⁶ Apômtaunê ŋawasi kêsêp lôc gêmêŋ, ma tao kêkôm lôc tau auc kêtôm bêc 6. Gédêŋ bêc kêtú 7ŋa Apômtau awa gêjac Mose kêsâ anŋa tao ŋalêlôm. ¹⁷ Gédêŋ tonanŋ lau Israel sêlic Apômtaunê ŋawasi kêtôm ja ŋawaô gêlanŋ-gêlanŋ anŋa lôc ŋatêpôê. ¹⁸ Ma Mose kêsô tao ŋalêlôm jakêpi lôc. Ma enŋ gêmoa lôc kêtôm gelenŋja 40 ma gêbêcauc 40.

25

25:1–31:17 Nâsêbu tonec gêwa Lômbec ŋadôŋ to ŋakôm ma ŋagêŋlêlôm samob sa. Gêwa sakinŋ dabuŋ ŋawaba ma dabuŋwaganêŋ ŋakwê to gêlônŋ sa. Ŋagôliŋ sênam mec dabuŋwaganŋa kêsêp ŋasawa tonanŋ amboac tonanŋgeŋ. Biŋ tonanŋ kêjatu da to takis tokaiŋ-tokaiŋ. Gêŋ samob tonanŋ ŋai gebe ênam lau Israel sa gebe sêkwê nêŋ Lômbec to sênac Lôm tau ŋagêŋlêlôm sa ma sêlic nêŋ om êtôm ŋagôliŋgeŋ.

31

Bulimakao ŋakatu

¹⁸ Apômtau géjac dabinj nê binj gédêj Mose anja lôc su, go kékêj binju natabele luagêc, poc tapa luagêc, tanj Anôtô tau lêma keto binj kêsêp nanj.

32

¹ Gédêj tanj lau sêlic gebe Mose kêsêp anja lôc gêmêj atom e nêjger nanj, êsêac sêkac tauj sa sêgi Aron auc ma sêsôm gédêj enj gebe “Ajôc, ômansanj ma anôtô tenj, gebe êsêlêj êmuñ aêac. Aêac ajam kauc asagenj gégôm Mose, nac tau, tanj gêwê aêac anja Aiguptu amêj nanj.” ² Ma Aron kêsôm gédêj êsêac gebe “Akôc nêma lauo ma latômio to nac nêj salasa gold su ma ajoj andêj aê amêj.” ³ Amboac tonanj lau samob sêkôc salasa gold su ma sejoj dédêj Aron sêja. ⁴ Ma enj kékôc gold tau su anja êsêac lemenj ma kêpac kêsêp ku e gêwê ma gégôm bulimakao nalatu nakatu tenj. Go êsêac sêsôm gebe “O Israel, nêma anôtô, tanj gêwê aôm anja gamêj Aiguptunja gômôêj nanj, tau tonec.” ⁵ Aron gêlic gêj tonanj, go gêboa altar tenj kékô nakatu tau lanônêmja ma kêsôm gebe “Elenja aêac talic om tatoc Apômtau sanja tenj.” ⁶ Ma êsêac dêdi gédêj bêbêc kanucgenj ma sêkêj daja to dawama. Ma lau sêngôj sic senj to sênôm gêj ma dêdi sa sebe sêngôm dôa-dôa.

⁷ Go Apômtau kêsôm gédêj Mose gebe “Ôsêp ôna, gebe nêma lau, tanj gôwê anja Aiguptu sêmêj nanj, sêgôm tauj têtû sec. ⁸ Êsêac sêkac tauj su sebej anja intêna, tanj kajatu êsêac gebe sêsanja nanj. Êsêac sêmasanj bulimakao nalatu nakatu tenj na gold, tanj gêwê nanj, ma tetenj mec to sêkêj da gédêj gêj tau ma sêsôm gebe “O Israel, aôm nêma anôtô, tanj gêwê aôm anja Aiguptu gômôêj nanj, tau tonec.” ⁹ Ma Apômtau kêsôm gédêj Mose gebe “Aê galic lau tonanj ma kajala êsêac gebe lau gêsunjtêkwa natonj sec. ¹⁰ Amboac tonanj ôwi aê sinj jamoa njoc tauja, gebe aê têtac njandanj njaja êkwanam êsêac. Tagenj aôm, tec jakêj aôm ôtu lau-m kapôêj.”

¹¹ Mago Mose ketenj nê Apômtau Anôtô gebe “O Apômtau, êtu agenja aôm têtmac njandanj njaja enserj nêma lau, tanj gôwê êsêac tonjaclai kapôêj ma lêmam njajanja sêsa anja gamêj Aiguptunja sêmêj nanj su. ¹² Amboac ondoc lau Aiguptu oc sêsôm gebe ‘Kec, enj kêsau êsêacogoc. Enj gêwê êsêac sêsa sêja, gebe ênac êsêac êndu anja lôc to enserj êsêac su anja nom njagamêj samob.’ Tec ôwi aôm têtmac njandanj kapôêj sinj ma ônam nêma njalêlôm ôkwi ma ôngôm sec, tanj gobe ôngôm êndêj nêma lau nanj atom. ¹³ Taêm ênam nêma sakinwaga Abraham agêc Isak ma Jakob. Aôm kôtôc lêmam kêpi aôm taôm ma kôsôm gédêj êsêac gebe ‘Aê gabe jakêj nêma wakuc têtû taêsam têtôm utitalata umborj njalabuja, ma gamêj samob, tanj gajac mata gédêj amac nanj, aê gabe jakêj êndêj nêma wakuc êtu êsêacnêj nomlênsêm endenj tóngej.’” ¹⁴ Amboac tonanj tec Apômtau géjam nê njalêlôm ôkwi ma gégôm sec, tanj gebe êngôm êndêj nê lau nanj atom.

¹⁵ Go Mose kékac tau ôkwi ma kêsêp anja lôc gêja. Enj kékôc binju njapoc tapa luagêc. Apômtau keto binj kêsêp poc tapa makenj-makenj, keto kêsêp njamakenj nêma to muja kêtôm taugenj. ¹⁶ Anôtô tau géjam poc tapa tonanj nakôm, ma binj tau Anôtô keto. Enj tau kepenj njatalô kêsêp poc tapa. ¹⁷ Gédêj tanj Josua gêjô lau sêjam lasê njakicsêa nanj, enj kêsôm gédêj Mose gebe “Sinj njakicsêa kêpi anja gamêj becja.” ¹⁸ Mago Mose kêsôm gebe “Tonec wê sinj atom, ma najo sêku êsêac tulu njatanjiboa atom amboac tonanj. Têtê wê njanda tec ganjô.” ¹⁹ Enj kédabinj gamêj becja ma gêlic bulimakao nakatu to lau têtê wê, tec sep tagenj Mose têtac njandanj kêsâ ma kêbalinj poc tapa sinj e popoc anja lôc njalabu.

²⁰ Ma enj kékôc bulimakao ñakatu, tanj êsêac sêmasanj nanj, ma kékênj ja genj to kêlêsim popoc, go kêpalip ñataê kêsêp bu ma kékênj gêdênj lau Israel sênôm.

²¹ Go Mose kêsôm gêdênj Aron gebe “Lau tonanj sêgôm asagenj gêdênj aôm, tec gôgôm êsêac sêwê kainj sec kapôênj amboac tonanj.” ²² Aron kêsôm gebe “O ñatau, têmtac ñandanj êsa atom. Aôm taôm kôjala gebe lau tonanj taênj gêjam secgenj. ²³ Êsêac sêsôm gêdênj aê gebe ‘Ajôc, ômansanj ma anôtô tenj, gebe êsêlênj êmunj aêac nanj. Aêac ajam kauc asagenj gêgôm Mose, ñac tau, tanj gêwê aêac anja Aiguptu amênj nanj.’ ²⁴ Ma aê kasôm gêdênj êsêac gebe ‘Lau samob, tanj nênj gold gêc nanj, sêkôc su.’ Tec êsêac sêkênj gêdênj aê, ma aê kabalinj kêpi ja gêja ma bulimakao ñakatu tonanj mênkêsa.”

²⁵ Mose gêlic gebe lau têtû meloc ma sesenj ñagôlinj su, gebe Aron gêlôc sa, gebe sêsa lênj amboac tonanj e nênj ñacjo sêmajec êsêac, ²⁶ tec enj jakêkô gamênj becña ñasacgêdô ma gêmôêc gebe “Asa lau sêsap Apômtau tônj. Asa andênj aê amênj.” Ma Lewinê wakuc samob sêkac sa dêdênj Mose sêja. ²⁷ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Apômtau, Israelnênj Anôtô, nê binj tau tonec gebe Amac samob ajandinj ômbinjak tosinj, go asêlênj ana-amênj-ana-amênj anja gamênj becña ñasacgêdô ñasawa ma anac nênj lasitêwai to nênj lau ôlim andanj ma lau wachanj amacña êndu.” ²⁸ Lewinê wakuc sêgôm kêtôm Mosenê binj kêjatu êsêac. Ma gêdênj bêc tonanj lau amboac 3,000 sêjaña. ²⁹ Ma Mose kêsôm gebe “Ocsalô tonec amac akênj latômi to nênj lasitêwai sêjô mec dabunwaganja gebe anam sakinj Apômtau, gebe enj ênam mec amac êndênj bêc tonec.”

³⁰ Ñagelej Mose kêsôm gêdênj lau gebe “Amac agôm sec kapôênj. Galoc aê gabe japi jandênj Apômtau jana. Moae jatôm gebe jaê wama enj, gebe êsuc nênj sec ôkwi.” ³¹ Amboac tonanj Mose gêmu gêdênj Apômtau gêja ma kêsôm gebe “Ojae, lau tonanj sêgôm sec kapôêñanô. Êsêac sêmasanj nênj anôtô jaba ña gold. ³² Mago galoc aê jatej aôm, gebe ôsuc êsêacnênj sec ôkwi. Embe masi, go jatej aôm, gebe onsenj ñoc ñaê anja nênj buku, tanj koto nanj, su.” ³³ Apômtau gêjô Mose awa gebe” Lau samob, tanj sêgôm sec gêdênj aê nanj, oc jansenj êsêacnênj ñaê anja ñoc buku su. ³⁴ Galoc ôna ma ôwê lau sêna gamênj, tanj kasôm ñabinj gêdênj aôm nanj. Ôlic acgom, ñoc anjela êsêlênj êmunj aôm. Mago êndênj ñanoc janac êsêac kêsinja, oc jakênj ñagêjô êjô nênj sec.”

³⁵ Ma Apômtau kékênj gêmac sec tenj gêdênj lau kêtû tetej mec gêdênj bulimakao ñalatu, tanj Aron kêmasanj nanj.

33

Jatu sêwi gamênj sinja

¹ Go Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe” Ôndi, ôwi gamênj tonec sinj, aôm to lau, tanj gôwê êsêac sêsa anja gamênj Aiguptunja sêmênj nanj. Asêlênj e aô lasê gamênj, tanj katôc lemoc gêdênj Abraham agêc Isak ma Jakob ma kasôm gebe ‘Aê gabe jakênj nom tonec êndênj nênj wakuc.’ ² Aê gabe jakinj ñoc anjela tenj êsêlênj êmunj aôm ma jajanda lau Kanaan to Amor ma lau Het to Peres ma lau Hib to Jebus gebe sêwi gamênj tau sinj. ³ Api gamênj, tanj su to lêp keselenj nanj. Mago aê tauc japi jawinj amac atom. Embe jawinj amac, oc moae jansenj amac su anja intêna ananja, gebe amac lau gêsômtekwa ñatonj.”

⁴ Gêdênj tanj lau sênjô binj ñawapac tonanj nanj, êsêac têtanj lasê ma ñac tenj gêjam gêlônj tau atom, ⁵ gebe Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe “Ôsôm êndênj lau Israel gebe ‘Amac lau gêsômtekwa ñatonj. Aê embe japi jawinj amac êndênj ñasawa dambêgenj oc janac amac eb tagenj ananja. Amboac tonanj akôc nênj gêlônj su,

ec jajala gebe aê janġôm amac amboac ondoc.’”⁶ Amboac tonarj lau Israel sêkôc nêj ġêlôj su anġa lôc Horeb ma sêsêlêj ŋaômagenj.

Becobo sêkac sarja

⁷ Ma Mose kêkôc becobo elêmê ma ġê bec tau kêkô jaêc gamêj, tarj bec ŋagêdô kêkô narj. Eñ kêsam becobo tau gebe Becobo takac sarja. Lau tenj embe sensom Apômtau, go sêsa sêna becobo sêkac tauj sarja, tarj kêkô jaêc gamêj, tarj bec ŋagêdô kêkô narj. ⁸ Elêmê embe Mose êsa êndêj becobo tau êna, go lau samob sêndi sa sêkô nêj bec ŋakatam ma materj êndiñ Mose ŋaparj e êsô becobo ŋalêlôm êna. ⁹ Mose embe êsô becobo ŋalêlôm êna su, go tao majarj êsêp êmêj êkô becobo tau ŋasacġêdô. Ma Apômtau ênam biñġalôm êwiñ Mose. ¹⁰ Lau embe sêlic tao majarj êsêp êmêj êkô becobo tau ŋasacġêdô, go samob sêndi ma tetenj mec êndêj Apômtau anġa nêj bec ŋasacġêdô êndêj-êndênġenj. ¹¹ Amboac tonarj Apômtau ġêjam biñġalôm ġêwiñ Mose aġêc larjôñanô ġêdêj tauj amboac ŋac tenj, tarj ġêjam biñġalôm ġêwiñ nê ŋac ôli andarj enġa. Ma ġêdêj tarj Mose ġêmu ġêja gamêj, tarj becobo ŋagêdô kêkô narj, nê sakinjwaga ġêwiñ becobo tau sinj atom. Ŋac wakuc tau Nun latu Josua.

Apômtau ġêjac mata gebe êmoa êwiñ lau

¹² Go Mose kêsôm ġêdêj Apômtau gebe “Ôlic acgom, aôm taôm kôsôm ġêdêj aê gebe ‘Ôwê lau tonec sêpi sêna.’ Mago aôm kôsam ŋac, tarj gobe ôsakinj êwiñ aê narj, nê ŋaê lasê ġêdêj aê atom. Mago aôm kôsôm gebe ‘Aê kajala aômñêm ŋaê ma aôm ġôjac matocanô ŋajam. ¹³ Amboac tonarj galoc aê jaterj aôm gebe aê embe janac matamanô ŋajam, go ôtôc nêm intêna êndêj aê e jajala aôm êtu tôj ma janac matamanô ŋajam. Ma taêm ênam tonec êwiñ gebe lau-m tonec têtû aômñêm laugac.” ¹⁴ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê tauc oc jasêlêj jawiñ aôm ma jakêj aôm ôlêwarj taôm.” ¹⁵ Ma Mose kêsôm ġêdêj enj gebe “Aôm taôm embe ôsêlêj ôwiñ aêac atom, go ôsakinj aêac awi gamêj tonec sinj ma api ana atom. ¹⁶ Aôm embe ôsêlêj ôwiñ aêac atom, go ajala amboac ondoc gebe aê to ŋoc lau ajac aôm matamanô ŋajam. Aôm embe ôsêlêj ôwiñ aêac, go êwaka aê to nêm lau sa êndêj lau nomŋa ŋagêdô samob.”

¹⁷ Ma Apômtau kêsôm ġêdêj Mose gebe “Biñ tecenanj, tarj aôm kôsôm narj, aê oc janġôm ŋanô êsa, gebe aôm ġôjac aê matocanô ŋajam ma aê kajala aômñêm ŋaê sugac.” ¹⁸ Mose kêsôm gebe “Aê jaterj aôm gebe oc nêm ŋawasi lasê êndêj aê.” ¹⁹ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe jakêj ŋoc ŋawasi êd lasê aôm larjômñêmŋa ma jasôm ŋoc ŋaê lasê êndêj aôm ôñô. Noc ŋaê gebe Apômtau. Ma oc jamoasiñ ŋac, tarj gabe jamoasiñ enj narj, to taêc walô ŋac, tarj gabe taêc walô enj narj.” ²⁰ Ma kêsôm tenj gebe “Mago aôm ôtôm gebe ôlic aê larjôcanô atom, gebe ŋac, tarj êlic aê narj, oc êmoa mata jali atom.” ²¹ Ma Apômtau kêsôm gebe “Ôlic acgom, ŋasawa tenj tec ġêc kêdabinj aê. Ôpi mênjôkô poc kapôêj ŋaô. ²² Ma êndêj aôm ôkô poc ŋasawa ma janġandê aôm auc ŋa lemoc e jaôc lêlêc aôm su acgom, ²³ go jakôc lemoc su e ôlic dêmôêctêkwa, mago ôlic larjôcanô atom.”

34

Poc tapa kêtû luagêcŋa

¹ Go Apômtau kêsôm ġêdêj Mose gebe “Ôpa poc tapa luagêc êtôm ŋamatarja, go jato biñ, tarj kato kêsêp poc tapa ŋamatarja, tê kôtuc popoc nê, êsêp poc tapa tonec amboac tonanġenj. ² Ômansarj taôm êndêj elenj bêbêcġenj. Ma elenj bêbêcġenj ôpi lôc Sinai ômôêj ma ôtôc taôm êndêj aê anġa lôc tau ŋatêpôê. ³ Ŋac

teŋ êpi êwiŋ aôm atom ma teŋ êmoa lôc ŋagala atom. Domba to bulimakao sêniŋ gégwanj sêmoa lôc ŋagala atom amboac tonanŋerj.” ⁴ Amboac tonanj Mose kêpa poc tapa luagêc kêtôm poc tapa ŋamataŋja. Ma gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ eŋ gêdi jakêpi lôc Sinai kêtôm Apômtau kêjatu eŋ, ma kêkôc poc tapa luagêc gêwiŋ. ⁵ Ma Apômtau kêsêp gêmêŋ gêmoa tao ŋalêlôm e kêkôc jabaŋ Mose. Ma Mose awa gêjac Apômtaunê ŋaê. ⁶ Go Apômtau jakêlêlêc eŋ gêja ma gêmôêc gebe “Apômtau, Apômtau, eŋ Anôtô, moasiŋ to taê walô ŋatau, eŋ têtac ŋandanj sebeŋ atom. Eŋ ŋac tolêlôm têtac gêwiŋ ŋamalacŋja to ŋac biŋŋanôŋja. ⁷ Eŋ têtac gêwiŋ lau 1,000 to 1,000 to kêsuc êsêacnêŋ geo to sêgêli biŋŋja ma sec ôkwi. Mago eŋ kêmêtôc lau geo amboac tonanŋerj ma kêkêŋ tamerj sêgêli biŋ ŋagêjô kêpi latuŋji to dêbuŋji ma abenji to nêŋ gólôac.” ⁸ Go Mose gewec sebeŋ to ketenj mec gêdêŋ Apômtau ⁹ ma kêsôm gebe “O Apômtau, aê embe janac aôm matamanô ŋajam, go jatenj ŋoc Apômtau aôm, gebe ôsêlêŋ ômoa aêac ŋalêlôm ôwiŋ. Biŋŋanô, êsêac lau gêsutêkwa ŋatonj, mago ôsuc aêac agêli biŋj to ma sec ôkwi ma ôkôc aêac sa atu nêŋ gêŋ.”

Poac ŋakôninŋja

¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê jamoatiŋ poac teŋ. Aê oc jaŋgôm gêŋtalô nêŋ lau samob sêlic. Gêŋtalô amboac tonec kêsa aŋga nom ŋagamêŋ to aŋga lau-m teŋ atomanô. Ma lau samob, taŋ sêwiŋ aôm nanj, oc sêlic gêŋ, taŋ Apômtau êŋgôm nanj. Ma gêŋ, taŋ gabe jaŋgôm êndêŋ aôm nanj, gêŋsêga kainj teŋ.

¹¹ “Ojop biŋ, tec galoc jajatu aôm nec. Ôlic acgom, aê jajanda lau Amor to Kanaan ma lau Het to Peres ma lau Hib to Jebus sêc sêna. ¹² Ôlic taôm gebe ômoatiŋ poac ôwiŋ lau, taŋ sêŋgônj gamêŋ aôm ô lasêŋja nanj atom. Embe ôŋgôm, go êtu nêŋ lakô. ¹³ Ônsêlô êsêacnêŋ altar su to ôsap nêŋ alê poc tulu ma ôtuc nêŋ anôtôonê ŋakatu popoc. ¹⁴ Aôm otenj mec êndêŋ anôtô jaba teŋ atom, gebe Apômtau eŋ Anôtô, taŋ gêjam lêmuŋj nê lau gebe têtac êwiŋ eŋ taugenj nanj. Ênê ŋaê gebe Aê gajob ŋoc lau têtac gêwiŋ aêŋja. ¹⁵ Ôlic taôm, gebe ômoatiŋ poac ôwiŋ lau gamêŋ tônêŋja atom. Êsêac embe sêŋgôm mockainjja êndêŋ nêŋ anôtô to sêkêŋ da êndêŋ nêŋ anôtô, oc moae sêkalem aôm gebe ôniŋ da ôwiŋ êsêac, ¹⁶ ma aôm oc moae ôjaliŋ nêŋ latuŋjio sa gebe sênam latômi. Ma êsêac latuŋjio embe sêŋgôm mockainjo êndêŋ nêŋ anôtô, oc sêlêtôm aôm latômi gebe sêŋgôm mockainj êndêŋ êsêacnêŋ anôtô amboac tonanŋerj.

¹⁷ “Ôpac ki êwê ma ômansanj anôtô jaba atom.

¹⁸ “Ôlic Om Polom ŋalucŋja ŋapep. Êndêŋ bêc 7 aôm ôniŋ polom ŋaluc êtôm kajatu aôm nanj. Ôniŋ êndêŋ ŋanoc. taŋ kakêŋ gêdêŋ aôm nanj, êndêŋ ajônj Abib, gebe gêdêŋ ajônj Abib tau tonanj aôm gôwi Aiguptu siŋ. ¹⁹ ŋamêc samob têtû aêŋoc gêŋ, aôm nêŋm bôc kapoac ŋamêc samob, nêŋ bulimakao to domba kapoac ŋamêc. ²⁰ Donji ŋamêc, nanj ônac da ŋa domba ŋalatu. Embe ondec gebe ônac da gêŋ tau atom, go ôpônj gêsutêkwa tulu. Ma ônac da nêŋ latômi ŋamêc samob. Ma ŋac teŋ êô lasê aê tolêma sawa atom.

²¹ “Ônam kôm êndêŋ bêc 6, mago êndêŋ bêc êtu 7ŋja ôlêwanj taôm. Ôlêwanj taôm êndêŋ bêc tonanj êndêŋ têŋm ôkac nom ôkwiŋja ma êndêŋ têŋm ojonj kômŋjanô saŋja amboac tonanŋerj. ²² Aôm ôlic Om Wokeŋja êndêŋ noc ôniŋ gêŋ lasêŋja. Ma êndêŋ jala ŋabêc ŋamuŋja aôm ôlic Om Ojonj Kômŋjanô saŋja. ²³ Nêŋ ŋacwaga samob sêô lasê sêkô aê Apômtau Anôtô, taŋ katu Israelnêŋ Anôtô nanj, lanjônêŋja êtu dim têlêac êtôm jalagenj. ²⁴ Aê oc jajanda lau tomôkê-tomôkê

sêc su ma aê janġôm nê m gamêj esewec êtu kapôêj. Ma êndêj tañ ôpi ôna ô lasê ôkô aê Apômtau, aômnêm Anôtô, lanġôcnêmja êtu dim têlêac êtôm jalagen nan, ñac tenj oc êjanġo nê m gamêj su atom.

²⁵ “Ôkêj polom tojst êwiñ daja ñadec atom. Ma Om Pasa ñada ñagêdô ênêc e elenja atom. ²⁶ Ôkôc nê m kôm ñamêc ñajamanô tau ôndêj aê Apômtau, aômnêm Anôtô, ñoc andu ôna. Ono domba ñalatu ña tênanê su atom.” ²⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Oto bin tonaj sa gebe bin tonaj kêt u poac, tañ kamoatiñ gêdêj aôm to Israel nan, ñagôlinj.” ²⁸ Ma Mose gêmoa gêwiñ Apômtau gelenja 40 ma gêbêcauc 40. En ġerj mo atom to ġênôm bu atom. Ma en keto poac ñabinj kêsêp poc tapa, en keto binjsu lemenj lu.

Mose kêsêp anġa lôc gêmêj

²⁹ Gêdêj tañ Mose kêsêp anġa lôc Sinai gêmêj nan, en kêkôc binjsu ñapoc tapa luagêc. Ma gêdêj tañ en kêsêp anġa lôc gêmêj nan, kêjala tau gebe lanġoanô ñawasi kainj tenj nec atom. En lanġoanô ñawasi kainj tenj tonaj ñam gebe en ġêjam binġalôm gêwiñ Apômtau. ³⁰ Gêdêj tañ Aron to lau Israel samob sêlic Mose nan, tec sêlic lanġoanô ñawasi kainj tenj ma têtêc gebe nasêndambin en atom. ³¹ Mago Mose kêkalem êsêac, tec Aron to gôlôacnêj laumata samob sêmu dêdêj en sêja, ma Mose ġêjam binġalôm gêwiñ êsêac. ³² Tonaj su, go lau Israel samob têt u gasuc en ma en kêkêj binjsu samob, tañ Apômtau kêsôm gêdêj en anġa lôc Sinai nan, gêdêj êsêac. ³³ Mose kêsôm binj gêdêj êsêac su, go kêkêj obo lala tenj ġêsaj lanġoanô auc ³⁴ Kêtôm têm samob, tañ Mose kêsô bec gêdêj Apômtau ġêja gebe ênam binġalôm êwiñ en nan, en kêkac obo lala su e ġêmu kêsa kêtiam. Ma gêdêj tañ kêsa gêmêj nan, en ġêjac min binj, tañ Apômtau kêjatu nan, gêdêj lau Israel. ³⁵ Ma lau Israel sêlic Mose lanġoanô gebe ñawasi kainj tenj. Go Mose ġêsaj lanġoanô auc ña obo lala ñapaj e ġêmu kêsô ġêja kêtiam gebe ênam binġalôm êwiñ Apômtau.

35

35:1–40:16 Lau Israel sêkêj nêj da gebe sêkwê Lômbec sa ma sêmansaj Lômbec ñagêjnlêlôm. Kôm tau kêsêlêj kêtôm Anôtô kêjatu gêdêj Mose gebe sêkwê Lômbec tau sa ma sênac kawi.

40

Sêkwê lômbec sa

¹⁷ Gêdêj jala kêt u luagêcña ñaajôj ñamataja ñabêc ñamataja êsêac sêkwê lômbec tau sa. ¹⁸ Mose kêkwê lômbec sa. En kêkêj nombanj to kêmasaj sagintêkwa ma kêkêj buden ġêsac ñaô ma kêkwê alê ñalêlômja. ¹⁹ Go ġê obo kêpi lômbec tau ma kêmasaj obo tenj ġêsac ñaô kêt u salôm, kêtôm Apômtau kêjatu en. ²⁰ Go Mose kêkôc poc tapa ma kêkêj kêsêp katapa poacña. Su, go kêmasaj katapa ñata ma kêkêj ñagadê ġêsac katapa tau ñaô. ²¹ Ma en kêkôc katapa kêsô lômbec ġêja ma kêkêj obo baliñ ġenġalen ġêsaj katapa poacña auc, kêtôm Apômtau kêjatu en.

²² Go ketoc tebo kêkô bec sêcac tauñ saña. Tebo tau kêkô obo baliñ nê mja kêkanôj gamêj ġêmu kêpiña, ²³ ma kêdênanj polom, tañ sêkêj gêdêj Apômtau kêt u da nan, ġêsac tebo ñaô, kêtôm Apômtau kêjatu en. ²⁴ Ma en ketoc jakainj kêkô bec sêcac tauñ saña ñalêlôm, kêkô tebo ñamakenj kêkanôj lômbec ñagamêj ġêmu kêsêpja, ²⁵ go kêkêj ja ñalêsi kêkô Apômtau lanġônêmja, kêtôm Apômtau kêjatu en. ²⁶ Go ketoc altar gold kêkô obo baliñ ñalêlôm anġa bec sêcac tauñ

saña tau. ²⁷ Go kékêñ ja geñ gêñ ñamalú, tañ gêsac altar ñaô nan, kêtôm Apômtau kêjatu enj. ²⁸ Go kékêñ obo baliñ geñkaleñ lómbec ñasacgêdô. ²⁹ Ma ketoc altar dajaña kékô bec sêkac taun saña tau ñakatam nêmmña ma kékêñ daja to da gêñ kêpuc ñamalac ôlinj tônia gêsac ñaô, kêtôm Apômtau kêjatu enj. ³⁰ Go ketoc laclu kapôêñ kékô bec sêkac taun saña to altar ñasawa ma kékêñ bu kêsêp êtu sêkwasiñ lemeñ to enkainj ña bu tau tonañ. ³¹ Mose ma Aron to latui sêkwasiñ lemeñ to enkainj ña bu tau tonañ. ³² Kêtôm têm samob, tañ êsêac sêsô bec sêkac taun saña to sêndambinj altariña nan, sêkwasiñ taun, kêtôm Apômtau kêjatu Mose. ³³ Ma enj gêjac balañ malaclunj to lómbec ma altar auc ma kékêñ obo geñkaleñ malaclunj ñasacgêdô amboac tonañ. Tec Mose gêjac dabinj nê kôm tau.

Tao gêsañ lómbec auc

³⁴ Go tao gêsañ bec sêkac taun saña auc ma Apômtaunê ñawasi gêjam lómbec ñalêlôm auc. ³⁵ Ma Mose kêtôm gebe êsô bec sêkac taun saña êna atom, gebe tao kêkôm auc ma Apômtaunê ñawasi gêjam lómbec ñalêlôm auc. ³⁶ Kêtôm têm samob, tañ lau Israel sêsêlêñ sêmoa intêna nan, tao embe êôñ sa anja lómbec, go êsêac sêndi ma sêsêlêñ. ³⁷ Mago tao embe êôñ sa atom, go sêndi sêsêlêñ atom, sêôñ e tao êôñ sa acgom. ³⁸ Kêtôm têm samob, tañ lau Israel sêsêlêñ sêmoa intêna nan, Apômtaunê tao kêkôm lómbec auc gêdêñ gelerñja, ma ja gêjam tao auc gêdêñ gêbêc. Israelnêñ gôlôac samob sêlic.

Lewitikus

SÊJAM SAKIN ANÔTÔ NANAGÔLIN

Lewitikus nec dabunwaga, tan sêsa anga Lewinê gôlôac nan, tauñ nêj buku. Nabin ñagêdô tec kepen dabunwaga tau solop, go nabin ñagêdô kêpi nêj sakin tokain-tokain nan. Kôm tonec gêjac dabunwaga tonan ñawae gebe sêlic lau Israel lanğawa tône nêj om ma têndôn Anôtônê bin êndên lau tau gebe sêsa nêj lêt to awenj êoc Anôtô sêsô bin tau ñalabugenj.

Bin Anôtô dabunğa kêtü ñalôtênasêga gêjam gôlinj buku tau gêjam aucgenj. Amboac tonan ñagôlinj tonec gêdên Anôtônê lau Israel gebe sêlic nêj om to sêsa nêj lêt ñajênj, ec sêmbin tauñ tôn tamin Israelnêj Anôtô Dabun tau endenj töngeñ.

Buku tau ñasêbu lemenj gebe

1. Mókêlatu 1–7 Binjsu da to dajaña.
2. Mókêlatu 8–10 Sêjam mec Aron to latui gebe sênam kôm dabunwaganj ñaminj.
3. Mókêlatu 11–15 ñagôlinj lau sêngôñ selecña to sênam dabun tauñğa.
4. Mókêlatu 16 Omsêga Wama ñagôlinj.
5. Mókêlatu 17–27 ñagôlinj gêdên lau gebe sêsa nêj lêt to sêlic nêj om sênam dabun tauñ ñapep.

Ñalô towae, tan kêsêp buku tonec ñalêlôm nan, teto gêc 19:18. Apômtau Jesu kêsam ñalô tau gebe Binjsu kêtü luagêcña, tan kêtôm binjsu kapôênj ñamatana. Binjsu tau gebe “Têmtac êwinj lau wacban aôm amboac têmtac gêwinj taôm.”

1:1–15:33 Binjsu, tan gêjam gôlinj lau Israel nêj sakin omña ma nêj lêt sêkênj da to dajaña nan, kêsêp mókêlatu 1–7. Êsêac sêjam mec Aron to latuagêc ñaminj kêsêp mókêlatu 8–10. Mókêlatu 11–14 gêwa binj tatu selec to binj ñatêmuiña sa. Bôc, tan lau Israel têtôm gebe sêninj to bôc, tan sêjac jao gebe sêninj atom nan, nêj ñaê kêsêp mókêlatu tonan amboac tonanjenj. Binj ñagêdô gêwa lau, tan sêkôc ñapalê nan, nêj lêt têtü selecña sa. Ma binjsu ñagêdô kêkanônj lau tokamocbôm ma gêwa êsêacnêj lêt têtôc tauñ êndênj dabunwaga ma dabunwaganêj kôm sêwaka lau tonan sanja sa.

16

Omsêga Pasanja

¹ Gêdênj Aronnê latuagêc sêmac êndü kêtü sêkênj daja dabun atomña gêdênj Apômtau, enj kêsôm gêdênj Mose gebe ² “Ôsôm êndênj têwam Aron gebe enj êsô gamênj dabunânô, tan obo balinj gêsarj auc nan, êna palinj-palinjenj atom gebe gamênj tonan aê maloc, tan gaoc tauc lasê ña tao gêsac poac ñakatapa, lêpônj taê labunja, ñaô, gebe êmac êndü atom. ³ Enj êsô gamênj dabunânô tau ñalênj tagerj tonec gebe êkôc bulimakao kapoac wakuc tenj êtu dawamanja to domba kapoac tenj êtu dajaña êna. ⁴ Enj êlinj bu su acgom, go êsô ñakwê kwalam-kwalam balinj ma ñakwê akainja kwalam-kwalam dambê. Enj êjandinj ômbinjak kwalam-kwalam ma embec obo gasuc. Gêñ samob tonan tec kêtü ñakwê dabunj tau. ⁵ Ma enj êkôc noninj kapoac luagêc anga lau Israel nêj êtu dawama ma domba kapoac tenj êtu daja.

⁶ “Ma Aron êkêj bulimakao kapoac tau êtu dawama êtu enj tauja ma ê wama tau to nê gôlôac su acgom. ⁷ Go enj êkôc nonij luagêc tonan naetoc lulugenj êkô Apômtau lajônêmja anja becobo njakatam dêmôêja. ⁸ Anja tonan enj êpuc kapoac êpi nonij luagêc tau, terj êtu Apômtauja ma terj êtu Asaselja. ⁹ Go Aron êkêj nonij tanj kêpuc kapoac kêtû Apômtauja nanj êtu dawama. ¹⁰ Mago nonij, tanj kêpuc kapoac jakêsêp Asaselja nanj, enj êkôc tomat jaligenj ma etoc êkô Apômtau lajônêmja, go êsa sakinj asuc sec ôkwinja êpi enj ma êjanda nonij tau êsa gamêj sawa êndêj Asasel êna.

¹¹ “Aron êkêj bulimakao kapoac tau êtu dawama êtu enj tau to nê gôlôacnja nêj secnja, enj ênac bulimakao tonan êtu dawama êtu enj tauja. ¹² Go êkôc ja njalana anja Apômtaunê altar naêkêj êsêp laclu terj ma êngainj gêjmalu, tanj sêlênsim popoc nanj, lêma luagêc êkôc êmêj gamêj dabujanô tau. ¹³ Anja Apômtaunê lajônêmja enj êkêj gêjmalu tau êpi ja ma gêjmalu njajadaunj ênam lêpôj taê labuja auc gebe êmac êndu atom. ¹⁴ Ma enj êkôc bulimakao kapoac njadec njagêdô ma êpalip êpi lêpôj njagadê to katapa poacnja nêmjâ ja nê lêma latu êtu dim 7.

¹⁵ “Tonan su acgom, go êmbuc nonij, tanj êtu da enserj launêj secnja nanj, ma êkôc njadec êsô gamêj dabujanô tau êna ma êpalip êpi katapa poacnja njagadê to nêmjâ êtom tê enj gêgôm ja bulimakao kapoac njadec su nê. ¹⁶ Enj êngôm amboac tonan tec enj ê wama êtu gamêj dabuj ma lau Israel nêj njatêmui to nêj sêgêli binjsu ma nêj sec samobnja. Ma êngôm amboac tonanjenj êtu becobo poacnja, tanj gacgenj kêkô êsêacnêj môm njalêlôm nanj. ¹⁷ Nac terj êmoa becobo njalêlôm êndêj tanj enj êsô gamêj dabujanô e êsa êmêj ma ênac da tau to nê gôlôac ma lau Israel samob nanj, atom. ¹⁸ Go enj êsa êndêj altar, tanj kêkô Apômtau lajônêmja nanj, êna ma ênac da êtu altar tauja ma enj êkôc dec njagêdô anja bulimakao to nonij nêj ma ênsê êpi altar njajabo ênam aucgenj. ¹⁹ Ma êpalip dec njagêdô êpi altar tau êtu dim 7 ja nê lêma latu gebe êngôm gêj tau êtu selec to dabuj ma enserj lau Israel nêj njatêmui su.

Nonij kapoac gêôc sec sa

²⁰ “Êndêj tanj enj ênac da gamêj dabuj to becobo poacnja ma altar êmbacnê nanj, go enj êkôc nonij mata jali tau êmêj. ²¹ Go Aron êkêj nê lêma lulugenj ênsac nonij mata jali tau môkêapac njô ma êsôm keso samob, tanj lau Israel sêgôm to sêgêlinja ma nêj sec samob nanj, lasê ma êkêj êpi nonij môkêapac. Go njac, tanj kêmasanj tau su kwananjenj nanj, êwê nonij tau êc êsa gamêj sawa êna. ²² Nonij tau êôc êsêacnêj sec samob êpi tau êna gamêj gasanj terj ma (njac tau) esoc nonij tanj anja gamêj sawa.

²³ “Go Aron êsô becobo poacnja njalêlôm êna ma êkôc njakwê kwalam-kwalam, tanj enj kêsô sa gêdêj tanj kêsô gamêj dabujanô gêja nanj, su ma êkêj ênêc tonan. ²⁴ Ma enj êlinj bu anja gamêj dabuj njabalêm terj ma êsô taunê njakwê ma êsa êmêj, go êkêj daja êtu enj tau to launja ma ê wama tau to lau samob. ²⁵ Ma njalêsi da êjô launêj secnja enj êkêj ja êninj anja altar tau. ²⁶ Ma njac, tanj êwê nonij êndêj Asasel êna nanj, êkwasiñ nê njakwê ma êlinj bu su acgom, go êmu êsô malac êmêj êtiã. ²⁷ Ma bulimakao to nonij, tanj êtu da êjô secnja nanj, nêj dec, tanj sêkôc sêsô gamêj dabujanô tau sêna gebe ê wama nanj, nêj njalêc to njamêsôm ma njatêkwa sêmbalinj êsa malac njamagê êna ma sêkêj ja êninj su. ²⁸ Ma njac, tanj êkêj ja êninj gêj tau nanj, êkwasiñ nê njakwê ma êlinj bu su acgom, go êmu êsô malac êmêj êtiã.

Sêlic om sê wama êsêacnja njalêj

29 “Ma tonec êtu ñagôliñ ênêc enden tônggenña ten êndên amac gebe êndên ajônj êtu 7 ñabêc 10 amac taôm to lau jaba, tanj sêmoa sêwiñ amac nanj, anam dabunj taôm ma anam kôm tenj atom. 30 Gebe êndên bêc tonanj oc sê wama amac gebe atu selec. Nêm sec ênanja ma atu selec samucgenj akô Apômtau lanjônêm. 31 Om tonanj êtu amacnêm Omsêga anam dabunj taômña tenj. Tonanj êtu ñagôliñ ênêc enden tônggenña tenj. 32 Ma sakinj daê wamanja gêjac dabunjwaga, tanj senj oso to sêjam mec enj gebe êjô tama su nanj, ñawae. Enj êsô ñakwê kwalam-kwalam, tanj kêtû ñakwê dabunj nanj. 33 Ma ê wama êtu gamênj dabunj to becobo ma altarnja ma êngôm êtu dabunjwaga to gôlôac ñalau samobnja êwiñ amboac tonanjgenj. 34 Lêñ tonanj êtu amacnêm ñagôliñ ênêc enden tônggenña tenj gebe asa sakinj wamanja êtu lau Israel nêñ sec samobnja êtu dim tagenj êtôm jalagenj.”

Ma Mose gêgôm kêtôm Apômtau kêjatu enj.

17:1–18:30 Binjsu tanj kêsêp môtêlatu tonanj nanj, kêjatu lau gebe sêkênj nêñ da anja lôm dabunj taugenj. Binjsu ñagêdô gêjac jao gebe lau sênôm dec to sêninj bôc ñamêsôm todecgenj. Binjsu tanj kêsêp môtêlatu 18 nanj, gêwa lauo to ñac nêñ lêñ sêmoa sêwiñ tauñña sa ma gêjac jao nêñ lêñ mockainja ñagêdô.

19

Binjsu dabunj to gêdênja

1 Ma Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe 2 “Ôsôm êndênj gôlôac Israel ñalau samob gebe amac atu lau dabunj gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, aê tauc dabunj. 3 Amac samob êtôm ñacanôgenj atoc tenemi to tamemi sa ma taêm ênam om gebe dabunj ma amansanj ñapep, gebe Apômtau, nêm Anôtô aê. 4 Amac akac taôm ôkwi andênj anôtô gwam ana atom. Ma apac ki êwê ma amansanj anôtô jaba tenj atom, gebe Apômtau, nêm Anôtô aê.

5 “Embe akênj da danje êndênj Apômtau, go akênj ñalênj gebe ênac Apômtau mataanô ñajamgenj. 6 Êndênj bêc, tanj akênj da tau nanj, to bêc, tanj êndanjuc nanj, aninj da tau e êmbacnê. Gêñ ñagêdô-gêdô, tanj ênêc e êndênj bêc êtu télêac nanj, ja êninj su. 7 Ma embe aninj êndênj bêc êtu télêac, nanj oc êtu gêñ genjenj ma oc ênac aê matocanô ñajam atom. 8 Ma tenj embe êninj, oc êtu tôp êndênj enj gebe enj gêgôm Apômtaunê gêñ dabunj tenj kêtû sec, ma senseñ enj su anja nê lau nêñ.

9 “Ma êndênj tanj amacnêm gamênj ñakôm ñanô êsa nanj, go anac sa e êndênj kôm ñamadinj samucgenj atom, ma ajoinj gêñ ñasaliñ-saliñ sa êtu ñamu atom. 10 Anja nêm kôm wainja amboac tonanjgenj ajoinj gêñ ñasaliñsaliñ ma akôc ñanô, tanj kêsêlô kêsêp nom nanj, sa atom. Awi sinj êndênj lau ñalêlôm sawa to lau jaba gebe Apômtau, amacnêm Anôtô aê.

11 “Anam genjenj atom, ma anam launênj bôlênj auc atom to ansau auc lau atom. 12 Atôc lemlem ansau anam aê lanjôc ma anjôm amacnêm Anôtônê ñaê êtu sec ña lêñ amboac tonanj atom gebe Apômtau aê.

13 “Akôninj nêm lau wacbanj amacña ma ajango nêñ gêñ su atom. Anjaminj nêm sakinjwaga nê ñaôli kômña e êndênj ñaalerj atom. 14 Apuc boa ñac tanjasunbic to akênj gêñ tenj êmbôc ñac matapec nê intêna auc atom. Atêc nêm Anôtô, gebe Apômtau aê.

15 “Amêtôc binj eso atom. Ma ambu lau ñalêlôm sawa ma atoc lau tolêlôm sa êlêlêc atom, mago amêtôc nêm lau wacbanj amac ña binjêdênjenj. 16 Ôñga binj êpi nêm lau atom. Ma embe ôkô mêtôcwaga lanjônêm nanj ôkic nêm ñac wacbanj aôm nê binj ôwiñ atom gebe Apômtau aê.

17 “Têmtac endec lasitêwa atom, awa binj sa êndêj ñac wacbañ amac gebe awê kainj sec êtu enña atom. 18 Ôkêj ñagêjô ma ôê têtmac ñandañ êndêj taômnêm lau tej tøj atom, mago têtmac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têtmac gêwiñ taôm, gebe Apômtau aê.

19 “Ajop aênoc ñagôlinj tonec gebe akêj bôc kainj luagêc sêjgêli taurj atom. Ma apalip ñawê kainj luagêc êsêp kôm tagenj atom, ma asô ñakwê, taj sêwa ña gam kainj luagêc kêsêp taulêlôm nanj atom.

20 “Embe ñac tej ênêc êwiñ awê tej, taj sê enj gêdêj ñac tej gebe ênam ôli êtu ênê gêjômao, mago gêjam ôli su me sêwi enj sinj su atom tagenj nanj, go akêj ñagêjô, mago êsêagêc sêmac êndu lulugenj atom, gebe sêwi awê sinj kêtû taunê ñatauo su atom tagenj. 21 Mago ñac tau êkôc domba kapoac tej êna becobo ñakatam gebe êkêj êtu datôp êndêj Apômtau êtu enj taurja. 22 Ma dabuñwaga ê wama ñac tau ña domba kapoac datôpña tonanj êkô Apômtau lañônêm êtu sec, taj enj gêgôm nanja. Ma Anôtô oc êsuc sec, taj ñac tau gêgôm nanj, ôkwi.

23 “Êndêj taj asô gamêj tau ma asê ka ñanô aninjña tokainj-tokainj nanj, go alic ñanô tau amboac gêj selec êtôm aninjña atom e jala têtêac êmbacnê acgom. 24 Ma êndêj jala êtu aclê ñanô samob êtu gêj dabuñ ma êtu da lambinjña êndêj Apômtau. 25 Mago êndêj jala êtu lementenj anij kanjanô tau gebe ênam ñanô taêsam êndêj jala samob, taj êndañguc nanj. Apômtau, amacnêm Anôtô aê.

26 “Anij gêj todec tej atomanô. Aoc binj lasê to anjôm mectomanj atom. 27 Akapinj nêm môkêmlauñ su anja môkêmapac atom ma êm ñasaô êtu dambê atom. 28 Asa nêm ôlim êtu ñacmatêja me anac bô tej êpi taôm ôlim atom gebe Apômtau aê.

29 “Ôkêj latômo êtu awê mockainj gebe mockainj ênam gamêj auc e sec ênam sêga anja gamêj tau atom. 30 Taêm ênam ñoc om gebe dabuñ ma ômansañ ñapep ma otoc ñoc andu dabuñ sa gebe Apômtau aê.

31 “Naandêj lau, taj sêkalem lau katuñ nanj, to lau mectomanjña ana atom. Embe anjôm oc anjôm amac selec ñapalinj gebe Apômtau, amacnêm Anôtô aê.

32 “Ôndi sa êtu ñac tomôdêja to otoc ñamalacanô sa ma ôtêc aômnêm Anôtô gebe Apômtau aê.

33 “Embe ñac jaba tej êmoa êwiñ aôm anja nêm gamêj, go ôtu kasec enj atom. 34 Ñac jaba êmoa êwiñ aôm êtôm nêm lasitêwa tej ma aôm têtmac êwiñ enj amboac têtmac gêwiñ taôm, gebe amac taôm atu lau jaba gêmunja anja gamêj Aiguptu, gebe Apômtau, amacnêm Anôtô aê.

35 “Amêtôc lau eso atom. Anam dôj gêj balinj to ñawapac ma taêsamjña ôkwi gebe ansau lau atom. 36 Nêm dôj gêdêj ênêc êtu gêj ñawapacña ma gadob to laclu anam dôj gêj êsêpña nanj, solop amboac tonanjenj gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, taj gawê amac anja gamêj Aiguptu amêj nanj, aê. 37 Ma ajop ñoc ñagôlinj to ñoc jatu samob ma anjôm ñanô êsa gebe Apômtau aê.”

20:1–22:33 Môkêlatu tonanj ñabinjsu gebe ênam lau to dabuñwaga sa e têtû lau dabuñ ñanô.

23

Om ñagôlinj

1 Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe 2 “Ôsôm êndêj lau Israel gebe Apômtaunê om toê-toê, taj amac asam gebe dabuñ ma akac taôm sa nanj, tonec. 3 Anam nêm kôm êtôm bêc 6, mago êndêj bêc êtu 7 êtu bêc lêwanja ñanô akac sanja

dabuŋ teŋ. Anam kôm teŋ atom. Bêc tonarê êtu Apômtau tau nê om anŋa nêŋ gamêŋ samob. ⁴Bêc tonec kêtu Apômtaunê om toê-toê, taŋ eŋ kêkêŋ narê. Akalem lau sa êndêŋ ŋanoc gebe akac taôm sa ma alic om dabuŋ tau.

Omsêga Pasa

⁵“Êndêŋ ajôŋ ŋamatarêŋa ŋabêc 14 ŋaêtulala narê alic Apômtaunê Om Pasa. ⁶Ma êndêŋ ajôŋ tonarêŋeŋ ŋabêc 15 alic Apômtaunê om Polom ŋalucŋa. Êndêŋ bêc 7 anih polom ŋaluc. ⁷Êndêŋ bêc ŋamatarêŋa tonarê akac sa to alic om dabuŋ. Anam kôm teŋ atom. ⁸Mago akêŋ daja êndêŋ Apômtau êtôm bêc 7 tonarê ma êndêŋ bêc êtu 7 oc alic om dabuŋ teŋ êtiam ma anam kôm atom.”

⁹Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe ¹⁰“Ôsôm êndêŋ lau Israel gebe êndêŋ taŋ aô lasê gamêŋ tau, taŋ aê jakêŋ êndêŋ amac ma anih gêŋ lasê narê, go amac akêŋ kôm ŋanô ŋamêc êndêŋ dabuŋwaga ¹¹ma eŋ ênsuŋ nêŋ gêŋ tonarê êndêŋ Apômtau êna gebe eŋ êlic amac ŋajam. Sabat su ma ŋaelerê dabuŋwaga êŋgôm gêŋ tau. ¹²Ma êndêŋ bêc, taŋ ansuŋ nêŋ gêŋ tonarê narê, akêŋ domba ŋalatu kapoac ŋajam teŋ ŋajala tagerêŋa êtu daja êndêŋ Apômtau êwiŋ. ¹³Ma akêŋ da kelerê tonec êwiŋ gebe polom matac êtôm gêŋ 10 ŋaluagêc sêŋgaluŋ êwiŋ katêkwi êtu daja êndêŋ Apômtau gebe êŋu ŋamalu ŋajam ma akêŋ wain ŋatêkwi kekec teŋ êwiŋ êtu da. ¹⁴Anih polom matac ma sigob me kêsôcŋa teŋ anŋa kôm wakuc atomanô e êndêŋ bêc, taŋ amac akêŋ nêŋ ma êndêŋ nêŋ Anôtô su acgom. Biŋ tonarê êtu ŋagôliŋ ênêc enderê tôŋgerêŋa teŋ êndêŋ gôlôac to gôlôac êtôm nêŋ gamêŋgeŋ.”

Om Tajon Kôm ŋanô Sarê

¹⁵“Sabat, taŋ amac akêŋ da onarê su narê, ŋaelerê go asa woke sa e êtôm woke samuc 7. ¹⁶Asa bêc 50 sa e êtap bêc, taŋ êndanŋuc Sabat êtu 7 narê sa, go akêŋ da polom wakucŋa teŋ êndêŋ Apômtau. ¹⁷Akôc polom sigob luagêc anŋa nêŋ andu amêŋ gebe êtu da. Sêmansarê polom tonarê ŋa polom matac ŋajam ma sêpac ŋa jist êtu kôm ŋanô ŋamêc êndêŋ Apômtau.

¹⁸“Ma akêŋ domba ŋalatu ŋajam 7 ŋajala tagerêŋa ma bulimakao kapoac wakuc teŋ ma domba kapoac luagêc êwiŋ polom tonarê êtu daja êndêŋ Apômtau. Êwiŋ da gêŋ kômŋa to da gêŋ têkwiŋa oc êtu daja, taŋ ŋamalu ênac Apômtau mataanô ŋajam narê. ¹⁹Ma akêŋ nonih kapoac teŋ êtu da êjô secŋa to domba ŋalatu kapoac luagêc, taŋ ŋajala tagerêŋa narê, êtu dawamanêŋa teŋ. ²⁰Ma dabuŋwaga ênsuŋ gêŋ tonarê êwiŋ polom ŋamêc êtu da daiŋdaiŋ êndêŋ Apômtau êwiŋ domba ŋalatu luagêc. Gêŋ tau êtu Apômtaunê gêŋ ma dabuŋwaga êwê kaiŋ. ²¹Êndêŋ bêc tau amac akac taôm sa gebe êtu om dabuŋ ma anam kôm kapôêŋ atom. Tonarê êtu ŋagôliŋ ênêc enderê tôŋgerêŋa teŋ êtu nêŋ wakucŋa êtôm amacnêŋ gamêŋ samob.

²²“Ma êndêŋ taŋ amac anac nêŋ kôm ŋanô sa narê, go anac sa e êndêŋ kôm ŋamadiŋ samucgerêŋ atom, ma ajonê gêŋ ŋasaliŋ-saliŋ sa êtu ŋamu atom. Awi siŋ êndêŋ lau ŋalêlôm sawa to lau jaba gebe Apômtau, amacnêŋ Anôtô aê.”

Om Jala Wakucŋa

²³Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe ²⁴“Ôsôm êndêŋ lau Israel gebe ajôŋ êtu 7 ŋabêc ŋamatarêŋa êtu bêc lêwanêŋa ŋanô teŋ êndêŋ amac. Akac sa ma alic om dabuŋ tau toôndugerêŋ. ²⁵Anam kôm teŋ atom, mago akêŋ da kelerê teŋ êndêŋ Apômtau.”

Omsêga Wama

26 Ma Apômtau kêsôm gêdêrj Mose gebe 27 “Ajônj êtu 7 tonarj ñabêc 10 êtu bêc Omsêga Wamanja. Êtu bêc daburj, tarj amac akac taôm sa ma anam daburj mo to akêrj daja êndêrj Apômtau narj. 28 Ma anam kôm êndêrj bêc tonarj atom gebe bêc Omsêga Wamanja, ma sê wama amac êndêrj Apômtau, amacnêm Anôtô. 29 Gebe terj embe ênam daburj mo êndêrj bêc tonarj atom, oc senserj erj su anja nê lau nêrj. 30 Ma terj embe ênam kôm êndêrj bêc tonarj, aê oc janserj erj su anja nê lau nêrj amboac tonarjerj. 31 Anam kôm terj atom. Tonarj êtu ñagôliñ ênêc enderj tôngerjña terj êndêrj amacnêm wakuc samob êtôm gamêrjerj. 32 Bêc tonarj êtu bêc lêwanja ñanô terj êndêrj amac ma anam daburj mo. Alic om tau anac m êndêrj ajônj tonarj ñabêc 9 ñaêtulala, ma amansarj nêm sabat e naêndêrj ñabêc 10 ñaêtulala.”

Om Bec

33 Ma Apômtau kêsôm gêdêrj Mose gebe 34 “Ôsôm êndêrj lau Israel gebe Êndêrj ajônj tonarjerj ñabêc 15 êtu Apômtaunê om sêsam gebe Om Bec. Alic om tonarj êtôm bêc 7. 35 Êndêrj bêc ñamatarja akac taôm sa gebe alic om daburj terj. Anam kôm terj atom. 36 Êndêrj bêc 7 tonarj akêrj daja êndêrj Apômtau. Ma êndêrj bêc êtu 8 amac akac taôm sa gebe alic om daburj terj êtiam ma akêrj daja terj êndêrj Apômtau. Bêc tonarj êtu bêc daburj akac sarja, tec anam kôm terj atom.

37 “Apômtaunê om toê-toê tau tonarj, tarj amac asôm lasê gebe akac sa ma anam sakirj Apômtau gebe akêrj daja to da kelerj ma da têkwi. Da samob tonarj akêrj êndêrj Apômtau êtôm ñanoc solopgerj. 38 Alic om tonarj naêwiñ Apômtaunê sabat to êwiñ nêm gêrj ñagêdô, tarj ajac mata ma akêrj kêtû nêm ñalêlôm kêkac amacna gebe akêrj êndêrj Apômtau narj.”

Biñ Om Becña ñagêdô kêtiam

39 “Êndêrj ajônj 7 ñabêc 15 embe anac nêm kôm ñanô samob sa êmbacnê narj, alic Apômtaunê om êtôm bêc 7. Bêc ñamatarja êtu bêc lêwanja ñanô terj ma bêc êtu 8 amboac tonarjerj. 40 Êndêrj bêc ñamatarja amac ajonj ka ñanô ñajam-ñajam to tômtôm ñalaurj ma lêsô ma atu samuc amoa Apômtau, amacnêm Anôtô, larjônêm êtôm bêc 7. 41 Alic Apômtaunê om êtôm bêc 7 êtôm jalagerj. Tonarj êtu ñagôliñ ênêc enderj tôngerjña terj êndêrj nêm wakuc samob. Alic om tau êndêrj ajônj êtu 7ña. 42 Anjônj bec êtôm bêc 7 tonarj. Lau Israel ñanô samob sêngônj becgerj. 43 Gebe nêm wakuc to nêrj wakuc sêjala gebe aê kakêrj lau Israel sêngônj bec gêdêrj tarj aê kakôc êsêac sêsa anja gamêrj Aiguptunja sêmêrj narj. Apômtau, amacnêm Anôtô aê.”

44 Amboac tonarj Mose kêkêrj om, tarj Apômtau kêjatu narj, ñawae gêdêrj lau Israel.

24:1–27:34 Biñsu tokairj-tokairj kêsêp môkêlatu tonarj. Biñsu ñagêdô kêmasarj sakirj omña, ñagêdô kêmétôc lau, tarj sêsôm biñ alôb-alôb, ñagêdô kêjatu lau gebe sêsa nêrj lêrj bisnis to kômña ñapep ma sêngônj sêwiñ tauñ tomêtêgerj, ñagêdô kêmétôc lau, tarj tarjerjêc gêdêrj Anôtônê biñsu narj ma ñagêdô kêmasarj lêrj tatôc lemerj ma tanac mata gêrj êndêrj Anôtôña.

Namba LAU ISRAEL SÊMOA GAMÊŋ SAWA NĀMIN

Buku Namba tonec gêjac miŋ lau Israel nêŋ lêŋ, taŋ sêsêlêŋ gêdêŋ taŋ sêwi lôc Sinai siŋ e jasêô lasê gamêŋ tê Anôtô gêjac mata gebe êkêŋ êndêŋ êsêac nê, ŋamadiŋ gêmu oc kêpiŋa naŋ. Têŋ ŋasawa tau kêdabiŋ jala 40. Buku tonec ŋaê kêkanôŋ miŋ towae, taŋ kêsêp buku tau naŋ. Mose kêsa lau Israel sa aŋga lôc Sinai gêmuŋ êsêac dêdi aŋga tônê. Ma eŋ kêsa êsêac sa kêtiam aŋga Moabnêŋ gamêŋ, taŋ gêc bu Jordan ŋamakeŋ gêmu oc kêpiŋa naŋ. Êsêac sêwi lôc Sinai siŋ ma sêsêlêŋ sepeŋ Moab sebeŋ atom. Êsêac sêô lasê gamêŋ Kades-Barnea, taŋ gêc Kanaan ŋamadiŋ gêmu kêsêpŋa naŋ. Êsêac sebe selom ŋamadiŋ tau e nasêsa Kanaan, mago têtôm atom, tec sêmoa gamêŋ tônê jala taêsam. Kêtu ŋamu êsêac sêwi Kades Barnea siŋ jasêô lasê bu Jordan ŋagamêŋ gêmu oc kêpiŋa ma lau ŋamakeŋ sêŋgôŋ tonanŋ têtû wakac ma ŋagêdô sêmasaŋ tauŋ gebe selom bu nasêsa gamêŋ Kanaan gebe sêŋgôŋŋa.

Buku Nambaŋa tau gêjac miŋ lau, taŋ gêŋwapac gêgôm êsêac ma sêmoa tonêŋ ŋalêlôm ŋagogo to ŋatutucgeŋ kêsêp ŋasawa elêmê naŋ, nêŋ miŋ. Êsêac sêli awenŋ sa gêdêŋ Anôtô to gêdêŋ Mose, taŋ Anôtô tau kêjaliŋ eŋ sa gebe êwê êsêac naŋ, amboac tonanŋeŋ. Miŋ tau gêwa sa gebe Anôtônê lau têtû palê to taŋeŋpêc, mago Anôtô gejob êsêac ŋapep to ŋaŋêŋgeŋ ma gêwa Mose sa gebe eŋ kêtû môsi kêsêp ŋasawa, mago gêjam sakinŋ Anôtô to nê lau ŋaŋêŋgeŋ.

1:1–6:21 Miŋ taŋ kêsêp môkêlatu tonec naŋ, tau tonec: Mose kêsa lau Israel sa aŋga lôc Sinai. Biŋsu ŋagêdô gêwa lau Lewi nêŋ kôm, taŋ gêjac êsêac ŋawae naŋ, sa tomalageŋ. Biŋsu ŋagêdô kêtôc Anôtônê lau nêŋ lêŋ têtû dabuŋŋa.

6

Mec dabuŋsêga ênam mec gôlôacŋa

²² Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe ²³ “Ôsôm biŋ êndêŋ Aron to latui gebe Anam mec lau Israel ma asôm amboac tonec gebe

²⁴ ‘Apômtau ênam mec aôm ma ejop aôm.

²⁵ Apômtau êkêŋ laŋðanô êpô aôm ma taê labu aôm.

²⁶ Apômtau êsa laŋðanô sa êndêŋ aôm ma êkêŋ têtmac êtu malô.’

²⁷ “Êsêac sêkêŋ ŋoc ŋaê ênsac lau Israel ŋaô, go aê gabe janam mec êsêac.”

7:1–9:14 Nâsêbu tonec kêkêŋ da, taŋ lau sêkêŋ gebe sênam sakinŋ omŋa sa aŋga Lômbec naŋ, ŋawae gêdêŋ êsêac. Lêŋ sênam mec lau Lewi êtu sakinŋ dabuŋŋa ma miŋ lau seŋ Pasa aŋga lôc Sinaiŋa kêsêp môkêlatu tonec amboac tonanŋeŋ.

9

Tao kêkô lômbec ŋaô

¹⁵ Gêdêŋ bêc, taŋ sêkwê lômbec tau sa naŋ, tao majan mêŋkêgadê Anôtônê biŋsu ŋabec tau. Ma gêdêŋ kêtula tao mêŋkêkô andu ŋaô amboac ja e gelenŋa.

¹⁶ Tao majan kêgadê andu gêdêŋ ocsalô ma tao ja kêkô ŋaô gêdêŋ gêbêc gêjô tau-gêjô tau ŋapaŋ. ¹⁷ Tao embe êôŋ sa aŋga lômbec, go lau Israel sêndi. Ma

embe naêsêp gamêj tej, go lau Israel sê nêj bec anğa tonaj. ¹⁸ Apômtaunê biñ kêjatu lau Israel, gebe sêndi ma Apômtaunê biñ kêjatu êsêac, gebe sê nêj bec. Êsêac sêmoa gamêj tau êtôm bêc, taj tao êngandê lômbec auc nanj. ¹⁹ Tao embe êngandê lômbec auc bêc taêsam, go lau Israel sêsô Apômtaunê biñ njalabu ma sêndi atom. ²⁰ Nasawa njagêdô tao kégadê lômbec auc bêc gwalêkinj atom, tec êsêac sêmoa gamêj tau kêtôm Apômtaunê biñ kêjatu ma dêdi kêtôm Apômtaunê jatu. ²¹ Nasawa njagêdô tao kêkô gêdêj kêtula e gêdêj bêbêcgerj ma gêdêj taj gêôj sa gêdêj bêbêcgerj nanj, êsêac dêdi. Me tao embe gacgerj êkô êndêj ocsalô tej ma êmbêc tej, ma embe êôj sa êndêj tonaj, go sêndi amboac tonanjerj. ²² Tao embe êngandê lômbec auc bêc luagêc me ajôj samuc tej me njasawa baliñ ec, go lau Israel sêmoa gamêj tau ma sêndi atom. Mago tao embe êôj sa, nanj êsêac sêndi amboac tonanjerj. ²³ Êsêac sê nêj bec kêtôm Apômtaunê jatu ma dêdi kêtôm Apômtaunê jatu. Êsêac sêsô Apômtaunê biñ njalabu kêtôm Apômtaunê jatu, taj Mose kêsôm lasê nanj.

10:1-32 Lau Israel dêdi anğa lôc Sinai ma sêwi gamêj sawa sinj ma sepej gamêj, taj Anôtô géjac mata gebe êkêj êndêj êsêac njamiñ kêsêp njasawa tonec.

10

Lau Israel sêli awen sa anğa gamêj sawa

³³ Amboac tonaj êsêac dêdi anğa Apômtaunê lôc ma sêsêlêj bêc télêac ma Apômtaunê katapa poacña kêsêlêj bêc télêac gêmuj êsêac gebe têtap gamêj sêlêwanj taunja tej sa. ³⁴ Kêtôm têm samob, taj êsêac dêdi nanj, Apômtaunê tao kêkô êsêac njaô gêdêj ocsalô.

³⁵ Gêdêj taj sêbalañ katapa poacña sa nanj, Mose kêsôm gebe “O Apômtau, ôndimanj, ma nêj njacjo sêc êlinj-êlinj ma êsêac, taj têtac gedec aôm nanj, sêc su anğa lanjômniñja.” ³⁶ Ma gêdêj taj sêlêwanj katapa kêkô nanj, Mose kêsôm gebe “O Apômtau, ômu ôndêj lau Israel nêj tonj 1,000 to 1,000 ômôênj.”

11

¹ Ma lau sêli awen sa kêtû gêj masiña jakêsô Apômtau tanjasuj. Apômtau gêjô biñ tau e têtac njandanj kêsa. Ma Apômtaunê ja gelom anğa êsêac njalêlôm e gerj gamêj, taj sê bec kêsêpña nanj, njamagê su. ² Go lau têtaj gêdêj Mose ma Mose ketenj Apômtau, tec ja gêmac. ³ Êsêac sêsam gamêj tonaj gebe Tabera gebe Apômtaunê ja gelom anğa êsêac njalêlôm.

⁴ Lau jaba, taj sêwiñ lau Israel nanj, têtû meloc gwada ma lau Israel têtaj kêtiam amboac tonanjerj ma sêsôm gebe “Ojae, asa êkêj gwada êndêj aêac taniñ. ⁵ Aêac taênj géjam i, taj taenj njomagenj anğa gamêj Aiguptunja nanj, ma katim to melej ma laki to anian ma lomboc. ⁶ Mago galoc nêj ôlinjwalô gébacnê. Gêj njam tej gêc atom. Matenj gé mana tagenj.”

⁷ Mana tau kêtôm mêcgauc ma njalanjô kêtôm uc njatêkwi, taj njajana kêsa nanj. ⁸ Lau sêsêlêj-sêsêlêj ma sejonj gêj tau sa jasêlêsa popoc me sepej kêsêp tonjonj. Go seno kêsêp ku ma sêpac polom tapa-tapa. Gêj tau njasaê kêtôm polom tapa-tapa, taj sêpac nja njalêsi nanj. ⁹ Gêdêj gébêc manij kêsêp nêj gamêj becña ma mana kêsêp géwiñ.

¹⁰ Mose gêjô launêj gôlôac têtaj gêdêj-gêdêjgerj sêngônj nêj bec njasacgêdô, tec Apômtau têtac njandanj kêsa njanô ma Mose gélic sec amboac tonanjerj. ¹¹ Go Mose kêsôm gêdêj Apômtau gebe “Aôm gôgôm nêj sakinjwaga sec kêtû

asagenja. Ma aê gajac matamanô njam atom kêtû asagenja, tec kôkêj lau samob tonec nêj gêjwapac kêkônij aê. ¹² Aê kakêkam lau samob tonaj e kakôc êsêac me, tec aôm kôsôm gêdêj aê gebe ‘Ôsip êsêac sa êtôm jaomwagao kêsip njapalê dedec, taj gênôm su nanj, ma ôkêj êsêac sêna gamêj, taj aê katôc lemoc, gebe jakêj êndêj tamenj nanj.’ Amboac tonaj me. ¹³ Aê jakôc gwada anja ondoc, gebe jakêj êndêj lau tonec sênij. Êsêac têtaj gêdêj aê ma sêsôm gebe ‘Ôkêj gwada êndêj aêac anijmanj.’ ¹⁴ Aê taucgej jaôc lau samob tonaj nêj gêjwapac jatôm atom, gebe njawapac sec. ¹⁵ Mago aôm embe taêm ênam gebe ôngôm aê amboac tonaj, nanjo ônac aê êndu, go jajala gebe gajac matamanô njam ma jalic gêjwapac, taj êtap aê sa nanj, atom.”

¹⁶ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ôjalij njoc lau 70 sa anja lau Israel nêj laumata, taj kôjala êsêac têtû launêj laumata to gejobwaga. Ôwê êsêac sêna lômbec ma ôndênaj êsêac sêkô tônê sêwij aôm. ¹⁷ Su, go aê jasêp jawac ma janam bingalôm jawij aôm. Go jakôc njalau, taj kêpi aôm nanj, njagêdo su ma jakêj elom êsêac ma êsêac sêoc launêj gêjwapac sêwij aôm, gebe aôm taômgej ôc gêjwapac tau êtiam atom.

¹⁸ “Go ôsôm êndêj lau gebe ‘Anam dabuj taôm êtu elenja, go atap gwada sa, gebe amac ataj kêso Apômtau tajasuj gebe “Asa oc êkêj gwada êndêj aêac anij. Anja Aiguptu tec amoa njamgen.” Kêtû tonanja Apômtau êkêj gwada êndêj amac anij. ¹⁹ Eñ êkêj gwada bêc tagej me luagêc me lemenj tej me 10 me 20 atom, ²⁰ amac anij gwada ajôn samuc tej e ôlim njakam êsa ma nêj njalêlôm êli amac. Bij tonaj êtap amac sa gebe atij Apômtau, tec gêmoa gêwij amac nec, su ma ataj to asôm gêdêj eñ gebe “Aêac awi Aiguptu sij kêtû asagenja.” ’ ” ²¹ Ma Mose kêsôm gebe “Aê gamoa gawij sijwaga 600,000 ma aôm kôsôm gebe ‘Aê oc jakêj gwada êndêj amac anij êtôm ajôn samuc tej.’ ²² Êsêac sêmbuc domba to bulimakao e êtôm êsêac me. Me i gwêcña samob sêpi tagej, go êtôm êsêac me.” ²³ Mago Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Amboac ondoc, Apômtau lêma kêtû dambê me. Galoc aôm oc ôlic gebe njoc bij, taj gajac mata gêdêj aôm nanj, oc njanô me masi.”

Sêkêj laumata 70 sêjam Mose sa

²⁴ Go Mose kêsa gêja ma kêsôm Apômtaunê bij gêdêj lau, ma kêjalij lau 70 sa anja lau Israel nêj laumata ma kêdênaj êsêac sêkô sêgi lômbec auc. ²⁵ Su, go Apômtau kêsêp gêmêj totaogêj mênkêsôm bij gêdêj Mose ma kêkôc njalau, taj kêpi Mose nanj, njagêdo su, ma kêkêj gelom laumata 70. Njalau gelom êsêac e sep tagej seoc bij lasê njapanj.

²⁶ Ma njac luagêc gacgej sêmoa gamêj becña. Njac tej nê njê Eldad, ma tej nê Medad. Ma njalau gelom êsêagêc gêwij. Êsêagêcnêj njê kêsêp laumatanêj njê môtê gêwij, tagej êsêagêc sêsa lômbec sêja sêwij atom. Mago êsêagêc seoc bij lasê sêmoa gamêj becña. ²⁷ Ma njapalê tej kêlêti gêdêj Mose gêja ma kêsôm gêdêj eñ gebe “Eldad agêc Medad seoc bij lasê sêmoa gamêj becña.” ²⁸ Go Mosenê sakinjwaga Nun latu Josua, taj Mose kêjalij eñ sa gêwij laumata nanj, kêsôm gebe “O njoc njatau Mose, ônac jao bij tau êndêj êsêagêc.” ²⁹ Mago Mose kêsôm gêdêj eñ gebe “Aôm gobe ômêtôtê êsêagêc ôjô aê su me. Aê gabe Apômtau êkêj nê Njalau êpi nê lau samob e samob seoc bij lasê.” ³⁰ Su, go Mose to lau Israel nêj laumata sêmu sêja gamêj kêtiam.

³¹ Go Apômtau kékêñ mu kêsêlêñ ma kejon kêmbico anğa gwêc gêmêñ. Mu tau kêpalip kêmbico kêsêp gamêñ becña e gêjam gamêñ, tañ kêgi gamêñ becña nan, auc samucgeñ. Lau embe sêsêlêñ oc samuc teñ sêmu sêsa me oc samuc teñ sêmu sêsô, oc têtap kêmbico sa ñapañ. Kêmbico sêñgônñ tauñ ñaô-ñaô e ñadani kêtôm kédabiñ meta samuc teñ luagêc. ³² Tec lau dêdi gêdêñ bêc tonañ ma sejon kêmbico oc samuc ma gêbêc samuc ma ñageleñ oc samucgeñ kêtiam. Lau, tañ sejon sêjac ñawae atom nan, têtap gadob 10 sa. Êsêac têta gêñ tau e gêjam nan gamêñ becña auc gebe ñakelenñ êsa. ³³ Êsêac sêsac gwada tau e tédanğonñ su atom, ma Apômtau têtac ñandanñ kêsa gêdêñ lau tau, tec gêjac êsêac ña gêmac kapôêñ teñ. ³⁴ Kêtu tonañña sêsam gamêñ tonañ gebe Kibrot-Hatawa, gebe sêsunñ lau mateñ katu gwadaña anğa tonañ. ³⁵ Êsêac dêdi anğa Kibrot-Hatawa ma sêlêlêñ sêja Hasarot. Ma êsêac sêmoa Hasarot tau.

12

¹ Miriam agêc Aron sêli awenñ sa gêdêñ Mose kêtü awê Kusña, tañ eñ gêjam kêtü nê awê nan, gebe eñ gêjam awê Kusña teñ. ² Ma êsêagêc sêsômñ gebe “Apômtau kêsômñ biñ gêdêñ Mose taugenñ biññanô me masi. Eñ kêsômñ gêdêñ aêagêc gêwiñ atom me.” Ma Apômtau gêñô biñ tau. ³ Mose eñ ñac malô kêlêlêc lau samob, tañ sêmoa nom ñagamêñ nan, su. ⁴ Ma ñagağenñ Apômtau kêsômñ gêdêñ Mose agêc Aron ma Miriam gebe “Amac lau têlêac asa andêñ becobo takac saña ana.” Ma êsêac têlêac sêsa awê sêja. ⁵ Ma Apômtau kêsêp toaogenñ mênkêkô becobo ñakatam ma gêmôêc Aron agêc Miriam, go êsêagêc sêsa jatêtu gasuc eñ. ⁶ Go eñ kêsômñ gebe “Anğô aêñoc biñ. Embe propete teñ êmoa amac ñalêlôm, go aê Apômtau jaoc tauc lasê êndêñ eñ ña gêñ ñakatu ma janam biñgalôm jawiñ eñ ña mê. ⁷ Mago lêñ jaoc tauc lasê êndêñ ñoc sakinwaga Mose êtôm tonañ atom. Aê kakêñ eñ gebe ejon aêñoc andu ñagêñlêlôm samob. ⁸ Aêagêc ajam biñgalôm aoc tauñma awenñkasi. Aê kasômñ biñ gêc awêgenñ ma kasinñ biñ teñ ôkwi atom. Eñ gêlic Apômtau kêpi ñanô. Kêtu asagenñña amagêc atêc taôm atom ma asômñ biñ kêpi ñoc sakinwaga Mose.”

12:9-16 Miriam gêli awa sa gêdêñ Mose ma ñagêjô kêtap eñ sa ñamiñ.

13

Mose kêsakinñ kelenwaga 12 sêja Kanaan

¹ Ma Apômtau kêsômñ gêdêñ Mose gebe ² “Osakinñ lau gebe sêkêñ kelenñ gamêñ Kanaan, tañ gabe jakêñ êndêñ lau Israel nan. Ôsakinñ nêñ laumata tagenñ-tagenñ êtôm tamerjinêñ gôlôacmôkêgenñ.” ³ Amboac tonañ Mose kédaguc Apômtaunê jatu ma kêsakinñ lau, tañ têtü lau Israel nêñ laumata nan, dêdi anğa gamêñ sawa Paran sêja.

13:4-24 Kelenwaga, tañ sêja Kanaan nan, nêñ ñaê kêsêp ñamadinñ tonec. Ma Mose kêjatu kôm gêdêñ êsêac.

Kelenwaga sêmu sêmêñ

²⁵ Êsêac sêkêñ kelenñ gamêñ tau kêtôm bêc 40 su, go sêmu sêja kêtiam. ²⁶ Êsêac sêsêlêñ e sêô lasê dêdêñ Mose agêc Aron ma lau Israel nêñ gôlôac samob anğa Kades, tañ gêc gamêñ sawa Taran nan. Êsêac sêjac miñ nêñ biñ gêdêñ êsêac to gôlôac samob ma têtôc gamêñ tau ñakananô gêdêñ êsêac.

²⁷ Ma êsêac sêjac miñ gêdêñ Mose ma sêsômñ gebe “Aêac jaaô lasê gamêñ tau kêtôm aôm kôsakinñ aêac. Gamêñ tau gamêñ, tañ su to lêp keselenñ nan. Ma

gamêj tau nakananô tonec. ²⁸ Mago lau, tanj sêngôj gamêj tau nan, lau njanja ma tunbôm kêgi nêj malac kapôêj auc. Ma teñ, aêac alic Anaknê wakuc. ²⁹ Lau Amalek sêngôj gamêj Negeb, lau Het to Jebus ma Amor sêngôj lôc ma lau Kanaan sêngôj gwêclêndarj to bu Jordan natali.”

³⁰ Mago Kaleb gêjam malô launêj njalêlôm kêkô Mose lanjônêmja ma kêsôm gebe “Aêac tapi gamêj tau seben tana ma tajanjo gamêj su, gebe aêac tatôm gebe taku gamêj tau tulu.” ³¹ Go lau, tanj sêpi gamêj tau sêwiñ enj sêja nan, sêsôm gebe “Aêac tatôm gebe tapi dandêj lau tônê tana atom, gebe êsêac lau njanja sec sêlêlêc aêac su.” ³² Êsêac sêgôlijj binj kêpi gamêj, tanj jasekelenj nan, ma sêsôm gêdêj lau Israel gebe “Gamêj, tanj aêac ajac laoc to akelenj nan, gamêj kainj teñ, tanj gesenj lau gamêj tauja su. Ma lau samob, tanj alic anja gamêj nan, lau waso-waso sec. ³³ Ma aêac alic lau njadambê kapôêj sec anja tônê. Lau tau Anaknê lau. Ma aêac asaê tauj gebe saujanô atôm wagô, ma êsêac sêlic aêac saujanô atôm wagô amboac tonanjenj.”

14

Lau sêli awen sa gêdêj Apômtau

¹ Go lau samob sêpuc tanjiboa sa ma têtanj gêdêj gêbêc samuc tonanj. ² Ma lau Israel samob sêli awen sa gêdêj Mose agêc Aron ma samob sêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Ojae, aêac tamac êndu anja Aiguptumarj me tamac êndu anja gamêj sawa tonecmarj. ³ Apômtau gebe êwê aêac natasa gamêj tônê êtu agenja. Enj gebe sinj ensenj aêac su to najo sêjanjo aêacnêj lauo to gôlôac njasec-njasec me. Aêac embe tamu tana Aiguptu, oc êmoasinj aêac êlêlêc su atom me.”

⁴ Go sêsôm gêdêj tauj gebe “Aêac tajalinj nêj laumata teñ sa ma tamu tana Aiguptu.” ⁵ Go Mose agêc Aron sêu tauj e lanjônjanô jagêdêj nom lau Israel nêj gôlôac samob sêlic. ⁶ Ma Nun latu Josua agêc Jepune latu Kaleb, njaclagêc, tanj sekelenj gamêj tau sêwiñ lau njaçêdô nan, sêkac nêj njakwê gêngic ⁷ ma sêsôm gêdêj lau Israel nêj gôlôac samob gebe “Gamêj, tanj aêac ajac laoc ma akelenj nan, gamêj njajamanô. ⁸ Apômtau embe êlic aêac njajam, go êwê aêac tasa gamêj tau tana ma êkêj êndêj aêac. Su to lêp keselenj namala tônê. ⁹ Tagenj ali awem sa êndêj Apômtau atom, ma atêc lau gamêj tônêja atom, gebe êsêac oc têtû aêacnêj mo ma nêj lamu gêc su anja êsêacnêj. Ma Apômtau gêmoa gêwiñ aêac. Atêc êsêac atom.” ¹⁰ Ma gôlôac samob sêsôm sebe têtuc êsêagêc nja poc êndu.

Go Apômtaunê njawasi geoc tau lasê gêdêj lau Israel samob anja lômbec. ¹¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Aê gagôm gêntalô anja êsêacnêj, mago lau tau lanjônj gelo aê njanj to sêkêj gêwiñ aê atom nec, sebe sêngôm e êndêj ondocgenj. ¹² Aê gabe jakôninj êsêac nja kole to jansenj êsêac su ma jakêj aôm ôtu lau-m kapôêj to njaclai ôlêlêc êsêac su.” ¹³ Mago Mose kêsôm gêdêj Apômtau gebe “Lau Aiguptu oc sêñô njawae gebe aôm gôwê lau tonec tonjaclaigenj sêsa anja êsêacnêj sêmênj. ¹⁴ Êsêac oc sêsôm binj tau njawae êndêj lau, tanj sêngôj gamêj tônê nan. O Apômtau, êsêac sêñô njawae gebe aôm taôm gômôa lau tonec njalêlôm ma goc taôm lasê gêdêj êsêac sêlic nja matenjanô. Êsêac sêñô gebe nêmao kêkô lau Israel njaô ma nêmao taomajanj kêsêlêj gêwiñ êsêac gêdêj ocsalô to tao ja gêdêj gêbêc. ¹⁵ Embe onsenj lau tonec su wenj tagenj êtôm njaç tagenj, go lau tomôkê-tomôkê, tanj sêñô aôm njawae nan, oc sêsôm gebe ¹⁶ ‘Kec, Apômtau gêjac mata gamêj gêdêj lau Israel ma kêtôc lêma gebe êkêj gamêj tau êndêj êsêac, mago enj kêtôm atom, gebe êwê êsêac nasêsa gamêj tau, tec gesenj êsêac

su anġa gamêj sawa.’ ¹⁷ O Apômtau, galoc aê jatej aôm gebe ôwa nê m ñaclai sa êtôm biñ, tañ taôm kôsôm nan gebe ¹⁸ ‘Apômtau enj gê biñ tîj ma nê têtac gêwiñ tenjenña ñatêku masi. Enj kêsuc launên sec to sêgêli biñña ôkwi. Mago enj oc êlic biñ ñagêjîña sinj samucgenj atom. Enj oc êkênj tamenjinênj sec ñagêjî êndênj latunji to dêbuñi ma abenji.’ ¹⁹ Aê jatej aôm, ôsuc lau tonec nêj sec ôkwi êtu nê m têtac gêwiñ tenjenj kapôênña ma êtu kôsuc lau tonec nêj biñ ôkwi gêdênj tañ sêwi Aiguptu sinj e mênjgêdênj galoc nanña.”

Apômtau kêmêtôc lau Israel

²⁰ Apômtau kêsôm gebe “Aê oc kasuc êsêacnênj biñ ôkwi kêtôm nê m biñ. ²¹ Mago aê gamoa matoc jali ma aênoc ñawasi oc ênam nom ñagamênj samob auc, tec jasôm biññanôgenj gebe ²² Lau samob, tañ sêlic ñoc ñawasi to ñoc gênjalô, tê gagôm anġa Aiguptu to gamênj sawa nê, ma sêsaê aê kêtû dim 10 su to sênjô aê aoc atom nanj, ²³ oc sêlic gamênj, tañ gajac mata gêdênj tamenji to katôc lemoc gebe têtap sa nanj, atom. Ma lau samob, tañ lanjônj gelo aê nanj, oc nasêô lasê gamênj tau atom. ²⁴ Mago ñoc sakinwaga Kaleb gêwê kainj ñalau kainj tenj ma enj tañja wamu aê ñapep sawa. Kêtû tonanña aê gabe jawê enj êsô gamênj, tañ enj jakêsa su nanj êna, ma gamênj tau êtu ênê wakuc nêj gamênj. ²⁵ Galoc lau Amalek to Kanaan sênjgônj gaboan, tec elenña andi ma akac taôm ôkwi amu asa gamênj sawa asêlênj asa intêna Gwêckocña ana.”

²⁶ Ma Apômtau kêsôm biñ gêdênj Mose agêc Aron gebe ²⁷ “Gôlôac sec tonec sêli awerj sa êndênj aê e êndênj ondocgenj. Aê ganjô lau Israel nêj biñ sêli awerj sanja, tañ sêgôm gêdênj aê nanj. ²⁸ Ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau kêsôm gebe ‘Aê gamoa matoc jali, tec jasôm biññanô. Aê gabe jangôm amacnê m biñ, tañ ganjô amac asôm kêsô aê tanjocsunj nanj, ñanô êsa. ²⁹ Amac samob, tañ nê m jala kêtû 20 su ma ali awem sa gêdênj aê nanj, nê m ôlim ê su anġa gamênj sawa. ³⁰ Biññanô, amac asa gamênj, tañ katôc lemoc gebe anjônj nanj, atom. Jepune latu Kaleb agêc Nun latu Josua taunjenj nasêô lasê. ³¹ Ma nê m gôlôac ñasec-ñasec, tañ asôm gebe ñacjo oc sêjanjo êsêac su nanj, tec jawê êsêac nasêsa gamênj tau e sêlic gamênj, tañ amac adec nanj. ³² Amac taôm nê m ñawêlêlanj oc ênanja anġa gamênj sawa tonec. ³³ Ma amac latômi sejop bôc sêmoa gamênj sawa êtôm jala 40 ma sêoc amacnê m tanjempêc ñagêjî e amac samob aê su anġa gamênj sawa. ³⁴ Amac akelenj gamênj tau kêtôm bêc 40, tec aôc nê m keso ñagêjî êtôm jala 40. Jala tenj êjô bêc tenj e nê m kauc êsa êpi gênjwapac, tañ ñam kêsêp gawi amac sinjja nanj.’ ³⁵ Aê Apômtau kasôm biñ tonec. Biññanô, biñ tonec oc jangôm ñanô êsa êndênj gôlôac sec, tañ sêboa tauj sa gêdênj aê. Anġa gamênj sawa tonec êsêac samob oc sênanja ma samob oc sêmac êndu anġa tonec.”

Kelenwaga 10, tañ sêkênj gêwiñ atom nanj, sêmac êndu

³⁶ Mago lau, tañ Mose kêsakinj êsêac gebe sekelenj gamênj ma sêmu sêmênj e sêgôlinj biñ sec kêpi gamênj tau ma sêli gôlôac samob nêj ñalêlôm sa gêdênj Mose nanj, ³⁷ lau tau, tañ sêgôlinj biñ sec kêpi gamênj tau nanj, sêmac êndu sep tagenj, gebe Apômtau gêjac êsêac. ³⁸ Lau, tañ sêja gebe sekelenj gamênj nanj, samob sêmac êndu, Nun latu Josua agêc Jepune latu Kaleb taunjenj tec sêmoa matenj jali.

Ñacjo sêku lau Israel tulu anġa Horma

³⁹ Mose gêjac minj biñ tonanj gêdênj lau Israel samob, go êsêac têtanj tanjiboa kapôênj. ⁴⁰ Ma gêdênj gelenj mata êsêac dêdi jasêpi lôc ñatêpôê ma sêsôm gebe “Ôlic agom, aêac tec amoa ma abe api gamênj, tañ Apômtau gêjac mata gêdênj

aêac nan, gebe aêac agôm sec.” ⁴¹ Mago Mose kêsôm gebe “Amac abe anğêli Apômtaunê biñ êtu asageñja. Amac oc atôm atom. ⁴² Api ana atom, nê m ñacjo oc sênac amac, gebe Apômtau gêmoa gêwiñ amac atom. ⁴³ Oc andac lau Amalek to Kanaan ma nêñ siñ enseñ amac su, gebe amac akac taôm su anğa Apômtaunê, tec Apômtau êmoa êwiñ amac atom.” ⁴⁴ Mago êsêac tetoc tauñ sa ñanôgeñ, tec sêpi lôc ñatêpôê sêja, tagen Apômtaunê katapa poacña ma Mose sêwi gamêñ becña siñ atom. ⁴⁵ Go lau Amalek to Kanaan, tañ sêngôñ gamêñ lôcña nan, sêsêp mênşêku êsêac tulu ma sêjanda êsêac êliñ-êliñ e jagêdêñ Horma.

15:1–19:22 Da to daja ñabiñsu ñagêdô gêc mômêlatu tonec ñalêlôm. Biñsu ñagêdô gêwa dabuñwaga to lau Lewi nêñ kôm sa ma kêjatu lau gebe sêpuc êsêac tôn. Biñsu ñagêdô kêmasañ lau, tañ sêmoasac ñacmatê ten e têtôm gebe sêlic om sêwiñ gôlôac atom nan, nêñ lêñ têtû selec êtiamña. Ma miñ ten kêsêp mômêlatu tonec gêwiñ gebe Kora gêli awa sa gêdêñ Mose agêc Aron ma kêtap ñagêjô sa.

20

Bu kêsa anğa poc

¹ Gêdêñ ajôn ñamatarña lau Israel nêñ gôlôac samob sêô lasê gamêñ sawa Sin ma lau sêlêwan tañ sêngôñ Kades. Ma Miriam gêmac êndu ma sêsusñ en anğa tônê.

² Ma gôlôacnêñ bu masi, tec sêkac sa jasêli awen sa gêdêñ Mose agêc Aron. ³ Ma lau sêôc gêdô Mose ma sêsôm gebe “Ojae, aêac anaña awiñ ma lasitêwai, tañ Apômtau gêjac êsêac nanñmañ. ⁴ Amagêc awê Apômtaunê gôlôac mênğo lasê gamêñ sawa tonec gebe aêac amac êndu toma bulimakaogen êtu asageñja. ⁵ Amagêc awê aêac awi Aiguptu siñ e aô lasê gamêñ sec tonec kêtû asageñja. Aêac atôm gebe asê gêñ ten atom. Jambô to wain ma aiñ masi. Ma bu anômña masi amboac tonañgen.” ⁶ Go Mose agêc Aron sêwi gôlôac siñ sêja lômbec ñasacgêdô ma sêu tañ lañôñanô jagêdêñ nom. Go Apômtaunê ñawasi geoc tau lasê gêdêñ êsêagêc. ⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ⁸ “Ôkôc nê môtôc ma amagêc têwam Aron akac gôlôac sa sêpi tagen. Go ôsôm biñ êndêñ poc ôkô êsêac lañôñnê m gebe poc êkêñ bu. Amboac tonañ ôngôm bu êsa anğa poc êtu êsêacña ma ôkêñ êndêñ gôlôac to nêñ bulimakao sênôm.” ⁹ Ma Mose kêkôc tôt, tañ gêc Apômtaunê gamêñ nan, kêtôm Apômtau kêjatu en.

¹⁰ Go Mose agêc Aron sêkac gôlôac sa sêpi tagen sêkô sêwiñ poc ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac gêsômtekwa-ñatonwaga, anjô acgom. Aêac oc atôm gebe anğôm bu êsa anğa poc ma akêñ êndêñ amac me masi.” ¹¹ Go Mose gêôc lêma sa ma gêjac poc ña nê tôt kêtû dim luagêc, ma bu kapôêñ kêsa, ma gôlôac to nêñ bulimakao sênôm e kêtôm. ¹² Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose agêc Aron gebe “Amagêc akêñ gêwiñ aê atom to awa aê sa e lau Israel sêlic aê amboac ñac dabuñ atom, tec amagêc awê gôlôac tonec e nasêsa gamêñ, tañ kakêñ gêdêñ êsêac nan, atom.” ¹³ Bu tonec bu Meriba, gebe lau Israel sêli awen sa gêdêñ Apômtau, ma en gêwa tau sa gebe en ñac dabuñ.

Lau Edom sêjac jao nêñ gamêñ gêdêñ lau Israel

¹⁴ Go Mose kêsakinñ lau jaenña anğa Kades dêdêñ kin Edomña sêja, ma sêsôm gebe “Aôm lasinñ Israel gebe êsôm êndêñ aôm gebe Aôm kôjala gêñwapac samob, tañ kêtap aêac sa nangac. ¹⁵ Aêac tamemai sêsêp Aiguptu sêja ma anğôñ Aiguptu ñasawa baliñ. Mago lau Aiguptu sêgôm aêac toma tamemai sec. ¹⁶ Tec aêac awen gêjac Apômtau ma en kêkêñ taña aêac awen to kêsakinñ anjela ten.

Anjela tau gêwê aêac asa anjga Aiguptu amêñ. Ma galoc aêac anjgôn malac Kades, tanj gêc nêñ gamêñ ñamadiñ nan. ¹⁷ Ma galoc aêac aten, gebe ôlôc ma aêac asô nêñ gamêñ awac. Aêac oc asa nêñ kôm moña to kôm wainña atom ma anôm bu anjga bumata atom. Aêac oc asêlêñ amoa intênasêgagen. Aêac oc awi intêna sinj amu anônja me gasêña atom e aô lasê nêñ gamêñ ñamadiñ ôñêña.” ¹⁸ Mago Edom kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôsa ñoc gamêñ ômôêñ atom. Embe ôsa ômôêñ, oc ôndac aêñoc sinj.” ¹⁹ Ma lau Israel sêsôm gêdêñ enj gebe “Aêac asêlêñ amoa intênasêgagen. Ma aêac to ma bulimakao embe anôm nêñ bu, oc anam ôli bu tau. Aêac abe aten tagen tonec, gebe asêlêñ amoa intênasêgagen e aô lasê ñamadiñ ôñêña.” ²⁰ Mago enj kêsôm gebe “Aôm ôsa tonec ômôêñ atom.” Ma Edomnê lau taêsam sêsa dêdêñ êsêac sêja tonjajanagen. ²¹ Amboac tonanj Edom gedec ma gêlôc, gebe lau Israel sêsa nê gamêññagenj sêna atom, tec lau Israel sêjac jaê enj.

Aron gêmac êndu anjga lôc Horeb

²² Lau Israel to nêñ gôlôac samobgenj sêsêlêñ e sêô lasê lôc Horeb. ²³ Anjga lôc Horeb, tanj kêkôc lau Edom nêñ gamêñ ñamadiñ nan, Apômtau kêsôm gêdêñ Mose agêc Aron gebe ²⁴ “Aron naêwiñ nê lau, gebe enj êsa gamêñ, tanj kakêñ gêdêñ lau Israel nan, atom. Enj êsa atom gebe amagêc ali awem sa to tanjempêc gêdêñ ñoc jatu anjga bu Meriba. ²⁵ Amboac tonanj ôkôc Aron agêc latu Eleasar ma ôwê êsêagêc sêpi lôc Horeb sêna. ²⁶ Go ôkwalec Aronnê ñakwê su ma ôkêñ êndêñ latu Eleasar êsô sa. Ma Aron êmac êndu anjga tônê naêwiñ nê lau.” ²⁷ Mose gêgôm Apômtaunê jatu ñanô kêsa ma êsêac sêpi lôc Horeb sêja ma gôlôac samob sêlic. ²⁸ Ma Mose kêkwalec Aronnê ñakwê su ma kêkêñ gêdêñ ênê latu Eleasar kêsô sa. Go Aron gêmac êndu anjga lôc ôñê. Ma Mose agêc Eleasar sêsêp anjga lôc sêmêñ. ²⁹ Gêdêñ tanj gôlôac samob sêlic gebe Aron gêmac êndu nan, lau Israel nêñ gôlôac samob têtanj tanjiboa kêtuj enjña kêtôm bêc 30.

21

Lau Kanaan sêjac sinj gêdêñ lau Israel

¹ Gêdêñ tonanj ñac Kanaanja tenj kêtuj kinj Aradja. Enj gêñgôn gamêñ Negeb. Enj gêñô, gebe lau Israel sêsêlêñ sêsa intêna anjga Atarimña sêmêñ, tec gêjac sinj gêdêñ Israel, ma kêkôc lau Israel ñagêdô tônj jakêkêñ êsêac sêñgônj kapoacwalô. ² Go lau Israel têtôc lemenj gêdêñ Apômtau ma sêsôm gebe “Aôm embe ôkêñ lau tônê sêsêp aêac lemenj, oc ansenj êsêacnêñ malac samob su samucgenj.” ³ Apômtau kêkêñ tanja lau Israel awenj ma gêwi lau Kanaan sinj sêsêp êsêac lemenj. Tec lau Israel sesenj êsêac tonêñ malac samob su ma sêsam gamêñ tau gebe Horma.

Moac ñaclai

⁴ Lau Israel dêdi anjga lôc Horeb ma sêsêlêñ sepenj Gwêckoc sebe sênac jaê gamêñ Edom. Êsêac sêsêlêñ sêmoa intêna e lau ôlinj ñakam kêsa. ⁵ Êsêac sêli awenj sa gêdêñ Apômtau agêc Mose gebe “Amagêc awê aêac awi Aiguptu sinj gebe amac êndu anjga gamêñ sawa kêtuj agenña. Gebe mo to bu masi anjga tonec ma aêac ôlinj ñakam gêñ ñasêpam, tanj aenj amoa nanj.” ⁶ Go Apômtau kêsakin moac ñaclai gêdêñ lau. Moac tau sêñac lau Israel e taêsam sêmac êndu. ⁷ Ma êsêac dêdêñ Mose jasêsôm gebe “Aêac agôm sec gebe ali awenj sa gêdêñ amagêc Apômtau. Otenj Apômtau, gebe êkôc moac su anjga aêacma.” Amboac tonanj Mose ketenj Apômtau kêtuj launja. ⁸ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe

“Ômansañ moac ñaclai tenj ñakatu ma ôjac sa naêkô. Ma lau samob, tanj moac gêñac êsêac nanj, embe materj ê moacki tau, nanj sêmoa materj jali.” ⁹ Amboac tonanj Mose kêmasañ moacki tenj ma gêjac sa jakêkô. Ma moac embe êñac ñac tenj, go ñac tau mata ê moacki tau ma êmoa mata jali.

21:10-35 ñamadinj tonec kêsa gamêñ to malac samob, tanj lau Israel sêô lasê gêdêñ tanj sêsêlêñ sêmoa gamêñ sawa nanj sa. *

22

Balak kêkalem Bileam

¹ Go lau Israel dêdi jasê nêñ becobo kêkô Moabnêñ gaboañ anja Jordan ñamakerj ônêña kêkanônj malac Jeriko. ² Ma Sipor latu Balak gêlic gêñ samob, tanj lau Israel sêgôm gêdêñ lau Amor nanj. ³ Ma lau Moab têtêc lau Israel gebe lau taêsam ñasec ma êsêac sêmoa tonêñ ñalêlôm ñatutuc kêlêlêc su kêtû lau Israelña. ⁴ Ma êsêac sêsôm gêdêñ lau Midian nêñ laumata gebe “Ojae, galoc lau Israel nêñ tonj kapôên oc sêninj gêñ samob, tanj gêc aêacña nanj, su amboac bulimakao senj gêgwanj anja kôm.” Ma Sipor latu Balak kêtû lau Moab nêñ kinj gêdêñ ñasawa tonanj. ⁵ Ma enj kêsakinj lau jaenña gêdêñ Beor latu Bileam, tanj gêngôñ malac Petor, tanj gêc gamêñ Amaunja anja bu Euprat ñatali. Lau jaenña sebe sêkalem enj ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Ôlic acgom, lau-m tenj sêwi Aiguptu sinj sêmêñ sêjam gamêñ auc samucgenj mênj sêngôñ sêkanônj aêac. ⁶ Amboac tonanj ômôênj sebenj mênj ôpuc boa lau tônê êtu aêña, gebe lau tau ñajana sêlêlêc aê su. Embe ôpuc boa êsêac, oc moae jatôm, gebe jaku êsêac tulu ma jajanda êsêac e sêwi gamêñ sinj, gebe aê kajalagac aôm embe ônam mec ñac tenj, oc êtap mec ñanô sa, ma embe ôpuc boa ñac tenj, oc êtap kôpuc boa ñanjanô sa amboac tonanjgenj.”

⁷ Ma lau Moab to lau Midian nêñ laumata dêdi ma sêkôc ñaôli Bileam eoc binj lasêña gêwinj. Êsêac jasêô lasê dêdêñ Bileam ma sêsôm Balaknê binj gêdêñ enj. ⁸ Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anêc awinj aê êndêñ êmbêc tonec, go jasôm binj êndêñ amac êtôm Apômtau êsôm êndêñ aê.” Tec lau Moab nêñ kasêga sêmoa sêwinj Bileam. ⁹ Ma Anôtô gêdêñ Bileam jakê sôm gebe “Asa lau sêmoa sêwinj aôm.” ¹⁰ Bileam kêsôm gêdêñ Anôtô gebe “Sipor latu Balak, lau Moab nêñ kinj, kêsakinj binj tenj gêdêñ aê gebe ¹¹ ‘Ôlic acgom lau-m tenj sêwi Aiguptu sinj sêmêñ sêjam gamêñ auc samucgenj. Amboac tonanj ômôênj mênj ôpuc boa êsêac, moae jatôm, gebe janac sinj êndêñ êsêac ma jajanda êsêac e sêwi gamêñ sinj.’ ” ¹² Mago Anôtô kêsôm gêdêñ Bileam gebe “Ôsêlêñ ôwinj êsêac atom ma ôpuc boa lau tau atom amboac tonanjgenj, gebe aê gajam mec êsêac su.” ¹³ Gêdêñ bêbêcgenj Bileam gêdi sa ma kêsôm gêdêñ Balaknê kasêga gebe “Aêc amu ana nêñ gamêñ êtiam, gebe Apômtau gedec gebe aê jasêlêñ jawinj amac.” ¹⁴ Go lau Moab nêñ kasêga dêdi jasêô lasê gêdêñ Balak ma sêsôm gebe “Bileam gedec gebe êsêlêñ êwinj aêc êmênj.”

¹⁵ Tec Balak kêsakinj kasêga ñagêdô kêtiam. Êsêac lau taêsam to lau towae sêlêlêc lau ñamataña su. ¹⁶ Êsêac sêô lasê dêdêñ Bileam ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Sipor latu Balak kêsôm binj tonec gebe ‘Ôndêñ aê ômôênjmanj, gêñ tenj êkô aôm auc atom. ¹⁷ Aê gabe jatoc aôm sa ñanôgenj ma janjôm binj samob, tanj aôm ôsôm êndêñ aê nanj, ñanô êsa. Amboac tonanj ômôênj mênj ôpuc boa lau tônê.’ ” ¹⁸ Mago Bileam gêjô Balaknê sakinjwaga awenj gebe “Silber to gold

* 21:9: Horma ñam gebe sesenj sêjanja.

êsô Balaknê andu e mênêc gebe êkêr êndênj aê, mago jatôm gebe janğêli aêñoc Apômtau Anôtô nê binj ñagec atomanô. ¹⁹ Tagerj anêc awinj aê êndênj êmbêc tonec, gebe jajala binj ñagêdô, tanj Apômtau oc êsôm êndênj aê nanj.” ²⁰ Ma gêdênj gêbêc Anôtô gêdênj Bileam jakêsôm gêdênj enj gebe “Lau tonanj sêmênj gebe sêkôc aôm me. Amboac tonanj ôndi ma ôsêlênj ôwinj êsêac. Mago ôñgôm binj, tanj aê jajatu aôm nanğenj, ñanô êsa.”

Anjela ma Bileamnê donjki

²¹ Amboac tonanj Bileam gêdi gêdênj bêbêc kanucğenj. Enj kêpô ômbinğkap kêsêp nê donjki ma kêsêlênj gêwinj lau Moab nêñ kasêga. ²² Mago Apômtau têtac ñandanj kêsa gêdênj enj gebe enj gêdi gêja. Ma Apômtaunê anjela kêkô intêna auc enj, tanj gêñgônj donjki ñaô ma nê sakinwaga luagêc sêsêlênj sêwinj enj nanj. ²³ Donjki gêlic Apômtaunê anjela kêkô intêna auc ma anjela kêmêgôm sinj ñamata tenj. Tec donjki gêwi intêna sinj ma kêsêlênj kêsêp kômlêlôm. Tec Bileam gêjac enj gebe êmu êsa intêna êna êtiam. ²⁴ Go Apômtaunê anjela jakêkô intêna gasuc-gasuc, tanj kêsa kôm wainjña ñalêlôm nanj, gebe tunjôm kêkô intêna makenj-makenj. ²⁵ Donjki gêlic Apômtaunê anjela, tec jagêjac tunjôm ñamakenj e kêkapiñ Bileam akaiñ tônj tamijn tunjôm, tec Bileam gêjac enj kêtiam. ²⁶ Go Apômtaunê anjela gêmuj gêja kêkô gamênj, tanj intêna ñasawa kêtü sauñ nanj, ma ñasawa tenj gebe donjki êmônijn êsa anô me gasêña gêc atom. ²⁷ Donjki gêlic Apômtaunê anjela, go gêu tau kêsêp jagêc. Ma Bileam têtac ñandanj kêsa ma gêjac donjki ña nê tîc. ²⁸ Go Apômtau gêja donjki awasuj ma kêsôm gêdênj Bileam gebe “Aê gagôm asagenj gêdênj aôm, tec gôjac aê kêtü dim têlêac nec.” ²⁹ Bileam kêsôm gêdênj donjki gebe “Aê gajac aôm gebe gôjam ôwê gêdênj aê. Aê gabe embe jakôc sinj tenj êsêp lemoc, oc janac aôm tomatêgenj.” ³⁰ Go donjki kêsôm gêdênj Bileam gebe “Aê katu nêñ donjki, tanj gônğônj ñaô gederj tônğenj e mênğêdênj galoc me masi. Aêñoc mêtê gebe janğôm aôm kwalec amboac tonec me.” Ma enj kêsôm gebe “Masi.”

³¹ Go Apômtau gêgôm Bileam mataanô kêpoa lasê e gêlic Apômtaunê anjela kêkô intêna to lêma kêmêgôm sinj ñamata. Ma enj gewec to gêu tau jagêc lanğanô gêdênj nom. ³² Go Apômtaunê anjela kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gôjac nêñ donjki kêtü dim têlêac kêtü agenjña. Ôlic acgom, aê tec gamênj gebe jakô aôm auc, gebe aê galic aôm kôsa intêna keso. ³³ Donjki gêlic aê ma gêjac jaê aê kêtü dim têlêac. Embe ênac jaê aê atom, oc janac aôm êndu binjñanôgenj, ma donjki tau oc êmoa mata jali.” ³⁴ Go Bileam kêsôm gêdênj Apômtaunê anjela gebe “Aê gagôm sec. Aê gajam kauc gebe kôkô intêna auc aê atom, Amboac tonanj embe ôlic sec, nanjgo jamu jana êtiam.” ³⁵ Go Apômtaunê anjela kêsôm gêdênj enj gebe “Ôsêlênj ôwinj lau tau. Mago ôsôm binj tagerj, tanj aê oc jajatu aôm nanğenj.” Amboac tonanj Bileam kêsêlênj gêwinj Balaknê kasêga.

Bileam agêc Balak

³⁶ Balak gênj Bileam gêmênj ñawae, tec gêdi kêpuc enj tîñtîñ gêja Moabnê malac, tanj gêc bu Amon ñatali anğa gamênj tau ñamadinj jaêcğenj nanj. ³⁷ Balak kêsôm gêdênj Bileam gebe “Aôm gôdênj aê gômônêñ atom kêtü asagenjña. Aê kakênj jaenj to kakalem aôm atom me. Aôm gobe aê oc katôm gebe jatoc aôm sa atom me.” ³⁸ Bileam gêjô enj awa gebe “Ôlic acgom, aê tec gadênj aôm gamênğac. Mago aê oc katôm gebe jasôm binj me masi. Aê oc jasôm binj tagerj, tanj Anôtô êkêr êsêp aocsuj nanğenj, lasê.” ³⁹ Go Bileam kêsêlênj gêwinj Balak e sêô lasê Kiriati-Husot. ⁴⁰ Ma Balak kêkênj bulimakao to domba kêtü da ma

kêsakin ñagêdô gêdên Bileam to kasêga, tan sêmoa sêwiñ en nan. ⁴¹ Ma gêdên bêbêcgen Balak kékôc Bileam jakêpi Bamot-Bal. Anja ônê en gêlic lau Israel nêñ gamên becña ñagêdôgen.

23

¹ Ma Bileam kêsôm gêdên Balak gebe “Ômboa altar 7 sa êtu aêña, go ôkên-bulimakao kapoac 7 to domba kapoac 7 êndên aê.” ² Balak gêgôm kêtôm Bileam kêsôm ma agêc sêkên bulimakao kapoac ten ma domba kapoac ten kêtû daja gêsac altar 7 tau ñaô kêtômgen. ³ Ma Bileam kêsôm gêdên Balak gebe “Ôkô ôwiñ nêñ daja, ma aê gabe jana. Moae Apômtau oc mênêlic aê. Ma bin, tan en êtôc êndên aê nan, oc janac min êndên aôm.” Go en kêpi lôc sawa ten gêja.

Bileam gêjam mec lau Israel

⁴ Ma Anôtô mênêlic Bileam ma Bileam kêsôm gêdên en gebe “Aê gaboa altar 7 sa ma kakên bulimakao kapoac ten ma domba kapoac ten kêtû daja gêsac altar 7 ñaô kêtômgen.” ⁵ Ma Apômtau kékên bin kêsêp Bileam awasun su, go kêsôm gêdên en gebe “Ômu ôndên Balak ôna ma ôsôm bin tonec êndên en.” ⁶ Go Bileam gêmu gêdên Balak gêja ma Balak to lau Moab nêñ kasêga samob sêkô sêwiñ ênê daja. ⁷ Go Bileam gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Lau Moab nêñ kin Balak kékôc aê anja lôc oc kêpiña Aram gamên ma kêsôm gebe

‘Ômôên ôpuc boa Jakob êtu aêña.

Ômôên ônac jatu Israel.’

⁸ Mago aê japuc boa ñac, tan Anôtô kêpuc boa en atom nan, amboac ondocgen.

⁹ Gebe aê kakô lôc ñatêpôê ma galic en,

kakô gamên ñabau ma matoc gê en.

Lau-m ten, tê sênghôn nêñ ñasawa ten tauñña nê,

sedec gebe sênghôn sêwiñ lau samuc.

¹⁰ Asa kêtôm gebe êsa Jakobnê kekop sa.

Asa kêtôm gebe êsa Israelnê lau ñaton sa.

Aê jamac êndu jatôm lau gêdên

ma janac dabin ñoc lên êtôm êsêac sêjac dabin nêñman.”

¹¹ Go Balak kêsôm gêdên Bileam gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondôc. Ôlic acgom, aê kakên bin aôm gebe ôpuc boa ñoc ñacjo, mago galoc aôm gôjam mec êsêac.” ¹² Bileam gêjô en awa gebe “Amboac ondôc, aê tanoc wamu ma jasôm bin, tan Apômtau kékên kêsêp aê aocsun nan, atom me.”

¹³ Balak kêsôm gêdên en gebe “Mênôwiñ aê ma aêagêc tana gamên ten. Anja ônê aôm oc ôlic Israel, mago ôlic samucgen atom, ôlic ñagêdô, tan mênkêsi aêacña nanjen. Ma anja tônê ôpuc boa êsêac êtu aêña.” ¹⁴ Ma en gêwê Bileam kêpi dibwaganên kôm, tan gêc lôc Pisga ñatêpôê nan, gêja. Go en gêboa altar 7 sa ma kékên bulimakao kapoac ten ma domba kapoac ten kêtû daja gêsac altar 7 tau ñaô kêtômgen.

¹⁵ Go Bileam kêsôm gêdên Balak gebe “Ôkô ôwiñ nêñ daja, ma aê najalic Apômtau anja lôc ñamaken ônêña.” ¹⁶ Ma Apômtau mênêlic Bileam ma kékên bin kêsêp en awasun ma kêsôm gebe “Ômu ôndên Balak ôna ma ôsôm bin tonec.” ¹⁷ Go Bileam gêmu gêdên Balak gêja ma Balak to lau Moab nêñ kasêga samob sêkô sêwiñ ênê daja. Ma Balak kêsôm gêdên en gebe “Apômtau kêsôm bin amboac ondôc.” ¹⁸ Go Bileam gêôc awa sa ma kêsôm nê bin tau gebe

“O Balak, ôndi ma ônjô biñ.

O Sipor latu, ôkêñ tanjam aê.

¹⁹ Anôtô en ñamalac atom, gebe ênsau biñdansañ.

En ñamalac tenj latu atom, gebe ênam nê biñ ôkwi.

Biñ, tanj enj kêsôm nanj, gêgôm kêtû anô atom me.

Biñ, tanj enj gêjac mata nanj, gêgôm ñanô kêsa atom me.

²⁰ Ôlic acgom, enj kêjatu aê gebe janam mec.

Enj gêjam mec su, tec katôm, gebe janam mec tau ôkwi atom.

²¹ Gêñwapac tenj gêc Jakob ñalêlôm atom,

ma ñakeso tenj gêc Israel ñalêlôm atom amboac tonanjenj.

Nê Anôtô gêmoa gêwiñ enj

ma lasê kêtanj kêtû êné kinja.

²² Anôtô, tanj gêwê enj gêwi Aiguptu sinj nanj,

kêkêñ ñaclai gêdêñ enj kêtôm bôcgabuñ ñajabo.

²³ Biñ beñña tenj kêtôm gebe ensenj Jakob atom,

ma biñ sêpuc boañña tenj ensenj Israel atom.

Galoc sêsôm kêpi Jakob to Israel gebe

‘Anôtô gêgôm gêñsêga kainj tenj.’

²⁴ Alic lau tau acgom. Êsêac têtôm lewe têna gêdi sa.

Êsêac têtôm lewe kêpuc tau gêdi kêkô.

Enj êlêwanj tau atom e êniñ gwada su

ma ênôm gwada, tanj gêjac nanj, ñadec.”

²⁵ Go Balak kêsôm gêdêñ Bileam gebe “Aôm kôpuc boa êsêac atom, tec ônam mec êsêac atom amboac tonanjenj.” ²⁶ Bileam gêjô enj awa ma kêsôm gêdêñ Balak gebe “Biñ samob, tanj Anôtô kêjatu nanj, aê oc jangôm ñanô êsa. Aê kasôm biñ tonec gêdêñ aôm me masi.”

²⁷ Balak kêsôm gêdêñ Bileam gebe “Ômôênj acgom, aê gabe jawê aôm ôna gamêñ tenj. Moae Anôtô oc êlic ñajam gebe aôm ôpuc boa êsêac êtu aêña anja ônê.” ²⁸ Go Balak gêwê Bileam kêpi lôc Peor ñatêpôê gêja. Anja ônê enj gêlic gamêñ sawa.

²⁹ Ma Bileam kêsôm gêdêñ Balak gebe “Ômboa altar 7 sa êndêñ aê anja tonec ma ôkôc bulimakao kapoac 7 to domba kapoac 7.” ³⁰ Balak gêgôm kêtôm Bileam kêsôm ma kêkêñ bulimakao kapoac tenj to domba kapoac tenj kêtû daja gêsac altar 7 tau ñaô kêtômgenj.

24

¹ Bileam gêlic gebe Apômtau gêlic ñajam, gebe ênam mec Israel, tec gêja kêtôm tèm ñagêdô gebe êtap puc sanja atom. Enj lanjônô gêdêñ gamêñ sawagenj. ² Enj gêoc mataanô sa ma gêlic Israel sêñgônj totonj-tonj têtôm nêñ gôlôacmôkêgenj.

Ma Anôtônê Ñalau mênkêpi enj, ³ go gêôc awa sa ma kêsôm nê biñ tau gebe

“Beor latu Bileam, ñac, tanj mata gêlac nanj, nê biñ tonec.

⁴ Ñac, tanj gêñô Anôtônê biñ to gêlic gêñ, tanj Ñaniniñ Ñatau geoc lasê

ma gêu tau jagêc tomata gêmôbgenj atom nanj, nê biñ tonec.

⁵ O Jakob, nêmbecobo e ñajamanô.

O Israel, nêmbecobo gôñgôñña e ñajam êndu,

⁶ kêtôm gaboañ tapa balin,

kêtôm kôm, tanj gêc bugala nanj,

kêtôm môsê, tanj Apômtau kêsê nanj,

kêtôm kaseda anja bu ñatali.

7 Êsêacnêj kôm moŋa êpô lêna bu atom,
gebe bu oc êpoac kôm ŋalêlôm.

Êsêacnêj kin kapôêj kêlêlêc Agag su
ma tetoc ênê gôlin kinŋa ŋawae sa êlêlêc su.

8 Anôtô, taŋ gêwê eŋ gêwi Aiguptu sin nan,
kêkêj ŋaclai gêdêj eŋ kêtôm bôcgabuŋ tojabo.
Eŋ oc êndaŋgôn lau tomôkê-tomôkê, taŋ têtû ênê ŋacjo nan,
ma oc êtuc nêj ŋatêkwa e popoc-popocgeŋ,
ma nê sôb oc eserêj nêj ŋacjo.

9 Eŋ kêluŋ tau gêc kêtôm lewe,
kêtôm lewe têna. Asa gebe êkalom e êndi sa.

Ma ŋac, taŋ êpuc boa aôm nan, êtap êpuc boa aôm ŋagêjô sa.”

10 Go Balak têtac ŋandaŋ kêsa gêdêj Bileam, tec kêtuc lêma kêpi tau ma kêsôm
gêdêj Bileam gebe “Aê kakalem aôm, gebe ôpuc boa ŋoc ŋacjo, mago aôm
gôjam mec êsêac kêtû dim télêac. 11 Ôêc su, ômu ôna nêŋ gamêj. Aê gabe
jatoc aôm sa, mago Apômtau tau kêgamiŋ aôm waem.” 12 Bileam gêjô eŋ awa
gebe “Aê kasôm gêdêj nêŋ lau jaenŋa, taŋ kôsakinj dêdêj aê sêmêj nan, su
gebe 13 ‘Silber to gold embe êsô Balaknê andu e mêŋêc, gebe êkêj êndêj aê,
mago jatôm gebe jaŋgêli Apômtaunê bin atom. Aê oc jaŋgôm sec to ŋajam êtôm
ŋoc ŋalêlôm êkac aêŋa jatôm atom amboac tonanŋeŋ. Aê jasôm bin tageŋ, taŋ
Apômtau kêsôm nanŋeŋ.’ 14 Ma galoc jamu jandêj ŋoc lau jana êtiam. Amboac
tonaŋ ômôêj gebe jasôm bin, taŋ lau tône sêŋgôm êndêj nêŋ lau êtu ŋamu nan,
lasê êndêj aôm.” 15 Ma Bileam gêôc awa sa ma kêsôm nê bin tau gebe
“Beor latu Bileam, ŋac, taŋ mata gêlac nan, nê bin tonec.

16 Ŋac, taŋ gêŋô Anôtônê bin to kêjala Lôlôc Ŋatau nê kauc ma gêlic gêj,
taŋ ŋaniniŋ Ŋatau geoc lasê nan,
e gêu tau jagêc tomata gêmôbgeŋ atom nan, nê bin tonec.

17 Aê galic ŋac tau, mago gêmôa galoc atom.
Matoc gê eŋ, mago gêmôa ŋagala atom.
Utitalata teŋ oc mêŋêpi anŋa Jakobnê,
ma tôc gôlinŋa teŋ mêŋêsa anŋa Israelnê.
Ma tôc tau êtuc lau Moab teŋbeler
to êku Set latui samob tulu.

18 Gamêj Edom oc êtu ênê gêj,
ma eŋ êjaŋgo nê ŋacjo Seir nêj gamêj su,
ma Israelnê ŋaclai êsa.

19 Jakob ênam gôlin nê ŋacjo ma enser lau,
taŋ sêsêp sin sawa nan su.”

20 Gêdêj taŋ Bileam gêlic lau Amalek nan, gêôc awa sa ma kêsôm nê bin
tonec gebe

“Amalek kêtû lau tomôkê-tomôkê samob nêj ŋamata,
mago êtu ŋamu eŋ oc ênaŋa.”

21 Gêdêj taŋ eŋ gêlic lau Kain nan, eŋ gêôc awa sa ma kêsôm nê bin tonec
gebe

“O Kain, nêŋ gamêj, taŋ gôŋgôn nan, ŋajaŋa.
Aôm gôjac nêŋ sac gêsac poc kapôêj ŋaô.

22 Mago ŋacjo oc senser Kain su.

Têm kêdabinj, go lau Asur sêwê aôm naôŋgôn kapoacwalô.”

²³ Bileam gêoc awa sa kêtiam ma kêsôm nê binj tonec gebe
 “Ojae, Anôtô embe êngôm binj tonec ñanô êsa,
 asa oc êmoa mata jali.

²⁴ Wanj oc êmêñ anja Kitim, ma êsêac oc sêkônij Asur to Eber têtj.
 Ma êsêac oc sênaña amboac tonanjen.”

²⁵ Go Bileam gêdi ma gêc gêmu gêja nê gamêñ. Ma Balak gêc kêsa nê intênaña
 gêja amboac tonanjen.

25:1–27:11 Njêbu tonec ñaminj amboac tonec gebe Anôtô kêpuc boa sakinj
 Balña ma kêkêñ ñagêjô gêdêñ lau, tanj sêjam sakinj anôtô jaba tonanj. Mose
 kêsa lau Israel nêñ ñacwaga toôlij walôña sa ma gêjac sam nom, tanj Anôtô
 gêjac mata gêdêñ lau Israel nanj, gêdêñ gôlôacmôké kêtôm ñacwaga tonanj nêñ
 nambagenj.*

27

Mose kêtalinj Josua sa gebe êjô enj su

¹² Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôpi lôc Abarim ônamañ ma ôsala
 gamêñ, tanj kakêñ gêdêñ lau Israel nanj. ¹³ Embe ôlic gamêñ tau su, go naôwiñ
 nêñ lau amboac têwam Aron jagêwiñ êsêac. ¹⁴ Binj tonec êtap amagêc sa gebe
 tanjempêc anja gamêñ sawa Sin. Gôlôac sêli awenj sa gêdêñ aê, ma amagêc akô
 êsêac lanjônênma ma awa aê sa anja bu gebe aê ñac dabunj nec atom.” Bu tau
 bu Meriba anja gamêñ sawa Sin ñamalac Kades.

¹⁵ Ma Mose kêsôm gêdêñ Apômtau gebe ¹⁶ “Aê jatenj Apômtau, gêñ matenj jali
 samob nêñ awenjaô ñaAnôtô, gebe êjalinj ñac tenj sa gebe ênam gôlij gôlôac.
¹⁷ Ñac tau êsô-êsa êmuñ êsêac ma êwê êsêac sêsô-sêsa, gebe Apômtaunê gôlôac
 tau têtôm tonj dombaña, tanj ñacgejob masi nanj, atom.” ¹⁸ Apômtau kêsôm
 gêdêñ Mose gebe “Ôkôc Nun latu Josua. Enj ñac toÑalau ma u lêmam ênsac enj.
¹⁹ Ôwê enj naêkô dabunwaga Eleasar to gôlôac samob lanjônênma ma ôsakinj enj
 lau samob sêlic. ²⁰ Ôkêñ nêñ ñaclai ñagêdô elom enj, gebe lau Israel nêñ gôlôac
 samob tanjenj wamu enj. ²¹ Enj naêkô dabunwaga Eleasar lanjônênma gebe êtu
 kênac Urim gebe êtap Apômtaunê taê gêjam sa. Josua êjatu ma Israel nêñ gôlôac
 samob sêsô-sêsa sêwiñ enj.” ²² Mose gêgôm binj, tanj Apômtau kêtatu nanj, ñanô
 kêsa ma kêkôc Josua to gêwê enj jakêkô dabunwaga Eleasar to gôlôac samob
 lanjônênma ²³ ma gêu lêma gêsac enj to kêsakinj enj kêtôm Apômtau kêsôm gêjam
 Mose awa.

28:1–36:13 Binj tokainj-tokainj kêsêp môkêlatu tonec. Binj tenj gebe da to daja,
 tanj gêjac om to têm toê-toê ñawae nanj. Binj tenj kêkanônj lauonênj lêñ têtôc
 lemenja. Môkêlatu tenj gêjac minj kêpi Israel sêjac sinj gêdêñ lau Midian ma
 sêku êsêac tulunja. Ruben agêc Gad nêñ gôlôac ma Manasenê gôlôac ñamakerj
 têtû wakac anja bu Jordan ñagamêñ gêmu oc kêpiña ñaminj kêsêp môkêlatu
 tenj. Môkêlatu tenj kêsa gamêñ to malac, tanj lau Israel sêô lasê to sêlêwanj
 tanj gêdêñ sêwi Aiguptu sinj e sêô lasê gamêñ Kanaan nanj, sa tomalagenj.
 Môkêlatu ñagêdô gêwa gamêñ Kanaan ñamadinj sa ma kêmasanj lêñ sênac sam
 nom êndênj gôlôacmôké ñagêdôña. Binj ñamuña kêmasanj binj sêmêtôc launja to
 binj nomlênsênma.*

* 24:25: Agag, ôlic Sam 1. 15:8-33.

* 27:23: Urim kêtû lau Israel nêñ kapoac.

Daiteronomi

BINSU NAKÔNINŶA NABUKU

GêdêŶ taŶ lau Israel nêŶ intêna gamêŶ sawaŶa kêdabinŶ gebe ênac pep naŶ, êsêac sêô lasê lau Moab nêŶ gamêŶ ma sêmoa tonanŶ. Êsêac sêsaê gebe selom bu Jordan ma nasêsa gamêŶ Kanaan ma sêjaŶgo su. GêdêŶ Ŷasawa tonanŶ Mose gêjac biŶsu to gêjam mêtê nê lau ma ênê biŶ tonanŶ kêsêp buku Daiteronomi tonec.

Buku tau Ŷasêbu aclê gêc awê gebe

1. Môkêlatu 1-4 Mose gêjac miŶ kêpi gêŶsêga, taŶ lau Israel sêsaê gêdêŶ taŶ sêwi Aiguptu siŶ e mêŶsêsa MoabnêŶ gamêŶ naŶ. EŶ gêjac biŶsu nê lau gebe taêŶ ênam Anôtô gêwê êsêac anŶa gamêŶ sawa tec taŶeŶ wamu eŶ to sêsô eŶ Ŷalabu.
2. Môkêlatu 5-28 Mose gêwa biŶsu lemenlu ŶakôninŶa sa. EŶ gêlêŶ biŶ lau kêtu biŶsu ŶamataŶa ma gêjac biŶsu lau gebe sênam sakinŶ Apômtau taugenŶ. EŶ taê gêjam biŶsu toê-toê Ŷagêdô, taŶ ênam gôliŶ lau Israel nêŶ lêŶ anŶa gamêŶ. taŶ Anôtô gêjac mata gêdêŶ êsêac naŶ, amboac tonanŶeŶ.
3. Môkêlatu 29-30 Mose gêlêŶ biŶ lau gebe taêŶ ênam poac, taŶ Anôtô kêmoatiŶ gêdêŶ êsêac naŶ, Ŷam ma kêjatu êsêac gebe sêlôc êtu tônŶ gebe sêŶgôm biŶ tau Ŷanô êsa.
4. Môkêlatu 31-34 Mose gêjam mec Josua gebe êjô eŶ su ma êtu Anôtônê lau nêŶ kasêga. Mose gêjam wê teŶ ma kêlambiŶ Anôtô gebe eŶ Ŷac ŶaŶêŶgosu. Su, go gêjam mec IsraelnêŶ gôlôacmôkê ma gêmac êndu anŶa MoabnêŶ gamêŶ, taŶ gêc bu Jordan ŶagamêŶ gêmu oc kêpiŶa.

Buku tau Ŷalôtêna towae tonec gebe Anôtô têtac gêwiŶ nê lau, taŶ kêjaliŶ êsêac sa naŶ, ma gêjam êsêac sa to gêjam mec êsêac. Nê lau taêŶ ênam biŶ tonanŶ ma têtac êwiŶ to taŶeŶ wamu eŶ gebe sêmoa matenŶ jali ma têtac Anôtônê moasiŶ sa ŶapaŶ.

ŶamadiŶ towae tau gêc 6:4-6. Apômtau Jesu kêsam Ŷalô dabuŶ tonec gebe BiŶsu kapôêŶ kêlêlêc Ŷagêdô su. BiŶsu tau gebe “Têmtac êwiŶ Apômtau, aômniêm Anôtô, tonêŶ Ŷalêlôm samuc ma nêŶ katôm samuc ma nêŶ Ŷaclai samuc êwiŶ eŶeŶ (Mat 22:37).”

Mose kêsôm Apômtaunê biŶ, taŶ gêjac mata anŶa Horeb naŶ, lasê kêtiam

¹ BiŶ tonec Mose kêsôm gêdêŶ lau Israel samob anŶa Jordan ŶamakeŶ ôniêŶa gêdêŶ taŶ sêmoa gamêŶ sawa Araba, taŶ gêc gamêŶ Paran to Topel ma Laban to Hesarot ma Disahab Ŷasawa kêkanônŶ gamêŶ Sup naŶ. ² TasêlêŶ anŶa lôc Horeb tasa intêna lôc SeirŶa e taô lasê malac Kades-Barnea Ŷasawa kêtôm bêc 11. ³ Ma gêdêŶ jala kêtu 40 ŶaajônŶ 11 Ŷabêc ŶamataŶa Mose kêsôm biŶ samob, taŶ Apômtau kêjatu eŶ naŶ, lasê gêdêŶ lau Israel. ⁴ GêdêŶ taŶ Apômtau kêku kiŶ AmorŶa Sihon, taŶ gêŶgônŶ Hesbon ma kiŶ BasanŶa Og, taŶ gêŶgônŶ Astarot to EdriŶa naŶ, tulu. ⁵ AnŶa gamêŶ MoabŶa, taŶ gêc Jordan ŶamakeŶ ôniêŶa naŶ, Mose gêjac m gebe êwa biŶsu tonec sa gebe ⁶ “Apômtau, aêacnêŶ Anôtô, kêsôm gêdêŶ aêac anŶa lôc Horeb gebe ‘Amac amoa lôc tonec kêtômga. ⁷ Andi ma anac têku nêŶ lêŶ êtiam ma asêlêŶ ana lau Amor nêŶ gamêŶ Ŷabau to êndêŶ êsêacnêŶ lau jabaŶŶa, taŶ sêŶgônŶ Araba ma gamêŶ Ŷabau to gaboanŶ ma Negeb to gwêctali ma gamêŶ Kanaan to Lebanon e êndêŶ bu kapôêŶ Euprat naŶ.

⁸ Alic acgom, aê kakêñ nom tonañ gêdêñ amac sugac. Asô ana ma akôc ma awê kainj nom, tanj Apômtau kêtôc lêma ma gêjac mata gêdêñ amac tamemi, gêdêñ Abraham agêc Isak ma Jakob gebe êkêñ êndêñ êsêac to nêñ wakuc, tanj têndanjguc êsêac nanj.’ ”

1:9–3:39 Mose taê gêjam gêñsêga ñagêdô, tanj kêsa gêdêñ tanj lau Israel sêwi lôc Sinai sinj jasêwê sêmoa gamêñ sawa nanj.

4

Mose gêjac biñsu lau Israel gebe tanj wamu Anôtônê binj

¹ Go Mose kêsôm kêtiam gebe “O Israel, galoc akêñ tanjem ñagôlinj to biñsu, tanj jandôñ êndêñ amac nanj, ma anjôm ñanô êsa gebe amoa matem jali ma asa gamêñ, tanj Apômtau, amac tameminêñ Anôtô gebe êkêñ êndêñ amac nanj, ana ma awê kainj gamêñ tau êtu nêñ gamêñ. ² Anac têku binj, tanj aê kajatu amac nanj ñateñ atom to akôc ñalô tenj su atom amboac tonanjenj. Anjôm Apômtau, amacnêñ Anôtô, nê biñsu, tanj kajatu amac nanj, ñanô êsa. ³ Amac taôm alic gêñ, tanj Apômtau gêgôm anja Bal-Peor nanjac. Lau samob, tanj sêsap Bal anja Peorña tôñ nanj, Apômtau, amacnêñ Anôtô gesenj êsêac su anja amac ñalêlôm. ⁴ Mago amac, tanj asap Apômtau, amacnêñ Anôtô, tôñ ñajañña nanj, tec amoa matem jali e mênjgêdêñ galoc. ⁵ Alic acgom, aê kadôñ ñagôlinj to biñsu gêdêñ amac kêtôm Apômtau, aêñoc Anôtô, kêjatu aê, gebe amac anjôm ñanô êsa anja gamêñ, tanj oc asa gebe awê kainj êtu amacnêñ gamêñ nanj. ⁶ Amboac tonanj ajop biñsu tau ñapep ma anjôm ñanô êsa, gebe biñsu tonanj êwaka amacnêñ kauc to nêñ ajala mêtêña sa êndêñ tenterlatu sêlic. Êsêac embe sêñô ñagôlinj samob tonanj ñai, oc sêsôm gebe ‘Lau-m kapôêñ tonanj êsêac lau tokauc ma lau sêjala mêtêña binjñanôgoc.’ ⁷ Binjñanô, lau-m kapôêñ ondóc oc nêñ anôtô gêmoa êsêac ñagala kêtôm Apômtau, aêacnêñ Anôtô, gêmoa aêac ñagala gêdêñ têm samob, tanj awenj gêjac enj nanj. ⁸ Ma lau-m kapôêñ ondóc oc têtap ñagôlinj to biñsu gêdêñ sa, kêtôm biñsu samob, tanj ocsalô tonec kakêñ gêdêñ amac nanj.

Israel taêñ ênam binj samob, tanj kêsa anja lôc Horeb nanj

⁹ “Mago ôlic taôm to ojop katôm ñapep. Ôlinj binj, tanj gôlic ña matamanô nanj, sinj atom, ma taêm ênam binj tonanj êtôm bêc ômoa matam jalinja samob. Ônac minj binj tau êndêñ nêñ gôlôac to nêñ gôlôacnêñ gôlôac. ¹⁰ Gêdêñ bêc, tanj kôkô Apômtau, aômñnêñ Anôtô, lanjônêmña anja Horeb nanj, Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Ôkac lau sa dêndêñ aê sêmênj gebe jakêñ êsêac sêñô ñoc binj ma jandôñ êsêac gebe têtêc aê êtôm bêc samob, tanj sêmoa matenj jali anja nom nanj, ma têndôñ binj tau êndêñ nêñ gôlôac amboac tonanjenj.’ ¹¹ Ma amac tec atu gasuc jaakô lôc ñalabu. Ma ja gelom anja lôc tau e jagêdêñ undambê, tanj ñakesec to tao ma gêsunjbôm kêkôm auc nanj. ¹² Go Apômtau awa kêsa gêdêñ amac anja ja ñalêlôm. Amac anjô binj ñakicsêa, mago alic ñanô atom, anjô awagenj. ¹³ Ma enj geoc nê poac lasê gêdêñ amac ma kêjatu amac, gebe ajop. Poac tau biñsu 10, tanj enj keto kêsêp poc tapa luagêc. ¹⁴ Ma Apômtau kêjatu aê gêdêñ bêc tonanj gebe jandôñ ñagôlinj to biñsu êndêñ amac, gebe anjôm binj tau ñanô êsa anja gamêñ, tanj oc asa ana nanj, gebe awê kainj êtu amacnêñ gamêñ.

Lau Israel sejoj taunj êndêñ anôtôi jaba

¹⁵ “Amboac tonanj ajop taôm ñapep. Gêdêñ bêc, tanj Apômtau awa kêsa gêdêñ amac anja ja ñalêlôm anja Horeb nanj, amac alic ñanô tenj atom. ¹⁶ Amboac tonanj alic taôm gebe anjôm binj alôb-alôb ma asap gêñ tokainj-tokainj ñakatu

étu taômña atom. Asap gwam ñac me awê ñakatu atom. ¹⁷ Asap bôc nomña to moc, tañ gélôb gêmoa umbonj ñalabu nanj, ñatej ñakatu atom. ¹⁸ Asap gêj, tañ kégalab gêmoa nom nanj, to i, tañ gêmoa bu nom ñalêlômña nanj, ñatej ñakatu atom. ¹⁹ Ma embe ôc matamanô sa e ôlic oc to ajôj ma utitalata ma undambê ñagêlôj samob, go êlêtôm aôm e oterj mec to ônam sakinj gêj tau atom. Apômtau, aômnnêm Anôtô, kékêj gêj tau gédêj lau samob, tañ sêmoa umbonj ñalabu nanj, sêwê kainj. ²⁰ Mago Apômtau kékôc amac ma gêwê amac asa anja Aiguptu, tañ kêtuj amac kêtôm ja gej ki gêwê nanj, amêj, gebe atu eñ taugenj né lau, kêtôm tañ amoa e gédêj galoc. ²¹ Ma Apômtau têtac ñandanj gédêj aê kêtû amacña. Eñ kêtôc lêma ma kêsôm kêtû tônj gebe aê jalom bu Jordan atom ma jasa gamêj ñajam, tañ Apômtau, amacnnêm Anôtô, gebe êkêj êndêj amac étu nêmm nomlênsêm nanj atom. ²² Tec aê jamac êndu anja gamêj tonec, jalom Jordan atom. Amac taômgej alom e awê kainj gamêj ñajam tau étu amacnnêm gamêj. ²³ Amboac tonanj ajop taôm ma alinj poac, tañ Apômtau, amacnnêm Anôtô, kêmoatinj gédêj amac nanj, sinj atom. Asap gêj tokainj-tokainj ñakatu atom, Apômtau, amacnnêm Anôtô, géjac jao gebe angôm atom. ²⁴ Gebe Apômtau, aômnnêm Anôtô, eñ ja êndanjac gêjña, eñ Anôtô, tañ géjam lêmuñ né gêj, gebe têtac êwinj eñ taugenj.

²⁵ “Amac embe akac gôlôac to gôlôacnêj gôlôac lasê to atu wakac anja gamêj tônê ma embe asap gêj tokainj-tokainj ñakatu étu gwam to angôm gêj, tañ Apômtau, amacnnêm Anôtô, êlic amboac gêj alôb-alôb nanj, e êngôm eñ têtac ñandanj êsa, ²⁶ go ocسال tonec jakalem lau undambê to nom sêjô gebe amac malemmê wej tagenj anja gamêj, tañ étu amacnnêm gamêj êndêj tañ alom bu Jordan nanj. Amac oc amoa gamêj tau ñasawa baliñ atom, oc ananja samucgej. ²⁷ Ma Apômtau êsa amac êlinj-êlinj asêp lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm. Ma amac, tañ Apômtau kêpalip amac asêp lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm nanj, nêmm lau ñapopocgej oc gacgej sêmoa lau tomôkê-tomôkê ñasawa. ²⁸ Ma anja tônê oc anam sakinj anôtôj, tañ ñamalac lemeñ sêsap kêsêp ka to poc nanj. Anôtôj tonanj sêlic gamêj atom, sêjô binj atom, señj gêj atom, sêju gêj ñamalu atom. ²⁹ Mago anja lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm aôm oc onsom Apômtau, aômnnêm Anôtô. Ma aôm embe onsom eñ tonêmm ñalêlôm samuc ma nêmm katôm samuc, oc ôtap eñ sa. ³⁰ Êndêj bêc ñamu embe gêjwapac samob êpi aôm e ôpô lêna ñanô, go ômu ôndêj Apômtau, aômnnêm Anôtô, ôna ma tanjam wamu eñ awa. ³¹ Gebe Apômtau, aômnnêm Anôtô, eñ Anôtô taê walôjña. Eñ oc êwi aôm sinj to enseñ aôm su ma êlinj poac, tañ kêmoatinj gédêj tamemi to kêtôc lêma nanj, sinj atom.

³² “Ôkip têm, tañ gêjaña su to gêmuj aôm nanj, ñabinj sa acgom. Ônac mm êndêj bêc Anôtô kékêj ñamalac sêmoa nom nanj ma ôtu kênac lau, tañ sêngônj umbonj ñalabu ñamakeñ tonecña e êndêj ñamakeñ tônêña nanj, gebe gêjnsêga amboac tonec oc kêsa ma lau sêjô binj teñ amboac tonec ñawae su me masi. ³³ Lau-m teñ sêjô Anôtô awa kêsa anja ja ñalêlôm gêmêj kêtôm aôm gônô, ma sêmoa materj jali me. ³⁴ Me anôtô teñ gêmoa, tañ kêsaê gebe naêjanjo lau-m teñ su anja lau-m teñ ñalêlôm étu eñ tauña ma kêsaê êsêac to gêgôm gêjntalô ma gêjnsêga to géjac sinj ña lêma ñajanja, tañ kêmêtôc nanj, ma kêtakê êsêac ña gêjwapac kainj teñ kêtôm Apômtau, amacnnêm Anôtô, gêgôm kêtû amacña anja Aiguptu, amac tañôm matamanô alic nanj, me. ³⁵ Eñ kêtôc binj samob tonanj gédêj aôm, gebe ôjala gebe Apômtau eñ Anôtô binjñanôgeñ, ma anôtô teñ gêmoa gêwinj atomanô. ³⁶ Eñ kékêj aôm gônô eñ awa kêsa anja undambê gebe êndônj

aôm ma kêkêr aôm gôlic ênê ja kapôer anja nom to gôro ênê bin kêsa anja ja njalêlôm. ³⁷ En têtac gêwir aôm tamami to kêjalij êsêacnêr wakuc sa, ma gêwê aôm kôsa anja Aiguptu gômôer. En tau gêmoa gêwir aôm ma gêgôm gêr tonar ja nê njaclai kapôer. ³⁸ En kêjanda lau-m kapôer-kapôer to njaja selêlêc aôm su gêmur aôm, gebe êwê aôm ôsa êsêacnêr gamêr ôna ma êkêr gamêr tau êtu nê nomlênsê, kêtôm tec gêc galoc nec. ³⁹ Amboac tonar ocsalô tonec ôjala ma taêm ênam bin tau ênêc nê njalêlômger gebe Apômtau tauger en undambê to nom njanôtô. Anôtô ter gêmoa atom. ⁴⁰ Kêtu tonarja aôm ôngôm ênê ngôlij to binsu, tar ocsalô tonec kajatu aôm nar, njanô êsa gebe aôm to nê m gôlac, tar sêdanguc aôm nar, amoa njam to anjôr njasawa njenger anja gamêr, tar Apômtau, aôm nê m Anôtô, êkêr êndêr aôm ender tônger nar.”

4:41–5:33 Njêbu tonec teto malac, nar sêsam têt u malac sê lamunja anja Jordan njaker oc kêpija nar, njê, go têdênar Binsu Lemenju njakôninjja kêtiam (alic Eksodus 20).

6

Binsu towae

¹ Go Mose kêsôm gebe “Binsu to ngôlij ma jatu tau, tar Apômtau, amacnê m Anôtô kêjatu aê, gebe jandôr êndêr amac gebe anjôm njanô êsa anja gamêr, tar alom ana gebe awê kainj êtu amacnê m gamêr nar, tonec. ² Gebe aôm ma latômi to dêbômi atêc Apômtau, aôm nê m Anôtô, ma anjôm binsu to ngôlij samob, tar kajatu amac nar, njanô êsa êndêr nê m tê m amoa matem jalinja, gebe anjôr njasawa njenger anja nom. ³ Amboac tonar amac lau Israel, anjô binsu tau to anjôm njanô êsa njapep, gebe amoa njamger ma atu taêsam anja gamêr, tar su to lêp keseler nar, êtôm tar amac tameminêr Anôtô gêjac mata gêdêr amac nar.

⁴ “O Israel, ôkêr tarjamnar. Apômtau, aêacnêr Anôtô, er Apômtau tager. ⁵ Têmtac êwir Apômtau, aôm nê m Anôtô, tonê m njalêlôm samuc ma nê m katôm samuc ma nê m njaclai samuc. ⁶ Ma oto bin, tec galoc jajatu aôm nec, êsêr nê m njalêlôm. ⁷ Ôndôr bin tau êndêr nê m gôlac ma embe ôlêwar taôm ôngôr nê m andu me ôsêlêr ômoa intêna me êndêr noc ônêc bêc to ôndi sanja nar, ôsôm bin tau njakôninjja amboac tonanger. ⁸ Ôkic bin tau tôr êpi lêmam êtu njabelo to ombec bin tau êtôm njatalô. ⁹ Oto bin tau êpi nê m andu njaginjêkwa sacgêdôrja to êpi nê m katam tau.

¹⁰ “Êndêr tar Apômtau, aôm nê m Anôtô, êwê aôm naô lasê gamêr, tar er kêtôc lêma gêdêr tamami Abraham agêc Isak ma Jakob gebe êkêr êndêr aôm nar, ma êkêr malac kapôer to njam, tar aôm kôkwê atom nar, ¹¹ ma êkêr andu toawa tokainj-tokainj, tar aôm kotoc gêc andu tau atom nar, ma êkêr kôm wain to katêkwinja, tar aôm kôsê atom nar, ma êndêr tar ônij gêr tau e êoc aôm tôr nar, ¹² Ojop taôm gebe ôlij Apômtau sinj atom, gebe er tec gêwê aôm kôsa anja gamêr Aiguptunja, tar kêtôm andu kapoacwalôrja nar, gômôer. ¹³ Ôtêc Apômtau, aôm nê m Anôtô, to ônam sakinj er ma ôtôc lêmam ja ênê njê. ¹⁴ Andanguc lau tomôkê-tomôkê, tar sêgi amac auc nar, nêr anôtôji jaba atom, ¹⁵ gebe Apômtau, amacnê m Anôtô, tar gêmoa amac njalêlôm nar, gêjam lêmur nê lau, gebe têtac êwir er tauger. Embe andanguc anôtôji jaba, oc Apômtau, amacnê m Anôtô, têtac njandar êsa êndêr amac e enser amac su ananja anja nom.

16 “Ansaê Apômtau, amacnê m Anôtô, amboac asaê en anja Masa nec atom. 17 Anôm Apômtau, amacnê m Anôtô, nê bijsu to njagôlin ma jatu, tan kêjatu amac nan, njanô êsa. 18 Ma ônjôm gêj gêdêj to njajam ênac Apômtau mataanôger ômoa njajanger ma ôsa gamêj njajam ôna gebe ôwê kainj êtu aômnê m gamêj êtôm Apômtau kêtôc lêma, gebe êkêj êndêj tamami. 19 En êjanda nê m njacjo êmu nj aôm êtôm enj tau gêjac mata.

20 “Embe latôm êtu kênac aôm êtu njamu gebe ‘Bijsu to njagôlin ma jatu, tan Apômtau, aêacnêj Anôtô, kêjatu amac nan, njam amboac ondoc,’ 21 go ôsôm êndêj latôm gebe ‘Aêac atu Paraonê sakinj waga, ma Apômtau gêwê aêac nj lêma njajanja asa anja Aiguptu amêj. 22 Ma Apômtau kêtôc gêjtalô to gêjnsêga kapôêj, tan kêtakê lau Aiguptu ma Parao to nê gôlôac samob gêdêj aêac materjanô alic. 23 Mago enj gêwê aêac asa anja ônê amêj, gebe êkêj aêac naaô lasê gamêj, tan kêtôc lêma gêdêj tamenj, gebe êkêj êndêj aêac nan. 24 Ma Apômtau kêjatu aêac gebe dangôm ênê bijsu samob tonec njai njanô êsa to tatêc Apômtau, aêacnêj Anôtô, gebe tamoa njajam njapanj ma enj ejop aêac tamoa materj jali êtôm tec galoc tamoa nec. 25 Ma aêac embe dangôm bijsu samob tonanj njanô êsa e njapepger takô Apômtau, aêacnêj Anôtô, lanjônemja êtôm tec kêjatu aêac nec, go tatu lau gêdêj.’

7

Anôtônê lau dabuj

1 “Êndêj tan Apômtau, aômnê m Anôtô, êwê aôm ô lasê gamêj, tan galoc kopenj gômoa nan, gebe ôwê kainj êtu aômnê m gamêj nan, enj oc êjanda lau tomôkê-tomôkê êmu nj aôm. Enj êjanda lau-m 7, tan nêj namba to njac lai kêlêlêc aômnê m su nan, lau Het to Girgas ma Amor to Kanaan ma Peres to Hib ma Jebus. 2 Ma êndêj tan Apômtau, aômnê m Anôtô, êkêj êsêac sêsêp aôm lêmam ma aôm ôku êsêac tulu nan, onsenj êsêac su samucgerj sênanja. Ômoatinj poac ôwinj êsêac to taêm walô êsêac atomanô. 3 Ômansanj binj awê to njac sênam tau njja ôwinj êsêac atom. Ôkêj latômio sênam êsêac latunji atom to ôkôc êsêac latunjo sênam aôm latômi atom. 4 Gebe êsêac oc sênam latômi ôkwi e sêndanjuc aê êtiam atom ma sênam sakinj anôtô i jaba. Embe amboac tonanj, go Apômtau têtac njandanj êsa êndêj amac e ensenj amac su ananja sebenj. 5 Anôm êsêac amboac tonec gebe ansenj nêj altar su to atuc nêj alêpoc popoc ma asap nêj gwam tulu to akêj nêj anôtô i jaba nêj njakatu êsa ja êninj su.

6 “Gebe amac atu Apômtau, amacnê m Anôtô, nê lau dabuj. Apômtau, amacnê m Anôtô, kêjalinj amac sa anja lau tomôkê-tomôkê nomnja samob, gebe atu enj taugenj nê lau. 7 Apômtau têtac gêwinj amac to kêjalinj amac sa kêtunê m namba kapôêj kêlêlêc lau-m njagêdô nêj surja nec atom. Masi, amacnê m namba saunjanô kêlêlêc lau tomôkê-tomôkê samob nêj su. 8 Apômtau gêwê amac nj lêma njajanja asa amêj ma kêgaboac amac su anja andu kapoacwalônja to anja kinj Aiguptunja Parao lêma, gebe enj têtac gêwinj amac ma gêgôm binj, tan kêtôc lêma gêdêj amac tamemi nan, njanô kêsâ. 9 Amboac tonanj ajala gebe Apômtau, amacnê m Anôtô, enj Anôtô njanô. Enj Anôtô njanjêj, tan kêsap nê poac tônj ma têtac gêwinj êsêac, tan têtac gêwinj enj ma sêmansanj ênê bijsu nan, oc êmoasinj êsêac gôlôac to gôlôac njengerj êna. 10 Mago Anôtô êkêj njagêjô êndêj êsêac, tan têtac gedec enj nan, êpi êsêac tau nj ôlinj ma ensenj êsêac su. Enj ê lau, tan têtac gedec enj nan, nêj binj tônj atom. Masigoc, êkêj njagêjô êpi êsêac

taunj ôlinj solopgej. ¹¹ Amboac tonanj ôngôm bijsu to ñagôlinj ma jatu, tanj galoc kajatu aôm nanj, ñanô êsamanj.

Anôtô ênam mec lau tanjej wamurja

¹² “Anjô to anğôm ñagôlinj tonanj ñanô êsa, ma Apômtau, amacnêm Anôtô, êsap poac tau tøj to têtac êwinj amac êtôm kêtôc lêma gêdêj tamemi. ¹³ Eñ oc têtac êwinj aôm ma ênam mec aôm to êngôm aôm ôtu taêsam. Eñ ênam mec aôm ôlim ñanjanô to nêm nom ñanô amboac polom to wain ma katêkwi. Eñ ênam mec nêm bulimakao têtü taêsam to domba ñalatu amboac tonanj. Eñ êngôm gêj tau anja gamêj, tanj kêtôc lêma gêdêj tamami, gebe êkêj êndêj aôm nanj. ¹⁴ Eñ ênam mec aôm êlêlêc lau-m ñagêdô samob su. Nêm ñacwaga samob sêka gôlôac lasê to nêm lauo kapoac tej sêmoa atom. Ma nêm bulimakao samob sêsu ñalatu amboac tonanj. ¹⁵ Apômtau gebe êmbalanj gêmac tokainj-tokainj auc êndêj aôm ma lau Aiguptu nêj gêmac, tanj ajala kêtü tøj nanj, ñatej êtap aôm sa atom. Ma Apômtau ênac lau samob, tanj têtac gedec aôm nanj, ña gêmac tau tonanj. ¹⁶ Aôm onsej lau-m samob, tanj Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêj êsêp aôm lêman nanj, su. Taêm walô êsêac atom to ônam sakinj nêj anôtôi atom amboac tonanj, gebe oc êtu lakô ênac aômña.

¹⁷ “Aôm moae ôsôm êndêj taôm gebe ‘Lau-m tonec nêj namba kêlêlêc aêñoc su, oc jajanda êsêac amboac ondocgej.’ ¹⁸ Ôtêc êsêac atom. Taêm ênam gêj, tanj Apômtau, aômnêm Anôtô, gêgôm gêdêj Parao to gamêj Aiguptunja samucgej nanj. ¹⁹ Taêm ênam gêjwapac to gêñsêga ma gêñtalô, tanj matamanô gôlic nanj, ma taêm ênam Apômtau, aômnêm Anôtô, lêma ñajanja, tanj kêmêtôc ma gêwê aôm kôsa gômôêj nanj. Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êngôm lau-m samob, tanj aôm kôtêc êsêac nanj, êtôm tonanj. ²⁰ Ma eñ êngôm gêj tej êlêlêc su êwinj, eñ êsakinj banic kapôêj-kapôêj êndêj êsêac e onsej lau ñapopoc, tanj gacgej sêmoa to sêsinj tauñ êndêj aôm nanj, su amboac tonanj. ²¹ Ôtêc êsêac atom, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, gêmoa aôm ñalêlôm. Eñ Anôtô kapôêj ma kainj tej. ²² Ma Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êtinj lau-m tonanj su malô-malô êmuñ aôm. Aôm oc ôtôm gebe onsej êsêac su sep tagej atom. Embe ôngôm, oc bôc saleñña têtü taêsam ma sêkêj wapac aôm. ²³ Mago Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êkêj êsêac sêsêp aôm lêman ma êlênsôñj êsêac e nêj meloco êsa ma sênanja. ²⁴ Eñ oc êkêj êsêacnêj kinj sêsêp aôm lêman ma aôm onsej êsêacnêj ñaê su anja nom. Ñac tej êtôm gebe êkô aôm auc atom e onsej êsêac samob su. ²⁵ Ôkêj êsêacnêj anôtôi gwam ja êniñ su. Matam katu silber to gold, tanj kêtü ñakatu tau ñagêlôñ nanj, ma ôkôc su atom, gebe oc êtu lakô ênac aômña, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, gêlic gêj tonanj amboac gêj alôb-alôb. ²⁶ Ôkêj gêj alôb-alôb êsô nêm andu êna atom. Apômtau kêpuc boa gêj tau ma eñ oc êpuc boa aôm amboac tonanj. Ôlic gêj tau amboac gêj ñatêmui to alôb-alôb, gebe Apômtau kêpuc boa gêj tau su.

8

Lau Israel têtap nêj gamêj ñajam sa

¹ “Ajop ñapep gebe anğôm bijsu samob, tanj galoc kajatu amac nanj, ñanô êsa, gebe amoa matem jali to atu taêsam ma asa gamêj, tanj Apômtau, amacnêm Anôtô, kêtôc lêma gebe êkêj êndêj tamemi nanj, e awê kainj gamêj tau êtu amacnêm gamêj. ² Ma taêm ênam intêna samob, tanj Apômtau, aômnêm Anôtô, gêwê aôm gêdêj tanj gômoa gamêj sawa kêtôm jala 40 nanj, gebe êkôninj aôm

to ênsaê aôm e êjala binj, tañ gêc nê m ñalêlôm nañ, ma êjala aôm oc ôngôm êné binjsu ñanô êsa me masi. ³ Eñ kékôniñ aôm to kékêñ mo géjô aôm, go kékêñ mana, tañ aôm gôjam kauc nañ, gédêñ aôm goeñ. Aôm tamami sêjam kauc mana amboac tonanğeñ. Eñ gêgôm gêñ tonanğ, gebe ôjala gebe mo tagenğ gêôc ñamalac tôñ atom. Binj samob, tañ kêsa anğa Apômtau awa nanğeñ, tec gêôc ñamalac tôñ. ⁴ Gédêñ jala 40 tonanğ aôm nê m ñakwê, tañ kôsô nañ, kêt u manê atom ma amkaiñ kêt iñ atom amboac tonanğeñ. ⁵ Amboac tonanğ ôjala ênêc nê m ñalêlôm genğ, gebe Apômtau, aôm nê m Anôtô, kêmê tôc aôm kêtôm ñac tenğ kêmê tôc lat u. ⁶ Tec ôngôm Apômtau, aôm nê m Anôtô, nê binjsu ñanô êsa ma ôsa êné lêñ to ôtêc enğeñ. ⁷ Binj ñanô, Apômtau, aôm nê m Anôtô, gêwê aôm, gebe naô lasê gamêñ ñjam tenğ. Bu to bumata kêpoac gamêñ tau, ma bu kêpulu anğa jaboanğ to lôc. ⁸ Gêñ tokaiñ-tokaiñ gêjam ñanô ñjam anğa nom tau. Polom to janğom ma wain to jambô ma aiñ to katêkwi ma lêp. ⁹ Anğa gamêñ tonanğ aôm ôniñ polom e êôc aôm tônğ ma ôpô lêna gêñ tenğ atom. Gamêñ tau ñapoc gédêñ ki jejec ma aôm oc ôkwê ki kokoc anğa gamêñ tau ñalôc. ¹⁰ Aôm ôniñ gêñ e êôc aôm tônğ ma ôlambiñ Apômtau, aôm nê m Anôtô, gebe kékêñ gamêñ ñjam gédêñ aôm.

Lau Israel sejoy taunğ gebe sêliñ nêñ Anôtô siñ atom

¹¹ “Ojoy taôm gebe ôliñ Apômtau, aôm nê m Anôtô, siñ atom. Amboac tonanğ ôngôm êné binjsu to ñagôliñ ma jatu, tañ galoc kajatu aôm nañ, ñanô êsa. ¹² Aôm embe ôniñ gêñ e êôc aôm tônğ to ôngônğ andu ñjam, tañ kôkwê nañ, ¹³ ma embe nê m bulimakao to domba ñatorñ têt u taêsam ma nê m silber to gold êtu kapôêñ to nê m gêñ samob êtu taêsam, ¹⁴ go nê m ñalêlôm etoc tau sa e ôliñ Apômtau, aôm nê m Anôtô, siñ atom, gebe enğ tec gêwê aôm kôs a anğa Aiguptu, tañ kêt u andu kapoacwalôña nañ, gômôêñ. ¹⁵ Eñ gêwê aôm golom-golom gamêñ sawa kapôêñ to kaiñ tenğ. Moac ñaclai to alidêbu sêmoa gamêñ tau ma bu masi e nom gêôc kékôc-kékôc. Mago enğ kékêñ bu kêsa poctêmui aôm gônôm. ¹⁶ Eñ gêlôm aôm anğa gamêñ sawa ña mana, tañ tamami sêjam kauc nañ, gebe êkôniñ to ênsaê aôm, ma êmoasiñ aôm êtu ñamu. ¹⁷ Ôlic taôm gebe ôsôm binj tonec ênêc nê m ñalêlôm gebe Aêñoc ñaclai to lemoc ñajana kékêñ aê katu ñac tolêlôm, nec atom. ¹⁸ Taêm ênam Apômtau, aôm nê m Anôtô, gebe enğ tec kékêñ ñaclai gédêñ aôm, tec kôtu ñac tolêlôm. Eñ gêgôm gêñ tau gebe êngôm poac, tañ kêmoatiñ gédêñ tamami nañ, ñanô êsa amboac asaê galoc. ¹⁹ Galoc aê jakêñ puc aôm, gebe aôm embe ôliñ Apômtau, aôm nê m Anôtô, siñ to ôndanğuc anôtô i jaba ma ônam sakiñ êsêac to otenğ mec êndêñ êsêac, go ônaña binj ñanô genğ. ²⁰ Aôm embe tañjam wamu Apômtau, aôm nê m Anôtô, awa atom, oc ônaña ôtôm lau tomôkê-tomôkê, tañ Apômtau kêsêlêñ gêmuiñ aôm ma gesenğ êsêac su nañ.

9

Apômtau oc ensenğ bu-m Kanaanja su

¹ “O Israel, ôñô acgom, galoc aôm gobe olom bu Jordan gebe naôs a gamêñ tau ma ôjanda lau tomôkê-tomôkê kapôêñ to ñajana sêlêlêc aôm su ma ôku malac kapôêñ totunğôm baliñ, tañ ñatêpôê jadiñgenğ undambê nañ, tulu. ² Oc ôjanda lau Anakim. Aôm kôjala êsêac gebe lau-m kapôêñ to lau waso-waso. Aôm gônğ lau sêsôm binj kêpi êsêac gebe ‘Asa oc êtôm gebe êkô ñajana êtu Anak latuiña.’ ³ Amboac tonanğ galoc ôjala, gebe Apômtau, aôm nê m Anôtô, elom êmuiñ aôm. Eñ kêtôm ja, tañ kêdanğac gêñ nañ. Eñ êsêlêñ êmuiñ aôm ma ensenğ

êsêac su to êku êsêac tulu, tec aôm ôjanda êsêac to onsenj êsêac su sebenj êtôm Apômtau, aômnêm Anôtô, gêjac mata gêdêj aôm.

⁴ “Êndêj tanj Apômtau, aômnêm Anôtô, êsêlêj êmuñ aôm ma êjanda êsêac su nanj, ôsôm binj tonec ênêc nêm ñalêlôm gebe Apômtau kékêj gamêj tonec kêtû aêacnêj gamêj gêjô aêacnêj ñajam nec atom. Apômtau êsêlêj êmuñ aôm to êjanda lau-m tonanj su êtu êsêacnêj secña. ⁵ Aôm ôsa gamêj tonec e êtu aômnêm gamêj êtu nêm binj gêdêjña me êtu nêm ñalêlôm ñakêjñkêjña atom, masianô. Apômtau, aômnêm Anôtô, êsêlêj êmuñ aôm ma êjanda lau-m tonanj êtu êsêacnêj secña. Ma tenj, enj gebe êñgôm binj, tanj kêtôc lêma gêdêj tamami Abraham agêc Isak ma Jakob nanj, ñanô êsa.

Lau Israel sêli awen sa anja lôc Horeb

⁶ “Amboac tonanj ôjala gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêj gamêj ñajam tonec êtu aômnêm gamêj êtu nêm binj gêdêjña atom, gebe aôm ñac gêsômtêkwa ñatonj. ⁷ Taêm ênam ma ôlinj sinj atom, gebe gôgôm Apômtau, aômnêm Anôtô, têtac ñandanj kêsa anja gamêj sawanja. Gêdêj tanj awi Aiguptu sinj e mênjaô lasê gamêj tonec nanj, ali awem sa gêdêj Apômtau ñapanj. ⁸ Amac agôm Apômtau têtac ñandanj kêsa anja lôc Horeb e têtac ñandanj ñanô ma gebe ensenj amac su. ⁹ Aê kapi lôc gaja gebe jakôc poc tapa. Poc tapa tau poac, tanj Apômtau kêmoatinj gêdêj amac nanj, ñapoc tapa. Aê gamoa lôc gelejña 40 to gêbêcauc 40 ma gaenj to ganôm gêj tenj atom. ¹⁰ Ma Apômtau kékêj poc tapa luagêc tonanj gêdêj aê. Anôtô tau lêma keto binj kêsêp. Enj keto binj samob, tanj kêsôm gêdêj amac kêsa anja ja ñalêlôm gêmêj gêdêj bêc, tanj akac sa amoa lôc nanj. ¹¹ Gelejña 40 to gêbêcauc 40 gêbacnê, go Apômtau kékêj poc tapa luagêc, tanj kêtû poac tau ñapoc tapa nanj, gêdêj aê. ¹² Go Apômtau kêsôm gêdêj aê gebe ‘Ajôc, ôndi, ôsêp sebenj ôna, gebe nêm lau, tanj gôwê êsêac anja Aiguptu sêmêj nanj, sêgôm sec. Êsêac sêwi intêna, tanj aê kajatu êsêac gebe sêsa nanj, sinj sebenj. Êsêac sêpac ki gêwê ma sêmasanj nêj ñakatu tenj.’

¹³ “Ma Apômtau kêsôm binj tenj gêwinj gêdêj aê gebe ‘Aê galic lau tônê ma kajala êsêac gebe lau gêsunjtêkwa ñatonj sec. ¹⁴ Ôwi aê sinj gebe jansenj êsêac tonêj ñaêgenj su anja umbonj ñalabu. Go jakêj aôm ôtu lau-m kapôêj to ñajanja ôlêlêc êsêac su.’ ¹⁵ Amboac tonanj aê kasêp anja lôc gamêj, ma ja kêsa lôc tau. Ma aê kakôc poac ñapoc tapa luagêc ña lemoc lulugenj. ¹⁶ Go galic gêj tau. Amac agôm sec gêdêj Apômtau, amacnêm Anôtô. Amac apac ki gêwê ma amasanj nêm bulimakao ñalatu ñakatu to awi intêna, tanj Apômtau kêjatu amac gebe asanja nanj, sinj sebenj. ¹⁷ Tec aê kakôc poc tapa luagêc tau ña lemoc lulugenj ma kabalinj gêj tau sinj e gêjac popoc gêc amac lanjômnêmña. ¹⁸ Go aê gau tau gaêc Apômtau lanjônêmña gelej 40 to gêbêcauc 40 kêtôm gagôm gêdêj ñasawa tenj su. Aê gaenj to ganôm gêj tenj atom kêtû amacnêm sec samob, tanj agôm nanjña. Amac asa lêj, tanj gêjac Apômtau mataanô ñajam atomanô nanj, e agôm enj têtac ñandanj kêsa. ¹⁹ Gebe aê katêc Apômtaunê têtac ñandanj to têtac kébôli auc gêdêj amacña, tanj kékac enj gebe ensenj amac su nanj. Mago Apômtau kékêj tanja aê gêdêj ñasawa tonanj kêtiam. ²⁰ Ma Apômtau têtac ñandanj gêdêj Aron gêwinj ma gebe ensenj enj su amboac tonanjenj. Tec gêdêj ñasawa tonanj katenj enj kêtû Aronja gêwinj. ²¹ Go aê kakôc bulimakao ñalatu, amac lememe ñakôm sec tonanj ma kakêj ja genj, go katuc popoc ma kalêsim e kêtôm kekop, ma kapalip ñakekop tau kêsêp bu, tanj keselenj anja lôc kêsêp gêmêj nanj.

22 “Anja Tabera to Masa ma Kibrot-Hatawa amac agôm Apômtau têtac njanđan kêsâ amboac tonanġen. 23 Ma gêdêġ taġ Apômtau kêsakinġ amac anġa Kades-Barnea nanġ, kêsôm gebe ‘Api ana ma akôc gamêġ, taġ kakêġ gêdêġ amac, gebe êtu amacnêġ gamêġ nanġ,’ amac ali awem sa gêdêġ Apômtau, amacnêġ Anôtô, nê biġsu ma akêġ gêwiġ enġ to taġnem wamu enġ awa atom. 24 Aê kajala amac ali awem sa gêdêġ Apômtau wanêcġenġ e mênġgêdêġ galoc. 25 Amboac tonanġ aê gau tauc gaêc Apômtau laġônêġmġa kêtôm gelerġġa 40 to gêbêcauc 40, gebe Apômtau kêsôm, gebe oc enseġ amac su. 26 Ma aê kateġ mec gêdêġ Apômtau gebe ‘O Apômtau Anôtô, onseġ nêġ lau to nêġ gêġlênsêġm su atom. Aôm gôġam êsêac kêsi ġa nêġ ġaclai kapôêġ to gôwê êsêac ġa lêmam ġajana sêsa anġa Aiguptu sêmêġ. 27 Taêm ênam nêġ sakinġwaga Abraham agêc Isak ma Jakob. Matam ê lau tonanġ nêġ gêsuntêkwa ġatonġ to nêġ geo ma nêġ sec atom, 28 gebe lau anġa gamêġ, taġ aôm gôwê aêac asa amêġ nanġ, oc sêsôm gebe “Êsêacnêġ Anôtô kêtôm, gebe êwê êsêac nasêô lasê gamêġ, taġ gêġac mata gêdêġ êsêac nanġ, atom. Enġ têtac gedec êsêac, tec gêwê êsêac sêsa gamêġ sawa sêġa, gebe ênac êsêac êndu anġa tônê.” 29 Mago êsêac têtû nêġ lau to nêġ gêġlênsêġm sugac. Aôm kômêtôc lêmam ma gôwê êsêac ġa nêġ ġaclai kapôêġ sêsa sêmêġ.’

10

Apômtau kêmasanġ poc tapa kêtû luagêcġa

1 “Gêdêġ ġasawa tonanġ Apômtau kêsôm gêdêġ aê gebe ‘Ôpa poc tapa luagêc êtôm ġamataġa, go ôpi lôc ôndêġ aê ômôêġ ma ômansanġ katapa teġ ġa ka. 2 Ma aê gabe jato biġ, taġ kato kêsêp poc tapa ġamataġa, tê gôġac popoc nê, êsêp poc tapa tau su, go ôkêġ êsêp katapa tau.’ 3 Tec aê kamasanġ katapa ġa kaleloġ ma kapa poc tapa luagêc kêtôm ġamataġa, go kakôc poc tapa luagêc tau ġa lemoc ma kapi lôc gaja. 4 Ma enġ keto biġ kêsêp poc tapa tonanġ kêtôm keto kêsêp poc tapa ġamataġa. Apômtau keto biġsu 10, taġ kêsôm gêdêġ amac kêsâ anġa ġa ġalêlôm gêmêġ gêdêġ taġ akac sa amoa lôc nanġ. Keto su, go kêkêġ gêdêġ aê. 5 Go kakac tauc ôkwi ma kasêp anġa lôc gamêġ e kakêġ poc tapa luagêc kêsêp katapa, taġ kamasanġ nanġ. Poc tapa ġêc katapa ġêc, kêtôm Apômtau kêġatu aê.”

6 (Lau Israel dêdi anġa Berot-Bene-Jakan sêsêlêġ sêġa ġasêsa Mosera. Anġa tônê Aron gêmac êndu. 7 Anġa tônê êsêac dêdi ġasêsa Gudgoda. Anġa Gudgoda êsêac dêdi ġasêsa Jotbata, anġa gamêġ tonanġ bu ġagêdô kêpoac. 8 Gêdêġ ġasawa tonanġ Apômtau kêġalinġ Lewinê gôlôacmôkê sa, gebe sêmbalanġ Apômtaunê katapa poacġa ma sêkô Apômtau laġônêġmġa to sênam sakinġ enġ ma sênam mec lau ġa ênê ġaê. Kôm tonanġ êsêac sêġam e mênġgêdêġ galoc. 9 Kêtû tonanġġa Lewi gêwê kainġ nom to gêġlênsêġm gêwiġ nê lasitêwai atom. Apômtau tau kêtû nê gêġlênsêġm kêtôm Apômtau, aôm nêġm Anôtô, tau kêsôm gêdêġ enġ.)

10 “Aê gamoa lôc gelerġġa 40 to gêbêcauc 40 kêtôm ġamataġa ma Apômtau kêkêġ taġa aê gêdêġ ġasawa tonanġ kêtiam. Apômtau gebe enseġ aôm su atom. 11 Ma Apômtau kêsôm gêdêġ aê gebe ‘Ôndi, ôsêlêġ ômuġ lau tonec gebe sêsa gamêġ, taġ katôc lemoc gêdêġ êsêac tamenġi, gebe ġakêġ êndêġ êsêac nanġ, ma gamêġ tau êtu êsêacnêġ gamêġ.’

Gêġ, taġ Anôtô taê kêka gebe Israel sêġġôm nanġ

12 “O Israel, galoc Apômtau, aôm nêġm Anôtô, taê kêka gêġ ondoc anġa aôm nêġm. Enġ taê kêka tagenġ tonec gebe ôtêc Apômtau, aôm nêġm Anôtô, ma ôsa

ênê lêr samob, têmtac êwiñ eñ ma ônam sakinj Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ¹³ ma ômansañ Apômtaunê binjsu to ñagôlin, tañ galoc kajatu aôm nañ, êtu tônia gebe ômoa ñajamgeñ. ¹⁴ Ôlic acgom, Apômtau, aômnêm Anôtô, kêtû undambê to undambê ñaundambê ma nom to gêñ nomña samob ñatau. ¹⁵ Mago Apômtau kêkêñ nê ñalêlôm gêdêñ tamamigeñ to têtac gêwiñ êsêacgeñ. Ma eñ kêjalij êsêacnêñ wakuc, amac taômgeñ, sa anja lau tomôkê-tomôkê samob nêñ e mênjgêdêñ galoc. ¹⁶ Amboac tonañ anam taôm ôkwi e nêm ñalêlôm êtu selec ma awi gêsômtêkwa ñatoñ sinmaj. ¹⁷ Gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, eñ anôtôinêñ Anôtô to apômtaunêñ Apômtau. Eñ Anôtô kapôêñ ma ñajaña kaiñ teñ. Eñ kêpuc openj lau atom to gedec lau sêjac papac eñ ña nêñ awa. ¹⁸ Eñ kêmêtôc mosêbu to awêtuc nêñ binj solopgeñ. Eñ têtac gêwiñ ñac jaba ma kêkêñ mo to ñakwê gêdêñ eñ. ¹⁹ Amboac tonañ têmtac êwiñ lau jaba amboac tonañgeñ, gebe amac amoa amboac lau jaba gêdêñ tañ anjôn gamêñ Aiguptuna nañ. ²⁰ Ôtêc Apômtau, aômnêm Anôtô, ma ônam sakinj eñ to ôsap eñ tônia ma otoc lêmam ôsam eñ taugenj nê ñaê. ²¹ Eñ kêtû aômnêm lambij ñam. Eñ kêtû aômnêm Anôtô, tañ gêgôm gêñsêga kaiñ teñ nañ, matamanô gôlic. ²² Aôm tamami sêsêp Aiguptu sêja, êsêac lau 70geñ. Ma galoc Apômtau, aômnêm Anôtô, kêkêñ aôm kôtu taêsam amboac utitalata undambêña.”

11: 1-32 Mose gêlêñ binj lau Israel gebe sêlij Anôtônê gêñsêga ñamoasinj sinj atom. Ma eñ gêwa sa gêdêñ êsêac gebe êsêac embe tañeñ wamu Anôtô oc têtap ênê moasinj toê-toê sa.

12

Sênam sakinj Anôtô anja ñamala tagengeñ

¹ Go Mose kêsôm gebe “Binjsu to ñagôlin gebe anjôm ñanô êsa anja gamêñ, tañ Apômtau, amac tamemi nêñ Anôtô, kêkêñ gêdêñ amac awê kaiñ nañ, tau tonec. Ajop binj tau êndêñ bêc samob, tañ amac amoa matem jali anja nom nañ. ² Anseñ tentenlatui, tañ amac oc aku tulu nañ, nêñ gamêñ sêjam sakinj nêñ anôtô jabaña anja lôc ñatêpôê to ñabau ma ajuntêna su samucgeñ binjñanô. ³ Akac nêñ altar su ma atuc nêñ alê popoc to akêñ ja êniñ nêñ ñakatu Aseraña ma amakinj nêñ anôtôinêñ ñakatu to anseñ êsêacnêñ ñaê su anja gamêñ tonañ. ⁴ Amac anjôm êndêñ Apômtau, nêm Anôtô kêtôm êsêac sêgôm nañ, atom. ⁵ Mago amac oc andêñ gamêñ, tañ Apômtau, êjalij sa êtu amacnêm gôlôacmôkê samob nêñ nañ, gebe êtu ênê ñaê ñamala. ⁶ Andêñ gamêñ tonañgeñ ajonj nêm daja to da ñagêdô ma nêm gêñ lemenlu-lemenlu ñatagenj-tagenj ñada to nêm da samob, tañ abe akêñ nañ, ma da danje to da tônia ma da bôc ñamêc samobña ana. ⁷ Ma anja tonañ amac anij gêñ amoa Apômtau, nêm Anôtô lañônêmña to atu samuc to nêm gôlôacña êtu gêñ samobña, tañ agôm ma Apômtau gêjam mec amac nañ. ⁸ Anjôm gêñ tau êtôm aêac dagôm gêdêñ ocsalô tonec nec atom, gebe amac samob agôm nêm gêñ kêtôm taôm taêm gêjam to alic ñajam nañ. ⁹ Gebe amac jaalêwanj taôm to atap nêñ nomlênsêm, tañ Apômtau, nêm Anôtô gebe êkêñ êndêñ amac nañ, sa su atom tagenj. ¹⁰ Mago embe alom bu Jordan ma anjôn gamêñ, tañ Apômtau, nêm Anôtô êkêñ êndêñ amac awê kaiñ nañ, ma enseñ amacnêm ñacjo samob, tañ sêñgi amac auc nañ, su gebe alêwanj taôm e amoa towamagenj. ¹¹ Go akôc nêm gêñ samob, tañ kajatu amac nañ, amêñ gamêñ tau, tañ Apômtau, nêm Anôtô, êjalij sa gebe

étu êné ñaé ñamalana. Akôc nêma daja to da ñagêdô ma nêma gêñ lemenju-lemenju ñatageñ-tageñ ñada to nêma da, tañ ñalêlôm êkac amac gebe akêñ nañ, to da, tañ akêñ étu danje to tôp anac mata êndêñ Apômtau nañ. ¹² Ma amac to nêma latômio to ñac ma nêma sakinjwagao to ñac ma lau Lewi, tañ sêngôñ nêma malac, mago sêwê kainj nomlênsêma sêwiñ amac atom nañ atu samuc Apômtau, amacnêma Anôtô. ¹³ Ojop taôm gebe ôkêñ nêma daja anja gamêñ, tañ ôlic nañ palinj-palinjgeñ atom. ¹⁴ Ôkêñ nêma daja anja gamêñ tageñ, tañ Apômtau oc êjaliñ sa anja nêma gôlôacmôkê nêñ teñ. Anja tonaj amac akêñ nêma daja ma anjôm gêñ samob, tañ kajatu amac nañ, ñanô esa.

¹⁵ “Mago aôm ôtôm gebe ômbuc to ôniñ ñamêsôm anja nêma malac samob êndêñ-êndêngeñ étôm nêma ñalêlôm êkac aômña ma êtôm moasiñ, tañ Apômtau, nêma Anôtô kékêñ gêdêñ aôm. Lau selec to selec atom nañ lulugeñ têtôm gebe sêniñ tonaj amboac noniñ saleñña to mojava. ¹⁶ Tageñ dec tec ôniñ atom, ôkêc siñ êsêp nom amboac kôkêc bu siñ. ¹⁷ Aôm ôniñ polom ma ônom wain to katêkwi lemenju-lemenju ñatageñ-tageñ anja nêma malac atom. Ma ôniñ bulimakao to domba ñamêc ma da danje to da, tañ nêma ñalêlôm êkac aômña gebe ôkêñ nañ, ma gêñ ñagêdô, tañ gobe ôkêñ étu da nañ, anja nêma malac atom amboac tonajgeñ. ¹⁸ Mago aôm to nêma latômio to ñac ma nêma sakinjwagao to ñac ma ñac Lewi, tañ êngôñ nêma malac êwiñ aôm nañ, aniñ amoa Apômtau, nêma Anôtô lañônêma anja gamêñ, tañ Apômtau, nêma Anôtô êjaliñ sa ma amac atu samuc amoa Apômtau, nêma Anôtô lañônêma étu lemema ñakôm ñanôña. ¹⁹ Ajop taôm gebe aliñ nêma ñac Lewi siñ êndêñ ñasawa samucgeñ, tañ amoa nêma gamêñ nañ atom.

²⁰ “Apômtau, nêma Anôtô embe êkêñ gamêñ esewec étu kapôêñ étôm eñ gêjac mata gêdêñ aôm ma bôc êjô aôm e ôsôm gebe ‘Aê gabe janiñ bôc,’ nañ ôniñ étôm ñalêlôm êkac aômña. ²¹ Mago gamêñ, tañ Apômtau, nêma Anôtô êjaliñ sa gebe êné ñaé êné anja tonaj nañ, ênéc jaêcgeñ êlêlêc aôm, go aôm taôm ôtôm gebe ômbuc nêma bôc teñ, tañ Apômtau êkêñ êndêñ aôm étôm aê kajatu aôm nañ. ²² Ôniñ amboac sêniñ noniñ saleñña to mojava. Lau selec me selec atom lulugeñ têtôm gebe sêniñ. ²³ Mago ojop gebe ôniñ dec êwiñ atom gebe tamoa materj jali ñam kêsêp dec ñalêlôm, tec ôniñ materj jali ñam êwiñ ñamêsôm atom. ²⁴ Ôniñ atom, ôkêc siñ amboac tasêwa bu siñ êsêp nom. ²⁵ Ôniñ atom. Embe ôngôm gêñ, tañ ênac Apômtau mataanô ñajam, go aôm to nêma wakuc amoa ñajam. ²⁶ Mago gêñ, tañ aôm gôjac mata ma gôjam dabunj gêdêñ Apômtau nañ, aôm ôkôc ôna gamêñ, tañ Apômtau êjaliñ sa nañ. ²⁷ Ma ôkêñ nêma daja ñamêsôm to dec ênsac Apômtau, nêma Anôtô nê altar ñaô. Dec tau oc sêkêc êpi Apômtau, nêma Anôtô nê altar, mago ñamêsôm tau aôm ôtôm gebe ôniñ. ²⁸ Mago ojop taôm to ôkêñ tañam biñ samob, tañ kajatu aôm nañ ñapep. Embe ôngôm gêñ samob, tañ Apômtau, nêma Anôtô êlic to ênac eñ mataanô ñajam nañ, go aôm to nêma wakuc amoa ñajam ñapanjgeñ.”

Jao kêtua lau samuc nêñ sakinj anôtôi jabaña

²⁹ “Êndêñ tañ Apômtau, nêma Anôtô, enseñ tentenlatui êmuñ aôm anja gamêñ, tañ aôm ôsêlêñ ôsa gebe ôku êsêac tulu nañ, ma êndêñ tañ aôm ôku êsêac tulu ma ôngôñ nêñ gamêñ nañ, ³⁰ go ojop taôm gebe lakô, tañ gêjac êsêac nañ, ênac aôm atom. Apômtau êku êsêac tulu êmuñ aôm, tec ôtêku êsêac ma ôkip êsêacnêñ anôtôi jaba ñam sa atom. Mago asôm biñ tonec gebe ‘Lau tonaj sêjam sakinj nêñ anôtôi amboac ondoci. Aê gabe jangôm étôm êsêac sêgôm nê

atom.’ ³¹ Ôngôm tonan êndêñ Apômtau, nêñ Anôtô atom. Êsêac sêgôm gebe gêñ samob, tan Apômtau, nêñ Anôtô têtac gedec ma gêlic amboac gêñ alôb-alôb nan, gêdêñ nêñ anôtôi jabaña. Êsêac sêkêñ nêñ latunjo to ñac ja geñ kêtú tetoc nêñ anôtôi jaba saña su. ³² Gêñ samob, tan aê kajatu aôm gebe ôngôm nan, ôngôm ñanô êsa ñapepgeñ. Ôñac têku binj tenj ma onseñ binj tenj su atomanô.

13

¹ “Embe propete tenj êndi sa anga amac ñalêlôm me ñac tenj, tan gêc mê nan, êtôc gêñsêga me gêñtalô tenj êndêñ aôm ² ma gêñsêga to gêñtalô, tan enj kêtôc gêdêñ aôm nan ñanô êsa ma enj embe êsôm gebe ‘Tandanguc anôtôi jaba ñagêdô ma tanam sakinj êsêac’, tan ajam kauc êsêac gêmun nan, ³ go ôkêñ tanjam propete me ñac tanj gêc mê tonan nê binj atomanô, gebe Apômtau, amacnêñ Anôtô kêsêac amac e ajala gebe têtac gêwinj Apômtau, nêñ Anôtô tonêñ ñalêlôm samuc ma nêñ katôm samuc me masi. ⁴ Andanguc Apômtau, nêñ Anôtô ma atêc enj to ajop ênê binjsu ma tanjam wamu ênê awa to anam sakinj enj ma asap enj tônj. ⁵ Mago propete me ñac, tanj gêc mê tonan êmac êndu gebe enj gêli nêñ ñalêlôm sa gêdêñ Apômtau, amacnêñ Anôtô, tanj kêkôc amac su anga gamêñ Aiguptunja ma gêjam aôm kêsi anga andu kapoacwalôña nan, ma enj kêkêli aôm gebe ôwi lêñ tau, tanj Apômtau, nêñ Anôtô kêjatu aôm gebe ôsa nan sinj. Amboac tonan aôm onseñ sec, tanj gêc amac ñalêlôm nan su.

⁶ “Lasim, tênam latu me nêñ latômo to ñac me nêñ awê, tanj têtac gêwinj enj nan, me nêñ ñac tenj, tanj gôlic enj amboac taômnêñ ñatê ñagêdô nan embe êlêtôm aôm kelecgeñ ma êsôm gebe ‘Tana ma tanam sakinj anôtôi jaba manj’ ⁷ lau tanj sêngônj sêgi aôm auc sêngônj dambê me jaêc me sêmoa nom ñamakerñ tonec me ônê nan, nêñ anôtôi ñagêdô, tanj aôm me nêñ tamamî sêjam kauc nan, ⁸ go ôkêñ êwinj enj me ôkêñ tanjam enj me taêm walô enj me ônam enj kêsi me ônsa enj auc atom, ⁹ mago ôñac enj êndumanj. Aôm lêmam êpi enj êtu ñamata gebe enj êmac êndu ma lau samob sênac enj sêwinj. ¹⁰ Ôtuc enj êndu ña poc gebe enj kêsêac gebe êkac aôm su anga Apômtau, nêñ Anôtô, tanj kêkôc aôm kôsa anga gamêñ Aiguptunja, anga andu kapoacwalôña nan. ¹¹ Go lau Israel samob sêñô binj tonan e têtêc tanj gebe sêngôm gêñ tenj amboac tonan anga amac ñalêlôm êtiam atomanô.”

13:12–18:13 Binjsu to ñagôlinj, tanj ênam gôlinj lau Israel nêñ lêñ nomña to nêñ sakinj omña nan, ñakôninña kêsêp môkêlatu tonec.

18

Anôtô gêjac mata propete tenj amboac Mose. Propete ñanô to propete dansan

¹⁴ “Go Mose kêsôm gebe “Lau tanj aôm ôkôc nêñ gamêñ su nan, samob sêkêñ tanjen gêdêñ lau-seoc-binj-lasêwaga to mectomanj, mago Apômtau, nêñ Anôtô, kêkêñ gêwinj gebe ôngôm gêñ amboac tonan atom. ¹⁵ Apômtau, nêñ Anôtô, oc êñu nêñ propete tenj sa anga nêñ lasitêwai nêñ êtôm aê. Akêñ tanjen enmanj. ¹⁶ Binj tonan aôm taôm kotenj anga Apômtau, aômnêñ Anôtô nê gêdêñ noc akac saña anga lôc Horeb. Aôm kôsôm gebe ‘Aê gabe janô Apômtau, aêñoc Anôtô, nê awa êtiam atom to jalic ja kapôñ tonec êtiam atom, gebe jamac êndu atom.’ ¹⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Binj samob, tanj êsêac sêsôm nan, sêsôm jagêdêñgeñ. ¹⁸ Aê oc janj êsêacnêñ propete tenj sa anga nêñ lasitêwai nêñ êtôm aôm, ma jakêñ ñoc binj êsêp enj awasunj ma êsôm binj samob, tanj jajatu enj nan, êndêñ êsêac sêñô. ¹⁹ Ma lau samob, tanj sêkêñ tanjen aêñoc binj, tanj enj oc êsôm

ênam aê aoc nanj atom, aê tauc oc jajatu êsêac gebe sêwa nêj binj sa. ²⁰ Mago propete tej embe êsôm binj, tanj kajatu nanj atom ênam aê aoc, me êsôm binj ênam anôtôi jaba awenj nanj, propete tonanj enj êmac êndu ênaja.' ²¹ Aôm embe taêm ênam ênêc nê m ñalêlômgenj gebe 'Aêac tajala binj, tanj Apômtau kêsôm atom nanj, êpi asagenj', ²² go anô acgom, propete tej embe êsôm binj ênam Apômtau awa, mago binj tau êtu anô me êtu tòn atom, go ajala gebe binj tonanj Apômtau kêsôm atom. Propete amboac tonanj ketoc tau sa, tec ôtêc enj atom."

19:1-14 Mose kêjatu nê lau gebe sêjalij malac ñagêdô sa anja Kanaan êtu malac lamunja. Lau tanj sêjac ñamalac tej êndu, mago sêgôm amboac lêlêgenj nanj têtôm gebe sê lamu malac tonanj ma lau-sêkac-kamocgôcwaga têtôm gebe sênac êsêac êjô atom.

19

Lau-sêwa-binj-sawaga nêj ñagôlinj

¹⁵ Go Mose kêsôm gebe "Ñac tej embe êngôm sec tej ma êtap ñakeso to geo tej sa, go ñac-gêwa-binj-sawaga tagenjenj êtôm atom gebe enj taugenj êwa binj tonanj sa. Ñac luagêc me télêac, tanj sênô to sêlic gêj tau sêwinj nanj, sêpuc binj tau tòn amboac tonangenj acgom. ¹⁶ Embe ñac-êwa-binj-sawaga alôb-alôb tej êndi sa ma ênja binj tej êpi ñac tej gebe kêgêli binjsu, ¹⁷ go ñac tobinj lulugenj mênjsêkô Apômtau lanjônê m ma dabunwaga agêc mêtôcwaga, tanj sênam kôm êndênj bêc tonanj nanj, sêwinj êsêagêc. ¹⁸ Lau mêtôcwaga sêkip binj sa ñapepenj ma ñac-gêwa-binj-sawaga embe ñac dansanj tej ma ênja binj eso, ¹⁹ go amac anjôm gêj, tanj enj taê gêjam gebe êngôm êndênj nê lasitêwa nanj, êpi enj taugenj ma onsenj gêj sec, tanj gêc amac ñalêlôm nanj, su amboac tonanjenj. ²⁰ Ma lau ñagêdô sênô ma têtêc tauj gebe sêngôm gêj sec tej amboac tonanj ênêc amac ñalêlôm êtiam atom. ²¹ Têmtac êtu lêsi atom. Ñamalac êjô ñamalac. Mataanô êjô mataanô. Ma luluj êjô luluj to lêma êjô lêma ma akainj êjô akainj."

20:1-23:20 Binjsu ñagêdô ñakôninja kêsêp môkêlatu toney. Binjsu ñagêdô kêkanônj binj sinja, ñagêdô kêmasanj binj gêj lênsêmnja, ñagêdô gêwa lauo to ñac nêj lêj sêmoa sêwinj tauj tonênj ñalêlôm ñawagenja sa.

24

Lauo to ñac nêj binj sêwi tauj sinja

¹ "Ñac tej embe ênam awê sa ma êmoa êwinj enj e awê tau ênac ñac mataanô ñajam atom, gebe kêtap awênê keso kainj tej sa, nanj eto papia sêwi tauj sinja tej ma êkênj êsêp awê tau lêma to êsakinj enj êwi ênê andu sinj. ² Ma awê tau embe êwi ñacnê andu sinj ma ênam ñac wakuc tej, ³ ma ñac wakuc tau embe endec enj to eto papia sêwi tauj sinja ma êkênj êsêp awê tau lêma to êsakinj enj êwi ênê andu sinj amboac tonanj, me ñac wakuc, tanj gêjam enj kêtû nê awê nanj, embe êmac êndu, ⁴ go awênê akwenj ñamataja, tanj kêsakinj enj gêc gêja nanj, ênam awê tau êtu nê awê êtiam atom, gebe awê kêtû sec su. Apômtau gêlic gêj amboac tonanj kêtôm gêj alôb-alôb. Anjôm gamênj, tanj Apômtau, amacnê m Anôtô, kêkêj gêdênj amac kêtû nê m nomlênsêm nanj, êtu sec atom.

⁵ "Ñac, tanj gêjam awê wakucgenj nanj, ênac sinj êwinj sinjwaga to êwê kainj kôm gôlôacnja tej atom. Enj êmoa ñaôma jala samuc tej, gebe êsêagêc nê awê, tanj gêjam nanj, têtû samuc tauj.

⁶ “Aôm embe ôkêñ gêñ tej êndêñ ñac tej êtu ênê tôp, nanj ôkôc ênê poc êlai polomña êtu kamaclaunj atom. Embe ôñgôm amboac tonanj, oc ôkôc ênê gêñ, taj êpuc enj tôñ gebe êmoa mata jali nanj su.

⁷ “Ñac tej embe êjanjo ñac Israelña tej su ma êkêñ enj êtu gêñôma me êkêñ lau sênam ôli enj, nanj enj êmac êndu. Ôñgôm amboac tonanj gebe onsenj lêñ sec tonanj su anja nêñ ñalêlôm.

⁸ “Embe kamocbôm êñgôm aôm, nanj ojop taôm gebe ôndanjuc binj samob, taj dabunwaga sêsôm êndêñ aôm nanj. Ôñgôm êsêacnêñ binj ñanô êsa tomalagenj êtôm ñagôlinj, taj aê kakêñ gêdêñ êsêac nanj. ⁹ Taêm ênam gêñ, taj Apômtau, nêñ Anôtô, gêgôm gêdêñ Míriam gêdêñ taj amac asa anja Aiguptu amêñ nanj.

Bijsu ñagêdô

¹⁰ “Aômnêñ ñac wacbanj aômña embe êpô lêna gêñ tej ma etenj aôm, gebe ônam enj sa e tau êtap gêñ sa gebe êkêñ êjô gêñ, taj kêkôc anja aômnêñ nanj, go ôpi ênê andu ôna ma ôkôc tôp ñakamaclaunj atom. ¹¹ Ôkô olonjenj, ma ñac, taj ketenj gêñ anja aômnêñ nanj, êkôc kamaclaunj êndêñ aôm êwac. ¹² Enj embe ñac ñalêlôm sawa ma êkêñ nê ñakwê êtu kamaclaunj, go ônêc bêc tonjakwê tau atom. ¹³ Êndêñ taj oc naêsêp nanj, ôkêñ ênê kamaclaunj êmu êndêñ enj êna, gebe ênêc bêc tonê ñakwêgenj ma ênam mec aôm. Embe ôñgôm amboac tonanj, go Apômtau, aômnêñ Anôtô, êlic aôm amboac ñac gêdêñ.

¹⁴ “Ôkôninj sakinjwaga ñalêlôm sawa, taj kêpô lêna gêñ ma gêjam kôm kêtù ñaôlinja nanj, atom. Sakinjwaga tau embe nêñ lasitêwa tej, me ñac jaba tej, taj gêñgôñ nêñ malac nanj, ôkôninj enj atom. ¹⁵ Oc êsêp atomjenj, ma ôkêñ ñaôli êndêñ enj êjô ênê kôm bêc tonanjña su. Gebe enj ñac ñalêlôm sawa, tec kêkêñ mata ñaôli tau. Embe ôñgôm atom, oc enj awa ênac Apômtau êtu aômña e aôm ôwê kainj sec.

¹⁶ “Lau sênac tamenj êndu sêjô latunj nêñ geo atom ma sênac latunj êndu sêjô tamenjinêñ geo atom. Lau sênac lau êndu êtu tauñ nêñ secñagenj.

¹⁷ “Ônam ñagôlinj mêtôcña ôkwi êndêñ taj ômêtôc ñac jaba to mosêbu nanj atom ma ôkôc awêtucnê ñakwê êtu kamaclaunj atom. ¹⁸ Taêm ênam acgom, anja gamêñ Aiguptunja aôm kêtù gêñôma e Apômtau, aômnêñ Anôtô, gêjam aôm kési anja tônê. Kêtù tonanjña aê kajatu aôm, gebe ôñgôm binj tonec ñanô êsa.

¹⁹ “Aôm embe ônac kôm ñanô sa ma ôlinj polom logic tej sinj êkô kôm, go ômu ôna gebe ôkôc gêñ tau atom. Gêñ tau êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêñ gêñ, gebe Apômtau, aômnêñ Anôtô, ênam mec aôm to lêmam ñakôm samob. ²⁰ Ma embe okolonj katêkwi ñalêwê su, go okolonj ñakôninjña êtiam atom. Kanjanô ñagêdô tonanj êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêñ gêñ. ²¹ Ma embe ojon wainj ñalêwê anja kôm wainjña sa, go amboac tonanjgenj, ojon ñakôninjña êtiam atom. Ñanô ñagêdô tonanj êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêñ gêñ. ²² Taêm ênam acgom, anja Aiguptu aôm kôtu gêñôma, kêtù tonanjña aê kajatu aôm, gebe ôñgôm binj tonec ñanô êsa.

25

¹ “Embe ñac luagêc nêñ binj tej êlênsônj, go sêna sêmêtôc binj ñamala, ma mêtôcwaga sêmêtôc êsêagêc. Êsêac sêwi ñac tobinj masi sinj ma sêkêñ ñagêjô êndêñ ñac tobinj. ² Mêtôcwaga embe êlic êtôm gebe ñac tobinj êtap ñandanj sa, go êsôm êndêñ ñac tau, gebe êtap labôc ênêc enj lanjônêmña ma si enj ña sêm

êtom ênê keso. ³ Mêtôcwaga êlôc sa gebe si enj êtu dim 40, si enj êlêlêc dim 40 su atom. Embe si enj êlêlêc dim 40 su, go sêngôm aôm lasim tonarj maja êsa.

⁴ “Akic bulimakao kapoac, tarj kêka polom ñanô gêmoa narj, awasurj auc atom.

Lasi ênam têwanê awêtuc ñabirjsu

⁵ “Lasitêwai ñagêdô embe sêngôñ andu tagen ma terj embe latu masi ma êmac êndu, go ñac gêmac nê awêtuc ênam ñac jaba gamêñ tenja atom. Nê akweñ lasi êmoa êwiñ enj e ênam enj êtu nê awê êjô têwa su. ⁶ Awê tau embe êkôc latu ñacsêga, go ñapalê tau êwê kainj awênê akweñ ñamatarja, tarj gêmac êndu narj, nê ñaê, gebe ênê ñaê êmbacnê anja lau Israel nêñ atom. ⁷ Ma lasi embe endec ma ênam têwanê awêtuc atom, go têwanê awêtuc êna malacgêdô sêmêtôc biñja ma êsôm êndêñ laumata gebe ‘Ñoc akweñ lasi gedec, gebe têwanê ñaê ênêc tenjen anja lau Israel nêñ. Enj gedec gebe ênam aê êjô têwa su.’ ⁸ Go laumata malacña sêmôcêc ñac tau to sêlêñ biñ enj, ma enj embe êkô ñajanja ma êsôm gebe ‘Aê gadec gebe janam awê tonec,’ ⁹ go têwanê awêtuc êndêñ enj êna anja laumata lanjônêmña ma ênu atapa su anja ñac tau akainj to êkasôp êpi enj lanjônô ma êsôm gebe ‘Biñ amboac tonarj dangôm êndêñ lau samob, tarj sendec gebe sêkwê tewenjinê andu sa narj.’ ¹⁰ Lau Israel sê ñac amboac tonarj nê gôlôacnêñ ñaê gebe ‘Ñac, tarj sênu atapa su narj, nê gôlôac.’

Biñsu ñagêdô

¹¹ “Embe ñac luagêc sênac tarj sêmoa ma ñac terj nê awê ênsaê gebe ênam nê akweñ kêsi anja nê soño-soño nê ma êkôc ñac tau utianô tôñ, ¹² go taêm walô enj atom, ôndim ênê lêma êngic beb tagenj.

¹³ “Kidêbu kainj luagêc, ñawapac to ñagaô, ênêc nêmb atali ñalêlôm atom.

¹⁴ Ôkêñ dôñ tanam dôñ gêñña kainj luagêc saurj to kapôêñ ênêc nêmb andu atom.

¹⁵ Ôkôc kidêbu ñanô to jagêdêñ ma dôñ ñanô to jagêdêñ gebe aôm ômoa matam jali balingen anja gamêñ, tarj Apômtau, nêmb Anôtô, kêkêñ gêdêñ aôm narj.

¹⁶ Apômtau têtac gedec lau samob, tarj sêgôm gêñ dansen ma sêsau lau narj.

Jatu gebe sêkêñ ñagêjô êndêñ lau Amalek

¹⁷ “Taêm ênam gêñ, tarj lau Amalek sêgôm gêdêñ aôm gêdêñ tarj kôsa anja Aiguptu gômôêñ narj. ¹⁸ Êsêac têtêc Anôtô atom ma sêjac siñ gêdêñ aôm gêdêñ tarj aôm têkwam gêbac ma ôlim walô masi narj, ma sêjac nêmb lau samob, tarj sênu tarj su-su sêmoa ñamu narj êndu. ¹⁹ Amboac tonarj êndêñ tarj Apômtau, nêmb Anôtô, êlêwanj aôm anja nêmb ñacjo, tarj sêngôñ sêñji aôm narj ma êkêñ aôm ôngôñ nom êtu têlê, tarj enj gêjac mata gêdêñ aôm gebe êtu nêmb lênsêmb narj, go onsenj Amalek su e ñamôkê êmakop gebe ñamalac terj taê ênam êsêac êtiam atomanô. Ôliñ biñ tonarj siñ atomanô. * ñawapacña.

26

Sêniñ mo lasê to sêkêñ kôm ñanô terj ñanô-terj ñanô ñagôliñ

¹ “Êndêñ tarj ô lasê gamêñ tau, tarj Apômtau, aômnbêmb Anôtô, gebe êkêñ êndêñ aôm êtu nêmb nomlênsêmb narj, ma êndêñ tarj gamêñ tau êtu aômnbêmb gamêñ su e ôngôñ ôtu wakac narj, ² ôkôc kôm ñanô samob ñamêc ñagêdô, tarj ojon sa anja nêmb gamêñ, tarj Apômtau, aômnbêmb Anôtô, êkêñ êndêñ aôm narj, ma ôkêñ êsêp gadob terj. Go ôna gamêñ, tarj Apômtau, aômnbêmb Anôtô, oc êjaliñ sa, gebe êtu

* 25:19: Kidêbu lau ñanô nêñ ñaê kêtu dôñ tanam dôñ gêñ

ênê ñaê ñamala nan, ³ ma ôndêñ dabunwaga, tan sakin bêc tonanña ênac en ñawae nan, ôna ma ôsôm êndên en gebe 'Aê mêngaô lasê gamên, tan Apômtau kêtôc lêma gédên aêac tamenj gebe êkên êndên aêac nan.' ⁴ Go dabunwaga êkôc gadob su anja lêmam ma etoc ênêc Apômtau, aômnêm Anôtô, nê altar ñanêmña.

⁵ "Go ôc awam sa ma ôsôm ôkô Apômtau, aômnêm Anôtô, lanônêmña gebe 'Aê tamoc en ñac Aramña, tan kêsêlên gêjac laoc gamêngeñ. En kêsêp Aiguptu jagêmoa gamên tau amboac ñac jaba ten, nê lau luagêcgeñ. Ma anja tônê en kêtû lau-m kapôên to ñajaña ma nê lau têtû taêsam. ⁶ Mago lau Aiguptu sêgôm aêac kwalec to sêkônij aêac tôñ ma sejon aêac ña koleñ ñawapac ñanô. ⁷ Go tamôêc gédên Apômtau, aêac tamenjinên Anôtô, ma Apômtau kêkên tanja aêac awen. En gêlic aêac tamoa jageo to tajam koleñ ñawapac ma sêkônij aêac. ⁸ Go Apômtau kêmêtôc lêma ñajaña to gêwê aêac dawî Aiguptu sin. En gêgôm gên kain ten kêtakê lau ma gêgôm gêñtalô to gêñsêga. ⁹ Ma en gêwê aêac taô lasê gamên tonec ma kêkên gamên tau, tan su to lêp keselen nan, gédên aêac. ¹⁰ Ma galoc, o Apômtau, aê kakôc nom, tan aôm kôkên gédên aê nan, ñakôm ñanô ñamêc gamên.' Go otoc gêñ tau ênêc Apômtau, aômnêm Anôtô, lanônêmña ma oten mec êndên Apômtau, aômnêm Anôtô. ¹¹ Ma aôm to Lewinê gôlôac ma lau jaba, tan sêmoa sêwiñ aôm nan, atu samuc gêñ ñajam samob, tan Apômtau, amacnêm Anôtô, kêkên gédên amac to nêm gôlôac samob nan.

¹² "Êtôm jala têlêac-têlêacgeñ aôm ôkôc gêñ 10-10 ñatageñ-tageñ sa ma ôkên êtu da. Embe ôkên da tonan su êndên Lewinê gôlôac to lau jaba ma mosêbu to awêtuc, tan sêngôn nêm malac nan, sêniñ e êôc êsêac tôñ, ¹³ go ôsôm ôkô Apômtau, aômnêm Anôtô lanônêmña gebe 'Aê kakôc gêñ dabun samob su anja ñoc andu ma kakên gédên Lewinê gôlôac to lau jaba ma mosêbu to awêtuc kêtôm nêm binjsu samob, tan kôjatu aê nan. Aê kagêli nêm binjsu ten atom to kaliñ ñaten sin atom amboac tonanjen. ¹⁴ Gédên tan gaôc wapac kêtû ñacmatêña nan, gaen gêñ tau ñaten atom. Gédên tan gamoa selec atom nan, kakôc gêñ ten su atom. Ma kakên gêñ tau ñaten kêtû da gédên lau ñanô katun atom amboac tonanjen. Aê tanoc wamu Apômtau, aênoc Anôtô, awa ma gagôm gêñ samob, kêtôm tan aôm kôjatu aê nanjen. ¹⁵ Ôtuc kênij anja nêm andu dabun undambêña ma matam ê aêac ma ônam mec nêm lau Israel to nom, tan kôkên gédên aêac nan, kêtôm kôtôc lêmam gédên aêac tamemai. Kôkên gamên, tan su to lêp keselen nan.'

Apômtaunê lau dabun

¹⁶ "Ocsalô tonec Apômtau, aômnêm Anôtô, kêjatu aôm gebe ôngôm binjsu to ñagôlij tonec ñanô êsa, tec ojop taôm gebe ôngôm binj tau ñanô êsa tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc. ¹⁷ Ocsalô tonec aôm kôsôm kêtû tôñ, nêac Apômtau kêtû aômnêm Anôtô ma aôm gobe ôsa ênê lên to ôngôm ênê binjsu to ñagôlij ma jatu ñanô êsa ma tanjam wamu en awa. ¹⁸ Ma ocsalô tonec Apômtau kêsôm kêtû tôñ, gebe amac atu lau, ênê laugac kêtôm gêjac mata gédên amac, ma angôm ênê binjsu samob ñanô êsa. ¹⁹ En oc etoc amac sa alêlêc lau tomôkê-tomôkê samob, tan en kêkên nan, su e sêlambiñ amac to sêsôm amac waem lasê ma tetoc amac sa. Ma amac atu Apômtau, amacnêm Anôtô, nê lau dabun êtôm en kêsôm su."

27:1–29:29 Binj kêpuc boaña ñagêdô kêsêp ñasêbu tonec. Binjsu kêpuc boa lau, tan tanjenpêc gédên Apômtaunê binj nan. Lau amboac tonan têtap nêñ ñagêjô sa. Mago lau tanjen wamuña têtap moasiñ sa anja Apômtaunê. Môkêlatu 29

gêjac mirj poac, tarj Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ nê lau anġa Moabnêŋ gamêŋ kêtiam narj.

30

Lêŋ, tarj lau Israel sêsa e Apômtau ênam mec êsêac narj

¹ Go Mose kêsôm kêtiam gebe “Êndêŋ tarj binj Anôtô ênam mec to êpuc boa amacŋa, tarj kakêŋ gêc amac larjômnmêŋa narj, ŋanô êsa êpi amac, ma amac embe taêm ênam binj tau anġa gamêŋ, tarj Apômtau, aômnmê Anôtô, êjanda amac narj, amoa lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm,² ma amac to nêŋ gôlôac amu andêŋ Apômtau ana to tarjêŋ wamu eŋ awa ma anġôm binj samob, tarj ocsalô tonec kajatu amac narj, ŋanô êsa tonêŋ ŋalêlôm samuc ma nêŋ katôm samuc,³ go Apômtau, amacnêŋ Anôtô, ênam nêŋ kapoacwalô ôkwi to taê walô amac. Eŋ êsa amac êliŋ-êliŋ amoa lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm ma oc ênac amac sa anġa lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm e api tagerj êtiam. ⁴ Apômtau, amacnêŋ Anôtô, embe êsa amac êliŋ-êliŋ e naêndêŋ umborj ŋamadiŋ, oc ênac amac sa ma êkôc amac anġa ônê êtiam. ⁵ Go Apômtau, amacnêŋ Anôtô, êwê amac e aô lasê gamêŋ, tarj tamemi sêwê kaiŋ narj, gebe êtu amacnêŋ gamêŋ êtiam. Ma eŋ oc êmoasiŋ amac êlêlêc su to êŋġôm amac atu taêsam alêlêc tamemi su. ⁶ Ma Apômtau, aômnmê Anôtô, oc ênam nêŋ ŋalêlôm to nêŋ wakucnêŋ ŋalêlôm ôkwi êtu selec e têmtac êwiŋ Apômtau, aômnmê Anôtô, tonêŋ ŋalêlôm samuc ma nêŋ katôm samuc, gebe ômoa matam jali. ⁷ Ma Apômtau, aômnmê Anôtô, oc êsôm binj êpuc boarj tonarj êpi nêŋ ŋacjo to nêŋ soŋo-soŋo, tarj sêjanda aôm narj. ⁸ Ma aôm oc tarjêŋ wamu Apômtau awa êtiam ma ôŋġôm ênê binjsu samob, tarj ocsalô kajatu aôm narj, ŋanô êsa. ⁹⁻¹⁰ Aôm embe tarjêŋ wamu Apômtau, aômnmê Anôtô, awa to ôŋġôm ênê binjsu to ŋagôliŋ, tarj teto gêc binjsu ŋabuku tonec narj, ŋanô êsa, ma embe ônam taôm ôkwi êndêŋ Apômtau, aômnmê Anôtô, tonêŋ ŋalêlôm samuc ma nêŋ katôm samuc, go Apômtau, aômnmê Anôtô, êmoasiŋ lêmam ŋakôm êlêlêc ŋêŋgeŋ su. Eŋ êmoasiŋ nêŋ wakuc to êmoasiŋ nêŋ bulimakao e têtû taêsam. Ma nêŋ nom ênam ŋanô êlêlêc su. Gebe Apômtau êtu samuc aôm êtiam, tec ênsêwa moasiŋ êpi aôm êtôm kêtû samuc tamami.

¹¹ “Gebe binjsu, tarj ocsalô tonec kajatu aôm narj, ŋawapac ŋanô kêlêlêc aôm su atom me gêc jaêc aôm atom. ¹² Gêc undambê atom, gebe aôm ôsôm gebe’ Asa êpi undambê êna êjô aêac su naêkôc binj tau êndêŋ aêac êmêŋ, gebe anġo to anġôm ŋanô êsa.’ ¹³ Me gêc gwêc ŋamakeŋ ônêŋa atom, gebe aôm ôsôm gebe ‘Asa elom gwêc êjô aêac su naêkôc binj tau êndêŋ aêac êmêŋ, gebe anġo to anġôm ŋanô êsa.’ ¹⁴ Masianô, binj tau gêc aôm ŋagala, gêc aôm awamsuŋ ma nêŋ ŋalêlôm, tec kôtôm gebe ôŋġôm ŋanô êsa.

¹⁵ “Ôlic acgom, ocsalô tonec aê katoc ôŋġôm matam jali to moasiŋ ma ômac êndu to gêŋ sec gêc aôm larjômnmêŋa. ¹⁶ Aôm embe têmtac êwiŋ Apômtau, aômnmê Anôtô, to ôsa ênê lêŋ ma ôŋġôm ênê binjsu to ŋagôliŋ ma jatu ŋanô êsa, oc êwa aôm sa gebe tarjêŋ wamu Apômtau, aômnmê Anôtô, nê binjsu, tarj ocsalô aê kajatu aôm narj. Embe amboac tonarj, go ômoa matam jali to ôtu taêsam ma Apômtau, aômnmê Anôtô, oc ênam mec aôm anġa gamêŋ, tarj ôsa ôna, gebe ôwê kaiŋ êtu aômnmê gamêŋ narj. ¹⁷ Mago aômnmê ŋalêlôm embe eo gala ma embe ôkêŋ tarjêŋ eŋ atom, ôwi eŋ siŋ ma oterj mec to ônam sakiŋ êndêŋ anôtôi jaba, ¹⁸ oc ocsalô tonec aê jasôm êndêŋ aôm, gebe oc ônarj. Aôm oc ômoa matam jali to ôŋġôm gamêŋ, tarj olom Jordan ma ôsa ôna, gebe êtu aômnmê gamêŋ narj, ŋêŋgeŋ atom. ¹⁹ Ocsalô tonec aê jakalem undambê to nom gebe sêlic to sêŋô

biŋ sêwiŋ, gebe sêwa aê sa. Aê katoc ômoa matam jali to ômac êndu ma biŋ janam mec to japuc boa aômŋa gêc aôm laŋômnêmŋa. Amboac tonarŋ ôjaliŋ ômoa matam jaliŋa sa, gebe aôm to nêŋ wakuc amoa matem jali,²⁰ ma têtmac êwiŋ Apômtau, aômniêm Anôtô, to tarŋam wamu eŋ awa ma ôsap eŋ tôŋ. Biŋ tonarŋ kêtû ômoa matam jali to ôŋgôŋ nêŋgeŋ aŋga gamêŋ, tarŋ Apômtau kêtôc lêma gêdêŋ tamami Abraham agêc Isak ma Jakob, gebe êkêŋ êndêŋ êsêac narŋ, ŋam.”

31

Josua êjô Mose su

¹ Mose kêsôm biŋ tonarŋ gêdêŋ lau Israel samob su, ² go kêsôm biŋ tonec gêwiŋ gebe “Ocsalô tonec aêŋoc jala kêtôm 120. Aêŋoc lêŋ galoc gêbacnê ma katôm gebe jasô-jasa êtiam atom. Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Aôm oc olom bu Jordan ôna atom.’ ³ Apômtau, aômniêm Anôtô, tau oc elom êmuŋ aôm. Eŋ êsêlêŋ êmuŋ aôm ma enseŋ lau tomôkê-tomôkê tonec su, gebe ôjarŋgo êsêacnêŋ gamêŋ su. Ma Josua oc elom êtu nêŋ ŋamata kêtôm Apômtau kêsôm su. ⁴ Ma Apômtau êŋgôm êsêac êtôm gêgôm lau Amor nêŋ kiŋ Sihon agêc Og to nêŋ gamêŋ gêdêŋ tarŋ geseŋ êsêac su narŋ. ⁵ Apômtau êkêŋ êsêac sêsêp amac lemema ma amac aŋgôm gêŋ êtôm biŋsu samob, tarŋ kajatu amac narŋ, êndêŋ êsêac. ⁶ Akô ŋajaŋa totêtmac êpa sugerŋ. Atêc taôm atom ma matem golec êtu êsêacŋa atom, gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êwiŋ amac. Eŋ êwi amac siŋ atom ma êtaiŋ tau su aŋga amacnêm atom.”

⁷ Go Mose kêkalem Josua mêŋkêsôm gêdêŋ eŋ kêkô lau Israel samob laŋôŋnêmŋa gebe “Ôkô ŋajaŋa totêtmac êpa sugerŋ, gebe aôm ôwiŋ lau tonec asa gamêŋ, tarŋ Apômtau kêtôc lêma gêdêŋ êsêac tamenŋ, gebe êkêŋ êndêŋ êsêac narŋ ana. Ma aôm ôkêŋ êsêac têtû gamêŋ ŋatau. ⁸ Apômtau tau êsêlêŋ êmuŋ aôm. En oc êmoa êwiŋ aôm. Eŋ oc êwi aôm siŋ atom ma êtaiŋ tau su aŋga aôm atom. Ôtêc taôm atom ma ôtakê atom.”

⁹ Ma Mose keto biŋsu tonec sa ma kêkêŋ biŋ tau gêdêŋ Lewi latui, tarŋ têtû dabuŋwaga ma sêbalaŋ Apômtaunê katapa poacŋa narŋ, to gêdêŋ lau Israel nêŋ laumata samob. ¹⁰⁻¹¹ Ma Mose kêjatu êsêac gebe “Êtôm jala êtu 7ŋa samob, êndêŋ jala, tarŋ amac aŋgamboac gêŋôma su narŋ, asam biŋsu tonec lasê êndêŋ lau Israel samob sêŋô. Asam lasê êndêŋ Om Lômbecŋa, êndêŋ tarŋ lau Israel samob sêkac sa sêkô Apômtau laŋônêmŋa aŋga gamêŋ, tarŋ eŋ oc êjaliŋ sa narŋ. ¹² Ôkac lau samob sa, lauo to ŋacwaga ma gôlôac saunŋ to lau jaba, tarŋ sêŋgôŋ nêŋ malac narŋ, gebe sêŋô biŋ tau êtu tôŋ êsêac e têtêc Apômtau, amacnêm Anôtô, ma sejop tauŋ gebe sêŋgôm biŋsu tonec ŋabiŋ samob ŋanô êsa. ¹³ Êsêacnêŋ gôlôac saunŋ, tarŋ oc sênam kauc biŋsu narŋ, sêŋô amboac tonarŋ ma êndôŋ êsêac gebe têtêc Apômtau, amacnêm Anôtô, êtu tôŋ êtôm têt samob, tarŋ aŋgôŋ gamêŋ, tarŋ oc alom Jordan ma naasa, gebe êtu nêŋ gamêŋ narŋ.”

Apômtau kêdôŋ biŋ ŋamuŋa gêdêŋ Mose

¹⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Ôlic acgom, nêŋ bêc ômac ênduŋa kêdabingac. Ômôc Josua ma agêc naakô bec akac saŋa ŋalêlôm, gebe jakêŋ kôm êndêŋ eŋ.” ¹⁵ Tec Mose agêc Josua jasêkô bec sêkac saŋa ŋalêlôm ma Apômtau, geoc tau lasê aŋga bec gêmoa tao ŋalêlôm. Tao tau kêkô bec tau ŋasacgêdô.

16 Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôlic acgom, noc kêdabinj gebe ôñêc ôwiñ tamami. Ma lau tonec oc sêndi to sêñgôm mockainj êndêñ anôtôi jaba anja gamêñ, tañ oc sêsa sêna nanj. Êsêac sêwi aê sinj ma sênac ñoc poac, tañ kamoatiñ gêdêñ êsêac nanj, popoc. 17 Êndêñ bêc tônê aê têtac ñandanj êsa êndêñ êsêac. Aê oc jawi êsêac sinj to jansanj lañôcanô auc êndêñ êsêac e sênanja. Sec to gêñwapac tokainj-tokainj êtap êsêac sa ma êndêñ bêc tônê êsêac sêsôm gebe ‘Apômtau, aêacnêñ Anôtô, gêmoa gêwiñ aêac atom, tec gêñwapac samob tonec kêpi aêac.’ 18 Binjanôgeñ, êndêñ bêc tônê aê jansanj lañôcanô auc êtu sec samob, tañ êsêac sêñgôm nanja, gebe êsêac oc sênam tauñ ôkwi dêndêñ anôtôi jaba sêna. 19 Amboac tonanj galoc oto wê tonec sa ma ôndôñ wê tau êndêñ lau Israel. Ôkêñ êsêp êsêac awenjsun ma wê tau êwa aê sa êndêñ lau Israel. 20 Aê oc jakêñ êsêac sêô lasê gamêñ, tañ katôc lemoc gebe jakêñ êndêñ êsêac tamenji, gamêñ, tañ su to lêp keselenj nanj. Êsêac oc sêniñ gêñ e êôc êsêac tôn ma têtôp e nêñ ñadambê kapôêñ-kapôêñ acgom, go sênam tauñ ôkwi dêndêñ anôtôi jaba sêna ma sênam sakinj êsêac. Ma têtin aê su to sênac aêñoc poac popoc. 21 Êndêñ tañ sec to gêñwapac êpi êsêac nanj, wê tonec ênam malô êsêac ma êwa aê sa. Wê tau ênêc nêñ wakuc awengeñ ma sêlinj sinj atom. Binjanô, aê kakêñ êsêac jasêô lasê gamêñ, tañ katôc lemoc, gebe jakêñ êndêñ êsêac nanj atomgeñ, ma kajala binj, tañ êsêac taêñ gêjam gêc nêñ ñalêlôm nanj.” 22 Amboac tonanj gêdêñ bêc tonanj Mose keto wê tau sa ma kêdôñ gêdêñ lau Israel.

23 Ma Apômtau kêsakinj Nun latu Josua ma kêsôm gebe “Ôkô ñajanja to têtac êpa sugenj, gebe aôm oc ôwê Israel latui nasêô lasê gamêñ, tañ katôc lemoc gebe jakêñ êndêñ êsêac nanj. Aê oc jawiñ aôm.”

24 Gêdêñ tañ Mose keto binjsu tonec ñabinj kêsêp buku teñ e gêjac dabinj su nanj, 25 eñ kêjatu lau Lewi, tañ sêbalañ Apômtaunê katapa poacña nanj, gebe 26 “Akôc binjsu ñabuku tonec ma atoc ênêc êsi Apômtaunê katapa poacña, gebe êwa aê sa êndêñ amac. 27 Gebe aê kajala amacnêm ali awem sa to gêsômtêkwa ñatonj. Alic acgom, galoc aê gamoa matoc jali gawiñ amac, mago ali awem sa gêdêñ Apômtau. Ma embe jamac êndu, oc anjôm taêsam êlêlêc. 28 Akalem nêm gôlôacmôkê ñalaumata to nêm kasêga, gebe jasôm binj tonec êsô êsêac tañjsun ma jakalem undambê to nom gebe sêñô sêwiñ, ec sêwa aê sa. 29 Aê kajalagac, gebe aê jamac êndu su ma amac oc anjôm sec anac ñawaegenj to awi lêñ, tañ kajatu amac, gebe asa nanj sinj. Go êtu ñamu gêñwapac êtap amac sa, gebe anjôm gêñ, tañ ênac Apômtau mataanô ñajam atom nanj. Amac lemem ñakôm oc êngôm eñ têtac ñandanj êsa.”

Mosenê wê

30 Go Mose kêsôm wê tonec ñabinj kêsô lau Israel samob, tañ sêkac sa nanj, tañjsun e gêbacnê.

32

1 “O undambêac, akêñ tañem, aê gabe jasôm binj, ma nom êñô aê aoc.

2 Ñoc mêtê, tañ kadôñ nanj, êsêp amboac kom, ñoc binj êsêp êmêñ amboac manij, êtôm kom, tañ kêmalôm nom to kêsêli gêgwanj.

3 Gebe aê oc jasôm Apômtaunê ñaê lasê. Atoc aêacnêñ Anôtô samanj.

4 “Eṅ poctêna. Eṅ gêjam nê kôm ṅajam êndugen,
gebe nê lêṅ samob jagêdêṅ.
Eṅ Anôtô ṅaṅêṅ ma nê keso masi,
eṅ ṅac gêdêṅ to ṅakêṅkêṅ.

5 Êsêac, taṅ têtû ênê gôlôac naṅ,
sêgôm eṅ sec ṅanô.

Êsêac lau sec to geo.

6 O amac lau meloc to kaucmêac,
amac ajam danḡe Apômtau ṅa lêṅ amboac tonaj me.
Amac tamemi eṅ, taṅ kêkêṅ amac naṅ, atom me.
Eṅ kêlêsoḡb to kêmasaṅ amac atom me.

7 Taêm ênam têm andaṅḡeṅṅṅa,
asala jala, taṅ gôlôac to gôlôac sêmoa naṅ.

Ôtu kênac tamam ma eṅ oc êwa sa êndêṅ aôm.

Ôtu kênac nêm lau ṅanô, go sênac miṅ êndêṅ aôm.

8 Gêdêṅ taṅ Lôlôc ṅatau kêkêṅ nomlênsêm gêdêṅ lau tomôkê-tomôkê samob,
gêdêṅ taṅ eṅ gêwa ṅamalac latuṅi kêkôc naṅ,
eṅ kêmasaṅ lau nomṅa samob nêṅ gamên ṅamadiṅ
kêtôm Anôtônê aṅela nêṅ namba.

9 Mago Apômtau tau tec gêwê kaiṅ lau toṅ teṅ tauṅa,
Jakob kêtû ênê gêṅlênsêm.

10 “Eṅ kêtap Jakob sa aṅga gamêṅ sawa
gêṅḡoṅ gamêṅbôm ṅakicsêa ṅalêlôm,
tec kêkwa eṅ auc to gêlôm eṅ
ma gejob eṅ kêtôm tau nê matalakôp.

11 Eṅ kelelo amboac momboan gejob ṅalatu
kêkô êsêac ṅaô.

Eṅ gêlam nê magê gebe êpuc Jakob tôṅ,
ma kêsip eṅ sa ṅa nê magê.

12 Apômtau taugen gêwê eṅ,
anôtô jaba teṅ gêwiṅ eṅ atom.

13 Eṅ gêwê eṅ kêpi nom ṅagamêṅ ṅabau
ma kêkêṅ kôm ṅanô gêdêṅ eṅ geṅ.
Eṅ kêkêṅ lêp kêsa aṅga poc eṅ kêlib
to kêkêṅ ṅalêsi kêsa aṅga poctêmui.

14 Eṅ kêkêṅ su gêjac anô aṅga bulimakao
ma su ṅakana aṅga domba ma ṅalêsi aṅga domba ṅalatu to domba kapoacṅa.
Eṅ kêkêṅ bulimakao gamêṅ Basanna to noniṅ
ma polom ṅajam êndû.

Ma kêkêṅ wain ṅanô ṅatêkwi kêtû wain aôm gônôm.

15 “Amboac tonaj Jakob geṅ gêṅ e gêôc eṅ tôṅ.
Mago Jesurun kêtôp ma kêtû kapôêṅ to ôli kêpi.
Aôm kôtôp ma kôtû kapôêṅ ma ôlim ṅawasi.
Go gêwi Anôtô, taṅ kêkêṅ eṅ naṅ, siṅ
to kêsû nê poctêna, taṅ gêjam eṅ kêsi naṅ, susu.

16 Êsêac sêsap anôtôi jaba tøj, tec biñ tonec gêli ênê ñalêlôm sa e gêjam lêmuñ êsêac.

Êsêac sêgôm gêñ alôb-alôb tonañ, tec sêlakoc enñ.

17 Êsêac sêkêñ da gêdêñ ñalau sec, sêkêñ gêdêñ Anôtô tau atom, sêkêñ gêdêñ anôtô jaba, tañ êsêac sêjala atom nanñ, sêkêñ gêdêñ anôtôi wakuc, tañ galocgenñ dêdi sa nanñ. Amac tamemi têtêc êsêac atomanô.

18 Aôm taêm gêjam poc, tañ kêka aôm lasê nanñ, atom. Aôm kôliñ Anôtô, tañ kêtú aôm tamam nanñ sinñ.

19 “Apômtau gêlic biñ tonec tec kêtinñ êsêac su, gebe enñ latuio to ñac sêgôm enñ têtac ñandanñ kêsa.

20 Ma enñ kêsôm gebe ‘Aê gabe jansañ lanjôcanô auc êndêñ êsêac, ma jansaê gêñ amboac ondoc oc êtap êsêac sa êtu ñamu. Gebe êsêac lau geo,

êsêac têtôm ñapalê, tañ sêmoa ñañêñ atom nanñ.

21 Êsêac sêli ñoc ñalêlôm sa, tec gajam lêmuñ êsêac kêtú gêñ, tañ anôtô atom nanñ.

Êsêac sêlakoc aê ña nêñ gwam.

Amboac tonañ aê oc jalí nêñ ñalêlôm sa e sênam lêmuñ aê êtu lau, tañ têtú ñoc lau atom nanñ.

Aê oc jalakoc êsêac ña lau-m meloc teñ.

22 Gebe aêñoc têtac ñandanñ kêtunñ ja teñ gelom, ma ja tau gelom e gêdêñ lamboam ñalêlôm ma kêkwanam nom to nom ñagêñ samob to kêtunñ lôc ñamôkê gelom.

23 “ ‘Aê oc jamboac gêñwapac êpi êsêac ênsac gêñwapac ñaô ma japê ñoc sôb samob êpi êsêac.

24 Mo êjô êsêac êndú

ma gêmac ôlinñ ñandanñ to gêmac sec gelom-gelomña ensenñ êsêac su.

Aê oc jasakinñ bôc salenñ toluñluñ kainñ teñ êndêñ êsêac, to gêñ, tañ kêgalab gêmoa nom nanñ, ñamalic.

25 Sinñ oc ensenñ lau, tañ sêmoa awê nanñ, su

Ma lau, tañ semoa balêm ñalêlôm nanñ, têtakê e sêmac êndú.

Awêtakinñ to ñacsenjom ma ñapalê dedec to lau tomôdê samob oc sênanñ.

26 Aê gabe jasôm gebe “Aê gabe japa êsêac êlinñ-êlinñ, ma lau nomña taêñ ênam êsêac êtiam atom.”

27 Mago aê katêc ñacjonêñ tetoc tauñ sanñ,

gebe moae êsêacnêñ ñacjonêñ kauc êsa atom.

ma taêñ ênam gebe “Aêac lemeñ aku êsêac tulu, Apômtau gêgôm tonañ atom.” ’

28 “Gebe êsêac lau teñ, tañ nêñ jala masi nanñ, ma sêjala gêñ teñ atomanô.

29 Embe nêñ kauc ênêc, oc sêjala biñ tonec ñam

ma nêñ kauc êsa êpi gêñ, tañ oc êtap êsêac sa êtu ñamu nanñ.

30 Lau tau nêñ poctêna embe êkêñ êsêac dêndêñ lau sênam ôli atom, ma Apômtau embe êwi êsêac sinñ atom,

oc ñac tagerj êjanda êsêacnêj lau 1,000 amboac ondoc,
ma ñac luagêc têtakê nêj lau 10,000 e sêc su amboac ondoc.

31 Gebe êsêacnêj poctêna kêtôm aêacnêj Poctêna atom,
aêacnêj ñacjo tauj sêwa biñ tonec sa.

32 Gebe êsêacnêj wainmôkê ñam kêsêp wainmôkê Sodomña,
gêmêj anğa kôm Gomoraña.

Êsêacnêj wain ñanô ñamalic sec,
ma ñanô tau ñamakic ñanô.

33 Êsêacnêj wain kêtôm moac ñamalic,
kêtôm moacwêwê ñaawasulu sec.

34 “Biñ amboac tonarj kêsij tau gêc aêña
ma kalai auc gêc ñoc balêm awamatarja atom me.

35 Êndêj tarj êsêac sêka selesec narj,
aê taucgerj oc jakac kamocgôc to jakêj ñagêjô êndêj êsêac,
gebe bêc êsêac sênarjaña kédabingac,
gêj enserj êsêac suña kêlêti gêmêj

36 Biññanô, Apômtau oc êmêtôc nê lau naêndêjgerj
ma eñ taê walô nê sakinwaga.

Eñ gêlic gebe nêj ñaclai samob gêbacnê
ma nêj lau kapôêj to saurj samob gêbacnê.

37 Go eñ oc êsôm gebe ‘Êsêacnêj anôtô sêmoa ondoc,
poctêna, tarj êsêac sêlamu narj, kêkô ondoc.

38 Asa gerj êsêacnêj da ñañalési
to gênôm êsêacnêj da, tarj sêkêc sij narj, ñawain.

Êsêac sêndi sa to sênam amac samarj,
êsêac têtû amacnêwê lamumarj.

39 “Galoc alicgac, gebe aê, aê tauc tonec tec Apômtau,
ma anôtô tenj gêmôa gêwiñ aê atomanô.

Aê tec janac lau êndu ma aê janu lau sa sêmoa materj jali.
Aê janac lau e kamoc êsa ma aê janğôm kamoc emo.

Ñac tenj oc êtôm, gebe ênam lau sa anğa lemoc gêmôa atom.

40 Biññanô, aê jatôc lemoc êpi undambê
ma jasôm gebe Aê tec jamoa tenjerj,

41 embe jauc ñoc sij ñaôsic-ôsic ñamata êsa
ma embe jakôc kôm mêtôcña sa,

go jakac kamocgôc êndêj ñoc ñacjo
ma jakêj ñagêjô êndêj lau têtac gedec aêña.

42 Aê jakêj dec êjanij ñoc sôb
ma ñoc sij êdanğôj gwada.

Dec tau êmêj anğa lau, tarj sêjac êsêac êndu to lau kapoacwalôña nêj,
oc êmêj anğa ñacjonêj siñsêlêc môkêñapac.’

43 “O amac lau tomôkê-tomôkê samob, alambiñ ênê lau,
gebe eñ êkêj ñagêjô êjô nê sakinwaganêj dec
to êkac nê ñacjonêj kamocgôc
ma eñ êjğôm nê launêj gamêj êtu selesec.”

44 Mose agêc Nun latu Josua sêo lasê ma sêsôm wê tonec ñabin samob lasê gédêñ lau sêñô. 45 Ma gédêñ tañ Mose gêjac mata nê biñ tonañ gédêñ lau Israel nan, 46 kêsôm gédêñ êsêac gebe “Biñ samob, tañ galoc gawa sa gédêñ amac nan, ênêc nê m ñalêlôm, ma ajatu nê m gôlôac, gebe sêngôm biñsu tonec ñabin samob ñanô êsa ñapepgeñ, 47 gebe biñ tau êtu biñ ñaôma atom, biñ tau kêt u amac amoa matem jali ñamôkê. Ma biñ tonec êngôm amac angôñ ñêñgeñ anga gamêñ, tañ êtu amacnê m gamêñ êndêñ tañ alom bu Jordan su nan.”

Apômtau kêtôc gamêñ Kanaan gédêñ Mose

48 Gédêñ bêc tonañgeñ Apômtau kêsôm gédêñ Mose gebe 49 “Ôpi gamêñ lôcña Abarim ñalôc Nebo, tañ kêkô lau Moab nêñ gamêñ kêkanôñ malac Jeriko ôna ma ôsala gamêñ Kanaan, tañ jakêñ êndêñ lau Israel gebe êtu nêñ gamêñ nan. 50 Su, go ômac êndu anga lôc, tañ ôpi ôna nan, naôwiñ nê m lau ôtôm têwam Aron gêmac êndu anga lôc Horeb jagêwiñ nê lau. 51 Biñ tonañ kêt ap amagêc sa gebe akêñ gêwiñ aê kwalec amoa lau Israel ñalêlôm anga gamêñ sawa Sin gédêñ tañ angôñ bu Meribat-Kades nan, ma awaka aê sa gédêñ lau Israel, gebe aê ñac dabuñ nec atom. 52 Ômoa jaêcgeñ ma ôlic gamêñ tau, mago naôsa gamêñ, tañ jakêñ êndêñ lau Israel nan atom.” * lau nomña tomôkê-tomôkê samob nêñ gejobwaga gédêñ-gédêñgeñ. †

33

Mose gêjam mec Israelnêñ gôlôac

1 Mec, tañ Anôtônê ñac Mose gêjam mec lau Israel nan, tonec. Mec tau kêt u ênê awamu. 2 Eñ kêsôm gebe

“Apômtau gêmêñ anga Sinai.

Eñ kêpi mênkêpô aêac anga Seir.

Ênê ñawê kêsa anga lôc Paran.

Eñ mêngeô lasê anga Meribat-Kades

to ja ñawaô kêsi eñ lêma anôña.

3 Biññanô, eñ têtac gêwiñ nê lau,

nê lau dabuñ samob sêsêp eñ lêma.

Êsêac sêpuc aôm wanjam

to sêsêlêñ têdaguc nê m biñ.

4 Mose kêkêñ biñsu gédêñ aêac.

Biñsu tau kêt u gôlôac Jakobña nêñ biñlênsê m.

5 Gédêñ tañ launêñ laumata sêkac

to Israelnêñ gôlôac samob sêpi tagen nan,

Apômtau kêt u kin anga Jesurun.

6 “Ruben êmoa mata jali, eñ êmac êndu atom, ma nê siñwaganêñ namba êtu sauñ atom.”

7 Biñ tonec Mose kêsôm kêpi Juda gebe

“O Apômtau, ôkêñ tañam Juda awa

ma ôwê eñ naêô lasê êndêñ nê lau.

Aôm lêmam ênac siñ êjô eñ

to ônam eñ sa anga nê ñacjonêñ.”

* 32:52: Lau ñanô sêkêñ gêwiñ gebe anêla tagen-tagen têt u

† 32:52: Jesurun-Jakobnê ñaê ten.

⁸ Ma eṅ kêsôm biṅ tonec kêpi Lewi gebe
 “Ôkêṅ nêṁ Tumim to nêṁ Urim êndêṅ Lewi.

Eṅ ṅac, taṅ gêṅjac matamanô ṅajam naṅ.

Aôm kôsaê eṅ aṅga Masa

to gôṅjac siṅ gôwiṅ eṅ aṅga bu Meribaṅa.

⁹ ṅac tau kêsôm kêpi têna agêc tama gebe
 ‘Aê kajala êsêagêc atom’.

Eṅ gêlic nê lasitêwai atom

ma gêṅjam kauc nê latuio to ṅac.

Biṅṅanô, êsêac matenṅ gêdiṅ nêṁ biṅ

to sejop nêṁ poac.

¹⁰ Êsêac oc sêndôṅ nêṁ ṅagôliṅ êndêṅ Jakob
 ma nêṁ biṅsu êndêṅ Israel.

Êsêac sêkêṅ gêṅ ṅamalû êndêṅ aôm ôṅu

to tetoc daja ênsac nêṁ altar ṅaô.

¹¹ O Apômtau, ônam mec ênê waba samob
 ma ôkôc eṅ lêma ṅakôm sa.

Ôtuc ênê ṅaṅjo to lau, taṅ sêkêṅ kisa eṅ naṅ, magiṅ êsu,
 gebe sêndi sa êtiam atom.”

¹² Ma kêsôm biṅ tonec kêpi Benjamin gebe

“ṅac Apômtau têtac gêwiṅ eṅṅa,

eṅ gêṅgôṅ tomalô.

Lôlôc ṅatau ejop eṅ êtôm bêcgeṅ,

go êṅgôṅ ênê lôc ṅadenṅ êwiṅ eṅ.”

¹³ Ma kêsôm biṅ tonec kêpi Josep gebe

“Apômtau ênam mec ênê nom

ṅa ṅanô ṅajam, taṅ êsêp aṅga undambê

ma êpi aṅga nom ṅalêlôm naṅ.

¹⁴ Oc êpô kôm e ênam ṅanô ṅajamanô,

ma ṅanô esewec ṅajam êtôm aṅṅeṅeṅ.

¹⁵ Lôc laṅgwa sec êkêṅ kôm ṅanô ṅajam êndu

to gamêṅ ṅabau teṅgeṅṅa ênam ṅanô êlêlêc su.

¹⁶ Nom to ṅagêṅ samob êkêṅ ṅanô ṅajam-ṅajam,

ma ṅac, taṅ gêmoa gamêṅ dani naṅ, êlic Josep ṅajam.

Biṅ samob tonar ṅai ṅanô êsa êpi Josep,

êpi ṅac, taṅ kêtû nê lasitêwainêṅ kasêga naṅ, nê sunsun ṅaô.

¹⁷ Nê bulimakao kapoac ṅamêc kêtap ṅawasi sa

ma ênê jabo kêtôm bulimakao salerṅa nê.

Eṅ êsuc lau tomôkê-tomôkê ṅa jabo tonar

e naêndêṅ nom ṅamadiṅ.

Epraimnê lau 10,000 to 10,000 tau tonar,

ma Manasenê lau 1,000 to 1,000 tau tonar.”

¹⁸ Ma kêsôm biṅ tonec kêpi Sebulon gebe

“O Sebulon, têmtac ṅajam êsa êtu nêṁ lêṅ lagajaṅa

Ma aôm Isakar, têmtac ṅajam êsa êtu nêṁ becoborṅa.

¹⁹ Êsêac sêkalem lau tomôkê-tomôkê sêpi êsêacnêṅ lôc sêna.

Aṅga tônê oc sêkêṅ da gêdêṅ,

gebe êsêac sejor ṅwêc ṅagêṅlêlôm totau-totau ṅaawamata,

to ganjac n̄aawamata, taŋ kêsij tau naŋ sa.”

²⁰ Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Gad gebe
“Aê aoc êôc ŋac, taŋ kêkêŋ ŋasawa gêdêŋ Gad.
Gad kêluŋ tau kêtôm lewe,
eŋ kêkac gêŋ ŋalêma to ŋamôkêapac gêŋgic.

²¹ Eŋ kêjalij gamêŋ ŋajamanô sa kêtû tauŋa.
Eŋ gêlic kasêganê nomlênsêŋ gêc kêtû eŋŋa.
Eŋ jagêwiŋ launêŋ laumata
ma gejob, gebe Apômtaunê mêtôc êtu anô
to ênê biŋ êtu tôŋ êpi Israel.”

²² Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Dan gebe
“Dan kêtôm lewe ŋalatu,
taŋ gêboan kêsâ anŋa Basan gêmêŋ naŋ.”

²³ Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Naptali gebe
“O Naptali, moasiŋ gêjam sêga anŋa aômnmêŋ
to Apômtaunê mec gêjam aôm auc.
Aôm ôwê kaiŋ bugêjacton to gamêŋ gêmu kêsêpŋa.”

²⁴ Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Aser gebe
“Aser kêtû Israel latuiniŋ ŋac, taŋ kêtap mec sa kêlêlêc naŋ.
Nê lasitêwai têtac êwiŋ eŋ ŋanômaŋ,
ma eŋ êsac akaiŋ tôŋ êsêp ŋalêsi.

²⁵ Sênsô tuŋ aôm auc ŋa ki jejec to kokoc,
ma nêŋ ŋaclai ênaŋa atom e ômac êndu.

²⁶ “O Jesurun, ŋac teŋ kêtôm Anôtô, taŋ gêŋgôŋ tao ŋaô tonê ŋawasi
me kêlêti gêmoa undambê gebe ênam aôm saŋa naŋ, gêmoa atom.

²⁷ Anôtô taugen kêtû nêŋ lamuanô,
eŋ kêsip aôm sa ŋa lêma teŋgeŋŋa.

Eŋ kêtij ŋacjo su gêmuŋ aôm
ma kêsôm gebe Onseŋ suman.

²⁸ Tec Israel gêŋgôŋ tomalô,
Jakobnê bumata êpoac tauŋa
anŋa gamêŋ, taŋ gêjam ŋanô polom to wain.
Biŋŋanô, ênê undambê kêpalip maniŋ kêsêp gêmêŋ.

²⁹ O Israel, aê aoc êôc aôm. Asa kêtôm aôm.
Apômtau tau gêjam aôm sa.

Eŋ kêtû lautuc gêjam aôm kêsija
to siŋ êku nêŋ ŋacjo tuluŋa,

Nêŋ ŋacjo sêô lasê aôm to sênac papac aôm,
ma aôm ôsêlêŋ ômoa êsêacnêŋ lôc ŋaô.” * † ‡ taŋ sêlac waŋ kêtû têtulu gêŋŋa.

34

Mose gêmac êndu

¹ Ma Mose gêdi anŋa gaboan Moabŋa jakêpi lôc Nebo ŋatêpôê Pisga, taŋ kêkô
kêkanôŋ Jeriko naŋ. Ma Apômtau kêtôc gamêŋ samob gêdêŋ eŋ anŋa Gilead
e jagêdêŋ Dan, ² kêtôc Naptalinê gamêŋ samob to Epraim agêc Manase nêŋ
gamêŋ ma Judanê gamêŋ samob e gêdêŋ gwêc oc kêsêpŋa, ³ ma kêtôc gamêŋ

* **33:29:** Israelnêŋ ŋaê teŋ. † **33:29:** Tumim to Urim Israelnêŋ kapoac ŋaê. ‡ **33:29:** Sebulon
ŋac êlac waŋŋa. ŋalô “lagaja” kêpi lau,

Negeb to gaboan Jerikonja e jagêdêñ Soar gêdêñ eñ. Jeriko tau kêtü malac nipña. ⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ eñ gebe “Gamêñ tonec tec katôc lemoc ma kasôm gêdêñ Abraham agêc Isak ma Jakob gebe ‘Aê oc jakêñ gamêñ tau tonec êndêñ nêw wakuc,’ nañ gamêñ tau tonec. Aê kakêñ matamanô gôlic gamêñ tau su, mago aôm taôm oc naôsa tônê atom.” ⁵ Amboac tonañ Apômtaunê sakinwaga Mose tau gêmac êndü anga gamêñ Moabña kêtôm Apômtaunê bin. ⁶ Ma Apômtau kêsun eñ gêc gaboan, tañ gêc gamêñ Moabña nañ, kêkanôñ Bet-Peor, mago ñac teñ kêjala ênê sêô atom e mêngegêdêñ galoc. ⁷ Mosenê jala 120, go gêmac êndü. Eñ mataanô kêtü waô atom, ma ôliwalô gêjaña atom. ⁸ Ma lau Israel têtatñ tanjiboa kêtü Mosenja sêmoa gaboan Moabña kêtôm bêc 30, go bêc têtatñ tanjiboa kêtü Mosenja gêbacnê.

⁹ Ma ñalau tokauc tatu mêtê taunña gêjam Nun latu Josua auc, gebe Mose gêu lêma gêsac eñ. Amboac tonañ lau Israel tanen wamu eñ ma sêgôm bin, tañ Apômtau kêjatu Mose nañ, ñanô kêsa. ¹⁰ Ma propete teñ gêdi sa anga Israel kêtôm Mose, tañ êsêagêc Apômtau lanôñanô gêdêñ taun nañ, atom e mêngegêdêñ galoc. ¹¹ Teñ gêgôm gêñsêga to gêñtalô kêtôm Mose, tañ Apômtau kêsakin eñ gebe êñgôm anga gamêñ Aiguptuña êndêñ Parao ma ênê sakinwaga to ênê gamêñ samob nañ atom. ¹² Ma ñac teñ gêwê kain Mosenê ñaclai to ñajaña ma nê gêñsêga kain teñ, tañ Mose gêgôm anga lau Israel samob lanôñnêñña nañ atom.

Josua

Josua gêwê lau Israel gêjô Mose su jasêku lau Kanaan tulu ma sêjango gamêj tau su naminj gêc buku, tec sê Josuanê njaê kêpi nec njalêlôm.

Buku tau njasêbu kapôêj têtêac gebe

1. Mòkêlatu 1-12 Lau Israel selom bu Jordan jasêsa Kanaan ma sêkôc nom tau su anja malacm nêj.
2. Mòkêlatu 13-22 Lau Israel sêpuc kapoac gebe gôlôacmòkê njagêdô 9 to Manasenê gôlôac njamakej têtap nêj nom sa anja gamêj, taj gêc bu Jordan njamakej gêmu oc kêsêpnja nanj.
3. Mòkêlatu 23-24 Josua kêsâê gebe nê noc êwi nom sinjja kêdabinj, tec kêkalem lau Israel sêkac sa ma gêlêj binj êsêac kêtû dim luagêc. Lau Israel sêsôm kêtû tøj kêtiam gebe sejop Anôtônê poac ma sênam sakinj enj taugen endenj tøjgenj.

Lau Israel sêmasaj tauj gebe sêsa gamêj Kanaan sêna

¹ Apômtaunê sakinjwaga Mose gêmac êndu su, go Apômtau kêsôm binj gêdêj Mosenê sakinjwaga Nun latu Josua gebe ² “Noc sakinjwaga Mose gêmac êndu, amboac tonanj ôndi olom bu Jordan tonec. Lau samob sêwinj aôm, ma naaô lasê gamêj, taj galoc jakêj êndêj lau Israel nanj. ³ Gamêj samob, taj emtapa aka nanj, aê jakêj êndêj amac êtôm gajac mata gêdêj Mose. ⁴ Gamêj samob, taj gêc gamêj sawa to lôc Lebanon ma bu kapôêj Euprat, taj kêtû lau Het nêj gamêj nanj, e gêdêj gwêc kapôêj, taj kêpoac gêmu oc kêsêpnja nanj njasawa, gamêj samob tonanj êtu amacnêm nom. ⁵ Êtôm têm ômoa matam jalinja nanj, njac tej êtôm gebe êkô aôm auc atom. Aê jamoa jawinj aôm êtôm gamoa gawinj Mose. Aê oc jangaminj tauc êndêj aôm to jawi aôm sinj atom. ⁶ Ôkô njajaja totêmtac êpa sugenj, gebe aôm taômgenj ôkêj lau tonec sêwê kainj gamêj, taj katôc lemoc gêdêj êsêac tamenj gebe jakêj êndêj êsêacnja nanj. ⁷ Amboac tonanj ôkô njajaja totêmtac êpa sugenj ma ojop taôm gebe ônjgôm binjsu samob, taj njoc sakinjwaga Mose kêtaju aôm nanj, njanô êsa. Ôwi binjsu tau sinj ma o sic ômu anô me gasêja atom, ec ôtap nêm lêj njanô njajam sa. ⁸ Binjsu njabuku njabinj ênêc aôm awamsunj njapanjenj. Taêm ênam binj tau ênêc nêm njalêlôm êtôm elenj to êmbêc, ec ônjgôm binj samob, taj teto gêc buku tau nanj, njanô êsa tomalagenj. Embe ônjgôm amboac tonanj, go ôsa nêm lêj e ônac dabinj njapep ma ôtap nêm lêj njanô njajam sa. ⁹ Aê kajatu aôm gebe ôkô njajaja totêmtac êpa sugenj. Ôtêc taôm atom ma katôm ôluj-ôluj atom, gebe Apômtau, aômnnêm Anôtô, oc êmoa êwinj aôm êtôm lêj samob, taj ôsa ôna nanj.”

¹⁰ Go Josua kêtaju launêj kasêga gebe ¹¹ “Asa gamêj becnja ana ma ajatu lau gebe ‘Amansanj nêm gêj aninjja gebe êpuc amac tøj anja intêna. Bêc têtêac ênaja acgom, go alom bu Jordan tonec naakôc nom, taj Apômtau, amacnêm Anôtô, gebe êkêj êndêj amac nanj su, gebe êtu amacnêm gamêj.’”

¹² Go Josua kêsôm gêdêj lau Ruben to Gad ma lau Manase njamakej gebe ¹³ “Taêm ênam binj, taj Apômtaunê sakinjwaga Mose kêtaju amac nanj, gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êkêj gamêj alêwanj taômja êndêj amac, ma gebe êkêj nom tonec êndêj amac.’ ¹⁴ Amacnêm lauo to nêm gôlôac njasec-njasec ma nêm bulimakao sêmoa gamêj, taj Mose kêkêj gêdêj amac gêc bu Jordan njamakej tonecnja nanj. Mago amacnêm lau njac lai sêja laukasap sa naselom

bu sêmuṅ nêṁ lasitêwai ma sênam êsêac sa ¹⁵ e Apômtau êkêṅ nêṁ lasitêwai sêlêwan taṅṅ têtôm amac ma sêṅgôṅ têtû wakac anḡa gamêṅ, taṅ Apômtau êkêṅ êndêṅ êsêac naṅ. Su, go amac amu amêṅ nom, taṅ kêtû amacnêṁ gamêṅ naṅ. Apômtaunê sakinḡa Mose kêkêṅ gamêṅ, taṅ gêc bu Jordan ṅamaken ḡêṁu oc kêṅiṅa naṅ, gêdêṅ amac.” ¹⁶ Ma êsêac sêjô Josua awa gebe” Biṅ samob, taṅ kôjatu aêac naṅ, aêac abe anḡôm ṅanô êsa, ma asa gamêṅ samob, taṅ ôsakin aêac naṅ ana. ¹⁷ Aêac taṅṅ wamu aôm êtôm taṅṅ Mosenê biṅ samob. Biṅ tagen tonec gebe Apômtau, aômṅêṁ Anôtô êmoa êwiṅ aôm êtôm ḡemoa ḡewiṅ Mose. ¹⁸ Lau samob, taṅ sêli awen sa êndêṅ aômṅêṁ jatu to taṅṅpêc aômṅêṁ biṅ, taṅ ôjatu êsêac naṅ, oc sênac êsêac êndu. Biṅ tagen tonec gebe ôkô ṅajaṅa ma têtmac êpa su.”

2

Josua kêsakin kelenḡa sêja Jeriko

¹ Go Nun latu Josua kêsakin ṅac luagêc kelecḡen anḡa gamêṅ Sitim, gebe sêkêṅ kelenḡ gamêṅ. En kêsôm ḡêdêṅ êsêagêc gebe “Ajôc, amagêc akêṅ kelenḡ gamêṅ to malac Jeriko amboac tonanḡen.” Ma êsêagêc sêja jasêô lasê mockainḡo teṅ nê andu ma sêṅgôṅ tônê. Awê tau nê ṅaê gebe Rahab. ² Ma lau sêkêṅ ṅawae ḡêdêṅ kiṅ Jerikonḡa ma sêsôm gebe “Ôlic acgom, ḡêdêṅ ḡêbêc lau Israel nêṅ lau ṅagêdô sêô lasê tonec gebe sêlic gamêṅ.” ³ Go kiṅ Jerikonḡa kêsakin lau dêdêṅ Rahab jasêsôm gebe “Ôkêṅ lau, taṅ sêpi nêṁ andu dêdêṅ aôm sêwac naṅ, sêsa sêmêṅ. Êsêac sêmêṅ gebe sêkêṅ kelenḡ gamêṅ.” ⁴ Mago awê kêkôc ṅaclagêc sa jakêsiniṅ êsêagêc ôkwi ma kêsôm gebe “Biṅṅanô, lau dêdêṅ aê sêmêṅ, mago aê gajam kauc êsêac sêmêṅ anḡa ondoc. ⁵ ḡêdêṅ taṅ gamêṅ ṅakesec kêsa ma kêdabinḡ gebe sênsanḡ malac ṅakataṁ auc naṅ, lau tau sêc sêja. Gamêṅ taṅ êsêac sêja naṅ, aê gajam kauc. Andanḡuc êsêac ṅagaḡḡen, oc aê êsêac tôṅ.” ⁶ Mago awê tau ḡêwê êsêagêc sêpi salôm ṅaô jakêsiniṅ êsêagêc sêc mê ṅalauṅ, taṅ en kêta ḡêc salôm ṅaô naṅ ṅalêlôm. ⁷ Amboac tonanḡ lau tau têdaguc êsêagêc sêsa intêna Jordanḡa sêja e jadêdêṅ buselenḡ. Lau tonanḡ sêwi malac siṅ, ma sêsanḡ kataṁ auc.

⁸ ṅaclagêc tau sêc bêc atom tagenḡ ma awê kêpi salôm ḡêdêṅ êsêagêc ḡêja ⁹ ma kêsôm ḡêdêṅ êsêagêc gebe “Aê kajalagac gebe Apômtau kêkêṅ gamêṅ tonec ḡêdêṅ amac, ma aêac samob atêc amac, ma lau gamêṅ tonecḡa nêṅ ṅalêlôm kêtû palê sugac. ¹⁰ Gebe aêac anḡ ṅawae, gebe Apômtau kêkêṅ ḡwêckoc kêtû kelenḡ kêtû amacḡa ḡêdêṅ taṅ awi Aiguptu siṅ naṅ. Ma anḡ ḡêṅ, taṅ agôm ḡêdêṅ lau Amor nêṅ kiṅ luagêc Sihon agêc Og anḡa Jordan ṅamaken ôṅêṅa. Amac asenḡ êsêagêc su samucḡen. ¹¹ ḡêdêṅ ṅasawa, taṅ aêac anḡ ôṅ tonanḡ naṅ, aêacma ṅalêlôm kêtû palê kêtû amacḡa, ma ṅajarḡa teṅ ḡêc lau teṅ kêtiam atom, gebe Apômtau, amacnêṁ Anôtô, en undambê lôlôcḡa ma nom elonḡa ṅaAnôtô. ¹² Amboac tonanḡ atôc lememeṅ êndêṅ Apômtau ma asôm êndêṅ aê gebe taêm walô tamocnê ḡôlôac êtôm aê tauc taêc walô amagêc. Ma akêṅ ṅabelo ṅanô teṅ êndêṅ aê. ¹³ Aôc lememeṅ tôṅ êndêṅ tinoc agêc tamoc ma lasicio to ṅac ma êsêacnêṅ lau samob, ma anam aêac sa gebe amac êndu atom.” ¹⁴ Ma ṅaclagêc sêsôm ḡêdêṅ en gebe “Amac embe aoc aêagêcma biṅ tonec lasê atom, go aêagêc anac da amac. Êndêṅ taṅ Apômtau êkêṅ gamêṅ tau êndêṅ aêac naṅ, taêṅ walô amac to amoasiṅ amac.”

¹⁵ Go awê tau kêlêwanḡ êsêagêc ṅa lêpoa sêsêp kataṁ saunḡ, gebe nê andu kêtû tuṅbôm malacḡa ḡewiṅ, tec tuṅbôm kêtû ênê andu. ¹⁶ Ma en kêsôm ḡêdêṅ

êsêagêc gebe “Api lôc ana, gebe sêjandawaga têtap amagêc sa atom. Asin taôm amoa tônê êtôm bêc tâlêac e sêjandawaga sêmu sêmêj su acgom, go amagêc asa nêmu intêna ana.” ¹⁷⁻¹⁸ Go ñaclagêc sêsôm gêdêj enj gebe “Ôlic acgom, êndêj tanj aêac asa gamêj tonec amêj nanj, ômoatinj gam kokoc tonec enjkalenj katam saunj, tanj kôlêwanj aêagêc asêp amêj nanj. Ma tênam agêc tamam to lômi ma tamamnê gôlôac samob sêpi tagenj anja nêmu andu. Embe ôngôm tonec atom, go binj, tanj aôm kôsôm gebe atôc lemenj êpi nanj, ênsêlô. ¹⁹ Ñac tenj embe êwi nêmu andu sinj êsa intêna êna, nanj enj tau êwê nê dec ñakainj, aêac atom. Mago ñac tenj, tanj êmoa andu ñalêlôm êwinj aôm nanj, embe êtap gêjwapac sa, go aêac awê ênê dec ñakainj. ²⁰ Ma aôm embe ôsôm aêagêcma binj tonanj lasê, go binj, tanj aôm kôsôm gebe aêagêc atôc lemenj êpi nanj ênsêlô.” ²¹ Ma awê tau kêsôm gebe “Binj tanj asôm su nanj, ñanô êsa.” Go kêsakinj êsêagêc gebe sêc sêna, tec êsêagêc sêwi enj sinj ma sêja. Ma enj tau kêmoatinj gam kokoc genjkalenj katam saunj tau.

²² Êsêagêc sêwi awê tau sinj jasêpi lôc ma sêmoa tônê kêtôm bêc tâlêac e sêjandawaga sêmu sêja. Sêjandawaga sesom gamêj, tanj gêc intêna makenj-makenj nanj, mago têtap lau tenj sa atom. ²³ Go ñaclagêc sêsêp anja lôc sêmêj kêtiam jaselom bu ma sêo lasê dêdêj Nun latu Josua, go sêjac minj binj samob, tanj kêtap êsêagêc sa nanj, gêdêj enj. ²⁴ Ma sêsôm gêdêj Josua gebe “Apômtau kêkêj gamêj samob kêsêp aêac lemenj binjñanôgenj. Ma binj tenj, lau gamêj tauñja samob sêmoa tonêj ñalêlôm ñatutucgenj kêtû aêacña.”

3

Lau Israel selom bu Jordan

¹ Gêdêj bêbêc kanucgenj Josua gêdi ma gêwi Sitim sinj ma lau Israel samob sêwinj enj. Êsêac sêo lasê bu Jordan ma sê becobo anja tônê, selom sebenj atom. ² Bêc tâlêac gêbacnê, go sinjwaganêj laumata sêsêlêj sêmoa gamêj becña ñalêlôm ³ ma sêjatu lau gebe “Amac embe alic Apômtau, amacnêmu Anôtô, nê katapa poacña, tanj lau Lewi nêj dabunjwaga sêmbalanj nanj, go andi ma andanuc katapa tau, ⁴ ec ajala intêna, tanj asa nanj, gebe amac asa intêna tonec kwananjenj atom. Mago ñasawa êninj katapa to amac êngic. Ñasawa tau amboac saka 500. Andambinj katapa tau atom.” ⁵ Ma Josua kêsôm gêdêj lau gebe “Anam dabunj taôm, gebe elenja Apômtau gebe êngôm gêjtalô anja amac ñalêlôm.” ⁶ Ma Josua kêsôm gêdêj dabunjwaga gebe “Aôc katapa poacña sa ma asêlêj amunj.” Tec êsêac sêoc katapa poacña tau sa ma sêsêlêj sêmunj lau.

⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Josua gebe “Ocsalô aê gabe jatoc aôm sa lau Israel samob sêlic e sêjala gebe aê oc jamoa jawinj aôm êtôm gamoa gawinj Mose. ⁸ Ma aôm ôjatu dabunjwaga, tanj sêmbalanj katapa poacña nanj, gebe ‘Êndêj tanj aô lasê Jordan natali nanj, akô ñanêngenj anja bu ñalêlôm.’”

⁹ Go Josua kêsôm gêdêj lau Israel gebe “Ajôc, atu gasuc amêj, ma akêj tanjem Apômtau, amacnêmu Anôtô, nê binj.” ¹⁰ Ma Josua kêsôm gebe “Binj tonec êwa sa êndêj amac gebe Anôtô mata jali gêmoa gêwinj amac ma enj êsêlêj êmunj amac ma êjanda lau Kanaan to Het ma lau Hiw to Peris ma lau Girgas to Amor ma Jebus binjñanôgenj. ¹¹ Alic acgom, Apômtau, tanj kêtû nom samucgenj ñatau nanj, nê katapa poacña elom bu Jordan êmunj amac. ¹² Ma galoc ajalinj lau 12 sa anja Israelnêj gôlôacmôkênêj, ñac tagenj-tagenj êtôm gôlôacmôkêgenj. ¹³ Ma êndêj tanj lau dabunj, tanj sêmbalanj Apômtau, nom samucgenj ñatau, nê katapa nanj, sêu entapa êsêp bu Jordan, go bu tau enselenj êtiam atom êpoac ma bumôkê êlêc sa naêkô amboac lênsanj tenj.”

14 Amboac tonan gédêḡ taḡ lau dēdi anḡa nêḡ becobo sebe selom bu Jordan nan, dabuḡwaga sēbalaḡ katapa poacḡa sēmuḡ lau. 15 Ma gédêḡ taḡ dabuḡwaga, taḡ sēbalaḡ katapa nan, sêḡ lasê Jordan ma gédêḡ taḡ lausabalaḡ-katapawaga tau sêu enḡkainḡ kêsêḡ bu, taḡ kêsâlê Jordan ḡatali auc gédêḡ tēm sêjac kôm ḡnanḡ saḡa nan, 16 bumôkê gêlêc sa jakêsuḡ tōḡ kêkô Jaêcḡen amboac lēnsaḡ kēkanōḡ malac Adam, taḡ ḡêc Sareta ḡagala nan. Ma bu aēḡa, taḡ kēsa ḡwêc Arabaḡa, taḡ sēsam teḡ gebe ḡwêcmatê nan, kēpa samucḡen. Ma lau selom sêsêḡ gamêḡ, taḡ kēkanōḡ Jeriko nan. 17 Ma gédêḡ taḡ lau Israel samob sêsêlêḡ sēmoa gamêḡ kelēḡenḡ jasêḡpi bumakeḡ taḡ, dabuḡwaga, taḡ sēbalaḡ katapa poacḡa nan, sêkô gamêḡ ḡakelēḡ anḡa bu Jordan ḡaluḡ e lau samob selom bu Jordan ḡêbacnê.

4

Poc 12, nan sêkôc anḡa Jordan

1 Lau samob selom bu Jordan jasêḡpi su acgom, go Apômtau kêsôm gédêḡ Josua gebe 2 “Ôjaliḡ lau 12 sa anḡa launêḡ, ḡac tagēḡ-taḡenḡ êtôm ḡôlôacmôkêḡenḡ, 3 ma ôjatu êsêac gebe ‘Akôc poc 12 anḡa Jordan ḡaluḡ tonec, akôc anḡa gamêḡ, taḡ dabuḡwaga enḡtapa sêka nan, ma akôc poc tau amêḡ bumakeḡ ma atoc poc tau êkô gamêḡ, taḡ êmbêc anêc nan.’ ” 4 Go Josua kēkalem lau 12 tau anḡa lau Israel nêḡ, taḡ kêjaliḡ sa nan, ḡac tagēḡ-taḡenḡ kêtôm ḡôlôacmôkêḡenḡ. 5 Ma Josua kêsôm gédêḡ êsêac gebe “Asêlêḡ naamuḡ Apômtau, amacnêḡ Anôtô, nê katapa êsêḡ bu Jordan ḡaluḡḡenḡ ma aôc poc tagēḡ-taḡenḡ êtômḡenḡ ma poc tau ḡanamba êtôm Israelnêḡ ḡôlôacmôkê. 6 Poc tonan êtu ḡabelo êkô amac ḡalêlôm. ḡan nêḡ nêḡ ḡapalêḡ to ḡac têtḡ kênac amac êtu ḡamu gebe ‘Poc tonec gebe êwa asageḡ sa êndêḡ amac,’ 7 go anac miḡ êndêḡ êsêac gebe Bu Jordan gêlêc sa ma kêkêḡ ḡasawa gédêḡ Apômtaunê katapa poacḡa. Gédêḡ taḡ katapa tau gelom Jordan nan, ḡabu gêlêc sa. Tec poc tonec êtu ḡabelo teḡḡenḡḡa êndêḡ lau Israel.”

8 Ma lau tau sêḡôm biḡ, taḡ Josua kêjatu nan, ḡanô kēsa ma sêkôc poc 12 anḡa Jordan ḡaluḡḡenḡ kêtôm lau Israel nêḡ ḡôlôacmôkêḡenêḡ tonḡ, kêtôm taḡ Apômtau kêsôm gédêḡ Josua nan. Ma êsêac sêôc poc tau selom jasêḡpi gamêḡ, taḡ sebe sêḡc nan, ma tetoc poc tau sêḡḡōḡ tonan. 9 Ma Josua ḡêboa poc 12 sa kêkô Jordan ḡaluḡḡenḡ anḡa gamêḡ, taḡ dabuḡwaga sēbalaḡ Apômtaunê katapa ma enḡtapa sêka nan, ma poc tau kêkô tônê e mēḡgêdêḡ galoc. 10 Ma Apômtau kêjatu Josua gebe êsôm biḡ, taḡ Mose kêjatu Josua nan, êndêḡ lau Israel. Ma dabuḡwaga, taḡ sēbalaḡ katapa nan, ḡacḡenḡ sêkô Jordan ḡaluḡḡenḡ e biḡ samob, taḡ Apômtau kêjatu Josua nan, ḡanô kēsa.

Ma lau selom sêkac taunḡenḡ sêja bumakeḡ. 11 Ma gédêḡ taḡ lau samob selom jasêḡpi ḡamakeḡ su nan, Apômtaunê katapa to dabuḡwaga selom amboac tonanḡenḡ sēmuḡ lau. 12 Rubennê wakuc ma Gadnê wakuc to Manasenê ḡôlôac ḡamakeḡ selom tolaukasapḡenḡ sēmuḡ lau Israel kêtôm Mose kêjatu êsêac. 13 Siḡwaga tolaukasap amboac 40,000 selom jasêḡpi Jeriko ḡagamêḡ ḡaboanḡa sêja. Êsêac sēmasaḡ taunḡ gebe sēnac siḡ sēmoa Apômtau ḡanônêḡḡa. 14 Gédêḡ bêc tonan Apômtau ketoc Josua sa anḡa lau Israel laḡōḡnêḡ ḡa ma êsêac têtêc enḡ kêtôm tēm, taḡ ḡêmoa mata jali nan, kêtôm têtêc Mose.

15 Ma Apômtau kêsôm gédêḡ Josua gebe 16 “Ôjatu dabuḡwaga, taḡ sēbalaḡ katapa poacḡa nan, gebe sêḡpi anḡa Jordan sêmêḡ.” 17 Amboac tonan Josua kêjatu dabuḡwaga gebe “Api anḡa Jordan amêḡ.” 18 Ma gédêḡ taḡ dabuḡwaga,

tan sêbalan Apômtaunê katapa poacna nan, sêpi anga Jordan njan su ma êsêac enjapa sêka gamên nakeren nan, bu Jordan gêjô tau mala e kêsâlê butali auc kêtiam kêtôm gêmunja.

¹⁹ Lau mênjsêpi anga Jordan gêdên ajôn nmatanjanabêc kêtû 10 ma sê nêj bec sêngôn Gilgal, tan gêc malac Jeriko naganên oc kêpinan. ²⁰ Ma Josua gêboa poc 12, tan êsêac sêkôc anga Jordan nan, sa anga Gilgal. ²¹ Ma enj kêsôm gêdên lau Israel gebe “Amacnêm njalêo to nac embe têtû kênac tamenj êtu njanu gebe ‘Poc tonec njan amboac ondoc,’ ²² go awa sa êndên êsêac ma asôm gebe ‘Lau Israel selom bu Jordan tonec sêmoa gamên kelenjen,’ ²³ gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, gêgôm bu Jordan kêpa kêtû amacna e alom mênjapi nmakej kêtôm gêgôm gêdên Gwêckoc, tan gêgôm kêpa kêtû aêacna e alom mênjapi nmakej. ²⁴ Enj gêgôm gên tonan, gebe lau tomôkê-tomôkê nomnja sêjala, gebe Apômtau lêma njanjan ma gebe amac atêc Apômtau, amacnêm Anôtô, enden tönjen.”

5

¹ Lau Amor nêj kin samob, tan sêmoa bu Jordan nmakej kêsî gamên oc kêsêpnjan, ma lau Kanaan nêj kin samob, tan sêngôn gwêctali nan, sêngônawae gebe Apômtau gêgôm bu Jordan kêpa kêtû lau Israelna e selom bu su, tec nêj nalêlôm kêtû palê ma nêj nclai gêbacnê kêtû lau Israelna.

Josua kêsa lau ma êsêac sêlic om Pasa anga Gilgal

² Gêdên njanawa tonan Apômtau kêsôm gêdên Josua gebe “Ômansan bôjan poc ma ôsa lau Israel êtiam êtu luagêcna.” ³ Amboac tonan Josua kêmasan bôjan poc ma kêsa lau Israel anga Gibeat-Haralot. ⁴ Josua kêsa êsêac kêtû njan amboac tonecna gebe lau to sinwaga samob, tan sêwi Aiguptu sin nan, sêmac êndu anga intêna gamên sawanja gêdên tan sêwi Aiguptu sin su nan. ⁵ Êsêac sêsa lau samob, tan sêmên nan, mago lau samob, tan tenenjen sêkôc êsêac gêdên tan sêwi Aiguptu sin su ma sêmoa intêna gamên sawanja nan, tec sêsa êsêac atom. ⁶ Gebe lau Israel sêsêlên sêmoa gamên sawa kêtôm jala 40 e lau samob to sinwaga samob, tan sêwi Aiguptu sin nan, sêjanjan anga gamên sawa kêtû êsêac sêkên tanen Apômtau awa atomnja, tec Apômtau kêtôc lêma gebe êsêac sêlic gamên, tan Apômtau gêjac mata gêdên aêac tamenjen gebe êkên gamên, tan su to lêp keselen êndên aêac nan atom. ⁷ Amboac tonan Josua kêsa êsêac gebe êsêac sêsa lau tonan anga intêna atom.

⁸ Gêdên tan sêsa lau samob su nan, sêngôn nêj gamên becobonagen e kamoc gemo. ⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdên Josua gebe “Ocsalô tonec aê kakac bin majen Aiguptunjan su anga amacnêm.” Tec sê gamên tau nê gebe Gilgal e mênjgêdên galoc.

¹⁰ Lau Israel sê nêj becobo sêngôn Gilgal ma gêdên ajôn tonan nabêc kêtû 14 njanbêc êsêac sêlic om Pasa. Êsêac sêmoa malac Jeriko naganên gaboanjan. ¹¹ Sen Pasa su ma njanenjen êsêac sen gamên tau njanôm njanô, sen polom njanu to polom njanô, tan sêpac nan, gêdên bêc tonanjen. ¹² Ma mana tau gêbacnê gêdên bêbêcgen tonan, gêdên tan sen gamên tau njanôm njanô nan. Ma lau Israel têtapan mana sa kêtiam atom, sen gamên Kanaan njanôm njanô gêdên jala tonan.

Josua agêc nac tosinj

¹³ Gêdên tan Josua gêmoo Jeriko nmalac gala nan, enj gêoc mataanô sa ma gêlic nac tenj kêkô enj lanônênjan. Nac tau gê nê sin sa ma kêmêgôm sin tau

ña lêma. Josua gédêñ enj gêja ma kêsôm gédêñ enj gebe “Aêacma ñac aôm me ma ñacjonêñ ñac aôm.” ¹⁴ Ma enj kêsôm gebe “Masi, aê Apômtaunê sinjwaganêñ laumata. Galocgenj tec gamêñ.” Go Josua gêu tau jagêc lanjônô gédêñ nom ma keterj mec to kêsôm gédêñ enj gebe “Noc apômtau êjatu binj ondoc êndêñ nê sakinjwaga.” ¹⁵ Ma Apômtaunê sinjwaganêñ laumata kêsôm gédêñ Josua gebe “Ônu atapa su anja amtape, gebe gamêñ, tanj kôkô nanj, gamêñ dabuj.” Ma Josua gégôm kêtôm tonanj.*

6

Lau Israel sêku malac Jeriko tulu

¹ Ma lau Jeriko sêbalanj nêñ malac auc ñapep kêtû lau Israelña. Lau tenj sêsôsêsa atom. ² Ma Apômtau kêsôm gédêñ Josua gebe “Ôlic acgom, aê kakêñ Jeriko to ñakinj ma sinjwaga tonjaclai sêsêp aôm lêmam. ³ Amboac tonanj amac sinjwaga samob asêlêñ anji malac tau auc êtu dim tagenj. Ma anjôm amboac tonanj êtôm bêc 6. ⁴ Ma dabujwaga 7 sêkôc dauc 7 sêsêlêñ sêmuñ katapa poacña. Ma êndêñ bêc êtu 7ña amac asêlêñ anji malac auc êtu dim 7 ma dabujwaga sênac dauc êtanj. ⁵ Ma êsêac embe sênac dauc êtanj ê tøj balingenj, ma amac embe anjô dauc êtanj amboac tonanj, go lau samob sênam lasê toaligenj ma malac ñatunjbôm êku sa ma lau samob gacgenj sembo sêsa malaclêlôm sêna.” ⁶ Amboac tonanj Nun latu Josua kêkalem dabujwaga ma kêsôm gédêñ êsêac gebe “Aôc katapa poacña sa ma dabujwaga 7 sêkôc dauc 7 ma sêsêlêñ sêmuñ Apômtaunê katapa poacña.” ⁷ Ma enj kêsôm gédêñ lau gebe “Ajôc, asêlêñ anji malac auc ma sinjwaga tolaukasap sêsêlêñ sêmuñ Apômtaunê katapa.”

⁸ Ma lau sêgôm binj, tanj Josua kêjatu nanj, ñanô kêsa. Dabujwaga 7 sêkôc dauc 7 ma sêsêlêñ sêmuñ sêmoa Apômtau lanjônêmña. Êsêac sêjac dauc kêtanj ma Apômtaunê katapa poacña kêsêlêñ kêdaguc êsêac. ⁹ Ma sinjwaga tolaukasap sêsêlêñ sêmuñ dabujwaga, tanj sêjac dauc kêtanj ñapanj. ¹⁰ Ma Josua kêjatu lau gebe “Anam lasê atom, anam taôm tøjgenj, asôm binj tenj êsa awemsuñ atom e êndêñ bêc aê jasôm êndêñ amac gebe Anam lasê, go anam lasê.” ¹¹ Amboac tonanj enj kêsakinj Apômtaunê katapa kêgi malac tau auc kêtû dim tagenj. Su, go sêô lasê gamêñ becobaña kêtiãm ma sêc bêc anja tonanj.

¹² Gédêñ bêcêc kanucgenj Josua gêdi sa ma dabujwaga sêbalanj Apômtaunê katapa. ¹³ Ma dabujwaga 7 sêkôc dauc 7 sêsêlêñ sêmuñ Apômtaunê katapa ma sêjac dauc ñapanj. Ma sinjwaga tolaukasap sêsêlêñ sêmuñ êsêac ma lau ñagêdô têdaguc Apômtaunê katapa, ma dauc kêtanj ñapanj. ¹⁴ Ma gédêñ bêc kêtû luagêcña êsêac sêsêlêñ sêgi malac auc kêtû dim tagenj amboac tonangenj ma sêmu sêja gamêñ becobaña. Sêgôm amboac tonanj kêtôm bêc 6.

¹⁵ Gédêñ bêc kêtû 7ña êsêac dêdi gédêñ gelenj mata ma sêsêlêñ sêgi malac auc amboac sêgôm-sêgôm kêtû dim 7. Gédêñ bêc tagenj tonangenj tec êsêac sêsêlêñ sêgi malac auc kêtû dim 7. ¹⁶ Ma gédêñ tanj sêgi malac auc kêtû dim 7ña ma dabujwaga sêjac dauc kêtanj nanj, Josua kêsôm gédêñ lau gebe “Anam lasêmanj, gebe Apômtau kêkêñ malac tau gédêñ amac. ¹⁷ Ma malac to ñagêñ samob êtu Apômtaunê gêñ enserj sunja. Mockaiño Rahab to nê lau samob, tanj sêmoa sêwiñ enj anja ênê andu nanj, taunjenj go sêmoa matenj jali, gebe enj gêsa lau jaenja, tanj aêac tasakinj êsêac nanj auc. ¹⁸ Ma amac ajop taôm êndêñ gêñ, tanj gêjac anserj sunja ñawae. Matem katu gêñ tau e akôc ñagêdô, tanj kêtû Apômtaunê

* 5:15: Gilgal ñam gebe Takac su.

nan, su atom. Embe anjom, go lau Israel nêj gamêj becobaña êwê kainj bin, tanj êtap malac Jeriko sa nan, êwinj ma êtap gêjwapac njanô sa. ¹⁹ Ma silber to gold samob ma laclu, tanj sêmasanj na ki kokoc to jejec nan, êtu Apômtaunê gêj dabun naêsêp Apômtaunê kanom.” ²⁰ Amboac tonanj lau sêjam lasê ma sêjac dauc kêtanj. Gêdêj tanj lau sêjô dauc kêtanj nan, sêjam lasê ma tunbôm kêku sa, ma lau sêpi malac sêja. Lau samob gacgenj sebo sêsa malac sêja ma sêku malac tau tulu. ²¹ Go sesenj malac samucgenj su. Êsêac sesenj nac to awê ma lau matac to lau njanô, sesenj bulimakao to domba ma donki. Êsêac sesenj gêj samob su na sinj namata.

²² Ma Josua kêsôm gêdêj naclagêc, tanj sêkêj kelenj gamêj nan, gebe “Asô awê mockainjo nê andu ana ma akôc awê tau to nê lau samob, tanj sêmoa sêwinj enj nan, sêsa sêmêj amboac atôc lememe gêdêj enj nan.” ²³ Amboac tonanj nac wakuc luagêc tau, tanj sêkêj kelenj gamêj nan, sêsô andu sêja ma sêkôc Rahel to têna agêc tama ma lui to nê lau samob, tanj sêngônj sêwinj enj nan, sêsa sêmêj. Êsêac sêkôc ênê lau samob ma sêkêj êsêac sêngônj lau Israel nêj gamêj becobaña namagê. ²⁴ Ma êsêac sêkêc malac to nacgêj samob ja genj. Tagenj silber to gold ma ku, tanj sêmasanj na ki kokoc to jejec nan, sêkêj jakêsêp kanom, tanj kêkô Apômtaunê andu nan. ²⁵ Josua gêjam awê mockainjo Rahab to tamanê gôlôac ma nê lau samob, tanj sêwinj enj nan sa. Enj gêngônj lau Israel nacêlôm e mênghêdêj galoc, gebe enj gêsâ lau jaenj, tanj Josua kêsakinj gebe sêkêj kelenj malac Jeriko nanj auc.

²⁶ Gêdêj tême tonanj Josua kêjatu lau gebe têtôc lemenj sêkô Apômtau lanjônêmja ma kêsôm gebe “Aêac tapuc boa nac, tanj êndi mênjêkwê malac Jeriko tonec sa êtiam nanj.

Enj ênac da alê namatanja na nê nacêsêga.

Ma ênac da malac nacatam na nê nac saunj.”

²⁷ Amboac tonanj Apômtau gêwinj Josua ma ênê wae gêjam gamêj samucgenj auc.

7

1-26 *

8

1-35 *

9

1-27 *

10

Lau Israel sêku lau gamêj gêmu kêsêpna tulu

¹ Kinj Jerusalemja Adonisedek gêjô Josua kêku malac Ai tulu to gesen malac tau samucgenj su nawae. Josua gêgôm malac Ai to nacinj kêtôm gêgôm gêdêj malac Jeriko to nacinj. Kinj tau gêjô binj tenj gêwinj gebe Lau Gibeonja sê wama gêdêj lau Israel ma sêmoa sêwinj êsêac. ² Enj gêjô binj tonanj ma kêtêc tau

* **7:1-26:** 7:1-9:27 Josua gêwê lau Israel nêj sinjwaga sêpi Kanaan nacamêj lôcna ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatinj poac tenj sêwinj lau Gibeon naminj gêc tonec. * **8:1-35:** 7:1-9:27 Josua gêwê lau Israel nêj sinjwaga sêpi Kanaan nacamêj lôcna ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatinj poac tenj sêwinj lau Gibeon naminj gêc tonec. * **9:1-27:** 7:1-9:27 Josua gêwê lau Israel nêj sinjwaga sêpi Kanaan nacamêj lôcna ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatinj poac tenj sêwinj lau Gibeon naminj gêc tonec.

gebe Gibeon malac kapôêj kêtôm kiñnêj malac ñagêdô, ma malac tau kapôêj kélêlêc Ai su ma nêj lau samob lau tonjaclai. ³ Kêtu tonanña kiñ Jerusalemja Adonisedek kêsakiñ biñ gêdêj kiñ Hebronja Hoham to gêdêj kiñ Jarmutja Piram ma gêdêj kiñ Lakisja Japia to gêdêj kiñ Eglonja Debir ma kêsôm gebe ⁴ “Api andêj aê amêjman ma anam aê sa. Aêac tanac Gibeon gebe êsêac sê wama gêdêj Josua to lau Israel.” ⁵ Go lau Amor nêj kiñ lemeñ teñ tonec, kiñ Jerusalemja to kiñ Hebronja ma kiñ Jarmutja to kiñ Lakisja ma kiñ Eglonja sêcac nêj siñwaga sa ma êsêac tonêj siñwaganêj toñ samob sêpi jasêgi malac Gibeon auc ma sêjac siñ gêdêj malac tau.

⁶ Ma lau Gibeonja sêkêj biñ gêdêj Josua gêja Gilgal ma sêsôm gebe “Ôngamiñ taôm êndêj nêj sakiñwaga atom. Ôpi ôndêj aêac ômôêj sebej ma ônam aêac kêsî to ônam aêac sa. Gebe lau Amor nêj kiñ samob, tañ sêngôn gamêj lôcña nan, sêcac sa sêmêj gebe sênac siñ êndêj aêac.” ⁷ Ma Josua gêdi anja Gilgal ma kêpi gêja. Siñwaga to lau tonjaclai samob sêsêlêj sêwiñ ej. ⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Josua gebe “Ôtêc êsêac atom, gebe aê kakêj êsêac sêsêp aôm lêmam sugac. Êsêacnêj ñac teñ oc êkô aôm auc atom.” ⁹ Josua gêdi anja Gilgal ma kêsêlêj gêdêj gêbêc samuc tonan ma gêô lasê gêdêj êsêac e têtakê. ¹⁰ Ma Apômtau gêgôm êsêacnêj meloco kêsâ e sêc lau Israel, tañ sêjac êsêac ñanô anja Gibeon nan su. Lau Israel sêjanda êsêac sêsêp intêna Bet-Horonja, ma sêjac êsêac e jadêdêj Aseka to Makeda. ¹¹ Gêdêj tañ êsêac sêc lau Israel su sêsêp intêna Bet-Horonja sêja nan, Apômtau tau kêbaliñ poc kapôêj anja undambê jakêtuç êsêac e jasêô lasê Aseka, ma êsêac sêmac êndu. Lau tañ sêmac êndu kêtû kom pocña nan, taêsam sêlêlêc lau, tañ lau Israel sêjac ña siñ êndu nan su.

¹² Gêdêj bêc, tañ Apômtau kêkêj lau Amor sêsêp lau Israel lemeñ nan, Josua kêkô lau Israel lañôjnêj ma kêsôm gêdêj Apômtau gebe “Aôm oc, ôkô ñañêj anja Gibeon ma aôm ajôn, anja gaboan Aijalon.”

¹³ Ma oc kêkô ñañêj ma ajôn kêkô amboac tonanjen e lau sêcac kamocgôc gêbacnê.

Biñ tonan teto gêc Jasarnê buku gebe Oc tau kêkô umbon ñaluñ ma kêcac tau gebe naêsêp atom, kêkôgen kêtôm bêc samuc teñ. ¹⁴ Bêc teñ kêtôm tonan gêc gêmuj atom ma gêc atom e mênghêdêj galoc. Gêdêj bêc tonan Apômtau kêkêj taña ñac teñ awa ñam gebe Apômtau gêjac siñ gêjô Israel.

¹⁵ Go Josua ma lau Israel samob sêc sêmu sêja nêj gamêj Gilgal kêtiam. 16-43 *

11

1-23 *

12

1-24 *

* **10:16-43:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêj Kanaan samucgen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêj gôlôacmôkê têtap nêj nom ñasawa sa kêtômgen. * **11:1-23:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêj Kanaan samucgen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêj gôlôacmôkê têtap nêj nom ñasawa sa kêtômgen.

* **12:1-24:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêj Kanaan samucgen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêj gôlôacmôkê têtap nêj nom ñasawa sa kêtômgen.

1-33 *

13

1-15 *

14

1-63 *

15

1-10 *

16

1-18 *

17

1-28 *

18

1-51 *

19

1-9 *

20

1-45 *

21

1-34 *

22

1-16 *

23**24***Josuanê awamu*

¹ Go Josua kêkac lau Israel nêḡ gôlôacmôkê samob sa anḡa Sikem. Eḡ kêkalem lau Israel nêḡ lau ḡanô to laumata ma nêḡ gôliḡwaga to kasêḡa samob sa jasêkô Anôto laḡônêḡ. ² Go Josua kêsôm gêdêḡ lau samob gebe “Apômtau, lau Israel

* **13:1-33:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ. * **14:1-15:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ.

* **15:1-63:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ. * **16:1-10:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ.

* **17:1-18:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ. * **18:1-28:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ.

* **19:1-51:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ. * **20:1-9:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ. * **21:1-45:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ.

* **22:1-34:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ. * **23:1-16:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ.

* **23:1-16:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡeḡ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtap nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡeḡ.

nêj Anôtô, kêsôm binj tonec gebe ‘Gêdêj andanjenj amac tamemi Abraham agêc Nahor tamenj Tara sêngôj bu Euprat ñamakenj ônêja, ma sêjam sakinj gêdêj anôtôi jaba. ³ Go aê kakôc amac tamemi Abraham su anja bu ñamakenj ônêja ma gawê enj kêsêlêj kêtôm gamêj Kanaanja samob. Aê kakêj ênê wakuc têtû taêsam. Aê kakêj Isak gêdêj enj. ⁴ Ma kakêj Jakob agêc Esau gêdêj Isak. Aê kakêj gamêj lôcña Seir gêdêj Esau gêwê kainj, mago Jakob to nê latui sêsêp Aiguptu sêja. ⁵ Go kasakinj Mose agêc Aron ma kakôniñ Aiguptu ña gêjwapac, tanj gagôm anja gamêj tau nanj. Su, go gawê amac asa amêj. ⁶ Aê gawê amac tamemi sêsa anja Aiguptu sêmêj e aô lasê gwêc. Ma lau Aiguptu sêjanda amac tamemi ña kareta to hos e jadêdêj Gwêckoc. ⁷ Ma êsêac awenj gêjac Apômtau ma enj kékêj gêsunbôm genj amac to lau Aiguptu kêsî to gêgôm gwêc kêmakop e kêsâlê êsêac auc. Amac matemanô alic gêj, tanj aê gagôm gêdêj Aiguptu nanj su. Amac amoa gamêj sawa ñasawa baliñ. ⁸ Go aê gawê amac aô lasê lau Amor, tanj sêngôj Jordan ñamakenj ônêja nanj, nêj gamêj. Gêdêj tanj kakêj êsêac sêsêp amac lemem ma amac akôc êsêacnêj gamêj su nanj, aê gasenj êsêac gamunj amac. ⁹ Go kinj Moabña Sipor latu Balak gêdi ma gêjac sinj gêdêj Israel. Enj kêsakinj binj gêdêj Beor latu Bileam gebe êmêj ma êpuc boa amac. ¹⁰ Mago aê kakêj tanjoc Bileam atom, tec enj gêjam mec amac. Gagôm amboac tonanj, tec gajam amac kêsî anja Balak lêma. ¹¹ Go amac alom bu Jordan e aô lasê malac Jeriko. Ma lau Jerikonja sêjac sinj gêdêj amac. Mago lau Jeriko tauñgenj atom, lau Amor to Peres ma Kanaan to Het ma Girgas to Hiw ma Jebus amboac tonanjenj. Mago aê kakêj êsêac sêsêp amac lemem. ¹² Aê kasakinj banic gêmunj ma kêjanda lau Amor nêj kinj luagêc gêmunj amac. Amacnêm sinj to talam gêgôm atom. ¹³ Aê kakêj gamêj tenj, tanj ajam kôm kêpi atom nanj, gêdêj amac ma kakêj malac, tanj amac akwê sa atom nanj, gêdêj amac anjôj. Amac aenj kôm wainja to katêkwi, tanj asê atomanô nanj ñanô.’

¹⁴ “Amboac tonanj galoc atêc Apômtau to anam sakinj enj têmtac makenj ma tonêm ñalêlôm ñanêjgenj. Atinj anôtôi jaba, tanj tamemi sêjam sakinj anja bu ñamakenj ônêja to anja Aiguptu nanj su, ma anam sakinj Apômtau. ¹⁵ Mago amac embe andec gebe anam sakinj Apômtau, go ocsalô tonec ajalinj anôtôi, tanj abe anam sakinj nanj sa. Abe anam sakinj anôtôi, tanj tamemi sêjam sakinj anja bu ñamakenj ônêja nanj, me lau Amor, tec anjgônj êsêacnêj gamêj nec, nêj anôtôi me. Mago aê to ñoc gôlôac abe anam sakinj Apômtaugenj.”

¹⁶ Go lau tau sêjô enj awa gebe “Binj tonec gebe awi Apômtau sinj ma anam sakinj anôtôi jaba nec ênac jaê aêac, ¹⁷ gebe Apômtau, aêacnêj Anôtô, gêwê aêac to tamenj tapi anja Aiguptu tamêj ma gêwê aêac dawi andu kapoacwalônja sinj. Enj gêgôm gêjsêga kainj tenj aêac talic ma gejob aêac anja intêna samob, tanj tasa nanj, ma gejob aêac gêdêj tanj tasêlêj tasêp lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm nanj. ¹⁸ Ma Apômtau kêjanda lau tomôkê-tomôkê gêmunj aêac, enj kêjanda lau Amor, tanj sêngônj gamêj tonec nanj, amboac tonanjenj. Kêtu tonanjja aêac abe anam sakinj Apômtau amboac tonanjenj, gebe enj kêtu aêacnêj Anôtô.”

¹⁹ Mago Josua kêsôm gêdêj lau tau gebe “Amac atôm gebe anam sakinj Apômtau atom, gebe enj Anôtô dabunj. Enj gêjam lêmunj lau gebe têntac êwinj enj taugenj. Enj oc êsuc amacnêm binj agêli binjsunja to nêm sec ôkwi atom. ²⁰ Enj kêmoasinj amac su, mago amac embe awi enj sinj ma anam sakinj anôtôi jaba, go ênam dêmôê amac ma êngôm amac sec to ensenj amac su.” ²¹ Ma lau sêsôm gêdêj Josua gebe “Masi, aêac abe anam sakinj Apômtau.” ²² Ma Josua kêsôm gêdêj lau gebe “Amac taôm awa taôm sa gebe ajalinj Apômtau sa gebe anam

sakinj enj.” Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac awa taurj sa sugac.” ²³ Enj kêsôm gebe “Amboac tonanj, go atinj anôtôi jaba, tanj sêc amac ñalêlôm nanj su, ma akêj nê m ñalêlôm êndêj Apômtau, Israelnêj Anôtô.” ²⁴ Ma lau sêsôm gêdêj Josua gebe “Aêac anam sakinj Apômtau, aêacnêj Anôtô, to tanj wamu ênê awa.” ²⁵ Tec gêdêj bêc tonanj Josua kêmoatinj poac gêwiñ’ lau ma kêmasanj biñsu to ñagôlinj kêt u êsêacña anja Sikem. ²⁶ Ma Josua keto binj tonanj kêsêp Anôtônê biñsu ñabuku. Ma enj kékôc poc kapôêj tej jagêjac sa anja kamem, tanj kékô Apômtaunê gamêj daburj nanj ñalabu. ²⁷ Ma Josua kêsôm gêdêj lau samob gebe “Alic acgom, poc tonec êtu ñabelo êwa aêac saña, gebe gêñj Apômtaunê binj samob, tanj enj kêsôm gêdêj aêac nanj gêwiñ. Kêtu tonanña amac embe ansa nê m Anôtô auc, go poc tau êtu ñabelo êwa amac saña.” ²⁸ Go Josua kêsakinj lau sêc sêja nêj nomlênsê m gêdêj-gêdêngeñ.

Josua agêc Eleasar sêmac êndu

²⁹ Binj tonanj gêbacnê, go Apômtau nê sakinjwaga Nun latu Josua gêmac êndu. Ênê jala kêt u 110. ³⁰ Ma êsêac sêsunj enj anja tau nê nomlênsê m ñamalac Timnat-Serat, tanj gêc lôc Gas ñagamêj gêmu kêpiña anja Epraim ñagamêj lôcña.

³¹ Ma lau Israel sêjam sakinj Apômtau gêdêj bêc Josua gêmoa mata jalinja samob. Enj gêmac êndu su ma laumata ñagêdô, tanj sêlic kôm, tanj Anôtô gêjam kêpi lau Israel nanj, gacgeñ sêmoa. Tec lau Israel sêjam sakinj Apômtau gêdêj laumata tonanj nêj bêc sêmoa matenj jalinja samob amboac tonanjenj.

³² Josepnê ñatêkwa, tanj lau Israel sêkôc anja Aiguptu sêmêj nanj, sêsunj anja Sikem kêsêp nom, tanj Jakob gêjam ôli ña mone silber 100 gêdêj Sikem tama Hamor latui nanj, ñasawa teñ. Gamêj tau kêt u Josepnê wakuc nêj nomlênsê m teñ.

³³ Ma Aron latu Eleasar gêmac êndu ma sêsunj enj anja latu Pinehas nê malac Gibea. Êsêac sêkêj malac, tanj gêc Epraim ñagamêj lôcña nanj, gêdêj enj.

Gôliŋwaga

Lau Israel sêku Kanaan tulu e sêwaka sakin kinŋa sa namin gêjam lau Gôliŋwaga nêŋ buku tonec auc. Min tau ŋai kêpi Israelnêŋ sinjsêlêc, taŋ sêsam êsêac sebe Gôliŋwaga naŋ, nêŋ gêŋ sinjsêlêcŋa. Lau tonan ŋagêdô samob gôliŋwaga ŋanô êsêac atom, laumata êsêac sêwê nêŋ lau sêjac sinŋa to kêsiwaga, taŋ sêjam nêŋ lau sa-sa gêdêŋ ŋacjo sêkôninŋ êsêac tôŋ nanŋa. Gôliŋwaga ŋac towae kêlêlêc ŋagêdô samob su naŋ Simson, taŋ sêjac ênê gêŋsêga namin gêc môkêlatu 13-16.

Bin kapôêŋ tec buku tau kêdôŋ nec tonec gebe Lau Israel sêsap Anôtô tôŋ ŋaŋêŋ, tec gêjam êsêac sa sêŋgôŋ nêŋ ŋajam Ma sêsap tauŋ su aŋga Anôtônê, tec gedec êsêac dêdac gêŋwapac e sêŋgôŋ jageo.

Mago bin ŋanô teŋ kêsin tau gêc lêlôm gêwiŋ gebe Lau tau embe sêsap tauŋ su aŋga Anôtônê e dêdac gêŋwapac, mago eŋ embe êlic êsêac sêmbu tauŋ to sêkac tauŋ ôkwi êtiam, eŋ taê labu nê lau to gêjam êsêac kêsi gêjac ŋawaegenŋ.

1:1-36. Josua gêmac êndu su acgom, go lau Israel nêŋ gôlôacmôkê ŋagêdô sêjac sin jasêku Kanaannêŋ malac ŋagêdô tulu namin.

2

Apômtaunê aŋela geoc tau lasê aŋga Bokim

¹ Apômtaunê aŋela gêwi Gilgal sin gêja Bokim ma kêsôm gêdêŋ lau Israel gebe “Aê kakôc amac aŋga Aiguptu ma gawê amac mêŋaô lasê gamêŋ, taŋ katôc lemoc gebe jakêŋ êndêŋ tamemi naŋ. Aê kasôm gebe ‘Aê janac poac, taŋ kamoatiŋ gêdêŋ amac naŋ, popoc atomanô. ² Ma amac amoatiŋ poac teŋ êndêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ tonec naŋ atom. Atuc êsêacnêŋ altar popoc.’ Mago amac taŋem wamu aêŋoc jatu tonan atom. Amac agôm asagenŋ. ³ Amboac tonan aê jasôm êndêŋ amac gebe Aê jajanda lau tomôkê-tomôkê jamuŋ amac atom. Êsêac oc têtû nêŋ ŋacjo ma nêŋ anôtôï jaba têtû amacnêŋ lakô.” ⁴ Apômtaunê aŋela kêsôm bin tonan gêdêŋ lau Israel samob su, go lau tau sêpuc taŋjiboa sa ma têtanŋ. ⁵ Ma sê gamêŋ tonan ŋaê gebe Bokim ma sêkêŋ da gêdêŋ Apômtau aŋga tônê.

Josua gêmac êndu

⁶ Josua kêlêwanŋ lau Israel sêmu dêdêŋ nêŋ nomlênsêŋ gêdêŋ-gêdêŋgenŋ sêja, gebe sêŋgôŋ têtû wakac. ⁷ Ma lau Israel sêjam sakin Apômtau kêtôm têm Josua gêmoa nomŋa. Josua gêmac êndu su, go êsêac sêjam sakin Apômtau sêmoa kêtôm têm, taŋ laumata, taŋ sêjala gêŋ samob, taŋ Apômtau gêgôm gêdêŋ lau Israel naŋ, sêmoa matenŋ jalî naŋ. ⁸ Ma Nun latu Josua, taŋ Apômtaunê sakinwaga naŋ, nê jala kêtû 110 ma gêmac êndu. ⁹ Êsêac sêsuj eŋ aŋga tau nê nomlênsêŋ ŋamalac Tinat-Heres, taŋ gêc lôc Gas ŋagamêŋ gêmu kêpiŋa aŋga Epraim ŋagamêŋ lôcŋa. ¹⁰ Lau taŋ sêmoa sêwiŋ Josua naŋ, sêmac êndu amboac tonan, ma lau wakuc mêŋsêsa, naŋ êsêac sêjam kauc Apômtau to nê kôm, taŋ gêjam kêtû lau Israelŋa naŋ.

Lau Israel sêwi Apômtau sin ma gôliŋwaga sêkôc kôm sa

¹¹ Go lau Israel sêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ, gebe sêjam sakin Bal. ¹² Êsêac sêwi Apômtau, tameninêŋ Anôtô, taŋ kêkôc êsêac su aŋga Aiguptu naŋ, sin ma sêsap lau, taŋ sêgi êsêac auc naŋ, nêŋ anôtôï jaba tôŋ. Êsêac

sêpônj enjduc gêdênj anôtôj tonanj ma sêgôm Apômtau têtac njandanj kêsa. ¹³ Êsêac sêwi Apômtau sinj ma sêjam sakinj Bal agêc Astarte. ¹⁴ Apômtau têtac njandanj njanô gêdênj lau Israel, tec kêkênj êsêac sêsêp kêjanjgowaga lemenj, gebe sêjanjgo êsêacnênj gênj su. Enj kêkênj nênj njacjo, tanj sêgi êsêac auc nanj, gebe sêkôninj êsêac e lau Israel têtôm gebe sênam tauj sa êtiam atom. ¹⁵ Kêtôm têm samob, tanj êsêac dêdi sebe sênac sinj nanj, Apômtau gêjam dêmôê êsêac kêtôm enj kêsôm ma kêtôc lêma gebe êngôm nanj. Ma êsêac sêpô lêna tauj njanôgenj.

¹⁶ Go Apômtau kêkênj gôlinjwaga, tanj sêjam lau Israel sa anjga kêjanjgowaga lemenj. ¹⁷ Mago êsêac sêkênj tanjenj nênj gôlinjwaga atom. Êsêac sêkênj tauj dêdênj anôtôj jaba to sêpônj aenjduc gêdênj êsêac. Êsêac tamenj tanjenj wamu Apômtaunê binjsu, mago êsêac tauj sêwi tamenjinênj lênj tonanj sinj sebenj ma sêsa kêtiam atom. ¹⁸ Kêtôm têm samob, tanj Apômtau kêkênj gôlinjwaga gêdênj êsêac nanj, enj gêmoa gêwiñj gôlinjwaga tau ma enj gêjam lau tau sa anjga nênj njacjo lemenj kêtôm têm samob, tanj gôlinjwaga gêmoa gêwiñj êsêac nanj. Apômtau taê walô êsêac kêtu nênj tanjiboa, tanj têtanj kêtu nênj njacjo sêlêsu to sêkôninj êsêac nanjja. ¹⁹ Mago gêdênj tanj gôlinjwaga gêmac êndu nanj, lau sêmu sêja nênj intêna lanjgwa kêtiam e sêgôm sec kêlêlêc lau gêmunjja su. Êsêac têdaguc anôtôj jaba ma sêjam sakinj êsêac to sêpônj aenjduc gêdênj êsêac ma sêwi nênj lênj tonanj sinj atom, sêsa togêsuntêkwa njatonjgenj sêmoa. ²⁰ Apômtau têtac njandanj sec gêdênj lau Israel ma kêsôm gebe “Lau tonec sesenj poac, tanj kajatu gêdênj êsêac tamenj gebe sêsap tój nanj, su ma tanjenj wamu aê atom, ²¹ tec aê jajanda lau tomôkê-tomôkê, tanj Josua kêku tulu atom ma gêmac êndu nanj, nênj tenj êtiam atom. ²² Aê janjgôm gênj tonec gebe jansaê lau Israel e jajala êsêac sêsa njoc lênj têtôm tamenj sêsa nênj me masi.” ²³ Amboac tonanj Apômtau gêlôc gebe lau tomôkê-tomôkê, tanj sêsô Josua lêma njalabu atom nanj, sênjgônjenj. Enj kêjanda êsêac sebenj atom.

3:1-31 Lau Israel sêwi Apômtau sinj kêtu dim têlêac, tec Apômtau kêkênj êsêac sêsô nênj njacjo njalabu. Gêdênj tanj êsêac tetenj enj nanj, enj kêsakinj gêjamsawaga tenj. * † ‡

4

Debora agêc Barak sêku Sisera tulu

¹ Gôlinjwaga Ehud gêmac êndu su, go lau Israel sêgôm gênj, tanj Apômtau gêlic sec nanj kêtiam. ² Amboac tonanj Apômtau kêkênj êsêac sêsêp Jabin lêma. Enj lau Kanaan nênj kinj, tanj gêjam gôlinj êsêac gênjgônj malac Hasor nanj. Ênê sinjwaganênj laumata Sisera, tanj gênjgônj lau samuc nênj malac Haroset. ³ Jabinnê kareta ki 900 ma enj gejonj lau Israel secanô kêtôm jala 20. Tec lau Israel awenj gêjac Apômtau gebe ênam êsêac sa.

⁴ Lapidotné awê Debora enj propeteo tenj kêtu lau Israel nênj gôlinjwagao gêdênj njasawa tonanj. ⁵ Enj gênjgônj nê nip, tanj kêkô Rama to Betel njasawa anjga gamênj lôcnja Epraim nanj, njalabu ma lau Israel sêja tônê gebe enj êmêtôc êsêacnênj binj. ⁶ Debora kêsakinj binj gêdênj Abinoam latu Barak anjga Naptalinê gamênj njamalac Kedes gebe êmênj ma kêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, lau Israel nênj Anôtô, kêjatu aôm gebe ‘Ôna ma ôwê nênj lau sêpi lôc Tabor sêna. Ôkôc lau 10,000 anjga Naptali agêc Sebulon nênj gôlôac. ⁷ Aê gabe jalêtôm Jabinnê sinjwaganênj laumata Sisera gebe ênac sinj êndênj aôm anjga bu Kison. Enj êmênj

* 2:23: Bokim njam gebe Lau-têtanjwaga. † 2:23: Bal kêtu lau Kanaan nênj anôtô jaba towae tenj.

‡ 2:23: Astarte kêtu nênj anôtôo towae tenj.

tonê kareta ki ma nê siŃwaga, mago aê gabe jakêŃ enj êsêp aôm lêmam.’”
 8 Barak kêsôm gêdêŃ Debora gebe “Aôm embe ôwiŃ aê, go jana, mago aôm embe ôwiŃ aê atom, oc jana atom amboac tonanġen.” 9 Debora gêjô enj awa gebe “Amboac tonanġ aê jawiŃ aôm, mago intêna, taŃ aôm ôsa nanġ, êwaka aôm waem sa atom, gebe Apômtau êkêŃ Sisera êsêp awê teŃ lêma.” Go Debora gêdi jagêwiŃ Barak sêja Kedes. 10 Barak kêkalem Sebulon agêc Naptali nêŃ gôlôac sêpi tagen anġa Kedes, go lau 10,000 têdaguc enj, ma Debora jagêwiŃ enj amboac tonanġenġ.

11 Kennê wakuc teŃ, Heber, kêkac tau su anġa lau Ken nêŃ ma gê nê becobo kêkô kamem Sananimġa, taŃ kêkô Kedes Ńagala nanġ Ńalabu. Lau Ken tonanġ Mosenê lawa Hobab nê’ wakuc.

12 Êsêac sêsôm Ńawae gêdêŃ Sisera gebe Abinoam latu Barak kêpi lôc Tabor gêja. 13 Tec Sisera kêkalem nê kareta ki 900 to nê lau samob ma kêjatu êsêac gebe sêwi lau samuc nêŃ malac Haroset siŃ sêna bu Kison. 14 Go Debora kêsôm gêdêŃ Barak gebe “Ajôc, ôndi gebe bêc tonec Apômtau êkêŃ Sisera êsêp aôm lêmam. Apômtau êwê aôm.” Tec Barak gêdi anġa Tabor kêsêp gêja ma nê lau 10,000 têdaguc enj. 15 GêdêŃ taŃ Barak tonê siŃwaga sêô lasê nanġ, Apômtau kêlênsôŃ Sisera to nê kareta samob ma nê lau. Sisera gêboanġ kêsêp anġa nê kareta e gacġenġ gêc su gêja. 16 Barak kêjanda kareta to siŃwaga e jagêdêŃ lau samuc nêŃ malac Haroset ma siŃ gesenġ siŃwaga samob su, Ńac teŃ gêwê sa atom.

17 Sisera kêlêti gêja Kennê wakuc Heber nê awê Jael nê becobo, gebe kiŃ Hasornġa Jabin to Hebernê gôlôac sêmoa sêwiŃ tauŃ towamagenġ. 18 Jael kêsa gêja gebe êpuc Sisera tôniaŃ ma kêsôm gêdêŃ enj gebe “O apômtau, ôsô ômôêŃ, ôsô Ńoc becobo ômôêŃmanġ. Ôtêc taôm atom.” Amboac tonanġ enj kêsô gêja ma awê tau kêgaduc enj Ńa belanġe. 19 Ma Ńac tau kêsôm gêdêŃ awê gebe “Aê jatenġ aôm gebe ôkêŃ bu Ńagec êndêŃ aê janôm gebe bu gêjô aê.” Awê tau kêkac bulakôp bôcôlic, taŃ su kêpoac Ńalêlôm nanġ, ŃasuŃ su jakêkêŃ su gêdêŃ enj gênôm ma kêgaduc enj auc kêtiam. 20 Go Ńac tau kêsôm gêdêŃ enj gebe “Ôkô becobo Ńasacġêdô ma Ńac teŃ embe êô lasê ma êtu kênac aôm gebe ‘Ńac teŃ gêmoa tonec me masi’, go ôsôm gebe ‘Masi.’”

21 Sisera têkwa gêbac Ńanô, tec gêc bêc e kêliŃ tau siŃ gêc. Ma Hebernê awê Jael kêkôc hama to biakim becoboŃa teŃ ma kêsô kelecġenġ gêdêŃ enj gêja ma gêjac biakim tau kêsêp Siseranê mom palalap e jagêjam nom ma gêmac êndu tomatêġenġ. 22 GêdêŃ tonanġ Barak gêô lasê. Enj gesom Sisera. Ma Jael kêpuc enj tôniaŃ jakêsôm gêdêŃ enj gebe “ÔmôêŃ tonec, aê gabe jatôc Ńac, taŃ aôm gosom enj nanġ, êndêŃ aôm.” Amboac tonanġ Barak kêsô becobo gêwiŃ enj ma gêlic Sisera tomatêġenġ gêc ma biakim kêkô nê mom.

23 GêdêŃ bêc tonanġ Anôtô kêku lau Kanaan nêŃ kiŃ Jabin tulu gêjô lau Israel su. 24 Ma lau Israel sêkôniaŃ lau Kanaan nêŃ kiŃ Jabin Ńajanġa sec e sesenġ enj su samucġenġ.

5

Debora agêc Barak nêŃ wê

1 GêdêŃ bêc tonanġ Debora agêc Abinoam latu Barak sêjam wê tonec gebe
 2 “AlambiŃ Apômtau,
 gebe lau Israel sêmasanġ biŃ kêtu tôniaŃ gebe sênac siŃ,
 ma lau sêlôc sa tonanġ Ńalêlômġenġ.

3 Amac kiŋac, aŋô biŋ tau,
amac kasêgaac, akêŋ taŋem.

Aê janam wê to janac gêŋ wêŋa
êndêŋ Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô.

4 O Apômtau, gêdêŋ taŋ kôsêp aŋga Seir ŋalôc gômôêŋ,
ma gêdêŋ taŋ kôsa aŋga gamêŋ Edomŋa gômôêŋ naŋ,
nom kêtênêp ma undambê kêsêwa,
biŋŋanô, bu kêsêwa aŋga tao gêmêŋ.

5 Lôc kêtênêp kakô Sinai ŋaApômtau laŋônêmŋa,
kêkô Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô, laŋônêmŋa.

6 “Gêdêŋ Anat latu Samgar nê têm gêdêŋ Jaelnê têm,
lau sêwê sêmoa intênasêga kêtiam atom,
ma lau, taŋ sêsêlêŋ naŋ, sêjac jaê intênasêga.

7 O Debora, lau Israel nêŋ malac kêtü gasaŋ
e mêngegêdêŋ aôm gôdi.

Aôm gôdi amboac lau Israel teneri.

8 Anôtônê siŋwaga awenŋmê kêsa
ma siŋ jakêpi gamêŋ.

Lau 40,000, taŋ sêmoa Israel naŋ,
nêŋ teŋ gêjac lautuc ma gêôc kêm atom.

9 Ŋoc ŋalêlôm gêwiŋ lau Israel nêŋ laumata,
gêwiŋ lau, taŋ sêlôc sa tonêŋ ŋalêlômgeŋ.
Alambin Apômtau.

10 “Amac laumata, taŋ api donki kwalam-kwalam
ma aŋgôŋ ŋabelanŋke ŋaô,
ma amac siŋwaga, taŋ asêlêŋgeŋ amoa intêna naŋ,
anac miŋ biŋ tau.

11 Aŋô acgom, lau taŋ sêjam biŋgalôm sêmoa bumata naŋ,
sêsôm Apômtau kêku nê ŋacjo tulu ŋawae,
sêsôm lau Israel sêku nêŋ ŋacjo tulu ŋawae.
Go Apômtaunê lau sêwê sêsêp aŋga nêŋ malac sêmêŋ.

12 “O Debora, ajôc, ajôc.

Ajôc, ôpuc wê teŋ samaŋ.

O Barak, ôndimaŋ,

o Abinoam latu,

ôwê lau kapoacwalôŋa ma aêc ana.

13 Go lau ŋaŋêŋ sêsêp dêdêŋ nêŋ laumata sêja,
Apômtaunê lau dêdêŋ eŋ sêja sebe sênac siŋ.

14 Êsêac sêsêp gaboŋ sêmêŋ aŋga Epraim
têdaguc Benjaminnê gôlôac to nêŋ lau.

Kasêga sêsêp aŋga Makir sêmêŋ
to laumata sêmêŋ aŋga Sebulon.

15 Isakarnê gôlôac nêŋ laumata sêwiŋ Debora sêmêŋ,
biŋŋanô, Isakarnê gôlôac sêwiŋ Barak sêmêŋ.

Êsêac têdaguc eŋ sêsêp gaboŋ sêja.

Tageŋ Rubennê gôlôac sêwa taunê kêkôc,

êsêac têtôm gebe sêsôm biŋ katô tauŋ atom.

¹⁶ Kêtu asageŋŋa êsêac sêmoa sêwiŋ nêŋ domba ŋatonŋeŋ.

Sêmoa gebe sêŋô laugejob têtêlam nêŋ domba ŋaton me.

Biŋŋanô, Rubennê gôlôac sêwa tauŋ kêkôc,

êsêac têtôm gebe sêsôm biŋ katô tauŋ atom.

¹⁷ Gadrê gôlôac sêmoa Jordan ŋamakeŋ oc kêpiŋa,
ma kêtu asageŋŋa Dannê gôlôac sêjam kôm waŋŋa.

Asernê gôlôac sêŋgôŋ gwêctali,

sêŋgôŋ nêŋ sêclunŋeŋ.

¹⁸ Mago lau Sebulon to Naptali sêjac kapoac tauŋ
totaêŋ kêpa tauŋ suger sêmoa siŋ mala.

¹⁹ “Kiŋ sêmêŋ ma sêjac siŋ

aŋga Tanak, taŋ gêc bu Megidoŋa naŋ.

Lau Kanaan nêŋ kiŋ sêjac siŋ,

mago sêjaŋgo Silber ten atom.

²⁰ Utitalata undambêŋa sêjac siŋ.

Êsêac sêsa nêŋ lêŋ ma sêjac siŋ gêdêŋ Sisera.

²¹ Bu Kison gêc ŋasamac kapôêŋ e gêc êsêac su.

Bu Kison gêc, gêc ŋasamac kapôêŋ.

O katuc tau, ajôc, ôndi tonjaclaigerŋ.

²² Go hos eŋkaiŋ kêka nom

ma sêboan-sêboan.

²³ “Apômtaunê aŋela kêsôm gebe ‘Apuc boa malac Meros,

apuc boa êsêac, taŋ sêŋgôŋ malac tau naŋ ŋanôŋeŋ,

gebe êsêac sêmêŋ kêtu sênam Apômtau saŋa atom,

ma sêmêŋ gebe sêwiŋ Apômtaunê siŋwaga atom.’

²⁴ “Anôtô ênam mec Kennê wakuc Hebernê awê Jael,

ênam mec eŋ êlêlêc lauo samob, taŋ sêŋgôŋ becobo naŋ su.

²⁵ Sisera keten bu, mago eŋ kêkêŋ su gêdêŋ eŋ,

kêkêŋ su ŋakana kêsêp laclu ŋajamanô ten gêdêŋ eŋ.

²⁶ Awê tau kêmêgôm biakim kêsêp lêma ŋamakeŋ

ma kêmêgôm kamundanê hama kêsêp lêma anôŋa.

Eŋ gêjac Sisera e gêjac môkêpac popoc.

Eŋ gêguŋ ênê mom palalap ma gêjac popoc.

²⁷ Sisera geben e gêu tau gêc awê tau akaiŋŋa.

Eŋ gêu tau jagêc awê tau akaiŋŋa.

Eŋ geben kêsêp nom tomatêŋeŋ jagêc.

²⁸ “Sisera têna gewec kêsa katam saun,

eŋ gêjam tuc kêsa lala.

‘Kêtu asageŋŋa ênê kareta gêmêŋ seben atom nec.

Kêtu asageŋŋa ênê hos sêsêlêŋ malô-malô sec’.

²⁹ Sisera têna nê sakiŋwagao tokauc kêlêlêc gêjô eŋ awa,

ma eŋ tau kêsôm biŋ tonec ŋakôniiŋŋa ŋapaŋ gebe

³⁰ ‘Êsêac oc têtap awa sa ma sêjac sam gêdêŋ tauŋ sêmoa.

Sêjac sam ŋapalêo tagen me luagêc gêdêŋ siŋwaga gêdêŋ-gêdêŋeŋ.

Sisera tau oc kêtap űakwê űajam sa
ma obo, taű sêsi űa gam talô-talô naű,
gebe êkêű êndêű űatauo ênôű’.

31 “O Apômtau, aômnêm űacjo samob sênaűamaű,
mago nêm lau têtôm oc kêpi toűaclai.”

Amboac tonanű wama gêjam gamêű auc kêtôm jala 40.

6

Anôtô kêkalem Gideon

¹ Lau Israel sêgôm gêű, taű Apômtau gêlic sec naű, tec Apômtau kêkêű êsêac sêsêp lau Midian lemeű kêtôm jala 7. ² Lau Midian lemeű kêkônű lau Israel, tec lau Israel sêsiű taűű kêtû êsêacűa sêűgôű pocgêsun to poclabu anűa gamêű lôcűa. ³ Kêtôm têm lau Israel sêsê gêűűa samob lau Midian ma lau Amalek to lau gamêű sawaűa sêô lasê sebe sênac êsêac. ⁴ Êsêac sê nêű-becobo kêsêp Israelnêű gamêű ma sesen êsêacnêű kôm samob su e jagêdêű gamêű űalabuűa kêkanôű malac Gasa. Êsêac sêwi gêű taniűűa teű siű kêtû lau Israel sêniűűa atom, sêkôc domba to bulimakao ma donki samob. ⁵ Êsêac sêô lasê tonêű bulimakao ma nêű becobogen sêwê têtôm lêsêc. Lau teű sêsa êsêac to nêű kamele sa têtôm atom. Êsêac sêô lasê ma sesen gamêű tau űagêű samob su. ⁶ Tec lau Israel sêpô lêna taűű űanô kêtû êsêacűa ma lau Israel aweű gêjac Apômtau gebe ênam êsêac sa.

⁷ Gêdêű taű lau Israel aweű gêjac Apômtau kêtû lau Midianűa naű, ⁸ Apômtau kêsakiű propete teű gêdêű êsêac ma kêsôm gêdêű êsêac gebe “Apômtau, lau Israel nêű Anôtô, kêsôm biű tonec gebe Aê kakôc amac asa anűa Aiguptu amêű to gawê amac awi andu gêűômaűa siű. ⁹ Aê gajam amac sa anűa lau Aiguptu lemeű to anűa lau samob, taű sêkônű amac naű, lemeű amboac tonanűűeű ma kajanda êsêac gamuű amac ma kakêű lau tau nêű gamêű gêdêű amac. ¹⁰ Aê kasôm gêdêű amac gebe ‘Aê Apômtau, amacnêm Anôtô. Amac anűôű lau Amor nêű gamêű, mago anam sakiű lau Amor nêű anôtô i jaba atom.’ Mago amac akêű tanem űoc biű atom.”

¹¹ Go Apômtaunê anêla mêűgêô lasê ma gêűgôű kamem, taű kêkô malac Opar űagala naű űalabu. Joas anűa Abiesernê gôlôac kêtû ka tau űatauo. Joas latu Gideon kêka polom kelecgeű gémoa sêka wain űamala, gebe êsiű polom ôkwi kêtû lau Midianűa. ¹² Ma Apômtaunê anêla gêô lasê gêdêű eű ma kêsôm gêdêű eű gebe “O siűsêlêc, Apômtau gêwiű aôm.” ¹³ Ma Gideon kêsôm gêdêű eű gebe “O űatauo, Apômtau embe êwiű aêac, go gêűwapac samob êtap aêac sa êtu asagenűa. Ma gêűsêga samob, taű tamenű sêjac miű gêdêű aêac naű ma sêsôm gebe ‘Apômtau kêkôc aêac asa anűa Aiguptu amêű atom me, gêűsêga tonanű űanô ondoc.’ Galoc Apômtau kêtűű aêac su to kêkêű aêac asêp Midian lemeű.” ¹⁴ Go Apômtau kêjatu eű gebe “Aê tauc jasakiű aôm ôna tonêm űajanaű, taű gêc aôműa naű, gebe ônam lau Israel sa anűa lau Midian lemeű.” ¹⁵ Gideon gêjô eű awa gebe “O Apômtau, aê oc janam lau Israel sa amboac ondoc. Ôlic acgom, aêűoc lau têtû Manasenê gôlôacnêű lau ômbôêű-ômbôêű ma aê tauc katu űoc launêű űac űamuűa tau.” ¹⁶ Ma Apômtau kêsôm gêdêű eű gebe “Aôm kôtôm gebe ôűgôm gêű tau gebe aê oc janam aôm sa. Aôm oc ôku lau Midian tulu amboac kôku űac tageű tulu.” ¹⁷ Gideon gêjô eű awa gebe “Aê embe janac aôm matamanô űajam, nanűo ôwaka taôm sa űa gêűtalô teű, gebe aôm taôm tec

kôsôm biŋ gédêŋ aê. ¹⁸ Aê jaterŋ aôm gebe ôwi gamêŋ tonec siŋ atom e jamu jandêŋ aôm jamêŋ êtiam acgom. Aê gabe jakêŋ moasiŋ teŋ êtu da êndêŋ aôm.” Ma eŋ kêsôm gebe “Aê oc jamoa e ômu ômôêŋ.”

¹⁹ Amboac tonarŋ Gideon kêsô nê andu gêja ma geno noniŋ ŋalatu teŋ ma kékôc polom matak laclu kapôêŋ teŋ gebe êpac polom, mago kékêŋ jist kêsêp atom. Eŋ kékêŋ gwada kêsêp gadob ma sulu kêsêp ku, kékôc gêŋ tau gédêŋ Apômtaunê aŋela gêja kamem ŋalabu. ²⁰ Go Apômtaunê aŋela kêsôm gédêŋ eŋ gebe “Otoc gwada to polom ŋaluc ênsac poc tonec ŋaô ma ôkêc sulu êpi.” Ma Gideon gégôm amboac tonarŋ. ²¹ Ma Apômtaunê aŋela kêmêtôc lêma ma kêmoasac gwada to polom ŋaluc ŋa tôc, taŋ eŋ kêmégôm narŋ ŋatêpôê. Ma ja kêsa aŋga poc mêngeŋ gwada to polom ŋaluc tau su. Go Apômtaunê aŋela malamê.

²² Go Gideonnê kauc kêsa, gebe gêlic Apômtaunê aŋela ma eŋ kêtakê ma kêsôm gebe “Op, Apômtau Anôtô, aêagêc aŋela laŋôŋanô gédêŋ taunŋoc.” ²³ Mago Apômtau kêsôm gédêŋ eŋ gebe “Ôtêc taôm atom, ômoa tobiŋmalôgeŋ, aôm oc ômac êndu atom.” ²⁴ Gideon gêboa altar teŋ sa gédêŋ Apômtau aŋga tônê ma kêsam altar tau gebe Apômtau eŋ biŋmalô ŋam. Altar tau kékô Opra, taŋ kêtû Abiesernê gôlôacnêŋ malac narŋ, e gédêŋ galoc.

²⁵ Gédêŋ gêbêc tonarŋ Apômtau kêsôm gédêŋ Gideon gebe “Ôkôc tamam nê bulimakao kapoac êwiŋ bulimakao kapoac teŋ, taŋ nê jala kêtôm 7 ma onseŋ tamamnê altar Balŋa su ôsap alê gwam, taŋ kékô altar ŋagala narŋ tulu. ²⁶ Su, go ômboa altar teŋ sa êndêŋ Apômtau, aôm nê m Anôtô, êkô poc tau ŋaô. Ômboa altar tau sa êtôm ŋagôliŋgeŋ. Go ôkôc bulimakao kêtû luagêc ŋa ma ôkêŋ êtu daja êwiŋ alê gwam, taŋ ôsap tulu narŋ.” ²⁷ Amboac tonarŋ tec Gideon kékôc nê sakiŋwaga 10 ma gégôm biŋ, taŋ Apômtau kêsôm gédêŋ eŋ narŋ, ŋanô kêsa. Mago eŋ kêtêc tau nê gôlôac to lau malac tonecŋa, tec gégôm gêŋ tau gédêŋ ocsalô atom, gégôm gédêŋ gêbêcgeŋ.

²⁸ Gédêŋ taŋ lau malacŋa dêdi sa gédêŋ bêbêc kanucgeŋ narŋ, êsêac sêlic gebe Balnê altar to alê gwam tau gêjaŋa ma ja geŋ bulimakao kêtû luagêcŋa gêsac altar teŋ, taŋ sêboa sa narŋ ŋaô. ²⁹ Êsêac sêsôm gédêŋ taunŋ gebe “Asa gégôm gêŋ tonec.” Êsêac sêkip biŋ tau sa e têtap sa gebe “Joas latu Gideon gégôm.” ³⁰ Go lau malacŋa sêsôm gédêŋ Joas gebe “Ôkôc latôm ômôêŋ tonec gebe anac eŋ êndu. Eŋ gesenŋ Balnê altar su ma kêsap alê gwam, taŋ kékô altar ŋagala narŋ tulu.” ³¹ Mago Joas kêsôm gédêŋ lau samob, taŋ sêgi eŋ auc narŋ, gebe “Amac abe anac siŋ êjô Bal ma abe anam eŋ sa me. Elenŋa atomgeŋ ma ŋac, taŋ ênac siŋ êjô Bal narŋ, oc ênaŋa. Gebe Bal embe anôtô teŋ, go ênam tau kêsî ma ênac siŋ êndêŋ ŋac, taŋ gesenŋ ênê altar su narŋ.” ³² Gédêŋ ŋasawa tonarŋ sêsam Gideon gebe Jerubal gebe Joas kêsôm gebe “Bal ênam tau kêsî ma ênac siŋ êndêŋ ŋac, taŋ gesenŋ ênê altar su narŋ.”

³³ Go Midian to Amelek ma lau gamêŋ sawaŋa mênșêpi tagenŋ ma selom bu Jordan jasê nêŋ becobo kékô gaboanŋ Jesrelŋa. ³⁴ Ma Apômtaunê ŋalau gêjam Gideon auc. Ma eŋ gêjac dauc e kékalem Abiesernê gôlôac gebe sêndaŋguc eŋ. ³⁵ Eŋ kêsakiŋ lau jaenŋa sêjac laoc Manasenê gôlôacnêŋ gamêŋ samob, gebe sêkalem êsêac mênșêndaŋguc eŋ ma eŋ kêsakiŋ lau jaenŋa gédêŋ Aser to Sebulon ma Naptali nêŋ gôlôac e êsêac mênșêwiŋ amboac tonanŋeŋ.

³⁶ Go Gideon kêsôm gédêŋ Anôtô gebe “Aôm embe taêm ênam gebe ônam lau Israel kêsî ŋa aê lemoc amboac tê kôsôm nê, ³⁷ narŋ ôlic acgom, aê gaja domba ŋaôlilu gêc gamêŋ aka polom ŋa. Êndêŋ elenŋ ŋa embe maniŋ ênêc

domba ñaôlilugen ñaô ma nom ñakelen, go jajala êndên tonan gebe aôm taêm kêka aê ñanôgen, gebe ônam lau Israel kêsi ña aê lemoc, amboac tê kôsôm su nê.”³⁸ Binj tau ñanô kêsa. Gêdên tanj Gideon gèdi sa gèdên bêbêc kanucgen nan, enj kêpij ñaôlilu tau ma kêmôginj kêsêp laclu tenj e mênjgêc.³⁹ Go Gideon kêsôm gèdên Anôtô gebe “Têmtac ñandanj êndên aê atommanj, aê jasôm binj tagenj tonec êwinj. Aê jatenj aôm gebe jansaê domba ñaôlilu ñalênj tagenj êtiâm. Ôngôm ñaôlilu ñakelenj ênêc ma maninj êsêp nomgenj.”⁴⁰ Ma gèdênj gèbêc Anôtô gègôm amboac tonan. Ñaôlilu ñakelenj ma maninj kêsêlô e gèjam nom auc.

7

Gideonné lau sêku lau Midian tulu

¹ Go Jerubal, Gideonné ñaê tenj tonec, to nê lau samob dêdi gèdênj bêbêc kanucgenj ma sê nênj becobo kêkô bumata Harod ñagala. Lau Midian sê nênj becobo kêkô gaboanj gêmu kêpiña anja lôc More ñalabu.

² Ma Apômtau kêsôm gèdênj Gideon gebe” Lau, tanj sêwinj aôm nanj, taêsam kêlêlêc, tec katôm gebe jakênj lau Midian sêsêp êsêac lemenj atom. Moae lau Israel oc tetoc tauñ sa êndênj aê ma sêsôm gebe ‘Aê tauc ñoc lemoc gèjam aê kêsi.’³ Amboac tonanj ôkênj ñawae êndênj lau gebe’ Ñac tenj embe êtêc tau to nê ñalêlôm ñatutuc, nanj êmu êna nê malac.’” Ma Gideon kêsaê êsêac ma lau 22,000 sêmu sêja, ma lau 10,000genj sêmoa sêwinj enj.

⁴ Apômtau kêsôm gèdênj Gideon gebe “Lau tau taêsam kêlêlêc gacgenj sêkô ñapanj. Ôwê êsêac sêsêp bu sêna ma aê gabe jawa êsêac êkôc jajô aôm. Embe jasôm êndênj aôm gebe ‘Ñac tonec êwinj aôm’, nanj enj êwinj. Embe jasôm êndênj aôm gebe’ Ñac tonec êwinj aôm atom’, nanj enj êwinj atom.”⁵ Tec Gideon gèwê êsêac sêsêp bu sêja, ma Apômtau kêsôm gèdênj enj gebe “Lau, tanj imbelenj gèjac bu amboac kêam nanj, sêmoa nênj tauñña, ma êsêac, tanj sêpônj aenjduc ma sênôm nanj, sêmoa nênj tauñña amboac tonanjenj.”⁶ Lau 300 sêmoa, tanj imbelenj gèjac bu nanj, lau ñagêdô samob sêpônj aenjduc ma sênôm.⁷ Go Apômtau kêsôm gèdênj Gideon gebe “Aê gabe janam amac kêsi ña lau 300, tanj imbelenj gèjac bu nanj, ma jakênj lau Midian sêsêp aôm lêmam. Lau ñagêdô samob sêmu sêna nênj malac.”⁸ Gideon kêmasanj binj gèdênj lau gebe sêkênj gênj taniñña to nênj dauc êndênj enj ma kêsakinj lau samob sêmu sêja nênj malac, lau 300 tônêgenj tê sêmoa sêwinj enj. Lau Midian nênj becobo kêkô lau Israelnênj bec ñalabu anja gaboanj.

⁹ Gèdênj gèbêc tonanjenj Apômtau kêsôm gèdênj Gideon gebe “Ajôc, ôndi ma ôsêp gamênj becña ôna. Aê jakênj gamênj tau êsêp aôm lêmam.”¹⁰ Mago embe ôtêc taôm gebe ônac sinj, nanjo ôsêp lau Midian nênj gamênj becña ma nêmj sakinjwaga Pura êwinj aôm.¹¹ Aôm oc ôñô binj, tanj êsêac sêsôm nanj, e têmtac êpa su ma ônac sinj êndênj êsêac.” Amboac tonanj Gideon agêc nê sakinjwaga Pura sêsêp sêja e sêô lasê gamênj becña ñamagê.¹² Lau Midian to Amelek ma lau, tanj sêmoa gamênj sawa nanj, sêjam gaboanj auc amboac lêsêc, ma nênj kamele taêsam ñasec têtôm ganac gwêcña.¹³ Gèdênj tanj Gideon géô lasê malac ñamagê nanj, gênjô ñac tenj gèjac miñj nê mê, tanj gêc nanj, gèdênj nê ñac tenj, ma kêsôm gebe “Aê gaêc mê tenj. Aê galic êsêac sêkôc polom matac ma sêpac polom kuku. Polom kuku tau kêsabi kêsêp lau Midian nênj gamênj becoboña. Polom tau mênkêtuc becobo e becobo tau kêku sa jakêso gedec ma kêtu tapa gêc nom.”¹⁴ Nê ñac gèjô enj awa gebe “Mê tonanj ñam tagenj tonec gebe ñac Israelña Joas latu Gideon nê sinj. Anôtô kêkênj enj gebe êku lau Midian to nênj sinjwaga samob tulu.”

15 Gêdêj taŋ Gideon gêjô mê ŋam ŋawae naŋ, kêpôj aduc gêdêj Anôtô. Go gêmu gêja lau Israel nêj gamêj becoboŋa ma kêsôm gebe “Ajôc, andimaŋ, Apômtau kêkêj lau Midian nêj siŋwaga sêsêp amac lememe sugac.” 16 Eŋ gêwa lau 300 kêkôc gêja mata têlêac ma kêkêj dauc to ku sawa gêdêj êsêac gêdêj-gêdêjgeŋ ma kêkêj dawen kêsêp ku tau ŋalêlôm. 17 Eŋ kêsôm gêdêj êsêac gebe “Matemanô êndêj aêgej, ma aŋgôm gêj, taŋ aê jaŋgôm naŋgej. Êndêj taŋ daô lasê êsêacnêj gamêj becoboŋa ŋamagê naŋ, go aŋgôm gêj samob êtôm aê jaŋgôm. 18 Aê to ŋoc lau embe anac ma dauc, go amac, taŋ aŋgi gamêj becoboŋa auc naŋ, anac nême amboac tonanŋeŋ ma anac mu gebe ‘Apômtau ma Gideon nêj siŋ.’”

19 Gideon to nê lau 100 sêô lasê malac ŋamagê gêdêj om-m kêsa atomgeŋ, ma lau-sejop-malacwaga sêjô tauŋ su ma ŋasawa dambêgej. Go Gideon to nê lau sêjac dauc to têtuc ku, taŋ sêkôc naŋ popoc. 20 Siŋwaga mata têlêac samob sêjac dauc to têtuc ku popoc. Êsêac sêkôc dawen kêsêp êsêac lemen gasêja ma dauc kêsêp lemen anôja gebe sênac ma sêjac mu gebe “Apômtau ma Gideon nêj siŋ.” 21 Lau samob sêkô malenŋeŋ sêgi gamêj becoboŋa auc. Ma Midiannêj siŋwaga samob sêlêti to sêwacik ma sêc sêja. 22 Lau 300 sêjac nêj dauc kêtaŋ gé tônŋeŋ sêmoa, ma Apômtau gêgôm lau aŋga gamêj becoboŋa nêj kauc kêlênsôn e sêjac tauŋ. Ma siŋwaga samob sêc e jagêdêj Betsita sêkanôj Serera ma sêô lasê malac Abel-Mehola, taŋ gec Tabat ŋagala.

23 Ma êsêac sêkalem lau Israel aŋga Naptali to Aser nêj gôlôac ma lau Manase samob sa ma sêjanda lau Midian. 24 Gideon kêsakiŋ lau jaenja sêjac laoc gamêj Epraim, taŋ gêc gamêj lôcna naŋ, ma sêsôm gebe “Asêp amêj, anac siŋ êndêj lau Midian. Akô lau Midian auc gebe selom bu Jordan to bu ŋagêdô e naêndêj Bet-Bara atom.” Amboac tonanŋeŋ lau Epraim samob sêpi tagen ma sejop bu Jordan to bu ŋagêdô e jagêdêj Bet-Bara. 25 Êsêac sêkôc lau Midian nêj kasêga luagêc Oreb agêc Seb tôn, ma sêjac Oreb êndu aŋga Orebnê poc ma Seb aŋga Sebnê sêka wain ŋamala. Êsêac sêjanda lau Midian sêmoa ma sêkôc Oreb agêc Seb môkêŋapac dêdêj Gideon, taŋ gêmoa Jordan ŋamakenŋ oc kêpiŋja naŋ sêja.

8

1 Ma lau Epraim sêsôm gêdêj Gideon gebe “Amboac ondoci, aôm gôjac siŋ gêdêj Midian, mago kôkalem aêac atom kêtuci asagenja. Kêtuci asagenja aôm gôgôm aêac amboac tonanŋeŋ.” Ma êsêac sêlic eŋ sec ŋanô. 2 Mago eŋ kêsôm gêdêj êsêac gebe “Embe janam dôj gêj, taŋ aê gagôm naŋ, êpi gêj, taŋ amac agôm naŋ, go jalic ŋoc gêj ŋanô masi. Gêj sauŋ, taŋ amac lau Epraim agôm naŋ, ŋanô kêlêlêc gêj, taŋ aê to ŋoc gôlôac agôm naŋ. 3 Anôtô kêkêj lau Midian nêj kasêga Oreb agêc Seb gêdêj amac. Aê gagôm asagenŋ kêlêlêc su gebe janam dôj êpi gêj tau.” Eŋ kêsôm biŋ tonec, go nêj têtac ŋandanŋeŋ gêbacnê.

Gideon kêkôc lau Midian nêj kiŋ tôn

4 Gideon to nê lau 300 sêô lasê bu Jordan ma selom bu tau. Êsêac tekwen gêbac, mago sêjanda ŋacjoci sêmoa. 5 Tec kêsôm gêdêj lau aŋga malac Sukot gebe “Aê jatenŋ amac gebe akêj polom ŋagêdô êndêj ŋoc lau. Êsêac tekwen gêbac ma aê kajanda lau Midian nêj kiŋ Seba agêc Salmuna tec gamoa.” 6 Mago malac Sukot ŋalaumata sêsôm gebe “Aêac akêj mo êndêj nême siŋwaga êtuci asagenja. Aôm kôkôc Seba agêc Salmuna tôn atom tagen.” 7 Ma Gideon kêsôm gebe

“Amboac tonan̄. Apômtau êkêŋ Seba agêc Salmuna sêsêp aê lemoc su acgom, go jai amac ôlim ŋa gêŋ têkwa-têkwa to okêm gamêŋ sawaŋa.” ⁸ Gideon gêwi malac tonan̄ siŋ gêja malac Penuel ma kêsôm biŋ tonan̄geŋ gêdêŋ lau anga ônê. Mago lau Penuelŋa sêjô eŋ awa kêtôm lau Sukotŋa. ⁹ Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê embe janam samuc ma jamu jamêŋ, go jansen̄ andu soso tonec su.”

¹⁰ Seba agêc Salmuna to nêŋ siŋwaga sêŋgôŋ Karkor. Lau gamêŋ sawaŋa nêŋ siŋwaga 120,000 sêjaŋa, ma siŋwaga amboac 15,000 geŋ tec sêmoa. ¹¹ Êsêac sêlêwan̄ tauŋ e sêliŋ tauŋ siŋ ma Gideon kêsa intêna, taŋ gêc Noba to Jogbeha gêmu oc kêpiŋa nan̄, gêmoa gamêŋ sawa ŋataligeŋ gêja jagêjac siŋ gêdêŋ êsêac. ¹² Lau Midian nêŋ kiŋ luagêc, Seba agêc Salmuna sêc sêja, mago eŋ kêjanda êsêagêc e kêkôc êsêagêc tôŋ ma kêsa siŋwaga samob êliŋ-êliŋ.

¹³ Go Joas latu Gideon gêmu anga siŋŋa kêsêlêŋ kêsêp intêna Heresŋa gêja. ¹⁴ Eŋ kêkôc ŋapalê matac Sukotŋa teŋ tôŋ ma kêtû kênac eŋ ma ŋac tau keto Sukot ŋakasêga to ŋalaumata 77 nêŋ ŋaê sa ma kêkêŋ gêdêŋ Gideon. ¹⁵ Go Gideon gêdêŋ lau Sukot gêja ma kêsôm gebe “Alic acgom, Seba agêc Salmuna tau tonec. Amac asu aê susu kêtû êsêagêcŋa ma asôm gebe ‘Seba agêc Salmuna sêsêp aôm lêmam sugac, tec aêac akêŋ polom êndêŋ nêŋ lau, taŋ tekweŋ gêbac nan̄ me.’” ¹⁶ Go eŋ kêkôc gêŋ têkwa-têkwa to okêm gamêŋ sawaŋa ma kêmêtôc Sukot ŋalaumata. ¹⁷ Ma eŋ gesen̄ andu soso anga Penuel su ma gêjac malac tau ŋalau êndu.

¹⁸ Go Gideon kêtû kênac Seba agêc Salmuna gebe “Lau, taŋ ajac êndu anga Tabor nan̄, lan̄ôŋanô amboac ondoc.” Êsêagêc sêjô eŋ awa gebe “Êsêac têtôm aôm. Êsêac samob lan̄ôŋanô amboac kiŋ teŋ latui.” ¹⁹ Gideon kêsôm gebe “Ŋoc teoci to lasici êsêac, aê tinoc latui solop. Aê jatôc lemoc ma jasôm gebe Amagêc embe anam êsêac kêsi sêmoa maten̄ jali, oc janac amagêc êndu atom.” ²⁰ Go kêsôm gêdêŋ latu ŋacsêga Jeter gebe “Ôndi ônac êsêagêc ênduman̄.” Mago ŋapalê tau gê nê siŋ sa atom. Eŋ kêtêc tau gebe eŋ ŋapalê wakuc. ²¹ Ma Seba agêc Salmuna sêsôm gebe “Ajôc, aôm taôm ôndi ma ônac aêagêc ênduman̄. Ŋacwaganêŋ kôm gêjac ŋacwaga ŋawae.” Amboac tonan̄ Gideon gêjac Seba agêc Salmuna êndu ma kêkôc gêlôŋ, taŋ agêcnêŋ kamele sênôŋ nan̄ su.

Gideonnê lêŋ ŋagêdô ŋamin̄

²² Go lau Israel sêsôm gêdêŋ Gideon gebe “Onam gôliŋ aêac, aôm to latômi ma dêbômi, taŋ sêndanguc aôm nan̄, amboac tonan̄geŋ, gebe aôm gôjam aêac kêsi anga lau Midian nêŋ.” ²³ Gideon gêjô êsêac awen̄ gebe “Aê oc janam gôliŋ amac atom, ma latuci oc sênam gôliŋ amac atom amboac tonan̄geŋ. Apômtau oc ênam gôliŋ amac.” ²⁴ Ma kêsôm biŋ ŋagêdô gebe “Aê gabe jateŋ biŋ teŋ êndêŋ amac. Amac samob akêŋ salasa, taŋ amac ajaŋgo su nan̄, êndêŋ aê. Lau Midian nêŋ salasa goldgeŋ gebe êsêac lau gamêŋ sawaŋa.” ²⁵ Lau sêjô eŋ awa gebe “Aêac oc akêŋ gêŋ tau êndêŋ aôm totêntac ŋajamgeŋ.” Êsêac sêja obo teŋ ma êsêac samob, sêbaliŋ salasa, taŋ êsêac sêjaŋgo su nan̄, kêsêp obo tau. ²⁶ Salasa gold, taŋ Gideon keteŋ nan̄, ŋawapac kêtôm kilo 30. Gêlôŋ, taŋ lau Midian nêŋ kiŋ sêkôc to sênôŋ nan̄, ma ŋakwê asôsamuc gêwiŋ atomgeŋ, ma kamelenêŋ gêlôŋ, taŋ sênôŋ nan̄, gêwiŋ atom amboac tonan̄geŋ. ²⁷ Gideon kêmasan̄ gwam teŋ ŋa gold tonan̄ ma kêkêŋ gwam tau kêkô nê malac Opra. Ma lau Israel samob sêwi Anôto siŋ jateteŋ mec gêdêŋ gwam tonan̄. Gwam tau kêtû lakô, taŋ gêjac Gideon to nê gôlôac nan̄.

28 Lau Israel sêku lau Midian tulu ma lau Midian ôliŅ kêpi kêtiam atom. Wama gêjam gamêŅ auc kêtôm jala 40, kêtôm têm, taŅ Gideon gêmoa mata jali naŅ.

Gideon gêmác êndu

29 Joas latu Gideon jagêŅgôŅ tau nê andu. 30 Ênê latui 70 gebe eŅ gêjam lauo taêsam. 31 Ma nê awê teŅ aŅga Sikem kêkôc űapalê teŅ amboac tonan, ma Gideon gê ênê űaê gebe Abimelek. 32 Gideon kêtui űamalacanô ma gêmác êndu. Êsêac sêsuŅ eŅ gêc tama Joas nê sêô aŅga Abiesernê gôlôacnêŅ malac Opra.

33 Gideon gêmác êndu su acgom, go lau Israel sêwi Anôtô siŅ kêtiam ma sêjam sakin Bal. Êsêac sêgôm Bal-Berit kêtui nêŅ anôtô. 34 Lau Israel taêŅ gêjam nêŅ Apômtau Anôtô, taŅ gêjam êsêac sa aŅga nêŅ űaço, tê sêgi êsêac auc nê, kêtiam atom. 35 Ma êsêac sêjam danŅe Gideonnê gôlôac gêjô kolen űajam, taŅ eŅ gêjam gêdêŅ lau Israel naŅ, su atom. *

9

Abimelek gêjam gôliŅ gamêŅ

1 Jerubal latu Abimelek gêdêŅ sai gêja Sikem ma kêsôm gêdêŅ êsêac to tênanê lau samob gebe 2 “Atu kênac lau Sikeműa samob gebe ‘Amac oc têmtac êwiŅ biŅ ondoc êlêlêc su, Jerubal latui 70 sênam gôliŅ amac me űac tager űenam gôliŅ amac.’ Taêm ênam gebe amacnêm űatê űagêdô aê.” 3 Tênanê lau sêjam biŅgalôm kêpi biŅ tonan kêtui eŅűa sêwiŅ lau Sikeműa. Ma nêŅ űalêlôm gêwiŅ Abimelek gebe êsêac sêsôm gebe “EŅ aêac lasiŅ teŅ.” 4 Êsêac sêkôc mone silber 70 aŅga Bal-Berit nê lôm dabuŅ ma sêkêŅ gêdêŅ eŅ. EŅ kêkôc mone tau ma gêjam ôli lau bôja-bôja to wauc-wauc têna űagêdô gebe sêndanűuc eŅ. 5 Go eŅ gêja tamanê andu aŅga Opra ma gêjac tama Jerubal latui 70 êndu aŅga poc teŅ űaô. Jerubalnê latu űamu Jotam taugen tec gêmoa, gebe eŅ kêsiŅ tau. 6 Go lau Sikem to Betmilonűa samob jasêkac taun sa sêmoa kamem dabuŅ, taŅ kêkô Sikem naŅ, ma sêkêŅ Abimelek kêtui kiŅ.

7 GêdêŅ taŅ Jotam gêŅô biŅ tonan űawae naŅ, gêja ma kêkô lôc Garisim űaô to gêmôêc gêdêŅ êsêac gebe “O amac lau Sikeműa, akêŅ taŅem aê acgom, gebe Anôtô êkêŅ taŅa amac. 8 GêdêŅ bêc teŅ ka sêsa sêja sebe sêjaliŅ nêŅ kiŅ teŅ sa, ma êsêac sêsôm gêdêŅ katêkwi gebe ‘Ôtu ma kiŅ.’ 9 Katêkwi gêjô êsêac awen gebe ‘Amboac ondoc, oc jawi űoc űatêkwi tonalêsi, taŅ lau sêkôc kêtui tetoc anôtô to űamalac saűa naŅ, siŅ ma janam gôliŅ amac me.’ 10 Ma ka sêsôm gêdêŅ jambô gebe ‘ÔmôêŅ mêűôtu ma kiŅ.’ 11 Mago jambô gêjô êsêac awen gebe ‘Amboac ondoc, oc jawi űoc űanô űajam to űakana siŅ ma janam gôliŅ amac me.’ 12 Tec ka sêsôm gêdêŅ wain gebe ‘ÔmôêŅ mêűôtu ma kiŅ.’ 13 Mago wain gêjô êsêac awen gebe ‘Amboac ondoc, oc jawi űoc wain, taŅ gêgôm anôtô to űamalac têntac űajam kêsa naŅ, siŅ ma janam gôliŅ amac me.’ 14 Go ka samob sêsôm geden okêm gebe ‘ÔmôêŅ mêűôtu ma kiŅ.’ 15 Go okêm gêjô êsêac awen gebe ‘Amac embe têmtac êwiŅ űanôgen gebe jatu amacnêm kiŅ, go amêŅ aê lamu aêűoc ajuŅ. Embe amêŅ atom, ja êsa aŅga okêm ma êniŅ kaseda aŅga lôc Lebanon.’ ”

* 8:35: Salasa gold kêtui lau gamêŅ sawaŅa nêŅ gêbôm.

¹⁶ Jotam gėjac tĕku nĕ biŋ gebe “Amboac tonaj amac akĕj Abimelek kĕtu amacnĕm kiŋ tonĕm ŋalĕlĕm samuc ma tonjanĕj me masi. Amac amoasiŋ Jerubal to nĕ gĕlĕac ŋapĕp ma akĕj ŋagĕjĕ gĕdĕj eŋ kĕtĕm kolenj, taŋ eŋ gĕjam naŋ, me masi. ¹⁷ Taĕm ĕnam acgom, tamoc gĕjac siŋ gĕjĕ amac ma gim tau su gebe ĕnam amac sa aŋga lau Midian lemeŋ. ¹⁸ Mago galoc akĕj kisa gĕdĕj tamocnĕ gĕlĕac. Amac ajac latui 70 ĕndu aŋga poc ŋaĕ ma akĕj sakiŋwagao latu Abimelek kĕtu kiŋ Sikemŋa gebe amacnĕm lasitĕwa teŋ eŋ. ¹⁹ Amboac tonaj, gĕj taŋ amac agĕm galoc gĕdĕj Jerubal to nĕ gĕlĕac naŋ, embe aŋgĕm tonĕm ŋalĕlĕm samuc ma tonjanĕj, go amoa totĕmtac ŋajamgeŋ awiŋ Abimelek, ma eŋ ĕmoa totĕtac ŋajamgeŋ ĕwiŋ amac. ²⁰ Mago embe masi, go ja ĕsa aŋga Abimeleknĕ e ĕniŋ lau Sikem to Betmilonja su. Ma ja ĕsa aŋga lau Sikem to Betmilonja e ĕniŋ Abimelek su.” ²¹ Go Jotam gĕc gĕja jagĕŋgĕj Ber, gebe kĕtĕc tĕwa Abimelek. ²² Abimelek gĕjam gĕliŋ Israel jala tĕlĕac.

9:23–12:15 Abimelek gĕmac ĕndu su, go gĕliŋwaga ŋagĕĕ sĕjĕ tauŋ–sĕjĕ tauŋ ma sĕjam gĕliŋ Israel amboac jala 75.

13

Simson tĕna kĕkĕc eŋ

¹ Lau Israel sĕgĕm gĕj, taŋ Apĕmtau gĕlic sec naŋ kĕtiam, ma eŋ kĕkĕj lau Pilisti sĕjam gĕliŋ ĕsĕac kĕtĕm jala 40.

² Ma ŋac teŋ gĕŋgĕj malac Sora. Eŋ aŋga Dannĕ gĕlĕacnĕj, ĕnĕ ŋaĕ gebe Manoa. Nĕ awĕ eŋ awĕ kapoac ma kĕkĕc gĕlĕac atom. ³ Ma Apĕmtaunĕ aŋela geoc tau lasĕ gĕdĕj awĕ tau ma kĕsĕm gĕdĕj eŋ gebe “Ėlic acgom, aĕm awĕ kapoac ma kĕkĕc gĕlĕac atom. Mago aĕm oc taĕm ma ĕkĕc latĕm teŋ. ⁴ Amboac tonaj ojop taĕm ma ĕnĕm wain to bu ŋajaja teŋ atom to ĕniŋ gĕj, taŋ sĕjac jao naŋ, atom amboac tonangeŋ. ⁵ Gebe aĕm oc taĕm ma ĕkĕc latĕm teŋ. Ėkapiŋ eŋ mĕkĕlauŋ atom, gebe ĕndĕj bĕc aĕm ĕkĕc eŋŋa ŋapalĕ tau oc ĕtu Anĕtĕnĕ ŋac dabuŋ teŋ. Eŋ ĕnac m kĕm ĕnam lau Israel kĕsi aŋga lau Pilistinĕja.” ⁶ Go awĕ tau jagĕjac miŋ gĕdĕj nĕ akweŋ nĕ kĕsĕm gebe “Anĕtĕnĕ ŋac teŋ gĕdĕj aĕ gĕmĕj ma laŋĕanĕ kĕtakĕ aĕ amboac Anĕtĕnĕ aŋela teŋ laŋĕanĕ. Aĕ katu kĕnac eŋ gebe eŋ gĕmĕj aŋga ondoc nec atom, ma eŋ kĕsam nĕ ŋaĕ atom amboac tonangeŋ. ⁷ Mago eŋ kĕsĕm gĕdĕj aĕ gebe ‘Ėlic acgom, aĕm oc taĕm ma ĕkĕc latĕm teŋ. Amboac tonaj galoc ĕnĕm wain to bu ŋajaja atom ma ĕniŋ gĕj, taŋ sĕjac jao naŋ, atom amboac tonangeŋ, gebe ŋapalĕ tau ĕtu Anĕtĕnĕ ŋac dabuŋ ĕtĕm tĕm ĕmoa nomŋa.’”

⁸ Go Manoa ketĕj mec gĕdĕj Apĕmtau gebe “O Apĕmtau, aĕ jateŋ aĕm, gebe ĕsakiŋ Anĕtĕnĕ ŋac ĕmu ĕndĕj aĕac ĕmĕj ĕtiam, gebe ĕndĕj kĕm anam jaom ŋapalĕ tau ĕndĕj noc tĕna ĕkĕc eŋŋa ĕndĕj aĕagĕc.” ⁹ Anĕtĕ gĕgĕm biŋ, taŋ Manoa ketĕj naŋ, ŋanĕ kĕsa ma ĕnĕ aŋela gĕĕ lasĕ gĕdĕj awĕ tau kĕtiam gĕdĕj taŋ eŋ gĕŋgĕj kĕm naŋ. ĕnĕ akweŋ gĕwiŋ eŋ atom. ¹⁰ Tec awĕ tau kĕlĕti sebeŋ jakĕsĕm gĕdĕj nĕ akweŋ gebe “Ėlic acgom, ŋac taŋ gĕdĕj aĕ gĕmĕj gĕdĕj bĕc ĕnĕ naŋ, mĕŋgĕĕ lasĕ gĕdĕj aĕ kĕtiam.” ¹¹ Manoa gĕdi kĕdaguc nĕ awĕ e gĕĕ lasĕ gĕdĕj ŋac tau ma kĕtu kĕnac eŋ gebe “Aĕm ŋac, taŋ kĕsĕm biŋ gĕdĕj ŋoc awĕ naŋ me.” Eŋ gĕjĕ eŋ awa gebe “Aĕc.” ¹² Go Manoa kĕsĕm gebe “Amboac tonaj, biŋ taŋ aĕm kĕsĕm naŋ, embe ŋanĕ ĕsa, go ŋapalĕ tau ĕsa lĕj amboac ondoc. Eŋ ĕŋgĕm asageŋ.” ¹³ Apĕmtaunĕ aŋela gĕjĕ Manoa awa gebe “Aĕmĕm awĕ ĕŋgamiŋ tau ĕndĕj gĕj samob, taŋ gajac jao gĕdĕj eŋ naŋ. ¹⁴ Eŋ ĕniŋ gĕj, taŋ gĕmĕj aŋga wain ŋakaiŋ naŋ, ŋateŋ atom. Eŋ ĕnĕm wain to bu ŋajaja ma

ênin gêŋ, taŋ sêjac jao nan, atom amboac tonanŋen. En êŋgôm gêŋ samob, taŋ kajatu en nan, ŋanô ésa.”

¹⁵⁻¹⁶ Manoa gêjam kauc Apômtaunê anjela. tec kêsôm gédêŋ en gebe “Aê jaten aôm ôêc ôna atom, aêagêc ano nonin ŋalatu ten gebe ônin.” Mago anjela kêsôm gédêŋ en gebe “Aê embe jamoa, oc janin nêŋ gêŋ atom. Mago embe taêm ênam gebe ôkêŋ da ten, nanŋo ôkêŋ gêŋ tau ésa ja ênin êtu da êndêŋ Apômtau.” ¹⁷ Manoa kêsôm gédêŋ Apômtaunê anjela gebe “Aôm nêŋ nêŋ bin ŋanô ésaŋa.” ¹⁸ Anjela kêtû kênac en gebe “Aôm kôtu kênac ŋoc ŋaê kêtû asagenŋa. ŋaê tau gen, taŋ kêsŋ tau gêc lêlômgenŋa nan naten.” ¹⁹ Amboac tonan Manoa kêkôc nonin ŋalatu to polom ŋagêdô ma kêkêŋ gêŋ tau kêtû da gêsac altar poc gédêŋ gêŋ, taŋ kêsŋ tau gêc lêlômgenŋa nan, ŋaApômtau. ²⁰ Ma gédêŋ taŋ jawaô kêpi anŋa altar nan, Manoa agêc nê awê sêlic Apômtaunê anjela kêpi undambê gêja gêwiŋ jawaô. Ma êsêagêc sêu taŋ jasê lanôŋanô gédêŋ nom. ²¹ Manoa agêc nê awê sêlic Apômtaunê anjela kêtiam atomanô. Tec Manoanê kauc kêsâ gebe Apômtaunê anjela enŋoc.

²² Ma Manoa kêsôm gédêŋ nê awê gebe “Aêagêc oc tamac êndu, gebe talic Anôtô.” ²³ Mago nê awê gêjô en awa gebe “Apômtau embe taê ênam gebe ênac aêagêc êndu, go êkôc aêagêcnêŋ da sa atom ma êtôc gêŋ samob tonan ŋai to êsôm bin kain ten tonan êndêŋ aêagêc atom.”

²⁴ Ma awê tau kêkôc ŋapalê ŋac ma gê ênê ŋaê gebe Simson. ŋapalê tau kêtû kapôŋ ma Apômtau gêjam mec en. ²⁵ Apômtaunê ŋalau gêjac m nê kôm êkac Simsonŋa gédêŋ taŋ en gêmoa Dannê gamêŋ becobaŋ, taŋ gêc Sora to Estaol ŋasawa nan.

14

Simson agêc awê Timnaŋa

¹ Simson kêsêp malac Timna gêja ma gêlic lau Pilisti nêŋ ŋapalêo ten anŋa tônê. ² En gêmu gêja nê malac kêtiam ma kêsôm gédêŋ têna agêc tama gebe “Aê galic lau Pilisti nêŋ ŋapalêo ten. Amansaŋ bin êtu enŋa, gebe janam en êtu ŋoc awê.” ³ Mago têna agêc tama sêsôm gédêŋ en gebe “Aôm gosom awê anŋa lau samuc Pilisti nêŋ kêtû asagenŋa. Aôm oc ôtap ŋapalêo ten sa anŋa taŋ nêŋ tawaŋ me taŋ nêŋ lau nêŋ atom me.” Mago Simson kêsôm gédêŋ tama gebe “Aê têtac gêwiŋ awê tonanŋen, tec ôkôc en ômôŋen, gebe janam en.”

⁴ Têna agêc tama sêjala gebe Apômtau tau gêjam gôlin bin tonec, tec Simson gêgôm nec atom, gebe gédêŋ têm tonan lau Pilisti sêjam gôlin lau Israel, tec Apômtau gesom intêna ênac sin êndêŋ êsêacŋa.

⁵ Simson kasêp Timna gêja ma têna agêc tama sêwiŋ en. Êsêac sêo lasê lau Timna nêŋ kôm wainŋa ma Simson gêŋô lewe wakuc kêlêŋêc lulun gebe êŋac en. ⁶ Mago Apômtaunê ŋalau gêjam en auc, tec en kêkac lewe kêkôc kêtôm ŋac ten kêkac nonin ŋalatu kêkôc. En kêkôc gêŋ ten kêsêp lêma atom. Mago en gêjac min bin, taŋ en gêgôm nan, gédêŋ têna agêc tama atom.

⁷ Go Simson gêja ma gêjam binŋalôm gêwiŋ ŋapalêo ma têtac gêwiŋ en. ⁸ Bêc ŋagêdô gêjaŋa, go Simson gêmu gêja kêtiam gebe ênam en êtu nê awê. En gêwi intêna sin ma kêsô gebe naênac lewe, taŋ en gêjac êndu nan, kêsî e gêlic gêŋ kain ten, gebe kêtap lêp tonabu sa gêc lewe ŋawêlêlan. ⁹ En kêgain lêp tau kêsêp lêma, go kêsêlêŋ ma gen gêŋ tau gêmoa intêna. En gédêŋ têna agêc tama gêja jakêkêŋ

lêp ñagêdô gêdêŋ êsêagêc seŋ amboac tonanŋeŋ. Êsêagêc seŋ lêp tau, mago Simson gêjac miŋ kêkôc lêp anŋa lewe ñawêlêlanŋ ñabinŋ gêdêŋ êsêagêc atom.

¹⁰ Go tama kêsêp awê tau nê andu gêja, ma Simson geno moasinŋ teŋ anŋa tonanŋ, kêtôm lau wakuc sêgôm sêmoa. ¹¹ Gêdêŋ taŋ lau Pilisti sêlic eŋ nanŋ, êsêac sêkôc lau wakuc 30 gebe sêmoa sêwiŋ eŋ. ¹² Ma Simson kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê gabe jasôm bingôlinŋ teŋ êndêŋ amac. Amac embe atap biŋ tau ñam sa êndêŋ moasinŋ tau ñabêc 7 êmbacnê, go jakêŋ obo ñajam 30 to ñakwê omŋa 30 êndêŋ amac. ¹³ Embe atap sa atom, go amac akêŋ obo ñajam 30 to ñakwê omŋa 30 êndêŋ aê.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôsôm nêŋ bingôlinŋ taumanŋ gebe aêac anô. ¹⁴ Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Gêŋ taniŋŋa kêsa anŋa ñac-awa-geŋwaganŋa. Gêŋ ñakana kêsa anŋa ñactêkwanê.”

Bêc télêac gêjaŋa ma êsêac têtap biŋ tonanŋ ñam sa atom.

¹⁵ Gêdêŋ bêc kêtû aclêŋa êsêac sêsôm gêdêŋ Simsonnê awê gebe “Ôsôm biŋ banac-banac êndêŋ nêŋ akweŋ e êwa nê bingôlinŋ ñam sa êndêŋ aêac. Embe masi, oc akêŋ ja êniŋ tamamnê andu ma akêŋ aôm ôsa ja amboac tonanŋeŋ. Amagêc akêŋ jaenŋ aêac gebe ajaŋgo aêacma gêŋ me.” ¹⁶ Amboac tonanŋ Simsonnê awê gêdêŋ eŋ gêja tomatasulugeŋ ma kêsôm gebe “Aôm têtac gêwiŋ aê atom, aôm têtac gedec aê. Aôm kôsôm bingôlinŋ gêdêŋ ñoc lau, mago gôwa ñam sa gêdêŋ aê atom.” Eŋ kêsôm gêdêŋ awê tau gebe “Ôlic acgom, aê kasôm biŋ teŋ gêdêŋ tinoc agêc tamoc atom. Ma jawa ñam sa êndêŋ aôm êtu asagenŋa.” ¹⁷ Eŋ kêtanŋ kêli eŋ kêtôm bêc samuc 7 e noc moasinŋa gêbacnê. Ma gêdêŋ bêc kêtû 7ŋa Simson gêwa biŋ tau ñam sa gêdêŋ eŋ, gebe awê tau kêkac eŋ ñapanŋ. Go awê tau jagêjac miŋ biŋ tau gêdêŋ nê lau. ¹⁸ Tec gêdêŋ bêc kêtû 7ŋa gêdêŋ taŋ Simson gebe êsô nê balêŋ bêcŋa êna nanŋ, lau malacŋa jasêsôm gêdêŋ eŋ gebe

“Gêŋ ondoc ñakana ñajam kêlêlêc lêp.

Gêŋ ondoc ñatêkwa kêlêlêc lewe.”

Simson gêjô êsêac awerŋ gebe

“Amac embe akac nom ôkwi ña ñoc bulimakao atom, oc ajala biŋ tau ñam atom.”

¹⁹ Go Apômtaunê Nalau mêŋgêjam eŋ auc e ôliwalô kêsa ma eŋ kêsêp gêja malac Askalon ma gêjac lau 30 êndu ma kêjaŋgo nêŋ ñakwê omŋa jakêkêŋ gêdêŋ lau, taŋ sêwa ênê bingôlinŋ ñam sa nanŋ. Go gêmu gêja tau nê malacmôkê totêtac ñandanŋ secanô kêtû biŋ, taŋ kêtap eŋ sa nanŋa. ²⁰ Go sêkêŋ nê awê gêdêŋ ñac, taŋ Simson tau kêjaliniŋ sa gebe êtu ênê ñac êwa eŋ sanŋa nanŋ. * sanŋa kêpi bulimakaonê kom kêkac nom ôkwiŋa.

15

¹ Têŋ ñagêdô gêjaŋa ma lau sêjac polom sa sêmoa, tec Simson gêja gebe êtu ñacleŋ nê awê ma eŋ kêkôc noniŋ ñalatu teŋ gêwiŋ. Go eŋ kêsôm gêdêŋ awê tama gebe “Aê gabe jasô ñoc awênê balêŋ jana.” Mago eŋ tama gêlôc gebe eŋ êsô êna atom. ² Ênê tama kêsôm gêdêŋ Simson gebe “Aê gajam kauc gebe aôm têtac gedec eŋ, tec kakêŋ eŋ gêdêŋ nêŋ ñac. Mago lasio tec ñajam kêlêlêc eŋ su, ônam eŋ êjômaŋ.” ³ Simson kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Galoc embe jaŋgôm lau Pilisti sec, oc aêŋoc keso atom.” ⁴ Tec gêja ma gêlô kêam salerŋa 300. Eŋ kêkôc luagêc-luagêc ma kêkic ñalêŋuc tôŋ kêpi tagenŋ ma kêsêmuŋ dawenŋ kêsêp

* **14:20:** Simson gêjam dôŋ nê awênê kom kêkip bingôlinŋ ñam

ņasawa. ⁵ Go enj kêtunj dawenja ma gesoc kêam salenja sêlêti sêsêp lau Pilisti nênj kôm polomja sêja. Tec enj kékênj polom, tanj sêjac sa nanj, to polom, tanj gacgenj kékô kôm nanj, ja genj su gêwinj katêkwi to kôm wainja amboac tonangenj. ⁶ Go lau Pilisti têtû kênac gebe “Asa gêgôm gênj tonanj.” Êsêac sêjô êsêac awenja gebe “Ņac anja Timna nê lawa Simson. Enj gêgôm gênj tau gebe lawa langwa kékênj latuo gédênj ênê űac.” Tec lau Pilisti sêkênj ja genj awê tau agêc tama to nênj lau su. ⁷ Simson kêsôm gédênj êsêac gebe “Aê jatôc lemoc gebe Amac embe anjom gênj amboac tonanj, go jakac kamocgôc su acgom, go binj êmbacnê.” ⁸ Enj gêjac êsêac secanô e nênj űatêkwa popocgenj su, go kêsêp jagêngônj pocgêsunj anja Etam.

Simson kêku lau Pilisti tulu

⁹ Lau Pilisti sêo lasê gamênj Juda to sê nênj becobo anja tônê ma sêjac sinj gédênj malac Lehi. ¹⁰ Lau anja Juda têtû kênac êsêac gebe “Amac ajac sinj gédênj aêac kêtû asagenja.” Êsêac sêjô êsêac awenja gebe “Aêac amênj gebe ansô Simson tônj ma anjom gênj, tanj enj gêgôm gédênj aêac nanj, êndênj enj.” ¹¹ Go lau 3,000 anja Juda sêsêp pocgêsunj anja Etam jasêsôm gédênj Simson gebe” Aôm kôjala lau Pilisti sêjam gôlinj aêac nec, me masi. Aôm gôgôm aêac amboac ondoc.” Enj gêjô êsêac awenja gebe “Gênj tanj sêgôm gédênj aê nanjenj, tec gagôm gédênj êsêac.” ¹² Êsêac sêsôm gédênj enj gebe “Aêac amênj tonec gebe ansô aôm tônj ma akênj aôm ôsêp lau Pilisti lemenj.” Simson kêsôm gédênj êsêac gebe “Atôc lemem êndênj aê acgom gebe amac taôm anac aê êndu atom.” ¹³ Êsêac sêsôm gédênj enj gebe “Masi, aêac ansô aôm tônjenj ma akênj aôm ôsêp lau Pilisti lemenj. Aêac anac aôm êndu atom.” Amboac tonanj êsêac sêsô enj tônj űa lêpoa wakuc luagêc, go sêwê enj anja pocgêsunj sêpi sêja.

¹⁴ Gédênj tanj gêo lasê Lehi nanj, lau Pilisti sêlêti dêdênj enj sêja tolasêgenj. Ma Apômtaunê Ņalau gêjam Simson auc, ma lêpoa, tanj sêsô enj tônj nanj, gêngic amboac ja genj gam. ¹⁵ Ma enj kêtap donki űasê wakuc tenj sa, tec kêmêtôc lêma jakêkôc gênj tau sa ma gêjac lau 1,000 êndu űa gênj tau. ¹⁶ Go Simson kêsôm gebe “Aê gaboac êsêac sa totonj-totonj űa donki űasê. Aê gajac lau 1,000 êndu űa donki űasê.”

¹⁷ Kêsôm binj tau su, go kêbalinj űasê tau sinj, tec sêsam gamênj tau gebe Ramat-Lehi.

¹⁸ Ma bu gêjô Simson űasac, tec awa gêjac Apômtau ma kêsôm gebe “Aôm kôkênj nênj sakinjwaga aê kaku űacjo tulu ma galoc bu êjô aê êndu e jasêp lau samuc lemenj me.” ¹⁹ Go Anôtô kékênj gêsunj tenj anja Lehi ma bu kêpulu kêpi anja nom mênj Simson gênôm e têkwa saki kêsa kêtiam. Ma sêsam bumata tau gebe Hakore. Bumata tau kêpoac Lehi e mênjgédênj galoc.

²⁰ Ma Simson gêjam gôlinj lau Israel kêtôm jala 20 gedenj lau Pilisti nênj têm.

*

16

Simson gêja Gasa

¹ Simson gêdi anja ônê ma gêja Gasa. Enj gêlic mockainjo tenj anja tônê ma kêsô ênê andu gêja. ² Lau Gasanja sêjô Simson gêmoa nênj malac űawae, tec sêgi gamênj tau auc ma sêwa enj anja malac űasacgêdô gédênj gêbêc samuc tonanj. Êsêac sêmoa gamênj gêmacgenj gédênj gêbêc samuc ma sêsôm gédênj tauj gebe

* **15:20:** Ramat-Lehi űam gebe Lôc űasêja.

“Aêac tansaê e êu bôŋ acgom, go tanac enj êndu.” ³ Mago Simson gêc e gêjac ulugen, go gêdi gêja e lêma kêsêp malac ŋakatam, go gêbuc katam to ŋaalê luagêc ma balan to ŋagêŋlêlôm samob sa. Enj gêôc gêŋ tau kêsa magim ma kêbalan kêpi lôc, tanj kêkanôŋ Hebron nan, ŋatêpôê gêja.

Simson agêc Delila

⁴ Tonaŋ su, go têtac gêwiŋ awê tenj anja gaboan Sorekŋa, ênê ŋaê gebe Delila.

⁵ Lau Pilisti nêŋ laumata dêdêŋ awê tau sêja ma sêsôm gêdêŋ enj gebe “Ôsôm biŋ banac-banac êndêŋ enj e ôtap ênê ŋaclai ŋam sa, go ajala lêŋ êkônin enj tôŋŋa ma ansô enj tôŋ e aku enj tulu. Aêac samob oc akêŋ mone silber 1,100 êndêŋ aôm êtôm aêacgeŋ.”

⁶ Go Delila kêsôm gêdêŋ Simson gebe “Aê jatenj aôm, ôwa nêŋ ŋaclai ŋam sa êndêŋ aêmanj. Lau tenj embe taêŋ ênam gebe sênsô aôm tôŋ to sêku aôm tulu, oc sêŋgôm amboac ondoc.” ⁷ Simson gêjô enj awa gebe “Êsêac embe sênsô aê tôŋ ŋa talam ŋatikoc 7, tanj ŋakelenj kêsa atom nan, go ŋoc ŋaclai ênaŋa ma jatôm lau ŋagêdô.” ⁸ Amboac tonan lau Pilisti nêŋ laumata sêkêŋ talam ŋatikoc 7, tanj ŋakelenj kêsa atom nan, gêdêŋ Delila ma enj gêsô Simson tôŋ. ⁹ Awê tau kêsini lau sêmoa balêm tenj ma gêmôêc gebe “O Simson, lau Pilisti sêmêŋ.” Mago enj kêmônarij tikoc gêŋgic amboac ja geŋ lêpoa. Amboac tonan tec ênê ŋaclai ŋam kêsini tau gêdêŋ êsêac ŋapanj.

¹⁰ Ma Delila kêsôm gêdêŋ Simson gebe “Ôlic acgom, aôm kôsu aê susu to kôsôm biŋdansarij gêdêŋ aê. Aê jatenj aôm gebe ôsôm êndêŋ aê acgom, lau sêkôc asageŋ, go sênsô aôm tôŋ.” ¹¹ Enj kêsôm gêdêŋ awê tau gebe “Embe sênsô aê tôŋ ŋa lêpoa matac, tanj sêsô gêŋ tenj atom nan, go ŋoc ŋaclai ênaŋa ma jatôm lau ŋagêdô.” ¹² Tec Delila kêkôc lêpoa wakuc ŋagêdô ma gêsô enj tôŋ. Su, go gêmôêc gebe “O Simson, lau Pilisti sêmêŋ.” Lau sêsaê sêmoa balêm tenj. Mago enj kêmônarij lêpoa gêŋgic anja lêma amboac gam.

¹³ Delila kêsôm gêdêŋ Simson gebe “Aôm kôsu aê susu to kôsôm biŋdansarij gêdêŋ aê e mêŋgêdêŋ galoc. Ôsôm êndêŋ aê acgom, lau sêkôc asageŋ ma sênsô aôm tôŋ.” Enj kêsôm gêdêŋ awê tau gebe “Aôm embe ônam ŋoc môkêclauj gêmôê 7 êwiŋ gam ŋagêdô ma wê tôŋ e ŋagêgêb ma ôkic tôŋ êpi bêlêm ka, go ŋoc ŋaclai ênaŋa ma jatôm lau ŋagêdô.” ¹⁴ Gêdêŋ tanj Simson gêc bêc nan, Delila gêjam môkêclauj gêmôê 7 gêwiŋ gam ŋagêdô ma gê e ŋagêgêb to kêkic tôŋ kêpi bêlêm ka ma gêmôêc gebe “Simson, lau Pilisti sêmêŋ.” Ma Simson gêdi to gê bêlêm to môkêclauj su.

¹⁵ Tec awê tau kêsôm gêdêŋ enj gebe “Amboac ondoc tec kôsôm gebe ‘Aê têtac gêwiŋ aôm’, mago nêŋ ŋalêlôm gêwiŋ aê atom. Aôm kôsu aê susu kêtû dim têlêac ma gôwa nêŋ ŋaclai ŋam sa gêdêŋ aê atom tagenj.” ¹⁶ Awê tau kêtû Iêsû enj ŋapanj tobêc-tobêc. Enj kêkac enj e Simson ôli ŋakam ênê biŋ ma gebe êmac êndu. ¹⁷ Ma kêtû ŋamu enj kêsôm nêŋ ŋalêlôm lasê gêdêŋ awê tau gebe “Kapin tenj kêsac aê môkêcapac atomanô. Gêdêŋ tanj tinoc kêkôc aê nan, aê katu Anôtônê ŋac dabuŋ tenj. Embe sêkapin aê môkêclauj, go ŋoc ŋaclai endec aê to ŋoc ŋaŋaŋa ênaŋa ma aê jatôm lau ŋagêdô samob.”

¹⁸ Delila kêsaaê gebe Simson kêsôm nêŋ ŋalêlôm lasê gêdêŋ enj, tec kêkêŋ jaenj gêdêŋ lau Pilisti nêŋ laumata ma kêsôm gebe “Amu amêŋ dim tagenj tonec êwiŋmanj. Enj kêsôm nêŋ ŋalêlôm lasê gêdêŋ aê.” Go lau Pilisti nêŋ laumata sêpi dêdêŋ enj sêja tomonegenj. ¹⁹ Delila gêôc Simson e gêc bêc gêsac ênê labum ma awê tau gêmôêc ŋac tenj, gebe ênsêmbuŋ Simsonnê môkêclauj gêmôê 7 su. Ma Simson kêtû palê ma nê ŋaclai gêwi enj siŋ. ²⁰ Delila gêmôêc gebe “Simson,

lau Pilisti sê mêj.” Tec enj gêdi sa ma taê gêjam gebe “Aê jamônaj tauc su, go jaêc jana êtôm têm ñagêdô.” Enj gêjam kauc gebe Apômtau gêwi enj sinj atom. ²¹ Lau Pilisti sêkôc enj tônj ma sêkip enj matalakôp sa. Êsêac sejon enj sêsêp Gasa sêja ma sêsô enj tônj ña kapoacwalô ki. Go sêkên enj gêjam kôm kêlêsa polom popocña anja andu kapoacwalôña. ²² Mago môkêlauj, taj sêsêbuñ su nanj, kêpuc kêtiam.

Simson gêmác endu

²³ Lau Pilisti nêj laumata sêkac tauñ sa sebe sêkên da êndên nêj anôtô Dagon to sêlic nêj om têntac ñajamña tej, gebe êsêac sêsôm gebe “Aêacnên anôtô kêkên nêj ñacjo Simson kêsêp aêac lemen.” ²⁴ Gêdên taj lau sêlic nêj anôtô nanj, êsêac sêlambij enj ma sêsôm gebe “Aêacnên anôtô kêkên nêj ñacjo, taj gesen aêac, nêj gamên su to gêjac nêj lau taêsam êndu nanj, kêsêp aêac lemen.” ²⁵ Êsêac têtú samuc, tec sêsôm gebe “Amôêc Simson gebe êngôm bij makic êndên aêac.” Amboac tonaj êsêac sêmôêc Simson anja kapoacwalô gêmên, ma enj gêgôm bij makic gêdên êsêac ma sêkên enj kêkô andu ñaalê poc ñasawa. ²⁶ Ma Simson kêsôm gêdên ñapalê, taj kêkam enj lêma nanj, gebe “Ôwê aê najamoasac alê, taj kêpuc andu tônj nanj, gabe jajac alê tau.” ²⁷ Lau to ñacwaga taêsam ñasec sêsô e andu tau gêlôc. Lau Pilisti nêj laumata sêmoa amboac tonajen ma lau amboac 3,000 sêkô salôm ñaô sebe sêlic Simson gêgôm bij makic.

²⁸ Go Simson awa gêjac Apômtau ma kêsôm gebe “O Apômtau Anôtô, aê jatenj aôm gebe taêm ênam aê. O Anôtô, aê jatenj aôm gebe ôkên ñaclai êndên aê dim tagenj êtiam, gebe jakên ñagêjô êndên lau Pilisti guluj tagenj êjô matocanô luagêc su.” ²⁹ Simson kêmboênj alêsêga luagêc, taj kêpuc andu tau tônj nanj tônj, lêma anôña kêmboênj alê tej ma gasêña kêmboênj tej to kêsuc alê tau tonajajagenj ³⁰ ma kêsôm gebe “Ôkên aê jamac êndu jawij Pilisti.” Go gewec ma kêsuc tonajajagenj e andu kêku sa ma kêkônij laumata to lau ñagêdô samob, taj sêmoa ñalêlôm nanj. Lau taj enj gesenj êsêac su gêdên têm gêmác ênduñ nanj, nêj namba kêlêlêc lau, taj enj gêjac êndu gêdên têm gêmóa mata jaliña nanj, ñênjenj su.

³¹ Ênê lasitêwai to gôlôac samob sêsêp sêja sebe sêkôc ênê ñawêlêlanj. Êsêac sêkôc ñawêlêlanj tau sêpi sêja ma sêsun enj anja Sora to Estaol ñasawa kêsêp tama Manoa nê sêô. Enj gêjam gôlij lau Israel kêtôm jala 20. *

17:1–21:25 Môkêlatu ñamuña tonec gêjac minj bij ñagêdô kêpi lau Israel nêj lêj e jagêdên nêj kinj ñamataña nê têm.

* **16:31:** Hakore ñam gebe Ñac, taj gêmôêc nanj, nê bumata.

Rut

Rutnê minj njam to malô kêsa gédêj taj Gôlinwaga sêjam gôlin Israel nan. Awê Moabnja Rut gêjam nac Israelnja tenj. Gédêj taj nê akwen gêmac êndu nan, Rut kêsap lawao lanjwa tôn njanjengen ma gêjam sakinj lau Israel nêj Anôtô tonê njalêlôm samucgen. Kêtu njamu enj gêjam nê akwen lanjwa nê lasitêwai tenj ma kêtu lau Israel nêj kinj towae Dawid nê mimio.

Gôlinwaganêj minj gêwa sa gebe Anôtônê lau embe sêkac tauj su anga Anôtônê, nanj têtap gêjwapac sa ma sec êoc êsêac sa. Rutnê minj gêwa sa gebe Lau jaba, taj sêkêj gêwiñ lau Israel nêj Anôtô nanj, têtap moasinj sa e têtu Anôtônê lau njanjên nêj njagêdô.

Rut agêc Naomi

¹ Gédêj têm, taj gôlinwaga sêjam gôlinj gamêj nanj, tôbôm tenj kêsa. Ma nac tenj anga Betlehem Judaianja gêdi gebe naêngônj gamêj Moabnja amboac nac jaba. Ênê awê to latuagêc sêwiñ enj. ² Nac tau nê njaê gebe Elimelek, nê awênê njaê Naomi ma latuagêcnêj njaê Malon agêc Kilion. Êsêac lau Epraim anga malac Betlehem Judaianja. Êsêac jasêo lasê gamêj Moabnja ma sêjgônj tônê. ³ Ma Naominê akwenj Elimelek gêmac êndu, ma awê tau to latuagêc gacgen sêmoa. ⁴ Êsêagêc sêjam lau Moab nêj awê, tenj nê njaê gebe Orpa ma tenj nê njaê Rut. Êsêac sêjgônj gamêj tau amboac jala 10. ⁵ Malon agêc Kilion sêmac êndu lulugenj amboac tonanjenj, tec awê tau latuagêc ma nê akwenj sêwi enj sinj su ma taugenj gêmoa.

⁶ Tec Naomi ma lawaoagêc dêdi sebe sêwi gamêj Moabnja sinj sêmu sêna ênê gamêj, gebe enj gêjôn njawae anga gamêj Moab, gebe Apômtau taê walô nê lau ma kêkêj mo gédêj êsêac. ⁷ Amboac tonanj enj gêdi anga malac, taj gêjgônj nanj, ma lawaoagêc sêwiñ enj. Êsêac sêselêj sêsa intêna gamêj Judaianja sêja. ⁸ Ma Naomi kêsôm gédêj lawaoagêc gebe “Ajôc, agêc aêc amu andêj tenemiagêcnêj andu ana. Apômtau êmoasinj amagêc êtôm amagêc amoasinj aê to njoc nacmatê. ⁹ Apômtau êkêj amagêc atap nênj naciagêc sa ma alêwanj taôm anga êsêagêcnêj andu.” Go enj kêlêsoj êsêagêc alijanô. Êsêagêc têtanj lasê ¹⁰ ma sêsôm gédêj enj gebe “Masi, aêagêc abe awiñ aôm tamu dandêj nênj lau tana.” ¹¹ Mago Naomi kêsôm gebe “O latucoagêc, amu anamanj. Amagêc abe awiñ aê êtu asagenja. Njapalê njagêdô sêc aê têtacilêlôm gebe jakôc têtuj amagêcnênj naciagêc me. ¹² O latucoagêc, amu anamanj. Asa nênj lêj, gebe aê katu awêanô sugac, oc janam nac tenj êtiam atom. Aê embe jasôm gebe aê taêc kêka njapalê ma aê embe jatap njoc akwenj sa êndêj êmbêc tonec ma jakêkam njapalê, ¹³ amagêc oc aôn e êsêagêc têtuj kapôj me. Oc angamiñ taôm êndêj lêj sênam tauñja me. O latucoagêc, masianô. Apômtau lêma mênjkêtap aê sa, tec kêkêj wapac aê njanôgenj kêtu amagêcña.” ¹⁴ Go êsêagêc têtanj lasê kêtiam ma Orpa kêlêsoj lawao lanjwa alianô, mago Rut kêmbôj enj tônj.

¹⁵ Ma Naomi kêsôm gédêj enj gebe “Ôlic acgom, nênj boaluo gêmu gédêj nê lau to nê anôtôi gêja. Ôndanjuc nênj boaluo ômu ôna amboac tonanjenj.”

¹⁶ Mago Rut kêsôm gebe “Ôkac aê, gebe jawi aôm sinj to jandanjuc aôm êtiam atom nec atom.

Gamêj taj aôm ôna nanj, aê gabe jana.

Gamêñ tarj aôm ôñgôñ narj, aê gabe jarjgôñ.

Aômnêm lau têtû aêñoc lau
ma aômnêm Anôtô êtû aêñoc Anôtô.

¹⁷ Gamêñ tarj aôm ômac êndu narj, aê gabe jamac êndu,
ma sênsuñj aê arja tonarj.

Apômtau êwê aê êtôm enj taê gêjam,
tagerj gêmacanô taugerj tec êkac aê su arja aômnêm.”

¹⁸ Gêdêñ tarj Naomi gêlic gebe awê tau taê gêjam kêtû tôñj gebe êwiñ enj, tec
kêsôm binj tenj kêtiam atom.

¹⁹ Amboac tonarj tec agêc lulugerj sêsêlêñ e jasêô lasê Betlehem. Sêô lasê
Betlehem e malacm samob têtakê kêtû êsêagêcña ma lauo sêsôm gebe “Naomi
tau tonec me.” ²⁰ Awê tau kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Naomi atom, asam aê gebe
Mara, gebe Ñaniniñ Ñatau kêkêñ ñamakic taêsam kêpi aê. ²¹ Aê gawi ñoc gamêñ
sij toawê tolêlôm, ma Apômtau gêwê aê gamu gamêñ tonalêlôm sawagerj.
Apômtau gêwa aê sa gebe gawê kainj binj ma Ñaniniñ Ñatau kêlêsu aê, tec asam
aê Naomi kêtû asagerjña.” ²² Naomi agêc lawao Moabo Rut sêmu sêmêñ arja
gamêñ Moabña ñaminiñ tau tonarj. Êsêagêc jasêô lasê Betlehem gêdêñ tarj lau
sêkôc kôm sêjac polomña sa. * †

2

Rut kejorj polom ñasaliñ-saliñ sa arja Boasnê kôm

¹ Ma Naominê akweññê lasitêwa tenj gêmoa. Enj ñac tolêlôm arja Elimeleknê
gôlôacnêñ. Ênê ñaê Boas. ² Ma Moabo Rut kêsôm gêdêñ Naomi gebe “Ôlôc ma
jana kôm najajorj polom ñasaliñ-saliñ sa jandarjuc lau, tarj sêlic aê ñajam ma
têtin aê atom narj.” Ma Naomi kêsôm gêdêñ enj gebe “Latucoenec, ônamarj.”

³ Tec gêdi jakejorj polom ñasaliñ-saliñ arja kôm tenj kêdaguc lau-sêsapwaga. Ma
kôm tau tonarj Boasnê. Enj Elimeleknê gôlôacnêñ ñac tenj. ⁴ Gêdêñ tonarjgerj
Boas mênjgêô lasê kôm. Enj awa gêjac lau-sêsapwaga gebe “Apômtau êwiñ
amac.” Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Apômtau ênam mec aôm.” ⁵ Go Boas
kêsôm gêdêñ nê sakiñwaga, tarj gejob lau-sêsapwaga narj, gebe “Asanê ñapalêo
tônê.” ⁶ Ma sakiñwaga, tarj gejob lau-sêsapwaga narj, gêjô enj awa gebe “Enj
Moab ñapalêo, tarj gêwiñ Naomi arja gamêñ Moabña gêmêñ narj. ⁷ Awê tau
kêsôm gebe ‘Aê jaten gebe alôc gebe jajorj polom ñasaliñ-saliñ jamoa lagic
ñasawa jandarjuc lau-sêsapwaga.’ Amboac tonarj tec gêmêñ ma gêjam kôm
ñararj gêdêñ bêbêc kanucgerj e mênjgêdêñ galoc ma kêlêwarj tau ñagec atom.”

⁸ Go Boas kêsôm gêdêñ Rut gebe “Latucoenec, ôkêñ tarjam aê acgom.
Ojorj polom arja kôm tenj ma ôwi tonec sij atom. Ôwiñ aêñoc sakiñwagao
banjbanjenj. ⁹ Ma matam êsap kôm, tarj êsêac sêsap sêmoa narj, ma ôndarjuc
êsêacgerj. Aê gajac binjsu sakiñwaga gebe sêlênsônj aôm atom. Bu embe êjô aôm,
go ôndêñ ku naônôm bu, tarj sakiñwaga têtê narj.” ¹⁰ Go Rut gêu tau lanjônô
jagêdêñ nom ma kêsôm gêdêñ Boas gebe Aê awê jabao nec gajac matamanô
ñajam ma matam gêdiñ aêgerj kêtû asagerjña.” ¹¹ Boas gêjô enj awa gebe “Gêñ
samob, tarj aôm gôgôm gêdêñ lawamo lanjwa gêdêñ tarj nêñ akweñ gêmac
êndu e mênjgêdêñ galoc narj, sêjac minj gêdêñ aê tomalagenj. Aôm gôwi tênam
agêc tamam to nêñ malacmôkê sij mênjgêô lasê gamêñ tenj, tarj gêmunjerj
gêjam kauc narj. ¹² Apômtau êmoasiñ aôm êjô gêñ, tarj gôgôm narj, ma Apômtau

* 1:22: Naomi ñam gebe Mataêjamo. † 1:22: Mara ñam gebe Ñamakico.

Israelnêy Anôtô, tanj gôê lamu ênê magê gômôênj tonec nanj, êkênj moasinj totau-totau êndênj aôm êjô. ¹³ Go awê tau kêsôm gebe “O ñoc apômtau, aôm kômoasinj aê ñanô to gôjac aê têtac tônj. Aômnêm sakinjwagao ñanô tenj aê atom, mago kôsôm binj ñajamgenj gêdênj nê m sakinjwagao aê.”

¹⁴ Gêdênj noc sêninj gênjja Boas kêsôm gêdênj awê tau gebe “Ômôênj mênôninj polom ma ôsac nê m polom ñagêdô tônj êsêp wainj.” Amboac tonanj Rut gênjgônj gêwinj lau-sêsapwaga ma Boas kêkênj polom sigob gêdênj enj genj. Ma awê tau genj e gêôc enj tônj ma ñagêdô gacgenj kêkô. ¹⁵ Gêdênj tanj awê tau gêdi gebe ejonj polom ñasalinj-salinj nanj, Boas gêlênj binj nê sakinjwaga gebe Andec enj ejonj polom êmoa lagic ñasawa ma anac jao êndênj enj atom. ¹⁶ Ma atainj ñakainj ñagêdô su anja lagic ma awi sinj ênêc, gebe enj ejonj sa ma aec binj enj atom.”

¹⁷ Amboac tonanj tec kejonj gêmoa e kêtula, go kêsêlô polom, tanj kejonj sa nanj, e ñadônj amboac talu tagenj. ¹⁸ Ma enj kêkôc ñanô tau sa gêja malac jakêtôc gênj, tanj kejonj sa nanj, gêdênj lawao lanjwa ma kêkôc gênj, tanj genj e gêôc enj tônj nanj, ñagêdô jakêkênj gêdênj enj. ¹⁹ Ma lawao lanjwa kêsôm gêdênj enj gebe “Ocsalô tonec aôm kojorj polom ñasalinj-salinj sa anja ondóc ma gôjam kôm gômoo ondóc. Anôtô ênam mec ñac, tanj mata gêdinj aôm nanj.” Tec Rut gêjac ñac, tanj gêjam ênê kôm nanj, nê minj gêdênj lawao lanjwa ma kêsôm gebe “Ñac tanj gajam kôm gawinj enj gêdênj ocsalô tonec nanj, nê ñaê Boas.” ²⁰ Go Naomi kêsôm gêdênj lawao gebe “Apômtau tanj kégaminj nê moasinj gêdênj lau matenj jali to ñacmatê atom nanj, anam mec enj.” Naomi kêsôm binj tonec gêdênj enj gêwinj gebe “Ñac tau aêagêcnênj lasitêwainênj tenj enj kêtû aêacnênj nomlênsê m ñakêsiwaga tenj gêwinj.” ²¹ Ma Moabo Rut kêsôm gebe “Enj kêsôm binj tenj gêdênj aê gêwinj gebe ‘Ôsap ñoc sakinjwagao tônj ñapanj e sênac ñoc kôm ñanô samob sa êmbacnê.’ ” ²² Ma Naomi kêsôm gêdênj lawao Rut gebe “O latucoenec, ñajam gebe ôsêlênj ôwinj ênê sakinjwagao, gebe tenj êlênsônj aôm anja kôm ñagêdô atom.” Amboac tonanj Rut kejonj polom ñasalinjsalinj sa kêsap Boasnê sakinjwagao tônj ñapanj e sêjac polom to polom sa gêbacnê. Ma enj gênjgônj gêwinj lawao lanjwa. * lasitêwainênj nomlênsê m, gebe lau jaba sêjanjo su atom.

3

Rut agêc Boas sêmoa gamênj sêka polomnja

¹ Go Rut lawao lanjwa Naomi kêsôm gêdênj enj gebe “Latucoenec, amboac ondóc aê oc jansom nê m malam ônjgônj ñajamnja tenj, gebe ômoa ñajamgenj me.

² Boas tanj gôwinj ênê sakinjwagao nanj, aêacnênj lasitêwainênj tenj enj. Ôlic acgom, êmbêc tonec enj oc ekolonj polom ñapa anja gamênj sêka polomnja. ³ Amboac tonanj ôlinj bu to ôninj oso taôm ma ôsô nê m ñakwê ñajam tau, go ôsêp ôna gamênj sêka polomnja. Mago ôtôc taôm ôndênj ñac tau atom e êninj to ênôm gênj êmbacnê acgom. ⁴ Ma êndênj tanj enj êsa tau sic naênêc nanj, matam êndinj gamênj, tanj enj gêc nanj, naôkac belanjke akainjja sa ma ôsa taôm sic. Go enj êsôm gênj, tanj enj gebe ênjgôm nanj, êndênj aôm.” ⁵ Ma awê tau gêjô Naomi awa gebe “Binj samob, tanj kôsôm nanj, oc janjgôm.”

⁶ Amboac tonanj enj kêsêp gamênj sêka polomnja gêja ma gêgôm kêtôm binj, tanj lawao lanjwa kêsôm gêdênj enj nanjenj. ⁷ Boas genj to gênôm gênj su, go gêmoo totêtac ñajamgenj jakêsa tau sic gêc polom totonj ñamagê. Go awê tau kêsêlênj sacgenj-sacgenj gêdênj enj gêja ma kêkac belanjke akainjja sa, go kêsa tau sic gêc.

* 2:22: Nomlênsê m ñakêsiwaga êsêac lau, tanj sejoj

⁸ Gêdêy gêbêcauc ñalun, go ñac tau kêtakê ma kêkac tau ôkwi e gêlic awê tenj gêc enj akainja. ⁹ Enj kêtû kênac gebe “Aôm asa.” Ma awê tau gêjô enj awa gebe “Nêm sakinwagao aê Rut. Ôlam nêm obo mênênšanj nêm sakinwagao, gebe aôm kôtu aêacma nom lênsêm ñakêsiwaga.” ¹⁰ Ma enj kêsôm gebe “O latucoenec, Apômtau ênam mec aôm, gebe aôm gôgôm gêjêlêlôm gêdêy lau tolêlôm me lau ñalêlôm sawa nêj ñapalê wakuc atom. Binj tonec kêtû aôm têtac gêwinj ñanô ñabelo kapôênj kêlêlêc belo ñamataja su. ¹¹ Latucoenec, amboac tonanj tec ôtêc taôm atom. Aê oc jangôm gêj samob, tanj otenj nanj, gebe aênoc lau Betlehemja samob sêlicgac, gebe aôm awê mansanj tenj. ¹² Ma galoc, binjanô, nêm nomlênsêm ñakêsiwaga tenj aê, mago nom lênsêm ñakêsiwaga ñanô tenj gêmoa. ¹³ Ômoa êmbêc tonec ma êndênj bêbêcgenj enj embe ênam kôm, tanj gêjac nom lênsêm ñakêsiwaga ñawae nanj, oc ñajam, êngômmanj. Mago enj embe endec ma ênam kôm tau atom, nanjo aê janam kôm, tanj gêjac nom lênsêm ñakêsiwaga ñawae nanj. Aê jasôm binj êtu tônj êtôm Apômtau gêmoa mata jali. Ônêc bêc e elenja acgom.”

¹⁴ Go Rut gêc bêc gêc Boas akainja e gelenj mata, go enj gêdi gêdêy tanj lau sêlic tauj sapu-sapu nanj. Boas taê gêjam gebe awê tau gêc sêka polom ñamala nec ñapuc êsa atommanj, ¹⁵ tec kêsôm gebe “Ôkôc obo, tanj kôgadê nanj, mênôlam.” Ma Rut gêlam obo, go enj gêjam dôj polom laclu 6 jakêséwa kêsêp obo tau ma kêkêj gêdêy awê tau géoc sa ma gêc gêja malac. ¹⁶ Enj jagêô lasê andu ma lawao gêjam kênac enj gebe “Latucoenec, binj amboac ondoc.” Go Rut gêjac minj binj samob, tanj ñac tau gêgôm gêdêy enj nanj, ¹⁷ ma kêsôm gebe “Polom laclu 6 tonec enj kêkêj gêdêy aê ma kêsôm gebe ‘Ôêc tolêmam sawagenj ôndênj lawamo ôna atom.’ ” ¹⁸ Rut lawao gêjô enj awa gebe “Latucoenec, ônsaê malôgenj e ôjala binj tau êtu katô acgom, gebe ñac tonanj oc êwi binj tau sinj atom, ocsalô oc êmansanj binj tau êtu solop.” * lasitêwainêj awêtuc.

4

Boas gêjam Rut sa

¹ Ma Boas kêpi malac ñasacgêdô gêja jagêngônj tonanj. Gêngônj ma gêlic nom ñakêsiwaga, tanj Boas kêsôm ênê binj nanj, kêsêlêj gêmênj. Tec Boas kêsôm gebe “O ñoc ñac, ômôênmanj, mênôngônj sic ôngônj tonec.” Ma enj jagêngônj sic gêwinj Boas. ² Go enj kêkalem lau mata 10 anja malac ma kêsôm gebe “Mênangônj tonec.” Ma êsêac jasêngônj sic. ³ Go Boas kêsôm gêdêy nom ñakêsiwaga tau gebe “Naomi tanj anja Moabnêj gamênj gêmu gêmênj nanj, kêkêj aêagêcnênj ñac Elimelek nê nom ñamakenj gebe lau sênam ôli. ⁴ Amboac tonanj tec taêc gêjam gebe jakênj ñawae êndênj aôm ma jasôm gebe “Ônam ôli nom tau ma lau, tec sêngônj nec, to ñoc launênj laumata sêlic. Aôm embe ôsi nom tau su, go ôsi su. Mago embe masi, go ôsôm binj katô aê gebe jajala, gebe nom ñakêsiwaga tenj gêmoa atom, aôm taômgenj, ma aê kadaguc aôm.” Ma ñac tau kêsôm gebe “Aê gabe jasi nom tau su.” ⁵ Go Boas kêsôm gebe “Êndênj bêc, tanj ônam ôli nom su anja Naomi lêma nanj, ônam ôli ñac gêmac nê awêtuc Moabo Rut êwinj, gebe daônj ñac gêmac nê ñaê sa êpi ênê nomlênsêm êtiam.” ⁶ Go nom ñakêsiwaga kêsôm gebe “Embe amboac tonanj, go aê oc jatôm gebe jasi nom su êtu ñoc gêj atom. Embe jasi su, go jajainj tauc ñoc nomlênsêm. Aôm taôm ôsi nom tau su ôjô aê, gebe aê katôm gebe jasi su atom.”

* **3:18:** Nomlênsêm ñakêsiwaga nê kôm tenj, gebe ênam nê

⁷ Gêdêḡ andanḡerḡ lau Israel nêḡ mêtê lanḡwa teḡ amboac tonec gêc, gebe ḡac teḡ embe êsi nom su me êkên ḡêḡ êjô ḡêḡ teḡ, go ênu atapa teḡ su ma êkên andêḡ nê ḡac teḡ. Mêtê tonan ḡêwa sa gebe ḡerḡ, taḡ sêḡôm nanḡ, kêtû tôḡḡac. ⁸ Amboac tonan ḡêdêḡ taḡ nom ḡakêsiwaga kêsôm gederḡ Boas gebe “Aôm taôm ônam ôli nom tau nanḡ,” eḡ ḡênu atapa teḡ su. ⁹ Ma Boas kêsôm ḡêdêḡ laumata to lau samob gebe “Ocsalô tonec amac samob alic su, gebe aê ḡajam ôli Elimeleknê ḡêḡ samob ma Kilion agêc Malon nêḡ ḡêḡ samob su anḡa Naomi lêma. ¹⁰ Ma ḡajam ôli Malonnê awêtuc Moabo Rut amboac tonanḡ, gebe êtu ḡoc awê, gebe jaôḡ ḡac ḡêmac tau nê ḡaê sa êpi ênê nomlênsêm, gebe sênac ḡac ḡêmac nê ḡaê êḡḡic anḡa nê lasitêwainêḡ to anḡa nê malacmôkê ḡasacḡêdô atom. Ma amac atu aêḡoc lau-awa-biḡ-sawaga.” ¹¹ Go lau samob, taḡ sêḡḡôḡ sacḡêdô nanḡ, to laumata sêsôm gebe “Aêac alic ḡêḡ tau sugac. Apômtau êkêḡ awê tau, taḡ êpi nêḡ andu nanḡ, êtôm Rahel agêc Lea, taḡ sêboac ḡôlôac Israel sa sêwiḡ taunḡ nanḡ. Ôtu ḡac tolêlôm anḡa Eprata ma nêḡ waem êsa anḡa Betlehem. ¹² Ma nêḡ wakuc, taḡ Anôtô êkêḡ awê matac tau êkôc nanḡ, sêkêḡ nêḡ ḡôlôac têtôm Peresnê, taḡ Tamar kêkôc kêtû Juda latu nanḡ.”

¹³ Amboac tonanḡ tec Boas ḡêjam Rut kêtû nê awê. Eḡ ḡêmoa ḡêwiḡ eḡ e Apômtau kêkêḡ eḡ taê ma kêkôc latu teḡ. ¹⁴ Go lauo sêsôm ḡêdêḡ Naomi gebe “Talambinḡ Apômtau, taḡ kêḡaminḡ nom ḡakêsiwaga ḡêdêḡ aôm atom nanḡ. Lau Israel sêḡḡôm ênê ḡaê ḡawae êsa. ¹⁵ Eḡ oc êlau aôm têkwam saki êsa ma êndêḡ taḡ ôtu awêanô nanḡ, eḡ êlôm aôm, gebe lawamo, taḡ têtac ḡêwiḡ aôm to ḡêjac matamanô ḡajam kêlêlêc latômi 7 su nanḡ, kêkôc eḡ.” ¹⁶ Go Naomi kêsip ḡapalê tau sa mêḡketoc eḡ ḡêsac labum ma kêtû ênê jaomwagao. ¹⁷ Ma nê lauo jabanḡ eḡḡa sê ênê ḡaê teḡ gebe “Naomi kêtap latu teḡ sa.” Ma sêsam eḡ gebe Obed. Eḡ Dawid tama Isai nê tama.

¹⁸ Peresnê wakuc tau tonec. Peres kêka Hesron lasê. ¹⁹ Hesron kêka Ram lasê, Ram kêka Aminadab lasê. ²⁰ Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, ²¹ Salmon kêka Boas lasê, Boas kêka Obed lasê, ²² Obed kêka Isai lasê, ma Isai kêka Dawid lasê.

Samuelnê Buku Njamatanja

Binj tanj kêsêp buku tonec nan, gêjac minj lau Israel nêj lêtj sêwi têtj gôlinjwaganja sinj jaselom têtj kinja. Lau têtêac sêjam gôlinj lêtj, tanj gêjam lau Israel ôkwi nan. êsêacnêj njaê gebe Samuel, tanj enj êsêacnêj gôlinjwaga njamunja nan, agêc Saul, tanj kêtj lau Israel nêj kinj njamatanja nan, ma Dawid. Dawidnê binj kêsêp Samuel agêc Saul nêj minj njalêlôm. Dawid kêtj kinj atomgenj, mago teto ênê lêtj kainj tenj njagêdô to ênê gêjnsêga njaminj kêsêp Samuelnê buku njamatanja gêwiñj.

Buku tau njalôtêna kêtôm Binjênsêm Lanjwa njabuku minjnj njagêdô njalôtêna gebe Lau tanj sêsap Anôtô têtj nanj, têtap moasinj sa, mago sec êôc êsêac, tanj tanjêpêc nanj sa. Apômtaunê binj gêdêj dabunjwaga Eli gêwa njalôtêna tonanj sa gebe “Aê jatoc êsêac, tanj tetoc aê sa nanj sa ma êsêac, tanj lanjônj gelo aê nanj, oc jalic êsêac amboac lau meloc” (2:30).

Lau sêlic Apômtau Anôtô kêtj lau Israel nêj kinj njanô (8:7), tec njac-keto-bukuwaga gê go gebe Israel embe sêjalinj nêj kinj tenj sa, oc sêwi Anôtô sinj me masi. Mago gêdêj tanj têtap nêj kinj sa nanj, êsêac sêmasanj njagôlinj towae tonec gebe kinj to lau samob sêsô Anôtônê gôlinj to mêtôc njalabu (2:7-10). Njagôlinj tonanj ejop gebe êmoasinj lau saunj to kapôêj ma lau towae to lau njadma êtôm taugenj.

Elkana to nê gôlôac semoa Silo

¹ Njac tenj gêmôa malac Ramataim. Enj njac Supnja anja Epraim njagamêj lôcna, nê njaê Elkana. Enj Jeroham latu, nanj Elihu latu, nanj Tohu latu, nanj Sup latu, êsêacnêj njam gêc Epraimnja. ² Enj gêjam awê luagêc, tenj nê njaê Hana ma tenj nê njaê Penina. Penina kêkôc gôlôac ma Hana enj awê kapoac.

³ Njac tonanj anja nê malac kêpi gêja Silo kêtôm jalagenj gebe etenj mec to êkêj da êndêj lau sinj undambêja nêj Apômtau. Eli latuagêc Hopni agêc Pinehas têtj Anôtônê dabunjwaga anja tonanj. ⁴ Gêdêj bêc, tanj Elkana kêkêj da nanj, enj kêkêj da njagêdô-gêdô gêdêj Penina ma latuio to njac. ⁵ Enj têtac gêwiñj Hana, mago kêkêj njamêsôm njagêdô tagenjenj gêdêj enj njam gebe Apômtau gêbôc têtacêlêlôm auc gebe êkôc gôlôac atom. ⁶ Tec anao kêkôc binjalom gebe ênjgôm enj maja êsanja gebe Apômtau gêbôc enj auc. ⁷ Kêtôm jalagenj gêj tonanj kêtap Hana sa. Kêtôm têtj samob êsêac sêpi Apômtaunê lôm dabunj sêja nanj, anao kêkôc binjalom enj njapanj. Tec Hana kêtanj njanô ma gedec gebe êninj gêj. ⁸ Go nê akwenj Elkana kêsôm gêdêj enj gebe “Hana, aôm kôtanj ma goenj gêj atom nec njam amboac ondoci. Nêm njalêlôm njawapac kêtj asagenjja. Aôm gôlic aê njam kalêlêc latômi 10 su atom me.”

Hana agêc Eli

⁹⁻¹⁰ Gêdêj tanj senj to sênôm gêj su acgom, go Hana gêdi tonê njalêlôm njawapacgosu jakêkô Apômtau lanjônêmja ma ketenj mec gêdêj enj to kêtanj njanô. Gêdêj tonanj dabunjwaga Eli gêjngôj nê lêtjônj kêsî Apômtaunê lôm njakatam. ¹¹ Ma Hana gêjac mata binj tenj ma kêsôm gebe “Lau sinj undambêja nêj Apômtau, aôm embe taêm walô nêm sakinjwagao aê to taêm ênam aê ma ôlinj aê sinj atom, ma ôkêj njapalê njac tenj êndêj nêm sakinjwagao aê, go jansunj njapalê tau samucgenj êndêj Apômtau wacêmôa êtu ênê gêj e êmac êndu, ma kekec tenj oc êsac môtêlauñj atomanô.”

¹² Eņ keteņ mec ņasawa ec baliņ gēmoa Apômtau laņônēmņa. Gêdēņ tonaņ Eli mata gē eņ gédôolic. ¹³ Hana keteņ mec gēc lélômgeņ, ma gédôolic kêboa-kêboa, mago sējô awa atom. Tec Eli gējam kauc gebe gēņ kêjaņiņ awē tau. ¹⁴ Ma kêsôm gédēņ Hana gebe “Ēndēņ ondoc nēm meloc gēņ kêjaņiņ aomņa ģmbacnē. Ôwi wain meloc tonaņ siņmaņ.” ¹⁵ Hana gējô eņ awa gebe “O ņoc apômtau, amboac tonaņ atom. Aê awē gēņwapac kēkôniņ aê tōņņa. Aê ganôm wain to gēņ kêjaņiņņa teņ atom. Aê kasēwa ņoc ņalélôm sa gédēņ Apômtau tau. ¹⁶ Ôlic nēm sakiņwagao aê amboac awē sec atom. Gédēņ ņasawa tonec aê kasôm ņoc ņalélôm ņawapac to kēbuli aucņa lasē tec gamoa.” ¹⁷ Go Eli gējô eņ awa gebe “Ôna totēmtac malôgeņ ma Israelnēņ Anôtô oc ēņgôm biņ, taņ koteņ naņ, ņanô êsa.” ¹⁸ Hana kêsôm gebe “Ôlic nēm sakiņwagao aê ņajammaņ.” Go eņ gēc gēja ma geņ gēņ totētac kêpa sugen.

Hana kēkôc Samuel tau

¹⁹ Bêbēc kanucgeņ êsêac dēdi ma teteņ mec gédēņ Apômtau. Su acgom, go sēmu sēja malac Rama kêtiam. Elkana gēmoa gēwiņ nē awē Hana ma Apômtau taê gējam eņ. ²⁰ Tec Hana kēkēkam ņapalē ma gédēņ ņanoc eņ kēkôc ņapalē ņac teņ ma gē ênē ņaê Samuel. Samuel ņam gebe “Aê kateņ eņ aņga Apômtaunē.”

²¹ Gédēņ taņ Elkana to nē gôlôac samob sēpi sēja kêtiam gebe êkēņ da jalaņa êndēņ Apômtau to ēņgôm nē biņ gējac mataņa ņanô êsa naņ, ²² Hana gēwiņ atom. Eņ kêsôm gédēņ nē akweņ gebe “ņapalē êwi su siņ acgom, go aê japi ma jakôc eņ êwiņ gebe eņ êkô Apômtau laņônēmņa ma êmoa êwiņ eņ enden tōņgeņ.” ²³ Ma ênē akweņ Elkana gējô eņ awa gebe “Ôņgôm êtôm biņ, taņ aôm taêm gējam gebe ņajam naņ. Ômoa e ņapalē êwi su siņ acgom. Tageņ Apômtau ēņgôm nē biņ ņanô êsa.” Amboac tonaņ awē tau gēmoa nē andu ma kēkēņ su gédēņ ņapalē e gēwi siņ. ²⁴ ņapalē gēwi su siņ, go Hana kēkôc eņ agēc sēpi sēja. Ma kēkôc bulimakao kapoac, taņ ņajala tēlêac naņ teņ ma polom matac suc teņ ma bôc ņaôlic teņ towain. ņapalē tau saungeņ ma tēna kēkôc eņ gēja Apômtaunē lôm dabuņ aņga Silo. ²⁵ Sējac bulimakao tonaņ êndu ma sêkôc ņapalē tau gédēņ Eli. ²⁶ Hana kêsôm gédēņ eņ gebe “O ņoc ņatau, aê jasôm biņņanôgeņ êndēņ aôm gebe aê awē tau, taņ kakô aôm laņônēm ma kateņ mec gédēņ Apômtau naņ tonec. ²⁷ Aê kateņ kētu ņapalē tecenecņa ma Apômtau kēkēņ taņa aê ma gēgôm ņoc mec ņanô kêsa. ²⁸ Kētu tonaņņa aê gasuņ eņ gédēņ Apômtau. Eņ êtu ênē gēņ e êmac êndu.”

Go êsêac teteņ mec gédēņ Apômtau.

2

Hananē wē

¹ Go Hana keteņ nē mec amboac tonec gebe “ņoc ņalélôm kētu samuc Apômtau aê tētac kêpa su kētu Apômtaunja. Aê aocsuņ kēsu ņoc soņo-soņo susu gebe aê katu samuc kētu aôm gôjam aê saņa.

² “ņac dabuņ teņ kêtôm Apômtau gēmoa atom. Apômtau teņ gēmoa atom, aôm taômgeņ. Lamuanô teņ kêtôm aêacma Anôtô gēmoa atom.

³ Asôm biņ tembelem aņgeņ teņ êtiam atom.

Birj atoc taôm saña êsa awemsurj atom,
gebe Apômtau enj Anôtô kêjala gêñña
ma enj gêjam dôñ ñamalac nëñ kôm.

⁴ Lau ñactêkwa nëñ talam tulu,
mago lau palê-palê sêjandinj ñaclai sa.

⁵ Êsêac tanj sêngôñ nëñ masê ñaô su nanj, sesom kôm gebe têtap gêñ sêninñña
ñagec-ñagec sa.

Ma êsêac, tanj gêñ gêjô êsêac su nanj, galoc gêñ gêôc êsêac tônj.

Awê kapoac kêkôc ñapalê 7,
mago awê, tanj kêkôc gôlôac taêsam nanj, në ôli kêmêlinj.

⁶ Apômtau gêjac êndu to gêñu mata jali kêsa.

Enj gêwê lau sêsêp lamboam sêja ma gêwê êsêac sêpi sêmênj kêtiam.

⁷ Apômtau kêkênj lau ñagêdô têtû lau ñalêlôm sawa ma ñagêdô lau tolêlôm.

Enj kêkôninj ma ketoc sa.

⁸ Enj kêsip lau ñalêlôm sawa sa anja kekop
ma gêôc lau sêpô lênawaga sa anja waomôkê,
gebe kêkênj êsêac sêngôñ sêwinj gôlinwaga towae
ma sêwê kainj lêpônj tetoc lau saña.

Gebe Apômtau kêtû nom ñaalê ñatau
ma kêkwê nom kêkô alê tau ñaô.

⁹ “Enj oc ejop në lau dabunj enjkainj,
mago lau alôb-alôb oc sênaña sêmoa ñakesec ñalêlôm gebe ñac tenj etoc tau sa
êtu tau në ñaclainja atom.

¹⁰ Apômtau oc êtuc në ñacjo popoc
ma Lôlôc Ñatau êkênj wapap ênac anja undambê.

Apômtau oc êmêtôc nom e naêndênj ñamadinj.

Enj oc êkênj ñajanja êndênj në kinj ma oc etoc në ñac-geñ-oso-enjwaga në ñaclai sa.”

¹¹ Go Elkana gêmu gêja në malac Rama kêtiam gêwinj në gôlôac samucgenj,
ma ñapalê tau gêjam sakinj Apômtau gêmoea dabunwaga Eli lanjônêmña.

Elinê latui

¹² Eli latuagêc sêgôm gêñ wauc-wauchoa, êsêagêc sêwi Apômtau auc. ¹³ Ma sêgêli ñagôlinj dabunwaganja amboac tonanjenj. Gêdênj tanj ñac tenj kêkênj da gêmoea nanj, dabunwaga në sakinjwaga mênjgêô lasê tosala ñamata têlêac. ¹⁴ Bôc tau eletoc êmoa, go êsêli sala êsêp ku me pane me laclu me kuki. Gêñ samob, tanj sala kêsêp nanj, êtu dabunwaganê gêñ. Êsêac sêgôm amboac tonanj gêdênj lau Israel samob, tanj sêkênj da anja Silo nanj. ¹⁵ Mago gêdênj Eli latuagêc nëñ têt, gêdênj tanj ja genj ñalêsi atomgenj nanj, dabunwaganê sakinjwaga mênjgêô lasê ma kêsôm gêdênj ñac, tanj kêkênj da gêmoea nanj, gebe “Ôkênj dabunwaganê bôc êndênj aê gebe japac sigobgenj. Enj gebe êkôc bôc senonja tenj anja aômnêm atom, gebe êkôc bôc matakgenj.” ¹⁶ Ma ñac tau embe êsôm êndênj enj gebe “Ja êninj ñalêsi su acgom, go ôkôc êtôm têtmac êwinj”, go sakinjwaga asôm gebe “Masianô, galocgenj ôkênj, ma embe masi, go Jajanjo su.” ¹⁷ Apômtau gêlic lau wakuc nanj mêtê sec samucgenj gebe sêsu Apômtaunê da susu.

¹⁸ Ñapalê Samuel gêmoea sakinj Apômtau gêmoea. Enj kêjandinj obo sakinñña tenj. ¹⁹ Katôm jalagenj Samuel têna kêsi ñakwê ôlinja saunj tenj kêtû enñña. Ma gêdênj tanj êsêagêc në akwenj sêpi sêja gebe sêkênj da nanj, enj kêkênj ñakwê tau gêdênj Samuel. ²⁰ Go Eli gêjam mec Elkana agêc në awê ma kêsôm gebe “Apômtau

êkêḡ awê tonec êkôc nêḡ ḡapalê sêḡo ḡac, taḡ kêkêḡ gêdêḡ Apôḡmtau naḡ su.” Go agêc sêḡu sêḡa nêḡ gamêḡ kêtiam.

²¹ Ma Apôḡmtau taê gêḡjam Hana ma eḡ kêkôc ḡapalê ḡac têlêac ma awê luagêc. Ma ḡapalê Samuel kêtḡ kapôêḡ gêḡmoa-Apôḡmtau lanḡônêḡḡa.

²² Eli kêtḡ ḡamalacanô su ma gêḡḡo latuagêc nêḡ biḡ samob, taḡ sêḡôḡḡ gêdêḡ lau Israel naḡ, to sêḡôḡḡ mockaiḡ gêdêḡ lauo, taḡ sêḡam sakiḡ aḡḡa katam lôḡ becḡa naḡ. ²³ Ma kêsôm gêdêḡ êsêagêc gebe “Amagêc agôḡḡ gêḡ amboac-tonaḡ kêtḡ asageḡḡa. Gebe aê gaḡḡo lau samob sêsôm amagêc nêḡ gêḡ alôḡ-alôḡ ḡawaegac. ²⁴ O latucagêc, awi siḡmaḡ gebe aê gaḡḡo Apôḡmtaunê lau sêsôm amagêcnêḡ lêḡ ḡawae ḡajam teḡ atom. ²⁵ ḡac teḡ embe êḡḡôḡ ḡac teḡ sec, Anôḡo oc êḡmêḡoc gêḡ tonaiḡ. Mago ḡac teḡ embe êḡḡôḡ sec êḡdêḡ Apôḡmtau, asa oc êḡôm gebe eteḡ êḡu ḡac tonaiḡḡa.” Tageḡ êsêagêc sêkêḡ taḡeḡ tameḡi awa atom, gebe Apôḡmtau taê gêḡjam kêtḡ tôḡ gebe êḡac êsêagêc.

²⁶ Samuel kêtôḡ kêtḡ kapôêḡ gamao ma Apôḡmtau to ḡamalac têḡtac gêḡwiḡ eḡ.

Apôḡmtau geoc Elinê gôlôac nêḡ biḡ lasê

²⁷ Go Anôḡônê ḡac teḡ gêdêḡ Eli gêḡmêḡ ma kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Apôḡmtaunê biḡ tonec gebe ‘Aê gaoc tauc lasê gêdêḡ nêḡ miminê gôlôac gêdêḡ taḡ sêḡmoa Aiguḡtu sêsô Parao to nê gôlôac ḡalabu naḡ. ²⁸ Aê kajaliḡ eḡ sa aḡḡa Israel samob nêḡ gôlôacmôkê gebe êḡu ḡoc dabuḡwaga. Eḡ êḡi êḡdêḡ ḡoc altar êḡa gebe êḡsôḡ jadauḡ ma êsô ḡakwê dabuḡ êkô aê lanḡônêḡḡa. Ma aê kakêḡ lau Israel nêḡ daja samob gêdêḡ miminê gôlôac. ²⁹ Kêtḡ asageḡḡa aôm matam katu ḡoc daja ma da samob, taḡ kajatu sa naḡ. Kêtḡ asageḡḡa aôm kotoc latômagêc sa kêlêlêc aê su naḡ, e alôm taôm ḡa da, taḡ ḡoc lau Israel sêkêḡ naḡ, ḡagêḡ mataêjamgeḡ.’ ³⁰ Kêtḡ tonaiḡḡa Apôḡmtau, Israelnêḡ Anôḡo, kêsôm gebe ‘Aê gajac mata su gebe nêḡ gôlôac to tamamnê gôlôac sêsô-sêsa aê lanḡônêḡḡa endeḡ tôḡgeḡ.’ Mago galoc Apôḡmtau kêsôm gebe ‘Biḡ tonaiḡ êḡcêḡa. Lau taḡ tetoc aê sa naḡ, aê oc jatoc êsêac sa ma êsêac, taḡ sêḡpêc gêḡdô aê naḡ, oc jalic êsêac amboac gêḡ ḡaôma. ³¹ Ôlic acḡom, bêc oc mêḡêḡo lasê, naḡ jasap aômḡnêḡ ḡaclai to tamamnê gôlôac nêḡ ḡaclai su e ḡamalacanô teḡ êḡmoa nêḡ gôlôac ḡalêlôm êḡtiam atom. ³² Êḡdêḡ onaiḡ oc ôsala moasiḡ, taḡ jansêwa êḡi lau Israel naḡ, tomatam katugeḡ, ma ḡamalacanô teḡ oc êḡmoa nêḡ gôlôac ḡalêlôm êḡtiam atom endeḡ tôḡgeḡ. ³³ Aômḡnêḡ ḡac tageḡ aê jatiḡ eḡ su aḡḡa ḡoc altar atom, eḡ êḡmoa gebe êḡtaḡ tomatasulugeḡ e têkwa êḡbac-êḡbac to nê ḡalêlôm ôluḡ-ôluḡgeḡ. Mago ḡamalacnêḡ siḡ oc enseḡ nêḡ gôlôac nêḡ lau wakuc su. ³⁴ Gêḡ taḡ êḡap latômagêc Hopni agêc Pinehas sa naḡ, êkêḡ puc aôm gebe êsêagêc lulugeḡ oc sêḡmac êḡdu bêc tageḡ. ³⁵ Ma aê oc jakêḡ taucḡoc dabuḡwaga ḡaḡêḡ teḡ. Eḡ oc êḡḡôḡ geḡ êḡôm aêḡoc taêc gêḡjam to ḡoc ḡalêlôm. Aê oc jakwê êḡnê andu teḡgeḡḡa teḡ sa ma eḡ êsêlêḡ êsô-êsa êḡmoa ḡoc ḡac, taḡ gaer oso eḡ naḡ, lanḡônêḡḡa endeḡ tôḡgeḡ. ³⁶ Ma nêḡ gôlôac ḡapopoc samob oc sêḡndêḡ eḡ sêḡa ma teteḡ eḡ êḡu moni me polom teḡḡa ma oc sêsôm gebe “Aê jateḡ aôm gebe ôkêḡ kôm sakiḡ dabuḡḡa teḡ êḡdêḡ aê gebe janiḡ polom ḡapopoc ḡagecmaḡ.” ’ ’ ”

3

Apôḡmtaunê kalem gêdêḡ Samuel

¹ Amboac tonaiḡ ḡapalê Samuel gêḡjam sakiḡ Apôḡmtau ma Eli gêḡjam jaom eḡ. Gêdêḡ ḡasawa tonaiḡ Apôḡmtau kêḡgamiḡ nê biḡ ma geoc tau lasê ḡa ḡakatu atom.

² Gêdêḡ têḡḡ tonaiḡ Eli, taḡ mataanô kêtḡ waô ma gêḡlic gêḡ ḡapeḡ atom naḡ,

gê nê balêm. ³ Anôtônê lam gêmac atomgeŋ ma Samuel gêc Apômtaunê lôm dabuŋ ŋalêlôm, taŋ Anôtô nê poac ŋakatapa kêkô naŋ. ⁴ Gêdêŋ tonar Apômtau gêmôêc gebe “Samuel, Samuel”, ma Samuel gêjô eŋ awa gebe “Aê tec gamoa.” ⁵ Go kêlêti gêdêŋ Eli gêja ma kêsôm gebe “Gômôêc aê, tec gamêŋ.” Eli kêsôm gebe “Masi, aê gamôêc aôm atom, ômu naônêc bêc êtiam.” Amboac tonar eŋ gêmu jakêsa tau sic kêtiam. ⁶ Ma Apômtau gêmôêc kêtiam gebe “Samuel.” Tec eŋ gêdi gêdêŋ Eli gêja ma kêsôm gebe” Gômôêc aê, tec gamêŋ.” Mago Eli gêjô eŋ awa gebe “O latucenec, aê gamôêc aôm atom, ômu naônêc bêc êtiam.” ⁷ Gêdêŋ tonar Samuel kêjala Apômtau su atom tagerŋ. Ma Apômtaunê biŋ geoc tau lasê gêdêŋ eŋ su atom tagerŋ. ⁸ Ma Apômtau gêmôêc Samuel kêtiam kêtû dim têlêacŋa. Go eŋ gêdi ma gêdêŋ Eli gêja jakêsom gebe “Gômôêc aê, tec gamêŋ.” Gêdêŋ tonar Elinê kauc kêsa gebe Apômtau gêmôêc ŋapalê. ⁹ Tec kêsôm gêdêŋ Samuel gebe “Ômu naênêc bêc ma eŋ embe êmôêc aôm êtiam, go ôsôm gebe ‘Apômtau, ôsôm biŋ mêŋnêm sakinwaga êŋô.’” Amboac tonar Samuel gêmu jakêsa tau sic gêc nê mala.

¹⁰ Apômtau jakêkô kêdabin eŋ ma gêmôêc kêtiam tê gêmôêc nê, gebe “Samuel, Samuel.” Ma Samuel gêjô eŋ awa gebe “Ôsôm biŋ mêŋnêm sakinwaga êŋô.” ¹¹ Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Samuel gebe “Ôŋô acgom, aê gabe jaŋgôm gêŋ teŋ aŋga Israel lau samob sêŋô e taŋeŋsuŋ êtaŋ. ¹² Êndêŋ bêc ônê aê oc jaŋgôm biŋ samob, taŋ kasôm kêpi Elinê gôlôac naŋ, ŋanô êsa êpi eŋ tomalageŋ. ¹³ Ma aê jasôm êndêŋ eŋ gebe Aê jakêŋ ŋagêjô êndêŋ ênê gôlôac enderŋ tôngeŋ gebe eŋ kêjala latuagêc sêgôm sec to sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtô naŋ, mago eŋ kêmetôc êsêagêc najaŋa atom. ¹⁴ Kêtu tonarŋa aê katôc lemoc kêpi Elinê gôlôac gebe daja to da ŋagêdô oc enseŋ nêŋ sec su atomanô.”

¹⁵ Samuel gêc e gelerŋa lasê, go jagêlêc Apômtaunê lôm ŋakatam su. Eŋ kêtêc tau gebe ênac miŋ Apômtau geoc tau lasê gêdêŋ eŋŋa ŋamiŋ êndêŋ Eli atom. ¹⁶ Mago Eli gêmôêc Samuel gebe “Latucenec Samuel.” Ma Samuel gêjô eŋ awa gebe “Aê tec gamoa.” ¹⁷ Ma Eli kêtû kênac eŋ gebe Apômtau kêsôm biŋ amboac ondoc gêdêŋ aôm. Ônsa ŋalô teŋ auc êndêŋ aê atom. Aôm embe ônsa biŋ, taŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ aôm naŋ, ŋateŋ auc, go ôndac êtôm tonar ma êlêlêc su.” ¹⁸ Amboac tonar Samuel gêjac miŋ biŋ samob tomalageŋ gêdêŋ Eli ma gêsa ŋalô teŋ auc atom. Ma Eli kêsôm gebe “Eŋ Apômtau, eŋ êŋgôm êtôm êlic ŋajamŋa.”

¹⁹ Samuel kêtôp kêtû kapôêŋ ma Apômtau gêmoa gêwiŋ eŋ ma gêgôm nê biŋ samob, taŋ geoc lasê naŋ, ŋanô kêsa. ²⁰ Ma lau Israel aŋga Dan e gêdêŋ Berseba sêjala gebe Apômtau kêkêŋ Samuel kêtû ênê propete. ²¹ Amboac tonar Apômtau gêô lasê aŋga Silo kêtiam, gebe eŋ geoc tau lasê gêdêŋ Samuel aŋga tonar ma kêsôm biŋ gêdêŋ eŋ.

4

¹ Ma lau Israel samob sêŋô Samuelnê biŋ.

Lau Pilisti sêjaŋgo Apômtaunê poac ŋakatapa su

Gêdêŋ ŋasawa tonar lau Israel dêdi sêja gebe sênac siŋ êndêŋ lau Pilisti. Êsêac sê nêŋ becobo sêŋgôn Ebeneser, ma lau Pilisti sê nêŋ becobo sêŋgôn malac Apek ŋagala. ² Go lau Pilisti têdênaŋ tau su ma sebo sêsa gêdêŋ lau Israel. Siŋ kapôêŋ kêsa e lau Pilisti sêku lau Israel tulu ma sêjac lau amboac 4,000 êndu sêc siŋ ŋamala.

³ Ma gédêḡ taḡ lau Israel nêḡ siḡwaga sêmu sêmêḡ malen su naḡ, Israel nêḡ laumata sêsôm gebe “Kêtu asagenḡ Apômtau kékêḡ lau Piliḡti sêku aêac tulu gédêḡ ocsalô tonec. Ajôc, takôc Apômtaunê poac ḡakatapa aḡga Silo êmêḡ gebe mêḡêmoa aêac ḡalun ma ênam aêac kêsi aḡga nêḡ ḡacjo lemen.” ⁴ Amboac tonan sêsakinḡ lau sêja Silo ma sêkôc Apômtau, lau siḡ undambêḡa nêḡ ḡatau, taḡ ḡêḡḡḡḡ kerubim ḡaô naḡ, nê poac ḡakatapa sêmêḡ. Ma Eli latuagêc Hopni agêc Pinehas sêwiḡ poac ḡakatapa.

⁵ Gédêḡ taḡ poac ḡakatapa jagêô lasê lau Israel nêḡ malac becobaḡa naḡ, lau Israel samob sêjam lasê to ḡaclaigen e nom kêwiwic. ⁶ Lau Piliḡti sêḡḡ ḡaôndu tonan ma têtû kênac taḡḡ gebe “Sêjam lasê toḡaclaigen aḡga Ebolainêḡ gamêḡ tonan ḡam amboac ondod.” Sêḡḡ gebe Apômtaunê poac ḡakatapa mênggêô lasê ⁷ tec têtêc taḡḡ ḡanô gebe êsêac sêsôm gebe “Anôtô mênggêô lasê êsêacnêḡ malac. Ojae aêacmêḡ. Gêḡ amboac tonan talic teḡ su gêmuḡ atomano. ⁸ Ojae aêacmêḡ. Asa ênam aêac kêsi aḡga Anôtô ḡaclai tonan lêma. Anôtô tonan kêku lau Aiguptu tulu ḡa ḡêḡwapac tokainḡ-tokainḡ aḡga gamêḡ sawa. ⁹ O Piliḡti, ajôc, apuc taôm tôḡ. Anac siḡ amboac ḡacgeḡ. Embe masi, go atu lau Ebolai nêḡ ḡêḡôma, êtôm êsêac têtû amacnêḡm ḡêḡôma. Akô amboac ḡac ma anac siḡ.”

¹⁰ Amboac tonan lau Piliḡti sêjac siḡ ma sêku lau Israel tulu e sêc siḡ su sêlêti sêja nêḡ andu gédêḡ-gédêḡgeḡ. Siḡ tau kapôḡḡ ma lau Israel nêḡ siḡwaga 30,000 sêjaḡa bêc tagen. ¹¹ Ma sêjaḡgo Apômtaunê poac ḡakatapa su ma sêjac Eli latuagêc Hopni agêc Pinehas êndu.

Eli gêmac endu

¹² ḡac Benjaminḡa teḡ kêsu aḡga siḡ ḡamala ma kêlêti e mênggêô lasê malac Silo gédêḡ oc tagen tonan. Nê ḡakwê ḡêḡḡic ma nom gê eḡ môkêapac. ¹³ Gédêḡ taḡ ḡac tau gêô lasê naḡ, Eli ḡêḡḡḡḡ nê lêpôḡ, mataano gédêḡ intêna gêsunḡeḡ gebe nê ḡalêlôm ḡatutuc kêtû Apômtaunê poac ḡakatapaḡa. Gédêḡ taḡ ḡac tau kêsa malac ma gêjac miḡ biḡ naḡ, lau malacḡa samob têtan lasê. ¹⁴ Eli ḡêḡḡ taḡjiboa ma gêjam kênac gebe “Gamêḡ ḡadiḡḡiḡ tonan ḡam amboac ondod.” Go ḡac tau kêlêti gédêḡ Eli ma kêsôm biḡ tau lasê gédêḡ eḡ. ¹⁵ Elinê jala kêtû 98 ma mataano kêtû waô e gêlic gamêḡ atom. ¹⁶ Go ḡac tau kêsôm gédêḡ Eli gebe “Aê ḡac, taḡ gamêḡ aḡga siḡ ḡamala. Aê gaêc siḡ gédêḡ ocsalô tonec.” Ma Eli kêtû kênac gebe “Latucenec, biḡ amboac ondod.” ¹⁷ ḡac jaenḡa gêjô eḡ awa gebe “Lau Israel sêc lau Piliḡti ma siḡ gesen lau taêsam su. Aôm latômagêc Hopni agêc Pinehas sêmac êndu ma sêjaḡgo Apômtaunê poac ḡakatapa su amboac tonanḡeḡ.” ¹⁸ Gédêḡ taḡ eḡ kêsam Apômtaunê poac ḡakatapa naḡ, Eli gêtu tau kêsô gedecgeḡ aḡga lêpôḡ, taḡ kêkô kêsi malac ḡasacgêdô naḡ, ḡamuḡa e kêpôḡ gêsu tulu ma gêmac êndu, gebe eḡ kêtû ḡamalacanô ma ḡawapac kêsa. Eḡ gajam ḡôliḡ Israel jala 40.

¹⁹ Eli lawao, Pinehasnê awê, taê e kêdabiḡ gebe akôc ḡapalê. Eḡ ḡêḡḡ ḡawae gebe sêjaḡgo Apômtaunê poac ḡakataḡa su to lawa agêc nê akweḡ sêmac êndu naḡ, ma eḡ gewec gebe ḡapalê kêtun eḡ e kêkôc ḡapalê su. ²⁰ Gêc e kêdabiḡ gebe êmac êndu ma lauo, taḡ sêjam jaom eḡ naḡ, sêsôm gebe “Ôtêc taôm atom. Aôm kôkôc ḡapalê ḡac teḡ.” Mago eḡ gêjô biḡ atom ma kékêḡ taḡa biḡ, taḡ êsêac sêsôm naḡ atom. ²¹ Eḡ gê ḡapalêḡ ḡaê gebe lkabod, ḡam gebe” Nawasi kêkac tau su aḡga lau Israelnêḡ”, gebe sêjaḡgo Anôtônê poac ḡakatapa ma kêtû lawa to nê akweḡḡa. ²² Ma eḡ kêsôm gebe “Nawasi kêkac tau su aḡga Israelnêḡ gebe sêjaḡgo Anôtônê poac ḡakatapa su.”

5

Poac njakatapa kékô gamênj Pilistiaŋa

¹ Gêdênj taŋ lau Pilisti sêjaŋgo Anôtônê poac njakatapa su naŋ, êsêac sêbalaŋ gênj tau aŋga malac Ebeneser jasêo lasê malac Asdod. ² Mago sêbalaŋ katapa tau sêsô anôtô Dagon nê lôm e tetoc kékô kêsî Dagon tau. ³ Njagelenj gêdênj taŋ lau Asdod dêdi sa gêdênj bêhêcgeŋ naŋ, êsêac sêlic gebe Dagon gêu tau gêc masac gêc Apômtaunê poac njakatapa ŋanêmŋa gêc nom. Amboac tonaj sêkôc eŋ ma tetoc eŋ gêmu jakêkô ŋamala kêtiam. ⁴ Mago njagelenj êsêac dêdi e sêlic gebe Dagon gebeŋ kêtiam gêc Apômtaunê poac njakatapa ŋanêmŋa, laŋŋanô gêdênj nom ma môkêapac to lêma makeŋ-makeŋ tulu gêc tauŋa kêsâ taonj ŋaô ma ŋadambê ŋaômagenj gêc. ⁵ Tonaj ŋam gebe Dagonnê dabuŋwaga to lau samob embe sêsô Dagonnê lôm oc sejop taŋj gebe sêka Dagon aŋga Asdod nê andu ŋataonj atomanô e mênjgêdênj galoc.

⁶ Apômtaunê lêma gejonj lau Asdod ŋa gênjwapac. Eŋ kêtakê to kékônij malac to ŋagamênj samucgeŋ ŋa kamocmatu. ⁷ Lau Asdod sêlic gênj tonaj ma sêsôm gebe “Israelnêj Anôtônê poac njakatapa êkô êwiŋ aêac atom, gebe eŋ lêma kékônij aêac to aêacnêj anôtô Dagon tôj.” ⁸ Amboac tonaj êsêac sêsakiŋ biŋ sêkac lau Pilisti nêj gôliŋwaga sêpi tagenj ma sêsôm gebe “Aêac danjôm asagenj êtu Israelnêj Anôtônê poac njakatapaŋa.” Lau gôliŋwaga sêjô êsêac aweŋj gebe “Akênj Israelnêj Anôtônê poac njakatapa naêkô Gat.” Tec sêkôc katapa tau jakêkô tonaj. ⁹ Gêo lasê su, go Apômtau nê lêma kékênj gênjwapac kékônij malac tonaj. Eŋ kêtakê lau Gat kapôênj to saŋj samob ma gêjac êsêac ŋa kamocmatu. ¹⁰ Tec sêsakiŋ Anôtônê poac njakatapa gêja malac Ekron. Gêdênj taŋ Anôtônê poac njakatapa gêo lasê Ekron naŋ, lau Ekron sêjac wali gebe “Êsêac sêkôc Israelnêj Anôtônê poac njakatapa sêmênj gêdênj aêac gebe ênac aêac to ma gôlôac êndu.” ¹¹ Amboac tonaj sêkalem lau Pilisti nêj gôliŋwaga sêkac sa sêpi tagenj ma sêsôm gebe “Asakiŋ Israelnêj Anôtônê poac njakatapa êmu êndênj taunê gamênj êna gebe ênac aêac to nêj lau samob êndu atom.” Malac tau ŋalau têtakê taŋj êndu-êndu gebe Anôtônê lêma kékônij êsêac ŋanôgeŋ. ¹² Lau taŋ sêmac êndu atom naŋ, têtap kamocmatu sa. Amboac tonaj lau malac tonec nêj wali kêpi e gêdênj undambê.

6

Sêsakiŋ poac njakatapa gêmu gêja Israel kêtiam

¹ Apômtaunê poac njakatapa kékô gamênj Pilistiaŋa ajônj 7 su acgom, ² go lau Pilisti sêkalem nêj dabuŋwaga to lau sêpuc kapoacwaga sêkac sa ma sêsôm gebe “Aêac danjôm asagenj êtu Apômtaunê poac njakatapaŋa. Asôm êndênj aêac acgom, aêac tasakiŋ gênj tau êmu êna ŋamala êtiam ŋalêj ondoc.” ³ Go êsêac sêjô êsêac aweŋj gebe “Embe asakiŋ Israelnêj Anôtônê poac njakatapa êmu êna, go asakiŋ ŋaômagenj atom. Anac da taôm êwiŋ acgom, go amac ôlim ŋajam êsa ma amac ajala Apômtau Anôtô lêma kékônij amac gêwi siŋ atom ŋam.” ⁴ Êsêac têtû kênac kêtiam gebe” Aêac anac da taŋj ŋa asagenj.” Tec êsêac sêjô êsêac aweŋj gebe “Kamocmatu njakatu gold lemenjterj to moadec njakatu lemenjterj êtôm lau Pilisti nêj gôliŋwaga nêj namba gebe gênjwapac tonaj kêtap amac to nêmu gôliŋwaga sa kêtôm taugenj. ⁵ Amansaŋ nêmu kamocmatu to moadec, taŋ gesenj gamênj samob naŋ njakatu ma atoc Israelnêj Anôtô sa, oc moae eŋ êkôc nê lêma ŋawapac su aŋga amacnêmu to aŋga nêmu anôtôi nêj ma aŋga nêmu gamênj. ⁶ Amac abe nêmu ŋalêlôm ŋadani êsa êtôm Parao to nê lau Aiguptu

nēj ētu asageņņa. Taēm ēnam biņ, taņ Anôtô tonaj gēgôm êsêac tētu meloc e sēwi lau Israel siņ sac sēja nanj. ⁷ Galoc amansaj kareta wakuc tej ma akôc bulimakao tēna luagêc, taņ sêkēj su gédēj ņalatu sēmoa ma sējala sê kareta tej su atom tagej nanj. Ma akēj bulimakao tonaj sê kareta, mago akēj ņalatu sēmu sēna sapa. ⁸ Ma akēj Apômtaunē poac ņakatapa êkô kareta ņaô ma akēj ņakatu gold, taņ ētu da nanj, êsêp gadob tej êkô êwiņ katapa, gogco awi êsêac siņ taungej sēna. ⁹ Ma alic acgom, embe sēsa intēna malac Betsemesņa, oc ajala gebe Anôtô tau kakônij amac ņa gējwapac. Embe masi oc ajala gebe gēj tonaj ênê lēma gējac aêac atom, kêtap aêac sa ņaômagenj.”

¹⁰ Tec lau sēgôm amboac tonaj. Êsêac sêkôc bulimakao luagêc, taņ sêkēj su gédēj ņalatu sēmoa nanj, ma sêkēj sa kareta ma sêkôc ņalatu tau su sēmoa sapa. ¹¹ Go sêkēj Apômtaunē poac ņakatapa kêkô kareta ma gadob tomoadec gold ma tokamocmatu ņakatu gold gēwiņ. ¹² Bulimakao tēna sêsêlēj gacgej sepej malac Betsemes. Sêsêlēj tatan-têtanj ma sēwi intēna siņ sēmu anô me gasēja sēja atomanô. Gôliņwaga Pilistiņa tédaguc êsêac e dédēj lau Betsemes nēj madinj. ¹³ Gédēj tonaj lau Betsemesņa sejoņ mopolom ņanô sēmoa gamēj gaboañ. Sêoc matenjanô sa ma sêlic poac ņakatapa tec tatu samuc ma sêpuc kareta tōj-tōj sēja. ¹⁴ Bulimakao sê kareta tau jagêô lasê Josua anga Betsemes nê kôm ma kêkô. Poc kapôēj tej kêkô ņagala. Amboac tonaj êsêac sēga kareta ņaka popoc ma sêkēj bulimakao tēna luagêc tonaj katu daja gédēj Apômtau. ¹⁵ Lau Lewit sêkôc Apômtaunē poac ņakatapa to gadob, taņ da goldņa kêsêp ņalêlôm nanj, su ma tetoc kêkô poc kapôēj tonaj ņaô. ņacwaga Betsemesņa sêkēj daja to da sēniņ sēwiņņa gédēj Apômtau gédēj bēc tonaj. ¹⁶ Lau Pilistiņa nēj gôliņwaga lemeņtej sêsala gēj samob tonaj su, go sēmu sēja Ekron gédēj bēc tonajgej.

¹⁷ Kamocmatu ņakatu gold, taņ lau Pilisti sêsakinj kētu sējac da taunņa gédēj Apômtau nanj, malac Asdod to Gat ma Askalon to Gasa ma Ekron. Tagej-tagej kêtom êsêacnēj malacgej. ¹⁸ Moadec gold gējô lau Pilisti nēj malac samob, taņ gôliņwaga lemeņtej tonaj sėjam gôliņ nanj, malac tunbôm ma tunbôm masi. Poc tau kapôēj, taņ êsêac tetoc Apômtaunē poac ņakatapa kêkô ņaô nanj, gēngôj Josua Betsemesņa nê kôm ņagala. Poc tonaj kētu ņabelo gēngôj gédēj tonē e gédēj galoc.

¹⁹ Ma Apômtau gējac lau Betsemesņa ņagêdô gebe êsêac tētu kēniņ kêsêp Apômtaunē poac ņakatapa ņalêlôm. Ej gējac êsêacnēj ņacwaga 70 êndu. Ma lau têtanj tanjiba gebe Apômtau gējac êsêac secanô.

Poac ņakatapa mējkêkô Kariat-jearim

²⁰ Go êsêac ņacwaga Betsemesņa sêsôm gebe “Asa êtôm gebe êkô Apômtau, Anôtô dabuņ tonaj larjônêm. Aêac tasakinj gēj tau êndēj asa lau gebe êmoa êwiņ aêac atom.” ²¹ Go êsêac sêsakinj biņ gédēj lau Kariatjearim gebe “Lau Pilistiņa sêkēj Apômtaunē poac ņakatapa gemu gēmēj. Asêp amēj ma akôc êpi êndēj amac êwac.”

7

¹ Go lau Kariat-jearim sēja sêkôc Apômtaunē poac ņakatapa su. Sêkôc jasêkēj gédēj Abinadabnê andu, taņ kêkô gamēj ņabau ma sėjam mec ênê latu Eleasar gebe ejop Apômtaunē poac ņakatapa. ² ņasawa baliņanô amboac jala 20 poac ņakatapa kêkô malac Kariat-jearim, ma lau Israel samob têtanj Apômtau.

Samuel kētu gôliņwaga

³ Amboac tonañ Samuel kêsôm binj gêdêñ gôlôac Israelña samob gebe “Embe amu andêñ Apômtau ana tonêm ñalêlôm samucgeñ, go awi anôtôi jaba, tanj ajam sakinj amoa nanj, to alê gwam sinj ma nêm ñalêlôm epeñ Apômtaugeñ ma anam sakinj enj taugenj. Go enj oc ênam amac kêsî anjga lau Pilisti lemenj.”
⁴ Amboac tonañ lau Israel sêwi anôtôi Bal to alê gwam sinj ma sêjam sakinj Apômtau taugenj.

⁵ Go Samuel kêsôm gebe “Akac lau Israel samobgeñ sa anjga Mispa gebe jaterj mec êndêñ Apômtau êtu amacña.”
⁶ Amboac tonañ êsêac sêkac taun sa anjga Mispa, sêkati bu, go sêsêwa kêsêp nom sêkô Apômtau lanjônêmña ma sêjam dabunj mo gêdêñ oc samuc tonañ. Ma sêsôm lasê gebe “Aêac dagôm sec gêdêñ Apômtaugoc.” Samuel kêmêtôc lau Israel anjga Mispa.
⁷ Gêdêñ tanj lau Pilisti sêñô gebe lau Israel sêkac taun sa anjga malac Mispa nanj, êsêacnêñ gôlinjwaga sêpi dêdêñ êsêac sêja. Lau Israel sêñô binj tonañ ma têtêc taunj kêtû lau Pilistiña.
⁸ Ma lau Israel sêsôm gêdêñ Samuel gebe “Awam ênac Apômtau endenj tøngeñ êtu aêacña gebe Apômtau ênam aêac kêsî anjga lau Pilisti lemenj.”
⁹ Amboac tonañ Samuel kêkôc domba ñalatu tenj, tanj gênôm su gêmoa nanj, ma kêkêñ samucgeñ kêtû daja gêdêñ Apômtau. Ma enj kêtanj gêdêñ Apômtau gêjô lau Israel su ma Apômtau kêkêñ tanja ênê mec.
¹⁰ Gêdêñ tanj Samuel kêkêñ daja tau gêmoa nanj, ma lau Pilisti jatêdabinj Israel gebe sênac sinj êndêñ êsêac. Mago Apômtau nê wapap gêjac kapôêñ gê tøngeñ gêsac lau Pilisti ñaô e gêjam êsêac salinj-salingeñ, tec lau Israel sêku êsêac tulu.
¹¹ Go lau Israel sêwi Mispa sinj jasêjanda lau Pilisti to sêjac êsêac e jakêsêp gêdêñ malac Bet-Kar ñalabuña.

¹² Go Samuel kêkôc poc tenj jagêjac sa kêkô Mispa to Jesana ñasawa ma gê poc tau ñaê gebe Eben-Eser, ma kêsôm gebe “Apômtau gêjam aêac sa e mênjgêdêñ tonec.”
¹³ Apômtau kêkôninj lau Pilisti amboac tonañ, tec êsêac sêmu sêmêñ Israel nêñ gamêñ kêtiam atom. Ma Apômtau lêma gejonj êsêac gêdêñ têm samob, tanj Samuel gêmoa mata jali nanj.
¹⁴ Malac tanj lau Pilisti sêjanjgo su anjga Israel nanj, kêtû lau Israel nêñ gêñ kêtiam anjga Eskron e jagêdêñ Gat. Ma lau Israel sêjam nêñ gamêñ kêsî anjga lau Pilisti lemenj. Ma wama gêc Israel ma lau Amor ñasawa amboac tonanjenj.

¹⁵ Ma Samuel kêtû lau Israel nêñ gôlinjwaga kêtôm têm samob, tanj enj gêmoa mata jali nanj.
¹⁶ Kêtôm jalagenj enj kêsêlêñ gêjac laoc malac Betel to Gilgal ma Mispa ma kêmêtôc lau Israel nêñ binj kêtôm malac tonañ ñai.
¹⁷ Go gêmu jagêñgônj Rama kêtiam gebe ênê andu kêkô malac tônê. Anjga tônê enj gêjam gôlinj lau Israel amboac tonanjenj. Ma enj gêboa Apômtaunê altar tenj sa kêkô tônê.

8

Lau Israel tetenj kinj tenj

¹ Gêdêñ tanj Samuel kêtû ñamalacanô su nanj, enj kêkêñ latui têtû gôlinjwaga Israelña.
² Latu ñacsêga nê ñaê Joel ma ñac kêtû luagêcña nê ñaê Abija. Êsêagêc têtû gôlinjwaga sêñgônj malac Berseba.
³ Mago enj latuagêc sêpuc tamenj wanja atom. Êsêagêc materj katu mone. Sêkôc awa ñalêsinja ma sêjam mêtôc gêdêñ ôkwi.

⁴ Go lau Israelnêñ laumata samob sêkac sa dêdêñ Samuel sêja Rama.
⁵⁻⁶ Ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm kôtu ñamalacanô su ma latômagêc sêpuc aôm wanjam atom. Amboac tonañ ôkêñ kinj tenj êndêñ aêac gebe ênam gôlinj aêac êtôm tentenlatu samob nêñ kinj sêgôm.” Êsêacnêñ binj gebe” Ôkêñ kinj tenj êndêñ aêac

gebe ênam gôlin aêac” nan, kêmoasin Samuel atomanô, ma enj ketej mec gêdêj Apômtau. ⁷ Ma Apômtau gêjô Samuel awa gebe “Ôkêj tanjam launêj binj, tan sêsôm nan, gebe êsêac têtij aôm atom, têtij aê ma sedec gebe jatu êsêacnêj kinj. ⁸ Êsêac sêwi aê sinj ma sêjam sakinj anôtôi jaba. Gêj samob, tanj sêgôm gêdêj aê gêdêj tanj kakôc êsêac su anja Aiguptu e mênjgêdêj ocsalô tonec nan, sêgôm gêdêj aôm amboac tonanjenj. ⁹ Ôkêj tanjam êsêacnêj awenj, tagenj ôlêj binj êsêac njanja ma ôndôj kinj, tanj ênam gôlinj êsêac nan, nê njagôlinj êndêj êsêac.”

¹⁰ Go Samuel kasôm Apômtaunê binj samob gêdêj lau, tanj tetenj kinj tenj gêdêj enj nanj. ¹¹ Ma kêsôm gebe “Kinj tau oc ênam gôlinj amac njalêj amboac tonec gebe Enj oc êkôc amac latômi ma êkêj êsêac sênam gôlinj êna kareta sinjja to sênjgôn hos njao ma êkêj êsêac sêlêti sêmuñj ênê kareta sinjja. ¹² Njagêdô enj oc êkêj êsêac tatu sinjwaga 1,000 nêj kapitai ma njagêdô têtû sinjwaga 50 nêj kapitai. Njagêdô sêkac ênê nom ôkwi to sejonj ênê kôm njanô sa. Njagêdô oc sêmansanj laukasap sinjja ma ênê kareta sinjja njagêjllêlôm. ¹³ Enj oc êkôc amac latômio gebe sêmansanj gêjmalu to seno ma sêpac gêj. ¹⁴ Enj oc ejonj nêj kôm to wain ma katêkwinja njanja mataêjam samob su ma ênac sam gêj tau êndêj nê sakinjwaga. ¹⁵ Enj oc êkôc gêj lemenju-lemenju njatagenj-tagenj su anja nêj kôm polom to wainja gebe êkêj êndêj nê gejobwaga to sakinjwaga. ¹⁶ Enj oc êkôc nêj sakinjwagao to njac ma nêj bulimakao to donki njajamanô su anja amacnêj ma êkêj sênac ênê kôm. ¹⁷ Enj oc êkôc nêj domba lemenju-lemenju njatagenj-tagenj ma amac taôm oc atu ênê gêjôma. ¹⁸ Ma êndêj bêc tonanj amac oc atanj lasê êtu nêj kinj, tanj taôm ajalinj sa nanja, mago Apômtau oc êkêj tanja amac êndêj bêc tonanj atom.”

¹⁹ Mago lau dedec gebe sêjô Samuelnê binj. Êsêac sêsôm gebe “Masianô, aêac abe akôc kinj tenj ênam gôlinj aêac. ²⁰ Go aêac atôm lau tentenlatu samob. Aêacma kinj ênam gôlinj aêac to êwê aêac ma ênac aêacma sinj.” ²¹ Binj samob, tanj êsêac sêsôm nanj, Samuel gêjô ma kêsôm lasê kêtiam gêdêj Apômtau. ²² Ma Apômtau kêsôm gêdêj Samuel gebe “Ôkêj tanjam êsêacnêj binj ma ôkêj kinj tenj êndêj êsêac.” Go Samuel kêsôm gêdêj lau Israel nêj njacwaga gebe “Amu andêj nêj malacmôkê êndêj-êndêjenj ana.”

9

Sêjalinj Saul sa kêtû kinj

¹ Njac tenj anja Benjamininnê gôlôac gêmoa nê njâê Kis. Enj Abiel latu, nanj Seroro latu, nanj Bekorat latu, nanj Apia latu anja tonj Benjaminja. Enj njac tolêlôm. ² Enj latu tenj gêmoa njâê Saul. Enj njac matac njajam. Njac Israelnja tenj lanjôanô njajam kêtôm enj gêmoa atom. Môkêapac kelenj gamêj su.

³ Bêc tenj Saul tama Kis nê donki têna njagêdô sêbôm. Amboac tonanj Kis kêsôm gêdêj latu Saul gebe “Ôkôc sakinjwaga tenj êwinj aôm ma andi naansom donki têna tau.” ⁴ Êsêagêc sêsêlêjnj jasêsa gamêj lôcnja Epraim, go sêsêlêjnj jasêsa gamêj Salisana, mago têtap bôc tau sa atom. Sêsêlêjnj jasêsa gamêj Salimja, mago sêmoa tonanj atom. Go agêc sêsêlêjnj jasêsa gamêj Benjaminja, mago sesom elêmé amboac tonanjenj.

⁵ Gêdêj tanj jasêsa gamêj Supnja nanj, Saul kêsôm gêdêj sakinjwaga, tanj gêwinj enj nanj, gebe “Ajôc, aêagêc tamu tana. Tamoc oc êwi donki têna njabinj sinj ma ê go tau êtu aêagêcna.” ⁶ Ma sakinjwaga tonanj gêjô enj awa gebe “Anôtônê njac tenj

gêngôñ malac tonec. Eñ ñac, tañ lau tetoc eñ sa nañ. Bin samob, tañ eñ kêsôm nañ, ñanô kêsa. Aêagêc dandêñ eñ tana. Oc moae eñ êsôm bin katô aêagêc êtu lêñ tec tasêlêñ tamoa necña.” ⁷ Go Saul kêsôm gêdêñ nê sakinwaga gebe “Aêagêc embe tana, go takêñ asageñ êndêñ ñac tau. Polom tañ gêc nêñ talu nañ, gêbacnê. Ma gêñ ñagêdô gebe takêñ êndêñ Anôtônê ñac taunja gêc atom. Aêagêc nêñ asageñ gêc.” ⁸ Sakinwaga tau gêjô eñ awa gebe “Ôlic acgom, aê kakôc silber 50 toea, aê oc jakêñ tonañ êndêñ Anôtônê ñac gebe êwa aêagêcnêñ lêñ sa.” ⁹ (Anja Israel andanjen embe ñac tenj taê ênam gebe êtu kênac Anôtô êtu gêñ tenja, nañ êsôm gebe “Dandêñ ñac-gêlic-gêñwaga tana.” Gebe ñac tañ sêsam eñ galoc gebe Propete nañ, andanjen sêsam eñ gebe Njagêlic-gêñwaga.) ¹⁰ Saul kêsôm gebe “ñajam, dandêñ eñ tana.” Amboac tonañ tec agêc sêsa malac, tañ Anôtônê ñac gêmoa nañ sêja.

¹¹ Gêdêñ tañ êsêagêc sêpi malac, tañ gêc gamêñ ñabau sêja nañ, êsêagêc dêdac ñapalêo ñagêdô sêsa sêmêñ sebe sêkati bu, tec têtù kênac êsêac gebe “Gêlic-gêñwaga gêmoa me masi.” ¹² Êsêac sêjô êsêagêc awenj gebe “Aec, eñ kêsêlêñ gêmuj amagêc. Galocen eñ mêngeô lasê malac gebe ocsalô tonec lau sêkêñ da tenj anja gamêñ ñabau. ¹³ Êndêñ tañ asa malac nañ, oc atap eñ sa. Eñ gebe êpi gamêñ ñabau naênin gêñ. Gebe lau oc sênin gêñ atomgenj e eñ êo lasê ma ênam mec da su acgom, go lau, tañ sêkalem êsêac nañ, sênin gêñ. Api anamanj, oc atap eñ sa solopgenj.” ¹⁴ Amboac tonañ êsêagêc sêpi malac sêja ma gêdêñ tañ êsêagêc sêsa malac nañ, sêlic Samuel kêsêlêñ kêsa gêdêñ êsêagêc gêmêñ gebe êpi gamêñ ñabau êna.

¹⁵ Bêc tañ gêmuj bêc Saul gêo lasêña nañ, Apômtau geoc bin lasê gêdêñ Samuel ma kêsôm gebe ¹⁶ “Elenja êndêñ tañ oc êkô amboac kêkô galoc nañ, aê oc jasakin ñac tenj anja gamêñ Benjaminja êndêñ aôm êwac. Ôninj oso eñ êtu ñoc lau Israel nêñ kinj. Eñ oc ênam ñoc lau kêsî anja lau Piliisti lemenj. Aê galic gêñwapac, tañ ñoc lau sêoc nañ, gebe nêñ tanjiboa kêsô aê tanjocsuj sugac.” ¹⁷ Gêdêñ tañ Samuel gêlic Saul nañ, Apômtau kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ñac tau, tañ kasôm ênê bin gêdêñ aôm nañ tonec. Eñ ñac, tañ oc ênam gôlinj ñoc lau.” ¹⁸ Go Saul kêtù gasuc Samuel anja malac ñasacgêdô ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê jatenj aôm gebe ôtôc Gêlic-gêñwaga nê andu êndêñ aê.” ¹⁹ Samuel gêjô eñ awa gebe “Ñac-gêlic-gêñwaga tau aê. Ômunj aê ôpi ôndêñ gamêñ ñabau ôna gebe ocsalô tec oc ôninj gêñ ôwinj aê. Ma êndêñ bêbêcgenj oc jakêñ aôm ôna ma jasôm binj tau, tañ gobe ôtu kênac êndêñ aê nañ, lasê êndêñ aôm. ²⁰ Ôpô sim taôm êtu donki têna, tañ sêbôm gêdêñ ñabêc kêtù têlêac gêjanja su nañ atom gebe têtap êsêac sa su. Mago lau Israel nêñ awamata samob gêjac asa ñawae. Gêjac aôm to tamam nê gôlôac samob ñawae atom me.” ²¹ Saul gêjô eñ awa gebe “Aê ñac Benjaminja, lau Israel nêñ gôlôacmôkê saunjanô tau, ma aênjoc gôlôac kêtù Benjamin nê gôlôacmôkê nêñ gôlôac ñamuanô tau. Aôm kôsôm binj tonañ gêdêñ aê kêtù agenja.”

²² Go Samuel gêwê Saul agêc nê sakinwaga sêsô andu sênin gêñja sêja ma kêkêñ êsêagêc sênjônj lau, tañ sêkalem êsêac nañ ñamata. Lau tau nañ namba amboac 30. ²³ Go Samuel kêsôm gêdêñ-ñac-geno-gêñja gebe “Ôkôc gêñ, tañ kakêñ gêdêñ aôm ma kasôm gebe otoc ênêc tau ña nañ ômôênj.” ²⁴ Tec geno-gêñwaga kêkôc akainj samuc to ñailênô ma ketoc kêkô Saul lanjônêmja ma Samuel kêsôm gebe “Ôlic gêñ ñagec tonec, tec tetoc kêkô aôm lanjônêmja nec ôninj. Gêñ tonec sêmasanj kêtù aômja gebe ênêc e êndêñ ñanoc gebe ôninj ôwinj

ņacleņ.”

Amboac tonarj Saul geņ gēņ gēwiņ Samuel gēdēņ bēc tonarj. ²⁵ Gēdēņ taņ ēsēac sēsēp anġa gamēņ ņabau jasēō lasē malac narj, ēsēac sēja mē teņ ġēc andu ņasalōm tapa-tapa ņaō kētu Saulņa ma eņ ġēc bēc ġēc tonarj.

Samuel geņ oso Saul kētu kiņ

²⁶ Gēdēņ taņ ġēu bōņ narj, Samuel ġēmōēc kēpi gēdēņ Saul ġebe “Ōndi sa, aē gabe jakēņ aōm ōna.” Saul ġēdi ma ēsēagēc Samuel lulugeņ sēsa intēna sēja.

²⁷ Sēsa malac ņamadīņ, go Samuel kēsōm gēdēņ Saul ġebe “Ōsōm ēndēņ nēm sakiņwaga ġebe ēsēlēņ ēmuņ aēagēc. Eņ ēōc lēlēc aēagēc su, go aōm taōm ōmoa sauņgeņ acgom, ġebe jasōm Anōtō nē biņ ēndēņ aōm ōņō.”

10

¹ Go Samuel kēkōc ņoplakōp toniptēkwi ma kēkēc kēpi Saul mōkēapac ma kēlēšōp eņ alianō ma kēsōm ġebe “Apōmtau geņ oso aōm ġebe ōtu ēnē lau Israel nēņ kiņ. Aōm oc ōnam ġōliņ Apōmtaunē lau to ōnam ēsēac kēsi anġa nēņ ņacjo, taņ sēġi ēsēac auc narj. Ģēņtalō tonec ēwa sa ēndēņ aōm ġebe Apōmtau geņ oso aōm ġebe ōtu ēnē ġēņlēnsēm ņakiņ. ² Galoc embe ōwi aē siņ, oc ōndac ņac luagēc anġa Rahelnē sēō, taņ ġēc gamēņ Benjamin ņamalac Selsa narj. Ēsēagēc oc sēsōm ēndēņ aōm ġebe “Tētāp doņki tēna, taņ gosom narj, sa su. Ma galoc tamam taē ġajam doņki tēna kētiam atom, mago ġē go tau kētu aōmņa ġēmoa ma kēsōm ġebe “Aē janġom asageņ ētu ņoc latucņa.” ³ Anġa tonarj aōm ġacgeņ ōna e ō lasē kamem Taborņa, go lau tēlēac oc dēndac aōm. Ēsēac oc sēpi malac Betel sēna ġebe sēkēņ da ēndēņ Anōtō. Teņ ēkōc noniņ ņalatu kapoac tēlēac. Teņ ēkōc mopolom tēlēac ma teņ ēkōc bōc ņaōlic towain. ⁴ Ēsēac oc sē moalēc aōm ma sēkēņ mopolom luagēc ēndēņ aōm. Aōm oc ōkōc su anġa ēsēac lemeņ. ⁵ Go aōm ō lasē malac Gibeā Elohim, taņ lau Pilisti nēņ malac ġēc narj. Aōm oc ōndac propete ņatonj teņ anġa malac ņasacġēdō. Ēsēac anġa gamēņ ņabau sēsēp sēmēņ. Ģēņ wēņa togam to ġegob ma oņ to ġasuc ņakicsēa ēwē ēsēac ma nēņ katuņ kaiņ teņ amboac propete nēņ ġēġōm ēsēac. ⁶ Ma Apōmtaunē ņalau oc ēnam aōm auc ēlēlēc su ma nēm katōm kaiņ teņ ēsa ētōm propete tauņ nēņ, go aōm ōtu ņac wakuc teņ samucgeņ. ⁷ Ēndēņ taņ ġēņtalō tonarj samob ētap aōm sa su narj, ōņġōm ētōm nēm ņalēlōm ēkac aōm ġebe Apōmtau tau oc ēwiņ aōm. ⁸ Ōsēp malac Gilgal ōna ōmuņ aē, go aē jandēņ aōm jawac ġebe jakēņ daja to dawama. Ōnsaē aē bēc 7 acgom, go jandēņ aōm jawac ma jasōm ġēņ, taņ ōņġōmņa narj, ēndēņ aōm.”

⁹ Ģēdēņ taņ Saul kēkac tau ōkwi ġebe ēwi Samuel siņ narj, go Anōtō kēkēņ ņalēlōm wakuc ġēdēņ eņ ma ġēņtalō samob tonarj ņanō kēsa ġēdēņ bēc tageņ tonarj. ¹⁰ Ma ġēdēņ taņ ēsēagēc sēō lasē malac Gilgal narj, propete nēņ toņ teņ kēpuc eņ tōņ-tōņ. Ma Anōtōnē ņalau ġējam eņ auc kēlēlēc su e katu kaiņ teņ kēsa ma jakēsēp ēsēac ņalēlōm. ¹¹ Lau samob, taņ sējala eņ ġamuņ ma sēlic ēnē katu kaiņ teņ kēsa amboac propete nēņ narj, sēsōm ġēdēņ tauņ ġebe” Asageņ ġēġōm Kis latu Saul. Eņ kētu propete nēņ teņ amboac tonarj me.” ¹² Ma ņac teņ anġa gamēņ tonarj kēsōm ġebe “Ēsēacnēņ tamenġi asa.” Tec sēsōm tonec ġebe “Saul kētu propetenēņ teņ amboac tonarj me.” ¹³ Ģēdēņ taņ katu kaiņ teņ kēsa su narj, eņ ġēja nē malac Gibeā.

¹⁴ Go Saul sa laņgwa kēsōm ġēdēņ eņ to nē sakiņwaga ġebe “Amagēc aja ondoc.” Tec eņ ġējō eņ awa ġebe “Aēagēc asom doņki tēna ma ġēdēņ taņ

atap sa atom nan, adêj Samuel aja.” ¹⁵ Sa lanŕwa kêsôm gebe “Ôsôm acgom, Samuel kêsôm asagenj.” ¹⁶ Saul gêjô eo awa gebe “Enj kêsôm gêdêj aêagêc gebe têtap donki têna sa su.” Mago binj kinja, tanj Samuel kêsôm nan, enj gêjac minj gêwinj atom.

Lau tetoc nêj kinj Saul sa

¹⁷ Gêdêj njasawa tonanj Samuel kêkalem lau Israel sêpi tagenj dêdêj Apômtau anja malac Mispâ. ¹⁸ Ma kêsôm gêdêj lau Israel gebe “Apômtau, Israel nêj Anôtô nê binj amboac tonec gebe ‘Aê gawê Israel sêpi anja Aiguptu sêmêj. Aê gajam amac kêsi anja lau Aiguptunja ma anja gamêj kinja samob, tanj sêkôninj amac nanj.’” ¹⁹ Mago amac atinj nêj Anôtô, tanj gêjam amac sa anja nêj gêjwapac to gêj lênsôhja samob nanj, su gêdêj ocsalô tonec ma asôm gebe ‘Masi, ôkêj kinj tenj ênam gôlinj aêac.’ Amboac tonanj andênanj taôm akô Apômtau lanjônêmhja êtôm nêj gôlôacmôkê to nêj sackapoacgêdôgêj.” ²⁰ Samuel kêkêj Israelnêj gôlôacmôkê samob sêsa sêmêj ma kêpuc kapoac e jakêsêp Benjaminja. ²¹ Go kêkêj gôlôacmôkê Benjamin nêj sackapoacgêdô gêdêj-gêdêj sêsa sêmêj. Enj kêpuc kapoac e jakêsêp sackapoacgêdô Matri. Go kêkêj sackapoacgêdô Matri nêj njac tagenj-tagenj sêsa sêmêj ma kêpuc kapoac e jakêsêp Kis latu Saul. Mago gêdêj tanj sesom enj nanj, enj gêmôa atom. ²² Tec têtû kênac Apômtau kêtiam gebe “Njac tau gêmêj tonec me masi.” Ma Apômtau gêjô êsêac awenj gebe “Aec, enj kêsinj tau gêmôa waba njalêlôm.” ²³ Amboac tonanj sêlêti sêja ma sêkôc enj anja tonanj. Ma gêdêj tanj enj kêkô lau njalêlôm nanj, enj njac waso-waso kêlêlêc êsêac samob su. ²⁴ Go Samuel kêsôm gêdêj lau samob gebe “Alic njac tau, tanj Apômtau kêjalinj sa nanj me masi. Njac tenj kêtôm enj gêmôa lau samob njalêlôm atom.” Go lau samob sêjam lasê ma sêmôêc gebe “Kinj tau êmôa njajamôj.”

²⁵ Ma Samuel gêwa mêtê to njagôlinj kinja sa gêdêj lau ma keto binj samob kêsêp buku tenj ma ketoc gêc Apômtau lanjônêmhja. Tonanj su, go Samuel kêsakinj lau samob sêmu sêja nêj andu gêdêj-gêdêj enj. ²⁶ Saul tau gêmu gêja malac Gibeâ amboac tonanj enj ma sinjwaga, tanj Anôtô kêkac nêj njalêlôm nanj, jasêwinj enj. ²⁷ Mago lau sec njagêdô sêmoa nanj sêsôm gebe “Njac tonanj oc ênam aêac sa amboac ondoci.” Êsêac sêpêc gêdô enj ma sêkêj gêj tenj gêdêj enj atom. Tagenj Saul gêgôm amboac gêlic atom.

11

Saul kêku lau Amon tulu

¹ Lau Amon nêj kinj Nahas kêpi gêmêj ma kêgi malac Jabes-Gilead auc. Go lau Jabes sêsakinj binj gêdêj Nahas gebe “Ômoatinj poac tenj ôwinj aêac, go anam sakinj aôm.” ² Mago njac Amon Nahas gêjô êsêac awenj gebe “Aê jamoatinj poac tagenj tonec jawinj amac gebe jakip amac matemlakôp anôhja sa ma janjôm Israel samob majenj êsa.” ³ Go lau Jabes-Gilead nêj kasêga sêsôm gêdêj enj gebe “Ôkêj njasawa êtôm bêc 7 êndêj aêac gebe asakinj lau jaenja êtôm malac-malac Israelnja samob sêna ma embe lau tenj sênam aêac sa atom, go akêj tauj andêj amac.”

⁴ Gêdêj tanj lau jaenja jasêo lasê malac Gibeâ, tanj Saul gêjgôj ma sêkêj njawae tau nanj, lau samob sêpuc tanjiboa sa ma têtanj. ⁵ Gêdêj tonanj Saul gêwê bulimakao gêmu anja kôm gêmêj ma kêtu kênac gebe “Lau têtanj tanjiboa tônê njam amboac ondoci.” Go êsêac sêjac minj lau Jabes nêj binj gêdêj enj. ⁶ Gêdêj tanj Saul gêjô binj tau nanj, Anôtônê Njalau gêjam enj auc ma enj têtac njandanj sec.

7 Ma eņ kĕkôc bulimakao luagĕc ma kĕsa gĕngic-gĕngic, go kĕsakinĕ lau jaenĕja gebe sĕnac sam ĕtôm gamĕņ Israelĕja samobgeņ ma sĕsôm binĕ tonec gebe “Lau taņ sĕndi nasĕndanĕguc Saul agĕc Samuel atom naņ, nĕņ bulimakao oc tĕtap binĕ tonanĕgeņ sa.” Go Apômĕtau gĕgôm ĕsĕac tĕtakĕ ņanô, tec ĕsĕac dĕdi tomalagenĕ sĕja. 8 Go Saul kĕkac ĕsĕac sa anĕa malac Besek. Lau Israel nĕņ ņacwaga 300,000 to lau Juda nĕņ 30,000. 9 Ma eņ kĕsôm gedenĕ lau, taņ sĕkôc jaenĕ sĕmĕņ naņ, gebe “Asôm ĕndĕņ lau Jabes-Gilead gebe ‘Elenĕ oc ņandanĕ ĕsa, go nĕm gĕņwapac ņagaô ĕsa.’” Gĕdĕņ taņ lau jaenĕja sĕô lasĕ malac naņ, lau Jabes sĕņô binĕ tau e ĕsĕac tĕntac kĕpô su. 10 Go lau Jabes sĕkĕņ binĕ gĕdĕņ Nahas gebe “Elenĕja aĕac oc ansuĕ taunĕ awac, go amac anĕgôm aĕac atôm taĕm ĕnam.” 11 Gĕdĕņ gelenĕmata Saul gĕwa nĕ lau kĕkôc sĕja tonĕ tĕlĕac ma gedenĕ bebec kanucgeņ ĕsĕac sĕô lasĕ ņacjonĕņ becomo ma sĕjac lau Amon e oc ņandanĕ kĕsa. Ma lau ņapopoc sĕc ĕlinĕ-ĕlinĕ e ņac luagĕc sĕmoa sĕwiņ taunĕ atom.

12 Go lau sĕsôm gĕdĕņ Samuel gebe “Lau ondoc sĕsôm gebe ‘Saul ĕnam gôlinĕ aĕac atom.’ Ôkĕņ ĕsĕac dandĕņ aĕac gebe tanac ĕsĕac ĕndu.” 13 Mago Saul kĕsôm gebe “ĕndĕņ ocsalô tonec ņac taņ ĕmac ĕndu atom, gebe galoc Apômĕtau gĕjam nĕ lau Israel kĕsi.” 14 Go Samuel kĕsôm gĕdĕņ lau gebe “Ajôc, aĕac tapi malac Gilgal ma tawaka mĕtĕ kinĕja sa.” 15 Lau samob sĕpi jasĕô lasĕ Gilgal ma sĕkĕņ Saul kĕtu kinĕ sĕkô Apômĕtau lanĕnĕmĕja. Ma sĕkĕņ da moasinĕja gĕdĕņ Apômĕtau ma Saul to lau Israel samob tĕntac ņajam kĕlĕlĕc.

12

Samuel kĕsôm binĕ gĕdĕņ lau samob

1 Go Samuel kĕsôm binĕ gĕdĕņ lau Israel samucgeņ gebe “Aĕ kakĕņ taņoc amacnĕm binĕ atenĕja samob ma kakĕņ kinĕ taņ gĕdĕņ amac gebe ĕnam gôlinĕ amac. 2 Ma galoc kinĕ tau oc ĕwĕ amac. Aĕ katu ņamalacanô su ma môdĕ kĕpi aĕ ma aĕ latuci sĕmoa sĕwiņ amac. Aĕ gawĕ amac gĕdĕņ aĕ ņapalĕgenĕ e mĕņgĕdĕņ galoc. 3 Aĕ tec gamoa. Aĕņoc binĕ taņ embe ĕnĕc amacĕja, naņ asôm lasĕ galoc tamoa Apômĕtau to ņac, taņ geņ oso eņ naņ, lanĕņnĕmĕja. Aĕ kajanĕgo asanĕ bulimakao su. Aĕ kakôc asanĕ donĕki su. Aĕ gagôm keso gĕdĕņ ņac ondoc ma kakônĕja asa. ņac ondoc kĕkĕņ awa ņalĕsĕja gĕdĕņ aĕ gebe ĕnac aĕ matoc su. Asôm lasĕ gebe jakĕņ gĕņ tau ņagĕjô.” 4 ĕsĕac sĕjô ĕnĕ binĕ gebe “Aôm gôgôm keso taņ gĕdĕņ aĕac atom to kôkônĕja aĕac atom ma kôkôc awa ņalĕsĕja taņ anĕa lau taņ nĕņ atom.” 5 Go eņ kĕsôm gĕdĕņ ĕsĕac gebe “Apômĕtau tau kĕjala ma ĕnĕ ņac geņ osonĕja gĕlic gĕdĕņ ocsalô tonec amboac tonanĕgeņ gebe amac atap gĕņ taņ sa gĕc aĕ lemoc atom.” Ma ĕsĕac sĕjô eņ awa gebe “Aec, Apômĕtau kĕjala.”

6 Go Samuel kĕsôm gĕdĕņ lau gebe “Apômĕtau taņ kĕkĕņ Mose agĕc Aron ma sĕwĕ nĕm tamemi sĕpi anĕa Aiguptu sĕmĕņ naņ kĕjala. 7 Amboac tonanĕ andi mĕņjakô gebe dawa nĕņ binĕ sa takô Apômĕtau lanĕnĕmĕ ņa ma aĕ jawa Apômĕtaunĕ moasinĕ samob, taņ kĕkĕņ gĕdĕņ amac to nĕm tamemi naņ sa. 8 Gĕdĕņ taņ Jakob kĕsĕp Aiguptu gĕja ma lau Aiguptu sĕkônĕja eņ ņa gĕņwapac naņ, amac tamemi sĕmôĕc gĕdĕņ Apômĕtau. Go eņ kĕsakinĕ Mose agĕc Aron, taņ sĕkôc tamemi su anĕa Aiguptu ma sĕkĕņ ĕsĕac sĕņgônĕ gamĕņ tonec. 9 Mago ĕsĕac sĕlinĕ Apômĕtau, nĕņ Anôtô sinĕ, tec Anôtô gĕwi ĕsĕac sinĕ sĕsĕp kinĕ Hasor anĕa Jabĕn nĕ sinĕsĕlĕc Sĕsĕra ma lau Pĕlisti to lau Moab nĕņ kinĕ, taņ sĕjac sinĕ gĕdĕņ ĕsĕac naņ lemenĕ. 10 Gĕdĕņ tonanĕ ĕsĕac tĕtaņ gĕdĕņ Apômĕtau ma sĕsôm gebe ‘Aĕac agôm sec, aĕac awi Apômĕtau sinĕ ma ajam sakinĕ Bal agĕc Astarot. Mago galoc ônam aĕac kĕsi anĕa ma ņacjo nĕņ ma aĕac anam sakinĕ aômgeņ.’

11 Amboac tonañ Apômtau kêkêñ Jerubal agêc Balak ma Jepta agêc Samuel sêjam amac kêsi anja nêñ nãcjo, tañ sêgî amac auc nañ, lemenj ma amac amoa nãjam.

12 “Ma gêdêñ tañ alic lau Amon nêñ kinj Nahas gêmêñ gebe ênac sinj êndêñ amac nañ, amac alinj nêñ kinj ñanô Apômtau, amacnêñ Anôtô, sinj ma asôm gadêñ aê gebe ‘Masi, kinj tenj anam gôlinj aêac.’ 13 Amboac tonañ kinj, tañ ajalinj sa to atenj enj nañ, Apômtau kêkêñ enj gebe ênam gôlinj amac. 14 Embe atoc Apômtau sa ma anam sakinj enj akêñ tanjem ênê binj ma ali awem sa êndêñ Apômtaunê binjsu atom, embe amac to nêñ kinj tau, tec gêjam gôlinj amac nec andanãguc Apômtau, nêñ Anôtô, go amoa nãjam. 15 Mago amac embe akêñ tanjem Apômtaunê binj atom, ma embe ali awem sa êndêñ ênê binjsu, go Apômtaunê lêma oc enseñ amac êtôm gêgôm gêdêñ tamemi. 16 Amboac tonañ atu gasuc amêñ ma alic gêñtalô kapôêñ nañ, Apômtau oc êngôm êndêñ amac matemanôgenj. 17 Galoc noc tanac mopolom ñanô sarja me. Aê oc jatenj Apômtau ma enj êkêñ wapap to kom ênac, go alic to ajala gebe Apômtau gêlic nêñ binj atenj kêtû kinjja sec.” 18 Go Samuel ketenj Apômtau, ma Apômtau kêkêñ wapap to kom gêjac gêdêñ oc tonañ. Ma lau samob têtêc Apômtau agêc Samuel ñanôgenj. 19 Ma sêsôm gêdêñ Samuel gebe “Otenj Apômtau, aômñnêñ Anôtô, ôjô nêñ sakinjwaga aêac su, gebe ênam aêac sa ec amac êndu atom. Gebe ma sec gêc kwananãgenj ma agôm keso tonañ jagêwinj gebe atenj kinj tenj.” 20 Samuel kêsôm gêdêñ lau gebe “Atêc taôm atom. Amac agôm sec samob tonañ binjñanôgenj, tagenj andanãguc Apômtau awi sinj atom, anam sakinj Apômtau ña nêñ ñalêlôm samucgenj. 21 Akac taôm su anja ênê atom gebe anam sakinj gwam, tañ sênam lau sa to sênam lau kêsi sêngôm êtôm atom nañ, gebe ñanô masi. 22 Apômtau oc êtinj amac su atom kêtû ênê ñaê kapôêñja. Enj kêsôm kêtû tônj gebe êkêñ amac atu ênê lau. 23 Aê tauc amboac tonañ. Aê janac jaê binj tonec gebe jangôm sec êndêñ Apômtau ma jawi mec êtu amacña sinj atom. Masianô, aê oc jandônj intêna nãjam to solop êndêñ amac jamoa. 24 Tagenj atêc Apômtau to anam sakinj enj ñanêñ to nêñ ñalêlôm samucgenj. Asala gêñsêga samob, tañ enj gêgôm kêtû amacña nañ. 25 Mago embe anãgôm sec amoa, go amac ananja to nêñ kinjenj.”

13

Saul gêjac sinj gêdêñ lau Pilisti

1 Saulnê jala kêtû ... ma enj kêtû kinj, ma enj gêjam gôlinj Israel jala ... 2 Enj kêjalinj ñacwaga 3,000 sa anja Israel. 2,000 sêmoa sêwinj enj sêngônj malac Mikmas to gamêñ lôc Betelnja. Ma 1,000 sêmoa sêwinj Jonatan sêngônj malac Gibeá Benjaminnja. Lau sinj ñagêdô samob Saul gêwi sinj sêmu sêja nêñ malac.

3 Go Jonatan gêjac lau Pilisti nêñ gejobwaga, tañ gêngônj Gibeá nañ êndu. Lau Pilisti sêñô binj tonañ ñawae. Go Saul kêjatu lau sêjac dauc kêtanj kêtôm gamêñgenj ma kêjatu gebe “Lau Hebrai sêkêñ tanjenmanj.” 4 Lau Israel samob sêñô Saul gêjac Pilisti nêñ gejobwaga êndu ñawae ma sêñô gebe nêñ waenj kêtû sec anja lau Pilisti nêñ. Ma Saul kêkalem lau samob gebe sêndanãguc enj sêna malac Gilgal.

5 Lau Pilisti sêkac taunj sa sebe sênac sinj êndêñ Israel. Êsêacnêñ kareta sinjja 3,000 to lau sêngônj hos ñaôña 6,000 ma lau sinj ñagêdô taêsam ñanô lasê kêtôm ganãc gwêcña. Êsêac sêpi jasê nêñ becobo anja malac Mikmas, tañ gec Bet Awen ñamakenj oc kêpinja nañ. 6 Gêdêñ tañ lau Israel sêlic gebe lau Pilisti oc sêoc êsêac popoc gebe sêkapiñ êsêac sa ñanôgenj nañ, êsêac sêsinj taunj ôkwi

semoa poclabu to nom gêsuj ma poc kapôêj-kapôêj ŋasawa to sê Tuc ma sê buja. ⁷ Ma ŋagêdô selom bu Jordan jasêmoa Gad to Gilead ŋagamêj. Saul gacgej gêmoa malac Gilgal ma lau samob, taŋ têdaguc eŋ naŋ, têtêc taun ŋasec.

⁸ Saul kêsaê bêc 7, kêtôm taŋ Samuel kêsam gêdêj eŋ gebe naêndac eŋ naŋ, mago Samuel jagêô lasê Gilgal atom. Amboac tonaj lau sêwi Saul siŋ-siŋ sêja. ⁹ Tec Saul kêsôm gebe “Akôc daja to dawama andêj aê amêj.” Ma eŋ tau kakêj daja tonaj. ¹⁰ Saul kêkêj da tau gêbacnê su, go Samuel mêngêô lasê. Saul kêpuc eŋ tôj-tôj gebe ê moalêc eŋ. ¹¹ Mago Samuel kêsôm gebe “Aôm gôgôm asagej.” Ma Saul gêjô eŋ awa gebe “Aê galic lau sêwi aê siŋ ma aôm gômôêj kêtôm gôjac noc naŋ atom ma lau Pilisti sêkac taun sa aŋga Mikmas, ¹² tec taêc gêjam gebe lau Pilisti oc sêsêp Gilgal mêngsênac aê êmuŋ noc jamansaŋ biŋ êndêj Apômtau êtu êlic aê ŋajamŋa. Amboac tonaj ŋoc ŋalêlôm kêkac aê ma kakêj daja tau.” ¹³ Go Samuel kêsôm gêdêj Saul gebe “Aôm gôgôm gêj meloc, gôgôm Apômtau, aômnêm Anôtô, nê biŋsu, taŋ kêjatu aôm naŋ, ŋanô kêsa atom. Embe ôŋgôm ŋanô êsa oc Apômtau ênac dabiŋ aôm gebe ôtu Israelnêj kiŋ endenj tôngeŋ. ¹⁴ Mago galoc nêm gôliŋ kiŋŋa oc ênêc endenj tôngeŋ atom. Apômtau kêjaliŋ nê ŋac teŋ sa kêtôm ênê ŋalêlôm ma kêkêj eŋ kêtû ênê launêj gôliŋwaga gebe aôm gôgôm biŋ, taŋ Anôtô kêjatu aôm naŋ, ŋanô kêsa atom.” ¹⁵ Ma Samuel gêdi aŋga Gilgal jakêpi malac Gibea Benjaminŋa.

Saul kêsa lau, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ sa. Lau tau amboac 600 geŋ. ¹⁶ Saul agêc latu Jonatan ma lau, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, jasêŋgôŋ malac Gibea Benjaminŋa ma lau Pilisti sêŋgôŋ nêj becobo aŋga malac Mikmas. ¹⁷ Aŋga tonaj lau Pilisti sêsakiŋ siŋwaga gebe sêjango launêj gêj. Êsêac sêwa taunj kêkôc gêja mata têlêac. Mata teŋ gêja malac Opra, taŋ gêc gamêj Sualŋa. Mata teŋ gêja malac Bet Horon ¹⁸ ma teŋ kepeŋ gamêj ŋabau, taŋ sêkô ma sêlic gaboaj Seboim to gamêj sawa naŋ.

¹⁹ Aŋga gamêj Israel samucgeŋ ŋackêpac-kiwaga teŋ gêmoa atom gebe lau Pilisti sêsôm gebe” O moae lau Ebolai sêmansaŋ siŋ to kêmi”. ²⁰ Tec lau Israel samob dêdêj lau Pilisti sêja gebe sêuc êsêacnêj sakweŋ ki to kinom ma ki to bôjaŋ jalô. ²¹ Lau Pilisti embe sêuc sakweŋ ki me kinom, go lau Israel sênam ôli ŋa mone têlêac, ma embe sêuc ki me bôjaŋ jalô, go sênam ôli ŋa mone tagen. ²² Amboac tonaj gêdêj siŋ kêsa lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ Saul agêc Jonatan naŋ, nêj teŋ kêkôc siŋ me kêmi ki atom, Saul agêc Jonatan taungeŋ tec sêkôc. ²³ Lau Pilisti sêsakiŋ siŋwaga toŋ teŋ gebe sejoŋ intêna ŋamanŋi Mikmasŋa. *

14

Jonatan kêkili siŋwaga Pilistiŋa

¹ Bêc teŋ Saul latu Jonatan kêsôm gêdêj ŋac, taŋ gêôc ênê laukasap naŋ gebe “Ajôc, dandêj Pilistinêj siŋwaga, taŋ sêŋgôŋ ŋamakeŋ ônêŋa naŋ tana.” Mago kêsôm ŋawae gêdêj tama atom. ² Gêdêj tonaj Saul kêkô ka ŋanô teŋ ŋalabu aŋga malac Migron, taŋ gêc Gibea naŋ, ma lau 600 sêmoa sêwiŋ eŋ. ³ Ma Ahija, Iskiabod nê lasi Ahitub latu eŋ kêsô ŋakwê dabuŋ. Ahitub eŋ Apômtaunê dabuŋwaga Eli, taŋ gêŋgôŋ Silo naŋ, nê latu Pinehas latu eŋ. Lau teŋ sêŋô Jonatan gêja ŋawae atom. ⁴ Aŋga intêna ŋamanŋi, taŋ Jonatan kêsa gebe naêô lasê lau Pilisti nêj siŋwaga naŋ, poc soso baliŋ luagêc kêkô makeŋ-makeŋ,

* 13:23: Aŋga Hebolai awen namba jalaŋa gêc awê atom.

sêsam teŋ gebe Beses ma teŋ gebe Sene. ⁵ Teŋ kêkô gêmu kêsô Mikmasŋa ma teŋ kêkô gêmu kêsâ Gebaŋa.

⁶ Jonatan kêsôm gêdêŋ ŋac, taŋ gêôc ênê laukasap naŋ, gebe “Ajôc, talom dandêŋ lau samuc naŋ siŋwaga tana. Oc moae Apômtau ênam kôm êtu aêagêcŋa. Eŋ kêtôm gebe êkêŋ aêagêc taku ŋacjo tulu ma ŋacjo taêsam me laugêcgeŋ têtôm gebe sêkô eŋ auc atom.” ⁷ Ma ênê ŋac, taŋ gêôc ênê laukasap naŋ, gêjô eŋ awa gebe “Ôŋgôm êtôm aôm taêm gêjam. Ônamaŋ. Aê oc jawiŋ aôm. Biŋ taŋ aôm taêm gêjam naŋ, aê taêc gêjam amboac tonanŋeŋ.” ⁸ Jonatan kasôm gebe “Ŋajam, talom natatôc taunŋ êndêŋ êsêac sêlic aêagêc. ⁹ Êsêac embe sêsôm êndêŋ aêagêc gebe ‘Akô tonanŋ e aêac awac’, go aêagêc takô maleŋ ma dandêŋ êsêac tana atom. ¹⁰ Mago embe sêsôm gebe ‘Api andêŋ aêac amêŋ’, go aêagêc tapi tana gebe biŋ tonanŋ oc êkêŋ puc aêagêc gebe Apômtau kêkêŋ lau Pilisti sêsêp aêagêc lemeŋ.” ¹¹ Amboac tonanŋ êsêagêc têtôtôc taunŋ gêdêŋ Pilisti nêŋ siŋwaga sêlic êsêagêc. Ma lau Pilisti sêsôm gebe ‘Alic acgom, Ebolai sêsa aŋga gêsunŋ, taŋ sêsini taunŋ sêmoa naŋ sêmêŋ.” ¹² Go sêmôêc gêdêŋ Jonatan agêc nê ŋac, taŋ gêôc ênê laukasap naŋ, gebe “Api andêŋ aêac amêŋ. Aêac abe atôc gêŋ teŋ êndêŋ amagêc.” Jonatan kêsôm gêdêŋ nê ŋac gebe “Ajôc, ôndanŋuc aê. Apômtau kêkêŋ êsêac sêsêp Israel lemeŋ sugac.” ¹³ Jonatan kêgalap kêpi ŋa akaiŋ to lêma gêmuŋ ma nê ŋac kêdaguc eŋ. Jonatan kêsôlô lau Pilisti jagwac-jagwac jasêc ma nê ŋac gêjac êsêac êndu kêdaguc-kêdaguc. ¹⁴ Jonatan agêc nê ŋac sêjac siŋ kwapuc ma sêjac lau amboac 20 êndu aŋga nom ŋasawa saunŋ teŋ. ¹⁵ Pilisti nêŋ siŋwaga selendec ŋanô ma lau Pilisti samob amboac tonanŋ. Siŋwaga to sêjanŋogwaga katunŋ unŋ tagenŋ. Ôjô gêjam ma Anôtô kêtakê êsêac ŋanôgeŋ.

Sêku lau Pilisti tulu

¹⁶ Saulnê dibwaga aŋga malac Gibea Benjaminŋa sêlic Pilisti sêwê sêlêsaŋeŋ. ¹⁷ Amboac tonanŋ Saul kêsôm gêdêŋ lau, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ gebe “Asa lau sa ma alic asa gêwi aêac siŋ.” Sêsa lau sa e sêlic gebe Jonatan agêc ŋac, taŋ gêôc ênê laukasap naŋ, sêmoa atom. ¹⁸ Tec kêsôm gadêŋ Ahija gebe “Ôkôc Anôtônê poac ŋakatapa ômôêŋ.” Gêdêŋ ŋasawa tonanŋ êsêac sêbalaŋ Anôtônê poac ŋakatapa gêwiŋ lau Israel. ¹⁹ Saul kêsôm biŋ gêdêŋ dabunŋwaga gêmoa ma ŋaonda aŋga Pilisti nêŋ gamêŋ becoboŋa kêtû kapôêŋ. Tec Saul kêsôm gêdêŋ dabunŋwaga gebe “Ôpuc kapoac dabunŋ atom.” ²⁰ Go Saul gêwiŋ lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ naŋ, têdênaŋ taunŋ sebe sênac siŋ. Êsêac sêlic gebe lau Pilisti sêjac taunŋ sejoŋeŋ ma ŋalênsôŋ kêtû kapôêŋ. ²¹ Ma lau Ebolai, taŋ sêmoa sêwiŋ Pilisti kwananŋeŋ ma sêwiŋ êsêac jasêŋgôŋ gamêŋ becoboŋa naŋ, sêwi êsêac siŋ ma sêkac taunŋ ôkwi jasêwiŋ Saul agêc Jonatan. ²² Ma lau Israel samob, taŋ sêsini taunŋ sêmoa lôc Epraim naŋ, sêŋô ŋawae gebe lau Pilisti sêc siŋ su sêja, tec êsêac jasêwiŋ ma sêjanda lau Pilisti amboac tonanŋeŋ. ²³ Amboac tonanŋ Apômtau gêjam Israel kêsî gêdêŋ bêc tonanŋ ma sêjac siŋ e jasêlêlêc malac Bet Awen su.

Siŋ gêbacnê ma biŋ kêsâ

²⁴ Lau Israel sêjac siŋ e tekwenŋ gêbac samucgeŋ, gebe gêdêŋ bêc tonanŋ Saul kêtôtôc lêma ma kêjatu nê lau gebe “Aê japuc boa ŋac, taŋ êniŋ gêŋ e oc naêsêp ma aê jakac ŋoc kamocgôc êpi ŋoc ŋacjo.” Amboac tonanŋ lau teŋ awenŋunŋ kêsac gêŋ taniŋŋa teŋ atomanô. ²⁵ Ma lau samob jasêô lasê maleŋ ma têtap lêp sa gêc nom. ²⁶ Mago lau, taŋ têtap sa ma sêlic lêp tau gêwê naŋ, nêŋ teŋ kêmêtôtôc lêma jakêkôc mênŋeŋ ŋagec atom gebe têtêc Saul nê biŋ kêpuc boanŋa. ²⁷ Mago

Jonatan gēnô tama kēsôm binj êpuc boa lauņa tonaj atom. Tec enj kēmêtôc nê tôc, taj kēmêgôm nanj, jakêsac ņatêpôê kêsêp lêp, go kékênj kêsô awasunj ma gēnj tau kêlau enj. ²⁸ Go lau tau nēnj ņac tenj kēsôm gêdēnj enj gebe “Tamam gējac jao gēnj tonaj to kêtôc lêma gēwiņ ma kēsôm gebe ‘Aê japuc boa ņac, taj êniņ gēnj êndēnj ocsalô tonec.’ Tec lau samob tekwenj gêbac.” ²⁹ Go Jonatan kēsôm gebe “Aê tamoc gêgôm keso gêdēnj aêacnēnj lau, Alic acgom, aê matocanô ņawa kêsô gebe gaenj lêp tonec ņagecgenj. ³⁰ Ocsalô tonec lau embe sēniņ gēnj, taj sējangjo su anja ņacjo nēnj nanj, oc ņajam êlêlêc, oc sēnac lau Pilisti popoc samucgenj.”

³¹ Gêdēnj bêc tonaj lau Israel sêku lau Pilisti tulu to sējanda êsêac anja Mikmas e gêdēnj Aijalon. Mago lau tekwenj gêbac ņanô. ³² Tec êsêac jasêkac domba to bulimakao ņalatu, taj sējangjo su nanj ņagaôgenj, ma sējac êndu gêc nom ņaôma palij-paliņgenj ma senj ņamêsôm todecgenj. ³³ Go êsêac sêsôm gêdēnj Saul gebe “Ôņô acgom, lau sêgôm sec gêdēnj Apômtau ma senj gēnj todec.” Eņ kêsôm gebe “Amac agôm secgoc. Ansambi poc kapôēnj tenj êmēnj tonec.” ³⁴ Go Saul gējac têku nê binj gebe “Andēnj lau naasôm êndēnj êsêac gebe ‘Lau samobgenj sêkôc nēnj bulimakao to domba dêndēnj aê sêmēnj gebe sêmbuc anja tonec ma sēniņ. Mago anğôm sec êndēnj Apômtau gebe aniņ gēnj todecgenj atom.’ ” Amboac tonaj gêdēnj gêbêc lau samob sêkôc nēnj bulimakao gêdēnj-gêdēņgenj sêmēnj ma sêbuc anja tonaj. ³⁵ Ma Saul gêboa Apômtauñê altar tenj sa ma altar tau kētu Saulnê altar ņamataņa, taj gêboa gêdēnj Apômtau nanj.

³⁶ Go Saul kêsôm gebe “Ajôc, tasêp tandanğuc lau Pilisti tana êndēnj êmbêc ma tajanjo êsêacnēnj gēnj su e oc êpi, ma êsêacnēnj ņac tenj êwê aêac sa atom.” Lau samob sêjô enj awa gebe “Ôņgôm gēnj, taj taēm gējam gebe ņajam nanj.” Mago dabunwaga kêsôm gebe “Tatu gasuc dandēnj Apômtau tana acgom.”

³⁷ Amboac tonaj Saul kētu kēnac Anôtô gebe “Aê jasêp najanda lau Pilisti me masi. Aôm oc ôkēnj êsêac sêsêp Israel lemeņ me masi.” Mago Anôtô gêjô enj awa gêdēnj bêc tonaj atom. ³⁸ Tec Saul kêsôm gebe “Amac lau nēnj kasêga samob, amēnj ma akip binj sa e ajala gebe asa gêgôm keso gedenj ocsalô tonec binjņanôgenj. ³⁹ Aê jasôm êtu tōņ êtu Apômtau, Israelnēnj kesiwaga, taj gêmoa mata jali nanja, gebe binj tau embe anêc aê latuc Jonatanņa enj oc êmac êndu binjņanô.” Mago lau nēnj tenj gêjô enj awa atom. ⁴⁰ Go Saul kêsôm gêdēnj lau Israel samob gebe “Amac lau samob akô ņamakenj ma aêagêc latuc Jonatan akô ņamakenj.” Ma lau samob sêjô enj awa gebe “Ôņgôm gēnj, taj gôlic gebe oc ņajam nanj.” ⁴¹ Tec Saul kêsôm gebe “O Apômtau, Israelnēnj Anôtô, amboac ondoc tec gôjô nēm sakiņwaga awa gêdēnj ocsalô tonec atom. O Apômtau, Israelnēnj Anôtô, tōp tau embe ênêc aê me latuc Jonatan, go ôkēnj Urim, mago embe tōp tau ênêc nēm lau Israelņa, go ôkēnj Tumim.” Ma Jonatan agêc Saul sêwê kainj tōp ma lau Israel sêmoa. ⁴² Go Saul kêsôm kêtiam gebe “Apuc kapoac êtu aêagêc latuc Jonatanņa.” Ma kêtap Jonatan sa.

⁴³ Go Saul kêsôm gêdēnj Jonatan gebe “Ôsôm êndēnj aê gebe gôgôm asagenj.” Tec Jonatan kêsôm lasê gêdēnj enj gebe “Binjņanô, aê gaenj lêp ņagec, taj kêsap tôc, taj kamêgôm nanj tōņ. Aê tec kakô aê jamac êndumanj.” ⁴⁴ Ma Saul kêsôm gêdēnj enj gebe “Aôm embe ômac êndu atom, go Anôtô ensenj aê sumanj.” ⁴⁵ Go lau sêsôm gêdēnj Saul gebe” Jonatan taj kêku ņacjo tulu tonjaclaigenj anja Israel ņalêlôm nanj, oc êmac êndu me. Masianô. Aêac asôm êtu tōņ êtu Apômtau, taj gêmoa mata jali nanja gebe ênê môkêlauņ tagenj êu tau êsêp nom atom.” Amboac tonaj lau sêjam Jonatan kesi gebe êmac êndu atom. ⁴⁶ Go Saul kējanda lau Pilisti kêtiam atom ma gêc gēja. Ma lau Pilisti sêc sêmu sēja nēnj gamēnj.

Saulnê gôliŋ to gôlôac

⁴⁷ Gêdêŋ taŋ Saul kêtû kiŋ Israelŋa su naŋ, eŋ gêjac siŋ gêdêŋ nê ŋaço aŋga gamêŋ samob. Eŋ gêjac siŋ gêdêŋ lau Moab to Amon ma Edom, gêjac siŋ gêdêŋ kiŋ Sobaŋa ma gêdêŋ lau Piliŋti. Aŋga gamêŋ samob, taŋ eŋ gêjac siŋ kêsa naŋ, eŋ kêku êsêac tulu. ⁴⁸ Eŋ kêtôc nê ŋaclai ma kêku lau Amalek tulu, ma gêjam Israel kêsi aŋga lau sêjaŋgowaga nêŋ.

⁴⁹ Saul latui nêŋ ŋaê tonec gebe Jonatan agêc Iswi ma Malkisia. Ma latuio nêŋ ŋaê tonec gebe awêsêga nê ŋaê Merab, ma awê sauj nê Mikal. ⁵⁰ Saul tau nê awê nê ŋaê gebe Ahinoam, eŋ Ahimas latuo. Ênê siŋwaganêŋ ŋac siŋsêlêc nê ŋaê Abner. Eŋ Saul tama sauj Ner latu. ⁵¹ Saul tama Kis ma Abner tama Ner êsêagêc nêŋ tamenŋ Abiel.

⁵² Gêdêŋ têm samob, taŋ Saul gêmoa nom naŋ, eŋ gêjac siŋ ŋajaŋa sec gêdêŋ lau Piliŋti ŋapaŋ. Ma eŋ embe êlic ŋactêkwa to ŋaclai tenŋ, naŋ eŋ êkêŋ eŋ naêwiŋ ênê siŋwaga. * †

15

Siŋ gêdêŋ lau Amalek

¹ Samuel kêsôm gadêŋ Saul gebe “Apômtau kêsakiŋ aê gebe janiŋ oso aôm ôtu ênê lau Israel nêŋ kiŋ. Amboac tonan galoc ôkêŋ taŋam Apômtau awa acgom. ² Lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe ‘Aê gabe jakêŋ ŋagêjô êndêŋ Amalek êjô gêŋ, taŋ êsêac sêgôm gêdêŋ Israel. Êsêac sêkô întêna auc êsêac gêdêŋ taŋ sêpi aŋga Aiguptu samaŋ naŋ. ³ Galoc ôna ma ônac Amalek ma onseŋ êsêac to naŋ gêŋ samob su. Taêm walô êsêac atom. Ônac samob êndu, ŋacwaga to lau ma ŋapalêo to ŋac ma ŋapalê dedec, bulimakao to domba ma kamel to donki.’”

⁴ Tec Saul kakalem lau sêpi tagen aŋga Telaim. Êsêac siŋwaga Israelŋa 200,000 ma Judawaga 10,000. ⁵ Saul mêngeô lasê Amaleknêŋ malacsêga ma gêwa êsêac gêc nêŋ gamêŋŋa gaboanŋ. ⁶ Go Saul kêsakiŋ biŋ gadêŋ lau Ken gebe “Andi, awi Amalek siŋ, aêc asêp ana gebe jansenŋ amac su awiŋ êsêac atom, gebe amac amoasiŋ lau Israel gadêŋ taŋ sêpi aŋga Aiguptu sêmêŋ naŋ.” Amboac tonan lau Ken sêwi lau Amalek siŋ. ⁷ Go Saul kêku lau Amalek tulu aŋga malac Hawila e gêdêŋ Sur, taŋ gêc kêkanôŋ Aiguptu ŋagamêŋ oc kêpiŋa naŋ. ⁸ Eŋ kakôc lau Amalek naŋ kiŋ Agag tôŋ tomata jaligen ma gesen lau samob su ŋa siŋ. ⁹ Mago Saul to nê lau taêŋ walô Agag ma domba to bulimakao ŋalatu ŋajam-ŋajam to domba ŋalatu ma gêŋ ŋagêdô samob, taŋ sêlic ŋajam naŋ, tec sebe senseŋ su sênaŋa atom. Mago êsêac sesenŋ gêŋ sec-sec to ŋatêkê samobgenŋ su.

Saul taŋapêc ma Anôtô kêtiŋ eŋ su

¹⁰ Tec Apômtau nê biŋ gêdêŋ Samuel gebe ¹¹ “Aê gaen olinŋ gebe kakêŋ Saul kêtû kiŋ owagenŋ gebe eŋ gêbuc dêmôê aê ma gêgôm aêŋoc jatu ŋanô kêsa atom.” Samuel nê ŋalêlôm ŋawapac ma kêtanŋ gêdêŋ Apômtau gêdêŋ gêbêc samoc tonanŋ. ¹² Ŋabêbêc kanucgenŋ Samuel gêdi gebe êpuc Saul tôŋ-tôŋ gêja. Go biŋ tonec gêdêŋ Samuel gebe “Saul kêpi lôc Karmel ma jagêboa ŋabelo tenŋ sa kêtû eŋ taunŋ aŋga tonanŋ, go kêkac tau ôkwi kêsêp malac Gilgal gêja.” ¹³ Samuel jakêtap Saul sa ma Saul gê moalêc eŋ gebe “Apômtau ênam mec aôm.

* **14:52:** Ŋakwê tau Ebolai sêsam gebe Epod. † **14:52:** Tumim to Urim Israelnêŋ kapoac ŋaê.

Aē gagôm Apômtaunē jatu ņanô kēsagac.” ¹⁴ Mago Samuel kēsôm gebe “Ņam amboac ondoc, tec gaņô domba kētaņ kēsô taņocsuņ ma bulimakao kētaņ mēņgaņô.” ¹⁵ Saul gējô eņ awa gebe “Lau sêkôc gēņ tau aņga Amaleknēņ. Êsêac taēņ walô domba to bulimakao ņajam-ņajam tonec gebe sêkēņ êtu da êndēņ Apômtau, aômnēm Anôtô. Gēņ ņagêdô aēac asen su samucgeņ.” ¹⁶ Ma Samuel kēsôm gêdēņ Saul gebe “Kêtômgac. Aē gabe jasôm biņ, taņ Apômtau kēsôm gêdēņ aē gêdēņ gêbêc naņ, êndēņ aôm.” Ma eņ gējô eņ awa gebe “Ôsôm acgom.”

¹⁷ Ma Samuel kēsôm gebe “Aôm gôlic taôm amboac ņac ņaôma, mago kôtu gôlôacmôkê Israelņa nēņ laumata ma Apômtau geņ oso aôm kôtu Israelnēņ kiņ. ¹⁸ Ma Apômtau kēsakiņ aôm gebe naonsen lau alôb-alôb Amalek su ma ônac siņ êndēņ êsêac e sēnaņa samucgeņ. ¹⁹ Kētu asageņņa aôm taņam wamu Apômtau awa atom. Kētu agenņa nēm ņalêlôm kêboaņ kētu êsêacnēņ awamataņa ma gôgôm gēņ, taņ Apômtau gêlic sec naņ.” ²⁰ Saul gējô Samuel awa gebe “Aē taņoc wamu Apômtau. Aē gaja kêtôm Apômtau kēsakiņ aē. Ma aē kakôc lau Amalek nēņ kiņ Agag gamēņ ma gasen Amalek ņagêdô samob su sējaņa. ²¹ Mago lau sêkôc domba to bulimakao aņga awa siņņa ņajamanô tau, taņ Apômtau kējatu gebe sēnaņa naņ, gebe sêkēņ êtu da êndēņ Apômtau, aômnēm Anôtô aņga malac Gilgal.”

²² Go Samuel kēsôm gebe “Apômtau mataanô gêlic daja to da ņagêdô ņawa kêtôm takēņ taņeņ Apômtau awa me. Ôlic acgom, taņeņ wamu kêlêlêc da su ma takēņ taņeņ naņ kêlêlêc domba kapoac ņalêsi su amboac tonaj. ²³ Taņeņpêc tau gēņ sec kêtôm beņ ma gêsuņ têkwa ņatorj kêtôm sakiņ gwamņa. Aôm kôtiņ Apômtaunē biņ su, tec Apômtau kētiņ aôm su. Kôtu kiņ kêtômgac.”

²⁴ Go Saul kēsôm gêdēņ Samuel gebe “Aē gagôm secgoc gebe kagêli Apômtaunē jatu to aômnēm biņ. Aē katêc lau ma kakēņ taņoc êsêac awen. ²⁵ Mago galoc jaten aôm gebe ôsuc ņoc sec ôkwi ma ôwiņ aē, agêc tamu tana gebe janam sakiņ êndēņ Apômtau.” ²⁶ Mago Samuel gējô eņ awa gebe “Oc jawiņ aôm atom, gebe aôm kôtiņ Apômtaunē biņ su, tec Apômtau kētiņ aôm su gebe ôtu Israelnēņ kiņ étiam atom.” ²⁷ Go Samuel kêkac tau ôkwi gebe êc êna ma Saul gē eņ tôņ kêsêp nê ņakwê ņalêsu e gēņgic. ²⁸ Tec Samuel kēsôm gêdēņ eņ gebe “Ocsalô tonec Apômtau kêkao sakiņ kiņņa su aņga aômnēm amboac tonaj ma kêkēņ gêdēņ ņac wacbaņ aôm ņa teņ, taņ ņajam kêlêlêc aôm su naņ. ²⁹ Israelnēņ Anôtô ņawasi kêsau biņ to gėjam tau ôkwi atom. Eņ ņamalac gebe ênam tau ôkwi-ôkwi nec atom.” ³⁰ Go Saul kēsôm gebe “Aē kajala gebe gagôm secgoc. Mago otoc aē sa ņoc launēņ laumata to lau Israel sêlic ma ôwiņ aē, agêc tamu tana gebe janam sakiņ Apômtau, aômnēm Anôtô.” ³¹ Go Samuel kêkac tau ôkwi kêdaguc Saul. Ma Saul gėjam sakiņ gêdēņ Apômtau.

³² Su, go Samuel kēsôm gebe “Akôc Amaleknēņ kiņ Agag andēņ aē amēņ.” Agag kêsêlêņ gêdēņ eņ toņalêlôm ņatutucgeņ ma kēsôm gêc tau gebe “Tamac êndu kētu gēņ ņamakicgoc.” ³³ Ma Samuel kēsôm gebe “Kêtôm aômnēm siņ gesen launēņ ņapalê su, tec aôm tēnam nê ņapalê masi amboac tonageņ.” Ma Samuel gėjac Agag popoc-popocgeņ kêkô Apômtau laņņônēmņa aņga Gilgal.

³⁴ Go Samuel gēja Rama ma Saul kêpi gēja nê andu aņga Gibeā. ³⁵ Samuel gêlic Saul kêtiam atom e gêmac êndu, mago Samuelnê ņalêlôm ņawapac kētu Saulņa. Ma Apômtaunē ņalêlôm gêbuc dêmôê gebe kêkēņ Saul kētu Israelnēņ kiņ wagenj.

16

Samuel geŋ oso Dawid kêtü kiŋ

¹ Apômtau kêsôm gêdêŋ Samuel gebe “Nêm ŋalêlôm ŋawapac êtu Saulŋa e êndêŋ ondocgeŋ. Aê katiŋ eŋ su gebe êtu Israelnêŋ kiŋ êtiam atom. Ôkêc niptêkwi êsêp nêm ŋoplakôp ma ôsêlêŋ. Aê jasakiŋ aôm ôndêŋ ŋac Betlehemŋa Isai ôna gebe kajaliŋ latuiniŋ teŋ sa gebe êtu kiŋ.” ² Mago Samuel kêtü kênac gebe “Aê oc jana amboac ondoc. Saul embe êŋô ŋawae, oc ênac aê êndü.” Go Apômtau gêjô eŋ awa gebe “Ôkôc bulimakao têna wakuc teŋ êwiŋ ma ôsôm gebe ‘Aê gamêŋ gabe jakêŋ da êndêŋ Apômtau.’” ³ Go ôkalem Isai êniŋ da ŋamoasiŋ êwiŋ. Aê oc jaoc biŋ, taŋ ôŋgômŋa naŋ, lasê êndêŋ aôm. Ma aôm ôniŋ oso ŋac, taŋ aê oc jasam êndêŋ aôm naŋ.” ⁴ Samuel gêgôm kêtôm Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ ma gêja malac Betlehem. Malac tau ŋagejobwaga sêpuc eŋ tôŋ-tôŋ tonêŋ ŋalêlôm ŋatutucgeŋ ma sêsôm gebe “Kôsêlêŋ biŋ ŋajamŋa me.” ⁵ Eŋ gêjô êsêac awerŋ gebe “Aec, aê gamêŋ kêtü biŋ ŋajamŋa. Aê gamêŋ gabe jakêŋ da êndêŋ Apômtau. Anam dabuŋ taôm gebe mênêwiŋ aê ma takêŋ da tau.” Go eŋ tau gêjam mec Isai to latui ma ketenŋ êsêac gebe mênșêkêŋ da sêwiŋ.

⁶ Êsêac sêô lasê ma Samuel gêlic Eliab, tec geboc Apômtaunê ŋac êniŋ oso enŋa tau. ⁷ Mago Apômtau kêsôm gêdêŋ Samuel gebe “Ôê taêm eŋ ôliŋ ŋawasi to waso-waso atom. Aê katiŋ eŋ su, gebe aê galic gêŋ kêtôm ŋamalac sêlic naŋ atom. ŋamalac sêlic gêŋ, taŋ gêc dêmôêŋa naŋ ma Apômtau gêbi ŋalêlôm lêtêŋ.” ⁸ Isai gêmôêc Abinadab ma kêkôc eŋ gêdêŋ Samuel gêja. Mago eŋ kêsôm gebe “Apômtau kêjaliŋ eŋ sa atom amboac tonanŋeŋ.” ⁹ Go Isai kêkêŋ Sama gêja, mago Samuel kêsôm gebe “Apômtau kêjaliŋ eŋ sa atom amboac tonanŋeŋ.” ¹⁰ Isai kêkêŋ latui 7 dêdêŋ Samuel sêja. Ma Samuel kêsôm gêdêŋ Isai gebe “Apômtau kêjaliŋ êsêac tonec ŋai nêŋ teŋ sa atom.” ¹¹ Go Samuel kêtü kênac Isai gebe “Latômi tecenanŋeŋ me.” Ma Isai gêjô eŋ awa gebe “Ŋac sauŋ gacgeŋ gêmoa, eŋ gejob domba gêmoa.” Samuel kêsôm gêdêŋ Isai gebe “Ôkêŋ lau nasêkôc eŋ sêmêŋ. Aêac oc danŋôŋ sic atom e eŋ êmêŋ acgom.” ¹² Amboac tonan kêkêŋ lau jasêkôc eŋ sêmêŋ. Eŋ lanŋânô ŋajamanô to mataanô ŋakêŋkêŋ ma ôli e ŋawasi lanŋwageŋ. Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Samuel gebe “Aŋôc, ôniŋ oso eŋ, ŋac tau tonec.” ¹³ Samuel kêkôc niptêkwi ŋaŋoplakôp ma geŋ oso Dawid anŋa têwai ŋalêlôm. Go Apômtaunê ŋalau kêsêp Dawid ŋalêlôm jagêjam eŋ auc gêdêŋ bêc tonan ma gê tôŋgeŋ gêja. Samuel gêdi ma gêc gêja Rama.

Dawid gêjac gêŋ wêŋa kêtü Saulŋa

¹⁴ Apômtaunê ŋalau gêwi Saul siŋ ma ŋalau sec teŋ anŋa Apômtaunê kêlêsu eŋ. ¹⁵ Go Saulnê sakiŋwaga sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm kôjala gebe ŋalau sec anŋa Anôtônê kêlêsu aôm gêmoa. ¹⁶ Amboac tonan ma ŋatau, ôjatu nêm sakiŋwaga aêac gebe ansom ŋac gêjac gêŋ wêŋawaga teŋ. Ma embe ŋalau sec anŋa Anôtônê mênêlêsu aôm eŋ oc ênac gêŋ wêŋa ma nêm ŋalêlôm êtu malô êtiam.” ¹⁷ Saul kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe “Ŋajam, ansom ŋac-gêjac-gêŋ-wêŋawaga teŋ ma akôc eŋ andêŋ aê amêŋ.” ¹⁸ Sakiŋwaganêŋ teŋ kêsôm gebe “Aê galic Isai anŋa Betlehem nê latu teŋ gêjac gêŋ wêŋa ŋajamanô. Eŋ ŋactêkwa to ŋaclai ma kêsôm biŋ tokauc to lanŋânô ŋajam ma Apômtau gêmoa gêwiŋ eŋ.” ¹⁹ Amboac tonan Saul kêsakiŋ lau dêdêŋ Isai sêja ma kêsôm gebe “Ôsakiŋ latôm Dawid, taŋ gejob domba gêmoa naŋ, êndêŋ aê êmêŋ.” ²⁰ Tec Isai kêkôc donki teŋ jakêkêŋ polom gêsac ŋaô to wain kêsêp ŋaôlic teŋ ma noniŋ ŋalatu kapoac teŋ ma kêsakiŋ latu Dawid gebe êkêŋ gêŋ tau êndêŋ Saul. ²¹ Amboac tonan Dawid gêdêŋ Saul gêja

ma gĕjam sakinj enj. Ma Saul tĕtac gĕwijn Dawid njanŕgenj ma kĕkĕnj enj kĕtu njac, tanj gĕŕc ĕnĕ laukasap nanj. ²² Ma Saul kĕsakinj binj gĕdĕnj Isai ma kĕsŕm gebe “Ŕkĕnj latŕm Dawid ĕnam sakinj aĕ ĕmoa gebe aĕ galic enj njajam.” ²³ Ma kĕtŕm tĕm samob, tanj Anŕtŕnĕ njalau sec kĕlĕsu Saul nanj, Dawid kĕkŕc nĕ genj wĕnja ma gĕjac e kĕmoasinj Saul ma ŕli njajam kĕsa ma njalau sec gĕwi enj sinj.

17

Goliat kĕkili lau Israel

¹ Lau Piliŕti sĕkac nĕnj lau sinnja sa sĕpi tagenj anja malac Judanja tenj njaĕ Soho. Ĕsĕac sĕ becobo kĕsĕp Soho ma Aseka njasawa anja Epes-Damim. ² Saul to lau Israel sĕkac sa sĕpi tagenj amboac tonanjenj ma sĕ becobo anja gamĕnj Ela. Go ĕsĕac tĕdĕnanj taunj sebe sĕnac sinj endenj lau Piliŕti. ³ Lau Piliŕti sĕkŕ lŕc njamakenj ma Israel sĕkŕ lŕc njamakenj ma gaboanj gĕc njalunj. ⁴ Go lau Piliŕtinĕnj njac sinjsĕlĕc kĕsa anja ĕsĕacnĕnj tonj gĕmĕnj, ĕnĕ njaĕ Goliat anja malac Gat. Enj njac waso-waso baliŕj sec kĕtŕm saka samuc tenj ma njasĕku. ⁵ Enj kĕkuc kululunj ki ma kĕsŕ njakwĕ ki. Njakwĕ ki tau njawapac kĕtŕm 75 kilo. ⁶ Enj kĕkwa atĕkwa auc nj ki ma gĕŕc kĕm ki. ⁷ Kĕm njadambĕ kĕtŕm sap ma kĕm njamata ki njawapac kĕtŕm 10 kilo. Ma ĕnĕ njac tenj gĕja ĕnĕ lautuc kĕsĕlĕnj gĕmunj enj. ⁸ Enj kĕsa mĕnjkĕkŕ ma gĕmŕc gĕdĕnj lau Israel gebe “Kĕtu asagennja amac amĕnj abe anac sinj. Aĕ Piliŕti tenj ma Saulnĕ sakinjwaga amac atom me. Ajaliŕj nĕm njac tenj sa ĕsĕp ĕndĕnj aĕ ĕmĕnj. ⁹ Enj embe ĕtŕm gebe ĕnac aĕ ĕndu, nango atu amacnĕm sakinjwaga. Mago aĕ embe jaku enj tulu ma janac enj ĕndu, nango amac atu aĕacma sakinjwaga ma anam sakinj aĕac.” ¹⁰ Ma Piliŕti tau kĕsŕm gebe “Ocsalŕ tonec aĕ kasu lau Israel susu gebe akĕnj njac tenj mĕnjaĕagĕc anac taunj.” ¹¹ Saul to Israel samob sĕnjŕ Piliŕti nĕ binj tonanj e nĕnj njalĕlŕm njagogo ma tĕtĕc taunj njanŕ.

Dawid gĕŕ lasĕ sinj mala

¹² Dawid enj njac Epra anja Betlehem Judanja latu. Njac tau nĕ njaĕ Isai. Isai latui 8. Ma gĕdĕnj Saulnĕ tĕm njac tau kĕtu njamalacanŕ su. ¹³ Nĕ latui njamatanja tĕlĕac tĕdaguc Saul kĕtu sinnja. Lau tĕlĕac tau nĕnj njaĕ tonec njacsĕga Eliab ma njac kĕtu luagĕcnja nĕ njaĕ Abinadab ma njac kĕtu tĕlĕacnja Sama. ¹⁴ Dawid enj njac njamuja. Tagenj lau njamatanja tĕlĕac tonanj tĕdaguc Saul sĕja. ¹⁵ Ma Dawid gĕwi Saul sinj kĕsĕp njasawa njagĕdŕ ma gĕmu gĕja Betlehem gebe ejop tamanĕ domba. ¹⁶ Kĕtŕm bĕc 40 njabĕbĕc to njakĕtula samob Piliŕti Goliat tonanj kĕsa jakĕkŕ nĕ mala.

¹⁷ Gĕdĕnj bĕc tenj Isai kĕsŕm gĕdĕnj latu Dawid gebe “Ŕkŕc gadob topolom sigob ma polom 10 tonec ŕndĕnj tĕwami ŕna gamĕnj becoboŕja, ¹⁸ ma ŕkĕnj su-gĕjac-anŕ 10 tonec ĕndĕnj ĕsĕacnĕnj gŕlinjwaga. Ma ŕlic tĕwami oc sĕmoa amboac ondoc, go ŕkŕc gĕnj tenj, tanj ĕwa sa gebe sĕmoa njajam nanj, ŕmu ŕmŕĕnj.”

¹⁹ Saul to ĕsĕac ma lau Israel samob sĕjac sinj gĕdĕnj lau Piliŕti sĕmoa gaboanj Ela. ²⁰ Dawid gĕdi gĕdĕnj bĕbĕc kanucgenj ma gĕwi domba sinj gĕdĕnj njac tenj gejob ma kejonj gĕnj gĕja kĕtŕm tama Isai kĕjatu enj. Enj jagĕŕ lasĕ sinj njamala tau ma lau sinj tĕdĕnanj taunj gebe sĕsa ĕtu sinnja ma sĕjam lasĕ. ²¹ Israel to Piliŕti tĕdĕnanj taunj towalanj-towalanj. ²² Dawid kĕlĕwanj nĕ waba su kĕsĕp njac gejob wabanja lĕma ma kĕlĕti gĕdĕnj lau towalanj ma kĕtu kĕnac tĕwai gebe sĕmoa amboac ondoc. ²³ Ĕsĕac sĕjam binjalŕm gĕdĕnj taunj sĕmoa ma njac waso-waso

Goliat tau kësà jagêmôêc bin, tan gêmunja gêmôêc gédêj êsêac nan, kêtiam ma Dawid gêjô bin tau.

²⁴ Gédêj tan lau Israel sêlic nac tau nan, êsêac têtêc taun ma sêc. ²⁵ Êsêac sêsôm gebe “Amac alic nac, tan kësà gêmêj nan, me masi. Eñ kësà gêmêj kêtü êsu Israel susunja. Nac tan ênac enj êndu nan, kinj oc êkêj waba taêsam êndên enj êtu nac tolêlôm to êkêj latuo êndên enj ênam ma ênac tamanê gôlôac êngic gebe sêkêj takis êtiam atom.” ²⁶ Go Dawid kêtü kênac lau, tan sêkô tédabin enj nan, gebe “nac samuc Pilisti tê mênkêsu Anôtô mata jali nê sinwaga susu nê asa. Ten embe ênac enj êndu ma ensenj bin susunja su anja Israel oc sêmoasin enj na asagenj.” ²⁷ Tec lau tau sêjô enj awa ma sêsôm bin njakôninja gebe nac, tan ênac enj êndu nan, oc sêmoasin enj na gêj amboac tonanj.

²⁸ Têwa njacsêga Eliab gêjô Dawid gêjam binjalôm gêwinj lau ma têtac njandan kësà ma kêsôm enj gebe “Aôm kôsêp gômôênj tonec kêtü agenja. Ma gôwi domba njapoc anja oba ônê sinj gédêj asa gebe ejop. Aê kajala gebe aôm kotoc taôm sa ma nênj njalêlôm sec tau tonec gebe gômôênj gobe ôlic sinj tonec.” ²⁹ Dawid gêjô bin tonanj gebe “Aê gagôm asagenj keso. Aê gajam kênac njadmagenj.” ³⁰ Go enj kékac tau ôkwi anja ênê gédêj nac tenj ma kêtü kênac bin tagenj tonanj kêtiam. Ma lau sêjô awa kêtôm njamataja.

³¹ Bin tan Dawid kêsôm nan, lau sêjô ma tédôj gédêj Saul. Ma enj kêsakinj bin gédêj Dawid gebe “Ôndênj aê ômôênj.” ³² Ma Dawid kêsôm gédêj Saul gebe “Noc njatau, lau sênam golec sa êtu nac ônêja amboac secgenjan. Nênj sakinwaga aê gabe naaêgêc Pilisti tônê anac taun.” ³³ Tagenj Saul kêsôm gédêj Dawid gebe “Masi, aôm naônac sinj êndênj Pilisti tonanj atom. Aôm kôtôm Pilisti tau atom, gebe aôm nac wakuc ma enj nac sinjêlêc langwa.” ³⁴ Mago Dawid kêsôm gédêj Saul gebe “Nênj sakinwaga aê gajob tamocnê domba. Gédêj tan lewe mê bôclai ber gêmêj ma gêjam genjenj domba tenj nan, ³⁵ aê kajanda kadaguc enj e kajanjo domba su anja enj awasunj. Ma embe êsa tau sa êndênj aê, go aê jakôc ênê êm tøj ma jamakinj enj êndu. ³⁶ Nênj sakinwaga aê gajac lewe to ber njagêdô êndu su ma njacsamuc Pilisti tônê oc êtap gêj tagenj tônê sa amboac tonanj gebe kêsü Anôtônê lau sinj susu.” ³⁷ Ma Dawid kêsôm bin tenj gêwinj gebe “Apômtau tan gêjam aê kêsü anja lewe to bôclai ber nênj njac lai nan, oc ênam aê kêsü anja Pilisti tau nê njac lai êwinj.” Go Saul kêsôm gédêj Dawid gebe “Amboac tonanj ôna, ma Apômtau êmoa êwinj aôm.” ³⁸ Go Saul kékêj tau nê njakwê sinja gédêj Dawid. Kékêj kululunj ki Dawid kékuc ma kékêj enj kêsô njakwê ki njagala. ³⁹ Ma Dawid kêjandinj Saulnê sinj gêsac njakwê njad ma kêsêlênj gebe ênsaê e gêgôm elêmê, gebe enj kêtôm gêj tau atom. Tec Dawid kêsôm gédêj Saul gebe “Aê katôm gebe jasêlênj tolaukasap samucgenj tonec atom, gebe katôm gêj tau atom.” Amboac tonanj Dawid kêsêlô gêj samob tonanj su kêtiam. ⁴⁰ Go kêmêgôm nê tôc kêsêp lêma ma kêjalinj dabanj matu njawasi lemenjenj anja bumanj sa ma kékêj kêsêp atali. Lêma kêmêgôm nê dabanj tøj ma gédêj Pilisti tau gêja.

Dawid gêjaci Goliat endu

⁴¹ Nac Pilisti kêtü olon-olonj gédêj Dawid gêmêj ma ênê nac gêja lautuc gêmunj enj. ⁴² Nac tau gêlic Dawid ma kêpuc mata tøj enj e kêsü enj susu gebe enj nac matac tolanjônô njamanô. ⁴³ Ma Pilisti tau kêsôm gédêj Dawid gebe “Aê kêam me, tec kôkôc tôcgenj gôdênj aê gômôênj.” Ma kêpuc boa Dawid kêsam nê anôtôinênj njâê. ⁴⁴ Ma Pilisti tau kêsôm gédêj Dawid gebe “Ômôênjanj, aê, oc jakêj aôm ôtu moc to bôclai nênj gwada.” ⁴⁵ Dawid gêjô enj awa gebe “Aôm

gôc siņ to kêm ma gôja lautuc gôdêņ aê gômôêņ ma aê nec gadêņ aôm gajam lausiņ undambêņa nêņ Apômtau to lau Israel nêņ siņwaga nêņ Anôtô, taņ kôsu eņ susu naņ laņô. ⁴⁶ Ocsalô tonec Apômtau oc êkêņ aôm ôsêp aê lemoc ma aê oc janac aôm êndu ma jandim aôm gêsômtêkwa êņgic. Ma jakêņ lau Pilisti nêņ ņawêlêlaņ êtu moc umboņ ņalabuņa to bôclai nomņja nêņ gwada. Go lau nomņja samob sêjala gebe Israelnêņ Anôtô gêmoa. ⁴⁷ Ma lau samob, tec sêkac sa aņga tonec nec sêlic gebe Apômtau kêpô lêna tubac to kêm ênam lau sarņa atom, gebe siņ tonec kêtū Apômtaunê siņ ma eņ oc êkêņ amac asêp aêac lemeņ.”

⁴⁸ Gêdêņ taņ Pilisti tau kêtū gasuc Dawid naņ, Dawid kêlêti ņagaôgeņ gêdêņ eņ gêja. ⁴⁹ Eņ kêkêņ lêma kêsêp nê atali ma gic dabanmatu teņ sa ma kêdaiņ e jagêjac Pilisti têbêla palap tageņ. Poc tau kêtuc eņ môkêapac popoc ma gêu tau laņôanô jagêdêņ nom.

⁵⁰ Amboac tonan Dawid kêtū Pilisti tulu ņa daban topoc. Eņ gêjac Goliat e gêu tau ma gêmac êndu ma siņ teņ kêsêp Dawid lêma atom. ⁵¹ Go Dawid kêlêti gêdêņ eņ jakêsô palap eņ ma gêbuc ênê siņ sa gêjac eņ êndu go gêdim eņ gêsutêkwa gêņgic. Lau Pilisti sêlic gebe nêņ siņsêlêc gêmac êndu su, tec sêc. ⁵² Ma lau Israel to Juda dêdi sêjam lasê ma sêjanda lau Pilisti e gêdêņ Gat to Ekron nêņ tunbôm ņakatom. Ma lau Pilisti, taņ siņ gêjac êsêac ôliņ lasê naņ, sêc intêna-intêna aņga Saraim e gêdêņ Gat to Ekron. ⁵³ Go lau Israel sêkac tauņ ôkwi sêmu sêmêņ ma sêjaņgo lau Pilisti nêņ waba, taņ gêc nêņ gamêņ becoboņa naņ, samob su. ⁵⁴ Ma Dawid kêkôc Goliat nê môkêapac ma kêkôc gêja Jerusalem ma kêkêņ ênê laukasap gêc taunê becobo.

⁵⁵ Gêdêņ taņ Saul gêlic Dawid kêsa gêja gebe ênac Pilisti tau naņ, eņ kêtū kênac nê ņac siņsêlêc Abner gebe “Abner, ņac matac tônê asanê latu eņ.” Ma Abner gêjô eņ awa gebe “O kiņ, aê gajam kauc eņ biņņanôgeņ.” ⁵⁶ Ma kiņ kêsôm gebe “Ôkip ņac matac tau nê ņam sa. Asanê latu eņ.” ⁵⁷ Amboac tonan gêdêņ taņ Dawid gêjac Pilisti êndu ma gêmu gêmêņ naņ, Abner kêkôc eņ gêdêņ Saul gêja. Dawid gegeņ Pilisti nê môkêapac tôņgeņ. ⁵⁸ Ma Saul kêtū kênac eņ gebe “ņacnec, asa latu aôm.” Ma Dawid gêjô eņ awa gebe “Nêm sakiņwaga Isai aņga Betlehem nê latu aê.”

18

Jonatan kêmoatiņ poac gêwiņ Dawid

¹ Dawid gêjam biņgalôm gêdêņ Saul su acgom, go Jonatan agêc Dawid sê sêlêb gêdêņ tauņ ma Jonatan têtac gêwiņ eņ kêtôm têtac gêwiņ tau. ² Ma Saul kêkôc Dawid tôņ gêmoa gêwiņ eņ gedēņ tôņgeņ ma gêwi eņ siņ gêmu gêja tamanê andu kêtiam atom. ³ Go Jonatan kêmoatiņ poac gêdêņ Dawid gebe eņ têtac gêwiņ Dawid amboac têtac gêwiņ tau. ⁴ Jonatan kêkwalec ņakwê, taņ eņ tau kêsô naņ, su kêkêņ gêdêņ Dawid ma kêkêņ nê laukasap to nê siņ ma talam to ômbiņkap gêwiņ. ⁵ Kêtôm têm samob, taņ Saul kêsakiņ kêtū kôm tokaiņ-tokaiņja naņ, Dawid gêjam kôm tau tonanôgeņ. Kêtū tonanņja Saul kêkêņ eņ kêtū nê lau siņja nêņ siņsêlêc. Biņ tonan gêjac lau samob mateņanô ņajam ma Saulnê sakiņwaga sêlic ņajam amboac tonanņeņ.

Saul gêjam lêmuļ Dawid

⁶ Gêdêņ taņ Dawid gêjac Pilisti tau êndu ma lau siņ sêmu sêja nêņ gamêņ naņ, lauo aņga malac Israel ņa samob sêsa sêja sebe sêpuc Saul tôņ-tôņ. Êsêac sêjam wê têtac ņajam ņa toon ma gegob ma têtê wê. ⁷ Lauo têtū samuc ma sêjam wê sêjô-sêjô tauņ gebe

“Saul gêjac nê ñacjo 1,000
ma Dawid gêjac nê 10,000.”

⁸ Saul gêñô biñ tonañ ñajam atom ma têtac ñandan secanô. Eñ kêsôm gebe “Êsêac sêkêñ 10,000 gêdêñ Dawid ma 1,000 geñ gêdêñ aê. Tec galoc kêtac gêñ samob sa su, gêñ tagerñ nañ masi eñ nañ, tonec gebe êtu kiñ.” ⁹ Gêdêñ bêc tonañ Saul gêlic Dawid sec ma gê tòngeñ gêja. ¹⁰ Ñagelen Anôtônê ñalau sec teñ kêlêsu Saul ma kêlêti gêmoa nê andu ñalêlôm amboac meloc kêtê eñ. Dawid gêjac gêñ wêña gêmoa kêtôm eñ gêgôm-gêgôm ma Saul kêmêgôm nê kêm. ¹¹ Saul kêkôtêñ nê kêm ma kêsôm gebe “Aê jandin Dawid tòn tamijn sagijn.” Mago Dawid kêtêc kêm su kêtù dim luagêc.

¹² Ma Saul kêtêc Dawid gebe Apômtau gêwiñ eñ ma gêwi Saul siñ su. ¹³ Saul gêwi Dawid siñ gebe êmoa lanônêmña êtiam atom ma kêkêñ eñ kêtù tonj lausiñ 1,000ña nêñ kasêga. Amboac tonañ eñ gêwê nê lau kêsô kêsa. ¹⁴ Gêñ samob, tañ Dawid gêgôm nañ, ñanô kêsa gebe Apômtau gêmoa gêwiñ eñ. ¹⁵ Saul gêlic Dawidnê kôm samob ñanô kêsa, tec kêtêc eñ kêlêlêc. ¹⁶ Mago Israel to Juda samucgeñ têtac gêwiñ Dawid gebe eñ gêwê êsêac kêsô kêsa.

Dawid gêjam Saul latuo kêtù nê awê

¹⁷ Go Saul kêsôm gêdêñ Dawid gebe “Aê latuco awêsêga Merab tec gêmoa. Aê oc jakêñ eñ êndêñ aôm ônam êtu nêwê. Ma aôm ônam sakinj aê totêmtac êpa sugen to ônac Apômtaunê siñ.” Gebe Saul taê gêjam gêc taugen gebe “Aê lemoc êpi eñ atom. Lau Pilisti lemenj êpi eñmanj.” ¹⁸ Dawid kêsôm gêdêñ Saul gebe “Aê asa, ma aêñoc lasitêwai to tamocnê gôlôac lau towae amboac ondoc anja Israel, tec aê jatu kiñ lawa nec.” ¹⁹ Mago gêdêñ têm, tañ sebe sêkêñ Saul latuo Merab êndêñ Dawid nañ, Saul kêkêñ eñ gêdêñ Adriel anja Meholaña gêjam eñ kêtù nê awê.

²⁰ Mago Saul latuo Mikal têtac gêwiñ Dawid. Êsêac têdônj biñ tonañ gêdêñ Saul ma eñ gêlic ñajam. ²¹ Saul taê gêjam gêc tauña gebe “Aê jakêñ latuco êndêñ Dawid gebe êtu ênê lakô teñ ma lau Pilisti senseñ eñ su.” Ma Saul kêsôm gêdêñ Dawid kêtù dim luagêcña gebe “Aôm oc ôtu aê laoc.” ²² Ma Saul kêjatu nê sakinjwaga gebe.” Anam biñgalôm awiñ Dawid kelecgeñ ma asôm gebe ‘Gôlicgac me, kiñ gêlic aôm ñajam ma ênê sakinjwaga samob têtac gêwiñ aôm amboac tonañ galoc ôtu kiñ lawa.’” ²³ Ma Saulnê sakinjwaga têdônj biñ tau gêdêñ Dawid. Mago Dawid kêsôm gebe “Amac alic amboac ondoc, jatu kiñ lawa nec gêñ sauñ teñ me. Aê ñac ñalêlôm sawa to ñac ñaôma.” ²⁴ Saulnê sakinjwaga jasêjac miñ biñ, tañ Dawid kêsôm nañ, gêdêñ Saul. ²⁵ Tec Saul kêsôm gebe “Asôm biñ tonec êndêñ Dawid gebe ‘Kiñ taê kêka awê ñaôli atom. Eñ ketenj lau Pilisti 100 nêñ utiñôlic gebe aôm ôkac kiñnê kamocgôc êndêñ ênê ñacjonêñ.’” Gebe Saul taê gêjam gêc tauña gebe lau Pilisti senseñ Dawid su. ²⁶ Saulnê sakinjwaga têdônj biñ tonañ gêdêñ Dawid ma Dawid gêlic ñajam gebe êtu kiñ lawa. Noc ênam awêña gêcgeñ ²⁷ ma Dawid gêdi gêwiñ nê lau gêja ma gêjac lau Pilisti 200 êndu. Go Dawid kêkôc utiñôlic mênketoc tomalagenj gêc kiñ lanônêmña. Amboac tonañ eñ kêtù kiñ lawa ma Saul kêkêñ latuo Mikal gêdêñ eñ gêjam kêtù nê awê.

²⁸ Saul gêlic ma kêjala gebe Apômtau gêmoa gêwiñ Dawid ma lau Israel samob têtac gêwiñ eñ. ²⁹ Tec kêtêc Dawid kêlêlêc ma kêtù ênê soño-soño gedenj tòngeñ. ³⁰ Kêtôm têm samob nañ lau Pilisti nêñ gôliñwaga sêsa sêmênj kêtù sênac siñña nañ, Dawid gêjac siñ tonjanô kêlêlêc Saulnê sakinjwaga samob su. Amboac tonañ Dawidnê wae kêsa e gêjam sêga.

19

Saul gebe ênac Dawid endu

¹ Saul gêjam biñgalôm gêwiñ latu Jonatan to nê sakinwaga samob gebe senseñ Dawid su. Mago Saul latu Jonatan têtac gêwiñ Dawid kélêlêc. ² Tec gêjac miñ biñ tau gédêñ Dawid ma kêsôm gebe “Tamoc Saul gégôm gêñlêlôm gebe enseñ aôm su. Ojop taôm êndêñ elen bêbêcgeñ ma ôsiñ taôm ôkwi ñapep anğa gamêñ ñakêsiñ teñ ma ômoa tonañ. ³ Aê oc jasa jawiñ tamoc jawac gamêñ, tañ aôm ômoa nan, ñagala ma janam biñgalôm êndêñ tamoc êtu aômña. Ma embe janô biñ teñ oc jakêñ ñawae êndêñ aôm.” ⁴ Ma Jonatan kêlanem Dawid gédêñ tama Saul ma kêsôm gédêñ en gebe “O kiñ, ôñgôm sec êndêñ nê sakinwaga Dawid atom gebe en gégôm sec teñ gédêñ aôm atom ma gêjam sakin aôm ñajamanô. ⁵ En gêjac môkê tau ma gêjac Pilisti Goliat êndu ma Apômtau kêku Israelnêñ ñaço tulu. Aôm gôlic ma kôtu samuc ma amboac ondoc gobe ôñgôm sec êndêñ ñac lañônê m sawa ma ônac Dawid êndu ñaômagen.” ⁶ Saul kékêñ tana Jonatan awa ma kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Apômtau gêmoa mata jali biññanôgeñ, tec Dawid ênac êndu atom.” ⁷ Amboac tonañ Jonatan gêmôc Dawid ma gêjac miñ biñ samob tonañ gédêñ en. Go gêwê Dawid gédêñ Saul ma Dawid gêjam nê sakin kiñ kêtôm gêmunña kêtiam.

⁸ Siñ teñ kêsâ kêtiam ma Dawid gêdi gêwiñ jagêjac siñ gédêñ lau Pilisti. Ma en gêjac êsêac ñanôgeñ, tec sêwi siñ siñ ma sêc en su sêja.

⁹ Go Apômtaunê ñalau sec teñ gêjam Saul auc gédêñ tañ en gêñgôn nê andu ma kêmégôm kêm teñ. Dawid gêjac gêñ wêña gêmoa. ¹⁰ Ma Saul kêsâê gebe êndiñ Dawid tamiñ sagiñ ña kêm, mago Dawid kêtêc su e kêm jakêpi sagiñ. Dawid gêc gêja ma gêjam samuc.

¹¹ Gédêñ gêbêc tonanğen Saul kêsakin lau sêja Dawidnê andu gebe dêndib en ma taê gêjam gebe ênac en êndu êndêñ bêbêcgeñ. Mago Dawidnê awê Mikal kékêñ puc en gebe “Embe ôc êndêñ êmbêc tonac atom oc sênac aôm êndu êndêñ bêbêc.” ¹² Ma Mikal kêlêwan Dawid kêsêp katam sauñ ma en gêc gêja, tec gêjam samuc. ¹³ Go Mikal kékôc gwam teñ ma ketoc gêc mê go kékêñ noniñ ñaôlilu gêsac gwam môkêapac ñaô ma kêgadê auc ña obo. ¹⁴ Ma gédêñ tañ Saul kêsakin lau gebe nasêkôc Dawid nan, Mikal kêsôm gebe “Gêmac gégôm en.” ¹⁵ Go Saul kêsakin lau gebe sêlic Dawid ma kêtatu êsêac gebe” Ambalan en to mêgeñ andêñ aê amêñ gebe janac en êndu.” ¹⁶ Lau tonañ sêsô andu sêja e sêlic gwam tau gêc mê ma noniñ ñaôlilu gêsac môkêapac ñaô. ¹⁷ Saul kêsôm gédêñ Mikal gebe “Kêtu asagenña kôsau aê ma gôwi ñoc sonjo-sonjo siñ jagêmoa toôli samuc.” Mago Mikal kêsôm gédêñ Saul gebe” En kêsôm gédêñ aê gebe “Ôkên aê jaêc jana. Embe masi, oc janac aôm êndu.”

¹⁸ Dawid gêc gêmoa toôli samuc jagêô lasê gédêñ Samuel anğa Rama, go gêjac miñ biñ samob, tañ Saul gégôm gédêñ en nan. Go êsêagêc Samuel sêja Naiot ma sêmoa tonañ. ¹⁹ ñawae kêtap Saul sa gebe “Dawid gêmoa Naiot Ramaña.” ²⁰ Tec en kêsakin lau gebe nasêkôc Dawid sêmêñ. Ma gédêñ tañ êsêac sêlic ton propeteña, tañ katun kaiñ teñ kêsâ ma Samuel jagêjam gôliñ êsêac nan, Anôtônê ñalau gêjam Saulnê lau auc ma katun kaiñ teñ kêsâ gêwiñ amboac tonanğen. ²¹ Biñ tonañ ñawae gédêñ Saul gêja, tec kêsakin lau ton teñ, mago êsêac katun kaiñ teñ kêsâ amboac tonanğen. Ma Saul kêsakin lau kêtiam kêtû dim têlêac ma êsêac katun kaiñ teñ kêsâ gêwiñ amboac tonanğen. ²² Go en tau gêja Rama jagêô lasê bumata kapôêñ, tañ gêc Seku nan, ma kêtû kênac gebe “Samuel agêc Dawid sêmoa ondoc.” Ñac teñ kêsôm gédêñ en gebe “Êsêagêc

sêmoa Naiot Ramaņa.” ²³ Gêdêj tarj Saul kêsêlêj gebe êna Naiot Ramaņa narj, Anôtônê Njalu gêjam erj auc amboac tonanjerj ma erj kêsêlêj ma geoc biñ lasê e jagêo lasê Naiot Ramaņa. ²⁴ Go erj kêkwalec nê ñakwê su ma gêmoa Samuel larjônêmja ma geoc biñ lasê amboac tonarj ma gêc ôli ñaôma oc samuc ma gêbêc samuc tonarj. Tec biñ tonec kêtû biñgalôm gebe “Saul gêmoa gêwiñ propete amboac tonarj me.”

20

Jonatan gêjam Dawid sa

¹ Dawid gêc anja Naiot Ramaņa gêmu gêmêj ma kêsôm gêdêj Jonatan gebe “Aê gagôm asagerj. Aêñoc keso ondóc. Aê gagôm sec ondóc gêdêj tamam, tec gebe enserj aê su nec.” ² Jonatan gêjô erj awa gebe “Masianô. Aôm oc ômac êndû atom. Ôlic acgom, tamoc kêsiñ gêj kapôêj me sauñ, tarj gebe êngôm ña narj, ñatej ôkwi gêdêj aê atom. Tamoc ênam biñ amboac tonarj auc êndêj aê êtu asagerja. Biñ amboac tonarj tenj gêc atom.” ³ Mago Dawid gêjô erj awa gebe “Aôm tamam kêjala kêtû tônj su gebe aôm gôlic aê ñajam, tec taê gêjam gêc tauñagerj gebe ‘Jonatan êñô biñ tonarj atom, oc êngôm ênê ñalêlôm ñawapac êsa.’ Aê jasôm biñjanô êtu Apômtau gêmoa mata jali to aôm gômoa matam jalinja gebe aê kasa pañ sêawa.” ⁴ Go Jonatan kêsôm gêdêj Dawid gebe “Biñ samob, tarj ôsôm narj, aê janngôm ñanô êsa êtu aômja.” ⁵ Dawid gêjô erj awa gebe “Elenja ajôn mêñgêo lasê ma aêñoc noc janiñ gêj jawiñ kiñ tauña. Mago jatej aôm gebe ôwi aê siñ najasiñ jamoa kôm e bêc êtu têlêac ñaêtula. ⁶ Tamam embe êlic aê malocmê go ôsôm gebe ‘Dawid ketej aê ñanôgerj gebe êlic nê malacmôkê Betlehem gebe nê lau sêkêj da jalarja êtu nêj gôlôacña.’ ⁷ Ma tamam embe êsôm gebe ‘Ñajam’, go nêñ sakiñwaga aê jamoa ñajam. Mago embe erj têtac ñandanj, go ôjala gebe ênê biñ sec tônê oc êtu tônj. ⁸ Ômoasiñ nêñ sakiñwaga aê amboac tonarj gebe aôm kômotañ poac gêdêj nêñ sakiñwaga kôkô Apômtau larjônêmja. Mago keso tenj embe ênêc aêña, go aôm taôm ônac aê êndû. Gobe ôkêj aê jandêj tamam êtu asagerja.” ⁹ Jonatan kêsôm gebe “Biñ amboac tonarj êtap aôm sa atom. Aê embe jajala gebe tamoc êsôm biñ êtu tônj gebe enserj aôm su, oc aê jakêj ñawae êndêj aôm atom me.” ¹⁰ Go Dawid kêsôm gêdêj Jonatan gebe” Tamam embe ênsaic biñ aôm, asa oc êkêj ñawae êndêj aê.” ¹¹ Tec Jonatan kêsôm gêdêj Dawid gebe “Tana kôm acgom.” Tec êsêagêc sêwiñ tauñ sêja kôm.

¹² Ma Jonatan kêsôm gêdêj Dawid gebe “Aê jasôm biñ tonec jakô Apômtau, Israelnêj Anôtô larjônêmja gebe elenja me ñaelerj tenj ñaockatu amboac tonec embe jajala tamocnê ñalêlôm gebe êlic Dawid ñajam, go jasakiñ biñ êndêj aôm êwac. ¹³ Mago erj embe taê ênam êtu tônj gebe enserj aôm su, ma aê embe jakêj puc aôm ma jasakiñ aôm ôêc toôlim samucgerj atom, go Anôtô enserj aê su amboac tonanjerj. Apômtau êwiñ aôm êtôm gêwiñ tamoc. ¹⁴ Embe jamoa matoc jali êndêj tonarj, go taêm walô aê êtu Apômtauña gebe jamac êndû atom. ¹⁵ Ma ôkôc nêñ moasiñ su anja ñoc gôlôacnêj atomanô. Apômtau embe enserj Dawidnê ñajoc samob tomalagerj su anja nom, ¹⁶ go Jonatannê ñaê êkac tau su anja Dawidnê gôlôacnêj atom. Ma Apômtau êkêj ñajêjô êndêj Dawidnê ñajoc.” ¹⁷ Go Jonatan ketej Dawid gebe êtôc lêma êtiam êtu nê têtac gêwiñ erj ñanôña gebe erj têtac gêwiñ Dawid amboac têtac gêwiñ tau.

¹⁸ Go Jonatan kêsôm gêdêj erj gebe “Elerj ajôn oc mêñêo lasê. Oc sensom aôm gebe malac sawa. ¹⁹ Ma elerj ñaelerj oc sensom aôm ñanôgerj. Êndêj

tonaņ aôm ôna gamêj, taņ kôsiņ taôm gêdêj bêc teņ su naņ, ma ôsiņ taôm ômoa poc totonj ņamuņa. ²⁰ Ma aê oc japê sôb têlêac êsêp poc totonj ņamakej jaņgôm amboac japô sokoc. ²¹ Ôkêj taņam ņapep. Aê oc jasakiņ ņapalê tau ma jasôm gebe ‘Naosom sôb.’ Aê embe jasôm êndêj ņapalê gebe ‘Ôlic sôb kêsêp aômnêm ņamakej tonecņa, ôkôc samaņ, go ômôêj.’ Aê jasôm biņjanô êtu Apômtau, taņ gêmoa mata jali naņņa gebe oc ômoa ņajam ma gêjwapac teņ êtap aôm sa atom. ²² Mago embe jasôm êndêj ņapalê tau gebe ‘Ôlic sôb gêc ņamakej ônê’ naņ ôêc ôna gebe Apômtau kêsakiņ aôm gebe ôna. ²³ Ma Apômtau oc êmbiņ aêagêc tôn enderj tôngeņ êtu biņ, taņ aêagêc tamasaj gêdêj tauņ naņ.”

²⁴ Amboac tonaj Dawid kêsij tau ôkwi gêmoa kom. Ma gêdêj taņ ajôn mêngeô lasê naņ, kiņ gêjgônj sic gebe êniņ gêj. ²⁵ Kiņ gêjgônj nê mala, gêjgônj kêdabiņ sagiņ kêtôm gêgôm-gêgôm. Jonatan gêjgônj kêkanônj eņ ma Abner gêjgônj kêsî Saulņa. Tajeņ Dawid mala sawa.

²⁶ Mago gêdêj bêc tonaj Saul kêsôm biņ teņ atom. Eņ taê gêjam gebe “Biņ teņ kêtap Dawid sa, tec eņ kêtû selec atom.” ²⁷ Mago ajôn mêngeô lasê ņabêc kêtû luagêcņa naņ Dawid mala sawa kêtiam. Tec Saul kêsôm gêdêj latu Jonatan gebe “Kêtû asageņņa Isai latu mêngej gêj gêdêj nôgeņ to galoc atom.” ²⁸ Go Jonatan gêjô Saul awa gebe “Dawid keten aê ņanôgeņ gebe jawi eņ siņ êna Betlehem ²⁹ ma kêsôm gebe ‘Aê jateņ gebe jana gebe aêacma gôlôac sêkêj da aņga malac. Ma teoc kêjatu aê gebe jawiņ. Amboac tonaj embe ôlic aê ņajam, go ôkêj aê jana gebe jalic teoci.’ Kêtû biņ tonajņa tec eņ gêmêj gêjgônj kiņnê tebo atom.”

³⁰ Go Saul têtac ņandaņ sec gêdêj Jonatan ma kêsôm gêdêj eņ gebe “Awê sec to mockaiņo ņalatu aôm. Aê kajala gebe amagêc Isai latu abiņ taôm tôn, tec gêgôm aôm taôm majam kêsâ to kômajec tênam amboac tonajgeņ. ³¹ Êtôm têm samob, taņ Isai latu êmoa mata jali aņga nom naņ, aôm ômoa atom ma nêm gôliņ kiņņa oc ênêc ņaņêj atom amboac tonajgeņ. Tec ôsakiņ lau gebe sêkôc eņ dêndêj aê sêmêj. Eņ êmac êndu.” ³² Go Jonatan gêjô tama Saul awa ma kêsôm gêdêj eņ gebe “Eņ êmac êndu êtu asageņņa. Eņ gêgôm asageņ keso.” ³³ Tec Saul kêkôtêj kêm gebe êņguj eņ. Tec Jonatan kêjala gebe tamanê biņ kêtû tôn gebe ênac Dawid êndu. ³⁴ Ma Jonatan têtac ņandaņ sec ma gêdi sa aņga tebo ma geņ gêj teņ gêdêj ajôn mêngeô lasê ņabêc kêtû luagêcņa atom, gebe ênê ņalêlôm ņawapac kêtû Dawidņa gebe tama gêbu eņ.

³⁵ Gêdêj bêbêcgeņ Jonatan kêsâ kôm gêja kêtôm kêmasaņ biņ gêdêj Dawid su ma kêkôc ņapalê sauj teņ gêwiņ eņ. ³⁶ Eņ kêsôm gêdêj ņapalê tau gebe “Ôlêti ma onsom sôb, taņ galoc japê naņ.” ņapalê kêlêti ma eņ kêpê sôb teņ kêka lêlêc ņapalê tau gêja. ³⁷ ņapalê jagêô lasê gamêj, taņ Jonatan nê sôb kêsêp naņ, go Jonatan gêmôêc biņ kêdaguc ņapalê tau gebe “Sôb tonaj kêka lêlêc aôm gêja ônê.” ³⁸ Jonatan kêkac ņapalê tau gebe “Ôlêti ņagaôgeņ, ônam gamêj tôn atom.” Amboac tonaj ņapalê kejoņ sôb sa ma gêmu gêdêj nê ņatau gêmêj. ³⁹ Mago ņapalê kêjala biņ samob tonaj ņam atom. Jonatan agêc Dawid taungeņ sêjala. ⁴⁰ Go Jonatan kêkêj nê laukasap gêdêj nê ņapalê ma kêsôm gêdêj eņ gebe “Ôkôc ôna malac.” ⁴¹ Gêdêj taņ ņapalê gêja naņ, go Dawid gêdi aņga poc toton muņa mêngeu tau laņđanô gêdêj nom ma gewec gêdêj eņ kêtû dim têlêac. Go agêc sêlêsôp taunj alijaņô ma têtaj taunj, ma Dawid kêtaj kêlêlêc. ⁴² Go Jonatan kêsôm gêdêj Dawid gebe “Ôêc tobiņmalôgeņ ôna. Biņ taņ tamoatiņ tajam Apômtau laņđ naņ, êtu tôn. Apômtau êkô aêagêc ņasawa ma êkô aêņoc

wakuc to aômnêm wakuc ŋasawa amboac tonanġen enden tŋnġen.” Dawid gēdi gēc gēja ma Jonatan gēmu gēja malac.

21

Dawid gēc Saul

¹ Go Dawid jagêô lasê Nob gêdêġ Anôtônê dabuġwaga Ahimelek anġa malac Nob. Ahimelek kêpuc Dawid tŋn-tŋn to nê ŋalêlôm ŋatutuc ma kêsôm gêdêġ enġ gebe “Aôm taômġen gômôêġ ma tenġ gêwiġ aôm atom kêtu agenġa.” ² Ma Dawid kêsôm gêdêġ dabuġwaga Ahimelek gebe “Kiġ kēja tu aê binġ tenġa ma kêsôm gêdêġ aê gebe ‘Aê jasakiġ aôm êtu jaenġ tenġa ma jajatu aôm binġ tenġa, mago ŋac tenġ êġô binġ tonanġ ŋawae tenġ atom.’ Amboac tonanġ gajac noc ŋoc lau gebe sêmêġ gamêġ tenġ. ³ Galoc gêġ tenġ embe ênêc aômġa amboac polom 5 me gêġ taniġna ŋagêdô nanġ, ôkêġ êndêġ aê.” ⁴ Mago dabuġwaga gêġô Dawid awa gebe “Polom ŋaôma tenġ gêc aêġa atomanô. Polom dênanġ dabuġġagenġ tec gêc. Nêm lau wakuc embe têtû mêtê lauonġa, go sêniġ polom tau.” ⁵ Dawid gêġô dabuġwaga awa gebe “Binġnanô, sêjac jao lauo gêdêġ aêac bêc ŋagêdô su. Gêdêġ taġ aê gadi nanġ, lau sêjam dabuġ taunġ. Ocsalô kôm kaiġ tenġ gêjac aê ŋawae, tec sêjam dabuġ taunġ ŋapep sawagenġ.” ⁶ Amboac tonanġ dabuġwaga kêkêġ polom dabuġ gêdêġ enġ.

21:7-23:29 Saul kêjanda Dawid gêmoa mago Dawid kêbuli Saul auc ma kejonġ siġwaga tonġ tenġ sa. Êsêac sêsap Dawid tŋn ma sêjac siġ ġenġenġ.

24

Dawid taê walô Saul

¹ Saul kêjanda lau Piliisti su ma gêdêġ taġ gēmu gēja nê malac nanġ, êsêac sêjac miġ gêdêġ enġ gebe Dawid gêmoa gamêġ sawa Engedi. ² Amboac tonanġ Saul kêkôc lau siġ 3,000, taġ kêjaliġ êsêac sa anġa lau Israel samob nêġ nanġ, ma jagesom Dawid to nê lau anġa pocdênanġ Noniġ ġêbôm ŋagamêġ kêsi oc kêpiġa. ³ Saul jagêô lasê pocġêsunġ tenġ, taġ gêc dombanêġ sapa ŋaintêna ŋamagê nanġ. Enġ kêsô gēja gebe ênam tau ôkwi. Dawid to nê lau sêsiniġ taunġ sêġġôġ pocġêsunġ tonanġ ŋalêlôm. ⁴ Go Dawidnê lau sêsôm gêdêġ enġ gebe “Galoc bêc tau, taġ Apômtau kêsôm ŋabiġ gêdêġ aôm nanġ, gebe ‘Ôlic acgom, aê gabe jakêġ nêm ŋacjo êsêp aôm lêmam gebe ôġġôm êtôm aôm taêm ênam.’” Ma Dawid gêdi jakêsêbuġ Saul nê ŋakwê baliġ ŋalêsu su kelecġenġ. ⁵ Su, go Dawidnê ŋalêlôm kepeġ enġ kêtu kêsêbuġ Saulnê ŋakwê baliġ ŋalêsu ġenġic. ⁶ Ma enġ kêsôm gêdêġ nê lau gebe “Apômtau ênac jao aê gebe jaġġôm ŋoc ŋatau, taġ Apômtau ġenġ oso enġ nanġ, sec ma jakêġ lemoc êpi enġ, taġ kêtu Apômtaunê ŋac ġenġ oso enġa.” ⁷ Ma Dawid ġejam saic nê lau ŋa binġ tonanġ ma ġêlôc gebe êsêac sênac Saul êndu atom. Ma Saul gêdi sa ma ġewi pocġêsunġ tau siġ kêsa gēja.

⁸ ŋasawa saunġenġ, go Dawid kêdaguc enġ kêsa awê gēja amboac tonanġenġ ma ġêmôêc kêdaguc Saul ma kêsôm gebe “O ŋoc ŋatau kiġ.” Saul kêkac tau ôkwi ma Dawid ġewec laġġanô gêdêġ nom ma ketoc Saul sa. ⁹ Ma Dawid kêsôm gêdêġ Saul gebe “Aôm kôkêġ taġnam lau, taġ sêsôm gebe ‘Dawid gebe enserġ aôm su’ nanġ, nêġ binġ kêtu agenġa. ¹⁰ Bêc tonec aôm taôm ġôlic ŋa matamanô gebe Apômtau kêkêġ aôm kôsêp aê lemoc anġa pocġêsunġ. Ma lau ŋagêdô sêsôm gêdêġ aê gebe janac aôm êndu. Mago aê ġagôm atom. Aê kasôm gebe aê oc jakêġ lemoc êpi ŋoc ŋatau atom gebe Apômtau ġenġ oso enġ. ¹¹ O tamoc, ôlic nêm ŋakwê baliġ ŋalêsu, tec gêc aê lemoc nec. Aê kasêbuġ ŋakwê baliġ ŋalêsu

tonec su, mago gajac aôm êndu atom. Tonañ êkêñ puc aôm ma aôm ôjala gebe aê taêc gêjam biñ sec teñ atom ma biñ jali tauc sa êndêñ aômña gêc ñoc ñalêlôm atom. Aê gagôm sec gêdêñ aôm atom, mago aôm kôjanda aê gebe ônac aê êndu. ¹² Apômtau êmêtôc aêagêcnêñ biñ. Apômtau êkêñ ñagêjô êndêñ aôm êjô aê su. Mago aê lemoc êmoasac aôm atom. ¹³ Êtôm biñgôliñ lañgwa kêsôm gebe ‘Ñac alôb-alôb êñgôm gêñ alôb-alôb’, mago aêñoc lemoc êmoasac aôm atom. ¹⁴ Israelnêñ kinj gêmêñ kêtû asaña. Kôjanda asa. Kôjanda kêam ñamatê teñ me. Me kôjanda tec teñ me. ¹⁵ Amboac tonañ Apômtau êtu ñacmêtôc ma êmêtôc biñ, tañ gêc aêagêc ñasawa. Eñ êtuc kênin aêñoc ñam ma ênam aê kêsî anga aôm lêmam.”

¹⁶ Dawid kêsôm biñ tonañ gêdêñ Saul su, go Saul kasôm gebe “O latuc Dawid, aôm awam tonañ me.” Ma Saul gêu tanjiboa lasê ma kêtanj. ¹⁷ Ma kasôm gêdêñ Dawid gebe” Aôm gôgôm jagêdêñ kêlêlêc aê. Gebe aê kakêñ sec gêdêñ aôm, mago aôm kôkêñ moasinj gêjô su. ¹⁸ Ocsalô tonec Apômtau kêkêñ aê kasêp aôm lêmam, mago gôjac aê êndu atom. Tec gêwa aôm sa gebe kômoasinj aê ñanô. ¹⁹ Ñac teñ embe êtap nê ñacjo sa oc awi eñ sinj êc toôli samucgenj ana me. Amboac tonañ Apômtau êmoasinj aôm êjô gêñ, tañ ocsalô tonec gôgôm gêdêñ aê nanj. ²⁰ Ma galoc ôlic aggom, aê kajala gebe aôm oc ôtu kinj ma Israelnêñ gôliñ kinja tonañ êsêp aôm lêmam ñalêlôm. ²¹ Amboac tonañ ôtôc lêmam ôkô Apômtau lañônêm gebe embe jamac êndu su, go onsenj ñoc wakuc su atom ma ômbuñ ñoc ñaê su anga tamocnê gôlôac nêñ atom. ²² Ma Dawid kêtôc lêma gêdêñ Saul. Go Saul gêmu gêja nê malac ma Dawid to nê lau sêpi malac ñajanja sêja.

25

Samuel gêmac êndu

¹ Gêdêñ tonañ Samuel gêmac êndu. Ma lau Israel samob sêkac taurj sa ma têtanj tanjiboa kêtû enja, go sêsuj eñ anga taunê andu anga Rama.

^{25:1b–27:12} Dawid gêjam Abigail. Eñ awê lañôêjam ma awê tokauc ñagaô. Saul kêjanda Dawid gêmoa. Dawid kêkêñ sec gêjô sec atom, eñ taê walô Saul kêtiam. Su, go gêja lau Pilisti nêñ gamêñ ma gêjam sakinj êsêacnêñ kinj teñ.

28

Saul agêc awê, tañ kêtû kênac lau katuj

¹ Gêdêñ ñasawa tonañ lau Pilisti sêkalem nêñ sinjwaga samob sêpi tagenj sebe sênac sinj êndêñ lau Israel. Ma nêñ kinj Akis kêsôm gêdêñ Dawid gebe “Aôm kôjala gebe aôm to nêm lau oc anac sinj awinj aê.” ² Dawid kêsôm gêdêñ Akis gebe “Ñajam, aôm oc ôlic gêñ, tañ nêm sakinjwaga ocgo êñgôm nanj.” Ma Akis kêsôm gêdêñ Dawid gebe “Ñajam, aê gabe jakêñ aôm ôtu aê taucñoc sinjwaga ejop aê endenj tòngeñja.”

³ Gêdêñ ñasawa tonañ Samuel gêmac êndu su ma lau Israel samob têtanj tanjiboa kêtû enja ma sêsuj eñ anga taunê malac Rama. Ma Saul kêtinj lau, tañ sêkalem ñacmatê katuj to lau mectomanja nanj, su anga lau Israelnêñ gamêñ. ⁴ Lau Pilisti sêkac taurj sa mênjê nêñ becobo kêkô Sunem, ma Saul kêkac lau Israel samob sa sê nêñ becobo kêkô gamêñ ñabau Gilboa. ⁵ Gêdêñ tañ Saul gêlic lau Pilisti nêñ sinjwaga taêsam nanj, eñ kêtêc tau ñasac ma nê ñalêlôm ñatutuc ñanô. ⁶ Go Saul kêtû kênac Apômtau, mago Apômtau gêjô eñ awa ña mê me kapoac me propete awenj atom. ⁷ Amboac tonañ Saul kêsôm gêdêñ nê

sakinwaga gebe “Ansom awê tenj, tanj êtôm gebe êtu kênac ñacmatê katun nanj. Aê gabe najatu kênac enj.” Ma nê sakinwaga sêjô enj awa gebe “Awê tenj gêmoa Endor, tanj kêtôm gebe êtu kênac ñacmatê katun nanj.”

8 Tec Saul kêsô ñakwê ñaôma tenj gêjam lau ñaôma lanjôn ma nê ñac luagêc sêwiñ enj sêja. Êsêac jasêô lasê dêdêñ awê tau gêdêñ gêbêc ma Saul kêsôm gebe “Ôkalem ñacmatê katunj êtu aêña. Ma ômôêc ñac, tanj aê jasam êndêñ aôm nanj, nê katu êmêñ.” 9 Mago awê tau gêjô enj awa gebe “Aôm taôm kôjala gêñ, tanj Saul gêgôm nanj. Enj kêtinj lau, tanj sêkalem ñacmatê katunj to lau mectomanj su anja gamêñ tonec. Aôm gobe ôwa lakô aê gebe onsenj aê su kêtû asagenja.” 10 Mago Saul kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Aê jasôm binjanôgen jakô Apômtau mata jali lanjônêmña gebe aôm ôwê binj tonanj ñakaiñ atom.” 11 Go awê tau kêtû kênac gebe “Jakalem asa êmêñ êtu aôm ña.” Ma Saul gêjô enj awa gebe “Ôkalem Samuel êmêñ.” 12 Gêdêñ tanj awê tau gêlic Samuel nanj, enj kêwakic ma kêsôm gêdêñ Saul gebe “Aôm Saul tau. Kôsau aê kêtû asagenja.” 13 Tec kinj kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôtêc taôm atom. Gôlic asagenj.” Awê tau gêjô Saul awa gebe “Aê galic ñalau tenj kêpi anja nom ñalêlôm gêmêñ.” 14 Saul kêtû kênac gebe “Ñalanjô kêtôm asagenj.” Awê gêjô enj awa gebe “Ñamalacanô tenj tec kêpi gêmêñ ma ñakwê baliñ kêkwa enj auc.” Go Saul kêjala gebe Samuel tau tônê, tec gwec lanjônô gêdêñ nom ma ketoc enj sa.

15 Go Samuel kêsôm gêdêñ Saul gebe “Aôm kôlêsonj aê ma gômôêc aê gamu kapi gamêñ kêtû asagenja.” Saul gêjô enj awa gebe “Aê kêpô lêna tau ñanôgenj. Lau Pilsti sêjac sinj gêdêñ aê ma Anôtô gêbuc dêmôê aê ma gêjô aê aoc kêtiam atom. Enj kêkêñ propete seoc binj lasê me gêsuj mê tenj gêdêñ aê atom. Tec aê kakalem aôm gebe ôsôm gêñ, tanj janjgôm nanj, êndêñ aê.” 16 Samuel kêsôm gebe “Apômtau kêgaminj tau gêdêñ aôm to kêtû nêñ ñacjo su ma aôm kôtu kênac aê kêtû asagenja.” 17 Apômtau gêgôm binj, tanj kasôm lasê kêsa aê aoc nanj, ñanô kêsa kêpi aôm. Enj kêkac gôlinj kinja su anja aôm lêmam ma kêkêñ kêpi ñac wachanj aômña Dawid. 18 Aôm tanjam wamu gêdêñ Apômtau awa atom ma gôgôm ênê têtac ñandanj gêdêñ lau Amalek ñanô kêsa atom, tec galoc Apômtau gêgôm gêñ tonanj gêdêñ aôm. 19 Ma Apômtau êkêñ aôm taômgenj ôsêp lau Pilsti lemenj atom, êkêñ lau Israel samob sêwiñ. Ma êndêñ elenja aôm to latômi oc mênjamo awiñ aê ma Apômtau oc êkêñ Israelnêñ sinjwaga sêsêp lau Pilsti lemenj amboac tonanjenj.”

20 Saul gêjô Samuelnê binj tonanj e nê katu kelendec ma enj gêu tau gêc nom. Enj ôliwalô gêjanja gebe genj enj atom bêc samuc tenj to gêbêc samuc tenj. 21 Go awê tau gêdêñ Saul gêja e gêlic enj kêsabigenj gêc, tec kêsôm gêdêñ enj gebe “Nêñ sakinwagao aê kakêñ tanjoc aômnmê binj. Ma gajac môkêc tauc gebe jananja, tec kasô nêñ binj ñalabu. 22 Galoc ôkêñ tanjam nêñ sakinwagao aê. Ôlôc go jakêñ gêñ taniñña ñagec êndêñ aôm ôniñ têkwam saki êsa gebe ôsêlêñ.” 23 Mago enj gedec ma kêsôm gebe “Masi, aê janiñ gêñ atom.” Tec ênê sakinwaga jasêwiñ awê tau ma sêkac enj e kêkêñ tanja nêñ binj, go gêdi anja nom mênjgêñgôn mê. 24 Awê tau kêkôc bulimakao ñalatu tanjenj tenj, tanj kêkô nê andu nanj, ma gêjac êndu ma kêsa. Go kêkôc polom matac mênjkêgamuc ma kêpac polom ñalucgenj 25 mênjkêkêñ gêdêñ Saul to nê sakinwaga. Senj gêñ su, go ac sêdi ma jasêc sêja gêdêñ gêbêc tonanj.

29:1–30:31 Lau Pilsti nêñ laumata sinjwaganja sedec gebe Dawid tonê lau sênac sinj êndêñ lau Israel sêwiñ êsêac. Tec Dawid gêmu gêja malac Siklag

ma kêtap sa gebe lau Amalek sêjac sinj gêdêŋ malac tau su. Kêtu tonanŋa enj kêjanda êsêac e kêku êsêac tulu.

31

Saul to latui sêmac êndu

¹ Lau Pilisti sêjac sinj gêdêŋ lau Israel ma sêjam lau Israel êlin-êlin to sêjac taêsam êndu sêc lôc Gilboa. ² Lau Pilisti sêjanda Saul to nê latui e sêjac Saul latui Jonatan agêc Abinadab ma Malkisua êndu. ³ Ma ŋacjo sêgi Saul auc e lau talamŋa sêpê enj ŋa sôb. ⁴ Amboac tonan enj kêsôm gêdêŋ ŋac wakuc, taŋ gêôc ênê laukasap nan, gebe “Ômbuc nêŋ sinj sa ma ôŋgunj aê êndu gebe lau samuc tonan mênysênac aê êndu ma sêsu aê susu atom.” Mago ŋac tau gedec gebe enj kêtêc tau ŋanô. Go Saul kêkôc tau nê sinj ma gêu tau kêsêp. ⁵ Gêdêŋ taŋ nê ŋac-gêôc-ênê-laukasapwaga gêlic Saul gêmac êndu nan, enj tau jagêgunj tau ma gêmac êndu gêwiŋ Saul. ⁶ Amboac tonan Saul gêmac êndu to nê latui têtêac ma nê ŋac-gêôc-ênê-laukasapwaga to nê lau samob sêmac êndu gêdêŋ bêc tagerj tonan. ⁷ Lau Israel, taŋ sêŋgôn gaboan Jesrel ŋamakerj to bu Jordan ŋagamêŋ oc kêpiŋa nan, sêlic Israelnêŋ sinjwaga sêc êlin-êlin ma sêjac Saul to latui êndu, tec êsêac sêwi nêŋ malac sinj ma sêc su amboac tonanŋen. Ma lau Pilisti mênysêngôn êsêacnêŋ malac tau.

⁸ ŋagelenj lau Pilisti sebe sêjanŋo ŋacmatê nêŋ gêŋ sinjŋa su ma têtap Saul to nê latui têtêac nêŋ ŋawêlêlanj sa sêc lôc Gilboa. ⁹ Êsêac dêdim Saul gêsutêkwa gêŋgic ma sêjanŋo ênê laukasap su, go sêsakinj lau jaerj sêjac laoc Pilisti nêŋ gamêŋ samucgerj gebe sêsôm ŋawae ŋajam tonan lasê êndêŋ nêŋ anôtôi to lau sêŋô. ¹⁰ Êsêac tetoc Saulnê laukasap gêc anôtôo jaba Astarot nê lôm dabuj ma sêjac ênê ŋawêlêlanj tôn genkalerj malac Betsan ŋatunbôm. ¹¹ Ma gêdêŋ lau Jabes-Gilead sêŋô binj, taŋ lau Pilisti sêgôm gêdêŋ Saul nan ŋawae ¹² êsêacnêŋ lau ŋaclai samob dêdi ma sêsêlêŋ gêdêŋ gêbêc jasêkôc Saul to nê latui nêŋ ŋawêlêlanj su anŋa Betsan ŋatunbôm ma sêkôc sêmêŋ malac Jabes, go sêkêŋ ja gerj. ¹³ Ma sêkôc êsêacnêŋ ŋatêkwa jasêsun enj gêc ka kamem anŋa Jabes ŋalabu ma sêjam dabuj mo bêc 7.

Samuelnê Buku Kêtu Luagêcña

Samuelnê Buku Kêtu Luagêcña gêjac têku min, tanj kêsêp buku namatana. Dawid kêtu kinj ma gêjam gôlin gamên Judana gêmuñ (môkêlatu 1-4) e kêtu lau Israel samob nêñ kinj (môkêlatu 5-24). Dawid gêjac sinj gédêñ nê ñacjo gebe êngôm nê gamên kinja esewec. Ênê ñacjo ñamakerj sêmoa lau Israel ñalêlôm, ñamakerj sêmoa gamên ñamagêña. Buku tonec gêjac min Dawidnê sinj tonan ñabinj, mago buku tau gêwa Dawidnê binj ñagêdô sa gêwiñ. Enj ñac gédêñ, tanj kékêñ gêwiñ Anôtô ma gêjam sakinj enj tonê ñalêlôm samucgen. Nê lau têtac gêwiñ enj ma tetoc enj sa. Mago buku tonec gêsaj Dawidnê binj, tanj kélênsôñ to kékêñ wapac enj nanj, auc atom amboac tonanjenj Kêsêp ñasawa enj têtac ñandanj to têtac ñakalac ma ketoc tau sa. Tagenj gédêñ tanj Anôtônô propete Natan kêtoc ênê sec gédêñ enj nanj, enj geoc nê keso lasê ma kêsô Apômtaunê mêtôc ñalabu.

Lau Israel sê taêñ ênê lêñ to kôm ñanô e kêtu ñamu gédêñ tanj gênwapac kékôninñ êsêac nanj, êsêac sêkêñ materj kinj tenj, tanj êsa anja Dawidnê gôlôacnêñ ma êtôm enj tau. Êsêac taêñ kêka Dawidnê latu tenj.

Dawid gêjô Saul gêmac êndu ñawae

¹ Saul gêmac êndu su ma Dawid kêku lau Amalek tulu. Enj gêmu gêmênj mênghêmoa Siklag bêc luagêc. ² Ma gédêñ bêc kêtu têlêacña ñac tenj mênghêô lasê anja Saulnê sinwaga nêñ tonê ñakwê gêngic ma kekop gi enj môkêapac. Gédêñ tanj enj gêô lasê gédêñ Dawid nanj, ñac tau gêu tau gêc nom ma ketoc enj sa. ³ Dawid kêtu kênac enj gebe “Gômôênj anja ondoc.” Tec enj gêjô ênê binj gebe “Aê gaêc anja Israelnêñ sinwaga nêñ, tec gamênj.” ⁴ Ma Dawid kêsôm gédêñ enj gebe “Binj amboac ondoc. Ôsômmanj.” Ma enj kêsôm gédêñ Dawid gebe “Sinwaga sêc su anja sinjala ma ñacjo sêjac taêsam êndu. Saul agêc latu Jonatan sêmac êndu amboac tonanjenj.” ⁵ Go Dawid kêtu kênac ñac matac tau, tanj kékôc ñawae gêmênj nanj gebe “Saul agêc Jonatan sêmac êndu ñawae kêtap aôm sa ñalêñ amboac ondoc.” ⁶ Ñac matac gêjô ênê binj gebe “Aê tauc gamoa lôc Gilboa gamoa ma galic Saul gesenj gunj tau tônia ña nê kêm kékô ma ñacjonênj kareta to lau, tanj sênghônia hos ñaô nanj, sêkapiñ enj sa. ⁷ Gédêñ tanj enj kékac tau ôkwi nanj, gêlic aê ma gêmôêc aê. Aê gajô enj awa gebe ‘Aê tec gamoa.’ ⁸ Enj kêtu kênac aê gebe ‘Aôm asa.’ Ma aê gajô enj awa gebe ‘Aê ñac Amalek tenj.’ ⁹ Go enj kêsôm gédêñ aê gebe ‘Ômôênj ma ônac aê êndu. Matocanô kêtu talô su, tagenj matoc jali gamoa.’ ¹⁰ Amboac tonanj aê katu gasuc enj jagajac enj tomatêgenj gebe aê kajala gebe enj oc êmoa atom. Go aê kakôc sunsunj kinja su anja môkêapac ma joc anja lêmadambê tec kajonj gadêñ aôm, ñoc apômtau gamênj.”

¹¹ Go Dawid lêma kêsêp nê ñakwê ma kékac gêngic ma lau samob, tanj sêmoa sêwiñ enj nanj, sêgôm amboac tonanjenj. ¹² Ma sêpuc tanjiboa sa ma têtanj to sêjam dabunj mo e oc jakêsêp kêtu Saul agêc nê latu Jonatan ma Apômtaunê lau Israel, tanj sinj gesenj êsêac su nanja. ¹³ Ma Dawid kêsôm gédêñ ñac matac, tanj kékôc ñawae gêmênj nanj gebe “Aôm anja ondoc.” Ma enj gêjô enj awa gebe “Ñac jaba Amalek tenj latu aê, mago gamoa nêmm gamênj.” ¹⁴ Go Dawid kêsôm gédêñ enj gebe “Amboac ondoc tec kôtêc taôm atom ma lêmam kêpi Apômtaunê ñac, tanj genj oso enj nanj, ma gôjac enj êndu.” ¹⁵ Go Dawid gêmôêc lau matac nêñ ñac tenj gêmênj ma kêsôm gebe “Ôna, ônac enj êndu.” Amboac tonanj enj jagêjac

ņac Amalekņa tonaj e gēmac êndu. ¹⁶ Dawid kêsôm gêdêņ ej gebe “Nêm dec êpi aôm taôm gebe aôm taôm kôkic nêm biņ ña taôm awamsunġ gêdêņ taņ kôsôm gebe ‘Aê gajac Apômtaunê ñac, taņ geņ oso ej naņ êndu naņ.’”

Dawid kêtaj tanjiboa kêtū Saul agêc Jonatanġa

¹⁷ Go Dawid gêga wê tanjiboaņa tonec kêpi Saul agêc latu Jonatan ¹⁸ ma kêjatu gebe têndôņ wê tau êndêņ lau Juda ma teto kêsêp Jasarnê buku.

¹⁹ “Ojae Israel, sêjac nêm waem êndu gêc nêm lôc ñaô. Ojae, nêm siņsêlêc ñactêkwa sêjaņagoc.

²⁰ Asôm lasê aņga Gat atom ma anac miņ aņga Askalon ñamalaclunġ atom gebe lauo Pilisti têtū samuc atom ma lau samuc latuņġio sênam lasê atom.

²¹ “Amac lôc Gilboa, maniņ to kom êpi amac atom, atu gamêņ gasaņ. Gebe sesenġ siņsêlêcnê lautuc ñadabuņ su ma seņ oso Saulnê lautuc ña niptêkwi kêtiam atom.

²² “Jonatannê sôb keso ñacjo atomanô ma Saulnê siņ gêjam kôm ñaôma atom. Gêjac lau siņsêlêc popoc ma gesenġ ñacjo su.

²³ “Saul agêc Jonatan têntac gêwiņ taunġ to sêlic taunġ ñajam sêmoa matenġ jali sêwiņ taunġ ma sêmac êndu sêwiņ taunġ amboac tonajenġ. Sêlêti ñagaô kêlêlêc momboajġ gêlôb ma nêņ ñaclai kêlêlêc lewe nêņ su.

²⁴ “O amac Israel latuņġio, ataj êtu Saulġa gebe eņ kêkêņ ñakwê asôsamac ñajam-ñajam gêdêņ amac ma kêkêņ gêlôņ gold geņ kalenġ nêm ñakwê.

²⁵ “Ojae, lau ñactêkwa sêjaņa aņga siņ ñalêlôm. Sêjac Jonatan êndu tomatêgenġ gêc lôc ñaô.

²⁶ “O teocenec Jonatan, atêc gêmô aê kêtū aômņa. Ojae, ñoc gêņenec. Nêm têmtac gêwiņ aêņa kêmoasiņ aê ñanôgenġ kêlêlêc lauo têntac gêwiņ aêņa su.

²⁷ “Ojae, siņ gesenġ lau ñactêkwa su ma nêņ laukasap gêjaņa.”

2

Dawid kêtū kiņ Judanaġ

¹ Tonaj su, go Dawid kêtū kênac Apômtau gebe “Aê oc Japi najajngôņ malac Judana teņ me masi.” Apômtau gêjô ênê biņ gebe “Ôna.” Dawid kêtū kênac kêtiam gebe “Jana malac ondoc.” Ma Apômtau gêjô eņ awa gebe “Ôna Hebron.” ² Amboac tonaj Dawid gêwiņ nê awêlagêc Ahinoam aņga Jesrel

agêc Nabalnê awêtuc Abigail anğa Karmel jakêpi Hebron. ³ Dawid kêkôc lau, tañ sêmoa sêwiñ en nan, to nêñ gôlôac sêwiñ jasêngôn malac Hebron ñagamên ñagêdô. ⁴ Go ñacwaga Judana sêmên ma senj oso Dawid kêtü gôlôac Judana nêñ kin anğa tonan.

Ñawae gêdên Dawid gêmên gebe lau Jabes-Gilead sêsun Saul su. ⁵ Tec Dawid kêsakin binj tonec gêdên êsêac gebe “Apômtau ênam mec amac gebe têtmac gêwiñ nêñ ñatau Saul amboac tonan ma asun en. ⁶ Apômtau êtôc nê têtac gêwiñ tengeña êndên amac to taê walô amac ma aê gabe jamoasinj amac amboac tonanjenj êjô gên, tañ amac agôm nan. ⁷ Ma galoc têtmac êpa su ma awa taôm sa amboac ñacgenj. Gebe nêñ ñatau Saul gêmac êndu su ma lau Juda senj oso aê gebe jatu êsêacnên kin.”

2:8–4:12 Saulnê sinjaganên kasêga Abner kêkên Saul latu Isboset kêtü kin anğa gamên gêmu kêpiña. Sinj kêsä ma lau Israel nêñ gôlôacmôkê, tañ sêngôn gamên gêmu kêpiña to êsêac, tañ sêngôn gamên gêmu kêsêpiña nan, sêjac tauñ. Sinj gesen Abner agêc Isboset su, tec Dawid kêtü gamên samucgenj ñakin Enj gêbinj gamên Israelña to gamên Judana tôn sêpi tagenj.

5

Sêkên Dawid kêtü Israel samob nêñ kin

¹ Go Israelnêñ gôlôacmôkê samob sêd lasê gadên Dawid anğa Hebron ma sêsôm gêdên enj gebe “Aêacma ñatê ñagêdô aôm. ² Gêmunja gêdên tañ Saul kêtü kin nan, aôm gowê lau Israel kêtü sinja sêja ma kôkôc êsêac sêmu sêmên kêtiam. Ma Apômtau kêsôm gêdên aôm gebe ‘Aôm oc ôtu aênoc lau Israelnêñ gejobwaga ma ôtu êsêacnên gôlinjwaga.’” ³ Go lau Israelnêñ kasêga samob sêd lasê gêdên kin anğa Hebron ma kin Dawid kêmoatiñ poac gêwiñ êsêac anğa Hebron semoa Apômtau lañônêñ, go senj oso Dawid kêtü kin Israelña gêwiñ. ⁴ Dawidnê jala kêtü 30 ma kêtü kin. Ma enj gêjam gôlinj êsêac jala 40. ⁵ Enj kêtü kin Judana anğa Hebron kêtôm jala 7 ma ajôn 6 ma anğa Jerusalem enj kêtü Israel to Juda samobnên kin kêtôm jala 33.

Dawid kêtü Jerusalem tulu

⁶ Kinj to nê lausinj sêja Jerusalem gebe sênac lau Jebus, tañ têtü malac ñatau nan. Êsêac sêsôm gedenj Dawid gebe “Aôm ôsô tonec ômônêñ atomanô, lau matenpec to pulinj oc sêkô aôm auc.” Binj tonan ñam gebe Dawid oc êku malac tulu atomanô. ⁷ Mago Dawid kêtü malac toturjôm ñajana tulu, tec sêsam malac tau gebe Dawidnê malac. ⁸ Gêdênj bêc tonan Dawid kêsôm gebe “Ñac tañ êsêli êsô gasuc bunja naênac lau Jebus ma ensenj lau pulinj to matenpec Dawid gedec ñanôgenj nan su, go êtu ñac ñamataña.” Kêtü tonanña sêsôm binj tonec sêmoa gebe “Mateñpec to pulinj oc sêsô Apômtaunê andu atom.” ⁹ Dawid gêngôn malac toturjôm ñajana tau ma kêsam gamên tau gebe Dawidnê malac. Enj kêkwê malac tau kêgigenj gêjam m anğa Milo ma kêsô gêja. ¹⁰ Amboac tonan Dawidnê ñac lai kêpi ec-kêpi ec gebe Apômtau lausinj undambênja nêñ Anôtô gêmoa gêwiñ enj.

Kinj Hiram ketoc Dawid sa

¹¹ Lau Tirus nêñ kin Hiram kêsakin lau jaenja gêdên Dawid. Enj kêsakin kaseda to kamunda ma sêsap-pocwaga ma sêkwê Dawidnê andu. ¹² Tec Dawid kêtü gebe Apômtau kêkên enj kêtü kin Israelña binjanôgenj-ma ketoc ênê gôlinj kinja sa kêtü ênê lau Israelña.

Dawidnē latuio to ņac, taŋ teneŋi sêkôc êsêac aŋga Jerusalem naŋ

¹³ Gêdêŋ taŋ Dawid gêwi Hebron siŋ jagêŋgôn Jerusalem naŋ, eŋ gêjam lauo ņagêdô mênšewiŋ, tec sêkôc ênê latuio to ņac ņagêdô. ¹⁴ Latui taŋ teneŋi sêkôc aŋga Jerusalem naŋ, nêŋ ņaê tonec Samua agêc Soba ma Natan agêc Salomo ¹⁵ ma Ibkar agêc Elisua ma Nepeg agêc Japia ¹⁶ ma Elisama agêc Eliada ma Ilipelet.

Dawid kêku lau Pilisti tulu

¹⁷ Gêdêŋ taŋ lau Pilisti sêŋô gebe seŋ oso Dawid kêtû kiŋ Israelŋa naŋ, lau Pilisti samob sêwê sêpi sêja gebe sêkôc Dawid tôn. Mago Dawid gêŋô biŋ tau ņawae ma kêsêp jagêŋgôn malac totuŋbôm ņajaŋa tau. ¹⁸ Lau Pilisti sêô lasê gaboan Repaim ma sêŋgôn gamêŋ aucgeŋ. ¹⁹ Go Dawid kêtû kênac Apômtau ma kêsôm gebe “Aê oc japi jandêŋ lau Pilisti jana ma aôm ôkêŋ êsêac sêsêp aê lemoc me masi.” Ma Apômtau gêjô eŋ awa gebe “Aec, ôpi ôna, gebe aê oc jakêŋ lau Pilisti sêsêp aôm lêmam biŋŋanôgeŋ.” ²⁰ Amboac tonaj Dawid gêô lasê Bal-Perasim ma kêku êsêac tulu aŋga tonaj. Go eŋ kêsôm gebe “Apômtau gêjac ņoc ņacjo gêmuŋ aê amboac bu kêsap lêndaŋ.” Kêtû tonajŋa sêsam gamêŋ tonaj gebe Bal-Perasim (Apômtau kêku tulu). ²¹ Lau Pilisti sêwi nêŋ anôtôi gwam siŋ sêc tonaj ma Dawid to nê lau sêkôc sa ma sêc sêja.

²² Go lau Pilisti sêpi jasêô lasê gaboan Repaim kêtiam ma sêŋgôn sêjam gamêŋ aucgeŋ. ²³ Gêdêŋ taŋ Dawid kêtû kênac Apômtau kêtiam naŋ, Apômtau gêjô eŋ awa gebe “Ôpi ôna atom. Ômbuc ômoa êsêac dêmôêŋmuŋageŋ ma ônac êsêac aŋga gamêŋ, taŋ kêkanônŋ ka môsê kêkô tonaj. ²⁴ Ma embe ôŋô lau sêsêlêŋ ņakicsêa aŋga ka lôlôcŋa, go ôlêti gebe êndêŋ tonaj Apômtau êsêlêŋ êmuŋ aôm gebe ênac Pilisti nêŋ lausiŋ.” ²⁵ Dawid gêgôm kêtôm Apômtau kêjatu eŋ ma gêjac lau Pilisti aŋga Geba e gêdêŋ Geser.

6

Dawid kêkôc poac ņakatapa gêmêŋ Jerusalem

¹ Tonaj su, go Dawid kêkac Israelnêŋ laumata siŋŋa 30,000 sa kêtiam. ² Dawid gêdi gawiŋ lau samob tonaj gêja malac Bal-Juda gebe êkôc Anôtônê poac ņakatapa, taŋ sêsam lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, taŋ gêŋgôn kerub ņaô naŋ, nê ņaê kêpi naŋ. ³ Êsêac tetoc Anôtônê poac ņakatapa kêkô kareta wakuc teŋ ņaô ma sêkôc sêsa aŋga Abinadabnê andu, taŋ kêkô gamêŋ ņabau naŋ, ma Abinadab latuagêc Usa agêc Ahio sêjam gôliŋ kareta tau. ⁴ Usa kêsêlêŋ gêwiŋ poac ņakatapa ma Ahio kêsêlêŋ gêmuŋ. ⁵ Dawid to lau Israel samob têtê wê toôliŋ walôgeŋ sêmuŋ Apômtau ma sêjam wê ma sêjac gêŋ wêŋa togam ma sekolon gegob ma sêjac dauc ma oŋ.

⁶ Gêdêŋ taŋ êsêac jasêô lasê Nakonnê sêka polom ņamala naŋ, bulimakao sêka selevel, tec Usa kêmêtôc lêma jakêpuc Anôtônê poac ņakatapa tôn. ⁷ Go Apômtau têtac ņandaŋ gêdêŋ Usa ma gêjac eŋ gebe kêmêtôc lêma gêdêŋ Apômtaunê poac ņakatapa. ⁸ Dawid têtac ņandaŋ kêtû Apômtau kêkac Usa su amboac tonajgeŋ, tec sêsam gamêŋ tau gebe Peres-Usa e mênšêdêŋ galoc. ⁹ Gêdêŋ bêc tonaj Dawid kêtêc Apômtau ma kêsôm gebe “Apômtaunê poac ņakatapa êndêŋ aê êmêŋ amboac ondoc.” ¹⁰ Tec Dawid gedec gebe Apômtaunê poac ņakatapa êna ênê malac, ma kêkôc katapa tau kêsô Obed-Edom aŋga malac Gat nê andu gêja. ¹¹ Amboac tonaj Apômtaunê poac ņakatapa kêkô Obed-Edom nê andu aŋga malac Gat kêtôm alôŋ têlêac. Ma Apômtau gêjam mec Obed-Edom to nê gôlôac samucgeŋ.

¹² Ma êsêac sêsôm ñawae gêdêñ kiñ Dawid ma sêsôm gebe “Apômtau gêjam mec Obed-Edom nê gôlôac to nê gêñ samob kêtü Anôtônê poac ñakatapaña”, tec Dawid gêja jakêkôc Anôtônê poac ñakatapa totêtac ñajamgeñ anğa Obed-Edom nê andu gêmêñ taunê malac. ¹³ Gêdêñ tañ lau sêbalañ katapa sa ma sêu enkainj sêsêlêñ kêtü dim 6 nañ, Dawid kêkêñ bulimakao kapoac teñ ma domba tonalêsi teñ kêtü da. ¹⁴ Ma Dawid kêtê wê to nê ñalêlôm samucgeñ gêmuj Apômtau. Eñ kêjandij obo dabuñgeñ. ¹⁵ Dawid to lau Israel samob sêkôc Apômtaunê poac ñakatapa sêmêñ ñalêñ amboac tonañ sêjam lasê to sêjac dauc kêtaj toöndugeñ.

¹⁶ Gêdêñ tañ Apômtaunê poac ñakatapa mêngêô lasê Dawidnê malac nañ, Saul latuo Mikal gêjam tuc kêsa katam sauj ma gêlic kiñ Dawid kêtê wê gêboañ-gêboañ gêmuj Apômtau, tec eñ kêpêc gêdô eñ gêc lêlômgeñ. ¹⁷ Sêkôc Apômtau nê poac ñakatapa mêngsêso becobo, tañ Dawid gê nañ, ma tetoc kakô ñamala. Ma Dawid kêkêñ daja to dawama gêdêñ Apômtau. ¹⁸ Kêkêñ daja to dawama tonañ su acgom, go gêjam mec lau gêjam Apômtau, lausij undambêña nêñ Anôtô lanô, ¹⁹ gocgo kêsôm ñabij ma sêjac sam polom teñ ma bôc ñagêdô teñ ma polom ñakana teñ gêdêñ lau Israel nêñ lauo to ñac kêtômgeñ. Su, go lau samob sec êlij-êlij sêmu sêja nêñ gamêñ kêtiam.

²⁰ Dawid gêmu gêja nê andu amboac tonañgeñ gebe ênam mec nê gôlôac. Go Saul latuo Mikal kapuc eñ tôn-tôn ma kêsôm gebe “Ocsalô tonec Israelnêñ kiñ kêwaka tau sa ñajamanô. Eñ kêsêlêñ toôli ñaômageñ gêmoa nê sakinwaganêñ sakinwagao ñalêlôm tomaja gêbacgeñ kêtôm ñac ñaôma teñ.” ²¹ Dawid gêjô Mikal awa gebe “Aê katê wê gebe jatoc Apômtau sa. Eñ kêjalij aê sa gajô aôm tamam ma gajô ênê gôlôac samob. Eñ kêkêñ aê katu ênê lau Israel nêñ kiñ. Aê oc jatê wê to jatoc Apômtau sa jamoa. ²² Ma aê oc jakônij tauc êlêlêc galocña e jalic tauc amboac geñ ñaôma. Mago ñapalêo, tañ aôm kôsôm bij kêpi êsêac nañ, oc tetoc aê sa.” ²³ Ma Saul latuo Mikal kêkôc ñapalê teñ atom e gêmac êndu.*

7

Anôtô kêmoatiñ poac gêdêñ Dawid

¹ Gêdêñ tañ Apômtau kêkêñ kiñnê ñacjo sêsô eñ ñalabu nañ, kiñ tau kêlêwanj tau gêngôñ nê andu. ² Ma kiñ kêsôm gêdêñ propete Natan gebe “Ôlic acgom, galoc aê gangôñ andu kaseda tonec, mago Anôtônê poac ñakatapa kêkô becobogej.” ³ Ma Natan kêsôm gêdêñ kiñ gebe “Ñajam, ôna ma ôngôm gêñ samob, tañ gêc nêñ ñalêlôm nañ, ñanô êsa gebe Apômtau gêwiñ aôm.”

⁴ Mago gêdêñ gêbêc tonañgeñ Apômtau gêsuj bij gêdêñ Natan ma kêsôm gebe ⁵ “Ôna ma ôsôm êndêñ ñoc sakinwaga Dawid gebe ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Aôm gobe ôkwê andu teñ êtu aê jañgôñña me. ⁶ Gêdêñ tañ aê gawê lau Israel anğa Aiguptu sêpi sêmêñ e mêngêdêñ galoc nañ, aê gangôñ andu teñ ñalêlôm atoanô. Aê gajac laoc gamêñgeñ ma gangôñ becobogej kêtü ñoc andu. ⁷ Amboac ondoc gêdêñ ñasawa samob, tañ gajac laoc kamatu gawij lau Israel nañ, aê kasôm bij teñ gêdêñ Israelnêñ gôlijwaga, tañ kajatu êsêac gebe sejop ñoc lau Israel nañ, nêñ teñ gebe Amac akwê andu kasedanja teñ êtu aêña atom, kasôm me masi.’ ⁸ Ma galoc aôm ôsôm êndêñ ñoc sakinwaga Dawid gebe Lausij undambêña nêñ Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm gojob domba gômoa gamêñ wale-wale, tec aê kakôc aôm su gebe ôtu ñoc lau Israel nêñ

* 6:23: Peres-Usa ñam “kêkac su”.

gōliņwaga. ⁹ Ma aē gamoa gawiņ aōm anġa gamēņ samob, taņ kōsēlēņ kōsa naņ, ma gasēņ nēm ņaċjo samob su gamuņ aōm ma gabe jakēņ aōmnēm ņaē ētu kapōēņ ētōm lau kapōēņ nomņa nēņ. ¹⁰ Ma aē jajaliņ gamēņ teņ sa ētu ņoc lau Israelņa ma oc jasē ēsēac sēsēp gebe ētu ēsēacnēņ gamēņ sēņgōņņa ma ņaċjo sēlēnsōņ ēsēac ētiām atom, ma lau ņaclai sec sēkōniņ ēsēac ētōm sēgōm gēdēņ gēmuņņa ētiām atom. ¹¹ Sēgōm gēdēņ taņ aē kakēņ gōliņwaga sējam gōliņ ņoc lau Israel naņ. Aē oc jakēņ nēm ņaċjo sēsō aōm ņalabu ma ņgōņ tomalō. Apōmtau gējac mata gēdēņ aōm gebe eņ tau oc ēmboa nēm gōlōac sa. ¹² Nēm tēm embe ēmbacnē ma ņnēc nēm bēc ōwiņ tamami, naņ oc jakēņ latōm, taņ mēņesa anġa aōm naņ, ējō aōm su, ma oc janac dabij ēnē gamēņ kiņņa. ¹³ Eņ oc ēkwē andu teņ ētu ņoc ņaēņa ma jakēņ ēnē lēpōņ kiņņa ēkō endēņ tōņgeņ. ¹⁴ Aē oc jatu eņ tama ma eņ ētu aē latuc. Eņ embe ēņgōm sec aē oc jamētōc eņ ētōm tama teņ kēmētōc latu. ¹⁵ Mago aē oc jakōc ņoc moasiņ su anġa ēnē ētōm kakōc su anġa Saul, taņ katu kiņ gēmuņ aōm naņ atom. ¹⁶ Tagēņ aōmnēm gōlōac to nēm gōliņ kiņņa ēmoa aē laiņōcnēmņa teņgeņ ma teņgeņ. Ma nēm lēpōņ kiņņa ēkō endēņ tōņgeņ.’” ¹⁷ Natan kēsōm biņ samob, taņ Anōtō geoc lasē gēdēņ eņ naņ gēdēņ Dawid.

Dawidnē mec danġeņa

¹⁸ Go kiņ Dawid kēsō lōmbec jagēņgōņ Apōmtau laiņōcnēmņa ma keteņ mec gebe “O Apōmtau Anōtō, aē asa ma ņoc gōlōac asa tec gōwē aē e mēņgēdēņ tonec. ¹⁹ Mago moasiņ tonai, aōm Apōmtau Anōtō, gōlic amboac kētōm su atom, tec kōsōm biņ, taņ oc mēņesa ētu ņamu naņ, kēpi nēm sakiņwaganē gōlōac gēwiņ. O Apōmtau Anōtō, aōm kōtōc gōlōac to gōlōac, taņ oġo mēņesa naņ gēdēņ aē. ²⁰ O Apōmtau Anōtō, aē oc jasōm asageņ ēwiņ. Aōm taōm kōjala nēm sakiņwaga. ²¹ Aōm gōgōm gēņsēga samob tonai ņai kētu biņ, taņ gōjac mata naņ, ma katu nēm ņalēlōm kēkac aōmņa gebe ōsōm gēņ tau lasē ēndēņ nēm sakiņwaga aē jajala. ²² O Apōmtau Anōtō, aōm ņac kapōēņanō ma teņ kētōm aōm gēmoa atom. Anōtō teņ gēmoa atom, aōm taōmgeņ, kētōm biņ samob, taņ aēac anō kēsō aēac taņeņsuņ naņ. ²³ Ma lau nomņa ondōc tētōm aōmnēm lau Israel, taņ anōtō teņ gējam ēsēac kēsi gebe tētu ēnē lau naņ, ma ēwaka taunē ņaē sa to ēņgōm gēņsēga to gēņtalō ētu ēsēacņa. Ma ētiņ lau to nēņ anōtōi jaba su ēmuņ nē lau. ²⁴ Mago aōm kōkēņ lau Israel tētu nēm lau geder tōņgeņ ma aōm, Apōmtau, kōtu ēsēacnēņ Anōtō.

²⁵ “O Apōmtau Anōtō, galoc ōkēņ biņ, taņ gōjac mata kēpi nēm sakiņwaga to nē gōlōac naņ, ētu tōņ endēņ tōņgeņ, ma ņgōm gēņ, taņ kōsōm naņ ņanō ēsa. ²⁶ Go aōmnēm ņaē oc ētu kapōēņ endēņ tōņgeņ ma sēsōm gebe ‘Lasiņ undambēņa nēņ Apōmtau katu Israel nēņ Anōtō.’ Ma nēm sakiņwaga Dawid nē gōlōac sēmoa aōm laiņōcnēmņageņ. ²⁷ Gebe aōm, lausiņ undambēņa nēņ Apōmtau, Israelnēņ Anōtō, ġoc biņ lasē gēdēņ nēm sakiņwaga ma kōsōm gebe ‘Aē oc jamboa nēm gōlōac sa’, tec nēm sakiņwaga aē tētac kēpa su e kateņ mec tonec gēdēņ aōm.

²⁸ “Ma galoc, o Apōmtau Anōtō, aōm taōmgeņ Anōtō ma nēm biņ kētu biņņanō. Aōm gōjac mata biņ ņajamanō tonec gēdēņ nēm sakiņwaga. ²⁹ Amboac tonai ņic ņajam ma ņnam mec nēm sakiņwaga nē gōlōac gebe sēmoa aōm laiņōcnēmņa endēņ tōņgeņ, gebe aōm Apōmtau Anōtō kōsōm biņ tau ma nēm mec ēpi nēm sakiņwaga nē gōlōac endēņ tōņgeņ.”

8:1-18 Dawid kēku lau-m ņagēdō, taņ semoa Israel ņamagē naņ, tulu ma kētu lau Israel samob nēņ kiņ.

9

Dawid kêmoasiñ Mepiboset

¹ Ma Dawid kêtù kênac gebe “Saulnê gôlôac nêñ teñ gêmoa gebe jamoasiñ eñ êtu Jonatanña me masi.” ² Saulnê gôlôac ñsakiñwaga teñ gêmoa, nê ñaê Siba. Êsêac sêmôêc eñ gêdêñ Dawid gêmêñ. Ma kiñ tau kêtù kênac eñ gebe “Aôm Siba me.” Ma eñ gêjô kiñ awa gebe “Nêm sakiñwaga tec gamoa.” ³ Ma kiñ kêsôm gebe “Saulnê gôlôac nêñ teñ gêmoa gebe jatôc Anôtônê moasiñ êndêñ eñ me masi.” Go Siba gêjô kiñ awa gebe “Jonatannê latu teñ tec gêmoa. Eñ akaiñ lulugeñ kêtù palê gêñgôn.” ⁴ Kiñ kêsôm gêdêñ eñ gebe “Eñ gêmoa ondoc.” Ma Siba gajô kiñ awa gebe “Eñ gêñgôn Amiel latu Makir nê andu ança malac Lodabar.” ⁵ Go kiñ Dawid kêsakiñ lau jasêkôc eñ ança Amiel latu Makir nê andu ança Lodabar sêmêñ. ⁶ Ma Saul latu Jonatan nê latu Mepiboset gêdêñ Dawid gêmêñ ma gêu tau jagêc eñ lañônem ma ketoc eñ sa. Ma Dawid kêsôm gebe “Mepiboset”. Ma eñ gêjô awa gebe “Aec, nêm sakiñwaga aê tec gamoa.” ⁷ Dawid kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôtêc taôm atom gebe aê gabe jamoasiñ aôm êtu tamam Jonatanña. Ma aê oc jakêñ dêbôm Saulnê nom samob enderñ aôm êtiam. Ma aôm oc ôniñ gêñ ança aêñoc tebo ñapañ.” ⁸ Ma Mepiboset kêpôn aduc ma kêsôm gebe “Nêm sakiñwaga aê asa tec gobe ônam jaom aê, tañ katôm kêam ñamatê teñ nañ.”

⁹ Go kiñ gêmôêc sakiñwaga Siba ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Saulnê gêñ samob to nê gôlôacnêñ gêñlênsêm samob aê kakêñ gêdêñ nêm ñatau latu. ¹⁰ Aôm to nêm latômi ma nêm sakiñwaga anam kôm êtu eñña ma akôc ñanô amêñ gebe nêm ñatau nê gôlôac têtap nêñ gêñ sêniñña sa, mago nêm ñatau latu Mepiboset oc êniñ gêñ ança aêñoc tebo ñapañ.” Siba latui 15 ma nê sakiñwaga 20 sêmoa. ¹¹ Go Siba kêsôm gêdêñ kiñ gebe “Nêm sakiñwaga oc êñgôm gêñ samob, tañ ñoc apômtau kiñ kêjatu nañ.” Amboac tonañ Mepiboset geñ gêñ ança Dawidnê tebo kêtôm kiñnê latui nêñ teñ. ¹² Mepiboset latu saun teñ gêmoa, ênê ñaê Mîka. Ma samob, tañ sêñgôn Sibanê andu nañ, têtù Mepibosetnê sakiñwaga. ¹³ Amboac tonañ Mepiboset gêñgôn Jerusalem gebe eñ geñ gêñ ança kiñnê tebo ñapañ. Ma eñ akaiñ lulugeñ kêtù palê.

10:1-19 Dawidnê siñwaga totorñ-totorñ sêku lau Amon to lau Suria tulu.

11

Dawid agêc Batseba

¹ Ockêsa kêdabiñ, kiñnêñ têm sênac siñña mênkêsa. Tec Dawid kêsakiñ Joab to nê sakiñwaga ma lau Israel samob jaseseñ lau Amon nêñ nom su ma sêgi malac Raba auc. Mago Dawid gacgeñ gêmoa Jerusalem.

² Ñakêtula teñ Dawid gadi ança nê mê ma kêsêlêñ gêmoa nê andu ñasalôm tapa-tapa ñaô. Gêdêñ tonañ Dawid gêlic awê teñ gêliñ bu. Ma awê tau ñajamanô. ³ Tec Dawid kêsakiñ lau gebe têtù kênac awê tonañ nê ñam. Ma ñac teñ gêwa sa gêdêñ eñ gebe “Eñ Eliam latuo Batseba, ñac Hetña Uria nê awê.” ⁴ Go Dawid kêsakiñ lau gebe sêkôc eñ sêmêñ. Tec sêkôc eñ dêdêñ Dawid sêja ma eñ gêc gêwiñ eñ. Gêdêñ tonañ awê tau gêliñ busenom su ma kêtù selec. Go gêmù gêja nê andu kêtiam. ⁵ Awê tau taê, tec kêsakiñ biñ ma kêsôm gêdêñ Dawid gebe “Aê taêc tec gamoa.”

⁶ Amboac tonañ Dawid kêsakiñ biñ gêdêñ Joab gebe “Ôsakiñ ñac Hetña Uria êndêñ aê êmêñ.” Ma Joab kêsakiñ eñ gêja. ⁷ Gêdêñ tañ Uria mênggêo lasê geden Dawid nañ, Dawid tau kêtù kênac eñ gebe “Joab gêgôm asageñ ma lau

samob sĕmoa ŋajam me masi. Ma siŋ ŋabiŋ amboac ondoc.”⁸ Su, go Dawid kĕsôm gĕdĕŋ Uria gebe “Ôna nĕm andu ma ôkwasiŋ amkainj.” Uria kĕsa aŋga kiŋnĕ andu gĕja, go kiŋ kĕsakiŋ moasiŋ teŋ kĕdaguc eŋ.⁹ Mago Uria gĕja nĕ andu atom. Eŋ gĕwiŋ nĕ ŋataunĕ sakiŋwaga ŋagĕdô gĕc bĕc gĕc kiŋnĕ andu ŋasacgĕdô.¹⁰ Êsĕac sĕjac miŋ biŋ tau gĕdĕŋ Dawid ma sĕsôm gebe “Uria gĕja nĕ andu atom.” Tec Dawid kĕtu kĕnac Uria gebe “Aôm kôsĕlĕŋ intĕna baliŋ. Kĕtu asageŋŋa gôja nĕm andu atom.”¹¹ Tagen Uria gĕjô Dawidnĕ biŋ gebe “Poac ŋakatapa ma lau Israel to Juda sĕŋgônj becobo ma ŋoc ŋatau Joab to ŋoc ŋataunĕ sakiŋwaga samob sĕsa jasĕc awĕgeŋ ma aĕ najaŋgônj ŋoc andu, janiŋ to janôm gĕŋ ma janĕc jawiŋ ŋoc awĕ me. Aĕ jatôc lemoc ma jasôm ĕtu tôŋ gebe aĕ oc jaŋgôm gĕŋ amboac tonaj atomanô.”¹² Go Dawid kĕsôm gĕdĕŋ Uria gebe “Amboac tonaj ômoa ocsalô tonec ĕwiŋ ma elenj oc jawi aôm siŋ ômu ôna.” Amboac tonaj Uria gĕmoa Jerusalem bĕc tonaj ma ŋagelenj gĕwiŋ.¹³ Dawid ketenj eŋ gebe ĕniŋ to ĕnôm gĕŋ ĕwiŋ eŋ ma gĕgôm e gĕŋ kĕjaŋiŋ eŋ. Mago gĕdĕŋ gĕbĕc eŋ gĕja nĕ andu atom, eŋ gĕc bĕc gĕc nĕ mĕ gĕwiŋ nĕ ŋataunĕ sakiŋwaga aŋga andu ŋasacgĕdô.

¹⁴ Gĕdĕŋ bĕbĕcgeŋ Dawid keto papia teŋ gĕdĕŋ Joab ma Uria kĕkôc papia tau gĕja.¹⁵ Ma eŋ keto biŋ tonec gĕc papia tau gebe “Ôkĕŋ Uria ĕkô siŋmata, go ataiŋ taôm su gebe ŋacjo sĕnac eŋ ĕndu.”¹⁶ Tec gĕdĕŋ taŋ Joab kĕgi malac tau auc naŋ, eŋ kĕkĕŋ Uria kĕkô ŋasawa, taŋ eŋ kĕjala gebe lau ŋactĕkwa ŋanô sĕkô naŋ.¹⁷ Ma lau malacŋa sĕsa jasĕjac siŋ gĕdĕŋ Joab. Gĕdĕŋ tonaj sĕjac Dawidnĕ sakiŋwaga ŋagĕdô ĕndu. Ma ŋac Hetŋa Uria gĕmac ĕndu amboac tonajgeŋ.¹⁸ Go Joab kĕsakiŋ biŋ ma gĕjac miŋ siŋ ŋabiŋ gĕdĕŋ Dawid.¹⁹ Ma eŋ gĕjac biŋsu ŋac jaenŋa gebe “ĕndĕŋ taŋ ônac miŋ biŋ siŋŋa ĕndĕŋ kiŋ su naŋ,²⁰ kiŋ embe tĕtac ŋandanj ĕsa ma ĕsôm ĕndĕŋ aôm gebe ‘Kĕtu asageŋŋa amac atu gasuc jaadabiŋ malac gebe anac siŋ. Amac ajala gebe sĕkô tunbôm ŋaô ma oc sĕpĕ amac nec atom me.’²¹ Asa gĕjac. Jerubaset latu Abimelek ĕndu. Awĕ teŋ kĕkôc poc sĕlĕsa polomŋa teŋ ma kĕkô tunbôm ŋaô, go kĕbaliŋ jakĕtuc eŋ ĕndu aŋga Tebes. Kĕtu asageŋŋa amac atu gasuc jaadabiŋ tunbôm amboac tonaj.’ Kiŋ embe ĕtu kĕnac biŋ amboac tonaj, go ôsôm ĕndĕŋ eŋ gebe ‘Nĕm sakiŋwaga ŋac Hetŋa Uria gĕmac ĕndu amboac tonajgeŋ.’ ”

²² Amboac tonaj ŋac jaenŋa jagĕjac miŋ biŋ samob, taŋ Joab kasakiŋ eŋ gebe ĕsôm naŋ, ĕndĕŋ Dawid.²³ ŋac jaenŋa kĕsôm gĕdĕŋ Dawid gebe “Lau tônĕ sĕlĕlĕc aĕac ma sĕsa aŋga malac sĕmĕŋ gebe sĕnac aĕac aŋga awĕŋa. Go aĕac ajac ĕsĕac ma alĕsuc ĕsĕac dĕdĕŋ malac ŋasacgĕdô sĕja.²⁴ Go lau talamŋa sĕkô tunbôm ŋaô ma sĕpĕ nĕm sakiŋwaga ŋagĕdô ĕndu. Nĕm sakiŋwaga ŋac Hetŋa Uria gĕmac ĕndu amboac tonajgeŋ.”²⁵ Go Dawid kĕsôm gĕdĕŋ ŋac jaenŋa gebe “Ônac Joab tĕtac tôŋ ŋa biŋ tonec gebe ‘Biŋ tonaj ĕkĕŋ wapac aôm ĕlĕlĕc su atom, gebe siŋ gesenj ŋac teŋ galoc ma teŋ oc ĕndĕŋ ŋasawa teŋ. Ônac siŋ ŋajaŋa ĕndĕŋ malac tau e ôku tulu su.’ ”

²⁶ Gĕdĕŋ taŋ Urianĕ awĕ gĕŋô ŋawae gebe nĕ akweŋ Uria gĕmac ĕndu naŋ, eŋ kĕtaŋ taŋiboa kĕtu nĕ akweŋŋa.²⁷ Gĕdĕŋ taŋ kĕkac abec su naŋ, Dawid kĕsakiŋ ŋac teŋ jakĕkôc Batseba gĕmĕŋ ĕnĕ andu ma gĕjam eŋ kĕtu nĕ awĕ ma awĕ tau kĕkôc ĕnĕ latu teŋ. Mago gĕŋ, taŋ Dawid gĕgôm naŋ, gĕjac Apômtau mataanô ŋajam atom.

¹ Ma Apômtau kêsakin propete Natan gêdêr Dawid gêja. Enj gêô lasê ma kêsôm gêdêr Dawid gebe “Nac luagêc sêmoa malac tenj. Tenj nac tolêlôm ma tenj nac njalêlôm sawa. ² Nac tolêlôm nê domba to bulimakao taêsam nasec. ³ Mago nac njalêlôm sawa nê gên masi, domba njalatu têna tagengenj, tanj enj gêjam ôli. Ma enj gêlôm nê gên e kêtû kapôêr gêwiñ enj to nê njalêlo to nac. Agêc senj to sênôm gaen kêsêp tagenj ma gêc bêc gêsac enj labum ma njatau gêlic enj kêtôm latuo tenj. ⁴ Bêc tenj naclej tenj mênjgêô lasê gêdêr nac tolêlôm. Ma nac tau gedec gebe êkôc taunê domba me bulimakao nêr tenj gebe êmansañ êtu naclej, tanj jagêô lasê gêdêr enj nanjja. Mago enj kêkôc nac njalêlôm sawa nê domba tagengenj su ma kêmasañ kêtû naclej, tanj gêmênj gêdêr enj nanjja.” ⁵ Go Dawid têtac nandanj njanô gêdêr nac tonanj ma kêsôm gêdêr Natan gebe “Aê jatôc lemoc êndêr Apômtau mata jali gebe nac, tanj gêgôm gên amboac tonanj nanj ênanja. ⁶ Ma enj oc êjô domba tonanj êtu dim aclê, gebe gêgôm gên amboac tonanj ma taê walô njacêc gêc enja atom.”

⁷ Natan kêsôm gêdêr Dawid gebe “Nac tau aôm taômogoc. Apômtau, lau Israel nêr Anôtô, kêsôm amboac tonec gebe ‘Aê gaenj oso aôm kôtû lau Israel nêr kinj ma gajam aôm sa anja Saul lêma. ⁸ Ma kakên nêm njataunê andu gêdêr aôm gôwê kainj ma ênê lauo toôngênj wacsênjgôn aôm labômm njaô to kakên gôlôac Israel to Juda dêdêr aôm. Ma embe tonanj êtôm atom nanjo jakên gên njagêdô wacênjac njaô. ⁹ Aôm lanôm gelo Apômtaunê binj ma gôgôm gên sec, tanj gêjac matocanô njajam atom nanj, kêtû asagenja. Aôm gôjac nac Hetja Uria na sinj êndu ma gôjam ênê awê kêtû nêm awê. Aôm gôjac enj na lau Amon nêr sinj êndu. ¹⁰ Amboac tonanj sinj tau oc êwê nêm wakuc sinj atomanô gebe lanôm gelo aê ma kôkôc nac Hetja Uria nê awê su gebe êtu aômnêm awê.’ ¹¹ Tec Apômtau kêsôm gebe ‘Ôlic acgom, aê oc jakalem gênwapac êpi aôm anja aôm taômnêm gôlôac nêr. Ma oc jakôc aômnêm lauo su ma jakên êndênj nêm nac wacbanj aôm ma enj oc ênêc êwiñ nêm lauo ênêc awêgenj êndênj oc êkôgenj. ¹² Gebe aôm gôgôm gênj tau kelecgenj, mago aê oc jangôm gên tonanj êndênj lau Israel samob sêlic êndênj ocsalô.’” ¹³ Go Dawid kêsôm gêdêr Natan gebe “Aê gagôm sec gêdêr Apômtau.” Natan gêjô Dawid awa gebe “Amboac tonanj Apômtau kêsuc nêm sec ôkwi, aôm oc ômac êndu atom. ¹⁴ Mago kôsu Apômtau susu na binj tonanj, tec nêm njalêlê, tanj têna êkôc enj nanj, oc êmac êndu.” ¹⁵ Go Natan gêmu gêja nê andu.

Dawidnê latu gêmac êndu

Ma Apômtau gêjac Dawidnê njalêlê, tanj Urianê awê kêkôc nanj, e gêmac gêgôm enj. ¹⁶ Amboac tonanj Dawid ketenj Apômtau kêtû njalêlêna ma gajam dabuj mo ma kasô nê balêm gaja jagêc nom kêtôm gêbêc samob. ¹⁷ Ma ana laumata sêkô sêwiñ enj sebe sêsuj enj sa, mago enj gedec ma genj gên gawinj êsêac atom amboac tonanjenj. ¹⁸ Gêdêr bêc kêtû 7na njalêlê tau gêmac andu. Ma Dawidnê sakinjwaga têtêc gebe sêsôm njalêlê gêmac endu njawae êndênj enj. Êsêac taenj gêjam gebe “Gêdêr tanj njalêlê gêmoa mata jaligenj nanj, aêac tasôm binj gêdêr enj, mago kêkên tanja aêac atom. Aêac tasôm njalêlê gêmac êndu su njawae lasê êndênj enj amboac ondoc. Oc moae enj êngôm tau palinj.” ¹⁹ Mago gêdêr tanj Dawid gêlic êsêac sêjac binj kesec-kesec gêdêr taunj nanj, enj kêjala gebe njalêlê gêmac êndu su ma kêtû kênac nê sakinjwaga gebe “Njalêlê gêmac êndu me.” Êsêac sêjô enj awa gebe “Aec, gêmac êndu.” ²⁰ Go Dawid gêdi sa anja nom ma gêlinj bu to genj oso ôli ma kêsô njakwê tenj. Go kêsô Apômtaunê lômbec jaketenj mec. Su, go gêmu gêja taunê andu ma ketenj gên taniñja. Tec sêkôc gên

dédêj enj jagenj. ²¹ Ma ênê sakinwaga sêsôm gédêj enj gebe “Gôgôm amboac tonanj ñam amboac ondoc. Ñapalê mata jali gêmoa ma gôjam dabuj mo to kôtanj ñanô kêtuj enj. Ma gédêj tanj ñapalê gêmac êndu su nanj, gôdi sa ma goenj gêj.” ²² Ma enj gêjô êsêac awenj gebe “Gédêj tanj ñapalê mata jali gêmoa nanj, aê gajam dabuj mo to katanj tanjiboa gebe taêc gêjam amboac tonec gebe ‘Asa kējala Apômtau, oc moae taê walô aê ma êkêj ñapalê êmoa mata jali.’” ²³ Galoc gêmac êndu su, tec janam dabuj mo êtu agenj. Oc jakôc enj êmu êmêj êtiam me. Aê oc jandêj enj jana, mago enj oc êmu êndêj aê êtiam atomanô.”

²⁴ Go Dawid gêjam malô nê awê Batseba ma kêsô jagêc gêwij enj. Ma enj kékôc ñapalê ñac tej ma gê ênê ñaê gebe Salomo. Ma Apômtau têtac gêwij enj ²⁵ ma kêsakinj propete Natan gebe ê ênê ñaê gebe Jedidia (ñam gebe Anôtô têtac gêwij) kêtuj Apômtauja.

12:26–14:20 Dawid kêkuj lau Amon nêj malacsêga tulu. Mago Dawidnê gôlôacnêj binj kélênsôj. Dawid latu Absalom gêjac lasi tēna tenja êndu kêtuj gêgôm sec gédêj Absalom lasio Tamarnja. Absalom gêc su jagêmoa gamêj Gesur jala tēlêac. Joab kékac Dawid gebe êkalem Absalom êmu êmêj.

14

Dawid agêc Absalom sê sêlêb tauj kêtiam

¹ Go kinj kêsôm gédêj Joab gebe “Gôlicgac, aê jakêj êwij nêj binj, tanj kotenj nanj. Naôkôc ñac wakuc Absalom êmu êmêj êtiam.” ² Ma Joab gêtu tau lanjôanô gédêj nom ma ketoc kinj sa to gêjam mec enj. Ma Joab kêsôm gebe “Ocsalô nêj sakinwaga aê kajala gebe ñoc ñatau kinj gêlic aê gajac mataanô ñajam ma kinj tau gêlôc kêtuj binj, tanj katej nanj.” ³ Amboac tonanj Joab gêdi gêja Gesur ma kékôc Absalom gêmu gêmêj Jerusalem kêtiam. ⁴ Ma kinj tau kêsôm gebe “Enj êngôj taunê andu ma êmoa tauja. Enj êmêj êkô aê lanjôcnêj atom.” Tec Absalom gêmoa nê tauja gêjgôj ênê andu ma jakêkô kinj lanjônêj atom.

⁵ Ñac lanjôêjam tej kêtôm Absalom gêmoa Israel ñalêlôm atom. Lanjôanô latu-latu ma ôli ñageo gêc atomanô. ⁶ Gédêj tanj jala gêjac pep nanj, enj kékapij nê môkêlauj gebe môkêlauj ñawapac kêsa. Ma kékêj môkêlauj kêpi dôj ma gêlic ñawapac kêtôm kinjê dôj kilo 2. ⁷ Ma Absalomnê latui tēlêac ma latuo tagenj, ñaê Tamar. Awê tonanj awê êjam ñanô.

⁸ Amboac tonanj Absalom gêmoa Jerusalem jala samuc luagêc ma kêsa kinj lanjônêj ñagec atomanô. ⁹ Go Absalom kêsakinj binj gédêj Joab gebe êmêj ma Absalom êsakinj enj êndêj kinj êna. Mago Joab gedec ma gêja atom. Ma enj kasakinj binj kêtiam kêtuj luagêcja, mago Joab gêja atom. ¹⁰ Tec enj kêsôm gédêj nê sakinwaga gebe “Alic acgom, Joabnê kôm gêc kêsi aêñoc kôm ma enj kêsê polom kékô tonanj. Ana ma akêj ja êniñ kôm tau.” Amboac tonanj Absalomnê sakinwaga sêkêj ja genj kôm tau. ¹¹ Go Joab gêdi gédêj Absalom nê andu gêja ma kêsôm gédêj enj gebe “Aôm nêj sakinwaga sêkêj ja genj aêñoc kôm kêtuj agenj.” ¹² Absalom gêjô Joab awa gebe “Gôlicgac me, aê kasakinj binj gédêj aôm gebe Ômôêj gebe jasakinj aôm ôndêj kinj ôna ma ôtu kênac enj gebe ‘Aê gamu gamêj anja Gesur kêtuj agenj. Aê gacgenj jamoa tônêmanj oc ñajam êlêlêc. Amboac tonanj ôlôc gebe najakô kinj lanjônêj ma embe jawê kainj binj tej, go enj ênac aê êndumanj.’” ¹³ Go Joab gédêj kinj gêja ma gêjac minj binj gédêj enj. Ma kinj gêmôêc Absalom. Amboac tonanj enj gédêj kinj tau gêja ma gewec lanjôanô kêsêp nom gêc kinj lanjônêj. Ma kinj kélêsoj Absalom alianô.

15

Absalom gëli tau sa gédêy Dawid

¹ Tonaj su, go Absalom gëjam ôli kareta to hos ma kékôc lau 50 gebe sêlêti sêmuñ ej. ² Kêtom têm samob Absalom gëdi gédêy bêbêcgeñ jakêkô intêna kêsi malac ñasacgêdôña. Ma elêmê ñac teñ embe êmêñ gebe êlic kiñ êtu êmêtôc ênê biñ ñasawaña, nanj Absalom oc êmôêc ej ma êtu kênac gebe “Aôm anja malac ondoc.” Ma ej embe êjô ej awa gebe “Nêm sakiñwaga aê anja Israelnêñ toñ teñ”, ³ go Absalom oc êsôm êndêñ ej gebe “Ôlic agcom, nêm biñ ñajam to gédêñ, mago kiñné ñac gebe êñô aômnêm biñña gêmoa atom.” ⁴ Ma Absalom kêsôm gêwiñ gebe “Oe, sêkêñ aê jatu ñacmêtôc anja gamêñ tonecman, go lau samob, tañ nêñ biñ ênêc nanj, dêndêñ aê sêmêñ ma jamêtôc nêñ biñ naêndêñgeñ.” ⁵ Ma ñac teñ embe êndambij gebe êpôñ aduc êndêñ ej, go Absalom êmêtôc lêma ma êkam ej sa to êlêsoñ ej alianô. ⁶ Absalom gêgôm amboac tonaj gédêñ lau Israel samob, tañ sêmêñ gebe kiñ êmêtôc êsêacnêñ biñ nanj, ma gëjam lau Israel nêñ ñalêlôm ôkwi gédêñ ej tau.

⁷ Jala aclê gëjaña, go Absalom kêsôm gédêñ kiñ gebe “Aê jateñ aôm gebe ôlôc gebe jana Hebron ma janğôm biñ, tañ gajac mata gédêñ Apômtau nanj, ñanô êsa. ⁸ Gédêñ tañ ganğôñ Gesur Aram nanj, nêm sakiñwaga gëjac mata biñ ma kasôm gebe ‘Embe Apômtau êkêñ aê jamu jana Jerusalem biññanôgeñ, go janam sakiñ ej anja Hebron.’” ⁹ Ma kiñ tau kêsôm gédêñ ej gebe “Ôna tobiñmalôgeñ.” Amboac tonaj Absalom gëdi ma gëja Hebron. ¹⁰ Mago Absalom kêsakiñ lau jaenña kelecgeñ kêtôm Israelnêñ gôlôacmôkê samob sêja ma sêsôm gebe “Amac embe anjô dauc êtañ, go anam lasê to asôm gebe ‘Absalom kêtû kiñ anja Hebron.’” ¹¹ Absalom keteñ lau 200 anja Jerusalem gebe têtû ñacleñ ej, tec sêsêlêñ sêwiñ ej. Êsêac sêjam kauc biñ samob tonaj ñai ma sêwiñ ej tonêñ ñalêlôm sawa biññageñ sêja. ¹² Gédêñ tañ Absalom kékêñ da gêmoa nanj, ej kêsakiñ biñ gëja malac Gilo gebe Dawidnê ñac gêwa biñ sanja Ahitopel êndêñ ej êmêñ. Ma biñ sêli tañ sanja kêtû kapôêñ ma lau totonj-totonj sêwiñ Absalom.

Dawid gëwi Jerusalem siñ

¹³ Ma ñac jaenña teñ mênğêô lasê gédêñ Dawid ma kêsôm gebe “Lau Israel nêñ ñalêlôm gëjam tau ôkwi jakêsap Absalom tôn.” ¹⁴ Go Dawid kêsôm gédêñ nê sakiñwaga samob, tañ sêmoa sêwiñ ej anja Jerusalem nanj, gebe “Ajôc, taêc. Embe taêc atom, oc tawê Absalom sa atom. Anğôm ñagaô. Embe masi, oc Absalom mênğêô lasê tonec seben ma êkônij aêac to ênac lau malacm tau ña siñ êndû.” ¹⁵ Ma kiñné sakiñwaga sêjô ej awa gebe “O ma ñatau kiñ, nêm sakiñwaga aêac, tec anğôm nêm biñ ñanô êsa.” ¹⁶ Amboac tonaj kiñ gëdi gëja ma nê gôlôac sêwiñ ej. Ma kiñ gëwi nê lauo 10 siñ gacgeñ sêmoa gebe sejoj andu. ¹⁷ Ma kiñ gëdi gaja ma lau samob tédaguc ej ma anja andu ñamuña êsêac sêka tônj sêkô sêlêwanj tañ. ¹⁸ Go nê sakiñwaga samob sêôc lêlêc ej sêja. Ma siñwaga Keret to Peletña, tañ sejoj ej ñapanj nanj, to lau Git 600, tañ tédaguc ej anja Gat nanj, jasêôc lêlêc kiñ.

¹⁹ Go kiñ tau kêsôm gédêñ ñac Gitña Itai gebe “Aôm gobe ôwiñ aêac êtu asageñña. Ômu ôna ma ômoa ôwiñ kiñ wakuc gebe aôm ñacjaba ma têtij aôm su anja nêm malacmôkê mênğôñgônj gamêñ jaba. ²⁰ Nôgeñ tec gômôêñ ma ocsalô tonec oc jakac aôm gebe ônac laoc gamêñ ôwiñ aêac me. Aê jana, tageñ gajam kauc jana ondoc. Ôkac taôm ôkwi to nêm lasitêwaigeñ amu ana. Apômtau têtac

gêwiñ aôm ma êmoa êwiñ aôm ñañeñgeñ.” ²¹ Go Itai gêjô kiñ awa ma kêsôm gebe “O ñoc kiñ, aê jasôm êtu tôn jakô Apômtau mata jali lañônêm ña gebe gamên, tañ aôm ôna nañ, aê jawiñ ma embe jamac êndu oc jamac êndu.” ²² Tec kiñ kêsôm gêdên Itai gebe “Amboac tonañ ôsêlên ômuñ aê.” Tec ñac Gitña Itai to nê lau samob ma nêñ gôlôac saun samob, tañ sêmoa sêwiñ eñ nañ, sêsêlên sêmuñ Dawid sêja. ²³ Ma gêdên tañ lau samob sêoc lêlêc Dawid sêja nañ, lau samob têtãñ ñanô ma kiñ gelom bu Kidron ma lau samob sêmuñ eñ sepeñ gamên sawageñ sêja.

²⁴ Ma Abiatar agêc Sadok sêwiñ lau Lewit samob, tañ sêbalañ Anôtônê poac ñakatapa nañ, sêo lasê amboac tonañ. Ma êsêac tetoc Anôtônê poac ñakatapa kêkô e lau samob anğa malac sêsa sêmêñ. ²⁵ Go kiñ tau kêsôm gêdên Sadok gebe “Ôkôc Anôtônê poac ñakatapa êmu êsô malac kapôêñ êna êtiã. Embe Apômtau êlic aê ênac mataanô ñajam, go êkêñ aê jamu jamên ma jalic katapa tau to ênê gamên êtiã. ²⁶ Mago embe êsôm gebe ‘Aê matocanô galic aôm ñajam atom’, go êngôm aê êtôm eñ taê ênam. Aê tec gamoa.” ²⁷ Go kiñ kêsôm biñ teñ gêdên daburwaga Sadok gêwiñ gebe “Ôlic acgom, ômu ôna malac tobiñmalôgeñ, amagêc Abiatar awiñ nêñ latômiagêc, nêñ latôm Ahimas agêc Abiatar latu Jonatan. ²⁸ Ôlic acgom, aê oc jansaê anğa buselen, tañ gêc gamên sawa nañ, e jatap ñawae teñ sa anğa amacnêm.” ²⁹ Amboac tonañ Sadok agêc Abiatar sêbalañ Anôtônê poac ñakatapa sêmu sêja Jerusalem ma gacgeñ sêmoa tonañ.

³⁰ Mago Dawid jakêpi lôc Katêkwi totañiboageñ. Eñ kêsêlên ña atapa ñaômageñ to gêsãñ lañôanô auc. Ma lau samob, tañ sêwiñ eñ nañ, sêsãñ lañôñanô auc ma sêsêlên sêpi sêja totañiboageñ amboac tonanğeñ. ³¹ Ma ñawae gêdên Dawid gebe “Ahitopel gêwiñ lau sêli tauñ saña gêmoa gêwiñ Absalom.” Go Dawid gêmôêc gebe “O Apômtau, aê jaterñ aôm, ônam Ahitopelnê biñ ôkwi êtu biñ meloc.”

³² Gêdên tañ Dawid gêo lasê gamên, tañ sêjam sakiñ Anôtô sêmoa anğa lôc ñatêpôe nañ, nê ñac Ark Husai gêdac eñ. Eñ kêkac nê ñakwê gêngic ma nom gi eñ môkêapac. ³³ Ma Dawid kêsôm gêdên eñ gebe “Aôm embe ôwiñ aê oc ônam aê sa êtôm atom. ³⁴ Mago aôm embe ôna malac ma ôsôm êndên Absalom gebe ‘O kiñ, aê gabe jatu nêñ sakiñwaga amboac gêmunğeñ katu tamamnê.’ Embe ôngôm amboac tonañ, go ônam aê sa ma onseñ Ahitopelnê biñ su. ³⁵ Daburwaga Sadok agêc Abiatar sêmoa sêwiñ aôm. Amboac tonañ biñ samob, tañ ôñô anğa kiñnê andu nañ, ôndôn êndên daburwaga Sadok agêc Abiatar. ³⁶ Êsêagêcnên latunğagêc Sadok latu Ahimas agêc Abiatar latu Jonatan sêmoa sêwiñ êsêagêc ma aôm ôsakiñ êsêagêc tobiñ samob, tañ aôm ôñô nañ, dêndên aê sêmêñ.” ³⁷ Tec gêdên têm, tañ Absalom jakêsô Jerusalem nañ, Dawidnê ñac Husai jagêo lasê amboac tonanğeñ.

16

Dawid agêc Siba

¹ Gêdên tañ Dawid jakêlêlêc lôctêpôe ñagec su nañ, Mepibosetnê sakiñwaga Siba kêpuc eñ tôn-tôn todonki luagêc ma waba. Polom 200 ma wain kwalim 100 ma kañanô 100 ma bôc ñaôlic towain teñ gêsac donki ñaô. ² Ma kiñ kêtû kênac Siba gebe “Gên tonañ ñam amboac ondoc.” Go Siba gêjô eñ awa gebe “Donki sênãñ kiñnê gôlôac sa gebe sêngôn ñaô. Ma lau wakuc sêniñ polom to kañanô ma êsêac, tañ tekweñ gêbac anğa gamên sawa nañ, sênôm wain.” ³ Go

kiñ kêtü kênac gebe “Ma nê m n̄ataunê latu gêmoa ondoc.” Tec Siba gêjô kiñ awa gebe “Enj gêngôn Jerusalem gebe enj kêsôm gebe ‘Ocsalô tonec gôlôac Israel oc sêkên tamocnê gamên kiñna êmu êndên aê.’”⁴ Tec kiñ kêsôm gêdên Siba gebe “Amboac tonan gên samob, tanj kêtü Mepibosetnê nan, êtu aômnmê.” Ma Siba kêsôm gebe “Noc n̄atau kiñ, aê jasô aôm n̄alabu, matamanô êlic aê n̄ajammanj.”

Dawid agêc Simei

⁵ Gêdên tanj kiñ Dawid mêngêô lasê malac Bahurim nan, nac tenj anja Saulnê gôlôac, Gera latu Simei kêsâ anja tonan gêmên gebe êpuc enj tôn-tôn. Enj kêsêlên tonê n̄alêlôm secgenj gêmoa ma kêpuc boa Dawid gêmoa intêna.
⁶ Dawidnê lau samob to sinjêlêc sêgi enj auc, mago Simei kêtuc Dawid to nê sakinwaga n̄a poc.
⁷ Ma Simei kêpuc boa enj ma gêmôêc gebe “Ôna n̄a, ôna n̄a, dec kêsap aôm lêmam tôn, aôm nac alôb-alôb.”
⁸ Aôm kôjanjo Saulnê gôlinj kiñna su ma kôkêc Saulnê gôlôac nêj dec taêsam sinj. Tec Apômtau kêkên n̄agêjô kêpi aôm ma kêkên nê m gamên kiñna kêsêp latôm Absalom lêma. Kec, n̄agêjô kêtap aôm, tanj lêmam sinjdec nan sa sugac.”
⁹ Go Seruia latu Abisai kêsôm gêdên kiñ gebe “Kêam n̄amatê tonan oc êpuc boa êôc n̄atau kiñ êtu agen n̄a. Ôsôm ma najandim enj gêsutêkwa êngic.”
¹⁰ Mago kiñ gêjô enj awa gebe “Seruia latui amac, aêacnêj asagenj n̄agêdô gêdên tanj. Enj embe êpuc boa aê gebe Apômtau kêsôm gêdên enj gebe ‘Ôpuc boa Dawid,’ go asa êtôm gebe êsôm gebe ‘Gôgôm tonan kêtü asagen n̄a.’”
¹¹ Ma Dawid kêsôm gêdên Abisai to nê sakinwaga samob gebe “Alicgac me, aê tauc latuc kêkic noc binj ma nac Benjamin n̄a tonan oc êngôm atom me. Andec enj êpuc boa aêmanj gebe Apômtau kêtatu enj.
¹² Oc moae Apômtau êlic aênoc gênwapac ma êkên moasinj êjô binj kêpuc boa ocsalô tonec n̄a su.”
¹³ Amboac tonan Dawid to nê lau sêsêlên sêmoa intêna ma Simei kêsêlên gêwinj gêmoa lôcdenanj, tanj kêkanônj kiñ nan, ma kêpuc boa enj to kêtuc enj n̄a poc ma kêpalip kekop kêpi gêgôm gedenj têngenj gêja.
¹⁴ Ma kiñ tau to lau samob, tanj sêwinj enj nan, sêô lasê Jordan totekwenj gêbacgenj ma anja tonan enj kêlêwanj tau.

Absalom gêmoa Jerusalem

¹⁵ Absalom to lau Israelnêj n̄acwaga samob sêô lasê Jerusalem ma Ahitopel gêmoa gêwinj enj.
¹⁶ Ma gêdên tanj Dawidnê nac Ark Husai jagêô lasê gêdên Absalom nan, enj awa gêôc Absalom gebe “Kiñ êmoa tenjenj, kiñ êmoa tenjenj.”
¹⁷ Ma Absalom kêsôm gêdên Husai gebe “Aôm têtac gêwinj nê m nac amboac tonan me. Kêtü asagen n̄a aôm gôwinj nê m nac gôja atom.”
¹⁸ Ma Husai kêsôm gêdên Absalom gebe “Masi, aê jatu nac, tanj Apômtau to lau tonec ma nacwaga Israel pebenj sêjalinj enj sa nan, nê gên ma aê jamoa jawinj enjenj.
¹⁹ Ma tenj êwinj, aê janam sakinj asa. Oc janam sakinj noc n̄atau latu atom me. Janam sakinj aôm êtôm gajam sakinj tamam.”

²⁰ Go Absalom kêsôm gêdên Ahitopel gebe “Ôwa sa acgom, galoc aêac dangôm asagenj.”
²¹ Ahitopel gêjô Absalom awa gebe “Aôm ôsô ôndên tamamnê awênê anaio, tanj gêwi êsêac sinj gebe sejop andu tau nan ôna. Go Israel samucgenj sênô n̄awae gebe kôkên taôm kôtu tamamnê nacjo, go samob, tanj sêsap aôm tôn nan, tekwenj saki êsa.”
²² Amboac tonan êsêac sê becobo tenj kêtü Absalom n̄a kêkô andu n̄asalôm tapa-tapa n̄aô. Ma Absalom kêsô gêdên tamanê awênê anaio ma Israel samob sêlic.
²³ Gêdên n̄asawa tonan Ahitopel embe êwa binj tenj sa, nanj tetoc binj tau sa ma sêlic amboac anja Anôtô taunê. Dawid agêc Absalom lulugenj tetoc Ahitopel nê binj sa kêtôm tonan.

17

Husai gesen AhitopelnĚ bij

¹ Go Ahitopel kĚsĚm gĚdĚn Absalom gebe “TajalinĚ lau 12,000 sa ma aĚ jandi ma jandanġuc Dawid ěndĚn ěmbac tonec. ² AĚ oc jandac enĚ ěndĚn taŋ enĚ tĚkwa ěmbac ma tĚtac ŋatutuc ma jatakĚ enĚ to lau samob, taŋ sĚwiŋ enĚ naŋ sĚc sĚna. AĚ oc janac kiŋ taugenĚ ³ ma jakĚc lau samob sĚmu dĚdĚn aĚm sĚmĚnĚ amboac awĚ tenĚ gĚmu gĚdĚn nĚ akwenĚ gĚmĚnĚ. AĚm gobe ťnac ŋac tagenġenĚ ma lau samob sĚmoa tobijnġalĚgenĚ.” ⁴ Ma biŋ tau kĚmoasiŋ Absalom to Israel nĚn launġanĚ samob.

⁵ Go Absalom kĚsĚm gebe “AmĚěc ŋac Ark Husai amboac tonanġenĚ ma taŋĚ biŋ, taŋ enĚ taĚ gĚjam naŋ.” ⁶ Ma gĚdĚn taŋ Husai mĚngĚĚ lasĚ gĚdĚn Absalom naŋ, Absalom kĚsĚm gĚdĚn enĚ gebe “Ahitopel kĚsĚm amboac tonanĚ. AĚac danġĚm ětĚm enĚ kĚsĚm me masi. Embe masi, go ťwa biŋ tau sa.” ⁷ Go Husai kĚsĚm gĚdĚn Absalom gebe “Biŋ taŋ Ahitopel kĚsĚm gĚdĚn aĚm gebe danġĚmġa naŋ, ŋajam atom.” ⁸ Ma Husai kĚsĚm gĚwiŋ gebe “AĚm kĚjala gebe tamam to ŋacwaga, taŋ sĚwiŋ enĚ naŋ, lau ŋactĚkwa ma ěsĚac tĚnac ŋandanĚ sec amboac bĚclai tĚna tenĚ, taŋ gĚmoa saleŋ ma sĚjanġo ŋalatu su anġa ěnĚ naŋ. Ma biŋ tenĚ AĚm tamam enĚ siŋsĚlĚc lanġwa ma kĚjala siŋ ŋaġolinĚ. EnĚ oc ěkĚnĚ nĚ lau sĚlĚwanĚ taunĚ ěndĚn ěmbĚc atom. ⁹ TaĚm ěnam, Dawid galocġenĚ oc kĚsiŋ tau ťkwi anġa pocġĚsurĚ me gamĚnĚ tenĚ. Ma embe siŋ ěsa ma sĚnac nĚm lau ŋagĚdĚ ěndu, go lau taŋ sĚŋĚ ŋawae naŋ, oc sĚsĚm gebe ‘Lau taĚsam taŋ tĚdaguc Absalom naŋ sĚjanġa.’ ¹⁰ Go ŋac tĚtac kĚpa sunġa, taŋ nĚ ŋalĚlĚm amboac lewe nĚ naŋ, oc ětu palĚ ma ětĚc tau ŋanĚgenĚ. Gebe Israel samucġenĚ sĚjala gebe aĚm tamam enĚ ŋac siŋsĚlĚc to ěsĚac, taŋ sĚwiŋ enĚ naŋ, lau tonġaclaiġenĚ. ¹¹ Mago biŋ taŋ aĚ taĚ gajam gebe danġĚm naŋ, tonec gebe Israel samucġenĚ anġa Dan e ěndĚn Berseba sĚkac taunĚ sa sĚpi tagenĚ dĚndĚn aĚm. ěsĚac lau taĚsam ŋanĚ lasĚ amboac ganġac gwĚcġa ma aĚm taĚmġenĚ ťwĚ ěsĚac sĚnac siŋ. ¹² AĚac embe tatap Dawid sa anġa nĚ ŋasawa tenĚ, go aĚac takĚm enĚ auc amboac maninĚ kĚsĚlĚ kĚsĚp nom ma enĚ tonĚ lau, taŋ sĚmoa sĚwiŋ enĚ naŋ, nĚn tenĚ oc ěwĚ sa atom. ¹³ EnĚ embe ětaiŋ tau su naĚlamu malac totunġĚm tenĚ, go Israel samucġenĚ sĚkĚc lĚpoa sĚna malac tonanĚ ma sĚ malac tau ěsĚp gaboanĚ to senseŋ su ěnanġa e tĚtap ŋapoc tagenġenĚ sa ětiam atom.” ¹⁴ Ma Absalom to IsraelnĚnĚ ŋacwaga samob sĚsĚm gebe “Ŋac Ark Husai nĚ biŋ ŋajam kĚlĚlĚc AhitopelnĚ su.” ApĚmtau gebe enseŋ Absalom su, tec kĚkĚnĚ ěsĚac sĚwi AhitopelnĚ biŋ ŋajam siŋ gĚcġa.

¹⁵ Go Husai gĚjac miŋ biŋ, taŋ Ahitopel kĚsĚm gĚdĚn Absalom to lau IsraelnĚnĚ kasĚga ma biŋ, taŋ enĚ tau kasĚm gĚdĚn ěsĚac naŋ, gedĚn dabunġwagaagĚc Sadok agĚc Abiatar. ¹⁶ Ma kĚsĚm biŋ tonec gĚwiŋ gebe “AsakinĚ biŋ ŋagaĚgenĚ ěna ma asĚm endenĚ Dawid gebe ěmoa buselenĚ gamĚnĚ sawanġa ěndĚn ěmbĚc atom. Selom bu sĚna ŋamakenĚ gebe gĚŋwapac ětap kiŋ to lau samob, taŋ semoa sĚwiŋ enĚ naŋ sa atom.”

¹⁷ Jonatan agĚc Ahimas sĚsaĚ sĚmoa bumata Enroġel. Sakinġwagao tenĚ gĚja ma kĚsĚm biŋ gĚdĚn ěsĚagĚc gebe ěsĚagĚc nasĚsĚm ŋawae ěndĚn kiŋ Dawid. ěsĚagĚc taunĚ tĚtĚm gebe sĚsa malac tau sĚna e lau sĚlic ěsĚagĚc nec atom. ¹⁸ Mago ŋapalĚ tenĚ gĚlic ěsĚagĚc, tec jagĚjac miŋ gĚdĚn Absalom. Amboac tonanĚ agĚc sĚwi gamĚnĚ tonanĚ siŋ ŋagaĚgenĚ ma jasĚĚ lasĚ ŋac tenĚ anġa malac Bahurim nĚ andu. ěnĚ sĚ bunġa tenĚ gĚc nĚ malaclunĚ, tec ěsĚagĚc sĚsĚp sĚ tau ŋalĚlĚm sĚja. ¹⁹ Ma ŋac tau nĚ awĚ jakĚgadĚ sĚ awa auc ma kĚta mopolom ŋanĚ

gêsac gadê ñaô e gêj teŋ gêc awê atom. ²⁰ Gêdêj taŋ Absalom nê sakinwaga jasêô lasê dêdêj awê tau aŋga andu tonan nan, êsêac têtû kênac gebe “Ahimas agêc Jonatan semoa ondoc.” Awê tau gêjô êsêac awenj gebe “Êsêagêc selom bu sêja.” Ma êsêac sesom elêmê, mago têtap êsêagêc sa atom. Tec sêmu sêja Jerusalem kêtiam.

²¹ Sêc sêja su acgom, go êsêagêc sêpi aŋga sê sêmêj kêtiam ma sêja sêkêj ñawae gêdêj kin Dawid tau. Êsêagêc sêsôm gêdêj Dawid gebe “Ôndi ma sebenj olom bu ñamaken ôna.” Go sêjac miŋ biŋ, taŋ Ahitopel kêsôm kêtû enja nan. ²² Tec Dawid to lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ enj nan, dêdi selom bu Jordan su sêwi nêj ñac teŋ siŋ gêmoa ñamakenj ônêja atom.

²³ Ahitopel gêlic gebe sêgôm ênê biŋ samob ñanô kêsa atom, tec kêmasan nê doŋki ma gêc gêja taunê malacmôkê. Enj kêmasan nê biŋ to gêj samob gêbacnê ma jagêbic tau êndu ma sêsuj enj aŋga tamanê sêô.

Dawid gêmoa malac Mahanaim

²⁴ Go Dawid jagêô lasê Mahanaim ma Absalom to lau Israel nêj ñacwaga samob selom bu Jordan sêja. ²⁵ Absalom kêkêj Amasa kêtû siŋwaganêj ñamata gêjô Joab su. Amasa tonan enj ñac Ismael Itra latu. Itra tau gêjam Nahas latuo Abigail. Enj Joab têna Seruia lasio. ²⁶ Absalom to lau Israel sê nêj becobo sêmoa gamêj Gilead.

²⁷ Gêdêj taŋ Dawid gêô lasê Mahanaim nan, Nahas latu Sobi aŋga Amon nêj malac Raba agêc Amiel latu Makir aŋga Lodebar ma ñac Gileadja Barsilai aŋga Rogelim, ²⁸ sêkôc mê to laclu ma ku to mopolom tokainj-tokainj ma polom sigob to gabab ma gêjgaga ñagêdô. ²⁹ Êsêac sêkôc lêp to ñalêsi ma su gêjac anô sêmêj gebe Dawid to lau siŋja, taŋ sêmoa sêwiŋ enj nan sêniŋ. Êsêac sêsôm gebe “Lau sêmoa gamêj sawa e mo to bu gêjô êsêac ma tekweŋ gêbac.”

18

Absalom gêmac êndu

¹ Go Dawid gêjac nê lau, taŋ sêmoa sêwiŋ enj nan, kêsi ma kêkêj êsêacnêj laumata siŋja ñagêdô sêjam gôliŋ lau 1,000 ma ñagêdô sêjam gôliŋ lau 100. ² Go Dawid gêwa lau siŋja kêkôc gêja toŋ têlêac. Toŋ ñamatana Joab gêjam gôliŋ. Toŋ teŋ Seruia latu Joab lasi Abisai gêjam gôliŋ. Ma toŋ teŋ ñac Gitja Itai gêjam gôliŋ. Ma kin kêsôm gêdêj lau gebe “Aê tauc oc jawiŋ amac amboac tonanjenj.” ³ Mago êsêac sêsôm gebe “Aôm ôwiŋ aêac atom. Aêac embe aêc ñacjo su oc lau taêj ênam biŋ taêsam atom. Embe aêacma ñamakenj sêmac êndu oc lau taêj ênam biŋ taêsam atom amboac tonanjenj. Mago aôm tec kôlêlêc ma lau 10,000 su. Amboac tonan aôm embe ômoa malac ma ôpuc aêac toŋ oc ñajam êlêlêc.” ⁴ Tec kin kêsôm gêdêj êsêac gebe “Gêj taŋ amac alic ñajam nan, aê gabe jasô ñalabu.” Amboac tonan kin kêkô kêsi malac ñasacgêdô ma siŋwaga samob sêsêlêj sêsa sêja totoŋ-totoŋ. Toŋ ñagêdô ñalau têtôm 100 ma toŋ ñagêdô ñalau têtôm 1,000. ⁵ Ma kin kêtatu Joab agêc Abisai ma Itai gebe “Aŋgôm ñac wakuc Absalom saic-saicgenj atom êtu aêja.” Ma lau samob sêjô jatû tonan, taŋ kin kêkêj gêdêj êsêac laumata siŋja samob kêtû Absalomja nan.

⁶ Amboac tonan Dawidnê siŋwaga sêsa awê gebe nasêndac lau Israel. Ma sêjac siŋ tau kêsa aŋga salenj Epraimja. ⁷ Ma Dawid nê siŋwaga sêku Israel tulu aŋga tonan. Sêjac siŋ kapôêjanô gêdêj bêc tonan. Lau 20,000 sêmac êndu. ⁸ Siŋ

tonaŋ gelom gĕjam gamĕŋ tonaŋ auc ma gĕdĕŋ bĕc tonaŋ salen kĕdaŋgŏŋ lau taĕsam kĕlĕlĕc lau, taŋ sin geŋeŋ naŋ su.

⁹ Ma Absalom kĕtap Dawidnĕ sakinwaga sa. Absalom gĕŋgŏŋ nĕ donki ŋaŏ ma donki tau jagĕboan kĕsŏ kamem kapŏĕŋ ŋalaka ŋalĕlŏm gĕja. Ma Absalom nĕ mŏkĕlauŋ gĕjac kĕsŏ ŋalaka ma eŋ gacgeŋ geŋ kalen ma donki tau, taŋ Absalom gĕŋgŏŋ ŋaŏ naŋ, gĕboan su gĕc gĕja. ¹⁰ Ŋac teŋ gĕlic gĕŋ tau ma kĕsŏm gĕdĕŋ Joab gebe “Ōlic acgom, aĕ galic Absalom geŋ kalen kamem ŋalaka.” ¹¹ Joab kĕsŏm gĕdĕŋ ŋac, taŋ kĕsŏm biŋ tau naŋ gebe “Aŏm gŏlic eŋ me. Kĕtu asageŋŋa gŏjac eŋ kĕsĕp nom gĕmĕŋ atom. Aĕ oc jakĕŋ silber 10 ĕndĕŋ aŏm ma ŏmbiŋkap teŋ ĕwiŋ.” ¹² Mago ŋac tau kĕsŏm gĕdĕŋ Joab gebe “Aĕ embe jatap silber 1.000 sa ĕsĕp aĕ lemoc, mago oc jakĕŋ lemoc ĕpi kiŋ latu atom. Gebe aĕac aŋŏ kiŋ gĕjac biŋsu amagĕc Abisai ma Itai gebe ‘Aŋgŏm ŋac wakuc Absalom saic-saicgeŋ atom ĕtu aĕŋa.’” ¹³ Ma aĕ embe jaŋgŏm gĕŋ teŋ kelecgeŋ ĕndĕŋ eŋ katu oc ĕsiŋ tau ĕndĕŋ kiŋ atom ma aŏm taŏm oc ŏnam aĕ kĕsi atom.” ¹⁴ Joab kĕsŏm gebe” Aĕ gabe jajaiŋ tĕm jawiŋ aŏm atom.” Go eŋ kĕkŏc kĕm tĕlĕac jagĕguŋ Absalom kĕsŏ bŏdagi gĕdĕŋ taŋ eŋ mata jaligeŋ geŋ kalen kamem ŋalaka naŋ. ¹⁵ Ma lau matac 10, taŋ sĕŏc Joabnĕ laukasap naŋ, sĕgi Absalom auc ma sĕjac eŋ ĕndu.

¹⁶ Go Joab gĕjac dauc kĕtaŋ ma lau sinŋa, taŋ sĕjanda Israel naŋ, sĕwi sin ma sĕmu sĕmĕŋ gebe Joab kĕkŏ ĕsĕac auc. ¹⁷ Ma ĕsĕac sĕkŏc Absalomnĕ ŋawĕlĕlaŋ ma sĕbaliŋ kĕsĕp sĕ kapŏĕŋ teŋ aŋga salen ma sĕboa poc toŋ kapŏĕŋ teŋ sa kĕkŏ sĕ tau ŋaŏ. Ma lau Israel samob sĕc sĕja nĕŋ andu gĕdĕŋ-gĕdĕŋgeŋ.

¹⁸ Gĕdĕŋ taŋ Absalom gĕmoa mata jali naŋ, eŋ kĕkŏc alĕ poc teŋ jagĕjac sa kĕtu eŋ tauŋa kĕkŏ kiŋnĕ gaboan gebe eŋ kĕsŏm gebe “Aĕ latuc masi gebe lau taĕŋ ĕnam aĕ.” Eŋ gĕ taunĕ ŋaĕ kĕpi alĕ poc tonaŋ ma sĕsam gĕŋ tau gebe Absalomnĕ ŋabelo e gĕdĕŋ ocsalŏ tonec.

Sĕsŏm Absalom gĕmac ĕndu ŋawae gĕdĕŋ Dawid

¹⁹ Go Sadok latu Ahimas kĕsŏm gĕdĕŋ Joab gebe “Ōkĕŋ aĕ jalĕti najakĕŋ ŋawae ĕndĕŋ kiŋ tau gebe Apŏmtau gĕjam eŋ kĕsi aŋga nĕ ŋacjo nĕŋ ŋaclai.” ²⁰ Ma Joab kĕsŏm gĕdĕŋ eŋ gebe “Aŏm ŏkŏc ŋawae ŏna ĕndĕŋ ocsalŏ tonec atom. Moae oc ŏkŏc ŋawae ŏna ĕndĕŋ bĕc teŋ, mago galoc aŏm ŏna atom gebe kiŋ latu gĕmac ĕndu.” ²¹ Go Joab kĕsŏm gĕdĕŋ nĕ sakinwaga ŋac Kusŋa gebe “Ōna ŏkĕŋ ŋawae ĕndĕŋ kiŋ ĕtu gĕŋ, taŋ gŏlic naŋŋa.” Ŋac Kusŋa gewec gĕdĕŋ Joab ma kĕlĕti gĕja. ²² Go Sadok latu Ahimas kĕsŏm gĕdĕŋ Joab kĕtiam gebe “Gĕŋwapac teŋ embe ĕtap aĕ sa, go ĕtap saman. Mago ŏkĕŋ aĕ jalĕti jandanguc ŋac Kusŋa jana.” Ma Joab gĕjŏ eŋ awa gebe” Ŋoc latucenec, ŏlĕti ĕtu asageŋŋa. Aŏm oc ŏtap ŋagĕjŏ ŋajam teŋ sa ĕtu ŏkĕŋ ŋawaŋa atom.” ²³ Eŋ kĕsŏm kĕtiam gebe “Gĕŋwapac teŋ embe ĕtap aĕ sa, go etap sa, mago gabe jalĕti jana.” Tec Joab kĕsŏm gĕdĕŋ eŋ gebe “Ōlĕtiam.” Go Ahimas kĕlĕti kĕdaguc intĕna gaboanŋa jagĕŏc lĕlĕc ŋac Kusŋa su.

²⁴ Dawid jagĕŋgŏŋ tunbŏm ŋasacgĕdŏ. Ma dibwaga tau kĕpi tunbŏm jakĕkŏ sacgĕdŏ ŋasalŏm ŋaŏ. Eŋ gĕŏc mataanŏ sa e gĕlic ŋac teŋ taugen kĕlĕti gĕmĕŋ. ²⁵ Ma gĕmŏĕc to kĕsŏm ŋawae gĕdĕŋ kiŋ. Ma kiŋ kĕsŏm gebe “Embe eŋ taugen oc moae kĕkŏc ŋawae ŋajam gĕmĕŋ.” Ŋacjaeŋ tau kĕlĕti mĕŋkĕdabiŋ. ²⁶ Go dibwaga gĕlic ŋac teŋ kĕlĕti gĕmĕŋ kĕtiam. Tec eŋ gĕmŏĕc biŋ gĕdĕŋ gejobwaga sacgĕdŏŋa gebe “Ōlic acgom, ŋac teŋ taugen kĕlĕti gĕmĕŋ kĕtiam.” Kiŋ kĕsŏm gebe “Eŋ kĕkŏc ŋawae ŋajam teŋ amboac tonaŋgeŋ.” ²⁷ Ma dibwaga kĕsŏm

gebe “Aê galic ñac, tê kêlêti kêtú ñamata nê, amboac Sadok latu Ahimas.” Ma kinj kêsôm gebe “Eñ ñac ñajam ma oc kêkôc ñawae ñajam.”

²⁸ Go Ahimas gêmôêc gêdêñ kinj gebe “Gêñ samob ñajamgeñ.” Go eñ gewec gêdêñ kinj lanjôanô gêdêñ nom ma kêsôm gebe “Awenj êoc Apômtau, aômnêm Anôtô, tanj kêkêñ lau, tê sêoc lemenj sa gêdêñ ñoc ñatau kinj nê, sêsô aôm ñalabu nanj.” ²⁹ Ma kinj kêtú kênac gebe “Ñac wakuc Absalom gêmoa ñajam me masi.” Ahimas gêjô eñ awa gebe “Gêdêñ tanj nêm laumata Joab kêsakinj nêm sakinjwaga aê nanj, aê galic lau taêsam sêjac seso tauñ, mago gajam kauc ñam.” ³⁰ Ma kinj kêsôm gebe “Mêñôkô tonec.” Amboac tonanj eñ kêkac tau ôkwi ma kêkô ñanjêñ.

³¹ Go ñac Kusña mêngêô lasê ma kêsôm gebe “Ñawae ñajam kêtú ñoc ñatau kinjña. Ocsalô tonec Apômtau kakêñ lau, tanj sêli tauñ sa gêdêñ aôm nanj, sêsô aôm ñalabu.” ³² Kinj tau kêsôm gêdêñ ñac Kusña gebe “Ñac wakuc Absalom gêmoa ñajam me masi.” Ma ñac Kusña gêjô eñ awa gebe “O ñoc ñatau kinj, aê gabe nêm ñacjo samob to lau samob, tanj sêli tauñ sa gêdêñ aôm nanj, oc tatôm ñac wakuc tonanjgeñ.” ³³ Kinj tau atê gêmô eñ ma kêpi balêm, tanj gêc malac ñasacgêdô ñaô nanj, gêja ma kêtanj gebe “O ñoc latuc Absalom, latucenec Absalom. Jamac jajô aômmanj. O ñoc latuc Absalom, ñoc gêñenec.”

19

Joab kêsôm Dawid

¹ Go sêkêñ ñawae gêdêñ Joab gebe “Ôlic acgom, kinj kêtanj tanjiboa kêtú Absalomña.” ² Amboac tonanj gêdêñ bêc tonanj binj sêku ñacjo tuluña tau gêjam tau ôkwi kêtú tanjiboa gêdêñ lau samob gebe lau sêñô ñawae gebe kinj kêtanj tanjiboa kêtú latuña. ³ Gêdêñ bêc tonanj lau sinjña sêsa malac sêmêñ kelecgeñ sêgôm amboac lau, tanj majerj kêtú têtaiñ tauñ su anja sinjña nanj. ⁴ Kinj gêsanj lanjôanô auc ma kêtanj toawa-toawa gebe “O latuc Absalom, o Absalom latucenec, o gêñenec.”

⁵ Go Joab kêsô andu gêdêñ kinj gêja ma kêsôm gebe “Ocsalô tonec aôm gôgôm nêm sakinjwaga samob, tanj sêjam aôm to nêm latômio to ñac ma nêm lauo to anenjo kêsi amoa matem jali nanj, majerj kêsa. ⁶ Aôm têtmac gêwiñ êsêac, tanj têtac sec gêdêñ aôm nanj, ma têtmac gedec êsêac, tanj têtac gêwiñ aôm nanj. Ocsalô tonec aôm gôwa taôm sa gebe gôlic lau sinjêlêc to nêm sakinjwaga samob amboac gêñ ñaôma. Galoc aê kajala gebe Absalom embe êmoa mata jali ma aêac samob amac êndu, go ôlic ñajam. ⁷ Amboac tonanj galoc ôndi sa naôsôm binj ñajam teñ êndêñ nêm sakinjwaga. Embe masi, go aê jatôc lemoc jakô Apômtau lanjônêm gebe êndêñ êmbêc tonec ñac teñ oc êmoa êwiñ aôm atomanô. Binj tonanj oc êtu binj sec êlêlêc binj samob, tanj kêtanj aôm sa gêdêñ aôm ñapalêgeñ e mêngêdêñ galoc nanj su.” ⁸ Go kinj gêdi sa jagêñgônj malac ñasacgêdô. Ma ñawae gêdêñ lau samob gebe “Alic acgom, kinj gêñgônj malac ñasacgêdô” ma lau samob sêsa dêdêñ eñ.

Dawid gêmú gêja Jerusalem

Gêdêñ ñasawa tonanj Israelnêñ lau samob sêc dêdêñ tauñnêñ andu gêdêñ-gêdêñgeñ sêja. ⁹ Ma lau samob sêôc gêdô tauñ gêdêñ-gêdêñgeñ kêtôm Israelnêñ gôlôacmôkêgeñ ma sêsôm gebe “Kinj gêjam aêac kêsi anja aêacnêñ ñacjo lemenj ma gêjam aêac sa anja lau Pilisti lemenj. Ma galoc eñ gêwi gamêñ sinj ma gêc gêja kêtú Absalomña. ¹⁰ Ma Absalom, tanj aêac taenj oso eñ nanj, sinj gesen eñ

su. Ma amboac ondoc amac ajam taôm tōŋ ma asôm biŋ tenj gebe akôc kiŋ tau êmu êmêŋŋa atom.”

11 Kiŋ Dawid gêŋô lau Israel sêmasaŋ biŋ kêtû enŋa ŋawae, tec kêsakiŋ biŋ gêdêŋ dabuŋwagaagêc Sadok agêc Abiatar gebe “Asôm êndêŋ lau Juda nêŋ laumata gebe ‘Amboac ondoc, tec amac amasaŋ biŋ kêtû akôc kiŋ êmu êwac nê anduŋa kêtû ŋamu nec. 12 Aêŋoc lasitêwai amac, ŋoc ŋatêkwa to ŋoc ŋamêsôm amac. Amboac ondoc tec abe akôc kiŋ êmu êwac êtu ŋamugenj nec.’ 13 Ma asôm êndêŋ Amasa gebe ‘Ŋoc ŋatêkwa to ŋoc ŋamêsôm aôm atom me. Aê embe jakêŋ aôm ôtu ŋoc siŋwaga nêŋ laumata ôjô Joab su atom oc Anôtô enŋeŋ aê su janaŋa.’” 14 Ma enj gêjam lau Juda samob nêŋ ŋalêlôm ôkwi e têntac tagenj ma sêsakiŋ biŋ gêdêŋ kiŋ gebe “Aôm to nêŋm sakiŋwaga samob amu amêŋ.” 15 Amboac tonanŋ kiŋ tau gêmu gêmêŋ bu Jordan ma lau Juda sêpuc kiŋ tōŋ-tōŋ sêmêŋ Gilgal sebe sêkôc kiŋ tau elom bu Jordan ŋamakenj êmêŋ.

16 Ma ŋac Benjaminŋa Gera latu Simei anŋa Bahurim kêsêp ŋagaôgenj gêmêŋ gêwiŋ lau Judaŋa gebe êpuc kiŋ Dawid tōŋ-tōŋ amboac tonanŋenj. 17 Ma lau Benjaminŋa 1,000 sêwiŋ enj. Ma Saulnê gôlôacnêŋ sakiŋwaga Siba to latu 15 ma nê sakiŋwaga 20 sêlêti sêsêp jasêô lasê bu Jordan sêmuŋ kiŋ. 18 Ma êsêac selom buselenj tau sebe sêkôc kiŋnê gôlôac sêmêŋ ŋamakenj ma sebe sêŋgôm gêŋ, taŋ kiŋ êlic êmoasiŋ enj nanj. Ma gêdêŋ taŋ kiŋ gebe elom bu Jordan tau nanj, Gera latu Simei gêu tau gec enj laŋônêŋŋa 19 ma kêsôm gêdêŋ enj gebe “O ŋoc ŋatau, taêm ênan biŋ, taŋ nêŋm sakiŋwaga aê gagôm keso gêdêŋ bêc, taŋ gôwi Jerusalem siŋ nanj, ma ôlic aê sec atom. O kiŋ, ôê biŋ tau tōŋ ênêc nêŋ ŋalêlôm atom. 20 Nêŋm sakiŋwaga aê kajala gebe gagôm keso. Mago galoc ôlic acgom, aê tec kasêp gamêŋ katu Josepnê gôlôac nêŋ ŋac ŋamataŋa gebe japuc ŋoc ŋatau kiŋ aôm tōŋ-tōŋ.” 21 Go Seruia latu Abisai gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Simei êmac êndu êtu kêpuc boa ŋac, taŋ Apômtau genj oso enj nanŋa atom me.” 22 Mago Dawid kêsôm gebe “Seruia latuŋi amac, aêacnêŋ asagenj ŋagêdô gêdêŋ taunj, tec ocsalô tonec amac alêtôm aê. Ŋac tenj oc êmac êndu anŋa Israel ocsalô tonec me. Aê kajala gebe katu kiŋ Israelŋa gêdêŋ ocsalô tonec.” 23 Ma kiŋ kêtôc lêma ma kêsôm gêdêŋ Simei gebe “Aôm oc ômac êndu atom.”

24 Ma Saul dêbu Mepiboset kêsêp gêmêŋ gebe êndac kiŋ tau. Enj kêkwasiŋ akaiŋ to kêkapiŋ nê êm ma kêkwasiŋ nê ŋakwê atomanô gêdêŋ taŋ kiŋ gêwi gamêŋ siŋ nanj, e gêmu gêmêŋ toôli samucgenj kêtiam. 25 Gêdêŋ taŋ Mepiboset anŋa Jerusalem mêŋgêô lasê gebe êndac kiŋ nanj, kiŋ tau kêsôm gêdêŋ enj gebe “Mepiboset, kêtû asagenŋa aôm gôwiŋ aê gôja atom.” 26 Enj gêjô enj awa gebe” O ŋoc ŋatau ma ŋoc kiŋ, aê ŋac puliŋ. Aê kasôm gêdêŋ ŋoc sakiŋwaga gebe êmansaŋ donki tenj êtu aêŋa gebe jaŋgônŋa ŋaô ma jawiŋ kiŋ jana. Mago ŋoc sakiŋwaga kêsau aê. 27 Enj kêgôliŋ biŋ kêpi nêŋm sakiŋwaga aê gêdêŋ ŋoc ŋatau kiŋ. Mago ŋoc ŋatau kiŋ kêtôm Anôtônê anŋela. Amboac tonanŋ ôŋgôm gêŋ, taŋ aôm gôlic ŋajam nanj. 28 Gebe ŋoc ŋatau kiŋ gêlic tamocnê gôlôac samucgenj amboac lau gêbac jagêdêŋ, mago aôm kôkêŋ nêŋm sakiŋwaga aê gaŋgônŋa êsêac, taŋ senj gêŋ anŋa nêŋm tebo nanj ŋalêlôm. Aêŋoc biŋ ŋajam ondoc gêc gebe jatenj êndêŋ kiŋ.” 29 Ma kiŋ kêsôm gêdêŋ enj gebe “Ôsôm biŋ taêsam êwiŋ êtu asagenŋa. Aê kasôm biŋ kêtû tōŋ gebe Amagêc Siba awa nomlênsêŋm êkôc.” 30 Ma Mepiboset kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Ŋoc ŋatau kiŋ gêmu gêmêŋ toôli samucgenj, tec Siba êkôc gêŋ taumanj.”

31 Ŋac Gileadŋa Basilai kêsêp anŋa Rogelim gêmêŋ ma kêsêlêŋ gawiŋ kiŋ e jasêô lasê bu Jordan gebe êkêŋ enj elom êna ŋamakenj. 32 Basilai kêtû

ñamalacanô su, ênê jala kêtû 80. En gêjam kinj tau sa ña geñ taniñña gêdên ñasawa, tañ en gêmoa Mahanaim gebe en ñac tolêlôm ñanô tenj. ³³ Ma kinj kêsôm gedên Basilai gebe “Ômôênj ôñgôn Jerusalem ôwiñj aê ma aê jamoasiñj aôm anja tônê.” ³⁴ Mago Basilai kêsôm gedên kinj gebe “Aêñoc jala jamoa matoc jaliña tendocgeñ gêc, tec jawiñ kinj japi Jerusalem jana. ³⁵ Ocsalô tonec aêñoc jala kêtû 80. Aê katôm gebe jansaê ñajam to sec me. Aê katôm gebe jansaê gêñ, tañ janiñ me janôm nanj me. Aê katôm gebe janô lau awen sênam wêña me. Êtu asageñña nêñ sakiñwaga wacêtu gêñwapac tenj êndênj ñoc ñatau kinj êwiñ. ³⁶ Nêñ sakiñwaga gebe êsêlêñj êwiñ kinj dambêgeñ e êndênj Jordan ñamakeñ. Kinj êmoasiñj aê amboac tonanj êtu asageñña. ³⁷ Aê jateñj aôm gebe ôkêñj nêñ sakiñwaga êmu êna gebe jamac êndu anja taucñoc malacmôkê ma anja tamoc agêc tinoc nêñ sêô ñagala. Nêñ sakiñwaga Kimham tec gêmoa. Ôkêñj enj êsêlêñj êwiñ ñoc ñatau kinj tau ma ôñgôm gêñ, tañ gôlic ñajamgeñ nanj, êndênj enj.” ³⁸ Ma kinj gêjô enj awa gebe “Kimham êwiñj aê êna ma aê oc janğôm gêñ, tañ aôm ôlic ñajam nanj, êndênj enj ma janğôm gêñ samob, tañ aôm otenj nanj, amboac tonanğenj.” ³⁹ Go lau samob selom bu Jordan ma kinj gelom amboac tonanğenj. Ma kinj kêlêsoñ Basilai alianô ma gêjam mec enj ma Basilai gêmu gêja taunê malac. ⁴⁰ Kinj tau gêja Gilgal ma Kimham gêwiñ enj. Ma lau Juda samob to lau Israel ñamakeñ amboac tonanğenj sejon kinj sêmoa intêna.

⁴¹ Go lau Israel samob dêdênj kinj sêja ma sêsôm gêdênj enj gebe “O kinj, kêtû asageñña aêacnêñ lasitêwai Judaña sêjam geñgeñ aôm ma sêkôc aôm to nêñ gôlôac ma nêñ lau samob amêñ Jordan ñamakeñ tonecña.” ⁴² Lau Judaña sêjô lau Israel awenj gebe “Kinj kêtû aêacma ñagêdô tenj. Kêtû asageñña amac têtmac ñandanj kêtû biñ tonanğña. Aêac aen kinj nê gêñ tenj me. Me enj kêkêñj gêñ tenj ñaômageñ gêdênj aêac me.” ⁴³ Ma lau Israel sêjô lau Juda nêñ biñ gebe “Aêac awê kaiñ kinj Dawid alêlêc amac su gebe aêac lau Israel ma gôlôacmôkê 10. Kêtû asageñña amac alic aêac sec. Aêac asôm biñ gebe akôc aêacnêñ kinj amu amêñña kêtû ñamata atom me.” Mago lau Juda awenj ñajanja kêlêlêc lau Israel nêñ su.

20:1–21:22 Dawid kêtap gêñwapac tokaiñ-tokaiñ sa. Lau Israel ñagêdô sêli taunj sa, nê wakuc sêlênsônj taunj, tôbôm kêsâ ma nê ñacjo sêjac siñj gêdênj enj. Mago gêñwapac samob tonanj ñai kêku Dawid tulu atom.

22

Dawidnê wê danğeña

¹ Dawid gêga wê tonec gêdênj Apômtau, gêdênj bêc, tañ Apômtau gêjam enj sa anja nê ñacjo samob lemeñ to anja Saul lêma nanj. ² Enj kêsôm gebe “Apômtau kêtû ñoc lamuanô to ñoc tuntêna ma ñoc gêjam-sawaga.

³ Aêñoc Anôtô kêtû ñoc lôm, tañ gaê lamu nanj. Enj kêtû ñoc lautuc ma ñoc moasiñj ñabulakôp. Enj kêtû ñoc lêmôp to ñoc lôm labu ma ñoc kêsîwaga, tañ gêjam aê sa anja gêñ saic-saic nanj.

⁴ Aê aoc gêjac Apômtau, tañ talanem enj nanj, ma enj gêjam aê kêsî anja ñoc ñacjonêñ.

⁵ “Gebe gêmacanô ñadembom gênôm aê auc to gêñ gebe ensenj aêña ñasamac kêtakê aê.

6 Lamboam ñalêpoa gêsô aê tîŋ
gêmacanô gêwa lakô aê.

7 Gamoa e katuc un tagen ma aoc gêjac Apômtau
ma gamôêc gêdêŋ ñoc Anôtô gebe ênam aê sa.
En gêŋgôŋ nê gamêŋ dabun ma gêŋô ñoc môêc
ma gê tanja aêŋoc tanjiboa, tanj katanj gêdêŋ en nanj.

8 “Go nom wiwic to kôtêŋ-kôtêŋgenj, undambê ñataonj kêtênêp e kôjô-kôjôgenj
gebe enj têtac ñandanj kêsa ñanô.

9 Jadaunj kêsa enj lususunj to ja ñawaô kêsa enj awasunj
ma ñalana ñamôsi kêpêlanj anja ênê kêsa gêja-gêja.

10 Enj kêwê undambê sêlibib kêsêp gêmêŋ.
Tao ñamajanj gêc enj akainj ñalabu.

11 Enj gêlôb gêŋgôŋ kerub ñaô.

Enj gêŋgôŋ mu ñamagé ñaô ma gêlôb wip tagenj.

12 Enj kêkêŋ gêsunjbôm kêtû nê becobo.

Kom ñamajanj to tao tokatap-tokatap kêkôm enj auc.

13-14 Ñalana ñamôsi kêpêlanj kêsa

anja ñawasi, tanj gêmunj enj nanj.

“Apômtau kêkêŋ nê wapap gêjac anja undambê.

Ma Lôlôc Ñatau kêkêŋ nê awa kêsa.

15 Enj kêpê nê sôb ma kêpalip nê ñacjo êlinj-êlinj.

Ôsic kêtakê êsêac sêc gôlinj-gôlinjgenj.

16 Gwêc ñagêdimbob gêôc tau sa kêtû awê

ma nom ñataonj kêwaka tau sa.

Gebe Apômtau gêjam wambanj

ma ñawajaô kêsa enj lususunj.

17 “Enj kêmêtôc lêma anja lôlôc mênkêkam aê tîŋ
ma gê aê sa anja ñasamac kapôêŋ ñalêlôm.

18 Enj kêjanjo aê su anja ñoc ñacjo ñaclai nê
to anja ñoc gobi, tanj nêŋ ñaclai kêkôm aê auc nanj nêŋ.

19 Êsêac sebo sêsa dêdêŋ aê gêdêŋ ñoc bêc ñawapacŋa,
mago Apômtau kêpuc aê tîŋ.

20 Enj kêkam aê sa jakakô gamêŋ kwalam.

Enj kêsaic aê sa kasa gaja gebe enj têtac gêwiŋ aêgac.

21 “Apômtau kêmoasiŋ aê kêtôm lanjôcnêm sawanja.

Enj gêjam aê sa kêtôm lemoc selecŋa.

22 Gebe aê kasa Apômtaunê lêŋ ñapep
ma kakac tauc su anja ñoc Anôtônê ñaucŋagenj atom.

23 Ênê biŋgêdêŋ samob kêkô aê lanjôcnêm
ma gajam dêmôêc ênê biŋsu atom.

24 Aê kasa ñoc lêŋ ñapep e enj gêlic aê ñajam.

Ma gajob tauc ñapep gêdêŋ gêŋ sec.

25 Amboac tonanj Apômtau kêmoasiŋ aê kêtû gamoa ñanêŋŋa,
kêtû ñoc ñalêlôm selec gamoa enj lanjônêmŋa.

26 “Aôm gôwa taôm sa gêdêŋ ñac ñajam gebe aôm ñac gabêjam,

gêdêḡ ḡac laḡônêḡ sawaḡa gebe aôm taôm ḡac laḡônêḡ sawa.

²⁷ Aôm gôwa taôm sa gadêḡ ḡac mansaḡ gebe aôm taôm mansaḡ mago gêdêḡ keso-keso, tec kôtôc taôm amboac kaiḡ teḡ.

²⁸ Aôm gôjam lau, taḡ sêkônḡ taurḡ naḡ sa ma kôkônḡ lau, taḡ tetoc taurḡ sa naḡ.

²⁹ Biḡḡanô, o Apômtau, aôm kôtu ḡoc ja.

ḡoc Anôtô kêpô ḡoc ḡakesec ḡawê kêsa.

³⁰ Biḡḡanô, aôm embe ôwiḡ aê oc janac lausiḡ popoc ma ḡoc Anôtô embe êwiḡ aê oc jamboanḡ janḡêli nêḡ tuḡbôm.

³¹ Anôtô tonanḡ tec gêjam gôliḡ gêḡ samob tomalagenḡ.

Biḡ taḡ Apômtau gêjac mata naḡ, kêtu anô.

Enḡ kêtu lau samob, taḡ sê lamu enḡ naḡ, nêḡ lautuc.

³² “Apômtau taugenḡ enḡ Anôtô.

Ma aêacnêḡ Anôtô taugenḡ enḡ lamu ḡanô.

³³ Anôtô tau tonanḡ kêtu ḡoc lamu ḡajaḡa tau to kêmasaḡ ḡoc intêna gebe jasa toôlic samucgenḡ.

³⁴ Enḡ gêgôm ḡoc ockaiḡ kêtôm mojava nê.

Enḡ ketoc aê kakô lôc ḡamoatêc ḡaô toôlic samucgenḡ.

³⁵ Enḡ kêdôḡ lemoc siḡḡa

tec lemoc jakêkam talam ḡamadi.

³⁶ Aôm kôkêḡ lautuc ênam aê kêsiḡa.

Aômnêḡ moasiḡ ketoc aê sa.

³⁷ Aôm kômasaḡ intêna ḡasawa kapôêḡ gebe jasa ma japô ocgêsu ôkwi atom.

³⁸ Aê kajanda ḡoc ḡacjo e gasenḡ êsêac su

ma kakac tauc ôkwi atom e êsêac sêjaḡa.

³⁹ Aê gajac êsêac piḡpaḡ ma sebe sêndi e sêgôm jageo.

Ac sêc ockaiḡ ḡalabu.

⁴⁰ Aôm kôjandiḡ aê ḡa ḡaclai gebe janac siḡ ḡanô.

Aôm kôkônḡ ḡoc ḡacjo sêmoa aê ḡalabu.

⁴¹ Aôm kôpuc ḡoc ḡacjo sa tec sêc aê

e gasenḡ êsêac samob, taḡ têtac sec gêdêḡ aê naḡ su.

⁴² Êsêac sesom nêḡ gêjam sa teḡ, mago teḡ gajam sa atom.

Êsêac sêmôêc gêdêḡ Apômtau, mago enḡ gêjô êsêac awenḡ atom.

⁴³ Aê kalêsa êsêac e têtôm nom ḡakekop.

Aê kaka êsêac tôḡ kêtôm kaka lêsap aḡa intêna.

⁴⁴ “Aôm gôjam aê sa aḡa siḡ tomôkê-tomôkê e kôkêḡ aê katu lausamucnêḡ gôliḡwaga.

Lau taḡ kajala êsêac atom naḡ, sêjam sakinḡ aê.

⁴⁵ Lau jaba sewec dêdêḡ aê.

Aê embe jakac aocsuḡ sa jamoa ma oc taḡenḡ wamu êndêḡ aê.

⁴⁶ Lau jaba latuḡi katuḡ gêjaḡa

ma sêsuḡ taurḡ têtênêp-têtênêpgeḡ sêsa aḡa nêḡ tuḡbôm sêmêḡ.

⁴⁷ “Apômtau gêmoa mata jali. Aê aoc êôc ḡoc lamu.

Aê jatoc ḡoc ḡacmoasiḡ Anôtô sa.

⁴⁸ Anôtô tau tec kêpuc aê tôḡ e kakac ḡoc kamocgôc.

Enj kékônij malac-malac tôj sêsô aê ñalabu.

⁴⁹ Ma enj gêjam aê kési gédêj ñoc ñacjo. Aôm kotoc aê sa kélêlêc ñoc soño-soño, ma gôjam aê sa anja lau ñaclai nêj.

⁵⁰ “O Apômtau, kêtú tonanña aê gabe jalambin aôm jamoa lausamuc ñalêlôm ma janam wê lanemña épi nêj nêj aê.

⁵¹ Aôm tonan kotoc nêj kin sa ñanô ma kôtôc nêj têtac gêwijn tengeñña gédêj ñac, tanj señ oso enj nanj, gédêj Dawid to nê wakuc gedenj tôjgeñ.”

23

Dawidnê awamu

¹ Binj tonec kêtú Dawidnê awamu

“Isai latu Dawid kêsôm binj.

Ñac tanj tetoc enj sa nanj, kêsôm binj.

Jakobnê Anôtô nê ñac señ oso enña.

Ñac gêga Israelnê wê ñajamwaga.

² “Apômtaunê Ñalau kêsôm binj kêsá aê aoc, ma ênê binj gêc aê imbeloc.

³ Israelnêj Anôtô kêsôm binj.

Israelnêj lamu kêsôm binj gédêj aê.

Ñac tanj kêtêc Anôtô

ma gêjam gôlinj ñamalac ñanêñgeñ nanj,

⁴ kêpô êsêac kêtôm ñawê bêbêcgeñña,

kêtôm oc, tanj kêpi tonagêlôm masi nanj, ma gégôm gêgwanj, tanj kom gêjac nanj kêpuc.

⁵ Aêñoc gôlôac sêmoa sêwijn Anôtô

gebe enj kêmoatinj poac tengeñña tenj gêwijn aê ma kêmasanj gêñ samob ñapep ma ênêc tengeñ,

gebe enj oc êkêñ aê gebe jamoa ñajam

ma gêñ tanj ñoc ñalêlôm têtac gêwijn nanj, enj êñgôm esewec.

⁶ Mago lau, tanj sêmoa jaêc Anôtô nanj, têtôm gêñ têtka-têtka,

tanj tambalinj sinj nanj, gebe tatôm gebe takôc ña lemenj atom.

⁷ Mago ñac tanj gebe ejonj gêñ tau sa nanj,

êkôc sinj to kêm ñadambê ma ja êninj gêñ tau êmbacnê samucgeñ.”

23:8–24:25 Dawidnê sinjêlêc langwa towae nêj ñaê kêsêp ñasêbu tonec.

Dawid kêsá nê lau sa, mago Anôtô gêlic ñajam atom, tec kêkêñ gêmac sec kêtap lau Israel sa. Kêtú ñamu Anôtô taê walô nê lau kêtiam ma kêkôc gêmac sec tau su.

KiṆṆĒṆ Buku Ṇamatanja

KiṆṆĒṆ Buku Ṇamatanja tonec gêjac têku lau Israel nêṅ kiṅ nêṅ miṅ, taṅ kêsêp Samuelnê buku luagêc naṅ. Buku tau gêwa tau kêkôc gêja ṅasêbu télêac gebe

1. Mòkêlatu 1-2 Salomo kêtû lau Israel to Juda nêṅ kiṅ gêjô Dawid su. Dawid gêmâc êndu ṅamiṅ.
2. Mòkêlatu 3-11 Salomo gêjam gôliṅ lau Israel to ênê kôm ṅanô ṅamiṅ. Ênê kôm towae gebe kêkwê lôm dabuṅ aṅga Jerusalem.
3. Mòkêlatu 12-22 Gamêṅ Israel gêwa tau kêkôc gêja gamêṅ luagêc, sêsam teṅ gebe Israel ma teṅ gebe Juda. Kiṅ taṅ sêjam gôliṅ gamêṅ luagêc tonan naṅ, nêṅ miṅ kêsêp mòkêlatu tonan e jagêdêṅ tèm Jehosapat kêtû kiṅ aṅga Juda ma Ahasia gêjam gôliṅ Israel.

KiṆṆĒṆ buku luagêc kêkip kiṅ samob nêṅ lêṅ taṅeṅ wamu gêdêṅ Anôtôṅa sa. Kiṅ, taṅ taṅeṅ wamu Anôtô naṅ, sêjam gôliṅ lau jagêdêṅ ma têtâp kôm ṅanô ṅajam sa. Mago êsêac, taṅ sêjam sakin gwam taṅ to sêbuc dêmôêṅ Anôtô naṅ, nêṅ gôliṅ gêôc sec sa. Kiṅ samob, taṅ sêjam gôliṅ gamêṅ gêmu kêpiṅa naṅ, seso Anôtônê jatu. Gamêṅ Juda ṅakiṅ ṅagêdô sêsô Anôtônê ṅagôliṅ ṅalabu, ṅagêdô sêkac taun su aṅga Anôtônê.

Lau ṅatêkwa toṅ teṅ nêṅ miṅ kêsêp buku tau amboac tonanṅeṅ. Êsêac têtû Apômtaunê jaenwaga. Aêac tasam êsêac gebe Propete. Êsêac sêkêṅ puc gêdêṅ lau samob ma sêjac jao sakin gwamṅa to taṅeṅpêc. Êsêacnêṅ ṅac towae teṅ Elia. Ênê miṅ towae kêsêp mòkêlatu 18. Eṅ to Balnê dabuṅwaga awenṅsuṅ gêôc ka taun aṅga lôc Karmel gebe Anôtô ondôc ṅanô.

Abisag gêjam sakin Dawid

¹ Gêdêṅ taṅ kiṅ Dawid kêtû ṅamalacanô teṅ ma nê jala kêtû taêsam naṅ, êsêac sêkwa eṅ auc ṅa belanṅke, mago malo gêgôm eṅ ṅapan. ² Amboac tonan ênê sakinwaga sêsôm gêdêṅ eṅ gebe “O kiṅ, sensom ṅapalêo teṅ êtu aômṅa gebe ênam sakin aôm ma êtu aômnmê jaomwagao. Eṅ ênêc awiṅ aôm oc êjandan aôm.” ³ Tec sesom awêtakiṅ ṅajamanô teṅ aṅga gamêṅ Israelṅa samucṅeṅ e têtâp awê Sunemṅa Abisag sa ma sêkôc eṅ dêdêṅ kiṅ sêja. ⁴ Ma awêtakiṅ tonan eṅ ṅajamanô ma kêtû kiṅ nê jaomwagao ma gêjam sakin eṅ, mago kiṅ gêjam eṅ atom.

Adonia gebe êjanṅo lêpôṅ kiṅṅa su

⁵ Dawid agêc Hagit nêṅ latuṅi Adonia ketoc tau sa ma kêsôm gebe “Aê gabe jatu kiṅ.” Ma eṅ kêkôc kareta to lau, taṅ sêṅgôṅ hos ṅaôṅa naṅ, to lau 50 gebe sêlêti sêmuṅ eṅ. ⁶ Ma eṅ tama gêjac jao ma kêtû kênac eṅ gebe “Kêtû asagenṅa aôm gôgôm gêṅ amboac tonan” naṅ atom. Eṅ ṅac tolanôanô ṅajam teṅ amboac tonan ma têna kêkôc eṅ kêdaguc Absalom. ⁷ Adonia gêjam biṅgalôm gêwiṅ Seruia latu Joab agêc dabuṅwaga Abiatar ma êsêagêc têdaguc Adonia ma sêjam eṅ sa. ⁸ Mago dabuṅwaga Sadok agêc Jehoiada latu Benaia ma propete Natan to Simeia agêc Rei ma Dawid nê siṅsêlêc samob, taṅ sejop eṅ naṅ, sêwiṅ Adonia atom.

⁹ Adonia kêkêṅ domba to bulimakao kapoac ma bulimakao ṅalatu, taṅ seṅeṅ e kêtôp ṅajam naṅ, kêtû da aṅga Poc moacṅa, taṅ gêc kêsi Enrogel naṅ, ma kêkêṅ jaen gêdêṅ nê lasitêwai, kiṅ latui, samob ma kiṅ nê lau kapôêṅ aṅga

Juda gebe tētu ṅacler eŋ. ¹⁰ Mago eŋ kékêŋ jaerŋ gêdêŋ propete Natan agêc Benaia ma siŋsêlêc me lasi Salomo atom.

¹¹ Go Natan kêsôm gêdêŋ Salomo têna Batseba gebe “Aôm gônô su gebe Hagit latu Adonia kêtú kiŋ ma aêacnêŋ ṅatau Dawid gêjam kauc biŋ tau me masi. ¹² Amboac tonarŋ ômôêŋ ma aê gabe jawa lêŋ tenŋ sa êndêŋ aôm gebe ônam taôm to latôm Salomo katômi kési. ¹³ Aôm ṅagaôgerŋ ôsô ôndêŋ kiŋ Dawid ôna ma ôsôm êndêŋ eŋ gebe “O ṅoc ṅatau kiŋ, aôm kôtôc lêmam gêdêŋ nêŋm sakinŋwagao aê ma kôsôm gebe “Aôm nêŋm latôm Salomo êtu kiŋ êjô aê su ma êŋgônŋ aêŋoc lêpônŋ” aôm kôsôm me masi. Kêtu asagerŋja Adonia kêtú kiŋ. ¹⁴ Aôm ôsôm biŋ êndêŋ kiŋ ômoa, go aê oc jasô jandanŋguc aôm ma japuc nêŋm biŋ tônŋ.”

¹⁵ Amboac tonarŋ Batseba kêsô kiŋ nê balêŋm gêja (kiŋ tau kêtú ṅamalacanô su ma Abisag anŋa Sunem gêjam sakinŋ eŋ). ¹⁶ Batseba gewec ma gêu tau gêc kiŋ akaiŋja. Ma kiŋ kêtú kênac gebe “Nalêlôm kékac aôm kêtú asagerŋja.” ¹⁷ Eŋ gêjô eŋ awa gebe “Noc ṅatau, aôm kôtôc lêmam gêdêŋ nêŋm sakinŋwagao aê kôkô Apômtau, aôm nêŋm Anôtô, lanônêŋm ma kôsôm gebe ‘Nêŋm latôm Salomo oc ênam gôliŋ êjô aê su ma eŋ oc êŋgônŋ ṅoc lêpônŋ.’ ¹⁸ Ma galoc, ôlic acgom, Adonia kêtú kiŋ, ma aôm kiŋ gôjam kauc gêŋ tau. ¹⁹ Eŋ kékêŋ bulimakao to ṅalatu, tarŋ segerŋ e kêtôp ṅajam narŋ, ma domba taêsam ṅasec kêtú da ma kékêŋ jaerŋ kiŋ latui samob to dabuŋwaga Abiatar ma siŋwaga nêŋ ṅac ṅamatarŋa Joab, mago latôm Salomo tec ketenŋ eŋ gêwiŋ atom. ²⁰ O ṅoc ṅatau kiŋ, galoc la Israel samob sêkêŋ materŋ aôm gebe ôsôm êndêŋ êsêac gebe asa êŋgônŋ aêŋoc ṅatau kiŋ nê lêpônŋ êjô aôm su. ²¹ Embe masi oc êndêŋ tarŋ ṅoc ṅatau kiŋ ênêc nê bêc êwiŋ tamai narŋ aêagêc latuc Salomo oc atap ṅagêjô sa.”

²² Gêdêŋ tarŋ eŋ gêjam biŋgalôm gêdêŋ kiŋ gêmoa narŋ, propete Natan gêô lasê. ²³ Ma êsêac sêkêŋ ṅawae gêdêŋ kiŋ tau gebe “Propete Natan tec gêmoa tonec.” Ma gêdêŋ Natan kêsô gêdêŋ kiŋ gêja narŋ, eŋ gewec gêdêŋ kiŋ, lanôanô gêdêŋ nom. ²⁴ Ma Natan kêsôm gebe “Noc ṅatau kiŋ, aôm oc kôsôm gebe Adonia êtu kiŋ êjô aê su ma êŋgônŋ aêŋoc lêpônŋ me masi. ²⁵ Gebe eŋ kêsêp gêja gêdêŋ ocsalô tonec ma kékêŋ bulimakao kapoac to ṅalatu, tarŋ segerŋ e kêtôp ṅajam narŋ ma domba taêsam ṅasec kêtú da ma kékêŋ jaerŋ kiŋ latui ma siŋwaga nêŋ ṅac ṅamatarŋa Joab ma dabuŋwaga Abiatar. Ma ôlic acgom, êsêac serŋ to sênom sêwiŋ eŋ ma sêsôm gebe ‘Kiŋ Adonia êmoaônŋ. ²⁶ Mago eŋ kékêŋ jaerŋ gêdêŋ nêŋm sakinŋwaga aê to gêdêŋ dabuŋwaga Sadok ma Jehoiada latu Benaia agêc latôm Salomo atom. ²⁷ O ṅoc ṅatau kiŋ, aôm kômasarŋ biŋ amboac tonarŋ ma kôkêŋ ṅac, tarŋ êŋgônŋ ṅoc ṅatau nê lêpônŋ êjô aôm su narŋ, ṅawae gêdêŋ nêŋm sakinŋwaga aêac atom me.”

Sêkêŋ Salomo kêtú kiŋ

²⁸ Go kiŋ Dawid gêjô Natan nê biŋ gebe “Ômôêc Batseba êndêŋ aê êmêŋ.” Amboac tonarŋ eŋ kêsô gêdêŋ kiŋ jakêkô eŋ lanônêŋm. ²⁹ Ma kiŋ kêtôc lêma to kêsôm gebe “Kêtu Apômtau gêŋgônŋ mata jali ma gêjam aê katuc kési gêdêŋ gêŋwapac samobŋa, ³⁰ tec janŋôm biŋ, tarŋ katôc lemoc gêdêŋ aôm gajam Apômtau, Israel nêŋ Anôtô lanô to kasôm gebe ‘Nem latôm Salomo ênam gôliŋ êjô aê su êŋgônŋ ṅoc lêpônŋ êjô aê’ narŋ oc ṅanô êsa êndêŋ ocsalô tonec.” ³¹ Go Batseba gewec lanôanô gêdêŋ nom ma ketoc kiŋ tau sa ma kêsôm gebe “Noc ṅatau kiŋ Dawid êmoa tenŋgerŋ.”

³² Kiŋ Dawid kêsôm gebe “Ômôêc dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan ma Jehoiada latu Benaia dêndêŋ aê sêmêŋ.” Amboac tonarŋ êsêac dêdêŋ kiŋ tau sêja. ³³ Ma kiŋ tau kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akôc nêŋm ṅatau nê sakinŋwaga sêwiŋ

amac ma akêj latuc Salomo êngôj aê taucjoc donji nac akôc enj asêp andêj bumata Gihon ana. ³⁴ Ma dabujwaga Sadok agêc propete Natan sêniñ oso enj anja tonaj êtu Israelnêj kiñ. Go anac dauc êtaj ma amôêc gebe 'Kiñ Salomo êmoa tengej. ³⁵ Go amac api andanjuc enj ma enj mênêngôj joc lêpôj ñaô gebe enj oc êtu kiñ êjô aê su. Gebe aê kakêj enj kêtû lau Israel to Juda nêj gôlinjwaga.' ³⁶ Ma Jehoiada latu Benaia gêjô kiñ awa gebe" Binjanô, Apômtau, joc njatau kiñ nê Anôtô kêsôm amboac tonaj. ³⁷ Apômtau êmoa êwiñ Salomo êtôm gêmoo gêwiñ joc njatau kiñ tau ma êngôm ênê gôlinj êtu kapôêj alêlêc joc njatau kiñ Dawid nê su."

³⁸ Amboac tonaj dabujwaga Sadok agêc propete Natan ma Jehoiada latu Benaia ma lau Keret to Pelet sêsêp sêja ma sêkêj Salomo gêngôj kiñ Dawid nê donji ma sêkôc enj dêdêj bumata Gihon sêja. ³⁹ Anja tonaj dabujwaga Sadok kakôc joplakôp katêkwiña anja becobo ma geñ oso Salomo. Go sêjac dauc kêtaj ma lau samob sêsôm gebe "Kiñ Salomo êmoa tengej." ⁴⁰ Ma lau samob, taj tédaguc enj nan, sêju gasuc to sêjac onj ma têtû samuc tonabêlêc kapôêj, e nom gêôc kêkôc kêtû êsêacnêj ñaônduja.

⁴¹ Adonia to nê ñacler samob, taj sêmoo sêwiñ enj nan, sêjô biñ tau gêdêj taj senj moasinj tau gêbacnê. Ma gêdêj taj Joab gêjô dauc kêtaj nan, enj kêtû kênac gebe "Ñaonda anja malac nec ñam amboac ondoo." ⁴² Gêdêj taj enj kêsôm biñ gêmoo nan, dabujwaga Abiatar latu Jonatan gêmêj ma Adonia kêsôm gebe "Ôso ômôêj gebe aôm nac mansaj tec kôkôc ñawae ñajam gômôêj." ⁴³ Jonatan gêjô Adonia awa gebe "Aec, gebe joc njatau kiñ Dawid kêkêj Salomo kêtû kiñ. ⁴⁴ Ma kiñ tau kêsakinj dabujwaga Sadok agêc propete Natan ma Jehoiada latu Benaia sêwiñ lau Keret to Pelet ma êsêac sêkêj enj gêngôj kiñnê donji ñaô ⁴⁵ ma dabujwaga Sadok agêc propete Natan senj oso enj kêtû kiñ anja bumata Gihon ma êsêac sêmu sêpi anja tonaj tolasêgej e malac samucgej ñadindij kêsa. Ñakicsêa taj amac anô nan, ñam tau tonaj. ⁴⁶ Salomo jagêngôj lêpôj kiñja. ⁴⁷ Ma kiñ nê sakinjwaga sêja sêsôm biñ êmoa ñajamja gedenj aêacnêj njatau kiñ Dawid ma sêsôm gebe 'Nem Anôtô êwaka Salomo nê ñaê sa êlêlêc aômnêm ma êngôm ênê gôlinj êtu kapôêj êlêlêc aômnêm su.' Ma kiñ tau gêngôj nê mê ma gewec. ⁴⁸ Ma kêsôm amboac tonec gebe 'Aê aoc êôc Apômtau, lau Israel nêj Anôtô, taj galoc kêkêj aê galic ña tauc matocanô gebe joc wakuc nêj tenj gebe êngôj joc lêpôj nan.' "

⁴⁹ Go Adonia nê ñacler samob têtakê ma dêdi e sêc êlinj-êlinj sêja. ⁵⁰ Ma Adonia kêtêc Salomo. Tec enj gêdi jakêkam jabo altarnja tôj. ⁵¹ Nawae gêdêj Salomo gebe "Ôlic acgom, Adonia katêc kiñ Salomo ma enj jakêkam jabo altarnja tôj ma kêsôm gebe 'Kiñ Salomo êtôc lêma sa êndêj aê gebe ênac aê ña sinj atom.' " ⁵² Tec Salomo kêsôm gebe "Enj embe êwaka tau sa gebe enj nac ñajêj, go tenj êmoasac enj môkêlauj tenj atom. Mago embe têtajp ênê sec sa, go enj êmac êndu." ⁵³ Amboac tonaj kiñ Salomo kêsakinj lau ma sêkôc enj su anja altar. Ma êsêac sêmêj, go enj gêu tau gêdêj kiñ Salomo. Ma Salomo kêsôm gedenj enj gebe "Ôêc ôndêj nêm andu ôna."

2

Dawid kêjatu Salomo kêtû gêj ñagêdôja

¹ Gêdêj taj Dawid nê noc êmac ênduja kêtû dambê nan, enj kêjatu latu Salomo ma kêsôm gebe ² "Aê oc jasa intêna, nanj gêj nomja samob sêja-sêja nanj jana. Ôkô ñajana ôtôm ñacgej. ³ Ôngôm nêm kôm ñajêngej êtu Apômtau,

aōmnēm Anôtōṅa. Ōsa ênê lêṅ ma ôṅgôm ênê jatu to biṅsu ma gôliṅ ṅanô êsa êtôm teto gêc Mosenê biṅsu gebe ômoa ṅajamgeṅ gebe ôtap nêṁ kôm to lêṅ samob ṅaṅanô sa. ⁴ Gebe Apômtau êṅgôm biṅ, taṅ gêjac mata gêdêṅ aê naṅ ṅanô êsa. Eṅ gêjac mata biṅ gebe ‘Nêṁ latôm embe sejob nêṅ lêṅ e sêsêlêṅ semoa aê laṅôcnêṁṅa ṅaṅêṅgeṅ tonjalêlôm samucgeṅ ma tokatuṅ samucgeṅ, go aôm ôpô lêna nêṁ wakuc teṅ gebe êṅgôṅ Israel nêṅ lêpôṅ êjô aôm nec atom.’

⁵ “Aôm taôm kôjala gêṅ, taṅ Seruia latu Joab gêgôm gêdêṅ aê ma gêṅ, taṅ eṅ gêgôm gêdêṅ Israelnêṅ siṅwaga nêṅ siṅsêlêc laṅgwa luagêc, Ner latu Abner agêc Jeter latu Amasa. Eṅ gêjac êsêagêc êndu gêdêṅ tēm wamaṅa gêjô dec, taṅ êsêagêc sêkêc siṅ gêdêṅ tēm siṅṅa naṅ. Ma kêtij lau laṅôṅnêṁ sawa nêṅ dec gi aêṅoc ômbiṅkap to ṅoc atapa. ⁶ Ōṅgôm êtôm nêṁ kauc, mago ôkêṅ êwiṅ gebe eṅ êsêp lamboam êna towamagen atom. ⁷ Mago ômoasiṅ ṅac Gileadṅa Barsilai latui. Êsêac sêniṅ nêṅ gêṅ sêṅgôṅ nêṁ tebo gebe êsêac sêmoasiṅ aê amboac tonanṅeṅ gêdêṅ tēm, taṅ aê gaêc têwam Absalom su naṅ. ⁸ Ma Gera latu Simei, ṅac Benjaminṅa aṅga Bahurim gêmoa gêwiṅ aôm. ṅac tonanṅ kêpuc boa aê secanôtêna gêdêṅ bêc, taṅ aê gaja Mahanaim naṅ. Mago gêdêṅ taṅ eṅ kêsêp jagêdac aê aṅga bu Jordan naṅ, aê katôc lemoc eṅ kakô Apômtau laṅônêṁ ma kasôm gebe ‘Aê oc janac aôm êndu ṅa siṅ atom.’ ⁹ Mago aôm ôlic eṅ amboac ṅac tobiṅmê atom. Aôm ṅac tokauc, aôm kôjala gebe oc ôṅgôm asagen êndêṅ eṅṅa gebe ôkêṅ eṅ êsêp lamboam êna todecgeṅ.”

Dawid gêmac êndu

¹⁰ Go Dawid gêc nê bêc gêwiṅ tamai ma sêsur eṅ aṅga Dawidnê malac. ¹¹ Ma tēm, taṅ Dawid gêjam gôliṅ Israel naṅ, kêtôm jala 40. Eṅ gêjam gôliṅ jala 7 aṅga Hebron ma jala 33 aṅga Jerusalem. ¹² Amboac tonanṅ Salomo gêṅgôṅ tama Dawid nê lêpôṅ ma nê gôliṅ kiṅṅa ṅajarṅa kêsa.

Salomonê gôliṅ kiṅṅa kêtû tōṅ

¹³ Ma Hagit latu Adonia gêdêṅ Salomo têna Batseba gêja. Ma awê tau kêsôm gebe “Aôm gômôdêṅ towamagen me masi.” Ma Adonia kêsôm gebe “Aê gamêṅ towama.” ¹⁴ Go ṅac tau kêsôm gebe “Aê gabe jasôm biṅ teṅ êndêṅ aôm.” Ma Batseba kêsôm gebe “Ôsômmanṅ.” ¹⁵ Eṅ kêsôm gebe “Aôm kôjala gebe gôliṅ kiṅṅa kêtû aêṅoc ma lau Israel samob sêsaê gebe aê jatu kiṅ tau. Mago galoc gêṅ tonanṅ gêjam tau ôkwi ma gôliṅ kiṅṅa kêtû ṅoc lasicnê, gebe Apômtau gêgôm amboac tonanṅ. ¹⁶ Ma galoc aêṅoc biṅ tagenṅeṅ gêc gebe jatenṅ êndêṅ aôm gebe onsenṅ ṅoc biṅ atom.” Batseba kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Ôsôm acgom.” ¹⁷ Eṅ kêsôm gebe “Ōnam biṅgalôm êndêṅ kiṅ Salomo, eṅ oc onsenṅ aōmnêṁ biṅ atom, gebe eṅ êkêṅ Abisag aṅga Sunem êndêṅ aê janam eṅ êtu ṅoc awê.” ¹⁸ Batseba kêsôm gebe “ṅajam, aê gabe janam biṅgalôm êndêṅ kiṅ êtu aômṅa.”

¹⁹ Tec Batseba kêsô gêdêṅ kiṅ Salomo gêja gebe ênam biṅgalôm êndêṅ eṅ êtu Adoniaṅa. Ma kiṅ tau gêdi sa ma kêpuc eṅ tōṅ-tōṅ ma gewec gêdêṅ eṅ, go gêṅgôṅ nê lêpôṅ ma sêkêṅ lêpôṅ teṅ kêtû kiṅ tênaṅa gêwiṅ ma gêṅgôṅ sic gêṅgôṅ kiṅ nê anôṅa. ²⁰ Go eṅ kêsôm gebe “Aê kakôc biṅ sauṅ teṅ gebe jatenṅ êndêṅ aôm. Onsenṅ aê atom.” Kiṅ tau gêjô eṅ awa gebe “O tinoc, otenṅ acgom. Aê oc jansenṅ aôm atom.” ²¹ Go eṅ kêsôm gebe “Takêṅ Abisag aṅga Sunem êndêṅ aôm têwam Adonia ênam êtu nê awê.” ²² Go kiṅ Salomo gêjô têna awa ma kêsôm gebe “Kêtû asagenṅa aôm kotenṅ Abisag aṅga Sunemṅagenṅ kêtû Adoniaṅa. Otenṅ gôliṅ kiṅṅa êtu eṅṅa êwiṅmanṅ. Eṅ kêtû aê teocgoc ma dabuṅwaga Abiatar agêc Seruia latu Joab sêkô jabanṅ eṅ.” ²³ Ma kiṅ Salomo

kêtoç lêma gêdêṅ Apômtau ma kêsôm gebe “Anôtô êṅgôm gêṅ, taṅ taê gêjam naṅ, êndêṅ aê, mago Adonia êmac êndu êjô nê biṅ tonan. ²⁴ Apômtau kékêṅ aê gaṅgôn tamocnê lêpôn ma gêjac m aêṅoc gôlôac kêtôm eṅ gêjac mata naṅ. Kêtu Apômtau gêmoa mata jaliṅa, tec ocsalô tonecgeṅ Adonia êmac êndu.” ²⁵ Amboac tonan kiṅ Salomo kêsakiṅ Jehoiada latu Benaia ma eṅ jagêjac Adonia êndu.

Dabuṅwaga Abiatar agêc Joab têtap nêṅ ṅagêjô sa

²⁶ Ma kiṅ tau kêsôm gêdêṅ dabuṅwaga Abiatar gebe “Ôna Anatot ôndêṅ nêṅ andu gebe gôjac ṅawae gebe aôm ômac êndu, mago aê gabe janac aôm êndu galoc atom gebe aôm kôbalaṅ Apômtau Anôtô nê poac ṅakatapa kôsêlêṅ gômuy aê tamoc Dawid ma gôc gêṅwapac samob gôwiṅ tamoc.” ²⁷ Amboac tonan Salomo kêtîṅ Abiatar gebe êtu Apômtaunê dabuṅwaga êtiam atom, gebe Apômtaunê biṅ ṅanô êsa, taṅ kêsôm kêtû Elinê gôlôac anḡa Silo naṅ.

²⁸ Gêdêṅ taṅ ṅawae kêtap Joab sa naṅ, (gebe Joab kêpuc Adonia tôṅ, mago kêpuc Absalom tôṅ atom) eṅ gêc gêdêṅ Apômtaunê becobo jakêkam jabo altariṅa tôṅ. ²⁹ Ma êsêac sêsôm ṅawae gêdêṅ kiṅ Salomo gebe “Joab gêc gêdêṅ Apômtaunê becobo gêja ma ôlic acgom, eṅ kékô kêsî altar.” Tec Salomo kêsakiṅ ṅacjaeṅ teṅ gêdêṅ Joab ma kêtû kênac eṅ gebe “Gôêc gôdêṅ altar gôja katu asageṅṅa.” Joab gêjô eṅ awa gebe gêc gadêṅ Apômtau gebe kêtêc Salomo. Amboac tonan Salomo kasakiṅ Jehoiada latu Benaia ma kêsôm gebe “Ôna ma ônac eṅ êndu.” ³⁰ Amboac tonan Benaia jagêô lasê Apômtaunê becobo ma kasôm gadêṅ Joab gebe “Kiṅ tau kêjatu gebe ‘Ôsa ômôêṅ.’” Mago eṅ kêsôm gebe “Masi, aê gabe jamac êndu anḡa tonec.” Go Benaia jakêsôm biṅ tau gêdêṅ kiṅ kêtiam ma kêsôm gebe Joab kêsôm amboac tonan ma eṅ gêjô aê aoc amboac tonec. ³¹ Kiṅ tau gêjô eṅ awa gebe “Ôṅgôm êtôm eṅ kêsôm. Ônac eṅ êndu ma ônsuṅ eṅ. Ma gêṅ tonan êkac tôp su anḡa aê to tamoc nê gôlôac êtu dec, taṅ Joab kékêc siṅ ṅam masiṅa naṅ. ³² Apômtau êkêṅ eṅ taunê dec êpi eṅ tau gebe tamoc Dawid gêjam kauc ma eṅ gêjac ṅac gêdêṅ to ṅajam luagêc, taṅ sêlêlêc eṅ tau naṅ, ṅa siṅ êndu, siṅwaga Israeliṅa nêṅ laumata Ner latu Abner agêc Jeter latu Amasa. ³³ Amboac tonan êsêagêc nêṅ dec êmu naêpi Joab to nê wakuc. Mago Apômtau êkêṅ wama êndêṅ Dawid to nê wakuc ma nê gôlôac to nê lêpôn kiṅṅa endeṅ tôṅgeṅ.” ³⁴ Go Jehoiada latu Benaia kêpi gêja ma gêjac Joab êndu. Ma sêsuṅ eṅ anḡa eṅ tau nê andu, taṅ kékô gamêṅ sawa naṅ. ³⁵ Kiṅ tau kékêṅ Jehoiada latu Benaia kêtû siṅwaga nêṅ ṅac ṅamataṅa gêjô Joab su ma kékêṅ dabuṅwaga Sadok gêjô Abiatar su.

³⁶ Go kiṅ tau kêsakiṅ biṅ gêdêṅ Simei to gêmôêc eṅ ma kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Ôkwê nêṅ andu teṅ êkô Jerusalem ma ômoa tonec ma anḡa tonec aôm ôwi gamêṅ tonec siṅ naôsa gamêṅ teṅ atomanô. ³⁷ Taêm ênam ṅapep, êndêṅ bêc taṅ aôm ôsa naolom bu Kidron naṅ, aôm ômac êndu. Ma dec êpi aôm taôm.” ³⁸ Ma Simei kêsôm gêdêṅ kiṅ gebe “Biṅ taṅ kôsôm naṅ, ṅajam. Nêṅ sakiṅwaga êṅgôm êtôm ṅoc ṅatau kiṅ kêsôm.” Amboac tonan Simei gêṅgôn Jerusalem ṅasawa ṅêṅgeṅ.

³⁹ Mago gêdêṅ taṅ jala têlêac gêjaṅa naṅ, Simeinë gêṅôma luagêc sêbôm dêdêṅ kiṅ Gatṅa Maka latu Akis sêja. Ma Simei gêṅô ṅawae gebe “Gôlicgac me, nêṅ gêṅôma luagêc jasêmoa malac Gat.” ⁴⁰ Tec Simei gêdi kêmasaṅ nê donḡi ma gêdêṅ Akis anḡa Gat gêja gebe ensom nê gêṅôma. Simei gêja ma kékôc nê gêṅôma anḡa Gat gêmu gêmêṅ. ⁴¹ Salomo gêṅô ṅawae gebe Simei anḡa

Jerusalem gēja Gat ma gēmu gēmēj. ⁴² Tec kiņ tau kēsakiņ biņ gēdēj Simei ma gēmôéc eņ ma kēsôm gēdēj eņ gebe “Aê kakēj aôm kôtôc lēmam gēdēj Apômtau ma gajac biņsu aôm atom me. Aê kasôm gēdēj aôm gebe taēm ênam ņapep, êndēj bēc tau, taņ aôm ôsa gamēj teņ ôna naņ, aôm ômac êndu. Ma aôm gajô aê aoc gebe ņajam, aê gaņôgac. ⁴³ Kētu asageņja aôm gôgôm biņ, taņ kôtôc lēmam gēdēj Apômtau naņ, to biņsu taņ kakēj gēdēj aôm naņ, ņanô kēsa atom.” ⁴⁴ Ma kiņ kēsôm gēdēj Simei gebe “Aôm taôm kôjala gēj sec samob, taņ aôm gôgôm gēdēj aê tamoc Dawid. Galoc Apômtau êkēj aômnmē sec êpi aôm taôm môkēmapac. ⁴⁵ Mago eņ oc ênam mec kiņ Salomo ma Dawidnê lēpôj êkô ņajaņa ma êkô Apômtau laņônēmja endej tōņgenj.” ⁴⁶ Ma kiņ tau kējatu Jehoiada latu Benaia, taņ kēsa gēja ma gējac Simei êndu.

Gēdēj tonaj gôliņ kiņja gēc Salomo lēma kētu tōj.

3

Salomo gējam Parao latuo kētu nē awé

¹ Go Salomo kēmoatiņ poac gēwiņ lau Aiguptunēj kiņ Parao ma gējam Parao latuo kētu nē awé ma kēkôc eņ jagēņgôj Dawidnê malac acgom, e eņ gējac dabiņ tau nē andu kapôēj to Apômtaunē lôm dabuņ ma tuņbôm, taņ kēgi Jerusalem auc naņ, ņakôm. ² Mago lau sêkēj da aņga gamēj ņabau ņapaņ gebe gēdēj ņasawa tonaj sêkwē andu teņ kētu Apômtaunē ņaēja su atom tagēj. ³ Mago Salomo têtac gēwiņ Apômtau ma kēsêlēj kêtôm tama Dawid nē ņagôliņ, tagēj eņ kēkēj da to gēsôb jadauņ aņga gamēj ņabau gēwiņ.

Salomo nē da to mec aņga Gibeon

⁴ Gēdēj ņasawa teņ kiņ gēja Gibeon gebe êkēj da aņga tonaj, gebe gamēj tonaj kētu gamēj ņabau towae kapôēj kêlêlêc. Salomo kēkēj daja 1,000 aņga altar tonaj. ⁵ Aņga Gibeon Apômtau geoc tau lasē gēdēj Salomo ņa mē gēdēj gēbēc ma Anôtô kēsôm gebe “Oteņ gēj teņ, taņ jakēj êndēj aôm naņ.” ⁶ Salomo kēsôm gebe “Aôm kômooasiņ nēm sakiņwaga aê tamoc Dawid ņanôgenj gebe eņ kēsêlēj gēmoa aôm laņômnēm tobiņgēdēj ma laņônēm sawageņ. Ma aôm gôjac tēku nēm moasiņ tonaj ma kôkēj latu, taņ galoc gēņgôj ênê lēpôj naņ, gēdēj eņ. ⁷ O Apômtau, ņoc Anôtô, galoc aôm kôkēj nēm sakiņwaga kētu kiņ gējô aê tamoc Dawid su, mago aê amboac ņapalē sauņ teņ tec gamoa. Aê kapô lēna lēj jasa to jasô janaņa. ⁸ Ma nēm sakiņwaga aê kakô nēm lau, taņ aôm kôjaliņ sa naņ, ņalêlôm. Êsêac lau-m kapôējanô e ņac teņ êtôm êsa êsêac sa to êsam nēj ņanamba lasē êņgôm êtôm atom. ⁹ Amboac tonaj ôkēj ņalêlôm tokauc êndēj nēm sakiņwaga aê gebe janam gôliņ nēm lau ņapep to jajala ņajam to sec gebe asa êtôm gebe ênam gôliņ nēm lau-m kapôēj tonec.”

¹⁰ Apômtau gējô biņ, taņ Salomo keteņ naņ ņajam. ¹¹ Ma Anôtô kēsôm gēdēj eņ gebe “Aôm koteņ gēj tonaj ma koteņ kētu ômoa nom e ņēņgeņ me ôtap awa taêsam sa me ôku nēm ņacjo tuluņa nec atom. Mago koteņ mêtê tokaucņa gebe ôjala gēj ņajam to gēdējja. ¹² Tec ôlic acgom, galoc aê jaņgôm biņ, taņ koteņ naņ, ņanô êsa. Ôlic acgom, aê oc jakēj ņalêlôm tokauc, taņ êjala biņ naëndēņgeņ êndēj aôm. ņac teņ kêtap ņalêlôm amboac tonaj sa gēmuņ aôm atom ma teņ oc êndaņguc aôm atom amboac tonageņ. ¹³ Ma gēj taņ koteņ atom naņ, aê gabe jakēj êndēj aôm amboac tonaj. Aê oc jakēj awamata to waem, taņ kiņ teņ kêtap sa atom tagēj naņ. ¹⁴ Ma aôm embe ôsa aēņoc lēj ma ojop ņoc ņagôliņ to biņsu êtôm tamam Dawid kēmasaņ naņ, go aê gabe janac tēku nēm tēm ômoa matam jaliņa ņēņgeņ êwiņ.”

15 Ma Salomo mata gêlac ma gêlic gebe gêc mê tenj. Go enj gêmu gêja Jerusalem ma jakêkô Apômtaunê poac nkatapa njanêmja ma kékêj daja to dawama ma geno moasinj kapôêj tenj kêtû nê sakinwaga samobja.

Salomo kêmêtôc binj njawapac tenj

16 Gêdêj tonanj mockainjo luagêc dêdêj kinj sêja ma sêkô enj lanjônêm. 17 Ma awê tenj kêsôm gebe “O njoc njatau, ônjô acgom. Aêagêc awê tonec anjônj andu tagenj. Enj gêmoo ma aê kakôc njapalê tenj. 18 Bec têlêac gêjana, gocgo enj kékôc tenj kédaguc. Aêagêc anjônj awinj tauj ma tenj gêmoo andu tau gêwinj atom. Aêagêc taujnenj tec amoa. 19 Gêdêj gêbêc tenj awê tonec nê njapalê gêmac êndu gebe enj gêsac enj êndu. 20 Ma enj gêdi gêdêj gêbêcauc ma kékôc njoc njapalê su anja aê gêdêj tanj nê sakinwagao gêc su nanj, ma kékêj gêlô tau nê su ma ketoc nê njapalê njamatê gêc gêwinj aê. 21 Gêdêj bêbêc gadi sa gebe jakêj su njoc njapalê e galic gebe enj gêmac êndu su. Mago gêdêj bêbêc, gêdêj tanj kasala enj njapep nanj, aê kajala gebe njoc latuc, tanj kakôc nanj atom.” 22 Mago awê tenj kêsôm gebe “Masi, aênjoc njapalê mata jali ma aômnmê njapalê njamatê.” Ma awê njamataja kêsôm gebe “Masi, aômnmê njapalê gêmac êndu ma mata jali aênjoc.” Êsêagêc sêsôm amboac tonanj sêmoa kinj lanjônêmja.

23 Go kinj tau kêsôm gebe “Awê tenj kêsôm njapalê, tanj gêmoo mata jali tonec nanj, aênjoc ma aôm latôm gêmac êndu matêgenj. Ma awê tenj kêsôm gebe Masi, aômnmê njapalê gêmac êndu ma aê latuc tec mata jali gêmoo.” 24 Ma kinj kasôm gebe “Akôc sinj tenj êndêj aê.” Amboac tonanj sêkôc sinj tenj dêdêj kinj sêja. 25 Ma kinj tau kêsôm gebe “Asêlê njapalê mata jali êkôc êna luagêc ma akêj njamakenj êndêj awê tenj ma njamakenj êndêj tenj.” 26 Go awê, tanj nê latu mata jali gêmoo nanj, taê walô nê njapalê ma kêsôm gêdêj kinj gebe “O njoc njatau, ônac njapalê êndu atom, enj mata jaligenj êndêj awê tonanj.” Ma awê tenj kêsôm gebe “Njapalê êtu aênjoc to ênê atom, asêlêmanj.” 27 Go kinj tau gêjô êsêagêc awenj ma kêsôm gebe “Anac njapalê êndu atom, akêj enj tomata jaligenj êndêj awê njamataja gebe enj njapalê têna.” 28 Israel samob sênjô mêtôc tonanj, tanj kinj tau kêmêtôc nanj, njawae ma êsêac têtêc nênj kinj gebe êsêac sêjala gebe Anôtônê kauc gêwinj enj ma kêmêtôc binj jagêdêjenj.

4:1-34 Mòkêlatu tonec kêsa Salomonê laumata towae sa, tanj sêjam sakinj sêmoa Salomo njalabu nanj. Sêwa Salomo nê awa sa ma kêsôm binj kêtû Salomonê kauc towae kapôêjja.

5

Salomo kêmasanj tau gebe êkwê lôm dabuj

1 Gêdêj tanj kinj Tirusja Hiram gênjô gebe senj oso Salomo kêtû kinj gêjô tama su nanj, enj kêsakinj nê sakinwaga gêdêj Salomo gebe Hiram têtac gêwinj Dawid njapanj. 2 Ma Salomo kêsakinj binj gêdêj Hiram gebe 3 “Aôm kôjala gebe aê tamoc Dawid kêtôm gebe êkwê nê Apômtau Anôtô nê njâê njandu tenj atom gebe sinj to njacjo kêgi enj auc e Apômtau kékêj êsêac sêsô enj akainj njalabu. 4 Mago galoc Apômtau, njoc Anôtô, kékêj wama gêdêj aê anja gamêj makenj-makej ma njacjo me gêjwapac tenj sêmoa atom. 5 Amboac tonanj aê gabe jakwê andu Apômtau, aênjoc Anôtô nê njâê ênêcna tenj kêtôm Apômtau kêsôm gêdêj aê tamoc Dawid gebe ‘Aôm latôm, tanj aê gabe jakêj êngônj nênj lêpônj kinja êjô aôm su nanj, enj êkwê andu tenj êtu aênjoc njâêja.’ 6 Tec ôjatu gebe sêsap kaseda anja Lebanon êtu aêja. Aênjoc sakinwaga sênam aômnmê sakinwaga sa. Ma aê oc janam ôli aôm êtu nê sakinwagaja êtôm aôm ôsam êndêj aê. Gebe aôm kôjala

gebe ṇac teṇ gêmōa aêac ṇalêlôm, taṇ kêjala kôm sêsap kaṇa kêtôm lau Sidonṇa naṇ atom.”

⁷ Gêdêṇ taṇ Hiram gêṇô Salomonê biṇ naṇ, eṇ kêtū samuc ṇaṇôgeṇ ma kêsôm gebe “Ocsalô tonec aoc êôc Apômtau gebe kêkêṇ latu tokauc teṇ gêdêṇ Dawid gebe ênam gôliṇ lau towae tonar.” ⁸ Ma Hiram kêsakiṇ biṇ gêdêṇ Salomo ma kêsôm gebe “Aê gaṇô biṇ, taṇ kôsakiṇ gêdêṇ aê naṇ. Aê katôm gebe jaṅgôm gêṇ samob, taṇ ṇalêlôm kêkac aôm kêtū kaseda to katêṇṇa naṇ, ṇaṇô êsa. ⁹ Aêṇoc sakiṇwaga oc sêkôc ka tau aṅga Lebanon sêsêṇ gwêc sêna. Go jambec kwambôṇ gebe êpoac ma sênam sêmoa gwêcgeṇ sêna gamêṇ, taṇ aôm ôsôm naṇ, ma aê jajatu lau gebe sêndim ṇao su aṅga tonar ma aôm ôṭap ka tau sa. Go aôm ôṅgôm biṇ, taṇ taêc gêjam naṇ, ṇaṇô êsa ma ôkêṇ gêṇ taniṇṇa êndêṇ aêṇoc gôlôac to lau.” ¹⁰ Amboac tonar Hiram kêkêṇ kaseda to katêṇ samob gêdêṇ Salomo kêtôm eṇ keteṇ, ¹¹ ma Salomo kêkêṇ polom ṇaṇô talu 20,000 kêtū gêṇ taniṇṇa gêdêṇ Hiram nê gôlôac to nê lau ma niptêkwi gasuc kêtôm 20,000. Salomo kêkêṇ gêṇ tonar gêdêṇ Hiram kêtôm jalageṇ. ¹² Apômtau kêkêṇ kauc gêdêṇ Salomo kêtôm eṇ gêjac mata. Ma wama gêc Hiram agêc Salomo ṇasawa, ma êsêagêc sêmoatiṇ poac teṇ sêwiṇ tauṇ.

¹³ Kiṇ Salomo kêkac lau Israel gebe sêkêṇ ṇacwaga kêtū kômṇa. Ma lau tau nêṇ namba tau kêtôm 30,000. ¹⁴ Ma eṇ kêsakiṇ êsêac sêja Lebanon, 10,000 sêjô tauṇ-sêjô tauṇ aṇjôngeṇ. Sêmoa aṇjôn teṇ aṅga Lebanon ma aṇjôn luagêc aṅga nêṇ malacmôkê. Adoniram gêjam gôliṇ lau kômṇa tonar. ¹⁵ Salomo kêkôc lau 70,000 amboac tonar kêtū sêbalaṇ wabaṇa ma 80,000 kêtū sêsap poc aṅga gamêṇ lôcṇa. ¹⁶ Ma Salomo kêkêṇ lau 3,300 têtū gejobwaga kômṇa, taṇ sêjatu lau kômṇa. ¹⁷ Salomo kêjatu ma êsêac sêkôc poc ṇajamanô kapôêṇ-kapôêṇ sêmêṇ gebe êtu nombanṇa lôm dabuṇṇa. ¹⁸ Amboac tonar Salomo agêc Hiram nêṇ lau sêkwêwaga sêwiṇ lau Gebalṇa sêsap to sêpa ka to poc gebe sêkwê andu tau.

6

Salomo kêkwê Apômtaunê lôm

¹ Jala 480 gêjaṇa su gêdêṇ taṇ lau Israel sêwi gamêṇ Aiguptuṇa siṇ sêsa sêmêṇ naṇ, ma Salomo gêjam gôliṇ Israel jala aclê su. Gêdêṇ jala tonar ṇaajôn kêtū luagêcṇa, taṇ sêsam gebe Siw naṇ, Salomo gêjac m gebe êkwê Apômtaunê lômṇa. ² Lôm tau, taṇ kiṇ Salomo kêkwê kêtū Apômtauṇa naṇ, ṇadôṇ amboac tonec gebe ṇalêsiṇṇa kêtôm saka samuc 15, ṇatakôcṇa kêtôm saka 5 ma ṇaatêkwa kêtôm saka 8. ³ Ma andu seleb, taṇ gêc anduanô tau ṇanêṇṇa naṇ, ṇadôṇ saka 5, kêtôm lôm tau ṇakalopawa ma kêdaguc sagiṇ baliṇ anduanôṇa kêtôm ṇadôṇ saka samuc 2 ma ṇasêku. ⁴ Aṅga lôm tau ṇasagiṇ êsêac sêkêṇ katam saṇṇ ṇagêdô gêc talic saṇṇ aṅga awêṇa, mago kêsô gedec aṅga lêlômṇa. ⁵ Eṇ gêjac têku lômanô tau ṇasagiṇ baliṇ maken-maken ma ṇakalopawa ṇamuṇa amboac tonangeṇ. Ma kêkwê ṇadeṇ télêac tobalêm-tobalêm.

⁶ Ṇadêṇ ṇalabuṇa ṇakalopawa kêtôm ṇadôṇ saka samuc tageṇ. Deṇ kêtū luagêcṇa kêtôm ṇadôṇ saka samuc teṇ to ṇasêku lêmatuc teṇ, ma deṇ kêtū télêacṇa ṇadôṇ saka teṇ ma ṇamakeṇ. Eṇ kêkêṇ dembonṅêdô kêtū baliṇ gêc kwanangeṇ gebe sênac têku gêṇ sêmoa dêmôêṇageṇ.

⁷ Gêdêṇ taṇ sêkwê lôm naṇ, êsêac sêkôc poc, taṇ sêpa sêmoa gamêṇ sêkôc pocṇa kwanangeṇ su naṇ. Tec gêdêṇ taṇ sêkwê lôm dabuṇ sêmoa naṇ, lau sêṇô hama me ki me waba kômṇa ṇakicsêa teṇ atom.

⁸ Lôm tau naden nmatan nkatam gêc lôm dabun nmaken gêmu kêsêpna. An ga tônê têcwalê ten kêpi den kêtû luagêcna ma têcwalê ten kêpi an ga tônê jagêdêj den kêtû têlêacna. ⁹ Amboac tonan Salomo kêkwê lôm tau e gêbacnê ma en kêmasan masac jaba naôna n gamêntêkwa to katapa kaseda. ¹⁰ En kêkwê natêku kêgi lôm auc. Natêku tau gêmu kêpi n amboac saka samuc tagen ma gamêj têkwa kaseda kêtû nawalô ten jagêdin natêku tau tôn tamin anduanô tau.

¹¹ Ma Apômtaunê bin gêdêj Salomo gebe ¹² “Aôm embe ôsêlêj êtôm noc jatu to ômansan noc nagôlin samob ma tanam wamu noc bin su to ôsa lêj êtôm tonan, go jan gôm noc bin, tan gajac mata gêdêj tamam Dawid nan, nan ôsa êpi aôm. ¹³ Aê wacjan gôn lau Israel nalêlôm an ga lôm, tec kôkwê gômoa nec, ma jawi noc lau Israel sin atomanô.” ¹⁴ Go Salomo kêkwê lôm e gêjac dabin.

Sêmasan lôm dabun nalêlômna

¹⁵ En kêkwa sagin nalêlômna auc n katapa kaseda an ga masac nalabu n e gêdin kêsô nagadê naôna. En kêkwa masac nalabu n tau n katapa katêj. ¹⁶ An ga lôm nalêlômna en gêjam dôn saka samuc lemen ten an ga sagin namun ma kêpin nasawa tonan auc an ga masac nalabu n e jagêdêj masac jaba naôna n katapa kaseda. Balêm tonan kêtû Gamêj Dabunanô tau. ¹⁷ Gamêj Dabun, tan gêc Gamêj Dabunanô tau nanêmn na n, balin amboac nadôn saka 10. ¹⁸ An ga lôm nalêlôm talic poc ten atomanô, sêkwa sagin auc n kasedagen. Ma sêsap walô to naola gêjac lêtêj nakatu gêjam katapa tau auc. ¹⁹ En kêmasan gamêj Dabunanô tau gêc andu nalêlôm tau gebe etoc Apômtaunê poac nakatapa êkô tonan. ²⁰ Gamêj Dabunanô tau nasagin balin kêtôm saka samuc 5, nakalopawa kêtôm saka samuc 5 ma nasawa, tan gen masac nalabu to naôna gêngic nan, kêtôm saka samuc 5 amboac tonan gen. Nalêlôm tau Salomo kêkwa auc samuc gen n gold ma kêmasan altar ten n kaseda. ²¹ Ma Salomo kêkwa andu nalêlôm auc n gold. Ma gêjac balan Gamêj Dabunanô tau n kapoacwalô gold. ²² Ma Salomo kêkwa andu nalêlôm samuc gen auc n gold e gêbacnê, ma altar, tan kêkô Gamêj Dabunanô tau nalêlôm nan, amboac tonan gen.

²³ An ga Gamêj Dabunanô tau nalêlôm en kêkôc ka katêkwi nadambê luagêc ma kêsap kêtû anela kerub nakatu luagêc. Nakatu tau balin kêtôm saka luagêc ma nasêku lulugen. ²⁴ Kerub tau nê magê tan kêtôm saka samuc ten ma nasêku ma magê namaken kêtôm tonan gen. Ma nasawa, tan gen anela ten nê magê luagêc gêngic nan, kêtôm saka luagêc ma nasêku. ²⁵ Kerub ten balin kêtôm saka luagêc amboac tonan gen. Kerub nakatu lulugen nadôn to nalanô kêtôm tau. ²⁶ Nakatu lulugen balin kêtôm saka luagêc ma nasêku kêtôm taugen. ²⁷ En ketoc kerub tonan sêkô Gamêj Dabunanô tau. Kerub nêj namagê gêlam e ten nê namagê gêdin sagin namaken. Ma ten nê gêdin sagin namaken onêna. Êsêagêc nêj namagê namaken gêdin tau an ga andu tau nalun gen. ²⁸ Ma en kêkwa anela kerub tau auc samuc gen n gold.

²⁹ En kêsap kerub to nip ma naola nakatu e gêjam andu nasakin samob auc ³⁰ ma kêkwa masac balêm luagêcna tonan auc n gold.

³¹ En kêmasan katam Gamêj Dabunanô n katapa katêkwin. Katam tau nakêlêsu lementen. ³² En kepen kerub to nip ma naola gêjac lêtêj nakatu gêjam katam lulugen auc n gold. Ma gold kêpi kerub ma nip nakatu amboac tonan gen.

³³ Eṅ kēmasaṅ Gamêṅ Dabuṅṅa ṅasacgêdô ṅakatam tēkê-tēkê ṅa katapa katêkwiṅa aclê. ³⁴ Eṅ kēmasaṅ katam luagêc ṅa katêṅ. Katam luagêc tonañ talêc su dandibgeṅ. ³⁵ Ma eṅ kêsap kerub to nip ma ṅaola gêjac lêtêṅ ṅakatu gêjam katam auc ma kêkwa ṅakatu samob auc ṅa gold e ṅapep. ³⁶ Ma eṅ kêboa tuṅbôm kêgi malacluṅ ṅalêlômṅa auc. Eṅ kêkêṅ poc dēnaṅ télêac-têlêac, taṅ sêpa ṅatap kēsa naṅ, gêsac tau ṅaô ma kêkêṅ kaseda kētu tuṅ tau ṅakanô.

³⁷ Gêdêṅ jala katu aclê ṅaajôṅ Siw êsêac sêkêṅ Apômtaunê andu tau ṅanombaṅ. ³⁸ Ma gêdêṅ jala kētu 1ṅa ṅaajôṅ Bul, taṅ kētu jala ṅaajôṅ 8ṅa naṅ, êsêac sêjac dabiṅ gêṅ samob, taṅ gêjac andu tau ṅawae naṅ, kêtôm sêmasaṅ kwananṅeṅ. Amboac tonañ Salomo kêkwê lôm dabuṅ kêtôm jala 7, go gêjac dabiṅ ṅakôm. * †

7:1-51 Môkêlatu tonec gêwa Salomonê andu, taṅ kêkwê kētu eṅ tauṅa naṅ sa to gêṅ ṅagêdô, taṅ sêmasaṅ ṅa kopa kētu lôm dabuṅṅa naṅ. (Eṅlis sêsam gebe Silin).

8

Salomo kêkôc poac ṅakatapa gêmêṅ lôm dabuṅ

¹ Go Salomo kêkalem gejobwaga Israelṅa to lau Israel nêṅ gôlôacmôkê nêṅ laumata samob sêpi tagen sêmêṅ gêdêṅ eṅ aṅga Jerusalem gebe sêkôc Apômtaunê poac ṅakatapa aṅga Dawidnê malac, taṅ sêsam gebe Sion naṅ, sêpi lôm dabuṅ sêna. ² Gêdêṅ ajôṅ kētu 7ṅa ṅaê Etanim ṅacwaga Israelṅa samob sêkac tauṅ sa dêdêṅ kiṅ Salomo jasêlic ombec. ³ Gêdêṅ taṅ gejobwaga Israelṅa samob sêô lasê su naṅ, dabuṅwaga sêôc poac ṅakatapa sa. ⁴ Dabuṅwaga to lau Lewi sêbalaṅ Apômtaunê poac ṅakatapa to becobo takac saṅa ma laclu samob, taṅ gêc becobo ṅalêlôm naṅ, sêpi sêja. ⁵ Ma kiṅ Salomo to gôlôac Israelṅa samob, taṅ sêkac tauṅ sa dêdêṅ eṅ naṅ, sêkô poac ṅakatapa nêṅṅa ma sêkêṅ bulimakao to domba kētu da. Teṅ kêtôm gebe êsa bulimakao to domba nêṅ namba sa atom. ⁶ Go dabuṅwaga sêkôc Apômtaunê poac ṅakatapa sêja lôm dabuṅ ṅaGamêṅ Dabuṅanô tau ma tetoc kakô kerubnêṅ magê ṅalabu. ⁷ Kerub sêlam nêṅ magê kêpi poac ṅakatapa ṅamala kêtôm sêjam ajuṅ poac ṅakatapa to ta. ⁸ Ma ta tau kēsa baliṅ sêlic ṅatêpôê aṅga Gamêṅ Dabuṅ, taṅ gêc Gamêṅ Dabuṅanô tau ṅanêṅṅa naṅ, mago sêlic aṅga awêṅa atom. Ma ta tau sêc tonañ e gêdêṅ galoc. ⁹ Gêṅ teṅ kêsêp poac ṅakatapa ṅalêlôm atom, poc tapa luagêcgeṅ, taṅ Mose kêkêṅ kêsêp aṅga lôc Horeb naṅ. Aṅga tônê Apômtau kêmotaṅ poac gêwiṅ lau Israel gêdêṅ taṅ êsêac sêsa aṅga gamêṅ Aiguptu sêmêṅ naṅ. ¹⁰ Ma gêdêṅ taṅ dabuṅwaga sêsa aṅga Gamêṅ Dabuṅ sêmêṅ naṅ, tao teṅ gêjam Apômtaunê lôm dabuṅ auc. ¹¹ Tec dabuṅwaga têtôm gebe sêkô ma sênam sakiṅ kētu tao tonañṅa atom, gebe Apômtaunê ṅawasi gêjam lôm dabuṅ auc.

Salomo kêsôm biṅ gêdêṅ lau

¹² Go Salomo kêsôm gebe

“Apômtau kêkêṅ oc kêkô umbon,
mago kêsôm gebe eṅ tau êṅgôṅ gamêṅ ṅakesec.

¹³ Aê kakwê nêṅ andu dabuṅ teṅ,
nêṅ malam teṅ gebe ômoa enden tōṅgeṅ.”

¹⁴ Go kiṅ tau kêkac tau ôkwi gêdêṅ lau Israel samob, taṅ sêkô naṅ, ma gêjam moc êsêac ¹⁵ ma eṅ kêsôm gebe “Aê aoc êôc Apômtau, lau Israel nêṅ Anôtô,

* **6:38:** Saka tagen kêtôm 1.8 meta. † **6:38:** Masac jaba sêsabaṅ dembon to lêlôm, me lêsa to salôm

tañ lēma gēgôm biñ, tañ gējac mata gadēñ aē tamoc Dawid ña awasuj nañ, ñaño kēsa. Eñ kēsôm gebe ¹⁶ ‘Gêdēñ bec, tañ aē kakôc ñoc lau Israel sēsa aña Aiguptu sēmēñ nañ, aē kajaliñ malac teñ aña Israel nēñ toñ samob sa gebe sēkwē andu teñ ñoc ñaē ênēcña atom, mago aē kajaliñ Dawid sa gebe ênam gôliñ ñoc lau Israel.’ ¹⁷ Ma aē tamoc Dawid taē gējam gebe êkwē Apômtau, Israelnēñ Anôtô, nê ñaē ñaandu teñ. ¹⁸ Mago Apômtau tañ kēsôm gēdēñ aē tamoc Dawid gebe ‘Aôm taēm gējam gebe ôkwē andu teñ êtu aēñoc ñaēña nañ, ñajam gebe taēm gējam ñabiñ tau gēc nēm ñalêlôm, ¹⁹ mago aôm oc ôkwē andu tau atom, tageñ nēm latôm, tañ tēna êkôc eñ nañ, eñ êkwē andu êtu aēñoc ñaēña.’ ²⁰ Galoc Apômtau gēgôm nê biñ, tañ gējac mata nañ, ñaño kēsa gebe aē gadi gajô tamoc Dawid su ma gañgôn lēpôn Israelña katôm biñ, tañ Apômtau gajac mata nañ, ma kawwē andu tau kētu Apômtau, Israelnēñ Anôtô nê ñaēña. ²¹ Ma kakēñ ñamala teñ katu katapa, tañ Apômtaunē poac, tañ eñ kamoatiñ gēwiñ aēacnēñ tamenñi gēdēñ eñ kēkôc êsēac sasa aña gamēñ Aiguptu sēmēñ nañ kēsēp.”

Salomo keten mec

²² Go Salomo jakêkô Apômtaunē altar nēmña lau Israel samob sêlic ma eñ gēlam lēma gēdēñ undambê ²³ ma keten mec gebe “O Apômtau, Israelnēñ Anôtô, anôtô teñ kêtôm aôm gēmoa undambê ñaôña me nom ñalabu ña atom. Aôm gojob poac ma kôtôc nēm tēmtac gēwiñ tengeñña gēdēñ nēm sakiñwaga, tañ sēsa nēñ lēñ sēmoa aôm lañômnēm tonēñ ñalêlôm samucgeñ nañ. ²⁴ Aôm taēm gējam biñ, tañ kôsôm gēdēñ aē tamoc, nēm sakiñwaga Dawid nañ ñapañ. Biññaño, aôm kôsôm ñabiñ ña awamsuj ma gôgôm ñaño kēsa ña lēmam gēdēñ ocsalô tonec. ²⁵ O Apômtau, Israelnēñ Anôtô, ôñgôm biñ, tañ gôjac mata gēdēñ nēm sakiñwaga aē tamoc Dawid nañ ñaño êsa. Aôm kôsôm gebe ‘Aôm latôm embe ejop tageñ tonec gebe êsa nê lēñ êmoa aē lañôcnēmña êtôm aôm tanjam wamu gômoa aē lañôcnēmña, go aôm ôpô lēna nēm ñac teñ êmoa aē lañôcnēmña gebe êñgôn lēpôn Israelña atom.’ ²⁶ O Israelnēñ Anôtô, amboac tonañ ônac dabiñ nēm biñ, tañ kôsôm gēdēñ nēm sakiñwaga aē tamoc Dawid nañ.

²⁷ “Mago Anôtô oc êñgôn nom biññañôgeñ me masi. Alic acgom, undambê to undambê ñaôña samucgeñ kêtôm aôm atom, ma andu tecenec kakwē su nañ, oc êtôm atom amboac tonañgeñ. ²⁸ Mago o Apômtau, ñoc Anôtô, mēñôkēñ tanjam nēm sakiñwaga aē ñoc mec to ñoc biñ, tañ aē katen nañ. Ôñô môêc to mec, tañ nēm sakiñwaga aē katen gēdēñ aôm gēdēñ galoc. ²⁹ Ma nēm matam ê andu tonec êndēñ êmbêc to elen, malac tau, tañ kôsôm biñ kêpi gebe ‘Aēñoc ñaē oc ênêc tonec’ nañ, gebe aôm ôkēñ tanjam mec, tañ nēm sakiñwaga aē katen aña gamēñ tonec nañ. ³⁰ Ma ôkēñ tanjam biñ, tañ nēm sakiñwaga to nēm lau Israel asuj êndēñ aôm aña gamēñ tonec êndēñ tañ atēñ mec êndēñ aôm nañ. Ôkēñ tanjam aña undambê, gamēñ tañ gôñgôñña ma embe ôñô, go ôsuc ôkwi.

³¹ “Embe ñac teñ êñgôm sec êndēñ nê ñac jaban eñña ma tētu kēnac eñ gebe êtôc lēma ma eñ mēñêtôc lēma êkô nēm altar nēmña aña andu tonec, ³² go ôñô aña undambê ma ômêtôc nēm sakiñwaga. Ôkēñ ñac tobiñ nê sec êpi eñ tau môkêapac ma ônam ñac gēdēñ sa ma ôpuc nê biñ tōñ ma ôkēñ ñagējô êtôm nê biñgēdēñ.

³³ “Embe ñacjo sêku nēm lau Israel tulu êtu sêgôm sec gēdēñ aômña nañ, ma êsēac sēnam taun ôkwi êndēñ aôm êtiam to tetoc nēm ñaē sa ma tetēñ mec to sēsuj nēñ biñ êndēñ aôm aña andu tonec, ³⁴ go ôkēñ tanjam aña undambê

ma ôsuc nêṁ lau Israel nêṅ sec ôkwi ma ôkôc êsêac sêṁu sêṁêṅ gamêṅ, taṅ aôm kôkêṅ gêdêṅ nêṅ tamenṅi naṅ êtiam.

³⁵ “Embe ôkêṅ gêṅwapac êndêṅ êsêac ma ôlai undambê auc to kom ênac atom kêtu êsêac sêgôm sec gêdêṅ aômṅa naṅ, ma êsêac tetenṅ mec sêkanôṅ gamêṅ tonec to tetoc nêṁ ṅaê sa ma sêwi nêṅ sec siṅ, ³⁶ go ôkêṅ taṅṁam nêṅ mec anṅa undambê ma ôsuc nêṁ sakiṅwaga Israel nêṅ sec ôkwi. Ôndôṅ lêṅ ṅajam êndêṅ êsêac gebe sêsaṅa naṅ ma ôkêṅ kom ênac anṅa nêṁ gamêṅ, taṅ kôkêṅ gêdêṅ nêṁ lau gebe êtu nêṅ gêṅlênsêṁ naṅ.

³⁷ “Embe tôbôm êsa anṅa gamêṅ tau me gêmac sec êtap lau sa me mo gwa ênac me mo ṅakanṅ me wagô me moac tamoac enserṅ nêṅ gêṅ taniṅṅa me nêṅ ṅajco sêṅgi êsêac auc anṅa nêṅ malac naṅ, gêṅwapac me gêmac tokaiṅ-tokaiṅ êtap êsêac sa ³⁸ ma tetenṅ mec me ṅac tagenṅ me nêṁ lau Israel tapaôṅgenṅ embe sêsuṅ nêṅ biṅ tenṅ gebe sêjala nêṅ gêṅwapac ṅalêlômṅa ma sêlam lemenṅ êndêṅ andu tonec, ³⁹ go ôkêṅ taṅṁam anṅa undambê, anṅa gamêṅ, taṅ gôṅgôṅ naṅ, ma ôsuc nêṅ sec ôkwi to ônam êsêac sa ma ôkêṅ ṅagêjô êndêṅ êsêac, taṅ sêjala nêṅ ṅalêlôm naṅ, êtôm nêṅ lêṅ êndêṅ-êndêṅgenṅ gebe aôm, aôm taômṅenṅ kôjala ṅamalac latuṅi samob nêṅ ṅalêlôm, ⁴⁰ gebe êsêac têtêc aôm êtôm bêc samob, taṅ sêṅgôṅ matenṅ jali anṅa nom, taṅ kôkêṅ gêdêṅ aêac tamenṅi naṅ.

⁴¹ “Ma ṅacjaba, taṅ anṅa lau Israel nêṅ atom naṅ, embe mênêô lasê anṅa gamêṅ jaêcsêga êtu gêṅô nêṁ ṅaê ṅawaenṅa ⁴² gebe lau oc sêṅô aômṅêṁ ṅaê to lêmam ṅajajaṅ, taṅ kômêtôc naṅ ṅawae, eṅ embe amêṅ ma etenṅ mec anṅa andu tonec, ⁴³ go ôkêṅ taṅṁam anṅa undambê, anṅa gamêṅ, taṅ gôṅgôṅṅa naṅ, ma ôṅgôm gêṅ samob, taṅ ṅac jaba etenṅ êndêṅ aôm naṅ, ṅanô êsa gebe lau nomṅa sêjala aômṅêṁ ṅaê to têtêc aôm, êtôm taṅ nêṁ lau Israel sêgôm naṅ. Ma êsêac oc sêjala gebe andu tonec taṅ aê kakwê naṅ, sêsam aômṅêṁ ṅaê kêpi.

⁴⁴ “Aôm embe ôjatu nêṁ lau gebe nasênac siṅ êndêṅ nêṅ ṅajco ma embe tetenṅ mec êndêṅ aôm laṅôṅanô êndêṅ malac kapôêṅ, taṅ aôm kôjalij sa to andu, taṅ aê kakwê kêtu nêṁ ṅaêṅa naṅ, ⁴⁵ go ôkêṅ taṅṁam êsêacnêṅ mec to biṅ, taṅ sêsuṅ êndêṅ aôm naṅ, anṅa undambê ma ônam êsêac kêsi.

⁴⁶ “Embe êsêac sêṅgôm sec êndêṅ aôm, gebe ṅac tenṅ gêṁoa atom, taṅ gêgôm sec atom naṅ, ma aôm têmtac ṅandanṅ êndêṅ êsêac ma ôkêṅ êsêac êndêṅ ṅajco, taṅ sêkêṅ êsêac sêṅgôṅ kapoacwalô anṅa nêṅ gamêṅ jaêc me gamêṅ dambê ⁴⁷ ma êsêac embe taêṅ ênam tauṅ anṅa gamêṅ kapoacwalôṅa ma sênam tauṅ ôkwi to têtajanṅ êndêṅ aôm anṅa nêṅ ṅajco nêṅ gamêṅ ma sêsôm gebe ‘Aêac agôm sec to geo ma awi Anôtô siṅ.’ ⁴⁸ Ma êsêac embe sênam tauṅ ôkwi êndêṅ aôm to nêṅ ṅalêlôm makenṅenṅ ma tokatuṅ samucṅenṅ anṅa nêṅ ṅajco, taṅ sêkêṅ êsêac sêṅgôṅ kapoacwalô naṅ, ma tetenṅ êndêṅ aôm laṅôṅanô êndêṅ gamêṅ, taṅ aôm kôkêṅ gêdêṅ êsêacnêṅ tamenṅi naṅ, to êndêṅ malac kapôêṅ tau, taṅ aôm kôjalij sa naṅ, ma êndêṅ andu tau, taṅ aê kakwê kêtu nêṁ ṅaêṅa naṅ, ⁴⁹ go ôkêṅ taṅṁam êsêacnêṅ mec to taṅi anṅa undambê, taṅ gôṅgôṅ naṅ, to ônam êsêac sa. ⁵⁰ Ma ôsuc nêṁ lau, taṅ sêgôm sec gêdêṅ aôm naṅ, nêṅ geo to sêgêli nêṁ biṅṅa ôkwi. Ma taêṁ walô êsêac gebe lau, taṅ sêkêṅ êsêac sêṅgôṅ kapoacwalô naṅ, sêlic ma taêṅ walô êsêac amboac tonanṅenṅ. ⁵¹ Gebe êsêac têtê nêṁ lau to nêṁ gêṅlênsêṁ, taṅ kôkôc êsêac anṅa ja ṅalacoc sec Aiguptuṅa sêmêṅ naṅ. ⁵² O Apômtau Anôtô matam ê nêṁ sakiṅwaga aê ṅoc mec to nêṁ lau Israel nêṅ mec to ôkêṅ taṅṁam aêac êndêṅ noc amôêc êndêṅ aômṅa. ⁵³ Gebe aôm kôjalij aêac sa anṅa lau nomṅa samob nêṅ gebe atu nêṁ gêṅlênsêṁ, kêtôm kôkêṅ

nēm sakiņwaga Mose kēsôm lasê gêdêj taņ aôm kôkôc aêacma tamenj sêsa aņga Aiguptu sêmêj naņ.”

Salomo ketej mec ņakônijņa

⁵⁴ Gêdêj taņ Salomo ketej mec to gêsuj biņ samob tonec gêdêj Apômtau su naņ, eņ gêdi sa aņga Apômtaunê altar nêm ņa, taņ eņ kêpôj aduc ma kêmêtôc lêma gadêj undambê naņ. ⁵⁵ Go eņ kêkô ma gêjam mec lau Israel, taņ sêkac sa sêkô naņ, ņa awa kapôêj ma kêsôm gebe ⁵⁶ “Aê aoc êôc Apômtau, taņ kêkêj nê lau Israel serj aweņ kêtôm biņ samob, taņ eņ gêjac mata ma biņ teņ gebeņ aņga nê biņ, taņ gêjac mata gêdêj nê sakiņwaga Mose naņ atom. ⁵⁷ Apômtau, aêacnêj Anôtô êmoa êwiņ aêac êtôm eņ gêmoa gêwiņ aêac tamenj. Eņ êwi aêac siņ to êkac tau su aņga aêacmêj atom. ⁵⁸ Eņ ê aêacnêj ņalêlôm êndêj eņ gebe tasa ênê lêj samob ma tamansaņ ênê biņsu ma ênê jatu to ênê ņagôliņ, taņ eņ kêjatu gêdêj aêac tamenj naņ. ⁵⁹ Apômtau, aêacnêj Anôtô taê ênam mec to biņ, taņ katej gêdêj eņ naņ, endej tōņgeņ ma ênam nê sakiņwaga to nê lau Israel sa êtôm bêcgeņ ⁶⁰ e lau nomņa samob sêjala gebe Apômtau taugenj kêtu Anôtô ma teņ gêwiņ eņ gêmoa atom. ⁶¹ Amboac tonaj nêm ņalêlôm ņaņêj êsa êndêj Apômtau, aêacnêj Anôtô, ma asêlêj êtôm ênê ņagôliņ to amansaņ ênê biņsu êtôm agôm gêdêj ocsalô tonec.”

Sêjac kawi lôm dabuj tau

⁶² Go kiņ to lau Israel samob sêwiņ taņj sêkêj da gêdêj Apômtau. ⁶³ Salomo kêkêj bulimakao kapoac 22,000 to domba 120,000 gêdêj Apômtau kêtu dawama. Amboac tonaj kiņ to lau Israel samob sêjac kawi Apômtaunê lôm dabuj. ⁶⁴ Gêdêj bêc tonanğeņ kiņ gêjam mec lôm ņamalacluj ņaluņ, taņ gêc Apômtaunê lôm ņanêmņa naņ. Aņga tonaj eņ kêkêj daja ma da kôm ņaņôņa to ņalêsi dawamaņja gebe altar kopa, taņ kêkô Apômtau laņônêmņa naņ, kêtôm da samob tonaj atom.

⁶⁵ Tec gêdêj ņasawa tonaj Salomo gêlic om ma Israel samob sêwiņ eņ. Êsêacnêj tonj kapôêjanô. Êsêac sêmêj aņga Hamat ņamadiņ e gêdêj bu Aiguptuņa ma sêmoa Apômtau, aêacnêj Anôtô laņônêmņa kêtôm bêc 7. ⁶⁶ Gêdêj bêc kêtu 8 Salomo kêkêj lau sêc êliņ-êliņ. Ma êsêac sêjam mec kiņ ma sêja nêj malac totêntac ņajamgeņ ma têtu samuc kêtu moasiņ samob, taņ Apômtau kêtôc gêdêj nê sakiņwaga Dawid to nê lau Israel naņ.

9

Apômtau geoc tau lasê gêdêj Salomo kêtu dim luagêcņa

¹ Salomo gêjac dabiņ lôm dabuj to kiņnê andu kapôêj ma gêj samob, taņ taê gêjam gebe êņgômņa naņ, gêbacnê su, ² go Apômtau geoc tau lasê gêdêj eņ kêtu dim luagêcņa kêtôm taņ eņ geoc tau lasê gêdêj eņ aņga malac Gibeo naņ. ³ Ma Apômtau kêsôm gêdêj eņ gebe “Aê ganô nêm mec to tani, taņ kotej gêdêj aê naņ. Aê kakêj andu, taņ kôkwê sa naņ, kêtu ņoc andu dabuj gebe ņoc ņaê ênêc tonaj endej tōņgeņ ma matocanô to ņoc ņalêlôm êmoa êwiņ andu tau. ⁴ Embe aôm ôsa ņoc lêj êtôm tamam Dawid kêsa to laņômnêm sawageņ ma tonalêlôm ņaņêņgeņ gebe ôņgôm gêj samob, taņ kajatu aôm naņ, ma taņam wamu êndêj ņoc ņagôliņ to jatu, ⁵ go jakêj nêm lêpôj gôliņ Israelņa êkô endej tōņgeņ êtôm gajac mata gêdêj tamam Dawid ma kasôm gebe ‘Aôm oc ôpô lêna ņac teņ gebe êņgôj nêm lêpôj naņ atom.’ ⁶ Mago aôm to nêm wakuc embe akac taôm su aņga aê ma amansaņ aêņoc biņsu to ņagôliņ, taņ kakêj gêdêj

amac nanj atom ma andêṅ anôtoi jaba ana ma anam sakinj to aterj mec êndêṅ êsêac, ⁷ go aê oc janserj Israel su anḡa gamêṅ, tanj kakêṅ gêdêṅ êsêac nanj, ma jatiṅ andu tau, tanj gajam mec gebe ḡoc ḡaê ênêcṅa nanj, su anḡa lanḡocnêṃṃa. Ma lau-m samob sêsu Israel susu ma sêpêlê êsêac. ⁸ Ma andu tonec êtu gêṅ ḡapopoc ma lau samob, tanj mêṅsêlêlêc gamêṅ tau nanj, nêṅ ḡalêlôm elendec ma sêpêlê binj. Ma embe têtû kênac gebe ‘Kêtu asagerṅa Apômtau gêgôm gêṅ amboac tonanj gêdêṅ gamêṅ to andu tau,’ ⁹ go sêḡo binj amboac tonanj gebe ‘Êsêac sêwi Apômtau nêṅ Anôtô, tanj gêwê êsêac anḡa gamêṅ Aiguptunja sêsa sêmêṅ nanj, sinj ma sêsap anôtôi jaba tôṅ to tetêṅ mec ma sêjam sakinj gêdêṅ êsêac, tec Apômtau kêkêṅ gêṅwapac samob tonanj êsêac sêoc sa.’”

9:10-28 Salomo agêc kinj Tirusṅa Hiram sê selêb gêdêṅ tauṅ. Salomo kêkac lau jaba gebe sênam ênê kôm tonḡoli masigenj.

10

Kwin anḡa Seba kêtû ḡaclêṅ gêdêṅ Salomo

¹ Gêdêṅ tanj kwin anḡa Seba gêṅḡ Salomonê wae kêpi Apômtaunê ḡaêṅa nanj, eṅ gêḡa gebe ênsaê eṅ ḡa kênac ḡawapac ḡagêdô. ² Eṅ gêô lasê Jerusalem tonê lau taêsam, kamel sêbalanj gêṅmalu to gold taêsam ḡanô lasê to pocawa gwalêkinj. Ma gêdêṅ tanj eṅ gêô lasê gêdêṅ Salomo nanj, eṅ gêḡac kênac binj samob, tanj eṅ taê gêjam nanj. ³ Ma Salomo gêḡo ênê kênac samob, gêṅ teṅ kêsinj tau gêdêṅ Salomo atom. Eṅ gêwa gêṅ samob sa tomalagerj gêdêṅ eṅ. ⁴ Ma gêdêṅ tanj kwin anḡa Seba gêlic Salomonê kauc samob to andu, tanj eṅ kêkwê nanj ⁵ ma gêṅ taniṅṅa anḡa nê tebo to nê laumata nêṅ ḡadêṅaṅ ma nê kômwaga nêṅ sakinj to nêṅ ḡakwê ma nê lau-sejop-lacluwaga to nê daja, tanj kêkêṅ kêtû da anḡa Apômtaunê lôm nanj, eṅ gêṅḡac lêma ḡanôḡeṅ.

⁶ Ma eṅ kêsôm gêdêṅ kinj tau gebe “Ṇawae tanj ḡanjô anḡa taucṅoc gamêṅ kêtû aômṅêṃ gêṅ to nêṃ kaucṅa nanj, binjḡanô. ⁷ Mago aê kakêṅ gêwiṅ ḡawae tonanj atom e tauc gamêṅ tec taucṅoc matocanô galic. Ôlic acḡom, binj ḡamakenḡeṅ tec sêḡac miṅ gêdêṅ aê. Mago nêṃ kauc to awa kêlêlêc ḡawae, tanj aê ḡanjô nanj su. ⁸ Aê aoc êoc nêṃ lauo. Aê aoc êoc nêṃ sakinjwaga, tanj sêkô aôm lanḡomnêṃṃa to sêḡo nêṃ kauc ḡapanj nanj. ⁹ Aê aoc êoc Apômtau, nêṃ Anôtô, tanj gêlic aôm ḡajam to kêkêṅ aôm ḡoṅḡoṅ lau Israel nêṅ lêpôṅ kinjṅa. Gebe Apômtau têtac gêwiṅ Israel gêdêṅ tōṅgeṅ, eṅ kêkêṅ aôm kôtu kinj gebe aôm ômêtôc binj êndêṅgeṅ.” ¹⁰ Go eṅ kêkêṅ gold ḡadôṅ kêtôm 120 gêdêṅ kinj to gêṅ ḡamalu taêsam ḡasac ma pocawa. Gêṅmalu taêsam amboac kwin Sebanja kêkêṅ gêdêṅ kinj Salomo nanj, sêlic amboac tonanj kêtiam atom.

¹¹ Ma Hiram nê wanj taêsam, tanj seḡon gold anḡa Ofir sêmêṅ nanj, tetolonj ka môsê taêsam ḡanô lasê to pocawa gêmêṅ anḡa Ofir. ¹² Ma kinj kêmasanj ka balan katu Apômtaunê lôm to kinjê andunja ḡa ka môsê tonanj ma gêṅ wêṅa togam kêtû lau-sêjam-wêwagaṅa amboac tonanḡeṅ. Ka môsê taêsam amboac tonanj gêmêṅ gamêṅ tonec teṅ kêtiam atom to sêlic teṅ kêtiam atom e mêṅḡêdêṅ galoc.

¹³ Ma kinj Salomo kêkêṅ gêṅ samob, tanj kwin Sebanja têtac gêwiṅ nanj, gêdêṅ eṅ. Kêkêṅ gêṅ anḡa kinj Salomo nê waba taêsamṅa kêtôm sêgôm-sêgôm jagêwiṅ geṅ samob, tanj eṅ ketêṅ nanj. Go kwin to nê sakinjwaga sêc sêmu dêdêṅ tauṅ nêṅ gamêṅ sêja.

Salomonê awa to wae

¹⁴ Gold tanj Salomo kêtap sa gedêṅ Jala teṅ nanj, ḡawapac kêtôm ḡadôṅ goldṅa 666 ¹⁵ ma gold tonanj ḡagêdô gêmêṅ anḡa lau têtulu gêṅwaga to lau bôlêṅṅa,

tañ sêkêñ takis nan, ma ñagêdô anja kin Arabianja samob to gôlinwaga gamêñ ñagêdôña. ¹⁶ Kin Salomo kêmasañ lautuc kapôêñ-kapôêñ 200 ña gold, tañ sêsac nan. Gold tañ en kêmasañ lautuc tagen nan, ñadôn amboac 7 kilo. ¹⁷ Go en kêsap lautuc saun 300 ña gold, tañ sêsac nan, tagen ña ñadôn amboac 2 kilo. Ma kin kakêñ gêñ samob tonañ kêsô andu, tañ sêsam gebe Andu Saleñ Lebanonña. ¹⁸ Ma kin kêmasañ lêpôn kapôêñ ten ña jabo ma kêkwa auc ña gold ñakêñkêñ amboac tonanjer. ¹⁹ Lêpôn tonañ ñatêboñ 6 ma bulimakao môkêapac ñakatu kêkô lêpôn tau ñamu. Ma anja lêpôn maken-maken sêmasañ lêma ñaaden to lewe ñakatu luagêc kêkô kêsi lêma ñaaden tonañ. ²⁰ Ma lewe ñakatu 12 sêkô têboñ 6 tonañ, sêkô têboñ maken-maken kêtômgen. Sêmasañ gêñ kainten amboac tonañ ten anja kin ten nê gamêñ gêmun su atomanô. ²¹ Kin Salomo nê laclu ênôm gêñ êsêpña samob tonañ gold ma waba kômña samob anja Andu Saleñ Lebanonña gold ñakêñkêñ. Sêmasañ ten ña silber atom. Sêlic silber amboac gêñ ñadoma gêdêñ Salomonê têm. ²² Ma kinñe wan ômbala Tarsisña sêpoac gwêc sêwin Hiramnê. Katôm jala têléacgen wan Tarsisña tonañ mênsejoñ gold to silber ma bôc ñajabo to monji ma moc kainten ñaé pikok.

²³ Amboac tonañ kin Salomo nê awamata to kauc kêlêlêc kin nomña samob nêñ su. ²⁴ Ma nom ñalau samob sêlic Salomo gebe sêñô ênê kauc, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ en nan. ²⁵ Êsêac samob, tañ sêmên nan, sêkôc gêñ tokain-tokain gebe sêkêñ êndêñ Salomo. Êsêac sêkêñ gêñ silber to gold ma obo to gêñmalu ma laukapas to hos ma donji. Tonañ sêgôm kêtôm jalagen.

²⁶ Ma Salomo gêjac kareta sinña 1,400 to lau sêngôn hos ñadôña 12,000 sa, en kêkêñ êsêac sêngôn malac karetaña ma ñagêdô sêmoa sêwin en anja Jerusalem. ²⁷ Ma kin kêkêñ silber taêsam gêc Jerusalem amboac poclô ma kaseda kêtü taêsam amboac jambô, tañ sêkô gaboan nan. ²⁸ Ma Salomo kêkôc hos gêmên anja Aiguptu to Koa. Ênê lau têtulu gêñwaga sêjam ôli hos anja Koa ña moni solopgen. ²⁹ Kareta ten, tañ sêkôc anja Aiguptu nan, ñadli kêtôm silber ñadôn 600 ma hos ten kêtôm silber ñadôn 150. Ma Salomo nê lau-têtulu-gêñwaga sêkêñ ñagêdô kin Hetña to kin Suriaña sêjam ôli amboac tonanjer.

11:1-25 Salomo gêjam lauo jaba taêsam. Êsêac sêlêtm en e kêkac tau su anja Anôtônê. Tec Anôtô kêsôm gêdêñ en gebe êkac gamêñ kinña su anja en latunê ma êwi gôlôacmôkê tagenjen sin êndêñ en.

11

Anôtô gêjac mata bin gêdêñ Jerobeam

²⁶ ñac Epraimña ten anja malac Sereda Nebat latu Jerobeam kêtü Salomonê sakinwaga ten, mago gêli tau sa gêdêñ kin. Ênê têna awêtuc ten nê ñaé Seruat. ²⁷ Ma gêli tau sa gêdêñ kin ñam amboac tonec gebe Salomo kêkwê andu ñajaña Milo kêsêp ñasawa, tañ gêc tama Dawid nê malac nan. ²⁸ Jerobeam tonañ en ñac ôlipalê ñanô. Ma gêdêñ tañ Salomo gêlic gebe ñac wakuc tonañ gêjam kôm kêtü dôbgen nan, en kêkêñ en kêtü lau anja Josepnê gôlôacmôkê, tañ sêpin kap êsêac gebe sênam kôm ñadli masigen nan, nêñ gejobwaga. ²⁹ Ma gêdêñ têm, tañ Jerobeam gêwi Jerusalem sin nan, propete ñac Silonja Ahija kêtap en sa anja intêna. Ahija kêsô ñakwê wakuc ten ma êsêagêc taunjen sêmoa gamêñ tonañ. ³⁰ Go Ahija kêkêñ lêma kapi ñakwê wakuc, tañ en kêsô nan, ma kêkac gêñgic gêja ñagêñgic 12. ³¹ Ma kêsôm gêdêñ

Jerobeam gebe “Ôkôc ņagêŅgic 10 su êtu aômnmê gebe Apômtau, Israelnêĵ Anôtô kêsôm amboac tonec gebe ‘Ôlic acgom, aê gabe jakac gamêĵ kiĵĵa su aĵga Salomonê ma gabe jakêĵ gôlôacmôkê 10 êndêĵ aôm. ³² Mago Salomo oc êkôc gôlôacmôkê tagenĵ êtu ņoc sakinĵwaga Dawidĵa to êtu malac Jerusalemĵa, taĵ kajalinĵ sa aĵga Israelnêĵ gôlôacmôkê samobĵa naĵ, ³³ gebe eĵ gêwi aê sinĵ ma gêĵam sakinĵ lau Sidon nêĵ anôtôo Astart ma lau Moab nêĵ anôtô Kemos to lau Amon nêĵ anôtô Milkom ma kêsâ aêĵoc lêĵ atom. Gêgôm gêĵ gêĵac aê matocanô ņajam atom to kêmasaĵ ņoc ņagôlinĵ to jatu kêtôm ênê tama Dawid gêgôm naĵ atom. ³⁴ Mago aê gabe jakôc gamêĵ kiĵĵa samucgeĵ su aĵga ênê lêma atom, eĵ ênam gôlinĵ gamêĵ êmoa êtôm nê têm êĵgôĵ mata jalinĵa êtu ņoc sakinĵwaga Dawid, taĵ kajalinĵ eĵ sa ma eĵ kêmasaĵ ņoc biĵsu to ņoc ņagôlinĵna naĵĵa. ³⁵ Mago aê oc jakôc gamêĵ kiĵĵa su aĵga Salomonê latu lêma ma jakêĵ gôlôacmôkê 10 geĵ êndêĵ aôm. ³⁶ Tagenĵ aê oc jakêĵ gôlôacmôkê tagenĵ êndêĵ Salomo latu gebe ņoc sakinĵwaga Dawid nê ja teĵ elom ênêc aê lanôcnêm aĵga Jerusalem, aĵga malac, taĵ kajalinĵ sa gebe ņoc ņaê ênêcĵa naĵ. ³⁷ Ma aê gabe jakôc aôm sa ôtu kinĵ Israelĵa ma aôm oc ônam gôlinĵ gamêĵ samob, taĵ têmtac gêwiĵ naĵ. ³⁸ Ma embe ôkêĵ taĵam biĵ samob, taĵ jajatu aôm naĵ, ma ôsa ņoc lêĵ to ôĵgôm gêĵ, taĵ ênac matocanô ņajam ma ômansaĵ ņoc ņaôlinĵ to biĵsu kêtôm ņoc sakinĵwaga Dawid gêgôm naĵ, go aê oc jawiĵ aôm. Ma gabe jamboa nêm wakuc sa ņanôgeĵ amboac aê gaboa Dawidnê sa ma jakêĵ Israel êndêĵ aôm. ³⁹ Ma aê gabe jakôniĵ Dawidnê wakuc, mago jaĵgôm endenĵ tôĵgeĵ atom.’ ”

⁴⁰ Ma Salomo kêtu kêka-kêka gebe ênac Jerobeam êndu êtu biĵ tonanĵa. Mago Jerobeam gêdi ma gêc gêdêĵ kinĵ Aiguptuĵa Sisak jagêmoa tonanĵ e Salomo gêmac êndu.

Salomo gêmac endu

⁴¹ Salomonê kôm to nê kauc ņamiĵ ņagêdô êsêac teto gêc Salomo nê miĵ ņabuku. ⁴² Salomo gêĵam gôlinĵ Israel samob gêĵgôĵ Jerusalem kêtôm jala 40. ⁴³ Go Salomo gêc nê bêc gêwiĵ tamai ma sêsuĵ eĵ aĵga tama Dawidnê malac ma ênê latu Rehabeam kêtu kinĵ gêĵo eĵ su.

12

Israel gêli tau sa

¹ Rehabeam gêĵa Sikem gebe lau Israel samob sêkac tauĵ sa aĵga tonanĵ gebe sêkêĵ eĵ êtu kinĵ. ² Nebat latu-Jerobeam, taĵ gêc kinĵ Salomo su jagacgeĵ gêmoa Aiguptu naĵ, gêĵô ņawae ma gêmu aĵga Aiguptu gêmêĵ. ³ Ma lau Israel sêsakinĵ binĵ sêmôc eĵ gamêĵ. Go sêwiĵ tauĵ jasêsôm gêdêĵ Rehabeam gebe ⁴ “Aôm tamam kêkôniĵ aêac ņa ta gêĵwapacĵa. Tec aôm ôlêwanĵ tamamnê sakinĵ ņajaĵa to gêĵwapac gêsac aêac tôĵĵa, go aêac oc anam sakinĵ aôm.” ⁵ Eĵ gêĵô êsêacnêĵ biĵ gebe “Amoa bêc têlêac acgom, go amu andêĵ aê amêĵ êtiam.” Amboac tonanĵ lau sêc sêĵa.

⁶ Go kinĵ Rehabeam kêkac launânô, taĵ sêpuc ênê tama Salomo tôĵ gêdêĵ taĵ eĵ gêmoa mata jaligenĵ naĵ, sa ma katu kênac biĵ ma kêsôm gebe “Amac taêm gêĵam gebe jajô lau tônê nêĵ biĵ amboac ondoc.” ⁷ Ma êsêac sêsôm gêdêĵ eĵ gebe “Embe aôm ôtu lau tonanĵ nêĵ sakinĵwaga êndêĵ galoc ma ônam sakinĵ to ôsôm biĵ malôgeĵ êndêĵ êsêac êndêĵ noc, taĵ ôĵô êsêacnêĵ biĵ naĵ, go êsêac oc sênam sakinĵ aôm endenĵ tôĵgeĵ.” ⁸ Mago Rehabeam gesenĵ biĵ, taĵ launânô sêkêĵ gêdêĵ eĵ naĵ, ma kêtu kênac lau matac, taĵ têtû kapôêĵ sêwiĵ eĵ to

sêpuc eņ tōj naņ, ⁹ ma kêsôm gebe “Ma amac taêm gêjam aê jajô lau tônê nêj biņ amboac ondoc. Êsêac sêsôm gêdêj aê gebe ‘Ôņgôm gêjwapac, taņ tamam kêkêj gêsac aêac naņ, ņagaô êsa.’ ” ¹⁰ Ma lau matak, taņ têtū kapôêj sêwiņ eņ naņ, sêjô ênê biņ gebe “Ôsôm biņ tonec êndêj lau, taņ sêsôm gêdêj aôm gebe ‘Aôm tamam kêkônij aêac ņa gêjwapac, mago aôm ôlêwanj gêjwapac’ naņ gebe ‘Lemoc sêlêkic ņajana êlêlêc tamoc magi su. ¹¹ Ma aê tamoc kêkônij amac ņa gêjwapac, galoc aê gabe jakêj ņagêdô wacêwiņ. Tamoc gi amac ņa sêm, ma aê tec jai amac ņa okêm.’ ”

¹² Amboac tonaj Jerobeam to lau samob dêdêj Rehabeam sêja gêdêj bêc kêtū têlêacņa kêtôm kiņ kêsôm gebe “Bêc êtu têlêacņa oc amu andêj aê amêj êtiam.” ¹³ Ma kiņ gêjam saic lau ma gêwi kauc, taņ lauņanô sêsôm gêdêj eņ naņ siņ. ¹⁴ Eņ kêsôm biņ gêdêj êsêac kêtôm lau matak sêkêj kauc eņ ma kêsôm gebe “Tamoc kêkônij amac ņa gêjwapac, mago aê gabe jakêj ņagêdô wacêwiņ. Tamoc gi amac ņa sêm, ma aê tec oc jai amac ņa okêm.” ¹⁵ Amboac tonaj kiņ kêkêj taņa lau nêj biņ atom gebe Apômtau kêmasaņ ņalêj amboac tonaj gebe nê biņ, taņ eņ kêsôm kêsā ņac Siloņa Ahija nê awasurj gêdêj Nebat latu Jerobeam naņ, ņanô êsa.

¹⁶ Ma Israel samob sêlic gebe kiņ kêkêj taņa êsêac atom, tec sêjô ênê biņ gebe

“Aêacnêj asageņ ņagêdô gêdêj Dawid,
nêj asageņ ņagêdô gêdêj Isai latu.

Ajôc, lau Israel, amu ana nêm gamêj. O Dawid, galoc ojop taômgeņ nêm gôlôac.” tauņnêj andu sêja. ¹⁷ Mago Rehabeam gêjam gôliņ lau Israel, taņ sêjgôj malac Judaņa naņ. ¹⁸ Go kiņ Rehabeam kêsakiņ Adoram. Eņ kêtū lau, taņ sêkac êsêac gebe sênam kiņnê kôm ņaômageņ naņ, nêj gejobwaga. Ma lau Israel samob têtuc eņ êndū ņa poc. Kiņ Rehabeam gacgeņ kêpi nê kareta ma jagêc Jerusalem. ¹⁹ Amboac tonaj lau Israel sêli tauņ sa gêdêj Dawidnê gôlôac e mêngêdêj galoc. ²⁰ Ma gêdêj taņ Israel samob sêjô gebe Jerobeam gêmu gêmêj su naņ, êsêac sêsakiņ biņ to sêmôêc eņ gêdêj nêj sêkac saņa ma sêkêj eņ kêtū Israel samob nêj kiņ. Teņ kêdaguc Dawidnê gôlôac atom, gôlôacmôkê Juda tauņgeņanô sêsap Dawid tōj.

²¹ Gêdêj taņ Rehabeam mêngêô lasê Jerusalem naņ, eņ kêkalem gôlôac Juda to gôlôacmôkê Benjaminņa sêpi tageņ ma kêjaliņ siņwaga 180,000 sa gebe ênac siņ êndêj Israel nêj gôlôac. Eņ gebe êmboa gamêj kiņņa sa atu Salomonê latu Rehabeam êtiam. ²² Mago Anôtônê biņ gêdêj propete Semaia gebe ²³ “Ôsôm êndêj kiņ Judaņa Salomo latu Rehabeam ma êndêj gôlôacmôkê Juda ma Benjamin ma êndêj lau ņagêdô gebe ²⁴ ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Api naanac siņ êndêj nêm lasitêwai, lau Israel, atom. Amac samob aêc amu ana nêm malac gebe aê gagôm gêj tonaj ņai.’ ” Amboac tonaj êsêac sêkêj taņeņ Apômtaunê biņ ma sêmu sêja nêj malac kêtiam.

Jerobeam gêwê lau Israel ma sêgôm sec

²⁵ Go Jerobeam kêkwê malac Sikem aņga gamêj lôc Epraimņa kêtū malac ņajana ma gêjgôj tonaj. Ma aņga tonaj eņ kêkwê malac Penuel kêtôm tonangeņ. ²⁶ Ma Jerobeam kêsôm aņga taunê ņalêlôm gebe “Gamêj kiņņa oc êmu êndêj Dawidnê gôlôac êna. ²⁷ Lau tonaj embe nasêpi gebe sêkêj da aņga Apômtaunê andu aņga Jerusalem, go nêj ņalêlôm ênam tau ôkwi êndêj nêj ņatau, kiņ Judaņa Rehabeam, ma êsêac oc sênac aê êndū ma sêmu dêndêj

kiņ Judaja Rehabeam sēna ētiam.”²⁸ Kiņ taē gējam biņ tonaj ma kēmasaŋ bulimakao ŋalatu luagēc ŋa gold. Ma eņ kēsōm gēdēņ lau gebe “O Israel, amac api Jerusalem aja kētōmgac. Alic nēm anōtōi, taņ sēkōc amac api aņga gamēņ Aiguptuņja amēņ naņ tonec.”²⁹ Ma eņ kēkēņ ŋakatu teņ kēkō Betel, ma teņ kēkō Dan.³⁰ Ma gēņ tonaj kētu Israelnēņ sec gebe lau dēdēņ teņ sēja Betel to dēdēņ teņ sēja Dan.³¹ Eņ kēkwē andu aņga gamēņ ŋabau amboac tonaj ma kēkēņ dabuņwaga aņga Lewinē gōlōac atom, kēkōc ēsēac aņga lau ŋagēdō nēņ.³² Ma Jerobeam kēkēņ om teņ ēsēac sēlic gēdēņ aņōņ 8 ŋabēc 15 kētōm omsēga, taņ sēlic aņga Jerusalemja ma eņ kēkēņ da gēsac altar. Eņ gēgōm tonaj aņga Betel, kēkēņ da gēdēņ bulimakao ŋalatu gold, taņ tau lēma kēmasaņ naņ. Eņ kēkēņ dabuņwaga gamēņ ŋabauņa sēmoa Betel, taņ eņ kēkwē sa naņ.³³ Eņ kēpi gēdēņ altar, taņ eņ gēboas sa aņga Betel naņ, gēja gēdēņ aņōņ 8 ŋabēc 15, taņ eņ tau kējalin sa gēc nē ŋalēlōm naņ, ma geno moasinj kapōēņ gēdēņ lau Israelņa ma kēkēņ da ŋamalu. * †

13:1–16:28 Apōmtaunē propete sēlēņ biņ Israelnēņ kiņ Jerobeam gebe ejop tau ēndēņ sakiņ gwamņa. Mago eņ gedec gebe ēnam tau ōkwi. Gēdēņ tonaj lau Juda nēņ kiņ Rehabeam gēmac ēndu ma Abijam gējō eņ su. Abijam gēmac ēndu amboac tonaj ma Asa gējō eņ su. Jerobeam gēmac ēndu amboac tonaj ma kiņ ŋagēdō sējō-sējō tauņ sėjam gōliņ gamēņ gēmu kēpiņa.

16

Ahab gējam gōliņ

²⁹ Gēdēņ taņ kiņ Judaja Asa gējam gōliņ gamēņ jala 38 su naņ, Omri latu Ahab kētu Israelnēņ kiņ. Eņ gēņgōņ Samaria ma gējam gōliņ nē gamēņ kētōm jala 22.³⁰ Ma Omri latu Ahab gēgōm sec gēmoa Apōmtau laņōnēm kēlēlēc ēsēac samob, taņ sēmuņ eņ naņ su.³¹ Eņ kēsa Nebat latu Jerobeam nē lēņ sec. Mago eņ gēgōm sec gēsac sec tonaj ŋaō ma gējam kiņ Sidonja Etbal nē latuo Jesebel kētu nē awē ma jagējam sakiņ anōtō dansaņ Bal ma keten mec gēdēņ eņ gēwiņ.³² Eņ gēboas altar teņ sa aņga Balnē andu, taņ eņ kēkwē aņga malac Samaria naņ.³³ Ma Ahab kēmasaņ altar ŋakatu ma gēgōm gēņ ŋagēdō, taņ gēgōm Apōmtau, lau Israel nēņ Anōtō tētac ŋandaņ kēsa naņ kēlēlēc Israelnēņ kiņ samob, taņ sēmuņ eņ naņ su.³⁴ Gēdēņ ēnē tēm Hiel aņga Betel kēkwē Jeriko sa kētiam. Gēdēņ taņ eņ kēkōc kōm sa naņ, nē latu ŋacsēga Abiram gēmac ēndu ma gēdēņ taņ kēkēņ katam gēja naņ, nē latu sauņ Segub gēmac ēndu kētōm Apōmtaunē biņ, taņ eņ kēsōm gēdēņ Nun latu Josua naņ.

17

Elia kēsōm lasē gebe kom ēnac atom

¹ Go propete Elia aņga malac Tisbet Gileadja kēsōm gēdēņ Ahab gebe “Apōmtau, Israelnēņ Anōtō, taņ gajam sakiņ eņ gamoa naņ, gēņgōņ mata jali. Ēndēņ jala tonec ŋai maniņ to kom ēsēp atomanō e aē jasōm acgom.”² Ma Apōmtaunē biņ gēdēņ eņ gebe³ “Wēc aņga tonec ma ōna gamēņ oc kēpiņa naōsiņ taōm ōmoa bu Kerit, taņ kapoac bu Jordan ŋamakeņ oc kēpiņa naņ.⁴ Aōm oc ōnōm bu Kerit tau ma aē kajatu aoco gebe sēlōm aōm aņga tōnē.”⁵ Amboac tonaj Elia gēja ma gēgōm kētōm Apōmtaunē biņ. Eņ jagēņgōņ bu Kerit, taņ kēpoac bu Jordan ŋamakeņ oc kēpiņa naņ.⁶ Ma aoco seņoj polom to

* 12:33: Amboac tonaj ēsēac sēmu dēdēņ † 12:33: Jos 6:26

gwada gédêṅ bĕbĕc ma kĕtula ma eṅ gĕnôm bu Kerit tau. ⁷ Ma gédêṅ bĕc teṅ bu tau kĕpa gebe kom gĕlac aṅga gamĕṅ tau atom.

Elia agĕc awĕtuc Sarepta

⁸ Go Apômtaunĕ biṅ gédêṅ Elia gebe ⁹ “Ajôc, ôndi ma ôna Sarepta, taṅ gĕc gamĕṅ Sidon naṅ, ma ômoa ôné. Aĕ kajatu awĕtuc teṅ aṅga ôné gebe êlôm aôm.” ¹⁰ Amboac tonanṅ Elia gĕdi gĕja Sarepta. Ma gédêṅ eṅ gĕô lasĕ malac ṅasacgĕdô eṅ gĕlic awĕtuc teṅ kejonṅ ka gĕmoa tonanṅ ma Elia gĕmôĕc gédêṅ eṅ gebe “Ôkĕṅ bu ṅagec êsĕp laclu mĕṅjanôm.” ¹¹ Ma gédêṅ taṅ awĕtuc gĕja gebe êkôc bu tau naṅ, Elia gĕmôĕc gédêṅ eṅ ma kĕsôm gebe “Ôkôc polom ṅapopoc ṅagec êsĕp lĕmam êwiṅ.” ¹² Ma awĕtuc gĕjô eṅ awa gebe “Apômtau, nĕm Anôtô, gĕmoa mata jali, polom teṅ gĕc aĕṅa atom. Mopolom mataṅ ṅagec to niptĕkwi ṅakeneṅ, tec kĕpoac laclu. Aĕ galoc kajonṅ ka luagĕc gebe najamansaṅ êtu aĕagĕc latuc aniṅ su ma amac êndu.” ¹³ Tec Elia kĕsôm gédêṅ eṅ gebe “Ôtĕc taôm atom, ôna ma ôṅgôm êtôm kôsômngac, mago ôpac mopolom saunṅ teṅ êtu aĕṅa êmuṅ acgom, go ôkôc ômôĕṅ. Go ôpac êtu amagĕc latômṅa êndaṅguc. ¹⁴ Gebe Apômtau, Israelnĕṅ Anôtô kĕsôm amboac tonec gebe ‘Ku mopolomṅa oc sawa atom ma niptĕkwi oc ĕpa aṅga ṅalakôp atom amboac tonanṅ e ĕndĕṅ bĕc, taṅ Apômtau ĕsakiṅ kom ênac êsĕp nom êtiam.’” ¹⁵ Ma awĕtuc gĕja ma gĕgôm kĕtôm Elia kĕsôm. Go Elia ma awĕtuc agĕc latu seṅ gĕṅ bĕc taĕsam. ¹⁶ Ku mopolomṅa sawa atom ma niptĕkwi kĕpa aṅga ṅalakôp atom kĕtôm Apômtaunĕ biṅ, taṅ kĕsôm gédêṅ Elia naṅ.

¹⁷ Tonanṅ su, go andu ṅatauo tau nĕ latu gĕmac kĕtap eṅ sa e ĕné gĕmac kĕtu kapôĕṅ ma kĕsi awa kĕtôm atom, tec gĕmac êndu. ¹⁸ Ma awĕtuc kĕsôm gédêṅ Elia gebe “O Apômtaunĕ ṅac, aĕagĕc asageṅ ṅagĕdô gédêṅ tauṅ. Aôm gôdĕṅ aĕ gômôĕṅ gebe ṅoc sec êoṅ sa êtiam enseṅ aĕ latuc su.” ¹⁹ Ma Elia gĕjô eṅ awa gebe “Ôkĕṅ nĕm latôm ĕndĕṅ aĕ acgom.” Ma eṅ kĕsip eṅ sa aṅga tĕna labum ma jakĕpi balĕm ṅaô, taṅ eṅ gĕṅgônṅ naṅ, ma ketoc eṅ gĕc taunĕ mĕ. ²⁰ Go eṅ gĕmôĕc gédêṅ Apômtau gebe “O Apômtau, ṅoc Anôtô, kĕtu asageṅṅa aôm taĕm gĕjam biṅwapac kĕtu awĕtuc, taṅ gaṅgônṅ gawiṅ eṅ naṅṅa, tec gôjac eṅ latu.” ²¹ Go eṅ kĕmĕtôc tau ma jagĕu tau gĕsac ṅapalĕ kĕtu ðim télĕac ma gĕmôĕc gédêṅ Apômtau gebe “O Apômtau, ṅoc Anôtô, ôkĕṅ ṅapalĕ tonec nĕ katu êmu êsô eṅ ĕna êtiam.” ²² Ma Apômtau kĕkĕṅ taṅa Elia nĕ awa ma ṅapalĕnĕ katu gĕmu kĕsô eṅ gĕja kĕtiam ma mata jali kĕsa kĕtiam. ²³ Ma Elia kĕkôc ṅapalĕ tau ma kĕkĕṅ eṅ aṅga balĕm ṅaôṅa kĕsĕp jakĕsô andu ma kĕkĕṅ eṅ gédêṅ tĕna gĕja. Ma Elia kĕsôm gebe “Ôlic acgom, latôm gĕmoa mata jali.” ²⁴ Ma awĕ gĕjô Elia awa gebe “Galoc tec kajala gebe Anôtônĕ ṅac teṅ aôm ma Apômtaunĕ biṅ, taṅ gĕc awamsunṅ naṅ, biṅṅanô tau.”

18

Elia gĕmu gédêṅ Ahab gĕja

¹ Bĕc taĕsam gĕjaṅa su acgom, go Apômtaunĕ biṅ gédêṅ Elia gédêṅ jala kĕtu télĕacṅa ma kĕsôm gebe “Naôtôc taôm ĕndĕṅ Ahab. Ma aĕ gabe jakĕṅ kom ênac êsĕp nom êtiam.” ² Amboac tonanṅ Elia gĕja gebe êtôc tau ĕndĕṅ Ahab. Gédêṅ tĕm tonanṅ tôbôm kĕsa kapôĕṅanô aṅga Samaria. ³ Ma Ahab gĕmôĕc Obadia, taṅ gejob kiṅnĕ andu naṅ. Obadia ketoc Apômtau sa ṅanô. ⁴ Gédêṅ taṅ Jesebel gesenṅ Apômtaunĕ propete su naṅ, Obadia kĕkôc propete 100 ma kĕsiṅ 50 ôkwi aṅga pocgĕsunṅ teṅ ma 50 aṅga pocgĕsunṅ teṅ ma gĕlôm êsĕac ṅa polom to bu.

⁵ Ahab kêsôm gêdêŋ Obadia gebe “Agêc tanac laoc gamêŋ ma bumata samob to bumaŋ samob kési, oc moae tatap gêgwaŋ sa gebe tanam hos to donki sa sêmoa materŋ jali ec sêmac êndu atom.” ⁶ Amboac tonan êsêagêc sêwa gamêŋ kêkôc gêdêŋ tauŋ. Ahab ênac laoc ŋamakerŋ ma Obadia ênac laoc ŋamakerŋ.

⁷ Ma gêdêŋ taŋ Obadia kêsêlêŋ gêmoa nan, eŋ gêdac Elia. Obadia kêjala eŋ tec gêu tau gêc eŋ laŋônêm ma kêsôm gebe “O ŋoc ŋatau Elia, aôm tonan me.” ⁸ Ma Elia gêjô eŋ awa gebe “Aê tauc tonec. Ôna ma ôsôm êndêŋ nêŋ ŋatau gebe ‘Ôlic acgom, Elia tau tec gêmoa.’” ⁹ Ma eŋ gêjô Elia awa gebe “Aê gagôm sec ondoc, tec gobe ôkêŋ nêŋ sakinwaga aê êsêp Ahab lêma gebe ênac aê êndu. ¹⁰ Apômtau, aômniêm Anôtô gêmoa mata jali, tec lau-m teŋ sêmoa atom ma gamêŋ kiŋŋa teŋ gêc atom nan ŋoc ŋatau kêsakinŋ lau sêja gebe nasensom aôm. ¹¹ Ma galoc aôm-kôsôm gebe Naôsôm êndêŋ nêŋ ŋatau gebe ‘Ôlic acgom, Elia tau tec gêmoa’.” ¹² Ma aê embe jawi aôm siŋ, nan seberŋ Apômtaunê ŋalau oc êkôc aôm su ôna gamêŋ, taŋ kajala atom nan. Amboac tonan embe aê jaô lasê ma jasôm aôm ŋawae êndêŋ Ahab ma eŋ embe êtap aôm sa atom oc ênac aê andu. Mago nêŋ sakinwaga aê ŋapalêgeŋ gajam sakin Apômtau. ¹³ Sêjac miŋ gêŋ, taŋ gagôm nan, gêdêŋ ŋoc ŋatau aôm atom me. Gêdêŋ taŋ Jesebel gêjac Apômtaunê propete êndu nan, aê kasiŋ Apômtaunê propete 100 ôkwi. 50 sêŋgôŋ pocgêsui teŋ ma 50 sêŋgôŋ teŋ ma galôm êsêac ŋa polom to bu. ¹⁴ Ma galoc kôsôm gebe Naôsôm êndêŋ nêŋ ŋatau gebe ‘Ôlic acgom, Elia tau tec gêmoa’, go eŋ oc ênac aê êndu.” ¹⁵ Elia gêlô eŋ awa gebe “Lau undambêŋa nêŋ Apômtau, taŋ gajam sakin eŋ nan, gêmoa mata jali tec aê gabe jatôc tauc êndêŋ kiŋ êndêŋ ocsalô tonec biŋŋanôgoc.” ¹⁶ Amboac tonan Obadia gêja gebe êlic Ahab. Eŋ kêtap eŋ sa ma kêsôm biŋ tau gêdêŋ eŋ. Ma Ahab gêja gebe ênac Elia.

¹⁷ Gêdêŋ taŋ Ahab gêlic Elia nan, eŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm ŋac, taŋ kêlênsôŋ Israel elêmê nan tonan me.” ¹⁸ Tec Elia gêjô eŋ awa gebe “Aê kêlênsôŋ Israel atom. Aôm to tamam nê gôlôac alênsôŋ êsêac kêtui awi Apômtaunê biŋ siŋŋa ma adaguc anôtô dansaŋ Bal. ¹⁹ Amboac tonan ôkêŋ biŋ ma ôkac lau Israel samob sa dêndêŋ aê sêmêŋ lôc Karmel ma Balnê propete 450 to anôtôo Asera nê propete 400, taŋ seŋ gêŋ sêŋgôŋ Jesebelnê tebo nan, sêmêŋ amboac tonanŋeŋ.”

Sêjam dôŋ tauŋ anga lôc Karmel

²⁰ Amboac tonan Ahab kakalem biŋ gadêŋ lau Israel samob ma kêkac propete samob sa anga lôc Karmel. ²¹ Ma Elia kêsua jakêkô lau samob laŋôŋnêmŋa ma kêsôm gebe “Amac abe aka gwecgeŋ amoa biŋ luagêc ŋasawa e êndêŋ ondocgeŋ. Apômtau embe Anôtô, go andanŋuc eŋ. Ma embe Bal, nan andanŋuc eŋ.” Mago lau sêjô ênê biŋ teŋ atom. ²² Ma Elia kêsôm gêdêŋ lau gebe “Apômtaunê propete teŋ gêmoa atom, aê, aê taucgeŋanô, mago Balnê propete 450. ²³ Sêkêŋ bulimakao kapoac luagêc êndêŋ aê sêmêŋ acgom. Ma êsêac sêjaliŋ bulimakao kapoac teŋ sa ma sêsa sêsêlê êkôc-êkôc ma sênac pac nasêkêŋ ênsac ŋaô ma sêuc ja êsô atom. Ma aê jamansaŋ bulimakao teŋ ma jakêŋ ênsac pac ŋaô ma jauc ja êsô atom. ²⁴ Ma amac awem ênac nêŋ anôtônê ê ma aê aoc ênac Apômtaunê ŋaê. Anôtô nan ajô biŋ ŋa ja nan, eŋ Anôtô ŋanô.” Ma lau samob sêjô eŋ awa gebe “ŋajam, amboac tonan.” ²⁵ Go Elia kêsôm gêdêŋ Balnê propete gebe “Ajaliŋ nêŋ bulimakao kapoac teŋ ma amansaŋ êtu ŋamata gebe amac lau taêsam. Ma awem ênac nêŋ anôtô, mago auc ja êsô atom.” ²⁶ Êsêac sêkôc bulimakao kapoac teŋ, taŋ sêkêŋ gêdêŋ êsêac nan,

ma sêmasaŋ gêj tau. Go awerj gêjac Balnê ŋaê sêjac m gêdêj bêbêcgej e oc kêkô ŋaluŋ ma sêsôm gebe “O Bal, ôkêj taŋam aêacmaŋ.” Mago awa teŋ kêsâ atom ma teŋ gêjô biŋ atom. Ma êsêac sêka pelendec-pelendec sêgi altar, taŋ sêboa naŋ. ²⁷ Gêdêj taŋ oc kêkô ŋaluŋ naŋ, Elia kêsû êsêac susu ma kêsôm gebe “Amôêc apuc sagerj. Eŋ anôtô teŋgoc. Oc taê gêjam biŋ teŋ gêmoa me gêjam tau ôkwi, me oc kêtû ŋacleŋ me oc gêc bêc gêc, tec aŋu eŋ sa acgom.” ²⁸ Ma êsêac sêmôêc sêpuc sagerj ma sêbuc tauŋ ŋa bojaŋ to sêguj tauŋ ŋa kêm kêtôm êsêacnêj mêtê e ôliŋ dec-decgej. ²⁹ Êsêac sêgôm-sêgôm gêdêj taŋ oc kêkô ŋaluŋ e gêdêj oc gebeŋ kwalam, noc takêj da gêj kelenŋa, mago awa teŋ masianô, teŋ gêjô biŋ atom, teŋ kêkêj taŋa atom.

³⁰ Go Elia kêsôm gêdêj lau samob gebe “Andêj aê amêj.” Ma lau samob dêdêj eŋ sêja. Ma eŋ kêbênôc Apômtaunê altar, taŋ têtâ salij-salij naŋ. ³¹ Elia kêkôc poc 12 kêtôm Jakobnê latuinêj namba. Jakob eŋ ŋac, taŋ Apômtau kêsôm biŋ gêdêj eŋ gebe “Galoc nêj ŋaê teŋ gebe Israeŋ.” ³² Ma eŋ gêboa altar sa ŋa poc tau kêtû Apômtaunê ŋaêŋa. Go kêkwê busawa kêgi altar tau. Busawa gebe sêkêc bu ec kapôêj êsêp. ³³ Ma eŋ gêjac pac su, go kêsêlê bulimakao kapoac kêkôc-kêkôc ma ketoc bôc tau jagêsac pac ŋaô. Ma eŋ kêsôm gebe “Akati bu ŋa bulakop 4 ma ansêwa êpi daja to êpi ka.” ³⁴ Ma eŋ kêsôm gebe “Aŋgôm êtu dim luagêc.” Tec êsêac sêgôm kêtû dim luagêc. Go eŋ kêsôm gebe “Aŋgôm êtu dim têlêac.” Tec êsêac sêgôm kêtû dim têlêac. ³⁵ Ma bu keselenj kêgi altar tau ma kêpoac busawa tau gêwiŋ.

³⁶ Ma gêdêj noc sêkêj daŋa propete Elia kêtû gasuc gêdêj altar ma keteŋ mec gebe “O Apômtau, Abraham agêc Isak ma Jakob nêj Anôtô, mênôwa taôm sa êndêj ocsalô tonec gebe aôm kôtu Israelnêj Anôtô ma aê katu nêj sakiŋwaga, tec gagôm gêj samob tonec ŋai kêtôm aôm nêj biŋ. ³⁷ O Apômtau, ôkêj taŋam aêma, gebe lau tonec ŋai sêjala aôm Apômtau gebe aôm Anôtô ŋanô ma ônam êsêacnêj ŋalêlôm ôkwi êndêj aôm êtiam.” ³⁸ Go Apômtaunê ja kêsêp mêngej daja to ka ma poc to nom ma bu, taŋ kêpoac busawa naŋ su. ³⁹ Gêdêj taŋ lau samob sêlic gêj tonaj naŋ, êsêac jatêtap labôc sêc nom ma sêmôêc gebe “Apômtau eŋ Anôtô ŋanô Apômtau eŋ Anôtô ŋanô.” ⁴⁰ Go Elia kêsôm gêdêj êsêac gebe “Akôc Balnê lau tôj, nêj teŋ êwê sa atom.” Ma lau sêkôc êsêac tôj ma Elia gêwê êsêac dêdêj bu Kison ma jasêjac êsêac êndu aŋga tonaj.

Elia keteŋ mec gebe kom ênac êtiam

⁴¹ Ma Elia kêsôm gêdêj Ahab gebe “Galoc naônij to ônom gêj gebe aê gaŋô kom gêjac ŋakicsêa sugac.” ⁴² Amboac tonaj Ahab gêja gebe ênij to ênom gêj. Ma Elia kêpi lôc Karmel ŋatêpôê gêja. Eŋ kêpôn aduc ma kêkêj laŋôanô kêsô aduc ŋasawa. ⁴³ Go eŋ kêsôm gêdêj nê sakiŋwaga gebe “Ôpi ôna galoc ma matamanô enso gwêc.” Eŋ kêpi jakêsala gwêc ma kêsôm gebe “Aê galic gêj teŋ atom.” Ma Elia kêjatu eŋ gebe “Ôna ômu êtu dim 7 êtiam.” ⁴⁴ Go gêdêj dim kêtû 7ŋa tonaj sakiŋwaga kêsôm gebe “Ôlic acgom, tao teŋ kapôêj amboac ŋac teŋ lêma kêpi aŋga gwêc-m gêmêj.” Ma Elia kêsakiŋ nê sakiŋwaga gebe “Naôndêj Ahab ma ôsôm gebe ‘Ômansaŋ nêj hos to kareta ma ôsêp ôna gebe kom êkô aôm auc atom.’” ⁴⁵ Ŋasawa saungej ma kom to mu ŋamajaŋ kêkêj kanuc gamêj e kom gêjac ŋanô. Ma Ahab gêŋgôn kareta ma gêja malac Jesrel. ⁴⁶ Ma Apômtaunê lêma gêmoa gêwiŋ Elia ma eŋ gêlêc nê ŋakwê sa ma kêgambam tau ma kêlêti gêmuj Ahab e jagêô lasê malac Jesrel. *

* 18:46: Amboac 4 oklok.

19

Elia gec Jesebel gêja lôc Horeb

¹ Ahab kédôñ bin samob, tañ Elia gêgôm to gêjac propete samob andu ña sin nan, gédêñ nê awê Jesebel. ² Tec Jesebel kêsakin bin teñ gédêñ Elia ma kêsôm gebe “Elenña êndêñ ockatu êtôm tonec aê embe jañgôm gêñ, tañ aôm gôgôm gédêñ êsêac nan, êndêñ aôm atom, go anôtôî sêñgôm gêñ, tañ êsêac taêñ gêjam nan, êlêlêc êpi aê.” ³ Go Elia kêtêc tau ma gêdi gêc gêjam katu kêsî e jagêô lasê malac Berseba Judana ma gêwi nê sakinwaga sin gêmoa tonan.

⁴ Tagen enj tau kêsêlêñ bêc samuc teñ kêsâ gamêñ sawa e jagêñgôn ka pulin-pulin teñ ñalabu. Go enj keteñ mec gebe êmac êndu ma kêsôm gebe “O Apômtau, kêtômgaç. Ôkôc katuc su êwao gebe aê ñac ñajam kalêlêc tamoci su atom.” ⁵ Kêsôm su ma kêsâ tau sic ma gêc bêc gêc ka pulin-pulin tonan ñalabu. Ma anjela teñ kêmoasac enj ma kêsôm gebe “Ôndi, ôniñ gêñ.” ⁶ Elia mata gêlac e gêlic polom sigob ma bu ku teñ kêkô enj môkêapacña. Enj geñ to gênôm gêñ su ma gêc bêc kêtiam. ⁷ Ma Apômtaunê anjela gêmêñ kêtiam kêtû dim luagêcña, kêmoasac enj ma kêsôm gebe “Ôndi, ôniñ gêñ gebe intêna baliñ tec gêc.” ⁸ Enj gêdi geñ to gênôm gêñ e têkwa kêsâ ma kêsêlêñ gelenña 40 ma gêbêcauc 40, go gêô lasê Anôtônê lôc Horeb.

⁹ Anja tonan enj kêtap poclabu teñ sa ma gêñgôn tonan. Go Apômtaunê bin gédêñ enj jakêsôm gebe “Elia, aôm gôgôm asagenj anja tonec.” ¹⁰ Enj gêjô Apômtau awa gebe “Aê gagôm Apômtau, lau undambêña nêñ Anôtô nê bin topalêgenj gebe lau Israel sêwi aômñêm poac sin to sesenj nêm altar su ma sêjac nêm propete ña sin êndu. Ma aê taucgenj tec gamoa, ma sêgôm gêñlêlôm gebe sênac aê amboac tonanjen.” ¹¹ Ma Anôtô kêsôm gebe “Ôsa mênjôkô Apômtau lanjônêm anja lôc tonec.” Ma Apômtau gêôc lêlêc enj gêja. Go mu gêbuc ñatêna teñ ma kêkac lôc gêñgic-gêñgic to gêjac poctêna popoc-popocgenj, mago Apômtau gêmoa mu ñalêlôm atom. Mu gêôñ sa ma ôjô gêjam, mago Apômtau gêmoa ôjô ñalêlôm atom. ¹² Ôjô kêtû malô ma ja ñawaô kêsâ, mago Apômtau gêmoa ja ñalêlôm atom. Ja gêmâc ma mulêli kêsêlêñ. ¹³ Gédêñ tañ Elia gêñô mu tonan nan, enj gêsaj lanjônê auc ña nê ñakwê ma kasa jakêkô poclabu ñaawa. Ma awa teñ gédêñ enj anja tonan ma kasôm gebe “Elia, aôm gôgôm asagenj anja tonec.” ¹⁴ Ma enj gêjô ñabinj gebe “Aê gagôm Apômtau, lau undambêña nêñ Anôtô nê bin topalêgenj gebe lau Israel sêwi aômñêm poac sin to sesenj aômñêm altar su ma sêjac nêm propete ña sin êndu. Ma aê, aê taucgenj tec gamoa ma sêgôm gêñlêlôm sebe sênac aê amboac tonanjen.” ¹⁵ Apômtau kêsôm gédêñ enj gebe “Ôsêlêñ ômu gamêñ sawa Damaskusña ôna êtiam. Embe ô lasê, go naônij oso Hasael êtu kinj Surianja ¹⁶ to ôniñ oso Nîmsi latu Jehu êtu kinj Israelña ma Sapat latu Elisa anja Abel-Mehola êtu propete êjô aôm su. ¹⁷ Teñ embe êwê Hasaelnê sin sa nan Jehu oc ênac enj. Ma teñ embe êwê Jehunê sin sa, nan Elisa oc ênac enj. ¹⁸ Ma aê oc jawaka Israel nêñ lau 7,000, tañ sêpôn enjduc gédêñ Bal to sêlêlêc enj atom nan sa.”

Kalem gédêñ Elisa

¹⁹ Amboac tonan Elia gêwi gamêñ tonan sin ma kêtap Sapat latu Elisa sa kêkac nom ôkwi ña bulimakao kion 12 sêsêlêñ sêmuñ enj. Ma enj tau kêsêlêñ gêwiñ bôc kêtû 12ña. Gédêñ tañ Elia gebe êôc lêlêc Elisa nan, enj gau nê ñakwê baliñ gêsac enj. ²⁰ Ma enj gêwi bulimakao sin ma kêlêti kêdaguc Elia ma kêsôm gebe “Ôkêñ aê najalêsôp tamoc agêc tinoc alinânô, go jandanjuc aôm.” Ma Elia

kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Ômu ôna êtiam, mago taêm ênam gêṅ, taṅ gagôm gêdêṅ aôm naṅ.” ²¹ Eṅ gêwi eṅ siṅ gêmu gêja ma kêkôc bulimakao kioṅ teṅ ma gêjac lulugeṅ êndu ma geno nêṅ ṅamêsôm ṅa kioṅ bulimakaonṅa ma kêkêṅ gêdêṅ lau seṅ. Go eṅ gêdi kêdaguc Elia ma gêjam sakin eṅ. *

20:1-43 Kiṅ Suriaṅa Benhadad kêgi gamêṅ Israel ṅamalacsêga Samaria auc ma gêjac siṅ gêdêṅ malac tau. Mago Israelnêṅ kiṅ Ahab kêku lau Suria tulu kêtu dim luagêc. Go propete teṅ geoc lasê gêdêṅ Ahab gebe êmac êndu, gebe eṅ taê walô kiṅ Benhadad ma gêjac eṅ êndu atom.

21

Ahab kêjaṅgo Nabotnê kôm wainṅa su

¹ Ṇac Jesrelṅa teṅ ṅaê Nabot nê kôm wainṅa teṅ gêc Jesrel kêsi kiṅ Samariaṅa Ahab nê andu. ² Ma Ahab kasôm gêdêṅ Nabot gebe “Ôkêṅ nêṅ kôm wainṅa tonanṅ êndêṅ aê. Aê gabe jakôc êtu kôm gêṅ gaganṅa teṅ gebe gêc kêdabin ṅoc andu. Aê oc jakêṅ kôm wainṅa ṅajamanô êlêlêc teṅ êndêṅ aôm êjô me embe taêm ênam teṅ, go jakêṅ mone êjô.” ³ Mago Nabot kêsôm gêdêṅ Ahab gebe “Aê katêc Apômtau, tec oc jakêṅ tamoci nêṅ kômliênsêm êndêṅ aôm atom.” ⁴ Ahab têtac ṅandanṅ ma tolanôsiṅeṅ kêsô nê andu jagêc nê mê ma kêkac nê lanôanô ôkwi ma gebe êniṅ gêṅ atom kêtu bin, taṅ ṅac Jesrelṅa Nabot kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Aê oc jakêṅ tamocinêṅ kômliênsêm êndêṅ aôm atom” naṅṅa.

⁵ Mago nê awê Jesebel gêdêṅ eṅ jakêsôm gebe “Aôm têmtac ṅandanṅ e godec gêṅ kêtu asageṅṅa.” ⁶ Eṅ gêjô awê tau awa gebe “Aê gajam binṅalôm gawiṅ ṅac Jesrelṅa Nabot ma kasôm gebe ‘Ôkêṅ nêṅ kôm wainṅa janam ôli ṅa mone me embe ôlic ṅajam oc jajô ṅa kôm wainṅa teṅ.’ Ma eṅ gêjô aêṅoc binṅ gebe ‘Aê gabe jakêṅ ṅoc kôm wainṅa êndêṅ aôm atom.’” ⁷ Go nê awê Jesebel kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Aôm Israelnêṅ kiṅ me masi. Ôndi ôniṅ gêṅ ma têmtac ṅajam êsa. Aê gabe jakêṅ Nabotnê kôm wainṅa êndêṅ aôm.”

⁸ Amboac tonanṅ eṅ keto papia gêjam Ahab awa ma kepeṅ Ahabnê ṅatalô kêpi ma kêsakin papia dansanṅ gêdêṅ gejobwaga to gôliṅwaga, taṅ sêṅgôn Nabotnê malac naṅ. ⁹ Ma eṅ keto binṅ amboac tonec gêc papia tau gebe “Akêṅ ṅoc anam dabuṅ moṅa teṅ ma atoc Nabotnê sa êṅgôn lau samob ṅamata. ¹⁰ Ma akêṅ kalomtêna luagêc sêṅgôn sêkanônṅ eṅ ma êsêagêc sêṅgôliṅ binṅ êpi Nabot gebe ‘Aôm kôpuc boa Anôtô to kiṅ.’ Go akôc eṅ asa awê ana ma atuc eṅ ṅa poc êndu.” ¹¹ Gejobwaga to gôliṅwaga sêgôm Jesebelnê binṅ ṅanô kêsa kêtôm binṅ gêc papia, taṅ eṅ kêsakin gêdêṅ êsêac naṅ. ¹² Êsêac sêmasanṅ ṅoc sênam dabuṅ moṅa teṅ ma sêkêṅ Nabot gêṅgônṅ lau samob ṅamata. ¹³ Ma kalomtêna luagêc sêsô jasêṅgôn sêkanônṅ eṅ. Ma êsêagêc sêgôliṅ binṅ kêpi Nabot sêmoa lau samob lanôṅnêṅma ma sêsôm gebe “Nabot kêpuc boa Anôtô to kiṅ.” Amboac tonanṅ sê eṅ aṅga malac sêsa jatêtuc eṅ ṅa poc êndu. ¹⁴ Go êsêac sêsakinṅ binṅ gêdêṅ Jesebel gebe “Têtuc Nabot ṅa poc êndu ma gêmac êndu su.”

¹⁵ Jesebel gêṅô binṅ tau gebe têtuc Nabot ṅa poc êndu ma gêmac êndu su, go sebeṅ kêsôm gêdêṅ Ahab gebe “Ôndi sa, ôkôc ṅac Jesrelṅa Nabot nê kôm wainṅa, taṅ eṅ gedec aôm ônam ôli naṅ, gebe Nabot gêmoa mata jalinṅa kêtiam atom, eṅ gêmac êndu sugac.” ¹⁶ Ahab gêṅô Nabot gêmac êndu ṅawae, tec sebeṅ gêdi sa jakêsêp gêdêṅ Nabotnê kôm wainṅa gebe êkôc êtu ênê gêṅ.

* **19:21:** Kioṅ ṅam gebe ka gêbinṅ bulimakao luagêc-luagêc tôṅ.

¹⁷ Go Apòmtaunê bin gédêj ñac Tisbetja Elia amboac tonec gebe ¹⁸ “Ôndi naôsêp ôndac kin Israelja Ahab, tan gêngôj Samaria nan. Ma ôlic acgom, en jagêmoa Nabotnê kôm wainja. En gêja gebe êkôc kôm tau su êtu ênê gêj. ¹⁹ Ma aôm oc ôsôm êndêj en gebe ‘Apòmtau kêsôm amboac tonec gebe Aôm gôjac ñamalac êndu ma kôjanjo launêj gêj su kêtû aômnêm me.’ Ma aôm oc ôsôm êndêj en gebe ‘Apòmtau kêsôm amboac tonec gebe Anja gamêj, nan kêam têdamôê Nabotnê dec nan, oc têdamôê aôm taômnêm dec amboac tonanjen.’”

²⁰ Ahab kêsôm gédêj Elia gebe “Ñoc o aôm, kôtap aê sa me.” Elia gêjô ênê bin gebe “Aê katap aôm sa. Aôm kôkêj taôm gédêj gêj, tan gêjac Apòmtaunê mataanô sec samucjen nan. ²¹ Ôlic acgom, aê oc jakêj gêjwapac êpi aôm. Aê gabe jansen aômnêm gôlôac ñac samucjen ma oc jandim nêm lau wakuc to lanjwa êngic tomalagen anja Israel. ²² Ma aê oc jansen aômnêm gôlôac êtôm gagôm gédêj Nebat latu Jerobeam ma Ahija latu Basa nêj gôlôac nan, gebe aôm gôgôm aê têtac ñandan kêsa ma kôlêtôm lau Israel e sêgôm sec.’ ²³ Ma Apòmtau kêsôm bin kêpi Jesebel gebe ‘Kêam oc sêniñ en anja gamêj Jesrel ñalêlôm.’ ²⁴ Ahabnê tej embe êmac andu anja malac ñalêlôm, nan kêam oc sêniñ, ma tej embe êmac êndu anja awêja, nan moc umbon ñalabuñ oc sêniñ.”

²⁵ Ñac sec tej kêtôm Ahab gêmoa atom. Nê awê Jesebel kêkêli en e kêkêj tau-êngôm gêj, tan Apòmtau gêlic sec nan, ²⁶ En gêgôm gêj alôb-alôb gebe kadaguc anôtôl gwam kêtôm lau Amor, tan Apòmtau gesen êsêac su anja Israel lanjônêmja nan.

²⁷ Gédêj tan Ahab gêjô bin tonan nan, en kêkac nê ñakwê gêngic ma kêsô talu ñagonen ma gêbu tau ñanôjen, gêjam dabuj mo ma gêc bêc totalugen ma gêmoa tonê ñalêlôm ñatutucjen. ²⁸ Ma Apòmtaunê bin gédêj ñac Tisbetja Elia gebe ²⁹ “Aôm gôlic Ahab kêpôj tau tulu-tulu gêmoa aê lanjônêmja nec me masi. Kêtû en gêbu tau gêmoa aê lanjôcnêm ña aê jakêj gêjwapac êndêj ñasawa en êmoa mata jalinja nan atom. Jakêj gêjwapac êndêj en latui nêj têm.”

22

Propete Mikaia geoc Ahab nê bin lasê

¹ Wama gêc Suria to Israel ñasawa kêtôm jala têlêac. ² Ma gédêj jala kêtû têlêacña tonan kin Judanja Jehosapat gédêj kin Israelja Ahab gêja. ³ Ma kin Israelja kêsôm gédêj nê laumata gebe “Amac ajala gebe Ramot-Gilead kêtû aêacnêj malac, mago aêac jamanjen danjôj ma takôc malac tau su anja kin Surianja lêma atom kêtû asagenja.” ⁴ Ma en kêsôm gédêj Jehosapat gebe “Aôm oc ôwiñ aê natanac sin anja Ramot-Gilead me masi.” Ma Jehosapat gêjô en awa gebe “Aê katôm aôm, ñoc lau têtôm aômnêm lau, ñoc hos têtôm aômnêm hos.”

⁵ Ma Jehosapat keten kin Israelja gebe “Ôtu kênac Apòmtau êmuñ acgom.” ⁶ Go Ahab kêkalem propete amboac 400 sêpi tagen ma kêsôm gédêj êsêac gebe “Aê najanac sin êndêj Ramot-Gilead me ênêcña.” Ma êsêac sêmôêc gebe “Ôpi ôna, gebe Apòmtau oc êkêj malac tau êsêp lêmam.” ⁷ Mago Jehosapat kêtû kênac gebe “Apòmtaunê propete tej gêmoa tonec gebe aêac tatu kênac en me masi.” ⁸ Ma Ahab gêjô en awa gebe “Ñac tej gêmoa gebe aêac tatu kênac en êtu Apòmtauja. Imla latu Mikaia tec gêmoa, mago aê gadec en gebe en geoc bin ñajam tej lasê kêtû aêja atom, kêsôm gêjwapac ñaômagen.” Ma Jehosapat gêjô ênê bin gebe “Ôsôm amboac tonan atom.” ⁹ Go Ahab gêmôêc

laumata teŋ ma kêsôm gebe “Naôkôc Imla latu Mikaiaia êmêŋ sebeŋ.” ¹⁰ Kiŋ Ahab agêc Jehosapat tonêŋ gêlôŋ kiŋŋa sêŋgôŋ nêŋ lêpôŋ, taŋ kékô gamêŋ sêsac mopolomŋa aŋga malac Samaria ŋasacgêdô naŋ, ma propete samob seoc biŋ lasê sêmoa êsêagêc laŋôŋnêŋŋa. ¹¹ Ma Kenan latu Sedekia kêmasaŋ jabo ki luagêc kêtü tauŋa ma geoc biŋ lasê gebe “Apômtau kêsôm amboac tonec gebe ‘Aôm oc ôsuc lau Suriaŋa piŋpaŋ ŋa jabo tonaj e sênaŋ.’ ” ¹² Ma propete samob têdaguc ênê biŋgeŋ ma sêsôm gebe “Ôpi Ramot-Gilead ôna ma ôku malac tau tulu. Apômtau oc êkêŋ malac tau êsêp aôm lêmam.”

¹³ Ma ŋacjaeŋ, taŋ gêja gebe êmôêc Mikaiaia naŋ, kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôŋô acgom, propete samob tomalageŋ seoc biŋ ŋajam lasê gêdêŋ kiŋ. Amboac tonaj aôm ôsôm êtôm êsêac sêsôm ma ôsôm biŋ ŋajamgeŋ.” ¹⁴ Mago Mikaiaia kêsôm gebe “Apômtau gêmoa mata jalî, tec biŋ, taŋ Apômtau êsôm êndêŋ aê naŋ, aê oc jasôm lasê.” ¹⁵ Gêdêŋ taŋ gêô lasê gêdêŋ kiŋ naŋ, kiŋ tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mikaiaia aêac oc ana Ramot-Gilead gebe anac siŋ me ênêcŋa.” Ma eŋ gêjô ênê biŋ gebe “Ôpi ôna ma ôku tulu. Apômtau oc êkêŋ malac tau êsêp aôm lêmam.” ¹⁶ Mago kiŋ gêjô ênê biŋ gebe “Aê janac biŋsu aôm êtu dim tendocgeŋ gebe aôm ôsôm biŋŋanôgeŋ êndêŋ aê ônam Apômtau laŋô.” ¹⁷ Ma Mikaiaia gêjô eŋ awa gebe “Aê galic lau Israel sêc êliŋ-êliŋ aŋga lôc amboac domba, taŋ ŋacgejobmê naŋ, ma Apômtau kêsôm gebe ‘Êsêacnêŋ ŋatau masi, samob sêmu sêna nêŋ andu towamageŋ.’ ” ¹⁸ Go Ahab kêsôm gêdêŋ Jehosapat gebe “Kec, aê kasôm gêdêŋ aôm su gebe eŋ oc êsôm biŋ ŋajam teŋ êtu aêŋa atom. Oc êsôm biŋwapacgeŋ.” ¹⁹ Ma Mikaiaia kêsôm gebe “Amboac tonaj ôŋô Apômtaunê biŋ. Aê galic Apômtau gêŋgôŋ nê lêpôŋ ma lau undambêŋa samob sêkô ênê anô to gasêŋa. ²⁰ Ma Apômtau kêsôm gebe ‘Asa oc êlêtôm Ahab gebe êpi êna ma êmac êndu aŋga Ramot-Gilead.’ Ma aŋela teŋ kêsôm biŋ teŋ ma teŋ kêsôm teŋ. ²¹ Go ŋalau teŋ kêsa jakêkô Apômtau laŋôŋnêŋŋa ma kêsôm gebe ‘Aê gabe jalêtôm eŋ.’ ²² Ma Apômtau kêtü kênac eŋ gebe ‘Gobe ôŋgôm amboac ondoc.’ Ma eŋ gêjô ênê biŋ gebe ‘Aê gabe jana ma jatu ŋalau dansaŋŋa teŋ jamoa ênê propete samob aweŋsuŋ.’ Ma Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm ôlêtôm eŋ ma eŋ oc e 50 aôm ŋalabu. Ôna ma ôŋgôm amboac tonaj.’ ²³ Amboac tonaj gôlicgac me, Apômtau kékêŋ ŋalau dansaŋŋa teŋ gêc aômŋem propete tonec ŋai nêŋ aweŋsuŋ. Apômtau kékic aômŋem biŋ.”

²⁴ Go Sedekia jakêtu gasuc Mikaiaia ma kêtap eŋ kêsêp alianô ma kêsôm gebe” Apômtaunê ŋalau gêwi aê siŋ ma kêsôm biŋ gêdêŋ aôm amboac ondoc.” ²⁵ Ma Mikaiaia gêjô eŋ awa gebe “Biŋŋanô, aôm oc ôjala biŋ tonaj êndêŋ bêc, taŋ ôsô balêm ŋalêlômŋa gebe ôsiŋ taôm ôkwiŋa naŋ.” ²⁶ Ma Ahab kêjatu gebe “Akôc Mikaiaia tôŋ ma akôc eŋ andêŋ gôliŋwaga malacŋa Amon agêc kiŋ latu Joas ana ²⁷ ma asôm gebe ‘Kiŋ kêjatu amboac tonec gebe “Akêŋ ŋac tonec êŋgôŋ kapoacwalô ma alôm eŋ ŋa polom to bu ŋagec-ŋagec e aê jamu jamêŋ towamageŋ.’ ” ²⁸ Ma Mikaiaia kêsôm gebe “Aôm embe ômu ômôêŋ towamageŋ, go Apômtau kêsôm biŋ ŋa aê aoc atom.” Ma eŋ gêjac têku nê biŋ gebe “Amac lau samob aŋô biŋ tau.”

Ahab gêmac êndu

²⁹ Amboac tonaj Ahab agêc Jehosapat sêwê sêpi Ramot-Gilead sêja. ³⁰ Ma Ahab kêsôm gêdêŋ Jehosapat gebe “Aê gabe jasô siŋwaga ŋaôma nêŋ ŋakwê, go janac siŋ. Mago aôm ônac siŋ tonêŋ gêlôŋ kiŋŋa.” Ma kiŋ Ahab gêgôm kêtôm taê gêjam ma gêjac siŋ. ³¹ Kiŋ Suriaŋa kêjatu nê laumata karetaŋa gebe

“Anac siŋ êndêŋ lau ŋaôma to laumata atom êndêŋ kiŋ Israel ŋa taugen.” ³² Ma gêdêŋ taŋ laumata karetanŋa sêlic Jehosapat naŋ, êsêac sêsôm gebe “Tonan kiŋ Israelŋa biŋŋanôgen.” Tec samob sêkac taun ôkwi sebe sênac siŋ êndêŋ en. Go Jehosapat kêwakic lasê. ³³ Gêdêŋ taŋ laumata karetanŋa sêlic gebe kiŋ Israelŋa tonan atom naŋ, êsêac sêkac taun ôkwi ma sêjanda en kêtiam atom. ³⁴ Mago siŋwaga Surianŋa ten kêkêkam nê talam jakêpê paliŋpaliŋgen e kêtap kiŋ Israelŋa Ahab sa kêsêp ŋakwê ki ŋagala. Tec kiŋ kêsôm gêdêŋ ŋac, taŋ gêjam gôliŋ kareta naŋ, gebe “Aê katap kamoc sa sugac, tec ôkac ôkwi ma daêc siŋ su.” ³⁵ Siŋ ŋandanŋ kêsâ gêdêŋ bêc tonan ma lau sêpuc kiŋ tôŋ kêkô kareta ŋaô lanôanô gêdêŋ lau Surianŋa e gêdêŋ kêtula en gêmac êndu. Ma ênê kamoc ŋadec keselenŋ kêsêp jakêpoac kareta ŋalêlôm. ³⁶ Ma gêdêŋ oc jakêsêp wali ten kêtanŋ siŋwaga samob sêŋô gebe “Lau samob dêndêŋ nêŋ malac ma nêŋ gamêŋ êndêŋ-êndêŋgen sêna.” ³⁷ Amboac tonan Ahab gêmac êndu ma sêkôc en sêmêŋ Samaria ma sêsunŋ en anŋa tonan. ³⁸ Êsêac sêkwasinŋ kareta sêmoa bu-gêjac-ton Samarianŋa ma kêam têdamôê ênê dec ma lauo mockaiŋŋa sêlinŋ bu tau kêtôm biŋ, taŋ Apômtau kêsôm lasê naŋ. ³⁹ Gêŋ ŋagêdô samob, taŋ Ahab gêgôm ma andu, taŋ en kêkwê ŋa jabo naŋ, to malac samob, taŋ en kêkwê naŋ, êsêac teto ŋabiŋ gêc kiŋ Israelŋa nêŋ miŋ ŋabuku. ⁴⁰ Amboac tonan Ahab gêc nê bêc gêc gêwiŋ nê tamai ma en latu Ahasia gêjam gôliŋ gêjô en su.

22:41-53 Jehosapat gêjô Asa su ma kêtû Judanêŋ kiŋ, ma Ahasia gêjô Ahab ma gêjam gôliŋ Israel.

KiṣnĒj 2

KiṣnĒj Buku Kĕtu Luagĕcṅa tonec gĕjac tĕku KiṣnĒj Buku Ṣamataṅa ma gĕjac miṅ lau Israel nĕṅ gamĕṅ luagĕc ṅabiṅ ṅagĕdō.

Buku tau ṅasĕbu luagĕc gebe

1. Mōkĕlatu 1-17 Gamĕṅ Israelṅa ṅamiṅ e gĕdĕṅ ṅaṅjo sesen malacsĕga Samaria su ma sĕku gamĕṅ tulu gĕdĕṅ jala 721 gĕmuṅ Kilisi gĕmĕṅ nomṅa kĕsĕp ṅasĕbu ṅamataṅa tonec.
2. Mōkĕlatu 18-25 Gamĕṅ Judaṅa ṅamiṅ ṅagĕdō kĕsĕp ṅasĕbu kĕtu luagĕcṅa tonec. Gamĕṅ Israelṅa gĕbacnĕ, mago ṅaṅjo sĕku gamĕṅ Judaṅa tulu seben atom. Mago gĕdĕṅ jala 586 gĕmuṅ Kilisi gĕmĕṅ nomṅa kiṅ Babelṅa Nebukadnesar gesen malac Jerusalem su ma kĕkĕṅ Gedalia kĕtu gōliṅwaga Judaṅa. Judanĕṅ kiṅ ṅamuṅa Jojakim nĕ miṅ kĕsĕp mōkĕlatu ṅamuṅa amboac tonanṅen.

KiṣnĒj Buku Ṣamataṅa kĕsōm lasĕ su gebe gĕṅwapac ĕtap gamĕṅ Israel to Juda sa ĕtu kiṅ to lau sĕwi Anōtō siṅṅa. ṅaṅjo sesen malacsĕga Jerusalem su to sĕwĕ Judawaga taĕsam jasĕṅgōṅ kapoacwalō anṅa Babel. Biṅ tonanṅ gĕjam lau Israel nĕṅ lĕṅ ôkwi samucṅen.

Propete Elisa, taṅ gĕjō propete Elia su nan, nĕ miṅ gĕjam sĕga gĕc KiṣnĒj Buku Kĕtu Luagĕcṅa.

1:1-18 Elia geoc biṅ lasĕ gebe Israelnĕṅ kiṅ Ahasia ĕmac ĕndu. Eṅ gĕmac ĕndu su, go Jehoram gĕjō eṅ su.

2

Elia kĕpi undambĕ gĕja

¹ Gĕdĕṅ ṅasawa, taṅ Apōmtau gebe ĕkōc Elia ṅa mu ilai ĕpi undambĕ ĕna nan, Elia agĕc Elisa dĕdi anṅa Gilgal ma sĕsĕlĕṅ sĕja. ² Elia kĕsōm gĕdĕṅ Elisa gebe “Aĕ jatenṅ aōm gebe ômoa Gilgal tonec gebe Apōmtau kĕsakinṅ aĕ gebe jana Betel.” Mago Elisa gĕjō eṅ awa gebe “Apōmtau gĕṅgōṅ mata jali ma aōm gōmoa matam jali, tec aĕ oc jawi aōm siṅ atomanō.” Amboac tonanṅ ĕsĕagĕc sĕwiṅ taṅ sĕsĕp Betel sĕja. ³ Ma propete tonṅ teṅ, taṅ sĕmoa Betel nan, sĕsa dĕdĕṅ Elisa sĕmĕṅ ma sĕsōm gĕdĕṅ eṅ gebe “Aōm oc kōjala gebe ocsalō tonec Apōmtau gebe ĕkōc nĕm ṅatau su anṅa aōmnĕm nec me masi.” Tec eṅ kĕsōm gebe “Aec, aĕ kajalagac, asōm atom.”

⁴ Elia kĕsōm gĕdĕṅ eṅ gebe “Elisa, aĕ jatenṅ aōm gebe ômoa tonec gebe Apōmtau kĕsakinṅ aĕ gebe jana Jeriko.” Mago eṅ kĕsōm gebe “Apōmtau gĕṅgōṅ mata jali ma aōm gōmoa matam jali, tec aĕ oc jawi aōm siṅ atom.” Amboac tonanṅ ĕsĕagĕc jasĕō lasĕ Jeriko. ⁵ Propete tonṅ teṅ, taṅ sĕmoa Jeriko nan, tĕtu gasuc dĕdĕṅ Elisa ma sĕsōm gĕdĕṅ eṅ gebe” Aōm oc kōjala gebe ocsalō tonec Apōmtau gebe ĕkōc nĕm ṅatau su anṅa aōmnĕm nec me masi.” Tec eṅ gĕjō ĕsĕac awenṅ gebe “Aec, kajalagac, asōm atom.”

⁶ Go Elia kĕsōm gĕdĕṅ eṅ gebe “Aĕ jatenṅ aōm gebe ômoa tonec gebe Apōmtau kĕsakinṅ aĕ gebe jana bu Jordan.” Mago eṅ kĕsōm gebe “Apōmtau gĕṅgōṅ mata jali ma aōm gōmoa matam jali, tec aĕ oc jawi aōm siṅ atomanō.” Amboac tonanṅ agĕc sĕsĕlĕṅ sĕja. ⁷ Propete 50 sĕja amboac tonanṅen ma ĕsĕac sĕkō ṅasawa jaĕcṅen gĕdĕṅ taṅ ĕsĕagĕc sĕkō bu Jordan ṅatali nan. ⁸ Go Elia kĕkōc

nê ñakwê baliñ jakêluñ sa ma gi kêsêp bu e bu gêlêc sa maken- maken ma agêc selom gamêñ kelengeñ sêja ònêña.

⁹ Gêdêñ tan selom jasêpi ònêña su nan, go Elia kêsôm gêdêñ Elisa gebe “Apômtau gebe êkôc aê su anğa aômñem ma gobe janğôm asageñ êtu aômña.” Ma Elisa kêsôm gebe “Aê jaten aôm gebe jawê kaiñ nêm ñalau mênelom aê êtu dim luagêc.” ¹⁰ Ma en kêsôm gebe “Aôm koten gêñwapac ten, mago aôm embe ôlic sêkôc aê su anğa aômñem ña matamanô oc biñ tau ñanô êsa. Mago embe ôlic aê atom, go biñ tau ñanô êsa atom.” ¹¹ Sêsêlêñ ma sêjam biñgalôm sêmoa ma sep tagen kareta ja tohos ja mênğêwa êsêagêc kêkôc. Ma Elia ña mu ilai kêpi undambê gêja. ¹² Elisa gêlic e gêmôêc gebe “O tamoc, tamoc, Israelnêñ laukasap to lautucoc.” Ma gêlic en jaôb tagen.

Elisa gêjô Elia su

Go en kêkac nê ñakwê gêñgic gêja luagêc. ¹³ Go kêkôc Elia nê ñakwê baliñ, tan gebeñ anğa ênê nan, sa gêmu jakêkô bu Jordan natali. ¹⁴ En kêkôc Elianê ñakwê baliñ, tan gebeñ nan, jagi kêsêp bu ma kêsôm gebe “Apômtau, Elianê Anôtô gêmoa ondoc.” Ma gêdêñ tan en gi ñakwê kêsêp bu tau nan, bu gêlêc sa maken- maken ma Elisa gelom gêmêñ ñamaken.

¹⁵ Gêdêñ tan propete toñ ten, tan sêmoa Jeriko nan, sêlic en gêmu gêdêñ êsêac gêmêñ nan, êsêac sêsôm gebe “Elianê ñalau gêsac Elisa ñaô.” Ma êsêac sêpuc en tôn-tôn mênşewec lanğonân kêsêp nom. ¹⁶ Go êsêac sêsôm gêdêñ en gebe “Gôlicgac me, lau ñaclai 50 tec sêmoa sêwiñ nêm sakinwaga aêac. Aêac ater aôm, gebe ôkêñ êsêac nasensom nêm ñatau. Oc moae Apômtaunê Ñalau gêôc en sa e jagêwi en sin gêmoa lôcdênañ ñaô me gêmoa busawa ten.” Ma en kêsôm gebe “Asakin lau atom.” ¹⁷ Mago êsêac sêkac en ñapan e en maja kêsa, tec kêsôm gebe “Asakin êsêac sêna.” Tec êsêac sêsakin lau 50. Ma êsêac sesom en bêc têlêac e têtap en sa atomanô. ¹⁸ Elisa gacgen gêmoa Jeriko ma êsêac sêmu dêdêñ en sêja ma en kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê kasôm gêdêñ amac gebe ‘Ana atom’ me masi.”

¹⁹ Lau malacña sêsôm gêdêñ Elisa gebe “Ôlic acgom, malac tonec ñagêñ samob ñajamanô, kêtôm ñoc ñatau tau gêlic, mago bu tau ñajam atom ma gêjam lauonêñ ñapalê su.” ²⁰ En kêsôm gebe “Akêñ gwêc êsêp laclu wakuc ten ma akêñ êndêñ aê êmêñ.” Amboac tonan êsêac sêkôc gêñ tau gêdêñ en sêja. ²¹ Go en gêja ma kêpalip gwêc kêsêp bumata tau ma kêsôm gebe “Apômtau kêsôm amboac tonec gebe ‘Aê gagôm bu tonec ñajam kêsa. Gêmacanô me sênam ñapalê suña êsa tonec atomanô.’” ²² Amboac tonan bu tau ñajam kêsa e mênğêdêñ ocsalô tonec kêtôm biñ, tan Elisa kêsôm nan.

²³ En anğa tonan kêpi Betel gêja ma gêdêñ tan en kêsêlêñ kêpi gêmoa nan, ñapalê ñasec-ñasec ñagêdô sêsa anğa malac mênşesu en susu sêmôêc geden en gebe “Môkêmkañ, ôpi ômôêñ. Môkêmkañ, ôpi ômôêñ.” ²⁴ Tec en kêkac tau ôkwi ma gêdêñ tan en gêlic êsêac nan, en kêpuc boa êsêac gêjam Apômtau lanğ. Ma bôc saleñña ber têna luagêc sêsa anğa saleñ sêmêñ ma sêkac ñapalê 42 tonan popoc. ²⁵ En anğa tonan gacgen kêpi lôc Karmel gêja ma anğa tonan gêmu gêja malac Samaria.

3:1–4:7 Israel to Juda ma Edom nêñ kin sêjac sin gêdêñ Moab, mago sêku en tulu atom.

⁸ Gêdêj bêc teŋ Elisa gêja Sunem. Awê tolêlôm teŋ gêmoa tonaj. Eŋ kêkac eŋ gebe êniŋ gêj anġa ênê. Amboac tonaj gêdêj têm samob, taŋ eŋ kêsa intêna tonaj nan, kêsô gêdêj eŋ gêja gebe êniŋ gêj. ⁹ Ma awê tau kêsôm gêdêj nê akweŋ gebe “Ôlic acgom, aê kajala gebe ŋac tônê eŋ Anôtônê ŋac dabuŋ teŋ, taŋ kêsa aêacnêj intêna ŋapaŋgeŋ nan. ¹⁰ amansaŋ balêm sauŋ teŋ tosagiŋ anġa ŋadeŋ ŋaôŋa ma takêj mê to tebo ma lêpôj to lamp teŋ êkô êtu eŋŋa. Ma eŋ embe êndêj aêac êmêj, go êŋgôj tonaj.”

¹¹ Gêdêj bêc teŋ eŋ gêô lasê tonaj ma kêsô nê balêm gêja ma kêlêwaŋ tau. ¹² Ma eŋ kêsôm gêdêj nê sakiŋwaga Gehasi gebe “Ômôêc awê Sunemŋa tonaj.” Eŋ gêmôêc awê tau mênġkêkô eŋ laŋônemŋa. ¹³ Ma Elisa kêsôm gêdêj Gehasi gebe “Galoc ôsôm êndêj awê tau gebe ‘Gôlicgac me, aôm gôgôm gênġlêlôm taêsam tonec kêtu aêagêcŋa, tec aê jakêj asageŋ êndêj aôm êjô. Aê jamansaŋ biŋ teŋ endeŋ kiŋ êtu aômŋa me êndêj ŋac siŋsêlêc me masi.’” Awê tau gêjô eŋ awa gebe “Aê gamoa gawiŋ ŋoc lau.” ¹⁴ Ma Elisa kêtu kênac Gehasi gebe “Jaŋgôm gêj asageŋ êtu eŋŋa.” Eŋ gêjô ênê biŋ gebe “Êne latu masi, ma nê akweŋ kêtu ŋamalacano sugac.” ¹⁵ Go Elisa kêsôm gebe “Ômôêc eŋ.” Gêdêj taŋ eŋ gêmôêc eŋ nan, awê tau kêkô sacgêdô. ¹⁶ Ma Elisa kêsôm gebe “Êndêj jala teŋ, ŋasawa amboac galoc aôm oc ôsip latôm teŋ.” Ma awê tau kêsôm gebe “O ŋoc ŋatau, kôtu Anôtônê ŋac. Ônsau nê m sakiŋwagao aê atôm.” ¹⁷ Mago awê tau taê e kêkôc latu teŋ gêdêj têm komô gêbacnê, kêtôm têm, taŋ Elisa kêsôm gêdêj eŋ nan.

¹⁸ Ŋapalê tau kêtu kapôêj ma gêdêj bêc teŋ eŋ gêwiŋ tama kêsa gêdêj lau sêjac kôm ŋanô saŋa gêja. ¹⁹ Ma eŋ kêtaŋ gêdêj tama gebe “Joe, ŋoc môkêcapac, ŋoc môkêcapac.” Tec tama kêsôm gêdêj nê sakiŋwaga gebe “Ôkôc eŋ ôndêj têna êna.” ²⁰ Go eŋ kêsip ŋapalê sa jakêkêj eŋ gêdêj têna. Ŋapalê gêŋgôj eŋ labum e gêdêj oc kêkô ŋaluŋ ma gêmac êndu. ²¹ Awê tau kêpi jaketoc ŋapalê gêc Anôtônê ŋac nê mê, go gêsaj katam auc ma kêsa gêja. ²² Go gêmôêc nê akweŋ ma kêsôm gebe “Ôsakiŋ sakiŋwaga teŋ êndêj aê êmêj ma doŋki teŋ êwiŋ gebe aê ŋagaôgeŋ jandêj Anôtônê ŋac jana ma jamu jamêj êtiam.” ²³ Eŋ kêtu kênac gebe “Aôm galoc ôndêj eŋ ôna êtu asageŋŋa. Galoc bêc ajôj mênġgêô lasê me sabat kêsa atom nec.” Awê gêjô eŋ awa gebe. “Kêtôm, ôsôm taêsam atom.” ²⁴ Go eŋ kêkêj waba gêsac doŋki ma kêsôm gêdêj nê sakiŋwaga gebe “Ôkac doŋki gebe êsêlêj ŋagaôgeŋ, êtu malô êtu aêŋa atom e jasôm êndêj aôm acgom.” ²⁵ Amboac tonaj eŋ gêdi ma jagêô lasê gêdêj Anôtônê ŋac anġa lôc Karmel.

Gêdêj taŋ Anôtônê ŋac gêlic awê tau gêmêj nan, eŋ kêsôm gêdêj nê sakiŋwaga Gehasi gebe “Ôlic acgom, awê Sunemŋa gêmêj. ²⁶ Ôlêti naôpuc eŋ tôj-tôj ma ôtu kênac eŋ gebe ‘Aôm gômoa ŋajam me. Ma nê m akweŋ gêmoa ŋajam me. Nê m ŋapalê gêmoa ŋajam me.’” Ma eŋ gêjô ênê biŋ gebe “Samob sêmoa ŋajam.” ²⁷ Ma gêdêj taŋ eŋ gêô lasê gêdêj Anôtônê ŋac anġa lôc tau nan, eŋ gêlô eŋ akaiŋ tôj. Ma Gehasi gêmêj gebe êkac eŋ su, mago Anôtônê ŋac kêsôm gebe “Ôndec eŋj gebe galic eŋ katu ôluŋ-ôlungen. Apômtau kêsiŋ biŋ tau ma kêsôm lasê gêdêj aê atom.” ²⁸ Go awê tau kêsôm gebe “Aê kateŋ ŋapalê teŋ gêdêj ŋoc ŋatau aôm me masi. Aê kasôm gebe ‘Aôm ônsau aê ŋaômageŋ nan atom me.’” ²⁹ Go Elisa kêjatu Gehasi ma kêsôm gebe “Ôjandiŋ nê m ômbiŋkap tôj ma ômênġôm ŋoc tôc êsêp lêmam ma ôsêlêj. Embe ŋac teŋ êndac aôm nan, awam ênac eŋ atom. Ma embe teŋ ê moalêc aôm, nan ôjô eŋ awa atom. Ôkêj

ņoc tōc ěnsac ņapalē lanđōanō ņaō.” ³⁰ Go ņapalē tēna kēsōm gebe “Apōmtau gēmoa mata jali ma aōm taōm gōmoa matam jali, tec aē oc jawi aōm siŃ atom.” Amboac tonanņ ņac tau gēdi ma gēwiŃ awē tau gēja. ³¹ Gehasi gēmuŃ ma kēkēŃ tōc tau gēsac ņapalē lanđōanō ņaō, mago gēŃđ ņapalē nē awa tenj me kēsāē ņapalē mata jali ēsa ņapuc tenj atom. Tec enj gēmu gēja gebe ētap Elisa sa ma ěsōm ěndēŃ enj gebe ņapalē mata jali kēsā atom.

³² GēdēŃ tanj Elisa mēŃgēō lasē andu nanj, enj gēlic ņapalē tomatēgeŃ gēc ěnē mē. ³³ Amboac tonanņ enj kēsō jagēsāŃ katam auc ma keteŃ mec gēdēŃ Apōmtau. ³⁴ Go enj kēpi mē jakēmētōc tau gēsac ņapalē tau ņaō, kēkēŃ awasuŃ gēdēŃ enj awasuŃ, mataanō gēdēŃ ěnē mataanō ma lēma gēsac ěnē lēma ma gēdēŃ tanj enj jagēsac ņapalē ņaō nanj, ņapalē tau ōli ņandanj kēsā. ³⁵ Go enj gēdi sa kētiam ma kēsēlēŃ gēja ma gēmēŃ aŃga andu lēlōm kētu dim tagenj, go jakēmētōc tau gēsac ņapalē tau kētiam. ņapalē kēsamuc kētu dim 7 ma mata gēlac. ³⁶ Go enj gēmōēc Gehasi ma kēsōm gēdēŃ enj gebe “Ōmōēc awē SunemŃja.” Amboac tonanņ enj gēmōēc enj. Ma awē tau gēdēŃ Elisa gēmēŃ, tec enj kēsōm gebe “Ōkōc latōm sa.” ³⁷ Enj kētu gasuc jagēu tau gēc Elisa akainŃja lanđōanō gēdēŃ nom. Go kēkōc latu sa ma kēsā awē gēja.

4:38-44 Propete Elisa nē miŃ luagēc kēsēp ņamadiŃ tonec.

5

Naemannē kole kēsēlō

¹ KiŃ Surianja nē siŃwaga nēŃ ņac siŃsēlēc tenj gēmoa ņaē Naeman. Enj ņac towae ma nē ņatau ketoc enj sa gebe Apōmtau kēkēŃ enj kēku lau Surianja nēŃ ņacjo tulu. Ma kole gējac tēc enj auc. ² GēmuŃgeŃ gēdēŃ tanj lau Suria sējac siŃ nanj, ěsēac sējanjo ņapalēo tenj aŃga gamēŃ IsraelŃja sēja. ņapalēo tonanņ jasēkēŃ gējam sakiŃ gēdēŃ Naemannē awē. ³ Enj kēsōm gēdēŃ nē ņatauo gebe “Ńoc ņatau ěndēŃ propete, tanj gēŃgōŃ Samaria nanj, ěnamaj oc ěŃgōm ěnē kole ěnsēlō.” ⁴ Amboac tonanņ Naeman jakēsōm gēdēŃ nē ņatauo gebe “ņapalēo IsraelŃja kēsōm biŃ amboac tonanņ.” ⁵ Tec kiŃ Surianja gējō enj awa gebe “Ōnamaj, ma aē gabe jasakiŃ papia tenj ěndēŃ kiŃ IsraelŃja.”

Amboac tonanņ enj gēja. Enj kēkōc silber 3,000 to gold 6,000 ma ņakwē moasiŃja 10 gēwiŃ. ⁶ Ma enj kēkēŃ papia tau gēdēŃ kiŃ IsraelŃja. BiŃ tonec gēc papia tau gebe “Embe papia tonec ētap aōm sa, go ōjala gebe aē kasakiŃ ņoc sakiŃwaga Naeman gēdēŃ aōm gebe aōm ōŃgōm ěnē kole ņajam ēsa.” ⁷ GēdēŃ kiŃ IsraelŃja kēsam papia tau su nanj enj kēkac nē ņakwē gēŃgic ma kēsōm gebe “Aē Anōtō me, tec janac ěndu to janjōm sēŃgōŃ matenj jaliŃja nec. ņac tonanņ kēsakiŃ biŃ gēdēŃ aē gebe jangōm ņac kole tonanņ ōli ņajam ēsa. Alic to ajala acgom, enj gebe ěkalom siŃ.”

⁸ GēdēŃ tanj Anōtōnē ņac gēŃđ gebe kiŃ IsraelŃja kēkac nē ņakwē gēŃgic nanj, enj kēsakiŃ biŃ gēdēŃ enj ma kēsōm gebe “Kētu asagenŃja kōkac nēm ņakwē gēŃgic. ŌkēŃ enj ěndēŃ aē ěmēŃ, go ējala gebe propete tenj gēŃgōŃ Israel.”

⁹ Amboac tonanņ Naeman to nē hos ma kareta gēdēŃ Elisa gēja ma kēka kareta tōŃ kēkō Elisānē andu ņasacgēdō. ¹⁰ Go Elisa kēsakiŃ ņacjaiŃ tenj gēdēŃ enj ma kēsōm gebe “NaōliŃ bu ētu dim 7 aŃga bu Jordan, go ōlim ētu selec ětiam.”

¹¹ Mago Naeman tētac ņandanj kēsā ma gēc gēja ma kēsōm gebe “Aē taēc gējam gebe enj tau ēsa ěndēŃ aē ěmēŃ ma awa ěnac Apōmtau, nē Anōtōnē ņaē to ěkēŃ lēma ěnsac kole ņamala ma ěŃgōm ōlic tau ņajam ēsa. ¹² Bu DamaskusŃja Abana to Parpar ņajam kēlēlēc bu IsraelŃja atom me. Aē katōm gebe jaliŃ bu tōnē

ma ôlic űajam êsa atom me.” Amboac tonaj enj kêkac tau ôkwi gêc gêja totêtac secgej. ¹³ Mago ênê sakinwaga têtû gasuc enj ma sêmac binj enj gebe “O tamoc, propete embe êjatu aôm gebe ôngôm gêj kapôêj tenj oc aôm ôngôm atom me. Tec ôngôm binj, tanj enj kêsôm gêdêj aôm gebe ‘Ôlinj bu, go ôlim êtu selec’ nanj manj.” ¹⁴ Amboac tonaj enj gim kêsêp bu Jordan kêtû dim 7 kêtôm Anôtônê űac nê binj ma nê ôli kêtû selec kêtôm űapalê wakuc tenj nê ôli.

¹⁵ Go enj to nê lau samob, tanj sêwiű enj nanj, sêmu dêdêj Anôtônê űac tau sêja. Enj gêô lasê to kêkô enj lanjônêm ma enj kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê kajala anja nom űagamêj samob Anôtô űanô tenj gêmoa atomanô, lau Israel nêj tagenj. Amboac tonaj ôkôc gêj űaômagenjja anja nêm sakinwaganê acgom.” ¹⁶ Mago Elisa kêsôm gebe “Apômtau tanj aê gajam sakinj enj nanj, gêmoa mata jali, tec aê gabe jakôc gêj tenj atomanô.” Ma Naeman kêkac enj gebe êkôc, mago enj gêjac jao tau samucgej. ¹⁷ Go Naeman kêsôm gebe “Embe masi, go ôlôc gebe sêkêj nom êndêj nêm sakinwaga êtôm donji luagêc sêmbalanj gebe êndêj űamu nêm sakinwaga gebe êkêj daja me da űagêdô êndêj anôtô tenj atomanô, Apômtau tagenj. ¹⁸ Tagenj Apômtau êsuc nêm sakinwaga nê binj tonecgej ôkwi gebe êndêj tanj aê jawiű aêűoc űatau êsô Rimonnê andu gebe ênam sakinj Rimon ma aê japô janduc jamoa Rimonnê andu nanj, Apômtau êsuc aêűoc binj tonaj ôkwi.” ¹⁹ Elisa kêsôm gêdêj enj gebe “Ôna tobiűmalôgej.”

Mago gêdêj tanj Naeman gêwi enj siű ma kêsêlêj intêna űasawa dambêgej nanj, ²⁰ Anôtônê űac Elisa nê sakinwaga Gehasi taê gêjam gêc tau gebe “Gôlicgac me, űoc űatau kêgamiű lêma kêtû űac Surianja Naeman nê gêj, tanj kêkôc gêmêj nanjja. Apômtau gêmoa mata jali, aê gabe jalêti jandanjuc enj ma jatap gêj űagêdô sa anja ênê.” ²¹ Amboac tonaj Gehasi kêdaguc Naeman. Ma gêdêj tanj Naeman gêlic űac tenj kêlêti kêdaguc enj nanj, enj kêsêp anja kareta gebe êpuc enj tôj-tôj ma kêtû kênac gebe “Gêj samob gêc űajam me masi.” ²² Ma enj gêjô enj awa gebe “Gej samob űajam. űoc űatau kêsakinj aê gebe jasôm amboac tonec gebe ‘Lau propete anja gamêj lôc Epraimja nêj űac wakuc luagêc dêdêj aê sêmêj galocgej, tec jatenj gebe ôkêj awa silber űamatu tenj ma űakwê omjja luagêc êndêj êsêagêc.” ²³ Ma Naeman kêsôm gebe “Jatenj aôm gebe ôkôc awa űamatu luagêc.” Ma enj kêkac enj ma kêmasanj awa űamatu silber kêsêp talu luagêc to űakwê omjja luagêc gêwiű ma kêkêj gêdêj nê sakinwaga luagêc sêbalarj sêmuű ma Gehasi kêdaguc. ²⁴ Ma gêdêj tanj enj jakêpi gamêj űabau nanj, enj kêkôc gêj tau su anja êsêagêc lemenj ma kêkêj kêsô andu gêja. Go kêsakinj űaclagêc tau sêmu sêja. ²⁵ Go enj kêsô jakêkô nê űatau lanjônêm. Ma Elisa kêsôm gêdêj enj gebe “Gehasi, aôm gôja ondoc.” Ma enj gêjô binj gebe “Nêm sakinwaga aê gaja gamêj tenj atom.” ²⁶ Mago Elisa kêsôm gêdêj enj gebe “Aêűoc űalau kêsêlêj gêwiű aôm gêdêj tanj űac tau gêwi nê kareta siű gebe êpuc aôm tôj-tôj nanj atom me. Tonaj űasawa űajam gebe takôc mone to űakwê ma kôm kanjanôja to kôm wainjja ma domba to bulimakao ma sakinwagao to űac me. ²⁷ Amboac tonaj Naeman nê kole wacêsap aôm to nêm wakuc tôj endenj tôngej.” Amboac tonaj Gehasi kêsâ anja enj lanjônêmja ma kole gêjac têc enj e boboma amboac labi.

6

Elisa gêgôm ki nakabasi gêdam

¹ Go propete nêj tonj tenj sêsôm gêdêj Elisa gebe “Ôlic acgom, gamêj tanj aêac anjônj aôm űalabu nanj, saunjanô, kêtôm aêac atom. ² Ôkêj aêac ana bu

Jordan ma akôc ka ŋadambê tagen-tagên kêtôm ŋacanôgen ma akwê gamêŋ ten sa êtôm aêac samob aŋgôn.” Ma eŋ gêjô êsêacnêŋ biŋ gebe “Aec, ana.” ³ Go êsêacnêŋ ten kêsôm gebe” Aôm ôlic aêac ŋajam ma ôwiŋ nêŋ sakiŋwaga.” Eŋ gêjô biŋ tau gebe “Aec, oc jawiŋ.” ⁴ Ma eŋ kêsêlêŋ gêwiŋ êsêac. Gêdêŋ taŋ êsêac sêô lasê bu Jordan tau naŋ, êsêac sêsap ka. ⁵ Ńac ten kêsap ka ŋadambê ten gêmoa e nê ki nakabasi kêsû ma gebeŋ kêsêp bu ma ŋac tau gêmôêc gebe “Ojae, apômtau, aê kakôc ŋac ten nê ki gebe janam kôm.” ⁶ Ma Anôtônê ŋac kêtû kênac gebe “Gebeŋ kêsêp ondóc gêja.” Ma gêdêŋ taŋ eŋ kêtôc gamêŋ tau naŋ, Elisa kêsap ka ŋagêdô sauŋ ten me kêbaliŋ jakêpoac gamêŋ, taŋ ki kêsêp naŋ, ma ki nakabasi tau gêôn sa mêngêdam kêpoac. ⁷ Go eŋ kêsôm gebe “Ôkôc gêŋ tau sa.” Go ŋac tau kêmêtôc lêma ma kêkôc ki nakabasi tau sa.

Elisa to lau Suriaŋa

⁸ Gêdêŋ ŋasawa ten kiŋ Suriaŋa ma kiŋ Israelŋa sêjac siŋ gêdêŋ tauŋ. Ma kiŋ Suriaŋa kêmasaŋ biŋ gêdêŋ nê siŋsêlêc ma kêsôm gebe “Asiŋ taôm ma andib ŋacjo aŋga gamêŋ tonec, taŋ tasôm ŋabiŋ su naŋ.” ⁹ Mago Anôtônê ŋac kêsakiŋ biŋ gêdêŋ kiŋ Israelŋa ma kêsôm gebe “Ojop taôm gebe ôsa gamêŋ tonar atom gebe lau Suriaŋa dêdib aôm sêmoa tonar.” ¹⁰ Tec kiŋ Israelŋa kêsakiŋ nê lau sêja gamêŋ tau, taŋ Anôtônê ŋac kêsôm lasê gêdêŋ eŋ naŋ. Amboac tonar Elisa kêkêŋ puc eŋ gêmoa gebe ejop tau, gêgôm kêtû ðim tagen me luagêcgen atom, gêgôm ŋapaŋgen.

¹¹ Kêtû tonarŋa kiŋ Suriaŋa gesom mala ôkwi tec gêmôêc nê siŋsêlêc kêpi tagen ma kêtû kênac êsêac gebe “Amac atôm gebe asôm biŋ tonec êndêŋ aê me masi gebe Asa geoc aêac lasê gêdêŋ kiŋ Israelŋa.” ¹² Ênê sakiŋwaga nêŋ ten gêjô ênê biŋ gebe “O ŋoc ŋatau to kiŋ, masianô. Mago propete Elisa, taŋ gêmoa Israel naŋ, kêsôm biŋ, taŋ aôm kôsôm aŋga nêŋ balêŋ bêcŋa naŋ, lasê gêdêŋ kiŋ Israelŋa.” ¹³ Go eŋ kêsôm gebe “Ana ma alic eŋ gêmoa ondóc gebe jasakiŋ lau nasêkôc eŋ tôn.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Eŋ gêmoa Dotan.” ¹⁴ Amboac tonar eŋ kêsakiŋ hos to kareta ma siŋwaga taêsam sêja malac tau. Êsêac sêô lasê gêdêŋ gêbêc ma sêgi malac tau auc.

¹⁵ Gêdêŋ taŋ Anôtônê ŋac nê sakiŋwaga gadi sa gêdêŋ bêbêc kanucgen ma kêsa gêja naŋ, gêlic siŋwaga ton kapôêŋ to hos ma kareta sêwa malac auc e kêsô tau. Ma sakiŋwaga jakêsom gebe “Ojae, ŋoc ŋatau, aêac oc danjôm asagen.” ¹⁶ Eŋ gêjô ênê biŋ gebe “Ôtêc taôm atom, lau taŋ sêmoa sêwiŋ aêac naŋ, sêlêlêc lau, taŋ sêwiŋ êsêac naŋ.” ¹⁷ Go Elisa keten mec ma kêsôm gebe “O Apômtau, aê jaten aôm gebe ôŋgôm eŋ mataanô êpoa lasê gebe êlic gêŋ.” Amboac tonar Apômtau gêgôm ŋac wakuc tonar mataanô kêpoa lasê ma eŋ gêlic. Ma gêlic hos to kareta toja sêgi Elisa auc sêkô lôc tonar. ¹⁸ Gêdêŋ taŋ lau Suriaŋa mêngtêdabiŋ Elisa naŋ, eŋ keten mec gêdêŋ Apômtau gebe “Aê jaten aôm gebe ôŋgôm lau tonar matenpec êsa.” Ma eŋ gêgôm êsêac matenpec kêsa kêtôm Elisane biŋ. ¹⁹ Mago Elisa kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Intêna tau tonec jagêdêŋ atom ma malac tau atom. Andanjuc aê. Aê gabe jawê amac êndêŋ ŋac, taŋ asom eŋ amoa naŋ ana.” Ma eŋ gêwê êsêac sêja Samaria.

²⁰ Gêdêŋ taŋ êsêac sêô lasê Samaria naŋ, Elisa kêsôm gebe “O Apômtau, ôŋgôm lau tonec maten êlac gebe sêlic gamêŋ.” Ma Apômtau gêgôm êsêac maten gêlac e sêlic gebe sêmoa malac Samaria ŋalêlôm. ²¹ Gêdêŋ taŋ kiŋ Israelŋa gêlic êsêac naŋ, eŋ kêtû kênac Elisa gebe “Tamoc, aê janac êsêac me masi.” ²² Ma eŋ gêjô eŋ awa gebe “Ônac êsêac atom. Aôm oc gôjac lau, taŋ

kôkôc tōj sêṅgōj kapoacwalô nan, ɲa siɲ to kôpê êsêac ɲa talam me masi. Ôkêj gêj êndêj êsêac gebe sêniɲ to sênom, go ôkêj êsêac sêmu dêndêj nêj ɲatau sêna êtiam.” ²³ Amboac tonan en kêsôm gebe seno moasiɲ kapôêj êtu êsêacɲa. Ma gêdêj tan êsêac seɲ to sênom gêj su nan, en gêwi êsêac siɲ ma êsêac sêc sêmu gêdêj nêj ɲatau sêja. Gêdêj tonan lau Surianɲa nêj kelenwaga sêmêj gamêj Israelɲa kêtiam atom.

Naɲjo sêgi Samaria auc

²⁴ Tonan su, go kiɲ Surianɲa Benhadad kêsala nê siɲwaga samob ma kêpi gêja gebe anɲi Samaria auc. ²⁵ Gêdêj tan sêgi malac tau auc ma tôbôm kapôêj gêc anɲa Samaria nan, e lau sêjam ôli donɲi ɲamôkê ten ɲa silber ɲamatu 80 ma sêjam ôli balôsi ɲatac ɲagec ɲa silber ɲamatu 5. ²⁶ Gêdêj bêc ten, tan kiɲ Israelɲa tau kêsêlêj gêmoa tunbôm ɲaô nan awê ten kêtaj ma gêmôêc gêdêj en gebe “O ɲoc ɲatau kiɲ, ônam aê sa.” ²⁷ Ma en gêjô en awa gebe “Embe Apômtau ênam aôm sa atom, go aê janam aôm sa amboac ondoc. Jakêj gêj anɲa andu tanac kôm ɲanô sanɲa ma anɲa gamêj tapip wainɲa me.” ²⁸ Ma kiɲ kêtui kênac en gebe “Aôm gobe oten asagen.” Ma en gêjô ênê biɲ gebe “Awê tonec kêsôm gêdêj aê gebe ‘Ôkêj nêmi latôm êmêj gebe aêagêc taniɲ en êndêj ocsalô tonec ma elenɲa aêagêc oc taniɲ aêɲoc latuc.’” ²⁹ Amboac tonan aêagêc ano aêɲoc latuc ma aen su. Mago gêdêj nôgeɲ aê kasôm gêdêj en gebe ‘akêj nêmi latôm êmêj gebe taniɲ en.’ Mago en kêsini latu ôkwi.” ³⁰ Gêdêj tan kiɲ gêjô awênê biɲ tonan nan, en kêkac nê ɲakwê gêjgic. Gêdêj tonan en kêsêlêj gêmoa tunbôm ɲaô. Ma lau samob sêlic gebe kiɲ kêsô talu gêsaj ôli. ³¹ Ma en kêsôm gebe “Embe sêndim Sapat latu Elisa nê môkêapac su êndêj ocsalô tonec atom, go Anôtô ênac aê êndu.”

³² Elisa gêjgōj nê andu ma launêj gejobwaga sêjgōj sêwiɲ en. Go kiɲ kêsakiɲ ɲac ten anɲa êsêac, tan sêmoa sêwiɲ en nan. Mago ɲacjaen gêô lasê atomgen ɲa Elisa kêsôm gêdêj gejobwaga gebe “Amac alic ɲac lêma dec tonan kêsakiɲ lau gebe sêndim aê môkêcapac êjgic. Alic acgom, ɲacjaen embe êmêj, go ansan katam auc ma apuc tōj ɲajanagen, oc tanj ênê ɲatau nê akaiɲ ɲakicsêa kêdaguc en me masi.” ³³ En kêsôm biɲ gêdêj êsêac gêmoa ma kiɲ gêô lasê ma kêsôm gebe “Gêjwapac tonan anɲa Apômtaunê. Aê jaôj Apômtau jamoa ɲasawa êwiɲ êtu asagenɲa.” *

7

¹ Mago Elisa gêjô ênê biɲ gebe “Ôjô Apômtaunê biɲ. Apômtau kêsôm amboac tonec gebe ‘Êndêj elen ɲaockatu amboac galoc, go sêkêj lau sênam ôli polom sêpsêp ɲadôj tagen ɲa silber ɲamatu tagen ma sêkêj polom jejec ɲadôj luagêc ɲa silber tagen anɲa Samaria ɲasacgêdô.’” ² Go ɲac tan gêwiɲ kiɲ nan, gêjô Anôtônê ɲac awa gebe “Apômtau embe êlêc undambê ɲakatam su, tagen biɲ tonan oc ɲanô êsa atom.” Mago Elisa kêsôm gebe “Aôm oc ôlic gêj tau ɲa taôm matamanô, mago aôm oc ôniɲ gêj tonan ten atomanô.”

Siɲwaga Samarianɲa sêc su

³ Lau 4 tan kole gêjac têc êsêac auc nan, sêmoa sacgêdô awêja. Êsêac sêsôm gadêj taun gebe “Aêac tamoa tonec e tamac êndu êtu asagenɲa. ⁴ Aêac embe taêj ênam gebe tasa malac tana oc tatap tôbôm sa ma oc tamac êndu. Embe tamoa tonec oc tamac êndu amboac tonanjen. Ajôc, dandêj lau Surianɲa nêj

* 6:33: Balôsi ɲatac, oc moae sêsam kêpi lakibôm ten ɲac.

malac becoboŋa tana. Embe êsêac sendec aêac tamoa, go tamoa materŋ jali. Embe sênac aêac êndu, go tamac êndu.” ⁵ Tec êsêac dêdi gêdêŋ dala-dala kêsa gebe sêna lau Suriana nêŋ malac becoboŋa. Mago gêdêŋ taŋ êsêac sêo lasê lau Suriana nêŋ malac becobo ŋamagê nan, lau teŋ sêmoa tonan atom. ⁶ Gebe Apômtau gêgôm lau Suriana nêŋ siŋwaga sêŋô kareta to hos ŋakicsêa to siŋwaga ŋaton kapôênanô ŋaôndu. Tec sêsôm gêdêŋ taunŋ gebe “Alicgac me, kiŋ Israelŋa gêjam ôli kiŋ Hetŋa agêc kiŋ Aiguptuŋa gebe mêŋsênac aêac.” ⁷ Amboac tonan êsêac sec gêdêŋ gamêŋ dala-dala kêsa sêja ma sêwi nêŋ becobo to nêŋ hos ma nêŋ doŋki siŋ sêmoa ma dedec nêŋ becobo to gêŋ samob kêkô ma sêc siŋ su gebe sêmoa materŋ jali. ⁸ Ma gêdêŋ taŋ lau tokole tonan sêo lasê becobo ŋamagê nan, êsêac sêsô becobo teŋ ŋalêlôm sêja ma seŋ to sênôm gêŋ ma sêkôc silber to gold ma ŋakwê ŋagêdô su ma jasêsiŋ ôkwi. Go sêmu sêmêŋ ma sêsô becobo teŋ ma sêkôc gêŋ anŋa tonan ŋa jasêsiŋ ôkwi amboac tonanŋeŋ.

⁹ Go êsêac sêsôm gêdêŋ taunŋ gebe “Aêac dagôm gêŋ gêdêŋ atom. Bêc tonec katu bêc ŋawae ŋajam ŋa teŋ. Embe aêac jamanŋeŋ tamoa tansaê e oc êpi oc ŋagêjô êtap aêac sa. Amboac tonanŋ galoc tana ma tasôm ŋawae tau êndêŋ kiŋ nê lau.” ¹⁰ Amboac tonan êsêac mêŋsêmôêc biŋ gêdêŋ lau sejob sacgêdô malacŋa ma sêjac miŋ biŋ tau gêdêŋ êsêac gebe “Aêac jaaô lasê lau Suriana nêŋ becobo, mago alic gêŋ teŋ ma aŋô biŋ teŋ atomanô. Aêac alic sêkô hos to doŋki tôŋ ma becobo kakô ŋaômagenŋ.”

¹¹ Go gejobwaga sacgêdôŋa sêmôêc biŋ ma sêsôm biŋ tau ŋawae gadêŋ lau, taŋ sêŋgônŋ kiŋnê andu ŋalêlôm nan. ¹² Kiŋ tau gêdi sa gêdêŋ gêbêc ma kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe “Aê gabe jasôm andanŋ amac gebe lau Suriana sêmasanŋ taunŋ gebe sênac aêac. Êsêac sêjala gebe gêŋ gêjô aêac. Tec sêwi nêŋ becobo siŋ gebe sêsiŋ taunŋ sêmoa gamêŋ ŋamagêgeŋ. Êsêac taêŋ gêjam gebe êndêŋ êsêac sêsa anŋa malac sêmêŋ, go aêac takôc êsêac tômŋ tomatenŋ jaligêŋ ma tasa nêŋ malac tana.” ¹³ Tec ênê sakiŋwaga nêŋ teŋ kêsôm gebe” Tasakiŋ lau ŋagêdô sêkôc hos 5, taŋ gacgeŋ sêmoa materŋ jali nan, nêŋ ŋagêdô sêna sêlic acgom gebe embe sêmoa malac oc sênaŋa têtôm ŋagêdô, taŋ sêjaŋa su nan.” ¹⁴ Amboac tonan êsêac sêjaliŋ lau ŋagêdô sa ma kiŋ kêsakiŋ kareta luagêc ma kêjatu êsêac gebe sêndanŋuc Surianêŋ siŋwaga ma kêsôm gebe “Ana ma alic acgom.” ¹⁵ Tec êsêac têdaguc lau Suriana sêja e dêdêŋ bu Jordan ma sêlic gebe ŋakwê to waba siŋŋa ŋagêdô-gêdô gajam intêna auc samucgeŋ. Lau Suriana sêbaliŋ gêŋ tonan siŋ gêdêŋ taŋ sêc sêkacgeŋ nan. Ma kelenŋwaga sêmu sêmêŋ jasêjac miŋ biŋ tau gêdêŋ kiŋ.

¹⁶ Go lau samob sêsa sêja ma sêjaŋgo waba anŋa lau Suriana nêŋ becobo su. Amboac tonanŋ polom sêpsêp matac ŋadônŋ tagenŋ sêjam ôli ŋa mone silber ŋamatu tagenŋ ma polom jejec ŋadônŋ luagêc ŋa mone silber ŋamatu tagenŋ amboac tonanŋ kêtôm Apômtaunê biŋ. ¹⁷ Kiŋ kêiatu ŋac, taŋ gawiŋ eŋ gêmuŋ nanŋ gebe eŋ ejop sacgêdô. Ma lau sêka eŋ anŋa sacgêdô tonanŋ e eŋ gêmac êndu kêtôm Apômtaunê ŋac kêsôm lasê gêdêŋ taŋ kiŋ kêsêp gêdêŋ eŋ gêja nan. ¹⁸ Gebe gêdêŋ tonanŋ Anôtônê ŋac kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Êndêŋ eleŋ ŋaockatu amboac tonec lau sênam ôli polom matac sêpsêpŋa ŋadônŋ tagenŋ ŋa mone silber ŋamatu tagenŋ ma polom jejec ŋadônŋ luagêc ŋa mone silber ŋamatu tagenŋ anŋa malac ŋasacgêdô.” ¹⁹ Ma lau mata siŋŋa tau gêjô Anôtônê ŋac nê biŋ gebe “Embe Apômtau tau êlêc undambê ŋakatam su gêŋ amboac tonanŋ oc ŋanô êsa atom.” Ma Elisa gêjô eŋ awa gebe “Aôm oc ôlic gêŋ tau ŋa taôm matamanô,

mago aôm oc ôniņ gêņ tau atomanô.” ²⁰ Amboac tonañ biņ tau ņanô kêsa kêpi enj gebe lau sêka enj aņga malac ņasacgêdô e gêmac êndu.

8:1–13:13 Miņ ņagêdô, taņ kêsa aņga gamêņ Juda to Israelņa gêdêņ kiņ ņagêdô sêjam gôliņ gamêņ tonañ naņ, kêsêp mômêlatu tonec.

13

Elisa geoc biņ lasê kêtū ņamu

¹⁴ Gêdêņ taņ Elisa kêtap gêmac, taņ gebe enseņ enj suņa sa naņ, kiņ Israelņa Joas kêsêp gêdêņ enj gêja ma kêtan e gêliņ matasulugen gêmoa enj laņônêmņa ma kêsôm gebe “O tamoc. tamoc, aôm kôtu launêņ laukasap to lautucgoc.”

¹⁵ Ma Elisa kêsôm gêdêņ enj gebe “Ôkôc talam teņ to sôb ņagêdô.” Amboac enj kêkôc talam to sôb ņagêdô. ¹⁶ Go enj kêsôm gadêņ kiņ Israelņa gebe “Ôkêkam talam.” Tec enj kêkêkam talam tau. Ma Elisa kêkêņ lêma gêsac kiņ lêma ņaô.

¹⁷ Go kêsôm gebe “Ôlêc katam sauņ gêmu oc kêpiņa su.” Ma enj gêlêc su. Go Elisa kêsôm gebe “Ôpê.” Ma enj kêpê. Ma Elisa kêsôm gebe “Apômtaunê sôb kêku ņacjo tuluņa tau tonañ. Sôb kêku lau Suriaņa tulu. Gebe aôm oc ônac siņ êndêņ lau Suriaņa aņga malac Apek e aôm onseņ êsêac su.” ¹⁸ Ma enj kêsôm gebe “Ôkôc sôb ņagêdô.” Tec enj kêkôc. Go enj kêsôm gêdêņ kiņ Israelņa gebe “Ônac nom tau ņa sôb.” Tec enj gêjac kêtū dim têlêac ma gêwi siņ. ¹⁹ Go Anôtônê ņac têtac ņandan gêdêņ enj ma kêsôm gebe “Aôm ôna êtu 5 me 6 acgom, go ônac Suria e onseņ su samucgeņ, mago galoc oc ônac Suria êtu dim têlêacgeņ.”

²⁰ Amboac tonañ Elisa gêmac êndu ma êsêac sêsuņ enj. Kêtôm jalagen gêdêņ taņ komô kêdabiņ gebe êmbacnê naņ, lau Moab nêņ sêjaņgowaga ņagêdô mêņsêlêsoņ gamêņ Israelņa. ²¹ Ma gêdêņ taņ sêsuņ ņac teņ naņ, êsêac sêlic toņ sec teņ amboac tonañ ma sêbaliņ ņacmatê tonañ kêsêp Elisane sê. Ma gêdêņ taņ ņacmatê jagêjac Elisane ņatêkwa ņaô naņ, sep tagen ņac tau mata jali kêsa ma gêdi sa kêkô.

13:22–18:8 Kiņ gamêņ luagêcņa nêņ miņ ņagêdô kêsêp ņasawa tonec. Lau Asuria sêô lasê gamêņ Israelņa ma ņacjo tonañ sêku malac Samaria tulu ma sêwê lau Israel taêsam jasêņgôņ kapoacwalô aņga Asuria.

18

Seseņ Samaria su

⁹ Gêdêņ taņ kiņ Hesekia nê jala kiņņa kêtū aclê naņ, ma kiņ Israelņa Ela latu Hosea nê jala kiņņa kêtū 7 naņ, kiņ Asuriaņa Salmanaser gêmêņ Samaria ma kêgi malac tau auc, ¹⁰ e jala têlêac gêbacnê su acgom, kêku malac tau tulu. Biņ tonañ kêsa gêdêņ taņ Hesekia nê jala kêtū 6 ma kiņ Israelņa Hosea nê jala kêtū 9 naņ. ¹¹ Kiņ Asuriaņa kêkôc lau Israel su sêja Asuria ma kêkêņ êsêac sêņgôņ malac Hala to bu Gosanņa Habor ņatali ma lau Meder nêņ malac kapôêņ ņagêdô, ¹² gebe êsêac taņeņ wamu Apômtau, nêņ Anôtô nê awa atom ma sêgôm ênê poac popoc to sêgêli Apômtaunê sakiņwaga Mose nê biņsu samob. Êsêac sêkêņ taņeņ ma taņeņ wamu atomanô.

Lau Asuria sejoņ malac Jerusalem

¹³ Gêdêņ taņ kiņ Hesekia nê jala kiņņa kêtū 14 naņ, kiņ Asuriaņa Senakerib kêpi malac Judanņa ņajanņa samob gêmêņ ma kêku tulu. ¹⁴ Ma Judanêņ kiņ Hesekia kêsakiņ biņ gêdêņ kiņ Asuriaņa gêja malac Lakis ma kêsôm gebe “Aê gagôm keso. Ôwê aê siņ. Biņ samob, taņ aôm embe ôsôm gebe jaņgômņa

nan, oc janğôm. “Ma kiṣ Asuriaṅa kêsôm gebe êkôc silber ṅadôṅ 300 ma gold ṅadôṅ 30 anğa kiṣ Judaṅa Hesekia nè. ¹⁵ Ma Hesekia kêkêṅ silber samob, taṅ gêc Apômtaunê lôm dabuṅ to kiṣnê andu ṅakanom nan gêdêṅ eṅ. ¹⁶ Gêdêṅ ṅasawa tonan Hesekia kêkac gold, taṅ eṅ tau gêjac kêkwa Apômtaunê lôm dabuṅ ṅakatam to sagiṅtêkwa katam ṅa auc nan su ma kêkêṅ gêdêṅ kiṣ Asuriaṅa. ¹⁷ Ma kiṣ Asuriaṅa kêsakin siṅwaga toṅ kapôêṅ teṅ anğa Lakis gebe ênac siṅ êndêṅ Hesekia anğa Jerusalem. Ênê siṅsêlêc têlêac tonec Tartan agêc Rabsaris ma Rabsake sêjam gôliṅ lau tau. Gêdêṅ taṅ êsêac sêd lasê Jerusalem nan, êsêac sêkô intêna, taṅ lau sêmasan ṅakwêwaga sêjam kôm sêmoa nan, to busawa, taṅ bu keselen anğa bugêjactoṅ ṅaôṅa kêsâ gêmêṅ nan. ¹⁸ Go êsêac sêmôêc kiṣ Hesekia gebe êmêṅ. Tec kiṣnê lau têlêac tonec Hilkia latu Eliakim, taṅ gejob kiṣnê andu nan, agêc kêlêpêwaga Sebna ma Asap latu Joa, taṅ gejob andu papiṅa nan, dêdêṅ êsêac sêja.

¹⁹ Ma Rabsake kêsôm gêdêṅ êsêac gebe “Asôm êndêṅ Hesekia gebe kiṣ kapôêṅ Asuriaṅa kêsôm amboac tonec gebe ‘Aôm taêm kêka asa tec gômoa. ²⁰ Aôm oc taêm gêjam gebe biṅ agwaagwager oc kêtôm gebe êkêṅ kauc to ṅaclai siṅṅa me. Aôm taêm kêka asa tec gôli taôm sa gêdêṅ aê. ²¹ Ôlic acgom, aôm kôkêṅ matam Aiguptu, taṅ kêtôm siṅ, taṅ tulu ma gêguṅ lau samob, taṅ sêpuc kêtû tôc nan, lemeṅ lasê nan. ²² Kiṣ Aiguptuṅa Parao gêgôm tonan gêdêṅ lau samob, taṅ taêṅ kêka eṅ nan. Ma abe asôm êndêṅ aê gebe “Aêac taêṅ kêka ma Apômtau Anôtô.” Amboac ondoc Hesekia gesen Anôtô tau nè gamêṅ ṅabau to altar su ma kêjatu lau Juda to Jerusalem gebe “Amac anam sakin anğa altar Jerusalemṅager.” ²³ ṅajam, alic acgom, aôm embe ôtôm gebe ôtap lau sa têtôm gebe sêṅgôṅ hos ṅaô êtu tôṅ, go ṅoc ṅatau, kiṣ Asuriaṅa, oc êkêṅ hos 2,000 êndêṅ aôm. ²⁴ Aôm taêm kêka lau Aiguptu nêṅ kareta to lau, taṅ sêṅgôṅ hos ṅaô nan ma gobe ôjanda ṅoc ṅatau nè sakinwaga ṅasec tagenṅer amboac ondoc. ²⁵ Ma teṅ gêwiṅ. Aê kapi gamêṅ tonec gebe jansenṅ malac tonec su ma Apômtau gêlôc atom me. Apômtau kêsôm gêdêṅ aê gebe “Ôpi gamêṅ tonan naonsen su.”

²⁶ Go Hilkia latu Eliakim agêc Sebna ma Joa sêsôm gêdêṅ Rabsake gebe ac aterṅ aôm gebe ôsôm biṅ ṅa awenṅ Aramai êndêṅ nêṅ sakinwaga aêac gebe aêac anô awenṅ tonan kêtû tôṅ. Ôsôm biṅ ṅa awenṅ Ebolai êndêṅ aêac atom gebe oc lau, taṅ sêmoa tuṅbôm ṅaô nan sêṅô.” ²⁷ Mago Rabsake kêsôm gêdêṅ êsêac gebe “Aêṅoc ṅatau kêsakin aê gebe jasôm biṅ samob tonan êndêṅ aôm to nêṅ ṅataugeṅ me. Aê kasôm biṅ gêdêṅ lau, taṅ sêṅgôṅ tuṅbôm ṅaô ma oc sêniṅ taunṅêṅ tac to sênôm taunṅêṅ mêp têtôm amac oc anğôm nan, amboac tonanṅer.”

²⁸ Go Rabsake kêkô ma gêmôêc biṅ kapôêṅ ṅa awenṅ Ebolaiṅa gebe “Anô lau Asuriaṅa nêṅ kiṣ kapôêṅ nè biṅ. ²⁹ Kiṣ kêsôm amboac tonec gebe ‘Akêṅ êwiṅ Hesekia atom gebe eṅ kêsau gêôc amac gebe eṅ oc êtôm atom gebe ênam amac kêsî anğa aê lemoc. ³⁰ Hesekia embe êkac amac gebe taêm êka Apômtau ma êsôm gebe “Apômtau oc ênam aêac kêsî biṅṅanôṅer ma oc êkêṅ malac tonec êsêp kiṣ Asuriaṅa lêma atom” nan, akêṅ êwiṅ atom.’ ³¹ Akêṅ taṅem Hesekia atom. Gebe kiṣ Asuriaṅa kêsôm amboac tonec gebe ‘Asa amêṅ anğa nêṅ malac ma akêṅ taôm êndêṅ aê, go amac samob oc aniṅ taômnêṅ wain ṅanô to ka ṅanô ma anôm bu anğa taômnêṅ bu mata ³² e aê jawac ma jakôc amac ana gamêṅ, taṅ kêtôm amac taômnêṅ gamêṅ nan. Polom to wain ma mo to kôm wainṅa ma ka katêkwi to lêp gêc gamêṅ tonan gebe amac oc amoa matem jali

ma amac êndu atom. Heskia embe ênsau amac ma êsôm gebe “Apômtau oc ênam aêac kêsi,” nan akêj tanjem atom. ³³ Lau tentenlatu njagédô nêj anôtôi oc sêjam nêj gamêj kêsi anja kin Asuriaja nê lêma me masi. ³⁴ Hamat ma Argad nêj anôtôi sêmoa ondod. Sepawaim to Hena ma Iwa nêj anôtôi sêmoa ondod. Êsêac sêjam Samaria kêsi anja aê lemoc atom. ³⁵ Gamêj samob tonarj nêj anôtôi nêj tenj gêjam nê gamêj kêsi anja aê lemoc me masi, tec abe Apômtau oc ênam Jerusalem kêsi anja lemoc nec.’”

³⁶ Mago lau tau sêjam tauj tōj ma sêjô ênê binj tenj atom gebe kinj gêjac jaô êsêac gebe “Ajô ênê binj atom.” ³⁷ Go Hilkia latu Eliakim, tanj gejob kinjê andu nanj, agêc kêlêpêwaga Sebna ma Asap latu Joa, tanj gejob andu papiaja nanj, tonêj njakwê gêjgicja dêdêj Heskia sêja ma sêsôm Rabsake nê binj gêdêj enj.

19

Kinj kêtû kênac Jesaia kêtû binj tonarja

¹ Gêdêj tanj kinj Heskia gêjô binj tau nanj, enj kêcac nê njakwê gêjgic to kêsô talu ma gêdêj Apômtaunê andu gêja. ² Ma enj kêsakinj Eliakim, tanj gejob kinjê andu nanj, agêc kêlêpêwaga Sebna ma dabunwagasêga, tanj sêsô talu amboac tonanjen nanj, dêdêj Amos latu propete Jesaia sêja. ³ Êsêac sêsôm gêdêj enj gebe “Heskia kêsôm amboac tonec gebe ‘Bêc tonec kêtû bêc gêjwapac ma njagêjô to majerja. Aêac tatôm awê, tanj njapalê kêtuj enj nanj, mago nê ôliwalô masi gebe êkôcja. ⁴ Oc moae Apômtau, aômnê Anôtô, gêjô Rabsake, tanj nê njatau kinj Asuriaja kêsakinj gebe êsu Anôtô mata jalinja susu nanj, nê binj ma êkêj njagêjô êtu binj, tanj Apômtau, aômnê Anôtô, gêjô nanj. Amboac tonarj oterj mec êndêj Anôtô êtu aêacnêj lau njapopoc, tanj gacgenj sêmoa nanja.’” ⁵ Gêdêj tanj kinj Heskia nê sakinwaga sêô lasê dêdêj Jesaia nanj ⁶ enj kêsôm amboac tonec gêdêj êsêac gebe “Asôm êndêj nêj njatau gebe Apômtau tau kêsôm amboac tonec gebe ‘Ôtêc taôm êtu binj alôb-alôb, tanj kinj Asuriaja nê sakinwaga sêsôm kêpi aê ma aôm gôjô nanj atom. ⁷ Ôlic acgom, aê gabe jakêj njalau tenj êsêp ênê njalêlôm e êjô binj jaô-jaô ma êc êmu taunê gamêj êna anja tonan ma aê jakêj sênac enj êndu njasi.’”

⁸ Rabsake gêmu gêja ma gêjô gebe kinj Asuriaja gêwi Lakis sinj ma gêjac sinj gêdêj malac Libna gêmoa. ⁹ Gêdêj tanj kinj gêjô njawae gebe kinj Aitiopiaja Tirhaka gêdi gebe ênac sinj êndêj enj nanj, enj kêsakinj laujaen gêdêj kinj Judaia Heskia ma kêsôm gebe ¹⁰ “Asôm êndêj kinj Judaia Heskia gebe Anôtô, tanj aôm taêm kêka enj nanj, kêsôm gêdêj aôm gebe Jerusalem oc êsêp kinj Asuriaja lêma atom. Nêj Anôtô ênsau aôm atom. ¹¹ Aôm gôjô gêj, tanj kinj Asuriaja sêgôm nanj njawae. Êsêac sesen gamêj samob su sêja. Ma aôm taômgenj gobe ônam samuc me. ¹² Aê tamoci sesen malac Gosen to Haran ma Resep to lau Beteden, tanj sêmoa Telasar nanj. Ma êsêacnêj anôtôi têtôm gebe sênam êsêac kêsi atom. ¹³ Ma kinj anja Hamat to Arpad ma Separwaim to Hena ma Iwa sêmoa ondod.”

¹⁴ Kinj Heskia kêkôc papia tau sa anja laujaen lemerj ma kêsam. Go Heskia kêpi Apômtaunê andu gêja ma kêlainj papia tau gêc Apômtau lanjônêj, ¹⁵ ma keterj mec gêdêj Apômtau ma kêsôm gebe “O Apômtau, lau Israêl nêj Anôtô, tanj gôjgôj lêpôj kêkô kerub njao nanj. Aôm taômgenj kôtu nom njagamêj kinja samob njAnôtô. Aôm kôkêj undambê to nom. ¹⁶ O Apômtau, ôkêj tanjam ma ôjô. O Apômtau, matam êlac ma ôlic. Ôjô binj, tanj Senakerib kêsôm gebe êsu aôm Anôtô matam jali susu nanj. ¹⁷ O Apômtau, kinj Asuriaja sêjac lau-m

taêsam êndu ma sesen sesen nêj gamêj biñjanôgoc, ¹⁸ ma sêbaliñ nêj anôtôî kêsa ja gebe nêj anôtôî anôtôî ñanô atom, ñamalac lemen ñakômgenj, ñamalac sêmasañ ña ka to poc. Tec sesen samob su sêjaña. ¹⁹ O Apômtau aêacma Anôtô, ônam aêac kêsi anja en lêma gebe lau nomña samob sêjala gebe aôm Apômtau taômgenj kôtu Anôtô.”

Jesaianê biñ gêdêj kiñ

²⁰ Go Amos latu Jesaia kêsakiñ biñ tenj gêdêj kiñ Hesekia ma kêsôm gebe “Apômtau, lau Israel nêj Anôtô, kêsôm amboac tonec gebe Aê ganjô nêj mec, tanj koteñ gêdêj aê kêtû kiñ Asuria Senakeribña nanj. ²¹ Ma biñ tonec Apômtau kêsôm kêkanôj enj gebe ‘Sion latuo, awêtakiñ tau, gêbu aôm ma kêsu aôm susu, Jerusalem latuo kêdaiñ gêsu kêtû aômña. ²² Aôm kôsu asa susu ma kôsôm biñ alôb-alôb kêpi asa. Aôm kôsaiç biñ asa ma matampaña gêjac asa. Gêj samob tonanj ñai gôgôm gêdêj Israelnêj ñac dabuñ aê. ²³ Aôm kôsakiñ nêj laujaen gebe ôsu Apômtau susu ma kôsôm gebe “Aê kapi lôc baliñ gaja tonjoc kareta sinja taêsam, kapi Lebanon ñatêpôê gaja gêwiñ. Aê kasap Lebanon ñakaseda baliñanô to ñakêmêsic ñajamanô. Aê kabêlêm saleñ ñagamêj jaêcsêga to ñadani. ²⁴ Aê kakwê sê buña ma ganôm bu gamêj jabaña ma octapa kêka bu Aiguptunja samob e kêpa.”

²⁵ “Aôm gôñô gebe gêdêj andanjen kamasanj gêj samob tonanj su atom me. Ma galoc aê gagôm ñanô kêsa ma kakêj aôm gebe onsenj malac toturjôm popoc. ²⁶ Lau tanj sêmoa tonanj nanj, nêj ôliñwalô masi. Êsêac têtêc tauñ ma katuj gêjaña. Êsêac têtôm gêgwanj, tanj kêkô kôm nanj, ma waôj, tanj kêpi kêkô salôm nanj. Oc kêpac gêj tau ma kêmêliñ ma kêtû kapôêj atom.

²⁷⁻²⁸ “Aôm embe ôndi sa me ôñgôj sic, embe ôsa ôna me ôsô ômôêj me embe têtmac êmbuli auc êndêj aê nanj kajalagac. Aôm têtmac kêbuli auc gêdêj aê ma kotoc taôm sa ñawae mênkêso aê tanjocsunj, tec gabe jakêj kawanjonj êsêp lusumsunj to ñoc gôliñ ñamôkê êsêp awamsunj ma jawê aôm ômu ôsa intêna, tanj kôsa gômôêj nanj ôna.’

²⁹ “Ma gêj tonec êtu ñabelo êndêj aôm Hesekia gebe Jala tonec to jala tenj aôm oc ôniñ gêj, tanj tau êpi, mago êndêj jala êtu têtêacña amac oc asê gêj ma ajoñ ñanô sa, amac asê wain ma aniñ ñanô tau. ³⁰ Lau Juda ñapopoc, tanj gacgenj sêmoa nanj, oc sêkêj nêj ñawakac êsêp nom êtiam ma ñanô amboac gêj kômña tenj, ³¹ gebe lau ñapopoc sêsa anja Jerusalem sêna ma lau tonj tenj, tanj gacgenj sêmoa matenj jali nanj, sêsêp anja lôc Sion sêna. Apômtaunê ñalêlôm oc êkac enj gebe êngôm gêj tonanj.

³² “Biñ tonec Apômtau kêsôm kêkanôj kiñ Asuriaña gebe ‘Sinwaga oc sêsa malac kapôêj tonec ma sêpô sôb tagenj êsô malac tau atom. Sinwaga tolautuc oc sêndambiñ malac ma êsêac sêmboia nom sa êñgi malac tau auc atom. ³³ Intêna tanj enj kêsa gêmêj nanj, enj oc êsa êmu êna amboac tonanjenj ma êsô malac ñalêlôm êna atom’ Apômtau kêsôm biñ tonanj. ³⁴ Gebe aê oc janac sinj janam malac tonec sa êtu aê taucjoc waec ma êtu ñoc sakiñwaga Dawidña.”

³⁵ Gêdêj gêbêc tonanjenj Apômtaunê anjela gêja malac, sinwaga Asuriaña sêngôj nanj, ma gêjac sinwaga 185,000 endu. Ma gêdêj oc kêpi êsêac samob tomatêgenj sêc. ³⁶ Go kiñ Asuriaña Senakerib gêc gêja nê gamêj jagêngôj malac Niniwe. ³⁷ Ma gêdêj tanj enj gêjam sakiñ gêmôa nê anôtô Nisrok nê andu nanj, ênê latuagêc Adramelek agêc Sareser sêjac enj êndu ña sinj ma sêc sêja gamêj Ararat. Ma ênê latu tenj ñaê Esarhadon kêtû kiñ gêjô enj su.

20:1–21:26 Judanêj kiŋ Hiskia kêtap gêmac kapôêj sa, mago ôli ŋajam kêsa kêtiam ŋamiŋ kêsêp môkêlatu 20. Môkêlatu 21 gêjac miŋ biŋ, taŋ kêsa gêdêj taŋ Judanêj kiŋ Manase agêc Amon sêjam gôliŋ gamêj tau naŋ.

22

Kiŋ Josia aŋga Juda

¹ Josianê jala kêtû 8 gêdêj taŋ eŋ kêtû kiŋ ma gêjam gôliŋ gamêj jala 31 aŋga Jerusalem. Ênê têna nê ŋaê Jedida, eŋ Adaja aŋga Boskat nê latuo. ² Josia gégôm gêj, taŋ Apômtau gêlic ŋajam naŋ. Eŋ kêdaguc nê mimi kiŋ Dawid nê lêj ma taŋa wamu gêdêj Anôtônê biŋsu ŋapep sawa.

Têtap biŋsu ŋabuku sa

³ Gêdêj taŋ kiŋ Josia nê jala katu 18 naŋ, eŋ kêsakiŋ ŋac kêlêpêŋa Asalia latu ma Mesulam dêbu Sapan gêja lôm dabuŋ ma kêsôm gêdêj eŋ gebe ⁴ “Ôndêj dabuŋwagasêga Hilikia ôna ma eŋ êmansaŋ mone samob, taŋ lau sêkêj aŋga Apômtaunê lôm dabuŋ to lau sejoj ŋasacgêdôŋa sejoj aŋga launêj naŋ. ⁵ Ôsôm êndêj eŋ gebe êkêj mone tonaj êndêj lau, taŋ sejoj kôm sêbênôc lôm dabuŋna naŋ. Ma êsêac sênam ôli kolerwaga, taŋ sêjam Apômtaunê lôm ŋakôm naŋ. ⁶ Êsêac sêkêj êndêj kamunda to êndêj lau sêkwê anduwaga ma êndêj lau sêpa pocŋa ma sênam ôli ka to poc êtu sêmbênôc anduŋa. ⁷ Gejobwaga kômŋa êsêac lau mansaŋ, tec sêwa mone, taŋ kêsêp êsêac lemeŋ naŋ, ŋam sa atom.”

⁸ Sapan kêkêj kiŋnê awa gêdêj Hilikia. Ma Hilikia kêsôm gêdêj eŋ gebe “Aê katap Biŋsu ŋabuku sa aŋga Apômtaunê lôm.” Hilikia kêkêj buku tau gêdêj Sapan gebe êsam. ⁹ Go gêmu gêdêj kiŋ gêja ma kêkêj ŋawae gêdêj eŋ gebe “Nê sakijwaga sêkôc mone, taŋ gêc lôm dabuŋ naŋ, ma sêkêj gêdêj lau, taŋ sejoj kôm lôm dabuŋna naŋ.” ¹⁰ Go kêlêpêwaga Sapan kêsôm gêdêj kiŋ gebe “Dabuŋwaga Hilikia kêkêj buku teŋ gêdêj aê.” Ma Sapan kêsam buku tau lasê gêdêj kiŋ.

¹¹ Gêdêj taŋ kiŋ gêjô ŋalô, taŋ gêc biŋsu ŋabuku tau naŋ, eŋ kêcac nê ŋakwê gêŋgic. ¹² Ma kiŋ gêmôêc dabuŋwaga Hilikia agêc Sapan latu Ahikam ma Mikaia latu Akbor agêc kêlêpêwaga Sapan ma kiŋnê sakijwaga Asaia ma kêsôm gebe ¹³ “Ana ma atu kênac Apômtau ajô aê to ŋoc lau ma Juda samucgeŋ êtu ŋalô, taŋ gêc buku tonec, taŋ têtac sa naŋna. Gebe Apômtau têtac ŋandaŋ gêdêj aêac gebe aêac tamenj taŋeŋ wamu buku tonaj ŋabiŋ ma sêgôm biŋ samob, taŋ teto gêc naŋ, ŋanô kêsa atom.”

¹⁴ Amboac tonaj dabuŋwaga Hilikia agêc Ahikam ma Akbor agêc Sapan ma Asaia dêdêj propeteo Hulda sêja. Hulda eŋ Tikwa latuo ma Harhas dêbuo Salumnê awê. Salum tau gejob ŋakwê dabuŋ anga lôm dabuŋ. Ma awê tau gêjgôj Jerusalem ŋamalacgêdô wakuc. Ma êsêac sêjam biŋgalôm sêwiŋ eŋ. ¹⁵ Ma eŋ kêsôm gêdêj êsêac gebe sêmu dêndêj kiŋ sêna ma sêkêj ¹⁶ Apômtaunê biŋ tonec gebe “Ôlic acgom, aê oc jakêj ŋagêjô êndêj Jerusalem to ŋalau samob êtôm buku ŋabiŋ tau, taŋ sêsam lasê gêdêj kiŋ gêjô naŋ. ¹⁷ Gebe êsêac têtin aê su ma sêkêj da gêdêj anôtôi jaba gebe nêj lemeŋ ŋakôm gégôm aê têtac ŋandaŋ kêsa. Aê têtac ŋandaŋ êlakoc gamêj tonec ma gêj teŋ êsi aê têtac ŋandaŋ êndu atom. ¹⁸ Tagen asôm biŋ tonec êndêj kiŋ Judana, taŋ kêsakiŋ amac gebe atu kênac Apômtau naŋ, gebe Apômtau, Israelnêj Anôtô, nê biŋ tonec gebe Aôm gôjô biŋ, taŋ aê kasôm naŋ. ¹⁹ Ma gêdêj taŋ aôm gôjô biŋ, taŋ aê kasôm kêkanôj malac tonec to ŋalau gebe lau embe têtakê ma embe sêpuc boa lau, go

sêsam malac tonañ ñaê nan. Gêdêñ tan aôm gônô biñ tonañ nan, aôm gôjam taôm ôkwi ma gôbu taôm. Ma aôm kôkac nêñ ñakwê gêñgic to kôtan tanjiboa, tec ganô aôm. ²⁰ Tec ôlic acgom, aê gabe jajon aôm ôwiñ tamami ma ôsêp nêñ ma tobiñmalôger ma matamanô êlic gêñwapac sec samob, tan jakêñ gebe êkônin malac tonañ nan atom.” Ma êsêac jasêkôc biñ tonañ sêmu dêdêñ kin sêja.

23

Josia gesen sakinj anôtôi Jabaña su

¹ Go kin kékalem lau Juda to Jerusalem nêñ laumata gebe sêkac sa sêwiñ en. ² Ma kin kêpi Apômtaunê lôm dabuñ gêja gêwiñ lau Juda to Jerusalemña samob ma dabuñwaga to propete ma lau ñagêdô samob, lau kapôñ to lau sauñ kêtômger. Ma kin tau kêsam Biñsu ñabuku, tan têtap sa anga lôm dabuñ nan lasê. ³ Ma kin kêkô kêsi alê ma kêmoatinj poac tenj gêwiñ Apômtau gebe tanja wamu en ma êmansañ ênê biñsu to jatu ma ñagôlin tonê ñalêlôm samuc ma tonê katu samuc ma êngôm poac ñabiñ samob, tan teto gêc buku tau nan, ñanô asa. Ma lau samob sêmoatinj poac tonañ sêwiñ.

⁴ Go kin Josia kajatu dabuñwagasêga Hilkia to nê dabuñwaga ñagêdô ma lau-sejop-lôm-dabuñ-ñasacgêdôwaga gebe sêkôc gêñ samob, tan gêjac sakinj Bal to anôtôo Asera ma utitalata ñawae nan êsa anga lôm dabuñ êna. Kin tau kékêñ ja genj gêñ samob tonañ anga malac Jerusalem ñamagê, anga gaboan Kidronña. Go kêsôm gebe sêkôc ñataê sêna Betel. ⁵ Ma enj kékôc anôtôi jaba ñadabuñwaga, tan kin Judaña sêjatu gebe sêkêñ da êndêñ anôtôi jaba anga lau Juda nêñ malac to gamêñ kêdabinj Jerusalem nan, ma dabuñwaga, tan sêkêñ da gêdêñ Bal to oc ma ajon to utitalata nan samob su. ⁶ Go enj kékôc Aseranê ñakatu su anga Apômtaunê lôm dabuñ jakêsa Jerusalem ñamagê gêdêñ gaboan Kidronña gêja ma kékêñ ja genj su, go kêsac ñagasi popoc kêtû kekop ma kêpalip kêpi gamêñ sêdôña. ⁷ Enj kêtuc lau mockainjo to mockainja nêñ andu, tan gêjac têtû Apômtaunê lôm dabuñ nan popoc. Anga tonañ lauo sêwa obo, tan genj kalenj gêsaj anôtôo Asera nê ñakatu auc. ⁸ Ma enj kakôc dabuñwaga samob, tan sêmoa malac kapôñ Judaña nan, su sêmên Jerusalem ma enj gêsêñ altar, tan êsêac sêkêñ da nan, su anga Geba e gêdêñ Berseba. Enj gesen ñalau sec nêñ altar su amboac tonanjen. Altar tau kékô kêsi gôlinwaga malacña Josua nê sacgêdô ñagasêña. ⁹ Gamêñ ñabau ñadabuñwaga tonañ têtôm gebe sênam sakinj anga Apômtaunê lôm dabuñ anga Jerusalem atom, mago êsêac têtôm gebe sêniñ polom ñaluc sêwiñ nêñ lau dabuñwaga ñagêdô. ¹⁰ Kin Josia gesen gamêñ Topet anga gaboan Hinonña ñadabuñ su gebe tenj êkêñ nê latu me latuo êtu daja êndêñ anôtô Molok êtiam atom. ¹¹ Enj kékôc hos samob, tan kin Judaña sêkêñ kékô lôm dabuñ ñasacgêdô to laumata Natan Melek nê andu ñagala gebe tetoc oc sa nan su ma kékêñ ja genj kareta, tan gêjac sakinj ocña ñawae nan. ¹² Kin Judaña sêboea altar ñagêdô sa anga balêm, tan kékô Ahasnê andu ñasalôm ñaô nan, ma Manase gêboea altar ñagêdô sa anga Apômtaunê andu ñamalaculj luagêc. Kin Josia kêtuc altar samob tonañ popoc ma kêbalinj altar ñapopoc kêsêp bu Kidron. ¹³ Ma Josia gesen gamêñ ñabau ñaaltar, tan kin Salomo kékôc kékô Jerusalem ñaoc kêpi ña ma lôc Katêkwi gêmu kêsaña ñadabuñ su. Gamêñ ñabau tonanj gêjac lau Sidon nêñ anôtôo alôb-alôb Astarte ma lau Moab nêñ anôtô alôb-alôb Kemos ma lau Amon nêñ anôtô alôb-alôb Milkom ñawae. ¹⁴ Kin Josia kêtuc alê gwam popoc ma kêsap anôtôo Asera nê ñakatu tulu go kékêñ ñamalac nêñ ñatêkwa gêjam gêñ alôb-alôb tonañ ñamala aucgenj.

15 Nebat latu Jerobeam, tañ gêwê lau Israel sêgôm sec nañ gêboa gamêñ ñabau to altar teñ sa aña Betel. Gamêñ ñabau to altar tonañ Josia gesen su ma kêtuc altar ñapoc tau popoc e lêsîm-lêsîmgeñ. Ma kêkêñ Aseranê ñakatu ja geñ su. 16 Ma gêdêñ tañ Josia kêkac tau ôkwi nañ, eñ gêlic sêô ñagêdô gêc gamêñ ñabau. Tec kêsakin lau gebe sêkôc ñatêkwa su ma sêkêñ ñatêkwa tau kêsâ ja aña altar ñaô. Kêtu tonañja eñ gesen altar tau ñadabuñ su kêtôm Apômtaunê bin, tañ propete kêsôm lasê gêdêñ tañ Jerobeam gêlic om ma kêkô kêsî altar tau nañ. Kin Josia kêsala gamêñ e gêlic propete tau, tañ geoc bin tau lasê nañ, nê sêô gêc. 17 Eñ kêtû kênac gebe “Asanê sêô tonañ.” Ma lau malacña sêjô eñ awa gebe “Anôtônê ñac, tañ gêmêñ aña Juda ma geoc gêñ tau lasê, tañ aôm gôgôm gêdêñ altar Betelña nañ, nê sêô tonañ.” 18 Josia kêsôm gebe “Eñ ênêcña, ñac teñ êmoasac ênê ñatêkwa atom.” Amboac tonañ sêjam ênê ñatêkwa ôkwi atom. Ma sêkôc propete, tañ gêmêñ aña Samaria nañ, nê atom amboac tonañgeñ. 19 Josia gesen gamêñ sakin jabaña, tañ kin Israelña sêmasañ e sêgôm Apômtau têtac ñandan kêsâ ña gêñ tonañ nañ, su aña Israel nêñ malac kapôêñ samob tomalageñ. Eñ gêgôm gêñ, tañ gêgôm aña Betel nañ, gêdêñ altar samob. 20 Eñ gêjac gamêñ ñabau ñadabuñwaga, tañ sêmoa nañ, êndu sêsac altar ñaô ma kêkêñ ñamalac ñatêkwa ja geñ gêsac altar tau ñaô amboac tonañgeñ. Go eñ gêmu gêja Jerusalem kêtiam.

Josia kêmasañ Pasa

21 Ma kin kêtatu lau gebe “Atoc Apômtau, amacnê m Anôtô, sa ma alic om Pasa êtôm teto gêc Poac ñabuku.” 22 Gebe sêlic om Pasa gêdêñ lau gôlin waga, tañ sêjam gôlin Israel nañ, nêñ têm e gêdêñ kin Israel me Judaña nêñ têm atom amboac tonañgeñ. 23 Mago gêdêñ tañ Josia gêjam gôlin gamêñ jala 18 su nañ, êsêac tetoc Apômtau sa ma sêlic om Pasa aña Jerusalem.

24 Ma teñ gêwin. Josia gesen lau-seoc-bin-lasêña to mectoman ma ñakatu to anôtôî jaba ma gêñ alôb-alôb samob, tañ kêtap sa aña gamêñ Judaña to Jerusalem nañ su. Eñ gêgôm gêñ tonañ gebe êngôm bin, tañ teto gec Poac ñabuku, tañ dabuñwaga Hilkia kêtap sa aña Apômtaunê andu nañ, ñanô êsa. 25 Kin teñ gêjam sakin Apômtau tonê ñalêlôm samuc, tonê katu samuc ma tonê ñaclai samuc ma taña wamu Mosenê ñalô kêtôm eñ gêmoa gêmuñ eñ ma teñ kêdaguc eñ atom amboac tonañgeñ.

26 Mago Apômtau gêwi nê têtac ñandan sec, tañ kêlakoc lau Juda nañ, sin atom gebe Manasanê lêñ geo gêgôm eñ têtac ñandan kêsâ ñanôgeñ. 27 Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê jatin lau Juda su aña lanôcnê m amboac katiñ Israel su ma jambalin malac Jerusalem, tañ kajalin sa nañ, to andu, tañ kasôm gebe ñoc ñaê anêc ñalêlôm nañ sin.”

28 Gêñ ñagêdô samob, tañ kin Josia gêgôm nañ, teto gêc kin Judaña nêñ min ñabuku. 29 Gêdêñ tañ Josia kêtû kin nañ, kin Aiguptuña Neko gêwê nê sinwaga sêja bu Euprat gebe ênac sin êndêñ kin Asuriaña. Kin Josia gebe naêndac eñ, tec Parao Neko gêlic eñ ma gêjac eñ êndu aña Megido. 30 Ma Josianê sakinwaga sêkêñ ênê ñawêlêlan gêsac kareta aña Megido ma sêkôc eñ sêja Jerusalem ma sêsuj eñ aña taunê sêô. Ma lau Juda sêjalîñ Josianê latu Joahas sa ma sen oso eñ kêtû kin gêjô tama su.

23:31–24:7 Ñamadin tonec gêjac min bin tañ kêsâ gêdêñ tañ Judanêñ kin Joahas to Joiakim, tañ gêjô eñ su nañ, sêjam gôlin gamêñ Judaña.

24

Kiŋ Judaŋa Jehoiakin

⁸ Jehoiakinnê jala kêtû 18 ma eŋ kêtû kiŋ ma gêjam gôliŋ gamêŋ ajon tâlêacgeŋ gêŋgôŋ Jerusalem. Ênê tēnanê ŋaê Nehusta, eŋ Elnatan aŋga Jerusalem latuo. ⁹ Jehoiakin kêdaguc tamanê lêŋ ma gégôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ.

¹⁰ Gêdêŋ ŋasawa tonanŋ kiŋ Babilonŋa Nebukadnesar nê siŋwaga sêpi Jerusalem jasêgi malac tau auc. ¹¹ Gêdêŋ taŋ siŋwaga sêgi Jerusalem auc nanŋ kiŋ Babilonŋa Nebukadnesar mēŋgêô lasê Jerusalem amboac tonanŋeŋ, ¹² ma kiŋ Judaŋa Jehoiakin agêc tēna to nê sakiŋwaga ma laumata to gejobwaga andu kapôêŋŋa sêkêŋ taŋ dêdêŋ kiŋ Babilonŋa. Nebukadnesar gêjam gôliŋ gamêŋ jala 8 gēmoa, tec kêkôc Jehoiakin kêtû ŋac kapoacwalôŋa. ¹³ Ma eŋ kejon awamata samob, taŋ gêc lôm dabuŋ to kiŋnê andu naŋ, ma sêga laclu gold, taŋ kiŋ Israelŋa Salomo kêmasanŋ aŋga Apômtaunê lôm dabuŋ naŋ, popoc-popoc kêtôm Apômtau kêsôm lasê gamuŋ su. ¹⁴ Ma Nebukadnesar gêwê lau Jerusalemŋa samob to kasêga ma siŋsêlêc amboac lau 10,000 têtû lau kapoacwalô, ma lau lemeŋ mêtêŋa to lau sêpac kiwaga sêwiŋ. Lau ŋalêlôm sawa taunŋeŋ tec sēmoa nêŋ gamêŋ. ¹⁵ Nebukadnesar kêkôc Jehoiakin gêja malac Babilon gêwiŋ ênê tēna to nê lauo ma nê gejobwaga to gamêŋ ŋalaumata têtû lau kapoacwalôŋa. ¹⁶ Nebukadnesar kêkôc lau towae 7,000 ma lau lemeŋ mêtêŋa to lau sêpac kiŋa 1,000 sêŋgôŋ kapoacwalô aŋga Babilon. Êsêac samob tonanŋ lau ŋajaŋa, taŋ têtôm gebe sēnac siŋ naŋ. ¹⁷ Go kiŋ Nebukadnesar kêkêŋ Jehoiakin tama saŋ Matania kêtû kiŋ Judaŋa ma gêjam ênê ŋaê ôkwi kêsam eŋ gebe Sedekia.

¹⁸ Sedekia nê jala kêtû 21 gêdêŋ eŋ kêtû kiŋ Judaŋa ma gêjam gôliŋ gamêŋ jala 11 aŋga Jerusalem. Ênê tēna nê ŋaê Hamutal, eŋ Jeremia aŋga malac Libna latuo. ¹⁹ Eŋ kêdaguc Jehoiakin nê lêŋ ma gégôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ. ²⁰ Apômtau têtac ŋandanŋ kêsa gêdêŋ lau Jerusalem to Judaŋa, tec kêtinŋ êsêac su aŋga laŋônêŋŋa.

Jerusalem geben

Sedekia gêli tau sa gêdêŋ biŋ Babilon Nebukadnesar.

25

¹ Sedekia gêjam gôliŋ gamêŋ jala 9 ma ajôŋ 10 ma bêc 10, go kiŋ Babilonŋa gêwiŋ nê siŋwaga samob gêmêŋ gebe sēnac siŋ êndêŋ Jerusalem ma sêgi malac tau auc. Êsêac sê nêŋ becobo kêkô malac ŋamagê ma sêboa nom sa ma sêgi malac tau auc. ² Ma êsêac sêgi malac auc e gêdêŋ Sedekia nê gôliŋ ŋajala kêtû 11. ³ Gêdêŋ jala tonanŋ ŋaajôŋ 4 ŋabêc 9 tôbôm gêjam sêga ma launêŋ gêŋ taniŋŋa masianô samucgeŋ. ⁴ Gêdêŋ bêc tonanŋ ŋacjo têtuc tunbôm popoc. Lau Kaldea sêgi malac auc, mago kiŋ Judaŋa to nê siŋwaga samob sêc sêja gêdêŋ gêbêc. Êsêac sêsa sacgêdô, taŋ gêc tunbôm luagêc ŋasawa kêsi kiŋnê kôm saŋ naŋ, ma sepeŋ gaboanŋ Arabageŋ sêja. ⁵ Mago Kaldeanêŋ siŋwaga sêjanda kiŋ ma sê êsêac tôŋ aŋga gaboanŋ Jerikonŋa ma ênê siŋwaga samob sêc êliŋ-êliŋ. ⁶ Go êsêac sêkôc Sedekia tôŋ ma sêkêŋ eŋ gêdêŋ kiŋ Babilonŋa aŋga malac Ribla ma eŋ kêmetôc Sedekia. ⁷ Êsêac sêjac ênê latui êndu aŋga eŋ tau laŋônêŋŋa, go sêkip Sedekia mataanô sa to sêsô eŋ tôŋ ŋa kapoacwalô ma sêkôc eŋ gêja Babilon.

Seseŋ lôm dabuŋ su

⁸ Gêdêj tañ kiñ Nebukadnesar nê gôlinj ñajala kêtû 19 ñaajôj 5 ma ñabêc 7 nañ kiñ Babilonña nê sakinwaga teñ Nebusaradan tañ kêtû sinwaga sejoj kiñña nêj kasêga nañ, kêsô Jerusalem gêja. ⁹ Eñ kêkêj ja geñ lôm dabuñ to kiñnê andu ma andu Jerusalemña samob su. ¹⁰ Ma Kaldeanêj sinwaga, tañ sêwiñ sinwaga sejoj kiñña nêj kasêga nañ, sesen Jerusalem ñatunbôm su samucgej. ¹¹ Go kasêga Nebusaradan kêkôc lau ñapopoc, tañ gacgej sêmoa malac nañ samob, lau lemeñ mêtê ñagêdô, tañ gacgej sêmoa nañ ma êsêac, tañ sêsuñ tañj gêmuj gêdêj êsêac lau Babilon su nañ, sêja Babilon. ¹² Mago eñ gêwi lau ñalêlôm sawa ñagêdô sinj gacgej sêmoa, gebe sejoj kôm wainña to sênam kôm moña.

¹³ Ma lau Kaldea sêjac Apômtaunê andu ñaalê kopa ma laclu kapôêj buña, tañ sêmasañ ña kopageñ nañ, popoc ma sêkôc kopa samob sêja Babilon. ¹⁴ Ma êsêac sêjanjo ku to siac ma bôjan to laclu ma waba kopaña samob, tañ gêjac sakin lôm dabuñña ñawae nañ su. ¹⁵ Ma kasêga kêkôc gêjmalu ñabulakôp to suc ma ñagêjêlêlôm samob, tañ sêmasañ ña gold to silber nañ, su amboac tonañ. ¹⁶ Alê luagêc ma bukom to sac, tañ Salomo kêmasañ kêtû lôm dabuñña nañ, ñakopa ñawapac sec, tec sêjam dôj kêtôm atom. ¹⁷ Alê tau baliñ kêtôm saka 5 ma sêmasañ alê ñatêpôê ña kopa baliñ amboac saka samuc tageñ. Ma sêjac kopa kêtû o to walô ma kananô ñakatu gêjam ñamôkê tau auc ma alê kêtû luagêcña kêtôm tonañ.

Sêkôc lau Juda sêja Babilon

¹⁸ Go sinwaganêj kasêga Nebusaradan kêkôc ñac dabuñsêga Seraia agêc dabuñwaga, tañ kêsô eñ ñalabu nañ, Sepania ma gejobwaga sacgêdôña têlêac dôj. ¹⁹ Anja malac eñ kêkôc gejobsêga, tañ gêjam gôlinj sinwaga nañ, to lau lemeñ teñ tañ ôlinj andañ kiñ ma gacgej sêmoa malac nañ, tôj ma siñsêlêc lanwa nê kêlêpêwaga, tañ gejob sinwaganêj ñaêmôkê nañ, to lau towae 60 gamêj ñagêdôña, tañ eñ kêtap sa anja Jerusalem tau. ²⁰ Kasêga Nebusaradan kêkôc êsêac gêdêj kiñ Babilonña, tañ gêmoa malac Ribla. ²¹ Ma anja malac Ribla, tañ gêc gamêj Hamat nañ, kiñ Babilonña kêjatu lau gebe sênac êsêac êndu. Amboac tonañ êsêac sêwê lau sêwi nêj gamêj sinj jasêjgôj gamêj Babilon.

Gôlinwaga Judanja Gedalia

²² Kiñ Babilonña Nebukadnesar kêkêj Ahikam latu ma Sapan dêbu Gedalia kêtû lau ñagêdô, tañ Nebukadnesar gêwi sinj gacgej sêmoa gamêj Judanja nañ, nêj gôlinwaga. ²³ Gêdêj tañ lau Juda nêj laumata to nêj sinwaga samob sêjô gebe kiñ Babilonña kêkêj Gedalia kêtû gôlinwaga nañ, êsêac dêdêj Gedalia sêja Mispâ. Lau tau tonañ nêj ñaê tonec gebe Netania latu Ismael agêc Kareâ latu Johanan ma Tanhumet latu Seraia anja malac Netopat, agêc Jasanîa anja Maka. ²⁴ Ma Gedalia kêtôc lêma gêdêj êsêac to nêj lau ma kêsôm gebe “Atêc taôm êtu lau Babilon nêj laumataña atom. Anjônj gamêj tonec ma anam sakin kiñ Babilonña, go amoa ñajam.” ²⁵ Mago gêdêj jala tonanjen ñaajôj 7 Netania latu ma Elisama dêbu Ismael anja kiñnê gôlôac ñam gêmêj Mispâ gêwiñ lau 10 ma sêjac Gedalia to lau Juda ma lau Kaldea, tañ sêmoa sêwiñ eñ nañ, êndu anja Mispâ. ²⁶ Go lau samob, lau tolêlôm to lau ñalêlôm sawa kêtômgeñ, sêwiñ sinwaganêj laumata sêwi gamêj sinj ma sêsêp Aiguptu sêja gebe êsêac têtêc Kaldeawaga.

Sêwi Jehoiakin sinj anja kapoacwalô

²⁷ Gêdêṅ taṅ kiṅ Judaṅa Jehoiakin nê jala gêṅgôṅ kapoacwalôṅa kêtû 37 ṅaajôṅ kêtû 12 ma ṅabêc 27 naṅ, Ewilverodok kékôc nê gôliṅ kiṅṅa sa, tec eṅ kêmôasiṅ kiṅ Judaṅa Jehoiakin ma kêngaboac eṅ su aṅga kapoacwalô. ²⁸ Eṅ kêmôasiṅ eṅ ma gêmac-gêmac biṅ gêdêṅ eṅ ma kêkêṅ eṅ gêṅgôṅ lêpôṅ teṅ ṅaô ma ketoc eṅ sa kêlêlêc kiṅ ṅagêdô, taṅ sêmoa Babilon sêwiṅ eṅ naṅ su. ²⁹ Jehoiakin kêkwalec ṅakwê kapoacwalôṅa su ma geṅ gêṅ gêṅgôṅ kiṅnê tebo kêtôm têm samob e gêmac êndu. ³⁰ Gêdêṅ têm samob, taṅ eṅ gêmôa mata jaliṅa naṅ, eṅ kêtap nê gêṅ, taṅ kêpô lêna naṅ sa kêtôm bêcgeṅ aṅga kiṅnê.

Min

Minj n̄abuku Luagêc gêjac minj binj, tanj kêsêp Samuelnê buku luagêc to Kijnênj buku luagêc nanj, n̄akônijn̄a, mago n̄ac-keto-bukuwaga gêjac minj binj amboac tenj. Enj keto lau Israel nênj kijnênj minj kêtû n̄am luagêc̄n̄a.

N̄am tenj gebe êwa sa gebe gêjwac̄ap, tanj kêtap gamênj kijn̄a Israel to Judan̄a sa nanj, kêtôm gebe ensen Anôtônê binj gêjac matan̄a su atom. Lau n̄apopoc, tanj sêngônj gamênj Juda nanj, sênan̄a atom, Anôtô êpuc êsêac t̄ôj e sêngôm ênê binj n̄anô êsa. N̄ac-keto-bin̄waga taê gêjam Dawid agêc Salomo nênj gêjnsêga ma Jehosapat agêc Hesekia ma Josia sêwaka sakinj Anôtôn̄a sa kêtiam to lau, tanj sêsap Anôtô t̄ôj n̄an̄ênj, tec kêkênj gêwiñ n̄ajan̄a gebe Anôtô taê walô nê lau, tanj sêngônj gamênj Judan̄a nanj to êngôm nê binj samob n̄anô êsa.

N̄am tenj gebe enj gebe êkip sakinj lôm dabun̄j n̄am sa ma gebe êwaka dabun̄waga to lau Lewi nênj kôm n̄agôlinj to kôm n̄alênj sa amboac tonan̄geñ gebe lau tau tonan̄ sêwê kainj sakinj om̄n̄a. N̄ac-keto-bin̄waga gêlic Dawid amboac n̄ac, tanj kêtû lôm dabun̄j to sakinj dabun̄j toê-toê n̄amôkê, tagen̄j enj tau kêkwê lôm dabun̄j sa atom. Kôm tonan̄j latu Salomo gêjam kêtôm Kijnênj buku gêjac minj.

33

Kinj Manase an̄ga Juda

¹ Manasenê jala kêtû 12 gêdênj enj kêtû kinj Judan̄a ma gêjam gôlinj jala 55 gêngônj Jerusalem. ² Enj gêgôm gêj, tanj Apôm̄tau gêlic gêjac mataanô n̄ajam atom. Enj kêdaguc lau tenten̄latu, tanj Apôm̄tau kêtijn̄ êsêac su gêmun̄j lau Israel nanj, nênj mêtê alôb-alôb. ³ Gebe enj kêkwê gamênj n̄abau, tanj enj tama Hesekia gesen̄j su nanj, sa kêtiam ma kêkwê anôtô jaba Bal nê altar sa ma kêmasan̄j anôtôo Asera nê n̄akatu to gêjam sakinj gêdênj utitalata undambênj samob. ⁴ Enj kêkwê altar jaba an̄ga Anôtônê lôm n̄alêlôm, an̄ga gamênj, tanj Apôm̄tau kêsôm gebe “An̄ga Jerusalem aêñoc n̄aê oc ênêc enden̄j t̄on̄geñ” nanj. ⁵ An̄ga Apôm̄taunê lôm dabun̄j n̄amalaclun̄j lulugen̄j enj gêboa altar sa gebe lau sênam sakinj utitalata undambênj. ⁶ Ma enj kêkênj nê latui têtû daja an̄ga Gaboan̄j Hinom̄n̄a ma gêgôm mectoman̄j to kêsôm mec jaba tokainj-tokainj ma kêtû kênac lau sêmôêc n̄acmatê katun̄j. Enj gêgôm gêj secsêga gêmoa Apôm̄tau lan̄ônêm̄n̄a e gêli Apôm̄taunê têtac n̄andan̄j sa. ⁷ Ma kêsôm gebe sêmansan̄j n̄akatu tenj ma kêkênj gêj tau kêkô Apôm̄taunê lôm dabun̄j, kêkô an̄ga gamênj, tanj Apôm̄tau kêsôm binj kêpi gêdênj Dawid agêc latu Salomo nanj, gebe “An̄ga andu tonec to Jerusalem, tanj aê kajalin̄j sa an̄ga Israelnênj gôlôacmôkê samob nênj nanj, aê gabe jakênj ñoc n̄aê ênêc enden̄j t̄on̄geñ. ⁸ Ma lau Israel embe tan̄en̄j wamu aêñoc jatû to sêmansan̄j bin̄su samob, tanj aêñoc sakin̄waga Mose kêkênj gêdênj êsêac nanj, go aê jalôc gebe sêjanda ñoc lau an̄ga gamênj, tanj aê kakênj gêdênj nênj tamen̄j nanj, êtiam atom.” ⁹ Manase kêtiam lau Juda to lau Jerusalem e sêgôm sec sêlêlêc lau tenten̄latu, tanj Apôm̄tau gesen̄j êsêac su ma lau Israel sêlic nanj.

Manase gêjam tau ôkwi

¹⁰ Apôm̄tau gêlênj binj Manase to nê lau kêsa propete awen̄sun̄j, mago êsêac sêkênj tan̄en̄j atom. ¹¹ Kêtû tonan̄n̄a Apôm̄tau kêkênj kinj Asurian̄a nê sin̄waga nênj laumata mên̄sêgauc Manase n̄a lêngêc to sêsô enj t̄ôj n̄a kapoacwalô ma sêkôc enj sêja Babilon. ¹² Enj kêtap n̄andan̄j sa, go awa gêjac Apôm̄tau, nê

Anôtô gebe taê walô enj êtiam ma kékôniñ tau ñanôgen gédêñ tamainêñ Anôtô.
¹³ Ketenj mec gédêñ enj, go Anôtô kékôc ênê mec sa ma kékêñ taña ênê tañi e kékêñ enj kêtü kiñ anja Jerusalem kêtiam. Tec Manase kējala gebe Apômtau tau enj Anôtô ñanô.

¹⁴ Ñasawa tenj acgom, go kékwê tunbôm tenj sa kékô Dawidnê malacsêga ñamagê gédêñ ñamakenj oc kêsêpña kepenj Gihonña, kédaguc gaboanjenj e jagêdinj kêsô “Katam Inja”, tec kēgi Opel ma sêboa kēpi e ñêngeñ gēja. Go kékêñ sinwaganêñ laumata jasêngôñ têtôm malac ñatunbôm gamêñ Judaiña samobgenj. ¹⁵ Ma enj kékôc anôtôi jaba to nêñ ñakatu su anja Apômtaunê andu to altar, tañ enj gêboa sa anja lôc, tê Apômtaunê andu kékô nê, ma anja Jerusalem tau nañ, enj gējac samob sa ma sêbaliñ sinj kêsêp malac ñamagê gēja. ¹⁶ Enj kébênôc Apômtaunê altar kêtiam ma jakékêñ da wama to da danje ma enj kējatu Judawaga gebe sênam sakinj êndêñ Apômtau, Israel nêñ Anôtôgenj. ¹⁷ Lau sêkêñ da anja gamêñ ñabau ñagêdô gêwiñ, mago sêkêñ gédêñ Apômtau, nêñ Anôtô taugenj.

Manasenê gôliñ gējac pep

¹⁸ Gêñ ñagêdô samob, tañ Manase gêgôm mec tañ enj ketenj gédêñ nê Anôtô ma binj, tañ propete sêsôm gédêñ enj sêjam Apômtau, lau Israel nêñ Anôtô lanjô nañ, teto sa samob gêc “Kinj Israelña nêñ miñ” ñalêlôm. ¹⁹ Manase nê mec to Anôtônê ñagêjô, nê sec ñalêñ, tañ enj gêgôm gêmuñ gêjam tau ôkwiña nañ, ma gamêñ sakinña to anôtôo Asera nê ñakatu, tañ enj kêmasanj to anôtôi jaba samob, tañ enj gêjam sakinj nañ, samob teto sa gêc “Propetenêñ Miñ”. ²⁰ Manase gêc nê bêc gêc gêwiñ tamañ ma sêsunj enj anja nê andu kapôênj ma nê latu Amon kêtü kiñ gêjô enj su.

* kêtiam atom.

* 33:20: Buku luagêc tonanj tañô ñaêgenj, ñanô tau gêc

Esra

Esranê buku tonec gêjac têku Mintau njabuku luagêc. Lau Juda, taŋ sêngôn kapoacwalô anŋa Babel nan, nêŋ ŋagêdô sêmu sêja nêŋ malacmôkê ma sêkwê nêŋ malac Jerusalem sa to sêwaka sakin omŋa sa kêtiam.

Êsêac tédênanŋ min tau kêsêp ŋasêbu têlêac gebe

1. Mòkêlatu 1-2 Lau Persia nêŋ kiŋsêga Kirus kêjatu lau Juda nêŋ toŋ ŋamataŋa gebe sêmu sêna nêŋ gamêŋ.
2. Mòkêlatu 3-6 Êsêac sêkwê lôm dabuŋ sa kêtiam ma sêjac kawi lôm tau. Su, go sêwaka Anôtônê sakin omŋa sa kêtiam.
3. Mòkêlatu 7-10 Jala ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Esra gêwê lau Juda nêŋ toŋ teŋ sêô lasê Jerusalem amboac tonanŋ. Esra kêjala Anôtônê biŋsu kêtü tôn eŋ, tec kêmasanŋ lêŋ teŋ gebe lau Juda sêwi nêŋ lauo jaba, taŋ sêjam nan, siŋ gebe sejoŋ lau Israel nêŋ biŋlênsêŋ, taŋ gêjam gôliŋ nêŋ sakin dabuŋ ŋalêŋ nan.

Kiŋ Kirus nê jatu

¹ Gêdêŋ jala ŋamataŋa, taŋ Kirus kêtü kiŋ Persiaŋa nan, Apômtau kêkac kiŋ Persiaŋa Kirus nê ŋalêlôm gebe êŋgôm biŋ, taŋ Apômtau kêkêŋ gêdêŋ propete Jeremia geoc lasê nan, ŋanô êsa. Kirus kêkêŋ biŋ ŋa awasuŋ ma keto papia gêwiŋ kêtôm nê gamêŋ gôliŋŋa gêja gebe

² “Kiŋ Persiaŋa Kirus kêsôm biŋ amboac tonec gebe Apômtau, Anôtô undambêŋa, kêkêŋ nom ŋagamêŋ samob kêsô aê ŋalabu. Ma eŋ kêjatu aê gebe jakwê ênê andu teŋ sa anŋa Jerusalem, taŋ gêc gamêŋ Judaŋa nan. ³ Anôtô êwiŋ nê lau, taŋ sêmoa sêwiŋ amac nan, ma sêndi ma sêpi Jerusalem, taŋ gêc gamêŋ Judaŋa nan, sêna gebe sêkwê Apômtau, Israelnêŋ Anôtô nê andu sa êtiam. Eŋ Anôtô taŋ gêŋgôn Jerusalem nan. ⁴ Ma nê lau ŋapopoc, taŋ sêmoa malac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ amboac lau jaba nan, têtap moasiŋ sa anŋa lau malac taunŋa. Lau sêkêŋ silber to gold ma waba to bôc êndêŋ êsêac ma sêkêŋ da êtôm nêŋ ŋalêlôm êkac êsêacŋa êtu Anôtônê andu anŋa Jerusalemŋa.”

Lau kapoacwalôŋa sêmu sêja Jerusalem

⁵ Go gôlôacmôkê Juda to Benjamin nêŋ laumata dêdi sêwiŋ dabuŋwaga to lau Lewi. Êsêac lau taŋ Anôtô kêkac êsêac gebe sêpi sêna ma sêkwê Apômtaunê andu sa anŋa Jerusalem nan. ⁶ Ma lau malacm samob sêjam êsêac sa ma sêkêŋ silber to gold ma waba to bôc ma awamata êjamgeŋ gêwiŋ gêŋ, taŋ êsêac sêkêŋ kêtü ŋalêlôm kêkac êsêacŋa nan. ⁷ Kiŋ Kirus kêkôc Apômtaunê andu ŋalacu, taŋ Nebukadnesar kêjaŋgo su anŋa Jerusalem ma kêkêŋ kêsô ênê anôtônê andu gêja nan, kêsa gêmêŋ amboac tonanŋeŋ. ⁸ Kiŋ Persiaŋa Kirus kêkêŋ laclu tau gêdêŋ kanomwaga Mitradat ma eŋ kêsa sa gêdêŋ gôliŋwaga Judaŋa Sesbasar. ⁹ Ma waba tau ŋanamba amboac tonec gebe suc gold 1,000 ma suc silber 1,000 ma laclu da jadaunŋa 29. ¹⁰ Laclu gold 30 ma silber 2,410 ma laclu ŋagêdô 1,000. ¹¹ Laclu gold to silber samob kêpi tagenŋ kêtôm 5,469. Gêdêŋ taŋ sêwê lau kapoacwalôŋa anŋa Babilon sêpi sêja Jerusalem sêja nan, Sesbasar kêkôc gêŋ samob tonanŋ ŋai gêwiŋ.

2:1-70 Lau taŋ sêwi kapoacwalô anŋa Babel siŋ ma sêmu sêja Juda nan, nêŋ gôlôacmôkêŋeŋ ŋaê to nêŋ namba kêsêp mòkêlatu tonec.

3

Sémasañ sakinñ ñagôlinñ

¹ Lau Israel sênğôn nêñ malac gêdên-gêdêngeñ su acgom, go gêdên ajôn kêtü 7 mênğêô lasê êsêac samob sêkac taun sa anğa Jerusalem. ² Go Josadak latu Jesua to nê dabunwaga ma Sealtiel latu Serubabel to nê lasitêwai dêdi ma sêboa Israelnêñ Anôtô nê altar sa gebe sêkên daja ênsac ñaô kêtôm teto gêc Anôtônê ñac Mose nê binjsu. ³ Êsêac sêboa altar tau kêkô ñamala langwa gebe têtêc taun kêtü lau gamên tonanña. Ma sêkên daja gêsac altar gêdên Apômtau tau kêtôm bêbêc to kêtulageñ. ⁴ Êsêac sêlic Om Bec kêtôm teto gêc, go sêkên daja kêtôm bêcgeñ kêtôm jatu ñadênañ. ⁵ Tonanñ su, go êsêac sêkên daja kêtôm bêcgeñña sêmoa to sêkên daja ajôn mênğêô lasêña ma gêdên Apômtaunê om samob kêtôm ñajatu gêc nañ, ma da tañ ñac tenj êkên êndên Apômtau êtôm nê ñalêlôm êkac en nañ. ⁶ Gêdên ajôn kêtü 7 ñabêc ñamataña êsêac sêjac m gebe sêkên daja gêdên Apômtau. Mago sêkên nomban kêtü Apômtaunê lôm dabunña su atom tageñ. ⁷ Amboac tonanñ êsêac sêkên mone gêdên sêpapocwaga to kamunda ma gên sêninñ to sênômña ma katêkwi gêdên lau Sidon to Turu gebe sembôn kaseda anğa lôc Lebanon sêsêp gwêc sêna Jope êtôm tañ kinñ Persianañ Kirus gêlôc sa nañ.

Sêjac m kôm sêkwê lômdabunña

⁸ Gêdên jala kêtü luagêcña, tañ êsêac sêô lasê Anôtônê andu ñamala anğa Jerusalem su nañ, ñajôn kêtü luagêcña Sealtiel latu Serubabel agêc Josadak latu Jesua sêjac m kôm tau sêwinñ nêñ lasitêwai ñagêdô ma dabunwaga to lau Lewi ma êsêac samob, tañ anğa kapoacwalô sêmu sêmênñ Jerusalem nañ. Êsêac sêkên lau Lewi, tañ nêñ jala kêtü 20 ma kêlêlêc nañ, gebe sejoy kômwaga, tañ sêkwê Apômtaunê andu nañ. ⁹ Ma Jesua gêwinñ latui to nê tawanñ ma Juda latu Kadmiel to nê latui sejoy Anôtônê andu ñakômwaga sêwinñ Henadad latui to lau Lewi nêñ latunñ to nêñ tawanñ.

¹⁰ Ma gêdên tañ sêkwêwaga sêu nomban Apômtaunê lôm dabunña nañ, dabunwaga sêsô nêñ ñakwê dabunñ ma sêwê todauc ma Asap latui, lau Lewi, toonğen gebe sêlambinñ Apômtau kêtôm ñagôlinñ, tañ kinñ Israelnêñ Dawid kêkên nañ. ¹¹ Ma êsêac sêjam wê sêjô taun awen, sêlambinñ to sêjam danğe gêdên Apômtau

“Gebe enñ ñac gabêjam

ênê têtac gêwinñ Israelnêñ ênêc endenñ tônğen.”

Gêdên tañ êsêac sêlambinñ Apômtau nañ, lau samob sêjam lasê sêpuc awen sagen gebe sêu Apômtaunê andu ñanombanñ sugac. ¹² Mago dabunwaga to lau Lewi ma laumata gôlôacmôkêña nêñ lau ñanô taêsam, tañ sêlic lôm dabunñ ñamataña su nañ, sêlic andu wakuc tonoc ñanombanñ ma têtanñ tanjiboa kapôênanô. Mago nêñ ñagêdô taêsam sêjam lasê kapôên kêtü têtü samucña. ¹³ Amboac tonanñ lau têtôm atom gebe sêwa sêjam lasê ñabêlêc to launêñ tanjiboa êkôc gebe lau sêjam lasê ña awen kapôên ma sênğô ñaôndu gêja ñğenğen.

4:1–5:17 Lau Juda sêkôc kôm sêkwê lôm dabunña sa, mago nêñ ñacjo sebe sensenñ êsêac. Tagenñ propete Hagai agêc Sakaria sêpuc êsêac tônğ. Gêdên tañ ñacjo sêlênsônñ êsêac ñapanñ nañ, lau Persia nêñ gôlinwaga, tañ sejoy gamênñ Judanñ nañ, teto papia gêdên nêñ kinñ Darius, tañ gêjô Kirus su nañ ma teterñ enñ gebe êmbêlêc kinñ Kirus nê minñkatonñ, oc êtap Kirusnê jatu sa gebe lau Juda sêkwê nêñ lôm dabunñ sa êtiam me masi.

6

Sêkwé lôm dabuŋ sa. Lôm dabuŋ ŋakôm

¹ Go kinj Darius kêjatu binj gebe sensom andu papiaŋa ôkwi gebe sêjac miŋkatoŋ samob sa gêc andu tonan. ² Ma aŋga Media ŋamalacsêga Ekbatana êsêac têtap papia lunj teŋ sa. Binj taŋ teto kêsêp papia tau nanj gebe “Miŋkatoŋ. ³ Gêdêŋ kinj Kirus nê gôlinj ŋajala ŋamataŋa kinj Kirus tau kêjatu binj tonec gebe Binj tonec kêkanôŋ Anôtônê andu aŋga Jerusalem. Êsêac sêkwé andu tau sa êtu gamêŋ sêkêŋ da to dajaŋa êtiam. Lôm ŋasaginj êmu êpi amboac saka 15 to ŋagêbôcŋa amboac saka 15 amboac tonanŋen. ⁴ Êsêac sêkêŋ poc dênanj têlêac ênsac tau ŋaô ma sênsac ka palanj êtu saginj ŋakanô. Kôm ŋaôli samob êsa aŋga kinj nê kanom. ⁵ Ma akêŋ Anôtônê andu ŋalaclu gold to silber, taŋ Nebukadnesar kêjaŋgo su aŋga lôm dabuŋ Jerusalemŋa ma kejoŋ gêmêŋ Babilon nanj, êmu êna lôm dabuŋ, taŋ êkô Jerusalem nanj êtiam. Akêŋ samob êkô ŋamala aŋga Anôtônê andu.”

Kinj Darius kêjatu gebe sêkôc kôm sa êtiam

⁶ Go kinj Darius kêsakinj binj tau ŋagêjô amboac tonec gebe “Êndêŋ gôlinjwaga gamêŋ, taŋ gêc bu ŋamakeŋ ônêŋa nanj, Tatenai agêc Sedarbosenai to nê lau ŋagêdô, taŋ aŋgôŋ gamêŋ ŋamakeŋ ônêŋa nanj. Amoa jaêc gamêŋ tonan. ⁷ Alinj Anôtônê andu ŋakôm su êndêŋ lau Juda nêŋ gôlinjwaga to kasêga taunŋen. Êsêac sêkwé Anôtônê andu sa êtiam êkô ŋamala lanŋwa. ⁸ Aê kajatu binj ŋagêdô, taŋ kêkanôŋ amacnêŋ lêŋ anam lau Juda nêŋ kasêga saŋa gebe sêkwé Anôtônê andu sa êtiam. Akêŋ ŋaôli samucŋen êndêŋ lau tonan ma anam ŋagêdô tôŋ atom. Akôc mone, taŋ lau aŋga bu ŋamakeŋ ônêŋa sêkêŋ êtu takis nanj, sa aŋga kinj nê kanom ma anam ôli lau tonanj solop ma êtôm ŋanocŋen. ⁹ Ma gêŋ samob, taŋ êsêac sêpô lêna gebe sêkêŋ êtu dajaŋa sêkêŋ êndêŋ Anôtô undambêŋa amboac bulimakao ŋalatu kapoac ma domba kapoac to ŋalatu akêŋ êndêŋ êsêac. Ma akêŋ polom ŋanô to gwêc ma wain to niptêkwi êtôm taŋ dabuŋwaga Jerusalemŋa sêsôm nanj, akêŋ êndêŋ êsêac topalêŋen êtôm bêcŋen. ¹⁰ Gebe êsêac sêkêŋ da ŋajamanô êndêŋ Anôtô undambêŋa ma teteŋ mec êtu kinj to latuina gebe sêmoa materj jali. ¹¹ Aêŋoc jatu teŋ gêc gebe ŋac teŋ embe ênam binj tonec ôkwi, go sêkip ka gêbôc teŋ sa aŋga ênê andu ma sênac eŋ êpi ka tau ma nê andu êtu lênduc teŋ êtu ênê kesonja. ¹² Ma Anôtô, taŋ kêkêŋ nê ŋaê gêc andu tonan nanj, êku kinj to lau samob, taŋ sêmêtôc lemeŋ gebe sêŋgêli jatu tonec ma senseŋ Anôtônê andu, taŋ kêkô Jerusalem nanj, tulu sênaŋa tomalagenj. Aê Darius kajatu binj tonec. Sêŋgôm ŋanô êsa toôlinj palêŋen.”

Sêjac kawi lôm dabuŋ tau

¹³ Go gôlinjwaga bu ŋamakeŋ ônêŋa Tatenai agêc Sedarbosenai ma êsêagêcnêŋ laumata, taŋ sêwiŋ êsêac nanj, sêgôm gêŋ samob, taŋ kinj Darius kêjatu sa nanj, ŋanô kêsa toôlinj palêŋen. ¹⁴ Ma lau Judanêŋ laumata sêkwé andu tau têtu wakac kêtupropete Hagai agêc Ido latu Sakaria nêŋ binj seoc lasêŋa. Êsêac sêjac dabuŋ andu tau kêtôm Israelnêŋ Anôtô nê jatu to kinj Persiaŋa Kirus agêc Darius ma Artakerkes sêjatu. ¹⁵ Ma êsêac sêjac dabuŋ andu tau gêdêŋ ajôŋ Adar ŋabêc kêtutêlêacŋa. Gêdêŋ tonan kinj Darius nê gôlinj ŋajala kêtupropete 6.

¹⁶ Ma lau Israel to dabuŋwaga ma lau Lewi to êsêac ŋagêdô, taŋ sêmu sêmêŋ aŋga kapoacwalô nanj, sêlic nêŋ om sêjac kawi Anôtônê lôm dabuŋŋa totêntac ŋajamŋen. ¹⁷ Gêdêŋ taŋ êsêac sêjac kawi Anôtônê andu tonan nanj, êsêac sêkêŋ bulimakao kapoac 100 to domba kapoac 200 ma domba ŋalatu 400 kêtudaja,

kêtu da ensej lau Israel samob nêj sec sunja. Ma êsêac sêkêj nonij kapoac 12 kêtôm Israel nêj gôlôacmôkê njanamba. ¹⁸ Ma êsêac tédènañ dabuñwaga to lau Lewi nêj tonj kêtû sènam sakinj Anôtô anja Jerusalemña kêtôm teto gêc Mosenê buku nanj.

Sej Pasa

¹⁹ Gêdêj ajôj njamata njabêc 14 êsêac, tanj sêmu sêmêj anja kapoacwalô nanj, sêlic om Pasa. ²⁰ Gebe dabuñwaga to lau Lewi sêjam dabuñ tanj kêtû têtû selecña. Êsêac samob têtû selec su, amboac tonanj sêjac domba Pasaña kêtû lau kapoacwalô samob, tanj sêmu sêmêj nanj, kêtû nêj dabuñwaga njağêdô ma êsêac tauñja gêwiñ. ²¹ Ma lau Israel samob, tanj sêmu anja kapoacwalô sêmêj nanj, to êsêac samob, tanj sêbiñ tanj tôj sêwiñ êsêac ma sêkac tanj su anja lau gamêj tonanjña nêj njatêmui gebe sènam sakinj Apômtau, Israelnêj Anôtô nanj, samob sej Pasa tau. ²² Ma êsêac sêlic om polom njalucña tonanj kêtôm bêc 7 toténtac njamgenj gebe Apômtau gêgôm êsêac téntac njam kêsa to gêjam kinj Asuriaña nê njalêlôm ôkwi gêdêj êsêac. Amboac tonanj kinj tau gêjam êsêac sa kêtû kôm Anôtô, Israelnêj Anôtô nê lôm dabuñja. * March njasawa.

7

Esra to lau sêmêj Jerusalem

¹ Gêj tonanj su acgom, go Esra kêpi anja Babilon gêmêj gêdêj tanj kinj Persiaña Artakerkes gêjam gôlij gamêj nanj. Esra enj Asaria latu, nanj Kilkia latu, ² nanj Salum latu, nanj Sadok latu, nanj Ahitub latu, ³ nanj Amaria latu, nanj Asaria latu, nanj Meraiot latu, ⁴ nanj Serajah latu, nanj Usi latu, nanj Buki latu, ⁵ nanj Abisua latu, nanj Pinahas latu, nanj Eleasar latu, nanj dabuñwaga Aron latu. ⁶ Esra tau tonanj anja malac Babilon kêpi Jerusalem gêja. Enj kêtû biñsuta tenj, tanj kêjala Mosenê biñsu, tanj Apômtau, Israelnêj Anôtô kêkêj nanj, tomalagenj, Ma kinj kêkêj gêj samob, tanj enj ketenj nanj, gebe Apômtau, ênê Anôtônê lêma gejob enj.

⁷ Gêdêj tanj kinj Artakerkes nê jala gôlijña kêtû 7 nanj, lau Israel nêj njağêdô sêpi Jerusalem sêja amboac tonanj enj ma dabuñwaga to lau Lewi ma lau wêña to gejobwaga sacgêdôña ma sakinjwaga lôm dabuñja sêwiñ. ⁸ Ma Esra gêô lasê Jerusalem gêdêj kinj nê jala gôlijña kêtû 7 njaajôj kêtû lemenjtenja. ⁹ Gêdêj ajôj njamata njabêc njamataña enj gêdi anja Babilon ma gêdêj ajôj kêtû lemenjtenj njabêc njamataña enj gêô lasê Jerusalem gebe ênê Anôtônê lêma njam kêkêj ajun enj. ¹⁰ Esra nê njalêlôm kêkac enj gebe êndôj tau e êjala Apômtaunê biñsu to êngôm njanô êsa ma êndôj njağolinj to jatu anja Israel.

Papia tanj kinj Artakerkes kêkêj gêdêj Esra nanj

¹¹ Biñ tonec kêsêp papia, tanj kinj Artakerkes kêkêj gêdêj dabuñwaga to biñsuta Esra, tanj kêjala Apômtaunê biñsu to njağolinj, tanj Anôtô kêkêj gêdêj Israel nanj kêtû tonj. ¹² “Kinj samob nêj kinj Artakerkes nê papia êndêj dabuñwaga Esra, Anôtô undambêja nê biñsu njabiñsutêna. ¹³ Aê kajatu biñ tonec gebe lau Israel nêj tenj me nêj dabuñwaga to nja Lewi tenj, tanj gêmôa nja gamêj kinjña ma nê njalêlôm êkac enj gebe êna Jerusalem nanj, êtôm gebe êwiñ aôm êna. ¹⁴ Aê kinj to nja lau sejenj 7 asakinj aôm gebe ônac gamêj Juda to Jerusalemña kêsi ma ônam dôj nabinj êpi aômnêm Anôtônê biñsu, tanj kêsêp aôm lêmam nanj. ¹⁵ Ôkôc silber to gold, tanj aê kinj ma nja lau sejenjña

* **6:22:** Adar katu lau Juda nêj ajôj njanuñja nanj February to

akêj toma ñalêlôm samucgej gêdêj Israelnêj Anôtô, tañ gêngôj Jerusalem nañ, ôna amboac tonanjen. ¹⁶ Ôkôc silber to gold samob, tañ aôm oc ôtap sa anja gamêj Babilonja samucgej nañ ma da, tañ lau Israel to nêj dabuñwaga sêkêj tonêj ñalêlôm samucgej êtu nêj Anôtônê andu anja Jerusalem nañ. ¹⁷ Mone tonan aôm ôkôc ma ônam ôli bulimakao kapoac to domba kapoac ma domba ñalatu êwiñ da kelenj to wain, tañ sêkêc êtu da nañ. Ôkêj gêj tau êtu da ênsac aômnêm Anôtônê andu ñaaltar, tañ kêkô Jerusalem nañ. ¹⁸ Ma aôm to nêj lasitêwai angôm silber to gold, tañ gacgej gêc nañ, êtôm amac alic ñajam ma êtôm amacnêm Anôtônê binj nañ. ¹⁹ Laclu tañ sêkêj gêdêj aôm kêtû Anôtônê andu ñsakinj nañ, aôm oc ôkêj tomalagenj ênêc Anôtô lanjônêmja anja Jerusalem. ²⁰ Gêj ñagêdô samob, tañ embe ôpô lêna êtu Anôtônê anduñ nañ, ma gêj tañ gêjac aôm ñawae gebe ônam ôlija nañ, ôkôc ñamone sa anja kinjê kanom.

²¹ “Ma aê, kinj Artakerkes, ñoc jatu gêdêj kanomwaga samob, tañ sêmoa bu ñamakenj ônêja nañ, gebe akêj gêj samob, tañ dabuñwaga Esra, Anôtô undambêja nê binjsu ñabiñsutêna eterj êndêj amac nañ topalêgenj. ²² Akêj silber e naêtôm talu 10 to polom ñanô ñadôj 100 ma wain ñagasuc 100 to ñiptêkwi ñagasuc 100 ma gwêc akêjgenj. ²³ Gêj samob, tañ Anôtô undambêja kêjatu sa nañ, anjôm ñanô êsa toôlim palêgenj êtu Anôtô undambêja nê anduñ gebe ênê têtac ñandanj êsa êtu kinjê gamêj to nê latuija atom. ²⁴ Ma aêac akêj ñawae êndêj amac amboac tonanjenj gebe ajac jao gebe amac akôc takis tokaiñ-tokaiñ anja êsêac dabuñwaga to lau Lewi ma lau wêja to gejobwaga katamja ma sakinjwaga lôm dabuñja to sakinjwaga Anôtônê anduñ samob nêj tej atom.

²⁵ “Ma aôm Esra ôjalij gôliñwaga to mêtôcwaga sa êtôm nêm Anôtônê kauc, tañ gôwê kaiñ nañ gebe sêmêtôc lau samob, tañ sêngôj bu ñamakenj ônêja nañ. Êsêac sêmêtôc lau samob, tañ sêjala Anôtônê binjsu su nañ to êsêac, tañ sêjala binjsu su atom tagenj nañ, ôndôj êsêac acgom. ²⁶ Ma êsêac tañ tanenj wamu nêm Anôtônê binjsu to kinjê jatu atom nañ, sêmêtôc êsêac solopgenj, êsêac sêmac êndu me sêmasuc êsêac me sênam ôli nêj keso ña nêj waba me sêngôj kapoacwalô.”

Esra kêlanem Anôtô

²⁷ Esra kêsôm gebe “Aweñ gêôc Apômtau, aêac tamenjinêj Anôtô, tañ kêkêj kauc amboac tonanj kêsêp kinjê ñalêlôm gebe êngôm Apômtaunê andu, tañ kêkô Jerusalem nañ, ñawae êsa. ²⁸ Ma kêmoasinj aê e kinj to nê lau senenj ma nê lau ñactêkwa sêlic aê ñajam. Aê têtac kêpa su gebe Apômtau, ñoc Anôtô nê lêma gêwiñ aê ma gajac laumata Israelja sa gebe sêpi sêwiñ aê sêna.”

8:1–10:44 Esra gêwê lau Juda sêmu sêja Jerusalem ma kêmasanj binjsu gebe Judawaga sênam lauo jaba êtiam atom ñaminj kêsêp ñasêbu tonec.

Job

Sadaŋ kesaê Jobné kékêŋ gêwiŋ

¹Ŋac teŋ gêmoa gamêŋ Usŋa, ênê ɲaê gebe Job. Ŋac tau kesa nê lêŋ tolaŋônêŋ sawageŋ ma eŋ ɲac gédêŋ. Eŋ ketoc Anôtô sa to gejob tau gédêŋ sec. ²Ênê latui 7 to latuio têlêac. ³Ênê domba 7,000 to kamele 3,000 ma bulimakao 1,000 to donki 500 sêmoa. Ma sakiŋwaga taêsam sêmoa, tec eŋ kêtū ɲac tolêlôm kêlêlêc lau ɲagêdô, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ oc kêpi ɲa naŋ, su ɲêŋgeŋ.

⁴Eŋ latui seno moasiŋ gêjô tau-gêjô tau aŋga nêŋ andu kêtôm ɲanocgeŋ ma sêkalem lujio têlêac mênseŋ moasiŋ sêwiŋ tauŋ. ⁵Ma gédêŋ bêc samob, taŋ moasiŋ tonai gêbacnê naŋ, Job gêdi sa gédêŋ bêbêc kanucgeŋ ma kékêŋ daja kêtôm êsêacnêŋ namba, kêtū nê gôlôac têtū selecŋa. Eŋ gêgôm gêŋ tonai ɲapai, gebe eŋ taê gêjam gebe “Moae latuci sêgôm sec ma sêsêm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtô aŋga nêŋ ɲalêlôm.”

⁶Gédêŋ bêc teŋ lau undambêŋa jasêpi tagen gebe sêkô Apômtau laŋônêŋŋa. Ma Sadaŋ gêd lasê gêwiŋ êsêac amboac tonageŋ. ⁷Apômtau kêtū kênac eŋ gebe “Ma aôm gômôêŋ aŋga ondoc.” Sadaŋ sêjô eŋ awa gebe “Aê gaja ônê ma gamêŋ onec to gajac laoc nom ɲagamêŋgeŋ.” ⁸Go Apômtau kêsôm gédêŋ Sadaŋ gebe “Aôm gôlic ɲoc sakiŋwaga Job me masi. Ŋac teŋ kêtôm eŋ gêmoa nom atom. Eŋ kesa nê lêŋ laŋônêŋ sawageŋ ma eŋ ɲac gédêŋ. Eŋ ketoc aê sa ma gejob tau gédêŋ sec.” ⁹Sadaŋ gêjô Apômtau awa gebe “Job tau ketoc aôm sa ɲaômageŋ me. ¹⁰Aôm lêmam kôpiŋ eŋ to nê gôlôac ma nê gêŋ samob auc. Aôm gôjam mec kôm samob, taŋ eŋ gêjam naŋ, ma nê bulimakao to domba seola gamêŋ auc. ¹¹Mago galoc ômêtôc lêmam ma ômoasac ênê gêŋ samob acgom, go eŋ êpuc boa aôm êpi têmbêlamgeŋ.” ¹²Tec Apômtau kêsôm gédêŋ Sadaŋ gebe “Amboac tonai ênê gêŋ samob kêsêp aôm lêmam, mago eŋ tau ôli tagen, tec ômoasac atom.” Tec Sadaŋ gêwi Apômtau laŋônêŋŋa siŋ.

Jobné latuŋio to ɲac ma awa samob gêjajŋa

¹³Gédêŋ bêc teŋ Job latuio to ɲac seŋ moasiŋ sêŋgôŋ ɲacsêganê andu, ¹⁴ma ɲac teŋ kêlêti jagaô lasê gédêŋ Job ma kékêŋ ɲawae tonec gebe “Bulimakao sêkac nom ôkwi ma donki têna seŋ gêgwaŋ sêmoa êsêac ɲagala, ¹⁵go lau Saba mênseŋjaŋgo bôc samob su ma sêjac nêŋ sakiŋwaga samob ɲa siŋ êndu. Aê taucgeŋ, kasêp siŋ sawa, tec gamêŋ gebe jakêŋ ɲawae êndêŋ aôm.” ¹⁶Eŋ kêsôm biŋ gêmoa ma ɲac teŋ mêngeô lasê ma kêsôm gebe “Ôsic kékac e geŋ domba to ɲagejobwaga samob su. Aê taucgeŋ gawê sa, tec gamêŋ gebe jakêŋ ɲawae êndêŋ aôm.” ¹⁷Eŋ kêsôm biŋ gêmoa ma ɲac teŋ mêngeô lasê ma kêsôm gebe “Lau Kaldea nêŋ sêjaŋgowaga toŋ têlêac sêjac siŋ gédêŋ aêac ma sêkôc kamele samob su to sêjac nêŋ sakiŋwaga samob endu, aê taucgeŋ kasêp siŋ sawa, tec gamêŋ gebe jakêŋ ɲawae êndêŋ aôm.” ¹⁸Eŋ kêsôm biŋ gêmoa ma ɲac teŋ mêngeô lasê ma kêsôm gebe “Aôm latômio to ɲac seŋ moasiŋ sêŋgôŋ ɲacsêganê andu, ¹⁹go mu ilai kesa aŋga gamêŋ sawa. Mu ilai jakêpi andu ɲakêclêsu aclê ma andu kêku sa jakêkônij lau wakuc tau e samob sêmac êndu. Aê taucgeŋ gawê sa, tec gamêŋ gebe jakêŋ ɲawae êndêŋ aôm.”

²⁰Go Job gêdi e kakac nê ɲakwê gêŋgic to kêkaliŋ môkêlauŋ su ma gêu tau gêc nom ma keten mec. ²¹Eŋ kêsôm gebe “Tinoc kékôc aê toôlic ɲaôma ma jawi

nom sinj toôlic ñaômagenj amboac tonanj. Apômtau kékêñ ma Apômtau kékôc su. Aê jalambij Apômtaunê ñaê.”

²² Gêñwapac samob tonanj ñai kêtap Job sa, mago enj gégôm sec tenj atom me kêtij binj kèpi Anôtô atom.

2

Sadanj kêsâê Job kêtiam

¹ Gêdêñ bêc tenj lau undambêña jasêpi tagenj kêtiam gebe sêkô Apômtau lanjônêmña. Ma Sadanj gêô lasê gêwiñ êsêac amboac tonanjenj. ² Apômtau katu kênac Sadanj gebe “Ma aôm gômôêñ anja ondodoc.” Sadanj gêjô Apômtau awa gebe “Aê gaja ônê ma gamêñ onec to gajac laoc nom ñagamênjenj.” ³ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Sadanj gebe “Aôm gôlic ñoc sakinwaga Job me masi. Ñac tenj kêtôm enj gêmoa nom atom. Enj kêsâ nê lêñ tolanjônêm sawagenj ma enj ñac gêdêñ. Enj ketoc aê sa ma gejob tau gêdêñ sec. Aôm kôkac aê e galôc sa gêdêñ aôm, gebe onsenj enj su ñabinjmejenj. Mago enj kêsap nê kékêñ gêwiñ tónj ñapanj.” ⁴ Sadanj gêjô Apômtau awa gebe “Ñaôlic êjô ñaôlic. Ñamalac ênac da tau ña gêñ samob, tanj gêc enña nanj, gebe êmoa mata jali. ⁵ Galoc ômêtôc lêmam ma ômoasac Job ôli to nê ñatêkwa acgom, go enj êpuc boa aôm êpi têmbêlamgenj.” ⁶ Tec Apômtau kêsôm gêdêñ Sadanj gebe “Amboac tonanj, enj kêsêp aôm lêmam, tagenj onsenj enj su ênanja atom.”

⁷ Go Sadanj gêwi Apômtau lanjônêmña sinj ma kékêñ kamoc gêjac têc Job ôli auc. ⁸ Ma Job kékôc ku ñapopoc tenj ma kégabe nê kamoc ñatêkwi gêñgônj wao ñaô. ⁹ Ma nê awê kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm kôsap nê kékêñ gêwiñ tónj ñapanj me. Ôpuc boa Anôtô ma ômac êndumanj.”

¹⁰ Job gêjô enj awa gebe “Aôm kôsôm binj kêtôm awê meloc tenj. Aêac takôc moasinj anja Anôtônêgenj, ma takôc gêñwapac atom me.” Gêñwapac samob tonanj ñai kêtap Job sa, mago enj kêsôm binj sec tenj kêsâ awasunj atom.

Jobnê ñac têlêac têtû ñaclenj enj

¹¹ Ma Jobnê lau têlêac sêmoa, Elipas anja malac Teman agêc Bildad anja gamêñ Sua ma Sopar anja gamêñ Nama. Êsêac sêñô gêñwapac kêtap Job sa ñawae, tec sêmasanj binj sêwiñ tauñ ma dêdi sebe sênac enj kêsî to sênac enj têtac tónj. ¹² Êsêac sêsa jaécgenj ma sêlic Job, mago sêjala enj atom. Gêdêñ tanj sêjala enj nanj, êsêac sêpuc tanjiboa sa ma têtanj ñanô. Êsêac sêkac nanj ñakwê gêñgic ma sêpalip kekop kèpi gêja ma kêsêp mênghêsac êsêac môkênapanj. ¹³ Go sêngônj sic sêñgônj nom sêwiñ enj kêtôm bêc 7 to gêbêcauc 7, ma lau tau nêñ tenj kêsôm binj gêdêñ enj atom, gebe êsêac sêlic gebe ênê ñandanj kapôênjanô.

3

Job kêtanj tanjiboa kêtû têna kékôc enña

¹ Ñasawa tonanj gêbacnê, go Job gêôc awa sa ma kêpuc boa bêc têna kékôc enña ² ma enj kêsôm gebe

³ “O Apômtau, ôpuc boa bêc tinoc kékôc aênja ma ôpuc boa gêbêc tamoc kêka aê lasêña.

⁴ O Anôtô, ônam bêc tau ôkwi e ñakesec êsa ma ñawê êpô bêc tau to taêm ênam bêc tau êtiam atom.

⁵ Gêmac ñakanuc to gêsunjbôm êkôm bêc tau auc, ma tao ñakesec ênsanj auc.

Oc ênam kanuc êtakê bêc tonaj.

⁶ Ôkêñ gêsujbôm êndanğôñ gêbêc tonaj su,
gebe sêsa gêbêc tonaj sa êwiñ jala ñabêc ñagêdô atom,
ma sêndênañ bêc tau êsêp ajôñ ñabêc atom amboac tonanğej.

⁷ Gêbêcauc tonaj ênam ñanô teñ atom,
ma lau têtû samuc to sênam lasê êtu gêbêc tonanğa atom.

⁸ Lau-sêpuc-boawaga sêpuc boa bêc tonaj,
êsêac têtôm gebe sêkalem gêñsêga tonajlai.

⁹ Ônsañ gêbêc tonaj ñautitalata gelen matanğa auc
ma êkêñ mata gebe êu bônğ elêmê
to êlic gamêñ elendenğ gêlôm atomanô.

¹⁰ Ôpuc boa gêbêcauc tonaj, gebe gêbôc tinoc têtacelêlôm auc atom,
ma gêsañ gêñwapac auc gêdêñ matocanô atom.

¹¹ Aê gamac êndu gêdêñ tinoc kêkôc aê nañ
ma kasa gamêñ tomatêğej atom kêtû agenğa.

¹² Tinoc kêkêñ aê gaêc eñ labum ñaô
ma kêkêñ su gêdêñ aê ganôm kêtû agenğa.

¹³ Gêñ amboac tonaj embe masi,
go galoc jamanğej tec janêc ma jalêwanğ tauc.

¹⁴ Aê oc janêc jawiñ kinğ to gôlinğwaga nomğa,
tañ sêboa nêñ sêo sa nañ.

¹⁵ Aê oc janêc jawiñ kasêga tolêlôm goldğa,
tañ sêboa silber sa kêpi nêñ andu e mênğêc nañ.

¹⁶ Aê jatôm ñapalê, tañ têna gêjam eñ su ma sêsuj kelecğej nañmanğ,
jatôm ñapalê dedec, tañ sêlic ñawê atomanô nañ.

¹⁷ Anğa gamêñ tônê lau sec sênğôm sec êtiam atom,
ma lau, tañ sim taunğ su e tekwenğ gêbac nañ, sêlêwanğ taunğ.

¹⁸ Lau kapoacwalôğa sêmoa tobiñmalôğej anğa gamêñ tônê,
ma nêñ gejobwaga kapoacwalôğa sêkac êsêac êtiam atom.

¹⁹ Lau saunğ to kapôênğ sêmoa tônê têtôm taunğej
ma sakinğwaga êsô nê ñatau ñalabu êtiam atom.

²⁰ “Anôtô kêkêñ ñawê kêpô ñac, tañ gêôc gêñwapac nañ,
ma mata jali gêdêñ ñac, tañ gêmoa tonajêlôm ñamakic nañ, kêtû agenğa.

²¹ Êsêac sêjam awerğ su gêmacanô, gebe êmênğ, mago gêmênğ atomanô.

²² Êsêac sesom gêmacanô kêlêlêc lau sesom awamata su.

Êsêac embe têtap sêlêlôm sa, go têtû samuc ñanôğej.

²³ Ñawê kêpô ñac, tañ Anôtô kêsinğ ênê lêñ ôkwi to kêbalanğ ênê intêna auc nañ,
kêtû agenğa.

²⁴ Aê gajam de kêtû ñoc mo
ma aênoc tañjiba kêsâ gê tônğej kêtôm bu keselenğ.

²⁵ Gêñ samob, tañ katêc nañ, mênğkêtap aê sa.

Gêñ tañ gêgôm aê katakê nañ, mênğkêkôninğ aê tônğ.

²⁶ Ñoc biñmalô masi to kalêwanğ tauc ma gamoa ñanğej atom,
gêñwapac gêjô tau-gêjô tau ñapanğ.”

4

Elipas gélêy biy Job

- ¹ Go Elipas anġa malac Teman gêjô eñ awa gebe
² “Ñac teñ embe êsôm biñ êndêñ aôm, oc êli aômñêm ñalêlôm sa me masi.
 Mago asa kêtôm, gebe ênam tau töngeñ.
³ Ôlic acgom, aôm kôdôn lau taêsam
 ma kôpuc lau-lemeñ-palê-palêwaga tôn.
⁴ Aômñêm biñ kêkam ñac, tañ kêka keso nañ sa
 ma gêgôm aduc kêsu ñajana kêsa.
⁵ Mago galoc gêñwapac tau mêngeô lasê aôm,
 tec têkwam gêbac.
 Gêñ tau mênkêtap aôm taôm sa, tec kôtakê.
⁶ Aôm kotoc Anôtô sa kêtü nêm taêm kêka ñam me masi.
 Aôm kôsa nêm lêñ tolanômñêm sawageñ kêtü nêm kôkêñ matam ñam me masi.
⁷ “Galoc taêm ênam acgom, ñac tobiñmê teñ gêjaña su me masi.
 Me sesen lau gêdêñ su ñaômageñ anġa ondod.
⁸ Aê galic lau sêsap sec ñakôm
 ma sêsê biñ alôb-alôb kêtü ñawê,
 tec êsêac têtap biñ alôb-alôb to sec ñanô sa.
⁹ Anôtô awajaô enser êsêac
 ma êné têtac ñandan oc êndanġac êsêac su.
¹⁰ Lau alôb-alôb têtap e awen têtôm lewe.
 Mago Anôtô gêgôm êsêac awenmê kêsa ma kêtuc nêñ lunlun popoc.
¹¹ Êsêac sêmac êndu têtôm lewe, tañ têtap gwada sa atom nañ,
 ma têtä nêñ wakuc salin-salinġen.
¹² “Galoc biñ teñ kêtap aê tañocsuñ sa kelecgeñ,
 ġañô kêsô tañocsuñ amboac mugen.
¹³ Biñ tau kêtôm mê, tañ gaêc gêdêñ gêbêc e kêtakê aê
 gêdêñ tañ gaêc bêc e kalin tauc sin nañ.
¹⁴ Aê katakê to katênêp
 e ñoc ñatêkwa wiwicgeñ.
¹⁵ Mu ñajaôjaô gêju aê kêpi lanôcanô
 ma ôliclu gêli.
¹⁶ Aê galic gêñ teñ kêkô aê lanôcnêmña,
 mago kajala ñalanô atom.
 Gêñ amboac ñamalac kêkô aê lanôcnêmña.
 Gamêñ ñañêñ kêsa, go ġañô awa teñ gebe
¹⁷ “Anôtô gêlic ñac dalamatê kêtôm ñac gêdêñ me masi.
 Ñac teñ kêtôm gebe êwaka tau sa êndêñ ñac-kêkêñ-eñwaga,
 gebe êné ñalêlôm ñakêñkêñ me masi.
¹⁸ Ôlic acgom, Anôtô kêkêñ gêwiñ nê sakinwaga atom,
 ma eñ kêtap nê anelanêñ ñakeso sa.
¹⁹ Embe amboac tonan, go eñ êkêñ êwiñ êsêac,
 tañ sêñgôn andu nom nañ, amboac ondod.
 Êsêacnêñ ñam kêsêp kekop, ma sêpip êsêac êndu têtôm moclêlêp.
²⁰ Êsêac sêmoa materñ jali êndêñ bêbêcgeñ,

êtula atomgenj ma sênaŋa.

Êsêac malerjmê enderj tŋngerj, mago ŋac teŋ taê ênam êsêac êtiam atom.

²¹ Embe sêndim êsêacnêj becobo ŋalêpoa êŋgic,
oc sêmac êndu ŋamêtê tokauc masigenj.'

5

¹ “Ômôêcmarj. Ŋac teŋ oc êjô aôm awam me masi.

Oc nawê lamu ŋac dabuŋ ondod.

² Ŋac meloc nê têtac sec enseŋ eŋ su
ma kauc gêbôc nê lêmuŋ ênac eŋ êndu.

³ Aê galic ŋac meloc gêmoa gamêj teŋ e ŋawakac jagêjam,
mago aê kapuc boa ênê andu sep tagenj.

⁴ Ênê latui têtap gamêj sêmoa ŋaŋêŋŋa teŋ sa atom.
Lau sêkôniŋ êsêac tŋŋa ŋga sêmêtôc biŋ ŋamala
ma ŋac teŋ gêjam êsêac sa atom.

⁵ Ŋac taŋ mo gêjô eŋ naŋ, oc êniŋ ŋac meloc nê kôm ŋanô.
Eŋ oc êkôc ŋanô tau sa aŋga gamêj dani amboac tonanŋerj.
Ma ŋac, taŋ bu gêjô eŋ naŋ, mata katu ênê awamata.

⁶ Gebe gêŋwapac gêmêj aŋga kekop atom,
ma ŋalêlôm ŋawapac gêlac aŋga nom atom.

⁷ Masi, ŋamalac tau kêka gêŋwapac lasê,
kêtôm ja ŋamôsi gêlôb kêpi aŋga ja.

⁸ “Aê embe jatôm aôm, oc jaê lamu Anôtô,
ma jansuŋ ŋoc biŋ samob êndêj eŋgerj êna.

⁹ Eŋ gêgôm gêŋsêga, taŋ takip ŋam sa naeo.
Eŋ gêgôm gêŋtalô, taŋ tasa sa tatôm atom naŋ.

¹⁰ Eŋ kêkêj kom gêjac kêsêp nom
ma kêkêj bu kêmalôm kôm.

¹¹ Eŋ kêsip lau sawa sa
ma gêgôm lau tonêj ŋalêlôm ŋawapac têtac ŋajam kêsa.

¹² Eŋ kêlênsôj lau, taŋ sêsau sêoc lau naŋ, nêj kôm ŋalêj, taŋ sêmasaŋ naŋ,
e êsêac lemeŋ ŋakôm ŋanô masi.

¹³ Eŋ gêwa laumêtênêj kauc kêtû tauŋ nêj lakô,
gebe biŋ, taŋ êsêac sêmasaŋ tokaucgenj naŋ, ênaŋa sep tagenj.

¹⁴ Êsêac têtap gamêj ŋakesec sa êndêj ocsalô
ma sêlênsageŋ êndêj oc êkô ŋaluŋ amboac sêlêsa gêdêj gêbêc.

¹⁵ Mago Anôtô gêjam mosêbu sa aŋga lau awenŋsuŋ
ma gêjam lau-sêpô-lêna-tauŋwaga sa aŋga lau tonjaclaj lemeŋ.

¹⁶ Amboac tonanŋ tec lau ŋalêlôm sawa sêkêj materj
ma lau alôb-alôb sêkapic awenŋsuŋ.

¹⁷ “Aê aoc êoc ŋac, taŋ Anôtô kêmêtôc eŋ naŋ,
tec ôlic ŋaniniŋ ŋatau nê mêtôc sec atom.

¹⁸ Gebe eŋ kêkêj kamoc, mago kêsabaŋ.
Eŋ gêjac aôm, mago eŋ lêma gêgôm ôlim ŋajam kêsa kêtiam.

¹⁹ Eŋ ênam aôm sa aŋga gêŋwapac taêsam ŋalêlôm
ma ejop aôm gebe gêj sec teŋ êmoasac aôm atom.

²⁰ Êndêj noc tôbômŋa eŋ oc ênam aôm sa gebe ômac êndu atom

ma êndêñ noc sirñja eñ oc ejop aôm êndêñ sirñ ñarñaclai.

²¹ Eñ êkwa aôm auc êtu lau imbelej ñamalicña ma êndêñ tañ senseñ gêñ waucwauceñ nañ, aôm ôtêc taôm atom.

²² Êndêñ tañ senseñ gêñ su waucwauceñ ma sêôc tôbôm nañ, aôm oc ôjômac. Ma aôm ôtêc bôc saleñña atom.

²³ Waôñ aña nêñ kôm oc êkêñ wapac aôm atom ma bôc saleñña oc sê wama aôm.

²⁴ Aôm oc ôñgôñ nêñ bec tobiñmalôgeñ ma nêñ domba ñaton sêmoa tomalageñ.

²⁵ Aôm oc ôlic nêñ wakuc têtù taêsam, êsêac oc sêpuc amboac gêgwañ.

²⁶ Nêñ têm nomña ênac pep acgom, go ôsêp nêñ sê ôna, ôtôm kôm ñanô, tañ sejoñ sa gêdêñ ñanoc nañ.

²⁷ Ôlic acgom, biñ tonañ aêac atap sa gebe biññanô, amboac tonañ ôkêñ tarjam ma taêm ênam e êmoasiñ aôm.” *

6:1–13:28 Job gêjô Elipas awa. Go Bildad agêc Sopar sêsôm nêñ biñ gêdêñ Job gêdêñ-gêdêngeñ, ma Job gêjô êsêagêc awenñ amboac tonañgeñ. Êsêacnêñ biñgalôm ñamataña gêjac pep kêsêp môkêlatu 14.

14

Job kêsala ñamalacnê bêc gebe dambê

¹ Ñamalac tañ awê kêkôc eñ su nañ, nê bêc nomña jauc atom ma êmoa naeo tec kêlêlêc.

² Eñ kêpi amboac ñaola ma êmbêlê e ênsêlô. Eñ êmoa dendeñ atom, ê su wenñ tageñ.

³ Aôm Anôtô oc matam êsap ñac amboac tonañ me ôkêñ eñ êkô aôm lañômnêñ gebe ômêtôc eñ me masi.

⁴ Asa oc êtôm eñ êkô aôm lañômnêñ gebe ômêtôc eñ me. Ñac amboac tonañ gêmoa atom,

⁵ gebe nê bêc aôm kôsa sa su ma nê ajôñ ñanamba gêc aômña. Ma aôm kôkêñ ênê noc, tañ eñ êngêli atom nañ.

⁶ Ôwi eñ sirñ ma eñ êmoa nê gêñ gebe eñ têtac ñajam êsa êtu nê bêc lêwarña amboac kômwaga sêgôm-sêgôm sêmoa nañ.

⁷ “Embe sêsap ka teñ su, oc ka tau êmac samuceñ atom gebe ênê mata jali oc êmbacnê atom, ñasêli oc êpuc êtiâm.

⁸ Embe nê ñawakac êtu namu aña nomlêlôm ma nê ñakatuc êtu palê ênaña,

⁹ mago embe êlib bu oc êpuc ma oc êkêñ ñalaka amboac ka wakuc teñ.

¹⁰ Mago ñamalac êmac êndu ma oc ênaña. Eñ êwi nom sirñ ma êmoa ondod.

¹¹ “Amboac bu êpa aña bu-gêjacton ma bu e su e êtu gamêñ ñakelen.

* 5:27: Eñ kêlêwiñ aña kêpi ñac dabuñ.

¹² Njomalac êmac êndu ma êndi sa êtiam atom.
 Eñ oc mata êlac êtiam atom e undambê ênaña
 ma sêñu eñ sa anga nê bêc atom.

¹³ Ojae, ôsiñ aê ôkwi jamoa lamboam, tañ kêtü katuñ nêñ malerñ nanñañ.

Ônac lênsôñ aê e nêñ têmtac ñandanñ êmbacnê acgom,
 go ôkêñ noc teñ êndêñ aê ma taêm ênam aê êtiam.

¹⁴ Embe njomalac teñ êmac êndu, oc mata jali êsa êtiam me masi.

Ñoc bêc samob, tañ jamoa nanñ, aê oc jansaê e noc ênam aê sanja mênêô lasê.

¹⁵ Go aôm ômôêc ma aê jajô awam.

Aôm oc ônam awam su êtu nêñ gêñ, tañ lêmam kêkêñ nanñ.

¹⁶ Gebe aôm oc ojop ñoc lêñ

ma oc ôsala ñoc sec, tañ gagôm nanñ atom.

¹⁷ Aôm oc ôkic ñoc geo tónj êsêp talu ma aôm oc ômbuñ ñoc sec samob su.

¹⁸ “Mago lôc oc êndib-êndib e êku
 ma poc kapôêñ-kapôêñ sêwi malerñ siñ.

¹⁹ Bu oc êlêsa poc ma ñasamac êmbuñ nom su ênaña

ma aôm onserñ biñ, tañ njomalac sêkêñ materñ nanñ, su amboac tonanñerñ.

²⁰ Aôm ôku eñ tulu e ênaña.

Aôm ônam ênê lanñôanô ôkwi ma ôsakiñ eñ êc êna.

²¹ Nê latui têtü lau towae, mago eñ ênam kauc biñ tau.

Êsêac semberñ ma eñ êjala atom.

²² Eñ ênsaê eñ tau nê ñandanñ ôliña

ma eñ têtac ñawapac êtu eñ tauññagerñ.”

15:1–18:21 Binjalôm kêtü luagêcña ñagêdô kêsêp ñasawa tonec. Elipas agêc Job ma Bildad sêsôm nêñ biñ. Job ketañ gebe êsêac samob sêkac biñ sa kêpi engerñ e ñac tagenñerñ, tañ gêñgôñ undambê nanñ masi.

19

Job kêkêñ gêwiñ gebe Anôtô oc ewaka eñ sa

¹ Go Job gêjô êsêacnêñ biñ gebe

² “Amac abe alêsu aê to alêsa aê popoc ña nêñ biñ
 e êndêñ ondocgerñ.

³ Amac amajec aê todim-todim.

Amac majem masi, tec agôm aê sec nec.

⁴ Ma aê embe janğôm sec biññanôgerñ,

go aê taucgerñ jawê ñoc sec ñakaiñ.

⁵ Amac atoc taôm sa
 ma abe akip ñoc keso sa me.

⁶ Ajalagac, gebe Anôtô gêgôm aê sec,
 eñ kêgi aê auc ña nê uc.

⁷ Aê gamôêc gebe ‘Êsêac sêlêsu aê,’
 mago ñac teñ gêjô aê aoc atom.

Aê gamôêc gebe ‘Anam aê samañ,’
 mago biñgêdêñ teñ gêc atom.

⁸ Eñ kêbalanñ ñoc intêna auc,
 amboac tonanñ tec katôm, gebe janğêli balanñ tau atom.
 Eñ kêkêñ ñakesec gêsanñ ñoc lêñ auc.

9 En kêjan̄go aê waec ñajam su
ma kêkac sunsun̄ su an̄ga mômêcapac.

10 En kêpôn̄ aê tulu-tulugen̄ e gajaña.

En gêbuc ñoc bin̄ kakêñ matocña sa amboac ka ten̄.

11 Anôtô têtac ñandan̄ gêdêñ aê
ma kêsam aê gawin̄ ênê ñacjo.

12 Ênê sin̄waga sêmên̄ ton̄claigen̄
sebe sênac sin̄ êndên̄ aê mên̄sêgi ñoc bec auc.

13 “En̄ kêkêñ ñoc lasitêwai sêmoa jaêc aê
ma lau, tan̄ sêjala aê kêtû tôñ nan̄, sêlic aê amboac ñac jaba samuc ten̄.

14 Ñoc tawan̄ to ñoc lau ôlin̄ andan̄ tauñña sêc sêja.

15 Ñaclen̄ tan̄ sên̄gôn̄ ñoc andu nan̄, sêlin̄ aê sin̄.

Ñoc sakin̄wagao sêlic aê amboac ñac jaba,

êsêac sêlic aê amboac ñac lan̄ð matac ten̄.

16 Aê gamôêc ñoc sakin̄waga, mago en̄ gêlôc gêjô aê aoc atom,
en̄ kêsaê gebe aê jaten̄ en̄ acgom.

17 Aê aoc-u katin̄ ñoc awê su,
ma ñoc lasitêwai sêlic aê katôm gêñ sec.

18 Ñapalê maten̄paña gêjac aê.

Embe jandi sa, go sêsu aê susu.

19 Ñoc lau ôlin̄ andan̄ tauñña sê kanôn̄ aê,
ma êsêac, tan̄ aê têtac gêwin̄ êsêac nan̄, sêkêñ kisa aê.

20 Ñoc ñaôlic gedec ñatêkwa, ma gêmacanô kêku aê tulu su, mago gawê sa.

21 O ñoc lauac, taêm walô aê, taêm walô aê, taêm walô aêman̄
gebe Anôtô lêma kêtap aê sa.

22 Amac ajanda aê kêtôm Anôtô kêjanda aê nec kêtû agen̄ña.
Amac akêñ ñandan̄ gêdêñ aê ôlic ñapan̄ kêtû agen̄ña.

23 “Ojae, ñac ten̄ eto ñoc bin̄ saman̄,
eto ñoc bin̄ samob êsêp buku ten̄.

24 Ojae, sepen̄ ñoc bin̄ ña kêlêpê ki êsêp pocman̄,
gebe ênêc enden̄ tôn̄gen̄.

25 Mago aê kajalagac, gebe ñoc kêsiwaga tê gêmoa mata jali
ma en̄ êsêp êmên̄ êtu ñamu ma ênam aê sa.

26 Ma gêmac embe en̄sen̄ aêñoc ñaôlic su,
ma ôlic embe ê su, oc jalic Anôtô.

27 Aê oc jalic en̄ êkô êwin̄ aê,
ma tauc matocanô êpi en̄, ñac ten̄ êlic en̄ atom.
Ñoc ñalêlôm gêjam awa su noc tonan̄.

28 Amac embe asôm gebe ‘Tajanda en̄man̄,
ma takip bin̄ tau ñam sa an̄ga ênêman̄’,

29 go atêc taôm êtu sin̄ña
gebe sin̄ kêtû Anôtônê têtac ñandan̄ña ñagêjô,
ec ajala gebe mêtôc tec gêc.”

20:1–30:31 Job to nê sêlêb nêñ bin̄galôm kêtû télêacña kêsêlêñ e gêbacnê.
Mômêlatu 28 kêtôm wê ten̄, tan̄ sêga kêpi mêtê tokauc nan̄. Job gêwa nê bin̄
sa kêtû ñamu kêsêp mômêlatu 29 to 30 ma gêjac mata nê bin̄ kêsêp mômêlatu 31.

31

Job kêwaka nê lêŋ gédêŋ sa

1 “Aê kamoatiŋ poac gédêŋ matocanô,
gebe matoc katu awêtakiŋ teŋ atomanô.

2 Embe jaŋgôm, go Anôtô êkêŋ asageŋ êndêŋ aê,
ma jawê kaiŋ Lôlôc N̄atau nê gêŋlênsêm amboac ondoc.

3 N̄ac-alôb-alôbwaga oc ênaŋa
ma kêjaŋgowaga oc êtap gêŋwapac sa atom me.

4 Anôtô gélic ŋoc intêna samob
ma kêsa ŋoc lêŋ samob sa atom me.

5 “Aê kasêlêŋ kasa lêŋ keso
ma ockaiŋ kasêlêŋ kepeŋ biŋdansaŋ me.

6 Anôtô ênam dôŋ aê naêndêŋgeŋ
e êtap sa, gebe aêŋoc biŋ teŋ gêc atom.

7 Aê embe jao sic ma ŋoc ŋalêlôm embe êkêŋ êwiŋ matocanô
to sec ŋajec teŋ embe êsap lemoc tôŋ,

8 go ŋac teŋ êniŋ gêŋ ŋanô, taŋ aê kasê naŋ,
ma êmbuc ŋoc gêŋ, taŋ kêpi naŋ sa.

9 “Ŋoc ŋalêlôm embe êtu palê êndêŋ awê teŋ
ma aê embe jandib jamoa ŋoc ŋac sackapoagêdô gédêŋ tauŋa nê katam,

10 go ŋoc awê eno ŋac teŋ nê gêŋ
ma lau teŋ sênac sêwiŋ eŋ.

11 Gebe biŋ amboac tonarŋ oc êtu sec alôb-alôb,
ma mêtôcwaga oc sêmêtôc sec kapôêŋ tonarŋ.

12 Biŋ amboac tonarŋ oc êtôm ja, taŋ êniŋ gêŋ e naêndêŋ lamboam naŋ,
ma êndaŋgac ŋoc kôm ŋanô samob su.

13 “Gédêŋ taŋ ŋoc sakiŋwagao to ŋac sêmêŋ, gebe sêsôm ŋoc keso êpi aê
ma aê embe jatiŋ êsêac su,

14 go jaŋgôm asageŋ êndêŋ noc Anôtô êndi saŋa
ma jajô eŋ awa amboac ondoc êndêŋ noc êtu kênac aêŋa.

15 N̄ac taŋ kêmasaŋ aê aŋga tinoc têtacêlêlôm naŋ,
kêmasaŋ ŋoc sakiŋwaga gêwiŋ atom me.

N̄ac tagen tonarŋ kêmasaŋ aêagêc lulu atom me.

16 “Aê kagamiŋ gêŋ, taŋ lau ŋalêlôm sawa teten naŋ,
ma gagôm awêtuc mata kêlic-kêlic me.

17 Aê taucgeŋ gaen ŋoc mo ŋapopoc
ma kakêŋ gédêŋ mosêbu geŋ gêwiŋ atom me.

18 Eŋ ŋapalêgeŋ, tec gajob eŋ amboac tama
ma aê gawê awêtuc amboac luŋac.

19-20 Aê galic ŋac teŋ malo gêjam eŋ, gebe nê ŋakwê masi,
tec kakêŋ ŋakwê ma ênê ŋalêlôm kêlambiŋ aê atom me.

Aê galic ŋac ŋalêlôm sawa tonê gadê masigeŋ,
tec ŋoc domba ŋaôlilu kêjandaŋ eŋ atom me.

21 Aê gaôc lemoc sa, gebe jatap mosêbu
ma taêc kêka, gebe mêtôcwaga sênam aê sa aŋga mêtôc ŋamala me.

22 Aê embe janġôm gêŋ tonan, go magiclaunġ êsa ma lemoc tulu e ênsêlô.

23 Gebe aê katêc Anôtônê têtac ŋandan,
ma aê oc jakô ênê ŋawasi lanġônê amboac ondoc.

24 “Aê embe taêc êka gold ma jaê lamu awa goldŋa,

25 aê embe têtac ŋajam êsa êtu ŋoc awamata taêsamŋa,
me êtu lemoc ŋakôm ŋanô taêsamŋa,

26 aê embe matoc ê oc êndêŋ ocsalô
me ajôn, tanġ kêsana nê lêŋ tonawasi nan,

27 ma ŋoc ŋalêlôm embe êkac aê
e jawec êndêŋ gêŋ samob tonan ŋai,

28 go jawê kainġ binġ alôb-alôb amboac tonan
ma mêtôcwaga oc sêmêtôc aê,
gebe oc jansa Anôtô Lôlôcŋa auc.

29 “Aê têtac ŋajam kêsana gêdêŋ tanġ ŋac têtac gedec aêŋa gêjanġa nan
ma katu samuc gêdêŋ tanġ gêŋwapac kêtap enġ sa nan, me masi.

30 Aê gajob aocsunġ, gebe êŋġôm sec atom
ma apuc boa ŋac tau gebe ênanġa atom amboac tonanġenġ.

31 Lau tanġ sêŋġônġ ŋoc bec sêwiŋ aê nanġ, sêsôm binġ tonec me masi gebe
‘Asa gêmôa, tanġ ênê gwada gêôc enġ tôŋ atom nanġ.’

32 Lau jaba sêc intêna atom,
aê galêc ŋoc andu ŋakatam su gêdêŋ êsêac.

33 “Aê gasanġ ŋoc sec auc gêdêŋ lau sêlic atom
ma kasinġ ŋoc keso ôkwi gêc ŋoc ŋalêlôm me.

34 Aê katêc lau, tec gagôm gêŋ tonanġ me.
Aê katêc tauc gebe ŋoc tawanġ sêlic aê sec,
tec gajam tauc tôŋ ma kasa anġa ŋoc andu gaja atom me.

35 “Ojæ, ŋoc ŋac tagenġ êmoa, gebe êŋô aêmanġ.

Aê gawa ŋoc binġ samob sa tomalagenġ sugac.
Galoc ŋanininġ ŋatau êjô aê aocmanġ.

Ojæ, aê jatap papia tobinġ, tanġ ŋoc ŋacjo sêġôlinġ kêpi aê nanġ samanġ.

36 Aê oc jaôc papia tau ênsac aê magicm,
aê oc jambec êtôm nanġenġenġ.

37 Aê oc jawa ŋoc lêŋ samob sa êndêŋ enġ
ma jandambinġ enġ amboac aê kasêga tenġ.

38 “Ŋoc kôm embe êtanġ êtu gagôm kesonġa,
ma kôm ŋalôcawa embe êtanġ tanġiboa,

39 aê embe janinġ kôm ŋanô, mago jakêŋ ŋaôli atom
ma jalênsu kômwaga,

40 go gêŋ têkwa-têkwa êpi êjô polom
ma waônġ sec êpoa êjô Janġom.”

Jobnê binġ tau gêbacnê gêdêŋ tonec.

32:1–37:24 Jobnê sêlêb lanġwa sêjam tauŋ tôŋ ma sêjô Job awa kêtiam atom.
Tec ŋac wakuc tenġ, nê ŋaê gebe Elihu, gêwa nê taê gêjam sa. Enġ kêsôm binġ
wakuc tenġ atom, kêsôm lau lanġwa têlêac nêŋ binġ ŋakôninġagenġ ma gêwa

Anôtônê ñalclai kapôêñ sa. Bin tonarñ kêtú pelen gebe lau-sêsamwaga sêjandêb nasêô lasê bin, tarñ Anôtô kêsôm gêc môkêlatu 38:1–42:6 narñ. * Ñagôlinñ ten gebe sêsê gêñ êsêp kôm ten atom jala 6 ma jala êtu 7ña sêsê gêñ atom. Job gejob ñagôlinñ kômña samob ñapep.

38

Anôtô gêwa sa gebe Job gêjam kauc bin

1 Go Anôtô gêjô Job awa ma kêsôm bin kêsa anga mu ilai ñalêlôm gebe

2 “Asa tê gêsarñ ñoc bin, tarñ kamasarñ narñ, auc ña kauc masi nê.

3 Ôñgambam taôm amboac ñac, go aê jatu kênac aôm, ma aôm ôwa sa êndêñ aê.

4 “Gêdêñ tarñ kasurñ nom ñaalê narñ, aôm gômoa ondoc.

Embe ôjala, narñ ôsôm êndêñ aêmarñ.

5 Asa kêmasarñ nom tau ñadôñ. Aôm kôjala me. Ma asa gê dôñ nom tau.

6 Nom ñaalê kêsêp asagenñ, ma asa kêsurñ ñaalê kêclêsurña,

7 gêdêñ tarñ utitêna sêjam wê lambinñña ma lau undambêña sêjam lasê totêntac ñajamgenñ narñ.

8 “Me asa gêsarñ gwêc ñakatam auc gêdêñ tarñ kêpulu mênkêpi anga ñamôkê narñ,

9 gêdêñ tarñ kakêñ tao kêtú ñarñakwê ma gamêñ ñamajarñ kêtú ñaobo.

10 Aê kakêñ ñamadinñ gêdêñ gwêc ma gajac balarñ auc ña katam ñajarña,

11 ma kasôm gebe ‘Ômôêñ e mênñôndêñ tonecgen ma nêñ ñadembom mênñêndêñ tonec.’

12 “Gêdêñ tarñ tênam kêkôc aômña e mênñgêdêñ galoc narñ, aôm kôjatu gebe êu bôn

ma kôtôc kelenderñ gêlôm mala me masi.

13 Aôm kôsôm gêdêñ en gebe êkôc nom ñakêclêsu tôn ma ekolonñ lau alôb-alôb sêsa sêna,

14 gebe ênam nom ôkwi e nom ñagêñlêlôm samob ênêc awêgenñ ma ñatalô êsa êtôm tamôêc lêkôn.

15 Ñawê kêgaminñ tau gêdêñ lau alôb-alôb ma kêtuc êsêac lemenñ, tarñ sémêtôc narñ tulu.

16 “Aôm kôsêlêñ e gô lasê gwêc ñamôkê ma kôsêlêñ gômoa ñagêdimbob ñalêlôm me masi.

17 Têtôc gêmacanô ñakatam gêdêñ aôm, ma gôlic lamboam sec ñasacgêdô me masi.

18 Aôm kôjala nom ñamadinñ samob su me. Aôm embe ôjala gêñ samob tonarñ ñai, go ôwa samanñ.

* 31:40: Anôtô kêmasarñ ñagôlinñ tokainñ-tokainñ kêtú kômña.

19 “Nawê ñamalacmôkê ñaintêna gêc ondoc,
ma ñakesec ñamala gêc ondoc.

20 Aôm kôtôm gebe ôwê nawê to ñakesec nasêô lasê malen,
ôkêñ lulugen sêsa intêna nêñ malacña me masi.

21 Aôm kôjala birñ samob tonanñ ñai,
gebe tênam kêkôc aôm gêdêñ têm nawê to ñakesec ñamataña
ma nêm bêc ñanamba ñalêlêma atom.

22 “Aôm kôpi andu sêjac sno saña gôja
ma gôlic andu sêjac kompoc saña me masi.

23 Aê gajac gêñ tonanñ sa kêtû bêc gêñwapac to bêc sirña.

24 Gamêñ mu gêwa tau kêkôcña ñaintêna gêc ondoc.

Ma musalô, tanñ gêjam nom auc nanñ, ñamôkê gêc ondoc.

25 Asa kêkwê kom gêjac kêsêwageñ ñabusawa
ma asa gêjam wapap gêjac ñaintêna,

26 gebe kom ênac êsêp gamêñ, tanñ ñamalac tenñ gêmôa atom
ma ênac êsêp gamêñ sawa, tanñ ñac tenñ gêñgôñ atom nanñ,

27 gebe êmoasiñ gamêñ sawa to ñakelenñ tau
ma êkêñ gêgwanñ êpuc anña nom.

28 “Kom ñatama gêmôa me masi.

Asa kêka maninñ ñatetep lasê.

29 Ais kêsa anña asa têtacilêlôm.

Ma awê ondoc kêkôc umbonñ ñaômbinjtêtac.

30 Bu tau ñajanañ kêsa kêtôm poc
ma gwêc ñaôlic gêjac anô.

31 “Aôm kôtôm, gebe ôkic dam ñawalô tôn
ma ôñgamboac i totili su me masi.

32 Aôm kôtôm, gebe ôwê jalêo êpi êmêñ
ma ôkêñ momboanñ tolatui sêsa nêñ lêñ me masi.

33 Aôm kôjala ñagôlinñ undambêña
ma kôtôm, gebe ôkêñ ñagôlinñ tau ênam gôlinñ nom me masi.

34 “Aôm awam kêtôm, gebe êpi tao êna
e tao taña wamu aôm ma ênsêwa kom mênjêpi aôm me masi.

35 Aôm kôtôm, gebe ôsakinñ ôsic gebe êkac
ma êsôm êndêñ aôm gebe ‘Aê tau tonec,’ me masi.

36 Asa kêkêñ kauc gêdêñ kwendec
ma kêdônñ talec kapoac gebe êkêñ puc aêac.

37 Asa kêtôm, gebe êsa tao sa tokaucgeñ
ma êndac bulakôp undambêña sa, gebe ênsêwa,

38 ma êmalôm kekop e ñalêsap êsa
ma nom êlêsob tau tôn.

39-40 “Aôm kôtôm, gebe ôjanda lewenêñ gwada

ma ôkêñ êndêñ lewe ñalatu,
tanñ sêc nêñ gêsunñ to dêdib gwada sêmôa êcdani nanñ,
sêniñ e êoc êsêac tôn me masi.

41 Asa êkêñ gêñ êndêñ aoco êndêñ tañ ñalatu êtañ mo êndêñ Anôtô ma ensom elêmê gebe êtap gêñ taniñña sa nañ. * auc nañ.

39

1 “Aôm kôjala noniñ lôcña kêsu ñalatu ñanoc ma gôlic noniñ saleñña kêsu ñalatu me masi.

2 Aôm kôsa ajôñ, tañ bôc tonañ taê nañ, sa ma kôjala noc êsu ñalatuña me masi.

3 Bôc tau kégasuj tau e kêsu ñalatu su ma ñandañ tau gêbacnê.

4 Ñalatu tau embe êtôp êtu kapôêñ e ñajaña êsa, go êc êna ma êmu êndêñ têna êna êtiam atom.

5 “Asa kégaboac donki gamêñ sawaña su ma asa gêdim o, tañ gêsô donki tôñ nañ su.

6 Aê kakêñ gamêñ sawa kêtú ênê gamêñ ma kakêñ nom, tañ gwêcroc gêc nañ, kêtú ênê gamêñ êmoaña.

7 Eñ gêjac jaê malac ñakicsêa.

Ñac-êwê-erwaga tenj gêmoa gebe êñô enj awaña atom.

8 Eñ gêjac laoc gamêñ lôcña, tañ kêtú ênê gamêñ êniñ gêñña nañ, ma gesom gêñ matac-matac samob.

9 “Bulimakao saleñña gebe ênam sakinj aôm me masi.

Eñ oc êniñ gêñ anja nêñ sac êndêñ êmbêc me masi.

10 Aôm embe ôkô enj tôñ ña lêpoa,

oc ê sakwenj ki ma ênac nom popoc êndañguc aôm me masi.

11 Aôm kôtôm, gebe ôkêñ êwiñ enj êtu ênê ôliwalô kapôêñña ma ôwi nêñ kôm sinj êndêñ enj taugenj ênam me masi.

12 Aôm kôtôm gebe ôkêñ êwiñ enj gebe êmu êndêñ aôm êwac ma ejonj nêñ polom êna nêñ sêka polom ñamala me masi.

13 “Kêcsêwa kêtêlinj nê waô gegenj taugenj, tageñ nê ñawaô tau kêtú magê to ñamaic palê têtac gêwiñña me masi.

14 Gebe enj kêsu ñakêcsulu ma gêwi sinj gêc nom, ma nom taugenj kêjandañ gêñ tau.

15 Eñ taê gêjam tonec, gebe ñamalac tenj êka ñakêcsulu popoc me bôc saleñña tenj êñgôm êtu secña nec atom.

16 Eñ gejob nê ñalatu ñapep atom, gêlic êsêac amboac gêñ jaba.

Eñ gim tau su ñaômagenj, mago taê gêjam binj tenj kêpi atom,

17 gebe Anôtô kêkêñ enj ñagêbôcñagenj,

gebe êjala gêñ atom.

18 Mago enj embe êndi gebe êc,

enj oc êômac hos to ñac gêñgôñ hos ñaôña.

19 “Aôm kôkêñ hos ôliwalô me.

Aôm kôkêñ ênê mom kêtú ênê gêlôñ gêsutêkwanja me.

20 Aôm kôkêñ enj, tec gêboañ amboac wagô me.

Eñ kêtañ ñakanñan, tec kêtakê lau.

* 38:41: Momboañ tolatui kêkanôñ utitalata, tañ sêgi momboañ

21 Eñ apoap kêkip nom gaboanña sa totêtac ñajamgen, ma kêsa tonjaclaigen, gebe êna êsêp sinj ñalêlôm.

22 Eñ kêômac gêñ têtêc tauñña ma kêtêc gêñ tenj atom ma kêkac tau ôkwi anja sinj atom.

23 Sôb kêtanj ma oc kêpô kême e ñaôsic-ôsic.

24 Eñ gêjac tênêp ma kêlêti gêjam gamênj kêtu dambê-kêtu dambê. Eñ embe êñj dauc êtanj, oc êkô atom.

25 Dauc embe êtanj, go êsôm gebe 'Aa.'

Eñ gêmoa jaêcgenj, mago kêlib sinj ma gêñj laumatanênj jatu ñaonda to ñakicsêa.

26 "Aômnêm kauc gêjam gôlinj kikic, tec gêlam magê ma gêlôb gêja gamênj ñandanj me.

27 Aôm kêjatu momboan, gebe êlôp sa naênam nê sac ênêc lôlôc me.

28 Eñ gêngôñj poc ma gêjam sac gêc lôc ñatêpôê.

29 Anja ônê eñ gêdib nê gwada, eñ mataanô gêu laenj su gêja ma mata kata sec.

30 Ênê ñalatu sênôm dec,

ma eñ gêmoa gamênj, tanj ñacmatê gêc nanj." * tonanj kêkanônj kêcsêwa tonanj.

40

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdênj Job gebe

2 "Ñac tanj gebe êmêtôc Ñaniniñ Ñatau nanj, gebe ênam tau tôñ me. Eñ êjô Apômtau awamanj."

³ Tec Job gêjô Apômtau awa gebe

4 "Ôlic acgom, aê ñac ñaôma, aê jajô aôm awam amboac ondoc.

Aê jambôc aocsunj auc ña lemoc.

5 Aê kasô ñoc binj tenj su, oc jasôm tenj êtiam atom, ma janac têku binj tau atom."

Anôtô kêwaka nê ñaclai sa

⁶ Go Anôtô gêjô Job awa ma kêsôm binj kêsa anja mu ilai ñalêlôm gebe

7 "Ôndi, ôngambam taôm amboac ñac.

Galoc aê gabe jatu kênac aôm, ma aôm ôwa binj tau sa êndênj aêmanj.

8 Aôm gobe ôtiñ binj êpi aê me.

Aôm gobe ômêtôc aê eogenj ma gobe ôwaka taôm sa gebe aôm ñac gêdênj me.

⁹ Aôm lêmam ñajanja kêtôm Anôtônê me.

Ma aôm awam kêtanj amboac wapap gêjac kêtôm aê me.

10 "Embe amboac tonanj, go ôndi totêmbêlam angenj amboac kinj ma ônam gêlônj taôm ñapep tonjawasi.

11 Matam ê êsêac, tanj tetoc tauñ sa nanj, ma ônsêwa nêm têtac ñandanj êpi êsêac to ôkôniniñ êsêac.

12 Binjñanô, matam ê êsêac ma ôkôniniñ êsêac to ôka lau alôb-alôb tôñ anja malenj, tanj sêkô nanj.

13 Ônsunj êsêac sêsêp nom sêna

* 39:30: Kêcsêwa kainj tenj gêmoa gamênj sawa Aprikanja, tec binj

ma ônsô êsêac tôḡ sêmoa lamboam.

¹⁴ Go aê jalambinḡ aôm

ma jajala gebe kôku ḡacjo tulugac.

¹⁵ “Ôlic gêḡsêga Behemot. Aê kakêḡ amagêc lulugenḡ.

Enḡ genḡ gêḡwanḡ kêtôm bulimakao.

¹⁶ Mago aôm ôlic ḡaclai, tanḡ gêc ênê ḡadambê nanḡ,

ma ôlic ḡajaḡa, tanḡ gêc ênê ‘ḡawalô nanḡ acgom.

¹⁷ Ênê ḡalêḡuc kêpi amboac kaseda,

ma akalô ḡajaḡa ma ḡagegeb sec.

¹⁸ Ênê ḡatêkwa kêtôm gasuc ki jonḡonḡ

ma akainḡ ḡajaḡa kêtôm balanḡ ki.

¹⁹ “Enḡ kêtû gêḡ towae ḡamataḡa, tanḡ aê kakêḡ nanḡ.

ḡac tanḡ kêkêḡ enḡ nanḡ, taugenḡ kêtôm gebe êku enḡ tulu.

²⁰ Lôc tanḡ kêtû bôc saleḡḡa nêḡ gamêḡ dôa-dôaḡa nanḡ,

kêkêḡ gêḡ êniḡḡa gêdêḡ enḡ.

²¹ Enḡ gêc ka têkwa-têkwa ḡalabu

ma kêsiḡ tau gêc wandob ḡḡa siḡlêlôm.

²² Enḡ gec ka têkwa-têkwa ḡaajuḡlabu

ma gê lamu ka, tanḡ kêkô bumanḡ nanḡ.

²³ Enḡ kêtêc bu ḡasamac atom.

Bu embe ênsalê enḡ auc, mago enḡ oc êmoa totêtac êpa sugenḡ.

²⁴ Asa êtôm, gebe êḡḡuḡ enḡ êsêp mataanô ma êkôc enḡ tôḡ.

Ma asa êtôm, gebe êkim lususuḡ lasê. * bôc tau ḡam sa ma sêjam dôḡ kêpi bôc buḡa, tanḡ sêmoa Aprika nanḡ. Lau ḡagêdô sêsôm gebe Behemot kêtôm elefant.

41

¹ “Aôm kôtôm gebe ônac Lewiatan ḡa êḡpanḡ

ma ôkic enḡ imbêla tôḡ ḡa lêpoa me masi.

² Aôm kôtôm gebe ôkim lususuḡ lasê ma ôkêḡ lêpoa êsêp

ma ôḡḡauc enḡ ḡa êḡpanḡ asap nê ḡasê me masi.

³ Enḡ oc etenḡ aôm gebe taêm walô enḡ

ma asôm binḡ ḡajam-ḡajam êndêḡ aôm me.

⁴ Enḡ oc êmoatiḡ poac êndêḡ aôm,

gebe ênam sakinḡ aôm endenḡ tôḡḡenḡ me.

⁵ Aôm oc ôlic enḡ amboac moc, tanḡ kêtû gêḡ masiḡ nanḡ,

ma ôtu dôa-dôa ôwiḡ enḡ

ma ôkô enḡ tôḡ gebe sakinḡwagao têtû samuc enḡ me.

⁶ Lau iḡa têtulu enḡ

ma lau-têtulu-gêḡwaga sêmoata enḡ su, gebe lau sênam ôli enḡ me.

⁷ Aôm kôtôm gebe ôḡḡuḡ enḡ ḡa sao e ênam enḡ ôli auc

ma ôḡḡuḡ enḡ ḡa bêlêm êsêp môkêapac me.

⁸ Aôm embe ômoasac enḡ, oc êtu siḡ, ma ômoasac enḡ êtiam atom.

⁹ “Lau tanḡ taêḡ kêka gebe sêkôc Lewiatan tôḡ nanḡ,

* 40:24: Behemot enḡ bôcsêga kainḡ tenḡ. Lau ḡagêdô sebe sêkip

embe sêlic enj, go têtakê e sêu tauj sênêc nom.

10 Embe sêli ênê ñalêlôm sa, go mataanô êtu koc ma ñac tej êtôm gebe êkô enj lajônêmña atom.

11 Asa êtôm gebe ênac sinj êndênj enj ma êmoa toôli samuc.

Lau taj sêmoa nom ñagamênj samob nanj, nênj ñac tej oc êngôm êtôm atom.

12 “Aê gabe jawa enj akainj sa ma jasôm ênê ñaclai to ñajajña lasê êndênj aôm.

13 Asa kêtôm gebe êkwalec ênê ñakwê su ma ênguj ênê ñakwê sinjña lasê.

14 Asa kêtôm gebe êña enj awasuj.

Ênê luluj oc êtakê lau ñanô.

15 Lautuc ñadênanj-dênanj gêsaj enj dêmôêtêkwa auc, kêsap tau tøj-tøj e ñajajña kêsa.

16 Lautuc tau ñasawa masianô, ma mu ñalaulau êtôm gebe êsô ñasawa tej atom.

17 Lautuc tau kêsap tau tøj ñajajña e gênj tej kêtôm gebe êkac gênj tau surja atomanô.

18 Enj embe êsamuc, go ja ñamôsi êsa ma mataanô ñawê amboac gêlôm kelendenj.

19 Jawaô gêlanj-gêlanj kêsa enj awasuj ma ja tomôsi-tomôsi gêlôb kêsa gêmênj.

20 Jadauj kêsa enj lusuawa kêtôm ñawajaô kêpi anja bu, taj keletoc nanj.

21 Ênê awajaô ñandanj kêtôm jalana, ma ja ñawaô gêboanj kêsa anja enj awasuj.

22 Enj gêsutêkwa ñaôliwalô kainj tej. Lau taj dêdac enj nanj, sêc totêtêc taunjenj.

23 Ênê ñadambê e gêôc tauj tøj-tøj, ma ñaôlic kêtôm ki, taj sêpac gêwê jakêsap ôli tøj nanj.

24 Ênê nipkalop ñajajña kêtôm poc, amboac poc, taj sêlêsa polom kêpi nanj.

25 Enj embe êndi, go ñaclai samob têtakê ma têtêc tauj e nênj meloco êsa.

26 Sinj tej êtôm gebe ênac enj atom, ma kêmu to sôb ma bêlêm kêtôm gebe ênguj enj lasê atom.

27 Enj kêsâ bêlêm ki kêtôm sôbolec, ma ki jonjonj kêtôm ka ñanamuc.

28 Sôb tej kêtôm gebe êngôm enj êc atom, ma kêsâê dabanjmatu amboac obalauj ñapopoc.

29 Embe sênac enj ña olopoac, oc ênsaê amboac oba sôb. Ma embe sêmbalinj kêmu êpi enj, go êômac.

30 Enj akêku ñamata kêtôm kekec ma kêkip nom palê-palê sa amboac sakwenj ki.

31 Enj gêgôm gwêc keletoc kêtôm ku ma kêjali e ñaboab-boab kêtôm ñalêsi keletoc.

32 Enj embe êkêkôc, oc ñagwêc ñasênêc êwê kô ma ñaôpic ênam gwêc auc.

33 Gêñ nomña tenj kêtôm enj gêmoa atom,
Anôtô kékêñ enj nê kêtéc masi.

34 Enj matapaña géjac bôc samob, tanj tetoc taun sa nan,
enj kêtü bôc towae samob nêñ kinj.” *

42

Job geoc né binj lasê ma Anôtô kékôc enj sa kêtiam

1 Go Job géjô Apômtau awa gebe

2 “Aê kajalagac gebe aôm Njaniniñ Ntau,
gêñ tanj taêm géjam gebe ôngômña nan, aôm kôtôm gebe ôngôm.

3 Asa té gêsarj nêñ binj, tanj kômasarj nan, auc ña kauc gébôcgenj.
Aê kasôm binj kêpi gêñ, tanj ñoc kauc kêsä atom nan,
kêpi gêñsêga, tanj kélêlêc aêñoc kauc su nanj.

4 Aôm kôjatu aê gebe ‘Ôkêñ tanjam ñoc binj
ma ôwa ñoc kênac, tanj katu kênac aôm nan, sa êndêñ aê.’

5 Aê garjô aômnêm ñawae kêsô tanjocsunj amboac lau sêjac minjenj,
mago galoc galic aôm ña matocanô.

6 Tec majoc kêtü binj samob, tanj kasôm nanña.
Aê jambu tauc ma janac tauc auc.”

Anôtô kékêñ waba gêdêñ Job kêtiam

7 Apômtau kêsôm binj samob tonarj gêdêñ Job su, go kêsôm gêdêñ Elipas anja
Teman gebe “Aê têtac ñandarj gêdêñ aôm to nêñ ñac luagêc gebe amac awa
aê sa tonjanôgenj kêtôm ñoc sakinwaga Job gêwa aê sa nanj atom. ⁸ Galoc akôc
bulimakao kapoac 7 to domba kapoac 7 andêñ ñoc sakinwaga Job ana ma
akêñ bôc tau têtü da êtu amacña. Job etenj mec êtu amacña, ma aê jakêñ tanjoc
ênê mec ma jakêñ ñagêjô êndêñ amac êtôm nêñ keso atom. Amac awa aê sa
tonjanôgenj kêtôm ñoc sakinwaga Job gêwa aê sa nanj atom.” ⁹ Amboac tonarj
Elipas anja Teman agêc Bildad anja Sua ma Sopar anja Nama sêja ma sêgôm
kêtôm Apômtau kêtü êsêac. Ma Apômtau kékôc Jobnê mec sa.

¹⁰ Job ketenj mec kêtü nê lauña su acgom, go Apômtau kêmoasinj Job kêtiam
ma kékêñ waba, tanj gêmunjenj enj gêwê kainj nanj, kêtü dim luagêc. ¹¹ Go Job
lasiio to ñac samob ma lau samob, tanj gêmunjenj sêjala enj nanj, dêdêñ enj sêja
ma sêñgônj ênê andu ma senj gêñ sêwiñ enj. Êsêac taênj walô enj ma sêjac enj têtac
tônj kêtü gêñwapac samob, tanj Apômtau kékêñ gêdêñ enj nanña. Êsêac samob
sêkêñ mone to joc gold tagenj-tagenj kêtôm lemenjenj gêdêñ enj.

¹² Ma Apômtau géjam mec Jobnê jala ñamuña kélêlêc nê jala ñamatarja su. Enj
kêtap domba 14,000, kamele 6,000, bulimakao 2,000 ma donji 1,000 sa. ¹³ Enj
kêka latui 7 to latuio télêac lasê. ¹⁴ Enj gê awêsêganê ñaê gebe Jemima, awê kêtü
luagêcña gebe Kesia, ma awê kêtü télêacña gebe Keren-Hapuk. ¹⁵ Anja nom
ñagamêñ ñagêdô samob lauo tolarjônj amboac Job latuio sêmoa atom. Tamenj
kékêñ êsêac sêwê kainj gêñlênsêm sêwiñ lunj.

¹⁶ Tonarj su, go Job gêmoa nom jala 140 gêwiñ ma gêlic dêbui to abai. ¹⁷ Enj
kêtü ñamalacanô su ma nê jala géjac pep, tec gêmác êndü. sênam gêlônj taunña
kêsêp nanj. * † Hapuk ñam gebe Katapa saunj, tao sêkêñ nêñ gêñ

* 41:34: Lewiatan oc bôc kainj tenj amboac iwa. * 42:17: Alic ñamadinj 12 gêwa binj tonarj sa.

† 42:17: Jemima ñam gebe Balôsi, Kesia ñam gebe Môsê, Keren

Pesalem Njabuku

Pesalem njabuku kētu Bibolo njabuku mecɲa to ɲawê dabuɲ. Lau sêga-wêwaga sêga wê tau gêdêɲ ɲasawa baliɲanô. Lau sejoɲ wê to mec tau sa ma lau Israel sêjam wê to teterɲ mec tau gêdêɲ taɲ sêlic nêɲ om naɲ. Gêdêɲ ɲasawa teɲ lau sêkêɲ Pesalem njabuku kêsêp Bibolo gêwiɲ Bibolo njabuku ɲagêdô.

Lau sêga wê toney kêpi biɲ tokaiɲ-tokaiɲ. Wê ɲagêdô wê lambiɲɲa, ɲagêdô wê tanam sakiɲ Anôtôɲa, ɲagêdô wê mecɲa. Lau teterɲ Anôtô gebe ênam êsêac sa to taê walô êsêac ma ênam êsêac kêsî. Lau ɲagêdô teterɲ eɲ gebe êsuc nêɲ sec ôkwi. Wê ɲagêdô gêjam danɲe Anôtô gebe gêjam mec nê lau. ɲagêdô teterɲ eɲ gebe êmêtôc nê launêɲ ɲacjo. Mec tonarɲ ɲagêdô gêjac lau tagerɲ-tagerɲ ɲawae ma ɲagêdô gêjac lau tapaôɲgerɲ ɲawae. Wê ɲagêdô geoc ɲac tagerɲ nê ɲalêlôm lasê ma ɲagêdô kêtôc gêɲwapac to biɲ, taɲ Anôtônê lau samob sêoc to sêsaê sêmoa naɲ.

Apômtau Jesu keterɲ Pesalem kētu nê mec amboac tonarɲgerɲ. Lau teto-Biɲlênsêm-Wakucwaga sêkôc ɲalô dabuɲ sa aɲga Pesalem ma teto kêsêp nêɲ papiã. Lau Buɲa ɲamataɲa e mêngêdêɲ galocɲa tetoc buku toney sa kētu nêɲ buku mecɲa to nêɲ lêɲ ɲagôliɲ.

Pesalem 150 tonarɲ sêwa kêkôc kētu ɲasêbu lemenɲteɲ me buku lemenɲteɲ amboac toney gebe

Buku kētu ɲamataɲa Pesalem 1–41

Buku kētu luagêcɲa Pesalem 42–72

Buku kētu têtêacɲa Pesalem 73–89

Buku kētu aclêɲa Pesalem 90–106

Buku kētu lemenɲteɲɲa Pesalem 107–150

1

BUKU KÊTU ɲAMATAɲA

Lau gêdêɲ to lau sec

- ¹ Awerɲ êoc ɲac, taɲ êsa nê lêɲ êtôm lau,
taɲ sêkac tauɲ su aɲga Anôtônê naɲ, nêɲ mêtê atom,
ma êsa lau sec nêɲ lêɲ
to êɲgôɲ lau-susuwaga ɲalêlôm atom.
- ² ɲac amboac tonarɲ têtac gêwiɲ Apômtaunê biɲsu
ma taê gêjam ênê biɲsu ɲam kêtôm bêc to gelenɲgerɲ.
- ³ Eɲ kêtom ka sêsê kêkô butali, taɲ gêjam ɲanô kêtôm ɲanocgerɲ naɲ.
ɲalauɲ oc êmêliɲ atom, ma gêɲ samob, taɲ eɲ gêgôm naɲ, oc êtap ɲanô sa.
- ⁴ Lau taɲ sêkac tauɲ su aɲga Anôtônê naɲ, amboac tonarɲ atom.
Êsêac têtôm ɲapaôma, taɲ mu kelelo sa.
- ⁵ Amboac tonarɲ lau-sêkac-tauɲ-suwaga oc sêkô ɲajaɲa êndêɲ noc mêtôcɲa
atom,
ma lau sec sêkô gôlôac ɲalêlôm atom amboac tonarɲ,
- ⁶ gebe Apômtau kêjala lau gêdêɲ nêɲ lêɲ.
mago lau-sêkac-tauɲ-suwaga nêɲ lêɲ oc ênaɲa.

2

Anôtô agêc ηac, taη geη oso eη naη

- 1 Lau samuc sêli awenη sa kêtû asagenηa,
ma tenterlatuî sêkic biη ηaôma-ηaôma nec ηam amboac ondod.
- 2 Kiη nomηa sêkac tauη sa,
ma gôliηwaga sêkic biη sêwiη tauη sebe senseη Anôtô agêc nê ηac, taη geη
oso eη naη.
- 3 Êsêac sêsôm gebe “Tamô êsêacnêη lakô êηgic
ma tambaliη êsêacnêη lêpoa, taη kêgi aêac auc, naη siη.”
- 4 Apômtau, taη gêηgôη lêpôη aηga undambê naη, kaômac
ma kêsu êsêac susu.
- 5 Go kêsôm biη gêdêη êsêac totêtac ηandangeη
ma eη têtac kêmoatiη tôη kêtakê êsêac gebe
- 6 “Aê tauc kakêη ηoc kiη gêηgôη ηoc lôc dabuη Sion.”
- 7 “Aê gabe jasôm biη, taη Apômtau taê gêjam naη, lasê agom.
Eη kêsôm gêdêη aê gebe ‘Aêηoc latuc aôm, ocsalô tonec aê katu aôm
tamam.
- 8 Oteη aê, go jakêη lau samuc têtû nêη gêηlênsêη
ma jakêη nom samucgeη êtû nêη gamêη.
- 9 Aôm oc ônam gôliη êsêac ηa tôcki
to olo êsêac êtôm selo kunom.’ ”
- 10 Amboac tonanη amac kiη nêη kauc êsamarη
ma amac nom ηagôliηwaga taêm ênam biη, taη galêη biη amac naη.
- 11 Anam sakiη Apômtau toatêc eηgeη,
au taôm anêc eη akaiηηa toatênpgeη.
- 12 Embe masi, oc têtac ηandanη êsa
ma amac ananηa aηga intêna,
gebe eη ηac têtac dambê.
Awenη êoc lau samob, taη sê lamu eηgeη naη.

3

Mec bêbêcηa gebe Anôtô ênam sa

- 1 Ojae, o Apômtau, lau taη sêlêsu aê naη, taêsam ηasecgoc,
taêsam dêdi sêkô sebe senseη aê.
- 2 Lau taêsam sêsôm kêpi aê gebe
“Anôtô oc anam eη sa teη atom.”
- 3 O Apômtau, aôm kôtu lautuc gômôê aê aucgoc.
Aôm kôtu aê waec to kôsa môkêcapac sa.
- 4 Gamôêc Apômtau ηa aoc kapôêη,
e kêkêη tana ηoc tani aηga nê lôc dabuη.
- 5 Aê kasa tauc sic ma gaêc bêc e kaliη tauc siη.
Gaêc e matoc jali kêsa gebe Apômtau gêjam aê sa.
- 6 Lausiη taη topom-topom sêgi aê auc naη,
mago katêc êsêac atom.

- ⁷ O Apômtau, ôndi. O ñoc Anôtô, ônam aê sa.
 Aôm tonañ tec kôtap ñoc ñacjo samob kêsêp alianô, ma kôtuc lau, tanj sêkac
 tauñ su anja aômñem nanj, lunlunj kêsêlô.
⁸ Apômtau kêtú ênam aêac sa ñamôkê.
 Ônam mec nêmm laumanj.
 Dawidnê pesalem tenj. Gêc latu Absalom gêja su, go gêga.

4

Mec êtulaja tenj gebe Anôtô ênam sa

- ¹ O Anôtô, tanj kômasañ ñoc binj jagêdêñ,
 aê embe jamôêc, nanj ôkêñ tanjam aê.
 Aê gamoa togêñwapac, go aôm kôgaboac aê su.
 Taêm labu aê ma ôkêñ tanjam ñoc mec.
² O amac lau tembelem anjenj,
 abe anjôm aê waec êtu meloc e êndêñ ondoc acgom.
 Amac abe taêm ênam binj dansañ,
 tec abe asap gêñ ñaôma tônj e êndêñ ondocgenj.
³ Ajalamanj gebe Apômtau kêjalinj nê ñac mansañ aê sa.
 Embe jamôêc êndêñ Apômtau, oc êkêñ tanja aê.
⁴ Embe têtac ñandanj, nanj anjôm taôm sec atom.
 Taêm ênam binj tonañ ênêc lêlômgenj, amoa nêmm gamêñ ma anam taôm tônj.
⁵ Ansunj da gêdêñ
 ma akêñ matem Apômtau.
⁶ Lau taêsam sêsôm gebe
 “Asa oc êmoasinj aêac.
 O Apômtau, ôc lanjômanô ñaja sa
 mênjêpô aêac.”
⁷ Aôm kôkêñ têtac ñajam kêsêp aêñoc ñalêlôm,
 kômoasinj aê kêlêlêc êsêac, tanj sêñgônj gêñmasê ñaôgenj nanj su.
⁸ Aê jasa tauc sic to janêc bêc tobinj malôgenj
 gebe aôm taômgenj, o Apômtau, kôkêñ aê gamoa ñoc ñajam.
 Dawidnê pesalem tenj.

5

Mec tenj kêtú Anôtô ejop aêacña

- ¹ O Apômtau, ôñô ñoc binj.
 Wê tanjam ñoc olinj.
² Ojae aêñoc kinj to ñoc Anôtô, ôñô ñoc tanjiboa kapôêñmanj,
 gebe aêñoc mec êndêñ aôm êwac.
³ O Apômtau, ôñô aê aoc êndêñ bêbêc kanucgenj.
 Kamasañ ñoc da gêdêñ aôm gêdêñ bêbêc kanucgenj, ma tec matoc tenj-
 tenjenj aômña gamoa.
⁴ Aôm kôtôm Anôtô, tanj têtac gêwinj binj palinj-palinj nanj atom.
 Ñac sec tenj êtu nêmm ñaclenj atom.

- 5 Lanemtêna sêkô lanjômnmê atom.
Aôm kôkêñ kisa gêdêñ lau-sêgôm-secwaga samob.
- 6 Aôm gosenj dansanjwaga samob su.
Apômtau gêjam lanjôanô ôkwi anja lau, tanj sêwê kainj dec to binj-dansanjwaga nanj nêñ.
- 7 Aôm gôlôc kêtû nêmtêmtac gêwiñ tenjenñja
gebe aê jasô nêmtandu jana.
Aê jatenj mec anja nêmtlôm dabun
ma jau tauc janêc gebe jatoc aôm sa.
- 8 O Apômtau, ônam gôlinj aê êtôm nêmtbinjgêdêñ.
Ômansanj nêmtintêna ênêc aê lanjôcnêmt êtu ñoc ñacjoña,
9 gebe binjjanô gêc êsêac awenjsunj atom.
Ac taênj gêjam binj sesenj gêñ sunjagenj.
Êsêacnêñ koclabenj kêtôm sêawa gêña.
Imbeleenj geno binj e ñawasi lanjgwagenj.
- 10 O Anôtô, ôkêñ ñagêjô êndêñ êsêac
gebe nêñ dib êtu lakô êndêñ taunj.
Ôtiñ êsêac su anja lanjômnmêñja êtu nêñ binj alôb-alôb taêsamña
gebe sêli taunj sa gêdêñ aôm.
- 11 Mago lau samob, tanj sê lamu aôm nanj, têmtac ñajam êsa.
Ôtu lautuc êsêac,
tanj têmtac gêwiñ aôm nanj,
gebe sêmoa toôlinj êpigenj.
- 12 O Apômtau, aôm gôjam mec ñac gêdêñ,
ma nêmtmoasinj kêkwa enj auc amboac lautuc.
Dawidnê pesalem tenj.

6

Mec gebe Anôtô ênam sa êndêñ têmtwapacña

- 1 O Apômtau, têmtac ñandanj ênac aê atom.
Têmtac êmoatiñ tôñ ma ôsôm aê atom.
- 2 O Apômtau, taêm labu aê gebe aoc kêtû dambê.
O Apômtau, ômoasinj aê gebe katakê e katuc unj tagenj.
- 3 Aê katuc ñatutuc ñasec.
O Apômtau, aôm gobe ônac jaê aê e êndêñ ondocgenj.
- 4 O Apômtau, ôkac taôm ôkwi ômu ômôênj ma ônam aê sa.
Ônam aê sa êtu nêmtmoasinjña,
5 gebe lau, tanj sêmac êndu su sêja nanj, taênj gêjam aôm atom.
Asa oc êngôm waem êsa anja lamboam.
- 6 Aê kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac,
ma gaêc bêc gajac matocsulu sasa gêdêñ gêbêc balinj gebe matocsulu
kêsunj laplap lanjgwagenj.
- 7 Aê katanj ñanô e matocdêbu kêtinj ma galic gamênj sapu

kêtu ñoc ñacjo sêlêsu aêña.

- ⁸ Amac secwaga samob aêc su anğa aêñoc,
gebe Apômtau kêkêñ taña ñoc tañjiboa kapôêñ.
⁹ Aê katan e Apômtau kêkêñ tañagoc.
Apômtau kêkôc ñoc mec sagac.
¹⁰ Aêñoc ñacjo samob oc selendec sec e nêñ meloco êsa,
go têtaiñ tauñ su seben e sêc tomajenjen sêna.
Dawidnê pesalem tenj. Pesalem dambu tauñña kêtû ñamataña.

7

Apômtau kêmêtôc lau jagêdêñ ñawê

- ¹ O Apômtau, ñoc Anôtô, aê gaê lamu aômgenj.
Ôjanço aê su anğa lau samob, tañ sêjanda aê nan nêñ, ma ônam aê sa.
² Embe masi, go ñacjo sêmônij aê êngic to sênsaic aê amboac lewe
gebe ñoc ñac-ênam-aê-sawaga masi.
³ O Apômtau, ñoc Anôtô, aê embe janğôm gêñ keso tenj
êndêñ ñac tenj,
⁴ ma embe jatu kasec ñac, tañ jagêc amoa tobiñmalôgenj tauñ nanj,
ma embe janam êsêac, tañ sêkêñ kisa aê ñaôma nanj, sa atom,
⁵ go ñacjo êjanda aê e naê aê tôñ ma êka aê tôñ tamiñ nom
to êngôm aê waec êtu meloc.
⁶ O Apômtau, ôndi totêmtac ñandanjenj ma ôndi sa mêñonsenj lau, tañ sêlêsu aê
nanj, nêñ ñaôndu su.
Aôm tañ kômêtôc biñ nanj, matam jali êsa gebe ômoasinj aê.
⁷ Ôkac tenterjlatu samob sa wactetoc aôm sa acgom,
gocgo wêc ômu ôpi ôwac nêñ lólôc êtiam.
⁸ Apômtau kêmêtôc lau samob nêñ biñ.
O Apômtau, ômêtôc ñoc biñ êtôm nêñ biñgêdêñ ma ômoasinj aê êtu ñoc biñ
masiña.
⁹ Ôkêñ lau, tañ sêkac tauñ su anğa aômñêñ nanj, nêñ biñ alôb-alôb ênac pep,
ma ôpuc ñac gêdêñ tôñ êkô ñajaña.
O Anôtô gêdêñ,
aôm kôjala ñoc ñalêlôm e gôbi lêtêñ.
¹⁰ Anôtô kêkam aêñoc lautuc ñagabiñ.
Eñ gêjam lau, tañ taêñ gêjam biñgêdêñ nanj sa.
¹¹ Anôtô kêmêtôc biñ jagêdêñ
ma Anôtô tonanj kêkêñ ñagêjô kêtôm bêcgenj.
¹² Ñac tenj embe ênam tau ôkwi atom, oc Apômtau êuc nê siñ ñamata êsa êtu enña.
Eñ êkêkam nê sôb êkanôñ enj.
¹³ Eñ êkêñ nê sôb-ensenj-lauña nadiñjenj enj
to ênam jalana tamiñ nê sôb.
¹⁴ Alicgac me, biñ alôb-alôb gêjam ñac sec auc. Eñ taê gêñ wapacña.
Ma embe êkôc, oc talic gêñ tau gebe biñdansañ.
¹⁵ Eñ kêkwê sê e ñalêlôm gêjac tau Jaê,

- mago tau oc nau tau êsêp nê gêj, taŋ kêkwê nanj.
 16 Gêjwapac taŋ taê gêjam nanj, oc ênjgôndinj enj tau,
 ma nê gêj alôb-alôb oc êtap enj tau môkêdanjam sa.
 17 Aê aoc êôc Apômtau êtu nê binj gêdêjŋa,
 ma janğa wê êpi Lôlôc Natau Apômtau nê ñaê.
 Dawidnê wê tej, gêjam gêdêj Apômtau kêtu ñac Benjaminŋa Kus nê binjŋa.

8

Tatoc Anôtô sa gebe gêgôm aêac waenj kêsa

- 1 O Apômtau, aêacma Natau, nê m ñaê ñawae kêsa gêjam nom aucgoc.
 Êsêac sêlambinj aôm nê m ñawasi e jagêdêj undambê.
 2 Ñapalê to ñapalêo dedec awenj sêlambinj aôm sêwiŋ.
 Aôm gôboa gamêj ñajaŋa sa
 êpuc nê m ñacjo su
 ma nê m soŋo-soŋo to lau-sêli-awenj-sawaga sênam tauŋ ôkwi.
 3 Aê embe jalic undambê, taŋ lêmamlatu kêkêj,
 ma embe jalic ajôj to utitalata, taŋ kômasanj nanj,
 4 (oc taêc ênam tauc gebe) Ñamalac tau oc amboac asagenj, tec taê m gêjam enj,
 ma ñamalac latu oc amboac asagenj, tec gôjam jaom enj nec.
 5 Aôm kôkêj enj kêdabinj gebe êtôm aôm,
 ma gôjam gêlôj enj ña wae to ñawasi.
 6 Aôm kôkêj enj gêjam gôlinj gêj, taŋ lêmam gôgôm nanj,
 ma kôkêj gêj samob kêsô enj ñalabu.
 7 Kôkêj domba to bulimakao
 ma kôkêj bôc salenjŋa gêwiŋ.
 8 Aôm kôkêj moc, taŋ sêmoa umbonj ñalabu ma i, taŋ sêmoa gwêclêlôm,
 to gêj materj jali gwêcŋa samob, taŋ sêsa nêj lêj gêdêj-gêdêjŋenj nanj.
 9 O Apômtau, aêacma Natau,
 nê m ñaê ñawae kêsa gêjam nom aucgoc.
 Dawidnê pesalem tej.

9

Tanam danjge Anôtô gebe enj kêmêtôc lau jagêdêjŋenj

- 1 Aê gabe aoc êôc Apômtau toŋoc ñalêlôm samuc.
 Aê gabe jasôm aôm nê m gêj sêga, taŋ gôgôm nanj samob ñawae lasê.
 2 Aê gabe têtac ñajam ma aoc êôc aôm toôndugenj.
 O Lôlôc Natau, aê gabe janğa wê êpi aôm nê m ñaê,
 3 gebe aôm kôkêj aêjoc ñacjo sênu tauŋ su sêmu sêsô sêja.
 Aôm kôtinj êsêac e sêka enj kaiŋ ôkwi ma sêjaŋa,
 4 gebe aôm kômasanj aêjoc binj to kômêtôc jagêdêj.
 Aôm-kômêtêc-gêdêjwaga gôŋgôj lêpôj tau ñaô.
 5 Aôm goec binj lau samuc to gosenj alôb-alôbwaga su.
 Aôm gosenj êsêacnêj ñaê su gêjaŋa samucgenj.
 6 Aôm golo ñacjo popoc e gagcenj malej mê balinjŋenj sêja.

Aôm gosenj malac gêwinj e njaê samob gêjaŋa.

- 7 Apômtau oc êngôŋj nê lêpôŋj endenj tôŋgenj.
Eŋ ketoc lêpôŋj kékô gebe êmêtôc biŋ.
- 8 Njac tagenj tonanj tec kêmêtôc lau nomŋa nêŋ biŋ jagêdêŋ
ma kékêŋ njagêjô gêdêŋ tentenlatu gêjô gêŋ, taŋ sêgôm nanj.
- 9 Apômtau kêtû lau, taŋ sêôc gêŋwapac nanj, nêŋ tunjtêna.
Eŋ kêtû tunjtêna gebe êsêac sêŋgôŋj njalêlôm êndêŋ taŋ gêŋwapac êŋgôm êsêac
nanj.
- 10 Amboac tonanj êsêac, taŋ sêjala aômnmê njaê nanj, sêkêŋ materj aôm.
Aôm Apômtau tec gôwi êsêac, taŋ sesom aôm nanj, siŋ atom.
- 11 Awem êôc Apômtau, taŋ gêŋgôŋj nê lêpôŋj gêŋgôŋj Sion nanj,
asôm ênê gêŋsêga lasê êndêŋ tentenlatu sêŋô,
12 gebe eŋ taê gêjam gebe êkac êsêacnêŋ kamocgôc.
Eŋ kêliŋ môêc, taŋ lau njasec sêmoêc gêdêŋ eŋ nanj, siŋ atom.
- 13 O Apômtau, taŋ kôkô aê auc gêdêŋ jamac êndu njasacgêdô nanj, taêm labu aê.
Ôlic aêmamanj gebe njoc njacjo sêgôm aê kwalecgoc.
- 14 Aê gabe jasôm aômnmêŋ gêŋ towae lasê samob.
Jakô Sion latuo nê sacgêdô ma aoc êôc aôm toôndu, gebe gôjam aê sa.
- 15 Lau samuc nêŋ sê, taŋ sêkwê kêtû aêŋa nanj, êsêac tauŋ sêu tauŋ sêsêp.
Tauŋ eŋkaiŋj gêwê uc, taŋ sêkic kelecgeŋ nanj.
- 16 Apômtau kêmêtôc biŋ gêwa tau sagac.
Njac alôb-alôb gêwê tau lêma njalakô.
- 17 Lau alôb-alôbwaga sêsêp lamboam sêja,
ma lau samuc samob, taŋ sêliŋ Anôtô siŋ nanj, amboac tonanjgeŋ.
- 18 Anôtô oc êliŋ lau njalêlôm sawa siŋ njapanj atomanô,
ma lau njasec sênsaê gêŋ, taŋ sêkêŋ materj nanj, elêmê atomanô.
- 19 O Apômtau, ôndi sa. Ôkêŋ njamalac sêŋgôm gêŋ paliŋ atom.
Ôkêŋ lau samuc têtap nêŋ njagêjô sa anja aômnmê.
- 20 O Apômtau, ôŋgôm êsêac têtakê.
Ôkêŋ lau samuc sêjala tauŋ gebe êsêac lau njaôma.
Dawidnê pesalem teŋ.

10

Mec Anôtô êmêtôc naêndêŋŋa

- 1 O Apômtau, amboac ondoc kôkac taôm su wackôkô jaêcgeŋ.
Amboac ondoc kôsiŋ taôm gêdêŋ têm gêŋwapacŋa.
- 2 Lau alôb-alôb tetoc tauŋ sa ma sêjanda lau njasec.
Biŋ taŋ êsêac taêŋ gêjam nanj, êtap êsêac tauŋ sa acgommanj.
- 3 Njac alôb-alôb kékêli tau kêtû nê kauc secŋa
ma njac, taŋ gêjam bôlêŋ njaôli ôkwi nanj, kêsôm biŋ meloc kêpi Anôtô e gêwi
eŋ siŋ.

- 4 Nac alôb-alôb nê biñ gêjac kolec tau gebe Anôtô êkêñ ñagêjô atom.
Enj ketoc tau sa ma taê gêjam gebe Anôtô gêmoa atom.
- 5 Enj gêgôm nê gêñ kêmoatiñ enj e gêmoa ñajam gedenj tôngeñ. Aômnêm lêñ mêtôcña gêjac jaê enj.
Enj kêtañ pêlê nê soño-soño samob.
- 6 Enj taê gêjam gêñ tau gebe “Aê oc jambeñ teñ atomanô,
ma gêñwapac oc êtap aê sa atomanô amboac tonanげñ.”
- 7 Ênê awasunj kapuc boa ñanô ma biñdansan to ñaclai gêjam auc.
Gêñwapac to gêñ alôb-alôb gêsac imbêla ñatêpôêgeñ.
- 8 Enj gêdib lau gêñgôn gamêñ gasan e gêjac ñac, tañ tobiñmê nanj êndu.
Enj mata geso lau, tañ sêpô lêna kêtû gêñ ñagêdôña nanj.
- 9 Enj gê lamu gamêñ ma gêdib lau amboac lewe gêdib gêñ gêmoa gamêñdani.
Enj gêdib gebe êkatôm ñac ñasec tônj.
Enj kêkatôm ñac ñasec
gebe ênsaic enj naêsêp nê uclêlôm.
- 10 Enj kêgalab gewec-gewec
e kêtap lau ñasec sêpô lêna tauñña sa.
- 11 Enj taê gêjam gêc nê ñalêlôm gebe “Anôtô kêlinj sinj.
Anôtô gêsan lajôanô auc e gêlic sapu.”
- 12 O Apômtau, ôndi sa. O Anôtô, ôc lêmam sa.
Ôlinj lau ñasec sinj atom.
- 13 Nac alôb-alôb oc êsôm biñ meloc-meloc êpi Anôtô êtu asageñña.
Ma amboac ondoc taê ênam ênêc nê ñalêlôm gebe “Aôm oc ôkêñ ñagêjô
êndêñ aê atom nec.”
- 14 Mago aôm tec gôlic gêngac. Aôm gôlic gêñwapac to lau-sêpô-lênawagagac,
ma aôm lêmam ônam gôlinj.
Aôm taômgeñ, tec ñac kêpô lênanja mata kêsap aôm.
Aôm gôjam mosêbu sa.
- 15 Ônac ñac alôb-alôb to ñac, tañ kêkac tau su anja Anôtônê nanj, lêma tulu.
Ôkêñ ñagêjô êpi enj êjô nê gêñ samob e tomalagenj.
- 16 Apômtau kêtû kinj êngônj teñgeñ ma teñgeñ.
Lau samuc maleñmê anja ênê gamêñ sugac.
- 17 O Apômtau, aôm kôjala lau ñasec têtac kêkac êsêac aômña.
Aôm gôê tañam êsêac to kôpuc êsêacnêñ ñalêlôm tônj,
- 18 gebe ômêtôc mosêbu to lau sêngônj jageonja nêñ biñ êtu katô
e ñamalac nomña têtakê lau teñ êtiam atom.

11

Lau gedenj nêñ lamu

- 1 Apômtau kêtû ñoc lamu. Ma amboac ondoc asôm gêdêñ aê gebe
“Ôêc ôpi lôc ôna amboac moc.

- ² Gôlicgac me, dedec-Anôtôwaga sêkac tikoc talam ma sêjô sôb e jadingen, sebe sêpô lau-ñalêlôm-gêdêñwaga êndêñ gamêñ njakesec.
- ³ Embe sensen mêtê ñanomban, nan gedên ñamalac tôñ nan su ñac gêdêñ oc êsôm ñabin amboac ondocgen.”
- ⁴ Apômtau gêmoa nê lôm dabun ñalêlôm.
Ênê lêpôn kékô undambê.
En mata geso lau gamêñ samobña
ma gêlic gêñ, tan êsêac sêgôm nan.
- ⁵ Apômtau kêsaê ñac gêdêñ to ñac, tan gedec en nan kêtômgen.
Ma nê ñalêlôm kêmoatin tôn kêtú ñac, tan gêgôm nê gêñ togôlinmê nanña.
- ⁶ En kêkên ja to talao gêjac lau sec amboac kom gêjac
ma kêsakin mu ñandan kêtú nêñ gêñ êlau êsêacña.
- ⁷ Apômtau en ñac gêdêñ ma têtac gêwiñ binjêdêñ.
Lau tan sêgôm ñanô kêsa nan, oc sêmoa en lanônêmña.
Dawidnê tenj.

12

Mec Apômtau ênam aêac saña

- ¹ O Apômtau, ônam aêac sa gebe lau mansan têtain su
ma lau wapac maleñmê e gamêñ kêta êñ.
- ² Sêsôm binj geo gelom-gelom tau.
Ac sêsôm nêñ binj awensun geno-genogen ma nêñ ñalêlôm gêja lulu.
- ³ Ojae, Apômtau ensen gêdôñôlic samob, tan seno-seno binjen,
to awensun, tan sêboa tauñboa nan, acgommanj.
- ⁴ Lau tonan tec sêsôm gebe “Tauñma imbelerj kêpuc aêac tôn to gêdôñôlic gêjac
aêac sa.
Asa gebe ênam gôlinj aêac.”
- ⁵ Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe japuc tauc jandi êtu lau, tan sêkônin êsêac
sêñgônj jageo to lau ñagêbôc senj olinj tauñ elêmê nanña.
Aê gabe janam lau, tan sêkêñ matenjenj gebe janam êsêac saña nan sa.”
- ⁶ Apômtaunê binj ñalô ñakêñkêñ
kêtôm labi nan sêjam e ñakep masi amboac kwalamwaô.
- ⁷ O Apômtau, ônam jaom lau njasec ma ôpuc aêac tôn
êndêñ lau tônê êtôm têm samob,
- ⁸ gebe lau geo oc dêndi sêônj to sêmboa tauñ e sênsinj aêac auc,
gebe sec gêjam sêga anja ñamalacnêñ.
Dawidnê pesalem.

13

Mec Apômtau ênam aêac saña

- ¹ O Apômtau, gobe ôlinj aê sinj samucgenj e êndêñ ondoc acgom.
Ma gobe ôsinj lanôm aê e êndêñ ondocgenj.
- ² Aêñoc katuc oc êôc ñandanj

ma ñoc ñalêlôm ñawapac êtôm elen to êmbêc e êndênj ondocgenj ma ñoc ñacjo etoc tau sa êndênj aê e êndênj ondocgenj.

- 3 O Apômtau, ñoc Anôtô, ôlic aê ma ôkênj tanjam aêma.
Ôkênj matocanô ñawa êsa gebe gêmac enserj aê atom.
- 4 Ma ñoc ñacjo etoc tau sa ma êsôm gebe “Aê kaku enj tulu,”
ma ñoc sonjo-sonjo têtû samuc êtu aê kaku sanja atom.
- 5 Mago aê taêc kêka aôm têmtac gêwiñ tengeñja.
Ñoc ñalêlôm êtu samuc gebe gôjam aê kêsi.
- 6 Aê janam wê êndênj Apômtau
gebe enj kêmoasinj aê ñanô.
Dawidnê pesalem.

14

Namalacnêj sec (Pes 53:1-6)

- 1 Lau meloc tec nêñ ñalêlôm kêsôm gêdênj tauñ gebe “Anôtô tenj gêmoa atomanô.”
Êsêac sêgôm gêñ sec to alôb-alôb ma nêñ tenj gêgôm gêñ ñajam tenj atom.
- 2 Apômtau kêtû kêniñ ñamalac latunji anja undambê
gebe oc êtap ñac tôkauc tenj, tanj kêtêc Anôtô nanj, sa gêmoa me masi.
- 3 Mago êsêac samob sêkac tauñ su. Samob têtû secñagenj.
Êsêacnêñ tenj gêgôm gêñ ñajam tenj atom, masi samucgenj.
- 4 “Lau secwaga samob nêñ kauc gêbôc me. Êsêac têdanjgônj ñoc lau amboac senj
mo
ma êsêac awenj gêjac Apômtau atom.”
- 5 Mago êsêac oc têtakê ñasec
gebe Anôtô gêmoa gêwiñ lau gêdênj nêñ gôlôac.
- 6 Amac abe akô binj, tanj ñac ñalêlôm sawa kêkêñ mata nanj, auc.
Mago Apômtau tau kêtû ênê lamu.
- 7 Ojae, moasinj ênam Israel sanja mênjêsa anja Sion ecmanj.
Êndênj tanj Apômtau êmoasinj nê lau êtiam nanj, Jakob oc êtu samuc ma
Israel oc têtac ñajam êsa.
Dawidnê pesalem.

15

Lau, tanj sêngônj Anôtônê lôc dabunj nanj

- 1 O Apômtau, asa oc êtu ñaclenj aômnêm bec.
Ma asa oc êngônj aômnêm lôc dabunj.
- 2 Ñac tagenj, tanj kêsa nê lêñ tolanjônêm sawagenj ma gêgôm gêñ gêdênj-gêdênjenj
nanj,
ma kêsôm binjnanô tau, tanj gêc nê ñalêlôm nanj lasê.
- 3 Ñac tagenj, tanj binj gêga kêsa awasunj atom nanj.
Ñac tanj gêgôm gwadê sec to kêsac nê ñac jabanj enja atom nanj.

- ⁴ Ɲac tagen, tan gêlic lau alôb-alôb amboac gêŋ ƚaôma
ma etoc lau, tan têtêc Anôtô nan sa.
Ɲac tagen, tan êngôm bin nan kêtôc lêma kêpi nan, ƚanô êsa
ma bin tau embe êkêŋ ƚandan êndêŋ en, oc ênam nê ƚalêlôm ôkwi atom.
- ⁵ Ɲac tagen, tan kêkêŋ nê mone gêdêŋ lau ma taê kêka gebe mone êsu ƚalatu
kapôêŋa atom nan,
ma kêtû palê gêdêŋ bin kana-kanaŋa ma kêgôliŋ bam ƚac tobiŋmê atom.
- Ɲac ten embe nê lêŋ amboac tonan,
oc nê ƚalêlôm ƚawiwic atomanô.
Dawidnê pesalem.

16

Anôtô kêtû nê lau nêŋ awamata

- ¹ O Anôtô, ojop aê
gebe aê gaê lamu aôm.
- ² Aê kasôm gêdêŋ Apômtau gebe “Ɲoc ƚatau aôm.
Ɲoc gêŋ ƚajam ƚam aôm taômgeŋ.”
- ³ Lau dabuŋ nomŋa êsêac lau ƚaŋêŋ.
Êsêac sêjac aê matocanô ƚajam.
- ⁴ Lau tan sêjalin anôtô jaba sa nan, oc sêôc gêŋwapac taêsam.
Aê jakêŋ da decŋa êndêŋ êsêac atom, ma êsêacnêŋ ƚaê êsa aocsuŋ atom.
- ⁵ Apômtau kêtû ƚoc gêŋlênsêm ma ƚoc gêŋ, tan gawê kain nan.
Aôm gojob ƚoc lêŋlênsêm ƚapep.
- ⁶ Sêjac belo gamêŋ e kataŋ ƚoc gamêŋ ƚajam sa.
Binŋanô, aê galic ƚoc gêŋlênsêm e gêjac matocanô ƚajam.
- ⁷ Aê aoc gêjac Apômtau, gebe kêtû ƚoc gêjam-sawaga ƚajam.
Gêdêŋ gêbêc atêc kepeŋ aê kêtû bin tonanŋa gêwiŋ.
- ⁸ Aê kakêŋ Apômtau kêkô lanôcnêm-ƚageŋ gebe matocanô êpi en enden tôŋgeŋ.
En kêkô ƚoc anôŋa, tec aê oc jakô tengeŋ.
- ⁹ Amboac tonan ƚoc ƚalêlôm ƚajam to ƚoc katuc kêtû samuc,
ma aê ôlic gêŋgôŋ ƚajam.
- ¹⁰ Gebe aôm oc ôwi ƚoc katuc siŋ êndêŋ lamboam atom.
Aôm oc ôkêŋ sê êŋgamiŋ nêm ƚac mansan ôli tôŋ atom.
- ¹¹ Aôm kôtôc intêna janôŋ matoc jaliŋa gêdêŋ aê.
Aê jamoa aôm lanômnêmŋa totêtac ƚajam samucgeŋ ma jatap lêmam
anôŋa ƚamoasiŋ sa enden tôŋgeŋ.
Dawidnê mec ten.

17

Ɲac mansan awa gêjac Apômtau

- ¹ O Apômtau, binôgêdêŋ ƚatau, ôkêŋ tanŋam ƚoc tanŋ.
Ôê tanŋam ƚoc mec gebe kasôm kêsa gêdôcôlic dansan atom.
- ² Aôm taôm oc ômêtôc aêŋoc bin,
gebe aôm tec matamanô gôlic gêŋ gêdêŋ.

- 3 Embe ônsaê ñoc ñalêlôm me embe ôtuc kêniñ êsêp ñoc ñalêlôm êndêñ êmbac me embe ômbêlêm aê,
oc ôtap aê taêc gêjam biñ geo teñ sa atom ma aocsuñ kasôm biñ keso teñ atom.
- 4 Ñamalac embe sêñgôm nêñ gêñ oc sêñgôm, mago aê kasa ñaclainêñ lêñ atom gebe aôm awamsuñ gêjac jao.
- 5 Ockaiñ kêpuc aôm wañam.
Aê kasêlêñ kaku-kaku atom.
- 6 O Anôtô, aê aoc gêjac aôm, gebe aôm kôkêñ tañam aê.
Ôê tañam aê ma ôñô ñoc biñmañ.
- 7 Oc nêñ têmtac gêwiñ teñgeñña lasê.
Aôm gôjam lau, tañ sêc nêñ ñacjo su wacsê lamu nêñ anôña nañ kêsi.
- 8 Ojop aê êtôm aôm taôm gojob nêñ matamanô.
Ôñgandê aê jañgôñ nêñ magêñ ñaajuñlabu.
- 9 Ojop aê êndêñ lau sec, tañ têtú kasec aê nañ,
to êndêñ ñoc ñacjo, tañ sêgi aê auc e tapi-tapigeñ sebe senseñ aêña nañ.
- 10 Êsêacnêñ ñalêlôm ñadani e taêñ walô aê atom
ma sêboa tauñ sa ña aweñsuñgeñ.
- 11 Aê embe jamoa ñasawa teñ, oc sêwa aê auc.
Êsêacnêñ ñalêlôm taêñ gêjam tageñ tonec gebe sênac aê piñpañ e jansambi sa janêc.
- 12 Êsêac têtôm lewe, tañ kesegen gwadaña gêmoa nañ.
Ac têtôm lewe ñalatu, tañ sacgeñ-sacgeñ gêmoa gamêñdani ñalêlôm gêdib nê gwada gêmoa nañ.
- 13 O Apômtau, ôndi naôndac ñoc ñacjo ma ôku êsêac tulu.
Ôc nêñ siñ sa ma ônam katuc kêsi aña lau secwaga nêñ.
- 14 O Apômtau, taôm lêmam ônam aê sa aña ñamalacnêñ
to lau nom tonecña, tañ taêñ kêka nêñ gêñ nomñageñ nañ nêñ.
Gêñ tañ gôjac tón gêc nañ, ôkêñ êndêñ êsêac e êpô êsêac ôkwi lanğwageñ.
Tauñ sêniñ e êtôm êsêac ma sêkêñ ñagêdô êndêñ nêñ latuñi.
- 15 Mago aê oc jalic aôm lanğomanô gebe aê gagôm keso teñ atom.
Embe matoc êpoa êtiam, nañ jalic aôm enden tóngeñ e tekoc êsa lanğwageñ.
Dawidnê mec teñ.

18

Dawidnê wê kêku ñacjo tuluña

- 1 O Apômtau, aê têtac gêwiñ aôm,
tañ kôtu ñoc ñaclai nañ.
- 2 Apômtau kêtu ñoc lamuanô to kêtu ñoc tujtêna ma kêtu ñoc gêjamsawaga.
Ñoc Anôtô kêtu ñoc lôm, tañ gaê lamu nañ, eñ kêtu ñoc lautuc to kêtu ñoc moasiñ ñabulakôp ma kêtu ñoc lêmôp ñajajña sec nañ.
- 3 Aê aoc gêjac Apômtau ma eñ ênam aê kêsi aña ñoc ñacjonêñ.
Talanem Apômtau.

- 4 Gêmacanô ñadembom gênôm aê auc
to gêñ gebe enseñ aêña kêtakê aê.
- 5 Lamboam ña-uc kêkic aê auc.
Gêmac ñalakô mênkêtap aê sa.
- 6 Gamoa e katuc uñ tagen ma aoc gêjac Apômtau.
Gamôêc gédêñ ñoc Anôtô gebe ênam aê sa.
Enj gêñgôn nê gamêñ dabun ñalêlôm e gêñô ñoc môêc.
Ma gê tanja aêñoc tanjiboa, tanj katanj ganjôn enj lanjônêmña nanj.
- 7 Go ôjô gêjam to nom ñawiwic kêsa to kôtênj-kôtênjenj ma lôc ñam kêtênêp e
kôjô-kôjôgenj,
gebe enj totêtac ñandanj gêmoa.
- 8 Jadaunj kêsa enj lusuawa to ja ñawaô kêsa enj awasunj
ma ñamôsi kêpêlanj anja ênê kêsa gêja-gêja.
- 9 Enj kêwê undambê sêlilip kêsêp gêmêñ.
Ma tao majanj gêc enj akainj ñalabu.
- 10 Enj mênjgêlôb gêñgôn kerub ñaô
to mu ñamagê kêpuc enj tôñ mênjkelelo gêmoa.
- 11 Enj kêkwa tau auc ña gêsunjbôm.
Kom ñamajanj to tao tokatap-tokatap kêkôm ênê bec auc.
- 12 Tao kêkôm ênê ñawasi auc,
mago kompoc to jawaô mênjkêlêpanj kêsa.
- 13 Go Apômtau kêkênj nê wapap kêtanj anja undambê.
Ma Lôlôc Ñatauc kêkênj nê awa kompoc to jawaô kêsa.
- 14 Enj kêpê nê ñacjo ña sôb e sêc sêjam gamêñ aucgenj sêja.
Enj kêpalip ôsic e kêjanda êsêac êlinj-êlinj.
- 15 Gêgôm e gwêc ñagêdimbob gêôc tau sa kêtû awê
ma nom ñataonj kêwaka tau sa.
Gebe aôm Apômtau gôjam wambaranj
e atêm bu gwec-gwecgenj.
- 16 Enj kêmêtôc lêma anja lôlôc mênjkêkam aê tôñ,
ma gê aê sa anja ñasamac kapôênj ñalêlôm.
- 17 Enj kêjanjo aê su anja ñoc ñacjo ñaclai nê
to anja ñoc gobi, tanj nêñ ñaclai kêlêlêc aê su nanj nêñ.
- 18 Êsêac sebo sêsa dêdêñ aê gédêñ ñoc bêc wapacña,
mago Apômtau kêpuc aê tôñ.
- 19 Enj kêkam aê sa jakakô gamêñ kwalam.
Enj kêsaic aê sa kasa gaja gebe têtac gêwinj aêgac.
- 20 Apômtau kêmoasinj aê kêtû lanjônêm sawanja.
Enj gêjam aê sa kêtû lemoc selecña.
- 21 Gebe aê kasa Apômtaunê lêñ ñapep
ma kakac tauc su anja ñoc Anôtônê ñaucñagenj atom.
- 22 Ênê ñagôlinj samob gesenj ñoc intêna auc
ma kamasuc ênê biñsu tenj atom.
- 23 Aê kasa ñoc lêñ ñapep e enj gêlic aê ñajam
ma gajob tauc ñapep gédêñ gêñensenj aêña samob.

- 24 Amboac tonaj Apômtau kêmoasinj aê kêtû gamoa ñajêñña,
kêtû aê lemoc selecña, tec eñ mataanô gêlic aê jagêdêñ.
- 25 Aôm oc ôwa taôm sa êndêñ ñac ñajam gebe aôm ñac gabêjam.
Aôm oc ôwa taôm sa êndêñ ñac biññanôña gebe aôm ñac biññanôña.
- 26 Aôm oc ôwa taôm sa êndêñ ñac mansañ gebe aôm ñac mansañ,
mago ñac keso-keso, tec oc ôtôc taôm êndêñ eñ e êtakê.
- 27 Aôm kotoc lau materj jali sa ñapep
ma kôkônij lau materj waô tônj.
- 28 Aôm kôtuj ñoc ja kêpô gamêñ ñajam.
Apômtau, ñoc Anôtô, gêgôm ñoc ñakesec ñawê kêsa.
- 29 Biññanô, aôm embe ôwiñ aê oc jalêti lanôc êlac ñoc ñacjogey jana.
Ñoc Anôtô embe êwiñ aê oc jamboañ janğêli (ñoc ñacjonêñ) tunbôm.
- 30 Anôtô tonaj tec gêjam gôlij gêñ samob tomalagenj.
Apômtaunê biñ ñakêñkêñ. Eñ kêtû lau samob, tanj sê lamu eñ nanj, nêñ
lautuc.
- 31 Gebe anôtô tenj oc êmoa ondoc, Apômtau eñ taugenğoc.
Ma lamuanô tau tenj oc êmoa ondoc, aêacnêñ Anôtô taugenğoc.
- 32 Anôtô tau tonaj tec kêjandij aê tônj ña ñaclai
to gêjam ñoc intêna gebe ockainj êndij gêñ tenj atom.
- 33 Ñac tonaj kêkêñ aê kasêlêñ ñagaô katôm isom.
Eñ ketoc aê kakô ñoc lôc ñamoatêc ñaôgerj.
- 34 Eñ kêdônj lemoc sinjña,
tec lemoc jakêka talam ñamadi ñajajña.
- 35 Aôm gôsuj nêñ lautuc êpiñ aê aucña to nêñ anôña kêpuc aê tônj.
Aôm nêñ moasinj ketoc aê sa.
- 36 Aê kasêlêñ e aôm kômasañ ockainj ñamala ñapep
gebe japô ocgêsu ôkwi atom.
- 37 Aê kajanda ñoc ñacjo e gaê êsêac tônj
ma panpan jagasenj êsêac popoc.
- 38 Aê kamakij êsêac e têtû motam su ma dêdi sa kêtiam atom.
Êsêac sêc ockainj ñalabu.
- 39 Aôm kôjandij aê ña ñaclai gebe janac sinj ñanô biññanôğoc.
Aôm kôkônij ñoc ñacjo tônj e ockainj kaka êsêac tônj.
- 40 Aôm kôkêñ aêñoc ñacjo sêc aê sêja.
Aê gasenj êsêac samob, tanj sêkêñ kisa gêdêñ aê nanj su.
- 41 Êsêac sêmôêc, mago nêñ ñac-ênâm-êsêac-sawaga tenj gêmoa atom.
Sêmôêc gêdêñ Apômtau, mago eñ kêkêñ tanja êsêac atom.
- 42 Aê kadaba êsêac sa kêtôm mu kelelo kekop.
Aê kakip êsêac sa kêtôm sêpiñ bôc-kêpêc sa anğa malacluj ma sêbalij sinj.
- 43 Aôm gôjam aê sa anğa sinj tomôkê-tomôkê e kôkêñ aê katu lau samuc nêñ
gôlijwaga.
Lau tanj sêjam kauc aê nanj, tec sêjam sakinj aê sêmoa.
- 44 Lau jaba sêñô aê ñawaegenj ma tanenj wamu êndêñ aê.
Êsêac latunji tetoc aê sa.

- 45 Lau jaba latuņi katuņ gējaņa
ma sésuņ tauņ ténép-ténépgeņ sésa aņga nêņ tuņlêlôm sêmêņ.
- 46 Apômtau gêmoa mata jali. Aoc êôc ņoc lamu.
Aê jatoc ņoc ņacmoasiņ Anôtô sa.
- 47 Anôtô tau tec kêpuc aê tôņ e kakac ņoc kamocgôc.
Eņ kêkônij malac-malac tôņ sêsôc ņoc gôliņ ņalabu.
- 48 ņac tonañ tec gêjam aê kêsi aņga ņoc ņacjo, taņ ņaclai sec naņ, nêņ to kêpuc
aê sa jakatu ņoc gobi nêņ ņatau.
ņac tonañ tec gêjam aê kêsi aņga ņaclai sec nê.
- 49 O Apômtau, amboac tonañ jalambij aôm aņga lau samuc ņalêlôm
ma jaņga wê êpi aômņēm ņaê.
- 50 Aôm tonañ tec kococ nêmi kin sa ņanô ma kôtôc nêmi têmtac gêwiņ tengeņņa
gêdêņ nêmi ņac goeņ oso eņņa
gêdêņ aê Dawid to ņoc gôlôac geden tôngeņ.
Apômtaunê sakiņwaga Dawid kêsôm bij tonec gêdêņ Apômtau gêjam eņ kêsi
aņga Saul lêma ma ênê ņacjo ņagêdô nêņ.

19

Anôtônê koleņ to biņsu

- 1 Undambê kêwaka Anôtônê wae sa
ma umbon gêjac eņ lêma ņakoleņ ņamiņ.
- 2 Gelenņa teņ kêkêņ bij tau ņawae gêdêņ gelenņa teņ.
Ma gêbêcauc teņ gêwa kauc sa gêdêņ gêbêcauc teņ.
- 3 Sêsôm bij atom ma sêsam ņalô teņ lasê atom.
Lau sêņô êsêac awenj atom.
- 4 Mago êsêac awenj kêsa
gêjam nom ņagamêņ samob auc.
Ma nêņ bij kêsa e jagêdêņ nom ņamadiņ.
Eņ gê oc ņabec teņ aņga tônê.
- 5 Oc tau tonañ kêtôm sagu togêlôngeņ kêsa gêmêņ aņga nê andu
ma kêlêti kêsa nê lêņ kêtôm ņaclai teņ totêtac ņajamgeņ.
- 6 Kêpi aņga umbonj ņamadiņ teņ ma kêlêti e jakêsêp ņamadiņ teņ
ma gêņ teņ gêc ênê ņandaņ su atom.
- 7 Apômtaunê biņsu mansañ kêlau katuņ.
Apômtau gêwa nê bij sa jagêdêņ ma kêkêņ lau meloc-meloc têtû lau
tokauc.
- 8 Apômtaunê jatu e jakêtôm ma gêgôm nêņ ņalêlôm e ņajamanô.
Apômtaunê biņsu e ņakêņkêņ lanwgawenj, tec kêpô aêac matenjanô.
- 9 Tatêc Apômtau tonêņ ņalêlôm ņawa ênêc endenj tôngeņ.
Apômtaunê mêtôc tau ņanô ma jagêdêņ samob.
- 10 Biņsu tau tonañ ņanô kêlêlêc gold, kêlêlêc gold, taņ sêpac e ņanôgeņ kêjaliņ
tau sa naņ su.
Biņsu tonañ ņakana ņajam kêlêlêc lêp to ņatêkwi, taņ kêpoac ņaobo naņ su.
- 11 Biņsu tonañ kêtû nêmi sakiņwaga nê puc.
Lau taņ sêmansañ naņ, oc têtap ņamoasiņ taêsam sa.

- 12 Ojae, asa oc taê ênam nê geo tomalagen samob.
Amboac tonanê ôsuc ñoc keso, tan tauc gajam kauc nanê okwi.
- 13 Ojop nêmsakinwaga gebe etoc tau sa atom.
Bin jatoc tauc sanja ênam gôlin aê atom.
Go jamoa lanôcnêmsawagen.
Jawê kain bin kapôên ten atom.
- 14 Ôñô aocsunêabinêjam ma bin, tan ñoc ñalêlôm taêc gêjam nan, êndên aôm êwac.
O Apômtau, ñoc lamu to kêsiwaga ñanô aôm.
Dawidnê pesalem ten.

20

Mec taku ñacjo tuluña

- 1 Apômtau êkên tanja aôm êndên bêc gêñwapacña.
Jakobnê Anôtô nê ñaê êtu lautuc aôm.
- 2 En ênam aôm sa anga gamên dabun
to êpuc aôm tôñ anga Sion.
- 3 En taê ênam aômnêmsada samob.
Ma nêmsada ênac en mataanô ñajam.
- 4 En êkên gêñ, tan nêmsalêlôm taê kêka nan, ñanô êsa.
En êkên aôm ôñgôm gêñ samob, tan taêm gajam nan, e ônac dabun.
- 5 Embe ôku nêmsacjo tulu, aêac oc ôlin api toôndugen, oc andain obokêam asam aêacma Anôtônê ñaê.
Apômtau êkên gêñ samob, tan koten nan, ñanô êsa.
- 6 Galoc tec kajala gebe Apômtau gêjam nê ñac, tan sen oso en nan sa.
En kêkên tanja en anga nê undambê dabun. Nê anôña aku ñacjo tulu toñaclaigen.
- 7 Lau ônê ñai-ñai samob taên kêka nêñkareta sinña to hos,
mago aêac tec taên kêka aêacnên Apômtau Anôtô nê ñaclai.
- 8 Êsêac tê sêku sa sêsên jasêc,
mago aêac gacgen bônđagi angen akô ñajarja.
- 9 O Apômtau, ôkên kin tau êku nê ñacjo tulu.
Ôkên tanjam aêacmênma môêc.
Dawidnê pesalem ten.

21

Aweñ gêoc Anôtô kêtukêku ñacjo tuluña

- 1 O Apômtau, kin têtac ñajam kêtukêpuc en tôñña
ma ôli kêpi ñanô gebe aôm gôjam en sa.
- 2 Bin tan nêmsalêlôm taê gêjam nan, gôgôm ñanô kasa
to bin, tan gêdôlic kêsôm lasê nan, gôgôm kêtutôñ.
- 3 Aôm gôdên en jakômoasin en ñanôgen.
Aôm kôkên en kêkuc sunsun gold ten.
- 4 En keten aôm gebe êmoa mata jali, tec gôgôm kêtutôñ,
gebe gôjac têku ênê jala ma gêmoa e ñênjen su.

- 5 Aôm gôjam enj sa, tec nê-wae kêtû kapôênj.
Aôm kôgêlôn enj ña ñawasi to kôwaka enj sa.
- 6 Aôm kotoc enj sa kêtû moasinj ñamôkê ñanô.
Aôm gômoa gôwiñ enj, tec gêgôm enj têtac ñajam kêsa.
- 7 Kinj taê kêka Apômtau
ma Lôlôc Njatau nê têtac gêwiñ tenjenña êpuc enj tôn ma êku atom.
- 8 O kinj, lêmam oc ôlô nêm ñacjo samob tôn.
Nêm anôña oc êtap samob, tanj sêkêñ kisa aôm nanj sa.
- 9 Aôm embe ojoc taôm lasê,-oc ôndamba êsêac êtôm ja genj oba.
Apomtau têtac ñandanj oc êndanjôn êsêac ma ja oc êniñ êsêac su.
- 10 Kinj oc enserj êsêacnêñ wakuc anja nom su
ma oc enserj nêñ gôlôac anja ñamalac ñalêlôm su.
- 11 Êsêac embe sêniñ oliñ sec êtu aômña me taên ênam gebe sênsau sêôc aôm,
oc sêngôm gêñlêlôm elêmê.
- 12 Enj oc êpê êsêac ña nê sôb
ma êôc êsêac ôkwi e sêc.
- 13 O Apômtau, ômôêñ tonêm ñaclaigenj,
ec aêac alanem to alambinj aômnmê ñaclai.
Dawidnê pesalem tenj.

22

Tanjiboa to wê lambinña tenj

- 1 O ñoc Anôtô, o ñoc Anôtô, amboac ondod gôwi aê sinj
ma kôkô jaêc ñoc tanj ônam aê sanja.
- 2 O ñoc Anôtô, aê aoc gêjac aôm gêdêñ gelenña, mago gôjô aê aoc atom.
Ma gêdêñ gêbêc, mago ñoc ñalêlôm kêtû malô atom.
- 3 Mago aôm ñac dabunj.
Aôm gôngônj Israelnê wê lambinña ñaô kêtû nêm lêpônj.
- 4 Aôm tonanj tec aêac tamerñmai sêkêñ materj.
Sêkêñ materj aôm, tec gôjam êsêac sa.
- 5 Êsêac sêmôêc gêdêñ aôm ma gôjam êsêac kêsi.
Êsêac sêkêñ materj aôm e gôgôm êsêac majenj kêsa atom.
- 6 Aê katôm ñamalac atom, katôm moacêngic.
Lau sêsu aê susu ma ñamalac lanônj gelo aê.
- 7 Lau samob, tanj sêlic aê nanj, têtanj pêlê aê.
Sêjala to tédainj gêsunj aê gebe
- 8 “Ñac tau tonanj gêsunj tau gêdêñ Apômtau, tec Apômtau akôc enj saman.
Apômtau têtac gêwiñ enj, tec ênam enj kêsimanj.”
- 9 Aôm tonanj tec kôkôc aê anja tinoc têtacclêlôm,
gojob aê ñapep ma gainj tinocnê su tônj.
- 10 Tinoc kêkôc aê su ma aôm gôjam jaom aê ñapanj.
Gêdêñ aê katu awê nanj, aôm kôtu aêñoc Anôtô.
- 11 Ômoa jaêc aêma atom
gebe gêñwapac mêñkêdabinj ma gêjam-sawaga tenj gêmoa atom.

- 12 Bulimakao kapoac taêsam sêkôm aê auc.
Bulimakao kapoac Basanña tonjaclai sêgi aê auc.
- 13 Gêñ tau sêña awenñ gêdêñ aê
kêtôm lewe kêtanj gebe êkaku gêñ popoc.
- 14 Aê gawê amboac labi.
Aêñoc ñatêkwa samob kêsu.
Aêñoc ñalêlôm kêtôm lêp
ma gêwê gêc ñoc wanjêlôm.
- 15 Aêñoc koclabenñ ñakelenñ kêsa amboac ku ñasaboac
ma imbeloc kêsap lôcboam tônia. Ma kôkônij aê tônia gaêc gêmacanô ñakekop
ñalêlôm.
- 16 Ojæ, kêam sêgi aê aucgoc. Secwaga tonj tenj sêwa aê auc
ma sêkim lemoc to octapa lasê.
- 17 Ñoc ñatêkwa samob gêc awêgenñ.
Êsêac materñ gê aê e gêjac materñanô ñajam.
- 18 Êsêac sêjac sam ñoc ñakwê gêdêñ tauñ.
Ma sêpuc kapoac kêtû ñoc ñakwê baliñña.
- 19 O Apômtau, ômoa jaêc aêma atom.
O ñoc ñaclai, mênônam aê sa sebenñ.
- 20 Ônam aê kêsi anña sinj
ma ônam aê sa anña kêamnênñ gebe jamoa matoc jali.
- 21 Ônam aê sa anña lewe awasunñ
ma ojop aê êndênñ bôcgbunñ ñajabo.
- 22 Aê jasôm nêmm ñaê lasê êndênñ ñoc lasitêwai
ma jalanem aôm jakô gôlôac ñalêlôm.
- 23 Amac tanj atêc Apômtau nanj, alambij enñ.
Amac samob, tanj anña jakobnê gôlôac nanj, atoc enñ sa.
Amac samob, tanj nêmm ñam kêsêp Israel nanj,
anac tênêp enñ.
- 24 Gebe enñ mataanô geo gala to gêjam dêmmôê
ñac ñalêlôm sawa, tanj kêpô lêna tau nanj atom.
Enñ gêsanj lanjônô auc gêdêñ enñ atom.
Apômtau kêkênñ tanja enñ gêdêñ tanj gêmôêc gêdêñ enñ nanj.
- 25 Aôm kôtu ñoc lambij, tanj kêsa gôlôac kapôênñ ñalêlôm nanj ñamôkê.
Ñoc binj, tanj gajac mata nanj, gabe janjôm êtu tônia jakô lau, tanj têtêc enñ
nanj lanjônêmña.
- 26 Lau ñalêlôm sawa oc sênij gêñ e êôc êsêac tônia.
Êsêac tanj sesom Apômtau nanj, oc awenñ êôc enñ.
Nêmm ñalêlôm êpi-êpi endenñ tôniañenñ.
- 27 Nom ñamadinñ samob oc taênñ ênam binj tonanj ma sênam tauñ okwi dendenñ
Apômtau.
Lau tomôkê-tomôkê samob oc sêu tauñ sênêc enñ lanjônêmña.
- 28 Gebe Apômtau enñ kinñ,
enñ tec gêjam gôlinñ lau tomôkê-tomôkê samob.

- 29 Lau towae samob anġa nom oc sewec êndêġ enġ.
 Samob taġ têtû kekop naġ, to êsêac taġ lêġ tamac ênduġa gêġac êsêac ŋawae
 naġ, oc sewec êndêġ enġ amboac tonanġenġ.
- 30 Lau samob, taġ ocġo mêtġsêsa naġ, oc sênam sakin enġ.
 Ma lau oc têtêku Apômtaunê minġ êndêġ nêġ wakuc.
- 31 Êsêac oc sênac minġ êndêġ lau, taġ tenenġi sêkôc êsêac atom tagenġ naġ,
 gebe Apômtau gêġam êsêac sa. *

23

Apômtau kêtû ŋoc ŋacġejob

- 1 Apômtau kêtû ŋoc ŋacġejob,
 tec oc ġapô lêna gêġ tenġ atom.
- 2 Enġ kêkêġ aê kasa tauc sic gaêc gamêġ wale-wale
 to gêwê aê ġakalêwanġ tauc ġanġôġ bumata.
- 3 Enġ kêlau ŋoc katuc
 to gêwê aê kasa lêġ ŋanġêġ kêtû ênê ŋaêġa.
- 4 Ma embe ġamoa ŋakêlêndinġ sec ŋalabu, oc ġatêc gêġwapac tenġ atom,
 gebe aôm ġôwinġ aê. Nêm ġunġ to tôtec gêġac aê têtac tôteġ.
- 5 Aôm ġono moasinġ aê ma ŋoc ŋacġo sêlic.
 Aôm ġoenġ oso môtêcapac ŋa niptêkwi ma kôkêc aêġoc gêġ ġanômġa e
 mêtġġêc.
- 6 Binġanô, malô to moasinġ êsap aê tôteġ êndêġ bêc samob, taġ ġamoa matoc ġali
 naġ,
 ma ġanġôġ Apômtaunê andu totêm-totêm. *

24

Kinġ toġawasi

- 1 Apômtau kêtû nom to gêġ samob, taġ gêġam auc naġ ŋatau.
 Lau taġ sêġġôġ nom tau e ġagêdêġ ŋamadinġ naġ, têtû nê gêġ amboac tonanġ.
- 2 Enġ kêsunġ nom tonanġ sa kêkô ġwêc ŋaô
 ma kêkwê e ŋaġanġa sec kêkô bu ŋaô.
- 3 Asa oc êpi Anôtônê lôc naêtôm.
 Ma asa oc êtôm gebe êkô ênê gamêġ dabunġ.
- 4 Ŋac taġ lêma ŋawasi ma ŋalêlôm ŋakêġkêġ lanġwawenġ naġ.
 Ŋac taġ gêôc tau sa gêdêġ gêġdansanġ atom naġ, to ŋac taġ kêtôtec lêma kêtû
 ġeo tenġa atom naġ.
- 5 Enġ oc akôc mec anġa Apômtaunê.
 Ma Anôtô, taġ gêġam enġ kêsî naġ, oc êwaka enġ sa.
- 6 Lau taġ sesom enġ naġ, nêġ lêġ amboac tonanġ.
 Êsêac taġ sesom ġakobnê Anôtô lanġôanô.
- 7 O sacġêdôac, asa lanġômanô sa ma katam lanġwaanôac, alêc taôm su
 gebe kinġ toġawasi êsô êwac.
- 8 Kinġ toġawasi tau asa.
 Apômtau ŋaclai to ŋactêkwa, Apômtau ŋactêkwa, taġ gêġac sinġ naġ.

* 22:31: Dawidnê pesalem tenġ. * 23:6: Dawidnê pesalem tenġ.

9 O sacgêdôac, asa lanjômanô sa ma katam lanjgwaanôac, alêc taôm su gebe kinj tonjawasi êsô êwac.

10 Kinj tonjawasi tau asa.

Lausinj undambêña nêñ Apômtau, ñac tonanj kêtû kinj tonjawasigoc. *

25

Mec Anôtô ejop to êwê aêac ma êsuc nêñ sec ôkwiña

1 O Apômtau, aê jansuj ñoc katuc sa êndêñ aôm.

2 O ñoc Anôtô, aê kakêñ gêwiñ aôm. Ôkêñ lau sêñgôm aê majoc êsa atom ma ôkêñ ñoc ñacjo sêoc ôndu aê atom.

3 Samob tanj sêkêñ materñ aôm nanj, sêñgôm êsêac majerñ êsa atom. Lau tagerñ, tanj sêkac tauñ su anja aômnm nanj, go majerñ êsa.

4 O Apômtau, ôwa nêmm lêñ sa êndêñ aê.

Ôkêñ aê jajala nêmm intênamanj.

5 Ôndôn aê ma ôkêñ aê jasêlêñ jasa nêmm binjanô ñaintêna, gebe aôm kôtu ñoc Anôtô gêjam aê sanja.

Aê kakêñ matoc aôm kêtôm bêcgerñ.

6 O Apômtau, taêm ênam nêmm taêm walô to nêmm têmtac gêwiñ tenjerña, tanj gêc gêdêñ andanjer e mênjgêdêñ galoc nanj.

7 Taêm ênam ñoc sec to geo ñapalêgerña atom.

O Apômtau, taêm ênam aê êtu têmtac gêwiñ tenjerña to nêmm moasinña.

8 Apômtau erñ ñajam to gêdêñ.

Amboac tonanj tec kêdôn lau sec sêsa lêñ gêdêñ.

9 Erñ gêwê lau, tanj sêkônij tauñ nanj, sêsa nêñ lêñ gêdêñ ma kêdôn nê lêñ gêdêñ lau, tanj sêkônij tauñ nanj.

10 Apômtau gêwê lau, tanj sêmasanj ênê poac to binjsu nanj. Sêsa ênê lêñ têtac gêwiñ tenjerña to binjanônja.

11 O Apômtau, ôsuc ñoc binj kapôêñ nanj ôkwi êtu nêmm ñaêña.

12 Ñac tanj kêtêc Apômtau nanj, erñ asa.

Apômtau oc êndôn lêñ, tanj ñac tau êjalij sa nanj, êndêñ erñ.

13 Erñ tau oc êngônj tomoasinj ma nê wakuc oc sêwê kainj gamêñ tau.

14 Lau tanj têtêc Apômtau nanj, têtû ênê lau ôlij andanj erña. Ma erñ gêwa nê poac sa gêdêñ êsêac.

15 Matoc kêsap Apômtau tôñ gebe erñ oc ênu ockainj su anja lakô.

16 Ôkac taôm ôkwi êndêñ aê ma taêm labu aê gebe aê taucgerñanô gangônj tonoc ñalêlôm ñawapacgerñ.

17 Ôñgôm ñoc ñalêlôm ñawapac êtu gaô ma ôñgamboac aê su anja ñoc ñandanj.

18 Taêm ênam ñoc ñalêlôm ñawapac to binj, tanj kêlênsônj aê ma ôsuc aêñoc sec samob ôkwi.

* 24:10: Dawidnê pesalem tenj.

- 19 Ôlic ñoc ñacjo samob, taj sêjac aê ñawae nan.
Êsêacnêñ ñalêlôm kêmoatinj tøj aêña.
- 20 Ônam gôlinj katuc ma ônam aê sa.
Ôkêñ lau sêñgôm aê majoc êsa atom gebe aê gaê lamu aôm.
- 21 O Apômtau, binjêdêñ to gêñ mansaj êkôm aê auc,
gebe aê kakêñ matoc aôm ñapanj.
- 22 O Anôtô, ônam Ísrael sa
añga nêñ gêñwapac samob ñalêlôm. *

26

Ñac mansaj tej nê mec

- 1 O Apômtau, nêñ mêtôc êwaka aê sa gebe gawê binj ñakainj tej atom gebe aê
kasa ñoc lêñ lajôcnêñ sawagenj
to taêc kêka aôm ñajêñgenj.
- 2 O Apômtau, ônsaê aê ma ôjala aê.
Ômbêlêñ ñoc ñalêlôm e ômbi lêtêñ.
- 3 Gebe nêñ têmtac gêwiñ tenjenña gêjac aê matoc su gedenj tøjgenj
ma kasa nêñ lêñ ñajêñ ñapanj.
- 4 Aê ganjgônj gawinj lau kesowaga atom.
Ma gajac binj ôkwi gêdêñ kalomtêna atom.
- 5 Aê gadec secwaganêñ sêkac tauñ sanja
to gajac jaê lau geowaga.
- 6 O Apômtau, aê kakwasinj lemoc ñabinj masigenj.
Ma kasêlêñ kagi nêñ altar amboac tonanjenj tec gamoa.
- 7 Gebe janam danje aôm ña aoc kapôêñ
Ma jasôm aômñêñ gêñsêga samob ñawae lasê.
- 8 O Apômtau, aê têtac gêwiñ nêñ andu ñamala,
gamêñ taj nêñ ñawasi gêjam auc nanj.
- 9 Ôtinj ñoc katuc sinj êwiñ lau secwaga nêñ atom.
Ma ôlic ênaña êwiñ lau-sêjac-ñamalac-ênduwaga nêñ atom.
- 10 Lau tonanjenj lemenj sinj-dec kêsap tøj.
Ma sémêgôm awa ñalêsinja kêsêp lemenj anôña e mênjgêc lanjwagenj.
- 11 Ma aê kasa ñoc lêñ tobinj masigenj.
O Apômtau, ônam aê kêsi to taêm labu aê.
- 12 Ockainj tec kaka gamêñ ñatapa ñajam tøj.
Lau embe sêkac tauñ sa, oc sêlambinj Apômtau. *

27

Apômtau kêtú ñoc Ja to ñoc moasinj

- 1 Apômtau kêtú ñoc ja to ñoc moasinj, amboac tonanjenj oc jatêc asa.
Apômtau kêtú katucnê lamu, amboac tonanjenj oc jaê go asa.
- 2 Lau sec embe sênac aê gebe sensenjenj aê su,

* 25:22: Dawidnê tej. * 26:12: Dawidnê tej.

- go êsêac, tañ têtû ñoc soño-soño to ñoc ñacjo nan, sêka selelec e sêu taun.
- 3 Siñwaga taêsam embe sêñgi aê auc, oc ñoc ñalêlôm ñatutuc atom.
Ma êsêac embe sênac siñ êndêñ aê, oc têtac êpa sugen.
- 4 Aê katen gêñ tagen gêdêñ Apômtau ma ñoc ñalêlôm kêkac aê biñ tagen tonecña
gebe jañgôñ Apômtaunê andu êtôm ñoc bêc jamoa matoc jaliña samob
gebe jalic Apômtaunê ñajam
ma jaten eñ gebe êwê aê.
- 5 Gebe êndêñ bêc ñawapacña eñ oc êsiñ aê jañgôñ ênê bec ñalêlôm.
Ênê bec ñagadê oc ênsañ aê auc. Eñ êsun aê sa najaka poc ñajaña tônia.
- 6 Amboac tonañ tecbeloc anjen êndêñ ñoc ñacjo, tañ sêgi aê auc nan.
Aê gabe jakêñ da anga ênê bec ma jakêñ toôndugen. Aê jañga wê ma janam
êndêñ Apômtau.
- 7 O Apômtau, ôkêñ tanjam aê gebe aoc gêjac aôm kapôêñ.
Taêm walô aê ma ôkêñ tanjam aêman.
- 8 Aôm kôsôm gebe “Ansom aê.”
“O Apômtau, amboac tonañ tec gabe jansom aôm.”
- 9 Ôsiñ lañôm aê atom ma ôtiñ nêñ sakinwaga su totêmtac ñandanña atom.
O ñoc kêsiwaga Anôtô, aôm kôtu ñoc gêjam-sa amboac tonañ ôtiñ aê su to
ônac kapoac aê atom.
- 10 Tinoc agêc tamoc sêwi aê siñ su,
mago Apômtau oc êkôc aê sa.
- 11 O Apômtau, ôtôc nêñ intêna êndêñ aê ma ôwê aê jasa gamêñ tapa ñajam.
Ôñgôm êtu ñoc ñacjoña.
- 12 Ôwi aê siñ jandêñ biñ, tañ ñoc ñacjo sêkic nan atom.
Gebe biñ-gêgawaga dêdi sebe sênac aê ma sêjac tênêp gebe sensen aê su.
- 13 Aê kakêñ gêwiñ
gebe jalic Apômtaunê ñajam anga gamêñ sêñgôñ maten jaliña.
- 14 Ôkêñ matam Apômtau totêmtac êpa sugen ma tonêñ ñalêlôm samucgen.
Ôkêñ matam Apômtaugen.*

28

Mec Apômtau ênam aêac sanja

- 1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm gebe ñoc lamu aôm.
Lañôm elo ma ônam taôm tônia aê atom,
gebe aôm embe ênam taôm tônia aê,
aê oc jatôm lau, tañ sêsêp sê sêja e lañôñmê nan.
- 2 Embe jamôêc êndêñ aôm ma jaôc lemoc sa êndêñ nêñ lôm ñagamêñ
dabuñsêga,
nan ôkêñ tanjam ñoc tanjiboa.
- 3 Ôtiñ aê su jawiñ lau, tañ sêkac taun su anga Anôtônê nan, to lau alôb-alôbwaga
atom.
Gebe lau tonañ nêñ ñalêlôm keso ma sêbanac biñ gêdêñ nêñ lau jaban
êsêacña.

* 27:14: Dawid gêga.

- 4 Ôkêñ ñagêjô êndêñ êsêac êtôm nêñ gêñ, tañ sêgôm to sêjac lau matenjanô aucña nan.
 Ôkêñ ñagêjô êndêñ êsêac êtôm gêñ, tañ lemen sêgôm nan, ôkêñ gêñ tau ñagêjô êndêñ êsêac.
- 5 Gebe êsêac maten gêdin Apômtaunê gôlin to gêñ, tañ lêma gêgôm nan atom.
 Amboac tonan oc enseñ êsêac su e ênam êsêac sa êtiam atom.
- 6 Aoc êoc Apômtau
 gebe enj kêkêñ taña ñoc tanjiboa kapôêñ.
- 7 Apômtau kêtú ñoc ñaclai to ñoc lautuc.
 Ñoc ñalêlôm kêsap engeñ, tec gêjam aê sa.
 Amboac tonan ñoc ñalêlôm gegeñ aê sa samucgeñ
 gebe janğa wê danğenja êpi enj.
- 8 Apômtau kêtú nê lau nêñ ñaclai
 to kêtú nê ñac, tañ senj oso enj nan, nê lautuc.
- 9 Ônam nêñ lau sa to ônam mec nêñ gêñlênsêmmañ
 ma ojop to ôsip aêac sa endenj tôneñ. *

29

Ôsic to wapap kêwaka Apômtaunê wae sa

- 1 O lau undambêña, awem êoc Apômtau
 ma alanem ênê ñawasi to ñaclai.
- 2 Awaka Apômtaunê ñaê ñawae sa.
 Au taôm togêlôñ dabuñ anêc Apômtau lanjonêñ.
- 3 Êsêac sêñô Apômtau awa anğa gwêc.
 Ma ênê awa kêdônj tau gêsac gwêc.
- 4 Apômtau awa kêtanj tonaclai.
 Apômtau awa ñadindin kainj tenj.
- 5 Apômtau awa, wapap tau, gêjac kaseda.
 Apômtau gêjac kaseda, tañ kêkô Lebanon nanj popocgoc.
- 6 Enj gêgôm lôc Lebanon gêboan amboac bôclatu.
 Ma Hermon amboac bulimakao ñalatu.
- 7 Apômtau awa kêkêñ jawaô kêbêlanj
 sinsenj-sinsenj kêsá makeñ-makeñ.
- 8 Apômtau awa kêlêndin gamêñsawa e kêtênêp lasê.
 Apômtau kêkôjôc gamêñsawa Kades.
- 9 Apômtau awa kêwiwic kamem to ginj kalaka walôña e kêsêlô su.
 Ma samob, tañ sêngônj nê andu nanj, sêoc lambin enj gebe ñataugoc.
- 10 Apômtau gêjam gôlin gwêc ñagêdimbob.
 Enj gêngônj nê lêpônj kinña gedemj tôneñ.
- 11 Apômtau êpuc nê lau tôneñ.
 Apômtau ênam mec nê lau ña binjalô. *

* 28:9: Dawidnê tenj. * 29:11: Dawidnê pesalem tenj.

30

Mec danjerja tenj

- 1 O Apômtau, aê gabe aoc êôc aôm gebe gôjam aê kêsi.
Ma kôkênj aênjoc njacjo têtû samuc kêtû aê gajanjanja atom.
- 2 O Apômtau njoc Anôtô, aê gamôêc gêdênj aôm gebe ônam aê sa.
Ma aôm kômooisij aê, tec aê njajam kêsagoc.
- 3 Apômtau, aôm tec gôwê njoc katuc anja lamboam kêpi gêmênj.
Aôm gômôêc aê tônj mênjkôkênj aê matoc jali kêsa kêtiam gebe jaêc su jasêp sêlêlôm jana atom.
- 4 Amac lau mansarwaga, awem êôc Apômtau.
Ma alanem ênê njâe dabunj.
- 5 Gebe enj têtac njandanj olanj-olanj atom.
Ma nê moasisij ênêc endenj tônjenj.
- Êmbêc tatarj tanjiboa
ma elenj ôlij êpi-êpigenj.
- 6 Aê tec taêc gêjam e gwala kêpa su
gebe “Oc jaku atomanô.”
- 7 O njacmoasisij Apômtau, aôm kôwaka aê sa ganjgônj njoc malac njajanja.
Ma gôsarij lanjômanô auc gêdênj aê e katakê.
- 8 O Apômtau, gêdênj tonanj aoc gêjac aôm
ma katanj gêdênj njoc Anôtô.
- 9 “Aê embe jamac êndu ma jasêp sê jana,
oc êmoasisij aôm amboac ondoc.
Kekop oc etoc aôm sa
ma êwaka nênj lênj to nênj binj njanjênj sa êtôm me.
- 10 O Apômtau, ôkênj tanjam aê to taêm walô aê.
O Apômtau, ôtu njoc ônam-aê-sawaga.”
- 11 Aôm gôjam njoc gênjwapac ôkwi kêtû wê.
Aôm kôkac njoc abec su ma kôkênj têtac njajam aê kajandinj.
- 12 Amboac tonanj aê janam tauc tônj atom. Aê jalambinj aôm.
O Apômtau, njoc Anôtô, aê gabe janam danje aôm endenj tônjenj. * nanj.

31

Mec Anôtô ênam aêac sa êndênj noc gênjwapacnja

- 1 O Apômtau, aênjoc lam u aôm. Ôwi aê sinj amboac njac gêbac atomanô.
Ônam aê sa êtu aômnmênj binjgêdênjnjagenj.
- 2 Ôê tanjam aê
ma mênjônam aê sa sebenj.
Ôtu njoc poclabu ônjgandê aê
ma njoc tunjtêna gebe ôpinj aê auc.
- 3 Aôm tec kôtu njoc poclabu to tunjtênagoc.
Aôm oc ôkam to ôwê aê êtu nênj njâênja.

* 30:12: Dawidnê pesalem, tanj gêga gêdênj sêjac kawi lôm dabunj

- 4 Aôm oc wê aê sa anġa uc, taŋ êsêac sêkic kelecgeŋ kêtû aêŋa naŋ,
gebe aôm kôtu aêŋoc lamu.
- 5 Aê jasakiŋ ŋoc katuc êndêŋ aôm lêmam êwac.
O Apomtau, aôm Anôtô ŋaŋêŋ, tec gôjam aê sa.
- 6 Aôm têmtac gedec êsêac, taŋ sêsap gwam ŋaôma tôŋ naŋ samucgeŋ,
mago aê matoc kêsap Apômtau tôŋ.
- 7 Aê oc têtac ŋajam ma ôlic êpigeŋ êtu nêmtêmtac gêwiŋ tenġeŋŋa
gebe aôm matam gê aê gêdêŋ gaŋġôŋ jageoŋa ma kôjala ŋoc katuc ôluŋ-
ôluŋ ŋam.
- 8 Aôm gôwi aê siŋ kêsêp ŋaġjonê lêma atom.
Aôm kôkêŋ aê ockaiŋ kaka gamêŋ ŋatapa tôŋ.
- 9 O Apômtau, taêm walô aê gebe gaŋġôŋ jageo.
Gêŋwapac gêgôm aê matocanô ŋatalô kêsâ e katuc to ôlic kêlênim tau.
- 10 Ŋoc têm gamoa matoc jaliŋa samob kêtû gêŋwapacŋageŋ gêja
ma katan taŋjiboa kêtôm ŋoc jala samob.
Aê tekoc gêbac kêtû gamoa jageoŋa
ma ŋoc ŋatêkwa kêtû goloŋ su.
- 11 Ŋoc ŋaġjo samob têtatŋ pêlê aê
ma ŋoc lau, taŋ sackapoagêdô gêdêŋ tauŋ naŋ, sêsu sam su aê.
Ŋoc sêlêb embe sêlic aê, oc têtêc aê.
Lau teŋ embe têtat aê sa anġa intêna, oc sêc aê.
- 12 Êsêac sêliŋ aê siŋ amboac ŋac, taŋ gêmac êndu su naŋ.
Aê katôm ku ŋamoasagac.
- 13 Lau taêsam sêjac biŋ kesec-kesec gêdêŋ tauŋ. Gêŋ secsêga kêkôm aê auc.
Êsêac sêmasaŋ biŋ sêwiŋ tauŋ gebe senser aê su janaŋa.
- 14 O Apômtau, mago aê tec kasap aôm tôŋgeŋ.
Aê kasôm gebe “Ŋoc Anôtô aôm.”
- 15 Aôm lêmam gôjam gôliŋ ŋoc lêŋ.
Amboac tonatŋ ônam aê sa anġa ŋoc ŋaġjo to lau, taŋ sêlêsu aê naŋ.
- 16 Ôkêŋ laŋômanô êpô nêmtêmtac gêwiŋ tenġeŋŋa.
Onam aê sa êtu nêmtêmtac gêwiŋ tenġeŋŋa.
- 17 O Apômtau, ôwi aê siŋ amboac gêŋ gêbac atom gebe aoc gêjac aôm.
Ôkêŋ lau alôb-alôbwaga têtû gêŋ gêbacmaŋ ma toawenmêgeŋ sêsêp lam-
boam sêna.
- 18 Ômbôc gêdôŋôlic dansaŋ auc.
Êsêac tetoc tauŋ sa ma sêsôm ŋac gêdêŋ nê bôlêŋ paliŋ e sêgôm eŋ wae
kêtû sec.
- 19 Aôm gôjac nêmt moasiŋ sa gêjam sêga
kêtû lau, taŋ têtêc aôm naŋŋa,
ma kômoasiŋ lau, taŋ sê lamu aôm naŋ,
ma lau samob sêlic gêdêŋ materjanô.
- 20 Aôm kôpiŋ êsêac auc ŋa laŋômanô
gêdêŋ ŋamalacnêŋ poac.
Aôm kôsiŋ êsêac ôkwi sêŋġôŋ bec teŋ
gebe imbeleŋ ênac êsêac atom.

- 21 Aoc gêôc Apômtau,
gebe enj kêtôc nê têtac gêwiñ tengeñña gêdênj aê gêdênj tanj sêgi aê auc sebe
sêku aê tulu nanj.
- 22 Aê katêc tauc ñanôgerj ma taêc gêjam gebe
“Aôm tec kôtiñ aê su anja lanômñêmña.”
Mago aôm gôñô aêñoc tanjiboa kapôêj
gêdênj tanj aoc gêjac aôm gebe ônam aê sa nanj.
- 23 Amac akêñ-gêwiñwaga samob, têtac êwiñ Apômtau.
Apômtau gejob lau-ñanêñwaga ma êkêñ ñagêjô êlêlêc su êndênj lau-tetoc-
tauj-sawaga.
- 24 Amac samob, tanj asaê Apômtau amoa nanj,
akô ñajarja totêmtac êpa sugen. *

32

Tamoa totêmtac êpa sugen gebe Anôtô kêsuc nêñ sec okwi

- 1 Aweñ êôc ñac, tanj Anôtô kêsuc ênê sec ôkwi
to kêgadu ênê geo auc nanj.
- 2 Aweñ êôc ñac, tanj Anôtô taê gêjam ênê keso atom
ma binjansanj gêc ênê ñalêlôm atom nanj.
- 3 Gêdênj tanj gajam tauc tôn nanj, ñoc ôlicwalô gêbacnê
gebe katanj tanjiboa kêtom bêcgerj.
- 4 Gebe lêmam gêsac aê ma kôkôniñ aê kêtôm bêc to gelengeñ.
Ñoc ñalêlôm ñakelenj kêsa kêtôm oc kêpac mêchelep e ñakelenj kêsa.
- 5 Amboac tonanj tec gaoc ñoc binj lasê gêdênj aôm
ma gasanj ñoc geo auc atom.
Aê kasôm gebe “Jaoc ñoc binj keso lasê êndênj Apômtau,”
tec aôm kôsuc ñoc geo ñatôp ôkwi.
- 6 Amboac tonanj lau mansanj samob tetenj êndênj aôm,
êndênj têm sêpô lêna tauñña.
Ec embe ñasamac sec ênsalê auc êmêñ,
nanj êtap êsêac sa atom.
- 7 Aôm kôtu ñoc gamêñ jasiñ taucña. Aôm gojob gêdênj tanj gamoa jageo nanj.
Nêm moasiñ gôjam aê kêsiñja kêkôm aê auc.
- 8 “Aê gabe jandôñ to jatôc intêna ôsarja êndênj aôm.
Aê matoc êndiñ aôm ma jawa aôm.
- 9 Ôtôm hos me donki kaucmê atom.
Embe gôliñ to gôliñ ñamôkê êsêp awasunj atom, oc tañja wamu aôm atom.”
Apômtaunê binj tonanj.
- 10 Ñac alôb-alôb kêtap gêñwapac taêsam sa.
Ma ñac, tanj mata kêsap Apômtau tôn nanj, Apômtaunê têtac gêwiñ tengeñña
êkwa enj auc.
- 11 O lau gêdênjac, ôlim êpi totêmtac ñajamgerj êtu Apômtaunja.

* 31:24: Dawidnê pesalem tej.

Ma amac samob, tañ nê m ñalêlôm ñañêñ nan, atu samuc toônduger. *

33

Lambin êndêñ Anôtô, tañ kêkêñ to gejob gêñ samob nan

- 1 O lau gêdêñac, atu samuc Apômtau toônduger.
Lambin gajac lau mansañ ñawae.
- 2 Anam danje Apômtau ña gêñ wêña.
Aôc en sa ña gêñ wêña, tañ ñagam lemenlu nan.
- 3 Anja wê wakuc teñ epi en.
Ansaic ñagam êtañ toaligen.
- 4 Gebe Apômtaunê bin binñanô.
Ma gêgôm nê gêñ samob ñañêñgosu.
- 5 En têtac gêwiñ bin gêdêñ to bin ñañêñ.
Apômtaunê têtac gêwiñ tengeñña gêjam nom samuc auc.
- 6 Undambê ñanô kêsa ña Apômtaunê bin.
Ma ñagêlôn samob tonañ ñanô kêsa ña ênê awajaô.
- 7 En gêjac gwêc sa kêpi tagen amboac kêsêp bulakôp.
En kêkêñ gwec ñagêdimbob kêpoac ñalapsamboam.
- 8 Nom samuc têtêc Apômtau
ma ñamalac samob, tañ sêñgôn nom nan, sêuc labu engeñ.
- 9 Gebe en kêsôm ma gêñ ñanô kêsa.
En kêjatu ma gêñ tau jakêkô.
- 10 Apômtau gesen tentenlatunêñ poac e ñanô masi.
En kêkô bin, tañ lau samuc sêmasañ nan auc.
- 11 Apômtaunê poac ênêc enden tôngeñ.
Bin tañ en kêmasañ gêc nê ñalêlôm nan, oc elom gôlôac to gôlôac.
- 12 Awenê êoc lau, tañ Apômtau kêtû nêñ Apômtau nan,
lau tau, tañ en kêjaliñ sa gebe têtû ênê gêñlênsêm nan.
- 13 Apômtau kêtuc kêniñ anja undambê kêsêp gêmêñ.
En mataanô kêpi ñamalacnêñ latunji samob.
- 14 Ñac tau gêñgôn nê lêpôn ma mata gêdin ñamalac samob,
tañ sêñgôn nom nan.
- 15 Ñac tau tonañ tec kêmasañ samob nêñ ñalêlôm.
Ñac tau tonañ tec mata gêdin gêñ samob, tañ êsêac sêgôm nan.
- 16 Siñwaga taêsam ñasec, mago oc sênam nêñ kin sa atom.
Ma siñsêlêc ñaclai oc êku ñacjo tulu atom.
- 17 Ten embe taê êka nê hos siñña gebe êku ñacjo tulu, oc ênsau tau,
gebe nê hosnê ñaclai tau oc ênam en sa atom.
- 18 Alic acgom, Apômtau mata gê êsêac, tañ têtêc en nan,
to êsêac, tañ sêkêñ mater ênê têtac gêwiñ tengeñña nan,
- 19 gebe ênam êsêac katun sa êtu sêmac êndu atomña
to êoc êsêac, tañ sêmoa mater jali nan, tôn êndêñ noc tóbômña.

* 32:11: Dawid gêga. Pesalem dambu taunña kêtû luagêcña.

- 20 Aêacnêḡ katunḡ kêtḡ gwasaê Apômtau,
aêanêḡ gêjam-sawaga to aêacnêḡ lautuc enḡ.
- 21 Biḡḡanô, aêacnêḡ ḡalêlôm kêtḡ samuc enḡenḡ,
gebe aêac takêḡ gêwiḡ ênê ḡaê dabunḡ.
- 22 O Apômtau, aômḡnêḡ têmtac gêwiḡ tenḡenḡḡa mênêḡpi aêac
êtôm aêac, tec akêḡ mateḡ aôm nec.

34

Anôtô gêjam nê lau, taḡ sêpo lêna taunḡ naḡ sa

- 1 Aoc êôc Apômtau endenḡ tônḡenḡ.
ḡabinḡ lanem ênêc aocgeḡ ḡapaḡ.
- 2 ḡoc katuc etoc tau sa êtu Apômtau ḡa.
Êsêac, taḡ sêôc gêḡwapac naḡ, sêḡô e têmtac ḡajam êsa.
- 3 Anam Apômtaunê wae êsa awiḡ aê.
Ma tatoc ênê ḡaê sa selenḡenḡ.
- 4 Aê gamôêc Apômtau ma enḡ kêkêḡ taḡa aê.
Ma kêjaḡgo aê su aḡga gêḡ samob, taḡ katêc naḡ.
- 5 Matam ê Apômtau, go têmtac ḡajam êsa
ma asa tembelam sa ḡapaḡ.
- 6 ḡac ḡalêlôm sawa tonec gêmôêc e Apômtau kêkêḡ taḡa enḡ
ma gêjam enḡ sa aḡga nê gêḡwapac samob.
- 7 Apômtaunê aḡela kêpiḡ êsêac, taḡ têtêc enḡ naḡ auc
ma gêjam êsêac sa.
- 8 Ansaê ênac awem to ajala gebe Apômtau enḡ ḡac gabêjam ḡanô.
Aweḡ êôc samob, taḡ sê lamu enḡ naḡ.
- 9 Amac taḡ atu Apômtaunê lau dabunḡ naḡ, atêc enḡenḡ.
Gebe êsêac, taḡ têtêc enḡ naḡ, oc sêpô lêna gêḡ tenḡ atom.
- 10 Lewe ḡalatu taunḡ oc sêpô lêna ma mo oc êḡô êsêac,
mago êsêac, taḡ sensom Apômtau naḡ, oc seso gêḡ ḡajam tenḡ atom.
- 11 O ḡapalêac, amêḡ akêḡ taḡjem aêmaḡ.
Aê gabe jandônḡ amac êtu atêc Apômtau ḡa.
- 12 Asa taê gêjam gebe êḡgônḡ mata jalî ḡêḡenḡ
ma taê kêka gebe nê bêc ênac têku tau ma êtap ḡajam sa.
- 13 Ojop imbêlam êndêḡ biḡ sec
to gêdômôlic êndêḡ biḡdansaḡ.
- 14 Ônac jaê sec ma ôḡgôm gêḡ ḡajam.
Onsom biḡ malô ma ôlêtigenḡ e naôê tônḡ.
- 15 Apômtau mata kêsap lau gêdêḡ
ma kêkêḡ taḡa nêḡ taḡiboa.
- 16 Apômtaunê lanḡanô kêkô secwaga auc
gebe enḡenḡ êsêac su e nêḡ lau taêḡ ênam êsêac êtiam atom.
- 17 Lau gêdêḡ embe sêmôêc, go Apômtau oc êkêḡ taḡa
ma ênam êsêac sa aḡga nêḡ gêḡwapac samob.
- 18 Apômtau gêjam tamiḡ lau-ḡalêlôm-popocwaga.

Enj gêjam êsêac, tañ nêñ katuj ôluj-ôlujgen nan sa.

- 19 Nac gêdêñ gêôc gêñwapac taêsam,
mago Apômtau gêjam enj sa gêdêñ gêñ tonanñ naj samob.
- 20 Enj gejob ênê ñatêkwa samob
gebe ñaterñ tulu atom.
- 21 Sec oc ênac ñac sec êndu.
Ma êsêac, tañ têtac sec êndêñ ñac gêdêñ nan, oc têtap ñagêjô sa.
- 22 Apômtau gêjam nê sakinwaga nêñ katuj sa.
Ma êsêac, tañ sê lamu enj nan, oc têtap ñagêjô sa êjô sec atom. * meloc kêtê
enj e ñac tau kêtin enj su gêc gêja nan.

35

Ñac gaôc gêñwapacña nê mec Anôtô ênam enj sanja

- 1 O Apômtau, ônac sinj êndêñ êsêac, tañ sêjac aê semoa nan.
Ôku êsêac, tañ sêku aê tulu sêmoa nan tulu.
- 2 Ôja lautuc to maluku sa
ma ôndi mênônam aê saman.
- 3 Ôkôtêñ kêm to ôndainj olo endenñ lau, tañ sebe sê aê tônñ nan.
Ôsôm êndêñ ñoc katuc gebe “Aê tec gabe janam aôm sa.”
- 4 Ôkêñ lau, tañ sesom lêñ senseñ aê sunja nan,
têtu meloc ma sêmbac tauñ su.
Êsêac tañ sêkic aênoc binñ nan,
sênu tauñ su tomajenjenj sêc sêmu sêna.
- 5 Ôkêñ êsêac têtôm jataê, tañ mu kelelo nan,
ma Apômtaunê anjela êtinj êsêac su.
- 6 Êsêacnêñ intêna êtu kesec ma ñalêñô êsa
ma Apômtaunê anjela êjanda êsêac.
- 7 Êsêac sêwa lakô aê kelecgen
ma sêkwê sê gebe aê janac tauc êndu.
- 8 Gêñwapac êtap êsêac sa eb tagenmanñ ma tauñ sêsêp nêñ lakô, tañ sêwa
kelecgen nan,
e gacgenj sênanja.
- 9 Go ñoc ñalêlôm êtu samuc Apômtau
ma êoc enj sa gebe gêjam aê kêsi.
- 10 Aê oc jasôm tonoc ñalêlôm samucgenj gebe
“Apômtau, asa oc êtôm aôm,
tañ kôjanjo ñac gêngônñ jageonja su anja ñaclainê
to kôjanjo ñalêlôm sawa, tañ gêoc gêñwapac nan, su anja ñac, tañ kêkônin
enj tônñ nan.”
- 11 Imbelenj dansanñ sêsa gebe mênjsenseñ aê,
têtu kênac gêñ, tañ gajam kauc ñam nan, gêdêñ aê.

* 34:22: Dawid gêga gêdêñ tañ kepenj tokauc gêdêñ Abimelek gebe

- 12 Aê kamoasiñ êsêac, mago sêkêñ sec gêjô ñajam
e aê katuc gêbac su.
- 13 Mago gêdêñ tañ gêmac kêtap êsêac sa nan, aê kasô talu kêtú ñoc ñakwê.
Aê gajam dabuñ mo ma kateñ ñoc mec gasañ-lañôcanô auc.
- 14 Gagôm tauc amboac gagôm kêtú ñoc ñac me lasic teñña.
Gangôn kapô gaducgeñ katôm ñac teñ ñalêlôm ñawapac kêtú têñaña.
- 15 Mago gêdêñ tañ aê katu sec nan, êsêac sêkac sa toôlin kêpigeñ sebe sêsu aê
susu.
Ma lau, tañ gajam kauc êsêac nan, sêsôm binj alôb-alôb kêpi aê geden
tôngeñ.
- 16 Êsêac têtôm sêsu-susuwaga sêjam aê katu ôwê to sêgôm aê katu meloc
ma sêmôêñ lunlun gêdêñ aê.
- 17 O Apômtau, gobe ôlic gêñ tonañ e êndêñ ondocgeñ.
Ôjanda katuc su anga êsêanêñ binj alôb-alôb. Ônam aê kêsi anga lewe matac
nêñ.
- 18 Go janam danje aôm êsêp taêsam sêkac tauñ sa ñalêlôm.
Aoc êôc aôm êsêp lau taêsam ñanô tañeñsuñ.
- 19 Ôkêñ êsêac, tañ sêkic aêñoc binj sêsingeñ sêmoa nan, sêmajec aê atom.
Ôkêñ êsêac, tañ sêkêñ kisa aê ñabinj masigeñ nan, sêsênic mateñ êtu aêña
atom.
- 20 Êsêac sêsôm binj malô-malô atom.
Ma sêgôlinj binjansañ kêpi gamêñ tau ñalau wapac.
- 21 Êsêac sêpa laweñgeñ kêtú aêña ma sêmôêc gebe “Kec, kec
tauñ mateñ anô talic ñanôgac.”
- 22 O Apômtau, aôm gôlicgac, amboac tonañ ônam taôm tôn atom.
O Apômtau, ômoa jaêc aê atom.
- 23 Matam jali êsa to ôndi sa gebe ômansañ ñoc binj êtu katô.
O ñoc Anôtô to ñoc Apômtau, ônam gôlinj ñoc binjmañ.
- 24 O Apômtau ñoc Anôtô, aôm ñac gêdêñ. Ômêtôc ñoc binj êtu katô
gebe êsêac ôlinj êpi atu aêña atom.
- 25 Ôkêñ êsêac sêômac aê êtu binj, tañ sêpuc boa gêc nêñ ñalêlôm nanña atom
gebe “Kec, gêñ amboac tonañ tec aêac taêñ gêjam.”
Ôkêñ êsêac sêkêli tauñ gebe “Aêac asenj eñ sugac” nanj atom.
- 26 Ôkêñ êsêac samob, tañ ôlinj kêpi kêtú ñoc gêñwapacña nan, majen to
môkêñapac ñawapac êsa acgom.
Ôkêñ êsêac, tañ tetoc tauñ sa gêdêñ aê nan, têtú meloc ma majen êkôm
êsêac auc.
- 27 Ôkêñ êsêac, tañ sêlic aê ñajam nan, tauñ têtac ñajam to ôlinj êpigeñ.
Ma ôkêñ êsêac sêsôm ênêc awêgeñ gebe” Apômtau eñ ñac kapôêñ. Eñ taê
gêjam nê sakiñwaga gebe êmoa ñajamgeñ.”
- 28 Imbeloc oc êwaka nêmb binjêdêñ sa,
êñgôm waem êtu tapa endenj tôngeñ. *

* 35:28: Dawidnê teñ.

36

Lau secwaga nêj biŋ alôb-alôb to lau gêdêj

- 1 Nac alôb-alôb gêŋô sec ŋaawa aŋga tau nê ŋalêlôm.
 Eŋ gedec Anôtô, tec ketoc eŋ sa atom.
- 2 Eŋ ketoc tau sa e taê gêjam kêtû tîŋ gebe
 Anôtô oc êkip sa to atîŋ eŋ su atom.
- 3 Biŋ samob, taŋ eŋ kêsôm naŋ, biŋ alôb-alôb to biŋ dansaŋ.
 Eŋ gêwi nê gêŋ, taŋ andaŋgeŋ gêgôm tokauc ma ŋapep naŋ, siŋ su.
- 4 Eŋ kêsâ tau sic jagêc nê mê naŋ taê gêjam biŋ alôb-alôb.
 Eŋ kêsâ sec ŋalêŋ ma lanô gelo biŋ keso tau atom.

Anôtônê moasiŋ

- 5 O Apômtau, nêmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa kapi e jagêdêj undambê
 ma nêmtac biŋ ŋaŋêŋ kapi e jakêpuc kêpi tao.
- 6 Aômnêmtac biŋgêdêj kêtôm Anôtônê lôc sêkô ŋajaŋa. Aômnêmtac mêtôc kêtôm
 gwêc ŋagêdimbob.
 O Apômtau, aôm gôjam ŋamalac to bôc sa.
- 7 O Anôtô, nêmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa ŋajamanôgoc,
 tec ŋamalac latuŋi sêlamu aôm magêmtac ŋajajuŋlabu.
- 8 Aômnêmtac andu ŋamoasiŋ taêsam gêjac êsêac mateŋ su.
 Aôm kôkêŋ êsêac sênôm aômnêmtac gêŋlêwê ŋajam ŋabu,
- 9 gebe aôm kôtu danŋôŋ mateŋ jali ŋamôkê.
 Aômnêmtac ŋawê kêpô aêac, tec taŋ ajala ŋawê amboac tonan.
- 10 Nêmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa êmoasiŋ êsêac, taŋ sêjala aôm naŋ,
 to êmoasiŋ êsêac, taŋ sêsa nêŋ lêŋ tolanôŋnêmtac sawageŋ naŋ.
- 11 Ôkêŋ lau teŋbeleŋ aŋgeŋ eŋkaŋ êka aê tîŋ atom.
 Ma êsêac, taŋ sêkac taŋ su aŋga Anôtônê naŋ, sensoc aê atom.
- 12 Secwaga sebeŋ jasêc
 * oc sêndi naeo.

37

Lau-secwaga nêj ŋajam, naŋ gêŋ têlageŋŋa

- 1 Ôniŋ oliŋ êtu lau secwaga atom.
 Ôlim taôm êtu lau-kesowagaŋa atom.
- 2 Êsêac oc têtû gegoŋ sebeŋ amboac gêgwan
 ma sêmêliŋ amboac gêgwan ŋamêdôb.
- 3 Ôkêŋ êwiŋ Apômtau, ec ôŋgôm gêŋ ŋajamgeŋ.
 Ôŋgôm nêmtac gamêŋ ma ôŋgôm gêŋ êndêŋgeŋ.
- 4 Ôtu samuc Apômtau.
 Eŋ oc êkêŋ gêŋ, taŋ nêmtac ŋalêlôm taêm kêka naŋ.
- 5 Ôsakiŋ nêmtac lêŋ êndêŋ Apômtau

* 36:12: Apômtaunê sakiŋwaga Dawid gêga.

- ma ôkêr êwiņ eņ, eņ oc êrġôm ŋajam êsa.
- 6 Eņ oc êkêr aômnêm biņ ġêdêr êpô gamêr amboac ŋawê.
Ma aômnêm biņ ŋaņêr ŋawê amboac oc kêkô ŋaluņ.
- 7 Ônam taôm tôr ômoa Apômtau laņônêm ma ôkêr matam eņgeņ.
Ôniņ oliņ ŋac, taņ kêtap nê kôm ŋanô sa ma ŋac, taņ kêkic launêr biņ ma ġêgôm ŋanô kêsa naņ atom.
- 8 Ojop taôm êndêr têmtac ŋandaņ ma ôkac taôm su aņga ŋalêlôm kêmoatiņ tôr.
Ôniņ oliņ taôm atom, oc êkalem sec.
- 9 Apômtau oc enseņ lau-sêġôm-secwaga su.
Ma êsêac, taņ sêkêr mater Apômtau naņ, oc sêwê kaiņ gamêr tau.
- 10 Saunġeņ acgom, go secwaga tau oc malamê
ma embe onsom aņga eņ mala, oc ôtap eņ sa atom
- 11 Mago lau wapac oc têtû gamêr ŋatau,
ma moasiņ oc ênam êsêac auc sêmoa nêr ŋajam.
- 12 Secwaga kêkic ŋac ġêdêr nê biņ
ma ġêmôê luluņ kêtû eņŋa.
- 13 Mago Apômtau kêômac eņ
ġebe kêjala ġebe saunġeņ, go ŋac tau ênaņa.
- 14 Lau-secwaga sêkac nêr siņ sa ma sêkêkam nêr talam,
sebe sensen ŋac ŋasec to ŋalêlôm sawa ma sênac êsêac, taņ sêsa nêr lêr
ġêdêrgeņ naņ êndu.
- 15 Mago acnêr siņ oc êmbuc êsêac tauņ nêr ŋalêlôm
ma nêr talam oc tulu-tulugeņ ênaņa.
- 16 Ŋac-ġêdêr nê waba luagêcgeņ embe ênêc,
oc êlêlêc secwaga taêsam nêr waba ŋanô lasê su.
- 17 Lau taņ sêkac tauņ su aņga Anôtônê naņ, nêr lemeņ dambê oc tulu,
mago Apômtau oc êpuc lau ġêdêr tôr.
- 18 Apômtau kêjala lau mansaņ nêr bêc
ma nêr ġêrġênsêm oc ênêc teņgeņ.
- 19 Êndêr bêc ġêrwapacņa oc sêpô lêna tauņ atom.
Êndêr bêc tóbômņa, naņ mo oc êôc êsêac tôr.
- 20 Lau taņ sêkac tauņ su aņga Anôtônê naņ, oc sêmbac sênaņa.
Ma Apômtaunê ŋacjo oc sênaņa amboac ŋaola kêsêlô, ma sê su amboac
jadauņ.
- 21 Ŋac sec nê ġêr masi, tec oc ênac launêr tôp êtôm atom.
Ma ŋac ġêdêr oc êkêr ġêr totêtac wapômgeņ.
- 22 Lau taņ Apômtau ġêjam mec êsêac naņ, oc sêwê kaiņ gamêr êtu nêr ġêr.
Ma lau, taņ eņ kêpuc boa êsêac naņ, oc sênaņa.
- 23 Apômtau ġêjam ġôliņ launêr lêr
ma kêpuc ŋac, taņ nê lêr ġêjac eņ mataanô ŋajam naņ tôr.

- 24 Eñ embe emben, oc gacgen êsêp naênêc atom
gebe Apômtau kêkam enj gêdêj lêma.
- 25 Aê ñapalêgen e katu ñac langwa,
mago galic Apômtau gêwi ñac gêdêj tenj sinj atomanô. Ma galic nê gôlôac
têtañ gêj tenj atomanô.
- 26 Eñ ñac têtac wapôm ma êkêj gêj êndêj lau, tañ teten enj nanj.
Ma nê gôlôac oc têtû moasinj laugen.
- 27 Ôñgaminj taôm êndêj sec ma ôñgôm gêj ñajamgen,
go ômoa nêma gamêj tenjen
- 28 Gebe Apômtau têtac gêwinj binj gêdêj
ma oc êwi nê lau mansañ sinj atom.
Enj oc ejop nê lau gêdêj sêmoa tenjen,
mago lau alôb-alôb nêj wakuc oc malenjmê.
- 29 Lau gêdêj oc têtû gamêj ñatau
ma oc sêñgôñ nêj gamêj tau endenj tôñgenj.
- 30 Ñac gêdêj nê awasunj kêsôm binj tokauc lasê
ma imbêla kêsôm binj jagêdêj.
- 31 Ñac tau nê Anôtônê binjsu gêc ênê ñalêlôm,
tec kêsêlêj kêku kêpac atom.
- 32 Ñac keso gêdib ñac gêdêj
ma taê gêjam gebe ensen enj su ênaña.
- 33 Mago Apômtau kêkô ñac gêdêj auc
ma embe êmêtôc ênê binj, oc êkêj enj lêwanj-lêwanj atom.
- 34 Ôkêj matam Apômtaugenj to ôsap ênê lêj tôñ, go etoc aôm sa ôtu gamêj ñatau
ma aôm ôlic enj ensen lau sec su.
- 35 Aê galic ñac sec tenj, tañ ketoc tau sa ñanôgenj
e kelenj gamêj su amboac kaseda Lebanonña.
- 36 Mago gêdêj tañ kasêlêj jagaô lasê enj mala kêtiam nanj, galic enj malamê
ma gasom e katap enj sa atomanô.
- 37 Ômoa tobinjmêgenj ma ôsa nêma lêj êndêjgenj
gebe Anôtô oc êmoasinj lau amboac tonanj.
- 38 Lau-secwaga samob oc sênaña.
Ma lau, tañ sêkac taunj su anja Anôtônê nanj, nêj wakuc oc malenjmê.
- 39 Apômtau kêtû lau gêdêj nêj ênam êsêac sa ñamôkê
ma kêtû nêj lamu ñanô gêdêj noc sêpô lêna taunña.
- 40 Apômtau kêpuc êsêac tôñ to gêjam êsêac kêsi.
Enj gêjam êsêac kêsi gêdêj lau keso ma kêpuc êsêac tôñ gebe sê lamu enjenj.

*

* 37:40: Dawid gêga tonec.

38

Ñac ñasec teñ nê mec

- 1 O Apômtau, aôm têmtac ñandanj ma ônac aê atom.
Têmtac êmoatiñ tôñ ma ôim aê atom.
- 2 Gebe aômnêm sôb keseneñ aêgac.
Ma lêmam kêkôniñ aê tôñ ñanô.
- 3 Aôm têmtac ñandanj kêkêñ gêmac gêjam ôlic samucgeñ auc.
Aêñoc geo gêgôm aê ôlic ñagêñlêlôm kêtú masê sugac.
- 4 Aêñoc keso gênôm aê auc kêpi e kalêlêc môkêcapac su,
kêkôniñ aê tôñ amboac gêñ wapacsêga teñ.
- 5 Kêtu aê ñac melocña,
tec ñoc kamoc kêtú kapôêñ e gêmôb.
- 6 Aê kapô gaduc ganğôñ ducgeñ.
Aêñoc ñalêlôm ñawapac ma ganôñ kaukac kêtôm bêc to geleñ.
- 7-8 Lambic gêjac aê secanô.
Ma gêmac gêjam aê ôlic auc.
Kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac.
Ñoc ñalêlôm kêjamuñ aê tec gamôêc.
- 9 O Apômtau, aôm kôjala gêñ samob, tañ gajam aoc su nan,
ma gôñô ñoc gaen olinj sapu atom.
- 10 Ñoc ñalêlôm ñatutuc ñasec. ñaclai kêtaiñ su anğa aêñoc
ma matocanô ñawê gêjanğa amboac tonanğen.
- 11 Ñoc ñac to tawanj sêkac tauñ su gêdêñ aêñoc gêñwapac
ma ñoc lasitêwai sêmoa jaêc aê.
- 12 Êsêac tañ sebe senseñ aê su nan, sêwa lakô aê.
Êsêac tañ sebe aê jambac jananğa nan, sêjam kisa aêgeñ to sêkic ñoc binj
kêtôm bêc to geleñgeñ.
- 13 Ma aê amboac ñac tanjasuñbic, nanj gêñô binj atom.
Ma amboac ñac awamê, nanj gêña awa atom.
- 14 Binjnanô, aê katôm ñac teñ gêñô binj atomanô
ma awasuñ kêpuc binj su tau atomanô.
- 15 O Apômtau, aê matoc kêsap aôm.
O ñoc Apômtau Anôtô, aôm oc ôjô aê aoc.
- 16 Aê katanj aôm gebe êsêac ôlinj êpi êtu aêña atommanj.
Embe ockaiñ êku êpac, nanj êsêac sêsu aê susu atommanj.
- 17 Kêdabinj gebe jambenj
ma taêc gêjam ñoc ñandanj gedem tôngeñ.
- 18 Ojae, aê jasôm ñoc binj lasê acgom,
gebe ñoc ñalêlôm kêtuj aê kêtú ñoc secña.
- 19 Êsêac tañ sêkêñ kisa aê ñaômageñ nanj, nêñ lai kêpoa.
Ma êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tôñ ñaômageñ kêtú aêña nanj, lau
taêsam ñasec.

- 20 Aê tec kasap binj ñajam tøj.
Ma êsêac sêkêj sec gêjô ñajam ma sêkêj kisa aêgen.
- 21 O Apômtau, ôwi aê sinj atom.
Ñoc Anôtô, ômoa jaêc aê atom.
- 22 O ñoc ñacmoasinj Apômtau,
mêjônâma aê sa. * têlêactja.

39

Aêñoc ñac tanj gêmoa gêjwapac ñalêlôm nanj, gêbu tau

- 1 Aê taêc gêjam gabe jajop ñoc lêj ñapep
ma imbeloc ênac binj sec tenj atom.
Lau sec embe sêmoa aê ñagala,
oc jakêj ñagôlinj êsêp aocsunj.
- 2 Amboac tonanj gajam tauc tøj ñajêj lanjwagej kakô.
Ma ñoc ñandanj kêpôj aê secanô gêc lêlômgenj.
- 3 Ñoc ñalêlôm gêlanj aê gêc bôcdagi ñalêlômgenj ma taêc gêjam gamoa e kêlakoc
aê amboac ja kêpi gêmêj,
go kapô imbeloc ñagôlinj su.
- 4 “O Apômtau, aê oc janjgøj matoc jali e êndêj ondoc. Oc jamac êndu êndêj
ondoc.
Oc jamac êndu êndêj ondoc.
Ôkêj aê jajala tauc gebe aê gêj dalamatê sec.”
- 5 Ojae, kôsaka ñoc bêc kêtôm samuc tagenj wagenj, matamanô gôlic aêñoc bêc
ñawalanj ñanô masi.
Ñamalac samob gêj ñajaô-jaô ñaômagoc.
- 6 Ñamalac kêsa nê lêj kêtôm gêj ñakatu tenj. Enj gêj ñaôma, mago gêgôm
gêjêlêlôm kêtû tauña elêmé.
Gêjac gêj sasa gedenj tøjgenj ma asa oc êtu gêj tau ñatau.
- 7 O Apômtau, aê oc jakêj matoc asa.
Taêc kêka aôm taômgenjgoc.
- 8 Ônam aê sa anja ñoc sec samobmanj.
Ôkêj lau meloc sêsu aê susu atom,
- 9 Aê janja aoc atom, janam tauc tøjgenj jamoa,
gebe aôm gôjam gôlinj ñoc lêj tau.
- 10 Nêm gêjwapac tec kêsac aê nec, ôkôc su anja aêñoc,
gebe lêmam kêkôninj aê tøj ñanô e oc jananja.
- 11 Aôm embe ônac ñamalac tenj êtu nê sec ñagêjôña, oc nê katu ñajam ênanja êtôm
abêlôj genj tau.
Ojae, ñamalac samob gêj ñajaô-jaô ñaômagoc.
- 12 O Apômtau, ôjô ñoc mec ma ôkêj tanjam ñoc tanj.
Aê galinj matocsulu, amboac tonanj ônam taôm tøj atom.
Gebe aê katu ñacjaba katôm tamoci samob.
Ma katu nêm ñaclenj tenj.

* 38:22: Dawidnê pesalem tenj. Pesalem dambu tauñña kêtû

13 Ôlêwanj aê gebe jasi aoc su acgom,
go jaêc su e malocmê samucgen. *

40

Wê lambiŋna

(Pes 70:1-5)

- 1 Aê gaôŋ Apômtau to gajam aoc su enj,
ma enj gewec mênkêkêŋ tanja ŋoc tanj.
2 Enj gê aê sa anja gêsunj ŋakêlêndinj
to anja lemoŋ ŋagôlub-gôlub.
Enj kêkêŋ ockainj kaka poc tôŋ
ma kêpuc ockainj tôŋ kasêlêŋ ŋajanja.
3 Enj kêkêŋ wê wakuc kêsêp aocsunj.
Kêdôŋ wê lambiŋna tenj kêpi aêacnêŋ Anôtô.
Lau taêsam sêlic e selendec
e matenj êsap Apômtaugenj.
4 Aoc êôc ŋac, tanj mata kêsap Apômtau nanj,
ma gêmoa gêwiŋ tenjbelej anjenjwaga atom to kêsâ dansarjêna nêŋ lêŋ
atom.
5 O ma Apômtau Anôtô, aôm gôgôm gêŋtalô taêsam kêtû aêacŋa.
Ŋac tenj kêtôm aôm gêmoa atom.
Aôm taêm gêjam lêŋ moasiŋŋa taêsam amboac tonanj.
Aê embe jawa sa to jasa sa, oc jatôm atom gebe taêsam ŋanô lasê.
6 Da sêbucŋa to da kelenj gêjac aôm matamanô ŋajam atom, mago kômasanj
tanjocsunj gobe janô binj.
Aôm kotenj daja to da wama atom.
7 Amboac tonanj jasôm gebe “Ôlic acgom, oc jawac
sêwa aêŋoc binj sa gêc binjsu ŋabuku.
8 O ŋoc Anôtô, aê janjgôm aômnmêm binj êtu tôŋ janac ŋawae.
Nêm binjsu gêc ŋoc ŋalêlôm.”
9 Aê kasôm aôm gôjam aêac sa ŋawae lasê anja lau taêsam sêkac taunj sa ŋalêlôm.
O Apômtau, aôm taôm gôlicgac gebe aê kagamiŋ gêdôcôlic atom.
10 Aê gasanj nêm binj gôjam lau kêsija ŋawae auc gêc ŋoc ŋalêlôm atom.
Kasôm lasêgenj gebe aôm ŋac ŋanjêŋ to gôjam lau sa.
11 O Apômtau, amboac tonanj ôŋgamiŋ taêm walô êndêŋ aêma atom.
Nêm têtmac gêwiŋ tenjenjŋa to binj ŋanjêŋ oc êkwa aê auc ŋapanj.

Mec ênam saŋa

- 12 Gêŋwapac ŋalêlêma atom kêgi aê auc.
Ŋac sec kêtap aê sa gêjam aucgenj.
Taêsam ŋasec kêlêlêc môkêclauŋ môkêcapacŋa su,
tec gajac kapoac tauc gacgenj gamoa.
13 O Apômtau, ôlic ŋajam ma ônam aê sa.
O Apômtau, ônsaic taômgenj mênjôpuc aê tôŋ.

* 39:13: Dawidnê pesalem tenj.

- 14 Êsêac tañ dêdib aê sebe senseñ aê su nañ, ôkêñ êsêac samob majerñ to tenbelej ñawapac êsa.
Ôkêñ êsêac, tañ sêkêñ matenjenñ sebe aê jatu sec nañ, sêc tomajenjenñ sêmu sêna.
- 15 Êsêac tañ sêgôm Kec, kec kêpi aê nañ,
ôkêñ êsêac têtakê tomajenjenñ.
- 16 Ôkêñ êsêac samob, tañ sesom aôm nañ,
ôlinñ êpi to têtac ñajam êsa êtu aômña.
Ôkêñ êsêac samob, tañ taêñ kêka aômnmêm moasinñ nañ,
sêsôm lasê enderñ tônjenñ gebe Apômtau ñac towae.
- 17 O Apômtau, aê tec ñac palê-palê to ñac ñalêlôm sawa jamoa naeo, mago aôm taêm gêjam aê.
O ñoc Anôtô, ônam gamêñ tôn atom gebe ñoc ônam-aê-sa to ôpuc-aê-tônwaga aôm goc.

*

41

Ñac gêmac nê mec

- 1 Aoc gêôc ñac, tañ gêjam ñac ñasec sa nañ,
gebe êndêñ gêñwapac ñabec Apômtau oc ênam eñ sa.
- 2 Apômtau ejop eñ ma êwaka ênê katu sa gebe aweñ êoc eñ anğa nê gamêñ.
Ma aôm oc ôpô eñ ñabênic su êndêñ nê ñacjo, tañ têtû kêka-kêka eñ nañ atom.
- 3 Eñ embe êmac jaonagenñ ênêc, Apômtau oc ênam malô eñ.
Aôm gôjam ênê gêñwapac samob ôkwi kêtû gaô.
- 4 Aê kasôm gebe “O Apômtau, taêm labu aêmanñ.
Ômoasinñ ñoc katuc gebe aê gagôm geo gêdêñ aôm.”
- 5 Ñoc sonjo-sonjo sêjac jatu aê gebe
“Êndêñ ondoc eñ oc êmac êndu ma nê ñaê ênaña.
- 6 Tenñ embe êtu ñaclerñ aê êmêñ, oc êsôm binj dansañ. Nê ñalêlôm ênac binj sec-sec sa,
gocgo êsa awê naêsôm lasê.
- 7 Êsêac samob, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatinñ tôn kêtû aêña nañ, sêjac binj kesec-kesec kêtû aêña.
Êsêac taêñ gêjam binjalom kêpi aêgenñ gebe
- 8 “Eñ ñac tobinñ kalon-kalon sec,
tenñ embe ênêc amboac tonañ, oc êndi sa êtiam atom.
- 9 Ñoc ñac mêñbanñ, tañ ôlic andañ eñ ma genñ mo anğa aêñoc nañ,
tec kêkac akainñ sa gebe êka aê.
- 10 O Apômtau, taêm labu aê ma ônam aê sa êtiam,
go jakêñ ñagêjô êndêñ êsêac.
- 11 Ñoc ñacjo embe ôli êpi-êpi êtu aêña atom,
go aê jajala gebe aôm gôlic aê ñajam.
- 12 Aôm gôjam aê sa kêtû ñoc binj masigenña

* 40:17: Dawidnê pesalem tenñ.

ma kôkêj aê kakô aôm lanômnêmna geden tôngej.

¹³ Lambij êndêj Apômtau, Israelnêj Anôtô êndêj galoc to endej tôngej.

Biñjanô, biñjanôgoc.

*

42

BUKU KÊTU LUAGÊCŃA

Tanam awej su Apômtaurja

- ¹ O Anôtô, aê aocsulu kapa aômna amboac bôcgabuñ, tañ awa ececgey gebe ênom bu nan.
- ² Nôc katuc ñaawasulu kêpa Anôtôña, kêpa kêtú Anôtô mata jaliña. Êndêj ondoc oc jasa najalic Anôtônê lanðanô.
- ³ Galij matocsulu kêtú ñoc mo kêtôm bêc to geleñ, gebe sênac aêñoc Anôtô ôkwi kêtôm bêcgeñ gebe Nêm Anôtô gêmoa ondoc.”
- ⁴ Jakô ñoc ñalêlôm ñawapac auc atom, taêc ênam biñ tonecgeñ gebe gêmungeñ gawij lau taêsam ma gawê êsêac gadêj Anôtônê andu gaja. Aêac awê tolasê ma toôndugeñ aja abe akêj Anôtônê om.
- ⁵ O katuc tau, amboac ondoc gômoa ñoc ñalêlôm tobiñ wapac ma ôluñ-ôluñgeñ. Ôkêj matam Anôtô gebe aê oc janam danje êndêj ej, tañ kêsa aê lanðoc sa to kêtú ñoc Anôtô nan.
- ⁶ Nôc katuc kêpô gêducgeñ gêmoa ñoc ñalêlôm. Amboac tonañ tec taêc gêjam aôm gamoa Jordan to lôc Hermon ñatêpôê ñagamêj tonec. Ganğôñ lôc Misar tonec.
- ⁷ Bu ñasamac teñ gêmôêc biñ gêdêj ñasamac teñ gêdêj tañ kêpô kêsêp pocdambê nan. Ojae, aômnmê dembom to koteñ samob gênôm aê aucgoc.
- ⁸ Gêdêj geleñña gaen olinj gebe Apômtau êkêj nê moasinj êsa ma gêdêj gêbêc nê wê gêc aocsuñ to kateñ ñoc mec gêdêj Anôtô, tañ kêkêj aê ganğôñ matoc jali.
- ⁹ Aê kasôm gêdêj ñoc poclabu Anôtô gebe “Amboac ondoc kôliñ aê siñ. Amboac ondoc gamoa togêjwapacgeñ. Ma ñacjo kêkônij aê tøj.”
- ¹⁰ Lau tañ sêlêsú aêña nan, têtanj pêlê aê e sêjamuñ ñoc ñatêkwa popoc-popocgeñ. Êsêac têtanj pêlê aê geden tôngej gebe “Nêm Anôtô gêmoa ondoc.”
- ¹¹ O katuc tau, amboac ondoc gômoa ñoc ñalêlôm tobiñ wapac ma ôluñ-ôluñgeñ.

* **41:13:** Dawidnê pesalem teñ.

Ôkêñ matam Anôtô, gebe aê janam danje êndêñ eñ, tañ kêsa aê lanôc sa to kêtù ñoc Anôtô nan.

*

43

(Gêjac têku pesalem 42)

Mec Anôtô ênam aêac sarja

1 O Anôtô, ôwaka ñoc gêdêñ sa ma ônam gôlinj ñoc bin êndêñ lau têntac gêwiñmê tônê ñai.

Ônam aê sa aña ñamalac dansañ to secwaga nêñ.

2 Aôm kêtù Anôtô, tañ gejob aê nan, amboac ondod kôtiñ aê su.

Amboac ondod jamoa togêñwapacgeñ ma soño-soño kêkônin aê tôñ.

3 Ôsakinj nêñ ñawê to nêñ bin ñañêñ gebe êwê aê.

Ma ôkêñ aê jandêñ nêñ lôc dabuñ, to nêñ andu, tañ gôñgôñ nan jana.

4 Go jandêñ Anôtônê altar jana. Jandêñ Anôtô, tañ ôlic kêpi-kêpi enña nan.

O ñoc Apômtau Anôtô, aê jalambin aôm ña gêñ wêñageñ.

5 O katuc tau, amboac ondod gômoa ñoc ñalêlôm tobinj wapac ma ôluñ-ôluñgeñ.

Ôkêñ matam Anôtô gebe aê janam danje êndêñ eñ, tañ kêsa aê lanôc sa to kêtù ñoc Anôtô nan.

44

Mec Anôtô ejop aêacña

1 O Anôtô, aêac tauñ añô kêsô tanjeñsuñ ma tamenmai sêjac aômñêm minj gêdêñ aêac gebe gêdêñ êsêacnêñ bec, tañ sêmoa nan, aôm gôgôm nêñ gêñsêga gêdêñ êsêac, gôgôm gêdêñ bêc andanjenña.

2 Aôm lêmam jagosen lau samuc su ma kôkêñ nêñ lau sêñgôñ sêjô êsêac malen. Aôm gosenj tentenlatu su, ma kôlainj êsêacgeñ sêjam gamêñ auc.

3 Êsêac tauñ nêñ sinj kêsi gamêñ ñatau su atom. Ma êsêac tauñ nêñ ñaclai kêku ñacjo tulu atom.

Aôm taômgeñ nêñ anôña to lêmam ma lanômanô ñawê gêgôm gebe aôm têntac gêwiñ êsêac.

4 Aôm taômgeñ kôtu ñoc kinj to Anôtô. Aôm kôkêñ Jakob kêku nê ñacjo tulu.

5 Aôm ôwiñ aêac, go akônin ma ñacjo tôñ. Aômñêm ñaê êpuc aêac tôñ, go aka ma ñacjo popoc.

6 Aê kakêñ gêwiñ ñoc talamgeñ atom.

* 42:11: Lau Kora nêñ wê tenj.

Ma aêñoc siñ gêjam aê sa atom.

7 Aôm taômgeñ tec kôpuc aêac tôn gédêñ ma ñacjo.

Ma gôgôm êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tôn kêtü aêacña nan, nêñ meloco kêsa.

8 Aêac atoc Anôtô sa geden töngeñ.

Ma awerñ gêôc nêñ ñaê ñapañ.

9 Mago galoc kôtiñ aêac su to gôgôm aêac majen kêsa

ma gôwiñ aêacma siñwaga atom.

10 Aôm kôpuc aêac tôn atom, tec aêac aêc kêtü ma ñacjoña.

Ma êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tôn kêtü aêacña nan, sê ma waba êliñ-êliñ.

11 Aôm gôwi aêac siñ ñamelocñageñ amboac domba, tañ sêwê gebe nasêmbuc nan.

Aôm kôpa aêac êliñ-êliñ asêp lau samuc ñalêlôm.

12 Aôm kôkêñ taôm nêñ lau dêdêñ lau sêjam ôli êsêac

ma sêkêñ ñaôli sauñanô amboac êsêac gêñ ñaôma ten.

13 Aôm kôkêñ lau, tañ ma sackapoagêdô gédêñ tauñ nan, têtan pêlê aêac.

Lau samob, tañ sêgi aêac auc sêngôn nan, têtan pêlê to sêômac aêac.

14 Aôm kôkêñ aêac atu lau samuc nêñ biñ makicña

ma tentenlatu tédaiñ gêsun kêtü aêacña.

15 Aê taêc gêjam ñoc majoc geden töngeñ

ma majoc kékôm lanôcanô auc.

16 Gebe ganô biñ pêlêña to biñ alôb-alôb

ma galic ñacjo señ anô-anô gebe sêkac nêñ kamocgôc.

17 Aêac atap gêñ tonan ñai samob sa,

mago aliñ aôm siñ ma agôm aômnêñ poac paliñ atom.

18 Aêacma ñalêlôm kêkac tau su anğa aômnêñ atom.

Ma aêac enkaiñ geo gala aômnêñ intêna atom.

19 Mago aôm kôkêñ kêam sec saleñña sêñac aêac popoc

ma gêsunbôm gêjam aêac auc.

20 Aêac embe aliñ ma Anôtô siñ

ma aôc lemeñ sa êndêñ anôtô jaba ten,

21 en oc êtap biñ amboac tonan sa atom me.

Gebe en tec kêjala gêñ samob, tañ aêac ajala gêc ma ñalêlôm ñadim labusêga ten nan.

22 Masigoc, sêjaiñ aêac kêtôm bêcgeñ kêtü aômña.

Ma sêgôm aêac atôm bôc, tañ sebe sêmbuc nan.

23 O Apômtau, matam êpoamañ. Gôêc bêc kêtü asageñña.

Matam êlac ma ômasuc aêac enden töngeñ atom.

24 Gôsañ lanômanô auc, o wagen.

Ma kôliñ aêacma gêñwapac to anğôn jageoña siñ.

25 Ojae, ma katuñ kêpô gêduc e geñ kekop lanğwagen.

Aêacma ôliñ kêtap labôc jagêc.

26 Ôndi, mênônam aêac samañ.

Ônam aêac sa êtu nê m têtac gêwiñ tengeñña.

*

45

Kiñ gêjam awê ñawê

- 1 Biñ êjam-êjam kêôliñ kêpi anğa aêñoc ñalêlôm tec gebe ênsêwa êsa. Amboac tonañ jansuñ ñoc wê êndêñ kiñ.
Imbeloc kêtôm ñac lêmagaôña keto kêlêpê.
- 2 Aôm lanômanô ñajam kêlêlêc ñamalac samob, tañ sêñgôñ nom nan, nêñ su.
Gêdômôlic e têtac kêsa lanğwageñ.
Amboac tonañ tec Anôtô gêjam mec aôm geden tôneñ.
- 3 O ñactêkwa, ôjandiñ nê m siñ êñkaleñ magim.
Nê m laukasap e ñawasi lanğwageñ.
- 4 Ajôc, ñac tau, ônac siñ tauman. Ôñgôm êtu biññanôña to ôpuc biñgêdêñ tôñ.
Ma lêmam anôña êwaka nê m ñaclai kapôêñ sa.
- 5 Aômnê m sôb ñamatagosu keseneñ kiñê ñacjo nêñ nipkalop tôñ
ma tentenlatu samob sê u tañ jasêc amkaiñ ñalabu.
- 6 Aômnê m lêpôñ, tañ Anôtô kêpuc tôñ nan, êkô tengeñ to tengeñ.
Aôm gôjam gôliñ nê m lau ña biñgêdêñ.
- 7 Aôm têtac gêwiñ biñgêdêñ ma nê m ñalêlôm kêmoatiñ tôñ kêt u biñ alôb-alôbña.
Amboac tonañ Anôtô, tañ kêt u nê m Anôtô nan, geñ oso aôm ña niptêkwi têtac ñajamña e kôlêlêc samob su.
- 8 Lakisia to môsê ma samboa ñamalu kêsa anğa nê m ñakwê.
Êsêac sêjam wê sêñgôñ andu, tañ sêgêlôñ ña bôc ñajabo nan, e gêgôm aôm têtac ñajamanô.
- 9 Kiñ latuñio sêmoa sêwiñ lauo ñagêdô anğa nê m andu.
Ma nê m awê togêlôñ gold Opirñageñ kêkô aômnê m anôña.
- 10 O latucoenec, matam ê aê ma ôkêñ tanjam ñoc biñ.
Ôliñ nê m lau to tamamnê andu siñ.
- 11 Ma embe kiñ têtac êkac eñ êtu aôm lanômanô ñajamña,
nan ôkêñ êwiñgeñ gebe eñ kêt u nê m ñatau.
- 12 Lau Tirusña oc sênsuñ awa êndêñ aôm.
Ma lau tolêlôm oc têt u kêka-kêka gebe aôm ôlic êsêac ñajam.
- 13 Kiñ latuo gêmoa andu kiñña ñalêlôm togêlôñ ñawasi lanğwageñ.
Ênê ñakwê sêwa gam gold gêwiñ.
- 14 Êsêac sêwê eñ, tañ kêsô ñakwê talô-talô sa nan, dêdêñ kiñ sêja.
Ma sêwê ênê sakiñwagao toôneñ dêdêñ kiñ sêja amboac tonañgeñ.
- 15 Sêjam lasê ma sêwê êsêac toôndugeñ
ma jasêsô kiñê andu ñalêlôm sêja.
- 16 Aôm ôtap latômi taêsam sa, tañ sêjô tamami su nan.
Aôm oc ôkêñ êsêac têt u kasêga anğa gamêñ samob.

* 44:26: Lau Kora nêñ wê tenj.

17 Aê oc jakêñ lau wakuc ñamuña samob taêñ ênam aôm ñapañ.
Amboac tonañ tentenlatu awen êoc aôm tengeñ to tengeñ.

*

46

Anôtô kêtú nêñ lamu to ñaclai

1 Anôtô kêtú nêñ lamu to ñaclai.

Enj gêjam aêac sa gêdêñ danğôñ jageoña gêjac ñawae.

2 Amboac tonañ embe nom ênaña ma lôc êu tau êsêp gwêc êna,
nañ aêac tatêc tauñ atom.

3 Embe gwêc ñadindij

ma êñgasim e ê kopic-kopic naêpi lôc e êkôtêñ tau, nañ aêac tatêc tauñ
atom.

Lau siñ undambêña nêñ Apômtau kêpuc aêac têt,
Jakobnê Anôtô kêtú aêacnêñ laimôkê.

4 Bu kapôêñ tec kêpoac ma ñasêli kêmaloñ Anôtônê malac
to kêmoasiñ Lôlôc Natau nê andu dabuñ.

5 Anôtô tec gêmoe malac tau ñaluñgeñ, tec senseñ su ênaña atom.
Anôtô gêjam malac tau sa gêdêñ bêbêc kanucgeñ.

6 Tentenlatunêñ lai kêpoa ma kiñnêñ gamêñ kêku,
enj kêkêñ nê wapap gêjac e nom kêtênêp.

7 Lau siñ undambêña nêñ Apômtau kêpuc aêac têt,
Jakobnê Anôtô kêtú aêacnêñ laimôkê.

8 Amêñ ma alic Apômtaunê gêñsêga.

Alic gêñ kaiñ ten, tañ gêgôm aña nom nañ.

9 Nac tonañ tec gêjam gôliñ siñ e gêdêñ nom ñamadinj.

Ñac tonañ tec gêjac talam ñatikoc gêñgic to kêmadoñ kêm tulu ma kêkêñ
kareta siñña ja geñ su.

10 “Gamêñ ñañêñ êsa ma ajala gebe Apômtau aê taugenj.

Tentenlatu tetoc aê sa ma lau aña nom samob amboac tonañgeñ.”

11 Lau siñ undambêña nêñ Apômtau kêpuc aêac têt,

Jakobnê Anôtô kêtú aêacnêñ lai môkê.

*

47

Anôtô kêtú lau nomña samob nêñ kiñ

1 O tentenlatuac, amakop lemeh,

anam lasê Anôtô toôndugenj.

2 Lôlôc Natau Anôtô enj ñacsiñsêlêcsêga,

kiñ ñaclai tec gêjam gôliñ nom samucgeñ.

3 Enj kêkônij tentenlatu têt sêsô aêac ñalabu.

Ma kêkêñ aêac tajam gôliñ lau to-m-to-m.

4 Enj kêjalij aêacnêñ nomlênsêñ sa,

Jakob, tañ enj têtac gêwiñ nañ, nê gêñ towae.

* 45:17: Lau Kora nêñ wê têtac gêwiñ taunña ten. * 46:11: Lau Kora nêñ wê tenj.

- 5 Anôtô kêpi gêja toôndugen.
 Dauc gêwê Apômtau toaligen kêpi gêja.
- 6 Awem êôc Anôtô, awem êôcmar.
 Awêm êôc aêacnêj kin, awem êôcmar.
- 7 Gebe Anôtô kêtû nom samucgej ñakin
 Amboac tonan anam êné wê totalô ñajam tenj.
- 8 Anôtô kêtû lau samuc nêj kin.
 Anôtô kêpôn tau sic gêngôn nê lêpôn dabunj.
- 9 Tentenlatunêj kasêga sêkac taun sa
 kêtôm Abrahamné Anôtô nê lau,
 gebe nom tau ñagôlinwaga sêsô Anôtô ñalabu,
 gebe enj kêtû ñatau towaegac. *

48

Anôtônê malac ñawê

- 1 Apômtau enj ñac kapôêj, amboac tonan awen eoc enj ñanô
 anja aêacnêj Anôtônê malac.
- 2 Êné lôc dabunj gégun sa lanjwagej
 kêtû ñamalac samob nêj gêj ênac matenjanô ñajamña.
 Anôtônê lôc tau tec lôc Sion
 kin kapôêj nê malac.
- 3 Anôtô kêwaka tau sa anja êsêacnêj andulêlôm
 gebe enj laimôkê.
- 4 Gôlicgac me, kin sêkac taun sa
 ma êsêac sêwêgej sêmêj,
- 5 e sêlic ma têtakê.
 Êsêac selendec e nêj meloco kêsa ma sêc êlin-êlin
- 6 ma têtênêp taun êndu-êndu
 to sêmoa jageo amboac awê, tanj ñapalê kêtun enj nanj.
- 7 Aôm kôkêj musalô kapôêj
 e gôjac lau Tarsis nêj wanj popoc.
- 8 Galoc talic gêj tau kêtôm, tanj tanô nanj,
 anja lau sinj undambêja nêj Apômtau nê malac,
 anja nêj Anôtô nê malac,
 tanj enj kêwaka sa gebe êkô endenj tôngenj.
- 9 O Anôtô, aêac taêj gêjam aômnêm têmtac gêwinj tenjenña
 amoa nêj lôm dabunj ñalêlôm.
- 10 O Anôtô, aôm waem kêsa e jagêdêj nom ñamadinj kêtôm nêj ñaê.
 Binjêdêj kêsêp lêmam anôña e mênjgêc poap tagenj.
- 11 Lôc Sion êtu samuc êtu binj tonanña.
 Juda latunjo sênam lasê toôndugen êtu aôm kômêtôc binjña.
- 12 Asêlêj awê anji lôc Sion auc
 ma asa ñaandulatu tunjbômña sa.
- 13 Asala tunjbôm tomalagenj e êbacnê ma asêlêj amoa ñaandu towae ñalêlôm,

* 47:9: Lau Kora nêj wê tenj.

gebe anac miñ êndêñ lau wakuc sêñô,
 14 gebe Anôtô tonañ kêtú aêacnêñ Anôtô êmoa tengeñ to tengeñ.
 Eñ oc êwê aêac enden tîñgeñ.

*

49

Tañ kêka awamata atom gebe geñ ñaôma

- 1 Tenteñlatu samob, añô biñ tonec.
 Amac lau, tañ anğôñ nom samob auc nañ, akêñ tañemmanñ.
 2 Amac lau ñaôma latuñji to apômtau latuñjac,
 amac lau tolêlôm ma lau ñalêlôm sawa amboac tonañgeñ.
 3 Aocsuñ êsôm mêtê lasê
 ma ñoc ñalêlôm taê ênam biñ tokauc acgom.
 4 Aê jaê tañoc êndêñ biñğôliñ lanğwa
 ma jawa ñam sa to janac geñ wêña êtañ.
 5 Êndêñ bêc wapacña embe ñacjo nêñ biñ alôb-alôb êkôm aê auc,
 nañ jatêc tauc êtu ageñña.
 6 Lau sec taêñ kêka nêñ awageñ
 to tetoc tañ sa kêtú nêñ waba taêsamña.
 7 Ñamalac teñ êkêñ geñ ênac da tau êñğôm êtôm atom
 ma eñ êkêñ ñaôli êsi tau suña êndêñ Anôtô oc êñğôm naeo amboac
 tonañgeñ.
 8 Gebe katuñ ñaôli (gebe tamoa materñ jali ñaôli) kapôên secsêga,
 ñac teñ êtap sa êtôm atomanô.
 9 Eñ embe taê ênam gebe ênac da tau e êmoa mata jaligeñ ma êsêp sê atom
 oc êñğôm êtôm atomanô.
 10 Aêac talicgac gebe laumêtê sêmac êndu ma lau meloc to kaucmê sêjaña
 amboac tonañgeñ.
 Ma êsêac oc sêwi nêñ waba siñ naelôm lau teñ sêkôc.
 11 Lau tonañ sê nêñ ñaê kêpi nom ñagamêñ ñagêdô,
 mago nêñ sê kêtú nêñ malacmôkê, kêtú nêñ andu totêm-totêm.
 12 Biññanô, ñamalac tonê gêlôñgeñ, tec êmoa nê tengeñ atom.
 Eñ kêtôm bôc, tañ ênaña nañ.
 13 Lau tañ taêñ kêpa tañ su nañ,
 ma êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ êsêacnêñ biñ ma oc tendarğuc êsêac nañ, nêñ lêñ
 kêtôm tonañgeñ.
 14 Êsêac tédênañ tañ têtôm domba gebe lamboam gêwê kaiñ êsêac.
 Gêmac anô kêtú nêñ ñacgejob.
 15 Ma Anôtô oc ênam ñoc katuc kêsi anğa lamboam ñañaclai
 gebe eñ oc ênam aê kêsi.
 16 Amboac tonañ embe ôlic ñac teñ nê awa êtu taêsam
 ma nê andu ñagêñlêlôm ênsac tau ñaô-ñaô, nañ têtmac sec atom,
 17 gebe eñ embe êmac êndu, oc êkôc geñ samob tonañ ñai ñateñ êna atom.
 Ênê gêlôñ ñawasi oc êwiñ eñ êna atom.

* 48:14: Lau Kora nêñ wê teñ.

- 18 Eñ embe êlambin tau gebe êmoa ñajam anğa nom
ma lau embe sêlambin eñ gebe kêtap nê kôm ñanô taésam sa,
19 oc ênam eñ sa atom, eñ naëndêñ tamai to nêñ lau ñanô,
tañ sêlic oc ñawê kêtiam atom nan.
20 Binñanô, ñamalac tonê gêlôñ oc êmoa tengeñ atom.
Eñ kêtôm bôc, tañ ênaña nan.

*

50

Anôtô eñ mêtôcwaga

- 1 Njaninñ Natau Apômtau Anôtô gêmôêc gêdêñ nom ma kêsôm nê bin
anğa oc kêpiña jagêdêñ oc kêsêpña.
2 Anôtônê ñawê kêpoac lasê anğa Sion,
tañ kêtü malac togêlôñsêga nan.
3 Aêacnêñ Anôtô gêmêñ togamêñ gêmacgeñ atom.
Ja kêdanğac-kêdanğac gêmuñ eñ kêsêp gamêñ kêlanğar.
4 Eñ gêmôêc gêdêñ undambê ôña ma gêdêñ lau nomña,
gebe êmêtôc nê lau.
5 Eñ kêsôm gebe “Akac ñoc lau-mansarwaga,
tañ sêkêñ da sêmoatin poacña gêdêñ aê nan, sa sêmêñ.”
6 Tec undambê êsôm ênê bin gêdêñ lasê
gebe Anôtô tau eñ mêtôcwaga.
7 “O ñoc lau, akêñ tañem aê gabe jasôm bin.
O Israel tau, aê gabe jawa nêñ keso, tañ gôwê kain nan lasê. Anôtô,
aômnêñ Anôtô aê.
8 Aê gabe jasôm aôm êtu nêñ daña atom
gebe matocanô galic nêñ daja gederñ tôneñ.
9 Aê gabe jakôc bulimakao kapoac anğa nêñ andu
to nonin kapoac anğa nêñ sapalêlôm atom,
10 gebe gwada salerña samob
to bôc tokain-tokain, tañ sêmoa lôc tolôc nan, ñatau aê.
11 Moc samob, tañ sêmoa lôlôc nan, aê kajala kêtü tôneñ
ma gêñ, tañ sêmoa obalêlôm nan, ñatau aê.
12 “Mo embe êjô aê, oc jasôm êndêñ aôm atom,
gebe nom samucgeñ to ñagêñlêlôm samob ñatau aê.
13 Aê oc gaen bulimakao ñamêsôm
me oc ganôm nonin ñadec me.
14 Ôkêñ danğe êtu da êndêñ Apômtau,
ma ôñgôm bin, tañ gôjac mata nan, ñanô êsa êndêñ Lôlôc Natau.
15 Ma awam ênac aê êndêñ bêc ôpô lênaña,
go janam aôm sa ma awam êôc aê.”
16 Mago Apômtau kêsôm gêdêñ ñac-kêkac-tau-suwaga gebe
“Amboac ondóc aôm kôsa aêñoc binñu sasa ma aêñoc poac ñabinğêc
awamgeñ.

* 49:20: Lau Kora nêñ wê teñ.

- 17 Aôm tonarj tec godec njoc mêtôc
ma kôtiñ njoc biñ su gêc dêmôêmmuñja.
- 18 Embe ôtap geñgeñtêna terj sa, oc wê enj êtu nêmm sêlêb
ma mockainjtêna êtu nêmm njac ôlim andanñja.
- 19 “Aôm kôlêwanj awamsunj gêdêñ biñ sec
ma imbêlam geno-geno biñdansanj njapanñgeñ.
- 20 Aôm gôñgôñgeñ ma kôgôliñ biñ kêpi lasim
to gôga biñ kêpi taôm tênamm latu,
- 21 Aôm gôgôm gêñ tonarj ñai, mago aê gajam tauc tônj, tec taêm gêjam gebe aê
katôm aôm.
Tagenj galoc jaec biñ aôm gebe jawa nêmm kauc sa.
- 22 “Amac tanj alinj Anôtô sinj nanj, taêm ênam biñ tonarj acgom.
Embe masi, oc jansenj amac su ananña ma njac terj êtôm gebe ênam amac
sa atomanô.
- 23 Njac tanj êkêñ danje êtu da nanj, etoc aê sa
ma njac, tanj êsa nê lêñ lanjônêmm sawagenj nanj, oc jakêñ enj êlic Anôtônê
moasinj.”

*

51

Mec Anôtô êsuc sec ôkwiñja

- 1 O Anôtô, taêm walô aê gebe aôm njac moasinj.
Aôm taêm walô njatau kapôêñ, onsenj aêñjoc sec su.
- 2 Ôkwasinj njoc tôp su
ma ômbunj njoc geo su e jatu selec.
- 3 Gebe aê tauc kajala njoc kesogac
ma matoc gê njoc geo gedenj tôngeñ.
- 4 Aê gagôm sec gêdêñ aôm taômngoc
ma gagôm gêñ, tanj aôm gôlic gebe sec nanj.
Tec kômêtôc aê jagêdêñ
ma nêmm mêtôc tau solop.
- 5 Ojae, tinoc kêkêkam aê tobinñgeñ
ma kêkôc aê tosecgeñ.
- 6 Aôm gobe biññanô ênam njamalacnêñ njalêlôm auc,
amboac tonarj ôwa mêtê tokauc njabinj njalêlômñja sa êndêñ aê.
- 7 Ônsêlô njoc geo su tomalagenj gebe jatu selec.
Ôkwasinj aê gebe njakêñkêñ lanjwageñ.
- 8 Ôkêñ aê jatu samuc to têtac njajam êsa
ma ôlic, tanj gôjac popoc nanj, ôli êpi-êpi êtiam.
- 9 Ônsanj lanjômanô auc êndêñ njoc sec
ma ômbunj aêñjoc geo samob su.
- 10 O Anôtô, ôkêñ njoc njalêlôm njawa êsa
ma ôkêñ njalau wakuc to njanñeñ terj êngônj njoc njalêlôm.

* 50:23: Asapnê pesalem terj.

- 11 Ôtiŋ aê su aŋga laŋômnêm atom
ma ôkôc nê m Njalau Dabuŋ su aŋga aê atom.
- 12 Ôkêŋ nê m moasiŋ êŋgôm aê têtac ŋajam êsa êtiam
ma ôpuc aê tôŋ ŋa ŋalau taŋoc wamuŋa.
- 13 Go aê jandôŋ aômnêm biŋ êndêŋ lau, taŋ sêgêli aômnêm biŋ sêmoa naŋ,
ma lau sec sênam tauŋ ôkwi dêndêŋ aôm sêmu sêwac êtiam.
- 14 O Anôtô, ŋoc moasiŋ ŋaAnôtô, ônam aê sa gebe jamac êndu atom,
go imbeloc êôc aôm sa toôndugeŋ gebe aôm ŋac gêdêŋ.
- 15 O Apômtau, ondelec gêdôcôlic
gebe aocsuŋ jasôm aôm waem lasê
- 16 gebe da gêjac matamanô ŋajam atom
ma embe jansuŋ daja êwac, aôm oc ôlic ŋajam atom.
- 17 Da taŋ gêjac Anôtô mataanô ŋajam naŋ, katuŋ popoc.
O Anôtô, laŋôm eo ŋalêlôm popoc to ôluŋ-ôluŋ atom.
- 18 Moasiŋ ŋatau aôm, ômoasiŋ Siongeŋ.
Ômboa tuŋbôm Jerusalemŋa sa êtiam.
- 19 Go da ŋanô to daja ma da samuc ênac matamanô ŋajam,
go sêkêŋ bulimakao kapoac wacênsac nê m altar ŋaô.
* propete Natan gêdêŋ eŋ gêja. Pesalem dambu tauŋŋa kêt u aclêŋa.

52

Anôtônê mêtôc to moasiŋ

- 1 O ŋaclaisêga aôm, kotoc taôm sa nê m secŋa kêt u aŋgeŋŋa.
Anôtônê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa gêc geden tôneŋ.
- 2 Aôm kalomtêna, taêm gêjam imbêlam ŋabiŋgêga
e wai-waiôma.
- 3 Aôm têmtac gêwiŋ sec kêlêlêc ŋajam su
ma têmtac gêwiŋ biŋ dansaŋ kêlêlêc biŋŋanô su.
- 4 Aôm imbêlam dansaŋ.
Têmtac gêwiŋ biŋ alôb-alôb ŋaôma.
- 5 Amboac tonaŋ Anôtô oc enseŋ aôm su ônaŋa samucgeŋ. Eŋ oc êtiŋ to enseŋ
aôm su aŋga nê m beclêlôm
ma oc êkip aôm sa aŋga lau maten jali nêŋ gamêŋ.
- 6 Lau gêdêŋ oc sêlic e têtêc tauŋ
ma sêômac aôm gebe
- 7 “Kec, alic ŋac tônê kêkêŋ Anôtô kêt u nê lamu atom.
Kêkêŋ gêwiŋ nê awa taêsam ma gêjam kauc gebe sec êpuc eŋ tôŋ.”
- 8 Ma aê tec katôm katêkwi ŋawawa ŋajam
kakô Anôtônê andu.
Aê taêc kêka Anôtônê têtac gêwiŋ teŋgeŋŋa
geden tôneŋ.
- 9 Aê oc janam danŋe aôm ender tôneŋ êtu nê m gêŋ, taŋ gôgôm naŋŋa
ma jatoc nê m ŋaê sa êndêŋ lau mansaŋ sêŋô gebe aôm gabêjam.

* 51:19: Dawidnê pesalem gêga gêdêŋ eŋ gêmoa gêwiŋ Baseba ma

* mênjkêtku binj gêdêr Saul gebe Dawid kêsô Abimeleknê andu gaja nanj.

53

Namalacnêy sec

(Pes 14:1-7)

- 1 Lau meloc tec nêr ñalêlôm kêsôm gêdêr taun gebe “Anôtô tenj gêmoa atomanô.”
Êsêac sêgôm gêr sec to alôb-alôb ma nêr tenj gêgôm gêr ñajam tenj atom.
- 2 Apômtau katuc kênir ñamalac latunji anja undambê
gebe êtap ñac tokauc tenj, tanj kêtêc Anôtô nanj, sa gamoa me masi.
- 3 Mago samob sêkac taun su, samob têtû secñajenj.
Êsêacnêr tenj gêgôm gêr ñajam tenj atom, masi samucgenj.
- 4 Lau secwaga samob nêr kauc gêbôc me. Êsêac têdanjgôr ñoc lau amboac senj
mo
ma êsêac awenj gêjac Apômtau atom.
- 5 Mago êsêac têtakê ñasec kêtôm têtakê tenj gêmunj su atomanô
gebe Anôtô kêsa nêr ñacjo nêr ñatêkwa salinj-salinjenj.
Enj oc êku êsêac tulu samucgenj
gebe enj kêtinj êsêac su.
- 6 Ojae, moasinj ênam Israel sanja mênjêsa anja Sion ecmanj.
Êndêr tanj Apômtau êmoasinj nê lau êtiam nanj, Jakob oc êtu samuc, ma
Israel oc têtac ñajam êsa.

*

54

Anôtô ênam aêac sa êndêr nêr ñacjo ñamec

- 1 O Anôtô, ôkêr nêr ñaê ênam aê sa
ma nêr ñaclai êwaka ñoc binjgêdêr sa.
- 2 O Anôtô, ôkêr tanjam ñoc mec.
Wê tanjam êndêr aocsunj ñabinj,
- 3 gebe lau jaba tetoc taun sa gêdêr aê ma ñaclaikoc têtû kêka-kêka sebe sensej
katuc su.
Êsêac sêsa Anôtô lanj sa atom.
- 4 Aê galicgac, Anôtô kêtû ñoc gêjam-aê-sawaga.
Apômtau kêpuc katuc tôr ñajanja.
- 5 Sec tanj aênoc ñacjo sêgôm nanj, naêpi êsêac taunj.
Onsenj êsêac su gebe aôm ñac ñajêr.
- 6 Go aê jansunj ñoc da êndêr aôm totêtac ñajamgenj.
O Apômtau, aê gabe aoc êôc nêr ñaê gebe gabêjam ñanô,
- 7 gebe aôm kôjanjo aê su anja gêrwapac samob
ma matocanô galic ñoc ñacjo e têtac ñajam gebe sênanjagac.

* 52:9: Dawidnê wê tenj. Gêga gêdêr taê ñac Edomña Doeg

* 53:6: Dawidnê pesalem tenj.

* Saul sêja ma sêsôm gebe Dawid kêsiñ tau gêmoa êsêacnêñ gamêñ.

55

Ñac tenj ketenj nê mec kêtú nê ñac jabanj kêkac tau su anja ênê

- 1 O Anôtô, ôkêñ tanjam ñoc mec
ma ôsiñ taôm êndêñ ñoc tanjiboa atom.
- 2 Ôñô aê ma ôjô aêñoc biñ.
Aê gaenj oliñ tauc ma gao tonoc gêñwapacgenj,
- 3 kêtú ñacjonêñ ñaonda
ma kêtú lau, tanj sêkac tauñ su anja Anôtônê nêñ ñaondu,
gebe êsêac sêgôliñ gêñwapac kêpi aê
ma sêkêñ kisa aê ñawaóboa.
- 4 Ñoc ñalêlôm ñatutuc ñasec gêc ñoc wanjêlôm.
Gêmacanô gêgôm aê kataké e gêjac ñoc lêno auc.
- 5 Kataké e katêñêp
to ôliclu gêbuc.
- 6 Aê kasôm gebe “Ojae, balôsimagê ênêc aêmamanj
gebe jalôp sa jaêc gêñ tonoc su najalêwanj tauc jamoa ñoc ñasawa tenj.
- 7 Oc jaêc balingenj jana,
jalêwanj tauc janğonj ñoc gamêñ sawa tau.
- 8 Oc jaêc jana ñoc gamêñ kêsiñ tenj
gebe mu-gêbuc to gamêñ-kêlanğanj ê aê tôn atom.”
- 9 O Apômtau, onsenj êsêac su ma ôwa êsêac nêñ biñ êñgic
gebe galic sêgôm gêñ ñaclai to sêkac tauñ kêkôc anja malac.
- 10 Êsêac sêgi malac kêtôm bêc to gelenğenj sêsêlêñ sêmoa ñatunbôm ñaó
ma gêñ keso to biñwapac gêjam malac auc.
- 11 Ñaclai sec gêjam gamêñ auc.
Ma sêkôninj lau to sêsau biñdansañ anja malacluñ.
- 12 Ñacjo embe êsu aê susu
oc jaóc gêñwapac tonañ.
Embe ñoc soño-soño êkianj tau sa êndêñ aê
oc jasiñ tauc ôkwi.
- 13 Mago aôm, tanj kôtôm aê nanj,
aôm ñoc ñac jabanj aê to ñoc ñac, ôlim andañ aêña gôgôm gêñ tau.
- 14 Aêagêcnêñ biñ gelom tau e ñapep
ma tawê toôndugenj dawinj tauñ dadêñ Anôtônê andu taja.
- 15 Ojae, ñoc ñacjo sêmac sênanamanj ma sêsêp lamboam tomatenj jaligenj
sênamanj
gebe biñ alôb-alôb gêjam nêñ andu to nêñ ñalêlôm auc.
- 16 Aê tec gamôêc gêdêñ Apômtau
ma Apômtau oc ênam aê kêsi.
- 17 Aê gabe jatenj to janiñ oliñ tauc êndêñ êtula ma elenğa to ocsaló
ma oc êkêñ tarja aê aoc.

* 54:7: Dawidnê pesalem tenj, gêga gêdêñ tanj lau Sipit dêdêñ

18 Enj oc ênam katuc kêsi gebe êmoa tomalô ec êsêac mêjrtêtu gasuc aê atom
gebe êsêac, tañ sebe sensej aê nanj, taêsam ñalêlêma atom.

19 Anôtô tañ gêngôn nê lêpônj gêdêj andanjenjanô nanj,
oc êkêj taña aê ma êkônij êsêac tônj.

Êsêac têtêc Anôtô atom
ma sênam tauj ôkwi atom amboac tonanjenj.

20 Aêñoc ñac, tañ gêmunjenj ôli andan aê nanj, lêma kêpi tau nê lau.
Enj gêjac nê poac popoc.

21 Awasuj genj oso binj e ñawasi kêtôm bôc ñalêsi,
mago binj tau ñamata kêtôm sinj.

Enj kêbanac binj ñajam-ñajamgenj kêlêlêc niptêkwi su,
mago kêtôm tédaj sinj gebe sênac.

22 Ôkac nêmgêjwapac tolagic su êndêj Apômtau, enj oc ênam aôm sa.
Enj oc êkêj ñac gêdêj êku atomanô.

23 Binjanô, o Anôtô, aôm oc ôku êsêac tulu
ma sêsêp sê ñadimlabu sêna.

Lau tañ sêwê kajñ dec to binjdansan nanj, oc sêmac êndu ñatêkwa galijenj.
Ma aê tec taêc kêka aômgenj.

*

56

Mec materj êsap Anôtôña

1 O Anôtô, taêm labu aê gebe ñamalac sêu lai aêña elêmê.
Lau sinjwaga sêlêsu aê gedenj tônjenj.

2 Ñoc ñacjo sêu lai aê gedenj tônjenj
gebe êsêac, tañ tetoc tauj sa ma sêkêj kisa aê nanj, lau taêsam ñasec.

3 Gêdêj ñasawa, tañ ñoc ñalêlôm ñagogo gamoa nanj,
aê taêc kêka aômgenj.

4 Aê taêc kêka Anôtô ma katêc tauc atom.
Aê kalambij Anôtô kêtû binj, tañ enj gêjac mata nanj. Ñamalac oc sêngôm
asagenj êndêj aê.

5 Kêtôm bêc samobgenj ñoc ñacjo sêlênsônj aê.
Êsêac taêj gêjam binj tagenj tonec gebe sêkic aêñoc binj.

6 Êsêac sêkac tauj sa ma dêdib aêñoc lêj semoa
gebe taêj kêka sebe sensej aê su.

7 O Anôtô, ôkenj ñagêjô êndêj êsêac êtu nêj secña.
Aôm têmtac ñandan ma ôku tentenlatu tulu.

8 Aôm kôsa aêñoc noc ñawapacña sa. Aôm kôkêj aê matocsulu kêsêp nêmgêj
lakêpoac.

Aôm koto ñoc bêc ñawapacña kêsêp nêmgêj bukugoc.

9 Embe jamôêc êndêj Apômtau oc ñoc ñacjo sêc su.
Aê kajala kêtû tônj gebe Anôtô ênam aê sa.

10 Aê oc jalambij Anôtô êtu nê binjña.

* 55:23: Dawidnê wê têj.

- Aê kalambinġ Apômtau kġtu binġ, taġ gġjac mata naġ.
- 11 Aê taêc kġka Apômtau, tec katêc tauc atom.
Namalac tġtôm gebe sġngôm asagenġ êndġn aê.
- 12 O Anôtô, kôm tonec gġjac aê ŋawae gebe janġgôm binġ, taġ gajac mata gġdġn aôm naġ, ŋanô êsa.
Aê oc jansuġ da danġenġa êndġn aôm êwac.
- 13 Gebe aôm gômam aêŋoc katuc sa gebe jamac êndu atom
ma gômam ockairġ sa gebe jaka bġlġlib atom.
Gebe jasġlġnġ jamoa Anôtô lanġônġmġa
ma jamoa ŋawê, taġ kġpô lau materġ jali naġ, ŋalġlôm jawiġ.
* eġ tôm anġa malac Gat naġ.

57

Mec Anôtô ênam aêac saġa
(Pes 108:1-5)

- 1 O Anôtô, taêm labu aê, taêm labu aêmamġ
gebe ŋoc katuc gġ lamu aômġenġ.
Aê gabe jaê lamu aôm magġmlabu
e ŋaclai enserġ aê suġa ê su acgom.
- 2 Aê gamôêc gġdġnġ Lôlôc Ŋatau Anôtô.
Gamôêc gġdġnġ Anôtô, taġ gġjam gômġnġ ŋoc binġ gġmoa naġ.
- 3 Eġ kġkġnġ nġ gġnġ ênam aê saġa anġa undambġ mġnġesa. Eġ oc ênġgôm lau, taġ
sġjanda aê naġ, majerġ êsa.
Anôtô oc êkġnġ nġ tġtac gġwiġ tenġenġa to binġ ŋanġġnġa êmġnġ.
- 4 Aê gaêc lewe ŋalġlôm.
Êsêac gwadatġna sec.
Luġluġ kġtôm kġm to sôm
ma imbeleġ kġtôm siġ ŋamata.
- 5 O Anôtô, ôwaka taôm sa anġa undambġ
ma nġm ŋawasi ênam nom samucġenġ auc.
- 6 Êsêac sġkic uc aê gebe jawê
ma sġkônġnġ aê katuc tôm.
- Êsêac sġkwê sġ tenġ gesenġ aê auc,
mago êsêac tauġ sġu tauġ sġsġp.
- 7 O Anôtô, aê tġtac kġpa su, tġtac kġpa sugoc.
Aê janam wġ to janac gġnġ wġnġa êtaġ.
- 8 O ŋoc katuc, ôndi sa. O gġnġ wġnġaagġc, andi sa.
Aê gabe janġu gamġnġ êu bôm sa.
- 9 O Apômtau, aê gabe janam danġe aôm jamoa lau taêsam ŋalġlôm.
Aê gabe jalambinġ aôm jamoa tentenġlatu ŋalġlôm.
- 10 Gebe aômġnġm tġmtac gġwiġ tenġenġa kġpi e jagġdġnġ undambġ
ma aômġnġm binġ ŋanġġnġ e gġdġnġ tao.
- 11 O Anôtô, ôwaka taôm sa anġa undambġ

* 56:13: Dawidnġ pesalem tenġ, gġga gġdġnġ taġ lau Pilisti sġkôc

ma nê m ñawasi ênam nom samucgeñ auc.
* pocgêsuy nan.

58

Mec Anôtô êmêtôc lau alôb-alôbña

- 1 O amac gôliñwagaac, amac amêtôc biñ katôgeñ me masi.
Amac amêtôc ñamalac samob jagêdêñ me masi.
- 2 Masianô, amac taêm gêjam biñ alôb-alôb gêc nê m ñalêlôm.
Amac agôm gêñgeo gêjam gamêñ samob auc.
- 3 Lau tan sêkac tauñ su anğa Anôtônê nan, sêgôm nêñ gêñ sêjac m gêdêñ nêñ
têm ñapalêgeñña kwananğen.
Lau dansanğwaga seo kwananğen gêdêñ tan tenenji sêkôc êsêac su nan.
- 4 Ñamalic gêjam êsêac auc kêtôm gêjam moac sec auc.
Ac têtôm moac, tan gêbôc tanğasuy auc gebe êñô biñ atom nan.
- 5 Têtôm moac, tan kêkêñ tanğa nê gôliñwaga awa
to ñac mectomanğña, tan kêsôm ñamec kêtû tôñ nan atom.
- 6 O Anôtô, ônac êsêacnêñ lunlun popoc anğa awenğsuy.
O Apômtau, ôkip lewe matak nêñ ñani sa.
- 7 Ôkeñ êsêac sê su êtôm bu kêtaiñ su.
Êsêac têtû masê amboac gêgwan intênaña.
- 8 Êsêac sênaña amboac i, tan daôn sa anğa malen nan.
Êsêac têtôm ñapalê, tan têna kêkôc en ñamatê ma gêlic gamêñ ñawê sapu
nan.
- 9 Sêjala atomgeñ ma sebob êsêac amboac waôn.
Sêmoa materñ jaligen ma Anôtô têtac ñandanğ êju êsêac sa sênaña.
- 10 Ñac gêdêñ embe êlic sêkêñ ñagêjô êndêñ ñac, tan gêgôm sec nan, oc ôli êpi.
En oc êkwasiñ akainğ êsêp ñac alôb-alôb nê dec.
- 11 Ma lau oc sêsôm gebe Biññanô, lau gêdêñ têtap nêñ ñagêjô ñajam sa.
Biññanô, Anôtô tan kêmêtôc biñ anğa nom nan, tec gêmoa.”

*

59

Mec Anôtô ênam aêac sanğa

- 1 O ñoc Anôtô, ôjanğo aê su anğa ñoc ñacjonêñ.
Ôtu aêñoc lamu êndêñ ñoc soño-soño.
- 2 Ôjanğo aê su anğa secwaga nêñ.
Ma ônam aê sa anğa lau, tan sêkêc dec siñ nan nêñ.
- 3 Gôlicgac me, êsêac têtû kêka-kêka sebe sensenğ katuc su. Ma ñactêkwa sêkac sa
sebe sensenğ aê.
O Apômtau, aê gagôm gêñ geo ten atom.
- 4 Aêñoc biñ masi, mago êsêac sêlêtigerñ mênğtêdênañ tan sêkô sebe sênac aê.
Ôndi mênğnam aê sa ma ônac êsêac.

* 57:11: Dawidnê pesalem tenğ gêga gêdêñ tan gêc Saul su anğa

* 58:11: Dawidnê pesalem tenğ.

- 5 O Apômtau, lau sin undambêna nêj Anôtô ma Israelnêj Anôtô aômgor, ôndi, ôkêj nagêjô êndêj lau samuc samob.
Taêm labu êsêac, tañ sêgôm aômnêm bin palin ña bin alôb-alôb nan, nêj ten atom.
- 6 Êsêac amboac kêamgen sêmu e mênseola malac auc kêtôm kêtulagenj.
- 7 Ôlic êsêac awenj ôpic kêsa. Imbelenj kêtôm sin gebe êsêac taên gêjam gebe “Asa oc êjô aêac.”
- 8 O Apômtau, aôm kôômac êsêac.
Aôm kôsu lau samuc susu.
- 9 Ñoc ñaclai aôm, gabe matoc êsap aômgenj gebe aôm Anôtô, kôtu ñoc tunjtêna.
- 10 Ñoc Anôtô oc êpuc aê tôtôtôn êmêj tonê têtac gêwinj aênja.
Enj oc êkêj aê jalic enj êku ñoc ñacjo tulu.
- 11 Ônac êsêac êndu atom ec ñoc lau materjanô êpi êsêac ma sêlinj bin sinj atom.
Aôm ñaclai, onsoc êsêac gebe seo êlinj-êlinj sêmoa.
O Apômtau, aêacma lamu aôm, nêm ñaclai êtinj êsêac pinpan nasênêc.
- 12 Êsêac awenjsunj sec, ma binj, tañ kêsa gêdônôlic nan, amboac tonanj.
Ôkêj êsêac sêwê nêj tetoc taun sa êtu uc ma sêwê nêj bin alôb-alôb to binjdananj, tañ sêsôm nan, amboac tonanj.
- 13 Têmtac ñandanj ma onsenj êsêac su. Ônsenj êsêac su e malenjmê samucgenj.
Ôkêj êsêac sêjala gebe Anôtô ñacgôlinj tau tec gêjam gôlinj anja Jakob e gêdêj nom ñamadinj.
- 14 Aênjoc ñacjo amboac kêamgenj sêmu e mênseola malac auc kêtôm kêtulagenj.
- 15 Êsêac sêôc jaanj-jaanj gebe têtap nêj gwada sa ma embe têtap sa êtôm atom, oc sêkêj Iêsu.
- 16 Mago aê gabe janja wê êpi aômnêm ñaclai ma aoc êôc nêm têmtac gêwinj tenjenja ña ôndu êpi êtôm bêc samob gebe aôm kôtu ñoc tunjtêna gêdênj ñoc noc kapô lêna taucña, tec gaê lamu aômgenj.
- 17 Ñoc ñaclai aôm, tec gabe janja wê êpi aôm gebe Anôtô kêtû ñoc tunjtêna, ñoc Anôtô, tañ têtac gêwinj aê nan.
* dêdib enj anja nê andu gebe sênac enj endu.

60

*Mec Anôtô ênam aêac sa êndêj nêj soño-soñoja
(Pes 108:6-13)*

- 1 O Anôtô, aôm kôtinj aêac su ma gosenj aêac êlinj-êlinj.
Aôm têmtac ñandanj su ma galoc ônam aêac sa êtiam.
- 2 Aôm kôwivic gamênj e kôkac nom kêkôc.
Ômakop ñasêawa auc êtiam gebe gamênj ñakôjô-kôjô.

* 59:17: Dawidnê pesalem tenj gêdêj tañ Saul kêsakinj lau gebe

- 3 Aôm kôkêḡ nêḡ lau sêôc gêḡwapac ḡasec.
Aôm kôkêḡ gêḡ aêac anôm e kêḡjanḡḡ aêac.
- 4 Aôm gôḡjac lau, taḡ têtêc aôm naḡ, nêḡ gêbôm su
gebe sêkac tauḡ sa ma sêc nêḡ ḡacjo nêḡ talam su.
- 5 Ônam nêḡ lau, taḡ têmtac gêwḡḡ êsêac naḡ sa.
Nêḡ anôḡa ênam aêac sa ma ôkêḡ taḡnam aêacmêḡmaḡ.
- 6 Naḡ dabuḡ Anôtô kêsôm nê biḡ lasêḡgac gebe
“Kaku ḡacjo tulu, tec ôlic kêḡpigenḡ. Aê gabe janac sam Sikem, gabe janam
dôḡ bumaḡ Sukot.
- 7 Aê katu Gilead to Manase ḡatau ma Epraim kêtu môkêcêcapac ḡakululuḡ.
Juda kêtu ḡoc gôliḡ.
- 8 Moab kêtu laclu jakwasḡḡ taucḡa. Aê janu ḡoc atapa su ma jambaliḡ naênsac
Edom.
Aê oc janam lasê êtu Pilistiaḡa.”
- 9 Asa oc êwê aê jasa malac ḡajaḡa jana.
Asa oc êwê aê jasa Edom jana.
- 10 O Anôtô, aôm oc kôtiḡ aêac su me.
O Anôtô, aôm oc ôwê aêacma lau siḡḡa atom me.
- 11 Ônam aêac sa êndêḡ ḡacjomaḡḡ
gebe ḡamalac oc sênam aêac sa êtôm atom.
- 12 Anôtô êwḡḡ aêac, go taku nêḡ ḡacjo tulu
gebe eḡ oc êka aêacnêḡ ḡacjo popyoc samob.

*Dawidnê teḡ gêdêḡ taḡ gêḡjac siḡ gêdêḡ lau Aramea aḡḡa Naharalm to Soba
ma Joab kêkac tau ôkwi ma gêḡjac lau Edom 12,000 aḡḡa Gaboaḡ Gwêcḡa.*

61

Mec Anôtô ejop aêacḡa

- 1 O Anôtô, ôḡô ḡoc taḡḡi kapôêḡ.
Ôkeḡ taḡnam ḡoc mec.
- 2 Gaḡḡôḡ gêdêḡ nom ḡamadiḡ ma aoc gêḡjac aôm
gebe ḡoc ḡalêlôm ḡatutuc ḡasec.
Poc kapôêḡ tec kêkô, ma aê tauc oc japi jatôm atom.
Amboac tonanḡ aôm ôkam aê, go japi.
- 3 Gebe aê gaê lamu aômḡeḡ.
Aôm kôtu ḡoc tuḡtêna gêdêḡ ḡacjo.
- 4 Ojae, jaḡḡôḡ nêḡ beclêlôm enderḡ tôḡḡeḡmaḡ.
Jaḡḡôḡ nêḡ magêḡ ḡalabugeḡmaḡ.
- 5 Gebe aôm Anôtô kôkêḡ taḡnam biḡ, taḡ gajac mata naḡ.
Aôm kôkêḡ aê gawê kaiḡ êsêac, taḡ têtêc aômnmêḡ ḡaê naḡ, nêḡ gêḡḡlênsêḡ.
- 6 Ônac têku kiḡnê bêc wakuc-wakuceḡ ênêc.
Ôkêḡ eḡ êmoa tojala-tojala ḡapaḡ.
- 7 Ôkêḡ eḡ êḡḡôḡ nê lêpôḡ êḡḡôḡ Anôtô laḡônêḡmaḡeḡ.
Ôkêḡ nêḡ têmtac gêwḡḡ teḡḡeḡḡa to biḡ ḡaḡêḡ êkwa eḡ auc.

- 8 Amboac tonañ aoc êôc nêrn ñaê enderj tôngerj
 ma janğôm binj, tanj gajac mata nanj, ñanô êsa êtôm bêcgerj.
 *

62

Anôtô taugerj er lamuanô

- 1 Aêñoc katuc gêôñ Anôtô ñanjêñgerj
 gebe erj oc ênam aê sa.
 2 Erj taugerj kêtũ ñoc poclabu ma ñoc gêjam-sawaga.
 Erj kêtũ ñoc laimôkê, tec oc jaku sa samucgerj atom.
 3 Amac samob aboa taôm sa api ñac tagerj abe aku erj tulu
 amboac tunj, tanj kêôpac kwananjerj nanj, e êndêñ ondocgerj.
 4 Êsêac taêñ gêjam binj tagerj tonec gebe têtin erj anğa nê lêpônj.
 Êsêac têntac gêwinj binğansanj. Awenşunj gêjam mec, mago nêñ ñalêlôm
 kêpuc boa.
 5 O ñoc katuc, ôôñ Anôtô ñanjêñgerj
 gebe erj kêtũ aê kakêñ matoc ñamôkê.
 6 Erj taugerj kêtũ ñoc poclabu ma ñoc gêjam-sawaga.
 Erj kêtũ ñoc laimôkê, tec oc jaku sa atom.
 7 Anôtô kêtũ ñoc moasinj to waec ñamôkê.
 Anôtô kêtũ ñoc poctêna, tanj gaê lamu nanj.
 8 O ñoc lauac, taêm êka erj ñapanj. Ansêwa nêrn ñalêlôm sa êndêñ erj.
 Anôtô kêtũ aêacnêñ lamu.
 9 Ñamalac ñaôma latunj têtôm gêñ ñajaô-jaô, kasêga latunj têtôm gêñ ñanômê.
 Embe tanam dônj êsêac, oc dônj êmandi êsêac sa gebe samob ñagaô kêlêlêc
 ñajaô-jaô su.
 10 Taêm êka ñaclai êkônin erj ñamalac tônia atom ma akêñ materj gebe ajanğo gêñña
 atom.
 Embe nêrn awa êtu taêsam, nanj nêrn ñalêlôm êsap tônia atom.
 11 Anôtô kêsôm binj kêtũ dim tagerj, mago aê ganô binj luagêc kêsêp tau lêlôm
 gebe
 Anôtô erj ñaclai.
 12 Ma aôm Apômtau, kôtũ têmtac gêwinj tenğerjña ñatau
 gebe aôm kôkêñ ñagêjô gêdêñ ñamalac kêtôm gêñ samob, tanj êsêac sêğôm
 nanj.
 *

63

Tanam awerj su Anôtô

- 1 O Anôtô, aôm kôtũ ñoc Anôtô, aê gasom aôm.
 Katuc gêjam awa su aôm.
 Ôlic kêtũ sawa aômña
 amboac gamêñ ñakelerj, tanj bu masi samucgerj ma kêtũ sawa bu nanj.

- 2 Aê gabe matoc ê aôm anğa nê̄m gamê̄n dabun
ma jalic nê̄m ñaclai to ñawasi.
- 3 Gebe aôm têtmac gê̄win teñgeñña ñajam kê̄lê̄lê̄c janğôñ matoc jaliña su,
tec aoc ê̄oc aôm.
- 4 Amboac tonan aê̄ jalambin aôm ê̄tôm ñoc bec janğôñ matoc jaliña samob
ma jaôc lemoc sa to aoc ê̄nac nê̄m ñaê̄.
- 5 Ñoc katuc kêtap moasin sa e gê̄oc eñ tôñ
ma aoc gê̄oc aôm toôndugen.
- 6 Ê̄ndê̄n tan jasa tauc sic najanê̄c ñoc mê̄ nan, jasa aôm lanôm sa
ma taêc ê̄nam aôm ê̄ndê̄n ê̄mbêc samuc.
- 7 Gebe aôm gôjam aê̄ sagac,
tec gajam wê̄ totê̄tac ñajam samucgen janğôñ aôm magê̄m labu.
- 8 Aê̄ñoc katuc kêsap aôm tôñ ñajana.
Lê̄mam anôña kê̄kam aê̄ sa kakô ñanê̄n.
- 9 Ma ê̄sêac, tan têtû kê̄ka-kê̄ka sebe senseñ aê̄ su nan,
oc sê̄naña sêsêp nom ñakê̄lê̄ndin sec sê̄na.
- 10 Siñ enseñ ê̄sêac su
ma têtû kê̄am sec saleñña nê̄n gwada.
- 11 Mago kin oc têtac ñajam Anôtôña. Ê̄sêac samob, tan têtôc lemen
kê̄pi eñ nan, oc têtû samuc gebe eñ oc ê̄mbôc dansantê̄nanê̄n awenşuñ auc.
* Judanjan.

64

Mec Anôtô ejop aêac êndêñ ñacjo alôb-alôb

- 1 O Anôtô, katan nec, ôkêñ tanam aê aoc.
Ojop katuc êndêñ ñacjo, tan kêtakê aê nan.
- 2 Ôkô aê auc êndêñ lau secwaga nêñ bin, tan taêñ gêjam gêc nêñ ñalêlôm sebe
senseñ aê nan.
Ma êndêñ lau geo, tan sêkac tauñ sa toôndugen sêmoa nan.
- 3 Sêuc imbelen kêtôm siñ.
Sêsôm bin ñamalic kêtôm sêpê sôb.
- 4 Sêpê ñac mansan ña siñ geñgeñgeñ.
Sêpê eñ paliñ-paliñgeñ ñamelocñageñ.
- 5 Sêjatu tauñ siñ geonja ma sêmoatin sebe sêkêñ lakô.
Êsêac taêñ gêjam gebe “Asa oc êlic aêac.”
- 6 Êsêac taêñ gêjam kêsêp bin alôb-alôb. Taêñgêjam gebe “Ajac dabin tomalagen
sugac,”
gebe ñamalac samob nêñ ñalêlôm kêtôm gêsunbôm seclêlôm.
- 7 Sêgôm tauñ amboac tonan e Anôtônê sôb kêtap êsêac sa,
go sêjala tauñ gebe ôlin lasê sep tagen.
- 8 Eñ oc enseñ êsêac êtu nêñ imbelenja.
Samob tan sêlic êsêac nan, têdaiñ gêsun gêdêñ êsêac.
- 9 Go ñamalac samob têtêc tauñ sêsôm Anôtônê gêñsêga lasê
ma nêñ kauc kêsa kêpi ênê gôlin.

* 63:11: Dawidnê pesalem gêga gêdêñ tan gêmoa gamêñ sawa

10 Njac gêdêñ têtac ñajam kêtù Apômtauña ma gê lamu engeñ.
 Ma ñalêlôm mansañ samob sêmoa ñajam to ôlinj kêpigeñ.
 *

65

Darje kêtù Anôtônê moasiñ ñalêlômña

- 1 O Anôtô, lau awerj êôc aôm anja Sionman.
 Ma sêngôm binj, tanj sêjac mata gêdêñ aôm nanj, ñanô êsa.
- 2 Aôm kôkêñ tanjam mec,
 amboac tonanj ñamalac samob dêndêñ aôm sêwac
- 3 êtu nêñ geo ñatorñja. Aêacma geo embe êlêlêc aêac su,
 go ôsuc ôkwi.
- 4 Aê aoc êôc ñac, tanj aôm kôjaliñ ej sa gebe êtu gasuc aôm
 wacêmoa nêñ malacluj nanj,
 gebe aômnêñ andu to lôñ ñagêñ ñajam,
 tec oc êôc aêac tôñ.
- 5 O Anôtô, aêacma kêsiwaga, aôm kôkêñ tanjam aêac
 to gôjam aêac sa ña gêñtalô.
- Lau anja nom ñamadiñ samob to êsêac, tanj sêngôñ gwêcm anja jaêcsêga nanj,
 sêkêñ materj aômgeñ.
- 6 Aôm ñactêkwa, tanj kôjandiñ ñaclai kêtù nêñ ômbinjak nanj,
 tec kôkwê lôc tolôc sa kêkô.
- 7 Aôm gôê gwêc kêtù malô to gôgôm ñadembom ñatip kêsa
 ma gôgôm tentenlatu samob nêñ wambanj kêtù malô.
- 8 Gôgôm e lau, tanj sêngôñ nom ñamadiñ jaêcsêga nanj,
 têtêc tauñ kêtù nêñ gêñtalôña.
- Aôm gôgôm lau gamêñ oc kêpi to oc kêsêpñja
 sêjam lasê toôndugeñ.
- 9 Aôm kokelenj nom ma kôsanem ña bu.
 Aôm kômoasiñ nom ñanôgeñ.
- Aôm Anôtô kôkêñ nêñ bu kêsunj e ñalap-lap lanjwageñ.
 Aôm kômasañ nom amboac tonanj, tec kôkêñ launêñ gêñ kômña kêpi
 ñajamgeñ.
- 10 Aôm kôsanem nom ñawampôm e ñapep sawa to kôlênsim nom e kêtù palê.
 Aôm kôkêñ kom kêmalôm nom ma gôjam mec gêñ e kêpi ñajam.
- 11 Aôm gôjac dabiñ jala ña nêñ moasiñ totau-totau
 ma wanjam ñalêsi gêñôm gamêñ gêjam auc.
- 12 Bôcnêñ gamêñ sêniñ gêñña ñamêdôb ñajamgeñ ñapanj.
 Ma gamêñ ñamatu gêbuc tau sa e têtac kêsa lanjwageñ.
- 13 Bôc sêjam oba auc amboac oba kêsô ñakwê
 ma gaboanj kêkwa tau auc ña molaunj.
- Êsêac sêjam lasê
 to sêjam wê sêwiñ tauñ totêntac ñajamgeñ.
 *

* 64:10: Dawidnê pesalem teñ. * 65:13: Dawidnê pesalem teñ. Wê teñ.

66

Wê lambiņ to danġeņa teņ

- 1 Gamêņ samob awem êôc Anôtô toôndugen.
 2 Atoc êné ŋaê ŋawae sa.
 Alambiņ enj e ŋawasi lanġwageņ.
 3 Asôm êndêņ Anôtô gebe “Aômnêm gôliņ e ŋajamanô kainj teņ.
 Aômnêm ŋacjo tetoc aôm sa kêtu nêm ŋaclai gêjam sêgaņa.
 4 Lau gamêņ samobņa sewec êndêņ aôm ma awenj êôc aôm.
 Samob tetoc nêm ŋaê sa.”
- 5 Amêņ ma alic gêņ, taņ Apômtau gêgôm naņ.
 Enj gêjam gôliņ ŋamalacnêņ latuņi e têtac kêsas lanġwageņ.
 6 Enj gêjam gwêc ôkwi kêtu gamêņ ŋakeleņ, tec enjkainj sêsas ŋasamac ŋamala sêja.
 Ma aêac têtac ŋajam kêtu enjņa.
 7 Enj ŋagôliņ, nê gôliņ oc ênêc tenġeņ. Mata kêsap tentenlatugeņ, tec gêmoa.
 Lau-sêli-tauņ-sawaga oc tetoc tauņ sa êndêņ enj atom.
 8 O tentenlatuac, alanem aêacma Anôtô.
 Anġôm êné wae êtu tapa ŋanô.
 9 Enj gêjam aêac katuņ sa, tec tamoas matenj jali
 ma kêpuc enjkainj tôņ, tec taku atom.
- 10 O Anôtô, aôm kôsaê aêacgac.
 Aôm kôpac aêac e awê kêtom sêpac silber gêwê.
 11 Aôm kôkêņ aêac awê uc.
 Aôm kôkêņ gêņwapac gêsac aêac dêmôêņtêkwa tôņ.
 12 Aôm kôkêņ ma ŋacjo sêka aêac lênsôņ. Aôm kôkêņ aêac asa ja to bu ŋasamac
 ŋalêlôm aja,
 mago galoc gôwê aêac sa jaakô gamêņ ŋajam.
 13 Aê todajagenj jasô nêm andu
 ma jaņgôm biņ, taņ gajac mata su naņ, ŋanô êsa.
 14 Gêdêņ taņ kapô lêna naņ, kasôm lasê
 ma aocsuņ kasôm kêtu tôņ gebe jaņgôm gêņ tau tonaņ.
 15 Aê gabe jansuņ domba ŋalêsi êtu daja to domba kapoac ŋada ŋamalu êsa
 êndêņ aôm.
 Aê gabe jamansaņ bulimakao to noniņ kapoac atu da êndêņ aôm.
- 16 Amac lau, taņ atêc Anôtô naņ, samob amêņ aņô.
 Aê gabe janac miņ biņ, taņ enj kêmoasiņ ŋoc katuc naņ.
 17 Aê aocsuņ gamôêc kapôêņ gêdêņ enj
 ma wê lambiņņa gêc imbeloc ŋatêpôê.
 18 Ŋoc ŋalêlôm embe taê êka biņ eso,
 oc Apômtau êkêņ taņa aê atom.
 19 Mago Apômtau kêkêņ taņa aêgoc.
 Enj gê taņa aêņoc mec.
- 20 Aê aoc êôc Anôtô gebe gêjac kapoac ŋoc taņjiboa atom.
 Ma kêgamiņ nê têtac gêwiņ tenġeņņa gêdêņ aê atom.

*

67

Señ mo lasê ñawê danjerña

- 1 Anôtô taê labu to ênam mec aêac.
Eñ oc êkêñ lañðanô êpô aêac.
- 2 Gebe lau nomña sêjala nêmlên
to lau samuc samob sêjala ñaclai ônam lau sanja.
- 3 O Anôtô, tentenlatu awerj êôc aôm.
Tentenlatu awerj êôc aôm tomalagerj.
- 4 Tentenlatu ôlinj êpi ma sênaml wê toôndugerj gebe aôm kômêtôc launêñ bin
jagêdêñ
ma gôwê tentenlatu samob anja nom.
- 5 O Anôtô, tentenlatu awerj êôc aôm.
Tentenlatu awerj êôc aôm tomalagerj.
- 6 Nom gêjam ñanôgac.
Anôtô, aêacnêñ Anôtô, gêjam mec aêac.
- 7 Anôtô gêjam mec aêac
ma nom ñamadinj samob têtêc enj.
- *

68

Anôtô kêku nê ñacjo lulu ñawê lambiñña

- 1 Anôtô êndi êkô gebe enserj nê ñacjo êlinj-êlinj
ma êsêac, tanj nêñ ñalêlôm kêmoatinj tônj kêtuj enña nanj, sêc su anja ênê
lañônêmña.
- 2 Anôtônê lañðanô enserj lau, tanj sêkac taunj su anja ênê nanj,
êtôm mu kêdaba jadaunj to ja kêpac lêp gêwê.
- 3 Ma lau gêdêñ têtac ñajamgerj to têtuj samuc sêkô Anôtô lañônêm
ma ôlinj êpi toôndugerj.
- 4 Anaml wê êpi Anôtô. Awem êôc ênê ñaê. Anaml ñac, tanj kêsa gamêñ sawa
nanj, nê intêna.
Ñac tau nê ñaê gebe Apômtau. Akô enj lañônêmña ma anaml lasê
toôndugerj.
- 5 Anôtô tanj gêmoa nê andu dabunj nanj,
kêtuj mosêbunêñ tamenj to awêtucnêñ gêjam-sawaga.
- 6 Anôtô gêjam lau sawa sa gebe têtap gôlôac sa ma kêgaboac lau kapoacwalôña
su jasêmoa nêñ taunña.
Ma kêmasê gêsunjtêkwa ñatonjwaga sa e nêñ gamêñ, tanj sêñgônj nanj, kêtuj
kelej lañgwagerj.
- 7 O Anôtô, gêdêñ tanj gôdi gôwê lau sa ma kôtu êsêacnêñ ñamata
to gêdêñ tanj amkainj kôka gamêñ sawa tônj nanj,
- 8 nom kêtênêp to umbonj kêsêwa kom
kêtuj Anôtônê lañðanô kêtuj awêña.
Lôc Sinai kêtênêp kêtuj Anôtô gêô lasê lôc taunja.
Israelnêñ Anôtô gêô lasêgac.

* 67:7: Wê tenj.

- 9 O Anôtô, aôm kôkêñ kom gêjac kêsêwageñ
ma kôlau nêñ nomlênsêñ, tañ gelo-gelo nan.
- 10 Aômñêñ gôlôac têtap nêñ gamêñ sêñgôñña sa.
O Anôtô, nêñ moasinj kêmasañ gamêñ tau kêtú lau ñalêlôm sawañ.
- 11 Apômtau kêjatu sa
ma lauo taêsam ñasac sêjam wêsij e ñawae kêtú tapa.
- 12 “Lausinj totonj-totonj to nêñ kinj sêc, sêcgoç”
ma lauo sêjac sam ñawaba gêdêñ tañ.
- 13 Talic êsêac amboac balôsi ñaôsic-ôsic amboac silber ma ñawaô jonjsamuc ma
ñaôsic-ôsic amboac gold.
Amacnêñ lauo ñagêdô sêmoa domba nêñ sapa ñalêlôm kêtú agenña.
- 14 Gêdêñ tañ ñajañña ñatau Anôtô kêpa kinj êlinj-êlinj nan,
eñ kêkêñ sno gêjac añga lôc Salmon.
- 15 Aôm lôc Basañña kêtú lôc towae.
Aôm lôc Basañña ñatêpôê jabo-jabogoc.
- 16 Amac lôc ñagêdô, tañ jabo-jabo nan, asagenj têmtac ñandanj gêdêñ lôc, tañ
Anôtô gebe êñgôñ êtu nê gamêñ nan.
Binñanô, Apômtau oc êñgôñ tônê endenj tôñgenj.
- 17 Anôtô gêmêñ añga Sion ña nê kareta sinjña taêsam ñalêlêma atom.
Apômtau gêmêñ añga Sinai mêngeô lasê nê gamêñ dabuñ.
- 18 Aôm kôpi lôlôc jagôwê lau kapoacwalôñña sêwiñ aôm. Ñamalac sêsuñ nêñ gêñ
gêdêñ aôm gêwac.
Gêsuñtêkwa ñatonj oc sêñgôñ sêwiñ Apômtau Anôtô amboac tonanj.
- 19 Awenj êôc Apômtau, eñ kêsip aêac sa bêc to bêc.
Eñ Anôtô, tañ gêjam aêac sa nan.
- 20 Anôtô tonanj tec kêtú aêacnêñ Anôtô, tañ gêjam aêac kêsi nan,
ma Apômtau Anôtô eñ ñatau, tec oc ênam tasa panj lêndanj ôkwi.
- 21 Binñanô, Anôtô oc elo nê ñacjo môkêñapac popoc,
oc ênac ñac, tañ kêsêlêñ tonê secgenj nan, môkêdanjam popoc amboac
tonanj.
- 22 Apômtau kêsôm kêtú tôñ gebe “Aê oc jajonj êsêac añga Basan sêmu sêmêñ.
Binñanô, oc jajonj êsêac añga gwêc ñagêdimbob sa sêmu sêmêñ.
- 23 Gebe ôkwasinj amkainj êsêp nêñ declêlôm.
Nêñ kêam imbelenj têtap nêñ gwada añga ñacjonêñ sa.”
- 24 O Anôtô, lau sêlic nêñ gôlôac ñawalanj balin.
Sêlic ñoc kinj Anôtônê walanj balin omñña sêmoa gamêñ dabuñ.
- 25 Lau sênam wê ña awenjwaga têtú ñamata, go lau, tañ sêjac gêñ wêñña kêtanj nan,
têtú ñamu
ma lauo takinj sêmoa ñasawa togegobgenj.
- 26 Awem êôc Apômtau Anôtô añga gôlôacnêñ sêcac sa ñalêlôm.
Amac tañ Israel kêtú nêñ ñamôkê nan, awem êôc Apômtau.
- 27 Lau Benjaminj tonj sauj ec terj sêwê sêmoa ôñê, lau Judanêñ kasêga tonj
kapôêñ terj kêdaguc,
go kasêga Sebulonjña to kasêga Naptalinjña amboac tonanjenj têtú ñamu.

- 28 O Anôtô, ôngôm nêmlai êpoa.
O Anôtô, onden gêr, taŋ gôjam aêac saŋa naŋ tôr.
- 29 Kiŋ oc sejoŋ awa sa dêndêr aôm sêna Jerusalem
êtu nêmlôm daburŋa.
- 30 Ôlêr biŋ bôcbôm Aigupturŋa, taŋ sêmoa bumaŋ ŋasiŋlêlôm naŋ.
Ôlêr biŋ tenterlatui, taŋ têtôm bulimakao kapoac to ŋalatu naŋ,
e samob sêmbu taurŋ ma sêkêr silber êndêr aôm.
Onseŋ lau, taŋ têtac gêwiŋ siŋ naŋ, êliŋ-êliŋ.
- 31 Kasêga aŋga Aiguptu sêmêr.
Lau Aitiopiaŋa sêlêti ma sêmêtôc lemeŋ gêdêr Anôtô.
- 32 Amac kiŋ nomŋa anam wê êpi Anôtô.
Awem êoc Apômtau,
- 33 taŋ gêmuŋ andanŋerjanô gêmoa nê undambê lôlôcŋa naŋ.
Aŋô eŋ gêôc awa sa ma gêmoêc ŋa awa kapôêr.
- 34 Aoc Anôtô ŋaclai lasê. Eŋ gêjam gôliŋ Israel toŋawasigeŋ
ma nê ŋaclai gêc tao ŋalêlôm.
- 35 Anôtô ŋaclai kaiŋ teŋ kêsas aŋga nê gamêr daburŋ gêmêr.
Eŋ Israelnêr Anôtô. Eŋ kêkêr ôliŋ walô gêdêr nê lau.
- Lambiŋ êndêr Anôtô.

*

69

Mec Anôtô ênam saŋa

- 1 O Anôtô, ônam aêma samaŋ
gebe bu gênôm aê auc e gabe janaŋa.
- 2 Aê malocmê kasêp lemoŋ gôlub-gôlub gaja. Gamêr teŋ kêtôm gebe jaka tôŋŋa
gêc atom.
Aê katap bugaboŋ sec sa ma ŋasamac kêkôm aê auc.
- 3 Kataŋ tauc e tekoc gêbac ma ŋoc koclabeŋ kêtu dambê-dambê lanŋwageŋ.
Aê gaôŋ to kakêr matoc Anôtô e matocanô ŋabob kêsas.
- 4 Lau taŋ têtac gedec aê kêtu ŋam teŋŋa atom naŋ, taêsam ŋasec,
sêlêlêc môkêclaŋ môkêcapacŋa su.
Lau taŋ sebe senseŋ aê su naŋ, ŋaclai sec
ma êsêac sêgôliŋ biŋ kêpi aê. Êsêac sêkac aê gebe jakêr gêr êjô gêr, taŋ
gajam geŋgeŋ atom naŋ.
- 5 O Apômtau, aôm kôjala ŋoc keso
ma ŋoc geo kêsir tau gêdêr aôm atom.
- 6 O Anôtô, taŋ kôtu lausiŋ undambêŋa nêr ŋatau naŋ,
ôkêr aê gebe janŋôm lau, taŋ mateŋ gê aôm naŋ, majer êsas atom.
O Israelnêr Anôtô,
ôkêr aê gabe janŋôm lau, taŋ sêsap aôm tôŋ naŋ, waer sec atom,
- 7 gebe aê gaôc gêŋwapac sec kêtu aôm ŋa.
Majoc e techeloc ŋawapac kêsas kêtu aômŋa.
- 8 ŋoc lasitêwai sêlic aê amboac ŋac jaba

* 68:35: Dawidnê pesalem teŋ. Wê teŋ.

ma tinocnê lau sêlic aê amboac ñac gamêñbômña tenj.

9 Gebe gaim tauc su nê m anduñja e katu meloc su.

Ma lau, tanj sêmbu aômña nanj, nêñ binj sêmbuñja mênjkêpi aê gêwiñ.

10 Aê katu kasec ôlic gebe katanj to gajam dabuñ mo,

mago lau sêsu aê susu.

11 Aê ganôñ kaukauc kêt u ñoc ñakwê

ma êsêac sêga wê susuñja kêpi aê.

12 Lau embe sêñgôn malacluñ nanj, oc sênam aêñoc binj êtu binjalôm

ma lau, tanj bu kêjanjñ êsêac nanj, sêga wê sec kêpi aê.

13 O Apomtau, aê tec jansuñ ñoc mec êndênj aôm.

O Anôtô, ôjô ñoc mec êndênj noc, tanj aôm gôlic ñajam nanj.

Ôjô aê aoc êtu nê m têtmtac gêwiñ tenjenñja,

êtu ôñgôm nê m binj, tanj gôjac mata nanj, ñanô êsa.

14 Ôkam aê sa anja lemonj gebe gôdubub jasêp e najanaña atom.

Ônam aê sa anja ñoc ñacjo nêñ, ma anja bu ñagêdim êwiñ.

15 Ôkêñ ñasamac ênsalê aê auc atom.

Ma ôkêñ aê janôm bu su jasêp gêdimbob me janêc êsêp sê jana atom.

16 O Apômtau, ôkêñ tanjam aê gebe nê m têtmtac gêwiñ tenjenñja tau ñajam.

Ôkac taôm ôkwi êndênj aê êtu nê m taêm labu ñanôñja.

17 Ôsiñ lanjôm ôkwi êndênj nê m sakiñwaga atom.

Aê gamoa jageo, ôjô aêñoc binj galocgenj.

18 Ôndênj aê ômôênj ma ônam aê kêsi.

Ôsa aê lanjôc sa êndênj ñoc ñacjo.

19 Aôm gôlic aêñoc binj, tanj sêgôm aê êndu-êndugenj to ganjônj jageo ma sêgôm
aê katu meloc nanjac.

Aôm kôjala ñoc soño-soño samobgac.

20 Sêsu aê susu e katuc gêbac to popocgenj,

tec gamoa jageo ñanô.

Kasaê gebe sê malô aê elêmê

ma kakêñ matoc gebe sênam aê sa e masi.

21 Êsêac sêkêñ ñaikisi aê gaenj kêt u mo

ma gêdênj tanj bu gêjô aê nanj, sêkêñ bu ñamacic gêdênj aê ganôm.

22 Nê m moasiñ êtu nêñ lakô

ma nêñ moasiñ danja êtu nanj sê sêu tauñ êsêpñja.

23 Ôkêñ êsêac materjanô êtu kanuc sêlic gamêñ atom

ma ôkêñ êsêac magiñ êsu.

24 Ôkêc nê m têtmtac ñandanj êpi êsêac

ma nê m ñalêlôm ñamondec-mondec êtap êsêac sa.

25 Nêñ malac oc êtu gasanj ênêc

ma nêñ andulêlôm êtu tuc êkô.

26 Gebe êsêac sêjanda ñac, tanj aôm taôm gôjac enj nanj,

ma sêjam binjalôm kêpi lau, tanj aôm gôjac êsêac ôliñ lasê nanj, nanj ñandanj.

27 Ônsalê nêñ keso ñagêjô ênsac nêñ keso ñagêdô ñaô.

Ma ôkêñ êsêac sêwê kaiñ nê m moasiñ ônam ñamalac kêsiña atom.

- 28 Nêj ñaê ênêc êwiñ lau gêdêj nêj atom.
Sensen êsêacnêj ñaê su anja buku maten jalinja ñalêlôm.
- 29 Aê tec ganğôn jageo ma gaôc gêjwapac ñanô.
O Anôtô, ôsip aê sa ma ônam aê kési.
- 30 Aê gabe jañga wê jañgôm Anôtônê ñaê ñawae êsa.
Janam danje to jatoc en sa ñanô.
- 31 Jañgôm amboac tonan ec Apômtau êlic ñajam êlêlêc bôc kapoac,
êlêlêc bulimakao kapoac to ñajabo ma bôc, tan enjêku gêwa kêkôc nan su.
- 32 Lau tan sêôc gêj wapac nan, embe sêlic oc têtac ñajam êsa.
Amac tan asom Anôtô amoa nan, nêj ñalêlôm enjen amac sagenj.
- 33 Gebe Apômtau kêkêj tanja lau ñalêlôm sawa
ma kêlinj nê lau, tan sêjgônj kapoacwalô nan, sinj atom.
- 34 Undambê to nom awerj êôc Anôtô.
Gwêc tau to ñagêj maten jali samob, tan gêmoa ñalêlôm nan, amboac tonanjenj.
- 35 Gebe Anôtô oc ênam Sion kési ma êkwê malac Judanja sa êtiam
ma nê lau nasêjgônj tônê ma têtû gamêj ñatau.
- 36 Ênê sakinjwaga nêj wakuc oc sêkôc sa êtu nêj gêjlnênsêm
ma êsêac, tan têtac gêwiñ en nan, oc sêjgônj tônê.
- *

70

Mec Anôtô ênam sanja (Pes 40:13-17)

- 1 O Anôtô, mênjônâ aê sa.
O Apômtau, ônsaic taômgenj mênjôpuc aê tøj.
- 2 Êsêac tan dêdib aê sebe sensen aê su nan,
ôkêj êsêac majen to tenbelenj ñawapac êsa.
Ôkêj êsêac, tan sêkêj maten sebe aê jatu sec nan,
sêc tomajenjenj sêmu sêna.
- 3 Êsêac tan sêgôm “Kec, kec” kêpi aê nan,
ôkêj êsêac têtakê tomajenjenj.
- 4 Ôkêj êsêac samob, tan sesom aôm nan,
ôlinj êpi to têtac ñajam êsa êtu aôm ña.
Ôkêj êsêac samob, tan taênj kêka aômniêm moasinj nan,
sêsôm lasê endenj tøjgenj gebe “Apômtau ñac towae.”
- 5 O Apômtau, aê tec ñac palê-palê to ñac ñalêlôm sawa.
O Anôtô, ôlêti sebenj ôndênj aê ômôênj.
- O Apômtau, ônam gamêj tøj atom
gebe ñoc ônam-aê-sa to ôpuc-aê-tøjwaga aômğoc.
- *

* 69:36: Dawidnê tenj. * 70:5: Dawidnê pesalem tenj. Tanjiboa tenj.

71

Namalacanô teŋ nê mec

- 1 O Apômtau, aê gaê lamu aômgen.
Ôkêŋ aê jamoa tomajocgen atom.
- 2 Ôŋgamboac aê to ônam aê sa êtu nêmbiŋgêdêŋja.
Ôê taŋam aê ma ônam aê kêsi.
- 3 Ôtu ŋoc poclabu jaê lamuŋa to ŋoc laimôkê ônam aê saŋa.
Aôm tonan kôtu ŋoc poclabu to ŋoc laimôkê.
- 4 O ŋoc Anôtô, ôjaŋgo aê su aŋga lau, taŋ sêkac taun su aŋga aômnêmbiŋ lemen.
Ôjaŋgo aê su aŋga lau alôb-alôb to lêsutêna nêŋ.
- 5 O Apômtau, aê kakêŋ matoc aômgen.
O Apômtau, aê ŋapalêgen ma taêc kêka aôm.
- 6 Gêdêŋ tinoc kêkôc aê su ma gasuŋ tauc gêdêŋ aôm, kasa aŋga tinocnê e aôm
gólôm aêgen,
amboac tonan oc jalambiŋ aôm enden tôŋgen.
- 7 Lau samob sêlic aê amboac gêŋsêga teŋ,
mago aôm kôtu aêŋoc lamu ŋajaŋa.
- 8 Aocsuŋ kêsuŋ aômnêmbiŋ lanem sa
ma gêgôm waem kêtû tapa kêtôm bêcgen.
- 9 Aê katu ŋamalacanôgac, tec ôtiŋ aê su atom.
Ŋoc ŋaclai gêbacnê, tec ôwi aê siŋ atom.
- 10 Gebe ŋoc ŋaço sêsôm biŋ kêpi aê
ma êsêac, taŋ sêkic ŋoc biŋ nan, sêjam biŋgalôm sêwiŋ taun
- 11 ma sêsôm gebe “Anôtô gêwi eŋ siŋgac,
ajanda eŋ e naakam eŋ tôŋ gebe ênê kêsiwaga masi.”
- 12 O Anôtô, ômoa jaêc aê atom. O ŋoc Anôtô, ôlêtigen mênônam aê sa.
- 13 Êsêac taŋ sêkêŋ kisa aê nan, majen êsa e sênaŋa
ma sêsu êsêac, taŋ sebe sêkêŋ aê jandac gêŋwapac nan, susu e sêmoa
toteŋbelen ŋawapacgen.
- 14 Aê gabe jakêŋ matoc aôm enden tôŋgen
ma jaŋgôm waem êsa êlêlêc su.
- 15 Aocsuŋ êsôm nêmbiŋgêdêŋ to nêmbiŋ ŋaclai ônam ŋamalac saŋa lasê êtôm
bêcgen.
Aê oc jasa moasiŋ tonan sa êtôm atom.
- 16 Aê gabe jasa Apômtau Anôtô nê gêŋ ŋaclai sa.
Aê gabe jalambiŋ aôm taômgen nêmbiŋgêdêŋ.
- 17 O Anôtô, aê ŋapalêgen ma aôm kôdôŋ aê,
tec gaoc nêmbiŋgalô lasê ŋapan e gêdêŋ galoc.
- 18 O Anôtô, embe jatu ŋamalacanô e môdê ênam aê auc,
nan ôwi aê siŋ atom.
Gebe jasôm nêmbiŋ ŋaclai êndêŋ lau wakuc,
taŋ mêŋsêsa êtu ŋamu nan.
- 19 O Anôtô, nêmbiŋ ŋaclai to biŋgêdêŋ kêsuŋ kwandan kêpi e jagêdêŋ undambê.

- O Anôtô, tañ gôgôm gêñ ñaclaisêga nan, asa oc êtôm aôm.
 20 Aôm kôkêñ gêñwapac to gêñ ñandan gêjam aê auc elémê.
 Mago aôm oc ôkêñ aê tekoc saki êsa étiam ma ôwê aê sa anja nom
 ñalêlômsêga japi jamêñ étiam.
 21 Aôm oc otoc aê sa êlêlêc
 ma ônac aê têtac tôn.
 22 O ñoc Anôtô, amboac tonan oc aoc êôc aôm ña gêñ wêña
 kêtû aôm ñac ñañêña.
 O Israelnêñ ñac dabuñ,
 aê gabe janğôm gêñ wêña êtan êndên aôm.
 23 Aê gêdôcôlic ênam lasê êtu têtac ñajamña
 ma katic, tañ gôjam kêsi nan, amboac tonanğen.
 24 Imbeloc oc êsôm nêñ biñgêdên gêjam aê saña lasê êtôm bêcgen
 gebe êsêac, tañ sebe sêkêñ aê jandac gêñwapac nan, majen êsa e sêmoa
 totenbeleñ ñawapacgen.

72

Mec kêtû kinja

- 1 O Anôtô, ôndôn kin gebe êmêtôc bin ña nêñ biñgêdênña
 ma ôkêñ nêñ biñgêdên êndên kin latu.
 2 Gebe ênam gôlin nêñ lau ña biñgêdênğen
 ma êmêtôc lau ñasec nêñ bin katôgen.
 3 Lôc sênam ñanô moasin êmoasin lauña
 ma gamêñ ñabau sênam ñanô biñgêdên.
 4 Kin êmêtôc lau ñalêlôm sawa nêñ bin naêndênğen, en ênam lau sêpô lènaña sa
 ma êka êsêacnêñ lêsutêna popoc.
 5 Gôlôac to gôlôac têtêc aôm
 êtôm têm, tañ oc ajôn êpô gamêñ nan.
 6 Kin êtôm kom, tañ gêjac kêsêp kôm
 ma en oc êtôm kom, tañ kêmalôm nom nan.
 7 Êtôm kin tau nê têm biñgêdên ênac tau lêtên amboac ñaola ñajam
 ma wama ênam gamêñ auc kêtôm ajuñ ñawê kêpô gamêñ gêôc aucgen.
 8 Ênê gamêñ gôlinña ênêc gwêc ñamadin ten e naêndên ñamadin ten
 ma anja bu Euprat e naêndên nom ñamadin.
 9 Lau gamêñ sawaña sêpôn aenđuc êndên en
 ma nê ñacjo sêu tauñ sênêc nom.
 10 Kin Tarsis to lau, tañ sêñğôn nuc nan,
 oc sejon nêñ awa nasênsuñ êndên en.
 Lau Arabia to Aitiopia ñatau
 oc sêkêñ nêñ awamata êndên en.
 11 Biññanô, kin samob oc tetoc en sa.
 Lau samuc samob oc sênam sakin êndên en.
 12 Gebe en oc ênam ñac ñalêlôm sawa, tañ awa gêjac en nan sa
 ma ñac ñasec, tañ gêjam-sawaga gêmoa atom nan, amboac tonanğen.
 13 En oc taê labu ñac ñaôma to ñalêlôm sawa
 ma ejop lau sawa nêñ katun.

14 Eñ oc ênam êsêacnêñ katurj kêsi anja lêsutêna to ñaclai-secwaga lemenj.
Eñ oc êlic lau tonanj ñai nêñ dec amboac gêñ ñanô.

15 Kinj oc êngôñ ñêñgenj ma sêkêñ gold Arabianja êndêñ enj.

Êsêac tetenj mec êtu enja endenj tôngej ma Anôtônê mec êpi enj ñapanj.

16 Mo êmôp lasê ênêc ênê gaboanj
ma êtu secña ênêc lôctêpôê.

Mu êôc ênê gêñkainj ñatêpôê naêsêp-naêsêp amboac anja Lebanon
ma ñamalac êlêc anja malac êtôm gêgwanj gêlêc anja nom.

17 Ênê ñaê oc ênêc endenj tôngej.

Ênê wae ênêc êtôm oc êpô gamêñ.

Lau nomña samob awenj êôc enj

ma tetenj Anôtô gebe ênam mec enj to êkêñ enj êmoa totêtac ñajamgenj.

18 Lambinj êndêñ Apômtau, lau Israelnêñ Anôtô.

Eñ taugenj tec gêgôm gêñsêga gêmoa.

19 Lambinj êndêñ ênê ñaê towae endenj tôngej.

Ênê ñawasi ênam nom auc samucgenj.

Bijnanô, binjanôgoc.

20 Isai latu Dawid nê mec gêbacnê gêdêñ tonec.

Salomonê tenj.

73

BUKU KÊTU TÊLÊACÑA

Anôtô kêmêtôc binj jagêdêñgenj

1 Bijnanô, Anôtô kêmoasinj lau mansanj
to kêmoasinj êsêac, tanj nêñ ñalêlôm ñawa nanj, amboac tonanj.

2 Mago aê kadabinj gebe japô ockainj ôkwi
ma kadabinj gebe jaka bêlip tagenj

3 gebe matoc katu lanemtêna kêtû sêmoa ñajam-ñajamña
ma galic lau alôb-alôb têtû lau tolêlôm.

4 Lau tonanj ñai sêjam kauc ñandanj
ma sêmoa ôlinj ñajam to ôlinj samuc.

5 Êsêac sêôc gêñwapac têtôm lau ñagêdô atom.
Ma sêlic ñandanj tenj têtôm lau ñagêdô atom.

6 Amboac tonanj tec tetoc taurj sa kêtû nêñ gêlôñ, tanj sênôñ nanj,
ma ñaclai kêkwa êsêac auc amboac nêñ ñakwê.

7 Êsêac tonanj têtôp e materjanô kololoc géja
ma sêsêwa binj meloc, tanj taêñ gêjam gêc nêñ ñalêlôm nanj, kêsa awê.

8 Êsêac sêsu binj susu tonêñ ñalêlôm ñamalac.
Êsêac tetoc taurj sa ma sêpô binj kêpi laugenj.

9 Awenjsunj kêsôm binj gesenj undambê
ma imbelenj kêsôm binj gêjac laoc nomgenj.

10 Amboac tonanj tec lau dêdêñ êsêac

- ma sêlib êsêacnêj binj kêtôm sêlib bu.
- 11 Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êjala binj amboac ondoc ma Lôlôc Natau oc êjô binj nam amboac ondocgenj.”
- 12 Alic acgom, lau alôb-alôb nêj binj amboac tonanj sêmoa najam gederj tôngejj sêjac nêj awa sa-sa.
- 13 Ojae, kamasanj noc nalêlôm e najipsawa najômagoc ma kakwasinj lemoc e gawê geo tenj najainj atom.
- 14 Mago gêjwapac gêgôm aê kêtôm bêcgenj ma gêj kêlêsû aê kêtôm najelej samob.
- 15 Aê embe taêc ênam gebe aê jasôm binj amboac tonanj jawinj oc jansau nêj launêj gôlôac.
- 16 Amboac tonanj katu kêka-kêka gebe najala nam elê mê, mago galic gebe najawapac.
- 17 E kasô Anôtônê gamêj dabuj gaja, go noc kauc kêsa kêpi lau alôb-alôb nêj lêjtêpôê.
- 18 Binjanô, aôm kotoc êsêac sêkô gamêj najêjô, go gôgôm êsêac sêu tauj e popoc-popocgenj sêjanja.
- 19 Sesej êsêac su wej tagenj, sêjanja tonêj najêlôm najatucgenj.
- 20 Êsêac têtôm aêac taêc bêc e taêc mê. Matenj gêlac ma talic gêj najaku tau malamê.
- 21 Gêdêj tanj noc najêlôm najamakic kêsa e kêtuj aê masi nanj,
- 22 aê katu meloc e noc kauc gêjanja, katôm bôc gamoa aôm najômnêmj.
- 23 Mago kasap aôm tøj gederj tôngejj. Aôm kôkam aê tøj gêdêj lemoc anôja.
- 24 Aôm gôwê aê kêtôm, tanj taêm gêjam nanj, ma êtu namu aôm oc ôkôc aê sa tonawasigenj.
- 25 Aênoc asa tenj gêmoa undambê ma noc asagenj gêc nom gebe japô lêna. Aôm taômgenjoc.
- 26 Ôlic to katuc oc êtu palê, mago Anôtô kêtû noc gêjnlênsêj tenjenj ma tenjenj.
- 27 Binjanôgoc, êsêac tanj sêmoa jaêc aôm nanj sênanja. Aôm gosenj lau samob, tanj sêkac tauj su anja aôm nêj nanj su.
- 28 Mago aêgoc tec galic najam gebe jamoa Anôtô najalagenj. Aê gaê lamu Apômtau Anôtô gebe jasôm aôm nêj gêj samob, tanj gôgôm nanj lasê.

*

74

Têtanj nêj lôm, dabuj kêtû najajo sesej suja

1 O Anôtô, amboac ondoc kôtinj aêac su najôgenj.

* 73:28: Asapnê.

- Ma têtmac nandan sec gêdêh gêh, tan gojob nan.
- 2 Taêm ênam nêh gôlôac, tan gêmunjen kôjaliñ ma kôwaka êsêac sa têt taôm nêh lau nan.
Taêm ênam lôc Sion, tan gôhgôh kêtû nêh malac nan.
- 3 Ôsêlêh open gamêh popoc tau, tan gacgen gêc-gêc nan.
Ojae, gêh samob, tan kêkô gamêh dabun nhalêlôm nan, najo sesen sugoc.
- 4 Nêh najo sêjam wamban nhamelocnagen anga nêh gamêh, tan lau sêkac taun sa sêmoa nan.
Êsêac sêgun nêh bam kêkô gebe gamêh tonan kêtû êsêacnêh.
- 5 Êsêac têtôm kômwaga salenja,
tan sêsap ka tulu njan nêh ki nan.
- 6 Êsêac sêga katapa tonatalô popoc
njan nêh ki to hama kapôêh.
- 7 Êsêac sêkêc nêh gamêh dabun ja gen su
ma sesen nêh njaê njanu nadabun su e gêjana samucgen.
- 8 Êsêac taêh gêjam gêc taunjen gebe "Aêac dansen êsêac su e tomalagen."
Ma sêkêc Anôtônê sakin dabun njanala samob, tan kêkô-kêkô nan, ja gen su.
- 9 Aêacma gêbôm dabun samob malenmê.
Propete ten gêmoa kêtiam atom, ma aêac samob ajam kauc njanoc gêh tonan oc êmbacnê êndêh ondoc.
- 10 O Anôtô, kalomtêna oc sêsom nêh bin susu e êndêh ondocgen.
Najo oc sêngôm aômnêh njaê oc êtu meloc enden têngen me.
- 11 Amboac ondoc kôtaiñ lêmam su.
Amboac ondoc kôkapiñ lêmam tôh.
- 12 Mago Anôtô kêtû aêhoc kin gêdêh andanjen tauanô.
En gêjam njanalac sa kêtôm nom njanamêhjen.
- 13 Aôm gôwa gwêc kakôc njan nêh njanlai kapôêh
ma golo secsêga gwêcnjan mômêapac popoc.
- 14 Aôm gôga bôcsêga Lewiatan mômêapac kêkôc
ma kôkêh en ôli kêtû bôc gamêh sawa nêh.
- 15 Aôm kôkêh bumata kêpulu to keselen.
Aôm gôwa bu kapôêh-kapôêh gêhngic-gêhngic e njanelen kêsasamucgen.
- 16 Aôm kôtu gelenjan njanau. Aôm kôtu gêbêcauc njanau.
Aôm tec kotoc ajôh to oc sêkô malen.
- 17 Aôm gôjac lôcawa nom e gêdêh njanadin.
Aôm kôkêh oc kêsas to komôgoc.
- 18 O Apômtau, taêm ênam gebe nêh njanajo sêômac aôm.
Êsêac sêkac taun su anga aômnêh ma sêgôm nêh njaê kêtû gêh meloc.
- 19 Ôwi nêh balôsinê katu sin êndêh kiki atom.
Ôlin aômnêh lau njansec nêh katuñ sin samucgen atom.
- 20 Matam êndin nêh poac, tan kômotañ gawin aêac nan,
gebe njanlai sec gêjam gamêh njansec nomnjan samob auc.
- 21 Ôkêh njan, tan gêôc gêhwapac nan, maja êsas atom.

Lau njalélôm sawa to lau nasec awenj êôc nê m njaêmanj.

- 22 O Anôtô, ôndi sa ma ônam nê m gêj kêsimarj.
 Taêm ênam binj meloc, tanj lau alôb-alôbwaga sêgôlinj kêpi aôm kêtôm bêc to gelenjenj.
- 23 Olinj nê m njaço nêj njaonda sinj atom.
 Nê m sojô-sojô nêj wambanj, tanj kêpi gederj tôngej nanj, amboac tonanj.

*

75

Anôtô kêmêtôc njamalacnêj binj jagêdêj

- 1 O Anôtô, aêac awenj gêdc aôm. O Anôtô, aêac alanem aôm.
 Aêac asôm aôm waem lasê ma awa gêjtalô samob, tanj aôm gôgôm nanj sa.
- 2 Anôtô kêsôm gebe “Aê kakêj njoc noc mêtôc nja
 ma oc jamêtôc binj naêndêjenj.
- 3 Embe nom êkôtinj tau ma njamalac samob, tanj sêjngôj nom nanj têtê nêp,
 go aê janderj nom njanombanj tôj.
- 4 Aê aoc ênac tetoc tauj sawaga gebe ‘Atoc taôm-sa atom.’
 Ma êndêj lau alôb-alôbwaga gebe ‘Asa mômêmapac sa amboac secgenjmanj.
- 5 Asa mômêmapac sa njanôgenj
 amboac tonanj atom. Amêtôc gêsômtêkwa êtu balinj alanem taômgenj
 atom.’ ”
- 6 Mêtôcwaga oc mênêsa anja oc kêpinja ma anja oc kêsêpnja atom
 ma êmêj anja gamêj gêmu kêpi to gêmu kêsêpnja atom amboac tonanjgenj.
- 7 Anôtô oc êmêtôc binj êmoa.
 Eñ oc êkôninj lau tenj tôj me etoc lau tenj sa.
- 8 Apômtau lêma kêkam laclu tenj,
 tanj ênê têtac njandarj njawain njajanja kêpoac nanj.
 Eñ kêkêc kêsêp laclu
 ma lau alôb-alôb sêlib njatetep samob gêwinj.
- 9 Ma aê oc ôlic api toôndugej njapanj
 gabe aoc aôc Jakobnê Anôtô.
- 10 Eñ asap lau sec samob, tanj sêkac tauj su anja Anôtônê nanj, nanj njac lai tulu.
 Eñ êkianj lau gêdêj nêj njac lai sa êtu kapôêj.

*

76

Wê awenj êôc Anôtô nja

- 1 Anôtônê wae kêsa anja Juda.
 Ênê njaê kesewec anja Israel.
- 2 Êsêac sê ênê bec anja Salem.
 Ma nê andu kêkô Sion.
- 3 Anja tonanj tec enj gêjac talam njasôb-ôsic popoc
 ma gêgôm lautuc to sirj ma laukasap samob amboac tonanjgenj.

* 74:23: Asapnê tenj. * 75:10: Asapnê wê tenj.

- 4 Lôc tengeṅṅa ṅatau aôm ṅac ṅawasi.
Samob têtêc aômgeṅ.
- 5 Sêjaṅgo ṅaclai ṅasiṅsêlêc nêṅ waba su.
Êsêac sêjac tuluc e sêliṅ tauṅ siṅ ma ṅactêkwa samob lemeṅ kêtû goloṅ.
- 6 O Jakobnê Anôtô, aôm gôjam wambaṅ
e kômônṅaṅ kareta to gôgôm hosnêṅ meloco kêsa.
- 7 Aôm embe têmtac ṅandaṅ êsa ma asa oc êkô aôm laṅômnêm
gebe aôm ṅaclai sec.
- 8 Aôm kôsôm biṅ katô aṅga undambê gobe ômêtôc biṅ,
tec lau nomṅa sêṅô e gêjac êsêacnêṅ lênô auc sêṅgôṅ.
- 9 Gêdêṅ tonṅ Anôtô gêdi gebe êmêtôc biṅ
gebe êôc lau samob, taṅ sêôc gêṅwapac aṅga nom naṅ sa.
- 10 ṅamalacnêṅ têmtac ṅandaṅ oc êṅgôm aôm waem êtu tapa.
Ma êsêac, taṅ sêwê siṅ sa naṅ, oc sêlic nêṅ om.
- 11 Anac mata biṅ ma aṅgôm ṅanô êsa êndêṅ Apômtau, amacnêm Anôtô.
Lau samob, taṅ sêṅgôṅ sêgi eṅ auc naṅ, sênsuṅ nêṅ gêṅ êndêṅ Anôtô, taṅ
têtêc eṅ naṅ.
- 12 ṅac tau kêkônṅiṅ kasêga, taṅ tetoc tauṅ sa naṅ,
ma kêtakê kiṅ kapôêṅ-kapôêṅ ṅasec.

*

77

Gêṅwapac embe êṅgôm aêac, naṅ Anôtô taê walô aêac

- 1 Aê gamôêc gêdêṅ Anôtô ṅa aoc kapôêṅ. Biṅṅanô aê gabe jamôêc.
Gamôêc kapôêṅ gêdêṅ Anôtô gebe eṅ êkêṅ taṅa aê.
- 2 Gêdêṅ taṅ gêṅwapac gêgôm aê naṅ, aê kateṅ mec gêdêṅ Apômtau,
mago gêṅ teṅ gêjam malô aê atom.
- 3 Aê embe taêc ênam Anôtô, oc janiṅ olinṅ tauc.
Embe taêc ênam biṅ ṅam, oc ṅoc kauc ensom mala ôkwi.
- 4 Eṅ kêkêṅ aê gajam jali gêbêcauc samuc.
ṅoc ṅalêlôm ṅatutuc e kasôm biṅ jageo.
- 5 Aê taêc gêjam kêsêp bêc gêmunṅeṅṅa
ma jala, taṅ gêjaṅa wanêcgeṅ su naṅ, amboac tonṅ.
- 6 Kêtôm gêbêcgeṅ aê taêc gêjam biṅ jakêsa-jakêsa.
Aê taêc gêjam biṅ gêc ṅoc ṅalêlôm ma kakip sa e ganac matoc gebe
- 7 “Apômtau oc êtiṅ aêac su samucgeṅ
ma êmoasiṅ aêac êtiam atomanô me masi.
- 8 Ênê têtac gêwiṅ tengeṅṅa gêbacnê me.
Ma biṅ, taṅ eṅ gêjac mata naṅ, gêjac pep su me.
- 9 Anôtô oc kêliṅ êmoasiṅ lauṅa siṅ me.
Ênê têtac ṅandaṅ gêbôc nê taê walô auc me.”
- 10 Tec kasôm gêdêṅ tauc gebe “Aêṅoc ṅalêlôm ṅawapac ṅanô
gebe Apômtau gêjam nê gôlinṅ ôkwi.”
- 11 Aê gabe taêc ênam gêṅ, taṅ Apômtau gêgôm naṅ.

* 76:12: Asapnê wê teṅ.

- Binjanô, gabe taêc ênam nêrn gêrjalô, tan gôgôm gêdêr andanr nan.
- 12 Jakip gêr samob, tan aôm gôgôm nan, nam sa ma jasala aômnrnêrn gêrsêga samob.
- 13 O Anôtô, nêrn intêna dabur.
Lau samuc nêr anôtô ondoc kapôêr kêtôm aôm.
- 14 Aôm taômger Anôtô, tan gôgôm gêrsêga nan.
Aôm kôwaka nêrn narlai sa gêdêr tentenlatu sêlic.
- 15 Lêmam nararja gôjam nêrn lau,
Jakob agêc Josep latunr kêsi.
- 16 O Anôtô, gêdêr tan bu gêlic aôm nan, kêtêc aôm.
Ma gwêc narêdim kêtênêp lasê.
- 17 Tao sêsêwa kom narsec to umbon narêtac kêkêr wapap gêjac.
Ma aômnrnêrn sôbôsic ger gamêr gêngic-gêngic.
- 18 Aômnrnêrn wapap naricisêa narindinr kainr ter, ôsic kêpô gamêr narwê kêsa e nom narawic dendenr nan to kôtêr-kôtêr nan.
- 19 Aômnrnêrn intêna gêjac gwêc gêngic ma nêrn lêr gêwa naramac kapôêr êlinr-êlinr, mago sêlic warjam atom.
- 20 Aôm gôwê nêrn lau amboac narceger gêwê nê domba.
Mose agêc Aron sêjam aôm larôm.

*

78

Sêlêr binr Israel kêtu tarerêcêr

- 1 Ao naroc lauac, akêr tarer naroc mêtê.
Aê tarer aocsunr narbinr.
- 2 Aê gabe jarar aoc êtu jarôm binrôlinr.
Aê gabe jarôn binrôlinr têrn narata tauanôr sa.
- 3 Binr tanr aêac arjô to ajala
ma tarer nar sêjac minr gêdêr aêac nan.
- 4 Binr tau aêac ansa auc êndêr aêacnêr naralê atom,
tanac minr êndêr lau wakuc, tanr têdarnguc nan, gebe
Arômtau gêgôm nê gêr towae ma narlai
to gêrsêgager.
- 5 Er gêwa binr sa argar Jakobnêr
to kêwaka binr sa argar Israelnêr
ma kêsakinr aêacnêr mimi
gebe sêsôm lasê êndêr nêrn wakuc.
- 6 Gebe lau wakuc, tanr têdarnguc êsêac nan, sêrjô narwae
ma tarer sênac nararinr elom nêrn wakuc.
- 7 Sêngôm amboac tonar, go sêkêr mater Anôtô to sêlinr gêr, tanr er gêgôm nan,
sinr atom
ec sêngôm ênê binrsu êtu tôrn.
- 8 Gebe êsêac têtur gôlôac gêsunrêkwa narararboa
têtôm nêrn mimi.
- Êsêacnêr naralêlôm geo gala

* 77:20: Asapnê ter.

ma nêj katunj kêsap Anôtô tøj njanêj atom.

- 9 Epraimnê gôlôac sêpê talam lemenj kata,
mago gêdêj sinj njabêc nanj sêc njamelocnjagenj.
- 10 Êsêac sêmasanj Anôtônê poac atom
ma sebe sêsa nêj lêj êtôm ênê binjsu atom.
- 11 Êsêac sêlinj ênê gêjsêga, tanj gêgôm nanj sinj
ma gêjtalô, tanj enj gêgôm êsêac sêlic nanj, amboac tonanjgenj.
- 12 Enj gêgôm gêjsêga êsêac tamenj sêlic.
Gêgôm anja gamêj Aiguptu njagaboanj Soan.
- 13 Enj gêwa gwêc kêkêc ma kêkêj êsêac sêwê sêsêp njalunjenj sêja.
Enj gêlêc dembom sa kêpi e amboac tunjbôm.
- 14 Enj gêwê êsêac nja tao gêdêj ocsalô
ma nja ja gêdêj gêbêc.
- 15 Enj gêga poc kêkêc anja gamêj sawa
ma kêkêj bu kapôêj anja nom njalêlôm gêmêj mênjêsêac sênôm e gêôc
êsêac tøj.
- 16 Enj kêkêj bu kêpulu anja poc njalêlôm
ma bu tau gêc njasamac lanjwagej kêsa gêja.
- 17 Mago êsêac sêkêj sec gêjô gedenj tøjgenj
ma sêli taunj sa gêdêj Lôlôc Njatau anja gamêj sawa.
- 18 Êsêac sêsaê Apômtaugenj sêjac njawae
ma sêkapij enj gebe êkêj mo êndêj êsêac êtôm êsêac taunj têntac gêwinj.
- 19 Êsêac têtanj pelê Anôtô gebe
“Talic acgom, Anôtô oc êkêj mo êndêj aêac anja gamêj sawa me masi.
- 20 Enj gêjac poc
e bu keselenj njasamac lanjwagej kêsa gêja,
ma oc êkêj mo to gwada
gebe nê lau sênijs amboac tonanjgenj me masi.”
- 21 Apômtau gêjô binj amboac tonanj e têtac njandanj kêsa.
Ênê ja kêsa gebe ensenj Jakob, ma nê lai kêpoa gebe ensenj Israel
- 22 kêtû êsêac sêkêj gêwinj Anôtô atomnja ma kêtû êsêac têntac kêpa sugenj gebe
Anôtô ocgo ênam êsêac sa nec atomnja.
23 Mago enj kêjatu tao lôlôcnja
ma gêlêc undambê njakatam su
- 24 ma kêkêj mana kêsêlô kêtôm kom gêjac gebe sênijs.
Amboac tonanj enj kêkêj mo undambênja gêdêj êsêac.
- 25 Amboac tonanj êsêac senj anjelanêj mo kêtû nêj gêj.
Ma Anôtô kêkêj gêdêj êsêac kêtôm êsêac têntac gêwinj.
- 26 Enj kêkêj musalô kêsa umbonj
ma njacjai njatau kêkalem mula gêmêj.
- 27 Enj kêkêj gwada kêsêlô kêtôm kekop
ma moc tomagê kêtôm ganjac gwêcnja.
- 28 Enj kêkêj kêsêlô kêsêp nêj gamêj, tanj sêc nanj njalunjenj,
kêgi nêj bec, tanj sêngônj nanj auc.
- 29 Senj e gêôc êsêac tøj njanôgenj.
Gêj tanj tetenj nanj, enj kêkêj kêlêlêc gêdêj êsêac.

- 30 Nêj ñalêlôm kêkac êsêac gêj amboac tonanña ñawaô
ma sen gêj gêc awenjen
- 31 e Anôtô têtac ñandan kêsâ gêdên êsêac
ma gesen êsêacnên lau ñactêkwa ñagêdô su ma gêjac lau Israel nêj lau
matac ñagêdô êndu.
- 32 Anôtô gêgôm nê gêj amboac tonan, mago êsêac sêgôm nêj sec sêsij sugen,
ma sêkên gêwiñ ênê gêñtalô atom.
- 33 Kêtu gêj tonanña tec Apômtau kêkên êsêacnên bêc gêjaña amboac awenjaô
ma kêkên gêj ñaclai sec sep tagenña gesen nan jala sêmoa mater jalinja su.
- 34 Gêdên tan Anôtô gesen êsêac nan, gocgo awen gêjac en kêtiam
ma sêjam tauñ ôkwi to sesom en.
- 35 Ma taên gêjam nêj lamu Anôtô
gebe Lôlôc Natau Anôtô kêtû nêj kêsiwaga.
- 36 Mago awen sun sêsôm bin dansan
ma imbeleñ sêsau
- 37 gebe nêj ñalêlôm kêsap en tôñ ñajanja atom
ma sêmasan ênê poac kêtû anô atom.
- 38 Mago en taê walô êsêac ma kêsuc êsêacnên sec ôkwi
ma gesen êsêac tauñ su sêjana atom.
En gêjam têtac ñandan tôñ gêdên êsêac
ma kêkên nê ñaclai kêtû awê kêpi êsêac samucgen atom.
- 39 En taê gêjam êsêac gebe gêj palê-palê,
têtôm gêj ñajaô-jaô, tan êna e êna-ênagen nan.
- 40 Sêli awen sa anja gamên sawa gêdên en elêmê
ma sêgôm ênê ñalêlôm ñawapac kêsâ.
- 41 Êsêac sêsâê Anôtô todim-todim kêtû gêj wakuc-wakucña elêmê
ma sêgôm Israelnên Anôtô dabun têtac ñandan kêsâ.
- 42 Êsêac taên gêjam ênê lêma ñajanja atom,
sêlij bêc, tan en gêjam êsêac kêsi anja nêj ñacjonên nan sin.
- 43 Gêdên tan gêgôm nê gêñtalô anja Aiguptu
to gêgôm nê gêñsêga anja gamên gaboan Soanña nan.
- 44 En gêjam nêj bu ôkwi kêtû dec
e lau Aiguptu nêj bu sênômña masi.
- 45 En kêkên lelon taêsam ñasec gêjac êsêac
to ôpôac, tan sêgôm êsêac têtû meloc nan.
- 46 En kêkên moac tamoac sen êsêacnên gêj ñanô anja kôm
ma gên, tan lemen sêgôm ñakolen elêmê nan, wagô jasesen su.
- 47 En kêkên kompoc gêjac êsêacnên wain ñamôkê popoc
ma kom ñamatu kêtuc nêj gêñlêwê êndu.
- 48 En kêkên kompoc gêjac nêj bulimakao
ma ôsic gen nêj bôc toton su.
- 49 En kêbalij nê têtac ñandan kêpi êsêac ñawaô.
En gen olin sec e nê ñalêlôm kêmoatin tôñ ma kêkên gêñwapac sec tonjê-
tonjê samob.
- 50 En kêpô nê têtac ñandan ñabênic sugen gêdên êsêac.
En kêjanjo êsêac katur su atom, gêsij êsêac sugen sêsêp gêmâc sec ñalêlôm
sêja.

- 51 Eñ gêjac ñapalê ñamêc samob êndu anğa Aiguptu,
Lau matak samob nêñ ñamêc sêjaña anğa Hamnê bec.
- 52 Go gêwê nê lau sêsa sêmênj têtôm ñacgejob gêwê nê domba
ma gêjam gôlinj êsêac anğa gamênj sawa kêtôm domba pom kapôênj tenj.
- 53 Eñ gêwê êsêac sêmoa ñarjêngeñ e têtêc tauñ atom,
mago kêkêñ gwêc kêmakop êsêacnêñ ñacjo auc.
- 54 Amboac tonañ gêwa êsêac e sêô lasê ênê gamênj dabuñ,
sêô lasê lôc, tañ eñ lêma anôña kêkôc kêtû nê gêñ nanj.
- 55 Eñ gesoc lau samuc sêmuñ-sêmuñ
ma kêkêñ Israelnêñ gôlôacmôkê sêñgônj lau tau nêñ gamênj.
- 56 Mago êsêac sêsaê Lôlôc Natau Anôtô to sêli tauñ sa ñapanj
ma sêsap ênê biñsu tônj atom.
- 57 Sêkac tauñ su anğa ênê ma sêgôm ênê binj palinj têtôm tamerji.
Êsêacnêñ lêñ keso kêtôm talam, tañ sêkêkam ñasôb mata kôtênj-kôtêngeñ
nanj.
- 58 Êsêacnêñ sakinj gamênj ñabauña gêgôm eñ têtac ñandanj
ma nêñ sakinj anôtôï jabaña kêbôli ênê ñalêlôm auc.
- 59 Anôtô gêlic e ñalêlôm kêmoatinj tônj
ma kêtinj Israel su samucgeñ.
- 60 Eñ gêwi nê bec anğa Silo sinj.
Mala tau, tañ eñ jagêmoa ñamalac ñalêlôm nanj.
- 61 Eñ kêkêñ nê poac ñakatapa,
tañ kêtû ênê ñaclai to ñawasi ñabelo nanj, ñacjo sêkôc sêja.
- 62 Eñ gêwi nê lau sinj gêdêñ ñacjonêñ sinj
ma nê ñalêlôm kêbôli auc kêtû nê gêñlênsêmña.
- 63 Sinj gesenj ênê lau matak su
ma nêñ lauo takinj sêjam wê ñacña kêtiam atom.
- 64 Sinj gesenj ênê dabuñwaga su
ma sêlôc gêdêñ êsêacnêñ awêtuc gebe têtanj tanjboia kêtû êsêacña atom.
- 65 Sêgôm sêmoa e Apômtau mata gêlac kêtôm ñac tenj gêc bêc e kêlinj tau sinj, go
mata gêlac.
Kêtôm ñac sinjêlêc tenj gênôm gêñ e kêjaninj eñ.
- 66 Eñ gêjac nê ñacjo kêsêp dêmôêmuñageñ
ma gêgôm êsêac e majenj tauñ êndu-êndu.
- 67 Eñ kêtinj Josepnê bec su
ma kêjalinj gôlôac Epraimña sa atom.
- 68 Eñ kêjalinj gôlôac Judaña sa.
Lôc Sion tau, tañ têtac gêwiñ nanj.
- 69 Eñ kêsuj nê gamênj dabuñ sa kêpi e jakêtôm undambê.
Gêgôm e gêjac malac su kêtôm nom, tañ êkô ñêñgeñ nanj.
- 70 Go kêjalinj nê sakinjwaga Dawid sa,
kêkôc eñ su anğa gamênj dombaña.
- 71 Kêkôc eñ anğa domba têna to ñalatu nêñ
gebe ejop ênê lau Jakob to ênê gêñlênsêm Israel.
- 72 Dawid gejob êsêac tonjalêlôm ñarjênj

ma gajam gôlinj êsêac ña lêma kwalam langwa.

*

79

Mec Anôtô ênam nê lau kêsija

- 1 O Anôtô, lau samuc sêsô nê gamêñ sêja.
Êsêac seserj nê m lôm daburj ñadaburj ma sêjamu Jerusalem e popocgerj.
- 2 Êsêac sêkêñ nê m sakinwaga nêñ ñawêlêlanj kêtû moc, tanj sêmoa umbonj ñalabu nanj, nêñ gwada.
Sêkêñ nê m lau mansanj nêñ ñawêlêlanj gêdêñ bôc ñaclai.
- 3 Êsêac sêkêc êsêacnêñ dec sinj kêtôm bu, sêgôm sêgi Jerusalem auc e kêsô tau ma ñac tenj gêmoa gebe ênsurj ñacmatê nanj gêmoa atom.
- 4 Aêacma lau malac ñagêdô, tanj dêmôêñ géjac tauñ nanj, sêsu aêac susu ma tenterlatu, tanj sêñgôñ makenj-makerj nanj, sêlic aêac amboac gêñ meloc ma têtanj pêlé aêac.
- 5 O Apômtau, oc gobe ôli nê m ñalêlôm sa ñapanj e êndêñ ondoc acgom.
Nê m têtmac ñandanj êndanjgac-êndanjgac amboac jawaô e êndêñ ondoc, go êmbacnê.
- 6 Ôkêñ nê m têtmac ñandanj naêpi lau samuc, tanj sêjam kauc aôm nanj, to êpi tenterlatu, tanj aweñ géjac nê m ñaê atom nanjanj.
- 7 Gebe êsêac sêjac aêacma lau êndu ma sêgôm nêñ malac kêtû gasanj.
- 8 Ôkêñ tamenjinêñ sec ñagêjô êpi aêac atom. Taêm labu aêac sebenjanj gebe aêac awi atu gwasaê aômña sinj.
- 9 O Anôtô, tanj kêtû aêacma kêsiwaga nanj, ônam aêac samanj.
Ôñgôm nê m ñaê ñawae êsa.
Ônam aêac sa to ôsuc aêacma binj ôkwimanj.
Ôñgôm êtu nê m waemña.
- 10 Amboac ondoc lau samuc sênac aêac ôkwi gebe
“Lau tônê nêñ Anôtô oc gêmoa ondoc.”
Ôkac nê m sakinwaga, tanj lau samuc sêkêc êsêacnêñ dec sinj nanj, nêñ kamocgôc êndêñ aêac materjanô alicmanj.
- 11 Ôkêñ tanjanj lau kapoacwalôña nêñ binj, tanj serj olinj tauñña nanj.
Lêmam ñajarjabo, amboac tonanj ônam lau, tanj sêkic êsêacnêñ binj gebe sêmac êndu nanj sa.
- 12 O Apômtau, aôm ôkêñ ñagêjô êpi lau, tanj têtanj pêlé aôm sêñgôñ aêacma gamêñ ñamadiñ nanj acgom.
Ma ôkêñ êsêacnêñ binj ñagêjô êtu dim 7.
- 13 Ma aêac tec atu nê m lau to tonj, tanj aôm gojob êsêac nec, abe anam danje aôm enderj tôngerj,
ma gôlôac to gôlôac sêñgôm aôm waem êsa êtôm têtmerj.

*

80

Mec gebe Anôtô ênam Israel sa êtiamja

- 1 O Israelnêj ñacgejob, tañ gojob Josep kêtôm domba ñatorj terj nañ, ôkêj tañam.
Aôm tañ gôngôj kerub ñaô nañ, oc taôm lasê
- 2 êndêj Epraim agêc Benjamin ma Manase.
Ôndi tonac lai mênjônâ aêac sa.
- 3 O Anôtô, ônam aêac sa êtiam.
Ôkêj lanjômanô mênjêpô aêac gebe ênam aêac sa.
- 4 O Apômtau, lausij undambêja nêj Anôtô,
nêm lau teterj mec elêmê ma aôm gobe ôê têmtac ñandanj tôj e êndêj ondocgenj.
- 5 Aôm kôkêj êsêac se j materjsulu kêtû nêj mo.
Aôm kôkêj êsêac sênôm materjsulu, tañ kêsêp laclu e mênjêc nañ.
- 6 Aôm kôpô aêac sij e tenterlatu sêsu aêac susu
ma aêacma ñacjo sêômac aêac.
- 7 O Lausij undambêja nêj Apômtau, mênjônâ aêac sa êtiam.
Ôkêj lanjômanô mênjêpô aêac gebe ênam aêac sa.
- 8 Aôm kôkip wainmôkê terj sa anja Aiguptu
ma kôjanda lau samuc sêsa gebe ôsê êsêp êsêac malenj.
- 9 Aôm kôwaka ñagamênj sa ñapep,
tec ñawakac keselerj ñajam ma gêjam gamênj auc.
- 10 Ka tau kêkêj ajuj lôc samob
ma ñalaka gêjam kaseda kapôênj auc.
- 11 Ka tau ketoc laka kêsa e jagêdênj gwêc
ma ñasêli kêpi e jagêdênj bu Euprat.
- 12 Amboac ondoc tec gosenj ñaturj su.
Lau samob, tañ sasa intêna tonanj nañ, oc sênâ m genjenj ñanô.
- 13 Bôcgabu j kêsuc popoc
ma bôc salenja ñagêdô se j katu nêj mo.
- 14 O lausij undambêja nêj Apômtau, ômu ômôênj êtiam.
Ôtuc kêni j anja undambê ma matam e wainmôkê tau e taêm walô nêm genj êtiam.
- 15 Taêm walô nêm gênj, tañ lêmam anôja kasê nañ.
ma ñasêli, tañ gôjac kolec nañ.
- 16 Ñacjo dêdim gênjic e ja-ge j su.
Lanjômanô ñajaê êndênj êsêac ma onsenj êsêac su sênarja.
- 17 Ôkêj lêmam eo ñac, tañ kêkô nêm anôja nañ auc.
Eo ñamalac latu, tañ gôlôm enj e kêtû kapôênj nañ auc.
- 18 Go aêac akac tau j su anja aôm nêm êtiam atom.
Ôkêj aêac anjôj materj jali ma awen j êôc aôm nêm ñaê.
- 19 O lausij undambê nañ Apomtau, mênjônâ aêac sa êtiam.

Ôkêj lajômanô mênjêpô aêac gebe ênam aêac sa.

*

81

Wê omjha to biy sênam taurj ôkwiŋja

- 1 Awem êoc Anôtô, taj kêtû aêacnêj gêjam-sawaga nanj toôndugenj.
Awem êoc Jakobnê Anôtô toôndugenj.
- 2 Apuc wê sa ma anac oj êtaj
ma anjôm gêj wêja tokainj-tokainj êtaj.
- 3 Anac dauc êtaj êndêj ajôj mênjêô lasê
ma embe ajôj êtu samuc nanj, anac atanj êtu nêom om njawaerja,
- 4 gebe Israelnêj mêtê amboac tonanj.
Jakobnê Anôtô kêjatu nê biy amboac tonanj.
- 5 Kêkêj kêtû bijsu gedenj Josep gêdêj taj gebe enenj Aiguptu nanj.
Aê ganjô biy samuc tenj, nanj tarjocsuj gêjac kwananjgerj atom nanj gebe
- 6 “Aê kajonj gêjwapac su anja aôm magim
ma kakêj aôm gôwi nêom gadob kômja sinj.
- 7 Gêdêj tajj kôtap gêjwapac sa nanj, awam gêjac aê ma gajam aôm sa.
Anja njoc gamêj kêjanjanj, taj kasinj tau gamoa nanj, aê kakêj tarjoc aôm.
Anja bu sêli awerj saja Meriba aê kasaê aôm.
- 8 Njoc lauac, akêj tanjem gabe jalêj biy amac.
O Israel, tanjam wamu aêmamanj.
- 9 Ônam sakinj anôtô jaba tenj atomanô.
Ma aôm otenj mec êndêj tenterjlatunêj anôtôi tenj atom.
- 10 Aê Apômtau, tec katu nêom Anôtô, taj gawê aôm anja gamêj Aiguptu nanj.
Ôja awamsuj kacgenj gebe jalôm aôm.
- 11 “Mago njoc lau sêkêj tanjenj aê atom
ma Israel sêgôm aênjoc biy kêtû tøj atom.
- 12 Tec gawj êsêac sinj kêtû gêsuntêkwa njatonjja
sêsa nêj lêj kêtôm êsêac taurj nêj njalêlôm.
- 13 Ojae njoc lau sêkêj tanjenj aêmanj.
Israel sêsa njoc lêjmanj.
- 14 Go jakôninj êsêacnêj njacjo tøj sebenj
ma jaku êsêacnêj njacjo samob tulu.
- 15 Êsêac tajj têntac gedec aê nanj, oc sewec tonjalêlôm njatutucgenj sêkô aê
lajnôcnêm
gebe nêj njagêjô oc ênêc endenj tøjgenj.
- 16 Mago aê gabe jalôm aôm ja mo mataêjamgenj
ma gabe jakêj lêp anja poclubu êsa wacêlau aôm.”

*

82

Anôtô enj njacgôlijsêga

- 1 Anôtô gêmoa nê lau sêkac taurj sa njalunjenj.
Enj kêmêtôc biy gêngôj gôliŋwaga sêkac taurj sa njalêlôm.

* 80:19: Asap gêwa nê biy sa. * 81:16: Asapnê tenj.

- 2 “Awi amêôtôc kesonja siŋman
 ma akêŋ êwiŋ lau, taŋ sêkac tauŋ su anġa Anôtônê nan, nêŋ biŋ atom.
- 3 Amêôtôc lau ŋaôma to mosêbu nêŋ biŋ êtu katô
 ma anam lau ŋasec to ŋalêlôm sawa sa.
- 4 Apuc ŋac sawa to ŋac, taŋ kêpô lêna gêŋ nan tôŋ.
 Ajanġo eŋ su anġa lau, taŋ sêkac tauŋ su anġa Anôtônê nan lemeŋ.
- 5 “Êsêac lau meloc to nêŋ kauc masi.
 Amacnêm mêtê kêtû sec samucgeŋ ma biŋgêdêŋ malamê anġa nom.
- 6 Biŋŋanô, aê tauc kasômġac gebe ‘Amac atu anôtôigeŋ
 ma amac samob atu Lôlôc Ŋatau latuigeŋ.’
- 7 Mago oc amac êndu atôm ŋamalac
 ma aku e anaŋa atôm kasêġa sêjaŋa.”
- 8 O Anôtô, ômôêŋ ma ônam gôliŋ nom samucgeŋ
 ma tentenlatu samob têtû aômnêm gêŋ.

*

83

Tapô lêna takô ŋacjo ŋalêlôm ŋamec

- 1 O Anôtô, ôŋgamiŋ taôm atom.
 O Anôtô, ônam taôm tôŋ to awam mêgeŋ atom.
- 2 Gôlicġac me, nêm ŋacjo awerŋ aliŋ-alon kêsâ sêmoa
 ma êsêac, taŋ nêŋ ŋalêlôm kêmoatiŋ tôŋ kêtû aômŋa nan, sêsa lanôŋanô
 sagenŋ.
- 3 Êsêac sêgôm gêŋlêlôm sebe senseŋ nêm lau su
 ma sêmoatiŋ poac sebe senseŋ lau, taŋ sê lamu aôm nanŋ.
- 4 Êsêac sêsôm gebe “Amêŋ nadansenŋ êsêac su ec nêŋ teŋ ênêc êtiam atom
 ma taêŋ ênam ŋaê Israel êtiam atomanô.”
- 5 Biŋŋanôġoc, êsêacnêŋ ŋalêlôm tagenŋ ma sêmoatiŋ nêŋ biŋ e ġacgeŋ ġêc-
 ġêcgeŋ,
 sêmoatiŋ poac gebe senseŋ aôm su.
- 6 Lau taŋ sêŋġôŋ Edom to Ismaelwaga nêŋ bec
 lau Moab to lau Hagar amboac tonanŋ.
- 7 Lau Gebal to Amon ma Amalek,
 lau Pilisti to lau Tirusŋa amboac tonanġeŋ.
- 8 Lau Asuriaŋa sêsap lau tônê ŋai tôŋ.
 Lau tonanŋ ŋai sêpuc Lotnê latui tôŋ.
- 9 Onseŋ êsêac êtôm ġêmunġeŋ ġoseŋ Midian
 ma êtôm ġoseŋ Sisera to Jabin anġa bu Kison.
- 10 Lau tonanŋ ŋai sêjaŋa anġa Endor
 ma nêŋ ŋawêlêlan ġêmôb ġêc nom.
- 11 Onseŋ êsêacnêŋ kasêġa êtôm ġoseŋ Oreb ma Seb.
 Onseŋ êsêacnêŋ lau towae samob êtôm Seba aġêc Salmuna.
- 12 Lau tonanŋ ŋai teġ sêjac awerŋ gebe
 “Aêac tajanġo Anôtônê ġamêŋ su.”

* 82:8: Asapnê pesalem teŋ.

- 13 O ḥoc Anôtô, onsenj êsêac êtôm mu kêlai kekop jagêḥgôḥ gêḥ êndu
ma êtôm mu kelelo jataê.
14 Onsenj êsêac êtôm ja geḥ oba
ma êtôm jawaô kêdanḡac kêpi lôc.
15 Nêm gamêḥ kêlanḡanj êtakê êsêac
ma nêm mu-gêbuc êpuc soc êsêac amboac tonanj.
16 O Apômtau, ôkêḥ majenj êkwa êsêac lanḡoḥanô auc,
ec sensom gebe sênam sakinj aôm.
17 Ôkêḥ êsêac majenj to têtakê ḥanô
e nêḥ meloco êsa ma sênanjamaḥ.
18 Ôḥgôm êsêac amboac tonanj e sêjala gebe aôm taômḡenj tec kôtu Apômtau.
Lau nomḡa samob tetoc aôm sa gebe Lôlôc Natau aôm taômḡenj.

*

84

Tanam aweḥ su Anôtônê andu ḥawê

- 1 O lausinj undambêḥa nêḥ Apômtau,
nêm andu e têtac kêsa lanḡwageḥḡoc.
2 Ḥoc katuc gêjam awa su Apômtaunê lôm ḥamalacḡun
e taê gêjac tau kêsi-kêsi.
Ôlic to katuc kêpi-kêpiḡenj ma gêjam wê
kêtu Anôtô mata jaliḥa.
3 O lausinj undambêḥa nêḥ Apômtau,
o ḥoc kinj to ḥoc Anôtô,
kêclêwam kêtap nê andu sa
ma mocbibi gêjam nê ic gebe êsu ḥalatuḡa gêc nêm altar ḥagala.
4 Aoc gêôc lau, taḥ sêḥgôḥ nêm andu ḥalêlôm
ma sêlambinj aôm geḡenj tôḥḡenj naḥ.
5 Aê aoc gêôc lau, taḥ lanḡoḥ gêlac nêm gamêḥḡenj sêja
ma nêḥ ḥaclai ḥam kêsêp aôm naḥ.
6 Embe nasêsa gaboanj ḥakelenḡa, oc sêḥgôm gaboanj tau êtu gamêḥ bumatanja
ma komô sauḥ êkêḥ bu ênam gamêḥ tau auc.
7 Êsêac sêwê taêḥ andanḡenj
e sêlic Anôtô anḡa Sion.
8 O lausinj undambêḥa nêḥ Apômtau Anôtô, ôḥô ḥoc mec.
O Jakobnê Anôtô, ôkêḥ tanjam.
9 O Anôtô, matam ê aêacma kinj
ma matamanô ôlic nêm ḥac, taḥ senj oso eḥ naḥ lanḡoanô.
10 Amoa nêm-malacḡun bêc tagenḡenj
ḥajap kêlêlêc amoa aêacma malac bêc tausen su.
Jajop ḥoc Anôtônê andu ḥakatam oc êmoasinj aê
êlêlêc janḡoḥ lau kesowaga nêḥ bec su ḥêḥḡenj.
11 Gebe Apômtau Anôtô kêtu ḥoc ḥawasi to lautuc, eḥ kêkêḥ moasinj to wae.
Eḥ oc êḥḡaminj gêḥ ḥajam tenj êndêḥ lau, taḥ sêsa nêḥ lêḥ lanḡoḥnêm sawa
naḥ atom.

* 83:18: Asapnê pesalem wêḥa tenj.

12 Lausiñ undambêña nêñ Apômtau,
aê aoc êôc ñamalac, tañ taê kêka aôm nanj.
*

85

Israel teten gebe Anôtô taê walô êséac

- 1 O Apômtau, aôm kômoasiñ nêñ launêñ gamêñ.
Aôm gôjam gêñwapac, tañ gêgôm Jakob nanj ôkwi.
- 2 Aôm kôsuc nêñ launêñ biñ ôkwi
ma gôsariñ êséacnêñ geo samob auc.
- 3 Aôm kôpuc nêñ têmtac ñandanj tônia
ma gôwi nêñ têmtac ñalakoc siñ.
- 4 O Anôtô, aêacma kêsiwaga, mênônam aêac sa êtiam
ma ôwi ôlim ñakam aêacña siñ.
- 5 Aôm oc gobe têmtac ñandanj êndên aêac endenj tônia me.
Aôm oc gobe ôê têmtac ñandanj tônia elom-elom ma wakuc samob me.
- 6 Aôm oc ôkên aêac asê awenj su êtiam
gebe nêñ lau ôlinj êpi êtu aômña êtiam me masi.
- 7 O Apômtau, ôtôc nêñ têmtac gêwiñ tenjenña êndên aêac
ma ôkenj aêac awê kainj nêñ moasiñ.
- 8 Aê gabe janô biñ, tañ Apômtau Anôtô tau kêsôm kêsa awa nanj.
Enj kêsôm biñmalô
gêdên nêñ lau, gadên nêñ lau dabun,
tañ sêmu dêndên nêñ lêñ meloc êtiam atom nanj.
- 9 Kêdabingac gebe ênam lau, tañ têtac enj nanj, sa biññanôgenj
gebe ñawasi ênam aêacnêñ gamêñ auc.
- 10 Têtac gêwiñ tenjenña to biñ ñañênj oc sêwiñ taun.
Biñgêdên to biñmalô oc sêmbôênj taun.
- 11 Biñ ñañênj oc êpoa anja nom êpi êmênj
ma biñgêdên oc atuc kêninj anja undambê asap êmênj.
- 12 Apômtau oc êkênj gêñ ñajam
ma nanj nom ñanô esewec êlêlêc su.
- 13 Biñgêdên oc êmuñ enjenj
ma biñmalô oc êpuc enj wanja. *

86

Tapô lêna taun dangônj ñamec

- 1 O Apômtau, mênwê tarjam to ôkênj tarjam aê
gebe aê ñac sawa gangônj jageo.
- 2 Ojop aênoc katuc gebe aê ôlic andanj aôm tec gamoa.
O ñoc Anôtô, ônam nêñ sakinwaga, tañ mata kêsap aôm nanj sa.
- 3 O Apômtau, ñoc Anôtô, taêm walô aê
gebe aoc gêjac aôm gedenj tônia.

* 84:12: Kora latui nêñ pesalem ten. * 85:13: Kora latui nêñ pesalem ten.

- ⁴ Ôkêḡ nêḡ sakinḡwaganê ḡalêlôm êtu samuc.
O Apômtau, aê kasuḡ ḡoc ḡalêlôm sa gêdêḡ aôm.
- ⁵ Gebe aôm Apômtau, kôtu ḡac gabêḡjam ma kôsuc binḡ ôkwi kêlêlêc.
Aômḡnêḡ têḡmtac gêwiḡ tenḡenḡḡa gêdêḡ lau samob, taḡ awerḡ gêḡjac aôm naḡ.
- ⁶ O Apômtau, ôḡô ḡoc mec.
Wê taḡjam ḡoc taḡjiboa kapôêḡ.
- ⁷ Embe japô lêna, oc aoc ênac aôm
gebe aôm oc ôḡô aêḡoc mec.
- ⁸ O Apômtau, anôtôî nêḡ teḡ kêtôm aôm gêḡmoa atom.
Ma gêḡ ḡḡanô teḡ oc êtôm gêḡ, taḡ aôm gôḡôm naḡ, atom amboac tonarḡenḡ.
- ⁹ O Apômtau, lau samuc samob, taḡ kôkêḡ êsêac naḡ, oc mêḡsêḡpôḡ enḡduc êndêḡ
aôm.
Ma sêḡḡôm nêḡ ḡaê ḡḡawae êsa.
- ¹⁰ Gebe aôm taômḡenḡ ḡac kapôêḡ tec gôḡôm gêḡsêḡga.
Binḡḡanô, aôm taômḡenḡ tec kôtu Anôtô.
- ¹¹ O Apômtau, ôḡdôḡ nêḡ lêḡ êndêḡ aê,
ḡo taḡḡoc wamu aôm ḡḡḡenḡenḡ.
Ôḡdôḡ aê gebe janam sakinḡ aôm
toḡoc ḡalêlôm samucḡenḡ.
- ¹² O Apômtau ḡoc Anôtô, gabe aoc êôc aôm toḡoc ḡalêlôm samucḡenḡ
ma janḡôm nêḡ ḡaê ḡḡawae êsa enderḡ tôḡenḡ.
- ¹³ Gebe aôm têḡmtac gêwiḡ aê tenḡenḡ.
Aôm kôḡjanḡo katuc su aḡḡa lamboam ḡakêlêḡndinḡ.
- ¹⁴ O Anôtô, lau teḡbelerḡ aḡḡenḡ sêkêli taḡḡ gêdêḡ aê ma ḡḡalai toḡenḡenḡ dêḡdib
katuc sêḡmoa
ma êsêac sêsa aôm laḡôm sa elêḡê atom.
- ¹⁵ O Apômtau, aôm Anôtô taêm labu to kôḡmoasinḡ kêlêlêc.
Aôm ḡac gabêḡjam tec gôê binḡ tôḡ ma nêḡ têḡmtac gêwiḡ tenḡenḡḡa gêc gederḡ
tôḡenḡ.
- ¹⁶ Ôkac taôm ôkwi ôḡdêḡ aê ma taêm labu aê.
ḡḡaḡḡa ḡḡatau, ôḡuc nêḡ sakinḡwaga tôḡ gebe aê ḡajam sakinḡ aôm kêtôm
tinoc gêḡôm.
- ¹⁷ Ôḡḡôm ḡêḡḡalô teḡ êḡi aê gebe jajala nêḡ moasinḡ. Ôkêḡ ḡoc ḡaḡo sêḡjala e
majerḡ êsa
êndêḡ êsêac sêlic gebe aôm Apômtau tec ḡôḡam aê sa to ḡôḡam malô aê. *

87

Jerusalem ḡalambinḡ

- ¹ Apômtau kêkwê nê malac sa kêkô lôc dabuḡ.
- ² Apômtau têtac gêwiḡ Sion ḡḡasacḡêḡdô
kêlêlêc gamêḡ ḡḡagêḡdô, taḡ Jakobnê lau sêḡḡôḡ naḡ su.
- ³ O Anôtônê malac, ôkêḡ taḡjam binḡ tonec,
taḡ enḡ kêsôm kêḡi aôm naḡ gebe
- ⁴ “Aê kasa Aiguptu to Babilon sa gêwiḡ lau-taḡenḡ-wamu-aêwaga.

* 86:17: Dawidnê mec teḡ.

Ma lau Pilistia to Tirus ma Aitiopia nêj malacmôkê Jerusalem.”

- ⁵ Ma sêsôm êpi Sion gebe lau tokairj-tokairj nêj malacmôkê
gebe Lôlôc Natau tau kêpuc tôj gebe êkô njaŋa.
⁶ Apômtau eto tenterlatu nêj njaêmôkê ma êwa êsêac sa gebe
“Tenerj sêkôc êsêac anja Jerusalem, Jerusalem natau êsêac.”
⁷ Êsêac sênam wê to têtê gebe
“Aôm kôtu ma moasiŋ samob njamôkê.”
*

88

Njac togêjwac né wê kêtaj tauja

- ¹ O Apômtau, taj kôtu aênoc kêsiwaga to Anôtô nan,
aê gamôêc gêdêj ocsalô ma aoc gêjac aôm gêdêj gêbêc.
² Ôjô njoc mec
ma wê tajaŋ njoc tajihoa gebe ônam sa.
³ Gebe katuc gêôc gêjwac e têkwa gêbac
ma kasa paŋ lamboam njalêdaŋ.
⁴ Êsêac sêsam aê gawij lau, taj sê su sêsêp sêlêlôm sêja nan.
Aê katôm jac, taj nê ôliwalô gêjaŋa su nan.
⁵ Aênoc mê gêc njacmatê njalêlôm
katôm êsêac, taj sêjac êsêac êndu sêc sêlêlôm nan.
Lau tonaj nja aôm taêm gêjam êsêac kêtiam atom
gebe lêmam gêjam êsêac sapu sugac.
⁶ Aôm kôtiŋ aê su kasêp lamboam njalabuanô gaja,
kasêp gêsunbôm njakêlêndiŋ sec.
⁷ Aômnêm têmtac njandaŋ kêsac aê êndu.
Ma nêm têmtac njandaŋ njadembom samob kêkônij aê tôj.
⁸ Aôm kôkêj njoc lau mêjbaŋ samob sêjac jaê aê gebe sêlic aê amboac gêj njanô
masi teŋ.
Kôlai aê auc, tec gabe jasa e jatuc-jatuc.
⁹ Ganjôj jageo e matocanô kêtû wao.
O Apômtau, aê aoc gêjac aôm kêtôm bêcgeŋ ma galam lemoc gêdêj aôm.
¹⁰ Aôm oc ônjôm gêjtalô êpi njacmatê me masi.
Êsêac oc dêndi mêjnsêlanem aôm me masi.
¹¹ Êsêac oc sênac miŋ biŋ êpi aômnêm têmtac gêwiŋ tengeŋja anja sêlêlôm me
masi.
Oc sêsôm biŋ êpi aômnêm biŋ njaŋêj anja gêj gêmôb njamala me masi.
¹² Êsêac oc sêsôm aômnêm gêjtalô njawae anja gêsunbôm me masi.
Oc sêsôm nêm biŋgêdêj lasê anja gamêj sêliŋ tauj siŋja me masi.
¹³ O Apômtau, amboac tonaj aoc gêjac aôm.
Njoc mec gêdêj aôm gêwac kêtôm bêbêcgeŋ samob.
¹⁴ O Apômtau, amboac ondoc kôtiŋ aê su

* 87:7: Kora latui nêj pesalem wêja teŋ.

ma gôsarj lajômanô auc gêdêj aê.

15 Aê tekoc saki masi gêdêj njapalêgen ma tec gamoa jageo njapanj.

Aê tekoc gêbac kêtû nêj njagêjô njawapacnja.

16 Aôm têtmac njandaj njawadê kêtû aê tulu.

Aôm nêj gêjwapac kêtakê aê e katuc unj tagenj.

17 Kêtôm bêc samob kêtôm aê auc amboac bu njasamac

ma gêjam aê auc samucgenj.

18 Aôm kôkêj njoc njac to tawanj sêjac taurj gêjgic anja aênjoc

ma galic gêsujbôm kêtû njoc tawanj.

*

89

Sênac materj binj, taj Anôtô gêjac mata nanj

1 O Apômtau, aê gabe janja wê êpi nêj têtmac gêwijn tengejja endenj têngenj.

Gabe jasôm nêj binj njajêj lasê êndêj gôlôac e naêsu kwananjenj.

2 Aôm tec gôjac mata gebe têtmac gêwijn tengejja tau oc ênêc endenj têngenj.

Aôm kôwaka nêj binj njajêj sa njapêp kêtôm, taj kômasanj undambê nanj.

3 Aôm kôsôm gebe "Aê kamoatij poac gêdêj njac, taj kajalinj enj sa nanj,

ma gajac mata gêdêj njoc sakinjwaga Dawid gebe

4 'Aê jakêj nêj gôlinj kinja elom nêj wakuc njapanj

ma jawaka nêj lêpônj sa êtôm gôlôac to gôlôac samob.' "

5 O Apômtau, undambê sêlanem aôm nêj gêjtalô

ma lau dabuj, taj sêkac taurj sa nanj, awej gêôc aôm gebe aôm njac njajêj.

6 Gebe asa oc êtôm Apômtau anja tao lólôcnja

ma anôtôinêj latunj asa oc êtôm Apômtau.

7 Anôtô njacjai gêjgônj lau dabuj sêkac taurj sa njalêlôm

ma samob, taj sêmoa enj lajôanônja nanj, têtêc enj njandô.

8 O Apômtau, lausinj undambêja nêj Anôtô, asa oc êtôm aôm.

O Apômtau, aôm njacjai sec ma nêj binj njajêj kêtwa aôm auc.

9 Aôm gôjam gôlinj gwêc, taj kêgasim nanj.

Nadembom embe êkuc-êkuc, aôm oc ônjgôm njatip êsa.

10 Aôm gôjac gêjsêga Rahab popoc jamunj-jamunjenj.

Lêmam njajanja gesenj nêj njacjo êlinj-êlinj

11 Aôm kôtû undambê to nom njatau.

Aôm kôkêj nom samuc to gêj samob, taj gêjam nom tau auc nanj.

12 Aôm kôkêj gamêj musanjgu-m to mula-mnja.

Lôc Tabor to Hermon ôlinj kêpi kêtû aôm nêj njajêj.

13 Lêmam dambê njactêkwa sec.

Lêmam njajanja to kôsuj nêj anônja sa.

14 Binjgêdêj to binj njajêj kêtû nêj lêpônj njanombanj.

Têtmac gêwijn tengejja to binj njajêj gêc aôm lajômnêjnja.

15 O Apômtau, aê aoc gêôc lau, taj lajômanô njawê kêpô êsêac

ma ôlinj kêpi kêtû aôm njanjanj.

16 Êsêac tapi-tapigenj kêtû nêj njapanjanj.

* **88:18:** Kora latui nêj pesalem wêja tenj.

Ma sêjam lasê kêtû aômnêm binjêdêŋŋa.

17 Gebe aôm kôtu êsêac waen to ŋaclai ŋamôkê.

Aômnêm moasinj kêwaka aêacma ŋaê sa e ŋapep.

18 Gebe Apômtau kêtû aêacnêŋ lautuc ŋatau
ma Israelnêŋ ŋac dabunj kêtû aêacnêŋ kinj nê ŋatau.

Anôtônê bin, taŋ gêjac mata gêdêŋ Dawid nanj

19 Gêdêŋ gêmunŋen aôm gôwa nêŋ binj sa gêdêŋ nêŋ sakinjwaga ŋaŋêŋ ŋa ŋakatu
gebe

“Aê kakêŋ sunsunj kinjŋa gêdêŋ ŋactêkwa tenj kêkuc ênam lau sa. Aa kakêŋ
lêpôŋ kinjŋa gêdêŋ ŋac, taŋ kajalinj sa anŋa lau nêŋ nanj.

20 Aê katap ŋoc sakinjwaga Dawid sa,
gaenj oso enj ŋa ŋoc niptêkwi dabunj

21 gebe lemoc êpuc enj tôŋ endenj tôŋŋen
ma lemoc êkêŋ ŋaclai êndêŋ enj.

22 Nê ŋacjo ênsau êoc enj êtôm atom
ma secwaga tenj êku enj tulu atom.

23 Aê gabe jansenj ênê ŋacjo popoc sênêc enj laŋônêŋŋa
ma janac êsêac, taŋ sêkêŋ kisa enj nanj êndu.

24 Aêŋoc binj ŋaŋêŋ to têtac gêwiŋ tenjŋenŋa êpuc enj tôŋ.
Aêŋoc ŋaê oc êsunj ênê wae sa.

25 Aê jakêŋ ênê gôlinj ŋamadinj
anŋa gwêc ŋalunj e êndêŋ bu kapôêŋ Euprat.

26 Enj oc awa ênac aê gebe ‘Aêŋoc tamoc aôm,
aôm kôtu ŋoc Anôtô to ŋoc moasinj ŋamôkê.’

27 Aê gabe jakêŋ enj êtu latuc ŋamêc.
Enj kêtû kinj nomŋa nêŋ ŋatau.

28 Aê oc jamoasinj enj endenj tôŋŋen
ma matoc êsap ŋoc poac tôŋ ŋajaŋa êtu enjŋa.

29 Aê gabe jawaka ênê gôlôac nêŋ tenj sa endenj tôŋŋen gebe êtu kinj
ma ênê lêpôŋ êkô ŋapanj êtôm undambê.

30 “Ênê latui embe sêwi ŋoc binj sinj
ma nêŋ lêŋ eso aêŋoc binj, taŋ kajatu nanj,

31 ma embe sêŋgôm aêŋoc binj êtu meloc
ma sêkêŋ taŋenj ŋoc binjsu atom,

32 oc jai êsêac ŋa palip êtu sêkac tauŋ sunj
ma oc janac êsêac êtu nêŋ kwalecŋa.

33 Mago gabe jaŋgaminj ŋoc moasinj êndêŋ Dawid atom
ma jansa ŋoc binj ŋaŋêŋ auc êndêŋ enj atomanô.

34 Aê gabe jaŋgôm ŋoc poac êtu binj lêlêŋa atom
ma janam binj, taŋ aocsunj kasôm lasê nanj, ôkwi atom.

35 “Aê ŋac dabunj, tec katôc lemoc sa kêpi tauc katu dim tagenj
gebe jansau Dawid tenj atomanô.

36 Ênê gôlôac oc sêmoa endenj tôŋŋenj.

Ênê lêpôŋ êtôm oc, taŋ kêkô aê laŋôcnêŋ nanj.

37 Enj oc êmoa endenj tôŋŋenj êtôm ajôŋ,

taŋ kêtôm gêwa-biŋ-tau-sawaga ŋaŋêŋ aŋga tao lólôcŋa naŋ.”

Taŋi kêtû sêku kin tuluŋa

- 38 Mago galoc aôm kôtiŋ to kômasuc ma têtmac ŋandaŋ
gêdêŋ nêŋ ŋac, taŋ goeŋ oso eŋ naŋ.
39 Aôm kôsap poac, taŋ kômoatiŋ gêdêŋ nêŋ sakiŋwaga naŋ tulu
ma gôgôm ênê sunsuŋ kêtû meloc ma kôpalip kêsêp lêsap gêja.
40 Aôm goseŋ ênê tuŋbôm samob êliŋ-êliŋ
ma kôsŋiŋ baliŋ ênê malac totuŋbôm e popoc jamuŋ-jamuŋgeŋ.
41 Lau samob, taŋ sêsa tonaeŋ sêja-sêmêŋ naŋ, sêjaŋgo gêŋ aŋga ênê
nê lau mênbaŋ eŋ sêsu eŋ susu.
42 Aôm kôkêŋ lau, taŋ sêlêsu eŋ naŋ, sêku eŋ tulu.
Aôm kôkêŋ ênê ŋacjo samob e sêpi-sêpigeŋ kêtû eŋŋa.
43 Aôm kôkêŋ eŋ gêc tonê siŋ ŋamatageŋ gêja
ma gêdêŋ siŋ kêsa naŋ, kôpuc eŋ tôŋ atom.
44 Aôm gôgôm e ênê ŋawasi gêjaŋa samob
ma kôtiŋ ênê lêpôŋ piŋpaŋ jagêc nom.
45 Aôm kôgasuŋ ênê bêc ŋapalê matacŋa kêtû dambê
ma kôkêŋ maja to ŋawapac kêsâlê eŋ auc.

Mec teŋ kêtû Anôtô êjaŋgo eŋ suŋa

- 46 O Apômtau, gobe ônam taôm auc samucgeŋ e êndêŋ ondocgeŋ acgom.
Aôm nêŋ têtmac ŋandaŋ ŋajawaô êndaŋgac e êndêŋ ondocgeŋ acgom.
47 O Apômtau, taêm ênam aêac aŋgôŋ mateŋ jali ŋam
ma taêm ênam gebe kôkêŋ ŋamalac samob gebe oc sê su sebeŋ.
48 ŋamalac teŋ gêmoa ondoc gebe ênam kauc gêmac ma êmoa endeŋ tôŋgeŋ.
Asa oc êjaŋgo tau nê katu su aŋga lamboam.
49 O Apômtau, aôm nêŋ têtmac gêwiŋ, taŋ gôjac mata gêdêŋ andaeŋgeŋ tauanô
naŋ,
to biŋ, taŋ aôm ŋac biŋ ŋaŋêŋŋa gôjac mata kêpi Dawid naŋ, gêc ondoc.
50 O Apômtau, taêm ênam nêŋ sakiŋwaga nê gêŋwapac
gebe kajala gêc ŋoc ŋalêlôm amboac tonec gebe tentenlatu samob sêlic aê
amboac gêŋ lêlêŋa teŋ.
51 O Apômtau, nêŋ ŋacjo têtaiŋ pêlê
to sêsu nêŋ ŋac, taŋ goeŋ oso eŋ naŋ, susu kêtôm nê lêŋ samobgeŋ.

52 Lambin êndêŋ Anôtô enden tôŋgen

Biŋŋanô. Biŋŋanôgoc.

*

90

BUKU KÊTU ACLÊŋA

Anôtô gêmoa teŋgeŋ ma ŋamalac gêmoa têlageŋ

- 1 O Apômtau, aôm kôtu aêacma lamu.
Gôlôac to gôlôac sê lamu aôm.

* 89:52: ŋac Esraŋa Etan nê wê teŋ.

- 2 Lôc gêboa tau sa atomgen ma aôm kôkêñ nom to ñagêñlêlôm samob atomgen, ñañ aôm Anôtô gômoa tengeñ to tengeñ.
- 3 Aôm kôkêñ ñamalac têtû kekop kêtiam ma kôsôm gebe “O ñamalac latui, amu ana.”
- 4 Aôm gôlic jala tausen kêtôm bêc nôgeñña, tañ gêjaña ñañ, ma kêtôm ajam jali dambêgeñ gêdêñ gêbêc.
- 5 Aôm kôtiñ aêac su amboac bu lau. Êsêac sêmoa dambêgeñ amboac taêc bêc ma taêc mê têlageñ.
Êsêac têtôm oba ñamêdôb, tañ kêpuc wakuc gêdêñ bêbêcgeñ ñañ.
- 6 Bêbêcgeñ kêpuc ñajam-ñajamgeñ e kêtula ma kêmêliñ e kêtû masê.
- 7 Aôm têmtac ñandañ kêdangac aêac su ma aômnmê ñalêlôm kêmoatiñ tôñ kêtakê aêac secanô.
- 8 Aôm kotoc aêacma geo kêkô aôm lañômnmêña.
Aôm lañômnanô ñawê kêpô aêacma sec, tañ gêc lêlômgeñ ñañ.
- 9 Gebe aôm têmtac ñandañ gêjac aêacma bêc samob gêñgic.
Aêacma jala kêtôm atañ awen kêtû dambê.
- 10 Aêac amoa mater jali ñajala jagêdêñ 70.
Ma embe añgôñ ñêñgeñ, ñañ oc naêndêñ 80.
Mago jala tau ñanô gêñwapac to ñanômê ma gê su seben amboac moc gêlôb.
- 11 Asa oc taê ênam aôm têmtac ñandañ ñañaclai ma asa kêtêc têmtac kêbôli auc.
- 12 Amboac tonañ ôndôñ aêac gebe asa ma bêc sa ñapep gebe ma ñalêlôm êjala mêtê tokauc.
- 13 O Apômtau, ômu ômôêñmañ, gobe ômoa jaêc aêac e êndêñ ondocgeñ.
Taêm walô nêñ sakiñwagamañ.
- 14 Aôm têmtac gêwiñ tengeñña êôc aêac tôñ êtôm bêcgeñ, ec ôliñ êpi to têtac ñajam êtôm ma bêc samob.
- 15 Ôkêñ bêc aêacma ñalêlôm ñajam êsaña e naêtôm bêc, tañ kôkônin aêac tôñ ñañ, to êtôm jala, tañ gêñwapac kêkôm aêac auc ñañ.
- 16 Ôwa nêñ koleñ ñam sa êndêñ nêñ sakiñwaga ma ôwa nêñ ñawasi sa êndêñ êsêacnêñ ñapalê amboac tonangeñ.
- 17 O Apômtau, aêacma Anôtô, nêñ moasiñ mênêpi aêac.
Ônam mec aêacma lemeñ ñakoleñ, biñjanô, ônam mec ma lemeñ ñakoleñmañ.

*

91

Tamoa Njaniniñ Natau nê ajuñlabu

- 1 Nac tañ gê lamu Lôlôc Ntaugeñ ma gêñgôñ Njaniniñ Natau nê ajuñlabu ñañ,
2 oc êsôm êndêñ Apômtau gebe “O ñoc lamu to ñoc laimôkê.

* 90:17: Anôtônê ñac Mose nê mec.

- O ñoc Anôtô, tañ taêc kêka aôm nañ.”
- ³ Gebe eñ taugen oc êjanço aôm su ança ñac-gêdib-mocwaga nê lakô ma ênam aôm sa êndêñ gêmác sec.
- ⁴ Eñ oc êñgandê aôm auc ña nê magê ma aôm oc ôñgôñ ênê magêlabu ñajamgeñ. Ênê biñ ñañêñ kêtú lautuc to maluku.
- ⁵ Aôm oc ôtêc gêñsêga gêbêcña atom ma ôtêc sôb, tañ gêlôb gêdêñ ocsalôña nañ, atom amboac tonançeñ.
- ⁶ Aôm oc ôtêc gêmác sec, tañ kêmoasac tokesecgeñ ma ônanç gesen lau gêdêñ ocsalô nañ, êtap aôm sa atom amboac tonançeñ.
- ⁷ Lau tausen, tañ sêwiñ aôm nañ, embe sênaña, ma tausen to tausen, tañ sêmoa kêsi lêmam anôñaña nañ, embe sênaña nañ, mago oc êjac aôm sa.
- ⁸ Aôm taôm matamanô êpi lau kesowaga ma ôlic ñagêjô, tañ oc êtap êsêac sa nañ.
- ⁹ Apômtau kêtú aômnêm lamu. Aôm kôjaliñ Lólôc Ñatau sa gebe êtu nêm laimôkê,
- ¹⁰ tec oc ôndac gêñwapac atom ma gêñ sec teñ oc êsa nêm bec ñagala atom.
- ¹¹ Gebe eñ oc êsakiñ nê añela êtu aômña gebe sejop aôm ança nêm lêñ samob.
- ¹² Êsêac oc sêsip aôm sa ña lemeñ gebe amkaiñ êndiñ êpi poc atom.
- ¹³ Aôm oc ôsêlêñ ôñgêli lewe to moac. Aôm oc ôka lewe to moactêna popoc.
- ¹⁴ Anôtô kêsôm gebe “Aê oc janam lau, tañ sêsap aê tônia totêntac gêwiñgeñ nañ sa ma japiñ êsêac, tañ sêjala ñoc ñaê nañ auc.
- ¹⁵ Êndêñ tañ awenç ênac aê, oc jakêñ tañoc êsêac. Êndêñ tañ sêñgôñ naeo, oc jamoa jawiñ êsêac ma janam êsêac kêsi to jatoc êsêac sa.
- ¹⁶ Aê oc jakêñ êsêac sêmoa matenç jali ñêñgeñ ma jatoc ñoc moasiñ êndêñ êsêac sêlic.”

92

Wê lambiñña

- ¹ Tanam dançe Apômtau kêtú gêñ ñanô mataêjam. O Lólôc Ñatau, aêac alanem nêm ñaê.
- ² Êndêñ bêbêcgeñ samob aêac asôm nêm têmtac gêwiñ tençeñña lasê ma êndêñ êmbêc akêñ nêm biñ ñañêñ ñawae.
- ³ Apip gêñ wêña ñagam lemelu ma anac kaliñgwançsêga êtanç ma anac gêñ wêña ñagêdô amboac tonançeñ.
- ⁴ Gebe aôm Apômtau gôgôm nêm gêñ ñajam e kêmoasiñ aêñoc ñalêlôm, tec gajam wê ma katuc samuc nêm lêmam ñakôm.
- ⁵ O Apômtau, aômnêm kôm ñanô kapôêñanô. Aôm taêm gêjam biñ samob kêsêp lêlôm e jakôkip sa.

- 6 Ɲac tanj nê kauc masi nanj, oc êjala gêj tonanj ñai atomano.
Ma ñac meloc oc êjala ñam sapu.
- 7 Lau tanj sêkac taunj su anja Anôtôno nanj, têtôm gêgwanj ñamêdôb wakuc
ñajam, ma lau samob, tanj sêgôm sec nanj, têtôm ka ñaola kêsa,
mago oc sêmoa atom, sênanja samucgenj.
- 8 Ma aôm Apômtau oc ôngôj nêmlêpôj, tanj kêkô lôlôcna nanj,
endenj tôngej.
- 9 O Apômtau, aômnmê ñacjo oc sênanja binjanô. Nêml ñacjo oc sênanja
binjanôgoc.
Aôm oc onsenj lau samob, tanj sêgôm sec nanj, popoc êlij-êlij.
- 10 Aôm gôgôm aê ôlic walô kêsa amboac bôc bulimakao kapoac ñaclai tej.
Aôm goej oso aê ña gêj têtac ñajamña.
- 11 Aê galic sêku ñoc ñacjo tulu
ma ganô lau sec sêwakic.
- 12 Lau gêdêj sêpoa sêpi amboac nip
ma têtû baliñ kêtôm kaseda Lebanonña.
- 13 Êsêac têtôm ka, tanj sêsê kêsêp Apômtaunê andu nanj.
Êsêacnêj ñaola gêjac létêj anja aêacnêj Anôtôno malacluj.
- 14 Êsêac sêjam ñanô gêdêj tanj môdê kêpi êsêac nanj.
Nêj ñatêkwi taêsam ma ñalauj ñawawa lanjwagej.
- 15 Binj tonanj gêwa sa gebe Anôtô ej ñac ñajêj
ma binj keso tej gêc ñoc lamu atom.
- *

93

Anôtô kêtû kinj

- 1 Apômtau kêtû kinj. Ej kêsô ñawasi kinjña kêtû nê ñakwê. Apômtau gêjam gêlôj
sa ma kajandinj ñaclai kêtû nê ômbinjak.
Ñac tau gedej nom tôj ñajanja gebe wiwic atom.
- 2 Aômnmêmlêpôj kêkô ñajanja kwananjenj gêdêj andanjenj ma ñapanj.
Aôm gômoa gêdêj têm kêsa atomgenj.
- 3 O Apômtau, bu ñasamac kêsa, ñasamac kêsa e ñadindinj ñanô.
Ñasamac kêsa e gamêj gêôj-gêôj
- 4 Apômtau lôlôcna kêtû ñatau ñajanja, ej kêlêlêc bu ñasamac kapôêj ñadindinj.
Kêlêlêc gwêc, tanj kêgasim ñatêna nanj su.
- 5 Binj tanj aôm gôwa sa nanj, ñajêj to binjanô.
O Apômtau, ñamalac tetoc nêml andu sa gebe gamêj dabuj ma sêngôm
endenj tôngej acgommanj.

94

Anôtô kêtû lau samob nêj mêtôcwaga

- 1 O Apômtau, aôm kôkac kamocgôc ñatau.
Kamocgôc ñaAnôtô mênô lasê.

* 92:15: Wê Sabatña.

- 2 Aôm tañ kômêtôc lau nomña nêñ biñ nañ, ôndi saman.
 Ôkêñ ñagêjô êndêñ lau, tañ tetoc tauñ sa nañ.
- 3 Secwaga tetoc tauñ sa
 ma ôlinj kêpi kêtû nêñ secña e êndêñ ondocgenj.
- 4 Êsêac sêsôm biñ alôb-alôb e awenjôpic mênğêbôc lanğwawenj.
 Secwaga samob sêkêli tauñ ñanô.
- 5 O Apômtau, êsêac sêka nêñ lau popoc.
 Êsêac sêkônij nêñ gêñlênsêm tøj.
- 6 Êsêac sêginj awêtuc to mosêbu êndu
 ma sêjac lau jaba, tañ sêmoa aêacma gamêñ nañ êndu.
- 7 Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êlic sapu.
 Jakobnê Anôtô kêpuc mata tøj aêac atom.”
- 8 Amac lau meloc, tañ amoa lau ñalêlôm nañ, nêñ kauc êsa acgommanj.
 Ma amac lau gêbôc oc êndêñ ondoc acgom, go ajala biñ ñam.
- 9 Ñac tau, tañ kêkêñ aêac tañensuj kêsap tøj nañ, oc êñjô biñ atom me.
 Ma ñac tau, tañ kêkêñ aêac materjanô nañ, oc êlic gamêñ tenj sapu me.
- 10 Ñac tau, tañ gêwa ñamalacnêñ kauc sa to gêjam gôlinj tentenlatu samob nañ,
 oc êkêñ ñagêjô atom me.
- 11 Apômtau tec kêjala biñ, tañ ñamalac taêñ gêjam gêc nêñ ñalêlôm nañ, e jakêkip
 sa,
 mago êsêac tauñ têtôm awenjaô ñaôma.
- 12 O Apômtau, aê aoc êôc ñac, tañ aôm gôjam gôlinj enj nañ,
 to aoc êôc ñac, tañ aôm gôwa nêñ biñsu sa gêdêñ enj nañ.
- 13 Aôm gobe ômbôc gêñwapac auc êndêñ enj,
 ôñgôm ômoa e êndêñ bêc, tañ sêkwê sê gebe ñac alôb-alôb êsêp êna nañ.
- 14 Apômtau oc êtinj nê lau su atom
 ma oc êwi nê gêñlênsêm sinj atom.
- 15 Biñğêdêñ oc êwaka tau sa anğa gamêñ mêtôcña êtiam
 ma lau gêdêñ oc sêpuc biñğêdêñ tau tøj.
- 16 Asa oc êpuc aê tøj êndêñ lau secwaga.
 Asa oc êkô êwinj aê êndêñ lau alôb-alôb.
- 17 Apômtau embe ênam aê sa atom,
 oc ñoc katuc wanêcgenj naêmoa nê gamêñ ñañêñ su.
- 18 Gêdêñ tañ katêc tauc gebe janac tauc êndu nañ,
 nêñ têtmac gêwinj tenjenña kêpuc aê tøj, o Apômtau.
- 19 Gêdêñ tañ gêñwapac gêjam ñoc ñalêlôm auc nañ,
 aôm gôjam malô aê e gôgôm aê têtac ñajam kêsa kêtiam.
- 20 Lau sêmêtôc biñ kesowaga to êsêac, tañ sêjam biñsu ñamata ôkwi-ôkwi nañ,
 oc sêwê kainj aôm me.
- 21 Lau tonañ sêkac tauñ sa gebe sêkic ñac gêdêñ nê biñ
 ma sêmêtôc lau, tañ nêñ biñ masi samucgenj nañ, gebe sêmac êndu.
- 22 Mago Apômtau tec kêtû ñoc tunjêna ñajana sec.
 Ñoc Anôtô kêtû ñoc poc, tañ gaê lamu nañ.

- 23 Eñ oc êkêñ ñagêjô êndênj êsêac êtôm nêñ binj alôb-alôb ma enserj êsêac tauñ êtu nêñ secñja.
Binjanô, Apômtau aêacnêñ Anôtô, oc enserj êsêac su.

95

Talambij Anôtô to tanam sakij enj ñawê

- 1 Amêñ, talambij Apômtau.
Lasê êtaj to têtac ñajam êndênj aêacnêñ moasiñmôkê.
2 Aêac todañgegerj dandênj enj tawac takô enj lanjônem.
Tanam wê lambijña toaligerj.
3 Gebe Apômtau enj Anôtô kapôênj.
Enj kêtû anôtôi samob nêñ kinjsêga.
4 Enj gêjam gôlij nom ñakêlêndij
to lôc ñatêpôê samob.
5 Enj kêtû-gwêc ñatau gebe enj kêkêñ.
Enj kêtû masañm ñatau gebe enj kêlêsob ña lêma.
6 Amêñ, tawec ma tatenj mec êndênj enj.
Tapôñ aenduc êndênj Apômtau, taj kêkêñ aêac nañ,
7 gebe enj kêtû aêacnêñ Anôtô ma aêac tatu ênê lau, taj enj gejob nañ, ma
domba, taj enj gêjam gôlij nañ.
Ojae, êndênj ocsalô tonec akêñ tajem enj awamañ.
8 “Anjôm nêñ ñalêlôm ñadani asa êtôm sêgôm anja Meriba,
ma êtôm sêgôm gêdênj bêc sêmoa gamêñ sawa Masaña nañ atom.
9 Gêdênj tonaj Tamemi sêsaê aê.
Aê gagôm ñoc gêñ ñagêdô êsêac tauñ sêlicgac, mago sêsaê aê.
10 Gôlôac tonaj sêgôm aê têtac kêbôli auc kêtôm jala 40 ma aê kasôm gebe’
Êsêac lau tonaj nêñ kauc kêlêsa ñapañ
ma êsêac sêkô tauñ auc gêdênj aêñoc lêñ.’
11 Amboac tonaj têtac ñandañ ma katôc lemoc kêtû tøj gebe
‘Êsêac oc sêsô aêñoc gamêñ sênij awerña atomanô.’”

96

Wê lambijña

- 1 Anja wê wakuc êpi Apomtau.
Amac lau gamêñ samobña, anja wê êpi Apômtau.
2 Anja wê êpi Apômtau ma awem êoc ênê ñaê.
Asôm ênê moasiñ ñawae lasê êtôm bêc to elenjerj.
3 Asôm ênê ñawasi lasê êndênj tentenlatu
to ênê gêñsêga êndênj lau nomña samob.
4 Apômtau enj ñac kapôênj, amboac tonaj samob awerj êoc enj.
Tatêc enj êlêlêc anôtôi samob su.
5 Gebe tentenlatu nêñ anôtôi samob gwamgerj.
Apomtau taugerj tec kêkêñ undambê.
6 Wae to ñawasi kinña kêkôm enj auc.
Ñaclai to ñawasi gêjam ênê gamêñ dabuj auc.

- 7 O lau samuc nêḡ gôlôac, atoc Apômtau sa.
Atoc Apômtaunê ḡawasi to ḡaclai sa.
- 8 Atoc Apômtaunê ḡaê towae sa.
Asô ênê malacluj ana ma ansuj da êndêḡ eḡ.
- 9 Au taôm anêc Apômtau laḡônêḡ togêlôḡ dabunḡeḡ.
Nom ḡagamêḡ samob, atênêḡ êtu eḡḡa.
- 10 Asôm biḡ tonec lasê êndêḡ lau samuc gebe “Apômtau katu kiḡ.
Eḡ kêsuj nom ḡam tôḡ ḡajaḡa gebe kôjô-kôjô atom. Eḡ oc êmêtôc
tenteḡlatunêḡ biḡ naêndêḡḡeḡ.”
- 11 Undambê atu samuc ma nom têtac wapi,
ḡwêc tau to ḡêḡ materḡ jali samob, taḡ sêḡoa ḡalêlôm naḡ, ḡadindiḡ êsa.
- 12 Kôm to ḡêḡ kômḡa samob sêḡam lasê.
Ka salerḡtêḡnaḡa samob sêḡmôêc toaligeḡ.
- 13 Sêkô Apômtau laḡônêḡḡa gebe eḡ oc êmêḡ.
Biḡḡanô, eḡ oc amêḡ gebe êmêtôc nom.
Eḡ oc amêtôc gamêḡ samob ḡa biḡḡêdêḡ
to tenteḡlatu ḡa nê biḡ ḡaḡêḡ.

97

Anôtô eḡ ḡôliḡsêḡa

- 1 Apômtau kêtḡ kiḡ. Nom tau êḡam lasê toôndugeḡ.
Nuc samob, atu samuc.
- 2 Tao ḡamajaḡ kêkwa eḡ auc.
Biḡḡêdêḡ to biḡ katô kêtḡ ênê lêḡôḡ ḡanombaḡ.
- 3 Ja aḡḡa ênê ḡêḡmuḡ-ḡêḡmuḡḡeḡ.
Ja kêdaḡḡac ênê ḡacjo su sêḡaḡa.
- 4 Ênê ôsic kêḡpô nom
ma lau, taḡ sêḡḡôḡ nom naḡ, sêlic e têtakê.
- 5 Apômtau ḡêḡôm lôc ḡêwê e kêtôm lêḡ
gebe eḡ kêtḡ lau nomḡa samob nêḡ Apômtau.
- 6 Undambê sêwaka ênê biḡḡêdêḡ sa
ma tenteḡlatu samob sêlic ênê ḡawasi.
- 7 Lau samob, taḡ sêḡam sakiḡ ḡwam to tetoc tauḡ sa kêtḡ nêḡ ḡwamḡa naḡ, oc
sêkô tomaḡeḡḡeḡ.
Anôtôḡ samob sêḡu tauḡ sêc eḡ laḡônêḡḡa.
- 8 Sion ḡêḡô e têtac ḡajam ma Juda latuḡio awen ḡêôc toôndugeḡ
kêtḡ aôm Apômtau, kômêtôc biḡḡa.
- 9 Gebe aôm, Apômtau, kôtu nom samuc ḡataḡ towae.
Aôm kôlêlêc anôtôḡ samob ḡêḡḡeḡ su.
- 10 Apômtau têtac ḡêwiḡ lau, taḡ sêkêḡ kisa êndêḡ sec naḡ.
Eḡ tau ḡejob nê lau mansaḡ katuḡ ma kêḡaḡḡo êsêac su aḡḡa lau ḡeo nêḡ
lemeḡ.
- 11 ḡawê kêsa gebe êḡpô lau ḡêdêḡ
ma têtac ḡajam kêḡi êsêac, taḡ nêḡ ḡalêlôm ḡaḡêḡ naḡ.
- 12 Amac lau ḡêdêḡ atu samuc Apômtauḡa
ma anam daḡḡe eḡ.

98

Anôto kêtú nom samucgeŋ ŋagôliŋwaga

- 1 Apuc wê wakuc teŋ sa êndêŋ Apômtau
gebe eŋ gêgôm gêŋsêga.
Ênê lêma anôŋa
to ŋaclai dabuŋ kêku nê ŋacjo tulu.
- 2 Apômtau kêsôm eŋ kêku ŋacjo tulu ŋawae lasê.
Eŋ geoc nê biŋgêdêŋ lasê gêdêŋ tentenlatu samob.
- 3 Eŋ taê gêjam nê têtac gêwiŋ tengeŋŋa to biŋ ŋaŋêŋ,
taŋ gêjac mata gêdêŋ gôlôac Israel naŋ.
- 4 Lau gamêŋ samobŋa awem êoc Apômtau toôndugeŋ.
Anam lasê to apuc wê lambiŋŋa sa.
- 5 Anġôm gêŋ wêŋa êtaŋ gebe êŋgôm Apômtaunê wae êsa.
Anġôm ŋa gêŋ wêŋa ma apuc wê tau sa.
- 6 Anac dauc to posauno êtaŋ.
Awem êoc kiŋ Apômtau toôndugeŋ.
- 7 Gwêc to ŋagêŋ samob, taŋ gelec-gelecgeŋ sêmoa ŋalêlôm naŋ, ŋadindiŋ êsa
ma lau samob, taŋ sêŋgôŋ nom auc naŋ, amboac tonanġeŋ.
- 8 Bu kapôêŋ ŋasamac, amakop lememe.
Lôc samob sêkêli taunġ sêpi-sêpigeŋ sêkô Anôto lanôgeŋ.
- 9 Sêŋgôm êndêŋ Apômtau gebe eŋ oc mênġemêtôc ŋamalac nomŋa nêŋ biŋ.
Eŋ oc êmêtôc lau samob, taŋ sêŋgôŋ nom auc naŋ, ŋa biŋgêdêŋ ma
biŋkatô.

99

Anôto eŋ kiŋ towae

- 1 Apômtau kêtú kiŋ. Tenteŋlatu têtênêp taunġ êndu-êndu.
Nê lêpôŋ kêkô kerub nêŋ magê ŋaô e nom kôjô-kôjôgeŋ.
- 2 Apômtau kêtú ŋac kapôêŋ anġa Sion.
Eŋ ŋatau kêlêlêc tenteŋlatu samob su.
- 3 Lau samob sêlambiŋ ênê ŋaê towae to ŋaclai kainġ teŋ
gebe eŋ ŋac dabuŋ.
- 4 O kiŋ toŋaclai,
aôm têtmtac gêwiŋ biŋgêdêŋ.
Aôm kôwaka ŋagôliŋ gêdêŋ sa
ma kômêtôc biŋ kêtú katô anġa Jakobnê.
- 5 Atoc Apômtau, aêacnêŋ Anôto sa
ma au taôm naanêc taonġ, taŋ akainġ kêka tôŋ naŋ, gebe eŋ ŋac dabuŋ.
- 6 Mose agêc Aron têtú ênê dabuŋwaga, ma Samuel gêmoa gêwiŋ êsêac, taŋ awenġ
gêoc ênê ŋaê naŋ.
Êsêac awenġ gêjac eŋ, tec eŋ kêkêŋ taŋa êsêac.
- 7 Eŋ gêmoa tao ŋalêlôm ma kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac.
Êsêac sêmasaŋ ênê biŋsu to biŋ, taŋ eŋ kêjatu gêdêŋ êsêac naŋ.
- 8 O Apômtau, aêacma Anôto, aôm kôkêŋ taŋam êsêac.

Aôm Anôtô kôsuc êsêacnêḡ biḡ ôkwi ma gôḡac êsêac kêtû sêgôm kesonḡa.

⁹ Atoc aêacnêḡ Apômḡtau Anôtô sa ma au taôm naanêc ênê lôc dabuḡ ḡalabu gebe aêacnêḡ Apômḡtau Anôtô eḡ ḡac dabuḡgoc.

100

Wê lambiḡḡa

¹ Amac lau gamêḡ samobḡa, lasê êḡaḡ totêḡḡac ḡajam êndêḡ

² Apômḡtau. Anam sakiḡ Apômḡtau toôlim êḡiḡeḡ.

Mêḡakô eḡ laḡônêḡm toôndugeḡ.

³ Ajala Apômḡtau gebe eḡ Anôtô.

Eḡ kêkêḡ aêac tec tatu ênê gêḡ. Aêac tatu ênê lau to toḡ, taḡ eḡ geḡob naḡ.

⁴ Awê asô ênê sacgêdô ana todaḡḡe ma asô ênê lôḡm dabuḡ ḡamalacḡuḡ toôndugeḡ.

Anam danḡe eḡ to awem êoc ênê ḡaê.

⁵ Gebe Apômḡtau eḡ ḡac gabêḡjam, ênê moasiḡ oc ênêc teḡḡeḡ ma ênê biḡ ḡaḡêḡ ênêc teḡḡeḡ to teḡḡeḡ.

*

101

Kiḡ gêḡac mata biḡ

¹ Aê gabe jaḡḡa wê api moasiḡ to biḡgêdêḡ.

O Apômḡtau, aê gabe janam wê êndêḡ aômḡeḡ.

² Aê gabe jasa lau laḡôḡnêḡm sawa nêḡ lêḡ

Aôm oc ôndêḡ aê ômôêḡ êndêḡ ondod.

Aê gabe jaḡḡôḡ ḡoc andulêlôm

toḡoc ḡalêlôm ḡawageḡ.

³ Aê gabe matoc êndiḡ

gêḡ eso atom.

Aê jakêḡ kisa êndêḡ êsêac, taḡ sêkac tauiḡ su aḡḡa Anôtônêḡ.

Biḡ amboac tonaiḡ êḡap aê sa atom.

⁴ ḡalêlôm keso ênac jaê aê.

Aê gabe janam kauc gêḡ sec.

⁵ Aê gabe jansiḡ lau,

taḡ sêgôliḡ biḡ sacḡeḡ kêḡi nêḡ lau sackapoa gêdô gêdêḡ tauiḡ naḡ.

Lau teḡḡbeḡeḡ aḡḡeḡ ma êsêac, taḡ nêḡ ḡalêlôm kêkiaiḡ tauboa naḡ,

ḡalic êsêac keso ḡoc ḡalêlôm.

⁶ Matoc gê lau, taḡ sêgôm nêḡ gêḡ ḡaḡêḡḡeḡ naḡ,

gebe sêḡmoa sêwiḡ aê.

Lau tolaḡôḡnêḡm sawa

oc sênam sakiḡ aê.

⁷ ḡac teḡ embe ênam biḡ dansaiḡ ḡa lêḡmageḡ

oc êḡḡôḡ ḡoc andu atom.

Matoc geso lau,

* **100:5:** Pesalem danḡeḡḡa teḡ.

tañ sêsôm biñ dansañ sêmoa nañ.
 8 Lau samob, tañ sêgôm biñ alôb-alôb nañ,
 jansañ êsêac su anğa gamêñ tonec êtôm bêcgeñ.
 Ma lau samob, tañ sêgôm sec nañ,
 oc jansañ êliñ-êliñ anğa Apômtaunê malac.

*

102

Nac matac tonê ñalêlôm ñawapac nê mec

- 1 O Apômtau, ôkêñ tañam ñoc mec
 ma ôkêñ ñoc tañiboac e wacdingeñ aôm.
 2 Êtôm ñasawa, tañ ñoc ñalêlôm ñatutuc nañ,
 ônsañ lañômanô auc êndêñ aê atom.
 Wê tañam aê.
 Êtôm ñasawa, tañ jamôêc nañ, ôkêñ tañam aê ñagaôgeñ.
- 3 Ojae, ñoc bêc gêôñ sa katôm jadaun
 ma ñoc ñatêkwa ñandañ kêtôm ja geñ gêmoa ñalêlôm.
 4 Aêñoc ñalêlôm kêsêlic e kêtü masê amboac gêgwan
 ma gêgôm aê e kaliñ tauc siñ ma gaen gêñ atom.
 5 Kasê aoc jamêc-jamêc
 e ñoc ñamêsôm gedec ñatêkwa.
 6 Aê katôm moc gwêcña, mago jagamoa gamêñ sawa.
 Aê katôm mocki gêmoa gamêñ gasañ.
 7 Aê gabe janêc bêc e gagôm jageo ma katan tauc.
 Aê katôm moc ñanô kêsü tagen, tañ gêñgôñ nip nañ.
 8 Ñoc ñacjo sêsü aê susu kêtôm bêcgeñ.
 Êsêac tañ sêkêli taun kêtü aêña nañ, sêpuc boageñ gebe aê jananaman.
- 9 Ojae, aê gaen wao kêtü ñoc mogoc
 ma gabe janôm gêñ, nañ ganôm matocsulu toôñ-toôñ
 10 kêtü aôm têtac ñandañ to nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tônia
 gebe aôm gôc aê sa ma kôgôndiñ aê.
 11 Aêñoc bêc kêtôm katun kêtü baliñ.
 Ojae, aêma kamêliñ amboac gêgwançoc.
 12 Mago aôm Apômtau, tec kôtu kiñ gôniañ nêñ lêpôñ gedeñ tônia
 ma gôlôac to gôlôac tetoc aômnêñ ñaê sa.
 13 Aôm oc ôndi ma taêm walô Sion gebe ñanoc aôm taêm walônia kédabiñgac.
 Ñanoc tau mênkêsa su.
 14 Aômnêñ sakiñwaga têtac gêwiñ Sion tau ñaalê
 ma nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tônia kêtü gamêñ tau ketocña.
- 15 Ec lau samuc oc têtêc Apômtaunê ñaê
 ma kiñ nomña samob têtêc nêñ ñawasi.
 16 Biññanô, Apômtau oc êkwê Sion sa êtiam.
 Eñ oc eoc tau lasê tonê ñawasi.
 17 Eñ oc êkac lañôanô ôkwi êndêñ lau, tañ sêjac kapoac êsêac nañ, nêñ mec

* 101:8: Dawidnê pesalem teñ.

ma êmbôc tanjasuŋ auc êndêŋ êsêacnêŋ tanjiboa atom.

- 18 Biŋ tonarŋ ŋai teto ênêc e lau wakuc sêlic
gebe lau, tarŋ tenenji sêkôc êsêac su atomgeŋ narŋ, awenŋ êôc Apômtau.
- 19 Gebe enŋ gêjam tuc anŋa nê lólôc dabuŋ
gebe Apômtau kêtuc kêninŋ anŋa undambê kêsêp nom gêmênŋ
- 20 gebe êkêŋ tarŋa êndêŋ lau kapoacwalôŋa nêŋ oliŋ
ma êŋgamboac lau, tarŋ têtû lau gêbac narŋ, su sêmoa matenŋ jali.
- 21 Gebe sêsôm Apômtaunê ŋaê lasê anŋa Sion
ma nê wae anŋa Jerusalem.
- 22 Sêŋgôm êndêŋ tarŋ tentenlatu sêkac tauŋ sa narŋ,
ma kiŋnêŋ lau sebe sênam sakinŋ êndêŋ Apômtau amboac tonarŋ.
- 23 Aê kasa ŋoc lêŋ gamoa e enŋ gêgôm aêŋoc ŋaclai kêtû goloŋ.
Enŋ gêjam aêŋoc bêc ganŋôŋ matoc jaliŋa su kêtû dambê,
- 24 e galoc katarŋ gebe “Ŋoc Anôtô, ôkaja aêma êndêŋ ŋoc bêc ŋaluŋgeŋ atom
gebe aôm kôtû têm tenŋeŋ to tenŋeŋ ŋataŋ.”
- 25 Andanŋeŋ tauanô gôjac m nom
ma undambê kêtû lêmam ŋakôm.
- 26 Geŋ tonarŋ ŋai oc sênaŋa ma aôm oc gacgeŋ ômoa.
Gêŋ tonarŋ ŋai samob oc têtû manê amboac ŋakwê.
- Aôm oc ôjô gêŋ tau êtôm tajô ŋakwê
ma aôm oc ônam gêŋ tau tonarŋ ôkwigeŋ.
- 27 Mago aôm ômoa amboac gômoa endenŋ tôŋgeŋ
ma nêŋ jala oc ŋatêku êsu atom.
- 28 Aômnêm sakinŋwaga nêŋ latuŋi oc tec sêmoa nêŋ ôliŋ ŋajamgeŋ
ma nêŋ gôlôac oc sêmoa aôm larŋômnêmŋa ŋapanŋ.
- * lêna tau êndu-êndu narŋ, nê tanjiboa gêdêŋ Apômtau kêtû nê kwalecŋa.

103

Talambinŋ Apômtaunê moasiŋ

- 1 O katuc tau, ôlanem Apômtau
ma aêŋoc ŋalêlôm samucgeŋ, êlanem ênê ŋaê dabuŋ.
- 2 O katuc tau, ôlanem Apômtau
ma ôliŋ ênê moasiŋ samob, tarŋ gêjam aôm sa narŋ, siŋ atom.
- 3 Gebe enŋ tec kêsuc aômnêm biŋ samob ôkwi
to gêgôm aômnêm gêmac samob ŋajam kêsa.
- 4 Enŋ gêjam aôm kêsi anŋa sec
ma kêkêŋ têtac gêwiŋ tenŋeŋŋa to taê walô kêtû sunsuŋ gêdêŋ aôm.
- 5 Aôm gôŋgôŋ ênê moasiŋ ŋaô kêtôm têm gômoa nomŋa.
Amboac tonarŋ tec gômoa ôlim matac kôtôm momboanŋ.
- 6 Apômtau kêwaka biŋgêdêŋ sa
to kêwaka lau samob, tarŋ kêkôninŋ êsêac tôŋ narŋ, sa amboac tonanŋeŋ.
- 7 Enŋ gêwa nê lêŋ sa gêdêŋ Mose
ma Israel latuŋi sêlic ênê gêŋsêga.

* 102:28: Pesalem dambu tauŋŋa kêtû lementenŋa. Ŋac tarŋ kêpô

- 8 Apômtau kêtü taê walô to moasiñ ñam.
 Eñ têtac ñandan gaôgeñ atom ma têtac gêwiñ tengeñña gêjam sêga.
- 9 Eñ oc êli biñ lanğwa sa elémê atom
 ma ê têtac ñandan tôñ ênêc ñaparñ atom.
- 10 Eñ gêjac aêac kêtôm nêñ sec atom
 to kêkêñ ñagêjô gêdêñ aêac kêtôm nêñ geo atom.
- 11 Ênê têtac gêwiñ tengeñña gêdêñ lau, tañ têtêc eñ nañ kapôêñanô,
 kêtôm ñasawa, tañ geñ umborñ to nom gêñgic nañ.
- 12 Ñasawa tañ eñ kêkêñ geñ aêac to nêñ geo gêñgic nañ,
 kêtôm ñasawa, tañ geñ oc kêpi to oc kêsêp gêñgic nañ.
- 13 Apômtau taê walô nê lau, tañ têtêc eñ nañ,
 kêtôm tama teñ taê walô nê ñapalê.
- 14 Gebe eñ kêjala aêac ôliñ ñam su
 eñ kêjala gebe aêac kekop ñaôma.
- 15 Ñamalacnê bêc kêtôm gêgwan
 to kêtôm ñaola, tañ kêkô obalêlôm nañ.
- 16 Mu embe êsêlêñ naêpi, oc malamê eb tagen
 e talic êtiam atom.
- 17 Mago Apômtaunê têtac gêwiñ tengeñña gêdêñ lau, tañ têtêc eñ nañ, gêc
 tengeñ to tengeñ
 ma ênê moasiñ naelom gôlôac to gôlôac.
- 18 Biñ tonañ kêpi lau, tañ sêmasañ ênê poac
 to taêñ gêjam ênê biñsu gebe sêñgôm êtu tôñña nañ.
- 19 Apômtau kêsa nê lêpôñ sa kêkô undambê.
 Eñ kiñ gêjam gôliñ gamêñ samob.
- 20 Amac ênê añela to ñaclaisêga, tañ akêñ tañem ênê biñ to atu ênê jaenwaga
 nañ,
 alanem Apômtau.
- 21 Amac lausiñ undambêña samob to ênê sakiñwaga, tañ agôm ênê biñsu kêtü
 tôñ nañ,
 alanem Apômtau.
- 22 Amac ênê gêñ samob, tañ kêkêñ gêc gamêñ samob, tañ eñ gêjam gôliñ nañ,
 alanem Apômtau.
 O katuc tau, ôlanem Apômtau.

*

104

Apomtau gejob nê gêñ, tañ eñ kêkêñ nañ

- 1 O katuc tau, ôlanem Apômtau. O ñoc Apômtau Anôtô, aôm ñac kapôêñgoc.
 Aôm kôsô ñawasi kiñña to ñaclai kêtü nêñ.ñakwê.
- 2 Aôm gôli taôm auc ña ñawê kêtü nêñ gadê.
 Aôm gôlam undambê kêtôm becobo.
- 3 Aôm gôjac nêñ andu ñademborñ tôñ tamiñ bu.
 Tao kêtü nêñ kareta ma gôñgôñ mu ñamagê ñaô.
- 4 Aôm kôkêñ mu kêtü nêñ jaenwaga.
 Aôm kôkêñ ôsic towaô kêtü nêñ sakiñwaga.

* 103:22: Dawidnê teñ.

- 5 Aôm kôsuñ nom ñaalê kêsêp ñêñgen gêja, tec kêkô ñajaña,
amboac tonañ oc wiwic atomanô.
- 6 Aôm kôkêñ gwêc kêkwa nom tau auc kêtôm ñakwê
ma bu tau kêpoac e kêlêlêc lôc su.
- 7 Aôm goec binj bu, tec gê su.
Aôm gôjac wapap kêtaj, tec kêtajñ tau su gêja.
- 8 Aôm kôkêñ lôc kêpi ma gaboañ gênê kêsêp gêja
e kêtôm ñamadinj, taj aôm kôtôc nanj.
- 9 Aôm kôtôc bu tau ñamadinj gebe êñgêli atom
gebe bu tau ênam nom samucgenj auc êtiam atom.
- 10 Aôm kôkêñ bumata kêpulu kêsa gaboañ
ma bu tau keselenj kêsa lôc ñasawegenj gêja.
- 11 Gêñ materj jali salenja samob sênôm.
Bôcgabuñ sênôm e gêôc êsêac tôñ.
- 12 Moc taj sêmoa umbonj ñalabu nanj, sêjam sac sêngôñ ñalêndanj.
Sêjam nê wê kêtaj kêsa ñalaka ñasawa.
- 13 Aôm kôkêñ kom anja nêmandu lôlôcña mênkêmalôm lôc.
Aôm gôjam kôm ñamoasinj gêôc tôñ.
- 14 Aôm kôkêñ gêgwanj kêpi gebe bôc sêninj
ma gêñ tolaunj gebe ñamalac sênam ñakôm
e têtaj gêñ sêninjña sa anja nom
15 to wain gebe êngôm ñamalacnêñ ñalêlôm ñajam êsa ma niptêkwi gebe
êngôm ñamalacnêñ lanjôñanô sênic-sênic êsa.
- 16 Kaseda Lebanonja sênôm bu e gêôc êsêac tôñ.
Ka tau Apômtaunê ka, taj tau kêsê nanj.
- 17 Moc sêjam ic sêngôñ ka tau
ma boaloc gêjam sac gêngôñj kêmêsic.
- 18 Lôc balinj kêtunoninj gêbôm nêñ gamêñj
ma mojanj têkam sê lamu ñapoclabu.
- 19 Aôm kôkêñ ajôñ gebe êtôc têm ñanoc.
Oc tau kêjala ñanoc naêsêpñja.
- 20 Aôm kôkêñ ñakesec, tec gêbêcauc,
go gêñ salenja samob olinj palê êsa.
- 21 Lewe matac têtaj sebe sêninj nêñ gwada,
sêjatu nêñ mo anja Anôtônê.
- 22 Oc embe êpi, oc têtajñ tauñ su
nasêsa tauñ sic sênêc nêñ gêsuj.
- 23 Go ñamalacgenj êsa naênam nê kôm,
êngôm nê gêñ êmoa e êmbêcauc.
- 24 O Apômtau, aômnmê kôm taêsam ñanô lasê.
Aôm kômasaj gêñ tau samob tomêtêgenj ma aômnmê gêñ, taj kôkêñ nanj,
gêjam nom auc.
- 25 Gwêc tau kêpoac ñatapa kêsô gedec lanjwagenj.
Gêñ materj jali saunj to kapôênj e gelec-gelecgenj.

- 26 Wan sêsêlêrj sêmoa
ma gasu-gasu, taŋ kôkêrj nan, gêjam nê ôwê gêmoa.
- 27 Gêrj tonanŋ ŋai samob sêôŋ aômgeŋ
gebe aôm oc ôkêrj nêŋ mo êtôm ŋanocgeŋ.
- 28 Aôm embe ôkêrj, oc sejonŋ sa.
Aôm embe ôlam lêmam, oc ŋanô ŋajam êôc êsêac tôrj.
- 29 Aôm embe ônsanŋ lanômanô auc, oc têtakê.
Aôm embe ôkôc êsêac awenjaô su, oc sêmac êndu ma têtû kekop êtiam.
- 30 Aôm embe ôkêrj awanjaô, oc materj jali êsa.
Aôm gôjam nom lanô ôkwi kêtû wakuc.
- 31 Apômtaunê ŋawasi oc ênêc tengeŋ.
Apômtau oc êtû samuc nê geŋ, taŋ kêkêrj nan.
- 32 Eŋ mata gê nom, tec kêkôtêŋ tau.
Eŋ lêma kêmoasac lôc, tec ŋajadaunŋ kêsa.
- 33 Aê gabe janŋa wê êpi Apômtau êtôm ŋoc bêc janŋôŋ matoc jali samob.
Aê janŋa wê lambiŋŋa êndêŋ ŋoc Anôtô êtôm ŋoc têm, taŋ jamoa nan.
- 34 Eŋ êŋô aêŋoc wê ŋajammaŋ
gebe Apômtau gêgôm aê têtac ŋajam kêsa.
- 35 Lau secwaga sênaŋa anŋa nom ma lau, taŋ sêkac tauŋ su anŋa Apômtaunê
nan malenŋmê.

O katuc tau, ôlanem Apômtau. Aleluja.

105

Anôtô kêmoasiŋ Israel ŋanô

- 1 Anam danŋe êndêŋ Apômtau, awem ênac ênê ŋaê.
Anam ênê gêrj, taŋ gêgôm nan, ŋawae êsa êndêŋ tentenlatu.
- 2 Anam wê êpi eŋ to anam wê lambiŋŋa êndêŋ eŋ.
Anam ênê gêrjsêga samob ŋawae êsa.
- 3 Atoc taôm sa êtû ênê ŋaê dabuŋŋa.
Êsêac taŋ sesom Apômtau nan, ôliŋ êpi e tapi-tapigenŋ.
- 4 Apuc Apômtau to nê ŋaclai ŋam.
Ansom ênê lanôanô enderj tôŋgeŋ.
- 5 Taêm ênam ênê gêrjsêga, taŋ eŋ gêgôm nan.
Taêm ênam ênê gêŋtalô to biŋ, taŋ awasuŋ kêmetôc nan.
- 6 Ênê sakiŋwaga Abraham nê latui amac.
Jakobnê latui tec kêjaliŋ amac sa.
- 7 Eŋ Apômtau, aêacnêŋ Anôtô.
Eŋ nom samucgeŋ ŋatau.
- 8 Eŋ taê gêjam nê poac gederj tôŋgeŋ.
Eŋ taê gêjam nê biŋ, taŋ gêjac mata kêpi gôlôac to gôlôac ŋêŋgeŋ su nan.
- 9 Eŋ taê gêjam poac, taŋ kêmoatiŋ gêdêŋ Abraham nan,
ma biŋ, taŋ kêtôc lêma gêdêŋ Isak ma kêsôm kêtû tôŋ nan.
- 10 Biŋ tonanŋ eŋ kêsôm kêtû tôŋ gebe êtû Jakobnê biŋsu
ma kêtû Israelnê poac ênêc tengeŋŋa.

- 11 Gêdêḡ taḡ eḡ kêsôm gebe “Aê gabe jakêḡ gamêḡ Kanaan êndêḡ aôm,
nom taḡ gajac sam kêtû aômnmêḡ gêḡlênsêḡ nanḡ.”
- 12 Gêdêḡ taḡ êsêac lau luagêcgeḡ sêmoa nanḡ,
amboac lau jaba aḡga gamêḡ tau.
- 13 Êsêac aḡga lau teḡ jaselom lau teḡ
ma aḡga gamêḡ teḡ jasêpi gamêḡ teḡ.
- 14 Ma eḡ gêlôc gebe lau teḡ sêkônîḡ êsêac tôḡ atom
ma gec biḡ kiḡ ḡagêdô kêtû êsêacḡa.
- 15 Eḡ kêsôm gebe” Amoasac ḡoc lau, taḡ gaen oso êsêac nanḡ atom
ma atu kasec aêḡoc propete atom.”
- 16 Gêdêḡ taḡ Apômtau kêsakiḡ tôbôm kêsa nêḡ gamêḡ
ma gebe enser ḡamalac ôliḡ ḡaseḡeḡ mo samob su nanḡ,
17 eḡ kêsakiḡ ḡac teḡ nê ḡaê Josep gêḡmuḡ êsêac,
taḡ lau teḡ sêjam ôli eḡ amboac gêḡôma teḡ nanḡ.
- 18 Sêkapiḡ ênê akaiḡ tôḡ ḡa ka
ma sêsô eḡ gêsutêkwa tôḡ ḡa kapoacwalô.
- 19 Eḡ gêmoa amboac tonaj e biḡ, taḡ kêsôm lasê nanḡ ḡanô kêsa,
go Anôtônê biḡ kêwaka eḡ sa.
- 20 Gocgo kiḡ kêkêḡ lau jasêgaboac eḡ su.
ḡac taḡ gêjam gôliḡ lau jaba taêsam nanḡ, kêlêwan eḡ jagêmoa nê taunḡa.
- 21 ḡac tau kêkêḡ eḡ kêtû ênê andu ḡatau
ma gêjam gôliḡ ênê waba samob.
- 22 Kêkêḡ eḡ gebe ênam gôliḡ ênê kasêga êtôm nê ḡalêlôm taê gêjam
ma êndôḡ mêtê êndêḡ ḡac tau nê gôliḡwaga towae.
- 23 Go Israel gêḡa Aiguptu.
Ma Jakob gêḡḡgôḡ gamêḡ tonaj kêtû wakac.
- 24 Gêdêḡ tonaj Apômtau kêsun nê lau sa e têtû taêsam.
Kêsun êsêac sa têtû dani sêlêlêc nêḡ ḡacjo, taḡ sêlêsu êsêacḡa nanḡ.
- 25 Go gêjam lau Aiguptu nêḡ ḡalêlôm ôkwi e sêkêḡ kisa gêdêḡ nê lau
ma sêgôm Anôtônê sakiḡwaga kwalec.
- 26 Tec kêkêḡ nê sakiḡwaga Mose
agêc Aron, taḡ kêjaliḡ eḡ sa nanḡ.
- 27 ḡac ulu tonaj sêgôm ênê gêḡtalô aḡga lau tau nêḡ
ma sêgôm gêḡnsêga aḡga lau Aiguptu nêḡ gamêḡ.
- 28 Eḡ kêkêḡ gêsunbôm to gêgôm gamêḡ ḡakanuc kêsa,
mago êsêac sêkêḡ taḡeḡ ênê biḡ atom.
- 29 Eḡ gêjam êsêacnêḡ bu ôkwi kêtû dec
ma kêkêḡ êsêacnêḡ i sêmac êndu.
- 30 Eḡ kêkêḡ ôpôac seola gamêḡ auc
e sêsô nêḡ kiḡ nê balêm ḡalêlôm sêḡa.
- 31 Eḡ kêḡatu ma danḡuc topom-topom Aleluja. sêmêḡ.
Kawan sêjam êsêacnêḡ gamêḡ samob auc.
- 32 Eḡ kêkêḡ kompoc kêtuc êsêac
ma ôsic kêkac kêpô gamêḡ gêḡô kom su.
- 33 Kom tau gêḡjac êsêacnêḡ aiḡ to jambô

- ma gêjac êsêacnêḡ gamêḡ ḡaka popoc.
 34 Eḡ kêjatu ma wagô sêmêḡ.
 Wagô wakuc taêsam ḡalêlêma atom.
 35 Gêḡ tonan ḡai seḡ gamêḡ tonan ḡagêḡ tolaun samob
 ma seḡ êsêacnêḡ kôm ḡanô su.
 36 Go gêjac lau nêḡ ḡacmêc samob êndu anḡa nêḡ gamêḡ,
 gêjac êsêacnêḡ lau matac ḡamêcgoc.
 37 Ma kêkêḡ nê lau sêwê tosilber ma goldgeḡ sêja.
 Ma ênê lau tau nêḡ teḡ kêsêlêḡ gêbôc-gêbôc atom.
 38 Aiguptu sêlic êsêac sêc sêja, gocgo nêḡ ḡalêlôm kêlêwanḡ tau
 gebe têtêc êsêac ḡanô.
 39 Eḡ kêkêḡ tao teḡ kêgadê êsêac
 ma jawaô gebe êpô êsêac êndêḡ êmbêc.
 40 Êsêac teteḡ, go eḡ kêkêḡ kêmबico sêmêḡ
 ma kêpuc êsêac tôḡ ḡa mo kêsêp anḡa undambê.
 41 Eḡ gêga poc kêkôc ma bu kasa
 e keselerḡ kêsa gamêḡ sawa kêtôm bu kapôêḡ
 42 gebe eḡ taê gêjam nê poac dabuḡ.
 Eḡ taê gêjam nê sakinḡwaga Abraham.
 43 Amboac tonan eḡ gêwê nê lau sêsa sêja.
 Ma êsêac sêjam wê totêntac ḡajamgeḡ.
 44 Eḡ kêkêḡ lau samuc nêḡ gamêḡ gêdêḡ êsêac
 ma êsêac sêwê kainḡ lau tau nêḡ awa to waba kêtu nêḡ gêḡ
 45 gebe êsêac sêmansanḡ ênê binḡsu
 ma sêḡgôm binḡ, tanḡ eḡ kêjatu nanḡ, êtu tôḡ.

Aleluja.

106

Anôtô kêmoasiḡ nê lau

- 1 Aleluja.
 Anam danḡe êndêḡ Apômtauḡ gebe eḡ gabêjam.
 Ênê moasiḡ oc ênêc teḡgeḡ binḡḡanôgoc.
 2 Asa kêtôm gebe êsôm Apômtaunê gêḡsêga lasê tomalagenḡ
 ma asa oc êḡgôm ênê wae êsa naêtôm.
 3 Aê aoc êôc êsêac, tanḡ sêsap binḡdêḡ tôḡ
 ma sêmansanḡ binḡdêḡ gedêḡ tôḡgeḡ nanḡ.
 4 O Apômtauḡ, taêm ênam aê êtôm, tanḡ taêm walô nêḡ lau nanḡ.
 Mêḡônám aê aoc sumanḡ
 5 gebe jalic lau, tanḡ kôjalinḡ êsêac sa nanḡ, sêmoa nêḡ ḡajam ma êmoasiḡ ḡoc
 ḡalêlôm
 gebe têtac ḡajam êsa êtu nêḡ lau têtac ḡajamḡa ma jamoa ôlic êpigerḡ êtu
 nêḡ gêḡlênsêmḡa.
 6 Aêac to ma mimi agôm secgoc.
 Aêac agôm keso to geogoc.

- 7 Ma mimi sêmoa Aiguptu ma tetoc aômnêm gênsêga sa atom, ac taêñ gêjam nêmoasin, tañ gêjam êsêac auc nañ atom.
Êsêac gêsuntêkwa ñatonj kêsa gédêñ Lólóc Nñatau anja Gwêckoc,
- 8 mago enj gêjam êsêac sa kêtú nê ñaêña gebe êwaka nê ñaclai sa ñamalac sêlic.
- 9 Enj kêsaic binj kêpi Gwêckoc e ñakelenj kêsa.
Enj gêwê nê lau sêsêlêñ selom ñamakanj amboac sêmoa gamêñ ñakelenj.
- 10 Enj gêgôm gêñ tonanj gêjam êsêac kêsi anja lau, tañ sêjanda êsêac nañ lemen ma kêjanjo êsêac su anja nêñ ñacjo nêñ ñaclai.
- 11 Ñadembom kêsinj lau, tañ sêlêsu êsêac nañ auc e ñanô kêsú teñ kêsêp sinjsawa atom.
- 12 Gêdêñ tonanj sêkêñ gêwiñ ênê binj ma sêjam wê lambinñja kêpi enj.
- 13 Mago êsêac sêlinj ênê gênsêga sinj seben ma sesenj ênê gôlinj popoc.
- 14 Êsêac sêkêñ gêwiñ nêñ ñalêlôm ñakalac anja gamêñ sawa ma sêsaé Anôtó anja gamêñ ñagêlêñ.
- 15 Tec enj kêkêñ gêñ, tañ êsêac têtanj nañ, mago kêkêñ gêmac sec gesenj êsêac.
- 16 Anja gamêñ becña êsêac sêjam lêmuj Mose ma sêgôm Anôtônê dabunwaga Aron amboac tonanjenj.
- 17 Tec nom gêñac ma kêdanjgônj Datan ma kêmakop tonj Abiramña auc.
- 18 Ja kêsa anja êsêacnêñ tonj ñalêlôm e jawað genj alób-alóbwaga su.
- 19 Êsêac sêmasanj nêñ bulimakao ñakatu gold teñ anja Sinai ma sêjam sakinj ñakatu gold tau.
- 20 Ma sêkêñ bôc, tañ senj gêgwanñja nañ, nêñ teñ ñakatu gêjô nêñ Anôtó nê ñawasi su.
- 21 Êsêac sêlinj nêñ gêjam-sawaga Anôtó, tañ gêgôm gênsêga anja Aiguptu nañ sinj.
- 22 Ñac tau gêgôm gêñtaló anja gamêñ tonanj, gêgôm gêñ ñaclaisêga anja Gwêckoc.
- 23 Amboac tonanj Anôtó kêsôm gebe ensenj nê lau su.
Mago nê sakinjwaga Mose, tañ Anôtó kêjalinj enj sa nañ, kêkô Anôtônê têtac ñandanj auc gebe ensenj êsêac su atom.
- 24 Go sêkêñ gêwiñ binj, tañ enj gêjac mata nañ atom ma sêbu gamêñ ñajam tau.
- 25 Êsêac têtú dindinj binj kêtôm nêñ beclêlômgenj ma sêkêñ tañenj Apômtaunê awa atom.
- 26 Tec enj gêðc lêma sa ma kêsôm kêtú tônj gebe ensenj êsêac anja gamêñ sawa.
- 27 Go êta êsêacnêñ wakuc êlinj-êlinj sêsêp tentenlatu ñalêlôm e sêmac êndu anja gamêñ jaba.

- 28 Go êsêac sêsap Bal Peor tøj
ma seŋ gwam matê ŋada.
- 29 Êsêac sêgôm gêŋ amboac tonaj e sêgôm Apômtau têtac kêbôli auc
ma gêmac sec teŋ gêgôm êsêac.
- 30 Go Pinehas gêdi ma kêmetôc êsêac
e gêmac sec gêôŋ sa.
- 31 Ŋac tau gêgôm nê gêŋ amboac tonaj tec lau sêlic eŋ amboac ŋac mansan
ma gôlôac to gôlôac taêŋ gêjam eŋ geden tøjŋeŋ.
- 32 Go sêgôm Anôtô têtac ŋandan kêsa aŋga bu Meriba
e Mose kêtap ŋagêjô sa gêjô êsêac.
- 33 Êsêac sêgôm Mosenê ŋalêlôm gêôŋ eŋ sa sec
e kêsôm biŋ tokauc masi.
- 34 Israel sesen lau samuc
kêtôm Apômtau kêsakinj êsêacŋa atom.
- 35 Êsêac sêjam tauŋ
e têtêku lau samuc naŋ lêŋ jaba.
- 36 Ma sêjam sakinj êsêacnêŋ gwam,
tec kêtû lakô gêdêŋ êsêac.
- 37 Êsêac sêkêŋ latuŋjo to ŋac têtû da
gêdêŋ lau samuc nêŋ ŋalau sec.
- 38 Êsêac sêkêc lau tobiŋmê nêŋ dec siŋ gebe sêkêŋ latuŋjo to ŋac kêtû da gêdêŋ
Kanaannêŋ gwam.
Sêgôm amboac tonaj tec sesen nom ŋadabuŋ su.
- 39 Êsêac sêjac môp tauŋ tec sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê.
Êsêac sêgôm nêŋ gêŋ amboac tonaj tec sesen poac popoc.
- 40 Go Apômtau têtac ŋandan kêsa gêdêŋ nê lau
gebe nê ŋalêlôm kêmoatiŋ tau tøj kêtû nê gêŋlênsêmŋa.
- 41 Eŋ gêwi êsêac siŋ sêsêp lau samuc lemeŋ,
tec lau, taŋ sêkêŋ kisa êsêac naŋ, sêjam gôliŋ êsêac.
- 42 Nêŋ ŋacjo sêkônij êsêac tøj
e sewec sêsô ŋacjo lemeŋ ŋalabu samucŋeŋ.
- 43 Apômtau gêjam êsêac sa kêsêp ŋasawa ŋapaŋ,
mago êsêac gêsuntêkwa ŋatoŋ ma nêŋ sec gêjam sêga e kêkônij êsêac tøj.
- 44 Tagen gêdêŋ taŋ têtaj tauŋ gêdêŋ eŋ naŋ,
Apômtau kêkêŋ taŋa to taê walô êsêac kêtû nêŋ gêŋwapacŋa.
- 45 Eŋ taê gêjam nê poac, taŋ kêmoatiŋ kêtû êsêacŋa naŋ,
ma taê walô êsêac kêtû nê têtac gêwiŋ teŋŋeŋŋa.
- 46 Ma kêkêŋ êsêac, taŋ sêwê êsêac sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ,
nêŋ ŋalêlôm taêŋ walô êsêac.
- 47 O Apômtau, aêacma Anôtô, ônam aêacmêŋ sa
ma ônac aêac sa aŋga lau samuc nêŋ êtiam
gebe aêac anam danŋe êndêŋ aômnmê ŋaê dabuŋ
ma têtac ŋajam êsa êtû nêŋ waemŋa.

48 Awerj êôc Apômtau Israelnêj Anôtô êndêj galoc to enderj tôjgerj,
ma lau samob sêlôc gebe “Binjanô.”

Aleluja.

107

BUKU KÊTU LEMEN TENJA

Apômtau gêjam aêac sa

- 1 “Anam danje êndêj Apômtau gebe ej nac gabêjam,
ênê moasinj ênêc tengej binjanô.”
- 2 Lau tanj Apômtau gêjam êsêac kêsi ma kêjanjo êsêac su anja gêjwapac nanj,
sêsôm amboac tonanj.
- 3 Lau tanj ej gêjac êsêac sa sêmêj anja oc kêpi to oc kêsêp ma anja musanju-m
to mula-m nanj,
sêsôm amboac tonanj.
- 4 Nêj lau njagêdô seo sêmoa gamêj sawa, tanj intêna masianô nanj,
ma têtap malac sêngôjja tenj sa atomanô.
- 5 Mo to bu gêjô êsêac
e katuñ tekweñ gêbac.
- 6 Gêjwapac tonanj gêgôm êsêac e awerj gêjac Anôtô,
tec gêjam êsêac sa anja nêj njandanj tau
- 7 ma gêwê êsêac katôgeñ
e sêô lasê malac tenj ma sêngôj.
- 8 Êsêac sênam danje êndêj Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñja
ma êtu ênê gêjsêga, tanj gêgôm gédêj njamalac latunji nanja,
- 9 gebe ej kêlau êsêac, tanj bu gêjô êsêac nanj,
ma kêkêñ gêj njajam gêôc êsêac, tanj mo gêjô nanj tøj.
- 10 Nêj lau njagêdô sêngôj gêsunjbôm to njakesec,
sêlai êsêac tøj ja ki sêngôj jageo
- 11 gebe êsêac sêli awerj sa gédêj binjsu
ma sêbu Lôlôc Njatau nê binj.
- 12 Kolenj njajanja kêkônij êsêac e tekweñ gêbac.
Êsêac sêu tauñ jasêc ma nêj gêjam-sawaga masi.
- 13 Gêjwapac tonanj gêgôm êsêac e awerj gêjac Apômtau,
tec ej gêjam êsêac sa anja nêj njandanj tau.
- 14 Ej gêwê êsêac sêsa anja gêsunjbôm to njakesec
ma kêsaic nêj kapoacwalô gêngic.
- 15 Lau tonanj awerj êôc Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñja
ma êtu ênê gêjsêga, tanj gêgôm gédêj njamalac latunji nanja,
- 16 gebe ej kêtuc katam ki popoc
ma kêtuc balan ki tulu.
- 17 Nêj lau njagêdô têtap gêmac sa kêtu nêj secña
ma sêôc njandanj kêtu nêj geonja.
- 18 Lau tonanj nêj njalêlôm gedec gêj taniñja samob
e sêsa panj lêndanj sêmac êndunja.

- 19 Gêḡwapaç tonañ gêgôm êsêaç ma awerj gêjac Apômtau,
tec erj gêjam êsêaç sa anḡa nêḡ ḡandanj tau.
- 20 Eḡ kêsakinê nê biḡ gebe êḡgôm êsêaç ḡajam êsa
ma kêjanḡo êsêaç su anḡa sê.
- 21 Lau tonañ awerj êôç Apômtau êtu ênê têtac gêwinj tenḡenḡa
ma êtu ênê gêḡsêga, taḡ gêgôm gêdêḡ ḡamalac latunḡi nanḡa.
- 22 Êsêaç sêkêḡ da danḡe
ma sêsôm ênê gêḡ, taḡ gêgôm nanḡ, lasê êsêp wê têtac ḡajamḡa.
- 23 Nêḡ lau ḡagêdô sêlac sêsa gwêcô sêja
sebe têtulu gêḡ anḡa gwêc sawa.
- 24 Êsêaç sêlic gêḡ, taḡ Apômtau gêgôm nanḡ,
to ênê gêḡsêga gwêc sawanḡa.
- 25 Gebe erj kêjatu e mu gêbuc
ma gêli gwêc ḡadembom kapôêḡ sa.
- 26 Gwêc tau kêsuj êsêaç sa sêpi e jadêdêḡ undambê, go gêu êsêaç sêsêp e gacḡen
sêsêp gwêclêlôm sêja.
Ma gêgôm êsêaç e atêḡ uc-ucḡenḡ.
- 27 Êsêaç katunḡ kêlau e sêku amboac bu kêjanḡiḡ êsêaç
ma nêḡ meloco kêsa samucḡenḡ.
- 28 Gêḡwapaç tonañ gêgôm êsêaç e awerj gêjac Apômtau,
tec erj gêjam êsêaç sa anḡa nêḡ ḡandanj tau.
- 29 Eḡ gêgôm mutêna kêtû malô
ma kêkêḡ bêḡnôḡ kêsêp
- 30 e êsêaç têtac ḡajam kêsa gebe gwêc kêtû malô,
go gêwê êsêaç sêsô lêlôm, taḡ sepeḡ nanḡ sêja.
- 31 Lau tonañ awerj êôç Apômtau êtu ênê têtac gêwinj tenḡenḡa
ma êtu ênê gêḡsêga, taḡ gêgôm gêdêḡ ḡamalac latunḡi nanḡa.
- 32 Êsêaç tetoc erj sa anḡa gôlôaç ḡalêlôm
ma sêlanem erj anḡa laumatanêḡ sêkac sa ḡalêlôm.
- 33 Eḡ gêjam bu ôkwi kêtû gamêḡ sawa
ma bumata kêtû gamêḡ keleḡ.
- 34 Nom ḡalêsi ḡajam kêtû mêcḡauc
kêtû lau, taḡ sêḡḡôḡ nanḡ, nêḡ geonḡa.
- 35 Go gêjam gamêḡ sawa ôkwi kêtû bugêjactonḡ
ma gamêḡ keleḡ kêtû bumata.
- 36 Ma erj kêkêḡ gamêḡ tau gêdêḡ lau, taḡ mo gêjô êsêaç nanḡ sêḡḡôḡ,
go sêkwê nêḡ malac sa gebe sêḡḡôḡḡa.
- 37 Êsêaç sêjam nêḡ kôm to sêsê kôm wainḡa
e gêjam ḡanô gêôç tau tônḡ-tônḡ.
- 38 Eḡ gêjam mec êsêaç têtû lau taêsam
ma kêkêḡ nêḡ bôç ḡalêlêma atom.
- 39 Gêdêḡ taḡ gêḡwapaç kêkônḡiḡ êsêaç e sêpô lêna taunḡ êndu-êndu
ma nêḡ gêḡ ḡajam kêtainḡ su e têtû wapi nanḡ,
- 40 erj kêsêwa majenḡ kêpi kasêga
ma kêkêḡ êsêaç seo sêmoa gamêḡ sawa nanḡ, intêna masi.
- 41 Mago erj gêôç ḡac ḡalêlôm sawa sa anḡa gêḡwapaç ḡalêlôm
ma gêjac ênê gôlôaç sa têtû kapôêḡ.

- 42 Lau mansañ sêlic e têtac ñajam kêsa
ma gêjac lau secwaga samob nêñ lènô auc.
- 43 Lau tokauc taêñ ênam biñ tonañ
ma sêjala Apômtaunê têtac gêwiñ tengeñña ñanô.

108

Mec Anôtô ênam aêac sa anğa ñacjo nêñ

(Pes 57:7-11; 60:5-12)

- 1 O Anôtô, ñoc ñalêlôm kêpa su gabe janam wê to janğôm gêñ wêña êtañ.
O katuc tau, ôndimanj.
- 2 Gêñ wêña totau-totau, andi.
Aê gabe janu gamêñ kelendenj sa.
- 3 O Apomtau, aê gabe jalanem aôm anğa lau ñalêlôm.
Aê gabe aoc êôc aôm anğa tentenlatu ñalêlôm.
- 4 Gebe aômñem têtac gêwiñ tengeñña kêpi-kêpi e jagêdêñ undambê
ma aômñem biñ ñañêñ kelendenj tau e jagêdêñ tao.
- 5 O Anôtô, ôsuñ taôm sa e êndêñ undambê ñaô
ma nêñ ñawasi ênam nom samuc auc.
- 6 Ôkêñ tañam aêac ma ônam nêñ lau, tañ têtac gêwiñ êsêac nañ sa.
Nêñ anôña engeñ aêac sa.
- 7 Ñac dabuñ Anôtô kêsôm anğa nê gamêñ dabuñ gebe
“Aê jawa Sikem êkôc-êkôc totêtac ñajamgeñ ma janac sam gaboañ Sukot
êndêñ ñoc lau.
- 8 Gilead to Manase kêtü ñoc gamêñ.
Epraim kêtü mókêcapac ñakululunj ki to Juda kêtü ñoc tôc gôlinğa.
- 9 Moab kêtü ñoc laclu jakwasinj taucña.
Aê jambalinj ñoc atapa êpi Edom ma ñoc dimai êpi Pilistinêñ gamêñ.”
- 10 O Anôtô, asa oc êwê aê jandêñ malac totuñbôm ñajaña jana.
Asa oc êwê aê najaô lasê Edom.
- 11 O Anôtô, aôm oc gôwi aêac siñ
ma kôtu aêacma lausinj nêñ laumata atom me.
- 12 Ônam aêac sa êndêñ ñacjomaj
gebe ñamalac oc sênam aêac sa êtôm atom.
- 13 Anôtô êwiñ aêac, go dansenj ñacjo alinj-êlinj.
Enj taugenj tec oc êka aêacnêñ ñacjo popoc.
- *

109

Ñac-gêmoa-gêñwapac-ñalêlôm nê tani

- 1 O Anôtô, aê aoc gêôc aôm,
amboac tonañ ônam taôm tôñ aê atom,
- 2 gebe lau alôb-alôb to lau dansañ sêña awenj gêdêñ aê
ma sêgôlinj biñ kêpi aê.
- 3 Nêñ biñ têtac ñandanj secña kêkôm aê auc

* 108:13: Dawidnê pesalem tenj. Wê tenj.

- ma sêjac aê ñam mêgeñ.
- 4 Aê kateñ mec kêtú êsêacña.
Aê têtac gêwiñ êsêac, mago sêjam kisa aê.
- 5 Aê kamoasiñ êsêac, mago sêkêñ sec gêjô
Aê têtac gêwiñ êsêac, mago sêkêñ kisa aê.
- 6 Ôkêñ ñac alôb-alôb teñ êmêtôc ñoc ñacjo
ma nê ñacjo teñ êñgôliñ biñ êpi eñ.
- 7 Êsêac sêmêtôc eñ ma sêkip ênê keso sa
ma ñac tau nê mec êtu nê sec.
- 8 Ênê bêc êñgôñ mata jaliña êtu dambê
ma nê sakiñ elom ñac teñmarñ.
- 9 Ênê ñapalê têtú mosêbu
ma nê awê êtu awêtuç.
- 10 Ênê ñapalê sêmoa nêñ alê katuc ñagala atom,
sensom mo ma teteñ sêôñ-sêôñgeñ.
- 11 Ñac sec tau, tañ launêñ tóp gêc eñ nañ, nê waba samob êpêla tau su
ma lau jaba sêjañgo ênê koleñ ñanô su.
- 12 Eñ êtap nê ñac taê walô eñña teñ sa atomanô
ma lau teñ sênam jaom ênê mosêbu atom.
- 13 Ênê wakuc samob sêmac êndu
ma sênam kauc dêbuñinêñ ñaê samucgeñmarñ.
- 14 Apômtau taê ênam ênê mimi nêñ keso
ma êsuc ténanê sec ôkwi atomanô.
- 15 Apômtau taê ênam nêñ sec enderñ tóngerñ
ma enseñ lau sec tonañ nêñ ñaê su samucgeñ e sêliñ siñ anğa nom.
- 16 Gebe ñac tau taê gêjam têtac gêwiñ launja atom.
Eñ kêjanda lau sêñgôñ jageoña to lau ñalêlômsawa ma lau sêpô lêna taunña
e sêmac êndu.
- 17 Eñ têtac gêwiñ gebe êpuc boa lau amboac tonañ sêpuc boa eñ tau.
Eñ têtac gedec moasiñ, tec moasiñ ênac jaê eñ.
- 18 Biñ kêpuc boañja kêkôm eñ auc amboac kêsô ñakwê.
Gêñ tau tonañ êsêli ênê ôlilêlôm popoc amboac bu ma êndanğuc ênê
ñatêkwa amboac niptêkwimarñ.
- 19 Biñ kêpuc boañja tonañ kêtôm obo, tañ eñ gêjac nañ,
ma kêtôm ômbiñkap, tañ kêjandiñ gederñ eñ têtñ nañ.
- 20 Apômtau oc êñgôm aêñoc soño-soño
to êsêac, tañ sêsôm biñ sec kêpi aê nañ, amboac tonañgeñmarñ.
- 21 Ma aôm Apômtau, ñoc Anôtô, mênômôa ôwiñ aê êtu nêñ ñaêña
ma ônam aê sa êtu nêñ têtac gêwiñ teñgeñña.
- 22 Gebe aê ñac ñalêlôm sawa kapô lêna
ma aêñoc ñalêlôm popoc jamuñ-jamuñgeñ.
- 23 Aê ôlic kêtaiñ e kêtôm katun kêtú baliñ su.
Aê katôm siob, tañ mutêna kêdaba piñpañ.
- 24 Aê gajam dabuñ mo e ocmatu kêtú golonj
ma ôlic kêtú sec e ñatêkwa kêsa awê samob.
- 25 Êsêac sêkêñ aê katu êsêacnêñ gêñ lêlêña teñ

ma têdainġ gêsunġ kêtü aêġa.

- 26 O Apômġtau, ġoc Anôtô, mêtġôpuc aê tôtġ.
 Ônam aê sa êtu nêtġ têtġtac gêtġwġ aê ġanôtġġġa.
 27 Ôkêtġ ġoc ġacġo sêtġala gebe aôm lêtġmam gôtġam aê sa.
 Aôm Apômġtau gêtġjam gôtġġ amboac tonanġġġ.
 28 Êsêac sêtġpuc boa aêtġmaġ, mago aôm ônam mec aê.
 Êsêac taġ sêtġanda aê naġ, sêtġkumaġ gebe aômġnêtġ sakinġwaga aê ġamoa
 totêtġac ġajamġġġ.
 29 Majenġ êtu ġoc soġġo-soġġonêtġ ġakwê
 ma êsêac sênac biġ majenġġa êtu nêtġ obo.
 30 Aocsunġ ênam danġe kapôtêtġ êndêtġ Apômġtau.
 Aê ġalambġġ enġ ġamoa launêtġ sêtġcac sa ġalêtġlôm,
 31 gebe enġ kêtô ġac ġalêtġlôm sawa nê anôtġa
 gebe ênam enġ sa êndêtġ êsêac, taġ sebe sensenġ enġ su naġ.
 *

110

Apômġtau agêtġc nê ġġġ, taġ ġenġ oso enġ naġ

- 1 Apômġtaunê biġ gêtġdêtġ ġoc Apômġtau gebe
 “Mêtġġġġġġġ aêtġġoc anôtġa
 e ġakêtġ nêtġ ġacġo
 sênêtġc amġġġġ ġalabu acġom.”
 2 Apômġtau êkêtġ nêtġ gôtġġġ ġaclai esewec anġa Sion ma êsa êna êtu tapa.
 Ônam gôtġġġ nêtġ ġacġo.
 3 Êndêtġ bêtġc, taġ aôm ônac nêtġ ġacġo naġ,
 nêtġ lau sêtġwġġ aôm sênac ġawaegenġ.
 Êtôm nop êpoac bêtġbêtġc kanucġġġ
 aômġnêtġ lau mata sêtġwac êndêtġ aômġnêtġ lôc dabunġ.
 4 Apômġtau kêtôtġc lêtġma sa su
 ma oc ensenġ nê biġ atom gebe
 “Aôm kôtü ġac dabunġsêtġga ômoa tenġġenġġa
 kôtôm Melkisedek tau.”
 5 Apômġtau kêtô aômġnêtġ anôtġa.
 Êndêtġ ênê bêtġc têtġtac ġandanġġa oc êku ġġġ samob tulu.
 6 Enġ oc êmêtôtġc tentenġlatunêtġġ biġ ma êkêtġ nêtġ ġacġmatê sênġam ġamêtġġ auc.
 Enġ ênac lau môtġkêtġ êkôtġc anġa ġaboanġ tapa.
 7 ġġġ oc ênôm bu, taġ kêtġpoac gêtġdêtġġ intêna ġatali naġ,
 amboac tonanġ tec êsa môtġkêtġpac sagenġ.
 *

111

Awenġ êôtġc Anôtô êtu êmoasiġ ôġġġ to ġatunġġa

* 109:31: Dawidnê pesalem tenġ. * 110:7: Dawidnê pesalem tenġ.

1 Aleluja.

Aê gabe janam danje Apômtau tonjoc ñalêlôm samucgenj.

Janğôm amboac tonanj anğa lau mansanj to gôlôac ñalêlôm.

2 Apômtau gêgôm gêñsêga kapôêñ.

Êsêac samob, tanj têntac kêkac êsêac kêtú gêñ tonanjña nanj, sêpuc gêñ tau ñam.

3 Nawasi to ñaclai gêjam samob, tanj enj gêgôm nanj auc ma ênê biñgêdêñ oc ênêc endenj tôniajenj.

4 Apômtau kêkêñ nê gêñtalô taujala gebe talinj sinj atom.

Enj ñacmoasinj to ñac gabêjam.

5 Enj kêkêñ mo gêdêñ êsêac, tanj têtêc enj nanj.

Enj taê gêjam nê poac gedenj tôniajenj.

6 Enj kêkêñ lau samuc nêñ gêñlênsêñ gêdêñ nê lau, tec gêwa nê ñaclai sa gêdêñ êsêac.

7 Gêñ tanj lêma gêgôm nanj, ñanjêñ to gêdêñ.

Ênê biñsu samob kêtú katô.

8 Enj kêwaka biñsu tau sa gebe ênêc endenj tôniajenj

ma kêkêñ biñsu tau tobiñ ñanjêñ ma tobiñ ñanôgenj.

9 Enj gêjam nê lau kêsi ma kêmoatinj nê poac tenjenjña gêdêñ êsêac.

Ênê ñaê dabuj to ñaclai.

10 Tatêc Apômtau kêtú mêtê ñam êwa lau samob, tanj sêñgôm ñanô êsa nanj, nêñ kauc sa.

Talambinj enj endenj tôniajenj.

112

Embe tatêc Anôtô oc ênam aêac sa

1 Aleluja.

Aê aoc êôc ñac, tanj kêtêc Apômtau

to gêgôm ênê biñsu ñanô kêsa totêtac ñajamgenj nanj.

2 Ênê wakuc oc têtú gamêñ ñatau tonjaclai.

Ma Apômtau ênam mec lau mansanj nêñ gôlôac.

3 Gêñ masê to awa ênêc ênê andu

ma ênê biñgêdêñ oc ênêc endenj tôniajenj.

4 Enj kêpô lau mansanj kêtôm ñawê kêpô gamêñ ñakesec.

Enj ñac gêdêñ tec taê labu ma kêmoasinj lau.

5 Aê aoc êôc ñac, tanj taê walô lau to gêjam lau sawa sa nanj,

ma êñgôm nê gêñ samob naêndênjenj.

6 Enj oc êkô ñajaña êku atomanô

ma lau oc taêñ ênam enj endenj tôniajenj.

7-8 Gêñwapac ñawae oc êñgôm enj êtêc tau atom.

Ênê ñalêlôm ñanjêñ ma taê êka Apômtau!

Enj têtêc kêpa su ma kêtêc tau atom.

Êndênj ñamu enj oc êku nê ñacjo tulugenj.

⁹ Eñ gêjac sam nê gêñ gêjac ñawaegen gêdêñ lau ñalêlôm sawa amboac tonanjen.

Êñ bingêdêñ oc ênêc enden tônjen. Eñ oc êtu apômtau towae.

¹⁰ Ñac tan kékac tau su anja Anôtônê nan, gêlic e kêtú môsi.

Eñ gêmôêñ luluj, mago ñanô masi. Lau secwaga embe taêñ êka bin ten oc ñanô ênsun tau êndêñ êsêac atom.

113

Awenj êoc moasinj ñatau Anôtô

¹ Aleluja.

Apômtaunê sakinwaga amac,
alanem Apômtaunê ñaê

² Awenj êoc Apômtaunê ñaê
êndêñ galoc ma ênêc enden tônjen.

³ Awenj êoc Apômtaunê ñaê
anja oc kêpi e êndêñ oc kêsêp.

⁴ Apômtau kêlêlêc tentenlatui samob su.
Êñê ñawasi kelej undambê su.

⁵ Asa oc êtôm Apomtau, aêacnêñ Anôtô,
tan gêngôñ nê lêpôñ anja lólôc nan.

⁶ Ñac tau nan gewec,
go katuc kêniñ undambê to nom.

⁷ Eñ kékam ñalêlôm sawa anja kekop
ma gêoc ñac kapô lênaña sa anja wao.

⁸ Gebe etoc enj êñgôñ êwiñ kasêga,
êñgôñ nabanj êñê launêñ kasêga.

⁹ Eñ kékêñ awê kapoac gêwê kain andu
ma kékêñ enj kékôc ñapalê e têtac ñajam kêsa lanjwagenj.

Aleluja.

114

Wê Pasanja tenj

¹ Alleluja.

Gêdêñ tanj Israel gêdi anja Aiguptu,
geden tanj Jakobnê gólôc dêdi anja lau awen jaba nan,

² Juda kêtú Apômtaunê gamêñ dabun
ma Israel kêtú êñê gamêñ gôlinja.

³ Gwêc tau gêlic e kêtaiñ su
ma bu Jordan gêlêc tau sa jakêkô.

⁴ Lôc sêboanj têtôm domba kapoac
ma gamêñ ñabau têtôm domba ñalatu.

⁵ O gwec, asagenj gêgôm aôm tec kôtaiñ su.
O Jordan, asagenj gêgôm aôm tec gólêc taôm sa jakôkô.

- 6 O lôc, asageŋ gêgôm amac tec aboaŋ amboac domba kapoac.
O gamêŋ ŋabau, asageŋ gêgôm amac, tec aboaŋ amboac domba ŋalatu.
- 7 O nom, ôwiwic taôm gebe Apômtau gêmêŋ,
Jakobnê Anôtô mênġêmoa ġêwiŋ aôm.
- 8 Naç tau ġêjam poc ôkwi kêtü bu ŋatoŋ
ma pocló kêtü bumata, taŋ kêpulu kêpi gêmêŋ naŋ.

115

Anôtô mata jali nê wae êsa

- 1 O Apômtau, otoc aêac sa atom, otoc aêacma ŋaê sa atom, otoc taômnêm ŋaê sa êtu nêm têtac ġêwiŋ tenġeŋŋa to nêm biŋ ŋaŋêŋŋa.
- 2 Amboac ondoc lau samuc têtü kênac gebe
“Êsêacnêŋ Anôtô ġêmoa ondoc.”
- 3 Aêacnêŋ Anôtô ġêmoa undambêġoc,
eŋ ġêgôm ġêŋ samob, taŋ nê ŋalêlôm taê ġêjam naŋ.
- 4 Êsêacnêŋ ġwam silber to gold,
naŋ ŋamalac lemeŋ sêġôm.
- 5 Êsêacnêŋ aweŋsuŋ ġêc, mago sêsôm biŋ atom.
Mateŋanô ġêc, mago sêlic gamêŋ Aleluja. atom.
- 6 Êsêac taŋeŋsuŋ ġêc, mago sêŋô biŋ atom.
Lusuŋsuŋ ġêc, mago sêŋu ġêŋ atom.
- 7 Êsêac lemeŋ ġêc, mago sêmoasac ġêŋ atom. Eŋkaiŋ ġêc, mago sêsêlêŋ atom
ma nêŋ koclaberŋ kêtaiŋ atom.
- 8 Lau sêmasaŋ-ġêŋ-tauwaga têtôm nêŋ ġêŋ tau
ma lau samob, taŋ taêŋ kêka ġwam naŋ, amboac tonanġeŋ.
- 9 O amac Israelwaga, taêm êka Apômtau.
Eŋ kêtü amacnêm lautuc ma ġêjam-sawaga.
- 10 O Aronnê ġôlôac, taêm êka Apômtau.
Eŋ kêtü amacnêm lautuc to ġêjam-sawaga.
- 11 O amac, taŋ atêc Apômtau naŋ, taêm êka Apômtau.
Eŋ kêtü amacnêm lautuc ma ġêjam-sawaga.
- 12 Apômtau taê ġêjam aêac, eŋ oc ênam mec aêac.
Eŋ oc ênam mec Israelnêŋ ġôlôac ma oc ênam mec Aronnê ġôlôac.
- 13 Eŋ oc ênam mec êsêac, taŋ têtêc Apômtau naŋ,
lau sauŋ to lau kapôêŋ.
- 14 Apômtau êkêŋ amac atu taêsam.
Eŋ êkêŋ amac atu taêsam ma nêm ġôlôac amboac tonanġeŋ.
- 15 Apômtau taŋ kêkêŋ undambê to nom naŋ,
ênam mec amac.
- 16 Undambê kêtü Apômtaunê undambê
ma nom tec eŋ kêkêŋ ġêdêŋ ŋamalac.
- 17 Naçmatê to êsêac, taŋ sêc sêsêp nêŋ gamêŋ ŋaŋêŋŋa sêja naŋ,
nêŋ teŋ oc êlanem Apômtau atom.

18 Mago aêac oc talanem Apômtau
galoc to oc enderj tîngenj.

Aleluja.

116

Anôtô gêjam ñac, taj kêsa panj lêndanj nanj, sa ñawê danjenja

- 1 Aê têtac gêwiñ Apômtau gebe enj kêkêñ tanja aê
ma gêñô ñoc tanjiboa.
- 2 Enj gê tanja aê.
Amboac tonanj jamôêc êndênj enj êtôm ñoc bêc samob.
- 3 Tamac êndu ñalêpoa gêsô aê tîñ ma katêc tauc ñasec kêtû lamboamña.
Aê gaôc gêñwapac to kapô lêna
- 4 e aoc gêjac Apômtaunê ñaê gebe
“O Apômtau, aê jateñ aôm ônam aê kêsimanj.”
- 5 Apômtau enj ñacmoasiñ to gédêñ.
Aêacnêñ Anôtô kêtû taê labu ñamôkê.
- 6 Apômtau gejob lau meloc-meloc.
Aê katu palê, mago enj gêjam aê sa.
- 7 O katuc tau, naôlêwanj taôm étiam
gebe Apômtau kêmoasiñ aômgaç.
- 8 Biññanô, aôm gôjam katuc kêsi anja tamac êndunja.
Aôm kôpuc matocgasi tîñ gédêñ matocsulu ma godeñ ockainj tîñ gebe
jaka selelec atom.
- 9 Aê jasa ñoc lêñ jamoa Apômtau lanjônêm
anja gamêñ sêñgôñ materj jaliña.
- 10 Gédêñ taj aê kasôm gebe “Ñoc ñalêlôm popoc-popocgen” nanj,
mago gawi kakêñ gêwiñ Anôtôña siñ atom.
- 11 Gédêñ taj kapô lêna ñasec nanj, aê kasôm gebe
“Ñamalac samob dansañtêna.”
- 12 Aê oc jakêñ asagenj êndênj Apômtau
êjô nê moasiñ, taj kêkêñ gédêñ aê nanj.
- 13 Aê gabe jaôc moasiñ ñalaclu sa êtu danje
ma gabe aoc ênac Apômtaunê ñaê.
- 14 Biñ taj gajac mata gédêñ Apômtau nanj, gabe janjôm êtu tîñ.
Gabe janjôm êtu tîñ anja ênê lau samob ñalêlôm.
- 15 Apômtaunê lau mansañ embe sêmac êndu,
oc êlic amboac gêñwapac tej.
- 16 O Apômtau, nêñ sakinjwaga aê, nêñ sakinjwaga latu aê.
Aôm kôgaboac lêpoa, taj gêsô aê tîñ nanj su.
- 17 Aê jakêñ da danjenja êndênj aôm
ma aoc ênac Apômtaunê ñaê.
- 18 Biñ taj gajac mata gédêñ Apômtau nanj, gabe janjôm êtu tîñ.
Gabe janjôm êtu tîñ anja ênê lau samob ñalêlôm.
- 19 Aê gabe janjôm jakô Apômtaunê andu ñamalacluj,

anğa aôm, Jerusalem, ñalunğen.

117

Alambin Apômtau

- ¹ Amac lau nomña samob, awem êoc Apômtau.
Amac tentenlatu samob, alanem enj.
² Gebe ênê têtac gêwiñ tenğenña tau tonclaigen
ma ênê bin ñağênj oc ênêc enden tónğenj.
Aleluja.

118

Gôlôac sêlic om ñawê danğenja

- ¹ Anam danğe êndênj Apômtau gebe en ñac gabêjam.
Binñanô ênê moasinj ênêc enden tónğenj.
² Israel sêsôm lasê amboac tonec gebe
“Binñanô, ênê moasinj ênêc enden tónğenj.”
³ Aronnê gôlôac sêsôm lasê amboac tonec gebe
“Binñanô, ênê moasinj ênêc enden tónğenj.”
⁴ Lau-têtêc-Anôtôwaga samob sêsôm lasê amboac tonec gebe
“Binñanô, ênê moasinj ênêc enden tónğenj.”
⁵ Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau,
tec Apômtau kékênj taña aê ma gajam aê sa.
⁶ Aê katêc tauc atom gebe Apômtau gêwiñ aê
ñamalac oc sêngôm asagenj êndênj aê.
⁷ Apômtau gêwiñ aê, oc ênam aê sa
ma jaku ñoc ñacjo tulu.
⁸ Daê lamu Apômtau
ñajam kêlêlêc taênj kêka ñamalac su.
⁹ Daê lamu Apômtau
ñajam kêlêlêc taênj kêka ñamalacnênj laumata su.
¹⁰ Tentenlatu samob sêgi aê auc,
mago aê gasenj êsêac su gajam Apômtau lanjô.
¹¹ Sêgi aê auc e kêsô tau,
mago aê gasenj êsêac su gajam Apômtau lanjô.
¹² Êsêac sêgi aê auc amboac banic, mago ja kékwanam êsêac su amboac oba,
mago aê gasenj êsêac su ña Apômtaunê ñaclai.
¹³ Êsêac têtuc aê ñajanja gebe jambenj,
mago Apômtau gêjam aê sa.
¹⁴ Apômtau kêtü ñoc ñaclai to ñoc ñac kalanem-enjwaga.
Enj kêtü ñoc kêsiwaga.
¹⁵ Wêsinj toôndu kêpi anğa lau gêdênj nêñ bec.
Apômtau lêma anôña gêgôm gêñsêga ñaclai.
¹⁶ Apômtaunê lêma anôña kêsip ñamalac sa.
Apômtaunê lêma anôña gêgôm gêñsêga ñaclai.
¹⁷ Aê oc jamac êndu atom, janğôn matoc jalî
ma jasôm Apômtaunê ñaê lasê.

- 18 Apômtau gêjac aê matocgasi aucgen,
mago gélôc gebe jamac êndu atom.
- 19 Alêc lôm dabun tau ñakatam su êndêr aê.
Aê gabe jasô najanam danje êndêr Apômtau.
- 20 Apômtaunê sacgêdô tonec
gêjac lau gêdêr taunjen ñawae.
21 Aê gajam danje aôm gebe kôkêr tanjam aê
ma kôtu ñoc kêsIWaga.
- 22 Poc, tan sêkwêwaga sêbaliñ sin nan,
tec kêtU poc kêclêsuja.
- 23 Gêr tonar Apômtau gêgôm,
tec matenânô talic amboac gêrsêga.
- 24 Bêc tau tonar Apômtau kêkêr.
Awen êôc toôndu ma ôliñ êpi-êpigenmanj.
- 25 O Apômtau, ônam aêacmêr sa.
O Apômtau, ôkêr aêac atap koleñ ñanô sa.
- 26 Awen êôc ñac, tan gêmêr gêjam Apômtau lanô.
Aêac anam mec amac anga Apômtaunê andu.
- 27 Apômtau er Anôtô, er kêkêr ñawê gêdêr aêac.
Atê wê tolêsoğer ma anam gêlôr altar ñajabo.
- 28 Ñoc Anôtô aôm, aê gabe janam danje êndêr aôm.
Ñoc Anôtô aôm, aê gabe jatoc aôm sa.
- 29 Anam danje êndêr Apômtau gebe er ñac gabêjam.
Biñjanô, ênê moasiñ ênêc ender tôğer.

119

Anôtônê biñ wae

- 1 Aoc êôc êsêac, tan sêsa nêr lêr lanôñnêm sawa
ma sêsêlêr kêtôm Apômtaunê biñsu nanj.
- 2 Aê aoc êôc êsêac, tan sêmasar ênê biñsu
ma tanjen wamu er tonêr ñalêlôm samucgen nanj.
- 3 Êsêac sêgôm keso ter atom.
Sêsa ênê lêr katôğer.
- 4 Aôm kôjatu nêm ñagôliñ
gebe ñamalac sêmansar tomalagenj.
- 5 Ojae, ñoc lêr ñarêğer
ma jamansar aôm nêm biñsu ñapermanj.
- 6 Aôm nêm biñsu samob embe ênêc aê lanôcnêmğagenj
oc janğôm tauc majoc êsa atom.
- 7 Aê embe janô nêm biñsu gêdêr êtu tôğ,
oc jalambin aôm toğoc ñalêlôm makenğerj.
- 8 Aê gabe jamansar aôm nêm biñsu.

Ônam aê sapu samucgen atom.

Tañeñ wamu êndêñ Apômtaunê biñsu

- 9 Nacsêñom teñ oc êsa nê lêñ mata sawa amboac ondoc.
Eñ êsap aômnêm biñ tîñ acgom, go êsa êndêñ.
- 10 Aê gasom aôm toñoc ñalêlôm samucgen.
Ôkêñ aê janac jaê aômnêm biñsu atom.
- 11 Aê kamasañ nêm biñ géc ñoc ñalêlôm
gabe janğôm sec êndêñ aôm atom.
- 12 O Apômtau, aoc gêôc aôm
ôndôñ nêm ñagôliñ êndêñ aê.
- 13 Aocsunñ jasa biñ, tañ aôm awamsunñ kôjatu nañ,
samob sa ñapep.
- 14 Aê têtac kêkac aê aômnêm biñsu ñalêñña
kêlêlêc têtac kêkac aê awa nomña su.
- 15 Aê japuc biñ, tañ aôm kôjatu nañ ñam
ma matoc êndiñ aômnêm lêñgen.
- 16 Aêñoc ñalêlôm kêkac aê aômnêm biñsunñagen.
Aê gabe jaliñ aômnêm biñ siñ atom.

Tatu samuc Apômtaunê biñsu

- 17 Ômoasiñ nêm sakiñwaga aê gebe jamoa matoc jali
ma jajop aômnêm biñ.
- 18 Ôkêñ matocanô êpoa lasê
gebe jalic aômnêm biñsu ñagêñsêga.
- 19 Aê katu ñaclerñ ñaôma ganğôñ nom.
Ônsañ nêm biñsu auc êndêñ aê atom.
- 20 Nñoc ñalêlôm gêjam aoc su
aômnêm biñ tañ kôjatu nañ e tekoc gêbac.
- 21 Aôm goec biñ lau kesowaga, tañ teñbeleñ añgen
ma sêkac tauñ su aña nêm biñsu nañ.
- 22 Aê kamasañ aômnêm biñsu,
amboac tonañ ðñğôm aê majoc êmbac ma lau sêsu aê susu atom.
- 23 Kasêga sêkac tauñ sa sêkic aêñoc biñ sêmoa,
mago nêm sakiñwaga aê tec kapuc aômnêm biñsu ñam.
- 24 Aômnêm biñsu gêğôm aê têtac ñajam kêsa
gebe kêtü ñoc gôliñwaga.

Ñalêlôm kêkac aê gebe tañoc wamu Apômtaunê biñsu

- 25 Aê kapô lêna tauc ganğôñ wao ñaô,
amboac tonañ mênñonam aê sa êtôm, tañ gôjac mata nañ.
- 26 Gêdêñ tañ gajac miñ ñoc biñ gêdêñ aôm nañ, aôm kôkêñ tañam aê.
Ôndôñ nêm ñagôliñ êndêñ aê janô.
- 27 Ôkêñ aêñoc kauc êsa êpi intêna, tañ nêm biñsu kêjatu nañ,
oc japuc aômnêm gêñsêga ñam.
- 28 Aêñoc ñalêlôm ñawapac gê tîñgenñ ma galiñ matocsulu elêmê.
Ôkêñ ôlicwalô êsa êtôm gôjac mata.

- 29 Ôngaminj aê êndênj binj dansanj ñalênj
ma ômoasinj aê ña aômnêm binjsu.
30 Aê kajalinj lênj binjñanôña sa.
Kakênj nêmj binjsu kêkô aê lanjôcnêmjña.
31 Aê kasap aômnêm binjsu tôj.
O Apômtau, ôkênj aê janjôm tauc palinj atom.
32 Aê gabe jalêti jasa aômnêm binjsu ñalênj
gebe ñoc ñalêlôm kêkac aê lênj tonanjña.

Mec kauc êsaña

- 33 O Apômtau, ôndônj aê nêmj binjsu ñalênj.
Aê gabe matoc êsap e wacjao lasê.
34 Ôkênj ñoc kauc êsa gebe jamansanj aômnêm binjsu
ma jamansanj tojoc ñalêlôm samucgej.
35 Ôwê aê jasa aômnêm binjsu ñalênj
gebe katu samuc aômnêm binj tonanj.
36 Ôkênj ñoc ñalêlôm êsap awa tônj atom,
êsap nêmj binjsugej tônj.
37 Ônam matocanô ôkwi anja gênj nomnjña.
Ôkênj aê jasa nêmj lênj topalêgej.
38 Ôkênj binj, tanj gôjac mata gêdênj lau-têtêc-aômwaga nanj,
ñanô êsa êpi nêmj sakinjwaga aê amboac tonanjgej.
39 Ôkac binj susu, tanj katêc nanj su
gebe nêmj ñagôlinj ñajam.
40 Binj ñanô, aê gajam aoc su nêmj jatu, tanj gôjac jatu nanjña.
Ôkênj nêmj binjgêdênj êpuc aê tônj.

Ôlinj andanj Apômtaunê binjsu

- 41 O Apômtau, ôkênj nêmj moasinj êmoasinj aê.
Ônam aê sa êtôm, tanj gôjac mata nanj,
42 gebe jajô ñac, tanj kêsu aê susu nanj awa,
gebe aê kakênj gêwinj aômnêm binj.
43 Ma ôkôc binjñanô ñamêtê su anja aê aocsunj samucgej atom
gebe aê kakênj matoc aômnêm gôlinj.
44 Aê gabe jamansanj nêmj binjsu tojanôgej
ma gabe janjôm endenj tônjgej ñapanj.
45 Amboac tonanj jasa lanjôcnêmj sawagenj
gebe aê gasom aômnêm binj, tanj kôjatu nanj.
46 Aê gabe jasôm aômnêm ñagôlinj êndênj kinj
tomajoc êmbacgej.
47 Aê têtac ñajam kêtuj nêmj binjsunja,
tanj aê têtac gêwinj nanj.
48 Aê jatoc aômnêm binjsu, tanj têtac gêwinj nanj sa
ma taêc ênam japuc aômnêm gôlinj ñam.

Aêac taênj êka Apômtaunê binjsu

- 49 Taêm ênam biñ, tañ gôjac mata gêdêñ nêñ sakinwaga aê nanj.
Biñ tau kêkêñ aê kakêñ matoc.
- 50 Aê ganğonj jageo ñasec, mago biñ, tañ aôm gôjac mata nanj,
tec kêpuc aê tôñ ma gê malô aê.
- 51 Lau sêkêli tauñña sêsu aê susu ñasec,
mago aê kakac tauc su anğa aômñêñ biñsu atom.
- 52 O Apômtau, aê embe taêc ênam aômñêñ ñagôlinj lanğwaanôña,
nanj oc ênac têtac tôñ.
- 53 Aê têtac ñandanj sec kêtü lau, tañ sêkac tauñ su anğa Anôtônê nanj,
gebe lau tonanj sêwi nêñ biñsu siñ.
- 54 Aômñêñ biñsu kêtü ñoc wê lanemña
gêdêñ tañ kasa ñoc lêñ gamoa jaê ñoc malacmôkê ñanô nanj.
- 55 O Apômtau, aê taêc gêjam aômñêñ ñaê gêdêñ gêbêc
ma kamasanj aômñêñ biñsu.
- 56 Moasiñ ñanô, tañ gawê kaiñ nanj, tonec
gebe kamasanj aômñêñ biñsu.

Anôtônê biñsu e ñañêñ lanğwageñ

- 57 Apômtau kêtü ñoc gêñlênsêñ.
Aê kasôm kêtü tôñ gebe jamansanj aômñêñ biñsu.
- 58 Aê katerj aôm tonjoc ñalêlôm samucgeñ
gebe taêm walô aê êtu biñ, tañ gôjac mata nanñña.
- 59 Aê taêc gêjam ñoc lêñ
ma gajam gôlinj ockaiñ gêdêñ aômñêñ ñagôlinj.
- 60 Aê gajam gamêñ tôñ atom, kakac taucgeñ
gebe jamansanj aômñêñ biñsu.
- 61 Lau alôb-alôb nêñ lêpoa gêsô aê tôñ,
mago kaliñ aômñêñ biñsu siñ atom.
- 62 Aê gadi sa gêdeñ gêbêcauc gêja lu gabe janam danğe aôm
êtu nêñ gôlinj gêdêñña.
- 63 Lau tañ têtêc aôm
ma êsêac, tañ tanj wamu nêñ jatu nanj, nêñ ñac tenj aê.
- 64 O Apômtau, aômñêñ têmtac gêwiñ tenğenñña gêjam nom auc.
Ôndôñ aômñêñ biñsu êndêñ aê.

Apômtaunê biñsu ñañanô

- 65 O Apômtau, aôm kômoasiñ nêñ sakinwaga ñanôgeñ,
kêtôm biñ, tañ gôjac mata nanj.
- 66 Ôndôñ mêtê tokauc ma mêtê jakip biñ sanja êndêñ aê
gebe aê taêc kêka aômñêñ biñsu.
- 67 Gêdêñ tañ kôkônij aê atomgeñ nanj, gao gamoa,
mago galoc kamasanj aômñêñ biñ kêtü tôñ.
- 68 Aôm ñac gabêjam ma kômoasiñ lau.
Ôndôñ aômñêñ biñsu êndêñ aê.
- 69 Lau tenjbelanj anğenj sêga biñ kêpi aê,
mago aê kamasanj nêñ jatu tonjoc ñalêlôm samucgeñ.
- 70 Êsêacnêñ ñalêlôm ôlinj ñakam amboac ñalêsi kêkêkam lau,

mago aê tec ñoc ñalêlôm kêkac aê kêtû nêmbiñsuña.

71 Aôm kôkônin aê, tec kêmoasin aê
gebe nêmbêtôc tau kêdôn nêmbiñsu gêdên aê.

72 Awamsun ñabin su kêmoasin aê
kêlêlêc awamata toton-toton su.

Apômtaunê biñsu ñamêtôc gêdên

73 Aôm lêmam kôkên to kôlêsob aê.

Ôwa ñoc kauc sa gebe jajala aôm nêmbiñsu.

74 Êsêac tan têtêc aôm nan, embe sêlic aê oc têtac ñajam êsa
gebe aê kakên matoc aôm nêmbiñ.

75 O Apômtau, aê kajala gebe aôm kômêtôc biñ jagêdêngeñ,
tec kôkônin aê kêtôm aôm nêmbiñ ñajên.

76 Ôkên nêmbêtac gêwin tengeña ênam man aeman,
êtôm nêmbiñ, tan gôjac mata gêdên nêmbiñwaga aê nan.

77 Taêm walô aê gebe jangôn matoc jali
gebe aê têtac gêwin aôm nêmbiñsuñageñ.

78 Tenbelean angeñ, tan sêgôm aê waec sec nan, majen êsa
ma aê tec taêc gêjam aôm nêmbiñ, tan kôjatu nan ñam.

79 Ôkên êsêac, tan têtêc aôm to sêjala aôm nêmbiñ, tan gôwa sa nan,
gebe sêkac tauñ ôkwi dêndên aê.

80 Ôkên aênoc ñalêlôm êsap aôm nêmbiñsu tôn
gebe jangôm tauc palin atom.

Mec Apômtau ênam saña

81 Aôm nêmbiñ gêjô katuc
ma kakên matoc aôm nêmbiñ.

82 Matocanô kêkac gebe jalic biñ, tan aôm gôjac mata nan,
ma katu kênac gebe “Êndên ondoc, go ônam malô aê.”

83 Aê katôm bêlabi, tan deden e kêtû ton nan,
mago kalin aôm nêmbiñ gôlin sin atom.

84 Aôm nêmbiñwaga nê bêc tendocgeñ gêc.

Êndên ondocgeñ, go ômêtôc lau, tan sêlêsu aê nan, nêmbiñ.

85 Lau tan sêkêlin tauñ nan, sêkwê sê aê.

Lau tan seo gala aôm nêmbiñ nan, sêgôm biñ tonan.

86 Aôm nêmbiñ samob tobinñanôgeñ.

Êsêac sêoc aê ôkwi ña biñ dansan, amboac tonan ônam aê sa.

87 Saungeñ oc senseñ aê su janaña anga nom,
mago aê tec gabe jawi biñ, tan aôm kôjatu nan, sin atom.

88 Aôm ñacmoasin ônam aê sa êtu nêmbêtac gêwin tengeña gebe jangôn matoc
jali
gebe jangôm awamsun ñabin ñanô êsa.

Takên êwin Apômtaunê biñsu

89 O Apômtau, aôm nêmbiñ kêtû tôn kêsa anga undambê
ma ênêc enden tôngeñ.

90 Aôm nêmbiñ ñajên ênêc êtôm gôlôac to gôlôac.
Aôm kôsuj nom su, tec gacgeñ kêkô ñajana kêsa.

- 91 Gêḡ taḡ kôkêḡ naḡ, kêkô e gêdêḡ galoc
gebe gêḡ samob têtû nêḡ sakiḡwaga.
- 92 Aôḡnêḡ biḡsu embe êtu aê têtac gêwiḡ ḡamôkê atom,
oc janaḡa êndêḡ taḡ gêḡwapac kêkôm aê auc naḡ.
- 93 Aê gabe jaliḡ aôḡnêḡ jatu siḡ atomanô
gebe aôm kôkêḡ, tec kêpuc aê tôḡ gaḡḡôḡ matoc jali.
- 94 Aê katu aôḡnêḡ gêḡ, ônam aê sa
gebe aê kapuc aôḡnêḡ gôliḡ tec gamoa.
- 95 Lau alôb-alôb dêdib aê gebe sensenḡ aê su,
mago aê taêc gêjam aôḡnêḡ biḡ, taḡ gôwa sa naḡ.
- 96 Aê galic gêḡ samob ḡatêku gêc.
Aôḡnêḡ biḡsu tagenḡ tec ḡamadiḡ masi.

Têtac gêwiḡ Apôḡtaunê biḡsu

- 97 Aê têtac gêwiḡ nêḡ biḡsu kêlêlêc
ma taêc gêjam kêtôm bêcgenḡ.
- 98 Nêḡ biḡsu gêc aêḡa ḡapaḡ
ma gêgôm ḡoc kauc kêsa kêlêlêc ḡoc ḡaçonêḡ su.
- 99 Aêḡoc kauc kêlêlêc ḡoc kêdôḡwaga samob nêḡ su
gebe aê taêc gêjam biḡ tagenḡ, taḡ aôm gôwa sa naḡgenḡ.
- 100 Aêḡoc kauc kêsa kêlêlêc kwalam lanḡwa nêḡ su
gebe aê kamasanḡ aôḡnêḡ jatu.
- 101 Aê kagaminiḡ ockaiḡ gêdêḡ lêḡ geo samob
gebe Jamasanḡ aôḡnêḡ biḡ ḡapep.
- 102 Aê kakac tauc su aḡga nêḡ gôliḡ atom
gebe aôm taôm kôdôḡ aê.
- 103 Aê kasaê aôḡnêḡ biḡ gebe ḡakana ḡajamanô.
Kasaê ḡakana kêlêlêc lêp su gêc aocsunḡ.
- 104 Aôḡnêḡ jatu gêwa ḡoc kauc sa,
tec kakêḡ kisa gêdêḡ biḡdansanḡ samob.

Apôḡtaunê biḡsu kêtu ockaiḡ ḡaja

- 105 Aôḡnêḡ biḡ kêtu ockaiḡ ḡadawenḡ
ma ja teḡ kêpô ḡoc intêna.
- 106 Aê katôc lemoc ma jamasanḡ êtu tôḡ
gebe taḡoc wamu aôḡnêḡ gôliḡ gêdêḡ.
- 107 Gêḡwapac gêjac aê tôḡ kasêp ḡêḡgenḡ gaja.
O Apôḡtau, ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêḡ biḡ, taḡ gôjac mata naḡ.
- 108 O Apôḡtau, ôkôc ḡoc da lambiḡḡa sa
ma ôndôḡ nêḡ gôliḡ êndêḡ aê.
- 109 Aê kasa paḡ lêndaḡ gebe jamac ênduḡa endenḡ tôḡgenḡ,
mago kaliḡ aôḡnêḡ biḡsu siḡ atom.
- 110 Lau alôb-alôb sêwa lakô aê,
mago aê gao gala aôḡnêḡ jatu teḡ atom.
- 111 Biḡ taḡ aôm gôwa sa naḡ, kêtu ḡoc gêḡlênsêḡ teḡgenḡḡa
kêtu aêḡoc ḡalêlôm kêtu samuc ḡam.
- 112 Aêḡoc ḡalêlôm taê gêjam kêtu tôḡ gebe jaḡḡôm aêḡnêḡ biḡsu ḡanô êsa,
jaḡḡôm endenḡ tôḡgenḡ e jamac êndu.

Apômtaunê bijsu kêtû lamu njajam

- 113 Aê kakêñ kisa gédêñ lau, tañ nêñ ñalêlôm gêja lu nañ,
mago aê têtac gêwiñ aômnêm bijsu.
- 114 Aôm kôtu ñoc lamu to lautuc.
Aê kakêñ matoc aômnêm biñ.
- 115 Amac lau secwaga, akac taôm sa naamoa jaêc.
Aê gabe jamansañ ñoc Anôtônê bijsu.
- 116 Ôpuc aê tôñ êtôm biñ, tañ gôjac mata nañ, gebe jamoa matoc jali.
Aê kakêñ matoc aôm, amboac tonañ ôñgôm aê majoc êsa atom.
- 117 Ôpuc aê tôñ gebe jamoa njajam
ma jamansañ aômnêm bijsu enderñ tôñgerñ.
- 118 Aôm oc ôtiñ lau samob, tañ seo gala aômnêm bijsu nañ, siñ
gebe êsêac sêsau taunñ ñamelocñageñ.
- 119 Lau samob, tañ sêkac taunñ su nañ, aôm gôlic êsêac amboac gêñ gambu.
Ma aê tec têtac gêwiñ biñ, tañ aôm kôdôñ nañ.
- 120 Aê katêc aôm e ôlilu gêli.
Aê katêc tauc kêtû nêm mêtôcña.

Tañerñ wamu Apômtaunê bijsu

- 121 Aê kamasañ biñ solop to biñgédêñ kêtû tôñ.
Ôwi aê siñ êndêñ sêlêsutêna atom.
- 122 Ôjô nêm sakiñwaga awa gebe ômoasinñ eñ.
Ôkêñ tenbeleñ angeñ sêkôninñ aê tôñ atom.
- 123 Matocanô ñawapac kêsa gebe aê gaôñ nêm moasinñ,
gaôñ aôm gebe ônam aê sa êtôm gôjac mataña.
- 124 Ônam nêm sakiñwaga sa êtôm nêm têmtac gêwiñ tengeñña
ma ôndôñ nêm bijsu aê jajala.
- 125 Nêm sakiñwaga aê, ôwa ñoc kauc sa
gebe jajala biñ, tañ aôm ôwa sa nañ ñapep.
- 126 Apômtaunê noc gebe êwaka tau saña kêdabinñ
gebe êsêac sêgôm aômnêm bijsu popoc.
- 127 Kêtû tonañña aê têtac gêwiñ nêm bijsu
kêlêlêc awamata totonñ-totonñ su.
- 128 Kêtû tonañña nêm jatu gêjam gôlinñ aê.
Aê gadec lêñ dansañ samob.

Ñalêlôm kêkac gebe tañerñ wamu Apômtaunê bijsu

- 129 Biñ tañ aôm gôwa sa nañ, kainñ tenñ.
Kêtû tonañña ñoc ñalêlôm kêsap biñ tau tôñ.
- 130 Aôm embe ônac nêm biñ létêñ, oc êpô gamêñ
ma êwa lau meloc-meloc nêñ kauc sa.
- 131 Aômnêm bijsu gêjô aê
e aoc ec-ecgeñ.
- 132 Ôkac taôm ôkwi êndêñ aê ma taêm walô aê,
êtôm gôgôm gédêñ lau, tañ têtac gêwiñ nêm ñaê nañ.
- 133 Ôkêñ nêm biñ êpuc ockainñ tôñ

ma ôkêḡ gêḡ sec teḡ ênam gôliḡ aê atom.

134 Ônam aê kêsi êndêḡ ḡamalac, taḡ sêkôniriḡ aê tôḡ naḡ,
go jamansaḡ aômnêḡ jatu êtu tôḡ.

135 Ôkêḡ laḡômanaô êpô nêḡ sakiḡwaga
ma ôndôḡ nêḡ biḡsu êndêḡ aê.

136 Matocsulu keselenḡ amboac bu
kêtu lau sêmasaḡ aômnêḡ biḡsu atom ḡa.

Apômtaunê biḡsu ḡamêôtôc gêdêḡ

137 O Apômtau, aôm ḡac gêdêḡ
ma aômnêḡ gôliḡ jagêdêḡ samob.

138 Aôm kômasaḡ nêḡ biḡsu tobiḡgêdêḡ
ma kômasaḡ tobiḡ ḡaḡêḡ ḡanaô amboac tonanḡeḡ.

139 Aê têtac ḡandaḡ kêlakoc aê sec
kêtu ḡoc soḡo-soḡo sêliḡ aômnêḡ biḡ siḡḡa.

140 Aômnêḡ biḡ, taḡ gôjac mata naḡ, ḡakêḡkêḡ laḡgwagenḡ
ma nêḡ sakiḡwaga têtac gêwiḡ biḡ tau.

141 Aê katu ḡac sawa to sêbu aê,
mago kaliḡ aômnêḡ jatu siḡ atom.

142 Aômnêḡ biḡgêdêḡ kêtu biḡgêdêḡ teḡḡeḡḡa
ma aômnêḡ biḡsu tau biḡḡanaô.

143 Aê kapô lêna to gêḡwapac gêgôm aê,
mago nêḡ biḡsu gêgôm aê têtac ḡajam kêsa.

144 Biḡ taḡ aôm gôwa sa naḡ, oc ênêc ḡaḡêḡ enderiḡ tôḡḡeḡ.
Ôwa ḡoc kauc sa, go jaḡgôḡ matoc jali.

Mec Apômtau ênam saḡa

145 Aê gamôêc toḡoc ḡalêlôm samucḡeḡ gêdêḡ aôm. O Apômtau, ôkêḡ taḡam
aêmaḡ.

Aê gabe jamansaḡ aômnêḡ biḡsu êtu tôḡ.

146 Aê aoc gêjac aôm gebe ônam aê sa,
go jaḡgôm biḡ, taḡ gôwa sa naḡ, ḡanaô êsa.

147 Aê gadi gêdêḡ bêbêc kanucḡeḡ ma kataḡ tauc kapôêḡ.
Aê matoc kêsap aômnêḡ biḡ tec gamao.

148 Matoc jali ḡapaḡ gêdêḡ gêbêc baliḡ e geleḡḡa
ma taêc gêjam biḡ, taḡ aôm gôjac mata naḡ, gêc ḡoc ḡalêlôm.

149 Ôkêḡ taḡam aê êtu nêḡ têtac gêwiḡ teḡḡeḡḡa.
O Apômtau, ôkêḡ aê jamansaḡ aômnêḡ gôliḡ.

150 Lau taḡ têtim aê, mago sêkac tauiḡ su anḡa aômnêḡ biḡsu naḡ,
têdabiḡ aêgac.

151 Ma aôm Apômtau, tec gômoa aê ḡagala
ma aômnêḡ biḡsu samob kêtu biḡḡanaô.

152 Aê kajala biḡ, taḡ aôm kômasaḡ naḡ, wanêcḡeḡ
gebe aôm kômasaḡ gebe ênêc teḡḡeḡḡa.

Mec Apômtau ênam kêsiḡa

153 Ôlic ḡoc ḡandaḡ ma ônam aê samaḡ
gebe aê kaliḡ aômnêḡ biḡsu siḡ atom.

- 154 Ônam gôliņ ȳoc biņ ma ônam aê kêsi.
Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêmbiņ, taņ gôjac mata naņ.
- 155 Aôm oc ônam lau alôb-alôb kêsi atom
gebe êsêac sesom aôm nêmbiņsu atom.
- 156 O Apômtau, aôm taêm walô lau kêlêlêc.
Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêmbiņgêdêņ.
- 157 Lau taêsam sêjanda aê to sêlêsu aê,
mago aê gawi aôm nêmbiņ, taņ gôwa sa naņ, siņ atom.
- 158 ȳoc ȳalêlôm gêbu lau-sêkêņ-gêwiņ-atomwaga
gebe êsêac sêmasaņ aôm nêmbiņsu atom.
- 159 Ôlic aê, tec têtac gêwiņ nêmbiņ jatu nec.
Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêmbiņ têtac gêwiņ teņgeņȳa.
- 160 Aôm nêmbiņ kêtubiņȳanô anô tau.
Aôm nêmbiņ gôliņ gêdêņ samob oc ênêc ender teņgeņ.

ȳalêlôm samucgeņ êndêņ Apômtaunê biņsu

- 161 Aê gajam kauc tauc ma kasêga sêlêsu aê,
mago ȳoc ȳalêlôm kêtêc aôm nêmbiņ tager.
- 162 Aê katu samuc biņ, taņ aôm gôjac mata naņ,
kêtôm ȳac teņ gêjac siņ e kêtap awa taêsam sa.
- 163 Aê gadec to kakêņ kisa biņ dansaņ
ma têtac gêwiņ aôm nêmbiņsu tager.
- 164 Aê aoc gêôc aôm kêtôm bêcgeņ kêtubiņ 7
kêtubiņ aôm nêmbiņ gôliņ gêdêņȳa.
- 165 Lau taņ têtac gêwiņ nêmbiņsu naņ, sêmoa tobiņmalô ȳanô
gebe gêņ teņ êņgôm êsêac sembeņ atomanô.
- 166 O Apômtau, aê kakêņ matoc aôm gebe ônam aê sa
ma kamasanaņ aôm nêmbiņsugac.
- 167 Aêȳoc ȳalêlôm kêmasaņ biņ, taņ gôwa sa naņ, kêtubiņ
ma têtac gêwiņ kêlêlêc.
- 168 Aê kamasanaņ nêmbiņ jatu to biņ, taņ gôwa sa naņ.
Aôm kôjala aêȳoc lêņ samob kêtubiņ.

Mec Apômtau ênam saņa

- 169 O Apômtau, ȳoc taņi wacêso aôm taņamsuņ.
Ôwa ȳoc kauc sa êtôm nêmbiņ.
- 170 ȳoc mec wacêso aôm taņamsuņ
ma ônam aê sa êtôm biņ, taņ gôjac mata naņ.
- 171 Lanem oc êsêwa êsa aocsuņ
gebe aôm kôdôņ nêmbiņsu gêdêņ aê.
- 172 Imbeloc oc ênam wê êpi nêmbiņ
gebe aôm nêmbiņsu samob jagêdêņ.
- 173 Ômansaņ lêmam gebe ônam aê sa
gebe aê kajala aôm nêmbiņ jatu.
- 174 O Apômtau, aê gajam aoc su gebe ônam aê sa
ma aôm nêmbiņsu gêgôm aê têtac ȳajam kêsa.
- 175 Ojop aê jamoa matoc jali gebe jalanem aôm
ma nêmbiņ gôliņ ênam aê sa.

176 Aê gao sic amboac domba gêbôm, onsom nê m sakinwaga
gebe aê kaliŋ aôm nê m biŋsu siŋ atom.

120

Apômtau ênam aê sa aŋga kalomtênanêŋ

- 1 Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau,
tec eŋ kékêŋ taŋa aê.
- 2 O Apômtau, ônam aê kési aŋga gêdôŋôlic dansaŋ
ma aŋga imbelenŋ geo.
- 3 Aôm imbêlam geo,
Ŋatau oc êkêŋ asagenŋ êndêŋ aôm ma êŋgôm aôm amboac ondoc.
- 4 Oc êkêŋ siŋwaganê sôb bôjaŋ-bôjaŋ
ma sôb tojalana.
- 5 Ijoc aêma, tec gaŋgôŋ Mesek,
tec gaŋgôŋ Kedarnêŋ becobo.
- 6 Aê gaŋgôŋ gawiŋ lau,
taŋ sêkêŋ kisa gêdêŋ biŋmalô naŋ kêtôm gac.
- 7 Aê ŋac biŋmalôŋa, mago êndêŋ taŋ jasôm biŋ wamaŋa naŋ,
êsêac sêndi êtu siŋŋa.

121

Ŋac taŋ gejob Israel ŋaŋêŋ naŋ

- 1 Aê gaôc matocanô sa kêpi lôc.
Ŋoc ênam-aê-sawaga mênêsa aŋga ondoc.
- 2 Apômtau taŋ kékêŋ undambê to nom naŋ,
oc ênam aê sa.
- 3 Eŋ oc êkêŋ amkaiŋ êka selelec atom.
Ŋac taŋ gejob aôm naŋ, ênac tuluc atom.
- 4 Biŋŋanô, ŋac-gejob-Israelwaga
gêjac tuluc to gêc bêc atom.
- 5 Apômtau kêt u nê m gejobwaga. Apômtau kêt u nê m ajuŋ,
taŋ lêmam anôŋa kêsô ŋalabu naŋ,
- 6 gebe oc êpac aôm êndêŋ ocsalô atom,
ma ajôŋ êpô aôm êndêŋ êmbêc atom.
- 7 Apômtau ejop aôm êndêŋ gêŋ sec samob,
eŋ gejob aôm katôm.
- 8 Apômtau oc ejop aôm êndêŋ taŋ ôsa ôna ma ôsô ômôêŋ naŋ,
galoc ma enderŋ tôŋgeŋ.

122

Biŋmalô ênêc Jerusalem ŋamec

- 1 Aê gaŋô lau sêsôm gêdêŋ aê gebe “Tawê dandêŋ Apômtaunê andu tana”
ma gêgôm aê têtac ŋajamanô.
- 2 O Jerusalem,
galoc eŋkaiŋ kêka aôm nê m sacgêdô tôŋgac.

- 3 O Jerusalem, sêkwê aôm sa kêtiam
kêtôm malac, tañ tunjbôm kêpiñ auc e ñajaña nanj.
- 4 Gôlôac to gôlôac sêpi gamêñ tonanj
Apômtau tau nê gôlôac sêpi-sêpi sêmoa
êtôm eñj kêjatu êsêac
gebe sêlanem Apômtaunê ñaê.
- 5 Anja tonanj tec tetoc lêpônj sémêtôc biñña kêkô,
tetoc Dawidnê gôlôacnêñj lêpônj kêkô.
- 6 Ateñ mec êtu Jerusalem êtap biñmalô sanja.
Êsêac tañ têntac gêwiñ aôm nanj, sêmoa ñajamgeñj.
- 7 Wama ênêc nêñ tunjbôm ñalêlôm
ma biñmalô ênêc nêñ andu ñalêlôm.
- 8 Aê gabe jasôm gebe “Biñmalô êndêñj aôm”
êtu ñoc lasitêwai to ñoc ñacña.
- 9 Aê gabe jateñ moasiñj êtu aômña,
êtu Apômtau, aêacnêñj Anôtônê anduñja.

*

123

Mec Apômtau taê walô aêacña

- 1 Aê jaôc matocanô sa wacêpi aôm.
Matocanô endec undambê, tañ gôjam gôlinj gôñgônj nanj.
- 2 Aêac tatôm sakinwaga, tañ mataanô êndêñj nê ñatau to sakinwagao, tañ
mataanô gêdêñj nê ñatau,
tec aêac mateñanô êndêñj Apômtau, aêacnêñj Anôtô, e taê walô aêac.
- 3 O Apômtau, taêm walô aêac, taêm walô aêacmêñj.
Aêac anjô lau sêbu aêac e kêmasê aêac sa.
- 4 Lau sêkêli tauñ nêñ pêlê to tenbelej anjeñj nêñ biñ susu
kêmasê aêac katunj sa kêlêlêc.

124

Anôtô gêjam Israel sa, tec sêlambij eñj

- 1 Israel galoc sêsôm acgom gebe
“Apômtau embe êmoa êwiñ aêac atom, oc amboac ondodoc.
- 2 Gêdêñj tañ ñamalac dêdi sebe sênac aêac nanj,
Apômtau embe êmoa êwiñ aêac atom,
- 3 oc têndanjgônj aêac su tomatenjaligenj
ma senseñj aêac su êtu nêñ têntac ñandanj secanônja.
- 4 Bu ñasamac oc epeñj aêac lênsônj
ma êc aêac su
- 5 e ñasamac ñakotonj-kotonj
ênsañj aêac auc.”
- 6 Aêac aweñj êôc Apômtau gebe gêsunj aêac dadêñj ñacjo lunlunj
jakêkaku aêac popoc atom.
- 7 Aêac katunj gêwê sa kêtôm moc gêwê dibwaganê lakô sa.
Lakô tau gêñgic ma aêac tec tajam samuc.

* 122:9: Dawidnê teñj.

8 Apômtau tañ kékêñ undambê to nom nañ,
nê ñaê oc ênam aêac sa.

*

125

Anôtô kêtú nê lau Israel nêñ lamu

- 1 Lau tañ ôlin andañ Apômtau nañ, têtôm lôc Sion,
tañ oc kôjô-kôjô atom, êkô ñañêñ enden tòngeñ nañ.
- 2 Lôc kêgi Jerusalem auc ma Apômtau kêgi nê lau auc kêtôm tonañ.
Gagôm gédêñ galoc ma oc enden tòngeñ.
- 3 Lau alôb-alôb sênam gôlin lau gédêñ nêñ gamêñ ñapan atom.
Embe sêngôm, go lau gédêñ tauñ oc sêngôm sec.
- 4 O Apômtau, ômoasiñ lau ñajam
to êsêac, tañ tañer wamu aômnêm jatu nañ.
- 5 Ma êsêac, tañ seo sic nañ,
Apômtau ôtiñ êsêac su nasêwiñ lau geowaga.

O Israel, biñmalô êndêñ aômman.

126

Sêjam danje kêtú Anôtô gêjac êsêac sa kêtiamña

- 1 Gédêñ tañ Apômtau gêjam Sionnê gêñwapac ôkwi nañ,
aêac asaê amboac aêc mêgeñ.
- 2 Gédêñ tonañ aêac gédôñ ômac-ômacgeñ
ma imbeler toôndugeñ.
- 3 Biññanô, Apômtau gêgôm gêñsêga kêtú aêacña.
Aêac ôlin kêpi ñanô.
- 4 O Apômtau, ônam aêacma gêñwapac ôkwi,
amboac kom kékêñ bu kêsa ñaman kêtiam anga gamêñ mula-mña.
- 5 Lau tañ sêsê gêñ tomatersulu nañ,
oc sêkôc ñanô sa toôndugeñ.
- 6 Ñac tañ kêbic mowê tomatasulugeñ gêja gebe êsê nañ,
oc êmu êmêñ tomolêpoañ ma totêtac ñajamgeñ.

127

Anôtônê mec tager ênam aêac sa

- 1 Apômtau embe êkwê andu atom,
oc lau tauñ sênam ñakoleñ elêmê.
Apômtau embe ejop malac atom,
oc kelerwaga sênam jali êtôm atom.
- 2 Amac embe andi êndêñ bêbêc kanucgeñ
ma anam kôm e êmbêcauc
gebe atap gêñ êôc amac tònña sa, oc angôm elêmê.
Ñam gebe Anôtônê lau têtac gêwiñ êsêacña têtap nêñ gêñ sa êndêñ tañ sênêc
bêc nañ.

* 124:8: Dawidnê ten.

- ³ Latuñj têtü Anôtônê moasiñ gêdêñ aêac
ma eñ gêjam mec aêac ña gólôac tau.
- ⁴ Lau matac latuñj
têtôm sôb, tañ kêsêp sirwaga lêma nañ.
- ⁵ Aê aoc êôc ñac,
tañ kêbic nê sôb tolagic-tolagic nañ.
- Ñac tonarj embe êmansañ nê biñ êndêñ nê sonjo-sonjo anja malac ñasacgêdô,
oc sêñgôm eñ maja êsa atom.

*

128

Tañerj wamu Apômtau ñagêjô

- ¹ Aê aoc êôc ñac, tañ kêtêc Apômtau,
tañ kêsa ênê lêñ gêmoa nañ.
- ² Aôm oc ôtap lêmam ñakoleñ ñañanô sa.
Ma aôm ôtu samuc ma ômoa ñajamgerj.
- ³ Aômnêm awê êmoa nêmandu amboac m mamaloc,
tañ ñalatu taêsam kêgi auc nañ.
- Aômnêm ñapalê têtôm nip kepeñ
kêgi nêmandu tebo auc.
- ⁴ Biññanô, ñac teñ embe êtêc Apômtau,
oc Apômtau ênam mec eñ amboac tonañgerj.
- ⁵ Apômtau ênam mec aôm anja Sion
gebe ôlic Jerusalem ñamoasiñ ênac matamanô ñajam êtôm aômnêm têm
ômoa matam jaliña,
- ⁶ ma ôlic nêmandu ñapalênêñ wakuc.
O Israel, biñmalô êndêñ aômmanj.

129

Israel sêôc gêñwapac ma Apômtau gêjam êsêac sa

- ¹ Israel embe êsôm nê biñ teñ, oc êsôm, nê biñ tonec lasê gebe
“Aê ñapalêgerj ma sêlêsu aê ñasec.
- ² Biññanô, aê ñapalêgerj ma sêlêsu aê ñasec,
mago sêkônij aê têtôm atom.
- ³ Lau sakweñtêna sêselê aê dêmôêctêkwa
e popoc jamuñ-jamuñgerj,
- ⁴ mago ñac gêdêñ Apômtau gêdim lakô,
tañ lau sec sêwa su nañ gêñgic.”
- ⁵ Lau samob, tañ têtac kêbôli auc kêtü Sionña nañ,
sênu tauñ su tomajenjerj.
- ⁶ Oc têtôm gêgwanj, tañ kêkô salôm eñ, ñaô nañ,
êtu kapôêñ atom tagen ma êmêlij sebenj.
- ⁷ Ñanô masi, tec ñac teñ ejon sa atom
ma teñ ênac lagic gêñ tau atomanô.

* 127:5: Salomonê teñ.

- 8 Ma ñac ten, tañ êsa intêna tonan mênêlic gêñ tau nan, oc êmôêc gebe
 “Apômtaunê moasinj êpi amac.
 Aêac ajam mec amac ajam Apômtau lanjô” nec atom.

130

Mec Apômtau ênam aêac sanja

- 1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm anja ñakêlêndin sec.
 2 Apômtau, ôkêñ tarjam aê aoc.
 Ôê tarjam ñoc tarjiboa kapôêñ.
 3 O Apômtau, aôm embe ôê sec tôñ,
 o Apômtau, asa oc êkô aôm lanjômnêm.
 4 Mago aôm, tec kôsuc biñ ôkwi,
 amboac tonan tec têtêc aôm.
 5 Aê gaôn Apômtau. noc katuc gêôñ en,
 tec kakêñ matoc nê biñ.
 6 Ñoc katuc gêôñ Apômtau gémoa,
 gêgôm kêlêlêc ñac, tañ gêdib gamêñ gebe elenñana nan su. Gêgôm kêlêlêc
 dibwaga tonan su biññanôgoc.
 7 Israel, ôkêñ matam Apômtau
 gebe Apômtau kêtú têtac gêwinj tenñenja ñamôkê ma gêjam lau kêsi gêjac
 ñawaegenj.
 8 Ma en oc ênam Israel kêsi
 anja nêñ sec samob.

*

131

Olinj andanj Apômtaunja

- 1 O Apômtau, aêñoc ñalêlôm kékianj tau sa atom
 ma matocanô ketoc tau sa atom.
 Aêñoc ñalêlôm taê kêka gêñ,
 tañ kapôêñ kêlêlêc aê nan atom.
 2 Masianô, aê kakônin ñoc ñalêlôm tôñ ñañêñgenj.
 Ñoc ñalêlôm ñañêñ kêtôm ñapalê, tañ jamanjenj gêsac têna lêma dambê
 nanj.
 3 O Israel, ôkêñ matam Apômtau
 êndêñ galoc ma endenj tôñgenj.

Dawidnê tenj.

132

Anôtô ênam mec gamêñ dabunj

- 1 O Apômtau, taêm ênam Dawid
 to nê gêñwapac samob.
 2 Taêm ênam gebe en kêtôc lêma gêdêñ Apômtau
 ma gêjac mata biñ gêdêñ Jakobnê Anôtô ñaclai gebe
 3 “Aê gabe jasô ñoc beclêlôm atom

* 130:8: Pesalem dambu taunja kêtú 6ñ.

- ma jasa tauc sic janêc ñoc mê atom,
 4 aê gabe matocanô ênam kauc bêc
 ma matoc êmôp êtu bêcña atom,
 5 jamoa e jatap Apômtaunê mala tenj sa
 ma jatap Jakobnê Anôtô ñaclai nê andu tenj sa acgom.”
- 6 Biññanô, aêac anğôñ Eprata ma anğ andu tau ñawae,
 go atap sa anğa kôm Jarña.
 7 Aêac asôm gebe “Ajôc, tasô ênê andu ñalêlôm tana
 nadau tauñ ma tatenj mec tanêc ênê akainj ñataonj.”
- 8 O Apômtau, ôndi tonêm poac ñakatapa ñaclainja
 ma ôna malam ôlêwanj taômña.
 9 Aômnêm dabuñwaga sêsô biñğêdêñj êtu nêñ ñakwê
 ma aômnêm lau mansañ sênam lasê totêntac ñajamgenj.
- 10 Ôtiñ nêm ñac, tanj goenj oso enj nanj, su atom
 êtu nêm sakinjwaga Dawidña.
 11 Apômtau kêtôc lêma ma kêsôm nê biñ kêtû tônj gêdêñ Dawid.
 Enj kêsôm tobiññanôgenj ma oc ênam ôkwi atom gebe
 “Aê gabe jakêñ aôm taôm latôminêñ tenj
 êñğôñ aômnêm lêpôñj.
 12 Latômi embe sêmansañ aêñoc poac
 to ñoc biñsu, tanj jandônj êsêac nanj,
 oc nêñ wakuc sêñğôñ aômnêm lêpôñj
 endenj tônjenj.”
- 13 Biññanô, Apômtau kêjalij Sion sa
 ma taê gêjam gebe êtu ênê andu.
 14 Ma enj kêsôm gebe “Aê maloc jalêwanj tauc endenj tônjenjña nanj tonec.
 Aê taêc gêjam kêtû tônj tec janğôñ tonec.
 15 Aê gabe janam mec êsêacnêñ gêñ êlêlêc su.
 Aê gabe jakêñ mo êôc nêñ lau ñalêlôm sawa tônj.
 16 Aê gabe jakêñ moasinj êtu nêñ dabuñwaganêñ ñakwê.
 Êsêacnêñ lau mansañ oc sênam lasê totêntac ñajamgenj.
 17 Aê gabe Dawidnê ñaclai êpoa lasê anğa tônê.
 Aê kamasanj aêñoc ñac, tanj gaenj oso enj nanj, nê jakainj tenj kêkô.
 18 Aê jakêñ majenj êtu ênê ñacjonêñ ñakwê,
 mago enj êkuc sunsunj ñaôsic-ôsic êñğôñ enj môkêapac.”

133

Lasitêwai semoa sêwiñ tauñ ñapep ñabinj

- 1 Alicgac me, lasitêwai embe sêñğôñ sêwiñ tauñ,
 oc talic ñakatu têtac êsa lanğwagenj.
 2 Biñ tonanj kêtôm niptêkwi ñajamanô, tanj sêkêc kêpi Aron môkêapac ma
 keselenj kêdaguc ênê êm,
 e jagêzac ênê ñakwê gêsutêkwa.
 3 Kêtôm manij anğa lôc Hermon,
 tanj kêsêlô mêñkêpi Sion nanj,

gebe gamêñ tonañ Apômtau gêjam mec su
gebe sêmoa materñ jali enderñ tōñgerñ.

*

134

Anôtônê sakinğ gêbêcña ñawê

- 1 Ajôc, Apômtaunê sakinğwaga samob, tañ akô Apômtaunê andu gêdêñ gêbêc
nanğ,
alanem Apômtau.
- 2 Aôc lemem sa aterñ mec akô gamêñ daburñ
ma alanem Apômtau.
- 3 Apômtau, tañ kêkêñ undambê to nom nanğ,
ênam mec aôm anğa Sion.

135

Awerğ êôc Apomtau

- 1 Aleluja.

Awem êôc Apômtaunê ñaê.

Amac tañ ajam sakinğ Apômtau nanğ, alanem erñ.

- 2 Amac tañ akô Apômtaunê andulêlôm
to akô aêacnêñ Anôtônê andu ñamalaclurñ nanğ,
- 3 awem êôc Apômtau, gebe Apômtau erñ ñac gabêjam.
Anam wê êpi ênê ñaê gebe erñ têtac kêsa lanğwagerñ.
- 4 Gebe Apômtau kêjalirñ Jakob sa
ma Israel kêtú ênê gêñlênsêm.
- 5 Biññanô, aê galicgac, Apômtau erñ ñac kapôêñ
ma aêacnêñ Anôtô kêlêlêc anôtôi samob su.
- 6 Gêñ samob, tañ Apômtau têtac gêwirñ anğa undambê to nom ma anğa gwêc to
gêdimbobsêga samob nanğ,
oc êngôm êtu tōñ.
- 7 Erñ tec gêwê tao anğa gwêcm kêpi gêmêñ
ma kêkêñ ôsic kêsêp kom ñalêlôm ma kêkôc mu su anğa nom ñakêclêsu.
- 8 Erñ tec gêjac Aiguptu nêñ ñamêc êndu,
gêgôm gêdêñ ñamalac to bôc.
- 9 Anğa tónê erñ kêsakinğ gêñsêga to gêñtalô
gebe êmêtôc Parao to nê sakinğwaga samob.
- 10 Erñ tec geserñ lau tomôkê-tomôkê taêsam
ma gêjac nêñ kirñ tonğaclai êndu.
- 11 Amboac lau Amor nêñ kirñ Sihon ma Basan ñakinğ Og
ma lau Kanaan nêñ kirñ toê-toê samob.
- 12 Ma erñ kêkêñ êsêacnêñ gamêñ
gêdêñ lau Israel sêwê kainğ.
- 13 O Apômtau, aôm nêmm ñaê oc ênêc terñgerñ.
O Apômtau, nêmm waem oc êsa êndêñ gôlôac to gôlôac.

* 133:3: Dawidnê terñ.

- 14 Gebe Apômtau kêwaka nê launêḡ biḡgêdêḡ sa
ma taê walô nê sakiḡwaga.
- 15 Tentenḡlatunêḡ gwam ḡamalac lemeḡ sêḡômḡa.
Êsêac sêmasaḡ ḡa silber to gold.
- 16 Aweḡsuḡ ḡêc, mago sêsôm biḡ atom.
Mateḡanô ḡêc, mago sêlic gamêḡ atom.
- 17 Taḡeḡsuḡ ḡêc, mago sêḡô biḡ atom
ma sêsi aweḡ atom amboac tonanḡeḡ.
- 18 Lau taḡ sêmasaḡ ḡêḡ tauwaga naḡ, oc têtôm nêḡ ḡêḡ tonanḡ
ma lau samob, taḡ ôliḡ andaḡ naḡ, amboac tonanḡeḡ.
- 19 O Israelnê ḡôlôac, alanem Apômtau.
O Aronnê ḡôlôac, alanem Apômtau.
- 20 O Lewinê ḡôlôac, alanem Apômtau.
Amac taḡ atêc Anôtô naḡ, alanem Apômtau.
- 21 Aweḡ êôc Apômtau aḡga Sion,
ḡatau, taḡ ḡêḡḡôḡ Jerusalem naḡ.

Aleluja.

136

Wê danḡeḡa teḡ

- 1 Anam danḡe Apômtau gebe eḡ ḡac gabêjam.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 2 Anam danḡe anôtôinêḡ Anôtô.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 3 Anam danḡe apômtauinêḡ Apômtau.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 4 Eḡ ḡêḡôm ḡêḡsêga.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 5 Eḡ kêkêḡ undambê tokaucḡeḡ.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 6 Eḡ kêmasaḡ nom ḡêsac bu ḡaô.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 7 Eḡ kêkêḡ oc to aḡôḡ.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 8 Eḡ kêkêḡ oc gebe êwê gamêḡ êndêḡ ocsalô.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 9 Eḡ kêkêḡ aḡôḡ to utitalata gebe sêpô gamêḡ êndêḡ êmbêc.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 10 Eḡ ḡêjac Aiguptunêḡ ḡamêc êndu.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 11 Eḡ ḡêwê Israel sa aḡga Aiguptu.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 12 Eḡ ḡêḡôm ḡa lêma ḡajaḡa ma ḡêôc lêmadambê sa.
Biḡḡanô, ênê moasiḡ ênêc endeḡ tônḡeḡ.
- 13 Eḡ ḡêwa Gwêckoc kêkôc ḡêja luagêc.

- Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 14 Eñ gêwê Israel sêsêp ñalêlôm sêja.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 15 Eñ kêtij Parao to nê lausij sêsêp Gwêckoc ñalêlôm ma sênôm gwêc su.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 16 Eñ gêwê nê lau sêmoa gamêj sawa.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 17 Eñ gêjac kin toñaclai êndu.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 18 Nac tau, tan gêjac kin towae êndu nan.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 19 Eñ gêjac lau Amor nêj kin Sihon êndu.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 20 Eñ gêjac Basan ñakin Og êndu.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 21 Eñ kékêj lau tonan ñai nêj gamêj gédêj nê lau sêwê kainj.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 22 Eñ kékêj gamêj tau gédêj nê sakinwaga Israel.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 23 Eñ tec taê gêjam aêac gédêj tan tapô lêna nan.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 24 Ma gêjam aêac kêsi anga lau, tan sêlêsu aêac nan.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 25 Eñ gêlôm gêj taniñja gédêj gêj maten jalinja samob.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.
 26 Anam danje êndêj undambê ñatau Anôtô.
 Binjanô, ênê moasin ênêc enden tîngenj.

137

Lau tan sêngôj kapoacwalô anga Babel nan, nêj tanjiboa

- 1 Gédêj tan aêac anğôj Babelnêj bu nan,
 aêac taêj gêjam Sion ma atanj.
 2 Aêac akêj ma gêj wêña
 geñ kalej ka siuj, tan kékô tonan nan,
 3 gebe lau, tan sêkôc aêac tîj nan,
 sêkac aêac gebe anam ma wê, ma lau, tan sêlêsu aêac nan,
 sêkac aêac gebe amoa toôndugenj ma sêsôm gebe
 “Anam nêj wê Sionja tenj aêac anjô.”
 4 Mago aêacmêj oc anam Apômtaunê wê
 anga gamêj jaba amboac ondocgenj.
 5 O Jerusalem, aê embe jalinj aôm sinj,
 oc lemoc anôña êtu toj.
 6 Aê embe taêc ênam aôm atom ma embe jatoc Jerusalem sa êlêlêc ñoc gêj
 samob, tan gêgôm aê têtac ñajam nanj atom,
 oc imbeloc êsap lôcboam tîj.

7 O Apômtau, taêm ênam bêc, tañ lau Edom sêgôm gêñwapac
gêdêñ Jerusalem nañ.

Êsêac sêmôêc geden tôngey gebe
“Ansen êlin-êlin êsêp e êndêñ nombañ.”

8 O Babel, aôm kalomtênao.

Aêac awey êoc ñac, tañ êkêñ gêñ, tañ gôgôm gêdêñ aêac nañ, êmu wacêpi
aôm êtiam.

9 Aêac awey êoc ñac, tañ êoc nêñ ñapalê dedec sa
ma êmakij êsêac sêpi poc nañ.

138

Wê danjerña kêtû Anôtônê binj ñañêñña

1 O Apômtau, aê gabe janam danjer aôm toñoc ñalêlôm samucgen.
Aê gabe jalambin aôm êndêñ anôtôi sêlic.

2 Aê gabe jateñ mec êndêñ aôm jakô nêñ lôm dabun ñamagêña
ma jalanem aôm nêñ ñaê êtu nêñ moasin to binj ñañêñña
gebe aôm kôwaka nêñ ñaê to binj, tañ gôjac mata nañ sa
kêlêlêc ñêñgen su.

3 Gêdêñ tañ aoc gêjac aôm nañ, kôkêñ tarjam aê.
Ma kôpuc ñoc ñalêlôm tôñ ña nêñ ñaclai kainj teñ.

4 O Apômtau, kinj samob anja nom embe sêñô awamsun ñabin
oc sêlambin aôm.

5 Êsêac oc sênga wê êpi Apômtaunê gôlinj
gebe Apômtaunê ñawasi gêjam gamêñ auc.

6 Apômtau kêtû ñac towaegoc ma gêjam ñac ñalêlôm sawa sa
ma kêjala lau-tetoc-taun-sawaga, tañ sêmoa jaêc enj nañ, amboac tonanjen.

7 Aê embe jamoa gêñwapac ñalêlôm,
aôm oc ôpuc aê tôñ janğôñ matoc jali.
Aôm kôpuc ñoc ñacjo, tañ têtac ñandanj sec gêdêñ aê nañ sugen
ma nêñ anôña gêjam aê sa.

8 Apômtau oc êngôm gêñ, tañ gêjac mata gêdêñ aê nañ ñanô êsa.
O Apômtau, nêñ moasin ênêc teñgen. Ônac dabinj kôm, tañ gôjac m nañ.

*

139

Anôtô kêjala gêñ samob e gêdêñ ñamadinj to gêmoo gamêñ samob

1 O Apômtau, aôm gôbi ñoc ñalêlôm lêtêñ e kôjala aê.

2 Aê embe janğôñ me jandi sa, oc ôjala.
Aôm gômoo jaêc, mago kôjala binj, tañ aê taêc gêjam nañ.

3 Aôm gôlic aê kasêlêñ me gaêc
ma kôjala aêñoc lêñ e tomalagenj samob.

4 Ñalô teñ ênsac imbeloc atom tagen
ma aôm Apômtau oc ôjala kwananjen.

5 Aôm kôpinj aê auc anja munja ma nêñ ña

* 138:8: Dawidnê teñ.

- ma gu lêmam gêsac môkêcapac.
- 6 Aê kasaê biñ tonañ kainj teñ ñanô
kêlêlêc aêñoc kauc su, tec kajala atom.
- 7 Nêm Ñalau gêmoa ma aê oc jasa ondoc
ma aê oc jaêc jamu ondocña gebe ôlic aê atom.
- 8 Aê embe japi undambê jawac, oc jatap aôm sa.
Ma embe jaja ñoc mé ênêc lamboam, oc jatap aôm sa.
- 9 Aê embe jalôp jandêñ gamêñ oc kêpiña
ma najalêwanj jañgôñ gamêñ oc kêsêpña jana,
- 10 oc lêmam êwê aê anğa ônê
ma ôsip aê sa ña nêm anôña.
- 11 Ma aê embe jasôm gebe gêsunbôm êkôm aê auc samucgenj
ma ñawê, tañ kêpô aê nanj, ênam kesec,
- 12 mago aôm oc ôlic ñakesec amboac ñakesec atom.
Ôlic gêbêcauc amboac elenña ma ñakesec amboac ñawê.
- 13 Aôm taômgenj tec kôkêñ aêñoc ñalêlôm
ma kôlêsob aê anğa tinoc têtacêlôm.
- 14 Aê gajam danje aôm gebe kôkêñ aê ñamêtê kainj teñ.
Aêñoc katuc kêjala gebe aômnmêm gêñ, tañ gôgôm nanj, kêtû gêñsêga kainj
teñ.
- 15 Aôm kôjala ñoc ñatêkwa ñasec-ñasec samob
gêdêñ tañ kôkêñ aê kelec-kelec kôsingenj ma kôlêsob aê anğa tinoc
têtacêlôm.
- 16 Matamanô gôlic aê gêdêñ tañ aê ñanô kêsa atomgenj ma koto ñoc bêc, tañ
taêm gêjam gebe jañgôñña nanj, gêc nêm buku kwananjenj.
Gôgôm gêmunj kêsêp ñasawa, nanj ñoc bêc teñ mênkêsa atomanô nanj.
- 17 O Anôtô, biñ tañ aôm taêm gêjam nanj, ñawapac, oc jajala amboac ondoc.
Gêñ tonañ taêsam e ñalêlêma atom.
- 18 Aê embe jasa sa, oc jalic êlêlêc ganjac su.
Aê embe janêc e gulunj jandi, nanj jatap aôm sa.
- 19 O Anôtô, ônac alôb-alôbwaga êndumanj
ma ôkêñ lau, tañ sêwê kainj dec nanj, sêc su anğa aêñoc.
- 20 Lau tonañ tec sêkianj taun sa ma sêsôm biñ alôb-alôb kêpi aôm
ma sêgôm aômnmêm ñaê kêtû meloc.
- 21 O Apômtau, aê oc jakêñ kisa êndêñ lau, tañ sêkêñ kisa gêdêñ aôm nanj, atom
me.
Ma janam lanôcanô ôkwi êndêñ lau, tañ sêli taun sa gêdêñ aôm nanj, atom
me.
- 22 Biññanô, aê kakêñ kisa gêdêñ êsêac ñajarña,
galic êsêac têtû ñoc ñacjo.
- 23 O Anôtô, ômbi aê lêtêñ e ôjala ñoc ñalêlôm.
Ônsaê aê to ôjala gêñ, tañ taêc gêjam nanj.
- 24 Ma embe ôlic aê jasa lêñ dansañ jamoa,
nanj ôwê aê jasa lêñ ñañêñña.

*

140*Mec êtu Anôtô ênam aêac sarja*

- 1 O Apômtau, ônam aê kêsi êndêŋ lau sec
ma ojop aê êndêŋ lau toŋaclai.
- 2 Lau tonan taêŋ gêjam biŋ sec gêc nêŋ ŋalêlôm
ma sêkalom kisa kêtôm bêcgeŋ.
- 3 Êsêacnêŋ imbelen ŋamata kêtôm moac wêmnê.
Moac ŋamalic gêc kêsa paŋ gêdôŋôlicgeŋ.
- 4 O Apômtau, ojop aê êndêŋ lau alôb-alôb lemeŋ.
Ônam jaom aê êndêŋ lau toŋaclai, taŋ sêkic biŋ sebe senseŋ aê nan.
- 5 Tetoc-tauŋ-sawaga séwa lakô kêtû aêŋa.
Êsêac sêkic uc gêjac intênataligeŋ ma séwa lip kêtû aêŋa gebe ênac aê.
- 6 Aê kasôm gêdêŋ Apômtau gebe “Ŋoc Anôtô aôm.”
O Apômtau, ôkêŋ taŋam ŋoc taŋi kapôêŋ
- 7 O Apômtau, ŋoc Anôtô, ŋoc ŋac, taŋ gôjam aê sa ŋajaŋa nan.
Aôm kôtu ŋoc lamu gêdêŋ noc siŋŋa.
- 8 O Apômtau, ôkêŋ biŋ, taŋ lau alôb-alôb taêŋ gêjam to kêkac êsêac nan, ŋanô ésa
atom.
Onseŋ biŋ, taŋ sêkic kêtû aêŋa nan su.
- 9 Ôkêŋ ŋoc ŋacjo séku aê tulu atom
ma biŋ, taŋ sêkic kêtû aêŋa nan, êpi êsêac tauŋ.
- 10 Eŋ êkêŋ ŋalana ênsêlô êpi êsêac tauŋ.
Eŋ êtiŋ êsêac sêsêp sêlêlôm sêna e dêndi sa êtiam atom.
- 11 Ŋac-gêga-biŋwaga oc êmoa naeo.
Ma gêŋwapac oc epeŋ ŋac toŋaclai sec nan, piŋpoap-piŋpoap e ênaŋa.
- 12 Aê galicgac gebe Apômtau oc êmansaŋ lau sêŋgôŋ jageo nêŋ biŋ
to êmansaŋ lau ŋalêlôm sawa nêŋ biŋ.
- 13 Biŋŋanô, lau gêdêŋ oc sênam danŋe êtu aômnmê ŋaêŋa.
Lau gêdêŋ oc sêŋgôŋ séwiŋ aôm.

*

141*Mec kêtulaŋa teŋ*

- 1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm ôkac taômgeŋ ôndêŋ aê ômôêŋ.
Embe jamôêc aôm, nan ôkêŋ taŋam ŋoc aoc.
- 2 Ôlic ŋoc mec êtôm gasôb jadauŋ gêdêŋ aôm.
Ôlic jaôc lemoc sa êtu da êtulaŋa.
- 3 O Apômtau, ôkêŋ aocsuŋ ŋadibwaga teŋ
ma ôkêŋ gêdôcôlic ŋakatam ŋagejobwaga teŋ.

* 139:24: Dawidné pesalem teŋ. * 140:13: Dawidné pesalem teŋ.

- 4 Ôkêñ ñoc ñalêlôm ewec êndêñ gêñ sec
gebe janğôm gêñ alôb-alôb atom.
- 5 Ñac gêdêñ tenj embe ênac aê me êlêñ binj aê, nanj jajala gebe oc têtac gêwiñ aê,
mago aê janac jao gebe lau sec nêñ tenj êniñ oso mókêcapac atomanô gebe
kater mec gedenj tôngeyñ gebe Apômtau eperj êsêacnêñ kisa su.
- 6 Embe sêmbaliñ nêñ mêtôcwaga sêsêp pocsaginj,
lau oc sêjala gebe Apômtaunê binj binjanô.
- 7 Eñ kêpalip êsêacnêñ ñatêkwa jatotonj-totonj sêc gêdêñ lamboam ñagêsunjawa,
kêtôm poc, tanj têtuc kêkôc e popoc-popocgenj gêc intêna nanj.
- 8 Matoc êndiñ aôm, Apômtau ñoc Anôtô. Aê gabe jaê lamu aôm.
Amboac tonanj ôwi ñoc katuc sinj gebe jananja atom.
- 9 Ojop aê êndêñ lakô, tanj sêwa kêtû aêña nanj,
ma êndêñ lau secwaga nêñ lip amboac tonanj.
- 10 Ôkêñ lau, tanj sêkac tauñ su nanj, sêwê tauñ nêñ uc
ma aê jao gala jana.

*

142

Anôtô ênam aêac sa anja gêñwapac ñalêlôm ñamec

- 1 Aê aoc gêjac Apômtau kapôêñgenj,
gamôêc kapôêñ gêdêñ Apômtau.
- 2 Aê kasêwa ñoc tanj gêc eñ lanjônêmña,
kasôm ñoc gêñwapac lasê gêdêñ eñ.
- 3 Gêdêñ tanj ñoc ñalêlôm ñagogo nanj,
mago aôm kôjala lêñ, tanj aê kasa nanj.
Sêwa lakô kelecgenj
gêc ñoc intêna, tanj kasa nanj.
- 4 Aê matoc geso gêmu anôña,
mago katap ñac tenj gebe ênam aê sanja sa atom.
Aê gabe jaê lamu gêñ tenj, mago katap sa atomanô
ma ñac tenj gebe ênam aê sanja gêmoea atomanô.
- 5 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm.
Aê kasôm gebe ñoc lamu aôm to ñoc gêñlênsêm, tanj gawê kainj anja lau
materj jali nêñ gamêñ nanj.
- 6 Ojoe, ôñô ñoc tanjiboamanj gebe aê katuc gêbac su.
Ônam aê kêsi anja lau, tanj sêlêsû aê nanj, gebe nêñ ôliñ walô kêlêlêc aê su.
- 7 Wê aê sa anja kapoacwalô
gebe jalanem aômnêm ñaê.
Aôm embe ômoasiñ aê,
oc lau gêdêñ sêkac sa sêwiñ aê.
gêñğôñ poclabu nanj. *

143

Embe ôliñ to katunj êñğôñ naeo, nanj awenj ênac Anôtô

* 141:10: Dawidnê pesalem tenj. * 142:7: Dawid gêga wê tonanj gêdêñ tanj

- 1 O Apômtau, ôhò ñoc mec ma ôê tanjam ñoc tanj.
Aôm ñac tobinj ñañêj, ôkêj tanjam aê êtu nêmbi ngêdêjja.
- 2 Ôkic nêmbi sakinwaga nê biñ atom
gebe aôm ôlic ñamalac mata jali tej êtôm ñac gêdêj atom.
- 3 Ojae, ñacjo tau kêjanda katuc.
Eñ kêku aê tulu jagaêc nom ma aê katôm êsêac, tanj sêmac êndu su nanj.
- 4 Aêñoc katuc ôluñ-ôluñgej
e ñoc ñalêlôm kêtû tonj anja ñoc wanjêlôm.
- 5 Aê taêc gêjam têmbi gêmuj andanjenja ma taêc gêjam aôm nêmbi lêmam ñakôm
samob, tanj gôgôm nanj.
Taêc gêjam jakêsêp aôm nêmbi gôlinj samob.
- 6 Aê galam lemoc ma katenj mec gêdêj aôm.
Aêñoc katuc gêjam awa su aôm kêtôm nom ñakelenj kêsê awa gebe kom
ênac.
- 7 O Apômtau, ôkac taômgenj mêjôkêj tanjam aê.
Ñoc ñalêlôm kêtû dambê-dambê su gebe jananja.
Ônsanj lanjômanô auc êndêj aê atom
gebe jatôm êsêac, tanj sê su sêsêp sêlêlôm sêja nanj atom.
- 8 Ôkêj aê janjô aôm nêmbi têmtac gêwinj tenjenja ñawae êndêj elenja
gebe aê taêc kêka aôm.
Ôtôc intêna, tanj gobe aê jasa nanj, êndêj aê
gebe jasuj ñoc katuc sa êndêj aôm êwac.
- 9 O Apômtau, ônam aê kêsi êndêj ñoc ñacjo.
Aê jandêj aôm wacjaê lamu aôm.
- 10 Ôndôj aê janjôm ñoc gêj êtôm aôm gôlic ñajam gebe aêñoc Anôtô aôm.
Aôm nêmbi ñalau ñajam êwê aê jasa lêj ñañêj.
- 11 O Apômtau, ôpuc aê tôj janjôj matoc jali êtu aôm nêmbi ñaêja.
Ônam aê sa anja gêjwapac êtu aôm nêmbi biñgêdêjja.
- 12 Onsenj ñoc ñacjo su ma ômoasinj aê ma onsoc samob, tanj sêlêsu aê nanj,
gebe nêmbi sakinwaga aê. *

144

Aweñ gêôc Anôtô ñamec. Moasinj gêjam Israel auc

- 1 Aê aoc gêôc Apômtau, tanj kêtû ñoc tunjêna nanj.
Eñ tec kêdôj lemoc gebe janac sinj ñajanja ma lemoclatu gebe janac sinj
ñajanja.
- 2 Eñ tec kêtû ñoc balan ma ñoc tunjêna to ñoc kêsiwaga. Eñ tec kêtû ñoc lautuc
to ñoc lamu.
Eñ kêkêj tentenlatu sêsô aê ñalabu.
- 3 O Apômtau, ñamalac kêtôm asagenj, tec aôm matam gêdinj enj
ma ñamalac latu tonec kêtôm asagenj, tec aôm taêm gêjam enj nec.
- 4 Ñamalac kêtôm awajaô

* 143:12: Dawidnê pesalem tej.

ma ênê bêc kêtôm gêṅ ṅajaô-jaô.

5 O Apômtau, ôwê nêṁ undambê sa ma ôsêp ômôêṅ
ma ômoasac lôc gebe jadauṅ êsa.

6 Ôpalip ôsic mêṅsenṅ êsêac êliṅ-êliṅ.

Ôpê nêṁ sôb ma onsoc êsêac sêc sêna.

7 Ômêtôc lêṁam aṅga lôlôc mêṅôjaṅgo aê su

ma ônam aê sa aṅga ṅasamac kapôêṅ aṅga lau jaba lemeṅ.

8 Lau tonanṅ gêdôṅôlic sêsôm biṅ dansanṅ

ma nêṅ anôṅa kêtôc gêṅ geo.

9 O Anôtô, aê gabe jaṅga wê wakuc teṅ êpi aôm

ma jaṅgôm gêṅ wêṅa toṅagam lemelu êtanṅ ma janam wê êndêṅ aôm.

10 Aôm kôpuc kiṅ tôṅ e sêku ṅacjo tulu.

Aôm kôjaṅgo nêṁ sakiṅwaga Dawid su aṅga siṅ ṅaclai.

11 Ônam aê sa ma ôjaṅgo aê su aṅga lau jaba lemeṅ.

Aṅga lau, taṅ gêdôṅôlic sêsôm biṅ dansanṅ to nêṅ anôṅa têtôc geo naṅ.

12 Aêac latuṅi lau matac têtôm ka baliṅ

ma aêac latuṅio têtôm andu ṅajam-ṅajam ṅaalê poc, taṅ sepeṅ ṅatalô naṅ.

13 Aêacma andu moṅa gêlôc lanṅwageṅ

ma aṅgôṅ gêṅmasê ṅaô gedêṅ tôṅgeṅ.

Aêacma domba sêsu ṅalatu tausen to tausen

ma tentausen to tentausen seṅ gêṅ sêmoa oba.

14 Aêacma bulimakao sêsu ṅalatu taêsam ma gêṅwapac kêtap sa to sêjam ṅalatu
su atom.

Lau sêṅgôṅ sênam aucgeṅ, mago taṅjiboa ênêc nêṅ malacluṅ atom.

15 Aê aoc êôc lau, taṅ sêmoa kêtôm biṅ, tec tasôm su nec.

Aê aoc êôc lau, taṅ Apômtau kêtu nêṅ Anôtô naṅ.

*

145

Talanem Apômtau êtu nê moasiṅ to ṅaclaiṅa

1 O ṅoc kiṅ Anôtô, aê gabe jatoc aôm sa

ma jalanem nêṁ ṅaê enderṅ tôṅgeṅ.

2 Aê gabe jalanem aôm êtôm bêcgeṅ

ma aoc êôc nêṁ ṅaê enderṅ tôṅgeṅ.

3 Apômtau eṅ ṅac kapôêṅ, tec talanem eṅ ṅanôṁaṅ.

Aêac ṅamalac oc tapuc ênê ṅam natatôm atom.

4 Gôlôac teṅ sêlanem aôm nêṁ koleṅ êndêṅ gôlôac teṅ sêṅô

ma sêsôm aôm nêṁ ṅaclai ṅagêṅsêga lasê.

5 Êsêac oc sêsôm aôm nêṁ ṅawasi to waem kiṅṅa lasê,

ma aê gabe jaṅga wê êpi nêṁ gêṅsêga.

6 Lau oc sêsôm aôm nêṁ gêṅsêga ṅaṅaclai lasê

ma aê gabe jawa aôm nêṁ waem kapôêṅ sa.

7 Lau oc sênac aôm nêṁ moasiṅ teṅgeṅṅa ṅamiṅ

* 144:15: Dawidnê teṅ.

- to tétu samuc aômnêm biŋgêdêŋ toôndugen.
 8 Apômtau eŋ ŋac moasiŋ to taê walô ŋam.
 Eŋ gêbiŋ tôŋ ma têtac gêwiŋ tenŋeŋŋa gêjam eŋ auc.
 9 Apômtau eŋ ŋajam gêdêŋ ŋamalac samob
 ma eŋ taê labu gêŋ samob, taŋ kêkêŋ nan.
 10 O Apômtau, gêŋ samob, taŋ kôkêŋ nan, sênam danŋe aôm.
 Ma nêŋ lau mansaŋ sêlanem aôm.
 11 Êsêac oc sêsôm aômnêm gamêŋ kiŋŋa ŋawae lasê
 ma sênac aômnêm ŋaclai ŋamiŋ
 12 gebe ŋamalacnêŋ latuŋi sêŋô aômnêm gêŋsêga
 to aômnêm gamêŋ kiŋŋa ŋawasi ŋanô ŋawae.
 13 Aômnêm gamêŋ kiŋŋa ênêc tenŋeŋ
 ma ônam gôliŋ gôlôac to gôlôac ŋêŋgen êna.
 Apômtau gêgôm nê biŋ samob ŋanô kêsa
 ma nê kolenŋ samob gêwa ênê têtac gêwiŋ sa.
 14 Apômtau kêpuc lau samob, taŋ sebeŋ nan tôŋ
 ma gêjac êsêac samob, taŋ sêŋgôŋ sêpô dêducŋeŋ nan sa.
 15 Lau samob mateŋ gêdiŋ aôm
 ma aôm kôkêŋ êsêacnêŋ mo gêdêŋ ŋanoc.
 16 Aôm kôlainŋ lêmamtaŋa ma gôlôm gêŋ mateŋ jali samob
 e gêôc êsêac tôŋ.
 17 Apômtau gêgôm nê gêŋ samob gêdêŋŋeŋ
 ma gêgôm nê gêŋ samob tomoasiŋŋeŋ.
 18 Apômtau gêmoa êsêac, taŋ awenŋ gêjac eŋ nan ŋagala
 ma gêwiŋ êsêac samob, taŋ awenŋ gêjac eŋ tonanôŋeŋ nan.
 19 Eŋ gêjam êsêac, taŋ têtêc eŋ nan, nêŋ sêpô lêna sa
 to gêŋô êsêacnêŋ taŋjiboa ma kêpuc êsêac tôŋ.
 20 Apômtau gejob êsêac samob, taŋ têtac gêwiŋ eŋ nan,
 ma oc enseŋ lau alôb-alôb samob su.
 21 Aoc êôc Apômtaunê wae
 ma lau nomŋa samob sêlanem ênê ŋaê dabuŋ tenŋeŋ ma tenŋeŋ.

*

146

Talanem Apômtau êtu ênê kôm gêdêŋŋa

- 1 Aleluja.
 O katuc tau, ôlanem Apômtau.
 2 Aê gabe jalaniem Apômtau êtôm ŋoc bêc samob, taŋ ganŋôŋ matoc jali nan,
 ma gabe janam wê êndêŋ ŋoc Anôtô êtôm ŋoc têm, taŋ jamoa nom nan.
 3 Taêm êka laumata to ŋamalac tenŋ
 gebe êsêac têtôm gebe sênam lau sa atom.
 4 Awenjaô embe ênac pep, oc tétu kekop êtiam

* 145:21: Dawidnê wê lanemŋa tenŋ.

ma nêj binj, tañ taêj gêjam nanj, oc ênac pep amboac tonanjenj.

- 5 Aê aoc êôc ñac, tañ Jakobnê Anôtô gêjam enj sa
ma kêkêj mata Apômtau Anôtôgerj nanj.
- 6 Ñac tonanj tec kêkêj undambê to nom ma gwêc to ñagêjêlêlôm samob.
Enj ñac ñanjêj endenj tôngej.
- 7 Ênê mêtôc gêdêj gêjam êsêac, tañ lau sêkônij êsêac tôj nanj sa
ma gêlôm êsêac, tañ mo gêjô êsêac nanj. Apômtau kêgaboac lau
kapoacwalôja su.
- 8 Apômtau kêkêj matenjec sêlic gamêj kêtiam ma kêsa lau, tañ sêpô dêducgenj
nanj sa.
Apômtau têtac gêwij lau gêdêj.
- 9 Apômtau gejob lau jaba ma gêjam awêtuc to mosêbu sa.
Mago enj gesen lau alôb-alôb nêj intêna su.
- 10 Apômtau enj kinj tenjenja.
O Sion, aômnêm Anôtô ênam gôlij endenj tôngej.

*

147

Anôtô kêtj ñaclai to moasinj ma mêtê ñatau ñamôkê

1 Aleluja.

Alanem Apômtau gebe tanam wê êndêj aêacnêj Apômtau tonec gêj ñajam.
Lambij tonanj ñajam ma jagêdêj.

2 Apômtau kêkwê Jerusalem sa kêtiam.
Enj gêjac Israel latunji, tañ sêmoa salij-salij nanj sa.

3 Enj kêmoasinj êsêac, tañ ñalêlôm popoc nanj,
ma kêsabanj êsêacnêj kamoc ñandanj.

4 Enj kêkêj utitalata kêtôm tau taê gêjam
ma kêsam êsêacnêj ñaê samob tomalagenj.

5 Aêacnêj Apômtau enj ñac kapôêj to ñaclaisêga.
Ênê mêtê ñadôj gêc atomanô.

6 Apômtau gêjam lau ñasec sa
ma kêtij alôb-alôbwaga pinpanj jasêc nom.

7 Apuc Apômtaunê wê danjenja sa.
Anjôm gêj wêja êtaj êndêj aêacnêj Anôtô.

8 Enj kêkêj tao gêsac umbonj
ma kêkêj kom kêmalôm nom to kêkêj gêgwanj kêpuc anja lôc.

9 Enj gêlôm bôc
ma kêkêj mo gêdêj aoco ñalatu, tañ têtanj gêdêj enj nanj.

10 Enj têtac gêwij hos ñaclai atom
to gêlic ñamalac, tañ labum ñajanja nanj ñajam atom.

11 Apômtau têtac gêwij lau, tañ têtêc enj nanj,
to têtac gêwij lau, tañ sêkêj matenj ênê têtac gêwij tenjenja nanj.

* 146:10: Aleluja.

- 12 O Jerusalem, ôlanem Apômtau.
O Sion, ônam wê êndêj nê m Anôtô.
- 13 Gebe eñ kêmasaan nê m katam ñajaan.
Eñ gêjam mec nê m ñapalê, tañ sêmoa nê m ñalêlôm nan.
- 14 Eñ kêbalañ nê m gamêj ñamadiñ auc ñapep
ma gêlôm aôm gôngôj moasu ñaôgenj.
- 15 Eñ kêsakiñ nê jatu kêsêp nom gêmêj
ma biñ tau kêlêti gêjam nom aucgenj sep tagenj gêja.
- 16 Eñ kêkêj sno kêtôm kapok
ma kêkêj nop kêtôm wao.
- 17 Eñ kêpalip nê kompoc kêtôm poclô.
Asa oc êôc ênê malotêna tøj.
- 18 Eñ kêkêj nê biñ e gêj tau gêwê.
Eñ kêkêj nê mu, tec ñabu keselenj.
- 19 Eñ gêwa nê biñ sa gêdêj Jakob
ma kêsôm nê gôlinj to biñgêdêj lasê gêdêj Israel.
- 20 Eñ kêmoasinj tentenlatu tenj amboac tonanj atom.
Êsêac sêjala ênê biñsu atom.

Aleluja.

148

Undambê to nom sêlanem Apomtau

1 Aleluja.

Alanem Apômtau anja undambê.

Alanem eñ anja lôlôc.

2 Ênê anjela samob, alanem eñ.

Ênê lau totoj-totoj samob, alanem eñ.

3 Oc to ajôj, alanem eñ.

Amac utitalata samob, alanem eñ.

4 Amac undambê to undambê, alanem eñ.

Amac bu, tañ apoac umbonj ñaô nan, alanem eñ.

5 Gêj samob tonanj ñai, alanem Apômtaunê ñaêmanj

gebe eñ kêjatu, tec gêj tau ñanô kêsa.

6 Gebe eñ ketoc gêj tonanj ñai kêkô gebe êkô endenj tøjgenj

ma kêkêj ñagôlinj, tañ sêngêli atom nan, gêdêj êsêac.

7 Amac gêj nomña, amac gênsêga gwêcña to gwêc ñagêdimlabuña samob nan,
alanem Apômtau.

8 Aôm ja to kompoc, aôm sno to ômbinj,

aôm mutêna, tañ gôgôm ênê biñ kêtú tøj nan, amboac tonanjgenj.

9 Amac lôc to gamêj ñabau samob,

amac gêj kaiñ to níp walañ samob,

- 10 amac bôc salerηηa ma malacηa samob,
amac gêη kékêηηa ma moc tomagê, alanem Apômtau.
- 11 Amac kiη aηga nom to tentenlatu samob,
amac kasêga to gôliηwaga nomηa samob,
- 12 amac ηacsêηom to awétakiη,
amac lau ηanô to ηapalê, alanem Apômtau.
- 13 Lau samob tonan ηai sêlanem Apômtaunê ηaêman
gebe ênê ηaê tagen tec ηaê towae. Ênê ηawasi kêlêlêc undambê to
nomgeη.
- 14 Eη kékêη ηaclai gêdêη nê lau gebe ênê lau mansan samob sêlanem eη
sêwiη lau Israel, tan têtου ênê gêη nan.

Aleluja.

149

Wê lambiηηa ten

1 Aleluja.

Anam wê wakuc êndêη Apômtau.

Aweη êoc eη aηga ênê lau mansan ηalêlôm.

2 Israel têtου samuc nêη ηac, tan kékêη êsêac nan.
Sion latui aweη êoc nêη kiη toôndugeη.

3 Êsêac têtê wê sêlanem ênê ηaê
sênac on to gêη wêηa êtar.

4 Apômtau têtac gêwiη nê lau
ma kékêη lau palê-palê sêku nêη ηacjo tulu.

5 Anôtônê lau têtου samuc eη to sênam lasê to ôliη êpi
sênêc nêη mê ma aweη êoc eη toôndugeη.

6 Êsêac sêlambiη Anôtô to aweη êpigeη
ma sêmêηgôm siη ηamata maken-makeη

7 gebe sêkac nêη kamocgôc aηga lau samuc nêη
ma sêkêη ηagêjô êndêη tenterlatu.

8 Sênsô êsêacnêη kiη ηa kapoacwalô tôη
ma sênsô nêη lau mata tôη ηa kapoacwalô ki

9 gebe sêηgôm biη, tan Anôtô kékic wanêcgeη nan, êtu tôη êpi êsêac.
Biη tonan ketoc Anôtônê lau samob sa.

Aleluja.

150

Alanem Apômtau

1 Aleluja.

Alanem Apômtau aηga nê lôm dabun.

Alanem eη aηga undambê.

2 Alanem eη êtu nê gêηsêgaηa

ma alanem eṅ êtu nê ṅaclair kapôêṅṅa.

³ Alanem eṅ ṅa dauc ṅaôndu.

Alanem eṅ ṅa gêṅ wêṅa to kalingwan.

⁴ Alanem eṅ ṅa wê to oṅ.

Alanem eṅ ṅa gêṅ wêṅa to gasuc.

⁵ Alanem eṅ ṅa gegob êtaṅ.

Alanem eṅ ṅa gegob ṅakicsêa galaṅ-galaṅgeṅ.

⁶ Gêṅ samob, taṅ sêsê awerṅ naṅ, sêlanem Apômtau.

Aleluja.

Նակմէտէ տաւ

Որոշ տոկաւ տէր յետոյ Նակմէտէ Խաւ տոնէ. Էր կէկիր դամալակնէր լէր ոմոյն Դամբէ տո յէջո-գէյակ դամ սա. Էր կէտար սա յէբէ լէր տոնայ կէլէնսօն յա ինչգէճէր մասի. Էր կէսաէ յէբէ դամալակ սէյամ նէր կօմ տօսէ յոցէր, տէր յէլիկ յէբէ դամալակնէր լէր ոմոյն դանօ մասի, յէր դաօմա. Էնէ կաւ կէսա կէբի Անօտօ, տայ յէյամ յօլիյ դամալակնէր տէմ նայ, նէ լէր ատօմ. Էր կէթօ լէնա կէտու ինչ տոնայնա, մաջօ Էր յէյամ լա լաւ յէբէ սէնամ կօմ դայայնա տօ տէտու սամուկ մօասիյ, տայ Անօտօ կէկէր յէճէր Էսէակ նայ, Էտօմ տէմ, տայ յէյակ Էսէակ դաաւէ նայ.

Որոշ տայ սէյալիյ սա այնչա յետու յամօկէլատու 12 նայ, կէբէր ինչ տոնայ, յէբէ Անօտօ կէկէր յէր սամօբ դանօկ սու. Որոշ դայգէճօ յէլէր ինչ աէակ յէբէ տասա նէր լէր ոմոյն տոկաւ մա տատու սամուկ նէր լէր դայնէր դայամ Էտօմ տէմ, տայ տամօա ոմոյն նայ.

Ինչ տաէսամ, տայ դակ տոկաւ տաէ յէյամ նայ, կէսա այնչա նէ դայլէլօմ դայապակ տօ դայտուտ. Մաջօ լաւ անճայնայնա սէկէր Էնէ յետու տոնէր կէսէր Իբօլօ դայլէլօմ յէաւիյ. Էր յէաւա սա յէբէ ինչ տակէր յէաւիյնա, տայ յէկ Իբօլօ դայլէլօմ նայ, կէկէր դայսաա յէճէր լաւ տօնէր դայլէլօմ դայապակ տօ լաւ-սէ-յօաա յամօակ տօնայնէր. Լաւ տաէսամ սէսաէ յետու տոնէր դային յամօակ տակակատու տէր մա սէլիկ տայն նէր դայկատու կէսէր յետու տօնայ դային. Եօ Էսէակնէր կաւ կէսա յէբէ Իբօլօ, տայ կէտօկ յէր դայապակ տօկայն-տօկայն յէճէր դամալակ նայ, կէկէր դանօ տէր, տայ դամալակ սէկէր մատէր Է սէյալա նէր լէր ոմոյն դայէթօէ դանօ նայ.

3

Եր յամօբ տօնայնօկ

¹ Եր յամօբ դանօկ յէկ յէճէր-յէճէրնէր. Մա կօմ սամօբ, տայ սէյամ սէմօա յամօբ դայալաւ նայ, դանօկ յէկ յամօակ տօնայնէր.

² Էրնէր սէկօկ աէակ դանօկ յէկ, մա տամակ Էնդու դանօկ յէկ.

Էրնէր յէր դայտէմ յէկ մա տայոյ դանօ սա դայտէմ յէկ.

³ Տէյակ դամալակ Էնդու դանօկ յէկ մա սէջօմ լաւ օլիյ դայամ Էսա դանօկ յէկ.

Դանսէր յէր սայնա դանօկ յէկ մա տակաւէ սա դանօկ յէկ.

⁴ Էրտայն տայնիբօա դանօկ յէկ մա տաօմակ դանօկ յէկ.

Էրնամ աբէկ դանօկ յէկ մա տատէ աէ դանօկ յէկ.

⁵ Էրտակ սօկ օլիյ-օլիյ դանօկ յէկ մա տայոյ սօկ սա դանօկ յէկ.

Էրնամօա յաւիյն տայն դանօկ յէկ մա տատու մէտէ տայն դանօկ յէկ.

⁶ Դանսօմ յէր դանօկ յէկ մա տանամ յէր սալու դանօկ յէկ.

Էրնամ յէր սա դանօկ յէկ մա տայայն յէր դանօկ յէկ.

⁷ Էրտակ յէր Էրնայն դանօկ յէկ մա տասի յէր Էրնայն դանօկ յէկ.

Էրնամ տայն տօյն դանօկ յէկ մա տասօմ ինչ դանօկ յէկ.

⁸ Էրնէրտակ Էրնայն տայն դանօկ յէկ մա տէրտակ Էրնէրտակ տայն դանօկ յէկ.

Էրնակ սիյ դայտէմ յէկ մա յաէ աամա դայտէմ յէկ.

⁹ Երնայն աա յետար դանօ Էրնօկ սա յէյօ նէր կօլէր. ¹⁰ Աէ յալիկ յէր դայապակ, տայ Անօտօ յէաւ յէսակ դամալակ լատայն յէբէ սիմ տայն սայնա. ¹¹ Էր կէկէր յէր սամօբ դայամանօ յէճէր նէր ուոկ. Էր կէկէր կէսէր դամալակ դայլէլօմ յէբէ սէնամ աւէր սա սէրնօյն մատէր յալիյնա, մաջօ դամալակ կէտօմ յէբէ Էկիր Անօտօնէ կօմ, տայ յէյամ յէճէր տայ յէյակ մ կօմ տաւ Է յէճէր յէր սամօբ դայտէկու Էսայնա նայ, դամ սա ատօմ. ¹² Աէ կայալա յէբէ դամալակ նէր յէր դայամ կէլէլէկ յէբէ սէմօա տօտէրտակ դայամնէր մա տէտու սամուկ մօասիյ տօկայն-տօկայն Էտօմ նէր աէկ սէմօա ոմոյն

teŋ gêc atom. ¹³ Ma kajala teŋ gebe Ŋamalac sêniŋ gêŋ to sênôm gêŋ ma sêoc gêŋwapac totêntac ŋajamgeŋ nanŋ kêtû Anôtônê moasiŋ teŋ amboac tonanŋeŋ. ¹⁴ Ma aê kajala gebe gêŋ samob, taŋ Anôtô gêgôm nanŋ, oc ênêc enderŋ tônŋeŋ. Ŋamalac têtôm gebe sênac têku gêŋ teŋ atom ma têtôm gebe sêkôc gêŋ teŋ su atom amboac tonanŋeŋ. Anôtô kêmasaŋ gêŋ tau amboac tonanŋ kêtû ŋamalac têtêc enŋa. ¹⁵ Gêŋ taŋ kêsa galoc nanŋ, gêdêŋ andanŋeŋ kêsa sugac. Ma gêŋ taŋ oc mênêsa nanŋ, gêdêŋ andanŋeŋ kêsa su amboac tonanŋeŋ. Ma Anôtô gesom gêŋ, taŋ gêjaŋa su nanŋ kêtiam.

Gêŋ alôb-alôb gêc nom

¹⁶ Ma aê galic gêŋ teŋ anŋa oc ŋalabu amboac tonanŋ gebe Gêŋ alôb-alôb gêc gamêŋ, taŋ gêjac biŋgêdêŋ ŋawae nanŋ, ma gêŋ alôb-alôb gêc gamêŋ, taŋ gêjac mêtôc gêdêŋ ŋawae nanŋ. ¹⁷ Tec aê kasôm gêc ŋoc ŋalêlôm gebe “Anôtô oc êmêtôc lau gêdêŋ to lau sec êtômgeŋ gebe gêŋ samob ŋanoc gêc ma kôm samob ŋanoc gêc amboac tonanŋeŋ.” ¹⁸ Aê kasôm gêc ŋoc ŋalêlôm gebe Anôtô gêgôm gêŋ tonanŋ gebe ênsaê to êtôc êndêŋ ŋamalac e sêjala gebe êsêac têtôm bôc. ¹⁹ Gebe ŋamalacnê lêŋ kêtôm bôcnê. Lulugeŋ sêmac êndu kêtômgeŋ. Lulugeŋ sêwê kain awenjaô tagenŋ. Ŋamalacnê gêŋ ŋajam kêlêlêc bôcnê teŋ gêc atom. Gêŋ samob gêŋ ŋaôma. ²⁰ Samob sepeŋ gamêŋ tagenŋ. Samob ŋam kêsêp kekop. Ma samob têtû kekop êtiam. ²¹ Ŋamalac ondoc kêjala kêtû tônŋ gebe ŋamalac katu oc êpi lôlôc ma bôc katu oc êsêp nomlêlôm êna. ²² Amboac tonanŋ aê galic gebe gêŋ ŋajam kêlêlêc ŋamalac ênam nê kôm totêtac ŋajamgeŋ teŋ gêc atom gebe gêŋ tonanŋ gêjac enŋ ŋawae. Asa oc êtôm gebe êndônŋ enŋ e êjala gêŋ, taŋ mênêsa êtu ŋamu nanŋ.

9

Lau sec to lau gêdêŋ

⁷ Amboac tonanŋ ôna ma ôniŋ nêŋ gêŋ totêmtac ŋajamgeŋ to ônôm nêŋ wain tonjalêlôm ŋajamgeŋ gebe Anôtô gêlôc gêdêŋ gêŋ, taŋ gôgôm nanŋ sugac. ⁸ Ôsô nêŋ ŋakwê kwalam-kwalam ŋapaŋ ma ôniŋ oso môkêmapac. ⁹ Ôtu samuc ôwiŋ nêŋ awê, taŋ têtmtac gawiŋ nanŋ, êtôm nêŋ bêc samob, taŋ Anôtô kêkêŋ aôm gômoa oc ŋalabu nanŋ. Bêc tonanŋ ŋai, taŋ ê su ŋaômageŋ nanŋ, êtu gêŋ, taŋ gêjac aôm ŋawae nanŋ, ma êtu nêŋ gôm taôm su gômoa oc ŋalabu ŋagêjôŋa. ¹⁰ Ônam kôm samob, taŋ êtôm aôm lêmam nanŋ, ôtu dôbgeŋ gebe anŋa lamboam, taŋ aôm kopeŋ nanŋ, aôm ônam kôm atom ma taêm ênam biŋ atom to ôjala biŋ atom ma ôtap kauc sa atom amboac tonanŋeŋ.

¹¹ Aê galic gêŋ teŋ kêtiam anŋa oc ŋalabu gebe Lau embe sêniŋ kwanŋ-kwaninoc, go êsêac, taŋ sêlêti ŋajaŋa nanŋ, têtû ŋamata atom. Lau ŋactêkwa sêku nêŋ ŋaço tulu atom. Lauumêtê têtap mo sa atom. Lau tokauc têtû lau tolêlôm atom. Lau lemeŋmêtêŋa têtû lau towae atom. Têm to gêŋwapac gêjam gôliŋ lau samob. ¹² Gebe ŋamalac gêjam kauc nê noc. Ŋamalac têtôm i, taŋ gêwê wasaŋ sec nanŋ, ma têtôm moc, taŋ lip gêjac nanŋ. Êndêŋ têm sec lakô oc ênac ŋamalac sep tagenŋ.

11

Gêŋ taŋ ŋac tokauc gêgôm nanŋ

¹ Ônac sam nêŋ mo êtu moasiŋ. Êndêŋ ŋasawa ec baliŋ, go ôtap sa êtiam. ² Ônac sam gêŋ tau êndêŋ lau taêsam gebe aôm gôjam kauc gêŋwapac, taŋ oc

էտաբ աճմ սա աղա նոմ նաղ. ³ Կաճ Եմբ Ենաճ ԼԵնսճղ, ցճ ԵճԵա կոմ ԵճԵ նոմ. Մա կա Եմբ Եկու ԵճԵղ ցամԵղ ցԵմու կԵճԵղ մԵ ցԵմու կԵբիղա, նաղ ԵնԵճ ղամալա, տաղ Եկու ԵճԵղ նաղ. ⁴ Նաճ տաղ կԵճաԵ մու նաղ, ճճ Եբալիբ ղաաԵ աճոմաճճ, մա ղաճ տԵղ, տաղ ցԵյճճ տաճ նաղ, ճճ Եյճղ կճմ ղաճճ սա աճոմ աճոաճ տոնաղԵղ. ⁵ Աճմ ցճղաճ կաճ մութԵբճճ տճ ցճղաճ կաճ ղաբաԼԵճճ ճԵճԵճ, տաղ ցԵճ Եճա յԵճաճԼԵճճոմ նաղ, յԵճ ղաճԵկա ղաճ, Եճ ցճղաճ կաճ Աճճճ, տաղ կԵկԵղ ցԵղ ճաճոբ նաղ, յԵճ կճմ աճոաճ տոնաղԵղ. ⁶ ՕճԵ յԵճ ցԵղ ԵնճԵղ ճԵբԵճԵղաճ մա ԼԵմաճ ԵԼԵաղ աճոմ Ե ԵնճԵղ Եճալա ցԵբԵ աճմ ցճղաճ կաճ ճճճճ ճճ Եբճա, ղաաԵ տաղ կճԵճ ցԵճԵղ ճԵբԵճԵղաճ մԵ ղաաԵ, տաղ կճԵճ ցԵճԵղ կԵճալա նաղ, մԵ Լալաղաճ ճճ Եբի ղաճաճ Եճճոմ տաղաճ.

12

Քաճ ԵնճԵղ Լաճ աճաճ

¹ Աճոաճ տոնաղ տաԵմ Ենաճ Անճճ, տաղ կԵկԵղ աճմ նաղ, ԵնճԵղ յԵճ Եճ ղաբաԼԵղաճ ցԵբԵ Եճճ սԵճ տճալա մԵղԵճ ԼաճԵ, տաղ աճմ ճճ օճճոմ ցԵբԵ “Եճճ տոնաղ կԵմօճիղ աԵ աճոմ.” ² ԵնճԵղ տոնաղ ճճ տճաաԵ մա աճճղ տճ աճալաճա Ենաճ կաճաճ մա ղաճաղաճ Եկճ Ենճաղաճ կոմ Ենաճ. ³ ԵնճԵղ ղաճաա տոնաղ ցԵյճոբաա անճաղա ճճ ԵճԵնԵղ (ԼԵմԵղ) տճ Լաճ ղաճաղաճ Եճու ցճղաճ (Եղ կալի). Լաճ տաղ ճԵԼԵճա թոլոմ նաղ (ԼաղԼաղ), ճԵաի կճմ ճիղ ցԵբԵ Եճու ԼաղԵճԵղաճ. Մա ԵճԵաճ, տաղ Եճու կԵնիղ ճԵճա կաճաճ ճաղաճ նաղ (մաճաղաճ) Եճու կաճաճ. ⁴ Կաճաճ տաղ կԵճա ինճԵնա նաղ (տաղաղաղաճ), ճճ ղաճաղաճ Եճա ցԵբԵ ճղճ մալաճաղաճ ղաճիճԵճա աճոմ. ճԵԼԵճա թոլոմ ղաճիճԵճա մա մաճիկ Եճաղաճ ճճ ճղճ ճաղաղաճճ. Կաղաճ մօճ Եճաղ ԵնճԵղ ճԵբԵճճ ճճ Եղաճ աճմ ճա. ⁵ ղաճալաճ ճճ ԵճԵճ ցԵբԵ ճԵճԵԼԵղ ցամԵղ ղաճաճ մա ճԵճա յԵճ ինճԵնա տոնԵղ ղաԼԵճճ ղաճաճաղաճ (ճղիղ ալճ ցԵղաղա). Մա ղաճալա Ենաճ ԼԵճԵղ (մճճԵճ Եճա) մա աղճճ Եկա ցաճճ-ցաճճաղաճ (Եճճաճ ալճ ղաաաճաճ Եճա) մա ղաճալաճ Եղցճճ մօճաճ ցԵղ տԵղ Եճաճաճ աճոմ.

ԵբԵ Եղ ճճ Ենաճ յԵճ անճա տԵղաղաճ (ճԵճ) մա Լաճ-Եճաղ-տաղիճաաաղաճ ճԵճԵԼԵղ ճԵմօա ինճԵնա. ⁶ Կաթօաճալճ ճիլԵբ ճճ Եղցիկ մա Լաճաճ ցճոլճ ճճ ԵմբԵղ մա թօթօճ. Ելաճճթ ճճ թօթօճ մա աաճա տաճԵ ճաղաճ ճճ Ենաղա. ⁷ ԿԵկօթ տաղ ղաճ կԵճԵղ նոմ նաղ (ճղիղ), ճճ Եմու Ենաճ նոմ Եճաճաճ մա աաղաճճ Եմու ԵնճԵղ Անճճ, տաղ կԵկԵղ նաղ, Ենաճ Եճաճա. ⁸ ՆաճմԵւԷ Կաճ կԵճճոմ ցԵբԵ “ԵճԵղ ճաճոբ ցԵղ ղաճաճա, ցԵղ ղաճաճա ճաճաղաճ.”

Jesaia

Lau sê buku tonec ñaê kêpi propete kapôêñ Jesaia, tañ gêmoa nom gédêñ jala 800 ma 700 ñasawa gêmuy Kilisi gêmên nom nañ. Eñ gêjam kôm anga Jerusalem. Lau tokauc, tañ sêkip Bibolo ñam sa nañ, nêñ ñalêlôm kêpi tagen gebe buku ñabin ñagêdô ñam kêsêp Jesaia tau, mago bin ñagêdô ñam kêsêp lau tenj, tañ sêmoa nom tédaguc Jesaia nañ. Êsêac sêjam kauc lau tendoc sêwê kain buku ñabin sêwiñ propete, mago bin tonec gêc awê gebe lau sêkatonj papia ñagêdô sa kêtú Jesaianê buku. Bin tañ kêsêp papia tau nañ, gêjac minj gamêñ Judanja ñaminj, tañ kêsá gédêñ ñasawa ec baliñ amboac jala 200.

Môkêlatu 1–39 Môkêlatu tonec gêjac minj gamêñ Judanja ñagêñwapac ñanô tenj. Lau Asuria sebe sejonj gamêñ Judanja. Jesaia gêlic gebe lau Juda nêñ ñacjo ñanô lau Asuria atom, ñacjo ñanô lau tau nêñ sec to tanjnpêc gédêñ Anôtônê bin ma nêñ sêkêñ gêwiñ kwalecña. Propete gêjac bin su nê lau to gêjam dôñ ñagêdô gwalêkinj gebe êkalem lau to nêñ gejobwaga gebe sêsa nêñ lêñ tobingédêñ ma tomêtôc gédêñgenj. Eñ gêlêñ binj to kékêñ puc êsêac gebe êsêac embe sêkêñ tanj Anôtô atom, go têtáp gêñwapac sa ma sênaña. Anôtô oc êmêtôc êsêac ñabinj gêjam sêga, mago bin Anôtô ênam mec lau-sêsap-eñ-tôñwaga kêsêp môkêlatu tonec gêwiñ. Jesaia amboac tonanjenj kêsôm kêtú têm wamanja tenj, tañ oc ênêc nom nañ, ma Dawidnê wakuc tenj oc êmêñ tañ êtu kinj ñanô tau nañ.

Môkêlatu 40–55 Lau teto môkêlatu tonec gédêñ tañ lau Juda taêsam sêñgônj kapoacwalô anga Babel nañ. Nêñ ñacjo sejonj êsêac e sêkêñ materj ñanô tenj kêtiam atom. Propete kêsôm jaenj ñajam lasê gebe Têlagenj oc Anôtô êñgamboac nê lau su anga kapoacwalô ma êwê êsêac sêmu sêna nêñ malacmôkê Jerusalem êtiame gebe sênac m nêñ lêñ wakuc tenj. Bin towae gêjam sêga gêc môkêlatu tonec gebe Anôtô kêtú lau-m samob nêñ lêñ ñatau. Ma bin tenj, tañ Anôtô taê gêjam kêpi nê lau nañ, tonec gebe enj êsakinj êsêac sêndêñ lau-m nomnja samob sêna, ma enj ênam mec lau nomnja samob êtu Jerusalemja.

Ñasêbu tañ kêsôm gebe “Anôtônê sakinjwaga” nañ, têtú ñasêbu towae, tañ lau sêjala kêtú tôñ gêc Binjlênsêm Lanjwanja nañ.

Môkêlatu 56–66 Môkêlatu tonec ñabinj kêkanônj lau, tañ sêmu sêja Jerusalem nañ. Êsêacnêñ ñalêlôm ñatutuc, tec propete gêjac êsêac têtac tôñ ma kêsôm kêtú tôñ gebe Anôtô êñgôm nê bin, tañ gêjac mata gédêñ nê lau nañ, ñanô êsa.

Bin ñagêdô kêkanônj binjgédêñ to mêtôc gédêñ ma bin ñagêdô gêlêñ binj lau gebe sêmansañ om to sêkêñ da ma tetenj mec. Ñalô towae tenj gêc 61:1-2. Gédêñ tañ Apômtau Jesu kékôc nê kôm sa nañ, enj gêwa nê kalem sa ña ñalô tonanj.

Jesaia geoc binj lasê kêkanônj lau Juda to Jerusalem

¹ Gêñ tañ Amos latu Jesaia gêlic kêkanônj lau Juda to Jerusalem gêdenj têm, tañ Usia agêc Jotam ma Ahas agêc Hiskia têtú Judanêñ kinj nañ tonec.

² O undambê ôñô, o nom ôkêñ tanjam,

gebe Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Aê galôm to kapônj latuci, mago êsêac sêbuc dêmôêñ aê.”

³ Bulimakao kêjala nê ñatau

ma donki kêjala nê ñataunê sac.

Mago lau Israel sêjala atom,

aêḡoc launêḡ kauc kêsa atom.”

⁴ Ijoc, amac lau secmêḡ,
amac lau totôp kapôêḡ, sec ḡalatu amac,
ma agôm gêḡ sakop-sakop sec.

Êsêac sêwi Apômtau siḡ,
êsêac sêmajec Israelnêḡ ḡac dabuḡ,
êsêac sêbuc dêmôêḡ eḡ.

⁵ Amac abe aê janac amac êtiam êsêp ondoc,
tec asap nêḡ lêḡ lanḡwa tôḡ ḡapaḡ nec.
Gêmac kêtap môkêmapac samucgeḡ sa,
ma ḡanipkalop samucgeḡ gêmac-gêmac.

⁶ Anḡa môkêmdanḡam e jakêsêp emtapa amac amoa toôlim samuc atom,
sêḡ mala to pipi ma kamocbôm gêjac têc ôlim auc,
ma amac apip ḡatêkwi su atom, asabaḡ atom,
ma akêḡ katêkwi gebe êmalôm kamocḡa atom.

⁷ Nêḡ nom kêtḡ gasaḡ ma ja geḡ nêḡ malac su.
Lau jaba têdanḡôḡ nêḡ kôm ḡanô ma amac matemanô alicgeḡ.
Nêḡ gamêḡ kêtḡ gasaḡ kêtôm lau jaba sesenḡ su.

⁸ Sion latuo taugen ḡacgeḡ gêmoa
amboac bec jakwa asê kêkô kôm wainḡa,
amboac bec, taḡ sêjam kêkô kôm katimḡa naḡ,
ma amboac malac, taḡ ḡacjo sêgi auc.

⁹ Lau siḡ undambêḡa nêḡ Apômtau
embe endec aêacnêḡ lau ḡapopoc sêmoa atom,
oc tatôm lau Sodom ma maleḡmê amboac lau Gomora.

Kalem sênam tauḡ ôkwiḡa

¹⁰ Amac gôliḡwaga Sodom ḡa, aḡô Apômtaunê biḡ.
Amac lau Gomora, akêḡ taḡem aêacnêḡ Anôtônê biḡsu.

¹¹ Apômtau kêsôm gebe
“Amacnêḡ da ḡwalêkiḡ gebe êmoasiḡ aê amboac ondoc.
Aê ôlic ḡakam nêḡ domba kapoac
ma bulimakao ḡalêsi, taḡ akêḡ kêtḡ daja naḡ.
Aê têtac gêwiḡ bulimakao kapoac to domba kapoac
me noniḡ kapoac ḡadec atom.

¹² “Gêdêḡ taḡ amac mêḡakô aê lanḡôcnêḡ naḡ,
asa kêjatu amac gebe aka aêḡoc malacluḡ popoc.

¹³ Akôc da ḡaḡma andêḡ aê amêḡ êtiam atom.

Nêḡ da ḡadauḡ gêoc aê e ḡasu sec.
Aê gadec nêḡ om aḡôḡ gêô lasêḡa ma sabat to nêḡ akac sa ḡaonda.
Aê gadec nêḡ biḡ alôb-alôb to nêḡ omsêga samob.

¹⁴ Aê têtac gedec nêḡ om aḡôḡ gêô lasêḡa
ma noc aniḡ moasiḡ kapôêḡḡa.
Gêḡ tonarḡ ḡai kêsac aê
e ôlic ḡakam gebe jaôc.

15 Embe alam lememe êtu aterê mecêᵛa,
oc jansaᵛ matocanō auc.

Ma embe aterê mec gwalêᵛiᵛ,
oc Jakêᵛ taᵛoc atom,
gebe dec gêᵛjam lememe auc.

16 “Akwasinᵛ taôm e atu selec,
ma anseᵛ sec, taᵛ agôm naᵛ su
gebe ênêc aê laᵛôcnêᵛ êtiam atom.

17 Andôᵛ taôm êtu aᵛgôm gêᵛ ᵛjamᵛa.
Ansom biᵛ gêdêᵛ.

Amêᵛôc êsêac, taᵛ sêlêsu lau naᵛ.
Akwa mosêbu ma anam êsêac sa,
ma apuc awêᵛucnêᵛ biᵛ tôᵛ.”

18 Apômᵛtau kêsôm gebe
“Ajôc, amêᵛmaᵛ, tamansaᵛ biᵛ dawinᵛ tauᵛ aᵛgom.
Embe nêᵛ sec êᵛuᵛ gamêᵛ amboac dêlêcola,
oc jalic êtôm tao kwalam.

Ma embe amboac obo asôsamuc,
oc jaᵛgôm êtu sêpôᵛma amboac gwêcôpic.

19 Embe akêᵛ êᵛiᵛ ma akêᵛ taᵛem aêᵛoc biᵛ,
oc aniᵛ moasiᵛ nom tonecᵛa êtiam.

20 Mago embe taᵛempêc ma ambuc dêᵛmôêᵛ aê,
siᵛ oc enseᵛ amac su.
Biᵛ tonarᵛ kêsᵛa Apômᵛtau tau awa.”

Anôtô êmêᵛôc Sion ma ênam Sion kêsᵛi

21 Ojae, gêᵛmuᵛᵛgeᵛ malac tau kêsᵛap Apômᵛtau tôᵛ,
mago galoc kêtᵛ awê mockaiᵛo sec sugac.
Gêᵛmuᵛᵛgeᵛ biᵛ gêdêᵛ gêᵛgôᵛ tonec
ma biᵛ mansarᵛ gêᵛjam malac tau auc,
ma galoc lausiᵛ geᵛᵛgeᵛ sêᵛgôᵛ.

22 Nêᵛ silber kêtᵛ matê
ma sêᵛgaluᵛ bu gêᵛiᵛ nêᵛ wain.

23 Nêᵛ kasêᵛa sêᵛuc dêᵛmôêᵛ aê
ma sêᵛgôᵛ sêᵛiᵛ geᵛᵛgeᵛᵛtêᵛa.

Êsêac têtac gêᵛiᵛ biᵛ kana-kana
ma taêᵛ kêᵛa gebe lau sêᵛkêᵛ gêᵛ ᵛaômageᵛ êndêᵛ êsêac.
Êsêac sêᵛkwa mosêbu ma sêᵛjam êsêac sa atom
ma sêᵛô awêᵛucnêᵛ biᵛ atom.

24 Amboac tonarᵛ tec Apômᵛtau, lausiᵛ undambêᵛa nêᵛ Apômᵛtau
ma Israelnêᵛ laimôkê kêsôm gebe
“Aê, aê oc jakêc ᵛoc têtac ᵛandaᵛ êᵛi ᵛoc ᵛacjo
ma jakêᵛ ᵛagêᵛô êᵛi ᵛoc soᵛo-soᵛo.

25 Aê oc jaja lemoc ôkwi ma janac aôm
to jakêᵛ ja êniᵛ nêᵛ ᵛatêᵛmui su êᵛarᵛa
ma japac gêᵛ jaba, taᵛ kêᵛgaluᵛ gêᵛ ᵛanô naᵛ, su êᵛarᵛa.

26 Go jakêᵛ gôliᵛwaga êtôm gêᵛmuᵛᵛᵛa

ma kwalam lanjgwa tētu nê m lau senjêj êtiam êtôm gêmunjja.
Tonaj su acgom, go lau samob oc sêsam aôm gebe Malac-binj-gêdêjja
ma Malac, taj kêsap Anôtô tôj nanj.”

27 Mêtôc gêdêj oc ênam Sion kêsi

ma binj gêdêj oc êpuc lau Sionjja, taj sêjam tauj ôkwi nanj tôj.

28 Mago lau-sêbuc-dêmdêjwaga to lau sec oc sensej êsêac su sêwijn taujgenj,
ma êsêac, taj sêwi Apômtau sinj nanj, oc sênanja.

29 Amac oc majem êsa êtu kamem, taj atoc sa nanjja,
ma lanjômanô êmbêlê êtu nê m kôm njolaña, taj ajalijn sa nanjja.

30 Amac oc atôm kamem, nanj njalauj kêsêlô
ma atôm kôm tej, taj njabumata kêpa nanj.

31 Nactêkwa oc êtôm dawerj
ma ênê kolenj oc êtôm ja njamôsi
ma ja oc ênij lulugenj êwijn tau

ma njac tej oc êsi êndu atom. * njolaña kêt u nêj gamêj sêjam sakijn anôtôj
jabanja. Tec lau Israel sêsô mêtê jaba ton

2

Apômtau ênam gôlij nom njagamêj samob towamagenj

1 Binj taj Amosnê lat u Jesaia gêlic kêkanôj lau Juda to Jesusalem nanj tonec.

2 Êndêj têm njam u njau tau gêj tonec oc êsa
gebe Apômtaunê lôm njalôc oc êkô amboac lôc,
taj njatêpôê kelenj gamêj su nanj,
ma oc êpi kacgenj êlêlêc lôc samob su njêngenj.
Ma tenterjlatui samob oc sêkac sa anjga tônêgenj.

3 Ma lau taêsam sêpi sêna ma sêoc tauj gebe
“Ajôc, tapi Apômtaunê lôc tawac
ma tasô Jakobnê Anôtônê andu njalêlôm tana,
gebe êndôj nê mêtê êndêj aêac e tasa ênê lêj tônê.
Gebe njagôlij oc êsa anjga Sion, ma Apômtaunê binj êsa anjga Jerusalem.”

4 Eñ oc êmêtôc tenterjlatuinêj binj
ma êmansanj lau gwalêkinj nêj lêj.
Ma êsêac oc sênam nêj tubac ôkwi êtu sakwenj
ma nêj kê m êtu lêjgêc.
Lau tonj tej oc sêoc sinj sa êndêj lau tonj tej êtiam atom
ma sêndôj mêtê sinjja êtiam atom.

5 O gôlôac Jakobnja, amêj,
mêntasêlêj tamoa Apômtaunê njawê njalêlôm.

2:6-4:6 Anôtô oc êmêtôc lau-tetoc-tauj-sawaga to lau sec, mago gêjac mata
gebe êmbuj lau njapoc nêj sec su to ênjôm êsêac tētu wakuc.

5

Binjgôlij kêpi kôm wainjja

1 Aê gabe janam wê tej êtu njoc njacña,
janam wê êpi ênê kôm wainjja.

* 1:31: Lau Kanaan tetoc kamem sa kêt u nêj anôtô jaba ma kôm

Ɲoc ƚac kêsap nê kôm wainƚa ten
gêsac lôc tonom ƚalêsi ƚajam ƚaô.

² Enj kêkac nom ôkwi ƚapep ma kêjalij poc samob sa
ma kêpuc wain ƚawalô ƚajam kêsêp.

Enj kêkwê andu ƚaatêkwa baliƚ kêtú sejob kôm tauƚa
ma kêsap sêpip wain ƚamala ten gêc gêwiƚ.

Go taê kêka gebe nê kôm ênam ƚanô ƚajam,
mago gêjam ƚanô sec ƚaômageƚ.

³ “O amac lau Jerusalemƚa to amac Judawaga,
galoc jatenj amac gebe amêtôc aêagêc ƚoc kôm wainƚa ma biƚ acgom.

⁴ Aê janam kôm ondoc, tanj gajam atom nanj, êwiƚ êpi ƚoc kôm wainƚa.
Aê taêc kêka gebe ênam ƚanô ƚajam, mago gêjam ƚanô sec ƚaômageƚ kêtú
asageƚƚa.

⁵ “Ma galoc aê jasôm gêƚ,
tanj gabe ƚanjôm êndêƚ ƚoc kôm wainƚa nanj, lasê êndêƚ amac anjô.

Aê gabe jansenj ƚatuj su, gebe bôc sêniƚ su
ma jatuc ƚatujbôm ênsêlô, gebe bôc sêka gamêƚ tau popoc.

⁶ Aê oc jakêƚ kôm tau êtu gamêƚ gasanj
ma janac ƚasêli su to jasap nom êtiam atom
e wanƚanic to gêƚ têkwa-têkwa êôc auc
ma jajatu tao ƚamajan gebe êkêƚ kom ênac êsêp ƚoc kôm atom.”

⁷ Lau Israel têtú lausiƚ undambêƚa nêƚ Apômtau nê kôm wainƚa,
Ma Judawaga têtú wain ƚawê, tanj kêjalij sa nanj.

Enj taê kêka mêtôc gêdêƚ, mago gêlic sêkêc dec siƚ.
Enj taê kêka biƚ gêdêƚ, mago kêtap tanjiboa sa.

5:8-30 Biƚ ojae kêpi lau sec tokaiƚ-tokaiƚ kêsêp môkêlatu tonec. * lau tau
têtanj lasê kêtú mêtôc geo to ƚandanj, tanj kêtap êsêac sa nanj.

6

Anôtô geoc tau lasê ma kêkalem Jesaia

¹ Gêdêƚ jala, tanj kiƚ Usia gêmac êndú nanj, aê galic Apômtau tau gêƚgôƚ lêpôƚ
kiƚa tenj ƚaô lôlôcgeƚ, ma nê ƚakwê baliƚ kêsêp e kêjalec lôm dabuj ƚalêlôm
auc. ² Anjela Serapim sêkô Apômtau ƚaô. Êsêac samob nêƚ magê 6-6 kêtôm
êsêacgeƚ. Êsêac sêkwa laƚôƚanô auc ƚa magê luagêc ma sêkwa enkaiƚ auc ƚa
magê luagêc ma sêlôp ƚa magê luagêc. ³ Ma anjela tenj gêmôêc biƚ gêdêƚ tenj
ma sêmôêc gelom-gelom gêja gebe

“Lausiƚ undambêƚa nêƚ Apômtau
enj dabuj, dabuj, dabuj.

Ênê ƚawasi gêjam nom samucgeƚ auc e gêdêƚ ƚamadiƚ.”

⁴ Ma ƚaôndu, tanj kêsa anjela tenj awasuj nanj, kêwiwic andu ƚataonj e jadauj
kêkôm lôm ƚalêlôm auc.

⁵ Go kasôm gebe “Ijoc, aêma oc janaƚa, gebe aê ƚac togêdôcôlic ƚatêmui ma
gamao gawiƚ lau-gêdôƚgêlic-ƚatêmuiwaga, mago matocanô galic Kiƚ, lausiƚ
undambêƚa nêƚ Apômtau.”

* 5:7: Tanjiboa ƚam gebe mêtôcwaga sêmêtôc lau kesogen, tec

⁶ Go Serapimnêj teŋ kégandoŋ jalana teŋ sa anġa altar ma kékôc kêsêp lêma, go gélôb gédêj aê gêmêj ⁷ mênkêmoasac aê aocsuŋ ma kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê kamoasac gédômôlic, tec gesenj nêŋ tîp su ma kêsuc nêŋ sec ôkwi.”

⁸ Go garô Apômtau awa kêsôm gebe “Aê oc jasakiŋ asa êna ma asa oc naêtu aêacna ŋacjaeŋ.” Go aê kasôm gebe “Aê tec gamoa, ôsakiŋ aê.” ⁹ Ma eŋ kêsôm gebe “Naôsôm êndêj lau tônê gebe

‘Anjô biŋ amboac anjô, mago anjô êtu tîŋ atom.

Alic gêj amboac alic, mago ajala atom.’

¹⁰ Ôŋgôm lau tonan nêj ŋalêlôm ŋadani êsa

to taŋeŋsuŋ êôc auc

ma materŋ êmôp,

gebe moae sêlic gêj ŋa materjanô

ma sêjô biŋ ŋa taŋeŋsuŋ

to sêjala biŋ ênêc nêj ŋalêlôm e sênam taunj ôkwi ma ôliŋ ŋajam êsa.”

¹¹ Tec katu kênac gebe

“O Apômtau, aê jasôm lasê e êndêj ondocgeŋ.”

Ma eŋ gêjô aê aoc gebe

“Ôsôm e êndêj taŋ malac samob êtu gasan

ma ŋamalac malerjmê

ma andu samob êtu tuc

ma gamêj e ŋagêlêj nanj.

¹² Ma Apômtau oc êtiŋ lau nasêŋgôn gamêj jaêcsêga,

ma malac gasan taêsam ênêc gamêj tonec ŋalêlôm.

¹³ Ma embe lau 10-10 nêj tagen-tagen gacgeŋ sêmoa,

oc senseŋ êsêac êtiŋ amboac sêsap kamem me kalelon

e ŋakatuc gacgeŋ êkô.”

Ŋakatuc tau tonan ŋawê dabuŋ tau.

7

Jesaianê wae ŋamataŋa gédêj kiŋ Ahas

¹ Gédêj têm, taŋ Usia latu Jotam nê latu Ahas kêtü kiŋ Judanja nanj, kiŋ Resin anġa Suria agêc Remalianê latu Peka, taŋ kêtü kiŋ Israelŋa nanj, sêpi Jerusalem sêja sebe sênac siŋ êndêj malac tau, mago sêku tulu atom. ² Gédêj taŋ sêkêŋ ŋawae gédêj kiŋ Dawid nê wakuc gebe “Suria to Epraim sêmoatiŋ poac gédêj taunj” nanj, eŋ to nê lau nêj ŋalêlôm kêtênêp ŋasec amboac mu kêwiwic ka saleŋŋa.

³ Go Apômtau kêsôm gédêj Jesaia gebe “Amagêc latôm Sear-Jasub asa naandac Ahas anġa busawa, taŋ kêsa anġa bugêjactorŋ ŋaôŋa nanj ŋaawa, nanj gêc lau-sêkwasin-owoga nêj kôm ŋaintêna, ⁴ ma ôsôm êndêj eŋ gebe ‘Ojop taôm ŋapep ma ôpuc taôm tîŋ. Ôtêc taôm atom ma nêŋ ŋalêlôm ŋatutuc êtu

Resin anġa Suria agêc Remalianê latu nêj têntac ŋandanja atom. Êsêagêc têtôm jakalic luagêc, taŋ ja gêc e kêtü jec nanj. ⁵ Suria agêc Epraim ma Remalianê latu sêmasan biŋ gédêj taunj sebe sêŋgôm aôm sec, ma sêsôm gebe

⁶ “Ajôc, tapi Juda tana ma tatakê êsêac ŋamelocŋageŋ ma taku êsêac tulu e sêwi gamêj tau siŋ êndêj aêac, ma takêj Tabelnê latu êtu kiŋ anġa tônê.” ’”

⁷ Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe

“Biŋ tonan oc êtu tîŋ atom ma ŋanô êsa atom,

⁸ gebe Damasku kêtü Suria ŋamôkê

ma Resin kêtü Damaskunê n̄tau.

Jala 65 ênaŋa acgom, go s̄enac Epraim popoc e s̄emoa amboac lau-m tagen êtiam atom.

⁹ Samaria kêtü Epraim n̄amôkê

ma Remalianê latu kêtü Samarianê n̄tau.

Amac embe akêŋ êwiŋ atom, naŋ oc akô n̄ajaŋa atom amboac tonanŋen.”

Jesaia geoc Imanuelnê biŋ lasê

¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Ahas kêtiam gebe ¹¹ “Oten gêŋtalô ten anŋa Apômtau, aômnêm Anôtô nê. Gêŋtalô tau êpi anŋa lamboam me êsêp anŋa lôlôc.” ¹² Tagen Ahas gêjô nê biŋ gebe “Aê oc jaten atom, ma oc jansaê Apômtau atom.” ¹³ Tec Apômtau kasôm gebe “O gôlôac Dawid, akêŋ tanjem aêŋoc biŋ. Amac alênsôŋ n̄amalac, nec alic kêtôm atom, tec abe alênsôŋ aêŋoc Anôtô êwiŋ nec.” ¹⁴ Amboac tonan Apômtau tau oc êkêŋ gêŋtalô ten êndêŋ amac amboac tonec gebe Awêtakiŋ ten oc taê e êkôc latu ten ma ê ênê n̄aê gebe Imanuel. ¹⁵ Êndêŋ tan êjala lêŋ êtiŋ sec su to êjaliŋ n̄ajam saŋa naŋ, en êniŋ su gêjac anô to lêpŋen. ¹⁶ N̄apalê tau êjala lêŋ êtiŋ sec su to êjaliŋ n̄ajam saŋa atomŋen, ma kiŋ luagêc, tan sêgôm aôm taêm dani taôm naŋ, nêŋ gamêŋ oc êtu gasaŋ. ¹⁷ Apômtau oc êkêŋ têm kaiŋ ten êpi aôm to nêm lau ma tamamnê gôlôac. Gêdêŋ tan Epraim sêkac tauŋ su anŋa Juda e mênŋgêdêŋ galoc naŋ, têm amboac tonan kêtap amac sa atom. Anôtô êkêŋ kiŋ Asuriaŋa êkônin aôm.”

¹⁸ Êndêŋ bêc ônê Apômtau oc êmôêc kawan anŋa bu Aiguptuŋa n̄amôkê to banic anŋa gamêŋ Asuriaŋa ¹⁹ mênŋsênac têc nêm gamêŋ n̄asalic to pocsawa auc ma sênam wanŋanic to n̄agamêŋ wale-wale auc amboac tonanŋen.

²⁰ Êndêŋ bêc ônê Apômtau oc êkôc kiŋ Asuriaŋa anŋa bu n̄amakerŋ ônêŋa mênŋêtu kekec bôjaŋ ma êkaliŋ môkêmlauŋ to ôlimlu ma nêm êm ênaŋa amboac tonanŋen.

²¹ Êndêŋ bêc ônê n̄ac ten oc enŋen bulimakao tagen ma domba luagêcŋen. ²² Ma bulimakao to domba sêkêŋ su kapôêŋ e êtôm gebe lau n̄apopoc, tan gacŋen sênŋgôn gamêŋ tau naŋ, sêniŋ su gêjac anô to lêpŋen.

²³ Êndêŋ bêc ônê wanŋanic to gêŋ têkwa-têkwa oc êôc gamêŋ samob, tan sêsê wain 1,000 kêsêp, tan n̄aôli mone silber 1,000 naŋ auc. ²⁴ Wanŋanic to gêŋ têkwa-têkwa oc êôc gamêŋ tau auc samucŋen, tec lau embe sêsa gamêŋ tau, oc sêsêlêŋ totalam ma sôbŋen. ²⁵ Ma amac oc api gamêŋ n̄abau, tan gêmunŋen asap n̄a kinom naŋ, ana atom, êtu atêc wanŋanic to gêŋ têkwa-têkwaŋa, ma gamêŋ n̄abau tau oc êtu bulimakao sêsêlêŋ n̄amala ma domba oc sêka popoc. *

†

8

Propete latu nê n̄ac

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ôkôc poc tapa kapôêŋ ten ma oto êsêp êtôm tan teto sêmoa naŋ gebe ‘Maher-salal-has-bas.’ ” ² Ma kakôc dabunwaga Uria agêc Jeberekia nê latu Sakaria mênŋsêwiŋ gebe sêlic biŋ tau sêwiŋ. ³ Gêdêŋ tonan aê gadêŋ propeteo gaja ma en taê e kêkôc latu ten. Tec Anôtô kêsôm gêdêŋ aê gebe “Wê ênê n̄aê gebe Maher-salal-has-bas, ⁴ gebe n̄apalê tau êsôm

* 7:25: Sear-Jasub n̄am gebe N̄apopoc oc sêmu sêmêŋ. † 7:25: Imanuel n̄am gebe Anôtô mênŋgêwiŋ aêac.

Mamac me Nenec atomgenj, ma kiñ Asurianja oc êjanjo Damaskunêj gêlôj to Samarianêj awamata su anja êsêacnêj.”

⁵ Apômtau kêsôm gêdêj aê kêtiam gebe

⁶ “Lau tonec sedec bu Siloa,
tañ keselej ñañêj lanğwagej nañ,
ma têtêc tauñ kêtü Resin agêc Remalianê latuñja
e têtü tonañja Apômtau gêgôm bu ⁷ Kêtü tonañja Apômtau gêgôm bu gêc
kapôêj

ma keselej toñaclaigenj,
ma oc êsuñ e ênam ñasêli auc
to ênsalê ñatali auc.

Kiñ Asurianja to nê ñawasi kêtôm bu tau tonañ.

⁸ O Imanuel, bu tau oc êc êsa Juda

e ênsalê gamêj tau auc ma êsuñ ênam aucgenj êpi e êndêj nê m koclabej,
ma bu ñamagê oc ênam nê m gamêj aucgenj êna.”

⁹ O lau tomôkê-tomôkê, ajala biñ tau ma atakêmañ.

O amac lau gamêj jaêcñaac, akêj tañemmanj.

Añgambam taôm ma atakêmañ.

Añgambam taôm ma atakêmañ.

¹⁰ Amansañ biñ awiñ taôm,

mago ñanô masi.

Anam biñgalôm awiñ taôm,

mago biñ tau êtu têtü atom, gebe Anôtô mênğgêwiñ aêc.

Atêc Apômtau taugenj

¹¹ Apômtaunê lêma ñajaña kêkôc aê têtü ma eñ gêjac biñsu aê, gebe jasa lau tonec nêj lêtü atom, ma kêsôm gebe ¹² “Biñ samob, tañ lau tonec sêsam gebe poac sêkic biñña nañ, asam gebe poac sêkic biñña atom, ma gêtü, tañ êsêac têtêc nañ, amac atêc atom ma atakê atom. ¹³ Atoc lausiñ undambêña nêj Apômtau taugenj sa, gebe eñ ñac dabuñ. Atêc eñ taugenj ma atakê êtu eñ taugenja. ¹⁴ Gebe eñ oc êtu gamêj dabuñ lau sê lamuñja teñ êndêj Israel nêj toñ lulugeñ, mago êtu poc sêndiñ enjkañña to poc têna têtac êmbôli aucña ma êtu sa to lakô êndêj lau Jerusalem amboac tonañgenj. ¹⁵ Êsêacnêj taêsam oc sêndiñ enjkañ êpi poc tau ma sênac tauñ êndu e ôliñ popoc ma lakô tau oc ênac êsêac e ênsô êsêac têtü.”

¹⁶ Jakic ñoc biñ gaoc lasêña têtü

ma japac biñ, tañ kadôtü nañ, ña peñ ñajaña êsa ênêc ñoc ñacsenjomînêj ñalêlôm.

¹⁷ Aê oc jansaê Apômtau, tañ kêsîñ lanğoanô gêdêj gôlôac Jakob nañ, ma jakêj matoc enjenj.

¹⁸ Alicgac me, lau siñ undambêña nêj Apômtau, nañ gêtügôtü lôc Sion nañ,

kêkêj aê to ñoc ñapalê, tañ Apômtau kêtêj gêdêj aê nañ, atu gêtüalô to puc gêdêj lau Israel.

¹⁹ Lau embe sêsôm êndêj amac gebe

“Awem ênac lau toñalau geoc biñ lasêña ma mectomanğwaga, tañ sêsôm biñ kesec-kesec ma ole-ole nañ,”
go asôm gebe “Aêac awenj ênac nêj Apômtau atom

ma tateŋ ɲacmatê êtu sênam lau materŋ jali saŋa me.”

²⁰ Êsêac embe sêsôm gebe

“Dandêŋ biŋ, taŋ kêdôŋ to geoc lasê naŋ tana, nec atom,”
oc sêlic gêu bôŋ atom biŋɲanôgeŋ.

²¹ Êsêac oc sêlênsa êtôm gamêŋgeŋ

tonêŋ ɲalêlôm ɲawapac ma mo êjô êsêac.

Ma embe sêoc tóbôm, oc têtac êmbôli auc
ma sêpuc boa nêŋ kiŋ to nêŋ Anôtô.

Êsêac oc sêoc materŋanô sa êpi undambê

²² ma materŋanô êsêp nom,

mago sêlic gêŋwapac to ɲakesecgeŋ

ma têtêc tauŋ ɲawaô êkôm êsêac auc

ma seo sêmoa gêsuŋbôm ɲalêlôm.

Mago êsêac, taŋ sêmoa totêtêc tauŋboa naŋ, oc sêŋgôŋ tokesec êtiam atom. Gêmuŋgeŋ eŋ gêbu gamêŋ Sebulon to Naptali, mago êtu ɲamu eŋ oc êŋgôm lau samuc nêŋ Galilaia, naŋ gêc bugêjactorŋ ɲalêndarŋ aŋga bu Jordan ɲamakerŋ ônêŋa naŋ, êtu gamêŋ towae. * sêkac waba su sep tageŋ. †

9

Têna kêkôc biŋmalô ɲatau ma eŋ kêkôc nê gôliŋ sa

¹ Lau taŋ sêŋgôŋ gêsuŋbôm naŋ, sêlic ja kapôêŋ teŋ.

Ma ɲawê kêpô êsêac, taŋ sêŋgôŋ gêmac ɲagamêŋ kanucŋa naŋ.

² Aôm kôkêŋ lau têtû taésam

ma gôgôm êsêac têtac ɲajam gêjam sêga.

Êsêac sêmoa aôm laŋômnêmŋa toôliŋ kêpigeŋ

têtôm lau, taŋ seŋ mo lasê naŋ,

ma amboac lau, taŋ sêjac sam ɲacjonêŋ awamata.

³ Gebe gêŋwapac ɲata, taŋ gêsac êsêac naŋ,

ma tôc magimŋa to nêŋ ɲac, taŋ kêlêsu êsêac naŋ, nê sêm

naŋ aôm kôpôŋ tulu toc tageŋ amboac gêdêŋ Midiannê têm.

⁴ Gebe siŋwaganêŋ atapa samob

to nêŋ ɲakwê siŋŋa, taŋ dec gi auc naŋ,

êsa ja ma êniŋ su.

⁵ Gebe awê teŋ kêkôc ɲapalê teŋ kêtû aêacŋa,

kêkêŋ latu teŋ gêdêŋ aêac gêmêŋ.

ɲagôliŋ gêsac eŋ magim ma sêsam eŋ gebe

“Mêtêŋam, Laimôkê, Teŋgeŋŋam, Biŋmalôtau.”

⁶ Ênê gôliŋ oc ênam sêga,

ma biŋmalô oc ênêc teŋgeŋ

aŋga Dawidnê lêpôŋ to nê gamêŋ kiŋŋa.

Gebe eŋ oc ênac m ɲagôliŋ tau to êpuc tôŋ

ɲa mêtôc gêdêŋ to biŋ gêdêŋ

êndêŋ galoc ma enderŋ tôŋgeŋ.

Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê ɲalêlôm kêkac eŋ,

tec êŋgôm biŋ tonarŋ êtu tôŋ.

* **8:22:** Maher-salal-has-bas ɲam gebe Kêjaŋgowaga tédabiŋ gebe
kêpoac Asurianêŋ gamêŋ naŋ.

† **8:22:** Bu tau bu Euprat, taŋ

9:7–10:34 Anôtô kêmetôc gamêḡ Israelḡa kêtû puc gêden gamêḡ Judanḡa. Mago lau Asuria, taḡ têtû Anôtônê waba mêtoḡcḡa gebe êmetôc nê lau sec naḡ, têtap gêḡwapac sa e sênaḡa amboac tonanḡeḡ. *

11

Isainê wakuc ênam gôliḡ lau naêndêḡ

¹ Nâseli teḡ êlêc anḡa ḡakatuc Isai
ma ḡawakac teḡ êlêc sa.

² Ma Apômtaunê Nalau oc êsêp mênênsac eḡ ḡaô.
Eḡ Nalau kauc mêtêḡa to tajala gêḡḡa.
Eḡ Nalau êwa biḡ saḡa to Nalau ḡaclaiḡa.
Eḡ Nalau takip biḡ ḡam saḡa to tatêc Apômtaunḡa.

³ Eḡ oc êtêc Apômtau êtu ênê têtac ḡajam ḡam.

Eḡ oc êmetôc biḡ êpi gêḡ, taḡ mataanô gêlic naḡ atom
ma êkêḡ êwiḡ biḡ, taḡ taḡasunḡ gêḡô naḡ, paliḡ-paliḡḡeḡ atom.

⁴ Eḡ oc êmetôc lau ḡasec nêḡ biḡ êndêḡḡeḡ
ma êmansaḡ lau wapac nêḡ biḡ solopḡeḡ.
Eḡ oc ênac wauc-wauctêna ḡa sêm awasunḡa
ma nê awajaô oc enseḡ lau alôb-alôb su.

⁵ Eḡ ênac biḡ gêdêḡ êtu nê obo ênêc dambê palê
ma biḡ ḡaḡêḡ êtu nê ômbiḡkap.

⁶ Kêam saleḡḡa to domba ḡalatu oc sêmoa sêwiḡ taunḡ
ma pusip saleḡḡa to noniḡ ḡalatu oc sênêc sêwiḡ taunḡ.
Bulimakao ḡalatu to lewe oc sêniḡ ḡeḡ sêwiḡ taunḡ
ma ḡapalê saunḡ teḡ oc êwê êsêac.

⁷ Bulimakao to iwa oc sê sêlêb êndêḡ taunḡ
ma nêḡ ḡalatu oc sênêc napaḡ-napaḡ taunḡ,
ma lewe oc êniḡ gêḡwar êtôm bulimakao.

⁸ Nâpalê dedec oc êtu dôa-dôa êḡḡôḡ moacwêmnê gêsunḡ ḡaô
ma ḡapalê saunḡ oc êkêḡ lêma êsô moacmôsinê ic êna.

⁹ Lau oc sêḡḡôm taunḡ sec to sêlênsu taunḡ anḡa aêḡoc lôc dabunḡ atom,
gebe lau sêjala Apômtau kêtû tôḡ kêtôm gamêḡḡeḡ
amboac dembom gêḡjam gwêc samucḡeḡ auc.

¹⁰ Êndêḡ bêc ônê Isainê ḡawakac oc êtu ḡabelo teḡ êkô
ma lau samob sêlic
ma tentenlatu samob sensom to têtû kênac eḡ
ma ênê malac êtu gamêḡ towae.

11:11-16 Anôtô gêḡac mata gebe eḡon nê lau ḡapopoc sa anḡa nom ḡagamêḡ samob.

12

Wê tanam danḡeḡa

¹ Êndêḡ bêc tônê aôm oc ôsôm gebe
“O Apômtau, aê gabe janam danḡe êndêḡ aôm
gebe têtmac ḡandaḡ gêdêḡ aê,

* 9:6: Nâlô êsêac kêkanôḡ lau Juda to Jerusalem.

mago gôjam têmtac nandan tau ôkwi
ma gôjac aê têtac tôḡ.

²“Alicgac me, Anôtô kêtü ḡoc moasin ḡamôkê,
tec gamoa taêc kêpa sugen ma katêc tauc atom,
gebe Apômtau Anôtô en kêtü ḡoc ḡaclai to ḡoc wê lambinḡa
ma kêtü ḡoc kêsiwaga.”

³Amac oc atê bu anḡa bumata danḡôḡ materḡ jalinḡa totêmtac ḡajamḡen. ⁴Ma êndên bêc tônê amac oc asôm gebe

“Anam danḡe êndên Apômtau, awem ênac ênê ḡaê.

Asôm ênê ḡêḡsêga ḡawae êtu tapa anḡa lau samuc nêḡ.

Asôm lasê gebe ênê ḡaê towae.

⁵Anam wê lanemḡa êndên Apômtau gebe ḡêḡôm ḡêḡsêga toḡaclai.

Naasôm ḡawae ênam nom ḡagamêḡ samob auc.

⁶O amac lau Sionḡa, anam lasê ma anam wê toôndugen
gebe Israel nêḡ ḡac Dabun en kapôên ma ḡêmoa amac ḡalêlôm.”

13:1–27:13 Anôtô oc êmêtôc lau jaba to-m-to-m, tan sêḡḡôn sêsi gamêḡ
Israel to Judanḡa nan, ḡawae kêsêḡ mômêlatu tonec. Mago pesalem lambinḡa to
Anôtônê lau sêoc ḡêḡwapac e Anôtô ênam êsêac kêsi ḡawae kêsêḡ ḡasawa tonec
ḡêwiḡ.

28

Puc gêdên Epraim

¹Ojae lau Epraim. Êsêacnêḡ waen ḡê su amboac sunsun ḡaolanḡa nêḡ kasêga,
tan wain kêjanḡin nan sêkuc. Êsêac tenbelen anḡen, mago wain kêku êsêac tulu.

²Alicgac me, Apômtaunê ḡactêkwa ḡajanḡa ten ḡêmoa. En oc mênḡêô lasê amboac
kompoc to gamêḡ kêlanḡan sec to amboac bu ḡasamac kapôên. En oc êku
gamêḡ tulu toḡaclai kapôên. ³Ma ḡacjo oc sêka lau Epraim nêḡ ḡôlinḡwaga, tan
wain kêjanḡin êsêac nan, nêḡ sunsun towae popoc. ⁴Ma ḡôlinḡwaga, tan tetoc
taun sa nan, nêḡ ḡawasi oc ê su e malamê amboac jambô ḡalêwê ḡamatanḡa,
nan lau sêlic ma ḡagaôḡen têtin su ma sen nan.

⁵Êndên bêc ônê lausin undambêḡa nêḡ Apômtau oc êtu sunsun ḡawasinḡa to
nanenḡen ḡajam êndên nê lau ḡapopoc. ⁶Ma en oc êtu ḡac-kêmêtôc-binḡwaga nê
ḡalau mêtôc gêdênḡa ma êtu êsêac, tan sêpuc sec ḡacjo anḡa malac tau ḡasacgêdô
nan, nêḡ ḡaclai ḡamôkê.

Apômtau gelen binj to ḡêjac mata binj kêpi Jerusalem

⁷Wain kêjanḡin dabunḡwaga to propete amboac tonanḡen ma bu ḡajanḡa ḡêḡôm
êsêac sêku-sêku. Lau tau sênôm bu ḡajanḡa e kêjanḡin êsêac. Wain kêlênsônḡ
êsêac ma bu ḡajanḡa ḡêḡôm êsêac sêku-sêku. Êsêac embe seoc binj lasê, go sêkô
wiwicḡen ma embe sêmêtôc binj, go sêkô kôjô-kôjôḡen. ⁸Êsêac sêluc e ḡasu
ḡêjam nêḡ tebo auc ma gamêḡ ḡajam ten ḡêc atom.

⁹“En oc êndônḡ kauc tajala binḡa êndên asa ma êwa jaen ḡabinḡ sa êndên asa.
Êndên ḡapalê ḡasec-ḡasec, tan ḡocgo sêwi tenenḡinêḡ su sinḡ nan me. ¹⁰En kêdônḡ
binḡu tenḡ ma binḡu tenḡ, binḡu tenḡ ma binḡu tenḡ, ḡagôlinḡ tenḡ ma ḡagôlinḡ tenḡ,
ḡagôlinḡ tenḡ ma ḡagôlinḡ tenḡ, kêdônḡ ḡagec anḡa tonec ma ḡagec anḡa ônê.”

¹¹Binḡanô, Apômtau oc êsôm binj êndên lau tonec ḡa lau samuc awenḡ ma
ḡa lau jaba nêḡ binj. ¹²ḡêmunḡen en kêsôm gêdên êsêac gebe “Alêwanḡ taôm

anġa tonec. Akêj lau-têkwerj-gêbacwaga sêlêwanj taunj. Anij awenġ anġa tonec.” Mago êsêac sêkêj tanġej atom. ¹³ Kêtu tonanġa Apômtau oc êsôm biġ tonec êndêj êsêac gebe “Biġsu teġ ma biġsu teġ, biġsu teġ ma biġsu teġ, ŋagôlin teġ ma ŋagôlin teġ, ŋagôlin teġ ma ŋagôlin teġ, êndôj ŋagec anġa tonec ma ŋagec anġa ôné. Ma êsêac embe sêselêj oc sembenj sêsêp muġa e ôlin popoc ma lakô ênac êsêac to sêkôc êsêac tôj.”

Alê kêclêsuġa kêtu Sionġa

¹⁴ Kêtu tonanġa amac lau-susuwaga, taġ ajam gôlinj lau Jerusalemġa tonec nanġ, akêj tanġem Apômtau awa. ¹⁵ Amac asôm gebe “Aêac tamoatinġ poac dawinġ gêmacanô ma tamasanġ biġ dawinġ lamboam gebe êndêj têm ŋawapac sec mênġesaġa oc êtap aêac sa atom, gebe biġ dansanġ kêtu aêacnêj gamêj tasinġ taunġa.” ¹⁶ Kêtu tonanġa Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alic acgom, aê kakêj alêpoc kêkô Sion, poc ŋajanġa teġ, poc mataêjam teġ kêtu alê kêclêsuġa ma lau, taġ sêkêj gêwinġ nanġ, oc sêc su atom. ¹⁷ Ma aê oc jakêj mêtôc gêdêj êtu ŋadôj ma biġgêdêj êtu dôġpoc. Go kom poc oc enserj nêj lamu dansanġ su ma bu ŋasamac êsuġ nêj gamêj sêsij taunġa sa.”

¹⁸ Go nêj poac gêdêj gêmacanô nanġ, oc sêsap tulu ma nêj biġ, taġ amoatinġ gêdêj lamboam nanġ, oc senserj su. Gêjwacpac ŋamata secsêga tonanġ embe êpi lau êkajagenġ oc êjamuġ amac popoc êwinġ. ¹⁹ Oc wacêtap amac sa todim-todim êtôm bêc samob, taġ mênġesa nanġgoc. Amac oc aoc ŋawapac tonanġ êmbêc to elen samobgenġ. Ma biġ, taġ Anôtô eoc lasê nanġ, oc êtakê amac ŋanô-ŋanô.

28:20–29:24 Anôtô kêkêj puc nê lau gebe êmêtôc êsêac, mago gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi amboac tonanġenġ. * okwi jakêpi lau tau kêtiam. † solopgenġ.

30

Taenġ êka Aiguptuġa ŋanô masi

¹ Apômtau kêsôm gebe “Ojae lau, taġ sêli taunġ sa gêdêj aê nanġ. Êsêac taênġ gêjam biġ, taġ aê kamasanġ atom nanġ, to sêgôm ŋanô kêsa ma sêmoatinġ poac keso aênoc Ŋalau, tec têtêku sec gêsac sec ŋaô. ² Êsêac dêdi sêsêp Aiguptu sêja, mago têtû kênac aê atom. Êsêac sebe sê lamu Aiguptu, tec taênġ kêka Paraonê ŋaclai. ³ Ma Paraonê ŋaclai oc ênam amac sa atom to Aiguptu, taġ aê lamu nanġ, êngôm amac majem êsa. Ma lamu, taġ asom anġa Aiguptu ŋaajuġlabu nanġ, oc êmbu amac. ⁴ Biġŋanô, laumata Aiguptuġa sêngôj Soan ma ŋajaenwaga sêô lasê Hanes, ⁵ mago lau Judanġa majenġ êsa gebe taênġ kêka lau, taġ sênam êsêac sa naeo nanġ. Lau Aiguptuġa tonanġ oc sênam amac sa to sêpuc amac tôj atom, oc sênam lau majenġ êsa to seserj êsêac waenġ ŋajam su.”

⁶ Anôtônê biġ kêpi bôc Negebġa tonec gebe “Laujaenġ sêselêj sêsa gamêj, taġ kêtakê to kêlênsôj lau nanġ. Lewe ma moacwêm ma moactêna kainġ teġ sêmoa gamêj tau. Laujaenġ tau sêkêj nêj waba to awamata gêsac donġi to kamele ŋaô. Êsêac sebe sêkêj gêj tau dêdêj lau, taġ têtôm gebe sênam êsêac sa atomanô nanġ. ⁷ Aiguptu ênam êsêac sa naeo to ŋaôma. Tec kasam gamêj tau gebe ‘Rahab, taġ gêjgôj e ŋarġenġ lanġwagenġ.’”

Lau taġenġpêġa

* **28:19:** Biġ susu, taġ Jesaianê ŋaġo sêsôm nanġ, Apomtau kakac † **28:19:** Dôj tau sêmasanġ ŋa gam to poc gebe atoc gêj

⁸ Go Anôtô kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ôna oto biŋ tonarj êpi poctapa êsêac sêlic ma oto êsêp buku teŋ gebe ênêc enderj tôngeŋ. Gebe lau ŋamuŋa sêsam e sêjala miŋ tau. ⁹ Gebe lau tonarj sêli tauŋ sa gêdêŋ Anôtô ŋaparj. Êsêac biŋdansarj ŋalauti ma sêkêŋ tanerj Apômtaunê ŋagôliŋ atom. ¹⁰ Êsêac sêsôm gêdêŋ lau-geoc-biŋ-lasêwaga gebe ‘Alig gêŋ teŋ atom.’ Ma gêdêŋ propete gebe ‘Aoc biŋŋanô lasê êndêŋ aêac atom. Asôm biŋ, tarj aêac abe anôgeŋ narj lasê. Akêŋ aêac akôc ma biŋ taêŋ gêjamŋa tôn. ¹¹ Akêŋ ŋasawa ma akô intêna auc atom. Aêac abe anô Israelnêŋ Anôtô Dabuŋ nê biŋ êtiam atom.’”

¹² Mago Israelnêŋ Anôtô Dabuŋ kêsôm gebe “Amac adec biŋ, tarj kasôm gêdêŋ amac ma taêm kêka ŋaclai sec to biŋdansarj gebe êtu amacnêŋ seŋerj. ¹³ Kêtu tonarjŋa amac awê biŋ ŋakaiŋ. Amac atôm tunbôm baliŋ, tarj kêôpacgeŋ narj. Amac aku sa sep tagerj naguluŋ. ¹⁴ Amac popoc amboac kuanô, atôm ku, tarj selo popoc samucgeŋ narj, e ŋasaboac teŋ êtôm gebe sêkêŋ ja ŋalana êsêp ma sêkati buŋa atom.”

¹⁵ Gebe Apômtau Anôtô, Israelnêŋ Ŋac Dabuŋ kêsôm gebe “Embe anam taôm ôkwi ma akêŋ êwiŋ aêgeŋ, narj oc janam amac kêsi. Anŋôm ŋarjêŋ ma akêŋ matem aêgeŋ, go nêŋ ŋaclai êsa.” ¹⁶ Mago amac akêŋ tanjem atom ma asom gebe “Masi, aêac oc anŋôŋ hos ma aêc su.” Tec amac oc aêc su biŋŋanô. Ma asôm gebe “Aêac oc anŋôŋ hos ma aêc su weŋ tagerj.” Tec nêŋ ŋacjo oc sêjanda amac weŋ tagerj amboac tonarjgeŋ. ¹⁷ Ŋacjo tagerj embe êkôtêŋ lêma, go amacnêŋ lau tausen oc sêc su. Ŋacjo lemeŋ teŋ embe sêkôtêŋ lemeŋ ma amac samob aêc su e obokêam ŋajamoa taugenj êkô lôc ŋaô êtu ŋabelo teŋ. ¹⁸ Mago Apômtau gêôŋ amac gêmoa gebe taê walô amac. Eŋ gêdi gebe têtac labu amac gebe Apômtau eŋ Anôtô gêdêŋ ma lau, tarj sêôŋ eŋ narj, oc têtac ŋajam êsa.

30:19-33 Anôtô taê walô nê lau, tarj sêôc gêŋwapac to ŋandarj ma êmêtôc lau Asuria.

31

Anôtô oc êtu lautuc Jerusalem

¹ Ojae êsêac, tarj aê lamu Aiguptu ma taêŋ kêka hosgeŋ ma sêkêŋ materj kareta gebe taêsam to siŋwaga, tarj sêŋgôŋ hos ŋaô narj, gebe êsêac ôliŋwalô kêlêlêc. Mago sêkêŋ materj Israelnêŋ Ŋac Dabuŋ atom ma teterj Apômtau kêtu ênam êsêac saŋa atom. ² Mago Anôtô eŋ ŋac tokauc. Eŋ kêkêŋ gêŋwapac kêkôninj êsêac tôn. Eŋ gêjam nê biŋ ôkwi atom. Eŋ oc êndi naenseŋ lau secwaga nêŋ gôlôac ma enseŋ êsêac, tarj sêjam lau sêgôm secŋa sa narj. ³ Lau Aiguptu êsêac ŋamalac, êsêac Anôtô atom. Êndêŋ tarj Anôtô oc êmêtôc lêma narj, gêjam-sawaga oc ênac tau êndu ma ŋac, tarj eŋ gêjam eŋ sa narj, oc embeŋ ma êsêac samob oc sênarj sêwiŋ tauŋ.

⁴ Apômtau kêsôm biŋ tonec gêdêŋ aê gebe “Lewe têna me lewe ŋalatu embe têtap gwada sa, go gejobwaga bôcŋa nêŋ wambanj to ŋakicsêa êtôm gebe êtakê êsêac e sêc su nec atom. Ma aê, lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau amboac tonarjgeŋ. Ŋaclai teŋ oc êkô aê auc atom êtôm tonarj. Aê oc jatu lautuc lôc Sion. ⁵ Aê, lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau, oc jakêŋ sêlinj Jerusalem -amboac moc kelelo gebe ênam ŋalatu kêsi. Aê oc janam malac tau sa to jaku ŋacjo tulu.”

⁶ Apômtau kêsôm gebe “O lau Israel, akac taôm ôkwi andêŋ aê, tarj ajam dêmôêm narj. ⁷ Gebe êndêŋ ŋasawa teŋ amac samob oc ambaliŋ nêŋ gwam sec, tarj lememe kêmasarj ŋa silber to gold narj, siŋ ênarj. ⁸ Siŋ oc enseŋ lau

Asuriaña su ña ñamalacnêñ ñaclai atom. Lau Asuriaña oc sêc sinj su sêna ma nêñ lau matak têtû gêñôma. ⁹ Êsêacnêñ kiñsêga oc êtênêp tau êndu-êndu ma nêñ laumata sinjña têtakê e sêc su ma sêwi nêñ gêbôm sinjña sinj.” Apômtau tanj nê ja kêsâ Sion ma nê ja ñawao gêc Jerusalem nanj, nê binj tonanj.

32

Kinj binj gêdêñña

¹ Alic acgom, kinj tej oc ênam gôlinj ña binj gêdêñ ma kasêga sênam gôlinj ña mêtôc gêdêñ.

² Êsêac samobgeñ oc têtôm gamêñ, tanj kepeñ mu auc nanj, ma têtû launêñ lamu gamêñ êlanjanjña.

Êsêac têtôm bu kêsâ gamêñ ñakelenj ma têtôm poclabu ñaajuñ anja gamêñ sawa.

³ Go êsêac, tanj sêlic nanj, materjanô êmôp atom ma êsêac, tanj sêñô binj nanj, oc sê tanjenj.

⁴ Lau tanj sêsôm binj beleb-belebgeñ nanj, oc sêmêtôc binj êndêngeñ, ma êsêac, tanj sêsôm binj kwac-kwac nanj, oc sêsôm binj ñanjêñ êsa.

⁵ Êsêac sêsam lau meloc gebe apômtau êtiam atom ma tetoc lau wauc-wauc têna sa amboac lau towae atom.

⁶ Gebe ñac meloc oc êsôm binj meloc

ma nê ñalêlôm taê gêjam secgeñ,

gebe êñgôm gêñ toAnôtômêgeñ

ma êsôm binj dansanj êpi Apômtau

ma êwi lau, tanj mo gêjô êsêac nanj, sinj sêmoa tomo êjô êsêacgeñ

ma êñgamij bu êndêñ lau, tanj bu gêjô êsêac nanj.

⁷ Wauc-wauc tênanê mêtê sec,

enj taê gêjam binj sec kêtû wakuc-kêtû wakuc

ma lau sêpô-lêna-tauñwaga embe sêwa nêñ binj sa gebe binjanô,

oc ñac tau enseñ êsêac su ña nê binj dansanj.

⁸ Mago ñac mansanj taê gêjam binj mansanjgeñ

ma êsap gêñ mansanj tôñ ñajanjanj.

Propete gêlêñ binj lauo Jerusalemña

⁹ Amac lauo, tanj anjôñ ñaômageñ nanj, andi, anjô aê aoc, ma êsêac latunjo amac, tanj akêñ gêwiñ binj paliñ-paliñgeñboâ nanj. akêñ tanjem ñoc binj.

¹⁰ Jala tej ma bêc ñagêdô ênaña acgom,

go amac lauo, tanj akêñ gêwiñ binj paliñ-paliñgeñboâ nanj atakê, gebe wain ñanô oc êtu lêwê atom, ma noc anij mo lasêña mênjêsa atom.

¹¹ Amac lauo, tanj anjôñ ñaômageñ nanj atênêpmanj,

amac lauo, tanj akêñ gêwiñ binj paliñ-paliñgeñboâ nanj atakêmanj.

Akwalec nêñ ñakwê su ma amoa ñaômageñ, go asô talu êtu nêñ ñakwê.

¹² Atanj tanjboâ êtu nêñ kom ñajamña

êtu nêñ wain ñajamña,

¹³ êtu ñoc launêñ nom, tanj wanjanic to gêñ têkwa-têkwa gêjam auc nanjña ma êtu gôlôac, tanj sêñgôn malac tatu samucña totêntac ñajamgeñ nanjña.

¹⁴ Gebe andu kapôêñ oc êtu tuc, ma malac tonjaonda tau êtu gasanj.

Gamêñ ñabau to andu soso dêdib ñacjanja oc êtu bôcnêñ gêsuj endenj tôñgeñ,

ma êtu donki gêbôm nêḡ gamêḡ ôwêḡa,
ma êtu dombanêḡ gamêḡ sêniḡ gêḡḡa.

¹⁵ Biḡ tonanḡ ênêc e Apômtau ênsêwa Ḥalau anḡa lôlôc mênêḡpi aêac,
go gamêḡ sawa ênam tau ôkwi êtu kôm tonanô ḡajam,
ma kôm tonanô ḡajam ênam ḡanô êlêlêc su.

¹⁶ Ma mêtôc gêdêḡ oc ênêc gamêḡ sawa
ma biḡ gêdêḡ êmoa kôm tonanô ḡajam ḡalêlôm.

¹⁷ Ma biḡ gêdêḡ ênam ḡanô biḡmalô
ma mêtôc gêdêḡ ênam ḡanô tamoa ḡanêḡ totêntac êpa sugenḡ endenḡ tḡḡenḡ.

¹⁸ Ḥoc lau oc sêḡgôḡ tobiḡmalô
ma sêlêwanḡ tauḡ sêḡgôḡ andu ḡajana to gamêḡ êmacgenḡ.

¹⁹ Ma salenḡ oc êku gulunḡ tagenḡ
ma malac popoc samucgenḡ êsêḡ êtap ênêc.

²⁰ Aê aoc êôc amac, tanḡ asê nêḡm gêḡ êsêḡ bugala
ma akêḡ bulimakao to donki tauḡ sêmoa nêḡm gêḡ.

33

Apômtau oc ênam Jerusalem kêsi

¹ Ojae aôm ḡac-gosenḡ-gêḡ-suwaga-ma, tanḡ sesenḡ aôm taôm su atom nanḡ,
ma aôm ḡac-kôḡanḡgo-gêḡwagama, tanḡ ḡac tenḡ kêḡanḡgo nêḡm gêḡ su atom nanḡ.
Êndêḡ tanḡ onsenḡ genḡ êmbacnê nanḡ, oc senseḡ aôm taôm su,
ma êndêḡ tanḡ ôḡanḡgo gêḡ e êmbacnê nanḡ, êsêac oc sêḡanḡgo nêḡm gêḡ.

² O Apômtau, taêm walô aêac,
aêac aônḡ aôm amoa.

Ôtu aêacma lemenḡ êtôm bêbêcgenḡ
ma aêacma kêsiwaga êndêḡ têm gêḡwacḡa.

³ Êndêḡ tanḡ lau oc sêḡô aôm awam amboac wapap gêḡac nanḡ, oc sêc.
Êndêḡ tanḡ aôm ôndi sa nanḡ,
tenteḡlatu samob sêc êliḡ-êliḡ.

⁴ Ma lau oc seḡonḡ ḡawaba amboac lêsêc seḡonḡ gwada
ma waba tau ê êsêac amboac têapa gê lêsêc.

⁵ Tatoc Apômtau sa gebe enḡ gêḡḡônḡ lôlôc.
Enḡ oc êkêḡ mêtôc gêdêḡ to biḡ gêdêḡ ênam Sion auc.

⁶ Enḡ oc ênam gôliḡ aômnmêḡ têm samob êsêlêḡ ḡanêḡḡenḡ
ma êkêḡ moasiḡ ênam aôm kêsiḡa to kauc mêtêḡa
ma kauc tajala gêḡḡa ênam sêga.

Tatêc Apômtau kêtu ênê awamata.

⁷ Alic acgom, siḡsêlêc têtanḡ sêmoa intêna
ma wama ḡasêliḡwaga têtanḡ secanô.

⁸ Intênasêga kêtu gasanḡ ma lau tenḡ sêselêḡ sêsa kêtiam atom.

Êsêac sêḡac poac popoc ma sêpêlê lau-sêwa-biḡ-sawaga
ma tetoc ḡamalac tenḡ sa kêtiam atom.

⁹ Nom kêtanḡ tonḡalêlôm ḡawacacgenḡ.

Lôc Lebanon kêmêliḡ tomajagenḡ.
Gaboanḡ Saronḡa kêtôm gamêḡ sawa.

Ma lôc Basan to Karmel kêtü kwalam.

¹⁰ Apômtau kêsôm gebe

“Galoc aê kamasan tauc gebe jandi,
galoc aê oc jandi jakô.

¹¹ Amac taêm, mago akêkam gêñ napa
ma akôc njalaun nãmasêgen.

Nêm awemjaô kêtôm ja nawaô, tan oc êniñ amac su nan.

¹² Ma tenterlatu samob oc têtôm usu napa, tan sêpac kêtü ñop nan,
têtôm wanjanic, tan sêsap su ma sêkêñ ja gen nan.

¹³ Amac lau, tan amoa jaêcsêga nan, anjô gêñ, tan gagôm nan njawae.
Ma amac lau, tan amoa njagala nan, ajala ñoc nãclai.”

¹⁴ Secwaga Sionja têtêc taun njasec,

ma lau alôb-alôb têtakê ñanô ma sêsôm gebe

“Aêacnêñ asa oc êtôm gebe êñgôn êwiñ ja, tan êsa enderñ tôngeñ nan.”

¹⁵ Nac tan kêsa nê lêñ gêdêñgen ma kêsôm biññanô nan,

ñac tan gedec gêñ, tan lau sêjanjo nan,

ma gêôc lêma tôn gêdêñ awa êtim enja
ma kêkêñ tanja biñ sêkêc dec siñja atom,
ma gêsan mataanô auc gebe êlic gêñ sec atom

¹⁶ ñac tonan tec êñgôn lôlôc.

lôc to poc sagiñ oc êtu ênê lamu

ma anja tonan oc sêkêñ mo êndêñ en ma êpô lêna bu atom.

¹⁷ Matamanô oc êpi nêm kin tonê njawasi,
matamanô oc êu lain su êna.

¹⁸ Nêm njalêlôm oc taêm ênam njawapac lanjwa, tan katakê aôm nan,
gebe “Nac kêsa gêñ sanja gêmoa ondoc.

Nac gêjam dôn gêñja gêmoa ondoc.

Nac kêsa andu jalinja samob sanja gêmoa ondoc.”

¹⁹ Matamanô oc êpi lau-tetoc-taun-sawaga êtiam atom.

Êsêac sêsôm awenñ ten, tan gôjam kauc ñam,

ma imbelenñ kêpêlê biñ, tan kôjala atom.

²⁰ Matamanô êpi Sion, tan kêtü aêacnêñ omsêga njamala.

Matamanô oc êpi malac ñanêñ Jerusalem tau,

tan kêtôm becobo, tan kêkô gederñ tôngeñ nan.

Lau ten oc sêmbuc nãalê sa atom.

²¹ Ma Apômtau oc êmoa êwiñ aêac tonê njawasi kinja.

En oc êtu aêacnêñ bu kapôn to njawenñen,

tan manowa ma wanj tolac têtôm atom gebe sêsô sêna nan.

²² Gebe Apômtau kêtü aêacnêñ mêtôcwaga ma kêtü nêñ gôlinjwaga.

Apômtau kêtü nêñ kin ma oc ênam aêac kêsi.

²³ Nêm lêpoa kêkê kêtü golon ma gê jamoa tôn atom,

tec agenñ lac sa kêtôm atom.

Go sênac sam awa, tan sêjanjo nan,

ma lau puliñ oc sêkôc sêwiñ amboac tonangenñ.

²⁴ Nac malac tonanña tenj oc êsôm gebe “Gêmac gêgôm aê,” nec atom. Apômtau oc êsuc lau, tanj sênggôn malac tau nan, nêj sec ôkwi.

34:1-17 Mókêlatu tonec geoc Anôtônê nãjo nêj nãdanj, tanj enserj êsêac su sênaña nan lasê. * sa. Lau jaba sêsôm tauj awerj katu sejob to sêkôninj êsêacña. † wanj gebe sênac sinj êndêj Israel nan, nêj binj sa.

35

Anôtô kêmasanj nê lau têtû wakuc

¹ Gamêj gasanj to gamêj njakelerj oc têtac njam ma gamêj sawa oc êtu samuc ma nãola ênac lêtêj amboac mênaminj.

² Nãola êsa ênam aucgenj ma gamêj tau oc êtu samuc ma ênam wê totêtac njamgenj. Ma sêkêj Lebanon njãwasi ma Karmel to Saron njagêlônj êndêj gamêj tau. Êsêac oc sêlic Apômtaunê njawasi ma Anôtônê njawasi kinña.

³ Anjôm lememe, tanj kêtû palê nan, njanja êsa to anjôm emduc, tanj kêtû golonj nan, njam êsa.

⁴ Asôm êndêj lau tonêj njalêlôm njatutuc gebe “Akô njanja ma atêc taôm atom. Alic acgom, nême Anôtô oc êmêj êtu êkac kamocgôc to êkêj njagêjônja ma ênam amac kêsi.”

⁵ Go matenpêc matenj êlac ma tanjensunbic tanjensunj êpoa lasê.

⁶ Go maginj kêsu sêmboanj sa têtôm mojava ma awerjmê sênam wê lambinña, gebe bumata oc êu lasê êsa gamêj gasanj to bu kapôêj êsa gamêj sawa.

⁷ Kekop njandanj oc êtu bugêjactorj ma bumata oc êpulu anja nom gelo-gelo, ma gêgwanj to ôpic ma sinj êpi anja kêam gamêj sawanja malenj.

⁸ Ma intênasêga tenj oc ênêc tonec, ma sêsam intêna tau gebe “Intêna dabunj.”

Lau môpnja sêsêlêj sêsa tonanj atom, ma lau meloc sêmoa intêna tau atom.

⁹ Lewe tenj oc êmoa tônê atom ma bôclai tenj oc êsêlêj êmoa intêna tau atom, oc tatap êsêac sa sêmoa tônê atom, lau tanj Apômtau gêjam êsêac kêsi nanjenj, oc sêsêlêj intêna tau.

¹⁰ Ma êsêac, tanj Apômtau kêgaboac su nanj, oc sêmu sêmêj mênjsêo lasê Sion towêgenj. Têtac njam tenjenña oc ênsac êsêac não têtac njam to têtac nãgão oc ênam êsêac auc

* 33:24: Nãmadinj 18 to 19 gêwa lau Israel nêj têm gêjwapacña nêj nãjo, tanj sêlac † 33:24: Nãmadinj 23 gêwa lau Israel

ma gêṅwapac to taṅjiboa oc êwi êsêac siṅ.

36:1–39:8 Lau Asuria nêṅ kiṅ Sanherib gêwê nê siṅwaga sêô lasê gamêṅ Judaṅa ṅamiṅ kêsêp môkêlatu tonec. Mago Anôtô gêjam malac Jerusalem sa ṅa lêṅ kairiṅ teṅ. Kiṅ Hiskia kêtap gêmac kapôêṅ sa, mago ôli ṅajam kêsa kêtiam.

40

Anôtônê biṅ gêjam malô Sionṅa

¹ Nêṅ Anôtô kêsôm gebe

“Anam malô, anam malô ṅoc lau.

² Asôm biṅ malôgeṅ êndêṅ Jerusalem

ma amôêc êndêṅ eṅ

gebe ênê sakiṅ gêṅômaṅa ṅatêṅ gêbacnê

ma sêsuc ênê keso ṅatôp ôkwi,

gebe Apômtau lêma kêkêṅ ṅagêjô kêlêlêc su

gêjô ênê sec samob.”

³ Awa teṅ gêmôêc gebe

“Amansaṅ Apômtaunê gamêṅ êsêlêṅ êsaṅa aṅga gamêṅ sawa

to amêtôc intêna êtu solop aṅga gamêṅ ṅakeleṅ êtu nêṅ Anôtôṅa.

⁴ Gaboaṅ samob oc êôc sa

ma lôc to gamêṅ ṅabau êtu tapa

ma sêmêtôc ṅapoalic êtu solop

ma sêmansaṅ gamêṅ kalonṅ-kalonṅ ṅatip êsa.

⁵ Go Apômtaunê ṅawasi oc eoc tau lasê

ma ṅamalac pebeṅ oc sêlic gêṅ tau sêwiṅ tauṅ

gebe Apômtaunê awa kêsôm biṅ tau.”

⁶ Awa teṅ kêsôm gebe “Ômôêc.”

Ma aê kasôm gebe “Jamôêc asageṅ.”

“Gêṅ nomṅa samob kêtôm gêgwaṅ

ma ṅamalacnêṅ gêlôṅ samob kêtôm ṅaola kômṅa.

⁷ Êndêṅ taṅ Apômtau êju nê awajaô naṅ,

gêgwaṅ êmêliṅ ma ṅaola êsêlic.

Biṅṅanô, lau têtôm gêgwaṅ.

⁸ Gêgwaṅ kêmêliṅ ma ṅaola kêsêlic,

mago aêacnêṅ Apômtaunê biṅ oc ênêc endeṅ tōṅgeṅ.”

⁹ O Sion, jaenṅwaga ṅawae ṅajamṅa,

ôpi lôc baliṅ teṅ ôna.

O Jerusalem, jaenṅwaga ṅawae ṅajamṅa,

ôpuc awam sageṅ.

Ôsôm êndêṅ malac Judaṅa gebe “Alic nêṅ Anôtô tonec.”

¹⁰ Alic acgom, Apômtau Anôtô gêmêṅ toṅaclai

ma eṅ tau lêma gêjam gôliṅ gêṅ samob.

Alic acgom, lau taṅ eṅ kêku êsêac atom tulu naṅ, sêwiṅ eṅ

ma lau, taṅ gêjam kôm kêpi êsêac naṅ, sêmuṅ eṅ.

¹¹ Eṅ oc eṅgeṅ nê domba êtôm ṅacegejob

ma êsip domba ṅalatu tamiṅ bôdagi,

go êwê ṅatêna malôgeṅ.

Israelnêḡ Anôtônê dôḡ masi

12 Asa kêkati gwêc ḡa lêma ma gêḡam dôḡ
ma kêsaka undambê.

Asa gêḡam dôḡ nom ḡakekop kêsêp bakep
ma gê dôḡ lôc samob to kêsaê gamêḡ ḡabau ḡaḡawapac.

13 Asa gêḡam gôliḡ Apômtaunê ḡalau
ma mêtêmôkê ondoc kêdôḡ eḡ.

14 Eḡ gêḡam kênac asa gebe êwa biḡ sa êndêḡ eḡ
ma asa kêtôc intêna mêtôc gêdêḡḡa gêdêḡ eḡ
ma kêdôḡ kauc gêdêḡ eḡ
ma kêtôc intêna êjala gêḡ ḡamḡa gêdêḡ eḡ.

15 Alic acgom, tentenḡlatu têtôm bu ḡatetep, taḡ kêsap bakep tôḡ naḡ,
ma têtôm kekop, taḡ lau sênam dôḡ êtôm atom naḡ.

Alic acgom, nuc ḡawapac kêtôm gêḡgambu teḡ.

16 Ka Lebanonḡa kêtôm gebe sênac pac êtu dajaḡa
ma bôc Lebanonḡa kêtôm gebe êtu daja tau atom.

17 Eḡ gêlic tentenḡlatu samob amboac gêḡ ḡaôma
gêlic êsêac têtôm gêḡ teḡ atom.

18 Amac alic Anôtô kêtôm asa,
ma anam dôḡ eḡ êpi asageḡ.

19 Anam dôḡ eḡ êpi gwam me.
ḡacmêtê kêpac gêḡ tau,

ma ḡac-kêpac-goldwaga kêkwa gêḡ tau auc ḡa gold
ma kêmasaḡ kapoacwalô silberḡa kêtû gêḡ taḡḡa.

20 ḡac ḡalêlôm sawa oc êjaliḡ ka ḡajaḡa teḡ sa gebe êtu namuc atom
ma êtap kwalam laḡgwa teḡ sa,
gebe êsap ḡakatu teḡ taḡ êkô ḡaḡêḡgeḡ naḡ.

21 Amac ajala atom me. Amac aḡô atom me.

Êsêac sêjac miḡ biḡ tau gêdêḡ amac gêdêḡ andanḡeḡḡa su atom me.
Amacnêm kauc kêsa gêdêḡ Anôtô kêkêḡ nom naḡ, atom me.

22 Eḡ taugêḡ gêḡgôḡ nom ḡamadiḡ lôlôcḡa ḡaô
ma gêlic ḡamalac têtôm wagô

ma kêlaiḡ umbonḡ kêtôm obo teḡ,
go gêlam gêḡ tau kêtôm becobo, gebe lau sêḡgôḡ ḡalabu.

23 Eḡ gêgôm kasêga têtû gêḡ ḡaôma
ma gôliḡwaga nomḡa têtôm gêḡ ḡanô masi.

24 Sêsé êsêac ma sêpôḡ êsêac
ma ḡawakac keseleḡ kêsêp nom,
go eḡ gêḡu awajaô kêpi êsêac e gacgeḡ sêmêliḡ
ma mulai kêlai êsêac sa amboac gêḡgambu.

25 ḡac dabuḡ tau kêsôm gebe Amac oc anam dôḡ aê êpi asa,
ma aêagêc asa atôm taḡḡ.

26 Aôc matemanô sa êpi lôlôc ma alic.

Asa kêkêḡ utitalata samob tônê ḡai.
ḡac, taḡ gêwê êsêac totonḡ-tonoḡ sêsa sêmêḡ

ma kêsam êsêac samob nêḡ ḡaê nanḡ,
nê ḡaclai kapôêḡ ma eḡ ḡnaniniḡ ḡnatau,
tec nêḡ teḡ ḡêḡaḡa atom.

²⁷ Aôm kôsôm gebe “ḡoc lêḡ kêsiniḡ tau ḡêdêḡ Apômtau
ma ḡoc Anôtô ḡêôc lêlêc ḡoc biḡ, taḡ taêc kêka nanḡ.”

O Jakob, aôm kôsôm biḡ tonanḡ kêtü agenḡḡa,
o Israel, aôm kôtanḡ taḡḡboa tonanḡ kêtü agenḡḡa.

²⁸ Amac ajala to anô biḡ tonec atom me gebe
Apômtau eḡ Anôtô tenḡenḡḡa.

Eḡ kêkêḡ nom ḡamadiḡ samob.

Eḡ oc êtu goloḡ atom ma têkwa êmbac atom.

Aêac tatôm gebe takip ênê kauc êjala biḡḡa ḡam sa atom.

²⁹ Eḡ kêkêḡ ḡaclai ḡêdêḡ lau tekweḡ ḡêbac
ma ḡajaḡa ḡêdêḡ lau palê-palê.

³⁰ Lau matac oc têtü goloḡ ma tekweḡ êmbac,
ma ḡapalê wakuc oc sêu tauḡ,

³¹ mago êsêac, taḡ taêḡ kêka Apômtau nanḡ, oc têtap ḡaclai wakuc sa.

Êsêac oc sêkêḡ magê amboac momboanḡ.

Êsêac oc sêlêti, mago tekweḡ êmbac atom,

êsêac oc sêsêlêḡ, mago têtü goloḡ atom.

41

Anôtô ḡêḡac mata biḡ ḡêdêḡ Israel

¹ “Amac nuc samob, jamaḡḡeḡ ma akêḡ taḡem aê.

Ma tentenḡlatu samob têtap nêḡ ḡaclai wakuc sa.

Êsêac têtü gasuc mêḡsêsôm nêḡ biḡ.

Aêac samob dawiniḡ tauḡ natakô êtu mêtôcḡa.

² “Asa kêjaliniḡ ḡac, taḡ kêku ḡacjo tulu ḡapaḡ nanḡ, sa anḡa oc kêpiḡa.

ḡac tau kêkêḡ tentenḡlatu taêsam sêsô eḡ ḡalabu
to kêka kiḡ tôḡ.

Ênê siḡ ḡêḡac êsêac popocḡeḡ e têtôm kekop
ma nê talam kêjanda êsêac e têtôm ḡêḡgambu, taḡ mu ḡêḡu nanḡ.

³ Eḡ kêjanda êsêac kêdaguc ma kêsa nê lêḡ toôli samucḡeḡ,
eḡ kêlêti e akaiḡ gedec nom.

⁴ Asa kêkalem ḡôlôac to ḡôlôac samob ḡêdêḡ andanḡeḡ ḡanô
ma kêmasaḡ to ḡêḡôm ḡêḡ tonanḡ.

Aê Apômtau, aê ḡac, taḡ ḡagôm ḡêḡ tau.

Aê katu ḡamata ma oc jatu ḡamu.

⁵ “Nuc samob sêlic ḡêḡ tau ma têtakê

ma nom ḡamadiḡ têtênêḡ,

êsêac têtü gasuc-têtü gasuc sêmêḡ.

⁶ Lau sêjam tauḡ sa

ma sêsôm ḡêdêḡ tauḡ gebe ‘Têntac êpa sugenḡ.’

⁷ ḡacmête awa ḡeḡeḡ ḡac-kêpac-goldwaga tôḡ.

Kamunda awa ḡeḡeḡ ḡac-keto-ḡatalôwaga tôḡ

ma kêsôm gebe ‘Gêṅ tau ṅajamanô.’
Ma sêjac gêṅ tau tôṅ ṅa bêlêm gebe wiwic atom.

8 “Ma ṅoc sakinṅwaga aôm, Israel,
aôm Jakob, taṅ kajaliṅ sa naṅ,
ṅoc ṅac Abraham nê wakuc aôm
9 aê kakôc aôm aṅga nom ṅamadiṅ
to gamôêc aôm aṅga nom ṅakêclêsu jaêcsêga
ma kasôm gêdêṅ aôm gebe ‘Aêṅoc sakinṅwaga aôm,
aê kajaliṅ aôm sa ma katiṅ aôm su atom.’

10 Ôtêc taôm atom gebe aê gamoa gawiṅ aôm,
têmtac ṅagogo atom gebe aôm nêṅ Anôtô aê.
Aê oc jakêṅ ṅaclai êndêṅ aôm, aê oc janam aôm sa,
aê oc japuc aôm tôṅ ṅa lemoc anôṅa, taṅ kêku ṅacjo tulu naṅ.

11 “Alic acgom, êsêac taṅ têtac ṅandaṅ gêdêṅ aôm naṅ,
oc sêsu êsêac susu ma sêṅgôm êsêac majerṅ êsa.
Êsêac taṅ sêkêṅ kisa gêdêṅ aôm naṅ,
oc têtôm gêṅ ṅaôma ma sênaṅa.

12 Aôm oc onsom nêṅ ṅacjo, mago oc ôtap êsêac sa atom,
ma êsêac, taṅ sêjac siṅ gêdêṅ aôm naṅ, oc malerṅmê sênaṅa.

13 Gebe aê Apômtau, aôm nêṅ Anôtô,
kakam lêmam anôṅa tôṅ.
Aê tec kasôm gêdêṅ aôm gebe ‘Ôtêc taôm atom,
aê oc janam aôm sa.’ ”

14 Apômtau kêsôm gebe” O ṅoc gêṅenec Jakob, ôtêc taôm atom.
Amac lau Israelṅa, oc janam amac sa,
gebe amacnêṅ kêsîwaga aê, Israelnêṅ ṅac dabuṅ.

15 Ôlic acgom, aê gagôm aôm kôtu olo,
olo wakuc ṅajaṅa.

Aôm oc ôtuc lôc popoc e êtu kekop,
ma gamêṅ ṅabau e êtu gêṅgambu.

16 Aôm oc okolonṅ gêṅ tau e mu êju ṅapa su,
mulai oc êlai gêṅ tau êliṅ-êliṅ.
Ma aôm oc têtac ṅajam êsa êtu Apômtauṅa,
ma waem êsa êtu Israelnêṅ ṅac dabuṅṅa.

17 “Lau ṅalêlôm sawa to sêpô-lêna-tauṅwaga embe sensom bu elêmê
ma bu embe êjô êsêac e imbeleṅ ṅakelerṅ êsa,
naṅ aê Apômtau oc jakêṅ taṅoc êsêac.

Aê, Israelnêṅ Anôtô, oc jawi êsêac siṅ atom.

18 Aê oc jakêṅ bu enselerṅ êsa lôc kalonṅ-kalonṅ
ma bumata êpoac gamêṅ ṅagaboanṅ.

Aê oc janam gamêṅ sawa ôkwi êtu bugêjactonṅ
ma bu êpulu êpi gamêṅ ṅakelerṅ.

19 Aê oc jasê kaseda to kakêlim
ma kabôêṅ to katêkwi êkô gamêṅ sawa
ma jakêṅ siuṅ êkô gamêṅ ṅakelerṅ

ma kaleloŋ to kêmêsic êwiŋ amboac tonanŋen
 20 gebe lau samob oc sêlic to sêjala
 ma sêsala e nêŋ kauc êsa,
 gebe Apômtaunê lêma gêgôm gêŋ samob tonan
 ma Israelnêŋ ŋac dabuŋ kêkêŋ gêŋ tau.”

Anôtô kêpêlé anôtôi dansaŋ

21 Apômtau kêsôm gebe “Amansaŋ nêŋ biŋ.”
 Kiŋ Jakobŋa kêjatu gebe “Akêŋ lau-sêwa-nêŋ-biŋ-sawaga sêsa sêmêŋ.
 Sêsa sêmêŋmaŋ ma sêsôm biŋ samob, taŋ oc mêŋêsaŋa naŋ lasê.
 Anac miŋ biŋ lanŋwa samob ŋam
 gebe ênêc ma kauclêlôm ma taêŋ ênam.
 22 Ma awa gêŋ, taŋ oc mêŋêsaŋa naŋ, sa êndêŋ aêac
 gebe taêŋ ênam gêŋ tau êtu anô ŋalêŋ.
 23 Asôm gêŋ, taŋ mêŋêsa êtu ŋamu ŋa naŋ, êndêŋ aêac,
 ec ajala gebe amac anôtôi biŋŋanô.
 Ajôc, aŋgôm gêŋ teŋmaŋ, ŋajam me sec
 gebe aêac alic ma atakê.
 24 Mago amac gêŋ ŋaôma
 ma nêŋ kolen ŋanô masi samucgeŋ
 ma ŋac, taŋ kêjaliŋ amac sa naŋ, eŋ ŋac alôb-alôb.

25 “Aê gajac ŋac teŋ sa aŋga gamêŋ nodonŋa, tec gêmêŋ.
 Gêmêŋ aŋga oc kêpiŋa. Eŋ oc awa ênac ŋoc ŋaê.
 Eŋ oc êka gôliŋwaga tôŋ amboac lêsap
 ma amboac ŋac-kêpac-kuwaga kêka nomku.

26 Asa gêwa gêŋ tau sa gêdêŋ andanŋen gebe aêac ajala
 me kêkêŋ ŋawae gêmuj gebe aêac alôc gebe ‘Ŋajam.’
 Lau teŋ sêwa sa atom, lau teŋ sêkêŋ ŋawae gêmuj atom.
 Lau teŋ sêŋô nêŋ biŋ atom.

27 Aê kasôm biŋ tau lasê gêdêŋ Sion kêtu ŋamata
 ma kasakiŋ jaenŋwaga to ŋawae ŋajam tau gêdêŋ Jerusalem.

28 Aê matocanô gêja, mago galic ŋac teŋ atom.
 Aê embe jatu kênac, oc nêŋ ŋac êwê êsêacŋa teŋ gêmoa
 gebe êjô aê aocŋa nec atom.

29 Alic acgom, êsêac samob têtuj gêŋ ŋaôma ma nêŋ kolen ŋanô masi samucgeŋ.
 Nêŋ gwam kêtôm mu ŋaôma.” * † ŋagêdô sa. Alic 40:19-20

42

Apômtaunê sakiŋwaga

1 “Alic acgom, ŋoc sakiŋwaga, taŋ gajac eŋ sa naŋ,
 ŋac taŋ kajaliŋ eŋ sa ma katuc galic eŋ ŋajam naŋ,
 tau tonec.
 Aê kakêŋ ŋoc ŋalau jagêzac eŋ ŋaô
 ma eŋ oc êkôc biŋgêdêŋ êndêŋ tentenlatu samob êna.
 2 Eŋ oc êmôêc êkac sageŋ atom
 ma êlaiŋ nê biŋ êtu tapa ênêc malacluŋ atom.

* 41:29: Biŋ tonanŋ kêkanôŋ kiŋ towae Kores. † 41:29: Ŋamadiŋ 6 to 7 gêwa lau-sêsap-gwamwaganêŋ kôm

3 Eñ oc êpôñ sôbolec, tañ tulu kwananğen nañ,
tulu samucgen atom
ma êsi dawen gasilana êmac atom.

Eñ oc êwaka biñğêdêñ sa ñañêñgen.

4 Eñ oc êtu palê me êtu golon atomanô
e ênac dabiñ biñğêdêñ anğa nom,
ma nuc sêkêñ maten êné biñsu.”

5 Apômtau Anôtô, tañ kêkêñ undambê ma kêlainğen tau
ma kêmasañ nom to ñagêñlêlôm samob
to kêkêñ lau nomña sêsê awen
to kêkêñ maten jaliğêdêñğen samob, tañ sêsêlêñ sêmoa nom ñaô nañ,
kêsôm biñ tonec gebe

6 “Aê Apômtau, aê kakalem aôm tobiñğêdêñgen
ma kakam aôm tônğêdêñ lêmam ma gajam jaom aôm.
Aê kakêñ aôm kôtu ñoc poac ñabeloğêdêñ lau,
ma kôtu tenterlatunêñ ja.

7 Gebe ôñğôm lau matenpec nêñ matenjanô êpoa lasê
to ôwê lau kapoacwalôña sêsa anğa gêsunğêmêñ
ma êsêac, tañ sêñğônğen tokesecgen nañ, sêsa anğa kapoacwalôğêmêñ.

8 Aê Apomtau, aêñoc ñaê tau tonañ.
Aê jawi ñoc ñawasi siñ êndêñ lau tenğ atom
ma jawi ñoc waec siñ naelom gwam atom.

9 Alic acgom, biñ lanğwa ñanô kêsa sugac
ma galoc oc jasôm biñ wakuc lasê.
Biñ tau ñanô kêsa atom tagenğ ma jasôm lasê êndêñ amac kwananğen.”

Talambiy Apômtau, gebeğ jam nê lau kêsi

10 Anğa wê wakuc tenğ êndêñ Apômtau
ma alanem enğ e êndêñ nom ñamadiñ.
Gwêc to ñagêñlêlôm ñadindiñ êsa
ma nuc to lau, tañ sêñğônğen tonañ nañ, sêlambiyğ sêwiñ.

11 Gamêñ sawa tau to malac gamêñ sawanğa sêôc awenğ sa
ma lau Kedar nêñ malac amboac tonañ.
Lau tañ sêñğônğen gamêñ Sela nañ, sênam lasê
ma nêñ ñaôndu êpi anğa lôc ñatêpôê.

12 Êsêac tetoc Apômtau sa
ma sêsôm êné wae lasê anğa nuc.

13 Apômtau oc êsa amboac ñactêkwa tenğ,
enğ êli tau sa amboac ñac siñña tenğ.
Enğ ênam wambanğ to ênac mu.
Enğ êtôc tau êndêñ nê ñaço gebe enğ ñac siñsêlêc.

Anôtôğ jam mata gebeğ nam nê lau kêsi

14 “Aê ganğônğen gamêñ gêmam ñasawa ñêñgenğ,
aê kasôm biñğ atom ma gajam tauc tônğ.
Ma galoc aê oc jatanğ lasê amboac awênê gabêsi sec.
Aê oc jasê aoc e tekoc êmbac-êmbac.

15 Aê oc janğôm lôc to gamêñ ñabau êtu gasan
ma ñagêgwan samob êsêlic.
Bu kapôêñ oc ñaman ñaôma
ma bugêjactor ñakeler êsa.

16 “Aê oc jawê lau materñpec sêsa intênasêga, tanj sêjam kauc nan,
ma sêsa intêna saun, tanj sêjala atom nan.
Aê janam ñakesec, tanj gê êsêac auc nan, ôkwi êtu ñawê
ma gamêñ kalon-kalon ñatip êsa.
Gêñ samob tonan ñai aê oc janğôm ma jandec sênêcña atom.

17 Êsêac tanj sêkêñ gêwiñ anôtôi jaba
ma sêsôm gêdêñ gwam gebe ‘Aêacma anôtôi amac’ nan,
oc sênu taun su tomajenğen sêna.”

Lau Israel seso tanj wamu ñamoasin

18 “Amac lau tanjemsunbic anô bin,
ma amac lau matempec alic to asala gêñ.

19 Asa matapec kêtôm ñoc sakinwaga
ma asa tanjasunbic kêtôm ñoc jaenwaga, tanj kasakin en nan.
Asa matapec kêtôm en, tanj ôli andan aê nan,
ma tanjasunbic kêtôm Apômtaunê sakinwaga.

20 Aôm gôlic gêñ taêsam, mago kôsala atom.
Aôm tanjamsun kêpoa lasê, mago gôñô bin atom.”

21 Kêtu nê binğêdêñña Apômtau gêlic ñajam,
gebe êñğôm nê binjsu êtu kapôêñ to ñawasi êsa.

22 Mago kêjanğowaga sêjam genğen ma sêjanğo lau tonec nêñ gêñ samob su.

Êsêac samob têtôm bôc kêsêp sê
ma sêsin taun sêñğôn kapoacwalô.

Êsêac têtu ñacjonêñ gêñ sugac ma ñac tenj gêmoa gebe ênam êsêac kêsinya atom.
Ñacjo sêjanğo êsêac su ma ñac tenj kêsôm gebe
“Akêñ êsêac sêmu sêna,” nec atom.

23 Amacnêm asa êkêñ tanja bin tonan.
Asa oc êñô ma taê ênam êtu têm, tanj oc mênğesa nanña.

24 Asa kêkêñ Jakob gêdêñ lau saic-saic
ma Israel gêdêñ kêjanğowaga.
Apômtau tanj aêac dagôm sec gêdêñ en nan, gêğôm atom me.

Êsêac sêsa ênê lêñ mansan atom
ma tanj wamu ênê binjsu atom.

25 Tec en kêsêwa ñandan têtac ñandanña to sinj ñajana kêpi en.
Enj kêkêñ jawaô kêkôm en auc, mago nê kauc kêsas atom.
Gêñ tau gen en ôli, mago kepen ênê ñalêlôm atom.

43

Apômtau taugen en kêsiwaga ñanô

1 O Jakob, o Israel, galoc Apômtau, tanj kêkêñ aôm
ma kêmasan aôm nan, kêsôm bin tonec gebe

“Ôtêc taôm atom, gebe aê gajam aôm kêsas su.
Aê gamôêc aôm ma kasam nêm ñaê anôgen, aôm kôtu aêñoc gêñ.

² Embe olom gwêc, aê oc mênjawin aôm.
Ma embe ôsêlêr ômoa ja ñalêlôm, oc ênam aôm atom
ma jawaô oc êniñ aôm atom,

³ gebe Apômtau, aômnêm Anôtô aê,
Israelnêr ñac dabun to nêm kêsiwaga aê.
Aê kakêr Aiguptu kêtû awa gêjam ôli aôm sunja
ma kakêr Aitiopia to Seba gêjô aôm

⁴ gebe aê galic aôm kôtôm awamata teñ
ma kakian aôm sa to têtac gêwin aôm.
Aê kakêr gamêr gêjô aôm
ma kakêr lau tomôkê-tomôkê gebe ômoa matam jali.

⁵ Ôtêc taôm atom gebe aê mênjawin aôm,
aê oc jajoñ nêm wakuc sa anja oc kêpiña
ma janac aôm sa anja oc kêsêrña.

⁶ Aê oc jasôm êndêr musanju-m gebe Ôwi sinman,
ma êndêr mula-m gebe Ôngamin atomman.
Ôkêr latuci anja gamêr jaêc
to ñoc latucio anja nom ñamadin

⁷ ma lau samob, tañ sêwê kain ñoc ñaê
ma kakêr to kamasan êsêac kêtû ñoc waecña nan,
sêndêr aê sêmêr.

⁸ “Akêr lau, tañ materñpec, mago materanô gêc nan,
to lau, tañ tañesunbic, mago tañesun gêc nan, sêsa sêmêr.

⁹ Akêr tentenlatu samob sênac tauñ sa
ma lau tomôkê-tomôkê sêkac sa sêpi tagerñ.
Êsêacnêr asa kêtôm gebe êwa gêr tonec sa
ma êtôc gêr andanjenña êndêr aêac.

Êsêac sêkêr nêr lau, tañ sêpuc êsêacnêr bin tôn nan, sêsa sêmêr gebe sêwaka
êsêac sa

e sêñô ma sêsôm gebe Bin tau binñanô.”

¹⁰ Apômtau kêsôm gebe “Aêñoc lau-sêpuc-ñoc-bin-tônwaga
to ñoc sakinwaga, tañ kajalin êsêac sa nan amac
gebe amac ajala to akêr êwin aê
ma nêm kauc êsa gebe aê tau tonec.

Anôtô teñ kêsa gêmur aê atom
ma teñ oc êndançuc aê atom.

¹¹ Aê, aê taucgerñ Apômtau
ma kêsiwaga teñ gêmua gêwin atomanô.”

¹² Apômtau kêsôm gebe “Aê kasôm bin lasê to gajam amac kêsi
ma aê kakêr ñawae gêdêr amac gêmur su.
Gêdêr tonan anôtô jaba teñ gêmua amac ñalêlôm atom
ma amac atu ñoc lau-sêpuc-ñoc-bin-tônwaga.

¹³ Aê Anôtô gêdêr andanjenña
ma galoc amboac tonanjenñ
ma teñ kêtôm gebe êjanço gêr su anja aê lemoc atom.
Aê gajam kôm ma asa oc êtôm gebe êkô kôm tau auc.”

14 Apômtau, nê m kêsiwaga ma Israelnêj ñac dabuñ kêsôm binj tonec gebe
 “Aê oc jasakinj binj êna Babel êtu amacña
 ma jatuc kapoacwalô ñabalañ popoc
 ma lau Kaldea nêj lasê ênam tau ôkwi êtu tanjiboa.

15 Aê Apômtau, amacnê m ñac dabuñ,
 aê kakêj Israel ma katu amacnê m kinj.”

16 Apômtau gêjam intêna kêsêp gwêc ñalêlôm
 ma gêjam intêna gelom bu ñawerjwerj

17 ma gêwê kareta to hos ma sinjwaga to nêj sinjêlêc sêja
 e sêsêp jasêc, êsêac oc sêndi sa êtiam atom.

Êsêac sêmac amboac dawerj gasilana.

Apômtau, tanj gêgôm gêj tonanñ nã, kêsôm binj tonec gebe

18 “Taêm ênam gêj lanjwa atom
 ma aê go taôm êtu gêj gêmunñña atom.

19 Alic acgom, aê gagôm gêj wakuc tej
 ma galic gêj tau kêpoa.

Amac alic gêj tau atom me.

Aê oc janam intêna êsa gamêj sawa êna
 ma jakêj bu enselenj êsa gamêj ñakelenj.

20 Bôc salenñña ma kêambôm to kêcsêwa oc tetoc aê sa
 gebe kakêj bu kêpoac gamêj sawa

ma bu kapôêj keselenj kêsa gamêj ñakelenj

gebe êkêj bu êndêj ñoc lau, tanj kajalinj êsêac sa nanj sênôm.

21 Aê kakêj êsêac têtü ñoc lau gebe sêsôm ñoc waec lasê.

22 “O Jakob, aôm awam gêjac aê atom.

O Israel, aôm gôm taôm su kêtü aêña atom.

23 Aôm kôkêj domba kêtü daja gêdêj aê
 me kotoc aê sa ña nê m da ñagêdô atom.

Aê kakônij amac ña da atom

ma kalênsôj amac ña binj da ñamalunja atom.

24 Aôm gôjam ôli tê kêtü aêña ña nê m mone
 me kômiasinj aê ña nê m da tonjalêsi atom.

Aôm kôkônij aê ña nê m sec

to kôlênsôj aê ña nê m geogenj.

25 Aê, aê taucgenj gasenj nê m geo su

ma oc taêc ênam nê m sec êtiam atom kêtü aê taucña.

26 Taêm ênam ma ôkêj puc aê gebe tajô binj tau dawinj taunj.
 Aôm ôwa nê m binj sa ma ôwaka taôm sa gebe kôsôm binjñanô.

27 Tamam ñamatana gêgôm sec
 ma nê m sêlinjwaga sêgêli ñoc binj.

28 Kêtü tonanñña aê kakôc ñoc dabuñ su anja kasêga lôm dabunñña
 ma kakêj Jakob gebe lau sensenj eñ su
 ma kakêj Israel gebe lau sêsôm binj êpi eñ.”

1 “O ñoc sakinwaga Jakob, o Israel, tan kajalin sa nan, galoc ôkên tanam.

2 Apômtau tan kékên aôm

to kemasaj aôm anga tênam tetaclêlôm ma oc ênam aôm kési nan, kêsôm bin tonec gebe

O ñoc sakinwaga Jakob, o Israel, tan kajalin aôm sa nan, ôtéc taôm atom.

3 Gebe aê oc jakêc bu êsêp gamêñ ñakelen ma bu oc êpoac nom gelo-gelo.

Aê oc jakêc ñoc Nalau êpi nêm wakuc ma jakêc ñoc mec êpi nêm gôlôac.

4 Ma êsêac oc sêlêc amboac gêgwan anga gamêñ ñawambuc ñajam ma sêpi amboac ka, tan kêkô bulêndaj nan.

5 Ñac ten oc êsôm gebe ‘Apômtaunê ñac aê.’

Ma ten oc êsam tau ña Jakobnê ñaê.

Ma ten oc eto êpi lêma gebe ‘Apômtaunê gêñ,’ ma ê tau êpi Israel.”

6 Apômtau, Israelnêñ kin to késiwaga

ma lausin undambêña nêñ Apômtau kêsôm bin tonec gebe

“Aê ñac ñamata to ñamu, anôtô ten gêmoa gêwiñ aê atomanô.

7 Asa kêtôm aê. Êsa mênêwa sa,

êkên tau êkô aê lanôcnêm ma êwa tau sa.

Ñac andanjenña asa geoc bin, tan ocgo mênêsa nan, lasê kwananjen.

En eoc gêñ, tan ocgo mênêsa êtu ñamu nan, lasê êwiñman.

8 Atêc taôm atom ma aê go taôm atom.

Aê gajac min to gawa bin tau sa gêdên amac gêdên andanjenña atom me.

Amac atu ñoc lau-apuc-ñoc-bin-tôñwaga.

Anôtô ten gêmoa gêwiñ aê me masi.

Lamu ñanô ten gêmoa atom. Aê kajala ten atom.”

Sakin gwamña tonec gêñ meloc

9 Lau-sêsap-gwamwaga êsêac gêñ ñaôma ma nêñ kôm ñanô, tan tetoc sa nan, ñanô masi. Ma lau, tan sêsap êsêac tôn nan, sêlic to sêjala gêñ ten atom, tec oc sêmoa tomajenjen. 10 Asa kêsap gwam ma kemasaj ñakatu ñaôma ma ñanô masi. 11 Alic acgom, ñac tau nê sakinwaga oc majen êsa, ma lau lemen-mêtêwaga tau ñamalac ñaôma. Êsêac samob sêkac taur sa nasêkô acgom, go têtakê ñanô ma sêngôm êsêac samob majen êsa.

12 Ñac-kêpac-kiwaga kékên ki kêsa ja e ñalana kêsa. En kêsac ña hama gebe êkên gwam ñalanô. En gêjam kôm tolêma ñajanja sec e mo gêjô en ma têtka gêbac. En gêjam dabun bu, tec ôliwalô gêbacnê.

13 Kamunda ten gê dôñ nê ka ma keto ñakatu ña kêlêpê. Go kêsap ña ki kêdaguc ñadôn tau ma kêwaka ñamalac ñakatu sa e kêtôm ñamalac lanô, gebe kêkô andu ten. 14 Ñac tau kêsap kaseda me kêjalij kalelon me kamem ten sa anga salen me moae kêsê kaseda ten ma kom gêlôm ka tau e kêtu kapôên. 15 Go ka tau êtu ñac ten nê kamasê, en êkôc ñagêdô ma ênsêlu ma ñagêdô gebe eno nê gêñ. Mago ka ñagêdô tec en kêsap kêtu anôtô jaba ma gêjam sakin gêñ tau, ma kemasaj gwam ma kêpôn aduc gêdên gêñ tau. 16 Ka ñamaken tec en kékên ja gen ma kêpac gwada ma gen bôc e gêôc en tôn, ma en kêsêlu ja gêwiñ ma

kêsôm gebe “Kec, galoc kasêlu jagac.”¹⁷ Ma ka tau ñamaken en kêsap kêtü nê anôtô gwam ma kêpôn aduc to gêjam sakin ma keten mec gêdên gêñ tau gebe “Ônam aêac kêsî gebe ñoc anôtô aôm.”

¹⁸ Lau tau tonan sêjala gêñ ten atom ma nêñ kauc masi gebe nêñ matenânô gêmôb e sêlic gêñ ten atom ma nêñ ñalêlôm ñadani e sêjala gêñ ten atom. ¹⁹ Êsêac taên gêjam bin ten atomanô ma nêñ kauc to jala gebe sêsôm bin amboac tonecña masi gebe “Ka tau ñamaken aê kakên kêsâ ja ma gano ñoc gêñ to kapac gwada e gêôc aê tôn ma ka tau ñamaken aê oc jasap êtu gêñ alôb-alôb ten me.” ²⁰ Ñac tan mata katu gêñ ñaôma-ñaôma nan, nê ñalêlôm dansan gêjam gôlin en keso ma en kêtôm gebe ênam tau kêsî atom. En kêtôm atom gebe êsôm bin tonec gebe “Gên tan lemoc anôña gêgôm nan gêñdansan.”

Apômtau en Israelnêñ kêsîwaga

²¹ “O Jakob ma Israel, taêm ênam bin tonan, gebe ñoc sakinwaga aôm.

Aê kamasan aôm kôtu ñoc sakinwaga.

O Israel, aê oc jalin aôm sin atom.

²² Aê gasen nêñ keso su amboac mu kêdaba tao ma nêñ sec gê su amboac ômbin.

Ômu ôndên aê ômôên gebe aê gajam aôm kêsî.”

²³ O undambêac, anam wê gebe Apômtau gêgôm gêñ tau ñanô kêsâ.

O nom ñalêlômac, anam lasê.

O lôcac, o salenac to ñaka samob, apuc wê sa

gebe Apômtau gêjam Jakob kêsî

ma geoc nê ñawasi lasê anga Israel.

²⁴ Apômtau, nêñ kêsîwaga, tan kêmasan aôm anga tênam têtacêlêlôm nan, kêsôm bin tonec gebe

“Aê Apômtau, tan kakên gêñ samob nan.

Aê taucgen galam umbon ma gaja nom.

Asa gêmôa gêwin aê.

²⁵ Aê gasen laudansan nêñ puc gebe ñanô êsa atom

ma gagôm lau-seoc-bin-lasêwaga têtü meloc

ma kakên lau tokauc sênu taun su sêja

ma nêñ kauc kêtü meloc.

²⁶ Aê kapuc ñoc sakinwaganên bin tôn

ma gagôm ñoc jaenwaganên bin ñanô kêsâ.

Aê kasôm kêpi Jerusalem gebe ‘Lau oc sêngôn tonec,’

ma kêpi malac Judana gebe ‘Lau oc sêkwê malac tonec sa

ma aê oc jajac malac ñapopoc sa êtiam.’

²⁷ Aê kasôm gêdên gwêc ñagêdim gebe ‘Ôtu kelen,

ma aê oc janôm nêñ bu êpa.’

²⁸ Aê kasôm kêpi kin Kores gebe ‘Ñoc ñacgejob dombarja en

ma en oc êngôm ñoc bin ñanô êsa.’

Aê kasôm kêpi Jerusalem gebe ‘Lau sêkwê malac tonec sa êtiamman,’

ma kêpi lôm dabun gebe ‘Lau sênac m kôm sêkwê aôm sanja.’ ”

45

Apômtau kêjalij kij Kores sa

¹ Apômtau kêsôm binj tonec gêdêj

nê ñac Kores, tañ geñ oso eñ nanj, gebe

Aê kakam ênê lêma anôña tôj,

gebe êku tenterlatu tulu êmuñ eñ

ma êkwalec kinênêj ñakwê su to êlêc katam su eñ,

gebe sênsañ auc atom.

² “Aê oc jasêlêj jamuñ aôm ma janğôm lôc êtu tapa

ma jatuc katam ki popoc ma janac balañ ki tulu-tulugenj.

³ Ma oc jakêj awa totau-totau, tañ sêsij gêc gamêj ñakesec nanj, êndêj aôm

ma awamata, tañ séjac sa gêc gamêj ñakêsij nanj êwiñ.

Gebe ôjala gebe Apômtau Israelnêj Anôtô aê,

tec gamôêc aôm ña nêj ñaê anôgenj,

⁴ kêtû ñoc sakinwaga Jakobña ma kêtû Israel, tañ kajalij sa nanña.

Aê gamôêc aôm ña nêj ñaê anôgenj.

Aôm gôjam kauc aê, mago aê gaê aômnêm ñaê.

⁵ Aê Apômtau ma teñ gêmoa gêwiñ atom.

Anôtô teñ gêmoa gêwiñ aê atom.

Aôm gôjam kauc aê, mago aê gajam gêlôj aôm

⁶ gebe lau anğa oc kêpi to anğa oc kêsêpña sêjala

gebe Anôtô teñ gêmoa gêwiñ aê atom.

Aê Apômtau ma teñ gêmoa gêwiñ atom.

⁷ Aê kakêj ñawê to kamasañ ñakesec.

Aê kamasañ gêj ñajam ma kakêj gêjwapac.

Aê Apômtau, tañ gagôm gêj samob tonañ ñai nanj.”

Apômtau kêkêj undambê to nom

⁸ “O undambêac, ansêwa anğa lólôc,

ma binğêdêj êsêp anğa umbonj amboac kom gêjac.

Nom tau êña gebe Apômtaunê moasinj ênam kêsinja êpoa

ma êkêj binğêdêj êpi êwiñ amboac tonañgenj.

Aê Apômtau kakêj gêj tau.”

⁹ Ojae êndêj ñac, tañ gêjam saic binj gêdêj nê ñac-kêkêj-eñwaga nanj.

Eñ kêtôm kunom teñ, tañ gêjac saic binj gêdêj ñac-gêjac-kuwaga nanj.

Nomku kêsôm gêdêj ñac-gêjac-kuwaga gebe

“Aôm gôgôm asagenj.” Kêsôm me.

Ma kôm ñanô tau kêsôm gebe “Nêj lêmam ñamêtê masi.” Kêsôm me.

¹⁰ Ojae êndêj ñac, tañ kêsôm gêdêj tama gebe “Aôm kôka asagenj lasê,”

ma kêsôm gêdêj awê teñ gebe “Aôm kôkôc asagenj.”

¹¹ Apômtau, Israelnê ñac dabuñ, ma nê ñac-kêkêj-eñwaga kêsôm binj tonec gebe

“Amac abe atu kênac aê êtu latucinja me.

Me abe ajatu aê êtu kôm, tañ lemoc êjğôm nanña me.

¹² Aê kakêj nom ma kamasañ ñamalac, tañ sêmoa nom nanj.

Aê lemoc kalainj undambê ma aê kajatu gêj undambêña samob.

¹³ Aê kajalij kij Kores sa kêtû binğêdêjña

ma janam nê intêna samob êtu solop.

Ej oc êkwê ñoc malac sa
 ma êngamboac ñoc lau kapoacwalôña su.
 Ej êngôm êtu ñaôli to ñagêjô tenja atom.”
 Lausij undambêña nêj Apômtau kêsôm biñ tonaj.

¹⁴ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Awamata Aiguptu to Aitiopia ñagêj têtuluña
 ma lau waso-waso anja Seba oc dëndêj aôm sêmêj ma têtû nêm gêj.
 Êsêac sêndanꝓuc aôm. Êsêac sêmêj tokapoacwalôgej
 ma sêpôn aenꝓuc êndêj aôm ma têtaj êndêj aôm gebe
 ‘Anôtô gêmoa gêwiñ aômgej
 ma anôtô tenj gêmoa gêwiñ atomanô.’ ”

¹⁵ Biñjanô, aôm Anôtô, taj kôsij taôm naj.
 O Israelnêj Anôtô aôm kêsiwaga tau.

¹⁶ Êsêac sêkônij nêm ñacjo samob tôj ma sêngôm êsêac majen êsa.
 Lau-sêsap-gwamwaga sêc sêwiñ tauñ tomajengej sêja.

¹⁷ Mago Apômtau géjam Israel kêsi
 ma oc ênam êsêac kêsi endenj tôngej.
 Êsêac oc sêkônij amac to sêngôm amac majem êsa atom endenj tôngej.

¹⁸ Gebe Apômtau, taj kékêj undambê naj, ej taugen Anôtô
 ma kékêj to kêmasaj nom e ñajajña kêsa.
 Ej kékêj gêj tau wauc-waucgej atom,
 ej kêmasaj kêtû lau sêngôñja.
 Apômtau tonaj kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê Apômtau ma tenj gêmoa gêwiñ atom.

¹⁹ Aê gajac biñ kesec gamoa gamêj ñakesecña atom.
 Aê kasôm gédêj Jakobnê wakuc atom gebe
 ‘Ansom aê anja gêj wauc-wauc ñalêlôm.’
 Aê Apômtau kasôm biñjanôgej,
 aê kasôm biñ lasê gêc awêgej.

Anôtô ñanô to anôtô: dansaj Babilonja

²⁰ “Amac tentenlatu ñapopoc, taj asêp sij sawa naj,
 amêj akac taôm sa api tagej.
 Lau taj sêbalañ nêj gwamka sêwêgej
 ma teterj mec gédêj anôtô tenj,
 taj kêtôm gebe ênam êsêac kêsi atom naj,
 lau tonaj nêj kauc masi.

²¹ Awa nêm biñ sa ma akêj nêm biñ tau êsa êmêj
 ma amansaj biñ awiñ taôm.
 Asa gêjac minj biñ tonec gédêj andanengej.
 Ma asa geoc biñ tau lasê wanêcgej su.
 Aê Apômtau kasôm atom me.
 Anôtô tenj gêmoa gêwiñ aê atom.
 Aa Anôtô ñanô to kêsiwaga ma tenj gêmoa gêwiñ atom.

²² “O nom ñamadinj samobac, akac taôm ôkwi andêj aê amêj
 ma janam amac kêsi

gebe aê Anôtô ma teñ gêmôa gêwiñ aê atom.

²³ Aê katôc lemoc kêpi tauc
ma biññanô kêsâ aê aocsuñ,
biñ tau êmu êndêñ aê êmêñ étiam atom.
Lau samob sêpôñ aenñduc êndêñ aêgen
to lemeñ samob têtôc êpi aê
ma samob sêsôm gebe

²⁴ 'Biñgêdêñ to ñaclai ñam kêsêp Anôtô taugen.

Lau samob, tañ sêjam saic biñ eñ nan, oc dëndêñ eñ sêna tomajengeñ.

²⁵ 'Israelnêñ wakuc samob oc ôlinj êpi ma waenj êsa êtu Apômtaujageñ.'

46

Nom ñaApômtau to lau Babilon nêñ anôtôi jaba

¹ "Babilonnêñ anôtôi gêbacnê. Gêmungeñ lau Babilon sêjam sakinj Bel agêc Nebo, mago galoc sêkêñ anôtôi tonaj gêsac donji ñaô. Bôc tekweñ gêbac ma sêbalañ gêñ tau kêtû waba gêsac êsêac ñaô. ² Gwam kêtôm gebe ênam tau sa atom. Ñacjo sêjanjo su ma sêbalañ sêja kapoacwalô.

³ "O gôlôac Jakob to gôlôac Israel nêñ lau ñapopoc, anô ñoc biñ. Aê kasip amac sa gêdêñ tañ tenemi sêkôc amac to amac asa amêñ nan, e mêngeñdêñ galoc. ⁴ Amacnêm Anôtô aê. Aê janam jaom amac e atu lau ñanô tomôdê. Aê kakêñ amac ma jajop amac ma aê oc janam amac sa to janam amac kêsi.

⁵ "Oc anam dôñ aê êpi ñac ondoc gebe aêagêc atôm taun. Ñac ondoc kêtôm aê ma amac oc ansaê aê katôm asa. ⁶ Lau sêsêwa nêñ gold sa anja nêñ talu ma sêjam dôñ nêñ silber. Êsêac sêjam ôli kwalam lanjwa teñ gebe êmansañ nêñ gold êtu gwam ma sêpôñ aenñduc to sêjam sakinj gêñ tau. ⁷ Êsêac sêoc gêñ tau sa ma sêbalañ jagêsac maginm jatetoc geñ tau kêkô ñamala ma gacgeñ kêkô tônê. Gêñ tau katôm gebe êwi ñamala tau sinj atom. Ñac teñ awa embe ênac oc êjô eñ awa atom to ênam eñ sa anja gêñwapac atom.

⁸ "Amac tañ ajam dêmômê aê nan, taêm ênam biñ tonaj ma asala gêñ, tañ gagôm nan. ⁹ Taêm ênam gêñ, tañ gagôm gêdêñ andanjen, ajala gebe Anôtô aê taucgeñ ma teñ kêtôm aê gêmôa atomanô. ¹⁰ Gêdêñ tañ gajac m ñoc kôm nan, kasôm kôm ñatêpôê lasê kwananjen. Gêdêñ andanjen aê gaoc biñ, tañ oc mênjêsa su nan lasê. Aê kasôm gebe 'Biñ tañ taêc gêjam nan oc êkô ma gêñ samob, tañ gabe janjôm ñanô êsa nan, oc janjôm ñanô êsa.' ¹¹ Aê gamôêc ñac teñ gebe êmêñ anja oc kêpiña. Eñ oc êpôp êsêp amboac kikic gebe ênjôm biñ, tañ aê taêc gêjam nan, êtu anô. Aê kasôm tec oc ñanô êsa.

¹² "Amac gêsuntêkwa ñatonjwaga, tañ ajam kauc gebe bêc jaku ñacjo tuluña gêc jaêc nan, anô ñoc biñman. ¹³ Aê kakêñ bêc jaku ñacjo tuluña kêdabinj. Bêc tau gêc jaec atom. Noc janam amac kêsiña ênam tau tôñ atom. Aê gabe janam Jerusalem sa ma jatoc Israel sa anja tônê."

47:1–48:22 Sêku malac Babilon tulu ñawê kêsêp môkêlatu 47. Môkêlatu 48 kêtôc Anôtônê lêñ gêjam gôlinj lau-mña to gêjam nê lau sanja.

49

Apômtaunê sakinjwaga kêtû tentenlatunêñ ja

¹ O amac nucac, anô ñoc biñ
ma amac lau gamêñ jaêcñaac, akêñ tañem.
Apômtau kêkalem aê gêdêñ tinoc kêkôc aê atomgeñ.

Enj gê aênoc njaê anja tinoc têtacîlêlôm.

²Enj gêgôm aocsunj namata amboac bôjanj ma kêsinj aê gamoa nê lêma njalabu.

Enj gêgôm aê katu sôb njawanic sawa tenj ma kêsinj aê ôkwi kasêp nê atali sôbna njalêlôm.

³Enj kêsôm gêdênj aê gebe “Njoc sakinjwaga aôm, Israel, aôm oc ôwaka njoc waec sa.”

⁴Mago aê kasôm gebe “Aê gaim tauc su ma kajainj njoc njacîai njâômagenj. Mago njoc binjgêdênj gêc Apômtauja ma njoc njâli gêc njoc Anôtônja.”

⁵Ma galoc Apômtau, tanj kêmasanj aê anja tinoc têtacîlêlôm, gabe jatu ênê sakinjwaga nanj, kêsôm gebe Jakôc Jakob êmu êndênj enj êna êtiam ma Israel sênac tauj sa sêndênj enj sêna. Tec Apômtau ketoc aê sa ma njoc Anôtô kêtû njoc njacîai njam.

⁶Enj kêsôm gebe “Aôm kôtu njoc sakinjwaga gebe ômboa Jakobnê gôlôac sa ma ôkôc Israelnênj lau njapopoc sêmu sêmênj êtiam necgenj atom, aê oc jakênj aôm ôtu tenterlatunênj ja amboac tonanjenj gebe njoc moasinj janam lau kêsinja naêndênj nom njamadinj.”

⁷Binj tonec Apômtau, Israelnê kêsiwaga ma nê njac dabunj kêsôm gêdênj enj, tanj lau sêsu enj susu ma tenterlatu sedec enj ma gôlinjwaga sêlic enj kêtû gênjôma nanj, gebe “Kinj oc sêlic aôm ma dêndi sa êtu aôm nj ma kasêga oc sêpônj aenjduc êndênj aôm êtu Apômtau njanênj, tanj kêtû Israelnê njac dabunj ma kêjalinj aôm sa nanjja.”

Apômtau gêjac mata gebe sêkwê Sion sa êtiam

⁸Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Aê kakênj tanjoc aôm gêdênj têm moasinjja ma gajam aôm sa gêdênj bêc gajam lau kêsinja. Aê gajob aôm ma kakênj aôm kôtu poac gêdênj lau, gebe jamboa nênj gamênj sa êtiam

ma janac sam nênj nomlênsêm, tanj kêtû gasanj nanj.

⁹Tec jasôm êndênj lau kapoacwalônja gebe ‘Asa amênj,’ ma êndênj êsêac, tanj sêngônj njakesec njalêlôm nanj, gebe ‘Asa awê amênj.’

Êsêac oc têtap nênj mo sa anja intêna to sêlôm tauj anja lôc kwalam.

¹⁰Mo to bu oc êjô êsêac atom

ma mu njandanj to oc oc êpac êsêac atom gebe njac, tanj taê walô êsêac nanj, oc ejonj êsêac ma êwê êsêac sêndênj bumata.

¹¹Aê oc janjgôm njoc lôc samob êtu intêna

ma jamansaŋ intênasêga samob êtu solop.

12 Alic acgom, lau ŋagêdô oc sêmêŋ aŋga jaêc
ma ŋagêdô aŋga nodo to aŋga oc kêsêpŋa
ma ŋagêdô aŋga gamêŋ Siene.”

13 O undambêac, anam lasê. O nom, ŋaôndu êpi.
O lôcac, lasê êtaŋ
gebe Apômtau gêjac nê lau têntac tôŋ
ma taê walô nê lau, taŋ sêôc wapac naŋ.

14 Mago Sion kêsôm gebe “Apômtau gêwi aê siŋ,
ŋoc Apômtau kêliŋ aê siŋ.”

15 “Awê teŋ oc êtôm gebe êliŋ nê gêŋ dedec siŋ
ma taê walô nê têtacêlôm ŋaŋanô atom me.
Ma embe êliŋ siŋ, naŋ aê oc jaliŋ aôm siŋ atomgoc.

16 Ôlic acgom, aê gajac bô nêŋ ŋaê gêc lemoc tapa,
nêŋ tuŋbôm kêkô aê laŋôcnêŋ ŋapaŋ.

17 Nêŋ lau-sêkwê-aôm-sawaga sêlêtigeŋ sêmêŋ
ma êsêac, taŋ seserŋ aôm su to sêgôm aôm kôtu gasaŋ naŋ, sêc sêja.

18 Oc matamanô sa ma ôlic.
Êsêac samob sêkac tauŋ sa dêdêŋ aôm sêmêŋ.”
Apômtau kêsôm gebe “Aê jasôm êtu tôŋ gebe
aôm oc ônam êsêac samob sa êtu nêŋ gêlôŋ
ma ôjandiŋ êsêac amboac awê gebe ênam ŋacŋa kêjandiŋ nê ômbiŋkap.

19 “Biŋŋanô, nêŋ malac gasaŋ to ŋaalê katuc
ma nêŋ gamêŋ, taŋ lau seserŋ su naŋ,
oc êtu sauiŋ-sauŋ êtu nêŋ lauŋa
ma êsêac, taŋ seserŋ aôm su naŋ, sêc su jaêcgerŋ sêja.

20 Nêŋ gôlôac, taŋ kôkôc gêdêŋ gôŋgôŋ tonjalêlôm ŋawapacgerŋ naŋ,
oc sêsôm êsô taŋamsuŋ gebe

‘Gamêŋ tonec e kêtuiŋ sauiŋ-sauŋ ma kêtôm aê atom,
ôŋgôm ŋasawa êtu kapôêŋ gebe êtôm aê jaŋgôŋŋa.’

21 Ma aôm oc ôsôm êndêŋ taôm gebe
‘Asa kêkôc gôlôac tonec.

Aê awê kapoac ma ŋoc ŋapalê masi.

Êsêac sêkêŋ aê gaŋgôŋ kapoacwalô aŋga gamêŋ jaêc
ma lau tonec asa gêlôm êsêac,
sêwi aê siŋ gamoa tauŋa,
tec lau tonec sêmêŋ aŋga ondoc.’ ”

22 Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe
“Alic acgom, aê oc jaêc lemoc sa êndêŋ lau samuc
ma oc jakêŋ puc êndêŋ lau tomôkê-tomôkê
ma êsêac oc sêsip nêŋ latômi tamiŋ bôŋdagi
ma sêkuc nêŋ latômio sêŋgôŋ magiŋŋa ŋaô sêmêŋ.

23 Ma kiŋ oc têtuiŋ tamemi sêpô mo amacŋa,
ma nêŋ kwin oc sêlôm amac têtôm tenemi.
Êsêac oc sêpôŋ aenduc êndêŋ amac laŋôŋanô êsêp nomgerŋ
ma oc sêlêšôp kekop aŋga emkaiŋ.

Go amac ajala gebe aê Apômtau.

Ma êsêac, tañ sêoñ aê nan, oc majey êsa atom.”

²⁴ Lau têtôm gebe sêjanço ñactêkwanê waba su me.

Êsêac têtôm gebe sênam gôliñ-waganê lau kapoacwalôña kêsi me.

²⁵ Mago Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

“Aê oc janam ñactêkwanê lau kapoacwalôña kêsi

ma jajañço gôliñwaganê waba su.

Aê oc janac siñ êndêñ êsêac, tañ sêjac aôm nan,

ma janam nêñ gôlôac wakuc kêsi.

²⁶ Êsêac tañ sêkôniñ aôm nan, oc jakêñ êsêac sêniñ tauñ nêñ ñamêsôm

to sênôm tauñ nêñ dec e êjanññ êsêac êtôm wain kêjanññ lau.

Go ñamalac pebey sêjala gebe aê Apômtau, Jakobnê ñaclai,

nêñ kêsiwaga to nêñ gêjam-sawaga.”

50

¹ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

“Teneminêñ papia-gajac-sêmôcwalô-gêñgicña,

tañ êsêac sêkôc gêdêñ aê gawi êsêac siñña nan, gêc ondoc.

Ma ñac ondoc nê tốp gêc aê

gebe kakêñ amac gêdêñ eñ aja.

Alicgac me, aê kakêñ amac gêdêñ lau sêjam ôli amac kêtü nêñ secña

ma aê gawi tenemi siñ kêtü êsêac tauñ nêñ geonja.

² “Amboac ondoc, gêdêñ tañ aê gaô lasê nan, ñac teñ gêmôa atom.

Ma gêdêñ tañ aê gamôêc nan, teñ gêjô aêñoc biñ atom.

Ñoc lemoc kêtü dambê tec janam kêsi jançôm êtôm atom me.

Ñoc ñaclai kêtü palê, tec janam sa atom me.

Alicgac me, aê gaec biñ ma gwêc ñakelen kêsä.

Aê gajam bu ôkwi kêtü gamêñ sawa

e i sêpô lêna kêtü buña

ma bu gêjô êsêac êndü.

³ Aê kakêñ umbon kêsô majañ kêtü nê ñakwê

to kakêñ talu katu nê gadê abecña.”

Anôtônê sakiñwaga taja wamu êsa

⁴ Apômtau Anôtô kêkêñ imbeloc jandôn lauña gêdêñ aê

gebe jasôm ñalô ñajam êndêñ lau tekwen gêbac.

Kêtôm bêcgeñ samob eñ kêmasañ aê tañocsun gebe janô biñ

kêtôm lau tokauc sêñô.

⁵ Apômtau Anôtô gêjac aê tañocsun lasê

ma aê gadec ma gajam dêmôêc atom.

⁶ Aê kakêñ dêmôêc gêdêñ êsêac, tañ si lau ña sêm nan,

ma alicanô gêdêñ êsêac, tañ sêbu ñoc sêm sa nan.

Aê kakwa lançanô auc gadêñ lau,

tañ sêsu aê susu to sêkasôp kêpi aê nan atom.

⁷ Mago Apômtau Anôtô gêjam aê sa,

tec tecbeloc ñawapac kasa atom.

Aê kamasañ lançanô kêtôm poc

ma kajala kwanançen gebe êsêac têtôm gebe sêñçôm aê majoc êsa atom.

⁸ Enj tanj oc êwaka njoc binjêdênj sa nanj, gêmoea njagala.

Asa gebe ênjgôlinj binj êpi aê.

Dawinj taunj dandênj enj tana.

Njoc sorjo-sorjo ondoc.

Enj mênjêtu gasuc aêmanj.

⁹ Alic acgom, Apômtau Anôtô gêjam aê sa.

Asa oc ênjgôm aê janjgônj naeo.

Alic acgom, êsêac samob oc têtû manê amboac njakwê tenj,

tanj bulesenj senj nanj.

50:10–51:23 Propete gêjac Anôtônê launênj njalêlôm tônj ma geoc lasê gebe Anôtônê binj, tanj gêjac mata gebe ênam nê lau kêsi to êkênj êsêac têtû wakuc nanj, oc njanô êsa.

52

Anôtô ênam Sion kêsi anja kapoacwalô

¹ O Sion, matam êlac, ôsô nêmm njac lai sa.

O malac dabunj Jerusalem, ôsô nêmm njakwê njawasi sa

gebe lau samuc to lau njatêmui tenj oc sêsô sêmênj êtiam atom.

² O awê kapoacwalônja Jerusalem, okolonj kekop su anja taôm ma ôndi sa.

O latuo kapoacwalônja Sion, ôkac lêpoa su anja gêsumtêkwa.

³ Apômtau kêsôm gebe “Lau sêkôc aôm ma sêkênj njalêli tenj gêjô aôm atom, tec oc janam aôm kêsi tonjâlêli masigenj amboac tonanjenj. ⁴ Gêmunjenj njoc lau sêsêp Aiguptu sêja sebe sênjgônj tônê. Go lau Asuria sêlêsu êsêac njâômagenj. ⁵ Ma galoc aê galic asagenj anja tonec. Êsêac sêjanjo njoc lau su njâômagenj ma nênj gôlinjwaga sêsu êsêac susu, go sêjainj njoc njâê kêtôm bêcgenj njapanj. Apômtaunê binj tonec. ⁶ Kêtu tonanjanj njoc lau oc sênjô njoc njâê êtu tônj ma êndênj bêc ônê oc sêjala gebe aê taucgenj tec kasôm gebe Aê tau tonec.”

⁷ Op, njawae-njajamwaga, tanj mênjkêpi lôc nanj, akainj njakicsêa njajamanô. Enj kêsôm wama lasê to kêkênj njawae njajam gêmênj ma kêsôm moasinj Anôtô ênam aêac kêsinja lasê to kêsôm gêdênj Sion gebe “Nêmm Anôtô kêtu kinjac.”

⁸ Ônjô, nêmm dibwaga sêôc awenj sa ma sêjam lasê gebe taunj materjanô sêlic

Apômtau gêmu gêmênj Sion kêtiam.

⁹ O Jerusalem njapopoc, ôpuc wê sa ma ônam toôndugenj

gebe Apômtau gêjac nê lau têtac tônj

ma gêjam Jerusalem kêsi.

¹⁰ Apômtau kêmmêtôc nê lêma dabunj gebe tentenlatu samob sêlic ma nom njamadinj samob sêlic aêacnênj Anôtônê moasinj gêjam lau kêsinja.

¹¹ Ajôc, ajôc, awi gamênj tonec sinj,

amoasac gênj njatêmui atom.

Amac tanj abalarj Apômtaunê laclu nanj,

awi gamênj tonec sinj ma amansanj taôm atu selec.

¹² Gebe amac oc asa akacgenj atom

me aêc su amboac lau sêc sinj atom

gebe Apômtau oc ejop amac
ma Israelnêj Anôtô oc êkwa amac auc.

Apômtaunê sakinwaga nê nandanj

13 “Alic acgom, ñoc sakinwaga oc êtap kôm ñamoasinj sa,
oc sêkianj enj to tetoc enj sa e êngôñ lólôcgenj.

14 Lau taêsam têtakê kêtû enjja
gebe sêlic enj ôli todecgenj kêtôm ñamalac atom
ma lanjônô kêtôm ñamalacnêj atom.

15 Ma tentenlatu taêsam oc têtakê êtu enjja amboac tonangenj.

Ma kinj oc sêkapiç awenjsunj êtu enjja

gebe êsêac oc sêlic gêñ, tanj lau sêkêñ ñawae gêdêñ êsêac atom nanj,

ma sêjala gêñ, tanj sêñô ñawae su atom nanj. * kinj Kores kêkêñ laclu tau lau
sejonj sêmu sêja.

53

1 “Asa kêkêñ gêwinj binj, tanj aêac tanjô nanj.

Ma Apômtaunê lêma ñaclai geoc tau lasê kêpi asa.

2 Gebe ñac tau kêpuc kêtôm ka ñasêli tenj aêac talic,
kêtôm ñawakac tenj kêpoa anja nom ñakelenj.

Ênê ñakatu to ñawasi gebe êmansanj aêac materjanô ñajamña masi.

Ma ênê lanjônô gêjac aêac materjanô ñajam atom.

3 Ñamalac sêsu enj susu to sêsu sam su enj.

Enj ñac togêñwapac, tanj kêjala nandanj gêmacña kêtû tônj.

Enj kêtôm ñac, tanj lau sêsanj lanjônjanô auc gêdêñ enj nanj.

Êsêac sêsu enj susu, ma aêac talic enj amboac gêñ ñaôma.

4 “Binjanô, enj kêbalarj aêacnêñ gêmac

to kêsip aêacnêñ gêñwapac sa,

mago aêac tec talic enj kêtôm ñac, tanj Anôtô kêlêsû

to gêjac ma kêkôninj tônj enj nanj.

5 Tagenj sêgunj enj ôli lasê kêtû aêacnêñ geonja

ma sêjac enj ôli popoc kêtû aêacnêñ secña.

Ma ñagêjô, tanj enj kêtap sa nanj, kêkêñ aêac tamoa toôlinj samucgenj

ma ênê sêmmala gêgôm aêac ôlinj ñajam kêsa.

6 Aêac samob dajo tatôm domba gêbôm

ma tasa tauñ nêñ lêñ gêdêñ-gêdêñgenj.

Ma Apômtau gêu aêacnêñ sec samob jagêsac enjenj.

7 “Sêjac to sêlêsû enj, mago kêtanj atom.

Sejonj enj amboac domba, tanj sebe sêmbucña

ma amboac domba ñalatu, tanj sebe sêkapiñ ñaôlilu nanj,

ma kêtanj atom.

8 Gêdêñ tanj sêkôninj enj nanj, sêmetôc enj kêtôm ñagôlinj atom.

Asa kêtôm gebe ênac ênê wakucnêñ minj.

Oc masi gebe sesenj enj su anja nom

ma sêjac enj êndu kêtû ñoc launêñ geonja.

* 52:15: Laclu lôm dabunja tau tonec. Lau Babel sêjanjo su ma

⁹ Sêkwê ênê sê gêc gêwiñ lau alôb-alôb nêñ
 ma sêsuñ eñ gêc gêwiñ lau tolêlôm.
 Mago ñac tau gêgôm keso tenj atom
 ma biñdansaj tenj kêsa eñ awasuñ atom.

¹⁰ “Mago Apômtau gêlic ñajam, tec kêkêñ ñandanj kêpi eñ to kêkônin eñ ña gêmac.
 Ñac tau embe êkêñ tau êtu da êjô sec su,
 oc êlic nê wakuc ma êmoa bêc gwalêkin
 to biñ, tanj Apômtau taê gêjam nanj, oc êñgôm êtu anô.

¹¹ Eñ oc êlic nê katu ôluñ-ôluñ tau ñañanô e têtac ñajam êsa ma êôc eñ katu tôñ.
 Aêñoc sakinwaga gêdêñ tau nê ñandanj gêgôm lau taêsam têtû lau gêdêñ
 gebe eñ gêôc nêñ sec gêjô êsêac su.

¹² Amboac tonanj gabe jakêñ eñ êwê kainj gêñlênsêm êwiñ lau towae
 ma êwê kainj lau ñajana nêñ sinj ñanô êwiñ
 gebe eñ kêkêc nê dec sinj ma gêmac êndu
 ma sêsam eñ gêwiñ lau sec,
 eñ tanj gêôc taêsam nêñ sec su
 ma ketenj mec kêtû secwaganja nanj.”

54

Apômtau têtac gêwiñ Israel gedenj tôñgenj

¹ Apômtau kêsôm gebe

“O awê kapoac, tanj kôkôc ñapalê atom nanj, ôpuc wê sa.

Aôm awê, tanj ñapalê kêtunj aôm atom nanj, ônam wê toôndugenj ma têtmac ñajam
 êsa.

Gebe awê sawa nê ñapalê taêsam kêlêlêc awê toñac nê su.

² Ônac têtû nêñ andu
 ma ôñgôm nêñ balêm ênac tau jaê,
 ôñgaminj salôm to waba andunja atom.

³ Gebe aôm oc ôtu taêsam ma ônam gamêñ, tanj gêc nêñ anô to gasêña nanj auc.
 Ma nêñ wakuc oc sêwê kainj tentenlatu têtû nêñ gêñlênsêm
 to sêñgôñ malac gasanj samob auc.

⁴ “Ôtêc taôm atom, gebe sêñgôm aôm majam êsa atom.

Ma têtmbêlam ñawapac êsa êtu sêsu aôm susunja atom.

Gebe gêñ, tanj gêgôm aôm majam kêsa gêdêñ aôm ñapalêgenj nanj, oc ôlinj sinj
 ma taêm ênam kôtu awêtuc ñabinj wapac êtiam atom.

⁵ Gebe ñac, tanj kêkêñ aôm nanj, kêtû nêñ akwenj,

nê ñaê gebe Lausinj undambêña nêñ Apômtau.

Ma Israelnêñ ñac dabunj kêtû nêñ kêsiwaga,
 sêsam eñ gebe Nom samucgenj ñaAnôtô.

⁶ Gebe Apômtau gêmôêc aôm

amboac gêmôêc awê, tanj nê akwenj gêwi eñ sinj ma gêñgôñ tonjalêlôm
 ñawapacgenj nanj,

ma amboac awê, tanj ñac wakuc kêtin eñ su nanj.

Nêñ Anôtônê biñ tau tonec.

⁷ Aê gawi aôm sinj têtlagenj,

mago taêc walô aôm ñanô, tec jajonj aôm sa êtiam.

⁸ Aê têtac ñandanj sec, tec gasanj lanjôcanô auc gêdêñ aôm têtlagenj,

mago kêtû aêñoc têtac gêwiñ tengeñña aê oc taêc walô aôm.
Apômtau, nê m kêsiwaga, nê biñ tau tonec.

⁹ “Aê galic têm tonec kêtôm Noanê bêc.

Aê katôc lemoc gebe Noanê bu êsuñ gamêñ sa êtiam atom,
tec aê katôc lemoc amboac tonanjenj gebe oc têtac ñandanj êndêñ aôm
to jaec biñ aôm êtiam atom.

¹⁰ Lôc oc êc su ma gamêñ ñabau oc ñawiwic-êsa,
mago ñoc têtac gêwiñ tengeñña oc êwi aôm siñ atom
ma ñoc poac wamaña oc ñawiwic êsa atom.
Apômtau tan taê walô aôm nanj, nê biñ tau tonec.”

Jerusalem wakuc

¹¹ “Aôm tanj gômoa jageo ma gamêñ kêlanjanj aôm
ma tenj gêjac aôm têtac tônj atom nanj,
ôlic acgom, aê jakêñ nê m alê êkô poc ñaô
ma jau nê m dembonj ênsac pocawa ñaô.

¹² Aê oc jamansanj nê m bôcdêmôê ña pocawa kokoc
to nê m katam ña pocawa ñaôsic-ôsic
ma nê m sagiñ samob ña poc ñawasi tokaiñ-tokaiñ.

¹³ Apômtau tau oc êndôñ nê m latômi samob
ma nê m wakuc oc têtac kôm ñamoasiñ kapôêñ sa.

¹⁴ Aôm oc ôkô biñgêdêñ ñaô.

Lau tenj oc sêkôninj aôm tônj atom, tec ôtêc taôm atom.

Ma gêñ êtakê aômña oc êndambinj aôm atom, oc ênac jaê aôm.

¹⁵ Lau tenj embe sêkêñ kisa êndêñ aôm, nanj ñam êsêp aê atom
ma aôm taôm oc ôku ñac, tanj ênac siñ êndêñ aôm nanj tulu.

¹⁶ Ôlic acgom, aê kakêñ ñac-kêpac-kiwaga, tanj gêguc ja
gebe êmansanj waba siñña nanj,

ma kakêñ ñac, tanj ensey waba tau su nanj, amboac tonanj.

¹⁷ Waba siñña, tanj sêmasanj gebe sênac aômña nanj, ñateñj êpi aôm atom
ma lau, tan têtinj biñj êpi aôm nanj,

aôm oc ôwa êsêacnêñ dansanj sa êndêñ noc mêtôcña.

Gêñ tonanj kêtû Apômtaunê sakiñwaganêñ gêñlênsêm

ma kêtû moasiñ, tanj kakêñ gêdêñ êsêac nanj.

Apômtaunê biñj tau tonec.”

55

Apômtau gebe êkêñ nê taê walô êndêñ lau samob ñaômagenj

¹ “Ajôc, amac lau, tanj bu gêjô amac nanj, samob andêñ bu amêñ.
Ma amac, tanj nê m mone masi nanj, amêñmanj.

Akôc ma aninj.

Mêñakôc wain to su ñaôma tonjaôli masigenj.

² Amboac ondoc, tec ajainj nê m mone kêpi gêñ, tanj gêlôm amac amboac mo
atom nanj,

ma nê m kôm ñaôli gêjô gêñ, tanj gêôc amac tônj atom nanj.

Anjô, anjô ñoc biñj ma oc aninj genj ñajam

ma nê m katôm oc êtap moasiñ ñajam sa.

³ Akêñ tanjem ma andêñ aê amêñ.

Anô gebe nê m katôm oc sêngôh materj jali.

Aê oc jamoatiŋ poac tengeŋŋa êndêŋ amac

êtu têtac gêwiŋ tengeŋŋa, taŋ gajac mata gédêŋ Dawid nanŋa.

⁴ Ôlic acgom, aê kakêŋ eŋ gêwa biŋ sa gédêŋ lau tomôkê-tomôkê, ma kêtutenterlatunêŋ ŋatau to gôliŋwaga.

⁵ Ôlic acgom, aôm oc ômôêc lau tomôkê-tomôkê, taŋ gôjam kauc êsêac nan, ma lau tomôkê-tomôkê, taŋ sêjam kauc aôm nan, oc dêndêŋ aôm sêwac êtu Apômtau, aôm nê m Anôtô ma Israelnêŋ ŋac dabuŋ, taŋ kêwaka nê m ŋawasi sa nanŋa.”

⁶ Ansom Apômtau, gebe tê m atap eŋ saŋa tec gêc.

Aweŋ ênac eŋ, gebe gêmoa amac ŋagala.

⁷ ŋac sec êwi nê lêŋ siŋ

ma ŋac alôb-alôb êwi nê biŋ, taŋ taê gêjam nan siŋ

ma êmu êndêŋ Apômtau êna êtiam

gebe eŋ tau oc taê walô eŋ.

Eŋ êmu êndêŋ aêacnêŋ Anôtô êna gebe eŋ oc êsuc ênê sec ôkwi samucgeŋ.

⁸ Apômtau kêsôm gebe “Biŋ, taŋ aê taêc gêjam nan, kêtôm biŋ, taŋ amac taê m gêjam nan atom,

ma amacnê m lêŋ kêtôm aêŋoc lêŋ atom,

⁹ gebe ŋasawa, taŋ geŋ aêŋoc lêŋ to amacnê m lêŋ

ma biŋ, taŋ aê taêc gêjam to biŋ, taŋ amac taê m gêjam nan, gêŋgic nan,

kêtôm ŋasawa, taŋ geŋ undambê to nom gêŋgic nan.

¹⁰⁻¹¹ “Aêŋoc biŋ oc êtôm kom to sno gêjac kêsêp anŋa umbon gêmêŋ

ma oc êmu êpi êtiam atom

e êmalôm nom ma ŋawê êpoa to êlêc sa

ma êkêŋ ŋawê êndêŋ ŋac-kêpalip-ŋawêwaga

to êkêŋ mo gebe lau sêniŋ.

Ma aêŋoc biŋ, taŋ kêsa anŋa aocsuŋ gêja nan,

oc êmu êmêŋ toŋanômê atom amboac tonangeŋ.

Oc ênam kôm êtôm taŋ aê taêc gêjam nan.

¹² “Gebe amac oc asa totêmtac ŋajamgeŋ ana ma jawê amac tobiŋmalôgeŋ.

Lôc to gamêŋ ŋabau oc lasê êtaŋ êtu amacŋa

ma ka saleŋŋa samob oc sêmakop lemeŋ.

Ma kêmêsic oc êpi êjô gêŋ têkwa-têkwa

ma môsi êpi êjô locgôm

ma gêŋ tonan êŋgôm Apômtaunê wae êsa

ma êtu ŋabelo tengeŋŋa, taŋ senseŋ su atomanô nan.”

56:1-57:21 ŋalôtêna ŋagêdô, taŋ kêkanôŋ biŋ takêŋ gêwiŋŋa to ŋamalacnêŋ lêŋ sêwi Anôtô siŋŋa nan, kêsêp ŋasêbu tonec. ŋasêbu tau ŋabiŋ ŋamuŋa gêjac mata gebe Anôtô ênam nê lau sa to gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi.

¹ Apômtau kêsôm gebe “Ômôêc ôpuc awam sagerj. Ôc awam sa amboac dauc kêtañ. Ôsôm ñoc lau nêñ biñ alôb-alôb lasê êndêñ êsêac to ôwa gôlôac Jakob nêñ sec sêgômña sa. ² Êsêac sesom aê kêtôm bêcgerj ma têtac gêwiñ sebe sêjala ñoc intêna. Kêtôm lau, tañ sêgôm gêñ mansañ ma sêwi nêñ Anôtônê ñagôliñ siñ atom. Êsêac teterj aê kêtû mêtôc gêdêñña ma ñalêlôm kêkac êsêac gebe têtû gasuc Anôtôña.”

³ Ma lau têtû kênac gebe “Aôm embe ôlic aêac atom, go anam dabuñ mo êtu asagerjña. Ma embe ôsala aêac atom, go atu mêtê taunj êtu asagerjña.”

Tec Apômtau kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic acgom, gêdêñ bêc ajam dabuñña amac agôm nêñ genj, tañ taêm gêjam nañ, to akônij nêñ kômwaga samob. ⁴ Alic acgom, amac ajam dabuñ mo gebe asôm to ajac taôm ma aperi taôm ña lememe. Dabuñ tañ amac agôm nañ, dabuñ ñanô gebe jakêñ tañoc nêñ mec anga lôlôc nec atom. ⁵ Tonaj dabuñ teñ, tañ gêjac aê matocanô ñajam nañ me. Bêc teñ gebe ñamalac teñ êkêñ ñandanj êndêñ tau ôli me. Tonaj ñalêñ gebe môkêapac ênac tuluc amboac siñ teñ gêjac bic ma êsô talu êtu nê ñakwê ma êliñ waô me. Aôm kôsam gêñ samob tonaj ñai gebe gôjam dabuñ mo me. Bêc teñ, tañ gêjac Apômtaunê matocanô ñajam me.

Taêñ walô launja gêjac Anôtô mataanô ñajam

⁶ “Mêtê anam dabuñña, tañ galic ñajam nañ, tonec gebe ôñgamboac ñaclai sec ñalêpoa su to ôkôc mêtôc geo ñagêñwapac su. Ôwi lau, tañ kôkônij nañ siñ ma ôpôñ gêñwapac ñakioñ tulu. ⁷ Ônac sam nêñ mo êndêñ lau, tañ gêñ gêjô êsêac nañ. Ma ôkêñ lau ñalêlôm sawa to andu masiña sêñgôñ nêñ andu. Ma embe ôlic lau ôliñ ñadma, nañ ôkêñ ñakwê êndêñ êsêac ma ôñgamiñ taôm êndêñ taômnêñ lau atom.

⁸ “Go nêñ ja ñawê oc êpô amboac oc kêtuj tau ma nêñ gêmac oc êmbacnê seberj ma nêñ biñgêdêñ oc êwê aôm ma Apômtaunê ñawasi oc êndançuc aôm. ⁹ Go embe ômôêc, nañ Apômtau oc êjô aôm awam. Embe ôkalem, nañ eñ oc êsôm gebe ‘Aê tec gamoa.’ Êndêñ ôkac gêñwapac to ôtôc lêmam ma mêtôc geo su anga nêñ ñalêlôm. ¹⁰ Embe ôkêñ mo êndêñ lau gêñ gêjô êsêacña ma ônam malô êsêac, tañ sêoc gêñwapac nañ, êndêñ tonaj nêñ ñawê oc êpô lasê ma nêñ ñakesec amboac ñawê ocsalôña. ¹¹ Ma Apômtau oc êwê aôm tôngerj ma êlôm aôm anga gamêñ sawa. Aômnêñ ñatêkwa oc ñajajña êsa ma aôm amboac kôm, tañ bu kêmalôm nom ñajam nañ, amboac bumata ñakêñkêñ, nañ bu êpa atomanô. ¹² Nêñ lau sêkwê malac, tañ popoc wanêcgerj su nañ, sa êtiam ma ônsuj nêñ mimi wakuc nêñ ñam sa êtiam. Lau oc sêsam aôm gebe ñac, tañ kêbênôc tunbôm ñalasê nañ ma kêmasañ andu gebe êñgôñ êtiam.”

Tajop Sabat ñamoasiñ

¹³ Apômtau kêsôm gebe “Embe ôñgamiñ amkainj êndêñ om ma ôtulu gêñ êndêñ ñoc bêc dabuñ atom. Ma embe ôsam sabat tau gebe nêñ bêc ôtu samuçña ma ôlic Apômtaunê bêc dabuñ ñajam ma otoc sa ma ôwi nêñ lêñ lançwa siñ, ônam kôm to ônam kôm awañña ma biñgalôm agwa-agwa atom, ¹⁴ go ôtap nêñ moasiñ sa anga Apômtaunê ma aê oc jakêñ aôm ôsêlêñ ômoa nom samuc ñamoasiñ ñaôgerj. Aê oc jakêñ aôm ôwê kainj tamam Jakob nê gêñlênsêñ. Biñ tonaj Apômtau kêsôm kêsa awa.”

59:1-21 Propete kêpuc boa launêñ sec ma lau tau sêñô ma seoc nêñ sec lasê. Apômtau kêmasañ lêñ gebe ênam nê lau sa to gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi.

60

Nawasi Sionja, taŋ mênêsa êtu ŋamu naŋ

¹ Ôndi, ŋawê êsa gebe nêŋ ŋawê mênġêô lasê su
ma Apômtaunê ŋawasi mênġêpô aôm.

² Ôlic acgom, ŋakesec ġêsaj nom auc
ma ġêsujbôm ġêjam tentenlatu auc,
mago Apômtau oc mênġêpô aôm
ma nê ŋawasi oc mênġênsac aôm ŋaô.

³ Ma tentenlatu oc dêndêŋ nêŋ ŋawê
ma kiŋ oc dêndêŋ ŋawasi, taŋ mênġêpô aôm naŋ sêmêŋ.

⁴ Ôc matamanô sa ma matam enso ôlic gebe
Êsêac samob sêkac taun sa ma dêdêŋ aôm sêmêŋ.
Nêŋ latômi oc sêmêŋ aŋga gamêŋ jaêc
ma lau oc sêsip nêŋ latômio.

⁵ Aôm oc ôlic ġêŋ tau totêmbêlam aŋgeŋ
ma nêŋ ŋalêlôm êkac aôm to têtmac ŋajam êsa
gebe ġwêc ŋaawa totau-totau oc êndêŋ aôm êwac
ma tentenlatu oc sêkêŋ nêŋ awamata êndêŋ aôm.

⁶ Kamele taêsam oc sênsaj aôm auc
ma kamele ŋalatu sêmêŋ aŋga Midian to Epa.
Lau Seba samob oc sêmêŋ
ma sêkôc gold to ġêŋmalu sêmêŋ
ma sêsôm Apômtaunê wae lasê.

⁷ Êsêac oc sejon domba samob aŋga Kedar sêndêŋ aôm sêmêŋ
ma domba kapoac aŋga Nebaiot oc sênam sakiŋ aôm.
Êsêac oc sênsac ŋoc altar têtû da ŋajam
ma aê jaŋġêlôŋ ŋoc andu ŋawasi.

⁸ Asa lau tec sêlôp amboac tao
ma amboac moŋġôm, taŋ sêlôp dêdêŋ nêŋ kakai.

⁹ Êsêac sêjac waŋ sa kêtû aêŋa
ma lau Tarsis nêŋ waŋ têtû ŋamata
gebe sêkôc nêŋ latômi aŋga gamêŋ jaêc sêmêŋ
tonêŋ gold ma silbergeŋ
sebe tetoc Apômtau, aôm nêŋ Anôto
ma Israelnêŋ ŋac dabuŋ sa gebe eŋ kêwaka nêŋ ŋawasi sa.

¹⁰ “Ma lau jaba oc sêmboa nêŋ tuŋbôm sa
ma nêŋ kiŋ oc sênam sakiŋ aôm.
Gebe aê ġajac aôm kêtû têtac ŋandaŋŋa,
mago kêtû ŋoc moasiŋŋa tec oc taêc walô aôm.

¹¹ Ma nêŋ katam oc êlêc su êkôgeŋ enderŋ tôngeŋ
êtôm êmbêc to eleŋ oc sênsaj auc atom
gebe lau oc sejon tentenlatunêŋ awamata dêndêŋ aôm sêmêŋ
ma nêŋ kiŋ oc sêwê sêmuŋ êsêac.

¹² Gebe tentenlatu teŋ me gamêŋ kiŋŋa teŋ, taŋ ênam sakiŋ aôm atom naŋ, oc
ênaŋa.

Lau amboac tonarj oc sênarja samucgerj.

¹³ Lebanon njanawasi oc êndêrj aôm êmêrj,
kalelorj to kêmêsic ma kabôêrj amboac tonanjerj
gebe sêngêlôrj njoc lôm daburj njamala
ma aê gabe jatoc octapa njamala sa.

¹⁴ Go êsêac, tarj sêkônirj aôm narj, nêrj laturj oc sewec dêndêrj aôm
ma êsêac samob, tarj sêsu aôm susu narj, oc mênjsêu tauarj sênêc aôm amkainjarj
ma oc sêsam aôm gebe 'Apômtaunê malac,
Israelnêrj njac daburj nê Sion.'

¹⁵ "Lau sêwi aôm sirj to sedec aôm
ma lau terj sêsa nêrn gamêrj atom,
mago galoc oc jawaka nêrn waem sa ênêc enderj tôngerj
ma lau oc têtac njam êtu aômna ênêc tenjerj ma tenjerj.

¹⁶ Aôm oc ônm tenterjlatunêrj su, kirnêrj su oc êlôm aôm.
Ma aôm oc ôjala gebe aê Apômtau, aômnêrn kêsiwaga
ma nêrn gêjamsawaga aê, Jakobnê njac tonjaclai.

¹⁷ "Aê oc jakêrj gold êjô ki jonjorj
ma silber êjô ki jejec
ma ki jonjorj êjô ka
ma ki jejec êjô poc.
Ma jakêrj birjmalô êtu nêrn gejobwaga
ma birjgêdêrj êtu nêrn gôlirjwaga.

¹⁸ Lau sênjô gêrj njac lai wauc-wauc-gerjja anja nêrn gamêrj
to senserj gêrj su ma sênac gêrj popoc anja nêrn gamêrj njamadirj njawae êtiam
atom.

Ma aôm ôsam nêrn turjbôm gebe Gêjam-kêsi
ma nêrn sacgêdô gebe Lambirj.

¹⁹ "Oc oc êkêrj njawê êndêrj aôm êndêrj elerjja êtiam atom
ma ajôrj njawê êpô aôm êndêrj êmbêc atom amboac tonanjerj
gebe Apômtau oc êtu nêrn njawê tenjerjja
ma nêrn Anôtô oc êtu nêrn njawasi.

²⁰ Nêrn oc naêsêp êtiam atom
ma nêrn ajôrj oc naênarn tôrj êtiam atom
gebe Apômtau oc êtu nêrn njawê tenjerjja
ma nêrn bêc ôtarj tarjiboarja oc êmbacnê.

²¹ Nêrn lau peberj oc têtû lau gêdêrj
ma oc sêwê kainj gamêrj tonerj enderj tôngerj.

Êsêac oc têtû njoc ka, tarj kasê narj, njasêli
ma njoc lemerj njakôm njanô,
gebe sêwaka aênjoc njawasi sa.

²² Njac saurj tau oc êtu gôlôac kapôêrj,
ma njac njamurj êtu lau-m tonjaclai.

Aê Apômtau oc janjôm birj tau njanô êsa seberj êndêrj njanoc." *

* 60:22: Lebanon njanawasi tau kaseda, tarj kêkô lôc tau narj.

61

Nawae njam Anôtô énam Sion kêsinya

¹ Apômtau Anôtô né Nalau kêpi aê gebe Apômtau geŋ oso aê gebe jasôm nawae njam lasê êndên lau njalêlôm sawa ma kêsakin aê gebe janac lau njalêlôm popoc têtac tōŋ ma jasôm lasê êndên lau, taŋ sêŋgōŋ kapoacwalō naŋ, gebe sêŋgamboac êsêac su

ma sêlêc katam su êndên lau, taŋ sêsō êsêac tōŋ naŋ.

² Ma jasôm Apômtau énam lau kési njajala ma aêacnêŋ Anôtônê bêc êkac kamocgōcŋa lasê gebe janac malō lau samob, taŋ sêmoa tonjalêlôm njawapacgeŋ naŋ.

³ Eŋ kêsakin aê gebe jamoasin lau tonjalêlôm njawapac anŋa Sion to jakêŋ êsêac sêkuc sunsuŋ êjō wao, taŋ gêsac môkêŋapac naŋ, ma katêkwi têtac njamŋa êjō nêŋ abec, taŋ sêjam naŋ, lambin êjō nêŋ katuŋ popoc

gebe lau sêsam êsêac gebe Ka binŋêdêŋŋa, taŋ Apômtau kêsê gebe êwaka êné njawasi sa.

⁴ Êsêac oc sêkwê njapopoc lanŋwaanō sa êtiam ma sêjac gamêŋ, taŋ andanŋeŋ sesen su naŋ sa ma sêmbênôc malac njapopoc

to gamêŋ, taŋ kêtū gasaŋ gêc lanŋwa sec naŋ, e njam êsa.

⁵ Ma lau jaba oc sejoŋ nêŋ domba,

lau gamêŋbōmŋa oc têtū lau sêkac nêŋ nom ôkwiŋa to sênam nêŋ kôm wainŋa.

⁶ Ma lau oc sêsam amac gebe Apômtaunê dabuŋwaga

ma sê amac gebe Aêacnêŋ Anôtônê sakinwaga.

Tentenlatu samob nêŋ awamata oc êmoasin amac

ma amac anŋêlōŋ taôm ŋa êsêacnêŋ waba tokaiŋ-tokaiŋ.

⁷ Anôtônê lau têtap bin majenŋa sa kêlêlêc

ma lau sêgōm êsêac waen sec.

Kêtū tonanŋa êsêac oc sêwê kaiŋ gamêŋ êlêlêc su

ma êsêac têtac njam ênêc enden tōŋgeŋ.

⁸ “Gebe aê Apômtau tau têtac gêwiŋ binŋêdêŋ

ma têtac gedec kêjanŋowaganêŋ lêŋ alôb-alôb.

Aê oc jakêŋ êsêacnêŋ kôm ŋaôli solopgeŋ

ma oc jamoatiŋ poac tenŋeŋŋa êndên êsêac.

⁹ Ma lau samob, taŋ sêlic êsêac naŋ, oc sêlôc

gebe êsêac lau, taŋ Apômtau gêjam mec êsêac naŋ tonec.”

¹⁰ Aê oc têtac njam samucgeŋ êtu Apômtaunŋa

ma ŋoc katuc êtu samuc ŋoc Anôtô

gebe eŋ kêkêŋ aê kasō Apômtau gêjam aê kêsinya kêtū ŋoc njakwê

ma kêkwa aê auc ŋa obo binŋêdêŋŋa,

kêtôm ŋac-gebe-énam-awêwaga kêkuc nê sunsuŋ

ma kêtôm awê gebe énam ŋacŋa gêjam gêlōŋ tau ŋa pocawa.

¹¹ Apômtau Anôtô oc êŋgōm binŋêdêŋ to lambin êpoa êpi tentenlatu samob lanŋōŋnêŋŋa,

êtôm nom kêkêŋ ŋakatôm wakuc

ma êtôm kôm kêkêñ ñawê, tañ sêsê nan kêpoa.

62:1-12 Mòkêlatu tonec propete kêlambin Anôtô gebe ênam nê lau sa êndên têm ñamuña tenj.

63

Bêc Anôtô êmêtôc laurja

(Anôtô agêc propete sêjam binjalôm sêwiñ taun)

¹ “Asa tê gêmên anja Edom, gêmên anja malac Bosra tonê ñakwê kêtû koc samucgen ma nê obo ñawasi sec ma kêsêlêñ tonjaclairgenj.”

“Aê, aê tauc tec kasôm binjêdên lasê ma aêñoc ñaclai kapôênj kêtôm gebe janam lau kêsija.”

² “Nêm ñakwê kêtû koc samucgen kêtû asagenja ma nêm obo kêtôm lau-sêka-wain-popocwaga nêñ kêtû asagenja.”

³ “Aê taucgen kaka wain popoc, lau tenj sêmoa sêwiñ aê atom. Aê kaka êsêac totêtac ñandanjen, kaka êsêac gaim taucgen totêtac ñandan sec, tec êsêacnên dec ñakasi-kasi mênkêpi ñoc ñakwê ma gêjam ñoc obo samob auc. ⁴ Gebe ñoc ñalêlôm taê gêjam bêc jakac kamocgócña kêtû tôñ su ma ñoc jala jakêñ ñagêjôña mêngeô lasê su. ⁵ Aê matoc geso gamên, mago katap ñac ênam aê sanja tenj sa atom. Aê katakê gebe ñac êpuc aê tônia tenj gêmoa atom. Tec tauc lemoc kaku ñacjo tulu ma ñoc têtac ñandan kêpuc aê tônia. ⁶ Aê kaka tenterlatu tônia totêtac ñandanjen ma kamakin êsêac popoc totêtac secgen ma kakêc êsêacnên dec sin kêsêp nom.”

Anôtônê moasinj gêdên Israel

⁷ Aê oc jalambin Apômtaunê têtac gêwiñ tenjenja ma jalambin gênsêga, tañ Apômtau gêgôm gêdên aêac nanj.

Enj kêkêñ nê moasinj kapôênj gêdên gólôac Israelña kêtû taê walô êsêacña ma kêtû nê têtac gêwiñ tenjenjaña.

⁸ Enj kêsôm gebe “Binjanô, aêñoc lau tonec, ñoc latuci, tañ oc sênsau aê atom nanj.”

Tec enj kêtû êsêacnên kêsawaga kêtû nêñ gêñwapac samobña.

⁹ Jaenwaga me anjla gêjam êsêac kêsî atom, enj tau gêmoa gêwiñ êsêac, tec gêjam êsêac kêsî.

Enj têtac gêwiñ to taê labu êsêac, tec kêsî êsêac su.

Enj gêoc êsêac sa mênkêsip êsêac kêtôm têm langwa ñabêc samob.

¹⁰ Mago êsêac sêli awen sa

ma sêgôm ênê Ñalau Dabun têtac ñawapac kêsî.

Tec enj kêkêc tau ôkwi jakatu nêñ ñacjo

ma tau gêjac sinj gêdên êsêac.

¹¹ Go êsêac taênj gêjam ênê sakinwaga Mose nê têm langwa.

“Ñac tañ gêwê nê domba ñagejobwaga kêpi anja gwêc gêmên nanj, gêmoa ondóc.

Ñac tañ kêkêñ nê Ñalau Dabun kêsêp nêñ ñalêlôm nanj,

¹² to kêkêñ nê lêma ñawasi jagêwiñ Mosenê lêma anôña

ma gêwa gwêc kêkêc kêtû êsêacña gebe êwaka nê ñaê tenjenja sa

¹³ to gêwê êsêac sêsêp gwêc ñagêdimbob ñalêlôm nanj

ma sêka selelec atom amboac hos, tañ kêsêlêñ gêmoa gamên sawa nanj, gêmoa ondóc.”

14 Apômtaunê Njalau gêwê êsêac amboac bulimakao sêsêp gaboan sêja gebe sêlêwan taun.

Aôm gôwê nêmau amboac tonan
gebe ôngôm nêmau nêmau jawae êsa.

Mec Anôtô taê walô to ênam nê lau sanja

15 Matamanô êsêp anga undambê,
annga nêmau gamêj dabun to jawasi ma ôlic.
Nêmau ôlim palê to nêclai tau ma gôjam awam su taêm walô aêacna gêc ondoc.

Ôngamin taôm atom

16 gebe aêacma tamenji aôm.

Abraham gêjam kauc aêac ma Israel kêjala aêac atom.

O Apômtau, aêacma tamenji aôm,

gêdêj andanjen sêsam aôm nêmau nêmau gebe Aêacma kêsawaga.

17 O Apômtau, amboac ondoc gôgôm aêac aôm aso nêmau intêna.

Amboac ondoc gôgôm aêacma nêlêlôm nêdani kêsawaga gebe atêc aôm atomna nec.

Ômu ômôêj êtu nêmau sakinwaga,

taun têtun nêmau gôlôaclênsêmau nanja.

18 Lau alôb-alôb sêjain nêmau lôm dabun

to aêacma nêcjo sêka nêmau gamêj dabun popoc kêtun agenja.

19 Aêac atôm lau, taun aôm gôjam gôlinj êsêac atom nanj,

ma atôm lau, taun sêwê kainj nêmau nêmau atom nanj. * lau-sêkawaga nêj kôm nêgêdô
sa. Lau saka wain nêanô e popoc ma nêtêkwi asa. Propete gêjam

64

1 Ojae, ôkac undambê êngic ma ôsêp ômôêjmanj,

e lôm nêawic êsa êkô aôm lanjôm nêmau,

2 amboac ja genj gab ma amboac ja gêgôm bu keletoc

gebe êwaka nêmau nêmau sa êndêj nêmau nêcjo

ma êngôm tentenlatu têtênêp sêkô aôm lanjôm nêmau.

3 Aôm gôgôm gênsêga kainj tenj, taun taênj gêjam atom nanj,

ma kôsêp gômôêj e lôm nêawic kêsawaga kêkô aôm lanjôm nêmau.

4 Lau tenj sêjô binj amboac tonan nêatenj gêdêj gêmunjenj atom

ma kêsô lau tenj tanjen sunj atom

ma lau tenj materjanô sêlic anôtô tenj, taun gêmoa gêwinj aôm

ma gêjam kôm kêpi êsêac, taun sêônj enj nanj atom.

5 Aôm gôwê êsêac, taun sêgôm gêj gêdêj

ma taênj gêjam nêmau lêj sêmoa nanj.

Aôm têmtac nêandanj gêdêj taun aêac agôm sec nanj,

ma aêac ali awenj sa gêdêj aôm wanêc-wanêc.

Asa oc ênam sa.

6 Aêac samob atôm nêc nêatenj

ma aêacma kolenj gêdêj samob kêtôm nêakwê nêajec.

Aêac samob atu masê amboac ka nêalauj

ma aêacma sec gêju aêac sa amboac mu gêju ka nêalauj sa.

7 Lau tenj awenj gêjac aôm nêmau nêmau atom

ma lau tenj têtac gêboanj gebe sêsap aôm tônja atom.

* 63:19: Nêadinj 2 gawa lau, taun sejon wain nêanô sa nanj, ma

Gebe aôm kôsin lanômanô gêdêj aêc
ma kôkêj aêc asô tauj ma sec njanclai njalabu.

⁸ Mago aêacma Tamenj aôm, Apômtau.
Aêc atôm nomku ma aôm kôtôm njac-kêpac-kuwaga.
Aôm lêmam njakôm njanô aêc samob.

⁹ O Apômtau, têmtac njandanj êndêj aêc êlêlêc su atom
ma taêm ênam aêacma sec endenj tôngej atom.

Ôlic ma taêm ênam acgom, aômnêm lau aêc samob.

¹⁰ Nêm malac samob kêtü gamêj gasanj.

Sion kêtü gasanj ma Jerusalem kêtaêj.

¹¹ Êsêac sêkêc aêacma lôm dabuj njam, taj andanjenj tamenjmai sêlanem aôm
sêmoa nanj,

ma sêjac gêj njam samob, taj têntac gêwiñ nanj popoc.

¹² O Apômtau, aôm gobe ôngaminj taôm êndêj aêc
ma ônam taôm tôj to ôkôninj aêc njanôjenj me.

65

Anôtô kêtaj tanjiboa kêtü lau sêkêj dêmôêj enja

¹ Apômtau kêsôm gebe “Aê kasaê êsêac, taj sêjam materj sa êtu aêja atom
nanj, ma kasaê lau, taj sesom aê atom nanj, gebe têtap aê sa. Aê kasôm gebe
‘Aê tec gamoa, aê tec gamoa’ gêdêj lau, taj awenj gêjac aê atom.” ² Aê kamêtôc
lemoc kêtôm bêc samuc gêdêj lau sêli tauj sanja, taj sêsa nêj lêj alôb-alôb
kêtôm tauj nêj kauc taêj gêjam nanj. ³ Ma sêgôm aê têtac njandanj kêsa njapanj
tomajenj gêbacjenj. Êsêac sêkêj da anja nêj kôm ma gêj malu kêtü daja gêsac
poc tiki-tiki, taj sêpac nanj jaô. ⁴ Ma sêngôj gamêj sêôja ma sêkac tauj sa
gêdêj gebêc anja gamêj njakêsin njagêdô. Ma senj bôcanô njamêsôm to gêj, taj
gajac jao nanj, njasulu kêpoac nêj laclu njalêlôm. ⁵ Êsêac sêsôm gebe ‘Amoa nêm
taômja ma mêjandambinj aêc atom gebe aêc lau dabuj.’ Lau tonanj têtôm ja
dauj kêtuj aê lusucunj, kêtôm ja kêtuj aê bêc samuc.”

65:6-16 Anôtô geoc lasê gebe êmêtôc lau sêbuc dêmôêj enja ma gêjac mata
sêngôj materj jali tenjenj njawasi gêdêj lau njalêlôm njanêj. Binj tonanj lulu
kêgaluj tau anja njasêbu tonanj.

Undambê wakuc to nom wakuc

¹⁷ “Alic acgom, aê jakêj undambê wakuc to nom wakuc.

Ma lau oc taêj ênam gêj andanjenja êtiam atom

me oc ênêc nêj kauclêlôm êtiam atom.

¹⁸ Ma lau oc têtac njam to sênam lasê

êtu gêj, taj aê jakêj nanja.

Gebe alic acgom, aê jakêj Jerusalem têtac njam êsa

ma njalau têtü samuc.

¹⁹ Ma aê oc têtac njam êpi Jerusalem

ma jatu samuc njoc lau.

Ma lau sêjô lau sêpuc tanjiboa sa

ma têtaj anja malac tau êtiam atom.

²⁰ Njapalê dedec tenj oc êmoa bêc luagêcjenj anja malac tau ma êmac êndü atom
ma njamalacanô oc êmac êndü atom e nê bêc njatêku êsu.

Gebe nparaj dedec nê jala êtu 100, go êmac êndu
ma tej nê jala embe êtôm 100 atom ma êmac êndu,
nanj lau oc sêsôm gebe Anôtô kêpuc boa ej.

²¹ Ma êsêac oc sêkwê andu sa ma sêngôj
ma oc sêsê kôm wainja ma sêniñ njanô.

²² Êsêac oc sêkwê andu sa ma lau tej sêngôj atom
ma êsêac oc sêsê wain ma lau tej sêniñ atom
gebe ñoc launêj bêc sêngôj nomja oc êtu taêsam êtôm kabôêj njabêc,
ma ñoc lau, taj kajalin sa nanj, oc têtû samuc nêj lemenj ñakôm njanô.

²³ Êsêac oc sênam kolenj ñaômagenj atom
ma sêka gôlôac lasê êtu sêoc gêñwapacña atom.
Gebe lau, taj Apômtau gêjam mec nanj, nêj wakuc êsêac.
Ma êsêacnêj gôlôac oc sêmoa sêwiñ êsêac.

²⁴ Êsêac awenj ênac aê atomgenj ma aê jajô êsêacnêj binj.
Êsêac gocgo sêsôm binj sêmoa ma aê jakêj tajoc êsêac.

²⁵ Kêambôm to domba ñalatu oc sêniñ gêj sêwiñ tauñ
ma lewe oc sêniñ gêgwanj êtôm bulimakao
ma kekop êtu moacnê mo.

Êsêac oc sêkêj nandanj to sensenj gêj anja ñoc lôc dabunj atom.
Apômtaunê binj tau tonec.”

66

Anôtônê mêtôc to Sionnê moasij, taj gocgo mênjêsa

¹ Apômtau kêsôm binj tonec gebe
“Undambê kêtû ñoc lêpôj
ma nom kêtû ockainj ñakadembonj.
Amac abe akwê aêñoc andu amboac ondoc
ma ñoc gamênj jalêwanj taucña ênêc ondoc.
² Aê lemoc kamasanj gêj samob tonec ñai,
tec gêj samob tonec kêtû aêñoc gêj.
Apômtaunê binj tau tonec.
Mago matoc gê ñac, taj kêkônij tau
ma nê katu ôlun-ôlunjenj to gêjac tênêp aêñoc binj nanj.”

66:3-24 Njasêbu ñamuña nec kêkwa Anôtô êmêtôc lau geo gala, taj sêsa nêj lêtj
gêjac ej mataanô ñajam atom nanja ma ênam mec lau, taj têtêc ej to tanjen
wamu ej nanja.

Jeremia

Propete Jeremia gëmoa nom gëmunj Apômtau Jesu amboac jala 600. Enj gëjam kôm propetenja jala taësam ma gëjac biñsu Anôtônê lau gebe sênam tauñ ôkwi. Embe masi, go gëñwapac kapôênj étap êsëac sa étu nêñ sec to nêñ sakin gwamñanja. Enj gëmoa nom e gëlic biñ, tañ kësôm lasê nanj ñanô kësâ. Kinj Babilonja Nebukadnesar kêku Jerusalem tulu ma gesen malac to ñalôm dabunj su ma gëwê kinj Judanja to nê lau taësam jasëñgônj kapoacwalô anja Babilon. Mago Jeremia geoc biñ tenj lasê gëwiñj gebe êsëac sêmu sêmênj anja Babilon ma sêmboâ nêñ gôlôac sa étiam.

Buku tau ñasêbu aclê gebe

1. Mókêlatu 1–25 Anôtô kékênj ñawae gédênj nê lau gédênj tañ kinj télêac sêjam gôlinj êsëac nanj. Kinj télêac nêñ ñaê gebe Josia agêc Joiakim ma Sedekia.
2. Mókêlatu 26–45 Jeremianê ñac-keto-papiawaga Baruk gëjac miñ nê biñ ñagêdô. Enj keto biñ ñagêdô Anôtô geoc lasê ma Jeremia tau nê lëñ ñaminj towae ñagêdô kêsêp buku tonec gëwiñj.
3. Mókêlatu 46–51 Anôtô geoc lau jaba nêñ biñ ñagêdô lasê.
4. Mókêlatu 52 Biñ ñatêku tenj, tañ gëjac miñ ñacjo sêku Jerusalem tulu to sesen lôm dabunj su ma sêwê lau jasëñgônj kapoacwalô anja Babilon.

Jeremia enj ñac têtac malô. Enj têtac gëwiñj nê lau ñanôgenj ma gedec gebe êsôm biñ métôcña lasê êndênj êsëac. Mago Anôtônê biñ këtunj ênê ñalêlôm kêtôm ja, tec enj kêtôm gebe êñgaminj biñ tau atom, kësôm lasêgenj.

Buku tau ñalô towae ñagêdô kèkanônj Jeremianê têm wapac atom, kèkanônj têm, tañ gëc nêmña nanj. Êndênj têm ônê Anôtô oc êmoatinj poac wakuc êndênj nê lau. Ma êsëac oc sejop poac tônê ñapep. Kêdônjwaga to biñsu tenj oc êlêñ biñ êsëac gebe sêlinj poac sinj atomña nec atom, gebe poac tau ñabinj ênêc nêñ ñalêlôm (31:31-34).

Anôtô kèkalem Jeremia ma kêsakinj enj gebe ênam kôm

¹ Jeremianê biñ tonec. Jeremia enj Hilikia latu. Hilikia tau enj anja dabunjwaga, tañ sêmoa malac Anatot anja Benjaminnê gamênj nanj, nêñ ñac tenj. ² Gédênj têm tañ Amon latu Josia këtunj Judanênj kinj ma gëjam gôlinj gamênj kêtôm jala 13 su nanj, Apômtaunê biñ gédênj Jeremia tau. ³ Biñ tau gédênj Jeremia amboac tonangenj gédênj Judanênj kinj Josia latu Jojakim nê bêc e gédênj Judanênj kinj Josia latu Sedekia nê gôlinj ñajala këtunj 11 ña su ñapanj e gédênj jala, tañ sêkênj lau Jerusalemña sêñgônj kapoacwalô ñaajônj këtunj lemenj tenjña.

⁴ Ma Apômtaunê biñ gédênj aê gebe

⁵ “Aê kajala aôm gédênj tañ kamasanj aôm anja tênam têtacilêlôm atomgenj nanj, tênam kékôc aôm atomgenj ma gajam mec aôm su, aê kajalinj aôm sa gebe ôtu tentenlatunênj propete.”

⁶ Go aê kasôm gebe “O Apômtau Anôtô, ôlic acgom, aê ñapalê kwalam ma kajala jasôm biñña atom.” ⁷ Mago Apômtau kësôm gédênj aê gebe

“Ôsôm gebe’ Aê ñapalê kwalam’ nec atom gebe aôm oc ôndênj lau, tañ jasakiñ aôm nanj ôña ma ôsôm biñ, tañ aê jajatu aôm nanj.

⁸ Ôtêc êsëac atom gebe aê gamoa gawinj aôm gebe janam aôm sa.

Apômtaunê biñ tau tonec.”

⁹ Go Apômtau kêmêtôc lêma mênkêmoasac aê aocsuñ ma kêsôm gédêñ aê gebe “Ôlic acgom, aê kakêñ ñoc biñ kêsêp aôm awamsuñ.

¹⁰ Gôlicgac me, ocsalô tonec aê kakêñ aôm kôtu tentenlatu to gamêñ kinña samob ñatau

gebe ômbuc sa ma ôtuc popoc gebe onsenñ su ma ôku tulu gebe ôkwê sa ma ôsê.”

¹¹ Go Apômtaunê biñ gédêñ aê gebe “Jeremia, aôm gôlic asagen.” Ma aê kasôm gebe “Aê galic tali ñalaka tenñ.” ¹² Go Apômtau kêsôm gédêñ aê gebe “Aôm gôlic jagédêñ gebe aê gajam jali ñoc biñ gebe ñanô êsa.”

¹³ Apômtaunê biñ gédêñ aê kêtú dim luagêcña gebe “Aôm gôlic asagen.” Ma aê kasôm gebe “Aê galic ku tenñ keletoc ma kêku sa anña gamêñ nodoña gêmêñ.” ¹⁴ Go Apômtau kêsôm gédêñ aê gebe “Anña gamêñ nodoña ñaclai sec ensenñ gêñña oc mênêpi lau samob, tañ sêñgôn gamêñ tonec nañ.

¹⁵ Ôlic acgom, aê oc jamôêc gamêñ kinña samob, tañ gêc nodoña nañ, ñalau totonñ-totonñ. Apômtaunê biñ tau tonec. Ma êsêac oc sêmêñ ma tetoc nêñ lêpôn kinña êkô êkanônñ Jerusalem ñasacgêdô samob êtômgenñ ma sêndênanñ lêpôn kinña êñgi Jerusalem ñatunbôm auc ma tetoc lêpôn êkô êkanônñ malac Judanañ samob.

¹⁶ Ma aê oc jasôm ñoc mêtôc lasê êpi êsêac êtu nêñ sec samobña gebe êsêac sêwi aê sinñ ma sêkêñ da ñamalu gédêñ anôtôi jaba ma tetenñ mec gédêñ gêñ, tañ êsêac taunñ lemenñ sêmasanñ nañ.

¹⁷ “Mago aôm ôjandinñ nêñ ômbinñkap tônñ ma ôsôm biñ samob, tañ oc jajatu aôm nañ, êndênñ êsêac. Ôtakê êtu êsêacña atom, embe ôtakê, go aê jatakê aôm anña êsêac lanñônêmña amboac tonanñenñ. ¹⁸ Ôlic acgom, ocsalô tonec aê jakêñ aôm ôtu malac ñajanañ tenñ ma ôtu alê ki tenñ to ôtu tunbôm ki gebe ôkô ñajanañ e Judanêñ kinñ to kasêga ma dabunwaga to lau gamêñ tonecña tau sêku aôm tulu atom. ¹⁹ Êsêac oc sênac sinñ êndênñ aôm, mago êsêac oc sêku aôm tulu atom gebe aê gamoa gawinñ aôm gebe janam aôm sa. Apômtaunê biñ tau tonec.” * † kêtôm tau. Jeremia gejo Apômtau awa gebe “Aê galic tali... “Ma Apômtau kêsôm gebe “Biññanô

2

Anôtô gêjam jaom Israel

¹ Apômtaunê biñ gêdenñ aê gebe ² “Ôna ma ôsôm biñ tonec lasê êndênñ lau Jerusalemña sêñô gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Aê taêc gêjam aôm gebe kôkêñ taôm samucgenñ gédêñ aê gédêñ tañ gômoa ñapalêogenñ nañ.

Aôm têmtac gêwiñ aê amboac awê gebe ênam ñac.

Aôm kôdaguc aê anña gamêñ sawa, anña gamêñ, tañ sêsê gêñ tenñ kêsêp atom nañ.

³ Apômtau gêlic Israel amboac lau dabunñ,

Israel kêtú ênê kôm ñamêc.

Lau samob, tañ senñ ñamêc tonanñ nañ, sêwê kainñ tôp.

Gêñwapac kêtap êsêac sa.

Apômtaunê biñ tau tonec.”

* **1:19:** Têñ tonanñ kêsêp jala 608 to 587 gêmunñ Kilisi. † **1:19:** Anña Ebolai awenñ “tali” ma ñalô “tanam jali” kêtanñ

Lau Israel nêj tamenj nêj sec

⁴ O gôlôac Jakob to amac gôlôac Israelna samob, anô Apômtaunê binj.
⁵ Apômtau kêsôm binj tonec gebe
 “Amac tamemi têtap ñoc keso ondoc sa,
 tec sêwi aê sinj ma sêjac jaê aê
 ma tédaguc gêj ñaôma e tauj têtú gêj ñaôma.
⁶ Êsêac têtú kênac atom gebe
 ‘Apômtau gêmoa ondoc, Apômtau, tanj gêwê aêac tapi anja Aiguptu tamêj
 ma gêwê aêac tamoa gamêj sawa,
 tamoa gamêj gasanj, tanj gêsuj gêjam auc nanj,
 gamêj kelej to ñakesec,
 gamêj, tanj ñamalac tej kêsa atom ma ñac tej gêngôj atom nanj,
 gêmoa ondoc.’

⁷ Ma aê kakêj amac anjôj gamêj tonom ñalêsi ñajam
 gebe gamêj tau ñaka ñanô to ñagêj ñajam-ñajam êngôm amac têtmac ñajam êsa.
 Mago gêdêj tanj amac aô lasê gamêj tau su nanj,
 agôm dabuj tau palin
 ma agôm ñoc nomlênsê m kêtú gêj alôb-alôb.
⁸ Lau dabujwaga têtú kênac atom gebe ‘Apômtau gêmoa ondoc.’
 Êsêac tanj sejob binjsu nanj, sêjam kauc aê.
 Gejobwaga sêli tauj sa gêdêj aê
 ma propete seoc binj lasê sêjam Bal lanjô
 ma sêsap gêj ñaôma tój.

Anôtô kêmêtôc né lau

⁹ “Kêtú tonanja aê kamêtôc amac tec gamoa
 ma aê oc jamêtôc nê m gôlôacnêj gôlôac amboac tonanjêj.
 Apômtaunê binj tau tonec.
¹⁰ Alom ana nuc Kupromanj ma alic
 me asakinj lau sêna gamêj Kedar gebe sêkip binj ñam sa ñapep.
 Ma alic acgom, binj amboac tonec kêtap lau tej sa me masi.
¹¹ Lau samuc nêj anôtôj ñanô masi,
 mago lau-m tej sesen nêj anôtôj ma sêkêj wakuc sêjô me masi.
 Aêñoc lau sêkêj nêj ñawasi gêjô gêj ñaôma.
¹² O undambêac, atakê to alendec
 ma atênêp êtu binj tonanja.
 Apômtaunê binj tau tonec.
¹³ Gebe ñoc lau sêgôm sec luagêc kêpi tagenj,
 êsêac sêwi aê, tanj katu bumata materj jalinj nanj sinj
 ma sêgawê sê, tanj bu êpoac atom nanj.

Israelnêj tanjêpêc ñagêjô

¹⁴ “Israel enj gêjôma tej me.
 Me têna kêkôc enj gebe êtu sakinwaga tej me.
 Ma amboac ondoc tec sêjanjo enj su.
¹⁵ Lewe sêlic enj ma sêkêkwanj.
 Ac sêkêkwanj kapôêjanô.

Êsêac sesen ênê gamêñ su e kêtû gasan
ma ênê malac samob popoc,
lau teñ sêñgôn kêtiam atom.

¹⁶ Ma teñ gêwiñ gebe lau anğa malac Mempis to Tapane sêkaliñ aôm
môkêmlauñ su.

¹⁷ Biñ samob tonanñ ñai kêtap aôm sa
gebe gôwi Apômtau, aômñêm Anôtô, tañ gêwê aôm nanñ siñ me masi.

¹⁸ Ma galoc gobe ôna Aiguptu ma ônôm bu Nil,
oc ênam aôm sa amboac ondod.

Ma gobe ôna Asuria ma ônôm bu Euprat,
oc ênam aôm sa amboac ondod.

¹⁹ Aôm taôm nêm sec oc êmêtôc aôm.

Aôm gôwi aê siñña oc ênac aôm.

Nêm kauc êsa e ôlic gebe aôm gôwi Apômtau, aômñêm Anôtô siñ ma kôtêc en
atom,

nanñ keso to sec ñanô.

Apômtau, lausiñ undambêña nêñ Anôtô, kêsôm biñ tonec.

Israel gedec gebe ênam sakiñ Apômtau

²⁰ “Aôm kôbaliñ sakiñ ñagêñwapac, tañ kêsac aôm nanñ, siñ wanêcgen
ma gômô ñalêpoa gêñgic

ma kôsôm gebe ‘Aê gadec gebe janam sakiñ.’

Mago anğa lôc baliñ samob to anğa ka ñalabu samob
aôm kôsa taôm sic jagôêc amboac awê mockaiñña teñ.

²¹ Aê tec kasê aôm amboac wain ñamôkê ñajam, tañ tauc kajaliñ sa nanñ,
kasê wain ñasêli ñajamanô teñ.

Amboac ondod tec gôjam taôm ôkwi kôtu gêñ sec,
kôtu wainbôm teñ.

²² Aôm embe ôkwasin taôm ña bu ñandan to sop kapôên,

oc jalic nêm keso ñajec ñapanñ.

Apômtaunê biñ tau tonec.

²³ Aôm kôtôm gebe ôsôm biñ tonec amboac ondod gebe
‘Aê gajam ñoc dabuñ paliñ atom, aê kadaguc Bal atom.’

Ôsala nêm lêñ, tañ kôsa anğa gaboanñ nanñ,

ma ôjala biñ, tañ gôgôm nanñ.

Aôm gôjac laoc gamêñgen kôtôm kamele têna wakuc tobinñ,

²⁴ tañ gêbôm kêsa gamêñ sawa gêja nanñ.

Ñalêlôm ñakalac kêkac enñ, tec kêsê awa kapôên.

Êndên nê noc enñ êmoa tobiñgenñ nanñ, asa oc êtôm gebe ênam gôlin enñ.

Lau tañ sesom enñ nanñ, oc sênam kôm kapôên atom,

êsêac oc têtap enñ sa êmoa êwiñ kamele kapoac.

²⁵ Ojop amkaiñ gebe ôsêlêñ toatapa masigenñ atom,

ma ojop nêm koclabeñ gebe bu êjô aôm atom.

Mago aôm kôsôm gebe ‘Aê gadec,

aê têtac gêwiñ lau jaba

ma oc jandanğuc êsêacgenñ.’

Anôtô oc ênac lau Israel

26 “Israelnê gôlôac samob to kinj ma nêj kasêga to nêj daburjwaga ma nêj propete

sêmoa tomajenjenj

têtôm njac genjenj, tanj sê enj lasê ma gêmoa tomajagenj nanj.

27 Êsêac sêsôm gêdêj ka tenj gebe

‘Aênoc tamoc aôm.’

Ma sêsôm gêdêj poc tenj gebe

‘Aôm kôkôc aê.’

Gebe êsêac sêbuc dêmôênj aê,

lanjônânô gêdêj aê atom.

Mago êndêj têm gêjwapac êtap êsêac sanj nanj,

êsêac sêsôm gebe ‘Ôndi ma ônam aêac samanj.’

28 Mago nêj anôtôi, tanj taôm kômasanj nanj, sêmoa ondoc.

Ôjatu êsêac gebe sêndi ma sênam aôm sa êndêj têm gêjwapac êtap aôm sanj.

O Juda, nêj anôtôi taêsam têtôm nêj malacgenj.

29 Amac aôm gêdô gêdêj aê kêtû asagenjja.

Amac samob ali taôm sa gêdêj aê.

Apômtaunê binj tau tonec.

30 Aê gajac nêj gôlôac, mago njânô masi,

êsêac sêsô mêtôc njalabu atom.

Amac taôm nêj sinj gesenj nêj propete

amboac lewe kêdanjôn gwada.

31 Amac lau kainj tenj, akênj tanjem Apômtaunê binj.

Amboac ondoc lau Israel sêlic aê katôm gamênj sawa tenj

me sêlic aê katôm gêsunjbôm tenj.

Êsêac sêsôm binj tonec kêtû asagenjja gebe

‘Aêac tauj asa ma lêj, oc andêj aôm awac êtiam atom.’

32 Awêtakinj tenj oc êlinj nêj gêlônj sinj me masi.

Awê gebe ênam njacnja oc êlinj nêj njakwê omnja sinj me masi.

Mago njoc lau sêlinj aê sinj e njabêc manjgi masi.

33 “Aôm kôsa nêj lêj kôtap mockainj sanj tokauc.

Kêtû tonanjja ôlim gêjac gêj sec samob kêtû tônj.

34 Lau tanj nêj binj masi nanj, nêj dec gi nêj njakwê njatali.

Aôm kôtap êsêac sa têtuc andu popoc atom,

mago gôjac êsêac êndu.

Binj samob tonanj njai tec gêc,

35 mago aôm kôsôm gebe

‘Aênoc binj tenj gêc atom.

Apômtaunê têtac njandanj kêkac tau su anja aê.’

Ôlic acgom, aê oc jamêtôc aôm gebe aôm kôsôm gebe ‘Aê gagôm sec tenj atom.’

36 Ojae, aôm gôjam nêj lêj ôkwi-ôkwi njagaôgenj.

Aiguptu oc êngôm aôm majam êsa

êtôm Asuria gêgôm aôm majam kêsa su.

37 Aôm oc ôwi Aiguptu sinj amboac tonanj

tolêmam sawagenj

gebe Apômtau kêtinj lau, tanj aôm taêm kêka êsêac nanj su

ma aôm oc ôtap moasinj sa anja êsêacnêj atom.”

3:1–6:15 Lau Juda sêjam sakinj gwam, tec têtap ñagêjô sa ma sênaña. Êsêac sêkônij lau to sêmêtôc êsêac kesogenj. Embe sênam taunj ôkwi atom, oc têtap ñagêjô sa. * andu popoc nanjenj, êndu sebenj (Eks 22:1).

6

Juda to Jerusalem oc sênaña

¹⁶ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Naakô intêna ñatali ma alic

ma atu kênac intêna andanjenña

e atap intêna moasinña tau sa ma asa intêna tau,

go atap katôm ñagamênj alêwanj taômña sa.

Mago êsêac sêsôm gebe ‘Aêac adec, oc asa intêna tonanj atom.’

¹⁷ Ma aê kakêj dibwaga gêdênj amac, tec sêsôm gebe

‘Anjô dauc kêtañ.’

Mago êsêac sêsôm gebe ‘Aêac adec, oc anjô atom.’

¹⁸ Kêtu tonanña amac tentenlatu anjô

ma amac gôlôac, ajala gênj, tañ êtap êsêac sa nanj acgom.

¹⁹ O nom, ôñô. Ôlic acgom, aê oc jakêj gênj sec,

tañ kêtu êsêac sêkac taunj su ñañanô nanj, êpi êsêac

gebe êsêac sêkênj tañenj ñoc binj atom

ma têtinj ñoc binjsu su.

²⁰ Êsêac sêkênj gênjmalu anja gamênj Seba

ma gênj ñakana anja gamênj jaêcsêga gêdênj aê kêtu agenña.

Amacnêm daja kêtôm gebe jakôc sa atom

ma amacnêm da ñagêdô gêjac aê matocanô atom.

²¹ Tec Apômtau kêsôm binj tonec gebe

‘Alic acgom, aê jatoc poc sêndinj enkainj êpiña êngônj

gebe lau tonec sêndinj enkainj êpi e sembenj.

Tamenj to latunj

ma nêj lau jabanj to nêj sêlêb oc sênaña samob.’”

²² Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Alic acgom, lau-m tenj sêmênj anja gamênj nodonja

ma lau tonj kapôênj tenj dêdi anja nom ñagamênj nodonja

ma lau tonj kapôênj tenj dêdi anja nom ñagamênj jaêcsêgarja.

²³ Êsêac sêkôc talam to kêm.

Êsêac lau wauc-wauctêna to taênj walô lau atom.

Êsêacnênj ñakicsêa kêtôm gwêc kêgasim ñakicsêa.

Êsêac sênngônj hos ñaô ma sêsunj nêj laukasap sa

gebe sênac sinj êndênj aôm, Sion latuo.”

²⁴ Aêac tañô binj tonec ñawae,

tec lemenj kêtu goloj

ma nêj ñalêlôm ñatutuc kêsa,

ñandanj kêtuñ aêac amboac ñapalê kêtuñ awê tenj.

²⁵ Ana kôm atom, asêlêj amoa intêna atom

gebe ñacjonê sinj gebe ensenj amac su

ma gênj ñaclai sec êtakê amacña gêjam gamênj auc.

* **2:37:** Mosenê binjsu kêmasanj binj gebe sênac lau, tañ têtuc

26 “O ñoc lau latunjo, ôsô talu sa
ma ônsambi sa ônsac wao.”
Ôpuc tanjiboa sa amboac ñac ten, tañ gêjam taê tau kêtû nê latu tagenja.
Ôtañ ñanôgen
gebe ñac-ensen-gêñ-suwaga oc mênêpi aêac sep tagen.

27 “Aê kakêñ aôm gebe ônsaê to ônam dôñ ñoc lau
gebe ôjala to ônsaê êsêacnêñ lêñ.

28 Êsêac samob sêli taun sa togêsuntêkwa ñatonjen.

Êsêac sêjac laoc gamênjen ma sêga biñ kêpi lau.

Êsêac têtôm ki jonjon to ki jejec.

Êsêac samob sêgôm sec.

29 Êsêac sêguc ñajaña sec gebe ja elom,
mago ki bobobgen kêsa anja ja gêmên.

Êsêac sêgôm elêmê,

mago têtôm gebe têtin lau sec su atom.

30 Sêsam lau sec gebe silberbôm, gebe Apômtau kêtin êsêac su.” * † silber sa
atom, têtap ki bobobgen sa, ma propete gêjam dôñ lau sec kêpi ki bobob
tau.

7

Amêtôc nêñ lêñ to nêñ kôm

1 Bin tañ Apômtau kêkêñ gêdên Jeremia nan, tonec gebe 2 “Naôkô Apômtaunê
andu ñasacgêdô ma ôsôm biñ tonec lasê anja ônê gebe Amac lau Judaña
samob, tañ asô sacgêdô tonec amên gebe aten mec êndên Apômtau nan, anô
Apômtaunê biñ. 3 Lausin undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm
biñ tonec gebe Amêtôc nêñ lêñ to nêñ kôm, go aê jakên amac anjôn gamên
tonec. 4 Taêm êka biñdansañ tonec gebe ‘Apômtaunê lôm dabun tau tonec,
Apômtaunê lôm dabun tau tonec, Apômtaunê lôm dabun tau tonec,’ nec atom.

5 “Mago amac embe amêtôc nêñ lêñ to nêñ kôm ñanôgen ma embe
amansañ nêñ biñ ñasawaña ñanôgen awin taôm, 6 embe akônin lau jaba to
mosêbu ma awêruc atom ma embe akêc lau tobinmê nêñ dec sin anja gamên
tonec atom ma embe andanjuc anôtô jaba, tañ senseñ amac su anaña nan
atom, 7 go jakên amac anjôn gamên tonec, anjôn nom, tañ kakên wanêcgen
gêdên tamemi gebe êtu nêñ gamên enden tônjen nan.

8 “Mago alic acgom, amac taêm kêka biñdansañ, tañ gêjam amac sa atom nan.
9 Amboac ondoc amac abe anam genjen to anac ñamalac êndu ma anjôm gêñ
mockainjo to mockainja ma atôc lememe biñdansañja ma akên da gêñmalunja
êndên Bal to andanjuc anôtô jaba, tañ ajam kauc êsêac nan. 10 Su, gocgo amên
akô aê lanjônêmña anja andu tonec, tañ sê ñoc ñaê kêpi nan, ma asôm gebe
‘Galoc tamo a ôlin samuc.’ Asôm su, go anjôm gêñ alôb-alôb samob tonan ñai
êtiam me. 11 Amboac ondoc amac alic andu, tañ sê ñoc ñaê kêpi nan, kêtû
kêjanjowanênjê gêsun me. Biñjanô, aê tauc galic amboac tonan. Apômtaunê
biñ tau tonec. 12 Galoc ana ñoc maloc, tañ gêc Silo nan acgom. Alic gamên, tañ
kêtû ñoc ñaê ñaandu ñamataña nan. Alic gêñ, tañ gagôm gêdên gamên tau kêtû
ñoc lau Israel nêñ secña nan acgom. 13 Ma galoc amac agôm sec samob tonan

* 6:30: Nalô Ñoc Lau Latunjo kêkanôn malac Jerusalem. † 6:30: Êsêac sebe sêpac silber êwê e êtu
selec, mago têtap

ñai ma akêñ tanjem gêdêñ tan kasôm binj gêdêñ amac gamoa nan atom ma alôc gêdêñ tanj gamôêc amac nanj atom, ¹⁴tec janjôm andu, tanj sê ñoc ñaê kêpi ma amac taêm kêka nanj, to gamêñ, tanj kakêñ gêdêñ amac to tamemi nanj, êtôm gagôm gêdêñ Silo. ¹⁵Aê oc jatiñ amac su gebe jalic amac êtiam atom, êtôm katiñ nêñ tawan, Epraimné wakuc samob su. Apômtaunê binj tau tonec.

Launêñ tanjêñpêcña

¹⁶“Ma aôm, Jeremia, otenj mec êtu lau tonanña atom. Awam ênac aê ma nêñ mec êndêñ aê êtu êsêacña atom. Ônam nenenj aê êtu êsêacña atom gebe aê oc jakêñ tanoc aôm atom. ¹⁷Aôm gôlic gêñ, tanj êsêac sêgôm anja malac Judanja to anja intêna Jerusalemja nanj, atom me. ¹⁸Gôlôac ñasec-ñasec sejonj ka masê sa ma tamenj sêgôm ja gelom, go lauo sêgamuc polom gebe sêpac polom êtu undambê ñatauoña. Ma êsêac sêkêñ wain kêtü da gêdêñ anôtôi jaba gebe sêñgôm aê têtac ñandanj êsa. ¹⁹Apômtau kêsôm gebe Amboac ondoc oc sêgôm aê têtac ñandanj kêsa me. Oc masi, sêgôm tauñ têtac ñandanj kêsa e sêlênsônj tauñ secanô. ²⁰Kêtü tonanña Apômtau Anôtô kêsôm gebe Alic acgom, aê jakêc ñoc têtac ñandanj to ñoc têtac kêbôli auc sinj wacêpi gamêñ tonaj, êpi ñamalac to bôc ma ka anja kôm to gêñ ñanô nomña. Ñoc têtac ñandanj oc êniñ gêñ amboac ja ma ñac tenj êtôm gebe êsi êmacña atom.”

²¹Lausinj undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm binj tonec gebe “Akêñ nêñ daja to nêñ da ñagêdô êpi tageñ ma taôm aniñ nêñ gêñ. ²²Gebe gêdêñ tanj gawê tamemi sêsa anja Aiguptu sêmêñ nanj, aê kasôm binj tenj kêtü daja to da ñagêdôña gêdêñ êsêac atom ma kajatu êsêac kêtü sêkêñ danja atom. ²³Mago kakêñ binju tonec gêdêñ êsêac gebe ‘Tanjem wamu aê, go jatu nêñ Anôtô ma amac atu ñoc lau. Ma asa lêñ samob, tanj kajatu amac nanj, gebe amoa ñajam.’ ²⁴Mago êsêac tanjêñ wamu to sêkêñ tanjêñ aê atom. Êsêac sêsa nêñ lêñ kêtôm nêñ ñalêlôm sec kêkac êsêac. Êsêac lanôñanô gêdêñ aê atom, sêbuc dêmôêñ aê. ²⁵Gêdêñ bêc, tanj amac tamemi sêsa anja Aiguptu sêmêñ e mênjgêdêñ galoc nanj, aê kasakinj ñoc sakinjwaga propete gêdêñ êsêac gamoa e ñabêc manji masi. ²⁶Mago êsêac tanjêñ wamu to sêkêñ tanjêñ aê atom. Êsêac gêsuntêkwa ñatorñ ma sêgôm sec kêlêlêc tamenj su.

²⁷“Amboac tonaj ôsôm binj samob tonaj êndêñ êsêac, mago êsêac oc sêkêñ tanjêñ aôm atom. Aôm oc ômôêc êsêac, mago êsêac oc sêlôc atom. ²⁸Ma aôm oc ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Lau-m tonec tec tanjêñ wamu Apômtau, êsêacnêñ Anôtô, awa atom ma sêsô ênê mêtôc ñalabu atom amboac tonanjenj. Binjanô gêjaña, gêjac tau gêñjic anja êsêac awenjsuj.

Sêgôm genj sec anja gaboan Benhinonja

²⁹“ ‘Ôkapiñ mômêmlauñ ma ômbaliñ sinj.

Ôpuc tanjiboa sa anja lôc
gebe Apômtau kêtinj gôlôac, tanj ênê têtac ñandanj kêpi êsêac nanj su
to gêwi êsêac sinj.’ ”

³⁰Apômtau kêsôm gebe “Juda latui sêgôm sec gêjac aê matocanô atom. Êsêac sêkêñ nêñ gêñ alôb-alôb kêkô andu, tanj sê ñoc ñaê kêpi nanj, ñalêlôm gebe sêñgôm andu tau ñadabuñ paliñ. ³¹Êsêac sêkwê gamêñ ñabau Topetña sa anja gaboan Benhinon gebe sêkêñ latunio to ñac sêsa ja têtü da. Aê kajatu binj amboac tonaj gêdêñ êsêac tenj atom ma taêc gêjam binj amboac tonaj gec ñoc kauclêlôm tenj atom amboac tonanjenj.” ³²Tec Apômtau kêsôm gebe “Ôlic

acgom, njanoc kédabinj gebe sêsam gamênj tonanj Topet me gaboanj Benhinon étiam atom, sêsam gamênj tau gebe gaboanj sesenj njamalac sunja. Ma Topet étu gamênj sêônga gebe gamênj njasawa sênsunj njamatênja teñ oc ênêc atom. ³³ Ma lau tonec nênj njanwêlêlanj étu moc umbonj njalabuja to bôc nomnja nênj gwada ma njan teñ oc ensoc êsêac sêc su anja tônê atom. ³⁴ Ma aê jangaminj têtü samuc to têtac njanam njanicsêa ma njan-gebe-ênam-awêwaga to awê gebe ênam njanja nênj awenj njanonda anja malac Judanja samob ma anja intêna Jerusalemja gebe gamênj tau oc étu gasanj.”

8:1–9:9 Anôtônê jaenj njanêdô kêtü launênj secnja ma njanêjô, tê gêjac êsêac njanwae nê, njaninj gêc njanêbu tonec. *

9

Mêtôc kêpi Juda

¹⁰ Aê kasôm gebe “Aê jabe jatanj étu lôcña ma njan tanjiboa êsa étu gamênj gêgwanj-gêgwanjja gebe gênj tau njankelej kêsä ma teñ kêsêlênj kêsä gamênj tonanj gêja atom. Tanjô bulimakao njanicsêa kêtiam atom. Moc to bôc salenja sêc êlinj-êlinj sêja su.”

¹¹ Apômtau kêsôm gebe “Aê oc jatuc Jerusalem popoc êlinj-êlinj étu lênduc, étu kêambôm nênj gamênj.

Ma janam Judanênj malac ôkwi étu gamênj sawa, tanj lau teñ sêmoa atom nanj.”

¹² Aê katu kênac gebe “Apômtau, kêtü asagenja gamênj e popocgenj ma njankelej amboac gamênj sawa ma njanalac teñ kêsêlênj kêsä tonanj atom. Asa njan tokauc gebe êjala gênj tonanj. Aôm gôwa binj tau sa gêdênj asa gebe êsôm lasê êndênj lau njanêdô.”

¹³ Apômtau gêjô binj tau gebe “Gênj tonanj njanô kêsä njan gebe aênjoc lau sêwi binj, tanj kadônj gêdênj êsêac nanj sinj. Êsêac tanjenj wamu gêdênj aê me sêgôm binj tau, tanj kasôm gêdênj êsêac nanj, njanô kêsä atom. ¹⁴ Masigoc, êsêac gêsuntêkwa njanonj ma sêjam sakinj anôtô Bal nê njanatu kêtôm nênj tamenj têdônj êsêac. ¹⁵ Amboac tonanj anjô binj, tanj aê Apômtau njananja njanau, lau Israel nênj Anôtô, gabe jangôm nanj acgom. Aê gabe jakênj gênj njanakic êndênj njoc lau sêninj ma jakênj bu njanalac êndênj êsêac sênôm. ¹⁶ Aê oc jansenj êsêac êlinj-êlinj sêsêp tentenjlau njanêlôm. Êsêac to tamenj sênjô êsêacnênj njanê gêmunj su atom nanj, ma gabe jasanj njanjo totonj-totonj dêndênj êsêac sêna e jansenj êsêac su sênam samucgenj.”

Lau Jerusalem sêmôtêc gebe sênam êsêac sa

¹⁷ Lausinj undambênja nênj Apômtau kêsôm gebe “Taêm ênam gênj, tanj njanô kêsä nanj. Amôtêc tanjipalêo sêmênj. Amôtêc êsêac lauo abec sêmênj.”

¹⁸ Lau tau sêsôm gebe

“Ôsôm êndênj êsêac gebe sêmênj njanagôgenj ma têtanj tanjiboa étu aêacña. Têtanj e materj sulu bôlôb-bôlôbgenj ma materjgasi njanwambu êsa.”

¹⁹ Akênj tanjemmanj. Tanjiboa njanicsêa anja Sion gebe “Aêac abac su.

* 7:34: Undambê njanau enj anôtô jaba teñ.

Aêac majerj kêsa samucgerj
kêtu awi ma gamêj siŋŋa
ma seserj ma andu su gêjaŋa.”

²⁰ Aê kasôm gebe

“Amac lauo, akêj tanjem Apômtau awa
ma anjô ênê biŋ.

Andôj tanjiboa êndêj nê m latômio
ma nê m tawanj njawê tanjiboan.

²¹ Gebe gêmacanô tau kêsô aêacma andu ŋakatam sauŋ
ma kêsô aêacma laumata nêj andu gêmêj.

Gêmacanô gêjac ŋapalêo to ŋac anŋa malac ŋaintêna
ma lau wakuc anŋa malacluŋ.”

²² Ôsôm gebe

“Apômtau kêsôm amboac tonec gebe

Launêj ŋawêlêlanj salinj-salinj gêjam gamêj aucgerj
amboac bôcnê tac, tanj sêpalip gêjam kôm auc.

Ma amboac polom ŋanô, tanj lau sêjanŋowaga sêwi siŋ nanj,
ma lau teŋ sejoŋ sa atom.”

²³ Apômtau kêsôm gebe

“Kwalam lanŋwa etoc tau sa êtu nê kaucŋa atom

ma ŋac ŋactêkwa êtu nê ŋaclaiŋa gebe atom,

ma ŋac tolêlôm êtu nê awanŋa atom.

²⁴ Embe teŋ taê ênam gebe etoc tau sa
go etoc tau sa gebe gêlic to kêjala gebe Aê Apômtau
gebe aêŋoc têtac gêwiŋ gêc gederj tŋngerj

ma gêj, tanj gagôm nanj, gêdêj to solop.

Gêj tonanj aê galic ŋajam.

Aê, Apômtau tau, kasôm biŋ tonanj.”

9:25–13:27 ŋasêbu tonec kêpuc boa sakinj gwamŋa to kêsôm biŋ kapoac
walôŋa lasê ma kêkêj puc lau gebe Apômtau oc êmoatiŋ poac êndêj nê lau.
Anôtô kêkêj puc Jeremia gebe lau sêkic ênê biŋ ma Apômtau kêpô lêna ŋanô
kêtu nê lauŋa. Apômtau agêc Jeremia sêlêj biŋ lau gebe tetoc tauŋ sa ma
sêŋgôm sec atom.

14

Oc kêsêgô gamêj

¹ Apômtau kêsôm gêdêj aê, Jeremia, kêtu oc kêsêgô gamêjŋa gebe

² “Juda gêjam abec

nê malac sêmasanj biŋŋa kêtu gasanj

ma nê lau sêc nom tonêj ŋalêlôm ŋawapacgerj

ma Jerusalem gêmôêc gebe sênam erj sa.

³ Lau towae sêsakinj nêj sakinjwaga kêtu têtê buŋa.

Êsêac sêja bumata,

mago têtap bu sa atomanô.

Êsêac sêmu sêmêj tonêj bulakôp sawagerj.

Êsêac majerj ma kauc kêlêsoŋ,

tec sêsanj lanjôŋanô auc.

⁴ Kom gêjac atom

ma nom ñakelen kêsa lanġwagej.
Lau-sêkaliñ-nomwaga sêmoa tomajengej,
tec sêsañ nêñ lanġonânô auc.

⁵ Mojawa têna ġêwi nê ñalatu wakuc siñ
aŋga kôm gebe ġêgwan masianô.

⁶ Donkibôm sêkô gamêñ ñabau selec-selec
ma imbelen olec-olecgej amboac kêambôm.

Êsêacnêñ materanô kêtú malô gebe geñ sêniñña masi.

⁷ “Aêñoc lau sêmôêc ġêdêñ aê gebe
‘O Apômtau, aêacma sec geoc aêac lasê,
mago ônam aêac sa êtu aômnêm ñaêña.
Aêac akac tauñ su aŋga aômnêm kêtú dim taêsam.
Aêac agôm sec ġêdêñ aôm.

⁸ Aôm taômgej, tec lau Israel sêkêñ materj.
Aôm taômgej kôtôm gebe ônam aêac sa êndêñ ġêñ enserj aêacña.
Kêtú asageñña ġômoa ma gamêñ amboac ñacjaba teñ
amboac ñacleñ teñ, tañ ġêmoa ġêbêc tageñ nanj.

⁹ Kêtú asageñña aôm ġômoa amboac ñac, tañ ġêñ teñ kêtakê eñ nanj, amboac
siñwaga teñ nê ñaclai masi gebe ênam saña nanj.

O Apômtau, aôm ġômoa ġôwiñ aêac.

Sê aômnêm ñaê kêpi aêac. Ôwi aêac siñ atom.’ ”

¹⁰ Apômtau kêsôm biñ tonec kêkanônj lau tonanña gebe “Êsêac têtac ġêwiñ
gebe sêlêti sejo sêja-sejo sêja ma sêjam ġôliñ nêñ eñkainj atom. Amboac tonan
aê galic êsêac ġêjac aê matocanô ñajam atom. Aê gabe taêc ênam êsêacnêñ geo,
tañ sêġôm nanj, ñapañ ma jakêñ ñagêjô êtu nêñ secña.”

Tôbôm ñawae

¹¹ Apômtau kêsôm ġedenj aê gebe “Otenj mec êtu lau tonec sêmoa ñajamña
atom. ¹² Êsêac sêjam dabuñ mo, mago aê gabe janô êsêac awenj atom. Êsêac
sêkêñ daja to da kelenj, mago aê gabe jakôc da tau sa atom. Aê gabe jansenj
êsêac su ña siñ to tôbôm ma ġêmac sec.”

¹³ Go aê kasôm gebe “Ojae, Apômtau Anôtô, ôlic acgom, propete sêsôm ġêdêñ
êsêac gebe ‘Amac oc alic siñ atom ma oc aôc tôbôm atom. Aê oc jakêñ amac
aŋġônj gamêñ tonec towamagenj ñapañ.’ ” ¹⁴ Ma Apômtau kêsôm ġêdêñ aê gebe
“Propete tonan seoc biñdansanj lasê sêjam aê lanġoc, nanj aê kasakiñ êsêac atom
ma aê kajatu êsêac atom to kasôm biñ ġêdêñ êsêac atom. Êsêac seoc ñakatu
dansanj to biñ ñaôm ma dansanj, tañ êsêac tauñ nêñ ñalêlôm taêñ ġêjam nanj,
lasê ġêdêñ amac. ¹⁵ Amboac tonanj tec Apômtau kêsôm biñ tonec kêkanônj
propete tau gebe Propete, tañ kasakiñ êsêac atom, mago seoc biñ lasê sêjam
aê lanġoc ma sêsôm gebe ‘Siñ to tôbôm oc êtap gamêñ tonec sa atom’ nanj siñ to
tôbôm tau oc enserj êsêac su sênaña. ¹⁶ Ma lau, tañ propete seoc biñ lasê ġêdêñ
êsêac nanj, siñ to tôbôm oc enserj êsêac su ma sêmbaliñ êsêac siñ sêñêc intêna
Jerusalemña ma ñac teñ êmoa gebe ênsurj êsêac to nêñ lauo ma nêñ latuñjo to
ñacña atom. Gebe aê gabe jansêwa êsêac tauñ nêñ sec naêpi êsêac tauñ.

¹⁷ “Aôm ôsôm biñ tonec êndêñ êsêac gebe
‘Matocsulu enselenj êtôm êmbêc to elenġenj,
enselenj ma êpa atom

gebe sêjac ñoc lau latuñjo, awêtakiñ tau, e kêtap kamoc kapôêñ sa.

Sêjac eṅ secanô.

¹⁸ Aê embe jasa kôm jana, oc jalic ṅacmatê, taṅ sinṅ gesenṅ êsêac su nanṅ. Ma embe jamêṅ malac, oc jalic lau togêmac tóbômṅa. Propete to dabuṅwaga sêjac laoc gamêṅgenṅ ma sêpô lêna kauc sênam lau saṅa.’ ”

Lau tetenṅ Apômtau ṅanôgenṅ

¹⁹ Aôm kôtiṅ Juda su samucgenṅ me.

Aôm ôlim ṅakam gêdêṅ Sion me.

Amboac ondoc tec gôjac aêac

kêtomṅ gebe ôliṅ ṅajam êsa êtiam atom nec.

Aêac akêṅ materṅ têm ôliṅ ṅajam êsaṅa,

mago gêṅ êtakê aêacṅagenṅ mêṅkêsa.

²⁰ O Apômtau, aêac ajala ma sec to tamenṅinêṅ keso

gebe aêac agôm sec gêdêṅ aôm.

²¹ Ôtiṅ aêac su atom êtu nêm ṅaêṅa

ma ôṅgôm nêm lêpôṅ ṅawasi ṅawae êtu sec atom.

Taêm ênam nêm poac, taṅ kômotaṅ gêdêṅ aêac nanṅ,

ma onseṅ su atom.

²² Tenterṅlatunêṅ anôtôi jaba têtômṅ gebe sêkêṅ kom ênac me.

Me undambê kêtomṅ gebe êṅgôm kom ênsêwa me masi.

O Apômtau Anôtô, aôm taômgenṅ kôtôm.

Aêac akêṅ materṅ aôm taômgenṅ

gebe aôm gôgôm gêṅ samob tonanṅ ṅai ṅanô kêsa.

15

Apômtau têtac ṅandanṅ sec gêdêṅ Juda

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêṅ aê gebe “Mose agêc Samuel embe sêkô aê lanṅôcnêmṅa, aêṅoc ṅalêlôm oc ênam tau ôkwi êndêṅ lau tonec atom. Onsoc êsêac sêc su anṅa aê lanṅôc-anôṅa ma sêc sêna. ² Ma êsêac embe têtu kênac aôm gebe ‘Aêac ana ondoc,’ go ôsôm êndêṅ êsêac gebe Apômtau kêsôm biṅ tonec gebe

Lau taṅ gêmac sec gêjac êsêac ṅawae nanṅ,

sêndêṅ gêmac sec sêna.

Ma lau, taṅ sinṅ gêjac êsêac ṅawae nanṅ,

sêndêṅ sinṅ sêna.

Ma lau, taṅ tóbômṅ gêjac êsêac ṅawae nanṅ,

sêndêṅ tóbômṅ sêna.

Ma lau, taṅ kapoacwalô gêjac êsêac ṅawae nanṅ,

sêndêṅ kapoacwalô sêna.”

³ Apômtau kêsôm gebe “Aê jajaliṅ gêṅ enseṅ êsêac suṅa aclê sa, sinṅ gebe ênac êsêac, kêam gebe sêkac êsêac popoc, moc umbonṅ ṅalabuṅa to bôc nomṅa gebe senseṅ to sêdanṅgôṅ êsêac. ⁴ Ma aê janṅôm êsêac têtu gêṅ êtakê nom ṅagamêṅ kiṅṅa samobṅa, kêtu Judanêṅ kiṅ Hiskia latu Manase nè sec, taṅ gêgôm anṅa Jerusalem nanṅa.”

⁵ Apômtau kêsôm gebe

“O Jerusalem, asa oc taê walô aôm.

Ma asa êtanṅ aômṅa.

Asa ênac aôm kêsi
gebe êtu kênac gebe aôm gômoa amboac ondoc.

⁶ Aôm kôtiŋ aê su.

Aôm kôkêŋ dêmôêma aê.

Amboac tonan aê kamêtôc lemoc ma gasen aôm su
gebe aê ôlic ñakam kêsa gebe taêc walô aôm.

⁷ Anŋa malac tonec ñagamêŋ samob

aê katiŋ amac adêŋ mu amboac gêŋ ñapaôma.

Aê gasen aêŋoc lau amac su.

Aê gajac nêma ñapalêo to ñac êndu gebe awi nêma lêŋ sec siŋ atom.

⁸ Awêtuc anŋa nêma gamêŋ ñanamba

kêlêlêc ganŋac gwêcŋa su.

Aê gajac nêma lau matac, taŋ sêmoa tonŋac lai nan êndu

ma gagôm nêŋ tenenŋi sêôc gêŋwapac.

Aê gajac êsêac sep tagen ña gêŋwapac e selendec ñanô.

⁹ Ñapalê 7, taŋ sêjanŋa nan, tenenŋi mata kêlô

ma kêsi de sec.

Nê oc ñawê gêjam tau ôkwi kêtu ñakesec.

Eŋ maja kêsa-ma gêmoa towaemêgen.

Aê gabe jakêŋ nêma ñacjo sênac amac,

taŋ gacgen amoa matem jali nan, ña siŋ.

Aê Apômtau tau, kasôm biŋ tonan.”

Jeremia kêtaŋ gêdêŋ Apômtau

¹⁰ Ijoc aêma. O tinoc, kôkôc aê o wagen. Lau gamêŋ tonecŋa samob sêlic
aê amboac kisamôkê to kalomtêna. Aê kakêŋ mone kêtu tôp gêdêŋ ñac ten
atom ma katenŋ gêŋ ten anŋa ñac tenê atom, mago samob sêpuc boa aê. ¹¹ O
Apômtau, embe aê janam sakiŋ aôm ñajam atom ma embe aê jatenŋ gêŋ kêsi-
kêsiŋ êtu ñoc soŋo-soŋo, taŋ sêmoa gêŋwapac to sêpô lêna ñalêlôm nan atom,
go êsêacnêŋ biŋ sêpuc boa aêŋa ñanô êsamanŋ. ¹² Ten êtôm gebe êpôŋ ain, ain
anŋa gamêŋ gêmu kêsêŋŋa (nodonŋa), taŋ sêgaluŋ gêwiŋ bras nan, tulu me. Oc
masi samucgen.

¹³ Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe “Aê gabe jasakiŋ ñacjo gebe sêjanŋo
amacnêma awa to gêlônŋ ñajam-ñajam su gebe êjô nêma sec, taŋ agôm kêtôm
gamêŋ samobgen nan. ¹⁴ Aê gabe jakêŋ amac anam sakiŋ nêma ñacjo anŋa
gamêŋ, taŋ ajam kauc nan, gebe aê têtac ñandanŋ kêtôm ja, taŋ gelom geden
tônŋenŋ nan.”

¹⁵ Go aê kasôm gebe “O Apômtau, aôm kôjalagac. Taêm ênam aê ma ônam aê
sa. Ôkêŋ ñagêjô êndêŋ lau, taŋ sêlêsu aê nan. Ôê kanônŋ êsêac e sênac aê êndu
nec atom. Taêm ênam gebe êsêac sêsôm biŋ kêsi-kêsiŋ kêpi aê kêtu aôm nêma
ñaêŋa. ¹⁶ Aôm nêma biŋ gêôc ñoc ñalêlôm tôŋ. O Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ
Anôtô, nêma biŋ gêgôm aê têtac ñajam kêsa ma ôlic kêpi-kêpiŋ. ¹⁷ Aê ganŋônŋ
gawiŋ lau ômacŋa ma katu samuc gawiŋ êsêac atom. Aôm lêmam kêkanônŋ aê,
tec gamoa ñoc létêgen ma nêma têtmac ñandanŋ gêjam aê auc. ¹⁸ Kêtu asagenŋa
gêŋwapac kêkônŋiŋ aê gêmoa. Kêtu asagenŋa lau sêjam aêŋoc kamoc sa kêtôm
atom. Kêtu asagenŋa aêŋoc kamoc gemo atom. Aôm gobe ôŋgôm aê amboac
bu, taŋ ñakelenŋ kêsa gêdêŋ têma oc kêsanŋa nan me.”

¹⁹ Apômtau gêjô biŋ tonan amboac tonec gebe “Aôm embe ômu ôndêŋ aê
ômôêŋ, go jakôc aôm sa êtiam ma aôm ôtu aêŋoc sakiŋwaga êtiam. Aôm embe

ôsôm biñ ñanô teñ, biñ agwa-agwa atom, go aôm ôtu ñoc propete êtiam. Lau oc sêmu dëndêñ aôm sêwac, tec aôm ôndêñ êsêac ôna atom. ²⁰ Aê oc jakêñ aôm ôtu tunbôm bras ñajaña êndêñ êsêac. Êsêac oc sênac siñ êndêñ aôm, mago sêku aôm tulu atom. Aê gabe jamoa jawiñ aôm ma japuc aôm tøy to janam aôm sa. ²¹ Aê oc janam aôm kêsi anja lau sec to alôb-alôb nêñ ñaclai. Aê Apômtau tau, kasôm biñ tonañ.”

16:1–17:27 Lau Juda sênaña ñapuc kêsêp ñasêbu tonec. Jeremia keten mec gebe Apômtau ênam en sa ma Anôtô gêjac biñsu lau gebe sênam dabun om sabat.

18

¹ Biñ tañ Apômtau kêsôm geden Jeremia nañ, tonec gebe ² “Ôndi, ôsêp ñac-kêpac-kuwaga nê andu ôna. Aê gabe jasôm biñ êndêñ aôm ôñô anja tônê.” ³ Tec aê kasêp ñac-kêpac-kuwaga nê andu gaja ma ñac tau gêjac ku gêmoa. ⁴ Ma ku, tañ en gêjac ña nom nañ, kêtü sec anja en lêma, tec en gêjam nomku tau ôkwi kêtü ku wakuc teñ kêtôm lau-sêpac-kuwaga nêñ mêtê.

⁵ Ma Apômtaunê biñ gêdêñ aê gebe ⁶ “O gôlôac Israel, aê katôm gebe jañgôm amac êtôm ñac-kêpac-kuwaga gêgôm nomku atom me.” Apômtau kêsôm gebe “O gôlôac Israel, alic acgom, amac asêp aê lemoc kêtôm nomku kêsêp ñac-kêpac-kuwaga lêma. ⁷ Êndêñ ñasawa teñ oc jasôm êtu tøy êpi lau-m teñ me gamêñ kiñña teñ, gebe jambuc êsêac sa to jakônin êsêac ma jansen êsêac su. ⁸ Mago lau, tañ kasôm biñ kêpi nañ, embe sêkac tauñ su anja sec, go aê janam gêñ sec, tañ gabe jañgôm êndêñ êsêac nañ ôkwi. ⁹ Ma êndêñ ñasawa teñ aê jasôm êtu tøy êpi lau-m teñ me gamêñ kiñña teñ gebe jakwê sa to jasê. ¹⁰ Mago êsêac embe sêñgôm sec ênêc aê lanôcnêmña ma sêkêñ tañen aê aoc atom, go aê janam gêñ ñajam, tañ gabe jañgôm êndêñ êsêac nañ ôkwi. ¹¹ Amboac tonañ tec ôsôm êndêñ lau juda to êndêñ êsêac, tañ sêñgôn Jerusalem nañ, gebe ‘Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Alic acgom, aê kamasan lêñ gêñwapac ensen amac sunja ma taêc gêjam lêñ janac amacña. Amboac tonañ amac samob anam taôm ôkwi anja nêñ lêñ sec to amêtôc nêñ lêñ to nêñ kôm êtu solop acgom.’

¹² “Mago êsêac oc sêsôm gebe ‘Biñ tonañ ñanô masi. Aêac oc andañguc tauñ ma têtac gêwiñ ma aêac samob oc anjôm biñ, tañ ma ñalêlôm ñadani êkac aêacña nañ, ñanô êsa.’ ”

¹³ Kêtü tonañña Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
“Atu kênac tentenlatu, êsêac oc sêñô biñ amboac tonañ me masi.
Awêtakiñ Israel gêgôm gêñ secsêga teñ.

¹⁴ Lebanon ñasno oc êwê e ênaña anja poctêna Sirion me.
Me bu lôcña, tañ keselen tonjalucen nañ, oc êpa me.

¹⁵ Mago ñoc lau sêlin aê siñ.

Êsêac sêkêñ da ñamalu gêdêñ anôtô dansañ.

Êsêac sêoc seso anja nêñ intêna,

tañ gêmunjen sêjam nañ,

ma sêsa intêna ñamagêña, sêsa intênasêga atom.

¹⁶ Êsêac oc sêñgôm nêñ gamêñ êtu gasañ

ma lau sêsu susu enden tøyen.

Ma lau samob, tañ sêwê sêna sêmêñ nañ têtakê ma têtadin gêsun.

¹⁷ Aê jansen êsêac êlin-êlin anja ñacjo lanôñnêmña
amboac mu kelelo ka ñalauñ êlin-êlin.

Ëndêñ têm gêñwapacña nan, aê oc jatôc lanjôcanô êndêñ êsêac atom, jambuc dêmôêc êsêac.”

Lau sêkic Jeremianê binj

¹⁸ Go êsêac sêsôm gebe “Ajôc, takic Jeremianê binjmanj gebe enj embe êmoa atom, mago dabuñwaga oc êpô lêna binjsu atom ma ñac tokauc êpô lêna binj ênam lau saña atom ma propete êpô lêna binj eoc lasêña atom. Ajôc, takêñ tanjêñ ênê binj samob ñapepgeñ gebe tanac lakô enj ña tau nê binj.”

Jeremianê mec

¹⁹ O Apômtau ôkêñ tanjam aê ma ôñô ñoc tanjiboa.

²⁰ Sec êjó ñajam oc êtôm me.

Êsêac sêkwê sê kêtû aêña.

Taêm ênam gebe kakô aôm lanjômnêmña gebe jasôm binj ñajam êndêñ aôm êtu êsêacña gebe janam aôm têtmac ñandanj ôkwi anja êsêacnêñ.

²¹ Amboac tonanj ôkêñ nêñ gôlôac ñasec-ñasec sêôc tôbôm.

Ôkêñ êsêac sêndêñ sinj ñanjaclai.

Ôkêñ nêñ lauo têtû lauo kapoac to awêtuc ma nêñ ñacwaga têtap gêmac sec sa e sêmac êndu. Ma nêñ lau matac sênac sinj e sinj enserj êsêac su.

²² Êndêñ tanj aôm ôsakinj kêjanjgowaga têtap êsêac sa sep tagenj nan, tanjiboa êpi anja nêñ andu samob.

Gebe êsêac sêkwê sê gebe aê jasêp ma sêwa lakô gebe ênac aê.

²³ O Apômtau, mago aôm kôjala nêñ binj samob, tanj sêkic kêtû aêña nan.

Ôsuc êsêacnêñ keso ôkwi atom

to ômbuñ êsêacnêñ sec su anja lanjômnêmña atom.

Ôkêñ nêñ ñacjo sêku êsêac tulu sênêc aôm lanjômnêmña.

Sêndac aôm êndêñ têm têtmac ñandanja.

19

Binj tanj ku popoc kêdôñ nanj

¹ Apômtau kêsôm binj tonec gebe “Ôna ma ônam ôli ku tenj, tanj sêpac ña nom nanj. Go ôkôc launêñ laumata ñagêdô to dabuñwaga lanjwa ñagêdô ² ma ôsa gaboan Benhinonña, tanj gêc Sacgêdô Kusaboacña nanj, ôna ma ôsôm binj, tanj oc jasôm êndêñ aôm nanj, lasê anja tônê. ³ Ôsôm gebe ‘O amac kinj Judanja to amac lau, tanj anjônj Jerusalem nanj, akêñ tanjem Apômtaunê binj. Lausinj undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm gebe Alic acgom, aê oc jakêñ gêñwapac kainj tenj, tanj enserj gamêñ tonanj su nanj, ma lau samob, tanj sêñô binj tonanj ñawae nanj, oc têtakê sec. ⁴ Lau sêwi aê sinj ma sêgôm gamêñ tonec kêtû sec gebe sêkêñ da gêñmaluñja gêdêñ anôtôji jaba, tanj êsêac to êsêac tamenji ma kinj Judanja sêjam kauc nanj, anja gamêñ tau. Ma êsêac sêkêc lau tobinjmê nêñ dec sinj e gêjam gamêñ tau auc. ⁵ Ma êsêac sêboa altar sa kêtû Balña gebe sêkêñ latunji sêsa ja têtû daja êndêñ Bal. Aê kajatu binj tonanj ma galôc sa atom ma binj amboac tonanj taêc gêjam gêc ñoc kauclêlôm atom. ⁶ Kêtû binj samob tonanj ñainja Apômtau kêsôm gebe Alic acgom, bêc oc mênjêsa, go sêsam gamêñ tonanj gebe Topet me gaboan Benhinonña êtiam atom, sêsam gamêñ

tau gebe Gaboan sêjac ñamalac ênduŋa. ⁷ Ma anŋa gamêŋ tonan aê gabe jansen bin, tan Juda to Jerusalem sêmasan nan, su ma jakêŋ nêŋ launêŋ ñacjo sênac êsêac êndu ña sin to jakêŋ êsêac sêsêp lau, tan sêkic êsêacnêŋ bin nan lemeŋ. Aê oc jakêŋ nêŋ ñacmatê têtû moc umbon ñalabuŋa to bôc nomŋa nêŋ gwada. ⁸ Aê oc jakêŋ malac tonec êŋgôm lau têtakê ma sêsu susu. Lau tan sêwê sêja sêmêŋ nan, oc têtakê ma têndainŋ gêsuj êtu gêŋwapac, tan gesen malac tau su nanŋa. ⁹ Êndêŋ tan ñacjo to lau, tan sêkic êsêacnêŋ bin nan, sêŋgi malac tau auc to sêkôninŋ êsêac ña gêŋwapac ñanô nan, aê oc jakêŋ êsêac sêniŋ latuŋio to ñac nêŋ ñamêsôm ma lau samob oc sêniŋ lau sackapoacgêdô gêdêŋ tauŋŋa nêŋ ñamêsôm.’

¹⁰ “Go aôm ôtuc ku tau popoc anŋa lau, tan sêwiŋ aôm nan lanôŋnêŋma ¹¹ ma ôsôm êndêŋ êsêac gebe ‘Lausin undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm bin tonec gebe Aê oc jatic lau tonec to nêŋ malac popoc êtôm ñac ten kêtuc ku popoc e êtôm gebe tambêndôc êtiamaŋa atom. Lau sênsuj nêŋ ñacmatê êsêp gamêŋ Topet gebe gamêŋ sênsuj ñacmatê êsêpŋa ñateŋ oc ênêc atom. ¹² Apômtau kêsôm gebe Aê oc janŋôm malac tonec to lau, tan sêŋgônŋ ñalêlôm nan, êtôm tonan e malac tau êtôm Topet. ¹³ Andu Jerusalem to kin Judana nêŋ andu êtu gamêŋ alôb-alôb êtôm Topet gebe lau sêkêŋ da gêŋmaluŋa gêdêŋ umbon ñagêŋlêlôm ma sêkêc wain kêtû da gêdêŋ anôtôi jaba anŋa andu tau ñasalôm ñaô.’ ”

¹⁴ Go Jeremia gêmêŋ anŋa Topet, tan Apômtau kêsakin en gêja gebe eoc bin lasê nan, jakêkô Apômtaunê andu ñamalacluj ma kêsôm gêdêŋ lau samob gebe ¹⁵ “Lausin undambêŋa nêŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, kêsôm bin tonec gebe Alic acgom, aê oc jakêŋ gêŋwapac sec, tan kasôm lasê su nan, êpi malac tonec to malac gamêŋ tonecŋa samob gebe êsêac gêsujtêkwa ñatonŋ sec ma dedec gebe sêŋô aêŋoc bin.”

20

Pasur kêkêŋ Jeremia gêŋgônŋ kapoacwalô, tec en etap ñagêjô ñawapac sa

¹ Ma Imer latu dabunwaga Pasur, tan kêtû Apômtaunê andu ñagejobsêga nan, gêŋô bin, tan Jeremia geoc lasê nan. ² Go Pasur gêjac propete Jeremia ma kêkapiŋ en akainŋ tônŋ ña ka, tan sêmasan gêc Apômtaunê andu ñasacgêdô gêmu kêpiŋa, tan sêsam gebe Benjaminnê Katam nan ñagala. ³ Ñageleŋ Pasur kêkôc Jeremia su anŋa ka ma Jeremia kêsôm gêdêŋ en gebe “Apômtau kêsam aôm nêŋ ñaê Pasur atom, gê nêŋ ñaê gebe ‘Gêŋ-kêtakê-lauŋa-kêpi-maker- maker.’ ⁴ Gebe Apômtau kêsôm bin tonec gebe ‘Ôlic acgom, aê jakêŋ aôm ôtu taôm to nêŋ lau nêŋ gêŋ êtakê amacŋa. Nem launêŋ ñacjo oc sênac êsêac ña sin êndu ma aôm taôm oc ôlic ña matamanô. Ma aê jakêŋ lau Juda samob sêsêp kin Babelŋa lêma. En oc êwê êsêac sêŋgônŋ kapoacwalô anŋa Babel ma ênac êsêac ña sin. ⁵ Ma ten êwiŋ gebe jakêŋ malac tau ñakanom samob to waba samob, tan sêjac sa nan, ma nêŋ awamata samob to Judanêŋ kin nêŋ gêlônŋ samob êsêp ñacjo lemeŋ. Êsêac oc sêjanŋo su ma sêkôc gêŋ tau sêna Babel. ⁶ Ma aôm, Pasur, to nêŋ gôlôac samob oc anŋônŋ kapoacwalô. Oc ana Babel ma amac êndu anŋa tônê ma sênsuj aôm to nêŋ lau samob, tan goc bin keso lasê gêdêŋ êsêac nan, anêc tônê.’ ”

Jeremia kêtanŋ gêdêŋ Apômtau

⁷ O Apômtau, aôm kôtim aê ma aê kakêŋ gêwiŋ nêŋ bin ñalêsi.

Aôm njanja kôlêlêc aê su
ma kôku aê tulu.

Lau samob sêômac aê
ma sêsu aê susu njanj.

⁸ Kêtom têm aê kasôm binja samob aê katan
to gamôêc gebe “Ojae, njaclai sec gesen aê nawad.”
O Apômtau, êsêac sêmajec aê ma têtanj pêlê aê njanj
gebe aê kasôm nêma jaen lasê.

⁹ Mago embe jasôm gebe “Aê gabe jalinj Apômtau sin
ma jasôm bin janam en lanjô étiam atom,”
mago nêma jaen kêlakoc aê amboac ja anja noc nalêlôm.

Aê tekoc gêbac gebe jakôc gên tau tônj ma katôm gebe janj aminj bin tau
atomanô.

¹⁰ Aê ganjô lau samob sêjac binj kesec-kesec gebe
“Njaclai sec kêpi makenj-makenj. Amboac tanj daoc en lasê êndênj gôlinjwaga.”
Aê tauc noc lau sêsaê gebe jana tauc êndu.

Êsêac sêsôm gebe “Tasau enmanj, go moae takôc en tônj ma takac kamocgôc.”

¹¹ Mago aôm, Apômtau, gêmoa gôwinj aê tonjanja ma njaclai
amboac tonanj êsêac, tanj sêlêsu aê nanj, oc sêgôm elêmê.

Êsêac oc sêngôm nênj binj nanj êsa atom,
tec majenj êsa endenj tôngenj.

Ma lau sêlinj binj majenja sinj atomanô.

¹² Mago lausinj undambêna nênj Apômtau, aôm kôsaê lau jagêdênj.
Aôm kôjala gênj, tanj gêc êsêacnênj nalêlôm to kauc.
Amboac tonanj ôkênj aê jalic aôm ôkênj njagêjô êndênj noc njacjo
gebe aê kakênj noc gênj samob kêsêp aôm lêmam.

¹³ Anam wê êndênj Apômtau.

Alanem Apômtau.

Enj gêjam lau, tanj sêôc gêjwapac nanj,
kêsi anja lau alôb-alôb nênj njaclai.

¹⁴ Apuc boa bêc, tanj tinoc kêkôc aê nanmanj.
Alinj bêc, tanj tinoc kêkênj aê kasa gamênj nanj sinj.

¹⁵ Apuc boa njac, tanj gêgôm tamoc têtac njajam kêsa
gêdênj tanj enj kêkênj nawae tonoc gêdênj enj gebe
“Njalê njac. Aôm kôtap latôm tenj sa” nanj.

¹⁶ Njac tau tonanj êtôm malac,
tanj Apômtau gesen su ma taê walô atom nanmanj.

Enj ênjô sênac wali êndênj bêbêcgenj
ma sinj njakicsêa êndênj ocsalô.

¹⁷ Gebe enj gêjac aê êndu gêdênj katu awê atomgenj nanj atom.
Embe êngôm amboac tonanj, go tinoc têtacêlêlôm êtu noc sêô.

¹⁸ Tinoc kêkôc aê o wagenj.

Enj kêkôc aê gebe njandanj to gêjwapac êtap aê sa ma jamac êndu tomajocgenj
me.

21:1–22:30 Jeremia kêkênj Apômtaunê jaenj gêdênj lau Juda gebe êmêtôc to
ensenj lau-m njagêdô to nênj kinj su êtu nênj tanjenpêcna. Apômtau oc êmêtôc to
êkênj njagêjô êndênj lau nomnja samob.

23

Lau n̄apopoc oc s̄emu s̄em̄eñ

¹ Apõmtau k̄esõm gebe “Ojae laugejob, tañ sesen to s̄esa ñoc gam̄eñ n̄adomba êlin̄-êlin̄ nan̄.” ² K̄etu tonan̄ña Apõmtau, Israeln̄eñ Anõtõ, k̄esõm bin̄ tonec k̄ekanõñ laugejob, tañ sejop ñoc lau nan̄, gebe “Amac ajop ñoc domba n̄aton atom, asa ês̄eac êlin̄-êlin̄ ma asoc ês̄eac s̄ec s̄eja. Amboac tonan̄ oc andec aê êtu n̄em secña. Apõmtaun̄e bin̄ tau tonec. ³ Ma aê tauc gabe jajon̄ ñoc domba n̄apopoc sa an̄ga gam̄eñ samob, tañ kapalip ês̄eac nan̄, ma jawê ês̄eac s̄emu s̄em̄eñ n̄eñ gam̄eñ s̄eniñ ḡeñña êtiã. Ma ês̄eac s̄enam n̄anõ e t̄etu taêsã. ⁴ Aê oc jak̄eñ laugejob gebe sejop ês̄eac ma ês̄eac t̄et̄ec taun̄ êtiã atom me ḡeñ teñ êtakê ês̄eac êtiã atom ma n̄eñ teñ ênaña atom. Apõmtaun̄e bin̄ tau tonec.”

⁵ Apõmtau k̄esõm gebe “Alic acgom, b̄ec oc m̄eñêsa, go jan̄u Dawidn̄e n̄alaka ḡed̄eñ teñ sa. Eñ êtu kin̄ ma ênam ḡolin̄ tokaucgeñ ma êm̄et̄oc lau naênd̄eñgeñ to etoc bin̄ḡed̄eñ sa an̄ga gam̄eñ tau. ⁶ Ênd̄eñ n̄e t̄em eñ oc ênam lau Juda sa ma lau Israel s̄eñgõñ n̄an̄eñ êsa. Ma s̄esã eñ n̄a n̄aê tonec gebe ‘Apõmtau-aêacn̄eñ-bin̄ḡed̄eñ.’ ”

⁷ Apõmtau k̄esõm gebe” Alic acgom, t̄em oc m̄eñêsa, go lau s̄esõm êtiã atom gebe ‘Aê jatõc lemoc ênd̄eñ Apõmtau mata jali, tañ ḡewê lau Israel s̄epi an̄ga Aiguptu s̄em̄eñ nan̄,’ ⁸ oc s̄esõm gebe ‘Aê jatõc lemoc ênd̄eñ Apõmtau mata jali, tañ k̄ekõc to ḡewê ḡolõac Israel n̄eñ wakuc an̄ga gam̄eñ nodõña to an̄ga gam̄eñ samob, tañ k̄ejanda ês̄eac nan̄, gebe s̄eñgõñ taun̄ n̄eñ nom.’ ”

Jeremian̄e jaeñ k̄etu propeteña

⁹ Aêñoc n̄alêlõm popoc
ma ñoc n̄atêkwa wiwicgeñ.
Apõmtau to n̄e bin̄ dabun̄ k̄etakê aê,
tec katõm ñac, tañ ḡeñ k̄ejan̄iñ eñ nan̄,
katõm ñac, tañ ḡenõm wain anaboa nan̄.

¹⁰ Lau tañ s̄ek̄eñ d̄emõeñ Apõmtau nan̄, s̄ejã gam̄eñ auc samucgeñ.
Ês̄eac s̄esa n̄eñ l̄eñ alõb-alõb ma s̄ejaiñ n̄eñ õlin̄walõ k̄epi ḡeñ geo.
Apõmtau k̄epuc boa nom gebe êoc wapac
ma ḡegwan̄ êtu masê k̄etu ês̄eacña.

¹¹ Apõmtau k̄esõm gebe
“Propete to dabun̄waga s̄ek̄eñ ḡewiñ Anõtõ atom.
Aê katap ês̄eac sa s̄egõm sec an̄ga lõm dabun̄ tau n̄alêlõm.

¹² Int̄ena tañ ês̄eac s̄esa nan̄, n̄al̄eñõ to ñakesec.
Aê gabe jan̄gõm ês̄eac s̄eka selelec ma semben̄.
Aa oc jak̄eñ ḡeñwapac êpi ês̄eac.
T̄em s̄ekõc n̄aḡêjõña k̄edabin̄gac.
Aê Apõmtau tauc kasõm bin̄ tonan̄.

¹³ Aê galic propete Samarian̄a n̄eñ sec.
Ês̄eac s̄esõm bin̄ s̄ejã anõtõ Bal lan̄õ ma s̄ewê ñoc lau seo sic.

¹⁴ Mago aê galic propete Jerusalem̄ña s̄egõm sec k̄elêlêc.
Ês̄eac s̄egõm ḡeñ mockain̄ña ma s̄esau bin̄dansan̄.
Ês̄eac s̄epuc lau t̄õñ gebe s̄eñgõm sec.
Amboac tonan̄ tec teñ ḡewi l̄eñ êñgõm secña sin̄ atom.
Aê galic ês̄eac samob k̄etõm malac Sodom

ma têtü sec têtôm lau Gomoraņa.”

¹⁵ Tec lausij undambêņa nêj Apômtau kêsôm biņ tonec kêtü propete Jerusalemņa gebe

“Aê gabe jakêj gêj ņamakic êndêj êsêac sêniņ

to bu ņamalic êndêj êsêac sênom

gebe êsêac sêkêj nêj gêj alôb-alôb gelom-gelomgeņ gêja e gêjam gamêj samucgeņ auc.”

¹⁶ Lausij undambêņa nêj Apômtau kêsôm gêdêj lau Jerusalem ņa gebe

“Akêj taņem biņ, taņ propete sêsôm naņ atom. Êsêac sêsau sêoc amac, tec akêj

mateņ biņdansaņ. Êsêac sêsôm biņ, taņ êsêac tauņ taêj gêjam naņ, sêsôm biņ,

taņ aê kasôm naņ atom. ¹⁷ Êsêac sêsôm gêdêj lau, taņ sedec gebe sêkêj taņeņ

biņ, taņ aê kasôm naņ, gebe gêj samob oc ênêc ņajamgeņ êtu êsêacņa. Ma êsêac

sêsôm gêdêj lau samob, taņ môkêj takôc naņ, gebe gêjwapac oc êmoasac êsêac atom.”

¹⁸ Aê kasôm gebe “Propete tonañ nêj teņ kêjala biņ, taņ Apômtau taê gêjam

gêc lêlômgeņ naņ atom. Êsêacnêj teņ gêjô me kêjala ênê jaeņ me kêkêj taņa to

taņa wamu ênê biņ atomanô. ¹⁹ Ênê têtac ņandaņ kêtôm mutêna to mulai sec,

ekolon lau alôb-alôb môkêjņapac. ²⁰ Ênê têtac ņandaņ êtu malô atom e êndêj

êņgôm gêj samob, taņ gebe êņgômņa naņ, su acgom. Êndêj bêc, taņ mêjêsa

naņ, lau oc sêjala gêj tonañ ênêc awêgeņ.”

²¹ Apômtau kêsôm gebe “Aê kasakiņ propete tonañ atom, mago êsêac tauņ

sêwac. Aê kakêj jaeņ teņ êsêac sêoc atom, mago sêsôm biņ sêjam aê laņôc

²² Êsêac embe sêjala biņ, taņ aê taêc gêjam gêc lêlômgeņ naņ, go sêoc jaeņ lau e

sêwi nêj lêj sec, taņ sêsa naņ, to nêj gêj alôb-alôb, taņ sêgom naņ siņ.

²³ “Aê Anôtô, taņ gamoa gamêj samob naņ, aê gamoa gamêj tagengeņ

atom. ²⁴ ņac teņ êtôm gebe êsiņ tau ôkwi êmoa gamêj teņ, taņ jalic eņ sapu

naņ atom. Amac ajala gebe aê gamoa undambê to nom samucgeņ me masi.

²⁵ Aê kajala biņ, taņ propete tonañ sêsôm naņ. Êsêac sêsôm biņdansaņ sêjam aê

laņôc ma sêsôm gebe ‘Aê gaêc mêgoc. Apômtau gêsuj mê gêdêj aê.’ ²⁶ Propete

tonañ oc sêwê ņoc lau seo ņa biņdansaņ, taņ êsêac tauņ taêj gêjam naņ, e êndêj

ondocgeņ. ²⁷ Êsêac sêjam kauc gebe mê, taņ êsêac sêsôm naņ, oc êņgôm aêņoc

lau sêliņ aê siņ, kêtôm êsêac tamenji sêliņ aê siņ ma sêjam tauņ ôkwi gêdêj anôtô

jaba Bal. ²⁸ Propete taņ ênêc mê naņ, êsôm solopgeņ gebe gêc mêgeņ, mago

propete, taņ gêjô aêņoc jaeņ naņ, êsôm jaeņ tonangeņ lasê êndêjgeņ. Polom

ņapa to polom ņanô gêj luagêc tonañ ņaasageņ ņagêdô gêdêj tauņ. ²⁹ ņoc jaeņ

kêtôm ja me kêtôm hama teņ, taņ kêtuc poctêna popoc naņ. ³⁰ Tec aê gadec

propete tonañ, taņ sêjam geņgeņ tauņ nêj propete ņagêdô nêj biņ ma sêsau

gebe aêņoc biņ naņ. ³¹ Aê gadec propete, taņ sêsôm tauņ nêj biņ, mago sêsôm

gebe gêmêj aņga aêņa naņ. ³² Akêj taņem biņ, taņ aê Apômtau tau kasôm

naņ. Aê gadec propete, taņ seoc nêj mê dansaņ lasê naņ. Êsêac sêsôm mê

tonañ lasê e nêj biņdansaņ to tetoc tauņ saņa gêwê ņoc lau seo sic. Aê kasakiņ

êsêac to kajatu êsêac gebe sêwac nec atom. Êsêac sêjam lau teņ sa atomanô. Aê

Apômtau, kasôm biņ tonañ.”

Apômtaunê gêj kêkônijņa

³³ Apômtau kêsôm gêdeņ aê gebe “Jeremia, aêņoc lau nêj teņ me propete teņ

me dabuņwaga teņ embe êtu kênac aôm gebe ‘Apômtaunê jaeņ amboac ondoc’,

go ôsôm êndêj eņ gebe ‘Aôm kôtu gêj kêkônijņa teņ gêdêj Apômtau tau ma

en gebe ensey aôm su.’ ³⁴ Aêhoc lau nêj tenj me propete tenj me daburwaga tenj embe êsam binj tonanjen gebe ‘Apômtaunê gêj kékôniŋja’, go aê oc jakêj nŋagêjô êndênj enj to nê gôlôac. ³⁵ Tagenj lau samob têtû kênac nêj naci to tawanj gebe ‘Binj ondoc Apômtau kêsôm gêjô. Apômtau kêsôm asagenj.’ ³⁶ Amboac tonanj êsêac sêsôm nhalô tonec ‘Apômtaunê gêj kékôniŋja’ êtiam atom gebe tenj embe êsôm, go aê janjom aêhoc jaenj êtu gêj kékôniŋja njanô tenj êndênj enj gebe lau sêjainj Anôtô mata jalinj, Apômtau njaninj natau nê binj. ³⁷ Jeremia, ôtu kênac propete tenj gebe ‘Apômtau kékêj binj ondoc gêjô amacnêm binj. Apômtau kêsôm binj ondoc.’ ³⁸ Ma êsêac embe tanjenpêc êndênj aêhoc jatu ma sêsôm nhalô tonec ‘Apômtaunê gêj kékôniŋja’, go ôsôm êndênj êsêac gebe ³⁹ Aê binjnanôgenj gabe jajonj êsêac sa ma jatinj êsêac su lulugenj êsêac tauj to malac, tanj kakêj gêdênj êsêac to nêj mimi nanj. ⁴⁰ Aê oc janjôm êsêac majenj êsa endenj tôngej, tanj talinj sinj atomanô nanj.”

24:1–25:38 Binj mêtôcŋa, tanj Jeremia geoc lasê gêdênj lau Juda nanj, kêdabinj gebe njanô êsa. Ma nŋac, tanj Apômtau kêjalinj sa gebe êkêj nŋagêjô êndênj ênê lau êjô enj su nanj, Kinj Nebukadnesar. Apômtau êkêj nŋagêjô êndênj lau nomŋa samob.

26

Lau sebe sênac Jeremia êndu

¹ Kinj Judaŋa Josia latu Jojakim kékôc gôlinj sa wakucgenj ma Apômtaunê binj tonec mênkêsa. ² Apômtaunê binj tau tonec gebe “Naôkô Apômtaunê andu nŋamalacluj ma ôsôm binj samob, tanj jajatu aôm gebe ôsôm êndênj lau anŋa malac Judaŋa samob, tanj sêmêj gebe tetenj mec anŋa Apômtaunê andu nanj. Ôŋgaminj binj tenj atom. ³ Moae êsêac oc sêkêj tanjenj ma samob sênam tauj ôkwi amboac tonanjenj ma janjôm gêj, tanj taêc gêjam gebe janjôm êndênj êsêac êtu nêj sec, tanj sêgômŋa nanj atom. ⁴ Ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau kêsôm binj tonec gebe Amac embe akêj tanjem aê atom ma asa lêj êtôm nŋoc binjsu, tanj kakêj gêdênj amac nanj atom ⁵ ma amac embe anjô nŋoc sakinjwaga propete, tanj kasakinj êsêac kakacgenj gêdênj amac nanj, nêj binj atom amboac agôm-agôm amoa, ⁶ go janjôm andu tonec êtôm gagôm gêdênj Silo ma tentenlatu anŋa nom nŋagamêj samob embe sêpuc boa lau, go sêsam malac tonec nŋaê.”

⁷ Daburwaga to propete ma lau samob sêŋô Jeremia kêsôm binj tonanj anŋa Apômtaunê andu. ⁸ Ma gêdênj tanj Jeremia gêjac mata nê binj, tanj Apômtau kêjatu gebe êsôm êndênj lau samob nanj, daburwaga to propete ma lau samob sêkôc enj tøj ma sêsôm gebe “Aôm oc ômac êndu. ⁹ Aôm goc binj lasê gôjam Apômtau lanjô ma kôsôm gebe ‘Andu tonec oc êtôm Silo ma malac tonec oc êtu tuc ma lau tenj sêŋgôj nhalêlôm êtiam atom kêtû asagenjja.’” Ma lau samob sêkac sa mênjsêgi Jeremia auc anŋa Apômtaunê andu.

¹⁰ Gêdênj tanj Judanêj kasêga sêŋô binj tau nanj, êsêac sêwi kinjê andu sinj jasêsô Apômtaunê andu ma sêŋgôj Apômtaunê andu nŋasacgêdô, tanj sêsam gebe Sacgêdô Wakuc nanj nhalêlôm. ¹¹ Go daburwaga to propete sêsôm gêdênj kasêga to lau samob gebe “Nŋac tonec êtap nŋagêjô êmac êndunja sa gebe enj geoc malac tonec ênanja nŋabinj lasê amac taôm anjô kêsô tanjemsunŋac.”

¹² Go Jeremia kêsôm binj gêdênj kasêga to lau samob gebe “Apômtau kêsakinj aê gebe jaoc andu tonec to malac tonec ênanja nŋabinj, tanj anjô su nanj lasê. ¹³ Amboac tonanj galoc amêtôc nêmlêj to nêmlôm ma tanjem wamu amacnêm Apômtau Anôtô awa, go Apômtau ênam binj sec, tanj kêsôm lasê kêpi amac nanj

ôkwi. ¹⁴ Tagen aê tauc, tec kasêp amac lememe sugac, tec anğôm aê êtôm alic njam to naëndêngej nanj. ¹⁵ Mago ajala binj tagenj tonec êtu tøj gebe amac embe anac aê êndu, go njac tobinjmê nê dec njagêjô êpi amac taôm ma malac tonec to njalau, tanj sênğôn njalêlôm nanj, gebe Apômtau kêsakinj aê gadêj amac binjanôngej gebe jasôm binj samob tonanj nji êsô amac tanjemsuj.”

¹⁶ Go kasêga to lau samob sêsôm gêdêj dabunwaga to propete gebe “Njac tonec êwê kainj njagêjô êmac êndunja atom gebe enj kêsôm binj gêdêj aêac gêjam aêacnêj Apômtau Anôtô lanjô.” ¹⁷ Ma gamêj tau njalaumata njagêdô dêdi ma sêsôm gêdêj lau samob, tanj sêkac tauj sa nanj, gebe ¹⁸ “Gêdêj Judanêj kinj Hiskia propete Mika anja Moreset geoc binj lasê ma kêsôm gêdêj Judanêj lau samob gebe ‘Lausinj undambêja nêj Apômtau kêsôm binj tonec gebe Oc sêkac Sion ôkwi amboac sêkac nom ôkwi anja kôm.

Jerusalem popoc-popocgej êtu lënduc

ma lôc lôm dabunja ênam-tau ôkwi êtu salenbôm.’

¹⁹ Judanêj kinj to lau Juda samob sêjac njac tau êndu me. Êsêac têtêc Apômtau ma teten enj, tec gêjam binj wapac, tanj kêsôm lasê kêpi êsêac nanj, ôkwi atom me. Ma galoc aêac dabe takalem gênwapac tau mênjêpi aêac me.”

²⁰ Njac tenj gêmoa. Enj geoc binj lasê gajam Apômtau lanjô amboac tonanj. Enj Semaia latu Uria anja Kiriati-Jearim. Enj geoc malac tonec to gamêj tonec ênanja njabinj lasê kêtôm Jeremianê. ²¹ Ma gêdêj tanj kinj Jojakim to nê lausinj ma nê kasêga samob sênjô ênê binj nanj, kinj tau gebe ênac enj êndu. Mago Uria gênjô njawae, tec kêtêc tau ma gêc gêja Aiguptu. ²² Go kinj Jojakim kêsakinj Akbor latu Elnatan to lau njagêdô sêwinj enj sêja Aiguptu. ²³ Êsêac sêkôc Uria anja Aiguptu mênjsêkênj enj gêdêj kinj Jojakim gêjac enj nja sinj êndu ma kêbalinj ênê njawêlêlanj kêsêp lau njadma nêj gamêj sêdôja.

²⁴ Sapan latu Ahukam lêma gejo Jeremia auc, tec sêkênj enj gêdêj lau gebe sênac enj êndu atom.

27:1–30:24 Apômtau kêjatu Jeremia gebe êoc ka njawapac tenj êngôm êtu dôj êwa kinj Babilonja Nebukadnesar nê njac lai sa. Enj oc êkôninj lau-m njagêdô ma êkôninj lau Juda amboac tonanjenj. Propete dansanj gêjac sinj gêdêj Jeremia kêtû dôj tonanjanja, mago njagêjô kêtap enj sa ma gêmace êndu. Jeremia keto papia tenj gêdêj lau, tanj sênğônj kapoacwalô anja Babilon ma kêsôm gêdêj êsêac gebe têtû wakac anja gamêj jaba, gebe oc sênğônj tônê njasawa ec baliñ. Mago enj geoc lasê gêdêj êsêac amboac tonanjenj gebe êndênj njanoc oc sêmu sêna nêj malacmôkê êtiam.

31

Lau Israel sêmu sêmênj nêj gamêj êtiam

¹ Apômtau kêsôm gebe “Êndênj têm tonanj oc jatu Israelnêj gôlôac samob nêj Anôtô ma êsêac oc têtû aênjoc lau.”

² Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Lau, tanj sêsêp sinj sawa nanj, têtap moasinj sa anja gamêj sawa. Gêdênj tanj Israel gesom gamêj êlêwanj tauja nanj,

³ Apômtau geoc tau lasê gêdêj enj anja gamêj jaêc.

Aê têtac gêwinj aôm nja têtac gêwinj tenjenjanja.

Kêtû tonanjanja aê kamoasinj aôm gedênj tônjenj.

⁴ O awêtakinj Israelo, aê gabe jakwê aôm sa ôkô êtiam.

Ôngêlôh taôm ña gegob êtiam
ma ôsa naôtê wê ôwin lau têntac-ñajamwaga.

⁵ Aôm oc ôsê kôm wainña êsêp lôc Samarianja êtiam.

Lau-sêsêwaga oc sêsê ma têtû samuc kôm ñanô.

⁶ Gebe bêc teñ oc mênêsa, go dibwaga oc sêmôêc anga lôc Epraimña gebe
'Ajôc, andi ma tapi Sion dandên aêacnên Apômtau Anôtô tana.' "

⁷ Gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

"Anam lasê totêmtac ñajamgeñ êtu Jakobña.

Awem êôc lau tomôkê-tomôkê nêñ ñamataña.

Asôm lasê to atoc sa ma asôm gebe

'Apômtau gêjam nê lau Israel nêñ ñapopoc kêsi.'

⁸ Alic acgom, aê gabe jakôc êsêac anga gamên nodorja

ma jajon êsêac sa anga nom ñagamên jaêcsêga.

Oc jajon matenpec to puliñ ma lauo, tañ taên to êsêac, tañ ñapalê kêtun êsêac
nañ sêwinj.

Gôlôac toñ kapôên teñ oc sêmu sêmên tonec.

⁹ Êsêac oc sêmên tomatenjsulugeñ

ma jawê êsêac tobiñmalôgeñ sêmu sêmênj.

Aê jakên êsêac sêsêlên sêmoa bu ñakêñkêñ ñataligeñ,

oc sêsêlên sêmoa intêna solop gebe sembenj atom

gebe aê katu Israel tama

ma Epraim kêtû ñoc ñacsêga.

¹⁰ "O tentenlatuac, akên tanjem Apômtaunê biñ

ma asôm lasê anga gamên gwêcña, tañ gêc jaêcsêga nañ.

Asôm gebe 'Ñac tañ kêsa Israel êliñ-êliñ nañ,

gebe ejon eñ sa êtiam

ma ejop eñ amboac ñacgejob gejob nê domba.'

¹¹ Gebe Apômtau gêjam ôli Jakob su

ma gêjam eñ kêsi anga lau, tañ lemeñ ñajaña kêlêlêc Jakobnê su nañ.

¹² Êsêac oc sêmênj ma sênam wê kapôênj anga lôc Sion.

Êsêac ôliñ êpigeñ êtu Apômtaunê moasiñña,

êtu polom to wain ma ñalêsi

ma domba to bulimakao ñalatuña.

Êsêac katunj êtôm kôm, tañ bu kêmalôm nañ,

ma sêpô lêna gêñ teñ êtiam atom.

¹³ Go awêtakiñ têtê wê totêntac ñajamgeñ

ma lau matak to lau ñanô têtû samuc.

Aê oc janam nêñ tanjiboa ôkwi êtu têntac ñajam.

Aê oc janac êsêac têntac tônj ma jakên êsêac têntac ñagaô êsa êjô ñalêlôm ñawapac
su.

¹⁴ Aê oc jalôm dabunwaga ña gêñ ñajam taêsam

ma ñoc moasiñ êôc ñoc lau tônj.

Apômtaunê biñ tau tonec."

Apômtau taê walô nê lau

¹⁵ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

“Sêjô awa ñaonda aña Rama.
Sêwakic to têtaj tañiboa ñanô.
Rahel kêtaj nê gôlôac.
Sêjam malô-malô ej kêtû nê gôlôacña kêtôm atom gebe sêjanagac.”

¹⁶ Apômtau kêsôm binj tonec gebe
“Ônam tañiboa tôn ma ômbuñ matamsulu su
gebe nê m kolerj oc êtap ñagêjô ñajam sa
ma êsêac oc sêmu sêmêñ aña ñacjonêñ gamêñ.
Apômtaunê binj tau tonec.”

¹⁷ Apômtau kêsôm gebe

“Ôkêñ matam têm, tañ gêc nêmña nan,
gebe latômi oc sêmu sêmêñ tauñ nêñ gamêñ.

¹⁸ Aê tec ganô Epraimnê tañiboa tonec gebe
‘Aôm kômêtôc aê amboac kômêtôc bulimakao kapoac wakuc mata daun
ma aê kasô nê m mêtôc ñalabu.

Ôkôc aê jamu jana gebe jamoa ñajam êtiam,
gebe Apômtau, aêñoc Anôtô, aôm.

¹⁹ Aê kakac tauc su mago galoc gajam tauc ôkwi.

Ma gêdêñ tañ ñoc kaus kêsana nan, aê gabu tauc.

Aê majoc ma ñoc ñalêlôm popoc
gebe ñoc lêñ ñapalêgeñña kêmajec aê.’

²⁰ Epraim ej ñoc latuc têtac gêwiñ eñña me masi.

Aoc gêjac ej gebe Ñoc gêñenec, me masi.

Têm samob, tañ kasôm binj kêpi ej nan, taêc gêjam ej gamoa.

Tec ñoc ñalêlôm gêjam awa su ej
ma kêkac aê gebe taêc walô ej.

Apômtaunê binj tau tonec.

²¹ “Ôñgunj ka êkô êtu nê m intêna ñabelo.

Matam êndiñ intênasêga ma ojop intêna, tañ kôsa nanj.

O awêtakiñ Israelo, ômu ômôêñ,

ômu ôndêñ nê m malac tonec ñai ômôêñnanj.

²² O latuco, tañ gôwi aê siñ nanj,
aôm gobe o sic e êndêñ ondocgeñ.

Gebe Apômtau kêkêñ gêñ wakuc aña nom amboac tonec gebe

Awê gêjam ñac kêsi.”

²³ Lausiñ undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô kêsôm binj tonec gebe

“Êndêñ tañ aê jamansañ launêñ lêñ êtu wakuc êtiam nanj, êsêac oc sêsôm binj
tonec aña gamêñ Judaña to nêñ malac samob êtiam gebe

‘O malac, tañ binjêdêñ gêñgôn nanj,
o lôc dabuñ, Apômtau ênam mec aôm.’

²⁴ Ma gamêñ Judaña to ñamalac samob ma kômwaga to êsêac, tañ sejop domba
ñatorj nanj, oc sêpi tageñ sêñgôn gamêñ tau ñalêlôm. ²⁵ Gebe aê janjôm katu,
tañ têkwa gêbac nanj, têkwa saki êsa ma jakêñ gêñ êndêñ katu, tañ kêpô lêna nanj,
e êoc ej tônj.”

²⁶ Su, go matoc gêlac ma galic gamêñ. Aê gaêc bêc ñajam kêmoasiñ aê.

Poac wakuc

²⁷ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm kêdabinj gebe jasê ñamalac ñawê to bôc ñawê êsêp gôlôac Israel to Juda. ²⁸ Aê matoc gêdinj êsêac gêdêj tanj sêbuc sa to têtuc popoc, gêdêj tanj sêku tulu to sesen su ma sêlêsu êsêac nanj, tec êndênj tanj sêkwê sa to sêsê gêj nanj, matoc êndinj êsêac amboac tonanjenj. Apômtaunê binj tau tonec. ²⁹ Êndênj bêc tônê oc sêsôm binj tonec êtiam atom gebe ‘Tamenj senj wain ñanô matac ma nêj gôlôac lunlun sinj-sinj.’

³⁰ Lau samob sêmac êndu êtu tauj nêj secja ma lau samob, tanj senj wain ñanô matac nanj, tauj lunlun sinj-sinj.”

³¹ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm oc mênêsa, go jamoatinj poac wakuc êndênj gôlôac Israel to gôlôac Juda. ³² Poac tonec oc êtôm poac, tanj kamoatinj gêdêj êsêac tamenj gêdêj tanj kakam êsêac gêdêj lemenj ma gawê êsêac sêsa anja Aiguptu sêmêj nanj atom. Êsêac sêjac ñoc poac tonanj popoc, tec gawa tauc sa gebe êsêacnêj ñatau aê. ³³ Apômtau kêsôm gebe Bêc tônê ñai êmbacnê acgom, go jamoatinj poac tonec êndênj gôlôac Israel gebe jakêj to jato ñoc binjsu êsêp êsêacnêj ñalêlôm ma aê oc jatu nêj Anôtô ma êsêac oc têtû ñoc lau. ³⁴ Êndênj noc tonanj lau tenj oc sêndôj nêj lau sackapoacgêdô gêdêj taujña to nêj latunja ma sêsôm gebe ‘Ajala Apômtaumanj’ êtiam atom gebe gôlôac to nêj lau towae samob oc sêjala aê gebe aê oc jasuc êsêacnêj geo ôkwi ma taêc ênam nêj sec êtiam atom. Apômtaunê binj tau tonec.”

³⁵ Apômtau kêsôm binj tonec gebe “Asa kêkêj oc ñawê gêdêj gelenja ma ajôj to titalata ñawê gêdêj gêbêc.

Asa gêli gwêc sa e ñadembom kêgasim ñakicsêa kapôêj. Ñac tau nê ñaê gebe Lausinj undambêja nêj Apômtau.

³⁶ Apômtau kêsôm gebe

Ñagôlinj ñajanja tonanj embe ênanja anja aê lanjôcnêmja, go Israelnêj wakuc sêmoa aê lanjôcnêmja têtôm lau-m tagenj êtiam atom endenj tôngenj amboac tonanjenj.”

³⁷ Apômtau kêsôm binj tonec gebe “Embe êtôm gebe sênam dôj undambê lôlôcña ma sêkip nom ñalabuja ñanombarj ñam sa, go aê jatinj Israelnêj wakuc samob su êtu gêj samob, tanj sêgôm nanja. Apômtaunê binj tau tonec.”

³⁸ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm oc mênêsa, go sêkwê malac sa êtiam êtu Apômtaunja. Oc sênac m anja Hananelnê andu soso e naêndênj Sacgêdô Kêclêsuja. ³⁹ Ma gam dôjña êsêlêj solopgenj e naêndênj gamêj ñabau Gareb, go êmôê êndênj gamêj Goa êna. ⁴⁰ Ma gaboanj ñawêlêlanja to waonja samucgenj ma kôm samob e naêndênj bu Kidron to Sacgêdô Hosnja ñagamêj gêmu oc kêpi ña, gamêj samob tonanj ñai oc êtu Apômtaunê gamêj dabunj. Lau tenj oc sensen su to têtuc popoc êtiam atom endenj tôngenj.”

32:1–35:19 Jeremia gêjam ôli nom anja nê malacmôkê gêdêj tanj Nebukadnesar kêgi malac Jerusalem auc nanj. Binj tonanj gêgôm kêtû dôj tenj ma gebe êwa sa gebe lau sêkêj matenj têm, tanj gêc nêmja nanj. Anôtô oc êngôm nê binj

ņanô êsa, Jerusalem oc ênaņa, mago êtu ņamu eņ oc êmboa lau Juda sa êtiam. * êsêac sa tatu lau samob nêņ toņ ņamataņa.

36

Baruk kêsam biņ lasê anģa Apômtaunê andu

¹ Judanêņ kiņ Josia latu Jojakim gêjam gôliņ gamêņ ņajala kētu aclêņa, go Apômtaunê biņ gêdêņ Jeremia gebe ² “Ôkôc papia toluj ma oto biņ samob, taņ aê kasôm gêdêņ aôm gajac m gêdêņ Josianê têm e mêngêdêņ galoc naņ, kêpi Israel to Juda ma tenterlatu samob ³ gebe gôlôac Judaņa oc moae sêņô gêņ sec samob, taņ aê gabe jaņģôm êndêņ êsêacņa naņ, ņawae ma êsêac samob sênam taņj ôkwi anģa nêņ lêņ sec ma aê oc jasuc êsêacnêņ geo to sec ôkwi.”

⁴ Go Jeremia kêkalem Neria latu Baruk. Jeremia kêsôm ma Baruk keto biņ samob, taņ Apômtau kêsôm gêdêņ Jeremia naņ, kêsêp papia toluj. ⁵ Ma Jeremia kêjatu Baruk ma kêsôm gebe “Êsêac sêjac jao aê gebe jasô Apômtaunê andu atom. ⁶ Amboac tonaj aôm ôna ma êndêņ bêc sênam dabuj moņa aôm ôsam Apômtaunê biņ, taņ aê kasôm gêdêņ aôm ma koto kêsêp papia naņ, lasê lau samob sêņô. Ôsam êndêņ lau Juda samob, taņ sêmêņ anģa nêņ malac gêdêņ-gêdêņgeņ naņ. ⁷ Oc moae teteņ nêņ mec êndêņ Apômtau ma êsêac samob sênam taņj ôkwi anģa nêņ lêņ sec gebe Apômtau gebe ejoņ lau tonec ņa têtac ņandaņ sec to têtac kêbôli auc.” ⁸ Ma Neria latu Baruk gêģôm biņ, taņ propete Jeremia kêjatu eņ naņ, ņanô kêsâ ma kêsam Apômtaunê biņ, taņ gêc papia naņ, lasê anģa Apômtaunê andu.

⁹ Judanêņ kiņ Josia latu Jojakim gêjam gôliņ gamêņ jala aclê ma ņaajôņ kētu 9 ma lau Jerusalem ņa samob ma lau samob, taņ sêmêņ Jerusalem anģa malac gêdêņ-gêdêņgeņ naņ, sêlic om sênam dabuj moņa teņ sêmoa Apômtau laņônêmņa. ¹⁰ Go Baruk kêsam Jeremianê biņ, taņ gêc papia naņ, lasê gêdêņ lau samob sêņô. Eņ kêsam lasê anģa ņac-keto-papiawaga Sapan latu Gemarianê balêm, taņ gêc Apômtaunê andu ņamalacluj ņaôņa naņ, kêdabinj Apômtaunê andu ņasacgêdô, taņ sêsam gebe Sacgêdô Wakuc naņ.

Sêsam papia tau gêdêņ laumata

¹¹ Gêdêņ taņ Sapan latu Gemaria nê latu Mikaia gêņô Apômtaunê biņ samob, taņ gêc papia naņ, ¹² eņ kêsêp kiņnê andu jakêsô ņac-keto-papiawaganê balêm. Kasêga samob sêņģôņ tônê, ņac-keto-papiawaga tau Elisama, Semaia latu Delaia, Akbor latu Elnatan, Sapan latu Gemaria, Hanania latu Sedekia ma kasêga ņagêdô samob. ¹³ Ma Mikaia gêjac miņ biņ samob, taņ eņ gêņô gêdêņ Baruk kêsam papia lasê gêdêņ lau naņ, gêdêņ êsêac. ¹⁴ Go kasêga samob sêsakinj Kusi latu Selemia latu Netania nê latu Jehudi gebe êsôm êndêņ Baruk gebe “Ôkôc papia, taņ kôsam lasê gêdêņ lau samob naņ, ma ômôêņ.” Amboac tonaj Neria latu. Baruk kêkôc papia ma gêdêņ êsêac gêja. ¹⁵ Ma êsêac sêsôm gêdeņ eņ gebe “Ôņģôņ sic ma ôsam lasê.” Tec Baruk kêsam papia tau lasê gêdêņ êsêac. ¹⁶ Gêdêņ taņ sêņô biņ samob tonaj naņ, êsêac sêsôm gêdêņ taņj totêtêc taņģeņ gebe “Aêac takêņ biņ samob tonaj ņawae êndêņ kiņmaņ.” ¹⁷ Go têtû kênac Baruk gebe “Ôsôm acgom, aôm koto biņ samob tonaj amboac ondoc. Eņ kêsôm gêdêņ aôm ma koto me.”

¹⁸ Baruk gêjô êsêac aweņ gebe “Jeremia kêsôm biņ samob gêdêņ aê ma aê kato ņa busa kêsêp papia.”

* **31:40:** Biņ tonaj kêkanôņ lau Israel gebe Anôtô kêjaliņ

¹⁹ Go kasêga sêsôm gêdêŋ Baruk gebe “Amagêc Jeremia aêc naasiŋ taôm ma akêŋ gamêŋ, taŋ asiŋ taôm naŋ, ŋawae êndêŋ lau teŋ atom.”

Kiŋ kêkêŋ papia la geŋ su

²⁰ Êsêac sêkêŋ papia tau gêc ŋac-keto-papiawaga Elisama nê balêm, go sêja kiŋnê malacluŋ ma sêjac miŋ biŋ samob gêdêŋ kiŋ. ²¹ Go kiŋ kêsakiŋ Jehudi gebe êkôc papia tau. Ma eŋ kêkôc papia tau su aŋga ŋac-keto-papiawaga Elisama nê balêm jakêsam lasê gêdêŋ. kiŋ to kasêga samob, taŋ sêgi kiŋ auc sêkô naŋ. ²² Kiŋ tau gêŋgôŋ nê andu komôŋa gebe aŋôŋ kêtû 9ŋa mênkêsa. Sêgôm ja gelom ma kiŋ kêsêlu ja gêmoa. ²³ Jehudi kêsam papia ŋasêbu télêac me aclê su acgom, go kiŋ kêkôc bôjaŋ papiaŋa ma kêsâ ŋasêbu tau gêŋgic ma kêbaliŋ kêpi ja, taŋ gelom kêsâ naŋ. Eŋ gêgôm amboac tonan e ja geŋ papia samucgeŋ gêbacnê. ²⁴ Mago kiŋ tau me nê sakiŋwaga, taŋ sêŋô biŋ tonan naŋ, têtakê ma sêkac nêŋ ŋakwê gêŋgic atom. ²⁵ Elnatan agêc Delaia ma Gemaria teten kiŋ tonajajageŋ gebe êkêŋ papia ja êniŋ atom, mago eŋ kêkêŋ taŋa êsêac atom. ²⁶ Ma kiŋ kêjatu tau latu Jeramel agêc Asriel latu Seraia ma Abdel latu Selmia gebe sêkôc ŋac-keto-papiawaga Baruk agêc propete Jeremia tôŋ. Mago Apômtau kêsiniŋ êsêagêc ôkwi.

Jeremia keto biŋ tau kêsêp papia wakuc kêtiam

²⁷ Kiŋ kêkêŋ papia, taŋ Baruk keto kêdaguc Jeremia awa naŋ, ja geŋ su acgom, go Apômtaunê biŋ gêdêŋ Jeremia kêtiam gebe ²⁸ “Ôkôc papia toluŋ wakuc ma oto biŋ, taŋ kêsêp papia ŋamataŋa taŋ Judanêŋ kiŋ Jojakim kêkêŋ ja geŋ naŋ, êsêp papia tau. ²⁹ Ma ôsôm biŋ êkanôŋ Judanêŋ kiŋ Jojakim amboac tonec gebe ‘Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Aôm kôkêŋ ja geŋ papia tonec ma kôsôm gebe “Kêtu agenŋa tec aôm koto kêsêp papia gebe kiŋ Babelŋa oc êmêŋ biŋŋanôgeŋ ma êŋgôm gamêŋ tonec êtu gasaŋ ma ensen ŋamalac to bôc samob su sênaŋa.” ³⁰ Tec Apômtau kêsôm biŋ tonec kêkanôŋ Judanêŋ kiŋ Jojakim gebe Ênê ŋac teŋ êŋgôŋ Dawidnê lêpôŋ kiŋŋa oc êmoa atom ma êsêac oc sêmbaliŋ ênê ŋawêlêlaŋ siŋ gebe geleŋŋa ŋaoc ŋandaŋ êpac eŋ to gêbêc ŋamaniŋ ênam eŋ. ³¹ Ma aê gabe jamêtôc eŋ to nê wakuc ma nêŋ sakiŋwaga êtu nêŋ secŋa. Ma aê oc jaŋgôm biŋ sec, taŋ kasôm lasê kêtû êsêacŋa, mago sêŋô atom naŋ, ŋanô êsa êpi êsêac to lau, ta sêŋgôŋ Jerusalem naŋ, ma lau Juda.’ ”

³² Go Jeremia kêkôc papia wakuc ma kêkêŋ gêdêŋ Neria latu ŋac-keto-papiawaga Baruk. ŋac tau keto biŋ samob, taŋ Jeremia kêsôm ma gêc papia, taŋ Judanêŋ kiŋ Jojakim kêkêŋ ja geŋ naŋ, ma gêjac têku biŋ ŋagêdô taêsam gêwiŋ.

37

Jeremia gêŋgôŋ kapoacwalô

¹ Kiŋ Babelŋa Nebukanesar kêkêŋ Josia latu Sedekia kêtû kiŋ aŋga gamêŋ Judaŋa, ma gêjam gôliŋ gêjô Jojakim latu Konia su. ² Mago Sedekia to nê sakiŋwaga ma lau gamêŋ taŋŋa sêkêŋ taŋeŋ Apômtaunê biŋ, taŋ kêsôm kêsâ propete Jeremia awa naŋ atom.

³ Kiŋ Sedekia kêsakiŋ Selema latu Jehudi agêc Maseia latu dabuŋwaga Sepania gêdêŋ propete Jeremia ma sêsôm gebe “Oten mec êtu aêacŋa êndêŋ aêacnêŋ Apômtau Anôtô.” ⁴ Gêdêŋ tonan Jeremia kêsô kêsâ gêwiŋ lau gêmoa gebe sêkêŋ eŋ gêŋgôŋ kapoacwalô atom tageŋ. ⁵ Gêdêŋ tonan Paraonê siŋwaga toŋ teŋ sêsa aŋga Aiguptu sêmêŋ ma lau Kaldeanŋa taŋ sêgi Jerusalem auc naŋ, sêŋô biŋ tonan ŋawae, tec sêwi Jerusalem siŋ ma sêc sêja.

⁶ Go Apômtaunê biñ gêdêñ propete Jeremia gebe ⁷ “Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm biñ tonec gebe Ôsôm biñ tonec êndêñ Judanêñ kiñ, tañ kêsakiñ aôm gôdêñ aê gômôêñ gebe ôtu kênac aê nañ, gebe ‘Ôlic acgom, Paraonê siñwaga, tañ sêmêñ gebe sênac aôm sa nañ, oc sêc sêmu sêna nêñ gamêñ étiam. ⁸ Lau Kaldea oc sêmu sêmêñ ma sênac siñ êndêñ malac tonec. Êsêac oc sêku malac tau tulu ma sêkêñ ja êniñ. ⁹ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Ansau taôm ma asôm gebe “Lau Kaldea oc sêmoa jaêc aêac,” nec atom gebe êsêac sêc oc sêna samucgeñ atom. ¹⁰ Ma amac embe aku lau Kaldea nêñ siñwaga samob, tañ sênac siñ êndêñ amac nañ, tulu e nêñ lau tokamocgeñ embe sêmoa, tec lau tonarj oc sêndi anja nêñ becobo ma sêkêñ ja êniñ malac tonec.’”

¹¹ Gêdêñ tañ lau Kaldea nêñ siñwaga sêwi Jerusalem siñ kêtû Paraonê siñwaga tédabiñ êsêacña nañ, ¹² Jeremia gêdi anja Jerusalem gebe êna Benjaminnê gamêñ gebe êmansañ nê nomlênsêñ nabiñ êwiñ nê lau. ¹³ Enj gêô lasê Sacgêdô Benjaminja gêdêñ siñwaga tenj, nê njaê Iria, gejob sacgêdô tau. Iria enj Hanania latu Selemia nê latu. Enj kêkôc propete Jeremia tôñ ma kêsôm gebe “Aôm gobe ôêc ôndêñ Kaldeawaga ôna.” ¹⁴ Ma Jeremia kêsôm gebe “Aôm kôsau, aê jaêc jandêñ Kaldeawaga jana atom.” Mago Iria kêkêñ tañ enj atom. Enj kêkôc enj tôñ ma gêwê enj gêdêñ kasêga gêja. ¹⁵ Ma kasêga têntac njanj gêdêñ Jeremia ma sêjac enj to sêkêñ enj gêngôñ kapoacwalô anja njacketo-papiawaga Jonatan nê andu. Gêdêñ njasawa tonarj êsêac sêjam andu tonarj ôkwi kêtû andu kapoacwalôña tenj.

Sedekia gêjam biñgalôm gêwiñ Jeremia

¹⁶ Êsêac sêkêñ Jeremia gêngôñ andu tonarj nabalêm, tañ gêc nom njalêlôm nañ, ma gêmoa tonarj bêc taêsam. ¹⁷ Ma bêc tenj kiñ Sedekia kêsakiñ njack tenj gebe êkôc Jeremia. Ma kiñ kêtû kênac enj kelecgeñ anja nê andu ma kêsôm gebe “Apômtaunê biñ tenj gêc aômña me masi.” Jeremia gêjô enj awa gebe “Aec, gêc.” Go enj kêsôm gebe “Aôm oc ôsêp kiñ Babelña lêma.” ¹⁸ Ma Jeremia kêsôm gêdêñ kiñ Sedekia gêwiñ gebe “Aê gagôm keso ondoc gêdêñ aôm me gêdêñ nêñ sakinwaga me gêdêñ nêñ lau, tec kôkêñ aê ganjôñ kapoacwalô. ¹⁹ Amacnêñ propete, tañ seoc biñ lasê gêdêñ aôm ma sêsôm gebe ‘Kiñ Babelña oc êmêñ ma ênac siñ êndêñ amac me êndêñ gamêñ tonec atom’ nañ, sêmoa ondoc. ²⁰ O njoc njatau kiñ, ôñô njoc biñ, tec katenj aôm lêna-lêna nec, ôsakiñ aê jamu jana njacketo-papiawaga Jonatan nê andu étiam atom. Embe ôsakiñ aê jana, oc jamac endu.” ²¹ Amboac tonarj kiñ Sedekia kêjatu nê lau, tec sêkêñ Jeremia gêngôñ siñwaga, tañ sejob gamêñ nañ, nê malacluj ma sêkêñ polom samuc tenj, tañ sêkôc anja lausêpac-polomwaga nêñ nañ, gêdêñ enj kêtôm bêcgeñ e polom samob gêbacnê anja malac. Sêgôm amboac tonarj gêdêñ enj ma gêngôñ siñwaga, tañ sejob gamêñ nañ, nêñ malacluj.

38

Sêjam Jeremia sa anja sê

¹ Ma Matan latu Sepatia agêc Pasur latu Gedalia ma Selemia latu Jukal agêc Malkia latu Pasur sêñô biñ, tañ Jeremia kêsôm gêdêñ lau samob gebe ² “Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Lau, tañ sêmoa malac tonec nañ, oc sêmac êndu nja siñ me tôbôm me gêmac sec. Mago lau, tañ sêsa dêndêñ lau Kaldea sêna nañ, oc sêmoa maten jali. Êsêac sêsêp siñ sawa nasêmoa tomaten jaligenj.

³ Apômtau kêsôm binj tonec gebe Malac tonec oc êsêp kinj Babelña nê sinjwaga lemenj ma oc sêku malac tau tulu binjnanôgenj.”

⁴ Go kasêga sêsôm gêdêj kinj gebe “Ôsôm gebe sênac ñac tonec êndu gebe ênê binj tonanj oc êngôm lausinj, tanj gacgenj sêmoa malac nanj, to lau samob lemenj êtu golonj. Ñac tonec taê gêjam binj lau sêmoa ñajamña atom, enj taê gêjam binj lau têtap gêjwapac sanjagenj.” ⁵ Kinj Sedekia kêsôm gebe “Alic acgom, enj kêsêp amac lemeh sugac gebe kinj kêtôm gebe ensenj amacnêmh binj su atom.”

⁶ Amboac tonanj êsêac sêkôc Jeremia tônj ma sêbaliñ enj kêsêp kinj latu Malkia nê bukom ñasê, tanj gêc sinjwaganêj malaclunj nanj. Êsêac sêlêwanj Jeremia ña lêpoa. Mago bu kêpoac sê tau atom, ñalemongenj. Tec Jeremia kêsêp jakêkô lemonj ñalêlôm.

⁷ Mago kinjñê andu ñasakinjwaga tenj anjga Aitiopia, ênê ñaê Ebedmelek, gêjñô ñawae gebe sêbaliñ Jeremia kêsêp bukom ñasê. Enj gêmoa kinjñê andu ma kinj tau gêjgônj Sacgêdô Benjaminña. ⁸ Tec enj gêwi kinjñê andu sinj ma gêdêj kinj gêja jakêsôm gebe ⁹ “O ñoc ñatau kinj, gêjñ samob, tanj lau tonec sêgôm gêdêj propete Jeremia nanj, samob sec, êsêac sêbaliñ enj kêsêp bukom ñasê gebe naêmac êndu gebe polom tenj gêc malac atomanô.” ¹⁰ Go kinj kêjatu ñac Aitiopiaña Ebedmelek gebe “Ôkôc lau têlêac anjga tonec sêwiñ aôm ma aê propete Jeremia sa anjga sê gebe êmac êndu atom.” ¹¹ Go Ebedmelek kêkôc lau sêwiñ enj ma sêja kinjñê andu jasêsô balêm ñakwêña sêja ma enj kêkôc obo gêjgic to ñakwê lanjwa anjga tônê jakêlêwanj gêjñ tau ña lêpoa kêsêp sê gêdêj Jeremia gêja. ¹² Go ñac Aitiopiaña Ebedmelek kêsôm gêdêj Jeremia gebe “Ôkêñ obo lanjwa tonanj êsô kasumlabu êtu sunj gebe lêpoa êniñ aôm atom.” Tec Jeremia gêgôm amboac tonanj. ¹³ Ma êsêac sê enj sa ña lêpoa kêpi gêmêñ ma sêkam enj sa anjga sê. Sêgôm amboac tonanj tec Jeremia jagêñgônj sinjwaga, tanj sejoj gamêñ nanj, nêñ malaclunj kêtiam.

Sedekia gebe êjñô binj anjga Jeremianê

¹⁴ Kinj Sedekia kêsakinj lau gebe sêkôc propete Jeremia. Êsêac sêwê enj gêdêj kinj, tanj gêjgônj Apômtaunê lôm dabunj ñasacgêdô kêtû têlêacña nanj sêja. Kinj kêsôm gêdêj Jeremia gebe “Aê oc jatu kênac binj tenj êndêñ aôm. Ônsa binj tenj auc êndêñ aê atom.” ¹⁵ Jeremia kêsôm gêdêj Sedekia gebe “Aê embe jasôm binj tau êndêñ aôm, oc ôsôm êndêñ lau gebe sênac aê êndu binjnanôgenj. Ma embe jawa lêñ êmoasinj aômña sa êndêñ aôm, oc ôkêñ tanjem aê atom.” ¹⁶ Go kinj Sedekia kêtôc lêma kelecgenj gêdêj Jeremia gebe “Kêtû Apômtau, tanj kêkêñ aêac tamoa materj jali nanjña, aê jasôm binjnanôgenj gebe oc jansenj aôm su atom me jakêñ aôm ôsêp lau tonec, tanj sebe sênac aôm êndu nanj, lemenj atom amboac tonangenj.”

¹⁷ Go Jeremia kêsôm gêdêj Sedekia gebe “Apômtau, lausinj undambêña nêñ Anôtô to lau Israel nêñ Anôtô, kêsôm binj tonec gebe Aôm embe ôkêñ taôm ôsêp kinj Babelña nê kasêga lemenj, go ônam samuc ma ja êniñ malac tonec su atom, ma aôm to nêmh gôlôac oc amoa matem jali. ¹⁸ Mago aôm embe ôkêñ taôm ôndêñ kinj Babelña nê kasêga atom, go malac tonec êsêp lau Kaldea lemenj ma êsêac sêkêñ ja êniñ malac tau ma aôm ôwê êsêac lemenj sa atom.” ¹⁹ Ma Sedekia kêsôm gêdêj Jeremia gebe “Aê katêc Judawaga, tanj sêc dèdêñ lau Kaldea sêja. Moae lau Kaldea sêkêñ aê jandêñ êsêac ma êsêac oc sêjgôm aê sec.” ²⁰ Mago Jeremia kêsôm gebe “Oc sêkêñ aôm ôndêñ êsêac atom. Galoc aôm tanjam wamu Apômtau awa, tanj kasôm gêdêñ aôm nanj, go ênam aôm sa ma ônam samuc.

21 Mago aôm embe ondec ma ôkêñ taôm ôndênj êsêac atom, go binj, tañ Apômtau kêtôc gêdênj aê nanj, êtu tônia gebe 22 Ôlic acgom, oc sêwê lauo samob, tañ sênjgônj Judanênj kinjné andu nanj, sêsa dëndênj kinj Babelña nê kasêga sêna ma êsêac oc sêsôm gebe

‘Nem lau, tañ ôlinj andañ aôm nanj, sêsau sêoc aôm to sêkônij aôm tônia.

Galoc kôka taôm su kôsêp lemon jakôkô ma êsêac sêc sêja.’ 23 Êsêac oc sêwê nêmlauo to latômi samob sêsa dëndênj lau Kaldea sêna, ma aôm taôm oc ôêc êsêac lemenj su atom, kinj Babelña oc êkôc aôm tônia ma ja oc êniñ malac tonêc.”

24 Go Sedekia kêsôm gêdênj Jeremia gebe “Ôkêñ binj tonañ êndênj lau teñ sênjô atom, go ômac êndu atom. 25 Kasêga embe sênjô ñawae gebe gajam binjalôm gawinj aôm, ma êsêac embe dëndênj aôm sêwac ma sêsôm gebe ‘Ônac minj binj, tañ aôm kôsôm gêdênj kinj ma kinj kêsôm gêdênj aôm nanj, êndênj aêac, ônsa binj teñ auc êndênj aêac atom, go anac aôm êndu atom’ 26 embe sêsôm amboac tonañ, go ôsôm êndênj êsêac gebe ‘Aê katenj kinj lêna-lêna gebe êsakinj aê jamu jana Jonatannê andu êtiam atom. Embe jana, oc jamac êndu anja tônê.’ ”

27 Go kasêga samob dêdênj Jeremia sêja ma têtû kênac enj ma enj gêjô êsêac awenj kêtôm binj, tañ kinj kêsôm gêdênj enj nanj. Tec êsêac sêwi enj sinj gacgenj gêmoa gebe ñac teñ tanasunj gêjac binjalôm tônê atom. 28 Ma Jeremia gênjgônj sinjwanênj malaclunj e gêdênj bêc, tañ ñacjo sêku Jerusalem tulu nanj.

39:1–51:64 Nebukadnesar kêku malac Jerusalem tulu ma gêwê Judanênj kinj Sedekia jagênjgônj kapoacwalô anja Babilon, mago kêgaboac Jeremia su. Gedalia kêtû gôlinjwaga, mago saunjenj, go sêjac enj êndu kelecgenj. Lau Juda ñagêdô sêc su sêja Aiguptu ma sêkac Jeremia gebe êwiñ êsêac. Anôtônê jaenj, tañ kêkanônj lau-m ñagêdô nanj, kêsêp môkêlatu 46–51. Enj kêsôm binj mêtôcña lasê gêdênj êsêac ma gêdênj lau Aiguptu to Babilon amboac tonanjenj.

52

Sedekianê gôlinj

1 Sedekianê jala kêtû 21, go enj kêtû kinj. Enj gêjam gôlinj jala 11 gênjgônj Jerusalem. Enj têna Jeremia anja Libna latuo Hamutal. 2 Enj gêgôm genj, tañ gêjac Apômtau mataanô ñajam atom nanj, kêtôm Jojakim gêgôm. 3 Gênj tañ kêtap Jerusalem to Juda sa e Apômtau kêtinj êsêac su anja lanjônêmña nanj, ñam kêsêp Apômtaunê têtac ñandanj.

Seku Jerusalem tulu

Ma Sedekia gêli tau sa gêdênj kinj Babelña. 4 Sedekia gêjam gôlinj jala 8 ma ajônia 10 ma ñabêc 10 su, go kinj Babelña Nebukadnesar to nê sinjwaga samob sêo lasê Jerusalem gebe sênac sinj. Êsêac sêgi Jerusalem auc ma sêmasanj gamênj to gênj sinja ñajanja ñagêdô êtu sêku malac tau tulunja. 5 Amboac tonañ ñacjo sêgi malac tau auc e kinj Sedekia nê jala gôlinjña kêtû 11. 6 Gêdênj jala tonañ ñajônia kêtû aclê ñabêc 9 tóbôm gêjam sêga anja malac tau, tec lau tau nêñ mo masi samucgenj. 7 Go ñacjo têtuc malac ñatunbôm ñasawa teñj popoc. Tec kinj Sedekia to nê sinjwaga samob sêlic ma sêc sêja. Êsêac sêwi nanj tau sinj gêdênj gêbêc sêsa sacgêdô, tañ gêc tunbôm luagêc ñasawa kêsî kinjné kôm saunja ma sepenj gamênj Arabagenj sêja. Gêdênj tonañ lau Kaldeaña sêgi malac tau auc sêmoa. 8 Mago lau Kaldea nêñ sinjwaga sêjanda kinj Sedekia e sê enj tônia anja gaboanj Jerikonja ma ênê sinjwaga samob sêwi enj sinj ma sêc êlinj-êlinj. 9 Go

sêkôc kinj tôj ma sejon enj gêdêj kinj Babelja, tanj gêngôj Ribla anja gamêj Hamat nanj, sêja ma enj kêmêtôc Sedekia. ¹⁰⁻¹¹ Kinj Babelja gêjac Sedekia latui êndu anja enj tau mataanô ma gêjac Judanêj lau towae samob êndu amboac tonanjen anja Ribla. Ma kêsôm gêdêj nê lau gebe sênguj Sedekia mataanô lasê ma sênsô enj tôj ja kapoacwalô ki. Go kinj Babelja gêwê enj gêja Babel ma kêkêj enj gêngôj kapoacwalô e gêmac êndu.

Lau Juda sêngôj kapoacwalô

¹² Gêdêj ajôj kêtui lemenj tenja njabêc 10 sinjwaga, tanj sejon kinj Babelja nanj, nêj kasêga Nebusaradan, tanj gêjam sakinj kinj Babelja nanj, kêsô Jerusalem gêja. Gêdêj tonanj kinj Babelja Nebukadnesar gêjam gôlinj nê gamêj jala 19 su. ¹³ Ma Nebusaradan kêkêj ja genj Apômtaunê andu to kinjê andu ma Jerusalem njaandu samob. Enj kêkêj ja genj andu kapôêj samob su. ¹⁴ Ma lau Kaldea nêj sinjwaga, tanj sêwijn Nebusaradan nanj, têtuc tunjôm, tanj kêgi Jerusalem auc nanj, popoc samucgenj. ¹⁵ Ma kasêga Nebusaradan kêkôc lau njalêlôm sawa nja gêdô to lau nja popoc, tanj sêngôj malac nanj, ma lau, tanj sêc dêdêj kinj Babelja sêja nanj, ma lau lemenj mêtêja nja popoc tôj. ¹⁶ Mago gêwi lau njalêlôm sawa nja gêdô sinj gacgenj sêmoa gebe sênam kôm anja kôm wainja to kôm moja.

¹⁷ Ma lau Kaldeanja têtuc Apômtaunê andu njaalê, tanj sêmasanj ja ki jonjon nanj, ma sac to bukom, tanj sêmasanj ja ki jojon kêkô Apômtaunê andu njalêlôm nanj, popoc-popocgenj ma sêkôc ki jonjon tau sêja Babel. ¹⁸ Ma êsêac sêkôc ku to siac ma bôjanj to laclu ma gêjmalu njabulakôp to nja gêjêlêlôm samob, tanj sêmasanj ja ki jonjon kêtui sakinj lôm dabunja nanj, samobgenj su. ¹⁹ Êsêac sêkôc laclu saunj to laclu sêkêj wao kêsêpja ma suc to ku ma jakainj to gêjmalu njabulakôp ma laclu sênom wain kêsêpja su amboac tonanjenj. Sinjwaganêj kasêga kêkôc gêj, tanj sêmasanj ja gold to silber nanj, samob su. ²⁰ Alê kapôêj luagêc to bukom ma bulimakao kapoac 12 njakatu, tanj kêtui bukom tau njasac ma sac nja gêdô, tanj kinj Salomo kêmasanj kêtui Apômtaunê andunja nanj, gêj samob tonanj nja êsêac sêmasanj ja ki jonjonj. Ma ki samob tonanj nja wapac sec, tec sêjam dôj kêtôm atom. ²¹ Alê kapôêj nja dôj amboac tonec. Alê tau balinj amboac saka lemenj tenj, ma alê tau nja dambê kêtôm lau têlêac sêmbôêj. Êsêac sêmasanj alê tau kêtôm gasuc tonjalêlôm ma nja dani nja dôj kêtôm lemenjlatu aclê. ²² Ma sêmasanj nja têtêpê tonjatalô ja ki jonjon ma nja têtêpê nja sawa, tanj sepenj nja tatalô kêsêp nanj, kêtôm saka samuc tenj. Ma sêmasanj o to kanjanô njakatu ja ki jonjon amboac tonanjenj ma sêkêj genjkalenj kêgi nja tatalô tau auc. Alê kêtui luagêcja kêtôm tonanjenj. ²³ Kanjanô 96 genjkalenj makenj makenj ma kanjanô njakatu samob kêpi tagenj kêtôm 100 genjkalenj o njakatu njalêlôm.

²⁴ Ma sinjwaganêj kasêga kêkôc nja dabunjsêga Seraia agêc dabunjwaga, tanj jakêsô enj nja labu nanj, Sepania ma lau têlêac, tanj sejon lôm dabunj nja sacgêdô nanj tôj. ²⁵ Anja malac Nebusaradan kêkôc Judanêj sinjwaganêj kasêga to lau 7, tanj ôlinj andanj kinj ma gacgenj sêmoa malac nanj, ma sinjwaganêj kasêganê nja keto-papiawaga, tanj kêjalinj sinjwaga sa anja gamêj Judanja ma keto nêj njaê kêsêp nja êmôkê nanj, ma lau gamêj Judanja 60, tanj gacgenj sêmoa malac tau nanj tôj. ²⁶ Ma Nebusaradan kêkôc êsêac tôj ma kêsakinj êsêac dêdêj kinj Babelja, tanj gêngôj Ribla nanj sêja. ²⁷ Ma kinj Babelja kêsôm, tec sêjac êsêac êndu anja Ribla, tanj gêc gamêj Hamat. Tec lau Juda sêwi nêj gamêj sinj ma sêwê êsêac jasêngôj kapoacwalô.

²⁸ Lau tañ Nebukadnesar gêwê êsêac jasêngôñ kapoacwalô nañ, nêñ namba tonec. Eñ kékôc lau Juda 3,023 gêdêñ ênê jala gôliñña kêtû 17. ²⁹ Ma gêdêñ ênê jala gôliñña kêtû 18 nañ, eñ gêwê lau 832 anğa Jerusalem jasêngôñ kapoacwalô. ³⁰ Ma gêdêñ tañ Nebukadnesarnê jala gôliñña kêtû 23 nañ, siñwaganêñ kasêga Nebusaradan gêwê lau Juda 745 jasêngôñ kapoacwalô. Lau samob sêpi tagen têtôm 4,600.

Êsêac sêgaboac Jojakim su ma tetoc eñ sa anğa Babel

³¹ Kiñ Judaña Jojakim gêñgôñ kapoacwalô jala 37 su. Gêdêñ jala tonan kiñ Babelña Ewilmerodak kékôc nê kôm gôliñña sa. Tec jala tau ñaajôn kêtû 12 ma ñabêc 25 eñ taê walô kiñ Judaña Jojakim, tec kêgaboac eñ su anğa kapoacwalô.

³² Eñ kêsôm biñ malôgeñ gêdêñ eñ ma kékêñ eñ gêñgôñ lêpôn teñ ñaô ma ketoc eñ sa kélêlêc kiñ ñagêdô, tañ sêmoa Babel nañ su. ³³ Jojakim kêkwalec nê ñakwê kapoacwalôña su ma geñ gêñ gêñgôñ kiñnê tebo kêtôm bêc samob ñapan e gêmac êndu. ³⁴ Ma kiñ kékêñ gêñ ñagêdô, tañ eñ kêpô lêna nañ, gêdêñ eñ kêtôm bêc samob, tañ eñ gêmoa mata jali nañ, e gêmac êndu.

Jeremianê Tanjiboa

Tanjiboa lemen ten kêsêp buku tonec nalêlôm. Tanjiboa tau nam gebe najco sesen malac Jerusalem su ma sêwê lau jasêngôj kapoacwalô anja Babilon gêdên jala 586 gêmun Kilisi gêmên nom. Bin jawapac gêjam sêga anja buku tonec, mago bin takên gêwiñ Anôtôna to takên mater ten, tan gêc nêmna nan, gêc buku nalêlôm amboac tonanjen. Kêtom jalagen Judawaga taên gêjam najco sesen Jerusalem su gêdên jala 586 gêmun Kilisi gêmên nomna nabij ma sêjam dabun mo to têtan tanjiboa tonec anja nêj lôm dabun namuna.

3

Nagêjô ma sêjam taun ôkwi to sêkên mater

- 1 Aê nac ten, tan kêjala gêjwapac gêdên Anôtô kêkên nagêjô nan.
- 2 En kêtin aê to kêjanda aê kasêp njakesec nalêlôm gaja, nan jawê ten kêsa atom.
- 3 Ma gêjac aê kêtiam-kêtiam popocgen ma taê labu masi.
- 4 En gêjac aê ôlic lasê ma noc natêkwa popocgen.
- 5 En kêkên aê ganjôn kapoacwalô gêjwapac to katêc taucja.
- 6 En kêkên aê gamoa njakesec kêtom gêjmatê lanjwa ten.
- 7 En gêsô aê tôn na kapoacwalô najanja. Katu nac kapoacwalôna, tan jaêc su êtom atom.
- 8 Aê gamôêc ma katan gebe sênam aê sa. Anôtô gedec gebe êkên tana noc môêc.
- 9 En gêbôc noc intêna samob auc na poc sagin. En gêgôm noc lên kêtû poalic.
- 10 En gêdib aê amboac bôc salenja ber kêboan pusup tagen kêpi aê amboac lewe ten.
- 11 En kêjanda aê anja intêna ma kêkac aê popoc, go gêwi aê sin.
- 12 En kêkêkam talam ma kêkên aê katu ênê sôb njasokoc.
- 13 En kêpê nê sôb kêsô noc nalêlôm nanôgen
- 14 e lau samob sêômac kêpi aê ma katu bin susuna gêdên êsêac samob kêtom bêc samucgen.
- 15 En kêkêc bu njamakic kêsêp koclaben ma kêsalê aê auc na gêj to bu njamakic.
- 16 En gêgôm luclun kikec-kikec kêpi ganjac ma ganjôn wao nalêlôm.
- 17 Noc katuc kêjala wama atom. Aê kalin nalêlôm najamna sin.
- 18 Amboac tonan tec kasôm gebe “Noc njawasi gêjana su ma kakên matoc Apômtauna amboac tonanjen.”
- 19 Taêc gêjam noc gêjwapac to gamoa jageona tonan kêtom namalic sec.
- 20 Aê taêc gêjam bin tonan najana ma kêkônin aê katuc tôn.
- 21 Mago bin kakên matocja gêmu gêmên gêdên aê taêc gêjam bin tagen tonec gebe
- 22 Apômtaunê moasin gêjac pep su atom ma nê taê labu gêbacnê su atom tagen.
- 23 Bêbêcgen samob mênkêtû wakuc, aômnêm bin najên gêjam sêga.
- 24 Katuc kêsôm lasê gebe “Apômtaunê kêtû noc gêj lênsêm, tec jakên matoc en.”

- 25 Apômtau enj ñac gabêjam gêdêñ aêac, tañ akêñ maten enj, gêdêñ lau, tañ tonêñ ñalêlôm sesom enj samucgenj nanj.
- 26 Daôñ Apômtau gebe mênênam aêac kêsî ña awerñmêgenj nec gêñ ñajamgoc.
- 27 Ñac tenj embe êôc nê gêñwapac ênac m êndêñ enj ñapalêgenj oc êmoasinj enj ñajam.
- 28 Apômtau embe êkêñ gêñwapac naênsac enj, nanj ênam tau tônggenj êñgôñ nê tauña.
- 29 Enj êmbôc awasunj auc, ec êmac êndu samucgenj atom.
- 30 Enj êtôc alianô êndêñ ñac, tañ kêtap enj nanj, ma êkêñ tau êndêñ lau sêñgôm enj maja êsa e êôc enj tôñ.
- 31 Gebe Apômtau enj taê walô ñam, tec êtinj su endenj tônggenj atom.
- 32 Enj embe êkêñ gêñwapac êtap aêac sa oc taê walô aêac êtiam gebe gabêjam gêjam enj auc
- 33 gebe êkêñ gêñwapac to ñandanj tonanj kêmoasinj enj atom.
- 34 Apômtau kêjala embe sêkônij aêac katunj sêsêp kapoacwalô,
- 35 embe sêñgaminj binjgêdêñ, tañ enj kêkêñ gêdêñ aêac nanj,
- 36 embe sênam binjgêdêñ ôkwi anja gamêñ mêtôcña, enj kêjala.
- 37 Apômtaunê ñalêlôm ñanô kêsa ñapanj.
- 38 Binj ñajam to binj sec oc mênêsa êtôm taugenj êtu ênê jatunja.
- 39 Embe sêkêñ ñagêjô êtu aêacnêñ secña, nanj tali awerñ sa êtu asagenja.
- 40 Tasala to tansaê nêñ lêñ ma tamu dandêñ Apômtau tana.
- 41 Daôc lemenj to ñalêlôm sa êndêñ Anôtô undambêña gebe
- 42 “Aêac agêli to ali tauñ sa ma aôm Apômtau kôsuc ma binj ôkwi atom.
- 43 “Aôm kôkwa taôm auc ña têmtac ñandanj ma kôjanda aêac ma gôjac aêac ña taêm walô masigenj.
- 44 Aôm kôkwa taôm auc ña tao gebe aêacma mec êsô wacêtap aôm sa atom.
- 45 Aôm gôgôm aêac atu nom samucgenj ñalênduc to gêñgambu.
- 46 “Aêacma ñacjo sêpêlê to sêsu aêac susu.
- 47 Ñalêlôm ñatutuc ma gêñwapac kêkôm aêac auc ma aêac amoa atêc tauñ to alendec ñanôgenj.
- 48 Ñoc matocsulu kêsêwa amboac bu kapôêñ gebe aêñoc lau samob sêjanja.
- 49 “Matocsulu keselenj gê tônggenj
- 50 e Apômtau êtu kênij anja undambê ma êlic aêac.
- 51 Ñoc ñalêlôm ñawapac ñanôgenj gebe gêlic gêñ, tañ kêtap aêñoc lauo malacña sa nanj.
- 52 “Ñacjo tañ sedec aê ñam masigenj nanj, nêñ lip gêjac aê amboac moc.
- 53 Êsêac sêbaliñ aê tomatoc jaligenj kasêp sê ma sêsabi poc gêñgôñ sêawa auc.
- 54 Bu gêjam aê auc. Aê taêc gêjam gebe ‘Aê gabacgac.’
- 55 “O Apômtau, anja sê ñalêlôm aê gamôêc gêdêñ aôm,
- 56 ma gêdêñ tañ aê katenj aôm gebe ‘Ôñô ñoc môtêc’ nanj, aôm kôkêñ tanjam.
- 57 Aôm gôjô aêñoc binj ma kôsôm gebe ‘Ôtêc taôm atom.’

58 “O Apômtau, aôm mêngôjam aê sa to gôjam aê katuc kêsi.

59 O Apômtau, aôm gôlic gêḡ geo, taḡ sêgôm gêdêḡ aê naḡ. Ômêtôc aê naêndêḡ.

60 Aôm kôjala ḡacjo nêḡ têtac gedec aêḡa ma sêgôm gêḡlêlôm taêsam kêtu aêḡa.

61 “O Apômtau, aôm gôḡô êsêacnêḡ biḡ kêsi-kêsi, nêḡ gêḡlêlôm samob kêtu aêḡa.

62 Sêsôm biḡ kêtôm bêc samob ma sêkic biḡ kêtu aêḡa.

63 Gêdêḡ bêbêc e oc kêsêp êsêac têtari pêlê aê.

64 “O Apômtau, ôkêḡ ḡagêjô êndêḡ êsêac êtôm gêḡ, taḡ sêgôm naḡ.

65 Ôpuc boa êsêac ma ôkêḡ êsêac sêḡgôḡ togêḡwapac ḡanôgeḡ.

66 Ôjanda êsêac to onsen ḡsêac su samucgeḡ aḡga nom.”

Esekiel

Propete Esekiel gëmoa nom gédêñ tañ seserj malac Jerusalem su gédêñ jala 586 gëmunj Kilisi gëmêñ nomña nanj. Eñ gêjam sakinj lau, tañ sêngôñ kapoacwalô anja Babilon to êsêac, tañ sêngôñ Jerusalem nanj. Buku tau gêwa tau kékôc gêja ñasêbu aclê gebe

1. Mókêlatu 1–24 Propete kékêñ puc nê lau gebe ñacjo oc sêku Jerusalem tulu ma senserj malac tau su ênanja.
2. Mókêlatu 25–32 Apômtau kékêñ jaerj gebe êmêtôc lau-m toê-toê, tañ sêkônij ênê lau to sêwê êsêac seogerj nanj.
3. Mókêlatu 33–39 Gédêñ tañ Jerusalem gêjanja su nanj, Apômtau gêjac nê lau têntac tónj to gêjac mata gédêñ êsêac gebe êmoasij êsêac êndêñ têm, tañ gêc nêmña nanj.
4. Mókêlatu 40–48 Esekiel gêlic lôm dabunj wakuc to ñagêñlêlôm ma gêwa Judawaganêñ lau-m wakuc sa amboac tonanjenj.

Esekiel kékêñ gëwiñ ñanô ma gêlic ñakatu taêsam gêc nê ñalêlôm. Eñ gêlic ñakatu tau gédêñ tañ nê katu kainj teñ kêsana nanj. Ma eñ gêwa nê jaerj taêsam sa ña dôñ, tañ gêjam nanj. Esekiel kékac lau gebe sênam tauñ ôkwi e nêñ ñalêlôm êtu wakuc ma eñ gêlêñ binj tamenj gebe sejop nêñ latunji ñapep. Eñ kêsôm lasê gebe kékêñ mata lau sênam tauñ ôkwiña e nêñ lêñ êtu wakuc. Esekiel eñ propetegeñ atom, eñ dabunwaga amboac tonanjenj. Kêtu tonanña eñ taê kêka ñanô gebe lôm dabunj êtu wakuc ma lau sêmansañ tauñ e têtû lau dabunj.

Anôtônê lêpôñ

¹ Gédêñ jala kêtû 30 ñaajônj kêtû aclê ma ñabêc kêtû lemenj teñ aê gamoa gawinj lau kapoacwalôña anja bu Kebar ñatali. Gédêñ tonan undambê gêña ma galic ñakatu, tañ Anôtô gêsunj gédêñ aê nanj. ² Gédêñ ajônj tau ñabêc kêtû lemenj teñ tonan kinj Jehoiakin gêngônj kapoacwalô ñajala kêtû lemenj teñ su ³ ma Apômtau kêsôm gédêñ Busi latu aê, dabunwaga Esekiel, anja bu Kebar, tañ kêpoac Kaldeanêñ gamêñ nanj. Ma Apômtaunê ñaclai mêngegêjam aê auc.

⁴ Aê gaôc matoc sa ma galic mu gëbuc ñatêna sec, tañ gëmêñ anja gamêñ gëmu kêsêpña (nodonja) totao kapôêñanô, tañ ñawasi kékôm aê auc to ja kêpêlanj kêsana gëmêñ ñapanj nanj. Ma anja ja tau ñalêlôm aê galic amboac bras ñamondec-mondec. ⁵ Anja mutêna tau ñalêlôm aê galic ñakatu amboac gêñ matenj jali aclê, tañ ñakatu amboac ñamalac. ⁶ Êsêac samob nêñ lanôñanô aclê-aclê to ñamagê aclê-aclê kêtômgenj. ⁷ Êsêac enkainj solop ma galic enpoap amboac bulimakao kapoac nêñ ma ñawasi to ñaôsic-ôsic amboac bras. ⁸ Êsêac lemenj kêtôm ñamalacnêñ ma kêsana anja nêñ ñamagê aclê-aclê ñaka-sunjabu. Ma êsêac lanôñanô to nêñ ñamagê amboac tonec gebe ⁹ Nêñ ñamagê luagêc gêlam e ñatêpôê kêmoasac tau ma êsêac embe sêsêlêñ, go sêkac tauñ ôkwi-ôkwi teñ atom, sêsêlêñ solopgenj sêja.

¹⁰ Êsêacnêñ lanôñanô ñakatu amboac tonec gebe Êsêac samob nêñ lanôñanô, tañ gêc nêmña nanj, ñakatu amboac ñamalac. Lanôñanô anôña amboac lewe ma lanôñanô gasêña amboac bulimakao to lanôñanô dêmôêmunja amboac momboan. ¹¹ Êsêac sêlam nêñ ñamagê luagêc-luagêc gëmu kêpi e sêmoasac tau. Ma êsêac sêkwa ôlij auc ña nêñ ñamagê luagêc-luagêc ñagêdô. ¹² Ma samob

sêsêlêḡ solopgeḡ sêḡa kêtôm ḡalau gêḡjam gôliḡ ḡsêac ma sêḡcac tauḡ ḡkwi teḡ atom.

¹³ Anḡa gêḡ materḡ jali tonarḡ ḡḡlêlôm gêḡ teḡ gêc, taḡ galic amboac ja ḡalana kêtôm dawerḡ ḡḡwê ḡaoleb-oleb kêsa. Ja tau ḡḡwê kainḡ teḡ ma ôsic kêḡcac anḡa ja tau kêsa gêmêḡ. ¹⁴ Ma gêḡ materḡ jali tau sêlêti sêḡa sêmêḡ—sêḡa sêmêḡ eb tagerḡ amboac ôsic kêḡcac.

¹⁵ Gêdêḡ taḡ aê kasala gêḡ materḡ jali tonarḡ nanḡ, aê galic wil aclê sêḡkô nom, wil tau tagerḡ-tagerḡ kêtôm êsêacgeḡ. ¹⁶ Wil aclê tonarḡ kêtôm taugerḡ, ḡḡwasi amboac pocawa. Kêtôm wilgeḡ wil teḡ gêḡjac keso ḡḡlêlômgeḡ. ¹⁷ Embe sêsêlêḡ sêna gamêḡ tônê me ônê, oc sêsêlêḡ solopgeḡ sêna, sêḡcac tauḡ ḡkwi-ôkwi atom. ¹⁸ Ma materḡanô gêḡjam wil samob ḡḡtali aucgeḡ. ¹⁹ Ma gêḡ materḡ jali aclê tau embe sêsêlêḡ, go wil sêsêlêḡ sêwiḡ êsêac. Ma gêḡ materḡ jali embe sêḡḡ sa sêpi anḡa nom, go wil sêḡḡ sa amboac tonarḡgeḡ. ²⁰ Gêḡ materḡ jali aclê sêsêlêḡ kêtôm nêḡ ḡḡalau têtac gêwiḡ ma wil dêdi sêwiḡ êsêacgeḡ gebe gêḡ materḡ jali nêḡ ḡḡalau gêḡjam gôliḡ wil amboac tonarḡ. ²¹ Amboac tonarḡ têm samob nanḡ gêḡ materḡ jali tauḡ embe sêsêlêḡ, go wil sêsêlêḡ. Embe sêḡkô, go wil sêḡkô. Embe sêḡḡ sa, go wil sêḡḡ sa amboac tonarḡgeḡ gebe gêḡ materḡ jali nêḡ ḡḡalau gêḡjam gôliḡ wil.

²² Anḡa gêḡ materḡ jali môḡkêḡḡapac lôlôc gêḡ teḡ gêc, taḡ galic amboac umbonḡ ḡḡwasi amboac glas kainḡ teḡ, ḡḡaê kristal. ²³ Anḡa umbonḡ ḡḡalabu gêḡ materḡ jali tauḡ sêḡkô ma sêmêḡtôc nêḡ ḡḡamagê luagêc kêtômgeḡ e teḡ nê kêmoasac êsêagêc, taḡ sêḡkô eḡ makeḡ-makeḡ nanḡ nêḡ. Ma êsêac sêḡkwa nêḡ ôliḡ auc ḡḡa nêḡ ḡḡamagê luagêc ḡḡagêdô. ²⁴ Gêdêḡ taḡ sêsêlêḡ nanḡ, aê ganḡô nêḡ ḡḡamagê ḡḡakicsêa amboac bu kapôêḡ ḡḡakicsêa ma amboac Apômḡtau ḡḡaclai ḡḡatau nê awa to gamêḡ ḡḡadindiḡ amboac siḡwaga toḡ kapôêḡ nêḡ ḡḡadindiḡ. Gêdêḡ taḡ sêḡkô ḡḡaḡêḡ nanḡ, sêḡgasuḡ nêḡ ḡḡamagê ²⁵ Mago awa teḡ kêsa anḡa umbonḡ, taḡ gêc êsêac môḡkêḡḡapac ḡḡaḡḡa nanḡ ḡḡapanḡgeḡ.

²⁶ Ma anḡa umbonḡ, taḡ gêc êsêac môḡkêḡḡapac ḡḡaḡḡa nanḡ, ḡḡamakeḡ aê galic gêḡ teḡ amboac lêpônḡ sapirḡ majarḡ-majarḡḡa ma ḡḡakatu teḡ amboac ḡḡamalac gêḡḡgônḡ lêpônḡ tau ḡḡaô. ²⁷ Ma galic ḡḡakatu tau ḡḡamakeḡ ḡḡaḡḡa ḡḡwasi amboac bras ḡḡamondec-mondec ma ḡḡamakeḡ ḡḡalabuḡḡa amboac ja ḡḡawaô. Ma ḡḡawê ḡḡwasi kainḡ teḡ kêḡkôm ḡḡakatu samucgeḡ auc. ²⁸ Ma ḡḡawê ḡḡwasi tau kêtôm kasômbuc, taḡ kêḡkô tao ḡḡalêlôm nanḡ. Apômḡtaunê ḡḡwasi ḡḡakatu tau tonarḡ.

Apômḡtau kêḡkalem Esekiel gebe êtu propete teḡ

Aê galic ma gau tauc gaêc lanḡocanô gêdêḡ nom ma ganḡô awa teḡ, taḡ kêsôm biḡ nanḡ.

2

¹ Ma eḡ kêsôm gêdêḡ aê gebe “ḡḡamalac latu, ôndi sa. Aê gabe jasôm biḡ êndêḡ aôm.” ² Gêdêḡ taḡ awa kêsôm biḡ gêmoa nanḡ, Apômḡtau nê ḡḡalau kêsêp aêḡoc ḡḡalêlôm gêḡa ma gêôc aê sa jakakô ma aê ganḡô awa tau kêsôm biḡ gebe ³ “O ḡḡamalac latu, aê gabe jasakiḡ aôm ôndêḡ lau Israel. Êsêac to nêḡ mimi sêli tauḡ sa to sêbuc dêmôêḡ aê e mênḡgêdêḡ galoc. ⁴ Êsêac gêsuntêkwa ḡḡatonḡ to tetoc aê sa atom. Aê jasakiḡ aôm ôndêḡ êsêac ôna gebe ôsôm êndêḡ êsêac gebe Apômḡtaunê biḡ tau tonec. ⁵ Êsêac lau toḡ teḡ, taḡ sêli tauḡ sa ḡḡasec, tec êsêac sêḡkêḡ taḡerḡ me sêḡkêḡ taḡerḡ atom, mago êsêac sêḡjala gebe propete teḡ gêmoa êsêac ḡḡalêlôm.

⁶ “ḡḡamalac latu, aôm ôtêc êsêac to nêḡ biḡ atom. Gêḡ ḡḡatêkwa to locgôm oc sêḡkôm aôm auc ma ôḡḡgôn alidêbu ḡḡaô, mago ôtêc êsêacnêḡ biḡ to nêḡ

lanjônsiboa atom gebe êsêac lau toj teŋ, taŋ sêli tauŋ sa ŋasec naŋ. ⁷ Aôm ôsôm ŋoc biŋ êndêŋ lau toj teŋ, taŋ sêli tauŋ sa ŋasec naŋ, êsêac sêkêŋ taŋeŋ me sêkêŋ taŋeŋ atom.

⁸ “Ŋamalac latu, aôm ôkêŋ taŋam biŋ, taŋ aê gabe jasôm êndêŋ aôm naŋ. Ôli taôm sa êtôm êsêac atom. Ôŋa awamsuŋ ma ôniŋ gêŋ, taŋ aê gabe jakêŋ êndêŋ aôm naŋ.” ⁹ Go aê galic lêma teŋ, taŋ kêmêgôm papia toluŋ teŋ naŋ, kêmêtôc tau gêdêŋ aê. ¹⁰ Ma lêma tau kêlain papia tau ma galic teto biŋ taŋiboanŋa to biŋ ijoc ma biŋ ojaenŋa kêsêp maken- makenŋ.

3

¹ Go Anôtô kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ŋamalac latu, ôniŋ gêŋ, taŋ gêc aôm lanjômnmêŋa naŋ, ôniŋ papia toluŋ tonanŋ, go ôna ma ôsôm biŋ andêŋ lau Israel.”

² Amboac tonanŋ aê gaŋa aocsuŋ ma eŋ kêkêŋ luŋ tau gêdêŋ aê gebe janiŋ. ³ Ma eŋ kasôm gebe “Ŋamalac latu, ôniŋ papia tec kakêŋ gêdêŋ aôm nec e ênam têtacacêga auc.” Aa gaenŋ gêŋ tau ma kasaê ŋakana kêtôm lap.

⁴ Go Anôtô kasôm gebe “Ŋamalac latu, ôndêŋ lau Israel ôna ma ôsôm ŋoc biŋ lasê êndêŋ êsêac. ⁵ Aê jasakiŋ aôm ôndêŋ lau toawenŋ talô ma toawenŋ ŋawapac nec atom, jasakiŋ aôm ôndêŋ lau Israelgeŋ. ⁶ Aê jasakiŋ aôm ôndêŋ lau-m ŋagêdô, taŋ sêsôm awenŋ jaba, taŋ aôm gôŋô atom naŋ atom amboac tonanŋeŋ. Embe jasakiŋ aôm ôndêŋ lau-m amboac tonanŋ, oc sêkêŋ taŋeŋ aôm awam. ⁷ Mago lau Israel oc sêkêŋ taŋeŋ aôm awam atom gebe êsêac dedec gebe sêkêŋ taŋeŋ aê aoc. Biŋ tonanŋ ŋam gebe lau Israel samob gêsuptêkwa ŋatonŋ ma naŋ ŋalêlôm ŋadani. ⁸ Ôlic acgom, galoc aê jaŋgôm aôm lanjômsiboa atôm êsêacnêŋ ma têmbêlam ŋajaŋa êtôm êsêac teŋbelenŋ. ⁹ Biŋŋanô, aê kakêŋ aôm têmbêlam ŋajaŋa kêtôm pocawa kainŋ teŋ diamand su. Ôtêc êsêac atom ma êsêac lanjônsiboa êtakê aôm atom gebe êsêac lau toj teŋ, taŋ sêli tauŋ sa ŋasec naŋ.”

¹⁰ Go Anôtô kêsôm biŋ tonec gêwiŋ gebe “Ŋamalac latu, biŋ samob, taŋ jasôm êndêŋ aôm naŋ, ênêc nêŋ ŋalêlôm ma ôkêŋ taŋam aê aoc tau. ¹¹ Gocgo ôndêŋ nêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ, ôna ma ôsôm êndêŋ êsêac, taŋ sêkêŋ taŋeŋ me sêkêŋ taŋeŋ atom gebe ‘Apômtaunê biŋ tau tonec.’”

¹² Go Anôtônê ŋalau kêsip aê sa ma gêdêŋ taŋ Apômtau tonawasi gêdi naŋ, aê gaŋô ôjô gêjam ŋakicsêa kapôêŋ aŋga aê dêmôêcmuŋa. ¹³ Ŋakicsêa tau ŋam kêsêp gêŋ matenŋ jali sêkac ŋamagê kêpi tau ma wil kêsêlêŋ gêwiŋ êsêac. Ma ŋakicsêa tau tonanŋ kêtôm ôjô ŋakicsêa. ¹⁴ Go ŋalau kêsip aê sa ma kêkôc aê gêc gêja. Ma aê gaêc gaja tonclaigenŋ e ŋalêlôm kêpuc aê ma Apômtaunê lêma kêkôninŋ aê ŋanôgeŋ. ¹⁵ Tec aê gaô lasê lau kapoacwalôŋa, taŋ sêŋgôŋ malac Tel Abib aŋga bu Kebar ŋatali naŋ. Aê gaŋgôŋ êsêac ŋalêlôm bêc 7 tonoc ŋalêlôm gêmô aêgeŋ kêtû gêŋ, taŋ galic to gaŋô naŋ.

Apômtau kêkêŋ Esekiel kêtû dibwaga teŋ

¹⁶ Gêdêŋ taŋ bêc 7 gêjaŋa naŋ, Apômtau kêsôm biŋ gêdêŋ aê. ¹⁷ Eŋ kêsôm gebe “Ŋamalac latu, aê kakêŋ aôm kôtu dibwaga lau Israelŋa. Êndêŋ taŋ ôŋô biŋ êsa aocsuŋ, naŋ naôkêŋ puc êsêac ônam aê lanjôc. ¹⁸ Aê embe jasôm êndêŋ ŋac alôb-alôb teŋ gebe eŋ oc êmac êndu, mago aôm embe ôkêŋ puc to ôsôm biŋ êndêŋ eŋ e êwi nê lêŋ sec siŋ ma êmoa mata jali nec atom, oc ŋac alôb-alôb êmac êndu êtu nê secŋa, mago aôm oc ôwê ênê dec ŋakaiŋ. ¹⁹ Mago aôm embe ôkêŋ

puc ñac alôb-alôb ma enj êwi sinj atom to ênam tau ôkwi anja nê lêñ sec atom, go enj oc êmac êndu amboac ñac alôb-alôb, mago aôm gôjam taôm kési.

²⁰ “Ma tenj. Ñac gêdênj tenj embe êwi nê lêñ gêdênj sinj ma êngôm sec ma aê jakênj enj êka selelec, enj oc êmac êndu, gebe aôm kôkênj puc enj atom, tec enj êmac êndu êtu ênê secña. Aê oc taêc ênam nê kolenj ñajam, tanj enj gêgôm nanj, êtiam atom. Mago aôm oc ôwê nê dec ñakaij. ²¹ Mago aôm embe ôkênj puc ñac gêdênj tenj gebe êngôm sec atom ma enj embe endec sec, nanjo êmoa mata jali gebe enj kékênj tanja nêma puc ma aôm oc ônam taôm katôm kési amboac tonanjenj.”

Esekiel oc êtôm gebe êsôm bij atom

²² Ma Apômtau lêma gêsac aê ma enj kêsôm gêdênj aê gebe “Ôndi sa ma ôsa gaboaj ôna. Aê gabe jasôm bijj êndênj aôm anja tônê.”

²³ Amboac tonanjenj aê kasa gaboaj gaja ma anja tonanjenj aê galic Apômtaunê ñawasi kêtôm aê galic su anja bu Kebar ñatali. Aê gau tauc lanjôcanô gêdênj nom, ²⁴ mago Apômtaunê Ñalau gêjam aênoc ñalêlôm auc. Ma Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe “Naôsô nêma andu ma ôlai katam auc. ²⁵ O ñamalac latu, oc sêsô aôm tôñ ña lêpoa ma aôm ôtôm gebe ôsa awê ôndênj lau atom. ²⁶ Ma aê gabe jakênj imbêlam êsap lômboam tôñ gebe awammê êsa ma ôtôm gebe ônac bijñsu êsêac atom gebe êsêac lau tonj tenj, tanj sêli tauñ sa sec nanj. ²⁷ Mago êndênj tanj jasôm bijj êndênj aôm nanj, jandelec awamsunj, go aôm ôsôm êndênj êsêac gebe ‘Apômtau Anôtô nê bijj tonec’. Ñac tanj êkênj tanja nanj, êñô bijj tau. Ñac tanj endec nanj, endecgeñ gebe êsêac lau tonj tenj, tanj sêli tauñ sa sec nanj.”

4:1–17:24 Apômtaunê jaen ñagêdô, tanj Esekiel geoc lasê nanj, kêsêp ñasêbu tonec. Anôtônê bijj kêkanôñ Jerusalem, tanj ñacjo oc senseñ su nanj, ma lau, tanj ñacjo oc sêwê êsêac nasêngôñ kapoacwalô nanj. Propete gêwa bijj ñawapac ñam sa amboac tonanjenj. Ñam kêsêp launênj sakij gwamña to nêñj sec.

18

Lau samob sêwê nêñ bijj ñakaij êndênj-êndênjenj

¹ Apômtau kêsôm bijj gêdênj aê gebe ² “Anja gamênj Israel amac asôm-asôm bingôlij langwa tonec gebe

‘Tamenji señ wain ñanô matac ma latunji lunlun sinj-sinj,’ nanj ñam amboac ondoc.”

³ Apômtau kêsôm gebe “Aê gamoa matoc jali, tec jasôm êtu tôñ gebe sêsôm bingôlij tonanjenj anja Israel êtiam atomanô. ⁴ Ôlic acgom, aê katu lau samob katunj ñatau. Aê katu tama katu ñatau to latu katu ñatau amboac tonanjenj ma ñac, tanj êngôm sec nanj, êmac êndu.

⁵ “Ñac gêdênj êsap bijñsu tôñ ma êsa nê lêñ ñanjenjenj. ⁶ Enj êniñ gêñ anja anôtôñ jaba nêñ gamênj ñabau to êôc mataanô sa êndênj Israelnêñ gwam atom ma êngôm gêñ mockaiñña êndênj nê ñac jabanjenj nê awê ma ênêc êwiñ, tanj ênam ôli ajôñ nanj atom. ⁷ Enj êkônij ñac tenj atom ma êngamiñ ñac tenj nê kamaclauñ atom. Enj ênam genjenjenj atom. Enj êkênj mo êndênj lau, tanj mo êjô êsêac nanj, sêniñ to êkênj ñakwê êndênj lau toôlij ñaôma sêsô. ⁸ Enj êkênj mone êndênj lau, mago taê êka ñalakac atom ma enj êka jaê mone êlêlêc su atom amboac tonanjenj. Enj êngôm sec atom ma êmêtôc launênj bijj naêndênjenjenj. ⁹ Enj êsa nê lêñ êtôm ñoc jatu ma ejop ñoc bijñsu ñapepgeñ. Ñac amboac tonanjenj enj ñac gêdênj ma êmoa mata jali. Apômtau Anôtô nê bijj tau tonanjenj.”

10 “Ma latu, tanj ñac amboac tonanj êka lasê nanj, êjanjo gêñ su ma ênac ñamalac êndu ma êsa tamanê lêñ gêdêñ atom, 11 enj êniñ gêñ anja anôtôi jaba nêñ gamêñ ñabau ma êñgôm gêñ mockaiñña êndêñ nê ñac jabanj enj nê awê, 12 ma êkônij lau ñalêlôm sawa to lau sêpô lêna tauñña ma ênam genjen gêñ to êngaminj kamaclauj ma êôc mataanô sa êndêñ gwam to êngôm gêñ alôb-alôb, 13 êkêñ mone êndêñ lau ma taê êka ñalakac to êka jaê mone êlêlêc su, oc êmoa mata jali me masi. Masianô. Enj gêgôm gêñ alôb-alôb samob tonanj, amboac tonanj enj êmac êndu, ma oc êwê enj tau êmac êndu ñakainj.

14 “Ma latu tanj ñac tau tonanj êka lasê nanj, êlic sec samob, tanj tama gêgôm nanj, ma êtakê to êngôm gêñ samob tonanj atom, 15 enj êniñ gêñ anja anôtôi jaba nêñ gamêñ ñabau to êôc mataanô sa êndêñ Israelnêñ gwam atom ma êngôm gêñ mockaiñña êndêñ nê ñac jabanj enj nê awê atom. 16 Enj êkônij lau to êjatu kamaclauj ma êjanjo gêñ atom, mago êkêñ mo êndêñ lau, tanj mo êjô êsêac nanj, sêniñ ma êkêñ ñakwê êndêñ lau toôlij ñaôma sêso. 17 Enj ejop lêma gebe êngôm gêñ eso atom ma êkêñ mone êndêñ lau, mago taê êka ñalakac to êka jaê mone êlêlêc su atom. Enj ejop ñoc jatu to êsa nê lêñ êtôm ñoc biñsu, oc êmac êndu atom, enj êmoa mata jali biñjanôgenj. 18 Tagenj ñac tau tama, tanj gêgôm gêñ ñac lai sec to kêjanjo launêñ gêñ ma gêgôm gêñ ñajam gêdêñ nê lau nanj atom, oc êmac êndu êtu nê secña.

19 “Ma amac atu kênac gebe ‘Latu êôc ñandanj êtu tamanê secña atom êtu asagenña.’ Latu kêsap biñsu tøj to têtac gêwiñ biñgêdêñ ma gejob ñoc jatu samob ñanjênjenj, tec enj êmoa mata jali biñjanôgenj. 20 Ñac tanj gêgôm sec nanj, êmac êndu. Latu êôc ñandanj êtu tamanê secña atom ma tama êôc ñandanj êtu latunê secña atom. Ñac gêdêñ êtap nê ñagêjô ñajam sa ma ñac sec êtap ñagêjô sec sa êtu nê secña.

21 “Mago ñac sec tenj embe êkac tau su anja nê sec samob, tanj enj gêgôm nanj, ma ejop ñoc jatu samob ma êsap ñoc biñsu tøj ma têtac êwiñ biñgêdêñ, nanj êmoa mata jali biñjanôgenj. Enj êmac êndu atom. 22 Anôtô oc taê ênam nê sec, tanj enj gêgôm nanj, êti am atom. Enj êmoa mata jali êtu biñgêdêñ, tanj enj gêgôm nanjña.” 23 Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Amac abe ñac sec tenj embe êmac êndu, oc jalic ñajam me. Masianô. Aê têtac gêwiñ gebe jalic enj ênam tau ôkwi ma êmoa mata jali.

24 “Mago ñac gêdêñ tenj embe êwi nê lêñ gêdêñ sij ma êngôm sec to êngôm gêñ alôb-alôb, tanj ñac sec gêgôm nanj, oc êmoa mata jali me masi. Masianô. Anôtô taê ênam ênê biñgêdêñ, tanj enj gêgôm nanj, ñatenj atom. Enj êmac êndu gebe enj kêgêlij biñsu ma gêgôm sec.

25 “Mago amac asôm gebe ‘Anôtônê lêñ jagêdêñ atom.’ Amac lau Israel, akênj tanjem aê acgom. Ñoc lêñ jagêdêñ atom me. Amac taôm nêñ lêñ tonanj jagêdêñ atom. 26 Ñac gêdêñ tenj embe êkac tau su anja biñgêdêñ ma êngôm sec, e êmac êndu. Enj êmac êndu êtu sec, tanj enj gêgôm nanjña. 27 Ma ñac sec tenj embe êkac tau su anja sec, tanj enj gêgôm nanj, ma êsap biñsu tøj to têtac êwiñ biñgêdêñ, go ênam katu kêsi. 28 Enj gêjam tau ôkwi anja nê sec samob, tanj gêgôm nanj, tec êmoa mata jali ma êmac êndu atom. 29 Mago lau Israel sêsôm gebe ‘Apômtaunê lêñ jagêdêñ atom.’ O lau Israel, amboac ondoc. Aênoc lêñ jagêdêñ atom me. Aê gabe amacnêñ lêñ jagêdêñ atom.

30 “O lau Israel, kêtu biñ tonanña aê gabe jamêtôc amac samob êndêñ-êndêñjenj êtôm nêñ lêñ. Apômtaunê biñ tau tonanj. Amac embe ambu taôm to anam taôm ôkwi anja nêñ keso atom, oc ananja êtu nêñ secña. 31 Ambalinj

nêm sec samob, tañ agôm gêdêñ aê nañ, siñ ma amansañ nêm ñalêlôm to nêm katôm êtu wakuc. O lau Israel, amac abe amac êndu êtu agenña.” ³² Apômtau kêsôm gebe “Ñac teñ embe êmac êndu, oc jalic ñajam atom. Amboac tonañ anam taôm ôkwi gebe amoa matem jali.”

19:1–32:32 Jaenñ ñagêdô, tañ kêsôm lasê gebe Anôtô êmêtôc nê lau nañ, ma ñagêdô, tañ kêkanônñ lau jaba, tañ séñgônñ sêsi Judawaga nañ, kêsêp mókêlatu tonec.

33

Apômtau kêkêñ Esekiel kêtù dibwaga teñ

¹ Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe ² “o ñamalac latu, ôsôm êndêñ nêm lau gêñ, tañ ñanô êsa êndêñ noc, tañ jakêñ siñ êsa gamêñ êmêñ. Lau gamêñ tonañña sêjalinj nêñ teñ sa êtu dibwaga. ³ Eñ embe êlic ñajço tédabinj, nañ eñ ênac dauc êtañ gebe êkêñ puc lau samob. ⁴ Embe teñ êñô, mago êkêñ taña atom e ñajço êô lasê ma ênac eñ êndu, go eñ tau êwê kainñ êmac êndu ñatôp. ⁵ Eñ êmac êndu ñatôp ênêc eñ taunja gebe eñ kêkêñ taña puc atom. Embe eñ êkêñ taña oc moac eñ êtôm gebe êc siñ su. ⁶ Mago dibwaga embe êlic ñajço sêmêñ ma ênac dauc êtañ atom ma êkêñ puc lau atom e ñajço sêô lasê ma sênac ñac teñ êndu, oc ñac tau ênaña êtu nê secña, mago dibwaga êwê ênê dec ñakainj.

⁷ “O ñamalac latu, aê jakêñ aôm ôtu lau Israel nêñ dibwaga. Êndêñ tañ ôñô binj teñ anja aênoc nañ, ôkêñ puc êsêac ônam aê lanôc. ⁸ Aê embe jasôm êndêñ ñac sec gebe Aôm ômac êndu, mago aôm embe ôkêñ puc eñ gebe ênam nê lêñ ôkwi gebe êmoa mata jali nañ atom, go eñ oc êmac êndu êtu nê secña, mago aôm ôwê ênê dec ñakainj. ⁹ Mago aôm embe ôkêñ puc ñac sec ma eñ ênam tau ôkwi anja nê sec atom, oc êmac êndu êtu nê secña, mago aôm gôjam taôm katôm kêsi.

Lau sêwê nêñ binj ñakainj êndêñ-êndêñgenj

¹⁰ “Ma aôm ñamalac latu, ôsôm êndêñ lau Israel binj tau, tañ êsêac sêsôm nañ gebe ‘Gêñ sec to geo, tañ aêac agôm nañ, kêkôninj aêac tôñ e abêlê. Aêac amoa materj jali amboac ondoc.’ ¹¹ Aôm ôsôm êndêñ êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm gebe Aê gamoa matoc jali binñanôgenj, tec jasôm êtu tôñ gebe ñac sec teñ embe êmac êndu, oc aê têtac ñajam atom. Ñac sec teñ embe ênam tau ôkwi to êmoa mata jali, aê oc têtac ñajam êsa. O lau Israel, anam taôm ôkwimanj, amac abe amac êndu êtu agenña.

¹² “Ma aôm, ñamalac latu, ôsôm êndêñ nêm lau gebe Ñac gêdêñ embe êngêli binjsu, go êna lêñ gêdêñ ênam eñ kêsi atom. Ma ñac sec embe êwi nê sec siñ, go nê sec êku eñ tulu ênaña atom. Ñac gêdêñ, tañ êngôm sec nañ, oc êmoa mata jali atom. ¹³ Aê embe jasôm êndêñ ñac gêdêñ gebe êmoa mata jali ma eñ taê êka nê lêñ gêdêñ e êngôm sec, go aê taêc ênam ênê lêñ gêdêñ teñ êtiam atom ma eñ êmac êndu êtu nê secña. ¹⁴ Ma teñ. Aê embe jasôm êndêñ ñac sec gebe amac êndu binñanôgenj, mago eñ embe ênam tau ôkwi anja nê lêñ sec ma ejop ñoc jatù to êsap binjsu tôñ ¹⁵ ma êngaminj kamaclaunñ atom to êjô gêñ, tañ kêjanjo su nañ, ma êngôm binjsu, tañ kêtù angônñ matem jali ñam nañ, ñanô êsa to êngôm sec atom, nañ êmoa mata jali binñanôgenj, eñ êmac êndu atom. ¹⁶ Aê oc taêc ênam ênê sec, tañ gêgôm nañ, ñateñ êtiam atom. Eñ gejob ñoc jatù to kêsap binjsu tôñ, tec êmoa mata jali binñanôgenj.

¹⁷ “Ma nêm lau sêsôm gebe ‘Apômtaunê lêñ jagêdêñ atom.’ Mago aê gabe êsêacnêñ lêñ jagêdêñ atom. ¹⁸ Ñac gêdêñ embe êwi nê lêñ gêdêñ siñ ma êngôm sec, oc êmac êndu êtu tonañña. ¹⁹ Ma ñac sec embe êwi nê sec siñ ma ejop ñoc

jatu to êsap bin̄su tōn, oc êmoa mata jali êtu tonan̄ŋa. ²⁰ Mago amac asôm gebe ‘Apôm̄taunê lēn jagêdêŋ atom.’ O lau Israel, aê oc jamêtoç amac samob êtôm nēm lēn êndêŋ-êndêŋgeŋ.”

Nawae gebe Jerusalem ênaŋa

²¹ Gêdêŋ jala kêtū 12, taŋ aêac aŋgōŋ kapoacwalō naŋ, ŋaajōŋ kêtū 10 ŋabêc 5 ŋac teŋ, taŋ gêc siŋ aŋga Jerusalem gêmêŋ naŋ, mēŋgêō lasê aê ma kêsôm gebe “Êsêac sêku malac tulu.” ²² Gêdêŋ kêtula, taŋ gêmun̄ bêc ŋac tau gêō lasêŋa naŋ, Apôm̄tau lēma gêsac aê ma eŋ kêkêŋ imbeloc kêtū golon̄ gêdêŋ bêc, taŋ ŋac tau gêō lasê naŋ, ma aê aocmê kêsa kêtiam atom.

Launêŋ sec

²³ Apôm̄tau kêsôm bin̄ gêdêŋ aê gebe ²⁴ “O ŋamalac latu, lau taŋ sêŋgōŋ malac ŋapopoc aŋga lau Israel nêŋ gamêŋ naŋ, sêsôm gebe ‘Abraham eŋ ŋac tagen̄ ma Anôto kêkêŋ gamêŋ samucgeŋ gêdêŋ eŋ. Mago aêac lau taêsam, tec galoc gamêŋ tau kêtū aêacnêŋ gêŋgac.’

²⁵ “Amboac tonan̄ ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apôm̄tau kêsôm gebe Aôm goeŋ dec gêwiŋ ŋamêsôm tau. Aôm gōjam sakin̄ gwam. Aôm gōjac lau êndu. Asageŋ kêkêŋ aôm taêm gêjam gebe gamêŋ tau kêtū amacnêm. ²⁶ Aôm taêm kêka nēm siŋ. Amac agôm gêŋ alôb-alôb. Amac agôm mockaiŋ gêdêŋ nēm lau wacbaŋ amac nêŋ lauo. Asageŋ kêkêŋ amac taêm gêjam gebe gamêŋ tau kêtū amacnêm.

²⁷ “Ôsôm êndêŋ êsêac gebe Apôm̄tau kêsôm bin̄ tonec gebe Aê gamoa matoc jali bin̄ŋanôgeŋ, tec jasôm êtu tōŋ gebe lau, taŋ sêŋgōŋ malac ŋapopoc naŋ, lau oc sênac êsêac êndu. Êsêac taŋ sêŋgōŋ gamêŋ ŋamagêŋa naŋ, bôcbôm oc sêndan̄gōŋ êsêac. Êsêac taŋ sêŋgōŋ malac ŋajaŋa me pocgêsun̄ naŋ, gêmac sec oc êŋgôm êsêac e sênaŋa. ²⁸ Aê gabe jaŋgôm gamêŋ êtu gasaŋ. Nêŋ ŋaclai, taŋ êsêac tetoc tauŋ sa kêpi naŋ, oc êmbacnê. Ma gamêŋ Israel ŋalôc oc êtu gamêŋ sawa e ŋac teŋ êtôm gebe êsa lôc ŋaintêna êtiam atom. ²⁹ Êndêŋ taŋ aê jaŋgôm gamêŋ êtu gasaŋ êtu sêgôm gêŋ alôb-alôb naŋŋa, êsêac oc sêjala gebe aê Apôm̄tau tau.”

Jaen̄ taŋ propete kêsôm naŋ ŋanô

³⁰ “O ŋamalac latu, nēm lau sêsôm bin̄ kêpi aôm sêkô tun̄bôm ŋagala to andu ŋasacgêdô. Êsêac sêsôm gêdêŋ tauŋ gebe ‘Ajôc, tawac ma taŋô bin̄, taŋ galoc gêmêŋ aŋga Apôm̄taunê naŋ.’ ³¹ Amboac tonan̄ lau sêlin̄ tauŋ japaŋ-japaŋ amboac lau sêgôm-sêgôm ma ŋoc lau sêŋgōŋ sic sêŋgōŋ aôm laŋômnêmŋa to sêŋô nēm bin̄, mago sêŋgôm ŋanô êsa atom gebe bin̄dansaŋ gêc êsêac aweŋsuŋ ma nêŋ ŋalêlôm gêgôm mocsac awageŋ. ³² Ma êsêac sêlic aôm amboac ŋac, taŋ gêjam wê têtac gêwiŋŋa ŋajamgeŋ to gêjac gêŋ wêŋa naŋ. Êsêac sêŋô aôm̄nêm bin̄ samob, mago sêŋgôm ŋateŋ ŋanô êsa atomanô. ³³ Ma êndêŋ naŋ nēm bin̄ ŋanô êsa-ma oc ŋanô êsa bin̄ŋanôgeŋ-gocgo sêjala gebe propete teŋ gêmoa êsêac ŋalêlôm.” * êndêŋ ŋamu (Ep 1:14) † ŋabelo gebe eŋ oc taê ênam nê tōp tonan̄. ‡ êtiam.

34

Lau Israel nêŋ gejobwaga

* 33:33: Kamaclauŋ: 1. kêtū ŋabelo gebe tatap ŋanô tau sa † 33:33: 2. ŋac teŋ embe ênam tōp teŋ, go êkêŋ gêŋ teŋ êtu ‡ 33:33: Malôgeŋ embe ênac tōp tonan̄, go êtap nê gêŋ tau sa

1 Apòmtau kêsôm biñ tonec gédêñ aê gebe 2 “O ñamalac latu, oc biñ lasê êkanôñ lau Israel nêñ gejobwaga. Oc biñ lasê ma ôsôm êndêñ êsêac gebe Apòmtau Anôtô kêsôm biñ tonec gebe Ojae, amac gejobwaga Israelña, amac ajop taômgeñ. Gejobwaganêñ kôm gebe sejob domba nec atom me. 3 Amac aenñ ñalêsi to asô ñakwê, tañ awa ña domba ñaôlilu ma abuc domba ñajam to aenñ ñamêsôm tau, mago amac alôm domba tau atom. 4 Amac apuc gêñ palê-palê tónj atom to agôm êsêac, tañ gêmac gêgôm êsêac nañ, ôlinñ ñajam kêsa atom. Amac asabanñ êsêacnêñ kamoc atom ma ajonñ êsêac, tañ seo sic nañ, sa ma awê êsêac sêmu sêmêñ atom to asom êsêac, tañ sêjaña nañ, atom amboac tonanñgeñ 5 Tec lau sêjac domba tau salinñ-salinñ e têtû bôcbôm samob nêñ gwada gebe nêñ gejobwaga masi. 6 Êsêac sêjac ñoc domba salinñ-salinñ e seo sic sêmoa lôc to gamêñ ñabau samob. Êsêac sêjac ñoc domba salinñ-salinñ e sêjam nom ñagamêñ samob auc. Ma ñac tenñ gêjam jaom êsêac to gesom êsêac atom.

7 “Amac gejobwaga, galoc anô biñ, tañ aê Apòmtau gabe jasôm êndêñ amac nañ acgom. 8 Aê gamoa matoc jali biññanôgeñ, tec jasôm êtu tónj gebe Aêñoc domba têtû bôcbôm nêñ gwada ma bôcbôm samob señ ñoc domba kêtû êsêacnêñ mo gebe domba nêñ gejobwaga masi. Aêñoc gejobwaga sesom ñoc domba atom. Gejobwaga sêlôm taunñgeñ ma sêlôm ñoc domba atom. 9 Kêtû biñ tonanñ ñainña amac gejobwaga akêñ tañem ñoc biñ acgom. 10 Aê Apòmtau Anôtô jasôm lasê gebe aê oc jakalem gejobwaga gebe sêwa nêñ biñ sa. Aê oc jaka jaê ñoc domba anña êsêacnêñ ma janac jao gebe sejob ñoc domba êtiam. Ma gejobwaga sejob taunñ êtiam atom amboac tonanñgeñ. Ma aê gabe janam ñoc domba kêsi anña êsêacnêñ awenñsun e têtû êsêacnêñ gwada atom.”

Ñacgejob ñajam

11 “Aê Apòmtau Anôtô jasôm êndêñ amac gebe aê taucgeñ gabe jansom ñoc domba ma jajop êsêac. 12 Aê gabe jajop êsêac êtôm ñacgejob gêjam jaom nê domba, tañ lau sêjac salinñ-salinñ sêmoa gamêñ samob nañ. Aê gabe janam ñoc domba kêsi anña gamêñ samob, tañ lau sêjac êsêac salinñ-salinñ gédêñ ômbinñ to ñakesec kêkôm gamêñ auc nañ. 13 Aê gabe jakôc êsêac su anña gamêñ jaba tau ma jajonñ êsêac sa to jawê êsêac sêmu dêndêñ taunñ nêñ gamêñ sêmêñ êtiam. Aê oc jalôm êsêac anña lôc to gaboanñ Israelña ma anña gamêñ tau ñamala ñajamanô. 14 Aê gabe jalôm êsêac ña gêgwanñ ñajam ma êsêac sêniñ gêgwanñ tau anña Israel ñalôc. Anña tônê êsêac sêlêwanñ taunñ anña gamêñ wale-wale ma sêniñ gêgwanñ ñajamanô anña Israel ñagamêñ. 15 Aê taucgeñ gabe jatu ñoc domba nêñ gejobwaga ma gabe jatap gamêñ sêlêwanñ taunñña tenñ sa êtu êsêacña. Aê, Apòmtau Anôtô tauc kasôm biñ tonanñ.

16 “Aê gabe jansom êsêac, tañ sêjaña nañ, ma jajonñ êsêac, tañ seo sic nañ, sa to jawê êsêac sêmu sêmêñ ma jansambanñ êsêacnêñ kamoc to janngôm êsêac, tañ gêmac gêgôm êsêac nañ, ôlinñ ñajam êsa, mago onanñ, tañ tonjalêsi ma toôlinñwalô nañ, aê oc jansenñ su. Aê oc jatu êsêacnêñ ñacgejob gédêñ tau.

17 “O ñoc domba, amboac tonanñ aê, Apòmtau Anôtô jasôm êndêñ amac gebe Aê gabe jamêtôc domba êndêñ-êndêñgeñ ma jawa domba kapoac to noninñ kapoac êkôc. 18 Amboac ondoc amac ñagêdô aenñ gêgwanñ ñajamanôgeñ jakêtôm atom, tec amac aka gêñ, tañ amac aninñ atom nañ, popoc nec. Amac anôm bu ñakêñkêñ, tec agôm onanñ, tañ amac anôm atom nañ, ñamôp kêsa. 19 Ma aêñoc domba ñagêdô oc sêniñ gêgwanñ, tañ amac aka popoc nañ, ma sênôm bu, tañ amac agôm ñamôp kêsa nañ.

20 “Amboac tonan̄j aê, Apômtau Anôtô jasôm êndêj amac gebe Aê tauc jamêtôc amac domba, tan̄j atôp e n̄jatêku masi nan̄j, to amac, tan̄j ôlin̄j n̄jasan̄j nan̄j. 21 Amac alêsuc domba palê-palê to asap êsêac n̄a nê m̄jabo e atin̄j êsêac su an̄ga ton̄j n̄jalêlôm. 22 Mago aê oc janam n̄oc domba kêsi. Êsêac têtû nê m̄gwada êtiam atom. Aê oc jamêtôc domba samob êndêj-êndêngej. 23 Aê oc jakêj n̄oc sakin̄waga Dawid êtu êsêacnêj gejobwaga. En̄j oc êlôm êsêac ma êtu nêj n̄jacgejob n̄janô. 24 Aê Apômtau tauc gabe jatu êsêacnêj Anôtô ma n̄oc sakin̄waga Dawid êtu êsêacnêj gôlin̄waga. Aê, Apômtau kasôm bin̄j tonan̄j. 25 Aê gabe jamoatin̄j poac waman̄ja êndêj êsêac ma jansoc bôcbôm sêwi nêj gamêj sin̄j, go n̄oc domba sêngej n̄jajamgej an̄ga oba ma sênêc bêc an̄ga salen̄j.

26 “Aê gabe janam mec êsêac to gamêj, tan̄j kêgi n̄oc lôc dabun̄j auc nan̄j, ma jakêj kom ênac êndêj n̄janoc solop. Kom tau oc êmoasin̄j nom. 27 Ka kôm̄ja ênam n̄janô ma nom êkêj gêj êpi n̄jajamgej ma lau oc sêmoa n̄jajam an̄ga tauj nêj nom. Ma aê embe jamô n̄oc launêj kapoacwalô êngic ma jajango êsêac su an̄ga lau, tan̄j sêkônin̄j êsêac tôn̄j lemen̄j e sêmoa nêj tauj n̄ja nan̄jo sêjala gebe aê Apômtaugoc. 28 Lau tenten̄latu oc sêjan̄jo êsêac êtiam atom ma gamêj n̄jabôcbôm oc sêndan̄gôn̄j êsêac êtiam atom amboac tonan̄gej. Êsêac oc sêmoa n̄jajam ma ten̄j êtakê êsêac atom. 29 Aê oc jasê êsêacnêj kôm moasin̄j n̄ja gebe mo êjô êsêac êndu an̄ga gamêj tau êtiam atom. 30 Ma êsêac samob oc sêjala gebe aê, Apômtau Anôtô jamoa jawin̄j êsêac ma lau Israel têtû aên̄oc lau. Aê Apômtau Anôtô, kasôm bin̄j tau tonan̄j.

31 “N̄oc domba amac, n̄oc domba n̄jaton̄j, tan̄j aê galôm nan̄j, atu n̄oc lau. Ma amacnê m̄ Anôtô aê. Apômtau Anôtô kêsôm bin̄j tau tonan̄j.”

35:1–36:21 Propete geoc bin̄j lasê kêkanôn̄j gamêj Edom̄ja ma kêsôm lasê gebe lau Israel sêmu sêna nêj malacmôkê êtiam.

36

Lau Israel sêmoa n̄jajam êtiam

22 “Amboac tonan̄j ôsôm êndêj lau Israel gebe Apômtau Anôtô kêsôm bin̄j tonêc gebe O lau Israel, gêj tan̄j aê jan̄gôm nan̄j, aê jan̄gôm êtu amac n̄ja atom, aê jan̄gôm êtu aên̄oc n̄jê dabun̄j n̄ja, tan̄j amac agôm kêtû sec an̄ga lau samob, tan̄j amac aô lasê êsêac nan̄ja. 23 Aê oc jawaka n̄oc n̄jê towae n̄jadabun̄janô sa. N̄oc n̄jê kêtû sec an̄ga tenten̄latunêj, amac agôm n̄oc n̄jê kêtû sec. Ma tenten̄latu sêjala gebe Apômtau aê. Aê Apômtau Anôtô kasôm bin̄j. Aê oc jawaka tauc sa êpi amac gebe aê dabun̄j. 24 Aê gabe jakôc amac su an̄ga tenten̄latunêj ma jajon̄j amac sa an̄ga gamêj samob ma jawê amac amu andêj taôm nê m̄gamêj ana êtiam. 25 Aê jansanem bu n̄jawa êpi amac e atu selec. Aê jakwasin̄j nê m̄n̄jatêmui to nê m̄sakin̄ gwam̄ja su ênan̄ja. 26 Aê gabe jakêj n̄jalêlôm wakuc ten̄j êndêj amac. Aê gabe jakôc nê m̄n̄jalêlôm n̄jadani su ma jakêj n̄jalêlôm bin̄j malô n̄ja êndêj amac. 27 Aê oc jakêj n̄oc n̄jalau êsêp amacnê m̄ n̄jalêlôm ma jajop gebe amac andan̄guc n̄oc bin̄jsu ma an̄gôm jatu samob, tan̄j kakêj gêdêj amac nan̄j, n̄janô êsa. 28 Go amac oc an̄gôn̄j gamêj, tan̄j kakêj gêdêj amacnê m̄ mimi nan̄j. Amac atu aên̄oc lau ma amacnê m̄ Anôtô aê. 29 Aê gabe janam amac kêsi an̄ga nê m̄n̄jatêmui samob. Aê gabe jajatu nom gebe êkêj n̄janô taêsam gebe aôc tóbôm êtiam atom. 30 Aê gabe jakêj ka ênam n̄janô to kôm ênam n̄janô êtu taêsam gebe tóbôm, tan̄j êngôm waem sec an̄ga tenten̄latunêj nan̄j, ten̄j êsa êtiam atom, 31 go amac taêm ênam nê m̄lêj alôb-alôb, tan̄j asa nan̄j, to nê m̄ sec, tan̄j agôm nan̄j, ma majem taôm êtu nê m̄ sec to geon̄ja. 32 O lau Israel, ajalaman̄j gebe aê jan̄gôm

gêñ tonañ ñai êtu amacña atom. Majem to asi taôm êtu nêñ lêñña. Aê Apômtau Anôtô kasôm binj tonañ.”

³³ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Êndên bêc, tanj jakwasinj amacnêm sec samob su atu selec nanj, aê jakênj amac anjôñj nêñ malac ma akwê nêñ andu ñapopoc sa êtiam. ³⁴ Ma jakênj amac awaka gamêñj, tanj lau tê sêwê sêja sêmênj nê, sêlic amboac gamêñj sawa nanj, sa êtiam. ³⁵ Ma lau oc sêsôm gebe ‘Gamêñj tonañ kêtú gasanj ma galoc talic amboac kôm Eden. Ma malac, tanj kêtú tuc to sawa ma sesenj popoc nanj, galoc lau sêñgôñj ma sêkwê tunbôm sa kêtiam.’ ³⁶ Go lau tentenlatu, tanj sêñgôñj sêñgi amac auc nanj, sêjala gebe aê, Apômtau kakwê malac popoc sa ma kasê mo kêsêp gamêñj gasanj kêtiam. Aê Apômtau gajac mata binj tonañ ma aê oc janjôm ñanô êsa.”

³⁷ Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gebe “Aê gabe jakênj lau Israel tetenj aê gebe janam êsêac sa êtu gêñ teñña êwiñ gebe jakênj êsêacnêñ namba êtu kapôênj amboac domba ñatonj teñ. ³⁸ Lau totonj-totonj sênam malac, tanj galoc kêtú tuc nanj, auc amboac domba ñanja sêjam Jerusalem auc gêdênj têm omsêganja. Êndênj tonañ êsêac sêjala gebe Apômtau aê.”

37

Gaboanj ñatêkwa ñakelenja

¹ Apômtauñê lêma gêsac aê ma Apômtauñê Ñalau kêkôc aê ma ketoc aê kakô gaboanj, tanj ñatêkwa gêjam nom auc samucgenj. ² Ma enj gêwê aê kasêlêñj gaboanj tonañ samucgenj ma aê galic gebe ñatêkwa taêsam ñasec gêjam gaboanj tonañ auc ma ñatêkwa tau ñakelenj lanjwagenj. ³ Enj kêsôm gêdênj aê gebe “O ñamalac latu, ñatêkwa tonec oc êtôm gebe materj jali êsa êtiam me masi.”

Ma aê gajô enj gajô enj awa gebe “O Apômtau, ñoc Anôtô, aôm taômgenj tec kôjala binj tonañ.”

⁴ Enj kêsôm gebe “Oc binj lasê êndênj ñatêkwa tau ma ôsôm êndênj êsêac gebe O ñatêkwa ñakelenj, akênj tanjem Apômtauñê binj. ⁵ Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gêdênj ñatêkwa gebe Alic acgom, aê oc jaju aocjaô êsêp nêñ ñalêlôm, go matem jali êsa êtiam. ⁶ Aê oc jakênj ñakalôc to ñamêsôm êndênj amac ma jakwa amac auc ña ñaôlic. Aê gabe jaju aocjaô êsêp amacnêm ñalêlôm ma jakênj amac matem jali êsa. Go amac ajala gebe aê Apômtau tau.”

⁷ Amboac tonanj aê gaoc binj lasê kêtôm Apômtau kajatu aê. Ma gêdênj tanj gaoc binj lasê nanj, ganjô ñakicsêa amboac gegob kêtanj ma galic ñatêkwa sêjac têku tauñ ma sêlinj tauñ japanj-japanj ma sêjac têku tauñ. ⁸ Gêdênj tanj kapuc matoc tøj gêñ tau nanj, ñakalôc to ñamêsôm ma ñaôlic gêjac têtê ñatêkwa auc, mago awajaô kêsêp ôlinj atom tagenj.

⁹ Go Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe “O ñamalac latu, oc binj lasê êndênj ñalau. Ôsôm êndênj ñalau gebe O awajaô, ômôênj anja nom makenj-makenj samob ma ôju êsêp ñacmatê tonec gebe materj jali êsa.”

¹⁰ Amboac tonanj aê gaoc binj lasê kêtôm enj kêtatu aê. Ma awajaô jakêsêp ñacmatê e materj jali kêsá ma dêdi sa jasêkô. Êsêac taêsam ñasec kêtôm sinjwaga toñ kapôênjanô teñ.

¹¹ Anôtô kêsôm gêdênj aê gebe “O ñamalac latu, lau Israel têtôm ñatêkwa tonanj. Êsêac sêsôm gebe êsêac têtú kelenj ma nêñ gêñ sêkênj materjña masi, tec sêbacgac. ¹² Amboac tonanj aôm oc binj lasê ma ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau kêsôm binj tonec gebe O ñoc lauace, alic acgom, aê gabe janja amacnêm sêô ma

janu amac andi sa ma jakêj amac amu ana gamêj Israelña êtiam. ¹³ Êndênj tanj janja nê m sêo ma janu amac andi sa nan, ajala gebe aê Apômtau tau. ¹⁴ Aê gabe jaju ñoc aocjaô êsêp amacnê m ñalêlôm ma amac matem jali êsa ma jakêj amac anjgôn nê m gamêj. Êndênj tonanj oc ajala gebe Aê Apômtau gajac mata binj tonanj ma aê oc janjgôm ñanô êsa. Aê Apômtau kasôm binj tonanj.”

Juda to Israel têt u gamêj kinja tagen

¹⁵ Apômtau kêsôm binj tonec gêdênj aê kêtiam gebe ¹⁶ “O ñamalac latu, ôkôc tôc tenj ma oto binj tonec êsêp gebe ‘Êtu Juda to Israel, tanj sêsap enj tôj nanja.’ Go ôkôc tôc tenj êtiam ma oto binj tonec êsêp gebe ‘Êtu Josep to lau Israel samob, tanj sêsap enj tôj nanja.’ ¹⁷ Gocgo ômêngôm tôc luagêc tonanj e ñatêku êndinj tau gebe talic amboac gêj tagen. ¹⁸ Ma nê m lau embe sêsôm gebe ‘Ôwa gêj tonanj ñam sa,’ ¹⁹ go ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gebe Aê gabe jakôc Josep nê tôc, tanj kêsêp Epraim lêma nanj, to gôlôac Israel, tanj sêsap enj tôj nanj, nêj ma janac têt u ña Judanê tôc e têt u tôc tagen, tanj jamêngôm êsêp aê lemoc.

²⁰ “Ômêngôm ka luagêc, tanj koto binj kêsêp nanj, tôj ña lêmam ma ôtôc lau sêlic. ²¹ Go ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gebe Alic acgom, aê gabe jakôc lau Israel sa anja tentenlatunêj ma jajonj êsêac sa anja gamêj samob ma jakêj êsêac sêmu dêndênj êsêac tauj nêj gamêj sêna. ²² Aê gabe jakêj êsêac têt u lau tonj tagen anja Israel ñagamêj lôcña. Êsêacnêj kinj tagen ênam gôlinj êsêac ma êsêac sêwa tauj êkôc têt u lau tonj luagêc me têt u gamêj kinja luagêc êtiam atom. ²³ Êsêac sêngôm tauj ñatêmuî êsa ña nêj gwam to gêj alôb-alôb kainj tenj ma nêj sec tokainj-tokainj êtiam atom. Aê gabe janam êsêac kêsi anja nêj lêj sêgêli binjsu to sêgôm secña ma jakwasinj êsêac têt u selec. Ma êsêac têt u ñoc lau ma aê jatu nêj Anôtô. ²⁴ Kinj tenj amboac ñoc sakinwaga Dawid ênam gôlinj êsêac ma ñacgejob tagen ejop êsêac samob. Êsêac tanjen wamu ñoc jatu to sejop ñoc binjsu ñapepgenj. ²⁵ Êsêac oc sêngônj gamêj, tanj kakêj gêdênj ñoc sakinwaga Jakob nanj, êsêac sêngônj nom, tanj nêj mimi sêwê kainj nanj. Êsêac to nêj gôlôac to nêj gôlôac nêj wakuc samob sêngônj gamêj tonanj endenj tôngenj. Ma kinj tenj amboac ñoc sakinwaga Dawid oc ênam gôlinj êsêac endenj tôngenj. ²⁶ Aê gabe jamoatinj poac wamanja tenj êndênj êsêac. Poac tau ênêc êsêacña endenj tôngenj. Aê gabe janam mec êsêac to jakêj êsêac têt u taêsam ma jakêj ñoc lô m dabuj êkô êsêac ñaluj endenj tôngenj. ²⁷ Aê gabe janjgônj êtu têt u jawinj êsêac. Aê gabe jatu êsêacnêj Anôtô ma êsêac têt u aêjoc lau. ²⁸ Embe jatoc ñoc lô m dabuj êkô êsêac ñalêlôm endenj tôngenj, go tentenlatu oc sêjala gebe aê Apômtau jakêj Israel têt u lau dabuj.”

^{38:1-48:35} Apômtaunê jaej tenj kêsôm lasê gebe Israelnêj ñacjo oc sênanja ma Anôtônê lau oc sêngônj nêj malacmôkê têt u wakac êtiam. Môkêlatu ñamuja gêwa lô m dabuj wakuc to ñagêjêlêlôm samob, tanj Esekîel gêlic gêdênj tanj katu kainj tenj kêsa nanj sa. Binjsu tanj ênam gôlinj sakinj lô m dabujña nanj, gêc môkêlatu tonec gêwijn ma ñagôlinj sênac sam nomña gêc amboac tonanjenj.

Esrane buku tonec gêjac têt u Minjtau ñabuku luagêc. Lau Juda, tanj sêngônj kapoacwalô anja Babel nanj, nêj ñagêdô sêmu sêja nêj malacmôkê ma sêkwê nêj malac Jerusalem sa to sêwaka sakinj omña sa kêtiam.

Êsêac têt u nanj minj tau kêsêp ñasêbu têt uêac gebe

1. Môkêlatu 1-2 Lau Persia nêj kinjsêga Kirus kêjatu lau Juda nêj tonj ñamatanja gebe sêmu sêna nêj gamêj.

2. Mòkêlatu 3-6 Êsêac sêkwê lôm dabuŋ sa kêtiam ma sêjac kawi lôm tau. Su, go sêwaka Anôtônê sakin omŋa sa kêtiam.

3. Mòkêlatu 7-10 Jala ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Esra gêwê lau Juda nêŋ tonŋ teŋ sêô lasê Jerusalem amboac tonŋ. Esra kêjala Anôtônê biŋsu kêtú tóŋ eŋ, tec kêmasaŋ lêŋ teŋ gebe lau Juda sêwi nêŋ lauo jaba, taŋ sêjam naŋ, siŋ gebe sejob lau Israel nêŋ biŋlênsêŋ, taŋ gêjam gôliŋ nêŋ sakin dabuŋ ŋalêŋ naŋ.

Daniel

Ñac-keto-bukuwaga Daniel keto buku tau gêdêñ jala 200 ma 100 gêmun Kilisi gêmêñ nomña ñasawa. Gêdêñ tonañ lau samuc nêñ kinj tej kêkônij to gejon lau Juda e sêoc ñandan kapôêñ. Ñac-keto-bukuwaga kejon minj to ñakatu, tañ lau sêlic gêdêñ tañ katun kajñ tej kêsa nan, sa ma gebe êpuc nê lau tônj e sêkên mater têm, tañ Anôtô êku nêñ ñacjo tulu to êkên nê lau sênam gôlinj taunj êtiam nanj.

Buku tau ñasêbu luagêc gebe

1. Mòkêlatu 1-7 Judawaganêñ minj, tañ kêsa gêdêñ tañ lau Persia sêjam gôlinj nêñ gamêñ nanj, gêc mòkêlatu tonec. Judawaganêñ kasêga Daniel. Enj to nê lau sêkên gêwinj to tañej wamu Anôtô, tec sêku nêñ ñacjo tulu.
2. Mòkêlatu 8-12 Daniel katu kajñ tej kêsa, tec gêlic ñakatu aclê. Ñakatu tau ñam gebe êtôc lau Babilon to lau ñagêdô nêñ gamêñ kinjña kêpi ma gêdêñ ñanoc gêjanja kêtiam e mênjgêdêñ têm ñac-keto-bukuwaga keto buku taunja. Ñakatu tau geoc lasê gebe lau samuc nêñ kinj, tañ kêkônij Anôtônê lau nanj, oc ênanja. Anôtônê /au oc sêku enj tulu.

Ñacsêñjomi Judanja sêmoa kinj Nebukadnesar nê gamêñ

¹ Gêdêñ lau Juda nêñ kinj Jehoiakim nê jala gôlinjña kêtù têlêacña nanj, kinj Babilonña Nebukadnesar jakêgi Jerusalem auc. ² Ma Apômtau kêkênj lau Juda nêñ kinj Jehoiakim kêsêp enj lêma ma Apômtaunê lôm ñawaba ñagêdô gêwinj. Ma enj kêkôc gêñ tau jakêso ênê anôtônê lôm anja gamêñ Sinar ma ketoc waba tau kêkô ênê anôtônê andu kanom ña.

³ Go kinj tau kêjatu nê gejobwagasêga Aspenas gebe êjalij lau ñagêdô anja lau Israel nêñ kinj to nêñ lau towae nêñ gôlôac sa. ⁴ Enj êjalij lau wakuc sa. Êsêac ôlinj ñago masi to lañônj êjam ma lau tokauc mêtê samobña ma lau, tañ sêjala binj nanj, ma têtap kauc sa ñagaôgeñ, ma têtôm sênam sakinj sêmoa kinjñê andu. Ma Aspenas êndônj êsêac e teto to sêsam awenj Kaldea tau êtu tônj. ⁵ Kinj tau kêjatu gebe sêkênj gêñ taniñña to wain anja enj tau nê tebo êndêñ êsêac sêniñ to sênôm êtôm bêcgeñ. Ma kêsôm gêwinj gebe têndônj êsêac êtôm jala têlêac, go mênjşkôc nêñ kôm sênam sakinj kinjña sa. ⁶ Lau tonanj nêñ ñaê tonec Daniel agêc Hanania gebe Sadrak ma Misael gebe tonanj anja lau Juda nêñ. ⁷ Ma gejobwagasêga gêc êsêacnêñ ñaê wakuc. Enj kêsam Daniel gebe Beltesasar ma Hanania gebe Sadrak ma Misael gebe Mesak ma Asaria gebe Abednego.

⁸ Mago Daniel taê gêjam kêtù tônj gebe kinjñê gêñ taniñña to nê wain enseñ ênê dabunj su atom, tec ketenj gejobwagasêga gebe êkênj gêñ tonanj êndêñ enj e enseñ ênê dabunj su atom. ⁹ Ma Anôtô taê gêjam Daniel ma kêkênj gejobwagasêga gêlic enj ñajam ma taê walô enj. ¹⁰ Gejobwagasêga Aspenas tau kêsôm gêdêñ Daniel gebe “Aê katêc tauc gebe ñoc apômtau kinj tê kêjalij nêñ gêñ ôniñ to ônonjña sa nê, oc êlic gebe aôm ôtop ôtôm ñapalê, tañ nêñ jala kêtôm aôm nêñ nanj atom ma oc ênac aê êndu.”

¹¹ Go Daniel kêsôm gêdêñ sakinjwaga, tañ gejobwagasêga kêkênj enj gebe ênam sakinj Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria nanj gebe ¹² “Ônsaê nêñ sakinjwaga aêac êtôm bêc lemenju acgom ma ôkênj gêñgaga to bugenj aêac anij to anôm. ¹³ Go ônam dôñ aêac êpi ñapalê, tañ senj kinjñê moasinj nanj, ôlic su, go

aêacma lau ondoc têtôp ñajam êlêlêc su, go ôngôm êndêñ nê m sakinwaga aêac êtôm aôm taêm gêjam.”

¹⁴ Tec enj kêkêñ taña enj ma kêsaê êsêac kêtôm bêc lemenju. ¹⁵ Bêc lemenju tonanj gêbacnê ma enj gêlic gebe Daniel to nê lau ôlin ñajam ma têtôp sêlêlêc ñapalê samob, tañ senj kinê moasinj nanj su. ¹⁶ Amboac tonanj sakinwaga tau kêkôc nêñ moasinj to nêñ wain, tañ gêjac êsêac ñawae nanj, su ma kêkêñ gêngagagenj gêdêñ êsêac senj.

¹⁷ Ma Anôtô kêkêñ kauc to jala gêdêñ ñacserjom aclê tonanj e sêjala binj to mêtê samob. Ma Daniel kêjala mêtê êwa mê to gêñ ñakatu ñam sanja gêwinj.

¹⁸ Gêdêñ têm tañ kinj Nebukadnesar kêkêñ nanj gêbacnê, gejobwagasêga Aspenas gêwê êsêac dêdêñ enj sêja. ¹⁹ Ma kinj gêjam binjalôm gêwinj êsêac e gêlic gebe êsêac samob nêñ tenj kêtôm Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria atom, amboac tonanj sêkêñ êsêac sêmoa sêwinj kinj ñapanj. ²⁰ Têm samob, tañ kinj kêt u kênac êsêac kêt u binj kauc to jalana tenj nanj, enj gêlic gebe êsêac sêjala binj kêlêlêc lau berj to mectomanj samob, tañ sêmoa ênê gamêñ kinja nanj su ñêngeñ. ²¹ Ma Daniel gêmoa ñapanj e Kirus kêt u kinj Babilonja.

2

Nebukadnesarnê mê

¹ Gêdêñ Nebukadnesar nê jala gôlinja kêt u luagêc enj gêc mê e kêkônin enj ñasec ma gêc bêc jageo. ² Tec kinj kêjatu gebe sêkalem berwaga to lau mectomanj ma lau-sêpuc-kapoacwaga to lau Kaldea mênssênac minj mê tau êndêñ enj. Êsêac sêmênj ma sêkô kinj lanônêm. ³ Go kinj tau kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê gaêc mê tenj e kêkêñ wapac aê tec gabe janô mê tau ñam.” ⁴ Go lau Kaldeanja awenj gêoc enj gebe “Kinj, ômoa endenj tôngeñ. Ôsôm nê m mê tau lasê êndêñ aêac ma aêac oc awa mê tau sa.”

⁵ Kinj tau gêjô Kaldea awenj gebe “Aênoc binj tonec oc êtu tônj gebe ‘Embe asôm mê lasê to awa ñam sa êndêñ aê atom nanj, oc sêkac amac ôlim êngic-êngic ma oc senseñ nê m andu su. ⁶ Mago embe asôm mê lasê to awa ñam sa oc jakêñ awa to ñaôli êndêñ amac to jatoc amac sa ñanôgeñ.’ Tec asôm mê tau lasê to awa ñam sa êndêñ aêmanj.”

⁷ Êsêac sêjô awa kêt u dim luagêcña gebe “Kinj ênac minj nê mê ñabinj êndêñ nê sakinwaga aêac acgom, go aêac oc awa ñam tau sa.” ⁸ Kinj tau gêjô êsêac awenj gebe “Aê kajala gebe amac abe anac têku têm gebe ajala gebe aê kasôm ñoc ñalêlôm gêdêñ amac lasê sugac. ⁹ Embe asôm mê tau lasê êndêñ aê atom, go binj tagenj, tañ kakêñ puc gêdêñ amac su nanj, êtap amac sa êtômgeñ. Amacnê m ñalêlôm kêpi tagenj gebe ansau binj dansanj to ambanac binj êndêñ aê e aênoc ñalêlôm ênam tau ôkwi. Amboac tonanj asôm mê tau lasê êndêñ aê, go jajala gebe amac atôm gebe awa mê ñam sa êwinj amboac tonanjenj.” ¹⁰ Lau Kaldea sêjô kinj awa gebe “Ñac tañ êtôm gebe êngôm kinjê jatu ñanô êsanja tenj gêmoa nom tonec atomanô. Ma kinj towae me tonaclai tenj kêjatu binj amboac tonanjenj tañ sa gêdêñ laumêtê to lau mectomanj ma Kaldea su atomanô amboac tonanjenj. ¹¹ Binj tañ kinj tau kêjatu aêac gebe angôm nanj, ñawapacgosu ma ñamalac tenj oc eoc binj tau lasê êndêñ kinj êtôm atom. Anôtôi tañ sêngônj sêwinj ñamalac atom nanj taunjenj.”

¹² Go kinj tau têtac ñandanj sec e nê ñalêlôm kêbôli auc ma kêjatu binj gebe senseñ lau mêtê Babilonja samob su sênanja. ¹³ Go sêkêñ jatu tau ñawae kêt u

tapa gebe senseŋ lau mêtê samob su. Tec sêsakiŋ lau gebe sensom Daniel to nê lau gebe sênac êsêac sêwiŋ.

Anôtô kêtôc mê tau to ŋamgeŋ gêdêŋ Daniel

¹⁴ Go Daniel tomêtê ma tokaucgeŋ kêtû gasuc gêdêŋ kiŋnê siŋwaga nêŋ laumata Ariok, taŋ kêsâ gêja gebe ênac lau mêtê Babilonŋa samob êndu naŋ, ¹⁵ ma kêtû kênac Ariok gebe “Kiŋ kêjatu biŋ ŋajaŋa sec tonan kêtû asageŋŋa.” Ma Ariok kêsôm ŋam lasê gêdêŋ Daniel. ¹⁶ Go Daniel kêsô gêdêŋ kiŋ gêja ma keterŋ eŋ gebe êkêŋ noc teŋ acgom ma eŋ oc êwa mê ŋam sa êndêŋ kiŋ tau. ¹⁷ Ma Daniel gêmu gêja nê andu ma kêsôm biŋ tau lasê gêdêŋ Hanania agêc Misael ma Asaria. ¹⁸ Ma kêsôm gebe teteŋ Anôtô undambêŋa gebe taê walô êsêac ma eoc biŋ ŋalêlômŋa tonan lasê gebe Daniel to nê lau sênaŋa sêwiŋ lau mêtê Babilonŋa atom. ¹⁹ Ma Anôtô geoc biŋ ŋalêlômŋa tau lasê gêdêŋ Daniel kêsêp mê tonakatu gêbêcŋa. Tec Daniel kêlambiŋ Anôtô undambêŋa ²⁰ ma kêsôm gebe

“Lanem êndêŋ Anôtônê ŋaê endenŋ tôngeŋ gebe kauc to ŋaclai gêc eŋŋageŋ.

²¹ Eŋ kêkêŋ nom ŋatêm to ŋanoc gêjô-gêjô tau. Eŋ gesenŋ kiŋ ŋagêdô ma kêkianŋ kiŋ ŋagêdô sa. Eŋ kêkêŋ kauc gêdêŋ lau tokauc, ma mêtê gêdêŋ lau mêtê.

²² Eŋ geoc gêŋ kêsiniŋ tau to gêŋ ŋalêlômŋa lasê ma kêjala gêŋ, taŋ kêsiniŋ tau gêc ŋakesec ŋalêlôm naŋ, ma ŋawê tau gêjam eŋ auc.

²³ O Anôtô, abocac nêŋ Anôtô aôm, aê janam danŋe to jalambiŋ aôm gebe kôkêŋ kauc to ŋaclai gêdêŋ aê ma galoc goc gêŋ, taŋ aêac atenŋ gêdêŋ aôm naŋ, lasê gêdêŋ aê ma kôsôm biŋ, taŋ kiŋ gebe êŋô naŋ, lasê gêdêŋ aêac.”

Daniel gêjac miŋ mê to gêwa ŋam sa gêdêŋ kiŋ

²⁴ Tec Daniel kêsô gêdêŋ Ariok, taŋ kiŋ kêsakiŋ eŋ gebe ensenŋ lau mêtê Babilonŋa su naŋ, gêja ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ônac lau mêtê Babilonŋa êndu atom. Ôkôc aê najakô kiŋ laŋônêm ma aê galoc jawa ênê mê ŋam sa êndêŋ eŋ.” ²⁵ Ariok kêkôc Daniel sa jakêkô kiŋ laŋônêm sebeŋgeŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aê katap ŋac teŋ sa aŋga lau Juda nêŋ, naŋ êtôm gebe êwa mê tau ŋam sa êndêŋ kiŋ.” ²⁶ Go kiŋ kêsôm gêdêŋ Daniel, taŋ sêsam eŋ gebe Beltesasar gêwiŋ naŋ, gebe “Aôm kôtôm gebe ônac miŋ mê, taŋ galic naŋ, ma ôwa ŋam sa êwiŋ me.” ²⁷ Daniel gêjô kiŋ awa gebe “Lau mêtê to lau beŋ ma mectomanŋ to sêpuc-utitalata-ŋamwaga nêŋ teŋ oc eoc biŋ kêsiniŋ taunŋ, taŋ kiŋ gebe êŋô naŋ, lasê êtôm atom. ²⁸ Mago Anôtô teŋ gêmoa undambê, taŋ geoc biŋ ŋalêlômŋa lasê. Eŋ gêwa biŋ, taŋ oc ŋanô êsa êndêŋ têm ŋamuŋa naŋ, sa gêdêŋ kiŋ Nebukadnesar. Mê to ŋakatu, taŋ gôlic gêc nêŋ kaulêlôm gêdêŋ gôêc bêc naŋ, ta u toney. ²⁹ O kiŋ, aôm gôêc mê ma taêm gêjam gêŋ, taŋ oc ŋanô êsa êndêŋ têm ŋamuŋa naŋ. Ma Anôtô, taŋ geoc gêŋ ŋalêlômŋa lasê naŋ, kêtôc gêŋ, taŋ oc mênêsa naŋ, gêdêŋ aôm. ³⁰ Eŋ geoc gêŋ kêsiniŋ taunŋ tonan lasê gêdêŋ aê kêtû aêŋoc kauc kêlêlêc lau matenŋ jaliŋa samob nêŋ suŋa nec atom. Eŋ

gêgôm kêtû aôm kinj ôjala nê mê ma gêj, taj taêm gêjam gêc nê m kauclêlôm nanja.

³¹ “O kinj, aôm gôlic ñakatusêga tej kêkô aôm lanjôm nê m tonjaclai ma ñawasi kainj tej. Aôm gôlic e kôtakê ñanô. ³² Sêmasanj ñakatu tau ñamôkêapac ña gold ñawasi, ñabôdagi to ñalêma ña silber, ³³ dambêpalê to labum ña kopa, ñaakainj ña ki jejec ma ñaatapa ki jejec to nomku. ³⁴ Gêdêj taj kôsala gêj tau gômôa nanj, poc tej, taj ñamalac tej lêma kêtuc atom nanj, mênjêsêp ma gesenj ñakatu tau ñaakainj ki to nomku tau e popoc samucgenj. ³⁵ Go ki to nomku ma kopa to silber ma gold samob tonanj ñai popoc samucgenj e kêtôm ñapaôma anja taka polom ñamala gêdêj oc kêsa. Mu kêlai gêj tau sa e malamê samucgenj. Mago poc tau, taj kêtuc ñakatu tau popoc nanj, kêtôp kêtû lôc kapôêj tej ma gêjam nom samucgenj auc.

³⁶ “Mê tau tonanj. Ma galoc oc jawa ñam sa êndêj aôm, o kinj. ³⁷ O kinj, kinj samob nêj kinj aôm goc. Anôtô undambêja kêkêj aôm kôtu gamêj to ñaclai ma ñajanja to ñawasi ñatau. ³⁸ Eñ kêkêj tentenlatu pebenj ma gêj maten jali nomja to moc umbonj ñalabuja gebe ônam gôlinj samob. Ñakatu ñamôkêapac gold tau aôm taôm. ³⁹ Aôm nê m têm êmbacnê acgom, go gôlinj kinja tej oc êndanjuc nanj nê ñaclai êtôm aôm nê m atom. Go tej nanj kêtû têlêacña oc êtôm kopa ma eñ oc ênam gôlinj nom ñagamêj samob. ⁴⁰ Go gôlinj kinja êtu aclêja tej oc mênjêsa nanj ñajanja amboac ki. Tonanj ênac gôlinj gêmunja samob tulu. Ki kêlêsa to kêtuc gêj samob popoc ma gôlinj kinja tônê êtôm ki, oc êlêsa to êtuc gôlinj ñagêdô popoc amboac tonanjenj. ⁴¹ Ma aôm gôlic atapa to alatu tonanj ñamakenj nomku ma ñamakenj ki jejec. Tonanj ñam gebe gôlinj kinja gêwa tau kêkôc. Ñamakenj oc ñajanja amboac ki jejec gebe sêgaluj ki gêwinj nomku. ⁴² Ñakatu ñaalatu tau ñamakenj ki to ñamakenj nomku ñam gebe ênê gôlinj oc ñamakenj ñajanja ma ñamakenj palê-palê amboac tonanjenj. ⁴³ Aôm gôlic ki to nomku kêsêp taulêlôm kêtôm êsêac oc sênam tauj ma sênjaluj tauj sêsêp tauj lêlôm, mago oc sêsap tauj tøj atom amboac ki to nomku kêsap tau tøj atom. ⁴⁴ Êndêj gôlinj kinja tônê nêj têm Anôtô undambêja oc êkêj gamêj kinja tej, taj sensenj su ênanja atomanô nanj, mênjêsa ma ñagôlinj tau oc elom êndêj lau-m tej atom. Gamêj tau oc ênac gamêj samob tonanj ñai popoc e êmbacnê ma gamêj tau oc ênêc endenj tøjgenj. ⁴⁵ Kêtôm aôm gôlic poc tej gêdib anja lôc ma ñamalac tej lêma kêtuc poc tau atom. Ma poc tau kêtuc ki jejec to kopa ma nomku to silber ma gold popoc. Anôtô ñaclai geoc gêj tau, taj ocgo mênjêsa êndêj ñamu nanj, lasê gêdêj kinj tau. Mê tau binjanô ma ñam binjanô amboac tonanjenj.”

Kinj ketoc Daniel sa

⁴⁶ Go kinj Nebukadnesar gêu tau lanjônô jagêdêj nom ma kêpôj aduc gêdêj Daniel ma kêjatu binj sa gebe sêkêj da ñanô ma da gêj ñamalunja êtu enja. ⁴⁷ Ma kinj tau kêsôm gêdêj Daniel gebe “Binjanô, aôm nê m Anôtô kêtû anôtôi nêj Anôtô ma kinj nêj Apômtau. Eñ geoc-gêj-ñalêlôm ña-lasêwaga tej goc gebe aôm goc gêj kêsinj tonanj lasê.” ⁴⁸ Go kinj tau kêkianj Daniel sa ñanôgenj ma kêkêj awamata êjamgenj gêdêj enj ma kêkêj enj kêtû gamêj Babilon ñagôlinj wagasêga ma Babilon nêj lau mêtê nêj laumata. ⁴⁹ Daniel ketenj kinj tau e kêkêj Sadrak agêc Mesak ma Abednego têtû gôlinjwaga gamêj Babilonja, mago Daniel tau tec gêmôa gêwinj kinj ñapanj.

3

Nebukadnesar kêjatu gebe lau samob sênam sakinj gwam gold

¹ Kij Nebukadnesar kékêj binj gebe sêmansanj *nakatu gold* tenj, baliñ kêtôm meta 27 ma ñadambê kédabinj meta 3. Eñ kékêj gêj tau kékô gamêj Babilon ñagaboanj tenj sêsam gebe Dura. ² Go kij kékalem nê gôlôacmôkê nêj laumata to gôlinjwaga ma sinjwaga nêj laumata to mêtôcwaga ma gejobwaga kanomnja to lau mêtê ma kasêga to kômwaga towae gamêj ñamagêja ñagêdô sêwinj gebe mênjsênac kawî *nakatu*, tanj kij Nebukadnesar mênjgêjac sa kékô nanj. ³ Amboac tonanj lau samob tonanj sêkêj tanjêj ênê kalem ma sêkac tauj sa mênjsêkô *nakatu* tau lañônêmja. ⁴ Ma wambanjwaga kêpuc awa sa ma kêsôm gebe “Jatu êndêj amac lau samob to tenterlatu ma lau awenj tenj-awenj tenj samob gebe ⁵ êndêj tanj anô gasuc wêja to gegob ma onj to gelom ma diñ to dauc ma gêj wêja tokainj-tokainj êtaj nanj, au taôm naapônj emduc êndêj *nakatu gold*, tanj kij Nebukadnesar mênjgêjac sa kékô nanj. ⁶ Ma ñac tenj embe êu tau naêpônj aduc êndêj *nakatu atom* nanj, oc gacgeñ sêmbalinj enj êsêp ja ñamondec-mondec ñamala êna.” ⁷ Amboac tonanj gêdêj tanj lau samob sêjô gasuc wêja to gegob ma onj to gelom ma diñ to dauc ma gêj wêja tokainj-tokainj kêtanj nanj, lau samob to tenterlatu ma lau awenj tenj-awenj tenj samob sêu tauj jasêpônj enjduc gêdêj *nakatu gold*, tanj kij Nebukadnesar mênjgêjac sa kékô nanj.

Têdôn Juda têlêac nêj binj tanjêpêcja

⁸ Gêdêj tonanj lau Kaldea ñagêdô sêmêj ma sêgôlinj binj kêpi Juda têlêac. ⁹ Êsêac sêsôm gêdeñ kij Nebukadnesar gebe “O kij, ômoa enderj tôngeñ. ¹⁰ Aôm kôjatu binj gebe lau samob, tanj sêjô gasuc wêja to gegob ma onj to gelom ma diñ to dauc ma gêj wêja tokainj-tokainj êtaj nanj, sêu tauj nasêpônj enjduc êndêj *nakatu gold*. ¹¹ Ma ñac tenj embe êu tau naêpônj aduc êndêj *nakatu atom* nanj, oc gacgeñ sêmbalinj enj êsêp ja ñamondec-mondec ñamala êna. ¹² Lau Juda ñagêdô sêmoa, tanj kôkianj êsêac sa sêjam gôlinj Babilonja nanj, nêj naê tonec Sadrak agêc Mesak ma Abednego. O Kij, lau tau tonanj sêkêj tanjêj aômnmêj jatu ma sêjam sakinj aômnmêj anôtô to sêpônj enjduc gêdêj *nakatu gold*, tanj mênjgôjac sa kékô nanj atom.”

¹³ Go Nebukadnesar têtac kébôli auc ma kêjatu binj totêtac ñandanjenj gebe sêkêj Sadrak agêc Mesak ma Abednego mênjsêkô enj lañônêm. ¹⁴ Ma Nebukadnesar kêsôm gêdêj êsêac gebe “Sadrak agêc Mesak ma Abednego, amac amboac ondoc. Amac ajam sakinj aêñoc anôtô ma apônj emduc gêdêj *nakatu gold*, tanj kakêj kékô nanj, atom nec binjnanô me masi. ¹⁵ Ajôc, amansanj taôm. Êndêj tanj anô gasuc wêja to gegob ma onj to gelom ma diñ to dauc ma gêj wêja tokainj-tokainj êtaj nanj, au taôm to apônj emduc êndêj *nakatu*, tanj kamasanj nanj, go ñajam ma êtôm. Ma embe apônj emduc êndêj *nakatu atom* oc gacgeñ sêmbalinj amac asêp ja ñamondec-mondec ñamala ana. Tansaê talic agom, anôtô ondoc tenj oc êtôm gebe ênam amac kêsi anja aê lemoc.”

¹⁶ Go Sadrak agêc Mesak ma Abednego sêjô Nebukadnesar awa gebe “Aêac abe anam tauj kêsi to ajô aôm awam atom. ¹⁷ Embe Anôtô, tanj aêac ajam sakinj enj nanj, êtôm gebe ênam aêac kêsi anja ja ñamondec-mondec ñamala ñalêlôm to aôm lêmam nanj oc êngôm. ¹⁸ O kij, mago embe masi, go ôñô ma binj tonec. Aêac oc anam sakinj aômnmêj anôtô to apônj enjduc êndêj *nakatu gold*, tanj gôjac sa kékô nanj, atom amboac tonanjêj.”

Sêbaliñ lau têtêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêja

¹⁹ Go Nebukadnesar têtac ñandan kêsma ma lanjônô kêtû koc gédêñ Sadrak agêc Mesak ma Abednego. Tec kêjatu gebe sêngôm ja elom anja ja ñamondec-mondec ñamala e ñandan êlêlêc ja bêc ñagêdôña su ñêngeñ. ²⁰ Ma kêjatu nê siñwaga, tan nêñ ôliñwalô kêlêlêc ñagêdô nêñ su nan, gebe sênsô Sadrak agêc Mesak ma Abednego tôn ma sêmbaliñ êsêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêna. ²¹ Tec sêsô êsêac to nêñ obo gambam ma ñakwê baliñ to kululuj ma nêñ ñakwê ñagêdô samob tôn ma sêbaliñ êsêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêja. ²² Kêtu kin nê jatu ñajana, tan kêsôm nanja, tec sêgôm ja kêsma kapôênanô e ñamondec-mondec secsêga. Tec ja tau kêtakoc lau tau, nan sêkô Sadrak agêc Mesak ma Abednego nan, e sêmac êndu. ²³ Mago lau têtêac tonec Sadrak agêc Mesak ma Abednego seben tolêpoagen sêsêp ja ñamondec-mondec sec ñalêlôm sêja.

²⁴ Go kin Nebukadnesar kêtakê sauj atom ma gacgeñ gêdi jakêtu kênac nê lau señeñ gebe “Amboac ondoc aêac tabaliñ lau têtêac tolêpoagen sêsêp jawaô sec ñalêlôm sêja me.” Êsêac sêlôc gédêñ kin gebe “Aec, biñjanô, o kin.” ²⁵ Go kin kêsôm gebe “Mago aê galic lau aclê sêmoa ja ñalêlôm ma sêsêlêñ kêtôm sêsô êsêac tôn atom ma sêmoa toôliñ samucgeñ. Nac tan kêtû aclêña nan, lanjônô amboac anôtô nêñ latu.”

Sêwi lau têtêac tau siñ

²⁶ Go Nebukadnesar kêtû gasuc ja ñamala ñakatam jagêmôêc gebe “Sadrak agêc Mesak ma Abednego, Anôtô Lôlôcña tau nê sakinwaga amac, asa amêñ.” Go Sadrak agêc Mesak ma Abednego sêsa anja ja ñalêlôm sêja. ²⁷ Ma apômtau to gôliñwaga ma kin nê lau señeñ sêkac tauñ sa ma sêlic gebe ja geñ êsêac ôliñ to kêtakô môkêñlauñ ma geñ êsêac nêñ ñakwê atomanô. ²⁸ Go Nebukadnesar gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Aê aoc gêoc Sadrak agêc Mesak ma Abednego nêñ Anôtô. Eñ kêsakin nê anjela ma gêjam nê sakinwaga, tan ôliñ andan eñ to sêsô kin nê bin ñalabu atom ma sebe sênam sakin nêñ sêpôn eñduc êndêñ anôtô jaba nêñ teñ atom, sênam sakin nêñ Anôtô taugen nan sa. ²⁹ Kêtu tonanja aê jasôm bin tonec êtu tôn gebe Lau teñ me tentenlatu ma lau awen teñ-awen teñ embe sêsôm bin alôb-alôb êpi Sadrak agêc Mesak ma Abednego nêñ Anôtô nan, oc sêkac êsêac ôliñ êngic-êngic to têtuc nêñ andu popoc gebe anôtô teñ gêjam ñamalac kêsi amboac Anôtô tonec gêmoa nec atom.” ³⁰ Go kin kêtûwaka Sadrak agêc Mesak ma Abednego sa têtû apômtau anja gamêñ Babilon.

4

Nebukadnesar nê me kêtû luagêcña

¹ Kin Nebukadnesar nê bin tonec êndêñ lau to tentenlatu ma lau awen teñ-awen teñ peben, tan sêmoa nom ñagamêñ samob nan, gebe “Binmalô ênam amac auc. ² Aê gabe janac miñ gêñsêga to gêñtalô samob, tan Anôtô Lôlôc Natau tau gêgôm gédêñ aê nan gebe

³ “Nê gêñsêga kaiñ teñ ma nê gêñtalô kapôênanô.

Nê gamêñ kinja kêtû gamêñ gêmoa tengeñja teñ ma nê ñagôliñ gêc gôlôac to gôlôac ñêngeñ gêja.

⁴ “Aê Nebukadnesar kalêwan tauc gaêc ñoc andu ma kamoasiñ tauc gamoa ñoc andu kapôên. ⁵ Gêdêñ tan aê gaêc mê nan, galic gêñ teñ kêtakê aê e katuc gêjana. Ma gêñ ñakatu, tan galic gêc ñoc kauclêlôm nan, kêlênsôn aê ñanôgeñ.

6 Kêtu tonanña aê kajatu gebe lau mêtê samob anğa Babilon mênşêkô aê lanôcnêm gebe sêwa mê tau njam sa êndên aê. 7 Go benwaga to lau mectoman ma lau Kaldea to sêpuc-utitalata-njamwaga samob sêsô sêmên ma aê gajac miñ mê tau gêdên êsêac, mago sêwa njam sa gêdên aê kêtôm atom. 8 Kêtu njam Daniel, tanj sê aênoc anôto Beltesasar nê njaê kêpi enj ma anôtoi dabuj nêñ njalau gêjam enj auc nan, mênkêkô aê lanôcnêm ma gajac miñ mê tau gêdên enj amboac tonec gebe 9 O Beltesasar, lau mêtê samob nêñ laumata aôm, aê kajala gebe anôtoi dabuj nêñ njalau gêjam aôm aucgoc, tec gêñ njalêlômna tenj kêsij tau gêdên aôm atom. Mê tec galic nec, ôñô ma ôwa njam sa êndên aê.

10 “Nakatu tanj galic gêc nroc kauclê-lômgenj gêdên tanj gaêc mê nan, amboac tonec gebe Aê galic ka tenj kêkô nom njaluñgenj, ma ka tau kêpi e baliñanô. 11 Ka tau kêtôp e kêtu kapôênj to njanja kêsâ ma njatêpôê kêsuj sa kêpi e jagêdên undambê. Ma lau nom njagamênj sêlic ka tau. 12 Njalauñ njawawa njajam ma gêjam njanô taêsam njasec. Kêtôm gebe lau samob sênij ka tau njanô e gêoc êsêac tôñ. Bôc to gêñ saleñña sêc njajunlabu ma moc sêjam sac sênjgônj njalaka ma gêñ maten jali samob senj njanô tau.

13 “Aê taêc gêjam njakatu, tanj galic su nan, gamoa ma galic gebe anjela mata jali to kêsala gêñña tenj kêsêp anğa undambê gêmên. 14 Enj kêpuc awa sager ma kêsôm gebe ‘Asap ka tau tulu ma asapu njalaka su to ansêlo njalauñ ênaña ma apalip njanô êlinj-êlinj êna. Ma ansoc bôc anğa ajunlabu ma moc anğa njalaka sêc su. 15 Mago andec njakacuc to njawakac gacgenj êkô nom njalêlôm. Kapoacwalô ki to kopa enden enj tôñ êkô gégwanj njamêdôb kôm nja njalêlôm. Enj êlinj manij umbonña to ênij gégwanj êwinj bôc. 16 Nê kauc njamalacña êmbacné ma bôc nêñ kauc naêjô su. Enj êmoa amboac tonan e têm njasawa 7 êmbacné. 17 Bin tonan anjela dabuj sêjac mata e kêtu tôñ ma sêsôm lasê gebe lau maten jali sêjala gebe Lôlôc Natau kêtu njamalacnênj gamênj njatau ma gêjac sam gamênj kêtôm enj taê gêjam ma oc êkênj êndên lau njasec tenj sêwê kainj.’ 18 Aê kinj Nebukadnesar galic mê tau tonan. Ma aôm Beltesasar galoc ôwa mê tau njam sa gebe lau mêtê nroc gamênj samobña sêwa mê tonan njam sa têtôm atom. Aôm oc ôtôm gebe anôtoi nêñ njalau gêmoa gêwinj aôm.”

Daniel gêwa mê tau njam sa

19 Daniel tanj nê njaê tenj gebe Beltesasar nan, kêtakê saunj atom e gêjac nê lênô auc njasawa ec nñenjen. Mago kinj tau kêsôm gebe “Beltesasar, mê tau to njam ênjgôm aôm taêm dani taôm atom.” Beltesasar gêjô enj awa gebe “O nroc njatau, aê gabe mê tau êkanônj êsêac, tanj sedec aôm nan, ma êkanônj aômnêm njacjo acgommanj. 20 O kinj, ka tanj gôlic kêtôp e njanja kêsâ ma njatêpôê kêsuj kêpi e jagêdên undambê ma gêu laenj su gêja, 21 ma njalauñ njawawa njajam ma gêjam njanô e njalaka sêlêlib lanjwagerj ma gêñ samob senj njanô tau, ma bôc to gêñ saleñña sêc njajunlabu ma moc sêjam sac sênjgônj njalaka nanj.

22 “O kinj, ka tau tonan aôm taôm. Aôm kôtu kapôênj ma njanja kêsâ. Nem njacjai kesewec e jagêdên undambê. Nêm waem gêjam nom njagamênj samob auc. 23 Aôm kinj, gôlic anjela dabuj kêsêp gêmênj ma kêsôm gebe ‘Asap ka tonan tulu ma ansenj su, mago njakacuc to njawakac andec gacgenj êkô nom njalêlôm. Kapoacwalô ki to kopa enden enj tôñ ênêc gégwanj njamêdôb kômna njalêlôm. Enj êlinj manij umbonña to ênij gégwanj êwinj bôc e têm njasawa 7 êmbacné.’

24 “Binj tau njam amboac tonec. O kinj, Lôlôc Natau kêmasarj binj, tanj kêkanônj aôm nanj. 25 Enj oc êtinj aôm su anğa njamalacnênj naômna ôwinj bôc saleñña ma ôñij gégwanj amboac bulimakao ma nop ênôm aôm ônêc awê e têm njasawa 7

êmbacné e nê m kauca êsa acgom, gebe Lôlôc Njatau kêt u ñamalacnéj nja tau ma gêjac sam gamêj kêtôm eñ tau taê gêjam. ²⁶ Ma jatu, tañ kês a gebe sendec ka ñakatur to ñawakac gacgeñ êkônja nañ tonañ gêwa sa gebe êndênj tañ aôm ôjala Anôtô, tañ gêjam gôlinj nom ñagamêj samob nañ, aôm oc ôtu kinj êtiam. ²⁷ O kinj, kêt u tonañja aê gabe janac biñsu aôm gebe Ôñgôm sec êtiam atom, ôsa lêñ biñgêdêñja. Ônam lau ñalêlôm sawañja sa ma taêm walô lau ñasec. Talic acgom, oc ômoa ñajam me masi.”

²⁸ Binj samob tonañ ñai ñanô kês a kêpi kinj Nebukadnesar. ²⁹ Ajôñ 12 gêjaña su acgom, go kinj kêsêlêñ gêmoa nê andu kinjña anja Babilon ñasalôm tapa-tapa ñaô. ³⁰ Ma kinj awa gêoc tau gebe “Malac tau tonec Babilon kapôêj, tañ ñoc ñaclai kêkwê sa kêt u ñoc gamêj kinjña ma kêkêñ aê waec kinjña kêt u tapa nañ atom me.” ³¹ Binj tañ kinj kêsôm kês a nañ, gêjac pep atom tageñ ma awa teñ kês a anja undambê gêmêj gebe “O kinj Nebukadnesar, binj tonec kepeñ aôm gebe gamêj tonec ñagôlinj kinjña kêkac tau su anja aômnmê. ³² Lau oc têtinj aôm su anja ñamalacnéj ma oc ômoa ôwinj bôc gabuñ. Aôm oc ôniñ gêgwanj amboac bulimakao e têm ñasawa 7 êmbacné acgom, go nê m kauca êsa ma ôjala gebe Lôlôc Njatau tau gêjam gôlinj ñamalacnéj gamêj kinjña ma gêjac sam gamêj kêtôm eñ tau taê gêjam.” ³³ Ma binj tau gacgeñ ñanô kês a kêpi Nebukadnesar. Lau têtinj eñ su anja ñamalacnéj ma eñ geñ gêgwanj amboac bulimakao, nop gênôm eñ ma môkêlauñ kêt u baliñ kêtôm noninj ôlilu ma lêmakêku kêt u baliñ kêtôm momboañ lêmakêku.

Nebukadnesar kêlambij Anôtô

³⁴ “Aê Nebukadnesar gamoa e têm tau gêbacné acgom, go gaôc matocanô sa kêpi undambê ma ñoc kauca kês a kêtiam. Aê kalanem Lôlôc Njatau tau ma kalambinj to katoc eñ, tañ gêmoa teñgeñ to teñgeñ nañ, sa gebe

Ênê gôlinj oc ênêc teñgeñ

to ênê gamêj, tañ gêjam gôlinj nañ, oc ênêc teñgeñ e gôlôac togôlôac ñêñgeñ êna.

³⁵ Lau nomña samob amboac gêñôma

ma eñ gêgôm kêtôm taê gêjam gêdêñ lau undambêña ma gêdêñ ñamalac nomña amboac tonañgeñ.

Ma ñac teñ kêtôm gebe êkô eñ auc

me êtu kênac eñ gebe ‘Aôm gôgôm asageñ’ nec atom.

³⁶ “Gêdêñ têm tecênanjeñ aêñoc kauca ñawa kês a kêtiam ma ñoc waec to ñawasi amboac tonañgeñ kêt u ñoc gamêj ñawaenja. Aêñoc lau señeñ to apômtauñ sesom aê ma sêkêñ aê katu kinj kêtiam ma ñoc waec kês a kêlêlêc gêmunja su. ³⁷ Galoc aê, Nebukadnesar, gabe jalanem to jalambinj ma jatoc kinj undambêña sa gebe eñ gêgôm nê gêñ samob jakêtôm ma nê gôlinj jagêdêñ. Êsêac tañ tetoc taun sa nañ, eñ oc êkôninj êsêac tôj.”

5

Kinj Belsasar geno moasinj kapôêj

¹ Kinj Belsasar geno moasinj kapôêñanô teñ kêt u nê gôlinjwaga 1,000ña ma gênôm wain gêwinj lau 1,000 tonañ gêmoa êsêac lanjônêm.

² Wain kêjaninj Belsasar, tec kêjatu gebe sêkôc laclu gold to silber, tañ eñ tama Nebukadnesar kêkôc anja lôm dabuñ Jerusalemña mênkêkô nañ, sêmêñ gebe kinj tau to nê laumata ma nê awêi to nêñ anenjo samob sênôm gêñ êsêp. ³ Tec sêkôc laclu gold to silber, tañ sêjanjo su anja Anôtônê lôm dabuñ

Jerusalemna nan, gêmêj ma kinj tau to nê laumata ma nê awêi to nêj anenjo samob sênôm gêj kêsêp laclu tau tonaj. ⁴ Êsêac sênôm wain e tetoc nêj anôtôi gold to silber ma kopa to ki ma ka to pocna sa na wê lambinja.

⁵ Gêdêj tonanjen lêmatalu tej mênketo binj kêpi kinjê andu nasaginj kêkanônj jakainj kapôêj. Ma kinj tau gêlic lêma tonaj keto binj gêmoa. ⁶ Go kinj lanjôanô kêtû sêp ma taê gêjam tau jakêsa-jakêsa to kêtênêp tau êndu-êndu e akainj to lêma gêmac langwagenj. ⁷ Kinj gêmôêc na awa kapôêj gebe sêkôc lau mêtê to Kaldea ma sêpuc-utitalata-ñamwaga sêmêj. Go kinj kêsôm gêdêj lau mêtê Babilonja gebe “Tej embe êsam binj tonaj ma êwa ñam sa oc jakêj enj êsô ñakwê asôsamuc ma ênônj kapoacwalô gold tej ênsac gêsutêkwa to êtu gamêj ñagôlinjwaga êtu ñac êtu têtêacna.” ⁸ Go kinjê lau mêtê samob sêsô sêmêj, mago sêjam kauc binj, tanj lêma keto nan, to sêpô lêna ma sêwa ñam sa êndêj kinj tau atom amboac tonanjenj. ⁹ Ma kinj kelendec ñanôgenj e lanjôanô kêtû sêp ma nê gôlinjwaga samob têtakê sauj atom amboac tonanjenj.

¹⁰ Gêdêj tanj kinj agêc nê gôlinjwaga sêsôm binj sêmoa nan, kinj têna langwa kêsô balêm ñalêlôm géja ma kêsôm gebe “O kinj, ômoa endenj tônjenj. Taêm dani taôm to lanjômanô êtu sêp atom. ¹¹ Ñac tej gêmoa aômniêm gamêj ma anôtôinênj ñalau gêmoa gêwinj enj. Gêdêj tamamnê têm enj kêtap kauc ñawa to jala ma saê êjam sa kêtôm anôtôinênj. Ma aôm tamam Nebukadnesar kêkêj enj kêtû lau mêtê to mectomanj ma Kaldea to sêpuc-utitalata-ñamwaga nêj laumata. ¹² Gebe Daniel, tanj kinj kêsam enj gebe Beltesasar nan, nê kauc to saê kainj tej, kêjala mêtê dawa mê ñam sa to daoc binj lasê ma takip binj ñam sanja kêtû tônj. Ôkêj binj gebe enj êmêj gebe êwa gêj tonec ñam sa.”

Daniel gêwa binj, tanj lêma tej keto nan sa

¹³ Go sêkôc Daniel kêsô jakêkô kinj lanjônêm. Ma kinj kêsôm gêdêj enj gebe “Aôm Daniel, lau kapoacwalô Judanja nêj tej, tanj tamoc kêkôc aôm anja gamêj Judanja gêmêj nanj me. ¹⁴ Aê ganjô aôm ñawae gebe anôtôi dabuj nêj ñalau gêmoa gêwinj aôm ma saê to jala ma kauc kainj tej gêc aômja. ¹⁵ Lau mêtê to mectomanj mênjsêkô aê lanjônêm gebe sêsam binj tonec ma sêwa ñam tau sa êndêj aê, mago sêgôm têtôm atom. ¹⁶ Ma aê ganjô aôm gebe gôwa binj ñalêlômja sa to wêc gêj ñam sa. Amboac tonaj embe ôtôm gebe ôsam binj tonaj ma ôwa ñam sa, go jakêj aôm ôsô ñakwê asôsamuc ma jatoc aôm sa na kapoacwalô gold ônonja ma jakêj aôm ôtu gamêj tonec ñagôlinjwaga êtu têtêacna.”

¹⁷ Tec Daniel gêjô kinj awa gebe “Aômniêm gêj gacgenj ênêc aômja, me ôkêj ñaôli êndêj ñac tej. Aê oc jasam binj tau êndêj aôm ma jawa ñam sa êndêj aôm.

¹⁸ “O kinj, Anôtô Lôlôc Ñatau tau kêkêj tama Nebukadnesar kêtû kinj gamêj tonecna ma kêkêj ñaclai to ñawasi ma wae gêwinj. ¹⁹ Ma lau samob to tentenlatu ma lau awenj tej-awenj tej têtênêp to têtêc tauj kêtû ñaclai, tanj Anôtô kêkêj gêdêj enj nanja. Embe enj taê ênam gebe ênac ñac tej êndu oc êngôm. Ma embe taê ênam gebe ñac tej êmoa mata jali oc êngôm amboac tonanjenj. Embe etoc ñac tej sa me êkônij tej tônj oc êngôm êtôm enj taê gêjam. ²⁰ Mago gêdêj tanj enj kêkianj tau sa ma nê ñalêlôm ñadani kêsa nan, Anôtô kêkôc enj su anja nê lêpônj kinja ma kêjanjo wae su anja ênê gêwinj. ²¹ Ma kêtin enj su anja ñamalacnêj. Ênê kauc kêtênsônj kêtôm bônêc ma gêngônj gêwinj donkibôm. Enj genj gêgwanj kêtôm bulimakao to nop gênom enj e ênê kauc kêsa gebe Lôlôc Ñatau tauenj kêtû ñamalacnêj kinj nêj ñatau ma gêjac sam gamêj kêtôm enj tau taê gêjam.

²² “Mago ênê latu aôm, Belsasar gônjô gêj samob tonaj ñai sugac, mago kôkônij taôm atom. ²³ Aôm kôkianj taôm sa gêdêj Apômtau undambêja. Aôm

kôsôm gebe sêkôc laclu lôm dabunja mênjac to nê m gôlinwaga ma nê m awêi to nêj anenjo samob anôm gêj êsêp ma alanem nê m anôtôi silber to gold ma kopa to ki ma ka to poc, tanj sêlic gamênj to sêjô binj ma sêjala gêjja gêc atomanô nanj, mago kotoc Anôtô, tanj kêkênj aôm kôsê awam to gêjam gôlinj nê m lêj samob nanj, sa atom.

²⁴ “Kêtu tonanja Anôtô kêsakinj lêma tonanj mênjêô lasê ma keto binj tonanj. ²⁵ Ma binj tanj keto nanj, tonec gebe ‘Mene, mene, tekel, peres’ (kêsa sa, kêsa sa, gêjam dôj, gêjac kêkôc). ²⁶ Binj tau njam amboac tonec ‘mene’ gebe Anôtô kêsa nê m bêc gôlinja sa e njatêku êsu su. ²⁷ ‘Tekel’ gebe Anôtô kêkênj aôm gôjgôj dôj e kêtap sa gebe nê m njanô masi. ²⁸ ‘Peres’ gebe Anôtô oc ênac nê m gamênj ênjic ma êkênj êndênj lau Mede to Persia sêkôc.”

²⁹ Belsasar kêjatu ma sêkênj Daniel kêsô njakwê asôsamuc ma gênôj kapoacwalô gold. Go sêjam enj wae sa kêtu tapa gebe enj kêtu njac kêtu têlêacnja anja gamênj kinja tonec. ³⁰ Gêdênj gêbêc tonanjenj sêjac Kaldeanênj kinj Belsasar êndu. ³¹ Njac Medenja Darius kêjantjo njac lai gôlinja su. Ênê jala 62.

6

Sêbalij Daniel gedênj lewe

¹ Darius gêlic njajam tec kêkênj gôlinwaga saunj 120 sêjam gôlinj nê gamênj samob. ² Go kêkênj lau tonanj njai sêsô gôlinwagasêga têlêac njalabu. Gebe gôlinwaga 120 tonanj sêwa nêj kôm njalênj samob sa êndênj lau têlêac gebe kinjê gêj tenj ênaja atom. Ma lau têlêac tonanj nêj tenj Daniel. ³ Kinj ketoc Daniel sa kêlêlêc gôlinwagasêga to gôlinwaga saunj samob su gebe ênê njalêlôm mansanj kêlêlêc êsêac samob nêj. Tec kinj taê gêjam gebe êkênj enj taugenj ênam gôlinj ênê gamênj samob. ⁴ Tec gôlinwagasêga to gôlinwaga saunj samob sesom Daniel nê lêj poalic tenj anja nê kolenj gôlinwaganja sebe sêjgôlinj binj êpi enja elê mê. Daniel njac gêdênj tec têtap binj me gêj geo tenj sa gêc enja atom. ⁵ Tec lau tau sêsôm gêdênj tauj gebe “Aêac oc tatap binj tenj sa gebe tanjgôlinj êpi Danielja atom. Oc moae tatap njakeso tenj gêc ênê sakinj Anôtô tagenja.”

⁶ Tec gôlinwagasêga to gôlinwaga saunj tonanj sêlic Daniel nê binj ma dêdênj kinj sêja, go sêsôm gêdênj enj gebe “O kinj Darius, ômoa endênj tôngênj. ⁷ Aêac gôlinwagasêga to kasêga ma gôlinwaga saunj to gejobwaga ma lau senjenj gamênj tonecnja alôc kêtu tônj gebe kinj êjatu njagôlinj to jao tenj êtu tônj amboac tonec gebe njac tenj etênj gêj tenj anja anôtô tenj me anja njamalac tenj nê atomanô. Lau samob tetênj êndênj aôm taômgenj. O kinj, jao tonec ênêc bêc 30 genj. Ma njac tenj embe ênjêli binj tonanj, nanj sêmbalinj enj êsêp lewe nêj gêsunj êna. ⁸ O kinj, galoc ôsôm binj tau êtu tônj ma oto binj tau ênêc. Ma openj nê m njatalô êsêp êwinj gebe lau tenj sênam ôkwi atom. Binj tau êkô njajana êtôm lau Mede to Persia nêj njagôlinj tenj, tanj lau sênam okwi sênjgôm êtôm atom.” ⁹ Tec kinj Darius kepenj nê njatalô kêsêp njagôlinj to jao ma binj tau kêtu tônj.

¹⁰ Gêdênj tanj Daniel gêjô gebe kinj gêlôc gebe sênjgôm binj tonanj êtu tônj nanj, enj kêsô nê andu gêja. Anja andu tau njabalê m lôlôcnja njakatam saunj kêkanônj Jerusalem. Enj kêpuc aduc kêtu dim têlêac kêtôm bêcgenj ketênj mec to gêjam danje Anôtô amboac gêgôm-gêgôm. ¹¹ Lau tonanj dêdib Daniel sêmoa e jatêtap enj sa ketênj mec to kêtanj gêdênj nê Anôtô gêmoa. ¹² Tec lau tau dêdênj kinj jasêsôm enj lasê kêtu njagôlinj tau njac gebe “O kinj, aôm kopenj nê m njatalô kêsêp njagôlinj gebe njac tenj etênj gêj tenj anja anôtô me njamalac tenj nê atomanô, samob tetênj êndênj aôm taômgenj e bêc 30 ênaja. Ma njac tenj embe ênjêli

bin tonan, nan sêmbalin en êsêp lewe nêh gêsun êna me masi.” Kij tau gêjô êsêac awen gebe “Magobe, ngôlin tonan kêkô kêtôm lau Mede to Persia nêh ngôlin, tan lau sênam ôkwi sêngôm êtôm êtôm nan.” ¹³ Go êsêac sêsôm gêdên kij gebe “O kij, Daniel tonan, nan sêkôc en anga Juda sêmên nan, tec kêsô aôm njalub atom. En kêngêli aômnêm ngôlin, tan kômasan kêtû tôn nan, gebe en keten mec kêtû dim têléac gêmoa kêtôm bêcgen.”

¹⁴ Kij gêjô njawae e nê njalêlôm njawapac kêsâ njanô ma gesom lêh ênam Daniel kêsina ten. En taê gêjam bin tonan jakêsa-jakêsa gebe ênam en sa amboac ondoc e oc jakêsêp. ¹⁵ Go lau tonan sêwin taun jasêsôm gêdên kij gebe “Aôm taôm kôjalagac gebe lau Mede to Persia nêh mêtê tonec gebe kij embe êsôm nê bin ten êtu tôn me êkên ngôlin ten oc ênêc njapan, lau ten sênam ôkwi sêngôm êtôm atom.”

¹⁶ Amboac tonan kij kêjatu gebe sêkôc Daniel tôn ma êsêac sêbalin en kêsêp lewe nêh gêsun. Kij kêsôm gêdên Daniel gebe” Aômnêm Anôtô, tan gôjam sakin en gedên tôngên gômoa nan, oc ênam aôm kêsî.” ¹⁷ Ma sêkôc poc kapôên ten gêsân gêsû njawa auc ma kij kêkic poc tau tôn nj tau to gôlinwaga nêh njatalô gebe lau ten sênam Daniel kêsî atom. ¹⁸ Kij gêmu gêja nê andu e jagedec gen taniña gêbêc balin tonan. Ma gedec gebe lau ten dêndên en sêna ma en gêc bêc atom amboac tonan gen.

¹⁹ Gêdên gamên kêtû gaô acgom, go kij gêdi sa ma kêlêti gêdên lewe nêh gêsun gêja. ²⁰ Jakêdabin gêsunawa tau ma gêmôêc gêjac asê susu gebe “O Daniel, Anôtô mata jalinê njacsakin aôm, nêh Anôtô, tan gôjam sakin en gedên tôngên nan, oc gêjam aôm kêsî anga lewe nêh me masi.”

²¹ Tec Daniel awa gêjac kij ma kêsôm gebe “O kij, ômoa endên tôngên. ²² Aênoc Anôtô kêkên nê anjela gêbôc lewe awenun auc e sêjac aê atom gebe en gêlic aê gamoa tobijnmêgen ma gagôm geo ten gêdên aôm atom amboac tonan gen.” ²³ Kij gêjô e têtac njam kêsâ samucgen ma kêsôm gebe sê Daniel sa anga gêsun. Tec sê Daniel kêpi gêmên e sêlic lewe lemen-kêku kêsê en njagac atomanô, ôli samucanô njam gebe en ôli andan nê Anôtô. ²⁴ Go kij kêjatu ma sejon lau, tan sêgôlin bin kêpi Daniel nan, to nêh lauo to nêh gôlôc samob jasêbalin êsêac sêsêp gêsun sêja. Êsêac sêsêp gêsun su samucgen atom, go lewe tédan gac êsêac ma sêkaku êsêac pococ.

²⁵ Go kij Darius keto papia ten gêdên lau to tentenlatu ma awen ten-awen ten kêtôm nê gamên njamadin samob gêja gebe “Binjalô ênam amac auc. ²⁶ Aê jasôm êtu tôn gebe aênoc lau peben têtênep to têtêc taun êndên Danielnê Anôtô gebe en Anôtô mata jalinâ tau, nan gêmoa ten gen. Ênê gamên oc êkô endên tôngên ma ênê gôlin njatêku masi. ²⁷ Gêjam kêsî njatau to gêjamsawaga en, tec gêgôm gênjalô to gênsêga anga undambê to nom. En gêjam Daniel kêsî anga lewenên njac lai.”

²⁸ Tec Daniel kêtû njac towae gêdên Dariusnê têm gôlinja e mên gêdên Kirus anga Persia nê têm amboac tonan gen.

7

Daniel gêc me kêpi bôc aclê

¹ Gêdên kij Babilonja Belsasar nê gôlin njajala kêtû njamataña Daniel gêc mê to gêlic gên njakatu gêdên gêbêc. Go keto mê tau sa, tan gêc njabin kêsêp papia amboac tonec ² “Aê Daniel, galic njakatu gêdên gêbêc. Ma galic undambê njamutêna aclê gêli gwêcsawa sa. ³ Ma bôcsêga kain aclê sêpi anga gwêc sêmên.

⁴ Bôc kêtû ñamatarña gêjam lewe tenj lanô ma ñamagê amboac momboan. Aê kasala gamoa ma sêbuc ñamagê sa ma sêôc bôc tau sa kêkô ñaakainj luagêcgenj amboac ñamalac tenj ma sêkêñj ñamalac nêñ kauc gêdêñ enj. ⁵ Go aê galic bôcsêga tenj kêtû luagêcña gêjam bôc salenña ber lanô ma kêkô gêôc lêma sagen. Enj kesenêñ jabi têlêac gêc awasunj ñalêlôm ma sêsôm gêdêñ enj gebe' Ajôc, najau nêñ deô.' ⁶ Tonañ su, go galic bôcsêga tanj kêtû têlêacña gêjam pusipbôm kapôênj (leopard) lanô tomoc ñamagê aclê kêkô dêmôêtêkwa ma môkêapac aclê. Ma sêkêñj nom ñagôlinj gêdêñ enj. ⁷ Tonañ su, go gaê mê e galic bôc tenj kêtû aclêña. Bôc tau gêñsêga kainj tenj ñanô ma ñajanja sec ma ñalulunj ki kapôênj ma genj gêñj ñawaô to kêkaku gêñj popoc ma kêlêsa ñapopoc-popoc kêtiam ña akainj. Bôc tau kêtôm bôc ñamatarña têlêac tônê atom gebe ñajabo 10. ⁸ Aê kasala jabo tonanj gamoa e jabo saunj tenj kêpi ñasawa kêtiam ma gêbuc jabo lanjwa têlêac tonjawakacgenj sa ma galic gebe jabo tonanj ñamataânô amboac ñamalacnêñ ma ñawasunj tenj gêc, tanj kêsôm binj ketoc tau sanj nanj.

Ñac tanj gêmoa tenjenj nanj, nê ñakatu

⁹ "Aê kasala gamoa ma galic gebe sêkêñj lêpônj kinjña ñagêdô kêkô ma ñac, tanj gêmoa tenjenj nanj, jagêñgônj tenj ñaô. Nê ñakwê sêpôma amboac tao kwalam ma môkêlaunj kêtôm domba ñaôlilu sêp samuc amboac gwêc ôpic. Nê lêpônj kêkô jawaô ñalêlôm ma lêpônj ñaakainj amboac ja ñawaô. ¹⁰ Ja ñawaô amboac bu gêc ñasamac kêsêwa kêsas anjga tônê. Ma lau tausen to tausen sêjam sakinj enj. Lau tentausen dim tentausen sêkô enj lanjônêñ. Mêtôcwaga sêñgônj sebe sêmêtôc binj, tec sêkac buku sa.

¹¹ "Aê galic ma ganjô binj ketoc tau sanj samob, tanj kêsas jabo tonanj awasunj. Ma gêdêñ tonanj sêjac bôc kêtû aclêña êndu ma sêbalinj ñanô tau kêpi jawaô e genj su. ¹² Ma sêkac nom ñagôlinj su anjga bôc ñagêdô nêñ, mago sêjac têku nêñ têm sêmoa matenj jalinj ñasawa tenj gêwinj. ¹³ Aê gaêc mê gêdêñ gêbêc ma galic ñakatu tenj amboac ñamalac latu gêmêñ gêmoa tao undambêña ñalêlôm jakêtu gasuc ñac, tanj gêmoa tenjenj nanj, ma sêwê enj gêdêñ enj sêja. ¹⁴ Ma sêkêñj ñaclai to wae ma gamêñ gôlinjña gêdêñ enj gêwinj. Ma tentenlatu to lau tomôkê-tomôkê ma lau awenj tenj-awenj tenj samob sêjam sakinj gêdêñ enj. Ênê ñaclai oc ênêc tenjenj. Ênê gamêñ gôlinjña ênac pep atom.

Gêñ ñakatu tau ñam

¹⁵ "Ma aê Daniel, ñoc katuc kelendec ñanô ma gêñ ñakatu, tanj galic gêc ñoc kauclêlôm nanj, kêtakê aê êndu-êndu. ¹⁶ Aê katu gasuc lau, tanj sêkô tonanj nanj, nêñ tenj ma katenj enj gebe êwa gêñ tonanj ñam sa acgom. Tec enj gêwa ñam sa gêdêñ aê ma kêsôm gebe' ¹⁷ 'Bôcsêga aclê tonanj têtôm kinj aclê, tanj oc sêsas anjga nom. ¹⁸ Mago ñac Lôlôcña nê lau dabunj oc sêwê kainj gamêñ to sênam gôlinj gamêñ tau totêm-totêm endenj tônjenj.'

¹⁹ "Go katenj enj gebe êwa bôc kêtû aclêña, tanj kêtôm bôc têlêac ñagêdô tonanj atom nanj, ñam sa êndêñ aê. Bôc tonanj gêñsêga kainj tenj ñanô, nê lulunj ki to kêku ki kopa. Enj kêlêsa to kêdanjônj gêñj ñawaô ma kêka ñagêdô popoc. ²⁰ Ma aê katenj enj gebe êwa jabo lemelu, tanj kêkô môkêapac ñaô nanj, ma ñajabo tenj, tanj kêsas ma gesenj jabo lanjwa têlêac su nanj, ma tomataanô to awasunj kêsôm binj ketoc tau sanj sec ma kêtû kapôênj kêlêlêc ñagêdô su nanj, sa êwinj.

²¹ "Aê kasala gamoa ma galic jabo tau gêjac sinj gêdêñ Anôtônê lau dabunj e kêku êsêac tulu, ²² go ñac, tanj gêmoa tenjenj nanj, mênjgêô lasê ma kêmêtôc

binj ma kékêñj ñaclai gédêñj Ñac Lôlôcña nê lau dabuñj ma gédêñj noc tonañj lau dabuñj sêwê kainj gamêñj kinñja.

²³ “Ñac tanj kateñj nanj, kêsôm amboac tonec gebe ‘Bôc kêtú aclêña ñam gebe gamêñj kinñja êtu aclêña oc mênjêsa. Ma gamêñj tonañj kainj tenj, oc êtôm gamêñj ñagêdô atom. Gamêñj tau oc êndanğôñj nom ñagamêñj samob su ma êka tônj êsêp nom to êlêsa popoc. ²⁴ Ma jabo lemelu ñam amboac tonec gebe Kinj lemelu oc sêsa anğa gamêñj tonañj ma tenj oc êsa êtiam êndanğuc êsêac. Enj oc êtôm êsêacnêñj ñagêdô atom ma oc êkôninj kinj têlêac tônj. ²⁵ Enj oc êsôm binj alôb-alôb êpi Ñac Lôlôcña tau ma êlênsu Ñac Lôlôcña nê lau dabuñj. Enj oc ênsaê gebe ênam mêtê to om ñagôlinj samob ôkwi. Ma lau dabuñj oc sêsêp enj lêma êtôm ñasawa samuc tagerj ma ñasawa samuc têlêac ma ñasêku tenj êwiñj. ²⁶ Mago mêtôcwaga oc sêkôc nêñj kôm sa ma oc sêjanğo kinj tonañj nê ñaclai su ma senseñj enj su ênaña samucenj. ²⁷ Ma mêtôcwaga sêkêñj ênê gamêñj to gôlinj ma gamêñj samob, tanj gêc umbonj ñalabu nanj, êndêñj Ñac Lôlôcña nê lau dabuñj. Êsêacnêñj gamêñj oc ênêc enderj tônğenj ma gamêñj samob oc sênam sakinj ma tanjenj wamu êndêñj êsêac.’

²⁸ “Binj tau tonañgenj. Ma aê Daniel, katakê ñanô e lanğocanô kêtú sêp, ma gajam binj tau tônj gêc ñoc kauclêlômgenj.”

8

1-27 *

9

Daniel keteñj mec kêtú nê launja

¹ Ahasweros latu Darius, tanj nê ñam kêsêp lau Medenja nanj, kêtú kinj gamêñj Kaldearja. ² Gédêñj ênê gôlinj ñajala ñamatarja aê Daniel kasam buku dabuñj ma gajam lêsu jala ñanamba, tanj ênaña e sêkwê Jerusalem, tanj kêtú gasañj su nanj, sa êtiam êtôm Apômtau kêsôm lasê gédêñj propete Jeremia, jala tau ñanamba 70. ³ Go aê kakac lanğocanô ôkwi gédêñj Apômtau Anôtô ma kateñj mec gédêñj enj ma gajam dabuñj ma kasô talu ma ganğôñj wao ñaô. ⁴ Aê kateñj mec gédêñj Apômtau, ñoc Anôtô ma kasôm tauc ñoc to ñoc lau nêñj sec lasê.

Aê kasôm gebe “O Apômtau, Anôtô kapôêñj to ñaclai secgoc, aôm gojob poac to têmtac gêwiñj êsêac, tanj têmtac êwiñj aôm to sêngôm aômnêm binjsu ñanô êsa nanj.

⁵ “Aêac agôm sec to geo ma keso to ali tauñj sa ma akac tauñj su anğa nêmb binjsu to ñagôlinj. ⁶ Aêac akêñj tanjenj nêmb sakinjwaga propete, tanj sêjam aôm lanğôm ma sêsôm binj gédêñj aêacma kinj to laumata ma tamenj to lau gamêñj samobña nanj atom. ⁷ O Apômtau, aôm bingédêñj ñatau, mago ocsalô tonec aêac amoa tomajenjenj aêac lau Juda to lau Jerusalemña ma lau Israel samob, tanj gosoc êsêac sêja kêtú nêñj sec, tanj sêgôm gédêñj aôm jasêmoa ñagala me sêmoa jaêc anğa gamêñj samob nanja aêac samob amoa tomajenjenj. ⁸ O Apômtau, aêac to ma kinj ma gôlinjwaga to tamenj amoa tomajenjenj gebe aêac agôm sec gédêñj aômğoc. ⁹ Apômtau, aêacma Anôtô, kêtú taê walô ma kêsuc binj ôkwiña ñatau, mago aêac ali tauñj sa gédêñj enj. ¹⁰ Aêac tanjenj wamu gédêñj Apômtau, aêacma Anôtô, nê awa atom ma adaguc ênê binjsu, tanj enj kékêñj gédêñj aêac ña ênê sakinjwaga propete nanj atom. ¹¹ Israel samob sêgêli aômnêm binjsu ma sêkac tauñj su ma sedec gebe tanjenj wamu aôm awam. Ma binj sêpuc boaña

* **8:1-27:** 8:1-27 Daniel katu kainj tenj kêsá ma gêlic ñakatu, tanj gêwa lau Mede to Persia nêñj minj sa e gédêñj têm ñacjo sêku kinj Antiokus Epipanes tuluja.

to têtôc lemenja, tanj teto gêc Anôtônê sakinwaga Mose nê bijsu nan, sêsêwa sinj kêpi aêac kêtû aêac agôm sec gêdêj aômja. ¹² Aôm gôgôm nêmbiñ, tanj kôsôm gêdêj aêac to ma gôliñwaga, tanj sêjam gôliñ aêac nan, ñanô kêsa to kôkêj gêjwapac kapôêj tenj gebe anja umbonj ñalabu samucgenj gêj tenj kêsa kêtôm, tanj kêsa anja Jerusalem nanj atom. ¹³ Gêjwapac tanj teto gêc Mosenê bijsu nan, samob kêtap aêac sa, mago aêac ajam malô Apômtau, aêacma Anôtô, atom gebe akac tauñ su anja gêj sec to akêj tanjêj êndêj aômnbêmbiññanô atom. ¹⁴ Amboac tonanj Apômtau kômasanj gêj wapac tau ma kôkêj kêpi aêac gebe Apômtau, aêacma Anôtô, enj ñacgêdêj kêtû nê kôm samobja, tanj enj gêgôm nanj, mago aêac tanjêj wamu enj awa atom.

¹⁵ “O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôkôc aômnbêmbiñ lau su anja Aiguptu ña lêmam ñajanja ma gôgôm aômnbêmbiñ ñaê ñawae kêsa e gêdêj ocsalô tonec aêac agôm sec to gêj alôb-alôb gêdêj aôm. ¹⁶ O Apômtau, aêac atenj aôm êtu nêmbiñ kolenjgêdêj samobja gebe ôkêj nêmbiñ têtac ñandanj to ñalêlôm sec ênam jae nêmbiñ malac Jerusalem to nêmbiñ lôm dabuj. Gebe aêacma sec to aêacma tamenj nêj geonja gêgôm lau, tanj sêgi aêac auc nanj, sêsu Jerusalem to nêmbiñ lau susu. ¹⁷ O aêacma Anôtô, amboac tonanj ôkêj tanjam nêmbiñ sakinwaga aê ñoc mec to ñoc tanj. O Apômtau, ôkêj lanjômanô êpô nêmbiñ lôm dabuj, tanj kêtû gasanj nanj, êtu aôm taômja. ¹⁸ O ñoc Anôtô, ôkêj tanjam to ôjô aêac, ôsa lanjômanô sa ma ôlic aêac to malac, tanj sêsam aômnbêmbiñ ñaê kêpi nanj, gebe atu gêj gêbac. Aêac akêj ma mec gêdêj aôm kêtû ma biñgêdêjja atom, akêj kêtû nêmbiñ taêm labu kapôêjñajenj. ¹⁹ O Anôtô, ôjô aêac. O Apômtau, ôsuc ma biñ ôkwi. O Apômtau, ôkêj tanjam to ônam aêac sa. O ñoc Anôtô, ônam gamêj tôj atom êtu aôm nêmbiñ ñaêja gebe êsêac sêsam aômnbêmbiñ ñaê kêpi nêmbiñ malac to nêmbiñ lau.”

Gabriel gêwa biñ tau ñam sa

²⁰ Aê kasôm biñ to katenj mec amboac tonanj ma gaoc tauc ñoc to ñoc lau Israel nêj sec lasê ma katanj gêdêj Apômtau, ñoc Anôtô kêtû ênê lôm dabujja. ²¹ Aê katenj mec tau gamoa, tec Gabriel, tanj galic enj gêdêj tanj galic ñakatu ñamataja nanj, gêlôb ñagaôgenj gêdêj aê gêmêj gêdêj noc da kêtulana. ²² Enj gêmêj ma kêsôm gêdêj aê gebe “O Daniel, aê mênjaô lasê gebe jawa aôm sa e aôm ôjala. ²³ Gêdêj tanj gôjac m nêmbiñ mec nanj, biñ tenj kêsa ma aê gamêj gabe jasôm biñ tau lasê êndêj aôm gebe Anôtô têtac gêwiñ aôm ñanôgenj. Amboac tonanj ôsala biñ tau ma nêmbiñ kauc êsa êtu gêj, tanj gôlic nanj.

²⁴ “Anôtô kêkêj noc jala 70 êtu dim 7 êtu aômnbêmbiñ lau to aômnbêmbiñ malac dabujja, go biñ alôb-alôb êmbacnê to sec ênac pep ma Anôtô êsuc nê tôp, tanj gêc amac nanj, ôkwi to êkêj biñgêdêj ênêc endenj tôjgenja êndêj amac. Go enj êngôm ñakatu, tanj geoc lasê nanj, to propetenêj biñ ñanô êsa ma êniñ oso gamêj dabujanô tau. ²⁵ Amboac tonanj ôjala ma nêmbiñ kauc êsa gebe ñasawa, tanj noc ñajatu êsa gebe sêkwê Jerusalem sa êtiamañ ma noc kasêga, tanj sêniñ oso nanj, mênjêô lasêja êtôm jala 7 êtu dim 7. Sêkwê Jerusalem sa ma sênam intêna to busawa ma êkô tobij wapacgenj êtôm jala 62 êtu dim 7. ²⁶ Jala 62 êtu dim 7 tonanj êmbacnê, go sensenj ñac, tanj senj oso enj nanj, su tonjagôliñmêgenj. Ma gôliñwaga to ñaclai tenj to nê lau oc sêmêj ma sensenj malac to lôm dabuj su ênanja. Go têm ñamuña mênjêô lasê amboac bu ñatênagenj ma ensenj sinj to gêjwapac ñanô, tanj Anôtô kêtatu nanj. ²⁷ Ma gôliñwaga tonanj oc êmoatiñ poac ñajanja tenj êwiñ lau taêsam êtôm jala 7. Ma embe ñasawa tonanj ñamakenj êmbacnê oc ênac jao daja to da ñagêdô. Ma gêj alôb-alôb, tanj ensenj gêj ñawaô

nañ, êkô gamêrj dabuñ ma êmoa tonañ e ñac, tañ ketoc gêrj tau kêkô tônê nañ, êndac ñagêjô, tañ Anôto kêmasañ kwananğenj kêtü enña su nañ.”

1-21 *

10

1-45 *

11

1-13 *

12

* **10:1-21:** 10:1–12:13 Daniel katu kainj teñ kêsa ma gêlic ñakatu, tañ kêbênôc ñakatu gêmurña ñamin nañ, ma gêjac têku minj ñagêdô. * **11:1-45:** 10:1–12:13 Daniel katu kainj teñ kêsa ma gêlic ñakatu, tañ kêbênôc ñakatu gêmurña ñamin nañ, ma gêjac têku minj ñagêdô. * **12:1-13:** 10:1–12:13 Daniel katu kainj teñ kêsa ma gêlic ñakatu, tañ kêbênôc ñakatu gêmurña ñamin nañ, ma gêjac têku minj ñagêdô.

Hosea

Propete Hosea gêjam mêtê lau anġa gamêŋ Israelŋa kêdaguc propete Amos. Eŋ gêjam kôm mêtêŋa gêdêŋ têm ŋawapac gêmunŋ sinŋ, taŋ gesen malac Samaria su gêdêŋ jala 721 gêmunŋ Kilisi gêmêŋ nomŋa naŋ. Lau sêjam sakinŋ gwam ma sêwi Anôtô sinŋ kékêŋ wapac eŋ ŋanôgerŋ. Hosea tau gêjam awê mockainŋ ma gebe êtu ŋadôndôŋ êpi launêŋ lêŋ sêwi Anôtô sinŋa. Anôtônê lau sêwi Apômtau sinŋ kêtôm Hoseanê awê Gomer gêwi eŋ sinŋ kêtû mockainŋoŋa. Mago êtu ŋamu Anôtônê têtac gêwiŋ tenġerŋa taê walô nê lau, tec ênam kôm êpi lau Israel e sêmu dêndêŋ eŋ sêna êtiam ma têtû ênê lau êtiam. Anôtônê ŋalô ŋagêdô, taŋ kepeŋ aêacnêŋ ŋalêlôm naŋ, gêwa ênê têtac gêwiŋ nê launŋa sa. Anôtô kêsôm gebe “O Israel, aê jawi aôm sinŋ amboac ondod. Aê jandec aôm amboac ondod. Ŋoc ŋalêlôm kékac aê gebe janġôm aôm sec atom, gebe aê têtac gêwiŋ aôm kêlêlêc.”

¹ Apômtaunê binŋ gêdêŋ Beri latu Hosea. Eŋ kékêŋ binŋ tau gêdêŋ Usia agêc Jotam ma Ahas agêc Hesekia sêjam gôlinŋ gamêŋ Judanŋa, ma Joas latu Jerobeam gêjam gôlinŋ gamêŋ Israel ŋa.

Hoseanê awê to nê gôlôac

² Gêdêŋ taŋ Apômtau kêsôm binŋ kêsa Hosea awasunŋ kêtû ŋamata naŋ, eŋ kêsôm gêdêŋ Hosea gebe “Ajôc, ôna ma ônam awê mockainŋo teŋ êtu nêm awê ma ôka ŋapalê mockainŋa lasê gebe lau gamêŋ tonecŋa sêgôm mockainŋ kapôêŋ gebe sêwi Apômtau sinŋ.” ³ Amboac tonanŋ eŋ gêja jagêjam Diblaim latuo Gomer ma eŋ taê ma kékôc ŋapalê ŋac teŋ. ⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Wê ênê ŋaê gebe ‘Jesrel’, gebe ŋasawa dambêgeŋ, go aê jakêŋ ŋagêjô êndêŋ Jehunê gôlôac êtu dec, taŋ eŋ kékêc sinŋ anġa Jesrel naŋ, ma aê gabe jansenŋ gôlinŋ kinŋa su anġa Israelnêŋ gôlôac.” ⁵ Ma êndêŋ bêc tonanŋ aê oc japôŋ Israelnêŋ talam tulu anġa gaboanŋ Jesrelŋa.”

⁶ Awê tau taê kêtiam ma kékôc ŋapalêo teŋ. Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Hosea gebe “Wê ênê ŋaê gebe ‘Taêwalômêo’. Gebe aê gabe taêc walô gôlôac Israelŋa e jasuc êsêacnêŋ binŋ ôkwi êtiam atom. ⁷ Mago aê gabe taêc walô gôlôac Judanŋa ma aê, Apômtau, nêŋ Anôtô, gabe janam êsêac kêsi. Aê gabe janam êsêac kêsi ŋa talam to tubac ma ŋa sinŋ to hos ma lau, taŋ sêngôŋ hos ŋaô naŋ atom.” ⁸ Gêdêŋ taŋ Taêwalômêo gêwi su sinŋ naŋ, Gomer taê kêtiam ma kékôc ŋapalê ŋac teŋ. ⁹ Ma Apômtau kêsôm gebe “Wê ênê ŋaê gebe ‘Ŋoc lau atom’ gebe amac Israel atu aêŋoc lau atom ma aê katu amacnêm Anôtô atom.”

Israel êtu wakuc êtiam

¹⁰ Mago lau Israelnêŋ namba oc êtôm ganġac gwêcŋa, taŋ tanam dôŋ ma tasa sa danġôm êtôm atom naŋ. Ma anġa gamêŋ, taŋ sêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêŋoc lau atom” naŋ, oc sêsôm êndêŋ êsêac gebe “Anôtô mata jali latui amac.” ¹¹ Ma oc sênac lau juda to lau Israelŋa sa sêpi tagerŋ ma êsêac oc sêjalinŋ nêŋ laumata teŋ sa ma êsêac oc sêpi sêmêŋ anġa gamêŋ tau gebe Jesrel ŋabêc oc êtu bêc kapôêŋanô.

2

¹ Amboac tonanŋ asam nêm lasitêwai gebe “Anôtônê lau” ma lômio gebe “Apômtaunê taê walô.”

Mockaiño Gomer—mockaiño Israel

² Nôc ñapalêac, atej tenemi kêsi-kêsigen — akac tenemi gebe enj kêtú aêñoc awê kêtiam atom ma aê katu ênê akwenj kêtiam atom. Enj êwi nê mockaiño to êtu mandabña sinj. ³ Embe masi, go aê oc jakwalec ênê ñakwê su e êkô ôli ñaðma êtôm bêc, tanj têna kékôc enj nanj. Aê oc janğôm enj êtôm nom ñakelenj to gasanj ma bu êjô enj êndú. ⁴ Aê oc taêc walô ênê gôlôc atom gebe nêñ ñam kêsêp mockaiño ⁵ gebe êsêac tenenji kêtú mockaiño su. Enj kékôc êsêac, mago kêsá nê lêñ maja gêbacgenj. Enj kêsôm gebe “Aê jandanğuc ñoc lau-têntac-gêwiñ-aêwaga. Êsêac oc sêkêñ gêñ taniñña ma bu to ñakwê ma obo to niptêkwi ma wain êndêñ aê.”

⁶ Kêtú tonanña aê oc jambôc ênê intêna auc ña gêñ têkwa-têkwa. Aê gabe jamboa tunbôm êñoc enj auc gebe enj êsa awê atom. ⁷ Enj embe êlêti êndanğuc nê ñaci, mago enj oc êtôm gebe ê êsêac tøj atom. Enj oc ensom êsêac, mago êtap nê intêna sa atom. Go enj êsôm gebe “Aê oc jamu jandêñ ñoc akwenj ñamatanja jana êtiam gebe gamoa gawiñ enj ñajam kêlêlêc galoc nec su.”

⁸ Ma enj kêjala gebe aê tauc tonec tec kakêñ polom to wain ma niptêkwi gêdêñ enj nec atom. Ma aê tec kakêñ silber ma gold ñanô lasê, tanj enj kékêñ kêtú gêjam sakinj Bal nanj. ⁹ Amboac tonanj êndêñ têm, tanj sejonj ñanô nanj, aê oc jakôc polom to wain, tanj kakêñ gêdêñ enj nanj su, ma aê oc jakôc obo to ñakwê, tanj kakêñ gêdêñ enj kêtú enj êkwa nê ôli ñaðma nanj auc. ¹⁰ Go aê jakwalec nê ñakwê su e ôli ñaðma êsa êmoa ênê lau-têntac-gêwiñ-enjwaga sêlic ênê ôli ñaðma ma ñac tenj ênam enj kêsi anğa ñoc lemoc êñğôm êtôm atom. ¹¹ Aê oc jansenj ênê bêc êtu samucña samob su êwiñ ênê om kapôênj ma ênê om êtôm ajôñña to ênê om sabat ma om dabunj ñagêdô samob. ¹² Aê gabe jansenj ênê wainmôkê to jambô su gebe enj kêsôm gebe “Gêñkaiñ tonanj kêtú ñoc ñaðli, tanj lau-têntac-gêwiñ-aêwaga sêkêñ gêdêñ aê nanj.” Aê oc jakêñ gêñ tau êtu salenj ma bôcbôm oc sensenj gêñ tau su. ¹³ Aê oc jakêñ ñagêjô êndêñ enj êtu têm samob, tanj enj kêlinj aê sinj nanj, gêdêñ enj gêsôb gêñmalu gêdêñ Bal nê om ma jagêjam gêlônj tau ña pocawa to gold ma kêlêti kêdaguc nê lau-têntac-gawiñ-enjwaga e kêlinj aê sinj. Apômtau kêsôm binj tau tonanj.

Apômtau têtac gêwiñ nê lau

¹⁴ Kêtú tonanña aê gabe jatêlam enj e jasa gamêñ sawa jana, ma jasôm binj malôña êndêñ enj. ¹⁵ Anğa tônê aê jakêñ ênê kôm wainña êndêñ enj êtiam ma jakêñ gaboanj Akorña êtu katam takêñ materña. Anğa tônê enj êjô aê aoc êtôm gêmunña gêdêñ enj gêmoa awêtakiñgenj, gêdêñ têm, tanj enj kêsá anğa gamêñ Aiguptunja gêmêñ nanj. ¹⁶ Êndêñ bêc tônê enj oc êsam aê gebe “Ñoc akwenj.” Enj êsam aê gebe “Ñoc Bal” êtiam atom. ¹⁷ Gebe aê oc jakôc Balnêñ ñaê su anğa enj awasunj ma enj êsam nêñ ñaê êsa êtiam atomanô. ¹⁸ Êndêñ bêc tônê aê oc jamoatinj poac êndêñ bôcbôm ma moc umbonj ñalabuña ma êndêñ gêñ sêgalabña sêmoa nom ma jansenj talam to tubac ma sinj su anğa gamêñ samob ma jakêñ aôm ôsa taôm sic towamagenj.

¹⁹ Aê oc janam aôm ôtu ñoc awê endenj tøjgenj.

Aê oc jamoa jawiñ aôm mansanj to êndêñgenj ma têtac gêwiñ to taêc walô aôm ñanô.

²⁰ Aê oc janam aôm ñanêñgenj. Ma aôm oc ôjala gebe nêñ Apômtau aê.

²¹⁻²² Êndêñ bêc tonanj aê oc jajô ñoc lau Jesrel nêñ mec tetenña, ma jakêñ kom ênac êsêp nom

ma nom oc êkêr polom rjanô ma wain rjanô to katêkwi rjanô.

²³ Ma aê, Apômtau, jasê Jesrel êsêp nom gebe êtu aênoc gêr.

Ma taêc walô awê “Taêwalômêo”, ma jasôm êndêr nac “Noc lau atom” gebe”
noc Lau amac”, ma êsêac sêsôm gebe “Ma Anôtô aômgor.”

3

Hosea agêc awê mockainjo

¹ Apômtau kêsôm binj gêdêr aê gebe “Ôna êtiam ma têtac êwir awê ten, tanj ênê akwenj têtac gêwir en nan, mago gêgôm mockainjo. Têtac êwir enj êtôm aê, Apômtau, têtac gêwir Israel gamoa. Israel tonarj sêjam tanj ôkwi gêdêr anôtôi rjagêdô ma sebe sêkêr polom rjakana rjakelenj êndêr êsêac êtu da.” ² Amboac tonarj aê gajam ôli enj rja silber 15 ma polom rjanô rjadôrj 7. ³ Aê kasôm gêdêr enj gebe “Aôm ômoa ôwir aê rjasawa baliñ ma ôtu mandab atom. Aôm ônêc ôwir nac tenj atomanô ma aê amboac tonarjgenj.” ⁴ Nam gebe bêc taêsam lau Israel oc sêmoa tonêrj kinj masi ma kasêga masi, nêrj da masi me nêrj alê daburj masi, nêrj kapoac sêpucrja masi to nêrj gwam masi, gebe têtû kênac têm rjamurja. ⁵ Êtu rjamu lau Israel oc sêmu sêmêrj ma sensom nêrj Apômtau Anôtô ma nêrj kinj Dawid. Êndêrj noc tonarj êsêac sêndêrj Apômtau to ênê moasinj rjajam totêtêc taugenj.

4

Apômtau kêsôm lau Israel

¹ Amac lau Israel, arj Apômtaunê binj. Gebe Apômtau kêsôm lau tonecrja tonjamgenj. “Binj rjanêrj to têtac êwir gêc gamêrj tau atom ma êsêac sêjala Anôtô atom amboac tonarjgenj. ² Mago êsêac sêpuc boa lau to sêsau binjdansarj ma sêjac rjamalac êndû. Êsêac sêjam genjenj to sêgôm gêrj mockainjo to mockainja. Gêrj rjaclai sec gêjam sêga ma sêjac rjamalac sêjac rjawae. ³ Amboac tonarj gamêrj tau gêjam tanj sa ma lau samob, tanj sêngôrj gamêrj tau nan, têtû palê e sênarja. Bêc tokainj-tokainj samob to moc, tanj sêmoa umborj rjalabu nan, ma i, tanj sêmoa gwêc rjalêlôm nan, samob oc sênarja.”

Apomtau kêsôm daburjwaga

⁴ Apômtau kêsôm gebe “Tenj êsôm to êmêtêc lau atom, aênoc binj gêdêr amac daburjwaga tec gêc. ⁵ Amboac tonarj aôm ônac taôm êndû êndêrj oc ma propete oc ênac tau êndû êndêrj êmbêc êwir aôm. Ma aê oc jansenj aôm tênam su amboac tonarjgenj. ⁶ Aênoc lau sêjarja gebe sêjam kauc aê. Aôm kôbaliñ mêtê tokauc sinj, tec aê oc jambaliñ aôm sinj amboac tonarjgenj. Aê jatiñ aôm su anja kôm daburjwagarja. Aôm kôliñ nêrj Anôtô nê binjsu sinj, tec aê oc jaliñ aôm nêrj gôlôac sinj amboac tonarjgenj.

⁷ “Êsêac têtû taêsam, ma nêrj sec, tanj sêgôm gêdêrj aê nan, kêtû sêga. Amboac tonarj aê oc janam êsêac waenj ôkwi atu binj majenja êndêrj êsêac naan-naan. ⁸ Aênoc lau nêrj sec kêtû êsêacnêrj mo ma êsêac materj katu noc lau nêrj keso. ⁹ Amboac tonarj gêrj, tanj êtap lau tau sa nan, oc etap lau daburjwaga sa amboac tonarjgenj. Aê oc jamêtêc êsêac êtôm nêrj lêrj ma jakêrj rjagêjê êtôm gêrj, tanj sêgôm nan. ¹⁰ Êsêac oc sêniñ gêrj, mago êêc êsêac tôn atom. Sêngôm gêrj mockainja to mockainjo, mago sêka gôlôac lasê têtû taêsam atom gebe sêwi aê Apômtau sinj ma sêjam sakinj gêrj mockainjorja.”

4:11–5:3 Apômtau kêpuc boa anôtôi jaba rjasakinj.

5

Hosea kêkêy puc kêtû sakin gwamña

⁴ Sec tañ êsêac sêgôm nan, gêsô êsêac tônia, tec gêjac jao gebe sêmu dêndêy nêy Anôtô sêna. Ma njalau mockainña gêc êsêacnêy nalêlôm, tec sêjala nêy Apômtau atom. ⁵ Nêy tetoc taun saña kêsôm Israel lasê. Lau Epraim nêy sec gêgôm êsêac sêka keso e sebenj ma lau Juda sebenj sêwiñ êsêac. ⁶ Êsêac oc sensom nêy Apômtau ña nêy domba to bulimakao, mago oc têtap enj sa atom, gebe enj kêkac tau su anña êsêacnêy. ⁷ Êsêac sêsa Apômtau auc ma sêkôc ñapalê ñacdu. Tec ajônia wakuc oc êndanğônia êsêac to nêy nomlênsêm samob.

Sin gêc Juda to Israel ñasawa

⁸ Anac dauc êtañ anña Gibeá. Anac dauc êtañ anña Rama. Amôêc kapôênj anña malac Bet Awen. Atakê Benjamin. ⁹ Epraim oc êtu gamênj gasañ teñ êndênj bêc jakênj ñagêjônia. Aê oc jasôm binj, tañ ñanô êsa binñanôgerj nan, lasê êndênj Israelnêy gôlôacmôkê.

¹⁰ Laumata Judaña têtôm lau, tañ sêjam nom ñamadinj ôkwi, tec aê oc jakêc ñoc têtac ñandanj êpi êsêac êtôm bu nan. ¹¹ Êsêac sêkôninj Epraim tônia. Sêkôc ênê gamênj, tañ enj gêwê kainj jagêdênj nan, su ñam gebe enj gêja gêdênj lau, tañ têtôm gebe sênam enj sa atom nan. ¹² Mago Epraim gêlic aê amboac bulesenj ma Juda gêlic aê amboac têmoa.

¹³ Gêdênj tañ Epraim kêsaê nê gêmac ma Juda kêsaê nê kamoc nan, Epraim gêdi gêja Asuria ma kêsakinj binj gêdênj kinj kapôênj. Mago enj kêtôm gebe êngôm êsêac ôlinj ñajam êsa me êngôm nêy kamoc emo atom. ¹⁴ Aê oc jatôm lewe teñ êndênj Epraim ma oc jatôm lewe wakuc êndênj Juda. Aê, aê tauc jakac êsêac popoc ma jaêc jana. Aê jakôc êsêac jana ma teñ êtôm gebe ênam êsêac sa atom. ¹⁵ Aê gabe jamu jana ñoc gamênj êtiam e êsêac sêjala nêy keso to sensom aê lanôcanô. Embe sêpô lêna taunj oc sensom aê ma sêsôm gebe

6

¹ “Ajôc, aêac tamu dandênj Apômtau tana êtiam, gebe enj kêkac aêac popoc, enj oc êngôm aêac ôlinj ñajam êsa êtiam. Enj gêjac aêac ôlinj lasê, mago enj oc ênsambanj aêacnêy kamoc. ² Bêc luagêc ênaña acgom, go enj êngôm aêac materj jali êsa. Êndênj bêc êtu têlêac enj oc êñu aêac sa gebe tamoa enj lanônêmña. ³ Tajala Apômtaumanj, dangôm tanac ñawae gebe tajala Apômtau. Enj oc mênjêô lasê binñanôgerj amboac gelemata ma êndênj aêac amboac kom, amboac kom ñamuña, tañ kêmalôm nom nan.”

Apômtau gêjô binj

⁴ “O Epraim, aê jangôm asagenj êndênj aôm. O Juda, jangôm aôm amboac ondoc. Nêm têtac gêwiñ aê amboac tao gelemataña teñ ma amboac maninj, tañ kêpa gêdênj oc kêpigenj nan. ⁵ Kêtu tonanña aê kasakinj ñoc propete gebe sênac êsêac, tañ gajac êsêac êndu ña aê aoc ñabinj nan. Ma ñoc mêtôc mênjêpi amboac oc ñawê. ⁶ Aê gabe jalic nêm da atom, gabe jalic amacnêy têtac gêwiñ tengeñña. Ñoc lau sêjala aêña tonanj ñanô kêlêlêc sêkênj daja su.”

6:7–10:15 Ñasêbu tonec gêjac minj gebe Apômtau kêmetôc nê lau Israel kêtû nêy secña ma kêtû sêjac nêy kinj ênduña. Ñagêjô oc êtap êsêac sa kêtû taênj kêka ñaclai jabaña ma kêtû sêjam sakinj gwamña amboac tonanjenj.

11

Anôtô têtac gêwiñ nê lau, tañ sêli tauñ sa nanj

¹ “Gêdêñ tañ Israel ñapalêgen nanj, aê têtac gêwiñ enj ma gamôêc ñoc latuc anja Aiguptu gêmênj. ² Aê gamôêc-gamôêc enj, mago enj gaja ec-gêja ec ma kêkênj da gêdêñ Bal ma da ñamalu gêdêñ gwam. ³ Aê tec kadônj Epraim gebe êsêlêñ. Ma kasip enj sa. Mago êsêac sêjala gebe aê gagôm êsêac ôlij ñajam kêsa nanj atom. ⁴ Aê gajam gôlij êsêac ña gôlij taê walôña to gaê êsêac ña lêpoa têtac gêwiñña. Aê gajam êsêac sa gebe kionj, tañ gêsac êsêac gêsunjtêkwa nanj, êkôninj êsêac tônj atom ma gawec ma galôm êsêac.

⁵ “Êsêac sedec gebe sêmu dêndêñ aê sêmênj, amboac tonanj oc sêmu sêna Aiguptu êtiam, ma Asuria ênam gôlij êsêac. ⁶ Sinj oc êsa anja nêñ malac ma enser nêñ malac ñakatam ñawalô ma êndanğônj êsêac su anja nêñ malac ñajanja ñalêlôm. ⁷ Aêñoc lau sebe sêkac tauñ su anja aêñoc sêmoa, amboac tonanj kionj ênsac êsêac gêsunjtêkwa ma tenj êôc su atomanô.

⁸ “O Epraim, aê jawi aôm sinj amboac ondoci. O Israel, aê jakêñ aôm êndêñ lau tenterlatu amboac ondoci. Aê janğôm gênj, tañ gagôm gêdêñ Adma nanj, êndêñ aôm amboac ondoci. Aê janğôm gênj, tañ gagôm gêdêñ Seboim nanj, êndêñ aôm amboac ondoci. Aêñoc ñalêlôm kêkac tau ôkwi ma taêc walô aôm kêlêlêc su. ⁹ Aê oc janğôm ñoc têtac ñandanj kapôênj ñanô êsa atom. Aê gabe jansenj Epraim su êtiam atom. Gebe aê Anôtô, aê ñamalac atom. Aê ñac dabunj, tañ gamoa aôm ñalêlôm nanj, ma aê jawac êtu jansenj sunja atom.”

11:10–13:3 Anôtô êmêtôc to êmasuc nê lau êtu nêñ lêñ alôb-alôbña ñabinj ñagêdô gêc ñasêbu tonec. * to Gomora.

13

Mêtôc ñamuña kêpi lau Israel

⁴ “Aê Apômtau, aôm nêñ Anôtô, gêdêñ tañ aôm gômoa Aiguptu nanj. Aôm kôjala Anôtô tenj gêwiñ atom, aê taucerj ma Kêsiwaga tenj gêmoa atomanô. ⁵ Aê gajam aôm sa anja gamênj sawa to gamênj ñakelenj. ⁶ Mago gêdêñ tañ sêsô gamênj ñajamanô tau nanj, senj gênj gêôc êsêac tônj. Ma gêdêñ tañ senj gêôc êsêac tônj nanj, go tetoc tauñ sa ma sêlij aê sinj. ⁷ Tec aê gajam ñuc êsêac amboac lewe ma gadib êsêac anja intêna ñamagê amboac pusip salenña leopard. ⁸ Aê oc jajanda amac amboac bôc ber têna tenj, tañ sêkôc ênê ñalatu su nanj, jajanda ma jakac êsêac ôlij lasê ma jandanğônj êsêac amboac lewe kêdanğônj gwada ma amboac bôcbôm êkac êsêac popoc.

⁹ “O Israel, aê oc jansenj amac su. Asa êtôm gebe ênam amac sa. ¹⁰ Amacnêñ ñagêdô sêsôm gebe ‘Ôkênj kinj to gôlijwaga êndêñ aêac’ ma galoc nêñ kinj gêmoa ondoci gebe ênam amac kêsi. Nêñ gôlijwaga, tañ sênac sinj êtu amacña nanj, sêmoa ondoci. ¹¹ Kêtu ñoc têtac ñandanña aê kakêñ kinj tenj gêdêñ amac ma kêtu ñoc ñalêlôm kêbôli aucña aê kakôc enj su.

¹² “Aê kâkic Israelnêñ sec to keso tônj, ma gajac ênê sec sa to gajob. ¹³ Gabêsi mênğêô lasê kêtu enña, mago enj latu masi, gebe galoc enj gedec gebe êwi ñaabêlônj sinj. ¹⁴ Aê oc janam êsêac kêsi êndêñ lamboam atom. Jakac êsêac su anja ñaclai gêmacanôña atom. Gêmacanô, nêñ ñaclai gêc ondoci. Lamboam, nêñ ñaclai onserj sunja gêc ondoci. Aê taêc walô lau tonec êtiam atom. ¹⁵ Epraim oc êtôp amboac sinj, mago mu oc kêpiña oc êmêñ, Apômtaunê mutêna

* 11:9: Adma to Seboim, malac luagêc tonanj sêjana sêwiñ Sodom

oc êô lasê anġa gamêġ sawa, go êġġôm ênê bumata êpa ma ênê bu ġamôkê ġakelenġ êsa ma êġanġo awamata samob su anġa ênê kanom. ¹⁶ Samaria oc êôc nê ġaġêġô êtu ġêli tau sa ġêdêġ nê Anôôtôġa. Siġ oc enserġ êsêac su. Oc sênac êsêacnêġ ġapalê ġasec-ġasec popoc ma sêsêlê lau, tanġ sêmoa teġ nanġ, nêġ têtacwalô.”

14

Hosea ġêlêġ biġ lau Israel

¹ O Israel, ômu ôndêġ Apômtau, aômnêm Anôôtô, ôna gebe nêm sec ġêġôm aôm ġôġac taôm êndu. ² Ômu ôndêġ Apômtau ôna ma ôkôc biġ tonec êwiġ. Ôsôm êndêġ enġ gebe “Ôsuc ma keso samob ôkwi gebe ġalêlôm ġajam êsa ma akêġ awensuġ ġalambiġ êtu da êndêġ aôm. ³ Asuria ênam aêac sa atom. Aêac naapi anġôġ hos ġaô atom. Ma aêac oc asôm êndêġ lemeġ ġakôm gebe ‘Aêacnêġ Anôôtô’ nanġ êtiama atom gebe aôm taômġenġ taêm walô mosêbu.”

Apômtau ġêġac mata moasiġ wakuc ġêdêġ Israel

⁴ “Aê gabe ġanġôm êsêacnêġ ġêmac sêwi aê siġġa ġajam êsa. Aê oc têtac êwiġ êsêac ġanac ġawaegenġ gebe ġoc têtac ġandanġ kêkac tau su anġa êsêacnêġ. ⁵ Aê oc ġatôm maniġ êndêġ lau Israel. Nêġ ġaola ênac lêtêġ amboac mênamiġ ma nêġ ġawakac êsêlêġ êsêp nom amboac kalelonġ ġawakac. ⁶ Êsêacnêġ ġasêli oc esewec, nêġ ġakatu amboac katêkwi ġakatu ma. nêġ ġamalu amboac môsê Lebanonġa. ⁷ Êsêac oc sêmu sêmêġ sêġġôġ aêġoc aġunġlabu êtiama. Êsêac oc têtôm amboac kôm ġajam teġ ma sênam ġaola amboac kôm wainġa teġ. Ma nêġ wain ġanô êtu wain towae amboac wain Lebanonġa. ⁸ O lau Israel, aêagêc ġwam ma asagenġ ġaġêdô ġêdêġ tauġ. Aê taucgenġ ġajô aômnêm biġ ma ġanam ġaom aôm. Aê katôm ka, nanġ ġalauġ ġamajanġ ġapanġ ma nêm moasiġ samob ġêmêġ anġa aêġenġ.”

⁹ Asa kêtu ġac tokauc gebe êġala ġêġ tonec. Asanê kauc kêsa gebe êlic ġêġ tonec. Apômtaunê intêna solop ma laugêdêġ oc sêsa intêna tau, mago lau alôb-alôb oc sênac tauġ êndu.

Joel

Joelnê tēm gēmoa nomŋa to nê lēŋ kēsij tau ma tajala samucgeŋ atom. Moae eŋ keto nê buku gédêŋ lau Persia sêjam gôliŋ gamêŋ gédêŋ jala 500 ma 400 gēmuj Kilisi gēmêŋ nomŋa ŋasawa. Joel gêjac miŋ gebe wagô tolêsôb-tolêsôb sêsa gamêŋ Israeŋa ma oc ŋandanŋ geseŋ nom su. Eŋ kêsâê gebe gêŋwapac tonaj kêtû puc teŋ gebe Anôtônê bêc êmêtôc lau, taŋ sesen ênê biŋgédêŋ su nanŋa kédabinŋ. Propete kékêŋ Anôtônê kalem gédêŋ lau gebe sênam taunŋ ôkwi ma kékêŋ Anôtônê biŋ, taŋ gêjac mata nanŋ, gelom êsêac gebe êkatorŋ nê lau sa êtiam to ênam mec êsêac. Biŋ towae teŋ, taŋ Anôtô gêjac mata nanŋ, kêsêp Joelnê buku gebe Anôtô êsakiŋ nê ŋalau naêpi ŋamalac samob, êpi lau to ŋac ma lau wakuc to langwa êtômgeŋ.

¹ Apômtaunê biŋ gédêŋ Petuel latu Joel tau tonec.

Tañiboa kêtû sasenŋ gêŋ taniŋŋa

² Amac lau ŋanôac, aŋô biŋ
to amac lau gamêŋ tonecŋa, akêŋ taŋem.
Amac alic gêŋsêga amboac tec teŋ ŋanô kêsâ
gédêŋ amacnêm tēm me gédêŋ abeminêŋ tēm me masi.

³ Anac ŋamiŋ êndêŋ nêm gôlôac wakuc sêŋô.

Êsêac sênac ŋamiŋ êndêŋ nêŋ wakuc ma elom-elom amboac tonanŋeŋ êna.

⁴ Gêŋ taŋ wagô-kêlêŋa dedec gêcŋa nanŋ,
wagô-sêboanŋa mêŋseŋ.
Ma gêŋ taŋ wagô-sêboanŋa dedec gêcŋa nanŋ,
wagô-sêlôpŋa mêŋseŋ.

Go gêŋ taŋ wagô-sêlôpŋa dedec gêcŋa nanŋ,
wagô-ŋatêna-kêsanaŋ mêŋseŋ.

⁵ Amac anôm-gêŋ-anaboawaga, matem êlac ma atañ lasêmaŋ.

Amac anôm-wainwaga samob, apuc taŋiboa sa
êtu wain ŋakanaŋa,
taŋ sêkac su anŋa awemsuŋ nanŋ.

⁶ Gebe lau-m teŋ sêwê sêpi mêŋsêjam aêŋoc gamêŋ auc,
lau ŋactêkwa ma taêsam ŋanô lasê.

Lunŋunŋ kêtôm lewe kapoac nê
ma ŋani amboac lewe têna nê.

⁷ Êsêac sesenŋ aêŋoc wain ŋamôkê su
ma sêsap ŋoc jambô tulu.

Êsêac selec ŋaôlic su sêbaliŋ siŋ jagêc nom
e ŋalaka ŋapom ŋaôma.

⁸ Atañ taŋiboa amboac awêtakiŋ, taŋ gêjam abec
kêtû nê ŋac, taŋ sê gédêŋ eŋ nanŋa.

⁹ Êsêac sêkêŋ gêŋ taniŋŋa to gêŋ tanômŋa kêtû da
anŋa Apômtaunê andu kêtiam atom.

Apômtaunê sakiŋwaga, dabunŋwaga taunŋ,
sêpuc taŋiboa sa.

10 Kôm tau kêtú gasañ
nom tau kêtañ
gebe sêjain kôm ñanô gêjaña,
wain ñanô kêmêlinj ma niptêkwi kêpa.

11 O kômwagaac, nêm ñalêlôm êôc auc
ma kômwaga wainñaac, atanmanj.
Kêtu janjom to polomña
gebe kôm ñanô kêtú sec su.

12 Wain ñamôkê kêmêlinj
ma jambô kêsêlic.
Ainj to nip ma uc
to gêñkainj samob kêtú masê anja sêñam.
Ma têtac ñajam
gêc su anja ñamalacnêj.

13 O dabunwagaac, asô talu sa ma atanj.
O sakinwaga altarnja, anam tanjiboa sa.
Ñoc Anôtônê sakinwagaac, amêj
tonêm abecgenj
gebe sêgaminj gêj taniñña to gêj tanômña ma sêkêj kêtú da
anja nêm Anôtônê andu kêtiam atom.

14 Akêj noc anam dabunña terj.
Akalem gôlôac sêpi tagenj.
Akac kasêga to gamêj ñatau samob sa sêpi tagenj
dêndêj Apômtau, amacnêm Anôtô, nê andu,
go awam ênac Apômtau.

15 Ojae, bêcsêga taugoc.
Apômtaunê bêc kédabinj ma mênggêô lasê
amboac gêj ñaclai mênjkêpoa lasê
anja Najaña Natau nê.

16 Sêkac gêj taniñña su
gêdêj aêac matenjanô atom me.
Ma têtac ñajam to ôlinj kêpi
gêwi aêacnêj Anôtô nê andu sinj atom me.

17 Gêj ñawê kêtú matê anja nom ñalêlôm
lêsucm kêpô lêtêj
ma andu gêj ñanôña kêku
gebe kôm ñanô masi.

18 Bôc têtanj gêj
ma bulimakao ñatonj sêmoa jageo
ma têtap gêgwanj sa atom
ma domba totonj-totonj sêpô lêna tauñ.

19 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm, gebe ja genj
gêgwanj ñamêdôb anja oba
ma jawaô kêsêgô

gêḡkainḡ samob anḡa sêḡjam.

²⁰ Bôc salerḡḡa awerḡ ec-ecgerḡ têtaiḡ gêdêḡ aôm
gebe bu kêpa
ma ja gerḡ
gêḡwarḡ ḡamêdôb anḡa oba.

2

Wagô kêtû Apômtaunê bec ḡapuc

¹ Anac dauc êtaiḡ anḡa Sion.

Anac wali anḡa ḡoc lôc daburḡ tau
e lau gamêḡ tonecḡa samob têtênêp
gebe Apômtaunê bêc, taiḡ mênêsa nanḡ kêdabingac.

² ḡakesec to gêsunḡbôm ênam bêc tau auc
ma tao to ômbinḡ êkôm bêc tau auc amboac tonanḡerḡ.
Lau amboac tonanḡ sêmoa gêdêḡ gêmurḡ andanḡerḡ atomanô
ma oc sêmoa atom e êndêḡ têm samob ḡamadinḡ.

³ Ja kêkuc gamêḡ sa gêmurḡ lau-m tau
ma ja ḡawaô kêdanḡac gêḡ kêdaguc êsêac.
Gamêḡ tê gêc êsêac nêmḡa nê, kêtôm kôm Eden
ma tê gêc dêmôêḡmu nê, kêtôm gamêḡ sawa ma gêḡ teḡ gêwê êsêac sa
atomanô.

⁴ Êsêacnêḡ ḡakatu amboac hos ḡakatu
ma sêlêti amboac hos sinḡa sêja.

⁵ Êsêac sêboanḡ sêmoa lôctêpôêgerḡ
ma ḡakicsêa amboac kareta sinḡa.
ma amboac jawaô kêdanḡac oba
ma amboac lau ḡajaḡa, tê têdênanḡ tauḡ êtu sênac sinḡa nê.

⁶ Lau katunḡ ḡatutuc ḡasec
ma lanḡḡanô kêtû sêp kêtû êsêacḡa.

⁷ Êsêac sebo sêsa amboac sinḡsêlêc
jasêpi tunḡbôm amboac kwalam lanḡwa sinḡa.
Ac sêwê têdaguc tauḡ sêsa nêḡ intêna
ma teḡ geo sic anḡa nê walanḡ atom.

⁸ Êsêac sêbôc tauḡ auc atom.
Sêsap nêḡ lêḡ tôḡ gêdêḡ-gêdêḡerḡ.
Êsêac sêwê sêseli ḡacjo sêja
ma gêḡ teḡ kêtôm gebe êkô êsêac auc atom.

⁹ Ac sebo sêpi malac sêja
sêlêti sêpi tunḡbôm
to sêpi andu sêja
sêsô katam saunḡ amboac gerḡerḡtêna.

¹⁰ Nom kêkôtêḡ tau kêtû êsêacḡa
to umbonḡ ḡawiwic.
Oc to ajôḡ sêjam kanuc
ma utitalata sêgaminḡ ḡawê.

11 Apômtaunê wapap gêjac
gêmunê nê sinwaga
gebe ênê sinwaga nêj ton kapôêj kêlêlêc
ma nac, tan gêgôm ênê bin kêtou toun nan, nac lai sec.
Gebe Apômtaunê bêc kapôêjanô
ma kain ten nanô.
Asa êtôm gebe êpuc tau toun.

Anôtô gêlêj bin nê lau gebe sênam taur ôkwi

12 Apômtau kêsôm gebe “Galocgen amu andêj aê amêj
tonêm nêlêlôm samucgen.
Anam dabun taôm, atan to apuc tanjiboa sa.
13 Akac nêj nakwêgen êngic atom, nêj nêlêlôm tec akac êngicmaj.”
Akac taôm ôkwi amu andêj Apômtau, nêj Anôtô, ana
gebe moasin to taê labu nam en.
En gê bin toun to têtac gêwin gêjac nawae
ma têtac êtu lêsî ma êsuc bin ôkwi.
14 Asa kêjala. Oc moae Apômtau taê ênam tau e nê nêlêlôm ten
ma êlin moasin ten su êndêj amac,
e êtôm gebe akêj gêj taninjan to tanômjan êtu da
enden nêj Apômtau.

15 Anac dauc êtan anja Sion.
Akêj noc bec anam dabunjan ten.
Akalem gôlôac sêpi tagen.

16 Akac lau sa.
Akalem gôlôac sênam dabun taur.
Kasêga sêpi tagen.
Ajon nêpalêo to nac
ma nêpalê dedec sa.
Nac tan gêjam awê wakucgen nan, êsêp anja nê andu
to awê wakuc êsa anja nêj balêm êmêj.

17 Dabunwaga, Apômtaunê lausakin tau
têtan sêkô lôm dabun nasacgêdô to altar nasawa
ma sêsôm gebe “O Apômtau, taêm labu nêj lau.
Ondec nêj gêj lêsîm êtu meloc, e tenterlatu sêsu susu atom.
Lau to-m-to-m sênac ôkwi êndêj taur gebe
‘Lau tounê nêj Anôtô gêmoa ondôc’ êtu asagenjan.”

Anôtô gêjô mec ma kêkêj gêj taninjan kêtiam

18 Gocgo Apômtau têtac kêkac en nê gamêjjan,
tec taê walô nê lau.
19 Tec Apômtau gêjô êsêac awen ma kêsôm gêdêj nê lau gebe
“Alic acgom, oc jasakin polom nanô
to wain ma niptêkwi e êôc amac toun
ma jandec amac atu bin susujan
êndêj tenterlatu êtiam atom.

20 “Aê oc jansoc ñacjo anğa gamêñ gêmu kêpiña êc amac su balingen êna ma jatin en naêñgôn gamêñ gasañ to ñagêlêñ ten.
Nê pom ñamataña êsêp gwêc oc kêpiña (gwêc matê)
ma nê pom ñamuña êsêp gwêc oc kêsêpiña (gwêc ñaluñ) sênaña.
E ñajaê to ñasu êôn sa
gebe en ketoc tau sa kêlêlêc.

21 “O gamêñ tau, ôtêc taôm atom.
Têmtac ñagaô êsa to ôlim êpigen gebe Apômtau gêgôm gêñsêga.
22 Amac bôc sêñamña, atêc taôm atom
gebe gêgwan ñamêdôb kêpuc anğa oba kêtiam.
Gêñkain gêjam ñanô
ma jambô to wain ñanô taêsam.

23 “O Sion latuiac, têmtac ñajam
ma atu samuc êtu Apômtau, aômnm Anôtôña,
gebe en kêkêñ kom gêjac gêdêñ ñatêñ
ec êwaka amacnêñ gêdeñ sa.
En kêsêwa kom kêsêp kêtú amacña,
kêkêñ kom gêdeñ têm asê gen to ajac gêñ sa kêtôm andanğenña.

24 “Polom ñanô êsô têtin-kôm ñanô-ñamala e êlôc
ma wain to niptêkwi ñagasuc mêñêc e êkêc.
25 Aê jajô jala ñakôm ñanô, tan wagô tolêsôb-tolêsôb sen nan, wagô sêlôpña to
ñatêna kêsaña ma kêlêña
têtu ñoc sinwaga ñaton kapôên, tan kajatu gebe sênac sin sêndêñ amac nan.

26 “Amac oc anin gêñ e êôc amac tôn
ma awem êôc Apômtau, nêñ Anôtô, tan kêmoasin amac ñajam kêlêlêc nan, nê
ñaê,
ma sêngôm ñoc lau majen êsa êtiam atom.
27 Amac oc ajala gebe aê gamoa Israel ñalêlôm
ma aê Apômtau taucgen katu nêñ Anôtô
ma sêngôm ñoc lau majen êsa êtiam atomanô.

Anôtô êkêc nê Ñalau êpi ñamalac peben

28 “Go êndêñ têm ten acgom
oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñamalac peben
ma latômio to ñac seoc bin lasê
to nêñ lau ñanô oc sêñêc mê
ma nêñ ñacseñomi oc sêlic gêñ ñakatu.
29 Êndêñ bêc tônê oc jakêc ñoc Ñalau
êpi sakinwagao to ñac amboac tonanğen.

Bêc ñamu tau ñawêc

30 “Oc jakêñ gêñsêga êsa umbon ma anğa nom, dec to ja ma ja ñatêtac. 31 Oc
oc ênam kanuc ma ajôn oc êtôm dec su acgom, go Apômtaunê bêc kapôên to
ñaclai kain ten tau oc mêñêsa. 32 Ma ñamalac samob, tan awen ênac Apômtaunê
ñaê nan, en oc ênam êsêac kêsî êndêñ-êndênğen, gebe lau, tê sêwê gêñwapac sa

nê, oc sêngorj lôc Sion to Jerusalem, ma lau, tê Apômtau êkalem êsêac nanjen sêmoa maten jali êtôm Apômtau gêjac mata nê.

3

Anôtô êmêtôc ñamalac peberj êndêj Bec ñamurja

¹ “Alic acgom, êndêj tan jawaka Juda to Jerusalem sa nanj, êndêj bêc to ñasawa tônê

² aê oc jakalem tentenlatu samob sêpi tagen ma jawê êsêac sêsêp gaboarj Josapat sêna, gebe jamêtôc êsêac anja tônê

êtu gêj samob, tan sêgôm gêdêj aênoc lau to ñoc gêj lînsêm Israelja, gebe sêjam êsêac êlij-êlij sêmoa tentenlatu ñasawa ma sêjac sam aênoc nom gêdêj tauj.

³ Êsêac sêpuc kapoac

kêtu ñoc laurja

ma sêkêj ñapalê gêjô awê mockainjo

ma sêkêj ñapaléo lau sêjam ôli ña wain, tan êsêac tauj sênôm nanj.

⁴ “Ma amac lau Tirus to Sidon ma Pilistia nêj gamêjja samob, aêacnêj asagej ñagêdô gêdêj tauj. Amac abe akêj ñagêjô êndên aê êtu gêj tenja me. Embe akêj ñagêjô êndêj aê, go janam nêj ñagêjô ôkwi wacêtap amac taôm môkêmapac sa wen tagen. ⁵ Gebe amac ajango ñoc silber to gold su ma ajon ñoc awamataêjam kêsô nêj lôm gwam gêja. ⁶ Ma akêj lau Juda to Jerusalem gêdêj lau Helen sêjam ôli gebe sejon êsêac sêna e sêmoa jaêc nêj gamêj ñamadin. ⁷ Alicgac me, galoc tec jaôc êsêacnêj ñalêlôm gebe sêndi anja gamêj, tan amac atulu êsêac sêja nanj, ma gêj amac agôm nanj, ñagêjô wacêtap amac taôm môkêmapac sa. ⁸ Aê oc jakêj latômio to ñac sêndêj lau Juda sênam ôli nasêspê êsêac lemenj, ocgo ac sêkêj êsêac sêndêj lau Sabea, tê sêngôj jaêcsêga nê, sênam ôli êsêac. Binj tec Apômtau kêsôm.

⁹ “Asôm binj tonec êtu tapa anja lau tentenlatu nêj gebe

‘Amansanj taôm êtu anac sinja.

Ajatu lau sinjêlêc sa.

Akêj sinwaga sêmêjmanj

samob sêpi tagenj.

¹⁰ Apa nêj sakwenj ôkwi êtu sinj

to anam lêngêc ôkwi êtu kêm.

Ñac ômbôêj-ômbôêj êsam tau gebe “Aê ñactêkwa tenj.”

¹¹ Amac tentenlatu, tan anjôj agi aêac auc nanj,

andj ñagaôgej, naakac taôm sa anja tônêmanj.’ ”

O Apomtau, ôwê nêj lausinj sêsêp tônê sêna.

¹² “Tentenlatu sêndimanj.

Ma êsêac sêwê sêna gaboarj Josapat

gebe anja tônê aê oc janjôj ma jamêtôc tentenlatu samob,

tan sêngôj sêjam aucgenj nanj.

¹³ Akêj bôjanj jalô êna

gebe kôm ñanô gêmêc e kêtu masê su.

Asô anamanj, aka wain,

tanj kêsêp tonjon e mêngêc su nanj.

Ma ñatêkwi êsêp gasuc e mênêc amboac tonan e wain êkêc gebe nêñ sec gêjam sêga.

14 “Lau toton-toton
sêmoa gaboan mêtôcña
gebe Apômtaunê bêc kêdabinçac
anğa gaboan mêtôcña.

15 Oc to ajôn sêjam kanuc
ma utitalata sêgaminj ñawê.”

Anôtô gebe êmoasinj nê lau

16 Ma Apômtau awa ñadindinj kêsa anğa Sion.
Apômtau gêmôêc bin awa kapôên anğa Jerusalem ma umbonj to nom ñawiwic.
Mago Apômtau kêtü nê lau nêñ lamu tenj
ma lau İsrail nêñ tuntêna tenj enj.

17 “Oçgo ajala gebe Apômtau, nêñ Anôtô aê,
tec ganğônj ñoc lôc dabunj Sion nec, aê taucgoc.
Ma Jerusalem oc êtu gamênj dabunj
ma lau jaba tenj oc sêsêlênj sênac êngic êtiam atomanô.

18 “Ma êndênj bêc tônê wain oc enselenj anğa lôc
ma su êsêp anğa gamênj ñabau
ma bu enselenj
êtôm Judanênj bumanj samobgenj.
Ma bumata tenj êpulu êpi anğa Apômtaunê andu
ma êmalôm gaboanj Sitim.

19 “Gamênj Aiguptunğa oc êtu gasan
ma gamênj Edomnğa oc ñagêlênj êsa
êtu gênj alôb-alôb, tanj sêgôm gêdênj lau Juda nanğa
gebe sêkêc bin-masiwaganênj dec sinj anğa nêñ gamênj.

20 Ma lau sêngônj gamênj Juda endenj tôngeñ
ma gôlôac oc sêjô-sêjô taunj anğa Jerusalem ñapanj.

21 Aê oc jakênj ñagêjô êjô êsêacnênj dec
ma sêwê-binj-ñakainjwaga
tenj êwê sa atom
gebe Apômtau oc êngônj lôc Sion.”

Amos

Propete Amos nê binj kêtû propete samob nêj binj njamatana, tanj teto sa kêsêp buku tenj tomalagen. Têna kêkôc enj anga malac Judana tenj, mago enj gêjam mêtê lau anga gamênj Israelna gêdênj jala 800 ma 700 gêmuj Kilisi gêmênj nomna njasawa. Gêdênj njasawa tonanj lau sêpô lêna gênj tenj atom, sêmoa njamgenj. Êsêac sêlic nêj om ma sêsaê gebe sêmoa towamagenj. Mago Amos gêlic amboac tenj. Enj kêsaaê gebe lau tolêlômgenj sêmoa njam ma êsêac sêmoa njam njam kêsêp nêj sêmêtôc lau njalêlôm sawa kesogenj to nêj sêkônij êsêacna. Lau sêlic om, tagenj nêj njalêlôm gêwinj atom. Êsêac sêjam kauc gebe sêmoa towamagenj, mago sêsau tauj. Tec Amos gêjam mêtê lau toôli palêgenj ma kêtêc tau atom. Enj kêsôm Anôtô êmêtôc lau njae lasê. Enj kêjatu gebe Binjgêdênj njalênj êsa êtôm bu keselenj ma kêsôm gebe Moae Apômtau taê walô nê launênj njaêdô, tanj gacgenj sêmoa matenj jali nanj (5:15).

¹ Amosnê binj tau tonec. Enj gejobwaga dombaņa nêj tenj anga malac Tekoa. Ôjô gêjam atomgenj ma enj gêlic binj tau gêdênj Judanênj kinj Usia agêc Israelnênj kinj Joas latu Jerobeam nêj têm e njalala luagêc gêja, go ôjô gêjam. ² Ma enj kêsôm gebe

“Apômtau gêjam wambaņa anga Sion
to kêkac awa sa anga Jerusalem
e gejobwaga dombaņa nêj gamênj njaêgwanj kêsêlic
to lôc Karmel njaêpôê kêmêlinj.”

Anôtô kêmêtôc lau Israel nêj lau jabanj êsêacna

Siria

³ Apômtau kêsôm binj tonec gebe
“Aê oc jawi Damaskusnênj keso têlêac me aclêna njaêjô sinj atom,
gebe êsêac sêlêsa Gilead popoc to sêlêsu êsêac.

⁴ Amboac tonanj aê jakênj ja êniņ Hasaelnê andu
ma êndanğac Benhadadnê andu kinja.

⁵ Aê gabe jatuc malac Damaskus njabalanj popoc
ma jansenj lau Bikat Awenja
to njaç, tanj kêmêgôm tôc kinja gêngônj Bet-Eden nanj su.
Ma lau Sirianja nasêngônj kapoacwalô anja Kir.”
Apômtaunê binj tau tonec.

Pilistia

⁶ Apômtau kêsôm binj tonec gebe
“Aê jawi Gasanênj keso têlêac me aclêna njaêjô sinj atom,
gebe êsêac sêjanğo lau-m samuc tenj su gebe sêkênj êsêac sêsêp lau Edom lemenj.

⁷ Amboac tonanj aê jakênj ja êniņ Gasa njaatunbôm
ma êndanğac njaandu kinja su.

⁸ Aê gabe jansenj lau Asdodna
to njaç, tanj kêmêgôm tôc kinja gêngônj Askalon nanj su.
Aê lemoc ejonj malac Ekron
e lau Pilisti nêj njaopoc sênaņa.”
Apômtaunê binj tau tonec.

Tirus

⁹ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê jawi Tirusnêñ keso têtêac me aclêña ñagêjô siñ atom,
 gebe êsêac sêkêñ lau-m samuc teñ sêsêp Edom lemen
 ma taêñ gêjam poac lasitêwainja atom.
¹⁰ Amboac tonan aê jakêñ ja êniñ Tirus ñatunbôm
 ma êndanğac ñaandu kiñja su.”

Edom

¹¹ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê jawi Edomnê keso têtêac me aclêña ñagêjô siñ atom
 gebe eñ kêjanda lasi ña siñ
 ma kêtin nê taê walô launja su.
 ma têtac ñandan ñapañ
 to têtac kêmoatin tôn geden tôngeñ.
¹² Amboac tonan aê jakêñ ja êniñ malac Teman
 ma êndanğac malac Bosra ñaandu kiñja.”

Amon

¹³ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê jawi lau Amon nêñ keso têtêac me aclêña ñagêjô siñ atom,
 gebe êsêac sêkac lauo, tañ sêmoa teñ nan, gêñgic anğa Gilead,
 gebe sêngôm tauñ nêñ nom ñamadin êtu kapôên.
¹⁴ Amboac tonan janğôm ja elom anğa malac Rahab ñatunbôm ñalêlôm
 ma êndanğac ñaandu kiñja
 êndên tañ wali êtañ êndên bêc siñja
 ma êndên tañ mu êmbuc êndên bêc mulainja.
¹⁵ Ma êsêacnêñ kiñ to nê kasêga samob sêwiñ tauñ
 nasêngôn kapoacwalô anğa gamên jaêc.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

2

Moab

¹ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê jawi Moabnê keso têtêac me aclêña ñagêjô siñ atom,
 gebe eñ kêpac kiñ Edomña nê ñatêkwa kêtü ñop.
² Amboac tonan aê jakêñ ja êniñ Moab
 ma êndanğac andu kiñja anğa Kerijot
 ma Moab ênaña êsêp siñ ñakicsêa ñalêlôm
 êndên tañ wamban to dauc êtañ êmoa nan.
³ Aê oc jasap gôlinwaga tulu anğa êsêac ñalun
 to janac ênê kasêga samob êndu sêwiñ eñ.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

Juda

⁴ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê gabe jawi Judanêñ keso têtêac me aclêña ñagêjô siñ atom,
 gebe êsêac têtin Apômtaunê biñsu su
 to sejop ênê ñagôlin atom.
 Ma êsêacnêñ dansan, tañ kêtü tamenjinên lêñ ñagôlin nan,
 gêwê êsêac seo amboac tonanğen.
⁵ Amboac tonan aê jakêñ ja êniñ Juda

ma êndanġac Jerusalem njaandu kinġa.”

Anôto kêmêtôc lau Israel

⁶ Apômtau kêsôm biġ tonec gebe

“Aê jawi Israelnêġ keso têtêac me aclêġa nġagêġo sinġ atom, gebe êsêac sêkêġ nġac gêdêġ gêdêġ lau sêġam ôli kêtû têtap silber saġa, ma nġac nġalêlôm sawa kêtû têtap atapa saġa.

⁷ Êsêac sêka lau nġalêlôm sawa môkêġapac têtġ kêsêp kekop nġalêlôm ma sêkô lau-nġalêlôm-nġawapacwaga nêġ lêġ auc. Nġac teġ agêc tama sêsô dêdêġ mockainġo tagen e sêġôm nġoc nġaê dabuġ kêtû sec.

⁸ Êsêac sêsa tauġ sic sêc altar samob nġagala ma nġakwê, taġ sêġaġgo su aġga launêġ naġ, kêtû nêġ mê ma sênôm wain, taġ lau sêkêġ kêtû nêġ biġ nġagêġôġa naġ, aġga nêġ Anôtônê andu.

⁹ “Ma aê, tec gamuġ amac ma gasenġ lau Amor, taġ waso-waso têtôm kaseda ma nġajaġa têtôm kamem naġ.

Aê gasenġ nêġ nġanô, taġ ġenġkaleġ lôlôc naġ, to nêġ nġawakac, taġ ġêc nom nġalêlôm naġ.

¹⁰ Aê kakôc amac sa aġga gamêġ Aiguptuġa api amêġ to ġawê amac amoa gamêġ sawa kêtôm ġala 40, gebe awê kainġ lau Amor nêġ gamêġ,

¹¹ Ma aê, tec ġajac nêġm latômi nġagêdô sa têtû propete ma nêġm nġacsenġomi nġagêdô têtû lau sêġam dabuġ tauġġa. O lau Israel, biġ amboac tonanġ biġnġanô me masi.” Apômtaunê biġ tau tonec.

¹² “Mago amac akêġ wain gêdêġ lau sêġam dabuġ tauġġa tau sênôm to ajac ġao propete ma asôm ġebe ‘Aoc biġ lasê atom.’

¹³ “Alic acġom, aê ġaġġôm nêġm gamêġ kêtġ-kêtġġen êtôm waġ, taġ ġêlac ġwêc sec naġ.

¹⁴ Nġac, taġ nġagaô naġ, embe êc su, oc ênam eġ sa atom.

Ma nġac nġajaġa nê nġaclai nġanô masi.

Ma nġac nġaclai ênam tau sa êtôm atom.

¹⁵ Nġac talamġa oc êkô nġajaġa atom.

Nġac, taġ nġagaô naġ, ênam tau sa atom.

Ma nġac, taġ ġêġġôġ hos nġaô naġ, ênam katu sa atom.

¹⁶ Ma lau sinġsêlêc, taġ sêmoa totêntac kêpa sugenġ naġ, oc sêc toôliġ nġaôma êndêġ bêc tonanġ.”

Apômtaunê biġ tau tonec.

3

Kôm taġ ġêġac propete nġawae naġ

¹ O lau Israel, anġ biġ tonec, taġ Apômtau kêsôm kepenġ amac ġôlôac samob, taġ kakôc sa aġga gamêġ Aiguptuġa api amêġ naġ.

² “Aê ġajaliġ amac taôġġenġ sa aġga ġôlôac nomġa samob nêġ. Kêtû tonanġa aê ġabe ġamêtoç amac êtû nêġm keso samobġa.

³ “Ñac luagêc, tañ sêjac noc taurj atom nanj, sêsêlêñ sêwiñ taurj me.

⁴ Lewe, tañ kêtap gwada sa atom nanj, oc êu awa ñaôma anja salerj me. Lewe ñalatu, tañ gêjac gêñ atom nanj, oc êkêkwanj anja nê gêsuj me.

⁵ Embe sêwa lakô atom, oc lip ênac moc me. Gwada teñ embe êsêp lakô atom, oc lipkainj êmandi sa me.

⁶ Dauc embe êtañ anja malac, oc lau têtakê atom me. Gêñwapac embe êtap malac teñ sa, nanj Apômtau gêgôm atom me.

⁷ Biñjanô, Apômtau Anôtô êñgôm gêñ teñ atom, eñ eoc nê biñ ñalêlômña lasê êndêñ propete, tañ têtû ênê sakinwaga nanj, êmuñ acgom.

⁸ Lewe embe êtañ asa oc êtêc tau atom. Apômtau Anôtô embe êsôm biñ, asa oc eoc biñ lasê atom.”

Samaria ênaña ñapuc

⁹ Asôm lasê êndêñ lau, tañ sêñgôñ andu kinña anja Asuria to êsêac, tañ sêñgôñ andu kinña anja gamêñ Aiguptunja, gebe “Akac taôm sa anja lôc Samarianja, go alic lau sênac seso taurj anja gamêñ tau to sêkônij taurj sêmoa gamêñ tau.”

¹⁰ Apômtau kêsôm gebe “Êsêac sêjam kauc lêñ sêñgôm gêñ naêndêñña.

Êsêac sêboa ñaclai sêkônij launja to sêjanjo gêñña sa anja nêñ andu kinña.”

¹¹ Kêtu tonanña Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec gebe “Ñacjo sêñgi gamêñ auc ma senseñ nêñ tunbôm su ma sêjanjo waba su anja nêñ andu kinña.”

¹² Apômtau kêsôm biñ tonec gebe “Aê oc janam lau Israel, tañ sêñgôñ nêñ bec ñalêlôm to sêc nêñ mê ñawasi ñaô anja Samaria nanj, kêsi êtôm ñacgejob gêjam dombalabu ñapopoc me tañalaun kêsi anja lewe awasuj.”

¹³ Apômtau Anôtô, lausij undambêña nêñ Anôtô, kêsôm gebe “Anô biñ tonec ma awa Jakobnê gôlôacnêñ keso sa.

¹⁴ Êndêñ bêc, tañ jamêtôc Israel êtu nêñ sêgêli binña nanj, aê oc jamêtôc Betel ñaaltar ma jatuc altar tau ñajabo tulu e emberj êsêp nom.

¹⁵ Aê jatuc andu komôña to andu ockêsaña popoc. Ma andu, tañ sêkwê tonjagêlôñ kainj teñ nanj, ênaña ma andu taêsam malerjmê.” Apômtaunê biñ tau tonec.

4

¹ “Amac bulimakao Basanña, tañ amoa lôc Samarianja nanj, anô biñ tonec.

Amac akônij lau ñalêlôm sawa tonj to alêsa lau-sêpô-lênawaga popoc,

ma asôm gêdêñ ñaci gebe
 ‘Akôc gêñ amêñ, gebe anômôn.’

² Apômtau kêtôc lêma ma gebe nê biñ ñanô êsa êtu eñ ñac dabunña gebe
 Alic acgom, bêc oc mênêsa, go sêñgauc amac asa amêñ ña lêngêc
 to sênac nêñ lauo ñamuña ña êñpañ.

³ Ma amac oc akêñ taôm tagen-tagen asa tunbôm ñakêlêtêc ñasawa ana
 ma sêmbaliñ amac siñ ana Hermon.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

⁴ “Amêñ Betel ma anğôm gêñ alôb-alôb.
 Amêñ Gilgal ma anğôm gêñ alôb-alôb êlêlêc su.

Akêñ nêñ daja êtôm bêbêcgeñ samob
 ma akêñ nêñ gêñ teñ ñanô teñ ñanô êtôm bêc êtu têlêacña samob.

⁵ Akêñ polom togoleñ êtu da danğe
 to anam nêñ da awalaun ñawae êsa ênêc awêgeñ.
 O lau Israel, biñ tonañ amac têmtac gêwiñ gebe anğôm.”
 Apômtau Anôtô nê biñ tau tonec.

⁶ “Kêtôm nêñ malac samob, aê kakêñ amac lumlun gêñac gêñ teñ atom
 to kakêñ amac aôc tóbôm moña kêtôm nêñ gamêñgeñ.
 Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

⁷ “Aê kagamiñ kom gêdêñ amac amboac tonañgeñ e ajôn têlêac su,
 go ajon kôm ñanô sa.

Aê kakêñ kom gêjac malac teñ,
 ma kagamiñ kom gêdêñ malac teñ.
 Kôm teñ kêtap kom sa,
 ma kôm, tañ kêtap kom sa atom nañ, ñagêñ kêmêliñ.

⁸ Amboac tonañ tec malac luagêc me têlêac sêsêlêñ sêja malac teñ
 sebe sênôm bu, tagen sênôm e gêôc êsêac tôn atom.
 Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

⁹ “Aê kakêñ gwa gêjac amacnêñ mo to kakêñ kôm ñanô kêmêliñ.
 Aê gasen nêñ kôm moña to kôm wainña su.
 Wagô geñ amacnêñ jambô to katêkwi.
 Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

¹⁰ “Aê kasakiñ kole gêdêñ amac kêtôm gagôm gêdêñ Aiguptu.
 Aê gajac nêñ lau wakuc êndu ña siñ.
 Aê kajanda nêñ hos sêc sêja.
 Ma nêñ gamêñ becña ñasu sec e gêjam gamêñ-gamêñ aucgeñ.
 Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

¹¹ “Aê gasen amac su katôm gasen Sodom to Gomora su.
 Ma amac atôm jakalic, tañ sêwê sic anğa ja nañ.
 Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

“Kêtu tonanña aê gabe jañgôm biñ tonanñ ñanô êsa êpi ¹² amac, o Israel. O Israel, aê gabe jañgôm biñ tonanñ ñanô êsa, tec ômansañ taôm, gebe ôndac nê m Anôtô.”

¹³ Ôlic acgom, ñac tañ gêboa lôc sa to kêkêñ mu nañ, ñac tañ geoc nê biñ, tañ taê gêjam nañ, lasê gêdêñ ñamalac nañ, ñac tañ kêkêñ gamêñ kelenderñ to ñakesec ma kêsêlêñ gêmoa nom ñabau ñaô nañ, nê ñaê gebe Apômtau, lausñ undambêña nêñ Anôtô. * Basanña, tañ senñ gêñgeñ ma sêjam kom tenñ atom.

5

Kalem sênam tauñ ôkwiña

¹ O gôlôac Israel, añô biñ tonec ma akêñ tañem tañjiboa, tañ katarñ kêtu amaciña nañ.

² “Awêtakiñ Israel gêjac tau êndu, enñ oc êndi sa êtiam atom. Enñ gêjac tau êndu gêc tau nê nom ma ñac tenñ oc gêjac enñ sa atom.”

³ Gebe Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec gebe “Malac tañ êkêñ lau 1,000 sêsa sêna nañ, nêñ lau 100 geñ sêmoa matenñ jali. Ma malac, tañ êkêñ lau 100 sêsa sêna nañ, nêñ 10 geñ sêmoa matenñ jali.”

⁴ Gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gêdêñ gôlôac Israel gebe “Ansom aê, go amoa matem jali,

⁵ ansom Betel atom, ma ana Gilgal atom ma asêlêñ alom Berseba ana atom.

Gebe Gilgal oc êñgôn kapoacwalô aña gamêñ jaêc biññanôgeñ, ma Betel oc ênaña.”

⁶ Ansom Apômtau, go amoa matem jali.

Embe masi, go enñ êpoa lasê êtôm ja e êndançac gôlôac Josep su, ma ñac tenñ êmoa Betel, gebe ênac ja tau êmac atom.

⁷ O amac, tañ ajam lêñ biñgêdêña ôkwi kêtu gêñ ñamakic sec ma akôninñ biñgêdêñ tônñ gêc nom.

⁸ Ñac tañ kêkêñ dam to i totili ma gêjam ñakesec ôkwi kêtu gelenña to gêgôm gelenña ñakesec kêsa,

ñac tañ kêkalem gwêc ma kêsêwa kêsêp nom nañ, ênê ñaê gebe Apômtau.

⁹ Enñ gesenñ lau ñajaña su eb tagenñ ma gêgôm malac ñajaña kêtu gasañ.

¹⁰ Êsêac têntac gedec ñac, tañ kêpuc biñgêdêñ tônñ gêmoa sêmêtôc biñ ñamala to sê kanônñ ñac, tañ kêsôm biññanô nañ.

* **4:13:** Propete gêjam dôñ Israelnêñ lauo kêpi bulimakao

11 Amac akwê andu ña poc, tañ apa e ñatip kêsa nanj,
mago oc aṅgôṅ andu tau ñalêlôm atom.

Amac asê kôm wainña ñajam,
mago oc anôm wain tau atom,
gebe amac aka ñac ñalêlôm sawa tôṅ
to akac eṅ, gebe êkêṅ polom êndêṅ amac.

12 Aê kajala gebe agôm gêṅ alôb-alôb taêsam
ma nêṃ sec kapôêṅanô.

Amac tañ alêsu ñac gêdêṅ
to akôc awa ñalêsiṅa
ma akô ñac ñalêlôm sawa auc aṅga amêtôc biṅ ñamala nanj.
13 Kêtu tonanña tec ñac tokauc oc ênam tau tôṅ êndêṅ têm tonec,
gebe têm tau têm sec.

14 Ansom gêṅ ñajam, ansom gêṅ sec atom,
gebe amoa matem jali.
Go Apômtau, lausiṅ undambêṅa nêṅ Anôtô, êmoa êwiṅ amac
amboac asôm su.

15 Têmtac endec sec ma têmtac êwiṅ ñajam
to amansañ biṅgêdêṅ aṅga mêtôc ñamala,
ec Apômtau, lausiṅ undambêṅa nêṅ Anôtô,
taê walô Josepnê gôlôac ñapopoc.

16 Amboac tonañ Apômtau, lausiṅ undambêṅa nêṅ Anôtô,
kêsôm biṅ tonec gebe
“Tañjiboa êpi êtôm malacluṅ samobgeṅ.
Ma lau sêmodêc gebe ‘Ojae, ojae’ êtôm intêna samob.
Êsêac sêkalem lau kômṅa gebe têtanj
to êsêac, tañ têtanj tañjiboa kêtú tôṅ nanj, gebe sêpuc tañjiboa sa.
17 Tañjiboa êtaṅ êtôm kôm wainña samob
gebe aê oc jasêlêṅ jamoa amac ñasawa-ñasawa.”
Apômtaunê biṅ tau tonec.

18 Ojae amac, tañ ajam awem su Apômtaunê bêc.
Ajam awem su bêc tonañ kêtú agenña.
Bêc tonañ ñakesec, ñawê atom.

19 Oc êtôm ñac teṅ gêc lewe su,
mago gêdac bôclai teṅ,
me géô lasê andu ma gêjac senen tau ña lêma
ma moac teṅ gêṅjac eṅ.

20 Apômtaunê bêc tau ñakesec, ñawê atom,
ñakanuc ma ñawasi masi.

21 “Aê gadec ma galic nêṃ om sec
ma nêṃ akac taôm sa omña gêjac aê matocanô ñajam atom.

22 Ma amac embe akêṅ daja to dadanṅe êndêṅ aê,
oc jakôc sa atom.

Aê matoc ê nêṃ bulimakao kêtôp ñajam, tañ akêṅ êtu dawama nanj atom.

23 Aêc su tonêṃ wê ñakicsêa aṅga aêṅoc.

Aê gabe jañô nê m gên wêña êtañ atom.

²⁴ Mago binğêdêñ ñalêñ êsa êtôm bu keselen
ma binğêdêñ êtôm bu, tañ keselen geden tôngey nan.

²⁵ “O gôlôac Israel, amac akêñ daja to da ñagêdô gêdêñ aê gêdêñ tañ amoa gamêñ sawa kêtôm jala 40 nan, me masi. ²⁶ Tec galoc akôc nê m kinj Sakut to amacnê m gwam utitalatana Kaiwan, tañ amasanj kêt u amac taômña nan, sa ²⁷ gebe aê oc jawê amac aka lêlêc Damaskus su naasêp kapoacwalô.” Apômtau tañ nê ñaê gebe lausinj undambêña nêñ Anôtô nan, kêsôm binj tonan.

* Babel nêñ anôtô i jaba.

6

Seney Israel su ñabinj

¹ “Ojae êsêac, tañ sêlêwanj sêmoa Sion, to êsêac, tañ sêñgônj lôc Samarianja totêntac kêpa sugen, ma tentenlatu ñamataña nêñ lau towae, tañ gôlôac Israel dêdêñ êsêac sêja nan.

² Alom malac Kalne ana ma alic acgom, go anja ô nê ana malacsêga Hamat. Go asêp Pilistinêñ malac Gat ana.

Êsêacnêñ gamêñ ñajam kêlêlêc gamêñ tonec su me. Me êsêacnêñ nom kapôêñ kêlêlêc amacnê m nom su me.

³ O amac, tañ atinj bêc sec su nan, mago akalem ñaclai êkôninj launja mênjkêtu dambê.

⁴ “Ojae êsêac, tañ sêsa tauñ sic sêc pôpô, tañ sêjam gêlônj ña jabo nan, to sê mêtôc tauñ sê sac nêñ mê ñaô, ma senj domba ñalatu anja domba ñatonj to bulimakao ñalatu, tañ senjenj e kêtôp ñajam nan.

⁵ Êsêac sêjam wê ole-ole to sêjac gêñ wêña kêtañ gêwinj, ma sêmasanj gêñ wêña wakuc kêtôm Dawid.

⁶ Êsêac sênôm wain kêsêp laclu kapôêñ to senj oso tauñ ña niptêkwi ñajamanô tau, mago sêmoa tonjalêlôm ñawapac kêt u Josep gêjanja atom.

⁷ Tec êsêac têt u lau, tañ sêñgônj kapoacwalô anja gamêñ jaêc nan, nêñ ñamata, ma êsêac, tañ sê mêtôc tauñ sê sac nêñ mê ñaô nan, têt u samuc tauñ toôndugenj êtiam atom.”

⁸ Apômtau, lausinj undambêña nêñ Anôtô, kêsôm gebe Apômtau Anôtô kêtôc lêma kêpi tau gebe “Aê gadeç Jakobnê ketoc tau sa ma têtac gedec ênê andu kinja ma gabe jakêñ malac to gêñ samob, tañ gêc ñalêlôm nan, êndêñ ñacjo.”

⁹ Lau 10 embe sêmoa andu tenj, oc sêmac êndu. ¹⁰ Ma ñac tenj, tañ gêjanja atom ma kêsinj tau gêñgônj nê andu ñabalê m ñalêlômña nan, nê tawanj, tañ gebe êkôc enj ma sejonj ñatêkwa sa anja andu nan, embe êsôm gebe “Ñac tenj gêñgônj gêwinj aôm me masi,” go enj êjô nê tawanj awa gebe “Masi,” ma êmbaob enj gebe “Us, jamanjenj, aêac tasam Apômtaunê ñaê atommanj.”

* **5:27:** Sakut agêc Kaiwan nêñ ñam gêc awê atom, moae têt u lau

¹¹ Alicgac me, Apômtau kêjatu, tec oc têtuc andu kapôêj popoc ma sênac andu sauj êkôc-êkôc.

¹² Amboac ondoc, hos sêlêti sêmoa poc ñaô ma bulimakao sê sakwej ki, gebe sêkac gwêc ôkwi me. Mago amac ajam lêj mêtôcña ôkwi kêtü gêj ñamalac to agôm binjëdêj ñañanô ñamakic kêsa.

¹³ Amac atu samuc gêj ñaôma ma asôm gebe “Aêac aku malac Karnaim tulu ña tauj ma ôlijwalô atom me.”

¹⁴ “O gôlôac Israel, alic agom, aê jajatu tenterlatu tonj tej sa, gebe sênac sinj êndêj amac.” Apômtau, lausinj undambêña nêj Anôtô, kêsôm binj tonaj. “Ma êsêac sêkônij amac tônj anja Hamat ñaintênagêsuñ e naêndêj bu Arabañja.”

7

Amos gêlic ñakatu wagôña

¹ Apômtau Anôtô kêtôc gêj tonec gêdêj aê gebe Aê galic enj kêmasañ wagô gêdêj tanj kinê lau sebob gêgwanj ñamata su ma gêgwanj ñamêdôb kêpuc kêtü luagêcña. ² Wagô senj nom ñagêgwanj su, go kasôm gebe “O Apômtau Anôtô, aê jatenj aôm gebe ôsuc binj okwi, gebe Jakob oc êôc gêj tau amboac ondoc. Enj saujanô.”

³ Tec Apômtau gêjam nê ñalêlôm ôkwi ma kêsôm gebe “Binj tonaj êtu anô atom.”

Amos gêlic ñakatu jaja

⁴ Go Apômtau Anôtô kêtôc gêj tonec gêdêj aê gebe Aê galic Apômtau Anôtô kêkalem ja gebe êmêtôc binj. Ma ja genj gêdimbobsêga su ma mêngeñ nom gêmoa.

⁵ Go kasôm gebe

“O Apômtau Anôtô, aê jatenj aôm gebe ôwi sinj, gebe Jakob êôc gêj tau amboac ondoc. Enj saujanô.”

⁶ Tec Apômtau Anôtô gêjam nê ñalêlôm ôkwi ma kêsôm gebe “Binj tonaj êtu anô atom amboac tonajenj.”

Amos gêlic ñakatu gam topocña

⁷ Enj kêtôc gêj tonec gêdêj aê gebe Aê galic Apômtau kêkô tunjbôm, tanj sêkwê todôj, tanj sêmasañ ña gam topoc êtôc gêj solopña. Ma enj lêma kêkôc dôj tonaj jatenj. ⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdêj aê gebe “Amos, aôm gôlic asagenj.” Ma aê kasôm gebe “Galic dôjnoc tenj.” Go Apômtau kêsôm gebe

“Ôlic agom, aê kakô ñoc lau Israel ñalêlôm ma gajam dôj êsêac ña dôjnoc.

Aê gabe jaê êsêacnêj binj tônj êtiam atom.

⁹ Isaknê gamênj ñabau êtu gasanj to sensenj Israelnêj gamênj dabunj su.

Ma aê gabe jandi tosinjenj gebe janac sinj êndêj Jerobeamnê gôlôac.”

Amos agêc Amasia

¹⁰ Go dabunjwaga Betelña Amasia kêsakinj binj gêdêj Israelnêj kinj Jerobeam gebe “Amos kêkic aômnmê binj gêmoa gôlôac Israel ñalêlôm. Lau tau têtôm gebe sêôc ênê binj tônj atom. ¹¹ Gebe Amos kêsôm gebe

‘Sij oc ensej Jerobeam su,
ma Israel sêwi nêj gamêj sij nasêngôj kapoacwalô anja gamêj jaêc.’

¹² Ma Amasia kêsôm gêdêj Amos gebe “O ñac-goc-bin-lasêwaga, wêc sij su taôm ôna nêj gamêj Judaja, ec ôniñ nêj polom to oc bin lasê anja ôné. ¹³ Mago oc bin lasê anja Betel êtiam atomanô gebe Betel kêtü kiñê gamêj dabuj to kêtü êné gamêj tau ñalôm dabuj tenj.”

¹⁴ Go Amos gêjô Amasia awa gebe “Aê propete atom, ma propete tenj latu aê atom amboac tonanjen. Mago aê ñac bôcña to ñac kasê ka ñanôña. ¹⁵ Ma Apômtau kêkôc aê su anja bôc ñatorj ma Apômtau kêsôm gêdêj aê gebe ‘Ôna oc bin lasê êndêj ñoc lau Israel.’ ¹⁶ Amboac tonanj galoc ôkêj tanjam Apômtaunê binj.

Aôm kôsôm gebe ‘Oc bin lasê eso Israelnêj ñalêlôm atom ma ônam mêtê eso Isaknê gôlôacnêj ñalêlôm atom.’

¹⁷ Kêtü tonanña Apômtau kêsôm binj tonec gebe

‘Aômnêm awê oc êtu mockainjo êmoa malac,
ma sij ensej latômio to ñac su.

Ñacjo sênac lôcawa nêj nom to sênac sam êndêj taunj.

Aôm taôm ômac êndu anja lau samuc nêj gamêj,

ma Israel oc sêwi nêj gamêj sij nasêngôj kapoacwalô anja gamêj jaêc.’

8

Ñakatu kêtü aclêña

¹ Go Apômtau Anôtô kêtôc gêj tonec gêdêj aê gebe Aê galic ka ñanô ñalêwê gadob tenj. ² Ma enj kêsôm gebe” Amos, aôm gôlic asagenj.” Ma aê kasôm gebe “Gal ic ka ñanô ñalêwê gadob tenj.” Go Apômtau kêsôm gêdêj aê gebe

“Aêñoc lau Israel nêj têm mênjgêjac pep,

aê jaê êsêacnêj binj tôñ êtiam atom.

³ Êndêj bêc tonanj wê anja lôm dabuj ênam tau ôkwî êtu tanjiboa.”

Apômtau Anôtô nê binj tau tonec.

“Êtôm gamêj samob êsêac sêmbalinj ñawêlêlanj taêsam sij ñabinjmêgenj.”

Israel sênanja ñatêm kêdabinjac

⁴ Amac tanj aka lau sêpô lêna taunña tôñ
ma akônij lau ñalêlôm sawa gamêj tonecña nanj,
akêj tanjem binj tonec.

⁵ Amac asôm gebe “Êndêj ondoc ajôñ mênjgêô lasê ñaôm êmbacnê,
gebe takêj polom êndêj lau sênam ôli.

Êndêj ondoc sabet êmbacnê,
gebe tatulu mo ma dangôm dôñ monja êtu saunj ma mo ñaôli êtu kapôênj
ma tansau lau ña dôñdansaj.

⁶ Ma tanam ôli lau ñalêlôm sawa ña silber
to lau sêpô lêna taunña ña atapa
ma takêj polom ñapa êndêj lau sênam ôli amboac tonanjenj.”

⁷ Apômtau kêtôc lêma kêpi Jakobnê wae ñajam gebe
“Binjñanôgenj, aê jalinj êsêacnêj gêñ samob, tanj sêgôm nanj, ñaterj sij atomanô.

⁸ Binj tonec êngôm nom êtênêp
to êngôm lau samob, tanj sêngôm nom tau nanj, têtanj tanjiboa

ma êngôm nom samucgej êsun êtôm bu Nil
ma ñakotoj-kotoj e ê su êtiam êtôm bu Nil anja Aiguptu nan, atom me.”

⁹ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Êndêj bêc tonarj
aê jakêj oc naêsêp êndêj têm oc êkô ñaluñja
ma janğôm nom ñagamêj ñakesec êsa êndêj ocsalô.

¹⁰ Aê gabe janam nê m om têtmac ñajamña ôkwi êtu bêc ñawapac
to janam nê m wê samob ôkwi êtu tanjiboa.
Aê gabe jakêj amac samob anac talu
ma samob akaliñ môkêmlauñ su.
Aê gabe janğôm amac atan tanjiboa êtôm ñac,
tanj gêjam taê tau kêt u nê latu tagenğenja,
ma anac dabinj bêc tau amboac sêjac dabinj bêc têtmac ñamakicña tenj.”

¹¹ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alicgac me, bêc oc mênêsa,
go jakêj tóbôm ênam gamêj auc.

Tóbôm mo to buña atom, tóbôm sêjô Apômtaunê mêtêja.
¹² Lau oc sêsêlêj sêwê anja gwêc ñamaken e dêndêj gwêc ñamaken
to anja gamêj musanğumja e dêndêj gamêj oc kêpiña.
Êsêac sêna sêmêj—sêna sêmêj ma sensom Apômtaunê mêtê,
mago têtap sa atom.

¹³ “Êndêj bêc tonarj lauo takinj tolanğj êjam ma ñacsejom materj êlô êtu bu êjô
êsêacña.

¹⁴ Lau tanj têtôc lemenj êndêj gwam Asima Samarianja ma sêsôm gebe
‘Dannê anôtô gêngğj mata jali, tec aê jasôm binğanô,’
ma êsêac, tanj sêsôm tenj gebe ‘Bersebanê lamu gêmoa, tec aê jasôm binğanô,’
nanj êsêac samob oc semberj e sêndi sa êtiam atom.” * gêbacnê, tec ka ñanô
ñalêwê katu Apômtaunê bec mêtôcña ñadôj. †

9

Lau tenj sêwê Apômtaunê mêtôc sa atom

¹ Aê galic Apômtau kêtô kêsî altarnja ma kêsôm gebe
“Ôtuc alê popoc e salôm ênsêlô
mêjêtuc lau samob môtêñapac popoc,
ma êsêac, tanj sêwê sa nanj, aê oc janac ña sinj,
ma tenj êc su atom, tenj ênam samuc atom.

² “Êsêac embe sewenj nom sêsêp lamboam sêna,
aê lemoc oc jakôc êsêac anja ônê.

Êsêac embe sêpi undambê sêna,
aê oc jakôc êsêac anja tônê sêsêp sêmêj.

³ Êsêac embe sêsîñ tauñ sêmoa lôc Karmel ñatêpôê,
oc jaê êsêac lasê ma jakôc êsêac tøj.

Êsêac embe sêsîñ tauñ sêsêp gwêc ñagêdimbob, gebe jalic êsêac atom,
oc jajatu moac, gebe êñac êsêac anja ônê.

* **8:14:** Ka ñanô ñalêwê gêwa sa gebe jala tenj ñatêm ñajam † **8:14:** Lau Israel nêj abec tau tonarj.

4 Êsêac embe sêsêlêḡ sêmuḡ nêḡ ḡacjo sêsêp kapoacwalô sêna oc jajatu siḡ, gebe enserḡ êsêac su aḡga tônê.
Aê matocanô êpi êsêac êtu êmoasiḡ êsêacḡa atom, êtu êkêḡ sec êsêacḡa.”

5 Apômtau, lausiḡ undambêḡa nêḡ Anôtô, kêmoasac nom e gêwê, ma êsêac samob, taḡ sêḡgôḡ nom tau naḡ, têtataḡ lasê, ma gêḡ nomḡa samucgerḡ kêsuiḡ kêtôm bu Nil ma gê su kêtiam kêtôm bu Nil Aiguptuḡa.

6 Eḡ kêkwê nê balêm lôlôcḡa aḡga undambê ma kêsuiḡ nê andu ḡaalê kêkô nom.
Eḡ taḡ kêkalem gwêc ḡadembom ma kêsêwa kêsêp nom naḡ, nê ḡaê gebe Apômtau.

7 Apômtau kêsôm gebe
“O gôlôac Israel, aê galic amac atôm lau Aitiopianḡa atom me.
Aê gawê Israel aḡga Aiguptu ma lau Pilisti aḡga Kaptor to lau Suria aḡga Kir sêmêḡ atom me.

8 Alicḡac me, Apômtau Anôtô mata gê gamêḡ kiḡḡa sec ma aê gabe jansenḡ gamêḡ tau su ênaḡa aḡga nom, tagenḡ gabe jansenḡ Jakobnê gôlôac su samucgerḡ atom.”
Apômtaunê biḡ tau tonec.

9 “Alic acgom, aê gabe jajatu biḡ ma jakolonḡ gôlôac Israel sêsêp lau tomôkê-tomôkê samob ḡalêlôm.
Aê jakolonḡ êsêac êtôm sekolonḡ polom kêsêp lala e ḡamatu teḡ embenḡ êsêp nom atom.

10 Aêḡoc launêḡ lau sec samob, taḡ sêsôm gebe ‘Gêḡwapac êtap aêac sa to êôc lêlêc aêac atom naḡ, siḡ enserḡ êsêac su sênaḡa.’”

Êtu ḡamu Apômtau êmansaḡ Israelnêḡ biḡ êtiam

11 “Êndêḡ bêc tônê aê gabe jajac Dawidnê bec, taḡ kêku naḡ, sa êtiam.
Aê gabe jambôc ḡalasê to jamboa ḡapopoc sa ma jakwê sa êtiam êtôm andanḡenḡa,

12 gebe êsêac sêwê kaiḡ Edom ḡapopoc to lau tomôkê-tomôkê samob, taḡ sê ḡoc ḡaê kêpi êsêac naḡ.”

Apômtau taḡ êḡḡôm biḡ tau êtu anô naḡ, kêsôm biḡ tonanḡ.

13 Apômtau kêsôm gebe

“Alic acgom, bêc oc mênêsa, go ḡac êkac nom ôkwi mênê ḡac ejon ḡanô saḡa tôḡ, ma ḡac êka wain ḡanôḡa mênê ḡac êsê ḡawêḡa tôḡ.
Wain ḡakana oc mênḡep-mênḡep aḡga lôc to enserḡ aḡga gamêḡ ḡabau.

14 Aê gabe janḡôm ḡoc lau Israel nêḡ gêḡ mataêjam êtu wakuc.
Êsêac sêkwê malac, taḡ sesenḡ popoc naḡ, sa êtiam ma sêḡgôḡ ḡalêlôm.

Êsêac sêsê kôm wainḡa ma sênôm ḡawain.

Êsêac sêsê kôm ma sêniḡ ḡanô.

15 Aê gabe jasê êsêac sêsêp tauḡ nêḡ nom ma sêmbuc êsêac sa aḡga nom, taḡ kakêḡ gêdêḡ êsêac naḡ, êtiam atom.”

Apômtau aômnêm Anôtô, nê biñ tau tonec. * † êkôc. Têm ñagêdô lau sekolon
 ñop kêsêp lala, tec ñop ñajam kêsêp laclu ma ñapoc gacgeñ gêc lala
 ñalêlôm. Têm teñ lau sekolon polom ñanô e ñanô gêc lala ñalêlôm ma
 ñapa gêjaña. Ñamadiñ tonec kêkanôñ biñ polom ñanôña. ‡

* **9:15:** Lau Israel nêñ kiñnê gamêñ. † **9:15:** Lau sekolon gêñ kêsêp lala, gebe sêwa ñajam to sec

‡ **9:15:** Biñ tonec ñam gebe kom oc anam ñanô ñapañ.

Jona

Buku tonec kêtôm propete ñagêdô nëñ buku atom Buku tau gêjac min propete Jona, tanj gebe êwê Anôtônê binj sa nanj, në lèñ ñagêñsêga. Anôtô kêsôm gédêñ enj gebe êna lau Israel nëñ ñacjosêga Asuria nëñ malacsêga Niniwe. Mago Jona gedec. Enj gebe êkêñ Anôtônê jaenj êndênj êsêac atom. Enj taê gêjam gebe Anôtô oc êngôm në binj enserj malac sunja ñanô êsa atom, tec gedec gebe êkêñ puc lau malac tônêña. Gédêñ tanj binj ñagêdô kêtap enj sa su nanj, enj tanja wamu Anôtônê binj lèna-lénagenj. Enj gêja ma kékêñ Anôtônê jaenj gédêñ lau Niniwe, mago kêsâê gebe Anôtô gesenj malac su atom, tec gêdc gêdô gédêñ enj.

Buku tau gêwa Anôtô sa gebe enj kékêñ gêñ samob ma kêtú gêñ samob ñatau. Mago binj tonanjenj atom, enj Anôtô, tanj têtac gêwinj to taê walô në gêñ kélêlêc su. Enj gedec gebe êmêtôc to enserj në launênj ñacjo, enj têtac gêwinj kélêlêc ma gebe êsuc nëñ sec ôkwi to ênam êsêac sa.

Jona gebe ec Apômtau Anôtô

¹ Apômtaunê binj gédêñ Amitai latu Jona gebe ² “Ajôc, ôndi ôna malac kapôênj Niniwe naónam mêtê êsêac ma ôsôm êpi êsêac tenjbeñgenj gebe nëñ sec ñawae kèpi gédêñ aê gêmênj.” ³ Mago Jona gèdi gebe êc su anja Apômtau lanjônêm ma êna Tarsis. Enj kêsêp Jope gêja e kêtap wanj tenj, tanj gebe êna Tarsis nanj sa. Tec gêjam ôli wanj tau ma kèpi gebe êc su anja Apômtau lanjônêm ma êna Tarsis.

⁴ Mago Apômtau kèbaliñ mu ñaclai sec tenj kêsêp gwêc gêjac, tec mu tau gêbuc ñatêna ma gégôm gwêc kêtú sec e kédabiñ gebe wanj popoc. ⁵ Ma lau wanja têtêc tauñ ma awenj gêjac nëñ anôtô gédêñ-gédênjenj. Ma sèbaliñ waba anja wanj kêsêp gwêc gêja gebe wanj ñagaô êsa. Mago Jona kêsêp wanj ñalêlôm gêja jakêsa tau sic ma gêc bêc e kèliñ tau siñ. ⁶ Go kapitai wanja gédêñ enj jakêsôm gebe “Aôm gôêc bêc me. Taêm gêjam asagenj. Ôndi saman, awam ênac nêm Anôtô, oc moae taê ênam aêac, gebe dambac tananja atom.”

⁷ Go êsêac sêsôm gédêñ tauñ gebe “Ajôc, tapuc kapoac, talic acgom, gêñwapac, tec kêtap aêac sa nec, ñam kêsêp asa.” Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Jona. ⁸ Gocgo sêsôm gédêñ enj gebe “Ôsôm acgom, aôm gôjam kôm amboac ondoc, ma aôm anja ondoc gômôênj, nêm gamênj ñaê amboac ondoc ma nêm ñam kêsêp asa lau nëñ.” ⁹ Enj gêjô êsêac awenj gebe “Aê Ebolai tenj ma katêc Apômtau, Anôtô undambêña tau, tanj kékêñ gwêc to nom nanj.” ¹⁰ Lau sênjô e têtêc tauñ secanô ma sêsôm gédêñ enj gebe “Aôm gôgôm asagenj.” Gebe lau tonanj sêjala gebe enj gêc Apômtau su, gebe tau kêsôm gédêñ êsêac.

¹¹ Go sêsôm gédêñ enj gebe “Aêac anjôm aôm amboac ondoc, gebe gwêc êtu malô ma êpônj aêac êtiat atom.” Gebe gwêc kèjamunj êsêac secanôtêna. ¹² Enj gêjô êsêac awenj gebe “Akôc aê ma ambaliñ aê jasêp gwêc jana, ocgo bènônj êsêp. Aê kajalagac, gebe mu gêbuc ñatêna nec ñam kêsêp aênagenj.” ¹³ Lau sênjô binj tau, mago sêsâê sebe sêsô bau sêna êtiat, tec segolem ñajanja, mago sêgôm elêmê, gebe gwêc kèjamunj êsêac secanô ma kètiñ êsêac su sêsa sêja. ¹⁴ Go awenj gêjac Apômtau ma sêsôm gebe “O Apômtau, aêac atenj aôm gebe ondec aêac e ambac ananja êtu ñac tonecña nec atom ma ôkêñ aêac awê ñac tobiñmê tenj në dec ñakainj atom, gebe aôm, Apômtau, gôgôm kêtôm gôlic gêjac matamanô.” ¹⁵ Go sêkôc Jona tônj ma sèbaliñ enj kêsêp gwêc gêja, go gwec kêtú malô. ¹⁶ Go

lau têtêc Apômtau ñanô-ñanô ma sêkêñ da gêdêñ Apômtau ma sêjac mata bin gêdêñ eñ.

2

Jona gêjam danje Apômtau

¹ Ma Apômtau kékêñ i kapôêñ tenj gebe êndanğôñ Jona. Ma Jona gêmoa i têtacîlôm geleñña têtêac ma gêbêcauc têtêac. ² Go Jona ketenj mec gêdêñ nê Apômtau Anôtô gêñğôñ i têtacîlôm ³ ma kêsôm gebe

“Aê kapô lêna tau ñanô ma aoc gêjac Apômtau, tec eñ kékêñ taña aê.

Aê gamôêc anğa lamboam ñalêlôm ma aôm gôê tañam aê aoc.

⁴ Aôm kôbaliñ aê kasêp gwêc ñagêdimbob gaja, kasêp gwêc ñaluñgeñ,

ma ñasamac gêjam aê auc,

aômñêm dembom to ñakôtôñ-kôtôñ samob kêsâlê aê auc.

⁵ Ma aê taêc gêjam gebe ‘Aôm kôtiñ aê su anğa lanğômñêm,

ma oc jangôm amboac ondoc gebe matocanô êpi nêm lôm dabuñ êtiam.’

⁶ Gwêc ñasamac mênğêdêñ ñoc koclabenj,

ñagêdimbob kêmakop aê auc

⁷ anğa lôc ñanombanj tau.

Kasêp nom ñalêlôm gaja

ma ñakatom ñajana kêsâ gêc gedenj tôngeñ.

Mago aôm, o ñoc Apômtau Anôtô,

gôê aê sa anğa gêsuj ñakêlêndiñ gamoa matoc jali.

⁸ Gêdêñ tanj katuc kêpô lêna tau êndu-êndu nanj,

aê taêc gêjam Apômtau,

ma ñoc mec gêdêñ aôm

kêsô nêm lôm dabuñ gêwac.

⁹ Êsêac tanj sêsap gwam ñaôma tônj nanj,

sêwi nêñ lamuanô tau siñ.

¹⁰ Mago aê nec jakêñ-da êndêñ aôm todanğegeñ.

ma binj, tanj gajac mata nanj,

gabe jangôm ñanô êsa.

Apômtau eñ gêjam sa ñamôkê.”

Ma Apômtau kêjatu i jagêluc Jona kêpi bau gêja.

3

Lau Niniwe sêjam tauñ ôkwi

¹ Go Apômtaunê binj gêdêñ Jona kêtû dim luagêcña gebe ² “Ajôc, ôndi ôna malac kapôêñ Niniwe ma ôsôm binj, nanj oc jasôm êndêñ aôm nanj, lasê êndêñ êsêac.” ³ Ma Jona gêdi gêja Niniwe kêtôm Apômtau kêsakiñ eñ nanj. Ma Niniwe tau malac kapôêñanô sec tenj, tasêlêñ oc samuc têtêac anğa malacgêdô oc kêsêpña e tasa malacgêdô oc kêpiña. ⁴ Ma Jona kêsô malac tau kêsêlêñ oc samuc tenj, go gêôc awa sa ma gêmôêc gebe “Ñabêc 40geñ, go sêku malac Niniwe tulu ênana.” ⁵ Ma lau Niniwe sêkêñ gêwiñ Anôtô, tec sêsôm gebe sênam dabuñ gêñña kêtû tapa, ma lau kapôêñ to saunj sêsô talu kêtôm êsêacgeñ.

⁶ Ma binj tau n̄awae gédêñ Niniwenêñ kinj gêñô, tec gêdi sa an̄ga nê lêpôn kinjña ma kékwalac nê ñakwê su ma kêsô talu jagêñgôn wao. ⁷ Ma enj kêjatu gebe sêsôm binj tonec lasê an̄ga Niniwe samucgenj gebe “Kinj to nê kasêga nêñ jatu tonec gebe Ñamalac to bôc ma bulimakao to domba sêniñ gêñ tej atom, sêniñ gêgwanj atom to sênôm bu atom. ⁸ Ñamalac to bôc sêsô talu ma awenj ênac Anôtô ma têtanj ñanôgenj. Samob sênam tauñ ôkwi êndên-êndêngeñ ma sêwi nêñ lêñ sec to gêñ alôb-alôb, tanj kêsap lemenj tônj nanj sinj. ⁹ Tajam kauc, oc moae Anôtô taê ênam tej ma êwi nê têtac ñandanj ñalakoc sinj ma tananja atom.”

¹⁰ Anôtô gêlic gêñ, tanj êsêac sêgôm nanj, gebe sêjam tauñ ôkwi an̄ga nêñ lêñ sec tau, tec taê gêjam tej ma gêgôm gêñwapac, tanj gebe êñgôm êndênj êsêac nanj, ñanô kêsâ atom.

4

Jona gêlic Anôtô sec kêtû taê walô launja

¹ Binj tonanj kêmasê Jona sa secanô e têtac ñandanj kêsâ ² jakatenj nê mec gédênj Apômtau ma kêsôm gebe “O Apômtau, gédênj tanj gamoa ñoc gamêngeñ nanj, aê taêc gêjam kwananjenj gebe binj amboac tonanj oc êsa. Kêtû tonanjña tec gaêc gaja Tarsis. Aê kajalagac. gebe moasinj to taê labu ñaAnôtô aôm. Aôm gôê binj tônj to nêñ têtac gêwiñ tejnenjña kêlêlêc su ma taêm walô lau sec e ôñgôm nêñ taêm gêjam ñanô êsa atom. ³ Amboac tonanj, Apômtau. aê galoc jatenj aôm gebe ôkôc katuc su. Embe jamac êndu, oc êmoasinj aê êlêlêc jamoa matoc jalinja su.”

⁴ Ma Apômtau gêjô enj awa gebe “Aôm têtac ñandanj oc jagêdênj me masi.” ⁵ Go Jona kêsâ an̄ga malac jagêñgôn ñamagê gêmu oc kêpiña. Enj gêjam bec tej ma kêsô jagêñgôn ñaajuñ, gebe ênsaê gêñ, tanj oc êtap malac tau sa nanj.

⁶ Go Apômtau kékêñ ka tej kêpoa kêpi e jakêlêlêc Jona su, gebe êkêñ ajunj enj môkêapac ma ênam malô êné ñalêlôm. Ma Jona têtac ñajam ñanô kêtû ka tonanjña. ⁷ ñagelenj gamênj kêtunj tau ma Apômtau kékêñ gaoc tej gêñac ka tau e kêmêlinj. ⁸ Go gédênj oc kêpi nanj, Anôtô kékêñ mu ñandanj tej an̄ga oc kêpiña kêsêlêñ ma oc kêpac Jona môkêapac e mata kêlô. Go kêpuc boa tau gebe êmac êndu ma kêsôm gebe “Aê embe jamac êndu, oc êmoasinj aê êlêlêc jamoa matoc jalinja su.” ⁹ Mago Apômtau kêsôm gédênj Jona gebe “Aôm têtac ñandanj kêtû kanja oc jagêdênj me masi.” Ma Jona gêjô enj awa gebe “Aec, aê têtac ñandanj jagêdênjgoc ma katu gêñ gêbacgac.” ¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gédênj enj gebe “Aôm taêm walô ka, tanj gôjam ñakolenj tej atom to gôlôm kêtû kapôênj atom, ka tanj kêpi gédênj gêbêc tagenj ma kêmêlinj gédênj gêbêc tagenj nanj. ¹¹ Ma aê nec oc taêc walô malac kapôênj Niniwe tau, tanj ñamalac sêlêlêc 120,000 su sêñgôn nanj, atom me. Êsêac sêjala anô to gasê kêtû tônj atom tagenj, ma bôc taêsam ñasec sêmoa sêwiñ.”

Mika

Propete Mika gêmoa nom gêdêñ propete Jesaia nê têm. Têna kêkôc enj anja gamêñ Judaña ñamalac saunj tenj. Enj kêkêñ gêwiñ gebe gamêñ Judaña oc êtap gêñwapac, tanj Amos geoc lasê kêpi gamêñ Israelña nanj, sa amboac tonanjenj. Tec Anôtô oc êmêtôc lau Juda êtu nêñ keso kapôêñña. Mago Mikanê jaenj kêtôm Amosnê samucgenj atom. Mika geoc lasê gebe lau têtôm gebe sêkêñ materj ñanô ñajam, tanj gêc têm nêñña nanj.

Mika gêlic ñakatu towae ñagêdô. Ñakatu tenj gebe Anôtônê wama ênam nom ñagamêñ samob auc (4:1-4). Tenj gebe kinj kapôêñ, tanj êsa anja Dawidnê gôlôac nanj, êkêñ wama êndêñ lau Juda nanj (5:2-4). Ma ñalô towae tenj gêc 6:8. Ñalô tau kêkatorj Israelnêñ propete samob nêñ binj sa gebe “Gêñ tanj Apômtau taê kêka anja aômnmêm nanj, tonec Ôñgôm gêñ samob tobijnêdêñgenj, têmtac êwiñ lau ôsinj sugenj ma ôsêlêñ ômbu taômgenj ômoa nêñ Anôtô lanjônêñña.”

1 Apômtaunê binj gêdêñ Mika anja malac Moreset gêdêñ kinj Judaña Jotam agêc Ahas ma Hiskia nêñ têm. Enj gêlic binj tau kêkanôñ Samaria to Jerusalem.

Tañiboa kêpi Samaria to Jerusalem

2 O amac lau tomôkê-tomôkê samob, akêñ tanjemmanj, o nom to ñagêñlêlôm samob, anjômanj.

Apômtau Anôtô, tanj êsa anja nê lôm dabunj êmêñ nanj, gebe êwa amacnêñ binj sa e ênêc awêgenj.

3 Gebe alic acgom, Apômtau kêsa anja nê gamêñ gêmêñ, enj oc êsêp mênêka nom ñagamêñ ñabau.

4 Ma lôc, tanj akainj êka nanj, oc êwê êtôm lêp ñaobo, tanj ja genj nanj.

Ma gaboanj oc êôc êkôc êtôm bu, tanj gêboanj kêsêp salic nanj.

5 Binj samob tonanj êsa êtu Jakobnê geonja ma êtu gôlôac Israel nêñ secña.

Jakobnê geo tau ñam amboac ondoc ñam kêsêp Samaria atom me.

Gôlôac Juda nêñ sec tau ñam amboac ondoc. ñam kêsêp Jerusalem atom me.

6 Kêtu tonanña aê gabe janjôm Samaria êtu lênduc tenj êkô awê anja gamêñ tau,

janjôm êtu gamêñ sêsê wain êsêpña. Aê jansambi ñapoc êsêp gaboanj êna

ma jakip malac tau ñanombanj sa ênêc awêgenj.

7 Êsêac oc têtuc Samaria ñakatu samob popoc ma sêkêñ ja êniñ ñada awalaunj

ma aê oc jansenj ñagwam samob su.

Gebe gêñ samob tonanj ñai ñam kêsêp mockainjo ñaôli. tec gêñ tau êmu naêtu mockainjo ñaôli êtiam.

8 Kêtu tonanña aê gabe japuc tanjiboa sa ma jatanj, aê jasô atapa atom, jasêlêñ ña ockainj ñaôma ma toôlic ñaôma

Aê oc jataŋ amboac kêam salenŋa
 ma jataŋ amboac kêcsêwa,
 9 gebe kamoc, taŋ Apômtau gêjac naŋ, oc emo atom,
 ma kamoc tau jagelom Juda,
 ma gêô lasê ɲoc launêŋ katam jagêdêŋ Jerusalem.

Nacjo tédabiŋ Jerusalem

10 Asôm biŋ tau lasê aŋga Gat atom, ataŋ atomanô.
 Ansambi taôm anêc kekop aŋga Bet-Le-Aprá.

11 Amac lau Sapirŋa, andi asêlêŋ.
 Lau Sananŋa sêsa aŋga nêŋ malac sêmêŋ atom.
 Taŋiboa taŋ kêpi aŋga Bet-Esel naŋ, oc elom amac.

12 Lau Marotŋa sêkêŋ mateŋ gêŋ ɲajam elémê,
 gebe gêŋwapac sec kêsêp aŋga Apômtaunê gêmêŋ
 mêngeô lasê katam Jerusalemŋa.

13 Amac lau Lakisŋa, amansaŋ hosnêŋ ômbiŋkap, gebe sê kareta.
 Aôm kôtu Sion latuonê sec ɲamókê,
 gebe êsêac têtáp Israelnêŋ geo sa aŋga aôm ɲalêlôm.

14 Amboac tonan akêŋ gêŋ êndêŋ Moreset-Gat ma awi êsêac siŋ.
 Aksib ɲaandu oc êtu lakô êndêŋ Israelnêŋ kiŋ.

15 O lau Maresŋa, aê jasakiŋ lau-sêku-amac-tuluwaga êndêŋ amac êtiam,
 ma Israelnêŋ ɲawasi oc naêô lasê Adulam.

16 Ôkaliŋ taôm ma ôkapiŋ môkêmlauŋ êtu nêŋ gêŋenecŋa.

Ôkaliŋ taôm pomgenŋ,

gebe êsêac oc sêwi aôm siŋ nasêŋgôŋ kapoacwalô. * ɲagêdô nêŋ gêŋwapac, taŋ
 atap êsêac sa naŋ sa. † êsêac sa naŋŋa.

2

Ojæ êsêac, taŋ sêkônij lau ɲalêlôm sawa tôŋ naŋ

1 Ojæ êsêac, taŋ sêmasaŋ lêŋ sêŋgôm secŋa
 ma sêc nêŋ mê ɲaô to taêŋ gêjam lêŋ tau naŋ.
 Embe eleŋŋa lasê, go sêŋgôm nêŋ lêŋ tau ɲanô êsa,
 gebe nêŋ ɲaclai gêc.

2 Êsêac mateŋ katu kôm, tec sêjaŋgo su.

Êsêac mateŋ katu andu, tec sêkôc su.

Êsêac sêkônij andu ɲatau to nê andu,
 ma sêkônij ɲac-gêwê-kaiŋ-gêŋlên-sêmwaga tonê gêŋlênsêŋ gêwiŋ

3 Kêtu tonanŋa Apômtau kêsôm gebe
 “Alic acgom, aê kamasanŋ lêŋ sec kêtu gôlôac tonanŋa.

Amac atôm gebe andaiŋ su aŋga gêsômtêkwa atom,
 ma oc asêlêŋ totembelem aŋgeŋ atom amboac tonanŋeŋ,
 gebe têm tônê oc têm sec.

4 Êndêŋ bêc tonan êsêac oc sêŋga wê êpi amac
 to têtaiŋ taŋiboa kapôêŋ ma sêsôm gebe Aêac dabacgac.

* **1:16:** ɲamadiriŋ 10-15 ɲam gêc awa atom. Propete gêwa malac † **1:16:** Lau Juda sêkaliŋ tauŋ katu
 gêŋwapac, taŋ katap

Êsêac sêjam dôñ ñoc launêñ nomlênsêm e su
ma sêjac sam gêdêñ tauñ.

Lau teñ oc sêkêñ nom tau êmu êndêñ êsêac êtiam atom.

Êsêac sênac sam nom êndêñ lau, tañ sesen aêac su nanñ.”

⁵ Kêtu tonarñña amacnêm ñac teñ ênam dôñ nom
êndêñ tañ akac sa amoa Apômtaunê gôlôac ñalêlôm nanñ atom.

⁶ Lau sêjam mêtê aê gebe “Ônam mêtê atom,
ônâ mêtê êpi bin amboac tonarñ atom,
ñam gebe bin majenñña oc êtap aêac sa atom.

⁷ Apômtau kêpuc boa gôlôac Jakob me.

Apômtau lêma kêtu dambê me.

Gêñ tonarñ enñ gêgôm me.

Ênê bin kêmoasinñ ñac, tañ kêsa lêñ ñarñêñ nanñ, atom me.”

⁸ Mago amac adi amboac ñacjo gebe anac sinñ êndêñ ñoc lau.

Amac akwalec ñakwê su arñga lau malô

to arñga êsêac, tañ sêsêlêñ taêñ gêjam bin sinñña teñ atom nanñ.

⁹ Amac ajanda ñoc lau nêñ lauo sêsa arñga êsêacnêñ gôlôac ñasec-ñasec samucgenñ.

¹⁰ Andi ma aêc su, gebe gamêñ tonec gamêñ talêwanñ tauñña atom.
Genenmôkê gesenñ gamêñ tau su e ñajam êsa êtôm atom.

¹¹ ñac teñ embe ênac laoc gamêñgenñ ma êsôm bin agwa-agwa to binñansanñ
gebe

“Aê gabe janam mêtê amac êpi wain to bu ñaclai,”

ñac amboac tonarñ oc êtu lau tonarñ nêñ ñac-ênam-mêtêwaga.

¹² “O Jakob, aê gabe jajonñ amac samob sa binñanôgenñ,

aê oc janac Israelnêñ ñapopoc sa.

Aê oc jakêñ êsêac sêpi tagenñ amboac domba sêpi tagerñ sêmoa sapa,
amboac domba ñatonñ, tañ senñ gêgwanñ sêwinñ tauñ nanñ.

Ma ñamalac taêsam ñaonda êsa.”

¹³ ñac-ensenñ-balanñ-suwaga oc êsêlêñ êmunñ êsêac.

Êsêac oc têtuc katam popoc ma sêsa sêna.

Êsêacnêñ kinñ oc êmunñ êsêac,

Apômtau oc êsêlêñ êtu êsêacnêñ ñamata. * sênac sam nomlênsêm, tañ Apomtau
kêkêñ gêdêñ êsêac nanñ êndêñ tauñ.

3

Anôtô gec binñ lau Israel nêñ laumata

¹ Ma aê kasôm gebe

Amac Jakobnêñ laumata to Israelnêñ gôlinñwaga, akêñ tarjem.

² Amacnêm kôm, gebe ajala binñgêdêñ me masi.

Amac tañ akêñ kisa gêdêñ gêñ ñajam ma têtmac gêwinñ sec,
amac tarñ akwalec ñoc launêñ ñaôlic su

* **2:13:** Lau Israel sêcac sa kêsêp ñasawa ñagêdô, gebe

ma amoata nêj ñamêsôm su anğa ñatêkwa,
³amac tanj aej ñoc lau amboac aej gwada
 ma akwalec nêj ñaôlic su ma atuc nêj ñatêkwa popoc-popocgej nanj,
 amac asa êsêac amboac asa gwada kêsêp ku,
 amboac bôc ñamêsôm kêsêp suc.

⁴Êsêac oc têtanj êndêj Apômtau,
 mago ej oc êkêj tanja êsêac atom.
 Êndêj bêc tonanj ej oc ênsanj lanjôanô auc êndêj êsêac,
 gebe sêngôm nêj gêj sec.

⁵Apômtau kêsôm biñ tonec kêkanôj propete, tanj sêwê aêñoc lau seso nanj, gebe
 Êsêac embe têtap gêj taniñja sa, go sêmôêc gebe “Wama,”
 mago ñac, tanj kêkêj gêj taniñja kêsêp êsêac awensuj atom nanj,
 oc sênac siñ êndêj ej.

⁶Kêtu tonanña êmbêcauc êkôm amac auc, gebe alic ñakatu êtiam atom,
 gêsunbôm êsa, gebe aoc biñ lasê atom.
 Oc êsêp gebe êpô propete tonanj êtiam atom,
 ma êndêj ocsalô ñakesec êkôm êsêac auc.

⁷Go lau-sêlic-ñakatuwaga majej ê
 ma lau-seoc-biñ-lasêwaga nêj kauc oc êlênsôj.
 Êsêac oc sêmbôc awensuj auc,
 gebe Anôtô gêjô êsêac awej atom.

⁸Mago aê amboac tej. Ñaclai to Apômtaunê ñalau
 ma biñgêdêj to ñajanja gêjam aê auc,
 gebe jawa Jakobnê geo to Israelnêj sec sa.

⁹Amac gôlôac Jakob nêj laumata to gôlôac Israel nêj gôliñwaga, akêj tanjem
 biñ tonec.

Amac adec biñgêdêj to alênsôj lêj solop samob.

¹⁰Amac akwê Sion sa ña dec
 ma Jerusalem ña biñ geo.

¹¹Êsêacnêj laumata sêmêtôc biñ gêjô awa ñalêsirja su.
 Nêj dabunwaga tédôj lau, tanj sêjam ôli êsêac nanjgej.
 Nêj propete seoc biñ lasê gêdêj lau, tanj sêkêj mone gêdêj êsêac nanj.
 Mago êsêac taêj kêka Apômtau ma sêsôm gebe
 “Apômtau gêmoa aêac ñalêlôm gêwiñ atom me.
 Gêjwapac tej êtôm gebe êtap aêac sa atom.”

¹²Mago êsêac oc sêkac Sion ôkwi amboac sêkac nom ôkwi anğa kôm,
 ma Jerusalem popoc-popocgej êtu lênduc,
 ma lôm dabun ñalôc ênam tau ôkwi êtu salenbôm êtu amacña.

4

Apômtau ênam gôliñ nom ñagamêj samob towamagen

¹Êndêj bêc ñamuña Apômtaunê
 andu ñalôc oc êpi êlêlêc lôc ñagêdô su
 ma elenj gamêj samob su.
 Ma tentenlatu sêwê dêndêj lôc tau sêna.

2 Ma lau tomôkê-tomôkê oc sêmêḡ ma sêsôm gebe
 “Ajôc, tapi Apômtaunê lôc tana,
 dandêḡ Jakobnê Anôtônê andu tanamanḡ,
 gebe êndôḡ nê lêḡ êndêḡ aêac e tasa ênê intêna.
 Gebe ḡagôliḡ êsa anḡa Sion ma Apômtaunê biḡ anḡa Jerusalem.”

3 Eḡ oc êmêtôc tentenlatu taêsam nêḡ biḡ
 ma ênam gôliḡ lau tomôkê-tomôkê ḡajanḡa anḡa gamêḡ jaêc.
 Êsêac sênam nêḡ siḡ ôkwi êtu kinom
 ma nêḡ kêm êtu lêḡgêc.

Lau-m teḡ sênac siḡ êndêḡ lau-m teḡ atom
 ma têndôḡ lêḡ sênac siḡḡa êtiam atom.

4 Êsêac samob sêḡgôḡ nêḡ wain ḡalabu
 ma sêḡgôḡ nêḡ kaḡanô ḡaajuḡlabu êndêḡ-êndêḡgeḡ,
 ma lau teḡ têtakê êsêac atom,
 gebe lau siḡ undambêḡna nêḡ Apômtau kêsôm sugac.

5 Tentenlatu samob sêsêlêḡ sêjam nêḡ anôtô jaba laḡôḡ,
 mago aêac oc tasêlêḡ tanam aêacnêḡ Apômtau Anôtô laḡô teḡgeḡ ma teḡgeḡ.

Apômtau êḡgamboac lau Israel su anḡa kapoacwalô

6 Apômtau kêsôm gebe
 “Êndêḡ bêc ônê aê oc jajonḡ magiḡ kêsu sa
 ma jakatonḡ êsêac, taḡ sêjanda êsêac êliḡ-êliḡ
 to êsêac, taḡ kakêḡ ḡandanḡ gêdêḡ êsêac nanḡ sa.

7 Aê oc jaḡgôm magiḡ kêsu têtu lau ḡapopoc,
 ma êsêac, taḡ sêsa êsêac êliḡ-êliḡ nanḡ, têtu lau-m ḡajanḡa.
 Ma Apômtau ênam gôliḡ êsêac anḡa lôc Sion
 galoc ma endenḡ tôḡgeḡ.”

8 O andu soso, taḡ domba ḡatonḡ sêkac sa sêmoa nanḡ,
 o Sion latuonê ḡabau
 gôliḡ kiḡḡa ma gamêḡ kiḡḡa, taḡ gôlôac Israel sêwê kaiḡ gêdêḡ andanḡgeḡ nanḡ,
 oc êmu êndêḡ aôm êwac êtiam.

9 Amboac ondod tec kôtaḡ kapôêḡ.
 Kiḡ teḡ gêmoa gêwiḡ aôm atom me.

Me ḡac-gêwa-biḡ-sawaga gêjanḡa,
 tec ḡandanḡ kêtuj aôm amboac awê, taḡ ḡapalê kêtuj eḡ nanḡ me.

10 O Sion latuo, ḡandanḡ êmônḡ aôm ma ôtaḡ
 êtôm awê, taḡ ḡapalê kêtuj eḡ nanḡ,
 gebe galoc oc ôwi malac siḡ ma ôsa naôḡgôḡ gamêḡ sawa.
 Aôm oc ôna Babel, ma anḡa ônê Apômtau oc ênam aôm kêsî
 ma ênam aôm sa anḡa nêḡ ḡacjo lemenḡ.

11 Galoc lau-m taêsam sêkac sa sebe sênac siḡ êndêḡ aôm.
 Êsêac sêsôm gebe “Daḡgôm ênê dabuj paliḡ
 e Sion ḡapopoc ênac matenḡanô ḡajam.”

12 Mago êsêac sêjam kauc biḡ, taḡ Apômtau taê gêjam nanḡ.

Êsêacnêḡ kauç kêsa kêpi bir, taḡ eḡ kêmasaḡ gebe êḡgôm ḡnaô êsaḡa naḡ, atom. Eḡ kejoḡ êsêac sa amboac sêjac lagic polom toḡakainḡ, gebe sêkôç sêna sêka polom ḡmalala.

¹³ O Sion latuo, ôndi ma ôka polom, gebe aê jakêḡ jabo ki to ampoap ki joḡjoḡ êndêḡ aôm. Aôm oc ôka lau-m taêsam popoc ma ôkêḡ êsêacnêḡ waba êtu da êndêḡ Apômtau to êsêacnêḡ awamata êndêḡ nom samuc ḡatau.

5

¹ Galoc tuḡbôm kêkwa aôm auc ma ḡacjo sêḡi aôm auc. Êsêac si Israelnêḡ gôliḡwaga alianô ḡa tôç.

Kêsiwaga taḡ oc êsa aḡga Betlehem naḡ, nê gôliḡ

² Mago aôm Betlehem Eprata, aôm gôlôac Judaḡa nêḡ toḡ saunânô teḡ, aêḡoc ḡac, taḡ êtu Israelnêḡ gôliḡwaga naḡ, mêḡêsa aḡga aôm. Ênê ḡam kêsêḡ têm lanḡwaanô to bêç andanḡeḡḡa.

³ Kêtu tonanḡa Apômtau oc êwi êsêac siḡ e êndêḡ têm, taḡ awê tau, taḡ ḡapalê kêtuḡ eḡ naḡ, êkôç ḡapalê su. Go ḡapalê nê lasitêwai ḡagêdô oc sêmu dêndêḡ Israel latui sêmêḡ êtiam.

⁴ Go eḡ êndi êkô ma êlôm nê domba ḡatoḡ, gebe Apômtaunê ḡaclai ênam eḡ auc to Apômtau Anôtô nê ḡaê ḡawasi êpuc eḡ tôḡ.

Ma êsêac oc sêḡḡôḡ ḡaḡêḡ êsa, gebe ênê ḡaclai esewec e naêndêḡ nom ḡamadiḡ.

Sêjam kêsi to sêkêḡ ḡagêḡô

⁵ Êndêḡ taḡ lau Asur sêsa aêacnêḡ gamêḡ sêmêḡ ma eḡkainḡ êka aêacnêḡ kôm tôḡ naḡ, aêac takêḡ nêḡ laugeḡjob 7 to nêḡ kasêga 8 sêkô êsêac auc.

⁶ Êsêac oc sênam gôliḡ gamêḡ Asuria ḡa siḡ ma Nimrodnê gamêḡ ḡa siḡ ḡamata, ma êndêḡ taḡ lau Asur sêsa aêacnêḡ gamêḡ sêmêḡ ma sêḡḡêli aêacnêḡ nom ḡamadiḡ naḡ, êsêac oc sênam aêac kêsi aḡga Asur lemeḡ.

⁷ Go Jakobnê lau ḡapopoc oc sêmoa lau tomôkê-tomôkê ḡalêlôm têtôm maniy, taḡ kêsêḡ aḡga Apômtaunê gêmêḡ naḡ, ma têtôm kom, taḡ kêmoasiḡ ḡêḡwanḡ naḡ, ḡêḡ tau ḡêdôḡ ḡamalac to kêsaê ḡamalac latui atom.

⁸ Ma Jakobnê lau ḡapopoc oc sêmoa lau tomôkê-tomôkê ḡalêlôm têtôm lewe teḡ gêmoa bôç saleḡḡa ḡalêlôm, têtôm lewe wakuc teḡ gêmoa domba ḡatoḡ ḡalêlôm. Lewe embe êô lasê, go êka tôḡ ma êkac êḡḡic-êḡḡic

ma ḡac teḡ gebe ênam kêsiḡa gêmoa atom.

⁹ Amac lememe akôniy nêḡ soḡo-soḡo tôḡ

ma nê m ñacjo samob oc sênaŋa.

¹⁰ Apômtau kêsôm gebe

“Êndêŋ bêc tônê aê oc jansenj nê m hos su
ma jatuc nê m kareta sinŋa popoc.

¹¹ Aê oc jansenj malac kapôêŋ su aŋga nê m gamêŋ
ma jaku nê m malac ñajarŋa tulu.

¹² Aê oc jansenj nê m mectomaŋ su aŋga amac lememe
ma nê m lau-seoc-bin-*lasêwaga* oc maleŋmê.

¹³ Aê oc jansenj nê m gwam to nê m alê gwam su aŋga amac ñalêlôm
ma apôŋ emduc êndêŋ lememe ñakôm êtiam atom.

¹⁴ Aê oc jambuc nê m anôtôonê ñakatu sa
ma jansenj nê m malac kapôêŋ su.

¹⁵ Ma aê oc jamêtôc tentenŋlatu samob, taŋ sêkêŋ taŋenj aê atom naŋ,
toŋoc têtac ñandaŋ ma totêtac êmbôli aucgenj.”

6

Apômtau kêmêtôc Israel

¹ Akêŋ taŋem binj, taŋ Apômtau kêsôm naŋ, gebe
Aŋôc, ôkô lôc ñalabu ma ôwa nê m binj samaŋ,
ma gamêŋ ñabau êŋô aôm awam.

² O lôcac to amac nom ñaalê tenŋenŋa,
akêŋ taŋem Apômtaunê binj mêtôcŋa,
gebe Apômtaunê binj tenj gêc nê lauŋa,
gebe êmêtôc Israel.

³ “O ñoc lauace, aê gagôm asagenj gêdêŋ amac,
aê kalênsôŋ amac amboac ondodoc.
Aŋô aê aocmaŋ.

⁴ Aê kakôc amac aŋga gamêŋ Aiguptuŋa api amêŋ
ma gajam amac kêsî aŋga andu kapoacwalôŋa.

Aê kasakiŋ Mose agêc Aron ma Miriam sêmuŋ amac.

⁵ O ñoc lauace, taêm ênam binj, taŋ kiŋ Moabŋa Balak kêmasaŋ gebe êŋgômŋa
naŋ,

ma taêm ênam binj, taŋ Beor latu Bileam gêjô enj awa naŋ.

Taêm ênam nê m lêŋ aŋga Sitim e gêdêŋ Gilgal
ma ajala Apômtaunê gêŋsêga gêjam amac kêsîaŋa.”

Binj taŋ Apômtau taê kêka naŋ

⁶ “Aê jakôc asagenj ma jandêŋ Apômtau najakô enj laŋônê mŋa
ma japôŋ ocdudc êndêŋ Anôtô lôlôcŋa.

Aê oc jakôc bulimakao ñalatu, taŋ ñajala tagerj naŋ,
ma jakêŋ êtu daja êndêŋ enj me.

⁷ Apômtau oc êlic domba kapoac 1,000 to 1,000
me ñalêsi, taŋ enselenj amboac bu taêsam keselenj naŋ, ñajam me.
Me aê oc jakêŋ ñoc ñacsêga êtu da êjô ñoc geo su,
jakêŋ ôlic ñamêc êjô ñoc katucnê sec su me.”

⁸ O ñac tau, enj gêwa gêŋ, taŋ ñajam naŋ, sa gêdêŋ aôm,

ma gêj, tañ Apômtau taê kêka aña aômnmê nan, tonec.

Ôngôm gêj samob tobiñgêdêjgêj,

têmtac êwiñ lêj moasiñña

ma ôsêlêj ômbu taômgerj ômoa nêj Anôtô lañônêmña.

⁹ Akêj tañemman. Apômtau awa gêjac malac,

ma lau tokauc têtêc ênê ñaê.

“Amac gôlôac to lau malacña, tañ akac sa nan, akêj tañemman.

¹⁰ Aê katôm, gebe jaliñ awa alôb-alôb, tañ gêc lau alôb-alôb nêj andu nan,

ma dôjdanñ, tañ aê kapuc boa nan, siñ me.

¹¹ Aê oc jamêtôc ñac, tañ gêjam dôj gêj keso

ma kêsau lau ña dôjdanñ nan, atom me.

¹² Naclai sec gêjam amacnêj lau tolêlôm auc,

ma êsêac, tañ sêjgôj nêj malac ñalêlôm nan, sêsau biñdanñ

ma imbelej kêbêlê biñdanñ.

¹³ Kêtu tonanña aê gadi, gebe janac aôm popoc

ma jañgôm aôm ôtu gasan êtu nêj secña.

¹⁴ Aôm oc ôniñ gêj, mago êoc aôm tôj atom,

ma mo êjô aôm ñapanjgêj.

Aôm ônac waba sa, mago ônam sa atom.

Ma gêj, tañ gôjac sa nan, aê oc jakêj êndêj siñ ensey su.

¹⁵ Aôm oc ôsê gêj, mago ônac ñanô sa atom,

aôm oc ôsac katêkwi ñanô, mago ôniñ oso taôm ña ñalêsi tau atom.

Aôm oc ôka wain ñanô, mago ônôm wain tau atom,

¹⁶ gebe aôm kôdaguc Omrinê ñagôliñ ma gôgôm gêj samob, tañ Ahabnê gôlôac sêgôm nan,

ma aôm kôsa lêj, tañ êsêac sêmasan nan.

Kêtu tonanña aê jansen nêj gamêj su êtu gasan

to jakêj lau sêsu nêj lau susu. Amboac tonan aôm oc ôc biñ majenña aña launêj.” * sênam sakin anôtôj jaba.

7

Propete kêtan tañjiboa kêtu Israelnêj mêtê ñajam kêtu secña

¹ Ojae aêma, aê jatôm ñac, tañ

gebe ejoj kananô sa nan,

mago sejoj sa su.

Aê katôm ñac, tañ gebe êtap wain ñanô sa nan,

mago sejoj gêbacnê.

Wain ñanô teñ genkalej, gebe janiñña atom.

Jambô ñalêwê gêjô aê, mago masi.

² Lau mansan samob maleñmê aña gamêj tau,

ma lau gêdêj sêmoa lau ñalêlôm kêtiam atom.

Êsêac dêdib ñamalac, gebe sêkêc dec siñ

to sêkic uc, gebe sêlô nêj lasitêwai.

³ Êsêac lemej ñagaô kêtu sêjgôm secña.

Gôliñwaga sêjatu mone,

ma mêtôcwaga sêkôc awa ñalêsiña.

* **6:16:** Israelnêj kin luagêc Omri agêc Ahab sêjatu lau, gebe

Lau kapôêḡ sêsa lêḡ, taḡ nêḡ ḡalêlôm kêkac êsêac naḡ,
ma sêlênsôḡ biḡgêdêḡ.

⁴ Êsêacnêḡ lau ḡjam têtôm waḡḡanic,
êsêacnêḡ lau gêdêḡ ḡanô têtôm gêḡ ḡatêkwa.
Nêḡ dibwaganêḡ bêc to bêc êsêac têtap ḡagêḡô saḡa mêḡkêsa,
galoc nêḡ kauc kêlênsôḡ.

⁵ Ôsô nêḡ ḡac wacbaḡ aômḡa ḡalabu atom
ma ôkêḡ êwiḡ nêḡ ḡac ôli andaḡ aômḡa atom.
Oḡop awamsuḡ êndêḡ awê, taḡ gêc gêwiḡ aôm naḡ.

⁶ Gebe latu gêḡac kapoac tama,
ma latuo gêli tau sa gêdêḡ têna,
ma lawao wakuc gêdêḡ lawao laḡḡwa.
Ma lau, taḡ sêḡḡôḡ andu tagen naḡ, têtû soḡo-soḡo gêdêḡ taunḡ.

Apômtaunê ḡawê êpô nê lau ma ênam êsêac sa

⁷ Mago aê tec oc jakêḡ matoc Apômtau,
aê oc jaôḡ Anôtô, taḡ ênam aê kêsi naḡ.
ḡoc Anôtô oc êkêḡ taḡa aê.

⁸ O ḡoc ḡacjo, ôlim êpi êtu aêḡa atom.
Aê embe jambeḡ, oc jandi sa êtiam.
Aê embe jaḡḡôḡ gamêḡ ḡakesecḡa, Apômtau oc êtu ḡoc ja.

⁹ Aê gabe jaôc Apômtaunê têtac ḡandaḡ, gebe aê gagôm sec gêdêḡ en
e êkôc ḡoc biḡ sa ma êmêtôc aê.
En oc êwê aê jasa ḡawê jana ma aê oc jalic ênê lêḡ ênam aê kêsiḡa.

¹⁰ Go ḡoc ḡacjo, taḡ kêsôm gêdêḡ aê gebe “Aômḡnêḡ Apômtau Anôtô gêmoa
ondoc” naḡ,
oc êlic ma maja êsa.

Aê matocanô jalic biḡ tau ḡjam,
êsêac sêka ḡacjo tau tôḡ êtôm sêka lêsap tôḡ aḡa intêna.

¹¹ Êndêḡ bêc ônê oc sêkwê nêḡ tuḡbôm sa êtiam
ma sêḡḡôm nêḡ gamêḡ ḡamadiḡ êtu kapôêḡ.

¹² Êndêḡ bêc ônê lau aḡa Asuria e êndêḡ Aiguptu
ma aḡa Aiguptu e êndêḡ bu Euprat
ma aḡa gwêc ḡamakeḡ e êndêḡ gwêc ḡamakeḡ
ma aḡa lôcdênaḡ teḡ e êndêḡ lôcdênaḡ teḡ sêndêḡ aôm sêwac.

¹³ Mago nom tau oc êtu gasaḡ êtu lau, taḡ sêḡḡôḡ nom tau naḡḡa,
gebe êḡô gêḡ, taḡ êsêac sêḡôm naḡ.

Apomtau taê walô lau Israel

¹⁴ Oḡop nêḡ lau ḡa nêḡ tôc, êsêac têtû nêḡ dombalênsêḡ.

Êsêac sêmoa taunḡeḡ sêmoa salenḡbôm,
mago nom toḡalêsi ḡjam kêḡi êsêac auc.

Tec ôwê êsêac acgom, gebe nasêniḡ gêḡwaḡ ḡjam aḡa gamêḡ Basan to Gilead
êtôm sêḡôm gêdêḡ andaḡeḡeḡ.

¹⁵ Aê gabe jatôc gêḡtalô êndêḡ êsêac
êtôm andaḡeḡeḡ gêdêḡ taḡ gômôêḡ aḡa Aiguptu naḡ.

¹⁶ Tentenḡlatu sêlic ma êḡḡôm êsêac majen êsa êtu nêḡ ḡaclai samobḡa.

Êsêac sêmbôc awerisurj auc ma tarerisurj êoc auc.

Êsêac sêndamôê kekop amboac moac to gêrj, tarj sêgalab sêmoa nom narj.

¹⁷ Êsêac sêsa arja nêrj malac narjana totêtênêpgerj,
êsêac têtakê êtu aêacnêrj Apômtau Anôtôrja ma têtêc aôm.

¹⁸ Asa anôtô kêtôm aôm, gebe êsuc sec ôkwi ma taê ênam nê gêrlênsêma narpopoc
nêrj binj alôb-alôb êtiam atom.

Erj gê nê têtac narandarj tôrj gederj tôrgerj atom,
gebe erj têtac gêwirj, gebe taê walô lau.

¹⁹ Erj oc taê walô aêac êtiam
ma êka aêacnêrj keso tôrj.

Aôm oc ômbalirj ma sec samob êsêp gwêc narêdimbob êna.

²⁰ Aôm oc ôtôc binj narjêrj êndêrj Jakob
to têtac gêwirj tarerjnarj êndêrj Abraham
êtôm gôjac mata gêdêrj aêac tamenjmai gêdêrj andarjgerjnarj.

Habakuk

Propete Habakuk geoc bin lasê gêdêñ tanj lau Babilon sêjam gôlinj gamêñ gêdêñ jala 605 gêmuj Kilisi gêmêñ nomña nanj. Lau Babilon sêlêsu lau ma nêñ ñaclai sec kêlênsôñ Habakuk ñasec. Tec kêtü kênac Apômtau gebe “ñacjo sesen lau gêdêñ, tanj ñajam kêlêlêc êsêac nanj, su ma aôm gôjam taôm tôñ kêtü agenña.” Apômtau gêjô enj awa gebe enj êkêñ ñagêjô êndêñ ñanoc solop. Ma êndêñ ñasawa, tanj genj lau gêñgic anja noc tau nanj, lau gêdêñ sêmoa maten jali êtu sêsap Anôtô tôñ ñajêñgenña.

Buku ñabin ñagêdô geoc lasê gebe lau geo têtap mêtôc ñajanja sa e sênanja. Bin ñamuña kêlambin Anôtô gebe enj kapôêñ kêlêlêc ma gêwa propetenê kêkêñ gêwiñ ñajanja sa.

1 Anôtônê binj, tanj geoc lasê gêdêñ Habakuk nanj tonec.

Habakuk kêtanj kêtü mêtôc kesonja

2 O Apômtau, aê jamôc êtu ônam aê sanja e êndêñ ondocgenj, mago aôm kôkêñ tanjam atom. Aê gamôc gêdêñ aôm gebe sêkôninj aê tôñ ñanôgenj, mago aôm gôjam aê sa atom. 3 Aôm kôkêñ aê galic gêñ geo to kasala gêñ keso kêtü asagenña. Aê galic sesen gêñ su to sêgôm gêñ saic-saicgenj, galic kisa to sinj ñabêlêc gêjam sêga. 4 Kêtü tonanña ñagôlinj kêtü golonj ma binjgêdêñ kêsa awê atom. Gebe ñac sec kêgi ñacgêdêñ auc, tec binjgêdêñ gêjam tau ôkwi kêtü meloc.

Anôtô gêjô propete awa

5 “Asala tentenlatu samob to alic. Alainj matemanô to anja lememe. Gebe aê oc janjôm gêñ kainj tenj êndêñ amacnêmem têm. Lau embe sênac minj êndêñ amac nanj, oc akêñ êwiñ atom. 6 Alicgac me, aê oc jali lau Kaldea sa. Êsêac lau salanj-salanj to têtac ñamakic, tanj sêselêñ sêjac laoc nom samucgenj gebe sêjanjo gamêñ, tanj êsêacnêñ atom nanj su. 7 Lau kalomtêna sec to alôb-alôb sê mêtôc launêñ binj waucwaucgenj êtôm tauñ taêñ ênam. 8 Nêñ hos sêlêti sêlêlêc bôclai Leopard su. Sêlêti ñagaô kêlêlêc kêam-bôm gêdêñ gêbêc. Nêñ lau hosña sêmêñ amboac momboanj kêpôp kêsêp gebe êtap gwada sa. 9 Êsêac samob sêmêñ kêtü gêñ saic-saicnagenj. Nêñ wali kêtanj gêmuj êsêac. Êsêac sêboa lau kapoacwalô taêsam sa amboac ganja gwêcña. 10 Êsêac sêmajec kinj ma sêsu gôlinjwaga susu. Êsêac sêlic malac ñajanja totunbôm ma sêômac. Êsêac sêboa nom sa e gêjam tunjôm tôñ ma sêjanjo gamêñ tau su. 11 Go êsêac sêsa amboac mu ilai sêja. Êsêac sêkêñ tauñ nêñ ñaclai kêtü nêñ anôtô.”

Habakuk awasuj gêdc ka Apômtau kêtiam

12 O Apômtau, ñoc Anôtô dabuj, tanj gômoa tenjenj nanj, aêac abe amac êndu atomanô. O Apômtau, aôm kôkêñ lau tonanj têtü mêtôcwaga me. O ñoc lamu, aôm kôjatu êsêac gebe sêkêñ ñagêjô me. 13 Nêmem matamanô ñakêñkêngosu, tec godec gebe ôsala sec ma ôlic gêñ geo. Mago kêtü agenña aôm kôsala sêjanjowaga ma gôjam taôm tôñ gêdêñ tanj alôb-alôb tédanjônj lau, tanj nêñ gêdêñ kêlêlêc êsêac tauñ nêñ su nanj. 14 Aôm gôgôm ñamalac amboac i gwêcña. Amboac gêñ sêgalabnja, tanj nêñ ñatau masi nanj. 15 ñacjo gêjac lau amboac gêjac i ña êñpanj. Enj gêmô êsêac ña kata. Enj gêlô lau amboac sêlô i ña wasanj, tec enj têtac ñajam to ôli kêpi. 16 Tec enj kêkêñ da gêdêñ nê wasanj ma gêsôb jadaunj kêtü nê gamña gebe kêtü gêñ tonanña enj kêtü ñac tolêlôm ma gêñgônj gêñ masê ñaô. 17 Enj oc

inj i su anja nê wasanj napanj êmoa ma ensenj lau tentenlatu palinj-palinjenj êmoa me.

2

Apômtau gêjô Habakuknê binj

¹ Aê gabe japi najakô njoc andu njaatêkwa balinj ma jalic acgom. Ma jansaê binj ondoc Apômtau oc êsôm êndênj aê, êjô njoc binj, tanj aocsunj gêôc ka enja nanj.

² Ma Apômtau gêjô aênoc binj ma kêsôm gebe “Oto gêj, tanj gôlic nanj, njawagenj êsêp tapele gebe sêsam binj tau ênêc awêgenj. ³ Gênj tanj aôm gôlic nanj, oc ênêc e njanô êsa êndênj njanoc, go êndênj njamu êwaka tau sa gebe êtu dansanj atom. Embe êmênj sebenj atom, go ônj gênj tau oc mênjêô lasê ma ênam gamênj tônj atom. ⁴ Ôlic acgom, njac alôb-alôb nê katu oc ênanja, mago njac gêdênj tau oc êngônj mata jali êtu kêkênj gêwinja.”

Binj ojaenja kêpi lau alôb-alôb

⁵ Wain kêjaninj lau. Njac tanj ketoc tau sa oc êmoa atom. Enj gênja awa amboac lamboam. Enj kêtôm gêmacanô, tanj genj lasamboa, tagenj gêôc enj tônj atom. Enj kejonj lau tentenlatu samob sa gêdênj tau ma kêkatonj lau to-m-to-m sêsô enj njalabu. ⁶ Êsêac samob oc sênja wê kêsi-kêsigenja êpi enj ma sêsu enj susu ma sêsôm gebe “Ojae, njac tenj gêboa launênj gênj sa kêtû ênê ma gêgôm keso e gêjam sêga. Enj oc êngôm e êndênj ondocgenj.” ⁷ Lau tanj nênj tôp gêc aômnjagenj nanj, oc dêndi sa sebenj atom me. Nêm lau, tanj sêlênsu aôm nanj, oc materj êlac ma mênjsêjanjo nênj gênj su êtôm aôm taôm kôjanjo tentenlatu taêsam nênj su gêmunj nanj. ⁸ Tec lau tentenlatu, tanj gacgenj sêmoa nanj, oc sêjanjo nênj gênj su êjô njamalacnênj dec, tanj kôkêc sirj nanj, to gênj njac lai, tanj gôgôm gêdênj nom to malac ma lau samob, tanj sêngônj tonanj nanj.

⁹ Ojae njac, tanj gêjam launênj bôlênj auc êtu êmboa awa sa anja nê andu ma ênam nê sac ênêc lôlôcgenj gebe ênam tau sa êndênj gênj ensenj enja. ¹⁰ Aômnêm binj gêgôm nênj gôlôac majenj kêsa. Gêdênj tanj aôm gosenj lau-m taêsam su nanj, aôm gosenj taôm su amboac tonanjenj. ¹¹ Poc sêpinj andunja oc sêmôc lasê ma gamênjtêkwa oc êjô binj.

¹² Ojae njac, tanj kêkwê malac sa njac dec ma kêkajo malac njajanja njac binj geo.

¹³ Ôlic acgom, lau undambênja nênj Apômtau kêsôm binj tonec gebe “Lau sêjam kolenj kêtû ja gesenj sunja ma tentenlatu sim taunj su njacmagenj.” Enj kêsôm me masi. ¹⁴ Gebe nom njalau samob nênj kauc êsa êpi Apômtaunê njawasi êtôm bu gêjam gwêc auc.

¹⁵ Ojae êndênj enj, tanj êngôm nê lau jabanja sênôm gênj e êjaninj êsêac gebe êlic êsêac ôlinjêdô. ¹⁶ Majam ênam aôm auc êjô waem su. Tec aôm taôm ônôm gênj tau e êjaninj aôm. Laclu tanj kêsêp Apômtaunê lêma anônja nanj, oc wacêô lasê aôm e majam êkôninj waem tônj. ¹⁷ Gebe gênj alôb-alôb, tanj gôgôm gêdênj Lebanon nanj, oc êku aôm tulu. Ma bôc samob, tanj gôjac êndu nanj, oc êtakê aôm. Gênj tonanj êtap aôm sa gebe kôkêc njamalacnênj dec sirj to gôgôm gênj njac lai gêdênj nom to malac ma gêdênj lau, tanj sêngônj malac tau njalêlôm nanj.

¹⁸ Gwam tenj, tanj njac lêma mêtênja kêsap nanj, oc ênam sa amboac ondoc. Gênj tau njakatu njacma tenj ma binj dansanj njamgoc. Kêsapwaga kêkênj gêwinj tau nê gênj, tanj kêmasanj gwam awamê nanj, oc ênam enj sa amboac ondoc. ¹⁹ Ojae njac, tanj kêsôm gêdênj ka gebe “Matam êlac,” gêdênj poc awamê gebe” Ôndi sa”

nan. Gêñ tonan oc eoc bin lasê me. Alic acgom, sêkwa ña gold to silber, mago gêñ tau kési awa atom.

²⁰ Mago Apômtau gêmoa nê lôm dabun ñalêlôm, nom ñagamêñ samob ñañêñ êsa sêmoa en lanônêmtja.

3

Habakuknê mec

¹ Propete Habakuk nê mec, taten ñaawa amboac wê.

² O Apômtau, aê ganô gêñ, tan aôm gôgôm nan ñawae.

O Apômtau, aê katakê saun atom kêtú nêmtôm.

Ônam nêmtôm ñakôninñâ êndêñ tonec.

Ôngôm kôm tau ñawae êsa êndêñ ñasawa tonec.

Taêm ênam nêmtôm labu êndêñ noc têtmtac ñandan êsanja.

³ Anôtô gêmêñ anja gamêñ Edom ma ñac dabun tau anja lôc Paran.

Ênê ñawasi gêjam undambê auc
ma nê lambin mêngejam nom auc.

⁴ Ênê ñawasi kêtôm oc ñawê.

Ñawê kêsa en lêma amboac ôsic kêkac. Ma en kêsijn nê ñaclai kêsêp gêñ tonan.

⁵ Gêmac sec kêsêlêñ gêmun en

ma gêmac ñawajaôña kêpuc en wanja.

⁶ En gêdi kêkô ma nom ñawiwic kêsa.

En mata gê tenterlatu ma têtênêp.

Go lôc tengeñña gêôc kêkôc.

Gamêñ ñabau, tan kêkô wanêc-wanêc nan, gênu kêsêp gêja. Nê mêtê gêgôm gêñña gêc andanjenanô.

⁷ Aê galic becobo Kusannja kêtap ñawapac sa.

Midiannêñ becobo kêwiwic tau. ⁸ O Apômtau, gêdêñ aôm gôngôñ nêmtôm hos ñaô

ma nêmtôm kareta sinñña kêku ñacjo tulu nan,

aôm têtmtac ñandan gêdêñ bu kapôêñ me.

Nêmtôm sec gêdêñ gwêc tau me.

⁹ Aôm kôka tikoc kêsêp nêmtôm talam.

Aôm kôkêñ sôb kêkô tikoc. Aôm kôkêñ bu ñasamac kêsêli nom gêñgic.

¹⁰ Lôc sêlic aôm e ñawiwic kêsa.

Kom kêsêwa kêsêp gêmêñ.

Gwêc ñagêdimbob kêgasim ñakicsêa kapôêñ

ma ñadembom kêpigen gêja.

¹¹ Oc kêlin tau sin kêpi gêmêñ atom

ma ajôñ kêkô ñañêñ anja nê mala.

Êsêac têtêc nêmtôm sôb ñaja

to nêmtôm kêmtôm ñawasi ñaôsic-ôsic.

¹² Aôm kôsêlêñ kôka nom totêmtac kêbuli aucgen

ma golo tenterlatu popoc totêmtac ñandanjen.

¹³ Aôm gôdi gebe ônam nêmtôm lau sa

gebe ônam nêmtôm ñac, tan goen oso en nan kési.

Aôm kômakin ñac alôb-alôb nê andu

ma gosen andu tau popoc e malamê.

¹⁴ Aômnêm sôb kêpê ênê mômêapac e palalap
ma ênê laumata sêc êlin-êlin amboac mu gêju gêj salin-salin,
gebe êsêac selo lau ñalêlôm sawa popoc ma têdanjônê êsêac kelecgen.

¹⁵ Aôm kôka gwêc ña nêh hos e bu ñasamac kêsa.

¹⁶ Aê ganô e ôlic kêlênim tau
ma ñakicsêa gêgôm gêdôcôlic kêtênêp.
Ñoc ñatêkwa kêtû palê.
Ockain kêtû mêlê-mêlê.

Aê gabe jamanjen jamoa ma jaôn bêc Anôtô êkêj ñagêjô
êpi lau, tanj sêkônin aêac nanj.

¹⁷ Jambô oc êôc atom
ma wainmôkê oc ênam ñanô atom.
Katêkwi êngaminj nê ñatêkwi
ma gêj taninñ a ênam ñanô atom.
Domba malenmê anja nêj sapa
ma bulimakao sêmoa nêj andu atom.

¹⁸ Mago aê jatu samuc Apômtau.
Aê janam lasê êtu ñoc moasinj ñaAnôtô.

¹⁹ Apômtau Anôtô kêtû ñoc ñaclai ñam.
Enj kêkêj aê kalêti amboac mojava.
Enj kêkêj aê kasêlêj anja gamêj lôcña.

Hagai

Gêdêj jala 520 gêmuj Kilisi gêmêj nomja Anôtô kêkêj jaen dambê ñagêdô gêdêj propete Hagai. Eñ kejonj biñ tonaj sa kêsêp nê buku. Lau Juda sêmu sêmêj anja nêj kapoacwalô ma sêngôn Jerusalem jala ñagêdô su. Mago lôm dabuj ñapopoc gacgenj gêc. Anôtônê jaen kêkac launêj kasêga gebe sêkwê lôm dabuj sa êtiam. Ma Apômtau gêjac mata gebe lau, taj sêjam tauj ôkwi e têtü selec nanj, oc têtap nêj gêj ñajam to wama sa êndêj têm tenj, taj gêc nêmja nanj.

Jatu gebe sêkwê lôm dabuj sa êtiam

¹ Gêdêj kinj Darius nê gôlinj ñajala kêtü luagêcña ñajônj kêtü 6 ñabêc ñamatanja Apômtaunê biñ gêmêj gêdêj Sealtiel latu Serubabel, taj kêtü gôlinjwaga Judanja nanj, agêc Jehosadak latu dabujsêga Josua kêsä propete Hagai awa gebe ² “Lausinj undambêña nêj Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Lau tonec sêsôm gebe “Têm takwê Apômtaunê andu sa êtiamña mêngêô lasê su atom tagenj.” ³ Kêtü tonanja Apômtau nê biñ kêsä propete Hagai awa gebe ⁴ “Andu tonec popoc-popocgenj gêc, mago amac akwê taôm nêm andu ñajam-ñajamña ñatêm mênkêsä me.” ⁵ Amboac tonanj lausinj undambêña nêj Apômtau kêsôm tonec gebe “Taêm ênam taôm alic acgom, amac amoa amboac ondoc. ⁶ Amac apalip ñawê taêsam, mago ajonj ñanô ñagecgenj sa. Gêj aninjña gêc amac, mago gêôc amac tönj atom. Amac akôc ñakwê gebe asô, mago kêjandanj amac atom. Ma lau, taj sêjam kôm kêtü awanja nanj, sêjam kôm, mago kôm ñaôli tau gêlôm êsêac atom.

⁷ “Lausinj undambêña nêj Apômtau kêsôm gebe Taêm ênam alic acgom, amac amoa amboac ondoc. ⁸ Galoc api lôc anamanj ma akôc ka amêj ma akwê andu tau gebe ênac matocanô ñajam ma atoc aê sa ñajep êtiam. ⁹ Amac taêm kêka kôm ñanô kapôêj, mago gêjam tau ôkwi kêtü sauñ. Amac ajonj kôm ñanô tau sa ma aê gaju sa gêjanja. Apômtau kêsôm gebe Aê gagôm tonanj kêtü asagenja. Ñam gebe ñoc andu popoc-popocgenj gêc ma amac samob ôlim palê kêsä kêtü akwê taôm nêm andu sa kêtômgenj. ¹⁰ Kêtü tonanja umboñ kêgaminj maninj ma nom kêgaminj ñanô. ¹¹ Ma aê gamôêc oc kêsêgô gamêj to lôc ma polom to wain wakuc ma niptêkwi to gêj samob, taj nom kêkêj kêpi gêmêj nanj, ma ñamalac to bulimakao ma kôm samob taj sêjam nanj.”

¹² Go Sealtiel latu Serubabel agêc dabujsêga Jehosadak latu Josua ma lau ñapopoc samob tanej wamu Apômtau, nêj Anôtô nê awa to propete Hagai, taj Apômtau, nêj Anôtô kêsakinj eñ nanj, nê biñ ma têtêc Apômtau. ¹³ Go Apômtaunê jaenwaga Hagai kêsôm Apômtaunê biñ gêdêj lau tau gebe “Apômtau kêsôm gebe Aê gamoa gawinj amac.” ¹⁴ Ma Apômtau kêkêli Sealtiel latu gôlinjwaga Serubabel agêc Jehosadak latu dabujsêga Josua ma lau ñapopoc samob nêj ñalêlôm ma êsêac sêmêj sêjam kôm kêpi lausinj undambêña nêj Apômtau, nêj Anôtô, nê andu ¹⁵ gêdêj ajônj kêtü 6 ñabêc 24.

2

Lôm dabuj wakuc ñawasi tau ma moasinj wakuc

¹ Gêdêñ kinj Darius nê gôlinj ñajala kêtú luagêc ñaajônj kêtú 7 ñabêc 21 Apômtaunê binj kêsa propete Hagai awa amboac tonec gebe ² “Galoc ôsôm êndênj gôlinjwaga Judanja Sealtiel latu Serubabel agêc Jehosadak latu dabuñsêga Josua ma êndênj lau ñapopoc samob amboac tonec gebe ³ Amacnêm asa gêmoa, tanj gêlic andu ñawasi gêmunña su nanj. Ma amac alic andu galocña tau amboac ondoc. O alic gêñ galocña amboac gêñ ñaðma me masi. ⁴ O Serubabel, têmtac êpa sugen. Dabuñsêga Josua, têmtac êpa sugen. Ma lau gamêñ tonecña samob, têmtac êpa sugen. Apômtaunê binj tau tonec. Akôc kôm sa gebe aê gamoa gawin amac. Lausinj undambêña nêñ Apômtau nê binj tau tonec. ⁵ Aêñoc Nalau oc êmoa amac ñalêlôm, atêc taôm atom. ⁶ Gebe lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Saungerj acgom, go aê oc jawiwic undambê to nom ma gwêc to masanm dim tagengerj êwiñ. ⁷ Aê oc jawiwic tentenlatu pebenj gebe samob sêkôc nêñ awamataêjam sêmênj ma aê jakêñ ñawasi andu tonecña ênam auc. Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonec. ⁸ Gebe silber ñatau aê ma gold ñatau aêgoc. Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonec. ⁹ Lôm dabuñ tonec ñawasi ñamuña oc êlêlêc gêmunña su. Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonec ma anja gamêñ tau tonec tec janam mec lau. Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonec.”

Propete kêtú kênac lau dabuñwaga

¹⁰ Gêdêñ Dariusnê gôlinj ñajala kêtú luagêc ñaajônj 9 ñabêc 24 Apômtaunê binj kêsa propete Hagai awa amboac tonec gebe ¹¹ “Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Ôtu kênac êsêac dabuñwaga gebe sêwa binj tonec sa gebe ¹² ‘Ñac teñ embe ênsambanj ñamêsôm da dabuñña êsêp nê ñakwê ñalêsu ma êmoasac polom me gêñ kêsôc teñ me wain me niptêkwi me gêñ amboac tonanj ñagêdô ña nê ñakwê nanj, oc gêñ tau êtu dabuñ me masi.’” Ma dabuñwaga sêjô binj tau gebe “Masi.” ¹³ Go Hagai kêsôm gebe “Mago ñac teñ, tanj gêmoa gêwiñ ñacmatê teñ ma gesen nê dabuñ su nanj, embe enj êmoasac gêñ amboac tonanj ñateñ nanj, oc gêñ tau ñatêmui êsa e êtu da êtiam me masi.” Dabuñwaga sêjô binj tau gebe “Oc selec atom.” ¹⁴ Go Hagai kêsôm gebe” Apômtau kêsôm gebe Lau tonanj nêñ binj amboac tonanj. Aê galic gôlôacmôkê têtôm tonanj. ¹⁵ Mago galoc taêm ênam ñapep ma ajop gêñ, tanj mênêsa ênac m êndênj bêc tonec ma elom-elom êna. Gêdêñ tanj adênanj poc teñ gêsac poc teñ ñað anja Apômtaunê lôm dabuñ atomgerj nanj, amac amoa amboac ondoc. ¹⁶ Ñac teñ gêô lasê polom ñatonj, tanj gêjac talu 20 ñawae nanj, mago kêtap polom talu 10 gerj sa. Teñ gêô lasê sêpip wain ñamala gebe êkôc gasuc 50, mago kêtap 20 gerj sa. ¹⁷ Apômtau kêsôm gebe Aê gajac amac to nêñ gêñ kômña ña bunj to gwa ma kompos. Gêñ samob, tanj amac ajam kôm kêpi nanj, mago amac amu adênj aê amênj atom. ¹⁸ Ajop ñapep, anac m êndênj bêc tonec. Bêc tau ajônj 9 ñabêc 24. Akêñ Apômtaunê lôm dabuñ ñanombanj gêdêñ bêc tau. Ajop ñapep gebe ¹⁹ gêñ ñawê oc ê su anja andu ajac gêñ sanja me masi. Ma wain to jambô ma nip to katêkwi oc ñanômê me masi. Ocsalô aê gajac m gebe janam mec.”

Apomtau gêjac mata binj gêdêñ Serubabel

²⁰ Gêdêñ bêc 24 tonanjerj Apômtaunê binj gêdêñ Hagai kêtú luagêcña amboac tonec gebe ²¹ “Ôsôm êndênj gôlinjwaga Judanja Serubabel gebe Aê gabe jawiwic undambê to nom ²² ma japô kinj nêñ lêpônj ênduc to jansenj tentenlatu nêñ gamêñ ñaclai su. Aê oc japô nêñ kareta to êsêac, tanj sêkô ñað nanj, ênduc ma

nêḡ hos to lau, taḡ sêḡḡḡḡ hos ḡaô naḡ, sêu taḡ ma senseḡ taḡ su sênaḡ.
²³ Lausiḡ undambêḡa nêḡ Apômtau kêsôm gebe Êndêḡ bêc tonḡ aê oc jakôc ḡoc sakiḡwaga aôm Sealtiel latu Serubabel gebe jakôc aôm gebe ôtu ḡôliḡwaga ônam aê laḡôc gebe aê kajaliḡ aôm sa.” Lausiḡ undambêḡa nêḡ Apômtau kêsôm biḡ tonḡ.

Sakaria

Sakarianê buku gêwa tau kékôc gêja ñasêbu luagêc gebe

1. Môkêlatu 1-8 Sakaria katu kain teñ kêsâ e gêlic ñakatu ma geoc binj lasê gédên jala 520-518 gêmur Kilisi gêmên nomña ñasawa. Eñ gélên binj lau gebe sêkwê Jerusalem to ñalôm dabuñ sa êtiam ma sênâma tauñ ôkwi têtû selec. Ma eñ geoc lasê gebe Mesianê têm kédabinj.
2. Môkêlatu 9-14 Lau tañ sêkip Bibolo ñam sa nanj, nêñ ñagêdô sêsâê gebe binj, tañ kêsêp môkêlatu tonec nanj, lau teñ teto. Êsêac sêjac têtû Sakarianê binj ma sêsôm binj kêpi Mesianê têm to têm ñamuña lasê.

2

Sion ênam lasê êtu Apômtauña

¹⁰ Sion latuo, ônam lasê to têtmac wapigen gebe aê oc wacjanğôñ aôm ñaluñ. Apômtau kêsôm amboac tonaj. ¹¹ Êndên bêc tônê tentenlatu gwalêkin oc sêmbin taun tôn dëndên Apômtau ma têtû aêñoc laugen, ma wacsênğôñ aôm ñaluñgen. ¹² Ocgo ôjala gebe lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsakin aê gawac. Ma Apômtau oc êkôc lau Juda sa têtû ênê gêñlênsêma sêmoa gamênj dabuñ ma êjaliñ Jerusalem tau sa êtiam.” ¹³ Ñamalac pebenj sênâma tauñ tônj jamanğenj sêkô Apômtau lanğônem gebe eñ gêdi anğa gamênj dabuñ taugoc.

9

Kinj ñamuña oc ênam nê lau sa

⁹ Ôtu samuc, o Sion latuo.

Ônam lasê, o Jerusalem latuo.

Gôlicğac me, nêma kinj gédênj aôm gêwac.

Eñ ñac gédênj to gêjam sa.

Ñac malô jagêñğôñ donki teñ,

gêñğôñ bôc wabaña ñalatu ñaô.

¹⁰ “Aê oc jansenj kareta sinjña su anğa Epraim

ma hos sinjña anğa Jerusalem.

Aê oc japôñ talam sinjña tulu

ma eñ oc êjatu binjalôña êndênj tentenlatu samob.

Ma nê gamênj kinjña oc ênêc anğa gwêc teñ e êndênj gwêc teñ,

ma anğa bu (Euprat) tau e êndênj nom ñamadinj tau.

¹¹ “Ma kêtû aômña, kêtû poac decña, tañ kamoatinj gédênj aôm nanj, aê oc janğamboac nêma lau kapoacwalôña, tañ sênğôñ sê sawa bu masinja nanj su.

¹² Amboac tonaj amac lau kapoacwalôña, tañ akênj matem nanj, amu andênj nêma lamu ñanğênña amênj.

Ocsalô tonec aê jasôm lasê gebe jajô nêma gênj êtu dim luagêc êndênj aôm.

¹³ Gebe aê kakêkam Juda amboac ñoc talam

ma kakênj Epraim kêkô tikoc.

O Sion, aê kajatu latômi gebe sênâc lau Grik nêñ latui.

Aê jakam aôm amboac sinjwaga kêmêgôm nê sinj.”

14 Êndêḡ tonar Apômtau oc êô lasê êndêḡ êsêac
ma nê sôb oc êlôp amboac ôsic.
Apômtau Anôtô oc ênac dauc êtar
ma êmêḡ amboac mu ilai, tar gêmêḡ arḡa gêmu kêsêpḡa nar.

15 Lausiḡ undambêḡa nêḡ Apômtau oc ejop êsêac
ma êsêac oc sêndaḡgôḡ lau dabanḡa
ma sênôm nêḡ dec amboac wain
e têtac êkôc amboac suc mêḡgêc, ḡawambuc kêsa amboac altar ḡakêclêsu.

16 Êndêḡ bêc tonar nêḡ Apômtau Anôtô oc ênam êsêac kêsi.
Eḡ oc ejop êsêac amboac gejobwaga gejob bôc ḡatonḡ teḡ
gebe êsêacnêḡ ḡawê oc êpô ênê gamêḡ
amboac sunsuḡ pocawa gêwê kô.

Maleaki

Lau sêkwê lôm dabuŋ anġa Jerusalem sa su ma propete Maleaki keto buku tonec. Biŋ taŋ kékêŋ wacap propete naŋ, tonec gebe dabuŋwaga to lau sêsap poac, taŋ Anôtô kêmoatiŋ gédêŋ êsêac naŋ tulu. Tec propete kékalem êsêac gebe taêŋ ênam poac tau ma sêŋgôm ŋanô êsa.

Gédêŋ propete Maleaki nê têm lau sêsa nêŋ lêŋ paliŋ-paliŋgeŋ to sêjam sakiŋ Anôtô kwalec-kwalec. Dabuŋwaga to lau sêsau Anôtô. Êsêac sêgamiŋ da, taŋ gêjac Apômtau ŋawae naŋ, ma sêsa nêŋ lêŋ kêtôm Anôtônê biŋ atom. Mago Apômtau oc êmêŋ ma êmêtôc nê lau. Eŋ oc êŋgôm êsêac têtû selec ma êsakiŋ nê jaeŋwaga teŋ gebe êmansaŋ intêna to êsôm ênê poac lasê.

¹ Biŋ pucŋa. Maleaki kêsôm Apômtaunê biŋ, taŋ gédêŋ lau Israel naŋ lasê.

Apômtau têtac gêwiŋ lau Israel

² Apômtau kêsôm gebe “Aê têtac gêwiŋ amac.” Ma amac atu kênac gebe “Aôm têtmac gêwiŋ aêac ŋalêŋ amboac ondoc.” Apômtau kêsôm gebe “Jakob têwa Esau atom me. Mago aê têtac gêwiŋ Jakob, ³ ma têtac gedec Esau. Amboac tonar aê gagôm ênê lôc kêtû gamêŋ sawa ma gawi nê nomlênsêm siŋ gédêŋ bôcbôm.” ⁴ Edom embe êsôm gebe “Sêjac aêacnêŋ malac popoc, mago aêac oc akwê ŋapopoc sa êtiam.” Go lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau oc êsôm gebe “Êsêac oc sêkwê sa, go aê jansenŋ su. Ma sêsam êsêac gebe ‘Gamêŋ alôb-alôb’ to ‘Lau taŋ Apômtau têtac ŋandaŋ gédêŋ êsêac gedêŋ tŋŋgeŋ’ naŋ.” ⁵ Ma amac taôm matemanô oc alic ma asôm gebe “Apômtau eŋ kapôêŋ kêlêlêc Israelnêŋ gamêŋ ŋamadaiŋ gêja.”

Apômtau gêjam la dabuŋwaga

⁶ “Latu ketoc tama sa ma sakiŋwaga ketoc nê ŋatau sa. Ma aê embe jatu tama teŋ ma amboac ondoc atoc aê sa atom. Ma aê embe jatu ŋatau, go amboac ondoc atêc aê atom. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonar gédêŋ amac dabuŋwaga, taŋ asu ŋoc ŋaê susu naŋ. Ma amac atu kênac gebe’ Aêac asu nêŋ ŋaê susu amboac ondoc.’ ⁷ ŋam gebe amac akêŋ gêŋ sec kêtû da gêsac ŋoc altar. Ma amac atu kênac gebe ‘Aêac ajaiŋ amboac ondoc.’ ŋam gebe amac taêm gêjam Apômtaunê tebo kêtû gêŋ ŋaôma teŋ. ⁸ Embe akêŋ bôc matapec êtu da, tonar sec atom me. Embe akôc bôc kêlêc ma gêmac gêgômŋa teŋ, tonar sec atom me. Ôkêŋ gêŋ tau êndêŋ nêŋ gôliŋwaga eŋ oc etoc gêŋ tau sa ma êlic aôm ŋajam me.” Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê biŋ tonar.

⁹ Ajôc, amac dabuŋwaga, anam malô Anôtônê ŋalêlôm gebe eŋ taê walô aêac. Amac embe anġôm amboac tonangeŋ eŋ oc êŋgamiŋ nê moasiŋ êndêŋ amac me masi. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê biŋ tonar. ¹⁰ “Ojae, ŋac teŋ êmoa amac ŋaluŋmaŋ, taŋ ênsaŋ katam auc gebe ja êpô ŋoc altar ŋaômageŋ atom naŋ. Amac ajac aê matocanô ŋajam atom ma gabe jakôc da teŋ anġa amacnêŋ sa atom. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ amboac tonar. ¹¹ Anġa oc ŋam e gédêŋ oc kêsêp aêŋoc ŋaê ŋawae kêsa anġa tentenlatunêŋ, ma sêkêŋ da ŋamalu to da selec kêtû aêŋoc ŋaêŋa anġa gamêŋ samob gebe aêŋoc ŋaê kapôêŋ anġa tentenlatunêŋ. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonar. ¹² Mago amac asôm gebe ‘Apômtaunê tebo selec atom’ ma akêŋ gêŋ, taŋ taôm adêc naŋ, êtu da, tec atoc aêŋoc ŋaê sa atom. ¹³ Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Amac asôm gebe

‘Aêac ôlinj ñakam têtû kôm samob tonanña,’ ma apêc gêdôm aê. Amac abe aê jakôc gêj amboac tonan su anğa amam lememe me. ¹⁴ Aê japuc boa ñac dansan, tanj gêjac mata bôc selec ñajam tenj, tanj gêmoa nê tonj ñalêlôm nanj, mago kêkêj pulinj tenj gêjô kêtû da gêdêj Apômtau. Aê kinj kapôêj, nanj lau tentenjlau samob têtêc aêñoc ñaê.

2

¹ “Ajôc, amac dabunwaga, ñagôlinj tau tonec kêkanônj amac. ² Lausinj undambêja nêj Apômtau kêsôm gebe Amac embe akêj tanjem atom ma embe taêm ênam gebe atoc aêñoc ñaê sa atom, go japuc boa amac. Ma janam amacnêm mec ôkwi êtu gêj japuc boanğa tenj. Binjanô, aê gajam nêm mec ôkwi su gebe amac akêj tanjem aêñoc binjsu atom. ³ Alic acgom, aê jandim amac lememe êngic, ma japalip amacnêm bôc danğa nêj tac êpi amac lanjômânô ma jatinj amac su anğa lanjôcnêmğa. ⁴ Go amac ajala gebe aê kasakinj binjsu tonanj kêtû amacnğa gebe aêñoc poac, tanj kamoatinj gawinj Lewi nanj, êtu tônj. Lausinj undambêja nêj Apômtau kêsôm binj tonanj. ⁵ Nôc poac gêdêj Lewi gebe enj êmoa mata jali to êwê kainj binjmalô ma enj etoc aê sa to êtêc ñoc ñaê. ⁶ Enj kêdônj aêñoc lêj tobinjanôgenj ma binj keso tenj kêsâ ênê awa atom. Enj kêsâ nê lêj gêwinj aê towama ma tobinjgêdêngenj to gêjam lau taêsam ôkwi anğa nêj lêj sec. ⁷ Têndônj lau sêjala Anôtô ñanôğa gêjac dabunwaga ñawae. Lau dêndêj êsêac sêna gebe sêñô ñoc ñalêlôm gebe êsêac têtû Apômtau ñanininj nê jaenwaga. ⁸ Mago amac dabunwaga ao sic anğa intêna gêdêj. Ma binj, tanj amac adônj nanj, gêgôm lau taêsam sebenj. Amac ajac poac, tanj kamoatinj gawinj amac nanj popoc. Lausinj undambêja nêj Apômtau kêsôm binj tonanj. ⁹ Amboac tonanj aê kakêj lau samob sêpêc gêdônj amac to sêlic amac amboac gêj ñaôma gebe amac adaguc ñoc binj, tanj kakêj nanj, atom ma embe andônj aêñoc lau, go amac apuc êsêac ñamgenj.”

Lau Israel nêj kwalec

¹⁰ Aêac samob nêj tamenj tagenj atom. Ma Anôtô tagenj kêkêj aêac atom me. Kêtû asagenğa aêac tajak binj, tanj tajak mata gêdêj taunj nanj gêngic. Ma kêtû asagenğa aêac tasu poac, tanj Anôtô kêmoatinj gêdêj nêj mimi nanj susu. ¹¹ Lau Juda sêjac binj, tanj sêjac mata gêdêj Anôtô nanj, popoc ma sêgôm gêj alôb-alôb anğa Israel to Jerusalem. Êsêac sêjainj lôm dabun, tanj Apômtau têtac gêwinj nanj. Nacwaga sêjam lauo, tanj sêjam sakinj anôtôi jaba nanj. ¹² Apômtau ensenj ñac, tanj gêgôm gêj amboac tonanj nanj, sumanj ma enj êwê kainj aêacnêj lau, tanj sêkêj da gêdêj lausinj undambêja nêj Apômtau nanj, êtiam atom.

¹³ Ma gêj tonec amac agôm amboac tonanjenj. Amac agadê Apômtaunê altar ña matemsulu to nêm tanj ma nêm olinj gebe enj êkôc da, tanj akôc amêj nanj, sa kêtiam atom. ¹⁴ Ma amac atu kênac gebe “Kêkôc sa atom kêtû agenğa.” Njam gebe amac asap binj, tanj ajac mata gêdêj lauo nanj, ajam gêdêj amac ñapalêgenj nanj popoc. Enj kêtû nêm kêpuctôño ma aôm kôsap binj, tanj gôjac mata gêdêj enj nanj tulu. Binj tanj gôjac mata kôkô Anôtô lanjônêm gebe ôsap enj tônj nanj. ¹⁵ Anôtô gêgôm amagêc nêm awê atu ôli to katu tagenj atom me. Ma enj gêgôm tonanj kêtû ñam ondocnğa. Njam gebe amagêc atap gôlôac, tanj têtû Anôtônê ñapalê ñanôgenj nanj sa. Amboac tonanj ajop taôm gebe nêm tenj êwi nê awê, tanj gêjam gêdêj enj ñac matacgenj nanj, sinj atom. ¹⁶ Apômtau Israelnêj Anôtô kêsôm gebe “Aê gadedc mêtê awê to ñac sêwi taunj sinğa. Aê têtac sec

embe amacnê m tenj êngôm mêtê sec tonaj êndêj nê awê. Amboac tonaj ajop taôm gebe anac binj, taj ajac mata nanj, popoc atom ma asap nê m lauo tøj.”

Bêc mêtôcra kédabirgac

¹⁷ Amac asakam Apômtau na nê m binj. Mago amac asôm gebe “Aêac agôm enj ôli njakam kêsa na asagenj.” Agôm na binj tonec gebe “Lausinj undambêja nêj Apômtau gêlic lau, taj sêgôm sec nanj najam. Ma enj têtac najam kêt u êsêacra.” Ma amac atu kênac binj tenj gebe “Anôtô taj oc êmêtôc binj nanj, gêmoa ondod.*

3

¹ “Alic acgom, aê oc jasaki n joc najacraen gebe êmansaen aêjoc intêna. Ma Apômtau, taj amac asom amoa nanj, gaôgenj mênjêô lasê nê lôm dabuj. Najacraen taj amac akênj matem nanj, oc êwac ma êsôm joc poac, taj kamoatinj nanj lasê. ² Mago asa êtôm gebe êpuc tau tøj êndêj bêc enj êmênja. Asa oc êtôm gebe êmoa êndêj enj êô lasêja.

“Enj oc êtôm naj-kêpac-kiwaga nê ja to naj-kêkwasi n-obowaga nê sop. ³ Enj oc êmênj gebe êmêtôc binj amboac naj, taj gêgôm silber to gold najêjkênj kêsa nanj, ma amboac naj-kêpac-kiwaga gêjam nê kôm, nanj Apômtau oc êngôm Lewi latui têt u selec gebe sêkênj da gêdênj êndêj Apômtau. ⁴ Go da, taj lau Juda to lau Jerusalem sêkênj gêdênj Apômtau nanj, ênac enj mataanô najam êtôm andanjenj.”

⁵ Lausinj undambêja nêj Apômtau kêsôm gebe “Aê oc jawac gebe jawa amac sa najagôgenj êndêj laubenj to lau mockainj to mockainja ma dansaenwaga to êsêac, taj sêsau sêôc kômwaga nêj mone ma onaj sêgôm awêtuc to mosêbu sec to têt u kasec lau jaba ma têtêc aê atom nanj.

Takênj genj lemelu-llemelu (10-10) najatenj endênj Apômtau

⁶ “Aê Apômtau, gajam tauc ôkwi atom. Ma amac amboac tonanjenj Jakob latui najawakuc amoa najaraen amboac amoa amboac tonanjenj. ⁷ Amac akac taôm su anja aêjoc binj su kêtôm nê m mimi ma agôm binj su tau najanô kêsa atom. Lausinj undambêja nêj Apômtau kêsôm gebe Amu andênj aê amênj êtiam, go aê jandênj amac jawac. Mago amac asôm gebe ‘Aêac amu awac amboac ondod.’

⁸ Aê jatu kênac gebe Kêtôm gebe naj tenj êmbuli Anôtô auc me masi. Ma amac tec abuli aê aucgoc. ⁹ Aê kapuc boa amacnê m lau samob gebe abuli aê auc.

¹⁰ Akôc nê m gênj lemelu-llemelu najatenj samob amênj andu tajac gênj sana gebe gênj tani nja ênêc joc andu. Ansaê aê acgom, go amac oc alic gebe aê oc jalêc undambê najakatam su ma jansêwa moasi n najamanô wacêpi amac. ¹¹ Aê oc jatinj wagô su gebe sense n amacnê m gênj najanô su atom. Ma nê m kôm wainja oc ênam najanô. Lausinj undambêja nêj Apômtau kêsôm binj tonaj. ¹² Go lau tentenlatu samob awenj oc êôc amac gebe amacnê m gamênj êtu gamênj têtac najam na tenj. Lausinj undambêja nêj Apômtau kêsôm binj tonaj.”

Anôtô gêjac mata nê moasi n

¹³ Apômtau kêsôm gebe “Amac awem ola gêdênj aê. Ma asôm gebe ‘Aêac asôm binj ondod kêpi aôm.’ ¹⁴ Amac asôm gebe ‘Tanam saki n Apômtau najananô masi. Danjôm nê binj najanô êsa ma tasêlênj tonjalêlôm najawapacgenj tamoa lausinj undambêja nêj Apômtau lanjônê m oc najam amboac ondod. ¹⁵ Tec aêac talanem tetoc-taun-sawaga gebe lau sec têtac kôm najanôgenj sa atom, êsêac embe sênsaê Anôtô na nêj lêj sec, mago sêwê najêjô sa amboac tonanjenj.’”

* **2:17:** Gebe ensenj êsêac su anja nêj kôm to saki n.

¹⁶ Go lau, tanj têtêc Apômtau nanj, sêjam binjalôm gêdêj taunj. Ma Apômtau kêkêj tanja ma gêjô binj, tanj êsêac sêsôm nanj. Ma teto lau, tanj têtêc Apômtauja ma tetoc enj sa nanj, nêj njaê kêsêp buku tenj sêkô enj lanjônêmja. ¹⁷ Lausinj undambêja nêj Apômtau kêsôm gebe “Êsêac oc têtû njoc lau. Êndêj bêc, tanj aê jakêj nanj, êsêac oc têtû aê tauc njoc gêj. Ma aê taêc walô êsêac êtôm tama, tanj taê walô nê latu, tanj gêjam sakinj enj nanj. ¹⁸ Êndêj tonanj amac oc alic êtiam gebe asagenj gêwa njac gêdêj ma njac alôb-alôb to njac, tanj gêjam sakinj aê ma tenj, tanj gêjam sakinj aê atom nanj gêjgic.”

4

Apômtaunê bêc oc êmêj

¹ “Alicgac me, bêc tau oc êmêj, nanj tetoc-taunj-sawaga to sêgôm secwaga samob ja oc ênij êsêac amboac oba. Êndêj bêc tonanj ja oc ênij êsêac su e nêj njawakac to njalaka njapopoc malamê samucgenj. Lausinj undambêja nêj Apômtau kêsôm binj tonanj. ² Mago amac, tanj atêc aêjoc njaê nanj, njoc njac lai ênam kêsinja oc êpô amac amboac oc ma oc njawê ênjgôm amac ôlim njajam êsa. Amac oc amboanj to amoa njajam amboac bulimakao njalatu wakuc, tanj sêsa anja sapa nanj. ³ Êndêj bêc aê janjgôm tonanj njanô êsanja amac oc aka lau alôb-alôb tôj gebe êsêac têtôm wao, tanj gêc anja emtapa njalabu. Lausinj undambêja nêj Apômtau kêsôm binj tonanj.

⁴ “Taêm ênam binj, tanj njoc sakinjwaga Mose kêdôj nanj. Binjsu to njagôlinj, tanj kakêj gêdêj enj anja lôc Horeb (Sinai) kêtû lau Israel samobnja nanj.

⁵ “Alic acgom, aê oc jasakinj propete Elia êndêj amac êmuj Apômtaunê bêc kapôêj to njawapac kainj tenj êwac. ⁶ Enj oc ênam tamenj nêj njalêlôm ôkwi êndêj nêj njapalê, ma njapalênêj êndêj tamenj. Embe masi, aê oc jawac ma japuc boa amacnêm gamêj.”

Nawae Najam kêtôm MATAI KETO

Nawae najam kêtôm Matai Keto nec gêjac jaen najam tonec namij gebe Kilisi (Mesia, Kêsiwaga), tañ Anôtô gêjac mata en nan, Jesu tau. Bin tañ Anôtô gêjac mata gédên nê lau gêc Binlênsêm Langwa nan, en gêgôm nanô kêsâ kêpi nac tau tonan. Jesu têna kékôc en anga lau Juda nêñ, tañ en napalêgen gêmôa êsêac nalun e kêtû kapôên nan, mago najam gêlam gêden êsêac lau Juda taunjen nê atom, kepen namalac peben kêtôm nom najamênjen gêwin.

Matai kédenan nê Nawae Najam natitipgen napep. En gêjac m gédên Jesu têna kékôc en namij, go keto Jesu gêlin sanju ma Sadan kêlêtom en nabin. Go gelom en kékôc nê sakin Mesianja sa namij gebe gêjam mêtê to kédôn lau ma gêgôm gêmâc ôlin najam kêsâ jagêmôa Galilaia najamen nan. Su go keto Jesu anga Galilaia gêja Jerusalem nabin, gogco gêjac min gên samob, tañ kêtap en sa gédên nê woke namunja nan, e jagédên sêjac en kêpi ka ma Anôtô gêju en mata jali gêdi sa anga nacmatênên nan.

Bin tê Najam tau gebe êwaka sa ênêc awêgen nê, naten tonec gebe Jesu en kédônsêga kapôên tau engoc, tañ gêwa Anôtônê Binju sa amboac natau en ma kêsôm Anôtônê Gamên nawae lasêgen. Bin tañ en kédôn-kédôn nan, sejon najagêd samob sa gêc nasêbu kapôên 5 tonec gebe (1) Bin Lôcña, tañ en gêwa lau Gamên Undambêna nêñ nam sa gebe sêpô lèna taun kêtû Mêtêna to nalêlôm najawapac ma têtac malô to sebe sêngôm Anôtônê bin êtu tôñña ma taen walô lau to genña to nalêlôm nawa ma sê wama taunña to sêjanda êsêac kêtû Anôtônê binña. Go gêwa êsêacnên kolen to nêñ lên nam ma Anôtônê moasin to nê najagêjô êjam ma sêngôn mater jali nawasi nam sa amboac tonan (môkêlatu 5-7); (2) Jesu kékên nê nacsenomi 12 sêja ma gêwa nêñ sakin nam sa gédên êsêac (môkêlatu 10); (3) binçolin kêpi Gamên Undambêna namña (môkêlatu 13), (4) tanac dabin taunña gêjac Jesunê lau samob nawae (môkêlatu 18); go (5) Jesu geoc bin nom tonec natêm ênac pep to Anôtônê Gamên mênêsanja nabin lasê (môkêlatu 24-25).

Nadênanj

1. Jesunê mimi nam to têna kékôc en ma gêmôa napalêgenña namij 1:1-2:23
2. Näckêsagu Joan nê sakin 3:1-12
3. Jesu gêlin sanju ma Sadan kêlêtom en 3:13-4:11
4. Jesu kékôc nê sakin sa gêmôa Galilaia 4:12-18:35
5. Jesu gêwi Galilaia sin gêja Jerusalem 19:1-20:34
6. Jesunê woke namunja anga Jerusalem to malac, tañ gêc malac tau najala nan 21:1-27:66
7. Apômtau gêdi sa ma geoc tau lasê namij 28:1-20

Jesu Kilisi nê nam
(Luk 3:23-38)

¹ Abraham latu Dawid nê latu Jesu Kilisi nê nam nabuku tonec.

² Abraham kêka Isak lasê, Isak kêka Jakob lasê, Jakob kêka Juda to lasitêwai lasê, ³ Juda kêka Peres agêc Sera lasê, Tamar kékôc êsêagêc, Peres kêka Hesron lasê, Hesron kêka Aram lasê, ⁴ Aram kêka Aminadab lasê, Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, ⁵ Salmon kêka Boas lasê, Rahab kékôc

en, Boas kêka Obed lasê, Rut kêkôc en, Obed kêka Isai lasê, Isai kêka kin David lasê.

⁶ Dawid kêka Salomo lasê, Urianê awê kêkôc en, ⁷ Salomo kêka Rehoboam lasê, Rehoboam kêka Abia lasê, Abia kêka Asa lasê, ⁸ Asa kêka Josapat lasê, Josapat kêka Joram lasê, Joram kêka Usia lasê, ⁹ Usia kêka Jotam lasê, Jotam kêka Ahas lasê, Ahas kêka Heskia lasê, ¹⁰ Heskia kêka Manase lasê, Manase kêka Amos lasê, Amos kêka Josia lasê, ¹¹ Josia kêka Jekonia to lasitêwai lasê gêdên tañ sêngôn gamên jaba Babel nan.

¹² Sêngôn gamên jaba Babel su acgom, go Jekonia kêka Sealtiel lasê, Sealtiel kêka Serubabel lasê, ¹³ Serubabel kêka Abiud lasê, Abiud kêka Eliakim lasê, Eliakim kêka Asor lasê, ¹⁴ Asor kêka Sadok lasê, Sadok kêka Akim lasê, Akim kêka Eliud lasê, ¹⁵ Eliud kêka Eleasar lasê, Eleasar kêka Matan lasê, Matan kêka Jakob lasê, ¹⁶ Jakob kêka Josep, tañ gêjam Maria nan lasê, ma awê tau tonan kêkôc Jesu, tañ, sêsam en sebe Kilisi nan.

¹⁷ Gôlôac samob tonan naj anga Abrahamnê e gêdên Dawid nan nêj nâdênan 14, ma anga Dawid e gêdên sêngôn gamên jaba Babel nan nêj nâdênan 14, ma gêdên sêngôn gamên jaba Babel e gêdên Kilisi tau nan nêj nâdênan 14.

*Jesu kêtû njamalac
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Jesu Kilisi kêtû njamalac nalên tau tonec. Êsêac sê ênê tana Maria gêdên Josep. Agêc sêmoa sêwin taun atom e sêlic awê tau taê anga Nalau Dabun nê. ¹⁹ Ma ênê akwen Josep en nac gêdên gebe êngôm awê tau maja êsa atom, tec gebe êwi en sin kelecgen. ²⁰ Taê gêjam bin tonan gêmoa e Apômtaunê anjela geoc tau lasê to gêsun mê gêdên en ma kêsôm gebe “Dawidnê latu Josep, taêm dani taôm atom, ôkôc nê awê Maria sa wacêngôn êwin aôm, gebe en taê anga Nalau Dabun nê. ²¹ En en êkôc latu ten, nan ôê ênê naê gebe Jesu, gebe en êsi nê lau su anga nêj sec to ênam êsêac kési.”

²² Bin samob tonan naj nanô kêsâ gebe Apômtaunê bin, tañ kêkên propete awasun kêsôm lasê nan, êtu anô gebe

²³ “Alic acgom, awêtakin ten taê e êkôc latu ten, ma sê ênê naê gebe Imanuel!” (tanam ôkwi gebe “Anôtô mênghêwin aêac.”)

²⁴ Josep gêc mê e mata gêlac ma gêgôm kêtôm Apômtaunê anjela kêsakin en, tec jakêkôc nê awê sa mênghêngôn gêwin en, ²⁵ ma gêjac jaê en napep e kêkôc latu su, ma gê ênê naê gebe Jesu.

2

Lau mêtê anga oc njam

¹ Jesu têna kêkôc en anga Betlehem Judaianja gêdên kin Herodo nê têm su, ma lau samuc nêj lau mêtê anga oc njam jasêo lasê Jerusalem ² ma têtû kênac gebe “Judanên kin, napale wakuc nan, gêmoa ondoc. Aêac alic ênê utitalata anga oc njam su, tec abe mênghêngôn aenduc êndên en.” ³ Kin Herodo gêngô e kêtakê nanô, ma lau Jerusalemja samob amboac tonan. ⁴ Tec kêkalem launên dabujsêga to binjutau samob sa jakêtu lêsû êsêac napep gebe “Kilisi oc têna êkôc en anga ondoc.” ⁵ Ma êsêac sêj en awa gebe “Anja Betlehem Judaianja gebe propete keto amboac tonec gebe

⁶ ‘Aôm Betlehem gamên Judanja, tañ kôtu kasêga Judanja njamôkê saun-saunma atom,

gebe kasêga tenj mênêsa anja aômnêm,
 tanj ejop njoc lau Israel.' ”

⁷ Herodo gênô su, go kékalem lau mêtê kelecgen gebe sêndên enj sêna ma kêtû Iêsu noc utitalata mênghêo lasêna gêdên êsêac. ⁸ Go kékênj êsêac sêja Betlehem ma kêsôm gebe “Naatu kênac njapalê tau ansinj sugen e embe atap enj sa, nanjo mênjasôm njawae êndên aê gebe tauc wacjapônj ocduc amboac tonanj.” ⁹ Sênô kinjnê binj su, go dêdi sêja. Ma utitalata, tanj sêlic anja oc njam nanj, kêsêlênj gêmuj êsêac e jakêkô gamênj, tanj njapalê gêc nanj njaô. ¹⁰ Sêlic utitalata tau e têtac njajam ma têtû samuc njanô. ¹¹ Sêsô andu njalêlôm sêja e sêlic njapalê agêc têna Maria, tec sêu taunj ma sêpônj aenjud gêdên enj, go sêna nênj talu ma sê awa gold to katêkwi ma lakisia njajam-njajam sa jasêkênj gêdên enj.

¹² Ma Anôtô kékênj puc êsêac nja mê gebe sêmu sêndênj Herodo sêna atom, tec sêc sêsa intêna tenj sêmu sêja nênj gamênj.

Josep kékôc nê gôlôac sa sêja Aiguptu

¹³ Êsêac sêc sêja su, go Apômtaunê anjela geoc tau lasê gêdên Josep nja mê ma kêsôm gebe “Ôndi sa ma ôkôc njapalê agêc têna sa aêc asap Aiguptu ana, naôngônj onê jakênj binj aôm acgom, gebe Herodo kêtû kêka-kêka gebe ênac njapalê êndu.” ¹⁴ Tec Josep gêdi sêc kékôc njapalê agêc têna sa gêdênj gêbêc, ma sêc sêsêp Aiguptu sêja. ¹⁵ Jasêmoa tonanj e Herodo gêmac êndu acgom, gebe binj tanj Apômtau kékênj propete kêsôm lasê gebe
 “Aê gamôêc njoc Latuc anja Aiguptu gêmênj” nanj êtu anô.

Herodo gêjac njapalê dedec êndu

¹⁶ Gêdênj tanj Herodo kêjala gebe lau mêtê sêsau enj nanj, enj têtac njandanj kapônê ma kêjatu lau gebe sênac njapalê njac anja Betlehem to gamênj njamadinj, tanj nênj jala tagenj to luagêc nanj, samob êndu kêtôm njasawa, tanj enj kêtû Iêsu binj gêdênj lau mêtê nanj. ¹⁷ Gêdênj tonanj binj, tanj propete Jeremia kêsôm lasê nanj, kêtû anô gebe

¹⁸ “Sênô awenj njaonda anja Rama,
 sêwakic to têtanj tanjiboa njanô,
 gebe Rahel kêtanj nê gôlôac,
 ma sêjam malô-malô enj e kêtôm atom,
 gebe sêjanagac.”

Sêkôc njapalê Jesu anja Aiguptu gêmu gêmênj

¹⁹ Herodo gêmac êndu su acgom, go Apômtaunê anjela geoc tau lasê gêdênj Josep anja Aiguptu nja mê ²⁰ ma kêsôm gebe “Ôndi s ma ôkôc njapalê agêc têna sa amu ana gamênj Israel, gebe êsêac, tanj sêgôm gênjêlôm sebe sensenj njapalê nanj, sêmac êndugac.” ²¹ Tec Josep gêdi sa, kékôc njapalê agêc têna sa ma sêc sêja gamênj Israel. ²² Gênô Arkelaus kêtû kinj Judaianja gêjô tama Herodo su njawae e kêtêc tau gebe êna tônê atom, tec gêc mê kékênj puc enj ma gêc kêtainj taugenj gêja gamênj Galilailanja. ²³ Jagêo laeê malac tenj njaê Nasaret ma gênjgônj tonanj gebe propetenênj binj êtu tônj gebe “Êsêac sêsam enj gebe njac Nasareneja.”

3

*Nackêsagu Joanj gêjam mêtê
 (Mar 1:2-8; Luk 3:1-18; Joanj 1:19-28)*

¹ Gêdêj tēm tonaj ɲackêsagu Joan kêpoa lasê ma gêjam mêtê gêmoa gamêj sawa Judaiana ² ma kêsôm gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamêj undambêja kédabinjac.” ³ ɲac tau tonaj, tec propete Jesaia kêsôm binj kêpi enj gebe “ɲac tenj gêmôêc awa tonec gêmoa gamêj sawa gebe ‘Amansaj gamêj Apômtau êsêlêɲɲa to amêtoc ênê intêna solop.’”

⁴ Joan tau tonaj kêsô ɲakwê bôc kamele ɲaôlilu to kêjandinj ômbinjak bôc ɲaôlic gêc dambêpalê, ma gerj wagô to lêp kêtû nê mo. ⁵ Gêmoa tonaj, go lau Jerusalem to Judaia samob ma gamêj Jordanna samob sêwê sêsa dêdêj enj sêja. ⁶ Êsêac seoc nêj sec lasê, go kêsagu êsêac anja bu Jordan.

⁷ Joan gêlic Parisai to Sadukai nêj taêsam sêmêj gebe ênsanju êsêac, tec kêsôm gêdêj êsêac gebe “Moac ɲalatu amac, asa gêwa sa gêdêj amac gebe awê Anôtônê têtac ɲandan, tanj oc mênêsa nanj sa. ⁸ Asa nêj lêj êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwi. ⁹ Taêm êka to asôm êndêj taôm gebe Abraham kêtû aêac tamenj, nec atom. Aê jasôm êndêj amac gebe Anôtô kêtôm gebe êɲu poc tonec ɲai sa têtû Abrahamnê latui. ¹⁰ Ki ɲamata gêdêj kawakac tec gêc. Amboac tonaj ka samob, tanj sêjam ɲanô ɲajam atom nanj, oc êsap su ma êmbalinj êpi ja êna. ¹¹ Aê tec kasagu amac ɲa bu anam taôm ôkwiɲa, ma ɲac, tanj êndanjac aê nanj, nê ɲaclai kêlêlêc aê su, ma aê katôm atom gebe janjenj ênê atapa. ɲac tonaj oc ênsanju amac ɲa ɲalau Dabuj to ja. ¹² Enj lêma kêkam lala sekolonj gêɲja gebe êtinj gêj ɲapaôma ma ênac ɲanô sa êpi nê andu-gêɲjanôja êna, go ɲapaôma êkêj êpi ja, tanj êsa ɲapaj nanj.”

Joan kêsagu Jesu anja Jordan
(Mar 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Gêdêj tonaj tec Jesu anja Galilaia jagêô lasê Jordan gêdêj Joan gebe ênsanju enj. ¹⁴ Mago Joan gêjac jao tau gebe “Aôm ônsanju aê acgom, go ɲajam. Amboac ondoc gôdêj aê gômôêj.” ¹⁵ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Galoc ondecgenj gebe gêjac aêgêc ɲawae gebe danjôm binj, tanj Anôtô kêjatu nanj, ɲanô êsa.” Go Joan kêkêj gêwinj enj. ¹⁶ Jesu gêlinj sanju su, go gacgenj kêpi anja bu gêmêj, ma undambê gêja e gêlic Anôtônê ɲalau amboac balôsi kêsêp manjêsac enj ɲaô. ¹⁷ Ma awa tenj kêsa anja undambê gebe “Aêɲoc Latuc tau tonec, tec têtac gêwinj enj to galic enj ɲajam.”

4

Sadanj kêlêtôm Jesu
(Mar 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Gêdêj tonaj ɲalau Dabuj gêwê Jesu kêsa gamêj sawa gêja gebe Sadanj êlêtôm enj. ² Ma Jesu gêjam dabuj mo geleɲja 40 ma gêbêcauc 40 e mo gêjô enj. ³ Go Sadanj jakêsôm gêdêj enj gebe “Aôm embe Anôtônê latu, go ôsôm poc tonec ɲai êtu mo.” ⁴ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Teto gêc gebe ‘Mo tagenj êoc ɲamalac tøj atom, binj samob, tanj kêsa Anôtô awa nanj, tec gêôc enj tøj.’”

⁵ Go Sadanj kêkôc enj agêc sêpi malac dabuj sêja jaketoc enj kêkô lôm dabuj ɲasalôm ɲalami, ⁶ ma kêsôm gêdêj enj gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm ôna gebe teto gêc gebe ‘Enj oc êsakinj nê anjela êtu aômɲa mênjêsip aôm ɲa lemenj, gebe ôndinj amkainj êpi poc atom.’” ⁷ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Teto tenj kêtiam gêwinj gebe

‘Ônsaê Apômtau aômnêm Anôtô atom.’⁸ Go Sadan kékôc en agêc sêpi lôc baliñ ten sêja jakêtôc gamêñ nomña samob tonawasi gédêñ en⁹ ma Kêsôm gebe “Aôm embe ôpôñ amdud to oten mec êndên aê, oc jalin gêñ tonoc ñai samob su êndên aôm êwac.”¹⁰ Go Jesu kêsôm gédêñ en gebe “Sadan, ôkôc taôm sa ôêc ôna gebe teto gêc gebe

‘Ôpôñ amdud êndên Apômtau, aômnêm Anôtô, to ônam sakin en taugen.’¹¹ Go Sadan gêwi en sin, ma anela mêñsêjam sakin gédêñ en.

Jesu gêja Galilaia ma gêjac m nê kôm métêña
(Mar 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Jesu gêñô sêkôc Joan tônia ñawae su ma kêtaiñ tau su gêja Galilaia. ¹³ Go gêwi Nasaret sin jagêñgôn Kapanau, tañ gêc gamêñ Sebulon to Naptali jaban bugêjactonña, ¹⁴ gebe bin, tañ propete Jesaia kêsôm nan, êtu anô gebe

¹⁵ “Gamêñ Sebulon to gamêñ Naptali, tañ gêc kêkanôn bugêjacton anja Jordan ñamaken ôñêña nan, lau samuc nêñ Galilaia.

¹⁶ Lau tañ sêñgôn gêsunbôm nan, sêlic ja kapôên ten goc, ma êsêac, tañ sêñgôn gêmac ñagamêñ ñakesec nan, nêñ ja mêñkêpigac.”

¹⁷ Gédêñ tonan Jesu gêjam métê gêjac m gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamêñ undambêña kédabinjac.”

Jesu kêkalem lau inja aclê
(Mar 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Jesu kêsêlêñ gêmoa bugêjacton Galilaiana e gêlic ñaclagêc lasi, Simon, tañ sêsam en gebe Petere nan, agêc lasi Andrea sêkêñ wasan sêmoa, gebe êsêagêc ñac ulu inja. ¹⁹ Tec kêsôm gédêñ êsêagêc gebe “Andanuc aê ma oc jakêñ amagêc alô ñamalac.” ²⁰ Tec gacgen dedec nêñ wasan gêc ma têdaguc en.

²¹ Gêwi gamêñ tau sin ma kêsêlêñ gêja e gêlic ñac ten agêc lasi kêtiam, Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joan, sêñgôn wan sêwiñ tamenji Sebedai tau sêbênôc nêñ wasan sêmoa, go gêmôc êsêagêc. ²² Tec gacgen dedec wan totamenjigen kêpoac ma têdaguc en sêja.

Jesu gêjam sakin lau
(Luk 6:17-19)

²³ Go Jesu kêsêlêñ gêjac laoc Galilaia ñagamêñ samob ma kédôn êsêac anja nêñ lôm to gêjam métê kapi ñawae ñjam Anôtônê gamêañña ma gégôm launêñ gêmac to ôlin ñasec tokaiñtokaiñ ñjam kêsa. ²⁴ Ma ênê wae kêsa gêjam gamêñ Suriana samob auc, tec sejon lau ñasec samob dédêñ en sêja, lau togêmac tokaiñ-tokaiñ ma tonandan ñagêdô ma lau, tañ ñalau sec gégôm êsêac to meloc kêtê êsêac ma ñatêkwa kêtü golon nan, ma gégôm êsêac ôlin ñjam kêsa samob. ²⁵ Ma lau taêsam anja Galilaia to Malaclemenlu ma anja Jerusalem to Judaia ma Jordan ñamaken ôñêña têdaguc en.

5

Bin lôcña

¹ Jesu gêlic lau taêsam, tec kêpi lôc ten e jagêñgôn sic, ma nê ñacsenjomi dédêñ en sêja. ² Go gêoc awa sa ma kédôn êsêac to kêsôm gebe

Jesu awa gêoc lau
(Luk 6:20-23)

3 “Aê aoc êôc êsêac, nanj sêpô lêna tauņ kêtû mêtêņa,
gebe gamêņ undambêņa kêtû êsêacnêņ.

4 Aê aoc êôc êsêac, nanj ŋalêlôm ŋawapac,
gebe Anôtô oc ênac êsêac têntac tôm.

5 Aê aoc êôc êsêac, nanj nêņ ŋalêlôm malô,
gebe êsêac têtap gêņ, tanj Anôtô gêjac mata nanj sa.

6 Aê aoc êôc êsêac, nanj nêņ êka
ŋanô gebe sêņgôm binj, tanj Anôtô
kêjatu nanj ŋanô êsa,

gebe Anôtô oc êmoasinj êsêac.

7 Aê aoc êôc êsêac, nanj taêņ walô lau,
gebe Anôtô oc taê walô êsêac.

8 Aê aoc êôc êsêac, nanj nêņ ŋalêlôm ŋawa,
gebe oc sêlic Anôtô.

9 Aê aoc êôc êsêac, nanj sê wama lau,
gebe Anôtô oc êsam êsêac gebe latui.

10 Aê aoc êôc êsêac, nanj ŋamalac
êjanda êsêac kêtû sêgôm binj,
tanj Anôtô kêjatu nanj, ŋanô kêsa,
gebe gamêņ undambêņa kêtû êsêacnêņ.

11 “Aê aoc êôc amac tec ŋamalac sêmbu to sêjanda amac ma sêņgôlinj binj
ŋakaiņ gwalêkinj êpi amac êtu aêņa. 12 Têmtac ŋajam ma atu samuc, gebe nêņ
ŋagêjô kapôêņ gêc undambê, gebe amac masigenj ma sêgôm propete langwa
amboac tonaj.

*Binj nom ŋagwêc to ŋajaņa
(Mar 9:50; Luk 14:34-35)*

13 “Nom ŋagwêc amac. Gwêc embe ŋamakic ênaņa, oc dangôm ŋamakic êsa
êtiam amboac ondoc, kêtû secgac. Tambalinj sinj ma lau sêka tôm.

14 “Nom ŋaja amac. Malac teņ embe ênêc lôc, oc êsinj tau ôkwi êtôm atom.
15 Embe têtuj ja sa, go sêņgênduc ŋa suc auc atom, tetoc êkô jakaiņ ŋaô, go êpô
lau samob, tanj sêmoa andu ŋalêlôm nanj. 16 Amboac tonaj nêņ ja ŋawê êsa êpô
ŋamalac, gebe sêlic amacnêņ kolenj ŋajam ma sêlambinj Tamemi undambêņa.

Binj kêpi binjsu

17 “Taêm anam gebe aê gameņ kêtû jansenj Mosenê binjsu to propetenêņ
binj samob suņa atom. Gamêņ kêtû jansenj suņa atom, kêtû janjôm êtu tômņa.
18 Binjŋanô, aê jasôm êndêņ amac gebe Undambê to nom oc ênaņa ma ŋatalô
sepeņ to sêmôêņa ŋasauņ teņ oc ênaņa anjga Mosenê binjsuņa atom e samob
êtu tôm acgom. 19 Amboac tonaj, ŋac teņ embe êwi binjsu tonaj ŋasauņanô
teņ sinj ma êndôm lau êtôm tonaj, oc sêsam eņ gebe ŋapalê sauņ ec teņ anjga
gamêņ undambêņa. Ma ŋac teņ embe êmansaj to êndôm binj tau, oc sêsam eņ
gebe ŋac kapôêņ anjga gamêņ undambêņa. 20 Gebe aê jasôm êndêņ amac gebe
amacnêņ binjgêdêņ embe êlêlêc binjsutau to Parisai nêņ ŋêņgeņ atom, oc asô
gamêņ undambêņa ana atom.

*Binj kêpi têntac ŋandanj
(Luk 12:57-59)*

21 “Amac anjôgac gebe sêsôm gêdêņ lau ŋanô gebe ‘Ônac ŋamalac êndu atom.
Teņ embe ênac ŋac teņ êndu, oc sêmêtôc eņ.’ 22 Mago aê jasôm êndêņ amac

gebe N̄ac tenj embe têtac n̄andan êndêj nê lasitêwainêj tenj, oc sêmêtôc enj. Ma tenj embe êsôm lasitêwainêj tenj gebe ‘Majam gêbac,’ oc gôlôacnêj laumata sêmêtôc enj. Ma tenj embe êsôm gebe, ‘Melocma gôbacgac,’ oc êsêp lamboam n̄akêlêndij n̄aja êna. ²³ Embe ôkêj nê da êndêj altar êna ma taêm ênam taôm gebe agêc lasim nê biñ tenj gêc, ²⁴ go ondec nê da ênêc altar n̄ajala ma ôna agêc lasim amansanj biñ êndêj taôm acgom, go ômu ôna ôkêj nê da.

²⁵ “Nê m̄ soño-soño embe êkêj aôm ôndêj n̄ac-mêtôcwaga, go ôtu palê êndêj enj seberj êndêj tanj asêlêj amoa intêna nanj, gebe soño-soño êkêj aôm ôndêj mêtôcwaga atom. Moae mêtôcwaga êmasuc aôm ôndêj gejobwaga kapoacwalôña, go enj êmbaliñ aôm ôsêp kapoacwalô ôna. ²⁶ Biññanô, aê jasôm êndêj aôm gebe Oc ôsa anja tônê ômôêj atom e ônac nê m̄ tôp samob êmbacnê acgom.

Biñ mockaiñña

²⁷ “Amac anôgac sêsôm gebe ‘Ôñgôm gêj mockaiñña to mockaiñña atom.’ ²⁸ Mago aê jasôm êndêj amac gebe N̄ac tenj embe mata ê awê tenj e têtac êkac enj, nanj êngôm gêj mockaiñña êndêj enj anja nê n̄alêlôm. ²⁹ Matamanô anôña embe êtim aôm, nanj ôkip sa ma ômbaliñ sinj. Ôlim n̄agêj tenj ênaña acgom, gebe sêmbaliñ aôm toôlim samucgenj ôsêp lamboam n̄akêlêndij ôna atom. ³⁰ Ma lêmam anôña embe êtim aôm, nanj ôndim su ma ômbaliñ sinj. Ôlim n̄agêj tenj ênaña acgom, gebe sêmbaliñ aôm toôlim samucgenj ôsêp lamboam n̄akêlêndij ôna atom.

Biñ sêndim sêmôcwalô êñgicna (Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ “Êsêac sêsôm tenj gebe ‘N̄ac tenj embe êndim sêmôcwalô êñgic, nanj êkêj papia sêwi tanj sinja êndêj awê.’ ³² Mago aê jasôm êndêj amac gebe N̄ac tenj embe êndim sêmôcwalô êñgic, go êñgôm enj êtu awê mockaiñña. Embe awê tobiñ, go tasôm atom. Ma tenj embe ênam awê, tanj sêwi sinj su nanj, oc êngôm gêj mockaiñña.

Biñ tatôc lemennja

³³ “Ma amac anô tenj, tanj sêsôm gêdêj lau n̄anô gebe ‘Ôtôc lêmam ônsau atom, ma ôñgôm biñ, tanj kôtôc lêmam nanj, n̄anô êsa êndêj Apômtau.’ ³⁴ Mago aê jasôm êndêj amac gebe Atôc lemem atomanô, atôc êndêj undambê atom gebe Anôtônê lêpôj tônê, ³⁵ ma atôc êndêj nom atom gebe ênê akaiñ n̄alêpôj, to atôc êndêj Jerusalem atom gebe Kiñ kapôêj tau nê malac. ³⁶ Ma ôtôc lêmam êpi môkêmapac atom gebe aôm tonanj ôngôm môkêmlauñ tagenj êpô tau ôkwi êtu kwalam mê êtu jec nec kôtôm atom. ³⁷ Amacnê m̄ biñ amboac tunc acgom gebe ‘Aec’ to ‘Masi’. Embe asôm n̄alô êlêlêc tunc su, oc anja n̄ac sec tau nê.

Biñ n̄agêjôña (Luk 6:29-30)

³⁸ “Amac anôgac sêsôm gebe ‘Mataanô êjô mataanô ma luluj êjô luluj.’ ³⁹ Mago aê jasôm êndêj amac gebe Anac jao taôm êndêj n̄amalac sec atom. Tenj embe êtap aôm êsêp alimanô anôña, nanj ôtôc n̄amakenj êndêj enj êwiñ. ⁴⁰ Ma n̄ac tenj embe taê ênam gebe êwê aôm ôndêj mêtôcwaga ôna êtu êkôc nê m̄ n̄akwê ôlimña, nanj ôkêj n̄aobo baliñ êwiñ. ⁴¹ Ma tenj embe êkac aôm gebe ojonj ênê waba intêna n̄asawa tagenj, nanj ôsêlêj n̄asawa luagêc ôwiñ enj. ⁴² Tenj embe etenj gêj êndêj aôm, nanj ôkêj, ma tenj embe êkôc tôp anja aôm nê m̄, nanj ôkêj dêmôêm enj atom.

*Bij têmtac gewiņ ņacjoŋa
(Luk 6:27-28, 32-36)*

⁴³ “Amac aņōgac sēsōm gebe, ‘Têmtac êwiņ nēm lau wacbaņ aōm ma tēmtac endec nēm soņo-soņo.’ ⁴⁴ Mago aē jasōm êndêļ amac gebe Têmtac êwiņ nēm soņo-soņo to aterļ mec êtu êsêac, taņ sējanda amac naņņa, ⁴⁵ ec atu Tamemi, taņ gēņgōļ undambê naņ, nê latui, gebe eļ kēkêļ nê oc kēpi kēpō lau sec to lau ņajam, ma kēkêļ nê kom gējac lau gēdêļ to lau keso. ⁴⁶ Embe tēmtac êwiņ lau, taņ tēmtac gēwiņ amac naņ, oc ņaņō amboac ondod. Teloņ sēgōm gēļ tonaņ amboac tonangeļ. ⁴⁷ Ma embe awem ênac nēm lasitēwaigeļ, go aņgōm gēļ ņaņō amboac ondod. Lau samuc sēgōm gēļ tonaņ amboac tonangeļ. ⁴⁸ Amboac tonaņ anac dabin taōm ņapep amboac Tamemi undambêņa gējac dabiņ tau ņapep.

6

Bij tamoasiņ lauņa

¹ “Alic taōm gebe anam sakiņ Anōtō êtu ņamalac sêlic amacņa atom. Embe aņgōm êtu lau sêlic amacņa, go atap ņagêļō aņņa Tamemi, taņ gēmoa undambê naņ, nê sa atom.

² “Amboac tonaņ embe ômoasiņ lau, naņ ôkêļ lau sênac dauc êtaņ aōm atom amboac lau tetoc tauņ saņa sēgōm sēmoa lōm to malacluņ gebe ņamalac sêlambiņ êsêac. Biņņaņō, aē jasōm êndêļ amac gebe Êsêac seso nêļ ņaōligac. ³ Mago aōm embe ômoasiņ lau, naņ ôņgōm kelecgeļ, lau teļ sêņō ņawae atom, ⁴ gebe nēm moasiņ êsiņ tau ênêc lêlōmgeļ, go Tamam, taņ gêlic gêļ kêsêp lêlōmgeļ naņ, êkêļ ņagêļō êndêļ aōm.

*Bij tateļ mecņa
(Luk 11:2-4)*

⁵ “Ma embe aterļ mec, naņ atōm lau tetoc tauņ saņa atom, gebe êsêac tēmtac gēwiņ gebe teteļ mec sêkō lōm to intēna gēga tau ņamala êtu têtōc tauņ êndêļ lau sêlic êsêacņa. Biņņaņō, aē jasōm êndêļ amac gebe Êsêac seso nêļ ņaōligac. ⁶ Mago aōm embe oteļ mec, naņ ôsō nēm balēm ôna e naōlai katam auc, go oteļ mec êndêļ Tamam, taņ gēmoa lêlōm, ma Tamam, taņ gêlic gêļ kêsêp lêlōmgeļ naņ, êkêļ ņagêļō êndêļ aōm.

⁷ “Embe aterļ mec, naņ aterļ êtu biņ ole amboac lau samuc atom. Êsêac tonaņ seboc sêkōc ņaņō êtu nêļ ņalō gwalêkiņņa. ⁸ Atōm êsêac atom, gebe Tamemi kêjala gêļ, taņ gêļō amac ma abe aterļ naņ kwanangeļ. ⁹ Amboac tonaņ aterļ nēm mec amboac tonec gebe ‘Tamemai, taņ gōmoa undambê.

Aōmnēm ņaê lau sênam dabuņmaņ.

¹⁰ Ômōêņ ôtu Apōmtau ôtōm gamêļgeļ.

Aōmnēm biņ êtu tōļ aņņa nom amboac aņņa undambê.

¹¹ Ôkêļ aêacma mo êtōm bēcgeļņa êndêļ aêac êndêļ oc tonec.

¹² Nēm tōp, taņ gêc aêac naņ, ôsuc ôkwi amboac aêac asuc ma tōp ôkwi gēdêļ tauņ.

¹³ Ôwê aêac asa lêtōm atom.

Ôjaņgo aêac su aņņa gêļ sec.

(Aōm Apōmtau, aōm ņaniniņ to ņajaņa ma ņawê ņatau langwa teņgeļ. Biņņaņō.)’

¹⁴ Gebe amac embe asuc ñamalacnêñ biñ ôkwi, go Tamemi undambêña êsuc amacnêm biñ ôkwi amboac tonañ. ¹⁵ Ma embe asuc ñamalacnêñ biñ ôkwi atom, go Tamemi êsuc amacnêm biñ ôkwi atom amboac tonañgeñ.

Bij tanam dabuñ moña

¹⁶ “Embe anam dabuñ mo, nañ añgôm lañômanô bêlê-bêlê amboac lau tetoc tauñ saña atom. Lau tonañ sêgôm lañôñanô taujala gebe têtêc tauñ êndêñ lau sêlic êsêac sêjam dabuñ mo. Tec biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. ¹⁷ Amboac tonañ aôm embe ônam dabuñ mo, nañ ôniñ oso mókemapac to Okwasin lañômanô, ¹⁸ gebe ôtôc taôm ôndêñ lau sêllc aôm gôjam dabuñ mo nec atom, mago Tamam, tañ gêmoa lêlôm nañ, oc êjala ma gêlic gêñ kêsêp lêlômgeñ, tec êkêñ ñagêjô êndêñ aôm.

*Bij awa undambêña
(Luk 12:33-34)*

¹⁹ “Anac nêm awa sa aña nom atom, gebe bulesen to da enesen gêñ tau su ma geñgeñtêna oc sêkwê ma sênam geñgeñ sa. ²⁰ Anac nêm awa sa aña undambê acgom, gebe bulesen to da enesen su ma geñgeñtêna sêkwê ma sênam geñgeñ sa atom. ²¹ Gebe gamêñ, tañ nêm awa gêc nañ, nêm ñalêlôm oc êsap tôñ amboac tonañgeñ.

*Bij kêpi ôlin ñaja
(Luk 11:34-36)*

²² “Matamanô kêtú ôlim ñaja. Matamanô embe ñajam, oc ñawê ênam ôlim samucgeñ auc. ²³ Ma matamanô embe sec, oc ôlim samuc ñakesec. Embe ñawê, tañ gêc nêm ñalêlôm nañ, ñakesec êsa, go ñakesec tau ênam sêga.

*Bij tanam sakin Anôtô to awaña
(Luk 16:13)*

²⁴ “Ñac teñ ênam sakin ñatau luagêc êñgôm êtôm atom, en oc têtac endec teñ ma têtac êwiñ teñ me oc êsap teñ tôñ ma têtac êmbu teñ. Amac amboac tonañ. Atom gebe anam sakin Anôtô to awa êpi tagenñ atom.

*Bij tapô sim taauñ atomña
(Luk 12:22-31)*

²⁵ “Tec aê jasôm êndêñ amac gebe Apô sim taôm êtu anin to anôm geñ êoc amac tôñ amoa matem jalinñ atom to êtu ñakwê ênsañ ôlimña atom. Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc ñakwê su. ²⁶ Asala moc, nañ sêmoa umbon ñalabu. Êsêac tauñ sêsê gêñ to sejon ma sêjac ñanô sa kêpi andu atom, mago Tamemi undambêña gêlôm êsêac. Ma amac abe oc alêlêc moc tau atom me. ²⁷ Amacnêm asa oc êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomñaña ma ênac têku ñasawa tagenñ êwiñ.

²⁸ “Amac apô sim taôm ñakwêña kêtú asagenña. Asala mênamiñ, tañ kêpuc kêkô saleñ nañ, gêjam kôm to kêsac obo atom. ²⁹ Mago jasôm êndêñ amac gebe Salomonê gêñ ñawasi samob, tañ kêkwa en auc nañ, ñateñ kêtôm gêñ tonañ ñai atomanô. ³⁰ Mago Anôtô embe êkêñ gégwan, tañ galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkêñ êsa ja nañ, ñagêlôm êkwa auc, nañ oc êkêñ gêñ êkwa amac auc êlêlêc atom me. Amac lau akêñ gêwiñ kwalecña. ³¹ Amboac tonañ apô sim taôm to asôm gebe ‘Taninñ asagen’ me ‘Tanôm asagen’ me ‘Tasô asagen’ nañ atom. ³² Gêñ samob tonañ ñai lau samuc oc taêñ êka. Mago Tamemi undambêña tec kêjala gebe apô lêna gêñ samob tonañ ñai. ³³ Amboac tonañ ansom ênê gamêñ to añgôm biñ, tañ en kêjatu nañ, êtu ñamata acgom, go gêñ samob tonañ ñai êtu

amacnê m êwîj. ³⁴ Apô sim taôm êtu gêj elen bêbêcna atom, gebe apô sim taôm gêjja oc masi êndêj elen bêbêc atom. Gêjwapac kêlêti bêc samob auc kêtômgej.

7

Bij tamêtôc lauja (Luk 6:37-38, 41-42)

¹ “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. ² Gebe Anôtô êmêtôc amac êtôm amac amêtôc lauja nanj, to ênam dôj amac êtôm dôj, tanj anam dôj lauja nanj. ³ Asagej gôlic ka njasili, nanj gêgunj lasim mataanô ma ka njadambê, tanj kêkô taôm matamanô nanj, gôlio, sapu. ⁴ Ma amboac ondoc gobe ôsôm êndêj lasim gebe ‘Ondecgej ma jambuc njasili anja matamanô sa.’ Mago ka njadambê kêko aôm taôm matamanô. ⁵ Aôm dansantêna, ômbuc ka njadambê anja matamanô sa êmuaj acgom e njawa êsa, go ômbuc njasili anja lasim mataanô sa.

⁶ “Akêj gêj dabuj êndêj kêam atom, oc sêkac tauj ôkwi ma sênjac amac, to ambalinj nê m kêkôm, tanj kêt u nê m awamata nanj, êndêj bôc atom, oc sêka popoc.

Atej, ansom, amandi katam (Luk 11:9-13)

⁷ “Atej gêj, go akôc njanô, ansom, go atap sa, amandi katam, go êlêc su êndêj amac. ⁸ Gebe njac, tanj ketenj gêj nanj, êkôc njanô sa to njac, tanj gesom nanj, êtap sa. Ma njac, tanj kê madi katam nanj, êlêc su êndêj enj. ⁹ Amacnê m asa, nanj latu etenj mo ma êkêj poc êndêj enj, ¹⁰ me etenj i ma êkêj moac êndêj enj. ¹¹ Amac lau sec, mago ajala akêj gêj njajam êndêj nê m gôlôac njasec-njasec. Ma abe Tamemi, tanj gê moa umdambê nanj, êkêj gêj njajam êndêj êsêac, tanj tetenj enj nanj, êlêlêc su atom me. ¹² Gêj samob, tanj amac abe njamalac sênjgôm êndêj amac nanj, taôm anjgôm êndêj êsêac, gebe Mosenê binju to propetenêj bij njam tau tonec.

Bij sacgêdô gasuc-gasucja (Luk 13:24)

¹³ “Asô sacgêdô gasuc-gasuc ana, gebe sacgêdô kapôêj to intêna kêsô gedec, tanj gêwê lau sepej sênaja tau nanj, ma lau taêsam sêsa tonanj. ¹⁴ Ma sacgêdô gasuc-gasuc to intêna saunj, tanj gêwê gêdêj gamêj danjonj matenj jalinja nanj, ma lau, tanj têtap intêna tonanj sa nanj luagêcgej.

Tajala ka êndêj njajanô (Luk 6:43-44)

¹⁵ “Ajop taôm êndêj propete dansaj, gebe lau tonanj tonakwê domba njadlic dêndêj amac sêwac, mago nêj njalêlôm amboac kêam njac lai sênjac gêj njawaô. ¹⁶ Ajala êsêac êndêj nêj lê gej. Aij oc tajonj anja okê m atom, ma jambô anja locgôm atom. ¹⁷ Amboac tonanj ka njajam samob gêjam njanô njajamgej, ka sec tec gêjam njanô sec. ¹⁸ Ka njajam oc êtôm gebe ênam njanô sec atom, ma ka sec oc êtôm gebe ênam njanô njajam atom. ¹⁹ Ka samob, tanj ênam njanô njajam atom nanj, oc sêsap su ma sêmbalinj êpi ja êna. ²⁰ Amboac tonanj ajala êsêac êndêj nêj lêj njanô.

²¹ “Lau samob, tanj sêsam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau’ nanj, oc sêso gamêj undambêja sêna tomalagenj atom, lau tagenj, nanj sênjgôm Tamoc, tanj gê moa undambê nanj, nê bij êtu tôj. ²² Êndêj bêc ônê lau taêsam oc sêsôm endenj

aê gebe 'Apômtau, Apômtau, aêac aoc biñ lasê ajam aôm lañôm to atin ñalau sec ajam aôm lañôm ma agôm gêñsêga gwalêki ñ ajam aôm lañôm, agôm atom me.' ²³ Mago aê oc jasôm êpi êsêac gebe 'Kajala amac atomanô, secwaga, aêc su anga aêñoc.'

Ñac luagêc sêkwê andu
(Luk 6:47-49)

²⁴ "Lau, tañ sêñô aêñoc biñ tonec ma sêñgôm ñanô êsa nañ, têtôm ñac tokauc, tañ kêsuj nê andu kêsêp poc. ²⁵ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ñatêna jakêpi andu tau, mago kêku atom, gebe poc kêkapiñ tôn. ²⁶ Ma lau samob, tañ sêñô aêñoc biñ tonec ma sêñgôm ñanô êsa atom nañ, têtôm ñac meloc, tañ kêsuj nê andu kêsêp ganac. ²⁷ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ñatêna jakêpi andu tau e kêku sa jagulun tajeñ."

²⁸ Jesu gêjac mata nê biñ tonec ma lau samob têtakê kêtú êné mêtêña, ²⁹ gebe eñ kêdôn êsêac kêtôm êsêacnêñ biñsutau atom, kêdôn êsêac kêtôm ñac tonjaclai tenj.

8

Jesu gêgôm ñac tokamocbôm ôli kêtú selec
(Mar 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Gêdêñ Jesu gêmu kêsêp anga lôc nañ, lau taêsam têdaguc eñ. ² Ma sêlic ñac tokamocbôm tenj mênkêpôn aduc gêdêñ eñ ma kêsôm gebe "Apômtau, embe têtmac êwiñ, go ôñgôm aê jatu selec." ³ Tec Jesu kêmêtôtoc lêma jakêmoasac eñ ma kêsôm gebe "Aê gabe ôtu selec." Ma gacgeñ êné kamocbôm kêsêlô. ⁴ Go Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe "Ôlic acgom, ôtu awê êndêñ lau tenj atom, naôtôt taôm êndêñ dabunwaga ma ôkêñ da êtôm Mose kêjatu gebe êwaka nêmbiñ sa êndêñ êsêac."

Jesu gêgôm kapitai Kapanaumña nê ñacseñom ôli ñajam kêsa
(Luk 7:1-10)

⁵ Go jagêô lasê Kapanaum ma kapitai tenj gêdêñ eñ gêja jaketen eñ ⁶ ma kêsôm gebe "Apômtau, aêñoc ñacseñom, tê gêc ñatêkwa kêtú golon ma ñandan secanô." ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe "Aê gabe jawac janngôm eñ ôli ñajam êsa." ⁸ Ma kapitai gêjô eñ awa gebe "Apômtau, aê galic tauc katôm gebe ôsô ñoc andu ñasalôm ñalabu ôna atom, ôsôm ña awamgeñ ma ñoc ñacseñom ôli ñajam êsa. ⁹ Gebe aê ñac tenj, tañ kasô gôlinwaga ñagêdô ñalabu ma sirwaga sêsô aê ñalabu. Embe jasôm êndêñ ñac tenj gebe 'Ôna,' oc êna, ma êndêñ ñac tenj gebe 'Ômôên,' oc êmên, ma êndêñ ñoc sakiñwaga gebe 'Ôñgôm gêñ tonac,' oc êñgôm." ¹⁰ Jesu gêñô e gêñac lêma ma kêsôm gêdêñ lau, tañ têdaguc eñ nañ, gebe "Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Aê katap Israelnêñ ñac tenj nê kêkêñ gêwiñ amboac tonaj sa atom. ¹¹ Amboac tañ jasôm êndêñ amac gebe Lau taêsam anga oc kêpi to oc kêsêpña nasêwiñ Abraham agêc Isak ma Jakob sêniñ gêñ sêñgôn gamêñ undambêña. ¹² Ma gamêñ tau ñaawêlatu nañ têtin êsêac su sêsêp gêsunbôm, tañ gêc dêmôêña nañ sêna. Anja tônê lau oc têtaj ma lunlun êkôsij tau ñano." ¹³ Go Jesu kêsôm gêdêñ kapitai gebe "Ôna, aômñem biñ ñanô êsa êtôm kôkêñ gêwiñ." Ma gêdêñ ñasawa tecenanjeñ ñacseñom ôli ñajam kêsa.

Jesu gêgôm lau taêsam ôlin ñajam kêsa
(Mar 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Ma Jesu gêja Peterenê andu ma gêlic ênê lawao gêmâc ôli ñawajaô kapôênj gêc. 15 Tec kêmoasac enj lêma ma ñandanj gêônj su, go gêdi sa mênggêjam sakinj enj.

16 Go ñakêtula sejonj lau tonjalau sec gwalêkinj dêdênj Jesu sêja, jakêtinj ñalau sec tonanj ña awagenj, ma gêgôm lau togêmac samob ôlinj ñajam kêsa. 17 Enj gêgôm amboac tonanj, tec binj, tanj propete Jesaia kêsôm nanj, kêtu anô gebe “Enj gêôc aêacnênj gêmâc to kêsip aêacnênj ñandanj sa.”

Binj tandanjguc Jesunja

(Luk 9:57-62)

18 Jesu gêlic lau taêsam sêgi enj auc, tec kêjatu gebe sembonj enj êna ñamakenj ônêña. 19 Go binjutau tenj gêdênj enj gêja jakêsôm gebe “Mêtêmôkê, gamênj, tanj aôm gobe ôna nanj, aê oc jandanjguc aôm.” 20 Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Mojanj sê ic ma moc, tanj sêmoa umbonj ñalabu nanj, sêjam sac, mago ñamalacnê Latunê gamênj tenj gebe endenj kwalim ênêcña gêc atom.” 21 Go ñacsenjominênj ñac tenj kêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, ôlôc gebe jana jansunj tamoc acgom.” 22 Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ôndanjguc aê ma ñacmatê sênsunj tauñ nêñ ñacmatê.”

Jesu kêsôm mu to ñadembom kêtu malô

(Mar 4:35-41; Luk 8:22-25)

23 Jesu kêpi wanj ma nê ñacsenjomi sêwinj enj sêja, 24 go mu gêbuc ñatêna gêli bu sa e ñadembom kêsalê wanj auc, ma enj tau gêc bêc gêc. 25 Tec êsêac têtû gasuc jasênju enj ma sêsôm gebe “Apômtau, ônam aêac sa, oc dambac tanaña.” 26 Go enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac atênêp kêtu agenja, akênj gêwinj kwalecgoc.” Go gêdi sa gec binj mu to ñadembom, ma bênônj kêsêp e kêñôma. 27 Tec ñamalac sêñac lemenj ma sêsôm gebe “Enj ñac amboac ondod tec mu to ñadembom tanjenj wamu gêdênj enj nec.”

Ñac luagêc tonjalau sec anja Gadarene ôlinj ñajam kêsa

(Mar 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Ma Jesu jakêsô lau Gadarene nêñ gamênj anja ñagêjactorj ñamakenj ônêña. Tec ñac luagêc tonjalau sec sêsa anja sêô jadêdac enj. Ñaclagêc tau ñaclai sec, tec lau têtêc tauñ ma sêsa intêna tonanj atom. 29 Tec agêc têtôc enj êndu ma sêmôêc gebe “Anôtônê Latu, aêacnênj asagenj ñagêdô gêdênj tauñ. Amboac ondod, ñanoc kêdabinj atom ma gômôênj gobe ôlênsu aêac.” 30 Bôcanô matu kapôênj tenj senj gênj sêmoa ñasawa ec balinj, 31 tec ñalau sec tau tetenj enj gebe “Embe ôtinj aêac, nanj ôkênj aêac asêp bôc tomatu tônê ñai ñalêlôm ana.” 32 Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ana.” Tec sêsa jasêsêp bôc tonanj ñalêlôm sêja ma bôc tau samob tomatugenj sêsabi anja sêlic gulunj tagenj jasêsêp bu sêjaña.

33 Go lau bôcña sêc jasêô lasê malac ma sêjac minj binj samob, tanj kêtap ñaclagêc tonjalau sec sa nanj. 34 Go lau malac tonanj samob sêpuc Jesu t ñtônj sêsa sêja e dêdac enj ma tetenj enj gebe êwi êsêacnênj gamênj sinj ma êc êna.

9

Jesu gêgôm ñac ñatêkwa ketu golonj ôli ñajam kêsa

(Mar 2:1-12; Luk 5:17-26)

1 Jesu kêpi wanj tenj ma gelom jakêsô nê malac. 2 Ma lau anja tonanj sêbalanj ñac tenj ñatêkwa kêtu golonj gêsac sac gêdênj enj sêja. Jesu gêlic êsêac sêkênj gêwinj, tec kêsôm gêdênj ñac ñatêkwa kêtu golonj gebe “Latucenec, têtmtac êpa su, gebe aê kasuc aômnmê sec ôkwi su.” 3 Ma binjutauñnj ñagêdô sêsôm gêdênj tauñgenj

gebe “Nac tonec kêsôm biñ alôbalôbgoc.” ⁴ Mago Jesu kêjala biñ, tañ êsêac taên gêjam sêmoa nan, ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, amac taêm gêjam biñ sec gêc nê m ñalêlôm. ⁵ Biñ ondoc tasôm ñagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômnêm sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe “Ôndi sa ma ôsêlêy.’ ⁶ Ma aê gabe amac ajala gebe Ñamalacnê Latu kêtû ñatau anğa nom gebe êsuc sec ôkwi anğa nomña.” Go awa gêjac ñac ñatêkwa kêtû golonj gebe “Ôndi sa, ôc nê m mê sa ma ôêc ôna nê m andu.” ⁷ Tec ñac tau gêdi sa ma gêc gêja nê andu. ⁸ Lau taêsam sêlic e têtakê ma sêlambin Anôtô, gebe kêpuc ñamalac tôn ña ñaclai amboac tonanj.

Jesu kêkalem Matai

(Mar 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Ma Jesu gêdi anğa tonanj ma gêlic ñac tenj gêngônj telonj malen, nê ñaê Matai. Tec kêsôm gêdêy enj gebe “Ôndanğuc aê.” Ma enj gêdi kêdaguc enj gêja.

¹⁰ Jesu genj gêy gêngônj andu tau, ma telonj to lau sec taêsam sêmênj sêngônj sêwiñ Jesu to nê ñacseñomi. ¹¹ Parisai sêlic ma sêsôm gêdêy ênê ñacseñomi gebe “Amboac ondoc, ma amacnêm mêtêmokê genj gêy gêngônj gêwiñ telonj to lau sec.” ¹² Jesu gêñô ma kêsôm gebe “Lau ôlinj ñajam sêpô lêna tauñ kêtû doktanj atom, mago lau togêmac tec sêpô lêna. ¹³ Ana ma taêm ênam biñ tonec ñam acgom gebe ‘Aê gabe akêy da atom, gabe taêm walô taômgenj.’ Gebe aê gamênj gabe jakalem lau gêdêy atom, jakalem lau secgenj.”

Biñ tanam dabuj moña

(Mar 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Gêdêy tonanj Joanê ñacseñomi dêdêy enj jatêtu kênac enj gebe “Amboac ondoc, tec aêac to Parisai ajam dabuj mo, ma aômnêm ñacseñomi sêjam dabuj atom nec.” ¹⁵ Ma Jesu kêsôm gêdêy êsêac gebe “Lau embe sêniñ awê ñamoasiñ ma ñac-gebe-ênam-awêwaga êmoa êwiñ êsêac, oc nêy ñalêlôm ñawapac me. Mago ñabêc oc mênjêsa ma sêkôc ñac-gebe-ênam-awêwaga su anğa êsêacnêy, nanğo êsêac sênam dabuj mo.

¹⁶ “Ñamalac tenj ambênôc ñakwê lanğwa ña obo ñatali wakuc atom, gebe ñatali wakuc oc êôc ñakwê êngic ma êkac kalalac e êtu sec samucgenj. ¹⁷ Ma ñac tenj êkêy wain wakuc êsêp bôc ñaôlic lanğwa atom. Embe êngôm, oc wain êôc ñaôlic êpoa e êtaiñ ênaña, ma naôlic tau Êtu sec. Wain wakuc sêkêy êsêp ñaôlic wakuc acgom, go êmoasiñ gên tau lulugenj.”

Jairi latuo to awê, tañ kêmoasac Jesunê ñakwê nanj

(Mar 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Gêdêy tañ Jesu kêsôm biñ tonanj gêdêy êsêac gêmoa nanj, Iômmokê tenj mênjkêpônj aduc gêdêy enj ma kêsôm gebe “Aênoc latuco galoc gêmac êndu su. Mago ômôênmanj gebe ôkêy lêmam ênsac enj ma mata jali êsa.” ¹⁹ Tec Jesu gêdi ma tonê ñacseñomi têdaguc enj sêja.

²⁰ Ma awê tenj gêjam dec kêtôm Jala 12, nanj kêtû gasuc mênjkêkô enj dêmôêmu ma kêmoasac ênê ñakwê ñalêsô. ²¹ Awê tau kêsôm gêc taugenj gebe “Aê embe jamoasac ênê ñakwêgenj, oc êngôm aê ôlic ñajam êsa.” ²² Tec Jesu kêsa tau ôkwi jamata gê enj ma kêsôm gebe “Latucoenec, têtmac êpa su, kôkêy gêwiñ tec gêgôm aôm ôlim ñajam kêsa.” Ma gêdêy ñasawa tecenanj awê tau ôli ñajam kêsa.

²³ Go Jesu gêja e gêô lasê Iômmokê nê andu ma gêlic lau sêju gasuc to sêgôm ñaonda kapôênj, ²⁴ tec kêsôm gebe “Aêc su, gebe ñapalêo gêmac êndu atom, gêc bêcgenj tec gêc.” Ma êsêac sêômac enj. ²⁵ Ma gêdêy sesoc lau sêsa sêja nanj, Jesu

kêsô gêja kêkam ñapalêo gêdêñ lêma ma enj gêdi sa. ²⁶ Ma biñ tau ñawae kêsa kêtôm gamêñ tonañ ñai samob.

Jesu gêgôm matenpec luagêc ñajam kêsa

²⁷ Jesu gêdi anja tonañ, ma matenpec luagêc têdaguc enj, nanj sêmôêc kapôêñ gebe “Dawidinê Latu, taêm walô aêagêc.” ²⁸ Kêsô andu gêja, ma matenpec luagêc tonañ dêdêñ enj sêja, tec Jesu kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc akêñ gêwiñ gebe aê katôm gebe janjôm gêñ tonec me masi.” Agêc sêsôm gedey enj gebe “Aec, Apômtau.” ²⁹ Go kêmoasac êsêagêc matenjanô ma kêsôm gebe “Nêm biñ, tanj akêñ gêwiñ nanj, ñanô êsa.” ³⁰ Ma agêc matenjanô kêpoa lasê. Go Jesu kêbaob êsêagêc gebe “Alic taôm gebe asôm êndêñ lau tenj sêñô atom.” ³¹ Mago agêc sêsa sêja e sêgôm ênê wae kêsa kêtû tapa kêtôm gamêñ tonañ ñai samob.

Jesu gêgôm awamê kêsôm biñ lasê

³² Êsêac sêsa sêja ma lau sêkôc ñac tonjalau awamê tenj sêmêñ. ³³ Jesu kêtin ñalau sec tonañ kêsa gêja su, go awamê tau kêsôm biñ lasê ma lau taêsam tonañ sêñac lemeñ ma sêsôm gebe “Aêac taiic gêñ tenj amboac tonec anja Israel atomanô.” ³⁴ Ma Parisai sêsôm gebe “Enj kêtin ñalau sec ña ñalau sec nêñ kasêga.”

Jesu taê walô lau

³⁵ Ma Jesu gêjac laoc malac kapôêñ to saunj samob gêja ma kêdônj êsêac anja nêñ lôm togêjam mêtê kêpi ñawae ñajam Anôtônê gamêñña ma gêgôm launêñ gêmac to ôlinj ñasec samob ñajam kêsa. ³⁶ Enj gêlic êsêac lau taêsam ma taê walô êsêac, gebe sêpô lêna tauñ to sêmoa jageo ñanô amboac domba, nanj nêñ ñacgejob masi. ³⁷ Go enj kêsôm gadêñ nê ñacseñomi gebe “Mo tau tec ñanô kêsa samob, mago kolenwaga tec luagêcgeñ. ³⁸ Amboac tonañ atenj êndêñ mo tau ñatau, gebe êkêñ kolenwaga nasênac nê gêñ ñanô sa.”

10

Jesu kêjalin aposolo 12 sa

(Mar 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Jesu gêmôêc nê ñacseñomi 12 dêdêñ enj sêja ma kêkêñ ñaclai gêdêñ êsêac gebe têtin ñalau ñatêmui to sêñgôm gêmac to ôlinj ñasec samob ñajam êsanja.

² Êsêac aposolo 12 tau nêñ ñaê tonec Ñac ñamatana Simon, tanj sêsam enj gebe Petere nanj, agêc lasi Andrea ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joan, ³ Pilip agêc Batolomai, Tom agêc telonj Matai, Alpai latu Jakobo agêc Tadai, ⁴ Simon Kanaanja agêc Juda Isariot, tanj geoc enj lasê.

Jesu kêkêñ ñacseñomi 12 kêtû kôm misionja

(Mar 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Lau 12 tonañ Jesu kêsakinj êsêac to gêjac binjsu êsêac gebe “Asa lau samuc nêñ intêna atom to asa lau Samaria nêñ malac atom, ⁶ andêñ lau Israel nêñ domba gêbômgeñ ana. ⁷ Asêlêñ naanam mêtê to asôm gebe ‘Gamêñ undambêña kêdabinjgac.’ ⁸ Anjôm gêmac ôlinj ñajam êsa, anju ñacmatê dêndi sa, anjôm kamocbôm têtû selec, atin ñalau sec su sêna. Amac akôc ñaômagenj, tec akêñ ñaômagenj. ⁹ Gold to silber ma mone saunj ñagêdô êsêp nêñ ômbinjak ñaatali atom. ¹⁰ Ambic atali amoa intêna atom, akôc ñakwê luagêc atom, akôc atapa atom ma aôc tôc atom, gebe koleñ tau ñanô oc êlôm kolenwaga.

¹¹ “Embe asa malac kapôêñ to saunj ana, go atu kênac ñac, tanj sêlic enj jagêdêñ anja malac tau ma naanjônj awin enj e andi êtiam. ¹² Ma embe api

andu tau ana, go awem ênac lau acgom. ¹³ Ma embe lau gêdêj, go amacnê m biñmalô êpi êsêac. Mago embe lau gêdêj atom, go nê m biñmalô êmu wacêpi amac taôm. ¹⁴ Ma embe sêkôc amac sa atom to sêkêj tanêj nê m biñ atom, narj awi andu to malac tau sinj e andôj ñakekop anja emkaiñ su. ¹⁵ Biñ ñanô, aê jasôm êndêj amac gebe Êndêj bêc sêmêtôc biñja Sodom to Gomora oc sêñgôj naeo êtôm malac tonaj atom.

Jesunê lau sêôc ñandaj
(Mar 13:9-13; Luk 21:12-27)

¹⁶ “Alic acgom, aê jasakiñ amac amboac domba asêp kêam sec ñalêlôm ana. Amboac tonaj anjôm nê m gêj tokauc atôm moac ma malô-malô amboac balôsi. ¹⁷ Ajop taôm êndêj ñamalac, gebe oc sêkêj amac andêj mêtôcwaga ana ma si amac anja êsêacnêj lôm, ¹⁸ ma sêwê amac andêj gôliñwaga to kinj ana êtu aêja gebe awa biñ sa ñanjêñgej êndêj êsêac to lau samuc. ¹⁹ Êndêj tanj sêkôc amac ana narj, apô sim taôm êtu leñ to biñ asômña atom, gebe êndêj noc tau biñ asômña tau ênsuj tau êndêj amac êwac. ²⁰ Gebe amac taôm asôm biñ atom, Tameminê Ñalau êôc amac awem sa.

²¹ “Têwa êkêj lasi êndêj sinj ma tama êkêj latu ma ñapalêo to ñac sêli tauñ sa êndêj teneñji to tamenja ma sênsuj êsêac e sinj enserj êsêac su. ²² Ma lau samob têtac endec amac êtu ñoc ñaêja. Mago ñac, tanj êôc gêñwapac totêtac êpa sugerj e ñatêku êsu narj, Anôtô ênam eñ kêsi. ²³ Embe sêjanda amac anja malac teñ, narj aêc ana teñ. Biññanô, aê jasôm êndêj amac gebe Amac oc anam kôm êpi Israelnêj malac samob tomalagenj atom, ma Ñamalacnê Latu êmêj.

²⁴ “Kwapuc oc êlêlêc kwalam lanjwa, ma sakiñwaga oc êlêlêc nê ñatau atom. ²⁵ Kwapuc êtôm nê kwalam lanjwa, ma sakiñwaga êtôm nê ñatau, go êtôm. Embe sêsam gôlôac teñ nêj ñatau gebe Belsebul, oc sêsam ñaê sec êpi ênê lau amboac tonajenj.

Aêac tatêc asa
(Luk 12:2-7)

²⁶ “Amboac tonaj atêc ñamalac atom. Gêj samob, tanj sêsaj auc narj, oc êtu awê, ma biñ samob, tanj gêc lêlômgeñ narj, oc êsa awê. ²⁷ Biñ tanj jasôm êndêj amac kesecgeñ narj, asôm êtu awê, ma biñ tanj anô êsêp tanjemsuj narj, anam mêtê êpi akô salôm ñaô. ²⁸ Ma atêc êsêac, tanj sênac ôlimgeñ êndu, mago sênac katôm êndu têtôm atom narj atom. Mago atêc Anôtô, tanj kêtôm gebe enserj ôlim to katôm sêsêp lamboam ñakêlêndiñ sênarja narj. ²⁹ Kêliñkeiej luagêc, narj ñaôli sauj ec teñ. Mago ñateñ êu tau êsêp nom atom e Tamemi êlôc sa acgom. ³⁰ Ñac tau tonaj kêsa amac môkêmlauñ sa tomalagenj. ³¹ Tec atêc taôm atom gebe amac alêlêc kêliñkelerj taêsam su.

Tasom Killsi lase êndêj ñamalac
(Luk 12:8-9)

³² “Ñac teñ embe êsôm aê lasê êndêj ñamalac, oc jasôm eñ lasê êndêj Tamoc, tanj gêñgôj undambê narj, amboac tonaj. ³³ Ma ñac teñ embe ênsê aê auc êndêj ñamalac, oc jansa eñ auc êndêj Tamoc, tanj gêñgôj undambê narj, amboac tonaj.

Biñmalô masi, sinjgej
(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Taêm ênam tonec gebe aê gamêj gabe jakêj biñmalô ênêc nom nec atom. Aê gamêj gabe jakêj biñmalô atom, gamêj gabe jakêj sinj. ³⁵ Aê gamêj gabe

jawa ñamalac êkôc, latu agêc tama, ma latuo agêc têna, ma lawao wakuc agêc lawao lanjgwa. ³⁶ Ma lau gôlôac m tenÿa têtû ñacjo êndên taun andên-êndêngej.

³⁷ “Ñac tenj embe têtac êwiñ tama me têna êlêlêc aê su, oc êwê kainj aê atom. Ma tenj embe têtac êwiñ latu me latuo êlêlêc aê su, oc êwê kainj aê atom. ³⁸ Ma ñac tenj embe êôc nê kakesotau êndanÿuc aê atom, oc êwê kainj aê atom. ³⁹ Ñac tenj embe taê ênam gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu. Ma ñac tenj embe êmac êndu êtu aêña, oc êngôñ mata jali.

Bij tatap ñagêjô sanja

(Mar 9:41)

⁴⁰ “Ñac tenj embe êkôc amac sa, oc êkôc aê sa, ma tenj embe êkôc aê sa, oc êkôc ñac, tanj kêsakinj aê gamên nanj sa. ⁴¹ Ñac tenj embe êkôc propete tenj sa êtu enj propetenja, nanj ocgo êkôc ñagêjô êtôm propete êkôc, ma tenj embe êkôc ñac gêdên tenj sa êtu enj ñac gêdênja, nanj ocgo êkôc ñagêjô êtôm ñac gêdên êkôc. ⁴² Ma tenj embe êkên bu ñaluc laclu tenj êndên lau ñaôma tonec ñai nêñ tenj ênôm êtu enj aêñoc ñacsenjomja, nanj jasôm binjanôgenj êndên amac gebe ñagêjô ñajam eso enj atomanô.” * sêc samob nê ñatau. Sandanê ñaê tenj, tanj gêwa sa gebe enj kêtû ñalau sec samob nêñ ñatau.

11

¹ Jesu kêdônj nê ñacsenjomi 12 su, go gêdi anja tonanj gêja gebe naêndônj to ênam mêtê lau êtôm nêñ malacgenj.

Ñackêsagu Joan kêkên lau dêden Jesu sêja

(Luk 7:18-30)

² Joan gêngônj kapoacwalô e gêngô Kilisinê kolenj ñawae, tec kêsakinj nê ñacsenj omi ñagêdô ³ jatêtu kênac enj gebe “Aôm ñac tau, tanj sêsôm sebe êmênja nanj, me aêac ansaê ñac tenj acgom.” ⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Ana ma anac minj gên, tanj anjô to alic nanj, êndên Joan ⁵ gebe matenpec sêlic gamênj kêtiam to maginj kêsû sêsêlênj, kamochôm têtû selec to tanjnsunjbic sêñô binj, ñacmatê dêdi sa to lau sêsôm ñawae ñajam lasê gêdên lau ñalêlôm sawa. ⁶ Ma aê aoc êôc êsêac, nanj têtac lulu kêtû aêña atom nanj.”

⁷ Êsêac sêc sêja acgom, go Jesu gêôc awa sa ma kêsôm binj gêdên lau totonj-totonj tau kêpi Joan gebe “Amac asa gamênj sawa aja abe al ic asagenj. Abe alic sôbolec tenj mu gêoc jakêsêp mênkêsêp me. ⁸ Aja abe alic asagenj. Abe alic ñac tenj kêsô ñakwê palê-palê me. Alic acgom, lau, tanj sêsô ñakwê palê-palê nanj, sêngônj kinjenj nêñ andu. ⁹ Asa aja kêtû agenja. Abe alic propete tenj me. Aec, aê jasôm êndên amac gebe ñac tau kêlêlêc propete su, ¹⁰ gebe ñac tau tec teto binj kêpi enj gebe

‘Ôlic acgom, aê jasakinj ñoc ñacjaenj êmunj aôm naêmansanj nêñ intêna, tanj gêc aôm lanjômnêmja nanj.’

Anôtônê binj tau tonanj. ¹¹ Binjanô, aê jasôm êndên amac gebe Lau samob, tanj lauo sêkôc êsêac nanj, nêñ tenj kêlêlêc ñackêsagu Joan atom. Mago ñac sauñ, tanj sêsam enj kêtû ñamu anja gamênj undambênja nanj, kêlêlêc enj su. ¹² Gêdên tanj ñackêsagu Joan kêpoa lasê e mênggêdên galoc nec Anôtô gêu gamênj undambênja lasê, ma lau, tanj sêjac tênêp nanj, oc sêjanjo su. ¹³ Gebe propete samob to Mosenê binjsu seoc binj lasê e gêdên Joan ¹⁴ ma amac embe taêm ênam gebe

* **10:42:** Sanda n ae tenj, tanj gêwa sa gebe enj kêtû ñalau

akôc sa, go akêñ êwiñ gebe Joan eñ Elia, tañ sêsôm gebe êmêñ nan. ¹⁵ Nac teñ nê tanjasuñ embe ênêc, nan êñôman.

¹⁶ “Aê janam dôñ lau têm tonecña êpi asagen. Êsêac têtôm ñapalê, tañ sêmoa malacluñ ma sêmôêc gêdêñ taun gebe ¹⁷ ‘Aêac ajac oñ, mago amac atê wê atom. Aêac atañ tanjiboa, mago amac atañ awiñ atom.’ ¹⁸ Joan gêmêñ e geñ to gênôm gêñ atom, ma lau sêsôm sebe ‘Ñalau sec teñ gêgôm eñ.’ ¹⁹ Ñamalacnê Latu mêngeñ to gênôm gêñ ma mênjac sêsôm teñ gebe ‘Alic eñ lasamtêna to gênôm wain anaboa, telor to lau sec nêñ teñ eñgoc.’ Mago Anôtônê mêtê tokauc gêjam ñanô kêwaka tau sa.”

Jesu geñ oliñ malac, tañ sêkêñ gêwiñ atom nan
(Luk 10:13-15)

²⁰ Go Jesu gêôc awa sa ma geñ oliñ malac, tañ sêlic ênê gêñtalô taêsam nan, gebe sêjam taun ôkwi atom gebe ²¹ “Ojæ Korasinma, ojæ Betsaidama, gêñtalô tañ gagôm anga amacnêm nan, embe jañgôm anga Turu to Sidon nêñ, oc sênam taun ôkwi wanêcgeñ su ma sêsô talu sa to sênac taun auc. ²² Amboac tonañ jasôm êndêñ amac gebe Êndêñ bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ biñña eñ taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ²³ Ma aôm Kapanaum gobe sêsuñ aôm sa e ñatêpôê nadiñgeñ undambê me. Aôm oc u taôm ôsêp lamboam ôna. Gêñtalô tañ kêsa aômnm gamêñ nan, embe êsa Sodom oc ênêc e mênêndêñ tonec. ²⁴ Amboac tonañ jasôm êndêñ amac gebe êndêñ bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ biñña eñ taê walô lau Sodom êlêlêc amac su.”

Andêñ aê amêñ ma alêwan taôm
(Luk 10:21-22)

²⁵ Gêdêñ ñasawa tonañ Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom Nñatau, aê jalambin aôm gebe gôsa bin tônê ñai auc gêdêñ lau mêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdêñ ñapalê dedec. ²⁶ Tamoc, biññanô, aôm gôlic ñajam amboac tonañ, tec gôgôm nêm gêñ.

²⁷ “Tamoc kêkêñ gêñ samob gêdêñ aê, ma ñac teñ kêjala Latu atom, Tama taugen. Ma Tama, nan ñac teñ kêjala eñ atom, Latu taugen to lau, tañ Latu gebe eoc lasê êndêñ êsêac.

²⁸ “Amac samob, tañ anğôñ jageo to aôc wapac amoa nan, andêñ aê amêñ, go janam amac awem su. ²⁹ Aôc ta ambalan ñoc wabaña e jatu nêm kêdôñwaga gebe ñoc ñalêlôm malô to katoc tauc sa atom, ec atap malem alêwan taômña sa. ³⁰ Gebe ñoc tê ñagaô to ñoc waba ñawapac atom.”

12

Ñacsenjomi sesolop polom ñanô gêdêñ sabat
(Mar 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Gêdêñ ñasawa tonañ Jesu kêsêlêñ gêmoa kôm polomña ñalêlôm gêdêñ sabat. Mo gêjô ênê ñacsenjomi ma êsêac sesolop polom ñanô mênseñ. ² Parisai sêlic e sêsôm gêdêñ eñ gebe “Gôlicgac me, nêm ñacsenjomi sêgôm gêñ, tañ sêjac jao gebe danğôm êndêñ sabat atom.” ³ Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Bin tañ Dawid to nê lau sêgôm gêdêñ mo gêjô êsêac nan, asam atom me. ⁴ Eñ kêsô Anôtônê andu jagen polom, tañ sêkêñ gêdêñ Anôtô kêtü da ma sêjac jao gebe êsêac sêninñ atom, lau dabunwaga taungeñ. ⁵ Ma bin, tañ gêc Mosenê binñsu nan, gebe gêdêñ sabat samob dabunwaga sêjac sabat popoc anga lôm dabun, mago sêwê ñakainñ atom nan asam atom me. ⁶ Aê jasôm êndêñ amac gebe Gêñ tañ

kêlêlêc lôm dabuŋ su nan, tau tonec. ⁷ Embe ajala biŋ tonec gebe ‘Aê gabe akêŋ da atom, gabe taêm walô laugeŋ,’ oc ambu lau, tec nêŋ biŋ masi nec atom, ⁸ gebe Ŋamalacnê Latu kêtû sabat ŋatau.”

Jesu gêgôm lêma kêtû goloŋ ŋjam kêsa
(Mar 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Go Jesu gêdi anŋa tonanŋ gêja e kêsô êsêacnêŋ lôm. ¹⁰ Ma ŋamalac teŋ lêma kêtû goloŋ gêmoa tonanŋ. Ma lau ŋagêdô sêmoa, taŋ sebe sêŋgôliŋ biŋ êpi eŋ, tec têtû kênac eŋ gebe “Embe dangôm lau ôliŋ ŋjam êsa êndêŋ sabat, oc êtôm me masi.” ¹¹ Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amacnêŋ asa embe nê domba teŋ êmoa ma êu tau êsêp sê êndêŋ sabat, oc naê sa atom me. ¹² Op, ŋamalac kêlêlêc domba su ŋêŋgeŋ. Tec tatôm gebe tamoasiŋ lau êndêŋ sabat.” ¹³ Go kêsôm gêdêŋ ŋac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec kêmêtôc lêma e ŋjam kêsa kêtiam kêtôm ŋmakenŋ. ¹⁴ Ma Parisai sêsa sêkic ênê biŋ gebe senseŋ eŋ.

Sakiŋwaga taŋ Anôtô kêjaliŋ sa nan

¹⁵ Jesu kêjala biŋ tonec, tec kêtaiŋ tau su anŋa gamêŋ tonanŋ, ma lau taêsam têtadag eŋ, ma gêgôm êsêac samob ôliŋ ŋjam kêsa. ¹⁶ Go kêbaob êsêac ŋajaŋa gebe sêsôm eŋ lasê atom, ¹⁷ gebe biŋ, taŋ propete Jesaia kêsôm nan, êtu tônŋ gebe

¹⁸ “Alic acgom, aêŋoc sakiŋwaga, taŋ
kajaliŋ sa

to ŋoc ŋac têtac gêwiŋ eŋŋa, taŋ
gallic eŋ ŋjam nan,
oc jakêŋ ŋoc Ŋalau êpi eŋ
ma êsôm bêc jamêtôc biŋŋa lasê
êndêŋ lau samuc.

¹⁹ Eŋ oc ênam wambanŋ to êmôdec
atom,
ma teŋ êŋô eŋ awa anŋa malaclunŋ
atom.

²⁰ Siŋ taŋ gêjac bic nan, eŋ oc
êmandôm su atom,
ma dawenŋ gasilana nan, eŋ oc êsi
êmac atom,
êŋgôm êmoa e êwê biŋgêdêŋ êku
ŋaŋacjo tulu,

²¹ ma lau samuc sêkêŋ matenŋ ênê
ŋaê.”

Jesu ma Belsebul
(Mar 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Gêdêŋ tonanŋ sêkôc ŋac teŋ tonalau sec, nan matapec to awamê, dêdêŋ Jesu sêja. Ma Jesu gêgôm eŋ ôli ŋjam kêsa e awamê kêsôm biŋ lasê to gêlic gamêŋ. ²³ Ma lau samob sê taêŋ ma sêsôm gebe “Ŋac tonec oc Dawidnê Latu me.” ²⁴ Parisai sêŋô, tec sêsôm gebe “Ŋac tônê kêtinŋ ŋalau sec ŋa ŋalau sec nêŋ kasêga Belsebul.” ²⁵ Jesu kêjala biŋ, taŋ êsêac taêŋ gêjam nan, ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Gamêŋ teŋ embe êwa tau êkôc, go êtu gasanŋ ma malac me gôlôc teŋ embe sêwa tauŋ êkôc, oc sêmoa atom. ²⁶ Ma embe Sadaŋ êtinŋ Sadaŋ, go êwa tau êkôc. Ma ênê gamêŋ ênêc amboac ondoc. ²⁷ Ma aê embe jatiŋ ŋalau sec ŋa Belsebul, go amac latômi têtinŋ ŋa asa. Kêtû tonanŋŋa êsêac tauŋ ocgo

sêmêtôc amac. ²⁸ Mago aê embe jatinj ñalau sec ña Anôtônê Ñalau, go êwa sa gebe Anôtônê gôliñ wacêpi amac.

²⁹ “Me ñac tej êsô ñac ñajanja tej nê andu naêjanjo ênê waba su amboac ondod. Enj ênsô ñac ñajanja tau tònj êmunj acgom, go êjanjo ênê waba.

³⁰ “Ñac tej embe êwiñ aê atom, oc enseñ aê, ma ñac tej embe ejonj ñanô êwiñ aê atom, oc êtê salinj-salinj. ³¹ Kêtu tonanña aê jasôm êndênj amac gebe Ñamalacnêj sec to binj alôb-alôb samob Anôtô oc êsuc ôkwi, tagenj binj alôb-alôb êpi Ñalau Dabunj, tec Anôtô êsuc ôkwi atom. ³² Ma tej embe ênam saic binj êndênj Ñamalacnê Latu, tec Anôtô oc êsuc ôkwi, mago tej embe ênam saic binj êndênj Ñalau Dabunj, nanj Anôtô oc êsuc ôkwi êndênj têm tonec to ônêña atomanô.

Binj kanjanôña
(Luk 6:43-45)

³³ “Embe asê ka ñajam, oc ênam ñanô ñajam, ma embe asê ka sec, oc ênam ñanô sec. Gebe ka tajala gêdêj ñanôgenj. ³⁴ Moac ñalatu amac. Amac secgoc, tec asôm binj ñajam amboac ondod. Gêñ taj geîoc gêc nêmj ñalêlôm nanj, mênjêsa awamsunj. ³⁵ Ñamalac ñajam oc êtainj gêñ ñajam sa anja nê awa ñajam, taj gêc nê ñalêlôm, ma ñamalac sec oc êtainj gêñ sec sa anja nê awa sec.

³⁶ “Aê jasôm êndênj amac gebe Êndênj bêc mêtôcña ñamalac sêwa binj agwaagwa samob, taj sêsôm nanj, ñam sa. ³⁷ Awamsunj ñabinj oc ênam aôm kêsi, ma awamsunj ñabinj oc êtinj aôm su.”

Lau sec sêjatu geñtalô
(Mar 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Go binjsutau to Parisai nêñ ñagêdô sêjô Jesu awa gebe “Mêtêmôkê, aêac abe alic aôm ôngôm geñtalô tej.” ³⁹ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Lau sec to mockainja sêjatu geñtalô tej, mago geñtalô tej oc êndênj êsêac atom, geñtalô propete Jonanja tagenj. ⁴⁰ Jona gêmoa gêñsêga têtacêlêlôm kêtôm geleñña têtêac ma gêbêcauc têtêac, ma Ñamalacnê Latu oc amboac tonanjenj. Enj ômoa nom ñalêlôm êtôm eleñña têtêac ma êmbêcauc têtêac. ⁴¹ Êndênj noc mêtôcña ñacwaga Niniwêña oc sêndi sa sêwiñ lau tônê ma sêmêtôc êsêac, gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam tauñ ôkwi. Ma alic acgom, tej kêlêlêc Jona su tec gêmoa. ⁴² Êndênj noc mêtôcña kwin anja mula-mña oc êndi sa êwiñ lau tônê ma êmêtôc êsêac, gebe enj anja nom ñamadinj, mago gêmênj gebe êñô Salomonê mêtê. Ma alicgac, tej kêlêlêc Salomo su tec gêmoa.

Ñalau sec gêmu gêja nê gamênj lanjwa kêtiam
(Luk 11:24-26)

⁴³ “Ñalau ñatêmui embe êsa anja ñamalac tej nê, oc eo êmoa gamênj kwalam ma ensom gamênj êlêwanj tauña e êtap sa atom. ⁴⁴ Go êsôm gebe ‘Aê jamu jana ñoc andu, taj kasa gamênj nanj êtiam.’ Ma embe naêô lasê, oc alic andu tau sawa ma sêkajo sa to sêgêlôñ. ⁴⁵ Go naêkôc ñalau 7, taj nêñ sec kêlêlêc ênê su nanj, sêwiñ enj sêsô nasenjôñ. Go ñamalac tonanj êmoa naeo ñanô êlêlêc gêmunja su. Ma lau sec tônê ñai amboac tonanjenj.”

Jesu têna ma lasiio to ñac
(Mar 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Enj kêsôm binj gêdêj lau gêmoa ma têna to lasii mênjêkô dêmôêña sebe sêsôm binj êndênj enj. ⁴⁷ Tec ñac tej kêsôm gêdêj enj gebe “Gôlicgac me, tênam to lasimi tec mênjêkô dêmôêña sebe sêsôm binj êndênj aôm.” ⁴⁸ Mago Jesu gêjô ñac, taj kêsôm binj gêdêj enj nanj, awa gebe “Tinoc asa ma lasici asa lau.” ⁴⁹ Ma

kêmêtôc lêma jakêtôc nê ñacsenomi ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ⁵⁰ Lau tañ sêmasañ Tamoc, tañ gêngôñ undambê nan nê biñ nan, go têtû lasicio to ñac ma tinoc.” *

13

Biñgôlinj ñac kêpalip ñ awêña

(Mar 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Bêc tonanjen ma Jesu anja andu kêsâ jagêngôñ ambêô. ² Lau topom-topom sêkac sa sêgi enj auc, tec kêpi wanj tenj jagêngôñ ma lau samob sêkô bau. ³ Ma gêjac miñ biñ taêsam gêdêñ êsêac gêjam kêtû biñgôlinjen ma kêsôm gebe “Alic acgom, ñac kêpalip ñawêña tenj kêsâ gêja gebe êpalip ñawê. ⁴ Kêpalip gêmoa e ñagêdô kêsêp intêna, tec moc mêñsenj su. ⁵ Nawê ñagêdô kêsêp poclêlôm nanj nom kapôênj gêc atom. Tec kêpoa sebenjenj gebe kêsêp nomlêlôm gêja atom, ⁶ e oc kêpi ma kêsêgô e kêtû masê gebe ñawakac keselenj kêsêp gêja atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê ma êc kêpoa e gejonj êndu. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec gêjam ñanô. Tenj gêjam 100, ma tenj 60, ma tenj 30. ⁹ Ñac tenj nê tanjasun embe ênêc, nanj êñô.”

Biñgôlinj tau ñam

(Mar 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Ñacsenomi dêdêñ Jesu jasêsôm gêdêñ enj gebe “Amboac ondoc tec gôjam kêtû biñgôlinjenj gêdêñ êsêac nec.” ¹¹ Ma enj gêjô êsêac awenj gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala gamênj undambêña ñabinj ñalêlômña, mago êsêac têtap sa atom. ¹² Ñac tañ nê gênj gêc nanj, êtap ñagêdô sa naêwinj e êlêlêc su. Mago ñac, tañ nê gênj masi nanj, sêkôc ñakêsu, tañ gêc enj nanj, su amboac tonanjenj. ¹³ Êsêac sêlic gênj e amboac sêlic atom to senjo biñj e amboac sênjô atom ma nêñj kauc kêsâ atom, tec gajam kêtû biñgôlinjenj gêdêñ êsêac. ¹⁴ Ma Jesaianê biñdêm, tañ geoc lasê nanj, kêtû tônj kêpi êsêac gebe “Tanjemsunj oc anjô, mago oc nêñj kauc êsa atom.

Matemanô oc alic, mago oc ajala atom.

¹⁵ Lau tonanj nêñj ñalêlôm ñadani to tanjenj gêoc auc ma matenj gêmôb.

Mago embe amboac tonanj atom, go sêlic gênj to tanjenj sênjô

biñj ma nêñj ñalêlôm sêjala mêtê to sênam tauñj ôkwi ma aê janam êsêac sa.’

¹⁶ Aê aoc aoc amac matamanô gebe alic gênj ma amac tanjemsunj gebe anjô biñj.

¹⁷ Biñjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Propete to lau gêdêñ gwalêkinj sêkênj matenj gebe sêlic gênj, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sênjô biñj, tec amac anjô nec, mago sênjô atom.

Jesu gêwa biñj gôlinj ñac kêpalip ñawêña ñam sa

(Mar 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ “Amboac tonanj anjô biñgôlinj ñac kêpalip ñawêña tau ñam acgom. ¹⁹ Lau embe sênjô gamênj undambêña ñabinj ma sêjala atom, nanj têtôm ñawê, tañ kêpalip kêsêp intêna nanj. Ñac sec tau naêjanjo biñj, tañ kêpalip kêsêp nêñj

* **12:50:** Sadañnê ñaê tenj. Alic Mat 10:25

nalélôm nanj su. ²⁰ Ma ônanj kêpalip kêsêp poc kêtôm lau, tanj sêjô binj ma gacgej sêkôc sa totêntac njamgej. ²¹ Mago nêj njawakac jagêjam atom, êsêac lau daijndain. Embe gêj wapac êtap êsêac sa ma sêjanda êsêac êtu mêtêja, oc gacgej sêwi sinj. ²² Ma ônanj kêpalip kêsêp êcmôkê kêtôm lau, tanj sêjô binj ma gêjnlêlôm-lêlôm nomja to létôm awêja ejoj binj tau êndu ma sênam njanô atom. ²³ Ma ônanj kêpalip kêsêp nom njam kêtôm lau, tanj sêjô binj e sêjala ma sêjam njanô, tenj gêjam 100, tenj gêjam 60 ma tenj 30.”

Bijgôlinj waônja

²⁴ Go Jesu kêkêj binjgôlinj tau njatenj gêdêj êsêac ma kêsôm gebe “Tanam dôj gamêj undambêja êpi njac, tanj kêpalip njawê njam kêsêp nê kôm. ²⁵ Ma gêdêj tanj lau sêc bêc sêc nanj, ênê sojô-sojô mênjkêpalip waôj njawê gêsac padi njâo ma gêc gêja. ²⁶ Njawê gêlêc e jagêuc acgom, go têtap waôj sa kêpi gêwinj. ²⁷ Tec njataunê sakinjwaga mênjsêsôm gêdêj enj gebe ‘Apômtau, aôm oc kôpalip njawê njamgej kêsêp nê m kôm me. Ma waôj tec anja ondoc mênjkêsa.’ ²⁸ Enj kêsôm gêdêj êsêac gebe ‘Gêj tonanj njacjo tenj gêgôm.’ Ma sakinjwaga sêsôm gêdêj enj gebe ‘Aôm gobe aêac naajo sa me masi.’ ²⁹ Ma enj kêsôm gebe ‘Masi, gêdêj embe embe ajo waôj, oc ambuc padi sa êwinj. ³⁰ Andec, lulugenj têtu kapôej sêsêlip taujgej sêkô e êndêj têm sêsêpja acgom. Ma êndêj noc sêsêpja aê jasôm êndêj sêsapwaga gebe Ajonj waôj tau sa êmuj mênjanac logic sa naja ênijs su. Mago gêj tanijsa tau anac sa êpi aêjoc andu gêj njanôja êna.’ ”

Bijgôlinj gêmêc njawêja

(Mar 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Go kêkêj binjgôlinj tau njatenj gêdêj êsêac ma kêsôm gebe “Gamêj undambêja kêtôm gêmêc njawê njamalac tenj kêkôc jakêsê kêsêp nê kôm. ³² Gêj tau dambêj njasec-njasec kêtôm gêj njagêdô njamatu atom ma êpi acgom, go êlêlêc gêj tolaunj njagêdô su e naêtu ka, ma moc umbonj njalaburja mênjsênam sac sêjngôj njalaka.”

Bijgôlinj jistja

(Luk 13:20-21)

³³ Ma kêsôm binjgôlinj tau njatenj gêdêj êsêac gebe “Gamêj undambêja kêtôm jist, awê tenj kêkôc mênjkêgalunj gêwinj polom kêsêp suc têlêac e gêjam aucgenj.”

Jesu kêsôm binj kêtû binjgôlinj njamja

(Mar 4:33-34)

³⁴ Binj samob tonanj Jesu gêjam kêtû binjgôlinjgej gêdêj lau ma kêsôm binj tenj gêc awê atom, kêsôm kêtû binjgôlinjgej, ³⁵ gebe propetenê binjdêm tonoc êtu tôj gebe

“Aê gabe janja aoc êtu binjgôlinja,
aê gabe jaôj binj sa, tanj kêsij tau
gêc lêlôm gêdêj Anôtô kêkêj nom
e mênjgêdêj galoc.”

Jesu gêwa binjgôlinj waônja sa

³⁶ Go kêkêj lau tonanj sêja ma kêsô andu gêja. Ma nê njacsenjomi dêdêj enj jasêsôm gebe “Ôwa binj waôj kêsêp kômja nanj njam sa êndêj aêac acgom.” ³⁷ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Njac, tanj kêpalip njawê njam nanj, Njamalacnê Latu. ³⁸ Kôm kêtôm nom, ma njawê njam kêtôm gamêj undambêja tau njawêlatu, go waôj kêtôm njac sec nê latui. ³⁹ Ma njacjo, tanj kêpalip waôj nanj Sadañ. Noc sêsêpja kêtôm nom njabêc namuja. Ma sêsapwaga tau anjela.

40 Kêtom sejon waôn nasêmboia êpi ja êna, ma êndêr bêc ñamuña oc sêngôm amboac tonaj. 41 Ñamalacnê Latu êkêrj nê aŋela sêna sejon lau kalomtêna to secwaga samob aŋga ênê gamêrj sa, 42 ma sêmbaliŋ êsêac sêsêp gamêrj, taŋ ja ñawaô kêlakoc sêna, natêtaŋ ma luŋluŋ êkôsij tau. 43 Ma lau gêdêrj nêrj ñawê êpoa lasê amboac oc aŋga Tamenjinê gamêrj. Ñac teŋ nê taŋasuj embe ênêc, naŋ êrjômaŋ.

Biŋgôliŋ awa gêc kômra

44 “Gamêrj undambêna kêtôm awa, taŋ ñac teŋ kêsiŋ ôkwi gêc kôm e ñac teŋ kêtap sa ma kêsuŋ auc kêtiam ma totêtac ñajamgeŋ gêja, jakêkêrj nê gêrj samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli kôm tau.

Biŋgôliŋ kêkômra

45 “Ma teŋ gêwiŋ gebe Gamêrj undambêna kêtôm ñac-kêtulu-gêrjwaga teŋ gesom kêkôm ñajam-ñajam gêmoa 46 e kêtap kêkôm mata êjam teŋ sa, go gêja ma kêkêrj nê gêrj samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli gêrj tau.

Biŋgôliŋ wasaŋra

47 “Ma teŋ gêwiŋ gebe Gamêrj undambêna kêtôm wasaŋ, taŋ sêkêrj kêsêp gwêc ma gêrj tokaiŋ-tokaiŋ sêwê 48 e toŋoma, go sê sa kêpi bau gêja jasêngôrj sic ma sêjaliŋ i ñajamgeŋ sa kêsêp laclu, ma sec naŋ sêbaliŋ siŋ. 49 Êndêrj nom ñabêc ñamuña naŋ, oc amboac tonajgeŋ. Aŋela oc sêsa sêmêrj ma sêjaliŋ lau sec aŋga lau gêdêrj nêrj sa 50 ma sêmbaliŋ êsêac sêsêp gamêrj ja ñawaô kêlakocra sêna. Aŋga tônê oc têtaj ma luŋluŋ êkôsij tau.

Awa wakuc to laŋgwa

51 “Amacnêm kauc kêsa kêpi biŋ samob tonaj ñai me masi.” Ma êsêac sêlôc sebe “Aec.” 52 Tec eŋ kêsôm gêdêrj êsêac gebe “Kêtu tonajra biŋsutau samob, taŋ sêrjô biŋ gamêrj undambêna katu tôrj naŋ, têtôm andu ñatau teŋ, naŋ gê nê gêrj wakuc to laŋgwa sa aŋga nê awa ñalêlôm.”

Jesunê lau têtin eŋ aŋga Nasaret

(Mar 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Jesu gêjac mata biŋgôliŋ tonaj ñai su, go gêdi sa aŋga tonaj. 54 Jagêô lasê nê malacmôkê ma kêdôrj êsêac gêmoa nêrj lôm e têtakê ñanô ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêkôc kauc to gêrjtalô nec aŋga ondoc. 55 Eŋ tonec kamunda latu me masi. Sêsam eŋ têna sebe Maria me. Ma lasii Jakobo agêc Josep ma Simon agêc Juda me. 56 Ma luio samob sêmoa sêwiŋ aêac atom me. Ma eŋ kêkôc gêrj samob tônê ñai aŋga ondoc.” 57 Ma têtû môsi eŋ. Tec Jesu kasôm gêdêrj êsêac gebe “Lau gamêrj teŋ tetoc propete teŋ sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to nê laugeŋ tec sêmbu eŋ.” 58 Ma eŋ gêgom gêrjtalô taêsam aŋga tonaj atom gebe sêkêrj gêwiŋ atom. * êsêp ewin gebe polom esuj êtu kapôêrj. Jist ñarjaclai ênam polom samucgeŋ auc.

14

Ñackêsagu Joaŋ gêmác endu

(Mar 6:14-29; Luk 9:7-9)

1 Gêdêrj têm tonaj kiŋ Herodo gêrjô Jesu ñawae 2 ma kêsôm gêdêrj nê sakiŋwaga gebe “Eŋ tonec ñackêsagu Joaŋ. Eŋ gêdi sa aŋga ñacmatênêrj, tec ñaclai kêpoa kêpi eŋ.”

* 13:58: Bômbôm embe sêpac naŋ polom, go sêkêrj gêrj tau

³ Gebe Herodo kêjatu gebe sêkôc Joaņ tōņ ma sênsô eņ tōņ nasêkêņ eņ êņgōņ kapoacwalô kêtū têwa Pilip nê awê Herodianā, ⁴ gebe Joaņ kêsôm gêdêņ eņ gebe “Gōjam awê tonāņ tec keso.” ⁵ Ma têtac kêkac Herodo gebe ênac eņ êndu, mago kêtêc lau gebe sêlic Joaņ kêtôm propete.

⁶ Gêdêņ taņ Herodo taê gêjam nê bêc têna kêkôc eņņā naņ, Herodia latuo jakête wê gêmoa êsêac to nê űacleņ űalêlôm. Herodo gêlic e têtac űajam kêsa, ⁷ tec kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Gêņ taņ oteņ naņ, oc jakêņ êndêņ aôm.” ⁸ Ma têna kêsôm bin kêsêp latuo têtac, tec kêsôm gebe “Ôkêņ űackêsagu Joaņ mômêapac êsêp laclu teņ êndêņ aê anġa tonec.” ⁹ Kiņnê űalêlôm űawapac kêsa, tagen kêtū kêtôc lêma űacleņ sêlic suņā, tec kêjatu gebe sêkêņ, ¹⁰ ma kêsakinġ jadêdim Joaņ gêsutêkwa gêņġic anġa kapoacwalô. ¹¹ Ma sêkêņ mômêapac kêsêp laclu teņ mêņsêkêņ gêdêņ űapalêo, ma kêkôc gêdêņ têna gêja. ¹² Ma Joaņnê űacseņomi mêņsêkôc ênê űawêiêlan su jasêsurġ ma jasêsôm űawae gêdêņ Jesu.

Jesu gêlôm lau 5,000

(Mar 6:30-44; Luk 9:10-17; Joaņ 6:1-14)

¹³ Jesu gêņô Joaņ gêmac êņdu űawae e kêtaiņ tau su anġa gamêņ tonāņ jakêpi wan ma gêja gebe êmoa nê űasawa teņ tauņā. Ma lau sêņô űawae tec sêlêlêņ anġa nêņ malac têdaguc eņ sêja. ¹⁴ Jesu jakêsô bau ma gêlic lau topom-topom tau, tec taê walô êsêac ma gêgôm êsêacnêņ gêmac űajam kêsa.

¹⁵ Oc jagêjam kwalam, tec nê űacseņomi dêdêņ eņ jasêsôm gebe “Gamêņ tonec gamêņ sawa ma oc gêja su. Amboac tonāņ ôkêņ lau sêc êliņ-êliņ têtôm malacgeņ nasênam ôli nêņ mo.” ¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Oc sêc sêna atom, amac taôm akêņ gêņ êsêac sêniņ.” ¹⁷ Go êsêac sêsôm gêdêņ eņ gebe “Aêacma gêņ gêc tonec atom polom lemeņ teņ to i luagêcgeņ tec gêc.” ¹⁸ Ma eņ kêsôm gebe “Akôc gêņ tau andêņ aê amêņ.” ¹⁹ Tec kêjatu lau tau gebe sêņgōņ sic sêņgōņ gêgwanġ, ma kêkôc polom lemeņ teņ to i luagêc tau sa mêņmata gedec undambê ma gêjam danġe, go kêpô kêkôc ma kêkêņ polom gêdêņ nê űacseņomi jasêjag sam gêdêņ lau. ²⁰ Samob seņ e gêoc êsêac tōņ, go sejoņ űapopoc sa kêsêp gadob 12 e mêņġêc. ²¹ Ma êsêac, taņ seņ gêņ tau naņ, űacwaga amboac 5,000, ma sêsa lauo to űapalê sa sêwiņ atom.

Jesu kêsêlêņ gêmoa űadembom űaô

(Mar 6:45-52; Joaņ 6:15-21)

²² Ma Jesu kêkac nê űacseņomi gacgeņ sêpi wanġ sêmuņ eņ sêna űamakenġ ônêņa ma eņ tau êmoa e êkêņ lau sêna acgom. ²³ Eņ kêkêņ lau tau sêja ma taugen kêpi lôc gêja gebe eteņ mec. Oc jakêsêp su ma eņ taugen gêmoa nê tônê. ²⁴ Wanġ kêsa e jakêkô űaluņgeņ ma dembom kêpōņ êsêac secanô gebe mu kêpuc êsêac tōņ. ²⁵ Talec kêtāņ, go Jesu kêsêlêņ gêmoa dembom űaôgeņ kêsa gêdêņ êsêac gêja. ²⁶ űacseņomi sêlic eņ kêsêlêņ gêmoa űadembom űaôgeņ e têtakê ma sêsôm gebe “Joe, balôm teņ.” Tec têtêc e sêwakic. ²⁷ Go Jesu awa kêsa sebeņ ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ²⁸ Tec Petere gêjô eņ awa gebe “Apômtau, embe aôm tau tonāņ, naņ ôsôm ma jamoa bu űaô jandêņ awa jawac.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Ômôêņ.” Go Petere anġa wanġ kêsêp kêsêlêņ gêmoa bu űaô gêdêņ Jesu gêja. ³⁰ Mago eņ gêlic mu űasênom ma kêtakê e kêka tau su ma gêmôêc gebe “Apômtau, ôkam aê sa.” ³¹ Tec Jesu kêmêtôc lêma ôb tagen jakêkam eņ ma kêsôm gêdêņ eņ gebe “O aôm űac, kôkêņ gêwiņ kwalec, kêtū asageņņā nêņ űalêlôm gêja lu.” ³² Agêc jasêpi wanġ ma mu kêtū

malô. ³³ Ma êsêac, tañ sêngôn wan nan, sêpôn aenduc dêdên en ma sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm biñjanôgoc.”

Jesu gêgôm gêmac ôlin ñajam kêsa anga Genesaret

(Mar 6:53-56)

³⁴ Ma sêja e sêpi bau anga Genesaret. ³⁵ Ma gêdên tañ lau gamên tonanña sêjala en nan, sêkên biñ kêtôm nêñ malac ñamagêña samob gêja, go sejon lau samob, tañ gên gêgôm êsêac nan, dêdên en sêja ³⁶ ma teten en gebe sêmoasac ênê ñakwê ñataligen. Tec samob, tañ sêmoasac nan, ôlin ñajam kêsa.

15

Lau ñanô nêñ mêtê

(Mar 7:1-13)

¹ Gêdên tonan Parisai to biñsuta anga Jerusalem dêdên Jesu sêja ma têtû kênac en gebe ² “Amboac ondoc, nêñ ñacsenjomi sêgêli lau ñanô nêñ biñ ma sebe sêniñ gên, nan sêkwasiñ lemen atom.” ³ Tec en gêjô êsêac awen gebe “Ma amac taôm gêdên tañ amasan nêñ ñagôlin lanğwa nan, asen Anôtônê biñsu gêwiñ. ⁴ Anôtô gêjac jatu gebe ‘Otoc tamam agêc tênam sa, ma ten embe êpuc boa tama me têna, nan senseñ en su ênaña.’ ⁵ Mago amac asôm gebe Ñac tañ êsôm êndên tama me têna gebe ‘Aôm taêm kêka ñoc gên, mago gabe jakên êtu da,’ ⁶ ñac tonan embe etoc tama agêc têna sa atom, oc naêndên. Tec agôm nêñ ñagôlin lanğwa ñanô kêsa ma asen Anôtônê biñ su. ⁷ Dansañtêna, Jesaia geoc biñ tonec lasê jagadêngeñ kêpi amac gebe ⁸ Anôtô kêsôm gebe ‘Lau tonec tetoc aê sa ña gêdonôlicgên, ma nêñ ñalêlôm gêmoa jaêc aê.

⁹ Êsêac sêjam sakiñ aê kwalec, gebe biñsu, tañ têdôn nan, ñamalacnêñ biñ ñaômagen.’ ”

Gên tañ gêgôm ñamalac kêtû sêc

(Mar 7:14-23)

¹⁰ Go Jesu gêmôec lau dêdên en sêja ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Anjô biñ ma nêñ kauc êsa. ¹¹ Gên tañ kêsô awasun nan, oc êngôm ñamalac êtu sec atom, tagen gên tañ kêsa awasun, tonan tec êngôm ñamalac êtu sec.”

¹² Go nê ñacsenjomi jasêsôm gêdên en gebe “Parisai tau sêño biñ tonan e gêli nêñ ñalêlôm sa, nê kôjalagac me.” ¹³ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Gên samob, tañ Tamoc undambêña kêsê atom nan, oc êjô sa. ¹⁴ Andec êsêac, êsêac matenpec, tañ sêwê matenpec. Matapec ten embe êwê matapec ten, nan oc agêc lulugen sêu tauñ sêsêp sê sêna.” ¹⁵ Ma Petere gêjô en awa ma kêsôm gebe “Ôwa biñgôlin tonec ñam sa êndên aêac acgom.” ¹⁶ Tec Jesu kêsôm gebe “Ma amac tonec amboac ondoc, nêñ kauc kêsa atom tagen atom êsêac me. ¹⁷ Ajala atom me. Gên samob, tañ êsô awemsun nan, oc êsêp ñatêtac ma tau êtaiñ su êna. ¹⁸ Ma gên samob, tañ kapi anga ñalêlôm mênjkêsa awemsun, tonan tec oc êngôm ñamalac êtu sec. ¹⁹ Gebe gên tonec anga ñalêlôm kêpi gêmên gebe Taên gêjam sec, sêjac ñamalac êndu, dêdim sêmôcwalô gêogic, sêgôm gên mockaiño to mockaiña, geñgen, biñ gêga ma biñ alôb-alôb. ²⁰ Gên tonan ñai tec gêgôm ñamalac kêtû sec. Mago embe sêkwasiñ lemen atom ma sêniñ gên, tonan oc êngôm ñamalac êtu sec atom.”

Awê Kanaanja kékêñ géwiñ njaña

(Mar 7:24-30)

²¹ Jesu gèdi ketañ taugen anja tonañ jagêô lasê gamêñ Turu to Sidonja. ²² Ma gédêñ tonañ awê Kanaanja ten anja gamêñ tonañ mênggêmôêc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aê. Aêñoc latuco nalamu sec ten kélêsu enj.” ²³ Mago Jesu gêjô ênê binj ten atom. Ma nê ñacsenjomi dédêñ enj jateten enj gebe “Ôkêñ enj ênaman, ketañ-ketañ kédaguc aêac nec.” ²⁴ Enj gêjô êsêac awenj gebe “Anôtô kêsakinj aê gadêñ gôlôac Israel taunjenj nêñ domba gêbôm tec gamêñ.” ²⁵ Ma awê tau kêpônj aduc gédêñ enj ma kêsôm gebe “Apômtau, ônam aê sa.” ²⁶ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Embe takôc ñapalênêñ mo su ma tambalinj êndêñ kêamlatu, oc ñajam atom.” ²⁷ Ma awê tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, kôsômgac. Mago mo ñapopoc, tañ kêsêlô kêsêp nêñ ñataunêñ tebo ñalabu nanj, kêamlatu senjoc.” ²⁸ Go Jesu gêjô enj awa gebe “O awê tau, aôm kôkêñ géwiñ njaña. Amboac tonañ binj, tañ kotenj nanj, êtu tônj.” Ma gédêñ ñasawa tonanjenj awê tau latuo ôli ñajam kêsa.

Jesu gêgôm lau taêsam ôlinj ñajam kêsa

²⁹ Ma Jesu gèdi anja tonañ jagêô lasê bugêjactorj Galilaianja, go kêpi lôc ten jakêponj tau sic gêngônj. ³⁰ Go lau topom-topom dédêñ enj sêja, nanj sejonj nêñ maginj kêsu, pulinj, matenpec, awenjmê ma gêmac tokainj-tokainj sêwiñ dédêñ enj sêja jatetoc êsêac sêc enj a-mña, ma gêgôm êsêac ñajam kêsa. ³¹ Lau sêlic awenjmê sêsôm binj to pulinj ôlinj ñajam kêsa, ma maginj kêsu sêsêlêñ to matenpec sêlic gamêñ, tec sê taênj ma sêlambinj Israelnêñ Anôtô ñanô.

Jesu gêlôm lau 4,000

(Mar 8:1-10)

³² Go Jesu gêmôêc nê ñacsenjomi dédêñ enj jakêsôm gebe “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwiñ aê e bêc têlêac samuc ma nêñ gêñ sêniñña masi, tec gabe jakêñ êsêac têtac sawagenj sêna atom gebe oc enjkainj to lemenj êmac anja intêna.” ³³ Ma ñacsenjomi sêsôm gédêñ enj gebe “Aêac tamoa gamêñ sawa nec, oc takôc polom taêsam anja ondoc gebe lau tonec sêniñ êtôm êsêac.” ³⁴ Tec Jesu kêtû kênac êsêac gebe “Amacnêñ polom tendocgenj gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “7 to i palê ñagêdô.” ³⁵ Go kêsôm lau sêngônj sic sêngônj nom. ³⁶ Ma kêkôc polom 7 to i tonañ sa ma gêjam danje, go kêpô kêkôc ma kêkêñ gédêñ ñacsenjomi, go ñacsenjomi sêjac sam gédêñ lau. ³⁷ Êsêac samob senj e gêoc êsêac tônj ma sejonj ñapopoc sa kêsêp gadob 7 e mênggêc. ³⁸ Ma êsêac, tañ senj gêñ tau nanj, ñacwaga 4,000, ma sêsa lauo to ñapalê sa sêwiñ atom.

³⁹ Enj kékêñ lau tau sêja acgom, go kêpi wanj jagêô lasê gamêñ Magadannja. * enañ nec atom. Êsêac sêkêñ géwiñ gebe êsêac embe sêmoasac lau samuc nêñ gêñ tenj, go lau samuc nêñ ñatêmui ñalêlômña elom êsêac, tec sêkwasiñ lemenj gebe ñatêmui tau tonañ ênaña.

16

Lau sêjatu gêñtalô

(Mar 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ma Parisai to Sadukai dédêñ Jesu jasêlêtôm enj ma teten enj gebe êtôc gêñtalô umdambêña tenj êndêñ êsêac sêlic. ² Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Êndêñ êtula amac asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlanj, oc gamêñ ñajam.’” ³ Ma bêbêc asôm gebe

* 15:39: Lau tonañ sekwasinj lemenj gebe ñatêmui demôêña

‘Gêjac wêcdêlan ma gamêñ kêtun tau. Ocsalô gamêñ oc êtu sec.’ Gamêñ ñapuc tec ajala, mago têm to noc ñabelo tec ajam kauc. ⁴ Gôlôac sec to mockainña sêgôm mocsac gêñtalô, mago gêñtalô tenj oc êndên êsêac atom, gêñtalô Jonanña tagenj.” Go gêjam dêmôê êsêac gacgenj sêkô ma gêc gêja.

Parisai to Sadukai nêñ jist

(Mar 8:14-21)

⁵ Ñacseñomi jasêdô ñamakenj ôñênja ma sêlinj polom sinj sêkôc gêwinj atom. ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ñapep êndênj Parisai to Sadukai nêñ jist.” ⁷ Ma êsêac taênj gêjam gêc taunña ma sêsôm gebe “Kec, aêac takôc polom gêwinj atom, tec kêsôm binj tonec.” ⁸ Ma Jesu kêjala ma kêsôm gebe “O amac, akênj gêwinj kwalec, kêtû agenña amac taêm gêjam gêc taômñagenj gebe akôc polom gêwinj atom. ⁹ Nêm kauc kêsâ atom tagenj me. Taêm gêjam polom lemenj tenjenj, nanj gêdênj lau 5,000 me masi. Ma ajonj ñagêdô-gêdô sa ñagadob tendocgenj. ¹⁰ Ma polom 7, nanj gêdênj lau 4,000 nanj amboac ondoc. Ajonj ñagêdô-gêdô sa ñagadob tendocgenj. ¹¹ Amboac ondoc nêm kauc kêsâ atom gebe aê kasôm binj kêpi polom gêdênj amac nec atom. Ajop taôm êndênj Parisai to Sadukai nêñ jist.” ¹² Gêdênj tonan nêñ kauc kêsâ gebe enj kêsôm binj sejop taunña kêpi jist polomña atom, kêsôm kêpi Parisai to Sadukai nêñ mêtê.

Petere kêsôm Jesu ñam

(Mar 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Jesu kêsâ gamêñ Kaisarea Pilipinja, go kêtû kênac gêdênj nê ñacseñomi gebe “Lau sêsam Ñamalacnê Latu sebe asa.” ¹⁴ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Lau ñagêdô sebe ñackêsagu Joan, ma ñagêdô sebe Elia, ma ñagêdô sebe Jeremia me propetenênj tenj.” ¹⁵ Go gêjam kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” ¹⁶ Go Simon Petere gêjô enj awa gebe “Aôm Kilisi tau, Anôtô mata jali nê Latu aôm.” ¹⁷ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Jona latu Simon, aê aoc êôc aôm gebe ñamalac tenj geoc binj tonan lasê gêdênj aôm atom, Tamoc taugenj, tanj gêngônj undambê nanj. ¹⁸ Ma aêgenj mênjjasôm êndênj aôm gebe Petere, aôm poc tenj ma jansuj ñoc gôlôac sa êsêp poc tonec naêkô, ma lamboam ñañajai êku tulu atom. ¹⁹ Aê jakênj gamênj undambênja ñaki êndênj aôm gebe gêñ, tanj aôm ôi tôñ anja nom nanj, oc si tôñ anja undambê ma gêñ, tanj aôm ônac pêla anja nom nanj, oc sênac pêla anja undambê.” ²⁰ Go gêjam ñacseñomi awenj auc gebe sêsôm enj wae Kilisinja lasê êndênj lau tenj atom.

Kilisi geoc êmac êndu to êndi sanja lasê

(Mar 8:31-9:1; Luk 8:22-27)

²¹ Gêdênj tonan Jesu geoc lasê gêdênj nê ñacseñomi kêtû ñamata gebe “Aê oc jana Jerusalem ma laumata to dabunjsêga ma binjsutau sêkênj ñandanj taêsam êndênj aê ma sênac aê êndu e ñabêc êtu têlêac, go jandi sa matoc jali êsa êtiã.”

²² Tec Petere gê enj jakêsôm enj gebe “Apômtau, Anôtô êkô binj tonanj auc. Binj amboac tonanj êtap aôm sa atommanj.” ²³ Tec Jesu kêsâ tau ôkwi jakêsôm gêdênj Petere gebe “Sadanj, ôkôc taôm sa naôkô jaêc, aôm gôwa lakô aê. Aôm taêm gêjam binj Anôtônja atom, taêm gêjam binj ñamalacñagenj.”

²⁴ Go Jesu kêsôm gêdênj nê ñacseñomi gebe “Ñac tenj embe taê ênam gebe êsap aê tôñ, nanj ênac kapoac tau ma êôc nê kakesotau êndanjuc aê, ²⁵ gebe ñac tenj embe êngôm mocsac gebe êmoa mata jali, nanj oc ênac êndu. Ma tenj embe ênac êndu êtu aênja, nanj oc êngônj mata jali. ²⁶ Ñac tenj embe ênsôb gêñ nomña samob sa êtu ênê gêñ, mago êjainj katu, oc ênam enj sa me masi. Oc ênam enj sa atom. Ñamalac oc ênac da katu ña asagenj. ²⁷ Gebe Ñamalacnê Latu

oc êmêj to Tamanê njasawi ma nê anjela oc sêwiñ, ma êkêj njagêjô êndêj njamalac samob êndêj-êndêjngêj êtôm gêj, tañ êsêac tau nj sêgôm. ²⁸ Biñjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Êsêac tec sêkô nec nêj njagêdô oc sêmac êndu atomngêj, e sêlic Njamalacnê Latu tonê gôliñ êmêj acgom.” * kêpi jist. Jist êtôm gebe polom samucgrj auc (alic Mat 13:33) ma Parisai to Sadukai nêj mêtê êtôm gebe êenam launêj njalêlôm auc amboac tonanngêj. †

17

Jesu ôli kainj têj kêsa

(Mar 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Bêc 6 gêjañja acgom, go Jesu kêkôc Petere ma Jakobo agêc lasi Joañ sêwiñ enj. Enj gêwê êsêac sêpi lôc njatêpôê baliñ tenj sêja gebe nasêmoa tauñja. ² Ma sêlic enj ôli kêpô tau ôkwi e lanðanô kêpô gamêj amboac oc, ma nê njakwê njawasi ñaeb ñaðma. ³ Go sêlic Mose agêc Elia seoc tauñ lasê dêdêj êsêac ma sêjam biñgalôm sêwiñ enj. ⁴ Tec Petere gêoc awa sa ma kêsôm gêdêj Jesu gebe “Apômtau, njajam gebe tamoa gamêj tonec. Embe ôsom, go janam bec têtêac anja tonec, aômênem tenj ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” ⁵ Kêsôm biñ tonanj gêmoa ma sêlic tao tonjawê tenj gêjam ajuñ êsêac, go awa tenj kêsa anja tao kêsôm gebe “Aêñoc Latuc, tañ têtac gêwiñ enj ma galic enj njajam nanj tonec. Akêj tanjem enj.” ⁶ Njascenjomi sêñô e sêu tauñ jasêc ma têtêc tauñ ñanô. ⁷ Go Jesu kêsa jakêmoasac êsêac ma kêsôm gebe “Andi sa ma atêc taôm atom.” ⁸ Ma gêdêj tañ sêoc matenjanô sa nanj, sêlic tenj atom, Jesu taugenj.

⁹ Êsêac sêsêp anja lôc sêmoa ma Jesu gêjac jao êsêac gebe “Asôm gêj kainj tenj, tañ amac alic nanj, êndêj ñac tenj atom e Njamalacnê Latu êndi sa anja njacmatênêj su acgom.” ¹⁰ Go njascenjomi têtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, biñsuta sêsôm sebe Elia êmêj êmunj acgom.” ¹¹ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Elia oc êmêj ma êsa gêj samob njalanj sa êtiam. ¹² Mago aê jasôm êndêj amac gebe Elia tec gêmêj su, ma sêjala enj atom, ma têtû kasec enj kêtôm taênj gêjam. Ma Njamalacnê Latu oc êtap njandanj sa anja êsêacnêj amboac tonanngêj.” ¹³ Gêdêj tonanj njascenjominêj kauc kêsa gebe biñ, tañ enj kêsôm gêdêj êsêac nanj, kêsôm kêpi njackêsagu Joañ.

Jesu gêgôm ñapalê tonjalau sec ôli njajam kêsa

(Mar 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Ac sêmêj e sêo lasê dêdêj lau, ma ñac tenj kêsa gêdêj Jesu jakêpônj aduc gêdêj enj ¹⁵ ma kêsôm gebe “Apômtau, taêm walô ñoc latuc, tê meloc kêtê enj ma gêmoa jageo ñanô, tec gêu tau kêpi ja to kêsêp bu kêtû dim taêsam. ¹⁶ Aê kakôc enj gadêj nêj njascenjomi gamêj, mago têtôm gebe sêñgôm enj ôli njajam êsa atom.” ¹⁷ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “O amac akêñgêwiñ-atom to laukesowaga, aê jamoa jawiñ amac e êndêj ondoc, ma jaôc amacnêj biñ e êndêj ondocngêj. Akôc ñapalê andêj aê amêj.” ¹⁸ Jesu gec biñ njalau sec e kêsa anja ênê gêja, ma gêdêj njasawa tonanngêj ñapalê tau ôli njajam kêsa.

¹⁹ Go njascenjomi dêdêj Jesu sêja sêkô tauñja ma sêsôm gebe “Amboac ondoc tec aêac atôm gebe atij njalau tonanj atom.” ²⁰ Enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Kêtû amac akêj gêwiñ kwalecñja. Biñjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Amac embe nêj akêj êwiñ êtôm gêmêc njamatu tagenj ênêc, ma asôm êndêj lôc tonec gebe

* **16:28:** Apômtau gêjam dôj Parisai to Sadukai nêj mêtê † **16:28:** Naê Petere ñam be poc. (Alic Joañ 1 42)

‘Ômbuc taôm sa anğa tonec naôkô ônêña’ oc êmbuc tau sa êna, ma anğôm gêñ tenj eselop sa atom. ²¹ [Nalau amboac tonanğ nğai oc tauñ sêsa nğagô sêna atom, tatenğ mec to tanam dabunğ mogenğ, go êtôm.]”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanğ lasê kêtû luagêcña
(Mar 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Ac sêsêlêñ sêmoa Galilaia ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Kêdabinğ gebe sêkêñ Nğamalacnê Latu êndêñ nğamalac lemenğ êna ²³ nasênac enğ êndu e bêc êtu têlêac, go êndi sa êtiam.” Ma nğacsenjominêñ nğalêlôm nğawapac kêsa nğanô.

Binğ takis lôm dabunğña

²⁴ Ac jasêo lasê Kapanaum ma lau, tanğ sêjac takis lôm dabunğña sa nanğ, dêdêñ Petere jasêsom gebe “Amacnêm mêtêmôkê oc êkêñ takis me masi.” ²⁵ Tec enğ gêlôc gebe “Aec.” Ma gêdêñ tanğ Petere kêpi andu gêja nanğ, Jesu sep tagenğ kêsôm gêdêñ enğ gebe “Simon, aôm gobe amboac ondoci. Kinğ nomnğ nanğ sêkôc awa to takis anğa asa nê, anğa tauñ latunğinêñ me anğa lau jaba nêñ.” ²⁶ Ma Petere kêsôm gebe “Anğa lau jaba nêñ.” Tec Jesu kêsôm gêdêñ enğ gebe “Amboac tonanğ ma êsêac tauñ latunği oc gacgenğ sêmoa. ²⁷ Mago aêac dabe danğôm êsêac sêli awenğ sa atom. Amboac tonanğ ôna bu tau nawenğ i ma ôkôc i nğamatañ, tanğ ôjac nanğ, ôña awasunğ, go ôtap mone tau nğatenğ sa, ma ôkôc naôkêñ êndêñ êsêac êtu aêagêc lemenğ.”

18

Asa êtu nğac kapôêñ
(Mar 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Gêdêñ nğasawa tonanğ nğacsenjomî dêdêñ. Jesu sêja ma sêsôm gebe “Asa oc êtu nğac towae êlêlêc anğa gamêñ undambêña.” ² Tec enğ gêmôêc nğapalê saunğ tenğ mênğketoc enğ kêkô êsêac nğalunğenğ ³ ma kêsôm gebe “Binğnanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Amac embe akac taôm ôkwi ma aôm nğapalê atom, oc asô gamêñ undambêña ana atomanô. ⁴ Nac tanğ kêkôninğ tau kêtôm nğapalê tonec nanğ, kêtû nğac towae kêlêlêc anğa gamêñ undambêña. ⁵ Ma tenğ embe êkôc nğapalê tenğ amboac tonec sa êtu nğoc nğaêña, oc êkôc aê sa.

Tatim lau atom
(Mar 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ “Nac tenğ, embe êtim lau saunğ, tanğ sêkêñ gêwiñ aêña nanğ nêñ tenğ e êtu sec, nanğ lau oc sêwa pocêtêmui sa enğ gêsutêkwa ma sêmbalinğ enğ êsêp gwêc gêdimbobsêga êna, go nğajam. ⁷ Ojae êsêac kalomtênâmêñ. Binğkalom oc êsa, mago ojae nğackalomma.

⁸ “Lêmam me amkainğ embe êtim aôm gebe ôñğôm sec, nanğ ôndim su ma ômbalinğ sinğ. Ôñğôñ matam jali amboac pulinğ me magi kêsû nanğ, nğajam êlêlêc sêmbalinğ aôm lêmam to amkainğ samucgenğ ôsêp ja, tanğ kêsa gedenğ tonğenğña ôna nanğ su. ⁹ Ma matamanô embe êtim aôm gebe ôñğôm sec, nanğ ôkip sa ma ômbalinğ sinğ, ômoa matam jali tomatamanô makenğenğ nanğ, nğajam êlêlêc sêmbalinğ aôm tomatamanô lulu ôsêp ja kêlakoc nğalamboam nğakêlêndinğ ôna nanğ su.

Binğ gôlinğ domba gêlanğ
(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Alic taôm gebe ambu êsêac lau saunğ tonec nêñ tenğ atom. Aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêacnêñ anğela, tanğ sêmoa undambê nanğ, sêlic Tamoc, tanğ gêmoa

undambê nan, lanĵanô njan. ¹¹ [Gebe Njamalacnê Latu gêmên gebe ênam gêngeben sa.]

¹² “Amac abe amboac ondoc. Nac ten embe nê domba 100. sêmoa e naten êmbôm, oc endec 99, nan sêmoa lôc ma naensom gêbôm tonan atom me. ¹³ Aê jasôm biñjanôgen enden amac gebe Embe etap sa, oc êtu samuc gên tau nanô êlêlêc 99, tan sêbom atom nan su. ¹⁴ Amboac tonan tec Tamoc, tan gêmoa undambê nan, gebe êsêac saun tecenec nêñ ten ênanja atom.

Lasitêwai tobiñ keso

(Luk 17:3)

¹⁵ “Lasim embe êngôm sec, go ôna e agêc taômgen lanĵomanô êpi tagen ma ômêtoç en. Embe êkên tanja aôm, go ambin taôm tôn lasitêwaiña étiam. ¹⁶ Ma embe êkên tanja aôm atom, nan ôkôc nac ten me luagêc sêwiñ aôm acgom, gebe ‘nac luagêc me télêac, tan sênô bin sêwiñ nan, sêpuc bin tau tôn amboac tonan.’ ¹⁷ Embe êkên tanja Êsêac tonan atom, nan ôsôm êndên gôlôac. Ma embe êkên tanja gôlôac atom, nan ôlic en amboac nac samuc me telon ten.

Dai bin tôn to tanac pêla bin

¹⁸ “Binjanô, aê jasôm êndên amac gebe Gên, tan amac ai tôn anĵa nom nan, Anôtô i tôn anĵa undambê, ma gên, tan amac anac pêla anĵa nom nan, Anôtô ênac pêla anĵa undambê. ¹⁹ “Ma jasôm ten êndên amac êwiñ gebe Amacnêm luagêc embe nêm njalêlôm tagen anĵa nom êtu gên samob, tan abe aten nanja, Tamoc tan gêmoa undambê nan, êngôm nanô êsa êndên amagêc. ²⁰ Gebe gamên-gamên samob, tan luagêc me télêac sêpi tagen kêtû ñoc njaña, tê gêngôn êsêac naluñ.”

Binĵolin kêpi sakinwaga, tan kêsuc bin ôkwi atom

²¹ Go Petere kêsâ jakêtu kênac Jesu gebe “Apômtau, lasic embe êngôm sec êndên aê, oc jasuc ôkwi êtu dim tendocgen. Êtu dim 7 oc êtôm me masi.” ²² Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Aê jasôm êndên aôm gebe êtu dim 7 gen atom, 70 e êtu dim 7 acgom. ²³ Kêtû tonanja gamên undambêña kêtôm kin ten, tan gebe nê sakinwaga sêwa ênê awa nabin sa êndên en. ²⁴ Gêgôm gêjac m gêmoa ma sêkôc nac ten, tan nê tốp kêtôm gold totalu milion samuc ten gêc nan, dêdên en sêja. ²⁵ Ma nac tonan nê gên gebe êjô tônja gêc atom, tec natau kêjatu gebe sêkên êsêagêc nê awê to nêñ gôlôac ma nêñ waba samob lau sênam ôli, ma nâli tau êjô ênê tốp. ²⁶ Tec sakinwaga kêpôn aduc ma keten nê natau gebe ‘Ôê aênoc bin tôn ma aê janac nêm tốp samob e êmbacnê.’ ²⁷ Amboac tonan apômtau taê walô nac tonan, tec kêgaboac en su ma kêsuc tốp tau ôkwi gêwiñ.

²⁸ “Sakinwaga tau kêsâ gêja e gêdac nê nac ten, tan sêjam kôm sêwiñ tauñ nan. Nac tonan nê tốp denari 100 gêc enja. Tec kêkam en tôn gêgin en ma kêsôm gebe ‘Ônac ñoc tốp.’ ²⁹ Ma nê nac tonan gêtu tau ma keten en gebe ‘Oê ñoc bin tôn, ma aê janac nêm tốp e êmbacnê.’ ³⁰ Mago en gedec jakêbalin en kêsêp kapoacwalô gebe ênac ênê tốp e êmbacnê. ³¹ Tec nê lau, tan sêjam kôm sêwiñ tauñ nan, sêlic gên tonan e têtac kêbôli auc, tec sêja sêsôm bin tonec lasê samob gêdên nêñ natau. ³² Go nê natau gêmôc en ma kêsôm gêdên en gebe ‘Aôm sakinwaga sec, aê kasuc aôm nêm tốp samob ôkwi kêtû koten enja. ³³ Aê tec taêc walô aôm, ma aôm gobe taêm walô nêm nac amboac tonan atom me.’ ³⁴ Ma nê natau têtac nandan sec ma kêkên en gêdên gejobwaga kapoacwalôna gebe sêlênsu en e ênac ênê tốp samob su. ³⁵ Ma amac embe asuc lasiminên

binj ôkwi tonêm ñalêlômgenj atom, go Tamoc undambêña êngôm amac amboac tonanjenj.” *

19

Binj sêmôcwalôña

(Mar 10:1-12; Luk 16:18)

¹ Jesu gêjac mata binj tônê su acgom, go gêdi anja Galilaia ma kêsêlêñ e gêô lasê Judaia ñagamênj, tanj gêc Jordan ñamakeñ onêña. ² Ma lau topom-topom têtadag enj jagêgôm êsêac ñajam kêsa anja tônê.

³ Ma Parisai ñagêdô dêdêñ enj sêja sebe sêlêtôm enj ma sêsôm gebe “Ñac tenj embe êwi nê awê sinj êtu binj gêga tenja palinj-palinjenj, oc êtôm me masi.” ⁴ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Gêdêñ andanjenj ñac-kêkêñ-gêñwaga kêkêñ awêlu ñac, nanj asam atom me. ⁵ Anôtô kêsôm gebe ‘Amboac tonanjenj ñac oc êwi tama agêc têna sinj êsap nê awê tônj, ma agêc lulu têtû ñanô tagenj,’ ⁶ ma agêc têtôm gêñ luagêc êtiama atom, têtôm ñanô tagenj. Gêñ tanj Anôtô kêkêñ kêkwa tau nanj, ñamalac tenj êkac su atom.” ⁷ Go Parisai sêsôm gêdêñ enj gebe “Ma kêtû asagenja Mose kêjatu gebe sêkêñ papia sêwi awê sinja acgom, go sêwi enj sinj.” ⁸ Jesu gêjô êsêac awenjenj gebe “Mose gêlôc gêdêñ amac gebe awi nêma lauo sinj kêtû nêma kauc ñadanija. Mago gêdêñ andanjenj nanj amboac tonanjenj atom. ⁹ Tec aê jasôm êndêñ amac gebe ñac tenj embe nê awê êsêlêñ mockainja atom, mago êwi enj sinj ma ênam awê tenj, nanj oc êngôm binj sêjam tauñja popoc.”

¹⁰ Go nê ñacsenjomi sêsôm gêdêñ enj gebe “Embe lauo to ñac sêjam tauñ nabinj amboac tonanjenj, go sênama tauñ ñamoasinj masi.” ¹¹ Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau samob oc nêñ kauc êsa êpi binj tonanjenj atom, lau tanj Anôtô gêwa sa gêdêñ êsêac nanjenj. ¹² Lau ñagêdô sêmoa, tanj tenenjenj sêkôc êsêac têtôm gebe sênama awê atomja kwananjenj, ma ñagêdô ñamalac sêjam êsêac ôkwi gebe sênama awê atom, ma ñagêdô sêmoa, tanj sêjam awê atom kêtû gamênj undambêña. Tenj embe êjala ñam, oc êjala.”

Jesu gêjam mec ñapalê ñasec-ñasec

(Mar 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Ma sejonj ñapalê dêdêñ Jesu sêja gebe êkêñ lêma ênsac êsêac to etenjenj mec. Ma ñacsenjomi sec binj lau. ¹⁴ Mago Jesu kêsôm gebe “Andec, ma ñapalê dêndêñ aê sêmênj. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenanjenj ñai têtû gamênj undambêña ñatau.” ¹⁵ Go kêkêñ lêma gêsac êsêac su ma gêdi anja tonanjenj gêja.

Ñacsenjom tolêlôm

(Mar 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Ma ñac tenj gêdêñ enj jakêtu kênac enj gebe “Mêtêmôkê, aê janjôm gêñ ñajam ondoc gebe janjôm matoc jali tenjenj.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Amboac ondoc kôtû kênac aê kêtû gêñ ñajamja. ñac ñajam tagenjanô tê gêmoa. Embe taêm ênam gebe ôngôn matam jali tenjenj, nanj ômansanjenj binjsu.” ¹⁸ Enj kêtû kênac gebe “Binjsu ondoc.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Ônac ñamalac êndu atom. Ôngôm gêñ mockainjo to mockainja atom. Ônam genjenjenj atom. Ônga binj atom. ¹⁹ Otoc tamam agêc tênama sa ma têtmac êwiñ lau wacbanjenj aôm amboac têtmac gêwiñ taôm.” ²⁰ Ñacsenjom tau kêsôm gêdêñ enj gebe “Gêñ tonanjenj ñai samob kamasanjenj su, ma janjôm asagenjenj tenjenj êwiñ.” ²¹ Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Embe taêm ênam gebe ômansanjenj taôm e ñapep sawa, go ôna naôkêñ nêma waba

* 18:35: Denari tagenjenj kêtû kômwanênj ñaôli bêc tagenjenja.

samob lau sênam ôli ma ôkêr ñaawa êndêr lau ñalêlôm sawa, go nêma awa oc ênêc undambê, ma ômôêr ôndaŋguc aê.”²² Ñacsejôm tau gêrjô binj tonaj e nê ñalêlôm ñawapac ñanô ma kêsa gêja, gebe nê waba taêsam.

²³ Ma Jesu kêsôm gêdêr nê ñacsejomi gebe “Binjñanô, aê jasôm êndêr amac gebe Ñac tolêlôm embe êsô gamêr undambêra êna, oc êrjgôm elêmê.”²⁴ Ma jasôm êndêr amac êwirj gebe Bôc kamele tenj oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgerj êlêlêc ñac tolêlôm êsô Anôtônê gamêr ênaña su.”²⁵ Ñacsejomi sêrjô binj tonaj e têkakê ñanô ma têtû kênac gebe “Ai, amboac tonan asa oc ênam samuc.”²⁶ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ñamalac oc têtôm gêrj amboac tonaj atom, mago Anôtô oc êrjgôm gêrj samob naêtôm.”

²⁷ Go Petere gêjô erj awa gebe “Ôlic acgom, aêacmêrj tec awi ma gêrj samob sinj gêcra ma adaguc aôm nec. Oc akôc asagerj êjô.”²⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêr êsêac gebe “Binjñanô, aê jasôm êndêr amac, tec adaguc aê nec, gebe Êndêr tanj gêrj samob êtu wakuc nanj, Ñamalacnê Latu oc êrjgôrj nê lêpôrj ñawasi, ma amac oc anjgôrj lêpôrj 12 amboac tonaj ma amêtôc Israelnêrj gôlôacmôkê 12.”²⁹ Lau samob, tanj sêwi andu me lasitêwai me lurjio me tenerj me tamerj me ñapalê me kôm sinj êtu aêra, oc sêkôc ñagêjô êtu dîm 100 ma sêwê kainj sêrjgôrj materj jali tenjerj.³⁰ Ma lau ñamataña taêsam oc têtû ñamu, ma ñamu oc têtû ñamata.

20

Binjgôlinj ñapalê sêjam kôm wainja

¹ “Gamêrj undambêra kêtôm kôm wainja ñatau tenj, nanj bêbêc kanucgerj gêja gebe etenj kômwaga sênam ênê kôm wainja.”² Erj to kômwaga nêrj binj kêpi tagerj gebe têtap denari tagerj-tagerj sa êndêr oc tenj. Su, go kêsakinj êsêac sêja ênê kôm wainja.³ Oc mêngic launj sa ma kêsa gêja e jagêlic lau ñagêdô tau sêkô malaclunj.⁴ Tec kêsôm gêdêr êsêac gebe ‘Ana kôm wainja êwirjmarj, oc janam ôli amac ñajam.’⁵ Tec Êsêac sêja. Go ocsalô to ocmata ma kêsa gêja kêtiam nanj gêgôm amboac tonanjerj⁶ e oc kêpô sisi, gocgo kêsa gêja e gêdac ñagêdô sêkô ma kêsôm gêdêr êsêac gebe ‘Asagerj oc samuc tonec amac taôm akô tonec.’⁷ Êsêac sêsôm gêdêr erj gebe ‘Ñac tenj ketenj aêac kêtû anam kômña atom.’ Tec kêsôm gêdêr êsêac gebe ‘Ana kôm wainja êwirjmarj.’

⁸ “Kêtula acgom, go kôm wainja ñatau kêsôm gêdêr nê gejobwaga gebe ‘Ômôêc kômwaga ma ôkêrj nêrj ñaôli êndêr êsêac, ônac m êndêr lau ñamuña ma êsêlêrj e êndêr lau ñamata.’⁹ Tec lau, tanj sêmêrj gêdêr oc kêpô sisi nanj, sêkôc denari tagerj-tagerj kêtôm êsêacgerj.¹⁰ Ma lau ñamataña sêmêrj, tec sebo oc sêkôc êlêlêc, mago êsêac sêkôc denari tagerj-tagerj kêtôm êsêacgerj amboac tonaj.¹¹ Ac sêkôc su acgom, go sêli awenj sa gêdêrj ñatau¹² ma sêsôm gebe ‘Lau ñamuña tonec sêjam kôm kêtôm ockatu ñasawa tagerj, mago gôjam ôli êsêac kêtôm aêac, tec aôc wapac to ñandanj oc samucgerjña nec.’¹³ Tec ñatau gêjô acnêrj ñac tenj awa gebe ‘Ñacnec, aê gagôm aôm sec atom, taôm gôlôc kêtû denari tagerjña gêdêr aê.’¹⁴ Ôkôc nêma ñaôli sa ma ôêc ôna. Aê gabe jakêrj ñac ñamuña tonec êkôc êtôm aôm.¹⁵ Gêrj ñatau aê katôm gebe janjôm ñoc gêrj êtôm taêc gêjamña nec atom me. Ma aôm amboac ondoc. Gôlic aê sec kêtû aê ñac wapômña me.’¹⁶ Amboac tonaj tec lau ñamu têtû ñamata, ma ñamata têtû ñamu.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja Iasê kêtû têtêacra
(Mar 10:32-34; Luk 18:31-34)

17 Ma gêdêḅ taḅ Jesu gebe êpi Jerusalem êna naḅ, kêkôc êsêac ḅacsenjomi 12 sa jasêmoa nêḅ taunḅa ma kêsôm gêdêḅ êsêac aḅga intêna gebe ¹⁸“Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana ma oc sêkêḅ ḅamalacnê Latu êndêḅ lau dabunjsêga to biḅsutau sêkic ênê biḅ, ¹⁹go sêkêḅ eḅ êndêḅ lau samuc gebe sêsu eḅ susu ma si eḅ to sênac eḅ êpi kakesotau. Ma ḅabêc êtu têlêac, go êndi sa.”

Jakobo agêc Joaḅ teneḅi ketenḅ Jesu kêtḅ êsêagêḅna

(Mar 10:35-45)

²⁰Gêdêḅ tonanḅ Sebedai latuagêc to teneḅi dêdêḅ Jesu sêja ma teneḅi kêpônḅ aduc gebe eteḅ gêḅ aḅga Jesunê. ²¹Tec Jesu kêsôm gêdêḅ eḅ gebe “Aôm gobe amboac ondóc.” Awê tau kêsôm gêdêḅ eḅ gebe “Ôsôm êtu tônḅ gebe latucagêc tonec nêḅ teḅ êḅgônḅ aôm anôḅna ma teḅ êḅgônḅ aôm gasêḅna aḅga nêḅ gamêḅ.” ²²Ma Jesu gêjô eḅ awa gebe “Amac ajam kauc gêḅ, taḅ ateeḅ naḅ. Amac atôm gebe anôm êsêp laclu, taḅ aê oc janôm êsêpḅna naḅ me.” Ac sêsôm gêdêḅ eḅ gebe “Aêac atôm.” ²³Eḅ kêsôm gêdêḅ êsêac gebe “Amac oc anôm êsêp aêḅoc laclu, tagenḅ aê katôm gebe jakêḅ lau sêḅḅenḅ ḅoc anôḅna to gasêḅna atom, gêjac lau, naḅ Tamoc kêjal i ḅ êsêac sa naḅḅeḅ ḅawae.”

²⁴Êsêac lau 10 sêḅô e têtḅ môsî ḅaclu lasi. ²⁵Tec Jesu gêmôêc êsêac dêdêḅ eḅ sêja ma kêsôm gebe “Amac ajalagac gebe lau samuc nêḅ gôliḅwaga sêkônîḅ êsêac ma nêḅ lau kapôêḅ sêjam gôliḅ êsêac ḅajana. ²⁶Mago amac amboac tonanḅ atom. ḅac teḅ embe taê ênam gebe êtu amacnêḅ ḅac kapôêḅ, naḅ êtu amacnêḅ sakinḅwaga. ²⁷Ma teḅ embe taê ênam gebe êtu amacnêḅ ḅamata, naḅ êtu amacnêḅ gêḅôma. ²⁸ḅamalacnê Latu gêmêḅ gebe sênam sakinḅ eḅḅa atom, mago gebe ênam sakinḅ to êkêḅ tau ênac da lau taêsam.”

Jesu gêgôm matapec luagêc sêlic gamêḅ kêtiam

(Mar 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹Ma gêdêḅ taḅ sêwi Jeriko siḅ naḅ, lau topom-topom sêwê têdaguc Jesu. ³⁰Ma matapec luagêc sêḅgônḅ intêna ḅatali, naḅ sêḅô gebe Jesu kêsêlêḅ gêmêḅ, tec sêmôêc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.” ³¹Tec lau tonanḅ ḅai sec biḅ êsêagêc gebe sênam taunḅ tônḅ. Mago êsêagêc sêmôêc sêpuc sagenḅ gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.” ³²Tec Jesu kêkô ma gêmôêc êsêagêc ma kêsôm gebe “Agêc abe janḅôm asagenḅ êndêḅ amagêc.” ³³Agêc sêsôm gêdêḅ eḅ gebe “Apômtau, ôḅgôm aêagêc matenḅanô êpoa lasê.” ³⁴Tec Jesu taê walô êsêagêc ma kêmooasac êsêagêc matenḅanô e sep tagenḅ matenḅ gêlac ma têdaguc eḅ. *

21

Jesu jagêô lasê Jerusalem

(Mar 11:1-11; Luk 19:28-38; Joaḅ 12:12-19)

¹Ma gêdêḅ taḅ êsêac têdabiḅḅ Jerusalem jasêsa Betpage, taḅ gêc Lôkatêkwi naḅ, Jesu kêsakinḅ ḅacsenjom luagêc ²ma kêsôm gêdêḅ êsêagêc gebe “Agêc asêlêḅ apeḅ malac, taḅ gêc nêḅḅna naḅ, ana ma gaôḅḅeḅ andac donḅki têna teḅ sêkô tônḅ ma ḅalatu kêkô gêwiḅ, naḅ angamboac su ma awê andêḅ aê amêḅ. ³ḅac teḅ embe êsôm biḅ êndêḅ amagêc, naḅ agêc asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna ḅeḅ tau’ ma oc êkêḅ gaôḅḅeḅ êndêḅ amagêc.”

⁴Biḅ tonanḅ kêsa gebe biḅ, taḅ propete kêsôm naḅ, êtu anô gebe ⁵“Asôm êndêḅ Sion latuo gebe

* **20:34:** Alic Mat 18:28

Gôlicgac me, nê m kin gêdêñ aôm gêmêñ, ñac malô kêpi jagêñgôn donki ma gêñgôn bôc wabanja ñalatu ñaô.”

⁶ ñacsenjomagêc sêja jasêsôm kêtôm Jesu kêsakin êsêagêc, ⁷ sêwê donki têna to ñalatu sêja jasêu nêñ ñakwê gêsac ma Jesu gêñgôn ñaô. ⁸ Lau topom nêñ taêsam sêja nêñ ñakwê gêc intêna, ma ñagêdô, sêsapu kalaun mênjsêja gêc intêna. ⁹ Ma lau, tanj sêwê topom-topom sêmunj to têdaguc nanj, sêmoêc gebe “Osana êndêñ Dawidnê Latu, alanem enj, nanj gêmêñ gêjam Apômtau lanjô. Osana êsa anja lôlôc.”

¹⁰ Ma gêdêñ tanj Jesu jagêô lasê Jerusalem nanj, lau malacña samucgen sêjam sêjô ma sêsôm gebe “Tônê asa.” ¹¹ Go lau topom tonanj sêsôm gebe “Propete Jesu, tanj anja Nasaret Galilaijanj nanj, ñac tau tonsc.”

Jesu kêjanda lau anja lôm dabun

(Mar 11:15-19; Luk 19:45-48; Joan 2:13-22)

¹² Ma Jesu kêsô lôm dabun jakêjanda lau-samob, tanj têtulu gêñ sêmoa lôm dabun ñalêlôm nanj, sêsa awê sêja ma kêtin lau sêjam-mone-gêjô-tauwaga nêñ tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêñ lêpôn pinponj. ¹³ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Teto gêc gebe ‘Aêñoc andu sêsam gebe andu mecña,’ mago amac agôm kêtû kêjanjgowaganêñ gêsunj.”

¹⁴ Ma matenpec to magin kêsû dêdêñ enj sêja ma gêgôm êsêac ôlinj ñajam kêsa anja lôm dabun. ¹⁵ Lau dabunjsêga to binjsutau sêlic gêñ kainj tenj, tanj enj gêgôm nanj, to ñapalê, tanj sêmoêc sêmoa lôm dabun gebe “Osana êndêñ Dawidnê Latu,” tec têtû môsi, ¹⁶ ma sêsôm gêdêñ Jesu gebe “Binj tec êsêac sêsôm nec amôc gônô me.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aec, ganjôgac. Ma bi ñ tonec gebe “Aôm kômasanj lambinj kêsa ñapalê saunj to gêñ dedec awensunj” nec amac asam atom me.” ¹⁷ Ma gêwi êsêac sinj kêsa anja malac gêja Betania ma gêc tônê.

Jesu kêpuc boa jambô

(Mar 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Gêdêñ bêbêcgen Jesu gêmu gêja malac kêtiam e mo gêjô enj. ¹⁹ Ma gêlic jambô tenj kêkô intêna, tec kêtû gasuc gêja e gêlic gêñ tenj atom, gêlic ñalauñ naômagerj. Ma kêsôm gêdêñ ka tau gebe “Aôm oc ônam ñanô êtiam atom endenj tôngeñ.” Ma jambô tau kêsêlic sep tagenj. ²⁰ Ma ñacsenjomi sêlic e sêñac lemenj ma sêsôm gebe “Amboac ondoc, tec jambô kêsêlic sep tagenj nec.” ²¹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Binjñanô, aê jasôm êndêñ amac amboac gebe Embe akêñ ôwinj ma têtmtac lulu atomanô, oc anjôm gêñ amboac tonanj api jambôgenj atom. Embe asôm êndêñ lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna,’ ma oc alic ñanô êsa. ²² Ma gêñ samob, tanj amac atenj êsêp nê m mec ñalêlôm embe akêñ êwinj, oc atap ñanô sa.”

Judawaga têtû kênac Jesunê ñaclai ñam

(Mar 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Jesu kêsô lôm dabun gêja kêtiam jakêdôn lau. Tec lau dabunjsêga to launêñ laumata dêdêñ enj sêja ma têtû kênac enj gebe “Aôm gômôm gêñ tonanj gôjam ñaclai ondoc lanjô. Ma asa kêkêñ ñaclai tau gêdêñ aôm.” ²⁴ Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê gabe jatû kênac binj tenj êndêñ amac amboac tonanj. Embe ajô ñoc kênac, go aê Jasam ñaclai, tanj gêjam aê sa ma gagôm gêñ tau nanj, êndêñ amac amboac tonanj. ²⁵ Joanê sañgu anja ondoc, oc anja Anôtônê me anja ñamalacnêñ.” Ma Êsêac taênj gêjam gêc taunjenj gebe “Embe tasôm gebe

anġa Anôtônê, eñ oc êsôm êndêñ aêac gebe Ma amboac ondoc tec akêñ ġewiñ eñ atom. ²⁶ Ma embe tasôm gebe anġa ñamalacnêñ, oc tatêc lau gebe samob sêlic Joañ kêtôm propete.” ²⁷ Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma eñ kêsôm ġêdêñ êsêac gebe “Amboac tonañ aê jasôm ñaclai, tañ ġêjam aê sa ma ġagôm ġêñ tau nañ, lasê êndêñ amac atom amboac tonanġen.

Binġôlinj latuagêcnêñ biñ keso tauña

²⁸ “Amac abe amboac ondoc. Ñac teñ latu luagêc sêñġôn. Eñ ġêdêñ ñacsêga ġêja ma kêsôm gebe ‘Latucenec, ocsalô ôna ônam kôm wainña.’ ²⁹ Ñac tau ġêjô eñ awa gebe ‘Apômtau, aêc.’ Mago ġêja atom. ³⁰ Go ġêdêñ ñac sêu ñ ġêja ma kêsôm amboac tonanġen ġêdêñ eñ. Tec ñac tau ġêjô eñ awa gebe ‘Aê gadec.’ E saunġen, go taê ġêjam tau tec ġêja. ³¹ Ñaclagêc tonañ nêñ asa ġêgôm tameninê biñ kêtû tôn.” Ma êsêac sêsôm gebe “Ñac saunġ.” Jesu kêsôm ġêdêñ êsêac gebe “Binġanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Telon to mockainġo oc sêsô Anôtônê ġamêñ sêna sêmuñ amac. ³² Joañ tec ġêdêñ amac ġêmêñ ma kêtôc biñ, tañ Anôtô kêjatu nañ, ġêdêñ amac gebe andanġuc, mago akêñ ġewiñ eñ atom. Telon to mockainġogen tec sêkêñ ġewiñ eñ. Amac tec alicġac, mago taêm ġêjam taôm to akêñ ġewiñ eñ atom.

*Binġôlinj kêpi kôm wainña to ñagejôbwaga
(Mar 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ “Anô binġôlinj teñ. Andu ñatau teñ ġêmoa, nañ kêsê wain kôm teñ, ġêsô tun e kêsô tau ma kêsap sêpip wain ñamala to kêkwê andu ñaatêkwa baliñ kêtû sejop kôm tauña, go kêmasaan biñ ġêdêñ lau sênam kôm êpiña ma eñ tau ġêja ġamênbôm teñ. ³⁴ Noc wain ñanô êsaña kêdabiñ, go kêsakiñ nê sakiñwaga ġêdêñ kômwaga sêja gebe sêkôc ênê ñanô. ³⁵ Ma lau-sêjam-kômwaga sêkôc ênê sakiñwaga tôn jasi teñ ma sêjac teñ êndu ma têtuc teñ ña poc. ³⁶ Ma kêsakiñ ñagêdô kêtiam sêlêlêc ñamataña su sêja e sêgôm ġêñ tonanġen ġêdêñ êsêac. ³⁷ Kêtû ñamu eñ kêsakiñ nê latu ġêdêñ êsêac ġêja ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aêñoc latuc sa.’ ³⁸ Kômwaga sêlic latu tau ġêmêñ ma sêsôm ġêdêñ tauñ gebe ‘Ñac-ġêwê-kaiñ-ġêñlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac eñ êndu ma ênê ġêñlênsêm êtu aêacnêñ.’ ³⁹ Go sêkôc eñ tôn ma têtin eñ anġa kôm wainña kêsâ ġêja e sêjac eñ êndu. ⁴⁰ Amboac tonañ kôm wainña ñatau embe êô lasê, oc êñġôm lau-sêjam-kômwaga tonañ amboac ondoc.” ⁴¹ Ma êsêac sêsôm ġêdêñ eñ ġeb “Oc ensey lau sec tonañ popoc ma êwi kôm wainña sinġ êndêñ lau teñ sênam kôm êpi, tañ sêkêñ kôm ñanô êndêñ eñ êtôm ñanocġen nañ.” ⁴² Ma Jesu kêsôm ġêdêñ êsêac gebe

“ ‘Poc tañ sêkwêwaga sêbaliñ sinġ nañ,
poc tonanġen tec kêtû poc kêclêsuña.

ġêñ tonañ Apômtau ġêgôm,
tec materjanô talic amboac ġêñsêga teñ.’

Binġ tonañ teto ġêc, oc asam atom me. ⁴³ Amboac tonañ jasôm êndêñ amac gebe sêkôc Anôtônê ġamêñ su anġa amacnêm ma sêkêñ êndêñ lau teñ gebe sênam ñañanô. ⁴⁴ Ñac teñ embe êtuc êpi poc tonec, oc ôli êñġic, ma poc tau êmbe êtuc êpi teñ, oc êsac eñ popocġen.”

⁴⁵ Lau dabunșêga to Parisai sêñô ênê binġôlinj e sêjala gebe eñ kêsôm biñ kêpi êsêac. ⁴⁶ Tec sebe sêkam eñ tôn, mago têtêc lau gebe sêlic eñ kêtôm propete teñ.

*

* 21:46: Osana ñam gebe lambin.

22

Binjôlinj kêpi moasinj awêña
(Luk 14:15-24)

¹ Go Jesu gêoc awa sa ma gêjam kêtû binjôlinjenj gêdênj êsêac kêtiam ma kêsôm gebe ² “Gamênj undambêña kêtôm kinj tenj kêsi awê gebe latu ênam. ³ Ma kêsakinj nê sakinjwaga gebe nasêkalem êsêac, tanj jaenj moasinj awêña gêdênj êsêac kwananjenj nanj, e dedec ma sêmênj atom. ⁴ Go kêsakinj sakinjwaga njagêdô ma kêsôm gebe Asôm êndênj êsêac, tanj jaenj gêdênj êsêac nanj, gebe ‘Alicgac, aê gagôm njoc moasinj su, gagunj njoc bulimakao to bôc njadambê kapôênj-kapôênj ma gajac dabinj gêj samob e gêbacnê. Amboac tonanj amênj ma aninj moasinj awêña tau.’ ⁵ Lau tau sêjô e sêkônj auc ma sêc êlinj-êlinj. Tenj gêja nê kôm, ma tenj gêgôm nê kôm awaña. ⁶ Lau njagêdô sêkam ênê sakinjwaga tau tônj ma sêlêsu êsêac e sêjac êsêac êndu. ⁷ Tec kinjné lai kêpoa ma kêkênj nê lausinj sêja e sesenj lau, tanj sêjac ênê sakinjwaga êndu nanj su ma sêkêc êsêacnênj malac ja genj. ⁸ Gocgo kêsôm gêdênj nê sakinjwaga gebe ‘Moasinj tau tec gajac dabinj su, mago êsêac, tanj jaenj gêdênj êsêac nanj, têtôm atom. ⁹ Amboac tonanj naakô intêna gêga tau ma embe andac lau, go akalem êsêac sêmênj sêniinj moasinj awêña.’ ¹⁰ Tec sakinjwaga tonanj naj sêsa intênaña sêja ma sêjac lau samob, tanj dêdac nanj sa, sec to njajam gôlinj-golinjenj e njaclej sêlôc andu moasinjña.

¹¹ “Ma kinj kêsô gêja gebe êlic njaclej. Ma gêlic njac tenj gêmoa, tanj kêsô njakwê moasinjña atom. ¹² Tec kêsôm gêdênj enj gebe ‘Njacnec, aôm kôsô njakwê moasinjña atom, mago amboac ondoc tec kôsô gômôênj.’ Ma njac tau awamê kêsa. ¹³ Go kinj kêsôm gêdênj sakinjwaga gebe ‘Ansô enj lêma to akainj tônj ma ambalinj enj êsa naêsêp gêsunjbôm njalêlôm êna, ec êtanj ma lulunj êkôsijnj êpi tau.’ ¹⁴ Njakalem gêdênj lau gwalêkinj, mago sêjalinj ulugenj sa.”

Binj takisnja
(Mar 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Go Parisai sêja sêkic binj sebe sêwa lip Jesu nj tau nê binj. ¹⁶ Tec sêsakinj nênj njacsejomi to Herodonê lau dêdênj Jesu jasêsôm gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm njac binjnanônja ma kôdônj Anôtônê intêna nj binjnanônjenj ma goe go lau tenj atom ma kôpuc openj lau tenj atom. ¹⁷ Amboac tonanj ôsôm binj, tanj taêm gêjam nanj êndênj aêac. Embe takênj takis êndênj kaisara oc eso binjsu me masi.” ¹⁸ Mago Jesu kêjala êsêacnênj njalêlôm sec, tec kêsôm gebe “Amac dansantêna, amboac ondoc tec abe alêtôm aê. ¹⁹ Akôc mone takisnja mênjalic acgom.” Tec êsêac sêkôc denari tenj dêdênj enj sêja. ²⁰ Ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Asa nê njakatu to njatalô tonec.” Êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²¹ Tec kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac tonanj akênj kaisaranê gêj êndênj kaisara ma Anôtônê gêj êndênj Anôtô.” ²² Êsêac sêjô binj tonanj e sê taênj ma sêwi enj sinj ma sêc sêja.

Njacmatê sêndi sa njabinj
(Mar 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Gêdênj bêc tonanjenj ma Sadukai, tanj sêsôm sebe njacmatê oc sêndi sa atom nanj, dêdênj Jesu sêja ma têtû kênac enj gebe ²⁴ “Mêtêmôkê, Mose kasôm gebe ‘Njac tenj embe êmac êndu ma nê gôlôac masi, nanj lasi ênam ênê awêtuc gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ ²⁵ Lasitêwai 7 sêmoa sêwiinj aêac. Njacsêga gêjam awê e gêmac êndu. Ênê wakuc masi, tec gêwi nê awê sinj gêdênj lasi, tanj kêsi enj nanj. ²⁶ Awê tagenj tonanj ma lasitêwa m tenj tonanj sêjam gelom-gelom jakêsu njac saunj. ²⁷ Samob sêmac acgom, go awê tau gêmac êndu kêdaguc. ²⁸ Êndênj noc

ñacmatê sêndi saña, eñ oc êtu lau 7 nêñ asa nê awê gebe êsêac samob sêjam eñ su.”

²⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awerj gebe “Amac ajala mêtê to Anôtônê ñaclai atom, tec taêm gêjam biñ keso. ³⁰ Gebe êndêñ noc ñacmatê sêndi saña ñacwaga oc sênam awê atom ma lauo sênam ñac atom, samob têtôm aña, tañ sêmoa undambê nanj. ³¹ Biñ ñacmatê sêndi saña, tañ Anôtô kêsôm gêdêñ amac gêc mêtê nanj, asam atom me. Eñ kêsôm gebe ³² ‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ Eñ ñacmatênêñ Anôtô atom, eñ lau matenj jali nêñ Anôtô.” ³³ Lau topom-topom sêjô biñ, tañ Jesu kêdôñ nanj, e têtakê.

Biñsu ñalô, tañ kêlêlêc ñagêdô su nanj

(Mar 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Parisai sêjô eñ gêjam Sadukai awerj auc, tec sêkac tauñ sa ³⁵ ma acnêñ biñsutau tenj gebe êlêtôm eñ, tec kêtû kênac gebe ³⁶ “Mêtêmôkê, biñsu ñajatu ondoc kapôêñ kêlêlêc ñagêdô su gêc biñsu ñabuku.” ³⁷ Ma eñ kêsôm gêdêñ eñ gebe “Têmtac êwiñ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm kauc samuc êwiñ eñgeñ.’ ³⁸ Biñsu ñajatu ñamataña tonanj tec kapôêñ kêlêlêc. ³⁹ Kêtû luagêcña kêtôm tonanj gebe ‘Têmtac êwiñ lau wachañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.’ ⁴⁰ Biñsu ñajam luagêc tonanj tec gedenj Mosenê biñsu samob to propetenêñ biñ tôñ.”

Kilisi asa nê latu eñ

(Mar 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Parisai sêkac tauñ sa sêmoa ma Jesu kêtû kênac êsêac gebe ⁴² “Amac taêm gêjam biñ amboac ondoc kêpi Kilisi, asa nê latu eñ.” Ma êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Dawidnê latu.” ⁴³ Eñ kêtû kênac êsêac gebe “Amboac ondoc, Ñalau gêôc Dawid awa sa ma kêsam eñ gebe ‘Apômtau’ ma kêsôm gebe

⁴⁴ ‘Apômtau kêsôm gêdêñ aêñoc Apômtau gebe

mêñôñgôñ aêñoc anôña

e jakêñ nêm ñacjo sênêc amkainj ñalabu acgom.’

⁴⁵ Embe Dawid êsam eñ gebe ‘Apômtau’ mago amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê latu.” ⁴⁶ Ma ñac tenj kêtôm gebe êjô eñ awa ña biñ tenj atom ma gêdêñ bêc tonanj têtêc tauñ e têtû kênac biñ tenj gêdêñ eñ kêtiam atom.

23

Jesu geñ oliñ biñsutau to Parisai

(Mar 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47)

¹ Gêdêñ ñasawa tonanj Jesu kêsôm biñ gêdêñ lau pom kapôêñ tenj to nê ñacseñomi gebe ² “Biñsutau to Parisai têdôñ to sêwa Mosenê biñsu sa. ³ Amboac tonanj biñ samob, tañ sêsôm gêdêñ amac nanj, ajop to amansañ. Tagerj gêñ, tañ sêgôm nanj, anjôm atom, gebe êsêac sêsôm gêc awenjsunjenj, mago tauñ sêgôm atom. ⁴ Êsêac sêkic gêñ ñawapac ma sêu gêsac lau magiñm, ma êsêac tauñ segenj tauñjenj. ⁵ Êsêac sêgôm nêñ gêñ samob kêtû ñamalac sêlicñagenj, sebec nanjenjenj kapôêñ mecña to sêsô ñakwê ñalêsô baliñ. ⁶ Ma êsêac têtac gêwiñ sebe sênac tauñ mata-mata gebe sêñgôñ ñamatagenj anja gamêñ sêniñ gêñña to anja lôm amboac tonanjenj, ⁷ ma sebe lau awerj ênac êsêac anja malañuñ to sêsam êsêac gebe ‘Mêtêmôkê’. ⁸ Mago sêsam amac gebe ‘Mêtêmôkê’ atom, ñac tagenj kêtû nêm mêtêmôkê ma amac samob atu ñalasisêwaigenj. ⁹ Ma asam ñac tenj anja nom gebe ‘Tamemi’ atom, amac Tamemi tagerj tê gêmoa undambê. ¹⁰ Ma sêsam amac gebe “Laumata mêtêña’ atom, gebe amacnêm laumata mêtêña

tagen tec Kilisi tau. ¹¹ Amacnê m̄ nac kapôênj atu amacnê m̄ sakin̄waga. ¹² Tenj embe etoc tau sa, go Anôtô êkônij enj ma tenj embe êkônij tau, go Anôtô etoc enj sa.

¹³ “Ojaê amac dansantêna, bijsutau to Parisaimênj, tec êlai gamênj undambêna auc gêdênj namalacgoc. Amac taôm oc asô ana atom, ma lau tanj sebe sêsô sêna nanj, tec amac akô êsêac auc sêwinj.

¹⁴ [“Ojae amac dansantêna, bijsutau to Parisaimênj, tec ajanjo awêtucnênj andu to jawaba jawawô, mago akwa taôm auc na mec baliñ. Njagêjô oc êtap amac sa êlêlêc.]

¹⁵ “Ojae amac dansantêna, bijsutau to Parisaimênj, tec ajac laoc gwêc to masanjmgenj abe anam nac jaba tagenj ôkwi êtu Juda. Ma embe anam enj ôkwi su, oc anjom enj êtu lamboam njakêlêndij njalatu êlêlêc amac taôm su.

¹⁶ “Ojae amacmênj tec matempec, mago abe awê lau. Amac asôm gebe ‘Nac tenj embe êtôc lêma êpi lôm dabunj, oc êngôm nê biñ njanô êsa atom. Ma tagenj embe êtôc lêma êpi lôm dabunj njagold, tonanj tec oc êngôm njanô êsa.’ ¹⁷ Meloc to matempec njanô amac. Gênj ondoc njanô, gold me lôm dabunj, tanj gêgôm gold kêtû gênj dabunj. ¹⁸ Ma tenj gebe ‘Tenj embe êtôc lêma êpi altar, oc êngôm nê biñ njanô êsa atom. Ma tagenj embe êtôc lêma êpi da, tanj gêsac altar tau njawô, tonanj tec oc êngôm njanô êsa.’ ¹⁹ O matempecac, gênj ondoc njanô, da me altar, tanj gêgôm da kêtû dabunj. ²⁰ Nac embe êtôc lêma êpi altar, nanj oc êtôc êpi altar tau to gênj samob, tanj gêsac njawô nanj êwinj. ²¹ Ma tenj embe êtôc lêma êpi lôm dabunj, nanj oc êtôc êpi lôm tau to nac, tanj gêmoa lôm njalêlôm nanj êwinj. ²² Ma nac tenj embe êtôc lêma êpi undambê nanj oc êtôc êpi Anôtônê lêpônj to nac, tanj gêngônj njawô nanj êwinj.

²³ “Ojae amac dansantêna, bijsutau to Parisaimênj, amac embe atap laki to gwêc ma môsi 10-10 sa, go akênj njatenj êtu da. Ma biñsu njakoleñ njanô tonec biñgêdênj to taêm walô lauñja ma akênj gêwinj, tec awi sinj, Danjom tenj ma dawi tenj sinj atom. ²⁴ Amac matempec, mago abe awê lau. Embe anij gwada saunsaunj, go ajalij njatêkwa njapepenj, ma bôc tec aenj totêkwagenj.

²⁵ “Ojae amac dansantêna, bijsutau to Parisaimênj, tec akwasij laclu to suc njadêmôênja njapep ma njalêlôm genjenj to gênj wauc-wauc gêjam auc. ²⁶ Aô, matapec Parisai, ôkwasij laclu njalêlôm êmunj acgom, go njadêmôênja njawasi êsa êwinj.

²⁷ “Ojae amac dansantêna, bijsutau to Parisaimênj, amac tec atôm sêô, tanj sêsê njadêmôênja njapocko gebe njakatu njajam, go njalêlôm nanj njacmatê njatêkwa to gênj gêmôb gêjam auc. ²⁸ Amac atôm tonanj. Namalac sêlic amacnê m̄ njadêmô njawoac lau gadênj, mago nê m̄ njalêlôm tec biñdansanj to gênj sec gêjam auc.

²⁹ “Ojae amac dansantêna, bijsutau to Parisaimênj, tec akwê andu kêkô propetenênj sêô njawô to ajam gêlônj lau gêdênj nênj sêô ³⁰ ma asôm gebe ‘Aêac embe dangônj êndênj tamenjinênj têm, oc tawe propetenênj dec njakainj atom.’

³¹ Amacnê m̄ biñ tonanj gêwa amac sa gebe Lau tanj sêjac propete êndu nanj, nênj latunij amac. ³² Amboac tonanj anac dabinj tameminênj secmanj. ³³ Moac to lênjuckêm njalatu amac, abe aêc lamboam njakêlêndij njamêtôc su amboac ondoc.

³⁴ Amboac tonanj alic acgom, aê jasakinj propete to lau malô ma bijsutau êndênj amac, ma amac oc anac êsêacnênj njagêdô êndu to anac njagêdô sêpi kakesotau ma ai njagêdô anja nê m̄ lôm ma ajanda njagêdô selom-selom malacgenj sêna, ³⁵ gebe dec njajam samob, tanj sêkêc sinj anja nom gêdênj nac gêdênj Abelnê dec e gêdênj Balakia latu Sakaria nê dec, tanj ajac enj êndu anja lôm dabunj tau

to altar dajaŋa ŋasawa naŋ, êpi amac samob. ³⁶ Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Gêŋ samob tonan ŋai ŋagêjô oc êtap lau têm tonecŋa sa.

Jesu kêtaŋ taŋjboa kêpi Jerusalem

(Luk 13:34-35)

³⁷ “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, taŋ Anôtô kêsakin dêdêŋ aôm sêwac naŋ, ŋa poc êndu. Aê gagôm gêŋlêlôm elêmê gabe janac aômniêm ŋapalê sa amboac talec têna gêjac ŋalatu sa sêsô magê ŋalabu, mago amac adec. ³⁸ Alic acgom, amacnêm andu oc êtu tuc êkôŋa. ³⁹ Aê jasôm êndêŋ amac gebe Galoc oc alic aê êtiam atom, e taôm asôm gebe ‘Lambin êndêŋ en, taŋ gêmêŋ gêjam Apômtau laŋô naŋ.’ ” * naŋeŋeŋ toatali ŋasac-ŋasac. Êsêac teto biŋsu ŋagêdô kêsêp papia ma sêkêŋ kêsêp atali ma sebec gêdêŋ noc mecŋa. Ŋakwê ŋalêsô aclê ŋam gebe êkêŋ puc lau e sêlin Anôtônê biŋsu siŋ atom.

24

Jesu geoc senseŋ lôm dabuŋ su ŋabin lasê

(Mar 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jesu kêsa aŋga lôm dabuŋ gêja ma nê ŋacseŋomi dêdêŋ en sêja sebe têtôc lôm dabuŋ ŋaandu êndêŋ en. ² Tec en gêjô êsêac awen gebe “Amac alambin gêŋ samob tônê me. Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Poc teŋ oc êŋgôŋ teŋ ŋaô aŋga tonec atom, têta samob salin-salinŋen.”

Gêŋwapac ênac m tau

(Mar 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Jesu jagêŋgôŋ Lôckatêkwi acgom, go ŋacseŋomi dêdêŋ en sêja jasêmoa nêŋ tauŋŋa, go sêsôm gebe “Ôsôm êndêŋ aêac acgom, êndêŋ ondoc biŋ tonan ŋanô êsa ma asageŋ oc êtu aôm ômôêŋ to nom ŋatêku êsuŋa ŋabelo.”

⁴ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Alic taôm gebe lau sênam amac ôkwi atom.

⁵ Lau gwalêkin oc sênam aê laŋôc sêmêŋ ma sêsôm gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênam lau taêsam ôkwi. ⁶ Malôgeŋ oc aŋô siŋ ŋawae to siŋ ŋaboŋa. Alic taôm, atakê atom. Gêŋ samob tonan mêmêsa, mago noc ŋatêku êsuŋa atom tageŋ. ⁷ Laum teŋ sêndi sebe sênac siŋ êndêŋ laum teŋ ma gamêŋ teŋ êndêŋ gamêŋ teŋ to tôbôm êsa ma ôjô ênamênam êtôm gamêŋgeŋ. ⁸ Gêŋ samob tonan ŋai gêjac m gêŋ ŋandaŋ ŋanô tau.

⁹ “Go sêkêŋ amac gebe sêlênsu amac e sênac amac êndu. Ma lau tomôkêtomokê têntac endec amac êtu aêŋoc ŋaêŋa. ¹⁰ Êndêŋ tonan lau taêsam oc sêwi sêkêŋ gêwiŋ siŋ to seoc tauŋ lasê-lasê ma têntac endec tauŋ. ¹¹ Ma propete dansaŋ gwalêkin oc sêndi sa mêmênam lau taêsam ôkwi. ¹² Êtu gêŋ alôb-alôb ênam sêgaŋa lau taêsam nêŋ têntac gêwiŋ oc ŋaluc êsa. ¹³ Ma ŋac, taŋ êpuc tau tôŋ e êndêŋ ŋamadiŋ naŋ, Anôtô ênam en kêsi. ¹⁴ Ma sênam mêtê êpi ŋawae ŋajam Anôtônê gamêŋŋa tonec aŋga nom samucgeŋ e lau samuc samob sêŋô, go bêc ŋatêku êsuŋa tau mêmêsa.”

Gêŋwapac ŋanô tau

(Mar 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Embe alic gêŋ alôb-alôb, taŋ propete Daniel kêsôm ŋabin naŋ, enseŋ gêŋ ŋawaô êkô gamêŋ dabuŋ—lau taŋ sêsam biŋ tonec naŋ, nêŋ kauc êsamaŋ — ¹⁶ go êsêac, taŋ sêŋgôŋ Judaia naŋ, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁷ Teŋ embe êŋgôŋ salôm ŋaô, naŋ oc ê-sêp naêkôc nê gêŋ su aŋga nê andu atom. ¹⁸ Ma teŋ embe êmoa

* 23:39: Mosenê biŋsu kêjatu gebe lau Juda sêmansaŋ

êmêḡ êndêḡ êmbêcḡa, naḡ oc ênam jali gebe êkô geḡgeḡtêna auc, ec êtuc ênê andu popoc atom. ⁴⁴ Tec amansaḡ taôm amboac tonanḡeḡ gebe ḡamalacnê Latu êmêḡ êndêḡ ockatu, naḡ amac abe oc êmêḡ atom naḡ.

Bihḡôliḡ sakijwaga gêdeḡ to kesorḡa
(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Sakijwaga ḡaḡêḡ ma tokauc ondod, taḡ nê ḡatau kêkêḡ eḡ gebe ejop ênê komwaga gebe êkêḡ mo êndêḡ êsêac êtôm ḡanocgeḡ. ⁴⁶ Aê aoc êôc sakijwaga tonanḡ, taḡ nê ḡatau êmu êmêḡ ma êtap eḡ sa gebe kêsap nê kôm tōḡ gêmoa. ⁴⁷ Bihḡanḡ, aê jasôm êndêḡ amac gebe ḡatau oc êkêḡ eḡ ejop ênê waba samob. ⁴⁸ Ma sakijwaga sec tonanḡ embe taê ênam ênêc tau gebe ‘ḡoc ḡatau gêḡam gamêḡ tōḡ,’ ⁴⁹ ma ênac m gebe i nê sakijwaga ḡagêdô ma êniḡ to ênôm gêḡ êwiḡ lau, taḡ sênom gêḡ e kêḡaḡiḡ êsêac naḡ, ⁵⁰ go sakijwaga tonanḡ nê ḡatau êmêḡ êndêḡ bêc, naḡ eḡ gebe oc êmêḡ atom naḡ, to êndêḡ ockatu, naḡ eḡ kêḡala atom naḡ, ⁵¹ oc ênac eḡ popoc to êkêḡ ḡagêḡô êpi eḡ êwiḡ dansanḡtêna, go ac têtanḡ ḡanô ma luḡluḡ êkôsiniḡ êpi tau anḡa ônê.

25

Bihḡôliḡ awêtakiḡ 10ḡa

¹ “Êndêḡ tonanḡ gamêḡ undambêḡa oc êtôm awêtakiḡ 10 sêkôc nêḡ lamp sa ma sêpuc ḡac-gebe-ênam-awêwaga tōḡtōḡ sêḡa. ² Êsêacnêḡ lemeḡ teḡ nêḡ kaucmê ma lemeḡ teḡ tokauc. ³ Kaucmêo sêkôc nêḡ lamp sa, mago sêkôc buja gêwiḡ atom. ⁴ Ma êsêac tokauc, naḡ tec sêkôc buja kêsêḡ kekec gêwiḡ nêḡ lamp. ⁵ ḡac-gebe-ênamawêwaga gêḡam gamêḡ tōḡ ma êsêac sêḡac tuluc sêḡḡôḡ e sêc bêc samob.

⁶ “Gêdêḡ gêbêc gêḡa lugeḡ moêc teḡ kêtanḡ gebe ‘Aô, ḡac-gebe-ênam-awêwaga gêmêḡ, apuc eḡ tōḡtōḡ ana.’ ⁷ Gêdêḡ tonanḡ awêtakiḡ samob dêdi sa ma sêmasanḡ nêḡ lamp. ⁸ Go kaucmêo sêsôm gêdêḡ tokauc gebe ‘Akêḡ buja ḡagêdô êndêḡ aêac gebe aêacma lamp oc êmac.’ ⁹ Tec tokauc sêḡô êsêac awenḡ gebe ‘Masigoc, oc êtôm aêac sêlêḡ atom. Amboac tonanḡ naanam ôli nêḡ êndêḡ têtulu-gêḡwaga acgommanḡ.’ ¹⁰ Êsêac tonanḡ sebe sênam ôli, tec têtulu lêḡḡa sêmoa ma ḡac-gebe-ênamawêwaga gêmêḡ e êsêac, taḡ sêmasanḡ tauḡ kwananḡeḡ naḡ, sêso sêwiḡ eḡ gebe nasêniḡ ḡamoasiḡ ma katam ḡajanaḡ kêsas.

¹¹ “Sêmoa acgom, go awêtakiḡ ḡagêdô, naḡ sêmêḡ amboac tonanḡ ma sêsôm gebe ‘Apômtau, Apômtau, ôiêc katam su êndêḡ aêac.’ ¹² Mago eḡ gêḡô êsêac awenḡ gebe ‘Bihḡanô, aê jasôm êndêḡ amac gebe Gajam kauc amac.’ ¹³ Amboac tonanḡ anam jali, gebe ḡabêc to ḡaockatu amac ajam kauc.

Bihḡôliḡ gold totaluḡa
(Luk 19:12-27)

¹⁴ “Têm tau tonanḡ tanam dōḡ êpi ḡamalac, taḡ gebe êna gamêḡbôm teḡ naḡ. Eḡ kêkalem nê sakijwaga gebe ênac sam nê waba êndêḡ êsêac. ¹⁵ Eḡ kêkêḡ gold talu lemeḡ teḡ gêdêḡ ḡac teḡ, ma luagêc gêdêḡ ḡac teḡ, ma teḡ gêdêḡ ḡac teḡ, kêtôm êsêacnêḡ kauc, ma gêc gêḡa. ¹⁶ Ma ḡac, taḡ kêkôc talu lemeḡ teḡ naḡ, gêḡa sebeḡ jagêḡam kôm kêpi awa tau ma kêtulu gêḡ e kêtap talu lemeḡ teḡ sa mêḡgêwiḡ. ¹⁷ Ma ḡac, taḡ kêkôc talu luagêc naḡ, kêtulu luagêc mêḡgêwiḡ. ¹⁸ Ma ḡac, taḡ kêkôc tageḡ naḡ, gêḡa jakêkwê nom ma kêsunḡ nê ḡataunê awa auc.

¹⁹ “ḡasawa ḡêḡeḡeḡ gêḡaḡa su, go sakijwaga tonanḡ nêḡ ḡatau gêmu gêmêḡ gebe sêwa awa ḡam sa êndêḡ eḡ. ²⁰ Ma ḡac, taḡ kêkôc gold talu lemeḡ teḡ naḡ, kêsas

gêja ma kékôc gold talu lemen tej mênggêwiñ ma kêsôm gebe 'Apômtau, aôm kôkêñ gold talu lemen tej gédêñ aê, mago aê katap lemen tej sa mênggêwiñ.'
²¹ Tec nê ñatau kêsôm gédêñ enj gebe 'O ñajam, aôm sakinjwaga ñajam ma ñajêñ, tec gojob genj luagêcgen ñapep. Aê jakêñ aôm ojop gêñ taêsam. Ôsô nêñ ñatauñê gamêñ têtac ñajamña ôna.'
²² Ma ñac, tanj kékôc gold talu luagêc nanj, kêsâ gêja ma kêsôm gebe 'Apômtau, aôm kôkêñ gold talu luagêc gédêñ aê, mago aê katap gold talu luagêc sa mênggêwiñ.'
²³ Ma nê ñatau kêsôm gédêñ enj gebe 'O ñajam, aôm sakinjwaga ñajam ma ñajêñ, tec gojob gêñ luagêgenj ñapep. Aê jakêñ aôm ojop gêñ taêsam. Ôsô nêñ ñatauñê gamêñ têtac ñajamña ôna.'
²⁴ Go ñac, tanj kékôc gold talu tagenj nanj, kêsâ gêja amboac tonanj ma kêsôm gebe 'Apômtau, aê galic aôm ñac lanjômsiboa. Gêñ tanj aôm kôsê atom, mago kôkôc ñanô, ma gêñ tanj aôm kôpalip atom, mago gôjac sa elêmê.
²⁵ Aê katêc tauc, tec gaja ma kasuj nêñ gold totalu auc kêsêp nom. Ôlic acgom, nêñ gêñ tau tec gêwac.'
²⁶ Mago nê ñatau gêjô enj awa gebe 'Aôm sakinjwaga sec to ojom, aôm gôlic aê kakoc gêñ, tanj kêsê atom nanj, ñanô sa to gajac gêñ, tanj kapalip atom nanj, sa me.
²⁷ Embe amboac tonanj, go ôkêñ ñoc awa êndêñ lausêjam-mone-gêjô-tauwaga acgommanj, go embe jamu jamêñ amboac tec ma jakôc ñoc gêñ tonjalacacgenj.
²⁸ Amboac tonanj akôc ênê gold totalu tau su ma akêñ êndêñ ñac, tanj kékôc gold talu 10 nanj.
²⁹ Gebe ñac, tanj kêtap gêñ sa su nanj, oc sêkêñ ñagêdô naêwiñ e êlêlêc su. Ma ñac, tanj kékôc gêñ tej atom nanj, oc sêkôc gêñ ñagec, tanj gêc enjña nanj su êwiñ.
³⁰ Ma sakinjwaga ñanô masi nanj, ambalinj enj sinj êsêp gêsunjômsêga êna. Anja ônê êsêac oc têtanj ma lunlunj êkôsinj tau.' "

Jesu êmêtôc laum nomña samob

³¹ "Êndêñ tanj ñamalacnê Latu êmu êmêñ tonê ñawasi ma anjela samob sêwiñ enj nanj, êngônj ñawasi ñalêpônj ñaô
³² ma êkac laum nomña samob sa sêkô enj lanjônêñ ma êwa êsêac êkôc amboac ñacgejob gêwa nê domba to noninj kékôc
³³ ma êkêñ domba sêkô ênê anôña ma noninj sêkô gasêña.
³⁴ Go kinj oc êsôm êndêñ êsêac, tanj sêkô ênê anôña nanj gebe 'Amac tanj Tamoc gêjam mec amac nanj enj. Tamoc kêmasanj gamêñ kwananjenj kêtû amacña gédêñ tanj kékêñ undambê to nom nanj. Tec akôc gamêñ tau sa êtu nêñ gêñlênsêñ.
³⁵ Mo gêjô aê, ma amac akêñ gêñ aê gaenj, bu gêjô aê, ma amac akêñ bu aê ganôm, aê ñac jaba, ma amac agôm ja aê.
³⁶ Aê ôlic ñaôma, ma amac akêñ ñakwê aê kasô, gêmac gêgôm aê, ma amac ajac aê kêsî, aê gangônj kapoacwalô, ma amac adêñ aê amêñ.'
³⁷ Êndêñ tonanj lau gédêñ oc sêjô enj awa gebe 'Apômtau, gédêñ ondoc aêac alic mo gêjô aôm, ma akêñ gêñ aôm goenj, me bu gêjô aôm, ma akêñ bu aôm gônôm.
³⁸ Gédêñ ondoc aêac alic aôm ñac jaba, ma agôm ja aôm, me ôlim ñaôma, ma akêñ ñakwê aôm kôsô.
³⁹ Ma gédêñ ondoc alic gêmac gêgôm aôm me gôngônj kapoacwalô, ma adêñ aôm awac ajac aôm kêsî.'
⁴⁰ Ma kinj oc êjô êsêac awenj gebe 'Binjnanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Gêñ tanj amac agôm gédêñ aêñoc lasici ñasec-sec tecenec ñai nêñ tej nanj, agôm gédêñ aêgac.'

⁴¹ "Go êsôm êndêñ êsêac, tanj sêkô gasêña nanj, amboac tonec gebe 'Sec ñalatu amac, aêc su asêp ja kêlakoc tenjenjña, tanj Tamoc kêmasanj kêtû Sadanj to nê anjelanja nanj ana.
⁴² Mo gêjô aê, ma amac akêñ gêñ aê gaenj atom, bu gêjô aê, ma amac akêñ bu aê ganôm atom.
⁴³ Aê ñac jaba, ma agôm ja aê atom, aê ôlic ñaôma, ma amac akêñ ñakwê aê kasô atom, gêmac gêgôm aê, ma gêngônj kapoacwalô, ma amac ajac aê kêsî atom.'
⁴⁴ Go êsêac oc sêjô enj awa gebe 'Apômtau, gédêñ ondoc aêac alic mo gêjô aôm, me bu gêjô aôm, me alic aôm ñac

jaba, me ôlim ñaôma, me gêmac gêgôm aôm, me gôngôñ kapoacwalô, ma ajam sakinj aôm atom.’ ⁴⁵ Go enj êjô êsêac awenj gebe ‘Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gêñ tanj amac agôm gêdênj lau ñasec-sec tecenec ñai nêñ tenj atom nanj, agôm gêdênj aê atom amboac tonanj.’ ⁴⁶ Ma êsêac tonanj sêsêp ñagêjô ñanjandanj ênêc tenjenña, mago lau gêdênj oc sêngôñ maten jali tenjenj.”

26

Sêkic Jesunê binj

(*Mar 14:1-2; Luk 22:1-2; Joanj 11:45-53*)

¹ Jesu gêjac mata binj tonanj ñai samob su, go kêsôm gêdênj nê ñacsenjomi gebe ² “Amac alicgac, bêc luagêc ênaña acgom, ma Pasa, ma oc sêkênj ñamalacnê Latu êpi kakesotau êna.”

³ Gêdênj tonanj lau dabuñsêga to launênj laumata sêkac tauñ sa sêmoa dabuñsêga, tanj sêsam enj gebe Kaiapa nanj, nê gamênj, ⁴ ma sêkic Jesunê binj gebe sêkôc enj tónj kelecenj e sênac enj êndu. ⁵ Mago sêsôm gebe “Danjgôm êndênj om atom, moae tali launênj ñalêlôm sa.”

Awê tenj geñ oso Jesu anja Betania

(*Mar 14:3-9; Joanj 12:1-8*)

⁶ Jesu gêmoa Betania gêñgôñ ñac tokamocbôm Simon nê andu, ⁷ nanj awê tenj kêkôc ñop kwalam-kwalam togênjmalu, tanj ñaôli kapôênj nanj. Enj kêtú gasuc gêdênj Jesu, tanj geñ gên nanj, jakêkêc kêpi enj môkêapac. ⁸ ñacsenjomi sêlic e têtú môsi ma sêsôm gebe “Amboac ondóc sêjainj gên tonanj. ⁹ Sêkênj êndênj lau sênám ôlimanj ma sêkôc ñaawa kapôênj ma sêkênj êndênj lau ñalêlôm sawa acgom.” ¹⁰ Jesu gênô ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac ondóc tec agôm awê tonec nê ñalêlôm ñawapac kêsá nec. Enj gêjam kôm ñajam kêpi aê. ¹¹ Lau ñalêlôm sawa oc sêngôñ sêwiñ amac ñapanj, mago aê oc janjgôñ jawiñ amac ñapanj atom. ¹² Enj kêsêwa gêñjmalu tonec kêpi aê ôlic gêgôm kêtú sênsunj aêña. ¹³ Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Anja nom samucgenj ñagamênj embe sênám mêtê êpi ñawae ñajam tonec, go sênac minj gênj, tanj enj gêgôm nanj, êwiñ gebe taênj ênam enj.”

Juda geoc nê ñatau lasê

(*Mar 14:10-11; Luk 22:3-6*)

¹⁴ Go êsêac lau 12 nêñ tenj, tanj sêsam enj gebe Juda Isariot nanj, gêdênj lau dabuñsêga gêja ¹⁵ ma kêsôm gebe “Embe jaoc Jesu lasê êndênj amac, oc akênj asagenj êndênj aê.” Ma êsêac sêjam ôli enj ña silber 30. ¹⁶ Gêdênj tonanj enj gêdib gebe êtap ñasawa ñajam tenj sa gebe eoc enj lasênja.

Jesu geñ Pasa gêwiñ nê ñacsenjomi

(*Mar 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joanj 13:21-30*)

¹⁷ Gêdênj Om Polom ñalucña ñabêc ñamataña ñacsenjomi dêdênj Jesu sêja ma têtú kênac gebe “Aôm gobe aêac amansanj ôniñ Pasa ñamala anja ondóc.” ¹⁸ Ma enj kêsôm gebe “Asa malac andênj ñac tenj ana ma asôm êndênj enj gebe ‘Mêtêmôkê awa tonec gebe Ñoc noc kêdabinj ma aê to ñoc ñacsenjomi abe anij Pasa anjgôñ awiñ aôm.’ ” ¹⁹ Ma ñacsenjomi sêgôm kêtôm Jesu kêsakinj êsêac ma sêmasanj Pasa.

²⁰ Kêtula acgom ma enj to nê ñacsenjomi 12 sêsa tauñ sic. ²¹ Senj gênj sêmoa ma Jesu kêsôm gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Amacnêm ñac tenj oc eoc aê lasê.” ²² Êsêacnênj ñalêlôm ñawapac ñanô ma sêkênj tauñ tagenj-tagenj

jatêtu kênac enj gebe “Apômtau, oc aê me.” ²³ Ma enj gêjô êsêac awenj gebe “Ñac tau, tanj aêagêc asac polom tônj selenjenj kêsêp laclu su, ñac tonanj tec oc eoc aê lasê.

²⁴ Ñamalacnê Latu tau oc êsa nê lênj êtôm teto gêc. Tagerj ojae ñac tauma, nanj eoc Ñamalacnê Latu lasê nanj, têna êkôc enj atommanj.” ²⁵ Ma Juda tau, tanj gebe eoc enj lasê nanj, kêsôm gebe “Mêtêmôkê, oc aê me.” Jesu kêsôm gadênj enj gebe “Taôm kôsôm gac.”

Bij moasinj dabunja

(Mar 14:22-26; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

²⁶ Senj gênj sêmoa, go Jesu kêkôc polom mênjgêjam danje ma kêpô kêkôc jakêkên gêdênj ñacsenjomi ma kêsôm gebe “Akôc êwac anij. Aênjoc ôlic tonec.”

²⁷ Go kêkôc laclu mênjgêjam danje ma kêkênj gêdênj êsêac ma kêsôm gebe “Samob akôc êwac anôm. ²⁸ Aênjoc dec jamoatiñ poacña tau tonec, tanj kakêc sinj kêtû taêsamña gebe êsuc sec ôkwi. ²⁹ Aê jasôm êndênj amac gebe Aê janôm wain ñanô tonec êtiam atom, e êndênj bêc ônê, go janôm wakuc jawinj amac anja Tamocnê gamênj.” ³⁰ Sêsôm wê moasinjña su acgom, go sêpi Lôkatêkwi sêja.

Jesu kêkênj puc Petere

(Mar 14:27-31; Luk 22:31-34; Joanj 13:36-38)

³¹ Sêsêlênj sêmoa, go Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Êmbêc tonec amac samob awi aê sinj gebe teto gêc gebe ‘Aê janac ñacgejob ma domba samob sêc êliñ-êliñ.’ ³² Mago embe jandi sa su, oc jamunj amac jana Galilaia.” ³³ Ma Petere gêjô enj awa gebe “Samob embe sêwi aôm sinj, mago aê taucgenj oc jawi aôm sinj atomanô.” ³⁴ Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtanj atomgenj, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têtêac.” ³⁵ Ma Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Sênac aê êndu jawinj aômmanj, aê gabe jansa aôm auc atomanô.” Ma ñacsenjomi samob sêsôm amboac tonanjenj.

Jesu keteñ mec gêmoa kôm Getsemane

(Mar 14:32-42; Luk 22:30-46)

³⁶ Go Jesu kêkôc êsêac sa sêja gamênj tenj, ñaê Getsemane, ma kêsôm gêdênj ñacsenjomi gebe “Anjônj tonec ma aê gabe jana ônê najatenj mec.” ³⁷ Ma kêkôc Petere to Sebedai latuagêc sêwinj enj. Nê ñalêlôm ôlun-ôlunjenj ma katu kêlênim tau. ³⁸ Go kêsôm gêdênj êsêac lau têtêac gebe “Ñoc katuc ôlunôlunjenj e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jali awinj aê.” ³⁹ Go kêsâ ñasawa gêngic sauñjenj e gêu tau lanjânô jagêdênj nom ma keteñ mec gebe “Tamoc, embe êtôm, go ôkôc laclu tonec su anja aênjoc. Mago aênjoc binj êtu tônj atom, aôm taôm nêmbij.”

⁴⁰ Go gêmu gêdênj ñacsenjomi gêja e gêlic êsêac sêc bêc ma kêsôm gêdênj Petere gebe “Amboac ondod, amac oc anam jali ockatu ñasawa tagerj awinj aê atôm atom me. ⁴¹ Anam jali to atenj mecmanj gebe lêtôm êtap amac sa atom. Ñalau ôli palê, mago ôlim tekweñ gêbac.”

⁴² Go gêja kêtiam kêtû dim luagêcña ma keteñ gebe “Tamoc, embe êtôm gebe ôkôc laclu tonec su atom, nanj janômmanj. Aôm taôm nêmbij êtu tônj.” ⁴³ Ma gêmu gêja kêtiam e gêlic êsêac sêc bêc gebe matenjanô ñawapac kêsâ su.

⁴⁴ Tec gêwi êsêac sinj kêtiam ma gêja jaketeñ kêtû dim têtêac ma kêsôm binj tonanjenj kêtiam. ⁴⁵ Go gêmu gêdênj ñacsenjomi gêja ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aêc bêc to alêwanj taôm amoa me. Alicgac, ñanoc tau kêdabingac, oc sêkênj

Ŋamalacnê Latu êsêp lau sec lemenj. ⁴⁶ Andi sa ma tawac. Alic acgom, Ŋac-eoc-aê-lasêwaga mênkêdabinj.”

Sêkôc Jesu tonj

(Mar 14:43-50; Luk 22:47-53; Joanj 18:3-12)

⁴⁷ Kêsôm binj kêkô ma êsêac 12 nêj tenj, Juda, kêkôc lau pom kapôêj tenj sêôc sinj to olopoac anja dabuŋsêga to launêj laumata nêj sêmênj. ⁴⁸ Ŋac-eoc-enj-lasêwaga kêkêj ŋabelo tenj gêdêj êsêac ma kêsôm gebe “Ŋac tanj jalêsôp enj alianô nanj, Ŋac tau tonanj. Akôc enj tônj.” ⁴⁹ Go gacgenj kêtû gasuc gêdêj Jesu gêja ma kêsôm gebe “O Metêmôkê” ma kêlêsôp enj alianô. ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Ŋacnec, gômôêj kêtû agenja.” Go êsêac têtû gasuc sêja e sêjac lemenj kêsêp Jesu ma sêkôc enj tônj. ⁵¹ Ma êsêac tanj sêwinj Jesu nanj, nêj tenj kêkêj lêma jagêbuc nê sinj sa ma gêjac dabuŋsêganê sakinjwaga e kêpa tanjalaunj su. ⁵² Ma Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Ônsêmunj nê m sinj êsêp ŋamala êtiam, gebe samob, tanj lemenj gêdêj sinj nanj, sinj oc ensenj êsêac su. ⁵³ Aôm gobe aê embe jatenj Tamoc gebe êkêj anjela êlêlêc tonj kapôêj 12 su sep tagenj mênysênam aê kêsî, oc jatôm atom me. ⁵⁴ Aê embe janngôm amboac tonanj. go binjdêm, tanj teto gêc gebe binj tonec mênjêsanja nanj, oc êtû anô amboac ondoc.”

⁵⁵ Gêdêj ŋasawa tonanj Jesu kêsôm gêdêj lau tau gebe “Amac amênj abe akôc aê tônj, mago agôm amboac adêj kêjanngowaga tenj, tec aôc sinj to olopoac gêwinj. Kêtôm bêcgenj kadônj lau gêngônj lôm dabuj ma amac akôc aê tônj atom. ⁵⁶ Binj tonanj samob mênjkêsa gebe propetenêj binj, tanj teto gêc nanj, êtû tônj.”

Ma Ŋacsenjomi samob sêwi enj sinj ma sêc su sêja.

Dabuŋwaga to laumata sêgôm Jesunê binj

(Mar 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joanj 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Lau tanj sêkôc Jesu tônj nanj, sêwê enj dêdêj dabuŋsêga Kaiapa sêja. Anja tônê binjsutau to laumata sêkac tauj sa sêmoa. ⁵⁸ Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc e jakêsa dabuŋsêganê andu ŋamalacluj ma kêsô jagêngônj gêwinj sakinjwaga gebe êlic binj tau ŋam. ⁵⁹ Lau dabuŋsêga to laumata samob, tanj sêkac sa sêmoa nanj, sêsôm binj sebe sêngôlinj êpi Jesu gebe sênac enj êndujac. ⁶⁰ Lau taêsam sêgôlinj binj kêpi enj, mago têtap ŋanô tenj sa atom. Ŋac luagêc dêdi sa kêtû ŋamu ⁶¹ ma sêsôm gebe “Ŋac tonec kêsôm gebe ‘Aê katôm gebe jansenj Anôtônê lôm dabuj su ma jakwê sa êtôm bêc têlêac.’”

⁶² Ma dabuŋsêga gêdi sa ma kêsôm gêdêj enj gebe “Aôm gobe ôjô binj atom me. Binj amboac ondoc tec sêgôlinj kêpi aôm.” ⁶³ Mago Jesu gêjam tau tôngej. Ma dabuŋsêga kêsôm gêdêj enj gebe “Aê jatôc lemoc êpi Anôtô mata jali gebe aôm ôwa taôm sa êndêj aêacmanj gebe Kilisi, Anôtônê Latu tau aôm me masi.”

⁶⁴ Jesu gêjô enj awa gebe “Taôm kôsômga. Mago jasôm êndêj amac gebe Oc alic Ŋamalacnê Latu êngônj ŋaniniŋ Ŋatau nê anônja ma êngônj tao undambêna ŋaô êmênj.” ⁶⁵ Kêsôm e dabuŋsêga kêkac nê ŋakwê gêngic ma kêsôm gebe “Enj kêsôm binj alôbalôbgoc, tapô lêna lau sêsôm binj lasêna ŋagêdô êtû asagenja. Binj alôb-alôb tau tec galoc anôgac. ⁶⁶ Ma abe amboac ondoc.” Tec êsêac sêjô enj awa gebe “Enj êmac êndugenj.”

⁶⁷ Sêsôm tonanj ma sêkasôp kêpi enj lanjônanô sêmêgôm lemenj ma têtuc enj, ma ŋagêdô têtap enj ⁶⁸ ma sêsôm gebe “Kilisi, oc lasê êndêj aêac. Asa tanj gêjac aôm.”

Petere gêsa Jesu auc

(Mar 14:66-72; Luk 22:56-62; Joanj 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Petere gêṅgôn malacluj ma sakinwagao tenj kêtû gasuc enj ma kêsôm gebe “Aôm tec gôwiṅ Jesu Galilaiana amboac tonan.” ⁷⁰ Mago enj kêpa tau gédênj êsêac samob gebe “Binj tanj kôsôm nanj, aê gajam kauc.” ⁷¹ Go Petere gebe êsa sacgêdôṅa êna e sakinwagao tenj gêlic enj kêtiam ma kêsôm gédênj lau, tanj sêkô nanj, gebe “Nac tonec gêwiṅ Jesu Nasaretja.” ⁷² Ma Petere kêpa tau kêtiam e kêtôc lêma gêwiṅ gebe “Aê kajala ṅamalac tônê atom.” ⁷³ Saunjenj agom, go lau, tanj sêkô-sêkô nanj, têtû gasuc sêja ma sêsôm gédênj Petere gebe “Binjanôgoc, êsêacnêṅ ṅac tenj aôm, tec awam tau jala.” ⁷⁴ Go enj gêôc awa sa, kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ṅamalac tônê atom.” Kêsôm binj tonanj gêmoa e gacgenj talec kêtanj. ⁷⁵ Tec tanj gêjam binj, tanj Jesu kêsôm nanj, gebe “Talec oc êtanj atomgenj, ma aôm ônsa aê auc êtû dim têlêac.” Tec kêsa gêja kêtanj ṅanô.

27

Sêwê Jesu dédênj gôliṅwaga Pilata (Mar 15:1; Luk 23:1-2; Joaṅ 18:28-32)

¹ Oc mênjkêtuṅ tau ma lau dabuṅsêga samob to launêṅ laumata sêkac taun sa ma sêkic Jesunê binj gebe sênac enj êndu. ² Tec sêsô enj tônj ma sêkôc enj dédênj gôliṅwaga Pilata sêja.

Juda gêjaja (Apos 1:18-19)

³ Gédênj tanj ṅac-geoc-enj-lasêwaga Juda gêlic gebe sêkic Jesunê binj e gêbacnê, tec taê gêjam tau ma kêkôc awa silber 30 nanj gédênj lau dabuṅsêga to laumata gêmu gêja, ⁴ ma kêsôm gebe “Aê gagôm secgoc, gebe gaoc ṅac gédênj lasê.” Ma êsêac sêsôm gebe “Aêacma gêṅ atom, aôm taôm ôlic.” ⁵ Tec enj kêbaliṅ silber sinj géc lôm dabuṅ ma kêtaiṅ tau su jagêbic tau êndu.

⁶ Go dabuṅsêga sêkôc awa tau sa ma sêsôm gebe “Awa decṅa tonec embe takêṅ êsêp kanom lôm dabuṅja, oc eso biṅsu.” ⁷ Tec sêsôm binj kêpi tagerj ma sêjam ôli ṅac-gêjac-kuwaga nê kôm gebe sênsuṅ lau jaba sêncê. ⁸ Kêtu tonanja sêsam kôm tau gebe “Kômdec” e mênjgédênj galoc.

⁹ Tec binj, tanj propete Jeremia kêsôm nanj, kêtû anô gebe “Êsêac sêkôc silber 30, tanj kêtû ênê ṅaôli lau Israel sêlôc kêpi nanj, ¹⁰ ma sêkêṅ gédênj ṅac-gêjakuwaga nê kôm kêtôm Apômtau kêsakinj aê.”

Pilata kêtû lêsu Jesu (Mar 15:2-5; Luk 23:3-5; Joaṅ 18:33-38)

¹¹ Êsêac sêkôc Jesu kêkô gôliṅwaga lanjônêm, ma gôliṅwaga kêtû kênac enj gebe “Judanêṅ kinj aôm me masi.” Tec Jesu gêiôc gebe “Kôsômgaç.” ¹² Go lau dabuṅsêga to laumata sêgôliṅ binj kêpi enj, tec gêjô êsêac awenj atom. ¹³ Ma Pilata kêsôm gédênj enj gebe “Gôṅô binj, tê sêgôliṅ kêpi aôm nê atom me.” ¹⁴ Ma Jesu gêjô ênê binj tenj atomanô, tec gôliṅwaga tau gé taê ṅanô.

Sêsôm kêtû tônj gebe Jesu êmac êndu (Mar 15:6-15; Luk 23:13-25; Joaṅ 18:39-19:16)

¹⁵ Kêtôm omsêgagenj gôliṅwaga kêsa nê lêṅ tenj amboac tonec. Enj kêgaboac ṅac kapoacwalôṅa tenj su gédênj lau kêtôm êsêac taun sêsam. ¹⁶ Ma gédênj tonanj êsêacnêṅ ṅac kapoacwalôṅa towae secṅa tenj gêṅgôn, ṅaê Baraba. ¹⁷ Sêkac taun sa su, go Pilata kêtû kênac êsêac gebe “Amac abe janjgaboac asa êndênj amac,

Baraba me Jesu, tañ sêsam enj gebe Kilisi nañ.” ¹⁸ Pilata kêjalagac gebe sêkênj Jesu kêtû têtac secña gêdênj enj gêja.

¹⁹ Pilata jagêngôn lèpôn sêmêtoc binja, ma nê awê kêsakinj binj gêdênj enj gêja gebe “Ôlic gebe ôwê ñac gêdênj tonanj nê binj ñakainj atom, gebe aê gaêc mê kêpi enj ma ênê binj kêkênj wapac aê ñanô.”

²⁰ Ma lau dabuñsêga to laumata sêsôm binj kêsêp lau têtac gebe tetenj êtu Barabaja ma sensenj Jesu sunja. ²¹ Ma gôlinjwaga kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac abe jañgamboac ñac luagêc tonec nênj asa su êndênj amac.” Ma êsêac sêsam “Baraba”. ²² Pilata kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ma Jesu, tañ sêsam enj gebe Kilisi nañ, oc jañgôm enj amboac ondóc.” Ma êsêac samob sêsôm gebe “Enj êpi kakesotau êna.” ²³ Ma enj kêsôm gebe “Enj gêgôm sec amboac ondóc.” Mago êsêac sêmôêc sêoc aucgenj gebe “Enj êpi kakesotau êna.” ²⁴ Pilata gêlic gebe oc êngôm êtôm atom ma lau sêli tauñ sa ênam sêga, tec kêkôc bu jakêkwasiñ lêma lau sêlic ma kêsôm gebe “Aê jawê ñac tonec nê dec ñakainj atom, amac taôm alic.” ²⁵ Ma lau samob sêjô ênê binj gebe “Ênê dec êpi aêac tauñ to ma ñapalê.” ²⁶ Go Pilata kêgaboac Baraba su gêdênj êsêac, ma si Jesu ma kêkênj enj gêja gebe sênac enj êpi kakesotau.

Lau sinj sêsu Jesu susu
(*Mar 15:16-20; Joañ 19:2-3*)

²⁷ Ma gôlinjwaganê lau sinj sêkôc Jesu sêja gôlinjwaganê andu ma sêkac sinjwaga samucgenj sa gebe sêlic enj. ²⁸ Êsêac sêkwalec ênê ñakwê su ma sêu sinjwaganênj ñakwê asôsamac baliñ jagêsanj enj, ²⁹ go sêmôê okêm kêtû sunsunj jasêkênj enj kêkuc to sêkênj ôpic enj kêkam gêc lêma anôña ma sêpôn aenjudic gêdênj enj to sêsu enj susu gebe “Judanênj kinj, ômoa ñajamônj.” ³⁰ Sêkasôp kêpi enj to si enj ña ôpic tau kêsêp môkêapac. ³¹ Sêsu enj susu su acgom, go sêkwalec ñakwê baliñ nañ su ma sêu enj tau nê ñakwê gêsanj enj, go sêwê enj sêja sebe sênac enj êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi ka

(*Mar 15:21-32; Luk 23:26-43; Joañ 19:17-27*)

³² Sêsêlênj sêmoa e jadêdac ñac tenj, ñaê Simon anja Kurene, ma sêkac enj gebe êoc Jesunê kakesotau su. ³³ Jasêô lasê gamênj tenj, ñaê Golgata, ñam gebe “Gamênj môkêlacña” ³⁴ ma sêkênj wain to ñaikisi gêdênj enj gebe ênôm. Enj kêsaaê ma gebe ênôm atom. ³⁵ Sêjac enj kêpi kakesotau su acgom, go sêpuc kapoac ênê ñakwê ma sêjac sam ³⁶ ma sejop enj Sêngônj tônê. ³⁷ Ma teto ênê binj ma sêjac taminj ka gêc enj môkêapac ñaôña gebe “Judanênj kinj Jesu tau tonec.” ³⁸ Gêdênj tonanj sêjac kêjañgowaga luagêc sêpi kakesotau sêwiñ enj, tenj genjkalenj anôña ma tenj genjkalenj gasêña.

³⁹ Ma lau, tañ sêwê sêja sêmênj sêmoa nañ, têdaiñ gêsunj ma sêsôm binj alôb-alôb kêpi enj ⁴⁰ gebe “Aôm tau, tañ gobe onsenj lôm dabunj su ma ôkwê sa êndênj bêc têlêac nañ, embe Anôtônê Latu aôm, go ônam taôm sa ôsêp anja kakesotau ômôênjmanj.” ⁴¹ Lau dabuñsêga to binjutau ma laumata sêsu enj susu amboac tonanj gebe ⁴² “Lau ñagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtôm atom. Israelnênj kinj enj, tec galoc êsêp anja kakesotau êmênjmanj, go aêac takênj êwiñ enj. ⁴³ Enj taê kêka Anôtô ma kêsôm gebe Anôtônê Latu enj. Tec galoc embe Anôtô taê ênam enj, nañ ênam enj kêsi.” ⁴⁴ Ma kêjañgowaga, tañ sêjac êsêagêc sêpi kakesotau sêwiñ enj nañ, sêbu enj amboac tonanj.

Jesu gêmac endu

(*Mar 15:33-41; Luk 23:44-49; Joañ 19:28-30*)

⁴⁵ Gêdêj tanj oc kékô ñalun nanj, gêsunjbôm gêjam gamêj samob auc e gêdêj oc mata. ⁴⁶ Ma gadêj oc mata tonanj Jesu gêmôêc awa kapôêj gebe “Êli, Êli, lêma sabatani,” ñam gebe “Aêjoc Anôtô, aêjoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê sinj.” ⁴⁷ Ma lau ñagêdô, tanj sêkô ñagala nanj sêjô, tec sêsôm gebe “Ñac tau gêmôêc Elia.” ⁴⁸ Ma êsêacnêj ñac tenj kêlêti sebej jakêzac mêckelep tôj kêsêp bu ñamakic ma gêjac kêsô ôpic jagêsunj gêdêj enj gênôm. ⁴⁹ Ma ñagêdô sêsôm sebe “Akôgej ma talic acgom, Elia oc êmêj ênam enj kêsî me masî.” ⁵⁰ Go Jesu gêmôêc awa kapôêj kêtiam ma gêwi katu sinj.

⁵¹ Ma obo baliñ, tanj geñkalerj lôm dabunj nanj, kêkac tau gêngic gêja luagêc anja ñaô e jakêsu ñalabu, ma ôjô gêjam e poc gêôc kêkôc, ⁵² ma sêô gêja ma lau dabunj, tanj sêc bêc sêc nanj, nêj taêsam dêdi sa toôlîngenj ⁵³ sêsa anja sêô sêmêj. Ma gêdêj tanj enj gêdi sa nanj, sêsa malac dabunj sêja ma têtôc tauñ dêdêj lau taêsam sêlic.

⁵⁴ Ma kapitai to nê lau, tanj sejop Jesu sêmoa nanj, sêlic ôjô gêjam to gêj samob tonanj tec têtakê ñanô ma sêsôm sebe “Ñac tonec Anôtônê Latu enj binjanôgoc.” ⁵⁵ Ma lauo taêsam, tanj têdaguc Jesu anja Galilaa sêmêj sêjam sakiñ enj nanj, sêkô ec jaêcgeñ ma sêlic. ⁵⁶ Ma lauo tau nêj ñagêdô tonec Maria anja Magdala ma Jakobo agêc Josep tenenji Maria ma Sebedai latuagêc tenenji.

Sêsunj Jesu

(Mar 15:42-47; Luk 23:50-56; Joanj 19:38-42)

⁵⁷ Ñakêtula ma ñac tolêlôm tenj anja Arimatia, ñaê Josep, gêmêj. Enj kêtû Jesunê ñacsenjom amboac tonanj. ⁵⁸ Enj gêdêj Pilata gêja ma ketenj Jesunê ñawêlêlanj, tec Pilata kêjatu gebe sêkêj êndêj enj. ⁵⁹ Josep kêkôc ñawêlêlanj jakêkwa auc ña obo kwalam-kwalam ñajam tenj ⁶⁰ ma ketoc enj gêc nê sêô wakuc, tanj kêsap kêsêp poc nanj, ma kêsabi poc kapôêj jagêngônj sêawa auc, ma gêc gêja. ⁶¹ Ma Maria anja Magdala agêc Maria tenj sêmoa tônê sêngônj sêkanônj sêô tau.

Siñwaga sejop sêô

⁶² Bêc sêmasanj tauñja gêjana su, ma ñabêc tenj, go lau dêbuñsêga to Parisai sêwiñ tauñ dêdêj Pilata sêja ⁶³ ma sêsôm gebe “Apômtau, aêac taêj gêjam binj, tanj dansanjtêna tônê kêsôm gêdêj tanj gêmôa mata jaligenj nanj, gebe ‘Bêc têtêac ênaña acgom, go jandi sa êtiam.’” ⁶⁴ Tec abe akêj lau nasejop ênê sêô e bêc têtêac ênaña acgom gebe moae ênê ñacsênjomi nasênam geñgenj enj ma sêsôm êndêj lau gebe ‘Enj gêdi sa anja ñacmatênêj.’ Binjdansanj ñamuña tonanj oc êtu kapôêj êlêlêc gêmurñja su.” ⁶⁵ Tec Pilata kêsôm gêdêj êsêac gebe “Akôc siñwagamanj, ana ma amansanj sêô ñajanja êsa e alic naêtôm.” ⁶⁶ Êsêac sêja sêpac katêkwi gêwê kêsêp poc ñasawa e sêmasanj sêô ñajanja kêsî ma sêkêj siñwaga sejop.

28

Jesu gêdi sa

(Mar 16:1-10; Luk 24:1-12; Joanj 20:1-10)

¹ Gêdêj woke ñabêc ñamata ñabêbêc kanucgeñ, go Maria anja Magdala agêc Maria tenj sêja sebe sênac e sêô kêsî. ² Ma Apômtaunê anjela tenj kêsêp anja undambê gêmêj, tec ôjô gêjam kapôêj ma anjela tau kêsabi poc su ma gêngônj ñaô. ³ Ñac tau ôli amboac ôsic ma nê ñakwê sêp samuc amboac oc ñaboatilo. ⁴ Gejobwaganêj ñalêlôm ñatutuc e têtênêp ma materj kêlô sêsêp jasêc.

⁵ Ma anjela awa gêjac lauo gebe “Atêc taôm atom. Aê galic amac asôm Jesu, tanj sêjac enj kêpi kakesotau nanj. ⁶ Enj gêc tonec atom, enj gêdi sa su kêtôm tanj enj kêsôm nanj. Amên, mênêlic mala, tanj enj gêc nanj. ⁷ Go sebenj naasôm njawae êndênj ênê njacsejomi gebe ‘Enj gêdi sa anja njacmatênênj su ma alicgac, enj oc êmunj amac êna Galilaia, oc alic enj anja ônê.’ Binj tau tanj kasôm gédênj amac.” ⁸ Awêlagêc tonanj sêsa anja sêô sebenj sêja totetec taurj ma totêntac njajam samucgenj. Agêc sêlêti sebe nasêsôm njawae êndênj ênê njacsejomi.

⁹ Tec Jesu gêdac êsêagêc ma kêsôm gebe “Têmtac njajam êsa.” Ma agêc têturu gasuc sêja e sêkam enj akainj tônj ma sêpônj aenjuduc gédênj enj. ¹⁰ Go Jesu kêsôm gédênj êsêagêc gebe “Atêc taôm atom. Ana asôm njawae êndênj njoc lasici gebe sêna Galilaia acgom, go sêlic aê anja tônê.”

Sinjwaga sêsôm Jesu gêdi sa njawae

¹¹ Agêc sêsêlênj sêmoa ma sinjwaga, tanj sejoj sêô nanj, nênj njagêdô sêja malac ma sêsôm binj samob, tanj gêgôm êsêac nanj, njawae gédênj lau dabunjsêga. ¹² Ma êsêac sêkac sa sêwinj laumata ma sêmasanj e sêkênj awa taêsam gédênj sinjwaga ¹³ ma sêsôm gebe “Asôm gebe Aêac aêc bêc, ma gédênj gêbêc ênê njacsejomi sêmênj sêjam gejenj ênê njawêlêlanj. ¹⁴ Ma binj tau embe njapuc êsa êndênj gôlinjwaga, aêac oc anac enj têtac tônj ma akac amac su anja gênjwapac.” ¹⁵ Tec sinjwaga sêkôc nênj awa sa ma sêgôm kêtôm sêjac binju êsêac. Ma binj tau kêturu tapa anja Judanênj ma gêc mênjgédênj galoc.

Jesu geoc tau lasê gédênj nê njacsejomi

(Mar 16:14-18; Luk 24:36-49; Joan 20:19-23; Apos 1:6-8)

¹⁶ Êsêac njacsejomi 11 sêja Galilaia jasêpi lôc, tanj Jesu gêjac noc êsêac nanj. ¹⁷ Ac sêlic enj e sêpônj aenjuduc ma êsêacnênj njagêdô têtac lulu. ¹⁸ Tec Jesu kêsa jakêsôm gédênj êsêac gebe “Undambê to nom njatau aê. ¹⁹ Amboac tonanj ana e akalem lau samob sa têturu njoc njapalê, go ansanjgu êsêac anam Tamoc agêc Latu ma Njalau Dabunj nê lanjô, ²⁰ ma andônj êsêac gebe sêmansanj binj samob, tanj kasakinj amac nanj. Alicgac me, aê jawinj amac êtôm bêc samob e nom njatêm êmbacnê.”

Nawae Najam kêtôm MARKA KETO

Nawae Najam kêtôm Marka Keto kêtû “Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê Nawae Najam,” tec enj gêwa Jesu sa gebe ñac tékwa saki gégôm kôm ñadôbgej ma amboac ñatau enj. Gégôm gêj amboac ñatau enj nec, kêtû awê kêpi binj enj kédôj-kédôj nanj, ma kêpi nê ñaclai, tanj kêtinj ñalau sec ña awagej ma kêsuc launêj sec ôkwi nanj. Jesu kêsam tau gebe Ñamalacnê Latu enj gêwinj, tanj gêmênj gebe êkênj tau gebe ênjgamboac lau su anja sec ñanjaclai.

Marka keto Jesunê minj gêc awê solop, keto kêtû wakac. Enj kêtûwaka kôm Jesu gégôm nanj sa kélêlêc binj enj kêsôm to kédôj lauñja nanj. Gêjac m Nawae Najam tau keto binj dambêgej kêpi ñackêsagu Joan ma kêpi Jesu gêlinj sanju to Sadanj kélêtôm enj nanja ma gacgtej gelom Jesu gégôm gêmac ñajam kêsâ ma gêjam mêtê lau ñasakinj tau. Malôgej acgom, go lau, tê tédaguc Jesu nê, nêj kauc kêsâ-kêsâ kêpi enj ma ênê sonjo-sonjo sêkênj kisa enj ñandanj kêsâ. Marka gêjac Jesunê woke ñamuñja, tanj sêjac enj kêpi ka ma enj gêdi sa anja ñacmatênêj ñaminj gêc môkêlatu ñamuñja.

Nadênanj

1. Gêjac m Nawae Najam tau 1:1-13
2. Jesu gêjam mêtê gêmôa Galilaia 1:14-9:50
3. Anja Galilaia gêja Jerusalem 10:1-52
4. Jesunê woke ñamuñja anja Jerusalem to malac, tanj gêc malac tau ñagala nanj 11:1-15:47
5. Jesu gêdi sa anja ñaematên j 16:1-8
6. Apômtau gêdi sa su jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 16:9-20

*Ñackêsagu Joan gêjam mêtê
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Joan 1:19-30)*

¹ Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê nawae najam tonec. ² Nawae najam tau gêjac m kêtôm propete Jesaia keto gebe

“Ôlic acgom, Anôtônê binj tau tonec, aê jasakinj ñoc ñacjaenj êmuñj aôm naêmansanj nê m intêna.

³ Ñac teñj gêmôêc awa tonec gêmôa gamêñj sawa gebe ‘Amansanj gamêñj Apômtau êsêlêñja to amêtôc ênê intêna êtu solop.’ ”

⁴ Ñackêsagu Joan gêô lasê gamêñj sawa ma kêsagu lau to gêjam mêtê êsêac gebe “Anam taôm ôkwi to alinj sanju ma Anôtô êsuc nê m sec ôkwi.” ⁵ Tec lau gamêñj Judaianja to lau Jerusalemñja samob sêsa dêdêj enj sêja ma seoc nêj sec lasê, go kêsagu êsêac anja bu Jordan.

⁶ Ma Joan kêsô bôc kamele ñaôlilu, tanj sêwa kêtû obo nanj, to kêjandinj ômbinjak bôc ñaôlic gêc dambêpalê ma geñ wagô to lêp kêtû nê mo. ⁷ Ma gêjam mêtê gebe “Ñac teñj oc êndanju aê, nanj ñaclai kélêlêc aê su. Aê oc jatôm gebe jatu ênê ataliwaga atom. ⁸ Aê tec kasagu amac ña bu ma enj oc ênsanjgu amac ña Ñalau Dabunj.”

*Jesu gêlinj sanju
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)*

⁹ Gêdêñ tonañ Jesu anğa Nasaret Galilaianğa gêja ma Joañ kêsagu enj anğa Jordan. ¹⁰ Jesu kêpi anğa bu gêmêñ e gêlic undambê gêña ma Njalau Dabunj amboac balôsi kêsêp mênğêsac enj njaô. ¹¹ Ma awa tenj kêsâ anğa undambê gebe “Aêñoc Latuc aôm, tec têtac gêwiñ aôm ma galic aôm njam.”

*Sadanj kêlêtôm Jesu
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)*

¹² Ma Njalau Dabunj kêtac Jesu gacgenj kêsâ gamêñ sawa gêja. ¹³ Gêmoa gamêñ sawa bêc 40 ma Sadanj kêlêtôm enj, ma gêmoa gêwiñ bôc salenğa, mago anjela sêjam sakinj enj.

*Jesu gêjac m nê kôm mêtêña anğa Galilaia
(Mat 4:12-17; Luk 4:14-15)*

¹⁴ Êsêac sêkôc Joañ tônia su acgom, go Jesu gêja Galilaia jagêjam mêtê kêpi Anôtônê njawae njam ¹⁵ gebe “Noc tau mênkêsâ ma Anôtônê gamêñ kêdabinj. Amboac tonañ anam taôm ôkwi ma akênj êwiñ njawae njam tau.”

*Jesu kêkalem lau inja aclê
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11)*

¹⁶ Jesu kêsêlêñ gêmoa bugêjactorj Galilaianğa e gêlic Simon agêc lasi Andrea sêkênj wasanj sêmoa gebe êsêagêc njac ulu inja. ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Andanjuc aê ma oc jakênj amagêc alô njamalac.” ¹⁸ Tec gacgenj dedec nêñ wasanj gêcña ma tédaguc enj.

¹⁹ Gêwi gamêñ tau sinj ma kêsêlêñ gêja ec saunğenj ma gêlic Sebedai latui Jakobo agêc lasi Joañ sêbênôc wasanj sênğônj wanj. ²⁰ E gacgenj gêmôêc êsêagêc ma sêwi tamenj Sebedai to nê kômwaga sinj sênğônj wanj ma tédaguc Jesu sêja.

*Njac tonjalau sec
(Luk 4:31-37)*

²¹ Anğa tonañ jasêsa Kapanaum ma gêdêñ sabat Jesu gacgenj kêsô lôm jakedônj lau ²² e êsêac têtakê kêtû ênê mêtêña, gebe enj kêdônj êsêac kêtôm binjsutau atom, kêdônj êsêac kêtôm njac tonjaclai tenj.

²³ Gêdêñ tonañ njac tonjalau njatêmui tenj gênğônj nêñ lôm, nanj gêmôêc gebe ²⁴ “Jesu Nasaretna, aêacnêñ asagenj njagêdo gêdêñ tauñ. Aôm gômôêñ gebe onsenj aêac su me. Aê kajala aômğac, Anôtônê njac dabunj aôm.” ²⁵ Ma Jesu gec binj enj gebe “Awammê êsa ma ôsa anğa ênê ôna.” ²⁶ Ma njalau njatêmui kêmônaj enj e kêwacic kapôênj, go kêsâ anğa ênê gêja. ²⁷ Ma lau samob selendec njanô e têtû kênac gêdêñ tauñ gebe “Gênj tonec amboac ondoci, mêtê wakucgoc. Enj kêtatu njalau njatêmui tonjaclaigenj ma tanenj wamu enj.” ²⁸ Ma gacgenj ênê wae kêsâ kêtôm Galilaia njagamêñ samob gêjam aucgenj gêja.

*Jesu gêgôm lau taêsam ôliñ njam kêsâ
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)*

²⁹ Ma êsêac sêsa anğa lôm mênşêpi Simon agêc Andrea nêñ andu sêja, ma Jakobo agêc Joañ sêwiñ. ³⁰ Ma Simon lawao gêmacc ôli njawajaô kapôênj gêc, tec gacgenj sêsôm enj njawae gêdêñ Jesu. ³¹ Tec Jesu gêja e kêkôc enj sa e njawajaô gêwi enj sinj ma gêjam sakinj êsêac.

³² Kêtula gêdêñ oc jakêsêp êsêac sejonj lau gêmacc samob ma lau tonjalau sec samob dêdêñ Jesu sêja. ³³ Lau malac tonanğa samob sêkacc sa jasêkô katamņa. ³⁴ Ma enj gêgôm lau gêmacc tokainj-tokainj taêsam ôliñ njam kêsâ ma kêtinj njalau sec taêsam su ma gêjac jao njalau sec gebe sêsôm binj atom, gebe êsêac sêjala enğac.

*Jesu gêjam mêtê gêmoa Galilaia
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Ma gédên bêbêc kanucgen Jesu gêdi gêja gamên sawa ten jaketen mec gêmoa nê tauņa. ³⁶ Go Simon to êsêac, tan sêwiņ en nan, têdaguc en ³⁷ e têtap en sa ma sêsôm gédên en gebe “Lau samob sêsôm aôm.” ³⁸ Ma en kêsôm gédên êsêac gebe “Tana malac ñagêdô anğa ônêņa êwiņmar najanam mêtê êsêac anğa ônêņa amboac tonan, gebe aê gajac kôm tonecgen ñawae tec gamên.” ³⁹ Amboac tonan en gêjam mêtê kêtôm lôm Galilaianja samob ma kêtin ñalau sec su.

*Jesu gêgôm ñac tokamobôm ôli kêtü selec
(Mat 8:2-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ Ñac tokamobôm gédên Jesu gêja kêpôn aduc ma kêsôm gédên en gebe “Embe têtac êwiņ, nan ñngôm aê jatu selec.” ⁴¹ Jesu taê walô en tec kêmêtôt lêma jakêmoasac en ma kêsôm gédên en gebe, “Aê gabe ôtu selec.” ⁴² Ma gacgen kamobôm gêwi en sin ma ôli kêtü selec. ⁴³ Go Jesu kêmasuc en gacgen kêsa gêja ⁴⁴ ma kêsôm gédên en gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndên lau ten atom, naôtôt taôm êndên dêbuņwaga ma ôkên da êtu kôtu selecņa êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêmin bin sa êndên êsêac.” ⁴⁵ Mago en kêsa gêja e gêjac tau nê min topalêgen ma gêgôm bin tau kêtü tapa. Tec Jesu jakêsa malac samob gêmoa awêgen kêtôm gêmunja kêtiam atom, go gêjam tau susu gêmoa ñmagêgen ma lau anğa malac gêdô-gêdô dêdên en sêja-sêja.

2

*Jesu gêgôm ñac natêkwa kêtü golon ôli ñajam kêsa
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹ Bêc ñagêdô gêjanja acgom, go Jesu gêja Kapanaum kêtiam ma êsêac sênô en ñawae gebe gêngôn nê andu. ² Ma lau taêsam sêkac tauņ sa jasêpô en ñênôma ma sêkô katam dêmôêņa gêwiņ, go en gêjam mêtê êsêac. ³ Gêjam mêtê gêmoa ma sêkôc ñac ten ñatêkwa kêtü golon dêdên en sêja. Lau aclê sêbalaņ en. ⁴ Lau taêsam sêkô êsêac auc ma sêgôm gêñlêlôm sebe nasêsa Jesu ñagala elême, tec sêkac andu ñasalôm sa kêkanôn ñan Jesu kêkô nan, go sêlêwan ñac ñatêkwa kêtü golon tonan tomêgen kêsêp gêja. ⁵ Jesu gêlic êsêac sêkên gêwiņ, tec kêsôm gédên ñac ñatêkwa kêtü golon gebe “Latucenec, aê kasuc aôm nêmin sec ôkwi su.” ⁶ Ma bin sutau ñagêdô, tan sêngôn tonan sêwiņ nan, taên gêjam gêc nêñ ñalêlôm gebe ⁷ “Ñac tonec kêsôm bin amboac ondoc. En kêsôm bin alôb-alôb. Asa kêtôm gebe êsuc sec ôkwi. Anôtô taugen.” ⁸ Tec Jesunê kauc kêtap bi ñ, tan taên gêjam gêc nêñ ñalêlôm nan sa, ma kêsôm gédên êsêac gebe “Asagen amac taêm gêjam bin amboac tonan gêc nêmin ñalêlôm. ⁹ Bin ondoc tasôm ñagaô êndên ñac ñatêkwa kêtü golon. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aôm nêmin sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa, ôluņ nêmin mê sa ma ôsêlêñ.’ ¹⁰ Ma aê gabe amac ajala gebe ñamalacnê Latu kêtü ñatau anğa nom gebe êsuc sec ôkwi.” Go kêsôm gédên ñac ñatêkwa kêtü golon gebe ¹¹ “Aê jasôm andên aôm gebe Ôndi sa, ôluņ nêmin mê sa ma ôêc ôna nêmin andu.” ¹² Ñac tau gêdi sa gacgen e kêluņ nêmin mê sa ma kêsa gêja, samob sêlic en e têtakê ñanô ma sêlambin Anôtô gebe “Aêac alic gêñ ten amboac tonec atomanô.”

*Jesu kêkalem Lewi
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Go Jesu kêsâ bugêjacton gêja kêtiam ma lau samob dêdêj en sêja jakêdôj êsêac. ¹⁴ Go kêsêlêj ma gêlic Alpai latu Lewi gêngôj telonj malej. Tec kêsôm gêdêj en gebe, “Ôndaŋguc aê.” Lewi gêdi kêdaguc en gêja.

¹⁵ Jesu genj gêj gêngôj ênê andu, ma telonj to lau sec taêsam, taŋ têdaguc en nan, sêngôj sêwiŋ Jesu to nê ŋacseŋomi. ¹⁶ Parisainêj binsutau ŋagêdô sêlic en genj gêj gêngôj gêwiŋ lau sec to telonj, tec têtû kênac ênê ŋacseŋomi gebe “Enj genj to gênôm gêj gêngôj gêwiŋ telonj to lau sec kêtû asagenja.” ¹⁷ Jesu gêjô tec gêjô êsêac awenj gebe “Lau ôlij ŋajam sêpô lêna tauŋ kêtû doktaŋa atom. Mago lau togêmac tec sêpô lêna. Aê gamêj gabe jakalem lau gêdêj atom, jakalem lau secgenj.”

Bij tanam dabuŋ moŋa
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Joaŋnê ŋacseŋomi to Parisai sêjam dabuŋ mo. Tec lau ŋagêdô dêdêj Jesu sêja têtû kênac en gebe, “Kêtû agenja Joaŋnê ŋacseŋomi to Parisainêj ŋacseŋomi sêjam dabuŋ mo, mago aômânê ŋacseŋomi masi.” ¹⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Lau embe sêniŋ awê ŋamoasiŋ ma ŋac-ênamawêwaga êmoa êwiŋ êsêac, oc sênâm dabuŋ mo me. ŋac-ênâm-awêwaga embe emôa êwiŋ êsêac, oc sênâm dabuŋ mo atom. ²⁰ Mago ŋabêc oc mêŋêsa ma sêkôc ŋac-ênâm-awêwaga su aŋga êsêacnêj, nanjo êsêac sênâm dabuŋ mo êndêj bêc tonanj.

²¹ “ŋac teŋ oc êsi obo ŋatali wakuc êpi ŋakwê langwa atom, gebe ŋatali wakuc oc êoc ŋakwê êngic, wakuc êkac su aŋga langwa ma êkac kalalac e êtu sec samucgenj. ²² Ma teŋ oc êkêc wain wakuc êsêp bôc ŋaôlic langwa atom. Embe sêŋgôm, oc wain êoc ŋaôlic êpoa e êtaiŋ ênaŋa ma ŋaôlic tau êtu sec amboac tonanj. Wain wakuc sêkêj êsêp ŋaôlic wakuc.”

ŋacseŋomi sesolop polom ŋanô gedêj sabat
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Gêdêj sabat teŋ Jesu kêsêlêj gêmoa kôm polom-ŋa ŋalêlôm ma nê ŋacseŋomi sêsêlêj sêwiŋ ma sesolop polom ŋanô. ²⁴ Tec Parisai sêsôm gêdêj en gebe “Gôlicgac me, êsêac sêgôm gêj, taŋ tatôm gebe daŋgôm êndêj sabatŋa atom.” ²⁵ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Bij taŋ Dawid gêgôm gêdêj gêmoa jageo ma mo gêjô enj to nê lau nanj, asam atom me. ²⁶ Enj kêsô Anôtônê andu gêdêj ŋac dabuŋsêga Abiatar nê têm jagenj polom, taŋ sêkêj gêdêj Anôtô kêtû da ma sêjac jao gebe lau sêniŋ atom, dabuŋwaga tauŋgenj, ma kêkêj gêdêj lau, taŋ sêwiŋ enj nanj, seŋ amboac tonanjenj.” ²⁷ Ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Anôtô kêkêj sabat kêtû ŋamalacŋa, enj kêkêj ŋamalac kêtû sabatŋa atom. ²⁸ Amboac tonanj ŋamalacnê Latu kêtû sabat ŋatau gêwiŋ.”

3

ŋac lêma kêtû golonj nê bij
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jesu kêsô lôm kêtiam ma ŋac teŋ gêmoa tonanj, taŋ lêma kêtû golonj. ² Tec êsêc dêdib Jesu gebe moa êngôm enj ôli ŋajam êsa êndêj sabat, gebe êsêac sebe sêŋgôlij bij êpi enj. ³ Ma enj kêsôm gêdêj ŋac lêma kêtû golonj gebe “Ôsa ômôêj.” ⁴ Go kêsôm gêdêj êsêac gebe “Tatôm gebe tamoasiŋ lau me daŋgôm êsêac sec êndêj sabat. Tanam katunj sa me dansenj su.” E êsêac sêjam tauŋ tôj. ⁵ Tec enj têtac ŋandaŋ ma mata gê êsêac gelom-gelom e nê ŋalêlôm ŋawapac kêtû êsêac têtac ŋadaniŋa, go kêsôm gêdêj ŋac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec enj kêmêtôc

lêma e njam kêsa kêtiam. ⁶ Parisai sêsa e jagacgeŋ sêwiŋ Herodonê lau ma sêkic Jesunê biŋ gebe senseŋ eŋ su.

Lau taêsam sêkac sa semoa bugêjactorŋ

⁷ Go Jesu to nê nacsenŋomi têtaiŋ tauŋ su sêsa bugêjactorŋ sêja, ma lau taêsam aŋga Galilaia to Judaia ⁸ ma aŋga Jerusalem to Idumaia ma aŋga Jordan njamakeŋ ònêŋa ma aŋga Turu to Sidon njamakeŋ njamagêdô têdaguc eŋ sêja. Lau taêsam, taŋ sêjô eŋ gêgôm gêŋ samob nawa, tec dêdêŋ eŋ sêja. ⁹ Ma eŋ kêsôm gêdêŋ nê nacsenŋomi gebe sêmansaŋ waŋ sauaŋ teŋ êtu eŋŋa, gebe lau sêkapiŋ eŋ sa atom. ¹⁰ Eŋ gêgôm lau taêsam ôliŋ njam kêsa, ma êsêac, taŋ nandaŋ tota-totau gêgôm êsêac naŋ, sêsêli-sêsêli lau dêdêŋ eŋ sêja sebe sêmoasac eŋ. ¹¹ Nalau njetêmui sêlic eŋ e sêu tauŋ sêc eŋ laŋônêmŋa ma sêmôêc gebe “Anôtônê Latu aôm.” ¹² Tec eŋ kêbaob êsêac najaŋa, gebe sêsôm eŋ lasê atom.

Jesu kêjaliŋ nê aposolo 12 sa (Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Go kêpi gamêŋ nabau gêja ma gêmôêc êsêac, taŋ nê nâlêlôm kepeŋ êsêac naŋ, dêdêŋ eŋ sêja. ¹⁴ Ma Jesu kêjaliŋ êsêac 12 sa ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amoa awiŋ aê e jasakiŋ amac anam mêtê lau ¹⁵ to jakêŋ njaclai êndêŋ amac gebe atiŋ njalau sec.” ¹⁶ Eŋ kêjaliŋ êsêac 12 tonaiŋ sa ma gê Simonnê njaê gebe Petere ¹⁷ ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc Joaŋ, taŋ gê êsêagêcnêŋ njaê gebe Boaneges, njam gebe Wapap latuagêc, ¹⁸ ma Andrea agêc Pilip, ma Batolomai agêc Matai, ma Tom agêc Alpai latu Jakobo, ma Tadaï agêc Simon Kanaanja ¹⁹ ma Juda Isariot, taŋ geoc Jesu lasê.

Jesu ma Belsebul (Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ma Jesu gêmu gêja nê andu, ma lau sêkac sa sêpi tagen kêtiam, tec eŋ to nê nacsenŋomi sebe sênin gêŋ e sêgôm jageo. ²¹ Ênê lau sêjô ma sêsa sebe sêkôc eŋ têtê sêsôm sebe “Gêŋ teŋ gêgôm eŋ”.

²² Ma biŋsutau, taŋ aŋga Jerusalem sêsêp sêmên naŋ, sêsôm gebe “Belsebul gêwiŋ eŋ, tec kêtiŋ njalau sec nja njalau sec nêŋ kasêga.” ²³ Amboac tonaiŋ eŋ kêkalem êsêac sa ma kêsôm kêtê biŋgôliŋ gêdêŋ êsêac gebe “Sadaŋ oc êtiŋ Sadaŋ amboac ondod. ²⁴ Gamêŋ teŋ embe êwa tau êkôc, oc gamêŋ tonaiŋ ênêc êtôm atom. ²⁵ Ma gôlôac teŋ embe sêwa tauŋ êkôc, oc gôlôac tonaiŋ sêmoa êtôm atom. ²⁶ Ma Sadaŋ embe êkêŋ kisa êndêŋ tau e êwa tau êkôc, oc êmoa êtôm atom, êtu njamgêbac.

²⁷ “Mago njae teŋ êsô njae najaŋa teŋ nê andu naêjaŋgo ênê waba su atom. Eŋ ênsô njae najaŋa tau têtê êmuŋ acgom, go êjaŋgo ênê waba.

²⁸ “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Njamalac latuŋi nêŋ sec samob to nêŋ biŋ alôb-alôb, taŋ sêsôm-sêsôm naŋ, Anôtô oc êsuc ôkwi. ²⁹ Mago njae teŋ embe êsôm biŋ alôb-alôb êpi Njalau Dabuŋ, oc sêsuc sec tau ôkwi atomanô. Sec êsap eŋ têtê ênêc teŋgeŋ.” ³⁰ Êsêac sêsôm gebe “Njalau njetêmui gêgôm eŋ,” tec Jesu kêsôm biŋ tonaiŋ.

Jesu têna to lasii njanô (Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Ma Jesu têna to lasii mêŋsêkô dêmôêŋa ma sêkêŋ lau jasêmoêc eŋ. ³² Lau sêgi eŋ auc sêŋgôŋ ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gôlicgac me, tênam to lasimi tec sêsôm aôm sêmoa dêmôêŋa.” ³³ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Tinoc to lasici asa lau.” ³⁴ Go mata gaôc lau, taŋ sêgi eŋ auc saŋgôŋ naŋ, ma kêsôm

gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ³⁵ Lau tañ sêmasañ Anôtônê binj, lau tonañ têtü lasicio to ñac ma tinoc.” *

4

Binjôlinj ñac kêpalip ñawêña

(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Go Jesu gêmu jagêjac m kédônj êsêac gêngônj ambêô kêtiam. Lau taêsam sêkac sa dêdêj enj sêja, tec kêpi warj tej jagêngônj. Sêsu warj su jakêpoac ma lau samob sêmoa bau e gêdêj butali. ² Ma kêsôm binj taêsam gêdêj êsêac gêjam kêtü binjôlinjgenj. Ma kêsôm kêsêp nê mêtê gêdêj êsêac gebe ³ “Akêj tanjem acgom. Alic acgom, ñac-kêpalip-ñawêwaga tej kêsä gêja gebe êpalip nê ñawê. ⁴ Kêpalip gêmoa e ñagêdô kêsêp intêna, tec moc mênserj su. ⁵ Ma ñawê ñagêdô kêsêp nompoc, nañ nom ñalêsi gêc atom. Tec gacgenj kêpoa gebe kêsêp nomlêlôm gêja atom. ⁶ E oc kêpi ma kêsêgô e kêtü masê gebe ñawakac keselenj kêsêp gêja atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê, ma êc kêpoa e gejonj êndu ma gêjam ñanô atom. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec kêpi to kesewec ma gêjam ñanô ñajam. Tej gêjam 30, tej 60, ma tej 100.” ⁹ Ma kêsôm gebe “Ñac tej nê tanjasuj embe ênêc, nañ êñômanj.”

Jesunê binjôlinj ñam

(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Ma gêdêj tañ enj gêmoa tauña nañ, êsêac tañ sêwiñ enj to êsêac 12 têtü kênac enj kêtü binjôlinj tauña. ¹¹ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac atap Anôtônê gamêñj ñabinj ñalêlômña tônê sa, mago êsêac, tañ sêmoa dêmôêña nañ, sêñô binj samob êtü binjôlinjgenj ¹² gebe ‘Êsêac sêlic amboac sêlic ma sêjala atom to sêñô amboac sêñô ma nêj kauc êsa atom, gebe sênam tauñ ôkwi atom ma nêj sec ênaña atom.’ ”

Jesu gêwa binjôlinj ñac kêpalip ñawêña ñam sa

(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Go kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac ajala binjôlinj tônê ñam atom, ma oc ajala binjôlinj ñagêdô samob ñam amboac ondoc. ¹⁴ Ñac-kêpalip-ñawêwaga nañ kêpalip mêtê. ¹⁵ Lau tañ sêsêp intêna nañ amboac tonec gebe sêpalip mêtê kêsêp êsêacnêñj ñalêlôm ma êndêñ tañ sêñô nañ e gacgenj Sadañ mênêjañgo mêtê, tañ sêpalip kêsêp êsêacnêñj ñalêlôm nañ su. ¹⁶ Ma tonec têtôm êsêac, tañ sêpalip kêsêp nompoc nañ gebe Gêdêj tañ sêñô mêtê nañ e gacgenj sêkôc sa totêntac ñajamgenj. ¹⁷ Mago êsêacnêñj ñawakac jagêjam atom. Êsêac lau daiñ-daiñ. Embe gêñ wapac êtap êsêac sa me sêjanda êsêac êtü mêtêña, oc gacgenj sêwi sinj. ¹⁸ Ma ñagêdô, tañ sêpalip kêsêp êcmôkê nañ, têtôm êsêac, tañ sêñô binj ¹⁹ ma gêñlêlôm-lêlôm nomña to lêtôm awêña ma têntac kalac gêñ ñagêdôña ejonj binj tau êndu ma sênam ñanô atom. ²⁰ Ma ônanj sêpalip kêsêp nom ñajam têtôm êsêac, tañ sêñô binj to sêkôc sa ma sêjam ñanô, ñagêdô 30, ñagêdô 60, ñagêdô 100.”

Lamp kêkô suc ñalêlôm

(Luk 8:16-18)

²¹ Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Sêkôc lamp sêmêñj gebe sêñgênduc ña suc ac me sêkêñj êsô pôpô ñalabu me masi. Me sêkôc lamp sêmêñj gebe sêkêñj êkô

* 3:35: Sadañnê ñaê tej. (Alic Mat 10:25)

jakainj ñaô. ²² Gêñ samob, tanj kêsij tau nanj, oc sêkêñ êsa awê samob. Ma gêñ samob, tanj gêc ñalêlômgeñ nanj, oc êtu awê samob. ²³ Ñac teñ nê tanjasunj êñôña embe ênêc, nanj êñômaj.

²⁴ Go kêsôm gédêñ êsêac gebe “Gêñ tanj amac anô nanj, taêm ênam. Dôn tanj anam dôn lau nanj, Anôtô oc ênam dôn amac, ma oc ênsalê ñagêdô êlêlêc amacnêm êndêñ amac êwiñ. ²⁵ Ñac tanj nê gêñ gêc nanj, êtap ñagêdô sa naêwiñ. Ma ñac tanj nê gêñ masi nanj, sêkôc ñakêsu, tanj gêc enña nanj, su amboac tonanjenj.”

Binjôlinj kêpi ñawê tau kêpoaña

²⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamêñ amboac ñamalac teñ gêjac ñawê kêsêp kôm, ²⁷ go gêc nê bêc gédêñ gêbêc ma gêdi sa gédêñ geleñña, ma ñawê tau kêpoa e kêtú kapôêñ nanj ñam enj gêjam kauc. ²⁸ Nom tau gêjam ñakôm, ñakainj kêtú ñamata, go ñaola, gocgo ñanô gêjac têc auc. ²⁹ Ma êndêñ tanj ñanô êtu gagwenj nanj, ñatau gacgeñ êsakinj bôjanj jalô êna gebe noc sênac gêñ ñanô sanja mênkêsa.”

Binjôlinj gêmêc ñawêña

(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)

³⁰ Go kêsôm gebe “Aêac tanam dôn Anôtônê gamêñ êpi asagenj ma tanam binjôlinj ondoc êpi. ³¹ Kêtôm gêmêc ñawê. Embe tapalip êsêp kôm, oc talic ñasec-ñasec kêtôm gêñ ñagêdô ñamatu atom. Gêñ tau saunjanô. ³² Mago tapalip êsêp nom acgom, go êpi e êlêlêc gêñ tolaun samob su ma etoc laka kapôêñ, go moc umbonj ñalabunja sênam sac sêñgônj ñaajuñ.”

³³ Enj kêsôm binj tau gédêñ êsêac gêjam kêtú binjôlinj taêsam kêtôm sêjalaña. ³⁴ Ma kêsôm binj teñ kêsá awê gédêñ êsêac atom, kêsôm kêtú binjôlinjenj e êsêac to nê ñacseñjomi sêmoa tauñña acgom, go gêwa binj samob sa gédêñ êsêac.

Jesu kêsôm mutêna kêtú malô

(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Gédêñ bêc tonanj ñakêtulala Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Tanac êñgic tana ñamakerj ôñêña.” ³⁶ Sêwi lau sinj ma sêkôc enj toñgeñ sêja wanj ma wanj ñagêdô sêwiñ enj. ³⁷ Gédêñ tonanj mu gêbuc kêtú têna e ñadembom kêsalê wanj auc ma landôm jagodoc-jagodoc. ³⁸ Ma enj tau nanj gedêñ kwalim ma gêc bêc gêc wanjuña, tec jasêñu enj ma sêsôm gédêñ enj gebe “Mêtêmôkê, aôm gôlic oc tanaña necgac me.” ³⁹ Tec enj mata gêlac ma gec binj mu ma kêsôm gédêñ ñadembom gebe “Jamangenj ma ônam taôm tônj.” Ma mu kêtú malô to bônônj kêsêp e kêñôma. ⁴⁰ Go Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amac matem golec asagenña. Amac akêñ gêwiñ atom me.” ⁴¹ Êsêac têtêc taurj ñanô ma sêsôm gédêñ taurj gebe “Ñac tonec asa, tec mu to ñadembom tanjenj wamu gédêñ enj nec.”

5

Jesu gêgôm ñac tonjalau natêmui ôli ñajam kêsa

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Êsêac jasêsô lau Gadarene nêñ gamêñ anja bugêjactonj ñamakerj ôñêña. ² Ma gédêñ tanj enj kêsêp anga wanj nanj, e gacgeñ ñac teñ tonjalau ñatêmui kêsa anja sêô jagêdac enj. ³ Ñac tau gêmoa gamêñ sêôña ma lau teñ têtôm gebe sênsô enj tônj atom, sênsô enj ña kapoacwalô, mago kêtôm atom amboac tonanj. ⁴ Sênsô enj akainj tônj to sêbôêñ enj ña kapoacwalô kêtú dim taêsam, mago kêmônaj kapoacwalô tulu to kêlêsanj Iêpoa gêñgic ma lau teñ nêñ ñaclai kêtôm gebe

sênam enj tònja atom. ⁵ Kêtom bêc to gelenjen enj gêmoa sêo to lôc gedên tònjen ma kêwakic to kêtuc tau nja poc.

⁶ Nac tau gêlic Jesu kêsâ jaêcgen ma kêlêti jakêpôn aduc gédên enj ⁷ ma gêmôêc awa kapôên gebe “Lôlôc Natau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnên asagenj nâgêdô gédên taun, aê aoc gêjac Anôtô nanj kêtû ôlênsu aê atomnja.” ⁸ Nac tau kêsôm binj tonaj gebe Jesu kasôm gédên enj gêmuj su gebe “Aôm njalau njatêmui, ondec njamalac tonec ma ôsa ôna.” ⁹ Go Jesu kêtû kênac enj gebe “Aômnêm njaê asa.” Ma enj gêjô enj awa gebe “Aêhoc njaê ‘Legion’, gebe aêac lau taêsam.” ¹⁰ Go keten Jesu kepenj ducgen gebe êoc êsêac ôkwi sêsa gamên tonaj sêna atom.

¹¹ Bôcanô pom kapôên tenj senj gênj sêmoa gamênj tau njaloc. ¹² Tec njalau tau teten enj gebe “Ôkênj aêac naasêp bôc tônê njalêlôm ana.” ¹³ Ma Jesu gêlôc gebe sêna. Tec njalau njatêmui sêsa anja njamalacnê jasêsêp bôc tonaj njalêlôm sêja ma bôc tau topomgenj sêsabi anja salic guluj tagen jasêsêp bu. Bôc tau amboac 2,000 ma sênôm bu su sêjanja.

¹⁴ Go lau bôcna sêc jasêsôm njawae anja malac to gamênj njakêtu gêdô. Tec lau sêmênj sebe sêlic gênj tau njam. ¹⁵ Amboac tonaj dêdên Jesu sêja e sêlic njac, tan njalau njatêmui taêsam sêpôn enj nanj, nê kauc kêsâ ma kêsô njakwê sa gêngôn, njac to Legion tau tônê, ma têtêc taunj njanô. ¹⁶ Ma êsêac, tanj materjanô sêlic gênj, tanj kêtap njac tonjalau njatêmui ma bôc sa nanj, sêjac njaminj gédênj êsêac gêwinj. ¹⁷ Ma êsêac jateten Jesu gebe êwi êsêacnênj gamênj sinj ma êc êna.

¹⁸ Gédênj enj kêpi wanj nanj, njac tau gêmujgenj njalau njatêmui gêgôm enj nanj, keten Jesu gebe “Aê jawinj aômmanj.” ¹⁹ Mago Jesu gêlôc gédênj enj atom ma kêsôm gédênj enj gebe “Ôpi nêmandu ôndênj nêmandu lau ôna ma ônac minj gênj kapôênj, tanj Apômtau gêgôm gédênj aôm to taê walô aôm nanj, êndênj êsêac.” ²⁰ Tec enj gêja ma gêjac minj gênj kapôênj, tanj Jesu gêgôm gédênj enj nanj, anja gamênj Malaclemenj lujja. Ma lau samob sê taênj njanô.

Jairi latuo to awê, tanj kêmoasac Jesunê njakwê nanj

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Jesu kêpi wanj ma gêjac gêngic jakêsô njamakenj ônênja kêtiam. Ma lau taêsam sêcac sa dêdênj enj sêja. Ma enj gêmoa bugêjactonj nataligenj. ²² Ma lômmôkê tenj, ênê njaê Jairi, gêmênj e gêlic enj ma gêu tau gêc enj akainja, ²³ ma keten enj kepenj ducgenj ma kêsôm gebe “Latuco tecênê gêmac e awa kêtû dambê. Tec ômôênj ma ôkênj lêmam ênsac enj gebe njam êsa ma êmoa mata jali.” ²⁴ Tec Jesu gêwinj enj gêja ma lau taêsam tédaguc enj e sêkapij enj sa.

²⁵ Ma awê tenj gêjam dec kêtôm jala 12, ²⁶ ma kêtap njandanj kapôênj sa anja dokta taêsam nênj ma kêjainj nê awa samob. Mago gêjam enj sa atom e gêmac gêjam sêga. ²⁷ Awê tau gêjô Jesu njawae ma gêmênj kêsêli lau gêc enj dêmôêmuja mênjkêmoasac ênê njakwê, ²⁸ gebe enj kêsôm gebe “Aê embe lamoasac ênê njakwêgenj, oc êngôm aê ôlic njam êsa.” ²⁹ Kêmoasac e gacgenj nê dec kêpa ma kêsâ ôli gebe gêmac gêwi enj sinj. ³⁰ Ma Jesu kêsâê sebenj gebe njac lai kêsâ anja ênê gêja, tec kêkac tau ôkwi gédênj lau ma kêtû kênac gebe “Asa kêmoasac hoc njakwê.” ³¹ Ma nê njacsejomi sêsôm gédênj enj gebe “Aôm gôlic lau sêkapij aôm sa sêmoa, mago kôtu kênac gebe ‘Asa kêmoasac aê.’ ” ³² Ma Jesu kêkac tau ôkwi gebe êlic asa gêgôm gêu tau. ³³ Mago awê tau kêjala gênj, tanj kêtap enj sa nanj, kêtakê e kêtênêp tau ênduêndu, kêsâ jagêu tau gêc Jesu lanjônêmuja ma geoc binj samob lasê gédênj enj. ³⁴ Ma enj kêsôm gédênj enj gebe “Latucoenec, nêmandu kôkênj gêwinj gêgôm aôm njam kêsâ, ôsa totêmtac malôgenj ôna ma nêmandu gêmac êwi aôm sinj.”

³⁵ Kêsôm binj gêmôa ma lau ñagêdô sêmêñ anja lômmôkênê andu ma sêsôm gebe “Latômo gêmâc êndugac, aôm ôiênsônñ mêtêmôkê êtu agenña.” ³⁶ Êsêacnêñ binj gêlêñ Jesu tôñ atom ma kêsôm gêdêñ Iômmôkê gebe “Ôtêc taôm atom, ôkêñ êwiñgenj.” ³⁷ Ma enj gêlôc gêdêñ lau tenj gebe sêndanjuc enj atom, Petere ma Jakobo agêc lasi Joan taunjenj sêwiñ enj. ³⁸ Ac jasêo lasê Iômmôkênê andu e gêñô ñaonda ma lau têtanj to sêjam tanj sa. ³⁹ Ma kêsô gêja e kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac agôm ñaonda to atanj kêtû asagenña. Ñapalêo gêmâc êndu atom, gêc bêcgenj tec gêc.” ⁴⁰ Ma êsêac sêômac enj. Tec kêjanda êsêac samob sêsa sêja ma kêkôc ñapalê têna agêc tama to êsêac, tanj sêwiñ enj sêja nanj, ma kêsô balêm, tanj ñapalêo gêc nanj gêja. ⁴¹ Jakêkam ñapalêo lêma ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Talita kumi,” tanam ôkwi gebe “Ñapalêo, aê jasôm aôm ôndi sa.” ⁴² E gacgenj ñapalêo gêdi sa ma kêsêlêñ, gebe ênê jala kêtû 12. Ma êsêac selendec ñanô. ⁴³ Go enj gêjac jao ñajanja gêdêñ êsêac gebe lau tenj sêñô ñawae atom, ma kêsôm gebe sêkêñ gêñ ñapalêo tau êniñ. * Legion.

6

Jesunê lau têtin enj anja Nasaret (Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Ma Jesu gêwi gamêñ tonanj sinj jagêo lasê tau nê malacmôkê ma nê ñacseñomi têdaguc enj sêja. ² Gêdêñ sabat enj kêdônñ mêtê gêmôa lôm ma êsêac taêsam, tanj sêñô nanj, têtakê ñanô ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêkôc gêñ tonec anja ondoc, ma kauc, tanj enj kêtap sa nanj, amboac ondoc, ma gêñtalô, tec enj lêma gêgôm nec, ñam amboac ondoc. ³ Ñac tonec kamunda, Maria latu ma Jakobo agêc Joses ma Juda agêc Simon tewenji nec. Ma ênê lasiio tec sêmôa sêwiñ aêac nec atom me.” Ma têtû môsi enj. ⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau gamêñ tenj tetoc propete tenj sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to tau nê lasitêwai ma nê gôlôac tec sêmbu enj.” ⁵ Ma enj kêtôm gebe êngôm gêñtalô tenj anja tonanj atom, tagenj kêkêñ lêma gêsac lau togêmac luagêcgenj ma gêgôm êsêac ôlinj ñajam kêsa. ⁶ Ma êsêacnêñ sêkêñ gêwiñ masinja gêjac ênê Iênô auc.

Jesu kêsakin nê aposolo sêja (Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Jesu gêjac laoc gamêñgenj jakêdônñ lau. ⁷ Go gêmôc êsêac 12 dêdêñ enj jakêsakin êsêac luagêc-luagêc ma kêkêñ ñaclai gêdêñ êsêac gebe sêkôninñ ñalau ñatêmui. ⁸ Go gêlêñ binj êsêac gebe sêkôc gêñ tenj sêmôa intêna atom, tôc tagenj. Mo masi, atali masi, awa êsêp ômbinjak atom. ⁹ Mago sêsô nêñ atapa ma sêsô ñakwê luagêc atom. ¹⁰ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Embe api andu tenj, nanj anjônñ tonanjenj e awi gamêñ tau sinj. ¹¹ Malac tenj embe sêkôc amac sa to sêkêñ tanjenj amac atom, nanj awi gamêñ tonanj sinj, ma andônñ ñakekop, tanj gêc amac emkainj nanj, su êtu nêñ geo ñabelo tenj êndêñ êsêac.” ¹² Go ñacseñomi sêsa sêja ma sêjam mêtê gebe lau sênam taunj ôkwi. ¹³ Ma têtinñ ñalau sec taêsam sêsa sêja to senj oso lau gêmâc taêsam ña niptêkwi ma sêgôm êsêac ôlinj ñajam kêsa.

Ñackêsagu Joan gêmâc endu (Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Jesunê ñaê ñawae kêsa e kinj Herodo gêñô ma lau sêsôm sebe “Ñackêsagu Joan gêdi sa anja ñacmatênêñ, tec ñaclai kêpoa kêpi enj.” ¹⁵ Lau ñagêdô sêsôm sebe “Enj Elia,” ma ñagêdô sêsôm sebe “Propete tê sêmôa-sêmôa nê nêñ tenj.”

* **5:43:** Lau Rom sêsam sinjawanêñ tonj kapôên tenj gebe

¹⁶ Mago gédênj tanj Herodo gêñô binj tonanj ñawae nanj, kêsôm gebe “Joanj tanj kajatu dèdim enj gêsutêkwa gèngic nanj, gèdi sa.” ¹⁷ Herodo tau tonanj kêsôm sêkôc Joanj tøj ma sêsô enj tøj gèngôñ kapoacwalô. Herodo gègôm gèñ tonanj gebe tau gèjam têwa Pilip nè awê Herodia, ¹⁸ ma Joanj kêsôm gédênj Herodo gebe “Gôjam têwamnê awê tec keso.” ¹⁹ Herodia geñ anô-anô Joanj gebe ênac enj êndu, mago gègôm elêmê, ²⁰ gebe Herodo kêtêc Joanj. Enj kêjala enj gebe enj ñac gédênj to ñac dabunj, tec gejob enj. Herodo gèñô ênê binj e kèpô lêna tau ñasac, mago kèkêñ tanja enj gèjac ñawaegenj.

²¹ Ma gédênj ñasawa tenj Herodo taê gèjam nè bêc têna kèkôc enja, tec gègôm moasinj kapôênj gédênj nè kiap to kapitai ma laumata Galilaiana. ²² Ma Herodia latuo kêsô jakêtê wê e Herodo to nè ñaclenj sêlic ñajam. Tec Herodo kêsôm gédênj ñapalêo gebe “Embe têtmac êwinj gèñ tenj anja aênoc ma otenj, oc jakêñ êndênj aôm.” ²³ Enj kêtôc lêma ma kêsôm gédênj ñapalêo gebe “Gèñ samob, tanj otenj nanj, oc jakêñ êndênj aôm. Embe otenj ñoc gamênj ñamakenj, oc jakenjenj.” ²⁴ Tec ñapanjo kêsâ jakêsôm gédênj têna gebe “Aê jaten asagenj.” Ma têna kêsôm gebe “Otenj ñackêsagu Joanj môkêapac.” ²⁵ E ñapalêo kèlêti gacgenj kêsô gédênj kinj gèja jaketenj gebe “Aê gabe galocgenj ôkênj ñackêsagu Joanj môkêapac êsêp laclu tenj êndênj aê.” ²⁶ Kinjê ñalêlôm ñawapac ñanô, tagenj kêtû kêtôc lêmanja to kêtû ñaclenja tec enj gebe ensenj binj su atom. ²⁷ E gacgenj kinj kêsakinj sinjwaga tenj ma kêjatu gebe êkôc Joanj môkêapac êmênj. Ñac tau gèja e gèdim Joanj gêsutêkwa gèngic anja andu kapoacwalôña, ²⁸ go kèkêñ môkêapac kêsêp laclu tenj mênkèkêñ gédênj ñapalêo, ma ñapalêo kèkêñ gédênj têna. ²⁹ Joanjê ñacsenjomi sèñô ñawae mênjsêkôc ênê ñawêlêlanj su jasêkênj gèc sê tenj.

Jesu gèlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Lük 9:10-17; Joanj 6:1-15)

³⁰ Aposolo sêkac sa dèdênj Jesu sêja ma sêjac gèñ samob, tanj sègôm to tédônj nanj, ñaminj gédênj enj. ³¹ Lau taêsam sêja sêmênj-sêja sêmênj, ma nêñ ñasawa sèniñ gèñña gèc atom. Tec Jesu kêsôm gédênj êsêac gebe “Ajôc, tana gamênj ñasawa tenj tamoa nêñ taunja gebe aninj awem ñagec.” ³² Tec êsêac sêpi wanj sêsô gamênj ñasawa tenj sèmoa nêñ taunja.

³³ Lau sêlic êsêac sêja ma taêsam sêjala êsêac. Tec lau anja malac samob sêsêlênj sèwinj taunj e jasêô lasê gamênj tau, tanj Jesu to nè ñacsenjomi sebe sèmoa nanj, sèmuñ êsêac.

³⁴ Gédênj tanj Jesu mênkêsô nanj, gèlic lau tonj kapôênj ma taê walô êsêac gebe êsêac amboac domba, nanj ñacgejobña masi. Tec gèoc awa sa ma kèdônj binj taêsam gédênj êsêac. ³⁵ Oc gèja, tec ênê ñacsenjomi dèdênj enj sêja ma sêsôm gebe “Gamênj tonec gamênj sawa ma oc gèja su. ³⁶ Amboac tonanj ôkênj lau sêc êlin-êlinj gebe sêna malac to gamênj ñakêtu gèdô nasênam ôli nêñ gèñ sèniñña.” ³⁷ Tec Jesu gèjô êsêac awenj ma kêsôm gebe “Amac taôm akênj gèñ êsêac sèniñ.” Ma êsêac têtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, aêac ana anam ôli polom ña denari 200 mênjakêñ êsêac sèniñ me.” ³⁸ Ma enj gèjam kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgenj gèc, ana alic acgom.” Êsêac sêlic su ma mênjsêsôm gebe “Polom lemenj tenj ma i luagêc.”

³⁹ Go enj kêjatu êsêac gebe samob sèngônj sic tomôkê-tomôkê sèngônj gègwanj ñamêdôb wakuc tonanj. ⁴⁰ Ma lau sèngônj sic totonj-totonj, tonj ñagêdô 100, ñagêdô 50. ⁴¹ Go Jesu kèkôc polom lemenj tenj to i luagêc tonanj sa mênmata gedec undambê ma gèjam danje, go kèpô polom kèkôc ma kèkêñ gédênj

ñacseñomi gebe sênac sam êndêñ lau. Ma gêjac sam i luagêc tau gêdêñ êsêac samob. ⁴² Samob señ e gêôc êsêac tôn. ⁴³ Go ñacseñomi sejon ñapopoc sa kêsêp gadob 12 e mênçêc ma i ñagêdôgêdô gêwiñ. ⁴⁴ Ma êsêac, tañ señ polom tau nañ, ñacwaga 5,000.

Jesu kêsêlêrl gêmoa ñadembom ñaô
(Mat 14:22-33; Joañ 6:15-21)

⁴⁵ Ma Jesu kêkac nê ñacseñomi gacgeñ sêpi wañ sêmun eñ sêna Betsaida, nañ gêc ñamakeñ ônêña, ma eñ tau êmoa e êkêñ lau sêna acgom. ⁴⁶ Eñ kêkêñ lau sêja su acgom, go kêpi lôc gêja gebe eteñ mec. ⁴⁷ Oc jakêsêp su ma wañ kêsa e jakêkô ñaluñ ma eñ taugen gêmoa baugen gêmoa. ⁴⁸ Ma gêlic êsêac segolem elémê gebe mu kêpuc êsêac tôn. Talec kêtañ, go kêsêlêñ gêmoa ñadembom ñaôgeñ kasa gêdêñ êsêac gêja. Eñ gebe êôc lêlêc êsêac êna. ⁴⁹ Ac sêlic eñ kêsêlêñ gêmoa ñadembom ñaôgeñ ma sêjam kauc sebe oc balôm teñ, tec sêwacik. ⁵⁰ Êsêac samob sêlic eñ e têtakê. Go eñ awa kêsa sebeñ ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ⁵¹ Ma eñ jakêpi wañ gêwiñ êsêac ma mu kêtû malô. Ma êsêac têtakê e sêñac lemeñ ñanô, ⁵² gebe êsêacnêñ kauc kêsa kêpi biñ polomña atom, nêñ ñalêlôm ñajaja tec gêc.

Jesu gêgôm lau gêmac ança Genesaret ôliñ ñajam kêsa
(Mat 14:34-36)

⁵³ Ma sêja e sêpi bau ança Genesaret ma sêsô wañ tôn. ⁵⁴ Sêsêp ança wañ sêja e gacgeñ lau sêjala eñ den tagen. ⁵⁵ Ma sêlêti sêjam gamêñ aucgeñ e lau sêbalañ lau, tañ gêñ gêgôm êsêac nañ, tosac-tosac sêja gamêñ, tañ sêñô gebe eñ gêmoa nañ. ⁵⁶ Ma gêdêñ tañ gêô lasê malac saun to kapôêñ ma gamêñ ñakêtu gêdô-gêdô nañ, êsêac sêkêñ lau gêmac sec malacluñ kêtômgeñ ma teteñ eñ gebe sêmoasac ênê ñakwê ñataligen, ma samob, tañ sêmoasac eñ nañ, tec ôliñ ñajam kêsa.*

7

Lau ñanô nêñ mêté
(Mat 15:1-9)

¹ Ma Parisai to biñsutau ñagêdô, tañ sêmêñ ança Jerusalem nañ, sêkac sa dêdêñ Jesu sêja. ² Ma sêlic ênê ñacseñomi ñagêdô sêkwasiñ lemeñ atom, señ gêñ paliñ-paliñgeñ. ³ Parisai to Juda samob señ gêñ atom e sêkwasiñ lemeñ su acgom, gebe têdaguc lau ñanô nêñ ñagôliñ. ⁴ Ma embe ança gamêñ têtulu gêñña sêmêñ, nañ sêniñ gêñ atom e sêliñ bu su acgom. Ma ñagôliñ lançwa ñagêdô taêsam gêc, tañ têdaguc gêwiñ amboac sêkwasiñ suc to laclu ma ku.

⁵ Amboac tonañ tec Parisai to biñsutau têtû kênac eñ gebe “Amboac ondod, aômniem ñacseñomi têdaguc lau ñanô nêñ ñagôliñ atom, sêkwasiñ lemeñ atom ma señ gêñ.” ⁶ Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Jesaia geoc biñ lasê jagêdêngoc kêpi amac dansantêna amboac teto gêc gebe ‘Lau tonec tetoc aê sa ña gêdôñôlicgeñ, mago nêñ ñalêlôm gêmoa jaêc aê.’

⁷ Êsêac sêjam sakiñ aê kwalec gebe biñsu, tañ êsêac têdôn nañ, ñamalacnêñ biñ ñaômagen.’

⁸ Anôtônê biñsu nañ amac awi siñ su, ma ñamalacnêñ ñagôliñ lançwa tec akôc tôn.”

* 6:56: K mwaganêñ a c tagenja. Alic Mat 18:28

⁹ Ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Anôtônê binju tec abanac e napep sawa gebe amansaj taôm nêj ñagôlinj lanjwanja. ¹⁰ Mose kêsôm gebe ‘Otoc tamam agêc tênam sa. Ñac tej embe êsôm binj sec êpi têna me tama, nanj sênac enj êndu.’ ¹¹ Mago amac tec asôm gebe ‘Ñac tej embe êsôm êndêj têna me tama gebe Aêñoc gêj, tanj taêm kêka amoa nanj, Korban,’ ñam gebe jakêj êndêj Anôtô, ¹² go anac jao enj gebe ênam têna me tama sa êtiam atom. ¹³ Amac ajam Anôtônê binj auc ña taôm nêj ñagôlinj lanjwa, tanj adôj gelom-gelom nanj, ma ajam gêj ñagêdô ôkwi gêwijn.”

*Gej tanj gêgôm ñamalac kêtú sec
(Mat 15:10-11, 15-20)*

¹⁴ Go Jesu gêmôêc lau dêdêj enj sêja kêtiam ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Samob anô aêñoc binj ma nêj kauc êsa. ¹⁵ Gêj dêmôêña tej embe êsêp ñamalacnê ñalêlôm êna, oc êngôm enj êtu sec atom. Mago gêj, tanj kêsa anja ñamalac gêmêj nanj, tec gêgôm enj kêtú sec.” [¹⁶ Ñac tej nê tanjasuj êñôña êmbe ênêc, nanj êñômanj.]

¹⁷ Ma gêdêj tanj gêwi lau sinj kêsô andu gêja nanj, ênê ñacsenjomi têtú kênac binjôlinj tau ñam gêdêj enj. ¹⁸ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Ma amac tonec nec, nêj kauc kêsa atom amboac tonanj me. Ajala atom me. Gebe gêj samob, tanj anja dêmôêña êsêp ñamalac êna nanj, oc êngôm enj êtu sec atom, ¹⁹ gebe kêsêp ênê ñalêlôm gêja atom, kêsêp ñatêtacñagenj gêja e gê su kêtôm gêgôm-gêgôm.” Tec Jesu gêwa gêj taniñña samob sa gebe ñajam. ²⁰ Ma kêsôm gebe “Tagenj gêj, tanj kêsa anja ñamalacnê nanj, tec gêgôm ñamalac kêtú sec. ²¹ Gebe taêj gêjam binj sec kêsa anja ñamalacnêj ñalêlôm, binj mockaiñña, genjenj, sêjac ñamalac êndu, ²² dêdim sêmôcwalô gêñgic, matenj katu, sêgôm sec ñawaô, binjansaj, wauc-wauctêna, matenj danjucboa, sêsôm binj alôb-alôb, tetoc tauñ sa ma binj meloc. ²³ Gêj sec samob tonanj ñai tec kêsa anja ñalêlôm ma gêgôm ñamalac kêtú sec.”

*Awê tej kêkêj gêwijn ñajajña
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Go Jesu gêdi anja tonanj gêja gamêj Turuñña. Ma kêpi andu tej gêja ma gebe ênam tau aucgenj e gêgôm jageo. ²⁵ Ma awê tej, tanj latuo sauj ñalau ñatêmuñ gêgôm enj nanj, gêñô enj ñawac ma sebenj gêja gêu tau gêc enj akaiñña. ²⁶ Awê tau enj Heleno, têna kêkôc enj anja Surupoinikianja. Enj ketenj Jesu gebe êtiñ ñalau sec anja latuonê êsa êna. ²⁷ Mago Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Ondecgenj, ñapalê sêniñ nêj gêj e êôc êsêac tój acgom. Embe takôc ñapalênêj mo su ma tambalinj êndêj kêamlatu, oc ñajam atom.” ²⁸ Tec awê tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, mago kêamlatu senj ñapalênêj mo ñapopoc sêmoa tebo ñalabugoc.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Kêtú binj tonanjña tec ôna. Ñalau sec kêsa anja latômonê gêja su.” ³⁰ Ma enj gêmu gêja nê andu e gêlic ñapalêo gêc ma ñalau sec kêsa gêja su.

Tanjasujbic to awamê ñajam kêsa

³¹ Ma Jesu gêwi gamêj Turuñña sinj kêtiam kêsa Sidonñña e jagêô lasê Malaclemenju ñagamêj gêc bugêjactonj Galilaianja. ³² Go sêkôc tanjasujbic to nê bi ñ kwackwac dêdêj enj sêja ma tetenj enj gebe êkêj lêma ênsac enj. ³³ Tec Jesu kêkôc enj su anja launêj jasêkô tauñña, go kêkêj lêmalatu kêsô enj tanjasuj ma kêkasôp to kêmoasac enj imbêla. ³⁴ Go mata gedec undambê e kêsê awa su ma kêsôm gêdêj enj gebe “Epata,” gebe “Ôpoa lasê.” ³⁵ Tec tanjasuj kêpoa lasê ma

imbêla kêtû golon e kêsôm binj ñañêj kêsa, ³⁶ ma Jesu gêjac jao gebe sêsôm ñawae êndêj lau atom. Eñ gêjac jao gêmôa, tagenj êsêac sêjac minj binj tau kêtû tapa-tapa sêjac ñawaejenj. ³⁷ Lau sêñac lemenj ñanô ma sêsôm gebe “Eñ gêgôm gêj samob ñajam. Tanjensunbic sêñô binj ma awenjmê sêsôm binj lasê.” *

8

Jesu gêlôm lau 4,000 (Mat 15:32-39)

¹ Gêdêj tonanjenj lau taêsam sêkac tauj sa kêtiam ma nêj gêj sêniñja masi. Tec Jesu gêmôêc nê ñacsenjomi dêdêj enj jakêsôm gêdêj êsêac gebe ² “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwiñ aê e bêc têlêac samuc ma nêj gêj sêniñja masi. ³ Amboac tonanj embe jakêj êsêac têntac sawagenj sêmu sêna nêj gamêj, oc enkainj to lemenj êmac anja intêna, gebe lau gamêj baliñja ñagêdo tec sêwiñ êsêac.” ⁴ Ma ênê ñacsenjomi têtû kênac enj gebe “Aêac takôc mo anja ondoc ma takêj lau tonec sêniñ êôc êsêac tôj, tamoa gamêj sawa nec.” ⁵ Tec enj kêtû kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgenj gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Polom 7.”

⁶ Ma kêsôm gêdêj lau gebe sêngôj sic sêngôj nom. Ma kêkôc polom 7 tonanj mêngejam danje su, go kêpô kêkôc ma kêkêj gêdêj nê ñacsenjomi gebe sênac sam. Tec sêjac sam gêdêj lau. ⁷ Ma êsêacnêj i palê luagêcgenj gêc, nanj gêjam danje ma kêsôm gebe sênac sam amboac tonanj. ⁸ Senj e gêôc êsêac tôj, go sejoñ ñapopoc sa kêsêp gadob 7. ⁹ Ma lau tau amboac 4,000. Ma kêkêj êsêac sêja. ¹⁰ Go êsêac to nê ñacsenjomi gacgenj jasêpi wanj tenj ma jasêô lasê gamêj Dalmanutaja.

Parisai tetej gêñtalô (Mat 16:1-4)

¹¹ Parisai sêsa sêja jaêc sesenj tauj sêmoa e sebe sênsaê Jesu. Tec sêsôm gebe “Ông m gêñtalô undambêna tenj.” ¹² Jesu gêñô binj tonanj e nê ñalêlôm ñawapacgosu ma kêsôm gebe “Lau têm tonecña sêsôm gêñtalô tenj kêtû asagenja. Binjñanô, aê jasôm êndêj amac gebe Lau têm tonecña oc sêlic gêñtalô tenj atomanô.” ¹³ Go gêwi êsêac sinj ma kêpi wanj kêtiam jakêsô ñamakenj ôñêja.

Parisai to Herodo nêj jist (Mat 16:5-12)

¹⁴ Ñacsenjomi sêliñ polom sinj sêkôc gêwiñ atom, sêkôc ñanô tagenj gec wanj. ¹⁵ Tec Jesu gêlêj binj êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ñapep êndêj Parisai to Herodo nêj jist.” ¹⁶ Ma êsêac taêj gêjam gêc tauñja ma sêsôm gebe “Kec, enj kêsôm binj tonanj gebe aêac takôc polom gêwiñ atom.” ¹⁷ Ma Jesu kêjala binj, tanj sêsôm nanj, tec kêsôm gêdêj êsêac gebe “Kêtû asagenja amac taêm gêjam gêc taomñagenj gebe akôc polom gêwiñ atom. Amacnêm kauc kêsa atom ma ajala binj tonec ñam atom tagenj me. Nêm ñalêlôm ñadani kêsa me. ¹⁸ Matemanô gêc, mago alic gêj atom to tanjemsunj gêc, mago anô binj atom me. Ma taêm gêjam binj atom me. ¹⁹ Gêdêj tanj kêpô polom lemenj tenj kêkôc gêdêj lau 5,000 nanj, ajoñ ñapopoc sa kêsêp gadob tendocgenj.” Ma êsêac sêsôm gêdêj enj gebe “Gadob 12.” ²⁰ “Ma gêdêj tanj kêpô polom 7 kêkôc gêdêj lau 4,000 nanj, ajoñ ñapopoc sa kêsêp gadob tendocgenj.” Ma êsêac sêsôm gêdêj enj gebe “Gadob 7.” ²¹ Go enj kêtû kênac êsêac gebe “Ajala binj tonec ñam atom tagenj me.”

* 7:37: Asam binj, tanj gec Mat 15:2

Njac matapec njam kêsa anja Betsaida

²² Jasêo lasê Betsaida ma lau sêkôc matapec tenj dêdêj Jesu sêja ma teten enj gebe êmoasac enj. ²³ Tec Jesu kêkam matapec gêdêj lêma ma gêwê enj agêc sêsa malac njamagê sêja, go kêkasôp kêsêp enj mataanô ma gêu lêma gêsac enj ma kêtû kênac enj gebe “Gôlic gêj tenj me masi.” ²⁴ Ma njac tau kêsa sa ma kêsôm gebe “Aê galic njamalac, galic êsêac sêsêj njamboac ka.” ²⁵ Go Jesu gêu lêma gêsac enj mataanô kêtiam ma kêpuc mata tôn e mataanô njawa kêsa ma gêlic gamêj njanjêj kêsa. ²⁶ Go kêsakinj enj gêja nê andu ma kêsôm gebe “Ôsa malac ôna atom.”

Petere kêsôm Jesu njam

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Go Jesu to nê njacsenomi dêdi sêsa malac Kaisarea Pilipi sêja. Sêsêlêj e jasêsa njadambê tenj ma kêtû kênac nê njacsenomi gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” ²⁸ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Njagêdô sêsôm gebe njackêsagu Joanj, ma njagêdô gebe Elia, ma njagêdô gebe propetenêj teri.” ²⁹ Go kêtû kênac êsêac gebe “Ma amac taôm nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô enj awa gebe “Aôm Kilisi tau.” ³⁰ Ma Jesu gêjam êsêac awenj auc gebe sêsôm enj lasê êndêj lau tenj atomanô.

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Go gêoc awa sa ma kêdônj êsêac gebe “Njamalacnê Latu oc êoc njandanj taêsam ma laumata to dabunjsêga to binjsutau oc têtinj enj to sênac enj êndu. Ma bêc têlêac êna nja, go êndi sa êtiam.” ³² Enj kasôm binj tonanj gêc awagenj. Tec Petere gê enj jaagêc sêkô taunja ma kêsôm enj. ³³ Ma Jesu kêkac tau ôkwi mata gê nê njacsenomi ma kêsôm Petere gebe “Sadanj, ôkôc taôm sa naôkô jaêc. Aôm taêm gêjam binj Anôtônja atom, taêm gêjam binj njamalacnagenj.”

³⁴ Go gêmôêc lau to nê njacsenomi sêmêj ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Njac tenj embe taê ênam gebe êsap aê tônj, nanj ênac kapoac tau ma êoc nê kakesoIau êndanjguc aê. ³⁵ Njac tenj embe ênjgôm mocsac gebe êmoa mata jali, nanj oc êmac êndu. Ma tenj embe êmac êndu êtu aê to njawae njam nja, nanj oc ênjgônj mata jali. ³⁶ Njac tenj embe ênsôb gêj nom nja samob sa êtu ênê gêj, mago êjaij katu, oc ênam enj sa amboac ondoc. Oc ênam enj sa atom. ³⁷ Njamalac oc ênac da katu nja asagenj. ³⁸ Lau mockainjo to lau sec tonec nêj tenj embe maja aê to njoc binj, oc Njamalacnê Latu maja enj amboac tonanj êndêj têm, tê êmêj to Tamanê njawasi ma anjela dabunj sêwinj enj.” *

9

¹ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Êsêac tec sêkô nec, nêj njagêdô oc sêmac êndu atomgenj e sêlic Anôtônê gôlinj tonjaclai mênjêsa acgom.”

Jesu ôli kainj tenj kêsa

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Bêc 6 gêjanja acgom, go Jesu kêkôc Petere agêc Jakobo ma Joanj sêwinj enj. Ma gêwê êsêac sêpi lôc njatêpôê balinj tenj sêja gebe sêmoa taunja. Ma sêlic enj ôl i kêpô tau ôkwi ³ e nê njakwê sêpôma kêlêlêc oc njaboatilo su. ⁴ Go Elia agêc Mose seoc taunj lasê dêdêj êsêac ma sêjam binjalôm sêwinj Jesu. ⁵ Ma Petere gêoc awa sa kêsôm gêdêj Jesu gebe “Mêtêmôkê, njam gebe tamoa gamêj tonec. Aêac

* **8:38:** Asam binj, tanj gêc Mat 16:6

anam bec têlêac acgom, aômnêm tenj ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” ⁶ Êsêac têtêc tauj njanô, tec enj gêjam kauc binj êsômja. ⁷ Go tao tenj mênjgêjam ajunj êsêac ma awa tenj kêsa anja tao tau gêmênj gebe, “Aênoc Latuc tanj têtac gêwinj enj nanj, tau tonec. Akênj tanjem enj.” ⁸ Ma sep tagenj ac matenj geso gamênj e sêlic lau tenj sêkô sêwinj êsêac atom, Jesu taugenj.

⁹ Êsêac sêsêp anja lôc sêmoa ma enj gêjac jao êsê c gebe “Gênj tanj alic nanj, anac njaninj êndênj njac tenj atom e Njamalacnê Latu êndi sa anja njacmatênênj su acgom.” ¹⁰ Êsêac taênj gêjam binj tonanj gêc taunjenj sêmoa ma têtû kênac gêdênj tauj gebe “Êndi sa anja njacmatênênj nec njam amboac ondoc.” ¹¹ Go têtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, binjsutau sêsôm gebe Elia êmênj êmunj acgom” ¹² Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Elia nanj êmunj ma êsa gênj samob njalanô sa êtiam. Ma teto kêpi Njamalacnê Latu amboac ondoc gebe enj oc êôc njandanj taêsam to têtû kasec enj. ¹³ Mago aê jasôm êndênj amac gebe Elia tec gêmênj su, ma sêgôm enj waucwauçgenj amboac teto kêpi enj.”

*Njapalê tonjalau sec ôli njajam kêsa
(Mat 17:14-20; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Ac sêmênj ma sêô lasê gêdênj njacsenjomi njagêdô ma sêlic lau taêsam sêgi êsêac auc ma binjsutau to êsêac awenjsunj gêôc ka tauj. ¹⁵ Lau sêlic enj e gacgenj têtakê ma sêlêti dêdênj enj sêja to sê moalêc enj. ¹⁶ Ma enj kêtû kênac êsêac gebe “Amac awemsunj gêôc ka taôm kêtû agenja.” ¹⁷ Tec njac tenj anja lau taêsam tonanj nênj gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, aê kakôc latuc gadênj aôm gamênj gebe njalau awamê gêgôm enj. ¹⁸ Gênj tau embe êtap enj sa anja njasawa tenj, oc êmônaj enj e awaôpic êsa ma luluj njakicsêa kikec-kikec e êtu tonj lanjgwaçgenj. Ma katenj nênj njacsenjomi gebe têtinj njalau tau e sêgôm kêtôm atom.” ¹⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “O amac lau-akênj-gêwinjatomwaga, aê jamoa jawinj amac e êndênj ondoc, ma jaôc amacnêm binj e êndênj ondocgenj. Akôc njapalê tau andênj aê amênj.” ²⁰ Ma sêkôc njapalê tau dêdênj enj sêja. Ma gêdênj tanj njalau gêlic Jesu nanj, gacgenj kêgasunj njapalê tau e gêjac tau êndu jagêc nom ma kêsabi tau to awaôpic kêsa. ²¹ Go Jesu kêtû kênac tama gebe “Gênj tonec gêgôm enj kêtôm jala tendocgenj su.” Ma enj kêsôm gebe “Njapalêgenj ma gêgôm enj ²² ma kêtinj enj kêpi ja to kêsêp bu kêtû dim taêsam gebe ensenj enj su. Mago aôm embe ôtôm, go taêm walô aêac ma ônam aêac sa.” ²³ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gônac aê ôkwi gebe Aôm embe ôtôm me. Njac tanj kêkênj gêwinj nanj, oc ênjgôm gênj samob naêtôm.” ²⁴ E gacgenj njapalê tama gêmôêc ma kêsôm gebe “Aê kakênj gêwinj, tagenj kakênj gêwinj kwalec, tec ônam sa.”

²⁵ Jesu gêlic lau sêwêgenj sêmênj, tec gec binj njalau njatêmui ma kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm njalau awammê to tanjamsunjbic, aê jasakiñ aôm gebe Ondec enj ma ôsa ôna, ma ômu ôsô njac tau nê njalêlôm ôna êtiam atom.” ²⁶ Ma njalau kêgasunj enj secanô e kêwakic lasê ma kêsa gêja. Ma njapalê tau gêc amboac njacmatê, tec lau taêsam sêsôm gebe “Gêmac êndu su.” ²⁷ Go Jesu kêkam enj kêsêp lêma ma gegenj enj sa jakêkô.

²⁸ Gêc gêmû gêja nê andu acgom, go nê njacsenjomi têtû kênac enj sêmoa taujnjaja gebe “Amboac ondoc, tec aêac atinj njalau tonanj agôm kêtôm atom nec.” ²⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Gênj tenj kêtôm gebe êtinj gênj amboac tonanj naj su sêsa njagaô sêna atom, mec tagenj.”

*Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê kêtû luagêcña
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)*

³⁰ Go ac dêdi anja tonaj sêsa Galilaiagen sêja ma enj gebe lau sêhō êsêac njawae atom, ³¹ gebe enj kédōj nè njacsenomi ma kêsôm gédêj êsêac gebe “Lau sêkêj Njamaalnê Latu êsêp njamalac lemenj êna nasênac enj êndu. Sênac enj êndu e njabêc têlêac ênaja su acgom, go êndi sa.” ³² Mago êsêacnêj kauc kêsâ kêpi binj tonaj atom ma têtêc tauj tec têtû kênac enj atom.

Asa êtu njac kapôêj

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Jasêo lasê Kapanaum sêngôj andu acgom, go kêtû kênac êsêac gebe “Amac asôm binj amboac ondoc gédêj taôm amoa intêna.” ³⁴ Ma êsêac sêjam tauj tōj, gebe anja intêna sêjam kênac tauj kêpi nêj asa kêtû njac towae kêlêlêc êsêac njagêdô su. ³⁵ Go gêngôj sic ma gêm êc êsêac 12 mênkêsôm gédêj êsêac gebe, “Njac tenj embe taê ênam gebe êtu njamata, nanj êtu samob nêj njamu to samob nêj sakinj waga acgom.” ³⁶ Ma kêkôc njapalê saunj mênketoc enj kêkô êsêac njalunjen, go kêmboêj enj ma kêsôm gédêj êsêac gebe ³⁷ “Njac tanj kêkôc njapalê saunj amboac tonec nêj tenj sa kêtû njoc njênja nanj, kêkôc aê sa. Ma njac, tanj kêkôc aê sa nanj, kêkôc aê taucgenj atom, enj kêkôc njac, tanj kêsakinj aê nanj sa.”

Lau tanj sesenj aêac atom nanj, sêpuc aêac tōj

(Luk 9:49-50)

³⁸ Go Joanj kêsôm gédêj enj gebe “Mêtêmôkê, aêac alic njac tenj, nanj kédaguc aêac atom, kêtij njalau sec su njâ aômnmê njâê. Tec ajac jao enj, gebe enj kédaguc aêac atom.” ³⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Anac jao enj atom, gebe njac tanj êngôm gêntalô êpi aênoc njâê, go gacgenj êkac awa ôkwi ma êsôm binj sec êpi aê nanj, oc êngôm êtôm atom. ⁴⁰ Gebe njac, tanj kêkêj kisa gesenj aêac atom nanj, kêpuc aêac tōj. ⁴¹ Njac nanj êkêj bu laclu tenj amac anôm êtu Kilisinê lau amacnja nanj, jasôm binjanô êndêj amac gebe njagêjô njajam oc eso enj atomanô.

Tatim lau atom

(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² “Ma njac tenj, nanj êtim lau saunj, tanj sêkêj gêwinj aênja nanj, nêj tenj e êtu sec nanj, lau sêwa poctêmui sa enj gêsutêkwa ma sêmbalinj enj êsêp gwêc êna, go njajam.

⁴³ “Lêmam embe êtim aôm, go ôndim êngic. Tolêmamkatucgenj ôngôj matam jali, oc njajam êlêlêc tolêmam lulugenj ôsêp lamboam njakêlêndinj njaja, tanj kêsâ njapanj nanj ôna. [⁴⁴ Gamêj nanj njatêmoa to njaja êmac atom.] ⁴⁵ Ma amkainj embe êtim aôm, nanj ôndim êngic. Toamkatucgenj ôngôj matam jali, oc njajam êlêlêc sêmbalinj aôm toamkainj lulugenj ôsêp lamboam njakêlêndinj ôna. [⁴⁶ Gamêj nanj njatêmoa to njaja êmac atom.] ⁴⁷ Ma matamanô tenj embe êtim aôm, nanj ôkip sa. Tomatamanô tagenj ôsô Anôtônê gamêj ôna, oc njajam êlêlêc sêmbalinj aôm tomatamanô lulugenj ôsêp lamboam njakêlêndinj ôna. ⁴⁸ Gamêj nanj njatêmoa to njaja êmac atom.

⁴⁹ “Sêpalip ja kêpi lau samob kêtôm sêpalip gwêc kêpi gwada. ⁵⁰ Gwêc tau gêj njajam, mago gwêc tau njamakic embe ênaja, oc danjôm njamakic êsa êtiam amboac ondoc. Gwêc ênêc amacnja ma amoa tobinjalôgenj awinj taôm.”

10

Binj sêmôcwalôja

(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Jesu gêdi anğa tonan jagêô lasê Judaia to gamêḡ, taḡ gêc Jordan ḡamaken ḡnêḡa nan, ma lau taêsam sêkac sa dêdêḡ enj sêja kêtiam, tec kêdôḡ êsêac clmboac gêgôm-gêgôm nan kêtiam.

² Ma Parisai ḡagêdô dêdêḡ enj sêja sebe sêlêtôm enj ma têtû kênac enj gebe, “ḡac teḡ embe êwi nê awê siḡ, oc êtôm me masi.” ³ Tec enj gêḡô êsêac awen gebe, “Mose gêjac biḡsu amac amboac ondoc.” ⁴ Ma êsêac sêsôm gebe, “Mose gêlôc gebe teto papia sêwi awê siḡḡa ma sêwi enj siḡ.” ⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Enj keto biḡsu tonan kêtû nêḡ ḡalêlôm ḡdaniḡa. ⁶ Mago andanḡen gêdêḡ taḡ Anôtô kêkêḡ undambê to nom nan, kêkêḡ awêlu ḡac. ⁷ Amboac tonan ḡac oc êwi tama agêc têna siḡ ma êsap nê awê tôḡ ⁸ ma agêc lulu têtû ôli tagen.’ Ma agêc têtôm gêḡ luagêc êtiam atom, têtôm ḡanô tagen. ⁹ Gêḡ taḡ Anôtô kêkêḡ kêkwa tau nan, ḡamalac teḡ êkac su atom.”

¹⁰ Jasêḡḡon andu acgom, go ênê ḡacsenḡomi têtû kênac enj kêtû biḡ tau tonecḡa kêtiam. ¹¹ Tec Jesu kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “ḡac teḡ embe êwi nê awê siḡ ma ênam teḡ, oc êḡḡôm gêḡ mockaiḡḡa, ¹² ma awê teḡ embe êwi nê akwen siḡ ma ênam teḡ, oc êḡḡôm gêḡ mockaiḡḡa amboac tonan.”

Jesu gêjam mec ḡapalê ḡasec-ḡasec

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Ma sejon ḡapalê ḡasec-ḡasec dêdêḡ Jesu sêja gebe êmoasac êsêac. Ma ḡacsenḡomi sec biḡ lau. ¹⁴ Jesu gêlic e kêtû môsi ma kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Andec ḡapalê dêndêḡ aê sêmêḡ, akô êsêac auc atom, gebe lau tecenan ḡai têtû Anôtônê gamêḡ ḡatau. ¹⁵ Biḡḡanô, aê jasôm êndêḡ amac gebe ḡac taḡ êkôc Anôtônê gamêḡ sa êtôm ḡapalê atom nan, oc êsô êna atom.” ¹⁶ Go kêmbôêḡ to gêû lêma gêsac êsêac ma gêjam mec êsêac.

ḡacsenḡom tolêlôm

(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jesu jakêsa intêna acgom, go ḡac teḡ kêlêti gesen enj auc jakêpôn aduc gêdêḡ enj ma kêtû kênac enj gebe “Mêtêmôkê ḡajam, aê janḡôm asagen gebe jawê kaiḡ janḡôn matoc jali teḡḡen.” ¹⁸ Tec Jesu kêtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, kôsam aê gebe ḡajam. ḡajam teḡ gêmoa atom, Anôtô taugen. ¹⁹ Biḡsu tau tec ḡônô su gebe ‘Ônac ḡamalac êndu atom, ôḡḡôm gêḡ mockaiḡḡo to mockaiḡḡa atom, ônam ḡenḡen atom, ôḡḡa biḡ atom, ôḡḡambec gêḡ atom ma otoc tamam agêc tênam sa.’” ²⁰ Ma ḡac tau kêsôm gêdêḡ enj gebe “Mêtêmôkê, aê ḡapalêḡen ma kamasan biḡ samob tonan kêtû tôḡ aê.” ²¹ Ma Jesu mata gê enj e têtac gêwiḡ enj ma kêsôm gêdêḡ enj gebe “Gêḡ tagen tec kôpô lêna. Ôna ma ôkêḡ nêḡ waba samob lau sênam ôli ma ôkêḡ ḡaawa êndêḡ lau ḡalêlôm sawa, go nêḡ awa oc ênêc undambê, ma ômôêḡ ôndanḡuc aê.” ²² ḡac tau gêḡ biḡ tonan e lanḡanô kêtû sêp ma kêsa tonê ḡalêlôm ḡawapacḡen gêja, gebe nê waba taêsam.

²³ Go Jesu kêsala nê ḡacsenḡomi ma kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Lau toawa embe sêsô Anôtônê gamêḡ sêna, oc sêḡḡôm elêḡ.” ²⁴ ḡacsenḡomi têtakê kêtû ênê biḡ tonanḡa, tec Jesu kêsôm gêdêḡ êsêac kêtiam gebe “ḡapalêac, lau sêsô Anôtônê ḡagêḡ sênaḡa ḡawapac ḡanô. ²⁵ Bôc kamele teḡ oc êsêli êsô so ḡalasê êna ḡanôḡen elêlêc ḡac tolêlôm teḡ êsô Anôtônê gamêḡ ênaḡa su.” ²⁶ Êsêac têtakê ḡanô ma sêsôm gêdêḡ taun gebe “Ai, amboac tonan, asa oc ênam samuc.” ²⁷ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “ḡamalac oc têtôm gêḡ amboac tonan atom. Mago Anôtô enj kêtôm, gebe Anôtô gêḡôm gêḡ samob jakêtôm.”

²⁸ Ma Petere gêoc awa sa ma kêsôm gêdêh enj gebe “Ôlic acgom, aêacmêh tec awi ma gêh samob sih ma adaguc aôm.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Bihnanô, aê jasôm êndêh amac gebe Nac tenj nanj êwi nê andu, me lasitêwai, me luio, me têna agêc tama, me njanalê, me kôm sih êtu aê to njawae njanamja, ³⁰ oc êndêh têm tonec êkôc gêh tau njanêjô êtu dim 100 êjô andu ma lasitêwai to luio, ma ténai to njanalê ma kôm, ma oc sêjanda enj êwinj, ma êndêh têm njanumja oc êngônj mata jali tenjenj. ³¹ Lau njanatanja taêsam oc têtû njanu ma njanu oc têtû njanata.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê kêtû télêacnja
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Êsêac sêsêlêh sêmoa intêna sebe sêpi Jerusalem sêna ma Jesu kêsêlêh gêmuj êsêac ma êsêac têtakê. Ma êsêac, tanj têdaguc enj nanj, têtêc taunj. Ma kêkôc êsêac 12 sêmoa nêh taunja kêtiam jagêwa gêh, tanj oc êtap enj sanja nanj, njan sa gêdêh êsêac gebe ³³ “Alicgac me, aêac tapi Jerusalem tana, ma oc sêkêh Njalalacnê Latu êndêh lau dabunjsêga to bihsutau sêkic ênê binj, go sêkêh enj êndêh lau samuc. ³⁴ Ma êsêac sêsu enj susu to sêkasôp êpi enj ma si enj, go sênac enj êndu. Ma bêc télêac ênanja, go êndi sa.”

Jakobo agêc Joanj tetenj gêh
(Mat 20:20-28)

³⁵ Ma Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joanj, dêdêh enj sêja ma sêsôm gêdêh enj gebe “Mêtêmôkê, aêagêc abe ôngôm gêh, tanj aêagêc atenj êndêh aôm nanj, njanô êsa êndêh aêagêc.” ³⁶ Tec Jesu kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe aê janngôm asagenj njanô êsa êndêh amagêc.” ³⁷ Go êsêagêc sêsôm gêdêh enj gebe “Ôkêh aêagêcma tenj êngônj nêh anôna ma tenj êngônj nêh gasêhja anja nêh njanasi njanlêlôm.” ³⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêh êsêagêc gebe “Amagêc ajam kauc gêh, tanj atenj nanj. Amagêc atôm gebe anôm êsêp laclu, tanj aê janôm êsêpna nanj, ma alinj sanju, tanj aê jalinj nanj me.” ³⁹ Ma êsêagêc sêjô enj awa gebe “Aêagêc atôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêh êsêagêc gebe “Laclu tanj aê janôm êsêp nanj, amagêc oc anôm, ma sanju, tanj aê oc jalinj nanj, amagêc oc alinj. ⁴⁰ Tagenj aê katôm gebe jakêh lau sêngônj njoc anôna to njoc gasêhja nec atom, gêjac lau, tanj Tamoc kêmasarj kêtû êsêacnja nanjenj njanawae.”

⁴¹ Êsêac lau 10 sêhôn e têtû môsi Jakobo agêc Joanj. ⁴² Ma Jesu gêmôêc êsêac dêdêh enj sêja ma kêsôm gêdêh êsêac gebe “Amac ajalagac gebe lau, tanj seboc têtû lau samuc nêh gôlinjwaga nanj, sêkônij êsêac ma nêh lau kapôêh sêjam gôlinj êsêac njananja. ⁴³ Mago amac amboac tonanj atom. Nac tenj embe taê ênam gebe êtu amacnêh njac kapôêh, nanj êtu amacnêh sakinjwaga. ⁴⁴ Ma tenj embe taê ênam gebe êtu amacnêh njanata, nanj êtu amacnêh gêhôm. ⁴⁵ Njalalacnê Latu gêmêh gebe sênam sakinj enja atom, mago gebe ênam sakinj to êkêh tau ênac da lau taêsam.”

Matapec tenj njanam kêsa
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Êsêac sêsêlêh e sêô lasê malac Jeriko. Ma gêdêh tanj êsêac to nê njacsenjomi ma lau taêsam sêwê sêsa anja Jeriko sêja nanj, Timai latu matapec Batimai ketenj-ketenj gêh gêngônj intêna njatali. ⁴⁷ Nac tonanj gêhôn njanawae gebe Jesu Nasaretnja tau enj, tec gêoc awa sa ma gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” ⁴⁸ Lau taêsam sec binj enj gebe “Ônam taôm tôh,” mago enj gêmôêc kêpuc sagenj gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” ⁴⁹ Tec Jesu kêkô ma kêsôm gebe “Amôêc enj êmêh.” Ma êsêac sêmôêc matapec tau ma sêsôm gêdêh enj

gebe “Têmtac êpa su ma ôndi sa, gebe en gêmôêc aôm.” ⁵⁰ Tec ñac tau kêbaliñ nê ñakwê siñ ma gêboan sa gêdêñ Jesu gêja. ⁵¹ Ma Jesu awa gêjac en gebe “Aôm gobe janğôm asagen êndêñ aôm.” Go matapec kêsôm gêdêñ en gebe “Mêtêmôkê, aê gabe matoc êlac.” ⁵² Ma Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Ôêc ôna, aôm kôkêñ gêwiñ gêjam aôm sa.” E gacgen mata gêlac ma kêdaguc en gêmoa intêna.

11

Jesu kêsô Jerusalem gêja

(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Joaņ 12:12-19)

¹ Ma gêdêñ tañ êsêac têdabiñ Jerusalem jasêsa malac Betpage to Betania, tañ gêc Lôckatêkwi nañ, Jesu kêsakiñ nê ñacsenjomi luagêc ² ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Agêc asêlêñ aperi malac, tañ gêc nêmiña nañ, ana ma êndêñ tañ aô lasê nañ, gacgen andac donki ñalatu teñ sêkô tônia kêkô, ñamalac teñ gêñğôn ñaô kwananğen atomanô, nañ anğamboac su ma awê amêñ. ³ Ñac teñ embe êtu kênac amagêc gebe ‘Agôm tonañ kêtû agenña,’ nañ asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna gêñ tau ma oc êsakiñ gaôgen êmu êmêñ tonec êtiam.’” ⁴ Tec agêc sêja e dêdac donki ñalatu tau sêkô tônia kêkô andu teñ ñasacgêdô kêsi malacluñña ma sêgaboac su. ⁵ Ma êsêac, tañ sêkô tônia nañ, nêñ ñagêdô têtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe anğô-m asagen, tec agaboac donki ñalatu tonañ su.” ⁶ Ma êsêagêc sêsôm biñ, tañ Jesu kêsôm nañ, gêdêñ êsêac e sêwi siñ. ⁷ Ma sêwê donki ñalatu tau gêdêñ Jesu sêja e sêu nêñ ñakwê gêsac ma Jesu gêñğôn ñaô. ⁸ Ma lau taêsam sêja nêñ ñakwê gêc intêna ma ñagêdô sêja ka ñalauñ, tañ sêsapu anğa kôm ⁹ ma êsêac, tañ sêmuñ to têdaguc nañ, sêmôêc gebe “Osana, alanem en nañ gêmêñ gêjam Apômtau lañô. ¹⁰ Alanem tamenj Dawid nê gamêñ kiñña, tañ mênkêsa nañ. Osana êsa anğa lôlôc.”

¹¹ Ma en gêô lasê Jerusalem jakêsô lôm dabuñ gêja ma kêsala gêñ samob gêmoa. Tagenj oc gêja su, tec en to êsêac 12 sêsa Betania sêja.

Jesu kêpuc boa jambô

(Mat 21:18-19)

¹² Ñabêbêc sêwi Betania siñ ma mo gêjô en. ¹³ Kêkô jaêcgen ma gêlic jambô tolaun teñ kêkô, tec kêtû gasuc gêja gebe moae oc êtap jambô ñanô teñ sa. Gêja e gêlic ñanô teñ atom, ñalauñ ñaômagen, gebe jambô ñanoc atom. ¹⁴ Tec kêsôm gêdêñ jambô tau gebe “Êtôm têmgen lau teñ oc sêniñ ñanô anğa aômniem teñ êtiam atomanô.” Ma ênê ñacsenjomi sêñô.

Jesu kêjanda lau anğa lôm dabuñ

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Joaņ 2:13-22)

¹⁵ Êsêac jasêô lasê Jerusalem ma Jesu kêsô lôm dabuñ gêja e kêjanda lau, tañ têtulu gêñ sêmoa lôm dabuñ ñalêlôm nañ, sêsa awê sêja ma kêtin sêjam-mone-gêjô-tauwaga nêñ tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêñ lèpôn piñpon ¹⁶ ma gêjac jao gebe ñac teñ êôc gêñ teñ êsêlêñ êmoa lôm dabuñ ñalêlôm atom. ¹⁷ Go kêdôn êsêac ma kêsôm gebe “Teto gêc gebe Anôtô kêsôm gebe ‘Aêñoc andu sêsam gebe tentenlatu samob nêñ andu mecña.’ Mago amac agôm kêtû kêjanğowaganêñ gêsuj.”

¹⁸ Lau dabuñsêga to biñsutau sêñô ma dêdib sebe sensen en su, gebe têtêc en gebe lau samob têtakê kêtû ênê mêtêña.

¹⁹ Oc gêja su, tec Jesu to nê ñacsenjomi sêc sêsa anğa malac tonañ sêja.

*Jesu gêwa jambô, tarj kêtû masê narj, nabinj sa
(Mat 21:20-22)*

²⁰ Njagelenj ac sêsêlênj e sêsa gamêrj, tarj jambô kêkô narj, ma sêlic jambô tau kêtû masê e jakêsêp njawakac tau gêja. ²¹ Ma Petere taê gêjam binj tau, tec kêsôm gêdênj Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôlic jambô, tarj kôpuc boa narj, tec kêtû masê su.” ²² Ma Jesu gêjô êsêac awerj gebe “Binjnarô, aê jasôm êndênj amac gebe ²³ Amac embe akênj êwiñ Anôtô ma asôm êndênj lôc tônê gebe Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna, ma embe asôm totêmtac lulu atom, akênj êwiñ gebe binj oc njanô êsa, narj oc êtu tônj. ²⁴ Amboac tonanj aê jasôm êndênj amac gebe Gênj samob, tarj aterj kêsêp mec njalêlôm narj, embe akênj êwiñ gebe akôc njanô, oc akôc. ²⁵ Embe naaterj nêmj mec akô ma nêmj binj tenj êndênj njac tenj ênêc, narj asuc ôkwi acgom, gebe Tamemi, tarj gêmoa undambê narj, êsuc amacnêmj keso ôkwi amboac tonanjgerj. [²⁶ Mago amac embe asuc binj ôkwi atom, go Tamemi, tarj gêmoa undambê narj, oc êsuc amacnêmj keso ôkwi atom amboac tonanjgerj.]”

*Judawaga têtû kênac Jesunê njaclai njam
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Ac sêmu sêsa Jerusalem kêtiam ma Jesu jakêsêlênj gêmoa lômj dabun njalêlôm, go lau dabunjsêga to binjsutau ma laumata dêdênj enj sêja ²⁸ ma têtû kênac enj gebe “Aôm gôgôm gênj tonanj gôjam njaclai ondoc lanjô. Ma asa kêkênj njaclai tonec gêdênj aôm, tec gôgôm gênj amboac tonanj.” ²⁹ Go Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê gabe jatu kênac binj tenj êndênj amac. Ajô aênjoc kênac acgom, go jasam njatau, tarj gêjam aê sa ma gagôm gênj tau narj, êndênj amac. ³⁰ Joanjné sanju nec anja Anôtônê me anja njamalacnênj. Ajô njoc kênac tonanjmarj.” ³¹ Ma êsêac taênj gêjam gêc taunjerj gebe “Embe tasôm gebe anja Anôtônê, enj oc êsôm gebe Ma amboac ondoc tec akênj gêwiñ enj atom. ³² Ma embe tasôm gebe Anja njamalacnênj, tec tatêc lau gebe samob sêlic Joanj gebe enj propete tenj.” ³³ Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac tonanj aê jasôm njaclai, tarj gêjam aê sa ma gagôm gênj tau narj, êndênj amac atom amboac tonanj.” *

12

*Bingôlinj kêpi kôm wainja to njagejobwaga
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Jesu gêoc awa sa ma gêjam kêtû bingôlinj gêdênj êsêac gebe “Njac tenj kêsê wain kôm tenj ma gêsô tunj e kêsô tau, go kêsap sêpip wain njamala ma kêkwê andu njaatêkwa balinj tenj kêtû sejop kôm tauja, go kêmasanj binj gêdênj lau sênam kôm êpiña ma enj tau gêja gamêrjbôm tenj. ² Gêdênj njanoc enj kêsakinj sakinjwaga tenj gêdênj kômwaga gêja gebe êkôc kôm wainja njanô anja kômwaganênj. ³ Êsêac sêkôc njac tau tônj ma si enj e sêsakinj enj lêma sawagenj gêmû gêja. ⁴ Go njatau kêsakinj sakinjwaga tenj gêdênj êsêac gêmû gêja kêtiam, narj têtuc enj kêsêp môkêapac to sêpêlê enj. ⁵ Ma kêsakinj tenj gêja kêtiam, narj sêjac enj êndu. Ma lau njagêdô taêsam sêwiñ, narj si êsêacnênj njagêdô ma sêjac njagêdô êndu. ⁶ Njac tagenj gêmoa, ênê latu, tarj têtac gêwiñ enj njanô. Kêtû njamu kêsakinj enj gêdênj êsêac gêja ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aênjoc latuc sa.’ ⁷ Gêja e kômwaga tonanj naj sêsôm gêdênj taunj gebe ‘Njacgêwê-kainj-gênjlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac enj êndu, gebe gênjlênsêmj êtu aêacnênj.’ ⁸ Go sêkôc enj tônj e sêjac enj êndu ma sêbalinj ênê njawêlêlanj anja kôm wainja kêsâ gêja.

* 11:33: Lambinj

9 “Kôm wainja natau oc êngôm amboac ondoc. Enj oc êmêj ma enserj kômwaga su ma êkêj kôm wainja êndêj lau tenj. 10 Binj tonec amac asam me masi gebe

‘Poc tanj sêkwêwaga sêbaliñ sinj nanj,
tec kêtú poc ñakêclêsunja.

11 Gêj tonanj Apômtau gêgôm, tec matenanj talic amboac gêjsêga tenj.’ ”

12 Êsêac senj anô-anô sebe sêkôc Jesu tôj, mago têtêc lau gebe sêjala binjgôlinj tau ñam jakêsêp êsêac tauj, tec sêwi enj sinj ma sêc sêja.

Binj takisja

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Ma êsêac sêskiñ Parisai to Herodonê lau ñagêdô dêdêj Jesu sêja sebe sêwa lip enj ña tau nê binj. 14 Tec sêmêj ma sêsôm gêdêj enj gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm ñac binjnanôña, ma gôê go lau tenj atom gebe aôm kôpuc openj lau tenj atom, mago kôdôj Anôtônê intêna ña binjnanôgenj. Embe takêj takis êndêj kaisara, oc eso aêacnêj binjsu me masi. Takêj me takêj atom.” 15 Mago Jesu kêjala êsêacnêj dansanj, tec kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amboac ondoc tec abe atim aê. Akêj denari tenj êndêj aê jalic acgom.” 16 Tec sêkôc tenj sêja. Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Asa nê ñakatu to ñatalô tonec.” Ma êsêac sêsôm gêdêj enj gebe “Kaisaranê.” 17 Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Akêj kaisaranê gêj êndêj kaisara ma Anôtônê gêj êndêj Anôtô.” Tec êsêac sê taên enj.

Ñacmêtê sêndi sa ñabin

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Go Sadukai, tanj sêsôm sebe ñacmatê oc sêndi sa atom nanj, dêdêj Jesu sêja ma têtú kênac enj gebe 19 “Mêtêmôkê, Mose keto ñagôlinj tonec gêdêj aêac gebe ‘Ñac tenj têwa embe nê ñapalê masi ma êmac êndu ma nê awêtuc êngôj, nanj lasi ênam ênê awêtuc ma êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ 20 Amboac tonanj lasitêwai 7 sêmoa, ñacsêga gêjam awê tenj. Enj kêka ñapalê lasê atom ma gêmac êndu. 21 Go lasi, tanj kêsi enj nanj, gêjam awêtuc tau. Enj kêka ñapalê lasê atom ma gêmac êndu. Ma ñac ñawaluj tenj amboac tonanjgenj. 22 Êsêac 7 nêj gôlôac masi. Samob sêmac êndu, go awêtuc gêmac êndu kêdaguc. 23 Êndêj noc ñacmatê sêndi sanja enj oc êtu êsêacnêj asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam enj kêtú nêj awê sugac.” 24 Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amboac ondoc ajala binj, tanj teto gêc nanj, to Anôtônê ñaclai atom, tec taêm gêjam binj keso nec. 25 Êndêj tanj sêndi sa anja ñacmatênêj nanj, ñacwaga oc sênam awê atom ma lauo sênam ñac atom, samob têtôm anêla, tanj sêmoa undambê nanj. 26 Binj kêpi ñacmatê sêndi sanja gêc Mosenê buku gêwiñ. Amac asam miñ kêpi ja kêsa gamêñdani nanj me masi. Gêdêj tonanj Anôtô kêsôm gêdêj Mose gebe ‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ 27 Binj tonec ñam gebe Anôtô kêtú lau matenj jali nêj Anôtô, kêtú ñacmatênêj Anôtô atom. Amac taêm gêjam binj keso samucgenj.”

Binjsu ñalô, tanj kêlêlêc ñagêdô su nanj

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Ma binjsutaunêj tenj mênjgêô lasê e gêñô êsêac sêpa tauj ma gêlic gebe Jesu gêjô Sadukai awenj jagêdêjgenj, tec kêtú kênac enj gebe “Binjsu ñajatu ondoc ñanô kêlêlêc ñagêdô samob su.” 29 Jesu gêjô enj awa gebe “Binjsu ñamatañja tonec gebe ‘O Israel, ôkêj tanjam gebe Apômtau, aêacnêj Anôtô, enj Apômtau tagenj. 30 Têmtac êwiñ Apômtau, aômñêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm

katôm samuc ma nê m kauc samuc to nê m ñaclai samuc êwiñ engeñ.’ ³¹ Ma kêt u luagêcña gebe “Têmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.’ Biñsu ñajatu kêlêlêc tonañ su teñ gêc atom.” ³² Go biñsutau kêsôm gêdêñ en gebe “Mêtêmôkê, biññanô, aôm kôsôm jagêdêñ gebe Anôtô en tagen, teñ gêmoa atom, en taugen. ³³ Ma biñ têtac êwiñ en tonêñ ñalêlôm samuc ma nêñ kauc samuc to nêñ ñaclai samuc êwiñ engeñ, to biñ têtac êwiñ lau mênbañ aêac amboac têtac gêwiñ tauñña, nañ kêlêlêc daja to da ñagêdô samob su.” ³⁴ Jesu gêlic en kêsôm biñ tokauc amboac tonañ ma kêsôm gêdêñ en gebe “Aôm gômoa jaêc Anôtônê gamêñña atom.” Ma lau samob têtêc tauñ e têt u kênac biñ teñ gêdêñ en kêtiam atom.

*Kilisi asa nê latu en
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Go Jesu kêdôn mêtê gêmoa lôm dabuñ ma kêsôm gebe “Amboac ondoc tec biñsutau sêsôm sebe Kilisi en Dawidnê latu. ³⁶ Dawid tau Ñalau Dabuñ gêôc en awa sa ma kêsôm gebe ‘Apômtau kêsôm gêdêñ aêñoc Apômtau gebe Ôñgôn aêñoc anônña e jakêñ aômñem ñacjo sênêc amkain ñalabu acgom.’ ³⁷ Dawid tau kêsam en gebe ‘Apômtau,’ mapo amboac ondoc tec Kilisi kêt u ênê latu.”

Ma lau ton kapônêñ sêkêñ tañen en sêjac ñawaegen.

*Lau sejop tauñ êndêñ biñsutaunen mêtê geo
(Mat 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)*

³⁸ Ma Jesu kêdôn mêtê gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Ajop taôm êndêñ biñsutau, nañ sebe sêsêlêñ tonjakwê balingen ma sebe lau awen ênac êsêac anga malacluñ ³⁹ to sebe sênac tauñ mata-mata gebe sêñgôn ñamatagen anga lôm to gamêñ sêniñ gêñña. ⁴⁰ Êsêac tonañ sêjanço awêtucnêñ andu su ma sêsabar ña mec baliñ auc. Ñagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

*Awêtucnê da
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Jesu gêñgôn kêkanôn kanom ma mata gê lau, tañ sêkêñ awa kêsêp kanom nañ. Ma gêlic lau tolêlôm sêkêñ awa taêsam ⁴² e gêlic awêtuc ñalêlôm sawa teñ gêmêñ kêkêñ mone saun luagêc kêsêp kêtôm toea tagen. ⁴³ Go Jesu gêmôêc nê ñacsenjomi dêdêñ en mênkêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Awêtuc ñalêlôm sawa tônê kêkêñ gêñ kêsêp kanom kêlêlêc êsêac samob su, ⁴⁴ gebe lau tau samob sêkôc anga nêñ gêñ kêlêsuc êsêacña mênşêkêñ kêsêp gêja, mago en kêpô lèna ñanô, mago kêkêñ nê gêñ tonê mo samobgen kêsêp gêja.”

13

*Jesu geoc senseñ lôm dabuñ su ñabin lasê
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Ma en kês a anga lôm dabuñ gêmêñ ma nê ñacsenjominêñ teñ jakêsôm gêdêñ en gebe “Mêtêmômkê, ôlic poc to andu nê acgom, têtac kês a lançwageñ.” ² Tec Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Aôm gôlic andu kapônêñ tônê me. Poc teñ oc êñgôn poc teñ ñaô anga tonec atom, têt a samob salin-salinçen.”

*Gêgwapac ênac m tau**(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³Jesu jagêngôñ Lôckatêkwi kêkanôñ lôm dabuñ acgom, go Petere agêc Jakobo ma Joar agêc Andrea têtü kênac enj sêmoa tauñña gebe ⁴“Ôsôm êndênj aêac acgom, êndênj ondoc binj tonanj mênjêsa ma asagerj oc êtu gêñ tonanj ñai ñanô êsanja ñabelo.”

⁵Tec Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Alic taôm gebe lau sênam amac ôkwi atom. ⁶Lau gwalêkinj oc sênam aê lanôc sêmênj ma sêsam tauñ gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênam lau taêsam ôkwi. ⁷Ma êndênj anjô sinj ñawae to sinj ñabonja, nanj atakê atom. Gêñ samob tonanj mênjêsa, mago noc ñatêku êsunja atom tagenj. ⁸Laum tej sêndi sebe sênac sinj êndênj laum tej ma gamênj tej êndênj gamênj tej. Ôjô ênam-ênam êtôm gamêngeñ ma tôbôm oc êsa. Gêñ samob tonanj ñai gêjac m gêñ ñandanj ñanô tau.

⁹“Amboac tonanj amac ajop taôm ñapep gebe êsêac oc sêkênj amac andênj lau-sêmêtôc-binjwaga ana to si amac anja lôm ma akô gôlinjwaga to kinj lanjônñemña êtu aêña, gebe awa binj sa ñanjêngeñ êndênj êsêac. ¹⁰Ma sênam mêtê êpi ñawae ñajam êndênj lau samuc samob sêñjô êmuñ acgom. ¹¹Êndênj tanj sêwê to sêkôc amac ana nanj, apô sim taôm êtu binj asômña êmuñ atom. Asôm binj tê Anôtô oc êkênj êndênj amac êndênj noc tônê nêgeñ, gebe amac taôm asôm binj atom, Ñalau Dabuñ tau. ¹²Têwa êkênj lasi êndênj sinj ma tama êkênj latu, ma ñapaléo to ñac sêli tauñ sa êndênj tenenji to tamenji ma sênsunj êsêac e sinj ensenj êsêac su. ¹³Ma lau samob têntac endec amac êtu ñoc ñaêña. Mago ñac, tanj êôc gêñwapac totêtac êpa sugenj e ñatêku êsu nanj, Anôtô ênam enj kêsî.

*Gêgwapac ñanô tau**(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴“Êndênj tanj alic gêñ alô-alôb êkô gamênj, tanj gêjac enj ñawae atom nanj, (lau tanj sêsam binj tonec nanj, nêñ kauc êsamanj) êsêac tanj sêngônj Judaia nanj, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁵Teñ embe êngônj salôm ñaô, nanj êsêp naêsô gebe êkôc gêñ su anja nê andu atom. ¹⁶Ma tej embe êmoa kôm, nanj êmu naêkôc nê ñakwê atom. ¹⁷Ojæe lauo, tanj sêmoa tej to êsêac, tanj sêkênj su ñapalê sêmoa nanjmênj, êndênj bêc ônê. ¹⁸Amboac tonanj atenj mec gebe êtap amac sa êndênj komô atom, ¹⁹gebe êndênj bêc ônê gêñwapac êsa êtôm kêsâ gêdênj tanj Anôtô kêkênj undambê to nom e mênjgêdênj galoc atom, ma êtu ñamu oc êsa amboac tonanj êtiam atomanô. ²⁰Ma Apômtau embe ênac êsêc tonanj êngic atom, oc lau tej sêngônj materj jali atom. Mago kêtü lau gêdênj, tanj kêjalinj êsêac sa nanña, tec gêjac bêc tonanj gêngic.

²¹“Ma êndênj tônê ñac tej embe êsôm êndênj amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi gêmoa tonec,’ me ‘Alic acgom, gêmoa ônê,’ nanj akênj êwiñ atom. ²²Kilisi dansanj to propete dansanj oc mênjêsa ma sêngôm gêñtalô kapôênj to gêñsêga. Embe sê gôm êtôm, oc sêwê lau Anôtô kêjalinj êsêac sanja ôkwi amboac tonanj. ²³Amboac tonanj ajop taôm, gebe binj samob tec kakênj puc amac kwananjenj.

*Ñamalacnê Latu êmu êmênj**(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)*

²⁴“Gêñwapac ñabêc tonanj êmbacnê, go oc ênam kanuc ma ajônj êñgamijn ñawê ²⁵ma utitalata êpôp-êpôp anja undambê ma gêñ ñaclai undambêña kôtênj-kôtêngeñ. ²⁶Ma êndênj tonanj oc sêlic Ñamalacnê Latu tonjaclai kapôênj ma tonjawasi êngônj tao ñalêlôm êmênj. ²⁷Go enj êsakinj anjela ma sênac lau, nanj kêjalinj

êsêac sarja nan, sa anja mu aclê nam, anja nom namadinj e êndênj undambê namadinj.

Kaleloj êkêj puc aêac
(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Kaleloj êtu bingôlinj êwa nê m kauca sa. Êndênj tanj nalaka êlinj têkwi to namatadêbu êjac sa nan, ajala gebe ockêsa kêdabinj. ²⁹ Ma amac amboac tonanjen. Êndênj tê alic gênj samob tonanj nai mênjêsa nê, ajala gebe jac tau mênjkêdabinj katam. ³⁰ Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gôlôac tonoc oc sênanja atom e gênj tonanj nai samob nanô êsa acgom. ³¹ Undambê to nom oc ênanja, mago aênjoc binj oc ênanja atomanô.

Nac tenj kêjala bêc to ockatu atom
(Mat 24:36-44)

³² “Bêc tonanj to naockatu jac tenj kêjala atom. Anjela undambênja sêjam kauca ma Latu gêjam kauca amboac tonanj, Tama taugen. ³³ Alic taôm ma anam jaligen gebe amac ajam kauca nanoc. ³⁴ Tanam dônj êpi namalac, tanj gebe êna gamênj tenj nan, ma gêwi nê andu sinj. Enj kêkêj nê sakinjwaga gebe sênam enj lanjô ma sênam nênj kôm êndênj-êndênjen. Ma gêjac binjsu jac gejob sacgêdônja gebe ênam jaligen. ³⁵ Amboac tonanj anam jali, gebe nanoc, tanj andu njatau êmu êmênja nan, amac ajam kauca, oc êndênj êtula, me êmbêcauc êna lu, me êndênj talec êtan, me bêbêcjen. ³⁶ Embe êmênj sep tagenj, nanj êtap amac sa amboac aêc bêc atom. ³⁷ Binj tanj kasôm gêdênj amac nanj, kasôm gêdênj samob gebe Anam jali.”

14

Sêkic Jesunê binj
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Joanj 11:45-53)

¹ Om Pasa to Polom Njalucnja njabêc luagêcjenj gêc ma lau dabunjsêga to binjsutau sêsôm intêna sebe sêkôc Jesu tônj kelecjenj ma sênac enj êndunja. ² Ma sêsôm gebe “Danjôm êndênj om atom, moae tali launênj njalêlôm sa.”

Awê tenj genj oso Jesu anja Betania
(Mat 26:6-13; Joanj 12:1-8)

³ Jesu genj gênj gêngônj jac tokamochôm Simon nê andu anja Betania tec awê tenj gêmênj kêkôc njop kwalam-kwalam togênjmalu njajamanô, tanj njalêlôm kapônj kêlêlêc nanj, mênjkêtuc njop tau popoc ma kêkêc kêpi Jesu môkêapac. ⁴ Lau njagêdô sêmoa, tanj têtû môsi ma sêsôm gêdênj tauj gebe “Amboac ondoc sêjainj gênjmalu tonanj. ⁵ Sêkênj gênjmalu tau êndênj lau sênam ôlimanj ma sêkôc êlêlêc denari 300 su ma sêkênj êndênj lau njalêlôm sawa acgom.” Ma êsêac sêsac awê tau. ⁶ Tec Jesu kêsôm gebe “Andec enjanj, amboac ondoc agôm ênê njalêlôm njawapac kêsa. Enj kêmoasinj aê nanôgoc. ⁷ Lau njalêlôm sawa oc sêngônj sêwinj amac njapanj. Embe têtmtac êwinj, oc atôm gebe amoasinj êsêac. Mago aê oc janjônj jawinj amac njapanj atom. ⁸ Gênj tanj enj kêtôm gebe êngômja nanj, tec gêgômjac. Enj genj oso aê ôlic kwananjenj kêtû sênsunj aênja. ⁹ Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Anja nom samucjenj njagamênj embe sênam mêtê êpi njawae njajam, oc sênac minj gênj, tanj enj gêgôm nanj êwinj, gebe taênj ênam enj.”

Juda Isariot gêlôc gebe eoc Jesu lasê
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Go êsêac lau 12 nêj ten, Juda Isariot, gêdêj lau dabujsêga gêja gebe eoc Jesu lasê. ¹¹ Êsêac sêjô e têtac njam kêsa ma sêjac mata gebe sêkêj mone êndêj enj. Tec enj gêdib gebe êtap njasawa njam tenj sa gebe eoc enj lasêja.

Jesu gej Pasa gêwiñ nê nacsenomi
(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joan 13:21-30)

¹² Gêdêj Om Polom Njalucja nhabêc nmatanja, tanj sêbuc-sêbuc domba Pasaña nan, ênê nacsenomi sêsôm gêdêj Jesu gebe “Aôm gobe aêac naamansanj gamêj ôniñ Pasa ômoaña ênêc ondoc.” ¹³ Tec Jesu kêkêj nê nacsenomi luagêc ma kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Agêc ana malac, oc andac nãc tenj geenj ku bunja, nan andanjuc enj ¹⁴ e naaô lasê andu, tanj enj oc êsô êna nan, ma asôm êndêj andu nãtau gebe ‘Mêtmôkê kêtû kênac aôm gebe Nõc balêm, tanj janiñ Pasa jawiñ nãc nacsenomi nan, gêc ondoc.’ ¹⁵ Ma enj oc êtôc balêm nãlêlôm kapôêj tenj êndêj amagêc, tanj gêc nãden nãña ma sêpô adêj kwananjen nan. Tec amansanj aêacnêj gêj amoa balêm tonanj.” ¹⁶ Nacsenomagêc sêsa jasêô lasê malac ma têtap sa kêtôm enj kêsôm gêdêj êsêagêc, go sêmasanj Pasa.

¹⁷ Kêtula acgom, go Jesu tonê lau 12 sêwiñ tauj sêja. ¹⁸ Senj gêj sêngôj ma Jesu kêsôm gebe “Biñjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Amacnêm nãc tenj, tec gej gê gêwiñ aê gêmoa nec, oc eoc aê lasê.” ¹⁹ Êsêac sêjô e nêj nãlêlôm nãwapac kêsa ma sêkêj tauj tagen-tagen jatêtu kênac enj gebe “Oc aê me.” ²⁰ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Amac 12 nêm tenj, tanj kêsac gêj tøj kêsêp laclu gêwiñ aê. ²¹ Nãmalacnê Latu tau oc êsa nê lêj êtôm teto gêc. Tãgenj ojae nãc tauma, nanj eoc Nãmalacnê Latu lasê nanj, têna êkôc enj atommanj.”

Apômtaunê moasiñ dabuj
(Mat 26:26-30; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

²² Senj sêmoa, go Jesu kêkôc polom mênjêjam danje su ma kêpô kêkôc jakêkêj gêdêj êsêac ma kêsôm gebe “Akôc êwac, aênjoc ôlic tonec.” ²³ Go kêkôc laclu mênjêjam danje su ma kêkêj gêdêj êsêac ma ac samob sênôm kêsêp tonanj. ²⁴ Go Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aênjoc dec jamoatiñ poacña tau tonec, tanj kêkêc siñ kêtû taêsamja. ²⁵ Biñjanô, aê jasôm êndêj amac gebe oc janôm waiñ nãnô êtiam atom, e êndêj bêc ônê, go janôm wakuc anja Anôtônê gamêj.” ²⁶ Sêsôm wê moasiñja su acgom, go sêpi Lôkatêkwi sêja.

Jesu kêkêj puc Petere
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Joan 13:36-38)

²⁷ Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac samob oc awi aê siñ gebe teto gêc gebe ‘Aê janac nãcejob ma domba sêc êliñ-êliñ.’ ²⁸ Mago embe jandi sa su, oc jamuj amac jana Galilaia.” ²⁹ Ma Petere kêsôm gêdêj enj gebe “Samob embe sêwi aôm siñ, mago aê taucenj oc masi.” ³⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Biñjanô, aê jasôm êndêj aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtanj êtu dim luagêc atomgenj, ma aôm oc ônsa aê auc êtu dim têlêac.” ³¹ Ma Petere gêoc lêj tau gêc-gêcgej gebe “Sênac aê êndu jawiñ aômmanj, aê gabe jansa aôm auc atomanô.” Ma êsêac samob sêsôm amboac tonanj.

Jesu ketenj mec gêmoa kôm Getsemane
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Go ac sêô lasê gamêj tenj, nãc Getsemane, ma enj kêsôm gêdêj nê nacsenomi gebe “Anjgøj tonec, aê gabe jatenj mec acgom.” ³³ Ma kêkôc Petere agêc Jakobo ma Joanj sêwiñ enj. Enj kelendec ma katu kêlênim tau gêmoa, ³⁴ ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Nõc katuc ôluñ-ôluñenj e gabe jamac. Amoa tonec

ma anam jali.” ³⁵ Go kesa n̄asawa ḡeṅgic saun̄geṅ ḡeja e ḡeu tau ḡec nom ma keten̄ gebe embe êtôm, go tēm wapac̄na êoc l̄êlêc en̄. ³⁶ Ma kêsôm gebe “O Tamoc, aôm kôtôm ḡeṅ samob, ôkôc laclu tonec su an̄ga aêman̄. Mago aêṅoc bin̄ êtu t̄oṅ atom, aômgeṅnêm bin̄ êtu t̄oṅ.”

³⁷ Go ḡemu ḡeja e ḡelic êsêac sêc bêc. Ma kêsôm ḡedêṅ Petere gebe “Simon, aôm gôêc bêc me. Aôm oc ônam jali ockatu n̄asawa tagen̄ ôtôm atom me. ³⁸ An̄am jali to aten̄ mecran̄ gebe lêtôm êtap amac sa atom. N̄alau ôli palê, mago ôlim tekweṅ ḡêbac.”

³⁹ Go ḡeja kêtiam ma keten̄ mec kêsôm bin̄ tonan̄geṅ. ⁴⁰ Ma ḡemu ḡeja kêtiam e ḡelic êsêac sêc bêc gebe maten̄anô n̄awapac kesa su ma sêjam kauc bin̄ sêjô en̄ awêṅja.

⁴¹ Go ḡemu ḡeja kêtû dim t̄êlêac̄na ma kêsôm ḡedêṅ êsêac gebe “Aêc bêc to alêwan̄ taôm amoa me. Kêtôm̄gac, n̄anoc tau k̄edabin̄gac. Alicgac me, sêkêṅ N̄amalac̄nê Latu êsêp lau sec lemen̄. ⁴² Andi sa ma tawac. Alic acgom, n̄ac-eoc-aê-lasêwaga m̄eṅk̄edabin̄gac.”

Sêkôc Jesu t̄oṅ

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Joan 18:2-12)

⁴³ Kêsôm bin̄ ḡemoa ma gacgeṅ êsêac 12 n̄eṅ ten̄, juda, k̄êkôc lau pom ten̄ sêoc sin̄ to olopoac an̄ga lau dabun̄sêga to bin̄sutau ma laumata n̄eṅ sêmêṅ. ⁴⁴ N̄ac-eoc-en̄-lasêwaga k̄êkêṅ n̄abelo ten̄ ḡedêṅ êsêac gebe “N̄ac tan̄ jalêsoṅ en̄ alianô nan̄, n̄ac tau tonan̄. Akôc en̄ t̄oṅ ma ajop en̄ n̄apep ana.”

⁴⁵ Jagêô lasê e gacgeṅ ḡedêṅ Jesu ḡeja ma kêsôm gebe “Mêtêmôkê,” ma k̄êlêsoṅ en̄ alianô. ⁴⁶ Ma êsêac sêjac lemen̄ kêsêp en̄ ma sêkôc en̄ t̄oṅ. ⁴⁷ Go êsêac, tan̄ sêkô sêwiṅ Jesu nan̄, n̄eṅ n̄ac ten̄ ḡebuc nê sin̄ sa ma ḡêjac dabun̄sêganê sakin̄waga e k̄epa tan̄alauṅ su. ⁴⁸ Ma Jesu awa ḡêjac êsêac ma kêsôm gebe “Amac amêṅ abe akôc aê t̄oṅ, mago agôm amboac adêṅ k̄ejan̄gowaga ten̄, tec aôc sin̄ to olopoac ḡewiṅ. ⁴⁹ Kêtôm b̄êcgeṅ gajam mêtê gamoa lôm dabun̄ gawin̄ amac ma akôc aê t̄oṅ atom, mago galoc agôm gebe bin̄, tan̄ teto ḡec nan̄, êtu t̄oṅ.” ⁵⁰ Ma n̄acsen̄jomi s, êwi en̄ sin̄ ma sêc sêja.

⁵¹ Ma n̄apalê ten̄ k̄edaguc en̄ ḡeja. En̄ gi tau auc n̄a obogen̄. Ma êsêac sebe sêkôc en̄ t̄oṅ. ⁵² Tec k̄epô obo sin̄ ḡeç̄na ma ḡec ôli n̄aômagen̄ ḡêja.

Dabuṅwaga to laumata sêgôm Jesunê bin̄

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joan 18:13-14, 19-24)

⁵³ Êsêac sêkôc Jesu d̄edêṅ n̄ac dabun̄sêga sêja, ma lau dabun̄sêga to laumata ma bin̄sutau samob sêkac taun̄ sa. ⁵⁴ Ma Petere ḡêjac tau susu k̄edaguc êṅ e jakêsô dabun̄sêganê andu n̄amalac-luṅ ḡeja jaḡeṅḡoṅ ḡewiṅ sakin̄waga ma kêsêlu ja. ⁵⁵ Lau dabun̄sêga to laumata samob, tan̄ sêkac sa sêmoa nan̄, sêsôm bin̄ sebe s̄eṅḡolin̄ êpi Jesu gebe senac en̄ êndun̄ja. Mago t̄etap ten̄ sa atom. ⁵⁶ Lau taêsam s̄eṅḡolin̄ bin̄ k̄epi en̄, mago n̄eṅ bin̄ keso tau samob. ⁵⁷ Go lau n̄agêdô d̄edi sa ma s̄eṅḡolin̄ bin̄ k̄epi en̄ gebe ⁵⁸ “Aêac an̄jô gebe en̄ kêsôm gebe Lôm dabun̄, tan̄ sêkwê n̄a lemen̄ nan̄, aê oc jansen̄ su ma jakwê ten̄ êtiam atôm bêc t̄êlêac, jan̄gôm n̄a lemoc atom.” ⁵⁹ Sêsôm sêjac n̄awaegen̄, mago n̄eṅ bin̄ keso tau n̄apan̄.

⁶⁰ Ma dabun̄sêga ḡedi jakêkô êsêac n̄aluṅ ma kêtû kênac Jesu gebe “Aôm gobe ôjô bin̄ atom me. Bin̄ amboac ondod s̄eṅḡolin̄ k̄epi aôm.” ⁶¹ Mago Jesu ḡêjam tau t̄oṅgeṅ, ḡêjô êsêacnêṅ bin̄ ten̄ atom. Ma dabun̄sêga kêtû kênac en̄ kêtiam gebe “Aôm Kilisi, n̄ac tan̄ alanem en̄ nan̄, Latu aôm me.” ⁶² Ma Jesu ḡêjô en̄ awa gebe “Aec, aê tau tonec. Ma amac oc alic N̄amalac̄nê Latu êṅḡoṅ n̄anin̄iṅ N̄atau

nê anôña ma êwiñ tao undambêña êmêrj.” ⁶³ Ma dabuñsêga kêkac nê ñakwê gêngic ma kêsôm gebe “Tapô lêna lau sêsôm biñ lasêña ñagêdô êtu asageñña. ⁶⁴ Biñ alôb-alôb tau tec anôgac. Ma abe amboac ondod.” Tec êsêac samob sêsôm kêtü tonj gebe “Enj ñac tobiñ tec êmac êndugeñj.”

⁶⁵ Lau ñagêdô sêkasôp kêpi enj ma sêkwa enj lanôanô auc, go sêmêgôm lemeñ ma têtuc enj ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Oc lasêmanj, asa kêtuc aôm.” Ma sakiñwaga sêkoc enj su to têtap engeñj.

Petere gêsa Jesu auc

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Joañ 18:17, 25-27)

⁶⁶ Ma Petere gêmoa bêbê gêmoa malacluj ma dabuñsêganê sakiñwagao tenj gêmêñj. ⁶⁷ Enj gêlic Petere kêsêlu ja, ma mata gé enj e kêsôm gebe “Aôm tec gôwiñ Jesu Nasaretña amboac tonanj.” ⁶⁸ Mago enj kêpa tau gebe “Aê kajala ma ñoc kauc kêsa kêpi biñ, tanj aôm kôsôm nanj atom.” Go enj kêsa sacgêdô gêja ma talec kêtanj. ⁶⁹ Sakiñwagao tau gêlic enj ma kêsôm kêtiam gêdêñ lau, tanj sêkô-sêkô nanj, gebe “Êsêacnêñ ñac tenj tônê.” ⁷⁰ Ma enj kêpa tau kêtiam. Sauñgeñ acgom, go lau, tanj sêkô-sêkô nanj, sêsôm gêdêñ Petere kêtiam gebe “Biññanôgoc, êsêacnêñ ñac tenj aôm gebe aôm ñac Galilaijanj tenj.” ⁷¹ Mago enj gêoc awa sa kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ñac, tanj amac asôm ênê biñ nanj atom.” ⁷² Kêsôm biñ tonanj gêmoa e gacgeñ talec kêtanj kêtü dim luagêcña. Tec Petere taê gêjam biñ, tanj Jesu kêsôm gêdêñ enj nanj, gebe “Talec oc êtanj êtu dim luagêc atomgeñ ma aôm ônsa aê auc êtu dim télêac.” Taê gêjam birl tonanj ma kêtanj ñanô.

15

Jesu kêkô Pilata lanôñêm

(Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Joañ 18:28-38)

¹ Bêbêc kanucgeñ lau dabuñsêga to laumata ma biñsuta to lau ñanô samob sêkac sa jasêsôm biñ kêtü tônj, go sêsô Jesu tônj ma sêkêñ enj gêdêñ Pilata gêja. ² Ma Pilata kêtü kênac enj gebe “Judanêñ kinj aôm me masi.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Kôsôm gac.” ³ Ma lau dabuñsêga sêgôlinj biñ taêsam kêpi enj. ⁴ Tec Pilata kêtü kênac enj kêtiam gebe “Aômnêm biñ ôjô êsêac awenñña gêc atom me. Ôlic acgom, êsêac sêgôlinj biñ gwalêkinj kêpi aôm gac.” ⁵ Mago Jesu gêjô biñ tenj kêtiam atom, tec Pilata gê taê enj.

Sêsôm kêtü tônj gebe Jesu êmac endu

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Joañ 18:39-19:16)

⁶ Kêtôm omsêgagenj Pilata kêgaboac ñac kapoacwalôña tenj su gêdêñ êsêac kêtôm teteñj. ⁷ Ma ñac tenj, ñaê Baraba, gêngônj kapoacwalô gêwiñ sêli-lausawaga, tanj sêjac ñac tenj êndü gêdêñ tanj sêli taunj sa nanj. ⁸ Tec lau sêpi sêja ma teteñj Pilata gebe êngôm êndêñ êsêac amboac gêgôm-gêgôm gêmoa. ⁹ Ma Pilata gêjô êsêac awenj gebe “Amac abe aê janğamboac Judanêñ kinj su êndêñ amac me masi.” ¹⁰ Gebe enj kêjalagac gebe lau dabuñsêga sêkêñ Jesu gêdêñ enj kêtü têtac secña. ¹¹ Ma lau dabuñsêga sêli lau sa gebe teteñj Pilata êngamboac Baraba su êndêñ êsêac. ¹² Tec Pilata kêtü kênac êsêac kêtiam gebe “Ma enj, tanj asam enj gebe Judanêñ kinj nanj, janğôm enj amboac ondod.” ¹³ Ma êsêac sêmôêc kêtiam gebe “Ônac enj êpi kakesotau.” ¹⁴ Ma Pilata kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Enj gêgôm sec ondod.” Mago êsêac sêmôêc sêoc aucgeñ gebe “Ônac enj êpi

kakesotau.” ¹⁵ Pilata gebe ênac malô lau têntac, tec kêgaboac Baraba su gédênj êsêac ma kêsôm si Jesu ma kékêj enj gêja gebe sênac enj êpi kakesotau.

Sijwaga sêsu Jesu susu
(*Mat 27:27-31; Joaj 19:2-3*)

¹⁶ Sijwaga sêwê Jesu sêja gôlij-waganê andu ma sêkalem sijwaga samucgen sa. ¹⁷ Go sêkêj enj kêsô njakwê asôsamac tej ma sêmôê okêm kêtû sunsun jasêkêj enj kékuc. ¹⁸ Ma awenj gêjac enj to sê moalêc enj gebe “Judanêj kin, ômoa njajamônj.” ¹⁹ Ma si enj njâ ôpic kêsêp mômêapac to sêkasôp kêpi enj, ma sêpônj aenduc to awenj gêôc enj. ²⁰ Sêsu enj susu su acgom, go sêkwalec njakwê asôsamac nanj su ma sêu tau nè njakwê gêsaj enj kêtiam. Ma sêwê enj sêsa sêja sebe sênac enj êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau
(*Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Joaj 19:17-27*)

²¹ Sêsa sêja e dêdac njac tej kêsâ anja kôm gêmêj, Alesandere agêc Rupu tamenj Simon anja Kurene. Tec sêkac enj g ebe êôc Jesunê kakesotau. ²² Ma sêkôc Jesu sêpi gamêj Golgata sêja, tanam ôkwi gebe “Gamêj mokê-lacnja.” ²³ Ma sêsunj wain togêj njamakic gédênj enj gebe ênôm e gedec. ²⁴ Sêjac enj kêpi kakesotau su, go sebe sênac sam ênê njakwê, tec sêpuc kapoac gebe sêlic asa oc êkôc asagenj. ²⁵ Oc mênjgic launj sa ma sêjac enj kêpi kakesotau gêja. ²⁶ Ma teto njabinj gêwinj gebe “Judanêj kin tonec.” ²⁷ Ma sêjac kêjanjgowaga luagêc sêpi kakesotau sêwinj enj, tej genkalej ênê anônja ma tej genkalej ênê gasêja. [²⁸ Tec binj, tanj teto gêc nanj, gebe “Sêsam enj gêwinj lau sec” nanj, kêtû tônj.]

²⁹ Ma lau, tanj sêwê sêja sêmêj semoa nanj, têdaij gêsunj ma sêsôm binj alôb-alôb kêpi enj gebe “Op, aôm tau, tanj gobe onsenj lôm dabunj su ma ôkwê sa êndênj bêc télêac nanj, ³⁰ ônam taôm sa ma ôsêp anja kakesotau ômôêjmanj.” ³¹ Lau dabunjsêga to binjsutau sêsu enj susu amboac tonanj to sêsôm gédênj tanuj gebe “Lau njagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtom atom. ³² Kilisi, Israelnêj kinj, êsêp anja kakesotau êmêjmanj, go talic ec takêj êwinj enj.” Ma êsêagêc, tanj sêjac agêc sêwinj enj nanj, têtanj pêlê enj amboac tonanj enj.

Jesu gêmâc êndu
(*Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Joaj 19:28-30*)

³³ Gédênj tanj oc kêkô njalunj nanj, gêsunjbôm gêjam gamêj samucgenj auc e gédênj ocmata. ³⁴ Ma gédênj ocmata tonanj Jesu gêmôêc awa kapôênj gebe “Êli, Êli lama sabatani,” tanam ôkwi gebe “Aênoc Anôtô, aênoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê sinj.” ³⁵ Ma lau njagêdô, tanj sêkô njagala nanj, sênjô tec sêsôm gebe “Kec, enj gêmôêc Elia.” ³⁶ Ma njac tej kêlêti gêja kêsac mêckelep tônj kêsêp bu njamakic ma jagêsunj gédênj enj gênôm ma kêsôm gebe “Akôgenj ma talic acgom, Elia oc mênjêkoc enj su me masi.” ³⁷ Go Jesu gêmôêc awa kapôênj ma gêmâc êndu.

³⁸ Ma obo balinj, tanj genkalej lôm dabunj nanj, kêkac tau gênjgic gêja luagêc anja njâo e jakêsu njalabu. ³⁹ Ma kapitai, tanj kêkô kêkanônj Jesunê kakesotau nanj, kêkô e gêlic Jesu gêmâc êndu amboac tonanj ma kêsôm gebe “Njac tonec Anôtônê Latu enj binjnanôgoc.” ⁴⁰ Lauo njagêdô sêkô ec jaêcgenj ma sêlic sêwinj. Êsêacnêj njagêdô tonec Maria Magdalanja ma Jakobo sanj agêc Joses tenenj Maria ma Salome. ⁴¹ Gédênj tanj Jesu gêmôa Galilaia nanj, lauo tonanj tédaguc enj ma sêjam sakinj enj. Ma njagêdô taêsam, tanj sêpi Jerusalem sêwinj enj sêja nanj, sêkô sêwinj amboac tonanj.

*Sêsun Jesu**(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Joaņ 19:38-42)*

⁴² Njakêtulâ ma sêmasaņ taunġe bebe ŋaalenġ oc sêlic sâbat. ⁴³ Tec kasêga towae tenġ, ŋaê Josep aņga Arimatia, gêmêņ, taņ gêoņ Anôtônê gamêņ amboac tonanġ nanġ. Enġ taê kêpa sugenġ kêsô gêdêņ Pilata gêja ma ketenġ Jesunê ŋawêlêlanġ. ⁴⁴ Pilata gêņo gebe Jesu gêmâc êndu su, tec gê go ma gêmôêc kapitai tau mênġkêtu kênac enġ gebe “Ŋac tau gêmâc êndu su me.” ⁴⁵ Enġ gêņô kêtû katô aņga kapitainê, tec gêwi ŋawêlêlanġ sinġ gêdêņ Josep. ⁴⁶ Ma Josep gêjam ôli obo kwalam-kwalam tenġ ma jakêkôc enġ su aņga kakesotau mênġkêsabanġ enġ kêsêp obo tonanġ ma ketoc enġ gêc sêo tenġ, taņ sêsap kêsêp poc nanġ, ma kêsabi poc jagêsanġ sêawa auc. ⁴⁷ Ma Maria aņga Magdala agêc Joses têna Maria sêlic gamêņ, taņ tetoc enġ gêc nanġ.

16*Jesu gêdi sa**(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Joaņ 20:1-10)*

¹ Sabat gêbachnê acgom, go Maria aņga Magdala agêc Jakobo têna Maria ma Salome sêjam ôli gêņmalu sebe nasêniņ oso enġ. ² Tec woke ŋabêc ŋamataņja gêdêņ bêbêc kanucgenġ jasêo lasê sêo, go oc kêpi. ³ Ma sêsôm gêdêņ taunġe bebe “Asa ênsambi poc aņga seawa su êndêņ aêac.” ⁴ (Gebe poc tau kapôêņ.) Sêoc matenânô sa e sêlic poc tau sêsabi su. ⁵ Tec sêso sêlêlôm sêja e sêl ic ŋac matac tenġ to ŋakwê sêpsêp baliņ gêņgôņ kêsî anôņa ma selendec. ⁶ Ma enġ kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Alendec atom. Amac asôm Jesu Nasareņja, taņ sêjac enġ kêpi kakesotau nanġ. Enġ gêdi sa su, gêmoa tonec atom. Alic, mala taņ tetoc enġ gêc nanġ tonec. ⁷ Ana ma asôm ŋawae êndêņ ênê ŋacsenġomi to Petere gerġe Enġ oc êmunġ amac êna Galilaia, oc alic enġ aņga ônê êtôm binġ, taņ kêsôm gêdêņ amac nanġ.” ⁸ Tec lauo tau sêsa aņga sêo sêc sêja gebe têtênêp e katunġ gêjaņja. Ma sêsôm binġ tenġ gêdêņ lasi tenġ atom gebe têtêc taunġ.

*Jesu yeoc tau lasê gêdêņ Maria Magdalanġa**(Mat 28:9-10; Joaņ 20:11-18)*

⁹ Jesu gêdi sa gêdêņ woke ŋabêc ŋamataņja gêdêņ bêbêc kanucgenġ su acgom, go geoc tau lasê gêdêņ Maria aņga Magdala, taņ kêtinġ ŋalau sec 7 aņga ênê sêsa sêja nanġ, kêtû ŋamata. ¹⁰ Awê tau gêja ma kêsôm ŋawae gêdêņ nê lau, taņ sêmoa sêwiņ enġ nanġ. Êsêac sêmoa tonêņ ŋalêlôm ŋawapacgenġ ma têtanġ. ¹¹ Êsêac sêņo gebe Jesu gêmoa mata jali ma awê tau gêlic enġ, mago sêkêņ gêwiņ atom.

*Jesu geoc tau lasê gêdêņ ŋacsenġomi luagêc**(Luk 24:13-35)*

¹² Tonanġ su acgom, go Jesu geoc tau lasê gêjam ŋac tenġ lanġo gêdêņ êsêagêc ŋac luagêc, taņ sêsêlêņ sêmoa gamêņ ŋasawa tenġ. ¹³ Ŋaclagêc tonanġ sêja sêsôm ŋawae gêdêņ lau ŋagêdô, mago sêkêņ gêwiņ êsêagêc atom amboac tonanġenġ.

*Jesu geoc tau lasê gêdêņ nê aposolo**(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Joaņ 20:19-23)*

¹⁴ Kêtû ŋamu enġ geoc tau lasê gêdêņ lau 11 gêdêņ taņ senġ gêņ sêņgôņ tebo, ma kêsôm êsêac kêtû sêkêņ gêwiņ atom to kêtû nêņ ŋalêlôm ŋadaniņja, gebe êsêac sêkêņ gêwiņ lau, taņ sêlic enġ gêdi sa ŋanô nanġ, nêņ binġ atom.

¹⁵ Ma kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Atôm nom ŋagamêņ samob ana ma anam mêtê ŋawae ŋajam êndêņ ŋamalac pebenġ. ¹⁶ Lau taņ sêkêņ gêwiņ ma sêliņ sanġu

naŋ, Anôtô oc ênam êsêac kêsi. Ma êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ atom naŋ, oc sênaŋa. ¹⁷ Gêŋtalô tonec oc êwiŋ lau-sêkêŋ-gêwiŋwaga gebe têtinŋ ŋalau sec su sênam aê laŋôc to sêsôm biŋ ŋa awenŋ wakuc, ¹⁸ lemeŋ sêkôc moac sa ma embe sênôm gêŋ ŋamalic teŋ, oc êmalic êsêac atom, sêu lemeŋ ênsac lau gêmac ma oc ŋajam êsa.”

Jesu kêpi undambê gêja

(Luk 24:50-53; Apos 1:4-11)

¹⁹ Apômtau Jesu kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac su acgom, go Anôtô kêsuŋ eŋ sa kêpi undambê jagêŋgôŋ ênê anôŋa. ²⁰ Ma ŋacseŋjomi tauŋ têtôm gamê samob sêja ma sêjam mêtê kêtôm gamêŋgeŋ ma Apômtau gêjam kôm gêwiŋ êsêac to kêpuc nè biŋ tôŋ ŋa gêŋtalô, taŋ gêgôm naŋ.

Nawae Najam kêtôm LUKA KETO

Nawae Najam kêtôm Luka Keto nec gêwa Jesu sa gebe Israelnêj Kêsiwaga, tan Anôtô geoc enj lasê gêdêj êsêac nan, ma lau nomnja samob tapaôngej nêj Kêsiwaga tau enj gêwinj amboac tonanjen. Luka taugenj keto gebe Apômtaunê Nalau Dabunj kékalem Jesu gebe “êsôm Nawae Najam lasê êndêj lau ñalêlôm sawa” (4:18). Nawae Najam tau tec gêjac lau sêngônj jageo to sêoc ñawapac tokainj-tokainj nan ñawae. Aêac tatap ñalô têntac wapinja sa anja Lukan gêjam môkêlatu ñamataja luagêc, tan kêsôm Jesu gêmêj nom nec ñaboja lasê nan auc, go anja môkêlatu ñamuja, tan keto Jesu kêpi undambê gêja ñaminj nan, amboac tonanjen.

Anja ñasêbu 2 to 6nja (alic ñadênanj sêpuc gêc ñalabuja) aêac tatap binj to minj ñagêdô taêsam sa, nanj Luka taugenj keto gêc Nawae Najam tonec, amboac anjela sêjam wê lambinja ma gejobwaga bôcña dêdêj ñapalê Jesu sêja Betlehem nan, to ñapalê Jesu gêj-gônj lôm dabunj, go binjôlinj Nac Samaritinja taê walô ñac gêbac ma Latu Gêjanja to ñagêdô gêwinj. Binj tanj Nawae Najam tonec kêwaka sa gêc awêgenj nan, ñagêdô tonec gebe Tatenj mec ñabinj to Nalau Dabunj nê binj ma Anôtô kêsuc sec ôkwi ñabinj.

Nadênanj

1. Gêjac m Nawae Najam tau 1:1-4
2. Joan agêc Jesu nêj binj ñapalêgenja 1:5-2:52
3. Nackêsagu Joan nê sakinj 3:1-20
4. Jesu gêlinj sanju ma Sadanj kêlêtôm enj 3:21-4:13
5. Jesunê sakinj anja Galilaia 4:14-9:50
6. Gêdi anja Galilaia gêja Jerusalem 9:51-19:27
7. Jesunê woke ñamuja anja Jerusalem ma malac, tanj gêc malac tau ñagala nanj 19:28-23:56
8. Apômtau gêdi sa to jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 24:1-53

Binj tau ñam

¹ Lau taêsam sêsaê gebe sênac minj binj, tanj kêsua gêdêj aêacnêj têm nan, sêpuc gêdôgenj. ² Êsêac teto minj kêtôm lau, tanj matenjanô sêlic gêdêj tanj gêjac m tau ma sêjam sakinj mêtê tau nanj, sêjac tulu gêdêj aêac. ³ O ñac towae Teopili tau, aê tec galic ñajam amboac tonanjen, tec kakip binj tau sa kagêluc tomalagenj ma kato kadênanjenj gêdêj aôm, ⁴ gebe ôjala binj, tanj têdônj gêdêj aôm nanj, gebe binjanôgenj.

Nackêsagu Joan nê puc têna êkôc enja

⁵ Gêdêj kinj Judaijanja Herodo nê têm nanj dabunwaga tenj gêmoa, ñaê Sakaria. Enj gêjam sakinj gêwinj dabunwaga Abia nê tonj. Enj gêjam awê anja Aronnê wakuc nêj, ñaê Elisabet. ⁶ Anôtô gêlic êsêagêc lulu gêdêjenj, gebe sêsa nêj lêj sejop Apômtaunê binjsu to ñagôlinj samob ñabinj masigenj sêmoa. ⁷ Agêcnêj gôlôac masi, gebe Elisabet enj awê kapoac, ma agêc nê akwenj têtû lauo ñanô to ñac.

⁸ Ma gêdêj tanj Sakarianê tonj nêj têm sênam sakinja nan, enj gêjam nê kôm dabunwaganja gêmoa Anôtônê lanjônêmja. ⁹ Ma sêpuc kapoac kêtôm dabunwaganêj mêtê e jakêsêp enj gebe êsô Apômtaunê lôm dabunj naêkênj da

jadaunja. ¹⁰ Ma gêdêj noc sêkêj da jadaunja nan, lau samucgen teten mec semoa dêmoêja. ¹¹ Ma Apômtaunê anjela tenj geoc tau lasê gedên enj kêkô kêsi altar jadaunja nãanôja. ¹² Sakaria gelic e kêlênsôn enj ma kêtakê nãanô. ¹³ Tec anjela kêsôm gêdêj enj gebe “Sakaria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêjô nêmc mecgac. Aômnê awê Elisabet oc êkôc latôm tenj ma ôê ênê nãe gebe Joan. ¹⁴ Aôm oc ôtu samuc ma ômoa totêmtac njajamgenj ma lau taêsam têtû samuc êndêj bêc têna êkôc enja amboac tonanjenj. ¹⁵ Enj êtu njac towae êkô Apômtau lanônêmc ma ênôm wain to bu njac lai atom. Enj ênêc têna têtac lêtômgenj ma Njalau Dabunj ênam enj auc kwananjenj, ¹⁶ gebe enj ênam Israelnêj gôlôac taêsam ôkwi dêndêj Apômtau, nêj Anôtô, sêmu sêna. ¹⁷ Njac tau tonanjenj Elianê njalau to njac lai êpi enj ma êsêlêj êmu nj Apômtau, gebe ênam tameninêj njalêtôm ôkwi êndêj latunjenj ma lau tanjenj pêc dêndêj lau, tanj sêsap bingêdêj tôj nanj, oc êmansan lau sênac dabinj nêj njalêtôm njapêp êtu Apômtaunja.”

¹⁸ Go Sakaria kêsôm gêdêj anjela gebe “Aê jajala binj tonanjenj êndêj asagenj, aêagêc njoc awê atu lauo njanô to njac su nec.” ¹⁹ Tec anjela gêjô enj awa gebe “Aê Gabriel tec kakô Anôtô lanônêmc, ma enj kêsakinj aê gebe jasôm binj êndêj aôm ma jakêj njawae njajam tonêc êndêj aôm. ²⁰ Mago aôm kôkêj gêwijn aênoc binj, tanj oc njanô êsa êndêj njanoc tau nanjenj atom. Amboac tonanjenj oc awammê êsa, ôsôm binj naeo ômoa e êndêj bêc, tanj binj tau êtu anô su acgom.”

²¹ Lau sêoj Sakaria elêmc ma sênac materj enj gebe gêmoa lômc dabunjenj e njêjenjenj su nec. ²² Go kêsa gêmêj ma gebe êsôm binj êndêj êsêac e gêgôm jageo. Tec êsêacnêj kauc kêsa gebe enj oc gêlic gêj njakatu tenj anja lômc dabungac. Amboac tonanjenj enj gêjam dôndôj bingêj gêdêj êsêac ma gêjam tau tôj kêkô.

²³ Gêmoa e nê bêc sakinja gêbacnê ma gêc gêmu gêja nê andu kêtiam. ²⁴ Têmc njagêdô gêbacnê, go Elisabet kêkêkam njalê ma kêsinj tau gêmoa ajôj lemenjenj, ma kêsôm gebe ²⁵ “Gêj tonanjenj Apômtau gêgôm gêdêj aê, gêdêj têmc taê gêjam aêja enj kêkac majoc su anja launêj.”

Jesunê puc têna êkôc enja

²⁶ Elisabet kêkêkam njalê njajôj kêtû 6, go Anôtô kêsakinj anjela Gabriel gêja malac Galilaijanjenj, njã Nasaret, ²⁷ gêdêj awêtakinjenj tenj, tanj sê enj gêdêj njac tenj, njã Josep, kwananjenj gebe agêc sênam taunjenj. Njac tau anja Dawidnê gôlôac. Ma awê tau nê njã Maria. ²⁸ Anjela kêsô gêdêj enj gêja ma kêsôm gebe “O gabêjamo, binjalô êndêj aôm, Apômtau gêwijn aôm goc.” ²⁹ Maria gêjô binj tonanjenj e kêlênsôn enj njanô ma taê gêjam gebe “Awa gêjac aê amboac tonêc kêtû asagenja.” ³⁰ Tec anjela kêsôm gêdêj enj gebe “Maria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêlic aôm gêjac mataanô njajam. ³¹ Ôlic acgom, aôm oc ôkêkam njalê e ôkôc latôm tenj ma ôê ênê njã Jesu. ³² Njac tau tonanjenj oc êtu njac towae ma sêsam enj gebe Lôlôc Njatau nê Latu. Apômtau Anôtô oc êkêj enj êngôj aba Dawid nê lêtôj, ³³ gebe enj oc êtu kinj ma ênam gôlinj Jakobnê gôlôac endenjenj tôjenjenj. Ma ênê gamêj kinja njatêku masi.”

³⁴ Ma Maria kêsôm gêdêj anjela gebe “Binj tau njanô êsa amboac ondoc, gebe aênoc akwenjenj masi.” ³⁵ Tec anjela gêjô enj awa gebe “Njalau Dabunjenj mênjêpi aôm ma Lôlôc njatau nê njac lai mênjênam ajunjenj aôm. Amboac tonanjenj njalê, tanj aôm ôkôc nanjenj, sêsam enj gebe dabunjenj, enj Anôtônê Latu. ³⁶ Gôlicgac me, nêmc tawanjo Elisabet, tanj kêtû awêanôgac ma sêsam enj gebe awê kapoac nanjenj, tec kêkêkam njalê gêmoa e galoc njajôj kêtû 6gac, ³⁷ gebe Anôtô enj njac lai, enj kêtôm gêj samobja.”

³⁸ Ma Maria kêsôm gebe “Amboac tonan, Apômtaunê sakinwagao aê, ma bin, tan kôsôm nan, oc êtu tôn êpi aê.” Go anjela gêwi en sin ma gêc gêja.

Maria kêtû ñaclen gêdên Elisabet

³⁹ Gêdên ñasawa tonan Maria gêdi kêsaic tau e jakêpi Judanên gamên lôcña jagêo lasê malac ten, ⁴⁰ ma kêso Sakarianê andu gêja e awa gêjac Elisabet. ⁴¹ Elisabet gênô Maria awa gêjac en, tec ñapalê gêboan anga têna têtacêlôm. Ma Nalau Dêbuñ gêjam Elisabet auc ⁴² e awa gêoc en ña awa kapôên ma kêsôm gebe “Anôtô gêjam mec aôm kêlêlêc lauo ñagêdô su ma gêjam mec ñanô têtacêlômña gêwiñ. ⁴³ Aê amboac ondoc, tec aênoc Apômtau têna gêdên aê gêmên nec. ⁴⁴ Gôlicgac me, awam gêjac aê kêso tanjocsun e ñapalê kêtû samuc tec gêboan anga têtacêlôm. ⁴⁵ Aê aoc gêoc awê, tan kêkên gêwiñ gebe bin, tan Apômtau kêsôm gêdên en nan, oc êtu tôn.”

Marianê wê lambinña

⁴⁶ Go Maria kêsôm gebe
 “Aênoc ñalêlôm gêoc Apômtau sa
⁴⁷ ma katuc kêtû samuc ñoc kêsiwaga Anôtô,
⁴⁸ gebe gewec gêdên nê sakinwagao ñadma aê,
 tec galoc gôlôac togôlôac samob oc awen êoc aê.
⁴⁹ Gebe en ñaclai ñatau gêgôm gêñsêga kêtû aêna, ênê ñaê dabun.
⁵⁰ En taê walô gôlôac togôlôac, tan têtêc en nan.
⁵¹ Ênê lêma gêgôm gên ñaclai
 ma kêtâ lau, tan nên ñalêlôm sêkian tauñ sa nan, salin-salin sêja.
⁵² En kêtin gôlinwaga ñajanña anga nên lêpôn su ma ketoc lau ñadma sa.
⁵³ Lau tan mo gêjô êsêac nan, tec kêkên gên ñajam gêjam êsêac aucgen
 ma kêtin lau tolêlôm su tolemen sawagen.
⁵⁴ En gêjam nê sakinwaga Israel sa taê gêjam nê moasin
⁵⁵ kêtôm bin, tan gêjac mata gêdên aêac tamenj Abraham to nê wakuc nan, ma ênêc enden tôngeñ.”
⁵⁶ Maria gêmoa gêwiñ Elisabet amboac ajôn têlêac, go gêmu gêja nê gamên kêtiam.

Joan têna kêkôc en

⁵⁷ Têm Elisabet êkôc ñapalêña kêdabin, tec kêkôc ñapalê ñac ten. ⁵⁸ Ma ênê lau, tan nên sackapoagêdô gêdên tau nan, to nên tawan sênô Apômtau gêgôm nê taê walô ñanô kêsa kêpi en ñawae ma têtac ñajam kêsa sêwiñ en.
⁵⁹ Nabêc kêtû 8 ma sêkac sa sêja sebe sêsa ñapalê tau ma sê tama Sakaria nê ñaê êpi en. ⁶⁰ Mago têna kêsôm gebe “Masi, taê ênê ñaê gebe Joan.” ⁶¹ Tec êsêac sêsôm gêdên en gebe “Nêm lau ten sêmoa ondoc, tan nên ñaê amboac tonan.”
⁶² Ma sêjac kajo tama gebe mêntau êsôm acgom. ⁶³ Tec en gêjam dôñdôn gebe sêkên tapele saun ten êndên en ma keto gebe “Ênê ñaê Joan.” Ma samob sê taên. ⁶⁴ Ma sep tagen awasun to imbêla kêtû golon ma kêsôm bin lasê to kêlanem Anôtô. ⁶⁵ Ma nên lau samob, tan nên sackapoagêdô gêdên tau nan, têtêc tauñ. Ma lau samob sêjam bin tau kêtû bingalôm e gêjam lau, tan sênğôn Judaia ñagamên lôcña nan, auc samucgen. ⁶⁶ Êsêac samob, tan sênğôn bin tau nan, taên gêjam gêc nên ñalêlômgen gebe “Ñapalê tonec amboac ondoc.” Êsêac sêlic gebe Apômtau lêma gêwiñ en.

Sakaria geoc bill lasê

- 67 Ma Nalau Dabun gêjam tama Sakaria auc e geoc bin lasê ma kêsôm gebe
 68 “Aê jalambin Apômtau, Israelnêj Anôtô, gebe kêtû njaclen mênghêjam nê lau kési.
 69 En kékêj késiwaga tonjaclai tec mênkêsa anja nê sakinwaga Dawid nê gôlôac,
 70 kêtôm enj tau kêsôm kêsa nê propete dabun gêmunja awensun gebe
 71 ênam aêac kési anja nan njaço to anja lau samob, tanj sêkênj kisa aêac nan lemenj.
 72 En taê walô aêac tamenj to taê gêjam nê poac dabunj.
 73 En gêjac mata binj to kêtôc lêma gédêj tamenj Abraham gebe
 74 ênam aêac kési anja nan njaço lemenj ma êkênj aêac tanam sakin enj tatêc taun atom.
 75 Tatu lau dabunj to gédêj tamoja en lanjônêmja êtôm aêacnêj têm samob.
 76 Ma aôm njaçalênenec, lau oc sêsam aôm gebe Lôlôc Natau nê propete. Aôm oc ômunj Apômtau gebe ômansanj ênê intêna.
 77 Aôm oc ôkêj ênê lau sêjala moasinj, tanj njam kêsêp kêsuc nêj sec ôkwinja.
 78 Aêacnêj Anôtô taê walô aêac nanô tec êkênj jawê mênghêsa anja lôlôc gebe êtu njaclen aêac
 79 ma êpô êsêac, tanj sênghônj gêsunbôm to gêmacanô nakanuc nanj, to êwê aêac enj kainj katôgenj tasa lêj binjalônja.”
 80 Njaçalê tau kêtû kapôênj ma nê kauc taê gêjam binj nja pep, go jagêmoja gamênj sawa e gédêj bêc, tanj kêtôc tau gédêj lau Israel nanj.

2

Jesu têna kékôc enj (Mat 1:18-25)

- 1 Gédêj njasawa tonanj kaisara Augustu kêtatu binj tenj gebe teto lau samob, tanj sênghônj nom samucgen nanj, nêj njaê sa. 2 Kôm tau tonanj sêjac m gédêj gôlinwaga Surianja Kuren gênghônj, 3 ma lau samob dêdi sêja nêj malacmôkê gédêj-gédêngenj gebe teto êsêac. 4 Tec Josep anja malac Galilaijana Nasaret kêpi Judaia gêja Dawidnê malac, njaê Betlehem, gebe enj anja Dawidnê gôlôac taun nêj. 5 Enj gebe teto êsêagêic nê awê Maria, tanj sê êsêagêc dédêj taun nanj, ma awê tau kékêkam njaçalê gêmoa. 6 Agêc jasênghônj tonanj e têm Maria êkôc njaçalêna kédabinj. 7 Tec kékôc latu njamêc, nanj kékwa enj nja obo auc ma ketoc enj gêc bôcnêj sac tenj, gebe nêj gamênj njasawa tenj gêc andu njaclenja atom.

Gejobwaga to anjela

- 8 Ma gamênj tonanj nja gejobwaga sêmoja jasejop nêj domba gédêj gêbêc sêmoja obo. 9 Tec Apômtaunê anjela tenj gêô lasê gédêj êsêac e Apômtaunê njawasi kêpô êsêac gêjam aucgenj ma nêj njalêlôm njatutuc nanô. 10 Tec anjela kêsôm gédêj êsêac gebe “Atêc taôm atom, alicgac me, aê jasôm njawae njajam atu samucnja tenj êndêj amac, njawae tau oc êtu tapa ênam lau samucgenj auc. 11 Galoc tonec amacnêm késiwaga Apômtau Kilisi kêtû njamalac anja Dawidnê malac. 12 Amac ajala enj êndêj njabelo tonec gebe Atap njaçalê dedec tenj sa, tanj sêkwê enj nja obo auc ma sêkênj enj gêc bôcnêj sac.”

- 13 Ma sep tagenj lau sinj undambêna taêsam mênshêwinj anjela tau ma sêlanem Anôtô gebe 14 “Anôtônê wae êsa anja lôlôc ma binjalô ênêc nom, tanj Anôtô gêlic lau tau njajam.”

- 15 Anjela têtainj taun su anja êsêacnêj sêmu sêja undambê acgom, go gejobwaga sêsôm gédêj taunj gebe “Ajôc, tawac Betlehem ma talic binj, tanj mênghêsa

ma Apômtau kékêñ ñawae gédêñ aêac nanj acgom.”¹⁶ Ma ac sêsaic taunjen sêja e têtap Maria agêc Josep sa ma sêlic ñapalê dedec tau gêc sac.¹⁷ Sêlic su ma tédôn binj, tanj anjela kêsôm kêpi ñapalê tau nanj, gédêñ êsêac.¹⁸ Ma lau samob, tanj sêñô binj nanj gejobwaga sêjac minj nanj, sê taênj ñanô.¹⁹ Ma Maria kêmasarj binj samob tonanj ñai ñapep ma taê gêjam gêc nê ñalêlôm.²⁰ Gejobwaga sêmu sêja ma awenj gêôc Anôtô to sêlanem enj kêtû binj samob, tanj sêñô to sêlic kêtôm anjela kêsôm gédêñ êsêac nanja.

Sê Jesunê ñaê

²¹ Bêc kêtû 8, go sêsa ñapalê tau ma sê ênê ñaê, tanj anjela kêsam gédêñ enj gêc têna têtacêlêlôm atomgenj nanj, gebe Jesu.

Têtôc ñapalê tau anja lôm dabuj

²² Têm sêmbuj ñatêmui suña gêbacnê kêtôm Mosenê binjsu, go Maria agêc Josep sêkôc ñapalê sêpi Jerusalem sêja sebe sênsunj enj êndênj Apômtau.²³ Ac sêgôm kêtôm binj, tanj teto gêc Apômtaunê binjsu gebe “Ñamêc samob, tanj tenenji sêkôc nanj, sênam dabuj êsêac ñapep, gebe têtû Apômtaunê gênj.”²⁴ Ma agêc sêkêñ da kêtôm binj, tanj sêsôm gêc Apômtaunê binjsu gebe “Moñgôm luagêc me balôsi ñalatu luagêc.”

²⁵ Gédêñ tonanj ñac tenj, nê ñaê Simeon, gêmoea Jerusalem. Ñac tau enj ñac gédêñ to ôli andanj Anôtô ma gêôñ Israelnêñ binjalô ñam gêmoea ma Ñalau Dabuj gêjam enj auc.²⁶ Ñalau Dabuj tau gêwa sa gédêñ enj gebe êmac êndu atom e êlic Apômtaunê Kilisi acgom.²⁷ Tec Ñalau Dabuj gêôc enj kêsô lôm dabuj gêja. Ma gédêñ tanj têna agêc tama sêkôc ñapalê Jesu sêsô sêja sebe nasênjgôm gênj êtôm binjsu ñajatu nanj,²⁸ tec Simeon kêsip enj sa ma kêlanem Anôtô gebe ²⁹ “Apômtau, galoc ôkôc nêñ ñacsakinj aê tobinjalôgenj jawac êtôm nêñ binj,³⁰ gebe matocanô galic nêñ moasinj ñam,

³¹ tanj kômasarj gêc awêgenj nanj, gebe lau samob sêlicña.

³² Enj oc êtu ja êpô lau samuc to êtu nêñ lau Israel nêñ ñawasi.”

³³ Tama agêc têna sê taênj binj, tanj sêsôm kêpi ñapalê nanj.³⁴ Go Simeon gêjam mec êsêac ma kêsôm gédêñ têna Maria gebe “Gôlicgac me, ñapalê tonoc oc êñgôm Israelnêñ lau taêsam sembenj to sêndi sa. Lau ñagêdô oc sênac enj êtu mu, mago ñagêdô oc sêsôm sêôc aucgenj.³⁵ Binj tonanj êsa gebe eoc lau taêsam nêñ ñalêlôm ñabinj lasê. Ma aôm taôm nêñ ñalêlôm oc epenj aôm êtôm kêñ kêkô nêñ ñalêlôm.”

³⁶ Go Panuel latuo, propeteo tenj, gênjgônj, ñaê Ana. Awê tonanj anja Asernê gôlôalc. Ênê jala taêsam ñanô. Enj gêmoea awêtakingenj e gêjam ñac sa ma agêc sêmoa sêwiñ tauñ jala 7,³⁷ go kêtû awêtuc gênjgônj e nê jala kêtû 84. Mago gêwi lôm dabuj sinj atom, gêjam sakinj Anôtô ma gêjam dabuj mo to keteñ mec kêtôm gêbêc to gelenjenj.³⁸ Gédêñ ñasawa tecenanjenj enj gêô lasê jagêjam danje Anôtô ma gêwa ñapalê sa gédêñ lau samob, tanj sêôñ têtêm Anôtô ênam Jerusalem kêsina nanj.

Sêmu sêja Nasaret

³⁹ Sêjac dabuj gênj samob kêtôm Apômtaunê binjsu ñajatu e gêbacnê acgom, go sêmu sêja Galilaia jasênjgônj nêñ malac Nasaret.⁴⁰ Ñapalê kêtôp e kêtû kapôênj ma mêtê gêjam enj auc to Anôtônê moasinj kêpi enj.

Ñapalê Jesu gênjgônj lôm dabuj

⁴¹ Kêtôm jalagenj Jesu têna agêc tama sêpi Jerusalem sêja sêlic omsêga Pasa.
⁴² Gédêñ tanj ñapalê Jesu nê jala kêtû 12 nanj, ac sêmu sêpi sêja kêtôm omsêga

ñamêté. ⁴³ Pasa gêbacnê, go êsêac sêc sêmu sêja ma ñapalê Jesu gacgen gêngôn Jerusalem, ma têna agêc tama sêjam kauc. ⁴⁴ Êsêagêc seboc enj oc gêwiñ nêñ lau ñagêdô, tec sêsêlêñ oc samuc tenj ma sêsôm enj anga nêñ tawanj to lau ôlinj andanj taunja, ⁴⁵ e têtap enj sa atom. Tec sêmu sêja Jerusalem jasêsôm enj. ⁴⁶ Sêsôm sêmoa e bêc télêac gêjaña acgom, go têtap enj sa gêngônj lôm dabuj kêsêp lau-mêtêwaga ñalêlôm gêngô êsêacnêñ binj ma kêtû kênac-kênac êsêac. ⁴⁷ Ma samob, tanj sêñô êñê binj nanj, sêñac lemenj kêtû ênê kauc to binj, tanj gêjô êsêac awenj nanja. ⁴⁸ Agêc sêlic enj e têtakê ma têna kêsôm gêdêñ enj gebe “Latucenec, amboac ondoc, tec gôgôm aêagêc amboac tonanj. Ôlic acgom, aêagêc tamam asôm aôm totaêñ-totaêñgenj tec amoa.” ⁴⁹ Ma enj kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Agêc asôm aê kêtû asagenja. Agêc alic ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jamoa Tamocnê andu nec atom me.” ⁵⁰ Ma binj, tanj enj kêsôm gêdêñ êsêagêc nanj, agêc sêjala ñam atom.

⁵¹ Go gêwiñ êsêagêc ac sêsêp Nasaret sêja ma enj tanja wamu êsêagêc ñapep ma têna kêmasanj binj samob tonanj ñai gñc nê ñalêlôm. ⁵² Jesu kêtôp to nê kauc mêtêña kêsa gêwiñ ma Anôtô to ñamalac têtac gêwiñ enj.

3

Ñackêsagu Joanj gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Joanj 1:19-28)

¹ Kaisara Tiberi gêjam gôlinj lau e ñajala kêtû 15, Ponti Pilata kêtû gôlinjwaga Judaiana, Herodo kêtû kasêga Galliliana, têwa Pilip kêtû kasêga Ituraia to gamêñ Trakonitiña, Lusani kêtû kasêga Abileneña, ² ma Anas agêc Kaiapa têtû dabuj sêga sêmoa. Gêdêñ têm tonanj Anôtônê binj gêdêñ Sakaria latu Joanj, tanj gêmooa gamêñ sawa nanj gêja. ³ Ñac tau tonanj gêjac laoc gamêñ Jordanja samob ma gêjam mêtê lau gebe “Anam taôm ôkwi to alinj sanju, ma Anôtô êsuc nêñ sec ôkwi.” ⁴ Binj tonanj kêtôm binj, tanj propete Jesaia keto kêsêp nê buku gebe

“Ñac tenj gêmôêc awa tonec gêmooa gamêñ sawa gebe

‘Amansanj gamêñ Apômtau esêlê a

to amêtôc ênê intêna êtu solop.

⁵ Sênsuj gaboanj samob auc to sensenj lôc to gamêñ ñabau êtu tapa

ma sêmêtôc ñapoalic samob êtu solop

to sêmansanj intêna kalonj-kalonj ñatip êsa.

⁶ Ma ñamalac samob sêlic Anôtônê lêñ ênam ñamalac kêsina.’”

⁷ Lau taêsam dêdêñ enj sêja sebe sêlinj ênê sanju. Enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Moac ñalatu amac, asa gêwa sa gêdêñ amac gebe awê Anôtônê têtac ñandanj, tanj mênêsa nanj sa. ⁸ Anam ñanô êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwiña acgom. Ma asôm êndêñ taôm gebe ‘Abraham kêtû aêac tamenji,’ nec atom. Aê jasôm êndêñ amac gebe Anôtô kêtôm gebe êñu poc tonec ñai sa têtû Abrahamnê latui. ⁹ Ki ñamata gêdêñ kawakac tec gêc. Amboac tonanj ka samob, tanj sêjam ñanô ñajam atom nanj, oc êsap su ma êmbalinj êpi ja êna.”

¹⁰ Ma lau samob sêjam kênac Joanj gebe “Aêac oc anjgôm amboac ondocgenj.”

¹¹ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Ñac tenj nê ñakwê luagêc embe ênêc, nanj êkêñ tenj êndêñ ñac, tanj nê ñakwê masi nanj. Ma ñac tenj nê mo embe ênêc, nanj ênjgôm amboac tonanj.” ¹² Go telonj ñagêdô dêdêñ enj sêja amboac tonanj gebe ênsanjgu êsêac, tec têtû kênac enj gebe “Mêtêmôkê, aêac anjgôm amboac ondocgenj.” ¹³ Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akôc gêñ anga launêñ êlêlêc

naôli, tañ sêsakinj amac nañ su atom.” ¹⁴ Ma sinwaga ñagêdô têtû kênac eñ amboac tonanjenj gebe “Ma aêac nec oc anğôm amboac ondoc.” Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anğôlinj binj to alênsu lau e ajanğo êsêacnêñ gêñ su atom. Naôli tañ gêjô nêñ kôm nañ, akôc ma kêtôm.”

¹⁵ Lau samob taêñ gêjam binj jakêsa-jakêsa ma sêjam kênac taunj gêc nêñ ñalêlômña kêtû Joaņña gebe “Moae eñ Kilisi tau tunc nec.” ¹⁶ Tec Joaņ gêjô êsêac awerj ma kêsôm gêdêñ êsêac samob gebe “Aê tec kasagu amac ña bu, mago ñac teñj oc êmêñ, eñ ñaclai kêlêlêc aê su. Aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ñalêkômñ atom. Ñac tonañ tec oc ênsanğû amac ña Ñalau Dabuñ to ja. ¹⁷ Eñ lêma kêkam lala sekolonj gêñña gebe êtiñ gêñ ñapaôma ma ênac ñanô sa êpi nê andu-gêñ-ñanônña êna, go ñapaôma êkên êpi ja, tañ êsa ñapanj nañ.”

¹⁸ Joaņ gêjac binjsu lau ña binj ñagêdô taêsam gêwiñj to gêwa ñawae ñajam sa gêdêñ êsêac. ¹⁹ Mago kasêga Herodo, tañ Joaņ gêbu eñ kêtû têwanê awê Herodia to sec samob, tañ Herodo gêgôm nanña, ²⁰ ñac tañ kêsâlê sec tunc gêsac ñaô gêwiñj gebe kêlai Joaņ auc gêngômñ andu kapoacwalônña.

Jesu gêlinj sanğû

(Mat 3:13-17; Mar 1:9-11)

²¹ Gêdêñ tañ lau samob sêlinj sanğû nañ, Jesu gelinj gêwiñj. Ketenj mec gêmoa ma undambê gêña ²² e Ñalau Dabuñ gêjam balôsi lanğ kêsêp mênğêsac eñ ñaô, ma awa teñ anğa undambê kêsa gebe “Aênoc Latuc tau aôm, tec têtêc gêwiñj to galic aôm ñajam.”

Jesunê ñam

(Mat 1:1-17)

²³ Jesunê jala amboac 30 ma gêjac m nê kôm. Ma lau seboc eñ Josep latu, nañ Êli latu, ²⁴ nañ Matat latu, nañ Lewi latu, nañ Melki latu, nañ Janai latu, nañ Josep latu, ²⁵ nañ Matatia latu, nañ Amos latu, nlanj Naum latu, nañ Esli latu, nañ Nagai latu, ²⁶ nañ Mat latu, nañ Matatia latu, nañ Semein latu, nañ Josek latu, nañ Joda latu, ²⁷ nañ Joanan latu, nañ Resa latu, nañ Serubabel latu, nañ Sealtiel latu, nañ Neri latu, ²⁸ nañ Melki latu, nañ Adi latu, nañ Kosam latu, nañ Elmadam latu, nañ Er latu, ²⁹ nañ Josua latu, nañ Elieser latu, nañ Jorim latu, nañ Matat latu, nañ Lewi latu, ³⁰ nañ Simeon latu, nañ Juda latu, nañ Josep latu, nañ Jonam latu, nañ Eliakim latu, ³¹ nañ Melea latu, nañ Mena latu, nañ Matata latu, nañ Natan latu, nañ Dawid latu, ³² nañ Isai latu, nañ Obed latu, nañ Boas latu, nañ Sala latu, nañ Nason latu, ³³ nañ Aminadab latu, nañ Admin latu, nañ Ami latu, nañ Hesron latu, nañ Peres latu, nañ Juda latu, ³⁴ nañ Jakob latu, nañ Isak latu, nañ Abraham latu, nañ Tara latu, nañ Nahor latu, ³⁵ nañ Serug latu, nañ Reu latu, nañ Peleg latu, nañ Eber latu, nañ Sela latu, ³⁶ nañ Kainan latu, nañ Arpaksad latu, nañ Sem latu, nañ Noa latu, nañ Lamek latu, ³⁷ nañ Metusala latu, nañ Enok latu, nañ Jared latu, nañ Mahalalel latu, nañ Kainan latu, ³⁸ nañ Enos latu, nañ Set latu, nañ Adam latu, nañ Anôtô latu.

4

Sadanj kêlêtôm Jesu

(Mat 4:1-11; Mar 1:12-13)

¹ Ñalau Dabuñ gêjam Jesu auc, go gêmu anğa Jordan gêja ma Ñalau Dêbu ñ gêwê eñ gêjac laoc gamêñ sawagenj gêmoa, ² e kêtôm bêc 40 ma Sadanj kêlêtôm eñ. Jesu genj gêñ atom e bêc samob tonañ gêbacnê, tec mo gêjô eñ.

³ Ma Sadan kêsôm gêdên en gebe “Embe Anôtônê Latu aôm, nan ôsôm poc tonec êtu mo.” ⁴ Jesu gêjô en awa gebe “Teto gêc gebe ‘Mo tagen êoc ñamalac tòn atom.’”

⁵ Ma gêwê en kêpi jakêtôc gamên nomña samob gêdên en eb tagen. ⁶ Ma Sadan kêsôm gêdên en gebe “Aê gabe jakên ñaclai samob tônê tonawasigen êndên aôm gebe sêkên gêdên aê. Ma aê embe jakên êndên ñac ten, oc jakên. ⁷ Amboac tonan embe ôpôn amdud êndên aê, go gên tau samob êtu aômnm.”

⁸ Tec Jesu gêjô en awa ma kêsôm gêdên en gebe “Teto gêc gebe ‘Ôpôn amdud êndên Apômtau, aômnm Anôtô, ma ônam sakin en taugen.’”

⁹ Go Sadan gêwê Jesu agêc sêpi Jerusalem jaketoc en kêkô lôm dabun ñasalôm ñalami ma kêsôm gêdên en gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm anga tonec ôna, ¹⁰ gebe teto gêc gebe ‘En oc êsakin nê anjela êtu aômna gebe mênsejop aôm ¹¹ to sêsip aôm ña lemenjen gebe ôndin amkain êpi poc atom.’”

¹² Tec Jesu gêjô en awa gebe “Bin gêc gebe ‘Ônsaê Apômtau, aômnm Anôtô, atom.’” ¹³ Sadan kêsâ en kêpi bin samob tonan e gêbacnê, go gêwi en sin gebe êmoa e noc ten acgom.

*Jesu gêjac m nê kôm anga Galilaia
(Mat 4:12-17; Mar 1:11-15)*

¹⁴ Go ñalau Dabun kêkac Jesu gêmu gêja Galilaia, ma nê wae kêsâ kêtôm gamên tau ñamadin samob gêja. ¹⁵ En kêdôn êsêac anga nên lôm e samob sêlambin en.

*Jesunê lau têtin en anga Nasaret
(Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)*

¹⁶ En gêô lasê Nasaret, nan êsêac sêlôm en ñapalêgen e kêtû kapôên anga tonan. Ma gêdên sabat kêsô lôm gêja amboac gêgôm-gêgôm gêmoa, ma gêdi sa gebe êsam mêtê lasê. ¹⁷ Tec sêkên propete Jesaia nê buku gêdên en ma kêlain buku tau e kêtap ñalô, tan teto gêc nan sa gebe

¹⁸ “Apômtaunê ñalau kêpi aê.

En gen oso aê gebe jasôm ñawae ñjam lasê êndên lau ñalêlôm sawa.

En kêsakin aê gebe jasôm lasê êndên lau, tan sêngôn kapoacwalô nan, gebe sêngamboac êsêac su,

ma êndên materpec gebe sêlic gamên êtiam,

to êndên lau, tan ñamalac sêgôm êsêac êndu-êndu gebe sêmoa nêj lêtêgen

¹⁹ to jasôm Apômtau ênam lau kêsi ñajala lasê.”

²⁰ Go Jesu kêlun buku sa jakêkên gêdên sakinwaga ma gêngôn sic. Ma lau samob, tan sêngôn lôm nan, mater gê enjen. ²¹ Ma en gêoc awa sa ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Bin tan teto gêc ma tanemsun anô nan, kêtû anô gêdên ocsalô tonec.” ²² Lau samob sêngôn ênê bin moasin, tan kêsôm kêsa awa nan, ñjam-ñjam e sê taên ma sêsôm gebe “Ñac tonec Josep latu atom me.” ²³ Tec en kêsôm gêdên êsêac gebe “Kec, galoc oc abe asôm binjêdêm tonec êndên aê gebe ‘Dokta, ôngôm taôm ôlim ñjam êsaman. Bin tan aêac anô gebe gôgôm anga Kapanau m nan, ôngôm anga taôm nêmalacmôkê amboac tonan acgom.’”

²⁴ Go kêsôm gebe “Binñanô, aê jasôm êndên amac gebe Propete ten oc tetoc en sa ñapep anga en tau nê malacmôkê atom. ²⁵ Ma jasôm ten tobinñanôgen êwin gebe Gêdên têm Elia gêmoa nan, undambê ñajan gêc e jala têtêac ma ajôn 6 ma tóbôm kapôên gêjam gamên samucgen auc nan, awêtuc taêsam sêmoa Israel. ²⁶ Mago Anôtô kêsakin Elia gêdên êsêacnên ten gêja atom, kêsakin en gêdên awêtuc, tan gêngôn Sarepta Sidonnan, taugen gêja. ²⁷ Ma gêdên tan

propete Elisa gêmoa nan, kamocbôm gwalêkiñ sêmoa Israel. Mago êsêacnêñ tenj kêtü selet atom, ñac Surianja Naeman taugen.”²⁸ Lau samob, tanj sêñgôn lôm ma sêñô binj tau nan, têtac kébôli auc ñanô.²⁹ Tec dêdi ma têtin enj kêsä malacmagê gêja. Malac tau sêkwê gêc lôc. Tec sêwê enj jasêô lasê sêlic tau gebe têtin enj inpanj êsêp êna.³⁰ Mago enj gêsijn êsêac popoc kêsä ñaluñgenj gêc gêja.

*Nac tonjalau sec
(Mar 1:21-28)*

³¹ Jesu kêsêp malac Galilainja Kapanaum gêja ma kêdônj êsêac gêdêñ sabbat³² e êsêac têtakê kêtü ênê mêtêña, gebe kêsôm binj tonjaclaigenj.³³ Ma ñamalac tenj tonjalau ñatêmui gêñgôn lôm, nanj gêmôêc awa kapôênj gebe³⁴ “Op, Jesu Nasaretja, aêacnêñ asagenj ñagêdô gêdêñ tauñ. Aôm gômôênj gebe onsenj aêac su me. Aê kajala aômgaç. Anôtônê ñac dabunj aômgaç.”³⁵ Tec Jesu gec binj enj gebe “Awammê êsa ma ôsa anja ênê ôna.” Ma ñalau sec kêmônaj ñac tau gêmoa e gêu tau kêsêp êsêac ñaluñgenj jagêc, go kêsä anja ñamalacnê gêja, mago gêgôm enj ôli kêtü sec atom.³⁶ Tec êsêac samob têtakê e sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Binj tonac amboac ondoci. Enj kêjatu ñalau ñatêmui tonjaclaigenj amboac ñatau ma sêc sêsa sêja.”³⁷ Ma ênê wae kêsä kêtôm gamêñ tonaj ña-malac samobgenj gêja.

*Jesu gêgom lau taêsam ôlinj ñajam kêsä
(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)*

³⁸ Jesu gêdi anja lôm kêsä jakêso Simonnê andu. Ma Simon tau lawao gêmac ôli ñawajaô kapôênj tec gêc, nanj êsêac teten enj kêtü awê tauña.³⁹ Tec Jesu kêtü gasuc gêja e gêoc gadê enj, go gec binj ñawajaô ma gêwi enj sinj e gacgenj gêdi sa mêngejam sakijn êsêac.

⁴⁰ Oc jakêsêp acgom, go lau samob, tanj nêñ lau gêmac ñagêdô tokainj-tokainj sêc nanj, sejonj êsêac dêdêñ Jesu sêja. Ma gêu lêma gêsac êsêac gêdêñ-gêdêñgenj ma gêgôm êsêac ôlinj ñajam kêsä.⁴¹ Ma ñalau sec sêsa anja lau taêsam nêñ amboac tonaj. Êsêac sêwakic to sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm.” Ma Jesu gec binj êsêac to gêjac jao gebe sêsôm binj atom gebe êsêac sêjala gebe enj Kilisi tau.

*Jesu gêjam mêtê gêmoa Judaia
(Mar 1:35-39)*

⁴² Gelenja lasê, go Jesu gêdi kêsä gamêñ sawa tenj gêja. Ma lau sêsôm enj e têtap enj sa ma sebe sêñgaminj enj gebe êwi êsêac sinj atom.⁴³ Mago enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Kôm tonac gêjac aê ñawae gebe jasôm ñawae ñajam Anôtônê gamêñja lasê êndêñ malac ñagêdô êwinj, gebe Anôtô kêsakinj aê kêtü kôm tonanja.”⁴⁴ Ma enj gêjam mêtê gêmoa lôm Judaijanja.

5

*Jesu kêkalem nê ñacseñjomi ñamataña
(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)*

¹ Nábêc tenj Jesu kêkô bugêjactonj Genesaret ma lau taêsam sêkatonj enj sa sebe sêñô Anôtônê mêtê.² Ma gêlic wanj luagêc sêpoac, mago lau inja sêwi wanj sinj jasêkwasinj nêñ wasanj sêmoa.³ Tec jakêpi wanj luagêc tonaj ñatenj, tanj ñatau Simon nanj, ma keten enj gebe êsu wanj su êkêñ bau sinj saunjenj. Go gêñgôn sic ma kêdônj mêtê gêdêñ lau gêñgôn wanj.

⁴ Gêjac mata nê binj su ma kêsôm gêdêñ Simon gebe “Asinj asa gêdim ana e au nêñ wasanj êsêp gebe alô i.”⁵ Tec Simon gêjô enj awa gebe “Mêtêmokê, gêbêc samuc tonac aêac ajam wasanj e tekwenj gêbac ma atap ñanô tenj sa atom.

Mago kêtü aômnmê binjña tec najau wasanj êtiam.”⁶ Sêu wasanj ma sêkêj i taêsam auc e gebe êngôj wasanj êngic.⁷ Tec sêjac kajo nêj lau wanj tej gebe nasênam jaônj sêwi ij êsêac, tec sêja ma sêjac i tulu kêsêp wanj lulu e gebe ênê.⁸ Simon Petere gêlic e gêu tau jagêc Jesu akainjña ma kêsôm gebe “Apômtau, ômoa nêmlêtêgej, gebe aê njac sec.”⁹ Petere to lau samob, tajj sêwiñ enj nanj, têtakê kêtü i taêsam, tajj sêlô nanjña.¹⁰ Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joanj, tajj sêwê kainj kôm sêwiñ Simon nanj, têtakê amboac tonanj. Go Jesu kês jm gêdêj Simon gebe “Ôtêc taôm atom, galoc oc ôlô njamalac amboac tonanj.”¹¹ Ma êsêac sêsij e jasêsô bau, go dedec nêj waba samob gêc ma têdaguc enj.

Jesu gêgôm njac tokamobôm ôli njajam kêsa

(Mat 8:1-4; Mar 1:40-45)

¹² Njasawa tej Jesu gêmoa malac tej ma njac tej kamobôm gêjam enj auc gêngôj. Enj gêlic Jesu e gêu tau jagêc nom, go keterj enj gebe “Apômtau, embe têtmac êwiñ, go ôngôm aê jatu selec.”¹³ Tec Jesu kêmêtôc lêma jakêmoasac enj ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” E gacgej ênê kamobôm gêwi enj sij.¹⁴ Jesu gêjac jao gebe “Ôsôm binj tonec êndêj lau tej atom.” Ma kêjatu enj gebe “Naôtôc taôm êndêj dabunwaga ma ôkêj da êtu kôtu selecj a êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêmlj sa êndêj êsêac.”¹⁵ Tagen Jesunê wae kêtü tapa kêlêlêc, tec lau taêsam sêkac sa sêmlêj sebe sêjô ênê binj ma êngôm êsêacnêj gêmac tokainj-tokainj njajam êsa.¹⁶ Go enj kêtaiñ tau su kêsa gamêj sawanjgerj jaketerj mec.

Jesu gêgôm njac njatêkwa kêtü golonj ôli njajam kêsa

(Mat 9:1-8; Mar 2:1-12)

¹⁷ Gêdêj bêc tej Jesu kêdônj mêtê gêmoa, ma Parisai to binjsutau anja malac Galilaia to Judaiaña samob ma anja Jerusalem mêjngôj. Ma Apômtaunê njac lai gêjam enj sa gêgôm lau gêmac njajam kêsa.¹⁸ Ma lau sêbalanj njac njatêkwa kêtü golonj tej kêsêp mê, tec têtü kêka-kêka sebe sejonj enj sêsô andu natetoc enj ênêc Jesu lanjônêmlj.¹⁹ Mago têtap lêj sejonj enj sêsô sênanja sa atom, gebe lau taêsam. Tec sêpi salôm jasêkip salôm sa ma sêlêwanj enj tomêgej kêsêp njalungerj jagêc Jesu lanjônêmlj.²⁰ Jesu gêlic êsêac sêkêj gêwiñ, tec kêsôm gebe “Njac tau, aê kasuc nêmlj sec ôkwigac.”²¹ Ma binjsutau to Parisai sêôc awenj sa ma têtü kênac gebe “Njac tonec asa, tec kêsôm binj alôb-alôb amboac tonec nec. Asa gebe êsuc sec ôkwi, Anôtô taugenj.”²² Mago Jesu kêjala binj, tajj êsêac taênj gêjam nanj, ma gêjô êsêac awenj gebe “Amboac ondoc tec taêm gêjam binj amboac tonanj gêc nêmlj njalêlômgej.”²³ Binj ondoc oc tasôm njagaô. Tasôm tonec gebe “Aê kasuc aômnmêmlj sec ôkwi” nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa ma ôsêlêj.’²⁴ Ma aê gabe amac ajala gebe Njamalacnê Latu kêtü njatau anja nom gebe êsuc sec ôkwi,” go kêsôm gêdêj njac njatêkwa kêtü golonj gebe “Aê jasôm êndêj aôm gebe Ôndi sa. Ôluñ nêmlj mê sa ma ôêc ôna nêmlj andu.”²⁵ Njac tau gêdi sa sep tagen gêdêj êsêac materjanô sêlic, go kêluñ nêmlj mê, tajj enj gêc nanj, sa ma gêc gêja nêmlj andu ma kêlanem Anôtô.²⁶ Lau samob têtakê njanô ma sêlambijñ Anôtô tonêj njalêlôm njatutucgej ma sêsôm gebe “Ocsalô tonec aêac alic gêj kainj tej.”

Jesu kêkalem Lewi

(Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

²⁷ Jesu gêgôm tonanj su, go kêsa gêja e gêlic telonj tej, njac Lewi, gêngôj telonj malen ma kêsôm gêdêj enj gebe “Ôndanjuc aê.”²⁸ Tec njac tau gedec nêmlj gêj samob gêcña ma gêdi kêdaguc Jesu gêja.

²⁹ Lewi gégôm moasin kapôên ten anja nê andu kêtú Jesuŋa, ma telon to lau nagêdô taésam sen gên tau sêngôn sêwin êsêac. ³⁰ Tec Parisai to nêŋ biŋsutau têtú môsi ma sêsôm gêdên ênê ŋacsenomi gebe “Amboac ondoc tec amac aen to anôm gên anjôn awin telon to lau sec nec.” ³¹ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Lau ôlin ŋajam sêpô lêna tauŋ kêtú doktaŋa atom, mago lau gêmac tec sêpô lêna. ³² Aê gamên gabe jakalem lau gêdên atom, jakalem lau secgen gebe sênam tauŋ ôkwi.”

Bij tanam dabuŋ moŋa
(*Mat 9:14-17; Mar 2:18-22*)

³³ Ma êsêac sêsôm gêdên Jesu gebe “Joanê ŋacsenomi sêjam dabuŋ mo to teten mec elêmê ma Parisainên ŋacsenomi amboac tonan. Mago aômnêm nec sen to sênôm gên.” ³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Lau embe sênin awê ŋamoasin, ma ŋac-gebe-ênam-awêwaga êmoa êwin êsêac, oc amac akac êsêac gebe sênam dabuŋ mo me. Masianô. ³⁵ Mago ŋabêc oc mênêsa ma sêkôc ŋac-gebe-ênam-awêwaga su anja êsêacnên. Êndên bêc tônê, go sênam dabuŋ mo.”

³⁶ Go kêsôm biŋôlin ten gêdên êsêac gêwin gebe “Lau ten sêkac obo ŋatali su anja ŋakwê wakuc gebe sêsi êpi ŋakwê lanjwa atom. Embe sêngôm, go sêkac ŋakwê wakuc êngic ma ŋakwê wakuc ŋatali naêtôm ŋakwê lanjwa atom. ³⁷ Ma lau ten sêkên wain wakuc êsêp bôc ŋaôlic lanjwa atom. Embe sêngôm, oc wain wakuc êôc ŋaôlic êpoa e êtain ma ŋaôlic tau êtu sec. ³⁸ Takên wain wakuc êsêp ŋaôlic wakuc ênaman. ³⁹ Ma lau, tan sênôm wain lanjwa su nan, sebe sênôm wain wakuc atom. Êsêac sêsôm gebe ‘Wain lanjwa ŋajam kêlêlêc.’”

6

Ŋacsenomi sesolop polom gêdên sabat
(*Mat 12:1-8; Mar 2:23-28*)

¹ Gêdên sabat ten Jesu kêsêlên gêmoa kôm polomŋa ŋalêlôm, ma nê ŋacsenomi sesolop polom ŋanô mênêlêsa popoc ma sen. ² Tec Parisainên ŋagêdô sêsôm gebe “Amboac ondoc amac agôm gên, tan biŋsu gêjac jao gebe danjôm êndên sabat atom nan.” ³ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Amac asam bin, tan Dawid gégôm gêdên mo gêjô en tau to êsêac, tan sêwin en nan, atom me. ⁴ En kêsô Anôtônê andu gêja ma kêkôc polom, tan sêkên gêdên Anôtô kêtú da nan, mênjen to kêkên gêdên êsêac, tan sêwin en nan, sen amboac tonan. Mago polom tau biŋsu gêjac jao gebe lau ten sênin atom, dabuŋwaga tau ŋgen.” ⁵ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Ŋamalacnê Latu kêtú sabat ŋatau gêwin.”

Ŋac lêma kêtú golon ŋajam kêsa
(*Mat 12:9-14; Mar 3:1-6*)

⁶ Gêdên sabat ten Jesu kêsô lôm gêja ma kêdôn êsêac. Ma ŋac ten gêngôn tonan, tan lêma anôŋa kêtú golon. ⁷ Ma biŋsutau to Parisai dêdib Jesu gebe moae êngôm ŋac tau ôli ŋajam êsa êndên sabat, sebe têtap lên sêngôlin bin êpi enŋa sa. ⁸ Mago Jesu kêjala êsêac taên gêjam bin tonan tec kêsôm gêdên ŋac lêma kêtú golon gebe “Ôndi sa ôkô ŋaluŋ.” Ma ŋac tau gêdi sa kêkô. ⁹ Ma Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Aê jatu kênac amac acgom, oc tatôm gebe tamoasin lau me danjôm êsêac sec êndên sabat. Tanam katun kêsi me tajain.” ¹⁰ Go mata gê êsêac gelom-gelom ma kêsôm gêdên ŋac tau gebe “Ômêtôc lêman.” Ŋac tau kêmêtôc lêma e ŋajam kêsa kêtiam. ¹¹ Tec êsêac têtac ŋandan gêôc nêŋ ŋalêlôm auc ma sêsôm ŋabin sêwin tauŋ gebe sêngôm Jesu amboac ondoc.

Jesu kêjalij nê aposolo 12 sa

(Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

¹² Gêdêj njasawa tonaj Jesu kêpi lôc gêja gebe etej mec. Tec gêbêc samuc tonaj ketej mec gêdêj Anôtô napan ¹³ e gelenja lasê, go gêmôêc nê njacsejomi mênkêjalij 12 sa anja êsêacnêj ma kêsam êsêac gebe “Aposolo.” ¹⁴ Simon tanj gê enj gebe Petere gêwij nanj, agêc lasi Andrea, ma Jakobo agêc Joanj, Pilip agêc Batolomai, ¹⁵ Matai agêc Tom, Alpainê latu Jakobo ma Simon, tanj sêsam enj gebe Seloto nanj, ¹⁶ Jakobonê latu Juda, go Juda Isariot, tanj geoc enj lasê nanj.

Jesu gêjam sakinj lau taêsam

(Mat 4:23-25)

¹⁷ Jesu gêwij êsêac sêsêp anja lôc sêmêj e sêsa njadenj tenj, go nê njacsejomi pom kapôêj tenj ma lau njagêdô taêsam anja malac Judaianja samob ma anja Jerusalem to anja gamêj gwêcna Turu to Sidonja sêwij. ¹⁸ Lau tonaj naj samob sêja sebe sêjô ênê bij ma sebe enj ênjôm êsêacnêj gêmactokainj-tokainj njam êsa. Ma gêgôm êsêac, tanj njalau njatêmui kêlêsu êsêac nanj, njam kêsa amboac tonaj. ¹⁹ Nacalai kêsa anja ênê, tec gêgôm samob ôlij njam kêsa, amboac tonaj lau pebej sêgôm mocsac gebe sêmoasac enj.

Bij moasij to bij ojaenja

(Mat 5:1-12)

²⁰ Jesu kêsa lanjônô sa gêdêj nê njacsejomi ma kêsôm gebe “Aê aoc êoc amac lau njalêlôm sawa, gebe Anôtônê gamêj kêtumacnêj.”
²¹ Aê aoc êoc amac, tanj mo gêjô amac galoc nanj, gebe oc anij gêj e êoc amac têtj.

Aê aoc êoc amac, tanj galoc atanj nanj, gebe oc aômact.

²² “Aê aoc êoc amac embe njamalac têtact endec amac to sêmasuc ma sêmbu amac to sêsôm gebe amac lau sec êtu Njamalacnê Latunja. ²³ Têtact njam êsa êndêj bêc ônê toôlim êpigej gebe amacnêj njagêjô njam kapôêj gêc undambê. Êsêacnêj lau njanô sêgôm gêj tonaj gêdêj propete amboac tonajenj.

²⁴ “Ojae amac lau tolêlôm, gebe nêj moasij tec akôc kwananjenj.

²⁵ Ojae amac, tanj galoc têtact kêkôc nanj, gebe mo oc êjô amac.

Ojae amac, tanj galoc aômact nanj, gebe almac oc têtact njawapac to atanj.

²⁶ “Ojaê amac, embe lau samob awenja aoc amac nanj, gebe êsêacnêj lau njanô sêgôm gêj tonaj gêdêj propete dansanj kêtôm tonajenj.

Têtact êwij nêj sojô-sojô

(Mat 5:38-48; 7:12)

²⁷ “Mago aê jasôm êndêj amac, tec anjô aêjoc bij amoa nec, gebe Têtact êwij nêj sojô-sojô to amoasij êsêac, tanj têtact gedec amac nanj. ²⁸ Anam mec êsêac, tanj sêpuc boa amac, to atenj mec êtu lau, tanj sêsac amac nanja.

²⁹ Nac, tanj êtap aôm alimanô njamakenj nanj, ôkêj njamakenj êndêj enj êwij, ma njac tanj êjanjo nêj njakwê su nanj, ônjgaminj obo êndêj enj atom. ³⁰ Samob tanj tetej gêj êndêj aôm nanj ôkêj, ma êsêac, tanj sêkôc nêj gêj su nanj, otenj êêac gebe sêkêj êm u êmêj êtiam atom. ³¹ Gêj tanj amac abe lau sênjôm êndêj amac nanj, taôm anjôm êndêj êsêac.

³² “Embe têtact êwij lau, tanj têtact gêwij amac nanj, oc njanô amboac ondoc, gebe lau sec têtact gêwij lau, tanj têtact gêwij êsêac nanj amboac tonaj. ³³ Ma embe amoasij lau, tanj sêmoasij amac nanj, oc njanô amboac ondoc. Lau sec sêgôm nêj gêj amboac tonaj. ³⁴ Ma embe akêj gêj êtu têtact êndêj lau ma

taêm êka gebe sênac ñatôp, oc ñanô amboac ondoc. Lau sec sêkêñ gêñ kêtú tôp gédêñ lau amboac tonañgeñ. ³⁵ Têmtac êwiñ nêñ sonjo-sonjo to amoasiñ lau ma akêñ gêñ êsêac, taêm êka ñagêjô atom, go amacnêñ ñagêjô ñajam êtu kapôêñ ma atu Lôlôc Njatau latui, gebe eñ kêtú lau têntac dani to lau sec nêñ ñac gabêjam. ³⁶ Taêm walô lau amboac Tamemi taê walô.

Bij lamêôtôc lauñ
(Mat 7:1-5)

³⁷ “Amêôtôc lau atom, go Anôtô êmêôtôc amac atom. Anac jatu lau atom, go Anôtô ênac jatu amac atom. Anac pêla lau, go Anôtô ênac pêla amac. ³⁸ Akêñ gêñ êndêñ lau, go Anôtô êkêñ gêñ êndêñ amac. Oc êkêñ gêñ êndêñ amac êsêp nêñ gadob e mênêc ma ekolon, go ênsalê ñagêdô ênsac ñaô êwiñ, gebe dôñ, tañ anam dôñ lau nañ, oc Anôtô ênam dôñ amac.”

³⁹ Go Jesu kêsôm binğôliñ tonec gédêñ êsêac gebe “Matapec teñ kêtôm gebe êwê matapec teñ atom. Agêc lulu oc sêu tañ sêsêp sê sêna. ⁴⁰ Kwapuc teñ êlêlêc kwalam lanğwa atom. Mago kwapuc samob embe sênac dabiñ ñapep, go têtôm nêñ kwalam lanğwa.

⁴¹ “Asageñ gôlic ka ñasili, nañ gêgunj lasim mataanô, ma ñadambê, tañ kêkô taôm matamanô nañ, gôlic sapu. ⁴² Ma amboac ondoc ôsôm êndêñ lasim gebe ‘Lasiceneç, ondecgeñ ma jambuc ñasili, tañ gêgunj matamanô nañ sa.’ Mago ka ñadambê, tañ kêkô aôm taôm matamanô nañ, gôlic sapu. Aôm dansañtêna, ômbuc ka ñadambê anğa taôm matamanô sa acgom e matamanô ñawa êsa, go ômbuc ñasili, tañ gêgunj lasim mataanô nañ sa.

Tajala ka endeñ ñanô
(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Ka ñajam oc ênam ñanô sec atom, ma ka sec oc ênam ñanô ñajam atom. ⁴⁴ Ka samob tajala êndêñ ñanô êndêñ-êndêñgeñ. Sêpip jambô ñanô anğa locgôm atom ma sêwa aiñ anğa okêñ atom. ⁴⁵ Namalac ñajam kêtaiñ gêñ ñajam sa anğa nê awa ñajam, tañ gêc nê ñalêlôm nañ, ma ñamalac sec kêtaiñ gêñ sec sa anğa nê awa sec. Gebe gêñ, tañ gêlôc gêc nê ñalêlôm tonañ tec mênğêsa awasunj.

Ñac lulagêc sêkwê andu
(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Amboac ondoc, amac asam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau,’ mago agôm bij, tañ kasôm nañ, ñanô kêsa atom. ⁴⁷ Lau samob, tañ dêdêñ aê sêmênj to sêñj aênoc bij ma sêgôm ñanô kêsa nañ, aê janam dôñ êsêac amboac tonec. ⁴⁸ Êsêac têtôm ñac, tañ kêkwê andu teñ. Eñ kêkwê sê baliñgeñ kêsêp gêja e poc kêkapiñ ñaalê tônj. Gêdêñ tañ bu kêsa kapôêñ nañ, ñasamac kêgasim jakêpi andu tau, mago kêwiwic jageo, gebe poc kêkapiñ tônj. ⁴⁹ Ma Ñac tañ gêñjô bij, mago gêgôm ñanô kêsa atom nañ, kêtôm ñac, tañ kêkwê nê andu kêkô nom ñaô kêkwê alê kêsêp gêja atom. Ma bu kêsa kapôêñ jakêpi andu tau ma gacgeñ kêku sa jagulunj tagenj.”

7

Jesu gêgôm lau Rom nêñ kapitainê sakinğawa ôli ñajam kêsa
(Mat 8:5-13)

¹ Jesu kêsîôm nê bi ñ samob tonañ gédêñ lau sêñjô su, go kêsêp Kapanaum gêja. ² Ma kapitai teñ nê sakinğawa, tañ têtac gêwiñ eñ nañ, gêmac jaonageñ gêc. ³ Tec nê ñatau gêñjô Jesu ñawae ma kêsakinğ Judanêñ lômmôkê dêdêñ eñ sêja gebe tetenj eñ mênênam ênê sakinğawa sa. ⁴ Lau tau jasêô lasê dêdêñ Jesu ma

tetej en sepej ducgej gebe “Ôkêj tanam enman, ⁵ gebe en têtac gêwiñ aêacnêj lau ma kêkwê aêacma lôm.” ⁶ Tec Jesu gêwiñ êsêac gêja. Kêsêlêj e gêjam andu ñasawa kêtû dambê, go kapitai kêsakiñ nê lau jasêsôm gêdêj en gebe “Apômtau, ôjaiñ taôm atom, gebe aê galic tauc katôm gebe ôsô ñoc andu ñasalôm ñalabu ômôêj atom. ⁷ Aê galic tauc amboac tonaj, tec gabe jatoc tauc sa jandêj aôm jawac atom. Amboac tonaj, ôsôm ña awamgej ma ñoc ñacsejnom oc ôli ñajam êsa. ⁸ Gebe aê ñac tej, tanj kasô lau kapôêj ñalabu ma sinwaga sêsô aê ñalabu. Embe jasôm êndêj ñac tej gebe ‘Ôna,’ oc êna. Ma êndêj ñac tej gebe ‘Omôêj,’ oc êmêj, ma êndêj ñoc sakiñwaga gebe ‘Ôngôm gêj tonec,’ oc êngôm.” ⁹ Jesu gêjô binj tonaj e gêjac lêma ma kêsa tau ôkwi jakêsôm gêdêj lau, tanj tédaguc en nanj gebe “Lauac, anja Israelnêj aê katap kêkêj gêwiñ kapôêj amboac tonaj sa atomgej.” ¹⁰ Go lau, tanj kapitai kêsakiñ êsêac nanj, sêmu sêja andu e sêlic sakiñwaga tau ôli ñajam kêsa.

Jesu gêju awêtuc tej latu mata jali kêsa

¹¹ Ñasawa baliñ atom, go Jesu gêja malac tej ñaê Nain, ma nê ñacsejnomi to lau taêsam sêwê sêwiñ enj. ¹² Enj kêdabiñ malac ñasacgêdô ma gêlic sêbalañ ñacmatê tej sêsa sêmêj, awêtuc tej nê latu tagen tonaj, tec lau malacña taêsam sêwiñ enj. ¹³ Apômtau gêlic awê tau e taê walô enj ma kêsôm gêdêj enj gebe “Ôtanj atom.” ¹⁴ Go kêtû gasuc jagêu lêma gêsac katapa e lausêbalañwaga têtû malô sêkô. Go kêsôm gebe “Ñapalê, aê jasôm aôm ôndi sa.” ¹⁵ Ma ñacmatê gêdi gêngôj e kêsôm binj lasê. Go Jesu kêkêj enj gêdêj têna gêja. ¹⁶ Lau samob têtakê ma sêlanem Anôtô gebe “Aêacnêj propete kapôêj tej mênkêpi anja aêacnêj ma Anôtô mênkêtu ñaclerj nê lau.” ¹⁷ Go ênê binj ñawae kêtû tapa anja Judaia tau to ñagamêj ñamagêña samob gêja.

Ñackêsagu Joanj kêkêj nê ñacsejnomi têtû kênac Jesu ñam (Mat 11:2-19)

¹⁸ Ma Joanj nê ñacsejnomi sêkêj gêj samob tonaj ñawae gêdêj enj. Tec gêmôêc nê ñacsejnom luagêc ¹⁹ mênj kêsakiñ êsêagêc gebe dêndêj Apômtau sêna ma sêsôm gebe “Ñac tanj sêsôm sebe êmêjña nanj, ñac tau aôm tonec, me aêac ansaê ñac tej acgom.” ²⁰ Ñac ulu tau dêdêj Jesu sêja ma sêsôm gebe “Ñackêsagu Joanj kêsakiñ aêagêc tec adêj aôm amêj ma kêsôm gebe Ñac tanj sêsôm sebe êmêjña nanj, ñac tau aôm tonec, me aêac ansaê ñac tej acgom.” ²¹ Gêdêj ñasawa tonaj Jesu kêmoasiñ gêmac taêsam to lau ôlij kêtuj êsêac ma ñalau sec gêgôm êsêac nanj, ôlij ñajam kêsa ma gêgôm matenjec taêsam sêlic gamêj kêtiam. ²² Tec enj gêjô êsêagêc awenj gebe “Ana ma anac miñ geñ, tanj alic to anj nanj, êndêj Joanj gebe matenjec sêlic gamêj kêtiam to magiñ kêsû sêsêlêj, kamocbôm têtû selec to tanjensunbic sêjô binj, ma ñacmatê dêdi sa to lau sêsôm ñawae ñajam lasê gêdêj lau ñalêlôm sawa. ²³ Ma aê aoc êoc êsêac, tanj têtac lulu kêtû aêña atom.”

²⁴ Joanj nê ñacjaen luagêc tonaj sêc sêmu sêja acgom, go Jesu gêoc awa sa ma gêwa Joanj sa gêdêj lau gebe “Amac asa gamêj sawa aja abe alic asagenj. Abe alic sôbolec tej mu gêoc jakêsêp mênkêsêp me. ²⁵ Me aja abe alic asagenj. Abe alic ñac tej kêsô ñakwê palê-palê me. Alicgac me, lau tanj sêsô ñakwê togêj ma sêmoasiñ tauj ôlij nanj, sêngôj kiñnêj andugenj. ²⁶ Me aja abe alic asagenj. Abe alic propete tej me. Binjano, aê jasôm êndêj amac gebe Ñac tanj kêlêlêc propete su. ²⁷ Ñac tau tonaj, tec teto binj kêpi enj gebe ‘Anôtô kêsôm gebe Ôlic acgom, aê jasakiñ ñoc ñacjaenj êmuñ aôm naêmansañ nê intêna, tanj gêc aôm lanjôm nêjña nanj.’ ²⁸ Aê jasôm êndêj amac gebe lau samob, tanj lauo sêkôc

êsêac nan, nêj tenj kêlêlêc Joan su atom. Mago nac saun, tanj sêsam enj kêtû namu anja Anôtônê gamên nan, kêlêlêc enj su.”

²⁹ Lau samob to telonj, tanj sêjô binj tonanj nan, tanenj wamu Anôtônê binj, tanj kêjatu jagêdêngenj nan, sêlinj Joanê sanju su. ³⁰ Mago Parisai to binjsutau sêjô Anôtônê mêtê njagôlinj, tanj kêmasanj kêtû êsêacnja nan sinj, tec sêlinj ênê sanju atom.

³¹ “Aê janam dôj lau têtonecja êpi asagenj, ma êsêac oc têtôm asa lau.

³² Êsêac têtôm njapalê, tanj sêjgônj malaclunj ma sêmôêc binj gelom tau gebe ‘Aêac ajac onj, mago amac atê wê atom. Aêac atanj tanjiboa, mago amac atanj awinj atom,’ ³³ Njackêsagu Joan gêmênj e genj mo atom to gênôm wain atom, tec amac asôm gebe ‘Nalau sec tenj gêgôm enj.’ ³⁴ Njamalacnê Latu gêmênj e genj to gênôm gêj ma amac asôm gebe ‘Alic enj lasamtêna to gênôm wain anaboa, telonj to lau sec nêj nac enjgoc.’ ³⁵ Mago binj amboac tonanj Anôtônê mêtê tokauc kêwaka tau sa kêpi êsêac, tanj têtû ênê lau nanj.”

Jesu kêtû njaclej Parisai Simon

³⁶ Parisainêj tenj ketenj Jesu gebe êninj gêj êwinj enj. Tec Jesu kêsô Parisai tonanj nê andu jagêngônj gebe êninj gêj. ³⁷ Ma awê tenj gêmoa malac tonanj. Enj awê sec. Enj gêjô Jesu genj gêj gêngônj Parisainê andu njawae, tec kêkôc gêjmalu kêsêp kekec kwalam-kwalam tenj. ³⁸ Enj jakêkô Jesu dêmôêmu kêsi akainnja ma kêtanj e matasulu gêgôm Jesu akainj njawambuc kêsa. Tec gêbuwj nj mômêlauj ma kêlêlêc enj akainj ma genj oso nj gêjmalu. ³⁹ Parisai tanj kêkalem Jesu nanj, gêlic ma taê gêjam gêc taugenj gebe “Nac tonec embe propete tenj, oc êlic awê tec kêmoasac enj nec, to êjala ênê lêj, gebe enj awê sec.” ⁴⁰ Ma Jesu gêjô binj tau ma kêsôm gebe “Simon, aê gabe jasôm njoc binj tenj êndênj aôm.” Go enj kêsôm gebe “Mêtêmkê, ôsômmaj.” ⁴¹ Tec Jesu kêsôm gebe “Njamalac tenj kêkêj mone kêtû tôp gêdênj nac luagêc. Nac tenj nê tôp kêtôm denari 500, ma tenj nê 50.

⁴² Êsêagêc têtôm gebe sênac tôp tau atom, tec njatau gêwi njabinj sinj. Aôm gobe êsêagêcnênj asa oc têtac êwinj enj êlêlêc.” ⁴³ Tec Simon gêjô Jesu awa gebe “Aê gabe nac, tanj awa njatau gêwi gêj taêsam sinj gêdênj enj nanj.” Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Kôsôm jagêdênj.” ⁴⁴ Go Jesu kêkac tau ôkwi gêdênj awê tau ma kêsôm gêdênj Simon gebe “Aôm gôlic awê tonec me masi. Aê kasô nêj andu gamênj, mago aôm kôkêj bu ockainnja gêdênj aê atom, e enj matasulugenj gêgôm ockainj njawambuc kêsa ma gêbuwj nj mômêlauj. ⁴⁵ Aôm kôlêlêc aê alicanô atom, mago gêdênj tanj aê kasô gamênj e mênjgêdênj tonec enj kêlêlêc ockainj gedenj têngenj tec gêmoa. ⁴⁶ Aôm goenj oso mômêcapac nj niptêkwi atom. Mago enj tec genj oso ockainj nj gêjmalu. ⁴⁷ Amboac tonanj jasôm êndênj aôm gebe Ênê sec taêsam gêjanja, gebe enj têtac gêwinj njanô. Mago nac, tanj nê sec luagêcgenj gêjanja nanj, enj têtac gêwinj njagêcgenj.” ⁴⁸ Go Jesu kêsôm gêdênj awê tau gebe “Aôm nêj sec aê kasuc ôkwi su.” ⁴⁹ Ma lau, tanj senj gêj sêngônj sêwinj enj nanj, sêoc awenja sa ma sêsôm gêdênj tanj gebe “Nac tonec asa, tec kêsuc sec tau ôkwi gêwinj nec.” ⁵⁰ Go Jesu kêsôm gêdênj awê tau gebe “Kôkêj gêwinj, tec gêjam aôm kêsi. Ôêc ôna totêmtac malôgenj.”

8

Lauo tanj sêsêlêj sêwinj Jesu nanj

¹ Njasawa saunjenj, go Jesu kêsêlêj kêsô malac saunj to kapôênj ma gêjam mêtê to kêsôm njawae njam Anôtônê gamênj lasê. Ma njacsonomi 12 sêwinj enj. ² Ma

lauo ñagêdô, tanj kêtinj ñalau sec anja êsêacnêj to gêgôm êsêacnêj gêmâc ñajam kêsa nanj, sêwiñ amboac tonanj, Maria tanj sêsam enj gebe Magdalanja, nanj ñalau sec 7 sêsa anja ênê nanj, ³ ma Herodonê gejobwaga Kusa nê awê Joana, ma Susana to lauo ñagêdô taêsam, tanj sêmoasinj Jesu to nê ñacsenjomi ña nêj gêj tokainj-tokainj.

*Binjôlinj ñac kêpalip ñawêja
(Mat 13:1-9; Mar 4:1-9)*

⁴ Ma gêdêj tanj lau taêsam sêkac sa to lau anja malac tomalac sêwê dêdêj Jesu sêja nanj, enj kêsôm ña binjôlinjenj gebe.

⁵ “Ñac-kêpalip-ñawêwaga tenj kêsa gêja gebe êpalip nê ñawê. Kêpalip gêmôa ma ñagêdô kêsêp intêna, nanj ñamalac sêka tôj ma moc, tanj sêmoa umbonj ñalabu nanj mênjenj su. ⁶ Ma ñagêdô gêsac poc ñaô, nanj kêpoa e su, go kêmêlinj, gebe nom ñawambuc gêc atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê ñalêlôm, nanj êc kêpoa gêwiñ tec gejonj endu. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec kêpi jagêjam ñanô e kêtû dim 100.” Kêsôm binj tonanj su, go gêmôêc gebe “Ñac tenj nê tanjasuj êjôñja embe ênêc, nanj êjômanj.”

*Binjôlinj tau ñam
(Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)*

⁹ Ma ênê ñacsenjomi têtû kênac binjôlinj tau ñam gêdêj Jesu. ¹⁰ Tec enj kêsôm gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala Anôtônê gamêj ñabinj ñalêlômña. Mago lau ñagêdô oc sêñô êtû binjôlinjenj, gebe sêlic gêj e amboac sêlic atom, ma sêñô binj e sêjala atom.

*Jesu gêwa binjôlinj ñac kêpalip ñawêja ñam sa
(Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)*

¹¹ “Ma binjôlinj ñam tau tonec gebe ñawê kêtôm Anôtônê binj. ¹² Êsêac tanj sêsêp intêna nanj, sêñô binj e Sadanj mênkêjanjo binj su anja êsêacnêj ñalêlôm gebe sêkêj êwiñ atom ma sênanja. ¹³ Ma êsêac tanj sêsac poc ñaô nanj, gêdêj tanj sêñô binj nanj, sêkôc sa totêntac ñajamgenj. Mago êsêacnêj ñawakac masi. Ac sêkêj gêwiñ ñasawa saunjenj ma gêdêj noc lêtômña sêwi tauñ sinj. ¹⁴ Ma ônanj kêsêp êcmôkê nanj, êsêac tanj sêñô binj ma sêc sêja e gêj lêlôm-lêlôm to waba ma moasinj ôlinja gejonj êsêac, tec nêj ñanô kêtû gagwenj atom. ¹⁵ Ma ônanj kêsêp nom ñajam nanj, êsêac tanj sêñô binj e sêkôc sa tonêj ñalêlôm mansanj to ñajam ma sêjam ñanô gedêj tôjjenj.

*Lamp kêkô suc ñalêlôm
(Mar 4:21-25)*

¹⁶ “Ñac tenj êtunj lamp ma êjgênduc ña suc auc me êkêj êsô pôpô ñalabu atom, etoc êkô jakainj ñaô gebe êsêac, tanj sêsô sêmêj nanj, sêlic nawê. ¹⁷ Gebe gêj samob, tanj kêsinj tau nanj, sêkêj êsa awê ma gêj samob, tanj gêc lêlômgenj nanj, oc ñapuc êsa ma ênêc awêjenj.

¹⁸ “Amboac tonanj taêm ênam nêj lêj anj binjña acgom gebe ñac, tanj nê gêj gêc nanj, oc êtap ñagêdô sa naêwiñ. Ma ñac tenj, tanj nê gêj masi nanj, oc sêkôc ñakêsu, tanj enj geboc kêkôc nanj, su amboac tonanjenj.”

*Jesu têna to lasii
(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)*

¹⁹ Go Jesu têna to lasii dêdêj enj sêja e têtôm gebe têtû gasuc enj atom gebe lau taêsam. ²⁰ Tec lau sêsôm ñawae gêdêj Jesu gebe “Tênam to lasimi tê mênjêkô

dêmôêña sebe sêlic aôm.” ²¹ Mago enj gêjô êsêac awen ma kêsôm gebe “Lau tanj sênô Anôtônê binj ma sêgôm ñanô kêsana nan, tec têtû aênoc tinoc to lasici.”

*Jesu kêsôm mutêna kêtû malô
(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)*

²² Njâbêc tenj acgom, go Jesu to nê ñacsenjomi sêpi wanj tenj, ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Tanac êngic tana bugêjactorj ñamakenj ôñêña.” Tec ac sêlac sêja. ²³ Sêlac sêmoa ma enj gêc bêc. Go mu gêbuc ñatêna mênj kêjamuj bugêjactorj ma ñadembom kêsâlê wanj auc e sêmoa jageo. ²⁴ Tec ñacsenjomi têtû gasuc jasêñu enj ma sêsôm gebe “Mêtêmôkê, mêtêmôkê, aêac oc dambac tananja.” Tec enj mata gêlac ma gec binj mu to ñadembom sec e kêtû malô to bênônj kêsêp. ²⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac akêñ gêwiñ ñanô gêc ondóc.” Ma êsêacnêñ ñalêlôm ñatutuc e sênac lemenj ma sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Ñac tonec asa, tec kêjatu mu to bu ma tanjên wamu gêdêñ enj nec.”

*Jesu gêgôm ñac tonjalau sec ôli ñajam kêsana
(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)*

²⁶ Go ac sêlac sêja Gadarenenêñ gamêñ, tanj gêc Galilaia ñamakenj ôñêña. ²⁷ Ma gêdêñ tanj Jesu jakêpi bau nan, ñac tenj tonjalau sec kêsana anja malac jagêdac enj. Nac tau kêsô ñakwê atom e ñasawa ñênjenj ma gêngôn andu atom, gêmoa gamêñ sêônagenj. ²⁸ Enj gêlic Jesu e kêwakic ma gêu tau gêc enj akainja, go gêmôcê ña awa kapôênj gebe “Lôlôc Natau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnêñ asagenj ñagêdô gêdêñ tauñ. Aê jatenj aôm gebe Ôlênsu aê atommanj.” ²⁹ Enj kêsôm binj tonanj gebe Jesu kêjatu ñalau ñatêmui gebe êsa anja ñamalac tau nê êna. Gebe ñalau tonanj kêsanic enj todim-todim, tec sejop enj ma sêbôênj enj ña kapoacwalô to sêsô enj akainj tônj. Mago enj kêmônaj gêñ, tanj sêsô enj tônja nanj gêngic-gêngic, ma ñalau sec tau kêcac ñamalac tonanj kêsana gamêñ sawa gêja. ³⁰ Go Jesu kêtû kênac enj gebe “Aômñem ñaê asa.” Ma enj kêsôm gebe “Legion,” gebe ñalau sec taêsam sêsêp enj. ³¹ Go ñalau tau tetênj Jesu gebe êmasuc êsêac sêsêp gamêñ ñakêlêndinj sec sêna atom.

³² Bôcanô tonj kapôênj tenj senj gêñ sêmoa gamêñ tau ñalôc, tec ñalau tetênj Jesu gebe êlôc ma sêsêp bôc tonanj ñalêlôm sêna. Tec Jesu gêlôc gêdêñ êsêac. ³³ Tec ñalau sec sêsa anja ñamalac tonanj ma jasêsêp bôc tonanj ñalêlôm sêja ma bôc tau totonjenj sêsabi anja salic guluj tagenj jasêsêp bugêjactorj ma sênôm bu su.

³⁴ Lau bôcña sêlic gêñ tonanj ma sêc jasêsôm ñawae anja malac to gamêñ ñakêtu gêdô. ³⁵ Tec lau sêsa sêja sebe sêlic gêñ tau e jasêô lasê Jesu ma sêlic ñac, tanj ñalau sec sêsa anja ênê sêja nan, nê kauc kêsana ma kêsô ñakwê sa jagêñgôn Jesu akainja ma têtêc tauñ ñanô. ³⁶ Ma êsêac, tanj tauñ matenjanô sêlic ñac tonjalau sec ôli ñajam kêsana nan, sêjac ñaminj gêdêñ êsêac gêwiñ. ³⁷ Ma lau samob anja Gadarenenêñ gamêñ nêñ ñalêlôm ñatutuc ñanô, tec tetênj Jesu gebe êwi êsêac sinj. Tec Jesu kêpi wanj ma gêc gêmu gêja kêtiam. ³⁸ Nac tau, tanj ñalau sec sêsa anja ênê nan, ketenj Jesu gebe êmoa êwiñ enj. Mago Jesu gêwi enj sinj ma kêsôm gebe ³⁹ “Ômu ña nêmu andu ma ônac minj gêñ kapôênj, tanj Anôtô gêgôm gêdêñ aôm nanj.” Tec enj gêc gêja ma kêsôm gêñ, tanj Jesu gêgôm gêdêñ enj nan, lasê anja malac samucgenj.

*Jairi latuo to awê, tanj kêmoasac Jesunê ñakwê
(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)*

⁴⁰ Lau samob sêônj Jesu sêngônj e gêmu gêmêñ kêtiam, tec sêkôc enj sa. ⁴¹ Ma lômmôkê tenj, ñaê Jairi, jagêu tau gêc Jesu akainja ma ketenj enj gebe êna ênê

andu ⁴² gebe ênê latuo tagenjen, tanj nê jala kêtû 12 nanj, tec gêmac e awa kêtû dambê su.

Jesu gêdi gêja ma lau taêsam sêkapij enj sa. ⁴³ Ma awê tenj gêjam dec kêtôm jala 12 ma gêjam ôli dokta kêkêj nê awa samob gêjana su. Mago tenj kêtôm gebe êngôm enj ôli njajam êsaja atom. ⁴⁴ Êj kêtû gasuc mênkêkô Jesu dêmoêmu ma kêmoasac ênê nakwê njalêsô, ma sep tagenj nê dec kêpa. ⁴⁵ Ma Jesu kêtû kênac gebe “Asa kêmoasac aê.” Tec êsêac samob sêpê tauj ma Petere kêsôm gebe “Mêtêmôkê, lau taêsam sêkapij aôm sa to têtij aôm.” ⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Tenj kêmoasac aê, tec kêsaê njaclai kêsa anja aêhoc gêja.” ⁴⁷ Awê tau gêlic gebe oc êsinj tau êtôm atom, tec gêja tokêtênêpjen jagêu tau gêc Jesu akainja ma gêwa nê binj kêmoasac enj e gacgen njajam kêsaja njam sa lau samob sêhô. ⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Latucoenec, kôkêj gêwinj gêgôm aôm njajam kêsa, ôêc ôna totêmtac malôgen.”

⁴⁹ Jesu kêsôm binj tonanj gêmoa ma nac tenj anja lômmôkênê andu gêmênj ma kêsôm gebe “Latômô gêmac êndugac, ôlênsanj Mêtêmôkê êtiam atom.” ⁵⁰ Jesu gêhô mago kêsôm gêdêj Jairi gebe “Ôtêc taôm atom, ôkêj êwinjenj, go njapalêo njajam êsa.” ⁵¹ Go Jesu jagêô lasê andu ma gêlôc gêdêj tenj gebe êpi andu êwinj atom, Petere agêc Joanj ma Jakobo ma njapalêo têna agêc tama taunjen. ⁵² Lau samob têtanj to sêjam tanj sa kêtû njapalêoja. Mago Jesu kêsôm gebe “Atanj atom, njapalêo gêmac êndu atom, gêc bêc tec gêc.” ⁵³ Ma êsêac sêômac enj gebe sêlic njapalêo gêmac êndu tomatêjen. ⁵⁴ Go Jesu kêkam njapalêo lêma e awa gêjac enj ma kêsôm gebe “Njapalêo, ôndi sa.” ⁵⁵ Tec njapalêonê katu gêmu gêmênj e gacgen gêdi sa, ma Jesu kêjatu gebe sêkêj gêj êndêj njapalêo tau êni. ⁵⁶ Têna agêc tama selendec njanô. Ma Jesu gêjac jao êsêagêc gebe sênac minj binj tau êndêj lau tenj atom. * Legion. 8:48 Luk 7:50

9

Jesu kêsakij nê lau 12

(Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)

¹ Jesu gêmôêc êsêac 12 sêpi tagenj ma kêkêj njajaja to njaclai gelom êsêac gebe têtij njalau sec samob to sêngôm gêmac ôlij njajam êsa. ² Go kêsakij êsêac sêja gebe sênam mêtê êpi Anôtônê gamênj to sêngôm gêmac njajam êsa. ³ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Akôc gêj tenj amoa intêna atom. Aôc tôc atom. Ambic atali atom. Akôc mo atom. Akôc mone atom. Akôc nakwê luagêc atom. ⁴ Embe api andu tenj, nanj anjôj tonanjenj e awi gamênj tau sinj. ⁵ Ma lau embe sêkôc amac sa atom, nanj awi malac tonanj sinj ma êndôj njakeop anja emkainj su êtu geo njabelo tenj êndêj êsêac.” ⁶ Tec njacsejomi têtôm malacgenj sêja ma sêsôm njawae njajam lasê to sêgôm gêmac njajam kêsa kêtôm malacgenj.

Jesunê binj kêlênsôn Herodo

(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

⁷ Kasêga Herodo gêhô binj samob tonanj njawae e kêpô lêna tau njanô, gebe lau njagêdô sêsôm sebe “Joanj gêdi sa anja njacmatênênj.” ⁸ Njagêdô sêsôm sebe “Elia tec geoc tau lasê.” Ma njagêdô sêsôm sebe “Propete lanjwa nêj tenj gêdi sa.” ⁹ Ma Herodo kêsôm gebe “Joanj tec gabuc enj gêsutêkwa gêngic su. Mago tonê asa, tê ganjô njawae amboac tonec kêpi enj nê.” Ma gêgôm mocsac gebe êlic Jesu njanô.

* 8:56: Lau Rom sêsam sirwaganênj tonj kapôênj tenj gebe

Jesu gêlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Joan 6:1-14)

¹⁰ Aposolo sêmu sêmêh kêtiam ma sêjac min gêh, tan sêgôm nan, gêdêh en. Go kêkôc êsêac sa ma ac têtaij taujgej sêja malac ten, ñaê Betsaida, gebe nasêmôa nêh taujña. ¹¹ Mago lau sêlic ma tédaguc en, tec kêkôc êsêac sa ma kêsôm Anôtônê gamêh ñawae gêdêh êsêac, to gêgôm êsêac, tan sêpô lêna nan, ôliñ ñajam kêsa.

¹² Kêdabinj gebe oc naêsêp, ma ñacseñomi 12 jasêsôm gêdêh en gebe Aêac tamoa gamêh sawa nec, ôkêh lau sêc êliñ-êliñ gebe sêna malac to gamêh ñakêtu gêdô nasêlêwanj tauj ma têtap nêh mo sa.” ¹³ Mago Jesu kêsôm gêdêh êsêac gebe “Amac taôm akêh gêh êsêac sêniñ.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêacma polom lemej tengej ma i luagêcanô tec gêc. Aôm gobe aêac ana anam ôli mo êtu lau samob tonajña me.” ¹⁴ Êsêac ñacwaga samob 5,000. Tec Jesu kêsôm gêdêh nê ñacseñomi gebe Asôm êsêac sêhngôh sic totonj-totonj êtôm 50-50 sêwiñ tauj.” ¹⁵ Tec ñacseñomi sêgôm amboac tonaj ma samob sêhngôh sic. ¹⁶ Go kêkôc polom lemej ten to i luagêc tonaj sa mêmata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô kêkôc-kêkôc ma kêkêh gêdêh ñacseñomi, gebe sênac sam êndêh lau. ¹⁷ Senj e gêoc êsêac tôh samob, go sejonj ñapopoc sa kêsêp gadob 12.

Petere kêsôm Kilisi ñam

(Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)

¹⁸ Nasawa ten Jesu ketej mec gêmoa tauja ma nê ñacseñomi sêwiñ en. Go kêtû kênac êsêac gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” ¹⁹ Ma êsêac sêjô en awa gebe “Ñagêdô sêsôm gebe aôm ñackêsagu Joan, ma ñagêdô sêsôm gebe aôm Elia, ma ñagêdô sêsôm gebe Propete lanjgwa nêh ten, tec gêdi sa.” ²⁰ Ma Jesu kêtû kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô en awa gebe “Aôm Anôtônê Kilisi tau.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê

(Mat 16:20-28; Mar 8:30-9:1)

²¹ Ma Jesu gêjam êsêac awenj auc to gêjac jao gebe sêsôm lasê êndêh lau ten atomanô. ²² Ma kêsôm gebe “Ñamalacnê Latu oc êoc ñandanj taêsam. Laumata to lau dabunjsêga ma binjsutau oc têtij en to sênac en êndu e ñabêc êtu têlêac, go êndi sa êtiam.”

²³ Ma kêsôm gêdêh êsêac samob gebe “Ñac ten embe taê ênam gebe êsap aê tôh, nan ênac kapoac tau ma êoc nê kakesotau êtôm bêcgenj, go êndanjguc aê, ²⁴ gebe ñac ten embe êhngôm mocsac gebe êmoa mata jali, nan oc êmac êndu, ma ten embe êmac êndu êtu aêhja, nan oc êhngôh mata jali. ²⁵ Ñac ten embe ênsôb gêh nomnja samob sa ma êjaiñ tau to ênam tau sapu, oc ênam en sa amboac ondôc. ²⁶ Ñac ten embe maja aê to ñoc binj, Ñamalacnê Latu oc maja en amboac tonaj êndêh tan êmêh totau nê ñawasi ma Tamanê ñawasi ma añela dabunj nêh ñawasi. ²⁷ Binjñanô, aê jasôm êndêh amac gebe Êsêac tec sêkô-sêkô nec, nêh ñagêdô oc sêmac êndu atomgej e sêlic Anôtônê gôliñ su acgom.”

Jesu ôli kainj tenj kêsa

(Mat 17:1-9; Mar 9:2-8)

²⁸ Jesu kêsôm binj tonaj su ma ñabêc 8 gêjaña acgom, go kêkôc Petere agêc Joan ma Jakobo sêpi lôc tenj sêja gebe etenj mec. ²⁹ Tec ketej gêmoa e lanjñanô kainj tenj kêsa ma nê ñakwê e ñaeb ñaôma. ³⁰ Ma sêlic ñac luagêc sêjam binjalôm sêwiñ en. Ñaclagêc tau Mose agêc Elia. ³¹ Tec agêc seoc tauj lasê tonjawasigenj

mênsêsôm ênê lêñ, tañ oc ênac dabinj anja Jerusalemja nanj, lasê gêdêñ ej.
³² Petere to nê ñac luagêc, tañ sêwiñ ej nanj, sêc bêc sêc e matenj gêlac, go sêlic Jesunê ñawasi, ma ñaclagêc tonanj sêkô sêwiñ ej. ³³ Agêc dêdi sêmoa gebe sêwi Jesu sinj, go Petere kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ñajam gebe tamoa tonec. Aêac anam bec têlêlac acgom, aômnmê tenj ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” Petere gêjam kauc binj, tañ tau kêsôm nanj. ³⁴ Kêsôm binj tonanj gêmoa ma tao tenj mênjgêjam ajuñ êsêac e kêkôm êsêac auc ma ñacsenjomi têtêc tauñ ñanô. ³⁵ Go awa tenj kêsa anja tao tonanj gêmênj gebe “Aêñoc Latuc tecenec, tec kajalinj ej sa nanj akêñ tanjem ej.” ³⁶ Awa tonanj kêsa gêmênj ma sêlic Jesu taugenj kêkô. Sêlic gêñ tonanj e sêjam tauñ töngeñ, tec gêdêñ ñasawa tonanj sêjac minj binj, tañ sêlic nanj, ñawae gêdêñ lau tenj atom.

Jesu gêgôm ñapalê tonjalau sec ôli ñajam kêsa

(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

³⁷ Ñabêbêc sêsêp anja lôc sêmênj e dêdac lau taêsam. ³⁸ Ma ñac tenj anja lau tonanj nêñ gêmôêc gebe “Mêtêmôkê, aê jatenj aôm gebe ôlic ñoc latuc acgom, gebe ñoc gêñ tagenjanô. ³⁹ Ñalau sec tenj kêkam ej e kêwakic sec ma kêjamuñ ej e awaôpic kêsa, ma êwi ej sinj atom e ñasawa ec baliñ. ⁴⁰ Tec aê katenj nêñ ñacsenjomi gebe têtinj ñalau tau e sêgôm jageo.” ⁴¹ Ma Jesu gêjô ej awa gebe “Ojae, amac akêñ-gêwiñ-atom ma amac lau-kesowaga, aê jamoa jawiñ amac e êndênj ondoc ma jaôc amacnêñ binj e êndênj ondocgeñ. Ôkôc latôm êmênj tonec acgom.” ⁴² Ñapalê kêsêlênj gêmoa ma ñalau tau kêmônaj to kêjamuñ ej. Tec Jesu gec binj ñalau sec ma gêgôm ñapalê ñajam kêsa, go kêkêñ ej gêdêñ tama gêmu gêja. ⁴³ Ma êsêac lau samob têtakê ñanô kêtü Anôtônê ñaclai kapôênja.

Jesu geoc êmac endu to êndi sanja lasê kêtü luagêcña

(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

Lau samob sêñac lemenj kêtü ênê gêñ samob, tañ gêgôm nanja, sêmoa ma Jesu kêsôm gêdêñ nê ñacsenjomi gebe ⁴⁴ “Akêñ tanjem binj tecenec ñapep, gebe sêkêñ Ñamalacnê Latu êndênj ñamalac lemenj êna.” ⁴⁵ Mago êsêacnênj kauc kêsa kêpi binj tonanj atom, ma binj tau kêsinj tau gêdênj êsêac e sêjala ñam atom. Ma têtêc tauñ tec têtü kênac ej kêtü binj tauña atom.

Asa êtu ñac kapôênj

(Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)

⁴⁶ Ñasawa tenj êsêac taênj gêjam jakêsa-jakêsa gebe nêñ asa kêtü ñac towae kêlêlêc êsêac ñagêdô su. ⁴⁷ Tec Jesu kêjala binj, tañ êsêac taênj gêjam gec nêñ ñalêlôm nanj, ma kêkôc ñapalê tenj ketoc ej kêkô kêsî enja ⁴⁸ ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ñac tenj embe êkôc ñapalê tonec sa êtu aêñoc ñaênja, nanj êkôc aê sa. Ma ñac tenj embe êkôc aê sa, nanj êkôc ñac, tañ kêsakinj aê nanj sa. Amacnêñ ñac, tañ alic ej ñac sauj ec tenj nanj, ej ñac kapôênj.”

Ñac tañ kêkêñ kisa amac atom nanj, kêpuc amac tönj

(Mar 9:38-40)

⁴⁹ Tec Joan gêjô ej awa gebe “Mêtêmôkê, aêac alic ñac tenj kêtinj ñalau sec su ña aôlmnêñ ñaê, tec ajac jao ej gebe ej kêdaguc aêac atom.” ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdênj ej gebe “Anac jao ej atom, gebe ñac, tañ kêkêñ kisa gesenj amac atom nanj, kêpuc amac tönj.”

Lau Samaria sêkôc Jesu sa atom

⁵¹ Ñanoc tañ Anôtô gebe êkôc Jesu sanja nanj kêdabinj, tec Jesu kêsêlênj kepen Jerusalem gêja, ⁵² ma kêsakinj laujaenj sêmuñ ej. Ma êsêac sêsô lau Samaria

nêj malac tej sebe sêmansaj ênê gamêj kwananjen. ⁵³ Mago lau tau sêkôc enj sa atom gebe enj kêsêlêj kepenj Jerusalemgenj. ⁵⁴ Nacsenjomagêc Jakobo agêc Joanj sêlic ma sêsôm gebe "Apômtau, aôm gobe aêac asôm gebe ja êsêp anja undambê mênêninj êsêac su me masi." ⁵⁵ Tec Jesu kêkac tau ôkwi ma gec binj êsêagêc gebe "Asa njalau latu amagêc. Njamalacnê Latu gêmêj gebe ensenj launêj katunj su atom, gêmêj gebe ênam sa." ⁵⁶ Ma ac sêc sêja malac tej.

Lau sebe sêndanjug Jesu

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Êsêac sêsêlêj sêmoa intêna ma njac tej kêsôm gêdêj enj gebe "Gamêj tanj aôm gobe ôna nanj, aê oc jandanjug aôm." ⁵⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe "Mojanj sê ic ma moc, tanj sêmoa umbonj njalabu nanj, sêjam sac. Mago Njamalacnê Latu nê gamêj tej gebe endenj kwalim ênêcña gêc atom." ⁵⁹ Go kêsôm gêdêj njac tej gebe "Ôndanjug aê." Ma njac tonanj kêsôm gebe "Apômtau, ôlôc acgom gebe jana jansuj tamoc acgom." ⁶⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe "Andec njacmatê sênsuj tauj nêj njacmatê ma aôm ôna ôsôm Anôtônê gamêj njawae lasêmanj." ⁶¹ Go njac tej kêsôm gebe "Apômtau, aê gabe jandanjug aôm. Tagenj ôlôc êmuuj êndêj aê gebe jana ma jakam njoc gôlôac lemenj acgom." ⁶² Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe "Njac tanj lêma gêdêj wanj njagôlinj su ma mataanô geogeo nanj, kêtôm Anôtônê gamêj atom."

10

Jesu kêsakinj lau 70 sêja

¹ Tonanj su, go Apômtau kêjalinj lau 70 sa sêwinj ma kêsakinj êsêac luagêc-luagêc gebe sêmuuj sêna malac to gamêj, tanj enj taê gêjam gebe êna nanj. ² Ma kêsôm gêdêj êsêac gebe "Mo tau tec njanô kêsa samob, mago kolenwaga tec luagêcgenj. Amboac tonanj atenj êndêj mo tau njatau gebe êkêj kolenwaga nasênac nê gêj njanô sa. ³ Alic acgom, aê jasakinj amac amboac domba asêp kêam sec njalêlôm ana. ⁴ Akôc awa êsêp ômbinjakap njatatali atom. Ambic atali atom. Asô atapa atom. Ma awem ênac lau anja intêna atom. ⁵ Embe api andu tej, go asôm êtu njamatagenj gebe 'Binjalô êpi andu tonec.' ⁶ Ma binjalô latu tej embe êngôj tône, go amacnêma naênsac enj. Ma embe masi, go êmu êndêj amac êwac êtiam. ⁷ Anjôj andu tau tonanj ma aninj to anôm gêj, tanj sêkêj êndêj amac nanj, gebe kolenwaganê njalij gêjac enj njawae. Alom-alom andu atom. ⁸ Ma embe naasa malac tej e sêkôc amac sa, go aninj gêj, tanj êsêac sêkêj amac nanj, ⁹ ma angôm lau gêmac, tanj sêmoa malac tau nanj, ôlinj njajam êsa to asôm êndêj êsêac gebe 'Anôtônê gamêj kêdabinj amacgac.' ¹⁰ Ma embe asa malac tej e sêkôc amac sa atom, go aêc mênjako intêna ma asôm gebe ¹¹ 'Amacnêma malac njakekop, tec gi aêac enjkainj nec, aêac êndôj su wacêpi amac taôm. Mago binj tonec ajala gebe Anôtônê gamêj kêdabinj su.' ¹² Aê jasôm êndêj amac gebe Êndêj bêc Anôtô êmêtôc binnja lau Sodom oc sêngôj naeo êtôm lau malac tonanj atom.

Ojae kêpi malac, tanj sêjam tauj ôkwi atom

(Mat 11:20-24)

¹³ "Ojae Korasinma, ojae Betsaidama. gênjalô tanj gagôm anja amacnêma nanj, embe janjôm anja Turu to Sidon nêj, oc sênam tauj ôkwi wanêcgenj ma sêsô talu to sêlinj wao sa sêngôj. ¹⁴ Êndêj bêc mêtôcña Anôtô taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ¹⁵ Ma aôm Kapanaum tonanj, gobe sêsuuj aôm sa e nadingenj undambê me. Aôm oc u taôm e gacgenj ôsêp lamboam ôna."

16 Ma Jesu kêsôm gédêñ nê ñacseñomi gebe “Ñac tañ gêñô amac nañ, gêñô aê, ma ñac tañ kêmasic amac nañ, kêmasic aê. Ma ñac tañ kêmasic aê nañ, kêmasic ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ.”

Lau 70 tonañ sêmu dèdêñ Jesu sêja

17 Lau 70 sêmu sêmêñ kêtiam totêntac ñajamgeñ ma sêsôm gebe “Apômtau, ñalau sec tañeñ wamu gédêñ aêac gêwiñ kêtü aômnmêñ ñaêña.” 18 Ma Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Aê galic Sadan tau gêu tau anga undambê amboac ôsic. 19 Alicgac me, aê kakêñ ñaclai gelom amac gebe aka moac to alidêbu ma akônin ñaço tau nê ñactêkwa samob tòn, ma gêñ teñ oc êñgôm amac atu sec atanmô. 20 Tagerñ atu samuc êtu ñalau sec tañeñ wamu amacña nec atom, atu samuc gebe teto amacnmêñ ñaê gêc undambê.”

Jesu têtac ñajam kêsä
(Mat 11:25-27; 13:16-17)

21 Gédêñ ñasawa tonañ ñalau Dabun gêjam Jesu auc e têtac ñajam kêsä ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom Ñatau, aê jalambin aôm gebe gôsañ bin tônê auc gédêñ laumêtê to lau tokauc ma goc lasê gédêñ ñacpalê dedec. Aec, Tamoc, binñanô, aôm gôlic ñajam amboac tonañ, tec gôgôm nêñ gêñ.

22 “Tamoc kêkêñ gêñ samob gédêñ aê. Ma ñac teñ kêjala Latu atom, Tama taugen. Ma teñ kêjala Tama atom, Latu taugen to êsêac, tañ Latu gebe eoc lasê êndêñ êsêac nañ.”

23 Go kêsä tau ôkwi mênkêsôm gédêñ nê ñacseñomi taungeñ gebe “Aê aoc êôc materjanô, tañ sêlic gêñ ônan amac alic nañ, 24 gebe aê jasôm êndêñ amac gebe Propete to kin gwalêkin sebe sêlic gêñ, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sebe sêñô bin, tec amac anô nec, mago sêñô atom.”

Binçolin ñac Samaria taê walô ñacçêbac

25 Binçutau teñ gèdi sa gebe ênsaê eñ, tec kêsôm gebe “Mêtêmôkê, aê jangôm asageñ, ec jawê kain jangôn matoc jali tengeñ.” 26 Jesu gêjô eñ awa gebe “Teto bin ondoc gec Mosenê binçsu. Aôm kôsam amboac ondoc.” 27 Tec ñac tau kêsôm gebe “Têmtac êwiñ Apômtau, aômnmêñ Anôtô, tonêñ ñalêlôm samuc ma nêñ katôm samuc ma nêñ ñaclai samuc ma nêñ kauc samuc êwiñ engeñ, ma têmtac êwiñ lau wachañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.” 28 Ma Jesu kêsôm gédêñ eñ gebe “Kôsôm jagédêñ. Ôñgôm amboac tonangeñ, go ômoa matam jali tengeñ.”

29 Ñac tonañ gebe êwaka tau sa, tec kêtü kênac Jesu gebe “Lau ondoc mênbar aê.” 30 Go Jesu gêjô eñ awa gebe “Ñac teñ anga Jerusalem kêsêp Jeriko gêja e kêsêp kêjançowaga ñalêlôm. Êsêac sêkwalec ênê ñakwê su ma sêjac eñ gèwê sin sa ma sêc sêja. 31 Gocgo ñac dabunçwaga teñ gêjam kauc ñac tonañ ñabin kêsêlêñ kêsêp intêna tonangeñ gêja e gêlic ñac tau gêc ma gêoc lêlêc eñ gêja. 32 Ma Lewi teñ amboac tonangeñ. Mênçêô lasê gamêñ tau e gêlic eñ su ma gêoc lêlêc eñ gêja. 33 Go ñac Samariança teñ kêsêlêñ gêmoe a jagêô lasê gédêñ eñ, tec gêlic e taê walô eñ 34 ña kêtü gasuc gédêñ eñ jakêkêc niptêkwi to wain kêsêp ênê kamoc su, go kêsaban ma gêoc eñ sa gêñgôn tau nê bôc ñaô ma kejon eñ kèpi andu ñacleñña jagejob eñ. 35 Ñabêbêc gè denari luagêc sa jakêkêñ gédêñ andu ñatau tonañ ma kêsôm gebe ‘Ojop eñ ñapep. Ma gêñ, tañ ôkên êlêlêc ñaôli tonañ su nañ, embe jamu jamêñ, go janac ñatôp.’ 36 Aôm gobe lau têtêac tonañ nêñ asa kêtü ñac, tañ kêjançowaga sêjac eñ nañ, nê ñac jaban eñ.” 37 Tec binçutau kêsôm gebe “Ñac tañ taê walô eñ nañ.” Go Jesu kêsôm gédêñ eñ gebe “Ôêc ôna ma ôñgôm amboac tonangeñ.”

Jesu kêtû ñacley Maria agêc Marta

³⁸ Ac sêsêlêñ-sêsêlêñ sêmoa e jasêô lasê malac tenj. Ma awê tenj, ñaê Marta, kêkôc enj sa kêsô ênê andu gêja. ³⁹ Ma lasio tenj gêmoa, nê ñaê Maria, nanj gêñgônj Apômtau akainjña ma gêñô ênê binj. ⁴⁰ Marta gim tau su kêtû sakinjñagenj, tec gêdêñ Jesu jakêsôm gebe “Apômtau, lasico gêwi sakinj sinj gêdêñ aê taucgenj gajam nec, oc gôlic ñajam me masi. Ôsôm êndêñ enj gebe ênam aê samanj.” ⁴¹ Tec Apômtau gêjô enj awa gebe “Marta, Marta, aôm kôpô sim taôm to gôim taôm su gêñ taêsamjña elêmé. ⁴² Aômnêm gêñ ñanô tagenj masi. Maria kêjalij nê gêñ ñajam sa sugac, oc sêkôc su anja ênê atom.”

11

Bij tateñ mecña

(Mat 6:9-15; 7:7-11)

¹ Ñasawa tenj Jesu ketenj mec gêmoa gamêñ tenj. Ketenj e su ma nê ñacseñominêñ tenj kêsôm gedenj enj gebe “Apômtau, ôndônj aêac êtu atenj mecñamanj êtôm Joanj kêdônj nê ñacseñomi.” ² Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Êndêñ atenj mec, nanj asôm gebe ‘Tamemai, Aômnêm ñaê lau sênam dabunjanj. Ômôêñ ôtu Apômtau ôtôm gamêñgenj. ³ Ôkêñ aêacma mo êtôm bêcgenjña êndêñ aêac êtôm bêcgenj. ⁴ Ma ôsuc aêacma sec ôkwi, gebe aêac tauñ asuc launêñ tôp ôkwi amboac tonanjenj. Ôwê aêac asa lêtôm atom.’ ”

⁵ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêm ñac tenj embe êndêñ nê gwadê êna ên êñ êmbêcauc êna lugenj naêsôm êndêñ enj gebe ‘Gwadêc, ôkêñ mo têtêac êndêñ aê, ⁶ gebe ñoc ñac tenj kêtû intênanjagenj mênjgêô lasê gêdêñ aê, ma ñoc gêñ gebe jakêñ êndêñ enjña masi,’ ⁷ ma embe nê gwadê tonanj êmoa nê gamêñ ñanjlômgenj ma êjô enj awa gebe ‘Ôlênsônj aê amboac secgenjanj. Katam ñajanja kêsma ma aêac to ñoc gôlôac saunj êu tauñ jaaêc sugac. Aê katôm gebe jandi sa jakêñ gêñ tenj êndêñ aômña atom,’ ⁸ go amboac ondod. Aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac tau embe êndi sa mênjêkêñ êndêñ enj êtu ênê gwadê enjña atom, mago oc êndi sa naêkêñ gêñ, tanj kêpô lêna nanj, êtu enj ketenj gêôc aucgenjña. ⁹ Amboac tonanj aê jasôm êndêñ amac gebe Atenj gêñ, oc akôc ñanô. Ansom gêñ, oc atap sa. Amandi katam, oc êlêc su êndêñ amac. ¹⁰ Gebe ñac, tanj etenj gêñ nanj, êkôc ñanô. Ma ñac, tanj ensom nanj, êtap sa. Ma ñac, tanj êmandi katam nanj, katam oc êlêc su êndêñ enj. ¹¹ Tama asa anja amacnêm nanj latu etenj mo êndêñ enj ma êkêñ poc, me etenj i ma êkêñ moac êjô i êndêñ enj, ¹² me etenj ñakecsulu ma êkêñ alidêbu êndêñ enj. ¹³ Amac lau sec ajala akêñ genj ñajam-ñajam êndêñ nêm gôlôac ñasec-ñasec, ma abe Tamemi undambêña êkêñ Ñalau Dabunj êndêñ lau, tanj tetenj enj nanj atom me.”

Jesu ma Belsebul

(Mat 12:22-30; Mar 3:20-27)

¹⁴ Jesu kêtij ñalau sec toawamê kêsma gêja. Ñalau tonanj kêsma gêja su, go awamê tau kêsôm binj lasê, ma lau samob sêñac lemenj. ¹⁵ Tec êsêacnêñ lau ñagêdô sêsôm gebe “Enj kêtij ñalau sec ña Belsebul, tanj kêtû ñalau sec nêñ kasêga nanj.” ¹⁶ Ma ñagêdô sebe sênsaê enj, tec sêsôm gêñtalô undambêña anja ênê. ¹⁷ Jesu kêjala binj, tanj êsêac taênj gêjam nanj, ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe

“Gamêñ teñ embe êwa tau êkôc, oc êtu gasañ, ma gôlôac teñ oc senseñ gôlôac teñ. ¹⁸ Ma Sadañ to nê lau embe sêwa tauñ êkôc, go nêñ gamêñ ênêc amboac ondoc. Amac tañ asôm gebe aê kêtiñ ñalau sec ña Belsebul nañ, taêm ênam biñ tonañ. ¹⁹ Aê embe jatiñ ñalau sec ña Belsebul, go amac latômi têtin ña asa. Kêtu tonañña êsêac tauñ ocgo sêmêtôc amac. ²⁰ Ma aê embe jatiñ ñalau sec ña Anôtônê ñaclai, go êwa sa gebe Anôtônê gôlin wacêpi amac.

²¹ “Ñactêkwa teñ embe lêma tokêmgerñ ma ejop nê gamêñ êmoa, oc nê waba ênêc tengerñ ²² Mago ñac siñsêlêc teñ embe êndac enñ, oc êku enñ tulu ma êjanjo ênê laukasap, tañ taê kêka nañ su, ma ênac sam ênê waba.

²³ “Ñac tañ êwiñ aê atom nañ, enseñ aê. Ma ñac tañ ejonñ ñanô sa êwiñ aê atom nañ, êtê salinñ-salinñ.

Ñalau sec gêmu gêja nê gamêñ langwa kêtiam

(Mat 12:43-45)

²⁴ “Ñalau ñatêmui embe êsa anja ñamalac teñ nê, oc eo êmoa gamêñ kwalam ma ensom gamêñ êlêwanñ tauña, e embe êtap sa atom, go êsôm gebe ‘Aê jamu jana ñoc andu, tañ kasa gamêñ nañ êtiame.’ ²⁵ Ma embe naêô lasê, oc êlic sêkajo sa to sêgelônñ. ²⁶ Go naêkôc ñalau 7, tañ nêñ sec kêlêlêc ênê su nañ, mênhsêô nasêñgônñ. Go ñamalac tonañ êmoa naeo ñanô êlêlêc gêmuñña su.”

Jesu awa gêôc lau

²⁷ Jesu kêsôm biñ tonañ gêmoa ma awê teñ anja lau tau nêñ gêôc awa sa ma kêsôm gêdêñ enñ gebe “Aê aoc êôc têtacêlêlôm, tañ kêkêkam aôm to su, tañ aôm gônôm nañ.” ²⁸ Mago Jesu kêsôm gebe “Biññanô, aê aoc êôc êsêac, tañ sêñô Anôtônê biñ ma sêmasañ nañ.”

Lau sêjatu gêñtalô

(Mat 12:38-42)

²⁹ Lau taêsam sêkac sa sêpi tagenñ, go Jesu gêôc, awa sa ma kêsôm gebe “Lau têm tonecña êsêac lau sec. Ac sêsôm gêñtalô, mago gêñtalô teñ oc êndêñ êsêac atom, gêñtalô Jonaña tagenñ. ³⁰ Kêtom Jona kêtu lau Niniwe nêñ gêñtalô, ñamalacnê Latu êtu lau têm tonecña nêñ gêñtalô amboac tonanjenñ. ³¹ Êndêñ noc mêtôcña kwin anja mula-mña oc êndi sa êwiñ gôlôac têm tonecña nêñ lau ma êmêtôc êsêac, gebe enñ anja nom ñamadinñ, mago gêmêñ gebe êñô Salomonê mêtê. Ma alic acgom, ñac teñ kêlêlêc Salomo su tec gêmoa. ³² Êndêñ noc mêtôcña ñacwaga Niniwenña oc sêndi sa sêwiñ lau têm tonecña ma sêmêtôc êsêac gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam tauñ ôkwi. Ma alic acgom, ñac teñ kêlêlêc Jona su tec gêmoa.

Biñ kêpi ôlinñ ñaja

(Mat 5:15; 6:22-23)

³³ “Ñac teñ embe êtuñ ja sa, oc êsinñ ôkwi me êngênduc ña suc auc atom. Enñ etoc êkô jakainñ ñaôgenñ gebe êsêac, tañ sêsô sêmêñ nañ, sêlic ñawê. ³⁴ Matamanô kêtu ôlim ñaja. Matamanô embe ñajam, go ñawê ênam ôlim samucgenñ auc. Ma matamanô embe sec, go ôlim samuc ñakesec. ³⁵ Amboac tonañ ojop taôm ñapep gebe ñawê, tañ gêc nêñ ñalêlôm nañ, ñakesec êsa atom. ³⁶ Ôlim samuc embe ñawê êsa e ñagêñlêlôm teñ ñakesec atom, oc ñawê êsa samucgenñ êtôm ja ñanô kêpô aôm.”

Jesu gerñ olinñ Parisai to biñsutau

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Jesu kêsôm biñ tonañ gêmoa ma Parisai tenj keten enj gebe êna ênin gên ocsalôña êwin enj. Tec kêsô gêja e jagêngôn sic. ³⁸ Parisai tonañ gêlic enj gebe ênin gên, mago kékwasin tau gêmun atom, tec gêñac lêma. ³⁹ Ma Apômtau kêsôm gédên enj gebe “Kec, amac Parisai akwasin laclu to suc ñadêmôêña ñapep, mago nêma ñalêlôm nanj genjen to sec gêjam auc. ⁴⁰ Amac lau meloc, ñac tau, tanj kêmasan gên ñadêmôêña nanj, kêmasan gên ñalêlômña gêwin atom me. ⁴¹ Akên gên, tanj géc laclu to suc ñalêlôm nanj, êtu moasin êndên lau, go talic amacnêma gên samob ñawasi.

⁴² “Ojae amac Parisaimên, amac embe atap lai to môma ma gên gêga 10–10 sa, go akên ñatenj êtu da ma awi binjgédên to têtac gêwin Anôtônja sinj. Danjôm tenj ma dawî tenj sinj atom.

⁴³ “Ojae amac Parisaimên, tec têtac gêwinj abe anjôn ñamatagenj anja lôm to sê moalêc amac anja malaclunjen. ⁴⁴ Ojae amacmên, tec atôm sêô, tanj gamên kékên auc nanj. Ñamalac sêka tôn palin-palinjen ma sêjam kauc.”

⁴⁵ Tec binjutau tenj kêsôm gédên enj gebe “Mêtêmôkê, kôsôm biñ tonañ tec gêbu aêac binjutau gêwinj amboac tonanjen.” ⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Ojae amac binjutaumên amboac tonanjen. Amac akên gên wapac kêsac lau, mago taôm lemmlatu tenj kêmoasac gên wapac ñagec atom. ⁴⁷ Ojae amacmên, tec aboa propete, tanj tamemi sêjac êsêac êndu nanj, nêñ sêô sa. ⁴⁸ Tec amac awa tameminên gên, tanj sêgôm nanj, sa to alic ñajam, gebe êsêac sêjac propete êndu ma amac aboa êsêacnên sêô sa. ⁴⁹ Amboac tonañ Anôtônê mêtê kêsôm lasê gebe ‘Aê oc jasakinj propete to laujaenj dëndên êsêac sêna, ma oc sênac êsêacnên ñagêdô êndu to sêjanda ñagêdô,’ ⁵⁰ Amboac tonañ Anôtô êjatu propete samob nêñ, dec, tanj sêkêc sinj gédên Anôtô kékên undambê to nom e mênjgédên galoc nanj, ñagêjô anja lau têm tonecña nêñ, ⁵¹ anja Abelnê dec e gédên Sakarianê dec, tanj sêjac enj êndu anja altar dajanja to lôm dabun ñasawa nanj.

⁵² “Ojae amac binjutaumên, amac akôc ki, tanj êlai andu tajala mêtê ñamña ñakatann su. Amac taôm asô aja atom ma akô lau, tanj sebe sêsô sêna nanj, auc amboac tonanjen.”

⁵³ Jesu kêsa anja andu tonañ gêja ma Parisai to binjutau sêoc awen sa ma sêkac enj to têtû lêsû enj kêtû biñ taêsamña. ⁵⁴ Aê dêdib enj sebe tau êwa lip tau ña biñ, tanj êsôm nanj.*

12

Jesu gêlên biñ nê ñacsenjomi

(Mat 10:26-27)

¹ Lau taêsam ñasec sêkac taun sa e gamên gêlôc, ma Jesu kêsôm biñ gêjac m gédên nê ñacsenjomi gebe “Ajop taôm êndên Parisainên jist. Jist tau êsêacnên dansan. ² Gên samob, tanj sêsanj auc nanj, oc êtu awê, ma biñ samob, tanj gêc lêlôm nanj, oc êsa awê. ³ Amboac tonañ biñ samob, tanj asôm kesecgenj, oc sênjô êlêc awêgenj. Ma biñ, tanj atu dindin gédên taôm anjôn balêmlêlôm nanj, oc sênam mêtê êpi anja malaclunj.

Aêac tatêc asa

(Mat 10:28-31)

⁴ “Ñoc lauac, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac tanj sênac ôlimjenj êndu, mago têtôm gebe sênjôm gên ñagêdô êwinja atom nanj atêc atom. ⁵ Aê jakênj puc amac êtu ñac, tanj atêc enjña nanj. Atêc Anôtô, tanj ênac ñamalac êndu su acgom,

* 11:54: Sadanjnê ñaê tenj.

go nê ñaclai êtôm gebe êmbalinj enj êsêp lamboam ñakêlêndinj êna. Kec, jasôm êndênj amac gebe Atêc ñac tau tonanj.

⁶ “Kêlinj kelenj lemenj tenj nanj ñaôli sauñanô. Mago Anôtô kêlinj ñatenj sinj atomanô. ⁷ Ma ñac tau, nanj kêsa amac môkêmlauj sa tomalagenj. Amboac tonanj atêc taôm atom gebe amac tonanj alêlêc kêlinj kelenj taêsam su.

*Tasôm Kilisi lasê endej ñamalac
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ “Aê jasôm êndênj amac gebe ñac tenj embe êsôm êndênj ñamalac gebe Aê katu ênê gêj, nanj ñamalacnê Latu êsôm enj lasê êndênj Anôtônê anjela. ⁹ Ma ñac tenj embe ênsa aê auc êndênj ñamalac, nanj ñamalacnê Latu ênsê enj auc êndênj Anôtônê anjela amboac tonanj.

¹⁰ “Ñac tenj embe êsac ñamalacnê Latu, nanj Anôtô oc êsuc ôkwi. Mago tenj embe êsôm binj alôb-alôb êpi Ñalau Dabuj, nanj Anôtô oc êsuc ôkwi atom.

¹¹ “Embe sêkênj amac akô lôm me gôlinjwaga me lau tonjaclai lanjôñnêmja, nanj apô sim taôm êtu lêj me binj ajô êsêac awenj me asômja atom, ¹² gebe êndênj noc tau tonanj Ñalau Dabuj oc êndônj binj, tanj amac asômja nanj êndênj amac.”

Binjôlinj kêpi ñac meloc tolêlôm

¹³ Go ñac tenj anja launênj kêsôm gêdênj Jesu gebe “Mêtêmkê, ôsôm teoc gebe êwa aêagêcma gêjñlênsêmk êkôc ma êkênj ñamakenj êndênj aê acgom.” ¹⁴ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ñacnec, asa kêkênj aê gebe jamêtôc binj to janac sam amagêcnêm gêjñlênsêmk.” ¹⁵ Go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Alic taôm to ajop taôm êndênj matem katu gêj tokainj-tokainjja, gebe ñac tenj oc êmoa mata jali êtu nê waba taêsamja atom.”

¹⁶ Go kêsôm binjôlinj tenj gêdênj êsêac gebe “Ñac tolêlôm tenj nê kôm gêjam ñanô taêsam, ¹⁷ tec taê gêjam gêc tau gebe ‘Janjôm amboac ondoc, gebe ñoc gamênj janac ñoc kôm ñanô sanja masi.’ ¹⁸ Go kêsôm gebe ‘Aê janjôm amboac tonec, jananj ñoc andu-gêj-ñanôña su ma jakwê êtu kapôêj, go janac ñoc kôm ñanô to gêj samob sa êpi tagenj. ¹⁹ Go jasôm êndênj ñoc katuc gebe Katucenec, nêmk gêj taêsam gêc kêtôm jala taêsamja. Ôñgônj nêmk ñêñgenj, ôñinj to ônôm gêj ma ômoa totêmtac ñajamgenj.’ ²⁰ Mago Anôtô kêsôm gêdênj enj gebe ‘Melocma, êmbêc tonec jakalem katôm su ma gêj, tanj kômasanj nanj, oc êtu asa nê.’ ²¹ Lau tanj sêjac nêj gêj taêsam sa kêtû tauñja, mago Anôtô gêlic êsêac amboac lau tolêlôm atom nanj, nênj binj amboac tonanj.”

*Tapô sim tauñ atomja
(Mat 6:25-34)*

²² Go Jesj kêsôm gêdênj nê ñacsenjomi gebe “Kêtû gêj tônêja aê jasôm êndênj amac gebe Apô sim taôm êtu aninj gêj êoc amac tôñ amoa matem jalinja atom to êtu ñakwê ênsanj ôlimja atom. ²³ Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc ñakwê su. ²⁴ Alic aoco acgom. Êsêac sêsê gêj atom ma sêjac gêj ñanô sa atom. Êsêacnênj Iêsucm to andu sênac gêj sanja masi. Mago Anôtô gêlôm êsêac. Ma amac alêlêc moc tau su ñêñgenj. ²⁵ Amacnêm asa êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomja ma nê êpô sim tauja ênac têku ñasawa tagenj êwinj. ²⁶ Embe anjôm gêj sauñ ec tenj naêtôm atom, nanj apô sim taôm êtu gêj ñagêdôña êtu agenja. ²⁷ Alic mênaminj, tanj kêpi nanj, gêjam kôm to kêsac obo atom, mago jasôm êndênj amac gebe Salomonê gêj ñawasi samob, tanj kêkwa enj auc nanj, ñatenj kêtôm gêj tonanj ñai atomanô. ²⁸ Anôtô embe êkênj gêgwanj, tanj galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkênj êsa ja nanj, ñagêlôm êkwa auc, nanj oc êkênj gêj êkwa amac auc êlêlêc

atom me, amac lau akêj gêwiŋ kwalecŋa. ²⁹ Ma ansom gêj anij to anômŋa atom to aê go taôm atom. ³⁰ Gêj samob tonaj ŋai nom ŋatentenlatu oc sensom. Mago amac Tamemi tec kêjala gebe apô lêna gêj tonaj. ³¹ Amboac tonaj ansom ênê gamêj, go gêj tonaj ŋai êtu amacnêm.

Biŋ awa undambêj

(Mat 6:19-21)

³² “Amac toj sauj tonec, atêc taôm atom, gebe Tamemi têtac gêwiŋ gebe êkêj gamêj tau êndêj amac. ³³ Akêj nêm waba lau sênam ôli ma akêj awa tau êmoasiŋ lau ŋalêlôm sawa. Awa nêm atali moneŋa, taŋ êtu manê atom nan, to anac nêm awa ŋanô, taŋ ênaŋa atomanô nan, sa ênêc undambê. Geŋgeŋtêna nasêsa atom ma bulesen enseŋ su atom. ³⁴ Gebe gamêj, taŋ nêm awa gêc nan, nêm ŋalêlôm oc êsap tøj amboac tonajgeŋ.

Biŋ tanam jaliŋ

³⁵ “Apeŋ obo sa ma aôc nêm ja sa, ³⁶ ma atôm lau, taŋ sêoŋ nêj ŋatau gebe êmu êmêj anŋa moasiŋ awê to ŋacŋa. Embe êtuc katam, go sêlêc su seben êndêj en. ³⁷ Aê aoc êôc sakiŋwaga, taŋ Apômtau oc êtap êsêac sa sênam jaligen êndêj noc êmu êmêjŋa. Biŋŋanô, aê jasôm êndêj amac gebe Eŋ oc epeŋ nê obo sa ma mênêsom êsêac sêŋgôn sic, go en tau mênênam sakiŋ êsêac. ³⁸ Aê aoc êôc êsêac, taŋ Apômtau embe êmu êmêj êndêj omm êsa me êu bôj ma êtap êsêac sa sêjam jali sêmoa. ³⁹ Ajala tonec gebe andu ŋatau embe êjala ockatu êmbêcŋa ondoc geŋgeŋtêna oc êmêj, nan êkô geŋgeŋtêna auc, gebe êtuc ênê andu popoc atom. ⁴⁰ Tec amansaj taôm amboac tonajgeŋ, gebe ŋamalacnê Latu êmêj êndêj ockatu ŋasawa, taŋ amac abe en oc êmêj atom nan.”

Sakiŋwaga gêdêj to keso

(Mat 24:45-51)

⁴¹ Go Petere kêsôm gebe “Apômtau, aôm kôsôm biŋgôliŋ tonaj gêdêj aêac taunŋeŋ me gêdêj êsêac samob gêwiŋ.” ⁴² Tec Apômtau gêjô en awa gebe “Sakiŋwaga ŋaŋêj ma tokauc asa. Eŋ ŋac, taŋ nê ŋatau oc êkêj en ejop ênê kômwaga gebe êkêj mo êtôm dôŋ êndêj êsêac êndêj ŋanoc. ⁴³ Aê aoc êôc sakiŋwaga, taŋ nê ŋatau êmu êmêj ma êlic en kêsap nê kôm tøj gêmoa. ⁴⁴ Aê jasôm biŋŋanôgeŋ êndêj amac gebe ŋatau oc êkêj en ejop ênê waba samob. ⁴⁵ Ma sakiŋwaga tonaj embe taê ênam ênêc tau ŋa gebe ‘Ŋoc ŋatau gêjam gamêj tøj’ ma ênac m gebe i sakiŋwagao to ŋac ma êniŋ to ênôm gêj e êjanŋiŋ en, ⁴⁶ go sakiŋwaga tonaj nê ŋatau oc êmêj êndêj bêc, taŋ en gebe êmêj atom nan, to êndêj ockatu, taŋ en gêjam kauc nan, ma oc ênac en popoc to êkêj ŋagêjô êndêj en êwiŋ lau-sêkêj-gêwiŋ-atomwaga.

⁴⁷ “Sakiŋwaga taŋ kêjala nê ŋatau nê biŋ, mago kêmasaj to gêgôm ênê biŋ kêtú tøj atom nan, oc êndac sêm ŋanô. ⁴⁸ Mago ŋac, taŋ gêjam kauc ŋataunê biŋ ma gêgôm keso, taŋ kêtôm gebe sêmêtôc en ŋa sêm nan, oc êndac sêm ŋanô atom. Ŋac, taŋ sêkêj gêj taêsam gêdêj en nan, Anôtô oc êjatu gêj taêsam anŋa ênê. Ma ŋac, taŋ sêkêj gêj taêsam jakesen sa gêwiŋ nan, Anôtô oc êjatu ŋanô taêsam êlêlêc anŋa ênê.

Jesu gêwa lau kêkôc

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ “Aê gamêj gabe jambaliŋ ja ênêc nom ma taêc kêka gebe jalic elom lasêman. ⁵⁰ Ŋoc busanŋu gabe jaliŋŋa ŋaten tec gêc, tec ŋoc ŋalêlôm ŋatutuc ŋanô, gabe gêj tau êmbacnê acgom. ⁵¹ Amac abe aê gamêj gabe jaê wama

anġa nom me. Masigoc, aê jasôm êndêŋ amac gebe gamêŋ gabe jawa amac êkôc. ⁵² Êndêŋ galoc tonec lau lemeŋ teŋ embe sêŋgôŋ andu tageŋ, oc sêwa taun êkôc. Têlêac sêmoa gêdôgeŋ ma luagêc sêmoa gêdôgeŋ, luagêc sêmoa gêdôgeŋ ma têlêac sêmoa gêdôgeŋ. ⁵³ Tama agêc latu ma latu agêc tama, têna agêc latuo ma latuo agêc têna, lawao lanġwa agêc lawao wakuc ma lawao wakuc agêc lawao lanġwa oc sêwa taun êkôc-êkôc amboac tonanġeŋ.”

Têm to noc ŋabelo

(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Go Jesu kêsôm gêdêŋ lau gebe “Amac embe alic ŋamajan êpuc êpi gwêcm, oc asôm sebeŋ gebe ‘Kom oc ênac,’ ma oc êtôm tonanġ. ⁵⁵ Ma musanġu embe êsêlêŋ, oc asôm gebe ‘Gamêŋ oc ŋandanġ êsa,’ ma oc êtôm tonanġ. ⁵⁶ Amac dansanġtêna, nom to umbonġ ŋapuc tec ajala, mago amboac ondoc tec ajala noc tonec atom.

Tamansanġ binġ êndêŋ nêŋ soŋo-soŋo

(Mat 5:25-26)

⁵⁷ “Ma amboac ondoc amac taôm ajala binġ êndêŋgeŋ atom. ⁵⁸ Embe amagêcnêm soŋo-soŋo andêŋ gôlinġwaga ana ma agêc asêlêŋ amoa intêna ŋadambê, nanġ têmtac êtu lêsi êndêŋ taôm, gebe moae eŋ ê aôm ôndêŋ mêtôcwaga ôna, go mêtôcwaga êkêŋ aôm êndêŋ gejobwaga kapoacwalôŋa ma gejobwaga kapoacwalôŋa êmbalinġ aôm ôsêp kapoacwalô ôna. ⁵⁹ Aê jasôm êndêŋ aôm gebe Oc ôsa anġa tônê ômôêŋ atom e ônac nêŋ tôp samob êmbacnê tomalagen acgom.”

13

Jesu gêlêŋ binġ lau kêtû nêrl secŋa

¹ Gêdêŋ ŋasawa tonanġ lau ŋagêdô sêmoa, taŋ sêjac minġ gêdêŋ Jesu kêpi lau Galilaianġa ŋagêdô, taŋ Pilata gêjac êsêac êndu gêdêŋ taŋ sêkêŋ da gêdêŋ Anôtô. ² Tec Jesu gêjô êsêac awenġ gebe “Amac abe Galilaia tonanġ lau sec sêlêlêc lau Galilaianġa ŋagêdô samob su, tec sêôc gêŋwapac amboac tônê me. ³ Aê jasôm êndêŋ amac gebe Masigoc. Maiao amac embe anam taôm ôkwi atom, oc ananġa samob amboac tônêgeŋ. ⁴ Me abe lau 18, taŋ andu tonatêpôê balinġ anġa Siloamġa kêku sa jagêjac êsêac êndu nanġ, lau geo sêlêlêc lau ŋagêdô samob, taŋ sêŋgôŋ Jerusalem nanġ su me. ⁵ Aê jasôm êndêŋ amac gebe Masigoc. Mago amac embe anam taôm ôkwi atom, oc ananġa samob amboac tônêgeŋ.”

Binġ ainġ gêjam ŋanô atomġa

⁶ Go Jesu kêsôm binġgôlinġ tonec gebe “Ŋac teŋ kêsê nê ainġ teŋ kêsêp nê kôm monġa ma gêja gesom ŋanô e kêtap sa atom. ⁷ Tec kêsôm gêdêŋ ŋac-gejobkômwaga gebe ‘Gôlicgac me, aê gamêŋ kêtôm jala têlêac gasom ainġ tonec ŋanô, mago katap sa atom. Amboac tonanġ ôsap su, êkô nom auc êtu agenġa.’ ⁸ Tec gejobwaga gêjô eŋ awa gebe ‘Apômtau, ondec, êkô jala tecenec êwiŋ, ma jasap nom to jaôc bôckêpêc êpi ŋamôkê. ⁹ Moae oc ênam ŋanô. Embe masi, go ôsap su.’ ”

Jesu gêgôm awê teŋ gêmac kegasunġ eŋ ôli ŋajam kêsa gedenġ sabat

¹⁰ Gêdêŋ sabat teŋ Jesu kêtônġ lau gêmoa lôm teŋ. ¹¹ Ma awê teŋ gêmoa tonanġ ŋalau gêmacġa teŋ gêgôm eŋ kêtôm jala 18. Eŋ gêmoa gewec-gewecgeŋ ma kêtôm gebe êsa sa atom samucgeŋ. ¹² Jesu gêlic eŋ tec gêmôêc eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Awê, aê kêgaboac aôm su anġa nêŋ gêmacgac.” ¹³ Go gêu lêma

gêsac enj e sep tagen awê tau kêmêtôc tau kêtiam ma kelanem Anôtô. ¹⁴ Mago lômmôke gêlic Jesu gégôm gêmac najam kesa gédênj sabbat e kêtû môsi, tec kêsôm gédênj lau gebe “Bec kômja 6 tec géc. Amboac tonaj amênj êndênj bêc tônêgenj gebe sêngôm amac ôlim najam êsanja. Amênj êndênj sabbat atom.” ¹⁵ Ma Apômtau gêjô enj awa gebe “Amac dansanjtêna, amac samob agaboac nêmbôc to donki anja sênijj gênj namala su gédênj sabbat ma awê êsêac jasênôm bugoc.” ¹⁶ Ma awê tau, Abraham latuo tecenec, Sadanj gêsô enj tôj kêtôm jala 18 nec, oc janjamboac ênê Iêpoa su êndênj sabbat atom me.” ¹⁷ Jesu kêsôm binj tonaj e nê sojjo-sojjo samob majenj tauj. Ma lau samob têtac najam kêtû gênsêga najam samob, tanj enj gégôm nanja.

Binjôlinj gêmêc jawêja

(Mat 13:31-32; Mar 4:30-32)

¹⁸ Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamênj kêtôm asagenj ma jaê dônj êpi asagenj. ¹⁹ Gamênj tau kêtôm gêmêc jawê, namalac tenj kékôc jakêsê kêsêp nê kôm. Gênj tau kêtû kapôênj e kêtû ka, go moc umbonj namalabuja jasêjam sac sêngônj namala.”

Binjôlinj jistja

(Mat 13:33)

²⁰ Go Jesu kêtû kênac kêtiam gebe “Jaê dônj Anôtônê gamênj êpi asagenj. ²¹ Gamênj tau kêtôm jist awê tenj kékôc ma kégalu nj gêwinj polom kêsêp suc têtêac e gêjam aucgenj.”

Binjôlinj sacgêdô gasuc-gasucja

(Mat 7:13-14, 21-23)

²² Go Jesu kêsêlênj jakêdônj-kêdônj lau anja malac saunj to kapôênj lanj gêlac Jerusalemgenj gêja. ²³ Ma naj tenj kêsôm gédênj enj gebe “Apômtau, lau tanj sêngônj matenj jali nanj, oc luagêcgenj me.” Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe ²⁴ “Atu kêka-kêka gebe asô sacgêdô gasucgasuc ana. Aê jasôm êndênj amac gebe Taêsam oc sêngôm gêjlêlôm elême, mago têtôm gebe sêsô sênanja atom.

²⁵ “Êndênj tanj andu natau êndi naêlai katam auc nanj, amac oc akô awê ma atuc katam to asôm gebe ‘Apômtau, ôlêc su êndênj aêac.’ Ma enj oc êjô amac awem gebe ‘Aê gajam kauc amac amênj anja ondoc.’ ²⁶ Go amac aôc awem sa ma asôm gebe ‘Aêac aenj to anôm gênj amoa awinj aôm, ma kôdônj aêac gômoa ma malacluj.’ ²⁷ Mago enj oc êsôm êtiam gebe ‘Aê gajam kauc amac amênj anja ondoc, amac sec najakolenjwaga samob, atainj taôm su anja aênoc.’ ²⁸ Amac oc alic Abraham agêc Isak ma Jakob to propete samob sêmoa Anôtônê gamênj, mago amac taôm oc têtinj amac su naamo aônê. Anja ônê oc têtanj sêwacicgenj ma lunjluj êkôsijj tau nanô. ²⁹ Ma lau oc sêmênj anja oc kêpi to oc kêsêp ma anja musanjgu-m to mula-mnja, nasêngônj êtu sênijj gênjja anja Anôtônê gamênj. ³⁰ Alicgac me, lau namuja oc têtû namata, ma namatanja oc têtû namu.”

Jesu têtac gêwinj Jerusalem

(Mat 23:37-39)

³¹ Gédênj namawa tonanjenj Parisai namagêdô dêdênj Jesu sêja ma sêsôm gebe “Ôêc anja tonec ôna, gebe Herodo gebe ênac aôm êndu.” ³² Tec Jesu kêsôm gédênj êsêac gebe “Ana ma asôm êndênj naj imbêla pap tônê gebe ‘Gôlicgac me, aê tec kêtinj namalac sec ma gagôm gêmac najam kêsô. Oc janjôm êndênj galoc ma bêbêc, ma êndênj bêc êtu têtêacnja oc janac dabinj noc kôm. ³³ Lênj tonec gêjac aê nawae gebe jasêlênj galoc to bêbêc ma nalenj gebe propete tenj kêtôm gebe ênanja anja gamênj tenj atom, anja Jerusalem tagenj.’

³⁴ “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, taŋ Anôtô kêsakinj dêdêŋ aôm sêwac naŋ, ŋa poc endu. Aê gagôm gêŋlêlôm elêmê gebe janac aômnêm ŋapalê sa amboac talec têna gêjac ŋalatu sa sêsô magê ŋalabu, mago amac adec. ³⁵ Alic acgom, amacnêm andu oc êtu叔 êkôŋa. Ma aê jasôm êndêŋ amac gebe Alic aê atom e asôm gebe ‘Lambinj êndêŋ eŋ, taŋ gêmêŋ gêjam Apômtau laŋô naŋ.’ ”

14

Jesu gêgôm ŋac gêmac ôli ŋajam kêsa

¹ Gêdêŋ sabat teŋ Jesu kêsô Parisainêŋ kasêga teŋ nê andu gaja gebe sêniŋ geŋ ma lau dêdib eŋ sêmoa. ² Sêmoa e ŋac ôli kêsuŋ-kêsuŋ teŋ gêdêŋ Jesu gêja. ³ Tec Jesu gêoc awa sa ma kêsôm gêdêŋ biŋsutau to Parisai gebe “Embe dangôm gêmac ŋajam êsa êndêŋ sabat, oc eso biŋsu me masi.” ⁴ Mago êsêac sêjam tauŋ tôŋ. Tec Jesu kêkam ŋac tau e gêgôm eŋ ôli ŋajam kêsa ma kêkêŋ eŋ gêc gêja. ⁵ Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amacnêm asa, embe latu me bôc embeŋ êsêp sê tobu êndêŋ sabat ma oc ê eŋ sa sebeŋ êndêŋ sabat atom me.” ⁶ Ma êsêac têtôm gebe sêjô biŋ tonan atom.

Biŋ tamoasinj lau to takôniŋ tauŋŋa

⁷ Jesu gêlic gebe ŋacleŋ sêgôm mocsac gebe sêŋgôŋ ŋamataŋageŋ, tec kêsôm biŋgôliŋ teŋ gêdêŋ êsêac gebe ⁸ “Ŋac teŋ embe êkalem aôm gebe ôniŋ awê to ŋac ŋamoasinj ôwiŋ, naŋ ôŋgôŋ ŋamata atom, gebe moae ŋatau kêkalem ŋac towae teŋ êlêlêc aôm su êwiŋ êmêŋ, ⁹ go ŋac, taŋ kêkalem amagêc wacêsôm êndêŋ aôm gebe ‘Ôwi malam siŋ êndêŋ ŋac tonecmaŋ.’ Ma aôm oc ôndi tomajamgeŋ naôŋgôŋ ŋamuŋa. ¹⁰ Embe sêkalem aôm, naŋ naôŋgôŋ ŋamuŋa acgom. Go ŋac, taŋ kêkalem aôm naŋ, embe êmêŋ, oc êsôm êndêŋ aôm gebe ‘Ŋoc ŋac, ôsa mêŋgôŋgôŋ ŋamataŋa.’ Amboac tonan oc etoc aôm sa êndêŋ lau samob, taŋ sêŋgôŋ sêwiŋ aôm naŋ sêlic. ¹¹ Teŋ embe etoc tau sa, naŋ Anôtô oc êkôniŋ eŋ, ma teŋ embe êkôniŋ tau, naŋ Anôtô oc etoc eŋ sa.”

¹² Go Jesu kêsôm gêdêŋ ŋac, taŋ kêkalem eŋ naŋ gebe “Embe ono gêŋ ocsalô me êtulaŋa, naŋ ôkalem nêma lau to lasimi ma tawan to lau tolêlôm, taŋ acnêm sackapoagêdô gêdêŋ tau naŋ, gebe moae sêkalem aôm ŋagêjôŋa naŋgeŋ atom. ¹³ Embe ono moasinj, naŋ ôkalem lau ŋalêlôm sawa to puliŋ ma magiŋ kêsu to matenpecgeŋ, ¹⁴ go aê aoc êoc aôm, gebe êsêac tonan oc sêkalem aôm ŋagêjôŋa atom, ma êndêŋ taŋ lau gêdêŋ sêndi sa naŋ, Anôtô oc êkêŋ ŋagêjô êndêŋ aôm.”

Biŋgôliŋ moasinj kapôêŋŋa (Mat 22:1-10)

¹⁵ Ŋacleŋnêŋ teŋ gêŋô biŋ tonan ma kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Aê aoc êoc ŋac, taŋ oc êniŋ gêŋ aŋga Anôtôné gamêŋ naŋ.” ¹⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ŋac teŋ gêgôm moasinj kapôêŋ ma kêkêŋ jaen lau taêsam. ¹⁷ Kêdabiŋ gebe sêniŋ ŋamoasinj tau ma kêsakinj nê sakinjwaga teŋ gêja gebe naêsôm êndêŋ lau, taŋ jaen gêdêŋ êsêac kwananŋeŋ naŋ gebe ‘Amêŋ, gebe gajac ŋabiŋ gêŋ gêbacnê.’ ¹⁸ Ma êsêac samob nêŋ ŋalêlôm kêtôm taugen tec sesen taun su. Ŋac ŋamataŋa kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Aê gajam ôli kôm teŋ, tec najanac kêsi acgom. Amboac tonan jateŋ aôm gebe naômansan ŋoc biŋ.’ ¹⁹ Ma ŋac teŋ kêsôm gebe ‘Aê gajam ôli bôc 10, tec najanac ŋoc gêŋ kêsi. Aê jateŋ aôm gebe naômansan ŋoc biŋ.’ ²⁰ Go teŋ kêsôm gebe ‘Aê galoc gajam awê sa, tec katôm gebe jawac atom.’ ²¹ Sakinjwaga tonan gêmu jagêjac miŋ biŋ samob tonan ŋai gêdêŋ nê

ηatau. Teic andu ηatau tētac ηandan kēsa ma kēsôm gêdêη nê sakinwaga tonan gebe ‘Seberη ôna ma ojon lau ηalêlôm sawa to pulin ma matenpec to magin kēsu sa anja malac ηaintēna sauη to kapôêη mēηsēsô gamêη tonec.’ ²² Ma sakinwaga kēsôm gebe ‘Apômtau, bin tan kôjatu aê gebe janğômija nan gagôm su, mago andu gêlôc atom tagen.’ ²³ Tec ηatau kēsôm gêdêη sakinwaga tau gebe ‘Ôsa kôm ηaintēna to tuηmagê ôna ma ôkac lau gebe sêsô sêmêη e ηoc: andu êlôc.’ ²⁴ Ma aê jasôm êndêη amac gebe Lau tan sêηô aêηoc jaen su nan, nêη tej oc êsac aêηoc moasin ηagec atom.”

Bin tasap Jesu tôηηa
(Mat 10:37-38)

²⁵ Lau taêsam sêwin Jesu sêja, tec kēsa tau ôkwi ma kēsôm gêdêη êsêac gebe ²⁶ “Nac tej embe êndêη aê êmêη ma tētac endec tama agêc tēna ma nê awê to ηapalê ma lasiio to ηac ma ênac kapoac tau atom, nan oc êtôm gebe êtu ηoc ηacseηom atom. ²⁷ Nac tej embe êoc nê kakesotau êndanğuc aê atom, nan oc êtôm gebe êtu ηoc ηacseηom atom. ²⁸ Amacnêη tej embe taê ênam gebe êkwê lôm tej, go êηğôn sic ma êsa waba andu tauηa ηaôli samob sa êmuη acgom e êjala gebe nê awa kêtôm gebe ênac dabin kôm tau. ²⁹ Eη embe êηğôm amboac tonan atom, go êu dembon ênsac ηaômagerη ma êtôm gebe ênac dabin andu atom. Ma lau samob, tan sêlic nan, oc sêsu eη susu ³⁰ ma sêsôm gebe ‘Nac tônê kêkwê lôm gêjac mgen, mago kêtôm gebe ênac dabin atom.’ ³¹ Ma kin tej, tan nê sinwaga 10,000 embe ênac sin êndêη kin tej, tan nê sinwaga 20,000 nan êηğôn sic ma taê ênam tau ηapep êmuη acgom e êjala gebe nê ηaclai kêtôm gebe êku ηajo tulu me masi. ³² Embe êtôm atom, go êsakin lau-sê-wamawaga nasêpuc ηajo tôn jaêcgerη ma teteη êtu wamaηa. ³³ Amboac tonan amacnêη ηac tej embe êwi nê gêη samob sin samucgerη atom, oc êtôm gebe êtu ηoc ηacseηom atom.

Gwêc tan kêtū sec
(Mat 5:13; Mar 9:50)

³⁴ “Gwêc tonan gêη ηajam, mago embe ηamakic ênaηa, oc danğôm ηamakic êsa êtiam amboac ondoc. ³⁵ Oc êtôm gebe tapalip êsêp kôm to êpi lênduc êna atom, tambalin sin ηaômagerη. Nac tej nê tanasun êηôηa embe ênêc, nan êηômanj.”

15

Binğolin domba gêjaηa
(Mat 18:12-14)

¹ Telon to lau sec samob têtū gasuc Jesu sêmêη sebe sêηô eη. ² Tec Parisai to binșutau têtū môsi ma sêsôm gebe “Nac tonec kêkôc lau sec sa ma geη gêη gêηğôn gêwin êsêac.” ³ Go Jesu kēsôm binğolin tonec gêdêη êsêac gebe.

⁴ “Amacnêη ηac tej embe nê domba 100 sêmoa e ηateη eo tau, oc êηğôm amboac ondoc. Eη oc êwi 99 sin sêmoa gamêη sawa ma naensom nan gêbôm e êtap sa. ⁵ Embe ensom êmoa e êtap sa, oc êu ênsac magim ma êtu samuc nê gêη ⁶ e naêpi nê andu, go êmôêc nê tawan to lau sackapoagêdô gêdêη tauηa mēηêsôm êndêη êsêac gebe ‘Têmtac ηajam awin aê gebe aê katap ηoc domba, tan gêjaηa nan, sa kêtiam.’ ⁷ Aê jasôm êndêη amac gebe Nac sec tagen embe ênam tau ôkwi, nan lau undambêηa oc têtū samuc eη êtôm tonan êlêlêc lau gêdêη 99, tan sêpô lêna bin sênam tauη ôkwiηa atom nan.

Binğolin mone gejaηa

8 “Me awê ten embe nê mone 10 ênêc ma embe ten ênaja, oc êngôm amboac ondoc. Enj êtun ja sa naêsa gamên ma ensom njapan e êtap sa. 9 Enj embe êtap sa, oc êmôc nê lauo to lau sackapoagêdô gêdên taunja ma êsôm gebe Têmtac njam awin aê, gebe aê katap njoc mone, tan gêjana su nan sa kêtiam.” 10 Aê jasôm êndên amac gebe Nac sec tagen embe ênam tau ôkwi, Anôtônê anja oc têtû samuc enj êtôm tonaj,”

Binjôlinj latu gêjana

11 Go Jesu kêsôm gebe “Nac ten latuagêc sêmoa. 12 Ma njac saun kêsôm gêdên tama gebe ‘Tamoc, ôkên gên samob, tan gawê kain nan, êndên aê.’ Tec tama gêwa waba kêkôc gêdên êsêagêc. 13 Bêc jauc atom, go njac saun kêkên nê waba samob lau sêjam ôli su ma kêkôc njaawa gêdi gêja gamênbôm. Anja ônê kêsâ lên sêlên e kêjain nê awa samob. 14 Kêta nê gên salin-salinjen e gêbacnê samob ma tôbôm kapôên kêsâ gamên tonaj, go njac tau gêngôn jageo njanô. 15 Tec jakêsap gamên njatau ten tôn, tan kêsakin enj gebe ejop ênê bôcanô, nan sêmoa sêjam. 16 Nac tau taê kêka tagen tonac gebe ênin gên njadlic, tan bôc sen-sen nan, gebe êoc enj tôn, mago lau ten sêkên gên ten gêdên enj atom. 17 Tec taê gêjac tau kêsi-kêsi gebe ‘Tamocnê kômwaga taêsam e gên kêlêsuc êsêac, mago aê tec mo êjô aê êndu anja tonac nec. 18 Aê jandi jandên tamoc najasôm êndên enj gebe Tamoc, aê gagôm sec gêdên Anôtô to gêdên aôm. 19 Amboac tonaj ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom. Ôkên aê jatu nê kômwaga ten.’ 20 Go gêdi gêdên tama gêja.

“Kasêlên jakêsâ jaêcgen e tama gêlic enj. Tec taê walô enj ma kêlêti jakambôên enj ma kêlêsoj enj alianô. 21 Go latu kasôm gêdên enj gebe ‘Tamoc, aê gagôm sec gêdên Anôtô to gêdên aôm. Amboac tonaj ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom.’ 22 Ma tama kêsôm gêdên nê sakinwaga gebe ‘Sebenj akôc njakwê njamanô tau mênakên enj êsô ma akêka joc êsêp enj lêma to akên atapa êsêp enj akain. 23 Ma akôc bôc, tan talôm e kêtôp njam nan, mênangunj gebe tanin totêntac njamgen, 24 gebe latuc tecenec gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Gêjana su, mago katap enj sa kêtiam.’ Ma samob sêmoa totêntac njamgen.

25 “Latu njacsêga gêmoa kôm. Enj gêmu gêmên e kêdabinj andu su, go gêngôn enj to wê. 26 Tec gêmôc njapalê ten jakêtu kênac gên tônê njam gêdên enj. 27 Ma njapalê kêsôm gêdên enj gebe ‘Lasim gêmu gamên tec tamam gegunj bôc, tan talôm e kêtôp njam nan, gebe kêtap lasim sa toôli samucgen kêtiam.’ 28 Têwa têtac njandan e gebe êsô andu êna atom. Tec tama kêsâ gêja jagêjam malô-malô enj. 29 Ma enj gêjô tama awa gebe ‘Gôlicgac me, jala taêsam gajam sakin gêdên aôm ma kagêli aôm nê binju ten atom. Mago kôkên nonin njalatu ten gêdên aê gebe aêac to njoc lau anin totêntac njamgen nec atomanô. 30 Mago latôm, tan kêjain nê waba gêmoa gêwinj mockainjo nan, gêmên acgom, gocgo gôgunj bôc, tan talôm e kêtôp njam nan, kêtû enja.’ 31 Tec tama kêsôm gêdên enj gebe ‘Latucenec, aôm gêngôn gôwinj aê njapan, ma aênoc gên samob kêtû aôm nê gêwinjac. 32 Aêac têtac njam to ôlinj kêpi nec jagêdêngoc, gebe lasim tecenec gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Enj gêjana su, mago tatap enj sa kêtiam.’ ”

16

Binjôlinj gejobwaga secja

1 Njasawa ten Jesu kêsôm gêdên nê njacsenjomi gebe “Nac tolêlôm ten gêngôn ma nê gejobwaga ten gêmoa. Ma lau sêju binj gêdên njatau gebe gejobwaga kêjain ênê waba. 2 Tec njatau gêmôc enj ma kêsôm gêdên enj gebe ‘Binj amboac ondoc

tec ganô kêpi aôm nec. Ôwa kôm gejobwagaŋa sa acgom gebe aômnmê kôm gejobwagaŋa gêbacnê.’ ³ Gejobwaga tonan kêsôm gédêŋ tau gebe ‘Noc ŋatau oc êkôc ŋoc kôm gejobwagaŋa su anŋa aêŋoc, tec janŋôm asagen. Kôm takwê nomŋa oc janŋôm êtôm atom, ma embe jaterŋ gêŋ, oc majoc.’ ⁴ Aê kajala gêŋ, taŋ gabe janŋôm nan, ec sêkôc aê sa janŋôŋ nêŋ andu êndêŋ noc ŋatau êtiŋ aê su anŋa kôm gejobwagaŋa.’ ⁵ Go kêkalem lau samob, taŋ nê ŋataunê tôp gêc êsêacŋa nan, tagerŋ-tagerŋ dêdêŋ enj sêja ma kêtû kênac gédêŋ ŋac ŋamataŋa gebe ‘êôc ŋataunê tôp amboac ondoc gêc aômŋa.’ ⁶ Ma enj kêsôm gebe ‘Niptêkwi wapap 100.’ Go enj kêsôm gédêŋ ŋac tau gebe ‘Ôŋgôŋ sic ma ôkôc nêŋ papia tôpŋa mênjoto sebeŋ gebe 50.’ ⁷ Go kêtû kênac ŋac teŋ gebe ‘Ma aômnmê biŋ tôpŋa amboac ondoc.’ Tec enj kêsôm gebe ‘Janŋom gasuc kapôêŋ 100.’ Ma gejobwaga kêsôm gédêŋ enj gebe ‘Ôkôc nêŋ papia tôpŋa ma oto gebe 80.’ ⁸ Go ŋatau kêlanem gejobwaga keso tonan gebe gêgôm tokauc gebe lau nom tonecŋa sêgôm gêŋ gédêŋ tauŋ tokauc sêlêlêc lau ŋawêŋa su.

⁹ “Amboac tonan jasôm êndêŋ amac gebe Akôc awa nomŋa naanam lau ôkwi têtac êwiŋ amac, gebe sêkôc amac sa anŋôŋ bec teŋgerŋa êndêŋ noc awa êmbacnêŋa. ¹⁰ ŋac teŋ embe ejop gêŋ ŋasec-ŋasec ŋapepgeŋ, oc ejop gêŋ kapôêŋ-kapôêŋ êtôm tonan. ¹¹ Embe ajop awa nomŋa ŋapep atom, ma asa oc êkêŋ waba ŋanô êndêŋ amac gebe ajopŋa. ¹² Ma embe ajop gêŋ jaba tonec ŋapep atom, ma asa oc êkêŋ gêŋ ŋanô êndêŋ amac gebe awê kainj êsa ôlim.

¹³ “Sakinwaga teŋ ênam sakinj apômtau luagêc êtôm atom, enj oc têtac endec teŋ ma têtac êwiŋ teŋ me oc êsap teŋ tôŋ ma têtac êmbu teŋ. Amac amboac tonan, atôm gebe anam Anôtô to awa êpi tagerŋ atom.”

Jesunê biŋ ŋalô ŋagedô

(Mat 11:12-13; 5:31-32; Mar 10:11-12)

¹⁴ Parisai taŋ sêgôm mocsac awêŋa nan, sêŋô biŋ samob tônê e sêlêc lusunŋuŋ sa. ¹⁵ Tec enj kêsôm gédêŋ êsêac gebe “Amac tec atoc taôm sa gédêŋ ŋamalac gebe lau gédêŋ amac, mago Anôtô kêjala amacnêŋ ŋalêlôm su. Waenj taŋ ŋamalac sê taêŋ nan, Anôtô gêlic amboac gêŋ alôb-alôb.

¹⁶ “Mosenê biŋsu to propetenêŋ biŋ gêbacnê gédêŋ Joanê têm, go sêsôm ŋawae ŋajam Anôtônê gamêŋŋa lasê ma lau samob sêkac tauŋ sebe sêsô sêna. ¹⁷ Mago undambê to nom embe ê su, oc ŋagaô êlêlêc biŋsu ŋatalô sauŋanô teŋ ê suŋa su.

¹⁸ “ŋac teŋ embe endec nê awê ma ênam teŋ, oc êŋgôm gêŋ mockainjŋa. Ma ŋac teŋ embe ênam awê, taŋ nê akwenj gedec enj nan, oc êŋgôm gêŋ mockainjŋa amboac tonangeŋ.

ŋac tolêlôm agêc Lasara

¹⁹ “ŋac tolêlôm teŋ gêŋgôŋ. Enj kêsô ŋakwê asôsamuc to kwalam-kwalam ŋajam-ŋajam ma kêtôm bêcgeŋ kêmoasiŋ tau ŋapep. ²⁰ Ma ŋac ŋalêlôm sawa teŋ gêŋgôŋ, nê ŋaê Lasara. Kamoc gêjac têc enj auc ma tetoc enj gêc ŋac tolêlôm nê sacgêdô. ²¹ Enj gebe êniŋ mo ŋapopoc, taŋ kêsêlô anŋa ŋac tolêlôm nê tebo nan, ma kêam sêja e têdamôê ênê kamoc. ²² Sêmoa acgom, go ŋac ŋalêlôm sawa tau gêmac êndu ma anjela sêsip enj jatetoc enj gêŋgôŋ Abrahamnê labum ŋaô. Go ŋac tolêlôm gêmac êndu amboac tonangeŋ ma sêsunj enj. ²³ Enj gêmoa lamboam tonandaj kapôêŋ ma gêôc mataanô sa e gêlic Abraham gêŋgôŋ jaêcgeŋ ma Lasara gêŋgôŋ enj labum ŋaô. ²⁴ Tec gêmôêc gebe ‘Tamoc Abraham, taêm walô aê ma ôsakinj Lasara êsac lêmalatu ŋatêpôê ŋagec tôŋ êsêp bu ma mênjêmoasac

imbeloc êtu luc gebe gamoa jawaô ñalêlôm tonjandajen.’ ²⁵ Ma Abraham kêsôm gebe ‘Latucenec, taêm ênam gebe kôkêc nê m ñajam su kwananjen gêdêj gômoa matam jali, ma Lasara kêkôc secgen. Mago galoc enj gêngônj malôgen anja tonec ma aôm gômoa tonjandajen.’ ²⁶ Ma binj tenj êwiñ gebe Ñasawa kapôêj tec gec, genj aêac to amac gêngic. Lau tenj anja tonec embe taêj ênam gebe dëndêj amac sêwac, oc têtôm atom. Ma anja tonanj amboac tonanjen.’ ²⁷ Go ñac tolêlôm kêsôm gebe ‘Amboac tonanj, tamoc, jaterj aôm gebe ôsakiñ enj êna tamocnê andu. ²⁸ Aêjoc lasici lemenj tenj tê sêngônj, tê naêkêj puc êsêac ñapep gebe sêsêp ñandanj ñagamêj tonec sêmêj sêwi ñ atom.’ ²⁹ Tec Abraham kêsôm gebe ‘Mose to propete nêj binj tê gêc êsêacña nê, ac sêjômanj.’ ³⁰ Ma enj kêsôm gebe ‘Masi, tamoc Abraham, tonec kêtôm atom. Mago ñac tenj anja ñacmatênêj embe êndêj êsêac êna, oc sênam tauñ ôkwi.’ ³¹ Tec Abraham kêsôm gêdêj enj gebe ‘Êsêac embe sêkêj tanjenj Mose to propete nêj binj atom, oc sêkêj êwiñ ñac, tanj êndi sa anja ñacmatênêj nanj, atom amboac tonanjen.’ ”

17

Binj kêpi sec

(*Mat 18:6-7, 21-22; Mar 9:42*)

¹ Go Jesu kêsôm gêdêj nê ñacsenjomi gebe “Lêtôm tanj êngôm lau têtü sec nanj mênêsa, mago ojae ñac, tanj lêtôm ñam kêsêp enj nanjma. ² Sêwa poctêmui sa enj gêsutêkwa ma sêmbalin enj êsêp gwêc êna, go ñajam, gebe êtim lau saunj tonec nêj tenj e êtu sec nec atom. ³ Alic taôm.

“Lasim embe êngôm sec, go wec binj enj. Ma enj embe ênam tau ôkwi, go ôsuc ênê binj ôkwi. ⁴ Ma embe êngôm aôm sec êtu dim 7 êndêj bec tagenj, ma êkac tau ôkwi êndêj aôm êmu êwac êtu dim 7 wacêsôm gebe ‘Aê gajam tauc ôkwi,’ go ôsuc ênê binj ôkwi.”

Binj kêpi takêj gêwiñ

⁵ Aposolo sêsôm gêdêj Apômtau gebe “Ôkêj aêacma akêj gêwiñ esewec.” ⁶ Tec Apômtau kêsôm gebe “Embe nê m akêj êwiñ êtôm gêmêc ñawê ma asôm êndêj ka kamoc-kamoc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa naôsê taôm ôkô gwêc,’ oc tanja wamu êndêj amac.

Sakiñwaganê kôm

⁷ “Amacnê m asa nê sakiñwaga embe êkaliñ nom me ejop bôc su ma anja kôm êmu êmêj, oc êsôm êndêj enj gebe ‘Gacgenj mênjngônj sic ma ôniñ genj.’ ⁸ Ñatau tenj oc êsôm atom. Enj oc êsôm êndêj sakiñwaga gebe ‘Ono ñoc gêj ma ômansanj taôm êtu ônam sakiñ aêja e janij to janôm gêj su acgom, go taôm naônij to ônom nê m gêj êndanjuc.’ ⁹ Oc ênam danje êndêj nê sakiñwaga tonanj gebe gêgôm kôm, tanj kêjatu enjja nanj, me masi. ¹⁰ Ma amac amboac tonanj. Embe anjôm kôm samob, tanj sêjatu amacña nanj, go asôm gebe ‘Aêac sakiñwaga ñaôma, tec agôm gêj, tanj gêjac aêac ñawae nanjenj.’ ”

Jesu gêgôm lau tokamochôm 10 ôliñ têtü selec

¹¹ Jesunê lêj kepenj Jerusalem, tec kêsêlêj kêsa Samaria to Galilaia ñamadinjenj gêja. ¹² Ma enj gêô lasê malac tenj ma lau tokamochôm 10 dêdac enj sêkô jaêcgenj sêkanônj enj ¹³ ma sêmôêc sêpuc awerj sagenj gebe “Mêtêmôkê Jesu, taêm walô aêacmêj.” ¹⁴ Jesu gêlic ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aêc naatôc taôm êndêj lau dabunjwaga.” Tec sêsêlêj sêmoa ma ôliñ têtü selec. ¹⁵ Êsêacnêj ñac tenj gêlic tau gebe ôli ñajam kêsa, tec kêkac tau ôkwi gêmu menjêlambinj Anôtô

na awa kapôêr, ¹⁶ ma gêu tau lanôanô jagêdêr nom gêc Jesu akairiña, go gêjam danje gêdêr enj. Ma ñac tau enj ñac Samarianja tenj. ¹⁷ Ma Jesu kêsôm gebe “Aê gaboc lau 10 ôlinj têtû selec. Ma 9 sêmoa ondoc. ¹⁸ Nêñ ñac tenj gebe êmu êmêñ êlambinj Anôtôña gêmoa atom me, ñac jaba tagenj tonec me.” ¹⁹ Go Jesu kêsôm gêdêr enj gebe “Ôndi sa ma ôêc ôna, aômnmê kôkêñ gêwiñ tec gêgôm aôm ñajam kêsa.”

*Binj kêpi Anôtônê gôlinj êmeriña
(Mat 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Parisai ñagêdô têtû kênac Jesu gebe “Êndêñ ondoc Anôtônê gôlinj êmêñ.” Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Anôtônê gôlinj êmêñ tonjapuc gebe talic ña matenjanôña nec atom. ²¹ Êsêac oc sêsôm gebe ‘Gêc tonec’ me ‘gêc ônê’ nec atom, gebe Anôtônê gôlinj wacgêc amac ñalêlôm.”

²² Ma enj kêsôm gêdêñ ñacsenjomi gebe “Ñabêc ñagêdô oc êmêñ, ma amac oc anam awem su gebe alic Ñamalacnê Latunê bêc tagenjenj, mago oc alic atom. ²³ Êsêac oc sêsôm êndêñ amac gebe ‘Alic, gêmoa ônê. Alic, gêmoa tonec,’ nan ana atom ma andanjenj êsêac atom. ²⁴ Kêtom ôsic kêkac eb tagenj ma kêpô umbonj ñalabu anja ñagêdô e jakêsa gêdô nanj, Ñamalacnê Latu embe êmêñ, oc êtom tônê. ²⁵ Mago enj êoc ñandanj taêsam to lau têm tonecña têtinj enj su êmuñ acgom. ²⁶ Gêñ tanj sêgôm gêdêñ Noanê bêc nanj, oc sêngôm êndêñ Ñamalacnê Latunê bêc amboac tonanj. ²⁷ Êsêac samob senj to sênôm gêñ ma ñac sêjam awê to awê sêjam ñac e gêdêñ bêc, tanj Noa kêsô wanj ñalêlôm gêja nanj, ma bu kêsunj mênjesenj êsêac samob su. ²⁸ Gêdêñ Lotnê bêc sêgôm amboac tonanjenj. Êsêac samob senj to sênôm gêñ, ma sêjam ôli gêñ to sêkêñ gêñ gêdêñ lau sêjam ôli, ma sêsê gêñ to sêkwê nêñ andu. ²⁹ Mago gêdêñ bêc, tanj Lot kêsa anja Sodom gêja nanj, ja to talao anja undambê kêsêp e gesenj êsêac samob su. ³⁰ Ma êndêñ bêc, tanj Ñamalacnê Latu eoc tau lasê nanj, oc êtom tonanjenj.

³¹ “Êndêñ bêc tônê ñac tenj embe êngônj salôm ñaô, nanj êsêp naêkôc nê gêñ, tanj gêc andu ñalêlôm nanj atom. Ma ñac tenj embe êmoa kôm, nanj êkac tau ôkwi êmu êna nê andu atom amboac tonanjenj. ³² Taêm ênam Lotnê awê. ³³ Ñac tenj embe êngôm gêñlêlôm gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu, ma ñac tenj embe êmac êndu, oc êngônj mata jali. ³⁴ Aê jasôm êndêñ amac gebe Êndêñ êmbêc tau tônê ñac luagêc embe sênêc mê tagenj, nanj Apômtau oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sinj. ³⁵ Ma awê luagêc embe sêlai polom sêwiñ tauñ sêmoa, nanj Apômtau oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sinj. [³⁶ Ma ñac luagêc embe sêmoa kôm sêwiñ tauñ, nanj Apômtau oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sinj.]” ³⁷ Ma êsêac têtû kênac enj gebe “Apômtau, oc ñanô êsa anja ondoc.” Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Gamêñ tanj ñamêtê tenj gêc nanj, aoco oc sêkac sa sêmoa.”

18

Binjgôlinj awêtuc ma mêtôcwagaña

¹ Jesu kêsôm binjgôlinj tenj gêdêñ êsêac gebe êkêli êsêac gebe tetenj mec ñapanj têtû golonj atom. ² Enj kêsôm gebe “Mêtôcwaga tenj gêngônj malac tenj. Enj kêtêc Anôtô atom ma gê go ñamalac atom. ³ Ma awêtuc tenj gêngônj malac tonanj, nanj gêdêñ enj gêja-gêja ma kêsôm gebe ‘Ônam aê kêsi anja ñoc soño-soñonê.’ ⁴ Mêtôcwaga gedec e ñasawa tenj, gocgo kêsôm gêdêñ tau gebe ‘Aê katêc Anôtô atom ma gaê go ñamalac atom, ⁵ mago kêtû awêtuc tonec kêlênsônj aêña, tec gabe janam enj kêsi, gebe moae nê meloco êsa mênêtap aê lanôcanô auc.’”

⁶ Go Apômtau kêsôm gebe “Akêñ tañem bi ñ, tañ mêtôc waga keso kêsôm nan.
⁷ Amac abe Anôtô oc ênam nê lau, tañ kêjalij êsêac sa ma awen gêjac en kêtôm bêc to gelenjen nan, kêsî atom me. Ma abe oc ênam tau tônia me. ⁸ Aê jasôm êndên amac gebe En oc ênam êsêac kêsî seben. Tagenj êndên noc Njama lacnê Latu êmênja nan, oc êtap sêkênj gêwiñ ñanô sa anja nom me masi.”

Binjôlij Parisai agêc telonja

⁹ Jesu kêsôm binjôlij tonec gédên lau ñagêdô, tañ sêlic tañ sebe lau gédên ma sêbu lau ñagêdô nan gebe ¹⁰ “Ñac luagêc sêpi lôm dabuj sêja sebe teten mec, Parisai tenj ma telon tenj. ¹¹ Parisai kêsâ jakêkô ma keten mec gêc lélômgenj gebe ‘O Anôtô, aê gabe janam danje êndên aôm gebe aê katôm ñamalac ñagêdô amboac kêjanjowaga to lau sec ma mockainj ma amboac telon tonec atom. ¹² Aê gajam dêbu ñ mo kêtôm dim luagêc kêtôm wokegen, ma ñoc gêñ samob, tañ katap 10-10 sa nan, kakôc ñatenj su kêtômgenj mênkêkênj kêtû da.’ ¹³ Go telon tau kêsâ jakêkô ñalêtinj. Enj gebe êoc mataanô sa êpi undambê atom, go kêpô gêduc ma kêsôm gebe ‘O Anôtô, taêm labu aê ñac secman.’ ¹⁴ Aê jasôm êndên amac gebe Ñac tonanj kêsêp nê andu gêja nan Anôtô gêlic enj amboac ñac gédênj kélêlêc Parisai su. Tenj embe etoc tau sa, go Anôtô êkôninj enj, ma tenj embe êkôninj tau, go Anôtô etoc enj sa.”

Jesu gêjam mec ñapalê

(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

¹⁵ Lau sejon ñapalê dedec dèdên Jesu sêja gebe êkênj lêma ênsac êsêac. Ma nê ñacseñomi sêlic e sec binj êsêac. ¹⁶ Go Jesu gêmôêc êsêac ma kêsôm gebe “Andec ñapalê dèndên aê sêmênmanj. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenanj ñai tec têtû Anôtô nê gamênj ñatau. ¹⁷ Binjnanô, aê jasôm êndên amac gebe Ñac, tañ êkôc Anôtô nê gamênj sa êtôm ñapalê atom nan, oc êsô êna atom.”

Ñac tolêlôm

(Mat 19:16-30; Mar 10:17-31)

¹⁸ Ma kasêga tenj kêtû kênac Jesu gebe “Mêtêmôkê ñajam, aê janjôm amboac ondoc gebe jawê kainj janjônj matoc jali tenjenj.” ¹⁹ Tec Jesu kêtû kênac enj gebe “Amboac ondoc kôsam aê gebe ñajam. Ñac ñajam tenj gêmoa atom, Anôtô taugenj. ²⁰ Binjsu tec gônô su gebe ‘Ôñgôm gêñ mockainjo to mockainja atom. Ônac ñamalac êndu atom. Ônam genjenj atom. Ôñga binj atom. Otoc tamam agêc tênam sa.’ ” ²¹ Ma ñac tau gêjô enj awa gebe “Aê kamasanj binj samob tonanj kêtû tônia su gédên aê ñapalêgenj e mênjgédên galoc.” ²² Jesu gênj ma kêsôm gédên enj gebe “Gênj tagenj tec aôm kôpô lêna. Ôkênj nêm waba samob lau sênam ôli ma ônac sam ñaawa êndên lau ñalêlôm sawa, go nêm awa oc ênêc undambê, ma ômônj ôndanjuc aê.” ²³ Ñac tau gêjô binj tonanj e nê ñalêlôm ñawapac kêsâ, gebe enj ñac tolêlôm ñanô.

²⁴ Jesu mata gê enj ma kêsôm gebe “Lau tolêlôm embe sêsô Anôtô nê gamênj sêna oc sênjôm elêmê. ²⁵ Bôc kamele tenj oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgenj êlêlêc ñac tolêlôm êsô Anôtô nê gamênj ênaña su.” ²⁶ Ma lau, tañ sênjô binj tau nan, sêsôm gebe “Ai, amboac tonanj asa ênam samuc.” ²⁷ Tec Jesu kêsôm gebe “Gênj tañ ñamalac sênjôm êtôm atom nan, Anôtô oc ê gôm naêtôm.”

²⁸ Go Petere kêsôm gebe “Ôlic acgom, aêacmênj tec awi ma gêñ samob sinj ma adaguc aôm.” ²⁹ Tec Jesu kêsôm gédênj êsêac gebe “Bi anô, aê jasôm êndên amac gebe Lau samob, tañ sêwi andu me awê me lasitêwai me tenenji me tamenji me

napalê sinj kêtü Anôtônê gamê ña, ³⁰ oc têtap gêñ ñanô tau taêsam sa êlêlêc su êndêñ têm tonec, go êndêñ têm ônéña oc sêñgôn maten jali tengeñ.”

Jesu geoc nê ñandan lasê kêtü têlêacña
(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

³¹ Go Jesu kêkôc êsêac 12 sa ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana, ma binj samob, tañ propete teto kêpi ñamalacnê Latu nañ, oc êtu anô, ³² gebe êsêac oc sêkêñ enj êndêñ lau samuc nasêsu enj susu to sêlênsu enj ma sêkasôp êpi enj. ³³ Êsêac oc si enj, go sênac enj êndu e abêc êtu têlêac oc êndi sa êtiam.” ³⁴ Mago êsêacnêñ kauc kêsa kêpi binj tonan ñai atom. Binj ñalô tonan ñam kêsinj tau gêdêñ êsêac ma sêjala binj, tañ Jesu kêsôm nañ atom.

Jesu gêgôm matapec, tañ keten-kêtê geñ nañ, mata gêjac
(Mat 20:29-34; Mar 10:4-52)

³⁵ Jesu kêsêlêñ e kêdabinj Jeriko, ma ñac matapec tenj gêñgôn intêna ñatali keten-keten gêñ gêmôa. ³⁶ Enj gêñô lau taêsam sêsêlêñ ñaonda ma kêtü kênac ñam. ³⁷ Êsêac sêwa sa gêdêñ enj gebe “Jesu anja Nasaret tec kêsêlêñ gêmêñ.” ³⁸ Ma ñac tau gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” ³⁹ Tec lau, tañ sêsêlêñ sêmunj nañ, sec binj enj gebe ênam tau tôn, mago enj gêmôêc kêpuc sagen gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” ⁴⁰ Tec Jesu kêkô ma kêjatu gebe sêkôc enj dêndêñ enj sêmêñ. Sêwê enj kêtü gasuc Jesu, go kêtü kênac enj gebe ⁴¹ Aôm gobe aê janjôm asagenj êndêñ aôm. Ma enj kêsôm gebe “Apômtau, aê gabe matoc êlêc.” ⁴² Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Matam êlêc, aôm kôkêñ gêwinj, tec gêgôm aôm ñajam kêsa.” ⁴³ Ma mata gêlac gaôgeñ e kêdaguc Jesu ma kêlambinj Anôtô. Lau samob, tañ sêlic gêñ tonan nañ, sêlanem Anôtô.

19

Jesu agêc Sakai

¹ Go Jesu kêsô Jeriko gebe êsêlêñ tôngeñ êna. ² Ma ñac tenj gêmôa, nê ñaê Sakai. Enj telonjêñ kasêga ma enj ñac tolêlôm tenj. ³ Enj kêtü kêka-kêka gebe êlic Jesu êpi ñanôgeñ, mago gêgôm elêmê kêtü lau taêsamña gebe enj ñac dambê ec tenj. ⁴ Tec kêlêti gêmuj jakêpi ka kamoc-kamoc tenj gebe Jesu naêsa tonan ma êlic enj êpi ñanôgeñ. ⁵ Jesu kêsêlêñ e mênkêkanôn enj, go mata gedec ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Sakai, ôsêp sebeñ ômôêñ, gebe ocsalô tonec janjôn nêmandu.” ⁶ Tec Sakai kêsêp sebeñ mênkêkôc Jesu sa totêtac ñajamgeñ. ⁷ Êsêac samob sêlic ma sêsac binj to sêsôm gebe “Enj kêsô ñac sec nê andu gêja gebe êlêwanj tau.” ⁸ Sakai jakêkô ma kêsôm gêdêñ Apômtau gebe “Apômtau, ôlic acgom, aêñoc waba samob tonec galoc jakêñ ñamakenj êndêñ lau ñalêlôm sawa, ma moae kasau ñac tenj, tec jakêñ gêñ aclê êjô gêñ, tañ kakôc su nañ.” ⁹ Go Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ocsalô Anôtônê moasinj ênam ñamalac kêsinja mênkêpi andu tonecgec, gebe Abrahamnê wakuc tenj enj amboac tonan. ¹⁰ Gebe ñamalacnê Latu tec gêmêñ gebe ensom gêñ gebeñ ma ênam sa.”

Binjôlinj mone goldña
(Mat 25:14-30)

¹¹ Jesu kêdabinj Jerusalem ma lau, tañ sêñô binj tonan ñai nañ, seboc Anôtônê gônij oc gaôgeñ êô lasê, tec enj kêsôm binjôlinj tenj gêwinj gebe ¹² “Ñac towae tenj gêdi gêja gamêñ jaêcsêga tenj gebe sêkêñ enj êtu kinj, go êmu êmêñ êtiam. ¹³ Tec gêmôêc nê sakinwaga 10 sêmêñ ma kêkêñ mone goldña 10 gêdêñ êsêac. Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe ‘Atulu gêñ amoa e jamu jamêñ êtiam.’ ¹⁴ Ñac tau

nê lau malacm têtac gedec eñ, tec sêsakin laumata têtadag eñ sêja ma sêsôm gebe 'Aêac abe ñac tônê êtu aêacma kin atom.'

¹⁵ "Sêkên ñac tau kêtú kin su, go gêmu gêmên ma kêsôm sêmôêc sakinwaga, tan eñ kêkên mone gédên êsêac nan, gebe êñô nên kôm têtulu gênja ñañanô. ¹⁶ Ñac ñamataña mênkêsôm gebe 'Apômtau, aômnmê mone gold tagen nan, tec katulu gên e kêtap 10 sa mênghên.' ¹⁷ Ma ñatau kêsôm gédên eñ gebe 'Aôn, aôm sakinwaga ñajam. Aôm gojob gen saujanô ñapep, tec jakên aôm ôtu ñatau ônam gôlin malac 10.' ¹⁸ Go ñac kêtú luagênja mênkêsôm gebe 'Apômtau, nê mone gold, tec kêtulu gên e kêtap lemen ten sa mênghên.' ¹⁹ Tec ñatau kêsôm amboac tonac gebe 'Amboac tonan, aôm ônam gôlin malac lemen ten.' ²⁰ Ma ñac ten mênkêsôm gebe 'Apômtau, ôlic nê mone. Aê kasaban ña obo auc ma tec gec. ²¹ Aê katêc aôm gebe aôm ñac ñajanja. Aôm kôkôc gên, tan kotoc gênja atom nan, ma kojon kôm, tan kôsê atom nan ñanô sa.' ²² Go ñatau kêsôm gédên eñ gebe 'Aôm ñac sec. Aôm taôm kôkic nê binjac. Aôm gôlic aê ñac ñajanja ma kakôc gên, tan katoc gênja atom nan, ma kajan kôm, tan kasê atom nan ñanô sa. ²³ Amboac ondóc kôkên ñoc mone gêja gamên têtulu monenja atom. Embe jamu jamên amboac tec, go jatap ñoc gên tonalakacen sa.' ²⁴ Go kêsôm gédên lau, tan sêkô-sêkô nan, gebe 'Akôc mone gold su anga ênê ma akên êndên ñac, tan nê mone gold 10 gêc nan.' ²⁵ Ma êsêac sêsôm gédên eñ gebe 'Apômtau, ênê mone 10 gêc sugac.' ²⁶ Mago eñ kêsôm gebe 'Aê jasôm êndên amac gebe Ñac tan nê gên gêc nan, oc sêkên ñagêdô naênwin, mago ñac, tan nê gên masi nan, oc sêkôc ñakêsu, tan gêc enja nan, su amboac tonan.' ²⁷ Ma ñoc ñacjo, tan sebe aê jatu êsêacnên kin atom nan, akôc êsêac mênjanac êsêac êndu êndên aê lanôcnênja.'"

*Lau sêwê Jesu sêsô Jerusalem sêja
(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Joan 12:12-19)*

²⁸ Jesu kêsôm bin tonan su, go kêsêlên kêpi Jerusalem gêja. ²⁹ Kêsêlên e kédabin Betpage to Betania, tan kêsî lôc, tan sêsam sebe Lôkatêkwi nan, go kêsakin ñacsenjomi luagêc ³⁰ ma kêsôm gebe "Agêc asêlên apen malac, tan gêc nêmnja nan ana. Ma êndên tan aô lasê, oc atap donki ñalatu ten sa sêkô tôn kêkô, ñamalac ten gênghôn ñaô kwananjen atomanô nan. Anjamboac su ma awê amên. ³¹ Ma ñac ten embe êtu kênac amagêc gebe 'Agaboac su kêtú agenja,' nan asôm gebe 'Apômtau kêpô lêna gên tau.'" ³² Ñaclagêc tau sêja e têtap sa kêtôm kêsôm gédên êsêagêc. ³³ Agêc sêgaboac donki ñalatu sêmoa, go ñatau sêsôm gédên êsêagêc gebe "Agêc agaboac donki ñalatu su kêtú asagenja." ³⁴ Ma êsêagêc sêsôm gebe "Apômtau kêpô lêna gên tau." ³⁵ Go êsêagêc sêwê donki dêdên Jesu sêja, sêu nên ñakwê gêsac donki ñalatu ñaô ma sêkên Jesu gênghôn. ³⁶ Eñ kêsêlên gêmoa, tec lau sêja nên ñakwê gêc intêna. ³⁷ Eñ kêsêlên intêna, tan kêsêp anga Lôkatêkwi kepen Jerusalem gêja, tec ñacsenjomi samob sêoc awen sa ma sêlambin Anôto totêntac ñajamen ña awen kapôên kêtú gênghêga samob, tan sêlic nanja, ³⁸ ma sêmôêc gebe "Alanem kin, tan gêmên gêjam Apômtau lanô nan. Binmalô ênêc undambê to ñawasi êsa anga lôlôc."

³⁹ Ma Parisai ñagêdô, tan sêwê sênwin êsêac ton tonan nan, sêsôm gédên Jesu gebe "Mêtêmôkê, wec bi ñ nê mên ñacsenjomiman." ⁴⁰ Ma eñ gêjô êsêac awen gebe "Aê jasôm êndên amac gebe Êsêac tonac embe sênam tauñ tôn, ma poc oc sêmôêc."

Jesu kêtap kêpi Jerusalem

⁴¹ Enj kêsêlêr e kêdabin malac tau ma gêlic e kêtan lasê ⁴² gebe “Ojae, rjabêc tecenec ôjala gêr, tanj gebe ênam malô aômna nanj ôwinmanj, mago galoc kêsinj tau gêdêrj matamanô. ⁴³ Têm oc mênêsa, go nêr nacjo mênêsêkwê tunbôm to sêwê aôm auc ma sênji aôm auc e sêkapij aôm sa. ⁴⁴ Oc senserj aôm to nêr napalê samob su ma sêwi poc tenj sinj êngôrj poc tenj rjab atom, gebe kôjala noc Anôtô ênam aôm sanja atom.”

Jesu kêjanda lau anja lôm daburj

(Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Joan 2:13-22)

⁴⁵ Go Jesu kêsô lôm daburj gêja e kêjanda lau, tanj têtulu gêrj sêmoa nanj, ⁴⁶ ma kêsôm gêdêrj êsêac gebe “Teto gêc gebe Anôtô kasôm gebe ‘Aêrjoc andu tonec andu mecra,’ mago amac agôm kêtû kêjanjgowaganêrj gêsuj.”

⁴⁷ Jesu kêdôrj lau gêmoa lôm kêtôm bêcgerj, ma lau daburjsêga to binjsutau ma launêrj laumata dêdib sebe senserj enj su. ⁴⁸ Mago têtap rjabêrj senserj enja sa atom gebe lau samob sêsap enj tôrj sebe sêrjô engerj.

20

Daburjsêga sebe sêkip Jesunê rjablaclaj nam sa

(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)

¹ Rjabêc tenj Jesu kêdôrj lau anja lôm daburj to gêjam mêtê êsêac gêmoa ma lau daburjsêga to binjsutau ma laumata dêdêrj enj sêja ² ma sêsôm gêdêrj enj gebe “Ôsôm êndêrj aêac gebe Aôm gôgôm gêrj tonanj gôjam rjablaclaj ondoc lanô, me asa kêkêrj rjablaclaj tau gêdêrj aôm.” ³ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Aê gabe jatû kênac binj tenj êndêrj amac amboac tonanj. Asôm êndêrj aê acgom gebe ⁴ Joanê sanju nec tenj Anôtônê me anja rjabalacnêrj.” ⁵ Ma êsêac taêrj gêjam gêc taungerj gebe “Aêac embe tasôm gebe Anja Anôtônê, enj oc êsôm aêac gebe ‘Ma amboac ondoc tec akêrj gêwinj enj atom.’ ⁶ Ma embe tasôm anja rjabalacnêrj, oc lau samob têtuc aêac rjab poc êndu, gebe sêjala Joan gebe enj propete tenj.” ⁷ Tec sêjô enj awa gebe “Aêac ajam kauc ênê rjab.” ⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêrj êsêac gebe “Amboac tonanj aê jasôm rjablaclaj, tanj gêjam aê sa ma gagôm gerj tau nanj, êndêrj amac atom amboac tonanjgerj.”

Binjôlinj kôm wainja rjabômwaganja

(Mat 21:33-46; Mar 12:1-12)

⁹ Go Jesu gêoc awa sa ma kêsôm binjôlinj tonec gêdêrj lau gebe “Rjab tenj kêsê nê wain kôm tenj, go kêmasanj rjabinj gêdêrj lau sênam kôm êpija ma enj tau gêc gêja gamêrj tenj gêmoa e rjabawa rjabêrjgerj. ¹⁰ Gêdêrj noc wain gêjam rjabnôrja enj kêsakinj sakinjwaga tenj gêdêrj kômwaga gêja gebe sêkêrj wain rjabnô rjabêdô êndêrj enj. Ma kômwaga si enj ma sêkêrj enj lêma sawagenj gêmû gêja. ¹¹ Ma rjabtau kêsakinj sakinjwaga tenj gêja, nanj si enj ma sêpêlê enj amboac tonanjgerj e sêkêrj enj lêma sawagenj gêmû gêja. ¹² Go kêsakinj rjab tenj gêwinj kêtû têtêlacra, nanj sêjac enj ôli lasê amboac tonanj ma têtin enj kêsa gêja. ¹³ Ma kôm wainja rjabtau kêsôm gebe ‘Aê janjôm amboac ondocgerj. Aê jasakinj rjab latuc, tec têtac gêwinj enj nec êna. Moae tetoc enj sa.’ ¹⁴ Kômwaga sêlic latu tau ma sêsôm gêdêrj taunj gebe ‘Rjab-gêwê-kainj-gêrjêlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac enj êndu gebe gêrjêlênsêm êtu aêacnêrj.’ ¹⁵ Tec têtin enj anja kôm wainja kêsa gêja e sêjac enj êndu.

“Kôm wainja rjabtau oc êngôm êsêac amboac ondoc. ¹⁶ Enj oc êmêrj ma enserj kômwaga tonanj su ma êkêrj kôm wainja êndêrj lau tenj.” Ma êsêac, tanj sêrjô binj tau nanj, sêsôm gebe “Masi, amboac tonanj atom.” ¹⁷ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Binj tanj teto gêc gebe ‘Poc tanj sêkwêwaga sêbalin sinj nanj,

poc tonanġen kĕtu poc kĕclĕsunja nanġ, ŋam amboac ondod.’ ¹⁸ Ŋac tenġ embe ĕtuc tau ĕpi poc tonec oc ōli ĕnġic, ma poc tau embe ĕtuc ĕpi tenġ, oc ĕsac enġ popocġenġ.”

Binġ takisŋa

(*Mat 22:15-22; Mar 12:13-17*)

¹⁹ Binġsutau to lau dabunġsĕga sĕjala gebe enġ kĕsōm binġōlinġ tonanġ kepenġ ĕsĕac, tec gacġenġ sebe sĕkam enġ tōnġ gĕdĕnġ ŋasawa tonanġenġ, mago tĕtĕc lau.

²⁰ ĕsĕac dĕdib enġ ma sĕsakinġ lau sepenġ binġwaga, tanġ sĕsabanġ taunġ gebe lau mansanġ nanġ, ec sĕlō enġ ŋa tau nĕ binġ ma sĕkĕnġ enġ ĕsĕpġ gōlinġwaga lĕma gebe ĕmĕtōc enġ. ²¹ Tec sĕsōm gĕdĕnġ enġ gebe “Mĕtĕmōkĕ, aĕac alic aōm kōsōm to kōdōnġ jagĕdĕnġ ma kōpuc openġ ŋamalac atom ma kōdōnġ Anōtōnĕ lĕnġ tonanōġenġ. ²² Aĕac embe takĕnġ takis ĕndĕnġ kaisara oc eso aĕacnĕnġ binġsu me masi.” ²³ Jesu kĕjala ĕsĕac tĕtim enġ, tec kĕsōm gĕdĕnġ ĕsĕac gebe ²⁴ “Akōc denari tenġ mĕnġalic acgom. Asa nĕ ŋakatu to ŋatalō gĕc.” Ma ĕsĕac sĕsōm gebe “Kaisaranĕ.” ²⁵ Tec Jesu kĕsōm gĕdĕnġ ĕsĕac gebe “Amboac tonanġ akĕnġ kaisaranĕ gĕnġ ĕndĕnġ kaisara ma Anōtōnĕ gĕnġ ĕndĕnġ Anōtō.” ²⁶ Ma ĕsĕac tĕtōm gebe sĕlō enġ ŋa tau nĕ binġ lau sĕlic nec atom. Ac sĕ taĕnġ binġ, tanġ enġ kĕsōm gĕjō ĕsĕac awĕnġ nanġ, ma sĕjam taunġ tōnġ.

Binġ ŋacmatĕ sĕndi saŋa

(*Mat 22:23-33; Mar 12:18-27*)

²⁷ Ma Sadukai, tanġ sĕsōm gebe ŋacmatĕ oc sĕndi sa atom nanġ, nĕnġ ŋagĕdō dĕdĕnġ Jesu sĕja ma tĕtu kĕnac enġ gebe ²⁸ “Mĕtĕmōkĕ, Mose keto binġsu gĕdĕnġ aĕac gebe Ŋac tenġ, tanġ gĕjam awĕ sa, mago nĕ gōlōac masi, embe ĕmac ĕndu, nanġ lasi ĕnam ĕnĕ awĕtuc tau gebe ĕka gōlōac lasĕ ĕjō tĕwa su. ²⁹ Amboac tonanġ lasitĕwai 7 tec sĕmoa. Ŋacsĕga gĕjam awĕ e nĕ gōlōac masi ma gĕmac ĕndu. ³⁰ Ma lasi, tanġ kĕsi enġ nanġ, gĕjam ĕnĕ awĕtuc, ³¹ go ŋac ŋawalunġ tenġ. Binġ tonec kĕtap lasitĕwai 7 tonanġ sa kĕtōmġenġ gebe sĕmac ĕndu togōlōac masigenġ. ³² Sĕmac ĕndu su, go awĕtuc tau gĕmac ĕndu amboac tonanġ. ³³ ĕndĕnġ noc ŋacmatĕ sĕndi saŋa nanġ, enġ oc ĕtu ĕsĕacnĕnġ asa nĕ awĕ, gebe ĕsĕac 7 sĕjam enġ kĕtu nĕnġ awĕgac.”

³⁴ Tec Jesu kĕsōm gĕdĕnġ ĕsĕac gebe “Lau nom tonecŋa nanġ ŋac sĕjam awĕ to awĕ sĕjam ŋac. ³⁵ Ma lau, tanġ Anōtō ketoc ĕsĕac sa gebe sĕndi sa anġa ŋacmatĕnĕnġ to sĕwĕ kai ŋ tĕm ōnĕnġa nanġ, oc sĕnam awĕ to sĕnam ŋac atom, ³⁶ ma sĕmac ĕndu ĕtiam atom gebe ĕsĕac tĕtōm anġla ma tĕtu Anōtō latui gebe Anōtō gĕnġu ĕsĕac dĕdi sa anġa ŋacmatĕnĕnġ. ³⁷ Ŋacmĕtĕ sĕndi sa ŋabinġ Mose kĕsōm lasĕ amboac tonanġ. Enġ gĕjac minġ kĕpi ja kĕsa gamĕnġ daniŋa, tec kĕsam Apōmtau gebe Abrahamnĕ Anōtō agĕc Isaknĕ Anōtō ma Jakobnĕ Anōtō. ³⁸ Binġ tonanġ ŋam gebe Anōtō kĕtu ŋacmatĕnĕnġ Anōtō atom, enġ kĕtu lau materġ jali nĕnġ Anōtō, gebe samob sĕmoa materġ jali sepenġ enġenġ.” ³⁹ Ma binġsutau ŋagĕdō sĕjō enġ awa gebe “Mĕtĕmōkĕ, aōm kōsōm jagĕdĕnġ.” ⁴⁰ Gebe ĕsĕac tĕtĕc e tĕtu kĕnac binġ ŋagĕdō gĕdĕnġ enġ kĕtiam atom.

Binġ kĕpi Kilisi

(*Mat 22:41-46; Mar 12:35-37*)

⁴¹ Go Jesu kĕsōm gĕdĕnġ ĕsĕac gebe “Ac sĕsōm amboac ondod tec sebe Kilisi Dawidnĕ latu enġ ⁴² gebe Dawid tau tec kĕsōm gĕc Pesalem ŋabuku gebe ‘Apōmtau kĕsōm gĕdĕnġ aĕnōc Apōmtau gebe

Ōnġōnġ aĕnōc anōnġa

⁴³ e jakĕnġ aōmnĕm ŋacjo sĕnĕc amkainġ ŋalabu acgom.’

44 Kec, Dawid kêsam enj gebe ‘Apômtau.’ Mago amboac ondod tec Kilisi kêtû ênê latu.”

*Lau sejop tauj endej bijsutau
(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 11:37-54)*

45 Ma Jesu kêsôm gédêj nê njasenjomî lau samob sêjô gebe 46 “Ajop taôm êndêj bijsutau, taj sebe sêsêlêj tonjakwê baliŋgej ma têtac gêwiŋ gebe lau awenj ênac êsêac anja malacluj ma sebe sênac tauj mata-mata gebe sêjgôj namatanja anja lôm to gamêj sêniŋ gêjja. 47 Êsêac sêjanjo awêtucnêj andu su ma sêsabariŋ ja mec baliŋ auc. Njagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

21

*Awêtuc kêkêj da
(Mar 12:41-44)*

1 Jesu gêoc mataanô sa ma gêlic lau tolêlôm sêkêj nêj da kêsêp Anôtônê kanom 2 e gêlic awêtuc njalêlôm sawa tej kêkêj mone saunjanô luagêc kêsêp. 3 Go kêsôm gebe “Biŋjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Awêtuc njalêlôm sawa tônê kêkêj kêlêlêc êsêac samob su, 4 gebe lau samob tônê sêkôc anja nêj gêj kêlêlêc êsêacnja sa mênjsêkêj kêtû da. Ma enj kêpô lêna njanô, mago kêkêj nê gêj tonê mo samobgej kêsêp gêja.”

*Jesu kêsôm biŋ kêpi sensej lôm dabuj suja
(Mat 24:1-2; Mar 13:1-2)*

5 Lau njagêdô sêsôm biŋ kêpi lôm dabuj gebe sêjam gêlôj ja poc njam to ja awalaŋ, taj sêkêj kêtû danja. Tec Jesu kêsôm gebe 6 “Têm oc mênjêsa, go gêj tê alic nê, njapoc tej oc êjgôj poc tej njô anja tonec atom, têtâ samob salin-salin.”

*Gêjwapac ênac m tau
(Mat 24:3-14; Mar 13:3-13)*

7 Ma êsêac têtû kênac Jesu gebe “Mêtêmôkê, êndêj ondod biŋ tonec mênjêsa ma asagej oc êtu gêj tonaj naj njanô êsanja njabelo.”

8 Ma Jesu kêsôm gebe “Alic taôm gebe sênam amac ôkwi atom, gebe lau gwalêkinj oc sênam aê lanôc sêmêj ma sêsam tauj gebe ‘Aê enj.’ Ma sêsôm gebe ‘Njanoc kêdabiŋjac.’ Mago andanjudc êsêac atom. 9 Ma embe anjô sinj to lau sêli tauj sa njawae, naj atakê atom, gebe gêj samob tonaj mênjêsa êmuŋ, mago noc nom njatêku êsuja oc êsa sebenj atom.” 10 Go kêsôm gêdêj êsêac gebe “Laum tej sêndi sênac sinj êndêj laum tej, ma gamêj tej êndêj gamêj tej. 11 Ôjô oc ênam kapôêj-kapôêj ma tôbôm to gêmac sec êsa êtôm gamêjgej ma gênjsêga têtakê njamalacnja to gêjtalô kapôêj anja undambê oc mênjsêsa.

12 Gêj tonaj naj samob êsa atomgej ma sêu lemeŋ êpi amac ma sêjanda amac to sêkêj amac asô lôm malacnja to andu kapoacwalôjja ma sêwê amac akô kinj to gôliŋwaga lanôjnêm êtu aêjoc njêja. 13 Njasawa tonaj amacnêm noc awa Anôtônê mêtê sanja. 14 Taêm ênam êtu tôj gebe amansaj biŋ ajô êsêac awenja kwanaj-kwanaj atom, 15 gebe aê jansuj biŋ to kauc êndêj amac êwac ma nêj njaco samob sêkêj auc to sensej nêj biŋ nê sêjgôm êtôm atom. 16 Tenemi to tjememi, ma tewemi to lasimi, ma nêj tawanj to nêj lau njagêdô oc sêkêj amac nasênac amacnêm njagêdô êndu, 17 ma lau samob têtac endec amac êtu njoc njêja. 18 Mago môkêmlaŋ tagej oc ênanja anja môkêmapac atom. 19 Apuc taôm tôj ma atap anjgôj matem jali sa.

Jesu kêsôm biŋ kêpi senseŋ Jerusalem sunja

(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

²⁰ “Amac embe alic siŋwaga topomtopom sêwa Jerusalem auc, naŋ ajala êndêŋ tonan gebe kêdabiŋ gebe malac tau oc êtu gasan. ²¹ Êndêŋ tonan lau, taŋ sêŋgôn Judaia naŋ, sêc sêpi lôc sêna, ma êsêac taŋ sêmoa malaclêlôm tau naŋ, sêc sêsa sêna, ma êsêac taŋ sêmoa malacmagê naŋ, sêso malac sêna atom, ²² gebe ‘bêc Anôtô êkêŋ ŋagêjôŋa tau tônê,’ gebe biŋ samob, taŋ teto gêc naŋ, ŋanô êsa. ²³ Ojae lauo, taŋ sêmoa teŋ to ônan sêkêŋ su ŋapalê sêmoa nanjmêŋ, gebe gêŋwapac ŋanô êtap gamêŋ tonan sa ma Anôtônê têtac ŋandan êtap laum tonan sa. ²⁴ Oc sênac êsêac ŋa siŋ ma sêkôc êsêac tôŋ sêwê êsêac nasêsêp tenterlatu samob ŋalêlôm. Ma lau samuc sêka Jerusalem popoc sêmoa e lau samuc nêŋ noc ênac pep.

Ŋamalacnê Latu êmu êmêŋ

(Mat 24:29-31; Mar 13:24-27)

²⁵ “Oc to ajôn ma utitalata kainŋenkaŋŋen êsa ma gwêc ŋadembom êŋgasim ŋakicsêa e ŋamalac samob, taŋ sêmoa nom naŋ, nêŋ meloco êsa ma nêŋ ŋalêlôm ŋatutuc ŋanô. ²⁶ Ŋamalac têtêc tauŋ to gêŋ, taŋ mênêsa anŋa nom naŋ, ŋawêc êŋgôm ŋamalac materŋ êiô gebe gêŋ ŋaclai undambêŋa kôtêŋ-kôtêŋgeŋ. ²⁷ Ma êndêŋ tonan oc sêlic Ŋamalacnê Latu tonaclai ma tonawasi ŋanô êŋgôn tao teŋ ŋalêlôm êmêŋ. ²⁸ Ma gêŋ tonan embe êndambiŋ gebe ŋanô êsa, naŋ matem teŋteŋgeŋ to aôc lanôm sa, gebe bêc Anôtô ênam amac kêsina kêdabiŋ.”

Kaleloŋ êkêŋ puc aêac

(Mat 24:32-35; Mar 13:28-31)

²⁹ Ma Jesu kêsôm biŋgôliŋ teŋ gêdêŋ êsêac gebe “Alic kaleloŋ to ka ŋagêdô samob. ³⁰ Embe alic êlêc, go taôm ajala gebe ockêsa kêdabiŋgac. ³¹ Amac amboac tonan. Êndêŋ taŋ alic gêŋ samob tonan mênêsa naŋ, amac ajala gebe Anôtônê gamêŋ kêdabiŋ.

³² Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Gôlôac tonec oc sênaŋa atom e gêŋ tonan ŋai samob ŋanô êsa aŋgom. ³³ Undambê to nom ênaŋa ma aêŋoc biŋ oc ênaŋa atom.

Tanam jali

³⁴ “Ajop taôm gebe gêŋ êjanŋiŋ amac to anôm gêŋ anaboa ma apô sim taôm êtu gêŋ nomŋa êkônŋiŋ nêŋ ŋalêlôm tôŋ atom, gebe bêc tonan êtap amac sa sep tagen ³⁵ êtôm lip gêjac gwada nec atom. Bêc tonan oc êtap lau samob, taŋ sêŋgôn nom auc naŋ sa. ³⁶ Amboac tonan anam jali to aten mec ŋapan gebe êpuc amac tôŋ ma awê gêŋ samob, taŋ oc êmêŋ naŋ sa ma naêkô Ŋamalacnê Latu lanônêŋ.”

³⁷ Gêdêŋ bêc, taŋ Jesu kêdôn lau anŋa lôm dabuŋ naŋ, ŋagêbêc eŋ kêsâ jagêmoa lôc, taŋ sêsam sebe Lôckatêkwi naŋ. ³⁸ Ma ŋabêbêc lau samob dêdêŋ eŋ sebe sêŋjô ênê biŋ anŋa lôm dabuŋ.

22

Judanêŋ laumata sêkêc Jesunê biŋ

(Mat 26:1-5, 14-16; Mar 14:1-2, 10-11; Joaŋ 11:45-53)

¹ Om Polom Ŋalucŋa, taŋ sêsam gebe Pasa naŋ, kêdabiŋ ² ma lau dabuŋsêga to biŋsutau sêgôm mocsac sebe senseŋ Jesu sunja elêmê, gebe têtêc lau.

³ Ma Sadarj kêsêp Juda, tarj sêsam enj sebe Isariot ma gêmoa gêwiñ êsêac 12 narj, nê ñalêlôm gêja. ⁴ Ma enj gêdêñ lau dabuñsêga to sinwaga lôm dabuñña nêñ laumata jakêmasarj lêñ eoc Jesu lasê êndêñ êsêacña. ⁵ Tec êsêac têntac ñajam kêsa ma sêsôm kêtû tôñj gebe sêkêñ mone êndêñ enj. ⁶ Ñac tau gêlôc gebe êñgôm, tec gêdib gebe êtap ñasawa ñajam tenj sa narj lau sêkac tauñ su anja ênê acgom, go eoc enj lasê êndêñ êsêac.

Sêmansarj moasinj Pasaña

(Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Joan 13:21-30)

⁷ Polom ñaluc ñabêc sêmbuc domba Pasaña mênkêsa. ⁸ Ma Jesu kêsakinj Petere agêc Joan ma kêsôm gebe “Agêc naamansarj aêacnêñ moasinj Pasaña gebe tanij.” ⁹ Tec êsêagêc sêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm gobe aêagêc amansarj anja ondoc.” ¹⁰ Tec enj kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Alic acgom, agêc embe asô malac ana, oc andac ñac tenj enjenj ku buña. Andanjuc enj asô andu tau, tarj enj êsô êna narj. ¹¹ Go asôm êndêñ andu ñatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtû kênac aôm gebe Balêm ñacleñña, tarj aê to ñoc ñacsenjomi anij Pasa amoaña narj, gêc ondoc.’ ¹² Ma enj oc êtôc gamêñ ñalêlôm kapôêñ tenj êndêñ amagêc, tarj gêc ñaderj ñaôña, sêpô adêñ kwananj enj narj, go amansarj gêñ anja tonanj.” ¹³ Agêc sêja ma têtap sa kêtôm Jesu kêsôm gêdêñ êsêagêc ma sêmasarj Pasa.

Bij moasinj dabuñña

(Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; 1Kor 11:23-25)

¹⁴ Noc mênkêsa, tec Jesu jagêngôñ sic ma aposolo jasêwiñ enj. ¹⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñoc ñalêlôm taêc gêjam gedêñ tôngênj gebe janij Pasa tonec jawiñ amac êmuñ acgom, go jaôc ñandarj. ¹⁶ Aê jasôm êndêñ amac gebe Oc janij êtiam atom jamoa e janij tonanjogênj anja Anôtônê gamêñ.” ¹⁷ Go kêkôc laclu gêjam danje ma kêsôm gebe “Akôc êwac ma anac sam êndêñ taôm. ¹⁸ Ma aê jasôm êndêñ amac gebe Galoc janôm wain ñanô êtiam atom e Anôtônê gamêñ mênêsa acgom.” ¹⁹ Go kêkôc polom mênjêjam danje su, ma kêpô kêkôc jakêkêñ gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Aêñoc ôlic, tarj kakêñ gêjô amacña narj tonanj. Anjôm amboac tonanj ec taêm ênam aêgenj.” ²⁰ Senj su, go kêkôc laclu amboac tonanj ma kêsôm gebe “Laclu tonanj kêtû aêñoc dec jamoatinj poac wakucña tau, tarj kêkêc sinj kêtû amacña.

²¹ “Alic acgom, ñac tarj gebe eoc aê lasê narj, lêma gêsac tebo gêwiñ aêñoc. ²² Ñamalacnê Latu tec oc êsa nê lêñ êna êtôm Anôtô kêmasarj, tagenj ojae ñac, tarj eoc enj lasê narjma.” ²³ Ma êsêac têtû kênac tauñ gebe êsêacnêñ asa oc êngôm gêñ amboac tônê.

Asa lau têtû lau kapôêñ

²⁴ Ñacsenjomi sêsôm tauñj gebe nêñ asa oc êtu ñac kapôêñ êlêlêc ñagêdô su. ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau samuc nêñ kinj sêkônij nêñ lau. Ma êsêac, tarj sêjam gôlinj lau tonjaclai narj, sêsam êsêac sebe ‘Moasinj ñatau.’ ²⁶ Amac amboac tonanj atom. Mago amacnêñ ñacsêga narj êtôm ñac sauñ ma kasêga êtôm sakinwaga acgom, go ñajam. ²⁷ Ñac ondoc kêlêlêc ondoc su. Ñac tarj gêngôñj gebe êniñ ñêñgenj narj, me ñac tarj gêjam sakinj gêñ gêmoa narj. Ñac tarj gêngôñj gebe êniñ gêñña narj. Aê tec gamoa amac ñasawa nec, katôm sakinwaga.

²⁸ “Amac lau tonanj asap aê tîñj kêtôm ñoc noc lêtômña ñapañ. ²⁹ Tamoc gêlinj ñagôlinj su gêdêñ aê, tec aê jalinj su êndêñ amac. ³⁰ Anij to anôm gêñ anja ñoc tebo amoa ñoc gamêñ ma anjôñj lêpôñj ñaô, gebe amêtôc Israelnêñ gôlôac 12 nêñ binj.

Jesu kêkêñ puc gédêñ Petere

(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Joañ 13:36-38)

³¹ “Simon, Simon, ôlic Sadan gebe êkôc amac su, gebe ekolon amac êtôm sekolon lala sêjalin ñanô to ñapa saña. ³² Ma aê tec kateñ kêtû aômña gebe nêñm kôkêñ gêwiñ ê su atom. Ma êndêñ tañ ônam taôm ôkwi su nañ, ôpuc lasimi tôn.” ³³ Tec Petere kêsôm gédêñ en gebe “Apômtau, aê gajac ñawae gabe jasêp kapoacwalô to jamac êndu jawiñ aôm.” ³⁴ Tec Jesu kêsôm gebe “Petere, aê jasôm êndêñ aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtan atomgenj, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac gebe gôjam kauc aê.”

Binj atali to siñña

³⁵ Go Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Gédêñ tañ kasakin amac aja akôc awa kêsêp ômbinjak ñaatali ma abic atali to asô atapa atom nañ, gêñ teñ gêjô amac me masi.” Ma êsêac sêjô en awa gebe “Masianô, gêñ teñ gêjô aêac atom.” ³⁶ Tec en kêsôm gédêñ êsêac gebe “Mago galoc amboac teñ. Ñac tañ nê awa to atali gêc nañ, êkôc gêñ tau. Ma ñac tañ kêkôc siñ atom nañ, êkêñ nê ñakwê êndêñ lau sênâñ ôli ma êkôc ñaawa naênâñ ôli siñ teñ. ³⁷ Ma aê jasôm êndêñ amac gebe Binj tañ teto amboac tonec nañ, oc êtu tôn êpi aê gebe ‘Sêsam en gêwiñ kêjañgowaga.’ Binj tañ teto kêpi aê nañ, oc ñanô êsa.” ³⁸ Ma êsêac sêsôm gebe “Apômtau, alic acgom, siñ luagêc tec gêc.” Go en kêsôm gédêñ êsêac gebe “Kêtôm su.”

Jesu keteñ mec

(Mat 26:36-46; Mar 14:32-42)

³⁹ Go Jesu kêsa gêja ma kêpi Lôcatêkwi amboac gêgôm-gêgôm gêmôa ma ñacsenjomi têdaguc en. ⁴⁰ Sêô lasê gamêñ tau acgom, go kêsôm gédêñ êsêac gebe “Ateñ mecmanj, gebe lêtôm êtap amac sa atom.” ⁴¹ Go gêwi êsêac siñ ma kêsu tau su kêsa gêja ñasawa kêtôm têtuc poc naêsêpña, go kêpôn aduc ma keteñ mec gebe ⁴² “O Tamoc, embe aôm têtac teñ, nañ ôkôc laclu tonec su anja aêñoc. Mago aêñoc binj êtu tôn atom, aôm taôm nêñ êtu tôn.” [⁴³ Go anjela teñ anja undambê mênjgêoc tau lasê gédêñ en ma kêpuc en tôn. ⁴⁴ Binj tonanj kêmônâñ en ñanô e keteñ mec ñajanja. Ma nê waen keselen jatêp-jatêp amboac dec kêsêp nom.]

⁴⁵ Keteñ mec su ma gêdi gédêñ nê ñacsenjomi gêja e gêlic binj gêjac êsêac êndu ma sêc bêc sêc. ⁴⁶ Tec Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amac aêc bêc kêtû asagenja. Andi sa ma atêñ mecmanj, gebe lêtôm êtap amac sa atom.”

Sêkôc Jesu tôn

(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Joañ 18:3-11)

⁴⁷ Jesu kêsôm binj tonanj gêmôa ma sêlic lau pom teñ sêmêñ, nañ êsêac 12 nêñ ñac teñ, ñaê Juda, gêwê êsêac. Juda tau kêtû gasuc gédêñ Jesu gêja gebe êlêsoñ en alianô. ⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gédêñ en gebe “Juda, aôm kôlêsoñ Ñamalacnê Latu gobe oc en lasê me.” ⁴⁹ Ma êsêac tañ sêsap Jesu tôn sêmôa nañ, sêlic gêñ tonanj e sêsôm gebe “Apômtau, aêac oc anac êsêac ña siñ me masi.” ⁵⁰ Ma nêñ ñac teñ gêjac dabunjsêganê sakinwaga kêpa en tanjalaur anônja su. ⁵¹ Tec Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Andec, agôm kêtôm.” Ma kêmoasac ênê tanjalaur e ñajan kêsa.

⁵² Ma Jesu kêsôm gédêñ lau dabunjsêga to siñwaga lôm dabunja ma laumata, tañ têtû olon-olonjenj dêdêñ en sêja nañ, gebe “Amac alic aê amboac kêjañgowaga teñ me, tec aôc siñ to olopoac adêñ aê amêñ. ⁵³ Kêtôm bêcgenj

gawin amac gamoa lôm dabun, mago êu lemeh ten kêpi aê atom. Ma onec amac to nakesec njanclai tau nêh nocgoc.”

Petere gêsa Jesu auc

(*Mat 26:57-58, 69-75; Mar 14:53-54, 66-72; Joaņ 18:12-18, 25-27*)

⁵⁴ Êsêac sêkoc Jesu tøj ma sêwê enj sêsô dabunșeganê andu sêja. Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc. ⁵⁵ Lau sêboa ja kêsa andu tau nmalaclun ma sêsêlu sêngôh. Tec Petere jakêsêp êsêac nșawa. ⁵⁶ Ma sakin汪gao tenj gêlic ja kêpô Petere ma kêpuc mata tøj enj e kêsôm gebe “Nac tônê gêwin Jesugoc.” ⁵⁷ Ma Petere kêpa tau gebe “Awê, aê gajam kauc enj nec.” ⁵⁸ Têlagenj ma nac tenj gêlic enj e kêsôm gebe “Êsêacnêh tenj aôm amboac tonan.” Mago Petere kêsôm gebe “Nac tau, aê atom.” ⁵⁹ Ma kêtôm ockatu nșawa tenj gêbacnê, go nac tenj kêsôm nșajaja gebe “Binjanô, nac tônê gêwin enj amboac tonanșoc, gebe enj nac Galilaiana.” ⁶⁰ Tec Petere kêsôm gebe “Nac tau, binj tanj aôm kôsôm nanj, aê gajam kauc.” Kêsôm binj tonanj gêmoa ma gaôgenj talec kêtanj. ⁶¹ Tec Apômtau kêkac tau ôkwi mênjmata gê Petere e Petere taê gêjam Apômtaunê binj, tanj kêsôm gêdêh enj gebe “Êmbêc tonec talec oc êtanj atomgenj ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” ⁶² Tec kêsa gêja ma kêtanj nanô.

Lau sêsu Jesu susu to sêjac enj

(*Mat 26:67-68; Mar 14:65*)

⁶³ Lau tanj sêkoc Jesu tøj nanj, sêsu enj susu to sêjac enj. ⁶⁴ Êsêac sêkwa enj lanjonô nșa obo auc, go têtû kênac enj gebe “Ôsôm lasê gebe asa gêjac aôm.” ⁶⁵ Ma sêsôm binj alôb-alôb nșagêdô taêsam kêpi enj gêwinj.

Laumata sêkip Jesunê binj sa

(*Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Joaņ 18:19-24*)

⁶⁶ Gelejmata ma launêh lau nanô to dabunșêga ma binșutau sêkac sa ma sêsôm sejonj Jesu sêja lau nanô sêkac sa nșamala. ⁶⁷ Go sêsôm gebe “Aôm embe Kilisi, nanj ôsôm taôm lasê êndêh aêac.” Tec enj kêsôm gêdêh êsêac gebe “Aê embe jasôm êndêh amac, oc akêh êwinj atom. ⁶⁸ Ma embe jatu kênac binj tenj êndêh amac, oc ajô aê aoc atom. ⁶⁹ Ma galoc tonec Nmalacnê Latu oc êngôh Anôtô nșaninj Nșatau nê anôșa.” ⁷⁰ Ma lau samob sêsôm gêdêh enj gebe “Amboac tonanj Anôtônê Latu aôm me.” Tec enj kêsôm gêdêh êsêac gebe “Amac asôm gebe aê ênê Latu.” ⁷¹ Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac tapô lêna binj nșagêdô êtu agenjja. Aêac tauj tanjô binj tau kêsa enj tau awa.”

23

Jesu kêkô Pilata lanjonêh

(*Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Joaņ 18:28-38*)

¹ Lau samob, tanj sêkac tauj sa sêmoa nanj, dêdi jasejonj enj dêdêh Pilata sêja. ² Go sêoc awenj sa ma sêgôlinj binj kêpi enj ma sêsôm gebe “Nac tonec aêac alic enj gêli aêacma lau sa, ma kêkô lau auc gebe sêkêh takis êndêh kaisara atom to gê tau kêpi kinj Kilisi.” ³ Tec Pilata kêtû kênac Jesu gebe “Judanêh kinj aôm me masi.” Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Kôsômșgac.” ⁴ Go Pilata kêsôm gêdêh lau dabunșêga to lau nșagêdô gebe “Aê galic nac tonec gêwê binj tenj nșakainj atom.” ⁵ Mago êsêac sêsôm nșajaja gebe “Enj gêli lau sa ma kêdônj kêtôm Judaia nșagamêh samob. Gêjac m anja Galilaia e mênjgêdêh tonec.”

Jesu kêkô Herodo lanjonêh

⁶ Pilata gêñô biñ tonañ ma kêtú kênac gebe “Ñac tônê en ñac Galilaianja me.”
⁷ E gêñô gebe en anja Herodonê gôlin ñalêlôm, tec kêkêñ en gêdêñ Herodo tau, tan gêdêñ ñasawa tonañ gêmoa Jerusalem nan gêja. ⁸ Herodo gêlic Jesu e têtac ñajam samucgen gebe gêñô en ñawaegen ma gebe êlic en ñanô elêmé ma taê gêjam gêwin gebe Jesu êngôm nê gêñsêga ten en êlic acgom. ⁹ Tec kêtú kênac biñ taêsam gêdêñ en. Mago Jesu gêjô en awa ten atom. ¹⁰ Ma lau dabuñsêga to biñsuta, tan sêkô nan, sêgun biñ ñajanja kêpi en. ¹¹ Go Herodo to nê sinwaga sêmajec en to sêsu en susu ma sêkêñ ñakwê kwalam-kwalam gêdêñ en kêsô, ma sêkêñ en gêdêñ Pilata gêmu gêja kêtiam. ¹² Gêdêñ bêc tonañ Herodo agêc Pilata, tan gêmunjen sêkêñ kisa gêdêñ taun nan, sêwê taun auc kêtiam.

Sêsôm kêtú tøj gebe Jesu êmac êndu

(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Joan 18:39–19:16)

¹³ Pilata kêkalem lau dabuñsêga to kasêga ma lau ñagêdô sa sêpi tagen, ¹⁴ go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñac tonec amac akôc en adêñ aê amêñ kêtú gêli lau sanja, mago aê katu Iêsu en, amac taôm anjô. Biñ tan amac agôlin kêpi en nan, aê katap ñanô ten sa anja ênê atom. ¹⁵ Ma Herodo amboac tonañ, tec kêkêñ en gêdêñ aêac gêmu gêmêñ kêtiam. Alicgac me, en gêgôm biñ ten kêtôm gebe dansen en suña nec atom. ¹⁶ Amboac tonañ jasôm si enjen ma janjamboac en su.” [¹⁷ Ñagôlin ten gêc gebe Pilata êngamboac ñac ten su êtôm omsêgagen êndêñ êsêac.] ¹⁸ Tec lau samob sêmôêc gulunjen gebe “En ênanaman, ma ôngamboac Baraba su êndêñ aêac.” ¹⁹ Ñac tonañ gêli lau sa anja malac e gêjac ñamalac êndu, tec sêkêñ en gêngôñ kapoacwalô. ²⁰ Pilata taê gêjam gebe êngamboac Jesu su, tec kêmasan biñ gêdêñ êsêac kêtiam. ²¹ Ma êsêac sêmôêc kêkô aucgen en gebe “Ônac en êpi kakesotau, ônac en êpi kakesotau.” ²² Go Pilata kêsôm gêdêñ êsêac kêtú dim têlêac gebe “Ñac tonec gêgôm sec amboac ondoc. Aê katap ênê biñ dansen en su ênananja ten sa atom, tec gabe jai enjen ma janjamboac en su.” ²³ Ma êsêac sêkac en sêmôêc kapôñ ma sêjatu gebe ênac en êpi kakesotau êna. ²⁴ Amboac tonañ Pilata kêsôm kêtú tøj gebe sêngôm nêñ biñ ñanô êsa, ²⁵ ma kêgaboac ñac, tan gêngôñ kapoacwalô kêtú gêli lau sa to gêjac ñamalac êndunja nan, su kêtôm êsêac teten, ma Jesu tec kêkêñ en gêja kêtôm êsêacnêñ biñ.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Joan 19:17-27)

²⁶ Êsêac sêkôc Jesu sêja e sêkam ñac Kurenenja ten tøj, ñaê Simon, tan anja kôm gêmêñ nan, ma sêu kakesotau gêsac en gebe êôc êndanjug Jesu.

²⁷ Lau taêsam ñasac têdaguc Jesu ma lauo, tan taên walô en to têtan nan, sêwin amboac tonanjen. ²⁸ Tec Jesu kêkac tau ôkwi gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Jerusalem latuio, atan aê atom, atan taôm to nêñ ñapalê acgom. ²⁹ Alicgac me, têt ten oc êmêñ êsa, go lau sêsôm gebe ‘Aêac awen êôc lauo kapoac to êsêac, tan sêkêkam atom nan, ma su tan gêlôm gêñ dedec atom nan.’” ³⁰ Êndêñ ñasawa tônê oc lau sêôc awen sa ma sêsôm êndêñ lôc gebe ‘Au taôm ansac aêac ñaô,’ ma êndêñ gamêñ ñabau gebe ‘Anjênduc aêac auc.’” ³¹ Embe êtap ka matak sa amboac tonec, ma oc êngôm ka masê amboac ondocgen.”

³² Ma sêwê ñac sec luagêc sêwin sêja gebe sênac êsêagêc êndu sêwin Jesu.
³³ Sêja e sêô lasê gamêñ tau, nan sêsam sebe “Môkêlac” nan acgom, go sêjac en to ñac sec luagêc sêpi kakesotau, ten genkalen anôña ma ten genkalen gasêña.
³⁴ Ma Jesu kêsôm gebe “Tamoc, ôsuc êsêacnêñ biñ ôkwi, gebe sêjam kauc gêñ,

tañ sêgôm nañ.” Go êsêac sêpuc kapoac ênê ñakwê ma sêjac sam. ³⁵ Lau sêkô ma sêlic gêñ tonañ ñai sêwiñ. Kasêga têtanj pêlê eñ gebe “Eñ gêjam lau ñagêdô sa, ma eñ embe Kilisi, tañ Anôtô kêjalij eñ sa nañ, go ênam tau sa amboac tonanjen.” ³⁶ Ma siñwaga sêsu eñ susu amboac tonañ ma têtû gasuc eñ sebe sêkêñ bu ñamakic êndêñ eñ ³⁷ ma sêsôm gebe “Embe Judanêñ kij aôm, nañ ônam taôm saman.” ³⁸ Ma biñ teñ gêc eñ ñaôña gebe “Judanêñ kij tau tonec.”

³⁹ Ma ñac sec luagêc, tañ senkaleñ nañ, nêñ teñ kêsôm biñ alôb-alôb kêpi eñ gebe “Aôm tonañ oc Kilisi me. Ônam taôm kêsi ma aêagêc awiñmar.” ⁴⁰ Go nê ñac teñ gêjô eñ awa jagêc biñ eñ gebe “Ñandanê kêpi aêac kêtôm tau, ma aôm tonañ kôtêc Anôtô atom me. ⁴¹ Aêagêc tec daôc jagêdêñ, gebe kêtû aêagêcnêñ biñ ñagêjô, mago ñac tecenanê gêgôm gêñ teñ keso atom.” ⁴² Ma kêsôm gebe “O Jesu, taêm ênam aêma êndêñ tañ mênôtu kij.” ⁴³ Ma Jesu kasôm gêdêñ eñ gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ aôm gebe Ocsalô tonec aôm ômoa ôwiñ aê anja Paradis.”

Jesu gêmac êndu

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Joan 19:28-30)

⁴⁴ Kêdabiñ gebe oc êkô ñaluj ma gêsunbôm gêjam gamêñ samob auc e gêdêñ ocmata. ⁴⁵ Oc ñawê gêjanja ma obo baliñ, tañ geñkaleñ lôm dabuj nañ, gêñgic kêsêp ñalunjen. ⁴⁶ Ma Jesu gêmôêc kapôêñ gebe “O Tamoc, aê jasakij katuc êndêñ lêmam êwac.” Kêsôm tonañ su ma gêmac êndu. ⁴⁷ Kapitai tau gêlic e awa gêôc Anôtô gebe “Biññanô, ñac tonec eñ ñac gêdêñgoc.” ⁴⁸ Ma lau samob, tañ mênşêkô sebe sêlic gêñ tau nañ, sêlic e têtuc bôndagi ma sêc sêmu sêja. ⁴⁹ Jesunê lau samob to lauo, tañ têdaguc eñ anja Galilaila sêmêñ nañ, sêkô jaêcgenj ma sêlic gêñ tonañ samob.

Sêkêñ Jesu kêsêp sê

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Joan 19:38-42)

⁵⁰ Judanêñ kasêga teñ gêmoa, nê ñaê Josep, nañ ñac ñajam to ñac gêdêñ. ⁵¹ Eñ gêlôc sa gêdêñ biñ, tañ êsêac sêsôm to sêgôm nañ atom. Eñ anja Judanêñ malac teñ, ñaê Arimatia. Ñac tau gêôñ Anôtônê gamêñgenj gêmoa. ⁵² Eñ gêdêñ Pilata gêja ma keten Jesunê ñawêlêlan, ⁵³ jakêkôc su mênkêsabanj ña obo ma ketoc eñ gêc sêô, tañ sêsap kêsêp poc nañ. Tetoc ñawêlêlan teñ gêc sê tau su atom tagen. ⁵⁴ Bêc sêmasanj tauñña ma sabat kêdabiñ.

⁵⁵ Tec lauo, tañ têdaguc Jesu anja Galilaila sêmêñ nañ, sêwiñ Josep jasêlic sêô to kôm tetoc Jesunê ñawêlêlan êncêña. ⁵⁶ Go sêmu sêja ma sêmasanj gêñ ñamalu to ñalêsi gebe sêniñ oso ñawêlêlan. Ma gêdêñ sabat tau sêlêwanj tauñ kêtôm biñsu ñajatu.

24

Jesu gêdi sa

(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Joan 20:1-10)

¹ Gêdêñ woke ñabêc ñamataña gêdêñ bêbêc kanucgenj nañ lauo sejoñ gêñ ñamalu, tañ sêmasanj nañ, sa sêja sêô ² e sêlic sêsabi poc su anja sêawa. ³ Tec sêsô sêja ma têtap Apômtau Jesu nê ñawêlêlan sa atom. ⁴ Lauo tonañ taên gêjam jakêsa-jakêsa sêkô e sêlic ñac luagêc tonjakwê ñaeb ñaôma mênşêkô sêwiñ êsêac. ⁵ Êsêac têtêc tauñ e sêpô dêducgenj sêkô, go êsêagêc sêsôm gêdêñ lauo gebe “Amboac ondoc asôm mata jali tau anja ñacmatênêñ. ⁶ Eñ gêmoa tonec atom, Anôtô gêñu eñ sa su. Taêm ênam biñ, tañ eñ kêsôm gêdêñ amac gêdêñ

gêmoa Galilaia nanj ⁷ gebe ‘Oc sêkênj Njamacnê Latu êndênj lau sec nêj lemen nasênac enj êpi kakesotau ma njabêc êtu télêac, go êndi sa.’ ⁸ Lauo taênj gêjam ênê binj tau tonanj, ⁹ tec sêmu anjga sêô sêja ma tédônj binj samob tonanj naj gédênj njacserjomi 11 to lau njagêdô samob. ¹⁰ Lauo tau tonec naj Maria anjga Magdala agêc Joana ma Jakobonê têna Maria to lau njagêdô, tanj sêwiñ êsêac nanj, sêsôm binj tonanj gédênj aposolo. ¹¹ Mago lau tonanj sêñj lauonênj binj tonanj naj e amboac sêboaco ma sêkênj gêwiñ atom. ¹² Tec Petere gêdi ma kêlêti gêja sêô jakêtuc kêninj kêsêp e gêlic obo kwalam-kwalam tau gêc ma gênjac lêma kêtuc gênj tonanj, go gêc gêmu gêja kêtiam.

*Njac luagêc sêja Emaus
(Mar 16:12-13)*

¹³ Bêc tonanjenj ma lau tonanj nêj njac luagêc sêja malac tenj, njâ Emaus, nanj gêc Jerusalem njagala, njasawa kêtôm ockatu njasawa télêac, ¹⁴ ma agêc sêjam binj samob tonanj naj kêtuc binjalôm gédênj tauñ. ¹⁵ Agêc sêsôm binj tau ma sênac matenj gédênj tauñ sêmoa e Jesu tau jagêô lasê ma kêsêlêj gêwiñ êsêagêc, ¹⁶ mago agêc matenjanô kainj tenj e sêjala enj atom. ¹⁷ Go Jesu kêtuc kênac êsêagêc gebe “Binj ondóc tec amagêc ajam kêtuc binjalôm gédênj taôm amoa intêna nec.” Ma êsêagêc sêpô dêducgenj sêkô. ¹⁸ Go agêcnênj njac tenj, njâ Kleopa, gêjô enj awa gebe “Aôm njac jaba tagenj tonec, tec gômoa Jerusalem ma kôjala binj, tanj sêgôm anjga malac gédênj njasawa tecenec nanj atom me.” ¹⁹ Go Jesu kêtuc kênac êsêagêc gebe “Binj amboac ondóc.” Tec êsêagêc sêjô enj awa gebe “Binj tonanj kêpi Jesu anjga Nasaret. Enj propete, tanj kêsôm to gêgôm nê gênj njajana, Anôtô to lau samob sêlic. ²⁰ Ma aêacma lau dabunjsêga to kasêga sêkênj enj gédênj laumêtôcwaga sebe sênac enj êndu e sêjac enj kêpi kakesotau. ²¹ Mago aêac tec taênj kêka gebe Njac tau tonanj oc ênam Israel sa. Binj tonanj mênkêsa ma galoc njabêc kêtuc télêac. ²² Go aêacma lau njagêdô têtakê aêac gebe bêbêc kanucgenj sêja sêô ²³ ma têtap ênê njawêlêlanj sa atom, tec sêmu sêmênj ma sêsôm gebe sêlic anjela seoc tauñ lasê, nanj sêsôm gebe enj gêmoa mata jali. ²⁴ Tec aêacma lau njagêdô sêja sêô ma têtap sa kêtôm tanj lauo sêsôm nanjenj. Mago njac tau tec sêlic enj atom.”

²⁵ Go Jesu kêsôm gédênj êsêagêc gebe “Melocagêc, tonêm njalêlôm njadanigenj e akênj gêwiñ binj samob, tanj propete sêsôm nanj atom. ²⁶ Njandanj tonanj gêjac Kilisi njawae gebe êóc, go êkóc nê njawasi sa atom me.” ²⁷ Ma enj gêwa binj, tanj teto kêpi enj nanj, sa gédênj êsêagêc gêjac m anjga Mose to propete samob nêj.

²⁸ Ac sêsêlênj e tédabinj malac, tanj sebe sêna nanj, ma enj gêgôm amboac gebe êóc lêlêc êsêagêc êna. ²⁹ Tec agêc sêsôm sepenj ducgenj gebe “Ômoa ôwiñ aêagêcmanj gebe kêtula ma oc jakêsêpgac.” Tec enj kêsô gêja gebe êngônj êwiñ êsêagêc. ³⁰ Gédênj tanj sêngônj sêwiñ tauñ sebe sêniñ gênj nanj, Jesu kêkôc polom mênjgêjam danje ma kêpô kêkôc jakêkênj gédênj êsêagêc. ³¹ Ma agêc matenjanô njakênkênj kêsa e sêjala enj su ma malamê. ³² Gocgo agêc sêsôm gédênj tauñ gebe “Kec, gédênj tanj enj kêsôm binj gédênj aêagêc anjga intêna ma gêwa binj, tanj teto gêc nanj sa, ma nêj njalêlôm kepenj aêagêc nec atom me.”

³³ Ma gacgenj dêdi sêmu sêja Jerusalem e têtap êsêac 11 to nêj lau njagêdô, tanj sêkac tauñ sa sêngônj nanj sa. ³⁴ Ma lau tonanj sêsôm gédênj êsêagêc gebe “Apômtau gêdi sa binjnanôgoc, tec geoc tau lasê gédênj Simon.” ³⁵ Go êsêagêc sêjac minj binj, tanj kêsa anjga intêna to sêjala enj gédênj kêpô polom kêkôc nanj, gédênj êsêac.

*Jesu geoc tau lasê gêdêñ nê ñacseñjomi**(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Joan 20:19-23; Apos 1:6-8)*

³⁶ Sêsôm biñ tonañ sêmoa ma Jesu tau kêsa jakêkô êsêac ñaluñgeñ ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñmalô êndêñ amac.” ³⁷ Mago êsêac têtakê ma têtêc tauñ ñanô seboc sêlic ñalau teñ. ³⁸ Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amboac ondoc tec atakê ma nêñ ñalêlôm ulu-ulu kêtü asageñña. ³⁹ Alic lemoc to ockainj acgom, gebe aê tau tec kakô. Mênjamoasac aê alic acgom. Ñalaunê ñamêsôm to ñatêkwa amboac alic aña aêñoc nec gêc atom.” ⁴⁰ Kêsôm tonañ ma kêtôc lêma to akainj gêdêñ êsêac. ⁴¹ Êsêac têtac ñajam gêbôc nêñ ñalêlôm auc ma sêkêñ gêwiñ atom, sê taêñ ñaômageñ. Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêñ gêñ taniñña teñ gêc tonec me masi.” ⁴² Ma sêkêñ i sigob ñagêdô teñ gêdêñ eñ. ⁴³ Ma eñ kêkôc su mêngeñ êsêac sêlic.

⁴⁴ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêñoc biñ, tañ gêñgôn gawin amac ma kasôm gêdêñ amac nañ, tonec gebe Biñ samob. tañ teto kêpi aê gêc Mosenê biñsu to propete ma Pesalem nañ, samob oc êtu tôñ.” ⁴⁵ Go gêwa biñ sa gêdêñ êsêac e nêñ kauc jakêsêp biñ, tañ teto gêc nañ. ⁴⁶ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñ amboac tonec tec teto gêc gebe Kilisi êôc ñandañ ma êndêñ bêc êtu têlêac, go êndi sa aña ñacmatênêñ. ⁴⁷ Ma ênê lau sênam eñ lañô nasênam mêtê lau samuc samob gebe sênam tauñ ôkwi e êsuc êsêacnêñ sec ôkwi. Êsêac sênam mêtê sênac m aña Jerusalem. ⁴⁸ Biñ tonañ ñai ñasêwa-biñ-sawaga amac. ⁴⁹ Alicgac me, biñ tau, tañ Tamoc gêjac mata nañ, oc jakêñ wacêpi amac. Mago añañ malac tonecgeñ e ñaclai aña lólôc êkwa amac auc acgom.”

*Jesu kêpi undambê gêja**(Mar 16:19-20; Apos 1:9-11)*

⁵⁰ Go gêwê êsêac sêsa Betania sêja e gêoc lêma sa ma gêjam mec êsêac. ⁵¹ Gêjam mec êsêac gêmoa e gêwi êsêac siñ ma Anôtô kêkôc eñ sa kêpi undambê gêja. ⁵² Go êsêac sêpôn aenduc gêdêñ eñ ma sêc sêmu sêja Jerusalem kêtiam totêntac ñajam samucgeñ. ⁵³ Ac sêmoa lôm dabuñ sêwi siñ atom, sêlanem Anôtôgeñ.

Nawae Najam kêtôm JOAN KETO

Nawae Najam kêtôm Joan Keto nec gêwa Jesu sa gebe Anôtônê Bij ênêc tenjen to tenjenja en, tan “kêtu ñamalac mêngêmoa nom gêwiñ aêc”. Teto Nawae Najam ñam buku tau gêwa sa gebe Lau tê sêsam-sêsam nê, sêkên êwiñ Jesu gebe Kilisi tau, tan Anôtô gêjac mata en nan, Anôtônê Latu tau ma lau, tan sêkên êwiñ en oc sêngôn maten jali nan (20:31).

Joan Gêjac m nê Nawae Najam gêwa Jesu sa gebe Anôtônê Bij Tau ênêc tenjen to tenjenja, tan ñaê lulu sêkwa taunjen. En keto gêntalô ñagêdô, tan sêwaka Jesu sa gebe Kilisi, tan Anôtô gêjac mata nan, to Anôtônê Latu en. Go keto gêntalô ñabingalôm, tan gêwa bin nan Anôtô geoc lasê ña gêntalô tau nan, ñam sa. Buku ñasêbu tonan gêjac ñagêdô sêkên gêwiñ Jesu to tédaguc en ñamin, mago ñagêdô sêli tauñ sa gêdên en ma sêjac jao tauñ e sêkên gêwiñ en atom. Jesu to nê ñacseñomi sêbin tauñ tôñ ñañêngosu, tec kêtu awê gêdên gêbêc, tan sêkôc en tôñ nan, ma kêpi bin, tan en kêkên puc to gêjac êsêac têtac tôñ gêdên tan ñacjo sêjac en kêpi ka ñanoc kêdabin nan. Joan keto bin tonan gêc môlêlatu 13-17. Go sêkôc Jesu tôñ to sêmêtôc ênê bin ma sêjac en kêpi ka e gêdi sa to jageoc tau lasê gêdên nê ñacseñomi ñamin nan, teto gêc môkêlatu ñamuña.

Joan tec kêwaka bin tonec sa gêc awêgen gebe Dangôn maten jali ñam kêsêp Kilisigen. Anôtô gêsun moasin ñanô gêdên ñamalac sêkôc ñaômagen. Moasin tau en galocgen gêjac m ma kêkên lau, tan sêkên gêwiñ Jesu gebe intêna to binñanô ma dangon maten jali ñamôkê en nan ñawae (14:6). Go Joanê bin taujala ten tonec gebe gê dôñ gên ñanô undambêña kêpi ñamalacnêñ gên kêtôm bêcgenja amboac bu to mo ma ñawê to gejobwaga to nê domba ma wainmôkê to ñañanô.

Nadênanj

1. Biñandanj 1:1-18
2. Ñackêsagu Joan ma Jesunê ñacseñomi ñamataña 1:19-51
3. Jesu kêkôc nê sakin sa gêjam mêtê lau gêmoa awêgen 2:1-12:50
4. Jesunê bêc ñamuña anja Jerusalem to malac, tan gêc malac tau ñagala nan 13:1-19:42
5. Apômtau gêdi sa anjanacmatênêñ ma geoc tau lasê 20:1-31
6. Ñatêkku gebe Apômtau geoc tau lasê anja Galilaia gêwiñ 21:1-25

Bin dangôn maten jaliña

¹ Anôtô kêkên undambê to nom atomgen nan Bij tau gêmoa. Bij tau tonan gêmoa jagêwiñ Anôtôgen, ma Bij tau nan Anôtô tau. ² Anôtô kêkên undambê to nom atomgen nan Bij tau gêmoa jagêwiñ Anôtôgen. ³ Anôtô kêkên gên samob ña enjen. En kêkên gên ten ña en masi nec atom. ⁴ Maten jali ñam gêc Bij tau ma maten jali tau tonan kêtu ñamalacnêñ ñawê. ⁵ Ñawê tau tec mênkêpô ñakesec, mago ñakesec gêjam auc atom.

⁶ Anôtô kêsakin ñamalac ten, nê ñaê Joan. ⁷ En gemên gebe êwa Bin sa, gebe êwa ñawê tau ñam sa, gebe ñamalac samob sêñô ênê bin ma sêkên êwiñ. ⁸ Ñac tau tonan ñawê tau en atom, gemên gebe êwa ñawê ñam sagen.

⁹ Ñawê ñanô tau tonec mênkêsêp nom e kêpô ñamalac samob. ¹⁰ En gêmoa nom ma Anôtô kêkên nom ña en, mago lau nomña sêjala en atom. ¹¹ En gemên tau nê gamên, mago nê lau sêkôc en sa atom. ¹² Lau tan sêkôc en sa

to sêkêj gêwiñ eñ nan, tec kêkêj ñaclai gêdêj êsêac gebe têtû Anôtônê ñapalê. ¹³ Êsêacnêj ñam kêsêp dec to têtac kêcac ma ñac tenj kêka lasêja atom. Nêj ñam jakêsêp Anôtôgej.

¹⁴ Binj tau kêtû ñamalac mênjgêmoa gêwiñ aêac. Ma aêac talic ênê ñawasi, tanj moasinj to binjanô gêjam eñ auc nan, ma ñawasi tau kêtôm Tama kêkêj gêdêj Latu tagenj. ¹⁵ Joanj gêwa eñ ñam sa kêcac awa sagenj gebe “Ñac tau, nanj kasôm ênê binj gebe ‘ñac tanj êndanjguc aê êmêj nanj, gêmuj aê gebe eñ kêtû aêñoc ñamata.’”

¹⁶ Aêac samob takôc moasinj to moasinj anja gêj, tanj gêjam eñ auc samucgej nanjgoc. ¹⁷ Anôtô kêkêj binjsu gêdêj Mose kêsôm lasê, ma moasinj to binjanô kêsa anja Jesu Kilisi nê. ¹⁸ Ñamalac tenj gêlic Anôtô atomanô, Anôtônê Latu tagenj, tanj gêjgôj Tama labum nanj, gêwa eñ ñam sa.

Ñackêsagu Joanj gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Juda sêsakinj lau dabunwaga to Lewinê wakuc anja Jerusalem dêdêj Joanj sêja gebe têtû kênac eñ gebe “Aôm asa.” Ma Joanj gêwa binj amboac tonec sa ²⁰ ma kêsôm lasê to gêsaj binj tenj auc atom, kêsôm lasêgej gebe “Aê Kilisi tau atom.” ²¹ Tec êsêac têtû kênac eñ gebe “Amboac ondoc, aôm Elia me.” Ma eñ kêsôm gebe “Aê eñ atom.” Tec têtû kênac eñ gebe “Aôm oc propete tau me.” Tec eñ gêjê êsêac awenj gebe “Masi.” ²² Go têtû kênac eñ gebe “Aôm asa. Ôsôm acgom gebe awa binj sa êndêj lau, tanj sêsakinj aêac nanj. Aôm taôm ôwa taôm sa acgom.” ²³ Tec eñ kêsôm gebe “Aê ñac tenj awa, tanj gêmôêc gêmoa gamêj sawa gebe ‘Amansaj Apômtaunê intêna’ amboac propete Jesaia kêsôm.”

²⁴ Go lau, tanj Parisai sêsakinj êsêac nanj, ²⁵ têtû kênac eñ gebe “Aôm Kilisi tau atom ma aôm Elia atom, ma aôm propete tau atom, mago amboac ondoc tec kôsagu lau.” ²⁶ Tec Joanj gêjê êsêac awenj gebe “Aê tec kasagu lau ña bugenj, ma ñac tau, nanj amac ajala eñ atom nanj, tec wackêkô amac ñalunjenj. ²⁷ Eñ kêdaguc aê gêmêj, ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ñalêkôj atom.” ²⁸ Binj tonanj kêsa Betania, nanj gêc Jordan ñamakenj ôñêja, gamêj tanj Joanj kêsagu lau gêmoa nanj.

Anôtônê domba

²⁹ Ñagelenj Joanj gêlic Jesu gêdêj eñ gêmêj ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba, tanj kêsip ñamalacnêj sec su nanj, tau tônê. ³⁰ Ñac tau, tanj ñawa eñ sa gebe ‘Ñac tenj êndanjguc aê êmêj, nanj gêmuj aê gebe eñ kêtû aêñoc ñamata.’” ³¹ Aê tec kajala eñ kwananjenj atom, mago Anôtô gebe lau Israel sêlic eñ, tec aê mênkasagu lau ña bugenj.” ³² Joanj gêwa binj ñagêdô sa gebe “Aê galic Ñalau kêsêp anja undambê amboac balôsi mênjgêmoa gêwiñ eñ. ³³ Aê tauc tec kajala eñ kwananjenj atom. Mago ñac, tanj kêsakinj aê gamêj gebe jansanju lau ña bu nanj, kêsôm gêdêj aê gebe ‘Aôm oc ôlic Ñalau êsêp mênjgêmoa êwiñ ñac tenj. Ma ñac tau tonanj oc ênsanju lau ña Ñalau Dabunj.’” ³⁴ Binj tonanj aê galic, tec gawa sa gebe Anôtônê Latu eñ.”

Jesunê ñacseñomi ñamatarja

³⁵ Ñagelenj ma Joanj to nê ñacseñomi luagêc sêmu jasêkô kêtiam ³⁶ e Joanj mataanô gêlic Jesu kêsêlêj gêmêj ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba.” ³⁷ Ñacseñomagêc tau sêñô eñ kêsôm binj tonanj, tec têdaguc Jesu sêja. ³⁸ Jesu kêsa

tau ôkwi e gêlic êsêagêc têdaguc enj ma kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc asôm asagenj.” Ma êsêagêc sêjô enj awa gebe “Rabi” (tanam ôkwi gebe Mêtêmôkê), “aôm gôêc ondoc.” ³⁹ Ma enj kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Amênj, mênjalic.” Tec êsêagêc sêja sêlic gamênj, tanj enj gêc nanj, ma gêdênj bêc tonanj agêc sêmoa sêwiñ enj. Ma binj tonanj gêdênj oc gebejn kwalamgenj.

⁴⁰ Njaglacêc tanj sênjô Joan kêsôm binj tau e agêc têdaguc Jesu sêja nanj, nênj njac tenj tec Simon Petere lasi Andrea. ⁴¹ Njac tau kêtap têwa Simon sa kêtû njamata ma kêsôm gêdênj enj gebe “Aêagêc atap Mesia tau sa” (tanam ôkwi gebe Kilisi). ⁴² Go gêwê têwa gêdênj Jesu gêja. Jesu mata gê enj ma kêsôm gebe “Aôm Joan latu Simon, tasam aôm gebe Kêpa acgom” (tanam ôkwi gebe Petere).

Jesu kêkalem Pilip agêc Natanael

⁴³ Njagelenj Jesu gebe êna Galilaia e gêdac Pilip ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ôndanjuc aê.” ⁴⁴ Ma Pilip tau anja Andrea agêc Petere nênj malac Betsaida. ⁴⁵ Pilip gêdac Natanael ma kêsôm gêdênj enj gebe “Njac tanj Mose keto binj kêpi enj gêc binjsu to propete teto nanj, aêac atap enj sênjac. Enj Josep latu Jesu anja Nasaret.” ⁴⁶ Ma Natanael kêsôm gêdênj enj gebe “Gênj njajam tenj oc mênjêsa Nasaret me.” Tec Pilip kêsôm gêdênj enj gebe “Ômôênj ôlic.” ⁴⁷ Jesu gêlic Natanael gêdênj enj gêja ma kêsôm kêpi enj gebe “Kec, Israel njanô enj, binjdansanj tenj gêc ênê njalêlôm atom.” ⁴⁸ Natanael kêtû kênac enj gebe “Gôlic aê anja ondoc.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Pilip gêmôêc aôm atomgenj, ma aê galic aôm kôkô jambô njalabu.” ⁴⁹ Ma Natanael gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, Anôtônê Latu aôm, Israelnênj kinj aômogoc.” ⁵⁰ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Aê kasôm gêdênj aôm gebe Galic aôm kôkô jambô njalabu, tec kôkênj gêwiñ aê nec me. Aôm oc ôlic njanô njagêdô êlêlêc gênj tonanj su.” ⁵¹ Ma kêsôm gêdênj enj gebe “Binjnjanô, aê jasôm tobinjnjanôgenj êndênj amac gebe Amac oc alic undambê ênja ma Anôtônê anjela sêpi sêsêp dêndênj Njamalacnê Latu.” * sêjam njâc Petere ôkwi kesep tauñ awenj gebe Kêpa. 1

2

Serj awê to njac njamoasinj anja Kana

¹ Njâbêc kêtû têlêac, go sêsi awê anja Kana Galilaianja ma Jesu têna gêmoa gêwiñ. ² Ma sêkênj jaenj gêdênj Jesu to nê njacsenjomi gêja amboac tonanj gebe sêniñ moasinj sêwiñ. ³ Wain kêpa, tec Jesu têna kêsôm gêdênj enj gebe “Êsêacnênj wain masi.” ⁴ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Awê, aêagêcnênj asagenj njagêdô gadênj tauñ. Njoc noc mênjkêsa atom tagenj.” ⁵ Go têna kêsôm gêdênj sakinjwaga gebe “Enj embe êsôm binj tenj êndênj amac, nanj anjôm.” ⁶ Lau tau nênj kupoc bunja 6 kêkô kêtôm Judanênj binj sêkwasinj tauñ têtû selecna. Ku tau tagenj njalêlôm kêtôm sêsêwa bu bakep luagêc me têlêac êsêpnja. ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Asunj bu êsêp ku tonanj e mênjêc.” Tec êsêac sêsuñ bu kêsêp e mênjêc poap tagenj. ⁸ Go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Galoc akati ma akôc andênj Njac-kêsaê-gênjwaga ana.” Tec êsêac sêkôc sêja. ⁹ Njac-kêsaê-gênjwaga kêsaê e gêlic bu kêtû wain ma gêjam kauc njam. Tagenj sakinjwaga, tanj sêsuñ bu tau nanj, tec sêjalagac. Go gêmôêc njac-gêjam-awêwaga ¹⁰ mênjkêsôm gêdênj enj gebe “Lau samob sêkênj wain njajam lau sênôm gêmunj e kêtôm, go sêkênj wain njâma kêdaguc. Ma aôm kôgamenj wain njajam e galoc, go kôkênj.”

* 1:51: Njâc Kêpa to njâc Petere njam tagenj gebe poc. Lau Juda

¹¹ Jesu gêjac m nê gêntalô kêpi gêñ tonañ anğa Kana Galilaianğa ma geoc nê ñawasi lasê, ma nê ñacseñomi sêkêñ gêwiñ eñ.

¹² Gêgôm gêñ tonañ su, go agêc têna ma lasii to nê ñacseñomi sêsêp Kapanaum sêja jasêmoa tonañ bec ñagêdô.

*Jesu kêjanda têtulu-gêñwaga anğa lôm dabuñ
(Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luk 19:45-46)*

¹³ Judanêñ Pasa kêdabin, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja. ¹⁴ Anğa lôm dabuñ eñ kêtap sa gebe lau sejoñ bulimakao to domba ma balôsi gebe lau sênam ôli, ma sêjô-monewaga sêngôn sêwiñ. ¹⁵ Tec gêjam lêpoa kêtû bôcômbin ma kêjanda êsêac samob to nêñ domba ma bulimakao anğa lôm dabuñ sêsa awê sêja. Go kêsêwa sêjô-monewaga nêñ mone siñ ma kêtin tebo piñpoñ. ¹⁶ Ma kêsôm gêdêñ lau-têtulu-balôsiwaga gebe “Akôc gêñ tau sa êsa awê êna. Anğôm Tamocnê andu Êtu andu sênam ôli gêñña atom.” ¹⁷ Ma nê ñacseñomi taêñ gêjam biñ, tañ teto gêc nanj gebe “Gaim tauc su katu nêñ anduñ.”

¹⁸ Tec Juda têtû kênac eñ gebe “Aôm gôgôm gêñ amboac tonañ, nanj ôwa taôm sa ña gêntalô ondoc êndêñ aêac.” ¹⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Embe anseñ lôm dabuñ tonec su ma oc jakwê sa êtôm bêc têtêac êtiam.” ²⁰ Tec Juda sêsôm gebe “Lôm dabuñ tecenec sêkwê sêmoa e jala 46 gêjañ, ma aôm tonañ gobe ôkwê sa êtôm bêc têtêac me.” ²¹ Jesu kêsôm biñ lôm dabuñña tonañ kêpi tau ôli. ²² Gêdêñ tañ Anôtô gêñu Jesu sa anğa ñacmatênêñ nanj, nê ñacseñomi taêñ gêjam ênê biñ tau tonañ ma sêkêñ gêwiñ biñ, tañ teto gêc to biñ Jesu kêsôm nanj.

Jesu kêjala lau samob

²³ Jesu gêmoa Jerusalem gêdêñ omsêga Pasa ma gêgôm gêntalô lau taêsam sêlic, tec sêkêñ gêwiñ ênê ñaê. ²⁴ Mago Jesu kêtêñ tau pañ-pañ gêdêñ êsêac atom, gebe kêjala êsêac samob, ²⁵ ma kêpô lêna lau sêwa ñamalac teñ ñam sa êndêñ eñña atom, gebe eñ tau kêjala biñ, tañ gêc ñamalacnêñ ñalêlôm nanj.

3

Jesu agec Nikodeme

¹ Parisainêñ ñac teñ gêmoa, nê ñaê Nikodeme. Eñ Judanêñ kasêga teñ. ² Ñac tonañ gêdêñ gêbêc gêdêñ Jesu gêja ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm mêtêmôkê anğa Anôtônê tec gômôêñ, gebe gêntalô tañ aôm gôgôm nanj, ñamalac teñ oc êngôm êtôm atom, Anôtô êwiñ eñ acgom.” ³ Ma Jesu gêjô eñ awa gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ aôm gebe ñamalac teñ embe êtu wakuc atom, oc êtôm gebe êlic Anôtônê gamêñ atom.” ⁴ Go Nikodeme kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ñamalacanô êtôm gebe êtu wakuc êtiam amboac ondocgeñ. Oc êtôm gebe êsêp têna têtacilêlôm êtu dim luagêc ma êkôc eñ êtiam me.” ⁵ Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ aôm gebe Bu to Ñalau embe êkôc ñamalac êtu wakuc atom, oc êsô Anôtônê gamêñ êna atom. ⁶ Gêñ tañ ôli kêtêc nanj ôli, ma gêñ tañ Ñalau kêtêc nanj ñalau. ⁷ Ôñac lêmam atom gebe kasôm gêdêñ aôm gebe ‘Amac atu wakuc êtiam.’ ⁸ Mu kêsêlêñ amboac kêsêlêñ. Aôm gônô ñakicsêa, mago mu-mo to mutêpôê nanj gôjam kauc. Lau tañ Ñalau kêtêc êsêac nanj, nêñ biñ amboac tonañ.” ⁹ Ma Nikodeme gêjô eñ awa gebe “Biñ tonañ êtu anô amboac ondoc.” ¹⁰ Jesu gêjô eñ awa gebe “Israelnêñ mêtêmôkê aôm, mago gôjam kauc biñ tonec me. ¹¹ Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ aôm gebe Gêñ tañ aêac

ajala nan, tec asôm lasê, ma gêj tan aêac alic nan, tec awa sa. Mago amac akôc aêacma bin, tan awa sa nan, sa atom. ¹² Aê kasôm bin nomja gêdêj amac, mago akêj gêwiñ atom. Ma embe jasôm bin undambêja êndêj amac, oc akêj êwiñ amboac ondoc. ¹³ Namalac ten kêpi undambê gêja atom, ñac tagen, tan kêsêp anja undambê gemêj nanjen. En Namalacnê Latu tau. ¹⁴ Mose gêjac moac ñakatu sa anja gamêj sawa ma oc sênac Namalacnê Latu sa êtôm tônê, ¹⁵ gebe ñamalac samob, tan sêkêj gêwiñ en nan, sêngôj mater jali tenjen.”

¹⁶ Gebe Anôtô têtac gêwiñ ñamalac kain ten, tec kêkêj nê Latu tagen gemêj gebe samob, tan sêkêj gêwiñ en nan, sênanja atom, sêngôj mater jali tenjen. ¹⁷ Gebe Anôtô kêsakin Latu tagen gemêj nom, gebe êmêtôc ñamalac atom, gemêj gebe ênam ñamalac kêsî.

¹⁸ Lau tan sêkêj gêwiñ en nan, oc êmêtôc êsêac atom. Ma lau tan sêkêj gêwiñ en atom nan, têtac mêtôc sagac, gebe sêkêj gêwiñ Anôtônê Latu tagen nê ñaê atom. ¹⁹ Mêtôc tau ñam amboac tonec gebe ñawê gemêj nom, mago ñamalac têtac gêwiñ ñakesec kêlêlêc ñawê su, gebe sêgôm nêj secgen. ²⁰ Lau samob, tan sêgôm sec nan, têtac gedec ñawê ma oc nasêo lasê ñawê tau atom, gebe ñawê oc êmbu êsêacnêj kolej. ²¹ Ma lau tan sêgôm binjanô ñanô kêsana nan, tec oc nasêo lasê ñawê gebe êpô nêj kolej e ênêc awê, gebe sêgôm toAnôtôgen.

Jesu agêc ñakêsagu Joan

²² Bin tonan su, go Jesu to nê ñacsenomi sêja gamêj Judaianja. En gemoa gêwiñ êsêac gemoa tonan ma kêsagu lau. ²³ Ma Joan kêsagu lau gemoa Ainon, tan gêc Salim ñagala nan amboac tonan gebe bu taêsam kêpoac tônê, tec lau sêja jakêsagu êsêac, ²⁴ gebe gêdêj tonan sêkêj Joan gêngôj kapoacwalô atomgen.

²⁵ Joan nê ñacsenomi to ñac Judanjan ten ac sêpa tauj kêtû bin sêkwasinj tauj têtû selecna. ²⁶ Go êsêac dêdêj Joan sêja ma sêsôm gêdêj en gebe “Mêtêmôkê, ôlic acgom, ñac nan agêc amoa Jordan ñamakenj ônêja awinj taôm ma gôwa en ñam sa nan, tec tau kêsagu lau ma samob dêdêj en sêja.” ²⁷ Tec Joan gêjô êsêac awen gebe “Ñamalac ten tau êkôc gêj ten êtôm atom, Anôtô êkêj êndêj en acgom. ²⁸ Taôm anôgac gebe kasôm gebe ‘Aê Kilisi atom, mago Anôtô kêsakin aê gamuj en.’” ²⁹ Ñac tan sêsi awê gêjac en ñawae nan, kêtû ñac-ênam-awêwaga. Mago ñac-ênamawêwaga nê ñac, tan jakêkô ma gêjô en nan, kêtû samuc ñac-ênam-awêwaga nê awa. Ma galoc aê amboac tonan têtac ñajam kêlêlêc samucgen. ³⁰ En êtôp ma aê jamêlij.”

³¹ En tan anja lolôc nan, kêlêlêc samob su. En tan nê ñam gêc nom nan, kêtû gêj nomja ma kêsôm bin nomja. Ma en tan anja undambê nan, kêlêlêc samob su ³² Bin tan en gêlic to gêjô nan, tec gêwa sa, mago lau ten sêkôc ênê bin sa atom. ³³ Ma lau tan sêkôc bin tonan sa nan, sêlôc kêtû tøj gebe Anôtô en Ñac binjanôja. ³⁴ Ñac tan Anôtô kêsakin en nan, kêsôm Anôtônê bin, gebe Anôtô kêkêj Ñalau gêdêj en kêtôm dôngenj atom, en kêsêwagenj. ³⁵ Tama têtac gêwiñ Latu, tec kêkêj gêj samob kêsêp en lêma. ³⁶ En tan kêkêj gêwiñ Latu nan, êngôj mata jali tenjen. Ma en tan tanapêc gêdêj Latunê bin nan, êlic gamêj êngôj mata jalinja atom, gebe Anôtô têtac ñandanj gin en tøjnac.

4

Jesu agêc awê Samarianja

¹ Jesu kejala gebe Parisai sêjô en gêjam lau taêsam ôkwi têtû ñacsenomi to kêsagu lau kêlêlêc Joan ñawae, ² Jesu tau kêsagu lau atom, ênê ñacsenomigenj sêgôm, ³ tec gêwi Judaia sinj ma gêmu gêja Galilaia kêtiam. ⁴ Gamêj tonan

naintêna tagen kêsa Samarianagen gêja. ⁵ Tec en kêsêlêr e gêô lasê malac Samarianja tenj ñaê Sukar géc kôm, tanj Jakob kékêr gédêr latu Josep nanj ñagala. ⁶ Ma Jakobnê bumata kêpoac tonanj. Jesu kêsêlêr e têtwa gêbac tec gêngôñ bumata tau, ma oc amboac kékô ñalunjen.

⁷ Go awê tenj anja Samaria kêsa gêmêr gebe êtê bu. Tec Jesu kêsôm gédêr enj gebe “Ôkêr bu mênjanôm.” ⁸ Gédêr tonanj Jesunê ñacsenjomi sêsa malac sêja sebe sênam ôli mo. ⁹ Ma awê Samarianja tonanj kêsôm gédêr enj gebe “Aôm Juda ma aê awê Samarianja, mago amboac ondoc tec kotenj gebe jakêr bu aôm ônom nec.” (Gebe Juda to lau Samaria nêr binj gelom tau atom.) ¹⁰ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Aôm embe ôjala gêr, tanj Anôtô kékêr nanj, to ñac tanj kêsôm gédêr aôm gebe Ôkêr bu mênjanôm nanj, go aômgenj otenj enj gebe êkêr bu mata jaliña êndêr aôm.” ¹¹ Ma awê kêsôm gédêr enj gebe “Apômtau, aômnêm laclu masi ma bu nec gacgenj kêsêp gêja su, ma aôm oc ôkôc bu mata jaliña tau anja ondoc. ¹² Aêac tamenj Jakob kékêr bumata tonec gédêr aêac. Êsêac to latui ma nê bôc sênôm bu tau. Aôm kôlêlêc enj su me.” ¹³ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Lau samob, nanj sênôm bu tonec, oc êjô êsêac êtiam. ¹⁴ Mago tenj embe ênom bu, tanj aê oc jakêr êndêr enj nanj, oc bu êjô enj êtiam atom, êôc enj tôñ enderj tónjen. Gebe bu, tanj aê jakêr êndêr enj nanj, êtu bumata êpulu anja êné ñalêlôm ma êkêr enj êngôn mata jali tengerj.” ¹⁵ Tec awê tau kêsôm gédêr Jesu gebe “Apômtau, ôkêr bu tonanj êndêr aê acgommanj, gebe bu êjô aê êtiam atom ma jamêr tonec êtu jatê buña êtiam atom.”

¹⁶ Ma Jesu kêsôm gédêr enj gebe “Ôna ômôc nê akwenj, agêc amu amêr tonec.” ¹⁷ Tec awê gêjô enj awa gebe “Aêñoc akwenj masi.” Go Jesu kêsôm gédêr enj gebe “Kôsôm jagêdêr gebe nê akwenj masi. ¹⁸ Aôm gôjam ñac lemerj tenj su, ma ñac, tanj galoc gôjam gômoa nanj, nê akwenj enj atom. Tec kôsôm jagêdêr.”

¹⁹ Ma awê kêsôm gédêr enj gebe “Apômtau, aê galic aôm propete tenj. ²⁰ Aêac tamenj tetenj mec anja lôc tônê, ma amac tec asôm gebe atenj mec ñamala géc Jerusalem.” ²¹ Go Jesu kêsôm gebe “Awê, ôkêr êwinj aê gebe noc tenj oc mênêsa, nanj atenj mec êndêr Tamoc anja lôc tônê to Jerusalem atom. ²² Amac tonanj atenj mec gédêr ñac, tanj ajala enj sapu nanj, ma aêac tec atenj gédêr ñac, tanj ajala enj nanj, gebe Anôtô ênam ñamalac kêsi ñamoasinj êsa anja Judanêr. ²³ Mago noc oc mênêsa, ma noc tau kédabinj su, ma êsêac, tanj tetenj mec ñanô nanj, oc tetenj êndêr Tamoc tonjalau ma tobijnanôgenj. Tamoc tec gesom lau, nanj tetenj mec amboac tonanj êndêr enj. ²⁴ Anôtô enj Ñalau, ma êsêac, tanj tetenj mec êndêr enj nanj, tetenj tonjalau ma tobijnanôgên.” ²⁵ Ma awê kêsôm gédêr enj gebe “Aê kajala gebe Mesia, tanj sêsam enj sebe Kilisi nanj, oc êmêr. Êndêr noc êmêrja, oc êwa binj samob ñam sa êndêr aêac.” ²⁶ Tec Jesu kêsôm gédêr enj gebe “Ñac tau aê, tec kasôm binj gédêr aôm.”

²⁷ Gédêr tonanj êné ñacsenjomi sêô lasê e têtakê, gebe gêjam binjalôm gêwinj awê tenj. Mago nêr tenj kêsôm gebe “Aôm gobe amboac ondoc,” me “Aôm kôsôm asagenj gédêr enj,” nec atom. ²⁸ Awê tau gedec nê ku kékô ma gêja malac jakêsôm gédêr lau gebe ²⁹ “Amêr alic ñac tenj, tê kêsôm ñoc gêr, tanj gagôm nanj, samob lasê nê. Oc moae Kilisi tau me.” ³⁰ Tec êsêac sêsa anja malac dêdêr enj sêja.

³¹ Gédêr ñasawa tonanjenj êné ñacsenjomi jatetenj enj gebe “Mêtêmôkê, ôninj gêr.” ³² Tec enj kêsôm gédêr êsêac gebe “Aêñoc mo tenj tec géc, amac ajala atom.” ³³ Ma êné ñacsenjomi sêsôm gédêr taunj gebe “Ñac tenj kékêr gêr tanijnja

gêdêḡ enj me.”³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Aêḡoc mo tonec gebe jaḡgôm ḡac, taḡ kêsakiḡ aê gamêḡ naḡ, nê biḡ êtu tōḡ to janac dabiḡ ênê koleḡ.³⁵ Amac asôm gebe ‘Aḡōḡ acle ênaḡa acgom, go tajoḡ kôm ḡanô sa,’ asôm me masi. Ma aê tec jasôm êndêḡ amac gebe Aôc matemanô ḡa alic gêḡ kômḡa gebe mo tau ḡakwac kêtû sôlôcgac.³⁶ ḡac-kejoḡ-sawaga kêkôc nê ḡaôli tec gêmoa ma gêjac ḡanô sêḡgōḡ maten jali tenḡeḡḡa sa, e ḡackêsêgêḡwaga agêc ḡac-kejoḡ-sawaga lulugeḡ têntac ḡajam.³⁷ Biḡ tonec biḡḡanô gebe ḡac tenḡ kêsê ma ḡac tenḡ kejoḡ ḡanô sa.³⁸ Aê kasakiḡ amac gebe akôc kôm, taḡ ajam atom naḡ, ḡanô sa. Lau tenḡ gêjam ḡakôm su, ma amac akôc êsêac lemeḡgêdô su.”

³⁹ Lau Samaria taêsam aḡḡa malac tonaj sêkêḡ gêwiḡ enj kêtû biḡ, taḡ awê kêsôm lasê gêdêḡ êsêac naḡḡa gebe “Enj kêsôm aêḡoc gêḡ, taḡ gagôm naḡ, samob gêdêḡ aê.”⁴⁰ Amboac tonaj lau Samaria dêdêḡ enj sêja ma tetenḡ enj gebe êmoa êwiḡ êsêac. Tec enj gêmoa gamêḡ tonaj kêtôm bêc luagêc.⁴¹ Lau taêsam kêlêlêc sêkêḡ gêwiḡ enj kêtû enj tau nê biḡḡa,⁴² ma sêsôm gêdêḡ awê tau gebe “Aêac akêḡ gêwiḡ kêtû aômneḡ biḡḡageḡ atom, gebe aêac tauḡ aḡô to ajalagac gebe ḡac tecenec kêtû ḡamalac samob nêḡ kêsiwaga biḡḡanô.”

Jesu gêgôm kiḡnê ḡacnê latu ôli ḡajam kêsâ

⁴³ Bêc luagêc tonaj gêjaḡa, go Jesu gêdi aḡḡa tonaj gêja Galilaia.⁴⁴ Enj tau tec kêsôm lasê gebe “Propete tenḡ oc tetoc enj sa aḡḡa tau nê malac atom.”⁴⁵ Gêdêḡ taḡ jagêô lasê Galilaia naḡ, lau Galilaiaḡa sêkôc enj sa kêtû sêlic gêḡ samob, taḡ gêgôm gêdêḡ om gêmoa Jerusalem naḡḡa, gebe tauḡ sêlic om tonaj sêwiḡ.⁴⁶ Amboac tonaj gêmu gêja Kana Galilaiaḡa, taḡ gêjam bu ôkwi kêtû wain naḡ.

Kiḡnê ḡac tenḡ gêmoa Kapanaum, naḡ latu gêmac gêc.⁴⁷ ḡac tau gêḡô Jesu aḡḡa Judaia gêmêḡ Galilaia ḡawae ma gêdêḡ enj jaketenḡ enj gebe êsêp êwiḡ enj naêḡgôm ênê latu ôli ḡajam êsa, gebe enj awa kêtû dambê.⁴⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêḡ enj gebe “Amac embe alic gêḡtalô to gêḡsêga atom, oc akêḡ êwiḡ atom.”⁴⁹ Tec kiḡnê ḡac kêsôm gêdêḡ enj gebe “Apômtau, ôsêp ôwiḡ aê ḡagaô, gebe ḡoc ḡapalê oc êmac êndu.”⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêḡ enj gebe “Ôna, latôm oc êmoa mata jali.” ḡac tau kêkêḡ gêwiḡ biḡ, taḡ Jesu kêsôm gêdêḡ enj naḡ, ma gêja.⁵¹ Kêsêlêḡ gêmu kêsêp gêmoa ma nê sakiḡwaga sêpuc enj tōḡtōḡ sêja e sêsôm gêdêḡ enj gebe “Latôm gêmoa mata jali.”⁵² Enj kêtû kênac ockatou ḡasawa, taḡ ḡac tau ôli kêpôlac tau su naḡḡa gêdêḡ êsêac e sêsôm gêdêḡ enj gebe “Gêdêḡ nôgeḡ katunḡ gêmu kêsâ ma ôli ḡandanḡ gawi enj siḡ.”⁵³ Ma tama kêjala gebe oc kêtôm tonaj, tec Jesu kêsôm gêdêḡ enj gebe “Latôm oc êmoa mata jali.” Amboac tonaj êsêac to nê gôlôac samob sêkêḡ gêwiḡ Jesu.⁵⁴ Gêḡtalô tonaj Jesu gêgôm kêtû luagêc gêdêḡ taḡ gêmu aḡḡa Judaia gêja Galilaia naḡ.

5

ḡac gêmac aḡḡa bugêjactorḡ ôli ḡajam kêsâ

¹ Tonê su ma Judanêḡ om tenḡ kêdabiḡ, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja.² Ma bugêjactorḡ tenḡ kêpoac Jerusalem kêsî sacgêdô dombaḡa, sêsam ḡa Ebolai awenḡ gebe Betsada, ma andu sêlêb lemeḡ tenḡ kêkô tonaj.³ Lau togêmac taêsam sêc tonaj, matenḡpec to magiḡ kêsû ma ḡatêkwa kêtû goloḡ. [Êsêac sêōḡ gebe bu tau ḡakotoḡ-kotoḡ êsa⁴ gebe Apômtaunê aḡela tenḡ kêsêp bu ḡatōḡ tau jakêjali bu tonaj kêsêp ḡasawa elê mê. Bu tonaj embe ḡakotoḡkotoḡ êsa ma ḡac tenḡ embe êsêp êtu ḡamata, naḡ oc ôli ḡajam êsa, gebe bu tonaj kepeḡ gêmac su paliḡ-paliḡenḡ.]⁵ ḡac tenḡ gêc tonaj, naḡ gêmac gêc e ḡajala kêtôm 38.⁶ Jesu gêlic ḡac

tau gec ma kêjala gebe gêmac tonaj gêjam enj tøj kêtôm têm taêsam su, tec kêtû kênac enj gebe “Gobe ôlim njam êsa me masi.” ⁷ Ma njac gêmac tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, bu tonaj embe njakoton-kotonj êsa, nanj njoc njac tenj gebe êkênj aê jasêp bu natorj tau jana nanj, gêmoa atom. Tauc gabe jana, tec njawapac ma lau sêmunj aê njapanj.” ⁸ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ôndi sa, oc nê mêmê sa ma ôsêlênj,” ⁹ e gacgej njac tau ôli njam kêsa, gêoc nê mêmê sa ma kêsêlênj.

Ma gênj tonaj gêdênj sabet. ¹⁰ Tec Juda sêsôm gêdênj njac, tanj ôli njam kêsa nanj gebe “Sabat tec gec, amboac tonaj kêtôm atom gebe ôc mêmê.” ¹¹ Ma enj gêjô êsêac awenj gebe “Njac nanj gêgôm aê ôlic njam kêsa nanj, kêsôm gêdênj aê gebe ‘Oc nê mêmê sa ma ôsêlênj.’” ¹² Ma êsêac têtû kênac enj gebe “Njac asa têt kêsôm gêdênj aôm gebe ‘Ôc nê mêmê sa ma ôsêlênj.’” ¹³ Mago njac tanj ôli njam kêsa nanj, gêjam kauc, gebe lau taêsam sêkac sa sêmoa ma Jesu kêtaijn tau su anja êsêacnênj.

¹⁴ Tonê su ma Jesu kêtap enj sa gêmoa lôm dabunj ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ôlic acgom, ôlim njam kêsagac. Amboac tonaj ôngôm sec êtiam atom, gebe gej tenj êtap aôm sa êlêlêc gêmunja su atom.” ¹⁵ Go njac tau jakêsôm gêdênj Juda gebe “Njac tanj gêgôm aê ôlic njam kêsa nanj Jesu.” ¹⁶ Amboac tonaj Juda senj olinj Jesu gebe gêgôm gênj amboac tonaj gêdênj sabet. ¹⁷ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Tamoc gêjam kôm e mêngêdênj galoc, ma aê gajam kôm amboac tonaj.” ¹⁸ Kêtû tonanjanj Juda dêdib enj njanogej sebe sênac enj êndu kêtû gêgôm sabet popocnagenj atom, kêtû binj, tanj enj kêsam Anôtô tau gebe Tama ma gêgôm tau kêtôm Anôtô nanjanj gêwinj.

Jesunê njac lai njam

¹⁹ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Binjanô, aê jasôm tobijnanôgej êndênj amac gebe Latu kêtôm gebe tau êngôm gênj tenj atom. Gênj tanj enj êlic Tama gêgôm nanj, go êngôm êtôm tonaj, gebe gênj, tanj Tama gêgôm nanj, Latu gêgôm amboac tonanjenj. ²⁰ Tama têtac gêwinj Latu ma kêtôc gênj samob, tanj enj tau gêgôm nanj, gêdênj enj ma oc êtôc kôm êlêlêc tonaj su êndênj enj e amac oc ênjac lemem. ²¹ Tama gênj njacmatê matenj jali kêsa. Ma Latu tau ênj êsêac, tanj taê ênam nanj, matenj jali êsa amboac tonanjenj. ²² Tama tau oc êmêtôc njac tenj atom. Enj gêwi mêtôc sinj samucgej gêdênj Latu, ²³ gebe njamalac samob tetoc Latu sa êtôm tetoc Tama sa. Tenj embe etoc Latu sa atom, nanj oc etoc Tama, tanj kêsakinj enj gêmênj nanj, sa atom amboac tonaj.

²⁴ “Binjanô, aê jasôm tobijnanôgej êndênj amac gebe Njac tanj gêjô njoc binj ma kêkênj gawinj njac, tanj kêsakinj aê nanj, enj gêngônj mata jali tengenj. Ma enj oc êo lasê mêtôc atom, enj anja gêmac êndu tau jagelom gêngônj mata jali. ²⁵ Binjanô, aê jasôm tobijnanôgej êndênj amac gebe Noc tenj oc mênjêsa, ma noc tau kêdabinj su gebe njacmatê sênjô Anôtônê Latu awa, ma êsêac, tanj sênjô nanj, oc sêngônj matenj jali. ²⁶ Tama mata jali njam gêc enj tauja ma kêkênj Latu mata jali njam gêc enj tauja amboac tonanjenj. ²⁷ Ma kêkênj njac lai gêdênj enj gebe êmêtôc njamalac gebe enj Njamalacnê Latu. ²⁸ Anja lemem atom, gebe noc oc mênjêsa ma samob, tanj sêc sêo nanj, oc sênjô enj awa ²⁹ ma mênjêsa. Lau tanj sêgôm gej njam nanj, sêndi sa sêngônj matenj jali. Ma êsêac, tanj sêgôm sec nanj, sêndi sa gebe têtap mêtôc sa.

Lau sêwa Jesunê njam sa

³⁰ “Aê katôm gebe tauc janğôm gêj tenj atom. Aê jamêtôc êtôm ganô. Tec njoc mêtôc tau jagêdêj gebe gagôm tauc njoc binj atom, gagôm njac, tanj kêsakinj aê nanjenj nê binj.

³¹ “Aê embe jawa tauc njam sa, oc jawa sa êtôm atom. ³² Njac tenj gêwa aê njam sa tec gêmoa, ma aê kajala binj, tanj gêwa sa kêpi aê nanj, gebe binjnanô. ³³ Amac tonanj asakinj lau dêdêj Joanj sêja, ma enj gêwa binjnanô njam sa, ³⁴ mago binj, tanj njamalac sêwa sa nanj, aê nec kakôc sa atom, tagenj kasôm binj tau gebe ênam amac kêsi. ³⁵ Joanj kêtuj ja, nanj gelom njawê kêpô gamêj nanj, ma amac abe atu samuc ênê njawê têlagenj. ³⁶ Noc binj gêwa aê njam sanja kêlêlêc Joanj nê su, gebe kôm tanj tamoc kêkêj aê gebe janac dabinj nanj, tec gajam. Ma kôm tau gêwa aênjoc njam sa gebe Tamoc kêsakinj aê. ³⁷ Ma Tamoc, tanj kêsakinj aê nanj, gêwa aênjoc njam sa. Amac anô ênê awa atom e alic enj lanjô atom. ³⁸ Ma ênê binj gêc amacnêj njalêlôm atom, gebe akêj gêwij njac, tanj kêsakinj aê nanj atom. ³⁹ Mêtê tanj teto gêc nanj, amac apuc atu dôbgenj amoa, abe anğôj matem jali tenjenj njam jakêsêp binj tonanj, ma binj tonanj njai gêwa aê njam sagoc. ⁴⁰ Mago amac abe andêj aê amêj akôc matem jali njam atom.

⁴¹ “Aê jakôc waec anja njamalacnêj atom. ⁴² Mago aê kajala amac têtmac gêwij Anôtôja gêc nêj njalêlôm atom. ⁴³ Aê gamêj gajam Tamoc lanjô, mago amac akôc aê sa atom. Njac tenj embe êmêj ênam tau lanjô, go akôc enj sa. ⁴⁴ Amac tanj akôc waem anja taôm nêj ma matem gêdinj waem anja Anôtô tagenj nê atom nanj, atôm gebe akêj êwij amboac ondoc. ⁴⁵ Taêm ênam gebe aê jandôj amacnêj binj êndêj Tamoc nec atom. Njac-êndôj-amacnêj-binjwaga gêmoa, enj Mose, tanj akêj matem enj amoa nanj. ⁴⁶ Embe akêj êwij Mose, oc akêj êwij aê, gebe njac tônê tê keto binj kêpi aê. ⁴⁷ Ma embe akêj êwij binj, tanj enj keto nanj atom, oc akêj êwij aênjoc binj amboac ondoc.”

6

Jesu gêlôm 5,000

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Tônê su ma Jesu gelom bugêjactonj Galilaiana, tanj sêsam tenj gebe Tiberiana nanj, njamakenj ônêja gêja. ² Ma lau taêsam têdaguc enj sêja, gebe sêlic gêntalô, tanj enj gêgôm gêdêj lau gêmac nanj. ³ Jesu kêpi lôc jagêngôj sic gêwij nê njacsenjomi. ⁴ Ma Judanêj omsêga Pasa kêdabinj. ⁵ Jesu gêôc mataanô sa e gêlic lau taêsam dêdêj enj, ma kêsôm gêdêj Pilip gebe “Aêac tanam ôli mo anja ondoc gebe lau tonec sêniñ.” ⁶ Binj tonanj Jesu kêsôm gebe ênsaê enj, gebe tau kêjala gêj, tanj gebe êngômja nanj. ⁷ Ma Pilip gêjô enj awa gebe “Aêac embe tanam ôli mo nja denari 200 ma mênjakêj njagac-njagac êndêj êsêac êndêj-êndêjenj, mago oc êtôm atom.” ⁸ Go ênê njacsenjominêj tenj, Simon Petere lasi Andrea, kêsôm gadêj enj gebe ⁹ “Njalê tenj kêkôc mo lemenj tenj ma i luagêc tec gêmoa, mago gêj tecenec oc êtôm lau taêsam tonec njai amboac ondoc.” ¹⁰ Go Jesu kêsôm gebe “Asôm gebe lau sêngôj sic.” Anja gamêj tonanj gêgwanj taêsam gêc. Amboac tonanj lau, tanj sêngôj sic nanj, amboac 5,000. ¹¹ Go Jesu kêkôc mo ma gêjam danje, go gêjac sam gêdêj lau, tanj sêngôj nanj, ma gêgôm i amboac tonanj gebe sêniñ êtôm têtmac êwij. ¹² Senj e gêôc êsêac tøj, go kêsôm gêdêj nê njacsenjomi gebe “Anac njagêdôgêdô sa, gebe tenj ênanja atom.” ¹³ Mo lemenj tenjenj tecenanj, mago lau senj e dedec njagêdô-gêdô gêcna, go sêjac sa kêsêp gadob 12 e mênjgêc.

14 Namalac sêlic gêntalô, tañ enj gêgôm nanj, tec sêsôm gebe “Propete tañ êmênj nom nanj ñac tau tonec binjanôgoc.” 15 Jesu kêjala gebe êsêac sebe sêmênj sêjanjo enj su ma sêkênj enj êtu nênj kinj, tec kêtainj taugenj gêc kêpi lôc gêja.

*Jesu kêsêlênj gêmoa ñadembom ñaô
(Mat 14:22-23; Mar 6:45-52)*

16 Kêtulã, go nê ñacsenjomi sêsêp bugêjactorj sêja 17 e sêpi wanj tenj sebe sêlac sêna Kapanaum. Gamênj ñakesec kêsa su, mago Jesu gêô lasê êsêac atom tagenj, 18 ma mu gêbuc ñatêna e ñadembom secanô. 19 Sêlac e sêkênj gamênj kêtũ sêga gêc wanjũja, go sêlic Jesu tau kêsêlênj gêmoa ñadembom ñaôgenj mênjkêdabinj wanj ma têtêc taunj. 20 Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê tau tonec, atêc taôm atom.” 21 Êsêac sebe nasêkôc enj êpi wanj, ma eb tagenj wanj kêsô gamênj, tañ sepeñ nanj.

Jesu kêtũ mo ñanô danjôñj matenj jalinjã

22 Ñagelej lau, tañ sêmoa bugêjactorj ñamakenj ônêña nanj, sêlic gebe wanj tenj kêpoac sêcluj gêwiñ atom, wanj tagenj, ma Jesu tau gêwiñ nê ñacsenjomi gêja atom, nê ñacsenjomi taunjenj sêja. 23 Mago wanj ñagêdô anja Tiberia sêlac e jasêsô gamênj, tañ Apômtau gêjam danje ma kêkênj mo êsêac señ nanj ñagala. 24 Gêdênj tañ lau sêlic Jesu to nê ñacsenjomi lanjômê nanj, ac sêpi wanj jasêsôm Jesu anja Kapanaum.

25 Êsêac têtãp enj sa gêmoa bu makenj, tec sêsôm gêdênj enj gebe “Mêtêmôkê, aôm gêdênj ondoc gômôdênj tonec.” 26 Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj amac gebe Amac asôm aê kêtũ alic gêntalôña atom, ac asôm aê kêtũ aenj mo e gêôc amac tônia. 27 Anjôm mocsac gênj taniñja, tañ êtu palê nanj atom, mago anjôm mocsac gênj taniñja, tañ ênêc e êkênj ñamalac sêñgônj matenj jali tenjenja nanj. Ñamalacnê Latu oc êkênj gênj tau êndênj amac gebe Tama Anôtô gêlôc gêdênj enj kêtũ tônia sugac.” 28 Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Aêac anjôm amboac ondoc gebe anam Anôtônê kôm.” 29 Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Anôtônê kôm tau tonec gebe akênj êwiñ ñac, tañ enj kêsakinj nanj.” 30 Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Aôm ôñgôm gêntalô ondoc gebe aêac alic ec akênj êwiñ aôm. Aôm ôñgôm asagenj. 31 Tamenj tec señ mana anja gamênj sawa kêtôm binj, tañ teto gêc nanj gebe ‘Enj kêkênj mo anja undambê gêdênj êsêac señ.’ ” 32 Go Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj amac gebe Mose kêkênj mo anja undambê gêdênj amac atom. Mo ñanô undambêña tonanj Tamoc tau kêkênj gêdênj amac, 33 gebe ñac, tañ anja undambê kêsêp gêmênj ma kêkênj ñamalac sêñgônj matenj jali nanj, tec kêtũ Anôtônê mo.” 34 Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, ôkênj mo tonanj êndênj aêac endenj tôniajenmanj.” 35 Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê tauc tec katũ mo ñamalac sêmoa matenj jalinjã tau. Ñac tañ êndênj aê êmênj nanj, mo êjô enj êtiãtã atom. Ma ñac, tañ êkênj êwiñ aê nanj, bu êjô enj êtiãtã atomanô.

36 “Aê tec kasôm gêdênj amac su gebe Amac alic aêgac, mago akênj gêwiñ atom. 37 Gênj samob, tañ Tamoc kêkênj gêdênj aê nanj, oc êndênj aê êmênj ma ñac tenj embe êndênj aê êmênj, oc jamasuc enj atom. 38 Aê kasêp anja undambê gamênj gebe janjôm tauc ñoc binj êtu tônia atom, janjôm ñac-kêsakinjãêwaga nê binj êtu tônia. 39 Ma ñackêsakinj-aêwaga tau nê binj amboac tonec gebe gênj samob, tañ kêkênj gêdênj aêña nanj, janam ñatenj sapu atom, janjã samob sêndi sa êndênj bêc ñamuña. 40 Tamocnê binj tau tonec gebe lau samob, tañ sêlic Latu ma sêkênj gêwiñ enj nanj, gêñgônj matenj jali tenjenj ma aê êñũ êsêac sêndi ña êndênj bêc ñamuña.”

41 Juda sêli awerj sa kêtû biñ, tañ kêsôm gebe “Aê mo kasêp anja undambê gamêñ nanja.” 42 Ma êsêac sêsôm gebe “Ñac tonec Josep latu Jesu me masi. Têna agêc tama tec tajalagac. Ma amboac ondoc tec galoc eñ kêsôm gebe Aê kasêp anja undambê gamêñ nec.” 43 Tec Jesu gêjô êsêac awerj gebe “Ali awem sa atom. 44 Ñac teñ kêtôm gebe tau êndêñ aê êmêñ atom. Tamoc tañ kêsakin aê gamêñ nanj, embe ê eñ, go aê janu eñ êndi sa êndêñ bêc ñamuña. 45 Teto gêc propetenêñ buku gebe ‘Anôtô oc êndôñ ñamalac samob.’ Ma samob, tañ sêñô Tamocnê biñ ma sêkôc kauc anja ênê nanj, tec dêdêñ aê sêmêñ. 46 Teñ gêlic Tamoc atom, ñac tagen, tañ kêsâ anja Anôtô tau nê nanj, taugen tec gêlic tama. 47 Biñjanô, aê jasôm tobiñjanôgeñ êndêñ amac gebe Eñ tañ kêkêñ gêwiñ nanj, gêngôñ mata jali tengeñ. 48 Mo ñamalac gêngôñ materj jaliña aê. 49 Tamemi señ mana anja gamêñ sawa, mago sêmac êndu. 50 Mo tecenec kêsêp anja undambê gêmêñ gebe teñ embe êniñ oc êmac êndu atom. 51 Mo mata jali, tañ kêsêp anja undambê gêmêñ nanj aê. Ñamalac teñ embe êniñ mo tau tonec, oc êngôñ mata jali tengeñ. Ma mo tau, tañ aê jakêñ nanj, tauc ôlic tec jakêñ gebe ñamalac samob sêngôñ materj jali.”

52 Judawaga awerjsunj gêôc ka taunj ma sêsôm gebe “Amboac ondoc, ñac tonec kêtôm gebe êkêñ nê ôli aêac taniñ me.” 53 Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñjanô, aê jasôm tobiñjanôgeñ êndêñ amac gebe Amac embe aniñ Ñamalacnê Latunê ôli to anôm ênê dec atom, oc matem jali ñam ênêc amacña atom. 54 Eñ tañ geñ aêñoc ôlic to gêndôm aêñoc dec nanj, gêngôñ mata jali tengeñ, ma aê oc janu eñ sa êndê bêc ñamuña, 55 gebe aêñoc ôlic kêtû gêñ taniñña ñanô tau, ma aêñoc dec kêtû gêñ tanômña ñanô tau. 56 Eñ tañ geñ aêñoc ôlic to gêndôm aêñoc dec nanj, gêmôa aê ñalêlôm ma aê gamôa eñ ñalêlôm. 57 Tamoc mata jali kêsakin aê gamêñ, ma aê tec gamôa matoc jali kêtû Tamocña. Ma eñ tañ geñ aê nanj, êngôñ mata jali êtu aêña amboac tonanjen. 58 Mo tau, tañ kêsêp anja undambê gêmêñ nanj, kêtôm mo, tañ tamemi señ-señ ma sêmac êndu nanj atom. Eñ tañ geñ mo tonanj êngôñ mata jali tengeñ.” 59 Biñ tonanj Jesu kêsôm gêdêñ kêdônj mêtê gêmôa lôm Kapanaumña.

Biñ dangôñ materj jaliña

60 Ênê ñacsenjomi gwalêkinj sêñô biñ tonanj ma sêsôm gebe “Biñ tonanj ñawapac sec. Asa kêtôm gebe êkêñ taña.” 61 Jesu kêjala gêc tau gebe nê ñacsenjomi sêli awerj sa, tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñ tonec kêtû kasec amac me. 62 Ma embe alic Ñamalacnê Latu êmu êpi gamêñ, tañ andanjen gêngôñ nanj êna, oc amboac ondoc. 63 Ñalau tagen êkêñ ñamalac sêngôñ materj jali. Ôlinj oc ênam sa naeo. Biñ tañ kasôm gêdêñ amac su nanj, tau ñalau to mata jali. 64 Mago amacnêm ñagêdô sêkêñ gêwiñ atom.” Jesu kêsôm biñ tonanj gebe kêjala êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ eñ atomña nanj, ma kêjala ñac, tañ eoc eñ lasêña nanj kawanangenj. 65 Tec kêsôm gebe “Kêtu tonanña tec kasôm gêdêñ amac gebe Ñac teñ kêtôm gebe tau êndêñ aê êmêñ atom, Tamoc êlôc êndêñ eñ agcom.”

66 Gêdêñ tonanj ênê ñacsenjomi gwanjinj sêwi eñ sinj sêselêñ sêwiñ eñ kêtiam atom. 67 Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac lau 12 gebe “Ma amac abe aêc ana amboac tonanjen me.” 68 Ma Simon Petere gêjô eñ awa gebe “Apômtau, aêac oc andêñ asa ana, angôñ materj jali tengeñ ñam gêc aômgeñ nêñ, biñ. 69 Ma aêac akêñ gêwiñ to ajala gebe Anôtônê ñac dabunj aôm.” 70 Go Jesu gêjô êsêac awerj gebe “Aê kajalinj amac lau 12 sa me masi. Mago amacnêm ñac teñ kêtû

Sadañnê ñac.” ⁷¹ Eñ kêsôm binj tonañ kêpi Simon Isariot latu Juda, tanj gebe eoc eñ lasê nanj. Êsêac lau 12 nêñ ñac tenj eñ.

7

Jesu to lasii

¹ Binj tònê su ma Jesu kêsêlêñ gêmoa Galilalagenj. Eñ gebe êsêlêñ êmoa Judaia atom, gebe Juda dêdib sebe sênac eñ êndu. ² Judanêñ omsêga Lômbec kêdabinj. ³ Tec Ênê lasii sêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôndi anja tonec ma ôna Judaia gebe nêñ ñacsenjomi sêlic kôm, tanj aôm ôngômña nanj sêwiñ. ⁴ Ñac tenj embe taê ênam gebe nê wae êtu tapa, nanj êngôm nê gêñ ênêc lêlômgenj atom. Embe êngôm nêñ kôm tenj, go ôtu awê êndêñ lau samob sêlic.” ⁵ Lasii sêsôm binj tonañ gebe sêkêñ gêwiñ eñ atom amboac tonañ. ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêñoc noc kêdabinj atom tagenj, êmacgenj nêñ noc tec gêc ñapanj. ⁷ Lau nomña têntac gedec amac atom, têntac gedec aêgenj, gebe gawa êsêac sa gebe nêñ kôm keso. ⁸ Taôm api ana alic om. Aê tec oc japi jawac êndêñ om tonec atom tagenj, gebe aêñoc noc kêdabinj atom.” ⁹ Binj tonañ kêsôm gêdêñ êsêac su ma gêmoa Galilaia.

Jesu gêlic om Lômbeçña

¹⁰ Lasii sêpi sêja su sebe sêlic om, go eñ kêpi gêja amboac tonañ, mago gêmoa awê atom, kêsij taugenj. ¹¹ Gêdêñ om tau Juda sesom eñ ma sêsôm gebe “Ñac tau gêmoa ondoc.” ¹² Lau taêsam sêli awenj sa kêtü enja. Ñagêdô sêsôm gebe “Eñ ñac ñajam”, ma ñagêdô sêsôm gebe “Masi, eñ kêsau lau.” ¹³ Binj tonañ kêpi eñ, tec êsêacnêñ tenj kêsôm kêtü awê atom, gebe samob têtêc Juda.

¹⁴ Sêlic om e sêkô lunjenj, go Jesu kêpi lôm dabunj jakêdônj mêtê gêdêñ êsêac. ¹⁵ Tec Juda sêñac lemenj ma sêsôm gebe “Ñac tònê kêjala mêtê amboac ondoc, têdônj eñ atom nec.” ¹⁶ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aêñoc mêtê kêtü tauc êôc gêñ atom, ñac tanj kêsakinj aê gamênj nanj, nê gêñ. ¹⁷ Tenj embe taê ênam gebe êngôm Anôtônê binj êtu tönj, oc êjala ñoc mêtê ñam gebe anja Anôtônê me aê kasôm tauc ñoc binj. ¹⁸ Ñac tanj kêsôm tau nê binj nanj, gebe êngôm tau nê wae êsa. Ma ñac tanj gebe êngôm ñac-kêsakinjenjwaga nê wae êsa nanj, eñ ñac binjanônja ma keso tenj gêc enja atom. ¹⁹ Mose kêkêñ binjsu gêdêñ amac atom me. Mago amacnêñ tenj kêmasanj kêtü tönj atom. Ma amac adib aê abe anac aê êndu êtu asagenja.” ²⁰ Lau tau sêjô eñ awa gebe “Ñalau sec gêgôm aôm. Asa gebe ênac aôm êndu.” ²¹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê gajam kolenj tagenj ma amac samob êñac lemeh. ²² Mose kêsakinj amac gebe asa ñapalê, (lêñ tau kê a anja Mosenê atom, gelom anja abeminênj), tec amac êsa lau gêdêñ sabat amboac tonañ. ²³ Embe sêsa ñac tenj êndênj sabat gebe sensen Mosenê binjsu su atom, ma amboac ondoc tec têmtac ñandanj gêdêñ aê gebe gagôm ñac tenj ôli samucgenj ñajam kêsâ gêdêñ sabat. ²⁴ Amêtôc binj êtôm alic genj gêc dêmdêña atom. Amêtôc akip ñam ña êndênjenj êtôm mêtôc gêdêñ.”

Jesu eñ Mesia me masi

²⁵ Ma lau Jerusalemña ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tau, tanj dêdib sebe sênac eñ êndu nanj tònê me. ²⁶ Alic acgom, eñ kêsôm binj gêmoa awêgenj, mago sêsôm eñ awa auc atom. Moae kasêga sêjala eñ gebe eñ Kilisi tau me. ²⁷ Ñac tònê aêac tajala ênê ñamgac. Mago Kilisi tau embe êmênj, nanj ñac tenj êjala ênê ñam atom.”

²⁸ Jesu kêdônj mêtê gêmoa lôm dabunj, tec kêsôm binj kêkac awa sagenj gebe “Amac tec ajala aê to ajala ñoc ñam me masi. Tauc ñoc ñalêlôm kêkac aê tec

gamêḡ nec atom. Eḡ taḡ kêsakiḡ aê naḡ, ḡac biḡḡaḡa tau, naḡ amac ajam kauc eḡ. ²⁹ Aê tec kajala engac, gebe aê aḡga ênê, ma eḡ kêsakiḡ aê tec gamêḡ.”
³⁰ Êsêac dêdib eḡ gebe sêkôc eḡ tōḡ, mago ḡac teḡ lêma kêsac eḡ atom, gebe nê noc kêdabiḡ atom tagen. ³¹ Lau taêsam sêkêḡ gêwiḡ eḡ ma sêsôm gebe “Kilisi tau embe êmêḡ, oc êḡḡôm gêḡtalô wakuc ondoc êlêlêc ḡac tonec su.”

Juda sêsakiḡ siḡwaga gebe sêkôc Jesu tōḡ

³² Parisai sêḡô gebe lau sêli awenḡ sa amboac tonanḡ, tec lau dabuḡsêga to Parisai sêsakiḡ sakiḡwaga sêja sebe sêkôc eḡ tōḡ. ³³ Ma Jesu kêsôm gebe “Aê jamoa sauḡḡen jawiḡ amac acgom, go jandêḡ ḡac, taḡ kêsakiḡ aê gamêḡ naḡ jana. ³⁴ Amac oc ansom aê e atap aê sa atom, ma gamêḡ, taḡ aê jaḡḡōḡ naḡ, amac oc atôm gebe naasa atom.” ³⁵ Tec Juda sêsôm gêdêḡ tauḡ gebe “ḡac tōnê gebe êna ondoc, tec kêsôm gebe aêac tatap eḡ sa atom nê. Eḡ gebe êndêḡ lau Helen me. ³⁶ Biḡ tec eḡ kêsôm gebe ‘Oc ansom aê e atap aê sa atom,’ ma ‘Gamêḡ taḡ aê jaḡḡōḡ naḡ, amac atôm gebe naasa atom,’ nec ḡam amboac ondoc.”

Biḡ kêḡi bu mata jali

³⁷ Gêdêḡ omsêga ḡabêc kapôêḡ ḡamuḡa naḡ, Jesu gêdi ḡa ma kêsôm kêkac awa sagenḡ gebe “ḡac teḡ embe bu êjô eḡ, go mênêḡnôm aḡga aêḡnoc. ³⁸ ḡac taḡ kêkêḡ gêwiḡ aê kêtôm biḡ, taḡ teto gêc naḡ, gebe ‘Bu mata jaliḡa êc ḡasamac kapôêḡ êsa aḡga ênê ḡalêlôm êna.’” ³⁹ Biḡ tonanḡ eḡ kêsôm kêḡi ḡalau. taḡ eḡ gebe lau-sêkêḡ-gêwiḡwaga êkêc aḡga ênê. Jesunê ḡawasi kêsa atomḡenḡ, tec ḡalau gêmêḡ atom tagenḡ.

Lau sêwa tauḡ kêkôc

⁴⁰ Lau taḡ sêḡô biḡ tonanḡ nêḡ ḡagêdô sêsom gebe “ḡac tonê eḡ propete tau, biḡḡanô.” ⁴¹ Ma ḡagêdô sêsôm gebe “ḡac tōnê eḡ Kilisi tau.” Mago ḡagêdô sêsôm gebe “Kilisi êsa aḡga Galilaia me. ⁴² Biḡ taḡ teto gêc naḡ, amboac tonec gebe Kilisi êsa aḡga Dawidnê ḡawê ma êsa aḡga malac Betlehem, taḡ Dawid gêḡḡōḡ naḡ êmêḡ.” ⁴³ Amboac tonanḡ lau sêwa tauḡ kêkôc kêtu Jesuḡa ⁴⁴ e lau ḡagêdô sebe sêkôc eḡ tōḡ, mago ḡac teḡ lêma kêsac eḡ atom.

Judanêḡ laumata sekenḡ gêwiḡ atom

⁴⁵ Sakiḡwaga dêdêḡ lau dabuḡsêga to Parisai sêmu sêja ma nêḡ ḡataui sêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Amboac ondoc, tec akôc eḡ atom nec.” ⁴⁶ Ma sakiḡwaga sêjô êsêac awenḡ gebe “ḡamalac teḡ kêsôm biḡ amboac ḡac tōnê kêsôm nec atomanô.” ⁴⁷ Tec Parisai sêjô êsêac awenḡ gebe “Eḡ gêwa amac ôkwi amboac tonanḡḡenḡ me. ⁴⁸ Amac alic kasêga to Parisai teḡ kêkêḡ gêwiḡ eḡ su me. ⁴⁹ Mago lau tōnê sêjam kauc Mosenê biḡsu naḡ, acmêḡ sêbacac.”

⁵⁰ Go êsêacnêḡ ḡac teḡ, Nikodeme, taḡ gêmuḡḡenḡ gêdêḡ Jesu gêja naḡ, kêsôm gêdêḡ êsêac gebe ⁵¹ “Aêac embe taḡjô ḡac teḡ nê biḡ to tajala gêḡ, taḡ eḡ gêḡôm naḡ atom, biḡsu êmêtôc eḡ me masi. Oc masi.” ⁵² Tec êsêac sêjô eḡ awa gebe “Aôm aḡga Galilaia amboac tonanḡ me. Ôsala ôlic acgom, propete teḡ gêdi sa aḡga Galilaia atom.”

⁵³ Êsêac sêc gêdêḡ-gêdêḡḡenḡ sêja nêḡ andu.

¹ [Jesu kêpi Lôkatakwi gêja ² e bêbêcgej, go gemu gêja lôm dabuñ ma lau samob dèdêj enj sêja, tec gêngôj sic ma kèdônj mêtê gèdêj êsêac. ³ Ma biñsutau to Parisai sêwê awê tej, tañ têtap enj sa gêjac sêmôcwalô gêngic nan, jatetoc enj kèkô êsêac ñaluñ. ⁴ Ma sêsôm gèdêj enj gebe “Mêtêmôkê, awê tonec lau têtap êsêagêc nê mockainj sa. ⁵ Mose kêjatu gêc biñsu gebe têtuc lau amboac tonañ ña poc êndu. Ma aôm oc ôsôm amboac ondoc.” ⁶ Êsêac sebe sêngôlij biñ êpi enj, tec sêsau sêôc enj ña biñ tonañ. Jesu gewec ma lêmalatu keto gêj gêc nom. ⁷ Ma êsêac têtû kênac enj sêôc aucgej sêmoa, tec enj kêsa sa ma kêsôm gèdêj êsêac gebe “Amacnêm ñac, tañ nê sec masi nan, êtuc poc êpi awê tonec êtu ñamata.” ⁸ Kêsôm su ma gewec jaketo nê gêj kêtiam. ⁹ Êsêac sêjô biñ tonañ ma têtaiñ tauñ tagen-tagenj. Lau ñanô sêc sêmuñ e sedec Jesu taugenj kèkô gêwiñ awê, tañ kèkô ñaluñ nan. ¹⁰ Go Jesu kêsa sa ma kêsôm gèdêj awê gebe “Awê tau, ma lau tau. Nêj tej kêtij aôm me masi.” ¹¹ Ma awê tau kêsôm gebe “Apômtau, masianô.” Tec Jesu kêsôm gèdêj enj gebe “Ma aê latij aôm atom amboac tonañgej. Ôna ma ôngôm sec tej êtiam atom.”]

Jesu kêtû ñawê nomña

¹² Go Jesu kêsôm biñ gèdêj êsêac kêtiam gebe “Nom ñaja aê. Ñac tañ êndançuc aê nan, êsêlêj tokesec atom, mata jali ñaja êpô engej.” ¹³ Ma Parisai sêsôm gèdêj enj gebe “Taôm gôwa taôm nêm biñ sa, tec nêm biñ tonañ biññanô atom.” ¹⁴ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê tauc embe jawa tauc ñoc biñ sa, go ñoc biñ tonañ biññanô gebe ñoc ñam, tañ kasa gamêj to ñoc lèñtêpôê, tañ jana nan kajalagac, mago amac ajam kauc ñam, tañ kasa gamêj to ñoc lèñtêpôê, tañ jana nan. ¹⁵ Amac amêtôc kôtôm ñamalacnêj kauc. Aê kêmêtôc ñac tej atom. ¹⁶ Aê embe jamêtôc biñ, go ñoc mêtôc tau biññanô, gebe aê taucgej gamoa atom, ñac tañ kêsakij aê nan, gêwiñ aê. ¹⁷ Teto gêc amac taôm nêm biñsu gebe ‘Biñ tañ ñamalac luagêc sêwa sa kêpi tagen nan biññanô.’ ¹⁸ Aê tec gawa tauc ñam sa gamoa, mago Tamoc, tañ kêsakij aê nan, gêwa aê sa gêwiñ.” ¹⁹ Tec êsêac sêsôm gèdêj enj gebe “Tamam gêmoa ondoc.” Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Amac ajala aê atom, tec ajala Tamoc atom. Embe ajala aê, oc ajala Tamoc êwiñ.”

²⁰ Biñ tonañ Jesu kêsôm gêmoa lôm dabuñ ma kèdônj lau gêmoa balêm, tañ kanom kèkô nan. Mago lau sêkam enj tøj atom gebe ênê noc mênkêsa atom tagenj.

Gamêj tañ aê gabe lêna nan, amac atôm gebe naasa atom

²¹ Go kêsôm gèdêj êsêac kêtiam gebe “Aê jana ma amac oc ansom aê e amac êndu tonêm secgej. Gamêj tañ aê jana nan, amac atôm gebe naasa atom.” ²² Tec Juda sêsôm gebe “Moae gebe êjaiñ tau, tec kêsôm gebe ‘Gamêj tañ aê jana nan, amac atôm gebe naasa atom’ nec me.” ²³ Go enj kêsôm gèdêj êsêac gebe “Amac ança elonj, mago aê ança lólôc. Amac ança nom tonec, mago aê ança nom tonec atom. ²⁴ Tec kasôm gèdêj amac gebe Amac êndu tonêm secgej. Ma embe akêj êwiñ gebe aê ñac tau tonec atom, oc amac êndu tonêm secgej.” ²⁵ Ma êsêac sêsôm gèdêj enj gebe “Ma aôm asa.” Tec Jesu kêsôm gèdêj êsêac gebe “Êtu asagenña aê jasôm biñ êndên amac ñapanj. ²⁶ Aênoc biñ jasôm êndên amac to jamêtôc amacña taêsam tec gêc. Ñac tañ kêsakij aê gamêj nan, enj ñac biññanôña, ma biñ tañ ganô ança ênê nan, kasôm lasê gèdêj ñamalac samob.”

²⁷ Enj kêsôm biñ kêpi Tama gêdêñ êsêac, mago nêñ kauc kêsa atom. ²⁸ Go Jesu kêsôm gebe “Êndêñ tañ anac Njama lacnê Latu sa nañ, ajala gebe aê tau tonec. Aê gagôm tauc ñoc gêñ atom, gêñ tañ Tamoc kêdôn gêêdêñ aê nañ, tec kasôm. ²⁹ Ma ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ, tec gêwiñ aê. Enj gedec aê taucgêñ gamoa atom, gebe aê gagôm gêñ, tañ enj gêlic ñajam nañ, ñapan tec gamoa.” ³⁰ Enj kêsôm biñ tonan ma lau gwalêkiñ sêkêñ gêwiñ enj.

Biññanô oc êñgamboac amac su

³¹⁻³² Go Jesu kêsôm gêdêñ Juda, tañ sêkêñ gêwiñ enj nañ gebe “Amac embe amoa ñoc biñ ñalêlôm, oc atu aêñoc ñacseñomi ñanô “ma ajala biññanô e biññano tau êñgamboac amac su.” ³³ Tec êsêac sêjo enj awa gebe “Abrahamnê ñawê aêac ma aêac atu lau teñ nêñ sakiñwaga atomanô, ma amboac ondoc tec kôsôm gebe ôñgamboac aêac su.” ³⁴ Go Jesu gêjô êsêac awerj gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Njama lac samob, tañ sêgôm sec nañ, têtû sec ñasakiñwaga. ³⁵ Sakliñwaga oc êñgôn andu enden tôngeñ atom, latu tec êñgôn enden tôngeñ. ³⁶ Latu embe êñgamboac amac su, ôc tec amoa nêñ lêtêgeñ. ³⁷ Aê kajalagac gebe Abrahamnê wakuc amac, mago amac adib abe anac aê andu ñam gebe aêñoc biñ wackêsêp amacnêñ ñalêlôm atom. ³⁸ Gêñ tañ aê galic anga Tamocnê nañ, tec kasôm. Ma biñ, tañ amac anô anga tameminê nañ, tec agôm amboac tonangeñ.”

³⁹ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Tamemai Abraham.” Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Embe Abrahamnê ñapalê amac, nañ anğôm gêñ atôm Abraham acgom, ⁴⁰ ma galoc amac adib abe anac aê êndu. Aê kasôm biññanô, tañ ganjô anga Anôtônê nañ, gêdêñ amac, tec abe anac aê. Abraham gêgôm gêñ amboac tonan atom. ⁴¹ Amac agôm tameminê geñ.” Ma êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe “Mockaiñ teñ kêka aêac lasê atom, aêac tamemai tageñ tec gêmoa, enj Anôtô.” ⁴² Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtô embe amac tamemi, oc têtmac êwiñ aê, gebe aê kasa anga Anôtônê, ma anga ênê tec gamêñ. Tauc kakac tauc tec gamêñ nec atom. Ñac tau tônê kêsakiñ aê gamêñ. ⁴³ Ambôac ondoc tec nêñ kauc kêsa kêpi aêñoc biñ atom. Ñam gebe amac akêñ tanjem aêñoc biñ akêtôm atom. ⁴⁴ Amac tamemi Sadañ tau, ma sec, tañ kêkac tameminê ñalêlôm nañ, abe anğôm ñanô êsa. Ñac tau tonan têt andanğenj kêtû gêjac-ñamalak-ênduwaga ma enj gêmoa biññanô ñalêlôm atom, gebe biññanô gêc enja atom. Embe êsôm biñdansañ, oc êsôm tau nê geñ, gebe dansañtênato dansañmôkê enj. ⁴⁵ Mago aê kasôm biññanô, tec akêñ gêwiñ aê atom. ⁴⁶ Amacnêñ asa oc eoc aêñoc geo teñ lasê. Aê embe jasôm blğñanô, ma amboac ondoc tec akêñ êwiñ aê atom. ⁴⁷ Ñac tañ anga Anôtônê nañ, gêñô Anôtônê biñ. Amac anga Anôtônê atom, tec anjô ênê biñ atom.”

Jesu agêc Abraham

⁴⁸ Juda sêjô enj awa gebe “Aêac asôm gebe aôm ñac Samarianja teñ, tec ñalau sec teñ gêôc aôm nec. Aêac asôm jagêdêñ me masi.” ⁴⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awerj gebe “Ñalau sec teñ gêôc aê atom. Aê katoc Tamoc sa, mago amac agôm aê êndu-êndugeñ. ⁵⁰ Tauc gasom waec atom. Ñac tañ gesom ñoc waec ma kêmêtôc biñ nañ, tec gêmoa. ⁵¹ Biññanô, aê jasom tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe ñac teñ embe êmansañ aêñoc biñ êtu tôn, oc êlic gêmacanô amac enden tôngeñ.” ⁵² Ma Juda sêsôm gêdêñ enj gebe “Galoc aêac ajala ñanôgeñ gebe ñalau sec teñ gêôc aôm. Abraham to propete sêmac êndu, mago aôm kôsôm gebe ‘Ñac teñ embe êmansañ aêñoc biñ êtu tôn, oc ênsaê gêmacanô atom enden

tôngej.’ ⁵³ Aôm kôlêlêc tamemai Abraham, tanj gêmac êndu nanj su me. Ma propete sêmac êndu. Aôm gobe ôngôm taôm amboac asa.” ⁵⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Embe janjôm tauc waec êsa, oc ñoc waec ñanô masi. Tamoc tanj amac asôm gebe nêma Anôtô enj nanj, tec gêgôm aê waec kêsa. ⁵⁵ Amac ajala enj atom, mago aê tec kajala enjgac. Aê embe jasôm gebe Kajala enj atom, oc jatu dansantêna tenj jatôm amac. Mago aê kajala enj tec kamasanj ênê binj gamoa. ⁵⁶ Tamemai Abraham têtac ñjam gebe êlic aêñoc bêc e gêlic ma kêtû samuc.” ⁵⁷ Ma Juda sêsôm gêdênj enj gebe “Aômnêma jala kêtôm 50 su atom, ma gôlic Abraham amboac ondoci.” ⁵⁸ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binjnanô, aê jasôm tobinjnanôgej êndênj amac gebe Abraham têna kêkôc enj atomgej, ma aê gamoa.” ⁵⁹ Ma êsêac sejoj poc sa sebe têtuc enj. Tec Jesu kêtairj tau su anjga lôm dabujj kêsa awê gêja.

9

Ñac têna kêkôc enj tomatapecgej mataano ñjam kêsa

¹ Jesu kêsêlênj gêmoe e gêlic ñac tenj têna kêkôc enj tomatapecgej. ² Ma nê ñacsenjomi têtû kênac enj gebe “Mêtêmôkê, asa gêgôm sec, ñac tau me têna agêc tama, tec têna kêkôc enj tomatapecgej.” ³ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Ñac tau gêgôm sec atom. Têna agêc tama sêgôm sec atom. Enj matapec gebe Anôtônê kôm tenj êtu awê êpi enj. ⁴ Aêac tanam ñac, tanj kêsakinj aê nanj, nê kôm êndênj elenjñagej. Ñakesec êsa nanj lau tenj oc sênam kôm tenj atom. ⁵ Aê gamoa nom, tec katu nom tau ñaja.” ⁶ Kêsôm binj tonanj ma kêkasôp kêsêp nom, go kêjalij e ñalemonjoma jakêkênj kêpi ñac tau mataano, ⁷ go kêsôm gêdênj enj gebe “Ôna ma ônsanjgu taôm anjga bugêjactoj Siloam” (tanam ôkwi gebe “Ñac tanj sêsakinj enj nanj.”) Amboac tonanj tec enj gêja kêsagu tau su ma gêmu gêja tomataano gêlic gamêngej. ⁸ Ênê lau sackapoagêdô gêdênj tauja to êsêac, tanj gêmungej sêlic enj ketenj-ketenj gênj nanj, sêsôm gebe “Ñac tanj gênj gônj ketenj-ketenj gênj nanj, ñac tau tonec me masi.” ⁹ Tec ñagêdô sêsôm gebe “Aec, ñac tau tonec.” Ma ñagêdô sêsôm gebe “Masi, ñac tenj, tanj lanjônanô kêtôm tau nanj.” Ma ñac tau kêsôm gebe “Aê tau tonec.” ¹⁰ Go êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Asagenj gêgôm matamanô kêpoa lasê.” ¹¹ Ma enj gêjô Êsêac awenj gebe “Ñamalac tanj sêsam enj gebe Jesu nanj, kêlalij lemoj mênjêkênj kêpi matocano. Go kêsôm gêdênj aê gebe ‘Ôna Siloam ma ônsanjgu taôm.’ Tec aê gaja kasagu tauc e matocano kêpoa lasê.” ¹² Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Ma ñac tau gêmoe ondoci.” Enj kêsôm gebe “Aê gajam kauc.”

Parisai sêkip enj mataano ñjam kêsa ñalênj sa

¹³ Ma êsêac sêwê ñac, tanj gêmungej matapec nanj, dêdênj Parisai sêja, ¹⁴ gebe Jesu kêjalij lemoj ma gêgôm enj mataano kêpoa lasê tonanj gêdênj sabat tenj. ¹⁵ Go Parisai têtû kênac enj kêtiam kêtû mataano kêpoa lasêña. Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ñac tau kêkênj nom ñalemoj kêpi matocano ma kasagu tauc, tec matocano galic gamênj.” ¹⁶ Tec Parisai ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tonanj anjga Anôtônê atom, gebe gêjam dabujj sabat atom.” Ma ñagêdô sêsôm gebe “Ñac sec tenj oc êngôm gênjalô kapôênj tônê ñai amboac ondoci.” Ma sêwa tanj kêkôc. ¹⁷ Ma sêsôm gêdênj matapec kêtiam gebe “Ma aôm taôm oc ôsôm binj amboac ondoci êpi ñac, tanj gêgôm matamanô kêpoa lasê nanj.” Tec enj kêsôm gebe “Enj propete tenj.”

18 Juda sêkêñ gêwiñ gebe eñ gêmunğen matapec ma galoc mataanô kêpoa lasê nanj atom e sêmôêc ñac, tanj mataanô kêpoa lasê nanj, têna agêc tama. 19 Ma têtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc latômi, tanj asôm gebe têna kêkôc eñ tomatapecğen nanj, ñac tau tonec me. Ma amboac ondoc tec galoc mataanô gêlic gamêñ.” 20 Ma têna agêc tama sêjô êsêac awenğ gebe “Aêagêc ajala gebe latunji eñ, tanj têna kêkôc eñ tomatapecğen. 21 Mago mataanô gêlic gamêñ ñalêñ tec aêagêc ajam kauc. Ma ñac tanj gêgôm eñ mataanô kêpoa lasê nanj, aêagêc ajam kauc eñ amboac tonanğ. Atu kênac eñ. Eñ kêtû kapôêñ sugac, tau êsôm nê biñ.” 22 Têna agêc tama sêsôm amboac tonanğ kêtû têtêc Judanağ, gebe Juda sêsôm biñ kêpi tagenğ gebe “Ñac tenğ embe êsam Jesu gebe Kilisi,” nanj têtinğ eñ su anğa gôlôacnêñ. 23 Têna agêc tama têtêc tonanğ, tec sêsôm gebe “Eñ tau kêtû kapôêñ sugac, atu kênac eñ tau.”

24 Amboac tonanğ sêmôêc ñac, tanj gêmunğen matapec nanj, kêtû luagêcña ma sêsôm gêdêñ eñ gebe “Otoc Anôtô sa. Aêac ajala gebe ñac tônê eñ ñac sec.” 25 Tec eñ gêjô êsêac awenğ gebe “Eñ embe ñac sec, oc janam kauc. Tagenğ tonec tec kajala gebe gêmunğen matocpec, mago galoc galic gamêñ.” 26 Ma êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Eñ gêgôm asagenğ gêdêñ aôm. Eñ gêgôm matamanô kêpoa lasê ñalêñ amboac ondoc.” 27 Eñ gêjô êsêac awenğ gebe “Kasôm gêdêñ amacğac mago akêñ tanjem atom. Abe anğ asagenğ êtiame. Amac abe atu ênê ñacseñomi awinğ me.” 28 Ma êsêac sêbu eñ ma sêsôm gebe “Aôm tec kôtu ênê ñacseñom, ma aêac tec atu Mosenê ñacseñomi. 29 Aêac ajalagac gebe Anôtô kêsôm biñ gêdêñ Mose. Mago ñac tônê tec ajam kauc ênê ñam.” 30 Tec ñac tau gêjô êsêac awenğ gebe “Tonanğ gêñ kainğ tenğ gebe amac ajam kauc ênê ñam, mago gêgôm matocanô kêpoa lasêgoc. 31 Aêac tajala gebe Anôtô kêkêñ tanğa gêdêñ lau sec atom. Mago ñac tenğ embe êsap Anôtô tônğ ma êngôm ênê biñ ñanô êsa, nanj Anôtô oc êkêñ tanğa eñ. 32 Gêdêñ andanğenğ e mênğgêdêñ galoc aêac tanğ ñac tenğ gêgôm ñac, tanğ têna kêkôc eñ tomatapecğen nanj, mataanô kêpoa lasê ñawae tenğ atomanô. 33 Embe ñac tônê anğa Anôtônê atom, oc êtôm gebe êngôm gêñ tenğ atom.” 34 Tec êsêac sêjô eñ awa gebe “Tênam kêkôc aôm tosec samucğenğ ma gobe ôndônğ aêac me.” Ma têtinğ eñ kêsâ gêja.

35 Jesu gêñô têtinğ eñ kêsâ ñawae, go gêdêñ tanğ kêtap ñac lau sa nanj, kêsôm gebe “Aôm kôkêñ gêwiñ Ñamalacnê Latu me masi.” 36 Ma ñac tau gêjô eñ awa gebe “Apômtau, eñ asa gebe jakêñ êwiñ eñ.” 37 Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gôlic eñğac. Eñ ñac tau, tanğ gêjam binğanğm gêdêñ aôm gêmoa.” 38 Ma ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê kakêñ gêwiñ.” Ma kêpônğ aduc gêdêñ eñ. 39 Go Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê gamêñ nom tonec gebe jamêtôc ñamalac, gebe êsêac, tanğ sêlic gamêñ atom nanj, sêlic gamêñ, ma êsêac, tanğ sêlic gamêñ sêmoa nanj, matenğpec êsa.” 40 Parisai tanğ sêmoa sêwiñ eñ nanj, ñagêdô sêñô biñ tonanğ ma sêsôm gêdêñ eñ gebe “Aêac matenğpec amboac tonanğ me.” 41 Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac embe matempec, go sec ênêc amacña atom. Mago galoc asôm gebe ‘Aêac alic gamêñ,’ tec nême sec kêsap amac tônğ.”

10

Jesu kêtû ñacğejob ñajam

1 “Binğanô, aê Jasôm tobinğanônğenğ êndêñ amac gebe Ñac tanğ kêsô dombanêñ sapa gêja, mago kêsô sacğêdônğa atom, kêgêli palinğ-palinğenğ nanj, kêtû ñacğenğenğ to kêjanğowaga tenğ. 2 Ma ñac tanğ kêsô sacğêdônğa nanj, tec dombanêñ ñacğejob eñ. 3 Ñacğejobsacğêdôwaga gêlêc katam su gêdêñ eñ, ma domba sêñô

en awa ma en gêmôêc nê domba kêsam êsêacnêj ñaêgen, ma gêwê êsêac ña sêja. ⁴ Kêkêj nê domba sêsa awê su, go tau kêsêlêj gêmun ma domba tédaguc en, gebe sêjala ênê awagac. ⁵ Nac jaba ten oc tédaguc en atom, oc sêc en, gebe sêjala lau jaba awen atom.” ⁶ Binçôlij tonaj Jesu kêsôm gêdêj êsêac, ma bin tau, tan kêsôm gêdêj êsêac nan, sêlala ñam atom.

⁷ Go Jesu kêsôm bin kêtiam gebe “Binñanô, aê jasôm tobijnanôgen êndên amac gebe Aê katu domba ñasacgêdô. ⁸ Lau samob, tan sêmun aê sêmên nan, genjêntêna to kêjançowaga. Tagen domba sêkêj tanjê êsêac atom. ⁹ Aê katu ñasacgêdô. Ten embe êsô aênagen êna, oc ênam en kêsî. En êsô êsa ma êtap nê gêj êlôm tauja sa. ¹⁰ Genjêntêna gêmên kêtû gêj tagen tonecña gebe ênam genjer to êmbuc ma ensenjagen. Aê gamên gabe êsêac sêmoa maten jali ma nêj gêj êlêsuc êsêacgen.

¹¹ “Ñacgejob ñajam tau aê. Nacgejob ñajam tau êmac êndu êjô domba su. ¹² Nac tan gêjôb kêtû awaja nan, en nacgejob ñanô atom, ma domba têtû ênê gêj atom. En êlic kêam sec êmên, oc êwi domba sin ma êc êna, ma kêam sec mênêjac to ênam domba tau salin-salin. ¹³ En gejob kêtû awaja, tec gê go domba tau atom. ¹⁴ Nacgejob ñajam aê, tec kajala ñoc gêj ma ñoc gêj sêjala aê, ¹⁵ kêtôm Tamoc kêjala aê ma aê kajala Tamoc. Ma aê jamac êndu jajô domba su. ¹⁶ Aênoc domba ñagêdô sêmoa. Êsêac ança ton sapa tonecña atom. Amboac tonaj kôm tonec gêjac aê ñawae gebe jawê êsêac sêmên e sênô aê aoc têtû ton tagen ma nacgejob tagen. ¹⁷ Aê jamac êndu gebe jançôn jali êtiam. Kêtû bin tonajna Tamoc têtac gêwin aê. ¹⁸ Nac ten êkoc matoc jali su ança aênoc atom, tauc jakên êna. Natau aê tec jakên êna, ma natau aê tec jakoc su êtiam. Tamoc kêjatu aê gebe amboac tonaj.”

¹⁹ Ma Juda sêwa tauj kêkoc kêtiam kêtû bin tonajna. ²⁰ Êsêacnêj gwalêkin sêsôm gebe “Ñalau sec ten gêgôm en, tec kêtû meloc. Amac akên tanem en êtu asagenja.” ²¹ Ma ñagêdô sêsôm gebe “Nac tonjalau sec ten oc êsôm bin amboac tonaj atom. Nalau sec ten kêtôm gebe êngôm matenpec maten êlic me.”

Juda têtij Jesu su

²² Kêdabin om-sêjac-kawi-lôm-dabunja ança Jerusalem ma komô. ²³ Ma Jesu kêsêlêj gêmoa lôm dabuj gêmoa Salomonê lôm sêlêb. ²⁴ Tec Juda sêgi en auc ma sêsôm gêdêj en gebe “Aô, aôm gobe aêac amoa totêntac lulu e êndên ondocgen. Aôm embe Kilisi tau, nan ôsôm lasê êndên aêac.” ²⁵ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Aê kasôm gêdêj amacgac, mago amac akên gêwin atom. Kôm tan gagôm gajam Tamoc lanô nan, gêwa aê sa su. ²⁶ Ma amac akên gêwin atom, gebe amac ança aênoc dombanên atom. ²⁷ Aênoc domba sênô aê aoc ma aê kajala êsêac ma tédaguc aê. ²⁸ Aê oc jakên êsêac sêngôn maten jali tenjen. Êtom têm samob oc sênaja atomanô ma ten oc êjançô êsêac su ança aê lemoc atom. ²⁹ Tamoc tan kêkêj êsêac gêdêj aê nan, kêlêlêc samob su, ma ñac ten kêtôm gebe êjanço êsêac su ança Tamoc lêma atom. ³⁰ Aêagêc Tamoc atu ñanô tagen.”

³¹ Tec Juda sejon poc sa kêtiam sebe têtuc en êndu. ³² Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Aê katoc kôm ñajam taêsam ança Tamocnê gêdêj amac alic, mago kêtû kôm tonaj ñai ñaondocja tec abe atuc aê êndu.” ³³ Go Juda sêjô en awa gebe “Aêac abe atuc aôm êndu kêtû kôm ñajam tenja atom, kêtû bin alôb-alôbja to kêtû aôm ñamalac, mago gôboa taôm kôtu Anôtôja.” ³⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Teto gêc amacnêm binjsu gebe ‘Aê kasôm gebe amac anôtôi.’ Teto gêc me masi. ³⁵ En kêsam lau, tan Anôtônê bin gêdêj êsêac nan, gebe anôtôi. Bin tan

teto géc nan, dansen su atom. ³⁶ Aê kasam tauc gebe Anôtônê Latu aê. Ma amboac ondoc amac asôm gédênj aê, tanj Tamoc géjam dabunj aê e kêsakinj aê kasêp nom gamênj nan, gebe Kôsôm binj alôb-alôb. ³⁷ Embe janam Tamocnê kôm atom, go akênj êwiñj aê atom. ³⁸ Mago embe janam kôm tau, ma amac embe akênj êwiñj aê atom, nan akênj êwiñj kômgenj ma ajala to nêma kauc êsa gebe Tamoc gêmoa aê ñalêlôm ma aê gamoa Tamoc ñalêlôm.” ³⁹ Tec êsêac sebe sêkam enj tónj êtiam, mago enj gêwê êsêac lemenj sa.

⁴⁰ Go gelom Jordan ñamakeñj ônêña kêtiam jagêmoa gamênj, tanj gêmunjenj Joan kêsagu lau nan. ⁴¹ Ma lau taêsam dédênj enj sêja ma sêsôm gebe “Joan gégôm gêñtalô tenj atom, mago binj samob, tanj Joan kêsôm kêpi ñac tonec nan binjanô.” ⁴² Amboac tonanj lau taêsam sêkênj gêwiñj enj anja tônê.

11

Lasara gêmac êndu

¹ Ñac tenj, nê ñaê Lasara, gêmac géc Maria agéc têwao Marta nêñ malac Betania. ² Maria nanj genj oso Apômtau ña gêñmalu ma gêbunj ênê akainj ña môkêlaunj nan, lu ñac Lasara êmac géc. ³ Tec luogêc sêsakinj binj gédênj Jesu gebe “Apômtau, ôlic acgom, ñac tanj têtac gêwiñj enj nan, tec gêmac géc.” ⁴ Jesu gêñjô binj tonanj ma kêsôm gebe “Tonanj gêmac êmac ênduñj atom, êgôm enj gebe Anôtônê wae êsa. Ma Anôtô êwaka Latunê wae sa êwiñj.”

⁵ Jesu têtac gêwiñj Marta agéc lasio ma Lasara. ⁶ Enj gêñjô gêmac tonanj ñawae su, mago gêñgônj gamênj, tanj gêmoa nan, e bêc luagêc gêjaña acgom. ⁷ Go kêsôm gédênj nê ñacsenjomi gebe “Aêac tamu tana Judaia êtiam.” ⁸ Tec ñacsenjomi sêsôm gédênj enj gebe “Mêtêmkê, galocgenj Juda sebe têtuc aôm ña poc êndu, ma gobe ômu ôna tônê êtiam me.” ⁹ Jesu gêñjô êsêac awenj gebe “Bêc samuc tenj kêtôm ockatu ñasawa 12. Ñac tenj embe êsêlêñj êndênj ocgenj, oc êndinj akainj êpi gêñj tenj atom, gebe êllc ñawê nom tonecña. ¹⁰ Ñac tenj embe êsêlêñj êndênj êmbêc, oc êndinj akainj, gebe ñawê géc ênê ñalêlôm atom.” ¹¹ Enj kêsôm tonanj su acgom, go kêsôm gédênj êsêac gebe “Aêacnêñj ñac Lasara géc bêc su, tec gabe najanju enj.” ¹² Ma ñacsenjomi sêsôm gédênj enj gebe “Apômtau, embe ênêc bêc, oc ênam enj sa nanj.” ¹³ Binj tonanj Jesu kêsôm kêpi Lasara gêmac êndu, mago êsêac seboc enj kêsôm kêpi tanêc bêc talêwanj tauñña. ¹⁴ Tec Jesu kêsôm lasê gédênj êsêac gebe “Lasara gêmac êndu. ¹⁵ Aê têtac ñajam gebe gamoa enj ñagala atom kêtû amacña, gebe akênj êwiñj. Amboac tonanj dandênj enj tana.” ¹⁶ Ma Tom, tanj sêsam enj gebe Ôlinjôm nanj, kêsôm gédênj ênê ñacsenjomi ñagêdô gebe “Dawin enj tanamanj, gebe tamac êndu dawin enj.”

Jesu kêtû dandi sa to dangônj materj jali ñam

¹⁷ Jesu gêô lasê ma kêtap sa gebe Lasara géc sêlêlôm bêc aclê su. ¹⁸ Betania tonanj géc Jerusalem ñagala, intêna tau kêtôm ockatu ñasawa tageñj. ¹⁹ Tec Juda gwalêkinj dêdênj Marta agéc Maria sêja-sebe sênac êsêac têtac tónj êtu lunjña. ²⁰ Marta gêñjô Jesu gêmênj ñawae ma kêpuc enj tónjtônj gêja, ma Maria gacgenj gêñgônj andu. ²¹ Marta kêsôm gédênj Jesu gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec, luc oc êmac êndu atom. ²² Ma kajala gêwiñj gebe Aôm embe otenj gêñj tenj êndênj Anôtô, oc Anôtô êkênj êndênj aôm.” ²³ Ma Jesu kêsôm gédênj enj gebe “Lômñac oc êndi sa.” ²⁴ Marta kêsôm gédênj enj gebe “Aê kajalagac gebe êndênj bêc ñamu êndênj tanj ñacmatê sêndi sa nanj, enj oc êndi sa êwiñj.” ²⁵ Tec Jesu kêsôm gédênj enj gebe “Sêndi sa to sêñgônj materj jali ñam aê. Ñac tanj êkênj êwiñj aê nanj,

êmac êndumanj, tagenj oc êngônj mata jali. ²⁶ Lau samob, tanj sêmoa materj jali ma sêkênj gêwinj aê nanj, sêmac êndu atomanô, sêmoa tenjenj. Kôkênj gêwinj binj tonec me masi.” ²⁷ Ma awê tau kêsôm gédênj enj gebe “Aec, Apômtau, aê kakênj gêwinj gebe Kilisi Anôtônê Latu, tanj êmênj nom nanj aôm.”

Jesu kêtanj

²⁸ Marta kêsôm binj tonanj su ma jagêmoêc lasio Maria mênjkêsôm kelecgenj gédênj enj gebe “Mêtêmôkê tec gêmooa ma gêmôêc aôm.” ²⁹ Maria gênô e gèdi sa ôb tagenj gédênj Jesu gêja. ³⁰ Jesu gêô lasê malaclêlôm atom, gacgenj gêmooa gamênj, tanj Marta jagêdac enj nanj. ³¹ Juda tanj séjac Maria têtac tônj sêngônj andu sêwinj nanj, sêlic enj gèdi sebenj kêsa gêja ma tédaguc enj, sebec enj êna sêô ma êtanj anja tônê.

³² Maria gêja e gêô lasê gamênj, tanj Jesu gêmooa nanj, jagêlic enj ma gêu tau jagêc enj akainja, go kêsôm gédênj enj gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec ma luc oc êmac êndu atom.” ³³ Jesu gêlic êsêac to Juda, tanj sêwinj tauj sêmênj nanj, têtanj e atê gêmô enj ma kêlênim tau. ³⁴ Go Jesu kêsôm gebe “Amac atoc njac tau gêc ondoc.” Ma êsêac sêsôm gédênj enj gebe “Apômtau, ômôênj, go ôlic.” ³⁵ Jesu matasulu kêsa ³⁶ ma Juda sêsôm gebe “Alic acgom, têtac gêwinj enj njanôgoc.” ³⁷ Ma êsêacnênj njagêdô sêsôm gebe “Njac tau, nanj gêgôm matapec mata gêlac nanj, oc kêtôm gebe ênam Lasara sa e êmac êndu atom me masi.”

Jesu gênu Lasara mata jali kêsa kêtiam

³⁸ Jesu atê gêmô enj kêtiam e gêô lasê sêô. Ma sêô tau nanj pocgêsuj, tec sêkênj poc tapa gêsanj auc. ³⁹ Tec Jesu kêsôm gebe “Akac poc tapa su.” Ma njac gêmac nê luo Marta kêsôm gédênj enj gebe “Apômtau, njasu kêsa gebe gêc bêc aclê su.” ⁴⁰ Tec Jesu kêsôm gédênj enj gebe “Aê kasôm gédênj aôm, embe ôkênj êwinj, oc ôlic Anôtônê njawasi. Kasôm me masi.” ⁴¹ Go sêkac poc su, ma Jesu mata gedec ma kêsôm gebe “Tamoc, aê gajam danje aôm gebe kôkênj tanjam aêgac. ⁴² Aê kajalagac gebe kôkênj tanjam aê gedej tôngej. Mago kasôm binj tau kêtuj lau tec sêkôsêkô necnja, gebe sêkênj êwinj aôm kôsakinj aê gamênj.” ⁴³ Kêsôm binj tonanj su ma gêmôêc njawa kapôênj gebe “Lasara, ôsa ômôênj.” ⁴⁴ Ma njacmatê kêsa toobo, nanj si enj akainj to lêma tônj, ma toobo waenja, nanj sêkwa enj lanjônô auc nanjenj gêmênj. Go Jesu kêsôm gédênj êsêac gebe “Anjamboc enj su ma akênj enj êna.”

Lau dabujsêga to Parisai sêkic Jesunê binj (*Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luk 22:1-2*)

⁴⁵ Juda tanj dèdênj Maria nanj, nênj taêsam sêlic Jesu gêgôm gênj tonanj e sêkênj gewinj enj. ⁴⁶ Ma nênj njagêdô dèdênj Parisai jatedônj genj, tanj Jesu gêgôm nanj, njawae gédênj êsêac. ⁴⁷ Tec lau dabujsêga to Parisai sêkac laumata sa ma sêsôm gebe “Aêac dangôm amboac ondoc. Njac tônê tec gêgôm gêntalô taêsam. ⁴⁸ Aêac embe talicgenj ma êngôm nê gênj, oc lau samob sêkênj êwinj enj ma Rom mênjséjanjo aêacnênj gamênj tolaugenj su.” ⁴⁹ Ma êsêacnênj njac tenj, nê njae Kaiapa, tanj kêtuj njac dabujsêga gédênj jala tonanj gêmooa nanj, kêsôm gédênj êsêac gebe “Amac ajam kauc binj. ⁵⁰ Ma nênj kauc kêsa kêpi binj tonec atom gebe Njac tagenj êmac êndu êjô lau, go êmoasinj amac êlêlêc lau samob sênanja su.” ⁵¹ Binj tonanj enj kêsôm tau nê binj atom. Enj kêtuj njac dabujsêga gédênj jala tonanj gêmooa, tec geoc njalô tonanj lasê kêpi Jesu êmac êndu êjô lau. ⁵² Enj oc êmac êndu êjô lau tecenanjenj atom, enj êkatoj Anôtônê lau samob, tanj sêngônj palip-palipgenj nanj, sa sêpi tagenj amboac tonanj. ⁵³ Gédênj bôc tonanj êsêac

sêjac m sêkic êna binj sênac enj êndurja. ⁵⁴ Tonañ su ma Jesu kêsêlêñj gêmoa awê kêsêp Juda ñalêlôm kêtiam atom, kêtaiñ taugenj anja tonañ gêja malac tenj, ñaê Epraim gêc kési gamêñ sawaña, jatonê ñacseñomi sêmoa tonañ.

⁵⁵ Judanêñ Pasa kédabiñ, tec lau taêsam anja gamêñ tonañ sêpi Jerusalem sêja sêmuñ Pasa ñanoc, sebe sênac dabiñ tauñ. ⁵⁶ Êsêac sêsôm Jesu sêmoa lôm dabuñ ma sêsôm gédêñ tauñ gebe “Amac abe amboac ondoci, abe enj oc êmêñ êlic om êwiñ me.”

Lau dabuñsêga to Parisai sêjatu binj gebe “Ñac tenj embe êjala gamêñ, tan Jesu gêmoa nañ, go êsôm lasê gebe sêkôc enj tônj.”

12

Maria geñ oso Jesu

(Mat 26:6-13; Mar 14:3-9)

¹ Pasa atom tageñ, bec 6geñ gêc, tec Jesu gêô lasê Betania. Lasara tan Jesu gêñu enj sa anja ñacmatênêñ nañ, gêmoa malac tonañ. ² Êsêac seno moasiñ gédêñ enj anja tonañ, tec Marta géjam sakiñ gêñ ma Lasara geñ gêñ gêñgônj gêwiñ êsêac. ³ Go Maria kêkôc bu ñamalu, tan ñaôli kapôêñ nañ, kekec tenj mêngeñ oso Jesu akaiñ ma gêbuñ enj akaiñ ña môkêlauñ e bu tau ñamalu kêpônj popoc kêkô andu tonañ ñalêlôm. ⁴ Tec ênê ñacseñominêñ tenj, Juda Isariot, tan gebe eoc enj lasê nañ, kêsôm gebe ⁵ “Amboac ondoci sêkêñ bu tau gédêñ lau sêjam ôli ña denari 300 atom, gebe sêkêñ ñaawa êndêñ lau ñalêlôm sawa.” ⁶ Enj taê géjam lau ñalêlôm sawa, tec kêsôm binj tonañ nec atom. Enj ñacgeñgeñ tec kêbic êsêacnêñ kanom, ma gêñ tanj lau sêkêñ kêsêp nañ, enj kêkôc sa. ⁷ Tec Jesu kêsôm gebe “Ondec engeñ, enj géjam dôñ aêñoc bec sênsunj aêña. ⁸ Lau ñalêlôm sawa tec sêñgônj sêwiñ amac ñapañ, ma aê oc jangônj jawiñ amac ñapañ atom.”

Sêkic Lasaranê binj

⁹ Judanêñ lau taêsam sêñô enj gêmoa tonañ ñawae tec sêja, mago sêja kêtû Jesu taugenja atom, sebe sêlic Lasara, tan Jesu gêñu enj sa anja ñamatênêñ nañ êwiñ. ¹⁰ Lau dabuñsêga sêkic binj gebe sênac Lasara êwiñ, ¹¹ gebe Juda taêsam sêja kêtû enja e sêkêñ gêwiñ Jesu.

Jesu kêsô Jerusalem gêja

(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Nagelenj ma lau taêsam, tanj sêô lasê kêtû omña nañ, sêñô Jesu êna Jerusalem ñawae, ¹³ tec sêôc tômtômlauñ sêpuc enj tônjônj sêja ma sêmôêc gebe “Osana, alanem enj, nañ gêmêñ gêjô Apômtau lanjô nañ, to Israelnêñ kinj,” ¹⁴ Jesu kêtap donki ñalatu tenj sa ma gêñgônj ñaô kêtôm teto gêc gebe

¹⁵ “Sion Latuo, ôtêc taôm atom.

Ôlic acgom. nêmb kinj gêñgônj donki ñalatu tenj ñaô gédêñ aôm gêwac.”

¹⁶ Gédêñ tonañ Jesunê ñacseñomi sêjala binj tonañ ñam atom. Mago gédêñ tanj Jesu kêkôc nê ñawasi sa su nañ, ac taêñ géjam gebe binj tônê teto kêpi enj. tec sêgôm ñanô kêsa amboac tonañ, ¹⁷ Lau tanj sêwiñ enj gédêñ gêmôêc Lasara anja sêô ma gêñu enj sa anja ñacmatênêñ nañ, tec sêsôm binj tau lasê. ¹⁸ Amboac tonañ lau sêpuc enj tônjônj sêja, gebe sêñô enj gêgôm gêñtalô tonañ ñawaegac. ¹⁹ Ma Parisai sêsôm gédêñ tauñ gebe “Kec, amac alicgac, amacnêmb binj ñanô masi, lau samob jatêdaguc engeñ.”

Helen ñagêdô sebe sêlic Jesu

²⁰ Ma Helen n̄agêdô sêwiñ êsêac, tan sêpi Jerusalem sêja nan, sebe teten mec êndên om. ²¹ Lau tau dêdên Pilip an̄ga Betsaida Galilaijan̄a sêja ma teten en̄ gebe “Apômtau, aêacmên̄ abe alic Jesu.” ²² Tec Pilip jakêsôm gêdên̄ Andrea ma Andrea agêc Pilip jasêsôm gêdên̄ Jesu. ²³ Ma Jesu gêjô êsêagêc awen̄ gebe “N̄anoc kêdabin̄gac gebe N̄amalacnê Latunê n̄awasi êsa. ²⁴ Bin̄janô, aê jasôm tobin̄janôgen̄ êndên̄ amac gebe Jan̄gom n̄awê embe êsêp nom atom, oc êtu palê atom ma tau ênêc. Êtu palê acgom, go ênam n̄anô taêsam. ²⁵ N̄ac tan̄ têtac gêwiñ gebe êmoa mata jali nan̄, oc ênam sapu. Ma n̄ac tan̄ têtac gedec tau gebe êmoa mata jali an̄ga nom tonec nan̄, oc êmoasin̄ en̄ êngôn̄ mata jali ten̄gen̄. ²⁶ Ten̄ embe ênam sakin̄ aê, nan̄ êndan̄guc aêman̄ ma gamên̄, tan̄ aê jan̄gôn̄ nan̄, n̄oc sakin̄waga oc êngôn̄ êwiñ. Ten̄ embe ênam sakin̄ aê, nan̄ Tamoc oc etoc en̄ sa.

Jesu gêwa tau sa gebe êmac êndu

²⁷ “Galoc aên̄oc katuc kêlên̄im tau, ma jasôm bin̄ amboac ondod. Jasôm gebe ‘Tamoc, ônam aê kêsî êndên̄ noc tonec me.’ Masianô, aê gamên̄ kêtû noc tonecna. ²⁸ Tamoc, ôngôm nê̄m n̄aê n̄awae êsa.” Ma bin̄ ten̄ kêsâ an̄ga undambê gêmên̄ gebe “Aê gagôm n̄awae kêsagac, ma oc jan̄gôm n̄awae êsa êtiam.” ²⁹ Lau tan̄ sêkô nan̄, sên̄jô e sêsôm gebe “Wapap gêjac.” Ma n̄agêdô sêsôm gebe “An̄jela ten̄ kêsôm bin̄ gêdên̄ en̄.” ³⁰ Tec Jesu gêjô êsêac awen̄ gebe “Awa tônê kêsâ kêtû aên̄a atam, kêsâ kêtû amacna. ³¹ Galoc nom tonec n̄atêm mêtôcna. Galoc Anôtô êtin̄ nom tonec n̄atau êsa êna. ³² Ma embe sêsun̄ aê sa an̄ga nom, oc jaê êsêac samob sa dêndên̄ aê sêmên̄.” ³³ Bin̄ tonan̄ en̄ kêsôm gebe êwa nê êmac êndu n̄alên̄ sa. ³⁴ Tec lau sêjô en̄ awa gebe “Aêac tec an̄jô gêc bin̄su gebe Kilisi tau oc êmoa ten̄gen̄. Ma amboac ondod aôm kôsôm sêsun̄ N̄amalacnê Latu sa acgom. N̄amalacnê Latu tonê asa.” ³⁵ Go Jesu kêsôm gêdên̄ êsêac gebe “Ja tau oc êwê amac n̄asawa saun̄gen̄ ôwiñ. Asalên̄ atôm lau, tan̄ ja gêwê êsêac nan̄, gebe n̄akesec êtap amac sa atom. N̄ac tan̄ kêsêlên̄ gêmoa n̄akesec n̄alêlôm nan̄, gêjam kauc gamên̄, tan̄ gebe êna nan̄. ³⁶ Ja tec gêwê amac gêmoa. Amboac tonan̄ akên̄ êwiñ ja tau gebe atu n̄awê latui.”

Juda sêkên̄ gêwiñ Jesu atom

Jesu kêsôm bin̄ tonan̄ su ma gêja kêsîñ tau gêdên̄ êsêac. ³⁷ En̄ gêgôm gên̄talô kapôn̄ taêsam êsêac sêlic, mago sêkên̄ gêwiñ en̄ atom, ³⁸ gebe propete Jesaia nê bin̄ êtu anô gebe

“Apômtau, asa lau sêkên̄ gêwiñ aêacma jaen̄, ma Apômtau geoc nê lêma n̄an̄aclai lasê gêdên̄ asa.”

³⁹ Amboac tonan̄ êsêac têtôm gebe sêkên̄ êwiñ atom gebe Jesaia kêsôm ten̄ gêwiñ gebe

⁴⁰ “En̄ kêpô êsêac maten̄anô ôkwi to gêjac kapoac êsêac e nêñ n̄alêlôm n̄adani kêsâ, gebe maten̄anô sêlic gên̄ atom to gên̄ n̄alêlôm sêjala bin̄ atom ma sên̄am tauñ ôkwi atom, e jan̄gôm êsêac n̄ajam êsa atom.”

⁴¹ Bin̄ tonan̄ Jesaia kêsôm gebe gêlic Jesunê n̄awasi to gêwa en̄ sên̄jac.

⁴² Bin̄ tonan̄ gêc, mago kasêganên̄ taêsam sêkên̄ gêwiñ en̄, tageñ sêsôm lasê atom kêtû Parisain̄a gebe têtin̄ êsêac su an̄ga gôn̄jacnên̄ atom. ⁴³ Lau tonan̄ n̄ai têtac gêwiñ waen̄, tan̄ gêc n̄amalacna nan̄, kêlêlêc waen̄, tan̄ gêc Anôtôn̄a nan̄ su.

⁴⁴ Jesu gêmôc gêc awêgen̄ gebe “N̄ac tan̄ kêkên̄ gêwiñ aê nan̄, kêkên̄ gêwiñ aê atom, kêkên̄ gêwiñ n̄ac, tan̄ kêsakin̄ aê gamên̄ nan̄. ⁴⁵ Ma en̄ tan̄ gêlic aê

nan, gêlic nac, tan kêsakin aê gamêj nan, ⁴⁶ Aê ja tec gamêj nom, gebe namalac samob, tan sêkêj gêwiñ aê nan, nêj tenj êmoa njakesec atom. ⁴⁷ Ma nac tenj embe ênjô aênjoc binj ma êmansañ atom, nan aê oc jamêtôc enj atom, gebe aê gamêj gabe jamêtôc lau nomja atom, gamêj gabe janam lau nomja kêsî. ⁴⁸ Nac tan kêpô aê sinj ma kêkôc njoc binj sa atom nan, kêtap nê njac-êmetôc-enjwaga sa. Binj tanj kasôm nanj, êmetôc enj êndêj bêc njamuña, ⁴⁹ gebe aê kasôm tauc njoc binj atom, Tamoc tau, tanj kêsakin aê gamêj nanj, kêjatu aê kêtû binj, tanj jasôm to jawa sa nanjja. ⁵⁰ Ma aê kajala gebe ênê jatu kêtû danjgônj matenj jali tenjenj nam. Amboac tonanj binj, tanj gawê sa nanj, gawa sa kêtôm Tamoc kêsôm gêdêj aê.” *

13

Jesu kêkwasiñ nê njacseñomi enjkainj

¹ Om Pasa kêdabinj su ma Jesu kêjala nê noc êwi nom tonec sinj êndêj Tama ênanja gêsuj sa. Enj têtac gêwiñ nê lau, tanj sêmoa nom nanj njanô, ma têtac gêwiñ êsêac e gêjac dabinj kêpi nê njacseñomi. ² Êsêac senj gêj sênjgônj ma Sadanj kêbaliñ binj kêsêp Simon Isariot latu Juda su, gebe eoc Jesu lasê. ³ Jesu kêjala gebe Tama kêkêj gêj samob kêsêp enj lêma to kêjala gebe mênkêsa anja Anôtônê ma oc êmu êndêj Anôtô êna êtiam, ⁴ tec gêdi sa anja tebo ma kêkôc nê njakwê njadnja su ma kêkôc obo sakinjja jakêjandinj. ⁵ Go kêkêc bu kêsêp laclu jagêjac m kêsagu njacseñomi enjkainj ma gêbuñ ja obo, tanj kêjandinj nanj. ⁶ Gêgôm e jakêsa Simon Petere, go nac tau kêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, aôm gobe ônsanjgu aê ockainj me.” ⁷ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Gêj tanj galoc gagôm nanj, gôjam kauc malôgej go ôjala.” ⁸ Ma Petere kêsôm gêdêj enj gebe “Masianô, aôm ônsanjgu aê ockainj atomanô.” Jesu gêjô enj awa gebe “Aê embe jansanjgu aôm atom, oc ôwê kainj aê atom.” ⁹ Ma Simon Petere kêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, amboac tonanj ockainjenj atom, lemoc to môkêcapac êwiñ agcom.” ¹⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Nac tanj gêlinj bu su nanj, êkwasiñ tau êtiam atom, akainj tagenj, gebe enj kêtû selegcac. Amac atu seleg amboac tonanj, tagenj samob atom.” ¹¹ Enj kêjala njaceoc-enj-lasêwaga su, tec kêsôm gebe “Amac samob atu seleg atom.” ¹² Enj kesagu êsêac enjkainj su, go kêsô nê njakwê sa kêtiam jagêngônj sic ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amacnêm kauc kêsa kêpi gêj, tanj gagôm gêdêj amac nanj, me masi. ¹³ Amac tonanj asam aê gebe Mêtêmôkê to Apômtau, nanj asôm jagêdêj, gebe aê tau tonec. ¹⁴ Apômtau to mêtêmôkê tau aê embe jansanjgu amac emkainj, go ansanjgu taôm emkainj êndêj-êndêjenj amboac tonanjgenj, ¹⁵ gebe aê katôc njadônjonj gêdêj amac gebe amac taôm anjgôm amboac gagôm gêdêj amac su. ¹⁶ Binjjanô, aê jasôm tobinjnanôgej êndêj amac gebe Sakinjwaga kêlêlêc nê njatau atom, ma jaenjwaga kêlêlêc nac, tanj kêsakinj enj nanj atom. ¹⁷ Embe ajala binj tonanj ma embe anjgôm njanô êsa, oc aê aoc êôc amac.

¹⁸ “Ma Jasôm êpi amac samob atom. Aê kajala lau, tanj kajalinj êsêac sa nanj. Mago binj, tanj teto gec nanj, êtu anô gebe ‘Nac tanj geñ aênjoc mo nanj, gêôc akainj sa gebe êka aê.’ ¹⁹ Binj tau njanô kêsa atom tagenj, ma galoc jawa sa êndêj amac kwananjgenj. Ma êndêj binj tau njanô êsa, go akêj êwiñ gebe aê tau tonec. ²⁰ Binjjanô, aê jasôm tobinjnanôgej êndêj amac gebe Tenj embe êkôc nac, tanj aê kasakinj enj nanj sa, oc êkôc aê sa. Ma tenj embe êkôc aê sa, oc êkôc nac, tanj kêsakinj aê gamêj nanj sa.”

* **12:50:** Denari tagenj kêtû komwaganenj njali bec tagenjja.

*Jesu kêtôc ñac, tanj eoc enj lasê nanj**(Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luk 22:21-23)*

²¹ Jesu kêsôm biñ tonanñ su e katu kêlênim tau, go gêwa sa gêc awêgeñ gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Amacnêñ ñac tenj oc eoc aê lasê.” ²² Ma ñacseñomi matenjanô gêdêñ tauñ ma sêjam kauc ñac, tanj enj kêsôm biñ kêkanôñ enj nanj. ²³ Ñacseñominêñ tenj, tanj Jesu têtac gêwiñ enj nanj, gêñgôñ kêsî enñ. ²⁴ Ñac tonanñ tec Simon Petere kêsênic mata enj ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôtu kênac enj gebe biñ tonanñ kêsôm kêpi asa.” ²⁵ Go Ñac tau kêsô Jesu asêtêkwa ñalabu gêja ma kêtû kênac gebe “Apômtau, asa.” ²⁶ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Ñac tau tec aê oc jasac mo ñagêdô tônj ma jakêñ êndêñ enj.” Go kêsac mo ñagêdô tônj ma kêkôc jakêkêñ gêdêñ Simon Isariot latu Juda. ²⁷ Ñac tau geñ su, ma Sadan kêsêp ênê ñalêlôm gêja. Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Gêñ tanj gobe ôñgôm nanj, ôñgôm sebeñ.” ²⁸ Ma êsêc samob, tanj señ gêñ sêmoa nanj, nêñ tenj kêjala biñ, tanj Jesu kêsôm gêdêñ enj nanj, ñam atom. ²⁹ Nêñ ñagêdô seboc Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ônam ôli aêacnêñ gêñ omñja kwananñgeñ,” gebe Juda kêbic kanom. Ñagêdô seboc enj êkêñ gêñ êndêñ lau ñalêlôm sawa. ³⁰ Ñac tau geñ gêñ su ma gacgeñ kêsa gêja. Ma gêbêcauc.

Biñsu wakuc

³¹ Juda kêsa gêja su, go Jesu kêsôm gebe “Galoc Ñamalacnê Latunê ñawasi mênkêsa ma Anôtônê ñawasi kêsa kêtû enñ. ³² Anôtônê ñawasi embe êsa êtu enñ, go Anôtô êkêñ tau nê ñawasi êndêñ enj amboac tonanñ. Ma êkêñ ênê ñawasi êsa sebeñ. ³³ Ñapalêac, aê jamoa jawiñ amac ñasawa saunñgeñ êwiñ, go ansom aê. Ma biñ tanj kasôm gêdêñ Juda nanj, galoc jasôm êndêñ amac amboac tonanñ gebe Gamêñ tanj aê jana, amac atôm gebe naasa atom. ³⁴ Aê jakêñ biñsu wakuc tenj êndêñ amac gebe Akêñ nêñ têtmac gêwiñ elom tau. Akêñ nêñ têtmac gêwiñ elom tau êtôm aê têtac gêwiñ amac. ³⁵ Embe akêñ nêñ têtmac gêwiñ elom tau, go samob sêjala êndêñ tonanñ gebe aêñoc ñacseñomi amac.”

*Jesu kêsôm lasê gebe Simon Petere ênsê enj auc**(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luk 22:31-34)*

³⁶ Ma Simon Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau aôm ôna ondoc.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Gamêñ tanj aê jana nanj, galoc kôtôm gebe ôndanñuc aê nec atom. Malôgeñ, go ôndanñuc.” ³⁷ Ma Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, amboac ondoc galoc katôm gebe jandanñuc aôm atom. Aê jamac endu êtu aômñ.” ³⁸ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Aôm gobe ômac êndu êtu aêña me. Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ aôm gebe Talec oc êtanj atomgeñ, ma aôm ônsa aê auc atu dim têtêac.

14*Jesu kêtû intêna daô lasê dandêñ Tamenñja*

¹ “Nêñ ñalêlôm êiênim tau atom. Akêñ êwiñ Anôtô ma akêñ êwiñ aê. ² Tamocnê andu tec ñabalêñ taêsam gêc. Embe ênêc atom, oc jasôm êndêñ amac gebe Jana jamansañ nêñ gamêñ. ³ Aê jana jamansañ amacnêñ gamêñ su acgom, go jamu jamêñ ma jakôc amac, gebe gamêñ, tanj aê gêñgôñ nanj, amac anjôn awiñ. ⁴ Ma gamêñ, tanj aê jana nanj, ñaintêna amac alicgac.” ⁵ Tom kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, gamêñ tanj aôm ôna nanj, aêac ajala atom, ma oc alic ñaintêna amboac ondoc.” ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Intêna aê ma biññanô to anjônñ matem jali ñam aê. Ñamalac tenj oc êndêñ Tamoc êna atom,

aê jawê en acgom. ⁷ Embe ajala aê, oc ajala Tamoc amboac tonarj. Galoc tec ajala enj ma alic enjac.”

⁸ Go Pilip kêsôm gédêj Jesu gebe “Apômtau ôtôc Tamam êndêj aêac alic, go êtôm aêac.” ⁹ Tec Jesu kêsôm gédêj enj gebe “O Pilip, gamoa gawinj amac e nêngenj ma kôjala aê atom me. Nac tanj gêlic aê nanj, gêlic Tamoc su. Amboac ondoc tec kôsôm gebe ‘Ôtôc Tamam êndêj aêac.’ ¹⁰ Aê gamoa Tamoc njalêlôm ma tamoc gêmoa aê njalêlôm nec kôkêj gêwinj atom me. Binj tanj kasôm gédêj amac nanj, aê tauc njoc binj atom. Tamoc tanj gêmoa aê njalêlôm nanj, gêjam nê kôm tonarj. ¹¹ Akêj êwinj aê gebe gamoa Tamoc njalêlôm ma Tamoc gêmoa aê njalêlôm. Embe masi, go akêj êwinj êtu kôm tonarj. ¹² Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndêj amac gebe Nac tanj kêkêj gêwinj aê nanj, ênam kôm, tanj aê gajam nanj amboac tonarj ma oc ênam êlêlêc tonarj su, gebe aê jandêj Tamoc jana. ¹³ Ma gêj samob, tanj atenj anam aê tanjôc nanj, oc janjôm njanô êsa, gebe Latu êwaka Tamanê njawasi sa. ¹⁴ Embe atenj gêj tenj êndêj aê anam aê lanjôc, oc janjôm njanô êsa.

Jesu gêjac mata Njalau Dabun

¹⁵ “Embe têmtac êwinj aê, oc amansarj aênjoc binjsu. ¹⁶ Go aê jatenj êndêj Tamoc ma enj êkêj amacnê m ênamawemwaga tenj gebe ômoa êwinj amac tenjenj. ¹⁷ Nac tau Njalau binjanôja, tanj lau nomnja sêkôc enj sa êtôm atom nanj, gebe êsêac sêlic to sêjala enj atom. Amac tec ajala enjac, gebe gêwinj amac ma gêmoa amacnê m njalêlôm.

¹⁸ “Aê oc jandec amac atôm mosêbu atom, aê oc jandêj amac jawac. ¹⁹ Njasawa saunjenj ma lau nomnja sêlic aê êtiam atom, mago amac tec oc alic aê, gebe aê ganjôj matoc jali, tec amac oc anjôj matem jali amboac tonanjenj. ²⁰ Êndêj bêc ônê amac oc ajala gebe aê gamoa Tamoc njalêlôm ma amac amoa aê njalêlôm ma aê jamoa amac njalêlôm.

²¹ “Nac tanj kêkôc aênjoc binjsu sa ma kamasarj nanj, enj njac têtac gêwinj aêja. Nac tanj têtac gêwinj aê nanj, Tamoc têtac êwinj enj ma aê têtac êwinj enj amboac tonarj ma jaoc tauc lasê jandêj enj.” ²² Ma Juda, Isariot latu tonarj atom, kêsôm gédêj enj gebe “Apômtau, aôm gobe oc taôm lasê êndêj aêac, mago êndêj lau nomnja atom, nanj njam amboac ondoc.” ²³ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Nac tenj embe têtac êwinj aê ma êmansarj aênjoc binj, oc Tamoc têtac êwinj enj ma aêagêc andêj enj naanjôj awinj enj. ²⁴ Ma njac tanj têtac gêwinj aê atom nanj, kêmasarj aênjoc binj atom. Ma binj tau, tanj amac anjô nanj, aênjoc binj atom, Tamoc tanj kêsakinj aê gamêj nanj nê.

²⁵ “Binj tonarj nanj aê gênjôj gawinj amac tec kasôm gédêj amac. ²⁶ Ma ênamawemwaga Njalau Dabunj tau, tanj Tamoc êsakinj mênênam aê lanjôc nanj, oc êndôj binj samob êndêj amac to êwa amacnê m kauc sa e taêm ênam binj samob, tanj kasôm gédêj amac nanj. ²⁷ Aê jandec binjmalô êndêj amac ma aênjoc binjmalô oc jakêj êndêj amac. Mago jakêj êndêj amac amboac lau nomnja sêkêj nec atom. Nê m njalêlôm êlênim tau to atêc taôm atom. ²⁸ Amac anjô aê kasôm gédêj amac gebe jana ma oc jandêj amac jamêj êtiam. Embe têmtac êwinj aê, oc têmtac njagam êsa gebe jandêj Tamoc jana, gebe Tamoc kapôênj kêlêlêc aê su. ²⁹ Binj tau njanô kêsa atom tagenj, mago gabe jasôm êndêj amac kwananjenj gebe êndêj tanj njanô êsa nanj akêj êwinj. ³⁰ Aê jasôm binj gwalêkinj êndêj amac êwinj atom, gebe nom tonec njatau êmêj, mago oc êku aê tulu atom. ³¹ Tagenj aê gagôm gêj, tanj Tamoc kêjatu aê nanj, gebe lau nomnja sêjala aê têtac gêwinj Tamoc. Andj sa ma taêc anja tonec tana.

15

Jesu kētu wainmôkê ñanô

¹ “Wainmôke ñanô aê ma Tamoc kētu kôm wainña ñatau. ² Nôc ñawalô samob, tañ gêjam ñanô atom nanj, oc eso êngic, ma samob, tañ gêjam ñano nanj, oc ênac ñasêli su gebe ênam ñanô êlêlêc. ³ Amac atu selec su kētu binj, tañ kasôm gêdêj amac nanjña. ⁴ Amoa aê ñalêlôm, oc jamoa amac ñalêlôm. Ñawalô teñ embe naêndij êsô ñamôkê atom, tau ênêc, oc êtôm gebe ênam ñanô atom. Ma amac embe amoa aê ñalêlôm atom, oc amboac tonanj.

⁵ “Wainmôkê aê ma ñawalô amac. Nac tañ gêmoa aê ñalêlôm, ma aê gamoa ej ñalêlôm nanj, gêjam ñanô taêsam, gebe aê embe jawij atom, oc atôm gebe anjôm gêj teñ atom. ⁶ Teñ embe êmoa aê ñalêlôm atom, oc sêmbalin ej sij e êtu masê amboac ñawalô, tañ kêmêlij ma sejon sa nasêmbalin êpi ja gebe ênij su. ⁷ Embe amoa aê ñalêlôm ma ñoc binj oc ênêc amacnêm ñalêlôm, ma embe têtac êwij gêj teñ ma aterj, nanj oc akôc. ⁸ Embe anam ñanô taêsam e atu aêhoc ñacseñomi, go anjôm Tamocnê ñawasi êsa. ⁹ Aê têtac gêwij amac kêtôm Tamoc têtac gêwij aê. Amoa ñoc têtac gêwij, tañ kepej amac auc nanj ñalêlôm. ¹⁰ Embe amosan aêhoc binjsu, oc amoa ñoc têtac gêwij, tañ kepej amac auc nanj ñalêlôm, atôm aê kamasanj Tamocnê binjsu ma gamoa ênê têtac gêwij, tañ kepej aê auc nanj ñalêlôm.

¹¹ “Binj tonanj ñai samob kasôm gêdêj amac, gebe ñoc têtac ñajam wacênêc amacnêm ñalêlôm ma ênac dabij amacnêm têtac ñajam ênam amac auc. ¹² Aêhoc binjsu tonec gebe Akêj nêm têtac gêwij elom tau êtôm aê têtac gêwij amac. ¹³ Nac tañ êmac êndu êjô nê lau nanj, nê têtac gêwij kêlêlêc ñengej su. ¹⁴ Amac êmbe anjôm gêj, tañ kajatu amac nanj, oc atu aêhoc lau. ¹⁵ Aê jasm amac gebe sakinwaga êtiam atom, gebe sakinwaga gêjam kauc gêj, tañ nê ñatau gêgôm nanj. Aê kêsam amacgac gebe atu ñoc lau, gebe gêj samob, tañ ganjô anja Tamocnê nanj, tec gaoc lasê gêdêj amac su. ¹⁶ Amac tec ajalij aê sa atom, aê kajalij amac sa ma kasakinj amac gebe ana ma anam ñanô, ma amacnêm ñanô tonanj ênêc ñapanj. Ma gêj tañ aterj anam aê lanjoc nanj, Tamoc oc êkêj êndêj amac. ¹⁷ Aê jajatu amac gebe akêj têtac gêwij elom tau.

Lau nomña têtac gedec Jesunê lau

¹⁸ “Lau nomña embe têtac endec amac, nanj taêm ênam gebe têtac gedec aê kētu ñamata. ¹⁹ Amac embe anja lau nomña nêj, oc lau nomña têtac êwij amac, gebe êsêacnêj ñagêdô amac. Mago aê kajalij amac sa anja lau nomña nêj, gebe atu lau nomña êtiam atom, tec lau nomña têtac gedec amac. ²⁰ Taêm ênam binj, tañ kasôm gêdêj amac nanj gebe Sakinwaga kêlêlêc nê ñatau su atom. Êsêac sêjanda aêgac, tec oc sêjanda amac amboac tonanj. ²¹ Gêj samob tonanj ñai oc sêngôm êndêj amac êtu ñoc ñaêña, gebe sêjala ñac, tañ kêsakinj aê gamêj nanj atom. ²² Aê embe jamêj to jawa binj sa êndêj êsêac atom, oc nêj sec masi. Mago galoc embe taên ênam gebe sênsa nêj sec auc, oc sêngôm naeo. ²³ Nac tañ têtac gedec aê nanj, têtac gedec Tamoc amboac tonanj. ²⁴ Aê embe janam kôm, tañ ñac teñ gêjam atom nanj, anja êsêacnêj atom, go nêj sec masi. Tagnê galoc sêlic ñoc kôm tau su, mago têtac gedec aêagêc Tamoc. ²⁵ Amboac tonanj binj, tañ teto gêc êsêacnêj binjsu nanj, oc êtu anô gebe ‘Êsêac têtac gedec aê ñaômagenj.’

²⁶ “Êndêj tañ jaskinj ênam-awemwaga anja Tamocnê êndêj amac êmêj, Nalau binjanôña, nanj êsa anja Tamocnê nanj, oc êwa aê ñam sa. ²⁷ Ma amac

awa aê ñam sa amboac tonarj, gebe amoa awinj aê gêdêj gajac m ñoc kôm e mênjgêdêj galoc.

16

¹ “Binj tonarj ñai kasôm gêdêj amac gebe têtmtac lulu e anarja atom. ² Êsêac oc têtinj amac su arja gôlôacnêj. Ñanoc oc mênjêsa ma samob, tarj sênac amac êndu narj, oc sênam kauc gebe sêjam sakinj gêdêj Anôtô ña gêj amboac tonarj. ³ Gêj tonarj ñai oc sênjôm gebe sêjala Tamoc atom ma sêjala aê atom. ⁴ Binj samob kasôm gêdêj amac gebe êsêac embe sênjôm gêj tau êndêj ñanoc, narj taêm ênam gebe binj tau kasôm gêdêj amac su.

Ñalau Dabuj nê kôm

“Gêmunjêj kasôm binj amboac tonarj gêdêj amac, gebe tauc gêjgônj gawinj amac. ⁵ Ma galoc jandêj ñac, tarj kêsakinj aê gamêj narj jana, ma amacnêm ñac tenj kêtû kênac aê gebe ‘Ôna ondoc’ nec atom. ⁶ Aê kasôm binj tonarj gêdêj amac e amacnêm ñalêlôm ñawapac gêjam aucgerj, ⁷ ma aê jasom binjnanô êndêj amac gebe jawi amac sinj nec, oc êmoasinj amac. Embe jawi amac sinj atom, oc ênam-awemwaga êndêj amac êmêj atom. Embe jana, go jasakiñ enj êndêj amac êmêj. ⁸ Ñac tonarj êmêj, go êwaka lau nomja nêj kauc sa êpi sec tau ma êpi binjgêdêj to êpi Anôtônê mêtôt. ⁹ Êpi sec gebe sêkêj gêwinj aê atom. ¹⁰ Ma êpi binjgêdêj gebe jandêj Tamoc jana ma amac alic aê êtiam atom. ¹¹ Ma êpi mêtôt gebe Anôtô kêmêtôt nom tonec ñatau su.

¹² “Aêñoc binj ñagêdô gwalêkinj gebe jasôm êndêj amacña tec gêc, mago galoc oc asip sa atôm atom. ¹³ Ma êndêj tarj ñac ônê, Ñalau binjnanôña, tau êmêj narj, oc êwê amac ajala binjnanô tau tomalagenj, gebe enj oc êsôm tau nê binj atom. Binj tarj enj gêjô nanjêj, tec êsôm ma eoc binj, tarj oc mênjêsa narj, lasê êndêj amac. ¹⁴ Ñac tau oc êwaka aêñoc ñawasi sa, gebe enj oc êkôc su arja aêñoc ma êsôm lasê êndêj amac. ¹⁵ Tamocnê gêj samob kêtû aêñoc. Amboac tonarj tec kasôm gebe Ñac tau êkôc su arja aêñoc ma êsôm lasê êndêj amac.

Ñalêlôm ñawapac ênam tau ôkwi êtu têtmtac ñajam

¹⁶ “Têlajenj acgom ma alic aê sapu, ma têlajenj êtiam, go alic aê êtiam.” ¹⁷ Ênê ñacsenjomi ñagêdô sêsôm gêdêj tauj gebe “Binj tonec amboac ondoc, tec enj kêsôm gêdêj aêac nec gebe ‘Têlajenj acgom ma alic aê sapu, ma têlajenj êtiam, go alic aê êtiam, ma ñalô tonec ‘Aê jandêj Tamoc jana.’” ¹⁸ Ma Êsêac sêsôm gebe “Binj tonec amboac ondoc, tec enj kêsôm nec gebe ‘Têlajenj.’ Aêac tajala ênê binj ñam atom nec.” ¹⁹ Jesu kêjala êsêac sebe têtû kênac enj, tec kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac apuc taôm gebe kasôm gebe ‘Têlajenj acgom ma amac alic aê sapu, ma têlajenj êtiam, go alic aê êtiam me.’” ²⁰ Binjnanô, aê jasôm tobijnjanôgerj êndêj amac gebe Amac oc atarj ñanô e apuc tarjiboa sa ma atarj ma lau nomja oc têtû samuc. Amac oc amoa tonêm ñalêlôm ñawapacgerj, mago nêm ñalêlôm ñawapac tonarj oc ênam tau ôkwi êtu têtmtac ñajam. ²¹ Awê tenj embe êkôc ñapalê, oc nê ñalêlôm ñawapac gebe nê noc kêdabingac. Mago êndêj tarj êkôc ñapalê su narj, taê ênam ñandarj êtiam atom, têtac ñajam gebe kêkôc ñapalê kêtû awê sugac. ²² Amboac tonarj galoc tonêm ñalêlôm ñawapacgerj amoa e êndêj tarj jalic amac êtiam narj, têtmtac ñajam êsa. Ma lau tenj oc sêkôc têtmtac ñajam su arja amacnêm êtiam atom. ²³ Êndêj bêc ônê oc atu kênac binj tenj êndêj aê êtiam atom. Binjnanô, aê jasôm tobijnjanôgerj êndêj amac gebe Embe atarj gêj

tenj êndêj Tamoc anam aê lanôc, oc êkêj êndêj amac. ²⁴ Mênjgêdêj tonec amac atenj gêj tenj ajam aê lanôc atom. Atenj oc akôc ma têtac njam êsa samucgenj.

Jesu kêku nom tau tulu

²⁵ “Binj tonec nja kasôm kêtû binjgôlij gêdêj amac. Ma njanoc tau mênjêsa, oc janam êtu binjgôlij êndêj amac êtiam atom, jawa Tamoc njam sa êndêj amac ênêc awêgenj. ²⁶ Êndêj bêc ônanj amac oc atenj gêj anam aê lanôc, nanj aê jasôm êndêj amac gebe aê oc jatenj êndêj Tamoc êtu amacnja êtiam nec atom. ²⁷ Tamoc tau tec têtac gêwiñ amac, gebe amac têtac gêwiñ aê ma akêj gêwiñ gebe aê kasa anja Tamocnê tec gamêj. ²⁸ Aê kasa anja Tamocnê tec gamêj nom. Ma jawi nom sinj ma jandêj Tamoc jamu jana êtiam.” ²⁹ Tec ênê njacsejomi sêsôm gebe “Kec, galoc kôsôm gêc awêgenj, gôjam kêtû binjgôlij atom. ³⁰ Galoc aêac ajala gebe aôm kôjala binj samob ma kôpô lêna lau gebe têtû kênac binj tenj êndêj aômna atom. Amboac tonanj tec aêac akêj gêwiñ gebe aôm kôsa anja Anôtônê.” ³¹ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Galoc akêj gêwiñ me. ³² Alic acgom, noc tenj oc mênjêsa, ma noc tau kédabinj sugac, tanj sêsa amac êlij-êlij amoa nê m êndêjêndêjgenj ma oc andec aê taucgenj jamoa, mago oc taucgenj jamoa atom, gebe Tamoc gêwiñ aê. ³³ Aê kasôm binj tonec gêdêj amac gebe tobinjalôgenj amoa aê njalêlôm. Anja nom tonec amac amoa tonê m njalêlôm njawapacgenj, mago têtac êpa sugenj. Aê kaku nom tau tulu sugac.”

17

Jesu ketenj mec kêtû nê njacsejomiñja

¹ Jesu kêsôm binj tonanj su, go mata gedec undambê ma ketenj mec gebe “O Tamoc, njanoc kédabinjac, ôkêj Latômnê njawasi êsa, gebe Latôm oc êkêj aômnmê njawasi êsa. ² Aôm kôkêj enj kêtû gêj totau-totau samob njatau, gebe êkêj lau samob, tanj kôkêj gêdêj enj nanj, sênjgôj materj jali tenjenj. ³ Sênjgôj materj jali njam tonec gebe sêjala aôm Anôtô njanô tagenj agêc Jesu Kilisi tau, tanj kôsakinj enj gêmêj nanj. ⁴ Kôm tanj kôsakinj aê gebe janam nanj, tec gajam e gajac dabinj su ma kakêj aômnmê njawasi kêsa anja nom. ⁵ O Tamoc, galoc ôkêj njawasi, tanj gêc aomnja nanj, êndêj aê, njawasi tanj gawê kainj gêdêj nom masigenj ma gamoa gawinj aôm nanj.

⁶ “Aê gawa nê m njaê sa gêdêj njamalêc, tanj kôkêj gêdêj aê anja lau nomnja nêj. Aômnmê gêj êsêac, tec kôkbnj êsêac gêdêj aê ma sêmasanj aômnmê binj. ⁷ Galoc sêjala gebe gêj samob, tanj kôkêj gêdêj aê nanj, anja aômnmêgenj, ⁸ gebe binj, nanj kôkêj gêdêj aê, tec kakêj gêdêj êsêac. Ac sêkôc sa e sêjala tojanôgenj gebe aê kasa anja aômnmê, ma sêkêj gêwiñ gebe aôm kôsakinj aê tec gamêj.

⁹ “Aê katenj kêtû êsêacnja, katenj kêtû lau nom-njanja atom. Katenj kêtû êsêac tanj kôkêj gêdêj aê nanja, gebe nê m gêj êsêac. ¹⁰ Aênjoc gêj samob kêtû aômnmê gêj, ma aômnmê gêj samob kêtû aênjoc gêj, ma êsêac sêwaka aênjoc njawasi sa. ¹¹ Aê tec janjgôj nom êtiam atom, mago êsêacmêj gacgenj sênjgôj nom. Ma aê jandêj aôm jawac. O Tamoc dabuj, ômansanj êsêac gebe sêmoa nê m njaê, tanj kôkêj gêdêj aê nanj njalêlôm, ma têtû gêj tagenj amboac aêagêc tagenj. ¹² Gêdêj tanj gamoa gawinj êsêac nanj, kamasanj êsêac sênjgôj tonê m njâgenj, tanj kôkêj gêdêj aê nanj. Aê gajob êsêac e nêj tenj gêjanja atom, njac gêbac latu tagenj, gebe binj tanj teto gêc nanj, êtu anô. ¹³ Galoc tonec aê jandêj aôm jawac, ma binj tonec jasôm anja nom êwiñ gebe njoc têtac njam ênam êsêac auc samucgenj. ¹⁴ Aê kakêj aômnmê binj gêdêj êsêac ma lau nomnja têtac gedec êsêac, gebe êsêac anja lau nomnja nêj atom, têtôm aê tauc anja nom

atom amboac tonarj. ¹⁵ Aê jaterj gebe aôm ôkôc êsêac su anja nom atom, jaterj gebe ojop êsêac êndêj ñac sec. ¹⁶ Êsêac anja nom atom têtôm aê anja nom atom. ¹⁷ Ônam dabujj êsêac ña binjanô tau, gebe aômnêm binj kêtû binjanô. ¹⁸ Aê kasakinj êsêac sêmoa nom kêtôm aôm kôsaki ñ aê gamêj nom. ¹⁹ Ma aê janam dabujj tauc êtu êsêacña gebe êsêac têtû dabujj tobinjanô amboac tonarj.

²⁰ “Aê jaterj êtu êsêac tonec taunjenña atom, jaterj êtu lau, tanj sêjô êsêacnêj binj e sêkêj êwij aê nanña êwij ²¹ gebe samob têtû gêj tagen amboac aôm, Tamoc, gômoa aê ñalêlôm ma aê gamoa aôm ñalêlôm. Ma êsêac sêmoa aêagêc ñalêlôm, ec lau nomñc sêkêj êwij gebe aôm kôsakinj aê gamêj. ²² Ma ñawasi, tanj kôkêj gêdêj aê nanj, tec kakêj gêdêj êsêac, gebe êsêac têtû gêj tagen amboac aêagêc tagen. ²³ Aê gamoa êsêac ñalêlôm kêtôm aôm gômoa aê ñalêlôm, gebe ônac dabujj êsêac têtû gêj tagen, ma lau nomña sêjala gebe aôm kôsakinj aê gamêj to têtmac gêwij êsêac amboac têtmac gêwij aê.

²⁴ “O Tamoc, aê gabe gêj, tanj kôkêj gêdêj aê nanj, sêmoa sêwij aê sêjgôn gamêj, tanj aê oc janjôn nanj, gebe sêlic aêñoc ñawasi, tanj kôkêj gêdêj aê, gebe aôm têtmac gêwij aê gêdêj nom ñanô kêsa atom tagen. ²⁵ O Tamoc, ñac gêdêj, lau nomña sêjala aôm atom, mago aê kajala aôm gac, ma êsêac tonec tec sêjala gebe aôm kôsakinj aê. ²⁶ Aê ñawa nêj ñaê sa gêdêj êsêac ma oc jawa sa-jawa sa jamoa, gebe nêj têtmac gêwij aêña ênêc êsêacnêj ñalêlôm ma aê jamoa êsêacnêj ñalêlôm.”

18

Sêkôc Jesu tøj

(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Jesu kêsôm binj tonarj su, go gêwij nê ñacsenjomi sêsa jaselom bu Kidron. Kôm tenj gêc bu ñamakenj ônêña, ma Jesu to nê ñacsenjomi sêsêp kômlêlôm sêja. ² Juda tanj geoc enj lasê nanj, gêlic gamêj tonarj kwananjenj, gebe Jesu kêkac nê ñacsenjomi sa anja tonarj elêmê. ³ Juda tau kêkôc lau matu tenj sa ma lau dabujjsêga to Parisai nêj sakinjwaga ñagêdô sêwij sêôc dawenj to lamp ma laukasap sa jasêo lasê. ⁴ Jesu kêjala gêj samob, tanj gebe êtap enj sa nanj kwananjenj, mago kêsa jakêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac asôm asa.” ⁵ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Jesu Nasaretña.” Go enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aê tau tonec.” Ma Juda tanj gebe eoc enj lasê nanj, kêkô gêwij êsêac. ⁶ Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aê tau tonec,” ma êsêac sênu taunjenj e jasêu taunj sêc. ⁷ Tec enj kêtû kênac êsêac kêtiam gebe “Amac asôm asa.” Ma êsêac sêsôm gebe “Jesu Nasaretña.” ⁸ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê kasôm gêdêj amac su gebe aê tau tonec. Embe ansom aê, ma andec êsêac onec sêna.” ⁹ Binj tonarj gebe ênê binj, tanj kêsôm nanj, êtu anô gebe “Êsêac tanj kôkêj gêdêj aê nanj, gajam êsêacnêj tenj sapu atom.” ¹⁰ Ma Simon Petere, nanj nê sinj gêc, tec gêbuc sa jakêpa dabujjsêganê sakinjwaga tanjalauj anôña su, ma sakinjwaga tau nê ñaê Malku. ¹¹ Tec Jesu kêsôm gêdêj Petere gebe “Ônsêmunj sinj êmu êsêp ñaatali êna. Laclu tanj Tamoc kêkêj gêdêj aê nanj, oc janôm gêj êsêp atom me.”

Jesu kêkô dabujjsêga lanjônêj

¹² Lau tonj tonarj to nêj kapitai ma Judanêj sakinjwaga sêkôc Jesu ma sêsô enj tøj. ¹³ Go sêwê enj dêdêj Anas sêja, Kaiapa tanj kêtû ñac dêbujjsêga gêdêj jala

tonañ gêmoa nañ iawa. ¹⁴ Kaiapa tau tec kêsôm gédên Juda gebe “Ñac tagen êmac êndu êjo lau, go êmoasinj lau êlêlêc.”

Petere gêsa Jesu auc

(Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Simon Petere agêc ñacseñom tej tédaguc Jesu sêja. Ma ñac dabunsêga kêjala ñacseñom tonangac, tec gêwin Jesu kêsô ñac dabunsêga nê andu ñamalacluj gêja. ¹⁶ Ma Petere kêkô sacgêdô ñadêmôêña. Go ñacseñom, taj ñac dabunsêga kêjala enj su nañ, kêsa jakêmasañ binj gédên awê gejob sacgêdôña ma gêwê Petere agêc sêsô sêja. ¹⁷ Ma awê gejob sacgêdôña kêsôm gédên Petere gebe “Aôm kôtu ñac tônê nê ñacseñom tej gôwinj me.” Ma enj kêsôm gebe “Masi.” ¹⁸ Gamêñ ñaluc ma kômwaga to sakinjwaga sêmakop ja ma sêsêlu sêkô, tec Petere kêsêlu ja kêkô gêwinj êsêac.

Dabuñwaga kêtû lêsû Jesu

(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Ma ñac dabunsêga kêtû kênac Jesunê ñacseñomi to nê mêtê ñam gédên enj. ²⁰ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Aê kasôm binj gédên lau samob gamoa awêgeñ sa ma kadôñ mêtê gamoa lôm malacña to lôm dabun, taj Juda samob sêkac sa nañ, elêmê ma kasôm binj tej kasinj atom. ²¹ Aôm kôtu kênac aê kêtû asageñña. Ôtu kênac lau-sêñô-binjwaga acgom, gebe êsêac tec sêjala aêñoc bi ñ, taj kasôm nañ.” ²² Kêsôm bi ñ tonañ gêmoa ma sakinjwaga, taj sêkô nañ, nêñ tej kêtap Jesu kêsêp alianô ma kêsôm gebe “Aôm gôjô ñac dabunsêga awa amboac tonañ me.” ²³ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Embe jasôm eso, nañ ôwa sa gebe keso. Ma embe jasôm êndên, ma amboac ondoc gôjac aê.” ²⁴ Go Anas gêsô enj tøj ma kêsakinj enj tolêpoageñ gédên ñac dabunsêga Kaiapa gêja.

Petere gêsa Jesu auc kêtiam

(Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Simon Petere kêsêlu ja kêkô ma êsêac sêsôm gédên enj gebe “Aôm anga ênê ñacseñominêñ tej amboac tonañ me.” Ma enj kêpa tau gebe “Masi.” ²⁶ Go ñac dabunsêga nê sakinjwaganêñ tej, ñac taj Petere kêpa enj tajalauñ su nañ gwadê, tec kêsôm gebe “Aôm tonec tê galic aôm gômoo kôm gôwinj enj nê me.” ²⁷ Ma Petere kêpa tau kêtiam, tec sep tagenj talec kêtanj.

Jesu kêkô Pilata lañônêm

(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Bêbêcgeñ ma sêwê Jesu anga Kaiapanê sêja gôlinjwaganê andu. Juda tauñ sêsô gôlinjwaganê andu sêja atom, têtêc gebe sêngôm tauñ têtû sec a têtôm gebe sêniñ Pasa sêwinj atom. ²⁹ Amboac tonañ Pilata kêsa gadêñ êsêac gêja ma kêsôm gebe “Atinj binj ondoc ñakaiñ kêpi ñac tonec.” ³⁰ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Ñac tonañ êmbe ñac secanô atom, aêac oc akôc enj andên aôm amêñ atom.” ³¹ Tec Pilata kêsôm gédên êsêac gebe “Amac taêm akôc enj awac ma amêtôc enj êtôm amacnêm binjsu.” Ma Juda sêsôm gédên enj gebe “Aêacma jao kêkô gebe anac ñamalac tej êndu atom.” ³² Binj tonañ kêsa gebe Jesunê binj, taj kêsôm gêwa nê êmac êndu ñalêñ sa nañ, êtu anô.

³³ Amboac tonañ Pilata kêsô gôlinjwaganê andu gêja kêtiam jagêmoêc Jesu ma kêtû kênac enj gebe “Judanêñ kinj aôm me masi.” ³⁴ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Aôm taôm taêm gêjam binj tonañ tec kôsôm, me lau ñagêdô sêwa aê ñam sa gédên aôm.” ³⁵ Ma Pilata gêjô enj awa gebe “Aê Juda me. Aôm nê lau to lau dabunsêga sêkêñ aôm gôdên aê gômôên. Aôm gômôm asageñ.” ³⁶ Ma Jesu

gêjô enj awa gebe “Aêñoc gamêñ gêc nom tonec atom. Embe aêñoc gamêñ ênêc nom tonec, oc ñoc lau sênac sinj ma Juda sêkôc aê tônia atom. Mago aêñoc gamêñ gêc tonec atom.” ³⁷ Ma Pilata kêsôm gêdêñ enj gebe “Amboac tonañ aôm kinj tenj me.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Kôsôm-gac, aê kinj tenj. Tinoc kêkôc aê tec gamêñ nom tonec gebe jawa binjñanô sa. Lau samob, tanj nêñ ñam kasêp binjñanô nanj, sêñô aê aoc.” ³⁸ Ma Pilata kêsôm gêdêñ enj gebe “Binjñanô tau tonañ asagenj.”

Pilata kêkic Jesunê binj

(Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luk 23:13-25)

Kêsôm binj tonañ su, go kêsa gêdêñ Juda gêja kêtiam ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê katap binj tenj sa kêpi ñac tônia atomanô. ³⁹ Amacnêm mêtê tenj tec gêc gebe janjgamboac ñac tenj su êtôm Pasagenj êndêñ amac. Ma galoc abe janjgamboac Judanêñ kinj su êndêñ amac me masi.” ⁴⁰ Ma êsêac sêmôêc sêôc aucgenj kêtiam gebe “Enj atom, Baraba.” Ma Baraba tau tonañ enj kêjanjgowaga tenj.

19

¹ Gocgo Pilata kêsôm sêkôc Jesu tônia ma si enj ña lêpoa. ² Ma sêkôc okêm mênjsêmôê kêtü sunsuñ, go sêkêñ enj kêkuc ma sêu ñakwê asôsamac gêsac enj, ³ go jasêkô enj lanjônêmña ma sêsêm gebe “Judanêñ kinj, ômoa ñajamônia.” Ma têtap enj kêsêp alianô.

⁴ Pilata kêsa gêja kêtiam ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic acgom, aê jawê enj êsa awê êndêñ amac, go taôm ajala gebe katap binj tenj sa kêpi enj atom.” ⁵ Go Jesu tosunsuñ okêm ma tonjakwê asôsamac kêsa awê gêdêñ êsêac gêja. Ma Pilata kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic ñamalac tau tonec.” ⁶ Lau dabuñsêga to sakinjwaga sêlic enj e sêmôêc gebe “Ônac enj êpi kakesotau êna. Ônac enj êpi kakesotau êna.” Tec Pilata kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Taôm akôc enj awac ma anac enj êpi kakesotau, gebe aê tauc tec katap binj tenj sa kêpi enj atom.” ⁷ Juda sêjô enj awa gebe “Aêacma binjsu tenj gêc, ma êtu binjsu tonañña tec enj êmac êndu, gebe kêsam tau gebe Anôtônê Latu.”

⁸ Pilata gêñô binj tonañ e kêtêc tau ñanô, ⁹ ma kêsô gôlinjwaganê andu gêja kêtiam jakêtu kênac Jesu gebe “Aôm anja ondoc,” e Jesu gêjam tau tônia. ¹⁰ Tec Pilata kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm gôjam taôm tônia aê me. Aôm kôjala gebe aê katu ñatau janjgamboac aôm sunja to ñatau janac aôm ôpi kakesotauña me masi.” ¹¹ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Anôtô lólôcña embe êlôc atom, aôm ôtu aêñoc ñatau atom. Amboac tonañ ñac, tanj kêkêñ aê gadêñ aôm gamêñ nanj, nê sec kêlêlêc aômñêm su.” ¹² Pilata gêñô binj tonañ tec gesom intêna êñgamboac enj sunja, mago Juda sêmôêc sêôc aucgenj gebe “Embe ôñgamboac ñac tonañ su, oc kaisaranê ñac aôm atom. Ñac tenj embe êñgôm tau êtu kinj nanj, oc etoc tau sa êndêñ kaisara.”

¹³ Pilata gêñô binj tonañ su, go gêwê Jesu kêsa awê e Pilata tau gêñgônia lêpônia sêmêtôc binjña, nanj kêkô gamêñ, tanj sêsam sebe “Masacpoc” nanj, sêsam ña Ebolai awenj gebe “Gabata.” ¹⁴ Binj tonañ sêgôm gêdêñ bêc, tanj sêmasanj tauñ kêtü Pasaña nanj. Ñaoc kêkô ñalunjenj ma Pilata kêsôm gêdêñ Juda gebe “Alic nêm kinj tauma acgom.” ¹⁵ Ma lau tau sêmôêc gebe “Enañamanj, ênanjamanj. Ônac enj êpi kakesotau.” Tec Pilata kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac abe aê janac amacnêm kinj êpi kakesotau êna me.” Ma lau dabuñsêga sêjô enj awa gebe

“Aêacma kin masi, kaisara taugen.” ¹⁶ Sêsôm su, go kêkên Jesu gêdên êsêac gebe sênac enj êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luk 23:26-43)

Amboac tonanj sêkôc Jesu sa sêja. ¹⁷ Enj tau gêôc nê kakesotau ma sêsa gamênj, tanj sêsam gebe “Gamênj môkêlacnja” nanj sêja, sêsam nja Ebolai awenj gebe “Golgota.” ¹⁸ Jasêjac enj kêpi kakesotau anja tonanj, ma njac luagêc sêwiñ enj senkaleñ maken-makenj, ma Jesu kêsêp njaluñgenj. ¹⁹ Ma Pilata keto njalô tenj ma gêjac taminj kakesotau. Njalô tau gebe “Judanêñ Kin Jesu Nasaretnja.” ²⁰ Gamênj tanj sêjac Jesu kêpi kakesotau nanj, gêc malacgala, tec Juda taêsam sêsam njalô tau. Ma teto njalô tau nja Ebolai ma Rom to Helen awenj. ²¹ Tec Judanêñ lau dabunjsêga sêsôm gêdênj Pilata gebe “Oto gebe ‘Judanêñ kin atom,’ oto gebe ‘Enj tau kêsam tau gebe Judanêñ kin aê.’” ²² Ma Pilata gêjô êsêac awenj gebe “Binj tanj kato nanj katogac.”

²³ Sinwaga sêjac Jesu kêpi kakesotau su acgom, go sêboa ênê njakwê sa gêja toê aclê kêtôm êsêac sinwaga kêtômgenj. Ma njakwê ôliña gacgenj gêc. Njakwê balinj tau sêsi atom, sêwa samucgenj anja gêsutêkwa ma kêsêp e gêdênj akainj, ²⁴ ma sêsôm gêdênj taunj gebe “Takac êngic atom, tapuc kapoac ma takênj êndênj njac tenj êkôc samucgenj.” Sêgôm tonanj gebe binj, tanj teto gêc nanj, êtu anô gebe

“Êsêac sêjac sam aênoc njakwê gêdênj taunj ma sêpuc kapoac kêtû njoc njakwê balinjja.”

Gênj tonanj sinwaga sêgôm.

²⁵ Jesu têna agêc têna saunj, Kleopanê awê Maria, ma Maria Magdalanja sêkô Jesunê kakesotau njalabu. ²⁶ Jesu gêlic têna agêc njacsenjom, tanj têtac gêwiñ enj nanj, agêc sêkô sêwiñ taunj, tec kêsôm gêdênj têna gebe “Awê, ôlic latôm tonanj.” ²⁷ Go kêsôm gêdênj njacsenjom tau gebe “Ôlic tênam tonanj.” Ma gêdênj njasawa tau tonanjenj njacsenjom tau kêkôc Jesu têna sa jagênjgônj ênê andu gêwiñ enj.

Jesu gêmac êndu

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Tonanj su ma Jesu kêjala gebe gêjac dabij nê gênj samob e gêbacnê gebe binj, tanj teto gêc nanj, êtu anô, tec kêsôm gebe “Bu gêjô aê.” ²⁹ Laclu tobu njamacic kêkô, tec sêsac mêckelep tônj kêsêp bu njamacic ma sêjac kêsô ôpic jasêsunj kêpi gêdênj enj awasunj gêja. ³⁰ Jesu gênom bu njamacic tau su ma kêsôm gebe “Gajac dabij sugac.” Go môkêapac gêjac tuluc ma kêkênj nê katu gêja.

Sêgunj Jesu kêsêp nê bi

³¹ Gêdênj bêc tonanj, bêc sêmansanj taunj êtu Pasaña, tec Juda tetenj Pilata gebe êkênj lau têtuc lau tau enjainj tulu ma sêkôc êsêacnênj njawêlêlanj su. Tetenj enj nanj njam gebe njawêlêlanj senkaleñ kakesotau êndênj sabat atom, gebe sabat tonanj kapôenj kêlêlêc. ³² Amboac tonanj sinwaga jatêtuc njac njamataña akainj tulu ma njac, tanj sêjac enj genkaleñ njamakenj nanj, sêgôm enj amboac tonanjenj. ³³ Go dedenj Jesu sêja e sêlic enj gêmac êndu su, tec têtuc enj akainj tulu atom. ³⁴ Mago sinwaga tenj gêgunj enj nja kem njamata kêsêp nê bi e gacgenj dec to bu kêsa. ³⁵ Ma njac, tanj gêlic genj tau nanj, kêsôm lasê ma kêsôm lasê tobinjnanôgenj. Njac tau kêjala gebe kêsôm binjanô gebe amac akênj êwiñ amboac tonanj. ³⁶ Sêgôm gênj tonec gebe binj, tanj teto gêc nanj, êtu anô gebe “Êsêac oc têtuc ênê njatêkwa tenj tulu atom.” ³⁷ Ma binj tonec êwiñ gebe “Lau oc matenj e njac, tanj sêgunj enj nanj.”

Êsêac sêsur Jesu kêsêp sê

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Bin tonan su acgom, go Jesunê nacsenjom ten, tan gêjam nê nalêlôm auc kêtû kêtêc Judanja nan, Josep anga Arimatia, ketej Pilata gebe êkôc Jesunê nawelean su, tec Pilata gêlôc. Amboac tonan Josep jakêkôc nêwêlêlan tau su. ³⁹ Ma Nikodeme, tan gêmungej gedej gêbêc gedej Jesu gêja nan, kêkôc katêkwi to môsê sêgaluj gawin tau kêtôm dôj 100 ma gêja amboac tonan. ⁴⁰ Êsêac lau tonan jasekôc Jesunê nêwêlêlan su ma sêsaban togermalugej kêsêp obo kwalam-kwalam kêtôm Juda sesaban nêj nacmatê semoa. ⁴¹ Kôm tenj gêc gamêj, tan sêkêj Jesu kêpi kakesotau nan nêgala, ma sêo wakuc tenj gec kôm tonan nalêlôm, tan tetoc nacmatê tenj gêc gêmun su atomanô. ⁴² Ac tetoc enj gec tonan gebe Judanêj bêc sêmansan tauŋja gêbacnê, tec sesun Jesu gêc sêo tonan dambegj.

20

Jesu gêdi sa anga nacmatênêj

(Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Gêdêj woke nabêc namata nabêbêc kanucgej nan Maria Magdalaŋa gêja sêo e gêlic sêkac poc su anga sêawa. ² Tec kêlêti jakêsôm gêdêj Simon Petere agêc nacsenjom, tan Jesu têtac gêwin enj nan gebe “Êsêac sêkôc Apômtau sa anga sêo ma ajam kauc gamêj, tan tetoc enj gêc nan.” ³ Tec Petere agêc nacsenjom tau sêsa sêo sêja. ⁴ Agêc sêlêti lulugej sêwin tauŋ sêja e nacsenjom, nan kêlêlêc Petere ma gêmun jagêo lasê sêo kêtû namata ⁵ jakêcuc kêniŋ e gêlic obo kwalam-kwalam gêc, mago enj tau kêsêp gêja atom. ⁶ Simon Petere kêdaguc e gacgej kêsêp sêlêlôm gêja ma gêlic obo kwalam-kwalam gêc, ⁷ ma obo waenja, tan sêu gêsac môkêapac nan, gêc gêwin obo kwalam-kwalam tonan atom, sêluŋ sa ma tetoc gêc tauŋa. ⁸ Gocgo nacsenjom, tan jagêo lasê sêo kêtû namata nan, kêsêp nalêlôm gêja e gêlic ma kêkêj gêwin, ⁹ gebe agêcnêj kauc kêsa kêpi bin, tan teto gêc gebe Enj oc êndi sa anga nacmatênêj nan, su atom tagen. ¹⁰ Tonan su, go nacsenjomagêc sêc sêmu sêja.

Jesu geoc tau lasê gêdêj Maria Magdalaŋa

(Mat 28:9-10; Mar 16:9-11)

¹¹ Maria mênkêtan kêkô sê namagê. Kêtan ma kêtuc kêniŋ kêsêp sê nalêlôm ¹² e gêlic anela luagêc tonêj nêkwê nêab nêam sêngôn gamêj, tan tetoc Jesunê nêwêlêlan gêc nan namala, tenj gêngôn enj môkêapacna ma tenj gêngôn enj akainja. ¹³ Ma agêc sêsôm gêdêj enj gebe “Awê, aôm kôtan asagen.” Tec enj kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Êsêac sêkôc nêc Apômtau sa ma aê gajam kauc gamêj, tan tetoc enj gêc nan.” ¹⁴ Kêsôm bin tonan su ma kêkac tau ôkwi e jagêlic Jesu kêkô, mago kêjala enj gebe Jesu nec atom. ¹⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Awê, aôm kôtan asagen. Aôm gosom asa.” Ma awê tau geboc enj nac-gejob-kômwaga tenj, tec kêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, embe aôm ôkôc enj su, nan ôsôm gamêj, tan kococ enj gêc nan, nam êndêj aê, ma jakôc enj jamêj,” ¹⁶ Go Jesu awa gêjac enj gebe “Maria.” Tec awê tau gêjac tau ôkwi ma kêsôm gêdêj enj nê Ebolai awen gebe “Rabuni,” gebe “Mêtêmokê.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Ômoasac aê atom, gebe kapi gadêj Tamoc gaja atom tagen. Êndêj lasici naôsôm êndêj êsêac gebe ‘Aê japi jandêj aê Tamoc to ac Tamemi, jandêj êoc Anôtô to amacnêm Anôtô jana acgom.’” ¹⁸ Amboac tonan Maria Magdalaŋa

jakêsom lasê gêdêñ ñacseñomi gebe “Aê galic Apômtau su, tec kêsom biñ tonec gêdêñ aê.”

Jesu geoc tau lasê gêdêñ ñacseñomi
(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Woke ñabêc ñamataña tonañ ñakêtula ma ñacseñomi sêlai balêm, tan sêngônñ nan, ñakatam auc gebe têtêc Juda. Go Jesu jakêkô êsêac ñaluñgen ma kêsom gêdêñ êsêac gebe “Biñmalô êndêñ amac.” ²⁰ Kêsom biñ tonañ su, go kêtôc lêma to nê bi gêdêñ êsêac. Tec ñacseñomi têtac ñajam kêsa gebe sêlic Apômtau. ²¹ Go Jesu kêsom gêdêñ êsêac kêtiam gebe “Biñmalô êndêñ amac, aê jasakiñ amac amboac Tamoc kêsakiñ aê.” ²² Kasôm biñ tonañ su, go gêju awajaô kêpi êsêac ma kêsom gebe “Akôc Nalau Dabuñ êwac. ²³ Embe asuc launêñ sec ôkwi, oc ênaña, ma embe aê tôn, oc gacgen ênêc êsêacña.”

Jesu agêc Tom

²⁴ Gêdêñ tan Jesu mêngeoc tau lasê nan, êsêac 12 nêñ ten, Tom, tan sêsam en gebe Ôlinbôm nan, gêmoa gêwiñ êsêac atom. ²⁵ Tec ñacseñomi ñagêdô sêjac miñ gêdêñ en gebe “Aêac alic Apômtau su.” Ma en kêsom gêdêñ êsêac gebe “Aê embe jalic bêlêm ñamala, tan gêc ênê lêma nan atom, ma embe jakêñ lemoclatu êsêp bêlêm ñamala atom, ma embe jakêñ lemoc êsô ênê bi atom, oc jakêñ êwiñ atomanô.”

²⁶ Ñabêc 8 gêjaña acgom, go ñacseñomi sêngônñ balêm kêtiam ma Tom gêwiñ êsêac. Ac sêlai katam auc sêngônñ, ma Jesu jakêkô êsêac ñaluñgen, go kêsom gebe “Biñmalô êndêñ amac.” ²⁷ Ma kêsom gêdêñ Tom gebe “Ôkêñ Iêmamlatu ênsac tecenec ma ôlic lemoc ma ôkêñ lêmam êsô ñoc bi ec têtac lulu atom, ôkêñ êwiñgen.” ²⁸ Tec Tom gêjô en awa gebe “O ñoc Apômtau to êoc Anôtô.” ²⁹ Ma Jesu kêsom gêdêñ en gebe “Aôm kôkêñ gêwiñ kêtû gôlic aêña me. Aê aoc êoc êsêac, tan sêlic ñanô atom ma sêkêñ êwiñ.”

Joan keto buku tonec kêtû ñam amboac ondocña

³⁰ Jesu gêgôm gêñtalô gwalêkiñ nê ñacseñomi sêlic, mago teto samob tomalagen kêsêp buku tonec atom. ³¹ Teto tonañgen gebe akêñ êwiñ Jesu, gebe Kilisi tau, Anôtônê Latu en, ma akêñ êwiñ gebe anğôñ matem jali êtu ênê ñaêña.

21

Jesu geoc tau lasê gêdêñ ñacseñomi 7

¹ Tonañ su, go Jesu geoc tau lasê gêdêñ nê ñacseñomi kêtiam anğa bugêjacton Tiberiana, ma ñamiñ tau tonec. ² Simon Petere agêc Tom, tan sêsam en gebe Ôlinbôm nan, ma Natanael anğa Kana Galilaiana, ma Sebedai latuagêc to ñacseñomi ñagêdô nêñ luagêc, ac sêngônñ sêwiñ tauñ. ³ Ma Simon Petere kêsom gêdêñ êsêac gebe “Aê jana jansom i.” Tec êsêac sêsôm gêdêñ en gebe “Aêac awiñ aôm.” Ac sêsa jasêpi wan ten ma gêdêñ gêbêc tonañ têtap i ten sa atom. ⁴ Gêdêñ geleñmata, go Jesu kêkô ambêô ma nê ñacseñomi sêjala en gebe Jesu nec atom. ⁵ Tec Jesu kêsom gêdêñ êsêac gebe “Napalêac, amacnêm gêñ taniñña ten gêc me masi.” Ma êsêac sêjô en awa gebe “Masi.” ⁶ Go kêsom gêdêñ êsêac gebe “Au wasan êsêp wan ñalêsîñ, tan kêsi anôña nan, ma oc atap ñanô sa.” Sêu kêsêp gêja ma sebe sênam jaôn êpi êmêñ e sêgôm jageo gebe i taêsam gêwê. ⁷ Ma ñacseñom tan Jesu têtac gêwiñ en nan, kêsom gêdêñ Petere gebe “Op, Apômtaugoc.” Simon Petere gêjô gebe Apômtau, tec kêkwa tau auc ña nê

ņakwê, taņ kêkôc su gêc naņ, ma gêu tau kêsêp bu gêja. ⁸ Ņacsenjomi űagêdô towanņeņ sêpoac jabaņ bau amboac tasaka űasawa êtôm 50, tec sêjam jaôņ wasaņ toigenj kêpi bau gêja. ⁹ Jasêsô bau e sêlic ja kêsâ ma i to mo kêsâ gêwiņ. ¹⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Akôc i, taņ galoc alô naņ, űagêdô amêņ.” ¹¹ Tec Simon Petere kêpi waņ gêja ma gêjam jaôņ wasaņ, taņ i kapôeņ 153 sêwê e toņoma naņ, kêpi bau gêja, mago wasaņ gêņģic atom. ¹² Go Jesu kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Amêņ, aniņ gêņ bêbêcņa acgom.” Nacsenjomi samob têtêc tauņ e nêj teņ katu kênac eņ gebe “Aôm asa,” nec atom. Êsêac sêjala eņģac gebe eņ Apômtau. ¹³ Go Jesu kêkôc mo jakêkêņ gêdêņ êsêac ma i amboac tonanņeņ. ¹⁴ Jesu gêdi sa aņģa űacmatêņeņ ma geoc tau lasê gêdêņ nê űacsenjomi kêtû dim têtêacņa tonanņ.

Jesu aģêc Petere

¹⁵ Senj gêņ su, go Jesu kêsôm gêdêņ Simon Petere gebe “Joan latu Simon, aôm têtmtac gêwiņ aê kêtêlêc êsêac tônê su me masi.” Tec Simon gêjô eņ awa gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjala gebe aêņoc űalêlôm gêwiņ aôm. “Ma Jesu kêsôm gêdêņ eņ gebe “Ojop aêņoc domba űalatu.” ¹⁶ Go Jesu kêtû kênac eņ kêtiam kêtû dim luagêc gebe “Joan latu Simon, aôm têtmtac gêwiņ aê me masi.” Tec Simon gêtêc gêdêņ Jesu gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjalagac gebe aêņoc űalêlôm gêwiņ aôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêņ eņ gebe “Ojop aêņoc domba.” ¹⁷ Go kêtû kênac eņ kêtû dim têtêac gebe “Joan latu Simon, aôm nêņ űalêlôm gêwiņ aê me masi.” Tec Peterenê űalêlôm űawapac kêsâ, gebe kêtû kênac eņ katu dim têtêac gebe “Aôm nêņ űalêlôm gêwiņ aê me masi,” ma kêsôm gêdêņ eņ gebe “Apômtau, aôm kôjala gêņ samob, aôm kôjala gebe űoc űalêlôm gêwiņ aôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêņ eņ gebe “Ojop aêņoc domba. ¹⁸ Binņanô, aê jasôm tobinņanôģeņ êndêņ aôm gebe Aôm űapalêģeņ, tec taôm kôjandiņ nêņ ômbinņap ma kôsêlêņ gôja gamêņ, taņ gobe ôna naņ. Ma embe otu űac lanģwa, oc ôlam lêmam ma teņ êjandiņ aôm nêņ ômbinņap ma êwê aôm ôna gamêņ, taņ taôm godec gebe ôna atom naņ.” ¹⁹ Jesu kêsôm binj tonanņ gebe êtêc Peterene lêņ êmac êndu ma êwaka Anôtônê űawasi saņa. Kêsôm binj tonanņ su ma keteņ eņ gebe “Ôndanģuc aê.”

Jesu aģêc űacsenjom, taņ eņ têtêc gêwiņ naņ

²⁰ Petere kêtêc tau ôkwi e gêlic űacsenjom, taņ Jesu têtêc gêwiņ eņ naņ kêdaguc. Gêdêņ êsêac senj Pasa ma eņ gêc kêsî Jesuņa ma kêsôm gebe “Apômtau, asa oc eoc aôm lasê.” ²¹ Tec Petere gêlic eņ e kêsôm gêdêņ Jesu gebe “Apômtau, ma űac tônê oc amboac ondoc.” ²² Ma Jesu kêsôm gêdêņ eņ gebe “Aê embe têtêc teņ gebe eņ êmoa e jamu jamêņ, naņ oc aôm nêņ binj me. Aôm tec ôndanģuc aêģeņ.” ²³ Amboac tonanņ binj tonec kêsâ gêdêņ lasitêwai űagêdô gêja gebe űacsenjom tônê oc êmac êndu atom. Jesu kêsôm űalô tonec gebe “Eņ êmac êndu atom” nec atom. Eņ kêsôm tageņ tonec gebe “Aê embe têtêc teņ gebe eņ êmoa e jamu jamêņ, naņ oc aôm nêņ binj me.”

²⁴ űacsenjom tonec tec gêwa binj tau űai űam sa ma keto binj tau ma aêac ajala gebe binj, taņ gêwa sa naņ binņanô.

²⁵ Jesu gêģôm gêņ űanô űagêdô gwalêkiņ gêwiņ. Aê taêc gêjam gebe êsêac embe sêwa samob sa tomalageņ ma teto, oc êsêp papia taêsam e ênam űom aucģeņ.

Gêñ Tañ Apostolo Sêgôm Nan APOSOLO

Gêñ Tañ Aposolo Sêgôm Nan nec Luka keto gêjac têku nê Njawae Najam. Eñ keto buku tau gebe ênac minñ njalau Dabunj gêwê lau buña ñamataña sêpuc Jesu wana ma sêsôm ênê Njawae Najam lasê “anğa Jerusalem to Judaia samucgeñ ma Samaria ñagamêñ e naêndêñ nom ñamadiñ” (1:8). Mêtê kêlainj tau gêjac m anğa Judanêñ gamêñ acgom, ma gelom-gelom jakêtu lau nomña samobgeñ nêñ sekêñ gêwiñ, tec ñaminj tau tonanj. Luka gebe ênac nê lau têm tônêña têntac tøj, tec keto gebe Mêtê tau kêkêli lau teñ sêli tauñ sa gêdêñ kaisara, tê sejam gôliñ Romnêñ gamêñ nê atomanô. Eñ gêwa lau tau nêñ kauc sa kêpi binj, tañ lau Juda sêkêñ gêwiñ to sêkêñ matengeñ sêmoa nanj, gebe kêtu anô kêpi binj lau buña sêkêñ gêwiñ necgac.

Buku tau nec ñasêbu télêac, nanj kêtôc aposolo to lau sêsôm Jesunê Njawae Najam lasê kêsa anğa gamêñ dambê jaselom gamêñ baliñ ma sêwaka Gôlôac Dabunj tau sa-sa nanj gebe (1) Jesu kêpi undambê gêja su acgom, go gôlôac buña ñamataña kêwaka tau sa anğa Jerusalem tau; (2) Mêtê kêsa anğa Palestina ñagameñ ñagêdô (Samaria to Suria) gêwiñ; ma (3) Mêtê gelom Gwêc Njalun ñagamêñ ñagêdô samob e jagêdêñ malacsêga Rom.

Aposolonêñ buku tonec ñagêbôm teñ gebe sêjac Njalau Dabunj nê kolenjsêga ñaminj gêjam auc. Gêdêñ Om Pentekostña Njalau Dabunj tonjaclaigen mênjkêpi lau buña anğa Jerusalem, tec gêwê to kêpuc êsêac to nêñ laumata tøj kêtôm binj, tê sêjac ñaminj gec buku tau nê, samob gêmoagenj. Ac sêkatoñ lau buña ñamataña nêñ jaenj sa ñatênagenj gêc binj ñagêdô, tañ aposolo sêjam-sejam mêtê lau ma teto sa nanj. Go gêñsêga, tañ teto ñaminj gêc nanj, kêtôc jaenj tau ñanjaclai kêtu anô kêpi lau buña sêsa nêñ lêñña ma kêpi gôlôac samob sêbinj tauñ tøj tonjanôgeñ nanjña.

Nadênanj

1. Jesu gêjac dabinj aposolo kêtu nêñ kôm sêwa enj ñam sanja 1:1-26
 - a. Jesunê awamu kêjatu aposolo sa sêsôm enj wae lasêña ma gêjac mata Njalau Dabunj gêdenj êsêac 1:1-14
 - b. Sêjalijnj ñac teñ sa gêjô Juda su 1:15-26
 2. Sêwa Jesu sa anğa Jerusalem 2:1-8:3
 3. Sêwa Jesu sa anğa Judaia to Samaria 8:4-12:25
 4. Aposolo Paulu nê sakinj 13:1-28:31
 - a. Lêñ Misionña ñamataña 13:1-14:28
 - b. Aposolo sêkac tauñ sa anğa Jerusalem 15:1-35
 - c. Lêñ Misionña kêtu luagêcña 15:36-18:22
 - d. Lêñ Misionña kêtu télêacña 18:23-21:16
 - e. Sêkêc Paulu tøj gêñgônj kapoacwalô anğa Jerusalem ma Kaisarea to Rom 21:17-28:31

APOSOLO

Jesu gêjac mata Njalau Dabunj

¹ Teopili, binj ñamataña tec kato su kêpi binj samob, tañ Jesu gêgôm to kêdônj gêdêñ tañ gêjac m nê kôm ²e gêdêñ bêc, tañ Anôtô kêkôc enj sa nanj. Anôtô kêkôc enj sa atomgeñ ma Njalau Dabunj kêkac Jesu tec kêsakinj aposolo, tañ kêjalijnj êsêac sa nanj. ³Gêdêñ tañ kêkôc nê ñandanj su nanj, kêtôc tau gêmoa mata jalijnj

gêdêñ êsêac gêjagêmu-gêjagêmu ñalêñ gwalêkiñ. Sêlic enj kêtôm bêc 40 ma kêsôm biñ kêpi Anôtônê gamêñ gêdêñ êsêac. ⁴Enj gêmoa gêwiñ êsêac ma gêjac jao gebe “Awi Jerusalem siñ atom ma aonj biñ, tanj Tamoc gêjac mata to anj anja aênjoc nan, e ñanô êsa acgom. ⁵Gebe Joanj tec kêsagu lau ña bu, ma amac oc alinj Njalau Dabuñ êtu nêmu sanju ñabêc jauc atom.”

Jesu kêpi undambê gêja

(Mar 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁶Lau tanj sêkac taun sa nan, têtû kênac enj gebe “Apômtau, êndêñ têtû tonoc oc ômansañ Israelnêñ gamêñ êtu gamêñ towae êtiam me masi.” ⁷Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêmu kôm gebe ajala têtû to noc, nanj ñaclai ñatau Tamoc taê gêjam gêc nê taunja nanj atom. ⁸Mago Njalau Dabuñ wacêpi amac e atu lau tonjaclai ma awa aê ñam sa anja Jerusalem to Judaia samucgerj ma Samaria ñagamêñ e naêndêñ nom ñamadinj.” ⁹Jesu kêsôm biñ tonanj su, go êsêac sêlic enj kêpi lôlôc gêja e tao tenj kêsip enj su, tec matenanjô sêlic enj sapu.

¹⁰Lau kêpi gêja ma êsêac matenj gê undambê ñanjêñgerj sêkô e sêlic ñac luagêc tonjakwê ñaeb ñaôma mênjsêkô sêwiñ êsêac. ¹¹Ac sêsôm gebe “Amac Galilaiawaga, asagerj akô matem gê undambê. Jesu tau, tanj anja amacnêmu kêpi undambê gêja nanj, oc êmu êmêñ êtôm tê alic enj kêpi undambê gêja nê.”

Sêjalinj ñac tenj sa gêjô Juda

¹²Go aposolo sêmu anja lôc, tanj sêsam gebe Lôckatêkwi nanj, sêja Jerusalem. Lôc tau gêc Jerusalem ñagala amboac lêñ sabbatnja tenj. ¹³Jasêô lasê e gacgerj sêpi andu ñabalêmu ñadenj ñaôña, tanj êsêac sêmoasêmoa nanj sêja. Ma êsêac lau tau tonoc Petere agêc Joanj ma Jakobo agêc Andrea ma Pilip agêc Tom ma Batolomai agêc Matai ma Alpai latu Jakobo agêc Simon Seloto ma Jakobo latu Juda. ¹⁴Lau samob tonanj sêwiñ lauo ñagêdô ma Jesu têna Maria to Jesu lasii tetenj mec tonêñ ñalêlôm kêpi tagenj sêjac ñawae sêmoa.

¹⁵Gêdêñ ñasawa tonanj lasitêwai amboac 120 sênjgôn sêwiñ taunj, go Petere gêdi kêkô êsêac ñalunj ma kêsôm gebe ¹⁶“O lasitêwaac, Njalau Dabuñ gêoc Dawid awa sa ma kêsôm biñ kwananjerj kêpi Juda, tanj gêwê lau-sêkôc-Jesu-tônjwaga nanj. Biñ tanj teto gêc nanj, kêtû anô sugac. ¹⁷Ñac tonanj gêwiñ aêac ma gêwê kainj sakinj tonoc gêwiñ.”

¹⁸Ñac tau kêkôc awa geo jagêjam ôli kôm tenj, go gêu tau môkêapac gêmunj e jagêoc gêngic kêsêp ñalunjerj ma ñatêtac gêwê. ¹⁹Lau Jerusalemnja samob sênjô biñ tonanj ñawae, tec sêsam kôm tau ñaê ña êsêac taunj awenj gebe Akeldama, ñam gebe “Kômdec.”

²⁰“Biñ tau teto gêc buku Pesalemnja gebe

‘Ênê andu oc êtu tuc e ñac tenj êngônj ñalêlôm atomanô.’

Ma teto biñ tonoc gêwiñ gebe

‘Ñac tenj oc êwê kainj ênê sakinj.’

²¹⁻²²“Amboac tonanj ñac tenj mênjêwiñ aêacmanj ma êsôm Apômtau Jesu gêdi sa ñawae lasê. Enj ñac tanj anja lau, tanj sêsêlêñ sêwiñ aêac gêdêñ tanj Apômtau Jesu kêsêñj gêja gêmêñ gêmoa aêac ñasawa gêdêñ tanj enj gêlinj Joanjnê sanju nanj, e mênjgêdêñ gêwiñ aêac siñ ma kêpi lôlôc gêja nanj.” ²³Amboac tonanj sêkêñ ñac luagêc, Josep, tanj sêsam enj gebe Barsaba, ma nê ñaê tenj gebe Justu nanj, agêc Matia. ²⁴Go tetenj mec gebe “O Apômtau, aôm kôjala ñamalac samob nêñ ñalêlôm, mênjôtôc ñac tau, tanj kôjalinj enj sa anja ñac luagêc tonoc nêñ nanj, êndêñ aêac, ²⁵gebe êkôc sakinj to aposolonêñ kôm sa êjô Juda, tanj gêwi siñ ma gêc gêja nê gamêñ.” ²⁶Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Matia ma sêsam enj

gêwiñ aposolo 11. * palin-palinğen êndêñ sabat atom. Êsêac sêsêlêñ intêna dambêgen, tec sêsam ñasawa tonañ gebe lêñ sabatña.

2

Nalau Dabuñ kêsêp gêmêñ

¹ Gêdêñ bêc Pentekostña nan êsêac samob sêkac tauñ sa sêñgôn tagen. ² Go sep tagen ñadindiñ kêsana anğa undambê kêtôm mu gêbuc ñatêna mênğêjam andu, tanj êsêac sêñgôn nan, auc samucgen. ³ Ma sêlic gêñ gêwa gêñgic-gêñgic amboac ja ñaimbêla mênğêsac êsêac ñaô gêdêñ-gêdêñgen. ⁴ Ma ñalau Dabuñ gêjam êsêac samob auc, tec sêjam lau jaba awen kêtôm Nalau Dabuñ gêôc êsêac awen sa.

⁵ Juda mansañ anğa gamêñ samob, tanj gêc umbon ñalabu nan, sêkac tauñ sa jasêñgôn Jerusalem. ⁶ Gamêñ tau tonañ ñadindiñ kêsana, tec lau samob sêpi tagen e têtakê gebe sêñô lau tônê sêjam êsêac tauñ awen gêdêñ-gêdêñgen. ⁷ Lau samob sêlic e gêjac nêñ Iênô auc to sê taêñgen ma sêsôm gebe “Êsêac samob, tê sêsôm binj sêmoa nê, lau Galiliana me masi. ⁸ Amboac ondoc tec tanjê êsêac sêsôm aêac tauñ awen, tanj tenenji sêkôc aêac ma tasôm nan. ⁹ Lau Parta to Mede ma Elam, ma aêac, tanj dangôn Mesopotamia to Judaia ma Kapadokia ma Pontu to Asia ¹⁰ ma Prugia to Pampulia ma Aiguptu to Libua ñagamên Kurene ma lau, tanj tamên anğa Rom nan, ¹¹ Judawaga to lau lêñña ma lau Krete to Arabia, aêac tanjê êsêac sêsôm Anôtônê gêñtalô kapônê ñawae ña aêac tauñ awen.” ¹² Gêñ tonañ gêjac êsêac samob nan Iênô auc e sêpê lêna ma sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Gêñ tonañ ñam amboac ondoc.” ¹³ Ma lau ñagêdô sêsu susu gebe “Wain wakuc kêjanj êsêac.”

Petere gêjam mêtê

¹⁴ Tec Petere to êsêac lau 11 dêdi sêkô, go kêsôm kêpuc awa sagen gêdêñ êsêac gebe “Judawaga to amac samob, tanj anğôn Jerusalem nan, aê jawa binj tonec ñam sa êndêñ amac anjê acgom. ¹⁵ Amac abe lau tonañ wain kêjanj êsêac me. Masigoc. Oc gocgo tec mênğic lauñ sa kêkô. ¹⁶ Tagen binj, tanj propete Joel kêsôm nan, kêtun anjê gebe

¹⁷ ‘Anôtô kêsôm gebe Êndêñ bêc ñamuña oc jakêc ñoc Nalau êpi ñamalac samob e latômio to ñac oc seoc binj lasê, ma nêñ ñacsenjomi oc sêlic ñakatu, ma amacnêñ lau ñanô oc sênêc mê.

¹⁸ Êndêñ bôc tonañ oc jakêc ñoc Nalau êpi ñoc sakinwagao to ñac e seoc binj lasê.

¹⁹ Ma oc jakêñ gêñsêga anğa umbon Iólôcña ma gêñtalô anğa nom elonña tonec ñai, dec to ja ma jadaun.

²⁰ Oc oc ênam kanuc ma ajôn êtôm dec, go Apômtaunê bêc kapônê ma bêc towae tau mênğêsa.

²¹ Êndêñ tônê lau samob, tanj awen gêjac Apômtaunñ ñaê nan, tec Anôtô oc ênam êsêac kêsî.’

²² “Amac Israelwaga, anjê ñoc binj tonec acgom. Anôtô kêwaka Jesu Nasaretña sa geden amac ña gen kapônê to gêñsêga ma gêñtalô. Enj kêkêñ Jesu gêgôm gêñ tau gêmoa amac ñalêlôm taôm ajalagac. ²³ Anôtô taê gêjam ñabinj to kêjala kêtun tôn kwananğen gebe êwi ñac tau sinj êsêp amac lememe. Amac akêñ enj gêdêñ lau-sesen-binju-popocwaga sêjac enj kêpi kakesotau, tec kêtôm amac taôm ajac enj êndu. ²⁴ Nac tau tonañ Anôtô kêgaboac enj sa anğa gêmac

* **1:26:** Lau Juda sêjac go gebe sênam kôm go sêsêlêñ

ņanandaj ma gēņu eņ gēdi sa gebe gemacanô tau kēkôc eņ tōņ kêtôm atom.

²⁵ Dawid kēsôm biņ kēpi eņ gebe

‘Aē galic Apômtau kēkô ñoc ļaņôcnēm gedenj tōņgeņ.

Eņ gēmoa aēņoc anôņa gebe jaku atom.

²⁶ Amboac tonaj tec tētac űajam kēsa ma imbeloc kētu samuc.

Aē gamoa toôlic matē-matēgeņ, mago kakēņ matoc

²⁷ gebe aôm oc ondec aēņoc katuc ēmoa lamboam atom

ma aôm Ôkēņ nēm űac dabuņ ôli êtu palē atom.

²⁸ Aôm kôtôc intēna ļaņgōņ matoc ļaliņa gēdēņ aē.

Aôm oc ôkēņ aē jamoa aôm ļaņômnēm e tētac űajam ênam aē auc samucgeņ.’

²⁹ “O ñoc lasitēwaac, aē gabe jasôm abeņi Dawid nē biņ ênê awēgeņ êndēņ amac. Eņ gēmac êndu ma sēsuj eņ ma ênê sêô gēc aēac űalêlôm e gedenj galoc.

³⁰ űac tonaj eņ propete teņ ma kēja la biņ, taņ Anôtô kēsôm kētu tōņ kēpi eņ gebe ‘Aô mnēm wakuc teņ oc êņgōņ nēm lēpōņ kiņņa.’ ³¹ Eņ propete, tec gēlic biņ, taņ ocgo mēņēsa naņ kwanaņgeņ ma kēsôm űalô tonec kēpi Kilisi êndi saņa gebe

‘Anôtô gedec eņ gēmoa lamboam atom ma eņ ôli kētu palē atom.’

³² Ma Jesu tau tec Anôtô gēņu eņ gēdi sa ma aēac lau samob tonec alic geņ

tau asôm lasê. ³³ Anôtô kēsuj eņ sa jagēņgōņ ênê anôņa, ma Jesu kēkôc űalau

Dabuņ anģa Tamanê kêtôm Tama gējac mata gēdēņ eņ naņ, meņķeķec tec amac

alic to aņô. ³⁴ Dawid tau kēpi undambê gēja atomgeņ, mago kēsôm gebe

‘Apômtau kēsôm gēdēņ aēņoc Apômtau gebe Ôņgōņ aēņoc anôņa

³⁵ e jakēņ aômnēm űacjo sēnêc amkaļņ űalabu acgom.’

³⁶ “Amboac tonaj lau Israel samob sēja la űanōgeņ acgom gebe Jesu tau,

taņ amac ajac eņ kēpi kakesotau naņ, Anôtô kēkēņ eņ kētu Apômtau to

Kilisi.” ³⁷ Sēņô biņ tonaj e kepeņ êsēacnēņ űalêlom űanô ma sēsôm gedenj

Petere to aposolo űagēdô gebe “O lasitēwaac, aēacmēņ oc aņgôm tauņ amboac

onclogēņ.” ³⁸ Tec Petere kēsôm gedenj êsēac gebe “Anam taôm ôkwi ma

sensaņģu amac sēnam Jesu Kilisi ļaņô êtômgeņ gebe êsuc amacnēm sec ôkwi,

go Anôtô êkēņ űalau Dabuņ êndēņ amac ewac. ³⁹ Gebe Anôtô gējac mata biņ

kēpi amac to nēm űapalē ma êsēac lau gamēņģbômņa samob, kēpi êsēac samob,

taņ Apômtau, aēacnēņ Anôtô, kēkalem êsēac naņ.”

⁴⁰ Ma Petere gēwa sa to gējac biņsu êsēac űa biņ űagēdô gwalêkiņ gebe “Akēņ

taôm andēņ Anôtô gebe ênam amac kēsi anģa lau geo tonaj nēņ.” ⁴¹ Lau taņ

sēkôc Peterenē biņ sa naņ, sēliņ saņģu. Ma gēdēņ bēc tonaj lau amboac 3,000

jasēwiņ gôlôac. ⁴² Lau tonaj űai sēmasaņ aposolonēņ mêtê to biņ sēmbiņ tauņ

tōņģa ma sēpô polom kēkôc to tetēņ mec. Sēģôm gēņ tonaj gedenj tōņgeņ.

Gôlôacnēļ lēņ

⁴³ Êsēac samob tēntac űatutuc, gebe aposolo sēģôm Ogēņsēģa to gēņtalô

taēsam. ⁴⁴ Ma êsēac, taņ sēkēņ, gēwiņ naņ, samob sēņģōņ sēwiņ tauņ ma sēwē

kaiņ nēņ gēņ samob sēpi tagēņ. ⁴⁵ Êsēac sēkēņ nēņ waba to gēņ lau sēja m ôli

ma sēja sam űaawa gēdēņ lau samob kêtôm sēpô lēna tauņ gēdēņ-gadēņgeņģa.

⁴⁶ Êsēac semoa lôm dabuņ kêtôm bēcgeņ, ma nēņ űalêlôm kēpi tagēņ to sēpô

polom kēkôc kêtôm nēņ andugeņ ma seņ nēņ gēņ totētac űajam ma tonēņ

űalêlôm űaņģēņ. ⁴⁷ Êsēac sēlambiņ Anôtô ma lau samob sēlic êsēac űajam ma

sēmoasiņ êsēac. Ma Apômtau kēkēņ lau, taņ gēja m êsēac kēsi naņ, jasēwiņ gôlôac

tau kêtôm bēcgeņ.

3

Njac natêkwa kêtû golonj ôli njajam kêsa

¹ Njasawa tenj Petere agêc Joanj sêpi lôm dabunj sêja sebe tetenj mec êndênj njanoc ocmatanja. ² Ma njac tenj gêmoa tonanj. Têna kékôc enj akainj to lêma kêtû golonj. Kêtom bêcgenj lau sêbalanj enj jatetoc enj gêngônj lôm dabunj njakatam, tanj sêsam gebe Katamnjajam nanj, gebe etenj gênj êndênj lau, tanj sêsô lôm dabunj sêna nanj. ³ Njac tau gêlic Petere agêc Joanj sebe sêsô lôm dabunj sêna, tec ketenj gênj gédênj êsêagêc. ⁴ Tec Petere agêc Joanj matenj gê enj e Petere kêsôm gebe “Matam é aêagêc acgom.” ⁵ Ma njac tau mata gê êsêagêc gêjam kauc gebe sêkênj gênj êndênj enj. ⁶ Go Petere kêsôm gebe “Silber to gold gêc aêna atom, ma gênj, tanj gêc aêna nanj, tec gabe jakênj êndênj aôm. Gajam Jesu Kilisi Nasaretnja lanjô gebe Ôsêlênj.” ⁷ Go kêkam enj gédênj lêma anôna ma gegenj enj sa. Ma gaôgenj njac tau atapa to agwam njajanja kêsa, ⁸ ma gêboanj sa jakêkô ma kêsêlênj, go gêwinj êsêagêc kêsô lôm dabunj jakêlambinj Anôtô to kêsêlênj gêboanj kêpigenj. ⁹ Lau samob sêlic enj kêlambinj Anôtô gegenj taugenj gêmoa, ¹⁰ ma sêjala gebe njac, tanj gêngônj kêsi lôm dabunj njakamnjajam ma ketenj-ketenj gênj gêmoa nanj, njac tau tonecgoc. Ma sê taênj to sênjac lemenj kêtû gênj, tanj kêtap enj sa nanja.

Petere gêjam mêtê gêmoa Salomonê lôm seleb

¹¹ Njac tau kêsap Petere agêc Joanj tônj njapanj, tec lau samob sê taênj ma sêkac sa dêdênj êsêac sêja jasêkô lôm sêlêb, tanj sêsam gebe Salomonê nanj. ¹² Petere gêlic lau tonanj ma awa gêjac êsêac gebe “Amac lau Israelenja, asagenj asôm binj selec kêtû njac tonecna ma matemanô gédênj aêagêc kêtû asagenja. Abe aêagêc tauj ma naclai to njajam tec agôm enj kêsêlênj nec me. ¹³ Abraham agêc Isak ma Jakob nênj Anôtô ma tamenj samob nênj Anôtô kékênj nê sakinjwaga Jesu nê njawasi kêsa. Njac tonanj, tanj amac akênj enj gédênj njacjo ma asa enj auc akô Pilata lanjônêm. Pilata gebe ênjgamboac enj su, ¹⁴ mago amac asa njac dabunj to gédênj tau auc ma atenj gebe sênjgamboac njac, tanj gêjac njamalac êndu nanj, su êndênj amac. ¹⁵ Njac tau gebe êwê amac anjônj matem jali, mago ajac enj êndu, nanj tec Anôtô gênu enj sa anja njacmatênênj, aêac alic gênj tau tec asôm lasê. ¹⁶ Ma njac tau, nanj amac alic to ajala enj nanj, kékênj gêwinj Jesunê njâê, tec njâê tau gêjam enj sa. Jesu kêpuc njac tau tônj kékênj gêwinj, tec gêgôm enj ôli samucgenj njajam kêsa tec alic enj kékô amac samob lanjômnênja.

¹⁷ “O lasitêwaac, aê galicgac gebe amac ajam kauc tê agôm, ma amacnêm kasêga sêjam kauc amboac tonanjenj. ¹⁸ Anôtô gêgôm nê binj, tanj gêoc propete samob awenj sa ma sêsôm lasê gebe Kilisi êkôc njandanj nanj, njanô kêsa. ¹⁹ Amboac tonanj ambu taôm ma anam taôm ôkwi gebe nênj sec ênanja, ²⁰ ma têm moasinja anja Apômtaunê lanjônô mênjêsa wacêlau amac tekwem saki êsa, ec êkênj Kilisi Jesu, tanj kêjalinj sa kêtû amacnja kwananjenj nanj êmênj. ²¹ Njac tau êmoa undambê e êndênj têm Anôtô êmansanj gênj samob êtu wakuc êtiam, amboac kêsôm lasê gêoc propete dabunj awenj sa gédênj andanjenj nanj. ²² Mose kêsôm gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc ênu amacnêm propete tenj sa anja lasimi to tewemi nênj êtôm aê, ma binj samob, tanj enj êsôm êndênj amac nanj, akênj tanjem. ²³ Lau embe sêkênj tanjenj propete tau tonanj nê binj atom, oc Anôtô enserj êsêac samob su anja nê launênj.’ ²⁴ Propete samob, Samuel to êsêac, tanj tédaguc nanj, sêsôm to sêkênj têm tonanj njawae. ²⁵ Propete latunji amac to poac, tanj Anôtô kêmoatinj gédênj tamemi nanj, njalatui amac. Anôtô kêmoatinj poac tau gédênj Abraham ma kêsôm gebe ‘Êtu nênj wakucnja laum

nomŋa samob têtap moasiŋ sa.’ ²⁶ Anôtô kêtôc nê sakinwaga gêdêŋ amac kêtû ŋamata ma kêsakin eŋ gebe êmoasiŋ amac e anam taôm ôkwi êndêŋ-êndêŋgeŋ ma awi nêŋ sec tokaiŋ-tokaiŋ siŋ.”

4

Petere agêc Joaŋ sêŋgônŋ kapoacwalô

¹ Agêc sêsôm biŋ tonaiŋ gêdêŋ lau sêmoa ma lau dabuŋwaga to kapitai lôm dabuŋŋa ma Sadukai dêdêŋ êsêagêc sêja. ² Lau tonaiŋ ŋai sêlic êsêagêc sec gebe têdônŋ lau ma sêkêŋ Jesu gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ ŋawae gêdêŋ êsêac. ³ Tec sêkôc êsêagêc tônŋ jasêlai agêc auc sêŋgônŋ e bêbêcgeŋ acgom, gebe kêtula su. ⁴ Lau taŋ sêŋô Peterenê biŋ tau naŋ, nêŋ taêsam sêkêŋ gêwiŋ ma lau tau nêŋ ŋacwaga amboac 5,000.

⁵ Ŋabêbêc êsêacnêŋ kasêga to laumata ma biŋsutau sêkac tauŋ sa aŋga Jerusalem, ⁶ ma ŋac dabuŋsêga Anas agêc Kaiapa ma Joaŋ agêc Alesandere ma êsêac ŋagêdô aŋga ŋac dabuŋsêga nê gôlôac sêwiŋ. ⁷ Ma sêsôm sejon ŋaclagêc tau jasêkô êsêac laŋôŋnêŋ, go têtû Iêsu êsêagêc gebe “Asa nê ŋaclai to ŋaê kêpuc amagêc tônŋ, tec agôm gêŋ tônê nec.” ⁸ Tec Ŋalau Dabuŋ gêjam Petere auc e kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “O launêŋ kasêga to laumataac, ⁹ galoc amac embe atu Iêsu aêagêc êpi moasiŋ, taŋ agôm gêdêŋ ŋac puliŋ naŋ, ¹⁰ go amac samob to lau Israel samob ajala gebe Jesu Kilisi Nasaretŋa, taŋ amac ajac eŋ kêpi kakesotau gêja ma Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ naŋ, nê ŋaê gêgôm ŋac, taŋ kêkô amac laŋômnêŋ naŋ, ôli ŋajam kêsa. ¹¹ Ŋac tau ‘poc, taŋ amac akwêwaga alic gebe sec naŋ, tec kêtû poc kêclêsuŋa.’

¹² Ŋacmoasiŋ teŋ gêmoa atom, ma ŋaê ŋajam teŋ aŋga umbon ŋalabu gêdêŋ ŋamalac gebe ênam aêac saŋa teŋ gêc atomanô.”

¹³ Lau tau sêlic Petere agêc Joaŋ têtac kêpa su ma nêŋ kauc kêsa gebe êsêagêc aŋga lau ŋaôma nêŋ, taŋ sêsô lôm teŋ atom naŋ, tec sê taêŋ ma sêjala êsêagêc gebe sêsap Jesu tônŋgeŋ. ¹⁴ Ac sêlic ŋac puliŋ, taŋ ôli ŋajam kêsa naŋ, kêkô gêwiŋ êsêagêc ma sêsôm biŋ sêjô agêc awenŋa e masi. ¹⁵ Amboac tonaiŋ sêjatu êsêagêc sêwi gamêŋ sêkac saŋa siŋ sêsa awê sêja, ma sêmasaŋ biŋ gêdêŋ tauŋ ¹⁶ ma sêsôm gebe “Aêac danŋôm ŋaclagêc tônê amboac ondoc. Lau Jerusalemŋa samob sêlic gêŋtalô, tê êsêagêc sêgôm nêgac, ma aêac oc dansa auc êtôm atom. ¹⁷ Dambôc êsêagêc awenŋ auc ŋajanaŋ gebe biŋ tau tonec ŋawae êtu tapa êndêŋ lau samob êna atom, ma sêsam ŋac tônê nê ŋaê êndêŋ lau teŋ êtiam atom.” ¹⁸ Go sêmôcêc êsêagêc mênŋsêjac jao gebe êsêagêc sêsôm Jesunê ŋaê lasê to têndônŋ ŋaê tau teŋ êtiam atomanô.

¹⁹ Ma Petere agêc Joaŋ sêjô êsêac awenŋ gebe “Taôm taêm ênam alic acgom, Anôtô êlic biŋ ondoc naêndêŋ, taŋeŋ wamu amac me taŋeŋ wamu eŋ. ²⁰ Aêagêc atôm atom gebe akapic awenŋsuŋ êtu gêŋ, taŋ alic to aŋô naŋŋa.” ²¹ Amboac tonaiŋ sêjac biŋsu êsêagêc ŋakônŋŋa ma sêkêŋ agêc sêja. Êsêac têtap lêŋ sêmêtôc êsêagêcŋa teŋ sa atom kêtû lauŋa, gebe samob tetoc Anôtô sa kêtû gêŋ, taŋ gêgôm naŋŋa. ²² Ŋac tau, naŋ êsêagêc sêgôm gêŋtalô ôli ŋajam kêsaŋa kêpi eŋ naŋ, nê jala kêtû 40 su.

Gôlôac teten mec kêtû sêmoa totêntac êpa sugenŋa

²³ Sêwi Petere agêc Joaŋ siŋ su, tec agêc dêdêŋ nêŋ lau sêja ma sêjac miŋ biŋ, taŋ lau dabuŋsêga to laumata sêsôm gêdêŋ êsêagêc naŋ. ²⁴ Lau tonaiŋ sêŋô su e awenŋ gêoc Anôtô selenŋeŋ gebe “O Ŋatau, aôm naŋ kôkêŋ undambê to nom

ma gwêc to gêj samob, tañ sêmoa ñalêlôm nan, ²⁵ aôm tau tonañ kôkêj Nalau Dabunj gêoc aêac abenji Dawid, tañ kêtû aômnmê sakinwaga nan, awa sa gebe 'Lau samuc nêj ñaonda kêpi kêtû asagenña to lau taêj gêjam binj ñaôma-ñaôma nan, ñam amboac ondoc.

²⁶ Kinj nomnja sêkac tauñ sa,

ma kasêga sêmoatiñ binj sêngônj tagen amboac tonañ, sebe sensen Apômtau agêc nê ñac, tañ genj oso enj nan su.'

²⁷ Binjnanôgenj, Herodo agêc Ponti Pilata ma lau samuc to lau Israel sêkac sa anja malac tonec sebe sensen aômnmê sakinwaga dabunj Jesu, tañ goenj oso enj nan su. ²⁸ Ma sêgôm gêj, tañ aôm taêm gêjam kwananjenj gebe lêmam ôngômña nan, ñanô kêsa. ²⁹ O Apômtau, galoc ôlic gebe êsêac sêjô aêac ña binjenj. Amboac tonañ ôpuc nêj sakinwaga aêac tônj gebe asôm nêj binj totêntac êpa sugenj.

³⁰ Ômêtôc lêmam moasinj ma ôkêj nêj sakinwaga dabunj Jesu nê ñaê êngômj gêjsêga to gêjtalô." ³¹ Ac tetenj mec tonañ su, ma gamêj, tañ êsêac sêkac sa sêngônj nan, kêwiwiw tau e Nalau Dabunj gêjam êsêac samob auc ma sêsôm Anôtônê mêtê totêntac kêpa sugenj.

Gôlôac sêwê kainj nêj genj samob ñatonj tagen

³² Lau-sêkêj gêwiwaga samob têtac tagen to nêj ñalêlôm kêpi tagen. Ma ñac tenj gêlic nê gêj amboac taugenj nê gêj atom, êsêac samob sêwê kainj gêj ñatonj tagen. ³³ Aposolo sêwa Apômtau Jesu gêdi sa ñawae sa tonjaclaigenj, ma ñamoasinj kapôêj kêpi êsêac samob, ³⁴ gebe êsêacnêj ñac tenj kêpô lêna tau kêtû gêj tenja gêmôa atom, gebe gamêj to and-u ñatau samob sêkêj nêj gêj lau sêjam ôli ma sêkôc ñaawa ³⁵ jatetoc gêc aposolo enkainja. Go êsêac sêjac sam gêj tau gêdêj lau, tañ sêpô lêna kêtû gêj tenja nan kêtômgenj.

³⁶ Ma Lewinê wakuc tenj gêmôa, nê malacmôkê Kupro. Ênê ñaê Josep, mago aposolo sêsam enj gebe Bamaba, tanam ôkwi gebe "Binjanlatu," ³⁷ ñac tau nê kôm tenj gêc, tec kêkêj lau sêjam ôli ma kêkôc ñaawa jaketoc gêc aposolo enkainja amboac tonanjenj.

5

Anania agêc Sapira nêj binj

¹ ñac tenj, nê ñaê Anania, agêc nê awê Sapira sêkêj nêj kôm ñagêdô tenj lau sêjam ôli. ² ñac tau gêjam ñaawa ñagêdô auc, nê awê gêlic, ma kêkôc ñagêdô jaketoc gêc aposolo enkainja. ³ Ma Petere kêsôm gebe "Anania, amboac ondoc Sadañ gêjam nêj ñalêlôm auc e kôsau Nalau Dabunj ma gôjam kôm ñaawa ñagêdô auc. ⁴ Aôm kôkêj gêdêj lau sêjam ôli atomgenj, tec taôm kôtu nêj gêj ñatau. Kôkêj gêdêj lau sêjam ôli su, tec kôtu ñaawa ñatau amboac tonañ. Amboac ondoc tec taêm gêjam binj amboac tonañ gêc nêj ñalêlôm. Aôm kôsau ñamalac atom, aôm kôsau Anôtôgoc." ⁵ Anania gêjô binj tonañ e gêu tau jatomatêgenj gêc. Ma lau samob, tañ sêjô binj tonañ ñawae nan, têtêc tauñ ñanô. ⁶ Go lau matac dêdi jasêsabanj enj ma sêbalanj enj sêsa awê jasêsunj enj.

⁷ Ockatu ñasawa amboac têtêac gêjaña, ma ñac tau nê awê gêjam kauc binj, tañ gêgôm nê akwenj nan, tec gêmêj. ⁸ Ma Petere kêtû kênac enj gebe "Ôsôm êndêj aê acgom gebe Amagêc akôc kôm ñaôli tau tecenegenj me." Ma awê tau kêsôm gebe "Aec, gêj tau tecenanjenj." ⁹ Tec Petere kêsôm gêdêj enj gebe "Amboac ondoc amagêcnêj ñalêlôm kêpi tagenj abe ansaê Apômtaunê Nalau. Ôlic acgom, lau tañ sêsunj nêj akwenj su nan, enjata gêdinj katam sebe

sêmbalanj aôm sêsa sêna.” ¹⁰ Ma gacgenj awê tau kêku e jatomatêgenj gêc enj akainjja. Lau matak sêsô sêja e sêlic awê tau tomatêgenj gêc, tec sêbalanj enj jasêsunj enj gêwinj nê akwej. ¹¹ Gôlôac dabunj pebenj têtakê njanô e lau njanêdô samob, tanj sênjô binj tau njawae nanj, têtakê amboac tonanjgenj.

Aposolo sêgôm gêntalô to gênsêga taêsam

¹² Aposolo sêgôm gêntalô to gênsêga taêsam sêmoa lau njalêlôm ma lausêkênj-gêwinjwaga samob sêkac tauj sa semoa Salomonê lôm sêlêb. ¹³ Lau njanêdô têtêc tauj, tec sêsap êsêac tøj atom, mago tetoc êsêac sa têtôm apômtau towae. ¹⁴ Ma êsêac, tanj sêkênj gêwinj Apômtau nanj, têtû gwalêkinj, gebe lauo to njac taêsam. ¹⁵ Lau tau sejonj nênj gêmac sêsa malaclunj sêja jasêkênj êsêac sêc mê to sac ma taênj kêka gebe Petere embe êsêlênj êmênj, nanj katu naênêc ajunj ênsac êsêacnênj njanêdô êwinj-êwinj. ¹⁶ Ma lau taêsam anja malac, tanj gêc Jerusalem njagala nanj, sejonj lau gêmac to lau njanêdô, tanj njalau njatêmui gêgôm êsêac nanj sêmênj, tec aposolo sêgôm êsêac ôlinj njajam kêsa samob.

Sêkôc aposolo tøj kêtû dim luagêcja

¹⁷ Ma njac dabunjsêga to nê lau samob, tanj anja Sadukainênj tonj nanj, sêjam lêmunj aposolo njanô ¹⁸ e sêkam êsêac tøj ma sêkênj êsêac sêngônj andu kapoacwalônja. ¹⁹ Gêdênj gêbêc Apômtaunê anjela tenj jagêlêc katam andu kapoacwalônja su, go gêwê êsêac sêsa sêja ma kêsôm gebe ²⁰ “Ana anam mêtê lau akô lôm dabunj ma asôm binj anjônj matem jalinja samob lasê.” ²¹ Ac sênjô binj tonanj, tec bêbêc kanucgenj sêsô lôm dabunj sêja ma têtônj lau.

Go njac dabunjsêga to nê lau sêkac tauj sa ma sêkalem laumata to Israelnênj lau njanô samob sa ma sêkênj lau sêja andu kapoacwalônja gebe sêkôc aposolo tau sêmênj. ²² Tec sakinjwaga sêja e têtap aposolo sa sêmoa andu kapoacwalônja atom, go sêmu sêja ma sêsôm gebe ²³ “Aêac aja e alic sêlai andu kapoacwalônja auc e panj tagenj to gejobwaga sejonj katam sêkô, mago alêc katam su e alic jaôb tagenj.” ²⁴ Lôm dabunj njakapitai to lau dabunjsêga sênjô binj tonanj ma taênj gêjam jakêsa-jakêsa. ²⁵ Go njac tenj kasôm gedenj êsêac gebe “Alic acgom, lau tau, tanj akenj êsêac sêngônj kapoacwalô nanj, têt jatedônj lau sêkô lôm dabunj.” ²⁶ Amboac tonanj kapitai gêwinj nê sakinjwaga jasêkôc aposolo. Sêkôc êsêac sêjam saicgenj atom, têtêc gebe lau oc têtuc êsêac nja poc êndu.

²⁷ Amboac tonanj sêwê êsêac sêja laumata sêkac sa njamala. Nac dabunjsêga kêtû kênac êsêac gebe ²⁸ “Aêac ajac jao njajanja gêdênj amac gebe andônj njâe tonanj êtiam atom, mago alic acgom, amacnêmj mêtê gêjam Jerusalem aucgenj. Amac abe aê njamalac tônê nê dec êpi aêac me.” ²⁹ Tec Petere to aposolo sêjô êsêac awenj gebe “Aêac tanjenj wamu Anôtô êlêlêc njamalac. ³⁰ Jesu tanj amac akênj enj genkalenj kakesotau jaasenj enj su nanj, tec aêac tamenjinênj Anôtô gênu enj sa. ³¹ Nac tau Anôtô ketoc enj sa gêngônj ênê anônja, gebe êtu laumata to kêsiwaga ma ênam Israel ôkwi to êsuc êsêacnênj sec ôkwi. ³² Binj tonanj njai aêac alic njanô, tec awa sa amoa, aêac to Nalau Dabunj, tanj Anôtô kêkênj gêdênj lau tanjenj wamu enjja nanj.”

³³ Lau tonanj njai sênjô binj tonanj e gêli nênj njalêlôm sa secanô sebe sênac aposolo endu. ³⁴ Go laumatanênj tenj gêdi sa, enj Parisai tenj, nê njâe Gamaliel. Enj kêtônjwaga binjsunja tenj ma lau samob tetoc enj sa. Enj kêtujatu gebe sejonj aposolo sêsa awê saunjenj. ³⁵ Go kêsôm gêdênj laumata gebe “Amac lau Israelwaga, alic taôm njapep, anjôm lau tonanj amboac secgenjmanj. ³⁶ Gêdênj njasawa tenj Teuda ketoc tau sa gebe êtu njac towae ma lau 400 sêsap enj tøj. Tec sêjac enj endu, ma lau, tanj sêsap enj tøj nanj, sêjanda êsêac samob sêc êlinjêlinjenj

e nêj kôm gê su. ³⁷ Tonañ su, go gêdêj bêc, tañ sêsa lau saña nan, ñac Galilaiana Juda gêdi ma kêlêtôm lau e taêsam sêsap enj tônj. Sêmoa e ñac tau gêjaña ma sesen êsêac, tañ sêsap enj tônj nan, samob êliñ-êliñ. ³⁸ Ma galoc jasôm ñoc ñalêlôm êndêj amac gebe Awî lau tônê siñ ma akêj êsêac sêc sêna. Gêj amboac tônê embe ñamalac tauñ taêj ênam me sêñgôm, oc êtu golonj. ³⁹ Ma embe anja Anôtônê, oc anseñ su atôm atom. Ajop tagenj tonec, anseñ Anôtô atom.”

⁴⁰ Lau tau sêkêj gêwiñ Gamalielnê binj, go sêmdêc aposolo jasi êsêac ña palipgenj ma sêjac binjsu êsêac gebe sênam mêtê êpi Jesunê ñaê êtiam atom. Go sêkêj êsêac sêsa sêja. ⁴¹ Lau tau sêwi laumata siñ sêsa sêja totêntac ñajamgenj, gebe Anôtô ketoc êsêac sa ma gêlic êsêac têtôm gebe lau sêgôm êsêac majenj kêsa kêtû Jesunê ñaêña. ⁴² Êsêac têtônj lau anja lôm dabuñ to andu kêtôm bêcgenj ma sêsôm ñawae ñajam lasê gebe Jesu enj Kilisi, sêwi siñ atom.

6

Sêjaliñ samwaga 7 sa

¹ Gêdêj ñasawa tonañ ñacseñomi têtû taêsam. Ma lau Helen têtû môsi lau Ebolai gebe sim êsêacnêj awêtuc su ña gêj, tañ sêjac sam kêtôm bêcgenja nanj.

² Tec êsêac lau 12 sêkalem ñacseñomi samob sa ma sêsôm gebe “Aêac embe anac sam mo ma oc anjôm Anôtônê mêtê êtôm atom. Gêj amboac tonañ aêac alic kêtôm atom. ³ O lasitêwaac, ajaliñ nêma lau mansañ 7, tañ Nalau Dabuñ to kauc mêtêja gêjam êsêac auc nanj sa, gebe mênjsêkôc kôm tau tonañ su. ⁴ Aêac lau tonec abe aterj mec to anam sakinj êndêj mêtêgenj.” ⁵ Lau samob, tañ sêkac tauñ sa nanj, sêñj binj tonañ ñajam, tec sêjaliñ lau tonec ñai sa, ñac tenj kêkêj gêwiñ ñajanja to Nalau Dêbu ña gêjam enj auc, nê ñaê Stepan, gêwiñ Pilip agêc Prokoro ma Nikanor agêc Timon ma Parmena agêc Judanêj ñac lêñña tenj anja Antiokia, nê ñaê Nikolaus. ⁶ Sêkêj lau tonañ ñai sêkô aposolo lanjônem ma teteñ mec to sêu lemenj gêsac êsêac.

⁷ Anôtônê mêtê kêtû tapa e ñacseñominêj tonj anja Jerusalem kêtû kapôênj, ma lau dabuñwaga taêsam sêkêj gêwiñ mêtê to sêsô ñalabu.

Sêkôc Stepan tônj

⁸ Moasinj to ñaclai gêjam Stepan auc ma gêgôm gêñsêga to gêñtalô kapôênj lau sêlic. ⁹ Tec lau ñagêdô anja tonj, tañ sêsam êsêac sebe Libertini to Kurene ma Alesandriana nanj, dêdi sa ma lau Kilikia to Asiana sêwiñ. Êsêac to Stepan ac sêpa tauñ kêtû mêtêña. ¹⁰ Enj kêsôm binj tokauc ma to Nalau Dabuñ, tec êsêac sêku enj tulu atom. ¹¹ Amboac tonañ sêwi binj gêdêj lau tenj jasêsôm gebe “Aêac anjê enj kêsôm binj alôb-alôb kêpi Mose to Anôtô.” ¹² Sêgôm sêmoa e dêdac lau to laumata ma binjsutau sa, jasêkôc Stepan tônj ma sê enj dêdêj laumata sêja. ¹³ Ma sêjaliñ lau ñagêdô sa gebe sêñgôliñ binj êpi enj gebe “Ñac tonec kêsôm binj kêpi gamêj dabuñ to Mosenê binjsu ñawaô. ¹⁴ Aêac anjê enj kêsôm gebe Jesu Nasaretña oc enseñ gamêj tonec su, ma mêtê, tañ Mose kêkêj gelom aêac nanj, enj oc ênam ôkwi.” ¹⁵ Laumata samob, tañ sêkac tauñ sa sêñgônj nanj, materj gê enj e sêlic lanjônê kêtôm anjela tenj nê.

7

Stepan gêjam mêtê

¹ Go ñac dabuñsêga kêsôm gebe “Binj tau amboac tônê me masi.” ² Tec Stepan kêsôm gebe

“O tamocac to ñoc lasitêwaac, aŋ ñoc biŋ acgom. Gêmungeŋ aêac abeŋi Abraham gêŋgôn Haran atomgeŋ, gêmoa Mesopotamiageŋ e ŋawasi ŋatau Anôtô geoc tau lasê ³ ma kêsôm gédêŋ eŋ gebe ‘Ondec nêŋ gamêŋ ênêc to nêŋ lau sêmoa ma ôna ôŋgôn gamêŋ, taŋ aê oc jatôc êndêŋ aôm nan.’ ⁴ Tec eŋ gedec Kaldeanêŋ gamêŋ gêcŋa ma gêdi mêngeŋgôn Haran. Gêmoa e tama gêmac êndu acgom, go Anôtô gêwê eŋ aŋga tonaj mêngeŋgelom gamêŋ tau tec galoc ênac aŋgôn nec. ⁵ Gédêŋ tonaj ênê ŋapalê masi, ma Anôtô kékêŋ eŋ gêwê kainj gamêŋ ŋagec atomanô, mago Anôtô gêjac matageŋ gedêŋ eŋ gebe êkêŋ gamêŋ tonec êndêŋ eŋ to nê wakuc, taŋ sêjô eŋ su nan. ⁶ Ma Anôtôŋê biŋ amboac tonec gebe ‘Nêŋ wakuc oc têtû lau jaba sêmoa lau teŋ nêŋ gamêŋ, ma malacm oc sêkônij êsêac têtû nêŋ gêŋôma to sejoŋ êsêac êtôm jala 400.’ ⁷ Ma Anôtô kêsôm gêwiŋ gebe ‘Lau tau, taŋ sêkônij êsêac têtû nêŋ gêŋôma nan, aê oc jamêtôc êsêac. Tonaj su, go êsêac sêc sêmu mênŋsênam sakiŋ aê aŋga gamêŋ tau tonec.’ ⁸ Go Anôtô kêmoatiŋ poac sêsa ŋapalêŋa gédêŋ Abraham gêwiŋ, tec kêka Isak lasê ma kêsa eŋ gédêŋ ŋabêc kêtû 8, ma Isak gégôm gédêŋ Jakob, ma Jakob gégôm gédêŋ aêac abeŋi 12 amboac tonageŋ.’

⁹ “Aêac abeŋi têntac sec gédêŋ Josep e sêkêŋ eŋ gédêŋ lau sêjam ôli eŋ ma sêkôc eŋ sêja Aiguptu, mago Anôtô gêwiŋ eŋ. ¹⁰ Tec kêjaŋgo eŋ su aŋga nê ŋandaŋ samob to kékêŋ moasiŋ ma kauc mêtêŋa gédêŋ eŋ kékô kinj Aiguptuŋa, Parao, laŋônêŋ. Ma Parao kékêŋ eŋ gêjam gôliŋ Aiguptu to ênê gôlôac samob. ¹¹ Tôbôm kêsa Aiguptu to Kanaan ŋagamêŋ samob e sêŋgôn jageo ŋanô ma tamenj têtap nêŋ gêŋ sêniŋŋa sa atom. ¹² Jakob gêŋô polom gêc Aiguptu ŋawae, tec kêsakiŋ tamenj sêsêp sêja kêtû ŋamata. ¹³ Sêmoa e sêsêp sêja kêtû luagêcŋa nan, tec Josep gêwa tau sa gédêŋ têwai ma Parao gêŋô Josep tau nê gôlôac ŋam. ¹⁴ Go Josep kékêŋ biŋ gêja ma kékalem tama Jakob to nê gôlôac samob sêja. Ma lau tau têtôm 75. ¹⁵ Jakob tau kêsêp gêja e gêmac êndu aŋga Aiguptu, ma tamenj amboac tonaj. ¹⁶ Go sêkôc êsêac sêja Sikem ma sêsuj êsêac sêc sêô, taŋ Abraham gêjam ôli ŋa silber toŋ teŋ gédêŋ Hamor latui aŋga Sikem nan.

¹⁷ “Ŋanoc sêwi gamêŋ tau sinŋa, taŋ Anôtô gêjac mata gédêŋ Abraham nan, kédabiŋ gebe êmbacnê, ma lau têtû taêsam e sêjam Aiguptu auc. ¹⁸ Sêmoa e kinj wakum teŋ, taŋ gêjam kauc Josep nan, gêjam gôliŋ Aiguptu. ¹⁹ Ŋac tonaj kêsau kêtim aêacnêŋ lau ma gejoŋ tamenj ma kêcac êsêac gebe sêwi nêŋ gêŋ dedec sinj paliŋ-paliŋgeŋ gebe sêmoa materŋ jali atom. ²⁰ Gédêŋ ŋasawa tonaj Mose têna kékôc eŋ, ma Anôtô gêlic eŋ ŋajam, tec agêc sêlôm eŋ sêmoa nêŋ andulêlôm e ajôŋ têléac. ²¹ Go sêwi eŋ sinj paliŋ-paliŋgeŋ e Parao latuo kékôc eŋ sa jagêlôm eŋ kêtôm latu teŋ. ²² Ma tédôŋ Aiguptunêŋ mêtê samob gédêŋ Mose, gêmoa e kêtû ŋac ŋajana biŋ to kômŋa.

²³ “Ŋac tau gêmoa e nê jala kêtû 40 su, go taê gêjam gebe ênac lasitêwai Israelŋa kêsi. ²⁴ Gêlic ŋac teŋ kêlêsu ŋac Israelŋa teŋ, tec gêjam Israel tonaj kêsi ma gêjac ŋac Aiguptuŋa nan êndu kêtû kêlêsu ŋac tonajŋa. ²⁵ Mose geboc lasitêwai sêjala Anôtô gebe ênam êsêac kêsi ya ey lêma, mago nêŋ kauc kêsa su atom. ²⁶ Ŋabêbêc lau ŋagêdô sêsôm tauŋ sêmoa e eŋ gêlic, tec gê wama êsêac ma kêsôm gebe ‘Lauac, amac lau ŋam tageŋ. Amboac ondoc tec abe aŋgôm taôm kwalec nec.’ ²⁷ Ma ŋac-kisa-môkêwaga tonaj kêtij eŋ ma kêsôm gebe ‘Asa kékêŋ aôm kôtu aêacma gôliŋwaga to mêtôcwaga. ²⁸ Oc gobe ônac aê êndu amboac nôgeŋ gôjac Aiguptu tau nan me.’ ²⁹ Tec Mose gêc su kêtû biŋ tonajŋa jakêtu ŋac jaba gêŋgôn nom Midian e kêka ŋapalê luagêc lasê aŋga tonaj.

30 “Jala 40 gêjaņa gêwiņ, go aņļa teņ geoc tau lasê gêdêņ eņ aņļa gamêņ sawa lôc Sinaiņa, kêsêp ja ņawaô, taņ kêsā gamêņdani naņ ņalêlôm. 31 Mose gêlic gêņ tonañ e gêjāc lêma ma kêtū gasuc gêja gebe êlic gêņ tau ņam acgom. Tec Apômtaunê awa teņ kêsā gebe 32 ‘Tamaminêņ Anôtô, Abraham agêc Isak ma Jakob nêņ Anôtô aê.’ Tec Mose kêtênêp ma kêtêc tau e gebe êlic gêņ tau ņam atom. 33 Go Apômtau kêsôm gêdêņ eņ gebe ‘Ôngamboac atapa su aņļa amkainj gebe gamêņ, taņ kôkô naņ, gamêņ dabu ņ. 34 Aê galic sejoņ ņoc lau aņļa Aiguptu e sêmoa jageo, ma gaņô nêņ taņi, tec kasêp gamêņ gebe janam êsêac kêsī. Amboac tonañ ômôêņ, aê gabe jasakiņ aôm êna Aiguptu.’

35 “Mose tau, taņ êsêac sêsa eņ auc ma sêsôm gebe ‘Asa kêkêņ aôm kôtu gôliņwaga to mêtôcwaga naņ,’ tec Anôtô kêsakiņ eņ kêtū gôliņwaga to kêsīwaga. Eņ kêkêņ aņļa geoc tau lasê gêdêņ Mose aņļa gamêņdani gebe êpuc eņ tôņ. 36 ņac tonañ kejoņ êsêac sa ma gêgôm gêņsêga to gêņtalô aņļa gamêņ Aiguptu to aņļa Gwêckoc ma gamêņ sawa kêtôm jala 40. 37 Mose tau tec kêsôm gêdêņ Israelwaga gebe ‘Anôtô oc êņū amacnêp propete teņ sa aņļa lasimi to tewemi nêņ êtôm aê.’ 38 ņac tagerj tonañ tec gêmoa gêwiņ gôlôac dabuņ aņļa gamêņ sawa ma gêwiņ aņļa, taņ kêsôm biņ gêdêņ êsêac to tamenj aņļa lôc Sinai naņ, ma ņac tonañgeņ tec biņ mata jaliņa gêdêņ eņ gebe êndôņ aêac.

39 “Mago aêac tamenj sebe taņerj wamu eņ atom. Êsêac sêmasuc eņ to sêjam nêņ ņalêlôm ôkwi gêdêņ Aiguptu kêtiam. 40 Ma sêsôm gêdêņ Aron gebe ‘Ômansaņ aêacma anôtôi gwam gebe sêwê aêacņa, gebe Mose, taņ gêwê aêac aņļa Aiguptu amêņ naņ, aêac ajam kauc biņ ondoc kêtap eņ sa.’ 41 Gêdêņ tonañ sêgôm nêņ bulimakao ņalatu ņakatu teņ ma sêkêņ da gêdêņ anôtô gwam tau to têtū samuc lemeņ ņakôm. 42 Tec Anôtô gêjam dêmôê êsêac ma kêkêņ êsêac sêjam sakiņ umbonj ņagêlôn kêtôm teto gêc propetenêņ buku gebe ‘Amac lau Israelwaga, gêdêņ taņ amoa gamêņ sawa e jala 40 naņ, oc akêņ bôc to da gêdêņ aê me masi.

43 Amac abalaņ gwam Moloknê bec to anôtô gwam Repan nê utitalata ma agôm gêņ tau ņakatu abe atenj mec êpi. Amboac tonañ aê jawê amac e naaņgônj Babel ņamakeņ ônêņa.’

44 “Aêac tamenj sêkôc lôm bec, taņ gêwa Anôtô gêmoa gêwiņ êsêacņa sa naņ, sêmoa gamêņ sawa. Ac sêmasaņ kêtôm ņadônj, taņ Anôtô kêtôc gêdêņ Mose gêlic ma kêjatu eņ gebe êņgômņa naņ. 45 Tamenj sêbalaņ lôm bec tonañ sêwiņ Josua sêja lau samuc nêņ gamêņ, taņ sêkôc su naņ. Anôtô tau gêmuņ tamenj ma kêtij lau samuc su, tec lôm bec kêkô gamêņ tonec e gêdêņ Dawidinê têm. 46 Anôtô gêlic Dawid ņajam, tec ņac tau keterj gebe êtap gamêņ teņ sa ma êsuņ Jakobnê Anôtônê andu teņ sa êkô. 47 Mago gêc e Salomo kêkwê Anôtônê andu tau. 48 Tagerj Lôlôc ņatau oc êņgônj andu, taņ sêgôm ņa lemeņ naņ atom, êtôm propete kêsôm gebe

49 ‘Undambê kêtū ņoc lêpônj ma nom kêtū ockaiņ ņakadembonj.

Apômtau kêsôm gebe

Amac abe akwê aêņoc andu amboac ondoc,

me ņoc gamêņ, taņ jaņgônj tekoc saki êsaņa naņ, oc ênêc ondoc.

50 Amac abe gêņ totau-totau samob tonañ ņai tauc lemoc gajam kauc me.’

51 “Ojāe amac, gêsômtêkwa ņatorj ma nêp ņalêlôm to taņemsuņ ņadani atôm lau samuc. Amac akô ņalau Dabuņ auc ņapaņ atôm tamemi tec amoa.

52 Propete ondoc teņ amac tamemi sêjanda eņ atom. Ma êsêac sêjac lau, taņ

andanyen seoc bin lasê kwananyen gebe nac gêdêy oc êmên nan êndugac. ⁵³ Amac lau tau tonec tec êkêc binju anja anjelanên, mago amasan kêtû tôn atom.”

Têruc Stepan na poc êndu

⁵⁴ Lau sêhò bin tonan e gêli nêy njalêlôm sa secanô ma sêmôê lunlun en. ⁵⁵ Ma Nalau Dabun gêjam Stepan auc e mata gedec undambê, gêlic Anôtônê njawasi ma gêlic Jesu kékô Anôtônê anôja. ⁵⁶ Tec kêsôm gebe “Op, aê galic undambê gêja ma Nmalacnê Latu kékô Anôtônê anôjagoc.” ⁵⁷ Lau tonan gêsawac e sêbôc tanjensun auc ma gulun tagen sêja sêgi en auc. ⁵⁸ Ma têtin en kêsa malacmagê gêja sebe têtuc en na poc êndu. Tec lau binmôkê sêkôc nêy njakwê su ma sêkên jatetoc gêc nac matac ten, nê naê Saulu, akainja. ⁵⁹ Êsêac têtuc Stepan na poc sêmoa ma keten mec gebe “Apômtau Jesu, ôkôc njoc njalau sa.” ⁶⁰ En kêpôn aduc ma gêmôêc na awa kapôên gebe “Apômtau, ôê êsêacnên sec tôn atom.” Kêsôm tonan su ma gêmac êndu.

8

¹ Saulu gêlic êsêac sesen Stepan su e gêjac mataanô njam.

Saulu kêlêsu gôloac dabun

Gêdêy njasawa tonan lau sêlêsu gôloac dabun Jerusalemja kêlêlêc. Sêgôm e lau samob sêc êlin-êlin têtôm Judaia to Samaria njagamênjen sêja. Aposolo taujnen tec sêmoa. ² Ma lau mansan njagêdô sêsun Stepan ma têtan tanjiboa njanô kêpi en.

³ Saulu kêpi gôloac dabun nêy andu kêtômgen ma gê lauo to nac jakêkên êsêac sêso kapoacwalô sêja, gêgôm e gesen gôloac dabun êlin-êlin.

Mête kêtû tapa anja Samaria

⁴ Êsêac tan sêc êlin-êlin kêtôm gamênjen sêja nan, jasêsôm njawae njam lasê. ⁵ Ma Pilip tec kêsêp malac Samariaja jagêjam mête êsêac kêpi Kilisi. ⁶ Lau taêsam sêhò Pilipnê bin to sêlic gêntalô, tan en gêgôm nan, e sêkên tanjen en totêntac tagen, ⁷ gebe lau taêsam tonalau njatêmui sêmoa, nan njalau tau sêwac ma sêsa anja êsêacnên sêja, ma njatêkwa kêtû golon to magin kêsû taêsam ôlin njam kêsa. ⁸ Ma lau, tan sêngôn malac tonan nan, têtac njam samucgen.

⁹ Ma nac mecwaga ten, nê naê Simon, gêngôn malac tonan, nan gêmungen gêgôm mectoman e gêjac lau Samariaja nêy Iênô auc ma gêboa tau gebe en nac tonaclai kain ten. ¹⁰ Tec lau saun to lau kapôên samob sêkên tanjen en ma sêsôm gebe “Anôtônê naclai, tan sêsam gebe kapôên nan, oc nac tau tonan.”

¹¹ Êsêac sêkên tanjen en gebe en gêjac êsêacnên Iênô auc na nê mecgen e njasawa ec balin su. ¹² Ma Pilip kêsôm njawae njam Anôtônê gamên to Jesu Kilisi nê naênja lasê e lauo to nac sêkên gêwin ma sêlin sanju. ¹³ Go Simon tau kêkên gêwin amboac tonan e gêlin sanju ma kêsap Pilip tôn. En gêlic gêntalô to gênsêga kapôên e gêjac ênê Iênô auc.

¹⁴ Aposolo tan sêngôn Jerusalem nan, sêhò njawae gebe lau Samariaja sêkôc Anôtônê mête sa, tec sêsakin Petere agêc Joan dêdên êsêac sêja. ¹⁵ Naclagêc tonan sêsêp sêja, go teten mec kêtû lau tauja gebe Nalau Dabun êpi êsêac, ¹⁶ gebe Nalau Dabun kêpi êsêacnên ten atom tagen, ac sêlin busanju njômagen kêpi Apômtau Jesu nê naê. ¹⁷ Tec aposolo luagêc sêkên lemen gêsac êsêac agcom, go Nalau Dabun gelom êsêac.

18 Simon gêlic aposolo sêkêñ lemen gêsac lau, ma Nalau Dabuñ gelom êsêac, tec kejon awa gêdêñ êsêagêc gêja ¹⁹ ma kêsôm gebe “Akêñ ñaclai tonan êndêñ aê amboac tonanjen. Aê embe jakêñ lemoc ênsac ñac ten, go Anôtô êkêñ Nalau Dabuñ êndêñ en.” ²⁰ Tec Petere kêsôm gêdêñ en gebe “Aôm ônaña tonêm awagen. Aôm gobe ônam ôli Anôtônê moasin ña awa me. ²¹ Aôm gôwê kainj kôm tonec ñagac atomanô, gebe Anôtô gêlic aômniêm ñalêlôm geogen. ²² Amboac tonan ônam taôm ôkwi anga nêem geo tonan ma oten Apômtau, moae êsuc binj geo, tanj gêc nêem ñalêlôm nanj ôkwi. ²³ Aê galic nêem geo kêtôm ñaikisi ñamakic gêjam aôm auc to sec ñalêpoa gêsô aôm tônj.” ²⁴ Go Simon gêjô enj awa gebe “Amagêc taôm aten mec êndêñ Apômtau anam aê aoc gebe binj, tanj agêc asôm nanj, ñateñ êtap aê sa atom.”

²⁵ Naclagêc tau sêsôm to sêwa Apômtaunê binj sa su, go sêmu sêja Jerusalem ma sêsôm ñawae ñajam lasê anga Samarianêñ malac gwalêkinj gêwiñ.

Pilip agêc gejobwagasêga Aitiopiaña

²⁶ Apômtaunê anela tenj kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Ôndi ma ôsêlêñ êndêñ oc êkô ñalunj ôsa intêna, tanj anga Jerusalem kêsêp Gasana gêja nanj. “Intêna tau kêsêp gamêñ sawa. ²⁷ Tec enj gêdi gêja. Ma ñac Aitiopiaña tenj, lau Aitiopiaña nêñ kwin Kandake nê gejobwagasêga, nanj kwin kêkêñ enj gejob ênê waba samob nanj, jaketenj mec anga Jerusalem. ²⁸ Enj gêmu gêja nê gamêñ ma kêsam propete Jesaia nê binj gêñgônj nê kareta ñaô. ²⁹ Go Nalau Dabuñ kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Ôtu gasuc nawê kareta tônê tônj.” ³⁰ Tec Pilip kêlêti kêdaguc gêja e gêñô enj kêsam propete Jesaia nê binj ma kêtû kênac gebe “Binj tanj kôsam nanj, kôjala ñam me masi.” ³¹ Ma ñac tau kêsôm gebe “Embe ñac tenj êtôc intêna êndêñ aê atom, oc jajala amboac ondod.” Go ketenj Pilip gebe êpi naêñgônj êwiñ enj.

³² Ma binj tau, tanj ñac tau kêsam nanj, tonec gebe

“Sejon enj amboac domba, nanj sebe sêmbucña
ma amboac domba ñalatu, tanj sebe sêkapiñ ñaôlilu nanj,
mago kêtanj atom.

³³ Gêdêñ tanj sêkônin enj nanj, sêmêtôc enj kêtôm ñagôlinj atom.

Asa kêtôm gebe ênac ênê wakuc nêñ minj. Oc masi,
gebe seseñ enj su anga nom.”

³⁴ Go gejobwagasêga tau kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Aê jatenj aôm ôwa sa acgom. Propete kêsôm binj tau kêpi asa. Kêsôm kêpi tau me kêpi ñac tenj.”

³⁵ Tec Pilip gêoc awa sa gêjac m nê mêtê ña propetenê ñalô tonan ma kêsôm Jesunê ñawae ñajam lasê gêdêñ enj. ³⁶ Agêcnêñ kareta kêsêlêñ e jasêô lasê bu tenj ma gejobwagasêga tau kêsôm gebe “Kec, bu tec kêpoac. Asagenj êkô aêñoc busanju auc.” [³⁷ Go Pilip kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm embe ôkêñ êwiñ tonêm ñalêlôm samucen, go dangôm.” Ma enj gêjô Pilip awa gebe “Aê kakêñ gêwiñ Jesu Kilisi enj Anôtônê Latu.”] ³⁸ Go enj kêjatu gebe kareta êkô, ma Pilip agêc gejobwagasêga sêsêp bu jasêkô, go Pilip kêsagu enj. ³⁹ Agêc anga bu sêpi sêmêñ e Apômtaunê Nalau kêkôc Pilip su, ma gejobwagasêga gêlic enj kêtiam atom ma gêc totêtac ñajamgenj gêja. ⁴⁰ Pilip jagêô lasê Asoto, go kêsôm ñawae ñajam lasê gêjac laoc malac samob e jagêô lasê Kaisarea.

¹ Saulu tau nê ñalêlôm gegen enj sa e gêjô Apômtaunê ñacseñomi ña binj ma gebe ênac êsêac êndu. Enj gêdêj dabuñsêga gêja ² ma keten enj gebe êkêj papia êwa enj sanja êndênj lau Damaskus nêj Iômmôke gebe Saulu embe êtap lau ñagêdô, nanj sêkêj gêwiñ Jesunê mêtê nanj sa, oc ênsô êsêac awê ma ñac tøj ma ejoj êsêac sêna Jerusalem. ³ Enj kêsêlêj gêmoa e kêdabinj Damaskus ma sep tagen ja tenj anja undambê kêpô enj gêjam aucgenj ⁴ e gêu tau jagêc nom ma gêjô awa tenj, tanj kêsôm gêdêj enj gebe “Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê.” ⁵ Ma enj kêsôm gebe “Apômtau, aôm asa.” Go ñac tau kêsôm gebe “Aê Jesu tec kôjanda aê. ⁶ Mago galoc aôm ôndi ôsa malac ôna, go sêsôm binj, tanj gêjac aôm ñawae nanj. Iasê êndênj aôm.” ⁷ Ma lau, gêj sêwiñ enj nanj, sêjô binj tau, mago sêlic ñamalac tenj atom, tec sêjam tauñ tøjgenj sêkô. ⁸ Saulu gêdi anja nom ma mata gêlac e gêlic gamêj atom. Tec êsêac sêkam enj ma sêwê enjenj sêja Damaskus. ⁹ Enj gêjgôj tonanj gêlic gamêj atom kêtôm bôc têlêac ma genj to gênôm gêj atom.

¹⁰ Ma ñacseñom tenj gêjgôj Damaskus, nê ñaê Anania, nanj Apômtau gêgôm ênê katu kainj tenj kêsoma kêsôm gêdêj enj gebe “Anania,” e ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê tec gamoa.” ¹¹ Go Apômtau kêsôm gêdêj enj gebe “Ôndi ma ôsa intêna, tanj sêsam sebe intêna solop nanj, ôna ma ôtu kênac ñac, tanj sêsam enj sebe Saulu Tarsusña nanj, anja Judanê andu, gebe enj ketenj mec ¹² ma gêlic ñac tenj, nê ñaê Anania, jakêkêj lêma gêsac enj gebe mata êlêc êtiam.” ¹³ Go Anania gêjô enj awa gebe “Apômtau, aê garjô lau taêsam sêsôm gebe ñac tonanj gêgôm aômnêm lau dabuñ, tanj sêjgôj Jerusalem nanj, sec elêmê. ¹⁴ Ma sêsôm gebe kêkôc ñaclai anja lau dabuñsêga nêj gebe ênsô lau samob, tanj awenj gêjac aômnêm ñaê nanj tøj.” ¹⁵ Tec Apômtau kêsôm gêdêj enj gebe “Ôna, ñac tau tônê tê gajac dabinj enj su gebe ejoj ñoc ñaê êndênj lau samuc to kinj ma Israel latuñj êna. ¹⁶ Gebe aê tauc jatôc gêjwapac, tanj enj êôc êtu ñoc ñaêña nanj, êndênj enj.”

¹⁷ Tec Anania gêdi gêja e jakêpi andu tau, go kêkêj lêma gêsac enj ma kêsôm gebe “Lasicenec Saulu, Apômtau Jesu, tanj geoc tau lasê gêdêj aôm anja intêna, tanj kôsa gômôêj nanj, kêsakinj aê tec gamêj gebe matamanô êpoa lasê êtiam ma ñalau Dabuñ ênam aôm auc.” ¹⁸ Ma gaôgenj gêj, tanj gêsanj Saulu mataanô auc nanj, kêsêlô amboac i ñagala e gêbacnê ma gêlic gamêj kêtiam. Go gêdi sa e gêlinj sanja ¹⁹ ma genj gêj têkwa saki kêsoma kêtiam.

Saulu gêjam mêtê anja Damasku

Bêc ñagêdô Saulu gêwiñ ñacseñomi gêmoa Damaskus. ²⁰ E gacgenj gêjam mêtê kêpi Jesu anja Judanenj lôm gebe ñac tau tonanj Anôtônê Latu. ²¹ Ma lau samob, tanj sêjô ênê bi ñ tonanj nanj, sêñac lemenj ma sêsôm gebe “Ñac tau, tanj gesenj êsêac, tanj awenj gêjac ñaê tônê anja Jerusalem nanj, ñac tau tonec me masi. Enj gêmêj gebe ênsô êsêac anja tonecña tøj êwiñ ma ejoj êsêac sêndênj lau dabuñsêga sêna atom me.” ²² Ma Saulu gêwa sa ñajanja kêlêlêc gebe Jesu tonec enj Kilisi tau. Kêsôm binj amboac tonanj tec gêgôm lau Juda, tanj sêjgôj Damaskus nanj, nêj kauc kêjnsôj e tonjoma.

Saulu gêc Judawaga su

²³ Bêc ñagêdô gêjana acgom, go Judawaga sêkic ênê binj gebe sênac enj êndu. ²⁴ Binj tau ñapuc kêsoma gêdêj Saulu. Ac sêkêj lau sejoj malac ñacagêdô gêwiñ kêtôm bêc to gelenjenj gebe sênac enj êndu. ²⁵ Tec Saulunê ñacseñomi sêkôc enj gêdêj gêbêc jasêkêj enj kêsêp sêm, tanj sêwa amboac talu nanj, ma sêlêwanj enj kêsêp tunjbôm ñadêmoê gêja.

Saulu gêmoa Jerusalem

²⁶ Gêja e gêô lasê Jerusalem jakêsaê gebe êsap nacsenjomi tônia. Tec gêgôm elémê gebe samob têtêc enj, sêkênj gêwiñ gebe Jesunê nacsenjom tenj enj atom.

²⁷ Tec Barnba gêjam enj sa ma gêwê enj agêc dêdêñ aposolo sêja. Enj gêjac m inj binj Saulu gêlic Apômtau anja intêna ma Jesu kêsôm binj gêdêñ enja. Ma gêjac minj gêwiñ gebe Saulu kêsôm Jesunê ñaê lasê gêmoa awêgeñ anja Damaskus.

²⁸ Go Saulu gêmoa-gêmoa gêwiñ êsêac anja Jerusalem ma kêsôm Apômtaunê ñaê lasê gêmoa awêgeñ. ²⁹ Enj gêjam binjalôm gêwiñ lau Juda, tanj sêsôm binj Helen nanj, e sêpê tauñ kêtû mêtêña. Tec êsêac sebe sêkam enj tônia ma sênac enj êndu. ³⁰ Lasitêwai sêñô binj tonanj ñawae ma sêkênj enj kêsêp Kaisarea gêja acgom, go sêsakinj enj anja tonanj gêja Tarsus.

³¹ Gêdêñ ñasawa tonanj gôlôac dabunj anja Judaia to Galilaia ma Samaria ñagamêñ samob sêngônj towamag-enj. Lau tau sêsa nêñ lêñ totêtêc Apômtaugenj ma Nalau Dabunj kêpuc êsêac tônia to gêjac lênsônj êsêac e têtû taêsam.

Aenea ôli ñajam kêsa

³² Petere kêsêlêñ-kêsêlêñ gêmoa e jagêô lasê Anôtônê lau, tanj sêngônj Luda nanj. ³³ Go kêtap ñac tenj anja tonanj sa, nê ñaê Aenea, tanj nê ñatêkwa kêtû golorj ma gêcgeñ kêtôm jala 8. ³⁴ Tec Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Aenea, Jesu Kilisi gêgôm aôm ñajam kêsa, ôndi sa ma ôlunj nê mê sa,” e enj gêdi sa gulunj tagenj. ³⁵ Lau Luda to Saron samob, tanj sêlic ñac tau nanj, sêjam tauñ ôkwi dêdêñ Apômtau.

Tabita mata jali kêsa kêtiam

³⁶ Awê tenj gêngônj Jope, nê ñaê Tabita, tanam ôkwi gebe Mojawa, nanj kêkênj gêwiñ Jesu. Enj gêjam lau sa ña kolenj tokainj-tokainj to kêmomasinj êsêac ñanô.

³⁷ Gêdêñ ñasawa tonanj gêmâc gêgôm enj gêc e gêmâc êndu. Go sêmasanj ênê ñawêlêlanj ma tetoc gêc andu ñadenj tenj. ³⁸ Nacsenjomi sêñô Petere gêmoa Luda, tanj gêc Jope ñagala nanj ñawae, tec sêsakinj ñac luagêc jatetenj enj gebe “Ôndênj aêac ômôênj sebenmanj.” ³⁹ Petere gêdi ma gêwiñ êsêagêc sêja. Ac sêô lasê su acgom, go sêwê Petere sêpi andu tau ñadenj tonanj sêja. Ma awêtuc samob dêdêñ enj sêja e têtôc obo to ñakwê, tanj Tabita gêngônj gêwiñ êsêac ma kêsî nanj, gêdêñ enj ma têtanj. ⁴⁰ Tec Petere kêmâsuc êsêac samob sêsa sêja, go kêpônj aduc ketenj mec. Tôniañ su, go kêkac tau ôkwi gêdêñ ñacmatê ma kêsôm gebe “Tabita, ôndi sa.” Ma awê tau mata gêlac e gêlic Petere ma gêdi gêngônj. ⁴¹ Go Petere gêsunj lêma jakekam enj sa ma gêmôêc Anôtônê lau to awêtuc mênjêtôc awê tau gêdêñ êsêac gebe mata jali kêsa su. ⁴² Lau Jope samob sêñô binj tonanj ñawae ma taêsam sêkênj gêwiñ Apômtau. ⁴³ Ma Petere gêmoa Jope gêngônj gêwiñ ñac kêmâsanj bôc ñaôlicña tenj, nê ñaê Simon, ñasawa ec baliñ.

10

Petere agêc Korneli

¹ Nac tenj gêngônj Kaisarea, nê ñaê Korneli. Nac tonanj kêtû sinwaga tonj tenj, tanj sêsam êsêac sebe “TonjItalianja” nanj, nêñ kapitai. ² Enj to nê gôlôac samob lau ñajam têtêc Anôtô, ma enj kêmomasinj lau Juda ñapep to ketenj mec gêdêñ Anôtô gedênj tôniañ. ³ Gêdêñ ocmata ñac tonanj katu gêlic Anôtônê anjela tenj katôgeñ gêdêñ enj jakêsôm gêdêñ enj gebe “Korneli.” ⁴ Korneli kêtakê e mata gê enj ma kêsôm gebe “Apômtau, binj amboac ondóc.” Go anjela kêsôm gêdêñ enj gebe “Nê m mec to nê m moasinj kêpi gêdêñ Anôtô jataê gêjam gêmoa. ⁵ Amboac

tonaŋ galoc ôkêŋ lau sêna Jope nasêkôc Simon teŋ, taŋ sêsam eŋ sebe Petere naŋ sêmêŋ. ⁶ Nac tau kêtû ŋacleŋ jagêŋgôŋ gêwiŋ Simon teŋ, taŋ kêmasaŋ bôc ŋaôlic naŋ, nê andu kékô gwêctaligen.” ⁷ Aŋela kêsôm biŋ gêdêŋ eŋ su ma gêc gêja acgom, gocgo Korneli gêmôêc nê sakiŋwaga luagêc ma siŋwaga teŋ. Nac tau kêtêc Anôtô ma gêjam sakiŋ Korneli ŋapep. ⁸ Korneli gêjac miŋ biŋ samob gêdêŋ êsêac ma kêsakiŋ êsêac sêja Jope.

⁹ Lau tonan sêsêlêŋ sêmoa e ŋagelen, go jatêdabiŋ malac. Gêdêŋ tonan Petere kêpi andu tau ŋaden ŋaôŋja gebe eteŋ mec, ma oc kékô ŋaluŋ. ¹⁰ Gêmoa e mo gêjô eŋ ma gebe êniŋ gêŋ. Tec sêmasaŋ ênê gêŋ sêmoa ma katu kaiŋ teŋ kêsâ ¹¹ e gêlic undambê gêŋa ma sêlêwan gêŋ teŋ amboac obo kapôêŋ sêmoatiŋ ŋalêsu aclê ma sêlêwan kêsêp nom gêmêŋ. ¹² Ma bôc nomŋa kaiŋ teŋ-kaiŋ teŋ to gêŋ, taŋ kékêŋgeŋ naŋ, ma moc umbon ŋalabuŋa sêsêp jasêmoa ŋaiêiôm. ¹³ Go awa teŋ gêdêŋ eŋ gebe “Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniŋ.” ¹⁴ Tec Petere kêsôm gebe “Apômtau, masigoc, gêŋ sec to alôb-alôb amboac tonan aê gaen teŋ su atomanô.” ¹⁵ Go awa tau kêsâ kêtiam kêtû dim luagêc gebe “Gêŋ taŋ Anôtô kêmasaŋ kêtû selec naŋ, ômbu gebe alôb-alôb atom.” ¹⁶ Biŋ tonan kêsâ kêtû dim têlêac su, go gaôgeŋ obo tau gegeŋ tau sa kêpi undambê gêja kêtiam.

¹⁷ Petere taê gêjam gêŋ, taŋ gêlic naŋ, ŋam jakêsa-jakêsa gêmoa ma lau, taŋ Korneli kêsakiŋ êsêac naŋ, têtû kênac Simonnê andu gêdêŋ lau e têtap sa mênșêkô ŋasacgêdô. ¹⁸ Lau tau sêmôêc têtû kênac gebe “Simon, taŋ sêsam eŋ sebe Petere naŋ, kêtû ŋacleŋ mênșgêŋgôŋ tonec me masi.” ¹⁹ Petere taê gêjam gêŋ, taŋ gêlic naŋ, ŋam gêŋgôŋ, ma ŋalau Dabuŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic acgom, lau têlêac mênștêtû kênac aôm sêkô. ²⁰ Ôndi ôsêp ma ôwiŋ êsêac, taêm ênam naêsa-naêsa atom, gebe aê tauc kasakiŋ êsêac tec sêmêŋ.” ²¹ Tec Petere kêsêp jakêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aô, ŋac taŋ asôm naŋ, aê tau tonec. Ac amêŋ kêtû biŋ ondocŋa.” ²² Lau tau sêsôm gebe “Kapitai Korneli, ŋac gêdêŋ, taŋ kêtêc Anôtô naŋ, ma Judawaga sêlic eŋ ŋac mansaŋ, ŋac tau tônê aŋela dabuŋ teŋ mênșkêsôm biŋ gêdêŋ eŋ gebe êkêŋ lau mênșêkôc aôm ôna ênê andu ma êŋô biŋ aŋga aômniê.” ²³ Tec Petere kêmasaŋ biŋ gêdêŋ êsêac sêsô nê andu ŋalêlôm sêja ma kékêŋ gêŋ êsêac seŋ.

Ŋagelen eŋ gêdi gêwiŋ êsêac sêja ma lasitêwai ŋagêdô aŋga Jope dêdi sêwiŋ eŋ. ²⁴ Ŋagelen, go jasêô lasê Kaisarea. Korneli kêkalem nê lasitêwai to nê tawaŋ sa kwananŋeŋ, ma sêôŋ êsêac sêmoa. ²⁵ Gêdêŋ taŋ Petere kêsô gêja naŋ, Korneli kêpuc eŋ tônŋtôn kêsâ gêmêŋ e gêu tau gêc eŋ akaiŋŋa ma ketoc eŋ sa. ²⁶ Tec Petere kêkam eŋ sa ma kêsôm gebe “Ôndi sa, aê ŋamalac amboac tonan.” ²⁷ Sêjam biŋgalôm sêwiŋ tauŋ sêsô sêja e gêlic lau taêsam sêkac tauŋ sa, ²⁸ ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac alicgac gebe biŋsu gêjac jao gebe Judawaga têtû ŋacleŋ me sêŋgôŋ sêwiŋ tentenlatu teŋ atom. Mago Anôtô kêtêc gêdêŋ aê gebe jambu ŋamalac teŋ gebe sec to ŋatêmui atomanô. ²⁹ Kêtû tonanŋa aê gaŋô amacnêm môêc tec gadec atom, gadi gamêŋ. Ma galoc jatu kênac amac gebe amôêc aê kêtû asagenŋa.”

³⁰ Tec Korneli kêsôm gebe “Gêdêŋ ocmata teŋ aê kateŋ mec gamoa ŋoc andu e galic ŋac teŋ tonakwê ŋaôsicôsic mênșkêkô aê laŋôcnêm, galoc ŋabêc aclê gêjaŋa su. ³¹ Ma ŋac tau kêsôm gebe ‘Korneli, Anôtô gêŋô gômômniê mec ma taê gêjam nêm moasiŋgac. ³² Amboac tonan ôsakiŋ lau sêna Jope nasêkôc Simon, taŋ sêsam eŋ sebe Petere naŋ êmêŋ. Nac tau kêtû ŋacleŋ gêŋgôŋ Simon, taŋ kêmasaŋ bôc ŋaôlic naŋ nê andu, taŋ kékô gwêctali naŋ.’ ³³ Tec kakêŋ lau ŋagaôgeŋ dêdêŋ aôm sêwac ma aôm gôgôm ŋajam gebe gômôêŋ. Aêac samob,

tec amoa Anôtô lanônênm nec, abe anjô binj samob, tanj Apômtau kêsakinj aôm nanj.”

Petere gêjam mêtê gêmoa Kornelinê andu

³⁴ Go Petere gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Galoc aê kajala binjanôgenj gebe Anôtô kêpuc openj lau tenj atom. ³⁵ Lau samuc samob nênj tenj embe êtêc enj ma êngôm gênj êndêngenj, nanj oc êlic enj najam. ³⁶ Amac anjô binj, tanj Anôtô kêsakinj gêdênj lau Israel. Enj kêsôm njawae najam lasê kêpi Jesu Kilisi gê wama. Nac tau kêtû samob nênj Apômtau. ³⁷⁻³⁸ Amac ajala binj tau, tanj gêjam Judaia samucgenj auc nanjac. Ma binj tau tonec gebe Anôtô genj oso Jesu anja Nasaret nj Nalau Dabunj to najalai. Ma binj tau gêjac m anja Galilaila gêdênj Joan gêjam mêtê kêpi busanju su acgom, go Jesu gêjac laoc gamêngenj jakêmoasinj lau to gêgôm lau, tanj Sadanj kékôninj êsêac tônj nanj, ôlinj najam kêsa. Gêgôm gênj tonanj gebe Anôtô gêwinj enj. ³⁹ Ma aêac alic gênj samob, tanj gêgôm anja Judanênj gamênj to Jerusalem nanj, tec awa sa. Nac tonanj êsêac sêkênj enj genjkalenj ka ma sêjac enj êndu. ⁴⁰ Nac tau tonanj Anôtô gênu enj sa gêdênj bêc kêtû têlêac ma kêkênj enj geoc tau lasê. ⁴¹ Geoc tau lasê gêdênj lau samob atom, gêdênj aêacgenj, tec Anôtô kêjalinj aêac sa kwananjenj gebe awa ênê binj sa nec. Enj gêdi sa anja njacmatênênj ma aêac tec aenj to anôm gênj awinj enj. ⁴² Go enj kêjatu aêac gebe anam mêtê lau to awa sa gebe Anôtô kêjalinj enj sa kêtû lau materj jali to njacmatê nênj mêtôcwaga. ⁴³ Propete samob sêwa enj njam sa gebe Anôtô êsuc lau pebenj, tanj sêkênj gêwinj enj nanj, nênj sec ôkwi êtu ênê njênja.”

Anôtô kêkênj Nalau Dabunj gêdênj lau samuc

⁴⁴ Petere kêsôm binj tonanj gêmoa ma Nalau Dabunj mênjkêpi êsêac samob, tanj sênjô binj semoa nanj. ⁴⁵ Ma Judawaga njanô, tanj sêkênj gêwinj ma sêwinj Petere nanj, sê taênj gebe Anôtô kêkêc nê Nalau Dabunj kêpi lau samuc gêwinj, ⁴⁶ gebe sênjô êsêac sêjam lau njagêdô awenj ma sêlambinj Anôtô. Go Petere kêsôm gebe ⁴⁷ “Nalau Dabunj kêpi lau tonec kêtôm kêpi aêac. Asa oc ênac jao gebe sêlinj sanju atom.” ⁴⁸ Go kêsôm sêsagu êsêac sêjam Jesu Kilisi lanjô. Ma lau tau tetenj Petere gebe êngônj êwinj êsêac bêc njagêdô acgom. * Judawaga sêkênj gêwinj gebe gênj dêmôênja êtôm gebe êngôm nênj njalêlôm êtu sec, tec senj palinj-paligenj atom, senj gênj, tanj Mosenê binjsu gêwa sa gebe gênj selec nanjenj.

11

Petere gêjac minj gedenj gôlôac Jerusalemja

¹ Aposolo to lasitêwai, tanj sêngônj Judaia nanj, sênjô lau samuc sêkêc Anôtônê mêtê sa njawae. ² Petere kêpi Jerusalem gêja, tec lau Juda njanô njagêdô sêsôm enj gebe ³ “Aôm kôpi lau samuc nênj andu to goenj gênj gônjônj gôwinj êsêacgoc.” ⁴ Tec Petere gêoc awa sa ma gêwa binj tau sa tomalagenj gêdênj êsêac gebe ⁵ “Aê katenj mec ganjônj malac Jope e katuc kainj tenj kêsa ma galic gênj tenj amboac obo kapôênj sêmoatinj njalêsu aclê tônj kêsêp anja undambê gêdênj aê gêmênj. ⁶ Aê gaôc kêninj e galic bôc nomnja kainj tenj-kainj tenj, bôclai ma gênj kêkênjja to moc umbonj njalabuja. ⁷ Ma ganjô awa tenj kêsa gêdênj aê gebe ‘Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôninj.’ ⁸ Go kasôm gebe ‘Apômtau, masigoc, gênj sec to alôb-alôb amboac tonanj aocsunj gêjam kauc samuc.’ ⁹ Go awa tau anja undambê gêjô aê aoc kêtû dim luagêc gebe ‘Gênj tanj Anôtô kêmasanj kêtû selec nanj, ômbu gebe alôb-alôb atom.’ ¹⁰ Ganjô binj tonanj e kêtû dim têlêac, go gênj

* **10:48:** Judawaganenj binj têtû selecnja njagêdo gêc Mat 15:2.

samob tonan n̄ai k̄epi undambê ḡeja k̄etiam. ¹¹ Ma gaôgeŋ galic lau t̄êlêac, taŋ s̄êsakin aŋga Kaisarea d̄êdêŋ aê m̄eŋsêô lasê andu, taŋ gangôŋ nan. ¹² Ma N̄alau Dabuŋ k̄êsôm ḡêdêŋ aê gebe ‘Ôwiŋ êsêac taêm ênam biŋ naêsanaêsa atom.’ Tec gawin lasitêwai 6 tecenec e api ŋac tau nê andu. ¹³ Go ŋac tau ḡêjac miŋ ḡêdêŋ aêac gebe ḡêlic aŋela teŋ k̄êkô ênê andu ma k̄êsôm ḡêdêŋ eŋ gebe ‘Ôsakin lau s̄êna Jope ma s̄êkôc Simon, taŋ s̄êsam eŋ sebe Petere nan s̄êmêŋ. ¹⁴ ŋac tau êsôm biŋ, taŋ ênam aôm to nêm gôlôac samob k̄êsi nan, êndêŋ aôm.’ ¹⁵ Aê gocgo gajac m̄ ŋoc biŋ gamoa ma N̄alau Dabuŋ k̄êpi êsêac amboac ḡêmungeŋ k̄êpi aêac. ¹⁶ Tec aê taêc ḡêjam Apômtaunê biŋ, nan k̄êsôm gebe ‘Joan k̄êsagu amac ŋa bu, mago amac oc alin N̄alau Dabuŋ êtu nêm sanġu nan.’ ¹⁷ Êsêac s̄êkêŋ ḡêwiŋ Apômtau Jesu Kilisi e Anôtô k̄êmoasi ŋ êsêac amboac k̄êmoasiŋ aêacgeŋ. Ma aê asa gebe jakô Anôtô auc.” ¹⁸ Lau tau s̄êŋô biŋ tonan e s̄êjam tauŋ t̄ôŋ. Ac s̄êlambiŋ Anôtô ma s̄êsôm gebe “Anôtô ḡêjam lau samuc ôkwi, gebe s̄êŋgôŋ maten jali s̄êwiŋ amboac tonangeŋ.”

Gôlôac Antiokiana

¹⁹ S̄êjac Stepan su acgom, go ḡêŋwapac, taŋ k̄êdaguc nan, ḡêjam gôlôac salin-salin. Êsêac s̄êc s̄êjac laoc gamêŋgeŋ e jasêô lasê Poinike to Kupro ma Antiokia ma s̄êsôm m̄êtê ḡêdêŋ lau teŋ atom, s̄êsôm ḡêdêŋ Judawagengeŋ. ²⁰ Go nêŋ lau ŋagêdô d̄êdi aŋga Kupro to Kurene jasêô lasê Antiokia. Aŋga tonan s̄êsôm Apômtau Jesu nê ŋawae ŋajam lasê ḡêdêŋ lau Helen ḡêwiŋ. ²¹ Apômtau lêma ḡêwiŋ êsêac e lau taêsam s̄êkêŋ ḡêwiŋ ma s̄êjam tauŋ ôkwi d̄êdêŋ Apômtau s̄êja.

²² Gôlôac dabuŋ Jerusalemna s̄êŋô biŋ, taŋ êsêac s̄êgôm nan, ŋawae ma s̄êsakin Bamaba ḡeja Antiokia. ²³ K̄êsêlêŋ jagêô lasê e ḡêlic Anôtô k̄êmoasiŋ lau tonan ŋanô, tec t̄êtac ŋajam ma ḡêlêŋ biŋ êsêac samob gebe nêŋ ŋalêlôm taêŋ ênam Apômtaugeŋ ma s̄êsap eŋ t̄ôŋ ŋapan. ²⁴ Eŋ tau ŋac ŋajam ma N̄alau Dabuŋ ḡêjam eŋ auc to k̄êkêŋ ḡêwiŋ ŋajajŋa, tec ḡêjam lau taêsam ôkwi e s̄êkêŋ ḡêwiŋ Apômtau ²⁵ Go Barnaba tau ḡeja Tarsus gebe ensom Saulu. ²⁶ Eŋ jakêtap eŋ sa, go k̄êkôc eŋ ḡeja Antiokia. Ma êsêagêc s̄êŋgôŋ s̄êwiŋ gôlôac dabuŋ jala samuc teŋ ma t̄êdôŋ lau taêsam. Aŋga Antiokia tonan tec s̄êsam Apômtaunê ŋacsenjomi gebe lau Kilisiŋa k̄êtu ŋamataanô.

²⁷ Ḡêdêŋ ŋasawa tonan propete aŋga Jerusalem s̄êsêp Antiokia s̄êja. ²⁸ Êsêacnêŋ teŋ, nê ŋaê Agaba, N̄alau Dabuŋ k̄êkac eŋ, tec ḡêdi ma geoc biŋ tonec lasê gebe Tôbôm kapôêŋ êsa ênam ŋamalac samob nêŋ gamêŋ auc. Ma biŋ tau nanô k̄êsa ḡêdêŋ kaisara Klaudi nê t̄êm. ²⁹ Tec ŋacsenjomi s̄êsôm k̄êtu t̄ôŋ gebe s̄ênam lasitêwai, taŋ s̄êŋgôŋ Judaia nan sa. Êsêac samob êtôm ŋacanoŋgeŋ s̄êkêŋ êtôm awa, taŋ ḡêc êsêacŋa nan. ³⁰ S̄êgôm ḡêŋ tau su, go s̄êsakin Barnaba agêc Saulu gebe nasêkêŋ awa tau êndêŋ laumata. * Judawaga s̄êkêŋ ḡêwiŋ gebe ḡêŋ dêmoêŋa êtôm gebe êŋgôm nêŋ ŋalêlôm êtu sec, tec seŋ ḡêŋ palin-palinŋeŋ atom, seŋ ḡêŋ, taŋ Mosenê biŋsu ḡêwa sa gebe ḡêŋ selec nanŋeŋ.

12

S̄êjac Jakobo endu ma s̄êkôc Petere t̄ôŋ

¹ Ḡêdêŋ t̄êm tonan kin Herodo k̄êkac lêma sa gebe ejoŋ gôlôac dabuŋ nêŋ ŋagêdô. ² Eŋ ḡêjac Joan t̄êwa Jakobo ŋa sin êndu. ³ Herodo ḡêlic gebe biŋ tonan ḡêjac Judawaga matenjanô ŋajam, tec ḡêjac t̄êku e k̄êkôc Petere t̄ôŋ amboac

* **11:30:** Judawaganêŋ biŋ t̄êtu selecŋa ŋagêdô ḡêc Mat 15:2.

tonañ. (Biñ tonañ kêsa gêdêñ Om Polom Nalucña.) ⁴ Kêkôc enj tøj su, go kêkêñ enj kêsô andu kapoacwalôña gêja. Go kêkêñ sinwaga tonj aclê gebe sejoj enj. Tonj tenj njalau aclê-aclê. Herodo taê gêjam gebe Pasa êmbacnê acgom, go êtôc enj êndêñ lau. ⁵ Amboac tonañ sejoj Petere gêñgônj kapoacwalô, ma gôlôac dabuj tetenj mec gêdêñ Anôtô kêtü enja gedenj tøjgenj.

Mec njaclai kêgaboac Petere su

⁶ Gêdêñ tanj Herodo taê gêjam gebe êtôc Petere êndêñ lau nanj, njagêbêc sêsô Petere tøj ña kapoacwalô luagêc ma sêkêñ enj gêc bêc gêc sinwaga luagêc ñasawa. Ma gejobwaga sêkô katamdêmôe ma sejoj andu kapoacwalôña. ⁷ Ma sep tagenj Apômtaunê anjela geoc tau lasê e njawê kêpô balêm njalêlôm. Go anjela tau kepenj Petere dambê ma gêñu enj ma kêsôm gebe “Ôndi sa sebenj.” Gêdêñ tonañ kapoacwalô kêsü anja enj lêma. ⁸ Go anjela kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôjandinj nêmbinjak ma ôkic nêmbi atapa tøj.” Ma enj gêgôm amboac tonañ. Go anjela kêsôm gêdêñ enj gebe “U nêmbi njakwê ênsanj taôm ma ôndañguc aê.” ⁹ Petere kêsä kêdaguc enj gêja. Enj gêjam kauc gebe gêñ, tanj anjela gêgôm nanj, njanô atom, geboc gêc mêgenj. ¹⁰ Agêc sêsêlêñ e jasêlêlêc gejobwaga njamataña to gejobwaga kêtü luagêcña, go jasêô lasê katam ki, tanj kêsü intêna malacña nanj. Ma katam tau gêlêc tau su gêdêñ êsêagêc, tec agêc sêsä sêja sêsêlêñ sêmoa intêna. Go sep tagenj anjela malamê. ¹¹ Peterenê kauc njawa kêsä, go kêsôm gebe “Galoc kajala njanôgenj gebe Apômtau kêsakinj nê anjela kêjanjo aê su anja Herodo lêma to gêñ samob, tanj Judä sêkêñ matenj gebe sêñgôm nanj.”

¹² Nê kauc kêsä su ma kêpi Joanj, tanj sêsam enj sebe Marka, têna Maria nê andu gêja. Lau taêsam sêkac tauñ sa anja tonañ ma tetenj mec sêmoa. ¹³ Enj kêmadi katam anduñ ma sakinj wagao tenj, nê njâê Rode, gêja gebe êlic njam. ¹⁴ Enj gêja e kêjala Petere awa ma têtac njam gêjam enj auc e gêlêc katam su atom, kêlêti kêsô gêja ma kêsôm lasê gebe Petere tec kêkô katamdêmôe. ¹⁵ Ma êsêac sêsôm gêdêñ awê tau gebe “Aôm meloc.” Ma enj kêsôm njanja gebe “Masi, ñac tau tônê binjanô.” Tec êsêac sêsôm gebe “Oc ênê anjela.” ¹⁶ Ma Petere kêmadi katam gedenj tøjgenj e sêlêc su ma sêlic enj e têtakê njanô. ¹⁷ Enj gêjab lêma gêdêñ êsêac gebe jamañgenj, go gêjac Apômtau gêwê enj anja andu kapoacwalôña kêsä gemêñ njaminj gêdêñ êsêac ma kêsôm gêwinj gebe “Asôm binj tonec njawae êndêñ Jakobo to lasitêwai njagêdô.” Go enj tau kêsä malac tenj gêja.

¹⁸ Gelenjmata sinwaga selendec njanô ma sênac matenj tauñ gebe Petere gêja ondoc. ¹⁹ Herodo gesom enj, mago kêtap enj sa atom. Amboac tonañ kêtü lêsu gejobwaga ma kêtinj êsêac gebe sênac êsêac êndü. Go Herodo tau gêdi anja Judaia kêsêp Kaisarea gêja gêñgônj tonañ.

Herodo gêmac êndü

²⁰ Herodo têtac njandanj gêdêñ lau Turu to Sidon. Lau tonañ nêñ njalêlôm kêpi tagenj, tec dêdêñ enj sêja. Êsêac sêjam nenenj kinjê sakinj waga andulêlômña, Blasta, ma tetenj gebe sé wama tauñ, gebe kinjê nom njanô gêlôm êsêac. ²¹ Gêdêñ noc sêmasanj binj tonañña, go Herodo kêsô njakwê kinjña sa jagêñgônj lêpônj ma kêsôm bi ñ gêdêñ êsêac. ²² Tec lau awenj gêôc enj gebe “Awa tônê njamalacnê atom, anôtô tenj nê.” ²³ Ma sep tagenj Apômtaunê anjela gêjac enj gebe ketoc Anôtô sa atom, tec têmoa senj enj e gêmac êndü.

²⁴ Go Anôtônê mêtê kêlainj tau gêjam gamêñ auc. ²⁵ Barnaba agêc Saulu sêjam nêñ sakinj tonañ e gêbacnê anja Jerusalem, go sêkôc Joanj, tanj sêsam enj gebe Marka nanj, gêwinj êsêagêc ma sêmu sêja Antiokia.

13

Sêjam mec Bamaba agêc Saulu

¹ Propete to biñsu, tañ sêmoa gôlôac dabuñ Antiokianja ñalêlôm nanj tonec, Barnaba agêc Simeon, tañ sêsam enj sebe Niger nanj, ma Luki anja Kurene ma Manaen, tañ agêc kinj Herodo ñapalêgeñ sêmoa sêwiñ tauñ nanj, ma Saulu.

² Ñasawa teñ êsêac sêjêm sakinj Apômtau to sêjam dabuñ mo sêmoa, ma Ñalau Dabuñ kêsôm gebe “Awaka Bamaba agêc Saulu sa êtu kôm, tañ kakalem êsêagêc nanja.” ³ Tec sêjam dabuñ mo ma tetenj mec, go sêu lemenj gêsac êsêagêc ma sêkêñ êsêagêc sêja.

Aposolo sêjam mêtê anja Kupro

⁴ Ñalau Dabuñ kêsakinj êsêagêc e sêsêp Selaikia sêja. Anja tonanj sêlac jasêsô nuc Kupro. ⁵ Sêmoa Salami ma sêsôm Anôtônê binj lasê anja Judanêñ lôm. Ma Joanj gêjam sakinj gêmoa gêwiñ êsêagêc.

⁶ Go ac sêsêlêñ tédaguc nuc samuc tonanj e jasêo lasê Papo. A nga Papo têtap ñac Judanja teñ sa. Enj mecwaga teñ to propete dansanj, nê ñaê Barjesu. ⁷ Ñac tau gêmoa gêwiñ gôliñwaga Sergi Paulus, enj ñac tokauc teñ. Ñac tonanj kêkalem Barnaba agêc Saulu dêdêñ enj sêja, ñam enj gebe êñô Anôtônê binj. ⁸ Mago mecwaga Eluma (lau Helen sêjam ênê ñaê ôkwi amboac tonanj) gêlêc binj sa êsêagêc ma gêgôm gêñlêlôm gebe ênam gôliñwaga ôkwi êkêñ êwiñ mêtê atom. ⁹ Tec Saulu, tañ sêsam enj teñ gebe Paulu nanj, Ñalau Dabuñ gêjam enj auc ma kêpuc mata têt enj ¹⁰ ma kêsôm gebe “Aôm Sadanj latu. Binjdansanj to alôb-alôb gêjam aôm auc samucgeñ, tec kôkêñ kisa gêdêñ binj gêdêñ samob. Aôm gôjam Apômtaunê intêna solop ôkwi ñapanj. Êndêñ ondoc, go ôwi sinj. ¹¹ Ôlic acgom, galoc Apômtaunê lêma oc ênac aôm gebe matampec êsa ôlic oc êtiam atom e ñasawa teñ acgom.” Ma sep tagenj ñakanuc to ñakesec kêkôm enj auc ma gesom lau kêlêsağenj gebe sêkam enja. ¹² Gôliñwaga gêlic gêñ tonanj tec kêtakê kêtû Apômtaunê mêtêña e kêkêñ gêwiñ.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia Pisidianja

¹³ Paulu to nê lau sêpi wanj anja Papo ma sêlac e jasêsô Perge, tañ gêc Pampulia nanj. Go Joanj kêtairj tau su anja êsêagêcnêñ ma gêmu gêja Jerusalem. ¹⁴ Sêwi Perge sinj ma sêsêlêñ e sêo lasê Antiokia Pisidianja. Gêdêñ sabat sêsô Judanêñ lôm jasêñgônj. ¹⁵ Lômômokê sêsam Mosenê biñsu to propetenêñ binj lasê su acgom, go sêsakinj binj gêdêñ êsêagêc gêja gebe “O lasitêwaagêc, binj êpuc lau têtña embe ênêc amagêcña, go asômmanj.” ¹⁶ Tec Paulu gêdi sa gêjab lêma êsêac ma kêsôm gebe

“O Israelwaga to amac, tañ atêc Anôtô nanj, akêñ tanjem acgom. ¹⁷ Lau Israel tonec nêñ Anôtô kêjalij tamenj sa ma ketoc lau tau sa gêdêñ tañ sêñgônj nom jaba Aiguptu nanj, go gêôc lêma sa ma gêwê êsêac anja tonanj sêsa sêja. ¹⁸ Ma gêlôm êsêac sêmoa gamêñ sawa kêtôm jala 40. ¹⁹ Go gesenj nom Kanaan ñalaum 7 su ma gêjac sam ñagamêñ tau gêdêñ êsêac sêwê kainj, ²⁰ kêtôm jala 450.

“Tonanj su, go kêkêñ gôliñwaga gêdêñ êsêac e gêdêñ propete Samuel nê têm. ²¹ Gêdêñ ñasawa tonanj tetenj kinj e Anôtô kêkêñ Kis latu Saulu anja Benjaminnê gôlôac kêtû nêñ kinj kêtôm jala 40. ²² Go kêsap enj tulu ma ketoc Dawid sa kêtû nêñ kinj. Anôtô gêwa ñac tonanj sa amboac tonec gebe ‘Aê katap Isai latu Dawid sa, nanj ñoc ñalêlôm galic enj ñajam. Enj oc êñgôm aêñoc binj samob êtu têtñ.’ ²³ Anja ênê wakuc Anôtô kêkêñ kêsawaga Jesu gêdêñ lau Israel kêtôm gêjac mata. ²⁴ Jesu kêtû awê atomgeñ, ma Joanj kêsôm mêtê lasê gêdêñ lau Israel

samob kêpi busanġu sênam tauñ ôkwiña. ²⁵ Kêdabinġ gebe Joan ênac mata nê kolenġ ma kêsôm gebe ‘Amac abe aê asa. Aê ñac tau, tañ asaê amoa nañ atom. Alic acgom, ñac tau oc êndanġuc aê ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ñalêkôñ atom.’

²⁶ “O lasitêwaac, Abraham latui amac ma amac lau, tañ atêc Anôtô nañ, Anôtô kêsakinġ binġ moasinġa tonañ gêdêñ aêac. ²⁷ Lau tañ sêñgônġ Jerusalem nañ, to nêñ laumata sêjala Jesu tônê to propetenêñ binġ, tañ sêsam kêtôm sabatgeñ nañ atom. Mago sêkic ênê binġ, tec sêgôm binġ tau ñanô kêsa. ²⁸ Êsêac têtap ênê keso enserġ enġ suña terġ sa atom, mago tetetġ Pilata gebe ênac enġ êndu. ²⁹ Êsêac sêgôm binġ samob, tañ teto kêpi enġ nañ, ñanô kêsa su acgom, go sêkôc enġ su anġa ka jatetoc enġ gêc sêô. ³⁰ Go Anôtô gêñu enġ sa anġa ñacmatênêñ. ³¹ Bêc taêsam enġ geoc tau lasê gêdêñ êsêac, tañ sêwiñ enġ anġa Galilaia sêpi Jerusalem sêja. Ma lau tau tec galoc sêwa enġ ñam sa gêdêñ lau sêmoa. ³² Ma aêac asôm ñawae ñajam, tañ Anôtô gêjac mata gêdêñ tamenġi nañ, lasê gêdêñ amac. ³³ Ma binġ tau Anôtô gêgôm ñanô kêsa kêpi êsêac latunġi aêac, gedenġ tañ gêñu Jesu sa, kêtôm binġ, tañ teto gec Pesalem kêtû luagêcña gebe

‘Aôm kôtû aêñoc Latuc,
galoc katu aôm Tamam.’

³⁴ Anôtô gêñu enġ sa anġa ñacmatênêñ, gebe ôli êtu palê atomña. Enġ geoc binġ tonañ lasê kwananġenġ ma kêsôm gebe

‘Aê gabe jakêñ Dawidnê gêñ dabunġ to ñañêñ tau êndêñ amac.’

³⁵ Ma kêsôm ñagêdô gêc madinġ terġ gêwiñ gebe

‘Aôm oc ôkêñ nêmm ñac dabunġ ôli êtu palê atom.’

³⁶ Gebe Dawid tê gêjam sakinġ kêtôm Anôtônê binġ gêdêñ tau nê launêñ têm, go gêc nê bêc ma sêsunġ enġ gêwiñ tamai ma ôli kêtû palê. ³⁷ Ma ñac, tañ Anôtô gêñu enġ sa nañ, ôli kêtû palê atom. ³⁸⁻³⁹ O Lasitêwaac, amboac tonañ ajala tonec êwiñ acgom. Aêac asôm lasê êndêñ amac gebe Anôtô kêsuc sec samob ôkwi kêtû ñac tônêña. Samob tañ sêkêñ êwiñ enġ nañ, têtû lau gêdêñ. Mosenê binġsu êtôm gebe enserġ aêacnêñ sec su e tatu lau gêdêñ nec atom. ⁴⁰ Amboac tonañ alic taôm gebe binġ, tec propete sêsôm nec, êtap amac sa atom ⁴¹ gebe

‘Amac asenġ-binġwaga alic acgom,

oc anġac lememe, mago ananġa,

gebe êndêñ amacnêmm têm aê oc janam ñoc kôm terġ.

Embe sênac kôm tau ñaminġ, oc akêñ êwiñ atom.’ ”

⁴² Ñac ulu sebe sêsa awê sêna ma lau tetetġ êsêagêc gebe êndêñ sabbat terġ sêsôm binġ tonañ ñagêdô êndêñ êsêac êtiam. ⁴³ Lau sêsa anġa Judanêñ lôm ma Judawaga to nêñ lau lêñña taêsam, tañ têtêc Anôtô nañ, têdaguc Paulu agêc Barnaba. Agêc sêsôm binġ to sêjac binġsu êsêac gebe sinġ Anôtônê moasinġ tønġenġ.

⁴⁴ Gêdêñ sabbat, tañ kêdaguc nañ, lau malacña ec jauc sêkac tau ñ sa sebe sêñô Apômtaunê mêtê. ⁴⁵ Judawaga sêlic lau taêsam tonañ e têtac sec ma sêsôm binġ alôb-alôb sêôc Paulunê binġ aucġenġ. ⁴⁶ Tec Paulu agêc Barnaba sêsôm totêtac kêpa sugenġ gebe “Aêagêc ajac ñawae gebe asôm Anôtônê mêtê êndêñ amac êtu ñamata. Mago amac atinġ mêtê to amac taôm asaê taôm atôm anġônġ matem jali terġenġña atom, tec aêagêc andêñ lau samuc ana. ⁴⁷ Gebe Apômtau kêjatu aêac amboac tonecġenġ gebe

‘Aê kakêñ aôm kôtû lau samuc nêñ ja,

gebe ônam lau kêsi e naêndêñ nom ñamadinġ nañ.’ ”

48 Lau samuc sêjô biñ tonarj e têtac ñajam kêsa ma sêlambij Anôtônê mêtê. Ma êsêac samob, tarj Anôtô kêjalij êsêac sa gebe sêngôñ maten jali tengeñ narj, tec sêkêñ gêwiñ.

49 Ma Apômtaunê mêtê kêtû tapa gêjam gamêñ samob auc. 50 Tagen Judawaga sêkalom lauo towae, tarj têtêc Anôtô narj, to malac tonarj ñakasêga ñanô-ñanô e sêli launêñ ñalêlôm sa gebe sênac Paulu agêc Barnaba. Tec têtin êsêagêc anga nêñ gamêñ sêsa sêja. 51 Agêc dedonj kekop anga enkainj su, gebe lau tau nêñ biñ êpi êsêac tauñ, ma sêja Ikonium. 52 Ñacseñomi têtac ñajam kêsa to ñalau Dêbu ñ gêjam êsêac auc.

14

Paulu agêc Barnaba sêmoa Ikonium

1 Gêdêñ tarj ñac ulu sêmoa Ikonium narj, sêsô Judawaganêñ lôm amboac tonanjen. Agêc sêjam mêtê kainj tenj e Judawaga to Helen taêsam sêjam tauñ ôkwi. 2 Mago Judawaga, tarj sêkêñ gêwiñ atom narj, sêli lau sa to sêgôm lau samuc nêñ ñalêlôm ñamalic kêsa e têtac ñandanj gêdêñ lasitêwai ñawaô. 3 Agêc sêmoa tonarj ñasawa baliñ. Apômtau tau gêwa êsêagêc sêjam ênê mêtê ñamoasinj sa kêpuc agêc tônj, tec lemenj sêgôm gêñsêga to gêñtalô 4 e lau malacña sêwa tauñ kêkôc e ñagêdô sêwiñ Judawaga ma ñagêdô sêwiñ aposolo. 5 Sêmoa, go lau samuc to Judawaga tonêñ kasêga dêdi sebe sênac to têtuc êsêagêc ña poc êndu. 6 Tec agêc sêjala ma sêc sêja Lukaonia ñamalac Lustra to Derbe ma gamêñ ñagêdô, tarj gêc ñamagêña narj. 7 Sêmoa tonarj ma sêsôm ñawae ñajam lasê.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Lustra

8 Ma ñac tenj gêñgônj Lustra, têna kêkôc enj tomagi kêsugenj e akainj ñajanja atom ma kêsêlêñ ñagec atomanajanja atom ma kêsêlêñ ñagec atomanô. 9 Ñac tau gêñô biñ, tarj Paulu kêsôm narj. Paulu mata gê enj e gêlic gebe ñac tau kêkêñ gêwiñ jakêtôm su gebe ôli ñajam êsaja. 10 Tec kêsôm awa kacgenj gebe “Amkainj ñajanja êsa ma ôndi sa ôkô.” Ma enj gêboanj sa ôb tagenj ma kêsêlêñ. 11 Lau pom kapôênj tenj sêlic Paulu gêgôm gêñ tonarj, narj sêmôêc ña biñ Lukaonianajen gebe “Anôtôi têtû ñamalac ma sêsêp dêdêñ aêac sêrrêñgoc.” 12 Ma sêsam Barnaba gebe Dia ma Paulu gebe Hermes gebe enj ñac awa biñña. 13 Dianê lôm kêkô malac ñamagê, tec dabunwaga kejonj bulimakao kapoac to ñaola gebe sêngêlônña jagêô lasê sacgêdô gebe êkêñ da êwiñ lau tau. 14 Aposolo Barnaba agêc Paulu sêñô biñ tonarj ñawae e sêkac nêñ ñakwê gêñgic jasêboanj sêsêp lau ñalêlôm ma sêmôêc gebe 15 “Lauac, abe anjôm amboac ondoc. Aêagêc tonec ñamalac palê-palê atôm amac. Aêagêc asôm ñawae ñajam gêdêñ amac gebe anam taôm ôkwi anga gêñ ñaôma tecenec andênj Anôtô mata jali tau ana. Enj ñac, tarj kêkêñ undambê to nom ma gwêc to ñagêñ totau-totau samob. 16 Gêdêñ têm gêmunña enj gêlôc gebe lau samuc sêsa tauñ nêñ lêñ. 17 Mago enj gêwa tau sa ña moasinj, kêkêñ kom anga undambê gêdêñ amac ma têm tomoasu gêlôm amac to kêkêñ mo gêôc amac tônj anjônj totêmtac ñajamgenj.” 18 Ñaclagêc sêsôm bi ñ tonarj, mago kêtû kôm kapôênj gebe sêkô lau auc êtu sêkêñ da êndênj êsêagêc atomña.

19 Go Judawaga ñagêdô anga Antiokia to Ikonium sêmênj ma sêjam lau pom tonarj ôkwi e têtuc Paulu ña poc ma sê enj kêsa anga malac gêja seboc enj gêmâc endu. 20 Go ñacseñomi sêgi enj auc sêkô e gêdi sa kêsô malac gêja. Ñageleñ êsêagêc Barnaba sêja Derbe.

Paulu agêc Barnaba sêmu sêja Antiokia Surianja

²¹ Naclagêc sêsôm njawae njam lasê anja malac tonan e sêjam lau taêsam ôkwi, go sêmu sêja Lustra to Ikonium ma Antiokia Pisidianja kêtiam. ²² Agêc sêpuc njacsejominênj njalêlôm tônj to sêjac bijsu êsêac njajana gebe sêwi binj sêkênj gêwiñja sinj atom. Ma sêsôm binj tonec gêwiñ gebe “Nandanj taêsam êpi aêac acgom, go tasô Anôtônê gamênj tana.” ²³ Go njaclagêc sêjaliñ lau sa kêtôm gôlôac dabunjer têtû laumata. Go sêjam dabunj mo to tetenj mec ma sêsunj êsêac dêdênj Apômtau, tanj sêkênj gêwiñ enj nanj.

²⁴ Go sêsa Pisidianjagenj e jasêô lasê Pampulia. ²⁵ Sêjam mêtê anja Perge su acgom, go sêsêp Atalia sêja. ²⁶ Anja tonanj sêlac jasêô Antiokia, malac tanj gêmunjer sêkênj êsêagêc sêsêp Anôtônê moasinj njalêlôm to sêsakinj êsêagêc kêtû kôm, tanj sêgôm su nanja.

²⁷ Jasêô lasê su acgom, go sêkac gôlôac dabunj sa ma sêjac minj binj samob, tanj Anôtô kêkênj êsêac sêgôm nanj, ma gêlêc katam takênj gêwiñja su gêdênj lau samuc. ²⁸ Ma agêc sêmoa sêwiñ njacsejomi ec njênjgenj. * agêc Hermes.

15

Aposolo sêkac taunj sa anja Jerusalem

¹ Lau bunja njagêdô anja Judaia sêsêp sêja Antiokia, ma têtônj lasitêwai amboac tonec gebe “Embe sêsa amac êtôm Mosenê binj atom, oc Anôtô ênam amac kêsi atom.” ² Paulu agêc Bamaba ma lau tonanj ac awenjsunj gêôc ka taunj ma sêjô binj tonanj njapanj. Tec gôlôac dabunj sêsôm kêtû tônj gebe sêkênj Paulu agêc Barnaba ma êsêac taunj nênj lau njagêdô dêndênj aposolo to laumata sêpi Jerusalem sêna êtû binj sêpê taunja nanj.

³ Amboac tonanj gôlôac dabunj sêkênj êsêac sêsa Poinike to Samarianja sêja ma sêjac minj lau samuc sêjam taunj ôkwi njawae e gêgôm lasitêwai samob têtntac njajam kêsa samucgenj. ⁴ Jasêô lasê Jerusalem su acgom, go gôlôac dabunj to aposolo ma laumata sêkôc êsêac sa, ma ac sêjac minj gênj kapônj samob, tanj Anôtô kêkênj êsêac sêgôm nanj. ⁵ Go lau njagêdô anja Parisainênj tonj, tanj sêkênj gêwiñ mêtê nanj, dêdi sa ma sêsôm gebe “Asa lau samuc acgom, go anac bijsu êsêac gebe sêmansanj Mosenê bijsu.”

⁶ Tec aposolo to laumata sêkac sa gebe sêjô binj tau sêlic acgom. ⁷ Ac sêjô binj tonanj sêmoa e Petere gêdi sa ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “O lasitêwaac, amac taôm aligac gebe gêmunjer gangônj gawinj amac ma Anôtô kêjaliñ aê sa gebe aocsunj jasôm njawae njam lasê êndênj lau samuc sênjô ma sêkênj êwiñ. ⁸ Ma Anôtô, tanj kêjala njamalacnênj njalêlôm nanj, kêwaka lau samuc sa ma kêkênj Nalau Dabunj gêdênj êsêac amboac kêkênj gêdênj aêac. ⁹ Enj kêmoasinj aêac to êsêac njadônj tagenj. Êsêac sêkênj gêwiñ, tec enj gêgôm nênj njalêlôm kêtû selec. ¹⁰ Ma galoc abe ansaê Anôtô amboac ondoc, tec abe akênj gênj njawapac, nanj aêac to tamenj daôc e tatôm atom nanj, ênsac njacsejomi magiñm. ¹¹ Mago aêac tec takênj gêwiñ gebe Anôtô gêjam aêac to êsêac kêsi kêtû Apômtau Jesu nê moasinja njalênj tagenj.”

¹² Lau samob sêjam taunj tônjgenj ma sêkênj tanjenj Barnaba agêc Paulu nênj minj. Êsêagêc sêjac minj gêntalô to gêñsêga, tanj Anôtô gêgôm njalênj êsêagêc lemenj gêdênj lau samuc nanj. ¹³ Naclagêc sêsôm binj e sêjac mata, go Jakobo gêjô êsêagêc awenj ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, anjô njoc binj acgom. ¹⁴ Simon gêjac minj gebe andanjgenj Anôtô kêtû njaclej lau samuc gebe êjaliñ lau terj sa anja

* **14:28:** Lau Rom nênj anôtôi jabe luagêc nênj njalênj Dia

êsêacnêj têtû ênê lau. ¹⁵ Biñ tonañ to biñ, tañ propete teto nan, ñam kêsêp tagenj amboac tonec gebe

¹⁶ ‘Malôgeñ acgom, go aê jamu jamêj

ma jakwê Dawidnê bec, tañ kêsêp jakêtap nan, sa êtiam.

Ma jakwê gêj, tañ kêku sa nan, sa êtiam to jamansanj êtu solop.

¹⁷ Amboac tonañ lau nomña ñagêdô to lau samuc samob,

tañ ñoc ñaê kêpi êsêac nan, sensom Apômtau.

¹⁸ “Apômtau tañ gêgôm biñ tau kêtu awê gêdêj andanjen nan, nê biñ tau tonañ.’

¹⁹ “Amboac tonañ aê taêc gêjam ñoc biñ tonec gebe Lau samuc, tañ sênam tauñ ôkwi dêndêj Anôtô nan, talênsônj êsêac atom. ²⁰ Tagenj tato papia êndêj êsêac gebe sêngaminj tauñ êndêj gwam ñagêj môm-môm ma êndêj mockainjo to mockainj ma êndêj bôc sêginj êndunja to êndêj dec, ²¹ gebe Mosenê biñ tônê tec sêjam mêtê lanjwa-lanjwa kêtôm gamênjenj ma sêsam lasê anja Judanêj lôm samob kêtôm sabatgenj.”

Bij tañ laumata sêmasanj narj

²² Sêsôm biñ tonañ su, go aposolo to laumata ma gôlôac dabunj samob sêsôm kêtu tøj ma sêjalinj nêj lau ñagêdô sa, gebe sêkêj êsêac sêwinj Paulu agêc Barnaba sêna Antiokia. Tec sêkêj lasitêwainêj gôlinjwaga Juda, tañ sêsam enj sebe Barsaba nan, agêc Sila. ²³ Ma sêkêj papia tonec gêdêj êsêac sebe sêkôc sêna gebe

“Amacnêj lasitêwai aêac, aposolo to laumata awenj gêjac lasitêwai anja lau samuc nêj, tañ sêngônj Antiokia to Suria ma Kilikia nan. ²⁴ Aêac anô ñawae gebe aêacma lau ñagêdô, tañ asakinj êsêac atom, tauñ dêdêj amac sêwac nan, sêlênsônj amac ña tauñ nêj biñ e sêgôm nêj ñalêlôm ñawapac kêsa. ²⁵ Tec aêac akac tauñ sa ma amasanj ma biñ kêpi tagenj e ajalinj lau sa ma akêj êsêac sêwinj aêacnêj ñaclagêc, tañ têtac gêwinj êsêagêc nan, Barnaba agêc Paulu, sêwac. ²⁶ Ñaclagêc tonañ sêjac ka kêtu aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê ñaêna. ²⁷ Juda agêc Sila, tañ aêac akêj êsêagêc sêwac, ocgo tauñ sêwa biñ tonañ ñagêdô sa êndêj amac êwinj. ²⁸ Ñalau Dabunj to aêac asôm kêtu tøj gebe akêj biñ ñawapac ñagêdô êkôninj amac tøj êwinj atom, gêj tecenecgenj, go amansanj ñapep gebe ²⁹ Anjaminj taôm êndêj da gwamña to êndêj dec ma êndêj bôc, tañ sêginj êndu ma êndêj mockainjo to mockainj nan. Embe andec gêj tonañ ñai, ma oc êtôm. Amoa ñajamônj.”

³⁰ Amboac tonañ sêkêj êsêac sêja. Sêsêlêj e sêô lasê Antiokia ma sêkac gôlôac dabunj sa aegom, go sêkêj papia gêdêj êsêac. ³¹ Ac sêsam papia tau ma têtac ñajam kêsa kêpi biñ, tañ kêpuc êsêac tøj nan. ³² Juda agêc Sila têtû propete sêwinj, tec sêjac binju lasitêwai to sêpuc êsêac tøj ña biñ gwalêkinj. ³³ Sêmoa acgom, go lasitêwai sêwi êsêac sinj tobijnmalôgeñ sêmu dêdêj lau, tañ sêsakinj êsêac nan, sêja kêtiam. [³⁴ Sila taê gajam gebe gacgenj êmoa.] ³⁵ Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia ma têdônj to sêsôm ñawae ñajam lasê kêpi Apômtaunê biñ sêwinj lau ñagêdô taêsam.

Paulu agêc Barnaba sêwa tauñ kêkôc

³⁶ Bêc ñagêdô gêjanja acgom, go Paulu kêsôm gêdêj Barnaba gebe “Aêagêc tamu malac samob, tañ tasôm Apômtaunê biñ lasê nan tana, ma tanac lasitêwai kêsi gebe sêmoa ñajam me masi.” ³⁷ Ma Barnaba gebe êkôc Joan, tañ sêsam enj sebe Marka nan êwinj. ³⁸ Mago Paulu gêlic ñac tau kêtôm gebe sêkôc enj êwinj êsêagêcña atom, gebe enj gêwi êsêagêc sinj anja Pampulia ma

kêsêlêñ gêwiñ êsêagêc kêtû kômña atom. ³⁹ Amboac tonañ êsêagêc awerñsun gêoc ka taunñ njaña e sêkac taunñ kékôc. Barnaba kékôc Marka gêwiñ enj agêc sêja Kupro. ⁴⁰ Paulu kajaliñ Sila sa ma lasitêwai tetenñ moasinñ anja Apômtaunê kêtû êsêagêcna, go sêkêñ êsêagêc sêja. ⁴¹ Sêsêlêñ sêsa Suria to Kilikianja jasêpuc gôlôac dabunñ tøj.

16

Timote gêwiñ Paulu agêc Sila

¹ Go sêo lasê Derbe ma Lustra. Ma têtap ñacseñom teñ sa anja tonañ, nê ñaê Timote. Ñac tau têna Judao teñ, nanñ kékêñ gêwiñ, ma tama ñac Helenña. ² Lasitêwai Lustra to Ikoniumña sêwa enj ñam sa ³ e Paulu gebe êkôc Timote êwiñ enj. Tec kékôc enj jakêsa enj gebe Juda gamêñ tonañña samob sêjala tama gebe enj ñac Helenña teñ. ⁴ Sêjac laoc malacgeñ sêja ma têdônñ biñ, tañ aposolo to laumata sêsôm kêtû tøj anja Jerusalem nanñ, gêdêñ êsêac gebe sejop. ⁵ Amboac tonañ gôlôac dabunñ sêkêñ gêwiñ njaña kêsa, ma lau jasêwiñ-jasêwiñ kêtôm bêcgeñ.

Paulu gêc me kêpi ñac Makedoniaña

⁶ Ñalau Dabunñ kékô êsêac auc gebe sênam mêtê anja Asia atom, tec sêsa Prugia to Galata ñagamêñ sêja. ⁷ Têdabiñ Musia ma sêsa Bitunianjageñ, mago Jesunê Ñalau gêlôc gêdêñ êsêac atom. ⁸ Amboac tonañ jatêdaguc Musia ñagamêñ ñamadiñ ma sêsêp gwêc dêdêñ Troasña sêja. ⁹ Ma gêdêñ gêbêc Paulu gêc mê gebe ñac Makedoniaña teñ kékô ma keteñ enj gebe “Olom Makedonia mênônam aêac sa.” ¹⁰ Paulu mata gêlac acgom, go aêac asaic taunjeñ abe ana Makedonia seberñ, taêñ gêjam gebe Anôtônê kalem gêdêñ aêac gebe asôm jawae ñajam lasê êndêñ êsêac anja tônêña.

Ludia gêjam tau ôkwi

¹¹ Amboac tonañ êsunñ su anja Troas ma gacgeñ apenñ Samotrakiageñ e ñagelenñ ma asô Neapoli. ¹² Anja tonañ jaasa Romnêñ malac wakuc Piliipi, tañ kêtû Makedonia ñamalacsêga nanñ, ma anjgônñ malac tonañ bêc ñagêdô. ¹³ Go gêdêñ sabat aêac asa malac ñamagê aja e aô lasê bu teñ, gebe aêac taêñ gêjam gebe tetenñ mec ñamala oc gêc tonañ. Aêac anjgônñ sic ma asôm biñ gêdêñ lauo, tañ sêkac tau ñ sa nanñ. ¹⁴ Ma awê teñ, nê ñaê Ludia, gêmoa; nanñ gêjam sakiñ Anôtô. Enj anja malac Tuatira ma kêtulu obo asôsamuc. Enj gêñô biñ tau ma Apômtau kêlainñ ênê ñalêlôm e kékêñ taña biñ, tañ Paulu kêsôm nanñ. ¹⁵ Asagu enj to nê lau su, go keteñ aêac ma kêsôm gebe “Embe alic aê kakêñ gêwiñ Apômtau ñanôgeñ, nanñ asô mênanngônñ ñoc andu,” ma kékac aêacgeñ.

Sêkêñ Paulu agêc Sila sêsêp kapoacwalô

¹⁶ Ñabêc teñ aêac abe ana mec ñamala tonañ. Asêlêñ amoa e adac sakiñwagao teñ tonjalau geoc biñ lasêña. Awê tonañ geoc biñ lasê gêdêñ lau ma sêkêñ ñaawa taêsam gêdêñ ênê ñatui. ¹⁷ Awê tau kêdaguc aêac to Paulu ma gêmôêc gebe “Lau tonec têtû Lôlôc Ñatau Anôtô nê sakiñwaga, tec sêwa lêñ Anôtô ênam ñamalac kêsiña sa êndêñ amac.” ¹⁸ Awê tau kêsôm biñ tonañ e tobêc-tobêc, tec Paulu têtac ñandanñ kékac tau ôkwi ma kêsôm gêdêñ ñalau gebe “Aê jajatu aôm gajam Jesu Kilisi lanjô gebe ôwi awê tonañ sinj ôsa ôna.” Ma gaôgeñ ñalau tau gêwi enj sinj kêsa gêja. ¹⁹ Awê tau nê ñataui sêlic nêñ awa ñamôkê gêc gêja, tec sêkôc Paulu agêc Sila tøj ma sê êsêagêc sêsa malaclunñ dêdêñ kasêga sêja. ²⁰ Go sêwê êsêagêc dêdêñ gôlinwaga sêja ma sêsôm gebe “Juda luagêc tonec mênjêli

aêacnêj malac sa. ²¹ Agêc tédôj mêtê tenj amboac aêac lau Rom tatôm gebe takôc sa ma dangôm nja nanj atom.” ²² Lau malacnja sêbu êsêagêc sêwiñ, tec gôliñwaga sêkac êsêagêcnêj ñakwê su ma sêjatu gebe si êsêagêc nja sêm. ²³ Si êsêagêc ñanô su acgom, go sêbaliñ agêc sêsêp kapoacwalô sêja ma sêjac binjsu ñagejobwaga gebe ejop êsêagêc ñapep. ²⁴ Sêjac binjsu ñac tau amboac tonanj, tec kêbaliñ êsêagêc sêsô andu kapoacwalônja ñabalêm ñaluñña sêja ma kêkapiñ êsêagêc êñkaiñ tôn nja ka.

²⁵ Sêc e gêbêcauc gêja lu acgom, go Paulu agêc Sila teterj mec to sêjam nêj wê gédêj Anôtô, ma lau kapoacwalônja sêñô êsêagêc awerj sêwiñ. ²⁶ Sêgôm sêmoa e gaôgeñ ôjô gêjam kapôêj, tec andu kapoacwalônja ñaalê wiwic e katam samob gêlêc tau su sep tagen ma lau samob nêj kapoacwalô kêsu. ²⁷ ñagejobwaga mata gêlac e gêlic kapoacwalô ñakatam samob gêña, tec kêtaiñ nê sinj sa gebe êmbuc tau, gêjam kauc gebe lau kapoacwalôña oc sêc sêja. ²⁸ Go Paulu gêmôêc awa kapôêj gebe “Ôjaiñ taôm atom, aêac samob tec angônj.” ²⁹ Tec ñac tau ketenj gebe sêkôc ja sêmêj ma kêlêti kêsô gamêj ñalêlôm gêja e jakêtênêp tau êndu-êndu gêu tau gêc Paulu agêc Sild êñkaiñña ³⁰ ma gêwê êsêagêc sêsa awê sêja ma kêsôm gebe “O apômtauagêc, aê jañgôm asagenj gebe Anôtô ênam aê kêsi.” ³¹ Tec êsêagêc sêsôm gebe “Ôkêj êwiñ Apômtau Jesu, go Anôtô ênam aôm to nêj gôlôac kêsi.” ³² Go agêc sêwa Apômtaunê mêtê sa gédêj enj to nê lau samob, tanj sêñgônj ênê andu nanj. ³³ Gédêj gêbêcauc ñasawa tonanjenj ñac tau kêkôc êsêagêc sa jakêkwasiñ êsêagêcnêj sêm ñamala ma gaôgeñ êsêagêc sêsagu enj to nê lau samob. ³⁴ Go kêkôc êsêagêc sêsô nê andu jakêkêj mo êsêagêc senj, ma tonê gôlôac samob têtac ñajam samucenj gebe sêkêj gêwiñ Anôtôgac.

³⁵ Gelenja lasê, go gôliñwaga sêsakiñ nêj sakiñwaga sêja sêsôm gebe “Ôwi ñac luagêc tonanj sinj.” ³⁶ Tec gejobwaga kêdônj binj tau gédêj Paulu gebe “Gôliñwaga sêsakiñ lau sêmêj gebe jawi amagêc sinj. Amboac tonanj aêc tobijnmalôgenj ana.” ³⁷ Tec Paulu kêsôm gédêj êsêac gebe “Aêagêc ñac Romña, mago sêmasanj aêagêcma binj atom. ma si aêagêc akô malaclunj to sêbaliñ aêagêc asêp kapoacwalô. Ma galoc sebe sêkêj aêagêc kelecgenj ana me. Masigoc, amboac tonanj atom. Êsêac tauñ sêmêj ma sêwê aêagêc asa ana.” ³⁸ Sakiñwaga tedônj binj tonanj gédêj gôliñwaga. Ac sêñô ñawae gebe êsêagêc ñac Romña ma têtakê ñanô. ³⁹ Tec sêja sê binjmalô êsêagêc, go sêwê êsêagêc sêsa sêja ma teterj êsêagêc gebe sêwi êsêacnêj malac sinj. ⁴⁰ Agêc sêsa anja andu kapoacwalôña ma gédêj Ludia jasêlic lasitêwai ma sê binjmalô êsêac sa su. go sêc sêja.

17

Lau sêli awerj sa anja Tesaloniki

¹ Êsêac sêsêlêj e jasêsa Ampipoli to Apolonia ma jasêô lasê Tesaloniki, nanj Judanêj lôm tenj kêkô. ² Paulu kêsô lôm gêja amboac gêgôm-gêgôm gêmoa ma gêjam binjanm gêwiñ êsêac kêpi Anôtônê binj kêtôm sabbat têlêac. ³ Enj kêsôm mêtê lasê to kêwaka Kilisi tau sa gédêj êsêac gebe gêoc ñandanj ma gêdi sa anja ñacmatênêj nanj gêjac enj ñawae. Go kêsôm gêwiñ gebe “Jesu, tanj kasôm enj lasê gédêj amac nanj, enj Kilisi tau.” ⁴ Ma êsêacnêj ñagêdô sêkêj gêwiñ ma sêsap Paulu agêc Sila tônj. Ma Helen, tanj têtêc Anôtô nanj, nêj taêsam sêwiñ ma kasêganêj lauo ñalêlêma atom amboac tonanjenj. ⁵ Tec Judawaga têtac ñandanj kêsa ma sejon lau sec ñagêdô anja malaclêlôm mênjsêjac êsêac sa gebe sêkalom malac. Tec sêwa Jasonnê andu auc ma sêsôm Paulu agêc Sila sebe

sêkôc êsêagêc dëndêr lau sêna. ⁶ Mago têtap êsêagêc sa atom. Tec sê Jason to lasitêwai ñagêdô dëndêr malac ñagôliñwaga sêja ma sêmôêc gebe “Lau tau, tê sêlênsôn gamêñboa nê, sêjam aêacnêr gamêñ tôn amboac tonanꝓoc. ⁷ Jason tonec kêkôc êsêac sa. Lau samob tônê seser kaisaranê biñsu su ma sêsôm gebe kin ten gêmoa nê ñaê Jesu.” ⁸ Lau malac tonanꝓa to ñagôliñwaga sêñô biñ tonanꝓ e kêlênsôn êsêac ñanô. ⁹ Tec sêsôm Jason to nê lau ñagêdô sêkêr gêr sêjac da tauñ su, go sêwi êsêac siñ.

Aposolo sêmoa Beroia

¹⁰ Ñagêbêc tonan lasitêwai sêkêr Paulu agêc Sila seber sêja Beroia. Agêc sêlê lasê su, go sêso Judanêr lôm sêja. ¹¹ Lau tau nêr lêr mansar ñajam sêlêlêc Juda Tesalonikiña nêr su. Ac sêkôc mêtê sa ñapep sêjac ñawaeger ma sêkip buku dabur ñam sa kêtôm bêcger, sê dôr mêtê, tar aposolo sêsôm nar, gebe oc kêtôm tau me masi. ¹² Amboac tonan êsêacnêr lau taêsam sêkêr gêwiñ ma Helennêr lau towaer nêr lauo to ñacwaga ñagêdô ñalêlêma atom amboac tonanꝓer. ¹³ Juda Tesalonikiña sêñô Paulu kêsôm Anôtônê mêtê anꝓa Beroia gêwiñ ñawae, tec tauñ sêja sebe sêlênsu to sêlênsôn êsêac amboac tonanꝓer. ¹⁴ Lasitêwai sêñô ñawae, tec sejon Paulu seber sêsa gwêc sêja, ma Sila agêc Timote gacger sêngôn. ¹⁵ Lau tar sêwiñ Paulu nar, sêwê er e jasêlê lasê Aten. Êsêac sebe sêmu sêna, go er kêmasar biñ gêdêr êsêac gebe nasêkac Sila agêc Timote seber dëndêr er sêna.

Paulu gêmoa Aten

¹⁶ Paulu gêôn êsêagêc gêngôn Aten ma gêlic sêkêr gwam taêsam gêjam malac auc, ma nê ñalêlôm kêbôli auc ñanô. ¹⁷ Tec gêjam bingalôm gêwiñ Judawaga anꝓa nêr lôm to êsêac, tar têtêc Anôtô nar, kêtôm bêcger ma lau, tar kêtap êsêac sa anꝓa malaclur nar, amboac tonanꝓer. ¹⁸ Ma Epikuri to Stoiki nêr lau tokauc ñagêdô sebe sênsaê er, tec lau ñagêdô sêsôm sebe “Ñac gwai-gwai ñatau tonan gebe êsôm asager.” Ñagêdô sêsôm gebe “Er gebe êsôm anôtô jaba ñawae.” Êsêac sêsôm biñ tonan gebe Paulu kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi Jesu gêdi sa anꝓa ñacmatênêr. ¹⁹ Amboac tonan sêkôc Paulu jasêwê er sêja Areo Pagu (nêr sêmêtoç biñ ñamala) ma sêsôm gebe “Aêac abe ajala biñ wakuc, tar kôdôn gêdêr lau nar awiñ. ²⁰ Aôm kôs m biñ kaiñ ten kêsêp aêac tarerñsuñ, ma aêac abe ajala biñ tonan ñam.” ²¹ Lau Aten samob to lau jaba, tar sêngôn sêwiñ êsêac nar, ôliñ palê sebe sêsôm to sêñô biñ wakucger ñapar.

²² Tec Paulu gêdi jakêkô Areo Pagu ñalunꝓer, go kêsôm gebe “Lau Atenwaga, aê galic amac atoc anôtô sa ñapepger. ²³ Kasêlêr katôm malacgêdôger gaja ma kêsala amacnêr gêr dabur e katap altar ten sa teto ñabiñ gêc gebe ‘Anôtô tar tajam kauc er nar nê.’ Tec gabe jawa gêr tau, tar ajam kauc ma atoc sa nar, sa êndêr amac. ²⁴ Anôtô tau, tar kêkêr undambê to nom ma ñagêr tota-totau samob nar, kêtû undambê to nom Ñatau, mago gêngôn lôm dabur, tar sêkwê ña lemenꝓer nar atom. ²⁵ Er kêpô lêna gêr, tar ñamalac sêgôm ña lemen nar atom, gebe er tau kêkêr êsêac sêmoa maten jali to sêsê awer ma kêkêr ñagêr samob gêdêr êsêac. ²⁶ Er kêkêr ñamalac tager kêtû ñamalac totor-totor, tar sêngôn nom auc nar, samob nêr ñamôkê. Er kêkêr nêr têm sêmoanꝓa to gamêr sêngôn ñamadîñ kwananꝓer. ²⁷ Anôtô gêgôm gêr tonan gebe sensom er. Moae sênsaê er ma têtap er sa, gebe er gêmoa jaêc aêac samob nêr ten atom.

²⁸ Er kêkôm aêac auc, tec tamoa maten jali

to danğôm nêj gêj samob ma tamoa amboac tamoa,'
kêtôm amacnêm sêga-wêwaga ñagêdô sêsôm gebe
'Aêacnêj ñam kêsêp en.'

²⁹ Aêacnêj ñam kêsêp Anôtô, tec tanam dôj Anôtô êpi gwam gold to silber ma poc, tan ñamalac taêj gêjam ñamêtê ma sêgôm nanj atom. ³⁰ Anôtô gêlic têm, tan ñamalac sêjam kauc tauñja nanj gêbacnê, ma galoc gêjac biñsu ñamalac gebe lau samob êtôm gamêj samobgej sênam tauj ôkwi. ³¹ Ma kêtôc bêc êmêtôc ñamalac samob êndêjgej kêkô kwananjen ma kêjalij ñac êmêtôc biñja sa su. Enj kêwaka ñac tau sa gêdêj lau samob gebe gêju enj sa anja ñacmatênêj."

³² Lau tau sêjô ñacmatê sêndi sa ñabinj e ñagêdô sêsu susu ma ñagêdô sêsôm gebe "Malôgej, go anô aôm ôsôm biñ tonanj ñagêdô êtiam." ³³ Sêsôm su, go Paulu gêwi êsêac siñ kêsa gêja. ³⁴ Go lau ñagêdô sêsap enj tôj ma sêkêj gêwiñ. Acnêj Areo Pagu ñalamata tenj, nê ñaê Dionusi agêc awê tenj, nê ñaê Damari, ma lau ñagêdô sêwiñ. * sêmosuj tauj ôlij ma sêjam kauc gebe gêj ñanô tau tonanj. Stoiki têtû mêtê tauj ñapep ma sêjam kauc gebe ênam êsêac sa sêmoa ñajamgej. † sêkac tauj saña.

18

Paulu gêmoa Korinti

¹ Tonanj su, go Paulu gêwi Aten siñ gêja Korinti. ² Anja tonanj kêtap Juda tenj sa, nê ñaê Akwila. Têna kêkôc enj anja Pontu. Êsêagêc nê awê Priskila sêwi Italia siñ sêmêj wakucgej. Ñam kêsêp kaisara Klaudi kêjatu gebe Judawaga samob sêwi Rom siñ. Tec Paulu gêdêj êsêagêc gêja. ³ Enj gêlic acnêj lemenj ñakolej tagenj, tec gêmoa gêwiñ êsêagêc ma sêjam kôm sêwiñ tauj. Êsêac sêwa beboco kêtû nêj kôm. ⁴ Paulu gêjam biñgalôm anja Judanêj lôm kêtôm sabatgej gebe êkêli Juda to Helen gebe sêkêj êwiñgej.

⁵ Sila agêc Timote anja Makedonia sêmêj acgom, go Paulu gêjam mêtê toôli palêgej ma gêwa Jesu sa gêdêj Judawaga gebe enj Kilisi. ⁶ Gêdêj tanj Judawaga sêôc ênê biñ auc ma sêsôm biñ alôb-alôb nanj, enj kekolorj kekop anja nê ñakwê su ma kêsôm gêdêj êsêac gebe "Nêm dec êpi amac taôm mômêmapac. Aê oc jawê ñakainj atom. Galoc jandêj lau samuc jana." ⁷ Go kêsa anja tonanj ma jagelom ñac tenj, tanj kêtêc Anôtô nanj, nê andu. Ñac tau nê ñaê Titi Justu. Nê andu kêkô jabanj Judanêj lôm. ⁸ Lômmôkê Krispi to nê gôlôac samob sêkêj gêwi ñ Apômtau, ma lau Korinti taêsam sêjô mêtê e sêkêj gêwiñ ma sêlij sangju.

⁹ Ñagêbêc Apômtau gêsuj mê gêdêj Paulu ma kêsôm gebe "Ôtêc taôm atom, ôsôm biñ lasêgej, ônam taôm tôj atom. ¹⁰ Aê tec gawij aôm ma ñac tenj êndi sa ma êngôm ôlim êtu sec atom, gebe aêjoc lau taêsam sêmoa malac tonanj." ¹¹ Paulu kêdôj Anôtônê mêtê gêjgôj gêwiñ êsêac jala samuc tenj ma ajôj 6.

¹² Gêdêj tanj Galio kêtû gôlijwaga Akaijana nanj, Judawaga samob nêj biñ kêpi tagenj sêli tauj sa gêdêj Paulu, tec sêwê enj dêdêj sêmêtôc-bij-ñamala sêja ¹³ ma sêsôm sebe "Ñac tonec kêpiñkap lau, gebe sênam sakinj Anôtô eso biñsu ñalêj." ¹⁴ Paulu gebe êjô biñ e Galio kêsôm gêdêj Judawaga gebe "Amac Judawaga, embe biñ sec ñanô me sec kapôêj tenj, go jakôc amacnêm biñ sa êtôm ñagôlij. ¹⁵ Ma embe awemsuj êôc ka taôm êtu amacnêm mêtê to waem ma biñsuja, nanj amac taôm amansanj. Aê gabe jatu biñ tonanj ñamêtôcwaga

* **17:34:** Lau Helen nêj lau tokauc nêj tonj luagêc. Epikuri † **17:34:** Gamêj tonanj kêtû lau Aten nêj gamêj laumata

atom.” ¹⁶ Kêsôm ma kêmasuc êsêac anġa kêmêtôc-biġ-ġamala sêsa sêja. ¹⁷ Tec êsêac samob sêkôc lômmôkê Sostene tōġ e sêjac eġ anġa sêmêtôc-biġ-ġamala ġatêclabu, mago Galio ġêlic amboac ġêlic.

Paulu ġêmu ġêja Antiokia

¹⁸ Paulu ġêmoa Koriniti ec nġeġeġ acgom, go kêkam lasitêwai lemeġ ma ġebe êlêc êna Suria. Ma Priskila agêc Akwila sêwiġ eġ. Anġa Keġkrea kêsôm sêsêbuġ ênê môkêlauġ su ġebe ġêjac mata biġ teġ ġêdêġ Apômtau kêtû ġêġ teġġa. ¹⁹ Sêlac e ġasêsô Epese, go kêkêġ êsêagêc sêġġôġ ma eġ tau kêsô Judanêġ lôm ġagêġam biġġalôm ġêwiġ Judawaga. ²⁰ Lau tonanġ teteġ eġ ġebe êmoa bêc ġagêdô êwiġ êsêac acgom, mago ġêlôc sa atom, ²¹ kêkam êsêac lemeġ su ma kêsôm ġêdêġ êsêac ġebe “Anôtô embe têtac êwiġ, go ġamu ġamêġ êtiam.” Go ġêdi anġa Epese ma ġêlac ġêja.

²² Wanġ kêsô Kaisarea ma eġ kêpi bau ġakêkam ġôlôac dabuġ su ma kêsêp Antiokia ġêja. ²³ ġasêmoa e têm ġagêdô ġêjaġa acgom, go ġêdi kêtiam. Eġ kêsâ Galata to Prugia ġagamêġeġ ġêja ma kêpuc lau buġa samob tōġ.

Apolo ġêġam mêtê anġa Epese

²⁴ ġasawa tonanġ Juda teġ, nê ġaê Apolo, ġagêdô lasê Epese. Têna kêkôc eġ anġa Alesandria. Eġ ġac tokauc teġ, nanġ kêġala Anôtônê mêtê ġapep. ²⁵ Êsêac têtôġ Apômtaunê mêtê ġêdêġ eġ e nê ġalêlôm kêkac eġ tec kêsôm to kêdôġ biġ kêpi Jesu solopġeġ. Tazeġ eġ kêġala Joaġnê busanġugeġ. ²⁶ Eġ ġêġam mêtê ġêjac m totêtac kêpa sugeġ anġa Judanêġ lôm. Priskila agêc Akwila sêġô eġ, tec sêkôc eġ sa ġêġġôġ ġêwiġ êsêagêc ma sêwa Anôtônê mêtê sa e tomalageġ ġêdêġ eġ. ²⁷ ġêmoa e ġebe êna Akaia, tec lasitêwai teto papia ġêdêġ lau buġa ma teteġ êsêac ġebe sêkôc eġ sa. Eġ ġagêdô lasê Akaia ma ġêġam êsêac, taġ Anôtônê moasiġ ġêġam êsêac auc e sêkêġ ġêwiġ sêmoa nanġ, sa ġapep, ²⁸ ġebe kêku Judawaga tulu ġa biġ tonġaclai ġêmoa awêġeġ lau samob sêlic ma ġêwa Jesu sa ġebe eġ Kilisi kêtôm biġ, taġ teto ġêc nanġ.

19

Paulu ġêmoa Epese

¹ ġêdêġ taġ Apolo ġêmoa Korinti nanġ, Paulu kêsêlêġ ġêmoa Asia ġagamêġ lôġġa e ġagêdô lasê Epese ma kêtap ġacsenġomi ġagêdô sa anġa tonanġ. ² Tec kêtû kênac êsêac ġebe “ġêdêġ taġ amac akêġ ġêwiġ su nanġ, atap ġalau Dabuġ sa me masi.” Ma êsêac sêsôm ġêdêġ eġ ġebe “Masi, aêac tec anġô ġalau Dabuġ ġêmoa ġawae teġ atomanô.” ³ Ma eġ kêsôm ġêdêġ êsêac ġebe “Amac aliġ busanġu ġanodc.” Tec êsêac sêsôm ġebe “Aêac aliġ Joaġnê sanġu.” ⁴ Go Paulu kêsôm ġebe “Joaġ kêsagu lau sêliġ busanġu sênam tauġ ôkwiġa, ma kêsôm ġêdêġ lau ġebe sêkêġ ewiġ ġac, taġ oc êndanġuc eġ nanġ ac tau Jesu.” ⁵ Lau tau sêġô biġ tonanġ, tec sêliġ sanġu kêpi Apômtau Jesu nê ġaê. ⁶ Paulu kêkêġ lêma ġêsac êsêac acgom, go ġalau Dabuġ kêpi êsêac e sêsôm biġ awenġ talô ma seoc biġ lasê. ⁷ Lau tau moae têtôm 12.

⁸ Paulu kêsô Judanêġ lôm ġêja ġakêsôm biġ totêtac kêpa sugeġ ġêmoa ajôġ têtêac. Eġ ġêġam biġġalôm kêpi Anôtônê ġamêġ ġêwiġ êsêac to ġêġôm ġêġlêlôm êsêac ġebe sêkêġ êwiġ Apômtauġa. ⁹ Mago lau ġagêdô nêġ ġalêlôm ġadani kêsâ e sêkêġ ġêwiġ atom, sêbu mêtê, taġ Paulu ġêġam nanġ, ġêdêġ lau, tec Paulu kêkac tau su anġa êsêacnêġ ma kêkôc ġacsenġomi sêwiġ eġ. Eġ ġêġam biġġalôm ġêmoa

Turananê lôm kêtôm bêcgej. ¹⁰ Gêgôm gêmoa e jala samuc luagêc, go Juda to Helen samob, tañ sêngôj gamêj Asiaña nañ, sêjô Apômtaunê mêtê.

Skewa latui

¹¹ Anôtô kêpuc Paulu lêma tøj ma gêgôm gênsêga kapôêj, ¹² gebe lau sêkôc obo waenja to nê ñakwê kômja, tañ ej kêjandij nañ, su jasêu gêsac gêmac e ôlij ñajam kêsa, ma ñalau sec sêsa sêja. ¹³ Ma Judanêj lau têtij ñalau secja sêsêlêj sêjac laoc gamêngej. Êsêac tauj sêsam Apômtau Jesu nê ñaê kêpi lau tonjalau sec, ma sêsôm gebe “Aê jajatu amac ña Jesu, tañ Paulu gêjam mêtê kêpi ej nañ, nê ñaê.” ¹⁴ Judanêj ñac dabujsêga Skewa nê latui 7 sêsa lêj tonaj. ¹⁵ Tec ñalau sec gêjô êsêac awen gebe “Jesu tañ kajala engac, ma Paulu nañ kajala ej amboac tonaj. Mago amac tonec asa lau.” ¹⁶ Ma ñamalac, tañ ñalau sec gêgôm ej nañ, gêboaj jagêlô êsêac tøj e kêku êsêac tulu ma kêjamuj êsêac e ôlij ñaômagej ma todecgej sêc anja andu tonaj sêja. ¹⁷ Ma lau Juda to Helen samob, tañ sêngôj Epese nañ, sêjô bij tonaj e têtakê samob ma awen gêoc Apômtau Jesu nê ñaê ñanôgej. ¹⁸ Lau gwalêkin, tañ sêkêj gêwij su nañ, sêmêj ma seoc nêj sec, tañ sêgôm nañ lasê. ¹⁹ Ma êsêac mec-geowaga taêsam sejoj nêj buku mecja kêpi tagen jasêkêj ja gej su gêc lau taêsam lanjôjnêmja, ma sêsam buku tonaj ñai ñaôli kêpi tagen kêtôm silber 50,000. ²⁰ Ma mêtê ñajana kêsa gêjam gamêj auc kêtôm Apômtaunê ñaclai.

Sêli bij sa anja Epese

²¹ Bij tonaj gêbacnê su, go Paulu taê gêjam gêc nê ñalêlôm gebe êsa Makedonia to Akaianagej êna Jerusalem, taê gêjam gebe “Jana ônê su agom, go najalic Rom amboac tonajengej.” ²² Ma kêkêj nê kêpuctôjwagaagêc Timote agêc Erasta sêja Makedonia, ej tau gêngôj Asia ñasawa ñagêdô gêwij.

²³ Gêdêj ñasawa tonaj lau sêli tauj sa ñanô kêtû mêtêja. ²⁴ Ñam gebe ñac-kêpac-silberwaga teñ, nê ñaê Demetri, gêgôm anôtô Diana nê lôm jaba ñakatu silber ma gêjam ôli kômwaga sêkôc ñaôli sauj atom anja ênê. ²⁵ Tec ñac tau kêkalem lau tonaj to êsêac ñagêdô, tañ sêwê kain kôm amboac tônê nañ, sêpi tagen, go kêsôm gebe “Lauac, amac ajalagac gebe kôm tonec ñai gêjam aêac sa tec tatu lau tolêlôm. ²⁶ Ma galoc taôm alic to anjôgac gebe Paulu tonaj gêgôm gêjêlêlôm e gêjam lau taêsam ôkwi, mago gêgôm anja Epese tagen atom, ej kêsôm bij gêjam Asia samucgej auc gebe anôtô, tañ dagôm ña lemej nañ, ñanô masi. ²⁷ Bij tonaj oc êngôm aêacgej nêj waen kômja êtu sec atom, êngôm lau sêlic anôtô kapôêj Diana nê lôm amboac gêj ñaôma êwij amboac tonaj e malôgej agom, go sensej anôtô, tañ lau anja Asia samucgej to nom ñagamêj samob tetoc ej sa nañ, nê wae kapôêj tau su amboac tonajengej.”

²⁸ Lau tau sêjô bij tonaj e têtac ñandan secanô ma sêmôêc kêsa aucgej gebe “Epesenêj Diana kapôêjgoc.” ²⁹ Sêgôm e malac samucgej ñadindij kêsa ma lau samob jasêsêwa sêsa nêj gamêj dôa-dôanja ma sê ñac Makedonianja luagêc ñai agêc Aristarka, tañ sêsêlêj sêwij Paulugej nañ sêwij. ³⁰ Paulu gebe êsêp lau tonaj ñai ñalêlôm êna e ñacsenomi seser ej. ³¹ Ma gôlijwaga Asianja ñagêdô, tañ têtac gêwij Paulu nañ, sêkêj puc ej ma teter ej gebe naêsa gamêj dôadôanja atom, ³² gebe êsêac, tañ sêkac sa anja tonaj nañ, nêj bij kêlênsôj samucgej, ac sêmôêc kesotau-kesotau. Nêj taêsam sêkac sa ñaômagej ma sêjam kauc ñam. ³³ Lau ñagêdô sêlic Alesandere, tañ Judawaga sêsuc ej kêsa gêja nañ, ma sêjam kauc sebe ej bijmôkê. Tec ej gêoc lêma sa gebe êwa nê bij sa êndêj lau. ³⁴ Mago êsêac sêjala ej gebe ñac Judanja,

tec sêmoêc guluj-gulujgej gebe “Epeseñeĵ Diana kapôêngoc.” Sêmoêc sêkô kêtôm ockatu űasawa luagêc.

³⁵ Sêgôm sêmoa, go acnêĵ űac-ketobiĵwaga gêĵac êsêac têntac tônia ma kêsôm gebe “Amac Epesewaga, lau samob sêjala malac Epese tec kêtû Diana kapôêĵ nê lôm to lôm űakatu, taĵ kêsêp aĵga undambê gêmêĵ naĵ űageĵobwaga. ³⁶ Biĵ tau tonec gêc awê, tasôm biĵ taêsam atom. Amboac tonaj nêĵ űalêlôm êtu malô ma angôm gêĵ teĵ paliĵ atom. ³⁷ Amac awê űac luagêc tônia amêĵ, mago êsêagêc sêĵaĵgo gêĵ teĵ aĵga lôm atom ma sêsôm biĵ alôb-alôb teĵ kêpi aêacnêĵ anôtôo atom. ³⁸ Ma Demetri to nê kômwaga embe nêĵ biĵ êndêĵ űac teĵ ênêc, naĵ noc sêmêtôtôc biĵĵa gêc ma gôliĵwaga semoa, tec sêwaka tauĵ saman. ³⁹ Ma embe nêĵ biĵ űagêdô ênêc, naĵ amansaĵ êndêĵ lau malacĵa nêĵ noc sêkac saĵa. ⁴⁰ Ocsalô tonec aêac tawê biĵ talênsônia lauĵa űakaiĵgoc, gebe aêac tali tauĵ sa nec űam teĵ gêc atom, tec tatôm gebe dawa tau ű sa êtôm atom.” ⁴¹ Kêsôm tonaj su ma kêkêĵ lau sêc êliĵ-êliĵ.

20

Paulu kêsa Makedonia gêĵa Helennêĵ gamêĵ

¹ Biĵ kêtû malô acgom, go Paulu kêkac űacsenomi sa ma gêlêĵ biĵ êsêac to kêkam êsêac lemeĵ ma gêdi gêĵa Makedonia. ² Eĵ gêĵac laoc gamêĵ tonaj ma gêlêĵ biĵ êsêac űa biĵ taêsam e jakêsa Helennêĵ gamêĵ. ³ Gêmoa e aĵôĵ têlêac gêĵaĵa ma gebe êpi waĵ êna Suria, tec kêtap sa gebe Judawaga dêdib eĵ. Amboac tonaj taê gêĵam kêtû tônia gebe êsa Makedoniaĵageĵ êĵu êna êtiam. ⁴ Puru Beroiaĵa latu Sopatra ma Aristarka agêc Sekundu aĵga Tesaloniki, — Gai agêc Timote aĵga Derbe ma Tukiki agêc Tropim aĵga Asia sêsêlêĵ sêwiĵ eĵ. ⁵ űac luagêc tonaj sêĵuĵ ma sêônia aêac aĵga Troas. ⁶ Aêac alic Om Polom űalucĵa su acgom, go asuĵ su aĵga Pilipi ma alac amoa e bêc lemeĵ teĵ, go jaasô Troas adêĵ êsêac ma aĵgônia tonaj bêc 7.

Paulu kêtû űacleĵ Troas

⁷ Gêdêĵ woke űabêc űamataĵa aêac akac sa kêtû apô polom êkôcĵa ma Paulu gêĵam biĵgalôm gêwiĵ êsêac. Eĵ taê gêĵam gebe űaleĵĵ go êndi, tec sêĵac têtû biĵgalôm e gêbêcauc gêĵa lugeĵ. ⁸ Êsêac têtuj lamp taêsam gelom aĵga űaden, taĵ aêac akac sa naĵ. ⁹ Paulu gêĵam biĵgalôm gêmoa ma űapalê teĵ, nê űaê Aitiku, gêĵgônia katam sauj, tec bec gêgôm eĵ e kêliĵ tau siĵ ma gebeĵ kêsêp űaden têlêac tonaj gêĵa e tomatêgeĵ. Tec lau sêkôc eĵ sa. ¹⁰ Paulu kêsêp jakêtap labôc gêsac eĵ űaô, go gêlô eĵ tônia ma kêsôm gebe “Ali taôm sa atom, katu tec gêmoa eĵ űalêlôm.” ¹¹ Go gêĵu kêpi gêĵa kêtiam, jakepô polom kêkôc ma geĵ, go gêĵam biĵgalôm gedêĵ tôniaĵeĵ e gêĵ bônia kêsa ma gêdi gec gêĵa. ¹² űapalê tau, taĵ mata jali kêsa naĵ, sêkôc eĵ sêĵa totêntac űajamgeĵ.

Dêdi aĵga Troas e ĵasêso Milete

¹³ Paulu kêsôm gebe êmoa baugen êna ma aêac lau űagêdô api waĵ amuĵ naasô Asos gebe akôc eĵ sa aĵga tônia. ¹⁴ Aêac asô Asos e atap tauĵ sa kêtiam ma akôc eĵ sa jaasô Mitulene. ¹⁵ űabêbêc aêac asuĵ su ma alac e apoac akanônia Kio ma űageleĵ asô Samos e űageleĵ teĵ, go jaasô Milete. ¹⁶ Paulu taê gêĵam kêtû tônia gebe êsô Epese atom, êoc kêsigeĵ êna. Eĵ gebe ênam gamêĵ tônia êmoa Asia atom, kêkac taugen gebe êna Jerusalem ma embe űasawa êtôm, go naelic om Pentekost aĵga tônia.

Paulu gêĵam mêtê laumata Epesêĵa ma seboĵ tauĵ

¹⁷ Paulu gêmoa Miletegen ma kêkêñ biñ gêja Epese ma kêkalem gôlôac dabun nêñ laumata gebe dëndêñ en sêna. ¹⁸ Jasêo lasê dêdêñ en tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac alic ñoc lêñ, tañ kasa gêdêñ gaô lasê gamêñ Asia wakucgen ma kasa kêtôm têm samob, tañ gamoa gawiñ amac nañ. ¹⁹ Aê gajam sakin Apômtau ma gabu tauc tomatoc-sulugen ma katap lêtôm sa gebe Judawaga dêdib aê. ²⁰ Ma kêgamiñ biñ êmoasiñ amacña teñ atom, kasôm lasê gêdêñ amac to kadôñ amac anga awêgen to andulêlôm gêwiñ. ²¹ Aê gawa sa ñanôgen gêdêñ lau Juda to Helen gebe sênam tauñ ôkwi êndêñ Anôtô to sêkêñ êwiñ Apômtau Jesu Kilisi. ²² Ma galoc Nalau Dabun gêjam gôlin aê gebe jana Jerusalem ma gêñ, tê êtap aê sa anga ônêña nê, tau kajala atom. ²³ Tagenj tonec ñalau Dabun gêwa sa gêdêñ aê kêtôm malacgen ma kêsôm gebe oc jatap kapoacwalô to gêñwapac sa. ²⁴ Aê taêc labu ñoc katuc atom. Aê gabe janac dabiñ ñoc lêñ to sakin, tañ kakôc anga Apômtau Jesu nê nañ, gebe jawa ñawae ñajam Anôtônê moasiñña sa.

²⁵ “Ma galoc aê kajala gebe amac samob, tañ gajam mêtê kêpi Anôtônê gamêñ gamoa gawiñ amac nañ, oc alic aê lanôc êtiam atom. ²⁶ Amboac tonan galoc tecenec jawa sa êndêñ amac gebe Amacnêm ñac teñ embe ênaña, aê oc jawê biñ tonan ñakainj teñ atomanô, ²⁷ gebe kêgamiñ biñ teñ atom, kasôm Anôtônê biñ lasê tomalagenj gêdêñ amac. ²⁸ Ajop taôm to lau samob, tañ ñalau Dabun kêkêñ amac atu êsêacnêñ gejobwaga gebe ajop Anôtônê gôlôac dabun, tañ enj gêjam ôli êsêac ña tau nê dec nañ. ²⁹ Aê kajala gebe aê embe jawi amac sinj jana ma kêam sec oc dëndêñ amac mênjsêlênsônj gôlôac ñawaô. ³⁰ Ma lau ñagêdô anga amac taôm nêm oc sêndi mênjsênam mêtê ôkwi e sê ñacsenjomi têndanjuc êsêac. ³¹ Amboac tonan anam jaligenj, taêm ênam gebe jala samuc têlêac gêñgônj gawiñ amac ma gajac biñsu amac gêdêñ-gêdêngenj tomatocsulugenj kêtôm bêc to gelenj samob, kêlêwanj atom.

³² “Ma galoc jansunj amac andêñ Anôtô to nê moasiñ ñabiñ ana. Enj kêtôm gebe ênac dabiñ amac to êkêñ gêñlênsêm êndêñ amac awiñ Anôtônê lau samob. ³³ Aê matoc katu lau teñ nêñ silber to gold ma ñakwê atom. ³⁴ Taôm alicgac gebe lemoc tecenec gêjam aê to ñoc lau ma apô lêna sa. ³⁵ Aê kadôñ amac kêpi gêñ samobgenj ñapanj gebe tanam kôm ñajana amboac tonan, ec tanam lau ñasec sa. Taêm ênam Apômtau Jesu nê biñ, tañ tau kêsôm gebe ‘Takêñ gêñ êndêñ lau nañ êmoasiñ aêac êlêlêc takôc gêñ anga launêñ su.’ ”

³⁶ Paulu kêsôm biñ tonan su, go kêpônj aduc ma ketenj mec gêwiñ êsêac samob. ³⁷ Lau samob sêmbôêñ tauñ to têtanj ñanô ma sêlêsoj enj alianô. ³⁸ Ênê biñ, tañ kêsôm gebe êsêac sêlic enj lanôanô êtiam atom nañ, tec gêgôm êsêacnêñ ñalêlôm ñawapac kêlêlêc. Sêgôm tonan su, go sêkêñ enj kêpi wanj gêja.

21

Paulu gêja Jerusalem

¹ Aêac akêñ êsêac sinj ma alac e jaasô Kos. Go ñabêbêc jaasô Rodo ma anga tonan alac e jaasô Patara. ² Aêac atap wanj teñ sa gebe êlac êna Poinike, tec api ma alac aja. ³ Alac e aê Kupro sa mênjakêñ gêc gasêña gêja ma apenj Suria e jaasô Turu, gebe sênam waba anga wanj êsêp bau. ⁴ Aêac atap ñacsenjomi sa ma anjônj awiñ êsêac bêc 7. Lau tonan Nalau Dabun kêkac êsêac e sêsôm gêdêñ Paulu gebe êpi Jerusalem êna atom. ⁵ Aêac amoa e ma bêc gêbacnê, go adi gebe asêlêñ. Ma lau malacña samob to nêñ lauo ma nêñ ñapalêo to ñac sejonj aêac

anġa malac asa sêclun aja. Go anġa ambêô aêac apônġ aenġduc to atenġ mec. ⁶ Su, go akam tauġ ma aêac api wanġ, ma êsêac sêc sêmu sêja.

⁷ Aêac alac anġa Turu e jaasô Tolemi ma atap lasitêwai gamêġ tônêġa sa, tec awenġ gêjac tauġ ma anġôn awiġ êsêac bêc tenġ. ⁸ Nageleġ adi asêlêġ e aô lasê Kaisarea ma asô jaenġwaga Pilip nê andu aja ma anġôn awiġ enġ. Nac tonaj samwaga 7 nêġ tenġ enġ. ⁹ Nac tau latuio awêtakin aclê seoc binġ lasê sêmoa. ¹⁰ Aêac anġôn bêc ñagêdô, go propete tenġ kêsêp anġa Judaia gêmêġ, nê ñaê Agaba. ¹¹ Enġ kêtû ñaclenġ gêdêġ aêac. Nac tau kêkôc Paulunê ômbiġkap su mênġgêsô tau akainġ to lêma tônġ ma kêsôm gebe “Ñalau Dabuġ nê binġ tau tonec gebe Judawaga oc sênsô ômbiġkap tecenec ñatau tônġ amboac tonec anġa Jerusalem ma sêkêġ enġ êsêp lau samuc lemenġ.” ¹² Aêac to malac ñatau anô binġ tonaj, tec atenġ enġ gebe êpi Jerusalem êna atom. ¹³ Mago Paulu gêjô aêac awenġ gebe “Amboac ondoc atanġ ma agôm aêġoc ñalêlôm ñawapac kêsa. Embe sênsô aê tônġ ma sênġgômmanġ. Aê gajac dabiġ tauc gebe jamac êndu anġa Jerusalem êtu Apômtau Jesu nê ñaêġa.” ¹⁴ Aêac asôm binġ elêmé tec ajam tauġ tônġ ma asôm gebe “Apômtaunê binġ êtu anô.”

¹⁵ Nâbêc ñagêdô gêjaġa acgom, go aêac amasanġ ma waba ma api Jerusalem aja. ¹⁶ Nacsenġomi ñagêdô anġa Kaisarea sêwiġ, tec sêwê aêac atu ñaclenġ Nason. Enġ ñac bunġa lanġwa tenġ anġa Kupro.

Paulu kêtû ñaclenġ Jakobo

¹⁷ Aêac jaaô lasê Jerusalem su, go lasitêwai sêkôc aêac sa totêntac ñajamġenġ. ¹⁸ Nageleġ Paulu kêkôc aêac sa adêġ Jakobo aja, ma laumata samob sêkac sa sêmoa tonaj. ¹⁹ Êsêac awenġ gêjac tauġ su, go Paulu gêjac miġ binġ, taġ Anôtô gêgôm gêdêġ lau samuc gebe kêpuc ênê sakinġ tônġ nanġ tomalagenġ. ²⁰ Lau tau sêġô e sêlambiġ Anôtô ma sêsom gêdêġ Paulu gebe “O lasitêwa, aôm gôlicġac, Judawaga taêsam ñanô lasê sekêġ gêwiġ Kilisi, mago sêsap Mosenê binġsu tônġ sêjac ñawae. ²¹ Lau tonaj sêġô ñawae gebe aôm kôdônġ Judawaga, taġ sêsêp lau samuc ñasawa nanġ, gebe sêwi Mose sinġ, ma kôsôm gebe sêsa nêġ ñapalê atom to sêwi lêġ mêtê lanġwanġa sinġ. ²² Ma galoc danġôm amboac ondoc. Lau samob oc sêġô aôm gômôġenġ ñawae su. ²³ Amboac tonaj ôġgôm êtôm binġ, tec aêac abe asôm êndêġ aôm nec. Aêacma lau aclê sêjac mata binġ kêpi binġ tenġ tec sênġgônġ. ²⁴ Naôkôc lau tonaj sa, gebe lau dabuġwaga sênġgôm binġ atu selecġa êpi aôm ôwi êsêac ma ônam ôli lau, taġ sêkapiġ êsêac môkêġlanġ nanġ, go lau samob sêjala gebe bi ġ, taġ têdônġ kêpi aôm nanġ, ñanô masi. Êsêac tauġ ocgo sêlic aôm gebe kôsa nêġ lêġ kôsap binġsu tônġenġ. ²⁵ Ma binġ kêpi lau samuc, taġ sêkêġ gêwiġ su nanġ, aêac asôm binġ tonec kêtû tônġ gebe êsêac sênġgamiġ tauġ êndêġ da gwamġa to êndêġ bôc ñadec, ma êndêġ bôc, taġ sêgiġ êndu ma êndêġ mockainġo to mockainġ.” ²⁶ Nâbêbêc Paulu kêkôc lau tau sa, ma sêmasanġ ênê binġ êtu selecġa gêwiġ lau tau tonaj, go kêsô lôm dabuġ gêja ma kêsôm bêc sênġgônġ selecġa lasê ma sêmasanġ noc sêkêġ nêġ da êndêġ-êndêġenġenġa.

Êsêac sêkôc Paulu tônġ anġa lôm dabuġ

²⁷ Kêdabiġ gebe ñabêc 7 tonaj êmbacnê ma Judawaga Asiaġa sêlic enġ gêmoa lôm dabuġ, tec sêli lau samob nêġ ñalêlôm sa e sêkôc enġ tônġ. ²⁸ Ma sêmôêc gebe “Aô, Israellwaga, anam aêac samanġ. Alic ñac tau, taġ kêdônġ lau anġa gamêġ samob gêbu lau Israel to Mosenê binġsu ma gamêġ tau tonec nanġ. Ma galoc gêwê Helen ñagêdô sêsô lôm dabuġ sêja ma gêgôm gamêġ dabuġ tau kêtû secgoc.” ²⁹ Nâsawa tenġ lau tonaj sêlic ñac Epesenġa Tropim gêmoa malaclunġ

gêwiñ Paulu, tec seboc Paulu oc gêwê en kêsô lôm dêbu ñ gêja. ³⁰ Tec malac ñtau samob sêii tauñ sa ma sêjac tauñ sa sêpi tagen jasêkôc Paulu tôñ ma sê en anja lôm dêbu ñ kêsâ gêja, ma sêlai ñakatam auc seben. ³¹ Lau tau sêsôm sebe sênac Paulu êndu e sinwaganêñ kapitaisêga gêñô lau Jerusalemña samob sêli tauñ sa ñawae, ³² tec kêkôc sinwaga to nêñ kapitai ñagêdô sa jasêlêti dêdêñ lau tau sêsêp sêja. Lau tonañ sêlic kapitaisêga to sinwaga sêmêñ ma sêwi Paulu sin sêjac en kêtiam atom. ³³ Go kapitaisêga kêtû gasuc gêja, kêkôc Paulu tôñ ma kêsôm sêsô en tôñ ña kapoacwalô luagêc. Go kêtû kênac ênê ñam to bin, tan en gêgôm nan. ³⁴ Lau samob sêmôêc kesotau-kesotau e sêôc gamêñ auc lanwgawen, tec en gêñô bin sapu ma kêsôm sêkôc Paulu dêdêñ sinwaganêñ gamêñ sêja. ³⁵ Sêô lasê ñatêcwale ma lau sebe sênac Paulu, tec sinwaga sêôc en sa lôlôcgen, ³⁶ gebe lau tau samob sêwiñ ma sêmôêc panjen gebe “Enañaman.”

Paulu gêjam talañ tau

³⁷ Sebe sêkêñ Paulu êsô sinwaganêñ gamêñ êna, tec kêsôm gêdêñ kapitaisêga gebe “Oc ôlôc gebe jasôm bin ten êndêñ aôm me masi.” Ma ñac tau kêsôm gêdêñ en gebe “Aôm kôsôm bin Helen me masi. ³⁸ O, aôm ñac Aiguptunja, tan walî tenjen gôli kêjanğowaga 4,000 nêñ ñalêlôm sa ma kojor êsêac sêsa gamêñ sawa sêja nan, aôm atom me.” ³⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê tinoc Judao, tec kêkôc aê anja Tarsus Kilikianja ma gawê kain malac towae tônê gawin, tec katen aôm gebe ôlôc ma jasôm bin êndêñ lau tônê.” ⁴⁰ Kapitaisêga gêlôc, go Paulu kêkô têcwale ma gêjab lêma gêdêñ lau e gamêñ gêmac, go awa gêjac êsêac ña awen Ebolai gebe

22

¹ “O lasitêwaac to tamocac, bin tan galoc gabe jawa tauc sa êndêñ amac nan, anğ acgom.” ² Lau tau sêñô en awa gêjac êsêac ña awen Ebolaigen, tec bin gêmac samob. Ma Paulu kêsôm gebe ³ “Aê tinoc Judao kêkôc aê anja Tarsus Kilikianja ma katu kapôêñ anja malac tonec, kasô Gamalielnê lôm ma kêdôn tamenjinêñ binసు gêdêñ aê e tomalagen. Aê gajam sakin Anôtô gajac ñawae katôm tec amac samob agômagôm amoa nec. ⁴ Aê kêjanda lau, tan sêsap mêtê wakuc tonec tôñ nan, e gasen êsêac su sêjanja ma gêsô êsêac tôñ to kakêñ êsêac lauo to ñac sêsêp kapoacwalô sêja. ⁵ Ñac dabunșêga to laumata samob embe sêwa aênoc min sa, oc êtôm tec tauc kasôm nec. Aê kakôc papia anja êsêacnêñ gêjac lasitêwai Damaskusña ñawae, tec gaja gebe jakôc êsêac, tan sêmoa tonan nan tôñ, ma-jakêñ êsêac sêna Jerusalem gebe têtap nêñ ñagêjô sa.

Paulu gêjac tau nê min Apômtau Jesu gêjam en ðkwiña

⁶ “Aê kasêlêñ gamoa e kêdabin Damaskus. Ma gêdêñ oc kêkô ñaluñgen, go ñawê kapôêñ ten gaôgen anja undambê mênjkêpô aê e gêjam aucgen. ⁷ Aê gau tauc jagaêc nom, go ganğ awa ten gêdêñ aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagen kôjanda aê.’ ⁸ Ma aê gajô bin tonan gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Go en kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Aê Jesu Nasaretña, tec kôjanda aê.’ ⁹ Lau tan sêwiñ aê nan, sêlic ñawêgen, mago sêñô ñac, tan kêsôm bin gêdêñ aê nan, awa atom. ¹⁰ Go aê kasôm gebe ‘Apômtau, aê janğôm asagen.’ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Ôndi sa ma ôna Damaskus acgom, go sêwa bin samob, tan Anôtô gebe ôñğômña nan, sa êndêñ aôm anja tônê.’ ¹¹ Ñawê tonjawi tônê kêpô aê e matocanô kêtû pec ma ñoc lau sêkam aêgen gaja Damaskus.

¹² “Ma ñac mansan ten, nê ñaê Anania, kêmasan binసు ñapep e Judawaga gamêñ tônêña samob tetoc en sa. ¹³ Ñac tau gêdêñ aê gêmêñ mênjkêkô

aê lanjôcnêmna ma kêsôm gebe ‘Lasicenec Saulu, matam êlêc.’ Ma gêdên tonanjen matoc gêlac e galic enj kékô. ¹⁴ Ma ñac tau kêsôm gebe ‘Tamenjinên Anôtô kêjalinj aôm sa gebe ôjala ênê binj ma ôlic ñac gêdên tau to ônjô enj awa, ¹⁵ gebe ôwa enj sa êndên ñamalac samob ña binj, tanj gôlic to gônjô nanj. ¹⁶ Ma galoc gobe amboac ondod. Ôndi sa, mênjawan ênac ênê ñaê ma ôlinj sanju êkwasiñ nêsec su.’

Jesu kêsakij Paulu gêdên lau samuc gêja

¹⁷ “Gamoa acgom, go gamu gamênj Jerusalem kêtiam mênkatenj mec gamoa lôm dabuj e katuc kainj tenj kêsâ ¹⁸ ma galic Jesu kékô ma kêsôm binj gêdên aê gebe ‘Ôwi Jerusalem sinj sebeñ ma ônsaic taômgenj ôna, gebe êsêac oc sêkôc binj, tanj aôm gobe ôwa sanja nanj, sa atom.’ ¹⁹ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, êsêac tauñ sêjalagac gebe aê tec kakôc lau, tanj sêkênj gêwi ñ aôm nanj, tônj ma kalêsu êsêac ñanô-ñanô kêtôm Judanênj lômgenj. ²⁰ Ma gêdên tanj sêkêc ñac-gêwa-aôm-sawaga Stepan nê dec sinj nanj, tauc kakô gawinj e galic ñajam ma gajob lausêjac-enj-ênduwaga nêñ ñakwê.’ ²¹ Ma ñac tau kêsôm gêdên aê gebe ‘Ôec ôna, aê jasakij aôm ôndênj lau samuc, tanj sênjônj gamênjbômgenj nanj ôna.’ ”

Paulu agêc kapitaisêga nêñ binj

²² Lau sênjô Paulunê binj e mênjgêdênj tonanj, go sêli awenj sa ma sêmôêc gebe “Ansenj ñac tonec su anja nom, gebe enj kêtôm gebe êmoa mata jali atom.” ²³ Êsêac sênjala e sêôc gamênj auc lanjwagenj sêkô ma têtaiñ nêñ ñakwê balinj to sêpalip kekop kêpi jakêkô. ²⁴ Tec kapitaisêga kêjatu gebe sêwê Paulu sêna sinjwanênj gamênj ma kêsôm gebe si enj ma têtû Iêsu binj, tanj lau sêmôêc kêpi enj nanj ñam. ²⁵ Êsêac sêsô enj ña ômbinjak tônj ma Paulu kêsôm gêdênj kapitai, tanj kékô ñagala nanj, gebe “Embe ñac Romña tenj, ma amêtôc enj atom, oc êtôm gebe ai enj ñaômagenj me masi.” ²⁶ Kapitai gênjô binj tonanj, tec gêdênj kapitaisêga jakêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gobe ônjôm amboac ondod, ñac tônê enj Romgoc.” ²⁷ Tec kapitaisêga mênkêtu kênac Paulu gebe “Ôsôm êndênj aê acgom, aôm ñac Romña binjñanô me masi.” Ma Paulu gêlôc gebe “Aec, binjñanô.” ²⁸ Go kapitai gênjô enj awa gebe “Aê gabe jatu ñac Romña nanj gajam ôli ña awa kapôênj.” Ma Paulu kêsôm gebe “Aê tonec ñac Romña anja tamocnê.” ²⁹ Amboac tonanj lau, tanj sebe têtû lêsu enj nanj, gacgenj sêkac tauñ su. Ma kapitaisêga tau, tanj kêjala gebe Paulu ñac Romña nanj, kêtêc tau kêtû kêsôm sêsô ñac tau tônja.

Paulu kékô lau dabuñsêga to laumata lanjônênj

³⁰ Ñagelej kapitaisêga gebe ênjô binj, tanj Judawaga sêgôlinj kêpi Paulu nanj, ñam ñapep. Tec kêsôm sêgaboac enj su ma kêkac lau dabuñsêga to laumata samob sa, go kêsôm sêwê Paulu sêsêp sêja jakêkô êsêac lanjônênj.

23

¹ Paulu mata gê lau ñanô, tanj sêkac tauñ sa nanj, ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, aê kasa ñoc lêñ tonjoc ñalêlôm ñawagenj gamoa Anôtô lanjônênj ma mênjgêdênj tonec.” ² Tec ñac dabuñsêga Anania kêjatu lau, tanj sêkô jabanj enj nanj, gebe têtap enj awa auc. ³ Ma Paulu kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm tanj kotoc taôm sa ñaôm-ñaômna nanj, Anôtô êtap aôm. Aôm gônjônj tonanj gobe ômêtôc aênjoc binj êtôm binjsu ma amboac ondod tec gosenj binjsu ma kôsôm gebe têtap aê nec.” ⁴ Go lau, tanj sêkô jabanj Paulu nanj, sêsôm gebe “Amboac ondod aôm gôbu Anôtônê ñac dabuñsêga amboac tonanj.” ⁵ Tec Paulu kêsôm gebe

“Lasitêwaac, aê kajala gebe en ñac dabuñsêga nan atom. Teto gêc gebe ‘Ôsôm biñ sec êpi launêñ gôliñwaga atom.’ ”

⁶Paulu kêjala Sadukainêñ lau ñagêdô ma Parisainêñ ñagêdô sêmoa sêwiñ, tec gêmôêc kapôên gêdêñ êsêac, tañ sêkac taun sa nan, gebe “O lasitêwaac, Parisai tenj latu aê ma aê tauc Parisai amboac tonaj. Êsêac sêmêtôc aê kêtû kakêñ matoc ñacmatê sêndi saña.” ⁷Kêsôm biñ tonaj su ma Parisai to Sadukai sêli taun sa sêmoa e sêkac taun kêkôc, ⁸gebe Sadukai sêsôm gebe ñacmatê sêndi sa atom ma añela to ñalau sêmoa atom. Ma Parisai tec sêkêñ gêwiñ gêñ tonaj ñai samob. ⁹Lau tau sêmôêc sêôc aucgen e biñsutau ñagêdô anğa Parisainêñ toñ dêdi sa ma sesen taun ma sêsôm gebe “Aêac atap sec tenj sa gêc ñac tonec nê atom, tagen moae ñalau tenj me añela tenj oc kêsôm biñ gêdêñ en nec.” ¹⁰Sêsôm taun ñanô-ñanô e kapitaisêga kêtêc gebe moae sêkac Paulu êkôc, tec kêjatu siñwaga matu tenj sêsêp mênşjanğo Paulu su anğa launêñ ma sêkôc en sêja nêñ gamêñ.

¹¹Ñagêbêc tonaj Apômtau mênkêkô gêwiñ Paulu ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aôm gôwa aê sa anğa Jerusalem su ma oc ôwa aê sa anğa Rom amboac tonajgenj.”

Lau Juda sêkic Paulunê biñ

¹²Gamêñ ñawê kêsa acgom, go Juda ñagêdô sêkac taun sa ma sêjac kapoac taun gebe sênij to sênôm gêñ tenj atom e sênac Paulu êndu su acgom. ¹³Ma lau, tañ sêkic Paulunê biñ amboac tonaj nan, sêlêlêc 40 su. ¹⁴Lau tau tonaj dêdêñ lau dabuñsêga to laumata ma sêsôm lasê gebe “Aêac lau tonec ajac kapoac taun gebe anij to anôm gêñ tenj atom e anac Paulu êndu acgom. ¹⁵Amboac tonaj amac to laumata naansau kapitaisêga gebe êkêñ ñac tau êsêp êndêñ amac êmêñ gebe atu Iêsu ênê biñ ñapep. Ma aêac oc naamansaj taun kwananğen gebe anac en êndu anğa intêna ñadambê tenj. Enj oc êô lasê amac atom.”

¹⁶Paulunê sib gêñô sêkic sa lanğwa nê biñ ñawae, tec gêja kêsô siñwaganêñ gamêñ jakêsôm lasê gêdêñ Paulu. ¹⁷Tec Paulu gêmôêc kapitai tenj ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôwê ñapalê tecenec ôndêñ kapitaisêga ôna, enj gebe êsôm biñ tenj êndêñ enj.” ¹⁸Tec kapitai kêkôc ñapalê tau sa ma gêwê enj agêc dêdêñ kapitaisêga sêja, go kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñac kapoacwalôña Paulu gêmôêc aê gaja ma ketenj gebe jakôc ñapalê tecenec jandêñ aôm jamêñ, gebe ñac tau gebe êsôm biñ tenj êndêñ aôm.” ¹⁹Go kapitaisêga kêkam ñapalê tau lêma agêc jasêkô taunña ma kêtû Iêsu enj gebe “Aôm gobe ôsôm biñ amboac ondoc êndêñ aê.” ²⁰Ma ñapalê tau kêsôm gebe “Judawaga sêmasaj biñ kêtû tôñ gebe tetenj aôm ma bêbêc ôkêñ Paulu êsêp êndêñ laumata êna. Êsêac sebe sênsau sêôc aôm gebe têtû Iêsu ênê biñ ñapep. ²¹Amboac tonaj ôkêñ êwiñ êsêacnêñ biñ atom, gebe lau kêlêlêc 40 su dêdib enj sêmoa. Êsêac sêjac kapoac taun gebe sênij to sênôm gêñ tenj atom e sênac Paulu êndu acgom. Ma galoc sêmasaj taun sêsaê aômgenj gebe ôlôc.” ²²Go kapitaisêga gêjac biñsu ñapalê tecenaj gebe “Biñ tañ kôsôm lasê gêdêñ aê nan, ônac minj êndêñ lau tenj atom.” Ma kêkêñ enj gêc gêja.

Sêsakij Paulu gêdêñ gôliñwaga Peliki gêja

²³Go kapitaisêga gêmôêc nê kapitai luagêc ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Amansaj siñwaga 200 to lau sêñğôn hosña 70 ma lau kêmña 200 gebe sêsa Kaisarea sêna êndêñ 9 oklok êmbêc. ²⁴Amansaj hos ñagêdô êwiñ gebe Paulu

êngôñ ñað ma akôc enj toôli samucgenj andêñ gôlinjwaga Peliki ana.” ²⁵ Go keto papia tenj gêwiñ gebe

²⁶ “Aê Klaudi Lusi aoc gêjac gôlinjwaga towae Peliki. ²⁷ Ñac tecenec tec Judawaga sêkôc enj tôn ma sebe sênac enj êndu. Aê ganjô enj ñac Romña, tec kakôc enj sa ma gajam enj kêsi. ²⁸ Aê gabe jakip binj, tanj sêgôlinj kêpi enj nanj, ñam sa, tec kakêñ enj kêsêp gêdêñ nê laumata gêja. ²⁹ Aê katap sa gebe binj, tanj sêgôlinj kêpi enj nanj, ñam kêsêp êsêacnêñ binjsu, mago êsêac tauñ nêñ ñalêlôm kêpi tagenj kêtû binj tonanñ atom. Tagenj aê galic binj tenj kêtôm amboac tanac enj êndu to takêñ enj êngôñ kapoacwalôña nanj, gêc atom. ³⁰ Ma ganjô binj tenj ñawae gebe dêdib enj sebe sênac enj êndu, tec kakêñ enj sebeñ gêdêñ aôm gêwac ma ka-som gêdêñ lau-sêgôlinj-binj-kêpi-enjwaga gebe dêndêñ aôm sêwac ma sêwa nêñ binj sa êndêñ aôm.”

³¹ Sinjwaga tau sêkôc Paulu sa kêtôm kapitaisêganê binj ma gêdêñ gêbêc sêkôc enj sêja Antipatri. ³² Ñabêbêc sêkêñ enj gêdêñ lau, tanj sêngôñ hos ñað nanj, gebe sêkôc enj sêna, go êsêac tauñ sêc sêmu sêja nêñ gamêñ kêtiam. ³³ Lau tonanñ jasêô lasê Kaisarea, go sêkêñ papia gêdêñ gôlinjwaga ma sêkôc Paulu dêdêñ enj sêja. ³⁴ Gôlinjwaga kêsam papia su, go kêtû kênac Paulu gebe enj ñac anja gamêñ ondocrja e gêñô gebe enj anja Kilikia. ³⁵ Tec kêsôm gebe “Lau tanj sêgôlinj binj kêpi aôm nanj, sêmêñ acgom, go janjô nêmbinj.” Ma kêjatu gebe sejob Paulu êngôñ Herodonê andu.

24

Sêmêtôc Paulunê binj

¹ Bêc lemenj tenj gêjanja acgom, go ñac dabunjsêga Anania kêkôc laumata ñagêdô to ñac tenj, nê ñaê Tertulu, tanj géjam lau awenj gêdêñ gôlinjwaga nanj, ma ac sêsêp sêja e sêjac minj nêñ binj, tanj sêgôlinj kêpi Paulu nanj, gêdêñ gôlinjwaga.

² Êsêac sêmôêc Paulu gêmêñ su, ma Tertulu gêôc awa sa gebe êngôlinj binj êpi enj, tec kêsôm gebe

“O ñac towae Peliki, aôm gômoa, tec aêac amoa tobinjmalô ñajam. Aôm ñac tokuac, tec kômoasinj lau gamêñ tonecrja ñapep. ³ Aêac lau samob anja gamêñ samob akôc moasinj tonanñ sa to ajam danje ñanô. ⁴ Aê gabe janam aôm tôn atom, gabe jatenj aômgenj gebe ôlic ñajam ma ôkêñ tanjam ma binj dambê. ⁵ Ñac tonec aêac ajala enj ñac kalomtêna sec. Enj gêli Judawaga anja nom ñagamêñ samob sa ma kêtû lau mêtê-geowaga Nasaretña nêñ ñamata. ⁶ Galoc enj gêgôm sêñlêlôm gebe êngôm lôm dabunj êtu sec êwiñ, tec aêac akôc enj tônj abe amêtôc ênê binj êtôm aêacma binjsu. ⁷ Mago kapitaisêga Lusi kêsêp e jakêjanjo enj su anja aêacma ⁸ ma kêsôm gebe lau, tanj sêgôlinj binj kêpi enj nanj, dêndêñ aôm sêmêñ. Galoc aôm taôm ôtu lesu enj, go ôñô binj samob, tanj aêac agôlinj kêpi enj nanj ñam.” ⁹ Ma Judawaga sêpuc binj tônj sêwiñ enj ma sêlôc gebe binj tau amboac tonanñ.

Paulu kêsôm binj géjam talanj tau

¹⁰ Go gôlinjwaga gêjac gêsû gêdêñ Paulu gebe êsôm nê binj. Tec Paulu kêsôm gebe

“Aê kajala gebe kôtu lau tonec nêñ mêtôcwaga jala taêsam su. Amboac tonanñ jamansanj êôc binj êndêñ aôm totêtac êpa sugenj. ¹¹ Aôm embe ôpuc binj tau ñam, oc ôjala gebe aê kapi Jerusalem gaja kêtû jatenj mecña nanj bêc taêsam gêjanja atom, bêc 12genj. ¹² Judawaga têtap aê sa gebe aê to lau tenj awenjsunj gêôc ka tau anja lôm dabunj atom. Ma têtap aê sa gali lau tenj sa anja Judanêñ lôm

ngagêdô to malaclun atom. ¹³ Binj samob, tanj galoc lau tônê sêgôlinj kêpi aê nanj, êsêac têtôm gebe sêkip njam tenj sa atom amboac tonanj. ¹⁴ Tagenj tonec jasôm lasê êndênj aôm gebe Aê gajam sakinj tamocinênj Anôtô kêdaguc mêtê wakuc, tanj êsêac sêsam gebe mêtê geo tenj nanj. Aê kakênj gêwinj binj, tanj gêc Mosenê binjsu to teto kêsêp propetenênj buku nanj samob. ¹⁵ Aê kakênj matoc kêtôm êsêac tec sêkênj materj sêmoa gebe Anôtô ênu lau gêdênj to lau keso sêndi sa. ¹⁶ Amboac tonanj tec katu mêtê tauc gebe jamoa tonjoc njalêlôm njawagenj êndênj Anôtô to njamalac njapanj.

¹⁷ “Aê gamoa e jala ngagêdô gêjaña acgom, go sêkênj awa kakôc gadênj njoc lau gamênj ma gabe jakênj da êwinj. ¹⁸ Tec kamasanj binj jatu selecja gamoa lôm dabunj ma gabe jakênj da, tec têtap aê sa. Aê kasêp lau tenj njasawa atom to gali lau tenj sa atom. ¹⁹ Judawaga Asianja nênj ngagêdô sêmoa lôm sêwinj. Lau tônê nênj binj êndênj aê embe ênêc, nanj sêmênj sêsôm sêkô aôm lanjômnêmja, go njajam. ²⁰ Me êsêac tanj sêsôm acgom. Êsêac têtap njoc keso ondoc sa gêdênj tanj kakô laumata lanjô nênmja. ²¹ Moae keso tagenj tonec gebe kakô êsêac njalunj ma gamôêc gebe Galoc amac amêtôc aê gebe kakênj gêwinj gebe njacmatê oc sêndi sa.”

²² Peliki kêjala mêtê tonanj njam su, tec gebe ênam êsêac tônj ma kêsôm gebe “Kapitaisêga Lusi êsêp êmênj acgom, go tamêtôc amacnêm binj êmbacnê.” ²³ Go kêsôm gêdênj kapitaij gebe ejop Paulu êmoa awêgenj, ma ênê lau embe taênj ênam gebe sêmoasinj enj, nanj ênac jao atom.

Sejop Paulu sêmoa

²⁴ Bêc njagêdô gêjaña acgom, go Peliki agêc nê awê Judao Drusila sêja ma kêsôm sêkôc Paulu dêdênj enj sêja, go gênjô enj gêwa sêkênj gêwinj Kilisi Jesu njam sa. ²⁵ Paulu kêsôm binj kêpi binjgêdênj to têtû mêtê tanj njapep ma Anôtô êmêtôc njamalacnênj binjja. Enj kêsôm binj tonanj, tec Peliki kêtêc tau ma kêsôm gebe “Galoc aôm ôna acgom. Njoc njasawa tenj embe ênêc, go jamôêc aôm êtiam.” ²⁶ Enj taê kêka gêwinj gebe Paulu ênac da tau nja awa êndênj enj, tec kêsôm sêkôc enj sêja sêmu mêngêjam binjalôm gêdênj enj. ²⁷ Jala luagêc gêjaña ma Porki Peste mêngêjô Peliki su. Peliki gebe Judawaga sêlic enj njajam, tec gedec Paulu tokapoacwalôgenj gêmoa.

25

Paulu awa gêjac kaisara

¹ Peste kêkôc kôm gôlinjwagaña sa e njabêc têtêac gêjaña, go anja Kaisarea kêpi Jerusalem gêja. ² Anja tônê lau dabunjsêga to Judawaganênj laumata sêu Paulunê binj gêdênj enj ma semasanj binj gêdênj enj gebe ³ êkênj Paulu êpi Jerusalem êndênj êsêac êna ec ac sêlic gebe enj kêmooasinj êsêac. Êsêac sêmasanj binj tau gebe dêndib enj e sensen enj su anja intêna njadambê tenj. ⁴ Tec Peste gêjô êsêac awenj gebe “Paulu tau tê sêkôc enj tônj gacgenj gêmoa Kaisarea, ma saunjenj, go jamu jana amboac tonanjenj.” ⁵ Ma kêsôm gêwinj gebe “Amacnêm kasêga sêwinj aê sêsêp sêna acgom, go embe sêlic njac tônê nê binj ênêc, nanj sêsôm êpi enj.”

⁶ Peste gênjônj gêwinj êsêac bêc 8 me 10, go kêsêp Kaisarea gêja. Njabêbêc jagêngônj nê lêpônj sêmêtôc binjja ma kêsôm sêkôc Paulu sêja. ⁷ Gêja acgom, ma Judawaga, tanj anja Jerusalem sêsêp sêja nanj, sêwa enj auc jasêgôlinj binj sec taêsam kêpi Paulu, mago têtôm gebe sêwaka binj njanô tenj sa atom. ⁸ Tec Paulu kêkac binj su tau gebe “Aê gagôm gênj tenj gasenj Judanênj binjsu to lôm dabunj

ma kaisara atom.”⁹ Peste gebe Judawaga sêlic en njam, tec kêsôm gêdên Paulu gebe “Aôm gobe ôpi Jerusalem ôna ma jamêtôc aômnêm bin anja ôné me masi.”¹⁰ Ma Paulu kêsôm gêdên en gebe “Aê kasêp kaisaranê mêtôc njanlom su, tec sêmêtôc aê anja tonecman. Aôm tec kôjalagac gebe gagôm keso ten gêdên Judawaga atom.”¹¹ Embe janngôm gên eso ten êtôm sênac aê ênduŋa, oc janac jao tauc atom. Mago lau tonec embe sêngolin bin êpi aê njamagen, naŋ nja ten êtôm gebe êkên aê jasêp êsêac lemen atom. Amboac tonan aoc ênac kaisara.”¹² Kêsôm su, go Peste gêjam binjalôm gêwin nja kêpuc en tôŋŋa su, ma sêjô Paulu awa gebe “Awam gêjac kaisara, amboac tonan ôndên kaisara ôna.”

Paulu kêkô Agripa agêc Bernke lanjônêm

¹³ Bec nageôdô gêjana acgom, go kin Agripa agêc nê awê Bernike sêô lasê Kaisarea sebe sêlic to sêkam Peste.¹⁴ Agêc jasemoa e bêc nageôdô gêjana acgom, go Peste gêwa Paulunê bin sa gêdên kin ma kêsôm gebe “Peliki gedec nja kapoacwalôŋa ten gêmoa tonec.”¹⁵ Gêdên tan gaja Jerusalem nan, Judanên lau dabujsêga to laumata sêsôm ênê bin lasê gêdên aê, ma teten gebe aê jamêtôc ênê bin.¹⁶ Tec aê gajô êsêac awen gebe Romnên mêtê tonec gebe sêmêtôc nja ten palin-palinŋen atom. Nja tobin naêkô lau-sêgolin-binwaga lanjônêm êmun ma ênac kolec tau to êwaka nê bin sa acgom.¹⁷ Tec lau tau mênysêô lasê e gaôŋ bêc taêsam atom. Nageleŋ gaja gêngôn lêpôn sêmêtôc binja ma kasôm sêkôc nja tau sêmên.¹⁸ Lau-sêgolin-binwaga dêdi, mago sêsôm bin sec, tan aê gaboc sêsôm êpi en naten atom.¹⁹ Ac sêsôm bin luagêc kêpi en. Ten kêtû tauŋ nên mêtênja ma ten kêtû njamatê ten, nê njaê Jesu, tan Paulu gêwa en sa gebe gêmoa mata jali nanja.²⁰ Aê kapuc bin tau nja e kapô lêna tauc, tec katu kênac en gebe êpi Jerusalem êna sêmêtôc ênê bin anja tônê me masi.²¹ Mago Paulu keten gebe ajop en e kaisara tau êmêtôc ênê bin acgom. Tec kasôm gebe sejop en napep e jakên en êndên kaisara êna.”²² Go Agripa kêsôm gêdên Peste gebe “Aê tauc gabe janô bin anja nja tau nê acgom.” Tec en kêsôm gebe “Bêbêc go ôŋô.”

²³ Nageleŋ Agripa agêc Bernike to nêŋ gêlôn kain ten-kain ten jasêsô gamên nalêlôm tau sêja. Go kapitaisêga to malac nja kasêga sêwin, ma Peste kêjatu gebe sêkôc Paulu sêmên.²⁴ Go Peste kêsôm gebe “O kin Agripa to amac samob tec amoa awin aêac, alic nja tau, tan Judawaga samob anja Jerusalem to anja tonec sêkac aê kêtû enja ma sêmôc nja nja gebe êmoa mata jali êtiam atom.²⁵ Aê kajala gebe ênê bin sec kêtôm sênac en ênduŋa ten gêc atom, tagen en tau awa gêjac kaisara. Amboac tonan tec kasôm kêtû tôn gabe jakên en êna.²⁶ Mago katap nja tau nê bin nanô ten sa kêtôm gebe jato êndên êoc natau ênanja nec atom. Kêtû tonan nja tec kasôm sêkôc nja tau mênjkêkô aôm, kin Agripa, to amac samob lanjônêm, gebe tatu Iêsu en e jajala bin tau êtu katô acgom, go jato êna.²⁷ Embe takên nja kapoacwalôŋa ten êna ma dawa ênê bin sa êwin atom, oc êtôm atom.”

26

Paulu gêjac kolec tau

¹ Go Agripa kêsôm gêdên Paulu gebe “Aê galôcga gebe ôwaka taôm sa.” Kêsôm su, go Paulu kêmetôc lêma ma gêjam talan tau gebe

² “O kin Agripa, Judawaga sêgolin bin kêpi aê elêmê e galoc têtac nja nja gebe jawaka tauc sa jakô aôm lanjônêm.”³ Aê têtac nja nja kêlêlêc nja nja gebe aôm

kôjala Judawaganêj mêtê to nêj biñ sêpê tauñja samob tomalagenj. Amboac tonanj tec jatenj aôm gebe ôpuc taôm tôñgenj ma ôkêj tanjam ñoc biñ acgom.

4 “Judawaga samob sêlic aêñoc lêñ ñapalêgenja, tanj gamoa gawinj ñoc lau to gêngôj Jerusalem nangac. 5 Êsêac sêjala wanêcgenj su gebe aê Parisai. Embe taêj ênam, go tauj sêwa biñ tonec sa gebe gajam sakinj Anôtô kasa êoc lêñ kêdaguc Parisainêj gôlinj ñajaña kainj tenj. 6 Anôtô gêjac mata biñ gêdêj aêac tamenj gebe ñanô êsa, tec kakêj matoc gamoa ma galoc katap mêtôc sa kêtû biñ tauja. 7 Aê kakêj matoc biñ, tanj aêacnêj gôlôac sêkêj matenj gebe têtap sarja nanj, ma sêjam sakinj Anôtô kêtôm bêc to gelenjer kêtû biñ tonanña. O kinj, kêtû biñ, tanj takêj matenj tamoa nanña, tec Judawaga sêgôlinj biñ kêpi aê. 8 Amboac ondoc tec akêj gêwiñ biñ, nanj Anôtô êñu ñacmatê sêndi sarja nanj atom.

9 “Gêmungerj ñoc ñalelôm taêc gêjam elêmê gebe jansenj Jesu Nasaretña nê ñaê su ña kisa tokainj-tokainj. 10 Genj amboac tonanj tec gagôm anja Jerusalem. Aê kakôc ñaclai anja lau dabunjsêga nêj ma kakenj Anôtôñê lau gwalekinj sêsêp kapoacwalô sêja, ma gêdêj tanj sêkic êsêacnêj biñ nanj, aê kasôm gawinj. 11 Aê kalêsu êsêac todim-todim kêtôm Judanêj lôm samobgenj ma kakac êsêac gebe sêsêm biñ alôb-alôb. Ñoc ñalêlôm kêpuc aê melocña ma kêjanda êsêac e gagôm anja malac gamenjbômña gêwiñ.

Paulu gêjac tau nê miñ Apômtau Jesu gêjam enj ôkwiña

12 “Amboac tonanj kakôc ñaclai anja lau dabunjsêga nêj ma sêsakinj aê gaja Damaskus. 13 O kinj, kasêlêñ gamoa intêna e gêdêj oc kêkô ñaluñ ma galic ñawê anja undambê ñawasi kêlêlêc oc su mênjkêpô aê to lau, tanj sêwiñ aê nanj, e gêjam aucgenj. 14 Aêac samob au tauñ jaaêc nom, ma ganjô awa tenj kêsôm ña Ebolai awenj gêdêj aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê. Kêm tanj gêjam aôm nanj, ôwê sa ôtôm atom.’ 15 Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Tec Apômtau kêsôm gebe ‘Aê Jesu tec kôjanda aê. 16 Amboac tonanj ôndi sa ôkô ñajaña. Aê gaoc tauc lasê gadêj aôm, gabe jamansanj aôm ôtu ñoc sakinjwaga ma ôwa biñ, tanj gôlic su to biñ, nanj jatôc êndêj aôm nanj sa. 17 Aê gabe janam aôm sa anja Judawaganêj to anja lau samuc, tanj gabe jasakiñ aôm ôndêj êsêac ôna nanj nêj amboac tonanj. 18 Ôñgôm êsêac materj êlêc e sênam tauñ ôkwi anja ñakesecña dêndêj ñawê to anja Sadanñê ñaclai dêndêj Anôtô sêna. Go jasuc êsêacnêj sec ôkwi kêtû sêkêj gêwiñ aêña ma sêwê kainj gêñlênsêm sêwiñ Anôtôñê lau.’

Paulu gêwa mêtê sa gêdêj Judawaga to lau samuc

19 “O kinj Agripa, amboac tonanj tec tanjocpêc gêdêj biñ undambêña, tanj galic nanj atom. 20 Aê gawa sa gêdêj êsêac, tanj sêngôj Damaskus kêtû ñamata to gêdêj Jerusalem ma Judaia ñagamêñ samob ma gêdêj lau samuc, gebe sênam tauñ ôkwi dêndêj Anôtô sêna to sênam nêj kolenj ñasakiñ êwaka êsêac sa, gebe sêjam tauñ ôkwi su. 21 Kêtû biñ tonanña tec Judawaga sêkôc aê tôñ anja lôm dabunj sebe sênac aê êndu. 22 Anôtô tec kêpuc aê tôñ gêmoa e galoc kakô tonec ma gawa biñ sa gêdenj lau saunj to kapôênj. Aê kasôm biñ wakuc tenj atom, kasôm biñ tagenj, tanj propete to Mose sêsôm kêpi genj, tanj oc ñanô êsana nanjenj, 23 gebe Kilisi kêkôc ñandanj ma gêdi sa anja ñacmatênêj kêtû ñamata to kêtû ñawê kêpô Judawaga to lau samuc gawinj.”

Paulu ketenj Agripa gebe ênam tau ôkwi

24 Paulu k waka tau sa amboac tonan kökü ma Peste g m  c kap  n gebe “Paulu, a m meloc. K puc bin taesam  am e g g m n m kauc k l ns n.” 25 Go Paulu g j n en awa gebe “O  ac towae Peste, meloc g g m a  atom, a  kasım bin  an  ma bin tokauc. 26 Kin k jala bin tonecgac, amboac tonan tec a  kasım  oc bin tot tac k pa sugen g d n en, gebe a  kajalagac, en keso bin samob tonec  ai n ten atom, gebe gün tau kısa an  a gam n  ak sin ten atom,  an  kısa g c aw gen. 27 O kin Agripa, a m oc kökün g win propeten n bin me masi. A  kajala gebe a m kökün g win  ac.” 28 Ma Agripa k s m g d n Paulu gebe “ asawa damb  tecenecgen a m gobe  nam a   kwi jatu  ac Kilisi a.” 29 Tec Paulu k s m gebe “A  jaten An t  gebe  asawa damb  me balin, go a m ta mgen atom, amac lau samob, tan galoc an   oc bin nan, at m a gen, tagen kapoacwal  tec  n m amac  win atomman.”

30 Go kin g c g linwaga ma Bernike to n n lau d di 31 jasêsa ma s s m g d n taun gebe “ ac t n  g g m sec ten amboac  mac  ndu to  n n kapoacwal na atom.” 32 Ma Agripa k s m g d n Peste gebe “ ac t n  embe awa  nac kaisara atom, oc tan  amboac en su.”

27

Paulu g jac g ja Rom

1 S s m bin k tu t n gebe a ac alac ana Italia, tec s k n Paulu to lau kapoacwal na  ag d  g d n sinwaga “Ton Kaisaran  a,” nan n n kapitai ten, n   a  Juli. 2 A ac api lau Adramuti n n wan ten, tan gebe na s  s clun gam n Asian  a, jac agen lac sa, ma  ac Makedonian  a Aristarka an  a Tesaloniki g win a ac. 3  agen a ac as  Sidon, ma Juli, tan kêmoasin Paulu  apen nan, g l c g d n en gebe na nac n  lau k si ma s nam en sa acgom. 4 Go agen sa an  a tonan ma aja e mu k puc a ac t n, tec a c Kupro  al l mgen, 5 e jaasac Kilikia to Pampulia n n gam n ma jaas  Mura g c Lukia. 6 Kapitai k tap lau Alesandria n n wan ten sa k poac tonan gebe  na Italia, tec g jac a ac tulu api wan tonan.

7 Wan k s l n  jam atom, a ac ag m el m  amoa e b c ta sam g jan  a, go adabin Nidi. Mu k s l n k tu kap n, tec a ac abe as  e jageo. Tec alac apen Krete e adabin gam n Salmonen  a. 8 Ma k tin a ac e gebe naapi bau ma ag m  pan  a jaas  gam n ten s sam sebe L l m jam. Gam n tonan g c malac Lasea  gala.

9 B c ta sam g jan  a gam n k tu sec, gebe Judawagan n  oc s nam dabun mon  a g bacn , tec Paulu g jac bin  s ac 10 ma k s m gebe “Lauac, a  kajala gebe a ac embe talac, go tatap g n wapac sa ma g n ta sam oc  nan  a. Waba to wan  n  tu sec atom, a ac taun oc tana  a amboac tonan  n.” 11 Ma kapitai k k n g win Paulunê bin atom, k k n g win  ac g lin  a to wan  atau n n bin  n. 12 S clun tonan k t m gebe wan  poac  jam  nd n kom  atom, tec lau ta sam s s m k tu t n gebe s wi s clun tonan sin.  s ac sebe nas s  Poiniki ma, embe  t m, go sêpoac tonan  nd n kom . Poiniki tonan s clun Kreten  a ten, tan g b c mu s c.

Gw c k tu sec

13 Mula kêsêlên  jam, tec  s ac ta n g jam sebe s n m n n bin, tan s s m nan,  tu t n. Amboac tonan s  kapoacwalô sa ma s lac s jac Kreten n gam n baugen s ja. 14 A ac ak n gam n sin saun  n acgom, go mu g buc sec ten k sa an  a nuc tau 15 m n k tap wan sa, ma abe an  a mu e ag m jageo, tec awi sin ma

adam ñaômagerj. ¹⁶ Aêac aêc nuc saun, ñaê Kauda, ñalêlômñagerj, tec atôm gebe anam gombo sa, mago kêtû kôm kapôêj. ¹⁷ Êsêac sê gombo sa, go sêkic lêpoa kêsêp wanj dambê gebe êngamiñ wanj tau tôn. Ma têtêc gebe mu êtiñ êsêac sêpi mêt Surti, tec sêlêc lac su ma adamgenj. ¹⁸ Mu to gwêc kêjamun aêac kainj tej e ñabêbêc sêbaliñ waba ñagêdô sinj ¹⁹ ma ñagelenj êsêac sêbaliñ wanj ñagêñlêlôm ñagêdô sinj ña tauñ lemenj. ²⁰ Bêc ñagêdô gêjaña ma aêac alic oc to utitalata rapu, ma mu gêbuc secanô e aêac taêñ gêjam gebe aêac tauñ sugac.

²¹ Êsêac senj gêñ atom e ñasawa ñêñgenj, tec Paulu jakêkô gêwiñ lau wanña ma kêsôm gebe “O lauac, embe akêñ tanjem aêñoc binj ma angenj lac sa anja Krete atom, go tatap gêñ wapac tonec sa atom to gêñ tej ênaña atom. ²² Ma galoc janac binjsu amac gebe têtmtac êpa su, gebe amacnêm ñac tej oc ênaña atom, wanj tagenj tec oc ênaña, ²³ gebe gêdêñ gêbêc tonanj ñoc Anôtô, tanj gajam sakinj gêdêñ eñ nanj, nê anjela tej mênjgêdêñ aê ²⁴ ma kêsôm gebe ‘Paulu, ôtêc taôm atom, aôm oc ôkô kaisara lanjônêm. Ma ôlic acgom, Anôtô kêkêñ samob, tanj sêlac sêwiñ aôm nanj, gêdêñ aôm.’ ²⁵ Lauac, amboac tonanj têtmtac êpa su. Aê kakêñ gêwiñ Anôtôgac gebe binj, tanj anjela kêsôm gêdêñ aê nanj, êtu tôn. ²⁶ Mago aêac oc dandam nadansac nuc tej acgom.”

²⁷ Aêac adam gwêc Adrianja e bêc 14 gêjaña, ñagêbêc e gêja lugenj ma lau wanña sêsaê gebe têtabinj baugac. ²⁸ Ac sêu poc e sêlic saka samuc 15. ²⁹ Tec têtêc gebe moae wanj naênsac poc, tec sêu anjka aclê kêsêp wanjkuña ma sêpuc boagenj gebe elenja sebenmanj. ³⁰ Lau wanña sebe sêwi wanj sinj ma sêc sêna, tec sebe sêlêwanj gombo ma sêsaus gebe sêu anjka wanj nêmña êsêp. ³¹ Tec Paulu kêsôm gêdêñ kapitai to sinjwaga gebe “Lau tônê embe sêmoa wanj sêwiñ atom, ma amac oc ananja samob.” ³² Tec sinjwaga dêdim gombo tau ñalêpoa gêñgic ma gêu tau kêsêp gêjaña.

³³ Kêdabinj gebe elenja, go Paulu awa gêjac êsêac ma ketenj êsêac gebe sêniñ gêñ. Eñ kêsôm gebe “Bêc 14 gêjaña ma anjgôn ñaômagerj, aenj gêñ tej atom. ³⁴ Tec aoc gêjac amac gebe aninj gêñ tekweñ saki êsa, ma ênam amac sa gebe anam samuc, ma môkêmlauñ tej êmbuc sa anja môkêmapac ênaña atom.” ³⁵ Kêsôm su, go kêkôc mo mênjgêjam danje Anôtô êsêac samob sêlic, go kêpô kêkôc ma genj. ³⁶ Go samob nêñ ñalêlôm kêtû malô ma senj gêñ sêwiñ. ³⁷ Ma aêac lau samob tanj anjgôn wanj nanj, lau 276. ³⁸ Senj gêñ e kêtom, go sêbaliñ gêñ taniña ñagêdô kêsêp gwêc gêja gebe wanj êtu gaô.

Gwêc gesenj wanj su

³⁹ Gamêñ ñawê kêsa, mago sêjala gamêñ kêtû katô atom, sêlic ñasuc tolêlôm tej, tec sêsôm kêtû tônj gebe Embe êtôm, go wanj naêpi bau anja tônê. ⁴⁰ Amboac tonanj dêdim anja gêñgic kêsêp gwêc gêja, to sêgaboac gôlinj su ma segenj lac saunj jamoatêpôêña sa, go mu gêlinj-gêlinj êsêac sêsô bau sêja. ⁴¹ Têdabinj mêt ma wanj nêmña kêsêmunj e janjajaña kêsa, tec gwêc kêgasim jagêjac wanjkuña popoc. ⁴² Sinjwaga sebe sênac lau kapoacwalôña êndu gebe sêkêkôc nasêpi bau ma sêc sêna atom. ⁴³ Mago kapitai gebe ênam Paulu sa, tec gesenj êsêacnêñ binj ma kêjatu lau, tanj sêkêkôc kêtû tônj nanj, gebe sêu tauñ sêsêp gwêc sêmunj ma nasêpi bau. ⁴⁴ Go lau ñagêdo sênsac katapa to wanj ñagêñlêlôm ñagêdô-gêdô. Êsêac sêgôm amboac tonanj, tec jasêpi bau tomalagenj.

¹ Aêac anğôn acgom, go anô nuc tau njaê gebe Malta. ² Malacm sêmoasin aêac njanô. Êsêac sêboa ja ma sejon aêac samob jaasêlu ja, gebe kom to malo gêgôm aêac. ³ Paulu gêsôb gabgab gebe naêkên êpi ja, tec ja gêoc moac ten ôli njanan kêsâ ma kêkên kêsâ jagênac en kêsêp lêma. ⁴ Malacm sêlic moac genkalej ênê lêma ma sêsôm gêdên tauj gebe “Nac tônê oc gêjac namalac êndu. En gêjam samuc anğa gwêc, mago gêwê nğêjô sa atom.” ⁵ Paulu kêdaij moac su kêpi ja gêja, mago gêj ten gêgôm en atom. ⁶ Êsêac sêsaê gebe en lêma ênsuj auc ma êmac êndu elêmê. Sêôn seboc gêj ten êngôm en e sêlic njanô masi, tec taên gêjam binj ten kêtû wakuc gebe “en anôtô ten.”

⁷ Nuc tau tonan nğakasêga tau nê njaê Pupli. Ênê gamên nğagêdô gêc tonan, nan kêkôc aêac sa ma gêjac ja aêac bêc têlêac. ⁸ Ma nğac tau tama ôli nğawajaô kapôên ma gêjam bu gêc. Tec Paulu kêsô gêdên en jaketenj mec ma kêkên lêma gêsac en e nğac tau ôli nğajam kêsâ. ⁹ Gêgôm tonan tec lau gêmac nğagêdô anğa nuc tonan nğasêmênj, ma gêgôm êsêac nğajam kêsâ. ¹⁰ Lau tau tetoc aêac sa njanô e aêac abe alac ana ma sêkên gêj, tan aêac apô lênanja nan, kêpi wanj gêdên aêac.

Paulu gêo lasê Rom

¹¹ Ajôn têlêac gêjana, go api Alesandrianênj wanj ten alac aja. Wanj tau kêpoac tonan gêdên komô. Sêsap anôtô ten latuagêc ôlinjôm nğakatu gêc wanjênmj. ¹² Aêac asô Suraku ma anğôn tonan bêc têlêac. ¹³ Go asa anğa tonan ma asô Regi, ma nğalej mla kêsêlênj ma alac e nğabêc kêtû luagêc ma asô Potiolo. ¹⁴ Aêac aja e atap lasitêwai nğagêdô sa sênğôn tonan. Êsêac teten aêac gebe anğôn awin êsêac bêc 7. Tonan su, go aja Rom. ¹⁵ Lasitêwai anğa tonan sênğô aêac nğawae ma sêpuc aêac tônğôn sêmênj e dêdac aêac anğa Apiunê malac têtulu gêj nğa to andu nğaclej têlêac. Paulu gêlic êsêac e gêjam danje Anôtô totêtac kêpa sugenj.

¹⁶ Aêac aô lasê Rom, go sêlôc sa gebe Paulu êmoa nê tauja êwinj sinwaga tenj ejoj enj.

Paulu gêjam mêtê anğa Rom

¹⁷ Gêmoa e bêc têlêac gêjana acgom, go kêkalem Judanênj kasêga sa. Êsêac sêpi tagen su, go kêsôm gêdên êsêac gebe “O lasitêwaac, aê gagôm gêj ten gasenj gôlôac to tamenjinênj mêtê langwa atom, mago tec sêkôc aê tôn anğa Jerusalem ma sêkên aê kasêp lau Rom lemenj. ¹⁸ Êsêac têtû Iêsu nğoc binj e sêlic gagôm sec amboac sênac aê êndunja atom, tec sebe sênğamboac aê su. ¹⁹ Judawaga sêoc binj aucgenj, tec nğoc nğalêlôm kêkac aê gebe aoc ênac kaisara. Êsêac sêgôm tônê, mago aê gabe janğôlinj binj tenj êpi êsêac atom. ²⁰ Kêtû binj tonan nğa tec kakalem amac gebe jalic amac to jasôm binj êndênj amac gebe gaôc kapoacwalô tonec kêtû binj, tan Israel sêkên matenj nanja.” ²¹ Go êsêac sêsôm gêdên enj gebe “Papia tenj kêpi aôm anğa Judaia gêdên aêac gêmênj atom, ma nğac tenj anğa lasitêwainênj mênkêdônj to gêjac minj binj sec tenj kêpi aôm gêdên aêac anğ atom. ²² Mago aêac abe anğ binj, tan taêm gêjam nanj acgom, gebe aêac anğ nğawae gebe lau têt m gamênjenj sesenj mêtê, tan aôm kôsap tôn nanj elêmê.”

²³ Ma ac sêjac noc tauj kêpi bêc tenj, go êsêacnênj taêsam dêdên enj sêja ênê andu, jagêjam mêtê gêwa Anôtônê gamênj sa gêdên êsêac. Enj gêjam nenenj êsêac gebe sêkên êwinj Jesu to gêwa Mosenê binjsu ma propetenênj binj sa gêdên êsêac kêtôm bêc to gelenjenj. ²⁴ Lau namakenj sêkên gêwinj Paulunê binj, ma namakenj sêkên gêwinj atom. ²⁵ Êsêacnênj binj keso tau nğapanj e sebe sêc sêna,

tec Paulu kêsôm biñ tecenec gebe “Ñalau Dabuñ gêôc propete Jesaia awa sa gêdêñ tamemi jagêdêñgen²⁶ gebe ‘Ôndêñ lau tônê ôna ma ôsôm gebe Tañemsuñ anô, mago nêñ kauc êsa atom to matemanô alic, mago ajala atom,²⁷ gebe lau tônê nêñ ñalêlôm ñajaña kêsâ ma tañeñsuñ gêôc auc to maten gêmôb, tec materjanô sêlic gêñ sapu to tañeñsuñ sêñô biñ atom, ma nêñ ñalêlôm sêjala gêñ atom ma sebe sênam tauñ ôkwi mênjanğôm êsêac ñajam êsa atom.’

²⁸ Amboac tonan jasôm lasê êndêñ amac gebe Anôtônê moasin ênam ñamalac kêsina tonec en kêkêñ géjac lau samuc ñawae. Êsêac tec oc sêkêñ tañeñ.” [

²⁹ Kêsôm biñ tonan su, ma Judawaga sêc jasêsôm tauñ ñanô.]

³⁰ Paulu gêjam ôli nê gamêñ ñalêlôm teñ ma gêmoa e jala samuc luagêc. En kêkêc lau, tañ têtû ñaclen dêdêñ en sêja-sêja nan, sa samob,³¹ ma gêjam mêtê kêpi Anôtônê gamêñ to kêdôn biñ kêpi Apômtau Jesu Kilisi totêtac kêpa sugen ma lau teñ sêkô en auc atom.

Paulunê papia gédênj lau ROM

Paulunê papia gédênj lau Rom nec njac tau keto gebe êkênj puc lau tau gebe njasawa tej agcom, go naêô lasê Rom gebe ênac gôlôac buña anja malacsêga tau kési. Enj gebe ênam mêtê lau buña tônêja êmoa e su, go naelom Spania ma êsêac sêpuc enj to nê kôm wakuc tonanj tônj. Go njam tej gêwinj gebe êwa binj lau buña sêkênj gêwinj nanj njam sa kêtôm tau kêjalagac ma êlênj binj êsêac sêsa nênj lênj têtôm lau buña njanômanj. Mêtê tanj Paulu gêjam-gêjam nanj, enj keto gêc awê tomalagenj anja buku tau tonec.

Enj awa gêjac lau buña gôlôac Romnja e su, go kêsôm enj taê gêjam êsêac kêsêp nê mec njalêlôm gêmoa njapan nanj lasê gédênj êsêac, gocgo keto njalôtêna, tanj kédênan papia tau kêsô njalabu gêja nanj, gebe “Nawae Njam tonanj geoc Anôtô kêmasanj njamalacnênj binj e gêlic êsêac têtû lau gédênjja lasê. Gêgôm kêtû takênj gêwinjagenj, tec kêtû lênj tau njam to njatêpôê” (1:17).

Go gêwa njamôkê tonanj kêkôc gêja mata têlêac. (1) Njamalac samob, lau Juda to lau samuc, sêsô sec njanjaclai njalabu têtôm taunjenj, tec Anôtô êlic êsêac lau gédênjja atomanô. Anôtô gêlic lau têtû lau gédênj njalênj tagenj gebe sêkênj êwinj Jesu Kilisi. (2) Go lau, tanj Anôtô gêlic êsêac têtû lau gédênj kêtû Kilisinja su nanj, ac sêmbinj taunj tônj tamijn Kilisi tau e sêsa nênj lênj samob êtu wakuc amboac tonanjenj. Njac-kêkênj-gêwinjwaga gê malô tau gédênj Anôtô kêtû Kilisinja, tec Anôtôné Njalau kêgaboac enj su anja sec njanjaclai to gêmacanô tau gêwinj amboac tonanjenj. Njac buña nê lênj kêtôm sêsi enj su anja sec to gêmacgac. Paulu kêsôm Anôtôné Binju to nê Njalau gêjam gôlinj njac buña kêtû nê lênj samobnja nanj njabinj kêsêp môkêlatu tonec njai gêwinj-gêwinj. Anôtô gebe ênam njamalac pebenj kési njabinj kêtû tônj gêc, tec Aposolo kêpuc binj tau njam gebe Anôtô taê gêjam kwananjenj gebe ejonj njamalac samobgenj sêwê kainj ênê moasinj êtu Jesu Kilisinja sêwinj. Paulu taê gêjam kêtû tônj gebe lau Juda oc sêmbuc dêmôênj Jesu endenj tônjenj atom. (3) Go Paulu gêwa lênj, tanj gêjac lau buña njawae nanj, njam sa gêc môkêlatu njamuja gebe tamoa dawinj taunj totêntac êwinj taunjenj. Enj keto njabinj njagêdô kêpi tanam sakinj Anôtônja ma tasô gôlinjwaga njalabu tanjenj wamugenja to tapuc nênj lau mênbanj tônja ma talênsônj lasitêwai atomnja to tatoc taunj sa êndênj-êndênjja. Go gêjac mata nê papia keto tau nê binj njagêdô e awa gêoc Anôtô kêtû njamu.

Njadênanj

1. Paulu gêjac m nê papia to kewake njalôtêna sa 1:1-17
2. Njamalac gêngônj jageo gêjac Anôtô ênam enj kési njawae 1:18-3:20
3. Anôtô gêjam njamalac kési njalênj gebe têtû lau gédênj kêtû sêkênj gêwinj Kilisi kési êsêac surja 3:21-4:25
4. Kilisi gêbinj lau buña tônj sêsa nênj lênj kêtû wakuc 5:1-8:39
5. Anôtô ênam lau Israel kési njalênj 9:1-11:36
6. Lênj tanj gêjac lau buña njawae nanj 12:1-15:13
7. Paulu gêjac mata nê papia to awa gêjac nê lau njagêdô 15:14-16:27

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê sakinjwaga aê, Paulu, tanj Anôtô kêkalem aê katu aposolo ma kêjalijn aê sa gebe jasôm ênê njawae njam lasê. ² Nawae njam tau Anôtô gêjac mata kwananj ma kêkênj nê propete sêsôm lasê ma teto gêc buku dabunj. ³ Binj

tau kêpi êné Latu, aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi, taḡ kêtḡ ḡamalac mênḡkêsa aḡḡa Dawidnê wakucnêḡ. ⁴ Ma Anôtô gêḡu eḡ gêdi sa aḡḡa ḡacmatênêḡ, tec kêwaka eḡ sa tonḡclaigeḡ gebe eḡ kêtḡ êné Latu, taḡ gêwê kainḡ ḡalau êḡḡôm aêac tatu daburḡḡa. ⁵ Anôtô kêkêḡ eḡ kêmoasiḡ aê to kêkêḡ sakiḡ aposoloḡḡa gelom aê, gebe jawê lau samuc samob sêkêḡ êwiḡ to taḡeḡ wamu êtu êné ḡaêḡa. ⁶ Lau samuc tau nêḡ ḡagêdô amac, taḡ Anôtô kêkalem amac atu Jesu Kilisi nê gêḡ awiḡ.

⁷ Amboac tonanḡ aê jato êndêḡ amac samob, taḡ Anôtô têtac gêwiḡ amac to kêkalem amac atu êné lau aḡḡa Rom nanḡ.

Tameḡi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêḡ moasiḡ to biḡmalô êndêḡ amac êwac.

Paulu gêḡam danḡe Anôtô kêtḡ gôlôac Romḡḡa

⁸ Ma ḡoc biḡ ḡamataḡḡa tau tonec gebe Aê gajam danḡe ḡoc Anôtô kêtḡ amac samobḡḡa gajam Jesu Kilisi lanô gebe lau nomḡḡa pebenḡ sêḡô amac akêḡ gêwiḡ ḡawae. ⁹ Anôtô taḡ gajam sakiḡ eḡ tonḡc ḡalêlôm samucgeḡ kasôm Latunê ḡawae ḡajam lasê nanḡ, kêtḡ ḡoc gêwa-aê-sawaga ma kêjala kêtḡ tôḡ gebe aê taêc gêḡam amac gedêḡ tôḡḡeḡ tec gamoa ¹⁰ ma kateḡ mec kêtḡ amacḡḡa ḡapanḡ. Aê kateḡ mec kêtḡ biḡ tonecḡḡa gebe Anôtô êlôc sa acgom ma êmoasiḡ aê gebe jandêḡ amac jawacmanḡ. ¹¹ Biḡḡanô, aê gajam aoc su amac ḡnanô, gebe jalic amac ma jakêḡ moasiḡ ḡalauḡḡa ḡagêdô êndêḡ amac êwac, gebe êpuc amac tôḡ. ¹² Aê gabe amboac tonec gebe amacnêm akêḡ gêwiḡ ênam aê sa ma aêḡoc kakêḡ gêwiḡ ênam amac sa, ec tapuc tauḡ tôḡ ḡa nêḡ takêḡ gêwiḡ elom tau. ¹³ O lasitêwaac, aê gabe jansa biḡ auc êndêḡ amac atom. Aê kamasaḡ biḡ kêtḡ dim taêsam su gebe jandêḡ amac jawac, mago biḡ kêkô aê auc e mênḡgêdêḡ galoc. Aê jawac gebe janam kôm e jatap ḡnanô sa aḡḡa amacnêm êwiḡ amboac katap sa aḡḡa lau samuc ḡagêdô nêḡ. ¹⁴ Kôm tonec gêḡac aê ḡawae gebe janam sakiḡ lau Helen to lau samuc ma lau tokauc to lau kaucmê. ¹⁵ Amboac tonanḡ ḡoc ḡalêlôm kêkac aê gebe jasôm ḡawae ḡajam lasê êndêḡ amac aḡḡa Rom êwiḡ.

ḡawae ḡajam ḡḡaḡclai

¹⁶ Aê majoc kêtḡ ḡawae ḡajamḡḡa atom, gebe Anôtônê ḡaclai, taḡ ênam lau sêkêḡ gêwiḡḡḡa samob kêsi nanḡ, Juda sêmuḡ, go lau samuc amboac tonanḡeḡ. ¹⁷ Gebe ḡawae ḡajam tonanḡ geoc Anôtônê biḡḡêdêḡ ḡam lasê gebe aḡḡa takêḡ gêwiḡ êndêḡ takêḡ êwiḡ, kêtôm teto gêc gebe “ḡacgêdêḡ êḡḡôḡ mata jali êtu kêkêḡ gêwiḡḡḡa.”

ḡamalac samob nêḡ keso

¹⁸ Anôtônê têtac ḡandanḡ geoc tau lasê aḡḡa undambê mênḡkêpi ḡamalacnêḡ dedec Anôtôḡḡa to sec samob. ḡamalac sêkôniiḡ biḡ ḡnanô tôḡ ḡa nêḡ geo. ¹⁹ Anôtô têtac ḡandanḡ gêdêḡ êsêac, gebe gêḡ ḡagêdô, taḡ kêwaka eḡ sa nanḡ, tec gêc awê gêdêḡ êsêac, gebe Anôtô tau kêkêḡ kêtḡ awê gêdêḡ êsêac su. ²⁰ Anôtônê ḡam kêsiḡ tau, mago lau, taḡ sêjala gêḡ, nanḡ Anôtô kêkêḡ nanḡ, sêjala êné ḡaclai teḡḡeḡḡḡa to êné ḡawasi Anôtôḡḡa. Gêdêḡ taḡ eḡ kêkêḡ undambê to nom nanḡ, e mênḡgêdêḡ galoc gêḡ tonanḡ kêtḡ awê gêdêḡ êsêac sêlic. Êsêac tec sêpa tauḡ ma sêsôm gebe Aêac ajam kauc eḡ nec, oc sêḡḡôm têtôm atom. ²¹ Êsêac sêjala Anôtôḡac, mago tetoc eḡ sa kêtôm eḡ Anôtô atom ma sêḡam danḡe atom. Êsêac taêḡ gêḡam biḡ meloc-meloc gêbôc nêḡ kauc e ḡakesec gajam nêḡ ḡalêlôm auc. ²² Seboc êsêac lau tokauc, mago êsêac lau meloc. ²³ Êsêac sêḡam Anôtô teḡḡeḡḡḡ

nê n̄awasi ôkwi ma sêkêñ n̄akatu gêñ mêtê-mêtêña, tañ n̄alanjô kêtôm n̄amalac to moc ma bôc to gêñ kégalañña nan, gêjô su.

²⁴ Kêtu n̄amalacnêñ kauc gêbôc tonanña Anôtô gêwi êsêac siñ gêdêñ nêñ têtac n̄akalac e sêgôm gêñ môpña ma sêjaiñ taun e ôliñ kêtü sec. ²⁵ Êsêac sêjam Anôtônê biññanô ôkwi ña biñdansañ ma tetoc gêñ, tañ Anôtô kékêñ nan, sa to sêjam sakin gêdêñ gêñ tonê ñai ma sêwi Anôtô, tañ kékêñ gêñ samob nan siñ. Aêac talanem en enden töngeñ. Biññanô.

²⁶ Kêtu biñ tonanña Anôtô gêwi êsêac siñ sêsêp n̄akalac melocña sêja. Êsêacnêñ lauo sêjam lêñ lauo to ñacña ôkwi ma sêsa lêñ keso. ²⁷ Ma ñacwaga amboac tonañ. Êsêac sêwi lêñ lauo to ñacña siñ ma têtac n̄akalac gêdêñ taun ñawaô. Ñacwaga sêgôm gêñ têtac n̄akalacña gêdêñ taun, tec têtap nêñ geo ñagêjô sa kêpi taun.

²⁸ Êsêac dedec gebe sêjala Anôtô, tec Anôtô gêwi êsêac siñ dêdêñ kauc meloc e sêgôm gêñ, tañ kêtôm gebe n̄amalac sêngôm atomña nan. ²⁹ Gêñ geo samob gêjam êsêac auc samucgeñ, sec, geo, lêñ sesec. Biñ tonec gêlôc gêc êsêacnêñ ñalêlôm gebe Têtac sec, sêjac n̄amalac êndu, sêsôm taun, sêsau taun ma sêgôm lau waen kêtü sec. Êsêac sêsac lau, ³⁰ sêgôlin biñ kêpi lau, sêkêñ kisa gêdêñ Anôtô, sêsôm biñ alôb-alôb, sêkian taun sa, tetoc taun sa ña awenñun kapôêñ. Êsêac têtap sec ñalêñ waku sa to tañenpêc gêdêñ teneñi to tamenj. ³¹ Êsêacnêñ kauc masi to sêsap biñ, tañ sêjac mata nan tulu. Êsêac têtac gêwiñ lau to taêñ labu lau atom. ³² Anôtônê biñsu gêwa sa gebe lau samob, tañ sêgôm gêñ amboac tonañ, oc sêmac êndu. Êsêac sêjalagac, mago sêgôm gêñ tau sêmoa. Ma gêñ tonanñen atom, sêlic lau, tañ sêgôm sec tau sêwiñ êsêac nan, ñajam amboac tonanñen.

2

Anôtô kêmêtôc biñ jagêdêñgeñ

¹ Ojae, amac lau, tañ amêtôc launêñ biñ nan, oc ansa taôm auc amboac ondoc. Amac embe amêtôc lau ñagêdô nêñ biñ, go am u taôm êwiñ, gebe biñ, tañ amêtôc nan, amac taôm agôm awinñac. ² Aêac tajalagac gebe Anôtônê metôc êtap êsêac, tañ sêgôm gêñ tonañ ñai nan, sa biññanôgeñ. ³ Ma amac lau, tañ amêtôc lau kêtü gêñ tonañ ñaiña, mago taôm agôm nan, taêm gêjam amboac ondoc. Amac oc aêc Anôtônê mêtôc su me masi. ⁴ Anôtô en têtac wapôm to kêpuc tau tön ma gê biñ tön. Ma amac alic gêñ samob tonañ ñai sec me. Anôtônê têtac wapôm gebe êwê amac anam taôm ôkwi. Biñ tonañ amac ajala me masi. ⁵ Amac atoc taôm sa ma ajam nêñ ñalêlôm ôkwi atom, tec êndêñ bêc Anôtô eoc nê têtac ñandan to mêtôc êndêñgeñña lasêña nan, amac oc akalem ênê têtac ñandan êpi taôm. ⁶ Anôtô oc êkêñ ñagêjô êndêñ n̄amalac samob êndêñ-êndêñgeñ êtôm nêñ kolên, tañ sêjam nan. ⁷ Lau tañ sêjam kolên ñajam totêtac kêpa sugen ma taêñ kêka n̄awasi to waen ñajam ma sêmoa tengeñ nan, Anôtô êkêñ êsêac sêngôn mater jali tengeñ. ⁸ Ma lau, tañ taêñ gêjam taun waenñen to tañenpêc gêdêñ biññanô, mago tañen wamu gêdêñ gêñ geo nan, Anôtônê têtac ñandan to têtac kébôli auc gêdêñ êsêac. ⁹ Gêñwapac to ñandan êpi n̄amalac samob, tañ sêgôm sec nan. Juda oc têtap sa êmun, ma lau samuc amboac tonañ. ¹⁰ N̄awasi to waen ñajam ma biñmalô êndêñ lau samob, tañ sêgôm nêñ gêñ ñajam nan. Juda oc têtap sa êmun, ma lau samuc amboac tonañ, ¹¹ gebe Anôtô kêpuc lau ten ñam atom, gêlic samob kêtôm taunñen.

12 Njmalac samob, taj sêjam kauc biñsu ma sêgôm sec nan, biñsu oc êtirj êsêac su atom, tauñ sênaña, ma êsêac samob, taj sêñô biñsugac, mago sêgôm sec nan, Anôtô oc êmêtôc êsêac êtôm biñsu tau tonañ, 13 gebe lau, taj sêñô biñsu ñaðmagenj nan, Anôtô êlic êsêac amboac lau gêdêñ atom. Lau taj sêgôm ñanô kêsa nanñen, tec têtû lau gêdêñ. 14 Lau samuc têtap biñsu sa atom. Mago tauñ embe sêngôm gêñ, taj biñsu kêjatu nan, ñanô êsa, go êsêac, taj têtap biñsu sa atom nan, sêkêñ tauñ nêñ lêñ ñagôlinj gêwê êsêac kêtû tauñ nêñ biñsu. 15 Êsêacnêñ lêñ gêwa sa gebe Anôtô keto biñsu ñakôm kêsêp êsêacnêñ ñalêlôm. Ma êsêacnêñ awa ñalêlômña gêwa biñ tonañ sa gêwiñ gebe nêñ taêñ gêjam kêmêtôc êsêac to kêpuc êsêac têtû gêwiñ. 16 Biñ tonañ ñai oc êtu awê êndêñ bêc, taj Anôtô êkêñ Jesu Kilisi êmêtôc ñamalacnêñ biñ kêsinj tauña nan, êtôm ñoc ñawae ñajam, taj kasôm lasê nan.

Lau Juda to Mosenê biñsu

17 Aôm kôsam taôm gebe Juda to taêm kêka biñsu ma kôlanem taôm Anôtôña. 18 Aôm kôjala Anôtônê biñ ma biñsu gêwa nêmm kauc sa e kôjala gêñ gêdêñ to gêñ keso. 19 Aôm kôsae taôm gebe kôtû matenñpecnêñ ñac-êwê-êsêacwaga to lau, taj sêmoa ñakesec nan, nêñ ñawê, 20 kôtû lau kauc gêbôc nêñ jaomwaga to ñapalê ñasec-ñasec nêñ kêdôñwaga, taj gôlic biñsu kêtû kauc to biññanô ñamôkê gêdêñ aôm. 21 Amboac ondóc kôdôñ lau ñagêdô, mago kôdôñ taôm atom. Aôm gôjam mêtê gebe tanam geñgenj atom, mago taôm gôjam geñgenj me masi. 22 Aôm kôsôm gebe danjôm gêñ mockainjo to mockainña atom, mago aôm taôm gôgôm gêñ tau me masi. Aôm gôlic sakinj gwamña gebe gêñ sec, mago taôm kôjanjo gêlôñ su anja twam ñalôm me masi. 23 Aôm kôlanem taôm biñsuña, mago kôgêli biñsu tau tec gôwê Anôtô auc me masi. 24 Biñ tonañ kêtôm biñ, taj teto gec gebe “Lau samuc sêsôm biñ alôb-alôb kêpi Anôtônê ñaê kêtû amacña.”

25 Aôm embe ômansañ biñsu, go sêsa aômña ênam aôm sa. Embe ôngêli biñsu, go sêsa aôm suña êtôm sêsa aôm atom. 26 Ma ñac samuc teñ embe ejop biñsu ñajatu, go Anôtô êlic ñac samuc tau êtôm ñac, taj sêsa enj nan. 27 Ma ñac, taj sêsa enj atom, mago gêgôm biñsu ñanô kêsa nan, oc êmêtôc aôm. Êtu agenña. Gebe aôm kôtap biñsu ñabuku sa to sêsa aôm, mago kôgêli biñsu. 28 Ñac taj sêlic enj ôli dêmôêñagenj gebe Juda nan, enj Juda ñanô atom. Ma ñac, taj sêsa enj ôligenj nan, sêsa enj ñanô atom. 29 Mago Juda ñanô tau nec enj ñac, taj nê ñalêlôm kêsap Judanêñ mêtê têtû. Ma ñac, taj sêsa enj ñanô nan, sêsa enj tonê ñalêlômgenj. Kôm tonañ gêjac biñsu, taj teto gêc nan, ñawae atom, gêjac Njalau Dabunj ñawae. Ñac tau tonañ nê wae ñam kêsêp ñamalacña atom, kêsêp Anôtôñagenj.

3

1 Amboac ondóc, lau Juda oc têtap moasinj sa êlêlêc lau samuc su me masi. Me sêsa launja tau nan ñanô amboac ondóc. 2 Op, moasinj to ñanô tokainj-tokainj taêsam. Moasinj ñamataña tonec gebe Anôtô kêkêñ nê mêtê gêdêñ êsêac.

3 Ñagêdô embe sêkêñ êwiñ atom, go amboac ondóc. Êsêacnêñ sêkêñ gêwiñ atomña oc ensenj Anôtônê lêñ ñañêñ su me. 4 Masigoc. Njmalac samob dansañtêna. Anôtô taugenj enj ñac biññanôña kêtôm teto gêc gebe

“Nêmm biñ êwaka aôm sa gebe kôsôm jagêdêñ,
ma lau embe sêmêtôc aôm, nan oc ôku êsêac tulu.”

5 Aêacnêñ biñ geo embe êwaka Anôtônê biñgêdêñ sa, nan tasôm asagenj. Ma Anôtô embe êjac nê têtac ñandanj sa, oc êñgôm eso me masi. Biñ tonañ kasôm kêtôm ñamalacnêñ kaucgoc. 6 Masigoc. Anôtô embe ensenj tau amboac tonañ,

oc êmêtôc ñamalac samob nêj biñ êtu katô amboac ondoc. ⁷ Ma amboac ondoc. Ñoc biñdansañ embe êwaka Anôtônê biññanô sa e ênê ñawasi êsa êlêlêc su, nanj enj oc êmêtôc aê amboac ñac sec tej me. ⁸ Embe amboac tonañ, go tasôm biñ alôb-alôb gebe “Danğôm secmanj, gebe sec ênam ñanô ñajamôñ.” Tasôm amboac tonañ me. Lau ñagêdô sêgôliñ biñ kêpi aêac ma sêsôm gebe aêac asôm ñalô tau tonañ. Lau tonañ oc sêndac nêj mêtôc naêndêngeñ.

Ñac gêdêñ tej gêmoa atom

⁹ Amboac ondoc, aêac Juda atap moasinj ñajam sa êlêlêc su me. Masianô. Aêac asôm sugac gebe Juda to lau samuc samob sêsô sec ñaçaclai ñalabu,

¹⁰ kêtôm teto gêc gebe

“Ñac gêdêñ tej gêmoa atomanô.

¹¹ Ñac tokauc tej gêmoa atom,

ma ñac gesom Anôtôña tej gêmoa atom.

¹² Samob sêkac tauñ su e têtú sec samobgac.

Ñac têtac wapômña tej gêmoa atom, masi samucgeñ.

¹³ Êsêacnêñ awenşuñ kêtôm sêawa gêña.

Imbelenj geno-geno biñdansañ e ñawasi lanğwageñ.

Gêdôñôlic kêsabanj moac ñamalac auc.

¹⁴ Awenşuñ kêpuc boa ñawaô ma biñ ñaclai gêjam auc.

¹⁵ Sêlêtigenj gebe sêkêc dec siñ.

¹⁶ Êsêacnêñ lêñ kepenj sensenj gêñ popocña ñawaô

to sêngôm launêñ ñalêlôm ñawapac êsaña,

¹⁷ ma sêjam kauc lêñ sê wamaña.

¹⁸ Êsêac sêkô Anôtô lanğonêñ, mago têtêc enj atom.”

¹⁹ Aêac tajala gebe biñ samob, tanj biñsu kêsôm nanj, kêkanôñ êsêac, tanj sêmoa biñsu ñalabu nanj. Biñsu êmbôc êsêac awenj auc ma ñamalac samob sêjala nêñ keso, tanj sêgôm gêdêñ Anôtô nanj, gebe ²⁰ Anôtô kêmasañ ñamalac samob nêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ kêtú ñamalac sêgôm biñsu ñanô kêsaña nec atom. Biñsu ñakolenj tagenj tonec gebe êtôc aêacnêñ sec ênêc awêgeñ êndênj aêac.

Takêñ êwiñ Kilisinja gêjam aêac kêsi

²¹ Galoc lêñ tec Anôtô kêsa gebe êmansañ ñamalacnêñ biñ e êlic êsêac têtú lau gêdêñ, mêngeoc tau lasê. Geoc tau lasê kêpi biñsu ñalêñ atom. Mose tau nê biñsu to propete sêwa biñ tau sa. ²² Anôtô kêmasañ ñamalacnêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ nanj gêgôm kêtú sêkêñ gêwiñ Jesu Kilisinja. Êsêac samob, tanj sêkêñ gêwiñ Kilisi nanj, têtap moasinj tonañ sa kêtômgeñ, ²³ gebe ñamalac pebenj sêgôm sec tec sêjac jaê Anôtônê ñawasi. ²⁴ Mago Anôtô kêmoasinj êsêac to kêmasañ êsêacnêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ ñaômagenj, gêgôm kêtú Kilisi Jesu kêsi êsêac suña. ²⁵ Anôtô tau kêkêñ Kilisi kêtú da wamaña gebe ênê dec ensenj lau, tanj sêkêñ gêwiñ enj nanj, nêñ sec su. Biñ tonañ gêwa Anôtô kêmasañ ñamalacnêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ ñalêñ sa. Gêdêñ têm gêmunña Anôtô gê ñamalacnêñ biñ tøj ma gêwi nêñ sec ñabinj siñ gêcña. ²⁶ Mago galoc Anôtô gebe êwaka lêñ kêmasañ ñamalacnêñ biñña sa, ec tajala gebe enj ñac gêdêñ ma kêmasañ lau, tanj sêkêñ gêwiñ Jesu nanj, nêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ.

²⁷ Ma aêacnêñ waenj tau gêc ondoc. Waenj tau gêbacnêgac. Biñsu amboac ondoc gesenj su. Biñsu tanj kêjatu aêac gebe tanam kolenj me. Masianô. Biñ takêñ gêwiñña. ²⁸ Aêac tajala biñ tonec kêtú tøj gebe Anôtô kêmasañ ñamalacnêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ kêtú sêkêñ gêwiññagenj, kêtú sêjam

biñsu ñakoleñña nec atom. ²⁹ Anôtô kêtú Juda taunjen nêñ Anôtô me. Eñ kêtú lau samuc nêñ Anôtô gêwiñ atom me. Aec, lau samuc nêñ gêwiñgoc. ³⁰ Anôtô tageñ, tec êmansañ Judanêñ biñ e êlic êsêac têtú lau gêdêñ êtu sêkêñ gêwiñña ma êmansañ lau samuc nêñ êtu sêkêñ gêwiñña amboac tonañgen. ³¹ Amboac tonañ aêac dasen biñsu su kêtú takêñ gêwiñña me. Masigoc, aêac tatoc biñsu sagan.

4

Abraham kêtú ñadôñ

¹ Amboac tonañ aêac tasôm asagen êpi aêac abenji Abraham. Ênê biñ amboac ondóc. ² Anôtô embe êlic Abraham êtu ñac gêdêñ êtu gêjam koleñ ñajamña, go Abrahamnê wae êsa. Mago Anôtô gêlic amboac tonañ atom. ³ Biñ tañ teto gêc nan, kêsôm amboac ondóc. Kêsôm gebe “Abraham kêkêñ gêwiñ Anôtô, tec gêlic en ñac gêdêñ.” ⁴ Ñac tañ gêjam kôm nan, nê ñaôli kêtú moasin gêdêñ en atom, kêtú ênê kôm ñagêjô. ⁵ Ñac tañ gêjam kôm atom, mago kêkêñ gêwiñ Anôtô gebe kêmasañ lau sec nêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ nan, Anôtô oc êmansañ ñac tonañ nê biñ êtu nê kêkêñ gêwiñña. ⁶ Biñ tau kêtôm Dawid kêsôm gêdêñ tañ awa gêóc ñac, nan Anôtô kêmasañ ênê biñ e gêlic en kêtú ñac gêdêñ kêtú ênê koleñ gêdêñ tenña atom gebe

⁷ “Aê aoc êóc lau, tañ Anôtô kêsuc nêñ geo ôkwi to kégêduc nêñ sec auc nan.

⁸ Aê aoc êóc ñac,

tañ Apômtau taê gêjam ênê sec kêtiam atom nan.”

⁹ Amboac ondóc, Dawid awa gêóc lau nec kêkanônñ lau tañ sêsa êsêac nanjen, me kêkanônñ lau samuc gêwiñ. Aêac tasôm sugac gebe Abraham kêkêñ gêwiñ Anôtô, tec gêlic en ñac gêdêñ. ¹⁰ Gêdêñ ondóc biñ tonañ kêsa. Gêdêñ tañ sêsa en su nan, me gêdêñ tañ sêsa en atomgen nan. Biñ tau kêsa gêdêñ tañ sêsa en atomgen nan. ¹¹ Sêsa Abraham atomgen, mago Anôtô kêmasañ ênê biñ kêtú kêkêñ gêwiñña. Go sêsa en kêtú biñ tau tonañ ñabelo. Tec en kêtú lau samuc samob, tañ sêkêñ gêwiñ nan tamenji. Sêsa êsêac atom, mago sêkêñ gêwiñ Anôtô, tec kêmasañ êsêacnêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ. ¹² Eñ kêtú êsêac, tañ sêsa êsêac nan, tamenji amboac tonañ. Mago en kêtú êsêac tamenji kêtú sêsa êsêacñagen atom, kêtú sêsêlêñ sêpuc aêac tamenji Abraham wêña ma sêkêñ gêwiñ kêtôm en kêkêñ gêwiñ gêdêñ tañ sêsa en atomgen nan.

Takêñ êwiñ, go tatap moasin, tañ Anôtô gêjac mata nan, ñanô sa

¹³ Anôtô gêjac mata gêdêñ Abraham to nê wakuc gebe nom samuc tau êtu nêñ gêñlênsêm. Eñ gêjac mata biñ tonañ kêtú Abraham gêgôm biñsu ñanô kêsanña nec atom, gêjac mata kêtú gêlic en ñacgêdêñ kêtú kêkêñ gêwiñña. ¹⁴ Embe lau, tañ sêngôm biñsu ñanô êsa nan, sêwê kain gêñlênsêm, go biñ takêñ gêwiñña ñanô masi, ma biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan, ê su. ¹⁵ Aêac talicgac gebe biñsu kêkalem Anôtônê têtac ñandan. Ma biñsu embe masi, go biñ tangêli biñsunña masi amboac tonañgen.

¹⁶ Kêtú tonañña biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan, ñam kêsêp launêñ sêkêñ gêwiñ, gebe sêjala gebe Anôtô êkêñ nê moasin ñaômagen êndêñ Abrahamnê wakuc samob, êndêñ êsêac, tañ sêgôm biñsu ñanô kêsa nanjen atom, êndêñ êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ têtôm Abraham nan, amboac tonañgen. Gebe Abraham kêtú aêac samob tamenji ¹⁷ amboac teto gêc gebe “Aê kakêñ aôm kêtú tentenlatu taêsam tamenji.” Abraham kêkêñ gêwiñ Anôtô, tañ gêñu ñacmatê

materj jali kêsa to kêkalem gêñ, tañ gêc atom nañ, gebe mênjêsa. ¹⁸ Abraham kêkênj mata gêñ, tañ kêtôm gebe takênj materj atomña nañ, ma kêkênj gêwiñ gebe êtu tentenlatu taêsam tamenji êtôm binjdem lanjwa kêsôm gebe “Aômnêm wakuc têtû taêsam têtôm tônê.” ¹⁹ Abraham kêjala gebe nê jala amboac 100 ma kêjala tau gebe ôli kêtû mêtê su, ma Saranê têm êkôc ñapalêña gêbacnê amboac tonanjen, mago Abraham kêkênj gêwiñ kêtû goloñ atom. ²⁰ Anôtô gêjac mata binj amboac tonañ, mago Abraham têtac lulu to kêkênj gêwiñ kwalec atom. En kêkênj gêwiñ kêpuc enj tôñ ñajaña ma gégôm Anôtônê ñawasi kêsa. ²¹ Enj kêjala tonjanôgenj gebe Anôtô kêtôm gebe êngôm binj, tañ gêjac mata nañ, ñanô êsa. ²² Kêtû tonañña tec “Anôtô gêlic enj gêwê kainj binjgêdênj.” ²³ Ñalô “Anôtô gêlic enj gêwê kainj binjgêdênj” nañ, teto kêtû Abraham taugenña atom. ²⁴ Teto gêc kêtû aêacña gêwiñ. Aêac embe takênj êwiñ Anôtô, tañ gêñu aêacnênj Apômtau Jesu anja ñacmatênênj sa nañ, enj oc êlic aêac lau gêdênj amboac tonanjen. ²⁵ Enj kêkênj Jesu gêmac êndu kêtû tagêli binjsuña ma gêñu enj sa gebe êmansañ aêacnênj binj êndênj Anôtô.

5

Anôtô kêmasañ aêacnênj binj ñajanô

¹ Anôtô kêmasañ aêacnênj binj e gêlic aêac tatu lau gêdênj kêtû takênj gêwiñña, tec gê wama aêac kêtû aêacnênj Apômtau Jesu Kilisiña. ² Aêac takênj gêwiñ, tec ñac tau gêlêc katam su ma tamoã moasiñ ñalêlôm to takênj materj tawê kainj Anôtônê ñawasiña toôliñ kêpigenj. ³ Mago tonanjenj atom. Aêac ôliñ kêpi kêtû gêñwapacña amboac tonanjenj, gebe tajala gêñwapac tau kêkênj aêac daôc wapac totêntac kêpa sugenj. ⁴ Daôc gêñwapac totêntac kêpa sugenj kêkênj aêac tatu lau ñañênj. Tatu lau ñañênj, tec takênj materj gêñ, tañ gêc nêmnja. ⁵ Takênj materj oc êngôm aêac majenj êsa atom, gebe Anôtô kêkênj nê Ñalau Dabuñ gêdênj aêac, tec kêkêc nê têtac gêwiñ ñanô kêsêp aêacnênj ñalêlôm.

⁶ Gêdênj tañ aêac tamoã tonênj palêpalagenj nañ, Kilisi gêmac êndu gêdênj ñanoc kêtû lau dedec Anôtôña. ⁷ Ñamalac tenj oc êmac êndu êtu ñac gêdênj tenjña atom. Moãe lau tagenj-tagenj oc sêmac êndu êtu ñac ñajamña. ⁸ Mago Kilisi gêmac êndu kêtû aêacña gêdênj tañ tamoã tosecgenj. Binj tonañ gêwa Anôtônê têtac gêwiñ aêacña sa. ⁹ Kilisinê dec kêmasañ aêacnênj binj gêdênj Anôtô, tec Kilisi oc ênam aêac kêsi êndênj Anôtônê têtac ñandanj amboac tonanjenj. ¹⁰ Aêac tatu Anôtônê ñacjo, mago enj gê wama aêac kêtû Latu gêmac ênduña. Galoc gê wama aêac su ma Latu tau gêmoã mata jali, tec oc ênam aêac kêsi êlêlêc su ñênjenj. ¹¹ Mago binj tonanjenj atom. Aêac ôliñ kêpi Anôtôña kêtû aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi gê wama aêac gêdênj Anôtôña.

Adam agêc Kilisi

¹² Sec gêmênj nom kêtû ñamalac tagenj nê secña. Ma gêmacanô tau mênjgêô lasê kêtû sec tauña. Gêmac tau gelom-gelom e kêtap ñamalac samob sa, gebe samob sêgôm secgac. ¹³ Binjsu mênjkêsa atomgenj ma sec gêc nom kwananjenj. Mago binjsu embe masi, oc sec ñadônj masi amboac tonañ, tec sêsôm ñabinj atom. ¹⁴ Mago gêmacanô tau gêjam gôliñ ñamalac samob, tañ sêmoã Adam agêc Mose nêñ têm ñasawa nañ. Êsêac sêgôm sec kêtôm Adam kêgêli binjsu nec atom, mago gêmacanô tau gêjam gôliñ êsêac amboac tonanjenj. Adam tau kêtû ñac, tañ oc êmênjña nañ, nê dôñ.

¹⁵ Mago Anôtônê moasiñ ma Adam kêgêli binjsu kêtôm tau atom. Taêsam sêmac êndu kêtû ñac tagenj kêgêli binjsuña, mago Anôtônê moasiñ to ñamalac

tageŋ Jesu Kilisi nê moasiŋ, taŋ lau taêsam sêkôc aômageŋ naŋ, kapôêŋ kêlêlêc su. ¹⁶ Ma moasiŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ ŋaômageŋ naŋ, to sec, taŋ ŋac tageŋ gêgôm naŋ, keso tau. Ŋac tageŋ gêgôm sec, tec mêtôc gesen eŋ. Mago moasiŋ tau kêmasaŋ lau sêgêli biŋsu ŋabin taêsam kêtû solop. ¹⁷ Biŋŋanô, ŋac tageŋ kêgêli biŋ ma kêtû ŋac tageŋ tonanŋa gêmacanô gêjam gôliŋ gêŋ samob. Mago ŋac tageŋ tonec, Jesu Kilisi, nê kôm ŋanô kêlêlêc su. Lau samob, taŋ sêkôc moasiŋ tolêlôm-tolêlôm to êsêac, taŋ Anôtô kêmasaŋ êsêacnêŋ biŋ e gêlic êsêac têtû lau gêdêŋ naŋ, oc sênam gôliŋ sêŋgôŋ maten jali êtû ŋac tageŋ Jesu Kilisiŋa.

¹⁸ Amboac tonanŋ, ŋac tageŋ kêgêli biŋ, tec gesen ŋamalac samob su, ma ŋac tageŋ gêjam kôm gêdêŋ, tec Anôtô kêmasaŋ ŋamalac samob nêŋ biŋ e sêŋgôŋ maten jali. ¹⁹ Ŋac tageŋ nê taŋapêc gêgôm lau taêsam têtû sec. Ma ŋac tageŋ nê taŋa wamu kêmasaŋ lau taêsam nêŋ biŋ e Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdêŋ.

²⁰ Biŋsu tau mênghêô lasê gebe êŋgôm lau sêŋgêli biŋsu ênam sêga. Mago gêdêŋ taŋ sec gêjam sêga naŋ, Anôtônê moasiŋ taŋ kêtôp kêtû kapôêŋ kêlêlêc su. ²¹ Amboac tonanŋ sec gêjam gôliŋ kepeŋ gêmacanôgeŋ, ma Anôtônê moasiŋ gêjam gôliŋ kepeŋ dangôŋ maten jali teŋgeŋŋa kêtû Anôtô kêmasaŋ aêacnêŋ biŋ tatu lau gêdêŋ kêtû aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisiŋa.

6

Aêac tamac êndu dawin Kilisi

¹ Ma galoc tasôm biŋ amboac ondod. Tasôm gebe Tamoa sec ŋalêlômmanŋ, gebe moasiŋ tau ênam sêga me. ² Masigoc, amboac tonanŋ atom. Aêac dawi sec siŋ naŋ kêtôm tamac êndu su, tec tasêlêŋ tamoa sec ŋalêlôm êtiam amboac ondod. ³ Amac ajala biŋ tonanŋ atom me. Aêac samob, taŋ busanŋu gêbiŋ aêac tôŋ tamiŋ Kilisi Jesu naŋ, busanŋu gêbiŋ aêac tôŋ tamiŋ eŋ gêmac êndu amboac tonanŋ. ⁴ Gêdêŋ taŋ taliŋ sanŋu naŋ, Anôtô kêsuŋ aêac dawin Kilisi gebe tawê kaiŋ eŋ gêmac êndu. Ma Tamanê ŋawasi gêŋu Kilisi sa anŋa ŋacmatênêŋ, tec aêac tasa nêŋ lêŋ tamoa maten jali wakuc amboac tonanŋeŋ.

⁵ Aêac tamac êndu dawin Kilisi tatôm eŋ gêmac êndu, tec oc dandi sa dawin eŋ tatôm eŋ gêdi sa amboac tonanŋeŋ. ⁶ Biŋ tonec aêac tajalagac gebe aêacnêŋ ŋalêlôm lanŋwa kêpi kakesotau gêwiŋ Kilisi, gebe ensen ôliŋ ŋasec tau su ma tatu sec tau ŋasakiŋwaga êtiam atom. ⁷ Gebe ŋac, taŋ gêmac êndu su naŋ, gêmac kêgaboac eŋ su anŋa sec ŋaŋaclai. ⁸ Aêac embe tamac êndu dawin Kilisi, go takêŋ êwiŋ gebe dangôŋ maten jali dawin eŋ amboac tonanŋeŋ. ⁹ Aêac tajala gebe Anôtô gêŋu Kilisi sa anŋa ŋacmatênêŋ, tec oc êmac êndu êtiam atomanô. Gêmacanô tau oc ênam gôliŋ eŋ êtiam atom. ¹⁰ Eŋ gêmac êndu tonanŋ gêmac êndu kêtû dim tageŋ ma gesen sec ŋaŋaclai su. Eŋ mata jali, tec gêŋgôŋ mata jali kêtû Anôtôŋa. ¹¹ Ma amac amboac tonanŋ, alic taôm amboac awi sec siŋ su kêtôm amac êndu. Ma Kilisi Jesu gêbiŋ amac tôŋ anŋôŋ matem jali kêtû Anôtôŋa.

¹² Amboac tonanŋ sec ênam gôliŋ amac ôlim, taŋ êmac êndu naŋ, e taŋem wamu têmtac ŋakalac ôlimŋa nec êtiam atom. ¹³ Akêŋ ôlim ŋagêŋlêlôm êndêŋ sec êtû geo ŋalaukasap atom. Akêŋ taôm êndêŋ Anôtô êtôm ŋac, taŋ mata jali kêsa ma akêŋ ôlim ŋagêŋlêlôm êndêŋ Anôtô êtû biŋgêdêŋ ŋalaukasap, ¹⁴ gebe sec ênam gôliŋ amac êtiam atom, gebe amoa biŋsu ŋalabu atom, amoa Anôtônê moasiŋ ŋalabu.

Aêac tatu biŋgêdêŋ ŋasakiŋwaga

¹⁵ Ma galoc amboac ondod. Aêac tamoa biŋsu ŋalabu atom, tamoa moasiŋ ŋalabu, tec dangôm sec tamoa me. Masigoc, amboac tonanŋ atom. ¹⁶ Amac

ajalagac, amac embe akêñ taôm anam sakinj ñac teñ ma tañem wamu eñ, go atu ñac, tañ tañem wamu eñ nanj, nê sakinjwaga. Embe atu sec ñasakinjwaga, go anaña ma embe atu taña wamu ñasakinjwaga, go Anôtô êmansañ amacnêm biñ. ¹⁷ Mago tanam danje Anôtô, gebe gêmunjeñ amac atu sec ñasakinjwaga, mago galoc tédôñ mêtê gédêñ amac, tec tañem wamu biñjanô tonêm ñalêlôm samucjeñ. ¹⁸ Kilisi kégaboac amac su anja sec ñajac lai, tec ajam sakinj biñgédêñ. ¹⁹ Aê jasôm ñoc biñ amboac ñamalac sêsôm nêñ acgom, gebe amac ñamalac palê-palê. Gêmunjeñ amac akêñ ôlim ñagêñlêlôm kêtû gêñ ñatêmui to geo ñasakinjwaga. Ma galoc akêñ ôlim ñagêñlêlôm kêtû biñgedêñ ñasakinjwaga, tec asa Anôtônê launêñ lêñ.

²⁰ Gédêñ tañ atu sec ñasakinjwaga nanj, amac asô biñgédêñ ñalabu atom. ²¹ Ma amac atap sakinj tonanj, tañ galoc gégôm amac majem kêsa nanj, ñajanô sa amboac ondoc. Njanô tonec gebe gêmacanô tau. ²² Mago galoc tec Anôtô kégaboac amac su anja sec ñajac lai ma atu ênê sakinjwaga. Sakinj tonanj ñajanô gebe asa Anôtônê launêñ lêñ e êtu ñamu anjgôñ matem jali teñjeñ. ²³ Sec ñaôli tau tonec gebe gêmacanô. Ma Anôtônê moasinj tau tonec gebe aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu gêbiñ aêac tøj danjgôñ materj jali teñjeñ.

7

Awê to ñac sêjam tauñ kêtû ñadôñdôñ

¹ O lasitêwaac, aê galic amac ajala biñsu ñam, tec ñoc biñ tonec êndêñ amac gebe Biñsu gêjam gôliñ ñamalac kêtôm nêñ têm, tañ sêmoa materj jali anja nom nanjeñ. ² Awê teñ embe ênam ñac, go biñsu êmbiñ êsêagêc tøj sêpi tageñ e ñac tau êmac êndu. Nac tau embe êmac êndu su, go biñsu, tañ gêbiñ êsêagêc tøj nanj êbacnê. ³ Amboac tonanj awê tau nê akweñ embe êmoa ma ênam ñac teñ, oc êñgôm biñ sêjam tauñja popoc. Mago nê akweñ embe êmac êndu, go biñsu êmbiñ êsêagêc tøj êtiat atom. Ma awê tau embe ênam ñac teñ, oc êñgôm biñ sêjam tauñja popoc atom.

⁴ O ñoc lasitêwaac, amacnêm biñ amboac tonanj. Amac awi biñsu siñ kêtôm amac êndu su, gebe atu Kilisinê ôli awiñ, tec atu ñac, tañ Anôtô gêñu eñ sa anja ñacmatênêñ nanj, nê gêñgac, gebe tanam ñanô ñajam êtu Anôtôña. ⁵ Gédêñ tañ taêñ gêjam tauñ ôliñjeñ tamoa nanj, biñsu kêjali sec ñagêñ têtac kalacña sa, mênjgêjam kôm anja ôliñ ñagêñlêlôm samob e kôm tau ñajanô gebe gêmacanô tau. ⁶ Ma galoc biñsu, tañ gêbiñ aêac tøj nanj, gêbacnê ma tamac êndu, tec dawi gêñ, tañ gêsô aêac tøj nanj siñ. Tec galoc tanam sakinj têndanjuc lêñ lanjwa, tañ teto gêc biñsu nanj, êtiat atom, tanam sakinj têndanjuc Njalounê lêñ wakuc.

Biñsu to sec ñabiñ wapac

⁷ Ma oc tasôm biñ amboac ondoc. Biñsu tau oc gêñ sec me. Masigoc, amboac tonanj atom. Biñsu embe êtôc sec êndêñ aê atom, oc jajala sec atom. Biñsu kêsôm gebe “Matam katu atom.” Embe ênac jao biñ tonanj atom, oc jajala biñ matoc katuña atom. ⁸ Sec tau gesom lêñ êjali têtac kalacña sa anja ñoc ñalêlôm, tec kêtap sa gêc biñsu ñajao to ñajatu ñalêlôm. Embe biñsu masi, oc sec tau êtu gêñ matê. ⁹ Gédêñ tañ gajam kauc biñsu nanj, gamoa matoc jali e biñsu ñajao mênjgêo lasê, tec sec tau mata jali kêsa ma aê gamac êndu. ¹⁰ Ma biñsu ñajatu, tañ gebe êkêñ aê janjgôñ matoc jali nanj, kêkêñ aê gêmac êndu. ¹¹ Gebe sec tau gesom lêñ e kêtap sa gêc biñsu ñajao to jatu ñalêlôm, tec kêtîm aê e biñsu tau gêjac aê êndu. ¹² Amboac tonanj biñsu tau gêñ dabuj, ma biñsu ñajatu to jao gêñ dabuj to gédêñ ma ñajam amboac tonanj.

¹³ Ma amboac ondoc, gêñ ñajam tonec kékêñ aê gamac êndu me. Masianô, amboac tonañ atom. Sec tau gégôm. Sec tau kêtú awê ñalêñ gêjam gêñ ñajam lanô mênkékêñ aê gêmac êndu. Lêñ tonañ gêwa sa gebe biñsu ñajatu to jao kékêñ sec gêjam sêga. ¹⁴ Aêac tajala gebe biñsu ñam kêsêp Ñalau. Mago aê ñamalac nomña, tec sec kékônij aê e gajam sakij sec tau. ¹⁵ Aê gajam kauc gêñ, tan gagôm nan, gebe gêñ, tan têtac gêwiñ gabe jañgômña nan, gagôm atom. Mago gêñ, tan têtac gedec gabe jañgôm atomña nan, tec gagôm. ¹⁶ Embe jañgôm gêñ, tan têtac gedec nan, go êwa sa êndêñ aê gebe biñsu tau ñajam. ¹⁷ Amboac tonañ, tec aê tauc gagôm gêñ tonañ atom, sec tan gêc ñoc ñalêlôm nan, tec gégôm. ¹⁸ Aê ñamalac ñaôma tonec kajala taucgac gebe gêñ ñajam ten gêc ñoc ñalêlôm lanğwa tonec atom. Aê têtac gêwiñ gebe jamansañ gêñ ñajam, mago katôm gebe jañgôm ñajam tau ñanô êsanja atom. ¹⁹ Gebe gêñ ñajam, tan têtac gêwiñ gabe jañgômña nan, tec gagôm atom, mago sec, tan têtac gedec gabe jañgôm atom ña nan, tec gagôm. ²⁰ Aê embe jañgôm gêñ, tan têtac gedec nan, go aê tauc jañgôm gêñ tau êtiam atom. Sec tan gêc ñoc ñalêlôm nan, tec gégôm.

²¹ Amboac tonañ aê katap ñagôlij tonec sa gebe Gabe jañgôm gêñ ñajam, mago sec kêsap aê tøy tec gesen. ²² Aê têtac gêwiñ Anôtônê biñsu ñanôgeñ gêc ñoc ñalêlôm, ²³ mago aê kêsap tauc gebe biñsu ten gêc ñoc ôlic ñagêñlêlôm. Biñsu tonañ gêjac sin gêdêñ biñsu, tan gêc ñoc kauclêlôm nan, e gêsô aê tøj kasô sec ñabiñsu, tan gêc ñoc ôlic ñagêñlêlôm nan ñalabu. ²⁴ Ijoc aêma, asa êjañgo aê su anğa ôlic togêmac tonec. ²⁵ Aê gajam danje Anôtô kêtú aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisija. Amboac tonañ kasôm biñ tonec gebe Ñoc kauc tec gajam sakij gêdêñ Anôtônê biñsu, ma ñoc ñalêlôm lanğwa tec gajam sakij gêdêñ sec ñabiñsu.

8

Tasa nêñ lêñ to Nalauğen

¹ Amboac tonañ lau, tan Kilisi Jesu gêbiñ êsêac tøj nan, têtap mêtôc ensen êsêac sunja sa atom, ² gebe Ñalau, tan kékêñ aêac danğoj mater jali kêtú Kilisi Jesunja nan, nê biñsu tec kégaboac aêac su anğa sec to tamac êndu ñabiñsu. ³ Kôm tan nêñ ñalêlôm lanğwa kékô auc e biñsu gégôm kêtôm atom nan, Anôtô gégôm. En kêmêtôc sec, tan gêc ñalêlôm lanğwa nan, e gesen su gêjañja gebe kêsakij tau Latu toôli nomña kêtôm ñamalac ôlij tosec nan, gebe ensen sec su. ⁴ En gégôm gêñ tonañ gebe tasa nêñ lêñ tandanğuc ñalêlôm lanğwa atom, tandanğuc Nalauğen e tanen wamu êndêñ biñsu ñajatu gêdêñ ênam aêac aucgen. ⁵ Gebe êsêac, tan sêsêlêñ kêtôm nêñ ñalêlôm lanğwa gêwê êsêacña nan, taên gêjam gêñ ñalêlôm lanğwanja. Ma êsêac, tan sêsêlêñ kêtôm Ñalau gêwê êsêacña nan, taên gêjam gêñ Nalauja. ⁶ Embe taên ênam gêñ ñalêlôm lanğwanja, oc tamac êndu. Embe taên ênam gêñ Nalauja, oc danğoj mater jali tobiñmalôgen. ⁷ Nac ten embe taê ênam gêñ ñalêlôm lanğwanja, oc êtu Anôtônê ñacjo, gebe en kêsô Anôtônê biñsu ñalabu atom, tau embe têtac êkac en gebe naêsô ñalabu, oc êngôm êtôm atom. ⁸ Êsêac tan sêsêlêñ kêtôm nêñ ñalêlôm lanğwa gêwê êsêac nan, oc kêtôm gebe ênac Anôtô mataanô ñajam atom.

⁹ Mago amac asêlêñ kêtôm ñalêlôm lanğwa gêwê amac nec atom, asêlêñ kêtôm ñalau gêwê amac. Anôtônê Ñalau embe êngôñ amacnêñ ñalêlôm biññanôgeñ, oc biñ amboac tonañ. Nac ten embe êkôc Kilisinê Ñalau sa atom, oc êtu Kilisinê gêñ atom. ¹⁰ Ma Kilisi embe êmoa nêñ ñalêlôm, go ôlim êtu gêñ matê êtu secña, ma ñalau êkêñ amac anğoj matem jali êtu Anôtô kêmasañ amacnêñ biñ e gêlic amac atu lau gêdêñja. ¹¹ Anôtô gêñu Jesu anğa

ņacmatêņej sa. Êņê Ņalau embe êņgôņ amacnêm űalêlôm, go Anôtô, taņ gêņu Kilisi aņģa űacmatêņej sa naņ, êņgôm amac ôlim, taņ kêtũ mêtê naņ, mata jali êsa amboac tonanģej. Eņ kêkêņ nê Ņalau gêņgôņ amacnêm űalêlôm gebe ênam kôm tau.

¹² O lasitêwaac, amboac tonanģ sakinģ teņ gêjac aêac űawae tec gêc. Tagenģ tanam sakinģ êtôm nêņ űalêlôm laņģwa êkac aêacņa nec atom. ¹³ Embe asêlêņ êtôm űalêlôm laņģwa êwê amac, oc amac êndũ. Mago Ņalau embe êwê amac e ôlim űalêņ êtu gêņ mêtê, oc êkêņ amac aņģôņ matem jali. ¹⁴ Gebe lau samob, taņ Anôtônê Ņalau gêwê êsêac naņ, têtũ Anôtônê latui. ¹⁵ Ņalau taņ amac akôc sa naņ, kêkêņ amac atu sakinģwaga e atêc taôm kêtiam nec atom. Ņalau taņ amac akôc sa naņ, kêkêņ amac atu Anôtônê latui. Ņalau tau kêpuc aêac tôņ, tec tamôêc gebe “Tamemai, o Tamemai.” ¹⁶ Ņalau tau tonanģ tec gêwa sa mêņģewiņ aêacnêņ űalau gebe Aêac tatu Anôtônê űapalêģac. ¹⁷ Embe tatu Anôtônê űapalê, go tawê kainģ êņê gêņlênsêm. Embe tawê kainģ Anôtônê gêņlênsêm, go tawê kainģ Kilisinê dawiņ amboac tonanģej, gebe aêac embe daôc űandanģ dawiņ Kilisi, oc tatap űawasi sa dawiņ eņ amboac tonanģ.

Ņawasi taņ mêņêsa naņ

¹⁸ Aê taêc gêjam gebe Aêac embe tanam dôņ gêņwapac, taņ galoc gêģôm aêac naņ, êpi űawasi, taņ malôģej oc mêņeoc tau lasê êndêņ aêac naņ, oc talic gêņwapac tau gebe ec sauņ. ¹⁹ Gêņ samob, taņ Anôtô kêkêņ naņ, sêkêņ materģ to têtũ gwsaê űanoc Anôtô eoc latui lasêņa. ²⁰ Gêņ samob, taņ Anôtô kêkêņ naņ, űalêņ gêc gebe oc sênaņa. Tauņ taêņ gêjam lêņ tau atom, Anôtô kêkêņ êsêac sêsô lêņ tonanģ űalabu, gebe sêkêņ materģ biņ tonec gebe ²¹ Anôtô êņģamboac gêņ samob, taņ eņ kêkêņ naņ, su aņģa sakinģ sênaņņa ma sêmoa nêņ lêtêģej sêwê kainģ Anôtônê űapalêņej űawasi. ²² Aêac tajalagac gebe gêņ samob, taņ Anôtô kêkêņ naņ, sêmoa jageo to têtanģ űanô e mêņģêdêņ galoc kêtôm awê űapalê kêtũ eņ. ²³ Mago biņ tonanģej atom. Aêac tauņ tamoa jageo to tatanģ gêc lêlômģej ma tatu gwsaê noc tatu Anôtônê latui to noc Anôtô êņģamboac aêac su aņģa tauņ ôliņņa. Aêac takôc Ņalau sa kêtũ gêņ tonanģ űakamaclaũ. ²⁴ Anôtô kêsi aêac su, tec takêņ materģ űanô tau. Mago aêac embe talic gêņ, taņ takêņ materģ naņ, űanô su, oc takêņ materģ gêņ tau êtiam atom. Asa êkêņ mata gêņ, taņ gêlic gêc naņ. ²⁵ Mago embe takêņ materģ gêņ, taņ talic űanô atom naņ, oc daôņ űaņêņģej tamoa.

²⁶ Ma Ņalau tau mêņkêpuc aêacnêņ palê-palê tôņ amboac tonanģ. Aêac tajam kauc tateņ gêņ êndêņ Anôtô naêndêņģejņa. Mago Ņalau tau ketenģ gêģô aêac su űawaa kainģ teņ kêtôm tasôm naêtôm atom. ²⁷ Mago Anôtô, taņ gêbi űamalacnêņ űalêlôm lêtêņ naņ, kêjala biņ, taņ Ņalau taê gêjam naņ, gebe Ņalau ketenģ gêģô Anôtônê lau su kêtôm Anôtô tau taê gêjam.

²⁸ Aêac tajalagac gebe Anôtô gêjam gôliņģ gêņ samob gebe gêņ tau êmoasiņ êsêac, taņ têtac gêwiņ eņ naņ êtômģej. Anôtô kêjaliņ êsêac sa kwananģej tec kêkalem êsêac. ²⁹ Gebe eņ kêjala êsêacģac ma kêjaliņ êsêac sa kwananģej gebe têtôm eņ Latunê katu, gebe Latu êtu lasii taêsam nêņ űacsêģa. ³⁰ Ma lau, taņ Anôtô kêkalem êsêac naņ, eņ kêjaliņ êsêac sa kwananģej amboac tonanģ. Ma lau, taņ eņ kêkalem êsêac naņ, kêmasaņ êsêacnêņ biņ e gêlic êsêac têtũ lau gêdêņ. Go êsêac, taņ kêmasaņ nêņ biņ su naņ, kêkêņ nê űawasi gêdêņ êsêac amboac tonanģ.

Anôtô têtac gêwiņ aêac kêtũ Kilisi Jesuņa

³¹ Aêac oc tasôm binj amboac ondoc êjô binj samob tonarj ñai. Anôtô embe êwiñj aêac, oc asa enserj aêac su. ³² Ñac tau taê walô tau nê Latu atom, kêkêñj enj kêtú da kêtú aêac samobñja. Enj kêkêñj Latu gédêñj aêac, tec oc êkêñj gêñj ñagédô samob gebe êmoasiñj aêacñja atom me. ³³ Asa oc êngôlinj binj êpi lau, tarj Anôtô kêjalinj êsêac sa nanj. Anôtô tau kêmasanj êsêacnêñj binj sugac. ³⁴ Asa oc êmêtôc êsêac e enserj êsêac su. Masigoc. Kilisi Jesu, tarj gêmác êndu ma gêdi sa kêtiam nanj, jagêñgôñj Anôtônê anôñja ma ketenj Anôtô gêjô aêac su. ³⁵ Asa oc êkac aêac su anja Kilisinê têtac gêwiñj aêacñja. Gêñwac me tamoa naeo me lau sêjanda aêacñja me mo êjô aêacñja me tapô lêna ñakwê to gêñj ñagédôñja me êndambinj gêñj ñaclai enserj aêac sunja me sinj. Gêñj tonarj ñai oc êkac aêac su me masi. ³⁶ Binj tarj teto gêc nanj, gêwa binj tau sa gebe “Sêjaiñ aêac kêtôm bêcgenj kêtú aômñja, ma sêgôm aêac atôm domba, tarj sebe sêmbucñja nanj.”

³⁷ Mago aêac taku gêñwac samob tonarj ñai tulu gebe ñac, tarj têtac gêwiñj aêac nanj, kêpuç aêac tônj. ³⁸ Tonec aê kajala kêtú tônj gebe Tamac êndu me danjôñj materj jali, anjela me ñaclai, binj galocñja me binj ñamuñja me gêñj ñajarañja tenj, ³⁹ gêñj Iólôcñja me gêñj elonñja me gêñj nomñja tenj kêtôm atom gebe êkac aêac su anja Anôtônê têtac gêwiñj, tarj ñam kêsêp aêacnêñj Apômtau Kilisi Jesu nanj.

9

Anôtô to nê lau Israel nêñj binj

¹ Aê katu Kilisinê ñac, tec kasau atom, kasôm binjñanôgenj. Ñoc awa ñalêlômñja, tarj Ñalau Dabunj gêjam gôlinj nanj, gêwa sa amboac tonarj gebe kasau atom. ² Aê gaôc wac me ñanô to ñandanj kêtunj ñoc ñalêlôm ñapanj kêtú teoci to lasici, tarj ma ñam nomñja kêsêp tagenj nanñja. ³ Aê tauc gabe Anôtô êpuç boa aê jamoa jaêc Kilisi êtu êsêacñja. ⁴ Êsêac lau Israelgoc. Êsêac Anôtônê latui to sêwê kainj ênê ñawasi. Anôtô kêmooatij nê poac to kêkêñj nê binjsu gédêñj êsêac. Enj kêkêñj sakinj omñja ma gêjac mata binj to binj gédêñj êsêac. ⁵ Êsêac sêsa anja abenjinêñj ma Kilisinê ñam nomñja kêsêp êsêacgenj. Talanem enj, tarj Anôtô ñanô kêlêlêc gêñj samob su nanj, endenj tônjenj. Binjñanô.

⁶ Aê jasôm tonec gebe Anôtônê binj kêsêlô nec atom, gebe lau samob, tarj nêñj ñam kêsêp Israel nanj, Israel ñanô êsêac atom. ⁷ Ma Abrahamnê wakuc samob têtú ênê ñ apalê ñanô atom amboac tonarj. Anôtô kêsôm gédêñj Abraham gebe “Nêñj wakuc ñanô oc sêsa anja Isaknêgenj.” ⁸ Binj tonarj ñam amboac tonec gebe Ñapalê tarj tenenji sêkôc êsêac ñalêñj ñamalacñja nanj, Anôtônê ñapalê ñanô êsêac atom, mago ñapalê, tarj tenenji sêkôc êsêac kêtú Anôtô gêjac mata êsêacñja nanjenj, tec têtú Abrahamnê wakuc ñanô. ⁹ Binj tarj Anôtô gêjac mata nanj, tonec gebe “Êndêñj ñanoc amboac tonec aê oc jamu jamêñj êtiam ma Sara êkôc latu tenj.”

¹⁰ Mago tonanjenj atom. Rebekanê binj kêtôm tonarj. ¹¹ Aêac abenji Isak gêjam enj e gêmoa tenj. ¹² Enj kêkôc ôlinj bôm atomgenj ma êsêagêc sêgôm gêñj ñajam me sec tenj atom tagenj, ma Anôtô kêsôm gédêñj Rebeka gebe “Ñacsêga oc ênam sakinj ñac saunj.” Binj tonarj gêwa sa gebe Anôtô gebe êngôm binj, tarj enj tau taê kêka nanjenj, ñanô êsa ma êjalinj ñac tenj sa êtu ênê kolenj ñajamñja atom, êtu kêkalem enjñageq. ¹³ Kêtôm binj, tarj teto gêc nanj gebe “Aê têtac gêwiñj Jakob ma têtac gedec Esau.”

14 Galoc oc tasôm biñ amboac ondoc. Anôtô kêsa lêñ geo me. Masigoc, amboac tonañ atom. 15 Eñ kêsôm gédêñ Mose gebe “Aê taêc walô ñac, tañ gabe taêc walô eñ nan, to taêc labu ñac, tañ gabe taêc labu eñ nan.” 16 Amboac tonañ Anôtô kêjalij aêac sa, ñam kêsêp aêacnêñ taêñ gêjam to nêñ lêñ atom, kêsêp Anôtônê taê walôñagen. 17 Teto biñ gêc gebe Anôtô kêsôm gédêñ Parao gebe “Aê kakêñ aôm kôtu kinj gebe jawa ñoc ñaclai sa êpi aôm e ñoc ñaê ñawae êsa êtôm nom samucgeñ êna.” 18 Amboac tonañ Anôtô embe têtac tenj, go taê walô lau ma embe têtac tenj, oc êñgôm launêñ ñalêlôm ñadani êsa.

Anôtônê têtac ñandanj to nê taê walô

19 Talic, go ôsôm biñ tonec gebe “Embe amboac tonañ, go Anôtô êmbu aêac êtu asageñña. Asa êtôm gebe enseñ ênê biñ, tañ taê gêjam kêtù tôñ nanj.” 20 Aôm asa tec otoc taôm sa ma ôjô Anôtônê biñ amboac tonañ. Ku tenj oc êsôm êndêñ awê kêpac ku tauña gebe “Aôm kôpac aê lanôc amboac tonec kêtù asageñña,” oc êsôm me. 21 Awê-kêlêsob-kuwagao nanj kêtù nomku tau ñatauo atom me. Eñ kêtôm gebe êkôc nomlêsob tagenj ma êñgôm ñamakenj êtu ku tolanô gêñ ñajam êsêpña ma ñamakenj êtu ku ñaôma gêñ sec êsêpña. 22 Anôtô amboac tonañ. Eñ gebe êtôc nê têtac ñandanj ênêc awê ma gebe êwa nê ñaclai sa. Mago eñ gê êsêac, tañ têtac ñandanj kêpi êsêac gebe enseñ êsêac su nanj, nêñ biñ tôñ. 23 Ma eñ gebe êwa nê ñawasi tolêlôm-tolêlôm sa amboac tonañ. Ewa sa êpi lau, tañ taê walô to kêmasañ êsêac kwananjenj gebe sêwê kainj ênê ñawasi. 24 Eñ ñêkalem aêac anja lau Juda nêñ tonñagenj atom, kêkalem aêac anja lau samuc nêñ tôñña gêwiñ amboac tonanjenj. 25 Biñ tonañ eñ kêsôm gêc Hoseanê buku gebe

“Aê oc jakalem lau, tañ têtù aêñoc atom nanj,

gebe têtù ñoc lau,

ma êsêac, tañ têtac gêwiñ êsêac atom nanj,

têtù ñoc gêñ têtac êwiñ ñanôña.

26 Ma anja gamêñ, tañ Anôtô kêsôm gédêñ êsêac gebe

‘Aêñoc lau amac atom’ nanj,

oc sêsam êsêac gebe ‘Anôtô mata jali nê latui.’ ”

27 Jesaia gêmôc kêpi Israel gebe

“Israel latui embe taêsam ñanô têtôm ganjac gwêcña,

nanj Anôtô oc ênam ñagêdôgenj sa,

28 gebe Apômtau oc ênac dabiñ nê biñ

ma êñgôm ñanô êsa anja nom ñagamêñ samob êkajagenj”

29 Biñ tonañ kêtôm biñ, tañ Jesaia kêsôm kwananjenj gebe

“Lau sij undambêña nêñ Apômtau embe endec aêacnêñ ñawê ñagêdô sêmoa

atom,
oc tatôm Sodom to sêlic aêac amboac Gomora.”

Lau Israel to ñawae ñajam ñabinj

30 Aêac oc tasôm biñ ondoc. Tasôm tonec gebe Anôtô kêmasañ lau samuc, tañ sêsôm lêñ sêmansañ biñ êndêñ Anôtôña atom nanj, nêñ biñ e gêlic êsêac têtù lau gédêñ kêtù sêkêñ gêwiñña. 31 Ma Israel, tañ tédaguc biñsu gebe sêmansañ nêñ biñ êndêñ Anôtô nanj, têtap biñsu ñanô sa atom. 32 Têtap sa atom nanj ñam kêsêp asagenj. Êsêac sêkêñ gêwiñ atom, êsêac taêñ kêka tauñ nêñ kolenjenj. Êsêac dêdij enkainj kêpi poc dëndij enkainj êpiña, 33 kêtôm teto gêc gebe “Alic acgom, aê jatoc poc tenj lau dëndij enkainj êpiña to pocsêga tenj êñgôm lau têtac êmbôli aucña naêñgôñ Sion. Ma ñac, tañ kêkêñ gêwiñ poc tonañ, oc ênaña, atom.”

10

¹ O lasitêwaac, aê taêc kêka tonoc ñalêlôm samucgen ma katenj mec gêdêj Anôtô kêtú êsêacña gebe ênam êsêac kêsi. ² Aê gabe jawa êsêacnêj binj sa gebe sêgôm Anôtônê binj topalêgen, mago sêgôm tokauc atom. ³ Êsêac sêjam kauc Anôtônê lêj êmansañ ñamalacnêj binjña, tec sêsôm tauñ nêj lêj ma sêsô Anôtônê lêj êmansañ êsêacnêj binjña ñalabu atom. ⁴ Ñam gebe Binjsu mêngêjac pep gêdêj Kilisi, gebe Anôtô taugenj tec êmansañ lau, tañ sêkêj gêwiñ nanj, nêj binj.

Anôtô gebe ênam ñamalac samob kêsi

⁵ Mose keto gebe binjsu kêtôm gebe êmansañ ñamalacnêj binj êndêj Anôtô ma kêsôm gebe “Ñac tañ êngôm ñanô êsa nanj, oc êngônj mata jali.” ⁶ Mago ñac, tañ Anôtô kêmasañ ênê binj nanj, kêtú kêkêj gêwiñña nanj, êsôm ênêc nê ñalêlômgenj gebe “Asa oc êpi undambê ana,” nec atom. Binj tonañ ñam gebe êkôc Kilisi êsêp nom êmêj. ⁷ Me êsôm tonec gebe “Asa oc asêp lamboam êna,” nec atom. Binj tonañ ñam gebe êkôc Kilisi anja ñacmatênêj êpi êmêj. ⁸ Binj tau amboac tonec gebe “Anôtônê binj wacgêc aôm ñagala, gêc aôm awamsuj to nêj ñalêlôm.” Binj takêj gêwiñña tau tonañ, tec tajam mêtê kêpi. ⁹ Embe awamsuj ôsôm Jesu lasê gebe eñ Apômtau, ma embe nêj ñalêlôm ôkêj êwiñ gebe Anôtô gêju eñ sa anja ñacmatênêj, nanj Anôtô oc ênam aôm kêsi. ¹⁰ Embe nêj ñalêlôm takêj êwiñ, go Anôtô êmansañ aêacnêj binj e êlic aêac tatu lau gêdêj. Embe awensuj tasôm binj lasê, go Anôtô ênam aêac kêsi. ¹¹ Teto binj gêc gebe “Ñac tañ kêkêj gêwiñ eñ nanj, oc ênanja atom.” ¹² Juda to lau samuc têtôm tauñgenj. Êsêac samob nêj Apômtau tagenj. Eñ ñac tolêlôm kêtôm gebe êmoasinj lau samob, nanj awenj gêjac eñ nanj, ¹³ gebe “Apômtau ênam lau samob, tañ awenj ênac ênê ñaê nanj kêsi.”

¹⁴ Lau embe sêkêj êwiñ ñac tau atom, oc awenj ênac eñ amboac ondod. Embe sêñô ênê binj atom, oc sêkêj êwiñ amboac ondod. Embe sênam mêtê êsêac atom, ma oc sêñô amboac ondod. ¹⁵ Ma Anôtô embe êsakinj jaenwaga atom, oc sênam mêtê amboac ondod. Kêtôm teto gêc gebe “Op, lau tañ sêsôm ñawae ñajam lasê nanj, eñkainj ñakicsêa ñajamanô.” ¹⁶ Mago samob sêñô ñawae ñajam tau ma sêkôc sa atom gebe Jesaia kêsôm gebe “O Apômtau, asa kêkêj gêwiñ jaenj, tañ aêac akêj nanj.” ¹⁷ Amboac tonañ takêj gêwiñ ñam kêsêp tañô jaenj. Tañô jaenj ñam kêsêp sêsôm Killisinê binj lasê.

¹⁸ Ma gabe jatu kênac gebe Êsêac sêñô ñawae ñajam atom me. Masi, sêñôgac, gebe teto gêc gebe

“Awenj ñaonda kêsa gêjam nom ñagamêj samob auc, ma êsêacnêj binj gelom-gelom e gêdêj nom ñamadinj.”

¹⁹ Jatu kênac êtiã gebe Israêl oc sêjala me masi. Sêjalagac. Andanjenj Mose kêsôm gebe

“Aê jakêj amac anam lêmuj êsêac, tañ têtú laum teñ atom tagenj, ma janjôm amac têtmac êmbôli auc êndêj lau-kauc-masiwaga nanj.”

²⁰ Ma Jesaia kêsôm gêc awêgenj gebe

“Lau tañ sêsôm aê atom nanj, têtap aê sa, ma gaoc tauc lasê gêdêj êsêac, tañ têtú kênac aê atom nanj.”

²¹ Go kêsôm tonec kêpi Israêl gebe “Gajac kajo lau tañenpêc to awenj olaboa kêtôm bêcgenj elêmê.”

11

Anôtô taê walô lau Israel

¹ Ma galoc jatu kênac acgom gebe Anôtô oc kêtin nê lau su me masi. Masigoc, amboac tonan atom. Aê tauc nec Israel ten anga Abrahamnê jawê ma Benjamminnê gôlôac. ² Anôtô kêtin nê lau, tan kêjalin êsêac sa kwananjen nan, su atom. Amac ajala bin, tan teto kêpi Elia nan, me masi. En gêbu Israel gédên Anôtô ma kêsôm gebe ³ “O Apômtau, êsêac séjac nêmpropete êndu ma sesen aômnnê altar su e gêjac aê taucgen sa, ma galoc dèdib aê sêmoa sebe sênac aê êndu amboac tonanjen.” ⁴ Ma Anôtônê bin ondoc gêjô Elia awa. Bin tonec gebe “Aê kajalin noc lau 7,000 sa tec sêmoa, lau tonan sêpôn aenduc gédên Bal atom.” ⁵ Ma têm galocja njabin kêtôm tonan. Lau njagêdô gacgen sêmoa, nan kêtôm Anôtô kêjalin êsêac sa kêtû nê taê walô êsêacja. ⁶ Anôtô embe taê walô êsêac, go nênj kolen ênam êsêac sa êtiam atom. Kolen embe ênam êsêac sa, go ênê moasinj tau êtu moasinj njanô atom.

⁷ Ma galoc amboac ondoc. Gênj tan Israel sêsôm nan, têtap sa atom. Lau tan Anôtô kêjalin êsêac sa nan, taunjen tec têtap sa, ma êsêac njagêdô nênj njalêlôm njanja kêsâ. ⁸ Kêtôm bin, tan teto gêc nan gebe “Anôtô gégôm êsêacnênj kauc njawapac kêsâ e matenânô sêlic gênj atom to tanjen sur sêjô bin atom, tec sêmoa njapanj e mênjgédên galoc.”

⁹ Ma Dawid kêsôm gebe

“Êsêacnênj moasinj sêninjja êtu nênj lakô to nênj uc ma êtu nênj lip ênac êsêacja to nênj njagêjô sec.

¹⁰ Ôkênj êsêac matenânô êtu kanuc e sêlic gamênj atom, ma dêmônjêtkwa êwa lip endenj tônjenj.”

Anôtô gêjam lau samuc kêsi

¹¹ Amboac tonan jatu kênac acgom. Êsêac dèdinj enjkaing gebe sêu tauj sênanja me. Masigoc, amboac tonan atom. Êsêac sêgêli bin, tec kêtû moasinj gêjam lau samuc kêsi. Bin tonanj epenj lau Israel nênj njalêlôm e sênam lêmuj lau samuc. ¹² Êsêac sêgêli bin, tec kêtû moasinj gédênj lau nomja samob, ma êsêac têtôm Anôtônê mêtê atom, tec kêtû moasinj gédênj lau samuc. Ma embe êsêac tomalagenj sêmansanj Anôtônê bin, oc moasinj êlêlêc su njênjenj êndênj njamalak samob.

¹³ Aê jasôm noc binj êndênj amac lau samuc gebe Aê tec katu lau samuc nênj jaenwaga ma jalambinj noc sakinj tonanj gebe njajamanô. ¹⁴ Aê taêc kêka gebe jakênj noc lau sênam lêmuj amac e janam esêacnênj njagêdô kêsi. ¹⁵ Anôtô kêtin êsêac su, tec gê wama njamalak nomja samob. Ma Anôtô embe êkôc êsêac sa, oc êtôm njacmatê sêndi sa sêmoa materj jali. ¹⁶ Embe tapac polom ma takênj polom njamataja êndênj Anôtô, go polom samucgenj êtu ênê amboac tonan. Ma embe ka njawakac êtu Anôtônê, go ka njalaka êtu ênê amboac tonan.

¹⁷ Katêkwianô njalaka njagêdô Anôtô kêsapu su ma jakêkôc katêkwibôm njalaka jagêjam jaba. Amac lau samuc atôm katêkwibôm njalaka tec galoc awê kainj njalêsi, tanj katêkwianô njawakac kêkênj nan. ¹⁸ Amboac tonan otoc taôm sa êndênj njalaka, tanj sêsapu su nan atom. Embe otoc taôm sa, go taêm ênam taôm gebe aôm gôlôm njawakac atom, njawakac gêlôm aôm.

¹⁹ Moae ôsôm gebe “Sêsapu njalaka tônê su gebe sênam jaba aê jajô.” ²⁰ Binjanô, êsêac sêkênj gêwinj atom, tec sêsapu êsêac su. Ma aôm kôkênj gêwinj,

tec kôkô êsêac maleŋ. Amboac tonan taêm ênam biŋ otoc taôm sanja atom, ôtêc taôm. ²¹ Anôtô embe taê labu ka tau ŋalaka atom, oc taê labu aôm atom amboac tonanŋen. ²² Amboac tonan matam êsap Anôtônê moasiŋ to nê ŋajaŋa. Êsêac tan têtü sec nan, têtap ŋajaŋa sa. Mago aôm kôtap moasiŋ sa. Embe ômoa ênê moasiŋ ŋalêlôm, oc êmoasiŋ aôm. Embe masi, oc êsapu aôm su amboac tonan. ²³ Ma lau Israel embe sêwi nêŋ sêkêŋ gêwiŋ atomŋa siŋ, Anôtô oc êkêŋ êsêac nasêkô maleŋ tau êtiam. ²⁴ Amac lau samuc atôm katêkwianô, nan kêtü amacnêŋ ŋamôkê kwananŋen atom. Ma Anôtô embe êkêŋ katêkwianô tau ŋalaka tonan, tan kêsapu su nan, sêmu sêndêŋ tauŋ ŋamôkê, oc êŋgôm ŋagaô êlêlêc.

Anôtô taê walô lau samob

²⁵ O lasitêwaac, aê gabe amac anam kauc biŋ ŋalêlômŋa tonec atom, gebe akêli taôm êtu taôm nêŋ kaucŋa atom. Biŋ amboac tonec gebe Israelnêŋ ŋagêdo nêŋ ŋalêlôm ŋajaŋa kêsa ênêc e lau samuc samob tomalagen sêsô Anôtônê gamêŋ sêna su acolm, ²⁶ go Anôtô ênam Israel samob kêsi amboac tonan, kêtôm teto gêc gebe
“Kêsiwaga oc mênêsa anŋa Sion
ma ênam Jakobnê geo ôkwi.

²⁷ Êndêŋ tan jakôc êsêacnêŋ sec su nan, jamoatiŋ ŋoc poac tonec êndêŋ êsêac.”

²⁸ Lau Israel sêkôc ŋawae ŋajam sa atom, tec têtü Anôtônê ŋacjo kêtü amacŋa. Mago Anôtô kêjaliŋ êsêac sa su, tec têtü ênê lau têtac gêwiŋ êsêacŋa kêtü abenjaŋa. ²⁹ Biŋ tonec kêtü tônŋ gebe Anôtô ênam nê moasiŋ to kalem ôkwi atom.

³⁰ Gêmunŋen amac lau samuc tanŋempêc gêdêŋ Anôtô, ma galoc lau Israel nêŋ tanŋepêc tec kêkêŋ Anôtô taê walô amac. ³¹ Êsêac amboac tonan. Galoc êsêac tanŋepêc kêtü Anôtô taê walô amacŋa ma êsêacnêŋ tanŋepêc oc êkêŋ Anôtô taê walô êsêac ôwiŋ amboac tonanŋen, ³² gebe Anôtô kêkêŋ tanŋepêc kêkônjiŋ ŋamalac samob tônŋ, gebe taê walô êsêac samobŋa.

³³ Ojae, Anôtô en ŋac moasiŋ tolêlôm-tolêlômŋoc. Kauc mêtêŋa to kauc êjala gêŋŋa ŋamsêga enŋoc. Asa oc êwa ênê mêtôc ŋam sa, ma asa oc êkip ênê lêŋ ŋam sa.

³⁴ “Asa kêjala Apômtaunê taê gêjam
ma asa kêtü ênê ŋac-êwa-biŋ-sawaga.

³⁵ Me asa kêkêŋ gêŋ tenŋ gêdêŋ enŋ kwananŋen,
tec galoc gebe êkôc nê gêŋ ŋagêjô.”

³⁶ En kêkêŋ to kêpuc gêŋ samob tônŋ gêmoa ma gêŋ samob tonan ŋai kepen enŋen. ŋawasi êndêŋ enŋ enden tônŋen. Biŋŋanô.

12

Tasa nêŋ lêŋ toKillsigen

¹ O lasitêwaac, aê jalêŋ biŋ amac êtu Anôtônê taê walôŋa gebe akêŋ ôlim êtu da mata jali to dabuŋ êndêŋ Anôtô naêlic ênac mataanô ŋajam. Amacnêŋ sakiŋ tokauc ŋajam tau tonan. ² Asa nêŋ lêŋ atôm lau nom tonecŋa nêŋ atom. Anam taôm ôkwi e nêŋ ŋalêlôm êtu wakuc gebe nêŋ kauc êsa êpi Anôtônê biŋ, tanŋ gebe êŋgôm ŋanô êsanja nan, e ajala gêŋ ŋajam to gêŋ, tanŋ gêjac Anôtô mataanô ŋajamŋa nan, ma gêŋ tanŋ Anôtô gêjac dabuŋ.

³ Anôtô kêkêŋ moasiŋ gêdêŋ aê, tec jasôm êndêŋ amac samob êndêŋ-êndêŋŋen gebe Akêli taôm êlêlêc su atom. Taêm ênam nêŋ gêŋ ŋanŋenŋen êtôm

nêm akêñ gêwiñ ñadôn, tañ Anôtô gêjac sam gêdêñ amac gêdêñ-gêdêñgeñ nan. ⁴ Aêac ôliñ ñagêñlêlôm taêsam gêc kêtômgeñ ma ôliñ ñagêñ tonan samob sêwê kain kôm gêdêñ-gêdêñgeñ nan. ⁵ Ma aêac amboac tonan. Aêac lau taêsam, mago Kilisi gêbiñ aêac tôñ tatu ôli tagen, mago ôli tagen tau ñagêñlêlôm gêdêñ-gêdêñgeñ. ⁶ Anôtô kêmoasiñ aêae ña moasiñ tokain-tokain. Embe tatap moasiñ daoc bin lasêña sa, go tanam kôm tau êtôm nêñ takêñ gêwiñ ñadôn. ⁷ Embe tatap moasiñ sakinña sa, go tanam sakin. Embe tatap moasiñ tandôn launa sa, go tandôn lau. ⁸ Ñac teñ embe êiêñ bin lau, go êñgôm ñapep. Teñ embe êkêñ to ênac sam gêñ êndêñ lau, go êñgôm tonê ñalêlôm makengeñ. Teñ embe êtu gejobwaga, go ejop nê gêñ topalêgeñ. Teñ embe taê wald lau, go êñgôm totêtac wapigen.

Lau buña nêñ lêñ ñagôliñ

⁹ Têmtac êwiñ taôm totêmtac makengeñ. Akêñ kisa êndêñ sec ma asap ñajam tôñ. ¹⁰ Têmtac êwiñ taôm lasitêwana êmbin amac tôñ ma atoc taôm sa êjô taugen. ¹¹ Anam nêñ kôm samob ñadôb, anam tokam-tokam atom. Ñalau êkac amac ñanôgeñ, ec anam sakin êndêñ Apômtau. ¹² Akêñ matem to têtac ñajamgeñ. Aôc gêñwapac totêmtac êpa sugen, ma ateg mec ansin sugen. ¹³ Anôtônê lau embe sêpô lêna tauñ, go anam êsêac sa. Anjôm ja lau topalêgeñ. ¹⁴ Anam mec lau, tañ sêjanda amac nan, apuc boa êsêac atom, anam mecgeñ. ¹⁵ Têmtac ñajam awiñ lau, tañ têtac ñajam nan, ma atañ awiñ lau, tañ têtac nan. ¹⁶ Taêm ênam nêñ gêñ êpi tagen awiñ taôm ñajamgeñ. Taêm ênam gêñ towaegen atom, ansuñ taôm êndêñ lau ñadôma êwiñ. Akêli taôm êtu nêñ kaucña atom. ¹⁷ Akêñ sec êjô sec atom. Gêñ tañ ñamalac samob sêlic ñajam nan, taêm ênam ñapep. ¹⁸ Amac taôm ênsaê, embe alic êtôm, go amoa awiñ lau samob tobijnmalôgeñ. ¹⁹ O lauace, taôm akac kamocgôc atom. Aliñ su êndêñ Anôtônê têtac ñandaj êna êtôm teto gêc gebe “Aê oc jakac kamocgôc to jakêñ ñagêjô. Apômtaunê bin tau tonan.” ²⁰ Mago “embe mo êjô nêñ sonjo-sonjo, nan ôkêñ en êniñ ma embe bu êjô en, nan ôkêñ en ênôm. Ôñgôm amboac tonan, ec en maja sin tagen.” ²¹ Sec êku aôm tulu atom, ôkêñ ñajam êku sec tulu.

13

Tañem wamu enden gôliñwaga

¹ Lau samob sêsô nêñ gôliñwaga ñalabu, gebe gôliñwaga tauñ sêkêñ tauñ atom, Anôtô kêkêñ êsêac. Anôtô kêtû gôliñwaga, tañ sêmoa nan, nêñ ñamôkê. ² Amboac tonan ñac teñ embe enseñ gôliñwaganêñ bin, oc êkô Anôtônê ñagôliñ auc. Ma êsêac, tañ sêkô ñagôliñ auc nan, têtac Anôtônê mêtôc sa. ³ Lau tañ sêsa nêñ lêñ ñajam nan, têtêc gôliñwaga atom, lau tañ sêgôm sec nanjeñ, tec oc têtêc. Aôm embe têtac êwiñ gebe ôtêc gôliñwaga atom, nan ôñgôm nêñ gêñ ñajamgeñ, go gôliñwaga awa êôc aôm. ⁴ Ñac tau kêtû Anôtônê sakinwaga, gebe ejop aôm ômoa ñajamña. Embe ôñgôm sec, oc ôtêc taôm, gebe en gêôc nê sin ñadômageñ atom. En kêtû Anôtônê sakinwaga ma gêgôm ênê têtac ñandaj ñanô kêsa kêpi ñac, tañ gêgôm sec nan. ⁵ Amboac tonan asô gôliñwaga ñalabuman, tagen asô ñalabu êtu atêc Anôtônê têtac ñandajñagen atom, asô ñalabu êtu nêñ ñalêlôm êkac amacña êwiñ. ⁶ Kêtû tonanña akêñ takis êndêñ gôliñwaga gebe sêjam kôm tonan tec têtû Anôtônê sakinwaga. ⁷ Launêñ tôp, tañ gêc amacña nan anac. Akêñ takis êndêñ ñac takisña to anam ôli gôliñwaganêñ takis ñagêdô amboac tonan. Asô nêñ laumata ñalabu to atoc lau towaen sa.

Bij têtac gêwiñ laurja

⁸ Ajop taôm gebe anôm tôp atom. Tôp tagen tonec ênêc amacña gebe akêñ têtac gêwiñ elom tau. Nac tanj têtac gêwiñ nê lau jabanj en nanj, gêgôm binjsu ñanô kêsa. ⁹ Binjsu tonec ñai gebe “Ôngôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom, ônac ñamalac êndu atom, ônam gengeñ atom, matam katu gêñ atom,” to binjsu ñalô ñagêdô samob, nanj ñalô tonec kêkatorj sa gebe “Têtac êwiñ nêm lau wacbanj aôm amboac têtac gêwiñ taôm.” ¹⁰ Nac tanj têtac gêwiñ nê lau jabanj enñja nanj, êñgôm êsêac sec atom. Amboac tonanj embe têtac êwiñ lau, go danjôm binjsu samob ñanô êsa.

Kilisinê bec kédabinj

¹¹ Anôm genj tonanj gebe ajala noc taugac. Aêc bêc kêtôm, galoc noc andi sanj mênkêsagac. Gêdêñ tanj takôc takêñ gêwiñ sa nanj, Anôtônê moasiñ ênam aêac kêsiña gêc ñasawa ec baliñ mago galoc mênkêdabinjgac. ¹² Gêbêcauc gêbacnê ma gelenmatagac. Amboac tonanj takwalec koleñ ñakesecña su ma daja laukasap ñawêña sa. ¹³ Aêac tasa nêñ lêñ ñapep amboac lau, tanj sêsêlêñ gêdêñ ocsalôgeñ nanj. Taniñ lasamboa atom to tanôm anaboa atom, danjôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom ma matenj danjucboea atom, takêñ kisa êndêñ lau to tanam lêmuj êsêacboea atom. ¹⁴ Asô Apômtau Jesu Kilisi sa êtu nêm ñakwê ma amoasiñ ôlim ñapep, tagen ajop taôm êndêñ têtac ñakalac.

14

Amêtôc lasitêwai atom

¹ Nac tenj embe êkêñ êwiñ lêna-lêna, nanj akôc enj sa êwiñ amac, mago alênsôñ enj ña binj tokaiñ-tokaiñ atom. ² Nac tanj kêkêñ gêwiñ ñajanja nanj, tec genj gwada to gêñ samob. Tagenj ñac, tanj kêkêñ gêwiñ lêna-lêna nanj, genj genj gagagenj. ³ Nac tanj genj gwada nanj, êmbu ñac, tanj gedec gwada nanj atom. Ma ñac, tanj genj gêñ gagagenj nanj, êmêtôc ñac, tanj genj gêñ ñagêdô samob nanj atom, gebe Anôtô kêkôc enj sêñac. ⁴ Aôm asa, tec gobe ômêtôc ñac tenj nê sakinwaganê binj. Enj tau nê Natau oc êjac enj sa êkô, me êkêñ enj êku sa. Enj oc êkô gebe ênê Natau ñajanja gêmoa, tec oc êjac enj sa êkôgeñ.

⁵ Nac tenj ketoc bêc tenj sa kêlêlêc ñagêdô su, ma ñac tenj ketoc bêc samob sa kêtôm taugenj. Agêc lulugenj sêkêñ êwiñ nêñ binj tau ma sêsap tôniañ. ⁶ Nac tanj ketoc bêc ñagêdô sa nanj, gêgôm kêtû Apômtau ña, ma ñac, tanj genj gêñ ñagêdô samob nanj, gêgôm kêtû Apômtauña, gebe gêjam danje gêdêñ Anôtô gêwiñ. Ma ñac, tanj genj gêñ ñagêdô samob atom nanj, genj gêñ atom kêtû Apômtauña ma gêjam danje Anôtô. ⁷ Gebe aêacnêñ tenj gêmoa mata jali kêtû taunajenj atom, ma tenj gêmac êndu kêtû tauña atom amboac tonanjenj. ⁸ Aêac embe tamoa matenj jali, go tamoa êtu Apômtauña, ma embe tamac êndu, go tamac êndu êtu Apômtauña. Amboac tonanj tamoa matenj jali me tamac êndu, oc tatu Apômtaunê gêñgeñ. ⁹ Kêtû binj amboac tonanña Kilisi gêmac êndu to gêmoa mata jali gebe êtu ñacmatê to lau matenj jali nêñ Apômtau.

¹⁰ Aôm kômêtôc lasimnê binj kêtû asagenña. Ma aôm tenj tonec gôbu lasim kêtû asagenña, gebe aêac samob oc takô Anôtônê lêpôñ ñanêmña, ¹¹ êtôm teto gêc gebe “Apômtau kêsôm gebe Aê tec gêñgônj matoc jali binjñanô. Amboac tonanj ñamalac samob sêpônj aenjudic êndêñ aê, ma awenj samob êôc aê Anôtô.”

12 Amboac tonañ aêac samob tonec oc dawa taunñ nêñ lêtñ ñam sa êndêñêndêñgeñ êndêñ Anôtô.

Talênsôñ lasitêwai atom

13 Amboac tonañ tamêtôc lasitêwai êtiam atom, ma asôm êtu têtñ gebe êlênsôñ to atim nêñ lasitêwai êtiam atom amboac tonañgeñ. 14 Apômtau Jesu gêbinñ aê têtñ, tec galic ma kajala kêtù têtñ gebe gêñ tonañ ñai samob ñateñ tau sec atom. Ma ñac teñ embe taê ênam gêñ teñ gebe sec, oc êtu sec êndêñ eñ. 15 Aôm embe ôñiñ gêñ, tañ êlênsôñ lasimnê ñalêlôm nanñ, oc ôsa nêñ lêtñ totêmtac gêwiñgeñ êtiam atom. Kilisi gêmac êndu kêtù lasimña, tec onseñ eñ su ña nêñ gêñ taniñña atom. 16 Amboac tonañ ajop nêñ gêñ ñajam gebe lau sêsôm binñ alôb-alôb êpi atom. 17 Anôtônê gamêñ ñam kêsêp sêniñ to sênôm gêñña atom. Ñam tau tonec gebe Ñalau Dabunñ kékêñ binñgêdêñ to binñmalô ma têtac ñajam mêtñgêjam auc. 18 Ñac tañ ênam sakiñ Kilisi ña lêtñ amboac tonañ nanñ, ênac Anôtô mataanô ñajam to ñamalac tetoc eñ sa. 19 Amboac tonañ tapeñ binñ, tañ êmboa binñmalô sa to binñ, tañ ênam aêac sa gebe tapuc lasitêwai têtñ. 20 Onseñ Anôtônê kôm su ña gêñ taniñña atom. Gêñ samob ñajamgeñ, mago nêñ mêtñ taniñña embe êlênsôñ ñac teñ nê ñalêlôm, nanñ ôwi sinñ ma ôlic amboac gêñ sec. 21 Lasim embe êlic aôm ôñiñ bôc me ônom wain me gêñ teñ e êlênsôñ ênê ñalêlôm nanñ, ondec ênêcña, go ñajam. 22 Binñ tañ aôm kókêñ gêwiñ nanñ, ênêc aôm to Anôtônageñ. Aê aoc êôc ñac, tañ kêsae nê lêtñ e gêlic kêtôm ma kêsae lêtñ tau tonê ñalêlôm makengeñ. 23 Mago ñac teñ embe êniñ gêñ totêtac lulugeñ, oc Anôtô êmêtôc eñ, gebe gêgôm gêñ tau tonê kékêñ gêwiñgeñ atom. Gêñ samob, tañ ñam jakêsêp takêñ gêwiñ atom nanñ tau sec.

15

Tamoasiñ taunñgeñ atom, tamoasiñ lau menñbanñ aêacña êwiñ

1 Kôm teñ gêjac aêac lau, tañ takêñ gêwiñ ñajaña nanñ, ñawae gebe tamoasiñ taunñgeñ atom, daôc lau palê-palê nêñ gêñwapac dawinñmanñ. 2 Aêac samob êndêñ-êndêñgeñ tamoasiñ lau mênñbanñ aêac gebe damboa êsêac sa e sêmoa ñajam, 3 gebe Kilisi kêmoasiñ tau atom amboac tonañgeñ, kêtôm teto gêc gebe “Lau tañ sêmbu aôm nanñ, nêñ binñ sêmbunña mênñkêpi aêgeñ.” 4 Binñ samob, tañ gêmunñgeñ teto nanñ, teto gebe êndôñ aêacña, gebe daôc gêñwapac totêtac êpa sugenñ ma biñ, tañ teto gêc nanñ, êpuc aêac têtñ e êkêñ aêac takêñ matenñ Anôtô. 5 Anôtô tañ kêpuc amac têtñ aôc gêñwapac totêmtac kêpa sugenñ ma amoa totêmtac malôgeñ nanñ, êkêñ amac taêm ênam nêñ binñ êpi tageñ andanñguc Kilisi Jesu nê lêtñgeñ, 6 gebe amac samob têtac tageñ atoc aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô sa ña awem tageñ.

Ñawae ñajam gêjac lau Juda to lau samuc ñawae kêtômgeñ

7 Amboac tonañ akôc taôm sa êtôm Kilisi tau kékôc amac sa, gebe angôm Anôtônê ñawasi êsa. 8 Aê jasôm ñoc binñ tonec gebe Kilisi gêmêñ kêtù lau Juda nêñ sakiñwaga gebe êwaka Anôtô sa, gebe eñ ñac binñanôña ma êngôm binñ, tañ Anôtô gêjac mata gêdêñ êsêac abenñ nanñ, êtu anô. 9 Ma eñ gêmêñ kêtù sakiñwaga gebe lau samuc tetoc Anôtô sa êtu taê walô êsêacña. Kêtôm teto gêc gebe “Amboac tonañ aê aoc êôc aôm jamoa lau samuc ñalêlôm, ma janña wê êpi nêñ ñaê.” 10 Ma kêsôm binñ teñ gêwiñ gebe

“Amac lau samuc tême tac n̄ajam êsa awin̄ ênê lau.”

¹¹ Ma bin̄ teñ gêc gebe

“Amac lau samuc samob alambin̄ Apôm tau, ma tenten̄latu samob sêlanem en̄.”

¹² Ma Jesaia kêsôm nê bin̄ tonec gebe

“Isainê n̄awakac oc êlêc sa,

ma n̄ac, tañ mên̄êsa nan̄, oc ênam gôlin̄ lau samuc, ma lau samuc oc sêkên̄ mater en̄.”

¹³ Anôtô tañ kêtû aêac takên̄ mater n̄amôkê nan̄, êkên̄ amac akên̄ êwin̄ n̄ajana e tême tac n̄ajam to bin̄malô ênam amac auc samucgeñ, gebe N̄alau Dabuñ êpuc amac tôn̄ ma akên̄ matem anac n̄awaegeñ.

Paulu têtac n̄ajam kêtû nê kôm jaen̄wagañ

¹⁴ O n̄oc lasitêwaac, aê kajaja kêtû tôn̄ gebe gabêjam gêjam nê m̄ n̄alêlôm auc ma ajala gên̄ samob tomalagen̄ ma atôm gebe alên̄ bin̄ taôm n̄an̄ên̄geñ.

¹⁵ Mago kato bin̄ tonan̄ n̄alô n̄agêdô ec n̄ajana gêdên̄ amac, gebe japuc nê m̄ n̄alêlôm tôn̄ taêm ênam bin̄ tau êtiam. Aê kato n̄alô tau gebe Anôtô kêkên̄ moasin̄ gêdên̄ aê, ¹⁶ ma kêkên̄ aê katu Kilisi Jesu nê sakin̄waga gebe janam kôm êpi lau samuc amboac dabuñwaga teñ, tañ gêjam Anôtônê n̄awae n̄ajam n̄asakin̄ dabuñ gebe N̄alau Dabuñ êkalem lau samuc têtû Anôtônê gên̄ e têtû da dabuñ ênac Anôtô mataanô n̄ajamna. ¹⁷ Kilisi Jesu gêbin̄ aê tôn̄, tec ôlic kêpi kêtû kômna gebe gajam kêtû Anôtôna. ¹⁸ Aê katêc tauc, tec jasôm bin̄ teñ atom, bin̄ tageñ, tañ Kilisi kêkên̄ gebe jangôm e lau samuc tañen̄ wamu Anôtô nan̄. Aê gajam kôm tau n̄a bin̄ to lên̄. ¹⁹ Kilisi kêkên̄ n̄aclai gêdên̄ aê, tec gagôm gên̄talô to gên̄sêga, ma N̄alau Dabuñ kêkên̄ n̄aclai gêdên̄ aê amboac tonan̄, tec gajam mêtê Kilisinê n̄awae n̄ajam tomalagen̄ gajac m̄ an̄ga Jerusalem ma gajam e gaô lasê lluriki. ²⁰ Aê têtac gêwin̄ gebe jasôm n̄awae n̄ajam lasê êndên̄ lau tañen̄suñ samuc Kilisinê n̄aên̄a. Aê gabe jau n̄oc dembon̄ ênsac lau teñ nêñ alê mata atom. ²¹ Kêtôm teto gêc gebe

“Lau tañ sên̄ô en̄ n̄awae atom nan̄, oc sêlic en̄, ma lau tañen̄suñ samuc nan̄, oc sêjala en̄.”

Paulu gebe êna Rom

²² Kôm tonan̄ kêkô aê auc n̄apan̄, tec gadên̄ amac gêwac atom. ²³ Kêtôm jalagen̄ gajam aoc su gabe jandên̄ amac jawac, ma galoc gajac dabuñ n̄oc kôm an̄ga gamên̄ tonec sugac. ²⁴ Amboac tonan̄ taêc kêka gebe jalic amac êndên̄ wacjasa amacnê m̄ gamên̄ êndên̄ tañ gabe jana Spania nan̄. Aê jatu samuc amac n̄asawa dambê tau su acgom, go jakên̄ matoc gebe akên̄ aê jana gamên̄ ônê.

²⁵ Galoc tonecgeñ aê kasêlên̄ kapeñ Jerusalem gebe najanam sakin̄ Anôtônê lau an̄ga tônê. ²⁶ Gôlôac dabuñ Makedonia to Akaijana sêmasan̄ kêtû tôn̄ gebe sêkên̄ da ênam Anôtônê lau an̄ga Jerusalem nêñ lau n̄alêlôm sawa sa. ²⁷ Êsêac taun̄ sêmasan̄ kêtû tôn̄ ma sêgôm jagêdên̄ gebe lau Jerusalemna nêñ tôn̄ gêc êsêacna, gebe lau samuc sêwê kain̄ lau Jerusalemna nêñ moasin̄ n̄alêlômna, tec gêjac lau samuc n̄awae gebe sênam lau Jerusalem n̄a sa n̄a moasin̄ olin̄na.

²⁸ Aê jakên̄ n̄anô, tañ êsêac sejon̄ sa nan̄, êsêp lau Jerusalemna lemen̄ to janac dabuñ kôm tau su acgom, go jandi jasa nê m̄ gamên̄nagen̄ jana Spania. ²⁹ Aê kajalagac, embe jandên̄ amac jawac, oc jawac to Kilisinê mec tolêlôm-tolêlôm.

³⁰ O lasitêwaac, aê jater en̄ amac êtu aêacnên̄ Apôm tau Jesu Kilisi to êtu N̄alau Dabuñ nê têtac gêwin̄ aêacna, gebe anac sin̄ awin̄ aê ma aten̄ mec êndên̄ Anôtô

étu aêña. ³¹ Ateñ gebe ênam aê kêsi êndêñ lau sêkêñ-gêwiñ atomwaga, tañ semoa Judaia nañ, to Anôtônê lau sêlic ñoc sakin, tañ janam anja Jerusalem nañ, ênac matenjanô ñajam. ³² Go Anôtô embe êlôc sa, go jandêñ amac jawac totêtac ñajamgeñ ma jasê aoc su janğôn jawiñ amac. ³³ Binmalô ñamôkê Anôtô êwiñ amac samob. Binjanô.

16

Paulu awa gêjac lau Romja

¹ Aê jakêñ lasiño Poibe, tañ gêjam sakin gôlôac dabuñ Keñkreaña gêmoa, nê ñawae êndêñ amac. ² Akôc eñ sa êtôm Anôtônê launêñ mêtê étu Apômtaunê ñaêña. Eñ embe êpô lêna tau étu nê kôm me gêñ tenña, nañ anam eñ sa gebe awê tonañ gêjam lau taêsam sa ma gêjam aê sa gêwiñ.

³ Aê aoc gêjac Priska agêc Akwila, tañ sêjam Kilisi Jesu nê kôm sêwiñ eñ nañ. ⁴ Êsêagêc tec sêjac môkê tauñ kêtü aêña. Mago aê taucgeñ gajam danğe êsêagêc atom, gôlôac dabuñ anja lau samuc nêñ samob sêjam danğe êsêagêc sêwiñ. ⁵ Aê aoc gêjac gôlôac dabuñ, tañ sêkac sa sêmoa agêcnêñ andu nañ, amboac tonanğeñ. Aê aoc gêjac ñoc ñac Epainete. Ñac tau kêtü lau sêkêñ gêwiñ Kilisiña nêñ ñamêc anja Asia ñagamêñ. ⁶ Aê aoc gêjac Maria. Eñ gim tau su kêtü amacña. ⁷ Aê aoc gêjac Androniki agêc Junia. Êsêagêc Juda têtôm aê ma sêngôn kapoacwalô sêwiñ aê. Aposolo sêjala êsêagêc kêtü tôn su, ma agêc têtü Kilisinê lau sêmuñ aê. ⁸ Aê aoc gêjac ñoc ñac Ampliata, tañ Apômtau gêbiñ aêagêc tôn nañ. ⁹ Aê aoc gêjac Urbana. Eñ gêjam Kilisinê kôm gêwiñ aêac. Ma aoc gêjac ñoc ñac Staku gêwiñ. ¹⁰ Aê aoc gêjac Apele, tañ kêsap Kllisi tôn ñanğenğeñ nañ. Aê aoc gêjac Aristobulunê gôlôac. ¹¹ Aê aoc gêjac Herodion, tañ aêagêcma ñam tagen. Aê aoc gêjac êsêac, tañ Apômtau gêbiñ êsêac tôn anja Narikisinê gôlôac. ¹² Aê aoc gêjac awêlagêc Trupaina agêc Truposa. Êsêagêc sim tauñ su kêtü Apômtaunja. Aê aoc gêjac Persida. Eñ awê ñajam ma gim tau su ñanğenğeñ kêtü Apômtaunja. ¹³ Aê aoc gêjac Rupu, tañ Apômtau kêjaliñ eñ sa nañ, agêc eñ têna, tañ kêtü aê tinoc gêwiñ nañ. ¹⁴ Aê aoc gêjac Asunğkriti agêc Plagon ma Herme agêc Patroba ma Herma to lasitêwai, tañ sêmoa sêwiñ êsêac nañ. ¹⁵ Aê aoc gêjac Pilologo agêc Julia ma Nerea agêc luo ma Olumpa to Anôtônê lau samob, tañ sêmoa sêwiñ êsêac nañ. ¹⁶ Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê launêñ mêtê. Kilisinê gôlôac samob awenğeñ gêjac amac.

¹⁷ O lasitêwaac, aê jalêñ binğ amac gebe Ajop taôm êndêñ êsêac, tañ sêwa gôlôac êkôc to sêlênsônğ binğ takêñ gêwiñña, tañ amac anğ to akôc sa nañ. Anğamiñ taôm êndêñ êsêac. ¹⁸ Lau tonañ ñai sêjam sakin aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi atom, sêjam sakin tauñ têntacwalôgeñ. Êsêac sêsôm binğ malô-malô to binğ ñalêsi ñajam ma sêsau lau, tañ sêmoa totêntac makenğeñ ma taêñ gêjam binğ sec tenğ atom nañ, nêñ ñalêlôm. ¹⁹ Amac tanğem wamu Anôtônê binğ ñawae kêsa gêjam gamêñ samob auc su, tec aê têtac ñajam kêtü amacña. Aê gabe nêñm kauc êsa êpi geñ ñajam to anac jaê gêñ sec, ²⁰ Aêacnêñ binğmalô ñamôkê Anôtô êkêñ Sadanğ êso emkaiñ ñalabu ma ênac eñ popoc sebeñ. Aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñ êndêñ amac.

²¹ Timote tañ gêjam kôm gêwiñ aê nañ, awa gêjac amac. Ma Luki agêc Jason ma Sosipatra, tañ aêacma ñam kêsêp tagenğ nañ, awenğeñ gêjac amac amboac tonanğeñ. ²² Ñac kêlêpêwaga aê, Terti, Apômtau gêbiñ aê tôn, tec aoc gêjac amac. ²³ Ñai tañ gejob aê to kêkêñ nê andu kêtü gôlôac dabuñ nêñ gamêñ sêkac sarja nañ, awa gêjac amac. Erasta tañ gejob malac tau ñakanom nañ, agêc aêac lasiñi

Kwarta awen gêjac amac amboac tonan. ²⁴ [Aêacnêr Apômtau Jesu Kilisi nê moasin êndêr amac samob. Binjanô.]

Paulu keten mec lambinja

²⁵ Nawasi êndêr Anôtô. En kêtôm gebe êngôm amac akêr êwir najanja êtôm nawae najam, tan kakêr gêdêr amac nan, to êtôm Jesu Kilisi nê jaen ma êtôm bin, tan kêsin tau totêm-totêm gêc lêlômger e galoc geoc tau lasê nan. ²⁶ Ma galoc bin tau kêtû awê gebe Anôtô, tan gêmoa tenger nan, kêjatu propete gebe teto bin tau e lau samuc samob sêrô to sêjala ma sêkêr êwir to taner wamu bin tau.

²⁷ Anôtô tager, tan tauger gêwê kain kauc samob tomôkêger nan, nê nawasi ênêc tenger ma tenger êtu Jesu Kilisinja. Binjanô.

Paulunê papia n̄amataña gêdêñ lau KORINTI

Paulunê papia n̄amataña gêdêñ lau Korintña nec nac tau keto bin, tañ kélênsôn lau buña e sêsa nêñ lêñ to sêkêñ gêwiñ kwalec nan. Bin amboac tonañ kélênsôn gôlôac, tañ Paulu kêwaka sa an̄ga malac Korint nan gêwiñ. Gêdêñ têm nac tau gêmoa nê, Korint tonañ lau Helen nêñ malac to sêcluj towae ten kêsa pan wan gamêñ-gamêñ n̄alêñ, tec lau jaba toê-toê sêja sêmêñ-sêja sêmêñ n̄apan, ma gagedô taêsam jasêngôn malac tau kêtû têlê. Lau Rom sêjanjo sugac, tec sêkêñ kêtû gamêñ Akaia n̄amalacsêga. Bin amboac tec kélain Korintwaganêñ waen kêtû tapa gêja gebe malacm têtulu gen sêjac n̄awae e têtû awa n̄atau. Lau mêtê tokauc êsêac, tec sêkwê nêñ andu to sêmasañ nêñ gêñ n̄agêdo samob e n̄akatu n̄ajam êndu. Bin mockainoña to sec ôlin̄ njakalca gêjam sêga an̄ga malac tau. Sêjam sakin̄ gêdêñ anôtô jaba n̄anô lasê.

Bin tañ kêkêñ wapac Paulu tau ma gebe êkônin̄ en tañ nan, tonec gebe Gôlôac Korintga gêwa tau kêkôc-kêkêc. Lau buña têtû palê gêdêñ sec ma sêmêtôc lau tobin̄ jageo, go bin lauo to gêc sênam tauñña ma semoa sêwiñ tauñña to bin̄ n̄alêl̄m epenña ma Gôlôac Dabuñ n̄agôlin̄ to n̄anô an̄ga N̄alau Dabuñ nê ma bin̄ n̄acmatê dêndi san̄a. Paulu kêpuc bin tonañ n̄ai n̄am e kêkip sa ton̄anogên ma ketoc N̄awae N̄ajam kêmêtôc bin̄lensôn tau n̄alêñ.

An̄ga môkêlatu 13 en̄ kêwaka têntac êwiñ tauñña sa gebe Anôtônê moasin̄ n̄ajamanô tau gedên nê lau. Lau kêtôm nom n̄agamêñgen̄ sêñô bin tagên tonañ kêtû tôñ êsêac e moae kêlêlêc buku tau n̄amin̄ n̄agêdô su.

Nadênan̄

1. Paulu gêjac m nê bin 1:1-9
2. Gôlôac gêwa tau kêkôc 1:10-4:21
3. Awêlagôc nac sênam tauñ n̄apepña 5:1-7:40
4. Lau buña to lau samuc nêñ bin 8:1-11:1
5. Lau buña sêlic nêñ om nagôlin̄ 11:2-14:40
6. Killsi gêdi sa gêjac kamoalêc lau buña dêndi san̄a 15:1-58
7. Sêkêñ da gêjac lau buña Judaian̄a n̄awae 16:1-4
8. Paulu tau nê bin n̄agêdô ma gêjac mata nê papia 16:5-24

Paulu gêjac m nê bin

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô taê gêjam kwanan̄gen̄ tec kêkalem aê nan, agêc lasic Sostene ² aêagêcma bin êndên Anôtônê gôlôac amac, tañ an̄gôn Korinti nan. Kilisi Jesu kêkêñ amac atu Anôtônê lau awin̄ samob, tañ awên gêoc aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê n̄aê kêtôm gamêñ samobgen̄. En̄ kêtû aêac to êsêacnêñ Apômtau.

³ Tamen̄i Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasin̄ to bin malô êndên amac êwac.

Paulu gêjam dan̄ge gêdêñ noc Anôtô

⁴ Aê gajam dan̄ge gêdêñ noc Anôtô kêtû amacña n̄apan, gebe en̄ kêkêñ Kilisi Jesu kejon̄ moasin̄ wackêmoasin̄ amac. ⁵ Nac tau tonañ kêkêñ amac atu lau tolêlôm gêñ samobña, atu lau tolêlôm bin̄ tokauc samobña amboac tonañ.

⁶ Tec n̄awae, tañ gêwa Kilisi sa nan, kêtû tôñ amac sugac. ⁷ Ma amac, tañ asaê aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasêña nan, apô lêna ênê moasin̄ ten̄

atom. ⁸ Njac tau tonan oc êpuc amac tøj atu lau njajana, ec êtu njamu amoa njabin masigen e êndên aêacnên Apòmtau Jesu Kilisi nè bêc. ⁹ Anôtô en njac nanên. En kêkalem amac ma gêbin amac tøj tamin Latu, aêacnên Apòmtau Jesu Kilisi.

Gôlôac gêwa tau kêkôc

¹⁰ O lasitêwaac, aê jalên bin amac êtu aêacnên Apòmtau Jesu Kilisi nè njêna gebe amac samob nêmbin êpi tagen ec awa taôm êkôc-êkôc atom. Kauc tagen to nêmbin njalêlôm tagen êkic amac tøj. ¹¹ O njoc lasitêwaac, Kloenê lau mênjêtdôn gêdên aê gebe bin kisanja gêc amac njasawa. ¹² Bin tau amboac tonec gebe Amac samob nêmbin keso tau-keso tau amboac tonec gebe “Aê katu Paulune gên.” “Aê katu Apolonê gên.” “Aê katu Kepanê gên.” “Aê katu Kilisinê gên.” ¹³ Êsêac sêkac Kilisi kêkôc me. Êsêac sêjac Paulu kêpi kakesotau kêtum amacna me. Êsêac sêsagu amac na Paulunê njê me. ¹⁴ Aê gajam danje Anôtô gebe kasagu amacnêmbin ten atom, Krispi agêc Gai taunjen. ¹⁵ Tec njac ten êsôm gebe kasagu en na njoc njê nec atom. ¹⁶ Binjanô aê kasagu Stepana to nè gôlôac amboac tonan, mago amac njagêdô tec gajam kauc oc kasagu me masi. ¹⁷ Kilisi kêsakin aê gebe jansanju lau atom, en kêsakin aê gebe jasôm njawae njajam lasê. Aê jasôm lasê na bin tokauc njamalacna atom, gebe jawê Kilisinê kakesotau auc atom.

Kilisi kêtum Anôtônê njac lai to mêtê tokauc

¹⁸ Aêac tajala gebe lau, tan sênanja nan, sênô kakesotau njawae amboac bin meloc. Mago aêac, tan Anôtô ênam aêac kêsi nan, tasaê njawae tau gebe Anôtônê njac lai. ¹⁹ Kêtôm teto gêc gebe “Aê oc jansen lau tokauc nênj kauc su ma oc iatin mêtê, tan laumêtê sêkip sa nan su.”

²⁰ Lau tokauc sêmoa ondoc. Binjutau sêmoa ondoc. Lau nom tonecna, tan sêpa taun nan, sêmoa ondoc. Anôtô gêgôm kauc-nom tonecna kêtum meloc su. ²¹ Anôtô en njac tokauc, tec kêmasan njalên amboac tonec gebe njamalac taun nênj kauc êwê êsêac sêjala Anôtô atom. En tec gêlic njajam gebe ênam lau kêsi êtu sêkên gêwin jaen meloc, tan aêac ajac nanja. ²² Lau Juda sêjatu gênjalô to lau Helen sêpuc kauc njam sebe têtap sa. ²³ Mago aêac ajam mêtê kêpi Kilisi, tan sêjac en kêpi kakesotau gêja nan. Juda sênô e têtac kêbôli auc, ma lau samuc sênô amboac bin meloc. ²⁴ Tagen aêac lau Juda to lau Helen, tan Anôtô kêkalem aêac nan, talicgac gebe Kilisi kêtum Anôtônê njac lai to Anôtônê mêtê tokauc, ²⁵ gebe Anôtônê bin meloc nan gên tokauc kêlêlêc njamalacnên kauc su, ma Anôtônê gên palê-palê nan gên tonjac lai kêlêlêc njamalacnên njac lai su.

²⁶ O lasitêwaac, taêm ênam Anôtônê kalem gêdên amac acgom. En kêkalem lau tokauc nomna to lau tonjac lai ma lau towae taêsam sêwin amac atom. ²⁷ Lau tan njamalac sêlic êsêac amboac gên meloc nan, Anôtô kêjalinj êsêac sa, gebe êngôm lau tokauc majen êsa. Ma lau, tan njamalac sêlic êsêac amboac gên palê-palê nan, Anôtô kêjalinj êsêac sa, gebe êngôm lau njajana majen êsa. ²⁸ Lau tan njamalac sêlic êsêac amboac gên njadma to gên njanômê to gên, tan gêc atom nan, Anôtô kêjanja sa, gebe ensen gên, tan gêc nan su. ²⁹ Amboac tonan njamalac ten kêtôm gebe etoc tau sa êkô Anôtô lanjônêmbin atomanô. ³⁰ Anôtô kêkên Kilisi Jesu gêbin amac tøj ma kêkên en kêtum aêacnên mêtê tokauc njam. Anôtô kêkên Kilisi kêmasan aêacnên bin e Anôtô gêlic aêac tatu lau gêdên, ma gêwê aêac tasa Anôtônê launên lên ma kêsi aêac su anja gên samob ³¹ kêtôm teto gêc gebe “Njac ten embe etoc tau sa,

oc etoc tau sa êtu Apômtaunagenj.”

2

Tasôm Kilisi gêmac endu anjga kakesotau jawae lasê

¹ O lasitêwaac, gêdên taj gadên amac gêwac nanj, gêwac toaoc êjam ma tokauc kapôênj gebe jasôm Anôtônê binj njalêlômja lasê êndênj amac nec atom. ² Aê gamoa gawinj amac nanj taêc gêjam binj njagêdô gêwinj atom, Jesu Kilisi taugenj, taj sêjac enj kêpi kakesotau gêja nanj. ³ Aê njac palê-palê ma katêc-katêc tauc, tec gamoa gawinj amac tojoc njalêlôm njatutucgenj. ⁴ Aê kasôm njoc binj to gajac jaenj amac gabe janam amac ôkwi njac kauc nom njac nec atom, aê gajam mêtê kawaka Anôtônê Njalau to njacjai sa, ⁵ gebe amacnêm akênj gêwinj njam êsêp njamalacnênj kauc atom, êsêp Anôtônê njacjaijenj.

Anôtônê Njalau geoc binj lasê

⁶ Binjnanô, aêac asôm binj tokauc gêdênj lau, taj sêkênj gawinj njajanja kêsa nanj. Mago binj tokauc tonanj binj tokauc nom tonecnja atom, to gôlinjwaga, taj sêjam gôlinj nom tonec ma malôgenj oc sênanja nanj, nênj binj tokauc atom amboac tonanjenj. ⁷ Mago aêac asôm Anôtônê binj tokauc, taj kêsinj tau gêc lêlômgenj nanj. Anôtô kêjalinj binj tau sa gêdênj kêkênj undambê to nom atomgenj, gebe êkênj njawasi êndênj aêac. ⁸ Nom tonec njagôlinjwaga tenj kêjala binj tonanj atomanô. Êsêac embe sêjala, oc sênac njawasi Njatau êpi kakesotau êna atom. ⁹ Mago kêtôm teto gêc gebe

“Gênj taj njac tenj mataanô gêlic atom to njac tenj tanjasuj gênjô atom

ma njamalac tenj taê gêjam gêc nê njalêlôm kwananjenj atom nanj, gênj tonanj Anôtô kêmasanj gebe êkênj êndênj êsêac, taj têtac gêwinj enj nanj.”

¹⁰ Ma Anôtô kêkênj nê Njalau, tec geoc binj njalêlômja tonanj lasê gêdênj aêac, gebe Njalau kêkip gênj samob njam sa, ma kêkip Anôtônê binj njalêlômja sa amboac tonanjenj. ¹¹ Njamalac asa oc êjala nê gênj njalêlôm njac. Njamalacnê njalau, taj gêmoa ênê njalêlôm nanj, taugenj tec kêjala. Ma Anôtônê gênj amboac tonanj, njac tenj kêjala atom, Anôtônê Njalau taugenj. ¹² Ma aêac takôc njalau nomnja sa atom, takôc Njalau, taj gêmênj anjga Anôtônê nanj sa, gebe tajala moasinj samob, taj Anôtô kêkênj gêdênj aêac nanj. ¹³ Amboac tonanj aêac asôm binj, taj njamalacnênj kauc kêdônj nanj atom, asôm binj, taj Njalau kêdônj nanj, ma awa binj Njalauja sa gêdênj lau, taj sêwê kainj Njalau nanj.

¹⁴ Mago njac, taj gêwê kainj Njalau atom nanj, êkôc gênj, taj Anôtônê Njalau êkênj nanj, sa atom. Enj oc êlic amboac gênj meloc ma nê kauc êsa êpi gênj tau atom, gebe Njalau êwê lau acgom, go sêpuc njam naêndênjenj. ¹⁵ Njac taj gêwê kainj Njalau nanj, êtôm gebe êpuc gênj samob njam, mago njac tenj êpuc njac, taj gêwê kainj Njalau nanj, nê njam êtôm atom.

¹⁶ Asa kêjala Apômtaunê taê gêjam geboc êndônj binj êndênj enj.”
Aêac tec tatap Kilisinê taê gêjam sa.

3

Anôtônê kolenjwaga

¹ O lasitêwaac, gêmunjenj aê katôm gebe jasôm binj êndênj amac amboac kasôm gêdênj lau, taj sêwê kainj Njalau nanj atom. Aê kasnjôm binj amboac kasôm gêdênj lau tonjalêlôm langwa to gêdênj lau, taj sêkôc Kilisi sa amboac njapalê dedecgenj. ² Aê kakênj su gêdênj amac anôm, kakênj mo atom, gebe amac

atôm atom gebe anij gêñ najaña. Ma galoc embe jakêñ, oc atôm atom amboac tonanğen, ³ gebe amac asa lau tonjalêlôm lanğwa nêñ lêñ amoa. Amac embe anam lêmuñ taôm to akêñ kisa êndêñ taôm, go êwa amac sa gebe amac lau tonjalêlôm lanğwa to asa lêñ ñamalacña amoa atom me. ⁴ Ñac teñ embe êsôm gebe “Aê katu Paulunê gêñ,” ma teñ embe êsôm gebe “Aê katu Apolonê gêñ,” oc asa lêñ ñamalacña atom me.

⁵ Amboac ondoci, Apolo enj asa me Paulu enj asa. Aêagêc sakiñwaga, tañ awê amac akêñ gêwiñ Kilisi nañ. Aêagêc ajam ma kôm gêdêñ-gêdêñğen kêtôm Apômtau kêkêñ gêdêñ aêagêc. ⁶ Aê kapuñ ñawê ma Apolo kêsanem bu, mago Anôtô kêkêñ gêñ tau kêpi. ⁷ Amboac tonanğac, tañ kêpuñ ñawê agêc ñac, tañ kêsanem nañ, talic amboac ñanô atom, ñanô tagenğac, tañ kêkêñ gêñ tau kêpi. Ñac tau enj Anôtô. ⁸ Ñac kêpuñ ñawêña agêc ñac kêsanem buña agêc têtôm taunğ. Êsêagêc lulugenğ sêkôc nêñ kôm ñaôli êtôm nêñ kolenğ, tañ sêjam nañ, ⁹ gebe aêagêc ajam kôm awiñ Anôtô, ma amac atu ênê kôm moña to atu Anôtônê andu, tañ kêkwê gêmoa nañ.

¹⁰ Anôtô kêkêñ moasiñ gêdêñ aê katu kamunda tokauc, tec kasuñ andu tau ñaalê, ma ñac teñ gêu dembonğ, go lau samob, tañ sêkwê andu tau sêmoa nañ, sejop nêñ kôm ñapepgeñmanğ. ¹¹ Alê ñanô Jesu Kilisi tau tec kêkô sugac, ma ñac teñ êtôm gebe ênsuñ alê teñ êjô alê ñanô tonanğ atomanô. ¹² Mago ñac teñ embe êkwê andu êkô alê tau ñaô, oc êtôm gebe êkôc gold me silber me pocawa me ka me oba me labilaunğ. ¹³ Lau samob nêñ kôm gêdêñ-gêdêñğen oc êtu awê. Kilisinê bêc oc êkêñ kôm tau ênêc awê ma eoc ñanô lasê ña ja ma ja tau êwaka lau samob nêñ kôm gêdêñ-gêdêñğen ñajanô sa. ¹⁴ Ñac teñ nê kôm, tañ kêkwê sa nañ, embe êkô, nañ ñac tau oc êkôc ñaôli. ¹⁵ Embe ja êniñ ñac teñ nê kôm, oc nê kôm ñanô ênaña, mago enj tau, Anôtô oc ênam enj kêsi, êtôm êjanğo enj anğa ja ñalêlôm su.

¹⁶ Amac atu Anôtônê lôm dabuñ ma Anôtônê Ñalau gêñğôñ amacnêñ ñalêlôm. Amac ajala binğ tonanğ me masi. ¹⁷ Ñac teñ embe ensenğ Anôtônê lôm dabuñ su, nañ Anôtô oc ensenğ enj su, gebe Anôtônê lôm tonanğ gêñ dabuñ, ma amac tec atu lôm dabuñ tau.

¹⁸ Ansau taôm atom. Amacnêñ ñac, tañ geboc enj ñac tokauc nom tonecña nañ, êtu ñac meloc acgom, ec êtu ñac tokauc ñanô, ¹⁹ gebe kauc nom tonecña Anôtô gêlic amboac gêñ meloc kêtôm teto gêc gebe “Enğ gêwa lau tokauc nêñ kaucdansañ kêtû lip ênac êsêacña.”

²⁰ Ma teto teñ gêwiñ gebe

“Apômtau kêjala lau tokauc nêñ taênğ gêjam ma gêlic gebe ñanô masi.”

²¹ Amboac tonanğ ñac teñ etoc tau sa êtu ñamalac teñña atom, gebe gêñ samob kêtû amacnêñ. ²² Paulu agêc Apolo ma Kepa, nom tonec ma anğôñ matemğ jaliña to amac ênduña, ma gêñ galocña to gêñ ñamuñaña, gêñ samob tonanğ ñai kêtû amacnêñ. ²³ Ma amac taôm tec atu Kilisinê gêñ, ma Kilisi tau kêtû Anôtônê.

4

Kilisine aposolo

¹ Amac alic aêac amboac Kilisinê sakiñwaga to Anôtônê gêñ ñalêlômña ñagejobwaga acgom. ² Ñatau gebe êtap gêñ tagenğ tonec sa anğa gejobwaganê gebe enj ñac ñanğêñ. ³ Amac me ñamalacnêñ mêtôc teñ embe êmêtôc aê, oc jalic amboac gêñ ñaôma. Ma aê tauc jamêtôc tauc atom amboac tonanğen. ⁴ Aê

gabe ḡoc keso tej gęc atom, tagen bin tonan gęwa aę sa gebe katu ḡac gędęn nec atom. ḡoc mętócwaga Apómtau taugen. ⁵ Amboac tonan amętóac lau émuj noc Apómtau émęḡḡa atom. ḡac tau tonan oc épó gęḡ, taḡ kęsin tau gęc ḡakesec ḡalélóm nan, ḡawé ęsa ma oc ękęn bin, taḡ ḡamalac taęḡ gęjam gęc nęḡ ḡalélóm nan, ętu awé. ęndęḡ tonan lau samob tętap nęḡ lambin sa aḡga Anótónę ęndęḡ-ęndęḡęḡ.

⁶ O lasitęwaac, kętu amacḡa aę kato bin tonan kępi aęagęc Apolo. Aę kato kępi aęagęc gebe jandóḡ ḡaló tonec ęndęḡ amac gebe Aóc léléc bin, taḡ teto gęc nan atom. Amacnęc tej etoc ḡac tej sa ma ęmbu ḡac tej atom. ⁷ Asa ketoc aóm sa. Aómnęc asageḡ gęc, taḡ kókóc aḡga Anótónę atom. Embe ókóc gęḡ aḡga Anótónę ma amboac ondóc kotóc taóm sa amboac kókóc atom.

⁸ Amac aęḡ gęḡ gęc amac tóḡ sugac. Amac atu lau tolélóm sugac. Amac taóm ajam gólin taómgac, apó lęna aęac atom. Ojac, aę gabe amac anam gólin taóm ḡanóęḡmaḡ, go aęac anam gólin awin amac amboac tonanęḡ. ⁹ Tagen aę gabe Anótó kędęnaḡ aęac aposolo akó ḡamuḡageḡ atóm lau, taḡ sęcic ęsęacnęḡ bin nan, gebe sęnac ęsęac ęndu e aḡjela to ḡamalac nom samucęḡḡa sęcic amboac ęsęac sęgóm dóḡ tej. ¹⁰ Aęac atu lau meloc kętu Kilisiḡa, ma amac atu lau tokauc awin Kilisi. Aęac lau palę-palę, ma amac lau ḡajaḡa. Amac lau towaem, ma aęac lau waęḡmę. ¹¹ Mo to bu gęjó aęac, aęac apó lęna ḡakwé, lau sęjac aęac ma amoa ḡasawageḡ e męḡgędęḡ galoc. ¹² Aęac tauḡ lemeḡ ajam kóm to aim tauḡ sugęḡ. Lau sębu aęac, mago ajam mec ęsęac gęjó. ęsęac sęjanda aęac, ma aęac apuc tauḡ tóḡ. ¹³ ęsęac sęsóm bin alób-alób kępi aęac, mago aęac akęḡ bin maló gęjó. Aęac atu nom tonec ḡagęḡgambu to ḡagęḡgęsuḡ-ópic. Sęcic aęac amboac tonan e męḡgędęḡ galoc.

¹⁴ Aę kato bin tonan gebe jaḡgom amac majem ęsa atom, aę galic amac amboac ḡoc ḡapalę ḡajam, tec gabe janac binḡsu amac. ¹⁵ Amac moae atap jaomwaga 10,000, taḡ Kilisi gębin ęsęac tóḡ nan sa, mago atap tamemi taęsam sa atom. Aę tonec katu amac tamemi kętu Kilisi Jesuḡa gędęḡ taḡ kakęḡ ḡawae ḡajam gędęḡ amac nan. ¹⁶ Amboac tonan aę jalęḡ bin amac gebe atęku aę. ¹⁷ Kętu tonanḡa aę kasakiḡ Timote gędęḡ amac gęwac. Eḡ kętu aęḡoc ḡapalę ḡajam to ḡaḡęḡ, taḡ Apómtau gębin eḡ tóḡ nan. Eḡ ękęḡ puc amac gebe taęc ęnam Kilisinę lęḡ, taḡ kasa to kadóḡ gędęḡ gólóac dabuḡ samob kętóm gamęḡęḡ nan. ¹⁸ Amacnęc ḡagędó seboc aę jandęḡ amac jawac atom, tec sęboac tauḡ. ¹⁹ Apómtau embe ęlóc sa, oc jandęḡ amac jawac seben ma janó ęsęac, taḡ sęboac tauḡ nan, nęḡ binęḡ atom, jajala ęsęacnęḡ ḡaclai acgom, ²⁰ gebe Anótónę gamęḡ ḡam kęsęc tasóm binḡa atom, kęsęc ḡaclaiḡęḡ. ²¹ Amac abe amboac ondóc. Aę jandęḡ amac jawac tosęmęḡ me jawac totęcac ęwin ma tonalélóm malóęḡ.

5

Tamętóac bin mockaiḡo to mockaiḡa

¹ Lau sęḡó ḡawae gebe bin mockaiḡoḡa gęc amacḡa. Bin mockaiḡoḡa tau kaiḡ tej kętóm lau samuc sęgóm atom. ḡac tej gęjam tamanę awé. ² Bin tonan gęc, mago amac aboa taóm amoa me. Amoa tonęc ḡalélóm ḡawapacęḡmaḡ, ec atin ḡac, taḡ gęgóm gęḡ tonan nan, su aḡga amac ḡalélóm.

³ Aę tec gamoa jaęc amac, mago ḡoc ḡalau gęmoa gęwin amac tec kęcmetóc ḡac, taḡ gęgóm gęḡ tau nan, nę bin su amboac gamoa gawin amac. ⁴ Amac embe akac sa anam aęacnęḡ Apómtau Jesu lanó, nan ḡoc ḡalau to aęacnęḡ

Apômtau Jesu nê ñaclai wacêwiñ amac, ⁵ ma akêñ ñac tau êsêp Sadarj lêma gebe enserj eñ ôli, ec êndêñ Apômtaunê bêc Anôtô ênam ênê ñalau kêsi. ⁶ Amac waem ñajam atom. Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgerj auc. Bij tonarj amac ajala me masi. ⁷ Amac atu polom ñaluc sugac. Amboac tonarj andec jist lanğwa ênêcña gebe atu polom wakuc, gebe sêbuc aêacnêñ domba Pasaña su. Domba Pasaña tau Kilisi. ⁸ Amboac tonarj talic nêñ om tojist lanğwa atom. Jist lanğwa tau sec to geo. Talic topolom ñalucgerj. Polom ñaluc ñam gebe talic tonalêlôm ñawa ma tobijñanôgerj.

⁹ Aê kato gêdêñ amac kêsêp papia terj su gebe Anac jaê lau mockaiñña. ¹⁰ Aê taêc gêjam gebe êñgamiñ taôm êndêñ nom tonec ñalau mockaiñña tapanğgerj nec atom me anğamiñ taôm êndêñ lau materj katu gêñña me kêjanğowaga me lau, tarj sêjam sakinğ gwam narj, atom amboac tonarj. Embe taêm ênam gebe anğamiñ taôm êndêñ lau samob amboac tonarj, narj awi nom siñ acgom, go êtôm. ¹¹ Aê kato gêdêñ amac gebe ñac, tarj êsam tau gebe amac lasimî eñ narj, embe eñ ñac mockaiñña me ñac mata katu gêñña me ênam sakinğ gwam me êsôm bij alôb-alôb me ênôm gêñ anaboa me êjanğo gêñboa, narj anac jaê eñ ma aniñ gêñ anğôñ awiñ eñ atom. ¹² Amboac ondoci, aê jamêtôc lau, tarj sêmoa môtêñ samuc me. Masi. Amac amêtôc êsêac, tarj sêmoa gôlôac ñalêlôm narj. ¹³ Lau tarj sêmoa môtêñ samuc narj, Anôtô oc êmêtôc êsêac, ma amac atij ñac sec anğa amacnêm êsa êna. * sêpac nêñ polom Pasaña, go sêkêñ jist êsêp êwiñ atom. Êsêac sêkasiñ nêñ laclu samob ñawasi kêsa gebe jist ñagec êsap laclu tau toñ atomanô. Tec Paulu gêjam dôñ lau buña kêpi polom Pasaña tau tonarj.

6

Lau samuc nêñ mêtôcwaga sêmêtôc lau buna atom

¹ Amboac ondoci, amacnêm ñac terj embe nê bij êndêñ nê ñac terj ênêc, oc maja tau atom ma êndêñ ñac samuc terj êna gebe êmêtôc ênê bij me. Eñ êndêñ Anôtônê lau ênamanğ gebe sêmansarj bij tau. ² Anôtônê lau oc sêmêtôc lau nomña samob. Bij tonarj amac ajala me masi. Amboac ondoci, amac embe amêtôc lau nomña samob, oc atôm gebe amêtôc nêm bij ñasawarja ñasec-ñasec atom me. ³ Aêac oc tamêtôc anğela amboac tonarj. Bij tonarj amac ajala me masi. Embe tamêtôc anğela, go tatôm gebe tamêtôc nêñ bij nom tonecña atom me. ⁴ Amboac tonarj bij nom tonecña embe êlênsôñ amac, go lau, tarj gôlôac dabuñ sêlic êsêac sêmoa tomôtêñ samucgerj narj, sêmêtôc bij tau me. ⁵ Majem taôm. Amboac ondoci, amacnêm ñac tokauc terj gêmoa, tarj kêtôm gebe êmêtôc lasitêwainêñ bij ñasawarja narj, oc gêmoa atom me. ⁶ Tec akêñ lasitêwainêñ bij gêdêñ lau-sêkêñ-gêwiñ-atomwaga gebe sêmêtôc nec.

⁷ Amac akêñ taôm adêñ mêtôcwaga, tec gêwa amac sa gebe asô sugac. Kêtu asagerñña amac aôc sec, tarj sêgôm gêdêñ amac narj atom. Kêtu asagerñña amac ajac jao gebe sêjanğo gêñ anğa amacña. ⁸ Mago tonanğgerj atom. Amac taôm agôm sec to ajanğo gêñ su ma agôm gêñ tau gêdêñ taôm nêm lasitêwai. ⁹ Amac ajalagac gebe lau sec sêwê kaiñ Anôtônê gamêñ êtu nom nêñ gêñlênsêm atom. Ansau taôm atom. Lau mockaiño to mockaiñña to êsêac, tarj sêjam sakinğ gêdêñ gwam ma êsêac, tarj sêgôm bij sêjam tauñña popoc to ñapalê, tarj sêkêñ tauñ têtôm lauo ma ñacwaga, tarj sêkwa ec tauñ narj, ¹⁰ ma geñğentêna to lau materj katu gêñña ma lau, tarj sênôm gêñ e kêjarjij êsêac to êsêac, tarj sêsôm bij alôb-alôb ma kêjanğowaga, lau samob tonarj ñai oc sêwê kaiñ Anôtônê gamêñ

* **5:13:** Asam bij jist'a, tarj gêc Mat 13:33. Mago Judawaga embe

êtu nêj gêñlênsê m atom. ¹¹ Gêmunjêñ amacnê m ñagêdô sêgôm gêñ amboac tonê. Mago galoc Anôtô kêkwasiñ amac su e atu Anôtônê laugac. Galoc Anôtô kêmasariñ amacnê m biñ e gêlic amac atu lau gêdêñ kêt u Apômtau Jesu Kilisi nê ñaê to aêacnêñ Anôtônê Ñalaurja.

Alambij Anôtô ña nê m ôlim

¹² “Gêñ samob kêtôm gebe jañgômñja,” mago gêñ samob tau oc êmoasiñ aê atom. “Gêñ samob kêtôm gebe jañgômñja,” mago ñateñ ênam gôliñ aê atom. ¹³ Biññanô, lau sêsom gebe Gêñ taniñña gêjac têtacwalô ñawae, ma têtacwalô gêjac gêñ taniñña ñawae.” Mago Anôtô oc ensen lulugen su. Aêac ôliñ gêjac gêñ mockaiño to mockaiñña ñawae atom, gêjac Apômtau tau ñawae. Ma Apômtau gêjac aêac ôliñ ñawae. ¹⁴ Anôtô gêñ u Apômtau sa ma oc êñ u aêac sa ña nê ñaclai amboac tonariñ. ¹⁵ Amac ôlim kêt u Kilisiniê ôli ñagêñlêlôm. Amac ajala biñ tonariñ me masi. Ma amboac ondoc, oc jakôc Kilisiniê ôli ñagêñlêlôm teñ ma jañgôm gêñ tau êtu mockaiño ôli ñagêñlêlôm teñ me. Masigoc. ¹⁶ Ñac tañ êmoa êwiñ awê mockaiñoña ñariñ, êsêagêc oc têt u ôli tagen. Amac ajala biñ tonariñ me masi. Teto gêc gebe “Êsêagêc oc têt u ñanô tagen.” ¹⁷ Mago ñac, tañ gêbiñ tau tônia tamiñ Apômtau ñariñ, gêwê kaiñ Ñalau tagen gêwiñ eñ. ¹⁸ Aêc gêñ mockaiñoña su. Ñac teñ embe êñgôm sec ñagêdô, oc êlênsônia eñ tau ôli atom. Mago embe êñgôm mockaiñ, oc êñgôm sec êndêñ tau ôli solop. ¹⁹ Amac ôlim kêt u Ñalau Dêbuñ, tañ gêmoa amacnê m ñalêlôm ñariñ, nê lôm dabuñ. Ôlim kêt u amacnê m gêñ atom, Anôtô kêkêñ gêdêñ amac. Amac ajala atom me. ²⁰ Eñ gêjam ôli amac ña ñaôli kapôên. Amboac tonariñ alambij Anôtô ña amac ôlingenj.

7

Lau to ñac sêjam tauñ ñabinj

¹ Aê gabe jaijô biñ, tañ amac ato ñariñ. Ñac teñ embe êmoasac awê atom, oc ñajam. ² Mago kêt u biñ mockaiñoña tec ñacwaga sênam awê êndêñ-êndêñgenj to lauo sênam ñac êndêñ-êndêñgenj. ³ Ñac êñgamiñ tau êndêñ nê awê atom, ma awê êñgamiñ tau êndêñ nê akweñ atom, ⁴ gebe awê kêt u tau ôli ñatauo atom, ñac kêt u nê awênê ôli ñatau, ma ñac kêt u tau ôli atom, awê kêt u ñatauo. ⁵ Anjamiñ taôm êndêñ taôm atom. Embe taêm ênam gebe anam dabuñ taôm êsêp ñasawa êtu atariñ mecña, go amansiñ biñ awiñ taôm êmuñ acgom ma ñajam. Têm tau êmbacnê, go amoa awiñ taôm êtiam, gebe Sadariñ êlêtôm amac êtu nê m têtac sageraj atom. ⁶ Biñ tonariñ aê kasôm amboac jatu atom, kasôm gebe jawa sakariñ êndêñ amac. ⁷ Aê gabe ñamalac samob têtôm aêmariñ. Tagen Anôtô gêjac sam moasiñ gêdêñ ñamalac gêdêñ-gêdêñgenj, kêkêñ teñ gêdêñ ñac teñ ma teñ gêdêñ teñ.

⁸ Aê jasôm ñoc biñ êndêñ lau, tañ sêjam awê to ñac atom ma êndêñ awê tuc. Êsêac embe sêmoa têtôm aê, go ñajam. ⁹ Mago êsêac embe sênam dabuñ ôliñ têtôm atom, go lauo sênam ñac ma ñacwaga sênam awê samariñ. Sênam tauñ tec ñajam êlêlêc sêmoa toôliñ ñakalac su.

¹⁰ Êndêñ lauo to ñac, tañ sêjam tauñ ñariñ, aê jakêñ biñsu teñ. Biñsu tau aêñoc atom, Apômtaunê gebe Awê êkac tau su anja nê akweñnê atom. ¹¹ Embe êkac tau su, ñariñ êmoa nê tauña e taê ênam teñ, go êmansariñ bi ñariñ êndêñ nê akweñ nê êmu êndêñ eñ êna êtiam. Ma ñac tau êwi nê awê siñ atom amboac tonariñgenj.

¹² Êndêñ lau ñagêdô aêgenj tec jasôm biñ tonec. Biñ tau Apômtaunê biñ atom. Ñac buña teñ embe ênam samuco teñ ma awê tau embe têtac êwiñ gebe êñgônia

êwiņ ɲac tonañ, naņ ɲac tau êwi eņ siņ atom. ¹³ Ma awê buņa teņ embe ênam ɲac samuc teņ, ma ɲac tau embe têtac êwiņ gebe êngôņ êwiņ awê tonañ, naņ awê tau êwi nê akweņ tonañ siņ atom, ¹⁴ gebe ɲac samuc êtu Anôtônê gêņ êtu ênê awêņa, ma awê samuco êtu Anôtônê gêņ êtu ênê akweņņa. Embe amboac tonañ atom, go nêմ ɲapalê têtu gêņ sec, mago êsêac têtu Anôtônê gêņgac. ¹⁵ Mago samuco to ɲac, taņ sêjam lau buņa naņ, embe sêkac taũ su aņga lau buņa nêņ, go sêņgôm. Biņ amboac tonañ êkônij awê buņa to ɲac buņa tôņ atom. Anôtô kêkalem amac gebe amoa tobiņmalôgeņ. ¹⁶ O awê tau, aôm oc ônam nêմ akweņ kêsi. Kôjala biņ tonañ me masi. O ɲac tau, aôm oc ônam nêմ awê kêsi. Kôjala biņ tonañ me masi.

Tasa nêņ lêņ, taņ Anôtô kêmasaņ naņ

¹⁷ Aê kamasañ biņ tonec gêdêņ gôlôac dabuņ samob gebe Lau samob sêsa nêņ lêņ êtôm taņ Apômtau gêjac sam moasiņ gêdêņ êsêac gêdêņ-gêdêņgeņ ma êtôm taņ Anôtô kêkalem êsêac naņ. ¹⁸ Anôtô embe êkalem ɲac, taņ sêsa eņ su naņ, go ɲac tau ênam tau auc atom. Embe êkalem ɲac samuc teņ, go sêsa ɲac tau atom. ¹⁹ Sêsa lau me sêmoa amboac lau samuc, biņ tau tonañ ɲanô masi. Gêņ ɲanô tau tonec gebe sêmansañ Anôtônê biņsu. ²⁰ Kôm taņ lau sêjam gêdêņ taņ Anôtô kêkalem êsêac naņ, sêsap tôņmaņ. ²¹ Gêdêņ taņ Anôtô kêkalem aôm naņ, aôm oc kôtu ɲac teņ nê gêņôma me. Embe amboac tonañ, go biņ tau êkêņ wapac aôm atom. Mago embe sêņgamboac aôm su, naņ ômoa nêմ lêtêgeņ. ²² Gêņôma taņ Apômtau kêkalem eņ naņ, kêtu Apômtaunê ɲac, taņ kêgaboac eņ su jagêmoa nê lêtêgeņ naņ. Ma ɲac, taņ gêmoa nê lêtêgeņ ma Apômtau kêkalem eņ naņ, jakêtu Kilisinê gêņôma. ²³ Anôtô gêjam ôli amac ɲa ɲaôli kapôêņ, amboac tonañ atu ɲamalacnêņ gêņôma atom. ²⁴ O lasitêwaac, kôm taņ lau sêjam gêdêņ Anôtô kêkalem êsêac sêmoa naņ, sêsap tôņ êndêņ-êndêņgeņ sêwiņ Anôtômaņ.

Lau taņ sêjam awê to ɲac atom ma awêtuc nêņ biņ

²⁵ Aê katap Apômtaunê biņsu teņ kêpi lau, taņ sêjam awê to ɲac atom naņ, sa atom. Mago Apômtau taê walô aê tec katu ɲac ɲaņêņ. Amboac tonañ jasôm ɲoc taêc gêjam lasê ma amac akêņ êwiņ ɲoc biņ. ²⁶ Aê taêc gêjam amboac tonec gebe galoc gêņwapac tec gêc. Tec ɲamalac embe sêmoa amboac sêmoa, oc ɲajam. ²⁷ Aôm gôjam awê sa su me. Tec ôņgôm gêņlêlôm gebe ôwi eņ siņņa atom. Ma aôm tonañ gôjam awê atom me. Tec onsom awê atom. ²⁸ Mago aôm embe ônam awê sa, oc ôņgôm sec atom. Ma awêtakiņ embe ênam ɲac, oc êņgôm sec atom amboac tonañgeņ. Mago gêņwapac nom ɲa oc êtap lau amboac tonañ sa, tec aê gabe jambôc auc êndêņ amac. ²⁹ O lasitêwaac, aê jasôm ɲoc biņ tonec gebe Têմ kêtu dambê sugac, amboac tonañ êsêac, taņ sêjam awê sa su naņ, sêmoa amboac sêjam awê atom. ³⁰ Êsêac taņ têtaiņ naņ, sêmoa amboac têtaiņ atom, ma êsêac taņ têtac ɲajam naņ, sêmoa amboac têtac ɲajam atom. Êsêac taņ sêjam ôli gêņ naņ, sêmoa têtôm lau, taņ nêņ waba masi. ³¹ Ma êsêac, taņ sêjam kôm kêpi gêņ nomņa sêmoa naņ, sêmoa têtôm lau, taņ sêjam kôm tonañ atom, gebe nom tonec oc ê su ênaņ.

³² Aê gabe amac apô sim taôm atom. ɲac taņ gêjam awê atom naņ, kêpô sim tau kêtu Apômtauņa, gebe Apômtau êlic eņ ênac mataanô ɲajam. ³³ ɲac taņ gêjam awê sa naņ, kêpô sim tau kêtu gêņ nomņaņa, gebe nê awê êlic eņ ênac mataanô ɲajam. ³⁴ Amboac tonañ nê ɲalêlôm gêja lu. Ma awê, taņ gêjam ɲac sa atom to awêtakiņ sêpô sim taũ kêtu Apômtauņa gebe êsêac ôliņ to nêņ ɲalau têtu Apômtaunê gêņ. Mago awê, taņ gêjam ɲac sa naņ, kêpô sim tau kêtu gêņ

nomɲaɲa, gebe nê akweɲ êlic eɲ ênac mataanô ɲajam. ³⁵ Aê kasôm biɲ tonan gebe ênam amac sa. Aê gabe jawa lakô amac atom, aê taêc gêjam gebe amac atu lau mansan to ɲaɲêɲ asap Apômtau tôn totêmtac makengeɲ.

³⁶ Embe sê awê to ɲac gebe sênam tauɲ, mago sênam tauɲ seberɲ atom, ma ɲac tau embe taê ênam gebe lêɲ tonan keso, ma têtac êkac eɲ gebe sênam tauɲ ɲagaô, nanjo sêngôm ɲanô êsa êtôm eɲ taê gêjam. Oc sêngôm sec atom, sênam tauɲmaɲ. ³⁷ Ma ɲac embe taê ênam êtu tôn ma biɲ teɲ êkac eɲ atom, ma nê ɲaclai êtôm gebe ênam gôliɲ tau ma êmansan nê ɲalêlôm gebe ênam awê atomgeɲ, oc ɲajam amboac tonan. ³⁸ Amboac tonan ɲac teɲ embe ênam awê, oc ɲajam, ma teɲ embe ênam awê atom, oc ɲajam êlêlêc.

³⁹ Sêmôcwalô gèbiɲ awê tamiɲ nê akweɲ kêtôm têm, taɲ nê akweɲ gêmoa mata jali. Embe nê akweɲ êmac êndu, go awêtuc êtôm gebe ênam ɲac teɲ sa êtôm têtac êwiɲ. Tageɲ ênam to Apômtaugeɲ. ⁴⁰ Mago awêtuc embe êmoa amboac awêtuc, oc aoc êoc eɲ êlêlêc. ɲoc taêc gêjam tau tonan, ma aê gabe oc kakôc Anôtônê ɲalau sa amboac tonan.

8

Biɲ kêpi gêɲ taniɲa, taɲ sêkêɲ kêtû da gêdêɲ gwam

¹ Biɲ kêpi da gwamɲa amboac tonec. Aêac tajala gebe aêac samob tatap kauc sêɲac. Mago kauc tonan kêkêli ɲamalac e tetoc tauɲ sa, ma têtac gêwiɲ ɲanô tau tec gèboa gôlôac sa. ² ɲac taɲ taê gêjam gebe kêjala gêɲgac, mago eɲ kêjala gêɲ tau e jagêdêɲ ɲamadiɲ atom tageɲ. ³ ɲac teɲ embe têtac êwiɲ Anôtô, nan Anôtô oc êjala eɲ.

⁴ Biɲ kêpi taniɲ gêɲ, taɲ sêkêɲ kêtû da gêdêɲ gwamɲa nan, amboac tonec. Aêac tajala gebe “gwam mata jali teɲ gêmoa nom atom,” tajala gebe “Anôtô ɲanô tageɲ tec gêmoa.” ⁵ Êsêac oc sêsam ɲaclai undambê to nomɲa ɲagêdô gebe anôtôi kêtôm “anôtôi” to “apômtaui” taêsam sêmoa. ⁶ Mago Anôtô tageɲ tec kêtû aêacnêɲ Tameɲi. Eɲ kêkêɲ gêɲ samob ma aêac tamoa tapeɲ eɲgeɲ. Ma Apômtau tageɲ gêmoa, Jesu Kilisi. Anôtô kêkêɲ gêɲ samob ɲa eɲgeɲ, ma aêac tamoa ɲa eɲgeɲ.

⁷ Mago samob têtap kauc tonan sa atom. Lau ɲagêdô, taɲ gêmungeɲ sêsa lêɲ gwamɲa nan, sêsap gwam ɲalêɲ tôn e mênghêdêɲ galoc. Êsêac seɲ gwada da gwamɲa ɲanô teɲ e gêgôm nêɲ ɲalêlôm palê-palê ɲatêmui kêsa. ⁸ Gêɲ taniɲa oc êwaka aêac sa êndêɲ Anôtô atom. Embe taniɲ gêɲ atom, oc tasô gêɲ ɲanô teɲ atom. Ma embe taniɲ gêɲ, oc tatap ɲanô teɲ sa êlêlêc su atom amboac tonanɲeɲ. ⁹ Tageɲ alic taôm gebe gêɲ, taɲ amac asaê gebe atôm gebe oc aɲgôm nan, êlênsôn lau palê-palê atom. ¹⁰ ɲac ɲalêlôm palê-palê teɲ embe êlic aôm, taɲ nêam kauc kêsa kêpi biɲ tonan nan, ôniɲ gêɲ ôɲgôn lôm gwamɲa, oc êoc awasun tôn êndêɲ gêɲ gwamɲa tau me. Masigoc. ¹¹ Aômniêm kauc oc êjaiɲ ɲac palê-palê tonan e ênaɲa. Mago ɲac tau tonan kêtû aôm lasim ma Kilisi gêmac êndu kêtû eɲɲa. ¹² Embe aɲgôm sec êndêɲ lasitêwai amboac tonan e êlênsôn nêɲ ɲalêlôm palê-palê, go aɲgôm sec êndêɲ Kilisi tau. ¹³ Kêtû tonanɲa gêɲ taniɲa embe êtim lasic, go janiɲ gwada teɲ êtiam atomanô gebe jatim lasic e êtu sec nec atom.

9

Paulu kêwaka aposolonêɲ kôm to lêɲ sa

¹ Kilisi kégaboac aê su gamoa ñoc lêtêgeñ atom me. Ma aê aposolo atom me. Aê galic aêacnêñ Apômtau Jesu atom me. Aê gajam kôm kêtü Apômtauña ma amac atu kôm tau ñañanô atom me. ² Lau ñagêdô oc moae sêlic aê katôm aposolo atom, mago katu amacnêñ aposolo. Apômtau gêbiñ amac tôñ, tec atu ñoc sakin aposolônja ñabelo.

³ Lau embe sêmêtoç aê go jawaka tauc sa amboac tonec. ⁴ Aê katôm gebe janiñ to janôm gêñ me masi. ⁵ Aê kêtom gebe janam awê buña ma jasêlêñ jawiñ eñ amboac aposolo ñagêdô to Apômtaunê lasii ma Kêpa sêgôm me masi. ⁶ Aêagêc Barnaba tauñgeñ atôm gebe awi kôm lemeñña siñ atom me. ⁷ Siñwaga ondoc gêjac siñ ma tau gêjam ôli tau. Asa kêsê wain kôm teñ ma geñ ñanô atom. Ma asa gejob bulimakao ma gênôm ñasu atom.

⁸ Aê ñawa biñ tonañ sa kêpi ñamalacnêñ gêñgeñ ma biñsu kêsôm biñ tau gêwiñ amboac tonañ. ⁹ Kêsômgaç. Teto gêc Mosenê biñsu gebe “Ôkic bulimakao, tañ kêka polom ñanô gêmoa nan, awasun auc atom.” Anôtô taê gêjam kêpi bulimakaogeñ me. ¹⁰ Me kêsôm biñ tonañ kêtü aêacña. Biñ tonañ teto kêtü aêac tauñña. Ñac tañ êkac nom ôkwi to ñac, tañ ejon ñanô sa nan, agêc lulugeñ sêkêñ maten gebe sêwê kain kôm ñanô sêwiñ. ¹¹ Aêac asê ñawe ñalauña kêsêp amac. Embe ajon ñanô nomña sa anga amacnêñ, oc alic amboac gêñ kain teñ me. ¹² Lau ñagêdô embe sêlic êtôm gebe sêwê kain amacnêñ kôm ñanô, go aêac awê kain gêñ alêlêc êsêac su atom me.

Mago aêac akôc gêñ teñ anga amacnêñ atom, aôc gêñwapac samob, gebe aêacma biñ teñ êkô Kilisinê ñawae ñajam auc atom. ¹³ Amac ajalagac gebe lau, tañ sêjam kôm sêmoa lôm dabun nan, têtap nêñ gêñ taniñña sa anga lôm dabun. Ma êsêac, tañ sêkêñ da jagêsac altar nan, sêwê kain da tonañ ñagêdô. ¹⁴ Kêtü tonañña Apômtau kêjatu gebe lau, tañ sêsôm ñawae ñajam lasê nan, kôm ñawae ñajamña tau êlôm êsêac amboac tonañ.

¹⁵ Mago aê tonec gagôm gêñ samob tonañ ñai ñateñ ñanô kêsa atomanô. Ma kato biñ tonañ ñai gebe akêñ gêñ êndêñ aêña nec atom. Aê embe jamac êndü êtu monja, oc jalic ñajam êlêlêc ñac teñ enser êôc waec kôm tonañña su. ¹⁶ Aê embe jasôm ñawae ñajam lasê, oc êñgôm aê waec êsa atom. Kôm tonec gêjac aê ñawaegac. Ojae aêma, embe jasôm ñawae ñajam lasê atom, oc jamoa naeo. ¹⁷ Aê tauc embe jajaliñ kôm tonañ sa, oc jatap kôm tau ñaôli sa. Mago tauc embe jajaliñ sa atom, oc êtu ñoc kôm, tañ gêjac aê ñawae nan. ¹⁸ Amboac tonañ aê jatap kôm ñaôli ondoc sa. Ñoc ñaôli tau tonec gebe jasôm ñawae ñajam lasê to jakêñ ñawae ñajam tau ñaômagen ma jakac lau gebe sêkêñ ñagêjô, tañ gêjac aê ñawae kêtü gajam sakin ñawae ñajamña nan atom.

¹⁹ Kilisi kégaboac aê su, tec gamoa ñoc lêtêgeñ, mago aê tauc kakêñ tauc katu samob nêñ sakinwaga, gebe janam lau taêsam ôkwi. ²⁰ Aê katu lau Juda nêñ ñac Judañ teñ, gebe janam lau Juda ôkwi. Aê tauc kasô Mosenê biñsu ñalabu atom, mago katu lau, tañ sêsô biñsu ñalabu nan, nêñ ñac kêsô biñsu ñalabuña teñ, gebe janam êsêac, tañ sêsô biñsu ñalabu nan ôkwi. ²¹ Aê tauc gamoa Kilisinê biñsu ñalêlôm ma yamoa to Anôtônê biñsumêgeñ atom, mago katu lau tobiñsumê nêñ ñac tobiñsumêña teñ, gebe janam lau tobiñsumê ôkwi. ²² Aê katu lau palê-palê nêñ ñac palê-palêña teñ, gebe janam lau palê-palê ôkwi. Aê katu lau samob nêñ ñac gêñ samobña, gebe janam nêñ ñagêdô ôkwi-ôkwi. ²³ Gêñ samob tonañ ñai aê gagôm kêtü ñawae ñajamña, gebe jawê kain ñawae ñajam ñamoasiñ jawiñ.

²⁴ Amac alicgac me, êsêac, tañ seņ kwanꞑkwaninoc sêmoa naņ, samob sêlêti, mago ñac tagen oc êtap ñanô sa. Amboac tonan alêtigen gebe atap ñanô tau sa. ²⁵ Lau samob, tañ sebe sêniņ kwanꞑkwaninoc naņ, têtü mêtê taunġ gêņ samobņa. Êsêac sêgôm gêņ tonanġ, gebe têtap sunsunġ têlagenņa teņ sa. Mago aêac tec dagôm, gebe tatap sunsunġ tenġenņa tau sa. ²⁶ Aê tauc kêlêti kalêsagenġ atom. Ma aêagêc ñac teņ embe apeņ taunġ, oc jatuc lemoc teņ sawa atom. ²⁷ Aê katu kasec ôlic to kêkôninġ tauc gebe tauc, taņ ġajam mêtê lau ñagêdô naņ, jatu meloc atom.

10

Tajop taunġ êndenġ sakinġ gwamņa

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa binġ tonec auc êndêņ amac atom gebe Tamenġ samob sêsêlêņ sêmoa tao ñalabu ma samob selom gwêc sêja. ² Êsêac samob sêlinġ tao to gwêc kêtü nêņ sanġu, taņ ġêbinġ êsêac tônġ taminġ Mose. ³ Êsêac samob seņ mo ñalauņa tagenġ têtôm taunġenġ, ⁴ ma samob sênôm gêņ ñalauņa, gebe êsêac sênôm anġa poc ñalauņa, taņ kêdaguc êsêac naņ, Ma poc tau Kilisi tau. ⁵ Mago Anôtô ġêlic êsêacnêņ taêsam ġêjac mataanô ñajam atom, tec gesenġ êsêac su anġa ġamêņ sawa.

⁶ ġêņ tonanġ ñai kêtü ñadônġdônġ ġêdêņ aêac gebe tajop taunġ ma materġ katu ġêņ sec tatôm êsêac nec atom. ⁷ Ma amac anam sakinġ gwam atôm êsêacnêņ ñagêdô sêjam sakinġ nec atom amboac tonanġ. Teto ġêc amboac tonec gebe “Lau sêņġônġ sic sebe sêniņ to sênôm ġêņ ma dêdi sa sebe têtê wê.” ⁸ Aêac danġôm ġeņ mockainġo to mockainņa taôm êsêacnêņ ñagêdô sêgôm naņ atom amboac tonanġenġ. Êsêac sêgôm, tec ġêdêņ bêc tagenġ lau 23,000 sêjanņa. ⁹ Ma aêac tansaê Apômtau tatôm esêacnê ñagêdô sêsaê eņ naņ atom amboac tonanġenġ. Êsêac sêgôm, tec moac gesenġ êsêac. ¹⁰ Aôc ġêdô atôm êsêacnêņ ñagêdô sêôc ġêdô naņ atom. Êsêac sêgôm, tec anġela sinņa ġêjac êsêac endu.

¹¹ Binġ tonanġ ñai kêtap êsêac sa kêtü ñadônġdônġ ma teto ġêc gebe êkêņ puc aêac gebe nom ñatêm êmbacnêņa mêņ-kêdabinġ aêac sugac. ¹² Amboac tonanġ ñac, taņ ġeboc kêkô ñajana naņ, ejop tau gebe ênac tau êndü atom. ¹³ Lêtôm taņ kêtap amac sa naņ, Iêtôm kainġ teņ atom, lêtôm ñamalacņagenġ. Ma Anôtô eņ ñac ñanġêņ, tec êlôc gebe letôm êtap amac sa êlêlêc ôlimwalô su atom. Lêtôm embe êtap amac sa, oc êmansaņ lêņ awê letôm sana, ma êpuc amac tônġ e atôm gebe aôc letôm tau.

¹⁴ O lauace, amboac tonanġ aêc sakinġ gwamņa sumanġ. ¹⁵ Amac lau tokauc, tec kasôm binġ ġêdêņ amac. Amac taôm ansaê binġ, tec jasôm nec. ¹⁶ Aêac tajam danġe Anôtô kêpi laclu moasinņa ma embe tanôm, go tawe kainġ Kilisine dec dawinġ atom me. Ma embe taniņ polom, taņ tapô êkôc naņ, go tawe kainġ Kilisinê ôli dawinġ atom me. ¹⁷ Polom tagenġ tec ġêc, tec aêac lau taêsam tatu ôli tagenġ, gebe aêac samob tawê kainġ polom tagenġ.

¹⁸ Alic lau Israel acgom. Lau taņ seņ da naņ, sêwê kainġ sakinġ altarnņa tonanġ. ¹⁹ Aê jasôm binġ amboac ondoc. Jasôm gebe da gwamņa tau ġêņ ñanô teņ me. Me gwam tau ġêņ ñanô. Masianô. ²⁰ Mago gabe jasôm tonec gebe ġêņ taņ lau samuc sêkêņ kêtü da naņ, sêkêņ ġedenġ Anôtô atom, sêkêņ ġêdêņ ñalau sec. Aê ġadec gebe ambinġ taôm tônġ taminġ ñalau sec. ²¹ Amac atôm gebe anôm ġêņ êsêp Apômtaunê laclu to êsêp ñalau sec nêņ laclu êpi tagenġ atom. Amac atôm gebe awê kainġ Apômtaunê moasinġ to ñalau sec nêņ êpi tagenġ atom amboac tonanġ. ²² Aêac takêli Apômtau e têtac ñandanġ êsa me. Aêacnêņ ñaclai kêlêlêc ênê su me.

Danġom nêġ ġeġ samob tawaka Anôtônê wae sager

²³ “Ġeġ samob kêtôm gebe danġôm,” mago ġeġ tau samob oc êmoasiġ aêac atom. “Ġeġ samob kêtôm gebe danġôm,” mago ġeġ tau samob oc êmboac ġôlôac sa atom. ²⁴ Nac tenġ taê ênam gebe nê ġeġ êmoasiġ enġ taugenġ nec atom, taê ênam gebe ensom ġeġ êmoasiġ lau nagêdôġa êwiġ acgom. ²⁵ Anij ġwada, tanġ sêkêġ ġêdêġ lau sêġam ôli anġa têtulu ġeġ ġamala nanġ samob. Apuc ġwada tenġ ġam êtu nêġ ġalêlôm ulu-uluġa atom, ²⁶ gebe teto ġêc gebe “Nom to ġagêġ samob kêtû Apômtaunê ġeġġeġ.” ²⁷ Nac samuc tenġ embe êkalem amac gebe anij ġeġ awij enġ ma embe ana, nanġ anij ġeġ samob, tanġ sêkêġ êndêġ amac nanġ ġaucġagenġ, apuc ġam êtu nêġ ġalêlôm ulu-uluġa atom. ²⁸ Mago ġac tenġ embe êsôm êndêġ amac gebe “Ġeġ tonanġ sêkêġ kêtû da ġêdêġ ġwam,” nanġ anij atom êtu ġac, tanġ kêkêġ puc amacġa ma êtu êlênsôġ ġalêlôm atomġa. ²⁹ Aê kasôm kêpi amac taôm nêġ ġalêlôm atom, kasôm kêpi ġac tau tonanġ nêġ ġalêlôm. Kilisi kêġaboac aê su ġamoa ġoc lêtêġenġ, tec ġac tenġ nêġ ġalêlôm êmêtôc aê amboac ondocġenġ. ³⁰ Aê embe janam danġe Anôtô to janiġ ġeġ, oc sêsôm binġ alôb-alôb êpi ġeġ, tanġ ġajam danġe su nanġ, êtu asagenġa.

³¹ Ġeġ tanġ amac aenġ to ġeġ, tanġ amac anôm ma ġeġ, tanġ amac agômagôm nanġ, anġôm samob gebe awaka Anôtônê wae sa. ³² Amacnêġ lêġ êlênsôġ Juda to Helen ma Anôtônê ġôlôac atom. ³³ Aê ġagôm amboac tonanġ. Aê ġagôm ġoc ġeġ samob e lau samob sêlic ênac materġanô ġajam. Aê taêc ġêġam gebe êtu moasiġ êndêġ aê taucġenġ atom, êtu moasiġ êndêġ lau taêsam êwiġ gebe Anôtô ênam êsêac kêsî.

11

¹ Atêku aê amboac aê katêku Kilisi.

Lauo to ġac sêlic om ġamêtê

² Aê ġalambij amac gebe taêm ġêġam aê ġapanġ tec amoa ma amasanġ mêtê, tanġ kakêġ ġêdêġ amac nanġ. ³ Aê ġabe amac ajala tonec Kilisi kêtû ġacwaganêġ môtêġapac ma ġacwaga têtû nêġ lauo môtêġapac, ma Anôtô kêtû Kilisi môtêapac. ⁴ Nac tenġ embe etenġ mec me eoc binġ lasê ma êkuc ġeġ tenġ, oc êġgôm enġ tau môtêapac, Kilisi kwalec. ⁵ Ma awê tenġ embe etenġ mec me eoc binġ lasê ma êkuc ġeġ tenġ atom, oc êġgôm tau môtêapac, nê akweġ, kwalec. Kêkuc ġeġ tenġ atom, tec kêtôm awê, tanġ sêsêbuġ enġ môtêlauġ su samucġenġ. ⁶ Awê tenġ embe taê ênam gebe êkuc ġeġ atom, nanġ sêkapiġ môtêlauġ sumanġ. Mago awê tenġ embe sêkapiġ me sêkaliġ môtêlauġ, oc êtu binġ majenġa êndêġ enġ, tec enġ êkuc ġeġ tenġ acgommanġ. ⁷ Nac êkuc ġeġ tenġ atom. Enġ kêtû Anôtônê katu to ġawasi. Ma awê tau kêtû ġacnê ġawasi ⁸ gebe ġac tau anġa awênê atom, awê anġa ġacnê. ⁹ Ma Anôtô kêkêġ ġac tau kêtû awêġa atom, kêkêġ awê kêtû ġacġa. ¹⁰ Amboac tonanġ awê êkuc ġeġ êtu anġelanġa. Ġeġ tau êwa enġ sa gebe kêsô nê akweġnê ġaclai ġalabu. ¹¹ Apômtau ġêbij aêac tôġ, amboac tonanġ ġac ênam awê sa ma awê ênam ġac sa, ¹² gebe awê kêsâ anġa ġacnê ma ġac ġêmoa kêtû awê kêkôc enġa. Ma ġeġ samob ġêmêġ anġa Anôtônê. ¹³ Amac taôm asôm acgom. Awê tenġ embe etenġ mec êndêġ Anôtô ma êkuc ġeġ tenġ atom, oc êtôm me masi. ¹⁴ Nac tenġ embe môtêlauġ balinjanô, oc êtu binġ majenġa êndêġ enġ. ¹⁵ Mago awê embe môtêlauġ balinjanô, oc êtu ênê ġêlôġ. Namalacnêġ mêtê kêdôġ binġ tonanġ ġêdêġ amac atom me. Anôtô kêkêġ môtêlauġ balinġ ġêdêġ awê gebe êġġandê enġ auc. ¹⁶ Nac tenġ embe taê ênam gebe êkêġ kisa êndêġ mêtê tonanġ, nanġ ġasôm binġ tagenġ tonec gebe aêac to Anôtônê ġôlôac ma mêtê tenġ ġêc atom.

Ségôm Apômtaunê moasiñ ñalêy kélênsôñ

¹⁷ Aê gabe jakêñ ñagôliñ teñ êndêñ amac. Aê jalambin amac êtu nê m akac saña atom, gebe nê m akac sa tonañ kêmoasiñ amac atom, gégôm amac atu sec. ¹⁸ Bin tonec tec ganô kêtú ñamata gebe Amac gólôac akac taôm sa ma awa taôm kékôc-kékôc. Aê kakêñ gêwiñ gebe bin ñagêdô amboac tonañ oc gêc biññanô. ¹⁹ Gólôac sêwa taun êkôc-êkôc oc ñajam, gebe amacnê m lau mansañ sêwaka taun sa têtú awê. ²⁰ Gêdêñ tañ amac akac taôm sa nañ, akac sa kêtú anin Apômtaunê moasiñña atom. ²¹ Gêdêñ noc anin gêñña amac samob aen nê m gêñ gêdêñ-gêdêñgeñ, tec lau ñagêdô mo gêjô êsêac ma ñagêdô sênôm gêñ e kêjañin êsêac. ²² Nê m andu anin to anôm gêñña kékô atom me. Amac atu kasec Anôtônê gólôac ma anjom êsêac, tañ nêñ gêñ masi nañ, majey êsa me. Aê jasôm bin amboac ondoc êndêñ amac. Oc jalambin amac me. Masi, aê jalambin amac êtu nê m bin tonañña atom.

Apômtau Jesu kékêñ moasiñ dabuñ gêdêñ nê lau

(Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Bin tañ kakêñ gêdêñ amac nañ, aê kakôc anga Apômtaunê gebe Gêdêñ gêbêc tañ Juda geoc Apômtau lasê nañ, Jesu tau kékôc polom ²⁴ mêngêjam danje ma kêpô kékôc, go kêsôm gebe “Aêñoc ôlic, tañ gêjô amac nañ tonec. Anjom amboac tonañ, ec taêm ênam aêgeñ.” ²⁵ Senj su, go kékôc laclu amboac tonañ ma kêsôm gebe “Laclu aêñoc dec poac wakucña tau tonec. Anjom amboac tonañ, go embe anôm, ma taêm ênam aêgeñ.” ²⁶ Êtôm têm samob, tañ anin polom tonec to anôm êsêp laclu tonec nañ, asôm Apômtau gêmác êndu ñawae lasê e tau êmu êmêñ.

Taniñ moasiñ dabuñ ñapep, takic taun nêñ bin atom

²⁷ Amboac tonañ teñ embe êniñ polom tonec me ênôm êsêp Apômtaunê laclu tonec wauc-waucgeñ, nañ oc êwê Apômtaunê ôli to dec ñakaiñ. ²⁸ Samob sênsaê taun êndêñ-êndêñgeñ su acgom, go sêniñ polom to sênôm êsêp laclu tonec. ²⁹ Ñamalac tañ êniñ moasiñ to ênôm êsêp laclu nañ, embe etoc Apômtaunê ôli sa atom, oc êniñ to ênôm gêñ tau êtu êkic tau nê biñña. ³⁰ Kêtú tonañña tec amacnê m lau taêsam têtap gêmác sa to ôliñwalô gêjaña ma ñagêdô sêmac êndu. ³¹ Aêac embe tansaê taun ñapep, go Anôtô êmêtôc aêac atom. ³² Apômtau kêmêtôc to gêjac aêac, gebe ênê mêtôc ñamuña ensey aêac su tanaña dawin nom atom.

³³ O lasitêwaac, amboac tonañ embe akac sa êtu anin moasiñña, nañ aon taôm acgom. ³⁴ Teñ embe mo êjô ey, nañ êniñ gêñ anga nê andu kwananjen, gebe akac taôm sa êtu akic taôm nê m biñña atom. Tauc jandêñ amac jawac acgom, go jamansañ bin ñagêdo êwiñ.

12

Ñalau Dabuñ nê moasiñ

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa moasiñ Ñalauña auc êndêñ amac atom. ² Amac ajalagac gebe Gêdêñ tañ amoa lau samucñagen nañ, nê m ñalêlôm kékac amac e awê adêñ gwam awamê aja. ³ Amboac tonañ aê jasôm lasê êndêñ amac gebe Ñac teñ embe Anôtônê Ñalau êoc ey awa sa, nañ êsôm gebe “Aê japuc boa Jesu” nec atom. Me teñ embe Ñalau Dabuñ ênam ey auc atom, nañ oc êtôm atom gebe êsôm gebe “Jesu ey Apômtau.”

⁴ Moasinj gédêñ-gédêngeñ, mago ñaÑalau tagen. ⁵ Sakinj gédêñ-gédêngeñ, mago ña Apómtau tagen. ⁶ Ñaclai tanam kómña gédêñ-gédêngeñ, mago ñaAnótó tagen, tañ géjam kóm kèpi lau samob gebe séngóm gèñ samob ñanó ésa nan. ⁷ Ñalau geoc tau lasê gédêñ ñamalac ñalên gédêñ-gédêngeñ gebe êmoasinj gólôac. ⁸ Ñalau kékêñ kauc mêtêña gédêñ ñac ten, to Ñalau tonanげñ kékêñ kauc êkip binj ñam sanja gédêñ ten. ⁹ Ñalau tagen tonaj kékêñ ñac ten kékêñ géwiñ ma kékêñ moasinj dangóm lau ólinj ñajam ésanja gédêñ ñac ten. ¹⁰ Enj kékêñ ñaclai gédêñ ñac ten, tec gégóm gèñsêga ma kékêñ ñac ten geoc binj lasê. Enj kékêñ ñac ten kèjala ñalau ñajam to secña ma kékêñ ñac ten késóm binj awenj ñatalô, ma kékêñ ten géwa binj awenj ñatalôña sa. ¹¹ Ñalau tagen tau tonaj géjam kóm samob tonaj ñai. Enj géjac sam nê moasinj gédêñ lau gédêñ-gédêngeñ kêtóm enj tau taê géjam.

Óli tagen, ma ñagêñlélóm taésam

¹² Kilisi kêtóm óli ten. óli tau gèñ tagen, mago ñagêñlélóm taésam. Óli ñagêñlélóm tokainj-tokainj, mago samob tonaj tétu óli tagen. ¹³ Aêac samob talinj sanju ma Ñalau tagen gèbinj aêac tónj tatu óli tagen Juda to lau samuc, gèñóma to lau, tañ sêmoa nêñ Iêtêgeñ nan, ma sêkêñ Ñalau tagen gédêñ aêac samob tanóm.

¹⁴ Óli tau ñagêñlélóm tagen atom, ñagêñlélóm taésam. ¹⁵ Akainj embe ésom gebe “Aê lêma atom, tec katu óli ñagêñlélóm ten atom,” binj tonaj oc êkac enj su anja óli étóm atom. ¹⁶ Ma tanjasuñ embe ésom gebe “Aê mataanó atom, tec katu óli ñagêñlélóm t enj atom,” binj tonaj oc êkac enj su anja óli étóm atom. ¹⁷ Óli samucgeñ embe étu mataanóñageñ, oc êñ binj amboac ondóc. Ma embe étu tanjasuñageñ, oc êñu gèñ ñamalu amboac ondóc. ¹⁸ Mago galóc amboac ten. Anótó kékêñ óli ñagêñlélóm gédêñ-gédêngeñ kêtóm enj taê géjam. ¹⁹ Óli samucgeñ embe étu ñagêñlélóm tagen, go óli ñanó tau ênêc ondóc. ²⁰ Mago galóc amboac ten. Óli ñagêñlélóm taésam ma óli ñanó tagen.

²¹ Mataanó kêtóm atom gebe ésom êndênj lêma gebe “Aê kèpó lêna aóm atom.” Ma mókêapac kêtóm atom gebe ésom êndênj akainjagêc gebe “Aê kèpó lêna amagêc atom.” ²² Amboac tonaj atom. Ólinj ñagêñlélóm, tañ talic amboac gèñ palê-palê nan, embe masi, oc tapó lêna ñanó. ²³ Óli ñagêñlélóm, tañ talic amboac gèñ ñaðma nan, tékwa auc ñapep. Ma aêac ólinj ñasec, nan tajop ñapep sawa. ²⁴ Ólinj ñagêñlélóm ñajam, nan tajop amboac tonaj atom. Anótó kèmasanj ólinj ma ketoc ñagêñlélóm ñaðma-ñaðma sa kélêlêc. ²⁵ Enj gégóm amboac tonaj gebe óli éwa tau êkôeêkóc atom, ñagêñlélóm samob taênj ênam tauñ ma sênam tauñ sa êndênjêndêngeñ. ²⁶ Óli ñagêñlélóm tagen embe étap ñandanj sa, go ñagêñlélóm samob séóc ñandanj séwiñ. Ma embe tetoc ñagêñlélóm tagen sa, go samob téntac ñajam séwiñ.

²⁷ Amac atu Kilisinê óli ma atu ñagêñlélóm gédêñ-gédêngeñ. ²⁸ Ma Anótó kédènanj gólôac dabunj nêñ lau ñagédó amboac tonec. Aposolo tétu ñamata, propete tétu luagêcña, kédôñwaga tétu télêacña. Go kékêñ ñagédó ségóm gèñsêga, ñagédó tétap moasinj séngóm lau gémac ólinj ñajam ésanja sa, ñagédó séjam lau sa, ñagédó séjam gólinj gólôac, ñagédó sésóm binj awenj ñatalôña. ²⁹ Ésêac samob tétu aposolo ma tétu propete ma tétu kédôñwaga atom. Samob ségóm gèñsêga atom. ³⁰ Samob tétap moasinj séngóm lau gémac ólinj ñajam ésanja sa atom. Samob sésóm binj awenj ñatalôña ma séwa binj awenj ñatalôña sa atom. ³¹ Ma amac atu kèka-kèka moasinj ñanó taumanj.

Ma galóc jatóc lèñ, tañ kélêlêc ñagédó su nan, andênj amac.

13

Bij têtac gêwiñ ñanôña

¹ Aê embe jasôm ñamalac to añela awerñ, mago têtac êwiñ ñanôgeñ atom, oc jatôm ki kêdôn tau to kelenkelen kêtaj. ² Ma embe jaoc biñ lasê to jajala gêñ kêsij taunja to kauc ñam samob, ma embe jakêñ êwiñ ñajaña êtôm jasôm lôc sêmbuc tauñ saña, mago têtac êwiñ ñanô atom, oc jatu gêñ ñaôma. ³ Ma embe janac sam ñoc waba samob êndêñ lau ñalêlôm sawa to jakêñ ôlic ja êniñ, mago têtac êwiñ ñanôgeñ atom, oc ênam aê sa atom.

⁴ Têtac gêwiñ ñanô gê biñ tôn, têtac gêwiñ ñanô kêtôm ñac gabêjam, gêjam lêmuñ atom. Têtac gêwiñ ñanô kêkianñ tau sa atom to ketoc tau sa atom, ⁵ kêsa lêñ wauc-waucgeñ atom, taê gêjam taugenñ nê gêñ atom, têtac ñandanñ sebenñ atom, gê launêñ sec tôn atom. ⁶ Têtac gêwiñ ñanô tau kêtû samuc gêñ geo atom, kêtû samuc biññanô taugenñ. ⁷ Têtac gêwiñ ñanô tau gêôc gêñwapac samob, kêkêñ gêwiñ biñ samob, kêkêñ mata gêñ samob, gêôc gêñ samob totêtac kêpa sugenñ.

⁸ Têtac gêwiñ ñanô oc êmbacnê atomanô. Biñ daoc Anôtônê biñ lasêña oc ê su ênaña. Biñ awerñ ñatalôña oc êmbacnê. Biñ tajala kauc ñamñja oc ê su ênaña amboac tonaj. ⁹ Aêac tajala kauc ñatênagenñ ma daoc biñ lasêña ñatênagenñ amboac tonaj. ¹⁰ Mago êndêñ tañ gêñ ñanô tau mênêsa nan, gêñ ñatênagenñja tau oc ê su ênaña.

¹¹ Gêdêñ tañ aê ñapalêgeñ nan, kasôm biñ katôm ñapalê sêsôm, ma kajala gêñ katôm ñapalê sêjala ma taêc gêjam biñ katôm ñapalê taên gêjam e katu ñac acgom, go gawi mêtê ñapalêgeñja tau sin. ¹² Galoc talic gêñ kêtôm tasala gêñ tau kêsêp tasalakatu ñadaunñdaunñ ten, mago êtu ñamu oc talic gêñ samob ñalanô êpi tagen. Galoc aê kajala gêñ ñatênagenñ. Mago êtu ñamu oc jajala gêñ samob tomalagenñ êtôm Apômtau kêjala aê. ¹³ Galoc gêñ têtêac tonec tec gêc gebe Takêñ gêwiñ ñanô to takêñ materñ ñanô ma têtac gêwiñ ñanô. Mago têtac gêwiñ ñanô tau tec gêñ ñanô kêlêlêc gêñ ñagêdô su ñêngeñ.

14

Bij ñagêdô kêpi moasinñ Nalauña

¹ Amacnêm lêñ epenñ têtac êwiñ ñanôña ma atu kêka-kêka moasinñ Nalauña ma taêm êka moasinñ aoc Anôtônê biñ lasêña êtu ñamatagenñ, ² gebe ñac, tañ kêsôm biñ awerñ ñatalôña nan, kêsôm biñ gêdêñ ñamalac atom, kêsôm gêdêñ Anôtô taugenñ. Lau ten sênô biñ tonaj atom, Nalau kêkac enñ tec kêsôm biñ, tañ gêc lêlômgeñ nan. ³ Mago ñac, tañ geoc Anôtônê biñ lasê nan, kêsôm biñ gêdêñ ñamalac ma gêboa êsêac sa to gêlêñ biñ êsêac ma gêjam malô nêñ ñalêlôm. ⁴ Ñac tañ kêsôm biñ awerñ ñatalôña nan, gêboa tau sa, mago ñac, tañ geoc Anôtônê biñ lasê nan, gêboa gôlôac dabuñ sa amboac tonaj. ⁵ Aê gabe amac samob asôm biñ awerñ ñatalôña, mago aê têtac gêwiñ kêlêlêc gebe aoc Anôtônê biñ lasê. Ñac tañ geoc Anôtônê biñ lasê nan, kêmoasinñ gôlôac kêlêlêc ñac, tañ kêsôm biñ awerñ ñatalôña nan su. Tagenñ ñac ten embe êwa ênê biñ tau sa e êmboa gôlôac dabuñ sa, oc êtôm amboac tonajenñ.

⁶ O lasitêwaac, aê embe jandêñ amac wacjasôm biñ awerñ ñatalôña, oc janam amac sa amboac ondoc. Aê embe jasôm biñ, tañ gêc lêlômgeñ nan, lasê ma jawa kauc ñam sa me jaoc Anôtônê biñ lasê ma jandôn mêtê êndêñ amac atom, oc janam amac sa atom. ⁷ Gêñ tañ takôc kêtû tanam wê êsêpñja amboac gasuc me kalingwanñ nan, embe sêju me sênac ñalêñ tagenñ ñapanñ, oc tajala ñaawa, tañ

êsêac sebe sêju me sênac nanj amboac ondod. ⁸ Ma dauc embe êtaj meloc-meloc, go asa êmansanjan tau atu ênac sinjan. ⁹ Amacnêmbi binj amboac tonanjan. Amac embe asôm binj ênêc awê atom, asôm binj awenjan njalatônjanenjan, oc sêjala binj, tanjan asôm nanjan amboac ondod. Amac oc asôm nêmbi binj êsêp sawa. ¹⁰ Lau nomjan nêjan awenjan tokainjan-tokainjan, mago awenjan samob tonjan. ¹¹ Aê embe jajala njan tenjan awa njan atom, go njan, tanjan kêsôm tau awa nanjan, êlic aê amboac njan jaba, ma aê oc jalic enjan amboac njan jaba amboac tonanjan. ¹² Amac amboac tonanjan. Amac atu kêka-kêka moasinjan Njalaujan, tec ansom moasinjan, tanjan emboa gôlôac dabunjan sa nanjan, e ênam amac aucgenjan.

¹³ Amboac tonanjan njan, tanjan kêsôm binj awenjan njalatônjan nanjan, etenjan mec êndênjan Anôtô gebe êkênjan moasinjan êwa binjan sanjan êndênjan enjan êwinjan. ¹⁴ Aê embe jatenjan mec jasôm binjan awenjan njalatônjan, go njoc njalau etenjan mec, mago njoc kauc oc êjala njan atom. ¹⁵ Binjan tau amboac ondod. Aê gabe njoc njalau embe etenjan mec, nanjan njoc kauc etenjan êwinjan. Njoc njalau embe ênam wê, nanjan njoc kauc ênam êwinjan. ¹⁶ Nêmbi njalaujan embe ênam danjan Anôtô, go lau njagêdô, tanjan sêmoa nanjan, sênac mata nêmbi mec ma sêsôm gebe “Binjananô” sêwinjan nanjan amboac ondod. Êsêac sêjam kauc binjan, tanjan kotenjan nanjan. ¹⁷ Aôm oc gôjam danjan Anôtô njamgenjan, tagenjan nêmbi mec gêboa lau njagêdô sa gêwinjan atom.

¹⁸ Aê gajam danjan Anôtô kêtujan kasôm binjan awenjan njalatônjan kêlêlêc amac samob sunjan. ¹⁹ Mago anjan gôlôac dabunjan njalêlôm embe jasôm binjan tokauc njalô lemenjan tenjan gebe jandônjan lau njagêdônjan, oc njam êlêlêc jasôm binjan awenjan njalatônjan njalô 10,000 su.

²⁰ O lasitêwaac, taêm ênam binjan atôm njapalê saunjan taênjan gêjam nec atom. Taêm ênam binjan atôm lau kapônjan taênjan gêjam. Mago lêjan secjan tec atôm njapalê dedecmanjan. ²¹ Apômtau kêsôm binjan teto gêc gebe “Aê jasôm binjan êndênjan lau tônê janam lau jaba awenjan to janam lau, nanjan sêsôm binjan jaba lanjonjan. Mago êsêac oc sêkênjan tanjan aê atom.”

²² Amboac tonanjan binjan awenjan njalatônjan kêtujan lau-sêkênjan-gêwinjanwaga nêjan njabelo atom, kêtujan lau-sêkênjan-gêwinjan-atomwaga nêjan njabelo. Ma daoc Anôtônê binjan lasênan kêtujan lau-sêkênjan-gêwinjan-atomwaga nêjan njabelo atom, kêtujan lau-sêkênjan-gêwinjanwaga nêjan njabelo. ²³ Gôlôac dabunjan embe samob sêkac taujan sa ma samob sêsôm binjan awenjan njalatônjan, go lau njagêdô me lau samuc, tanjan nasêwinjan nanjan, oc sêsôm binjan amboac ondod. Oc sêsôm gebe meloc kêtê amac. ²⁴ Mago samob embe seoc Anôtônê binjan lasê ma njan samuc tenjan me njan jaba tenjan embe naêwinjan, oc samob nêjan binjan epenjan to êmêtôc enjan ²⁵ e binjan, tanjan kêsijn tau gêc nê njalêlôm nanjan, êtu awê, go êu tau lanjonanô êndênjan nom etoc Anôtô sa ma êsôm lasê ênêc awêgenjan gebe “Anôtô gêmoa gêwinjan amac binjananôgoc.”

Danjon nêjan gê nanjan samob njapêp sawa

²⁶ O lasitêwaac, binjan tonanjan njan amboac ondod. Amac embe akac taôm sa, go njan tenjan êpuc wê tenjan sa, tenjan êndônjan mêtê, tenjan êsôm binjan, tanjan gêc lêlômgenjan nanjan, lasê, tenjan êsôm binjan awenjan njalatônjan ma tenjan êwa binjan tau sa. Gêjan samob tonanjan njai anjonôm êtu amboa gôlôac dabunjan sanjan. ²⁷ Lau embe sêsôm binjan awenjan njalatônjan, go njan luagêc me têlêac sêsôm binjan ma êtôm. Êsêac sêsôm binjan sêndênjan tanjanenjan ma njan tenjan êwa binjan tau sa. ²⁸ Njan êwa binjan sanjan tenjan embe êmoa atom, go njan êsôm binjan awenjan njalatônjan ênam tau tônjan êndênjan gôlôac dabunjan, êsôm binjan ênêc enjan tau to Anôtônjanenjan. ²⁹ Njan luagêc me têlêac seoc Anôtônê binjan lasê ma lau njagêdô sênsaê binjan tau. ³⁰ Anôtô embe eoc binjan, tanjan gêc lêlômgenjan nanjan, tenjan lasê êndênjan

ɲac tenj, tanj gêngôɲ gôlôac ɲalêlôm nanj, go ɲac, tanj kêsôm binj gêmoa nanj, êoc nê binj tôɲ acgom. ³¹ Amac samob atôm gebe aoc Anôtônê binj lasê asôm ajô taôm-ajô taômgenj e andôɲ lau to alêɲ binj lau samob. ³² Lau seoc binj lasêɲa nêɲ ɲalau tanjenj wamu êndên êsêac, tanj seoc binj lasê nanj, ³³ gebe Anôtô kêtû gêɲ wauc-waucgenj ɲaAnôtô atom, kêtû binjmalô ɲaAnôtô.

Mêtê tanj sêgôm anɲa Anôtônê launêɲ gôlôac samob nanj, sêɲgôm anɲa amacnêɲ amboac tonanj gebe ³⁴ Gôlôac embe sêkac sa, go lauo sênam tauɲ tôɲ. Alôc gebe sêsôm binj nec atom. Êsêac sêkônij tauɲ êtôm Anôtônê binjsu kêsôm. ³⁵ Lauo embe taêɲ ênam gebe sêjala binj ɲagêdô êtu tôɲ, go têtû kênac nêɲ ɲaci anɲa tauɲ nêɲ êndumanj. Gôlôac embe sêkac sa ma awê tenj embe êsôm binj, oc êtu binj majenɲa. ³⁶ Taôm asôm acgom, Anôtônê binj kêsa anɲa amac taômgenj nêɲ me gêsuj tau gêdêɲ amac taômgenj gêwac me.

³⁷ ɲac tenj embe êlic tau gebe ɲac eoc Anôtônê binj lasêɲa me êwê kainj moasij ɲalaunja tenj, nanj êjala gebe binj, tanj aê kato gêdêɲ amac nanj, Apômtaunê jatû. ³⁸ Eɲ embe êjala binj tonanj atom, oc amac ajala eɲ atom amboac tonanj. ³⁹ O lasitêwac, amboac tonanj atu kêka-kêka gebe aoc Anôtônê binj lasê ma akô lau, tanj sêsôm binj awenj ɲatalôɲa nanj, auc atom. ⁴⁰ Anɲgôm gêɲ samob naêndêɲgenj ma êtôm ɲagôlinjenj.

15

Apômtau Jesu gêdi sa

¹ O lasitêwac, aê jakêɲ puc amac gebe taêm ênam ɲawae ɲajam êtiam. Aê kasôm ɲawae ɲajam tau lasê gêdêɲ amac ma amac akôc sa ma ɲawae ɲajam tau kêpuc amac tôɲ akô ɲajana. ² Embe akôc ɲawae ɲajam, tanj kasôm lasê gêdêɲ amac nanj tôɲ, go ênam amac kêsi. Mago embe akôc tôɲ atom, oc akêɲ êwiɲ ɲaôma.

³ Binj ɲamataɲa, tanj kakêɲ gelom amac nanj, gelom aê amboac tonanj gebe Kilisi gêmac êndû kêtû aêacnêɲ secɲa kêtôm teto gêc. ⁴ Êsêac sêsuj eɲ ma Anôtô gêɲu eɲ sa gêdêɲ bêc kêtû télêac kêtôm teto gêc. ⁵ Eɲ geoc tau lasê gêdêɲ Kêpa su acgom, go gêdêɲ êsêac 12. ⁶ Go geoc tau lasê gêdêɲ lasitêwai, tanj sêlêlêc 500 su nanj, ma sêlic eɲ sêwiɲ tauɲgenj. Lau tau nêɲ taêsam tec materj jali sêmoa ma ɲagêdô sêmac êndû su. ⁷ Go geoc tau lasê gêdêɲ Jakobo su, go gêdêɲ aposolo samob.

⁸ Eɲ geoc tau lasê gêdêɲ samob su, go kêtû ɲamuanô tau eɲ geoc tau lasê gêdêɲ aê amboac tonanj, tec katôm ɲapalê, tanj têna kêkôc eɲ keso têm. ⁹ Aê katu aposolonêɲ ɲac ɲamuɲa tenj. Aê katôm gebe sêsam aê gebe aposolo atom, gebe aê kêjanda Anôtônê gôlôac dabuj. ¹⁰ Mago Anôtônê moasij kêkêɲ aê katu aposolo. Ma ênê moasij, tanj kêkêɲ gêdêɲ aê nanj, ɲanô masi atom. Aê gajam kôm kapôɲ kêlêlêc êsêac samob su, mago aê tauc gagôm atom, Anôtônê moasij, tanj gêwiɲ aê nanj gêgôm. ¹¹ Mago mêtê tau aê to êsêac ajam kêtôm taugenj ma amac tec akêɲ gêwiɲ.

ɲacmêtê oc sêndi sa

¹² Aêac ajam mêtê gebe Anôtô gêɲu Kilisi gêdi sa anɲa ɲacmatêɲêɲ. Ma amboac ondoc amacnêɲ lau ɲagêdô sêsôm gebe ɲacmatê oc sêndi sa atom nec. ¹³ ɲacmêtê embe sêndi sa atom, oc Anôtô gêɲu Kilisi gêdi sa atom amboac tonanjgenj. ¹⁴ Kilisi embe êndi sa atom, oc jaenj, tanj aêac ajac gêdêɲ amac nanj, ɲanô masi ma amacnêɲ akêɲ gêwiɲ ɲanô masi amboac tonanjgenj. ¹⁵ Embe amboac tonanj, oc aêac atu lau, tanj awa binjansanj sa kêpi Anôtô, aêac awa sa

gebe Anôtô gêñu Kilisi sa, mago enj embe êñu ñacmatê sa atom, nanjo gêñu Kilisi sa atom amboac tonanjen. ¹⁶ Anôtô embe êñu ñacmatê sa atom, nanjo gêñu Kilisi sa su atom amboac tonan. ¹⁷ Mago enj embe êñu Kilisi sa atom, oc akêñ ewiñ ñaôma ma amoa tonêm secger ñapañ. ¹⁸ Ma êsêac, tanj sêkêñ gêwiñ Kilisi ma sêmac êndu su nanj, sêjanja amboac tonanjen. ¹⁹ Aêac embe takêñ maten Kilisi êndênj têm tamoa nom tonecñagenj, go lau sêlic aêac tatu gêñj gêbac ma taêñ walô aêac êlêlêc lau ñagêdô samob su ñjengenj. ²⁰ Mago Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa anja ñacmatênênj sugac. Enj kêtû lau, tanj sêmac êndu su nanj, nêñ ñamêc. ²¹ Ñamalac tagenj kêtû tamac êndu ñañamôkê, ma ñamalac tagenj kêtû dândi sa anja ñacmatênênj ñañamôkê. ²² Biñ tau amboac tonec gebe Adam gêbiñ aêac tôñ, tec samob tamac êndu, ma Kilisi gêbiñ aêac tôñ, tec samob maten jali êsa. ²³ Mago samob maten jali êsa êndênj-êndênjenj êtôm nêñ noc. Kilisi kêtû ñamêc, go êsêac, tanj têtû ênê lau nanj, sêndi sa êndênj noc enj êmu êmênja. ²⁴ Su, go Kilisi ênac dabiñ gêñj samob. Enj oc ensenj gôliñ to ñaclai ma ñajanja samob su, ma êkêñ gôliñ tau êndênj Tama Anôtô. ²⁵ Gôliñ kiñña gêjac Kilisi ñawae e Anôtô êkêñ ñacjo samob sêsô enj akainj ñalabu acgom. ²⁶ Go êtu ñamu ensenj ñacjo gêmacanô tau su. ²⁷ Teto gêc gebe “Gêñ samob kêsô enj akainj ñalabu.” Teto gebe “Gêñ samob kêsô enj ñalabu,” mago biñ tonec gêc awê gebe ñalô Gêñ samob kêkanôñ ñac, tanj kêkêñ gêñ samob kêsô enj ñalabu nanj, gêwiñ atom. ²⁸ Gêñ samob kêsô Latu ñalabu su acgom, go Latu tau êsô ñac, tanj kêkêñ gêñ samob kêsô enj ñalabu nanj, ñalabu amboac tonan, gebe Anôtô ênam gôliñ gêñ samob ênam aucgenj.

²⁹ Lau tanj sêliñ sanju sêjô ñacmatê nanj, oc sênjgôm amboac ondod. Ñacmatê embe sêndi sa atomanô, go êsêac sêliñ sanju sêjô ñacmatê su êtu asagenja. ³⁰ Ma aêac amboac ondod. Aêac amoa jageo kêtôm bêc samob kêtû gêñ ñaclai gebe ensenj aêacña nec kêtû asagenja. ³¹ O lasitêwaac, biññanôgoc, aê gêmac êndu kêtôm bêcgenj. Aê kasôm biñ tonan kêtû amac atu ñoc waec, tanj gêc gêwiñ aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nanja. ³² Aê gajac siñ gêdênj bôc ñaclai anja Epese. Aê embe janac siñ tau êtu biñ ñamalacñagenj, oc ênam aê sa amboac ondod. Ñacmatê embe sêndi sa atom, go taniñ to tanôm gêñ tanac ñawaegenmanj, gebe ñaelenj oc tamac êndu.

³³ Ansau taôm atom. Embe asêlênj awiñ lau sec, oc ensenj nêñ mêtê ñajam su. ³⁴ Tekwem saki êsa ñapep ma anjgôm sec êtiam atom. Aê jasôm biñ tonec e janjgôm amac majem êsa gebe Amacnêñ lau ñagêdô sêjam kauc Anôtô.

Aêac oc dandi sa toôliñgenj

³⁵ Lau ñagêdô oc têtû kênac gebe “Ñacmêtê oc sêndi sa amboac ondod. Ma embe mênjêpi, oc sêkôc ôliñ amboac ondod.” ³⁶ Melocma. Gêñ tanj kôsê nanj, embe êtu palê atom, oc êpoa atom. ³⁷ Embe ôsê gêñ, oc ôsê ñadambê, tanj êlêc êpi êmênj nanj atom, oc ôsê ñamatugenj, amboac janjom me gêñ ñagêdô ñawê. ³⁸ Anôtô êkêñ ñanô êndênj ñawê êtôm taê gêjam ma êkêñ ñanô tokainj-tokainj êndênj ñawê êndênj-êndênjenj. ³⁹ Gêñ samob ôliñ têtôm tauñ atom. Ñamalac ôliñ tenj ma bôc ôliñ tenj ma moc ôliñ tenj ma i ôliñ tenj. ⁴⁰ Ñanô undambêña to ñanô nomña gêc gêdênj-gêdênjenj amboac tonan. Mago gêñ undambêña ñawasi tenj, ma gêñ nomña ñawasi tenj. ⁴¹ Oc ñawasi tenj ma ajôn ñawasi tenj ma utitalata ñawasi tenj. Ma utitalata tonan ñai ñawasi gêdênj-gêdênjenj amboac tonan.

⁴² Êndênj noc ñacmatê sêndi sanja nanj, oc amboac tonan. Sêsê gêñ, tanj ê su nanj, ma gêñ tenjenja oc êndi sa. ⁴³ Sêsê ôli ñaôma ma ôli ñawasi oc êndi sa. Sêsê ôli palê-palê ma ôli tonjaclai oc êndi sa. ⁴⁴ Sêsê ôli nomña ma ôli

ñalauña oc êndi sa. Embe ôli nomña ênêc, go ôli ñalauña ênêc amboac tonanğen.
⁴⁵ Amboac teto gêc gebe “Ñac ñamataña, Adam, kêtü gêñ mata jali.” Mago Adam ñamuña en ñalau, tañ kékêñ aêac danğôn materñ jali. ⁴⁶ Ôli ñalauña mênkêsa kêtü ñamata atom, ôli nomña gêmun, go ôli ñalauña kêdaguc. ⁴⁷ Ñamalac ñamataña en anğa nom, tec kêtü gêñ nomña. Ñamalac kêtü luagêcña gêmên anğa undambê. ⁴⁸ Lau nomña têtôm ñac nomña tonanğ, ma lau undambêña têtôm ñac undambêña tonanğ. ⁴⁹ Aêac tec tawê kainñ ñac nomña lanğ nec, oc tawê kaiñ ñac undambêña lanğ amboac tonanğen. ⁵⁰ O lasitêwaac, binñ tonec tec jasôm gebe Aêac ôlinğ to dec tonec tawê kainñ Anôtônê gamên atom. Ma gêñ, tañ ê su nanğ, oc êwê kainñ gêñ tenğenña atom.

⁵¹ Anğ acgom, aê jasôm binñ ñalêlômña tenğ êndên amac gebe Aêac samob oc tamac êndü atom, mago Anôtô oc êpô aêac samob ôlinğ ôkwi kainñ tenğ êsa. ⁵² Binñ tau êsa sep tagen ma eb tagen êndên dauc êtañ ñamuña. Dauc tonanğ embe êtañ, go ñacmatê oc sêndi sa toôlinğ tenğenña ma Anôtô oc êpô aêac olinğ ôkwi kainñ tenğ êsa, ⁵³ gebe gêñ tonec, tañ ê su nanğ, oc êsô gêñ tenğenña sa amboac ñakwê, ma gêñ tonec, tañ êmac êndü nanğ, oc êsô gêñ, tañ êmac êndü atomña nanğ sa. ⁵⁴ Mago êndên tañ gêñ tonec, tañ ê su nanğ, oc êsô gêñ tenğenña sa, ma gêñ tonec, tañ êmac êndü nanğ, oc êsô gêñ, tañ êmac êndü atomña nanğ sa, go binñ, tañ teto gêc nanğ, êtu anô gebe

“Ñac tañ kêku ñacjo tulu nanğ, gesenğ gêmacanô tau su.

⁵⁵ O gêmacanô tau, aôm kôku ñacjo tulu ñanğanô gêc ondoc.

O gêmacanô tau, nê m kêm tau ondoc.”

⁵⁶ Sec kêtü gêmacanô ñakêm, ma binñsu kêtü sec ñanğaclai. ⁵⁷ Mago danğe êndên Anôtô, tañ kékêñ aêac taku ñacjo tulu kêtü aêacnênğ Apômtau Jesu Kilisiña.

⁵⁸ O ñoc lasitêwaace, amboac tonanğ atu lau ñajaña to amoa nê m ñanğên. Anam Apômtaunê kôm ênam amac auc ñapanğ. Ma ajala gebe kolenğ, tañ anam êtu Apômtaunğ nanğ, oc anam ñaðma atom.

16

Da tanam Anôtônê lau sanja

¹ Galoc binñ êpi awa ênam Anôtônê lau sanja. Anğôm êtôm binñ, tañ kajatu gêdênğ gôlôac dabunğ Galatana gebe sênğômña nanğ. ² Êtôm woke ñabêc ñamataña samob amac samob êndênğendênğen anac awa sa ênêc tauña êtôm gêñ, tañ gêc amacña nanğ, ec êndênğ tañ jaô lasê amac nanğ, ajonğ da sa ñalênğ ñawapac atom. ³ Aê jaô lasê amac su acgom, go jasakinğ lau, tañ amac alic êaêac têtôm nanğ, topapia êwa êsêac sanja sêna Jerusalem gebe sêkênğ nê m moasinğ êndênğ lau ônê. ⁴ Embe jalic êtôm gebe tauc jasêlênğ, go êsêac sêsêlênğ sêwinğ aê.

Paulu tae gêjam nê lênğ ñagêdô

⁵ Aê jana Makedonia su acgom, go jandênğ amac jawac, gabe jasa Makedoniağenğ jawac. ⁶ Aê oc jamoa jawinğ amac ñasawa ec, moae jamoa e komô êbacnê. Go amac anam aê sa to akênğ aê jasa ñoc lênğ ñagêdô êtiã. ⁷ Aê gabe jalic amac têlagenğ ma jawi amac sinğ sebenğ atom. Aê taêc kêka gebe Apômtau mbe êlôc sa, go janğônğ jawinğ amac ñasawa ec balinğ. ⁸ Aê jamoa Epese tonec e Pentekost êbacnê, ⁹ gebe katam tenğ gêlêc su samucgenğ gêdênğ aê, tec janam kôm tonanğenğ, mago ñoc sonğ-sonğ taêsam tec sêmoa.

¹⁰ Timote embe êwac, nanğ amoa sinğ enğ ec ôli andanğ amac gebe enğ gêjam Apômtaunê kôm kêtôm aê tauc. ¹¹ Tenğ êlic enğ amboac gêñ ñaðma atom. Anam

en sa to akêñ en tobiñmalôgen êndêñ aê êmu êmêñ êtiam, gebe aê to lasitêwai aôñ en.

¹² Biñ êpi lasiñi Apolo amboac tonec. Aê katen en kêtú dim taêsam su gebe êwiñ lasitêwai êndêñ amac êwac. Mago en taê gêjam gebe êwac galoc atom, ñasawa ten embe êtap lêñ ñajam ten sa, go êwac.

Paulu gêjac mata nê biñ

¹³ Anam jali to akêñ êwiñ ma akô ñajana atôm ñacgen. ¹⁴ Anğôm nêñ gêñ samob totêmtac êwiñgen.

¹⁵ O lasitêwaac, amac ajala Stepana to nê gôlôac. Êsêac lau buña ñamataña anğa gamêñ Akaiaña ma sêkêñ tauñ sêjam sakiñ Anôtônê lau sêjac ñawaegen.

¹⁶ Aê jalêñ biñ amac gebe asô lau amboac tonañ ñalabu êtôm asô êsêac samob, tañ sêjam sakiñ to sim tauñ su sakiñ tonañña nan, ñalabu amboac tonañ. ¹⁷ Aê têtac ñajam gebe Stepana agêc Potunata ma Akaika dêdêñ aê sêmêñ sêjô amac samob su. ¹⁸ Êsêac tonañ sêlau amac to aêacnêñ ñalêlôm. Tec atoc lau amboac tonañ saman.

¹⁹ Gôlôac dabuñ Asia Saunña awen gêjac amac. Akwila agêc Priska to gôlôac dabuñ, tañ sêkac sa anğa êsêagêcnêñ andu nan, awen gêjac amac ñanô kêtú Apômtauña. ²⁰ Lasitêwai samob awen gêjac amac. Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêñ mêtê.

²¹ Aê Paulu tauc kato biñ aoc gêjac amacña tonec ña tauc lemoc. ²² Ten embe têtac êwiñ Apômtau atom, oc Anôtô êpuc boa en. Marana tê (ñam gebe O Apômtau ômôêñ). ²³ Apômtau Jesu nê moasiñ wacêpi amac. ²⁴ Aê têtac gêwiñ amac samob, tañ Kilisi Jesu gêbiñ aêac tônia nan.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdên lau KORINTI

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdên lau Korintña nec ñac tau keto gêdên ñasawa ten, tañ ênê to gôlôac Korintña nêñ biñ kêlêsa tau ñasec nan. Lau buña ñagêdô oc sêli tauñ sa gêdên Paulu ma sêbu en ñajaña, mago en gêjam awa su ñanôgen gebe sê wama tauñman. Lau tau sêwi nêñ kisa sin, tec keto nê kêtü samuc ñawae gêdên êsêac gêja.

Papia ñasêbu ñamataña Paulu keto biñ kêlêsa tau to kêlênsôn en to gôlôac Korintña nan acgom, go gêwa en keto nê biñ ñajaña kepen lau, tañ sêbu en to sêli tauñ sa gêdên en nan, ñam sa e kêsôm nê têtac ñjam lasê kêpi lau tau gebe taên gêjam tauñ e sêjam tauñ ôkwi ma sê wama tauñ, sêgôm kêtü nê papia ñajaña tônêña. Go keten gôlôac tau gebe sêkên nêñ da kapôêngeñ sênam lau buña ñalêlôm sawa anga Judaia nan sa. Gocgo kêcac biñ su tau ma gêwa nê sakin sa gebe aposolo ñanô ten en. En keto biñ tonan gêdên Korintwaga luagêcgeñ, tañ sêbu Paulu gebe aposolo dansañ en ma sêboa tauñ sa sebe aposolo ñanô êsêac tauñgeñ nan.

Nadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau to gôlôac Korintña nêñ biñ 1:12–7:16
3. Da kêtü lau buña Judaiaña 8:2–9:15
4. Paulu kêpuc biñ su tau to gêwa tau sa gebe aposolo ñanô ten en 10:1–13:10
5. Paulu gêjac mata nê papia 13:11-14

Paulu gêjac m nê papia ma gêjam danje Anôtô

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô kêkalem aê nan, agêc lasic Timote, aêagêcma biñ êndên Anôtônê gôlôac amac, tañ anğôn Korinti to êndên Anôtônê lau samob, tañ ajam Akaia aucgen anğôn nan. ²Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasin to biñmalô êndên amac êwac.

³Talanem Anôtô, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi tama en. Aêac Tamenj en, tañ kêtü taê walô ñatau to gêjam malô samob ñaAnôtô. ⁴En gêjam malô aêac gêdên tañ nêñ gêñwapac tokainj-tokainj kêtap aêac sa nan, e tauñ tatôm gebe tanam malô êsêac, tañ sêmoa gêñwapac tokainj-tokainj ñalêlôm nan, ña biñmalô, tañ Anôtô gêjam malô aêac tauñ nan. ⁵Kilisinê ñandanj mênjkêsâlê aêac auc, mago Kilisinê gêjam malô aêacña mênjkêsâlê aêac auc amboac tonanğen. ⁶Aêac embe aêc gêñwapac, go aêc êtu ênam malô amac to ênam amac kêsija. Ma Anôtô embe ênam malô aêac, go êngôm êtu ênam malô amacña, gebe êngôm nêñ ñalêlôm ñajaña êsa e aêc gêñwapac totêmtac êpa sugen atôm aêac aêc gêñwapac tau tonan. ⁷Aêac taên kêka amac amoa ma ajala gebe amac, tañ aêc gêñwapac awiñ aêac nan, awê kainj Anôtônê gêjam malô aêacña awiñ amboac tonan.

⁸O lasitêwac, aêac abe ansañ gêñwapac, tañ kêtap aêac sa anga Asia nan, auc êndên amac atom. Gêñwapac tau kêlêlêc aêacma ôliñwalô su ma kêkônij aêac tôn ñanôgen e atan tauñ gebe atu lau gêbacgac. ⁹Aêac tauñ asaê gebe sêkic aêacma biñ sugac. Mago gêñ tau gêgôm aêac kêtü êwa ma kauc sanj gebe taên êka tauñ ma tekweñ saki atom, taên êka Anôtô, tañ gêñu ñacmatê dêdi sa nan taugen. ¹⁰En gêjam aêac kêsî anga gêmac ñañaclai ônê ma oc ênam aêac kêsî. Aêac akênj maten enğen gebe ênam aêac kêsî êtiam. ¹¹Ma amac anam aêac

sa aterj mec êtu aêacra êwiñmanj. Anôtô oc êñô lau taêsam nêj mec, ma en êmoasiñ aêac e lau taêsam sênam danje enj êtu aêacra.

Paulu kêtù ñaclej lau Korinti seberj atom nanj ñam

¹² Aêacma waenj ñam tau tonec gebe aêacma awa ñalêlômra gêwa sa gêdêj aêac gebe asa ma lêj amoa nom atôm Anôtônê lau tolanjônêm sawagenj. Kauc ñamalacra gêjam gôlij aêac atom, Anôtônê moasiñ gêjam gôlij aêac. Ma lêj tau tonanj aêac asa ajac ñawaegeñ gêdêj amoa awiñ amac amboac tonanjenj. ¹³ Gebe aêac ato binj kainj tenj gêdêj amac atom, ato binj, tanj amac atôm gebe asam to ajala nanjenj. Aê taêc kêka gebe oc ajala binj tau tomalagenj, ¹⁴ amboac ajala aêacma binj ñatênagenj su gebe êndêj Apômtau Jesu nê bêc aêac atu nêw waem ñam, amboac amac atu ma waenj ñam.

¹⁵ Aê taêc gêjam binj tonanj kêtù tôngac, tec gabe jandêj amac jawac êmunj acgom, gebe atap moasiñ sa êtu dim luagêc. ¹⁶ Aê gabe jasa amacnêm gamêñnagenj jana Makedonia. Ma anja Makedonia gabe jamu jandêj amac jawac êtiam, gebe anam aê sa ma akêj aê jana Judaia. ¹⁷ Aê gabe jasa ñoc lêj amboac tonanj, tec taêc gêjam binj palinpalinjenj me. Me gêj, tanj taêc gêjam kêtù tøj gebe janjôm nanj, oc taêc gêjam kêtôm kauc ñamalacra ma jasôm “aêc, aêc” to “masi, masi” êpi tagenj me. ¹⁸ Anôtô enj ñac ñanêj, tec kêjala gebe aêacma binj gêdêj amac kêtù “aêc” to “masi” kêpi tagenj nec atom, ¹⁹ gebe Anôtônê Latu Jesu Kilisi, tanj aêagêc Silwana ma Timote ajam mêtê kêpi enj gêdêj amac nanj, nê binj aec to masl nec atom. Gêdêj tanj Kilisi gêmêj nanj, Anôtô gêlôc gebe “Aec.” ²⁰ Kilisi gêlôc gêdêj Anôtônê binj samob, tanj gêjac mata nanj. Kêtù tonanra aêac tasôm gebe “Binjanô” kêtù Kilisiña gebe talambinj Anôtô. ²¹ ñac tanj kêpuc aêac to amac tøj tamoa dawinj Kilisi ma genj oso aêac nanj, Anôtô tau. ²² Enj kepenj nê ñatalô kêpi aêac, tec tatu ênê gêj, ma kakêj Nalau Dabunj kêsêp aêacnêj ñalêlôm kêtù ñakamaclauñ êtu gêj, tanj gebe êkêj êndêj aêacra nanj.

²³ Aê aoc gêjac Anôtô gebe mênêwa ñoc ñalêlôm sa êndêj amac gebe taêc walô amac, tec gaja Korinti atom tagenj gebe janjôm amac sec atom. ²⁴ Aêac atu amacnêm akêj gêwiñ ñataui atom, amac akêj gêwiñ ñajaja tec amoa. Tagenj aêac abe anam kôm awiñ amac gebe têtmtac ñajam êsa.

2

¹ Aê taêc gêjam kêtù tøj gêc ñoc ñalêlômgenj gebe jandêj amac jawac atom, gebe janjôm nêw ñalêlôm ñawapac êsa êtiam atom. ² Gebe aê embe janjôm amacnêm ñalêlôm ñawapac êsa, asa oc êngôm aê têtac ñajam êsa. Lau tenj sêmoa gebe sêngômra atom, lau tanj gagôm nêj ñalêlôm ñawapac kêsa nanjenj. ³ Aê kato binj tonanj gebe aê embe jawac, go anjôm ñoc ñalêlôm ñawapac êsa atom, gebe kôm tonec gêjac amac ñawae gebe anjôm aê têtac ñajam êsa. Aê kakêj gêwiñ gebe aê embe jamoa totêtac ñajamgenj, go amac samob amoa totêtmtac ñajam amboac tonanjenj. ⁴ Aê kato papia tau tonanj gêdêj amac tonoc ñalêlôm ñawapac to ñatutucenj ma tomatocsulugenj. Aê kato kêtù janjôm nêw ñalêlôm ñawapac êsanja nec atom, kato gebe ajala aê têtac gêwiñ amac ñanôgenja.

Korinti sêsuc ñac, tanj gêgôm sec nanj, nê binj ôkwi

⁵ ñac tenj embe êli binj sa, oc êngôm aê taut ñoc ñalêlôm ñawapac êsa atom, êkêj wapac amacnêm ñagêdô. Aê gabe jasôm gebe êkêj wapac êndêj amac samob nec atom, gabe jakônij enj samucgenj atom. ⁶ ñac tau kêtap nê sec ñagêjô anja lau taêsam nêj sa sugac, tec kêtôm. ⁷ Amboac tonanj galoc asa

naléh terj ma asuc êné binj ôkwi to anam malô enj gebe nê nalêlôm njawapac êlêlêc e êngôm tau paliñ nec atom. ⁸ Kêtu tonanña aê jaléh binj amac gebe êtôc nêmtac gêwiñ enña ênêc awê êndêñ enj êtiam. ⁹ Papia tanj kato gédêñ amac nanj, njam tau tonec gebe jansaê amac gebe jajala amac oc tanjem wamu aêñoc binj samob me masi. ¹⁰ Amac embe asuc njac terj nê binj ôkwi, aê oc jasuc ôkwi amboac tonan. Binj jasuc ôkwiña terj embe ênêc, oc jasuc ôkwi êtu janam amac sanja jakô Kilisi lanjônêmt. ¹¹ Aêac tanac jao tauñ êndêñ Sadan gebe ênsau êc aêac atom. Aêac tajam kauc êné gêñlêlôm atom.

Paulu gêmoa Troas tonê nalêlôm njatutucgeñ

¹² Gédêñ tanj gaô lasê Troas gabe jasôm Kilisinê njawae njam lasê nanj, galic gebe Apômtau gêlêc katam terj su gédêñ aê gebe janam kôm. ¹³ Mago gamoa totêtac malôgeñ atom, njam gebe katap lasic Titi sa atom, tec kêkam êsêac lemeñ ma gaja Makedonia.

¹⁴ Mago danje êndêñ Anôtô. Enj kêkêñ aêac, tanj Kilisi gêbinj aêac tôñ nanj, awaka êné wae kêku njacjo tulunja sa. Ma kêkêñ aêac gebe aoc Kilisinê nec lasê ênam gamêñ samob auc êtôm njamalu njam, tanj gêjam gamêñ popoc nanj. ¹⁵ Gebe Anôtô gêlic aêac atu Kilisinê gêñmalu amoa lau, tanj Anôtô ênam êsêac kêsi to lau, tanj sênanja nanj nalêlôm. ¹⁶ Lau njamakenj sêñu amboac njasu gêmacanôña, tanj gesenj êsêac nanj. Lau njamakenj sêñu amboac njamalu njam, tanj kêsa anja gamêñ sêñgônj materj jaliña ma kêkêñ êsêac sêñgônj materj jali. Asa kêtôm sakinj amboac tonan. ¹⁷ Aêac atulu Anôtônê mêtê amboac lau taêsam sêgôm kêtu awanja nanj atom. Anôtô kêsakinj aêac, tec asôm êné mêtê lasê tonjalêlôm njawagenj akô Anôtô lanjônêmt, asôm kêtôm Kilisi gêbinj aêac tôñ.

3

Poac wakuc njasakinjwaga

¹ Galoc amac alic aêac amboac akianj tauñ sa kêtiam me. Me moae aêac apô lèna papia êwa aêac sa êndêñ amacña, me apô lèna amacnêmt papia êwa aêac sa êndêñ lauñja kêtôm lau njagêdô sêkôc-sêkôc nec me. ² Aêacma papia êwa aêac sanja nanj amac taôm. Papia tau teto kêsêp aêacma nalêlôm, lau samob têtôm gebe séjala to sêsam. ³ Binj tau gêc awê gebe amac atu Kilisinê papia, tanj kêkêñ gédêñ aêac gebe asakinj. Enj keto papia tau nj busa kêsêp poc tapa atom, keto nj Anôtô mata jali nê Njalau kêsêp njamalacnêñ nalêlôm.

⁴ Kilisi kêwaka aêac akêñ gêwiñ sa e ôlinj andan Anôtô, tec asôm tonan. ⁵ Aêac tauñ atôm gebe tauñ taêñ ênam binj to anam kôm amboac tonan atom. Aêac atôm kôm tau nanj njam kêsêp Anôtôñagenj. ⁶ Enj kêpuc aêac tôñ e atu poac wakuc njasakinjwaga. Poac wakuc tau njam kêsêp binjsu tetonja atom, kêsêp Njalau, gebe binjsu tetonja tec gesenj njamalac su, mago Njalau kêkêñ êsêac sêñgônj materj jali.

⁷ Binjsu tanj Anôtô keto kêsêp poc nanj, mênkêsa tonjawasigenj e lau Israel têtôm gebe sêlic Mose lanjôanô atom kêtu njawasi, tanj gêjam lanjôanô auc nanjña. Tagenj njawasi tau tonan gê su kêtiam. Binjsu tanj kêtu gêmacanô njasakinjwaga embe êmêñ tonjawasi amboac tonan, ⁸ go njawasi, tanj êsap sakinj Njalauñja tôñ nanj, oc êlêlêc su. ⁹ Sakinj tanj kêmêtôc njamalac gebe sênanja nanj, kêtap njawasi sa, ma sakinj, tanj kêmasan njamalacnêñ binj e Anôtô gêlic êsêac êtu lau gédêñ nanj, kêtap njawasi sa kêlêlêc su atom me. ¹⁰ Tec njawasi ônêña embe tanam dôñ êpi njawasi tonec, oc talic gebe njawasi nanô atom, njam gebe sakinj tonec njawasi kêlêlêc nêñgenj su. ¹¹ Embe gêñ, tanj ê su nanj, êtap njawasi amboac tonan sa, go gêñ, tanj ênêc tenjenña nanj, êtap njawasi sa êlêlêc su.

¹² Aêac akêñ matenñ bin amboac tonanñ, tec amoa totêntac kêpa sugen. ¹³ Aêac atôm Mose atom. En gêsan lanñanô ña obo auc, gebe lau Israel sêlic ñawasi ê su ênaña anña lanñanô nanñ atom. ¹⁴ Ma êsêacnêñ ñalêlôm ñadani kêsa. Kêtôm têm sêsam poac lanñwa ñabinñ, go obo tonanñ gêsanñ binñ auc ñapanñ e mênğêdêñ galoc, sêkôc obo tau su atom, gebe Kilisi taugenñ kêtôm gebe êkac obo tau su. ¹⁵ Binñjanô, kêtôm têm samob, gêñ sêsam Mosenê binñ lasê nanñ, obo tau tonanñ gêsanñ êsêacnêñ ñalêlôm auc e mênğêdêñ galoc. ¹⁶ Mago Israel embe sênam taunñ ôkwi êndêñ Apômtau, go êkac obo tau su. ¹⁷ Apômtau enñ Njalau. Ma Apômtaunê Njalau embe êmoa êwiñ ñamalac, go êngamboac êsêac su sêmoa nêñ lêtêgen. ¹⁸ Aêac tec obo gêsanñ aêac lanñjanô auc atom nec, tatôm tasalakatu, tañ Apômtaunê ñawasi jakêpô lau e Apômtau Njalau êkêñ aêac tapô taunñ ôkwi tatôm enñ tau katu ma tawê kainñ ñawasi to ñawasi.

4

Anôtônê awamata kêsêp kunom

¹ Anôtô taê walô aêac, tec kêkêñ sakinñ tonanñ gêdêñ aêac. Amboac tonanñ aêac tatu golonñ atom. ² Aêac akac taunñ su anña gêñ, tañ kêsinñ tau ma kêtôm gebe êngôm aêac majenñ êsanañ nanñ. Aêac asêlêñ asa lêñ dansanñ atom ma ajam Anôtônê binñ ôkwi atom. Aêac aoc binñjanô lasê akô Anôtô lanñnêm e awaka taunñ sa gêdêñ lau samob, tañ sêkêñ tañenñ nêñ awa ñalêlôm ña nanñ. ³ Ñawae ñajam, tañ ajam nanñ, embe êsinñ tau, go êsinñ tau êndêñ lau, tañ oc sênanña nanñenñ. ⁴ Êsêac sêkêñ gêwiñ atom gebe nom tonec ñanjatausêga gêsanñ nêñ ñalêlôm auc e ñakesec kêsa ma sêlic ñawê, tañ kêsa anña ñawae ñajam nanñ atom. Ñawae ñajam tau gêwa Kilisi, tañ kêtû Anôtô katu solop nanñ, nê ñawasi sa. ⁵ Gebe aêac ajam mêtê kêpi aêac taunñ atom, awa Jesu Kilisi sa gebe enñ Apômtau ma aêac taunñ gebe atu amacnêm saki ñwaga katu Jesunña. ⁶ Anôtô tañ kêsôm gebe ñawê êsa anña ñakesec nanñ, kêkêñ aêacma ñalêlôm ñawê kêsa. Ñawê tau ñam kêsêp ajala Anôtônê ñawasi, tañ gêc Kilisi lanñanô nanñ.

⁷ Mago awamata, tañ awê kainñ nanñ, kêsêp aêacma ñalêlôm amboac kêsêp ku, tañ sêpac ña nom nanñ, gebe ñaclai ñamôkê ênêc awê gebe anña aêac taunñ ma atom, anña Anôtônêgen. ⁸ Gêñwapac tokainñ-tokainñ kêlêsuc aêacgen, mago kêlêsa aêac popoc atom. Aêac aê go taunñ, mago katuñ gêbac atom. ⁹ Lau sêjanda aêac, mago Anôtô gêwi aêac sinñ atom. Sêku aêac tulu, mago sesenñ aêac su atom. ¹⁰ Aêac aôc Jesu gêmac êndu kêpi aêac ôlinñ ñapanñ, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôlinñ amboac tonanñenñ. ¹¹ Aêac amoa matenñ jali, mago asa panñ gêmac ñalêndanñ ñapanñ kêtû Jesunña, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôlinñ mêtê-mêtê. ¹² Amboac tonanñ ñaclai tamac êndunña gêjam kôm kêpi aêac, ma ñaclai danğôn matenñ jalinña gêjam kôm kêpi amac.

¹³ Teto gec gebe “Aê kakêñ gêwiñ tec kasôm lasê.” Njalau tañ kakac ñac tonanñ e kêkêñ gêwiñ nanñ, kêkac aêac amboac tonanñenñ. Tec aêac akêñ gêwiñ ma asôm lasê amboac tonanñ. ¹⁴ Aêac ajala gebe Ñac tañ gêñu Apômtau Jesu gêdi sa nanñ, oc êñu aêac andi sa awinñ Jesu to êkêñ aêac awinñ amac takô enñ lanñnêmña. ¹⁵ Binñ samob tonanñ kêsa kêtû amacña. Anôtônê moasinñ embe ênam sêga anña launêñ, go êsêacnêñ mec danñenña êtu dani êlêlêc e Anôtônê ñawasi êsa.

Tasa nêñ lenñ totakêñ êwiñgen

¹⁶ Amboac tonanñ aêac atu golonñ atom. Aêac ôlinñ embe êtu sec, ma êtu sec. Mago aêacma ñalêlôm êtu wakuc êtôm bêcgen, ¹⁷ gebe ma gêñwapac gêgôm aêac têlagenñ ma asaê amboac ñagaô nanñ, êkêñ ñawasi tenñenña kapôên êlêlêc

gêḡwapaç su ḡḡeḡeḡ. ¹⁸ Aêaç matenḡ gêḡeḡ, taḡ matenḡanô talic sapu naḡ, gebe gêḡ, taḡ matenḡanô talic naḡ, ê su, mago gêḡ, taḡ talic sapu naḡ, oc ênêc teḡeḡeḡ.

5

¹ Aêaç ajala gebe aêaçma bec nomḡa tonec embe etoc su, go Anôto êkêḡ andu teḡ êndêḡ aêaç. Andu tau, taḡ ḡamalac sêkwê ḡa lemeḡ atom naḡ êkô undambê teḡeḡeḡ. ² Amboaç tonanḡ aêaç aeḡ oliḡ to ajam aweḡ su ma andu undambêḡa gebe êkwa aêaç auc. ³ Embe êkwa aêaç auc, go têtap aêaç sa toôliḡ ḡaôma atom. ⁴ Aêaç aḡḡôḡ bec ôliḡḡa tonec amoa, tec aeḡ oliḡ tauḡ toma ḡalêlôm ḡawapacḡeḡ. Aêaç abe akwalec bec tau tonec su atom, abe asô bec undambêḡa êkwa aêaç auc êwiḡ, gebe gêḡ mata jali tau mêḡeḡnam gêḡ mêtê-mêtê auc. ⁵ ḡaç taḡ kêmasaḡ aêaç kêtu gêḡ tonanḡa naḡ, Anôto tau, ma kêkêḡ ḡalau gêdêḡ aêaç kêtu ḡakamaclauiḡ.

⁶ Amboaç tonanḡ aêaç têtac kêpa su ḡapaḡ ma ajala gebe têm, taḡ amoa ôliḡeḡeḡ naḡ, kêtôm amoa gamêḡ jaba ma amoa jaêc Apômtau. ⁷ Aêaç alic ḡanô atom, ma akêḡ gêwiḡeḡeḡ ma tec asa ma lêḡ. ⁸ Aêaç têtac kêpa sugeḡ ma têtac gêwiḡ kêlêlêc gebe awi ôliḡ tonec ḡabec siḡ ma aḡḡôḡ ma malacmôkê awiḡ Apômtau. ⁹ Aêaç amoa ma malacmôkê me amoa jaêc, tec atu kêka-kêka gebe Anôto êlic aêaç ênac mataanô ḡajam. ¹⁰ Gebe aêaç samob oc tatu awê natakô Kilisinê lêpôḡ mêtôcḡa nêḡḡa, gebe aêaç samob êndêḡ-êndêḡeḡeḡ tatap ḡaḡêḡo sa êḡo ḡajam to sec, taḡ dagôm gêdêḡ têm tamoa toôliḡeḡeḡ naḡ.

Sakiḡ daê wamaḡa

¹¹ Aêaç ajala biḡ atêc Apômtauḡa ḡam tec ajam kôm kêpi lau gebe sênam tauḡ ôkwi. Anôto kêjala aêaçḡac ma aê taêc kêka gebe amac ajala aê gêc nêḡ ḡalêlôm amboaç tonanḡeḡ. ¹² Aêaç abe awaka tauḡ waeḡ sa êndêḡ amac êtiamêtiam atom. Aêaç abe êkêli amac e awaka aêaç sa atu amac waem ḡam gebe amac ajô lau, taḡ tetoc tauḡ sa gêḡ dêmôêḡaḡa, mago têtôm gebe tetoc tauḡ sa gêḡ ḡalêlômḡa atom naḡ aweḡ. ¹³ Aêaç embe amoa atôm lau meloc, go amoa amboaç tonanḡ êtu Anôtôḡa me embe amoa tokauc ḡawa, go amoa amboaç tonanḡ êtu amacḡa. ¹⁴ Kilisinê têtac gêwiḡ ḡanô kêkac aêaç, tec aêaç ajala gebe ḡaç tageḡ gêmac êndu kêtu lau samobḡa, amboaç tonanḡ tec kêtôm lau samob sêmac êndu sugac. ¹⁵ Eḡ gêmac êndu gêḡo lau samob su gebe lau, taḡ sêmoa matenḡ jali naḡ, sêmoa matenḡ jali êtu sêmoasiḡ tauḡḡa atom, sêmoa êtu sênam sakiḡ ḡaç, taḡ gêmac êndu gêḡo êsêaç ma gêdi sa naḡḡeḡeḡ.

¹⁶ Amboaç tonanḡ aêaç ajam dôm ḡaç teḡ ḡa lêḡ ḡamalacḡa kêtiam atom. Gêḡuḡeḡeḡeḡ tec ajam dôm Kilisi ḡa lêḡ ḡamalacḡa, mago galoc ajala eḡ amboaç tonanḡ kêtiam atom. ¹⁷ Amboaç tonanḡ ḡaç teḡ embe Kilisi êmbiḡ eḡ tôm, go êtu gêḡ wakuc teḡ. Alic acgom, gêḡ laḡḡwa gêḡaḡa su ma gêḡ wakuc mêḡkêsa. ¹⁸ Gêḡ samob tonanḡ ḡam Anôto, taḡ kêkêḡ Kilisi gebe ê wama aêaç êndêḡ tau ma kêkêḡ sakiḡ wamaḡa gêdêḡ aêaç. ¹⁹ Anôto gêmoa gêwiḡ Kilisi ma gê wama ḡamalac samob gêdêḡ tau. Eḡ taḡ gêḡam nêḡ geo kêtiam atom ma kêkêḡ aêaç asôm Anôto gê wama ḡamalacḡa ḡawae lasê. ²⁰ Kilisi kêsakiḡ aêaç gebe ajô eḡ su ma Anôto kêkêḡ aêaç gebe alêḡ biḡ amac. Tec ateḡ amac ajô Kilisi gebe Ansuḡ taôm êndêḡ Anôto gebe ê wama amac êndêḡ tau. ²¹ Kilisi gêḡam kauc sec, mago Anôto kêkêḡ eḡ kêtu sec ḡam gêḡo aêaç su gebe aêaç, taḡ Kilisi gêbiḡ aêaç tôm naḡ, tawê kaiḡ Anôtônê biḡgêdêḡ.

6

1 Aêac tañ ajam kôm awiñ Anôtô nañ, alêñ biñ amac gebe Akôc Anôtônê moasiñ sa ñaðmagerñ atom. 2 Anôtô kêsôm gebe

“Aê kakêñ tañoc aôm gêdêñ noc ñajam

ma gajam aôm sa gêdêñ bêc gajam aôm kêsija.”

Alic acgom, galoc noc ñajam tau, galoc bêc gêjam aêac kêsija.

3 Aêac agôm gêñ ten, tañ kêlênsôñ lau nañ atom, gebe sêmbu aêacma sakin

atom. 4 Gêñ samob, tañ agôm nañ, kêwaka aêac sa gebe atu Anôtônê sakinwaga.

Aêac aôc gêñwapac totêntac kêpa sugen ma amoa toma ñalêlôm ñawapac.

Aêac apô lêna taun to anğôñ jageo. 5 Êsêac sêjac aêac to sêkêñ aêac anğôñ

kapoacwalô. Aêac asêp lau sêli aweñ sa to ñaonda ñalêlôm. Aêac ajam kolen

aim taun sugen. Aêac aêc bêc atom to mo gêjô aêac. 6 Aêac amoa toma ñalêlôm

ñawa to ajala biñ ñam. Aêac aê launêñ biñ tônia ma amoa totêntac wapôm

gen. Njalau Dêbuñ gêwê aêac ma têntac gêwiñ totêntac makengen. 7 Aêac asôm

biññanô lasê ma Anôtônê ñaclai kêpuc aêac tônia. Biñgêdêñ ñalaukasap kêkêli

aêac to gêjam aêac kêsî. 8 Ñagêdô tetoc aêac sa ma ñagêdô sêgôm aêac majen.

Ñagêdô sêsôm aêac waen sec, ñagêdô sêsôm waen ñajam. Ñagêdô sêsôm aêac

gebe dansañtêna, mago asôm biññanôgen. 9 Aêac amoa amboac lau sêjam kauc

aêac, mago sêjala aêac kêtü tônia. Aêac amoa amboac amac êndu, mago amoa

materñ jaligac. Êsêac sêkic aêacma biñ, mago sêjac aêac êndu atom. 10 Aêac

amoa amboac lau tonjalêlôm ñawapac, mago amoa totêntac ñajamgenñ ñapan.

Aêac amoa amboac lau ñalêlôm sawa, mago amosiñ lau taêsam. Aêac amoa

amboac gêñ ten gêc aêacña atom, mago atu gêñ samob ñatau.

11 O amac lau Korinti, aêac asôm ma biñ gêdêñ amac gêc awêgen to êlêc ma

ñalêlôm ñakatam su gêdêñ amac. 12 Aêac agamiñ ma ñalêlôm gêdêñ amac atom,

mago amac agamiñ nêñ ñalêlôm gêdêñ aêac. 13 Akêñ ñajam êjô ñajamman. Aê

kasôm ñoc biñ gêdêñ amac amboac kasôm gêdêñ ñoc ñapalê. Alêc nêñ ñalêlôm

ñakatam su êndêñ aêac.

Aêac tatu Anôtônê lôm dabuñ

14 Ambinñ taôm tônia tamiñ lau-sêkêñgêwiñ-atomwaga to anam kôm awiñ êsêac

atom. Biñgêdêñ agêc biñ geo sênam kôm sêwiñ taun amboac ondoc. Njawê agêc

ñakesec sêsêlêñ sêwiñ taun amboac ondoc. 15 Kilisi agêc Sadan nêñ biñ kêpi

tagen me. Nac tañ kêkêñ gêwiñ agêc ñac, tañ kêkêñ gêwiñ atom nañ, sêwê kain

gêñ tagen amboac ondoc. 16 Anôtônê lôm dabuñ ma lôm gwamña ñam tagen

me. Amac ajala gebe aêac tatu Anôtô mata jali nê lôm dabuñ kêtôm Anôtô tau

kêsôm gebe

“Aê jakwê ñoc andu sa jañğônia jawiñ êsêac

to jasêlêñ jamoa êsêac ñalêlôm.

Aê oc jatu êsêacnêñ Anôtô

to êsêac oc têtü aêñoc lau.

17 Tec akac taôm su anğa êsêacnêñ ma êñgamiñ taôm êndêñ êsêac.

Apômtaunê biñ tau tonan.

Amoasac gêñ ñatêmui atom, go jakôc amac sa

18 ma jatu amac Tamemi ma amac atu aê latucio to ñac.

Apômtau ñaniniñ Njatau nê biñ tau tonan.”

7

¹ O lauace, Anôtô gêjac mata biñ gêdêñ aêac, tec takwasin òlinj to ñalêlôm ñajec samob su ma tanac dabinj taurj tatu lau dabunj tasa nêñ lêñ totat c Anôtôgeñ.

Lau Korinti sêjam taurj ôkwi, tec Paulu têtac ñajam kêsa

² Akêñ ñasawa êndêñ aêac anja nêñ ñalêlôm. Aêac agôm keso gêdêñ ñac teñ atom, asenj ñac teñ su atom ma awê ñac teñ auc kêtû nê awanja atom. ³ Aê kasôm biñ tonanj gebe jamêtôc amacña atom. Aê kasôm biñ gêmuj su gebe aêac têtac gêwinj amac ñanôgeñ, tec tamo a maten jalî dawinj taurj, ma tamac êndu dawinj taurj amboac tonanjenj. ⁴ Aê taêc kêpa amac su kasôm amac waem kêtû tapa. Gêñwapac gêgôm aêac ñanô, mago Anôtô gêjam malô aêacña gêjam aê auc to têtac ñajam kêsalê aê auc.

⁵ Gêdêñ tanj aô lasê Makedonia su nanj, ñasawa alêwanj taurnja teñ gêc atom, gêñwapac kêkôm aêac aucgenj. Aêac ôlinj kêtap sinj sa ma atêc taurj gêc ma ñalêlôm. ⁶ Mago Anôtô, tanj gêjam malô lau-ñalêlôm-ñawapacwaga nanj, kêsakinj Titi mêngeô lasê aêac tec gêjam malô aêac amboac tonanj. ⁷ Titi mêngeô lasê aêac tagenj tec gêjam malô aêac nec atom, amac ajam malô enj ñawae nanj mêngejam malô aêac gêwinjoc. Enj gêjac minj gêdêñ aêac gebe ajam awem su aê to atanj aê ma nêñ ñalêlôm kêkac amac aêña, tec têtac ñajam kêlêlêc.

⁸ Aê têtac sec gêdêñ tauc ñanô kêtû ñoc papia, tanj kato gagôm amacnêñ ñalêlôm ñawapac kêsanja nanj atom. Aê galic papia, tanj kato e gêgôm amacnêñ ñalêlôm ñawapac kêsa têlagenj nanj ma têtac sec gêdêñ tau ñajec. ⁹ Ma galoc aê têtac ñajam kêsa. Têtac ñajam kêtû nêñ ñalêlôm ñawapac kêsa samucgenja nec atom kêtû amacnêñ ñalêlôm ñawapac kêsa e ajam taôm ôkwinja. Amacnêñ ñalêlôm ñawapac kêsa ñam kêsêp Anôtô, abacma biñ gêgôm amac atu sec atom. ¹⁰ Gebe ñalêlôm ñawapac, tanj ñam kêsap Anôtôña nanj, êkac aêac e tanam taurj ôkwi natatap moasinj Anôtô ênam aêac kêsinja sa. Ñalêlôm ñawapac tonanj êkêñ wapac lau teñ êtiam atom. Mago ñalêlôm ñawapac, tanj ñam kêsêp nomnja nanj, tec êkêñ aêac tamac êndu. ¹¹ Alic acgom, nêñ ñalêlôm ñawapac, tanj ñam kêsêp Anôtô nanj, kêkac amac kôm tokainj-tokainja. Kêkêñ amac ôlim kêpi kêtû amansanj nêñ biñña ma alic kesowaga sec. Amac atêc taôm to ajam awem su aê ma nêñ ñalêlôm kêkac amac kêtû aêña. Ma amac amêtôc sec. Amacnêñ kôm samob tonanj kêwaka amac sa gebe awê biñ tau ñakainj teñ atom. ¹² Amboac tonanj aê kato gêdêñ amac, mago kato kêtû ñac, tanj gêgôm keso me kêtû ñac, tanj sêgôm enj sec nanja atom. Masi. Aê kato gebe jakêli amac e ôlim palê aêacña ênêc awêgenj ma amac taôm ajala akô Anôtô lanjônêmja. ¹³ Biñ tonanj gêgôm aêacma ñalêlôm kêtû malô.

Mago tonanjenj atom. Titi têtac ñajam gebe amac samob alau ênê ñalêlôm ñawasi kêsa. Ma ênê têtac ñajam gêgôm aêac têtac ñajam kêsa samucgenj. ¹⁴ Aê kalanem tauc gêdêñ Titi kêtû amacña, ma amac agôm aê majoc kêsa atom. Biñ samob, tanj asôm gêdêñ amac nanj biñjanô, tec ma biñ lanemja, tanj asôm gêdêñ Titi nanj, biñjanô amboac tonanjenj. ¹⁵ Titi kêkêñ nê ñalêlôm samucgenj gêdêñ amac gebe taê gêjam lêñ amac akôc enj sanja. Amac tanjem wamu enj ñajep ma akôc enj sa toatêc taôm ma atênêp. ¹⁶ Aê têtac ñajam to têtac kêpa su kêtû amacña samucgenj.

8

Tanam Anôtônê lau sa

¹ O lasitêwaaç, aêaç anac Anôtônê moasiñ, tañ kêkêñ gêdêñ gôlôaç dabuñ Makedonianja nañ, ñamiñ êndêñ amac añô acgom. ² Gêñwapac kêkôninñ êsêaç, mago sêpuc taunñ tôn ma sêmoa totêntac ñajam samucgeñ. Êsêaç lau ñalêlôm sawaanô, mago sêkêñ da totêntac wapômgeñ sêjac ñawae. ³ Aê galic, tec jawa sa enderñ amac gebe taunñ nêñ ñalêlôm kêkac êsêaç tec sêkêñ da kêtôm gêñ, tañ gêc êsêaçña ma sêkêñ kêlêlêc su. ⁴ Êsêaç teterñ aêaç ñapañ gebe alôc ma sêwê kainñ sakinñ sênam Anôtônê lau saña sêwiñ. ⁵ Êsêaç sêkêñ da kêtôm aêaç taêñ kêka necgeñ atom, êsêaç sêkêñ taunñ samucgeñ dêdêñ Apômtau gêmuñ, ma Anôtô kêpuc êsêaç tôn, go sêkêñ taunñ gêdêñ aêaç amboaç tonañgeñ. ⁶ Tec aêaç asakinñ Titi, tañ gêmuñgeñ gêjac m moasiñ tonañ ñakolerñ nañ, gebe ênac dabinñ kôm tau aña amacnêm. ⁷ Amac atu lau tolêlôm gêñ samob tonec ñaiña, akêñ gawiñ, asôm mêtê, ajala binñ, ajam kôm toôlim palêgeñ ma têtmac gêwiñ aêaç, tec galoc atu lau tolêlôm amoasiñ Anôtônê laurja êwiñmañ.

⁸ Aê gabe jakac amac atom. Lau ñagêdô sêgôm toôlinñ palêgeñ, tec gabe jansaê amac gebe oc têtmac gêwiñ ñanô amboaç tonañ me masi. ⁹ Amac ajala aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñgac. Enñ ñac tolêlôm, mago kêtü ñac ñalêlôm sawa kêtü amacña, gebe ênê ñalêlôm sawa tonañ êkêñ amac atu lau tolêlôm. ¹⁰ Aê jawa ñoc taêc gêjam sa êpi binñ tau acgom. Binñ tonec oc êmoasiñ amac. Gêdêñ jala langwa amac ajac m kôm tau, mago ajam ñaômageñ atom, têtmac gêwiñ ñanôgeñ tec ajam. ¹¹ Amboaç tonañ galoc anac dabinñ kôm tau ma añaôm binñ, tañ nêm ñalêlôm êkac amacña nañ, ñanô êsa ña gêñ, tañ gêc amacña nañ. ¹² Embe nêm ñalêlôm êkac amac ma akêñ êtôm gêñ, tañ gêc amacña, go Anôtô êlic ñajam. Akêñ geñ, tañ taôm apô lêna amoa nañ atom. ¹³ Aê taêc gêjam binñ tonec gebe lau ñagêdô sêmoa ñajam ma sêlêwarñ taungeñ ma amac aôc gêñwapac nec atom. Amac samob atôm taômgeñ. ¹⁴ Galoc tonec amacnêm gêñ taêsam gêc, tec anam êsêacnêñ sêpô Iênaña sa. Ma êsêacnêñ gêñ ñagêdô embe ênêc, go sênam amacnêm apô lênaña sa amboaç tonañ ma amoa atôm taômgeñ. ¹⁵ Êtôm binñ, tañ teto gêc gebe “Ñac tañ kejoñ mana taêsam nañ, nê mana kêlêlêc su atom. Ma ñac, tañ kejoñ luagêc nañ, kêpô lêna atom.”

Titi to nê launêñ binñ

¹⁶ Aê gajam dançe gêdêñ Anôtô gebe kêkac Titinê ñalêlôm e ôli palê kêsa kêtü amacña ma gêgôm kêtôm aê gagôm. ¹⁷ Aêaç alêñ binñ ñac tau tec kêkêñ taña ma tau ôli palê kôm tonañña e nê ñalêlôm kêkac enñ ma gêdêñ amac gêwac. ¹⁸ Aêaç asakinñ lasinñ teñ, tañ gôlôaç dabuñ samob sêñô enñ gêjam mêtê ñajam ñawae nañ, tec gêwiñ enñ gêwac. ¹⁹ Mago kêtü tonañjageñ atom, gôlôaç dabuñ samob sêjalinñ enñ sa gebe êsêlêñ to ênam sakinñ êwiñ aêaç êtu moasiñ tonañña, gebe Apômtaunê wae êsa to êwaka aêacma têtmac gêwiñ kôm tonecña sa. ²⁰ Aêaç agôm tonañ gebe lau teñ sêñgolinñ binñ êpi aêaç êtu moasiñ kapôêñ, tec aêaç akôc necña atom. ²¹ Aêaç taêñ gêjam gebe añaôm ma gêñ ñapep sawa êtu Apômtau taugenñ êlicña atom, añaôm êtu ñamalac sêlicña amboaç tonañgeñ. ²² Ma aêaç asakinñ lasinñ teñ gêwiñ. Aêaç asaê enñ kêtü dim taêsam kêtü kôm ñagêdôña ma alic enñ gêgôm gêñ toôli palêgeñ. Enñ taê kêpa amac su, tec ôli palê kêsa amacña. ²³ Titi tau tec jawa enñ sa gebe ñoc ñac enñ, nañ gêjam kôm kêpi amac gêwiñ aê. Ma aêaç lasinñagêc têtü gôlôaç dabuñ nêñ aposolo sêwaka Kilisinê wae saña.

24 Atôc nê m têtac gêwiñ êndêñ êsêac ma awaka aêacma biñ lanemña, tañ asôm kêpi amac nañ sa, gôlôac samob sêjala gebe biññanô.

9

Tanam Anôtônê lau sa

1 Sakin tanam Anôtônê lau saña tau gêc awê, tec jato ñabin êndêñ amac êtiam atom. 2 Aê kajala gebe nê m ñalêlôm kêkac amac sakin tonanña, tec kalanem amac gêdêñ lau Makedonianja ma kasôm gebe “Lau Akaianja sêmasañ tauñ kêtû sakin tonanña gêdêñ jala langwa sugac.” Amac waem ôlim paleña tonañ kêkêli lau taêsam ma sêkôc kôm tau sa amboac tonanğen. 3 Galoc jakin lasitêwai tonañ sêwac, gebe biñ, tañ kalanem amac nañ, êwaka tau sa gebe biññanô, tec amac amansañ taôm êtôm aê kasôm. 4 Aê embe jawiñ lau Makedonianja ñagêdô jawac ma jatap amac sa gebe amasañ taôm su atom, oc êngôm aêac, tañ taêñ kêka amac nañ, majen ñanô. Aê gabe jasôm biñ êpi amac majen êsaja nec atom. 5 Kêtû biñ tonanña aê taêc gêjam kêtû tônia gebe janac biñsu lasitêwai tonañ, gebe sêsêlêñ sêmuñ sêndêñ amac sêwac ma sênac dabin moasin, tañ amac akêñ ñawae gebe asakin nañ kwananğen. Embe anac dabin taôm amboac tonañ, go êwa moasin tau sa gebe akêñ kêtû aêac akac amacña atom, taôm nê m ñalêlôm kêkac amac tec akêñ.

6 Taêm ênam tonec acgom. Ñac tañ kêsê ñawê luagêcğen nañ, oc ejon ñanô luagêcğen sa. Ma ñac, tañ kêsê ñawê taêsam nañ, oc ejon ñanô taêsam sa. 7 Lau samob sêkêñ atôm nêñ ñalêlôm êkac êsêacña, sêkêñ totêtac secğen êtu sêkac êsêacña atom, gebe Anôtô têtac gêwiñ ñac, tañ kêkêñ totêtac wapômğen nañ. 8 Anôtô kêtôm gebe êkêñ moasin samob ênam amac auc, gebe atap nê m gêñ êôc amac tônia sa ñapan ma atap sa êlêlêc e atôm gebe angôm kôm ñajam samob, 9 kêtôm teto gêc gebe “Eñ kêpalip nê gêñ gêdêñ lau ñalêlôm sawa.

Ênê biñgêdêñ oc ênêc enden tôniağen.”

10 Ñac tañ kêkêñ ñawê gêdêñ ñackêpalip-ñawêwaga to kêkêñ mo gebe eñ ênin nañ, oc êkêñ ñawê êndêñ amac amboac tonañ ma êkêñ êtu taêsam e amacnê m biñgêdêñ ñañanô êtu kapôêñ. 11 Eñ êkêñ amac atu lau tolêlôm gêñ samobña e atôm gebe akêñ gêñ totêtac wapômğen. Ma aêac anam amac sa e lau sênam danğe Anôtô êtu nê m moasin tonanña. 12 Amac ajam kôm kêpi sakin tonañ, tec gêjam Anôtônê lau sêpô lêna tauñğen sa atom, êkêli lau taêsam sênam danğe Anôtô. 13 Sakin tonañ êwaka amac sa ma êkêli lau sêlambin Anôtô êtu tanğen wamu to asôm Kilisinê ñawae ñajam lasêña ma êtu têtac wapôm gêbin amac tônia têmin êsêac to ñagêdô samobña. 14 Êsêacnêñ tec, tañ teten kêtû amacña nañ, gêwa sa gebe sêjam awen su amac kêtû moasin kapôêñanô, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ amac nañña. 15 Danğe êndêñ Anôtô êtu moasin ñanô, tañ kêkêñ gêdêñ aêac ñaômagen nañña. Aêac tatôm gebe dawa moasin tau sa tomalagen atom.

10

Paulu kêkac biñ su tau

1 Aê, Paulu, tauc jalêñ bi ñ amac êtu Kilisinê ñalêlôm ñajam to malôña. Lau sêsôm biñ kêpi aê gebe aê embe jamoa jawiñ amac, oc jambu tauc, mago embe jamoa jaêc, oc jasôm biñ ñajanja. 2 Aê jaten amac gebe Angôm aê jasôm biñ ñajanja êndêñ amac êndêñ tañ jamoa jawiñ amac nañ atom. Aê taêc gêjam

kêtu tòn gebe jasôm biñ njaña amboac tonañ êndêñ lau ñagêdô, tañ taêñ gêjam gebe aêac asêlêñ asa lêñ ñamalacña. ³ Biññanô, aêac ñamalac, tec asa ma lêñ, mago ajac siñ ña lêñ ñamalacña atom. ⁴ Aêacma siñ ñalaukasap ñam kêsêp nom atom, Anôtônê laukasap tau njaña kêtôm gebe anac siñ ma anseñ ñacjonêñ tunbôm njaña su. Aêac anseñ ñamalacnêñ kauc keso, ⁵ to nêñ biñ tetoc tauñ saña, tañ gêsañ aêac auc e tajala Anôtô sapu nañ su. Ma êkônin biñ samob, tañ taêñ gêjam nañ, tòn e êsô Kilisinê biñ ñalabu. ⁶ Aêac amasanñ tauñ su gebe êndêñ tañ amac anac dabinñ tañem wamu su acgom, go aêac amêtôc tañeñ pêc samob.

⁷ Matem êndinñ gêñ, tañ gêc lanjônêmña nañ. Nac teñ embe êlic tau amboac Kilisinê ñac, nañ taê ênam ênêc tauña êwiñ gebe aêac atu Kilisinê lau amboac tonañ atôm en. ⁸ Aê embe jalanem tauc êlêlêc su êtu ñaclai, tañ Apômtau kêkêñ gêdêñ aêac nañña, oc majoc atom. Eo kêkêñ ñaclai amboac amac saña, kêkêñ ñaclai anseñ amac suña atom. ⁹ Taêm ênam gebe aê gabe jatakê amac ña ñoc papia nec atom. ¹⁰ Lau ñagêdô sêsôm gebe “Ênê papia tec njaña to ñatêkwa. Mago enñ tau embe êmoa êwiñ aêac, go talic enñ ñac palê-palê ma ênê biñ amboac ñanô masi.” ¹¹ Nac tañ kêsôm biñ tonañ nañ, taê ênam biñ tonec acgom gebe Aêac tañ amoa jaêc ma ato ma papia njaña nañ, oc anjôm biñ, tañ ato kêsêp papia nañ, ñanô êsa êndêñ tañ wacamo awiñ amac.

¹² Aêac abe akianñ tauñ e naanam tamiñ lau ma anam dôñ tauñ êpi êsêac, tañ tauñ sêwaka tauñ sa nañ, nêñ ñagêdô atom. Êsêac tonañ têtû tauñ nêñ dôñ to sêjam dôñ tauñ kêpi tauñ e nêñ kauc kêlênsôn. ¹³ Aêac tonec abe alanem tauñ êlêlêc su atom. Anôtô tau kêkêñ dôñ gebe anam dôñ-ma kôm. Aêac adaguc dôñ tonañ tec wacaô lasê amac. ¹⁴ Amac amoa madiñ ñalêlom, tec gêdêñ tañ adêñ amac awac toKilisinê ñawae ñajamgenñ nañ, aka lêlêc madiñ tonañ atom. ¹⁵ Aêac alanem tauñ kêtu lau teñ nêñ kolenña atom. Mago aêac akêñ materñ gebe amacnêm akêñ gêwiñ esewec ma akêñ aêacma kôm êlainñ tau ñanô anja amacnêm e êtôm madiñ, tañ Anôtô kêkêñ nañ. ¹⁶ Go asôm ñawae lasê e aka lêlêc amac naakêñ êsêp lau samuc nêñ gamêñ ma alanem tauñ êtu kôm, tañ lau teñ sêjam su anja nêñ tunjêlôm nañ atom. ¹⁷ “Nac teñ embe êlanem tau, go êlanem tau êtu Apômtauñagenñ.” ¹⁸ Nac tañ tau kêwaka tau sa nañ, enñ kolenwaga ñanô atom. Nac tañ Apômtau kêwaka enñ sa nanjenñ, tec enñ kolenwaga ñanô.

11

Paulu to aposolo dansañ

¹ Anô ñoc biñ meloc ñagec acgommanñ. Aê kajalagac gebe amac oc anjô. ² Aê gajam lêmunñ amac kêtôm Anôtô gêjam lêmunñ gebe amac atôm awêtakinñ ñajam teñ, tañ kêsi enñ kêtu ñac tagenña nañ, tec gabe jawê amac andêñ enñ ana. Nac tau Kilisi. ³ Mago aê taêc dani amac gebe nêm ñalêlôm, tañ kêsap Kilisi tòn ñanjêngenñ nañ, oc êtu sec ma awi enñ siñ atôm Ewa, tañ moac kêsau enñ ña biñdansañ tokauc nañ. ⁴ Gebe ñac teñ embe wacênam mêtê êpi Jesu teñ, tañ aêac ajam mêtê kêpi atom, me embe akôc ñalau teñ sa, tañ akôc sa anja aêacma atom, me embe ñawae ñajam teñ, tañ aêac akêñ gêdêñ amac nañ atom, oc anjô anac ñawaeenñ.

⁵ Aê kasaê tauc gebe “aposolosêga” tonañ lau tokauc sêlêlêc aê su nec atom. ⁶ Moae kasôm biñ amboac kwapuc, mago ñoc kauc amboac kwapucnêñ atom. Biñ tonañ aêac awa sa gêdêñ amac gêc awêgenñ ña biñ to lêñ tokainñtokainñ.

7 Aê gabu tauc gebe jatoc amac sa ma kasôm Anôtônê ñawae ñajam lasê kakôc ñaôli gêjô su atom, tec gagôm sec me. 8 Gôlôac dabuñ ñagêdô sêjam ôli aê gebe janam sakinj amac. Aê galic amboac kajañgo gêñ anja êsêacnêñ. 9 Gêdêñ tanj gamoa gawiñ amac tokapô lêna ñêñgeñ nanj, aê kaêlênsôn amac ma katerj gêñ anja amacnêñ ñac tenj nê atom. Lasitêwai tanj sêmêñ anja Makedonia nanj, sêjam ñoc kêpô lêna sa. Aê gajob tauc ma oc jajop tauc ñapep gebe jakêñ wapac tenj êndêñ amac atomanô. 10 Kilisinê binjnanô gêjam aê auc, tec jasôm êtu tônj gebe ñoc waec tonanj ñawae êmbacnê anja Akaiã ñagamêñ samob atomanô. 11 Aê kasôm binj tau kêtú asagenja. Kasôm gebe têtac gêwiñ amac atom me. Anôtô kêjala gebe têtac gêwiñ amacgac.

12 Gêñ tanj gagôm gamoa nanj, oc jawi sinj atom, gebe jakô êsêac, tanj sebe tetoc tauñ sa ma sêsôm gebe sêjam kôm têtôm aêac nanj, waenj auc. 13 Lau tônê ñai êsêac aposolo dansanj. Êsêac kolenwaga dansanj, tanj sêjam Kilisinê aposolo lanjôn nanj. 14 Binj tonanj êtakê amac atommanj, gebe Sadanj tau gêjam anjela ñawêña lanjô. 15 Tec ênê sakinwaga embe sênam sakinwaga binjgêdêñ lanjôn, oc alic amboac gêñ kainj tenj atom. Êtu ñamu êsêac têtap ñagêjô sa êtôm nêñ kôm, tanj sêjam nanj.

Paulu gêôc ñandanj taêsam kêtú enj aposoloña

16 Aê jasôm ñoc binj êtiam gebe alic aê amboac ñac meloc atom. Mago embe alic aê amboac ñac meloc, nanj alicmanj, tagenj alôc sa gebe jalanem tauc ñagac acgom. 17 Binj tec jasôm nec Apômtaunê binj atom. Aê jasôm binj lanemña tonec amboac ñac meloc tenj. 18 Lau taêsam sêlanem tauñ kêtú binj ñamalacña, tec gabe jalanem tauc êtu tonanjña êwiñmanj. 19 Amac taôm lau tokaucgac, mago anjô lau meloc nêñ binj ajac ñawaegeñ. 20 Ñac tenj embe êkônij amac atu ênê sakinwaga, me êniñ amacnêñ mo ñaômageñ, me êkôc amacnêñ gêñ, me etoc tau sa, me êtap amac lanjômno auc, oc alic ñajam. 21 Aê jasôm tomajocgeñ gebe aêacma ñajanja masi, tec agôm gêñ amboac tonanj atom.

Mago ñac tenj embe êkianj tau sa gêñ tenja, go jakianj tauc sa amboac tonanj. Galoc kasôm binj amboac ñac meloc kêtiam. 22 Êsêac Ebolaiwaga me. Aê amboac tonanj. Êsêac Israelwaga me. Aê amboac tonanj. Êsêac Abrahamnê wakuc me. Aê amboac tonanj. 23 Êsêac Kilisinê sakinwaga me. Aê jasôm ñagêbôcnageñ gebe Aê gajam sakinj Kilisi kêlêlêc êsêac su. Aê gajam kolenj kêlêlêc êsêac. Aê gêngônj kapoacwalô kêtú dim taêsam, si aê kêlêlêc e kêdabinj gebe jamac êndu. 24 Judawaga si aê kêtú dim lemenj tenj kakôc sêm 39 kêtômgeñ. 25 Si aê ña sêm kêtú dim têlêac kêtiam, ma gêdêñ ñasawa tenj gadam kapoac gwêc gelenja samuc tenj ma gêbêcauc samuc tenj. 26 Aê kasêlêñ gajac laoc gamêñ todim-todim, galom bu secsec, ma kêjangowaga to aê tauc ñoc lau ma lau samuc dêdib aê ñawaô sebe sênac aê êndu. Aê gêngônj malac to gamoa gamêñ sawa ma kapoac gwêc to ganjônj gawiñ lasitêwai dansanj ma gamoa jageo ñanô. 27 Aê gajam kolenj e tekoc gêbac ma gêbêc taêsam gaêc bêc atom. Mo to bu gêjô aê ma kêpô lêna tauc gêñ taniñña samucgeñ ma malo gêjam aê ma ñoc ñakwê masi. 28 Aê gabe jasa binj ñagêdô sa êwiñ atom, tagenj tonec gebe kêtôm bêcgeñ kêpô sim tauc kêtú gôlôac dabuñ samobña, tec kêkônij aê tônj ñanôgeñ. 29 Ñac tenj embe êtu palê, go aê jatu panj atom me. Sec ñalip embe ênac ñac tenj, go aê têtac ñandanj êsa atom me.

30 Lau embe sêkac aê gebe jalanem tauc, go jalanem tauc êtu ñoc palêpalêñgeñ. 31 Apômtau Jesu Tama Anôtô, tanj aêac têlanem enj endenj töngeñ

nan, tec kêjala gebe kasau atom. ³² Gêdêñ tanj aê gamoa Damasku nan, kin Areta nê gôlinwaga kêsôm gebe sêlai Damasku ñakatam auc sebe sêkôc aê tônj. ³³ Mago sêkêñ aê kasêp sêm, tanj sêwa kêtôm talu tenj nan, ma sêlêwanj aê kasa katam saunj tenj kasêp tunjbôm ñamagêña gamêñ, tec gaêc êsêac lemerj su.

12

Paulu katu kainj tenj kêsa to Anôtô geoc binj lasê gêdêñ enj ñamij

¹ Binj tonec gêc awê gebe lanem tau ñanô masi. Mago talanem tauñmanj. Galoc jawwa binj katuc kainj tenj kêsa to Apômtau geoc binj lasê gêdêñ aêña sa. ² Aê kajala ñac tenj Kilisi gêbinj enj tônj ma kêsunj enj sa kêpi undambê ñadenj kêtû télêacña nanj gêja. Binj tonanj kêsa ñajala 14 su. Ñac tau toôligenj gêja me gêwi ôli sinj, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. ³⁻⁴ Aê kajala gebe Anôtô kêsunj ñac tau tonanj sa kêpi paradisi. Ñac tau toôligenj gêja me gêwi ôli sinj, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. Anja ônê enj gêñô binj, tanj ñamalac awenj sêsôm têtôm atom to sêjac jao gebe sêsôm atom nanj. ⁵ Aê gabe jalanem ñac tonanj, gabe jalanem tauc atom. Embe jalanem tauc, oc jalanem tauc êtu ñoc palêpalêña. ⁶ Aê embe taêc ênam gebe jalanem tauc, oc janjôm tauc jatu meloc atom, oc jasôm binjñanôgenj. Mago aê gabe janam tauc tônj gebe ñac tenj êlic aê ñajam êlêlêc su atom. Gêñ tanj enj gêlic aê gagôm to binj, tanj enj gêñô aê kasôm nanjenj êwaka aê sa.

⁷ Anôtô geoc binj kainj tenj ñanô lasê gêdêñ aê, mago enj gebe aê jatoc tauc sa atom, tec kêkêñ gêmac tonandanj kainj tenj gêdêñ aê, aê galic gêmac tau kêtôm Sadanê anjela tenj, tanj kêtuc aê gebe jatoc tauc sa atom. ⁸ Aê katenj Apômtau kêtû dim télêac kêtû gêmac tauña gebe êkôc su anja aê. ⁹ Mago enj kêsôm gêdêñ aê gebe “Aôm kôtap ñoc moasinj sêñac, tec kôpô lêna gêñ tenj kêtiam atom, gebe ñoc ñaclai ênac dabinj tau anja lau palê-palê nêñ.” Amboac tonanj aê jalanem tauc ñoc palê-palêña janac ñawaegenj gebe Kilisinê ñaclai êkwa aê auc. ¹⁰ Amboac tonanj oc jalic ñajam gebe jamoa topalê-palêgenj ma lau sêñgôm aê sec to japô lêna tauc ma sêjanda aê to janjônj naeo êtu Kilisinja. Êndêñ tanj jamoa topalê-palêgenj nanj, jamoa tonjaclaigenj.

Paulu kêpô sim tau kêtû lau Korintinja

¹¹ Aê katu ñac meloc sugac. Amac akac aê tec katu gêñ meloc. Kôm awaka aê sanja gêjac amac ñawaegac. Aê ñac ñaôma, mago aposolo towae tonanj ñai sêlêlêc aê su atom. ¹² Aê gamoa gawinj amac ma gaôc gêñwapac totêtac kêpa sugenj e gagôm gêñsêga, tanj kêwaka aposolo sa nanj. Aê gagôm gêñsêga to gêñtalô ma gêñ tonjaclai. ¹³ Gôlôac dabunj ñagêdô têtap gêñ ondoc sa, tanj amac atap sa atom. Gêñ tagenj tonec tec atap sa atom gebe aê tauc kalênsônj amac ma katenj gêñ tenj anja amacnêm atom. Asuc ñoc geo tonanj ôkwimanj.

¹⁴ Galoc kamasanj tauc gebe jandêñ amac jawac êtu dim télêacña. Ma aê gabe jakôc gêñ tenj anja amacnêm atom. Aê gabe jatap amacnêm gêñ sa atom, aê gabe jatap amac taôm sa. Ñapalê sênac awa sa êtu teneñj to tameninja atom, teneñj to tamenj sênac sa êtu ñapalêña. ¹⁵ Aê têtac gêwinj ñanô gebe jakêñ ñoc gêñ samob to jaim tauc su êtu janam amac sanja. Ma aê embe têtac êwinj amac êlêlêc su, go amacnêm ñagêjô tonec gebe têmtac êwinj aê ñagecgenj me.

¹⁶ Binj tau tonec gêc awê, aê katenj gêñ e kakêñ wapac amac atom. Tagenj lau ñagêdô sêsôm gebe oc gagôm gêñlêlôm amac ma kasau amac e gajam amac ôkwi. ¹⁷ Amboac ondoc. Aê kasakinj lau dêdêñ amac sêwac nanj kasakinj nêñ tenj gebe êwê amac aucña me. ¹⁸ Aê katenj Titi gebe êwac ma kasakinj lasinj tenj

gebe êwiñ eñ. Tec Titi oc gêwê amac auc me. Aêagêc asa ma lêñ toma ñalêlôm tagen atom me. Aêagêc apuc ñac tagen waña atom me.

¹⁹ Amac abe aêac awa tauñ sa êndêñ amac endenñ tôngeñ me. Masigoc. Kilisi gêbiñ aêac tôñ ma aêac asôm biñ akô Anôtô lanjônêm. O lauace, geñ samob tonañ aêac agôm gebe amboa amac sanja. ²⁰ Aê gaê go tauc gebe moae êndêñ tanñ wacjaô lasê amac nanñ, jatap amac sa atôm aê taêc gêjamña nec atom. Ma moae amac atap aê sa jatôm amac taêm gêjamña nanñ, atom amboac tonanñgeñ. Aê katêc gebe moae jatap kisa to biñ lêmurña ma têtac ñandanñ, biñ saic-saic to biñ gêga ma biñkalom, atoc taôm sa ma lêñ wauc-waucgeñña sa. ²¹ Aê gaê go tauc gebe aê embe jandêñ amac jawac êtiam, go ñoc Anôtô oc moae êkônin aê ma amac alic, ma jatanñ api taêsam, tanñ sêgôm sec wanêcgeñ su, mago sêjam tauñ ôkwi anja gêñ môp to mockainña ma matenñ dançucña, tanñ sêgôm nanñ atom.

13

Paulu gêlêñ biñ lau kêtû ñamu ma gêjac mata nê papia

¹ Galoc gabe jandêñ amac jawac êtu dim têlêacña. “Ñac luagêc me têlêac sêwa biñ tenñ sa acgom, go ñanô êsa.” ² Gêdêñ tanñ gamoa gawiñ amac kêtû dim luagêcña nanñ, kasôm biñ gêdêñ lau, tanñ gêmurñgeñ sêgôm sec to gêdêñ lau ñagêdô samob gebe Embe jawac êtiam, oc taêc walô amac atom. Galoc gamoa jaêc amac, tec jasôm biñ tonanñgeñ êtiam. ³ Amac abe Kilisi êwa tau sa ñanôgeñ gebe aê gajam eñ awa. Eñ gêmoa gêwiñ amac amboac ñac palê-palê atom, gêmoa gêwiñ amac tonjaclaigen. ⁴ Biññanô, eñ ñac palê-palê, tec sêjac eñ kêpi kakesotau. Mago Anôtônê ñaclai kêkêñ eñ gêmoa mata jali. Eñ gêbiñ aêac tôñ awê kainñ ênê palê-palê, mago Anôtônê ñaclai êkêñ aêac amoa matenñ jali awiñ eñ gebe anam amac sa.

⁵ Ansaê taôm acgom. Amac akêñ gêwiñ ñanô me masi. Taêm ênam taômmanñ. Amac ajala gebe Kilisi Jesu gêmoa gêwiñ amac me masi. Embe ajala atom, go atap saê ñanô sa atom. ⁶ Aê taêc kêka gebe amac ajala aêac gebe atap saê ñanô sagac. ⁷ Aêac atenñ Anôtô gebe amac anjôm sec tenñ atom. Aêac atenñ biñ tonañ kêtû awaka tauñ sa êndêñ amac alic gebe aêac lau ñañêñ nec atom, atenñ gebe amac anjôm gêñ ñajamgeñ. Embe alic aêac amboac lau, tanñ têtap saê ñanô sa atom nanñ, oc êtôm, mago oc êlênsôñ aêac atom. ⁸ Aêac tec atôm gebe akônin biññanô tôñ atom, aêac atoc biññanô sagenñ. ⁹ Embe aêac lau palê-palê ma amac lau ñajaña, oc aêac alic totêntac ñajamgeñ. Aêac atenñ ma mec kêtû biñ tau tonecña gebe Anôtô êkêñ amac atu lau ñajaña samucgeñ. ¹⁰ Aê gamoa jaêc ma kato biñ tonec kêtû ñam tonecña gebe êndêñ tanñ jaô lasê amac nanñ, jansaic biñ amac atom. Apômtau kêkêñ ñaclai tau gêdêñ aê, mago kêkêñ kêtû enseñ amac surja atom, kêkêñ kêtû êmboa amac sanjaenñ.

¹¹ O lasitêwaac, anjônñ ñajamônñ. Anac dabiñ taôm ñapep. Alêñ biñ taôm. Nêm ñalêlôm êpi tagenñ ma amoa tobiñmalôgeñ. Ma Anôtô, tanñ kêtû têtac gêwiñ to biñmalô ñamôkê nanñ, wacêwiñ amac.

¹² Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêñ mêtê. Anôtônê lau samob awenñ gêjac amac.

¹³ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñ to Anôtônê têtac gêwiñ ma Ñalau Dabun êmbin amac tôñ êwiñ amac samob.

Paulunê papia gêdêj lau GALATA

Apômtau Jesu nê Njawae Njam kélain tau e sêsôm lasê lalau samuc, tañ nêj ñam kêsêp Juda atom sêjô to sêkôc sa sêjac ñawaegen sêwiñ-sêwiñ nan, bin tonec kêlênsôj gôlôac buña gebe lau tenj têtû lau buña ñanô atom aê sejoj Mosenê Biñsu sêwiñ aegom. Paulu taê gêjam gebe aê sêsô Biñsu ñalabu nê gejae êsêac ñawae atom. Masianô. Eñ gebe dambin tañ tonj taminj Kilisi nee takêj gêwiñ taugenj kêtû ñanombanânô gebe Anôtô gêlic ñamalac samob gêdêj kêtû sêkêj gewiññagenj. Tagenj lau ñagêdô jasêô lasê gôlôac Galatianja, nan sêôc Paulunê bin tonanj auc ma sêsôm ñajanja gebe Lau sejoj Mosenê Biñsu êwiñ acgom, go Anôtô êlic êsêac têtû lau gêdêj. Galatia tonanj Romnêj gamêj tenj gêc Asia Saunj.

Paulunê papia gêdêj lau Galata nec ñac tau keto gebe lau, tañ sêkêj tañenj mêtê geo tonanj e seo sic nan, sêkac tañj ôkwi dêndêj gôlôac buña nêj sêkêj gewiñ to nêj lêj ñañêj nan. Paulu gêjac m nê papia gêwa tau sa gebe Jesu Kilisi nê aposolo tenj enj ma gêwê kainj gaê tau, tec gêjam talanj tau gêdêj lau, tañ seboc enj aposolo ñanô atom nan. Paulu gesenj esêae ma kêsôm ñajanja gebe ñamalac sêsunj sakinj aposolona gelom enj atom, kekôc anja Anôtônê. Ma Anôtô kêsakinj enj gêdêj lau samuc gebe ênam mêtê êsêac êlêlêc lau Judawaga su. Go gelom binj tenj gebe sêkêj gêwiñ taugenj kêpô lau ôkwi têtû lau gêdêj. Gocgo kêwaka binj tonec sa gêc môkêlatu 5 to 6 gebe takêj gêwiñ Kilisiña kêkac lau buña têtac gêwiñ tañj, tec gêbinj êsêac tøj jasêjam tañj sa to sêmoasinj tañj topalêgenj.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-10
2. Paulu gêwa tau sa gebe enj aposolo ñanô tenj 1:11-2:21
3. Njawae Njam Anôtônê moasiñja 3:1-4:31
4. Kilisi kêgaboac lau buña su sêmoa nêj lêtêgenj, tec sêmansanj binju sênac ñawaegenj 5:1-6:10
5. Paulu gêjac mata papia tau 6:11-18

Paulu gêjac m nê papia

¹ Aê aposolo Paulu ñoc binj tonec. Aê katu aposolo anja ñamalacnêj atom, ma ñamalac tenj kêjalinj aê sa atom. Jesu Kilisi agêc Tama Anôtô, tañ gêju enj anja ñacmatênêj sa nan, tec kêkêj aê. ² Aê to lasitêwai samob, tañ semoa sêwiñ aê nan, ma binj êndêj gôlôac dabuj Galatana nan.

³ Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêj moasinj to binjalô êndêj amac êwac.

⁴ Aê kilisi tau kêkêj tau kêtû aêacnêj secña ma kêjanjo aêac anja nom sec tonec su kêtom Tamenj Anôtô nê binj. ⁵ Njawasi êndêj enj tenjenj ma tenjenj. Binjanô.

Njawae ñjam tagenj tec gêc

⁶ Aê kêtakê, gebe amac akac taôm su sebenj anja ñac, tañ kêkêj Kilisine moasinj kêkaiem amac nan, ma asuj taôm adêj ñawae ñjam tauña tenj aja. ⁷ Tagenj ñawae ñjam tenj gêc atom, mago lau ñagêdô tec sêlênsôj amac ma sebe sênam Kilisinê ñawae ñjam ôkwi. ⁸ Anjô acgom, aêac me anjela undambêja tenj embe êsôm ñawae ñjam tenj lasê êndêj amac eso ñawae ñjam, tañ aêac asôm

lasê sugac nan, Anôtô oc êpuc boa en. ⁹ Nôc bin, tê kasôm su nê, galoc jasôm ñakôninÿa êtiam gebe Nac ten embe êsôm ñawae ñajam ten lasê eso ñawae ñajam, tan akôc anÿa aêacma nan, Anôtô oc êpuc boa en.

¹⁰ Galoc alic amboac ondoc. Alic aê gabe ñamalac sêñô ñoc bin ñajam me Anôtô êñô ñoc bin ñajam. Me abe aê gagôm gêñlêlôm gebe ñamalac sêlic aê ñajamÿa me. Embe jangôm êtu ñamalac sêlic aê ñajamÿa, oc jatu Kilisinê sakinwaga atom.

Paulu kêtû aposolo ñamin

¹¹ Lasitêwaac, aê jawa sa êndên amac gebe Njawae ñajam, tan kasôm lasê gêdên amac nan, ñam kêsêp ñamalacÿa atom. ¹² Aê kakôc anÿa ñamalac ten nê atom, ma ñamalac ten kêdôn aê atom, Jesu Kilisi tau geoc bin tau lasê gêdên aê.

¹³ Nôc lêñ gêmunÿa, tan kasa gawin lau Juda nan, amac anô ñawaegac gebe kêjanda Anôtônê gôlôac ma gasen êsêac ñawaô. ¹⁴ Aê gajob Judanên mêtê kalêlêc lau Juda taêsam, tan ma jala kêtôm tau nan su, ma kamasan ñoc lau ñanô nêñ ñagôlinÿ langwa toôlic palê kain ten.

¹⁵ Mago Anôtô gêlic ñajam, tec kêjalin aê sa gêdên tan tinoc kêkôc aê atomgeñ nan, ma kêkên nê moasin mênkêkalem aê kwananÿen. ¹⁶ Ma en geoc nê Latu lasê gêdên aê gebe jasôm ênê ñawae ñajam lasê êndên lau samuc, tec aê katu kênac ñam gêdên ñamalac ten atom, ¹⁷ ma kapi Jerusalem gaja gebe jalic lau, tan têtû aposolo sêmun aê nan atom. Aê gaja Arabia e gamu gaja Damasku kêtiam.

¹⁸ Gamoa e jala têlêac gêjaÿa, go kapi Jerusalem gaja gabe jalic Kepa, tec gangôn gawin en bêc 15. ¹⁹ Mago galic aposolo ñagêdô nêñ ten atomanô. Apômtau lasi Jakobo taugen tec galic en. ²⁰ Bin tec kato gêdên amac nec, kasau atom, kato kakô Anôtô lanônemÿa. ²¹ Go gaja Suria to Kilikia ñagamên. ²² Gôlôac dabun Judaiaÿa, tan Kilisi gêbin êsêac tôn nan, sêlic aê lanôcanô atom. ²³ Bin tagen tonec tec sêñô ñawae gebe “Nac tan gêmunÿen kêjanda aêac nan, tec galoc kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi bin takên gêwinÿa, tan gêmunÿen gesen su nan.” ²⁴ Ma sêlambin Anôtô kêtû aêña.

2

Paulu to aposolo ñagêdô nêñ bin

¹ Gamoa e jala 14 gêjaÿa su acgom, go aêagêc Barnaba api Jerusalem aja kêtiam ma akôc Titi gêwin aêagêc. ² Anôtô geoc bin tau lasê gêdên aê, tec gaja. Ma ñawa ñawae ñajam, tan gajam mêtê lau samuc nan, sa gêdên laumata amoa ma taunÿa, gebe kôm, tan gajam su to gajam gamoa nan, janam ñaômagen atom. ³ Ma êsêac sêkac aêac kêtû asa ñac Helen Titi, tan gêmoa gêwin aêac nanÿa atom. ⁴ Lasitêwai dansan ñagêdô sebe sêsa en. Êsêac sêsêli aêac popoc su mênswin sebe sêndib aêac, tan Kilisi Jesu kêgaboac aêac su anÿa binswanô nan. Ma êsêac sebe sêkôninÿ aêac tôn asô binswanô ñalabu êtiam. ⁵ Mago aêac atu palê to asô êsêac ñalabu ñagec atom, ñam gebe ñawae ñajam ñabinÿanô ênêc amacÿa.

⁶ Lau ñagêdô sêmoa, tan sêlic êsêac amboac laumata nan. Oc têtû laumata ñanô me masi, bin tonan kêkên wapac aê atom, gebe Anôtô kêpuc lau ten ñam atom, gêlic samob têtôm taunÿen. Laumata tonan sêkên ñagôlinÿ wakuc ten gêdên aê atom. ⁷ Masianô. Êsêac sêjala kêtû tôn, gebe Anôtô kêkên kôm jasôm ñawae ñajam lasê êndên lau samucÿa gêdên aê kêtôm kêkên kôm gêdên Petere

gebe êsôm lasê êndêr Juda, ⁸ gebe Anôtô, taŋ kêpuc Petere tôr kêtû Judanêr aposolo naŋ, tec kêpuc aê tôr gêwiŋ katu lau samuc nêr aposolo. ⁹ Jakobo agêc Kepa ma Joaŋ, taŋ sêsam êsêac gebe gôlôac dêbu ŋ naalê naŋ, sêjala moasin, taŋ Anôtô kêkêr gêdêr aê, tec sêkam aêagêc Barnaba lemeŋ kêtû ambiŋ taŋ tôrŋa, ma amasaŋ biŋ kêpi tager gebe aêac akêr mêtê êndêr lau samuc, ma êsêac sêkêr êndêr Juda. ¹⁰ Tager sêmasaŋ biŋ tonec gêwiŋ gebe aêac taêr ênam lau ŋalêlôm sawa aŋga êsêacnêr. Aê tec taêc gêjam biŋ tonar ma gajam kêtû ŋoc kôm gajac ŋawaegen.

Paulu gec biŋ Kepa aŋga Antiokia

¹¹ Gêdêr taŋ Kepa gêô lasê Antiokia naŋ, aêagêc aser taŋ e kasôm kêpi er têbêla gebe Gôgôm keso. ¹² Jakobonê lau jasêô lasê atomger, ma er ger gêr gêngôŋ gêwiŋ lau samuc. Mago gêdêr taŋ êsêac sêô lasê su naŋ, er kêgamiŋ tau jagêmoa nê tauŋa gebe kêtêc lau buŋa, taŋ sêsap lêr sêsa lauŋa tôr naŋ. ¹³ Juda buŋa ŋagêdô sêsa lêrdansaŋ sêwiŋ er e sê Bamaba ôkwi jakêsa lêrdansaŋ tau gêwiŋ amboac tonarŋer. ¹⁴ Aê galic lau tonar nêr lêr keso ŋawae ŋajam ŋabiŋŋanô, tec kasôm gêdêr Kêpa, êsêac samob sêrô, gebe “Aôm Juda, tager kôsa Judanêr lêr atom, gômoa amboac ŋac samuc teŋ. Mago amboac ondoc tec kôkac lau samuc gebe sêsa Judanêr lêr.”

Anôtô gêjam Juda to lau samuc kêsi kêtû sêkêr gêwiŋŋa

¹⁵ Teneŋi sêkôc aêac Judager, aêac lau sec aŋga lau samuc nêr atom. ¹⁶ Mago aêac tajala gebe ŋamalac teŋ embe ênam kôm, taŋ biŋsu kêjatu naŋ, ŋanô êsa, oc êtôm gebe êmansaŋ tau e Anôtô êlic er ŋac gêdêr atom, er êkêr êwiŋ Jesu Kilisi acgom. Amboac tonar aêac takêr gêwiŋ Kilisi Jesu gebe Anôtô êmansaŋ aêacnêr biŋ to êlic aêac tatu lau gêdêr êtu takêr gêwiŋ Kilisiŋa, êtu tajam kôm, taŋ biŋsu kêjatu naŋ, ŋanô kêsaŋa nec atom. Anôtô oc êmansaŋ ŋamalacnêr biŋ to êlic êsêac têtû lau gêdêr êtu ŋamalac sêjam kôm, taŋ biŋsu kêjatu naŋ ŋanô kêsaŋa nec atomanô. ¹⁷ Mago aêac embe taêr êka gebe Anôtô êmansaŋ nêr biŋ to êlic aêac tatu lau gêdêr êtu Kilisiŋa, go tatôm lau sec. Embe amboac tonar, oc Kilisi êtu sec ŋasakiŋwaga me. Masigoc. ¹⁸ Aê embe jakwê gêr, taŋ gaser su naŋ êtiam, go jawa tauc sa amboac ŋac, taŋ kêgêli biŋsu naŋ. ¹⁹ Biŋsu gêjac aê êndu, tec jawê kaiŋ biŋsu êtiam atom, gebe jamoa janam sakiŋ Anôtôger. Sêjac aê kapi kakesotau gawiŋ Kilisi. ²⁰ Gamoa matoc jali nec ŋam kêsêp aê tauc atom. Kilisi gêmoa mata jali mêngêjam ŋoc ŋalêlôm auc. Aê galoc tec gamoa matoc jali gamoa nom nec, ŋam kêsêp kakêr gêwiŋ Anôtônê Latu, taŋ têtac gêwiŋ aê to kêkêr tau kêtû aêra naŋ. ²¹ Aê kêtin Anôtônê moasin su atom. Biŋsu embe êtôm gebe êmansaŋ ŋamalacnêr biŋ e Anôtô êlic êsêac têtû lau gêdêr, oc Kilisi gêmac êndu ŋaômager. *

3

Biŋsu to takêr gêwiŋ ŋabiŋ

¹ O amac Galatawaga, amac lau kauc gêbôc. Aê gawa Jesu Kilisi sa gêdêr amac e kêtôm amac taôm alic er gerŋkaler kakesotau. Ma asa gêwê amacnêr kauc ôkwi. ² Aê gabe jaŋô biŋ tager tonec aŋga amacnêr gebe ŋalau Dêbuŋ gêdêr amac gêwac nec ŋam kêsêp amac ajam kôm, taŋ biŋsu kêjatu naŋ, e ŋanô kêsa me aŋô ŋawae ŋajam e akêr gêwiŋger. ³ Amac kauc gêbôc amboac tonar me. Amac ajac m nêr lêr toŋalau Dabuŋger ma galoc abe anac dabiŋ ŋa

* 2:21: Kepa kêtû Peterenê ŋaê teŋ. Asam Joaŋ 1:42.

taôm nê m ôlimwalô me. ⁴ Amac atap moasinj tonanj ñai sa ñaômagenj me. Moae amboac tonanj nec. ⁵ Anôtô tanj kékêj Njalau gédêj amac to gégôm gênsêga kapôêj anja amacnê m nanj, oc gégôm kêt u amac ajam kôm, tanj biñsu kêjatu nanj, e ñanô kêsana me kêt u anj ñawae ñajam e akêj gêwinja.

⁶ Biñ tonanj kêtôm teto gêc gebe “Abraham kékêj gêwinj Anôtô, tec gêlic enj ñac gédêj.” ⁷ Amboac tonanj ajala acgom gebe lau, tanj sêkêj gêwinj nanj, têt u Abrahamnê latu ñanô. ⁸ Biñ tanj teto gêc nanj, gêwa sa kwananjenj gebe Anôtô êmansanj lau samuc nêj biñ e êlic êsêac têt u lau gédêj êtu sêkêj êwinja, tec ñawae ñajam gédêj Abraham kwananjenj gebe “Gôlôac nomja samob têt ap mec ñamoasinj sa êtu aômja.” ⁹ Amboac tonanj lau, tanj sêkêj gêwinj nanj, têt ap mec ñamoasinj sa sêwinj Abraham, tanj kékêj gêwinjenj nanj.

¹⁰ Samob tanj taêj kêka kôm, tanj biñsu kêjatu nanj, biñsu oc êpuc boa êsêac gebe teto gêc gebe “Biñsu êpuc boa lau pebenj, nanj sêngôm biñ, tanj teto gêc biñsu ñabuku nanj, samob ñanô êsa tomalagenj atom.” ¹¹ Biñ tonec gêc awê gebe biñsu kêtôm gebe êmansanj ñamalacnêj biñ e Anôtô êlic êsêac têt u lau gédêj nec atom, gebe teto gêc gebe “Ñac tanj Anôtô kêmasanj ênê biñ e gêlic enj kêt u ñac gédêj nanj, êngônj mata jali êtu kékêj gêwinja.” ¹² Mago biñsu gêc kêt u takêj êwinja atom, gêc kêt u danjôm ñanô êsana amboac teto gêc gebe “Ñac tenj embe êmansanj biñsu tomalagenj, nanjo êngônj mata jali.”

¹³ Biñsu kêpuc boa aêac, mago Kilisi kêsi aêac su. Enj kékêj tau kêsô biñ kêpuc boanja ñalabu gêjô aêac su kêtôm teto gêc gebe “Biñsu kêpuc boa lau samob, tanj senkalenj ka nanj.” ¹⁴ Anôtô gégôm gêj tonanj ma kékêj Kilisi Jesu gebe mec ñamoasinj, tanj Anôtô gêjac mata gédêj Abraham nanj, elom lau samuc gebe aêac takôc Njalau, tanj Anôtô gêjac mata nanj, sa êtu takêj gêwinja.

Biñsu to biñ, tanj Anôtô gêjac mata nanj

¹⁵ Lasitêwaac, aê gabe janam dôj ñoc biñ êpi ñamalacnêj mêtê acgom. Ñac tenj embe êmansanj nê awalênsê m êtu tanj su, go Ñac tenj êtôm gebe ensenj su me ênac têt u nê biñ tenj atom. ¹⁶ Ma Anôtô gêjac mata biñ gédêj Abraham agêc nê wakuc. Enj kêsom gebe “Aôm to nê m wakuc” nec atom. Embe êsôm amboac tonanj, go êwa ña gebe ênê wakuc taêsam. Mago kêsôm gebe “Agêc nê m wakuc,” tec gêwa ña gebe ênê wakuc tagenj. Ênê wakuc tau Kilisi. ¹⁷ Aê gabe jasôm biñ amboac tonec gebe Anôtô kêmasanj awalênsê m kwananjenj e jala 430 gêjana acgom, go kékêj biñsu kêdaguc. Mago biñsu tau êtôm gebe ensenj awalênsê m su to ênam biñ, tanj Anôtô gêjac mata nanj, ôkwi atom. ¹⁸ Gêjnlênsê m tanj Anôtô gebe êkêj nanj, embe ñam êsêp biñsu, go biñ, tanj Anôtô gêjac mata nanj, ñanô masi. Mago Abraham kêt ap moasinj tonanj sa kêt u Anôtô gêjac mata gêj tau gédêj enja.

¹⁹ Ma biñsu tau ñam amboac ondoci. Biñsu tau ñam gebe ñamalac sêngêlisêngêli sêmoa e Abrahamnê wakuc, tanj Anôtô gêjac mata biñ kêpi enj nanj, mênêsa acgom. Anjela sêkêj biñsu tau kêsêp sêlinwaga tenj lêma. ²⁰ Sêlinwaganê kôm gêjac ñac tagenj ñawae atom. Mago Anôtô enj ñac tagenj.

Biñsu ñakôm

²¹ Ma biñsu tonanj oc ensenj biñ, tanj Anôtô gêjac mata nanj su me. Masianô. Biñsu tenj embe ênêc, tanj êtôm gebe êkêj aêac danjônj matenj jali nanj, go biñsu tonanj oc êtôm gebe êmansanj aêacnêj biñ e Anôtô êlic aêac tatu lau gédêj amboac tonanj. ²² Mago Anôtô nê biñ gêwa sa gebe sec kêkôninjenj gêj samob tônj, gebe lau, tanj sêkêj gêwinj Jesu Kilisi nanjenj, têt ap moasinj, tanj Anôtô gêjac mata nanj sa.

²³ Gêdêñ tar biñ takêñ gêwiñña mênkêsa atomgeñ nar, biñsu tau kégaminr aêac danğônñ kapoacwalô, gebe êkôninñ aêac tônñ e êndênñ têm Anôtô eoc biñ takêñ gêwiñña lasê acgom. ²⁴ Amboac tonar biñsu kêtü aêacnênñ jaomwaga, tarñ gêwê aêac dêdênñ Kilisi taja, gebe Anôtô êmansarñ aêacnênñ biñ e êlic aêac tatu lau gêdênñ êtü aêac takêñ gêwiñña. ²⁵ Galoc biñ takêñ gêwiñña mênkêsa, tec aêac tasô jaomwaga ñalabu kêtiam atom.

²⁶ Amac samob atu Anôtô latui kêtü akêñ gêwiñ Kilisi Jesuñ. ²⁷ Amac samob, tarñ alinñ sanğü su narñ, Kilisi gêbiñ amac tônñ tamirñ eñ, tec asô Kilisi kêtü nêm ñakwêgac. ²⁸ Talic lau ñagêdô amboac Juda ma ñagêdô amboac lau samuc atom. Talic ñagêdô amboac gênôma ma ñagêdô amboac lau sêmoa nênñ létêgeñña atom. Talic ñagêdô amboac ñacwaga ma ñagêdô amboac lauo atom. Amac samob, tarñ Kilisi Jesu gêbiñ amac tônñ narñ, atu ñanô tagenñ. ²⁹ Embe Kilisinê gênñ amac, oc atu Abrahamnê wakuc ma awê kainñ gênñlênsêm êtôm Anôtô gêjac mata.

4

¹ Aê jasôm êpi biñ tenñ êwiñ acgom gebe Ñac-gêwê-kainñ-gênñlênsêm-waga kêtü tamanê gênñ samob ñatau. Mago ñac tau embe ñapalê saunñ, nanğo eñ êtôm sakinwaga. ² Lau ñagêdô oc sênem eñ awa to sejöp ênê gênñ e êndênñ noc, tarñ tama ketoc kêkô kwananğenñ narñ. ³ Aêac amboac tonarñ. Gêdênñ tarñ aêac ñapalêgeñ narñ, aêac tajarñ sakinñ tasô nom tonec ñagênñlêlôm ñalabu. ⁴ Mago gêdênñ tarñ ñanoc tau mênkêsa narñ, Anôtô kêsakinñ Latu, awê tenñ kêkôc eñ, ma kêsô biñsu ñalabu. ⁵ Eñ kêsô biñsu ñalabu gebe êsi aêac lau, tarñ tamoa biñsu ñalabu narñ, su e tatu Anôtônê latui.

⁶ Amac atu Anôtônê latuigac, tec eñ kêsakinñ Latunê Ñalau kêsêp aêacnênñ ñalêlôm ma Ñalau tau gêmôêc gebe “Tamoc, o Tamoc.” ⁷ Amboac tonarñ aôm sakinwaga kêtiam atom, aôm latu. Embe latu aôm, go Anôtô êkênñ aôm ôwê kainñ gênñlênsêm amboac tonarñ.

Paulu kêpô sim tau kêtü lau Galatarña

⁸ Gêmunğenñ amac ajam kauc Anôtô, tec ajam sakinñ gêdênñ anôtôi, tarñ nênñ ñanô masi narñ. ⁹ Galoc tonec amac ajala Anôtôgac, moae jasôm amboac tonec gebe Anôtô tau kêjala amacgac, ma amboac ondoc, tec abe akac taôm su amu andênñ nom ñagênñlêlôm palê-palê to ñanô masi ana êtiam, ma abe anac m sakinñ tau êtiam. ¹⁰ Amac atoc bêc to ajônñ ma om to jala sagoc. ¹¹ Aê gaê go to kêpô lêna kêtü amacña gebe moae oc gajarñ kolenñ kêpi amac ñaômagenñ.

¹² O lasitêwaaac, aê jaterñ amac gebe atôm aêmarñ amboac aê katôm amac. Amac atu kasec aê atom. ¹³ Amac ajalagac, gêdênñ tarñ kasôm ñawae ñajam lasê gêdênñ amac kêtü ñamata narñ, kasôm kêtü gêmac kêkô aê tônñña. ¹⁴ Aê ôlic togêmac kêlênsônñ amac to matem paña gêjac aê ma alic aê amboac gênñ sec atom. Amac akôc aê sa amboac Anôtônê anjela tenñ ma amboac Kilisi Jesu tau. ¹⁵ Ijoc amacmênñ, nêm têmtac wapi gêmunğenñ narñ gêc ondoc. Aê galic, tec jasôm lasê to jawa sa êndênñ amac gebe amac embe alic êtôm, oc akip matemlakôp sa ma akênñ êndênñ aê. ¹⁶ Ma galoc amboac ondoc. Aê kasôm biññanô gêdênñ amac nec katu nêm ñacjo me.

¹⁷ Êsêac lau tonarñ sêgôm gênñlêlôm amac narñ ñajam atom. Êsêac sebe sêkac amac su anğa aê gebe atoc êsêac tarunğenñ sa. ¹⁸ Anğôm gênñlêlôm gênñ ñajam ñaparñ ma anğôm êndênñ noc aê jamoa jawinñ amacñagenñ nec atom. ¹⁹ O ñoc ñapalêac, ñandanñ kêtunñ aê kêtiam amboac awê ñapalê kêtunñ eñ e Kilisi êtü anô

anğa amacnê m ñalêlôm acgom. ²⁰ Ojae, aê gabe jamoa jawiñ amac galocgeñ. Aê gabe jasôm biñ êndêñ amac janam aoc ôkwi-ôkwi. Aê kapô lêna tauc ñanô kêtú amacña.

Hagar agêc Sara têtú ñadôn

²¹ Amac tañ abe amoa biñsu ñalabu nañ, asôm êndêñ aê acgom, amac anô biñsu atom me. ²² Teto gêc gebe Abrahamnê latuagêc tec sêmoa, teñ anğa sakinwagaonê ma teñ anğa ñatauonê. ²³ Ñac tañ sakinwagao kêkôc nañ, ñam kêsêp ñamalacña. Ma ñac, tañ ñatauo kêkôc nañ, ñam kêsêp Anôtônê biñ, tañ gêjac mata nañña. ²⁴ Biñ tonañ kêtú biñgôlinj gebe awê luagêc têtôm poac luagêc. Teñ kêkanônj lôc Sinai, tec ñawakuc tau têtú gêñôma, ²⁵ gebe ñaê Hagar tonañ sêsam kêpi lau Arabia nêñ lôc Sinai ma kêkanônj Jerusalem galocña, gebe Jerusalem galocña to ñagôlôac têtú gêñôma sêmoa. ²⁶ Mago Jerusalem ôña tau, tañ kêtú tau nê ñatauo gêmoa nê taunja nañ, kêtú aêac samob tenenji, ²⁷ gebe teto gêc gebe

“Aôm awê kapoac, tañ kôkôc ñapalê atom nañ, têtac ñajam êsa, ma aôm awê, tañ ñapalê kêtunj aôm atom nañ, ônam lasê toöndugenj, gebe awê sawa nê ñapalê taêsam kêlêlêc awê tonjac nê su.”

²⁸ O lasitêwaac, Anôtônê biñ, tañ gêjac mata nañ, kêkêñ amac atu ñapalê atôm Isak. ²⁹ Gêmungeñ ñac, tañ nê ñam kêsêp ñamalacña nañ, kêjanda ñac, tañ Ñalau gêjac mata biñ kêpi enj nañ, ma galoc amboac tonanjenj. ³⁰ Mago biñ, tañ teto gêc nañ, kêsôm asagenj. Kêsôm gebe “Ômasuc sakinwagao agêc latu sêc sêna, gebe sakinwagaonê latu êwê kainj gêñlênsê m êwiñ ñatauonê latu atom.”

³¹ Lasitêwaac, amboac tonañ sakinwagaonê ñapalê aêac atom, ñatauonê ñapalê aêac.

5

Kilisi kêgaboac aêac su, tec tajop nêñ lêñ ñapep

¹ Kilisi kêgaboac aêac su gebe tamoa nêñ Iêtêgenj. Amboac tonañ akô ñajanja gebe sênam amac ôkwi nasêkônij amac atu sakinwaga êtiam atom. ² Alic acgom, aê Paulu jasôm êndêñ amac gebe Amac embe asôm gebe sêsa amac, go Kilisi ênam amac sa atom. ³ Ñamalac samob, tañ sêsôm gebe sêsa êsêac nañ, jawa sa êtiam êndêñ êsêac gebe êsêac sêngôm biñsu samucgeñ ñanô êsa tomalagenmanj. ⁴ Amac embe taêm ênam gebe biñsu êmansañ nê m biñ e Anôtô êlic amac atu lau gêdêñ nañ, oc andim taôm êngic anğa Kilisinê e akac taôm su anğa moasinj tau. ⁵ Aêac takêñ materj gebe Anôtô êmansañ nêñ biñ e êlic aêac tatu lau gêdêñ. Aêac daônj biñ tonañ tamoa gebe Ñalau Dabunj kêkêñ aêac takêñ gêwiñ. ⁶ Kilisi Jesu embe êmbiñ aêac tônj, oc sêsa aêac me sêsa aêac atom, tonañ ñanô masi. Ñanô tagenj tonac gebe takêñ gêwiñ êkac aêac têtac êwiñ ñanônja.

⁷ Gêmungeñ amac asêlêñ nê m lêñ ñajamgeñ amoa e asa kêkô amac auc, tec tañem wamu biññanô kêtiam atom. ⁸ Anôtô tañ kêkalem amac nañ, kêkô amac auc atom. ⁹ Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgeñ auc e êsunj. ¹⁰ Apômtau gêbiñ aêac tônj, tec taêc kêka amac, gebe nê m ñalêlôm oc ênam tau ôkwi atom. Ma ñac, tañ kêlênsônj amac nañ, oc êndac nê ñagêjô. Ñac tau aê gajam kauc enj, mago enj oc êwê sa atom. ¹¹ O lasitêwaac, embe janam mêtê êpi sêsa launja, oc sêjanda aê êtu asagenja. Embe jasôm ñoc biñ amboac tonañ,

oc kakesotau ḡawae êlênsôḡ lau teḡ atom. ¹² Ojæe, lau taḡ sêli amac sa naḡ, sêsa ôliḡgêdô samucgeḡ sumanḡ.

¹³ O lasitêwaac, Anôtô kékalem amac gebe amoa nêḡ lêtêgeḡ. Tägeḡ amac amoa nêḡ lêtêgeḡ êtu têtḡtac ḡakalac ḡamôkê atom, amac anam sakiḡ taôm êtu têtḡtac gêwiḡ ḡanôḡageḡ. ¹⁴ Gebe ḡalô tageḡ kékatoḡ biḡsu samob sa gebe “Têtḡtac êwiḡ lau wacḡan aôm amboac têtḡtac gêwiḡ taôm.” ¹⁵ Embe êḡac to asac taôm, naḡ alic taômgeḡ gebe êndanḡḡ taôm su atom.

Nalauê ḡanô to têtḡtac ḡakalac nê ḡanô

¹⁶ Aê jasôm biḡ teḡ êwiḡ acgom gebe Asêlêḡ toḡalaugeḡ ma aḡḡôm têtḡtac ḡakalac êkac amacḡa ḡanô êsa atom. ¹⁷ Aêac tajala gebe Têtḡtac ḡakalac gedec ḡalau ma ḡalau gedec têtḡtac ḡakalac. Gêḡ tauagêc sêkêḡ kisa gêdêḡ taunḡ, tec amac atôm gebe aḡḡôm gêḡ, taḡ abe êḡḡômḡa naḡ, ḡanô êsa atom. ¹⁸ Ma ḡalau embe êwê amac, oc amoa biḡsu ḡalabu atom.

¹⁹ Têtḡtac ḡakalac nê ḡanô tau tonec ḡai tec gêc awêgeḡ gebe Biḡ mockaiḡo to mockaiḡḡa, lêḡ môḡḡa, wauc-wauctêna, ²⁰ sakiḡ ḡwamḡa, beḡ, kisa, sêsôm taunḡ, sêjam lêmurḡ taunḡ, têtḡtac ḡandanḡ, sêôc taunḡ auc, sêwa taunḡ kêkôc, sêkac taunḡ su, ²¹ têtḡtac sec, sênôm gêḡ anaboa, seḡ lasam ḡawaô to gêḡ ḡagêdô amboac tonanḡ. Biḡ tonanḡ ḡai jasôm ḡakônḡḡa êndêḡ amac amboac kasôm kwananḡeḡ su gebe Lau taḡ sêḡôm gêḡ amboac tonanḡ naḡ, sêwê kaiḡ Anôtônê ḡamêḡ atom.

²² Ma ḡalau tau nê ḡanô tonec gebe Têtḡtac gêwiḡ, têtḡtac ḡajam, biḡmalô daê biḡ tōḡ, ḡalêlôm malô, gabêjam, tamoa ḡanḡêḡ, ²³ malô-malô, tatu mêtê taunḡ ḡapep. Biḡsu ênac jao gêḡ amboac tonanḡa teḡ gêc atom. ²⁴ Samob tê têtû Kilisi Jesu nê gêḡ naḡ, sêjac têtḡtac ḡakalac to ḡalêlôm kékac-kékac êsêacḡ kêpi kakesotau gêḡa su. ²⁵ ḡalau embe êkêḡ aêac tamoa matenḡ jali, naḡ tasa nêḡ lêḡ toḡalaugeḡmanḡ. ²⁶ Damboa taunḡ êtu waenḡa atom to tatanḡ pêlê taunḡ atom ma têtḡtac sec êndêḡ taunḡ atom. *

6

Daoc gêḡwapac tanam taunḡ sagenḡ

¹ O lasitêwaac, ḡamalac teḡ embe êḡḡêli biḡsu, naḡ amac lau toḡalau anam enḡ sa ḡa nêḡ ḡalêlôm malô. Ma alic taôm gebe lêtôm êtap amac sa êwiḡ atom. ² Aôc gêḡwapac anam taôm sagenḡ, go aḡḡôm Kilisinê biḡsu ḡanô êsa. ³ ḡac teḡ embe êkianḡ tau gebe enḡ ḡac towæe, mago enḡ ḡac ḡaômæ, oc ênsau tau. ⁴ Lau samob sênsaê nêḡ kolenḡ êndêḡ-êndêḡgeḡ sêlic acgom. Embe ḡajam, go êtu êsêac taunḡ waenḡ. Êsêac sênam dôḡ nêḡ kolenḡ êpi lau ḡagêdô nêḡ atom. ⁵ Samob oc sêôc taunḡ nêḡ gêḡwapac êndêḡ-êndêḡgeḡ.

⁶ ḡac taḡ ḡêḡô mêtê naḡ, ênac sam gêḡ ḡajam samob êndêḡ mêtê ḡakêdôḡwaga êwê kaiḡ êwiḡ.

⁷ Akêli taôm êtu awê Anôtô aucḡa atom, gebe gêḡ, taḡ ḡamalac êsê naḡ, tec êkôc ḡanô. ⁸ ḡac teḡ embe êsê gêḡ êsêp têtac ḡakalac, oc ḡanô têtac ḡakalacḡa ensenḡ enḡ su. ḡac teḡ embe êsê gêḡ êsêp ḡalau, oc ḡanô ḡalauḡa êkêḡ enḡ êḡḡôḡ mata jali teḡgeḡ. ⁹ Aêac tanam nêḡ kolenḡ ḡajam tokam-tokam atom. Aêac embe tekwenḡ êmbac atom, go tatap nêḡ ḡanô sa êndêḡ ḡanoc. ¹⁰ Nêḡ ḡasawa tamoaḡiḡ ḡamalacḡa tec gêc. Amboac tonanḡ tamoaḡiḡ lau samob, mago tamoaḡiḡ ḡôlôac, taḡ sêkêḡ ḡewiḡ Kilisi gebiḡ aêac tōḡ naḡ, êlêlêc su.

* 5:26: Alic Kor 1.5:6

Paulu gêjac mata nê bñ ma gêjac biñsu to gêjam mec gôlôac

¹¹ Alic ñatalô kapôêñ-kapôêñ tonec tauc lemoc kato gêdêñ amac. ¹² Êsêac samob, tañ sebe lau tetoc êsêac sa êtu gêñ nomñña nañ, sêkac amac gebe alôc ma sêsa amac. Êsêac taêñ gêjam biñ tagen tonec gebe lau sêjanda êsêac êtu Kilisinê kakesotauña atom. ¹³ Mago lau, tañ sêsa êsêac nañ, tauñ sejoj biñsu atom. Êsêac sebe sêsa amac e tetoc tauñ sa êtu amacña gebe asô sakin ôliñña tonañ ñalabu. ¹⁴ Mago aê, aê jatoc tauc sa êtu gêñ tenñña atom, êtu aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê kakesotaunagen. Kêtu kakesotauña aê galic nom amboac gêñ matê, ma lau nomña sêlic aê amboac gêñ matê. ¹⁵ Sêsa lauña me sêmoa samucgenñña tonañ ñanô atom. Ñanô tagen tonec gebe Anôtô êkêñ aêac tatu gêñ wakuc acgom. ¹⁶ Biñmalô to Anôtônê taê walô êndêñ êsêac samob, tañ sêsa nêñ lêñ sêndanğuc ñagôliñ tonañ nañ, to êndêñ Anôtônê lau Israel êwiñ.

¹⁷ Alênsôñ aê êtiam atom, gebe Jesunê bêlêm ñamala gêc aê ôlicğac.

¹⁸ O lasitêwaac, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasin êwiñ amacnêm ñalau. Biññanô.

Paulunê papia gêdêj lau EPESE

Paulunê papia gêdêj lau Epese nec ñac tau keto gebe êwaka binj, tê Anotôto taê gêjam gebe êngômña nê, sa ênêc awegen gebe “Êndêj ñanocgen ma embinj gêj samob anje undambê to nom tøj, go êkêj Kilisi êtu ñamôkê” (1:10). Go keto kêtú tonecña gewinj gebe êkêli Anôtônê lau sêsa nêj lêj samob sêwaka binj kapôêj tonaj ñam sa, ec sêkêj gewinj Jesu Kilisi êmbinj ñamalac peberj tonj têtú gêj ñanô tagenj.

Paulu gêoj papia tau ñatêna sa gec ñasêbu ñamataña keto kêpi Tamenj Anôtô kêjalij nê lau sa têtú ñanô tagenj ñalêj. Enj kêsuc êsêacnêj binj ôkwi ma kêgaboac êsêac su anja nêj sec kêtú Latu Jesu Kilisinja, tec kêkêj Njalau Dabuj kêtú moasinj kapôêj tonaj ñakamaclauj gebe gêjac êsêac ñawae binjñanôgenj. Go kêkêli lau-sêsam-papia-tauwaga gebe sêsa nêj lêj samob amboac lau, taj senjom Kilisi gêbinj êsêac tøjgac êtu anô êpi tauj nêj sêmbinj tauj tøj tonjanôgenja. Kilisi gêbinj Anôtônê lau tøj têtú gôlôac dabuj tagenj nec, Paulu gêwa sa to gê døj kêpi binj tonec ñai gebe gê døj gôlôac dabuj kêpi ôli tej, taj Kilisi kêtú ñamôkê nanj, me kêpi andu tej, taj Kilisi kêtú ñaalê kêclêsunja nanj, me kêpi awê tej, taj Kilisi kêtú ênê akwenj nanj. Paulu keto papia tau keto binj gêjam dani ma enj taê gêjam Anôtônê moasinj, taj mênjkêtu anô kêpi Kilisi nanjac. Ênê ñalêlôm kêkac enj todim-todim, tec gêga kêtú wê ma kêpuc wê sa kêsêp ñasawa gêwinj-gêwinj. Enj keto binj samob kepenj Kilisi têtac gêwinj ñamalacña to kêkêj tau kêtú da gêjô ñamalac sunja ma kêsuc ñamalacnenj sec ôkwiña to taê labu ma kêmoasinj ñamalacña to nê ñalêlôm ñawê ma nê lêj selecña.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Kilisi to Gôlôac Dabuj 1:3–3:21
3. Lêj wakuc gêjac lau, taj Kilisi gêbinj êsêac tøj nanj ñawae 4:1–6:20
4. Paulu gêjac mata papia tau 6:21-24

Paulu awa gêjac lau Epese

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taj Anôtô kêkalem aê nanj, ñoc binj êndêj Anôtônê lau, taj sêkêj gêwinj Kilisi Jesu sênjgøj Epese nanj. ² Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêj moasinj to binjalô êndêj amac êwac.

Moasinj taj tatap sa kêtú Kilisinja

³ Awenj gêoc aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, taj kêkêj Kilisi ma gêjam mec aêac ña mec ñalêlômña tokainj-tokainj, taj ñam kêsêp undambê nanj.

⁴ Anôtô kêkêj nom atomgenj, ma kêjalij aêac sa tatu ênê gêj kêtú Kilisinja e tatu lau dabuj to ñanêj tamo a enj lajônêm. Anôtô têtac gêwinj aêac, ⁵ tec taê gêjam kêtú tøj gebe êkêj Jesu Kilisi êwê aêac dandêj enj tana natatu ênê latui. Binj tonaj enj têtac gêwinj gebe êngôm ñanô êsa. ⁶ Lambinj êndêj Anôtô gebe kêkêj latu, taj têtac gêwinj enj nanj, mênjkêtu moasinj ñawasi tau gêdêj aêac.

⁷ Kilisi tau kêgaboac aêac su ña nê dec ma kêsuc tagêli binjsu ñabinj ôkwi. Binj tonaj gêwa ênê moasinj kapôêjanô sa. ⁸ Anôtô kêsêwa moasinj tonaj mênjkêpi aêac. Enj ñac tokauc to kêjala binj, taj gêc lêlômgenj nanj, ⁹ tec gêwa nê binj ñalêlômña sa gêdêj aêac ma gebe êngôm binj taj taê gêjam kêtú tøj nanj, ñanô

êsa gêdêŋ taŋ kékêŋ Kilisi. ¹⁰ Anôtô ênac dabuŋ nê biŋ, taŋ kêmasaŋ naŋ, êndêŋ ŋanocgeŋ ma êmbiŋ gêŋ samob aŋga undambê to nom tôŋ, go êkêŋ Kilisi êtu ŋamôkê.

¹¹ Naç tau kékêŋ aêac awê kaiŋ gêŋlênsêŋm kêtôm Anôtô kêmasaŋ kwananŋeŋ ma gêgôm biŋ, taŋ taê gêjam kêtû tôŋ naŋ, ŋanô kêsa. ¹² Aêac taŋ akêŋ mateŋ Kilisi kwananŋeŋ naŋ, alambiŋ Anôtônê ŋawasi.

¹³ Ma amacnêŋm biŋ amboac tonanŋeŋ. Eŋ kékêŋ amac aŋô biŋŋanô ŋamêtê, ŋawae ŋajam kêpi lêŋ Anôtô ênam amac kêsiŋa e akêŋ gêwiŋ Kilisi, ma Anôtô kékêŋ ŋalau Dabuŋ, taŋ gêjac mata naŋ, kêtû ŋabelo atu ênê gêŋŋa. ¹⁴ ŋalau Dabuŋ tau kêtû aêacnêŋ gêŋlênsêŋm ŋakamaclaunŋ, gebe ênam aêac kêsi tatu ênê gêŋ ma talambiŋ ênê ŋawasi.

Paulunê mec

¹⁵ Aê gaŋô amac akêŋ gêwiŋ Apômtau Jesu to têtac gêwiŋ Anôtônê lau samob ŋawae, ¹⁶ tec gajam danŋe Anôtô kêtû amacŋa gederŋ tôŋŋeŋ ma taêc gêjam amac kêsêp ŋoc mec ŋalêlôm, ¹⁷ ma kateŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê Anôtô, aêac Tameŋi eŋ, taŋ kêtû ŋawasi ŋatau naŋ, gebe eŋ êkêŋ ŋalau ênsuŋ kauc mêtêŋa to eoc biŋ lasêŋa êndêŋ amac e ajala Anôtô ŋanôŋeŋ. ¹⁸ Aê kateŋ gebe Anôtô êpô nêŋ ŋalêlôm ŋawê êsa e ajala ênê kalem, taŋ akêŋ matem naŋ, to ajala moasiŋ ŋawasi tolêlôm-tolêlôm, taŋ gêjac mata gadêŋ nê lau naŋ, ¹⁹ to ajala ênê ŋaclai kapôêŋ kêlêlêc, taŋ gêjam kôm gêmoa aêac takêŋ-gêwiŋwaga ŋalêlôm naŋ. ŋaclai ŋajaŋa kapôêŋ tonanŋeŋ ²⁰ gêjam kôm gêdêŋ taŋ Anôtô gêŋu Kilisi gêdi sa aŋga ŋacmatêŋeŋ ma ketoc eŋ gêŋgônŋ ênê anôŋa aŋga undambê.

²¹ Kilisi gêŋgônŋ tônê ma gêjam gôliŋ apômtau to ŋaclai ma ŋactêkwa to ŋataui. Eŋ kêlêlêc ŋaê towae samob, taŋ tetoc sa aŋga nom tonec to ônêŋa naŋ su.

²² Anôtô kékêŋ gêŋ samob kêsô Kilisi akaiŋ ŋalabu ma kékêŋ eŋ kêtû gôlôac dabuŋ ŋamôkê gebe ênam gôliŋ gêŋ samob. ²³ Gôlôac dabuŋ tau tonanŋ kêtû Kilisi ôli, ma eŋ, taŋ gêbiŋ gêŋ samob tôŋ naŋ, gêjam ôli tau auc samucgeŋ.

2

Anôtô gêŋu aêac sa tamoa mateŋ jali

¹ Amac agêli biŋsu to nêŋ sec gêgôm amac atu matê su. ² Gêmuŋŋeŋ agôm nêŋm gêŋ amboac tonec, asêlêŋ kêtôm nom tonec ŋagôiiŋ to asô ŋatau, taŋ gêjam gôliŋ ŋaclai sec umbonŋ ŋalabuŋa to ŋalau, taŋ gêjam kôm kêpi lau taŋŋeŋpêc gêdêŋ Anôtônê biŋ naŋ ŋalabu. ³ Gêmuŋŋeŋ aêac samob tatôm êsêac ma tasa nêŋ lêŋ kêtôm têtac ŋakalac kékac aêacŋa. Aêac dagôm gêŋ, taŋ ôliŋ to ŋalêlôm kékac aêacŋa naŋ, ŋanô kêsa, tec Anôtô têtac ŋandanŋ gêdêŋ aêac kêtôm têtac ŋandanŋ gêdêŋ êsêac ŋagêdô.

⁴ Mago Anôtô taê walô aêac ŋanôŋeŋ ma têtac gêwiŋ aêac kêlêlêc, ⁵ tec kékêŋ aêac, taŋ tatu mêtê kêtû tagêli biŋsuŋa naŋ, tamoa mateŋ jali dawinŋ Kilisi. Anôtônê moasiŋ gêjam amac kêsi. ⁶ Ma eŋ gêŋu aêac sa dawinŋ Kilisi Jesu to ketoc aêac danŋônŋ gamêŋ undambêŋa dawinŋ eŋ. ⁷ Anôtô gêgôm gêŋ tonanŋ gebe êtôc nê moasiŋ tolêlôm-tolêlôm êndêŋ lau êndêŋ têŋ samob, taŋ oc mênêsa naŋ. Moasiŋ tau gêwa tau sa gêdêŋ taŋ Anôtô têtac gêwiŋ aêac ma kékêŋ Kilisi Jesu gêmêŋ naŋ. ⁸ Gebe Anôtô kêmoasiŋ amac, tec gêjam amac sa kêtû akêŋ gêwiŋŋa. Taôm agôm atom, Anôtô tau kékêŋ ŋaômagenŋ. ⁹ ŋamalac teŋ nê kolenŋ gêjam eŋ sa atom, gebe teŋ etoc tau sa atom. ¹⁰ Anôtô tau nê kolenŋ ŋanô aêac. Eŋ gêwiŋ Kilisi Jesu ma kékêŋ aêac gebe tanam kolenŋ ŋajam, taŋ eŋ kêmasaŋ kwananŋeŋ naŋ, gebe tasa nêŋ lêŋ tapenŋ ŋanô tonanŋeŋ.

Anôtô gëbiŋ aëac tōŋ tatu gôlôac dabuŋ tageŋ

¹¹ Amboac tonan taêm ênam gebe gëmungeŋ tenemi sêkôc amac amboac tentenlatui, ma lau Juda, taŋ sêsa êsêac ŋa lemeŋ nan, tec sêsam amac gebe lau samuc. ¹² Gêdêŋ ŋasawa tonan amac amoa jaêc Kilisi, ma Israelwaga sêlic amac amboac êsêacnêŋ lau ŋagêdô amac atom. Amac lau jaba, tec awê kain poac ŋamoasiŋ, taŋ Anôtô gëjac mata gêdêŋ nê lau nan atom. Amac amoa nom tonec akêŋ matem gêŋ teŋ atom to ajam kauc Anôtô. ¹³ Mago galoc awiŋ Kilisi Jesu ma amac, taŋ gëmungeŋ amoa jaêc nan, atu gasuc amêŋ kêtû Kilisi gëmac ênduŋa.

¹⁴ Kilisi tau kêtû aëacnêŋ biŋmalô ŋamôkê. Eŋ gëbiŋ aëac Juda to lau samuc tōŋ tapi tageŋ to gesen kisa, taŋ kêtû balan geŋ aëac gëŋgic nan, su ŋa tau ôli. ¹⁵ Eŋ gesen biŋsu ŋajatu to ŋagôliŋ su gebe êkêŋ toŋ luagêc têtû toŋ wakuc tageŋ êmoa eŋ tau ŋalêlôm, tec kêkêŋ biŋmalô. ¹⁶ Eŋ gëmac êndu anŋa kakesotau, tec gesen kisa su jagêbiŋ lulugeŋ tōŋ têtû ôli tageŋ ma gê wama gêdêŋ Anôtô. ¹⁷ Amboac tonan Kilisi gëmêŋ ma gëjam mêtê kêpi biŋmalô tau ŋaŋawae ŋajam gêdêŋ amac, taŋ amoa jaêc Anôtô to êsêac, taŋ têtû gasuc eŋ nan ¹⁸ gebe ŋac tau tonan kêkêŋ ŋalau tageŋ gêwê aëac samob dêdêŋ Tama taja.

¹⁹ Amboac tonan amac atôm lau jaba to lau ŋamagêŋa kêtiam atom. Amac atu Anôtônê launêŋ ŋagêdô to atu Anôtônê gôlôac awiŋ. ²⁰ Eŋ kêkwê amac sa atu andu akô nomban aposolo to propete ŋaô. Ma Kilisi Jesu tau kêtû andu tau ŋaalê kêclêsuŋa. ²¹ ŋac tonan gedeŋ andu tau tōŋ ma êŋgôm êtu kapôêŋ e êtu Apômtaunê lôm dabuŋ, ²² ma kêsuŋ amac sa awiŋ atu Anôtônê andu. taŋ nê ŋalau gëjam auc nan.

3

Paulu gëjam kôm kêpi lau samuc

¹ Kêtû tonanŋa aê, Paulu, tec katu Kilisi Jesu nê ŋac kapoacwalôŋa kêtû amac lau samucŋa nec, kateŋ mec gêdêŋ Anôtô. ² Amac aŋôgac gebe ŋac moasiŋ Anôtô kêkêŋ sakiŋ gêdêŋ aê kêtû êmoasiŋ amacŋa. ³ Anôtô geoc nê biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ nan, lasê gêdêŋ aê kêtôm biŋ, taŋ kato dambêgeŋ gêc ŋamatanŋa nan. ⁴ Amac embe asam biŋ tau, oc ajala ŋoc kauc kêsa kêpi Kilisinê biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ nan. ⁵ Gêdêŋ têm gëmuŋŋa ŋamalac sêjala biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ nan atom. Mago galoc Anôtô kêkêŋ nê ŋalau geoc biŋ tau lasê gêdêŋ nê aposolo dabuŋ to propete. ⁶ Biŋ taŋ gêc lêlômgeŋ nan, tau tonec gebe Lau samuc sêŋô ŋawae ŋajam, tec gëgôm êsêac sêwê kain Anôtônê gëŋlênsêm to têtû Kilisinê ôli ŋagêŋlêlôm ma têtap biŋ, taŋ Anôtô gëjac mata kêtû Kilisi Jesuŋa nan, ŋaŋanô sa sêwiŋ.

⁷ Anôtô taê walô aê, tec kêkêŋ aê katu ŋawae ŋajam tonan ŋasakiŋwaga. ŋaclai ŋatau eŋ, tec kêkêŋ kôm tonan gêdêŋ aê. ⁸ Anôtônê lau samob nêŋ ŋac ŋasec aê, mago ŋac moasiŋ ketoc aê sa gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê êpi ŋac tolêlôm Kilisinê awa teŋgeŋŋa êndêŋ lau samuc ⁹ to jawa Anôtônê lêŋ êŋgôm nê biŋ ŋalêlômŋa ŋanô êsaŋa sa êndêŋ lau samob. Gêdêŋ andanŋenanô Anôtô, taŋ kêkêŋ gêŋ samob nan, kêsiŋ biŋ tonan gêc lêlômgeŋ, ¹⁰ gebe galoc gôlôac dabuŋ sêwa Anôtônê kauc mêtêŋa tolêlôm-tolêlôm sa êndêŋ apômtaui to ŋaclai undambêŋa. ¹¹ Anôtô kêsa lêŋ tonan, tec gëgôm biŋ, taŋ taê gëjam kêtû tōŋ gêdêŋ andanŋenanô nan, ŋanô kêsa kêpi aëacnêŋ Apômtau Kilisi Jesu tau. ¹² Aëac tasêp eŋ tōŋ to takêŋ êwiŋ eŋ, ma tatêc tauŋ atom, ôliŋ andan

Anôtô to tasa en ñagala totêntac êpa sugen. ¹³ Amboac tonan aê katerj gebe ñoc gêñwapac, tan gaôc kêtú amacña nan, êlêc amac sa atom. Ñoc gêñwapac tau êñgôm amac waem êsa.

Kilisinê têtac gêwiñ aêacña

¹⁴ Kêtú tonanña aê kêpôn ocduc gêdêñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama, ¹⁵ tan nê ñaê kêpi gôlôac undambê to nomña samob kêtômgeñ nan. ¹⁶ Aê katerj Anôtô gebe êkêñ ñaclai êndêñ amac êtôm ênê ñawasi kapôêñ ma êkêñ nê Ñalau êpuc nêñ ñalêlôm tôñ ñajana êsa. ¹⁷ Amac akêñ gêwiñ Kilisi tec êkêñ nêñ ñalêlôm êtu ênê andu ma têtac êwiñ ñanô ñawakac enselen naendêñ amac nan. ¹⁸ Go amac to Anôtônê lau samob nêñ kauc êsa e ajala gebe Kilisinê têtac gêwiñ aêacña kesewec kêtú tapa to kêtú baliñ ma kêpi gêja to kêsêp gêja ¹⁹ ma ajala Kilisinê têtac gêwiñ tonan, tan kêlêlêc kauc samob ñêñgeñ su nan, gebe Anôtô tau ênam auc samucgeñ.

²⁰ Ma ñac tau tonan, tec oc êñgôm gêñ samob, tan aêac taterj to taêñ gêjam nan, ñanô êsa êlêlêc ñêñgeñ su êtôm ñaclai, tan gêjam kôm gêmoa nêñ ñalêlôm nan, ²¹ gôlôac dabuñ to Kilisi Jesu tau sêwaka ênê ñawasi sa êtôm gôlôac to gôlôac ma têm to têm ñêñgeñ êna. Binñanô.

4

Aêac tatu Kilisinê ôli tagen

¹ Amboac tonan aê, tec ganğôn kapoacwalô kêtú Apômtauña nec, jalêñ bin amac gebe asa nêñ lêñ êtôm Anôtônê kalem, tan kêtap amac sa nan. ² Ambu taôm to amoa tonêñ ñalêlôm malôgeñ, aê bin tônggeñ ma asip taôm sa totêmtac êwiñgeñ. ³ Ôlim palê gebe Ñalau êkêñ binmalô êmbin amac tôñ atu gêñ tagen. ⁴ Ôlim tagen to Ñalau tagen êtôm Anôtô kêkalem amac ma akêñ matem nêñ ñanô kalem ña tagen. ⁵ Apômtau tagen ma bin takêñ gêwiñña tagen to busanğú tagen. ⁶ Ñamalac samob Tamenj Anôtô tagen, tan kêtú gêñ samob ñatau ma gêjam kôm kêpi gêñ samob nan, gêjam gêñ samob auc.

⁷ Aêac samob tonec takôc moasinğ ma gêdêñ-gêdêñgeñ kêtôm Kilisi tau gêjam dôñ ma gêjac sam gêdêñ aêac. ⁸ Kêtôm bin tec gêc gebe.

“En kêpi lólôc gêja

ma kêkôc lau kapoacwalôña sêwiñ en,

ma gêjac sam gêñ ñajam ñaômageñ gêdêñ lau.”

⁹ Ñalô tonec gebe “En kapi lólôc gêja” nan ñam amboac ondóc. Ñam tau tonec gebe kêsêp nom ñalêlôm ñakêlêndinğ gêja gêmunğ. ¹⁰ Ñac tau, tan kêsêp gêja nan, ñac tau tonan kêpi e jakêlêlêc undambê samob su gebe ênam gêñ samob auc. ¹¹ Ñac tau tonanğen tec kêkêñ lau ñagêdô têtú aposolo ma ñagêdô têtú propete to ñagêdô têtú jaenğaga ma ñagêdô têtú lausakinğ to kêdônğaga. ¹² Kilisi kêkêñ lau amboac tonan gebe ênac dabinğ Anôtônê lau sênam sakinğ ñapep gebe sêmboea en òli sa ¹³ e takêñ gêwiñ êmbinğ aêac samob tôñ tapi tagen to tajala Anôtônê Latu êtu tôñ ma têtôp tatu lau kapôêñ e tatôm Kilisi tau nê dôñ. ¹⁴ Ma tatôm ñapalê dedec êtiam atom gebe laudansanğnêñ mêtê êtêlinğ to êmbam aêac êtôm gwêc to mu kêtêlinğ to gêbam wanğ nec atom. Lau amboac tonanğ têtım to sêsau ñamalac. ¹⁵ Aêac amboac tenğ. Aêac tasôm binñanô êndêñ tauñ totêntac êwiñgeñ ma têtôp tatu kapôêñ e nêñ lêñ samob esewec tatôm Kilisi, tan kêtú ñamôkê nan. ¹⁶ Ñac tau tonec tec gêbinğ ôli ñagêñlêlôm samob tôñ kêpi tagen to kêkêñ ñaduc gêdinğ kêsô tau ma ñakalôc gedenğ ôli ñagêñlêlôm tôñ. Ôli ñagêñlêlôm

gêdêj-gêdêjgenj embe ênam kôm, taj gêjac gêj tau jawae nan, oc ôli êtôp to êmboa tau sa ma têtac gêwij êmbij njanô tau tôj.

Kilisi kékêj aêac tasa lêj wakuc

17 Amboac tonanj aê jasôm hoc bij tonec êndêj amac toaoc gêjac Apômtaugenj gebe Asa nêmlêj atôm lau samuc, taj taêj gêjam bij nãoma-nãoma elême nanj atom. 18 Nakesec gêjam êsêacnêj kauc auc. Êsêacnêj kauc masi to nêj nãlêlôm njadani, tec kêbalarj êsêac auc gêdêj sêjgôj materj jali, taj njam kêsêp Anôtônj nanj. 19 Êsêac sêgôm gêj waucwauçgenj ma sêgôm gêj môp-môp samob gêjam auc, sêgôm kêtuj materj katu awanja tomajenj gêbacgenj.

20 Bij amboac tonanj têdôj gêdêj amac kêtuj Kilisinja atom. 21 Amac anjô jawae tau to têdôj mêtê tau gêdêj amacgac kêtôm binjanô, taj gêc Jesu taujnanj. 22 Amboac tonanj awi nêmlêj njamalac langwa, nêmlêj nãlêlôm geo, taj kêsa lêj gêmujjnanj nanj sinj. Têtac njakalac kêsau gêc njamalac langwa e gesenj tau su gêjanj. 23 Amacnêmlêj nãlêlôm to binj, taj taêmlêj gêjam nanj, êtuj wakuc samuçgenj. 24 Ma asô njamalac wakuc, taj Anôtô kékêj kêtôm tau nê katu nanj sa. Enj êwaka tau sa nã lêj gêdêj to dabuj binjanônj.

25 Amboac tonanj awi binjansanj sinj ma asôm binjanô êndêj taôm êndêjêndêjgenj, gebe aêac tatu ôli tagenj njagêjnlêlôm. 26 Embe têtac njandanj, nanj anjôm taôm sec atom ma aê têtac njandanj tôj e oc naêsêp nec atom. 27 Alij taôm gebe Sadanj êngôj amac njasawa atom. 28 Nac genjenj ênam genjenj gêj êtiam atom, tau lêma ênam kolej acgom, gebe êkôc nê kolej njanô ma ênac sam endenj lau, taj sêpô lêna taujnjnanj nanjenj. 29 Bij agwa-agwa êsa awemsuj atom, asôm binj njajamgenj, taj êpuc lau-sêpô-lênawaga tôj to êmoasinj lau, taj sêjô binj tau nanj. 30 Ma anjôm Anôtônê Njalau Dabuj nê nãlêlôm njawapac êsa atom, gebe enj kêtuj njabelo Anôtô ênam amac kêsi endenj nê becnja. 31 Binjalom samob to binj keso-keso ma têtac njandanj to ali awem sa ma binj alôb-alôb to binj sêsec tonanj nã samob nanj, awi sinj. 32 Amoasinj taôm to taêmlêj walô taôm ma asuc nêmlêj binj ôkwi êndêj-êndêjgenj, anjôm êtôm Anôtô kêsuc amacnêmlêj binj ôkwi kêtuj Kilisinja.

5

1 Amac atu Anôtônê njapalê, taj enj têtac gêwij nanj, tec atêkuj enjenj. 2 Ma asêlêj totêtac êwijgenj amboac Kilisi gêwij aêac to kékêj tau kêtuj aêacnja kêtuj moasinj to da gêdêj Anôtô gêjru njamalu njajam.

3 Asôm gêj mockainj to mockainj ma genj môp-môp samob to binj matem katu awanja êsêp nêmlêj binjalôm atom, gebe Anôtônê lau samob dedec binj amboac tonanj nã. 4 Andec binj sêsec ma binj meloc-meloc to binj agwa-agwa kêtôm amac asôm atomnja amboac tonanjgenj, anam danjenjenj êjô. 5 Binj tonec amac ajalagac gebe Mockainj to mockainj tenj me môp njatau tenj me njac mata katuboa tenj, taj talic enj kêtôm njac gêjam sakinj anôtô jabanja tenj nanj, nêj tenj oc êwê kainj gêjnlênsêmlêj anja Kilisi agêc Anôtô nêj gamêj atom.

Tasêlêj tamoa njawê nãlêlôm

6 Lau tenj têtiam amac nã binj nãoma-nãoma atom, gebe kêtuj binj amboac tonanj Anôtônê têtac njandanj kêtap tanjenjêcwaga sa. 7 Awê kainj êsêacnêmlêj binj atom. 8 Binjanô, gêmujgenj amac amoa tokesec, mago galoc amoa tonjawê gebe atu Anôtônê gêngac, tec asa nêmlêj atôm njapalê njawênja, 9 gebe njawê njanô tonec moasinj totau-totau ma binjêdêj to binjanô. 10 Ansaê gêj, taj Apômtau gêlic njajam nanj. 11 Nakesec njakolej, taj njanô masi nanj, anam awinj atom, akip

sa ênêc awêgeŋ acgom, ¹² gebe gêŋ, taŋ êsêac sêgôm kelecgeŋ naŋ, embe tasôm ênêc awêgeŋ, oc majen. ¹³ Gêŋ samob, taŋ takip sa e ŋawê êpô naŋ, oc ênêc awê. ¹⁴ Ma gêŋ samob, taŋ gêc awê naŋ ŋawê. Tec biŋ gêc gebe “Aôm taŋ gôêc bêc naŋ, matam êlac ma ôndi sa aŋga ŋacmatêneŋ, go Kilisi êpô aôm.”

¹⁵ Amboac tonan ajop taôm êtu nêŋ lêŋ samobŋa ŋapep. Asêlêŋ atôm lau meloc atom, asêlêŋ atôm lau tokauc mêtêŋageŋ. ¹⁶ Ajain têm ênaŋa ŋaômageŋ atom, gebe têm tonec sec. ¹⁷ Amboac tonan atu meloc atom, mago nêŋ kauc êsa biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam gebe êŋgômŋa naŋ.

¹⁸ Anôm wain e êjaŋiŋ amac atom, gebe gêŋ tonan oc êjaŋiŋ amac. Nalau Dabuŋ ênam amac auc acgom ¹⁹ e pesalem to wê dabuŋ ma wê ŋajam-ŋajam êtu nêŋ biŋgalôm. Aŋuc wê dabuŋ sa to aôc Apômtau sa ŋa pesalem aŋga nêŋ ŋalêlôm. ²⁰ Anam danŋe êndêŋ Tameŋi Anôtô enden tônŋeŋ êtu gêŋ samobŋa anam aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi lanjô.

Biŋ lauo to ŋacŋa

²¹ Asô taôm ŋalabu êtu atêc Kilisiŋa.

²² Lauo sêsô nêŋ ŋaci ŋalabu êtôm sêsô Apômtau ŋalabu, ²³ gebe ŋac kêtû awênê mômêapac kêtôm Kilisi kêtû gôlôac dabuŋ mômêapac, ma kêtû gôlôac dabuŋ, taŋ kêtû eŋ ôli naŋ nê kêsiwaga. ²⁴ Tec lauo sêsô nêŋ ŋaci ŋalabu êtu gêŋ samobŋa, têtôm taŋ gôlôac dabuŋ sêsô Kilisi ŋalabu naŋ.

²⁵ Amac ŋacwaga têtac êwiŋ nêŋ lauo atôm Kilisi têtac gêwiŋ gôlôac dabuŋ ma kêkêŋ tau kêtû êsêacŋa. ²⁶ Eŋ kêkêŋ nê mêtê ma kêsagu êsêac ŋa bu têtû selecŋa e têtû Anôtônê gêŋ, ²⁷ gebe ênac dabiŋ gôlôac dabuŋ e ŋawasi lanŋwageŋ ma ênac eŋ mataanô ŋajam. Eŋ gebe êlic gôlôac dabuŋ ŋatêmu to mêliŋ-mêliŋ ma gêŋ ŋagêdô amboac tonan ŋai êpi eŋ atom, gebe êlic eŋ êtu dabuŋ to lanjônêŋ sawageŋ. ²⁸ Amboac tonan êsêac ŋacwaga têtac êwiŋ nêŋ lauo êtôm têtac gêwiŋ taun ôliŋ. Ŋac taŋ têtac gêwiŋ nê awê naŋ, têtac gêwiŋ tau. ²⁹ Ŋac teŋ kêkêŋ kisa gêdêŋ tau ôli atomanô. Eŋ gêlôm to kêtû mêtê tau ôli ŋapep, kêtôm Kilisi gêgôm gêdêŋ gôlôac dabuŋ, ³⁰ gebe aêac tatu ênê ôli ŋagêŋlêlôm. ³¹ “Kêtû biŋ tonanŋa ŋamalac êwi têna agêc tama siŋ ma êsap nê awê tônŋ, ma êsêagêc têtû ôli tageŋ.” ³² Biŋ tonec ŋam kêsêp lêlôm sêga ma aê gawa sa kêkanônŋ Kilisi to gôlôac dabuŋ. ³³ Mago kêkanônŋ amac gêwiŋ. Ŋacwaga samob têtac êwiŋ nêŋ lauo amboac têtac gêwiŋ taunŋ, ma lauo samob tetoc nêŋ ŋaci sa.

6

Biŋ kêpi ŋapalê to tenenŋi ma tamenŋi

¹ Ŋapalêc, taŋem wamu êndêŋ tenemi to tamemi êtu Apômtauŋa, gebe biŋ tonec jagêdêŋ. ² “Otoc tamam agêc tēnam sa.” Anôtô kêkêŋ biŋsu tonan ma gêjac mata biŋ teŋ gêwiŋ kêtû ŋamata gebe ³ “Ôŋgôm gebe ômoa ŋajam to ômoa matam jali ec ŋêŋgeŋ aŋga nom.”

⁴ Tamenŋiac, atu kasec nêŋ ŋapalê e aŋgôm êsêac têtac ŋandanŋ êsa atom. Anam jaom êsêac ma amêtôc to alêŋ biŋ êsêac ŋa Apômtauêŋ biŋgeŋ.

Biŋ kêpi sakiŋwaga to nêŋ ŋataui

⁵ Amac sakiŋwaga, taŋem wamu êndêŋ nêŋ ŋataui nomŋa. Atêc êsêac to anam go taôm tonêŋ ŋalêlôm ŋaŋêŋ êtôm ajam sakiŋ Kilisi. ⁶ Anac ŋamalac

materjanô auc ña tarjem wamu êtu sêlic amac ñajamña nec atom, anğôm atôm Kilisinê sakinwaga ma amansañ Anôtônê binj êtu tôn tonêm ñalêlôm samucgeñ. ⁷ Anam sakinj topalêgeñ ma anğôm étôm ajam sakinj ñamalac atom, anğôm étôm ajam sakinj Apômtau. ⁸ Taêm ênam, lau samob, sakinwaga to êsêac, tarj sêmoa nêñ létêgeñ narj, embe sênam kolenj ñajam, oc Apômtau êkêñ ñagêjô ñajam êndêñ êsêac étôm taugenj.

⁹ Ma amac ñataui, amoasiñ nêñ sakinwaga amboac tonanğeñ. Awi binj saic-saic siñ. Taêm ênam gebe êsêac to amac nêñ Njatau gêñğôn undambê. Enj kêpuc lau ñam atom, gêlic samob kêtôm taugenj.

Anôtônê laukasap

¹⁰ Njoc binj ñagêdô tec gêc gebe Apômtau êpuc amac tôn ma nê ñaclai ênam amac auc akô ñajañ. ¹¹ Akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenj e akô ñajañ ma aku Sadañnê Iêñdansañ samob tulu, ¹² gebe aêac tajac siñ gêdêñ ñamalac nomña atom, tajac siñ gêdêñ apômtau to ñaclai ma nom ñakesec tonec ñatau to ñalau sec, tarj sêmoa undambê narj. ¹³ Tec akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenjmanj, go atôm gebe akô ñajañ êndêñ bêc sec tau e aku ñacjo samob tulu akôgeñ.

¹⁴ Amboac tonanj akôgeñ. Ajandinj binjanô ênêc dambêmpalê to anônj binğêdêñ êtu nêñ maluku. ¹⁵ Asô binjalô ñañawae ñajam êtu atapa ma anam anac ñawaegeñ. ¹⁶ Akêñ gêwiñ êtu nêñ lautuc. Aja sa endenj tôngeñ, gebe asi ñac sec nê sôb toja samob êndu. ¹⁷ Akuc moasiñ Anôtô gêjam amac kêsiña êtu nêñ kululuj siñña to aôc Anôtônê mêtê êtu siñ, tarj Njalau kêkêñ narj.

¹⁸ Gêñ samob tonanj anğôm tomeceñ ma atenj Anôtô gebe ênam amac sa. Atenj mec étôm têm samob étôm Njalau êwê amacña. Kêtu tonanğña anam jali to anğôm atu dôbgeñ ma atenj êtu Anôtônê lau samobña. ¹⁹ Ma atenj êtu aêña êwiñ gebe Anôtô êkêñ mêtê êndêñ aê êndêñ noc jasôm binjña e jawa ñawae ñajam ñabinj kêsêp lêlômña sa totêtac êpa sugenj. ²⁰ Kêtu ñawae ñajam tonanğña aê katu ñacjaen gañğôn kapoacwalô. Tec atenj gebe jasôm binj, tarj gêjac aê ñawae narj, lasê totêtac êpa sugenj.

Paulu gêjac mata nê binj

²¹ Lasiñi ñajam Tukiki, tarj gêjam sakinj Apômtau ñañêngeñ narj, ênac aê gamoa to gagôm njoc gêñ samob ñamiñ êndêñ amac gebe ajala. ²² Aê jasakiñ ñac tau êndêñ amac êwac gebe ênac miñ aêacma binj samob êndêñ amac ma ênam malô amacnêñ ñalêlôm.

²³ Tamerj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ binjalô ma têtac gêwiñ to takêñ gêwiñ ñanô tau êndêñ lasitêwai êwac. ²⁴ Moasiñ êndêñ êsêac samob, tarj têtac gêwiñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi tengeñ ma tengeñ.

Paulunê papia gêdênj lau PILUPI

Paulunê papia gêdênj lau Pilipi nec ñac tau keto gêjac Gôlôac ñamatarja, tarj enj kêwaka sa anja masarj Airopa narj ñawae. Malac Pilipi gêc Makedonia, tarj lau Rom sêjanjo su kêtû nênj gamênj narj. Aposolo gêngônj kapoacwalô, tec keto papia tonec. Enj gêmoa tonê ñalêlôm ñwapacgej gêdênj ñasawa tonarj gebe kômwaga ñagêdô sêsôm sêôc ênê binj auc ma mêtê dansarj kêpi sa anja gôlôac Pilipiña, tec kêkênj wapac enj gêwinj. Mago binj têtac ñajam to têtac êpa sunj gêjam papia tau auc, ñam kêsêp Paulu kêkênj gêwinj Jesu Kilisi tonarjogênja.

Paulu keto papia tau ñamanô tonec gebe ênam danje lau bunja anja Pilipi êtu gêj, tê sêsakinj gêdênj enj nêga. Êsêac sêpuc enj tônj gêdênj têm, tarj enj gêngônj jageo narjja. Enj gêlic gêj gwalêkinj kêlênsônj enj tau to êsêac gêwinj amboac tarj, tec keto binj êpuc êsêac têtac tônja to awa enjer êsêacña ma ôlin andarj Anôtônja kêsêp papia tonec gêwinj-gêwinj. Go gêjam nenenj êsêac gebe sêmboia to tetoc tarj sa atommarj, sêkênj tarj sêsô Kilisi ñalabu tosêmbu tarjgerj. Enj gêônj binj tonec sa gêdênj êsêac taênj ênam êtiam gebe sêsa nênj lênj têtôm Kilisi gêbinj êsêac tônjac nê, ac tarj sêwê kainj kêtû sêmasarj Judanênj binju totarjem wamugerj ma sêjop êsêacnênj om to gêj ñagôlinja atom, Anôtônê moasinj gêdênj êsêac tec sêgôm. Ma moasinj tau gelom êsêac kêtû nênj sêkênj gêwinjgerj. Gocgo keto têtac wapi to binjalô, tarj Anôtô gêsuj ñaômagerj gêdênj lau, tarj Kilisi gêbinj êsêac tônj narj, ñawae gêdênj êsêac amboac tonarjgerj.

Lau bunja sêkênj êwinj to sêsa nênj lênj totêtac wapigerj ma totêtac êpa sugerj ma sêngôm to sêôc nênj gerj sênsinj sugerjja ñabinj gêjam sêga anja papia tonec ñalêlôm. Paulu tau têtac gêwinj gôlôac Pilipiña ñanôgerj narj kêtû awê anja papia tau gêwinj.

Ñadênarj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau nê binj ñagêdô 1:12-26
3. Dambinj tarj tônj taminj Kilisiña 1:27-2:18
4. Paulu gêwa Timote agêc Epaproditi nênj kôm ñam sa 2:19-30
5. Paulu gêjam ja lau bunja gebe sejob tarj êndênj ñacjo, tarj sêmoa dêmôênja to gêj gêdib êsêac gêc lêlômja narj 3:1-4:9
6. Paulu to nê lau Pilipiña 4:10-20
7. Paulu gêjac mata papia tau 4:21-23

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê sakinjwagaagêc Paulu agêc Timote ma binj êndênj Anôtônê lau samob, tarj Kilisi Jesu gêbinj êsêac tônj sêngônj Pilipi narj, ma êndênj gejobwaga to sakinjwaga êwinj. ² Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nênj moasinj to binjalô êndênj amac êwac.

Paulu ketej mec kêtû lau Pilipiña

³ Aê gajam danje ñoc Anôtô kêtôm têm samob, tarj taêc gêjam amac narj. ⁴ Kêtôm têm samob, tarj katej ñoc mec kêtû amac samobja narj, katej totêtac ñajamgerj, ⁵ gebe ñawae ñajam gêô lasê amac wakucgerj, tec ajam ñakolenj awinj aê amoa e mênjgêdênj galoc. ⁶ Aê kajala kêtû tônj gebe Anôtô, tarj gêjac m kolenj ñajam tau anja nênj ñalêlôm narj, oc ênac dabinj kolenj tau êndênj Kilisi Jesu

nê bêc. ⁷ Aê taêc gêjam amac gêc ñoc ñalêlôm ñapan, tec gagôm jagêdêngeñ gebe taêc gêjam biñ tonañ kêpi amac samob. Ñam gebe gêdên tan gêngôñ kapoacwalô to gêdên tan gamoa awê ma gajam ñawae ñajam kêsi to kapuc mêtê tônia nan, amac awê kain moasin, tan Anôtô kêkêñ gêdên aê nan awiñ. ⁸ Aê gajam aoc sa amac samob ñam kêsêp Kilisi Jesu nê taê walô aêacña. Anôtô kêjala gebe kasôm biñjanô.

⁹ Aê kateñ ñoc mec tecenec gebe Nêm têtmac gêwiñ ñanô esewec ñapan ma ajala gêñ to awa gêñ samob êkôc e ñapep, ¹⁰ ec ajala gêñ ñajam tau ma amoa tonêm ñalêlôm ñakêñkêñ ma tolanômnêm sawageñ e êndên Kilisinê bêc. ¹¹ Ma biñgêdên ñañanô, tan Jesu Kilisi taugen êkêñ nan, ênam amac auc gebe Anôtônê ñawasi to wae êsa.

Kilisi kêtú aêac dangôn maten jali ñamôké

¹² O lasitêwaac, aê gabe jakên ñawae êndên amac anô gebe biñ, tan kêtap aê sa nan, kêmoasin ñawae ñajam ñanôgeñ. ¹³ Siñwaga tan sejop gôliñwaganê andu nan, to lau ñagêdô samob sêjalagac, gebe aê gêngôñ kapoacwalô kêtú Kilisiña. ¹⁴ Ma ñoc kapoacwalô kêkêñ lasitêwai taêsam, tan Apômtau gêbiñ êsêac tônia nan, sêkên gêwiñ ñajaña kêsa, tec têtêc tau ñ atom ma sêsôm Anôtônê mêtê lasê totêntac kêpa sugen.

¹⁵ Lau ñagêdô sêwa Kilisi sa kêtú têtmac sec to têtmac ñandanña, mago ñagêdô tec sêjam mêtê tonên ñalêlôm ñajamgeñ. ¹⁶ Lau tau tonañ sêgôm kêtú têtmac gêwiñña. Êsêac sêjala gebe Anôtô kêkêñ aê gebe janam ñawae ñajam kêsi. ¹⁷ Lau ñagêdô ônê sêsôm Kilisi lasê tonên ñalêlôm makeñgeñ atom, sêgôm kêtú tauñ wawenña ma sebe sêkên gêñwapac êkônin aê êwiñ ñoc kapoacwalôgeñ.

¹⁸ Biñ tonañ kêlênsônia aê atom. Aê têtac ñajam gebe sêsôm Kilisi lasê ñalên tokain-tokain. Lau ñagêdô sêsau sêbanac biñ, ma ñagêdô sêsôm tobijnanôgeñ. ¹⁹ Ma aê oc têtac ñajam ñapan gebe aê kajala amac aten nêm mec kêtú aênña amoa, ma Jesu Kilisi nê Ñalau ênam aê sa, tec gêñwapac tonec oc êtu moasin êndên aê. ²⁰ Aê taêc kêka to kakên matoc ñanôgeñ, gebe gêñ ten êngôm aê majoc êsa atom. Aê jamoa matoc jali me jamac êndu, mago janngôm Kilisinê wae êsa ña tauc ôlic totêtac êpa sugen. Gêmungeñ gagôm, ma galoc amboac tonangeñ. ²¹ Kilisi kêtú ñoc gêngôñ matoc jali ñam, ma embe jamac êndu, oc gêmac tau êtu ñoc moasin. ²² Embe jamoa matoc jali anga nom êtu jatap koleñ ñanô ñagêdô sanña, nan oc japô lêna gebe jajalin ondóc sa. ²³ Biñ luagêc tonec kêlênsônia aê ñanô. Aê têtac gêwiñ gabe janac tauc lêtên jamoa jawiñ Kilisi, tonec tec galic ñajam kêlêlêc. ²⁴ Mago kêtú amacña tec gabe janngôn nom tonec. ²⁵ Ñoc ñalêlôm kêsaê, tec kajala gebe jamoa jawiñ amac samob ma janam amac sa êtu nêm akên gêwiñña gebe atóp ma akên êwiñ totêmtac ñajamgeñ. ²⁶ Aê embe jamu jandên amac jawac ten êtiã, oc êngôm amac awem êoc Kilisi Jesu ñanô-ñanô êtu aênña.

²⁷ Biñ tagen tonec tec gêc gebe Asa nêm lên ñapep atôm Kilisinê ñawae ñajam, ec embe jawac, nan jalic me embe jamoa jaêc, go janô ñawae gebe akô ñajaña totêmtac tagen ma anac siñ apuc taôm tônia êtu akên gêwiñ ñawae ñajamña. ²⁸ Atêc nêm ñacjonên gêñ ten atomanô. Biñ tonañ êwa sa êndên nêm ñacjo gebe oc sênaña, ma êwa sa êndên amac gebe oc aku êsêac tulu, gebe Anôtô ênam amac kêsi. ²⁹ Anôtô kêmoasin amac kêtú Kilisiña ña lên luagêc, ten gebe akên gêwiñ en, ma ten gebe aoc wapac kêtú enña gêwiñ amboac tonangeñ. ³⁰ Ma siñ, tan gêmunña alic aê gajac ma galoc anô ñawae gebe gajac gamoa nan, amac taôm anac amboac tonangeñ.

2

Lau buŋa sêkônij tauŋ têtôm Kilisi kêkônij tau

¹ Amac asaê gebe Kilisi kêpuc amac tôŋ me masi. Ênê têtac gêwiŋ amac gêjam malô amac me masi. Njalau dabuŋ gêbiŋ amac tôŋ me masi. Amac taêm walô to têtac gêwiŋ taôm me masi. ² Embe amboac tonan, go anac dabiŋ aê têtac ŋajam êsa samucgeŋ ma aŋgôm amboac tonec gebe taêm ênam gêŋ tageŋ to têtac êwiŋ tageŋ êmbiŋ amac toŋ amoa tonêm ŋalêlôm tageŋ ma apeŋ biŋ tageŋ. ³ Aŋgôm gêŋ teŋ êtu amboa taôm nêma awa to waemgeŋŋa atom. Ambu taôm to atoc lau ŋagêdô sa sêlêlêc amac taôm acgom. ⁴ Taêm ênam amac taôm nêma nêŋgeŋ atom, taêm ênam lau ŋagêdô nêŋ êwiŋ. ⁵ Amacnêma ŋalêlôm êtôm Kilisi Jesu nê acgomman.

⁶ Eŋ tec katu kêtôm Anôtô, mago taê gêjam gebe iŋ katu tonan tôŋ atom, ⁷ kêkac tau su anŋa nê ŋawasi ma gêjam sakiŋ katu kêtôm ŋamalac to gêgôm gêŋ samob kêtôm ŋamalac sêgôm. ⁸ Eŋ kêkônij tau ma taŋa wamu ŋapaŋ e gêmac êndu anŋa kakesotau. ⁹ Kêtu biŋ tonanŋa Anôtô ketoc eŋ sa ŋanô ma gê ŋaê, taŋ kêlêlêc ŋaê samob su nan, kêpi eŋ, ¹⁰ gebe ŋaê Jesu tonec oc êkêŋ êsêac pebeŋ, taŋ sêmoa undambê to sêmoa nom ma sêmoa nom ŋalêlôm nan, sêpôŋ aeŋduc, ¹¹ ma imbelenŋ samob sêsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtu Apômtau gebe Tama Anôtônê wae êsa.

Tatu nom ŋaja

¹² O ŋoc lauace, gêdêŋ taŋ gamoa gawiŋ amac nan, taŋem wamu ŋapaŋ. Ma galoc gamoa jaêc tec aŋgôm anac ŋawae êtôm tônêgeŋ. Atêc to anam go taôm gebe anac dabiŋ nêma lêŋ Anôtô ênam amac kêsiŋa, ¹³ gebe Anôtô tau gêjam kôm gêmoa nêma ŋalêlôm ma kêkac amac gebe aŋgôm ênê biŋ ŋanô êsa e ênac mataŋanô ŋajam.

¹⁴ Aŋgôm nêma gêŋ samob tobiŋ diŋdiŋ atom ma taêm ênam naêsa-naêsa atom, ¹⁵ gebe asa nêma lêŋ laŋômnêma sawa tonêm ŋalêlôm ŋakêŋkêŋ atu Anôtônê ŋapalê mansaŋ, amoa lau sec to geo ŋalêlôm. Apô êsêac atôm utitalata sêpô gamêŋ. ¹⁶ Andêŋ mêtê mata jali tôŋ. Embe aŋgôm amboac tonan, go awaka aê waec sa êndêŋ Kilisinê bêc e êwa aê sa gebe kasa ŋoc lêŋ to gajam ŋoc kolenŋ kêjaiŋ tauc ŋaôma atom.

¹⁷ Embe sêkêŋ aê jatu da êtu amac akêŋ gêwiŋŋa, nan oc têtac ŋajam ma jatu samuc jawiŋ amac samob. ¹⁸ Amboac tonan amac têtac ŋajam ma atu samuc awiŋ aêgeŋ.

Timote agêc Epaproditi nêŋ biŋ

¹⁹ Aê taêc kêka gebe Apômtau Jesu êlôc ma jasakiŋ Timote sebeŋ êndêŋ amac êwac, gebe jaŋô amac waem êpuc aê tôŋ acgom. ²⁰ Aê katap ŋac teŋ sa, taŋ taê gêjam biŋ kêtôm aê to kêpô sim tau kêtu amacŋa amboac ŋac tonec nan atom. ²¹ Êsêac ŋagêdô samob taêŋ gêjam Jesu Kilisi nê biŋ atom, taêŋ gêjam tauŋ nêŋ biŋgeŋ. ²² Amac ajala gebe eŋ kêwaka tau sêŋac, gêjam sakiŋ ŋawae ŋajam gêwiŋ aê kêtôm latu gêwiŋ tama. ²³ Aê kakêŋ matoc gebe jakêŋ ŋac tonan êndêŋ amac êwac ŋagaôgeŋ, tageŋ gabe jansaê ŋoc biŋ e êtu katô acgom. ²⁴ Aê taêc kêka Apômtaugeŋ gebe jandêma amac jawac sebeŋ amboac tonanŋeŋ.

²⁵ Aê taêc gêjam biŋ teŋ kêtu tôŋ gêwiŋ gebe jakêŋ aêac lasiŋi Epaproditi, taŋ amac asakiŋ eŋ gebe mêŋênam aê sa nan, êmu êndêŋ amac êwac. Eŋ gêjam kôm to gêjac siŋ gêwiŋ aê ŋapep. ²⁶ Ênê ŋalêlôm kêkac eŋ kêtu amacŋa ma gêmoa jageo ŋanô gebe amac aŋô ênê gêmac ŋawaegac. ²⁷ Biŋŋanô, gêmac

kapôêj gêgôm enj e kêsa pañ sêawa, mago Anôtô taê walô enj ma taê walô enj taugenj atom, taê walô aê gêwiñ, gebe êsalê gêñwapac ñagêdô êpi aê êwiñ atom. ²⁸ Amboac tonanj kékacgeñ gebe jakêñ enj wacamac alic enj, ec têtmtac ñajam êsa êtiam, ma ñagêñwapac êlêwanj aê saungeñ. ²⁹ Amboac tonanj akôc enj sa totêtmtac ñajamgeñ. Atôc lau amboac tonanj sa êtu Apômtau gêbiñ amac tônia, ³⁰ gebe enj kêsa pañ sêawa kêtú Kilisinê koleñña ma gêjam sakiñ aê gim tau su gebe ênac dabij sakiñ, tanj amac ajac m nanj.

3

Biñgêdêñ ñanô

¹ O ñoc lasitêwaac, aêñoc biñ ñagêdô tonec gebe Apômtau êñgôm amac têtmtac ñajam êsa. Aê ôl ic ñakam gebe jato biñ tonan êtiam-êtiam nec atom. Biñ tonanengeñ oc êpuc amac tônia amoa ñajam.

² Ajop taôm êndêñ koleñwaga sec. Ajop taôm êndêñ êsêac, tanj sêgôm mêtê sêsa lau wauc-waucgeñña nanj. Ajop taôm êndêñ êsêac, êsêac kêam. ³ Aêac tec sêsa aêac ñanô. Anôtônê Ñalau kékac aêac, tec tajam sakiñ Anôtô ma aêac waenj ñam kêsêp Kilisi Jesu. Aêac taêñ kêka gêñ ôliñña tenj atom. ⁴ Aê oc jatôm gebe taêc êka gêñ ôlicña amboac tonanj. Tenj embe taê ênam gebe taê êka gêñ ôliña, nanj aê oc jañgôm êlêlêc su. ⁵ Aê tonec sêsa aê gêdêñ ñabêc kêtú ðña. Aê ñac Israelña tenj anja Benjaminnê gôlôac. Aê Ebolainêñ Ebolai tenj, ma kamasanj biñsu katôm Parisai sêmasanj. ⁶ Aê kêlênsônia gôlôac dabuj gajac ñawaegenj. Aê kasa bi ñsu ñalêñ tolañôcnêm sawagenj e sêlic aê amboac ñac gêdêñ. ⁷ Gêñ samob tonanj galic amboac gêñ ñanô, mago galoc galic gebe gêñ ñaôma kêtú Kilisiña. ⁸ Biññanô, aê galic gêñ samob tonanj ñai amboac gêñ ñaôma, tagenj tonec tec galic kêtú gêñ ñanô kêlêlêc su. Gêñ ñanô tau gebe kajala ñoc Apômtau Kilisi Jesu kêtú tônia. Kêtú ñac tonecña tec gawi gêñ samob tonanj ñai sinj ma galic kêtôm lêndêm gebe jakôc Kilisi sa êtu gêñ ñanô, ⁹ ma aê jatu ênê gêñ. Aê gawê kainj tauc ñoc biñgêdêñ, tanj ñam kêsêp tanoc wamu biñsuña nanj, kêtiam atom. Galoc aê gawê kainj biñgêdêñ, tanj ñam kêsêp takêñ gêwiñ Kilisiña nanj, biogêdêñ tanj gêmêñ anja Anôtônê nanj, ñam kêsêp takêñ gêwiñ. ¹⁰ Biñ tagenj tonec aê gabe jatap sa gebe jajala Kilisi to ñaclai, tanj gêñu enj sa nanj, êtu tônia, ma jaêc ênê ñandanj jawiñ e jatôm enj, tanj gêmác êndu nanj, ¹¹ ec moae jatap jandi anja ñacmatêñêñ sa jawiñ.

Talêti tapen ñanô lau

¹² Aê kakôc ñanô tau su atom tagenj, ma gajac dabij tauc gêbacnê atom tagenj. Gocgo kapuc gedenj tôniaengeñ tec gamoa, gabe jakôc ñanô tau tônia, gebe Kilisi kékôc aê tônia. ¹³ O lasitêwaac, aê kêsaê gebe kakôc ñanô tau tônia atom tagenj. Biñ tagenj tonec tec jasôm gebe Biñ lañgwa nanj jalinj sinj ma japuc gwêc êtu gêñ, tanj gêc aêñoc nêñña nanjengeñ, gebe najakôc. ¹⁴ Aê kêlêti kaperj ñabelo gebe jatap ñanô sa. Ñanô tau Anôtônê kalem ôña, tanj kêkêñ Kilisi Jesu kêkalem aê nanj.

¹⁵ Aêac tanj tatu kwalam lañgwa su nanj, samob taêñ ênam biñ amboac tonanj acgom. Ma embe taêm ênam biñ tenj eso, nanj Anôtô oc êwa sa êndêñ amac. ¹⁶ Tagenj tasa nêñ lêñ tandanjugc ñagôliñ, tanj gêwê aêac ñapanj e mêngeñdêñ tonec nanj.

¹⁷ O lasitêwaac, atêku aêmanj ma asala êsêac, tanj sêpuc aêac wa enj nanj. ¹⁸ Aê kasôm gêdêñ amac kêtú ñim taêsam sugac ma galoc jasôm tomatoc-sulugenj gebe Êsêacnêñ taêsam sêmoa, tanj nêñ lêñ kêwaka êsêac sa gebe êsêac

têtu Kilisinê kakesotau njanajo. ¹⁹ Êsêacnêh lêngtêpôê gebe sênaña. Têntacwalô kêtû nêh anôtô ma êsêac tetoc tau n sa kêpi gêh, tan kêtôm gebe êngôm êsêac majen êsa. Êsêac taêh gêjam gêh nomnagen. ²⁰ Aêacnêh malacmôkê nanô tê gêc undambê. Tec daôh tamoa gebe kêsiwaga Apômtau Jesu Kilisi anga tônê êmêh. ²¹ Eñ oc êpô aêac ôlin nãoma lanawa ôkwi tatôm en tau nê ôli nawasi. Eñ êngôm gêh tonan nanô êsa nãaclai, tan kêtôm gebe êkêh gêh samob êsô en nãalabu nan.

4

¹ O ñoc lasitêwaac, aê têtac gêwin to gajam aoc su amac, gebe amac tec agôm aê têtac nãjam ma atu aêñoc gêlôh. O lauace, amboac tonan akô nãanja, gebe Apômtau gêbin amac tôhac.

Paulu gêlêh bin lau

² Aê jalêh bin awêlagêc Ewodia agêc Suntuku gebe sêmoa têtac tagen êtu Apômtauña. ³ Ma aê gabe jaten aôm, ñoc ñac, tan gôjam kôm nãjêhgen gôwin aê nan, gebe ônam awêlagêc tonan sa, gebe êsêagêc sêjam kôm nãawae nãjamña sêwin aê têtôm Klemen to lau-sêjam-kôm-sêwin-aêwaga nãagêdo, nan nêh nãaê gêc buku maten jalinã.

⁴ Têmtac nãjam nãpan gebe Apômtau gêbin amac tôh, ma jasôm êtiam gebe Têmtac nãjam. ⁵ Angôm nêh gêh totêmtac wapôm êwa amac sa êndêh nãmalac samob. Apômtau kêdabinãac. ⁶ Apô sim taôm atom. Gêh ten embe êngôm amac, nan aten to atan êndêh Anôtô todanãegen. ⁷ Ma Anôtôné binmalô, tan nãam kêlêlêc kauc to kauc nomnã samob su nan, ênsôb nêh nãlêlôm to bin, tan taêm gêjam nan, samob sa êkanôh Kilisi Jesu.

⁸ O lasitêwaac, aê jasôm bin ten êwin acgom gebe Binnanô to bin mansan ma bin gêdêh to bin nãawa ma bin tanô nãjamña to bin nãapen ma bin nãjêh to pin wae nãjamña ten, bin samob tonan nãai taêm ênam êtu tôh amac. ⁹ Bin tan kadôh to kakêh gêdêh amac ma bin, tan anô to alic aê gagôm nan, angôm amboac tonan. Ma binmalô nãtau Anôtô oc êwin amac.

Paulu gêjam danãe kêtû sêkêh gen sêjam en sanã

¹⁰ Apômtau kêkêh aê têtac nãjam kêsa samucgen gebe amac amoa ec nêhgen e galoc ôlim palê kêsa kêtiam gebe anam aê sa. Amac abe anam aê sa, mago nãlêh masi. ¹¹ Aê kasôm bin tonan kêtû kapô lêna gêhña atom. Aê kadôh tauc gebe gen nãagêc-nãagêc, tan jatap sa nan, kêtôm aê. ¹² Aê kajala tapô lêna gêhña. Aê kajala danãoh moasu nãôhña. Aê kajala gêh samob tonan kêtû tôh tomalagen. Nãsawa ten aê gaen gêh e gêoc aê tôh, ma nãsawa ten mo gêjô aê. Nãsawa ten aê katab ñoc gêh taêsam sa, ma nãsawa ten kapô lêna gêh. ¹³ Aê katôm gêh samob tonan nãai kêtû Kilisi, tan kêpuc aê tôh nanña.

¹⁴ Ma amac agôm nãjam gebe aoc ñoc gêhwapac awin. ¹⁵ Amac lau Pilipi taôm ajalagêc gebe gêdêh tan gawa nãawae nãjam sa kêtû nãmata ma gawi Makedonia sin nan, gôlôac dabun ten sêpuc aê tôh ma aêac akêh gêh ten gêjô tau atom, amac taômgen. ¹⁶ Gêdêh tan gamoa Tesaloniki nan, amac ajam aê sa ma asakin gêh kêtû dim luagêc. ¹⁷ Aê taêc kêka gebe akêh gêh êndêh aêhã nec atom, masi, aê taêc kêka amac gebe anam nanô êlêlêc su e êmoasin amac. ¹⁸ Gêh samob, tan akêh nan, kêtap aê sa su ma gêh tau kêlêlêc aê su. Gêh tan Epaproditi kêkôc anãa amacnêh gêmêh nan, mênkêlêsuc aêgen. Gêh tonan kêtôm nãmalu nãjam to da mansan, tan Anôtô gêlic gêjac mataanô nãjamanô

nañ. ¹⁹Ñoc Anôtô, tañ kékêñ Kilisi Jesu gêbiñ amac tòn nañ, kêtú gêñ tolêlôm-tolêlôm ñatau toñawasi. Eñ oc êkêñ gêñ, tañ apô lêna nañ, êlêsuc êmacgeñ. ²⁰Ñawasi êndêñ aêac Tameñi Anôtô totêm-totêm. Biññanô.

Paulu gêjac mata nê biñ

²¹Aê aoc gêjac Anôtônê lau samob, tañ Kilisi Jesu gêbiñ aêac tòn nañ. Lasitêwai tañ sêmoa sêwiñ aê nañ, aweñ gêjac amac. ²²Anôtônê lau samob aweñ gêjac amac, ma êsêac, tañ aña kaisaranê anduñja nañ, taêñ gêjam amac ñanô.

²³Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñ êwiñ amacnêñ ñalau.

Paulunê papia gêdêj lau KOLOSO

Paulunê papia gêdêj lau Koloso nec ñac tau keto gêjac gôlôac buña anja Koloso ñawae. Malac Asia Saunña tonan gêc Epese ñagamên oc kêpiña. Paulu tau kêwaka gôlôac tonan sa atom. Gêdêj tanj gêngôj Romnên gemên Asia ñamalacsêga Epese tau nan, enj kêkênj kômwaga jasêjam mêtê lau malac-malac, tec kêsaê gebe kôm ênam jaom gôlôac Kolosona gêjac enj ñawae gêwiñ. Paulu gêjô gawae gebe lau-mêtêgeowaga anja Judanên jasêô lasê gôlôac tau. Lau tonan sêgaluñ Helennên mêtê jaba ñagêdô to binj anelara kêsêp taulêlôm. Ac sêpiñkap lau gebe awenj êôc “ñaclai to apômtau” tônê sêwiñ. Sêsau sebe lau tenj sêjala Anôtô ñanênj atom ma sêwê kainj enj gêjam êsêac kêsi ñamoasinj ñanô atom, sêkênj êwiñ mêtê geo tonan acgom. Go sêsom tenj gêwiñ, sêsom sêkacgenj gebe sêso êsêacnênj ñagôliñ amboac sêsa ñamalacña ñalabu ma sejop nêj jao samob amboac sênam dabuñ bôc to gêj taniñña toê toê ma gêj ñagêdô taêsam êwiñ e tomalagenj.

Paulu tec keto papia tonec kêwaka lau buña nêj Mêtê ñanô sagenj gebe êkônij mêtê geo tonan ñai tônj. Binj tanj enj keto gêdêj êsêac gêja nan, ñamatu tonec gebe Jesu Kilisi kêtôm gebe ênam ñamalac pebenj kêsi tonanôgenj. Lau tenj embe sêkênj êwiñ binj jaba to sejop ñamêtê kainj tenj, oc sêkac tauñ su anja Kilisinê. Anôtô kêkênj undambê to nom ña Kilisigenj, ma êkalem undambê to nom sêmu dêndênj enj ña Kilisigenj amboac tonanjenj. Lau sêmbij tauñ tônj tamiñ Kilisi acgom, go Anôtô ênam ñamalac kêsi. Njalên tenj gêc atom. Kilisi kêtû ñamalac samob tapaônjenj nêj kêsiwaga kêtômgaç. Paulu kêwaka binj ñanô kapônên tonan sa acgom, go gêwa ñalênj, tanj gêjac lau buña ñawae gebe sêsa to sejop nan, sa tomalagenj gêdêj êsêac.

Paulu kêkênj Tukiki kêkôc papia tonec gêdêj lau Kolosona gêja. Enj kêsakinj ñac gêjôma ñaê Onesimi gêwiñ enj gêmu gêdêj nê ñatau Pilemon gêja, tanj kêtû gôlôac Kolosona nêj ñac buña tenj.

Nadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-8
2. Kilisi tau to nê sakinj ñam 1:9-2:19
3. Lêñ wakuc gêjac Kilisinê lau ñawae 2:20-4:6
4. Paulu gêjac mata nê papia 4:7-18

Paulu awa gêjac lau Koloso

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tanj Anôtô kêkalem aê nan, agêc lasic Timote ² ma binj êndênj Anôtônê lau to ma lasitêwai, tanj sêkênj gêwiñ Kilisi sêngôj Koloso nan. Tamenj Anôtô nê moasinj to binjalô êndênj amac êwac.

Paulu gêjam danje Anôtô

³ Aêac aterj ma mec gêdêj aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô ma ajam danje kêtû amacña ñapanj. ⁴ Aêac anô amac akênj gêwiñ Kilisi Jesu to têtmac gêwiñ Anôtônê lau samob ñawae. ⁵ Amac akênj gêwiñ to têtmac gêwiñ ñam kêsêp gêj, tanj akênj matem gêc undambê nan. Anôtô kêmasanj gêj tau kêtû amacña. Gêj tanj amac akênj matem nan, ñawae tec anô su gêdêj tanj binjanô gêô lasê amac. Binjanô tau ñawae ñajam. ⁶ Ñawae ñajam gêdêj amac gêwac ma gêjam ñanô to kesewec anja amacnêm kêtôm gêgôm e gêjam nom samucgenj auc,

gêjac m gêdêñ bêc, tañ amac anô to ajala Anôtônê moasinj tobiññanôgeñ nan.⁷ Aêacnêñ kolenwaga Epapra, tañ têtac gêwiñ en nan, kêdônj binj tonan gêdêñ amac. Nac tau kêtû Kilisinê sakinwaga ñañêñ gêjô aêac su.⁸ Enj gêjac minj gêdêñ aêac gebe Njalau Dabunj kêkêñ amac akêñ nêñ têtac gêwiñ gelom tau ñanô.

⁹ Kêtû tonanña gêdêñ bêc, tañ aêac anô binj tonan kêpi amac nan, aêac ajac m to atej ma mec kêtû amacña gedenj tônge. Aêac atej Anôtô gebe amac ajala ênê binj êtu tônj e ênam amac auc ma ênê Njalau êkêñ kauc mêtêña to kauc êkip ñam sarja samob êndêñ amac.¹⁰ Go atôm gebe asa nêñ lêñ e êwa amac sa gebe Apômtaunê lau amac, ma enj êlic ênac mataanô ñajam. Anam kolenj ñajam tokaiñ-tokaiñ e atap ñanô sa ma nêñ kauc ajala Anôtônja esewec anja amacnêñ.¹¹ Njalai tañ ñam kêsêp ênê ñajarja tonjawasi nan, êpuc amac tônj gebe aoc gêñwapac totêtac êpê sugenj ma êônj ñañêñgenj.¹² Ma anam danje totêtac ñajamgenj êndêñ Tamenji, tañ gêjac dabijn amac su gebe awê kaiñ Anôtônê launêñ gêñlênsêm anja gamêñ ñawêña awiñ.¹³ Enj gêjam aêac sa anja ñalclai ñakesecña ma ketoc aêac danjônj ênê Latu, tañ têtac gêwiñ enj nan, nê gamêñ.¹⁴ Nac tau tonanj kégaboac aêac su ma kêsuc aêacnêñ sec ôkwi.

Binj kêpi Kilisi to nê kolenj

¹⁵ Nac tonanj gêjam Anôtô, tañ talic enj atom nan lañô. Enj kêtû gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nan ñañacsêga,¹⁶ gebe Anôtô kêkêñ gêñ samob, tañ gêc undambê to nom nan, ña enjenj, gêñ tañ materanô talic to gêñ, tañ talic sapu nan, amboac gôlinj to apômtaui ma ñasêga to ñalclai. Anôtô kêkêñ gêñ samob ña enjenj ma kêtû enja.¹⁷ Gêñ samob tonanj ñai masigenj, enj taugenj gêmoa gêmuñ ma gêbinj gêñ samob tônj kêpi tagenj.¹⁸ Enj kêtû ôli ñamôkêapac. Ma enj ôli tau gôlôac dabunj. Enj kêtû gêñ samob ñam. Enj kêtû lau, tañ sêndi sa anja ñacmatênêñ nan, nêñ ñacsêga, gebe enj tau êtu gêñ samob ñañamata.¹⁹ Amboac tonanj Anôtô gêlic ñajam gebe nê ñanô ênam Latu auc samucgenj.²⁰ Anôtô kêkêñ enj gê wama gêñ samob gêdêñ tau. Enj kêkêñ Latu kêkêc nê dec sinj anja kakesotau, tec kêkêñ binjalô gêdêñ gêñ samob, tañ sêmoa nom to undambê nan.

²¹ Amac tec gêmunjenj amoa jaêc Anôtô. Ma binj, tañ taêm gêjam to ñakolenj sec, tañ ajam nan, gêgôm amac atu ênê ñacjo.²² Mago galoc Kilisi gêmac êndu, tec gê wama amac gêdêñ Anôtô. Enj gebe êmansañ amac atu dabunj ma akô Anôtô lañônêñ tolañômñêñ sawa ma tobiñ masigenj.²³ Tec akêñ êwiñ to apuc taôm tônj akô ñajarja. Gêñ tenj êkac amac su anja ñawae ñajam, tañ anô to akêñ matem amoa nanj atom. Sêjam mêtê ñamalac samob, tañ sêmoa umbonj ñalatu nan, ma aê, Paulu tauc, tec katu ñawae ñajam tau ñasakinwaga.

Paulu gêjam sakinj gôlôac dabunj

²⁴ Ma galoc gaoc ñoc gêñwapac totêtac ñajamgenj kêtû amacña. Nñandanj ñagêdô, tañ kêtap Kilisi sa atom, gacgenj gêc nan, janac dabi ñ êpi tauc ôlic, jaijô Kilisi su êtu enj ôliña. Ma enj ôli tau gôlôac dabunj.²⁵ Aê katu gôlôac dabunj nêñ sakinwaga ma Anôtô kêkêñ kôm tonec gêdêñ aê gebe jawa ênê binj sa tomalagenj êndêñ amac.²⁶ Gêdêñ andanjenj binj tau tonanj kêsijn tau gêdêñ ñamalac samob gêc lêlômgenj. Mago galoc kêtû awê gêdêñ Anôtônê lau.²⁷ Anôtô gebe êwa sa êndêñ nê lau gebe binj tonjawasi tolêlôm-tolêlôm, tañ kêsijn tau gêc lêlômgenj nan, jakêtu awê gêdêñ lau samuc. Binj ñalêlômña tau tonec gebe Kilisi gêmoa gêwiñ amac, tec akêñ matem ênê ñawasi.²⁸ Amboac tonanj aêac asôm mêtê lasê ma alêñ binj ñamalac samob to adônj kauc mêtêña gêdêñ ñamalac samob, gebe anac dabijn ñamalac samob sêkô Anôtô lañônêñ ma Kilisi

êmbin êsêac tôn, ²⁹ tec gajam kolenj to gajac sinj kêtôm Kilisinê njaclai, tanj gêjam kôm njaña anja njoç njalêlôm nanj.

2

¹ Aê gabe amac ajala kolenj kapôên, tanj gajam kêtû amac to lau Laodikea ma êsêac samob, tanj sêlic aê lanjoc atom nanja acgom. ² Aê gajam kolenj tonanj gebe nêj njalêlôm êtu malô e têtac êwinj njanô êmbin êsêac tôn ma têtap kauc êkip njan saña sa tomalagenj. Go sêjala Anôtônê binj njalêlômna. Binj njalêlômna tonanj Kilisi tau. ³ Kauc mêtêna to binj taênj gêjam na tolêlôm-tolêlôm samob kêsij tau gêc Kilisiña.

⁴ Binj tonanj kasôm gebe lau tenj sênsau sêoc amac na binj njalési atom. ⁵ Ôlic tec gamoa jaêc amac, mago njoç njalau nanj gainj amac tôngej ma têtac njanj ma galic amac amasanj nê m gên samob njapep to akênj gêwinj Kilisi njajana.

Tasa nêj lêj tasap Kilisi tôngej

⁶ Amac akôc Apômtau Kilisi Jesu sa su, tec asa nê m lêj ambi n taôm tôn taminj engej. ⁷ Nê m njawakac êsêp enj to amboa taôm sa akô enj njaô ma akênj êwinj njajana êsa êtôm tédônj amacgac, ma anam danje êndênj Anôtô ênam amac auc.

⁸ Alic taôm gebe sêlô amac tôn nja kauc njamalacna to binjdananj njaôma e atôm lau kapoacwalôna nec atom. Binj keso tonanj njan kêsêp Kilisi atom, gelom-gelom anja njamalacnêngej gêmênj, njan kêsêp njaclai nomnja. ⁹ Gebe Kilisi tonanj Anôtô njanô tau gêjam enj ôli auc samucgej. ¹⁰ Njan tau tonanj tec kêtû apômtau to njaclai samob nêj njamôkê ma gêbinj amac tôn e matem jali gêjam amac auc.

¹¹ Ma amac, tanj enj gêbinj amac tôn nanj, sêsa amac nja lemenj atom. Kilisi kêsas amac tec akwalec ôlim nomnja su. ¹² Gêdênj tanj alinj busanju nanj, sêsunj amac awinj Kilisi. Ma gêdênj tanj alinj busanju nanj, adi sa awinj Kilisi amboac tonanj. Njan gebe amac akênj gêwinj Anôtônê njaclai, tanj gênju enj sa anja njacmatênênj nanj. ¹³ Ma amac tec agêli binjsu to asa lêj lau samucna gêgôm amac atu mêtê nec. Mago Anôtô gênju amac matem jali kêsas awinj Kilisi. Enj kêsuc aêacnênj binj, tanj tagêli binjsuna nanj, samob ôkwi. ¹⁴ Enj gesenj papia, tanj teto njagôlinj sêkic aêacnênj binjna kêsêp nanj, su ma kejonj jagêjac kêpi kakesotau. ¹⁵ Anja kakesotau Kilisi kêku apômtau to njaclai tulu ma kêtôc êsêac gêdênj lau samob sêlic ma kêtê wê sinj kêpi nê njacjo.

¹⁶ Amboac tonanj lau tenj sêmêtôc amac êtu gên aninj to anômna me êtu alic om njagêdô me ajônj êsô njaom me sabat atom. ¹⁷ Gên tonanj naj têtû njanô, tanj mênêsanja nanj njadônjônj, ma njanô tau Kilisi. ¹⁸ Lau njagêdô sêmoa, tanj sêsau sêbu taunj njanô to sêjam sakinj anjela. Êsêac tetoc taunj sa kêtû katunj kainj tenj kêsas ma sêlic gên njakatuja. Nêj kauc nomnja kêkianj êsêac sa njômagenj. Akô njajana gebe lau amboac tonanj sêku amac tulu atom. ¹⁹ Êsêac sêsap Kilisi, tanj kêtû mômêapac nanj, tôn atom. Kilisi tau gêlôm tau ôli to kêkênj njaduc to njawalô gedênj ôli njagênjlêlôm tôn e kesewec to kêtôp kêtôm Anôtô tau gêsunj njaclai.

Kilisi gêbinj aêac tônj tec tamoa materj jali

²⁰ Anjal amac êndu awinj Kilisi, tec kêgaboac amac su anja njaclai nomnja. Amboac ondoc tec asa lêj nomnja to asô njagôlinj tonec njalabu gebe ²¹ “Ôkôc gên tonec atom. Ônsaê gên tônê atom. Ômoasac gên tonec atom.” ²² Njagôlinj tonanj njamalac sêmasanj to tédônj ma kêkanônj gên ênêc tengej atomnja. Embe tanam kôm gên tau su, oc êmbacnê. ²³ Êsêac sêjam sakinj anjela to sêbu taunj ma

sêkônij tauj ôlij. Njagôlij tonaj kêtôm gebe ênac lau materjanô auc e sênam kauc sebe bij tokauc. Mago gêj samob tonaj naj kêtôm gebe êkônij têtac njakalac tôj atom.

3

¹ Anôtô gêju amac sa awij Kilisi. Amboac tonaj ansom njanô tau, taj gêc ôja, gêc gamêj, taj Kilisi gêjgôj Anôtônê anôja nanjen. ² Taêm ênam gêj ôja, taêm ênam gêj nomja atom, ³ gebe amac amac êndugac, ma nêma anjgôj matem jali njam jagêwij Kilisi ma kêsinj tau gêc Anôtônjagen. ⁴ Aêac danjgôj materj jali njam Kilisi. Êndêj noc Kilisi eoc tau lasêja, oc ênjgôm amac aoc taôm lasê awij enj tonjawasi amboac tonanjen.

Lêj lanjwa to wakuc

⁵ Amboac tonaj ansenj nom njagêjnlêlôm, taj gêc nêma njalêlôm nanj su. Gêjnlêlôm tau tonec gebe Gêj mockainjo to mockainja, gêj mônja, têtac njakalac, matem katuboa ma têtac njaminj, taj kêtu sakinj anôtôj jabanja nanj. ⁶ Kêtu gêj tonanja Anôtônê têtac njandanj oc êtap tanjnjpcwaga sa. ⁷ Gêj tonaj naj gêmunjgenj amac asa kêtu nêma lêj e kêkôm amac auc.

⁸ Mago galoc awi gêj samob tonec sinj gebe Têtac njandanj, têtac kêbôli auc, têtac sec, ma bij alôb-alôb to bij mônja êsa awemsuj atom. ⁹ Ansau binjansanj êndêj taôm atom, gebe amac akwalec njamalac lanjwa, nêma njalêlôm lanjwa tau to njagêjnlêlôm samob su, ¹⁰ ma asô njamalac wakuc sa sugac. Njamalac wakuc tau Anôtô kêkêj enj. Ma Anôtô gêjam kôm kêpi enj napanj gebe êtu wakuc e êtôm enj tau ma êjala enj njanôjen. ¹¹ Tatu wakuc amboac tonaj, tec tajam kauc Helen to Juda ma lau-sêsa-êsêacwaga to lau samuc, ma lau lanjôj matak to lau gamêj bôm ma gêjôma to lau, taj sêmoa nêj Iêtêjen nanj. Kilisi kêtu njamalac samob nêj njam ma gêbinj aêac samob tôj tapi tagenj.

¹² Anôtô têtac gêwij to kêjalij amac sa, tec atu ênê lau. Amboac tonaj êkwa taôm auc nj taêm walô lau, têtac wapi, ambu taôm, njalêlôm malô ma êôj njanjjenj. ¹³ Asip taôm sa, ma lau tenj nêj bij embe ênêc, nanj sêsuc ôkwi êndêj tauj. Asuc nêma bij ôkwi êndêj taôm êtôm Apômtau kêsuc amacnêma bij ôkwi. ¹⁴ Ma têtac gêwij njanô ênsôb gêj tonaj sa ma êmbij samob tôj e njapen sawa. ¹⁵ Ma Kilisinê binjmalô ênam gôlij amacnêma njalêlôm. Anôtô kêkalem amac gebe êmbij amac tôj nj binjmalô tonaj e atu Kilisinê ôli tagenj. Ma anam danje enj njapanj. ¹⁶ Kilisinê binj ênam nêma njalêlôm auc samucjenj. Andôj taôm to alêj bij taôm tokauc ma tomêtêjenj. Anam pesalem to wê dabuj ma wê njam-njam. Apuc wê sa to anam danje Anôtô anja nêma njalêlôm. ¹⁷ Gêj samob, taj asôm to anjgôm nanj, anjgôm anam Apômtau Jesu lanjô, anam danje êndêj Tama Anôtô êtu enja.

Lêj wakuc êtu gôidacnêj gôlij

¹⁸ Amac lauo, asô amacnêma naj njalabu gebe lêj tonaj Apômtau gêlic kêtôm.

¹⁹ Amac njacwaga, têtac êwij nêma lauogenj, ma atu kasec êsêac atom.

²⁰ Amac njapalê, tanjem wamu êndêj tenemi to tamemi êtu gêj samobja, gebe gêj tonaj naj Apômtau gêlic gêjac mataanô njajam.

²¹ Tamenjac, alênsôj nêma njapalê e sênac kapoac tauj atom.

²² Amac sakinjwaga, tanjem wamu amacnêma njataui nomja êtu gêj samobja. Anac njamalac materjanô auc nj tanjem wamu êtu sêlic amac njajamja nec atom, anam sakinj tonêma njalêlôm makenjenj êtu atêc Apômtauja. ²³ Gêj samob, taj anjgôm nanj, anjgôm tonêma njalêlôm samucjenj ma anjgôm êtôm ajam sakinj

gêdêñ ñamalac atom, anğôm êtôm ajam sakinğêdêñ Apômtau, ²⁴ Amac ajalagac gebe oc atap nêñm gênglênsêñm sa êtu ñagêjô anğa Apômtaunê. Taêm ênam gebe ajam sakinğêdêñ Apômtau Kilisi. ²⁵ Nac tañ gêgôm geo nañ, oc êtap nê geo ñagêjô sa. Anôtô kêpuc lau tenğ ñam atom, gêlic samob kêtôm taugenğ.

4

¹ Amac ñataui, amoasinğ nêñm sakinğwaga ñapep ma êndênğenğ. Taêm ênam gebe amacnêñm Njatau gênggônğ undambê amboac tonanğenğ.

Paulu gêlêñ biñ lau

² Ateñ mec ansinğ sugenğ ma anam jali todanğegenğ. ³ Ma ateñ mec êtu aêacña êwiñ gebe Anôtô êlêc katam su êndênğ aêac gebe asôm Kilisinê biñ ñalêlômña lasê, gebe kêtu biñ tonanğa aê ganğônğ kapoacwalô. ⁴ Ateñ gebe jawa biñ tau sa ênêc awêgenğ êtôm kôm, tañ Anôtô kêkêñğ gêdênğ aê nañ.

⁵ Asa nêñm lêñ tokauc mêtêña êndênğ lau, tañ sêkêñğ gêwiñ atom nañ. Ajainğ têm ênaña ñaômagenğ atom. ⁶ Amacnêñm biñgalôm samob êmoasinğ lau to êkêli êsêac. Ma ajala lêñ ajô lau samob nêñğ biñña e ñapep.

Paulu awa gêjac nê lau

⁷ Lasinğ ñajam Tukiki, tañ gêjam sakinğ Apômtau ñanğênğenğ to gêjam kôm gêwiñ aê nañ, wacênac miñ ñoc biñ samob êndênğ amac. ⁸ Aê jasakinğ ñac tau êndênğ amac êwac gebe ênac miñ aêacma biñ samob êndênğ amac, ma ênam malô amacnêñm ñalêlôm. ⁹ Lasinğ ñanğênğ to ñajam Onesimi, tañ anğa amacnêñm nañ, oc êwiñ enğ. Êsêagêc sênac miñ biñ samob, tañ gêc tonec nañ, êndênğ amac.

¹⁰ Aristarka tañ gênggônğ kapoacwalô gêwiñ aê nañ, awa gêjac amac, ma Barnaba gwadê Marka awa gêjac amac amboac tonanğ. Nac tau embe êô lasê amac, go akôc enğ sa êtôm ñagôlinğ, tañ kasakinğ gêdênğ amac gêwac nañ. ¹¹ Ma Jesu, tañ sêsam enğ gebe Justu nañ, awa gêjac amac amboac tonanğ. Lau tecenecgenğ anğa Judawaganêñğ tec sêjam kôm Anôtônê gamêñña sêwiñ aê, êsêac sêjac aê têtac tônğ ñanôgenğ.

¹² Epapra awa gêjac amac amboac tonanğenğ. Enğ anğa amacnêñm ma kêtu Kilisi Jesu nê sakinğwaga. Enğ keteñ mec gêjac ñawaegenğ kêtu amacña, gebe Anôtô ênac dabinğ amac akô ñajana amboac ñacgenğ, ma êkêñğ nê biñ ênam amac auc samucgenğ. ¹³ Aê tauc galic tec jasôm gebe enğ gêjam kôm gim tau su kêtu amac to lau Laodikea ma Hirapoliña. ¹⁴ Dokta ñajam Luka agêc Dema awenğ gêjac amac.

¹⁵ Amac awem ênac lasitêwai Laodikeanğ ma Numba to gôlôac dabunğ, tañ sênggônğ awê tau nê andu nañ. ¹⁶ Amac embe asam papia tonec su, go akêñğ êndênğ gôlôac dabunğ Laodikeanğ nasêsam amboac tonanğenğ. Ma ñoc papia, tañ gêdênğ Laodikea nañ, amac asam awinğ. ¹⁷ Ma asôm êndênğ Arkipi gebe “Taêm ênam sakinğ, tañ kôkôc anğa Apômtaunê nañ, ma ônac dabinğ e ñapep.”

¹⁸ Aê, Paulu, tauc; lemoc kato biñ aoc gêjoac amacna tonec. Taêm ênam aêñoc kapoacwalo. Anôtônê moasinğ êndênğ amac.

Paulunê papia ñamatanja gêdêñ lau TESALONIKI

Tesaloniki nec Romnêñ gamêñ Makedonia ñamalacsega. Paulu gêwi Pilipi sinj su acgom, go jakêwaka gôlôac tenj sa anja malac tônê. Gêmoa saunjenj ma Juda sêjam lêmuj enj, ñam gebe lau ñagêdô taêsam anja lau samuc nêñ, tanj nêñ ñalêlôm gêwiñ lau Juda nêñ mêtê su nanj, sêbuc dêmôêñ êsêac jasêñô Ñawae Ñajam anja Paulunê. Binj tonanj gêli Juda sa e sêjanda Paulu ma gêwi Tesaloniki sinj jagelom Berea. Malôgenj Paulu jagêñgônj Korint acgom, go nê ñac-gêjam-kôm-gêwiñ-enjwaga Timote kêdaguc enj jakêdônj gôlôac Tesalonikiñja nêñ binj gêdêñ enj.

Paulunê papia ñamatanja gêdêñ lau Tesaloniki nec ñac tau keto gebe ênac to êpuc lau buña tônêña têtac tônj. Enj gêjam danje Anôtô kêtü gêñô êsêac sêkêñ gêwiñ mêtê to têtac g wiñ tauñ ñawae nanjña. Go gêwa nê lêñ, tanj enj kêsê gêdêñ tanj gêmoa gêwiñ êsêac nanj, sa kêtiam gebe taêñ ênamgenj. Gocgo gêjô binj, tanj sêjam kênac gêdêñ enj kêpi Kilisi êmu êmêñña nanj. Ñac buña tenj embe êmac êndu êndêñ Killsi êmu êmêñ su atomgenj, enj oc êwê kainj êngônj mata jali, tê Kilisi mênêwaka sa êndêñ têm ñamuña tônê nê, me masi. Ma êndêñ ondoc Kilisi êmu êmêñ êtiam. Sêsuñ nêñ kênac amboac tonanj gêdêñ Paulu gêja, tec keto ñagêjô gebe sêkêñ materj Kilisi êmu êmêñña ma sênam nêñ kôm êtôm bêcgenjña ñañêñgenj sêônj enj sêmoamanj.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1
2. Paulu gêjam danje to êwa gêôc Anôtô 1:2–3:13
3. Paulu gêlêñ binj gebe sêsa lêñ buña sênac ñawae e sênac dabinj 4:1-12
4. Binj Kilisi êmu êmêñña 4:13–5:11
5. Paulu gêlêñ binj kêtü ñamu 5:12-22
6. Paulu gêjac mata papia tau 5:23-28

Paulu awa gêjac lau

¹ Paulu agêc Silwana ma Timote ma binj êndêñ gôlôac dabuj Tesaloniki. tanj Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi sêbinj aêac tônj nanj. Moasinj to binjmalô êndêñ amac êwac.

Lau Tesaloniki nêñ lêñ to nêñ sêkêñ gêwiñ

² Aêac ajam danje Anôtô kêtü amac samobña gedenj tônjenj ma taêñ gêjam amac kêsêp ma mec ñalêlôm ñapanj. ³ Aêac akô aêacnêñ Anôtô to Tamenj lanjônêñ ma taêñ gêjam amacnêñ akêñ gêwiñ ñakôm to têtac gêwiñ ñakoleñ ma akêñ matem aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi totêmtac kêpa sugenj. ⁴ O lasitewaac, aêac ajala gebe Anôtô têtac gêwiñ amac to kêjalinj amac sa atu ênê gêñ. ⁵ Gebe aêac asôm ñawae ñajam gêdêñ amac ña awenjsunjenj atom, ajam tonjaclai ma toÑalau Dêbunjenj ma ajam mêtê toma ñalêlôm samucgenj. Amac taôm ajala aêacma lêñ, tanj asa gêdêñ amoa awiñ amac nanj. Aêac asa lêñ tonanj kêtü anam amac sanja. ⁶ Amac atêku aêac to Apômtau. Amac amoa gêñwac gwalêkinj ñalêlôm, mago Ñalau Dabuj kêpuc amac tônj, tec akô mêtê sa totêmtac ñajamgenj. ⁷ Amac agôm amboac tonanj tec atu ñadônjônj gêdêñ lau sêkêñ-gêwiñwaga samob anja Makedonia to Akaia, ⁸ tec Anôtônê mêtê kêtanj gelom-gelom anja amacnêñ gêja Makedonia to Akaia tagenj atom,

masi. Amac akêñ gêwiñ Anôtô ñawae gêô lasê gamêñ samob, tec aêacma kôm anam mêtêña tenj gêc kêtiam atom. ⁹ Lau tau tonañ séjac minj amac akôc aêac saña ñawae gédêñ tanj aêac atu ñaclen amac nanj, to séjac minj amac abuc dêmôêm gwam ma akac taôm ôkwi adêñ Anôtô, abe anam sakinj Anôtô mata jali tonjanôgenj nanj, ¹⁰ ma êsêac séjac minj gebe amac êôñ Anôtônê Latu anja undambê êmu êmêñña. Anôtô gêñu enj sa anja ñacmatênêñ ma Jesu tau oc ênam aêac sa êndêñ Anôtônê têtac ñandanj, tanj mênêsa nanj.

2

Paulunê kom, nanj gêjam anja Tesaloniki

¹ O lasitêwaac, amac taôm ajalagac gebe aêac adêñ amac awac ñaôma atom. ² Amac ajala gebe aêac aôc ñandanj to sêgôm aêac sec anja Pilipi gêmunj su acgom, go aô lasê amac. Mago aêacnêñ Anôtô kêkêñ aêac têtac kêpa su, tec atêc ñacjo atom, asôm Anôtônê ñawae ñajam lasêgenj gédêñ amac. ³ Aêac alêñ binj amac asôm binj keso me asôm binj toma ñalêlôm ñatêmui me asau aôc amac nec atom. ⁴ Mago Anôtô kêsaê aêac su, tec kêkêñ ñawae ñajam gédêñ aêac gebe asôm lasê. Aêac ajam kôm tau kêtû ñamalac sêlic aêac ñajam ña nec atom, ajam gebe Anôtô, tanj kêsaê ma ñalêlôm nanj, taugenj êlic ñajam. ⁵ Amac ajalagac gebe aêac asôm binj ñalêsi gédêñ amac atom ma asabanj materj katu ña binj banac auc atom. Anôtô kêjala gebe binj tonañ binjnanô. ⁶ Aêac asôm waenj ñamalacña anja amacnêñ to lau ñagêdô nêñ atom. ⁷ Aêac tanj atu Kilisinê aposolo nanj, oc atôm gebe ajatu amac e atoc aêac sa. Mago gédêñ tanj aêac amoa awiñ amac nanj, amoa totêtac malôgenj atôm jaomwagao tenj, tanj kêmoasiñ gôlôac ñasec-ñasec nanj. ⁸ Amboac tonañ ma ñalêlôm kêkac aêac gebe akêñ Anôtônê ñawae ñajam endenj amac awê kainj awiñ. Mago tonanjenj atom. Aêac têtac gêwiñ amac ñanôgenj e abe amac êndu êtu amacña. ⁹ O lasitêwaac, amac oc taêm gêjam ma kolenj, tanj ajam e tekwenj gêbac nanj. Gédêñ tanj ajam mêtê Anôtônê ñawae ñajam gédêñ amac nanj, aêac ajam kôm lemenña kêtôm bêc to gelenjenj gebe amac aim tekwenj su êtu aêacña atom.

¹⁰ Amac alic ma Anôtô gêlic amboac tonañ gebe binj, tanj aêac asôm nanj binjnanô. Aêac asa ma lêñ awiñ amac lau-akêñ-gêwiñwaga amboac Anôtônê lau gédêñ tolanjônêñ sawagenj. ¹¹ Amac alicgac gebe aêac amosiñ amac gédêñ-gédêñgenj amboac tama tenj kêmoasiñ latuio to ñac. ¹² Aêac alêñ binj to ajam malô amac ma êkêli amac gebe asêlêñ êtôm Anôtô êlic ñajam. Enj kêkalem amac asô ênê gamêñ to awê kai ñ ênê ñawasi.

¹³ Kêtû binj tonecña aêac ajam danje Anôtô ñapanj gêwiñ gebe amac akôc Anôtônê binj, tanj anjô anja aêacma nanj, sa amboac ñamalacnêñ binj atom, akôc sa amboac Anôtônê binjnanô tau. Ma binj tau tonañ tec gêjam kôm anja amac akêñ-gêwiñwaga nêñ ñalêlôm. ¹⁴ O lasitêwaac, amac atêku Anôtônê gôlôac Judaianja, tanj Kilisi Jesu gêbinj êsêac tôn nanj. Gêñwapac tanj êsêac sêoc anja Judanêñ nanj, amac taôm nêñ lau sêgôm gédêñ amac amboac tonanjenj. ¹⁵ Lau Juda séjac Apômtau Jesu to propete êndu ma séjanda aêac. Anôtô gêlic êsêac gêjac mataanô ñajam atom. Êsêac sêkêñ kisa gédêñ ñamalac samob. ¹⁶ Êsêac sebe sêkô aêac auc gebe asôm mêtê, tanj ênam lau samuc sa nanj atom. Amboac tonañ tec sêgôm nêñ sec sêboa sasa ñapanj sêmoa e gêjam sêga. Mago Anôtônê têtac ñandanj kêtap êsêac sa sugac.

Paulu gêjam awa su gôlôac gebe êlic êsêac

17 O lasitêwaac, êsêac sêkac aêac su amoa jaêc amac njasawa dambêgenj. Aêac alic amac lanôm atom, mago ma njalêlôm gêmoa gêwiñ amac ma kêkac aêac njanô-njanô gebe alic lanôm êtiam. 18 Kêtu tonanña aêac abe andêñ amac awac. Aê, Paulu, gabe janngôm njanô êsa kêtu dim luagêc su. Mago Sadanj gêbôc aêac auc. 19 Êndêñ noc aêacnêñ Apômtau Jesu êmu êmênña nan, asa lau oc têtû aêac akêñ matenj to têtac njam ma waenj njaêlônj njamôkê. Lau tenj atom, amac taômgenj. 20 Binjanô, ma waenj to têtac njam njam amac taômgenj.

3

1 Kêtu tonanña aêac atôm gebe aônj têm alic amacña kêtiam atom, tec asôm kêtu tônj gebe aêagêc angônj Aten² ma asakinj lasinj Timote, tanj gêjam Anôtônê kôm gêwiñ aêac ma kêsôm Kilisinê njaewae njam lasê gêmoa nan, êndêñ amac êwac. Aêac asakinj enj gebe êpuc amac tônj to ênam amacnêm akêñ gêwiñ sa, 3 gebe gêñwapac tonanj njae ênam amacnêm tenj ôkwi atom. Taôm alicgac gebe gêñwapac tonanj gêjac aêac njaewae tec gêmoa. 4 Gêdêñ tanj aêac amoa awiñ amac nan, asôm gêdêñ amac kwananjenj gebe aêac oc dandac gêñwapac. Galoc amac alic gebe gêñ tau njanô kêsagac. 5 Kêtu tonanña aê katôm gebe jaônj têm jalic amacña êtiam atom, tec kasakinj Timote gebe janjô amac akêñ gêwiñ njaewae. Oc moae lêtôm têtana kêlêtom amac e gesenj aêacma kolenj njanô su me.

6 Galoc Timote gêmu gêdêñ aêac gêmêñ ma kêsôm amac akêñ gêwiñ to têtac gêwiñ njaewae njam gêdêñ aêac. Enj gêjac minj gebe taêm gêjam aêac totêtac gêwiñjenj njanj e nêm njalêlôm kêkac amac abe alic aêacña amboac aêacma njalêlôm kêkac aêac abe alic amacña. 7 O lasitêwaac, amac akêñ gêwiñ njanô njaewae mênjgêjam malô aêac kêtu amacña ma kêpuc aêac, tec amoa jageo to aôc gêñwapac nec tônj. 8 Amac embe akô njanja awiñ Apômtau, oc êmoasinj aêac amoa njam. 9 Amac agôm aêac têtac njam samucgenj akô aêacnêñ Anôtô lanônêm, tec aêac oc atôm gebe anam danje Anôtô êtu amacña naêtôm me masi. 10 Aêac atenj enj toma njalêlôm samucgenj kêtôm bêc to gelenjenj gebe alic lanôm êtiam ma apuc amacnêm akêñ gêwiñ tônj e njananja êsa.

11 Aêac Tamenj Anôtô agêc nêñ Apômtau Jesu tau sênam aêacma intêna aô lasê amacña. 12 Apômtau êkêñ amac têtac gêwiñ taôm to têtac gêwiñ njamalac samobnja esewec ênam amac auc êtôm aêac tauj têtac gêwiñ amac njanô. 13 Apômtau tau êpuc amacnêm njalêlôm tônj e amoa tolanjômniêm sawagenj ma atu dêbu nj akô aêac Tamenj Anôtô lanônêm êndêñ noc aêacnêñ Apômtau Jesu êmu êmênña nanj ênê lau dabunj samob oc sêwiñ enj.

4

Tasa nêñ lêñ ênac Anôtô mataanô njam

1 O lasitêwaac, aêac adônj amac gebe asa nêm lêñ e ênac Anôtô mataanô njam tec agôm amoa. Ma galoc atenj to alêñ binj amac, tanj Apômtau Jesu gêbinj amac tônj nan, gebe asa lêñ tonanj anac njaewagenj e anac dabinj. 2 Gôlinj tanj aêac akêñ gêdêñ amac ajam Apômtau Jesu lanjô nan ajalagac. 3 Anôtônê binj tonec êtu tônj gebe asa nêm lêñ atôm ênê lau ma êngaminj taôm êndêñ gêñ mockainjo to mockainja. 4 Ma amac samob ajala nêm lêñ awê to njaçta, tec asa Anôtônê launêñ lêñ tau njapep to êndênjenj. 5 Asa nêm lêñ totêtac njalacboac atôm lau samuc, tanj sêjam kauc Anôtô nanj atom. 6 Ansau aôc taôm ma ambôli lasitêwainêñ gêñ auc atom. Aêac asôm to awa sa kwananjenj gêdêñ amac gebe Apômtau oc êkêñ njaêjô êtu binj samob tonanj njanja. 7 Anôtô kêkalem aêac gebe

tasa lêr mōpɲa atom, eɲ gebe aêac tasa lêr dabuɲgeɲ. ⁸ Namalac teɲ embe taɲapêc êndêɲ biɲ tonan, naɲ eɲ taɲapêc êndêɲ ɲamalac teɲ atom, eɲ taɲapêc êndêɲ Anôtô, taɲ kêkêɲ nê ɲalau Dabuɲ kêsêp amacnê m ɲalêlôm naɲ.

⁹ Biɲ têmtac êwiɲ lasitêwaiɲa tonan aêac oc ato êndêɲ amac atom, gebe Anôtô tau kédôɲ amac tec têmtac gêwiɲ taôm amoa. ¹⁰ Taôm agôm kêt u tōɲ kêpi lasitêwai samob, taɲ sêɲgōɲ Makedonia naɲ su. O lasitêwaac, tonec tec aêac alêɲ biɲ amac gebe aɲgôm anac ɲawaeger. ¹¹ At u kêka-kêka gebe asa nê m lêɲ ɲaɲêɲgeɲ to ajop taôm nê m ɲêɲgeɲ ma amac taôm lem em ɲakoleɲ êlôm amac êtôm ajatu amac kwananɲeɲ su. ¹² Asa lêɲ amboac tonan, go lau-sêkêɲ-gêwiɲ-atomwaga sêlic ɲajam ma amac oc apô lêna taôm êtu gêɲ teɲɲa atom.

Apômtau êmu êmêɲ

¹³ O lasitêwaac, aêac abe akô lau, taɲ sêc bêc sêc naɲ, nêɲ ɲam auc êndêɲ amac atom, gebe moae nê m ɲalêlôm ɲawapac atôm lau, taɲ sêkêɲ mateɲ ɲanô teɲ atom naɲ. ¹⁴ Aêac takêɲ gêwiɲ gebe Jesu gêmac ênd u ma gêdi sa. Amboac tonan lau, tec sêc bêc sêc nec, Anôtô oc êkêɲ Jesu tau êwê êsêac.

¹⁵ Biɲ tonan aêac awa sa gêdêɲ amac adaguc Apômtau tau nê biɲ teɲ gebe Êndêɲ noc Apômtau êmu êmêɲa aêac, tec tamoa mateɲ jali nec, tamur êsêac, taɲ sêc bêc sêc naɲ atom. ¹⁶ Êndêɲ tonan Apômtau tau oc êpô awa, go nê aɲelanêɲ kasêga awa êsa ma Anôtônê dauc êtaɲ, go ɲatau êsêp aɲga undambê êmêɲ. Ma êsêac, taɲ sêkêɲ gêwiɲ Kilisi ma sêmac ênd u su naɲ, oc sêndi sa têt u ɲamata. ¹⁷ Go aêac, tec tamoa mateɲ jali nec, tao êsuɲ aêac sa dawɲ êsêac tapuc Apômtau tōɲtōɲ natasa ɲasawa ôɲa e tamoa dawɲ Apômtau teɲgeɲ ma teɲgeɲ. ¹⁸ Anam malô taôm ɲa biɲ tonan ma apuc taôm tōn êndêɲêndêɲgeɲ.

5

Tamansaɲ tauɲ gebe takôc Apômtau sa

¹ O lasitêwaac, aê jato biɲ tê m to nocɲa êndêɲ amac êtu aɲeɲɲa. ² Taôm ajalagac gebe Apômtaunê bêc oc mêɲêô lasê êtôm geɲgeɲtêna êmêɲ êndêɲ êmbêc. ³ Êndêɲ taɲ ɲamalac sêsôm gebe “Galoc biɲmalô gêc ma oc tamoa ɲajam” naɲ, gêɲsêga tau êtap êsêac sa gaôgeɲ amboac awê ɲapalê kêt u eɲ, ma sêc su sêɲgôm naeo. ⁴ O lasitêwaac, aɲgōɲ tokesec atom, gebe bêc tau êtap amac sa êtôm geɲgeɲtêna atom, ⁵ gebe amac pebeɲ atu ɲawê latui to geleɲɲa latui. Aêac tatu gêbêcauc to ɲakesec ɲagêɲ atom. ⁶ Amboac tonan aêac tanêc nêɲ bêc tatôm lau ɲagêdô atom, tanam jali tokauc ɲawager acgom. ⁷ Lau, taɲ sêc bêc naɲ, sêc bêc gêdêɲ gêbêc. Ma êsêac, taɲ sênom bu e kêjarɲɲ êsêac naɲ, sêgôm nêɲ gêɲ gêdêɲ gêbêc. ⁸ Ma aêac, tec aɲga geleɲɲa nec, tamoa tonêɲ kauc ɲawager acgom. Tanōɲ takêɲ gêwiɲ to têmtac gêwiɲ ɲamaluku ma takuc takêɲ mateɲ moasiɲ Anôtô ênam aêac kêsiɲa ɲakululuɲ ki, ⁹ gebe Anôtô kêkêɲ aêac kêt u nê têtac ɲandaɲ enseɲ aêac suɲa atom. Eɲ kêkêɲ aêacnêɲ Apômtau Jesu Kilisi kêt u ênam aêac kêsi daɲgōɲ mateɲ jaliɲa. ¹⁰ ɲac tau tonan gêmac ênd u kêt u aêacɲa gebe aêac tamoa mateɲ jali me tamac ênd u, mago oc daɲgōɲ mateɲ jali dawɲ eng eɲ. ¹¹ Amboac tonan amoasiɲ taôm to amboa taôm sa amboac agôm amoa.

Paulu gêɲac mata nê papi

¹² O lasitêwaac, aêac aɲeɲ amac gebe ajala êsêac, taɲ sêjam koleɲ aɲga amacnê m to sêjam gôliɲ amac ma sêmêtôc amac kêt u Apômtaunê. ¹³ Atôc êsêac sa to têmtac êwiɲ êsêac êtu nêɲ koleɲɲa. Amoa tobiɲmalôgeɲ awiɲ taôm.

¹⁴ O lasitêwaac, aêac alêḡ biḡ amac gebe amêtôc wauc-wauctêna ma aê biḡ malô sa êndêḡ lau ḡalêlôm ḡatutuc. Anam lau palê-palê sa ma aê samob nêḡ biḡ tôḡ. ¹⁵ Alic taôm gebe akêḡ sec êḡô sec atom, amoasiḡ taôm to ḡamalac samob anac ḡawaegenḡ.

¹⁶ Têmtac ḡajam ḡapanḡ. ¹⁷ Ateḡ mec ênêc awemgenḡ. ¹⁸ Anam danḡe êtu ḡêḡ samobḡa, gebe Anôtô, taḡ kêkêḡ Kilisi Jesu ḡêdêḡ amac naḡ, gebe nêḡ ḡalêlôm amboac tonanḡ. ¹⁹ Akôninḡ ḡalau Dabuḡ atom. ²⁰ Matempaḡa ênac biḡ, taḡ ḡalau Nabuḡ geoc lasê naḡ atom. ²¹ Ansaê ḡêḡ samob ma ajalinḡ ḡanô sa. ²² Anḡaminḡ taôm êndêḡ sec tokainḡ-tokainḡ samob.

²³ Biḡmalô ḡam Anôtô tau ênac dabih amac atu dabuḡ ênam aucgenḡ, ma êmansanḡ nêḡ ḡalau to nêḡ ḡalêlôm ma ôlim amoa tolanḡômnêḡ sawagenḡ e aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi êmu êmêḡ. ²⁴ ḡac tau, taḡ kêkalem amac naḡ, eḡ ḡac ḡanḡêḡ, oc ênac dabih e êmbacnê.

²⁵ O lasitêwaac, ateh mec êtu aêacḡa.

²⁶ Amac awem ênac lasitêwai samob ajô aêac su ma aê moalêc taôm to akôc taôm sa atôm Anôtônê launêḡ mêtê.

²⁷ Aê aoc ḡêḡac Apômtau gebe asam papia tonec lasê êndêḡ lasitêwai samoo sêḡô.

²⁸ Aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiḡ êndêḡ amac êwac.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdên lau TESALONIKI

Noc Kilisi êmu êmêñña kêlênsôn gôlôac ança Tesaloniki e lau ñagêdô sênô keso ñapañ. Amboac tonaj Paulunê papia kêtü luagêcña gêdên lau Tesaloniki nec ñac tau keto gesen bin, nañ gêdên sa ança gôlôac tau sebe Apômtau êmu êmêñ ñanoc kêdabingac. Paulu gesen bin tonaj ma gêwa sa gebe Kilisi êmu êmêñ atom, “Ñac alôb-alôb secsêga”, tañ êkên kisa êndên Kilisi ñawaô nañ, mênêpoa lasê ma êkac ñamalac sênngôm sec to gên alôb-alôb ênam sêga acgom.

Lau sêsam papia taurja sêoc kisa to ñandañ, tec aposolo gêlên bin êsêac gebe sêkên êwin ñañên sênsin sugen to sênam nêñ kôm sênac ñawaegen, ec lemen ñakolen êlôm êsêac amboac sêlic Paulu to nê kômwaga sêgôm-sêgôm nañ, ma sêmoasin lau sênngôm gên ñajamña enden töngeñ.

Ñadênañ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Paulu awa gêoc to awa gêjac Anôtô kêtü gôlôac tauña 1:3-12
3. Bin Kilisi êmu êmêñña 2:1-17
4. Paulu gêlên bin êsêac gebe sêsa nêñ lên têtôm lau buña 3:1-15
5. Paulu gêjac mata nê papia 3:16-18

Paulu awa gêjac lau

¹ Paulu agêc Silwana ma Timote ma bin êndên gôlôac dabuñ Tesaloniki, tañ Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi sêbin aêac tön nañ. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasin to binmalô êndên amac êwac.

Kilisi êmu êmêñ ma êmêtôc ñamalac

³ O lasitêwaac, aêacma ñalêlôm kêkac aêac tec ajam danje gêdên Anôtô kêtü amacña ñapañ, gebe amacnêam akên gêwin kesewec kêlêlêc, ma akên têtmac gêwin gelom tau gêdên-gêdêngeñ gêjam amac auc. ⁴ Agôm amboac tonaj, tec aêac alanem tauñ kêtü amacña gêdên Anôtônê gôlôac ñagêdô. Êsêac sêjanda amac to aoc gêñwapac, mago aoc totêmtac kêpa sugen ma akên gêwin ñajaña.

⁵ Bin tonaj gêwa Anôtônê mêtôc sa gebe jagêdên. Amac aoc gêñwapac kêtü Anôtônê gamêñña ma Anôtô kêmasañ amac e atôm gebe awê kain gamên tau. ⁶ Ma Anôtô oc êngôm gên naêndên. Eñ êkên lau, tañ sêkên gêñwapac gêdên amac aoc nañ, tauñ sêoc gêñwapac êjô. ⁷ Ma eñ oc êlêwan gêñwapac, tañ aoc amoa nañ, su ança amac to aêac amboac tonanjen. Eñ êngôm gên tau êndên noc Apômtau Jesu eoc tau lasêña ança undambê to nê anela ñaclai. ⁸ Eñ eoc tau lasê tojawaô ma êkên ñagêjô êndên êsêac, tañ sêjam kauc Anôtô to taneñpêc aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñawae ñajam nañ. ⁹ Êsêacnêñ ñagêjô gebe sêoc ñandañ sênañaña, tañ ênêc enden töngeñ. Ac sêmoa jaêc Apômtau lanônem to nê ñaclai ñañawasi. ¹⁰ Êndên bêc Apômtau Jesu êmêñña nañ, Anôtônê lau oc tetoc eñ sa to lau samob, tañ sêkên gêwin aêacma bin, tañ ajac jaen amac nañ.

¹¹ Aêac taên gêjam bin tonaj, tec aten mec kêtü amacña ñapañ. Aêac aten aêacnêñ Anôtô gebe êmansañ amac e atom gebe andançuc ênê kalem. Aêac aten Anôtô gebe nê ñaclai ênam kôm êpi amac e êngôm gên ñajam, tañ abe ançôm nañ anô êsa to ênac dabir akên gêwin ñakolen. ¹² Embe amboac tonaj, go amac atoc aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñaê sa, ma eñ etoc amac sa. Aêacnêñ Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasin êngôm gên tau ñanô êsa.

2

Nac gesen bijsuŋa nê biŋ

¹ O lasitêwaac, aêac abe asôm biŋ êpi aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi êmuŋ êmêŋ to ênac aêac sa tapi tagen dawin enŋa, tec atenŋ amac gebe. ² Lau sênam amacnêŋm kauc ôkwi-ôkwi sebenŋ to sêlênsônŋ amac atom. Êsêac oc sêsôm gebe Apômtaunê bêc gêmêŋ sugac. Êsêac oc sêŋgôlin biŋ êpi ŋalau, taŋ geoc biŋ tau lasê me êpi ŋac tenŋ, taŋ kêsôm biŋ tau me êpi papia, taŋ sêsôm gebe aêac ato naŋ. ³ Alic taôm gebe lau tenŋ sêŋgôm gêŋlêlôm gebe sênsau sêôc amac atomanô. Bêc tau oc êmêŋ atomgenŋ e ŋamalac sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê êmuŋ ma ŋac gesen bijsuŋa eoc tau lasê su acgom. Ŋac tau tonanŋ oc ênaŋa samucgenŋ. ⁴ Enŋ oc êkêŋ kisa êndêŋ Anôtô to nê sakinŋ samob. Ma enŋ oc etoc tau sa ma êŋgônŋ Anôtônê lôm dabuŋ to êtôc tau êndêŋ lau gebe enŋ Anôtô.

⁵ Biŋ tonanŋ kasôm gêdêŋ amac gêdêŋ taŋ gamoa gawinŋ amac naŋ. Amac oc taêm gêjam biŋ tau me masi. ⁶ Ma amac ajala gêŋ, taŋ kêkô enŋ auc gebe êmêŋ galoc atom naŋ. Enŋ eoc tau lasê êndêŋ noc, taŋ Anôtô êkêŋ naŋgenŋ. ⁷ Ŋaclai taŋ gesen bijsu su naŋ, gêjam kôm gêmoa, tagenŋ kêsiniŋ tau gêc lêlômgenŋ. Êsinŋ tau e sêkôc ŋac, taŋ kêkô gêŋ tau auc naŋ, su acgom. ⁸ Go ŋac gesen bijsuŋa eoc tau lasê. Ma Apômtau Jesu oc ênac enŋ êndu ŋa nê awajaô. Ma Apômtau embe êmêŋ toŋawêgenŋ, go ŋawê tau enserŋ enŋ su amboac tonanŋ. ⁹ Ŋac gesen bijsuŋa oc êmêŋ toSadaŋnê ŋajaŋa ma êŋgôm gêŋ ŋaclaiŋa tokainŋ-tokainŋ ma gêŋtalô to gêŋsêga dansaŋŋa. ¹⁰ Ma enŋ êns u êôc êsêac, taŋ sênaŋa naŋ, ŋa dansaŋ tokainŋ-tokainŋ. Êsêac oc sênaŋa gebe têtac gêwiŋ biŋŋanôŋa gêc êsêacŋa atom. Embe têtac êwiŋ biŋŋanô, oc Anôtô ênam êsêac kêsi. ¹¹ Kêtu tonanŋŋa Anôtô êkêŋ ŋaclai dansaŋŋa êôc êsêac gebe sêkêŋ êwiŋ biŋdansanŋ, ¹² gebe êsêac samob, taŋ sêkêŋ gêwiŋ biŋŋanô atom ma têtac gêwiŋ biŋ geo ŋawaô naŋ, Anôtô êmêtôc êsêac e sênaŋa.

Anôtô kêjaliŋ aêac sa gebe danŋônŋ materŋ jali

¹³ O lasitêwaac, Apômtau têtac gêwiŋ amac tec aêacma ŋalêlôm kêkac aêac e ajam danŋe Anôtô kêtu amacŋa ŋapaŋ, gebe Anôtô kêjaliŋ amac sa gêdêŋ andanŋenŋ ma ŋalau Dabuŋ kêkêŋ amac atu Anôtônê lau e akêŋ gêwiŋ biŋŋanô tau, tec Anôtô gêjam amac kêsi. ¹⁴ Anôtô kêkêŋ aêac asôm ŋawae ŋajam, taŋ kêkalem amac naŋ, gebe amac akôc aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê ŋawasi sa. ¹⁵ O lasitêwaac, amboac tonanŋ akô ŋajaŋa ma amansaŋ mêtê, taŋ aêac adônŋ gêdêŋ amac naŋ. Biŋ ŋagêdô asôm ŋa awenŋenŋ ma ŋagêdô ato kêsêp papia.

¹⁶ Aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi agêc Tamenŋ Anôtô tau, taŋ têtac gêwiŋ aêac to kêmoasiŋ aêac tamoa tenŋenŋ totêtac malôgenŋ ma takêŋ materŋ ŋanô ŋajam ôŋa tau naŋ, ¹⁷ ênam malô nêŋ ŋalêlôm to êpuc amac tôŋ gebe aŋgôm gêŋ samob to asôm biŋ samob ŋajamgenŋ.

3

Atenŋ mec êtu aêacŋa

¹ O lasitêwaac, jasôm tenŋ êwiŋ gebe atenŋ mec êtu aêacŋa gebe Apômtaunê biŋ êiêti ênam gamêŋ auc êna e ŋamalac tetoc mêtê sa amboac amac agôm. ² Ma atenŋ gebe Anôtô ênam aêac sa aŋga lau sec to alôb-alôb nêŋ gebe lau taêsam sêmoa, taŋ sêkêŋ gêwiŋ ŋawae ŋajam atom.

³ Mago Apômtau enŋ ŋac ŋaŋêŋ. Enŋ oc êpuc amac tôŋ ma ejop amac êtu ŋac sec tauŋa. ⁴ Apômtau kêkêŋ aêac akêŋ gêwiŋ gebe biŋ, taŋ asôm gêdêŋ amac naŋ,

amac amasan su ma oc amasan. ⁵ Apômtau tau ênam gôlin amacnêm ñalêlôm gebe têmtac êwiñ Anôtô ma aóc gêñwapac totêmtac êpa sugen atôm Kilisi tau.

Aêac samob tanam kôm tanac ñawaegeñ

⁶ O lasitewaac, aêac ajac biñsu amac ajam aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi lanô, gebe anğamiñ taôm êndêñ lasitêwai, tañ sêsa nêñ lêñ salañ to sêbu biñsu, tañ aêac akêñ gêdêñ êsêac nañ. ⁷ Taôm ajalagac gebe atêku aêac, ec ñajam, gebe gêdêñ tañ aêac amoa awiñ amac nañ, asa ma lêñ salêñ atom. ⁸ Aêac aen amacnêm ñac teñ nê mo teñ ñaôma atom. Aêac ajam ma kolenj e tekwenj gêbac kêtôm bêc to gelenjenj, gebe amacnêm teñ im têkwa su ñaômagenj êtu aêacña atom. ⁹ Aêac atôm gebe ajatu gêñ taniñña anğa amacnêm, mago agôm atom, abe akêñ ñadôñdôñ êndêñ amac gebe atêku aêacña. ¹⁰ Gêdêñ tañ aêac amoa awiñ amac nañ, asôm biñ tonec gêdêñ amac su gebe “Ñac teñ embe endec kôm, nañ êniñ gêñ atom.” ¹¹ Aêac ato biñ tonañ gebe anjô ñawae gebe nêma lau ñagêdô sêsa nêñ lêñ salêñ. Êsêac sêjam kôm atom, sêgôm gêñ sêbôcgenj. ¹² Aêac anac biñsu lau amboac tonañ to alêñ biñ êsêac êtu Apômtau Jesu Kilisiña gebe sênam nêñ kôm êtu katô, ec sêniñ tauñ nêñ ñêñgenj.

¹³ O lasitêwaac, ôlim ñakam êsa êtu anğôm gêñ ñajamiña atom. ¹⁴ Ñac teñ embe tana wamu aêacma biñ, tañ ato kêsêp papia tonec nañ atom, nañ taêm ênam ênê biñ ma êngamiñ taôm êndêñ eñ gebe maja tau. ¹⁵ Mago alic eñ amboac nêma ñacjo atom, anêc biñsu eñ amboac lasimi teñ.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁶ Ma biñmalô Ñatau tau êkêñ biñmalô êndêñ amac êtôm têm samob ñalêñ tokaiñ-tokaiñ. Apômtau êwiñ amac samob.

¹⁷ Aê, Paulu tauc, lemoc kato biñ aoc gêjac amacña tonec. Ñoc papia tonec taujala. Aê kato amboac tonecgenj. ¹⁸ Aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasin êndêñ amac samob êwac.

Paulunê papia namatanja gédên TIMOTE

Timote tau nec enj nac bunja matac tenj anja Asia Sauj. Têna Judao ma tama Helen. Enj gêwiñ Paulu ma kêpuc enj êôñ kêtû kom mêtêña samob jakêsap enj tôñ nanjêngosu.

Paulunê papia namatanja gédên Timote nec géc tau keto kêwaka binj natêna têléac sa. (1) Paulu gêjam la Timote gebe ejop tau êndên mêtêgeo, tanj gôôñ sa anja gôlôac bunja tau nalêlom gêwiñ nanj. Mêtêgeo tonanj nai nam kêsêp lau nagêdô ségalunj kauc jaba anja lau juda to lau samuc nêñ kêsêp taulêlôm. Lau seboc lau tenj sênam tauñ kési sêngôm naêtôm atom, sêjala gên, tê nam kêsijnj tau géc lêlôm enj nê, êwiñ agcom. Ac tec sêsôm lau sênam dabunj gên tanijnja nagêdô ma sêjac jao lauo to nac sênam tauñja atom. (2) Go Paulu keto binj tanam jaom gôlôacnja ma om nasakinj nagolinj nagêdô gêwiñ. Enj gêwa kômwaga gôlôacnja nêñ nalêlôm to nêñ gam sa. (3) Gocgo gêlên binj Timote gebe ênac dabijnj tau êtu Jesu Kilisi nê sakinjwaga mansanj najam tenj. Ma gêwa ênê kôm, tanj géjac enj njawae gebe ênam êndên lau bunja nagêdô êndên-êndêngeñ nanj, nam sa amboac tanj.

Nadênanj

1. Paulu géjac m papia tau 1:1-2
2. Gôlôac dabunj tau to gakolegwaga nêñ kôm nagôlinj 1:3-3:16
3. Timote tau nê kôm to nagôlinj 4:1-6:21

Paulu géjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tec aêacnêñ kêsiwaga Anôtô agêc Kilisi Jesu, tanj takênj materj enj tamoa nanj, kêjatu aê, ² tec kato ñoc papia tonec gédên aôm, Timote. Aôm kôtu aê latuc kêtû kôkênj gêwiñja. Tamenj Anôtô agêc aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nêñ moasinj to taênj walô ma binjmalô êndên aôm êwac.

Ojop taôm êndên mêtê geo

³ Gédên tanj aê gaja Makedonia nanj, kasakinj aôm gebe ôñgônj Epese ma ôsôm êndên lau nagêdô gebe sênam mêtê tenj eo atom. ⁴ Ôsôm êndên êsêac gebe sêwi minj lanjwa njaôma-njaôma to nêñ abenji to dêbuñi nêñ njaê nadênanj sêpuc tauñ namnja sinj. Binj tonanj oc angôm binj êlênsônj elêmé ma anam lau tenj sa êtu sêkênj awijnj Anô tónja atom. ⁵ Nagôlinj tanj aôm kôkênj gédên êsêac nanj, namandô tau tonec gebe têtmac êwiñ nanô, tanj nam kêsêp nalêlôm njawa to nalêlôm nanjêñ ma akênj êwiñ nakênkênj najam tonêm nalêlôm makengeñ. ⁶ Lau nagêdô sêwi lêñ tonanj sinj ma sêlênsônj tauñ sêsôm binj agwa-agwa njaôma. ⁷ Êsêac seboc têdônj Anôtônê binjsu, mago sêjam kauc binj, tanj sêsôm to binjalôm, tanj sêjam sêmoa nanj nam.

⁸ Aêac tec tajala gebe Anôtônê binjsuanô embe tamansanj njapep, oc gên najam samucgeñ. ⁹ Aêac tajala tonec gêwiñ gebe sêmasanj binjsu kêtû lau gédênja atom. Binjsu tau mênkêsa kêtû lau, tanj sêgôm gên wauc-waucgeñ to tanjêñêc ma dedec Anôtô to sêgôm sec, sêlic gên tenj kêtû nêñ gên dabunj atom, sêsôm binj alôb-alôb njawôd, sêjac tenenji to tamenji ma namalac êndu nanjja. ¹⁰ Binjsu tonanj mênkêsa kêtû lau mockainjo to mockainjja ma njacwaga, tanj sêkwalec tauñja, ma kêtû êsêac, tanj têtulu namalac têtû gêñômanja to lau dansanj ma êsêac, tanj têtôc lemenj, mago sêsau nanjja, ma kêtû êsêac, tanj sêgôm gên nagêdô samob,

tañ gesen mêtê ñajam surja nan. ¹¹ Bin tonan gêc ñawae ñajam, tañ Anôtô kêkênj gédênj aê gebe jasôm lasêña. Ñawae ñajam tonec gêwa Anôtô, tañ awenj gêoc en nan, nê ñawasi sa.

Paulu gêjam danje Anôtô kêtû taê walô enja

¹² Aê gajam danje aêacnêj Apômtau Kilisi Jesu, tañ kêpuc aê tøj ma gêlic aê katôm gebe janam sakinj en nan, tec kêkênj kôm gédênj aê. ¹³ Gêmunjenj tec aê kasôm binj alôb-alôb kêpi Jesu ma kêjanda enj to kalêsu gôlôac dabunj. Mago Anôtô taê walô aê, gebe kakênj gêwiñ mêtê atom tagenj ma gajam kauc gêj, tañ gagôm nan. ¹⁴ Aêacnêj Apômtau kêsêwa nê moasinj kêpi aê ma kêkênj aê kakênj gêwiñ to têtac gêwiñ ñanô, tañ ñawakac kêsêp Kilisi Jesu tau nan. ¹⁵ Binj tonec tec ñanô, ñamalac samob sêkênj êwiñ acgommanj, gebe Kilisi Jesu gêmêj nom gebe ênam lau sec kêsi. Ma aê tec katu lau sec tau nêj ñac ñamata. ¹⁶ Kêtû binj tonanña Anôtô taê walô aê gebe Kilisi Jesu êwa nê lêj ê ñamalacnêj binj tøjña sa êpi aê êtu ñamata e jatu lau, tañ oc sêkênj êwi ñ enj ma sêngôj materj jali tenjenj nan, nêj ñadôñdôj. ¹⁷ Anôtô taugenj kêtû têm samob ñakinj. Enj gêmoa tenjenj ma ñamalac tenj mataanj gêlic enj atom. Enj taugenj kêtû Anôtô. Lanem to ñawasi êndênj enj êtôm têm totêmgenj. Binñanô.

¹⁸ Latucenec Timote, aê kakênj ñagôlinj tonan gédênj aôm gebe ojop. Binj tonan seoc lasê kêpi aôm gebe êpuc aôm tøj ma ônac sinj ñajam. ¹⁹ Ôkênj êwiñ tonêm ñalêlôm ñajênjenj. Lau ñagêdô sêwê binj tonanj auc ma sêkênj gêwiñ atom, tec têtû lau gêbac. ²⁰ Lau tau nêj ñagêdô tonec Humenai agêc Alesandere. Aê kakênj êsêagêc sêsêp Sadarj lêma gebe êndônj êsêagêc e sêsôm binj alôb-alôb êtiam atom.

2

Binj tateñ mecña

¹ Amboac tonanj aê jalêj binj amac gebe anjôm gêj tonec êtu ñamatagenj acgom gebe atenj nêj gêj êndênj Anôtô to atenj mec ma taêm ênam nêj lau êsap nêj mec ñalêlôm to anam danje êtu ñamalac samobña. ² Atenj mec êtu kinj to gôlinjwaga samobña, gebe tamoa nêj ñajam to danjôj tomalô, ma danjôm nêj gêj tasa Anôtô nê lêj to tamansanj gêj samob ñapep. ³ Binj tonanj gêjac aêacnêj kêsiwaga Anôtô mataanj ñajam ma gêlic jagêdêj. ⁴ Ñac tau tonanj gebe ênam ñamalac samob kêsi ma gebe êkênj êsêac sêjala binñanô tau, ⁵ gebe Anôtô tagenj tec gêmoa, ma sêlinjwaga tagenj tec gêmoa Anôtô to ñamalac ñasawa. Sêlinjwaga tau ñamalac Kilisi Jesu, ⁶ tañ kêkênj tau gêjac da lau pebenj. Binj tonanj gêwa sa gédênj ñanoc gebe Anôtô gebe ênam ñamalac samob kêsi. ⁷ Anôtô kêkênj aê katu ñacjaenj to aposolo ma lau samuc nêj kêdônjwaga gebe jasôm lêj takênj gêwiñña to binñanô tau lasê êndênj êsêac. Aê kasôm binñanô, kasau atom.

⁸ Aê gabe ñacwaga teterj mec êtôm gamêj samobgenj. Êsêac embe sêlam lemenj dabunj, go têtac ñandanj to têtac lulu atom.

⁹ Ma binj tonec êpi lauo amboac tonanjenj, gebe sêmansanj taunj ñapep ma majenj taunj êtu gêj secña ma sênam gêlônj taunj tokaucgenj. Êsêac sêmac poac ma sêkôc gold to kêkôm ma sêsô ñakwê tonjôli kapôênj-kapôênj atom. ¹⁰ Êsêac sênam gêlônj taunj ña kôm ñajamgenj, tec êwa êsêac sa gebe têtôm lauo, tañ têtêc Anôtô nan. ¹¹ Lauo sênam taunj tøjjenj to sêkônij taunj, go sêñô binj e êtu tañ êsêac. ¹² Aê jalôc gebe lauo têndônj lau to têtû ñacwaganêj ñatauo nec atom. Êsêac sêmoa sênam taunj tøjjenj. ¹³ Anôtô kêkênj Adam kêtû ñamata acgom, go

kékêrj Ewa kédaguc. ¹⁴ Ma Adam kékêrj gêwiñ biñdansañ atom, awê tec kékêrj gêwiñ e kégêli biñsu. ¹⁵ Lauo embe sêsap sêkêrj gêwiñ to têntac gêwiñ tøj ma sêsa nêj lêj sênâmb dabuñ taun tokaucgenj ma embe sêkôc ñapalê, go Anôtô ênam êsêac kêsî.

3

Gôlôac dabuñ nêj laumata nêj ñagôlinj

¹ Biñ tonec biñ ñanô gebe ñac tenj embe taê êka gebe êtu gôlôac dabuñ ñagejobwaga, nanj nê ñalêlôm êkac enj êtu kôm ñajam tenj. ² Gejobwaga tonanj talic enj ñac mansañ samucgenj, ênam awê tagenj ma êmoa tokauc ñawagenj. Enj êsa nê lêj tokauc ma katôgenj. Enj êngôm ja lau samob ma enj êtôm gebe êndôj launja. ³ Ênôm gêj anaboa atom to lêma ênac sinj ñawaô atom. Enj ñac malô to ñac wama. Enj têtac gaminj atom. ⁴ Enj ênam gôlinj tau nê gôlôac ñapep e nê ñapalêo to ñac tetoc enj sa totanenj wamugenj. ⁵ Ñac tenj embe ênam gôlinj tau nê gôlôac êtôm atom, oc ejop Anôtônê gôlôac amboac ondocgenj. ⁶ Akêj ñac, tanj kêtû ñac buñja dambêgenj nanj, êtu gejobwaga atom, gebe enj oc etoc tau sa e mêtôc, tanj kêtap Sadanj sa nanj, êpi enj amboac tonanj. ⁷ Akêj ñac, tanj lau sêmoa jaêc gôlôacña sêsôm enj wae ñajam nanjenj, gebe sêmbu enj atom to Sadanjnê lip ênac enj atom.

Sakijnwaga gôlôac dabuñja nêj ñagôlinj

⁸ Sakijnwaga gôlôac dabuñja amboac tonanj. Êsêac lau wapac, imbelenj pap atom, sênôm wain anaboa atom ma sêwê launêj gêj auc atom. ⁹ Biññanô tanj êsêac sêkêrj gêwiñ nanj, sêkam tøj ña nêj ñalêlôm ñawa. ¹⁰ Ansaê lau tonanj êmuñ acgom. Embe alic êsêac têtôm, go sênâmb sakijn gôlôac. ¹¹ Êsêacnêj lauo amboac tonanj. Êsêac lauo wapac, sênga biñ atom, sêmoa tokauc ñawagenj ma sêngôm nêj gêj samob ñanjêngenj. ¹² Sakijnwaga gôlôac dabuñja sênâmb awê tagenj-tagenj ma sênâmb gôlinj nêj ñapalêo to ñac ma nêj gôlôac ñapep. ¹³ Êsêac tanj sêjam sakijn nêj gôlôac ñapep nanj, oc nêj sakijn etoc êsêac sa ma sêkêrj êwiñ Kilisi Jesu totêntac êpa sugenj.

Anôtônê mêtê ñabij ñalêlômña

¹⁴ Biñ tonanj kato gêdêj aôm ma taêc kêka gebe jandêj aôm jawac sebenj. ¹⁵ Mago gêj tenj embe ênam aê tøj, go papiâ tonec êwa biñ sa êndêj aôm e ôjala lêj ômoa Anôtônê anduñja ñam. Anôtônê andu tau Anôtô mata jali nê gôlôac, tanj kêtû biññanô ñaalê to ñaseneñ. ¹⁶ Biññanôgoc, Anôtônê mêtê, tanj kêsijn tau kêsêp lêlômgenj nanj kapôêñanô. Enj geoc tau lasê kêtû ñamalac. Ñalau Dabuñ gêwa enj sa gebe enj ñac gêdêj. Anjela sêlic enj. Sêjam ênê mêtê gêdêj lau samuc. Lau nomña sêkêrj gêwiñ enj. Anôtô kêsip enj sa tonjawasigenj.

4

Biñ kêpi kêdôjwaga dansanj

¹ Ñalau Dabuñ gêwa sa kwananjenj e gêc awêgenj gebe êndêj têm ñamuñja lau ñagêdô oc sêkac taun su anja sêkêrj gêwiñ ñanôña nasêsap ñalau dansanjña tøj to sêkôc ñalau sec nêj mêtê sa. ² Ñalau sec tonanj sêjam ñamalac dansanj lanôj,

tañ sêsau lau. Êsêacnêy ñalêlôm kêtôm ja kêpac gêy kêtû matê. ³ Êsêac tonañ sêjac jao gebe ñacwaga sênam awê atom ma lauo sênam ñac atom. Ma êsêac sêkac ñamalac gebe sêngamiñ taurñ êndêy gêy taniñña ñagêdô. Mago Anôtô kêkêy gêy taniñña tonañ gebe aêac lau takêy gêwiñ to tajala biññanôña takôc sa todangegeñ. ⁴ Gêy totau-totau samob, tañ Anôtô kêkêy nañ, tau ñajam. Amboac tonañ takôc gêy tonañ ñai samob sa todangegeñ ma dambu teñ atom, ⁵ gebe Anôtônê biñ to mec gêgôm gêy tau kêtû dabunjac.

Kilisi Jesu nê sakinwaga ñajam

⁶ Aôm embe ôwa biñ tonañ sa êndêy lasitêwai, oc ôtu Kilisi Jesu nê sakinwaga ñajam, gebe takêy gêwiñ ñabiñ to mêtê ñajam, tañ kôdaguc nañ, kêtû nêmo gêlôm aômña. ⁷ Mago miñ alôb-alôb to lauo ñanô nêy biñ ole nañ ômasuc. Ôsa Anôtônê lêy ônsaê-ônsaê e êtu tôy aôm. ⁸ Embe tansaê gebe tatu mêtê ôliñgeñ, oc ênam aêac sa ñanô atom. Mago embe tasa Anôtônê lêy, oc ênam aêac sa êtu gêy samobña. Anôtô gêjac mata gebe ênam aêac sa êndêy têm tamoa materñ jali anga nomña to êndêy têm danğôy materñ jali anga ônêña amboac tonanğeñ. ⁹ Biñ tonañ ñanô to gêdêy kêtôm gebe ñamalac samob sêkôc saña. ¹⁰ Kêtû mêtê tonanğa aêac tajam koley tosinğeñ gebe aêac takêy materñ Anôtô mata jali, tañ kêtû ñamalac samob nêy kêsiwaga, mago kêtû aêac lau-takêy-gêwiñwaga nêy kêtû ñamata.

¹¹ Ôjatu biñ tonañ ma ôndôy lau gebe sêmansañ. ¹² Lau teñ lañôy elo aôm êtu aôm ñac matacña atom. Aômnêm biñ to nêmo lêy ma têtmac gêwiñ to kôkêy gêwiñ ñanô ma nêmo ñalêlôm ñawa êtu ñadôğdôy êndêy lau-sêkêy-gêwiñwaga. ¹³ Ôsam mêtê lasê to ôiêy biñ gôlôac ma ôndôy lau tau ômoa e tauc jawac acgom. ¹⁴ Ôim Anôtônê moasiñ, tañ gêc ñalêlôm nañ, su atom. Moasiñ tau gelom aôm gêdêy tañ seoc Anôtônê biñ lasê gêdêy aôm ma gôlôac dabun nêy laumata sêu lemeñ gêsac aôm nañ. ¹⁵ Biñ tonañ taêm ênam ma biñ tonañ ênam gôliñ nêmo lêy, gebe lau samob sêlic aômnêm kôm esewec. ¹⁶ Ojop taôm to mêtê, tañ kôdôy gômoe nañ ñapep. Ôsap tôygeñ. Ôğgôm tonañ, ec ênam aôm taôm to êsêac, tañ sêyô aômnêm biñ nañ sa.

5

Timote ênam sakin to ejop nê lau ñapep

¹ Ônsaic biñ ñamalacanô teñ atom, ôlêy biñ eñ amboac tamam. Ma lau wakuc nañ ôlic êsêac amboac lasimi. ² Lauo ñanô nañ ôiêy biñ êsêac amboac tênami, ma lauo wakuc amboac latômio tonêm ñalêlôm ñawageñ.

³ Awêtuc embe awêtuc ñanôgeñ, nañgo otoc êsêac sa. ⁴ Ma awêtuc teñ embe nê gôlôac to dêbui sêmoa, nañ sênam eñ sa êjô moasiñ tañ teneñi to tamenñi sêkêy gêdêy êsêac nañ. Sêngôm amboac tonañ, ec ênac Anôtô mataanô ñajam. ⁵ Ma embe awêtuc ñanô, tañ taugenjê moa nañ, oc êkêy mata Anôtôgeñ ma êsap mec tôy ma eteñ Anôtô êtôm êmbêc to elenğeñ. ⁶ Ma awêtuc teñ embe êsa nê lêy taê ênam tau ôliğeñ, nañ talic eñ mata jali, mago gêmacc êndugac. ⁷ Ônac biñsu êsêac gebe sêmoa tobiñ masigenjê. ⁸ Ñac teñ embe ejop tau nê lau to êmoasiñ tau nê lasitêwai atom, oc enseñ biñ takêy gêwiñña su. Eñ êtu ñac sec êlêlêc lau-sêkêy-gêwiñ-atomwaga su.

⁹ Oto awêtuc teñ nê ñaê êsêp awêtucnêy ñaêmôkê paliñ-paliñgeñ atom. Awêtuc tañ nê jala kêtû 60 su ma gêjam ñac tagenjê nañgeñ nê ñaê êsêp. ¹⁰ Ênê wae gêjam kôm ñajamña ênêc amboac tonanğeñ. Eñ embe êlôm nê gôlôac

ηαπερ, êηγôm ja lau, êkwasij Anôtônê lau êηkaiη, ênam lau sêηgôn jageonja sa to êpuc gêη ηjam samob ηam, nanjo nê ηaê êsêp ηaêmôkê.

11 Oto awêtuc wakuc nêη ηaê êsêp ηaêmôkê atom, gebe êsêac oc taêη ênam biη ηacηa ma ôlij ηakam êsa êndêη Kilisi. 12 Lauo tonanη ηai oc sêsap nêη biη, taη sêmoatiη kêtου ηamata nan, tulu e sêmoa tobiηgeη. 13 Lauo amboac tonanη têdônη taunη gebe sênam ojom ma sênac laoc launêη andugeη. Ma sêjam ojomgeη atom, awerηsun ηakasop-kasop ma sêlênsônη lau ηagêdô nêη biη to sêsôm biη, taη têtôm atom gebe sêsôm nan. 14 Amboac tonanη aê gabe awêtuc wakuc sênam ηac êtiam, ec sêkôc ηapalê ma sêmansanη nêη andu ηapep. Sêηgôm amboac tonanη, gebe ηacjo êmbu aêac êtu lêη keso teηηa atom. 15 Awêtuc tau ηagêdô tec sêkac taunη su ma sêsap Sadanη tôngac. 16 Awêtuc ηagêdô embe sêηgônη sêwiη nêη awê kêkêη gêwiηηa teη, go awê tau ênam êsêac sa, gebe êkêη wapac êndêη gôlôac atom. Go gôlôac dabunη têtôm gebe sênam awêtuc sawaanô sa.

17 Atôc gôlôacnêη laumata, taη sêjam jaom nêη gôlôac ηapep nan, sa êlêlêcmaη. Aê kasôm biη kêpi êsêac, taη sêjam mêtê to têdônη lau sim taunη suger nan. 18 Amac ajala gebe teto gêc gebe “Ôkic bulimakao, taη kêka mopolom gêmoa nan, awasunη auc atom.” Ma biη teη gêc gêwiη gebe “Kolenηwaganê kôm ηaôli gêjac eη ηawaegoc.” 19 Biη teη embe êpi laumata teη, nan ôkêη taηam sebeη atom. ηac luagêc me têlêac sêwa sa êtôm tau acgom, go ôkêη êwiη. 20 Lau taη sêηgôm sec nan, ômêtôc êsêac anηa lau samob lanôηnêηm gebe lau ηagêdô sêlic ma têtêc taunη. 21 Aê kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu to anηela, taη Anôtô kêjaliη êsêac sa nan, lanôηnêηm ma aoc gêjac aôm gebe Ojop ηagôliη tonanη ηapep. Ômoasiη ηac teη êlêlêc ηac teη su atom to taêm labu nêη ηac ôlim andanη taômηa atom. 22 Ôkêη lêmam ênsac ηac teη gebe ônam mec eη êtu sakiη teηηa sebeη atom. Ma ôwê lau ηagêdô nêη sec ηakaiη ôwiη atom. Ojop taôm nêη ηalêlôm gebe ηawageη.

23 Ônôm bu ηaômageη atom, ônôm wain ηagec êwiη êtu nêη têmtacwalô to gêmac gêgôm aôm elêmêηa.

24 Lau ηagêdô nêη sec kêtου awê sebeη ma sec tau kêsêlêη gêmuη têη sêmêtôc êsêacηa. Mago ηagêdô nêη sec oc êtu awê êndanηucgeη. 25 Ma kolenη ηjam kêtου awê amboac tonanηgeη. Ma ηagêdô embe êtu awê sebeη atom, oc êsiη tau êtôm atom.

6

1 Sakiηwaga samob tetoc nêη ηataui sa ηapepegeη, gebe bi η alôb-alôb êpi Anôtônê ηaê to mêtê atom. 2 Sakiηwaga taη nêη ηataui sêkêη gêwiη nan, taêη êpa êsêac su gebe êsêacnêη lasitêwai nec atom. Masi. Êsêac sênam sakiη sênac ηawaegeη gebe nêη sakiη oc êmoasiη lau sêkêη gêwiηηa, taη Anôtô têtac gêwiη êsêac nan.

Mêtê geo to awa ηanô

Biη tonec ôndôn to ôlêη biη gôlôac. 3 ηac teη embe êndônη mêtê teη eso mêtê tonanη ma êsap aêacnêη Apômtau Jesu Kilisi nê biη ηjam to Anôtônê lêη tôη atom, 4 nan oc etoc tau sa ηaômageη ma êjala biη teη atom. Lau amboac tonanη nêη ηalêlôm kêkac êsêac keso, tec awerηsunη gêoc ka taunη to sêsôm biηkalom ηawaô. Biη tonanη kêtου têntac sec to kisa ma biη alôb-alôb to sêga biη sec ηamôkê. 5 Lau tonanη sêjam biηgalôm ηawaô, mago nêη kauc kêlênsônη ma sêkac taunη su anηa biηηanô tau e seboc Anôtônê lêη kêtου intêna têtap awa sanηa teη.

⁶ Biññanô, lau embe sêsap Anôtônê lêñ tôñ to sêlic gêñ, tañ gêc êsêacña gebe kêtôm, nañ têtap awa ñanô tau sa su. ⁷ Aêac tamêñ nom tolemen sawagen ma oc dawi nom siñ tolemen sawagen amboac tonañ. ⁸ Embe tatap nêñ mo to nêñ ñakwê sa naêtôm aêac, nañ kêtôm. ⁹ Lau tañ taêñ kêka gebe têtù lau tolêlôm nañ, sêsêp létôm ñalelom ma têtac ñakalac meloc tokaiñ-tokaiñ, tañ ensey êsêac su nañ, ñalakô êkô êsêac. Gêñ amboac tonañ ñai oc êmbam ñamalac e sêmbac sênaña. ¹⁰ Têtac gêwiñ awa kêtù sec samob ñawakac. Lau ñagêdô materñ katu gêñ tonañ, tec sêjac jaê sêkêñ gêwiñ ma têtap nêñ kamoc to ñandan ñalêlômña taêsam sa.

Paulu kêpuc Timote tôñ

¹¹ Anôtônê ñac aôm ôêc gêñ tonañ ñai samob su. Ôndançuc biñ gêdêñ ma ôsa Anôtônê lêñ to ôkêñ êwiñ mêtê ma têtac êwiñ lau to ôc gêñwapac totêmtac êpa sugen ma ômoa tonêm ñalêlôm malôgen. ¹² Ônac siñ ñajam êtu takêñ gêwiñña ma ôkam ôngôñ matam jali tengeñña tôñ. Gêdêñ tañ kôsôm kôkêñ gêwiñ lasê lau taêsam sêñô nañ, Anôtô kêkalem aôm gebe ôngôñ matam jali. ¹³ Aê kakô Anôtô, tañ kêkêñ gêñ samob sêmoa materñ jali nañ, agêc Kilisi Jesu, tañ kêsôm biññanô lasê gêdêñ Ponti Pilata nañ, lañôñnêm ma jajatu aôm gebe ¹⁴ Ômansañ biñsu ñapep sawa ômoa e aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasê. ¹⁵ Êndêñ ñanoc acgom, go Ñatau tagen, kiñnêñ Kiñ to apômtaunêñ Apômtau, tañ awen gêoc en nañ, êngôm gêñ tonañ ñanô êsa. ¹⁶ En taugen êmac êndu atom, êmoa tengeñ. En gêmoa ñawê, tañ ñamalac ten êsa ñagala atom nañ ñalêlôm. Ñamalac ten gêlic en su atom ma ten kêtôm gebe oc êlic enña atom. Ênê wae êsa to ênê ñajaña ênêc tengeñ. Biññanô.

¹⁷ Ôjatu lau tolêlôm awa nom tonecña gebe tetoc tauñ sa atom. Êsêac sêkêñ materñ awa nomña ñaôma atom, sêkêñ materñ Anôtô, tañ kêkêñ gêñ samob e kêlêsuc aêacgen gebe êngôm aêac têtac ñajam êsa. ¹⁸ Ojatu êsêac gebe sêmoasiñ lau to têtù lau tolêlôm koleñ ñajamña. Êsêac sêmoa totêmtac wapômgen to sênac sam nêñ awa êndêñ lau sêwê kaiñ sêwiñ. ¹⁹ Sêngôm amboac tonañ, go sênac nêñ awa sa êtu têm, tañ oc mênêsa nañ, ñamôkê ñajam gebe têtap sêngôñ materñ jali ñanô sa.

²⁰ O Timote, ojop gêñ samob, tañ kêsêp aôm lêmam su nañ. Ondec biñ alôb-alôb ñaôma to biñ sêoc tauñ aucña, tañ sêsam gebe “Biñ tokauc,” mago sêsau tauñ, biñ tau biñ tokauc atom. ²¹ Lau ñagêdô sêkôc biñ tokauc tonañ sa, mago seso biñ takêñ gêwiñña.

Moasiñ êndêñ amac êwac.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ

TIMOTE

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ Timote nec ñac tau keto gebe êpuc nê kêpuctôñwaga matac tau tönj êtü mêtê ñakoleñña. Binj êpuc tau tönj ñañêñña gêjam paplê tonec auc. Paulu gêlêñ binj to kékêli Timote gebe êwa Jesu Kilisi sa êsap enj tönj ñañêñgeñ ma etoc Ñawae Ñajam to Binjlênsêñ Lanğwa ñabinj ñanô sa ñapañ amboac tañ. Timote gêôc ñandanj to lau sêli tauñ saboa gêdêñ enj, mago êngôm nê kôm kêdônğwaga to jaenğwagaña êkô ñajañja enden töngeñ.

Paulu gêjac binjsu enj kékacgeñ gebe ênac jaê “binğalôm ñaôma to kaucgêbôc” gebe kêmoasinj lau tenj atomanô, gêgôm lau, tañ sêkêñ tañenj binj amboac tonanj sêbac tauñ sugenj.

Paulu gêwa tau to nê lêñ ma nê koleñ sa gêdêñ Timote gebe enj taê ênam ma êkêñ êtü ñadônğdônğ êndêñ tau. Aposolo gêôc ñandanj to kisa, mago kékêñ gêwiñgeñ. Enj gê binj töngeñ to têtac gêwiñ laugenj ma kêpuc tau töngeñ, tec gebe Timote êpuc enj wêña.

Ñad ênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Awa gêôc Anôtô ma gêlêñ binj Timote 1:3-2:13
3. Timotenê gôliñ kêtü mêtêgeowagaña 2:14-4:5
4. Paulu tau nê binj 4:6-18
5. Paulu gêjac mata nê papia 4:19-22

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô taê gêjam kêtü tönj gebe jatu aposolo. Enj gêjac mata gebe Kilisi Jesu êkêñ aêac dangônj matenj jali, tec kêsakinj aê gebe jasôm binj tonanj lasê. ² Aêñoc papia tonec êndêñ latuc Timote, tañ ñoc têtac gêwiñ aôm nanj. Tamenj Anôtô agêc aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nêñ moasinj ma taêñ walô to binjalô êndêñ aôm êwac.

Paulu gêjam danğe Anôtô to kêpuc Timote tönj

³ Aê gajam danğe Anôtô ma gajam sakinj enj tonoc ñalêlôm ñawa kêtôm ñoc lau ñanô sêgôm, ma taêc gêjam aôm kêsêp ñoc meclêlôm kêtôm bêc to gelenjenj ñapañ. ⁴ Aê taêc gêjam aôm matamsulu ma gajam aoc su gabe jalic aôm e têtac ñajam êsa samucgeñ. ⁵ Aê taêc gêjam aôm gebe kôkeñ gêwiñ ñanô kêtôm dêbômo Lois agêc ténam Ainike êsêagêc sêkêñ gêwiñ amboac tonanj. Ma aê kajala gebe aôm kôkêñ gêwiñ kôtôm êsêagêc. ⁶ Kêtü binj tonañña aê gabe aôm taêm ênam Anôtônê moasinj, tañ kêsêp nêñ ñalêlôm. Moasinj tau aôm gôwê kainj kêtü kakêñ lemoc gêsac aômña. Ôngôm nêñ moasinj tonanj elom lasê êtôm jamêñ. ⁷ Aôm kôjala gebe Anôtô kékêñ ñalau tatêc tauñña gêdêñ aêac atom. Enj kékêñ ñalau ñaclai to têtac gêwiñ tauñña ma tatu mêtê tauñña gêdêñ aêac.

⁸ Amboac tonanj ôwa aêacnêñ Apômtaunê mêtê sa tomajam êmbacgeñ ma majam êtü ênê ñac kapoacwalônğa aê atom amboac tonanjenj. Anôtô ñaclai êpuc aôm tönj ma ôc ñawae ñajam ñagêñwapac ôwiñ. ⁹ Anôtô gêjam aêac kêsi to kékalem aêac gebe tatu ênê lau. Enj kékalem aêac kêtü aêacnêñ koleñña atom, masianô, kékalem aêac kêtü enj tau nê binj, tañ taê gêjam kwananjenj nanğa to kêtü êmoasinj aêacña. Gêdêñ andanjenjanô enj kêmoasi ñ aêac kêtü Kilisi Jesuñja.

¹⁰ Ma galoc aêacnêñ kêsiwaga Kilisi Jesu mênğêô lasê, tec geoc nê moasinj tau

lasê gêdên aêac. En gesen gêmacanô su ma nê njawae njam geoc dangônj materj jali tengejja lasê.

¹¹ Anôtô kékên aê gebe jatu binj tonanj njajaerwaga to njaaosolo ma njakêdôjwaga. ¹² Kêtu binj tonanj njaija tec gaôc gêjwawac tonec, mago majoc atom. Aê kajala njac, tanj kakên gêwinj en nanj, ma galic kêtu tônj gebe enj kêtôm gebe ejop gêj, tanj kékên kêsêp aê lemoc nanj, e êndênj bêc ônê. ¹³ Binj njam, tanj gônj anja aêjoc nanj, êtu njadônjônj. Ôndanguc binj tau toôkê êwinj ma totêmtac êwinj, tanj njam kêsêp Kilisi-Jesu nanjenj. ¹⁴ Ojop gêj njam samob, tanj kêsêp aôm lêmam sugac nanj. Ma Njalau Dabuj, tanj gêjgônj nêj njalêlôm nanj, êpuc aôm tônj êtu kôm tonanjja.

¹⁵ Aôm gônj sugac gebe lau Asiaja samob sêkac tauj su anja aêjoc e Pugele agêc Hermogene sêwinj êsêac amboac tonanjjenj. ¹⁶ Apômtau taê walô Onesiporonê gôlôac gebe njac tau kêmoasinj aê kêtu dim taêsam ma maja kêtu aêjoc kapoacwalôja atom. ¹⁷ Enj mêngêô lasê Rom e gacgej gesom aê njapanj e kêtap aê sa. ¹⁸ Apômtau êkên enj êtap Apômtaunê taê walô sa êndênj bêc ônê. Aôm taôm kôjalagac gebe enj gêjam sakinj aê njanô anja Epese amboac tonanj. * tau kêpi gamêj tanj sêsam tenj gebe Asia saunj.

2

Kilisi Jesu nê sinjwaga njam

¹ Ma aôm latucenec, moasinj tanj njam kêsêp Kilisi Jesu nanj, êkênj aôm ôkô njaja. ² Ôkênj binj, tanj aôm gônj aê kasôm lasê gêdênj lau taêsam sêjônj nanj, êndênj lau-njanjênjwaga. Lau tonanj oc têtôm gebe sêndônj êndênj lau njagêdô amboac tonanjjenj.

³ Aôm kôtu Kilisi Jesu nê sinjwaga njam, tec ôc gêjwawac ôwinj sinjwaga njagêdô. ⁴ Njac tanj kêtu sinjwaga nanj, ênam nê kôm njagêdô êwinj atom, gebe sinj njatau êlic enj njam. ⁵ Njac tenj embe êninj kwanjkwanioc êwinj lau njagêdô ma êlêti êtu njamata, mago eso njagôlinj, oc êkôc njasunsuj atom, êlêti êtôm njagôlinj acgom. ⁶ Njac tanj gim tau su kêtu kôm moja nanj, njac tonanjjenj êninj kôm njanô êtu njamata. ⁷ Taêm ênam njoc binj, tanj kasôm nanj, gebe Apômtau êkênj aômnêm kauc êsa êpi binj samob.

⁸ Taêm ênam Jesu Kilisi, tanj gêdi sa anja njacmatênêj. Enj anja Dawidnê njawê kêtôm njawae njam, tanj gawa sa nanj. ⁹ Kêtu binj tonanjja aê gaôc gêjwawac e sêsê aê tônj katôm njac sec. Mago sêsô Anôtônê mêtê tônj gêwinj atom. ¹⁰ Kêtu binj tonanjja aê gaôc gêjwawac totêtac kêpa sugenj kêtu lau, tanj Anôtô kêjalinj êsêac sa nanjja, gebe êsêac têtap moasinj Anôtô ênam êsêac kêsija to njawasi tengejja, tanj njam kêsêp Kilisi Jesu nanj, sa amboac tonanjjenj. ¹¹ Binj tonec tec njanô gebe "Aêac embe tamac êndu dawinj enj, go dangônj materj jali dawinj enj amboac tonanj.

¹² Embe daôc gêjwawac totêmtac êpa sugenj, go tanam gôlinj lau dawinj enj. Embe dansa enj auc, oc ênsê aêac auc amboac tonanjjenj.

¹³ Embe takênj êwinj enj atom, mago enj oc êmoa njanjênj, gebe enj ensenj tau nê binj ênjôm êtôm atom."

Binj kêpi kolenjwaga njanô

¹⁴ Binj tonanj ôsôm êndênj lau gebe taênj ênam. Ma ôwa sa êndênj êsêac tonanjôgenj ôkô Anôtô lanjônêm gebe sêpa tauj êtu mêtê njabinj tokainjtokainjja

* **1:18:** Njê Asia kêkanônj masanjm kapôênj Asia atom. Njê

atom. Lêñ amboac tonañ ñamoasinj tenj gêc atom, oc êlênsônj lau-sêñjô-bij-tauwaga. ¹⁵ Ôlim palê ma ôwaka taôm sa êndênj Anôtô amboac aôm kwalam lanjwa tenj. Ôwa taôm sa amboac kolenjwaga, tanj maja kêtû nê kolenja atom ma kêdônj Anôtônê bij-ñanô jagêdênjgenj nanj. ¹⁶ Ônac jaê bijgalôm ñaôma to alôb-alôb. Bijgalôm tonañ oc êwê lau e sendec Anôtô samucgenj. ¹⁷ Êsêacnênj bij kêtôm kamoc sec, tanj todec-todec ma gelom-gelom nanj. Lau tonañ nênj ñac luagêc tonec Humenai agêc Pilete. ¹⁸ Êsêagêc seso bijñanô sugac. Agêc sêsôm sebe dêdi sa sugac, tec sesenj lau ñagêdô nêñ sêkênj gêwinj su. ¹⁹ Mago Anôtônê alê ñajaja tec kêkô ma sepeñ bijñ tonec kêsêp gêja gebe “Apômtau kêjala nê lau,” ma ñalô tenj tonec gêwinj gebe “Samob tanj sêsam Apômtaunê ñaê lasê nanj, sêkac tauñ su anja bij geo.”

²⁰ Anja andu kapônj ñalêlôm aêc tatap laclu gold to silbergenj sa atom, laclu ñagêdô sêmasanj ña ka to nomku amboac tonañ. Laclu ñagêdô kêtû gêñ ñajamja, ñagêdô gêjac gêñ ñaômañaôma ñawae. ²¹ Ñac tenj embe êngaminj tau êndênj lau tonañ ñai e êtu selec, oc êtôm laclu dabunj, tanj gêjac gêñ ñajam ñawae nanj, ma andu ñatau oc êlic enj êtôm gebe ênam kôm ñajam samob ñapep. ²² Ôêc gêñ ñakalac, tanj kêlêtôm lau matac nanj su. Ôtu kêka-kêka bijñ gêdênj to ôkênj êwinj ma têtmac êwinj to bijmalô ôwinj lau, tanj awenj gêjac Apômtau tonjalêlôm ñawagenj gebe êpuc êsêac tônj nanj. ²³ Ômasuc bijgalôm meloc to kauc gêbôc. Aôm kôjalagac gebe bijñ tonañ oc êtu kisa ñamôkê. ²⁴ Apômtaunê sakinjwaga êtôm gebe êtu kisa ñamôkê atom. Enj têtac malô êndênj lau samob ma êndônj êsêac ñapep to êôc launênj sec totêtac êpa sugenj. ²⁵ Enj êmêtôc lau-sesenj-bijñwaga tonê ñalêlôm malôgenj. Moae Anôtô êkênj êsêac sênam tauñ ôkwi e sêjala bijñanô tau. ²⁶ Go nênj kauc ñawa êsa êtiam ma sêkac Sadanjnê lakô, tanj kêkô êsêac e sêsô ênê bijñ ñalabu nanj su.

3

Bij kêpi têm ñamuña

¹ Taêm ênam bijñ tonec acgom gebe Êndênj têm ñamuña gêñwapac sec oc mêñêsa. ² Êndênj tonañ ñamalac oc têtmac êwinj lau ñagêdô atom, sêmoasinj tauñ ôlîngenj to materj katu awa. Êsêac sêñgôm lanemboa to tetoc tauñ sa ñawaô. Êsêac sêsôm bijñ alôb-alôb to tanjñpêc êndênj tenenji to tamenji. Êsêac sênam danje moasinj tenj atom to sendec mêtê ñalêj. ³ Êsêac têtû kasec lau to taênj walô êsêac atom. Êsêac sênga bijñ to sêñgôm eso tonjaclaigenj. Êsêac lanjônjsiboa to têtmac endec gêñ ñajam. ⁴ Êsêac seoc nêñ lau lasê êndênj ñacjo, sêñgôm nêñ gêñ sêkacgenj e sêñgôm gêñ ñagêdô palîj. Êsêac sêmboa tauñ to têtmac êwinj lêñ têtmac ñakalacña êlêlêc têtmac êwinj Anôtônê su. ⁵ Êsêac oc sêkwê tauñ auc ña Anôtônê mêtê, ma tagenj sênsa mêtê ñañaclai auc. Ônac jaê lau samob tonañ ñai. ⁶ Lau tonañ nêñ ñagêdô oc sêpi andu nasêlêtôm lauo tobiñ, tanj ñakalac tokainj-tokainj kêkac êsêacña nanj. ⁷ Lauo tonañ sebe sêñjô bijñ wakuc-wakuc ñapanj, mago nêñ kauc êsa êpi bijñanô tau atom. ⁸ Lau tonañ sêjac jao tauñ gêdênj bijñanô tau amboac Jane agêc Jambre sêjac jao tauñ gêdênj Mose. Ñamalac tonañ nêñ kauc kêtû sec ma sêkênj gêwinj kwalec. ⁹ Mago lau tau sêsa nêñ lêñ tonañ balingenj atom, gebe nêñ meloc êtu awê êndênj lau samob êtôm bijñ, tanj kêtap Jane agêc Jambre sa nanj.

Daoc gêḡwapac tasêp mêtê tongoḡ

¹⁰ Mago aôm kôdaguc mêtê, taḡ kadôḡ gédêḡ lau naḡ, to ḡoc lêḡ. Aôm kopenḡ lêḡtêpôê tagenḡ gôwiḡ aê to kodaguc ḡoc kakêḡ gêwiḡ. Aôm gôḡ ḡaḡḡḡḡḡ to têtac gêwiḡ lau kôtôm aê ma gôc gêḡwapac totêtac kêpa sugenḡ gôwiḡ. ¹¹ Aôm gôlic lau sêjanda aê to gaôc gêḡwapac, taḡ kêtap aê sa aḡḡa Antiokia to Ikonium ma Lustra naḡ. Lau tônê sêlésu aê ḡaḡoḡḡ. ¹² Lau samob, taḡ sebe sêsa nêḡ lêḡ mansaḡḡen to Kilisi Jesugenḡ naḡ, oc sêjanda êsêac ma têtap ḡandaḡ sa. ¹³ Lau sec to dansaḡtêna oc sêsa nêḡ lêḡ geo e ênam sêga. Êsêac oc sênsau lau ḡagêdô to sênsau taunḡ êwiḡ. ¹⁴ Mago aôm ôsap biḡ, taḡ tédôḡ gédêḡ aôm e kôkêḡ gêwiḡ ḡajaḡa naḡ tôḡ, gebe aôm kôjala lau, taḡ têtú nêḡ kédôḡwaga naḡḡac. ¹⁵ Ma aôm kôjala gebe aôm ḡapalêḡḡ ma gôḡô mêtê dabunḡ, taḡ teto gêc naḡ. Mêtê tonarḡ kêtôm gebe êkêḡ kauc êndêḡ aôm e ôkêḡ êwiḡ Kilisi Jesu ma ôtap moasiḡ Anôtô ênam aôm kêsiḡa sa. ¹⁶ Mêtê samob, taḡ teto gêc naḡ, Anôtônê ḡalau gêsunḡ gédêḡ ḡamalac, tec kêtôm gebe êndôḡ biḡḡaḡô êndêḡ aêac ma êmbu aêacnêḡ sec to êmêtôc aêac ma êwê aêac tasa lêḡ gédêḡ. ¹⁷ Mêtê gêjam kôm tonarḡ kêpi ḡamalac gebe ḡac, taḡ kêsap Anôtô tôḡ naḡ, ênac dabiḡ tau e êtôm gebe ênam kôm ḡajam samob topalêḡḡ. * Lanḡwa atom, mago Judawaga sêjac miḡḡenḡ kêpi êsêagêc. Êsêagêc têtú Paraonê mectomaḡḡa, taḡ sêjac siḡ gédêḡ Mose.

4

¹ Aê kajatu aôm kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu, taḡ oc êmêtôc lau materḡ jali to ḡacmatê ma eoc tau to nê gôliḡ lasê naḡ, laḡoḡnêḡ gebe ² Ônam mêtê lau topalêḡḡ êtôm têm samob, êsêac sêkêḡ taḡenḡ me sêkêḡ taḡenḡ atom. Ômbu êsêacnêḡ sec to wec biḡ êsêac ma ôlêḡ biḡ êsêac to ôndôḡ mêtê êndêḡ êsêac ôḡ ḡaḡḡḡḡ. ³ Aê galic gebe noc oc mêḡêsa ma lau oc sêkôc mêtê ḡajam sa atom. Êsêac taunḡ oc sêmboa nêḡ kédôḡwaga sa êtôm taunḡ nêḡ têtac ḡakalac. Kédôḡwaga tonarḡ oc sêndôḡ biḡ êtôm êsêac têtac êwiḡ gebe sêḡoḡḡa. ⁴ Lau tônê oc sênam taḡeḡsunḡ ôkwi eo gala aḡḡa biḡḡaḡô ma sêkêḡ taḡenḡ sêboacogeḡ. ⁵ Amboac tonarḡ aôm ôḡḡôm nêḡ gêḡ samob tonêḡ kauc ḡawagenḡ. Ôc gêḡwapac. Ônam kôm jaenḡwagaḡa to ônac dabiḡ nêḡ sakiḡ.

⁶ Aê katu da tec gamoa ma ḡoc noc jamac êndunḡa kédabiḡḡac. ⁷ Aê gajac siḡ ḡajam tau e gêbacnê. Aê kêlêti e gaô lasê ḡoc lêḡtêpôê ḡabelo ma kêkam kakêḡ gêwiḡ tôḡ. ⁸ Galoc sêmasaḡ sunsuḡ biḡḡédêḡḡa tec kêsaê aê gêc, ma Apômtau, mêtôcwaga gédêḡ tau, oc êkêḡ sunsuḡ tau êndêḡ aê êndêḡ bêc ônê. Mago aê taugenḡ oc jatap sa atom, êkêḡ êndêḡ êsêac, taḡ têtac gêwiḡ enḡ eoc tau lasêḡa naḡ, samob sêkuc sêwiḡ amboac tonanḡenḡ.

Paulu tau nê biḡ ḡagêdô

⁹ Ônsaic taôm ôndêḡ aê ômôêḡ sebenḡ ¹⁰ gebe Dema têtac gêwiḡ gêḡ nomḡa e gêwi aê siḡ ma gêc gêḡa Tesaloniki, ma Kreske gêḡa Galata, ma Titi gêḡa Dalmatia. ¹¹ Luka taugenḡ tec gêmoa gêwiḡ aê. Ôkôc Marka agêc awiḡ taôm amêḡ. Enḡ kêtôm gebe ênam aê sa êtu sakiḡḡa. ¹² Tukiki tec kasakiḡ enḡ gêḡa Epese su. ¹³ Embe ômôêḡ, naḡ ôkôc ḡoc ḡakwê baliḡ, taḡ gawi siḡ gêc Karpanê andu aḡḡa Troas naḡ. Oḡon buku amboac tonarḡ ma ôliḡ bôc ḡaôlic, taḡ kato ḡoc biḡ kêsêp naḡ, siḡ atom.

* **3:17:** ḡac luagêc tonarḡ nêḡ miḡ kêsêp Biḡiênsêḡ

¹⁴ Njac-kêpac-kiwaga Alesandere kêtû kasec aê elêmê. Apômtau êkêñ ñagêjô êndêñ eñ êtôm gêñ, tañ eñ gégôm nan. ¹⁵ Ojop taôm êndêñ eñ êwiñ, gebe eñ gesen aêacnêñ biñ ñawaô.

¹⁶ Gêdêñ tañ ñawa tauc sa gêdêñ gôliñwaga kêtû ñamata nan, ñac tenj kêpuc aê tônia atom, samob sêwi aê si ñgac. Aê katenj Anôtô gebe êkêñ ñagêjô endêñ êsêac atom. ¹⁷ Mago Apômtau gêmoa gêwiñ aê ma kêpuc aê tônia, tec gajam mêtê tomalagenj lau samuc samob sêñô. Ma Apômtau gêjam aê sa gêdêñ lewe awasun. ¹⁸ Apômtau tau oc ênam aê sa êndêñ ñamalacnêñ sec samob ma ênam aê kêsi janğônia ênê gamêñ undambêña. Njawasi êndêñ eñ tenjenj ma tenjenj. Biññanô.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁹ Ôsôm êndêñ Priska agêc Akwila ma Onesiporonê gôlôac gebe aoc gêjac êsêac. ²⁰ Erasta gacgenj gêñğônia Korinti ma Tropim kêtap gêmac sa, tec gawi eñ siñ gêc Milete. ²¹ Ônsaic taômgenj ômôêñ gebe ôsêp komô ñalêlôm atom. Aibulu agêc Pude ma Lini agêc Klaudia ma lasitêwai samob awenj gêjac aôm. ²² Apômtau êwiñ aômñem ñalau. Moasiñ êndêñ amac êwac.

Paulunê papia gêdênj TITI

Titi tonanj têna kékôc enj ñac samuc. Enj gêjô Mêtê anja Paulunê, tec gêjam tau ôkwi ma gêlinj sanju, go kêtû ênê kômwaga tenj, tanj gêwinj enj to kêpuc enj tónj kêtû kôm mêtêña kêsap enj tonj ñanjênj.

Paulunê papia gêdênj Titi nec enj kêsakinj gêdj nê kêpuctônjwaga matac gêja Krete. Paulu gêwi enj sinj gêjngônj nuc tonanj gebe ênac dabinj kolenj ñagêdô-gêdô samob, tanj agêc sêjam e gêbacnê atom tagenj nanj.

Papia tonec kêwaka binj ñatêna kapônj têlêac sa. (1) Paulu gêônj binj sa gêdênj Titi kepej ênê kauc lasê kêpi lau Krete tau gebe tanjêpêc ma dansantêna to ojomtêna ma lasamtêna êsêac, tec gebe Titi êjalinj êsêac taunj nêj lau mansanj ñagêdo sa têtû iaumata, ec sejoj to sênam gôlinj êsêac sêjngôm naêtômgenj. (2) Paulu gêsunj gôlinj ñagêdô gederj Titi gebe êndônj lau tokainj-tokainj anja gôlôac bunja ñalêlôm amboac lau ñanô to lauo ñanô (tanj enj gebe taunj têndônj lauo matacmanj nanj), ma lau matac to sakinjwaga. (3) Gocgo Paulu gêlêj binj Titi kêtû lêj lau bunja sêsa-sêsa nanjja. Enj kékac êsêac sê wama taunjja ma sêwinj taunj sêmoa tonênj ñalêlôm malôgenj ma tolanjônjanô ñakêjkenjgenj ñapanj. Enj ênac jao têtac sec to binjalom ma sêwa taunj êkôcña gebe lau bunja dendec binj sec tonanj ñainja.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m papia tonec 1:1-4
2. Gôlôac ñakolenjwaga 1:5-16
3. Gôlinj gêdênj lauo ñanô to ñac ma lau matac 2:1-15
4. Paulu gêlêj binj to gêjam ja lau bunja 3:1-11
5. Paulu gêiac mata nê papia 3:12-15

Paulu gêjac m nê binj

¹ Anôtônê sakinjwaga ma Jesu Kilisi nê aposolo aê, Paulu. Anôtô kêsakinj aê gebe japuc lau-sêkêj-gêwinjwaga, tanj Anôtô kêjalinj êsêac sa nanj, tónj to jawê êsêac sêjala binjnanô, tanj ñam kêsêp Anôtônê mêtê nanj, ² ma sêkêj matenj danjônj matenj jali tenjenj, tanj Anôtô gêjac mata gêdênj andanjenj nanj gêj samob masigenj. Enj kêsau atom, ³ go gêdênj ñanoc tau Anôtô geoc nê binj lasê ma kékêj aê kasôm ñawae ñajam lasê kêtôm aêacnênj kêsiwaga Anôtô kêjatu aê nanj.

⁴ Aêñoc binj êndênj latuc ñanô, Titi, tanj aêagêc takêj gêwinj-ñanô tagenj nanj.

Tamenj Anôtô agêc aêacnênj kêsiwaga Kilisi Jesu nêj moasinj to binjalô êndênj aôm êwac.

Tiîinê kôm, tanj gêjam gêmoa nuc Krete nanj

⁵ Aê gawi aôm sinj gônjgônj Krete gebe ônac dabinj kôm ñagêdô, tanj gacgenj gêcña nanj, e êmbacnê acgom. Ôkêj laumata sêjngônj êtôm malacgenj amboac kasakinj aôm. ⁶ Ñac lanjônêni sawa, tanj gêjam awê tagenj ma nê ñapalêo to ñac sêkêj gêwinj ñapep to nêj waenj wauc-wauctêna to tanjêpêcña tenj gêc atom nanj, ñac amboac tonanj êtu lômmôkê. ⁷ Aôm kôjala gebe gejobwaga kêtû Anôtônê gêj ñasakinjwaga, tec êmoa lanjônêni sawagenj. Enj etoc tau sa atom, ñac têtac ñandanjoa atom, ênôm gêj anaboa atom, lêma ênac si ñajawô atom ma êwê launêj gêj aucboa atom. ⁸ Enj êjngôm ja lau, ñac têtac êwinj binj ñajamña,

êsa nê lêh tokaucgen, ñac gêdêh, ñac dabuñ ma ñac ñalêlôm ñawa êtu mêtê tau ñapep. ⁹ Eñ êkam mêtê ñanô tau tôñ êtôm tañ tédôñ eñ nan, e tau êtôm gebe êiêh binj lau ña mêtê solop ma êmêtôc êsêac, tañ sebe senseñ mêtê tau su nan.

¹⁰ Lau tañeñpêcña gwalêkiñ tec sêmoa. Êsêac sêsôm binj agwa-agwa ma sêsau sêôc lauboa. Lau tañ sêsa êsêac têtú judawaga nan, tec sêgôm gêñ tonañ sêjac ñawaegen. ¹¹ Tanac lau amboac tonañ awenñsuñ aucman, gebe tédôñ binj, tañ kêtôm gebe tэндôñ atomña nan, e sêjam gólôac andu ñagêdôña ôkwi samucgen. Sêgôm kêtú ñam tagen tonecña gebe têtap awa sanja. ¹² Lau Krete tau nêñ ñac ten, tañ kêtú êsêacnêñ propete ten nan, kêsôm gebe “Lau Krete êsêac dansantêna to bôclai ma ojomtêna, tañ sen lasamboa nan, sêgôm ñapan sêmoa.” ¹³ Ênê binj tonañ binñanô. Amboac tonañ ômêtôc êsêac ñajaña gebe gêmac, tañ kêtap nêñ sêkêñ gêwiñ sa nan, ñajam êsa êtiam, ¹⁴ ma sêsap Judanêñ sêboaco to ñamalac, tañ sêkac tauñ su anña binñanô nan, nêñ binjsu tôñ êtiam atom. ¹⁵ Lau tonêñ ñalêlôm selec sêsaê gêñ samob gebe selec. Mago êsêac tonêñ ñalêlôm ñatêmui ma sêkêñ gêwiñ atom nan nêñ gêñ selec ten gêc atom, nêñ kauc to nêñ ñalêlôm ñatêmui kêtôm taugen. ¹⁶ Ac awenñsuñ sêsôm lasê gebe sêjala Anôtô, mago sêgôm nêñ gêñ sêsa eñ auchoa. Gêñ secsêga êsêac, tañeñpêcbo, ma sêgôm gêñ ñajam ten ñapep atômanô.

2

Tandôñ mêtê ñajamgen

¹ Mago aôm ôsôm binj êtôm mêtê ñajam. ² Ôsôm êndêñ lau ñanô gebe sêmoa tokauc ñawagen. Êsêac lau wapac to sêsa nêñ lêh tokauc. Êsêac sêkêñ êwiñ tonêñ ñalêlôm ñajamgen ma têntac êwiñ tauñ ñapep to sêôc gêñwapac totêntac êpa sugen. ³ Ôsôm bi ñ êndêñ lauo ñanô amboac tonañ. Êsêac sêsa nêñ lêh amboac lauo, tañ sêjam sakiñ gêñ dabuñ nan. Êsêac sênga binj atom to sênôm wain anaboa atom. Êsêac têtú kêdôñwagao binj ñajamña, ⁴ gebe sêndôñ lauo wakuc têntac êwiñ nêñ ñaci to nêñ gólôac ñasec-ñasec. ⁵ Êsêac sêsa nêñ lêh tokauc to sêmoa tonêñ ñalêlôm selec. Êsêac sejop kôm andulêlômña ñapep to tañeñ wamu êndêñ nêñ ñaci. Êsêac sêngôm gêñ samob tonañ ñai gebe lau ten sêsôm binj alôb-alôb êpi Anôtônê binj atom.

⁶ Ôlêñ binj lau matac gebe sêsa nêñ lêh tokauc amboac tonañgen. ⁷ Aôm taôm ôsa nêñ lêh samob e ôngôm nêñ gêñ ñajam ôtu ñadôñ êndêñ êsêac. Ô ñdôñ mêtê ñawa êndêñ êsêac ñapepgen, ôngôm wapacgen. ⁸ Ôsôm binj ñajam to solopgen e aêacnêñ soño-soño tétôm gebe sêsôm binj sec êpi aêac atom, sêmoa tomajenjen.

⁹ Ôsôm êndêñ sakiñwaga gebe tañeñ wamu êndêñ nêñ ñataui êtu gêñ samobña e nêñ ñataui sêlic ñajam. Sakiñwaga sêjô nêñ ñataunêñ binj atom. ¹⁰ Êsêac sênam genjen gêñ ten atom, sêngôm nêñ gêñ samob ñañêñ to ñajamgen, gebe êsêacnêñ lêñ samob êtu aêacnêñ kêsiwaga Anôtô nê mêtê ñagêlôm.

¹¹ Gebe Anôtô geoc nê moasin ênam ñamalac peben kêsina lasê. ¹² Moasin tonañ kêdôñ aêac gebe takac tauñ su anña lêñ dandec Anôtôña to anña gêñ ñakalac nomña. Kêdôñ aêac gebe tasa nbn lêñ anña nom tonec tokaucgen amboac lau gêdêñ to mansañ, ¹³ ma aêac dañ bêc êjam, tañ takêñ maten nan, gebe Anôtô kapôên agêc aêacnêñ kêsiwaga Jesu Kilisi nêñ ñawasi mêñeoc tau lasê êndêñ bêc tônê. ¹⁴ Ñac tau kêkêñ tau kêtú aêacña gebe êngamboac aêac su anña nêñ geo samob ma eñ kêsagu aêac tatu selec ma tatu ênê lau, tec

tanam kolenŋ nŋajam tatu dôbgeŋ. ¹⁵ Ôsôm biŋ tonarŋ ma ôlêŋ biŋ to ômêtôc lau tonŋaclaiŋeŋ. Nŋac teŋ matapanŋa ênac aôm atom.

3

Lau buŋa nêŋ lêŋ

¹ Ôjatu nêŋ lau gebe sêsô gôliŋwaga to nŋaclai nŋalabu ma taŋeŋ wamu êndêŋ êsêac to sêmansarŋ tauŋ gebe sênam kolenŋ nŋajam samob. ² Êsêac sêmbu lau teŋ atom. Êsêac lau wama to lau wapôm ma sêmoa sêwiŋ lau samob tonêŋ nŋalêlôm malôgeŋ. ³ Aôm kôjala gebe gêmunŋeŋ aêac tauŋ tamoac tokauc gêbôc ma taŋeŋpêc e dao sic. Aêac tajarŋ sakîŋ têntac nŋakalac tokaiŋ-tokaiŋ, taŋ kêkêli ôliŋgeŋ narŋ. Aêac tamoac togeo ma totêntac secgeŋ. Lau têntac gedec aêac ma aêac têntac gedec lau. ⁴ Tageŋ gêdêŋ taŋ aêacnêŋ kêsîwaga Anôtô geoc nê têtac wapi to têtac gêwiŋ nŋamalacŋa lasê narŋ, ⁵ eŋ gêjam aêac kêsî, kêtu kolenŋ gêdêŋ, taŋ aêac tajarŋ têdaguc Anôtônê biŋsu narŋŋa atom, kêtu eŋ taê walô aêacnŋeŋeŋ. Eŋ kêsagu aêac tec kêkôc aêac kêtiam ma Nŋalau Dabuŋ kêkêŋ aêac tatu wakuc. ⁶ Anôtô kêkêŋ aêacnêŋ kêsîwaga Jesu Kilisi mênjkêsêwa Nŋalau Dabuŋ kêpi aêac, ⁷ gebe Anôtô êmansarŋ aêacnêŋ biŋ e êlic aêac tatu lau gêdêŋ êtu moasiŋ tonarŋŋa ma aêac tawê kaiŋ danŋôŋ materŋ jali teŋgeŋ, taŋ takêŋ materŋ narŋ. ⁸ Biŋ tonarŋ tec nŋanô.

Aê gabe aôm ôwa sa nŋajanŋeŋeŋ gebe êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Anôtô narŋ, sênam nêŋ kolenŋ nŋajam topalêgeŋ. Gêŋ tonarŋ nŋajam, oc êmoasiŋ nŋamalac. ⁹ Ônac jaê êsêacnêŋ biŋgalôm meloc to nêŋ abeŋi to dêbuŋi nêŋ nŋaê nŋadênarŋ sêpuc tauŋ nŋamŋa ma kisa to siŋ, taŋ sêjac kêtu biŋsuŋa narŋ. Biŋ tonarŋ nŋai nŋanô masi ma ênam aêac sa atom. ¹⁰ Nŋac taŋ êkac gôlôac êkôc narŋ, ôlêŋ biŋ eŋ êtu dim tageŋ me luagêc. Embe êkêŋ taŋa atom, go ondec eŋ êmoarŋa. ¹¹ Aôm kôjala gebe nŋac amboac tonarŋ kêsâ lêŋ keso to gêgôm sec. Ênê lêŋ kêmêtôc eŋgac.

Paulu gêjac mata nê biŋ

¹² Embe jasakiŋ Arema me Tukiki êndêŋ aôm êwac, narŋ ôkac taômgeŋ ôndêŋ aê ômôêŋ Nikopoli. Aê taêc gêjam kêtu tôŋ gebe jamoa tônê êndêŋ komô. ¹³ Ôkêŋ biŋsutau Sêna agêc Apolo sêndi sêmuŋ aôm ma alic gebe gêŋ êjô êsêagêc aŋga intêna atom. ¹⁴ Ma ôndônŋ aêacnêŋ lau e sêjala gebe sênam kolenŋ nŋajam ma sênam lau sêpô lêna tauŋŋa sa. Sêŋgôm amboac tonarŋ, go sêsa nêŋ lêŋ tonŋanômêgeŋ atom.

¹⁵ Lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ aê narŋ, aweŋ gêjac aôm. Ôsôm êndêŋ êsêac, taŋ takêŋ gêwiŋ gêbiŋ aêac tôŋ ma têntac gêwiŋ tauŋ narŋ, gebe aoc gêjac êsêac. Moasiŋ êndêŋ amac samob êwac.

Paulunê papia gêdêñ PILEMON

Pilemon tonañ gôlôac Kolosonja nêñ ñac towae tenj enj. Onesiminê ñatau enj. Kolenwaga gêñôma tonañ gêbôm anġa nê ñataunê. Gêdêñ ñasawa tenj enj jagêô lasê gêdêñ Paulu, tanj gêñgônġ kapoacwalô nanj. Onesimi gêñô mêtê gêwiñ e gêjam tau ôkwi ma gêliñ sanġu.

“Paulunê papia gêdêñ Pilemon” nec enj ketenġ ñac tau gebe taê walô nê kolenwaga anġa gêñômanênġ, tanj Paulu kêsakiñ enj gêmu gêdêñ nê ñatau gêja kêtiam. Enj gebe Pilemon êkôc nê sakiñwaga sa amboac gêñômagenġ atom, êkôc enj sa êtôm lasi bunja tenj, tanj enj kêsuc ênê binġ ôkwigac nanj.

Nadênanġ

1. Paulu gêjac m nê papia 1-3
2. Paulu kêlanem Pilemon 4-7
3. Paulu gêjam nenenġ kêtû Onesimiñja 8-22
4. Paulu gêjac mata papia tau 23-25

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña aê, Paulu, agêc Timote ma binġ êndênġ aêacma ñac Pilemon, tanj gêjam kôm gêwiñ aêac nanj, ² agêc lasiñio Apia ma Arkipi, tanj gêjac sinġ gêwiñ aêac gêmoa nanj, ma êndênġ gôlôac dabunġ, tanj sêñgônġ nêmu andu nanj.

³ Tamenġi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinġ to binġmalô êndênġ amac êwac.

Pilemonnê têtac gêwiñ to kêkêñ gêwiñ ñabinġ

⁴ Aê taêc gêjam aôm kêsêp ñoc mec ñalêlôm ma gajam danġe ñoc Anôtô ñapanġ, ⁵ gebe ganġo ñawae gebe aôm têtac gêwiñ to kôkêñ gêwiñ Apômtau Jesu to têtac gêwiñ Anôtônê lau samob. ⁶ Aê katenġ mec gebe takêñ gêwiñ êmbinġ aêac tônġ e êkêñ aôm ôjala gêñ ñajam samob, tanj tatap sa anġa Kilisinê nanj. ⁷ O lasicenec, aôm têtac gêwiñ lau gêgôm aê têtac ñajam kêsa ñanô to gêgôm aê gamoa totêtac malôġenġ. Aôm kôlau Anôtônê launêñ ñalêlôm tekwenġ saki kêsa.

Paulu kêmasanġ Onesiminê binġ

⁸ Amboac tonañ aê katôm gebe jajatu kôm, tanj gêjac aôm ñawae gebe ôngômñja nanj, êndênġ aôm totêtac êpa sugenġ êtu Kilisiñja. ⁹ Mago gabe janġôm atom. Aê, Paulu, tanj katu ñac lanġwa sugac ma galoc katu Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña gêwiñ nanj, kajatu aôm atom, katenġ aôm kêtû têtac gêwiñ tauñja. ¹⁰ Aê tec katenġ aôm kêtû ñoc latuc Onesimiñja. Aê ganġônġ kapoacwalô ma kadônġ mêtê gêdêñ enj e kêkêñ gêwiñ, tec galic enj kêtôm ñoc latuc, tanj kêka enj lasê nanj. ¹¹ Gêmunġenġ enj gêjam kôm gêjam aôm sa atom, mago galoc tec kêtôm gebe ênam aêagêc lulugenġ sa.

¹² Aê jasakaiñ enj tonġoc ñalêlôm samucġenġ êndênġ aôm êmu êwac. ¹³ Aê gabe jakôc enj tônġ gebe ênam sakiñ aê, tanj gêñgônġ kapoacwalô kêtû ñawae ñajamñja nanj, êjô aôm su. ¹⁴ Mago taêc gêjam tenj gebe janġôm atom, aôm taôm ôlôc acġom. Aê gabe jakac aôm gebe ôngôm gêñ ñajamñja nec atom. Taôm nêmu ñalêlôm êkac aôm acġom, go êtôm.

¹⁵ Onesimi gêmoa jaêc aôm ñasawa dambê tonañ, oc moae ñam gebe êmoa êwiñ aôm endenġ tonġenġ. ¹⁶ Enj êmoa êwiñ aôm amboac gêñômagenġ êtiam atom,

masi, êlêlêc gêngôma su. Têmtac êwiņ en amboac lasim. Aê galic en amboac tauc lasic en amboac tonan, ma aôm têtmtac êwiņ en amboac lasim êlêlêc aê su gebe en kêtû aômniem gôlôacniņ ten to kêtû aôm lasim kêtû Apômtauņa.

¹⁷ Amboac tonan embe ôlic aê amboac nêni nac, nan ôkôc en sa êtôm ôkôc aê tauc sa. ¹⁸ Embe en êngôm aômniem gêni ten êtu sec, me ênac aômniem tốp ten atom, nan ôkêni aê jawê kain tốp tau jajô en su. ¹⁹ Aê, Paulu, tauc lemoc kato bin tonac gebe “Aê oc janac ênê tốp.” Aê gabe jasôm bin noc tốp gêc aômni nec atom. Tốp tau aôm taôm. ²⁰ O lasic, binņanô, ômoasiņ aê nagec êtu Apômtauņa to ôlau noc nălêlôm êtu Kilisiņa acgom.

²¹ Aê taêc kêka gebe aôm oc tanam wamu bin, tec kato gêdêni aôm nec, ma kajalagac gebe aôm oc ôngôm êlêlêc aênoc bin tonan su. ²² Ma jasôm ten êwiņ gebe Ômansan aênoc balêm ten kwananņen gebe aê kakêni matoc gebe Anôtô êkêni aê jamu jandêni amac jawac êtu nêni mecņa.

Paulu awa gêjac lau namanņa

²³ Epapra tan gêngôni kapoacwalô gêwiņ aê kêtû Kilisi Jesuņa nan, awa gêjac aôm. ²⁴ Ma Marka agêc Aristarka ma Dema agêc Luka, tec sêjam kôm sêwiņ aê nec, awen gêjac amac amboac tonanņen.

²⁵ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiņ êwiņ amac.

JAKOBONÊ papia

Jakobonê papia nec ñac tau gêjac lau buña nêj kôm to nêj lêj ñagôlin gwalêkin sa. Enj keto binj tau gêjac gôlôac tapaðngej ñawae kêtôm enj awa gêjac Anôtônê lau, tanj sêng ñ kési-k sigej anja nom ñagamêj samob nanj. Ñacetowaga gebe epej lau buña nêj kauc lasê êpi nêj ñalêlôm to nêj lêj, tanj gêjac êsêac ñawae nanj, tec kêwaka nê ñagôlin sa keto ñalô totau-totau gêjam dani ma keto binjgôlinj to ñadôndôj gêwinj-gêwinj e ñam gêc awê ñajam. Lau buña nêj ñagôlinj tonanj kêkwa binj tonec ñai gebe lau tolêlôm to lau ñalêlôm sawa ma lêtôm to lêj mansanj ma tatu kasec to takêj êwinj ma dangôm ñanô êsanja to tajop imbelenj ma mêtê tokauc to binjalom ma tenbelenj aêgenj to dambu taunja ma tatoc taunj sa to daê binj tøj ma tapuc taunj tøjja to tatenj mec.

Jakobo keto papia tonec kêkac lau buña ñajanagenj gebe dangôm Mêtê ñanô êsa, ec dawa nêj takêj gêwinj sa ña nêj lêj to nêj kolenj ênêc awê êndêj lau sêlic êpi matenjanô.

Ñadênanj

1. Gêjac m nê papia 1:1
2. Takêj gêwinj to tajala binja 1:2-8
3. Lau ñalêlôm sawa to lau tolêlôm 1:9-11
4. Saê to lêtôm 1:12-18
5. Tanj mêtê ma gacgenj dangôm ñanô êsa 1:19-27
6. Tapuc lau ñam atom 2:1-13
7. Takêj gêwinj gêjac ñakolenj ñawae 2:14-26
8. Tajop imbelenj ñapepja 3:1-18
9. Tajop taunj êndêj matenj katu gêj nomnja 4:1-5:6
10. Ñagôlinj toê-toê ñagêdô 5:7-20

Jakobo awa gêjac lau

¹ Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêj sakinwaga aê, Jakobo, aoc gêjac gôlôac 12, tanj sêngôj kési-kêsigej anja nom ñagamêj samob nanj.

Binj kêpi takêj gêwinj to tajala binja

² O ñoc lasitêwaac, Iêtôm tokaijtokaij embe êtap amac sa, go alic amboac gêj têtmtac ñajam ña tenj. ³ Amac ajalagac gebe gêj, tanj kêsaê amacnêm akêj gêwinj nanj, gégôm amac aoc gêjwapac totêmtac kêpa sugenj. ⁴ Aoc gêjwapac totêmtac kêpa sugenj tau ênam ñanô amboac tonec gebe ênac dabinj amac e atu kwalam lanjwa ma apô lêna gêj tenj atom, ⁵ mago amacnêm tenj embe êpô lêna kauc mêtêja, nanj etenj êndêj Anôtô ma êkêj êndêj enj, gebe Anôtô kêkêj gêj gêdêj lau samob totêtac wapômgenj ma kêgamiñ tenj atom. ⁶ Mago ñac tau etenj toêkêj êwinjenj, etenj totêtac lulu atom, gebe ñac-têtac-luluwaga kêtôm gwêc ñadembom, tanj mu gêli sa e ñakotonj-kotonj kêsa nanj. ⁷ Ñac amboac tonanj taê êka gebe êkôc gêj tenj anja Apômtaunê atom. ⁸ Enj ñac ñalêlôm-gêja-luwaga ma kêsa nê lêj samob lulusaga.

Lau ñalêlôm sawa to lau tolêlôm

⁹ Lasimi ñalêlôm sawa êlanem tau gebe Anôtô ketoc enj sa. ¹⁰ Ma ñac tolêlôm êlanem tau êtu Anôtô kêkôninj enja, gebe enj oc ênanja êtôm gêgwanj ñaola. ¹¹ Oc kêpi tonandangenj ma kêsêgô gêgwanj e ñaola kêsêlô ma talic ñakatu masi. Ñac tolêlôm amboac tonanj. Enj ênanja anja nê kôm ñaluñgenj.

Saê to letôm

¹² Aê aoc êoc ñac, tañ gêoc saê totêtac kêpa sugen. Enj êwaka tau sa su acgom, go êkôc êngônj mata jali ñasunsun, tañ Anôtô gêjac mata gêdênj lau-têntac-gêwiñ-enjwaga nanj. ¹³ Ñac tenj embe lêtôm êtap enj sa, nanj êsôm gebe “Lêtôm tonec anja Anôtônê” nec atom. Sec kêtôm gebe êlêtôm Anôtô atom. Ma Anôtô tau kêlêtôm ñamalac tenj atom. ¹⁴ Lêtôm ñam kêsêp ñamalac tau nê têtac kalac, tañ kêkac to kêlêtôm enj nanj. ¹⁵ Têtac kalac embe taê, go êsu ñalatu sec. Sec tau embe ênac dabinj tau su, go êsu ñalatu gêmacanô.

¹⁶ O ñoc lasitêwaace, êkêli taôm atom. ¹⁷ Gêñ ñajam samob, tañ sêkênj gêdênj amac to gêñ ñanô samob, tañ atap sa nanj, gêmênj anja lôlôc. Gêñ tau kêsêp gêmênj anja ñawê ñataunê. Enj gêjam tau ôkwi atom ma enj gêjam kanuc atom amboac tonanjenj. ¹⁸ Enj taê gêjam kêtû tônj, tec kêkênj nê binjanô kêka aêac lasê gebe tatu gêñ samob, tañ enj kêkênj nanj ñajamata.

Tañô mêtê to danjôm ñanô êsa

¹⁹ O ñoc lasitêwaace, taêm ênam binj tonec gebe ñamalac samob sêñô binj ñagaôgenj acgom, ma sêsôm binj malô-malôgenj to têtac ñandanj sebenj-sebenj atom amboac tonanjenj, ²⁰ gebe ñamalacnênj têtac ñandanj gêjam Anôtônê binjgêdênj sa atom. ²¹ Amboac tonanj akac ñatêmui to sec totau-totau su ma akôc mêtê, tañ Anôtô kêsê kêsêp amacnêm ñalêlôm nanj sa. Mêtê tonanj kêtôm gebe ênam amac katôm kêsi, tec akôc sa tonêm ñalêlôm malôgenj.

²² Embe anjô mêtê ñaômagenj, oc ansau taôm, anjôm mêtê tau ñanô êsa acgom. ²³ Ñac tenj embe êñjô mêtê ñaômagenj ma êngôm ñanô êsa atom, nanj êtôm ñac, tañ kêsala lanjôanô kêsêp tasalakatu nanj. ²⁴ Enj kêsala tau su, go gec gêja ma kêlinj lanjôanô ñakatu sinj sebenj. ²⁵ Mago ñac, tañ êtuc kêninj êsêp binjsu ñanô tau, tañ kégaboac aêac su nanj, ma êsô ñalabu êmoa to êñjô binj e êlinj sinj êtiam atom, êngôm ñanô êsa nanj, Anôtô oc ênam mec ênê kôm samob.

²⁶ Ñac tenj embe taê ênam gebe ênam sakinj Anôtô, mago ênam gôlinj imbêla atom, oc ênsau tau ma nê sakinj Anôtôña êtu gêñ ñaôma. ²⁷ Sakinj ñawa to mansanj, tañ Tamenj Anôtô gêlic gêjac mataanô ñajam nanj tonec gebe tanac mosêbu to awêtuc, tañ sêmoa jageo nanj, kêsi to tanjaminj tauñ êndênj genj ñatêmui nomja.

2*Tapuc lau ñam atom*

¹ O ñoc lasitêwaac, amac akênj gêwiñ aêacnênj ñawasi Ñatau Jesu Kilisi, tec apuc lau ñam atom, alic samob têtôm taunjenj. ² Ñac tenj togêlônj gold ma tonjakwê ñawasi embe naêsô nêm akac sanja êna, ma ñac ñalêlôm sawa tenj tonjakwê kômja embe êsô êna amboac tonanj, ³ ma amac matem êndinjenj ñac tonjakwê ñawasi e asôm gebe Ôngônj lêpônj ñajam tonec,” ma asôm êndênjenj ñac ñalêlôm sawa gebe “Naôkô ônê” me “mêñônjgônj masac êsi ockainja,” ⁴ embe anjôm amboac tonanj, oc awa lau êkôc atom me. Ma atu mêtôcwaga, tañ taênjenj gêjam binj keso nanj atom me.

⁵ O ñoc lasitêwaace, anjô acgom. Anôtô kêjalinjenj êsêac, tañ lau nomja sêlic amboac lau ñalêlôm sawa nanj sa, gebe têtû lau tolêlôm sêkênjenj gêwiñja ma sêwê kainj gamênjenj, tañ enjenj gêjac mata gêdênjenj lau-têntac-gêwiñ-enjwaga nanj. ⁶ Ma amac abu ñac ñalêlôm sawa. Asa lau sêkôninjenj amac. Asa lau sê amac jaakô mêtôcwaga lanjônênjenj. Lau tolêlôm goc. ⁷ Lau tonanj sêsôm binj alôb-alôb kêpi ñaê ñajam, tañ Anôtô kêkênjenj gêdênjenj amac nanj.

⁸ Amac embe anġôm biñsu, tañ aëacnêñ Kij kêkêñ gêdêñ aëac kêtôm teto gêc nan, ñanô ésa, go ñajam. Biñsu tau tonec gebe “Têmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.” ⁹ Mago amac embe apuc lau ñam, go anġôm sec ma biñsu êmêtôc amac amboac lau-sêgêli-biñsuwaga. ¹⁰ Ñac tañ kêmasañ biñsu samob, mago kêgêli tagenġen nan, kêtôm gêgôm samob popoc. ¹¹ Ñac tañ kêsôm gebe “Ôñgôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom” nan, kêsôm teñ gêwiñ gebe “Ônac ñamalac êndu atom.” Ma aôm embe ôñgôm mockaiñ atom, mago embe ônac ñamalac êndu, nan kôgêli biñsugac. ¹² Amboac tonañ asôm nêñ biñ to anġôm nêñ gêñ atôm lau, tañ Anôtô oc êmêtôc êsêac êndanġuc biñsu, tañ kêgaboac êsêac su nan. ¹³ Ma êndêñ mêtôc tonañ Anôtô taê walô êsêac, tañ taêñ walô lau atom nan atomanô. Mago ñac, tañ taê walô lau nan, oc êtêc mêtôc tonañ atom.

Takêñ êwiñ to ñakoleñ ñabiñ

¹⁴ O ñoc lasitêwaac, ñac teñ embe ôsôm gebe “Aê kakêñ gawiñ,” mago eñ ñac koleñ atom, oc ênam eñ sa amboac ondoc. Ênê kêkêñ gêwiñ oc ênam eñ kêsi me masi. ¹⁵ Embe lasimi me lasimio teñ nêñ ñakwê masi me sêpô lêna mo kêtôm bêcġenña ¹⁶ ma amacnêñ teñ embe êsôm êndêñ êsêac gebe “Ana tobiñmalôġen, asô nêñ ñakwê sa êjandañ amac to aniñ nêñ gêñ,” mago akêñ gêñ êôc êsêac ôliñ tôñña teñ êndêñ êsêac atom, oc ênam êsêac sa amboac ondoc. ¹⁷ Biñ takêñ gêwiñña amboac tonañ. Embe takêñ êwiñ, mago tanam ñakoleñ êwiñ atom, oc takêñ gêwiñ tau êtu gêñ mêtê ñaôma.

¹⁸ Ma ñac teñ embe êsôm gebe “Aôm kôkêñ gêwiñ ma aê gajam koleñ,” go jasôm gebe “Ôtôc nêñ kôkêñ gêwiñ, tañ ñakoleñ masi nan, êndêñ aê, go aê jatôc ñoc koleñ, tañ êwaka ñoc kakêñ gêwiñ sa nan, êndêñ aôm.” ¹⁹ Aôm kôkêñ gêwiñ gebe Anôtô tagen tec gêmoa me. Ñajam. Mago ñalau sec sêkêñ gêwiñ biñ tonañ amboac tonanġen ma têtêc tauñ ñanô. ²⁰ O melocma, aôm gobe takêñ gêwiñ, tañ ñakoleñ masi nan, gêñ ñanômêgoc. Aôm gobe aê jawa biñ tau ñam sa êndêñ aôm me. ²¹ Aêac abenji Abraham amboac ondoc. Gêdêñ tañ eñ kêkêñ latu Isak kêtû da gêsac altar ñaô nan, Anôtô gêlic eñ ñac gêdêñ kêtû ênê koleñ tonanña. ²² Kec, aôm gôlicgac gebe eñ kêkêñ gêwiñ ma gêjam ñakoleñ ulu kêtômġen, tec sêjam tauñ sa, tec nê koleñ gêjac dabîñ nê kêkêñ gêwiñ su. ²³ Ma biñ, tañ teto gêc nan, kêtû anô gebe “Abraham kêkêñ gêwiñ Anôtô, tec Anôtô gêlic eñ ñac gêdêñ” ma sêsam eñ gebe Anôtônê ñac. ²⁴ Kec, amac alicgac gebe ñamalac êtu ñac gêdêñ êtu nê koleñña, êtu eñ kêkêñ gêwiñña tagen nec atom. ²⁵ Mockaiño Rahab kêtôm tonañ. Eñ kêkôc kelenwaga sa ma kêkêñ êsêac sêsa intêna teñ sêja. Tec Anôtô gêlic eñ awê gêdêñ kêtû ênê koleñña. ²⁶ Aêac ôliñ embe ñalau masi, oc êtu mêtê. Ma aëacnêñ takêñ gêwiñ embe ñakoleñ masi, oc êtu mêtê amboac tonanġen.

3

Biñ kêpi imbelen

¹ O ñoc lasitêwaac, amacnêñ taêsam têtû kêdônwaga atomman. Alic acgom, aëac kêdônwaga oc atap mêtôc ñajaña sa êlêlêc lau ñagêdô nêñ mêtôc su. ² Aêac samob dagôm keso elêmê. Teñ embe êsôm biñ teñ eso atom, nan eñ ñac kwalam lanġwa teñgoc ma êtôm gebe ênam gôliñ nê ôli samucġen ñapep amboac tonañ. ³ Aêac embe takêñ gôliñ êsêp hos awenjsuñ gebe tañen wamu aëac, go tanam gôliñ bôc tau ôliñ samucġen êwiñ. ⁴ Alic wanġ acgom. Gêñ tau

kapôênanô ma mutêna gêngôñ lac ñajanja sec, mago ñagôlinj sauj ec tenj gêjam gôlinj wanj tau kêtôm ñac gôlinjña taê géjam. ⁵ Aêac imbelenj amboac tonanj. Ôlinj ñagêñlêlôm sauj tenj, mago kêlanem tau gêñ kapôêñña.

Alic acgom, ja ñamôsi sauj tenj kêtôm gebe êkêñ ja êniñ oba kapôêñ tenj. ⁶ Imbelenj kêtôm ja amboac tonanj, genj geo gêjam imbelenj auc samucgenj. Imbelenj tau ôlinj ñagêñielôm tenj, tanj gêgôm ôlinj samucgenj ñatêmui kêsa nanj. Lamboam ñakêlêndinj tau ñaja kêpoa anja imbelenj, tec imbelenj ñaja genj gêñ samob, tanj Anôtô kékêñ nanj, ma gesenj ñalêñ su gêwiñ. ⁷ Ñamalac têtôm gebe senjenj gêñ materj jalinja tokainj-tokainj nanj sêgôm su. Bôc salenja to moc ma gêñ kêgalabnja to i têtû malô e têtû gêñ masinj. ⁸ Mago ñamalac tenj kêtôm gebe êngôm imbêla êtu gêñ masinj atomanô. Genj sec tau oleb-olebboa to ñamalic tamac êndunja gêjam auc. ⁹ Aêac talambinj Apômtau to Tamenji ña imbelenj ma tapuc boa ñamalac, tanj Anôtô kékêñ kêtôm enj tau katu nanj, ña imbelenj tagenj tonanj amboac tonanjenj. ¹⁰ Binj lambinja to binj tapuc boanja kêsa awenjsunj tagenj. O lasitêwaac, binj amboac tonanj êsa atomanô. ¹¹ Bu ñaluc to ñamakic kêpulu kêpi bumata tagenj me. ¹² O ñoc lasitêwaac, jambô oc ênam ainj me, ma wain oc ênam jambô me. Ma gwêc oc ênam tau ôkwi êtu bu atom amboac tonanj.

Kauc undambêña

¹³ Asa ñac tokauc ma ñac mêtêña gêmoa gêwiñ amac. Enj êwaka tau sa ña nê lêñ ñajam to nê kolenj, tanj gêjam tokauc mêtêña ma tonê ñalêlôm malôgenj nanj. ¹⁴ Mago amac embe anam lêmunj lau ñawaô to asac lau ênêc lêlômgenj, nanj atoc taôm sa ma ansau binjdansanj e ansenj binjnanô tau su atom. ¹⁵ Kauc tonanj kêsêp anja undambê gêmêñ atom, kêsa anja nom to genj nomnja ma ñalau sec nêñ. ¹⁶ Lau tanj sêjam lêmunj tauñ to sêcac tauñ nanj, oc semoa naeo ma sêngôm sec tokainj-tokainj. ¹⁷ Mago kauc mêtêña, tanj lau sêkôc anja ôña nanj, êngôm nêñ ñalêlôm ñawa êsa êtu ñamata. Go sê wama tauñ ñagaôgenj, têtû lau malô, tanjenj wamu, taêñ walô lau ênam êsêac auc ma sênam ñanô ñajam. Êsêac têtac lulu atom ma sêka nêñ binj auc atom. ¹⁸ Ñawê tanj lau-sê-wamawaga sêsê tobijnmalôgenj nanj, ênam ñanô binjgedenj.

4

Tajop tauñ êndênj lêñ nomnja

¹ Amac akêñ kisa gêdêñ taôm to ajac taôm nanj ñam kêsêp asagenj. Kêsêp gêñ têtac ñakalacña, tanj gêjac sinj anja ôlim ñagêñlêlôm nanjoc. ² Amac matem katu gêñ, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac ñamalac êndû. Amac agôm mocsac gêñ, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac taôm to akêñ kisa gêdêñ taôm. Amac akôc gêñ atom, gebe atenj mec atom. ³ Amac atenj mec, mago akôc ñanô atom nec ñam kêsêp amac atenj mec kesonja gebe atenj gêñ, tanj abe êjainj êpi gêñ têtac ñakalacñagenj. ⁴ Mockainj ñatêna amac. Lau tanj sê sêlêb gêdêñ nom nanj, têtû Anôtônê ñacjo. Amac ajala binj tonanj me masi. Tenj embe ê sêlêb êndênj nom, oc êtu Anôtônê ñacjo. ⁵ Me binj, tanj teto gêc gebe “Ñalau tanj gêngôñ aêacnêñ ñalêlôm nanj, gêjam lêmunj to gêgôm mocsac ñanô,” amac abe teto binj tonanj ñaômagerj me. ⁶ Ma moasinj, tanj Anôtô kékêñ nanj, kapôêñ kêlêlêc. Amboac tonanj tec teto gêc gebe “Anôtô kékôninj lau, tanj tetoc tauñ sa nanj, ma kékêñ moasinj gêdêñ lau, tanj sêbu tauñ nanj.”

7 Amboac tonan asô Anôtô ñalabu. Apuc taôm tôñ êndêñ Sadan, go êwi amac sinj ma êc su. 8 Atu gasuc Anôtô, go êtu gasuc amac. Amac lau sec, akwasinj lememe êtu selec. Ma amac lau-têmtac-luluwaga, amansanj nême ñalêlôm ñawa êsa. 9 Ajala taôm gebe anjôñ jageo ma nême ñalêlôm ñawapac to atan. Amacnême ômac ênam tau ôkwi êtu tanjiboa ma têmtac ñajam êtu têmtac ñawapac. 10 Ambu taôm êndêñ Apômtau, go etoc amac sa.

Amêtôc nême lasitêwai atom

11 O lasitêwaac, anja binj êpi taôm atom. Nac tanj ênga binj êpi lasi me êmêtôc lasi nan, êtôm gêga binj kêpi binjsu to kêmêtôc binjsu. Aôm embe ômêtôc binjsu, go ôtu ñac-kêmasanjbinjsuwaga atom, ôtu binjsu ñamêtôcwaga. 12 Nac tagen kêtû ñac-kêkêñ-binjsuwaga to mêtôcwaga. Enj kêtôm gebe ênam kêsi me ensenj su. Mago aôm asa, tec kômêtôc ñac wacbanj aômña.

Atôc taôm sa atom

13 Ao, amac lau, tanj asôm gebe “Galoc me elenj aêac oc tana malac tônê me ônê nadanjôñ jala samuc tenj ma tatulu gêñ e ñamone êlêsuc aêacgenj.” 14 Amac ajam kauc gêñ, tanj oc êngôm amac êndêñ elenj nan. Amac oc amoa matem jali me masi. Amac atôm bu ñawajaô, tanj talic dambêgenj ma gê su. 15 Asôm binj amboac tonec êjô binj tônê su gebe “Apômtau embe êlôc, go aêac tamoa materj jali ma tanam kôm tonec me tônê.” 16 Mago galoc alanem taôm to atoc taôm sa. Lanem tokainj-tokainj amboac tonanj samob sec. 17 Nac tanj kêjala êngôm gêñ ñajamña, mago êngôm atom, oc êngôm sec.

5

Lau tolêlôm taên ênam tauñ

1 Ajôc, amac lau tolêlôm, atan to apuc tanjiboa sa êtu gêñwapac, tanj wackêdabinj amac nanña. 2 Amacnême awa kêtû manê to bulesenj genj nême ñakwê e lasê-lasêgenj. 3 Da gênom amacnême gold to silber. Ma ñada tau tonanj oc êkic amacnême binj e êniñ amac ôlim su êtôm ja genj gêñ. Amac ajac awa to awa sa gêdêñ bêc ñamuña tonec. 4 Alic acgom, amac agaminj lau, tanj sêjam amacnême kôm nan, nêñ ñaôli, tec ñaôli tau gêmôc to lau-sejôn-kôm-ñano-sawaga nêñ tanj jakêso sinjwaga undambêña nêñ Apômtau tanjasuj. 5 Amac amoasinj taôm toôlim kêpigenj amoa nom. Amac anjenj nême ñalêlôm e ñadambê kêsa ma kêtôm gebe sênguj amac êndêñ ñanoc. 6 Amac amêtôc ñac gêdêñ to ajac enj êndu ma enj gêjam tau ñagêjô gêdêñ amac atom.

Tapuc tauñ tôñ to tatenj mec

7 O lasitêwaac, amboac tonanj apuc taôm tôñmanj ma êônj Apômtau e mênjêo lasê. Alic kôm ñatau acgom, enj kêsaê gebe kôm ênam ñanô ñajam ma kêpuc tau tôñ to gêônj kom gebe ênac êndêñ ñanoc. 8 Amac apuc taôm tôñ amboac tonanjgenj ma aônj anac senjenj nême ñalêlôm gebe noc Apômtau mênjêo lasêña kêdabinj. 9 O lasitêwaac, anac kapoac taôm e atap mêtôc sa atom. Alicgac me, mêtôcwaga tec mênjkêkô katamdêmoê. 10 O lasitêwaac, aôc ñandanj to apuc taôm tôñgenj apuc propete, tanj sêsôm binj sêjam Apômtau lanjô nanj wanjenj. 11 Alic acgom, aêac awenj gêoc êsêac, nanj sêoc gêñwapac totêntac kêpa sugenj nanj. Amac anjô Job gêoc ñandanj totêntac kêpa sugenj ñawae, ma ajala Apômtau gêjac dabinj enj ñalêngac. Binjñanô, Apômtau enj taê walô to taê labu ñatau.

12 O lasitêwaac, binj tonec ajop êtu ñamata gebe atôc lememe atom. Atôc lememe êpi undambê to nom me gêñ ñagêdô tenj atomanô. Amac embe asôm

gebe “Aec,” nan aêc tonan kêtôm. Me embe asôm gebe “Masi,” nan masi tonan kêtôm amboac tonanjen. Anjom amboac tonan, ec mêtôc êtap amac sa atom.

¹³ Amacnêm nac ten embe gêwawapac êtap en sa, nan eten mec. Ma ten embe têtac njam, nan ênam wê dêbur. ¹⁴ Amacnêm ten embe gêmac êngôm en, nan êkên bin gôlôac dabur nê laumata. Êsêac teten mec êpi en to sênin oso en nj niptêkwi sênam Apômtau lanô. ¹⁵ Mec tonan embe teten tosêkên êwujen, go ênam nac gêmac tau sa. Ma Apômtau oc êsur en sa êngôn êtiam, ma nac tau nê sec embe ênêc, oc Apômtau êsuc sec tau ôkwi. ¹⁶ Amboac tonan aoc nê sec lasê êndên taôm ma aten mec êjô tau êtu taômja gebe ôlim njam êsa. Nac gêdên nê mec gêjam njanô tonac lai. ¹⁷ Elia en njamalac kêtôm aêac. En keten mec gebe kom ênac atom, tec kom gêjac atom kêtôm jala têlêac ma ajôn 6. ¹⁸ Go keten mec kêtiam ma undambê kêkên kom e nom gêjam njanô njam.

¹⁹ O lasitêwaac, amacnêm ten embe eo anja lêj binjanôja ma ten embe ênam en ôkwi êmu êmêj, ²⁰ go ajala gebe nac, tan gêjam nac sec ôkwi anja ênê lêj keso nan, oc ênam ênê katu kêsianja gêmacanô tau ma êngênduc sec taêsam auc.

PETERENÊ papia ñamataña

Peterenê papia ñamataña nec gêjac lau buña ñawae, tañ enj kêsam êsac gebe Lau jaba, tañ “Anôtô kêjaliñ êsêac sa” nanj. Lau tau sêngôñ kêsî-kêsigenj anja Asia Sauj ñagamêñ gêmu kêsêpña (ñanodoña). Ac sêngôo salin-salinj sêsêp lau samuc ñalêlôm. Keto papia tonec gebe ênac sêsamwaga têtac tøj gebe lau sêjanda to sêlêsu êsêac kêtû nêñ sêkêñ gêwiñ Anôtôña. Kêtû tonanña ñac-ketowaga gêôñ Jesu Kilisi nê Ñawae Ñajam sa gêdêñ êsêac gebe tañ ênam to sêkêñ matenj enj, tañ gêmac êndu to gêdi sa ma gêjac mata gebe êmu êmêñ êtiam nanj. Êsêac tec sêsô nêñ ñandanj ñalabu ma sêôc sêpuc tauñ tøjgeñ gebe sêkêñ gêwiñ Anôtô tonanôgeñ ñasaê tenj tonan. Ac tañ ênam êtu tøj gebe êndêñ bêc Jesu Kilisi eoc tau lasêña, oc têtap nêñ ñagêjô ñawasi sa.

Ketowaga êjam danj lau tau gebe sêôc gêñwapac totêtac êpa sugen ma kêkêli êsêac sêsa nêñ lêñ têtôm lau, tañ têtû Kilisinê gêñgac nanj.

Ñadênanj

1. Gêjac m papia tau 1:1-2
2. Taêm ênam Anôtô gêjam kêsî ñamoasinj 1:3-12
3. Gêlêñ binj gebe tamoa todabunjenj 1:13-2:10
4. Daôc ñandanj tapuc Kilisi wagamanj 2:11-4:19
5. Tanam nêñ sakinj todambu tauñgeñ 5:1-11
6. Gêjac mata nê papia 5:12-14

Petere awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê aposolo aê, Petere, ñoc binj êndêñ lau jaba, tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa sêngôñ kêsî-kêsigenj anja Pontu to Galatia ma Kapadokia to Asia ma Bitunia nanj. ² Tamenj Anôtô taê gêjam kwananjenj, tec kêjaliñ amac sa ma kêkêñ Ñalau Dabunj gêwê amac asa lau Dabunj nêñ lêñ ma tanjem wamu Jesu Kilisi to alinj ênê dec e atu selec. Moasinj to binjalô êndêñ amac êwac e ênam amac auc.

Binj takêñ matenja

³ Talambinj aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, tañ taê walô aêac gêjam sêga. Enj gêñu Jesu Kilisi anja ñacmatênêñ sa, tec kêkôc aêac tatu wakuc ma takêñ matenj enj enden tøjgeñ. ⁴ Enj gêgôm gêñ tonan gebe tawê kainj gêñlênsêm tenjenña to ñawasi, nanj ê su atom. Anôtô kêmasanj gêñlênsêm tau tonan gêc undambê kwananjenj kêtû amacña. ⁵ Anôtônê ñaclai gejob amac gebe akêñ êwiñ e atap moasinj ênam amac kêsiña sa, tañ enj kêmasanj kwananjenj gebe êtu awê êndêñ têm ñamuña nanj. ⁶ Êndêñ tônê oc atu samuc. Galoc tecenec oc moae gêñ amboac tonec ênac amac ñawae gebe lêtôm tokainjtokainj êkêñ wapac amac têlajenj acgom ⁷ e Anôtô ênsaê amacnêm akêñ gêwiñ tau gebe ñanô. Ñamalac sêsaê gold, tañ kêtôm gebe oc ênanja nanj, ña ja. Ma amacnêm akêñ gêwiñ, tañ kêlêlêc gold tonan su nanj, oc êtap saê sa amboac tonan, gebe êwaka tau sa gebe gêñ ñanô tenj. Ma êndêñ tañ Jesu Kilisi eoc tau lasê nanj, amac atap lambinj to ñawasi to waem sa. ⁸ Ñac tau tonan amac alic enj atom, mago têtac gêwiñ enj. Amac matemanô kêpi enj galoc atom, mago akêñ gêwiñgeñ e atu samuc enj totêtac ñajam ma totêtac wapigenj nanj. Ñamalac sêwa binj tonan ña jakêtôm atom. ⁹ Amac atu samuc gebe atap nêñ akêñ gêwiñ ñanânô sa. Ñanô tau moasinj ênam katôm kêsiña.

¹⁰ Moasinj tau tonanj propete sêsôm to sêkip ñam sa ma seoc moasinj ênam amac kêsija, tanj amac atap sa nanj lasê. ¹¹ Kilisinê Njalau, tanj gêmoa êsêacnêj ñalêlôm nanj, geoc lasê gebe Kilisi êoc ñandanj e su agcom, go êmoa tonjawasigenj. Êsêac sebe sêkip binj tonanj ñanoc sa gebe êmêj êndêj ondoc ma êmêj amboac ondoc. ¹² Anôtô geoc lasê gêdêj propete tonanj gebe binj tonanj ênam êsêac tauj sa atom, ênam amac sa. Lau tanj sêsôm ñawae ñajam gêdêj amac sêsôm bi ñ, tanj propete sêwa sa nanj, lasê gêdêj amac. Ma Njalau Dabunj, tanj Anôtô kêsakinj anga undambê gêmêj nanj, kêpuc êsêac tôj. Njawae tonanj anjela tauj têtû kêka-kêka ñanô gebe sêjala sêwinj.

Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lêj dabunj

¹³ Amboac tonanj amansanj nêma kauc ñajanja êsa ma nêma ñalêlôm tekwek sakigenj, ec akêj matem moasinj, tanj Jesu Kilisi eoc tau lasê ma êkêj êndêj amac nanj. ¹⁴ Atôm Anôtônê ñapalê tanjem wamuja, ma têtmac ñakalac, tanj kêkac amac gêdêj tanj nêma kauc kêsa atomgerj nanj, ênam gôlij amac êtiam atom. ¹⁵ Atôm ñac dabunj tau, tanj kêkalem amac nanj, ma asêlêj to asa nêma lêj samob atôm lau dabungerj, ¹⁶ gebe teto binj gec gebe “Amac atu lêu dabunj, gebe aê tauc dabunj.”

¹⁷ Amac embe awem ênac Anôtô, tanj êmêtôc ñamalac êndêj-êndêjgerj atôm nêj kolengerj ma êpuc openj ñac tenj atom nanj, ma embe asam enj gebe Tamemi, go asa nêma lêj toatêc engerj êtôm têma amoa gamêj jaba tonecja. ¹⁸ Amac alicgac gebe awa, tanj ê su amboac gold to silber nanj, kêsi amac su anja lêj sec, tanj gelom amac anja abeminêj nanj, ma mênjamo ma nêma lêtêgerj nec atom. ¹⁹ Kilisinê dec kêtu awa ñanô tau, tec kêsi amac su. Enj kêtôm domba ñabinjê to ñajamanô tenj, ²⁰ Anôtô kêjalij enj sa gêdêj tanj kêkêj undambê to nom atomgerj nanj, tec kêkêj enj mênjkêtu awê gêdêj têma ñamuja tonec kêtu amacja. ²¹ Enj kêkêj amac akêj gêwinj Anôtô, tanj gênu enj sa anja ñacmatênêj ma kêkêj ñawasi gêdêj enj nanj. Amboac tonanj amac akêj gêwinj to akêj matem apenj Anôtôgerj.

²² Amac tanjem wamu binjnanô, tec gêgôm amac katôm ñawa kêsa ma gêgôm amac têtmac gêwinj lasitêwai ñanôgerj. Amboac tonanj akêj têtmac gêwinj elom tau tonêma ñalêlôm samucgerj. ²³ Amac atu wakuc ñam kêsêp ñawê, tanj ênanja nanj atom, kêsêp ñawê, tanj ênêc ñapanj. Njawê tau Anôtônê binj mata jali, tanj ênêc tenjerj nanj, ²⁴ gebe
“Ñamalac samob têtôm gêgwanj,
ma nêj ñawasi samob kêtôm gêgwanj ñaola.
Gêgwanj kêmêlij,
ma ñaola kêsêlô.

²⁵ Mago Apômtaunê binj oc ênêc tenjerj.”

Ma binj tau tonanj ñawae ñajam, nanj sêsôm gêdêj amac.

2

Poc mata jali to lau dabunj

¹ Amboac tonanj akwalec nêma binj sec totau-totau to binjdansanj samob ma ajam binj auc to têtmac sec ma binj gêga samob su. ² Atôm ñapalê dedec, tanj têtanj su nanj, ma atanj su ñanô mêtê ñawa tau, gebe atô atû kapôêj e atap moasinj ênam amac kêsija sa. ³ Amac asaê sugac gebe Apômtau enj ñajam. ⁴ Amac andêj poc mata jali, Apômtau tau, ana. Njamalac têtinj enj sinj su, mago Anôtô kêjalij enj sa ma gêlic enj amboac poc awamata ñanô tenj. ⁵ Ma

Anôtô êkwê amac sa amboac poc materj jali atu Nalau Daburj nê andu to atu daburjwaga daburj, gebe akêj da ñalêlômña, tarj ênac Anôtô mataanô ñajam êtu Jesu Kilisinja, ⁶ êtôm teto gêc gebe

“Alic acgom, aê kajalinj poc awamata ñanô terj sa kêtü poc kêclêsurja ma kasurj kêkô Sion.

Ñac tarj kêkêj gawinj erj narj, oc ênarja atom.”

⁷ Poc tau tonarj kêtü amac akêj-gêwiñ-waga nêam awamata ñanô. Mago êndêj êsêac, tarj sêkêj gêwiñ atom narj,

“poc tarj lau-sêkwêwaga sêbalinj sinj narj, kêtü poc kêcñsurja,”

⁸ ma

“kêtü poc sêndinj enjkarj êpiña

to poctêna êngôm lau têmtac êmbôli aucña.”

Êsêac tarj sêkêj gêwiñ Anôtônê binj atom narj, dêdinj enjkarj kêpi poc kêtôm Anôtô kêmasarj ñabinj kwanarjgerj.

⁹ Mago amac atu gôlôac, tarj Anôtô kêjalinj sa narj. Amac atu kinjñê daburjwaga to lau daburj m terj. Amac atu Anôtônê lau solop, tec asôm Ñac, tarj kêkalem amac anja ñakesec adêj ênê ñawê karj terj aja narj, nê gêñtalô ñawae lasê. ¹⁰ Gêmunjgerj atu Anôtônê lau atom, mago galoc atu ênê lau. Gêmunjgerj amac atap Anôtônê taê walô sa atom, mago galoc erj taê walô amac.

Tasa lêj êtôm Anôtônê sakinjwaga

¹¹ O lauace, aê jalêj binj amac, tarj amoa amboac lau waba to lau jaba narj, êngaminj taôm êndêj têmtac ñakalac, tarj gêjac sinj gebe ensenj katôm su narj.

¹² Asa nêam lêj amoa lau samuc ñalêlôm tolanômñên sawagenj. Go êsêac, tarj sêngôlinj binj êpi amac gebe agôm secña narj, sêsala amacnêam kolenj ñajam ma sêlambinj Anôtô êndêj bôc erj êô lasêja.

¹³ Asô ñamalacnêj ñagôlinj samob ñalabu êtu Apômtauña. Asô kinj, tarj kêtü ñatau ñamatarja narj ñalabu, ¹⁴ to asô gôlinjwaga, tarj erj kêsakinj êsêac gebe sêkêj ñagêjô êndêj lau, tarj sêgôm sec to sêlambinj lau, tarj sêjam kôm ñajam narj, ñalabu amboac tonarjgerj. ¹⁵ Gebe Anôtô taê gêjam binj amboac tonec gebe amac anam kôm ñajam gebe êmbaob lau meloc, tarj sêjam kauc binj narj, awenj auc. ¹⁶ Asa lêj tau amboac lau, tarj Kilisi kêgaboac Êsêac su narj. Mago kêgaboac amac su ñamoasinj êtu sec ñasabanj atom. Atu Anôtônê sakinjwaga. ¹⁷ Atôc lau samob sa ma têmtac ôwiñ gôlôac, tarj têtü nêam lasitêwai narj. Atêc Anôtô ma atoc kinj sa.

Kilisi gêôc ñandanj êtu ñadôñdôj ênderj aêac

¹⁸ Amac sakinjwaga asô nêam ñataui ñalabu to atoc êsêac sa. Asô ñataui ñajam to wapôm tauñgerj ñalabu atom, asô ñataui keso ñalabu êwiñ. ¹⁹ Ñac terj embe nê ñalêlôm êsap Anôtô tônj ma êôc wapac êtu binj tagenj tonarjña, narj Anôtô oc ênam mec erj. ²⁰ Embe têtap amac to aôc wapac êtu agôm secña, narj oc êkêj amac waem amboac ondóc. Mago embe sêkêj ñandanj êndêj amac to aôc wapac êtu agôm ñajamña, narjgo Anôtô ênam mec amac. ²¹ Kêtü binj tonarjña tec Anôtô kêkalem amac, gebe Kilisi gêôc ñandanj kêtü amacña. Erj kêtü ñadôñdôj gêdêj amac gebe apuc erj warja. ²² Erj gêgôm sec terj atom ma têtap binjansarj terj sa kêsa erj awasurj atom. ²³ Êsêac sêbu erj, ma erj gêbu êsêac ñagêjô atom. Sêkêj erj gêôc ñandanj, mago erj kêkôtêlêj lêma gêdêj êsêac atom. Erj gêlinj nê binj samob su gêdêj ñac, tarj êmêtôc binj ñarjêjña nanjgerj

gêja. ²⁴ Aêacnêḡ sec kêpi eḡ tau ôli ma eḡ kêkôc sec tau sa kêpi ka gêja, gebe tatu mêtê êndêḡ sec, ma materḡ jali êsa êndêḡ biḡgêdêḡ. Ênê sêm ḡamala gêgôm amac ḡajam kêsa. ²⁵ Gêmuḡḡeḡ amac amoa amboac domba sêbôm, mago galoc Anôtô gêjam amac ôkwi adêḡ ḡacgeḡ, taḡ geḡob amac katôm naḡ aja.

3

Lauo to ḡac nêḡ biḡ

¹ Amac lauo asô nêḡ ḡaci ḡalabu amboac tonanḡeḡ. ḡacwaga ḡagêdô embe sêkêḡ êwiḡ Anôtônê biḡ atom, go lauo sêsôm biḡ teḡ atom, nêḡ lêḡḡeḡ êḡgom ḡacwaga sênam tauḡ ôkwi, ² gebe ḡacwaga sêlic amac asa nêḡ lêḡ gêdêḡ to atêc Anôtôḡeḡ, ec sêndanḡuc. ³ Anam gêlôḡ taôm ḡa gêḡ dêmôêḡa amboac môkêmlauḡ ḡapoactalô tokaiḡtokaiḡ ma anôḡ gold ḡawasi to asô ḡakwê ḡajam-ḡajam nec atom. ⁴ Anam gêlôḡ taôm ḡa gêḡ ḡalêlômḡa, taḡ ê su atom naḡ. Gêḡ tau tonec gebe amoa tonêḡ ḡalêlôm malô to ḡaḡêḡ gebe gêḡ tonan ḡai Anôtô gêlic amboac awamata ḡanô. ⁵ Andanḡeḡ lauo dabuḡ, taḡ sêkêḡ materḡ Anôtô naḡ, sêjam gêlôḡ tauḡ ḡa awamata tonanḡ, ma sêsô nêḡ ḡaci ḡalabu ḡapep. ⁶ Sara kêtôm tonanḡ. Eḡ taḡa wamu Abraham ma kêsam eḡ gebe ḡoc apômtau. Amac embe anḡôm gêḡ ḡajam to atêc gêḡ teḡ atom, go atu Sara latuio.

⁷ Amac ḡacwaga amboac tonanḡ. Awiḡ nêḡ lauo tokaucḡeḡ, gebe êsêac ôliḡwalô kêtôm amac atom. Atoc êsêac sagerḡ gebe êsêac sêwê kaiḡ moasiḡ danḡôḡ materḡ jaliḡa amboac tonanḡ. Anḡôm ḡeḡ tau gebe gêḡ teḡ êkô amacnêḡ mec auc atom.

Daôc ḡandanḡ êtu biḡgêdeḡḡa

⁸ Aê jakatonḡ ḡoc biḡ sa amboac tonec gebe Amac samob nêḡ biḡ elom tau ḡajam. Aôc gêḡwac awiḡ taôm, têmtac êwiḡ lasitêwai to atoc taôm sa atom, êkônḡ taômḡeḡ. ⁹ Akêḡ sec êḡ sec atom ma biḡ alôb-alôb êḡ biḡ alôb-alôb atom, akêḡ mecḡeḡ êḡ. Taêm ênam gebe Anôtô kêkalem amac gebe awê kaiḡ mec êtu nêḡ gêḡlênsêm.

Gebe teto gêc gebe

¹⁰ “ḡac taḡ têtac gêwiḡ gebe êmoa mata jali ma gebe êmoa ḡajamḡeḡ naḡ, ejop imbêla êndêḡ biḡ sec to gêdôdolic êndêḡ biḡdansanḡ.

¹¹ Eḡ ênac jaê sec to êḡgôm gêḡ ḡajam.

Eḡ ensom biḡmalô ma êndanḡuc e naê tôḡ,

¹² gebe Apômtau mata kêsap lau gêdêḡ ma kêkêḡ taḡa nêḡ mec.

Mago Apômtau lanḡ gelo lau, taḡ sêgôm sec naḡ.”

¹³ Embe anḡôm ḡajam atu dôbḡeḡ, ma asa oc êḡgôm amac atu sec. ¹⁴ Embe aôc gêḡwac êtu adaguc biḡ gêdêḡḡa, go aê aoc êôc amac. ḡamalacnêḡ biḡ êtakê to êlênsôḡ amac atom. ¹⁵ Atôc Kilisi sa anḡa nêḡ ḡalêlôm ma akêḡ eḡ êtu nêḡ Apômtau. Amansanḡ taôm ḡapanḡ e lau teḡ embe teterḡ amac gebe awa biḡ, taḡ akêḡ matem gêc nêḡ ḡalêlôm naḡ sa, nanḡo gaôḡeḡ asôm lasê êndêḡ êsêac. ¹⁶ Anḡôm totêmtac malô ma ajop taômḡeḡ, gebe nêḡ ḡalêlôm ḡajam, ec êḡgôm êsêac, taḡ sêgôliḡ biḡ kêpi amac to sêbu amac, taḡ asa Kilisinê lêḡ ḡajam naḡ majenḡ. ¹⁷ Anôtô embe taê ênam gebe aôc ḡandanḡ êtu agôm ḡajamḡa naḡ, oc ḡajam êlêlêc aôc ḡandanḡ êtu agôm secḡa su. ¹⁸ Kilisi amboac tonanḡ. Eḡ gêmac êndu kêtu dim tagerḡ kêtu aêacnêḡ secḡa. ḡac gêdêḡ gêḡô aêac lau

gêdênmê su, gebe êwê aêac dandêj Anôtô tana. Êsêac sêjac eñ ôliger êndu, mago Njalau kékêj eñ mata jali kêsas. ¹⁹ Ma toNjalaujen gêja géjam mêtê njalau, tanj sêngôn kapoacwalô nanj. ²⁰ Gêdêj andanjen êsêac sêkêj gêwinj Anôtônê binj atom. Anôtô kêsasê êsêac to gê êsêacnêj binj tônj gêdêj tanj Noa gêsô wanj gêmoa nanj. Wanj tonanj géjam lau 8genj sa selom bu kêsusj njatêna. ²¹ Bu tonanj kêtû busanju, tanj galoc géjam amac kêsi nanj njadôndôj. Busanju tau êkwasiñ njatêmui ôlinja su atom, mago êtu môêc endenj Anôtô gebe êmansanj njalêlôm njawa êsa êtu Jesu Kilisi gêdi sanja. ²² Eñ kêpi undambê gêja jagêngônj Anôtônê anôja, ma anjela to njac lai ma njactêkwa sêsô eñ njalabu.

4

Tanam tauj ôkwi ma tasa lêj wakuc

¹ Kilisi gêôc njandanj kêpi tau ôli. Amboac tonanj amansanj taôm e nêmj njalêlôm êtôm ênê acgom, gebe njac, tanj gêôc njandanj kêpi tau ôli nanj, sec kêlêwanj eñ. ² Tec njamalacnêj têtac njakalac ênam gôlinj amac êndêj têm amoa nomnja êtiam atom, Anôtônê binjenj ênam gôlinj amac. ³ Gêdêj têm, tanj gêjanja su nanj, amac agôm lau samuc nêj binj kêtû tônj, tec kêtôm gac. Amac asa nêmj lêj mockaiño to mockaiñja ma amoa totêmtac njakalac. Gêj kêjanij amac ma aenj lasam to anôm anaboa anjônj awiñ taôm to ajam sakinj gêdêj gwam asenj Anôtônê binjsu su. ⁴ Ma galoc asêlêj awiñ lau samuc ma asa nêj lêj wauc-waucgenja kêtiam atom, tec sêlic sec ma sêsôm binj alôb-alôb kêpi amac. ⁵ Mago êsêac oc sêwa nêj binj sa êndêj njac, tanj kêmasanj tau su gebe êmêtoc matenj jali to njacmatê nêj binj nanj. ⁶ Kêtu binj amboac tonanj eñ kêsôm njawae njajam lasê gêdêj njacmatê gebe êsêac têtac mêtôc sa kêtôm njamalac têtac sa, mago njalau sêmoa matenj jali kêtôm Anôtô gêmoa mata jali.

⁷ Gêj samob njatêku êsuja njanoc kêdabinj gac. Amboac tonanj taêm ênam taôm ma atenj nêmj mec totekwm sakigenj. ⁸ Tonec tec tasôm êtu njamata gebe akêj têtac gêwinj elom tau njanôjenj gebe têtac gêwinj êngênduc sec samob auc. ⁹ Anjôm ja lau atu môsi atom. ¹⁰ Anam sakinj taôm êndêj-êndêjenj êtôm moasiñ, tanj akôc nanj, ma atu Anôtônê moasiñ tokaiñ-tokaiñ njagejobwaga njajam. ¹¹ Njac tenj embe ênam mêtê, nanj êsôm êtôm Anôtônê binjenj. Tenj embe ênam sakinj, nanj ênam êtôm njac lai, tanj Anôtô kékêj gêdêj eñ nanj. Anjôm gêj samob tonanj gebe Anôtônê njawasi êsa êtu Jesu Kilisiñja. Njawasi to njajanja êndêj eñ tenjenj ma tenjenj. Binjanô.

Daôc njandanj tatôm Kilisine lau

¹² O lauace, alic njandanj, tanj kêlêtôm amac gêmoa nanj, amboac gêj kaiñ tenj, tanj kêtac amac sa nanj atom. ¹³ Têtac njajam êsa gebe awê kaiñ Kilisinê njandanj awiñ. Ma êndêj noc eñ eoc nê njawasi lasêja nanj, amac oc atu samuc totêmtac njajamgenj. ¹⁴ Embe sêmbu amac êtu Kilisinê njajêja, oc aoc êôc amac, gebe Anôtônê Njalau njawasi wacêpi amac. ¹⁵ Amacnêmj tenj êôc njandanj amboac njac, tanj géjac njamalac êndu me géjam genjenj gêj me gégôm sec me kégabec launêj kôm paliñ-paliñgenj nanj atom. ¹⁶ Mago amac embe aôc njandanj atôm Kilisinê lau, nanj majem atom. Alambij Anôtô gebe kékêj amac awê kaiñ njê tonanj.

¹⁷ Noc kêdabinj gebe Anôtô êmêtôc binj ênac m anja eñ tau nê gôlôac. Embe êngôm êndêj aêac amboac tonanj, ma êsêac, tanj tarjenj pêc gêdêj Anôtônê njawae njajam nanj, oc êngôm êsêac amboac ondogenj.

¹⁸ “Anôtô embe ênam lau gêdêj kêsi, oc njalêj njawapac,

ma lau geo to lau sec oc amboac ondoc.”

¹⁹ Amboac tañ êsêac, tañ sêoc ñandañ kêtôm Anôtô taê gêjam nañ, sêsa nêñ lêñ ñajam to sêsakiñ katunñ êndêñ ñac ñañêñ, tañ kêkêñ gêñ samob nañ.

5

Tajop Anôtônê domba

¹ Aê jalêñ biñ laumata, tañ sêmoa amac ñalêlôm nañ. Aê laumata teñ katôm amac ma galic Kilisi gêoc ñandañ ma oc jawê kainñ ñawasi, tañ mêtêtetu awê êtu ñamu nañ. ² Ajop Anôtônê domba ñatonñ, tañ kêkêñ gêdêñ amac nañ, ma ajop êtu sêkac amacña atom. Taôm anğôm anac ñawae êtôm Anôtônê biñ. Anğôm êtu awa geonça atom, anğôm êtu nêñ sakiñ topalêgeñña. ³ Ajop êsêac, tañ sêsêp amac lememe nañ amboac gôliñwaga, tañ sêkôninñ nêñ gôlôac nañ atom. Atu ñadôñdôñ ñajam êndêñ nêñ domba ñatonñ. ⁴ Ma gejobsêga tau embe êo lasê, go amac akôc ñawasi ñasunsunñ, tañ ênança atom nañ.

⁵ Amac lau wakuc amboac tonañ. Asô lau ñanô ñalabu. Amac samob akôninñ taôm to anam sakiñ taôm êndêñ-êndêñgeñ, êtôm teto gêc gebe “Anôtô êkô lau, tañ tetoc tauñ sa nañ auc, ma êkêñ moasiñ êndêñ êsêac, tañ sêkôninñ tauñ nañ.”

⁶ Amboac tonañ akôninñ taôm asô Anôtônê lêma ñajaña ñalabugeñ, ec etoc amac sa êndêñ ñanoc. ⁷ Gêñwapac samob, tañ kêkôninñ amac nañ, apô êpi eñ êna, gebe eñ gejob amac. ⁸ Tekwem saki ma anam jaligenñ, gebe amacnêñ ñacjo Sadanñ kêsêlêñ kêtanñ-kêtanñ amboac lewe ma gesom nê gêñ gebe êndanğôñ. ⁹ Anğamiñ taôm êndêñ eñ ma akêñ êwiñ ñajaña. Ma ajala gebe amacnêñ lasitêwai, tañ sêmoa nom ñagamêñ samob nañ, sêoc ñandañ tau tonañ têtôm amac. ¹⁰ Moasiñ samob ñatau Anôtô, tañ gêbiñ amac to Kilisi têtêñ nañ, kêkalem amac gebe akôc ênê ñawasi teñgeñña. Oc akôc ñandañ têtageñ ma eñ tau mêtêtetu dabiñ amac to êpuc amac têtêñ, ma êkêñ ñaclai êndêñ amac to ênsunñ amac sa akô ñajaña. ¹¹ Ñajaña êndêñ eñ endenñ têtêñgeñ. Biññanô.

Petere gêjac mata nê biñ

¹² Aê kato papia dambê tonañ gêdêñ amac ma lasic Silwana, tañ galic eñ amboac ñac ñañêñ nañ, gêjam aê sa. Aê galêñ biñ to gawa sa gêdêñ amac gebe Anôtônê moasiñ ñanô tau tonec. Akô ñajaña akô moasiñ tau ñalêlôm. ¹³ Gôlôac dabunñ anğa Babel, tañ Anôtô kêtalinñ êsêac sa sêwiñ nañ, awenñ gêjac amac, ma latuc Marka amboac tonanğenñ. ¹⁴ Aê moalêc taôm to akôc taôm sa totêmtac êwiñgeñ.

Biñmalô êndêñ amac samob, tañ Kilisi gêbiñ amac têtêñ nañ êwac.

PETERENÊ papia kêtú luagêcna

Peterenê papia kêtú luagêcna nec gêjac lau buña namatana ngêdô tapaõngej nawae. Lau-mêtê-geowaga jasêsêli-sêsêli gôlôac Asia Saunja, tec Petere keto papia tonec gebe êmbôc êsêac auc, ec nêj mêtê ôlinj ñakalacna êlainj tau amboac secgej. Lau buña sênac jao tauj êndêj létôm amboac tonaj ñalêj tonec gebe sênac dabinj nêj kauc e sêjala Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi êpi ñanôgej, tec Petere gebe êsêac sêkêj tanjej êndêj lau, tanj tauj materjanô sêlic Jesu ma tauj tanjesunj sêjô enj kêsôm binj to kêdôj êsêac nanj, sênac ñawaengej. Petere gesenj lau, tanj sêsôm sebe Kilisi êmu êmêj êtiam atom nanj, ñajanagej. Kilisi gêmu gêmêj su atom tagej nec ñam kêsêp Anôtô gê binj tõegej “gebe lau tej sênanja atom, gebe samob sêkac tauj su anja nêj sec acgommanj.”

Ñadênanj

1. Petere gêjac m papia tau 1:1-2
2. Anôtônê kalem gêdêj lau buña 1:3-21
3. Mêtê-geowaga têdôj mêtê dansanj 2:1-22
4. Kilisi êmu êmêj êtu ñamuja 3:1-18

Petere awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê sakinwaga to aposolo aê, Simon Petere, ñoc binj êndêj amac, tanj aêacnêj Anôtô agêc kêsíwaga Jesu Kilisi nêj binjgêdêj kêkêj amac akêj gêwiñ ñanô atôm aêac. ² Ajala Anôtô agêc aêacnêj Apômtau Jesu êtu tõe e moasinj to binjmalô ênam sêga anja amacna.

Anôtô kêkalem aêac to kêjalij aêac sa

³ Anôtônê ñaclai kêkêj gêj samob, tanj kêpuc aêac tõe tamo materj jali to tasa Anôtônê lêj nanj, gêdêj aêacgac. Kêkêj gêj tau kêtú tajala ñac, tanj kêkalem aêac tawê kainj ênê ñawasi to lêj ñanjêj nanja. ⁴ Enj gêgôm amboac tonaj, tec gêjac mata gêj ñanô mataêjam to kapôêj-kapôêj gêdêj aêac. Enj gêjac mata gêj tonaj gebe amac awê kainj ñanô anja Anôtô tau nê ma awê nom tonec ñanjaclai sa. Ñaclai ensenj amac sunj tonaj ñam kêsêp ñamalacnêj têtac ñakalacna. ⁵ Amboac tonaj ôlim palêgej gebe nê m akêj gêwiñ ênam ñanô lêj ñanjêj. Lêj ñanjêj êkêj kauc ajala gêjja. ⁶ Kauc ajala gêjja êkêj amac atu mêtê taôm ñapep. Atu mêtê taôm ñapep êkêj amac aóc gêjwapac totêmtac êpa sugenj. Aóc gêjwapac totêmtac kêpa sugenj êkêj amac asa Anôtônê lêj. ⁷ Asa Anôtônê lêj êkêj amac têtac êwiñ lasitêwai. Têtac gêwiñ lasitêwai êkêj amac têtac êwiñ ñanô tau. ⁸ Gêj ñanô tau tonaj embe ênê amacna e ênam amac auc, go êkêli amac, ec ôlim palê esa to anam ñanô ajala aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi. ⁹ Ma ñac, nanj êtap gêj tau tonaj sa atom, enj mataanô kêtú wao, tec gelic gêj gêja baliñ atom ma kêlinj Anôtô kêkwasinj ênê sec lanjwa su gêjanj nanj sinj.

¹⁰ O lasitêwaac, Anôtô kêkalem amac to kêjalij amac sa, tec ôlim palêgej gebe awaka Anôtônê moasinj tau sa. Embe anjôm amboac tonaj, go amberj ananja atomanô, ¹¹ ma Anôtô êkêj amac asô aêacnêj Apômtau to kêsíwaga Jesu Kilisi nê gamêj tengejja ana.

¹² Amac ajala binjanô, ma binjanô tau gêjam amac auc akô ñajanja, mago gabe jaõe binj tau sa anja amacnê m ñalêlôm gebe taêm ênam ñapanj. ¹³ Jaõe binj tau sa anja amacnê m nec gêjac aê ñawae êtôm ñoc têm jamoa bec tonec

ñalêlômña. ¹⁴ Aê kajalagac gebe saunjen, go sêmbuc ñoc bec tonec sa êtôm aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi tau geoc lasê gêdêñ aê. ¹⁵ Amboac tonan tec jawaka ñalêñ ten sa e êndêñ têm jawi nom tonec sinj sa nan, binj tonan ñai êôn sa anga nêñ ñalêlôm ñapan.

Kilisinê ñawasi, tanj propete seoc lasê nan

¹⁶ Gêdêñ tanj asôm aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê ñaclai to êmu êmêñ ñawae lasê gêdêñ amac nan, aêac ajac sêboaco, tanj ñamalac sêga tokaucgen nan atom. Aêac tauñ matenânô alic ênê ñawasi towae, tec asôm lasê. ¹⁷ Aêac alic gebe enj Tama Anôtô kêkêñ wae to ñawasi gêdêñ enj ma ñawasi ñatau awa amboac tonec gêdêñ enj gebe “Aêñoc Latuc, tanj têtac gêwiñ enj ma galic enj ñajam nan tonec.” ¹⁸ Awa tecenan aêac anjô kêsap anja undambê gêmêñ gêdêñ tanj amoa lôc dabun awiñ enj nan.

¹⁹ Amboac tonan aêac akêñ gêwiñ propetenêñ binj kêlêlêc. Ma amac embe akôc binj tau sa, oc ñajam amboac tonan, gebe binj tau kêtôm dawenj kêpô gamêñ ñakesec e êu bôn acgom, go utitêna mênêpi anja nêñ ñalêlôm. ²⁰ Ajala binj tonec êtu ñamata acgom, gebe ñac tenj kêtôm gebe êwa propetenêñ binj, tanj teto gêc nan, sa ña tau nê kauc atom, ²¹ gebe ñamalac enj nê ñalêlôm kêkac enj tec geoc binj tenj lasê nec atom. Ñalau Dabunj gêôc ñamalac, go sêsôm binj lasê kêtôm Anôtô gêsunj.

2

Propete dansan

¹ Gêmunjen propete dansanj dêdi anja lau Israel ñalêlôm. Ma kêdônwaga dansanj oc mênêsêsa anja amac ñalêlôm amboac tonan. Êsêac oc sêndônj mêtê geo, tanj ensenj ñamalac su nan, ma sênsa ñatau, tanj gêjam ôli êsêac su nan auc. Êsêac sêkic tauñ nêñ binj ma sênaña sebenj. ² Ma lau taêsam sêsap êsêacnêñ lêñ kêli ôliñ ñakalacña tônj, ma kêtû tonanña lau sêsôm binj alôb-alôb êpi binjanô ñalêñ. ³ Êsêac matenj katû gêñ ñawaô, tec têtulu amacnêñ awa ña nêñ binj dansan. Êsêacnêñ mêtôcwaga mata gêdinj êsêac ñapep wanêcgenj ma nêñ ñac ensenj êsêac sunj gêjac tuluc atom.

⁴ Anôtô taê labu anjela, tanj sêgôm sec nanj atom. Enj kêtinj êsêac sêsêp lamboam ñagêsunbôm ñakesec sêja ma gêsô êsêac tônj sêmoa e êndêñ bêc mêtôcña. ⁵ Enj taê labu nom langwa atom, kêkêñ bu kêsunj ñatêna gesenj nom ñalau, tanj sêwi Anôtô sinj nanj su. Noa tanj kêsôm binjgêdêñ lasê to nê lau 7 tauñgenj tec Anôtô gêjam jaom êsêac. ⁶ Ma Anôtô kêmêtôc malac Sodom to Gomora gebe sênaña, tec kêkêñ ja genj êsêac su sêjana. Enj kêkêñ dôñ tonan gebe êkêñ puc lau, tanj oc sêwi Anôtô sinj êtu ñamu nanj. ⁷ Enj gêjam ñac gêdêñ Lot kêsi. Lot tau gêmoa tonê ñalêlôm ñawapacgenj kêtû lau alôb-alôb tonan nêñ lêñ mockainja. ⁸ Ñac gêdêñ tonanj gêngônj êsêac ñalêlôm ma gêlic to gêñj nêñ binj geo kêtôm bêc to bêc ma gejonj ênê ñalêlôm gêdêñ e gêmoa jageo. ⁹ Apômtau kêjala ênam lau-sêkêñ-gêwiñwaga kêsi anja lêtôm ñalêñ ma kêjala êkôninj lau sec tônj e têtac ñagêjô sa êndêñ bêc mêtôcña ñalêñ amboac tonanjenj. ¹⁰ Ñagêjô tonanj êtap êsêac, tanj têtac ñakalac kêkac êsêac e sêsa lêñ môpña ma sêli binj sa kêpi Apômtaunê gôlinj nan, sa êlêlêc su.

Êsêac lau ñaclai sec to tetoc tauñ sa ma têtêc lau ñawasi ôña atom, sêsôm binj alôb-alôb kêpi êsêac gêwiñ. ¹¹ Anjela tonanj nêñ ñajana to ñaclai kêlêlêc lau tonan nêñ su, mago anjela sêpuc boa êsêac to sêkêñ êsêac têtac Apômtaunê mêtôc

sa atom. ¹² Lau tonañ nêj kauc masi têtôm bôc, tañ têna kêsû gebe ñamalac sêlô êsêac tôn to sêngun êsêac êndu. Lau tonañ sêsôm biñ alôb-alôb kêpi gêj, tañ sêjam kauc nañ. Êsêac oc sênaña têtôm bôc tau. ¹³ Êsêac têtap ñandañ sa êjô nêj geo, tañ sêgôm gêdêj lau nañ. Êsêac sêjam kauc gebe sêniñ lasam to sênôm anaboa êndêj ocsalô êtu têtac ñajam ñam. Êsêac gêj ñatêmui to gêj sec. Embe sêniñ gêj sêngôn sêwiñ amac, go sêngôm nêj sec sênac ñawaegen. ¹⁴ Êsêac mater danğucboa ma sêgôm sec gedêj tôngêj. Êsêac sêwa lip lau palê-palê ma têdôn nêj ñalêlôm e sêjala lêj mater katu gêjña kêtû tôn. Anôtô kêpuc boa êsêac sugac. ¹⁵ Êsêac sêwi lêj ñağêj siñ ma sêo sic sêsa Bosoro latu Balam, tañ têtac gêwiñ nê geo ñaôli nañ, nê lêj. ¹⁶ Balêm kêsa lêj tonañ e Anôtô kêmetôc eñ kêtû nê kesonja. Bôc wabaña awamê kêsôm biñ lasê gêjam ñamalac awa e kêkô propetenê lêj meloc auc.

¹⁷ Lau tonañ ñai têtôm bumata, tañ kêpa nañ, me têtôm tao, tañ mu gêbuc ma kêdaba su nañ. Anôtô kêmasañ gêsunbôm ñakesec kêtû êsêacña. ¹⁸ Êsêac sêsôm biñ lanem-lanem to biñ agwa-agwa ma sêwa nêj lêj kêli ôliñ ñakalacña kêtû lip, gebe ênac lau, tañ sêkac tauñ su ñasawa dambêj anğa lau, tañ sêsa lêj keso nañ. ¹⁹ Lau-sêwalipwaga sêjac mata lêj sêngamboac ñamalac su sêmoa nêj lêtêjenna, mago êsêac tauñ têtû ñaclai enser ñamalac sunja ñasakinwaga, gebe gêj, tañ kêku ñamalac tulu nañ, ñamalac têtû gêj tau ñasakinwaga. ²⁰ Lau teñ embe sêkac tauñ sa anğa nom ñagêj môpña êtu sêjala aêacnêj Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisiña, mago gêj tau embe êlênsôn êsêac êtiame e êku êsêac tulu, oc têtû sec êlêtêc gêmunja su. ²¹ Ijoc êsêacmêj, sêjala biñgêdêj ñalêj atomman. Amboac ondoc sêjala su, mago sêjam dêmôêj biñsu dabun, tañ sêkêj gêdêj êsêac nañ kêtiam. ²² Biñgôliñ tonec ñanô kêsa kêpi êsêac gebe “Kêam senj gêj, tañ sêluc siñ nañ kêtiam.”

Ma teñ gebe

“Bôcanô tañ gêliñ bu su nañ, jagêjac wandob kêtiam.”

3

Apômtau êmu êmêj biññanôgej

¹ O lauace, papia tonec kêtû papia kêtû luagêcña, tañ kato gêdêj amac nañ. Aê kato papia luagêc tau gebe jaôn biñ ñawa samob sa anğa nêj ñalêlôm gebe taêm ênam. ² Aê gabe jaôn biñ, tañ propete dabun sêsôm wanêcgej su to Apômtau to kêsiwaga nê biñsu, tañ amacnêj aposolo sêsôm nañ, sa anğa nêj ñalêlôm gebe taêm ênam êtiame. ³ Ajala biñ tonec êtu ñamata acgom, gebe êndêj têm nañ mênêsa lau ñagêdô, tañ sêsa nêj lêj êtôm ôliñ ñakalac kêkac êsêac nañ, oc mênêsêo lasê ma sêsu amac susu ⁴ ma sêsêm gebe “Eñ gêjac mata gebe êmu êmêj me. Ma galoc gêmoa ondoc. Aêac abenji sêmac sêja-sêja ma gêj samob gêc amboac gêc gêdêj tañ Anôtô kêkêj undambê to nom nañ, e mênêgêdêj galoc.” ⁵ Êsêac tañ gebe amboac tonañ nañ, sêliñ biñ tonec siñ gebe andaogenanô Anôtô kêsôm biñ tec kêkêj undambê to nom. Nom tau kêsa anğa bu ma bu gêjam nom sa. ⁶ Ma bu tau tonañ tec kêsun ñatêna e gesen nom lanğwa su gêjaña. ⁷ Mago Anôtô nê biñ gêjam jaom undambê to nom galocña gêmoa e ja enser su. Undambê to nom oc sênaña atom, sêncê e êndêj bêc Anôtô êmêtôc ñamalac to enser lau sec sunja.

⁸ O lauace, aliñ biñ tagen tonec siñ atom gebe Apômtau gêlic bêc tagen kêtôm jala 1,000 ma jala 1,000 kêtôm bêc tagen. ⁹ Apômtau gêgôm nê biñ, tañ gêjac

mata nan, nanô kesa keliñ tau siñ-siñ amboac lau ñagêdô taêñ gêjam nan atom. Eñ keliñ tau siñ-siñ atom, gê amacnêm biñ tônia gebe eñ gedec gebe lau ten sênaña atom. Eñ gebe lau samob sênam tauñ ôkwi.

¹⁰ Apômtaunê bêc oc êmêñ êtôm geñgeñtêna ma undambê oc ênaña tonjakicsêa kain ten. Ma ja êniñ gêñ umborña e êsêlô ma nom to gêñ nomña samob malenmê. ¹¹ Gêñ samob tonañ oc êsêlô amboac tonañ, tec amac oc amoa amboac ondoc. Asa nêñ lêñ atôm Anôtônê lau to anam sakin engeñ. ¹² Asa lêñ amboac tonañ ma aônia Anôtônê bêc ma anjôm gêñlêlôm gebe êô lasê sebenman. Endêñ tônê ja êniñ undambê e êsêlô ma ja êpac gêñ undambêña e êwê ênaña. ¹³ Mago Anôtô gêjac mata biñ kêpi undambê wakuc to nom wakuc, tan biñgêdêñ ênam auc, ma aêac tec daônia tamo.

¹⁴ O lauace, amac aônia gêñ amboac tonañ, tec amansañ taôm toolim palêgeñ gebe akô Anôtô lanônêm tolanômñêm sawa to nêñ ñalêlôm ñawageñ ma amoa tobiñmalôgeñ. ¹⁵ Ma alic aêacnêñ Apômtau gê biñ tônia tau kêtû ênê moasiñ ênam aêac kêsina ñamôkê, kêtôm tewenñ Paulu, tan têtac gêwiñ en nanô nan, keto gêdêñ amac kêtôm kauc mêtêña, tan Anôtô kêkêñ gêdêñ en. ¹⁶ Eñ keto biñ amboac tonañ kêsêp nê papia samob. Biñ ñagêdô, tan keto gec nê papia ñalêlôm nan, ñawapac ma lau kauc gêboc to palê-palê sêwa biñ tau sa kesogeñ kêtôm sêwa biñ ñagêdô, tan teto gêc nan, sa kesogeñ amboac tonañ. Êsêac sêgôm gêñ tonañ, tec sêkic tauñ nêñ biñ.

¹⁷ O lauace, amac ajala biñ tonañ kwanageñ, tec ajop taôm gebe lau alôb-alôb nêñ biñdansañ êwê amac ao sic e êkac amac su anña nêñ ñamôkê ñajaña nec atom. ¹⁸ Aêacnêñ Apômtau to kêsîwaga Jesu Kilisi nê moasiñ to nê kauc mêtêña esewec anña amacnêm,

Ñawasi êndêñ en galoc e naêndêñ bêc tengeña. Biñnanô.

JOANÑÊ papia ñamataña

“Joanñê papia ñamataña” nec ñac tau keto kêtú ñam kapôêñ luagêcña. Tenj gebe êkêli lau-sêsamwaga gebe sêmbijn taunj tônia tamiñ Anôtô agêc Latu Jesu Kilisi, go tenj gebe ênam la êsêac gebe sejop taunj êndêñ mêtê-geowaga. Embe têndanjuc êsêacnêñ mêtê geo, oc êkac êsêac su anja Anôtô agêc Kilisi nêñ. Mêtê keso ñam kêsêp lau, tañ seboc tamoa nom nec sec, tec têdônia gebe Anôtônê Latu Jesu mênkêtu ñamalac ñanô atom. Kedôniawaga dansañ tonanj sêsôm gebe ñamalac sêmoa nom nec, kêtú sec ñamanô tau. Takôniañ nêñ dabe tamoa materj jaliña tônia acgom, go amboac tajam taunj kêsigac. Go lau tonanj têdônia binj keso amboac tec gêwiñ seboc Anôtô ênam lau kêsina gêjac lêñ mansañ to têtac êwiñ taunja ñawae atom.

Joan tec gesenj binj keso tonanj ñai ma gêwa Jesu kêtú ñamalac ñanô ñabinj sa gêc awêgenj, go kêwaka binj tonec sa gêc awê gêwiñ gebe lau samob, tañ sêkênj gêwiñ Jesu to têtac gêwiñ Anôtô nanj, têtac êwiñ elom tau amboac tonanjenj. **Ñadênanj**

1. Joan gêjac m papia tau 1:1-4
2. Ñawê to ñakesec 1:5–2:29
3. Anôtônê ñapalê to Sadanje ñapalê 3:1-24
4. Binjanô to binjansañ 4:1-6
5. Têtac êwiñ lauña gêjac samob ñawae 4:7-21
6. Takênj gêwiñ ñanô kêku gêñ nomña samob tulu 5:1-21

Binj tañ kêtú danjônia matênj jali ñañamôkê

¹ Aêac ato gêdênj amac kêpi binj, tañ kêtú danjônia materj jali ñañamôkê nanj. Binj tau tonanj gêmoa gêdênj Anôtô kêkênj undambê to nom atomgenj. Aêac anjô binj tau to alic ña materjanô. Aêac asala to ma lemerj amoasac binj tau. ² Materj jali ñañamôkê geoc tau lasê, tec aêac alic to awa sa ma asôm lasê gêdênj amac. Materj jali ñañamôkê tenjenja tau gêmoa gêwiñ Tama ma geoc tau lasê gêdênj aêac. ³ Binj tañ alic to anjô nanj, aêac asôm lasê gêdênj amac amboac tonanjenj, gebe êmbijn aêac tônia tapi tagenj dawinj Tamenj agêc Latu Jesu Kilisi. ⁴ Aêac ato binj tonanj gebe têtac ñajam ênac dabinj tau.

Anôtô enj ñawê

⁵ Ñawae tañ aêac anjô anja ênê ma asôm lasê gêdênj amac nanj, binj tau tonec gebe Anôtô enj ñawê, ma ñakesec tenj gêc enja atomanô. ⁶ Aêac embe tasôm gebe aêac to enj dabinj taunj tônia tapi tagenj, mago embe tasa lêñ ñakesecña, oc tansau binjansañ ma danjôm binjanô tau ñanô êsa atom. ⁷ Aêac embe tasa lêñ ñawêña amboac enj tau gêmoa ñawê ñalêlôm, go aêac taunj dambijn taunj tônia ma Anôtônê Latu Jesu nê dec êkwasiñ aêacnêñ sec samob su tatu selec. ⁸ Aêac embe tasôm gebe nêñ sec masi, oc tansau taunj ma binjanô ênêc aêacnêñ ñalêlôm atom. ⁹ Ma embe daoc nêñ sec lasê, oc ñac ñañênj to gêdênj tau êsuc aêacnêñ sec ôkwi ma êkwasiñ aêacnêñ binj geo samob su tatu selec. ¹⁰ Aêac embe tasôm gebe dagôm sec atom, oc takênj Anôtô êtu dansañtêna, ma ênê binj ênêc aêacnêñ ñalêlôm atom.

2

Kilisi kêtú aêacnêñ gêjamsawaga

1 O ɲoc gêɲac, aê kato biɲ tonec gêdêɲ amac gebe aɲgôm sec atom. Mago ɲac teɲ embe êɲgôm sec, go ɲac gêdêɲ Jesu Kilisi tau êtu aêacnêɲ ênam-awerɲwaga êndêɲ Tama. 2 ɲac tau kêkêɲ tau kêtú da kêtú aêacnêɲ secɲa. Mago kêtú aêac tauɲgeɲ nêɲ secɲa atom, kêtú lau nomɲa samob nêɲ secɲa. 3 Aêac embe tamansaɲ Anôtônê biɲsu, go êwa aêac sa gebe tajala engac. 4 Teɲ embe êsôm gebe “Aê kajala engac,” mago êmansaɲ ênê biɲsu atom, naɲ eɲ dansaɲtêna, ma biɲɲanô gêc ênê ɲalêlôm atom. 5 ɲac taɲ kêmasaɲ Anôtônê biɲ naɲ, gêjac dabiɲ nê têtac gêwiɲ eɲɲa toɲanôgeɲ. 6 Biɲ tonaɲ gêwa aêac sa gebe Anôtô gêbiɲ aêac tôɲ. ɲac taɲ kêsôm gebe “Anôtô gêbiɲ aê tôɲ” naɲ, êsa nê lêɲ êtôm Kilisinê lêɲ.

Biɲsu wakuc

7 O lauace, aê kato biɲsu wakuc teɲ gêdêɲ amac atom, biɲsu langwa, taɲ akôc gêdêɲ gêmunɲeɲ. Biɲ taɲ aɲô su naɲ, biɲsu langwa tau tonanɲ. 8 Mago aê kato biɲsu wakuc teɲ, taɲ ɲanô kêsa kêpi Kilisi to amac naɲ, gebe ɲakesec gê su ma ɲawê tau mênkêpoa lasêgac. 9 ɲac taɲ kêsôm gebe “Aê gamoa ɲawê ɲalêlôm” mago têtac gedec nê lasitêwai naɲ gêmoa ɲakesec ɲalêlôm e mêngeêdêɲ galoc. 10 ɲac taɲ têtac gêwiɲ nê lasitêwai naɲ, gêmoa ɲawê ɲalêlôm ma nê biɲ êwa lakô lauɲa teɲ gêc ênê ɲalêlôm atom. 11 Mago ɲac, taɲ têtac gedec nê lasitêwai naɲ, gêmoa ɲakesec ɲalêlôm ma kêsa lêɲ ɲakesecɲa. Eɲ gêjam kauc gamêɲ, taɲ gebe êna naɲ, gebe ɲakesec gêgôm eɲ matapec kêsa.

12 O ɲoc gêɲac, aê tec kato gêdêɲ amac nec, ɲam gebe nê m sec gêjaɲagac kêtú Jesunê ɲaêɲa. 13 O tamenɲiac, aê kato gêdêɲ amac, ɲam gebe ajala eɲ, taɲ gêmoa gedeeɲ Anôtô kêkêɲ undambê to nom atomgeɲ naɲ. O lau matacac, aê kato gêdêɲ amac, ɲam gebe aku ɲac sec tau tulu su. 14 O ɲapalêac, aê kato biɲ gêdêɲ amac, ɲam gebe ajala Tamemi su. O tamenɲiac, aê kato biɲ gêdêɲ amac, ɲam gebe ajala eɲ, taɲ gêmoa gêdêɲ Anôtô kêkêɲ undambê to nom atomgeɲ naɲ. O lau matacac, aê kato biɲ gêdêɲ amac, ɲam gebe atu lau ɲajaɲagac ma Anôtônê biɲ gêc amacnê m ɲalêlôm, tec aku ɲac sec tau tulu su.

15 Têmtac êwiɲ nom to gêɲ nomɲa samob atom. Teɲ embe têtac êwiɲ nom, naɲ oc têtac êwiɲ Tama atom. 16 Gêɲ nomɲa samob, ôliɲ ɲakalac to mateɲ kalac ma gêɲ tetoc tauɲ saɲa naɲ aɲga Tamenɲinê atom, aɲga nomɲageɲ. 17 Nom to ɲagêɲlêlôm ɲakalac oc ênaɲa, ma ɲac taɲ êmansaɲ Anôtônê biɲ naɲ, oc êmoa endeeɲ tôɲgeɲ.

Kilisinê ɲacjosêga

18 O ɲapalêac, tê m ɲamuɲa mênkêsa su. Amac aɲô gebe Kilisinê ɲacjosêga oc êmêɲ, ma galoc Kilisinê ɲacjosêga taêsam sêmoa. Biɲ tonanɲ gêwa sa gêdêɲ aêac gebe tê m ɲamuɲa mênkêsa su. 19 Lau tonanɲ sêsa aɲga aêacnêɲ, mago têtú aêacnêɲ ɲagêdô ɲanô atom. Embe aêacnêɲ ɲagêdô ɲanô êsêac, oc semoa sêwiɲ aêac sêmoa. Mago sêwi aêac siɲ tec gêwa sa gebe êsêac samob têtú aêacnêɲ ɲagêdô ɲanô atom.

20 Mago ɲac dabuɲ geɲ oso amac, tec ajala biɲɲanô tau. 21 Aê kato gêdêɲ amac kêtú asageɲa. Kato gebe amac ajala biɲɲanô atom me. Masigoc. Kato gebe ajala biɲɲanô tau su ma ajala gebe biɲdansaɲ teɲ kêsa aɲga biɲɲanôɲa atom. 22 Dansaɲtêna tau asa. ɲac taɲ gêsa Jesu auc gebe eɲ Kilisi atom. Ma ɲac taɲ gêsa Tama agêc Latu auc naɲ, eɲ Kilisinê ɲacjosêga tau. 23 Lau samob, taɲ sêsa Latu auc naɲ, sêwê kaiɲ Tama atom. Ma samob, taɲ sêsôm Latu lasê naɲ, sêwê kaiɲ Tama sêwiɲ. 24 Biɲ taɲ gemunɲeɲ aɲô naɲ, ênêc nê m ɲalêlôm. Biɲ taɲ gêmunɲeɲ aɲô naɲ, embe ênêc nê m ɲalêlôm, go Tama agêc Latu oc

sêmbiņ amac tōrj. ²⁵ Ma biņ tau, taņ gêjac mata gêdêj aêac naņ, tonec gebe danġōrj materj jali tenġeņ.

²⁶ Aê kato biņ tonañ gêdêj amac kêpi êsêac, taņ sebe sêwê amac ajō naņ.

²⁷ Amboac tonañ apō lēna ḡac êndōj amacrja tenj atom. Nalau Dabuņ kêdōj amac gêj samobḡa gêmoa. Ma biņ tau tonañ biņdansarj atom, biņḡanō. Amboac tonañ asar Kilisi tōj êtōm biņ, taņ Nalau kêdōj amac naņ.

²⁸ O ḡoc gêjac, galoc tonec asar ej tōj, ec ḡac tau embe eoc tau lasê, naņ tamoa totêntac êpa sugerj ma êḡgōm aêac majerj êsa êndêj noc êmu êmêḡḡa atom. ²⁹ Embe nêḡm kauc êsa gebe ej ḡac gêdêj, go ajala gebe lau samob, taņ sêgōm biņgêdêj naņ, têtū Anōtōnê ḡapalê.

3

Aêac tatu Anōtōnê ḡapalê

¹ Alic acgom, Tamenj têtac gêwiņ aêac kainj tenj ḡanō, tec kêsam aêac gebe Anōtōnê ḡapalê. Ma aêac tatu ênê ḡapalê biņanōgoc. Lau nomḡa tec sêjam kauc aêac, gebe sêjala ej atom. ² O lauace, galoc tatu Anōtōnê ḡapalêgac. Mago êtu ḡamu aêac oc tamoa amboac ondocġeņ. Biņ tonañ geoc tau lasê gêdêj aêac atom tagerj. Biņ tonec tec tajalagac gebe Kilisi embe eoc tau lasê, go tatōm ej tau, gebe aêac talic ej laņōanō. ³ Ma lau samob, taņ sêkêj materj ej naņ, sêmansarj tauņ têtū selec, têtōm ej tau kêtū selec.

⁴ Lau samob, taņ sêgōm sec naņ, seserj Anōtōnê biņsu. Sec tau ḡam gebe danserj Anōtōnê biņsu. ⁵ Amac ajalagac gebe Kilisi geoc tau lasê gebe êkōc sec su. Ma sec tenj gêc eḡḡa atom. ⁶ Lau samob, taņ Kilisi gêbiņ êsêac tōj naņ, sêgōm sec atom. Lau samob, taņ sêgōm sec naņ, sêlic ej atom to sêjala ej atom.

⁷ O ḡoc gêjac, ajōp taōm gebe tenj êwê amac ajō atom. Nac taņ gêgōm gêj gêdêj naņ, ej ḡac gêdêj, kêtōm Kilisi tau ej ḡac gêdêj. ⁸ Nac taņ gêgōm sec naņ, ej aḡḡa Sadarḡnê, gebe Sadarj tau gêjac m sec gêdêj andanġerj ḡapanj e galoc. Anōtōnê Latu geoc tau lasê gebe enserj Sadarḡnê kōm su.

⁹ Nac taņ kêtū Anōtōnê ḡapalê naņ, gêgōm sec atom, gebe Anōtōnê naclai kêsêp ênê ḡalêlōm. Ej kêtōm gebe êḡgōm sec atom, gebe kêtū Anōtōnê ḡapalê.

¹⁰ Biņ tonec gêwa Anōtōnê ḡapalê to Sadarḡnê ḡapanj sa gebe Lau samob, taņ sêgōm gêj gêdêj atom to têtac gêwiņ lasitêwai atom naņ, Anōtōnê ḡapalê êsêac atom.

Biņ takêj têtac êwiņ elom taunḡa

¹¹ Jaerj taņ amac aņō gêdêj andanġerj naņ, gebe takêj têtac gêwiņ elom tau. ¹² Aêac tatōm Kain atommanj. Ej aḡḡa ḡac sec nê, tec gêjac lasi êndū. Gêjac ej êndū ḡam amboac ondoc. Nac tonec gebe êna lêj sec, ma lasinê lêj gêdêj.

¹³ O lasitêwaac, lau nomḡa embe têtac endec amac, naņ atakê atom. ¹⁴ Aêac têtac gawij lasitêwai, tec gêwa ea gêdêj aêac gebe dawī gêmacanō siņ ma talom danġōrj materj jaliņa. Nac taņ têtac gêwiņ atom naņ, gacġerj gêmoa gêwiņ gêmacanō. ¹⁵ Nac taņ têtac gedec lasitêwai naņ, kêtū ḡac-gêjac-ḡamalacênduwaga. Amac ajalagac gebe ḡacgêjac-ḡamalac-ênduwaga oc êwê kainj êḡgōj mata jali tenġeņḡa atom. ¹⁶ Kilisi kêkêj tau gêjo aêac su, tec gêwa têtac gêwiņ ḡam sa gêdêj aêac. Amboac tonañ aêac takêj tauņ tajō lasitêwai tanac ḡawaerj amboac tonañ. ¹⁷ Nac tenj embe nê awa nomḡa ênêc ma êlic nê lasitêwai sêpō lēna taunj, mago nê ḡalêlōm ḡadani êndêj êsêac, naņ têtac êwiņ Anōtōḡa ênêc ênê ḡalêlōm amboac ondocġeņ. ¹⁸ O ḡoc gêjac, aêac têtac êwiņ ḡa biņ to ḡa awerj suņ ḡaōma atom têtac êwiņ ḡanōġerj to ḡakolerj êwiņ acgom.

Takô Anôtô lanjônêm totêntac êpa suger

¹⁹ Biñ tonec êwa sa êndêñ aêac gebe aêac anja biñjanôñja, ma takô Anôtônê lanjônêm tonêñ ñalêlôm malô. ²⁰ Nêñ ñalêlôm embe êmêtôc aêac, go tajala gebe Anôtô eñ ñac kapôêñ kêlêlêc aêacnêñ ñalêlôm su ma kêjala gêñ samob. ²¹ O lauace, aêacnêñ ñalêlôm embe êmêtôc aêac atom, nanj takô Anôtô lanjônêm totêntac êpa suger. ²² Ma embe tatenj gêñ tenj, oc takôc ñanô su anja ênê, gebe aêac tamasanj ênê biñsu ma dagôm gêñ, tanj gêjac eñ mataanô ñajam nanj. ²³ Ma ênê biñsu tau tonec gebe takêñ êwiñ ênê Latu Jesu Kilisi nê ñaê ma takêñ têntac gêwiñ elom tau êtôm biñsu, tanj kêkêñ gêdêñ aêac nanj. ²⁴ Ñac tanj kêmasanj ênê biñsu nanj, Anôtô gêbiñ ñac tau tônj gêmoa gêwiñ eñ. Anôtô kêkêñ Ñalau gêdêñ aêac, tec gêwa sa gebe Anôtô gêbiñ aêac tônj.

4

Anôtônê Ñalau ma Kilisinê ñacjosêganê ñalau

¹ O lauace, propete dansanj taêsam mênșêsa dêdêñ ñamalac, tec akêñ êwiñ ñalau samob atom. Ansaê ñalau acgom e ajala oc anja Anôtônê me masi. ² Amac ajala Anôtônê Ñalau êndêñ biñ tonec gebe Ñalau tanj êsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtû ñamalac nanj, eñ anja Anôtônê. ³ Ma ñalau, tanj êsôm biñ tonanj lasê êpi Jesu atom nanj, anja Anôtônê atom. Eñ Kilisinê ñacjosêganê ñalau. Amac anjô su gebe oc êmêñ ma galoc gêmoa nom sugac. ⁴ O ñoc gêñac, amac anja Anôtônê, tec aku ñajco tulu su, gebe Ñalau tanj gêmoa gêwiñ amac nanj, ñajarja kêlêlêc ñalau, tanj gêmoa gêwiñ lau nomña nanj su. ⁵ Êsêac anja nom. Kêtû tonanjja êsêac sêsôm biñ nomña ma lau nomña sêkêñ tanjêñ êsêac. ⁶ Aêac anja Anôtônê. Ñac tanj kêjala Anôtô nanj, kêkêñ tanja aêac. Ñac tanj anja Anôtônê atom nanj, kêkêñ tanja aêac atom. Biñ tonanj gêwa Ñalau biñjanôñja to ñalau dansanjja sa gêdêñ aêac.

Têntac gêwiñ ñamôkê Anôtô tau

⁷ O lauace, takêñ têntac gêwiñ elom tau gebe têntac gêwiñ anja Anôtônê. Lau samob, tanj têntac gêwiñ nanj, têtû Anôtônê ñapalê ma sêjala Anôtô kêtû tônj. ⁸ Ñac tanj têtac gêwiñ gêc eñña atom nanj, gêjam kauc Anôtô, gebe Anôtô kêtû têntac gêwiñ ñamôkê. ⁹ Anôtô geoc nê têtac gêwiñ lasê kêpi biñ tecenec gebe eñ kêsakin nê Latu tagerj gêmêñ nom gebe dangônj materj jali êtu eñña. ¹⁰ Têntac gêwiñ ñam kêsêp aêac têntac gêwiñ Anôtôñja nec atom, kêsêp Anôtô têtac gêwiñ aêacña ma kêsakinj Latu mênjkêkêñ tau kêtû da kêtû aêacnêñ secña.

¹¹ O lauace, Anôtô embe têtac êwiñ aêac kaiñ tenj amboac tonanj, go aêac takêñ têntac gêwiñ elom tau tanac ñawaegerj amboac tonanjgerjmanj. ¹² Ñamalac tenj gêlic Anôtô atomanô. Aêac embe takêñ têntac gêwiñ elom tau, go Anôtô êmbiñ aêac tônj ma nê têtac gêwiñ ênac dabiñ tau ênêc aêacnêñ ñalêlôm.

¹³ Eñ kêkêñ Ñalau gêdêñ aêac anja tau nê Ñalau, tec gêwa aêac sa gebe tamoa dawij Anôtô ma Anôtô gêmoa gêwiñ aêac. ¹⁴ Ma aêac alic to awa sa gebe Tama kêsakinj Latu gebe êtu nom ñakêsiwaga. ¹⁵ Ñac tenj embe êsôm lasê gebe Jesu eñ Anôtônê Latu, go Anôtô êmoa êwiñ eñ ma eñ êmoa êwiñ Anôtô. ¹⁶ Ma aêac tajala to takêñ gêwiñ gebe Anôtô têtac gêwiñ aêac ñanô.

Anôtô eñ têntac gêwiñ ñamôkê. Ma ñac tanj gêmoa totêtac gêwiñgerj nanj, gêmoa gêwiñ Anôtô ma Anôtô gemoa gêwiñ eñ. ¹⁷ Aêac tec tamoa nom tatôm Kilisi gêmoa nom. Aêac embe taêñ ênam bêc mêtôcna totêntac êpa sugerj, go êwa sa gebe têntac gêwiñ gêjac dabiñ tau anja nêñ ñalêlôm. ¹⁸ Aêac embe têntac êwiñ ñanô, go tatêc tauñ atom. Têntac gêwiñ ñanô kêtij tanj tatêc tauñña su. Tatêc

taun ɲam gebe taen ɲêjam sec ɲagêjô. ¹⁹ Aêac têtac êwiɲman ɲe gebe Anôtô têtac ɲêwiɲ aêac kêtû ɲamata su. ²⁰ ɲac ten embe êsôm gebe “Aê têtac ɲêwiɲ Anôtô,” mago en embe têtac endec lasitêwai naɲ en dansantêna. Gebe ɲac ten embe têtac êwiɲ lasitêwai, taɲ ɲêlic êsêac naɲ atom, oc êtôm gebe têtac êwiɲ Anôtô, taɲ galic en atom naɲ, amboac ondoc. ²¹ Biɲsu taɲ takôc aɲga ênê naɲ tonec gebe ɲac taɲ têtac ɲêwiɲ Anôtô naɲ, têtac êwiɲ lasitêwai amboac tonanɲen.

5

Takên ɲêwiɲ go taku nom ɲaɲaclai tulu

¹ Lau samob, taɲ sêkên ɲêwiɲ gebe Jesu en Kilisi naɲ, têtû Anôtônê ɲapalê. Ma samob, taɲ têtac ɲêwiɲ tama naɲ, têtac ɲêwiɲ latu amboac tonanɲen. ² Aêac embe têtac êwiɲ Anôtô to tamansaɲ ênê biɲsu, oc êwa aêac sa gebe têtac ɲêwiɲ ênê latu amboac tonanɲen. ³ Têtac êwiɲ Anôtô tau tonec gebe tamansaɲ ênê biɲsu. Ma ênê biɲsu tau ɲawapac atom. ⁴ Lau samob, taɲ têtû Anôtônê ɲapalê naɲ, sêku nom tulu. Ma aêacnên takên ɲêwiɲ kêtû taku nom tulu ɲamokê. ⁵ Asa tec oc êku nom tulu. ɲac tagen, taɲ kêkên ɲêwiɲ gebe Jesu en Anôtônê Latu.

Anôtô ɲêwa Latu sa

⁶ Jesu Kilisi en ɲêmên ɲa bu to dec. En ɲêmên tobugen atom, ɲêmên tobu ma dec ɲêwiɲ. Ma ɲalau tau ɲêwa biɲ tonan sa gebe biɲɲanô, gebe ɲalau en biɲɲanô tau. ⁷ Amboac tonan sêwa-biɲɲanô-sawaga têlêac tonec, ⁸ ɲalau ma bu to dec. Ma êsêac têlêac tau tagen. ⁹ Aêac embe takên êwiɲ biɲ, taɲ ɲamalac sêwa sa naɲ, go takên êwiɲ biɲ, taɲ Anôtô ɲêwa sa tonanô kêlêlêc su naɲ, amboac tonanɲen. Biɲ taɲ Anôtô ɲêwa sa naɲ tonec gebe ɲêwa nê Latu sa. ¹⁰ ɲac taɲ kêkên ɲêwiɲ Anôtônê Latu naɲ, ɲêwê kain biɲ, tê Anôtô ɲêwa sa nê. ɲac taɲ kêkên ɲêwiɲ Anôtô atom naɲ, kêkên Anôtô kêtû dansantêna, gebe en kêkên ɲêwiɲ biɲ, taɲ Anôtô ɲêwa sa kêpi tau nê Latu naɲ atom. ¹¹ Ma biɲ, taɲ Anôtô ɲêwa sa naɲ, tonec gebe Anôtô kêkên aêac danɲôn maten jali tenɲen. Ma danɲôn maten jali tonan ɲam kêsêp ênê Latu. ¹² ɲac taɲ ɲêwê kain Anôtônê Latu naɲ, ɲêwê kain êɲgôn mata jali. Ma ɲac, taɲ ɲêwê kain Latu atom naɲ, ɲêwê kain êɲgôn mata jali atom amboac tonanɲen.

Biɲ danɲôn maten jali tenɲenɲa

¹³ Aê kato biɲ tonan ɲêdên amac, taɲ akên ɲêwiɲ Anôtônê Latunê ɲaê naɲ, gebe ajala amac awê kain anɲôn matem jali tenɲen. ¹⁴ Aêac embe taten ɲêwiɲ êtôm ênê biɲ, oc êkên taɲa aêac, tec dandên en tana totêtac êpa sugen. ¹⁵ Aêac embe tajala gebe êkên taɲa biɲ, taɲ taten naɲ, go tajala gebe takôc ɲêwiɲ, taɲ taten naɲ, aɲga ênê su.

¹⁶ ɲac ten embe êlic lasi êɲgôm sec, taɲ kêtôm gebe enser en su ênaɲa atom, naɲ eten Anôtô, go êkên en êɲgôn mata jali. Biɲ tonan kêkanôn lau, taɲ sêgôm sec, taɲ kêtôm gebe enser êsêac su sênaɲa atom naɲ. Mago sec ten ɲêc, taɲ kêtôm gebe enser ɲamalac su sênaɲa. Aê jasôm gebe aten mec êtu sec tonanɲa atom. ¹⁷ Biɲ geo samob tonan sec. Mago sec ɲagêdô kêtôm gebe enser ɲamalac su sênaɲa atom.

¹⁸ Aêac tajalagac gebe Anôtônê ɲapalê samob sêgôm sec atom, Anôtônê Latu tau gejob êsêac, gebe Sadan tau êmoasac êsêac atom.

¹⁹ Aêac tajalagac gebe aêac aɲga Anôtônê ma nom samucɲen kêsô Sadan ɲalabu.

²⁰ Ma aêac tajalagac gebe Anôtônê Latu gêmêḡ, tec kêkêḡ kauc gêdêḡ aêac gebe tajala Anôtô ḡanô. Ma tamoá dawḡḡ Anôtô ḡanô tau gebe dawḡḡ êné Latu Jesu Kilisi. ḡac tonar Anôtô ḡanô ma dangôḡḡ materḡ jali tenḡerḡ ḡam er. ²¹ O ḡôc gêḡac, ajop taôm êndêḡ anôtôḡi jaba.

JOANNE PAPIA KÊTU LUAGÊCŇA

Joanne papia kêtú luagêcŇa nec ņaketowaga kêsam tau gebe “Laumata’, tan keto bin tau gêdêŇ “Ňatauo to nê gôlôac”, tan eŇ têtêc gêwiŇ êsêac ņanô nan. JoaŇ keto amboac tonêŇ oc moae kêlêwiŇ gôlôac teŇ to lau buŇa. EŇ gêlêŇ bin lau tau kêtú têtac êwiŇ elom tauŇa ma gêjam la êsêac gebe sejob tauŇ êndêŇ mêtê-geowaga tonêŇ bin, tec keto papia dambê tonec.

Nadênanj

1. JoaŇ gêjac m papia tau 1-3
2. Têtac êwiŇ tauŇŇa kêlêlêc samob su 4-6
3. Tajop tauŇ êndêŇ mêtê geo 7-11
4. JoaŇ gêjac mata nê papia 12-13

JoaŇ awa gêjac lau

¹ Gôlôac dabuŇ nêŇ laumata aê jato bin tonec êndêŇ aôm ņatauo, tan Anôtô kêjaliŇ aôm sa nan, to êndêŇ nêŇ gôlôac, tan aê têtac gêwiŇ êsêac ņanô nan. Mago aê taucgeŇ têtac gêwiŇ êsêac atom, lau samob, tan sêjala biŇŇanô nan, têtac gêwiŇ êsêac amboac tonan ² kêtú binŇanô, tan gêc aêacnêŇ ņalêlôm galoc ma oc ênêc enden tôŇgeŇ nanŇa.

³ Tama Anôtô agêc Tamanê Latu Jesu Kilisi sêkêŇ moasiŇ to taêŇ walô ma biŇmalô êndêŇ aêac, tamoa tobiŇŇanô ma totêtac gêwiŇgeŇ.

Bin têtac gêwiŇ to biŇŇanôŇa

⁴ Aê katap nêŇ gôlôac ņagêdô sa sêsa nêŇ lêŇ tobiŇŇanôgeŇ, kêtôm biŇsu, tan takôc anŇa Tameninê, tec aê têtac ņajam ņanô. ⁵ O ņatauo, galoc jateŇ aôm gebe takêŇ têtac gêwiŇ elom tau. Bin tonan aê kato gêdêŇ aôm amboac biŇsu wakuc teŇ atom, kato kêtôm biŇsu, tan takôc gêdêŇ andanŇeŇ nan. ⁶ Têtac gêwiŇ tau tonec gebe tasa nêŇ lêŇ têndanŇuc Anôtônê biŇsu. BiŇsu tau tonec gebe tasa nêŇ lêŇ totêtac êwiŇgeŇ. Bin tau amac anô gêdêŇ andanŇeŇ su.

⁷ Lau taêsam mên̄sêsa têtôm nom ņagamêŇgeŇ, tan sebe sênsau amac. Êsêac sêsa Jesu Kilisi kêtú ņamalac auc. Ňac tonan eŇ dansan̄têna ma Kilisinê ņacjosêga. ⁸ Ajop taôm ņapep gebe kôm, tan aêac ajam nan, ņanô ênaŇa atom, atap ņaôli sa samucgeŇ. ⁹ Lau samob, tan sêoc lêlêc Kilisinê mêtê ma sêmoa ņalêlôm atom nan, sêwê kaiŇ Anôtô atom. Ňac tan gêmoa mêtê ņalêlôm nanŇeŇ, tec gêwê kaiŇ Tama agêc Latu. ¹⁰ Ňac teŇ embe wacêô lasê êndêŇ amac tomêtê tonecgeŇ atom, nan aê moalêc eŇ ma akôc eŇ sa êŇgôŇ nêŇ andu atom. ¹¹ Ňac tan gê moalêc ņac amboac tonan nan, gêjam kôm sec tau gêwiŇ eŇ.

JoaŇ gêjac mata nê bin

¹² Bin taêsam gêc, nan gabe jatoŇa. Mago aê gabe jato bin tau ņa busa êsêp papia atom. Aê taêc kêka gebe tauc jandêŇ amac jawac ma lanôŇanô êpi tageŇ to tasôm bin tajô tauŇ awen, ec têtac ņajam samucgeŇ.

¹³ Lasimo tan Anôtô kêjaliŇ eŇ sa nan, nê gôlôac awen gêjac aôm.

JOAN NĒ papia kĕtu tĕlĕacŋa

Joanĕ papia kĕtu tĕlĕacŋa nec Gôlôacnĕŋ “laumata” Joan tau keto gĕdĕŋ gôlôac ŋagejowaga ten ŋaĕ Gai. Joan kĕlambiŋ Gai gebe gĕgôm ja lau bunja ŋagĕdô to kĕpuc ĕsĕac tōŋ ŋaŋĕŋ nan, ma gĕjam la lau sejop taun ĕndĕŋ ŋac ten nĕ ŋaĕ Diotrepe.

Nadĕnaŋ

1. Gĕjac m papia tau 1-4
2. Kĕlambiŋ Gai 5-8
3. Gĕbu Diotrepe 9-10
4. Gĕwa Demetri sa gebe ŋac mansaŋ 11-12
5. Gĕjac mata papia tau 13-15

Joan awa gĕjac lau

¹ Gôlôac dabuŋ nĕŋ laumata aĕ jato biŋ tonec ĕndĕŋ ŋoc ŋac Gai, taŋ tĕtac gĕwiŋ eŋ ŋanô naŋ.

² O ŋoc ŋac, aĕ katenj mec gebe ômoa ŋajam toôlim samucgeŋ etôm katôm gĕmoa ŋajam. ³ Lasitĕwai ŋagĕdô mĕŋsĕô lasĕ ma sĕjac miŋ gebe kôsap biŋŋanô tōŋ gōmoa, kĕtôm gĕmuŋgeŋ kōsa nĕm lĕŋ tobiŋŋanôgeŋ naŋ, tec gĕgôm aĕ tĕtac ŋajam kĕsa ŋanôgeŋ. ⁴ Aĕ embe jaŋô ŋoc ŋapalĕ sĕsa nĕŋ lĕŋ tobiŋŋanôgeŋ ŋawae, oc ĕŋgôm aĕ tĕtac ŋajam ĕlĕlĕc ŋawae ŋagĕdô ŋatĕtac ŋajam su.

Joan kĕlambiŋ Gai

⁵ O ŋoc ŋac, aôm gōjam kôm kôkôc lasitĕwai saŋa ŋaŋĕŋgeŋ ma kôkôc lasitĕwai lanôŋ matac sa amboac tonan. ⁶ ĕsĕac sĕjac miŋ aôm tĕmtac gĕwiŋ ĕsĕac ŋawae gĕdĕŋ gôlôac dabuŋ tonec. Aôm embe ônam ĕsĕac sa ma ôkĕŋ ĕsĕac sĕsa nĕŋ lĕŋ, oc ôŋgôm ŋajam ma ĕnac Anôtô mataanô. ⁷ ĕsĕac sĕsĕlĕŋ lĕŋ tonan kĕtu Anôtônĕ ŋaĕŋa ma oc sĕkôc gĕŋ ĕnam ĕsĕac saŋa ten aŋga lau samuc nĕŋ atom. ⁸ Amboac tonan tec gĕjac aĕac ŋawae gebe tapuc lau amboac tonan tōŋ gebe tatu biŋŋanô ŋakoleŋwaga dawinĝ ĕsĕac.

Diotrepe agĕc Demetri nĕŋ biŋ

⁹ Aĕ kato papia ten gĕdĕŋ gôlôac dabuŋ, mago Diotrepe, taŋ gebe ĕtu ĕsĕacnĕŋ ŋamata naŋ, kĕsô aĕ ŋalabu atom. ¹⁰ Amboac tonan embe jawac, oc jakip biŋ, taŋ eŋ gĕgôm naŋ sa, gebe eŋ kĕsau biŋdansaŋ to kĕgôliŋ biŋ sec kĕpi aĕac. Mago tonanĝer atom. Gĕgôm tonec gĕwiŋ gebe kĕkôc lasitĕwai sa atom to kĕkô lau, taŋ sebe sĕkôc ĕsĕac sa naŋ, auc ma ketiŋ ĕsĕac su aŋga gôlôac dabuŋ nĕŋ.

¹¹ O ŋoc ŋac, ôtĕku lĕŋ sec atom, ôtĕku lĕŋ ŋajamgeŋ. Ŋac taŋ gĕgôm gĕŋ ŋajam naŋ, aŋga Anôtônĕ. Ŋac taŋ gĕgôm gĕŋ sec naŋ, gĕlic Anôtô atom. ¹² Lau samob sĕwa Demetri sa gebe eŋ ŋac ŋajam. Biŋŋanô tau gĕwa eŋ sa amboac tonan. Ma aĕac awa eŋ sa awiŋ ma aôm kôjala gebe aĕacma biŋ tonan biŋŋanô.

Joan gĕjac mata nĕ biŋ

¹³ Biŋ taĕsam gĕc, taŋ gabe jato ĕndĕŋ aôm. Mago aĕ gabe jato ŋa kĕlĕpĕ ma busa ĕndĕŋ aôm atom. ¹⁴ Aĕ taĕc kĕka gebe jalic aôm sebeŋ ma lanôŋanô ĕpi tagen to tasôm biŋ tajô taun awenĝ.

¹⁵ Biŋmalô ĕndĕŋ aôm. Nĕm lau ôlim andan taômŋa awenĝ gĕjac aôm. Ôsôm ĕndĕŋ ŋoc lau ôliŋ andan taunŋa gebe aoc gĕjac ĕsĕac gĕdĕŋ-gĕdĕŋgeŋ.

JUDANÊ papia

Judanê papia nec ñac tau keto gebe ênam la lau êndêñ mêtê-geowaga, tañ sêsam taun gebe lau-sêkêñ-gêwiñña êsêac nan. Bin tec teto gêc papia dambê tonec nec, kêtôm tañ teto gêc Peterenê Papia kêtû luagêcña nan. Ñac-ketowaga kêkêli nê lau-sêsamwaga gebe “Anac sinj êtu bin takêñ gêwiñ, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ nê lau kêtû dim tagenjen ma kêtôm nanña awiñmanj.”

Ñadênanj

1. Gêjac m papia tau 1-2
2. Kêdôñwaga dansañ nêñ ñam ma nêñ binj têdôñña to ñagêjô êtap êsêac sanja 3-16
3. Gêlêñ binj lau gebe sêsap sêkêñ êwiñ tôn ñañêñgenj 17-23
4. Gêjac mata ña mec lambiñña 24-25

Juda awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê sakinwaga ma Jakobo lasi aê, Juda, ñoc binj êndêñ êsêac, tañ Anôtô kêkalem êsêac nan. Tamenji Anôtô têtac gêwiñ êsêac to Jesu Kilisi gêjam jaom êsêac gêmoa.

² Anôtôñê taê walô to binjalô ma têtac gêwiñ ênam sêga anja amacnêm.

Anôtô êmêtôc kêdôñwaga dansañ

³ O lauace, aê taêc gêjam kêtû tôn gebe jato êndêñ amac ma jawa Anôtôñê moasin ênam aêac kêsinya, tañ gêjac aêac samob ñawae nan ñam sa. Ma galoc ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jato êndêñ amac ma jalêñ bi ñ amac gebe anac sinj êtu bin takêñ gêwiñña, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ nê lau kêtû dim tagenjen nan êwiñ.

⁴ Ñamalac ñagêdô sêsap aêac ñalêlôm kelecgenj. Êsêac dedec Anôtô ma sêjam aêacnêñ Anôtôñê moasin ôkwi e kêtû ôlinj ñakalac ñagêñ ma sêsa Ñatau tagen, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi auc. Mêtôc tañ êsêac têtap sa nan, teto ñabinj gêc wanêcgenj su.

⁵ Aê gabe jaônj binj, tañ amac ajala samob su nan, sa anja nêñ ñalêlôm gebe taêm ênam êtiam acgom. Apômtau gêjam lau Israel kêsî anja gamêñ Aiguptunja, mago sêkêñ gêwiñ atom, tec kêtû ñamu gesenj êsêac su. ⁶ Taêm ênam anjela ñagêdô, tañ sejop taun nêñ gôlinj atom ma sêwi nêñ malenj sinj nan. Anôtô gêsô êsêac tôn ña kapoacwalô tenjenña sêmoa gêsunbôm ñalabu gebe tau êmêtôc êsêac êndêñ bêc kapôênj. ⁷ Taêm ênam Sodom to Gomora to malac, tañ gêc ñagala nan. Êsêac sêsa lêñ têtôm anjela tonanj. Êsêac sêgôm gêñ mockaiñña kainj tenj to matenjanng taunbo. Ñagêjô tañ kêtap êsêac sa nan, êkêñ puc aêac gebe êsêac sêsa ja tenjenña.

⁸ Lau-mêtê-geowaga tau sêjala binj tonanj, mago sêgôm binj, tañ sêc mê kêpi nan, ñanô kêsî ma sêjac môp taun. Êsêac sesen Apômtaunê gôlinj su to sêsôm binj alôb-alôb kêpi lau ñawasi ôña. ⁹ Anjelasêga Mikael gêgôm amboac tonanj atom. Gêdêñ tañ êsêagêc Sadanj sêsôm taun to sêjô binj kêtû Mosenê ñawêlêlanja nan, enj kêtêc tau ma kêmêtôc Sadanj ña binj alôb-alôb atom, enj kêsôm binj tagen tonec gebe “Apômtau êmêtôc aôm.” ¹⁰ Ma lau tonec sêsôm binj alôb-alôb kêpi gêñ, tañ sêjam kauc ñam nan. Ma gêñ nomnja, tañ sêjala kêtû tañ kêtôm bôc kaucmê sêjala nan, tec gêñ tau tonanjenj gesenj êsêac su. ¹¹ Ojae êsêacmêñ, gebe sêsa Kainnê lêñ ma têdaguc Balamnê keso kêtû têtap awa sanja to sêli binj sa têtôm Kora, tec sêjana. ¹² Amac embe aninj moasinj awiñ taôm ma êsêac

embe sêniñ sêwiñ tomajen êmbacgen, go têtôm njetêmui, tañ jakêsap moasinj tøj nanj. Êsêac señ gêñ taêñ gêjam tauñgenj. Êsêac têtôm tao, tañ mu gêbuc ma kêdaba, mago kêkêñ kom atom nanj. Êsêac têtôm ka, tañ ñalauñ kêsêlô, mago gêjam ñanô gêdêñ njetêmu atom nanj. Têtôm ka, tañ kêtumu masê su ma kêkumu sa tomôkêgenj. ¹³ Êsêac têtôm gwêc kêjaunj, ma gêñ tañ sêgôm tomajen gêbacgenj nanj, mênkêsa kêtôm gwêc ñaôpic. Êsêac têtôm utitalata, tañ sêsêlêñ seo-seogenj nanj. Anôtô kêmasanj ñagêsunjbôm ñakesec tenjenña kêtumu êsêacnêñ gamêñ sêmoaña.

¹⁴ Enok tañ kêtumu Adamnê wakucnêñ ñadênanj ñañac kêtumu 7ña nanj, geoc bin Iasê kêpi êsêac wanêcgenj su gebe “Alic acgom, Apômtau gêmêñ to nê anjela 1,000 to 1,000, ¹⁵ gebe êmêtôc lau samob ma êkêñ ñagêjô êndêñ laudedec-Anôtôwaga êjô êsêacnêñ kolenj geo samob, tañ sêgôm nanj, to êjô lau sec, tañ dedec Anôtô nanj, nêñ bin sec ñajanja kainj tenj samob, tañ sêsôm kêpi enj nanj.” ¹⁶ Êsêac sêôc gêdô to sêbumu Anôtônê gôlinj. Êsêac sêsa nêñ lêñ têtac ñakalacña to awenj ola sec ma awensunj geno-genu binj gebe têtac moasinj sa anja launêñ.

Juda gêjac binj su nê lau

¹⁷ O lauace, taêm ênam binj, tañ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê aposolo sêsôm kwananjenj nanjmanj. ¹⁸ Êsêac sêsôm gêdêñ amac gebe “Êndêñ têmu ñamunja lau-sêsu-susuwaga oc mênjsêsa, tañ sêsa nêñ lêñ sêndanjuc tauñ nêñ têtac ñakalac secña nanj.” ¹⁹ Êsêac sêwa gôlôac êkôc-êkôc ma taêñ ênam gêñ nomñagenj to sêwê kainj Ñalau Dabunj atom. ²⁰ O lauace, amboa taôm saman, akô binj takêñ gêwiñña dabunjanô tau ñaô. Ñalau Dabunj êpuc amac tøj ma aterj mec. ²¹ Amoa Anôtônê têtac gêwiñ ñalêlôm ma aøj aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê taê walô êkêñ amac anjôñ matem jali tenjenj.

²² Taêm walô êsêac, tañ sêmoa tonêñ ñalêlôm gêja lulu nanj. ²³ Anam lau ñagêdô kêsi ma ajanjo Êsêac su anja ja, ma taêm walô lau ñagêdô toatêc taômgenj. Andec nêñ ñakwê, tañ sec ôlinjña gêgôm njetêmui kêsa nanj.

Mec lambiñña

²⁴ Êndêñ ñac, tañ kêtôm gebe ejop amac gebe ambenj ananja atom ma etoc amac naakô ênê ñawasi ñanêmña tolanômnmê sawa ma totêmtac ñajamgenj nanj, ²⁵ êndêñ Anôtô tagenj, tañ kêtumu aêacnêñ kêsiwaga kêtumu nêñ Apômtau Jesu Kilisinja nanj, ñawasi to wae kinja ma ñajarja to ñaclai. Enj gêmoa amboac tonanj gêdêñ andanjenjanô ma galoc ma oc êmoa endenj tøjgenj. Binjanô.

BIÑ KILISI GEOC LASÊ GÊDÊÑ JOANÑA

Biñ Kilisi Geoc Lasê Gêdêñ Joanña nec ñac tau keto gêdêñ ñasawa tenj, tan lau sêjanda to sêlésu lau bunja kêtú nêñ sêkêñ gêwiñ Jesu Kilisi gebe Apômtau enja. Joan keto papia tonec ñamanô tau nec gebe êkêli lau tònê sêkêñ materj Anôtô to taên êka enj totêntac êpa sugen ma gebe êpiñkap êsêac gebe sêsap enj tøj ñañêngenja êtôm têm, tanj sêoc wapac to ñandan nanja sênsinj sugen.

Anôtô geoc nom ñatêm êsu ñawêc totau-totau lasê gedêg Joan, tec keto gêjam buku tonec ñamakenj kapôênj auc. Gêgôm enj kêtú kainj tenj kêsá, tec gêlic gêñ ñakatu kêpi ñadôñdôñgeñ ma gêñô biñ ñalêwiñgenj, nanj lau bunja têm tònêña sêjala ñam gêc awê gêdêñ êsêac taunjenj, mago kêsinj tau gêc lêlômgenj gêdêñ lau samuc. Ñacsakinj tenj embe ênam métê aêac, oc êndênanj biñ ñapep. Enj êkêñ ñasêbu samob sêso ñalôtêna tagenj ñalabu, nanj enj êsam lasê êsêp ñasawa, ec êwê aêac êndêñ tajala biñja. Joan keto buku tonec ñabinj totau-totau kêsô ñalôtêna ñalabu gêdêñ-gêdêñgenj kêtôm tònêgenj, tec kêdênanj gêñ, tê katu gêlic to gêñô-gêñô nê, kêsí tau gêc awê ñajam. Lau sêpuc biñ tonanj ñai ñam ma sêwa sa nanj, nêñ kauc keso-keso tau. Mago buku tau ñagalôtênasêga tonec gêc awêgenj gebe Êtu ñamu Anôtô oc êkêñ Apômtau Jesu Kilisi mênêku nê ñacjo pebenj tulu tomalagenj ma Sadanj tau êwiñ amboac tonanjenj. Êkêñ êsêac sêso enj ñañbu su, gocgo êkêñ moasinj êndêñ nê lau sêsêp enj tøj ñañêñja naêjô gebe êkêñ êsêac sêwê kainj undambê wakuc to nom wakuc ñawasi sêwiñ enj.

Ñadênanj

1. Joan gêjac m papia tonec 1:1-8
2. Joan katu kainj tenj kêsá gêlic gêñ ñakatu ñamataña ma biñ gêdêñ gólôac 7ña 1:9-3:22
3. Papia tonaperj 7ña 4:1-8:1
4. Dauc 7ña 8:2-11:19
5. Lêñuckê m to bôclai luagêc ñabinj 12:1-13:18
6. Katu gêlic gêñ ñakatu ñagêdô 14:1-15:8
7. Anôtô têtac ñandanj ñalaclu 7 16:1-21
8. Babilon kêku sa ma sêku Bôc tau tuluña to propete dansanj ma Sadanj tau 17:1-20:10
9. Anôtô êmêtôc biñ êtu ñamu 20:11-15
10. Undambê wakuc to Nom wakuc ma Jerusalem wakuc 21:1-22:5
11. Joan gêjac mata buku tonec 22:6-21

Joan gêjac m nê biñ ma awa gêjac nê lau

¹ Biñ tonec ñai Jesu Kilisi geoc lasê. Anôtô tau kêkêñ biñ tonec gêdêñ enj gebe enj êtôc biñ, tanj kêdabinj gebe mênêsa nanj, êndêñ nê sakinwaga samob. Tec kêsakinj nê anjela geoc biñ tau lasê gêdêñ ênê sakinwaga aê, Joan. ² Aê, Joan, galic gêñ samob tonec, tec kasôm Anôtô nê biñ to Jesu Kilisi nê biñjanô tau lasê. ³ Aê aoc êoc ñac, tanj êsam biñ tonec lasê to êsêac, tanj sêñô biñ Kilisi geoc lasêña ma sêmansanj biñ samob, tanj kato gêc papia tonec nanj, gebe ñanoc kêdabinj.

⁴ Aê, Joan, ñoc biñ êndêñ gólôac daburj 7, tanj sêmoa gamêñ Asianja. Moasinj to biñmalô êndêñ amac anja ñac, tanj gêmoa gêdêñ andanjenj ma gêmoa galoc ma oc êmên nanj nê, ma anja Ñalau 7, tanj sêmoa ênê lêpônj kinja ñanêmna nanj

nêj, ⁵ to anja Jesu Kilisi nê. Eñ ñac-gêwa-bij-sa-ñanêñ-waga ma kêtú ñacmatê sêndi sa nêj ñamêc to géjam gôliñ kinj nomña.

Eñ têtac géwiñ aêac ma kêgaboac aêac su anja nêj sec ña tau nê dec. ⁶ Eñ kêkêñ aêac tatu Tama Anôtô nê gamêñ to dabuñwaga. Ñawasi to ñajarja êndêñ eñ tengeñ ma tengeñ. Biññanô.

⁷ Alic acgom, eñ oc êmêñ totaogey.

Lau samob oe sêlic eñ.

Ma êsêac, tañ sêgunj eñ ôli lasê nan, oc sêlic eñ sêwiñ.

Lau to-m-to-m anja nom têtanj êpi eñ.

Aec, biñ tau amboac tônê.

Biññanô.

⁸ Apômtau Anôtô, ñaniniñ Natau, tañ gêmoa gêdêñ andanげñ ma gêmoa galoc ma oc êmêñ nan, kêsôm gebe “Aê ñac ñamata to ñamu.”

Joan gêlic Kilisi

⁹ Amac tewemi aê, Joan. Jesu gêbiñ aêac têt, tec gawê kainj nêñ gêñwapac to Anôtônê gamêñ ma gaôc gêñwapac totêtac kêpa sugenj gawinj amac. Êsêac sêkêñ aê ganjôñ nuc, tañ sêsam gebe Patmos nan, kêtú kasôm Anôtônê biñ lasê to gawa Jesu saña. ¹⁰ Gêdêñ Apômtaunê om Nalau gêjam aê auc, tec ganjô awa kapôêñ teñ amboac dauc kêtanj anja aê dêmdêcmuña. ¹¹ Ñaawa tau kêsôm gebe “Gêñ tañ ôlic nan, oto êsêp buku teñ ma ôsakinj êndêñ gôlôac dabuñ 7 tonec, Epese, Smurna, Pergamon, Tuatira, Sardes, Piladelpia ma Laodikea êna.”

¹² Go kakac tauc ôkwi gabe jalic awa, tañ kêsôm biñ gêdêñ aê nan. Kakac tauc ôkwi e galic jakainj gold 7. ¹³ Ma ñac teñ amboac ñamalak latuñ teñ gêmoa jakainj tonanj ñasawa. Eñ kêsô ñakwê baliñ e jagêdêñ agêbi ma kêjandinj ômbinjak gold gêsac bôdagi. ¹⁴ Ñac tau môkêapac to môkêlauñ sêpôma amboac kateñ sêpsêp ma amboac tao kwalam, ma mataanô amboac jawaô, ¹⁵ ma akainj amboac ki jonjon, tañ sêpac e ñamondec-mondec kêsa nan, ma nê awa amboac bu kapôêñkapôêñ ñakicsêa. ¹⁶ Ñac tau lêma anôña kêkam utitalata 7, ma sinj teñ sêuc ñamata makenj-makenj kêsa eñ awasuj, ma eñ lanjônô amboac oc ñawê tonjalai.

¹⁷ Aê galic eñ e gau tauc jatomatêgeñ gaêc eñ akainjña, go kêkêñ lêma anôña gêsac aê ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom. Aê ñac ñamata to ñamu. ¹⁸ Aê matoc jali. Aê gamac êndu su, mago aôm gôlicgac, aê matoc jali gamoa tengeñ ma tengeñ, ma kakôc gêmacanô to lamboam ñaki. ¹⁹ Amboac tonanj oto gêñ, tañ gôlic nan, sa acgom. Oto gêñ, tañ galoc gêc nan, to gêñ tañ mêtêsa êtu ñamu nan, amboac tonanげñ. ²⁰ Utitalata 7, tañ gêc lemoc anôña nan, to jakainj gold 7 ñabinj, tañ gêc lêlômgeñ nan, ñam tau tonec. Utitalata 7 tonanj têtú gôlôac dabuñ 7 nêñ anjela, ma jakainj 7 tonanj têtú gôlôac dabuñ 7 tau. * saunj. Alic Tim II. 1:15

2

Bij gêdêñ gôlôac Epeseña

¹ “Oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Epeseña nêñ anjela.

“Ñac tañ lêma anôña kêkam utitalata 7 ma kêsêlêñ gêmoa jakainj gold 7 ñasawa nan, kêsôm biñ tonec gebe ² Aê kajala nêñ kolenj to gôm taôm su ma gôc gêñwapac totêtac kêpa sugenj. Aê kajala gebe aôm godec lau sec gebe

* **1:20:** Ñaê Asia kêkanôn gamêñ, tañ sêsam teñ gebe Asia

sêmoa sêwiñ aôm atom. Aôm kôsaê êsêac, tañ sê taun gebe aposolo, mago êsêac aposolo atom nañ, e kôjala êsêac gebe dansantêna. ³ Aôm gôc gêñwapac, tañ kêtap aôm sa kêtû ñoc ñaêña nañ, totêmtac kêpa sugen, ma têkwam gêbac atom. ⁴ Tagen nêmbiñ teñ tec gêc. Aôm gôwi nêmbiñ têtac gêwiñ ñamataña sin. ⁵ Amboac tonañ taêm ênam gêñ, tañ gôwi sin su nañ, e ônam taôm ôkwi ma ônam kôm, tañ gôjam gêdêñ ñamataña nañ êtiam. Embe ônam taôm ôkwi atom, oc jandêñ aôm jawac ma jatiñ nêmbiñ jakaiñ su anga ñamala. ⁶ Mago tonec tec gôgôm jagêdêñ gebe têtac gedec Nikolainê launêñ kôm, tañ aê têtac gedec amboac tonañgeñ nañ. ⁷ Ñac tañ nê tanasun gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabun nec, gebe Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ enj êniñ ka danğôñ materñ jaliña, tañ kêkô Anôtônê paradisi nañ ñanô.

Bin gêdêñ gôlôac Smurnaña

⁸ “Ma oto bin tonec êndêñ gôlôac dabun Smurnaña nêñ anjela.

“Ñac ñamata to ñamu, tañ gêmac êndu e mata jali kêsa nañ, kêsôm bin tonec gebe. ⁹ Aê kajala gebe gôñgôñ jageo to ñalêlôm sawa. Mago aôm ñac tolêlôm goc. Aê kajala êsêac, tañ sê taun gebe Juda nañ, sêsôm bin alôb-alôb kêpi aôm. Mago êsêac Juda atom, êsêac anga Sadanê lôm. ¹⁰ Ôtêc ñandan, tañ oc ôc nañ atom. Gôlicgac me, Sadan oc êkêñ amacnêmbiñ ñagêdô sêsêp kapoacwalô, gebe ênsaê amac ma oc anğôñ naeo êtôm bêc 10. Ôc ñanêñgeñ e ômac êndu, go jakêñ danğôñ materñ jali ñasunsun êndêñ aôm. ¹¹ Ñac tañ nê tanasun gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dêbu ñ nec, gebe Teñ embe êku ñacjo tulu, oc gêmacanô kêtû luagêcña êkêñ ñandan êndêñ enj atom.

Bin gêdêñ gôlôac Pergamonña

¹² “Ma oto bin tonec êndêñ gôlôac dabun Pergamonña nêñ anjela.

“Ñac tañ gêc sin teñ sêuc ñamata maken-makeñ nañ kasôm bin tonec. ¹³ Aê kajala gamêñ, tañ gôñgôñ nañ, Sadanê lêpôñ kêkô tônê. Mago aôm kôkam aêñoc ñaê tôñ ma gôsa kôkêñ gêwiñ aêña auc atom. Gêdêñ tañ sêjac ñoc ñac-gêwa-bin-sa-ñanêñwaga Antipas êndu anga amacnêmbiñ gamêñ, tañ Sadan gêñgôñ nañ, aôm gôsa aê auc atom amboac tonañgeñ. ¹⁴ Tagen nêmbiñ ñagêdô tec gêc. Lau ñagêdô sêkam Balamnê mêtê tôñ sêmoa Pergamon sêwiñ aôm. Balam tonañ kêdôñ Balak gebe êwa lakô lau Israel, gebe sêniñ da gwamña to sêñgôm mockaiñ. ¹⁵ Lau ñagêdô sêkam Nikolainê launêñ mêtê tôñ sêmoa sêwiñ aôm amboac tonañgeñ. ¹⁶ Amboac tonañ ônam taôm ôkwi. Embe masi, oc jandêñ aôm jawac seben ma janac êsêac ña sin, tañ kêsa aocsun nañ. ¹⁷ Ñac tañ nê tanasun gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabun nec, gebe Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ mana, tañ kêsiñ tau gêc nañ, ma jakêñ poc sêpsêp teñ êndêñ enj êwiñ. Aê kato ñaê wakuc teñ kêsêp poc tau, ñac teñ kêjala atom, ñac-kêkôcpoc-waga taugen kêjala.

Bin gêdêñ gôlôac Tuatiraña

¹⁸ “Ma oto bin tonec êndêñ gôlôac dabun Tuatiraña nêñ anjela.

“Anôtônê Latu, tañ mataanô kêtôm jawaô ma akaiñ amboac ki jonjon nañ, kêsôm bin tonec. ¹⁹ Aê kajala nêmbiñ kolen to têtac gêwiñ ma kôkêñ gêwiñ ma gôjam sakin to gôc gêñwapac totêmtac kêpa sugen. Aê kajala gebe galoc gôjam kolen kapôêñ kêlêlêc gêmunña su. ²⁰ Tagen nêmbiñ teñ tec gêc. Aôm gôlôc gêdêñ Jesebel, tañ gê tau gebe propeteo teñ ma kêdôñ to kêlênsôn ñoc sakinwaga gebe sêñgôm mockaiñ to sêniñ da gwamña. ²¹ Aê kakêñ ñasawa gêdêñ enj gebe ênam tau ôkwi, mago gedec, enj gebe ênam tau ôkwi anga nê

lêḡ mockainḡa atom. ²² Ôlic acgom, aê oc jambaliḡ eḡ siḡ ênsac nê mê togêmacgeḡ, ma êsêac, taḡ sêgôm mockainḡ gêdêḡ eḡ naḡ, embe sênam taunḡ ôkwi anḡa gêḡ, taḡ sêgôm sêwiḡ eḡ naḡ atom, oc jambaliḡ êsêac siḡ sêmoa naeo ḡanô. ²³ Ma aê jansenḡ ênê latuio to ḡac samob su sênaḡa, go gôlôac dabunḡ samob sêjala gebe aê ḡac, taḡ kabêlêḡ ḡamalacnêḡ ḡalêlôm e gabi lêtêḡ, ma jakêḡ ḡagêjô êndêḡ amac êndêḡ-êndêḡgeḡ êjô nêḡ kôm, taḡ ajam. ²⁴ Mago amac lau Tuatiraḡa ḡagêdô akôc mêtê sec tonanḡ sa atom ma akip biḡ, taḡ sêsam gebe ‘Sadaḡnê biḡ ḡalômḡa’ naḡ, sa atom. Tec jasôm êndêḡ amac gebe Aê oc jau gêḡwapac teḡ ênsac amac êwiḡ atom. ²⁵ Mago gêḡ, taḡ akôc kêtu nêḡ gêḡ su naḡ, amêḡgôm ḡajajageḡ e aê jawac. ²⁶ Teḡ embe êku ḡacjo tulu ma ênam ḡoc kôm e ênac dabi ḡ, oc jakêḡ ḡaclai êndêḡ eḡ gebe êtu lau samuc nêḡ ḡatau ²⁷ ma ênam gôliḡ êsêac ḡa tôcki to elo êsêac popoc llinsim-linsimeḡ amboac kunom. ²⁸ ḡaclai amboac tonanḡ aê kakôc anḡa Tamocnê, ma jakêḡ utitêna eleḡmataḡa êndêḡ eḡ. ²⁹ ḡac taḡ nê taḡasunḡ gêc naḡ, êḡô biḡ, tec ḡalau kêsôm gêdêḡ gôlôac dabunḡ nec.

3

Biô gêdêḡ gôlôac Sardesḡa

¹ “Ma oto biḡ tonec êndêḡ gôlôac dabunḡ Sardesḡa nêḡ aḡela.

“ḡac taḡ kêkôc Anôtônê ḡalau 7 ma utitalata 7 naḡ, kêsôm biḡ tonec gebe Aê kajala nêḡ koleḡ ma waem gêc gebe gômoa matam jali, mago kôtu matê. ² Matam êlêc ma ôpuc gêḡ ḡagêdô, taḡ gebe êmac êndugeḡ naḡ tônḡ, gebe aê galic aôm gôjac dabiḡ nêḡ koleḡ ḡapep kêtôm ênac Anôtô mataanô ḡajamḡa atom. ³ Amboac tonanḡ taêm ênam biḡ, taḡ gônô to kôkôc su naḡ, ma ômansaḡ e ônam taôm ôkwi. Embe matam êlac atom, oc jawac amboac geḡḡeḡtêna, ma aôm oc ônam kauc noc jandêḡ aôm jawacḡa. ⁴ Mago aôm nêḡ lau luagêcgeḡ tec sêḡgônḡ Sardes, taḡ sêgôm nêḡ ḡakwê ḡatêmui kêsa atom. Lau tonanḡ tec galic êsêac têtôm gebe oc sêsêlêḡ tonakwê kwalam sêwiḡ aê. ⁵ Teḡ embe êku ḡacjo tulu, oc jakêḡ eḡ êsô ḡakwê kwalam sa ma jansenḡ ênê ḡaê su anḡa buku mateḡ jaliḡa atom ma jasôm ênê ḡaê lasê êndêḡ Tamoc to nê aḡela. ⁶ ḡac taḡ nê taḡasunḡ gêc naḡ, êḡô biḡ, tec ḡalau kêsôm gêdêḡ gôlôac dabunḡ nec.

Biḡ gedêḡ gôlôac Piladelpiaḡa

⁷ “Ma oto biḡ tonec êndêḡ gôlôac dabunḡ Piladelpiaḡa nêḡ aḡela.

“ḡac dabunḡ to ḡac biḡḡanôḡa, taḡ kêkôc Dawidnê ki katamḡa naḡ, embe êlai su, oc teḡ êlai auc êtôm atom, ma embe êlai auc, oc teḡ êlai su êtôm atom, ḡac tau tonanḡ kêsôm biḡ tonec gebe ⁸ Aê kajala nêḡ koleḡ. Ôlic acgom, aê galêc katam teḡ su gêdêḡ aôm, tec kêkô, ma teḡ kêtôm gebe ênsaḡ aucḡa atomanô. Aê kajala gebe nêḡ ḡaclai ḡagec gêc, mago kômasaḡ ḡoc biḡ to gôsa aêḡoc ḡaê auc atom. ⁹ Ôlic acgom, oc jakêḡ êsêac anḡa Sadaḡnê lôm, taḡ sê taunḡ gebe êsêac Juda, mago êsêac J uda atom, sêsau taunḡ naḡ, sêndêḡ aôm sêwac sêpôn aenḡduc sêncê gebe aôm amkainḡa, ec sêjala gebe aê têtac gêwiḡ aôm. ¹⁰ Aê jaḡgôm biḡ tonanḡ gebe aôm kômasaḡ ḡoc biḡ to gôc gêḡwapac totêḡtac kêpa sugeḡ. Amboac tonanḡ aê oc jajop aôm êndêḡ noc lêtômḡa, taḡ oc mêḡsêsa anḡa nom ḡagamêḡ samob gebe ênsaê lau samob, taḡ sêḡgônḡ nom naḡ, gebe lêtôm tau

êtap aôm sa êwiñ atom. ¹¹ Aê oc jawac seben. Gêñ tanj kôkôc kêtú nêñ gêñ su nanj, ômêñgôm ñajanagenj gebe ñac tenj êjanjo nêñ sunsunj su atom. ¹² Tenj embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ enj êtu alê êkô ñoc Anôtônê lôñ dabunj. Enj oc êwi lôñ dabunj sinj êsa êna atomanô. Ma aê jato ñoc Anôtônê ñaê to ñoc Anôtônê malac Jerusalem wacuk ñaê êñsac enj. Ñoc Anôtô oc êkêñ malac tau êsêp anja undambê êmêñ. Ma jato taur ñoc ñaê wacuk êñsac enj êwiñ. ¹³ Ñac tanj nê tanjasunj gêc nanj, êñjô binj, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabunj nec.

Binj gêdêñ gôlôac Laodikeanja

¹⁴ “Ma oto binj tonec êndêñ gôlôac dabunj Laodikeanja nêñ anjela.

“Binjanô ñatau tau, tanj gêwa binj sa ñanjêñ to binjanôgenj, gêñ tanj Anôtô kêkêñ nanj, samob ñamôkê nanj, kêsôm binj tonec gebe ¹⁵ Aê kajala nêñ kolenj ma kajala gebe aôm ñaluc atom me ñandanj atom. Ojae, jalic aôm ñaluc me ñandanj acgommanj. ¹⁶ Mago aôm ñaluc atom ma ñandanj atom, aôm ñakola-kola, amboac tonanj aê gabe jakasôp aôm sinj anja aocsunj. ¹⁷ Aôm kôsôm gebe Aê ñac toawa ma ñoc waba taêsam, tec kapô lêna gêñ tenj atom. Mago aôm gôjam kaur taôm. Aôm gômoa jageo ñanô ma lau embe sêlic, oc taêñ walô aôm. Aôm ñac ñalêlôm sawa ma matampec to gômoa ôlim ñaômagenj. ¹⁸ Amboac tonanj aê gabe jawa lêñ tenj sa êndêñ aôm acgom. Ônam ôli gold, tanj sêpac ña ja e ñawasi kêsanañ, êndêñ aê gebe ôtu ñac tolêlôm. Onam ôli ñakwê kwalam gebe êñsanj aôm gebe majam êsa êtu ôlim ñaômanna atom, ma ônam ôli ñalêsi gebe ôniñ oso matamanô e ôlic gamêñ ñanjêñ êsa. ¹⁹ Aê embe têtac êwiñ lau tenj, oc jamêtôc to jakôniñ êsêac. Amboac tonanj ôpôn taôm topalêgenj e ônam taôm ôkwi. ²⁰ Alic acgom, aê tec kakô katamdêmôê ma kamadi kakô. Tenj embe êñjô aê aoc ma êlêc katam su, oc jasô jandêñ enj jana ma janiñ gêñ jawiñ enj ma enj êniñ gêñ êwiñ aê. ²¹ Tenj embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ enj êngôñ ñoc lêpôn êwiñ aê, amboac aê kaku ñacjo tulu ma ganjôn Tamocnê lêpôn gawin enj. ²² Ñac tanj nê tanjasunj gêc nanj, êñjô binj, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabunj nec.”

4

Sakinj dabunj undambêña

¹ Tonanj su acgom, go galic ñakatu tenj. Aê galic undambê ñakatam tenj gêña ma awa ñamataña, tanj kêsôm binj gêdêñ aê ma ganjô amboac dauc kêtanj nanj, kêsôm gebe “Ôpi ômôêñ, aê gabe jatôc binj, tanj oc mênêsa êtu ñamu nanj, êndêñ aôm.” ² Ma sep tagenj katuc kainj tenj kêsana e galic lêpôn kinja tenj kêkô undambê ma ñac tenj gêñgônj lêpônj tau. ³ Ma ñac, tanj gêñgônj lêpônj kinja nanj, lanjônô ñawasi amboac jabo ma bomsamuc amboac môêc. Ma kasômbuc kêgi lêpônj auc ma galic amboac kalacwaô. ⁴ Go lêpônj 24 kêgi lêpônj kinja tau auc, ma laumata 24 sêñgônj lêpônj tau ñaô. Êsêac sêsô ñakwê kwalam-kwalam to sêkuc sunsunj gold. ⁵ Ma ôsic kêkac to awenj kêsana ma wapap gêjac kêsana anja lêpônj kinja tau. Ma dawenj 7 gelom kêkô lêpônj tau ñanêmña. Dawenj tau Anôtônê Ñalau 7. ⁶ Ma gwêc tenj kêpoac lêpônj tau ñanêmña. Gwêc tau ñakêñkêñ lanjwagenj amboac glas.

Ma anja gamêñ ñalunj tau boc aclê sêkô sêgi lêpônj kinja auc. Êsêac matenjanô taêsam gêjam ôlinj nêñña to muña auc samucgenj. ⁷ Bôc ñamataña kêtôm lewe. Go ônanj kêtú luagêcña nanj, kêtôm bulimakao kapoac. Ma ônanj kêtú télêacña nanj, lanjônô kêtôm ñamalac. Ma ônanj kêtú aclêña nanj, kêtôm momboanj gêlôb. ⁸ Ma bôc aclê tonanj nêñ ñamagé 6 kêtôm êsêacgenj. Ma matenjanô gêjam ôlinj

dêmôêṅa to lêlômṅa auc. Êsêac sêsoṁ biṅ tonec kêtôm bêc to gelen sêlêwanṅ atom gebe

“Apômtau Anôtô, ṅaniniṅ ṅatau, eṅ ṅac dabuṅ, dabuṅ, dabuṅ.

Eṅ gêmoa gêdêṅ andanṅeṅ ma gêmoa galoc ma oc êmêṅ.”

⁹ Ma gêdêṅ taṅ bôc tau sêkêṅ ṅawasi to wae ma danṅe gêdêṅ ṅac tau, taṅ gêṅgôṅ lêpôṅ kiṅṅa ma oc êmoa mata jali tenṅeṅ ma tenṅeṅ naṅ, ¹⁰ êsêac laumata 24 tonanṅ sêu tauṅ gêdêṅ ṅac, taṅ gêṅgôṅ lêpôṅ naṅ, to tetēṅ mec gêdêṅ ṅac, taṅ gêṅgôṅ lêpôṅ naṅ, to tetēṅ mec gêdêṅ ṅac, taṅ gêṅgôṅ lêpôṅ naṅ, to tetēṅ mec gêdêṅ ṅac, taṅ êmoa mata jali tenṅeṅ ma tenṅeṅ, ma tetoc nêṅ sunsuṅ gêc lêpôṅ ṅanêṅṅa ma sêsoṁ gebe

¹¹ “O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôtômṅoc gebe ôkôc ṅawasi ma waem to ṅaclai,

gebe aôm kôkêṅ gêṅ samob ma aôm nêṅ biṅ kêkêṅ gêṅ samob mêṅkêsa to ṅanô kêsa tec sêmoa.” * têtac ṅandanṅ gêdêṅ nêṅ ṅatauṅa nec atom. Êsêac tetoc nêṅ Apômtau sa ṅa lêṅ amboac tonanṅ.

5

Buku ma domba ṅabin

¹ Aê galic buku teṅ kêsêp ṅac, taṅ gêṅgôṅ lêpôṅ naṅ, nê lêma anôṅa. Teto biṅ kêsêp lêlômṅa to dêmôêṅa, go sêkic tōṅ ma sêkêṅ peṅ 7 kêpi ṅaomata. ² Go galic anjela ṅaclai teṅ kêsôm biṅ kêkac awa sagenṅ gebe “Asa kêtôm gebe êkac peṅ su ma êkac buku tau sa.” ³ ṅac teṅ anṅa undambê me anṅa nom me anṅa nom ṅalêlôm kêtôm gebe êkac buku sa ma êsam atom. ⁴ Ma aê kêtaṅ ṅanô gebe têtac ṅac teṅ sa kêtôm gebe êkac buku sa ma êsamṅa nec atom. ⁵ Go laumata tau nêṅ teṅ kêsôm gêdêṅ aê gebe “Ôtaṅ atom. Ôlic acgom, lewe anṅa Judanê gôlôac, Dawidnê wakuc teṅ, kêku ṅacjo tulu. ṅac tonanṅ tec êkac peṅ 7 su ma êkac buku tau sa.”

⁶ Go galic domba teṅ kêkô lêpôṅ kiṅṅa to bôc aclê ma laumata 24 ṅalêlôm. Domba tau ṅalanṅ amboac sêbuc su. Nê jabo 7 to mataanô 7. Mataanô 7 tau Anôtônê ṅalau 7, taṅ kêsakinṅ sêjam nom samucṅeṅ auc. ⁷ Tec domba tau jakêkôc buku su anṅa ṅac, taṅ gêṅgôṅ lêpôṅ kiṅṅa ṅaô naṅ, nê lêma anôṅa.

⁸ Gêdêṅ taṅ eṅ kêkôc buku su naṅ, bôc aclê to laumata 24 sêu tauṅ sêc domba lanṅnêṅṅa. Êsêac sêkôc gêṅ wêṅa kêtômṅeṅ ma sêkôc laclu gold. Gêṅmalu taṅ kêsêp laclu naṅ, Anôtônê launêṅ mec. ⁹ Ma êsêac sêpuc wê wakuc teṅ sa gebe “Aôm kôtôm gebe ôkôc buku ma okac ṅapeṅ su, gebe sêbuc aôm ma nêṅ dec gêjam ôli ṅamalac

tomôkê-tomôkê ma awerṅ teṅ-awerṅ teṅ ma to-m-to-m ma totototototô têtô Anôtônê lau.

¹⁰ Aôm kôkêṅ êsêac têtô Anôtônê gamêṅ to dabuṅwaga, gebe sênam sakiniṅ aêacnêṅ Anôtô ma sênam gôlinṅ anṅa nom.”

¹¹ Go galic to ganṅô anjela taêsam awerṅ. Anjela tau sêgi lêpôṅ kiṅṅa to bôc ma laumata auc ma nêṅ namba 1,000 to 1,000 ma 10,000 to 10,000. ¹² Êsêac sêsoṁ ṅa awerṅ kapôêṅ gebe

“Domba taṅ sêbuc naṅ, kêtôm gebe êkôc ṅaclai to gêṅ tolêlôm-tolêlôm ma kauc mêtêṅa to ṅajanṅa ma wae to ṅawasi ma lambiṅ.”

¹³ Ma ganṅô gêṅ samob, taṅ Anôtô kêkêṅ naṅ, anṅa undambê to nom ma anṅa nom ṅalêlôm to gwêc ma geṅ samob, taṅ sêjam aucṅeṅ naṅ sêsoṁ gebe

* 4:11: Laumata 24 sêkac nêṅ sunsuṅ su gêc nom kêtu

“Lambin to wae ma njawasi to njajana enden njac, tan gêngôn lêpôn kinja nan, agêc Domba tenjen ma tenjen.”

¹⁴ Go bôc aclê tau tonan sêlôc gebe “Binjanô.” Ma êsêac laumata sêu taun jasêc ma teten mec. * taên ênam gebe lau ten sêsam papia tau sewin atom, go sêkic papia tôh na gam me o ten ma sêsap njamata tôh kêpi tagen na katêkwi, go sêper nêh njatalô êwa êsêac sanja kêsêp katêkwi tau. Katêkwi tonatalô tau sêsam gebe pen. Nac tan papia gêjac en njawae nan, êkac pen tau su acgom, go êtôm gebe êsam papia tau. tau. Kat kwl to atalô tau Jam gebe pe ac tan papla gêjac en njawae nan, êkac pe tau 8 U aC 9 Om, go êtôm gebe Njam papla tau.

6

Bin penja

¹ Go galic Domba kêkac buku njaper 7 njamatarja su. Ma ganô bôc aclê nêh ten kêsôm awa amboac wapap gêjac gebe “Ômôên.” ² Ma gaôc matocanô sa ma galic hos kwalam-kwalam ten. Nac tan gêngôn hos naô nan, kêmêgôm talam ma sêkên sunsun gêdên en kêkuc. Ma njac tau kêsâ gêja kêtôm njac-kêku-njacio-tuluwaga, ma en oc êku njacio tulu.

³ Go Domba kêkac njaper kêtû luagêcna su. Ma ganô bôc kêtû luagêcna kêsôm gebe “Ômôên.” ⁴ Ma hos kokoc ten kêsâ gêmên. Ma njac, tan gêngôn hos naô nan, kêtû natau gebe êkôc binmalô su anja nom ma êkên njamalac sensen taun, tec sêkên sin kapôên ten gêdên en.

⁵ Go Domba kêkac njaper kêtû télêacna su. Ma ganô bôc kêtû télêacna kêsôm gebe “Ômôên.” Ma gaôc matocanô sa e galic hos jejec ten. Ma njac, tan gêngôn hos naô nan, kêkôc dôh tanam dôh gên njawapacna kêsêp lêma. ⁶ Ma ganô awa ten kêsâ bôc aclê njasawa gebe “Kôm bêc tagenja naôli kêtôm gebe tanam ôli padi kap luagêc. Kôm bêc tagenja naôli kêtôm gebe tanam ôli labi kap 6gen. Mago ôngôm njalêsi to wain êtu sec atom.”

⁷ Go Domba kêkac njaper kêtû aclêna su. Ma ganô bôc kêtû aclêna nê awa gebe “Ômôên.” ⁸ Tec gaôc matocanô sa e galic hos bobob ten. Ma njac, tan gêngôn hos gaô nan, nê naê gebe Gêmacanô. Ma lau lamboamna têdaguc en. Ma sêwa lau nomja kêkôc gêja ton aclê, ma Gêmacanô to nê lau têtap njac lai sa gebe sensen ton aclê tonan njaten su na sin to na tôbôm ma na gêmac tokain-tokain to na bôclai nomja.

⁹ Go Domba kêkac njaper kêtû lemen tenja su. Ma aê galic lau, tan sêjac êsêac êndu kêtû sêsôm Anôtônê bin lasê to sêwa bin tau sa njajênja nan, nêh katun sêmoa altar njalabu. ¹⁰ Ma êsêac sêmôêc na awen kapôên gebe “O njatau dabun to binjanôna, êndên ondoc go ômêtôc bin ma ôkên aêacma dec njagêjô êndên lau nomja.” ¹¹ Tec sêkên nakwê kwalam-kwalam gêdên êsêac kêtômgen ma sêsôm gêdên êsêac gebe sêlêwan taun saunjen êwin e njacio sênac lau, tan sêjam kôm sêwin êsêac to nêh lasitêwai êndu nasêwin êsêac, go Anôtô êmêtôc lau nomja.

¹² Ma aê galic Domba kêkac njaper kêtû 6na su ma ôjô gêjam kapôênanô e oc kêtû jec amboac talu nasaô-saô ma ajôn samuc amboac dec. ¹³ Utitalata umbonja sêpôp sêsêp nom amboac wa tomatac-tomatac sêsêlô êndên tan mu sêlêlên kapôên nan. ¹⁴ Ma umbon gêlêc tau amboac sêlêc lacgen ma lôc to nuc samob sêkên malen sin. ¹⁵ Go kin nomja to lau towae ma sinwaganên kapitai to lau tolêlôm ma njajana to gêhômâ ma êsêac, tan sêmoa nêh létêgen nan, êsêac

* **5:14:** Lau nanô embe teto papia êndên njac ten ma embe

samob sêsij taunj sêsêp gêsuj to poclabu anğa lôc. ¹⁶ Ma sêsôm gêdêj lôc to poc kapôêj gebe “Aku taôm sa mênanğênduc aêac auc gebe ñac, tañ gêngôj lêpôj kinğa nañ, agêc Domba, tañ têtac ñandan nañ, sêlic aêac sapu. ¹⁷ Gebe agêcnêj bêc kapôêj têtac ñandanğa mênkêsa, ma asa kêtôm gebe êpuc tau tøj êkô.”

7

Sepej ñatalô kêpi Israelnej lau 144,000

¹ Tonañ su, go galic anğa aclê sêkô nom ñakêclêsu aclê ma sêmêgôm nom ñamu aclê tøj, gebe mu teñ êsêlêj naêpi nom ma gwêc to ka teñ atom. ² Go galic anğa teñ anğa oc ñam kêpi gêmêj, nañ kêkôc Anôtô mata jali nê peñ sepej ñatalôğa ma gêmôêc ña awa kapôêj gêdêj anğa aclê, tañ têtac ñaclai sêjgôm nom to gwêc êtu secğa sa nañ gebe ³ “Anğôm nom to gwêc ma ka êtu sec atomgej e aêac apeñ ñatalô êpi aêacnêj Anôtônê sakinwaganêj tenbelej su acgom.” ⁴ Go ganô sêsa lau, tañ sepej ñatalô kêpi êsêc nañ, nêj namba sa kêtôm 144,000. Sepej ñatalô kêpi Israel latuinêj gôlôac samob kêtômgej.

⁵ Anğa Judanê gôlôac sepej ñatalô kêpi lau 12,000,

anğa Rubennê gôlôac 12,000,

anğa Gadnê gôlôac 12,000,

⁶ anğa Asernê gôlôac 12,000,

anğa Naptalinê gôlôac 12,000,

anğa Manasenê gôlôac 12,000,

⁷ anğa Simeonnê gôlôac 12,000,

anğa Lewinê gôlôac 12,000,

anğa Isakamê gôlôac 12,000,

⁸ anğa Sebulonnê gôlôac 12,000,

anğa Josepnê gôlôac 12,000,

ma anğa Benjaminnê gôlôac 12,000.

Lau nomğa totoñ-totoñ sêjam sakin Anôtô

⁹ Tonañ su, go galic lau taêsam ñasec, ñac teñ kêtôm gebe êsa êsêc saña atomanô. Êsêc anğa lau totoñ-totoñ samob nêj to lau tomôkê-tomôkê ma lau to-m-to-m samob to lau awen teñ-awen teñ. Êsêc sêkô lêpôj kinğa to Domba lanjônêmğa sêsô ñakwê kwalam-kwalam ma sêoc tômtôm ñalauj. ¹⁰ Ma sêmôêc ña awen kapôêj gebe “Moasin ênam aêac kêsinga gêmêj anğa Anôtô, tañ gêngôj lêpôj kinğa nañ, agêc Domba nêj.” ¹¹ Ma anğa samob, tañ sêkô sêgi lêpôj kinğa to laumata ma bôc aclê auc nañ, sêu taunj têtac labôcgej sêc lêpôj kinğa ñanêmğa ma tetej mec gêdêj Anôtô ¹² ma sêsôm gebe “Biñjanô, lambinj to ñawasi ma kauc mêtêjta to danje ma wae to ñaclai ma ñajarğa êndêj aêacnêj Anôtô teñgej ma teñgej. Biñjanô.”

¹³ Go laumata teñ kêtû kênac aê gebe “Êsêc tañ sêsô ñakwê kwalam-kwalam nañ, asa lau ma sêmêj anğa ondoc.” ¹⁴ Ma aê kasôm gebe “Noc apômtau, aôm kôjalagac.” Tec eñ kêsôm gêdêj aê gebe “Gêjwapac kêkônij êsêc ñanô, tec sêmêj ma sêkwasin nêj ñakwê kêsêp Dombanê dec, tec ñakwê tau kêtû sêp.

¹⁵ Sêgôm amboac tonañ, tec sêkô Anôtônê lêpôj kinğa ñanêmğa ma sêjam sakin eñ kêtôm bêc to gelenj sêmoa ênê lôm dabuj.

Ma ñac, tañ gêngoj lêpôj kinğa ñaô nañ, mênêtu nêj bec.

¹⁶ Mo to bu oc êjô êsêac êtiam atom.
 Ma oc to gêy nandan ten oc êtun êsêac êtiam atom,
¹⁷ gebe Domba, tan kêkô lêpôn naluŋger nan, oc ejop êsêac
 ma oc êwê êsêac sêndên bumata mata jali sêna.
 Ma Anôtô oc êmbun êsêac maten sulu samob anga maten gasi su.”

8

Naperê kêtû 7ŋa

¹ Domba kêkac naperê kêtû 7ŋa su, go undambê ŋagamên naperê kêsâ kêtôm ockatu ŋasawa ŋamaken. ² Go galic anela 7, tan sêkô Anôtô lanônêmna nan, sêkôc dauc 7.

³ Ma anela ten gêmên kêkô kêsâ altarna. En kêkôc laclu gold gêmaluŋa ten. Ma sêkên gêmalu taêsam gêdên en gebe êkên êtu da ênsac altar gold, tan kêkô lêpôn kinŋa nanêmna nan, êwiŋ Anôtônê lau samob nên mec. ⁴ Ma gêmalu ŋajadaun gêôn sa anga anela, tan kêkô Anôtô lanônêmna nan lêma, kêpi gêmwiŋ Anôtônê launên mec gêja. ⁵ Go anela kêkôc laclu gêmaluŋa jakêkên ja anga altar kêsêp e mên gêc ma kêbaliŋ kêsêp nom gêja. Su, go wapap gêjac to gamên ŋakicsêa kêsâ ma ôsic kêkac to ôjô gêjam.

Dauc kêtan

⁶ Ma anela 7, tan sêkôc dauc 7 nan, sêmasan taun gebe sênac êtan.

⁷ Anela ŋamataŋa gêjac dauc kêtan ma komoc to ja ma dec kêgaluŋ gêmwiŋ tau kêsêp nom gêja. Sêwa nom samuc kêkôc gêja ŋamaken têlêac ma sêwa ka kêkôc gêja ton têlêac amboac tonanŋer. Tec ja gen nom ŋamaken ten to ka ŋaton ten su ma gêgwan matac-matac samob tomalagen.

⁸ Go anela kêtû luagêcŋa gêjac dauc kêtan ma gêm amboac ja gen lôc kapôên ten gêu tau kêsêp gwêc gêja. Gwêc tau sêwa kêkôc gêja têlêac ma ŋaten kêtû dec.

⁹ Ma sêwa gêm materê jali, tan sêsê awen sêmoa gwêc nan, to wan, tan sêpoac gwêc nan, kêkôc gêja ton têlêac ma gêm materê jali nên ton ten to wan ŋaton ten sêjaŋa.

¹⁰ Go anela kêtû têlêacŋa gêjac dauc kêtan. Ma utitalata kapôên ten kêpôn anga umbon kêtôm dawen ŋawaô. Ma sêwa bu samob kêkôc gêja têlêac, tec jakêsêp ŋaten to kêsêp bumata gêmwiŋ. ¹¹ Ma utitalata tau ŋaê gebe ŋamakic. Ma bu têlêac tau ŋaten ŋamakic kêsâ. Ma ŋamalac taêsam sênôm bu ŋamakic tau, tec sêmac êndu.

¹² Go anela kêtû aclêŋa gêjac dauc kêtan. Ma sêwa oc kêkôc gêja ŋamaken têlêac ma sêwa ajôn kêkôc gêja ŋamaken têlêac to sêwa utitalata kêkôc gêja ton têlêac. Ma oc ŋamaken ten to ajôn ŋamaken ten ma utitalata ŋaton ten gêjam kanuc. Ma têm oc to ajôn ma utitalata kêpô nomna kêtû dambê kêtôm tonanŋer.

¹³ Go galic to ganô momboan ten gêlôb gêmoa umbon ŋalabu ma gêmôc ŋa awa kapôên gebe “Ojae, ojae, ojae, lau tan sênŋôn nom nanmên. Anela têlêac tec sêmoa. Nên dauc embe êtan, oc êsêacmên sênŋôn naeo ŋanôgoc.”

9

¹ Go anela kêtû lemen tenŋa gêjac dauc kêtan. Ma galic utitalata ten kêpôn anga umbon kêsêp nom gêja, ma sêkên ki gamên ŋakêlêndin secŋa gêdên en.

² Ma en kêlai gamên ŋakêlêndin ŋakatam su ma jadaun kêpi anga gêsun ten tonan kêtôm ja gen oba ŋatêtac mên gêjam oc to gamên auc e ŋakesec kêsâ.

³ Ma wagô sêsa anga jadaun ŋalêlôm mên sêjam nom auc, ma nên ŋalai kêtôm

alidêbu nomņa nêj. ⁴ Ma binj gêdêj êsêac gebe sêngôm gêgwanj nomņa to gêj ñalauj matic-matic ma ka sec atom, têtû kasec ñamalac, taj sepej Anôtônê natalô kêpi êsêac tenbelenj atom nanjenj. ⁵ Mago wagô tau têtôm gebe sênac ñamalac êndu atom, sêlôc gebe sêlênsu êsêacgerj êtôm ajôj lemerj tenj. Sêlênsu êsêac ña ñandarj êtôm alidêbu êñac lau ñanandarj. ⁶ Êndêj ñasawa tonarj ñamalac sêngôm gêjñêlôm gebe sêmac êndurja, mago sêngôm elêmê. Êsêac oc sênam awenj su gebe sêmac êndu, mago gêmac oc êc êsêac sugenj.

⁷ Wagô tau ñalanj amboac hos, taj sêmasanj kêtû sinja nanj. Êsêac sêkuc gêj amboac sunsuj gold, ma êsêac lanjônânj amboac ñamalac lanjônânj. ⁸ Êsêac môkêjñauj baliñ amboac launêj ma lunluj amboac lewenêj. ⁹ Talic êsêac bôjñdagi amboac maluku ki gêsanj auc, ma nêj magêj ñakicsêa amboac kareta, taj hos taêsam sê ma sêlêti kêtû sinja nanj. ¹⁰ Ma nêj lêñuc tokêm amboac alidêbunêj, ma nêj ñaclai gêc ñalêñuc tau ñalêlôm, gebe têtû kasec ñamalac êtôm ajô lemerj tenj. ¹¹ Anjela gamêj ñakêlêndij secja kêtû nêj kinj, nê ñaê ña Ebolai awenj gebe Abadon, ma ña aêac awenj gebe ñac-geseñ-gêj-ñsamob-suwaga.

¹² Ojae ñamatarja mênjgêja su. Ojae luagêc gacgerj gêc, oc mênjêsa êtu ñamu.

¹³ Go anjela kêtû 6ña gêjac dauc kêtanj. Ma aê ganj awa tenj kêsa anja jabo aclê, *taj gêsac altar gold, taj kêkô Anôtô lanjônêmña nanj ñakêclêsu. ¹⁴ Awa tau kêsôm gêdêj anjela kêtû 6ña, taj kêkôc dauc nanj, gebe “Ôñgamboac anjela aclê, taj sêkô êsêac tôj sêmoa bu kapôêj Euprat nanj su.” ¹⁵ Ma enj kêgaboac anjela aclê tonanj su. Anjela tau sêmasanj tauj kêpi jala tonanj ñaajôj to ñabêc ma ñaockatu su gebe sêwa ñamalac samob êkôc êna tonj têlêac ma sênac ñamalacnêj tonj têlêac tau ñaterj êndu. ¹⁶ Ma aê ganj sêsa sinjwaga, taj sêngôj hos ñaô nanj, nêj namba sa, ma namba tau 200 million. ¹⁷ Ma katuc kainj tenj kêsa e galic hos to lau, taj sêngôj ñaô nanj. Êsêacnêj maluku kokoc kêtôm ja to majanj-majanj ma jonjonj. Ma hos tau môkêñapac amboac lewenêj, ma ja to jadauj ma talao kêsa êsêac awenjsuj. ¹⁸ Gêjñwac têlêac tonec ja to jadauj ma talao, taj kêsa êsêac awenjsuj nanj, gesen ñamalac, taj sêwa kêkôc gêja tonj têlêac nanj, ñaterj su. ¹⁹ Hos tau nêj ñaclai ñam kêsêp êsêac awenjsuj to nêj Iêñuc. Nêj Iêñuc tomôkêñapac amboac moac. Ma môkêñapac tau tonanj têtû kasec ñamalac.

²⁰ Ma ñamalac ñagêdô, taj gêjñwac tonanj gesen êsêac su atom nanj, sêjam tauj ôkwi anja nêj kôm, taj lemerj sêgôm nanj atom. Êsêac tetenj mec gêdêj ñalau sec sêwi sinj atom ma tetenj mec gêdêj gwam, taj sêmasanj ña gold to silber ma ki to poc ma ka, ma têtôm gebe sêlic gamêj to sêñô binj ma sêselêj atom nanj. ²¹ Ma êsêac sêjam tauj ôkwi anja nêj lêj sêjac ñamalac êndu to nêj sôlôj toê-toê ma nêj lêj mockaiño to mockaiñja ma nêj binj genjenja atom. * jabo kapôêj aclê ma sêkêj jabo ñakatu tau kêkô altar ñakêclêsu aclê. ma êkêj jabo akatu tau k k altar akacñu acñ.

10

Anjela to buku sauj

¹ Go galic anjela ñajanja tenj anja undambê kêsêp gêmêj. Enj kêkôm tau auc ña tao, ma kasômbuc tenj gêsac enj môkêapac, ma lanjônânj amboac oc ma akainj amboac alê ja. ² Buku sauj tenj kêkac tau sa kwananjenj kêsêp enj lêma. Ma ketoc akainj anôña kêkô gwêc ma gasêña kêkô bau. ³ Go enj gêmôc ña awa

* 9:21: Lau Juda sêmasanj nêj ñagêlôj tenj. Êsêac sêsap

kapôêj amboac lewe kêtañ. Eñ gêmôêc su, go wapap 7 sêjac ma sêsôm biñ. ⁴ Wapap 7 sêsôm biñ su, ma gabe jato biñ tau. Mago ganô awa teñ kêsa anja undambê gêmêj gebe “Biñ tañ wapap 7 sêsôm nañ, ênêc aômjagej, oto sa atom.” ⁵ Go anjela, tañ galic eñ kêkô gwêc to bau nañ,

gêôc lêma anôña sa kêpi undambê gêja,

⁶ ma kêtôc lêma kêpi ñac mata jaliña, tañ gêmoa tengeñ ma tengeñ.

Ñac tau kêkêj undambê to ñagêj samob ma nom to ñagêj samob ma gwêc to ñagêj samob. Ma anjela kêsôm gebe “Têm oc êmbacnê. ⁷ Êndêj tañ anjela kêtû 7ña ênac dauc êtañ nañ, Anôtô oc ênac dabiñ nê biñ ñalêlômña, amboac kêsôm ñawae ñajam tau lasê gêdêj propete, tañ têtû ênê sakinwaga nañ.”

⁸ Ma awa, tañ ganô kêsa anja undambê gêmêj nañ, kêsôm biñ gêdêj aê kêtiam gebe “Ôna ma ôkôc buku, tê kêkac tau sa kwananengeñ kêsêp anjela, tañ kêkô gwêc to bau nañ, lêma nê su.” ⁹ Tec aê gadêj anjela tau gaja ma kasôm gêdêj eñ gebe “Ôkêj buku sauñ tonañ êndêj aê.” Ma eñ kêsôm gêdêj aê gebe “Ôkôc wacônij. Buku tau oc êngôm nê m ñatêtacsêga ñamakic êsa. Mago awamsuj oc ênsaê ñakana amboac lêp.” ¹⁰ Ma kakôc buku sauñ tau su anja anjela lêma ma mêngeaen e kêsaê ñakana amboac lêp gêc aocsuj. Aê kadangôn su, go ñoc ñatêtacsêga ñamakic kêsa. ¹¹ Ma sêsôm gêdêj aê gebe “Oc biñ lasê êtiammarj êpi lau to-m-to-m to lau totonj-totonj ma lau awenj tenj-awenj teñ ma kinj tokinj.”

11

Sêwa-biñ-sa-ñanewaga luagêc

¹ Go sêkêj ôpic teñ kêtôm tôc tanam dôñ gêjña gêdêj aê ma sêsôm gêdêj aê gebe “Ôndi naônám dôñ Anôtônê lôm dabuj to altar ma êsêac, tañ tetenj mec sêmoa lôm dabuj ñalêlôm nañ. ² Mago ondec malacluj lôm dabuj ñamagêña ênêcña, ônam dôñ atom, gebe sêkêj gêdêj lau samuc sêwê kainj ma êsêac oc sêka malac dabuj popoc êtôm ajônj 42. ³ Ma aê oc jakêj ñoc sêwa-biñ-sa-ñanewaga luagêc. Êsêagêc sêsô talu sa ma seoc biñ lasê êtôm bêc 1,260.” ⁴ Ñac ulu tonañ têtôm katêkwi luagêc me jakainj luagêc, tañ sêkô nom Ñatau lanjônê m nañ. ⁵ Ma teñ embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, go ja êsa êsêagêc awensuj e naênij agêcnêj ñacjo su. Teñ embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, nañ sensej eñ su ña ja êtôm tônêgeñ. ⁶ Ñaclai gêdêj êsêagêc gebe sêmbôc umbonj auc e kom teñ ênac êndêj bêc êsêagêc seoc biñ lasêña atom. Ma ñaclai gêdêj êsêagêc gebe sênam bu ôkwi êtu dec. Ma êsêagêc oc sêlênsu nom ña gêjwapac tokainj-tokainj êtôm tañ tabej gêjam nañ.

⁷ Êndêj tañ sênac nañ nêj kôm sêwa biñ saña nañ, bôc tau oc êpi anja ñakêlêndij sec mênênac sij êndêj êsêagêc e êku êsêagêc tulu ma ênac êsêagêc êndu. ⁸ Ma êsêagêcnêj ñawêlêlanj oc ênêc malacsêga ñaintêna. Êsêac sêlêwij malac tau gebe Sodom to Aiguptu. Anja malac tonañ êsêac sêjac êsêagêcnêj Apômtau kêpi kakesotau. ⁹ Ma lau anja lau to-m-to-m ma lau tomôkê-tomôkê to lau awenj tenj-awenj teñ ma lau totonj-totonj sêlic êsêagêcnêj ñawêlêlanj ênêc êtôm bêc télêac ma ñasêku ma sênac jao gebe sênsuj atom. ¹⁰ Ma lau nomña oc têtû samuc êsêagêc sêmac êndunja ma têtac ñajam, tec sêkêj gêj ñajam-ñajam ñaômagenj êndêj taun, gebe propete luagêc tonañ sêlêsu lau nomña. ¹¹ Bêc télêac ma ñasêku gêjaña, go Ñalau mata jaliña anja Anôtônê kêsêp êsêagêcnêj ñalêlôm gêja, tec agêc dêdi sêkô, ma êsêac, tañ sêlic êsêagêc nañ, têtêc taun

ñanô. ¹² Ma ñaqlagêc tau sêñô awa kapôên kêsâ anğa undambê ma kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Api tonec amên.” Go tao ten kêsun êsêagêc sa sêpi undambê sêja ma agêcnên I acjo sêlic êsêagêc sêpi sêja. ¹³ Ma gêdên ñasawa tonan ôjô gêjam kapôên e malac tonan ñaandu samob embe tawa êkôc êna ton 10, nan ñaten gêjan. Ma ôjô tau gesen lau 7,000 su. Ma lau ñagêdô têtêc taun, tec tetoc Anôtô undambêja sa.

¹⁴ Ojae kêtû luagêcña tec mênğêja su. Ma ojae kêtû têlêacña oc mênğêsa.

Dauc kêtû 7ña

¹⁵ Go anjela kêtû 7ña gêjac dauc kêtan. Ma awen kapôên kêsâ anğa undambê gebe

“Aêacnên Apômtau agêc nê Kilisi têtû nom ñagamên Natau, ma en oc ênam gôlin êmoa tenjen ma tenjen.”

¹⁶ Go laumata 24, tan sênğôn nên lêpôn sêmoa Anôtô lanjônem nan, sêu taun têtap labôcgen sêc ma teten mec gêdên Anôtô gebe

¹⁷ “O Apômtau Anôtô, ñaniniñ Natau, tan gômoa gêdên andanjen ma galoc gômoa nan,

aêac anam danje aôm gebe kôwaka nê ñaclai kapôên sa ma gôjam gôlin gômoa.

¹⁸ Lau samuc têtac ñandan kêsâ,

mago aôm têtac ñandan kêsâ amboac tonanjen.

Noc ômêtôc ñacmatêña

to ôkên ñagêjô ñajam êndên propete, tan têtû nê sakinwaga

to êndên nê lau ma êndên êsêac lau saun to kapôên,

tan têtêc aômnên ñaê nanña, mênğêô lasê.

Noc onsen êsêac, tan sesen nom nan, tau tonec.”

¹⁹ Ma Anôtônê lôm dabun anğa undambê ñakatam gêlêc su e Anôtônê poac ñakatapa, tan kêkô ênê lôm dabun nan, kêtû awê. Go ôsic kêkac to gamên ñakicsêa kêsâ ma wapap gêjac to ôjô gêjam ma kompoc gêjac kapôên.

12

Awê ma lêñuckêm nên bin

¹ Ma gênjalô kapôên ten anğa undambê mênğêsa gebe awê ten kêsô oc kêtû nê ñakwê ma kêkô ajôn ñaô ma kêkuc utitalata 12 kêtû sunsun. ² Awê tau taê ma ñapalê kêtun en gebe êkôc, tec gênğôn jageo ma kêwakic.

³ Go gênjalô ten anğa undambê mênğêsa. Lêñuckêm bomsamuc kapôên ten tomôkêapac 7 ma ñajabo 10 kêkuc sunsun 7. ⁴ Ma nê Iêñuc gêbam utitalata umbonña ton têlêac tonan ñaten pinpan, ma kêpalip kêsêp nom gêja. Go lêñuckêm jakêkô awê, tan gebe êkôc ñapalê nan lanjônem. En kêkô ma kêsâê gebe awê êkôc ñapalê su acgom, go en êndanğôn ñapalê tau su. ⁵ Awê tau kêkôc ñapalê ñac. Ñapalê tau tonan oc ênam gôlin lau samuc samob ña tôcki. Go gên ten kêjanjo ñapalê su gêdên Anôtô to nê lêpôn gêja. ⁶ Ma awê tau kêsâ gamên sawa gêja. Anôtô tau kêmasan gamên ñasawa ten kêtû enña gebe sêlôm en anğa tônê êtôm bêc 1,260.

⁷ Go sin kêsâ anğa undambê. Mikael to nê anjela sêjac sin gêdên Iêñuckêm. Ma lêñuckêm to nê anjela sêjac sin gêdên êsêac, ⁸ mago sêku êsêac tulu atom, tec lêñuckêm to nê anjela nên ñasawa ten gêc undambê kêtiam atom. ⁹ Êsêac têtin Iêñuckêm kapôên, moac lanğwa tau, tan sêsam en gebe ñackêlênsôn-binwaga me Sadan nan su. Ñac tau kêsau nom ñagamên samob. Êsêac têtin en to nê anjela su sêsêp nom sêja. ¹⁰ Go ganjô awa kapôên anğa undambê kêsâ gebe

“Galoc moasinj to njanja ma gôlinj kinja gêmu gêdên aêacnêj Anôtô gêja.

Ma ênê Kilisinê njac lai kêsa,

gebe têtinj njac, taj kêkô Anôtô lanjônêm

ma kêgôlinj binj kêpi aêacnêj lasitêwai nanj su.

Enj kêgôlinj binj kêpi êsêac kêtôm bêc to gelenjenj.

¹¹ Ma êsêac sêku enj tulu njac Dombanê dec

to njac nêj binj, taj sêwa sa nanj.

Êsêac têtac gêwinj gebe sêmoa matenj jali atom, tec sêmac êndu.

¹² Amboac tonan undambê to amac, taj angôj undambê nanj, têtac njacmê
êsa.

Ojae, nom to gwêcmênj,

Sadanj kêsêp gêdên amac gêwac totêtac njandanj kapôênj,

gebe enj kêjala su gebe nê têtac kêtac dambêgac.”

¹³ Gêdên tonanj Iênjuckêm kêjala gebe têtinj enj su kêsêp nom gêja, tec kêjanda

awê, taj kêkôc njapalê njac nanj. ¹⁴ Ma sêkênj momboanj kapôênj njamagê luagêc

gêdên awê tau, gebe êlop êna nê mala, taj gêc gamênj sawa nanj. Êsêac oc sêlôm

enj anja tônê êtôm jala têtac ma ajôj 6, gebe êmoa jaêc moac. ¹⁵ Tec moac

gêluc bu kapôênj kêsa awasunj kêdaguc awê tau gêja, gebe êc enj su. ¹⁶ Mago

nom gêjam awê tau sa ma gêna awasunj e kêdaguc bu, taj Iênjuckêm gêluc kêsa

awasunj nanj su. ¹⁷ Tec Iênjuckêm têtac njandanj gêdên awê tau ma gêja gebe ênac

sinj êndênj ênê wakuc njagêdô, taj sêmasanj Anôtônê binj su to sêwa Jesunê mêtê

sa nanj. ¹⁸ Ma Iênjuckêm kêkô ambêô.

13

Bêc luagêc nêj binj

¹ Go galic bêc tenj kêpi anja gwêc gêmênj. Bêc tau nê jabo 10 ma môkêapac 7.

Ma sunsunj 10 gêsac nê jabo njac ma teto njac alôb-alôb gêsac môkêapac. ² Ma bêc

tau, taj galic nanj, njalanj amboac pusip salenja kapôênj ma akainj amboac

iwanê ma awasunj amboac lewe awasunj. Ma Iênjuckêm kêkênj nê njanja to nê

lêpônj ma nê njac lai kapôênj gêdên enj. ³ Ma sêlic bêc tau nê môkêapac tau njatenj

kêtôm sêjac êndu, mago njakamoc sec tau gêmô. Tec lau nomnja samob sê taênj

ma têtac bêc tau. ⁴ Ma êsêac tetenj mec gêdênj Iênjuckêm gebe kêkênj njac lai

gêdênj bêc, go tetenj mec gêdênj bêc tau ma sêlôm gebe “Asa kêtôm bêc tonanj

ma asa kêtôm gebe ênac sinj êndênj enj.”

⁵ Ma Anôtô gêluc gebe bêc etoc tau sa njac awasunj kapôênj to êsôm binj alôb-

alôb, ma kêkênj njac lai gêdênj enj gebe ênjôm gênj tau êtôm ajôj 42. ⁶ Bêc tau gêna

awasunj ma kêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtô to kêpi ênê njac to ênê andu ma kêpi

êsêac, taj sênjônj undambê. ⁷ Ma Anôtô gêluc gebe enj ênac sinj êndênj Anôtônê

lau e êku êsêac tulu. Ma kêkênj njac lai gêdênj enj gebe êtu lau tomôkê-tomôkê to

lau to-m-to-m ma lau awenj tenj-awenj tenj to lau totônj-totônj samob nêj njatau.

⁸ Ma lau nomnja samob oc tetenj mec êndênj bêc tau. Mago gêdênj taj Anôtô

kêkênj undambê to nom atomgenj nanj, lau tonanj nêj njac kêsêp Domba, taj

sêjac êndu nanj, nê buku mata jalinja atom.

⁹ Nac tenj nê tanjasunj embe ênêc, nanj, ênjômanj.

¹⁰ Embe ênac njac tenj njawae gebe ênjônj kapoacwalô,

oc êsêp kapoacwalô êna.

Ma embe ênac njac tenj njawae gebe sênac enj njac sinj êndu,

oc sênac enj êndu.

Amboac tonañ Anôtônê lau sêôc gêjwapac totêntac êpa sugerj ma sêkêj êwiñ.
¹¹ Go galic bôc tauña tej kêpi anja nom ñalêlôm gêmêj. Bôc tonañ nê jabo luagêc kêtôm dombanê, mago kêsau biñ kêtôm lêñuckêm. ¹² Ma gêjam kôm ña bôc ñamataña nê ñaclai gêmoa bôc tau lañônêmña. Ma kêkac nom to êsêac, taj sêñgôj nom nan, gebe tetetj mec êndêj bôc ñamataña tonjakamoc sec, taj gêmô su nan. ¹³ Ma enj gêgôm gêñtalô kapôêj-kapôêj. Enj kêkêj ja kêsêp anja undambê gêmêj nom mêj-ñamalac samob sêlic. ¹⁴ Bôc tau kêsau gêôc lau nomña samob ña gêñtalô, taj Anôtô gêlôc gebe êñgôm êmoa bôc ñamata ñalañônêm nan. Ma bôc tau kêsôm gêdêj lau nomña gebe sêmansaj bôc, taj kêtap sinj ñakamoc sa, mago gêmoa mata jali nan, nê ñakatu tej. ¹⁵ Ma Anôtô gêlôc, tec bôc tau gêju awajaô mata jali kêsêp bôc ñakatu gebe bôc ñakatu êsôm biñ ma enserj êsêac, taj tetetj mec êndêj ñakatu atom nanj su. ¹⁶ Ma bôc tau kêkac ñamalac samob, lau saunj to kapôêj ma lau tolêlôm to lau ñalêlôm sawa ma lau, taj sêmoa nêj lêtêgerj nan, to gêjôma gebe sepej ñatalô tej ênêc lemerj anôña me teñbelej. ¹⁷ Ñac tej embe êtap ñatalô tonañ sa atom, oc êtôm gebe ênam ôli gêj me êkêj gêj êndêj lau sênam ôli atom. Ñatalô tonañ bôc tau nê ñaê me ñaê tau ñanamba. ¹⁸ Amboac tonañ lau tokauc mêtêña taêj ênam biñ tau acgom. Ñac tokauc êkip bôcnê namba ñam saman, gebe namba tau ñamalac tej nê. Ma namba tau 666.

14

Lau 144,000 nêj wê

¹ Go gaôc matocanô sa ma galic Domba tau kêkô lôc Sion ma lau 144,000, taj teto êsêagêc Tama nêj ñaê kêpi êsêac teñbelej nan, sêkô sêwiñ enj. ² Ma ganjô awa tej kêsa anja undambê kêtôm bu taêsam ñakicsêa ma kêtôm wapap gêjac kapôêñanô. Ma ganjô awa tau amboac lau wêña sêjac nêj gêj wêña kêtan. ³ Lau tau sêjam wê wakuc tej sêkô lêpôj kinja to bôc aclê ma laumata lañônêmña. Ñac tej kêtôm gebe êñô wê tonañ e êtu tøj enj atom, lau 144,000 tauñgerj, taj Domba gêjam ôli êsêac su anja nom nan, tec sêjam. ⁴ Lau tonañ ñai têtû sec gêdêj lauo atom, sêmoa tonêj ñalêlôm ñawasiserj. Êsêac têdaguc Domba sêsa intêna samob, taj enj kêsa nan. Domba gêjam ôli êsêac su anja ñamalacnêj e têtû Anôtô agêc Domba nêj gêj ñanô ñamêc. ⁵ Biñdansañ tej kêsa êsêac awenjsun atomanô, gebe êsêacnêj keso masi.

Anjela têlêac nêj biñ

⁶ Go galic anjela tej gêlôb gêmoa undambê ñalêlôm. Enj kêkôc ñawae ñajam tengerjañ tej gebe êsôm lasê êndêj lau, taj sêñgôj nom nan, ma êndêj lau toton-toton samob to lau tomôkê-tomôkê ma lau awenj teñ-awenj tej to lau to-m-to-m. ⁷ Enj kêsôm ña awa kapôêj gebe “Atêc Anôtô to atoc enj taugerj sa, gebe ênê mêtôc ñanoc mênkêsa. Aterj mec êndêj ñac, taj kêkêj undambê to nom ma gwêc to bumata nanj.”

⁸ Ma anjela tej kêdaguc mênkêtu luagêc ma kêsôm gebe “Sêku Babel kapôêj tulu, sêku tulugac, Babel tau kêkêj nê wain têtac ñakalacña gêdêj lau samuc sênom.”

⁹ Go anjela tej kêdaguc êsêagêc mênkêtu têlêac. Enj kêsôm ña awa kapôêj gebe “Teñ embe etej mec êndêj bôc to êndêj nê ñakatu ma êkôc ñatalô ênêc têbêla me lêma, ¹⁰ nanj oc ênom wain Anôtônê têtac ñandañña, taj kêkêc kêsêp nê têtac ñandañ ñaclu, kêgaluj gêwiñ gêj tej atom. Ma sêlênsu ñac tau ña ja to talao anja anjela dabuj to Domba lañônêmña. ¹¹ Ja taj êlênsu êsêac nan, ñajadaun

oc êpi enderj tîngerj. Êsêac tanj tetenj mec gêdênj bôc to gêdênj ênê njakatu ma sêkôc ênê njâe njatalô sa nanj, oc sêniñ awenj atom êtôm bêc to elenjerj.”

¹² Amboac tonanj Anôtônê lau, tanj sêmasanj Anôtônê binjsu to sêkênj gêwiñ Jesu nanj, sêôc gêjwapac totêntac êpa sugenj.

¹³ Go ganô awa tenj kêsa anja undambê gebe “Oto gebe Aê aoc êôc lau, tanj Apômtau gêbiñ êsêac tînj ma sêmac êndu galoc ma êndênj bêc njamuña samobgenj.” Njalau Dabuñ kêsôm gebe “Binjnanô, êsêac oc sêwi nênj kolenj sinj ma sêniñ awenj gebe nênj kolenj njanô kêdaguc êsêac.”

Têm sejoj kôm njanô sanja

¹⁴ Go gaôc matocanô sa ma galic tao sêpsêp tenj ma njac tenj amboac njamalacnê latu gêjgônj tao tonanj njâô. Enj kêkuc sunsunj gold ma lêma kêmêgôm bôjan jalô njamata tenj. ¹⁵ Ma anjela tauña tenj kêsa anja lôm dabuñ mênjgêmodêc nj awa kapôênj gêdênj njac, tanj gêjgônj tao njâô nanj, gebe “Ôsakinj nêmj bôjan jalô naônêc kôm njanô sa gebe noc tajonj kôm njanô sanja mênjkêsa ma gêj nomnja kêtû lêwê su.” ¹⁶ Tec njac, tanj gêjgônj tao njâô nanj, gêjac bôjan jalô kêsêp nom ma gêjac nom njakôm njanô sa.

¹⁷ Go anjela tauña tenj kêsa anja lôm dêbuñ, tanj kêkô undambê nanj, gêmênj ma gêôc bôjan jalô njamata tenj amboac tonanj.

¹⁸ Go anjela tauña tenj kêsa anja altar gêmênj gêwiñ, nanj kêtû ja njatau ma gêmôêc nj awa kapôênj gêdênj njac tobôjan jalô njamata tonanj gebe “Ôsakinj nêmj bôjan jalô njamata êna ma ojonj njanô anja nom njakôm wainnja sa, gebe wain njanô kêtû lêwê su.” ¹⁹ Go anjela gêjac nê bôjan jalô kêsêp nom ma kejonj wain njanô anja nom sa jakêbaliñ njanô tau kêsêp sêpip wain njamala kapôênj. Njamala tau tonanj Anôtônê têtac njandanj. ²⁰ Êsêac sêpip wain njanô sêmoa malac njamagê e dec kêsa sêpip wain njamala tau. Dec tau kêsunj kêtôm gebe ênôm hos auc e êndênj njagôlinj ma keselenj gêja kêtôm 300 kilometer.

15

Anjela togerjwapac njamuña tau

¹ Go galic gêjtalô-kapôênj kainj tenj gêc undambê. Anjela 7 sêkôc gêjwapac njamuña 7 tau. Anôtônê têtac njandanj oc ênac dabiñ tau êpi gêjwapac tonec.

² Ma galic gêj amboac gwêc, nanj kêtôm glas sêgalunj gêwiñ ja. Ma galic lau, tanj sêku bôc to nê njakatu ma nê njâe njanamba tulu nanj, sêkôc Anôtônê genj wêña sêkô gwêc glas tau njatali. ³ Êsêac sêjam Anôtônê sakinjwaga Mose nê wê ma Dombanê wê gebe

“O Apômtau Anôtô, njaniniñ Njatau, aômnêm kôm kapôênj to kainj tenj. O lau totonj-totonj samob nênj kinj, aômnêm lênj samob jagêdênj to binjnanô.

⁴ O Apômtau, asa oc êtêc aôm atom, ma asa oc etoc aômnêm njâe sa atom. Gebe aôm taômgerj dabuñ.

Lau totonj-totonj samob mênjtetenj mec êndênj aôm, gebe nêmj iênj kômêtôc binj jagêdênjnja kêtû awê sugac.”

⁵ Tonanj su, go galic lômbec undambênja, tanj kêtû Anôtô gêmoa gêwiñ nê lau njabelo nanj, njakatam gêlêc tau su. ⁶ Ma anjela 7, tanj sêkôc gêjwapac 7 nanj, sêsa anja lôm dêbuñ sêmênj. Êsêacnênj njakwê njawasi e njâeb njâôma ma sêjandinj

ômbin kap gold gêsac bôn dagi. ⁷ Go bôc aclê nêj tenj kêkêj laclu gold 7 gêdêj anjela 7 ma Anôtô mata jali tenjen ma tenjenja nê têtac nandanj kêsêp laclu tau e mêngêc. ⁸ Ma Anôtônê njawasi to nê njac lai njadaunj gêjam lôm dabunj njalêlôm auc ma njac tenj kêtôm gebe êsô lôm dabunj êna atomanô e anjela 7 nêj gêjwapac mênjênac pep acgom.

16

Anôtônê têtac nandanj njaclu 7

¹ Ma ganjô awa kapôêj kêsâ anja lôm dabunj ma kêsôm gêdêj anjela 7 tonanj gebe “Ana akêc Anôtônê têtac nandanj njaclu 7 êsêp nom êna.”

² Go anjela njamata jakêkêc nê laclu kêsêp nom gêja. Ma lau, tanj sêkôc bôcnê njatalô sa to tetenj mec gêdêj ênê njakatu nanj, têtap gwatêlê sec to nandanj sa.

³ Go anjela kêtû luagêcja kêkêc nê laclu kêsêp gwêc gêja e kêtû dec. Ma dec tau amboac njacmatê njadec. Ma gêj matenj jali samob, tanj sêmoa gwêc nanj, sêmac endu.

⁴ Go anjela kêtû têtêacja kêkêc nê laclu kêsêp bu to bumata samob gêja e kêtû dec. ⁵ Ma aê ganjô bu tau njaanjela kêsôm gebe “O njac dabunj tau, tanj galoc gômôa to andanjenj gômôa nanj, aôm njac gêdêj, tec kômêtôc binj njalêj amboac tonanj.

⁶ Êsêac sêkêc Anôtônê lau to propete nêj dec sinj, ma galoc kôkêj dec gêdêj êsêac sênôm. Njagêjô tonanj jakêtôm êsêacnêj keso solop.”

⁷ Ma ganjô awa kêsâ anja altar gebe “Binjanô, Apômtau Anôtô, njaninj Njatau, aômnêm mêtôc tau binjanô to jagêdêjngoc.”

⁸ Go anjela kêtû aclêja kêkêc nê laclu kêsêp oc e kêkêj oc njaja kapôêj kêpac njamalac. ⁹ Nandanj kapôêj tau kêpac njamalac, e sêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtônê njâe, gebe ênê njac lai kêtû gêjwapac tonanj njamôkê, tec sêjam taunj ôkwi ma tetoc enj sa atom.

¹⁰ Go anjela kêtû lemenj tenja kêkêc nê laclu kêsêp bôc tau nê lêpônj. Ma bôcnê gamêj samob njakesec kêsâ. Ma nandanj gêgôm njamalac e sênjac imbelenj. ¹¹ Ma sêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtô undambêja kêtû nêj nandanj to gwatêlêja. Mago sêjam taunj ôkwi sêwi nêj lêj langwa sinj atom.

¹² Go anjela kêtû 6nja kêkêc nê laclu kêsêp bu kapôêj Euprat e bu tau kêpa. Gêgôm tonanj gebe êmansanj kinj anja oc njamja nêj intêna. ¹³ Ma aê galic njalau njatêmui têtêac amboac ôpoac sêsa anja lênjuckêm agêc bôc ma propete dansanj awenjunj sêmênj. ¹⁴ Êsêac njalau sec, tanj sêgôm gêjtalô nanj, nêj njalau. Êsêac dêdêj kinj, tanj sêngônj têtôm nom njagamêj samobgenj nanj sêja, gebe sejonj êsêac sa ma sênac sinj êndêj njaninj Njatau Anôtô nê bêc kapôêj.

¹⁵ “Alic acgom, aê oc jawac amboac njacgenjenj. Aê aoc êoc êsêac, tanj sêjam jali ma sêsô nêj njakwê banjenj nanj, gebe sêsêlêj toôlinj njadma e lau sêlic êsêac ôlinj njagêj majenja atom.” ¹⁶ Go njalau sec sêkac kinj sa sêpi tagenj anja gamêj, nanj sêsam njâ Ebolai awenj gebe Harmagedon.

¹⁷ Go anjela kêtû 7nja kêkêc nê laclu kêsêp njalalau. Ma awa kapôêj kêsâ anja lêpônj kinja, tanj kêkô lôm dabunj nanj, gebe “Gêjac dabinj sugac.” ¹⁸ Ma ôsic kêkac to gamêj njakicsêa kêsâ ma wapap gêjac to ôjô gêjam secanô. Ôjô secanô amboac tonanj gêjam gêdêj têm njamalac sêngônj nomja tenj atomanô. ¹⁹ Malacsêga tau kêkac tau kêkôc gêja njapoc têtêac, ma lau samuc nêj malac

sêku sa. Ma Anôtô taê gêjam malac Babel kapôêj, tec kékêj wain laclu ten gédêj enj gênôm. Wain tau êné têtac nandanj kapôêj. ²⁰ Go nuc samob sêc su ma lôc samob malejmê. ²¹ Ma kompoc njamatu kapôêj-kapôêj, tenj nawapac kêtôm padi talu tenj gêjac anja undambê kêsêp mênjkêpi njamalac e njamalac sêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtô kêtû kompoc tau njagêjwawapacnja, gebe gêjwawapac tonanj kapôêjanô sec.

17

Awê mockaijjo agêc bôc tau

¹ Ma anjela 7, tanj sêkôc laclu 7 nanj, nêj tenj kêsa mênjkêsôm gédêj aê gebe “Ômôêj, aê jatôc mockaijjo towae, tanj gêjngôj bu kapôêj njatali nanj, nê mêtôc êndêj aôm. ² Kinj nomnja sêgôm gêj mockaijja gédêj enj, ma lau tanj sêjngôj nom nanj, sênôm êné wain mockaijjoja e kêjanjij êsêac.”

³ Go katuc kaij tenj kêsa e njac tau gêôc aê kasa gamêj sawa tenj gaja. Ma galic awê tenj gêjngôj bôc bomsamuc tenj naô, ma teto naê alôb-alôb gêjam enj ôli auc. Ma bôc tau môkêapac 7 to nê jabo 10. ⁴ Awê tau kêsô njakwê asôsamuc to bomsamuc ma gêjam gélôj tau nj gold ma pocawa to kékôm. Lêma kékôc laclu gold, tanj awê tau nê mockaij njagêj môp to njatêmui kêsêp e mênjgêc. ⁵ Ma teto naê tenj gêc enj têbela, nanj njam kêsêp lêlôm gebe “Babel kapôêj, nom njamockaijjo samob to gêj môpja samob njatêna.” ⁶ Ma galic awê tau gênôm Anôtônê lau to lau, tanj sêwa Jesu sa nanj, nêj dec e kêjanjij enj.

Gédêj tanj galic enj nanj, gaê taêc enj njanô. ⁷ Mago anjela kêsôm gédêj aê gebe “Gôê taêm kêtû asagenja. Aê oc jawa awê to bôc tomôkêapac 7 ma nê jabo 10, tanj kêbalañ awê tau nanj, nêj njam kêsêp lêlômja sa êndêj aôm. ⁸ Bôc tanj gôlic nanj, gêmoa gédêj gêmunjenj e galoc malamê, ma malôjenj acgom, go êpi anja gêsunjbôm êmêj e ênaja. Lau tanj sêjngôj nom nanj, oc sêlic bôc tau, tanj gêmunjenj gêmoa e galoc malamê ma oc mênjêô lasê êtiam nanj, ma sê taêj. Mago gédêj tanj Anôtô kékêj undambê to nom atomjenj nanj, lau tanj sê taêj nanj, nêj naê kêsêp buku mata jalinja atom.

⁹ “Amboac tonanj lau tokauc mêtêja taêj ênam binj tau acgom. Môkêapac 7 têtôm lôc 7, tanj awê gêjngôj naô, nanj. Môkêapac tau têtôm kinj 7 amboac tonanj. ¹⁰ Kinj lemenj tenj sêjana su. Tenj tec gêmoa. Ma tenj gêmêj atom tagenj. Enj embe êmêj, oc êmoa njasawa dambêjenj. ¹¹ Ma bôc tau, tanj gêmunjenj gêmoa ma galoc malamê nanj, kêtû kinj 8ja. Enj anja êsêac 7 nêj, mago oc ênaja.

¹² “Ma jabo 10, tanj gôlic nanj, têtôm kinj 10, tanj sêkôc nêj gôlinj kinja sa atom tagenj. Mago êsêac oc sêkôc njacjai kinja sa êtôm ockatu njasawa tagenjenj sêwijn bôc tau. ¹³ Êsêacnêj binj kêpi tagenj ma sêkêj nêj njajana to njacjai gédêj bôc tau. ¹⁴ Êsêac oc sênac sinj êndêj Domba, mago Domba tau oc êku êsêac tulu, gebe enj kêtû apômtaunêj Apômtauto to kinjêj Kinj. Ma lau, tanj enj kêkalem to kêjalij êsêac sa ma têdaguc enj njajêjenj nanj, sênac sinj sêwijn enj.”

¹⁵ Go anjela kêsôm gédêj aê gebe “Bu tanj gôlic mockaijjo gêjngôj njatali nanj, kêtôm lau to-m-to-m to lau tomôkê-tomôkê ma lau totoj-totoj to lau awenj tenj-awenj tenj. ¹⁶ Ma jabo 10, tanj gôlic nanj, to bôc tau, nanj têtac gedec mockaijjo. Êsêac sêjanjo êné gêj samob su e êmoa ôli njadmagenj êmoa nê taunja, ma sêninj êné njamêsôm to sêkêj ja êninj enj su. ¹⁷ Binj tonanj êsa gebe Anôtô kékêj kêsêp êsêacnêj njalêlôm gebe sêngôm êné binj êtu anô, tec kékêj êsêacnêj njalêlôm kêpi tagenj ma sêwi nêj gôlinj kinja sinj gédêj bôc tau ênêc e Anôtônê binj njanô êsa acgom.

18 “Ma awê, tañ gôlic nan, kêtôm malacsêga, tañ gêjam gôlin kin nomja samob.”

18

Babel kêku sa

1 Tonañ su, go galic anjela tauña ten anja undambê kêsêp gêmên, en tonjaclai kapôên, ma nê ñawasi kêpô nom. 2 En gêmôêc ña awa kapôên gebe “Sêku Babel kapôên tulu, sêku tulugac, Babel kêtû ñalau sec nêñ malac sêngôñña ma kêtû ñalau ñatêmui to moc sec, tañ ñamalac dedec nan ñagêsun, 3 gebe lau samuc samob sênôm ênê wain mockainoña to kin nomña sêgôm mockain gêdên en ma en mata katu gêñboa, tec gêjam ôli gêñ gêdên lau-têtuii-gañwaga nomña ñawaô e êsêac têtû lau toêlôm.”

4 Go gañô awa ten kêsa anja undambê gebe “O ñoc lauac, awi malac tonan sin asa amên, gebe awê kain ênê sec awin atom, ma atap ênê gêñwapac sa awin atom.

5 En gêgôm sec jagêboa-jagêboa ma ñatêpôê kêpi e jagêjam undambê tôñ, ma Anôtô taê gêjam ênê lêñ keso tonan gêmôa.

6 Anôm êndên en êtôm en gêgôm gêdên amac. Akên ênê kôm sec ñagêjô êndên en êtu dim luagêc. En kêjalin gêñ anômña tonjaclai kêsêp laclu ten, tec amac ajalın gêñ tonjaclai êsêp laclu ten êtu dim luagêc.

7 En ketoc tau sa ma kêmôasin tau ñasec, tec akên ñagêjô ñandan to gêñwapac ñadôn êtôm ênê gêñ tonan. En kêsôm gêdên tau gêc nê ñalêlômgen gebe Aê awêtuc atom, aê gañgôn kwinnê lêpôn ma gêñwapac ten oc êtap aê sa atom.

8 Kêtû tonanña gêñ ñandan tonec ñai êpi en êndên bêc tagen gebe gêmacanô to gêñwapac ma tóbôm to ja êniñ en gebe ênê mêtôcwaga, Apômtau Anôtô, en ñac ñajaña.”

9 Kin nomja, tañ sêgôm mockain gêdên en to sêmoasin taun ñasec sêwin en nan, êndên bêc sêlic ja êniñ gamên ñajadaun nan, oc sênam awen su to têtan tanjiba ñanô êtu enña. 10 Êsêac oc sêkô jaêcgen gebe têtêc taun êtu ênê andanña ma sêsôm gebe

“Ojae, ojae, aôm malacsêga Babelma, aôm malac ñajaña, mago sêmêtôc aôm gêdên ockatu ñasawa tagenjen.”

11 Ma lau-têtulu-gêñwaga nomña sêpuc tanjiba sa ma têtan kêpi en gebe lau ten oc sênam ôli êsêacnên waba êtiam atom. 12 Waba tau tonec gold to silber ma pocawa to kêkôm ma obo sêpsêp to asôsamuc ma ñawasi to bomsamuc, ka ñamalu tokain-tokain ma andu ñagêñlêlôm, tañ sêmasan ña bôc ñajabo to ña ka ñajam-ñajam ma ña ki kokoc to jejec ma ña poc ñawasi, 13 ma môsê to katêkwi ma gêñmalu to salin ma gêñmalu jadaunña, ma wain to niptêkwi ma polom to janjom ma bulimakao to domba ma hos to kareta ma gêñôma to ñamalacnên katuñ. 14 Ma lau-têtulu-gêñwaga sêsôm gebe “Ñanô tañ gôgôm mocsac nan, kêtain tau su anja aômñêm.

Ma moasinj nomnja to gêlônj samob gêwi aôm sinj gêjanja,
ma oc ôtap gêj tonanj ñai ñaterj sa êtiam atomanô.”

¹⁵ Lau-têtulu-gêjwaga tanj têtû lau tolêlôm kêtû enja nanj, sêkô jaêcgej gebe
têtêc tanj kêtû ênê ñandanja ma sêpuc tanjiboa sa ma têtanj gebe

¹⁶ “Ojae, ojae, malacsêga tauma.

Enj kêsô ñakwê kwalam-kwalam to asôsamuc ma bomsamuc
ma gêjam gêlônj tau ña gold to pocawa ma kêkôm.

¹⁷ Mago gej tolêlôm-tolêlôm tau gêjanja gêdêj ockatu ñasawa tagenjenj.”

Ma kapitai wanja samob ma lau, tanj sêjam ôli wanj gebe sêna gamêj
tenjamêj tenj nanj, ma lau wanja to êsêac samob, tanj sêjam kôm gwêcña nanj,
sêkô jaêcgej. ¹⁸ Êsêac sêlic ja gej malac tau ñajadauj, tec têtanj ma sêsôm gebe
“Asa malac tenj kêtôm malacsêga tônê.”

¹⁹ Êsêac segaij kekop mênjsêpalip kêpi môkênjapac ma sêpuc tanjiboa sa ma têtanj
to sêmôêc gebe

“Ojae, ojae, malacsêga tauma.

Ênê gêj tolêlôm-tolêlôm gêgôm lau samob, tanj nêj wanj kêpoac gwêc nanj, têtû
lau tolêlôm.

Mago gêjanja gêdêj ockatu ñasawa tagenjenj.

²⁰ O undambê to Anôtônê lau ma aposolo to propete,

têmtac ñajam êsa êtû malac tônêja,
gebe Anôtô kêmêtôc malac tau gêjô sec,
tanj gêgôm gêdêj amac nanj sugac.”

²¹ Go anjela ñajanja tenj gêoc poctêmui kapôênjanôtêna tenj sa ma gêu kêsêp
gwêc gêja ma kêsôm gebe

“Sêu malacsêga Babel gôdub tagenj amboac tonanj
ma têtap malac tau sa êtiam atomanô.

²² Ma sênac gêj wêja to onj

ma sêju gasuc to sênac dauc êtanj anja nêj malacluj êtiam atom.

Ma têtap lau lemej mêtêja tokaij-tokaij samob sa sêmoa aôm ñalêlôm êtiam
atom.

²³ Lamp ñawê tenj êpô aôm êtiam atom,

ma sêjô awêlagêc ñac sênam tanj ñaonda anja aôm nêj êtiam atom.

Binj tonanj êtap aôm sa gebe aôm nêj lau-têtulu-gêjwaga têtû nom ñatau
kapôênjanô.

Ma kôsau lau samuc nomnja samob ña nêj binj bejja.”

²⁴ Ma têtap propete ma Anôtônê lau to lau samob, tanj sêjac êndu anja nom
nanj, nêj dec sa anja malac tau.

19

¹ Tonanj su, go ganjô ñaôndu kapôênj anja undambê amboac lau taêsam
awej, sêsôm gebe

“Haleluja.

Aêacnêj Anôtô kêtû moasinj ênam aêac kêsinja
ma ñawasi to ñajanja ñatau.

² Ênê mêtôc samob binjanô to gêdêj,
gebe enj kêmêtôc mockaijo kapôênj gêjô nê sakiwaganêj dec,
tanj awê tau kêkêc sinj nanj.”

³ Go êsêac sêsôm kêtiam gebe

“Haleluja.

Malacsêga tau ñajadaun êpi êna enderj tôngjer.”⁴ Go laumata 24 to bôc aclê tau sêu taun jasêc ma tetenj mec gêdêj Anôtô, tañ gêngôj lêpôj kinja nanj, gebe

“Binjanô. Haleluja.”

Dombanê moasinj awêja

⁵ Ma awa tenj kêsa anja lêpôj kinja gebe “Amac samob, tañ atu Anôtônê sakinwaga, ma amac, tañ atêc enj, samob, lau sauñ to kapôênj, alambin aêacnêj Anôtô.”

⁶ Go ganjô ñaôndu amboac lau taêsam awen ma amboac bu taêsam ñakicsêa to amboac wapap gêjac kapôênjanô gebe “Haleluja.

Gebe Apômtau aêacnêj Anôtô, ñanininj Natau, kêkôc gôlinj kinja sa.

⁷ Têntac ñajam to tatu samuc ma danjôm ênê ñawasi êsa, gebe Domba ênam awê sa ñanoc mênjkêsa ma ênê awê tau kêmasañ tau sugac.

⁸ Sêkêj ñakwê sêpsêp tonjawasi enj kêsô.

Ñakwê tau Anôtônê launêj lêj gêdêj.”

⁹ Go anjela kêsôm gêdêj aê gebe “Oto gebe Aê aoc êoc êsêac, tañ kalem gêdêj êsêac gebe nasêninj moasinj Domba ênam awê sanja sêwiñ nanj.” Ma kêsôm gêdêj aê gebe “Anôtônê binjanô tau tonanj.”¹⁰ Aê gau tauc gaêc enj akainja gebe jatenj mec êndêj enj. Mago enj kêsôm gêdêj aê gebe “Ondecgenj, aê katu sakinwaga gawinj aôm to nê m lasitêwai, tañ sêwa Jesu sa nanj. Aôm otenj mec êndêj Anôtô taugenj.” Lau tañ sêwa Jesu sa nanj, sêwê kainj ñalau seoc bin lasêja.

Ñac tañ gêngôj hos kwalam-kwalam ñaô

¹¹ Go galic undambê gêja ma hos kwalam-kwalam tenj kêsa gêmênj. Ma ñac, tañ gêngôj ñaô nanj, sêsam enj gebe ñac ñanêj to Binjanô. Enj kêmetôc binj to gêjac sinj jagêdêj.¹² Enj mataanô amboac jawaô ma kêkuc sunsunj taêsam. Ma teto ñaê tenj gêc enj ôli, tañ ñac tenj kêjala atom, enj taugenj.¹³ Enj kêsô ñakwê tenj sêsac tônj kêsêp dec, ma sêsam ñac tau gebe “Anôtônê Binj tau.”¹⁴ Go sinwaga undambêja sêsô ñakwê sêpsêp tonjawasi sêngôj hos kwalam-kwalam ñaô tédaguc enj.¹⁵ Ma sinj ñamata tenj kêsa enj awasunj gebe ênac lau samuc ña sinj tau. Ma enj oc ênam gôlinj êsêac ña tôcki ma êka wain ñanô popoc êsêp Anôtô ñanininj Natau nê sêpip wain ñamala. ñamala tau Anôtônê têtac ñandanj kapôênj tau.¹⁶ Ma teto ñaê tonec gêc ênê ñakwê to enj akainj gebe “Kinjênj Kinj ma apômtaunêj Apômtau.”

¹⁷ Go galic anjela tenj kêkô oc ñalêlôm. Enj gêmôêc ña awa kapôênj gêdêj moc samob, tañ sêlôp sêmoa umbonj ñalabu gebe “Akac sa amênj êtu Anôtônê moasinj kapôênja.¹⁸ Amênj gebe aninj kinj to kapitaisêga ma lau sinj sêlêc nêj ñamêsôm, ma aninj hos to lau, tañ sêngôj hos ñaô nanj, nêj ñamêsôm to lau, tañ sêmoa nêj lêtêgenj ma gêñôma to lau sauñ ma kapôênj samob nêj ñamêsôm êtômgenj.”¹⁹ Go galic bôc tau ma kinj nomja to nêj sinwaga sêkac sa gebe sênac sinj êndêj ñac, gêj gêngôj hos ñaô nanj, to nê sinwaga.²⁰ Ma êsêac sêsô bôc agêc propete dansañ tônj. Propete dansañ tau gêgôm gêñtalô gêmôa bôc lanjônem ma kêsau êsêac, tañ sêkôc bôcnê ñatalô to tetenj mec gêdêj ênê ñakatu nanj, ña

gêntalô tonaj. Sêsô bôc agêc propete dansaj tøj ma sêbaliñ êsêagêc tomaten jaligen sêsêp jagêjactoj, taj geñ talao nanj sêja. ²¹ Ma sinj, taj kêsâ ñac gêngôñ hos ñaôña awasun nanj, gêjac lau ñagêdô samob êndu, ma moc samob señ lau tonaj nê ñamêsôm e gaôc êsêac tøj.*

20

Jala 1,000 ñabinj

¹ Go galic anjela tenj kêsêp anja undambê gêmêñ nanj kêkôc gêsunjbôm ñaki ma kapoacwalô kapôêñ tenj kêsêp lêma. ² Enj kêkôc lêñuckêm, moac lanjgwa tau tøj. Enj ñac-kêlênsôn-binjwaga Sadanj tau. Anjela gêsô enj tøj gebe ênêc e jala 1,000 êmbacnê acgom. ³ Go kêbaliñ enj kêsêp gêsunjbôm gêja ma kêlai ñakatam auc, go kêpac katêkwi gêwê kêsêp ñakatam ñasawa gebe ênsau lau samuc êtiam atom e jala 1,000 êmbacnê acgom. Têm tonaj êmbacnê, go sêñgamboac enj su ñasawa ec saunjenj.

⁴ Go galic lêpôñ taêsam ma lau sêñgôñ ñaô. Ma Anôtô kêkêñ kôm mêtôcña gêdêñ êsêac. Go galic ñamalac, taj sêjac êsêac êndu kêtû sêwa Jesu sa to sêsôm Anôtônê binj lasêña nanj, nêñ katunj. Êsêac tetenj mec gêdêñ bôc to gêdêñ ênê ñakatu atom ma sêkôc bôcnê ñatalô sa gêc êsêac tenbelenj to lemenj atom. Katunj tau matenj jali kêsâ to sêjam gôlinj sêwiñ Kilisi têtôm kinj kêtôm jala 1,000.

⁵ Ñacmatê dêdi sa ñamata tau tonec. Ñacmatê ñagêdô matenj jali kêsâ atom tagenj e jala 1,000 êmbacnê acgom. ⁶ Aê aoc êoc lau dabunj, taj sêndi sa êtu ñamata nanj. Gêmacanô kêtû luagêcña ñañaclai kêkôninj êsêac tøj atom. Êsêac têtû Anôtô agêc Kilisi nêñ dabunjwaga ma sênam gôlinj sêwiñ Kilisi têtôm kinj êtôm jala 1,000 tau.

Sêku Sadanj tulu

⁷ Endêñ taj jala 1,000 êmbacnê nanj, oc sêñgamboac Sadanj su anja nê kapoacwalô. ⁸ Ma êsa êna gebe ênsau lau samuc, Gog to Magog, taj sêjam nom auc e gêdêñ ñakêclêsu aclê nanj, ma ênac êsêac sa gebe sênac sinj. Lau tau têtôm ganjac gwêcña, ⁹ ma êsêac sêsêlêñ sêjam nom aucgenj ma sêwa Anôtônê launêñ gamêñ sêñgôñña to malac, taj Anôtô têtac gêwiñ nanj, auc e ja kêsêp anja undambê jagenj êsêac su. ¹⁰ Go Anôtô kêbaliñ Sadanj, taj kêsau êsêac nanj, kêsêp jagêjactoj totalao, taj gêmunjña sêbaliñ bôc tau agêc propete dansaj sêsêp sêja nanj gêja. Ma ñandanj oc êlakoc êsêac êtôm bêc to elenj tenjenj ma tenjenj.

Metôc kapôêñ mênkêsa

¹¹ Go galic lêpôñ kinjña kwalam-kwalam kapôêñ tenj to ñac, taj gêngôñ ñaô nanj. Ma nom to undambê kêtaiñ tau su anja ñac tau nê lanjônêmña, jagêjaña kêsêp sawa gêja e malamê. ¹² Ma galic ñacmatê kapôêñ to saunj samob jasêkô lêpôñ kinjña tau ñanêmña ma sêkac buku ñagêdô sa. Ma sêkac buku tenj sa, nanj buku mata jalinja tau. Ma sêmêtôc ñacmatê nêñ binj kêtôm nêñ kolenj, taj teto ñabinj gêc buku tonaj ñai su. ¹³ Gwêc kêkêñ ñacmatê, taj sêc ñalêlôm nanj, ma gêmacanô to lamboam sêkêñ ñacmatê, taj sêc lamboam ñalêlôm nanj, ma sêmêtôc êsêac gêdêñ-gêdêñgenj kêtôm gêñ, taj sêgôm nanj. ¹⁴ Go sêbaliñ gêmacanô to lamboam sêsêp jagêjactoj sêja. Jagêjactoj tau gêmacanô kêtû luagêcña. ¹⁵ Ma embe têtap ñac tenj nê ñaê sa ênêc buku mata jalinja tau atom,

* 19:21: Ñam gebe alambin Ajpômtau.

nan sêmbalin en êsêp jagêjacton êna. * Mago kêtû njamu lau sêsam njaê luagêc kêpi lau samuc nêj ton kapôên, tan sêkênj kisa gêdênj Anôtô to nê lau.

21

Undambê to nom wakuc

¹ Go galic undambê wakuc to nom wakuc, gebe undambê njamatanja to nom njamatanja nan gêjanja su ma gwêc malamê amboac tonan. ² Ma galic malac dabun Jerusalem wakuc, tan Anôtô kêkênj kêsêp anja undambê gêmênj nan, nja gêlônj amboac awê, tan sêjam gêlônj en gebe ênam nja. ³ Ma ganj awa kapôênj tenj kêsâ anja lêpônj kinja gebe “Ôlic acgom, Anôtôné andu kêkô gêwinj njamalac. Enj oc êngônj êwinj êsêac ma êsêac oc têtû ênê lau, ma Anôtô tau oc êmoa êwinj êsêac. ⁴ Ma enj oc êmbunj matenjsulu samob anja matenjsasi su ma gêmacanô oc ênêc êtiam atom ma gêjwapac to tanjiboa ma njandanj oc ênêc êtiam atom, gebe gêj njamatanja samob gêjanagac.”

⁵ Ma nja, tan gêngônj lêpônj kinja nan, kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê oc janjôm gêj samob êtû wakuc.” Ma enj kêsôm gebe “Oto gebe Binj tonac binj njanênj to binjanô.” ⁶ Ma kêsôm gêdênj aê gebe “Njanô kêsagac. Aê nja njamata to njamu. Aê katu njam to natêpôê. Aê jakênj bu anja bumata mata jali êndênj lau, tan bu gêjô êsêac nan, sênôm njaômagenj. ⁷ Nja tan êku njaço tulu nan, êwê kainj gêj tonan nja êtû ênê gêjnlênsêm, ma aê jatu ênê Anôtô ma enj êtû aê latuc. ⁸ Ma lau matenj golec to sêkênj gêwinj atom, ma lau tosec to sêjam njamalac êndu, ma mockainj to mockainj ma laubenj to gwam njasakinjwaga ma dansantêna samob, oc sêwê kainj nja gêjacton, tan ja to talao gelom nan. Gêmacanô kêtû luagêc nja tau tonan.”

Jerusalem wakuc

⁹ Go anja 7 tolaclu 7, tan gêjwapac njamunja 7 kêsêp e menjêc nan, nêj tenj gêmênj ma kêsôm gêdênj aê gebe “Ômôênj, aê jatôc awê, tan Domba gebe ênam nan, êndênj aôm.” ¹⁰ Tec aênoc katuc kainj tenj kêsâ e enj gêoc aê kapi lôc balin kapôênj tenj gaja, go enj kêtôc malac dabun Jerusalem, tan Anôtô kêkênj kêsêp anja undambê gêmênj nan, gêdênj aê. ¹¹ Gêmênj to Anôtôné njasawisenj. Malac tau nja wê amboac pocawa, amboac pocawa jaspâ nja ôsac amboac glas. ¹² Malac tau njanjôm kapôênj ma balin tonjasagêdô 12. Ma anja 12 sêkô sacgêdô tonan nja gêdênj-gêdênjenj. Ma teto Israel latuinênj gôlôacmôkê 12 nêj njaê kêpi sacgêdô tau. ¹³ Sacgêdô têlêac gêc oc kêpinja, têlêac gêc musanjanja, têlêac gêc mula-mnja ma têlêac gêc oc kêsêpnja. ¹⁴ Ma poc 12 kêtû malac njanjôm tau njanomban, ma Dombanê aposolo 12 nêj njaê 12 gêc poc tau.

¹⁵ Anja tan kêsôm binj gêdênj aê nan, kêkôc dôj gold tenj gebe ênam dôj malac tau ma njasagêdô to tunjôm. ¹⁶ Malac tau nalêsijnja to natakôc nja balin kêtôm taugen. Anja gêjam dôj malac tau kêtôm dôj 12,000, nalêsijnja to natakôc nja ma nabalin kêpi lôlôc nja kêtôm taugen. ¹⁷ Enj gêjam dôj malac njanjôm amboac tonanjenj. Ma tunjôm tau balin kêtôm dôj 144 kêtôm njamalacnênj dôj, tan anja kêkôc nan. ¹⁸ Tunjôm tau êsêac sêboa nja pocawa jaspânenj, ma malac tau sêkwê nja goldanô e njanjênj lanjwagenj kêtôm glas. ¹⁹ Êsêac sêjam gêlônj malac njanjôm njanomban nja pocawa tokainjtokainj. Nomban njamatanja jaspâ, ma kêtû luagêc nja sapir, ma kêtû têlêac nja agat, kêtû aclênja emeral, ²⁰ kêtû lemenj tenja sardonj, kêtû 6nja konelian, kêtû 7nja krisolit, kêtû 8nja beril, kêtû 9nja topa, kêtû 10nja krisopra, kêtû 11nja hiasint

* **20:15:** Gêdênj andanjenj Gog kêtû kinj anja gamênj Magog.

ma kêtü 12ña ameti. ²¹ Ma sêkên kêkôm tagen-tagen kêtü sacgêdô 12 ñakatam. Ma malac ñaintêna tau goldanô ñakênkên kêtôm glas e ñawa lanḡwageñ.

²² Ma galic lôm dabuñ tej kêkô malac tau atom, gebe Apômtau Anôtô ñaniniñ Natau agêc Domba têtü ñalôm dabuñ. ²³ Ma malac tau kêpô lêna oc to ajôñ gebe êpôña nec atom, gebe Anôtônê ñawasi kêpô malac tau ma Domba kêtü ñalamp. ²⁴ Lau toton-toton oc sêsêlêñ sêmoa ñawê tonañ ñalêlôm. Ma kinj nomña oc sejon nêñ waba tonawasi sêsô malac tau sêna. ²⁵ Êsêac sêsanñ ñakatam auc atomanô, ñawê oc ênêc ñapañ, elenñ to êmbêc oc naêsa gamêñ tonañ atom. ²⁶ Ma êsêac oc sejon lau toton-toton nêñ waba to awa towae sêsô malac tau sêna. ²⁷ Gêñ ñatêmui tej oc êsô malac tonañ êna atom, ma ñac sec to dansantêna tej êsô êna atom amboac tonangeñ. Lau tanj teto nêñ ñaê kêsêp Dombanê buku mata jaliña nanḡeñ, sêsô sêna. * ñawasi kainj tej ma ñatalô tokainj-tokainj. Ñagêdô kokoc, ñagêdô matac-matac to majañ-majañ. Bîn pocawaña gêwa ña gebe ñawasl oc ênam Jerusalem wakuc auc samucgeñ. Malac ñagêñlêlôm tanj ênêc awê to gêñ, tanj êsinj tau nanñ ñawasiḡeñ.

22

¹ Go añela kêtôc bu tej gêdêñ aê, ñakênkên kêtôm pocawa. Bu tau bu mata jaliña kêsa anḡa Anôtô agêc Domba nêñ lêpôñ kinḡa. ² Bu tau keselen kêsêp malacluñ ñaluñgeñ ma ka mata jaliña kêkô bu ñatali maken-makeñ. Ka tau gêjam ñanô kêtü ñim 12 kêtôm jalageñ, gêjam kêtôm ajôñgeñ. Ma ka tau ñalauñ gêgôm lau samuc ôlinj ñajam kêsa. ³ Ma gêñ, tanj Anôtô kêpuc boa nanñ, oc tatap ñateñ sa anḡa malac tonañ atom.

Anôtô agêc Domba nêñ lêpôñ kinḡa oc êkô malac tau, ma ênê sakinwaga oc sênam sakinj enj. ⁴ Êsêac oc sêlic enj lanḡanô ma ênê ñaê ênsac êsêac tenbeñ. ⁵ Elenñ to êmbêc oc êsa êtiam atom, ma êsêac oc sêpô lêna lamp ñawê to oc atomanô, gebe Apômtau Anôtô tau oc êpô êsêac ma êsêac sênam gôlinj lau têtôm kinj sêmoa tenḡeñ ma tenḡeñ.

Jesu oc êmu êmêñ

⁶ Go añela tej kêsôm gêdêñ aê gebe “Binj tonec binj ñañêñ to binñanô. Ma Apômtau Anôtô, tanj kêkêñ nê Ñalau gêdêñ propete nanñ, kêsakinj nê añela gebe êtôc binj, tanj oc mênḡesa seben nanñ, êndêñ ênê sakinwaga.” ⁷ Jesu kêsôm gebe “Ôñô acgom, aê oc jawac seben. Aê aoc êoc êsêac, tanj sêmansañ binj, tec Anôtô gêoc lasê gêc buku tonec nec.”

⁸ Aê Joan, aê ñac, tanj ganô to galic gêñ tonañ ñai. Ganô to galic gêñ tau su acgom, go gau tauc gaêc añela, tanj kêtôc gêñ samob gêdêñ aê nanñ, akainḡa gabe jateñ mec êndêñ enj. ⁹ Mago enj kêsôm gêdêñ aê gebe “Ondecgeñ, aê katu sakinwaga gawinñ aôm to propete, tanj têtü nêñ lasitêwai nanñ, ma êsêac, tanj sêmasañ buku tonec ñabinj nanñ. Oterñ mec êndêñ Anôtô taugeñ.”

¹⁰ Ma enj kêsôm gêdêñ aê gebe “Ôñgaminj binj, tanj Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nanñ, to ôsinj ôkwi atom, gebe noc gêñ samob tonec ñanô êsaña kêdabinḡac. ¹¹ Ñac tanj gêgôm sec nanñ, êñgôm nê sec êmoa. Ñac tanj gêgôm gêñ môpña nanñ, êñgôm nê gêñ môpña êmoa. Ñac gêdêñ êñgôm gêñ êndêñgeñ êmoa. Ma ñac dabuñ êsa nê lêñ ênam dabuñ tauña êmoa.”

* 21:27: Ñaê 12 tonañ têtü pocawa 12 ñaê. Pocawa tau

¹² Jesu kêsôm gebe “Ôñô acgom, aê oc jawac seben ma tonoc ñagêjôgeñ jawac, gebe jakêñ êndêñ lau samob êndêñ-êndêñgeñ êtôm nêñ lêñ. ¹³ Aê ñac ñamata to ñamu, aê ñam to ñamôkê ma gajac m ma oc janac dabinj.”

¹⁴ Aê aoc êôc êsêac, tañ sêkwasin nêñ ñakwê nan, ec êsêac têtôm gebe sêwê kain ka ñanô sêñgôñ maten jalinja ma oc sêsô malac tau ñasacgêdô sêna. ¹⁵ Lau amboac tonec oc sêmoa malac ñamagê, kêam to lauben ma mockainjo to mockainj ma lau, tañ sêjac ñamalac êndu to gwam ñasakinwaga ma êsêac, tañ têtac gêwiñ binjansañ to sêgôm ñanô kêsa nan.

¹⁶ “Aê, Jesu, kasakinj ñoc anjela gêdêñ amac gebe êwa binj tonañ sa êndêñ gôlôac dabuj. Aê katu Dawidnê ñawakac ma nê wakuc. Aê katu utitêna gelenmataña ñawasi tau.”

¹⁷ Ñalau agêc awê, tañ gebe ênam ñac nan, sêsôm gebe “Ômôêñ.” Lau samob, tañ sêñô binj tonañ nan, sêsôm sêwiñ gebe “Ômoêñ.” Lau tañ bu gêjô êsêac nan sêmêñman, ma samob, tañ sebe sêkôc nan, sêkôc bu mata jalinja taumanj, sêkôc ñaômagenj.

¹⁸ Aê jasôm binj tonec êtu têtê êndêñ lau samob, nan sêñô binj, tañ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nan gebe Tenj embe ênac têku binj tenj naêwiñ, oc Anôtô ênac têku gêñwapac, tañ teto ñawae gêc buku tonec nan, êpi en naêwiñ amboac tonanjen. ¹⁹ Ma tenj embe êkôc binj, tañ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nan, naterj su, oc Anôtô êkôc ênê kananô mata jalinja to ênê mala anja malac dabuj, tañ teto ñabinj gêc buku tonec nan, su amboac tonanjen.

²⁰ Ñac tañ gêwa binj samob tonañ sa nan, kêsôm gebe “Binjñanô, aê oc jawac seben.” Binjñanô, Apômtau Jesu ômôêñ.

²¹ Apômtau Jesu nê moasin êndêñ lau samob.

ŊĀĒ TO ŊALÔ ŊAM

A

Agat Pocawa ŋawasi ŋajam tenj. Kwalam-kwalam to majanj-majanj gêga tau (Geoc 21:19).

Ajôŋ, Israelnêŋ Takac Kalender

Alabaster Poc amboac jonjon ma palêpalê, tec sêsap kêtû kekec to suc ŋajam-ŋajam, tanj sêkêŋ ŋaola kêsêp.

Alej Aleq Lau sêmac katuŋ, tanj lau lanŋwa gêmunŋa seboç mêŋsêlêsu ŋamalac. Têtu kasec lau ma sêgôm bôc to kêam sêbôm sêsêp salenj sêja. Takac Ŋalau Sec.

Aloe Ka tenj ŋatêkwi ŋamalu ŋajam. Lau lanŋwa sêkôc kêtû nêŋ gêŋ malu ma kêtû bu gêmacŋa gêwiŋ.

Altar Lau Juda sêkêŋ bulimakao to gêŋ kêtû da gêdêŋ Anôtô. Sêkêŋ gêsac altar ma sêkêŋ ja genj. Êsêac sêsap poc kapôŋgenj kêtû altar ŋamêtê tenj amboac tonec gebe sêsap ŋakêclêsu aclê e ŋakatu amboac bulimakao ŋajabo kêkô altar ŋakêclêsu aclê tonanj ŋaô (Geoc 9:13). Jabo aclê tonanj kêtû Anôtônê ŋaclai kapôêŋ ŋadôndôŋ. Anôtô kêtû lau gêbac, tanj sêlêti jasêkam jabo tau ŋatenj tôŋ, gebe sênac êsêac êndu atom nanj, nêŋ lamu.

Amen Ŋalô Ebolai awenŋa nec tanam ôkwi gebe Gêŋ tau amboac tonanj me Ŋanô êsa amboac tônêmanj. Go ŋam tenj gebe Biŋ ŋanôgenj. Êtôm tonanŋoc, Magobe. Geoc 3:14 sê Kilisinê ŋaê gebe Amen kêtôm Biŋŋanô (Ŋatau).

Ametist Takac Pocawa.

Anao Takac Anenjo, Biŋ Anenjonja.

Anenjo, Biŋ Anellionja Lau Israel nêŋ mêtê lanŋwa tenj amboac tonec gebe Ŋac tenj embe nê gôloac masi, êsêagêc awê (kapoac) semasanj biŋ gêdêŋ tauŋ ma ŋac tau gêjam agêcnêŋ sakinj wagao tenj kêtû nê awênê anao. Ŋam gebe anao tonanj êkôc ŋapalê êjô ênê awê su. Anao kêsam ŋac tonanj gebe ŋatau ma lau sêsam enj gebe ênê akweŋ. Enj gêwê kainj ŋac tau nê waba to gêŋ ma ênê gêŋlênsêm gêjac awê tau nê ŋapalê ŋawae gêwiŋ (Gen 25:6; 35:22).

Anôtô Latui Takac Lau Undambêŋa, Anjela, Bôc.

Anôtô N. Malê gêwa ŋaê Anôtô sa gebe ŋam oc kêsêp Wapômtau Anôtau. Lau lanŋwa sêsôm gebe kêkêŋ gêŋ samob to gedêŋ tôŋ ma kêmoasinj ŋamalac ŋajam kêlêlêc. Jabêm sêlinj nêŋ anôtô tonanj sinj e ŋawae kêtû gwaŋa su, tec tetoc enj sa kwalec. Gêŋsêga amboac ôjô me gwêctêna me mutêna embe êŋgôm êsêac acgom, go taêŋ gêjam enj ma sêkêŋ da gêdêŋ enj. Tetoc bôc to gêŋ gêc ambêô ma sêkêŋ kêpi wanj ŋasec tenj sêuc su dedec gêdam gêja. Seboç anôtô kêtaiŋ tau su jagêmoa gwêcm ŋagêdimbob ŋalêlômgenj, tanj kêlinj ŋamalac ma gêŋ enj kêkêŋ nanj, samob sinj su. Sêlinj enj sinj amboac tonanj, tec tetoc nêŋ mimi to abenji katuŋ sa gêjô anôtô su. Biŋsu sêô lasê acgom, go sêpuc minj lanŋwa tonanj ŋam e sê ŋaê tau kêpi Anôtô mata jali, tanj kêkêŋ undambê to nom biŋŋanôgenj nanj. Enj kêlinj tau sinj jagêmoa jaêc atom, taê gêjam nê gêŋ ma gejob to gêjam jaom gêmoa ŋapanj. Anôtô mata jali gêwa tau sa gebe enj Ŋalau. Aêac tec tanam sakinj êndêŋ enj tatoc gêŋ ŋagêdô ŋakatu sa êjô enj su atom. Gwam to gêŋ ŋakatu, tanj ŋamalac sêkêŋ kêtû nêŋ anôtôi jaba nanj, enj gêjac jao gêc Biŋsu ŋamataŋa.

En kêjalij lau Israel sa jageoc tau lasê to kêsôm bij gêdêj êsêac kêsa propete to lau awerj. En gêwê êsêac ma gêgôm gêjnsêga e sêjala en kêpi njanôgenj. En kêkêj Bijsu to Njagôlij ma kêmoatinj poac gêdêj êsêac. Kêtu njamu go geoc tau lasê kêpi Latu Jesu Kilisi, tanj tau kêtu njamalac mênjgêmoa nom nanj. Jesu En Anôtô tau (Joan 14:9). Anôtô aêacnêj Kêsiwaga En. Aêac tec tatêc to têtac êwiñ ma ôlij andanj tamenj undambêja Anôtô. Bijlênsêm Langwa to Wakuc gêwa enj sa amboac tonanj, tec tapuc enj njam tasam Bibolo tanac njawaegenj.

Anôtô Têlêtagen Naê Têlêtagen njam gebe Têlêac kêtôm Tagenj. Bij tonanj kêlêsoñ aêacnêj kauc gebe gêj njanô têlêac têtôm gêj tagenj atom. Embe tapuc naê tau njam, oc tapô lêna gebe gêc lêlômsêga. Aêac tatap naê tonanj sa anja Bibolo tau solop atom. Kêwaka Anôtô sa gebe tagenj tê gêmoa, go tonec gêwiñ gebe Kilisi ma Njalau Dabuj têtôm Anôtô tau (Joan 1:1; 4:24). Bibolo tec gêwa Anôtôné njalanj têlêac sa gêdêj aêac gebe Anôtô Tama agêc Latu ma Njalau Dabuj. Njam kêsêp gêj, tanj Anôtô gêgôm anja Gôlôac njalêlôm nanj. Tama Anôtô kêkêj gêj samob. En kêkêj to têtac gêwiñ njamalac, tec gêlôm to gêjam jaom ma kêmoasinj aêac kêtôm tamenj njanô enj. En kêkêj Latu mênjgêjam aêac kêsi (Joan 1:14), ma kêkêj Njalau Dêbuj kêpuc aêac tøj (Rom 8:26). Njalau Dabuj tonanj Apômtau Jesu nê (Kor 11.3:17) ma Tama Anôtô nê amboac tonanj (Joan 4:24). Anôtô geoc tau lasê kêpi njalanj têlêac tonanj teto gêc Bibolo njabuku. En kêkônij tau amboac tonanj, ec tajala enj njanêj. Njalanj têlêac, mago Anôtô tauanô tagenj. Têtac gêwiñ njamôkê enj (Joan 1.4:8). En gebe aêac têtac êwiñ tauñ e tatôm enj tau katu. Têtac gêwiñ tauñ tonanj ocgo êmbij aêac tøj êtôm gêbij Tama agêc Latu ma Njalau Dabuj tau tøj nanj (Kol 3:14).

Anôtôné Gamêj, Anôtôné Gôlij Kinja. Anôtô kêtu nom samuc njagôlijnsêga to njakinj. Anôtôné Gamêj to Njagôlij tonanj kêtu anô anja nom gêdêj Jesu mênjgêmoa nanj. En gêjam mêtê lau gêjac m gebe “Anam taôm ôkwi. Anôtôné Gamêj kêdabinjac” (Mat 4:17; Mar 1:15). Bij Anôtôné Gamêjnja gêjam Njawae Njam ma Bingôlij to gêjtalô samob auc.

Jesu gêmêj gebe enenj Sadanjê kôm su (Joan 1.3:8) ma êwaka Anôtôné Gamêj sa (Mat 12:28; Luk 11:20). Gôlij tau êtu anô amboac ondoc. Njalêj tonec gebe Tanj mêtê ma takêj êwiñ Jesu to êsuc sec ôkwi ma dawi njatau langwa sij to dawij Jesu êtu nêj njatau wakuc ma têndanjuc enj to tasêp enj tøj. Tajalij Jesu sa êtu nêj Apômtau nec kêtôm tasô Anôtôné Gamêj/ Gôlij njalabu. Tanam tauñ ôkwi su, tec nêj gêj njagêdô samob ênam tau ôkwi amboac tonanj. Nêj njalêlôm kêtu wakuc, tec nêj lêj êtu wakuc êndanjuc. Tauñ nêj tekwenj saki ênjôm atom. Lau tenj tauñ sêjam tauñ kêsi atom. En kêgaboac aêac su, tec têtac gêwiñ lau kêtu nêj njagôlij wakuc e tamoa dawij tauñ njajam.

Aêac tawê kainj Anôtôné Gamêj kêtu nêj kolenja me nêj lêj mansanjja atom. Njacmoasinj Anôtô gêsuj gêdêj aêac kêtu takêj gêwiñ Kilisinja. Kêmoasinj aêac njajam kêlêlêc su, tec tanjgaminj ênê moasinj ênêc aêacnja atom, takêj njawae elom lau gamêj dambê to baliñja êwiñ. Aêac tec tatenj kêsêp Mec Tamenjai gebe “Mênôtu Apômtau ôtôm gamêjnenj”, gebe sêwiñ aêac tatu Gôlôac Dabuj tagenj. Anôtô gêjac m gamêj tau anja nom nec ma kêlij nê gôlij gêmoa e êndênj nom njatêm ênac pep acgom, go ênac dabinj êndênj êkêj samob êtu wakuc. Gêmac to njandanj ma gêjwapac to tapô lêna gêjnja ma danjgônj jageo to sij ma gêj keso Anôtôné Gamêj oc êmbacnê anja nom

wakuc (Geoc 21:4).-Gamêɲ Undambêɲa to Anôtônê Gamêɲ kékwa tau. ŊĀĒ lulu ŋam tagenɲ gebe Undambê to Nom ŋatau Anôtô. Gamêɲ tau êtu anô ŋalêɲ to ŋagêbôm ma ŋakolenɲ, tanɲ gêjac ŋamalac ŋawae nanɲ, Binɲôlinɲ kêwaka sa.

Takac Môkêlatu to Ŋamadinɲ Ŋanamba gebe Anôtônê Gamêɲ, Binɲôlinɲ Anôtônê Gamêɲɲa, Undambê.

Anjela Anôtônê ŋalau sakinɲa êsêac, tec sêsô enɲ ŋalabu ma sêgôm ênê binɲ ŋanô kêsâ kêtôm enɲ kêsakinɲ êsêac, tec tasam êsêac gebe Anôtônê lau jaenɲa gêwinɲ. ŊĀĒ Anôtônê me Apômtaunê anjela elêmé kepenɲ Apômtau tau geoc tau lasê mênkêsôm binɲ gêdêɲ ŋamalac. Anjela nê Anôtônê lau sakinɲa têtôm propete to lau, tanɲ sêsôm Anôtônê wae lasê (Geoc 19:10; 22:9). Ac têtôm Kilisi atom (Eb 1:4ɲg), tec tatoc êsêac sa amboac enɲ atom. Anjela ŋakatu, tê lau teto-teto nê, kêtôm êsêac ôlinɲ ŋalauɲa atomanô. Aêac taêɲ ênam anjela tau amboac sinɲsêlêc tonɲaclai kainɲtenɲ. (Takac MNɲ) Ŋalau undambêɲa tonanɲ sêwinɲ Anôtô sêmoa. Sêgi ênê lêpônɲ kinɲa auc ma awenɲ gêôc enɲ.

Takac Bôc, Lau Undambêɲa, MNɲ gebe Anjela.

Aposolo ŊĀĒ Aposolo tonanɲ kêpi lau 12, tanɲ Jesu kêjalɲn êsêac sa jatêdaguc enɲ to sêpuc enɲ tônɲ nanɲenɲ. Go sê kêpi Paulu to Gôlôac Dabunɲ ŋakolenɲwaga ŋagêdô gêwinɲ gêc Binɲlênsêm Wakuc amboac tonanɲ. ŊĀĒ tau ŋam gebe jaenɲwaga me lau sêsakinɲ êsêacɲa. Anôtô kêsakinɲ êsêac to nê lausakinɲ samob gebe sêsôm ênê Gamêɲ ŋawae ŋajam lasê êndêɲ lau sêɲô, ec sêkêɲ êwinɲ enɲ ma ênam êsêac kêsî.

Areo Pagu ŊĀĒ tonanɲ ŋam (a) Aresnê Iôcmatu gêc Griknêɲ malacsêga Aten, (b) Kaunsil. Laumata malac tauɲa sêkac tauɲ sa-sa anɲa lôc tau, tec ŋĀĒ tau sêsam kêpi kaunsil tonanɲ gêwinɲ. Sêkac tauɲ sa anɲa lôc tonanɲ kêtiam atom, mago ŋĀĒ Areo Pagu kêsap tônɲ tec gêc (Apos 17:19-34; Kor I.1:22ɲgg).

Artemis Lau gêmunɲ andanɲenɲa tetoc anôtôo tenɲ tonanɲ sa sêgôm kêtû nêɲ lauo sêkôc gôlôac têtû taêsamɲa. ŊĀĒ tau ŋam kêsêp Griknê awenɲ. Lau Rom sêsam ŋa tauɲ awenɲ gebe Diana. Kêtû tonanɲa sêsam anôtôo jaba tonanɲ nê ŋĀĒ sêgalunɲenɲ. Lau Asia Sauɲɲa tetoc Artemis (Diana) sa sêjac ŋawaeɲenɲ (Apos 19:23-40).

Asera Anôtôo jaba tenɲ. Lau Kanaan tetoc sa ma sêkalem enɲ kêtû nêɲ lauo sêkôc ŋapalê taêsamɲa. Aseranê akwenɲ Bal. Lau Israel sêku Kanaan tulu jasêɲgônɲ gamêɲ tau kêtû têlê, tec taêsam tetoc anôtôo jaba tonanɲ sa sêwinɲ. Sêsê ka kêkô lôc ma sêsap gwam (alê) kêtû ŋagêbôm kêkô lôm dabunɲ ŋalêlôm gêwinɲ, tec sêgôm Anôtô têtac ŋandanɲ kasa.

Asia Anɲa Bibolo ŋĀĒ Asia kékwa masanɲm kapôêɲ, tanɲ gamêɲ Saina to India gêc nanɲ, gêwinɲ atom; kêpi gamêɲ, tanɲ aêac tasam Asia Sauɲ nanɲenɲ (Tim II.1:15; Geoc 1:4).

Astarte Anotôo tonanɲ gêjam jaom lauo sêkôc ŋapalê taêsamɲa, ma sinɲ to sinɲwaga gêwinɲ. Ŋasakinɲ gêjac gêɲ ôlinɲ ŋakalacɲa ŋawae. Lau Asia Sauɲɲa to gamêɲ ŋagêdôɲa tetoc enɲ sa gêjam auc gêdêɲ têm lanɲga tônê.

B

Bal Lau Kanaan tetoc Bal sa kêtû nêɲ anôtô jaba. Sêgôm gebe êkêɲ nêɲ gôlôêc têtû taêsam. Sêsam Asera gebe Balnê awê. Lau Israel jasêɲgônɲ gamêɲ Kanaan têtû têlê acgom, go tetoc anôtôo jaba luagêc tonanɲ sa sêwinɲ.

Bal Poacŋa Lau Sikem sê ŋaê tonan̄ kêpi nêŋ Bal ma tetoc eŋ sa kêtû nêŋ anôtô jaba (Gôl 8:33).

Bec Anôtô Gêngôŋŋa Naê ten̄ gebe Bec Anôtô Gêwa Tau Saŋa. Mose to nê lau sêsuŋ becsêga tau sa. Lau Israel sêlic nêŋ om an̄ga Lômbec ŋalêlôm e Salomo kêkwê lôm dabuŋ sa acgom. Lômbec ŋaê ten̄ gebe Anôtônê Bec me Bec Lanôŋanô Êndêŋ Tauŋŋa (me takac tauŋ saŋa). Takac gebe Lômbec, Ombec.

Bec Sêmasan̄ Tauŋŋa Woke ŋabêc 5 ŋakêtula, tan̄ Judao to ŋac sêmasan̄ tauŋ ma sêjac dabîŋ ŋagêŋ samob gebe sêlic nêŋ om Sabat (Mat 27:62; Mar 15:42; Luk 23:54). Gêmuŋ omsêga samob gêwiŋ amboac tonan̄geŋ.

Belsebul Sadan̄nê ŋaê ten̄, nan̄ geŋa eŋ sa gebe ŋalau sec samob nêŋ ŋatau eŋ.

Beŋ, Biŋ Beŋŋa Anôtô gêjac jao biŋ beŋŋa to sêpuc kapoacŋa gêdêŋ lau Israel, mago lau tau sêwi siŋ samucgeŋ atom, ŋagêdô sêgôm (Gen 30:14, 37ŋg). Anôtô gêlic gêŋ tau kêtôm sakin̄ gêdêŋ anôtôi jaba to gwam (Sam I.15:23). Lau tan̄ têtêc beŋ to ŋalau sec nan̄, sêkêŋ gêwiŋ Anôtô kwalec, tec sêbu eŋ gebe gêjam jaom êsêac gêdêŋ sec to gêŋ ŋaclai samob jakêtôm atom. An̄ga Biŋlênsêŋ Wakuc lau-mec-geowaga sêkêŋ kisa gêdêŋ aposolo (Apos 19:14-18). Sêjac jao beŋ to gwam ŋasakin̄ an̄ga Biŋlênsêŋ Wakuc gêwiŋ (Gal 5:10, 20ŋg; Geoc 21:8). Laimôkê Anôtô taugen̄ kêtôm gebe ênam nê lau kêsi êndêŋ gêŋ tonan̄ ŋai samob.

Beril Pocawa matac-matac me juju.

Bibolo Propete to lau teto nêŋ buku gêdêŋ-gêdêŋgeŋ gêdêŋ gêmuŋ andan̄geŋ. Ŋasawa ŋamuŋa ten̄ lau ten̄ sejoŋ sa kêtû Biŋlênsêŋ Lan̄gwa ŋabuku, tan̄ teto biŋ Anôtô geoc tau lasê to kêsôm biŋ gêdêŋ ŋamalac nan̄ ŋamin̄. An̄ga Biŋlênsêŋ Wakuc sêsam buku lan̄gwa tonan̄ ŋai sebe Biŋ teto gêc (English gebe Scriptures). Go aposolo to lau teto Jesunê kolen̄ ŋamin̄ gêc Ŋawae Ŋajam ma teto papia gêdêŋ Gôlôac buŋa to lau gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, e kêtû ŋamu sejoŋ sa kêtû Biŋlênsêŋ Wakuc. Ŋasawa ten̄ kêtiam lau ten̄ sêsi Biŋlênsêŋ Lan̄gwa to Wakuc ŋabuku samob kêpi tagen̄ kêtû buku kapôêŋ samuc tagen̄ ŋaê Bibolo. Ŋaê tonan̄ ŋam kêsêp lau Grik aweŋ. Êsêac sêsam buku gebe biblia gebe buku taêsam, buku toêtoê, buku toluŋ.

Biŋ Tajac Matan̄a Tanac mata biŋ ten̄ tasôm êtu tôn̄ toawerŋ ênac Anôtô êwiŋgeŋ. Embe biŋ dansan̄ me dan̄gôm ŋanô êsa atom, oc takalem eŋ ênac aêac ŋagêjô (Sam I.1:11; Pes 50:14; 116:14; Apos 18:18; 21:24).

Biŋgôliŋ Anôtônê Gameŋŋa Apômtau Jesu kêwaka biŋŋanô undambêŋa ŋagêdô ŋam sa gê dôŋ kêpi ŋamalacnêŋ gêŋ gêc awêgeŋŋa gebe êwa launêŋ kauc êsa êpi Anôtônê Gamêŋ. Eŋ gêjam mêtê lau kêsôm biŋgôliŋ gêdêŋ êsêac gêjac ŋawaegeŋ (Mat 13). Takac MNŋ gebe Biŋgôliŋ.

Biŋsu Ŋagôliŋ Juda tauŋ sêsam Biŋlênsêŋ Lan̄gwa ŋabuku ŋamataŋa lemen̄ten̄ gebe “Biŋsu” me “Mosenê Buku” me “Mosenê Biŋsu Ŋabuku”. Lau ŋagêdô sê ŋaê Biŋsu tonan̄ kêkwa Biŋlênsêŋ Lan̄gwa samucgeŋ ma ŋabuku samob tapaôŋgeŋ gêwiŋ.

Biŋsu Ŋakêdôŋwaga Êsêacnêŋ ŋaê ten̄ gebe Biŋsutau. Êsêac sêpuc Biŋlênsêŋ Lan̄gwa ŋabuku (Mosenê buku 5) ŋam ma sêwa sa gêdêŋ lau. Sêgôm gêdêŋ Gôlôac Buŋa sêwaka Biŋlênsêŋ Wakuc sa su. Takac Biŋsutau, Rabi.

Biŋsutau Êsêac têtû biŋsu ŋakêdôŋwaga to mêtôcwaga kêpi tagen̄. Lau tau dabuŋwaga atom. Juda sêsam êsêac Rabi (Mêtêmôkê) gêwiŋ. Ac sêwa biŋsu

Ńam sa ma tauŃ sĕjac tĕku biŃsu ma sejoŃ lĕŃ ŃagŃliŃ ŃagĕdŃ sa jagĕwiŃ biŃsu tau e lau ŃaŃma sejoŃ jageo. Takac MĕtemŃkĕ, BiŃsu ŃakĕdŃŃwaga.

BŃc BŃc acleŃ sĕkŃ sĕgi lĕpŃŃ kiŃŃa auc (Geoc 4:6). BŃc tonaiŃ bŃc malacŃa me saleŃŃa nĕ atom. Ńalau undambĕŃa. Tanam ŃalŃ Grik aweŃŃa Ńkwi amboac tonec gebe GĕŃsĕga mateŃ jali, me gĕŃsĕga tomagĕ. Ęsĕac sĕwa AnŃtŃnĕ Ńaclai to nĕ Ńawasi sa gebe jasĕkŃ LŃlŃc Ńatau dabuŃanŃ tau ŃalanŃŃnĕm. Esek 1:5-13, 10; Geoc 4:6-9 gĕwa gĕŃ mateŃ jali tonaiŃ sa. Lau ŃagĕdŃ taĕŃ gĕjam gebe tasam ĕsĕacnĕŃ Ńaĕ teŃ gebe Kerubim. Takac AnŃtŃ Latui, Lau UndambĕŃa.

BŃjan JalŃ GĕŃ tau bŃjaiŃ teŃ, naiŃ gĕmŃĕ e talic amboac talec ŃajalŃ. Sĕkam gĕdĕŃ Ńaka ma sĕsap pađi to gĕŃ.

D

Da Ńamalac sĕjala tau Ń gebe taĕŃ gĕjam geo ma sĕsŃm geo to sĕgŃm geo. Samob sĕsa nĕŃ lĕŃ seso AnŃtŃnĕ biŃ, tec tauŃ taĕŃ gĕjam gebe sĕkĕŃ nĕŃ gĕŃ Ńjam teŃ ĕtu da ĕndĕŃ AnŃtŃ gebe ĕŃgŃm eŃ tĕtac ĕtu lĕsi ĕndĕŃ ĕsĕac. Sebe da ĕkwa nĕŃ sec auc ĕndĕŃ AnŃtŃ, tec sĕkĕŃ. Lau Israel sĕkĕŃ da tonec Ńai gebe Daja ma dadanġe to da ĕpuc ŃliŃ tŃŃŃa ma dawama to datŃp.-ApŃmtau Jesu Kilisi kĕkĕŃ tau kĕtu da gĕjŃ Ńamalac pebeŃ nĕŃ sec su, tec biŃ daŃa tonaiŃ gĕjac lau buŃa Ńawae atom. NĕŃ ŃalĕlŃm to nĕŃ kauc ma ŃliŃwalŃ samucgeŃ ĕndĕŃ ApŃmtau ĕtu aĕacnĕŃ da danġe ĕndĕŃ eŃ ĕjŃ ĕnĕ moasiŃ samob su. AnŃtŃ gebe aĕac dansuŃ tauŃ tatu da ĕndĕŃ eŃgeŃ. Da tonaiŃ tec gĕjac eŃ mataanŃ Ńjam. Takac Kanom, Takis.

DabuŃwaga (a) Lau malac teŃ embe taĕŃ ĕnam sebe sĕŃgŃm nĕŃ gĕŃ towae teŃ amboac sĕ balŃm me seno sam, ac sĕjaliiŃ lau ŃagĕdŃ sa tĕtu dabuŃwaga. KŃm tonec gĕjac dabuŃwaga tonaiŃ Ńawae gebe sĕnam dabuŃ gĕŃ ŃagĕdŃ. Ęsĕac seŃ to sĕnŃm gĕŃ paliŃ-paliŃgeŃ atom. SejoŃ dabuŃ Ńapep. Embe sejoŃ kwalec, sammŃkĕ oc sĕjaiŃgeŃ tauŃ ŃaŃma. BŃc ŃagĕdŃ oc sĕmac ĕndu. Lau beŃ to mectomaŃ sejoŃ nĕŃ dabuŃ gwalĕkiŃ gebe sĕŃgŃm nĕŃ beŃ Ńawanic ĕsa.

(b) Ńaĕ dabuŃwaga tonec Ńam teŃ samucgeŃ. AnŃtŃnĕ lausakiŃ tĕm BiŃlĕnsĕm Lanġwani. Lau ŃliŃ mansanġeŃ tĕtu lau Israel nĕŃ dabuŃwaga. KŃm tonec Ńai gĕjac ĕsĕac Ńawae gebe Sĕmoa AnŃtŃ lanŃŃnĕm ma sĕpalip bŃc daŃa Ńadec kĕpi altar gĕja to sĕkĕŃ daja anġa altar dajani ma sejoŃ lŃm dabuŃ ŃagĕŃŃlĕlŃm samob (Luk 1:5, 8Ńgg). ŃacdabuŃsĕga kĕtu ĕsĕacnĕŃ kasĕga, taŃ kĕtŃm Omsĕga WamageŃ kĕsŃ gamĕŃ dabuŃanŃ tau gĕja jakĕpalip dec kĕpi AnŃtŃnĕ katapa Ńagadĕ gebe ĕŃŃ AnŃtŃnĕ poac sa ŃakŃniŃŃa ĕtiam, tec gĕgŃm kĕtŃm jalageŃ. DabuŃwaga to nĕŃ da samob kĕtu Kilisi to nĕ da ŃanŃ tau ŃadŃndŃŃ. Aĕac takĕŃ da teŃ amboac tŃnĕ gĕdĕŃ AnŃtŃ kĕtiam atom.

DabuŃwaga anġa LewinĕŃ DabuŃwaga teŃ anġa LewinĕŃ gŃlŃac. SakiiŃ dabuŃwagaŃa gĕjac Lewinĕ wakuc samob Ńawae, mago gĕdĕŃ Ńasawa ŃamuŃa teŃ ĕsĕac samob tomalageŃ tĕtu dabuŃwaga atom. Takac Lewi.

DabuŃ, Tanam dabuŃ mo to gĕŃ Tanam dabuŃ gĕŃ nec aĕac lau NiuginiŃa tajiŃ kauc Ńamĕtĕ atom. Lau lanġwa sĕjam dabuŃ gĕŃ sĕgŃm sĕjac ŃawaegeŃ. Sĕ balŃm me seno sam, tec sĕkĕŃ lau ŃagĕdŃ tĕtu dabuŃwaga sĕjam dabuŃ gĕŃgeŃ sĕmoa e om tau ĕmbacnĕ. Takac DabuŃwaga (a). Lau Israel sĕjam dabuŃ mo to gĕŃ gĕdĕŃ gĕŃwapaac kĕtap ĕsĕac sa (Sam 11:11ŃŃ; 12:22ŃŃ; Joel 2:12). GĕdĕŃ taŃ gĕŃ teŃ gĕgŃm ĕsĕacnĕŃ ŃalĕlŃm Ńawapac

kêsa nan (Sam 1.31:13). Kêtu sêmansan taunja Eks 34:28, Omsêga Wama Apos 28:9. Gêdên tan sêjam taun ôkwi gêdên Anôtô nan (Jona 3:7ngg). Jesu tau gêjam dabun mo kêsêp njasawa gêwin (Mat 4:2; Luk 4:2). En gebe lau bunja sêngôm amboac tonanjen (Mat 9:14ng; Apos 13:2ng; 14:23).

Daja Da nagedô sêkên bôc natê to gêj nagedôgen kêpi altar ja gen su. Ma daja tonec namêtê ten. Sêbuc bulimakao me domba me nonin ten jasêpalip naded kêpi altar e su acgom, go sêu nanô samucgen gêsac altar ma ja gen gêbacnê, kêtôm sêkên nêj nanô samucgen gêdên Apômtau gêjô nêj sec su.

Dawidnê Malac (a) Anja Binlênsêm Langwa malac Jerusalem solop, tan kin Dawid kêjanjo su anja Jebusitnêj gêdên amboac jala 1000 B.C. (gêmun Kilisi gêmêj nom) ma kêwaka sa kêtu tau to nê lau nêj malacsêga. (b) Anja Binlênsêm Wakuc malac Betlehem, tan têna kékôc en ma napolêgen gêmoa tonan. Go malac tau tonan Jesu têna kékôc en.

Denari Embe daê dôj mone têm tônêja êpi aêacnêj mone galocna oc tapô lêna gebe keso tau nanôgen. Denari ten kêtu kômwanênj nãoli oc samuc tagenja (Mat 20:2). (Mat 18:28; Mar 6:37; Joan 12:5).

Domba Kêmoasin lau Israel najamanô. Sen namêsôm to sênôm njasu ma sêwa nãolilu balin kêtu obo to sêsi obo kêtu nêj nãkwê ma sêkên domba tau nagedô têtú da gêdên Anôtô gêdên sêjam nêj wê to sêlic nêj om anja lôm dabun Jerusalemja. Nãkêsagu Joan kêsam Jesu gebe “Anôtônê Domba” (Joan 1:29,36). Nam amboac tonec gebe (a) Anôtô kékêj Jesu gêmêj nom gebe sênac en êtu da êjô namalac peben nêj sec su. (b) Domba nec bôc matamalô ten, tec sêlic amboac gêj mansan najam (Pet 1.1:19). (c) Joan kêsôm lau Aramai awen, tan nãê tagen kékwa domba ma sakinwaga (nãkolen) gêwin (Jes 53). (d) Aposolo Joan kêsam Jesu gebe “Domba Pasanja Wakuc” (Joan 19:36; Kor 1.5:7; Pet 1.1:18ng). (e) Geoclasê gêwa Domba sa gebe kêku gêj samob tulu e gêjam gôlinj gêwin Anôtô (Geoc 5:12; 7:10; 19:5ngg; 21:27; 22:1,3).

E

Epikuri Lau tokauc nêj ton ten. Ac sê taun kêpi Epikur, lau Grik nêj nac tokauc ma towae ten (+270 B.C.). Têdôn nêj kauc amboac tonec gebe Tamoã têtac wapigenja oc êkônin nandan samob tôn. Sêkên gêwin bin agwa-agwa nagedô gêwin. Sêmoasin ôlinj nãpepen gebe seboc gêj nanô tau tonan (Apos 17:18). Takac Stoiki.

Epod Nalô Ebolai awenja ten. Gêj tau obo nagedô ten, nan nãdabujsêga gênônj gêsac magi-m-agêc. Obo tau nãatali ten gêc, nan Urin to Tumim kêsêp nãlêlôm ma gêsac en bôdagi. Nãgêlôn pocawa 12, nan teto Israelnêj gôlôacmôkê 12 nêj nãê kêpi. Nalô tau nam nagedô oc gêc, mago gêc awê nãpep atom. Takac Urin to Tumim.

G

Gamêj Dabunanô Tau Israelnêj Lômbec to Lôm Dabun nãbalêm nãlêlômsêga. Poac Nãkatapa kékô Apômtaunê balêm tonan, tan geoc tau lasê gêmoa nan. Nãdabujsêga kêsô balêm tau kêtu dim tagen kêtôm jalagen gêdên Omsêga Wama nan. Takac Lôm Dabun, Omsêga Wama, Poac nãkatapa.

Gamêj Nãkêlêndin Secja Nalau sec nêj gamêj kapoacwalôja. Êsêac sêôn Anôtô êmêtôc êsêac êndên Bêc Namunja tec sêngôn. Embe taên ênam gebe sêwi gamêj tau sin, oc sêngôm elêmê. Takac Gêsunbôm, Lamboam.

Gamêrl Undambêηa Takac Anôtônê Gamêη, MNJ.

Garnet Pocawa kokoc tej.

Gejobwaga Anğa Binlênsêm Langwa ηaê tonec kêpi laumata gamêη me laum me malac tejηa. Anğa Binlênsêm Wakuc ηaê tau kêpi lau kainj têlêac gebe (a) Anğa Njawaê Njajam ηaê tau gêjac Judanêη laumata kapôêη, taj têdôn Anôtônê binj gêdêη nêη lau nanj ηawae. Ac ηagêdô têtû kasêga jasêwiη kaunsil (Sanhedrin). (b) Anğa Aposolo 11-21 to anğa aposolonêη papia ηaê tonanj kêpi gôlôac buηa ηagejobwaga, taj sêjam jaom gôlôac dabuη nêη koleη to nêη lêη. (c) Anğa Geoclasê ηaê kasêga me laumata kêpi lau 24, tê sêηgôn sêgi Anôtônê lêpôn kinjηa auc nê. Lau tau oc sêjam Anôtônê lau lanônj. Takac Kaunsil.

Gêmêc Nawê Matai 13:31 to 17:20 sêpuc gêmêc ηawê gêjô ka mastet ηawê. Ka lulugen ηawê sauηanô kêtôm tau, amboac dauη ηawê.

Gêηmalu Lau Israel sêkôc ka tej ηatêkwi kêtû nêη gêηmalu ma nêη medisn gêwiη. Ac seη oso lau sêmac êndu nêη ηawêlêlanj ηa gêηmalu tokainj-tokainj amboac tonanj (Mar 16:1; Luk 23:56; Joan 19:40). Takac Katêkwi.

Gêsuηbôm Takac Lamboam ηakêlêndiη Sec.

Gog Gêmuη andanjenanô Gog kêtû kinj gêηgônj gamêη Magog. Eη kêtû lau Israel nêη ηajoc anğa lau samuc nêη ηadôndônj (Geoc 20:8).

Grik (a) Lau Grik tau (Joan 12:20). (b) lau tau nêη gamêη, taj gêc Gwêc Naluj gêdêη ηanodoηa (malasêga Aten, Korint, Pilipi). (c) lau Juda tê teneηi sêkôc êsêac anğa gamêη jaba ma sêsôm Grik aweη kêtû tônj êsêac nê (Apos 6:1; 9:29; 11:20; 18:4; 20:21; Rom 1:14; Kor I.1:22). (d) ηaê Grik kêpi lau samuc gêwiη (Rom 1:16; 2:9; 3:9; Kor I.1:23; 12:13; Gal 3:28).

Gwêc Koc Ebolai sêsam sebe Gwêc Siη gebe gwêc, taj siη to ôpic kêkô gêjam auc nanj. Naê Gwêc Koc kêpi (a) gamêη nanj andanjen bugêjactonj to nom lêplêp gêjam auc, tê gêc Gwêc Koc to Gwêc Naluj ηasawa nê. Gamêη taj lau Israel sêwi Aiguptu siη ma jasêo lasê nanj (Eks 14). (b) Njasuc taj malac Suez gêc nanj. (c) Njasuc taj malac Agaba gêc nanj, ma (d) Gwêc Koc tau.

H

Haleluja Alanem Anôtô, Aweη êoc Anôtô.

Hermes Lau Grik nêη anôtô jaba tej, taj kêtû êsêacnêη anôtôi nêη ηacjaeη nanj (Apos 14:12). Takac Sois.

J

Jala Takac Kalender.

Jala Kêtu 7ηa Kêtôm jala kêtû 7ηa lau Israel sêsê gêη kêsêp nêη kôm atom. Sebe nom êlêwanj tau acgom tec sêgôm. Sebe nêη nom êkêη om. Êsêacnêη tûp êndêη lau tej embe ênêc, ac sêwi siη gêdêη jala tau. Takac Jala-Lau-Sêsi-Aweη-Suηa, ma Om Jala kêtû 7ηa.

Jala Wakuc Lau Israel sêjac nêη kôm ηanô samob sa su acgom, go sêlic nêη Jala Wakuc kêtôm lau Kanaan sêgôm kwananjenj kêsêp nêη komô nanj (Eks 34:22). Go kinj Jojakim kêkêη ηanoc wakuc gêmuη Omsêga Pasa (Eks 12:2; Lew 23:5), mago sêsap noc lanjwa tônj gêwiη ηapanj (Lew 23:4). Kêtû ηamu ac sêwaka ηanoc ηamataηa sa kêtiam. Takac Kalender.

Jala Wakuc Naom (Om Jala Wakucηa) Lau Israel sêlic om tonanj to Ombec kêpi tageη kêsêp komô gêdêη têm sêjac nêη kôm ηanô sa gêbacnê su nanjηa. Ac taêη gêjam noc sêjac kawî lôm dabuη ηamataηa (Esra 3:6) ma Anôtô kêmoatiη poac gêdêη lau tau kêtû wakuc nanjηa. Sêlêwanj nêη kôm samob

gêdêŋ oc tonañ ma sêkêŋ da gêdêŋ Apômtau (Lew 23:23ngg). (Mago tasam Gal 4:10 to Kol 2:16ng ma taêŋ ênam.) Israel taun sêsam om tonañ gebe Rosh Hashanah.

Jala-Lau-Sêsi-Aweŋ-Suŋa Kêtom jala 50-50 geŋ lau Israel sejoŋ om tonañ. Sêkêŋ waba, naŋ lau teŋ séjô nêŋ tôp atom ma gelom êsêac naŋ, samob gêmu gêdêŋ ŋatau kêtiam. Go Juda, naŋ têtû nêŋ lau teŋ nêŋ sakŋwaga (gêŋôma) naŋ, ŋataui sêwi siŋ sêmu dêdêŋ nêŋ gôlôacmôkê sêja kêtiam. Ma sêsê gêŋ kêsêp nêŋ nom gêdêŋ jala tonañ atom, dedec gêc gebe êlêwan tau ma êkêŋ om amboac tonañ. Takac Om Jala Kêtu 7ŋa.

Jane agêc Jambre Parao kêkalem nê mectomaŋ to lau mêtê, taŋ sêgôm gêŋtalô kêtôm Mose agêc Aron naŋ, ŋamiŋ gêc Eksodus 7:11 to 22 ma ŋaê teŋ gêwiŋ atom. Paulu keto mectomaŋwaga luagêc nêŋ ŋaê gêc Tim II. 3:8 gebe Jane agêc Jambre. Aêac tatap ŋaê tau sa aŋga Binjênsêŋ Lanŋwa atom. Têdôŋ gec aweŋgeŋ gelom-gelom mêŋPaulu gêŋô ma keto.

Jao Jao gwalêkiŋ gêdêŋ lau Juda sejoŋ e kêkêŋ wapac êsêac. Jao tau ŋam gebe êmbalaŋ lau samuc nêŋ mêtê geo auc gebe naelom lau Israel atom. Jao amboac tonañ masi aŋga Binjênsêŋ Wakuc. “Têmtac êwiŋ lau wacbaŋ aôm amboac têmtac gêwiŋ taôm” gêjam gôliŋ lau buŋa kêtû nêŋ lêŋ samobŋa (Joan 15:12; Gal 5:14). Biŋsu tagen tonañ kêkaton jatû to jao samob sa. Embe tajop, oc tamoasiŋ taun kwalec teŋ atomanô. Takac Sabat.

Jaspa Pocawa teŋ. Ŋagêdô matacmatac, ŋagêdô ŋawa kêtôm glas. Takac Pocawa.

Jist Binjênsêŋ Wakuc aweŋ Jabêmŋa ŋamataŋa sêpuc golenj gêjô jist su. Lau sêpsêp sêpac polom ŋamêtê amboac tonec gebe Sêgaluŋ jist to polom matac ma bu sêgamuŋ e jist gêjam polom auc ma kêsû ŋ acgom, go sêpac. Embe tasa polom teŋ ŋa bôjaŋ ma tasala ŋasêbu, oc talic ŋalasê-lasê gêjam auc. Ŋalasê ŋam kêsêp jist gêgôm polom kêsun, tec taen ŋajam. Jist kêsêli polom popoc e kêsun nê, kêtû Gamêŋ Undambêna ŋadôndôŋ teŋ (Mat 13:33). Go Jesu gêjam dôŋ Parisai to Sadukai ma Herodo nêŋ mêtê kêpi jist gêwiŋ. Embe tajop taun atom mêtê geo oc ênam aêacnêŋ ŋalêlôm samucgeŋ auc amboac jist gêjam polom matac auc naŋ amboac tonañ. (Mat 13:33; 16:6ngg; Mar 8:15; Luk 12:1). Takac Parisai, MNJ.

K

Kalender Lau oc kêpiŋa gêmuŋŋa sêmasaŋ nêŋ Kalender kêtôm utitalata ŋalêŋgeŋ. Lau Israel séjac nêŋ jala gêŋgic kêtôm sêlic ajôŋ kêsô, tec têtap ŋabêc 354geŋ sa, kêtôm ajôŋ 12 solop, mago ajôŋ tagen ŋabêc 29. Go ajôŋ samob ŋawoke aclê-aclê kêtômgeŋ, ma woke teŋ ŋabêc 7. Êsêacnêŋ têm kapôêŋ luagêc gebe Ockêsa to komô. Ajôŋ tau tonec gebe (1) Nisan (Abib) kêtôm March/April, (2) Ijar kêtôm April/Mai, (3) Siwan kêtôm Mai/Juni, (4) Tamus kêtôm Juni/Juli, (5) Ab kêtôm Juli/August, (6) Elul kêtôm August/September, (7) Tisri kêtôm September/Oktober, (8) Bul (Mardewan) kêtôm Oktober/Nowember, (9) Kislew kêtôm Nowember/Desember, (10) Tebet kêtôm Desember/Januar, (11) Sebat kêtôm Januar/Februar, (12) Adar kêtôm Februar/ March. Takac Ajôŋ tau ŋaê.

Kalsedoni Pocawa teŋ.

Kamelian Pocawa teŋ.

Kanom Aêac lau buŋa taŋgamiŋ nêŋ waba êmoasiŋ aêac taungeŋ atom, tanam Gôlôac Dabuŋ to ŋakoleŋwaga ma Kôm Mêtêŋa (Misionŋa) ma lau

ŋalêlôm sawa to sêŋgôn jageonja saman. Kôm tonan gêjac aêac ŋawaeogoc. Kêtu tonanja taun takên bin amboac tec êtu nêŋ ŋagôlin ŋjam tenj gebe Êtôm omgenj takên nêŋ mone êsêp kanom gebe tapuc kôm tonan ŋai tôŋ dawin. (Apos 24:17; Kor I.16:1ŋgg; Kor II.8-9; Rom 15:25ŋg) Takac Da, Takis.

Kapoac Lau lanŋwa gêmunja sêpuc kapoac ŋam gebe têtap ŋacgenjen tenj nê ŋaê sa. Grik andanjenja sêgôm gebe nêŋ anôtoi jaba seoc bin lasê êndênj êsêac sêjala katôŋa. Lau Niuginija sêpuc kapoac sêgôm amboac tonec gebe Tetoc kapoac tenj jagêc nom ŋadêmôê gêmu kêpi, go tetoc kapoac tenj ŋatêpôê jakêkô, taŋ gêc nan, ŋadêmôêtêkwa ŋaô. Sêsaê sêmoa ma sêsam launêŋ ŋaê lasê-lasê. Sêgôm e kapoac ŋaôŋa embe êkô ŋapanj êsa, go ŋaê tê kêsa awenj nê, geoc genjenjena lasê gêdênj êsêac ma sêjac enj ŋagêjô. Têtap lau geo sa ŋa mêtê tonan keso samucgenj. Ŋam gêc awê (Joan 19:24).

Kasêga Takac Gejobwana, Laumata.

Katapa Takac Poac Ŋakatapa.

Katêkwi Israel sêkôc ka gamênj jabanja tenj (Arabianja) ŋatêkwi kêtu nêŋ Gêŋmalu. Lau Mêtê anŋa oc ŋam sêkênj gêdênj ŋapalê Jesu (Mat 2:11). Katêkwi tonan ŋapopoc kêsêp laclu (kuki) ma sêkêc ja genj, go ŋajadaunj tonamalau jagêjam andu popoc. Lau sêlic kêtu tetenj mec gêdênj Anôtô ŋadôndônj. Takac Gêŋmalu.

Kaunsil Lau Juda nêŋ laumata sêkac taun sa kêtu sêmansan launêŋ binja. Laumata 70 sêŋgônj Kaunsil tau, taŋ ŋagôlinj gêc ŋacdabuŋsêganja. (Mat 26:59; Apos 5:41; 17:34).

Kawi Omsêga Kawinja Lau Juda taênj gêjam nêŋ sinjêlêc towae Judas Makabeus kêku lau Siria tulu ma gêjac kawi altar lôm dabunj Jerusalemja ma têtunj lampe gelom kêtiam nanj gêdênj jala 165 B.C. Êsêac sêjac m om tau gêdênj ajônj Kislew ŋabêc 25 (amboac Desember 10) ma sêlic om tau kêtôm oc samuc 8. Juda taun sêsam om tonan sebe Hanuka.

Kêpa Ŋaê Kêpa me ŋaê Petere ŋam tagenj gebe Poc. Lau Aramai sêsam poc gebe Kêpa lau Grik sêsam gebe Petere. Aposolo Simon kêsam Jesunê ŋam lasê, tec gê ŋaê Poc kêpi enj Mat 16:18. (Joan 1:42).

Kilisi Ŋaê Kilisi lau Grik sêsam kêpi Apômtau Jesu gêjô ênê ŋaê Ebolai awenja “Mesia” su. Ŋaê lulugenj ŋam gebe “Senj oso enj”. Sê ŋaê Kilisi kêpi enj nê ŋam gebe Anôtô tau kêjalinj enj sa to kêkalem ma kêsakinj enj kêtu Kêsiwaga to Apômtau. Takac Tanjinj oso.

Kislew Israelnêŋ Kalender ŋaajônj kêtu 9ŋa. Ajônj tau kêtôm ŋasawa amboac Nowember 15 e jagêdênj Desember 15. Takac Kalender.

L

Lala Sekolonj Genja (Mat 3:12). Takac Siac Têtinj Gêŋja.

Lamboam (a) Gamênj taŋ lau sêmac êndu nanj, nêŋ katunj sêmoanja. Lau Grik sêsam sebe Hades. Êsêac to lau ŋagêdô taêsam taênj gêjam gebe gamênj tau gêc nom ŋalêlôm (Dait 32:22). Lau tenj anŋa Lamboam sêsa sêmu sêmênj nom natêtôm atomanô. Sêsaê Anôtô gêmoa jaêc êsêac (Pes 6:5; 30:9). Lau gêdênj katunj sêsaê Anôtô gebe ênam êsêac kêsi anŋa gamênj tau (Pes 49:15), gebe enj kêtu Lamboam ŋatau. (b) Lamboam tonandanj me Lamboam Ŋakêlêndinj Sec Grik sêsam sebe Gehenna. Ŋaê luagêc tonan gêc Binjênsêm Wakuc (Mar 9:43, 45, 47). Apômtau Jesu kêsêp Lamboam gêja ŋam gebe

gêmac êndu binġ njanôgej, mago Tama Anôtô gênu eġ sa anġa nġacmatênêġ, tec mata jali kêsâ ma gêdi sa kêtiam. (Rom 10:7; Pet I.4:6; Geoc 1:18).

Lamboam Nakêlëndinġ Sec Gêjac lau sêmac êndu tapaônġeġ katunġ nġawae atom. Lau tê Anôtô êmêtôc êsêac e êkic nêġ binġ êtu tônġ su nêġeġ sêġġônġ gamêġ tônê êtu telê gebe nêġ sec to geo nġagêġô tonanġ (Mar 9:43, 45, 47). Mêtôc Nġamuġa tau tonanġ. (Joanġ 5:29; Pet II.3:7).

Lau Samuc Anôtô kêjaliġnġ lau Israel sa têtû ênê lau, ma lau, tanġ eġ gedec êsêac sêmoanġa nanġ, ac sêsam sebe lau samuc (Tes I.4:5). Anôtô kêmoatinġ nê poac gêdêġ êsêac atom, gêdêġ lau Israelġeġ. Êsêacnêġ nġagêdôġeġ ocġo nasêwiġnġ Anôtônê lau. Jesu Kilisi kêkêc nê dec sinġ anġa kakesotau kêtu nġamalac peberġnġa su acġom, tec nġabinġ tenġ (Kol 1:19ġġ). Balanġ kêsêlô su, tec ġeġnġ Juda to Griġ ma lau samuc ġeġġġic sêkô dêmôêġnġa amboac ġêmunġnġa kêtiam atom. Sêkêġ ġêwiġnġ Kilisi ġêbiġnġ samob tônġ, tec têtû Anôtônê laugac (Kol 1:21ġġġ). Takac Griġ.

Lau Sec Takac Telonġ

Lau Undambêġnġa Lau nanġ sêsêp Anôtô to nġamalac nġasawa. Lau Israel ġêmunġnġa taêġ ġêġam anġela sêġi Anôtô auc amboac kinġ nomġnġa tenġ nê lau kapôêġnġ sêġi eġ auc sêkô, sêjac nêġ kolenġ nġaminġ ġêdêġ eġ ma sêônġ eġ gebe êsakinġ êsêac êtu kôm wakucġnġa (Job 1:6; 2:1). Anôtô Latui (Gen 6:2,4) nġam oc kêsêp nġalau amboac tonanġ. Takac Anġela, Bôc.

Laubenġ Lauo to nġac nġagêdô sêsôm mec kêpi lau gebe dêndac ġêġnġwacap amboac ġêmac to ġêġ êġġôm êsêac e sêġġônġ naeo ma ensenġ êsêac su sênaġnġa. Lau amboac tonanġ sêmoa Israel sêwiġnġ. Lau nanġ sêkêġnġ ġêwiġnġ Anôtô kwalec taêġ kêka nêġ sôlônġ to ġêġnġ gebe ênam êsêac sa. Bibolo ġêlic lau tau amboac sêġam saki ġ ġêdêġ anôtôi jaba, tec ġêjac jao nġajanaġ (Gal 5:10; Geoc 21:8). Aêac lau bunġa takêġnġ ġêwiġnġ to ôlinġ andanġ Laimôkê Anôtô, tec taêġnġ kêka to daê lamu eġ taugenġ e tatêc ġêġ tenġ atamanô.

Laumata (Gôlinġwaga) Takac ġeġobwaga.

Legion Lau Rom nêġ sinġwaga tonġ kapôêġnġ tenġ amboac lau 6,000. Nġalô tau nġam tenġ gebe taêsam nġasec (Mar 5:9; Luk 8:30).

Lemenġ Parisai to lau sêkwasiġnġ lemenġ kêtu nġatêmunġnġagenġ atom, ac seġop nêġ nġagôlinġ tec sêġôm. Judawaga sêlic ġêġ nġagêdô gebe selec ma nġagêdô gebe nġatêmui. Embe sêmoasac ġêġ tenġ, nanġ nêġ binġsu ġêwa sa gebe nġatêmui, go nġatêmui tau oc elom êsêac ma êġġôm êsêac têtû sec. Sêġôm nêġ nġalêlôm nġatêmui kêsa, tec sêkwasiġnġ lemenġ kêtu nġadôndônġ gebe nġatêmui ġêwi êsêac sinġ têtû selec kêtiamġnġa. Lemenġ kêpi ġêġnġ ġwalêkinġ, tec sê go taunġ ma sêkwasiġnġ lemenġ todim-todim. Jesu to nê nġacsenġomi sêġôm atom, tec sêsôm nġabinġ (Mat 15:2; Mar 7:2; Luk 11:38). Takac Sec, Selec.

Lêġnuckêġm Nġê tonanġ ġêc lau ġêmunġnġa nêġ seboacogenġ. Sêwa Lêġnuckêġm tau sa gebe amboac pap kapôêġnġ tenġ. Nġagêdô sêsam sebe moac (me iwa). Sadaġnê nġê tenġ tonanġ (Geoc 12:3 —13:4; 20:2,3). Anôtô kêku Lêġnuckêġm tulu (Geoc 20:21; 20:7-10).

Lewi, (a) Nġac tenġ anġa Lewinêġnġ (Luk 10:32; Apos 4:36). (b) Nġac tenġ nanġ kêpuc dabunġwaga tôo kêtu nêġ sakinġ lôm dabunġnġa.

Lewiatan Bôclai ġwêc to bunġa tenġ, nġawae kêtu ġwasa su. Lau nġagêdô taêġnġ ġêġam kêsêp iwa. (Pes 74:14).

Lômbec Lau Israel sêmoa Lôc Sinai nġalabu sêmoagenġ ma Anôtô kêsakinġ Mose gebe naêsôm lasê êndêġ êsêac gebe “Lau tau sênsunġ aêġoc bec obo dabunġ tenġ sa gebe nġajnġônġ jawinġ êsêac. “Êsêac tec sêmasanġ Anôtônê lôm to

ŋagêŋlêlôm e sêjac dabinj tomalagenj. Su go tao jagêsac lômbec ñað ma Apômtaunê ñawasi gêjam gamêŋ tau auc, taŋ sêjala gebe Anôtô mênghêŋgôn gêwiŋ nê lau. Takac Eks 33. Takac Bec, Ombec, Omsêga Lômbec.

Lômôkê Gôlôac ñagejobwaga, taŋ sêjam jaom lôm dabuŋ to ñagêŋlêlôm. Takac Gejobwaga, Kasêga, Laumata.

M

Magiŋ Kêsu Gam ñagêmac teŋ gêgôm lau magiŋ kêsu e lemeŋ to/me eŋkainj kêtû golonj sêkôc gêŋ me sêsêlêŋ jageo. Ñagêdô têtû puliŋ. (Mat 11:5; 18:8; Luk 14:13; Apos 3:2).

Mana Gêŋ naŋ Anôtô gêlôm lau Israel ma seŋ gêdêŋ sêô-sêô sêmoa gamêŋ sawa naŋ. Ñaê Mana tanam ôkwi gebe “Asagenj.” Sêsam amboac tonaj gebe gêŋ tau ñam kêsiŋ tau gêdêŋ lau.

Mectomanj Ñaê tonaj kêpi lau, taŋ sêgôm nêŋ mectomanj naŋ, gebe sêkôc beŋ sa anga lau gêmac nêŋ ôliŋ.

Mesia Ñaê Ebolai awenja tonaj ñam gebe “Ñac taŋ seŋ oso eŋ naŋ.” Tanam ôkwi ña Grik awenj gebe “Kilisi”. Ñaê tau kêpi Kêsiwaga, taŋ lau Israel nêŋ propete laŋgwa seoc eŋ lasê kêtôm Anôtô gêjac mata eŋ gêdêŋ nê lau. Takac Kilisi.

Mêtemôkê Kêdônwaga Mêtêŋa me ñac gêjam mêtê launja, me ñac kêpuc Mêtê ñamŋa. (Mat 23:8; 26:25; Mar 9:5; Joan 1:38) Takac Rabi.

Moac Laŋgwa Ñaê tonaj kêpi Lêŋuckêm me Sadanê ñadôndônj teŋ (Geoc 12:3-17; 20:2-3).

Moasiŋ Dabuŋ Apômtau Jesu Kêwaka Moasiŋ Dabuŋ sa gêjô Judanêŋ Pasa su. Eŋ kêsam polom to wain gebe eŋ tau nê ñamêsôm to dec. Biŋlênsêm Laŋgwa ñapoac kêpi domba daŋa ñadec. Biŋlênsêm Wakuc ñapoac nec kêpi eŋ tau nê dec dêbuŋ, taŋ eŋ kêkêc siŋ anga kakesotau gebe êsuc sec ôkwi. Lau buŋa tec seŋ Moasiŋ Dabuŋ totaêŋ gêjam eŋ gebe kêtû poac wakuc ñasêliŋwaga. Moasiŋ Dabuŋ nec ñaê teŋ gebe Tapô Polom Êkôcŋa (Apos 2:42). Moasiŋ Dabuŋ gêbiŋ aêac lau buŋa tôŋ tamiŋ Apômtau to tamiŋ tauŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ tatu Gôlôac Dabuŋ tagenj. Takac Pasa, Sêliŋwaga.

Moloko Lau Kanaan andanŋeŋja nêŋ anôtôi jaba nêŋ teŋ, taŋ sêkêŋ gôlôac saunj têtû da gêdêŋ eŋ (Dait 12:31).

Môp, Tanac Môp Tauŋ Takac Ŋatêmui, Sec, Selec.

N

Naŋeŋj Mecŋa Judawaga sêmasaŋ bôc naôlic kêtû ômbiŋkap toatali ñasec-ñasec ma sebec. Teto biŋsu ñagêdô amboac Dait 6:4-9 gelom papia saunj ma sêkêŋ kêsêp atali tau gêja. Go gêdêŋ teterj mec ñanoc ac sebec kêtôm naŋeŋj ma atali toŋalô dabuŋ naŋ gêsac teŋbelenj. Ac sêka ômbiŋkap tonaj teŋ amboac joc gêc lemeŋ gêwiŋ. (Mat 23:5).

Niptêkwi Takac Taniŋj Osô.

Nisan Israelnêŋ Kalender ñaajônj ñamataŋa. Ajônj tau ñaê teŋ gebe Abib. Kêkwa ñasawa teŋ amboac March 15 e jagêdêŋ April 15. Takac Kalender.

Noc Sêjam Dabuŋ Moŋa (Apos 27:9) Noc tonaj Omsêga Wama, naŋ sêlic gêdêŋ Oktober 1 (Tisri 10). Ajônj tonaj lau Juda nêŋ komô kêdabiŋgac, tec sêlac nêŋ waŋ tagenj-tagenj kêtû gwêc secŋa. Go gêdêŋ komô tau, Nowember 15 e March 15, sêwi siŋ samucgeŋ, sêlac waŋ teŋ atom e gamêŋ ñajam êsa acgom. Takac Kalender, Omsêga Wama.

N

Nabelo (Natalô) Takac Peñ

Nac dabuñsêga Eñ kêtü lau Juda nëñ dabuñwaga nëñ laumata. Kaunsil ñagôlin gêc enña. Kêtu dim tagen kêtôm jalagen en kêsô Gamên dabuñanô tau anğa lôm dêbuñ gêja gêdên Omsêga Wama jakêkêñ da gêdên Anôtô kêtü en tau to lau Israel samob nëñ secña. Eñ gêsun da kêtôm bêcgeñña gêdên Anôtô. Anğa Binlênsêm Wakuc ñac dabuñsêga têlêac tonec nëñ aê gêc gebe Anas agêc Kaiapas ma Ananias. Kilisi gêmên tec poac langwa ñasakin samob tonan gêjac pep. (Papia gêdên lau Ebolai.) Takac Kaunsil, Omsêga Wama.

Ñacsenjomi Ñaê tonec kêpi lau nan têdaguc to sêwiñ ñac ten gebe êndôn bin wakuc êndên êsêac sênô to sêjala. Anğa Binlênsêm Wakuc sê ñaê tonan kêpi lau, nan têdaguc ñackêsagu Joan to onan sêkên gêwiñ Jesu nan, go kêpi lau 12, tan Jesu tau kêjalın êsêac sa ma têdaguc en ban-banğen nan.

Ñalau Dabuñ Takac Anôtô Têlêtagen.

Ñalau Sec Lau Israel têtêc gebe tonjaclai ma têtôm gebe têtü kasec ñamalacña. Sêlic Ñalau Sec amboac Sadarñê lau jaen to nê sakinwaga. Takac Alen, Belsebul, Sadan (MÑN).

Ñalêsô Lau Israel sêsi ñalêsô genkalen ñakwê ñalêsu aclê ñam gebe lau sêlic ma êkên puc êsêac gebe taên ênam Apômtaunê bin su ma sêmansan. (Mat 23:5)

Ñatekwi Ka to gên ñatêkwi sêkôc kêtü gênmaluņa.

Ñatêmui Judawaga seboç gên dêmôdêña ñagêdô kêtôm gebe êngôm êsêacnên ñalêlôm ñatêmui êsa, tec sen gên ñagêdô palın-palınğen atom. Sejop ñajao sêgôm kêtôm Mosenê Bin suna ñapepğen. (Apos 10:14ñğ; 11:8ñğ; Eb 9:13) Takac Mop, Selec, Sec.

O

Om Takac Sabat.

Om Ajôn Kêsôña (Ajôn kêsêp gwêc gêja) Lau Israel sêlic bêc, tan ajôn gêc tôn su ma ñageleñ kêtü nëñ om ten tauņa. Ñam gebe êsêacnên ajôn wakuc ten mênkêsa ñanoc tonan, tec tetoc sa kêtôm om Sabat, tan sêlêwan kôm ma sêkac tauñ sa anğa lôm dabuñ ma seno moasin jasen sêwiñ tauñ. (Kir II.4:23; Jes 1:13ñğ; Am 8:5; Sam I.20:18-24)

Om Jala Kêtu 7ña Lau Juda nëñ om kainğen, tan sêsê gên kêsêp nom gêdên jala tonan atom, gebe nom êlêwan tau ma nëñ kôm êkên om amboac tonanğen. Takac Jala Kêtu 7ña, Jala-Lau-Sêsê-Awen-Sunã.

Om Jala Wakucña Takac Jala Wakuc.

Om Polom Ñalucña Lau Israel sêlic om tonan gêdên Omsêga Pasa, tan sen polom ñaluc kêtôm bêc 7 (Nisan 15-22 kêtôm April woke ñamatarña). Tapac polom ñamêtê amboac tonec gebe takên jist êsêp polom matac ñalêlôm ma tanğaluñ e êsêli popoc ma êsun. Polom ñaluc tonan ñamêtê ten. Sêkên jist to gwêc kêsêp atom. Sêgôm gebe lau Israel taên ênam Anôtô gêjam êsêac kêsı anğa nëñ ñacjo Aiguptu nëñ lemen nan. (Eks 12:14-20; Mat 13:33)

Ombec Takac Omsêga Lômbec.

Omsêga Lômbec Lau Israel sêlic omsêga tonan taên gêjam gên tonec ñai gêdên om tau gebe (a) Anôtô gêjam abenı sa ña mana to bu ma kêm bico gêdên tan sêjam bêbêcgeñ sêô sêmoa gamên sawa nan. Kêtu tonanña lau tau sêkaja kalatu to gên jasêjam kêtü nëñ bec to ñagadê kêkô nëñ têclabu to malacluñ ma nëñ andu ñasasacô gêwiñ. (b) Sêgi malac Jeriko auc e sêoc

natunjbôm popoc. (c) Sêjac nêñ kôm ñanô (mopolom to kanjanô ma niptêkwi to wain) sa kêpi andu gêja. Taên gêjam bin tonan ñai, tec sêkên om tau kêtû nêñ om têtac ñajamña kapôên ten, tan sêôc tômtôm to bamlaun ma sêjam Pesalem kêtû nêñ wê to sêkên kôm ñanô kêtû da gêdên Anôtô ma sêñô mêtê kêsêp om tau ñasawa kêtôm bêc 7 tonan ñapan. Gêdên om tau ñabêc ñamuña dabunwaga ten jakêkati bu anga Siloa mênkêsêwa kêpi altar dajana gêja gêdên lau samob sêkac sa sêlic toôlin kêpigen. Lau Israel sêlic nêñ om towae tonan kêtôm jalagen gêdên ajôn Tisri (Oktober. Apômtau Jesu gêlic Ombec nan sêpuc ñamiñ gêc Joan 7. Lau Juda sêsam ña tauñ awen gebe Sukot. Aêac tasam gebe Ombec.

Omsêga Pasa Takac Pasa.

Omsêga Sêjac Kôm Ñanô Sanja Naê ten gebe Sen Kôm Ñanô Lasêña. Lau Israel sêsuy nêñ kôm ñanô ñamêc gêdên Anôtô kêtû nêñ da danje gêdên en. (Eks 34:22) Sêlêwan kôm ma sêmoa totêtac wapigen. Sêlic Omsêga Pasa su ma semoa e ñabêc 50 kêtôm woke 7 x 7 gêjaña acgom, go sêlic om tau, tec sêsam ñaê ten gebe Pentekost. Takac Pentekost.

Omsêga Wama Om tonec lau Israel nêñ Omsêga kapôênanô tau, tan ñac dabunjsêga kêkên da gêdên Anôtô gêjô lau Israel nêñ sec samob su (Lew 16). Lau peben sêjam dêbuñ mo to kôm gêdên om tonan. Sêlic om tau gêdên nêñ ajôn Tisri ñabêc 10 (amboac Oktober 1). Ac sêsam ña tauñ awen gebe Yom Kippur. Takac Noc Sêjam Dabun Moña.

Oniks Pocawa ten.

Osiana Lambin êndên Anôtô, talanem Apômtau. Namanô gebe Ônam saman. Go sêjam ôkwi kêtû nêñ lasê, nan sêmoêc gêdên tauñ têtac wapigen. (Mat 21:15; Mar 11:9).

Oso Takac Taniñ Oso.

P

Paradis Undambê tau ñaê ten tonec (Luk 23:43; Kor II.12:3).

Parisai Judanên lau ton ten, tan sêmoa gêdên Apômtau Jesu nê têm nan. Ac sêwaka tauñ sa gebe lau gêdên sêlêlêc ñagêdô samob su gebe sêmasañ Mosenê Binjsu to tauñ nêñ ñagôlin, tê sêjac têku binjsu tau nê, samob tomalagen.

Pasa, Omsêga Pasa Lau Israel nêñ Omsêga ten, tan sêlic gêdên ajôn Nisan ñabêc 14 (amboac April 1). Anôtô kêkac nê lau su anga Aiguptu, tec kêsôm sêlic om tau gebe taên ênam en gêjam êsêac kêsi êsêp om tonan êtôm jalagen (Eks 3:18; 5:3; 7:16). Naê Pasa tau ñam gebe Anôtô gêôc lêlêc Israelnên andu, tan sêsê domba Pasa ñadec kêpi katam ñakagêbôc gêja nan (Eks 12:23-27). Lau Juda sêsam om tau ña tauñ awen gebe Pesach. Takac Moasiñ Dabun.

Pentekost Naê Pentekost ñam gebe ñabêc kêtû 50. Sêsam amboac tonan gebe ñabêc 50 gen Omsêga Pasa to Pentekost tau gêngic. Sêjac nêñ mo to gêñ sa kêpi nêñ andu gêja su, tec sêlic om tau, tan sêjam danje gêdên ñacmoasiñ Anôtô.

Pen, Pen Sepeñ Natalôña Embe tato papia êndên tauñ, jac tato nêñ ñaê ênêc ñalabuña, gebe êwa ñac-ketowaga sa êndên ñac, nan papia tau gêjac en ñawae nan. Lau langwa oc ñamña sêmasañ nêñ gêbôm ten kêtû nêñ pen, tec sepeñ ñatalô kêpi nêñ papia jagêwin (Kin I.21:8). Pen ñamanô tau tonan. Bin nan sepeñ pen kêpi ñasaban gêja nan, kêsiñ tau gêdên lau samob gebe lau ten sêkac ñapeñ atom, ñatau taugen êkac ma êsam bin tau (Dait 32:34). Kêtû

tonañña sêkic ñasabanñ ña lêkônñ tônñ acgom, go sêsapñ ñaomatañ ña katêkwiñ tônñ tamiññ sabanñ tau ma sepenñ ñataunêñ gêbômñ (ñaê me ñabelo me ñatalô) kêsêpñ katêkwiñ gêja (Geoc 5:1).

Poac Lau tenñ embe sêmansaññ binñ tenñ e nêññ ñalêlôm to awenñ êpi tagenñ ma sêlôc êtu tônñ sebe sêngômñña nanñ jac tasam dabe sêmoatinñ nêññ poac gêdêññ taunñ. Ñam gebe ac sêngômñ nêññ gêññ amboac sênac sinñ me sêwinñ taunñ, tec taêññ êka gebe sêmoasinñ taunñ ñajamgenñ. Poac amboac tonaññ Anôtô kêmoatinñ gêdêññ ñac gêdêññ Noa (Gen 9:8-17), ma gêdêññ Abraham (Gen 17:1-8). Anğa Binlênsêm Lanğwa Anôtô kêmoatinñ nêññ poac gêjac lau Israel ñawae amboac gêgômñ gêdêññ tanñ Mose gêwê êsêac gêmoa nanñ (Eks 24:4-8).

Poac Ñakatapa Anôtônêñ Katapa Sêkôc katapa ñaôma ma sêmasaññ nêññ atom. Sêbunñ ka e ñatip acgom, go sêkwa ña gold acuc gêc lêlômñña to dêmôêña. Ñaakainñ aclê kêtômñ lewe ñaakainñ. Anğela ñakatu luagêc gêngônñ ñabaob gold ñaô. Sêmasaññ anğela sepenñ têningenñ sêngônñ lanğonanô gêdêññ taunñ ma sêkac magê keso tau. Ñamakenñña kêpi e ñatêpôê gêdinñ kêsôñ tau ma ñamakenñña kêsêp e ñatêpôê gêdinñ tau tamiññ katapa ñabaob. Sêmasaññ ñakatu luagêc ña goldgenñ. Rinñ aclê gêc makenñ-makenñ gêdêññ ñatakôcagêc kêtû ta ñamala. Ta tau sêkwa ña gold acuc gêwinñ. Tetoc tapele poc, tanñ Anôtô kepenñ Binjsu Lemenjlu kêpi nanñ, kêsêp katapa, tanñ sêkêñ kêkô Gamêñ dêbunjanôñ tau (Dait 10:1-5) anğa Lômbec ñalêlôm nanñ. Apômtaunêñ Katapa tonaññ kêtû enñ gêmoa nêññ lau ñalunğenñña ñadôndônñ (Nam 10:35; Sam I.4:7; Kin I.8:11), tec lau Juda sêbalanñ gêwinñ êsêac gêdêññ tanñ sêjac sinñ gêdêññ nêññ ñacjo nanñ (Nam 10:33-36). Lau ñaôma tenñ sêsa ñagala atom. Ñagadê toanğela ñakatu nanñ sêsam sebe Anôtô Gê Wama Ñabaob. Go ñaê tenñ gebe Poac Ñawanñ.

Pocawa Sêuc to sêbunñ pocawa ñawasi kêsêa e ñaôsic-ñaôsic tokainñ-tokainñ. Lau langwa to wakuc sêgêlônñ taunñ ña pocawa tokainñ-tokainñ. Ñawasi kêsap poc tau tônñ, tec tetoc sa kêtû gêññ êjam to ñanininñ ma ênêc tenğenñña ñadôndônñ gêwinñ. Pocawa tau ñagêdô ñaê tonec gebe Jasper, Sapir, Agat, Emerald, Sardoni, Kalsedoni, Kanelian, Krisolit, Beril, Topa, Krisopra, Hiasint, Ametist. (Geoc 21:19-21).

Polom Ñaluc Polom tonaññ sêpac sêkêññ gwêc to jist kêsêp polom matac gêwinñ atom. Juda sêpac ma senñ gêdêññ tanñ taêññ gêjam abenjinêññ bêc dêdi anğa Aiguptu nanñña. Bêc Polom Ñalucña kêtû lau Israel nêññ Om Pasa ñabêc ñamataña. Takac Om Polom Ñalucña, Pasa.

Propete Awê me ñac tenñ, nanñ kêsômñ jaenñ anğa Anôtônêñ lasê. Jaenñ tau gêjac lau Binlênsêm Lanğwaña ñawae. Anğa Binlênsêm Wakuc propete seoc binñ lasê gêdêññ Gôlôac Buña ñamataña. Sêsam ñackêsago Joanñ gebe propete gêwinñ. Propete ñagêdôñ teto nêññ binñ kêsêp buku, tec gelom aêac, ñagêdôñ amboac Natan ma Elia to Elisa teto nêññ binñ sa atom.

Pulinñ Takac Maginñ Kêsu.

R

Rabi Ñalô Ebolai awenñña tonec ñam gebe “Aêñoc Kêdônğwaga” “Mêtemôkê”. Lau sêsam Apômtau Jesu amboac tonañ (Mat 23:8; 26:25; Mar 9:5; Joan 1:38). Takac Binjsutau.

S

Sabat Lau Juda sêsam woke ñabêc kêtû 7ña sebe Sabat. Ac sêkêññ kêtû nêññ om kêtômñ Anôtô kêsômñ gêc Binjsu kêtû têlêacña. Sejop om tau sêjac m gêdêññ kômñ kêtû lemenjenñ oc kêsêpñña e jagêdêññ kômñ ñanôñ têc oc kêsêpñ nanñ. Êsêac sêlêwanñ kômñ samob ma sêkêññ om ñapep e mênğgêdêññ têm galocña

ɲapan. Sêjac jao kôm tonan ɲai gebe têtulu gêɲ atom (Jes 58:13) ma têtun ja elom atom to sejon ka atom ma sêpac to seno gêɲ atom ma sêwi nêɲ andu ma sêsêlêɲ sêna ɲasawa baliɲ ec ten atom (Eks 16:29) to sêna kôm ma sêkôc ɲanô sa atom (Eks 34:21). Lêɲ Sabatɲa nan ɲasawa dambê ec ten amboac taka nom êtu dim 1,000geɲ ma tamu tana. Jesu gesen biɲ amboac tonan. Alic Mat 12:8,12; Mar 2:27; Joaɲ 9:16. Aposolo sêwaka Apômtaunê Bêc ɲamataɲa sa kêtû Gôlôac Buɲa nêɲ om. Alic Apos 20:7; Kor I.16:2; Kol 2:16; Geoc 1:10. Om Sabat to ɲajao gêjac lau buɲa ɲawae atom. Anôtô en ɲatau tec tanam sakiɲ êndêɲ en toŊalaugeɲ (Joaɲ 4:24).

Sadan Biɲlênsêm Lanɲwa gêwa Sadan sa gebe Anôtô Latui (anɲela) nêɲ ten. Sadan kékac tau su anɲa Anôtônê ma kékêɲ kisa gêdêɲ en (Juda 6). En kêtîm lau gebe sêli awen sa êndêɲ Anôtô. En kepen tokauc gêjam anɲela ɲawêɲa lanɲon (Kor II.11:14). En gêdib lau buɲa (Pet I.5:8). En kégôliɲ biɲ ɲawaô (Job 2:1; Geoc 12:10). Kilisi kêku en tulu su (Joaɲ I.3:8; Geoc 20:10).

Sadukai Lau Juda nêɲ lau ton ten sêmoa gêdêɲ têm Biɲlênsêm Wakucɲa. Lau tau ɲagêdô samob dabunwaga. Êsêac tetoc Mosenê Buku Lemenɲen (Pentatoik) nan sa ma sêlic Biɲlênsêm Lanɲwa ɲabuku ɲagêdô amboac gêjac êsêac ɲawae atom. Êsêac sêkêɲ gêwiɲ biɲ to sêgôm nêɲ gêɲ ɲagêdô keso, tan Parisai sêkêɲ gêwiɲ to sêgôm nan (Apos 23:8).

Samaria Ŋaê tonan kêpi gamêɲ, tan gêc Judaia to Galilaia ɲasawa nan. Lau Asiria sêku malac Samaria tulu ma sejon ɲalau jasêɲgôn gamêɲ kapoacwalôɲa (jala 722 B.C.). Lau ɲapopoc to lau jaba sêgaluɲ taun sêɲgôn gamêɲ Samarianɲa, tec êsêacnêɲ wakuc to Judanêɲ biɲ kêlêsa tau gedêɲ tònɲen. Sêjac jao lau Samarianɲa gebe sêlic om anɲa lôm dabun Jerusalemɲa atom, tec sêwaka taun nêɲ gamêɲ dabun ten sa gêc lôc Garisim. Apômtau Jesu gêjam mêtê êsêac gêwiɲ. Takac Samaria, lau Samarianɲa anɲa MNŊ.

Sapir Pocawa majan-majan ɲaôli kapôêɲ ten.

Sec, Danɲôm Taun Tatu Sec Mosenê Biɲsu to ɲagôliɲ gêwa bôc ma kôm ɲagêdô sa gebe sec, tec ɲajao gêdêɲ lau Israel gebe sêniɲ to sêmoasac ma sênam kôm amboac tonan atom. Lau embe sejon ɲagôliɲ tonan atom, ac sêlic êsêac sêgôm taun têtû sec ma têtôm gebe sêlic om sêwiɲ atom. Lau amboac tonan têtû gasuc gamêɲ dêbuɲ atom ma awen gêôc Anôtô jasêwiɲ gôlôac atom. Sêlic om sêwiɲ atom. Sejon ɲagôliɲ ɲagêdô e têtû selec kêtiam acgom. Takac Lemen, Selec.

Selec Judawaga seboç gêɲ dêmôêɲa ɲagêdô kêtôm gebe êɲgôm êsêacnêɲ ɲalêlôm ɲatêmui êsa, tec sejon ɲagôliɲ gwalêkiɲ gebe sêwê kaiɲ biɲ atom. Sen bôc to gêɲ paliɲ-paliɲgeɲ atom. Sêmoasac gêɲ ɲagêdô amboac ɲawêlêlan atom. Sêjam kôm ten gêdêɲ Sabat to om ɲagêdô atom. Embe sêɲgêli ɲagôliɲ, tan oc lau sêlic êsêac amboac sêgôm taun têtû secga. Lau amboac tonan sêlic om sêwiɲ gôlôac êtiam atom. Sejon ɲagôliɲ tomalagen ma sênam dabun gêɲ e têtû selec êtiam acgom. Ac taêɲ gêjam kêsêp gêɲ, tan Mosenê biɲsu gêwa sa gebe selec nanɲen. (Apos 10:15; 11:9; Eb 9:13) Takac Lemen, ɲatêmui, Sec.

Selinjwaga Lau malac luagêc embe sêkêɲ kisa êndêɲ taun e ɲac ten ê wama êsêac, lau lanɲwa sêsam en sebe Sêlinjwaga. ɲac tau kékêɲ sêliɲ lau, nan sebe sênac taun, tec sêwi nêɲ biɲ kisaɲa siɲ. Kilisi kêtû ɲamalacnêɲ sêlinjwaga to wamawaga gebe en gesen sec su gêdêɲ tan kékêc nê dec siɲ kêtû samobɲa nan, tec gê wama ɲamalac gêdêɲ Anôtô ma gêbiɲ aêc tôn

tamin enj. (Kor II.5:18nj; Gal 3:19nj; Ep 2:16; Tim I.2:5; Eb 8:6; 9:15; 12:24)
Takac Wama, Wamawaga.

Sêmansaj Tauņja Takac Bêc Sêmasaj Tauņja.

Siac Têtiņ Gêņja Lau Israel sejon nêņ kôm ñanô amboac polom sa sêgôm amboac tonec gebe Sebob polom amboac padi ñanô anġa ñakainj su ma têta ġec nom tapa-tapa to ñajanġa, go sêwê bulimakao sêsêlêņ sêgi-sêgi e polom ñanô gedec ñapa. Go sêkôc sapac ma sêjac ġeņ tau sa kêpi tagen ma dedec ġec e ġêdêņ mu kêsêlêņ ñajam, gocgo sêkôc siac jatêtiņ polom sêkô sêkanôņ mu, tec ġeġu ñapa jakêsêp ñasawa tenj ma ñanô ġacġeņ ġec. Sejon ñanô kêpi nêņ andu ġeņ ñanôņa ġeġa ma sêkêņ ñapađma ja ġeņ su. Ma kêtôm bêcġeņ sêsêwa ñanô tau ñaġêđô kêsêp poc tapa luagêc ñasawa, taņ sêlai ñađņa e kêlêsim kêtu polom matac ma sêpac kêtu polom. Takac Polom, Jist.

Simbal ġeņ wêņa tenj. Sêmasaj wapap kuku luagêc, naņ sêkôc tôņ ña lemeņ ġêdêņ ñaġabinj ma dedeņ kêpi tau e ñakicsêa ec kapôêņ. Sêjac nêņ oņ to ġeņ wêņa e simbal kêsêp ñasawa ġewiņ ma sêņô kêmoasinj taņeņsuņ ñajam. Sêjac ġêdêņ sêlic nêņ om sêņġôņ lôm dabuņ ñalêlôm ġewiņ.

Sion ġemunġeņ ñaê tonaj kêpi kin Dawid taugen nê malac, taņ ênê lausinj sêku lau Jebusit tulu ma sêjaņgo su anġa êsêacnêņ naņeņ. Go ñasawa ñamuņa tenj sêsam ñaê Sion kêpi lôc, taņ lôm dabuņ kêkô naņ ġewiņ (Sam II.5:7). Gocgo sêsam kêpi malac Jerusalem to ñalau amboac tonaj (Pes 48:13; Am 6:1). Ñaê tau ñam tenj gebe Anôtônê malac (Pes 48:1nj; Jer 31:6) ma lôc dabuņ (Pes 2:6) to ġamêņ, taņ Anôtô ġeġam ġôliņ ġeņġôņ naņ (Pes 9:11). Ñaê tau kêtu Israelnêņ kêsiwaganê ñadôndôņ (Pes 2:3nj). Anôtô ġeoc tau lasê anġa lôc tau ma ġeġam mec nê lau (Pes 128:5; 134:3). Anġa Binjênsêm Wakuc ñaê Sion kêtu lau, tê Anôtô ġeġam êsêac kêsî nê, nêņ malacmôkê (Eb 12:22) ma têm ñamuņa ñadôndôņ (Geoc 14:1).

Sois (Zeus) agêc Hermes Sois tonaj lau Grik nêņ anôtôi nêņ ñatau. Rom sêsam seber Jupiter. Go Hermes kêtu Soisnê ñacjaeņ. Rom sêsam sebe Merkur (Apos 14:12).

Sôlôņ Sôlôņ ñajao ñajanġa ġêc Bibolo (Geoc 9:21). Takac Beņ, Mectomanj.

Stoiki Lau tokauc nêņ toņ tenj. Ñaê tau ñam kêsêp Stoa kêtu lôm towae tenj anġa malacsêga Aten, taņ sêkac taunj sa ma têđôņ nêņ binj ġêdêņ lau sêņô (Apos 17:21). Stoiki têđôņ binj amboac tonec gebe Embe tatu lau mansaj tasa nêņ lêņ tatu mêtê taunġeņ, go ġeņwapac embe êndac aêac, oc êlênsôņ aêacnêņ kauc ñanô-ñanô atom, talic amboac ġeņ Iêlê ma tamoa nêņ malôġeņ (Apos 17:18). Takac Epikuri.

Sunsuņ Laumata 24 (Geoc 4:10) sêkuc sunsuņ kêtu waeņ ñajamņa. Êsêac sêkac sunsuņ su ġagêc nom nê sêgôm kêtu têntac ñandanġa atom. Tetoc Apômtau saġeņ tec sêgôm. Nalô dabuņ tonec ġewa sunsuņ ñam sa gebe Kor I.9:12; Tim II.2:5; 4:8; Jak 1:12; Pet I.5:4; Geoc 2:10, 3:11; 4:10.

T

Takis Lau Israel sêkêņ takis ġêdêņ ġôliņwaga taugen atom, sêkêņ takis lôm dabuņa ġewiņ (Mat 17:24nj). Ñaġôliņ tenj tonec ġec gebe Ñac tenj nê waba to ġeņ lemeņlu embe ênêc, naņ êkêņ ñatagen êndêņ Anôtô. Ñaġôliņ tau ñam gebe sêjam ôli dabuņwaga to lau Lewi ma lôm dabuņ ñaġêņlêlôm ña mone to ġeņ tonaj. Ñac tenj embe êkêņ nê kôm ñanô me ġeņ tenj êndêņ lau sênam ôliņņa mone 100, ñatau êkêņ 10 êsêp kanom êna (Gen 14:20; Sam I.8:15;

Luk 18:12). Ŋagôliŋ tonañ gêjac lau buŋa ŋawae atom, mago ŋagêdô taêsam tau ŋ nêŋ ŋalêlôm kékac êsêac ma sêkêŋ nêŋ da kêtôm ŋamêtê ŋajamanô tonañ, ma ŋagêdô sêgôm sêlêlêc tonañ su. Sêjam danŋe Apômtau tec sêgôm. Takac Da, Kanom.

Talu Lau Israel langwa sêsi obo asañasaŋ kêtü nêŋ talu. Gêŋwapac embe êtap êsêac sa, go ac sêsô talu obo ŋagoneŋ tonañ kêtü nêŋ ŋakwê sêbu tauŋŋa ma têtaiŋ nêŋ tanjiboa sêŋgôŋ waomôkê (Gen 37:34; Jona 3:5).

Taniŋ Oso Sêkêc niptêkwi kêpi ŋac teŋ môkêapac gebe sêjalini eŋ sa me sakin teŋ gelom eŋ. Lau Israel seŋ oso nêŋ kin gêdêŋ noc, taiŋ sêsuŋ sakin gôliŋwagaŋa jagelom eŋ nan. Êsêac tec sêsam nêŋ kin gebe Ŋac seŋ oso eŋŋa. Ŋaê Kilisi (Grik awen) to Mesia (Ebolai awen) ŋam gebe Seŋ oso eŋ, tec gêwa Jesunê sakin sa gebe gêjam ŋamalac kêsi anŋa sec to gêmac kêtôm Anôtô kékêŋ eŋ kêtü Kêsiwaga to Apômtau.-Lau Israel sêkôc nêŋ ŋacler sa ŋalêŋ tonec gebe seŋ oso êsêac môkêŋapac to eŋkaiŋ (Luk 7:46). Lau buŋa seŋ oso nêŋ gêmac (Jak 5:14).

Tasa Ŋapalê Lau Israel sêsa nêŋ ŋapalê utiŋôlic. Sêgôm kêtôm poac, taiŋ Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ êsêac gebe sêsa ŋapalê samob êtu nêŋ gêbôm teŋ. Lauo sêkôc ŋapalê ma sêmoa e ŋabêc 8 gêjaŋa su, go sêsa, tec têtü Apômtaunê gêŋgac. Sêsa ŋapalê nê kêtü busañgu ŋadôndôŋ gêwiŋ Takac MŊŊ).

Têlêtagen Ŋam gebe Têlêac mago tagen. Takac Anôtô Têlêtagen.

Teloŋ to Lau Sec Anŋa Ŋawae Ŋajam ŋaê tonañ kepen lau, taiŋ laumata sêjac jao lôm dabuŋ gêdêŋ êsêac gebe sêlic om sêwiŋ atom nan. Ŋam gebe lau tau tetoc ŋagôliŋ ŋagêdô sa kwalec, amboac seŋ gêŋ ŋagêdô paliŋ-paliŋgeŋ me sêka lau samuc nêŋ têc me sêsa nêŋ lêŋ salaŋ. Judawaga mansañ tec sêbu lau amboac tonañ. Jesu lanôanô ŋakêŋkêŋ gêdêŋ êsêac, tec lau ŋagêdô sêlic eŋ sec kêtü tonañŋa (Mar 2:15-17; Luk 7:34; 15:1-2). Eŋ kêgamiŋ Mêtê gêdêŋ êsêac atom.

Tôc Gôliŋŋa Ka dambê teŋ, nan sepen ŋatalô ŋajam-ŋajam kêsêp nan. Kin sêkôc kêtü nêŋ gêbôm. Gêwa êsêac sa gebe lau tonaclai.

Topas Pocawa joŋjoŋ teŋ.

Tumim Takac Ürim.

U

Undambê, Gamêŋ Undambêŋa Takac MŊŊ, Anôtônê Gamêŋ.

Urim to Tumim Gêŋ amboac poc sauŋ luagêc, tê sêwa ŋam sa gêc awê ŋapep atom nê. Israelnêŋ dabuŋwagageŋ sênônŋ gêŋ tau gêc atali sauŋ teŋ ŋalêlôm. Ac sêkôc gebe eoc gêŋ Anôtô gebe êsêac me nêŋ lau sêŋgômŋa nê lasê êndêŋ êsêac sêjala katôgeŋ (Dait 33:8; Nam 27:21; Sam I.28:6).

W

Wama Takac Omsêga Wama.

Wamawaga Takac Sêliŋwaga. (Tasuc Sec ôkwi-MŊŊ).

Y

Ysop Ka teŋ amboac ôpic. Sêsac ŋalaka tôŋ kêsêp bu me dec ma sêpalip kêpi altar to gêŋ (Eks 12:22). Ôpic taiŋ tasam ŋawae gêc Joaŋ 19:29 nan, ysop teŋ ŋakaiŋ.